HAMUSCUS, Henricus

Compendium totius sacrae scripturae divinum apiarium nuncupatum. Tomus I: 322 fols.- Sign. ✠a-✠c[6] ✠d[8] A-Z,AA-ZZ,AAA-HHH[6].- Tomus II: 72, 29 fols. Sign. [a], [b][4], [c][6] (sic) *a — *m[6] *A[8] *B[6] *C, *D[8]
Tomus III (está incompleto. Sólo quedan las sign. ☞a—☞k[6])

Toleti, Arnaldus Guillelmus Brocarius, 1519

Adams H-33

La tabla del tomo I ("Themata seu motiui sermones in primi tomi") está a continuación del tomo II por error de encuadernación, debiendo estar al principio de la obra. Inmediatamente después está la tabla del tomo II, que por las signaturas debe ir al principio de dicho tomo.

Al tomo III le faltan 317 fols.

Cuius parma hec est: que splendens purpurat auro?
Burgensis decus est antistitis atq3 Rosani.
Quis genus vnde domo? Fonseca ex gente propago
Clara. toge rebus gestis et tempore belli.

Compendium totius sacre scripture diui=

num Apiarium nuncupatũ: in quo multa ac varia Annotamenta singu=
lis anni temporibus. diebus scil3 tam dominicis/ q̃3 ferialibus: atq3 etiam
sanctorum solennibus: ex omnibus ferr Biblie partibus decerpta/ cum ex=
positionibus ordinarijs sanctorum doctorũ in sermones vel conciones sin
gula suis locis continentur: vbi sunt insuper additi q̃3plurimi ac vtilissimi
tractatus ex eisdẽ partibus sumpti: qui de materijs cõmunius predicabili
bus per ordinẽ Annotamentorꝝ agunt. editum nuperrime/ per sapientissi=
mum virum Enricu3 Damuscũ: sacre theologie magistrũ ac verbi diuini
concionatorem: qui insuper apposuit singulis fere Annotamentis vtilissi
mas applicationes ꝛ remissiones de tractatu in tractatũ mutuas/ feliciter
incipit. Cũ priuilegio imperatorio/ ne quis in Hispania excudat aut vẽdat
sub pena in priuilegio contenta.

[Reverendi]ssimum in Christo patrem ac clementissimum dominũ/ do. Joannez Fonsecam Burgensem episcopum/ atq; antistitem Rosanum. ⁊c. Antonius Nebrissensis Regius historiographus idemq; Complutensis gymnasij in arte rhetorica professor. Salutem. ⁊c.

ARnaldus Guillelmus ampli. tue addictus cliens: typiceq; artis eximius opifex: quoties ingens aliqđ opus et qđ sine magnis sumptibus ex impressione publicari nõ potest: torcularibus subdere cogitat: solet antea me consulere: quid eo de opere sentiam: ⁊ an sit vendibile: et quod facile possit ad coemendũ lectores allicere: vt si nõ lucrum/ iacturam tamẽ minime afferat. Cum itaq; ad me attulisset opus magnum atq; diffusum in tria volumina digestũ: quod multa diligentia et labore incredibili magister Enricus cognomento Hamuscus cõposuit: quesiuit a me obtestatusq; est amicitiam nostram: vt sibi declararem: an opus esset dignũ: in quod tante impense insumerentur. Suscepi prouinciam ab amico impositam. legi atq; perlegi tot volumina. Hominis constantiã: ne pertinaciam dicam: imprimis admiratus sum: qui perpetuos tot annos citra fastidium in eodem opere versatus est. Qui toties sacras litteras euoluit. Qui sic cuncta disposuit: vt requirẽti omnia essent ad manum exposita. Euoluant igitur nũc concionatores nostri omnia librorum volumina: excutiant scrutenturq; bibliothecas ⁊ scrinia: que diu latuere ex archiuis depromant: cuz hic vnus quod ad sacram scripturã attinet: copiosiorem materiã offerat: q̃ omnes omniũ operum autores polliceantur. Hoc est Pater clementissime quod de opere tibi nuncupato sentit Antonius tuus: quẽ nosti quã sit ab adulatione mendaci alienus: atq; alios laudandi parcus: cum presertim sit laudis etiam proprie cõtemptor. Sed huius mei sensus iudicium nõ sum passus tibi esse incognitum. Alijs aliud fortasse videbitur: sed illis tantum opinor: quos aut inuidia torquet: aut preiudicata opinio transuersos agit. aut quos ignorãtia turpis inuoluit. Nos tamẽ illos valere sinamus: atq; Enrici nostri opus multis vigilijs elucubratũ: ⁊ vt alijs prodesset editũ: boni consulamus: melioreq; in partẽ accipiamus. Viue ⁊ bene vale. P. amplis. Ex Complutẽsi gymnasio octauo Idus Martias. Anno. M. D. xx.

Prologus siue prefatio.

¶ Ad perquã Reuerendũ in Christo Jesu patrem ac clementissimum dominum/ do. Joannem Fonsecam Burgensem episcopũ atq; Rosanum antistitem. ⁊c. Enrici Hamusci prefatio in Apiarij diuini opus incipitur.

CRedo ego te pater amplissime cũ primũ huius operis titulũ legisti: admiratũ fuisse: atq; tecum cogitasse: qđ sibi vellet tam inusitati indicis insolẽtia. Deinde quis autor esset: qui tantam rem aggredi sit ausus: aut quid dignũ tanto ferat hic ꝓmissor hiatu. Aut que deniq; ratio illum impulerit: vt tue potissimum clementie tam illepidum donum inconcinnũq; dedicaret. Ego pater optime cũ ab ineunte adolescentia mea diu multũq; cogitassem: quod vite institutum sequerer: aut cui me potissimum discipline manciparem: nescio quo fato meo aut qua potius ratione ductus ad sacrarum litterarum studia me totum contuli: cui tam ⁊ si in ipso statim mee ꝓfessionis initio sermo incult⁹ horrebat insuetiq; illi etati sensus nõ satis placebant: postea tamẽ quam in domini tabernaculũ introiui: ⁊ adoraui locum vbi steterũt pedes eius: postea quam intraui sanctuariũ eius: ⁊ rei diuine mysteria nocturna versare manu tractare diurna cepi: tum demum intellexi quanto in errore meo: rerũq; omnium ignoratione versarer. Gratulabar mihi: deoq; meo tacitus gratias agebam: qui mihi talem indidit animum: vt reliquis omnibus studiorum generibus contemptis: hoc vnũ placeret/ hoc vnum delectaret. in hoc vno curas meas cogitationesq; ponerem. In quo quantũ profecerim: alij melius incorruptiusq; iudicabunt. ego certe vt qđ de me sentio: ingenue fatear: nunquã me studiorũ meorũ penitebit. Nam qua in re potui melius omẽ tem-

Prologus.

pus meũ consumere: ꝙ in ea: que me imprimis faceret meliorẽ: si ego is erã qui melior aliquãdo pos=
sem effici/ qua possem natiõis mee hoibus verbo ⁊ doctrina prodesse. que deniqꝫ me in sacroꝝ volu=
minũ lectione detinens bonas saltē horas nõ male collocare faceret. Sed cũ ex multa lectione mihi
libido incessisset in vulgus prodeũdi: vt que semel intus innata esset rupto iecore exiret caprificus:
cõscendi suggestum aliquando: et ex superiori loco ausus sum concionari more illorum: qui solẽt in
ecclesijs loqui ad populum. Id quod sepius cum fecissem: rettuli me tandẽ ad mea illa pristina legẽ
di studia pactus cum libris ne vnquã ab illorum cõuictu cõsuetudineqꝫ discederem: sed ita vt more
meo inter legendum semper aliquid decerperẽ: quod mihi alio tempore ⁊ alijs fortasse esset aliquan=
do profuturum. Cũqꝫ iam magna congeries rerum que vise sunt animaduersione digne succreuis
set: ne a professione illa mea semel incepta discederẽ: placuit omnes illos labores meos atqꝫ vigilias
in ordinem redigere: atqꝫ cõficere opus: quod meo atqꝫ aliorum forte vsui esset accõmodum. eiqꝫ in
didimus diuini Apiarij nomẽ: nũcupatione vsurpata ex Origene: qui in lib. Nũerorum sacrã scri=
pturam melittona siue melitrophiũ vocat: quod nos mellariuz siue apiariũ interpretari possumus.
Quã dulcia inquit psalmographus eloquia tua domine super mel ori meo. Nã per argumentosas
apes que flores varios in aluearia comportãt: quid aliud ꝙ ecclie doctores intelligimꝰ: qui nõ mo=
do ex odoratissimis floribus hoc est ex sensibus ore diuino prolatis: verũetiam ex spinis ⁊ vrtica pos
sunt mella cõficere. Et quid aliud sibi vult illud quod in lib. Judicũ scriptũ est: quod Debora pro=
phetis vxor Lapidoth: que post Aod iudicez rexit populum israel: atqꝫ deinde cuz Barach alienige
nas superauit: atqꝫ illorum ducem Sisaram ad internicionẽ deduxit? Debora nãqꝫ nõ Delbora ni=
hili verbum quẽadmodum in recentioribus libris legitur: apis vel loquela interpretatur: per quam
glossa ordinaria testãte: prophetiam intelligimus/ vel sacrarum potius litterarum interpretes: qui
suaues celestis doctrine fauos ⁊ dulcia diuini colloquij mella cõponunt? Et quod de apibus oẽs
naturalis historie scriptores memorie produnt apes nõ ex concubitu generari: sed ex floribus vi qua
dam occulta fieri: hoc ⁊ de nascentis ecclesie fundatoribus dici potest: quod non ex voluntate carnis
neqꝫ ex volũtate viri: sed ex deo nati sunt. Et quẽadmodum apes rege suo cooperante celestia hoc est
ex rore celesti mella conficiunt: ita ⁊ hi operantur cibũ qui nõ perit: hoc est doctrinã: q̃ in hac morta=
li vita percepta/ nobis post mortẽ perseuerat in celo. Atqui hoc in loco pater amplis. forte dicturꝰ es:
tantũ opus tãqꝫ diffusum a te conflatũ est? vt esset inquã quasi sylua quedã vnde facile colligi pos=
sent ij sermones siue conciones que certis locis ⁊ tẽporibus ad populum habende sunt. Et quomodo
inquies audes tu docere alios quod nunqꝫ ad amussim fecisti? aut alios instituere in arte quã nũqꝫ
exacte exercuisti? Recte me admonuisti. Sed quid prohibet fabrũ ferrariũ ensem cudere: quẽ mul=
to agilius stringat/ vibret/ atqꝫ in hostes miles agat: quam ille ipse qui fabricatus est? Fũgar itaqꝫ
vice cotis acutũ reddere que ferrum valet exors ipsa secandi. Ad apiariũ igitur meum construen=
dũ alij propolim hoc est prima fundamenta dederũt. alij cerã vnde sexangule fauoꝝ celle fingerent.
alij rhitacen: quod esset egrotãtibus remedium. alij aliud qđ esset in cõmune omnibus vtile. nihil
ex nostro attulimus: nisi quatenus ad cõnectendos sensus pauca ꝟba interposuimus: aut forte vbi
opus erat ꝟbis: vt sententie cohererẽt. Sed de his atqꝫ alijs hmõi que ad huius operis vsuz pertinẽt:
in epistola que est ad lectorẽ plura dicemus. Nũc vero que me causa impulerit: vt tibi potissimũ lu=
cubratiũculas meas nuncuparẽ: paucis absoluã. Ego clementissime dñe: cuz in eo essem articulo vt
hoc opus ederẽ: reputarẽqꝫ mecum cui illum assertori cõmendarem: ⁊ cũ tu solus mihi occurreres:
qui iam fere solus spes es ⁊ ratio studioꝝ: presto mihi adfuit Arnaldus Guillelmꝰ brocarius digna
tionis tue cliens deditissimus: quo cũ agere ceperã de huius operis impressione. atqꝫ omni re cũ illo
cõmunicata optime tu inquit cogitasti opus videlicet litterariũ non alterius nomine ꝙ presulis mei
Burgẽsis epi: eiusdẽqꝫ Rosani antistitis publicare. Nã si persone dignitatẽ queris: ex qua operi tuo
accedat autoritas: q̃s illo in Hispania genere nobilior? si honoꝝ perfunctionẽ: quis illo prestantior? si
magnitudinẽ animi: q̃s illo munificẽtior? si fauorẽ: quis ingenioꝝ certior p̃ses fauorabiliorqꝫ? si ani=
mi gratitudinẽ: nemo fuit hoc vno in gratificãdo propensior. Detrude igit͛ bonis auibus: atqꝫ illiꝰ
nomine in vulgus emitte opus: quod vel hac vna causa sit vendibilius: quod tam preclaro nomini
dedicatũ sit. Assensus itaqꝫ sum homini amicissimo/ a mea presertim sententia nõ alieno. perfricui
frontem absolutũqꝫ opus prestãtie tue nuncupatũ edidi. quod qualecũqꝫ sit: tu Pater clementissime
bono animo accipies: atqꝫ ipsum munus non tam precio: ꝙ quo animo sit oblatum cõsiderabis.

deipare virginis in hoc libro contenti pro iudicio tuo apte cōpones. Tunc flexis genibus angelicā dices salutationem qua finita paululū immoratꝰ thema eisdem verbis iterū repetes: et loqui sic incipies. M. D. verba que pro huius concionis fundamento accepi in linguam vernaculā versa significant. M. Que vt facilius intelligi possint annotandum imprimis est. ⁊c. themate autē concluso ita dices. Sermo noster bipartitus erit/ primo enim duo aut tria thematis verba declarabuntur. Deinde sacri euangelij hodierno die ab ecclesia decantati lectionē exponemus. Pro prime partis ingressu cōsiderandū occurrit ⁊c. Et si in alicuius sancti honorem fueris concionaturus: itidem facies. nā accepto themate in ipsius declaratione (vt pauloante dixi) prior concionis pars cōsumet. Secunda vero in enarrandis eiusdē sancti gestis et laudibus: que in hoc libro tibi confestim occurrent: si proprium ipsius festū quesieris: si autē propria annotamenta defecerint: eiusdē legas historiam simul ⁊ vitā. Inde intelliges quid aptissime ex materijs generalibꝰ illi poteris applicare. Exēpli gratia/ si fuerit apostolus/ apostolorū doctorūꝙ tractatus inspiciendus est. Si vero martyr/ martyrum et pugne spūalis sermo inquirendus. Eundē in ceteris sanctis: quibꝰ propria in hoc libro nō subseruiāt annotamenta: modū obserues. In sermonis discursu aduertendū est: vt caput in omnē partem interdum vertas: vt vndiqꝫ possis audiri facilius/ nec oculos in locū vnū/ presertim in hoiem quēpiā signanter dirigas. Et cū pronūciatio iuxta rhetorices artē sit vocis/ vultus/ gestus cū venustate moderatio: corporis motū vultusqꝫ mutationē dicendis correspōdere decentissimū est. Ut si ea dixeris que celestē gloriā/ aut res letas in memoriā reducunt: vultus sit hilaris ⁊ interni gaudij indicator: tristis vero ⁊ pauidus: si de inferorum tormentis quidpiā sit pronunciandū. Si autem graue peccatoꝝ pōdus carpere velis: horrenda terribilisqꝫ cum incensa facie vox sit: eadē erit in ceteris ratio/ ita vt viue vocis actus omniū corda penetret. Reprehensiones: quibus in perditos ⁊ neqꝫ homines inuehi interdum necesse est: generales sint: ⁊ quas sacre scripture testimoniū confirmet/ que vetera animorū vulnera sanent: nō que noua crudeliter inferant. si enim ea quibus tu iure carpendus es in alijs aspere castigare velis/ talis vtiqꝫ reprehensio nō vtilitatē/ sed incōmodū proculdubio afferet. Ait nāqꝫ Augustinus. Omni grauitate sermonis maius pondus habet vita dicētis. Nunqꝫ oratoris (qui est vir bonus dicendi peritus) officio poteris fungi: nisi doctrinā probati mores comitentur. Que autē sint que cōcionatores habere oporteat/ et que ipsos dedecorent: qualesqꝫ futuri sint verbi dei auditores dicere hic supsedeo: quoniā in Prelatorū ac doctoꝝ sermone oia hec adinuenies. Cū autē cōcioni finem imponere tēporis ratio iusserit: breui epilogo siue peroratione cuncta que dixeris colligere operepreciū erit. Postea vero confessione dicta/ ad pacē ⁊ concordiā populū exhortaberis: eūqꝫ admonebis/ vt pro pōtifice xpi vicario ⁊ cūcto ecclesiastico senatu/ pro rege regiaqꝫ ꝓle/ ⁊ pro regni gubernatoribus xpm exoret: vt summa prudētia rectoqꝫ consilio ea regant ⁊ gubernent: ad que ex tāti pōderis officio tenent. Exhibita solutione/ statim vt ex pulpito descēderis: ad altare aliqđ accedas plurimas oipotenti deo ob acceptū beneficiū gratias acturus. Audientiū colloquia post cōcionem ex industria fugito: nā ⁊ dei sermo a te dudū prolatꝰ pluris estimabit: ⁊ inanis glorie materia ex assentatoꝝ ore minus tibi offeret. Si id autē omnino agere nequiueris: cōfabulationē aliorsum vertere vtile erit/ ne aliquo iactantie pabulo acte predicationis meritum amittas.

Aelius Antonius Nebrissensis Enriquo Hamusco. S. D.

Apiariū tuū mi Hamusce cū pmū cepit modulꝰ torcularibusqꝫ subdi: Arnaldꝰ guillelmꝰ typice artis egregiꝰ opifex detulit ad me degustationē quādā illiꝰ operis: ꝯsuluitqꝫ id qđ alijs i rebꝰ facere ꝯsueuit: an res digna esset: inquā vt dici ꝯsueuit: neruos intēderet. Legi atqꝫ relegi: sꝫ qꝛ opꝰ nōdū erat absolutū/ ꝑlegere nō potui. Admiratꝰ sū imp̄mis in autore tātā laboris patiētiā in voluēdis toties sacris codicibꝰ cū nūerosis doctoꝝ ꝯmentarijs. Deinde ingeniū nō vulgare in ꝯparāda sylua vñ possent ꝯflari ꝯciones q̄ in ppli vtilitatē habende. Postremo eruditionē ex tāta lectione accumulatā Et qs inqꝫ est tā p̄clari mūeris autor? ciuis an hospes? nr̄as an ꝑegrinus? Enriquꝰ inqt Hamuscus theologie ter maximꝰ doctor: ideqꝫ ꝯcionator egregiꝰ: q̄ nō ꝯtētꝰ ꝯcionari apđ pplm ꝯcionatoribꝰ cōcionādi materiā ꝓposuit. Noui inqꝫ hoiē opinor. Nā ⁊ illo Salmātice cū ꝓfiterer sū vsus q̄ familiarissime: ⁊ studioꝝ meoꝝ studiosum esse sensi. Sed me ab illius familiaritate tpa mea distraxerūt. Nūc vero demus opam vt ad p̄stinā illā beniuolentiā redeamꝰ: neqꝫ sinamus cōsuetudinē q̄ est potissimus amicitie fructus deperire. Cūqꝫ in eo essē articulo vt ad te lr̄as darē: subito mihi sūt a te lr̄e date: q̄ me reduxerūt i antiquā familiaritatē nr̄aꝫ: id qđ fuit mihi periucundū. Nā qđ homini ingenuo antiquius esse debet amicitia ex lr̄arū ꝯmercio genita: et melioris etatis recordatio? Sed qꝛ te fata ad multo maiora vocabant: aliā tu viā/ ego aliā secutꝰ sum. Tu meliorē elegisti: hoc est opandi cibū qui nō perit: me in medijs vite perturbatiōibꝰ fluctuantē matrimoniū excepit: qđ me iterū in mediū pelagus retorsit. Tu operas tuas illis studijs in hac vita dedicasti: quoꝝ cognitio sola ꝑseuerat

in celo: ego vero in eodē luto herens: in ijs detent⁹ sum que me iam senescentē deserunt. Sed ego iam deductus sum: vt me nō lusisse pudeat: sed nō moderari ludū. Itaqꝫ quicqd illud est qđ mihi viuendū restat: id oē te imitat⁹ in sacrarꝫ litterarꝫ vigilias cōferam. Tu interim bonis auibus opus tuū ede: neqꝫ nos tā precioso munere fraudes. Uale ex Cōpluto. iiij. Nonas. Maias. M. D. xx.

¶ Alphonsus Cedillus Toletani gymnasij in grammatica ac rhetorica professor optimo cuiqꝫ viro/ sacre doctrine studioso. S. D.

PReceptor me⁹ Antoni⁹ Nebrissensis vnus oim quos habet Hispania aut poti⁹ etas nr̄a longe doctissim⁹: cui quicqd bonarū litterarꝫ Hispani tenent: acceptū ingenue referūt: in epistola quadā mire graui et erudita ad clementissimū dominū Joannē Fonsecam episcopum Burgensem atqꝫ antistitez Rosanum: sententiā suā circa diuinū Apiarium ab Enriquo Hamusco viro perq̄ docto editū: paucis aperuit: idemqꝫ fecit in altera ad eiusdem preclari operis autorē scripta. Si vtrāqꝫ accurate legeris: nō dubito quin statim tibi cōstet: quāto laudis preconio diuini Apiarij liber sit efferendus. Nam cuz Nebrissensis mei iudiciū nunq̄ preceps fuerit: nullo vnq̄ tempore fallitur: nemini plus meritis tribuit. Inde fit vt solo ipsius testimonio tanta alicui accedat cōmendatio: vt omnia suffragiorum puncta opus ab eo laudatum merito ferat. Inuidus igitur erit ⁊ Momi persona semper indutus aut male sanus homo: cui liber hic ab Antonio tantopere cōmendatus nō dignus summa laude visus fuerit. Qui iā nō mea: que parui aut nullius ponderis est: sed neqꝫ doctissimi cuiusqꝫ eget laudatione: quādo publico litterarū censori ita placuit. Antea ego ipse de hoc diuino Apiario cōsulucrā multos viros vite grauitate atqꝫ sacrarū scripturarū peritia prestantes: qui vel in concionibus ad populum/ vel in publicis theologie gymnasijs vsqꝫ adeo primas tenēt: vt eorum iudiciū quasi pro lapide Lydio: vt in prouerbio est: habituz sit. Oēs velut vno ꝯsensu vtilissimū esse iudicarūt: vt cuius lectione null⁹ sit: qui magis q̄ pro numero iuuari nō possit. Scio ego: oculeus cū testis suz: presentis operis autorē post liberaliū artiū sacreqꝫ scientie studiū: in quo diutius multūqꝫ laborauit atqꝫ profecit: plures annos/ plures sine intermissione vigilias/ ⁊ indefessam operā in eius cōpositionem impendisse. Nec de edendi ꝑcipitatione repbendi poterit: quippe qui Horatiani precepti bene memor/ vltra nonū annū pressit opus: pressurus etiam vlterius: nisi quotidiana multorū efflagitatione in lucē edere cogeretur. Non deerit fortasse qui dicat: tanta ne horuz operū: que vulgus sermonaria appellat: penuria laborabamus: tot iā nobis passim occurrunt: vt longa eorꝫ satietate teneamur. Recte quidē: sed nō eius generis hic liber est: nō enim fabricatas cōciones: aut sermones integros verbo ad verbuz (vt dicitur) ediscendos tibi offert/ copiosam dūtaxat annotamentorū congeriē ex omnibus biblie partib⁹ ipsiusqꝫ expositorib⁹ extractam suggerit. Unde adhibita tui ingenij industria/ breui possis de re vna cōciones multas et varias cōponere: in quibus nihil/ quod nō summe placeat/ nihil qđ nō solidum/ nihil qđ a scriptura sacra sit alienū aptare poteris. Nullus igitur operi tantis laboribus parto detrahat. parcat maledica lingua rei tot hoibus profuturere. tundat sanctum huius autoris propositū inuidorū aculeos liuoris cote exasperatos. prodeat iam in publicū felici auspicio diuinū Apiariū attico melle dulci⁹: cuius cumulata vtilitas: cū ꝑspecta fuerit: nō dubiū est: quin vndiqꝫ accersat attrahatqꝫ emptores. Uale optime lector. et si tibi vacauerit nr̄a hec qualiacūqꝫ sunt carmina legito/ tumultuaria musa atqꝫ rudi condita. Toleti septimo idus Maias. Anno. M. D. xx.

¶ Eiusdē in diuini Apiarij laudem epigrāma.

Hybleo quicunqꝫ fauo mel dulcius optas:
  Prorsus et ambrosia te saturare cupis:
Ecce libens adeas diuini Apiaria libri:
  Nam sunt ethereis omnia plena cibis.
Quicquid apes legere thymo: vel flore mirice/
  Aut herbis/ que sunt apta rapina fauis/
Insipidum labijs/ gustato nectare/ fiet:
  Quo distentus adest hic sine fine liber.
Non id apes calabre: nō quas creat attica tell⁹:
  Aut quibus egregij gloria mellis inest:
Fecerunt: sed sacra manus facundaqꝫ lingua
  Doctorum: Christi quos docuit digitus.
Hoc duce deducti legum per prata duarum
  Abstrusos mellis tunc didicere locos.
Mentibus vnde hominum fidei mysteria dulcis
  Inuoluta/ patent: que latuere diu.
Sed sylua immēsa est: sunt int⁹ munera: quisqꝫ
  Colligat: at cunctis nō vacat hoc agere.
Omnibus ingenij nō est tam viuida virtus:
  Ut proprijs aptent singula queqꝫ locis.
Aspice: quid fecit noster/ cognomine Hamusc⁹/
  Enriquus/ mentis sedulitate sue.
Antique atqꝫ noue persepe volumina legis
  Euoluit doctus/ nocte dieqꝫ vigil.
Indeqꝫ collegit quicquid cōducere vidit
  Huic operi: ex apibus quod bene nomē habet.
Hic facile inueniet sapiens: cū tempora desunt:
  Omne quod extense pagina sacra docet.
Qui tamen etheree doctrine nō habet vsum:
  Hac iter arripiat: deuius error abest.
Deniqꝫ si exoptas populum dulcedine verbi
  Pascere: diuinas hinc tibi sume dapes.

¶Jacobus Gallus Sigeius in cōmendationem diuini Apiarij.

Possum ego lectores dissertissimi ceteris multo iustius/multo verius aliquid pro ingenioli mei captu laudum diuini Apiarij dicere: vt qui sim testis oculeus corū que in profundissimo recessu adhuc plusq; in fronte amplissimum ac preciosissimū opus hoc cōtineat. Cum enim plures annos ex sapientissimi autoris latere nunq; fuerim seiunctus: et in cōferendo opere cum prototypo laborauerim: nō fieri potuit quin ex tam assidua lectione ⁊ profundissimi autoris viua voce/ q̄ plurima ex dulcissimis operis secretis inspicerem notaremq;: et qd verius dixerim eius magnitudinem ac vtilitatem vniuerso fidelium exortā cetui sub silentiosa admiratione reconderem. Opus profecto omniū admiratione dignum sicut omnium vtilitati diuino auspicio compactum. Atq; vtinam in hac laudandi prouincia/alius multo eloquentior ⁊ doctior lāpada mihi tolleret: et ingenij mei vile preconiū suppleret. Sed vt excusationis longam morā fugiam: et quod sentio ingenue fatear: id magnitudinis/id vtilitatis et excellentie diuinum hoc opus sibi vendicat: quod sit non exiguam gloriam nostre nationi per omnes orbis partes pariturū. Nullum profecto opus simile vidimus nec scriptum audiuimus. nam si summarum opera edita sunt aliqua: non ea diligentia/eo studio/eo ordine/tanta temporum longitudine collecta/quanta hoc. et si tanta non in negocio adeo necessario ⁊ cōmuni omnium vtilitati profuturō: in quo immensum sacre scripture ⁊ irremeabile oceanum in compendiosum ordinem ⁊ temporis iacture inimicū deo benigne nobiscum agente redactum est. Nullum pene hominum genus est: cui non cōferat: immo necessarium sit diuinum opus hoc. Hic legis doctor causis agendis detentus: quod exoptet ex diuinis scripturis abunde colliget. Hic veneranda iuris canonici portio sciet theologos penetrare sinus. Hic medicine corporee ingeniosus doctor spiritalis medelle fructum colliget saluberrimum. Hinc multo iustius multoq; subtilius acutissima philosophorum turba veram scientiam hauriet: ⁊ fundamētis vera superstruet ciuitatis superne menia. Quid quod grāmaticis mediocribus facilis quoq; datur ingressus? Erit igitur diuinum Apiarium: vt omnium rationibus maxime necessarium: ita omnium operum maximum ⁊ excellentissimum: cum de diuinis agat in eisq; versetur: in quo deniq; totus sacre scripture alueus per varias diuini mellis cellulas distributus/concludatur: indeq; per diuersa anni tempora cuiq; diei suus sit fructus/dulcissimaq; doctrina. Est quoq; inter ceteros illis: qui animarum curam gerunt tam pastoribus q̄ mercenarijs summe necessarium: in quo clarius simul et abundantius cuiusq; diei euangelica series exponitur: interposito textus ordine ad vberiorem claritatem. Est ergo citra conscientie suspitionem opus tanto dignū autore: et qui profundiorum doctrinarum collectione non modo contentus fuerit: sed et pio proximorum affectu percitus: cōmunibus etiam materiarum floribus diuini Apiarij sui cellas replere voluerit: vt vera libri nomenclatura quadraret. Ad hoc igitur peragendum bonam vite sue partem consumēs: multorū annorū spacio iterum atq; iterū sacram scripturā voluens septiesq; ad vsq; finem lectionis eius perueniens: omnia notatu digna cuiq; solennitati pertinentia segregans/ quasi nouum corpus cōpegit: et ex varijs rerū campis non solum flosculos/vt alij: sed que optima videbantur et ad Apiarij sui singulas cellulas pertinere: miro artificio ⁊ pene inaudito collegit. In hoc quoq; ab ingeniosissimo ⁊ optimo parente non degenerans: quem nullus est fere in hac imperiali vrbe cōmorans: qui nō nouerit ⁊ ingenij ⁊ virtutū claritate presulsisse: qui pretermissis multis quibus summam laudē promeruit: ex eo maxime commendatus ab omnibus est/q vna cum vite sue synceritate ⁊ deuotione rebus omnibus obeundis: et antiquis scripturarū scrinijs in ordinem redigendis: seipsum qui ciuis erat naturali eruditione solū peritus: in hac parte superauerit. Hunc simul ac ingenuos fratres vnū quidem sancte theologie magistrum: iamiam/nisi morte fuisset preuentus/episcopalem sedem consessurum: Archidiaconum videlicet de Bineros: alterum vero vtriusq; iuris doctorem: alium autem ciuilis iuris licentiatum in Salmanticensi vniuersitate professorem: vt ceteros taceam/imitatus vt illis vita functis in preciosum doctrinarum patrimonium dignus heres succederet: et illis cū tota familia: et vrbi huic totius Hispanie principi magnos peperit honores. Potuisset vtiq; rerū profundiorum collectione contentus: suam quoq; in omnibus adhibere sententiam: vt qui in Salmanticensi vniuersitate audiens publicoq; suggestu ad populum orans: ⁊ Toleti verba diuina predicās assidue: immensum doctrinarum precipuarum campum per quadraginta annorum spaciū peregisset. Nā quod in eo est magis laude ⁊ admiratione dignum: is est cuius gremio ⁊ expensis subtilissima nominalium doctrina imprimis Hispanie recessus penetrauit: magna litteratorū turba enixissime impediente. Hic inq; intra domus sue priuatos parietes magistrum Parisiensem quēdam

qui primus Hispaniam venerat: Salmantice nutriuit et defendit: vt plurimorum adhuc viuentiũ constat veris testimonijs. Noluit tamen arduis tantum incumbere doctrinis colligendis: sed omnium vniuersali vtilitati consulere: nec sermones fabrefactos edere: sed cuiusq; ingenio disponẽdas materias adaptare ex intimis sacre scripture. Merito igiẽ ꝓuincia nr̃a ac ꝓcipue Toletana ecclia semultem debere illi fateat: cuius beneficio tm̃ laudis sit consecutura: et in quo nil sibi glorie autor nec lucri temporalis accessionem quesiuit: sed solummodo sancte ecclesie vtilitatem et laborum suorum pẽsum et quasi oblationem deo obtulit. Ea enim cura sacre scripture doctoribus est summe necessaria/ vt non solum verbis doceant: sed et scriptis posteritati subseruiant. Persoluit igitur Enricus noster vtriusq; debiti pensum in templo domini: atq; vita duce in vtroq; cumulatior et frugem daturus est: cum ad laborem predicandi deinceps redierit: et aliorũ operum: que condita seruat: fructum diuino auxilio/ in lucem protulerit.

Tabula compendiaria totius operis.

Primo tomo que contineantur.

¶ Themata seu motiua in precipuas dominicas seu tractatus/ primi tomi.
¶ Emporium precipuarum sententiarum/ que in singulis Annotamentis eorundem continentur.
¶ Index vel tabula singularum dominicarum et feriarum &c.
¶ Dominicarum/ festiuitatum/ et feriarum primi tomi tractatus ex omnibus partibus biblie collecti: cum euãgelij expositionibus/ et autoris applicationibus.

Secundo tomo contenta.

¶ Themata in precipuas sanctorum festiuitates.
¶ Emporium singulorum annotamentorum secundi tomi.
¶ Tabula seu index foliorum: in quibus singule festiuitates inueniantur.
¶ Annotamenta singulorum festorum per anni circulum ẜm ordinem mensium.
¶ Commune sanctorum cum tabula omnium: que in eo continentur.

Tertio tomo contenta.

¶ Themata seu motiua in materiam singulorum tractatuum eiusdem tomi.
¶ Emporium seu repertorium singulorum annotamentorum omnium tractatuum.
¶ Tabula seu index foliorum vbi sub compendio quid in quoq; tractatu agitur/ prescribitur.
¶ Tractatus vigintiseptem de materijs communius predicabilibus.

X a 5

Autoris protestatio.

SOlent catholici autores ex more quodã laudatissimo maximeqꝫ necessario in operuz exordio aut fine/ theologica vti protestatione. Jnde ego recta eorum vestigia sequens idem faciendũz duxi in hoc meo opere: quod diuinum Apiarium inscribitur: ad Christi redemptoris nostri laudem/ eiusqꝫ fidei sacratissime augmẽtum composito. Jdeo quicquid in hoc toto opere dixi/ aut scripsi: siue gratia colligendi sentẽtias vel applicandi apposui aut declaraui: correctioni et emendationi sancte matris ecclesie (que spiritussancti lumine ⁊ doctrina/ vere illuminata est) nimis libenter et expresse subijcio. Si vero (quod absit ⁊ deus propter suã clementiam infinitamqꝫ bonitatem auertat) aliquid ex lingue lapsu/ aut ex ignorantia: alia ve quacũqꝫ occasione a catholica veritate ⁊ sacrosancte matris ecclesie determinatione quocunqꝫ modo deuiauerit/ aut pias aures offendere visum fuerit: id totum sponte reuoco: et pro non dicto habeo: eorum me iudicio et directioni humiliter summittens: quibus errantes corrigere ⁊ ad catholice veritatis viam reducere ab ecclesia eadem sancta datum est. Et si aliquid vel impressorum incuria: vel aliqua alia re deprauatum fuerit: ad veruz exemplar vnde extractum fuit opus: respicere oportet.

Ma[...] Petrus. Marcus.

Gregorius. Hieronymus.

Ambrosius. Augustinus.

Joannes. Paulus. Lucas.

Celitus illapsi diuina Apiaria mellis
Signat imaginibꝰ septa figura sacris.
Undiq; depicti qui sint: insignia mōstrāt
Queq; sua: ethereos cernis inesse viros.

Quē tenet in medio sepes: qui colligit inde
Predulces mira sedulitate fauos:
Ipse est Enricus ter magnus codicis autor
Premia cui reddat Christus in arce poli.

Diuini Apiarij primus Tomus: q̄ est prima pars principalis: in qua ſm ordinē sancte ecclesie Toletane (cui correspondebūt alie ecclesie) oim euangeliorꝝ totius anni: tā dn̄icaliū q̄ȝ ferialiū/ expositiōes multiplices ex oibus sex Biblie ptib⁹ sumpte: cōtinent̄. Interposita toti⁹ euāgelij littera cū expositione litterali: quā alie expositiōes sequunt̄. Editū cōpactūq̄ȝ opus nunc primū p egregiū virū Henricū Hamusco/ sctē theologie magistrū ac verbi diuini cōcionatorē: qui vltra doctorꝝ expositiōes apposuit singulis fere Annotamētis aplicatiōes putiles: ⁊ remissiones ad aliorꝝ tractatuū annotamēta p numeros foliorꝝ certissimos.

Feliciter incipit.

Dn̄ice. i. aduēt⁹. Sermōis Annota. Ex quinta pte Bib.

Cr. Mat. 21. A

CUm appropinq̄s set. ⁊c̄.] Lyra. In hoc euangelio describit̄ reprobatio synagoge iudeorꝝ/ inquantum fuerunt cōtemptores diuine maiestatis: ⁊ hoc ostendit̄ per duplex celebre signū xp̄i. Circa primū aduertendū q̄ signū aduent⁹ xp̄i in hierl'm ad redēptionem populi fuerat p̄dictū/ ⁊ celebri fama diuulgatū. Zach. 9. videlicȝ/ q̄ xp̄s vēturus erat in hierusalem in paupertate ⁊ humilitate/ sedēs sup asinā ⁊ pullum ei⁹. Et ideo legisperiti hoc videntes in xp̄o adimpletū/ ostendunt̄ cōtemptores sue maiestatis: q2 non receperūt eum: sed magis tanq̄ȝ deceptorēȝ psecuti sunt. Et hoc est qd̄ dicit̄ hic. ✳ Cū appropinquasset.] Scilicȝ Jesus et discipuli ei⁹. ✳ Hierosolymis: ⁊ venissȝ Bethphage ad montē oliueti. Mons oliueti est prope Hierusalē distās ab ea p vnū miliare: q2 dr̄ Acetuū. i. q̄ distat tm̄ ab ea p iter sabbati: qd̄ continet mille passus: q̄ faciūt vnū miliare. Bethphage est quedam villa parua in descensu montis oliueti versus Hierusalē: ⁊ erat villa sacerdotū: q2 licet sacerdotes nō haberent hereditates ad excolendum: habebant tm̄ domos ad animalia nutriendum ⁊ ad manendū tpe: quo nō vacabant cultui diuino in Hierusalēȝ. Ex illo loco dicitur q̄ ✳ Tūc misit duos discipulos/ dicens eis. Ite in castellum: quod ɔtra vos est.] Idest in Hierl'm: que erat clausa triplici muro: cū propugnaculis ⁊ fortalitijs ad modū castri. vt habet̄. 4. Regū. et ideo dr̄ castellū. ✳ Et statim inuenietis asinā alligatā/ ⁊ pullū cū ea: soluite ⁊ adducite mihi] Ista asina erat cōmunis pauperib⁹ non habentibus animalia: ⁊ q̄ operabat̄ in ea dabat ei pabulum: ⁊ facto opere reducebat ad locum determinatū: vt alius indigens posset accipere eam: ⁊ pull⁹ eius nutriebat̄ cū ea p consimili opere. ✳ Et si q̄s vobis aliq̄d dixerit: dicite q2 dn̄s his opus habet: ⁊ confestim dimittet eos. Hoc autē factū est vt adimpleret̄/ qd̄ dictum est p prophetā/ dicentē. Dicite filie sion.] Hoc est ciuitati hierusalem: q̄ dicebat̄ filia sion: q2 in mōte sion erat fortalitiū ciuitatis illius: ⁊ ptegebatur ciuitas ab illa parte: sicut filia a matre. Cōsiderādū etiā q̄ hic accipit̄ cōtinens p cōtento. s. ciuitas p habitātibus in ciuitate. ✳ Ecce rex tuus venit tibi māsuet⁹.] Idest xp̄s: q2 hec auctoritas a doctoribus hebreis exponit̄ ad litteraȝ de xp̄o. ✳ Sedēs sup asinaȝ ⁊ pullū/ filiū subiugalis.] Nō q2 sederit sup vtrūq̄ȝ simul: sed successiue: q2 primo sedit super pullū: q2 tm̄ non erat domitus: q2 adhuc nō fuerat applicatus humanis vsib⁹: vt habetur Marci. 11. ⁊ Lu. 19. Ideo postea sedit sup asinā. Hoc aūt factū est in figura: q2 per pullū significat̄ popul⁹ gentilis: q̄ nō fuerat subiect⁹ iugo legis. per asinā vero populus iudaicus: q̄ laborauerat sub lege. Ad hoc aūt veniebat xp̄s: vt vtrūq̄ȝ populū subiugaret sibi p fideȝ catholicā. ✳ Euntes autē discipuli fecerunt sicut p̄ceperat illis Jesus. Et adduxerūt asinā ⁊ pullū: ⁊ imposuerunt sup eos vestimēta sua: ⁊ cū desuper sedere fecerunt.] Cōsequēter ponit̄ secundū signuȝ/ qd̄ p Zachariā fuerat dictū: q̄ xp̄o adueniēte super asinam ⁊ pullū: ciuitas hierosolyma exultaret/ ⁊ letaret̄: et hoc factū fuit tunc: vt dr̄ hic. Et h̄ patet in tribus. Prio q2 dr̄ hic. ✳ Plurima aūt turba strauerūt vestimēta sua in via.] Et hoc fuit in signum exultatiōis ⁊ honoris: ⁊ ne asina ⁊ pullus offenderēt ad lapides. Secūdo in eo/ qd̄ dicitur. ✳ Alij aūt cedebāt ramos de arborib⁹: ⁊ sternebant in via.] Viriditas ramorꝝ erat signū leticie ⁊ exultationis. Tertio in eo qd̄ dicit̄. ✳ Turbe aūt: q̄ precedebant ⁊ q̄ sequebant̄ clamabāt dicētes. Osanna filio Dauid benedict⁹ q̄ venit in noīe dn̄i.] Osanna est verbū hebraicum cōpositūȝ ex osi: qd̄ est salua: ⁊ anna: qd̄ est aduerbiū optandi ⁊ valet vtinā: ⁊ dr̄ osanna remota vltima littera prime dictiōis: vnde est ibi cōpositio ex corrupto ⁊ integro. Et ideo osanna tantū valet quantū vtinā vel obsecro salua: ⁊ de qua salute intelligat̄/ subditur. ✳ Osanna in excelsis.] Quia xp̄s veniebat ad dandum salutem celestem ⁊ eternam. ✳ Cum appropinquasset Jesus. ⁊c.] Moraliter. Per asinā/ que erat B Moralr

oneribus assueta significatur iudea: q̄ legis oneribus erat subiecta. De quo dicit Petrus Actu. 15.b. Quid tentatis imponere iugum super ceruicem discipulorū: quod nec nos nec patres nostri portare potuimus? Per pullu͡z vero: de quo dicitur Marci.11.a. In quo nemo sedit: significatur populus gentilis: qui nō erat subiectꝰ oneribus legis. Christus autem super vtrūq; sedit: quia ex ambobus vnam ecclesiam sibi subiectā fecit. ✳ Et imposuerunt.⁊c.] Sc͡z apostoli: per quorum vestimenta significatur eorum doctrina: qua recepta a Iudeis ⁊ gentibus sedit in eis xp̄s. ✳ Plurima autem turba.⁊c.] Grego. Home.24. Quid sunt terrena omnia nisi queda͡z corporis indumenta? Vestimenta igitur in via sternere/ est in via vite p̄sentis bona terrena pauperibus erogare: ramos de arboribus cedere: est sanctorum exempla accipere. Osanna clamare est salutem supernam a domino postulare. Na͡z osanna interpretatur obsecro salua. ✳ Cum appropinquasset.⁊c.] Glo. Hic pretermittit Mattheus ea: que facta sunt anteq̄ intraret hierusalem: que alij prolixius tractant. Dominus spiritualiter hierusalem appropinquauit: quādo incarnatus ecclesiam (in qua est visio pacis) visitauit: quam per confessionem sibi reconciliauit. Bethphage erat viculus sacerdotū in mōte oliueti: in cuius montis latere est ciuitas Bethania. Bethphage: domꝰ bucce. Bethania: domꝰ obedientie. Has dn̄s pergens hierusalem sua p̄sentia sublimat: quia multos ante passione͡z docendo/ donis pie confessiōis ⁊ obedientie impleuit. Site autem sunt ille ciuitates in monte oliuarum.i. in xp̄o domino: a quo vnctio ⁊ lux oībus venit. Unde Mat.5.b. Non potest ciuitas abscondi super montē posita. ✳ Ad montē oliueti.] Ad sublimitatem misericordie respiciēs. Eleos misericordia interpretatur. Olei natura lucis ministra est: ⁊ laborum ⁊ dolorū solamen: ⁊ excellit ceteris liquoribus. ✳ Misit.] Quia lucernam/ quam accepit: non vult sub modio abscondi. ✳ Duos discipulos.] Duo propter scientiam veritatis ⁊ mundiciā operis: ⁊ sacramentū gemine dilectionis predicaturi. Quidā dicunt hos duos Petrū ⁊ Philippū: qui primū gentiles ad xp̄m adduxerūt. Philippus samariam: quā asinam interpretantur: Petrꝰ Cornelium/ quasi samarie pullum. ✳ Et pullum.⁊c.] Pullus est populus gentiū: cui nullus doctorū frenum correctionis imposuit: liber ⁊ lasciuus: qui ⁊ ipse vinculis peccatorum irretitus erat. Omnes enim peccauerunt/ ⁊ egent gratia dei: Roma.3.c. Alij de solo pullo: Mattheꝰ: qui hebreis scribit: ⁊ de asina dicit: docēs non desperari salutē hebreis/ si peniteāt. Marcꝰ dicit ca.11.a.

Glosa C

pullū ante ianuam in biuio inuentum. Ianua xp̄s extra quā populus gentiū stabat ligatꝰ: nō in vna via fidei sed in diuersis erroribus. ✳ Dicite filie sion.] Filia sion est hierusalē sita in mōte sion. ¶ Mystice. Ecclesia pertinēs ad supernā hierusalem: que est mater omniū nostrum: cuiꝰ non minima pars tunc erat in populo israel. ✳ Ecce rex.] Ne dicatis: nō habemus regem nisi cesarem. ✳ Tibi.] Si credis. Cōtra te si non credis. ✳ Super asinā ⁊ pullum.] Non ad litterā super vtrūq; sedit: sed in precordijs vtriusq; populi. Potuit dn̄s super vtrūq; ascendere: descendens de vno ⁊ ascendens super alium. ✳ Et adduxerunt.] Sic ⁊ apostoli mundū virtute xp̄i/ a potestate diaboli soluerunt: ⁊ imposuerūt vestimēta sup eum. Sed cetera turba .i. iudei. Vestimenta .i. legis mandata sternunt: que a xp̄ianis erant conculcanda. In via .i. in xp̄o. ✳ Uestes.] Apostoloꝝ sunt precepta diuina: ⁊ gratia spiritualis: quibus turpitudo carnis nostre tegitur. His prius mūdi populi: sed modo p apostolos ornati: xp̄m habēt sessorem. Minor turba non ponit vestes su p asinam: sed in via: nec vbi offendat: q2 sancti martyres carnem excutēs simplicioribus viā per exemplum suo sanguine parant. ¶ Moraliter. Item Iesus asellū insidens: hierusalē tendit: non solum quādo cuiusq; fidelis animā regens ad pacis intime visionē ducit: sed etiā cu͡z sancte ecclesie vniuersaliter presidet: ⁊ eam in superne pacis desideriū accēdit. Multi sternunt vestimenta sua in via: q2 corpora sua domant/ vt ei iter ad mentem parent: vel exempla bona sequentibus prebeant. ✳ Ramos.] Ramos vel frondes cedunt: quia verba ⁊ sentētias de libris patrum excerperunt: vel exempla. ✳ Osanna.] Hiero. Osi.i. salua: saluifica. anna: interiectio deprecantis: quasi salua obsecro. Osanna totū hebraicū est: ⁊ significat q̄ aduentus xp̄i salus mūdi sit.⁊c. vnde sequit̄. Benedictus osanna .i. salua. In excelsis: q2 aduētꝰ xp̄i non tm̄ hoim: sed totius mundi salus est: terrena coniungens celestibus vt in noie Iesu omne genu flectat̄ celestiū terrestriu͡z ⁊ infernoꝝ. Philip.2.b. In excelsis: q2 ⁊ angeloꝝ salus: quoru͡z numeꝝ implet. ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamētis sermōis Incarnatiōis: incipiētibus Folio.2. sub thema. ✳ Cu͡z appropinq̄sset.⁊c.] vt s̄. C. Vel de Annotamēt͡ sermōis Prelatoꝝ. incipiētibꝰ Fol.90. sub thema. ✳ Misit duos discipulos.⁊c.] A. lr̄a. Vel de Annotamētis sermōis Aploꝝ. incipientibꝰ Fol.82. sub eodē themate. Vel de Anno. sermo. Epipha. in hoc primo Tomo. sub thema. ✳ Inuenient͡ asinā alligatā.⁊c.] A. Vel de Anno. ser. Religiosorū. incipiētibꝰ Fol.136. sub thema. ✳ Plurima

D

E Appl

turba strauerūt vestimēta.ꝛc.] D.lr̄a. ¶ Vel de Annotamētis ser. Incarnatiōis. vel Aduent⁹. Fol.2. incipiētibus.sub thema. * Ecce rex tu⁹ venit tibi.ꝛc.] A. Et ad hoc quere An. 4. scōe ptis.ser. Religiosoꝝ. Fol.147. Col.1. Scʒ quō debem⁹ dare locū filio dei vt habitet in aīa nr̄a: ⁊ ibi preparet locū.ꝛc. et de eiusdem mā suetudine ⁊ humilitate.ꝛc. ¶ Et Annota.3. D. scōe ptis sermo. Gn̄alis. Fol.267. Col.3. ¶ Et de Annotamētis sermo. Dn̄ice Ramoꝝ.

Ferie.iiij. Dn̄ice.j. aduētus.

¶ I. Mar.9. A

Interrogabāt Jesum.ꝛc.] Lyra. In hoc capi. ponit incitatio ad martyrium facto. Illud enī qd̄ maxie excitat ad tolerātiam martyrij est magnitudo premij: q̄ mag⁹ mouet visa q̄ audita. Ideo xp̄s ostendit tribus principalib⁹ discipulis suis gloriā resurrectionis in transfiguratiōe: in q̄ ostendit se eis in claritate glorie: ⁊ primo describit ista ostensio. ☞ De q̄ q̄re Anno.1. ser. Sabbati Dn̄ice.1. quadragesime.

B Secūdo ex hoc mouet questio/ cū dicit. * Interrogabāt Jesuʒ discipuli ei⁹/ dicentes. Quid ergo dicunt Pharisei ⁊ scribe: qꝛ Heliam oportet venire primum?] Idē Lyra super Matth.cap.17. Aduertēdū q̄ discipuli audierant a phariseis ⁊ legisperitis/ q̄ helias debebat venire circa mūdi cōsumationē: vt habetur Malachie vlti. Et ideo qꝛ Heliā viderāt: credebant finē mundi ꝓpinquū: mirabant tn̄ q̄ ipse ita cito recessisset: ⁊ nihil docuerat vel predicauerat: cū tn̄ scriptū sit Malachie vlti. q̄ deberet cōuertere corda patrū ad filios: ⁊ ideo querebāt intellectū huius/ quō sit intelligēdus eius aduentus ante xp̄m. Et saluator breuiter respondet/ q̄ duplex ipsius est aduētus. Unus ad iudiciū in fine mūdi: et hunc p̄ueniet Helias in ꝓpria psona predicando iudeis ⁊ cōuertendo ad xp̄m: et

C falsitatē antixp̄i detegendo: ⁊ hoc est qd̄ dicitur. * Qui respondēs ait illis. Helias cū venerit.] In fine mūdi. * Primo restituet oia.] Qꝛ oēs iudei: qui tunc inuenient/ ad xp̄m cōuertentur. * Et quō scriptū est in filium hois: vt multa patiatur ⁊ contemnat.] Alius est aduent⁹ ipsius xp̄i in mundum: et hūc preueniet Helias.i. Johannes baptista: qui habuit ʒelū veritatis sicut Helias: et hoc est qd̄ dicit saluator. * Sed dico vobis: qꝛ Helias venit.] Idest Johānes baptista: qui venit in spiritu ⁊ virtute Helie: vt habet Luce.1. * Et fecerunt illi quecūq; voluerunt.] Ipsum incarcerando ⁊ interficiendo. * Sicut scriptuʒ est de eo. Et veniens.] Idest rediens de mōte: vbi fuerat transfiguratus. * Ad discipulos suos.] Scʒ quos dimiserat. Assumptis tn̄ secum trib⁹: corā quib⁹ transfigurat⁹ est. * Vidit turbā magnā circa eos: et scribas conquirentes cū illis.] Qꝛ deridebant eos/ eo q̄ tētauerāt curare demoniacū eis oblatum: ⁊ nō potuerāt: ☞ Ut patet An.1. A. quinte ptis. ser. Ferie 4. quattuor tēpoꝝ Dn̄ice.17. post oct. cor. xp̄i. D

Sequit * Et confestim ois populus.] Interli. Indocti nō scribe sapientes. * Videns Jesum stupefactus est.] Quasi stultus. * Et expauerunt.] Timor non est in charitate. * Et accurrentes.] Quasi serui. * Salutabant eū ⁊ interrogauit eos. Quid inter vos ꝯquiritis?] ☞ Finit euangelium hic: ⁊ q̄ post eū immediate sequuntur quere in p̄dicto Annotamēto.1. quīte ptis. sermo. Ferie.4. q̄ttuor tēpoꝝ. Dn̄ice.17. post octa. cor. xp̄i. * Interrogabāt Jesum.ꝛc.] E Moralr

Lyra. Mora. sup Mat.17. capi. Sicut est duplex aduentus xp̄i/ ita ⁊ duplex Helias. s. in spū ⁊ psona. Predicator aūt euāgelij gerit officium vtriusq;. Nā disponēdo populū ad suscipiendū xp̄m p gratiā venietē gerit officiū primi. s. Johānis baptiste. Disponendo vero populū ad suscipiendum ipsum iudicem venturū/ gerit officiū secundi. s. Helie psonaliter. * Quid ergo dicūt pharisei?ꝛc.] F Glosa

Glo Tradūt scribe fm Malachiam. Mala.4.d. q̄ Helias veniat ante aduentū saluatoris: ⁊ reducat corda patrū ad filios ⁊ filiorū ad patres eoꝝ: ⁊ restituat oia in antiquū statū. Existimāt ḡ discipuli hanc aduent⁹ gloriam esse: quā viderant in mōte/ ⁊ dicūt. Si iā venisti in gloria: quare p̄cursor tuus nō apparet? maxime qꝛ vidēt recessisse Heliam. * Restituet.ꝛc.] Scʒ conuertet cor patrū ad filios: ⁊ cor filioꝝ ad patres. Restituet enī morti qd̄ debet: ⁊ diu viuēdo sustulit. Vn̄ addit. Et quō scriptū est. Qꝛ sicut de xp̄i passione ꝓphete multifarie scripserunt: sic ⁊ Helias multa passur⁹ est. Restituet ḡ oia. Primo corda hoim illius tēporis ad credēdū in xp̄o: resistendū antixp̄o. deinde ponet animā p xp̄o. * Vidit turbā magnā.ꝛc.] Hiero. G

Nō est reqes sub sole. Semp occidit puulos inuidia. Magnos pcutiūt fulgura mōtes: alij discentes cū fide: alij inuidētes cū fastu ad ecclesiaʒ veniūt. * Et scribas cōquirētes.ꝛc.] Quid cōquirerēt euangelista nō dicit. Sed potest intelligi de hoc questionē motā fuisse/ quare discipuli demoniacum: q̄ in medio erat: nō possent liberare? Hoc enī ex sequētibus cōcipi potest. * Et interrogauit eos.ꝛc.] Beda. Nota q̄ loca reb⁹ cōgruunt. In monte orat: transformat: discipulis arcana luc maiestatis aperit: i imo a turba excipitur: miseroꝝ fletu pulsatur. Sursum discipulis mysteriuʒ regni reserat: deorsum turbis pctā

infidelitatis exprobat. Sursuz vocē patris his:
qui audire poterant pandit: deorsum malos spi
ritus expellit. Nunc ꝓ qualitate meritorum ali
is ascendere: alijs nō desistit descendere. * Et in
terrogauit eos.ꝛc.] Hiero. Scit ⁊ interrogat: vt
confessio pariat salutez: ⁊ murmur cordis nostri
sermonibus soluatur prius vt est. Dic iniquita
tes tuas prius: vt iustificeris. ☞ Reliq̄ que
Applica immediate sequuntur quere vbi supra. ¶ Et ap
plica ad hec aliqua de Annotamētis sermonis
Judicij finalis. Incipiētibꝰ Fol'.236. ¶ Et An
tixpi. incipiētibus Fo.224. sub thēa. * Quid
ꝗ dicūt pharisei: ꝛc.] vt.s̄. B. ¶ Et de Annota
mētis sermo. Johannis baptiste. sub thema. *
Helias venit.] .s̄. C. ¶ Et de An. sermo. Prela
torū incipiētibus Fo. 90. sub thema. * Helias
cum venerit.ꝛc.] E. ¶ Et de Annota. sermonis
Passionis incipientibꝰ. Fol'.35. ¶ Uel Marty
rum. Fol'.89. sub thema. * Quomodo scriptū
est in filiū hois.ꝛc.] F. ¶ Et de Annotamentis
sermo. Peccatoꝝ incipientibꝰ Fo.189. sub the
ma. * Uidit turbaz magnam.ꝛc.] G. ¶ Et de
Annotamētis sermo. Dñice.1.et.3. Quadrage
sime. sub thema. * Et scribas cōquirentes.ꝛc.]
D. ¶ Applica ad potestatē sup demones: vide=
licet quare discipuli nō potuerūt demoniacū cu
rare. ¶ Et de Annotamētis sermōis Penitētie.
incipiētibus Fol'.211. sub thema. * Et interro=
gauit eos.ꝛc.] G. ¶ Uel potiꝰ ⁊ melius de An
notamētis sermonis Incarnationis filij dei: vel
aduētus. incipientibꝰ Fo.2. sub thema. * Ōis
populus vidēs Jesum stupefactus est.ꝛc.] D.
Uel. * Quid inter vos cōqueritis?] D. ¶ Et
applica ad patres sanctos: q̄ erant in limbo pre
stolātes xp̄i aduentū: vel aliter vt tibi placuerit.

¶2. Mar.1. A F Uit Johānes.ꝛc.] Lyra. Considerandū
ꝙ intentio istius euāgeliste est hic ostende
re reductionē peccatoris in deū per opus media
toris. Et ideo mediator ostendit̄ verbo precurso
ris. Circa quod primū describitur locus vbi Jo
hānes predicabat/cū dicitur. * Fuit Johānes
in deserto baptizans.] Qꝛ p̄dicabat penitentiā
agendam: vt hoies essent dispositi ad xp̄i de ꝓxi
mo venturi receptionem. Et sic loci cōditio/con
gruebat sue p̄dicatiōi. Asperitas.n. deserti auste
ritatē penitētie designat. * Et p̄dicans baptis=
mū penitētie in remissionē pctōꝝ.] Hoc exponi
tur duplicit̄. Uno modo de baptismo xp̄i. Uir=
tute cuius dimittunt̄ pctā. Et qꝛ tale baptismuz
Johānes dare nō poterat: ideo ipsum p̄dicabat
dandū p xp̄m in ꝓximo venturuz. Et f̄m hoc ly
baptyzans: refertur ad baptismū Johannis. Et
qđ sequitur. Predicans baptismum.ꝛc. Ad ba
ptismū xp̄i futurū. Alio modo exponit̄ de baptis
mo Johānis. Et sic baptizans ⁊ predicās referū
tur ad predicationē Johānis ⁊ baptismū eius.
Qꝛ licet baptismo Johānis nō dimitterent̄ pec
cata: susceptio tñ illius baptismi erat q̄dā ꝓtesta
tio agendi verā penitentiā de pctō. Per quā di=
mittunt̄ peccata. * Et egrediebat̄ ad illum ōis
Judee regio: ⁊ Hierosolymite vniuersi.] Idest
multi de illa regiōe ⁊ de hierosolymis. Et est hy=
perbolica locutio: sicut in cōmuni modo loquē
di dicit̄ de aliquo spectaculo: tota ciuitas vadit
ad tale spectaculū. Licet aliq̄n maior ps populi
non vadat. * Et baptizabant̄ ab illo in Jorda
ne flumine cōfitentes pctā sua.] Per illud enim
flumen filij israel transierūt ad terrā ꝓmissiōis.
Et ideo baptismus Johānis cōueniēter factꝰ
est in Jordane flumine: qꝛ erat quedā ꝓtestatio
penitentie agēde: per quā est transitus ad terraz
viuentiū. f̄m quod dr̄ Mat.3.a. Penitentiā agi
te: appropinquabit eñ regnū celoꝝ. Et qꝛ p̄dica
torē decet austeritas vite. f̄m quod dicit Paulꝰ
Apls.1.Coꝝ.9.d. Castigo corpus meū ⁊ in ser=
uitutē redigo: ne forte cū alijs predicauerim ipse
reprobus efficiar: iō subdit̄. * Et erat Johānes
vestitus pilis cameli: ⁊ zona pellicea circa lum=
bos eius.] In quo ostenditur austeritas vesti=
tus. Et etiam qꝛ Johānes veniebat in spiritu ⁊
virtute Helie: vt habet̄ Luce.1. Ideo describit̄
in consimili habitu. prout habet̄.4. Regum.1.
* Et locustas ⁊ mel syluestre edebat.] In quo
ostēditur austeritas victꝰ. Iste est eñ cibus pau
perum in terra illa. * Et p̄dicabat/dicēs. Ue=
nit fortior me post me.] Hoc aūt dicebat Johan B
nes ad remouendā falsam opinionez populi: qꝛ
credebant ipsum esse xp̄m. * Cuius nō sum di=
gnus ꝓcumbens soluere corrigiā calciamētorū
eius.] Matth.3.c. dicit̄. Cuius nō sum dignus
portare calciamēta. Potuit eñ Johānes vtrūq̈
dicere. Mattheꝰ tñ expressit deportationē. Mar
cus aūt solutionē. Tñ per vtrūq̈ idem intelligi
tur. Q.d. Johannes: tante excellentie est Xp̄s
respectu mei/ꝙ nō sum dignus ei exhibere etiaz
minimū obsequium. Non eñ xp̄s habebat cal=
ciamenta portanda vel soluēda: qꝛ scribit̄ Actu
um.1.a. Cepit Jesus facere ⁊ docere. Ipse autez
discipulis ad p̄dicandū missis imposuit sine cal
ciamentis incedere. Ut habet̄ Luce.10. Et ideo
nō est credibile/ꝙ calciamētis vteretur * Ego
baptizaui vos aq̄.] Qꝛ baptismū Johānis la
uabat tm̄ corpora. * Ille vero baptizabit vos
spūsancto.] Qꝛ in baptismo xp̄i confert̄ gratia
spūssancti. * Fuit Johānes.ꝛc.] Lyra. Nota. Nota
☞ Quere Annotamēto.22. quinte ptis. ser
monis Prelatoꝝ. Fol'.124. col'.4. * Fuit Jo=
hānes.ꝛc.] Glo. ☞ Superius dicit̄. * Ecce
mitto angelū meū ante faciem tuam: qui prepa C Glosa
rabit viam tuā ante te.] Glo. Beda. Angelꝰ di

citur Johānes nō societate nature: vt mentitur Origenes: sed officij dignitate. Sicut ⁊ sacerdotes: de quibus dicitur Malachie.1.b. Labia sacerdotis custodiūt scientiam: ⁊ legē exquirūt ex ore eius. Q2 angelus dñi exercituū est. * Vox clamantis.] Beda. Angelus dñi: qui mittit᷑ ante faciem dñi est. * Vox clamantis in deserto.] Isido. Ad iudeos surdos ꝓpter pctā longe positos / indignatiōis clamore dignos. * Fuit Johannes in deserto.] Isido. In deserto fit vox et clamor: q2 deserta domus Juda / vacans scopata sine spū dei: propheta: rege: sacerdote. Unde Jesus et Johānes querunt qđ in deserto amissum est. Ubi vicit diabolus / ibi vincit᷑: vbi cecidit homo / ibi resurgit. * Parate.] Isido. Penitentiā agite et p̄dicate. Unde parasceue ante sabbatū dicit᷑.i. penitētia ante requiē. Hic ⁊ initiū p̄dicatiōis Johānis et xp̄i Matth.13.a. Penitentiā agite: appropinquabit enim regnū celorum: q2 in die septimo requieuit deus ab oib⁹ operibus suis. Necesse est em̄ septē vitia tanq̄ septē gentes delere (Gen̄.2.a.) ꝑ penitētiā: vt possideamus quieti terrā desiderabilem. * Viam dñi.] Hiero. Via dñi: qua ad hoies igredit᷑: pnia est: ꝑ quā ad nos deus descendit: et nos ad illū ascēdimus: vnde angeli ascendentes descendētesq̄ memorant᷑ suꝑ filiū hois. * Rectas facite.] Isidorus. Precepit / vt via regia cūtes: primos diligamus / vt nos: et nos / vt primos. Qui se diligit / et nō ꝓximū: ad dexterā declinat. Qui ꝓximum / nō se: ad sinistrā. Multi bene agūt: et nō corrigunt: vt Heli. Alij corrigunt: sed non bene agunt: vt scribe et pharisei: q̄ sedebant supra cathedrā Moysi. Hinc os turturis ad ascellas in lege retorq̄ri iubet᷑: vt nō separetur os ab opere: nec op⁹ ab ore. Semite post viā: q2 mādata moralia post penitentiā s̄m Marcū vel Mattheū explanātur. Paratur via ꝑ fidem et baptismū et penitentiā. ¶ Recte semite: ꝑ austera indicia vestis: zone: cibi: potus: vocis humilime. vnde

D fuit Johānes in deserto. ⁊c. * Johānes.] Isid. Gratia dei. A gratia dei incipit: vnde seq̄tur baptizans. Per baptismū peccata dimittunt᷑. vnde. Qđ gratis accepistis / gratis date. Et Apl's. Gratia saluati estis. * Baptizās. ⁊c.] Baptismum penitentie dedit. Baptismū in remissionē pctōꝝ predicauit: tñ non dedit. Sicut p̄dicatiōe sua xp̄i predicationem precucurrit: sic baptismo penitentie baptismū remissiōis. Qđ ꝯsumat᷑ ꝑ sponsum: initiatur ꝑ paranymphū. vnde catechumini.i. instructi incipiunt ꝑ sacerdotē: chrismantur per episcopū. Nūc per amicū sponsi inducitur spōsa: vt Rebecca Isaac per puerū pallio albo velata. * In Jordane.] Hiero. Jordanis aliena descensio: vbi peccata absoluunt᷑. Arca enim per eum in terram alienam transiuit in media parte: et mare fluēte: altera ad montis formam erigitur. Josue.3. et.4. cap. Sic nos olim alienati a deo / per baptismum humiliati erigimur ad alta. Unde Luce.14.c. Qui se humiliat / exaltabitur. Pars que fluit in mare amaricatur: q2 arca dei.i. corpus xp̄i nō mundatis nō ꝓficit: sed in deterius mutat. * Confitentes peccata sua.] Hiero. Confessio et pulchritudo (p̄s. 95.) in cōspectu eius.i. sponse. Unde desilit spōsa de camelo cum se humiliat ecclesia xp̄o: qui figuratur per Isaac: in cuius natiuitate risum fecit de⁹ Sare: sicut ad Mariā dicit᷑: que est princeps cum deo. Benedicta tu in mulieribus. Luce.1.d. ¶ Beda. Confitentes peccata sua baptizantur. Debent em̄ melioris vite nouitatē promittere: qui baptismū desiderant accipere. Uñ predicante Paulo dicitur Act.9.d. q̄ multi veniebant confitentes et annūciantes actus suos. Et Petro dicit᷑ Act.10.b. Macta et manduca: quasi occide mala que in eis erant: et sic mundatos christianā religionem ꝓmittentes in ecclesie membra cōmuta. * Et erat Johānes vestitus. ⁊c.] Hiero. Vestis ꝓphete et cibus et potus totam austerā vitam predicātiū significāt: ⁊ gentes ad gratiā dei: que est Johānes: intus et foris esse iungendas. Pili cameli / diuites gentium: zona pellicea: pauperes mundo mortui. Locuste / sapientes huius mūdi. Qui stipulas aridas relinquentes iudeis: frumenta mystica trahunt: et in calore fidei saltus inhabitāt. Mel li syluestri / fideles de inculta sylua preparati cōparantur. Quia omnia a gratia euangelij dei: in qua non est distinctio iudei et greci. ¶ Beda. Moraliter. Vestitus pilis camelorū. Q2 pctā non fouit: sed aspere increpauit: dicens Lu.3.b. Genimina viperaꝝ. ⁊c. Zona pellicea circa lūbos: quia carnem suam crucifixerunt cū vitijs. ⁊c. Gal'.6.d. Locustas et mel syluestre edebat: et predicabat: q2 predicatio eius adeo dulcis fuit: vt Christus putaret᷑. Sed cito hec opinio decidit: quia eum nō christum: sed christi precursorem esse innotuit. In melle enim dulcedo: in locusta alacer volatus: sed cito deciduus. * Fortior me.] Hieronym⁹. E Quis fortior est gratia: qua abluuntur peccata? Ille qui septies et vsq̄ septuagiessepties pctā dimittit. Matthei.18.d. Gratia quidem prior est: sed semel remittit peccata per baptismum. Misericordia vero in miseros ab Adam vsq̄ ad Christum: per septuagintaseptem generationes: et vsq̄ ad centum quadraginta quattuor milia peruenit. * Soluere corrigiā. ⁊c.] Bed. Mod⁹ fuit apud veteres: vt si quis eam: que sibi competeret: accipere vxorem nollet: ille ei calciamenta solueret: q̄ ad

hanc sponsus iure ꝓpinquitatis veniret. Christus autem sponsus est ecclesie: de quo dicit idem Johãnes.3.capi.d. Qui habet sponsam spõsus est: q̄ ergo hoies Johãnem xp̃m esse putabant: recte se indignũ soluere corrigiã dicit: quasi ego redemptoris vestigia nudare nõ valeo: q̄ sponsi nomẽ mihi non vsurpo. ¶Hierony. Corrigia calciamentoꝝ mysterium.s.incarnationis: quõ verbũ caro factũ est. Johã.1.a. Unde caro xp̃i: vnde anima: vnde spirit⁹ sumit exordiũ: vt verus hõ fiat per oĩa absq̃ pctõ. vt ver⁹ deus in deo vero sine principio.i.filius hois: q̄ est in celo. Et quomodo tanq̄ sponsus (p̃s.18.b.) procedens de thalamo suo.i.de virginali vtero/clausum relinquens. Unde aduenĩete vero sponso: domus Johãnis/domus discalciati dicit̃. Uñ in specie columbe spũssanctus descendit. De spõsa dicit̃ Cañ.2.d. Sponsa mea: amica mea: prima mea: dilecta mea: columba mea. Sponsa in patriarchis: amica in ꝓphetis: prima in Maria ⁊ Joseph: dilecta in Johãne baptista: columba in xp̃o ⁊ apostolis: quib⁹ dicitur Mat.10.b. Estote prudentes sicut serpentes: ⁊ simplices sicut columbe. Calx extrema pars corporis: in fine enim ad iusticiã est saluator incarnatus. vñ p̃s.59.b. In idumeã extendam calciamentum meũ: q̄ nisi iungatur scientie spiritus nemo per gratiã remissiõis inuestigat incarnatiõis mysteriũ. * Ego baptizaui vos aq̃.⁊c.] Bedo. Nõdũ Johãnes dicit deũ aut dei filiũ esse aperte: q̄ rudes erant auditores: sed paulatim per humanitatem glorificatã ad fidem diuinitatis ducit/dicens. * Ille vero baptizauit spũsancto.] Sed postea vero cum capaciores iã videret: dei filiũ iam aperte predicat/dicens Johã.1.c. Testimonium phibui: q̄ hic est dei filius. * Ego baptizo vos aqua: ille.⁊c.] Isido. Dei fluuius semꝑ plenus: semꝑ equalis. De quo p̃s.45.b. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. Multũ distat inter spiritũ: qui fertur suꝑ aquas nõ subter: ⁊ aquã/quantũ inter animã: que regit/⁊ corp⁹ quod regitur. Sed mansit super eum spiritus/hec est vnctio xp̃i s̃m carnem. De qua p̃s.44.a. Unxit te deus deus tuus oleo letitie pre consortib⁹ tuis. Oleum nõ potest esse sub aqua: nec creator sub creatura. Oleũ de amaritudine radicis surgit in pabulũ luminis medicinã vulneris: refectionẽ esurientis. Unde fit q̄ vnctio xp̃i de amaritudine passiõis ꝑuenit ad gloriã resurrectionis. Unde Apl's Philip.2.a. Hoc sentite in vobis qd̃ ⁊ in xp̃o Jesu.⁊c. vsq̃. propter quod ⁊ deus illũ exaltauit. ☞ Quere de hac materia.s. de incarnatiõe Annota.1. quinte ptis. sermonis Ferie.6. Dñice.11. post octa. cor. xp̃i.

K Auctor. ¶Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis sermonis Johãnis baptiste. sub thẽa. * Fuit Johãnes.⁊c.] vt s̃.A. ¶Uel de Annota. ser. Peccatoꝝ incipientib⁹ Fol.189. ¶Uel Penitẽtie. incipiẽtibus folio.211. sub thema. * Predicãs baptismũ penitẽtie.⁊c.] A. ¶Uel de Annota. ser. Incarnationis. Fo.2. sub thema. * Uenit fortior me.⁊c.] E. ¶Et de Annotamẽtis sermonis Religiosoꝝ. Fo.136. sub thema. * Erat Johãnes.] E. Idest religiosus. * Uestitus.⁊c.] et die deuotis religiosoꝝ.

Ferie.vj. Dñice.j. Aduẽtus.

VEnit Johãnes.⁊c.] Lyra. Hic ostẽdit euangelista ipsum xp̃m esse verũ deũ ⁊ verum hoiem ex testimonio Johannis: ⁊ iõ primo ostenditur eius idoneitas ad testificandũ ex auctoritate sacre scripture. secũdo ex sanctitate vite. Circa primũ premittitur predicationis Johãnis locus ⁊ modus: cum dicitur. * Uenit Johãnes baptista predicãs in deserto iudee.] Ibi enĩ Johãnes nutrit⁹ fuit: vt dr̃ Lu.1. Et ideo primo p̃dicauit ibi: ⁊ postea ad regionem circa Jordanẽ descẽdit. Modus aũt p̃dicationis subdit̃. * Et dicens. Penitentiã agite.] Ista erat debita dispositio ad inchoationẽ noue vite: q̄ p xp̃m erat dãda: ⁊ ideo dr̃. * Appropinquabit enĩ regnum celoꝝ.] Alij aũt ꝓphete ꝓmittebant bona tẽporalia obseruantib⁹ legẽ. iste aũt celestia: q̄ erat precursor xp̃i: per quẽ facta ẽ veritas ⁊ gratia/⁊ apta est celestꝭ porta: ⁊ ad hoc ꝯfirmandũ inducit̃ Esaie testimoniũ. Esa.40. dicẽs illis. * Hic est enĩ.] Scʒ Johãnes. * De quo dictũ est p Esaiã ꝓphetã/dicentẽ. Uox clamãtis in deserto/parate viã dñi: rectas facite semitas eius.] Q̄ Johãnes fuit ille/de q̄ predictũ fuerat/q̄ p vocẽ p̃dicatiõis debebat clamare in deserto iudee: ꝓpter p̃parationẽ populi in aduentu ipsius xp̃i. Ad h̄ enĩ ordinata erat p̃dicatio Johãnis: vt p suã predicationẽ populũ congregaret: ⁊ populo cõgregato xp̃i aduentũ denũciaret. Consequẽter circa secundũ ostendit̃ idoneitas Johãnis ad testificandũ de xp̃o ex sanctitate vite. Hoc aũt ostendit̃ ex vilitate vestit⁹/cũ dicitur. * Ipse aũt Johãnes habebat vestimentũ de pilis cameloꝝ: ⁊ zonam pelliceã circa lumbos suos.] Et ex austeritate victus/cũ dicit̃. * Esca aũt ei⁹ erat locuste.] Que sunt parua aialia volatilia p modũ saltus: ⁊ reperiunt̃ in deserto iudee: ⁊ frixa cũ oleo sũt cib⁹ paupeꝝ. Seq̄t̃. * Et mel syluestre] Hoc aũt mel ibidẽ reperit̃ i trũcis arboꝝ. Uel s̃m Raba. sunt folia arborũ alba ⁊ tenera: q̄ manib⁹ ꝯtrita hñt saporẽ quasi

¶I. Matth. A

B

C

D

mellis: talib⁹ vescebat̃ Johānes: ex q̄bus patet austeritas eius in victu ꝛ vestitu. Et qꝛ in mora libus magis mouent facta/ q̄ꝫ verba: et vita san cta/ q̄ꝫ loquela cōposita: et ideo statim subdit̃ ex
E hortationis sue efficacia: cum dicit̃. ✳ Tūc exi bat ad eū Hierosolyma.] Hic accipit̃ continēs ꝓ contēto. i. populus de hierusalē. ✳ Et oīs Iu dea: et om̄is regio circa Jordanē.] Idest multi. Sicut ſm cōmunē modū ꝫ dicim⁹: tota ciuitas currit illuc. i. multi: qꝛ nō omnes currūt: imo ali quando plures remanent: ꝛ est quedam figura: que vocat̃ hypbole. i. locutio multū expressiua. ✳ Et baptizabant̃ ab eo in Jordane.] Baptis mus eīn Johannis ad hoc erat ordinat⁹ quasi quedam preparatio: ꝛ quedam prefiguratio ad baptismum ipsius christi de ꝑmo venturi. Et ideo Johannes nō solum predicabat: sed etiam baptizabat: qꝛ sicut sua predicatione nunciabat xp̄m de ꝑmo ventuꝝ: sic suo baptismo assue faciebat hoīes ad libentius suscipiēdum christi baptismū. Unde baptism⁹ Johannis erat que dam ꝓtestatio credendi in xp̄m de ꝑmo ven turum et faciendi opera penitentie: vt deuoti⁹ reciperent ipsum: ꝛ hoc est qđ dicit̃ Act. 19. a. Jo hannes baptizauit baptismo penitētie populū/ dicens in eū: qui venturus esset post ip̄m vt cre
F derent: hoc est in Jesum: ideo seq̄tur. ✳ Confi tentes peccata sua.] Delenda. s. per xp̄m ventu ruꝫ: qꝛ hoc nō poterat facere Johānes: sed denū ciabat h̄ ꝑ xp̄m fiendum: vt habet̃ eodem capit̃.
G ❡ Moraliter. ☞ Quere Annotamento. 2. q̄nte ꝑtis sermōis. Prelatorū. Fol. 124. Col. 2.
Moralr H ✳ Uenit Johānes predicans.] Glosa. Mani
Glosa. festauit se: qui prius siluerat: baptizando et p̄di cando viā preparās dn̄o. ✳ In deserto Judee.] Qꝛ iudei a deo deserti erant: q̄bus necessaria est penitentia vt redeant. ✳ Penitentiā.] Hoc pre conunciat: qđ post per seipsa veritas. Peniten tia precedit: seq̄t̃ ꝓmissio regni: qui vere peni tet: punit in se preteritos errores: deīde erigit ani mum ad celeste regnū. Si gratis in baptismo fit remissio: cur predicat̃ penitētia? Sed triplex est modus pn̄ie. Primus/ errores et oīa mala ante baptismū abrenūciare et cōdemnare: qđ necesse est ad xp̄m venturis. Secūdus/ post baptismū lapsos per penitētiā reuocari. Tertius: quo sc̄ti quotidie a talib⁹ purgātur pc̄tis: sine q̄bus vita nō agitur. Penitere/ est ante acta deflere: et deflē da non cōmittere. Penitētib⁹ regnū celoꝝ adesse dicitur: nō terrena: vt i veteri lege: et hoc ꝓ obe dientiam xp̄i. Et hoc regnū celoꝝ prim⁹ Johan nes p̄dicauit/ dicens. Penitentiā agite. Prima virtus est ꝑ penitentiā pimere veterē hoīeꝫ: et vi tia odire: qđ qui nō facit: nō mō virtutes non cō ꝑhendit: ſꝫ nec etiā supplicia fugit. Pn̄ie virt⁹ ti more ꝯcipit̃: qui ē initiū sapiētie. Pn̄ia a puniē do: q̄ q̄sq̄ꝫ punit: qđ illicite cōmisit. Pniam age re/ est dignos fruct⁹ pn̄ie facere. ✳ Regnū celo rū.] Idest xp̄s: ꝑ quē sancti regnāt in celestib⁹. I
Uel euāgeliū: quo inuitat ad regnū. ✳ Appo pinq̄bit. n. regnū celoꝝ.] Nisi appropinq̄ret: ne mo redire posset: qꝛ infirmi et ceci via: q̄ est xp̄s: carebāt: quā parans Johānes/ pn̄iam antepo nit. ✳ Uox clamātis.] Johannes vox: Christ⁹ verbū: qui clamat in Johanne: nullū verbū sine voce audit̃: nec vox sine intelligētia verbi valꝫ. Uox viā verbo ꝑparat: vt recipiat̃. Un̄ ps. 131. c. Paraui lucernā xp̄o meo. ✳ In deserto] For ma penitētib⁹: loc⁹ ꝯuersatiōis: nō freq̄ntia ho minū: ſꝫ desertū. Uestit⁹ nō mollis ad fluxū: sed asper. Uictus tenuis et inusitat⁹. ❡ Typice. De sertū significat sc̄toꝝ vitā a mūdi illecebris segre gatā. ✳ Uiā dn̄i.] Uia dn̄i ad cor dirigit̃: cum sermo ei⁹ diligēter audit̃. ✳ Ipse aūt Johānes. ꝛc.] Qui pn̄iaꝫ p̄dicat: habitū pn̄ie ꝓtendit. In eo vilitas vestis et cibi laudat̃: q̄ꝝ vsus in diui te arguit̃. Ipse aūt Johānes in semetipso erudit penitētes: ꝛ formā vite exhibet i deserto habitās: de locustis viuēs: pilis cameli vestiēs. ❡ Seru⁹ dei nō debꝫ habere vestimentū ad decorē: vel ad delectationē: ſꝫ tm̄ ad tegēdā nuditatē. Inde Jo hānes pilis vestiebat̃. ❡ Moralit̃. In veste Jo hānis monemur: vt asperis vtamur ad refrena tionē carnis. In cibo: vt nō arte paratis: ſꝫ natu ralib⁹ cibis vtamur. ❡ Moraliter. Habit⁹ et vi ct⁹ ꝯuersationē indicāt. Asperis vestit̃: qꝛ vitia nō palpauit: ſꝫ asꝑa increpatione redarguit: sic. Genimina vipaꝝ. ꝛc. Zona pellicea circa lum bos: qꝛ carnē suā crucifixit cū vitijs et ꝯcupiscē tijs. Mel et locustas edit: qꝛ p̄dicatio ei⁹ turbis dulcis sapuit: dū xp̄s putat̃. Sed cito decidit: qꝛ nō xp̄s: ſꝫ ei⁹ p̄co eē apparuit. In melle dulcedo. In locusta alacer volat⁹: ſꝫ cito decidu⁹. ✳ Tūc K
exibat ad eū. ꝛc.] Qꝛ nisi q̄s a malis exeat: non abluit̃. Un̄ apte seq̄tur. ✳ Baptizabātur ab eo in Jordane ꝯfitētes pc̄tā sua.] Qui descēsio in terp̄tat̃: qꝛ de supbia veteris hoīs ad hūilitatē cō fessiōis ꝛ emēdatiōis descēdebāt. Jā tūc. n. ꝑbapti zādis exēplū dabat̃ ꝯfitēdi pc̄tā: et ꝓmittēdi me liora. ✳ In Jordane. ꝛc.] Qꝛ in eo figura ba ptismi p̄cessit. Et ex noīe descēsum de supbia eri git: qđ ꝯgruit baptizatis. ✳ Cōfitētes.] Confes sio pc̄toꝝ ꝯsciētie est testimoniū timēt̃ deū. Qui eīn timet iudiciū dei: pc̄tā non erubescat ꝯfiteri. Perfect⁹ timor soluit oēm pudorē. Cōfessio pc̄ti pudorē habet: et ipsa erubescentia est grauis pe na. Ideo q̄ꝫ iubemur ꝯfiteri pc̄tā: vt erubescētiā pa tiamur ꝓ pena. Nā h̄ ip̄m ps est diuini iudicij. ☞ Et q̄re aliq̄ de hac materia An. 1. q̄nte ꝑtis sermōis Sabbati q̄ttuor tēpoꝝ. Dn̄ice. 3. Aduē

L Applica tus.infra.Fol. Col. ☞ Applica ad hec aliq̃ de Annotamẽtis sermonis Prelatoꝝ. inci piẽtib⁹ fol.90.ꝛ maxie fol.124.col.2.sub them̃. * Venit Johãnes.ꝛc̃.] vt.s̃.A.¶ Vel de An. ser. Pnie.incip.fol.211.sub them̃. * Penitẽtiã agite.ꝛc̃.] B.¶ Vel de An.ser. Oim sctõꝝ.To mo.2.sub thẽ.* Appropiq̃bit regnũ celoꝝ.] B ¶ Vel de An.ser.Incarñ.incip.fol.2. sub codez the.* Appropinq̃bit regnũ celoꝝ] B.Vel.* Vox clamãtis.ꝛc̃.] I.¶ Vel de An.ser. Reli.in cip.fol.136.sub the.* Johãnes.i.religiosus:ha bebat vestimẽtũ.i.habitũ de pilis.ꝛc̃.] D.¶ Vl de An.ser.Ferie.4.Cineꝝ.Tomo.1.sub them̃. * Esca ei⁹.ꝛc̃.] D.¶ Vel d̃ An.ser.scti Joh.ba ptiste.Tom̃.2.sub.the.* Vox clamãtis.ꝛc̃.] C ¶ Vel de An.ser. Pctõꝝ.incip.fol.189.sub the. * Cõfitẽs pctã sua.] F.¶ Vel de An.ser.Epi= phanie.Tomo.1.sub the.* Venit.s.xp̃s: in de serto Judee.ꝛc̃.] H.¶ Vel de An.ser. Pugne. incip.fol.165.sub the.* Venit i deserto.ꝛc̃.] I

¶2 Mar.13 Videte/vigilate.] Ly.In h̃ cap. icipit xp̃s docere p viã timoris/terrorẽ futuri iudicij

A incutiẽdo:ꝛc̃. ☞ Quere An.3.A. q̃nte ptis. ser.plurioꝝ martyꝝ.¶ Et An.1.q̃nte p.ser. Fer. 6.Dñice sexagesime. Cõseq̃nter p̃dicit iudicis aduẽtũ:ibi.* Tũc videbũt filiũ hois venientẽ. ꝛc.] ☞ q̃re ibi:ꝛ An.1.q̃nte p.s.dñice.2. Ad uẽt⁹.¶ Et An.1.A.5.p.s.Fer.4.dñice.2.aduẽ tus.Cõseq̃nt in h̃ euãgelio excitat attẽtionẽ cre dentiũ:cũ dr̃.* Vigilate.] ☞ q̃re An.1.A. q̃nte p.ser.Vni⁹ ↄfessoris laici .Tomo.2.* Vi=

B dete/vigilate.] Interli. Vigilia op⁹ ẽ mẽtis añ mortẽ corporis.* Et orate. Nescitis.n.qñ tp̃s sit] Judicij * Sicut hõ:q̃ pegre pfect⁹ reliq̃t domũ suã.] Hiero.Corp⁹ xp̃i i celũ delatũ reliq̃ns do mũ.i.eccl'iaz.¶ Loc⁹ carnis ppriẽ terra ẽ.* Et dedit seruis suis ptãtẽ cuiusq3 opis.] Hierony. Octo talẽta s3 Mattheũ.Decẽ mnas sm Lucã * Et ianitori.] Qui ducit i domũ celi. * Pre cepit/vt vigilet. Vigilate g̃:nescitis.n. qñ dñs do mus veniat:sero/ an media nocte.] Qñ occisa sũt p̃mogenita egypti.* An gallicãtu/an ma= ne: ne cũ venerit repẽte/iueniat vos dormiẽtes. * Qd̃ aũt.ꝛc.] Hiero. Hoc fine ↄcludit sermo nẽ: vt cõe oim p̃ceptũ nouissimi p p̃mos audiãt.

C * Vobis dico.] Gñale bonũ:nõ singulare. * Oib⁹ dico. Vigilate] Ly.Ostẽdẽs q̃ nõ loq̃t p discipulis tm̃:s3 p oib⁹ fidelib⁹ p̃ñtib⁹ et futuris. ¶ Ad maiorẽ p̃dictoꝝ intelligẽtiã q̃rit hic: v̓rũ xp̃s doctrinã suã debuerit tradere scripto? Et vi det q̃ sic:q2 scriptura inuẽta est ad h̊/ vt doctria memorie cõmẽdet:s3 doctria xp̃i erat maxie me= morie cõmẽdãda:g̊.ꝛc. Itẽ figura deb3 rñdere fi gurato:et ecõuerso:s3 lex vet⁹:q̃ fuit figura legis noue:fuit data i scripto:g̊.ꝛc. Ad ↄ̃riũ arguit:q2 nulli libri ab eo scripti habent in canone:s3 tm̃ a discipulis suis:vt apl'is ꝛ euãgelistis. Respõsio. Doctrina xp̃i fuit imediate tradita a deo:q2 ip̃e in vnitate psone fuit:et est ver⁹ de⁹ et hõ. Vetus aũt testamentũ licet fuerit datũ a deo: nõ tñ ime diate:s3 mediantib⁹ angelis:vt dr̃ Gal'.3.c. Lex data est p angelos i manu mediatoris. Et Act.7 g.dixit Stephan⁹ iudeis. Accepistis legẽ in dis= positiõe angeloꝝ. Et iõ doctrine xp̃i debebat ex cellẽtissim⁹ mod⁹ tradẽdi eã:q̃ est in h̊/ q̃ doctri na aliq̃ nõ imediate scribit in pelle mortua:sed i mentib⁹ hoim:q̃ sunt ad imaginez dei facte: qd̃ factũ est de doctrina xp̃i: quã imp̃ssit mentibus discipuloꝝ:et hoc fuit p̃dictũ Hiere.31. Ecce di= es veniũt:dicit dñs:et feriam domui israel et do mui iuda fedus nouũ:non s̃m pactũ qd̃ pepigi cũ patrib⁹ vestris in die:qua apprehendi manũ coꝝ:vt educerem eos de terra egypti.ꝛc. Et sub= ditur. Sed hoc erit pactũ:qd̃ feriã cũ domo Is= rael:dabo legez meã in viscerib⁹ coꝝ: et in corde coꝝ scribam eaz: sed p apl'os aliosq3 discipulos xp̃i deriuata est doctrina ei⁹ verbo p̃dicationis et etiã scripto: vt patet in euãgelijs apl'oꝝ et exẽ= plis. Ex hoc patet solutio primi argumenti. Ad secũdum dicẽdum/q̃ figura deficit a pfectiõe fi= gurati:et iõ lex euãgelica non solũ fuit scripta in tabulis lapideis et pellib⁹ mortuis:sicut lex ve= tus:sed etiã in mentib⁹ humanis: vt dictum est: quantũ ad eius primã conscriptionẽ. Secunda rio aũt fuit scripta in libris: vt dictũ est.

D Applic ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis sermõis Funeꝝ.incipientib⁹ Fol.305.sub the. * Videte:vigilate.ꝛc.] vt.s̃. B. ¶ Vel de An no.sermõis Oratiõis.incipientib⁹ fol.180.sub them̃.* Orate.ꝛc.] B.¶ Vel d̃ Anno. sermo. Judicij finalis.incip.fol.236.sub them̃.* Ne= scitis qñ tp̃s sit.ꝛc̃.] B.vel. * Qñ dñs veniat. ꝛc.] B.¶ Vel de Annot.ser.Ascẽsiõis.sub the. * Sicut homo pegre pfect⁹.ꝛc.] B. ¶ Vel de Anno.ser.Ecclesie.incipiẽ.fol.64.sub them̃.* Reliquit domũ suam.] B.¶ Vel de Anno.ser. Incarñ.vel aduẽtus.incip̃.fol.2. sub the.* Si cut homo:q̃ pegre pfect⁹ est.] B.vel.* Nesci= tis qñ tp̃s sit.] B.s.aduẽtus in carne: ita vt hoc verbũ referat ad illos:q̃ ei⁹ p̃stolabant aduẽtũ. ¶ Vel de An.ser. Relig.incipiẽ.fol.136.sub the. * Dedit seruis suis potestatẽ cuiusq3 opis. ꝛc] B.¶ Vel de Anno.sermo. Apl'oꝝ. icip.fol.82. sub them̃. * Dabo legem meã in visceribus eo rum.ꝛc.] C.¶ vel de Anno. sermõis Penteco. sub eodem themate.s. * Dabo legem. ꝛc.]

¶3 Mar. Videte et cauete a fermẽto.ꝛc.] vsq3. * Et misit illum in domũ suam.] ☞ Que= re Annotamento.1.post mediũ.q̃nte ptis.sermo nis Ferie.6.Dñice.5.post octa. corporis xp̃i.

[…]I. […]cc. 21. A

Erũt signa in sole. ꝛc.] Lyra. Hic agitur de aduentu christi ad iudiciũ: vbi primo describuntur signa prenostica: cum dicitur. * Erunt signa.] Qz licet talia pluries precesserint: tñ imminente aduentu iudicis maiora et crebriora fient. In scholastica historia ponũtur quindecim signa precedentia qndecim diebus aduentũ iudicis: sed vtrũ illi dies quindecim futuri sint continue se habentes: vel interpolate: ibidez sub dubio relinquit̃. Primo die erigeẽ mare quadraginta cubitis super altitudines montiũ stans in loco suo quasi murus. Secundo tantũ descendet: vt vix videri possit. Tertio marine bellue apparentes super mare/dabunt rugitus vsqz ad celum. Quarto ardebit mare et omnes aque. Quinto herbe et arbores dabunt rorem sanguineũ. Sexto ruẽt edificia. Septimo petre ad inuicẽ collident̃. Octauo fiet generalis terremotus. Nono equabitur terra. Decimo exibũt hoies de cauernis: et ibũt velut amentes: nec mutuo poterũt loqui. Vndecimo surgent ossa mortuoꝝ: et stabunt super sepulchra sua. Duodecimo cadent stelle. Tertiodecimo morientur viuẽtes: vt cũ mortuis resurgant. Decimoqrto ardebit celum ꝛ terra. Quintodecimo fiet nouũ celum et noua terra: et resurgent oẽs. Dicit̃ etiam ibidem/ qꝫ Hieronymꝰ inuenit ista in annalibus hebreoꝝ: in quibus licet sint multa vera: tñ sunt ibi multa falsa admixta. Et ideo de veritate seu falsitate istorum signoꝝ iudicium maioribus derelinquo. * Leuate capita vestra.] Quia dies iudicij licet reprobis sit terribilis: tñ electis debet esse consolabilis: qz tunc t transferentur ad gloriã. * Erunt signa in sole/et luna/et stellis: et in terris pressura gentiũ/ pre ꝯfusione sonitꝰ maris et fluctuũ: arescentibus hoibꝰ pre timore et expectatione: q̃ superuenient vniuerso orbi. Nam virtutes celorum mouebuntur: et tunc videbunt filiũ hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. His autem fieri incipientibus/respicite et leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem. Videte ficulneam et omnes arbores: cum producunt iam ex se fructum: scitis quoniam ꝓpe est estas: ita et vos cum videritis hec fieri: scitote quoniam prope est regnum dei. Amen dico vobis: quia non preteribit generatio hec/donec omnia fiant. Celum et terra transibunt: verba aũt mea non transibũt.] * Erunt signa in sole. ꝛc.] Interl'. Quia sol vertetur in tenebras: et luna in sanguinem anteqz̃ veniat dies domini magnus et manifestus. * Et in terris pressura gentium.] Hoc tempore antichristi: quando erit tribulatio magna: qualis non fuit ab initio mundi/neqz fiet. * Pre confusione sonitus maris et fluctuum.] Prenunciat hoc: quod Johãnes inter cetera seculi mutabilia mare habiturũ conspexit. * Amen dico vobis. ꝛc.] Et que dico/sub certamine expectate. * Quia non preteribit.] De mortalitate ad immortalitatem. * Generatio hec. ꝛc.] Idest omne humanum genus: vel gens iudeorũ: que non deficiet: donec veniat dies iudicij. * Celum.] Aereũ: non etereum. * Et terra transibunt.] Innouabuntur deposita priori forma: permanente autem substantia. Vnde dicitur. Terra in eternum stat.

B Glosa

* Erunt signa. ꝛc.] Glosa. Hec de ipso aduentu. Cum omnes virgines prudentes et fatue: (vt dicitur Matth. 25. capi. a.) insolito clamore suscitate lampades ornant. i. opera secũ numerant: ꝓ qbus maximo cũ timore iam instantem eterni discriminis expectãt euentũ. Nam hactenus vniuersus orbis absqz timore iudicis acturus est. Vñ. 1. Thes. 5. a. Cũ dixerint/ pax et securitas: supueniet eis repẽtinus interitus. Nec mirũ/si in expectatione diuini examinis: qui in mundo floruerunt exarescent: si fides: que sine operibus irruerat: emarcescet. Nam virtutes celorum mouebũtur: angelice potestates tremunt aduentũ iudicis. Vñ Job. 26. c. Columne celi contremiscunt: et pauent eius aduentũ. * Sonitus maris.] Appropinquante extremo iudicio: sonitus maris et fluctuũ confunditur: terrarumqz orbis/prementibus vndiqz colonis inficitur: maxima celi luminaria nouo horrore percussis radijs: turbatã faciem velant: qz appropinquante termino suo: elemẽta quasi pauẽtia: nutant et tremũt. * Et tunc videbunt filiũ hois ꝛc.] Quẽ i humilitate positũ audire noluerũt: vt virtutem eius tanto tunc districtius sentiant: quãto nũc corda ad eius patientiã nõ inclinãt. Qz vero ꝯ reprobos hec dicta sunt: mox ad ꝯsolationẽ electoꝝ supponit. His aũt fieri. i. cũ plage crebrescunt: cũ terror iudicij/ cõmotis virtutibus ostendit̃. Leuate capita vestra: exhilarate corda vestra: qz dum finit̃ mũdus cui amici nõ estis: prope est redẽptio; quã quesistis. Qñ vero mũdus despici debeat/ ꝓuida cõparatione manifestat̃/cum dicit̃. * Videte ficulneã. ꝛc.] Regnũ dei estati cõparat̃: qz tũc meroris nostri nubila transibũt: et eterni dies vite sub claritate solis fulgebunt. Sicut enim ex fructu arboꝝ vicina estas cognoscitur: ita ex ruina mundi prope esse cognoscitur regnum dei. Ex his verbis ostẽditur: quia fructus mundi/ruina est. Ad hoc enim crescit/vt cadat: ad hoc germinat: vt quecunque germinauerit/ cladibus consumat.

* Celum et terra transibunt.⁊c.] Nihil in corporum natura celo et terra durabilius est: nihil transit velocius/ q̄ sermo. Uerba quousq̄ imperfecta sunt/ verba nõ sunt: si pfecta sunt/ iã omnino nõ sunt: neq̄ enim perfici/ nisi transeũdo possunt. Ait ergo. Celum et terra transibunt. Quasi omne quod apud vos durabile et sine mutatione: ad eternitatẽ durabile nõ est: et omne quod apud me transire cernit: fixũ et sine transitu tenetur: qꝛ sermo meus: qui transit: sententias manẽtes exprimit. * Uerba autẽ mea nõ transibũt.] Et cum verba mea ita absq̄ dubio sint implenda: videte/ ne contra contestationẽ verboꝝ meorum: sitis dediti crapule et ebrietati: ⁊ secularibꝰ curis: sicut quidam erunt tempore imminentis iudicij. De qbꝰ dicit. 1. Thes. 5. a. Cũ dixerint/ pax et securitas/ supueniet repentinus interitꝰ.

D Applica ☞ Reliq̄ q̄re infra in Annotamentis ser. Ferie. 4. Dñice. 2. Aduẽtus. ¶ Et applica ad hec aliq̄ de Annotamẽtis sermonis Judicij finalis. incipiẽtibus Fol. 236. ¶ Et Ferie. 6. Dñice. 10. post octa. cor. Christi. ¶ Et de An. ser. Antixp̄i. incip. Fol. 224. sub them. * Uidebunt filium hois venientem. ⁊c.] Littera A.

Ferie.iiij.dñice.ij.aduẽtus.

¶ I. Mat. 24 A Sicut enim. ⁊c.] Lyra. Multi discipuli antichristi veniẽt ad seducẽdum populum ante iudicium finale/ dicẽdo q̄ ipse sit vere Christꝰ in lege pmissus: et ideo ne fideles decipiantur/ dicitur. * Sicut enĩ fulgur exit ab oriente: et paret vsq̄ in occidentem: ita erit aduentus filij hominis.] Quia licet Aduentus Christi in carne fuerit occultus: tñ aduentus eius ad iudiciũ erit ita manifestꝰ/ q̄ non poterit aliquẽ latere: pp̄ter qd̄ subdit. * Ubicũq̄ fuerit corpus.] Jdest xp̄s in humanitate: qꝛ iudicabit i forma humana: gloriosa tñ. * Jllic congregabũtur et aqle.] Jdest sancti occurrentes obuiã xp̄o venienti ad iudiciũ: ƒm qd̄ dicit. 1. ad Thes. 4. Descripta tribulatione: que futura est p antixp̄m: describit aduentũ xp̄i ad iudiciũ: et primo describit quedam presigna precedentia iudiciũ. Circa que aduertẽdũ q̄ p ut dicũt doctores et sancti: post tribulationẽ antixp̄i: anteq̄ appareant manifesta signa iudicij/ erit tempus breue: in quo poterunt illi: q̄ fuerũt decepti p antixp̄m/ penitere: et hoc signat Apoc. 8. a. Factum est silentiũ in celo quasi media hora. Jstud enĩ tempus nõ durabit (vt dicunt) nisi p quadraginta dies/ vel circiter: et hoc est qd̄ di-

B citur hic. * Statim aũt post tribulationẽ dierũ illoꝝ.] Jdest paruo tp̄e elapso post tribulationẽ antixp̄i: apparebunt signa manifesta ppinqui iudicij: ⁊ hoc est qd̄ subdit. * Sol obscurabit.] Non per priuationẽ sui luminis: cũ sit ei naturalis: corpora aũt celestia tunc manebũt in sua natura integra: sed ista obscuritas erit respectu nostri p interpositionẽ alicuius corporis opaci: queadmodum fit in eclypsi. * Et luna nõ dabit lumen suũ.] Quod põt dupliciť intelligi. Uno modo: qꝛ erit interposita inter terrã et solem: ⁊ sic pars lune: que est versus terrã: obscurabit: cum nõ habeat lumen nisi a sole. Alio modo per interpositionem nubium obscuraꝝ. * Et stelle cadent de celo.] Non quantũ ad caꝝ substantiã: cũ sint incorruptibiles: sed ƒm apparentiã: quia vere stelle abscondent per nubium densitatẽ: et de nubibꝰ versus terrã descendent exhalationes ignite: que dicũtur stelle cadentes. * Et virtutes celoꝝ cõmouebuntur.] Uirtutes hic accipiuntur angeli: qui sunt de medio ordine secunde hierarchie: ad quoꝝ officiũ expectat cooperari aliquo modo ad miracula: ƒm quod dicit beatus Dionysius: et ipsi tũc frequentiꝰ solito mouebuntur ex diuina voluntate ad faciendũ miraculosas transmutatiões in elemẽtis: ad incutiendum hominibꝰ terrorem iudicis venientis. Secundo describit iudicis aduentũ: cum dicit. * Et tunc.] Jdest immediate post signa predi-

cta. * Parebit signum filij hois in celo.] Jdest C
crux: claui: et lancea: que sunt passionis Christi instrumenta. ¶ Uel aliter. Signũ. Jdest cicatrices: q̄ apparebunt in christi corpore. Jsta aũt apparebunt in celo. i. in aere: qui aliquando vocatur celũ in scriptura. * Et tunc plangent oẽs tribus terre.] Jdest aliqui de omnibꝰ tribubus et nationibꝰ: in quibꝰ sunt aliqui mali: quibus aduentus iudicis erit tristabilis. * Et videbũt filiũ hominis.] Quia in forma humana iudicabit. * Uenientẽ in nubibus celi.] Sicut in nube ascẽdit in celum ab apostolis (pp̄ter quod dicitur Actuu3. 1. b. Jesus: qui assumptus est a vobis) sic veniet. * Cũ ỽtute multa.] Qꝛ p̄mꝰ eius aduentus fuit in infirmitate. Secundus erit in virtute. * Et maiestate.] Qꝛ veniet/ vt dñs: qui primo venit vt seruus. * Et mittet angelos suos.] Quia ministerio angeloꝝ colligẽtur cineres mortuoꝝ. * Cum tuba.] Sicut enĩ in datione legis auditꝰ est sonitus terribilis (vt habet Exo. 19. c.) ita audictur tunc sonitus consimilis virtute angeloꝝ factꝰ in elemẽtis. * Et voce magna.] Jlla vox erit vox xp̄i vocantis mortuos ad iudiciũ: ex cuiꝰ ỽtute suscitabunt.

* Et ꝯgregabũt electos.] Licet. n. oẽs adducãt D
ad iudiciũ: tñ electi specialr̄ adducẽt ministerio sctõꝝ angeloꝝ: qꝛ erũt ꝯciues eoꝝ. * A q̄tuor

ventis.] Idest a quattuor partibus mundi: vñ
oriuntur principales venti: et per hoc intelligū=
tur alie ptes orbis minꝰ principales. ✳ A sum=
mis celoꝝ/vsqȝ ad termios coꝝ.] Iste modꝰ lo=
quendi est ꝺm apparentiā: qꝛ summū celi videt̃
esse super cenith capitis nostri: terminus aūt celi
videtur/vbi terminat̃ aspectus noster: qꝛ ibi vi
detur celum cōiūgi terre: licet ꝺm veritatē equa
lit̃ distat a terra vndiqȝ. Est ergo sensus. A sum
mis celorum.ꝛc̃. Idest ab omni loco: qui sub ce=
lo est: adducētur electi ad locū iudicij. Ad decla
rationem predictoꝝ adducit exemplum: qꝛ sicut
viriditas arboris incipiens est signū estatis ꝓ=
pinque: ita signa predicta erunt signa ipsius iu
dicis immediate venientis: et hoc est quod di=
cit. ✳ Ab arbore fici discite parabolam.] Idest
similitudinem ad ꝓpositū congruam. Seq̃tur.
✳ Cum iam ramus eius tener fuerit: et folia na
ta: scitis qꝛ ꝓpe est estas. Ita et vos cū videritis
hec oīa/scitote qꝛ ꝓpe est in ianuis.] ✳ Vbi
cūqȝ fuerit corpus.ꝛc̃.] Moraliter. ☞ Que
re Anno. 12. B. quinte partis. sermo. Religio.
Fol. 160. Col. 3. ✳ Sicut fulgur.] Glosa. Pro
manifestatiōe et claritate inter nubila vel noctē
huius seculi. Stultū est ergo eū querere in par=
uo loco: vel in abscondito: qui totius mundi lu
men est. Et ne loci: in quo futurus est/essemus
ignari: ait. Vbicunqȝ fuerit corpus. i. in celum:
qui hinc leuauit corpus susceptū: qꝛ rapiemur
obuiam Christo in aera: et sic semꝑ cum dño eri
mus. De naturali exemplo Christi asserit sacra
mentū. Aquile ꝛ vultures dicūtur transmarina
sentire cadauera: ibiqȝ congregari. Nōne ergo
nos rationales congregabimur ad eum: qui vt
fulgur erit? Vel per corpus: quod significantiꝰ
dicit̃ cadauer: ꝙ morte cadat: passionem Christi
intellige: ad quā ꝓuocamur: vt vbicunqȝ legit̃:
congregemur: vt ꝑ illā venire possimus ad ver=
bum dei. Vel sancti sunt aquile: qui innouan
tur consumpta vetustate ad petram: qui est xp̃s.
✳ Sol obscurabit̃.] Mystice. Ecclesia specio=
sa/vt luna: electa/vt sol: et que noctē illuminat/
vt stelle: tunc nō apparebit: impijs vltra modum
seuientibus. Et cadent multi: qui fulgere vide=
bantur: et firmissimi turbabūtur. ¶ Vel sol ꝛ lu
na et stelle ad tempus suo lumine priuabuntur:
vt vicinū indicent aduētum dñi. Sed pacto die
iudicij/mundo innouato maius lumen recipi=
ent. Vel superueniente claritate veri luminis: vi=
debunt̃ obscurari: et nullius esse luminis: et an
geli in tenebris reputabuntur. Iob. 26. c. dicit.
Colūne celi cōtremiscunt: et pauēt aduentū eiꝰ.
✳ In nubibꝰ.] Idest in sanctis: sicut quotidie
facit: dū predicatores et angelos mittit. ✳ Cum
virtute.] Secūdus aduentus nō in humilitate

vt prior: sed in gloria demonstrabit̃. ✳ A sum= G
mis.ꝛc̃.] Ne q̃s putaret a quattuor plagis ter=
re: et nō a cunctis finibus eius simul et mediter
raneis regiōibꝰ electos esse ꝯgregandos/subdit.
A sūmo terre vsqȝ ad summū celi. i. ab extremis
terre finibꝰ ꝑ directū vsqȝ ad vltios terminos eiꝰ:
vbi longe aspiciētibꝰ circulꝰ celi terre videt̃ insi=
dere. ✳ Ab arbore.ꝛc̃.] Mystice a populo isrl̃:
in q̃ cecitas ex pte ꝯtigit: et fuit ficꝰ dānata. Sed
cū de arido ligno ramꝰ fidei ꝛ charitatis i eo vi=
ruerit: et folia. i. verba p̃dicatiōis exorta fuerit/
ꝓpe est estas: q̃ expectat̃. i. eterna serenitas: ꝛ re=
nascentiū desiderata nouitas. Cū. n. tandē abla
ta ꝑfidia/israel oīs saluꝰ fiet: ꝓpe esse diē iudicij
nō dubitādum est. ☞ Immediate seq̃tur ali
ud euangeliū huiꝰ ferie Annotamēto sequenti.
☞ Applica ad hec aliq̃ de Annota. ser. Anti H
christi: incipiētibꝰ Folio. 224. Et Iudicij fina Applica
lis. 236. sub themate. ✳ Sicut fulgur exijt. ꝛc̃.]
Littera. A. vel ✳ Videbunt filiū hois. ꝛc̃.] litte
ra. C. Vel de Annota. sermōis Angeloꝝ. Folio
76. sub them̃. ✳ Mittet angelos. ꝛc̃.] C. vel. ✳
Virtutes celoꝝ mouebūtur.] Hic de officio an
geloꝝ diei iudicij. Vel de Anno. ser. Sācte cru=
cis. incip̃. Fol. 55. Vel Passionis. Fol. 35. sub
the. ✳ Tūc apparebit signū. ꝛc̃.] C. ꝓut supra
lr̃a. F. Vel ð An. ser. Pctōꝝ. icip̃. Fol. 189. sub
them̃. ✳ Tunc plangent. ꝛc̃.] C. Vel de Anno.
Oim sctōꝝ. sub them̃. Cōgregabūt electos. ꝛc.]
D. Vel de An. ser. Prelatoꝝ. incip̃. Fol. 90. sub
them̃. ✳ Vbicūqȝ fuerit corpꝰ. ꝛc̃.] ꝓut supra i
moral̃. E. Vel de An. ser. Ecclie. fo. 64. sub thē.
✳ Sol obscurabit̃ et luna. ꝛc] Idest ecclia: ꝓut
supra. F. Vel de Anno. sermo. Epiphanie. sub
them̃. ✳ Ab arbore fici.] ꝓut supra littera. G.

Amen dico vobis: qꝛ nō preteribit hec gñe
ratio.] ☞ Nota ꝙ lr̃a huiꝰ euangelij ꝯti ¶ 2.
nuat̃ cū lr̃a euāgelij vel Annotamēti imediate Mat. 24
precedētis: ideo quere ibidem ¶ Lyra. Idest cō A
gregatio fideliū. ✳ Donec omnia fiāt.] Quia
quantūcūqȝ fideles opprimātur tp̃e antixp̃i: tñ
aliq̃ ꝑmanebūt in fide stabiles vsqȝ ad finē mun
di. ✳ Celū et terra trāsibūt.] Non qꝛ corrūpent̃
ꝺm suā substātiā: sȝ qꝛ cessabit motꝰ celi et trāsmu
tatio in elemētis: ista. n. ordiata sunt ad ꝯtēplā=
dū numeꝝ electoꝝ: et iō (ipso cōpleto in iudicio)
cessabunt/sicut ea: q̃ sunt ad finē: habito fine. ✳
Verba aūt mea nō p̃teribūt.] ꝑ v̾bū. n. xp̃i factꝰ
ē mūdꝰ: et iō v̾bū eiꝰ ē ipso mūdo stabiliꝰ. Cōse
quēter circa iudiciū oñdit xp̃s tp̃is incertitudi=
nē: posset. n. aliq̃s credere ꝙ ex signis p̃dictis pos=
set aliq̃s tp̃s iudicij determiatū certitudialit̃ co=
gnoscere: iō h̃ excludit/dicēs. ✳ De die aūt illa
ꝛ hora nemo scit.] Qꝛ ꝑ rōnem naturalē hō non B
pōt tp̃s illō certitudialit̃ ꝯgnoscere: qꝛ depēdet ex

simplici voluntate dei:similiter nec per reuela=
tionem cognoſcit: quia ſi hoc reuelaſſet aliqui=
bus:hoc fuiſſet factū apoſtolis:qui fuerunt ma
xime illuminati: et tamen ipſis de hoc querenti
bus (Actuū.1.a.) reſpondit. Non eſt veſtrū noſ
ſe tempora vel momēta:que pater poſuit in ſua
poteſtate. Quod exponens Aug.18.de ciuitate
dei.dicit. Omniū calculantiuz digitos reſoluit
ille:qui hoc dixit. Per digitos potentiā nume=
randi intelligit. * Neq₃ angeli celorū.] Sicut
enim principiū mundi a ſolo deo fuit p̄cognitū:
quia mundus immediate eſt ab ipſo factus: ita
et finis mundi eſt ſoli deo cognitus/et homini
Chriſto reuelatus: ad quē pertinet iudicare de
omnibus. * Niſi pater ſolus.] Per hoc nō ex=
cluditur filius vel ſpiritusſanctus: ſed magis in
cluduntur:quia vna eſt noticia trium perſona=
rum. Dictio enim excluſiua addita vni perſone
in diuinis reſpectu termini eſſentialis/ nō exclu
dit aliam: vt diffuſius tractatur.1.Sententiaꝝ.
Sic aūt eſt in ꝓpoſito:qꝛ illa: que important re
ſpectū ad creaturā/ ſunt cōmunia tribus:huiuſ
modi aūt eſt noticia diei iudicij. Cōfirmat autē
predicta per exemplū veteris teſtamenti/ dicēs.
C * Sicut autem in diebus Noe.] Quando di
luuium erat occultuz. * Ita erit aduentus filij
hominis.] Ideſt Chriſti venientis ad iudiciū.
* Sicut.n.erāt in dieb⁹ aū diluuiū comedētes
et bibentes:nubētes et nuptui tradentes vſq₃ ad
eum diem:quo intrauit in arcam Noe: et nō co
gnouerunt.] Ideſt in magna ſecuritate exiſten
tes. * Donec venit diluuiū/et tulit omēs.] Id
eſt perdidit:excepto Noe/et his:qui cū eo erant
in arca. * Ita erit aduēt⁹ filij hois.] Qꝛ hoib⁹
in ſecuritate exiſtentibus/et de nullo timentib⁹:
ſubito veniet tribulatio antichriſti. Vel ſm ali=
os iſtud refert̄ ad tempus poſt mortem antixp̄i:
quia ipſo mortuo/et per conſequens hominib⁹
in ſecuritate exiſtentibus: ſubito apparebūt ſi=
gna iudicij et iudicis aduenientis. * Tūc duo
erunt.ꝛc.] vſq₃. * Et alter relinquetur.] ☞
Quere Annotamento.13. quinte partis. ſermo
nis Religioſoꝝ. Fol.160. Col.3. Et Anno.22.
prime partis. ſermonis Generalis. Folio.250.
D Columna.3.de hac materia. * De die autem
Moralr illa.ꝛc.] Moraliter. Iſtud ad litterā exponitur
de die Judicij generaliter. Moraliter aūt poteſt
exponi de die Judicij particularis: qui eſt dies
mortis cuiuſlibet hominis. Diē aūt mortis ſue
nullus ſcit/niſi deus ſibi reuelauerit:ideo ſubdi
tur. * Sicut aūt fuit in diebus Noe.ꝛc.] Erāt
enim tunc comedentes ꝛ bibentes in ſecuritate:
diluuiū non timentes. Sic etiam multi de mor
te ſua nō cogitāt:q̄uis certitudinaliter ſint mo=
rituri. Ideo ſubditur. * Ita erit aduentus filij
hominis.] Ad particulare iudiciū venientis.
Nam aliqui:qui moriūtur repente in prandijs
et feſtiuitatibus magnis: et de operantibus in
agro:vnus aliquando fulguratur: et alij relin=
quuntur:et ſic eſt in alijs ſequētibus exemplis:
et ideo concludit̄. * Vigilate ergo.ꝛc.] ☞
Quere vbi ſupra.ſ.Anno.13.quinte partis. ſer.
Relig. Fol.160. Col.3. Vel An.2. quinte ꝑtis.
ſermonis Vnius confeſſoris laici. * Celum et
terra.ꝛc.] Glo. Innouabuntur/depoſita priori
forma/permanente aūt ſubſtantia. Unde dicit̄
Eccēs.1.a. Terra i eternū ſtabit. * De die.ꝛc.]
Ne forte auditis ſignis q̄rerēt etiā illi⁹ diei certū
terminū:ait de die nouiſſima: poſt quot annos
vel dies ventura ſit/nolite eſſe ſoliciti. Nulli dif
finitum eſt:quod vel in die/vel in nocte iudiciū
futuruz ſit. Sed pro manifeſtatione dicit̄ dies:
vel pro occultatione nox. * Nemo ſcit.ꝛc̄.] In
quibuſdam quodlibicibus additur: neq₃ filius: q̄
quidem omnia ſcit cū patre: ſed nō facit homi=
nes ſcire. Sicut Apl'us ait Coll'.2.a. In eo eſſe
abſconditos theſauros ſapientie et ſcientie. Nō
facit ſcire:quia inutiliter ſciretur. Sed ſemp ſi=
mus incerti de aduentu iudicis: vt ſic quotidie
viuamus:q̄ſi in alia die iudicādi ſimus. Neq₃
electi angeli quēq₃ ſcire fecerunt. Vel nulli ſan=
ctorum angeloꝝ cōceſſit deus noticiā diei hui⁹:
neq₃ filio adoptiuo.i.neq₃ vlli ſanctoꝝ hominū.
* Sicut autē in diebus.] Subitū aduent⁹ ſui
diem plurimis affirmat exemplis:nam et fulgu
ri cito omnia tranſuolanti comparauit:et dieb⁹
Noe/vel Loth:ſecundum aliuz euangeliſtam:
cōparat. ¶ Myſtice. Noe arcam edificauit:cuz
dñs eccleſiā conſtruit:quam conſumatā ingre=
ditur:cum eam in die iudicij preſentia viſionis
ſue eternus habitator illuſtrat. Sed cū edificat̄
arca:iniqui luxuriantur: cū intratur/ intereūt:
quia qui hic ſanctis certantibus inſultant:illis
coronatis punientur. * Comedentes et biben=
tes.ꝛc.] Non alimenta et nuptie: ſed immode=
ratus licitoꝝ vſus arguitur. Poſt bella fames/
terremotus.ꝛc.tunc breuis ſequetur pax:vt fide
lis ꝓbetur:an tranſactis malis/ ſperet iudicem
venturū. Unde dicitur.1.Theſ.5.a. Cum dixe
rint:pax et ſecuritas:tunc repente interitus ſu=
perueniet. * Tunc erunt duo in agro.] vſq₃. *
Et alter relinq̄t̄.] ☞ q̄re An.13.5.p.ſer. Rel'. F
Fol'.160. Col.3. Applica ad hec etiā aliq̄ de An
notamentis ſermonis Judicij finalis. incipien
tib⁹. Fol.236. ſub themate. * Sicut erat in die
b⁹ Noe:ita erit et aduēt⁹ filij hois.] vt ſupra. C
Vel de An.ſer. Funeꝝ. Fol.305. ſub codez the.
Vel de Anno.ſermo. Dñice.1.poſt oct. Epipha
nie. Vel Peccatoꝝ.incipiētibus Fol.189. ſub
the. * Sicut erat in dieb⁹ ante diluuiū.ꝛc.] C.

¶ Vel de Annota.sermo. Circūcisionis. Trinitatis.et Aploꝝ. Fol.76.sub thema. * De die autē illo nemo scit: neq3 angeli.ꝛc.] B. Sc3 de scientia xpi et angeloꝝ: vel de potestate eoꝝ: ⁊ de potestate diuinaꝝ personaꝝ ⁊ scientia.ꝛc. ¶ Et de Annotamētis sermo. Antixpi incipiētib⁹ folio.224.sub thema. * Ita erit aduētus filij hominis.ꝛc.] C. Q2 subito veniet tribulatio antixpi: vt dicit Lyra s̈. ¶ Et de Annotamentis ser. Prelatoꝝ.incipiētibus fol.90. sub the. * Duo erunt in agro.ꝛc.] lr̄a. C. Due differentie eorū: qui xp̄m annuntiāt: fm Glo.s̈. ¶ Vel de Annomentis sermo. Religiosoꝝ.incipientib⁹ fol.135. ¶ Vel Virginū incipiētib⁹ fol.163.sub thema. * Duo in lecto.ꝛc.] C.

3. Luce.3 A Dicebat Johānes, ꝛc.] ☞ Nota q̄ littera hui⁹ euangelij immediate continuatur post euangelium/ siue Annotam̄. 1. quinte ptis. Sermonis Sabbati quattuor temporum. Dominice. 3. Aduent⁹: ideo quere de eo infra. ¶ Lyra sup Lucā ⁊ Mattheū.3.capi..Hic consequenter describit actus predicationis/ q̄tum ad reprehensionē mali: cum dicitur. * Dicebat Johānes ad turbas: q̄ exibant vt baptizarētur ab eo.] Hic accipit totu3 ꝓ parte: quia illud qđ sequitur nō dixit nisi phariseis et saduceis: q̄ cū alijs veniebant ad Johannem: non ex deuotione/ sed magis ex malignitate. Isti enim famosi erant in populo: sicut homines litterati et religiosi: non credentes fm veritatē: sed magis ad simulationem et insidiationē: fm quod habetur Mat.21. vbi dicitur/ q̄ querente dn̄o ab eis baptismus Johānis vnde erat de celo an ab hominibus? Non fuerūt ausi respōdere de celo: q2 statim dixisset eis: quare non credidistis ei: ex quo patet q̄ ficte veniebant. Et hoc idem dicit Josephus in libro antiquitatū.19. Et ideo Johānes B cōfidenter arguebat vitia eorum dicens. * Genimina viperaꝝ.] Q2 venenum erroris ⁊ hypocrisis a suis ꝓgenitoribus traxerūt. Genimē est neutri generis: et dicitur a gigno gignis. Et ideo filij nati ab aliquo dicuntur eius genimina. vnde Mat.3. dicitur progenies viperarum. * Quis ostendit vobis fugere a ventura ira?] Q.d. licet falsitas vestra lateat in conspectu populi: tamē non poterit latere in iudicio dei: quia tunc erunt manifesta abscondita cordis vestri. * Facite ergo fructus dignos penitentie.] Q2 aliter non potestis illud iudicium euadere: ⁊ nō solum dicit fructum penitentie/ sed dignum penitentie: fm peccati modum. vnde dicitur Apocal.18.b. Quantum se glorificauit ⁊ in delitijs fuit: tantū illi date tormentum et luctū. * Et ne ceperitis dicere/ patre3 habem⁹ Abrahā.] Pharisei eñi de hoc gloriabant: q2 de Abrahā descenderant: et ideo ex ꝓmissione facta Abrahe/ sine operibus salutē cōsequi p̄sumebant: et hoc ē manifeste falsu3: q2 nō dicuntur filij Abrahe ex carnali ꝓpagatione: sed magis ex fidei imitatiōe: vt dicit ad Ro.4. Et q2 pharisei et legisperiti fidem Abrahe de xp̄o respuerūt: ideo nomē filiationis Abrahe perdiderūt: et hoc est quod dicit Johannes. Et ne ceperitis dicere. Per falsam sc3 estimationē. Patrem habem⁹ Abrahā. Q2 nō est sic fm veritate3: econtrario gētiles fidē xpi deuote ad predicationē aploꝝ receperunt: ideo filij Abrahe facti sunt: ideo subdit. * Dico eni3 vobis: q2 potest deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahe.] Dicitur aūt q̄ Johānes demonstrauit illos lapides: quos filij israel de fundo iordanis abstulerant (vt habetur Josue.4.) in memoriā miraculi/ q̄ dn̄s in transitu eorum aquas iordanis siccauit: sed p illos lapides Johannes gentiles significauit: eo q̄ colebāt idola de lapidib⁹ facta. vnde dicit in p̄s.113.b. Similes illis fiant: q̄ faciunt ea. Filij ergo Abrahe de lapidibus suscitati sunt: qñ iudeis p infidelitatē a filiatione Abrahe decidentib⁹: gentiles fidem xpi recipiētes in locū eoꝝ substituti sunt. Et hoc erat predictū Osee.1.d. Et erit vbi dicet eis. Nō populus meus vos. ibi dicetur. Filij dei viuentis. Et q2 doctor veritatis non solum debet vitia confidenter arguere: sed etiam penā predicere. ideo subdit Johannes. * Jam enim securis.] Idest seueritas diuine iusticie. * Ad radicē arboris posita est.] Arbor ista homo est: q̄ est quasi arbor conuersa: radix huius arboris est volūtas mala: ex qua sicut ex radice prodeunt om̄ia peccata: q2 non potest esse peccatum nisi sit volūtarium. * Omnis ergo arbor nō faciens fructū bonum: excidetur.] Per sententiā extremi iudicij. * Et in ignem mittetur.] Sc3 inferni. Consequenter ponitur predicationis Johannis fructus. Erat enim predicatio Johānis ordinata ad hoc q̄ popul⁹ ad susceptionē xpi prepararet: ⁊ vt xp̄s manifestaretur. Primo ergo ponit fructus predicationis eius quantū ad primum: secundo quantū ad secundum. Circa primū sciēdum q̄ populus preparabat ad xpi susceptionē per veram penitentiam: que apparet quādo homo paratus est corrigere vitam suā: et hoc ostenditur hic esse factum ad predicationem Johannis: primo in vulgaribus hominibus/ cum dicitur. * Et interrogabant eum turbe dicentes. Quid ergo faciemus?] Q.d. vitam nostrā corrigere parati sumus. * Respondens autem dicebat illis. Qui habet duas tunicas.] Idest vestimentum superfluum. * Det non habenti: et qui habet escas/ similiter faciat.] Illa enim terra: in qua erat Johannes/ calida est ⁊ de com=

B

muni cursu sufficit vna tunica/ vel vnum vesti
mentum: ⁊ ita intelligendum est de alijs rebus
quibuscūq͂: que superfluunt/ cōsiderata conue
nienti necessitate status ⁊ psone. Secundo hoc
ostenditur in pedagiorum ⁊ tributorum colle=
ctoribus/ cum dicitur. * Venerūt autem ⁊ pu
blicani vt baptizarentur/ ⁊ dixerunt ad illum.
Magister: quid faciemus?] Tales enim dicū=
tur publicani: q2 intromittunt se in negocijs per
tinentibus ad publicum. * At ille dixit ad eos.
Nihil amplius q̄ constitutum est vobis facia=
tis.] Hoc autem dixit quia collectores taliū so=
lent esse proni ad plus colligendū/ q̄ sit eis man
datum: vt quod est amplius eis remaneat. Ter
E tio ostenditur in militibus/ cum dicitur. * In=
terrogabant aūt eum ⁊ milites: dicentes. Quid
faciemus ⁊ nos?] Parati cōsilio eius vti. * Et
ait illis. Neminem cōcutiatis.] Scilicet oppri
mendo pauperes ⁊ eos despiciendo. * Neq͂ ca
lumniā faciatis.] Idest non preponatis falsum
crimen diuitibus ⁊ potentibus: vt occasionē ex=
torquendi bona eorum habeatis: quia per aliaȝ
viam a talibus bona rapere non possunt. * Et
contenti estote stipendijs vestris.] Que daban
tur eis ab imperatoribus ꝓ labore militū: quē
habent sustinere in defensione patrie. Redditus
autem quos habent multi milites super homi=
nes sibi subditos/ habent locum stipendiorum:
⁊ ideo debent eis esse contenti. Ad tria autem di
cta inducebat beatus Johānes milites: quia so
lent esse proni ad vitia contraria. Consequenter
describitur fructus predicationis Johānis quā
tum ad xp̄i manifestationem. vnde ostendit̄ in
Johāne doctrine veritas in xp̄i manifestatione:
cum fert testimoniū de xp̄o quantum ad excellē
tiam sue diuinitatis: vnde subditur. * Existi=
mante autē populo.] Quia aliqui eorum vide
rant: ⁊ alij fama publica audierant mirabilem
eius conceptū: ortum: ⁊ vite sancte meritū: que
superius sunt declarata: ⁊ ex his opinabantur
esse xp̄m. * Et cogitantibus omnibus in cordi
bus suis de Johāne: ne forte ipse esset xp̄s.] Nō
solum cogitauerūt: sed etiam de Hierusalē: que
erat metropolis: miserunt iudei nuntios solēnes
ad Johannē: vt quererent ab eo si ipse esset xp̄s:
vt habetur Johā. 1. * Respondit Johannes di
cens omnibus. Ego quidē aqua baptizo vos.]
Idest lauo tantūmodo corpora: que quidem la
uatio est signum penitentie fiende. Sequitur.
F * Veniet autem fortior me.] Quia ipse habet
virtutē diuinitatis. * Post me.] Scilicet xp̄s.
* Cuius non sum dignus soluere corrigiā cal=
ciamentorum eius.] Non q2 xp̄s calciatus in=
cesserit: cum discipulos suos ad predicandū sine
calciamētis ire iusserit: vt habetur Luce. 22. d.

Quando misi vos sine pera ⁊ calciamentis. ⁊c.
Sed est modus communis loquēdi/ quādo ali
quis se comparat alicui improportionabilit̄ ex
cedēti: quod est in ꝓposito: quod declarat per fa
ctum/ dicens. * Ipse vos baptizabit in spiritu
sancto.] Gratiam sancti spiritus conferendo: qd
non potest facere nisi deus. Additur autē. * Et
igni.] Quia super baptizatos de nouo in primi
tiua ecclesia frequenter apparebat. s. in signo vi
sibili: sicut apparuit sup apostolos in linguis igne
is. Ostendit cōsequenter Johānes in xp̄o iudi=
ciariam potestatē/ cum dicit. * Cuius ventila
brū in manu eius.] Ad cui⁹ intellectū sciendū:
q ventilabrū est instrumentū/ quo solebant pur
gari blada in palestina: ⁊ est factū sicut pala/ cū
qua proijcitur granū paleis cōmixtum in altū:
⁊ ventus paleas tollit ⁊ granū in area cadit. Jo
hannes ergo metaphorice loquens: p ventilabꝝ
intelligit diuinum iudiciū: quo xp̄s. * Et pur
gabit aream suam.] Idest ecclesiā: in qua sunt
commixti mali cum bonis: sed in iudicio sepa=
rabūtur. * Et congregabit triticū in horreuȝ su
um.] Idest in eternā beatitudinem. * Paleas
autē.] Idest hoies vanos ⁊ falsos. * Cōburet
igni inextinguibili.] Idest i pena infernali sen
sibili. Sequitur. * Multa quidē ⁊ alia exhor=
tans euāgelizabat populo.] Ex quo patȝ/ q nō
oia facta ⁊ dicta Johānis scripta sunt: sed pau=
ca respectiue: sicut ⁊ de xp̄o dr̄ Joh. 20. g. Mul
ta quidē ⁊ alia signa fecit. ⁊c.
* Dicebat Johānes. ⁊c.] Mora. Hoc s'm sen=
sum lr̄alē dicebat ꝓpter phariseos ⁊ saduceos in
malū obstinatos: vt ptȝ Mat. 3. de q̄bus subdit̄.
* Genimina viperaꝝ. ⁊c.] Q. d. nullus: q2 su
perius erit iudex irat⁹: inferi⁹ horrendū chaos
inferni: a dextris pctā accusantia: a sinistris de=
monia ad interitū trahētia: foris mūdus ardēs:
intus ꝯscientia vrens: pctōr sic rep̄hēsus: q̄ fuge=
re poterit? latere erit impossibile: apparere auteȝ
intolerabile: ideo subdit̄. * Facite ḡ fructus di
gnos penitētie] Hec ē. n. via euadēdi mala p̄di
cta. * Et ne ceperitis dicere: patrē habem⁹ Abra
hā.] Nā sine fructu pnie null⁹ pctōꝝ p sua meri
ta poterit pctōres saluari. * Jā. n. securis ad radi
cē arboris posita est.] Ista securis dici pōt calor
naturalis: q̄ ꝯtinue ꝯsumit humidū radicale: q̄
cōsumpto arbor mala: per quā significat̄ pctōr/
excidit̄ p mortem: ⁊ q̄tum ad aīam mittit̄ in ge
hennaȝ. * Qui habet duas tunicas. ⁊c.] Per
quas possunt virtutes: q̄ sunt anime vestes: in=
telligi: nā habens eas debet eas applicare ad bo
nū ꝓximi. * Et q̄ habet escas similiter faciat.]
Spirituales esce sunt sacre scripture: q̄s habens
debet spiritualiter proximum pascere. * Vene
runt autē publicani. ⁊c.] Per quos possunt in=

telligi officiales ⁊ prepositi: qui nō debent a populo exigere nisi qđ constitutum est ſm ordinē ⁊ iusticie. ✳ Interrogabant autē eum ⁊ milites. ⁊c.] Per quos intelligi possunt pdicatores: qs armat Apl's Ephes. 6. d. dicens. Accipite armaturā dei. ⁊c. Et in fine dicit. Et gladium spiritꝰ/ quod est verbum dei. istis dicitur. ✳ Neminem concutiatis.] Nimis aspere predicādo: ⁊ sic ad desperationem inducendo. ✳ Neq₃ calumniā faciatis.] Predicationem subtrahendo: reputantes eos indignos exhortatiōis verbo. ✳ Et contenti estote stipendijs vestris.] Que stipendia sunt redditus assignati predicatoribus possessiones habētibus: ⁊ elemosyne date mendicātibus. ✳ Existimante autē populo de Johāne. ⁊c.] Per eius responsionē: qua se humiliauit: ⁊ xpm exaltauit/ informatur predicator euangelij vt de bonis operibus suis non querat laudē propriam sed diuinam.

I ✳ Dicebat Johānes. ⁊c.] vsq₃. ✳ Fugere a ventura ira.] Glo. Uentura enim ira est animaduersio vltionis extreme: quā tūc fugere peccator nō valet: qui nunc ad lamenta penitentie nō recurrit. ✳ Quis ostēdit. ⁊c.] Ambro. Quis ostēdit in prudentia miseratiōe dei infusa: vt penitētiā delictoꝝ agentes: terrorē iudicij puida deuotione metuatis? Ad generationē ergo nō ad successionē referenda est cōparatio viperaꝝ. Uel iō serpentibus cōparat: vt ostendat eos habere naturalē prudentiā puidendi futura. vnde Mat. 10. b. Estote prudētes sicut serpētes. Ideoq₃ monent operis potius q̄ generis claritatem querere: q₂ nō genus: sed sola fides valet: quā ad gentes transferendam prophetat. ✳ Dignos. ⁊c.]

Glosa (margin)

Nota (margin). Beda. Non debet esse par fructus boni operis eius: qui nihil vel minus peccauit: ⁊ eius q̄ grauis cecidit. ✳ Et ne ceperitis. ⁊c.] Beda. Ideo se peccatores cognoscere nolebāt: quia de stirpe Abrahe descenderant. vnde dicit. Ne ceperitis dicere. ⁊c. Quia non qui filij carnis: hi sunt in semine: sed qui fidei. vnde subditur. Potest deus de lapidibus. ⁊c. ✳ Dico enim vobis. ⁊c.] Ambro. Qui amisso sensu ratiōis: lapidibꝰ putant inesse alicuius rationē diuinitatis: ipsi in naturam lapidum: nō vsu corporis: sed mentis habitu vertūtur. Quos aūt lapidibꝰ comparauerat: q₂ ante deformes ad vsum: nudi ad ornatū: steriles ad fructum: irrationabiles ad psectum: iam arboribus comparat: quia pcessu rationis iam intelligit in illis aliquē clementiorem profectum/ ꝙ rationabili quodam munere nature iam sunt decori ad vsum: venusti ad aspectum: optimi ad fructū: surgunt cacuminibus: funduntur brachijs: replentur fructibus: vestiunt frondibus. ✳ Iā enim securis. ⁊c.] Beđ. Ideo agi-

K

te penitentiā: ⁊ nolite dicere patrē habemꝰ Abraham. Iā eñ securis ad radicē arboris posita ē. Faciet ḡ fructu₃: q̄ pōt gratie: q̄ debet penitētie. ¶ Beda. Arbor humanū genꝰ: securis redemptor: q̄ velut ex manubrio tenet ex humanitate: sed ferro incidit. i. ex diuinitate: qui si expectet p patientiā: videt tñ q̄d facturꝰ sit p iusticiā. Nec ad ramos: sed ad radicem positā dicit securim. Cu₃ eni filij maloꝝ tolluntur: q̄d aliud q̄ rami infructuose arboris abscinduntur? Cum tota pgenies cum parente tollitur: arbor radicitus abscinditur: ne q̄d remaneat: vnde iterū aliq̄d germinis oriatur. ☞ Quere de hac materia ſm alium sensum Annota. 2. secunde ptis. ser. Resurrectiōis. ✳ Qui hab₃ duas tunicas. ⁊c.] Beda. Tunica plus vsui necessaria q̄ palliu₃/ ad dignum penitētie fructum ptinet: vt nō exteriora minus necessaria: sed etiā ipsa valde necessaria cū pximis diuidamꝰ: vt escam/ q̄ viuimꝰ: ⁊ tunicā/ qua vestimur. Ecce q̄tum valent opera misericordie: q̄ ad dignum fructū penitētie p̄ ceteris precipiunt. vnde Luce. 11. f. Date elemosynam: ⁊ ecce oia munda sunt vobis. De duabus tunicis diuidendis datur p̄ceptum: q₂ si vna diuidatur: nemo vestit. In dimidia tunica ⁊ nudus remanet: q̄ accipit ⁊ qui dedit. Misericordia enim ipsius p possibilitate humane conditionis seruat mēsura: vt nō sibi vnusquisq₃ totū eripiat: sed qđ habet cum paupe partiat. ✳ Publicani. ⁊c.] Beda. Qui vectigalia publica exigunt: siue q̄ conductores sunt vectigalium fisci: vel rerū publicaꝝ. Nec nō ⁊ hi: qui huius seculi lucra p negocia sectātur: quos pariter vnūquēq₃ in suo gradu ab agēda iniuria coercet: vt dū primo ab alienoꝝ se temperarent appetitu tandem ad ppria cum pximis cōmunicāda ptingerent. ✳ Magister q̄d faciemus?] Beda. Magna vis in sermōe Johānis: q̄ etiā publicanos ⁊ milites ad ɔsiliū salutis sue cogit: qbꝰ p̄cepit ne vltra p̄scriptu₃ exigāt. ✳ Neminē ɔcutiatis. ⁊c.] Beda. Iusto moderamine eos pmouet: ne ab eis calumniādo predā requirant: qbus militando pdesse debuerant. Docens idcirco stipendia constituta militie: ne dum sumptꝰ queritur: predo grassetur: nullū officium: nullum genus: nulla etas ab agenda misericordia excluditur: omnes in commune monentur: vt cōferant non habenti. Misericordia enim plenitudo est virtutum. ✳ Existimante autem ⁊c.] Beda. ☞ Quere Annotamento. 9. quinte partis. sermonis Incarnationis. Fol. 10. Col. 1. ¶ Ambrosi. Uidebat Johannes cordis occulta: sed dei reuelantis gratia: qui prophetis palam fecit occulta cordis. ✳ Ego quidem. ⁊c.] Ambro. Cito pbauit se non esse xpm: qui visibili tantū ope

L (margin)

M (margin)

ratur officio. Aqua/non spiritu/baptizat: qḋ so
lius est xp̃i: nec verbo: sꝫ opere xp̃m se nõ esse de=
clarat. Ut sicut natiuitatē xp̃i: ita baptismum
quoqꝫ eius suo precurreret imitatione sacramē
ti non virtute. * Ueniet autem. ꝛc.] Ideo ba=
ptizo aqua: qꝛ ille venit/ qui baptizabit spiritu:
ꝛ oportet vt illi via preparetur. * Cuius nõ suꝫ
dignus. ꝛc.] Beda. ☞ Quere Annotam̃. 9.
quinte ptis. sermonis Incarnationis. Fol'. 10.
Col'. 1. * Purgabit areã suã. ꝛc.] Beda. Pur=
gat: dum vel in presenti ob manifesta peccata ꝑ=
uersus de ecclesia eijcitur: vel post mortē damna
tur. * Paleas autē. ꝛc.] Palee sunt: q̇ fidei sa=
cramentis imbuunꝫ: sed solidi non sunt. Ziza=
nia: qui ꝛ opere ꝛ ꝓfessione ab electis secernunꝫ:
q̇ hoc ventilabro nõ remouenꝫ: quia iã iudicati
sunt: sed palee ventilantur.
N Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis
sermo. Ferie. 4. Cinerũ. s. de hypocrisi pharisęo
rum. ¶ Et de Annota. serm̃. Prelatoꝝ. Fol'. 90.
sub the. * Genimia viperaꝝ. ꝛc.] vt. s̃. B. Qꝛ
sic debet predicator vitia reprehēdere: vt Johan
nes faciebat. vel sub the. * Cõtēti estote. ꝛc.] H.
¶ Et de Annotam̃. ser. Penitentie. Fol'. 211. sub
thema. * Facite fructus dignos penitẽtie.] B.
¶ Uel de Annotamentis ser. Epiphanie. ¶ vel
Fidei. Fol'. 59. sub thema. * Et ne ceperitis di=
cere patrē habem⁹ Abrahã.] B. vel sub thema.
* Qꝛ potest deus de lapidibus istis suscitare fi
lios Abrahe.] C. ¶ vel de Annota. ser. Pecca=
toꝝ. Fol'. 189. sub thema. * Iã securis ad radi
cem arboris posita est.] C. ¶ Et de Annotamen
tis ser. Judicij finalis. Fol'. 236. sub the. * Ois
arbor nõ faciēs fructum. ꝛc.] D. ¶ Et de annot'.
ser. Elemosyne. Fo. 173. sub thema. * Qui ha
bet duas tunicas. ꝛc.] D. Et de annota. ser. In=
carnatiõis. Fol'. 2. sub thema. * Ueniet fortior
me. ꝛc.] F. ¶ Et de annotam̃. ser. Penteco. sub
thema. * Ipse vos baptizauit i spũsancto. ꝛc.]
F. ¶ Et de annota. ser. Ecclesie. Fol'. 64. sub the
ma. * Purgabit aream suã. ꝛc.] F. ¶ Et de an
nota. ser. Funerũ. Fo. 305. sub thema. * Iã se=
curis. ꝛc.] K. ¶ Cetera predicabilia tu ipse ap=
plicato candide lector.

ferie. vj. dñice. ij. Aduẽt⁹.

¶ i. Ioh. i. A
Ohãnes testimoniũ. ꝛc.] Ly
ra. Postq̃ euãgelista declara
uit qualiter ipse ꝛ alij apl'i ha
buerũt cognitionē vbi incar=
nati ꝑ visum: cũ dr̃. Uidim⁹
gloriã eius. ꝛc. ☞ vt inue=
nies annota. 1. G. quinte ptĩ.
sermo. Natiuitatis xp̃i) Hic cõsequenter ponit
secundũ modum: quo innotuit Johãni ꝛ apo=
stolis alijs verbũ incarnatũ: ꝛ hic modus fuit ꝑ
auditũ: qꝛ audiuit a Johanne testimonium de
xp̃o: qḋ erat efficax ꝓpter Johãnis mirabilē na
tiuitatem: ꝛ ꝓpter excellentē vite sue sanctitatē.
Et hoc est qḋ dicitur. * Johãnes testimoniũ ꝑ=
hibet de ipso.] Et bene dicit/ perhibet: ad osten=
dendũ ꝙ eius testimoniũ fuit continuatũ: qꝛ nõ
solum semel sed pluries testificatus est de xp̃o: et
ideo dicit: perhibet: ad denotandũ continuatio
nē huius testimonij. Secundo ostendit istud te
stimoniũ clarũ: cũ subditur. * Et clamat.] Qꝛ
Johãnes nõ loquebatur de xp̃o in occulto: sicut
faciunt illi: qui habent doctrinã suspectam: sed
in palã coram populo. Dicitur aũt hoc testimo
nium certũ ꝛ verũ: qꝛ eodē modo testificatus est
prius de xp̃o in absentia: ꝛ post in p̃sentia: quod
notatur cũ subditur. * Dicens. Hic erat: quem
dixi.] Scꝫ ante: ꝛ idē modo dico. vlterius osten
ditur qḋ de xp̃o dixit/ cum dicitur. * Qui post
me venturus est.] Patet ꝙ Johãnes nõ loquit B
de aduentu xp̃i in mundum: qꝛ iam erat natus
ꝛ fere triginta annoꝝ: sed loquitur de aduentu
ad predicandum: ꝛ mysteriũ nostre redemptio=
nis complendũ. * Ante me factus est.] Ex hoc
loco arguit Arrius: ꝙ verbum ſm naturã verbi
sit factum: qꝛ nõ est dubium ꝙ Johãnes p̃cessit
xp̃m ſm carnem: ꝛ iõ cũ dicit. Ante me factus ē:
de natura verbi intelligendum est: sed littera se=
quens hoc destruit ꝑ hoc qḋ subdit. * Qꝛ prior
me erat] Et ꝑ cõseq̃ns habuit esse ante Johãnē.
Ideo si de factiõe nature loqueret: alit ordinas=
set lr̃am/ dicens. Prior me erat: qꝛ ante me fact⁹
est: et ideo sic debet intelligi. Ante me factus est:
idest mihi p̃latus. Cui⁹ rationē assignat/ dicēs.
Qꝛ prior me est. Nõ ſm humanitatē: sed ſm di
uinitatem: in qua est ab eterno. Potest etiã alit
exponi referendo hoc ad xp̃m ſm humanã na=
turam. Ad cui⁹ intellectũ sciendũ/ ꝙ puer est in
fieri ſm cursum nature vsqꝫ ad natiuitatē. Xp̃s
aũt ab instanti cõceptionis habuit corp⁹ oibus
lineamẽtis distinctũ: ꝛ aiam oibus virtutibus ꝛ
scientijs ꝑfectã: q̃uis nondũ habuerit ꝑfectã cor
poris q̃titatē: ꝛ hoc fuerat p̃dictum Hiere. 31. d.
Nouũ faciet dñs sup terram: mulier circũdabit
virũ: qꝛ xp̃s ab instanti ꝯceptionis fuit vir ꝑfect⁹
modo dicto. Cõstat aũt ꝙ xp̃s fuit ante cõceptus
q̃ Johãnes fuerit natus. vt ptꝫ Lu. 1. Et ideo h̃
modo lr̃a predicta potest exponi. Ante me fact⁹
est: vt per factũ esse intelligat ꝑfectio: qꝛ hoc desi
gnat talis locutio: sicut fieri imperfectionē desi=
gnat. Qꝛ xp̃s etiã ſm humanã naturã ante ꝑfe
ctus fuit q̃ Johannes: vt patet per predicta. *
Et de plenitudine eius nos oẽs accepimus.] C
Positis duobus modis: quibus verbum incar=

natum eis innotuit: hic conſequēter vtrūq; mo=
dum manifeſtat. Et primo manifeſtat primū: ꝗ
eſt per viſum: vt dictum eſt. Secūdo: ſecunduz:
qui eſt per auditum. Ad intellectum primi ſciē=
dum/ ꝙ hec verba que ſequuntur: non ſunt ver
ba Johānis baptiſte: licet hoc dicat Origeū. ſed
ſunt verba Johānis euangeliſte declarātis mo
dum: quo cognouerunt verbū incarnatum ꝑ vi
ſum ſm̄ Auguſti. ⁊ Chryſoſt. Dixerat. n. ſupra:
vidimus eum plenuz gratie ⁊ veritatis. Poſſet
aliquis q̄rere: qualiter hoc vidiſtis? ideo decla=
rat q̄liter hoc cognouerīt: q̄ſi rn̄dens tacite q̄ſtio
ni: ⁊ iō primo declarat q̄liter cognouerūt eū plenū
gratie. Secūdo qualiter cognouerunt eū plenū
veritatis. Dicit igitur primo. Bene dixi ꝙ vidi
mus euz plenum gratie: q̄z de plenitudine eius
nos oēs accepimus. Hoc potiſſime apparuit in
ſpūſſancti miſſione ſuꝑ apoſtolos in die pente=
coſtes: ex cuius plenitudine linguis omniū loq̄
bantur: vt dicit Actu. 2. Et ideo experientia q̄=
dammodo cognoſcebant ipſum xp̄m eſſe plenū
gratie. Et hoc eſt qđ dicit. Et de plenitudine ei⁹
nos oīēs accepim⁹. Iſta dictio copulatiua: et:
nō continuat littere immediate p̄cedenti: q̄ con
tinet verba Johānis baptiſte: ſed verba Johan
nis euangeliſte: qn̄ ſupra dixerat. Et vidim⁹ eū
quaſi vnigenitū a patre: plenum gratie ⁊ verita
tis: q̄z hoc declarat modū per quē cognouerūt:
D vt dictum eſt. ſ. per acceptionez ſpirituſſancti de
eius plenitudine. ideo ſequitur. * Et gratiaz ꝓ
gratia.] Prima. n. gratia datur ſine meritis: q̄z
ante gratiā non poteſt hō mereri: ſed habita pri
ma gratia poteſt homo mereri de cōdigno aug=
mentum gratie: ⁊ ideo ſecūda gratia datur quo
dammodo ꝓ prima: q̄z datur ꝓ meritorio opere
precedenti ex ipſa. ¶ Aliter poteſt exponi ⁊ ma=
gis ꝓprie ad litteraz de lege noua ⁊ veteri: ita ꝙ
lex vetus dicit gr̄a prima: magna. n. gratia fuit
dare legez ſpecialez populo dure ceruicis: ⁊ alia
beneficia populo collata. ꝓpter quod dr̄ in p̄s.
147. b. Nō fecit taliter omni nationi. ⁊c. Q̄z tn̄
iſta lex erat impfecta: loco illius data eſt lex no=
ua: q̄ eſt pfecta ⁊ maior gr̄a. Et ſic exponit illud
Et gratiā ꝓ gratia. Q. d. non ſolū accepim⁹ de
plenitudine xp̄i in receptione ſpūſſancti: ſed cū
hoc accepimus gratiā ꝓ gratia. i. legē nouā lo=
co veteris: ꝓpter quod ſubditur quaſi exponen
do. * Q̄z lex per Moyſen data eſt: ſed gr̄a ⁊ ve
ritas per Jeſum xp̄m facta eſt.] Dicitur autem
lex noua reſpectu veteris veritas: q̄z illa fuit fi=
gura ⁊ vmbra illius. Dicitur etiā reſpectu eius:
quia q̄uis lex vetus ex liberalitate diuina fue=
rit illi populo data: propter quod poteſt dici gra
tia large: eo modo loquendi/ quo quodlibet do
num gratis datū dicitur gratia: non tamen con
ferebat gratiam iuſtificantem: ſicut facit lex no= E
ua. Conſequenter declarat Johānes ſecundū. ſ.
qualiter cognouerunt xp̄m fuiſſe plenum verita
te: videlicet ꝑ doctrinam xp̄i: qui docuit eos de
ſecretis diuinitatis: q̄ comprehēdi non poſſunt/
niſi ab eo: in quo eſt plenitudo veritatis: et hoc ē
quod dicitur. * Deum nemo vidit vnquam.]
Non accipitur hic nemo ꝓ vllo homine: quia
in ſacra ſcriptura aliqn̄ accipitur homo ꝓ omī
creatura: eo ꝙ habet aliquā conuenientiam cuz
omni creatura. Propter qđ dicitur Marci vlti.
d. Predicate euangelium omni creature. ita ne
mo aliquando accipitur ꝓ nulla creatura. Eſt
igitur ſenſus. Deum nemo vidit vnquam. Id
eſt nulla creatura poteſt viſione comprehenſiōis
videre diuinā eſſentiam: et ſubdit a quo compre
hendatur. * Unigenitus filius: q̄ eſt in ſinu pa
tris.] Ideſt in intrinſecis diuinitatis ipſe cōpre
hendit eam: q̄z habet eandē notitiam cū patre: ⁊
ideo pōt de h̄ alios pleni⁹ inſtruere. ideo ſequit.
* Ipſe enarrauit.] Sicut patet ex decurſu euā
gelij/ ꝙ apoſtolos de ſecretis diuinitatis docuit:
vt de myſterio trinitatis: et de multis alijs: que
non fuerunt ita explicite tradita in lege ⁊ ꝓphe
tis: ſicut xp̄s explicauit. ☞ Reliqua que im
mediate ſequuntur poſt hoc euangelium quere
in principio annotamēti primi: quinte ꝑtis. ſer=
mo. Dn̄ice. 4. Aduentus.
* Johānes teſtimoniū. ⁊c.] Mora. Hic ponit F Moralr
ipſius Johānis modus teſtificandi: per quē ſi=
gnificatur modus predicandi: qui debet eſſe cū
affectu magno ⁊ etiam in publico: ideo ſubdit.
* Et clamabat/ dicens.] Habētes enim doctri
nā ſuſpectam magis docent occulte ⁊ ſine clamo
re. * Hic erat quē dixi. ⁊c.] Q̄z predicator que
rere debet honorem xp̄i ⁊ virtutē predicatiōis at
tribuere ſibi: ideo ſubdit. * De plenitudine ei⁹.
⁊c.] Ex nobis nihil habentes. * Et gratiam ꝓ
gratia.] Ideſt nobis dedit gratiā/ vt per eā glo
riam conſequamur: q̄ eſt gratia conſumata. *
Q̄z lex per Moyſen. ⁊c.] A peccatis cohibens:
ſed non gratiā iuſtificātem prebens: nā hoc xp̄o
reſeruabatur: ideo ſubdit. * Gratia ⁊ veritas.
⁊c.] vſq;. * Deum nemo vidit vnq̄;.] Compre
henſiue. * Unigenitus: qui eſt in ſinu patris.]
Ideſt ſibi conſubſtātialis/ ipſe vidit iſto modo:
ideo ſubditur. * Ipſe enarrauit.] Scz myſte=
ria in lege ⁊ prophetis: ſub velaminibus ꝓnun
tiata: ⁊ hoc fuit ſignum/ ꝙ nos deduceret ad cla
ram viſionem diuinorum.
* Hic erat. ⁊c.] Glo. Per demonſtratiuū ꝓno
men innuitur xp̄m affuiſſe in illo loco. Sepe eīm G
ipſe dn̄s adhuc ignotus: anteq̄ baptizaretur ⁊ p̄ Gloſa.
dicaret: ad Johannē ſolit⁹ erat venire. * Qui
poſt me venit. ⁊c.] Qui poſt me natus: poſt me

predicaturus: baptizaturus: moriturus. Nō q̃
iam non esset natus/quādo hec dixit: q̄ etiā ba
ptizatus. Sed vēturus in p̄dicatione: in morte:
sed non in resurrectione. * Ante me factus est.]
Ex greco corā me factꝰ est.i.apparuit mihi qui=
dem.s.quia prior me erat. * Et de plenitudine
eius.⁊c.]Exposito testimonio precursoris redit
euangelista ad testimoniū sue assertionis: quasi
verbum caro factum est: vidimꝰ gloriā eius/ple
num gratia ⁊ veritate: ⁊ de plenitudine eiꝰ nos
oēs accepimus gratiā/vt ipsum credamus: ⁊ ve
ritatem/qua illum intelligimus. * Accepimꝰ.
⁊c.]Augu. Nō solum gratiam: que plane gra=
tis datur: non ꝓ merito/ vt fidē: que per dilectio
nem operatur: ex qua iustus viuit: sed ⁊ pro ista
gratiā.i.beatitudinē eternam: que ⁊ merces iu
sticie dicitur ⁊ etiam gratiā: q̄ meritum ex gra=
H tia. * Gratiam ꝓ gratia.]Gratia in conceptio
ne boni per gratiā datur. Gratia simpliciter: que
non est meriti: si postea cū illa operamur: in bo
nis consuescimus: ⁊ tunc datur gratia ꝓ gratia
priori. * Per Moysen.]Per Moysen seruum
prenuntiatio: per dñm Jesum salutis impletio.
* Deum nemo vidit vnq̄.]Idest nullus purꝰ
homo viuens in hoc corpore vidit deum vt est.
vnde dictum est Moysi. Exod.33.d. Nō videbit
me homo/⁊ viuet.i.nemo viuens in corpore vi=
debit diuinitatem meam. vnde ista adiecit deꝰ
Moysi. Sta in foramine petre: ⁊ cū pertransiero
videbis posteriora mea. Petra.i.xp̄s. foramen:
crucis patibulū. pertransiero.i. transiero de mū
do ad patrem. posteriora: ortus eius: passio: re=
surrectio: ascensio: per que credita ad eius beati
tudinem ⁊ visionē peruenimus. Qd̄ legitur de=
um apparuisse hoībus siue visibiliter carnalibꝰ
oculis: siue inuisibiliter ꝓpheticis visionibus: ꝑ
subiectam creaturam/intelligendum est. Visio
nes eñ ꝓphetarum quadam spirituali creatu=
ra facte sunt: quibꝰ deum vidisse perhibentur.
I * Unigenitus filius.⁊c.] Que sit summa gra
tie ⁊ veritatis: breuiter subdit.s.cognitio ipsiꝰ tri=
nitatis. vnde Johā.17.a. Hec est vita eterna: vt
cognoscant te vnū verum deū: ⁊ quem misisti.i.
xp̄m: que in hac vita nō plene ē: q̄ nemo in car=
ne vidit deū/vt est. Unde nec ipse Moyses nec
dum ꝑ eum data sit gratia: sicut etiam ipse post
omnia visa in typo dei dixit. Exo.33.d. Ostēde
mihi teipsum: sed filiꝰ: q̄ est in secreto patris: nar
rauit: q̄ nemo nouit patrē/ nisi filius: ⁊ cui vo=
luerit filius reuelare. Ipse narrat suis: quid de
trinitate deitatis sentiendū sit: quomodo ad eā
perueniendum: ⁊ ad ipsam introducit.
K ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamentis
Auctor. sermonis Johannis baptiste. Tomo.2.sub the.
* Johannes testimonium perhibet.] vt.s̄.A.
¶ Uel de annota. sermo. Incarnatiōis. Fol.2.
sub thema. * Qui post me vēturus est.⁊c.]B.
¶ Uel de annotamentis sermo. Apostolorū inci
pientibꝰ folio.82. sub thema. * De plenitudi=
ne eius nos omnes accepimꝰ.]C. ¶ Uel de an
notamētis sermo. Pentecostes. in hoc.1. Tomo
sub eodē themate. ¶ Et de annotamētis sermo.
generalis Marie. incipientibꝰ fol.72. sub the=
mate. * Gratiā ꝓ gratia.]D. ibi inuenies ali=
qua annotata de gratia. ¶ Et de annotamentis
ser. sanctissime Trinitatis. in hoc.1. Tomo. sub
themate. * Unigenitus filius.⁊c.]E. ¶ Uel d̄
annotamētis sermo. Prelatorū. incipiētibus fo=
lio.90. sub the. * Johannes testimonium per=
hibuit.⁊c.]F. ¶ Uel de Annota. sermo. omniū
sanctorū. in.2. Tomo. sub themate. * Gratiam
pro gratia.⁊c.]H.

Amen dico vobis.⁊c̄]Lyra. In prima par ¶ 2
te istius capituli saluator primo ad confir 2Da
mationem discipulorum Johānis baptiste ostē A
dit se esse Christum vere promissum. Secundo
ad confirmationem populorum ostendit Johā
nem esse prophetam sanctum/ cum dicitur. Cū
audisset Johannes.⁊c. vsq̄. Qui preparabit vi
am tuam ante te. ☞ Quere infra Annota.1.
A.B.C. quinte partis. sermonis. Dominice.3.
Aduentus. Sequitur immediate hoc euange=
lium: qd̄ dicitur. * Amen dico vobis: non sur=
rexit inter natos mulierum maior Johanne ba
ptista.] Non negat quin equalis surrexerit int̄
natos mulierum. Christus enim maior fuit: sed
non proprie dicitur filius mulieris/ sed virgi=
nis: quia mulier de cōmuni cursu accipitur pro
femina corrupta. * Qui autem minor est in re
gno celorum.] Idest in beatitudine. * Maior
est illo.] Q̄ quilibet beatꝰ q̄tumcūq̄ minimꝰ
maior est actu/ q̄ quicūq̄ viator purꝰ licet ali
q̄s viator sit maior in potentia aliq̄ beato. Et q̄
dixerat q̄ Johannes erat plusquam propheta:
ideo consequenter declarat hoc/ dicens. * A B
diebus Johannis baptiste vsq̄ nunc: regnum
celorum vim patitur.] Quia Johannes ince=
pit predicare consecutionē regni celestis per pe
nitentiam: quod ante esse nō poterat. * Et vio
lenti rapiunt illud.] Non enim potest homo na
tus in terra rapere celum: nisi sibi faciat violen=
tiam coercendo a delectabilibus ꝓprium ap=
petitum. * Omnes enim prophete ⁊ lex vsq̄
ad Johannem prophetauerunt.] Quia in le=
ge ⁊ prophetis veritas de Christo erat sub figu=
ris ⁊ enigmatibus tradita: sed a Johanne est
manifeste ostensa dicente. Ecce agnus dei.⁊c.
* Et si vultis recipere/ipse est Helias: qui ven=
turus est.] Non in persona: sed in spiritu: quia
fuit similis Helie: et hoc in tribus. Primo in au

ſteritate penitentie: qꝛ de Helia ſcribit̃. 4. Reg. 1. ꝙ erat vir piloſus: ⁊ zona pellicea accinctus renibus. Dicitur aūt ibi piloſus ꝓpter hoc ꝙ habebat veſtem hirſutā et aſperā. Similiter de Johanne dicitur Matthei. 3. ꝙ habebat veſtimentum de pilis camelorum. Secundo in ſoliditate conſtantie. De Helia enim ſcribitur ꝙ ipſe cōſtanter arguebat regem Achab. 3. Reguꝫ. 22. et Ochoziam regem. 4. Regum. 1. Similiter Johannes conſtanter arguebat Herodem. Marci 6. Tertio in auctoritate doctrine: quia ſicut Helias venturus eſt per predicationem ſuam: denuncians Chriſti aduentum ſecūdum: ita Johannes preuenit primū: vt dicitur Matthei. 3.
C Et hoc notatur/ cum ſubdit̃. * Qui habet aures audiendi audiat.] Ad denunciandum/ ꝙ illud quod immediate proponitur: myſtice eſt intelligendum: Conſequenter exprimitur condemnatio obſtinatorum. Et primo in generali reſpectu iudeorum communiter. Secundo in ſpeciali reſpectu aliquorū: quibus ſpecialia beneficia contulerat. Ad euidētiam primi aduertendum quod multum valde facit ad virtutem quod aliqui a pueritia ſua ſint conſueti operibus virtuoſis: et ideo expedit quod pueri exerceantur in ludis honeſtis ⁊ inducētibus ad virtutem: et retrahentibus a vitijs: propter quod pueri hebreorum habebant talem ludum: diuidebantur enim in medio ciuitatis in duas ptes equales: ⁊ illi: q̄ erant ex vna pte canebāt carmē letitie: ⁊ alij ex oppoſita carmen lugubre: poſtea exprobrabant ſibi mutuo: et exultantes dicebant alijs quare ſibi non congaudebant: et econuerſo alij ſcilicet lamentantes quare ſibi non cōpatiebantur: et hoc fiebat ad exprimendum vanam leticiam et defectum compaſſionis ⁊ amicitie ad inuicem in hoc mundo: et hoc modo ſicut videmus frequenter quod in eadem ciuitate immo et in eodem vico vel etiam in domo aliqui letantur: et aliqui ex oppoſito triſtātur: hoc ſimile erat de iudeis quantum ad hoc: quia viderant auſteritatem Johannis: nec per hoc fuerant moti ad penitentiam: et poſtea dulcedineꝫ et manſuetudinem Chriſti: qui dulcedinē miſericordie eius predicauit: et cum eis dulciter et manſuete conuerſatus eſt: nec graues penas impoſuit penitentibus: ſed dixit. Uade et amplius noli peccare: et tamen ꝑ hoc non fuerunt moti ad deuotionis dulcedinem et pietatis: ſed magis remanſerunt obſtinati in peccatis: ideſt vtriuſq; vitam in malum interpretando: et hoc eſt quod dicitur. * Cui autem ſimilem eſtimabo generationem iſtam?] De qua ſcribitur Matt. 12. capitu. Generatio mala ⁊ adultera ſignum querit. * Similis eſt pueris ſedētibꝰ in foro.]

Non quantum ed coꝝ innocentiam: ſed quantum ad ludi corum interpretationem. * Qui clamantes coequalibus dicunt.] Quia pueri in partes equales diuiſi: ſibi dicebāt mutuo ea: que ſequunt̃. * Cecinimus vobis ⁊ non ſaltaſtis: lamētauimus ⁊ nō planxiſtis.] Conſequēter applicat ſimilitudinē ad ꝓpoſitum: dicens. * Uenit eīm Johānes: neq; manducans: neq; bibens.] Ideſt in abſtinentia maxima viuens. Ille enim: qui parū comedit dicitur nō comedere ſm cōmunem modum loquendi: ſicut q̄ male videt/ dicitur nō videns. * Et dicunt.] Judei. * Demoniū habet.] Auſteritatem Johannis demoni attribuēdo. Demoniaci enim poſſunt multa agere et pati: que nō poſſunt alij. * Uenit filius hois.] Ideſt xp̄s. * Manducās et bibens.] Ideſt cōmunem vitam inter hoies ducens: hoc eīm debebat facere qꝛ erat mediator dei et hoim: et ideo talem vitam debuit cōmuniter ducere: vt cōmuniter viuentes et peccatores haberent acceſſum familiarem ad ipſum. * Et dicunt.] Phariſei male interpretando. * Ecce homo vorax.] In quo notant cuꝫ de exceſſu in quātitate cibi. * Et potator vini.] In quo notant cū de ebrietate: quod erat falſum: qꝛ perfectiſſime vite fuit. Unde et poſt baptiſmum quadraginta diebus et noctibus ieiunauit. Sequitur. * Publicanoꝝ et peccatoꝝ amicus.] Hoc accipiebāt ex hoc/ ꝙ videbant cū cum eis comedentem et bibentē: vt dicitur Matth. 9. Hoc tm̄ non erat vt coꝝ vitia amaret: ſed magis vt ſanaret: vt ibidem dicitur. * Et iuſtificata eſt ſapientia.] Hoc dupliciter exponit̃. Uno modo referendo ad apoſtolos: et eſt ſenſus: licet Chriſtus: qui eſt ſapientia dei patris: ſit predicto modo a phariſeis reprobatus: tm̄ iuſtificatus eſt. i. cognitus iuſtꝰ a filijs ſuis: hoc eſt a diſcipulis: q̄ ſunt filij xp̄i per adoptionē: ſm quod dicitur Joh. 1. a. Quotquot aūt receperunt. ⁊c. Aliter exponit̃ referendo ad pueros iudeoꝝ predicto modo ludentes: et tunc ſenſus eſt. Et iuſtificata eſt ſapiētia. i. Johānis et Chriſti. * A filijs ſuis.] Hoc eſt a filijs iudeoꝝ: qꝛ declarata eſt coꝝ iuſticia et ſapientia inquantū repreſentabat̃ per coruꝫ ludum obſtinatio patrum ſuorū: ſic̃ patet ex predictis. Conſequenter oſtendit Chriſtus in ſpeciali condemnationem aliquoꝝ: cuꝫ dicit̃ poſt hoc euangeliū. * Cepit dn̄s Jeſus exprobrare. ⁊c.] ☞ Quere Annotamēto. 1. q̄nte ptis. ſermonis Ferie. 6. Dn̄ice. 12. poſt octauas corpo. xp̄i. * A diebus aūt Johānis. ⁊c.] Moraliter. Per regnū celoꝝ intelligi pōt militans eccleſia: q̄ nō eſt ipſi parietes: ſed fideles: quoruꝫ multi valde paſſi ſunt martyrium per violentiaꝫ tyrannoꝝ: et ſic rapuerūt regnum celoꝝ. * Omnes enim

Margin: D (beside "tum ad ludi corum interpretationem"); E (beside "tia.] Hoc dupliciter exponit̃"); F Moraliter (beside "regnū celoꝝ intelligi pōt").

ꝓphete.⁊c.] Per legem et ꝓphetas significant
doctores veteris testamenti. Per Johannē vero
doctores noui: ꝓpter quod debent ei assimilari
in tribus predictis. s. mentis constantia: auste=
ra vita: et sana doctrina. * Cecinimus vobis:
et nō saltastis.⁊c.] Illi vero non saltant ad can
tum: qui audientes predicationem de gaudijs
celestibus: non eleuantur ad ipsa per deuotio=
nis affectū: et illi non plangunt ad lamentatio=
nem: qui predicationem audiunt de punitione
peccatorū: et non mouentur ad aliquam contri
tionem. * Venit enim Johannes.⁊c.] Absti=
nentia Johannis fuit alijs exemplum peniten
tie: manducatio vero Christi fuit alijs exemplū
condescensionis et misericordie. Per illos igit̄:
qui vtrūque in malum interpretabantur: signi
ficantur detractores bonos actus aliorum ne=
quiter deprauantes.
G * Maior Johanne.⁊c.] Glo. In hoc non pre
Glosa. fertur patriarchis: et cunctis hoībus: sed equa=
lis ceteris sanctis ostendit̄. * Qui autē minor
est.⁊c.] Idest omnis sanctus: qui iam est cum
deo: maior est eo: qui adhuc in mūdo. Vel ego:
quem minorem facit multoꝝ opinio in ecclesia
sanctoꝝ: illi prelatus sum. Vel: nouissimus an
gelus celi melior est quouis homine. * In re=
gno celorum.] Regnum celoꝝ duobus modis
accipitur. Aut supernū: in quo nondum sumꝰ.
Aut presens ecclesia: in qua adhuc viuimus: et
H iam quodāmodo regnamus. * A diebus Jo=
hannis.⁊c.] Apl̄os dominus ad oues: que pe=
rierant domus israel ire iusserat. Matth. 10. a.
vt ad regnū reducerent̄. Sed hec predicatio ad
ꝓfectum publicanoꝝ et peccatorū versa est: qui
crediderunt. Ceterū Johanni a plebe nō credi=
tur: Christi opera nō auctorizant̄: quia crux est
scandalo. Gal'. 5. b. Jam prophetia cessat: iā lex
expletur. Christus alijs predicat̄: et ab alijs reci
pitur: sui respuunt: inimici accipiunt. Itaq̄ re=
gnum celorū vim patitur: q̄ gloria israel patri=
bus debita: a ꝓphetis nunciata: a xp̄o oblata: fi
de gentiū occupat̄ et rapitur. Vel a diebus Jo=
hannis: qui penitētiā predicauit: qua peccator
reuiuiscit: et nō ante: q̄ lex penam intulit: et nō
per penitentiā viuificauit. Patria celestis vim
patitur: dum peccator ad eā / quasi in alienū lo
cum intrat per penitentiā. Grandis violētia est
in terra nasci / et celum capere: et habere per vir=
tutem: quod non possumus per naturā. * Oēs
enim.⁊c.] Non q̄ post Johannem nō fuerint
aliqui: vt Agabus: Act. 11. d. sed q̄ quicq̄d ꝓ=
phetauerūt: de dn̄o vaticinati sunt. Omnes eñ
ꝓphete: q̄ q̄cquid illi dixerunt: de venturo lo=
cuti sunt: hic vero venientē ostēdit. * Et si vul=
tis.] Vt minus excusabiles sitis: quia cum nō
recepistis. Ipse est Helias in virtute: non in per
sona: par in vite seueritate: mentis rigore: prece=
dēs christi primū aduentum: vt ille secundum.
* Cui autem.⁊c.] Laudato Johanne transijt I
ad increpandum illos: qui nec predicatione Jo
hannis moti sunt: vel ipsius Christi predicatio
nem despiciūt. Johānes talis ac tantus (vt dixi)
et adeo dignꝰ / vt ei debeat credi: sed vos cui estis
assimilādi: qui noluistis credere ei? * Similis
est pueris.⁊c.] Pueri / doctores sūt humiles spi
ritu. Forum synagoga: vel ipsa hierusalem: vbi
iura preceptorum dei recondebantur. Coequa=
les: contribules: quos solebāt exprobrare / q̄ ad
laudes dei nō assurrexerūt corde deuoto: mēbro
rum agilitate: quod notat saltus. Nec per lamē
ta ꝓphetaꝝ pro excidijs iam factis vel faciēdis:
ad penitentiā conuersi sunt. * Cecinimus.⁊c.]
Vt Dauid. ps̄. 80. Exultate deo adiutori no=
stro: iubilate deo Jacob: et cetera huiusmodi.
* Lamentauimus.⁊c.] Johelis. 2. c. Conuer
timini ad me in toto corde vestro: in ieiunio ⁊ fle
tu et planctu et hmōi. * Venit enim.⁊c.] Si= K
cut tunc: ita et nunc vtrāq̄ viam salutis respui
tis. Lamētauimus ad Johannem: cecinimus
ad Christū. Hec est summa generatio: ista nec
plorat cum Johanne plorāte: neq̄ gaudet cum
Christo gaudente. Nec mirū si duplicem viam
salutis contemnunt: cum et ieiuniū et saturita=
tem pariter spernunt. Si ieiuniū placet: cur Jo
hannes displicet? Si saturitas: cur filius homi=
nis? * Et iustificata est.⁊c.] Ostendit filios sa
pientie intelligere: nec in abstinendo / nec in mā
ducando esse iusticiam: sed in equanimitate to
lerandi inopiam: et temperantiā / non se corrum
pendi per abundantiam. Non est regnum dei
esca et panis: quorum nō vsus: sed concupiscen
tia reprehenditur. in quibusdā libris habetur.
Justificata est sapientia ab operibus suis: quia
sapientia non querit vocis testimoniū: sed ope=
rum. ☞ Et cetera vbi supra. L
¶ Applica ad hec aliqua de Annotamentis ser Ann
monis Johannis baptiste. sub themate. * In
ter natos mulierū.⁊c.] s̄. A. ¶ Vel de Annota
mentis Omnium sanctorum. sub themate. *
Qui minor est in regno celorum.⁊c.] A. ¶ Vel
* Regnum celorum vim patitur.] B. ¶ Vel
de Annotamentis sermonis Pugne. incipienti
bus. Fol. 165. sub eodem themate. * Regnum
celorum.⁊c.] B. ¶ Vel de Annotamentis ser=
monis Penitentie. incipientibus Fol. 211. sub
eodē the. * Regnū celoꝝ.⁊c.] B. ¶ Vel d̄ An.
ser. Prelatoꝝ. icip̄. Fol. 90. sub the. * Qui hꝫ
aures audiendi audiat.⁊c.] C. ¶ Vel de An.
ser. Dn̄ice. 1. et. 3. q̄drage. sub the. * Demoniū
habet.] D. Quia i his duabꝰ dn̄icis inuenies de

astutia et potestate demonis. ꝛc. ¶ Uel de Annotamētis sermonis Pctōꝝ. incipiētibꝰ fol. 189 sub themate. ✳ Ecce hō vorax. ꝛc.] D. ¶ Uel de Anno. ser. Aploꝝ. incip. fol. 82. sub them̄. ✳ Et iustificata est sapientia. ꝛc.] E. ¶ Uel de Anno. ser. Ecclie. icip̄. fol. 64. sub them̄. ✳ Regnū celoꝝ. ꝛc.] F ¶ Uel d̄ An. ser. Epiph. sub the. ✳ Regnū celoꝝ vim patit.] H. ¶ Uel de An. ser. Incarnationis vel aduentus. incipiētibus fol. 2. sub themate. ✳ Oēs pphete. ꝛc.] H. ¶ Uel de Annotamentis sermonis Orationis. incipientibus fol. 180. sub themate. ✳ Cecinimus. ꝛc.] I. Uel de Anno ser. Funeꝝ. incip̄. fol. 305. sub them̄. ✳ Lamentauimus. ꝛc.] vt supra. I.

Dñice. iij. Aduentus sermo. An. Ex quinta parte bib.

¶ I Mat. 11. A Cum audisset Johannes in vinculis opa Christi. ꝛc.] Lyra. Hic saluator prio ad ɔfirmationē disciploꝝ Johānis ōndit se esse xp̄m vere pmissum. Secūdo ad ɔfirmationē populorū ostendit Johānē esse pphetā sctm̄. Circa primū mouetur quedam dubitatio: et ponitur eius responsio. Unde considerādum ꝙ Herodes Antipas incarcerauit Johānem pter hoc/ꝙ reprehendebat eū: eo ꝙ abstulerat fratri suo Philippo vxorem suā/noie Herodiadē: vt habet Marci. 6. Johānes ergo in carcere constitutus misit discipulos suos ad Jesum: querens vtrū ipse esset xp̄s: an non? Sed qꝛ questio est dubitabilis ppositio: mirabile est ꝙ Johānes: qui baptizauerat xp̄m: et viderat spūm sctūm descendere super eū: et de eo dixerat. Ecce agnus dei. ꝛc. vt habetur Joh. 1. de hoc quasi dubitans querebat. Ad hoc respondet beatus Grego. dicens ꝙ Johannes nō dubitauit ipsum esse huius mundi saluatorē: sed dubitauit vtrū sicut natus erat in humanitate nostra: ita etiā moreret p salute humana. Sed hec responsio nō videtur cōueniēs: qꝛ Johānes nō fuit minus illuminatus/ q̄ pphete veteris testamēti: qꝛ hic dicit plusq̄ ppheta: vt sequit in isto cap. Prophete aūt cognouerunt xp̄m non tm̄ nasciturꝫ in carne pter nos: sed etiā moriturꝫ: vt habetur Esaie. 53. c. Tanq̄ ouis ad occisionē ducetur. ꝛc. Et i pluribꝰ alijs locis: que pter plixitatem vitandam omitto: hec multo fortius Johannes: qui fuit plusq̄ ppheta/cognouit. Item Johānes de christo predixerat. Ecce agnus dei. Joh. 1. d. quod nō dixisset (vt videt) nisi vidisset eum immolandum pro salute mūdi. Et ideo aliter dicēdum/ꝙ Johannes non dubitauit de predictis: sed certitudinaliter cognouit: sed discipuli eius: qui non erant sic illuminati/dubitauerunt: et ideo Johannes per discipulos suos questionē pposuit: non pter sui dubitationē: sed discipuloꝝ hesi-

B tantium: et hoc est quod dicit euāgelista. ✳ Cū audisset Johannes in vinculis opera xp̄i: mittens duos de discipulis suis: ait illi. Tu es: qui venturus es: an aliū expectamus?] Cōsequenter ponitur xp̄i responsio: et qꝛ eius responsio nō erat ad confirmationē Johannis: qui nō dubitauit: sed ad confirmationem discipuloꝝ dubitantium: ideo xp̄s non respondit per verba: sed per facta: faciens in conspectu discipuloꝝ Johānis miracula multa manifeste declarātia ꝙ ipse esset Christus: et hoc est quod dicitur. ✳ Et respondens Jesus ait illis. Euntes renūciate Johanni: que audistis et vidistis. Ceci vidēt.] Ad preceptum meum. ✳ Claudi ambulant: leprosi mundantur: surdi audiunt: mortui resurgunt: pauperes euangelizantur.] Idest denunciantur habere regnum celorum: vt dicitur Matth. 5. Beati pauperes spiritu. ꝛc. ✳ Et beatus qui non fuerit scandalizatus in me.] Scilicet dubitando de deitate: quia me videt in passibili carne. Consequenter ostendit Johannem esse prophetam sanctum: et hoc ne ex questione proposita aliqui crederent eum dubitasse/et ignorasse eum fuisse Christum. Et cōmendat eū de quattuor. Primo commendat eum de soliditate fidei et constantie: cum dicitur. ✳ Illis aūt abeūtibus/cepit Jesus ad turbas dicere de Johanne. Quid existis in desertum videre arundinē vento agitatam?] Quasi dicat nō: qꝛ Johānes ita constans erat: ꝙ nec timore/nec fauore a veritate declinabat. Secundo ab austeritate penitentie: cum dicit. ✳ Sed quid existis videre hominem mollibus vestitum?] Quasi dicat nō: quia Johannes habebat vestimentum de pilis camelorum: et esca eius erat locuste ⁊ mel syluestre. Ad hoc etiam manebat in deserto: vt austeram vitam duceret: non solum ex victu ⁊ vestitu: sed etiam ex loco: propter quod subditur. ✳ Ecce qui mollibus vestiunt/ in domibus regum sunt.] Ad hoc em̄ multi magnatibꝰ adulantur: vt cum ipsis commorantes delitijs vtantur: sed homines veritatis talia aspernantur. C Unde narrat Ualerius maximus libro quarto/quod quidam dixit Diogeni olera lauanti. Si tu Dionysio adulari velles/ista nō ederes. Cui respondit. Si tu ista edere velles/ Exēplū Ualerij.

Dionysio adulari nolles. et sequitur. Hic ve=
ridicus veritatis annunciator malens oleri=
bus sustentari/q̄ꝫ magnatibus adulari. Tertio
cōmendat eum saluator a claritate noticie/cuꝫ
dicit. * Sed quid existis videre ꝓphetam? Eti
am dico vobis plusq̄ꝫ ꝓphetam.] Dicitur em̄.
1. Reg. 9. b. Qui enim dicitur hodie propheta:
olim appellabat̃ videns: qꝛ ꝓphete videbāt ea:
que alijs erant occulta: sed nō solum Johannes
ꝓpheta fuit: sed etiā plus q̄ꝫ ꝓpheta: qꝛ nō solū
xp̄m preuidit venturū et predixit (sicut alij pro=
phete) sed etiam ipsum digito ostendit. Quarto
cōmendat eum ab auctoritate doctrine: dicens.
* Hic est em̄: de quo scriptum est.] Malach. 3.
* Ecce ego mitto angelum meum.] Idest Jo
hannem: qui duxit vitam angelicā. * Ante fa
ciem tuaꝫ.] Idest ante xp̄m: qꝛ filius dicit̃ figu
ra dei patris: et per consequens facies eius. *
Qui preparabit viaꝫ tuā ante te.] Idest corda
audientiū ad recipiendum xp̄m per predicatio
nem suā et baptisma suū. Et vt cōprehēdat sum
mam cōmendationem Johānis: subdit in ver=
bis sequentib9 post hoc euangelium. Amen di=
co vobis: nō surrexit inter natos mulierum. ⁊c̄.
☞ Quere Annota. 1. sermonis Ferie. 6. Do
minice. 2. Aduentus. Fol. 8. Col. 3.

D ¶ Moraliter. Per Johannem: qui misit disci=
Moralr pulos suos ad xp̄m: dicēdo. * Tu es: qui ven=
turus es? ⁊c̄.] Licet ipse de hoc nullatenus dubi
taret: sed vt ei9 discipuli de h̄ dubio certificarent̃
per opera xp̄i: significat̃ bonus doctor et humi=
lis: qui q̄ꝫuis non dubitet de veritate alicui9 cō
clusionis: tm̄ discipulos dubitantes remittit ad
sapientiorē: vt ꝑ eū certi9 informent̃: cōtra mul=
tos doctores et cōfessores: q̄ dedignātur sic remit
tere: ne videant̃ aliq̄ ignorare. * Illis aūt. ⁊c.]
Per h̄ ꝙ xp̄s cōmendauit Johānem de mentis
constantia: et de aspera vita: et de cognitiōis ex
cellentia: ostendit̃ ꝙ doctores superiores non de
bent inferiores contemnere: sed magis quantū
possunt (salua veritate) eos cōmendare.

E * Cū audisset Johānes. ⁊c̄.] Glosa. Et dū xp̄s
Glosa. ꝑdicaret: et ꝑdicationē suā varijs signis ꝯfirma
ret: Johānes eius oꝑa audiuit posit9 in vincu
lis ab Herode. Sed cū audisset/mittēs duos de
discipulis suis/ait illis. Tu es: qui venturus
es? ⁊c̄. Johānes interficiēdus interrogat: nō qꝛ
dubitet: q̄ alijs dixerat. Ecce agn9 dei. Joh. 1.
Qui et vocē patris audiuerat. Hic est fili9 me9
dilect9: sed vt missi signa videntes crederēt: ⁊ di
ctis eius oꝑa xp̄i fidē facerēt: ne alius xp̄s expe
ctaret̃. Quod aūt discipuli Johānis aduersus
xp̄m supbirēt: et aliq̄d liuoris haberēt: innotuit
Matth. 9. b. ibi. Quare nos et pharisei ieiuna
mus? Et vbi Johāni dixerūt. Magister/cui te
stimoniū dedisti: ecce discipuli ei9 baptizant: et
plures veniunt ad eū. Hec oīa eadem de Johā
ne Lucas ponit: non ipso ordine: sed q̄s ordinē
rei geste teneat/nō apparet. * Tu es: q̄ ventu=
rus es?] Non ait q̄ venisti: q̄si cū ad inferna de
scensurus sum: debeo te nūciare inferis: q̄ nun=
ciaui supis? An ꝯueniat filio dei mori: an aliū
ad hec sacramēta missur9 es? * Beat9 qui nō
fuerit scandalizat9 in me.] Qui de diuinitatꝭ
potentia nō dubitauerit. Hoc nō ꝯtra Johānē:
quē mox a deo cōmendat. * Cepit Jesus dice
re ad turbas đ Johāne.] Precursor xp̄i de xp̄o
certificare discipulos voluit: qꝛ sensit eos dubi=
tare. De ꝑcursore xp̄s turbas dubitantes: ne du
bitent docuit: mollem leuēq̄ꝫ putantes. * Ecce
q̄ in domib9.] Ezech. 13. c. Qui ponunt pului
naria sub cubito: qui vitā peccantiū palpāt: nō
pungunt. Nota. Rigida vita et ꝑdicatio debet
declinare molliū pallatia: que freq̄ntant molli
bus induti adulātes. * Plusq̄ꝫ ꝓpheta.] Be
da. Qꝛ angelus nō natura: sꝫ officio. ☞ Re
liqua quere ibi. Et de hac materia dicit̃ Lu. 7
* Ibat Jesus in ciuitatē: que vocatur Naim.
⁊c̄.] Glo. ⁊c̄. ☞ Quere Annot. 1. q̄nte ꝑtis.
sermōis Dn̄ice. 16. post octauas. corporis xp̄i.
Seq̄tur post litterā huius euangelij immediate.
* Et exijt hic sermo in vniuersam iudeā de eo:
et oēm circa regionē. Et nūciauerūt Johāni di
scipuli eius de oib9 his. ⁊c̄.] Glo. Ambro. Nō
simplici corde: sꝫ inuidia stimulāte. Unde Jo
hannis. 3. c. querūt: dicētes. Rabi qui erat tecū
trās iordanē: cui testimoniū ꝑhibebas: ecce hic
baptizat: et oēs veniūt ad eū. Quib9 tūc respō=
dit Johānes. Qꝛ nō pōt hō accipe q̄cq̄ꝫ nisi fue
rit ei datum de celo: q̄b9 verbis se purū hoiem ⁊
Jesum dei filiū declarabat. ¶ Ambro. Sꝫ qꝛ in
uidia adhuc expelli neq̄bat: mittit eos ad Je=
sum: vt hac occasiōe videāt signa: et correcti cre
dant in Jesum: et magistro interrogāte sibi di=
cant. * Tu es q̄ ventur9 es?] Beđ. Greg. Nō F
ait: q̄ venisti: q̄si cū ab Herode interficiēdus: et
ad inferna sum descēsur9: debeo te nūciare infe
ris: q̄ nunciaui supis? an cōueniat filio dei mo
ri: an aliū ad hec sacramēta missur9 es? Potu=
it. n. vates pius: quē venturū ꝑdixerat: nō credi
disse moriturū: nec fide seu pietate dubitauit: qꝛ
lapsus amoris fidē nō impedit. Talis. n. lapsus
est religiosus. ¶ Allego. Johānes figura est le=
gis: q̄ ꝓmiū eia xp̄i pectorib9 ꝑfidorū q̄si carceri
b9 luce vacuatis inclusa tenebat̃: ne plenū testi=
moniū dn̄ice dispēsatiōis sine euāgelij attestati
one ꝓferret. Mittit ḡ discipulos ad xp̄m: vt sup
plementū sciētie asseq̄nt̃: qꝛ plenitudo legis est
xp̄s: vt qꝛ plerūq̄ꝫ nutabāt dicta sine factis: eo fi
des plenior gestorū testificationibus: q̄ꝫ verborū

sponsionibus exhiberetur: & que tunc in pectoribus iudeorum velut obscurata lege nutabãt: eo ipso spectaculo dñice crucis: et pleno resurrectionis testimonio panderetur. Qd ergo lex dubie xp̃m venturũ nunciat: euangeliũ: vbi tot miraculorum exhibitio est: venisse certissime cõfirmat. * Et cõuocauit duos de discipulis suis Johãnes: et misit ad Jesum: dicens. Tu es.] Interli. Hoc dicite. * Tu es: qui venturus es: an aliũ expectamus? Cuz aũt venissent ad eum viri dixerunt. Johãnes baptista misit nos ad te: dicens. Tu es qui venturus es: an aliũ expectamus? In ipsa aũt hora curauit multos a lãguoribus et plagis: et spiritibus malis: et cecis multis donauit visuz. Et respõdens/ dixit illis. Eũtes renũciate Johãni que vidistis & audistis.] Sciens Jesus neminẽ sine euangelio plene posse credere: q2 sicut fides a veteri incipit testamento: ita implet in nouo. Interrogatus de se: non verbo aliquo: sed factis se esse signauit: nõ respõdens ad ea: que interrogabãtur: sed ad scandalum nunciorum. * Quia ceci vident. &c.]

☞ Quere Annotamẽto. 11. quĩte partis. sermonis Passionis. fol. 51. col. 2.

nctor.

¶ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Incarñ. incip̃. fol. 2. sub them̃. * Tu es qui venturus es?] vt. s̃. B. ¶ Uel de Anno. sermonis. Johãnis baptiste. ¶ Et annotam̃. 1. C. quinte partis. sermonis Ferie quarte. Dñice. 1. Aduẽtus. Fol. 2. sub themate. * Ecce ego mitto angelum meum. &c.] Littera. C. ¶ Uel de Annotamentis sermonis Prelatorum. incip̃. fol. 90. sub the. * Tu es qui venturus est? &c.] Littera. D. Quia per Johannem significatur bonus doctor. &c. vt ibidem. ¶ Uel annota. 1. q̃nte partis. sermonis Ferie. 6. Dominice. 1. quadragesime. ¶ Et annota. 1. q̃nte partis. sermõis Dominice. 12. post octau. corporis Christi. sub themate. * Renunciate Johanni que vidistis. &c.] Littera. B.

Ferie. iiij. quattuor tẽporũ. dominice. iij. aduentus.

1.
cc. 1
A

Missus est angelus Gabriel.] Lyra. Hic describit̃ concept9 saluatoris. Circa qd̃ primo ponit̃ angelica salutatio. Secundo Marie cõsolatio: ibi. Quecum audisset. Tertio cõceptio: ibi. Dixit aũt Maria. Circa primũ dicitur. * Missus est angel9 Gabriel a deo in ciuitatem Galilee.] Quod autẽ hic ponuntur tot nomina ppria. s. angeli missi: virginis ad quam mittebatur: sponsi sui: & loci: hoc fuit ad ostendenduz certitudinem historie. * Cui nomen Nazareth.] Hoc fuit/ vt adimpleretur pphetia Esaie. 11. a. Egredietur virga de radice Jesse: & flos de radice ei9 ascẽdet. Ubi sm veritatem hebraicã habetur. Et Nazare9 de radice eius ascendet. * Ad virginem desponsatam viro: cui nomen erat Joseph.] Et hoc diuina ordinatione multiplici ratione factuz est/ vt desponsaretur anteq̃z impregnaret̃. Et accipiũtur alique cause ex parte pueri: alique ex parte matris: et alique ex parte nostra. Ex parte autẽ pueri fuit conueniens ipsum de virgine desponsata nasci: ne ab infidelibus tanq̃z illegitime natus abijceret̃. Unde dicit Ambro. super Lucã. Quid Herodi: quid iudeis posset ascribi: si natum ex adulterio viderentur persequi? Secundo: vt modo consueto scripturarum genealogia Christi describeret̃ per virum. Tertio: vt partus virginis diabolo celaret̃. Quarto: vt puer nat9 a Joseph nutriret̃. Unde et pater eius dict9 est: q2 nutritius eius fuit. Ex parte vero matris accipiuntur alique cause. Primo: quia per despõsationem fuit immunis a pena lapidationis: ne tanq̃z adultera calumniaret̃ a iudeis. Secũdo: vt p hoc ab infamia liberaret̃. Unde dicit Ambrosius super Lucam: q desponsata est/ ne temerate virginitatis adureturinf amia: cui grauis aluus corruptele videret̃ insigne preferre. Tertio/ vt virgini a Joseph exhiberet̃ ministerium: vt dicit Hieronymus. Item ex parte nostra accipiuntur quinq̃z cause. Primo: q2 ex testimonio Joseph comprobatũ est certius Christũ ex virgine natũ. Unde dicit Ambrosius super Lucam. Locupletior testis pudoris maritus adhibetur: qui possit dolere iniuriam: et vindicare opprobrium: si non agnosceret sacramentum. Secundo: quia per hoc verba virginis virginitatem suam asserentis magis credibilia redduntur. Unde dicit Ambrosius super Lucam. Fides Marie verbis magis ascribitur: et mendacij causa remouetur: culpam enim obumbrare voluisse mendacio videretur innupta pregnans. Causam autem mentiendi desponsata non habuit: cum coniugij premium/ et gratia nuptiarum partus sit feminarum: que quidem duo pertinent ad nostre fidei firmitatem. Tertio: vt tolleretur excusatio virginibus: que propter incautelam suam incurrunt infamiam. Unde Ambrosius super Lucam. Non decuit virginibus sinistra opinione viuentibus velamen excusationis relinq̃: q infamata q̃z mater domini videretur. Quarto per hoc designat̃ ecclesia: que cum sit virgo: desponsata est tamen vni viro: vt dicit Aug. lib. d sancta virginitate.

Quinto qr eo q mater dñi fuit despōsata et vir
go: in psona ipsius simul virginitas et matrimo
nium honorantur contra hereticos alteri eorū
B detrahentes. * De domo Dauid.] Hoc expri=
mitur ad ostendendum q Christus descēdit de
semine Dauid: sicut fuerat per pphetas predi=
ctum. Licet enim Joseph nō fuerit pater salua=
toris: tamē virgo Maria: de qua Christus car=
nem assumpsit: fuit de eadez tribu cum Joseph:
quod pbatur per hoc/ q mulieres in hereditate
paterna succedentes nō poterant cōtrahere ma
trimoniū/ nisi cum viris sue tribus: ne fieret con
fusio sortiū: vt habetur ex domini sententia Nu
meri. 36. Beata virgo Maria fuit vnica Joa=
chim patri suo: succedēs ei in hereditate. ex quo
sequitur/ q ipsa et Joseph: cui desponsata fuit:
erant de eadem tribu. s. Dauid. * Et nomē vir
ginis Maria. Et ingressus angelus ad eā: di=
xit.] Bernardus sup Missus est: dicit/ q ingres
sus in secreto cubiculo: vbi clauso super se ostio:
orabat patrem in abscondito. Si enim cōceptio
precursoris fuit denūciata patri occupato in sa
cro officio: multo pbabilius est/ q conceptio sal
uatoris denunciata fuit virgini in deuotione et
oratione actualiter existenti. * Aue gratia ple=
na.] Quod exponit Hiero. in sermōe de assum
ptione. Et bene plena: qr ceteris per partes pre=
statur gratia: Marie vero tota simul se infudit
plenitudo gratie. Jtem ista gratia nō solum im
pleuit eius mentē: sed etiā ventrem: inquantuz
singulari gratia dei factū est/ vt conciperet sal=
uatorem. * Dñs tecuz.] Non tm̄ per essentiā/
potentiā/ et presentiā: qualiter est in omnibꝰ re=
bus: nec solum per gratiam eo modo: quo est in
sanctis hominibus: sed etiam per carnis assum
ptionem: quia corpus diuinitati vnitū/ fuit for
matuz de beate virginis purissimo sanguine: et
intra viscera virginis latuit nouē mēsibꝰ. * Be
nedicta tu in mulieribus.] Jdest pre omnibus
mulieribus. i. omnes mulieres benedicent in
Nota. te: sicut et viri in filio. Pro secundo sciēdum/
q beata virgo solita erat videre angelos: et ideo
de apparitione angeli nō fuit admirata et tur=
bata: sed de salutatione insolita: quia nihil mi
rabilius est vere humili: q̄z sua exaltatio: ꝛ ideo
cum beata virgo esset humilima: audiens salu
tationem tante excellentie/ turbata fuit: nō tur=
batione incredulitatis: sicut Zacharias: sed tur
batione admirationis: et ideo bene dicitur. *
C Que cum audisset/ turbata est in sermone eiꝰ]
Scz angeli: non autem in visione. * Et cogita
bat qualis esset ista salutatio.] Quod eīm tur=
bata fuit/ virginalē verecundiā humiliter ostē=
dit: q autem cogitauit de ista salutatiōe: decla
rat prudentiā maximā Marie: et ideo angelus
eam consolatur: cum dicitur. * Et ait angelus
ei. Ne timeas Maria.] De salutatione insoli=
ta: cuius causa subditur/ cum dicitur. * Inue
nisti enim gratiam apud deū.] Non solum p
te: sed p toto humano genere. Jdeo subdit. *
Ecce concipies in vtero.] Quia hec conceptio
nō est facta per apertionem claustri virginalis:
sed per virtutem spiritussancti intra vterū vir=
ginis corpus filij formantis. * Et paries filiū]
Virgo permanens in partu: sicut et in cōceptu.
* Et vocabis nomen eius Jesum.] Non dicit
impones: quia hoc nomen fuit impositū a deo
patre: sm qd fuerat predictum per Esaiam pro=
phetam. 62. capi. a. Vocabitur tibi nomen no=
uum: quod os dñi nominauit: sed istud nomē
fuit diuulgatū per angelum ipsi Marie et Jo=
seph: et per eos alijs. Nomen etiam impositum
est sm pprietatem futurā: quia salus humani
generis futura erat per Jesum. Et hoc est quod
dixit angelus ipsi Joseph Matth. 1. d. Voca=
bis nomen eius Jesum: ipse enim saluuz faciet
populum suum a peccatis eoꝝ. Jesus enim sa
lus interpretatur. * Hic erit magnus.] semper
enim fuit magnus deus: sed futurus erat ma=
gnus homo et magnus ppheta: sm q dicit Lu
ce. 7. c. Propheta magnꝰ surrexit in nobis. *
Et filius altissimi vocabitur.] Jdest ipsius dei:
qui solus est altissimus. Homo enim altus est
inter creaturas corporales: sed angelus altior:
deus autem solus altissimus. Jsta etiam filia=
tio dei accipitur hic per naturam: in omnibus
autem alijs quantumcunq̄ sanctis est/ tan=
tum filiatio dei per adoptionem. * Et dabit il
li dominus deus sedem Dauid patris eius.]
Angelus autem hic loquitur de regno spiritua
li et celesti: quod figuratum fuit per regnuz Da
uid temporale: sicut et celestis hierusalem per
temporalem. ꝛc. vnde subditur. * Et regnabit
in domo Jacob in eternum.] Jdest super ele=
ctos. De domo enim Abraham et Jsaac aliqui
fuerunt reprobati: sicut Hismael et Esau: sed in
domo Jacob omnes eius filij a sanctis doctori=
bus inter electos sunt computati: quia et si aliq̄
peccauerūt: penitentiā egerunt. * Et regni eiꝰ
non erit finis.] Christus eīm non solum inq̄tū
deus: sed etiam inquantum homo regnabit in
eternum: nō solum super homines: sed etiā sup
angelos. * Dixit autem Maria ad angeluz.]
Hic consequenter pro tertio ponitur consolatio
Marie quātum ad modum concipiendi: licet
enim crederet firmiter verbum angeli implen=
dum de conceptione filij promissi: quia tm̄ ange
lus ad plenū non expresserat modum concipien
di: ideo de hoc quesiuit beata virgo/ dicens. *
Quomodo fiet istud?] Tanq̄z enim certa de sa

cto: querit de modo fiēdi: cui⁹ causa subdit. ✳
Qm̄ virū nō cognosco.] Idest non cognoscere
ppono. Secundū enim qđ dicunt doctores ca=
tholici beata virgo anteq̄ desponsaret Ioseph
habuit obseruantiā castitatis virginalis in desi
derio: nō tñ sic vouit expresse: sed cū postea (deo
ordinante) esset ei desponsata: q̄ erat in simili p
posito: simul emiserunt votum. ✳ Et respōdens
angelus.] Ad declarandū modum cōcipiendi.
✳ Dixit ei. Spūssanctus supueniet in te.] Id
est non concipies humano modo sed diuino: q͛
nō virtute seminis virilis: sed v̾tute spiritussan
cti: ⁊ bene dixit superueniet in te: q͛ prius vene=
rat spūssanctus sup virginem adhuc eā a pecca
to originali preseruando: sed in cōceptione filij
dei superuenit spūssanctus. i. iterum venit ad cō
ferendū maiorem gratie plenitudinem: que nō
solum sanctificauit mentē/ sed etiam ventrem.
✳ Et virtus altissimi.] Idest dei filius: qui est
D dei patris sapientia ⁊ virtus: vt dicit. 1. Cor. 1.
✳ Obumbrabit tibi.] Q͛ in beata virgīe sub
vmbra carnis latuit virtus deitatis. ✳ Ideoq̄
⁊ qđ nascetur ex te sanctum.] Dicit sanctū ab=
solute absq̄ determinatione: q͛ si dixisset sanct⁹
deus vel sanctus homo: vel aliq̄d consimile: nō
expressisset sanctitatem eius cōplete: q͛ in eo est
sanctitas diuina ⁊ humana: ⁊ quicq̄d sanctita
tis potest cogitari in quacūq̄ creatura: eminen
tius est in xp̄o: ideo dicit sanctum absq̄ determi
natione: sicut etiam dn̄s dixit Moysi. Exo. 3. d.
Ego sum q̄ sum: sic dices filijs israel. Qui est mi
sit me ad vos: vt per hoc ostenderetur/ q̄ plenitu
do essendi immo infinitas est ppria ipsius dei.
✳ Vocabitur filius dei.] Nō adoptiuus sicut
alij: sed naturalis. Et ad maiorē assertionem de
clarat angelus dictū suum per exemplū: cū sub
E ditur. ✳ Et ecce Elisabeth cognata tua: ⁊ ipsa
cōcepit filium in senectute sua.] Vt q̄ supra na
turam conceptum declarat sterili: daturus cre=
deret ⁊ virgini. ✳ Et hic mensis est sextus illi.]
Scʒ mensi: in quo ipsa concepit. ✳ Que vocat
sterilis.] Eius em̄ sterilitas a tanto tempore iaʒ
erat nota/ q̄ sic vocabatur. Verūtamen q͛ istud
exemplum nō est vsq̄ q̄q̄ perfectū: q͛ maius est
virginē concipere q̄ sterilem: ideo angel⁹ indu
cit rationis efficaciā ex dei omnipotentia/ cū di
citur. ✳ Q͛ nō erit impossibile apud deū omne
verbū.] Idest factum: q͛ dicere dei est facere: sm
illud ps. 148. a. Dixit ⁊ facta sunt. Quicq̄d. n.
ↄtradictionē nō implicat/ totū est deo possibile.
cuiusmodi est virginem cōcipere. ✳ Dixit au=
tem Maria.] Hic consequenter ponitur filij dei
conceptio: quia Maria certificata de facto ⁊ de
modo fiendi assensit fide ⁊ deuotione/ dicēs hu=
militer. ✳ Ecce ancilla dn̄i.] Super qđ verbū
dicit Bernardus. Que est tam sublimis humi
litas: que cedere nescit honorib⁹: insolescere glo
ria nescit: mater dei eligitur: ⁊ ancillam se nomi
nat? ✳ Fiat mihi sm verbū tuum.] Quod sta
tim factum: q͛ virtute diuina concepit filiū. Se
quitur. ✳ Et discessit angel⁹ ab illa. Exurgēs.
⁊c.] ☞ Quere infra Annota. 1. quinte ptis.
sermo. Ferie. 6. Dn̄ice. 3. Aduentus. Fol. 15. cū
quo hec littera cōtinuatur.
✳ Missus est angel⁹. ⁊c.] Mora. Hiero. Et be F Moralr
ne angelus ad virginem mittitur: q͛ semper est
angelis cognata virginitas. ✳ Et nomen virgi
nis Maria.] Que interpretatur maris stella.
Bernar. O quisquis te intelligis in hui⁹ seculi
pfluuio inter turbines ⁊ pcellas mag̾ fluctua=
re q̄ super terram ambulare: respice stellā: voca
Mariam. ✳ Et ingressus angelus ad eā. ⁊c.]
Bern̄. Quo ingressus? In secreto cubiculo vbi
orabat patrem in abscōdito. Itē Ambro. Disce
virginem moribus: que sola in intimis penetra
libus: quā nemo viroꝝ videt: solus angelus re=
periret. ✳ Aue gratia plena.] Hierony. Et bene
plena: q͛ ceteris per partes prestat gratia. Ma=
rie vero simul totaʒ se infudit plenitudo gratie.
✳ Que cum audisset turbata est.] Qđ turba=
ta fuit virginalis fuit verecundie: q̄ non pturba
ta constantie/ q̄ cogitauit qualis esset ista salu
tatio prudentie. vnde canit ecclesia. Virgo pru
dentissima quo pgrederis: quasi aurora valde
rutilans? ⁊c. ✳ Ne timeas Maria.] Bern̄. So
lent virgines (que vere virgines sunt) semp esse
pauide ⁊ nunq̄ secure: ⁊ vt timenda caueāt: eti
am tuta pertimescere. Dicitur em̄. 2. Regū. 13.
c. q̄ Thamar cum fratre suo credens esse secura
fuit ab eodem violenter deflorata. ✳ Ecce cōci=
pies in vtero. ⁊c.] Iam em̄ eum p fidem ⁊ deuo
tionem cōceperat in corde suo. Et hoc modo de=
bemus eum cōcipere per fidem ⁊ deuotionem et
parere per sanctā operationeʒ. ✳ Et regnabit in
domo Iacob.] Qui interp̄tat supplātator. In
illis em̄: q̄ supplantāt passiōes inordinatas ⁊ vi
tia regnat xp̄s. in illis aūt q̄ supplantant ab eis
diabolus. ✳ Spūssanctus. ⁊c.] Prius em̄ vene
rat in eā sua p̄seruatione: ⁊ supuenit in filij cōce
ptione. ✳ Ecce Elisabeth. ⁊c.] Que senex erat
⁊ sterilis: ⁊ tñ ex dei dono cōcepit: ⁊ peperit filiū
maximi valoris. Et p hoc significat q̄ aliq̄n per
sone puecte etatis: ⁊ bone operib⁹ steriles ex do=
nis spūssancti faciunt magnū fructū in ecclesia
dei: sicut patet de sanct̾ Dionysio ⁊ Augustino:
qui puecte etatis vocati fuerunt ad fidē xp̄i. ✳
Ecce ancilla dn̄i. ⁊c.] Bern̄. Que est tam subli=
mis humilitas: q̄ cedere nescit honorib⁹ inso=
lescere gloria nescit: mater dei eligitur/ ⁊ ancil=
lam se nominat?

Gloſa. ✱ Miſſus eſt angelus Gabꝛiel.] Glo. Beda.
Jdeo angeli ex noĩe aliqñ ſignanẗ: vt ex ipſo no
mine q̃d miniſtraturi veniãt demõſtreẗ. Gabꝛi
el: foꝛtitudo dei: qꝛ illũ nuntiat: q̃ ad debellãduʒ
diabolũ veniebat. ✱ Ad Mariã virgineʒ. ⁊c.]
Mulier a diabolo ſeducta moꝛtẽ intulit: ecõtra:
mulier ab angelo edocta ſalutẽ edidit. ¶ Beda.
De deſponſata voluit naſci: vt ꝑ Joſeph texereẗ
oꝛdo gñationis: ⁊ ne q̃ſi adultera lapidareẗ. Jn
q̃ ⁊ impudicis virginibꝰ occaſio tolliẗ: ne dicãt
matrẽ dñi fuiſſe infamatã. et vt ꝟgo ſolatiũ viri:
⁊ teſtẽ virginitatꝭ haberet: ⁊ vt diabolꝰ myſteriũ
ignoꝛaret. Fides etiã Marie ꝟbis maioꝛ aſcri=
biẗ: ⁊ mẽdacij cauſa remoueẗ. videreẗ eñ culpã
obumbꝛaſſe voluiſſe mendacio innupta virgo.
Maluit dñs aliq̃s de ſuo oꝛtu: q̃ꝫ de matrꝭ pudo
re dubitare. Sciebat eñ lubꝛicã famã pudoꝛis:
nec voluit oꝛtus ſui fidẽ matris iniurijs aſtrue=
re. ¶ Ambꝛo. Myſti. Maria deſpõſata/ſed vir=
go: typus eſt eccleſie: q̃ eſt imaculata/ſed nupta.
Cõcipit nos de ſpũ virgo: parit nos ſine gemitu
virgo. et iõ foꝛtaſſe Maria alij nupta: ab alio re
pleta: qꝛ ſingule eccleſie ſpũ quidẽ replenẗ: tñ ad
ſpeciẽ tẽpoꝛalis ſacerdotis. ✱ Aue grã plena.]
Grego. Vere gratia plena: q̃ pꝛima inter femi=
nas ꝟginitatis glorioſuʒ munus deo obtulit: q̃
etiã ideo angelico viſu ⁊ alloq̃o meruit ꝑfrui: q̃
gratie totiꝰ auctoꝛẽ mũdo edidit. ✱ Dñs tecũ]
Quã nouo caſtitatis amoꝛe ad celeſtia ſuſtulit:
⁊ poſt mediante humana natura: oĩ plenitudie
diuinitatis ꝯſecrauit. ✱ Benedicta tu in mulie
ribꝰ.] Que ſine exẽplo muliebꝛis ꝯditiõis ⁊ vir
go ⁊ mater eſt: ⁊ deũ genuit. ✱ Turbata eſt. ⁊c̃]
Qꝛ neſciebat ſi p̃teritum an futurũ eſſet/q̃ð an=
gelus dixit. ¶ Beda. Trepidare virgineũ eſt: et
ad oẽs viri ingreſſus pauere: ⁊ oẽs affatus vere
ri. Hinc diſcant mulieres ꝓpoſitũ pudoꝛis imi=
tari. Solã ſine comite angelꝰ reperit: ne q̃ gene=
re de hoĩs deprauareẗ affatu. ✱ Qualis eſſet.]
Ambꝛo. Ex verecundia pauet: ex pꝛudentia no
uã bñdictionis foꝛmulã miraẗ. Erubuit Eliſa=
beth de culpa: Maria de verecũdia. Jn muliere
eñ modus adhibeẗ: in virgine grã pudoꝛis au
getur. ✱ Et ait angelꝰ ei. Ne timeas Maria.]
Turbatã inſolita ſalutatiõe: q̃ſi familiarius no
taʒ vocat ex noĩe. Ne timeat/iubet: ⁊ quare grã
plenã vocauerit: pleniꝰ explicat. ✱ Jeſum.] Je
ſus ſaluatoꝛ ſiue ſalutaris diciẗ. Jpſe eñ ſaluũ
faciet: non populũ iſrael/ſed ſuũ populũ: ſiue ex
p̃putio: ſiue ex circũciſione in vnũ ouile ſub vno
paſtoꝛe cõgregatũ. ✱ Hic erit magnus.] Beda
Ambꝛo. Nõ q̃ ante partũ virginis magnꝰ non
fuerit: ſed qꝛ p̃ſentia: quã filius dei naturaliẗ hꝫ:
hõ ex tẽpoꝛe: erat accepturꝰ: vt vna ſit ꝑſona: hõ
⁊ deus. ¶ Beda. Johãnes magnus vt hõ coꝛaʒ
domino. Hic magnꝰ vt deus ⁊ dei filius. Johã=
nes magnus merito abſtinẽtie: qꝛ vinum ⁊ ſice=
ram nõ bibit: hic magnus potẽtia nature: qꝛ cuʒ
pctõꝛibus comedit. ✱ Sedẽ. ⁊c.] Jdeſt iſraeliti
cam plebem: cui Dauid ⁊ filij eius tẽpoꝛalis re=
gni gubernacula pꝛebuerũt. Huiꝰ regnũ ſpũale
datum eſt xp̃o/qñ diſpoſitũ eſt a deo vt de ſemi=
ne Dauid incarnareẗ: q̃ illam gentem in perpe
tuum vocaret regnũ. Et non ſolum in vna gen=
te iudeoꝝ: ſed regnabit in domo Jacob in eter=
num: hoc eſt in tota eccleſia: que ꝑ fidem ⁊ cõfeſ=
ſionem xp̃i ad patriarcharum pertinet ſoꝛtẽ. Si
ue in illis: qui de patriarcharum ſoꝛte nati: ſiue
in his: qui de oleaſtro inciſi in oliuam bonam
ſunt inſerti. ✱ Quomodo fiet iſtud?] Ambꝛo.
Cum Sara riſit de pꝛomiſſione dei: ⁊ Maria di
xit. ✱ Quomodo fiet iſtud: quoniã virum nõ
cognoſco?] Cur non fuerunt mute ſicut Zacha
rias. Sed Sara ⁊ Maria non dubitant facien
dum/quod pꝛomittitur: ſed modum requirũt.
Zacharias/qui negat ſe ſcire: negat ſe credere:
et alium auctoꝛem ſue fidei querit. Et ideo acce
pit ſignum tacendi: quia ſigna non fidelibus/
ſed infidelibus dantur. 1. Coꝝ. 14. d. ¶ Beda.
Legerat Maria virginem parituram: non du=
bitabat. Sciebat enim/q̃ impleri opoꝛtebat: q̃ð
ab angelo nũtiabatur. Sed quia quomodo fie=
ret non legerat: nec ab angelo audierat: quo oꝛ=
dine impleri debeat/requirit: quia hoc myſteri
um a ſeculis abſconditum: a pꝛophetis non pꝛe
dictum: angelo eſt reſeruatum. ✱ Spiritus ſan=
ctus.] Spiritus ſuperueniens in virginem/et
mentem illius a ſoꝛde vitioꝛum caſtificauit/vt
celeſti eſſet digna partui: ⁊ in vtero eius redem=
ptoꝛis coꝛpus ſua operatione: non virili ſemine
creauit de carne virginis. Unde etiam idẽ ſpi=
ritus nominatur virtꝰ altiſſimi. ✱ Spiritus.]
Nomen eſt omnis gratie: que a deo inſpiratur.
✱ Virtus altiſſimi obumbꝛabit tibi.] Abſcon
dite in egyptum fugiendo. ¶ Vel. Virtus altiſ
ſimi. ⁊c. Poteſt vtraq̃ꝫ ſaluatoꝛis natura intelli
gi: quia vmbꝛa a lumine ⁊ coꝛpoꝛe obiecto ſolet
foꝛmari. Et virgo ſicut purus homo plenitudi=
nẽ diuinitatis capere nequibat: ſed virtus al=
tiſſimi obumbꝛat: dum incoꝛpoꝛea lux diuini=
tatis/coꝛpus ſuſcepit humanitatis: vt ſic poſſet
deum pati. ✱ Sanctum.] Jeſus naſcitur ſan=
ctus: qui conditionem nature coꝛruptibilis vin
ceret: et commixtione copule carnalis cõceptus
non eſt. Nos conditiõe coꝛruptibilis nature cõ=
ſtricti: per gratiam poſſumus ſanctificari. Et cõ
gruit/vt que contra moꝛem virgo concepit: ſu=
pꝛa moꝛem humane conſuetudinis dei filiũ ge=
neret. ✱ Et ecce Eliſabeth. ⁊c.] Bed. Ne virgo
deſperet de partu: accipit exempluʒ ſterilis anus

pariture: vt discat oia do possibilia: q̄ ordini nature videntur cōtraria. Vel nō quasi incredulā exemplis hortatur ad fidem: sed credenti: q̄ audierat ampliora replicat mysteria: vt q̄ deuz virgo erat paritura: p̄cursorem q̄z de anu sterili nasciturum agnosceret. ✱ Cognata tua ⁊ ipsa cōcepit.] Qꝛ de tribu leui.i.de tribu dei. ❡ Beda. Legim⁹ ꝙ Aaron: q̄ de tribu Leui erat: accepit vxorē de tribu Juda Elisabeth sororē Naason. Et in posteris Dauid legimus ꝙ Joiada pontifex vxorem habuit de tribu regali. Josabeth filiam Jorā. vnde vtrecꝫ tribus regalis ⁊ sacerdotalis erant cōiuncte. Hinc Maria ⁊ Elisabeth cognate. Et congruit/ vt de vtracꝫ tribu mediatoꝛ nascatur: qui regnat in eternū: ⁊ est sacerdos in eternum fm ordinē Melchisedech. Et conuenit/ vt cum altera de spū conceperit: altera spū repleta ꝓphetauerit. Secundū carnē q̄z videātur ipse cognate: que fm deū spiritualis cognatiōis consortio nō carebāt. ✱ Ecce ancilla dn̄i.] Nō de singularitate meriti se extollit: sed sue conditionis ⁊ diuine cognatiōis per oia memoꝛ: se ancillam illius esse fatetur: cuius mater eligitur: ⁊ cum magna deuotiōe ꝓmissionez angeli optat impleri. ☞ Que immediate sequunt̄ quere infra annotamēto proximo. ❡ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Angelorum incipiētibus folio. 76. sub themate. ✱ Missus est angelus.] ❡ Vel de annota. ser. Joseph. sub the. ✱ Cui nomē erat Joseph.] ❡ Vel de annotamētis ser. Ōnalis Marie. Fol. 72. sub themate. ✱ Aue gratia plena.] ❡ Vel de annotamentis ser. Conceptionis immaculate virginis: vel Jncarnationis. Fol. 2. sub themate. ✱ Ecce cōcipies.] ❡ Vel de annota. sermo. Circūcisionis dn̄i. sub themate. ✱ Vocabis nomen eius Jesum.] ❡ Et de annota. ser. Johānis baptiste: et Visitationis. sub themate. ✱ Ecce Elisabeth. ⁊c.] ❡ Et de annotam̄. sermo. Pentecostes. sub themate. ✱ Spūssanctus superueniet in te. ⁊c.] ❡ Et generaliter de annotamētis omniū festiuitatuz virginis. s. Natiuitatis. Assumptiōis. ⁊c. sub thema. ✱ Benedicta tu inter mulieres. ⁊c.] ❡ Et de annotamentis sequentis Ferie. 6. quatuoꝛ tēporum. Dn̄ice. 3. Aduentus.

Ferie. vj. quattuoꝛ tēpoꝛū.

Dominice. 3. Aduentus.

T.1. Luce.1 A Exurgens Maria. ⁊c.] Lyra. Postq̄z descriptus est p̄cursoris ⁊ saluatoꝛ ꝯceptus. ☞ de quibus quere supra annota. proximo) Hic ꝯsequenter describitur p̄cursoris ortus. Circa que p̄mittunt̄ aliq̄ precedentia/ cū dicit̄. ✱ Exurgens Maria.] A quiete deuotiōis ⁊ orationis: que erat preuia oibus operibus suis. ✱ Abijt in mōtana]. Qꝛ locus vbi manebat Zacharias erat altioꝛ galilea: a q̄ recessit Maria. ✱ Cū festinatione.] vt ostēderet ꝙ virgo nō debet morari in publico: nec ibi cōtrahere colloq̄a. ✱ Jn ciuitatē Juda: ⁊ intrauit i domū Zacharie. Et salutauit Elisabeth.] Tū qꝛ erat humilima: tū qꝛ erat iunioꝛ: ideo eā prius salutauit: ⁊ qꝛ ad eius obsequiū venerat. ✱ Et factuz est/ vt audiuit salutationē Marie Elisabeth/ exultauit infans in vtero eius.] Congaudēs ad p̄sentiam dn̄i. Hoc autē duobus modis potuit fieri. fm qd̄ dicit Augu. Vno modo sic/ ꝙ Johānes nondū natus cognosceret p spiritūsanctūz dn̄m presentem in vtero virginis: ⁊ fm hoc opoꝛtet dicere/ ꝙ in eo fuit acceleratus vsus ratiōis. Alio modo sic/ ꝙ Johānes nō cognosceret presentiaz saluatoris: sed mater eius: q̄ habebāt vsuz rationis. Jlla tn̄ motio pueri ⁊ exultatio facta ē a deo ad declarationē sanctitatis virginis: ⁊ prolis in eaexistentis. Sicut de beato Francisco legit̄ ꝙ aues ratiōe carētes predicationē ei⁹ attente audiebant: acsi verba eius intelligērent: qd̄ factuz est a deo ad approbationez predicatiōis viri sancti. Neutrum tn̄ modū determinate asserit Augusti. sed dicit/ ꝙ siue hoc modo/ siue illo/ facta fuerit dicta exultatio: attribuenda tn̄ est diuino miraculo: et hoc satis patet: qꝛ non poterat fieri per naturam. Aliqui aūt alij expositores dicūt determinate/ ꝙ facta fuit dicta exultatio primo modo. vnde dicit grec⁹ expositoꝛ. Propheta parente acutius videt: ⁊ audit salutatcꝫ ꝓphetatum. Et subditur ibidē. Et insinuauit gratia: q̄ nature ignota extiterant: reclusus ventre miles agnouit dn̄m: ac regem oriturū: ventris tegmine non obstante mystice visiōi: inspexit eñ non palpebris: sed spiritu. Cōsequenter describit̄ inspiratio matris: que ostendit̄ cum dicit̄. ✱ Et repleta est spiritusancto Elisabeth: ⁊ exclamauit voce magna.] Jsta magnitudo mag̃ intelligēda est ratione deuotionis interioris: q̄z soni exterioris. ✱ Et dixit. Benedicta tu int̄ mulieres.] Jdest sup omnes mulieres: cuius ratio subdit̄. ✱ Et benedict⁹ fructus ventris tui.] Per hoc enim ꝙ cōceperat dei filiū cōtraxerat quodāmodo infinitatē bonitatis inq̄tum mater est filij bonitatis infinite. Angelus aūt salutans virginez supra nō dixit: benedict⁹ fructus ventris tui: qꝛ virgo nōdū ꝯceperat filium dei: sed postea cū cōsensit tunc cōcepit: vt supra dictū est. ✱ Et vnde hoc mihi/ vt veniat mater dn̄i mei ad me?] Jsta enim nō poterat scire Elisabeth nisi per reuelationem spūssancti. ✱ Ecce eñ vt facta est vox sa B

lutationis tue in aurib⁹ meis/exultauit in gau
dio infans in vtero meo.] Ipsa enim Elisabeth
per spiritūsanctum cognouit/ꝙ illa exultatio fu
it ꝓpter presentiam dñi in vtero virginali. ✳ Et
beata que credidisti.] Qꝛ per assensum fidei cō
cepit. ✳ Quoniā perficient᷑ ea: que dicta sunt ti
bi a dño.] Per angelum nuntiantē ⁊ etiā ꝑ spi=
ritumsanctū mentē virginis illustrantē: ⁊ eā im
mediate docentē. Cōsequent᷑ describit᷑ decātatio
virginis: ⁊ p̄mittit᷑ titul⁹ cantici cū dr̄. ✳ Et ait
Maria.] Hoc enī canticū sic intitulat᷑: qꝛ canti
cū Marie noiat᷑. et subdit᷑ ipm̄ canticū. ✳ Ma
C gnificat aīa mea dn̄m.] Q.d. Maria. O Elisa
beth tu me magnificas: sed ego totū deo attribu
ens ipm̄ magnifico in hͦ cātico. vbi primo ponit᷑
mod⁹ cantici. Secūdo subdit᷑ causa cātādi/ibi.
Qꝛ respexit. Circa primū declarat᷑ laus virgīs
tanq̄ꝫ magna/cū dr̄. Magnificat. Secūdo vt de
uota/ibi. Aīa mea. Nō tm̄ labia mea. Tertio vt
debita/cum dr̄. Dn̄m. Cui debet᷑ laus ⁊ honoꝛ.
Quarto vt iocūda: ibi. ✳ Et exultauit spūs me
us.] Quinto vt recta: ibi. ✳ In deo salutari
meo.] Et dicit in deo rōne creatiōis. Salutari.
Ratiōe recreatiōis. Meo. Ratiōe assumpte hu
manitatꝭ: qꝛ sic fuit ipsius virginis ⁊ nō alteri⁹.
☞ Hic finitur euangeliū hui⁹ ferie: ⁊ que im
mediate sequūt᷑ addita sunt ꝓpter festū Visita=
tiōis: in q̄ canit᷑ idē euāge. vsq̄ꝫ in finē seq̄ntiū.)
Cōsequent᷑ describit᷑ causa cantādi. s. diuina bn̄
ficia collata. Et primo virgo recolit bn̄ficia sibi
collata singularit᷑. Scd̄o bn̄ficia collata toti mū
do gn̄aliter: ibi. Et misericoidia ei⁹. Tertio bn̄fi
cia collata populo iudeoꝝ specialit᷑: ibi. Susce=
pit israel. Circa primū dr̄. ✳ Qꝛ respexit humi
litatē ancille sue.] Q.d. virgo beata. Bene de=
beo magnificare ⁊ laudare dn̄m: qꝛ respexit hu=
militatē ancille sue. Qꝛ licet ex oībus virtutib⁹
fuerit disposita ad cōceptionem filij dei: specialit᷑
tn̄ hoc fuit ex humilitate. ✳ Ecce enī ex hoc bea
tam me dicēt oēs generatiōes.] Iudei ⁊ gētiles.
Ex oībus generatiōibus aliqui sunt cōuersi ad
fidem: q̄ confitent᷑ istā virginem beatā. Hoc etiā
ptꝫ in sarracenis. vnde in alchorano Machme
ti dr̄ de Maria virgīe. Dixerūt angeli. O Ma
ria deus annūtiat tibi verbū ex ipso: ⁊ erit nomē
eius Iesus filius Marie. Et alibi in eodē libro.
Dixerunt angeli. O Maria de⁹ vtiq̄ꝫ elegit te/
⁊ purificauit te: ⁊ elegit te claraꝫ super mulieres
seculoꝝ. Et multa alia ibi dicunt᷑ ad laudē vir=
ginis. ✳ Qꝛ fecit mihi magna.] In sanctifica
D tiōe: sed maxima in filij dei ꝯceptiōe. ✳ Qui po
tens est.] Virtute eni potentie dei infinite facta
sunt hec. ✳ Et sanctū nomē eius.] Qꝛ quicq̄d
sanctitatis potest cogitari: totū eminētius est in
eo. Cōsequēter recolit bn̄ficia exhibita toti mun
do/cū dr̄. ✳ Et misericoꝛdia eius.] Idest bene
ficiū incarnatiōis: qd̄ ex misericoꝛdia dei factuꝫ
est. Vn̄ petebat Dauid. Ostende nobis dñe mi
sericoꝛdiā tuā. q.d. ostēdisti potentiā tuā in crea
tione mūdi de nihilo: ⁊ sapientiā tuam in mūdi
gubernatiōe sic oꝛdinata: ⁊ iusticiā tuā in pctō=
rum punitione sicut in diluuio ⁊ subuersione so
dome ⁊ gomoꝛre: ⁊ ideo ostēde nobis dñe miseri
coꝛdiam tuā in filij tui incarnatiōe. ✳ A proge
nie.] Scꝫ iudeoꝝ. Qꝛ sicut dr̄ Iohā. 4. c. Sal⁹
ex iudeis est: qꝛ incarnatio facta est i virgine iu=
dea natione. Sed qꝛ beneficiuꝫ incarnatiōis ad
totū mundū diffundit᷑: ideo subdit᷑. ✳ In ꝓge=
nies.] Scꝫ oīm gentiū. Verum tn̄ qꝛ licet benefi
ciū incarnatiōis se extēdat ad oēs q̄ꝫtum ad suf
ficientiā: non tn̄ q̄ꝫtum ad efficientiā: sed tm̄ ad
iustos: ideo subdit᷑. ✳ Timētibus eum.] Scꝫ ti
moꝛe filiali ⁊ casto. ✳ Fecit potentiā in bꝛachio
suo.] Idest i filio suo: q̄ vocat᷑ bꝛachiū dñi. Esa.
53. a. Bꝛachiū dñi cui reuelatū est. ✳ Dispersit
superbos.] Idest legisperitos ⁊ phariseos: q̄ fue
runt superbi. ✳ Mente coꝛdis sui.] Spernētes
consiliū dei. Et ipsi cū ceteris iudeis. 42. anno
a passione xp̄i fuerunt capti ⁊ captiuati ꝑ Tituꝫ
⁊ Vespasianum: ⁊ ꝑ oꝛbē dispersi. Et loquit᷑ hic
virgo de futuro ꝑ modū preteriti ꝓpter certitu=
dinē euentus sue ꝓphetie. ✳ Deposuit potētes
de sede.] Idest iudeos: q̄ erant potētes in lege et
ꝓphetis: dimittēs eos ex suo demerito in ꝓfun=
do erroꝛis. ẜm qd̄ dicit᷑ Ro. 11. c. Cecitas ex par=
te cōtigit in israel. ✳ Et exaltauit humiles] Id
est gentiles humiliter ⁊ deuote p̄dicationē aplo
rum suscipiētes: ⁊ ideo subdit᷑. ✳ Esuriētes im=
pleuit bonis.] Qꝛ gētiles cū magno desiderio:
qd̄ per esurientem designat᷑: verbū dei receperūt.
✳ Et diuites dimisit inanes.] Idest legisperi=
tos diuitijs scripturaꝝ pri⁹ repletos: dimisit ina
nes ꝑ excecationē coꝝ: ⁊ falsuꝫ intellectū scriptu
rarū. Cōsequēter recolit btā virgo bn̄ficia exhibi
ta populo iudeoꝝ specialiter: cū dicitur. ✳ Su= E
scepit israel puerū suū.] Qꝛ deus accepit carnē
puerilē de populo israel: qd̄ fuit beneficiū illi po
pulo collatū: maxime q̄ꝫtum ad credentes de po
pulo suo. ✳ Recoꝛdat⁹ misericoꝛdie sue.] Ad
modū enī recoꝛdantis se habuit/ qn̄ filiū suū pa
trib⁹ antiquis ꝓmissuꝫ in carne misit: ideo sub
ditur. ✳ Sicut locut⁹ ē ad patres nr̄os.] Idest
ad patriarchas ⁊ ꝓphetas. ✳ Abrahā ⁊ semini
eius.] Secundū qd̄ dr̄ Gen̄. 22. In semine tuo
benedicent᷑ oēs gentes terre. ✳ In secula.] Qꝛ
caro humana ꝑmanebit eternaliter deitati vni=
ta. Cōsequenter describunt᷑ cōcomitātia oꝛtum
p̄cursoꝛis: quoꝝ primū respicit virginē: qd̄ nota
tur cum dr̄. ✳ Mansit aūt Maria cū illa.] Id F
est cum Elisabeth: ꝓ cui⁹ cōsolatiōe ⁊ obsequio

venerat. * Quasi mensibus tribus.] Et sic ptz
ꝙ mansit vsq; ad tēpus partus Elisabeth: q2 in
fine sexti mensis nūtiauit sibi angelus ꝯceptio=
nē Elisabeth. * Et reuersa est in domū suam.]
Cōpleto tñ pri⁹ ortu p̄cursoris: vt cōmuniter dr̄.
vñ dicūt aliq̄ ꝙ ip̄a recepit p̄cursorē ꝛ tenuit. Ali
q̄ tñ doctores vt Theophilus ꝛ Grecus dicūt/ ꝙ
inminente partu Elisabeth recessit. Tū q2 vir=
gines in partu mulieruz non solent adesse. Tuz
q2 alie mulieres iam venerant ad partū Elisa=
beth: et ideo obsequiuz Marie nō erat vltra sibi
necessariū: qđ p alias mulieres poterat fieri. Se
cundum respicit matrē p̄cursoris: qđ notat̃ cum
dicitur in hoc capi. post hoc euangeliū. * Elisa
beth impletum est. ꝛc.] ☞ Quere annota. 2
A. quinte ptis. ser. Johānis baptiste. Tomo. 2.
G * Exurgens. ꝛc.] Moraliter. ☞ Quere fm
Moral̃r sensum moralem annota. 2. quinte ptis. sermo.
Uisitatiōis Marie. ad longuz. Tomo. 2. ¶ Et
annotamēto. 2. A. quinte ptis. sermo. Johānis
baptiste. codē Tomo. ¶ Precedentia quere su=
pra annota. ꝑrimo. In Glo. sequit̃ imediate.
H ¶ Glo. Beda. Accepto virginis consensu: cele=
Glosa stia petijt angelus: quē virgo sequit̃: que in mō
tana ꝓgreditur. Sic anima: q̄ verbum dei cōce
pit: virtutum cacumina gressu amoris conscen
dit: vt ciuitatem Juda. i. confessiōis ꝛ laudis ar
cem penetret: ꝛ vsq; ad perfectionem fidei/ spei/ ꝛ
charitatis: quasi tribus mensibus in ea cōmore
tur. * Exurgens.] Ambro. Non incredula de
oraculo: non incerta de nuntio: nō dubitans de
exemplo: sed leta ꝓ voto: religiosa ꝓ officio: festi
na pro gaudio: visitat Elisabeth: ꝛ eandem hu=
militatem: quam angelo exhibuit: hoibus quo
q; exhibere curat. Et hoc etiam minorib⁹ supe=
rior/ vt minor adiuuet̃/ vnde cito beneficia ad=
uentus Marie ꝛ dominice p̄sentie declarantur:
dum subditur. Et factum est vt audiuit saluta=
tionem. ꝛc. * Et intrauit.] Hinc discant sancte
mulieres/ quā sedulitatem pregnantib⁹ debeāt
exhibere cognatis. * Et salutauit Elisabeth.]
Beda. Prior salutat: q2 decet vt quāto castior/
tanto humilior sit. * Et audiuit salutationē.]
Beda. Ambro. Ordine nature prior Elisabeth
audit vocē: sed ratione mysterij prior Johānes
exultat: q2 prior sentit gratiam: q2 sicut illa Ma
rie: sic iste dñi sentit aduentum. * Exultauit.]
Quia lingua non poterat: animo exultante sa
lutat ꝛ sue precursionis officium inchoat. Ecce
apparet qđ angelus dixerat spūsancto replebit̃
adhuc ex vtero matri; sue. * Et repleta ē.] Am
bro. Beda. Nō prius repleta mater/ q̄ filius: sed
filius repletus replet ꝛ matrē. Maria ante cōcē=
ptum: Elisabeth post cōceptū repletur. * Bene
dicta tu.] Beda. Ambro. Cōueniūt verba euā=
gelij cum verbis psalmi: in quo ꝓmittitur Da=
uid. De fructu ventris tui ponā super sedez tuā.
p̄s. 131. b. Et eadez voce Maria benedicitur ab
Elisabeth: qua a Gabriele: vt ꝛ angelis ꝛ homi
nibus veneranda ꝛ cunctis feminis preferen=
da monstretur. * Et vnde hoc mihi: vt veniat
mater domini mei ad me?] Beda. Ambro. Nō
ignorat spiritussancti esse operationem/ ꝙ ma=
ter ꝓphete a matre domini ad ꝓfectū sui pigno
ris salutetur: sed non sui meriti hoc/ sed diuini
fatetur esse muneris: quia idem spiritus: qui ꝓ
phetie donum dedit: pariter humilitatem presti
tit. * Mater domini. ꝛc.] Sentio miraculum:
mysteriuz agnosco: mater dñi verbo feta deo ple
na est. * Ut facta est vox. ꝛc.] Ipso momento:
quo vox intrat ad aures corporis/ virtus spiri=
tualis cor intrat audientis: ꝛ non solum matrē/
sed etiam sobolem amore aduenientis accēdit.
* Et exultauit. ꝛc.] Beda. Reuelante spiritu:
quo impleta erat: intelligit q̄d exultatio infan=
tis significet. s. venisse matrem illius: cuius pre=
cursor erat futurus. Et que ante onus parentis
erubescebat: dum nesciret mysteriuz religionis:
iam bene dicit. * Exultauit in gaudio. ꝛc.] Et
que se occultabat quia cōceperat filium: iactat
se quia genuit ꝓphetam. Et que in occulto co=
gnouerat: his q̄ simul aderant ꝛ audiebant/ pa
lam euangelizabat/ dicens. * Beata q̄ credidi
sti. ꝛc.] Credidit virgo: vbi sacerdos negauit.
Apparet Mariā non dubitasse: sed credidisse: ꝛ
ideo fructum cōsecutum esse. Apparet etiā Eli=
sabeth ipsa verba angeli ad Mariā dicta p spi=
ritum intellexisse. ¶ Ambro. Beda. Cōgrue an
te Johānem Elisabeth: ꝛ ante dñi generationē
ꝓphetat Maria: vt sicut peccatum initiū a mu
liere cepit: ita in initio salut; bona a muliere in=
choarent. * Magnificat aia mea dominum.] I
Beda. Primo sibi dona spiritualiter cōcessa ꝓ
fitetur: deinde bñficia dei: quib⁹ generaliter hu
mano generi in eternum cōsulere nō destitit enu
merat: quasi tanto munere me domin⁹ sublima
uit: vt nullo lingue officio explicare possim: sed
totum animi interioris affectum magnis gra=
tiarum laudibus offero. Totum qđ viuo: totuz
qđ sentio: totū qđ discerno: in eius magnitudie
cōtēplāda: in eius p̄ceptis obseruādis impēdo.
¶ Moraliter. Quecūq; aia credit: cōcipit ꝛ ge=
nerat verbuz dei: ꝛ opera dei agnoscit. Sit ergo
in singulis aia Marie: vt deuz magnificet. Sit
in singulis spūs Marie: vt exultet ī deo. et si fm
carnē vna est mater xpi: fm spiritū oim fruct⁹ est
xps. Magnificat̃ dñs: nō ꝙ ei aliquid humana
vox adiungat: sed q2 magnificat̃ in nobis: dum
anima nostra: q̄ ad imaginem dei creata est: per
iusticiā se xp̄o conformat: qui est imago patris.

Et sic dum ipsum Xp̄m imitando magnificat: quadam participatione magnitudinis eius fit sublimioꝛ: vt illā imaginē splendido bonoꝝ coloꝛe factoꝝ: et quadam emulatiōe virtutis in se videat̄ exprimere. ✳ Et exultauit. ꝛc.] Beda. Qꝛ terrena nō curo: ꝓsperitas non emollit me: aduersitas non frangit: sed sola illius memoria delectat: a quo salus sperat̄ eterna: illius diuinitate letoꝛ: cuius tp̄ali conceptione mea caro fetatur. ✳ Qꝛ respexit. ꝛc.] Ecce ꝙ vilia de se sentit et totū gratie attribuit: suo iudicio se humilem sentit: sed respectu gratie sic sublimataꝫ: vt voce cunctaꝝ gentiū btitudo eius p̄cipua dicat̄: vt sicut ꝑ supbiā Eue moꝛs intrauit in munduꝫ: sic ꝑ humilitatē Marie vite introitus pandat̄. Jō etiā magnificat aīa mea dn̄m: q̄a mihi magna dignatus est facere: nihil meis meritis tribuo: sꝫ magnitudinē ad illū refero: q̄ essentialiter potēs est: et de ꝑuis et infirmis magnos facit et foꝛtes. ✳ Quia fecit mihi magna.] Qꝛ in me carneꝫ sumpsit: ꝛ dona spūssc̄ti mihi ꝯtulit. ✳ Et sctm̄] Beda. Jn greco agyon: quod sonat extra terrā: qꝛ nomini eius ꝯsecrati: nō in terra conuersationem: sed in celis debent habere. ✳ Et misericoꝛdia.] Beda. A specialibus donis ad gn̄alia dei iudicia se cōuertit: et totius humani generis statum describēs: q̄d supbi, q̄d humiles mereant̄: q̄d filij Ade ꝑ liberū arbitriū: quid filij dei sint ꝑ gratiā explicat: q̄si non mihi soli fecit magna: sꝫ etiā oib⁹ timentib⁹ eū in oi ꝓgenie iudeoꝝ et gētiū: vel in oēs ꝓgenies totius mūdi: quas credituras preuidit. Cōmendata misericoꝛdia in timentibus, subdit q̄d ꝯtēptoꝛes mereant̄. ✳ Fe-
K cit potentiā in brachio suo.] Beda. .i. ipso dei filio: ꝑ quē oīa facta sunt: ꝑ quem oīa potest: ꝑ q̄ꝺ brachiū dispersit supbos mente coꝛdis sui. Initium totius mali supbia. Ecci. 10. b. per quā primus homo exul factus est: in qua ꝑseuerantib⁹ grauioꝛ vindicta future dispersiōis reseruat̄. ✳ Deposuit potentes de sede.] Beda. Paulus de sede legalis doctrine depositus. Act. 8. a. ob humilitatem ad euangelizandam fidem sublimatur: sic etiā fit sepe in alijs. Supbi: q̄ supra mensuram se extollunt: iidem potentes: qꝛ nō in dei: sed in sua virtute cōfidunt: qui deponūtur. Qꝛ oīs: qui se exaltat: humiliabit̄: et qui se humiliat, exaltabitur. Luce. 14. c. ✳ Esuriētes impleuit bonis.] Beda. Qui eterna toto studio desiderant: saturabuntur: cum Christus apparuerit in gloria. 1. Joh. 3. a. Sed qui terrenis gaudent: in vltimo inanes totius beatitudinis dimittunt̄. Jn presenti etiā videmus humiles diuina gloꝛia impleri: superbos lumine veritatis priuari. ✳ Suscepit israel pueꝝ suum.] Post generalem diuine pietatis et iusticie cōmemorationē ad singularē noue incarnationis dispēsationē cōuertit verba. Suscepit. ꝛc. Quasi medicus egruꝫ: visibilis inter hoīes factus: vt faceret israel. i. videntes deū: pueꝝ suū sibi obedientē et humilem: qꝛ nō nisi ꝑ humilitatē saluādi sunt. ✳ Recoꝛdat⁹ misericoꝛdie sue.] Qꝛ ꝙ hoīem redemit, meritū est hoīs: sed donū diuine pietatis. ✳ Sicut locutus est. ꝛc.] Memoriā patrū: q̄b⁹ hec salus reuelata est: faciens: Abrahā nominatim exp̄mit: cui primo ip̄a incarnatio manifestata ē. ✳ Et semini.] Nō tā carne genitis: ꝙ fidei vestigia secutis: q̄b⁹ aduentus saluatoris in secula ꝓmissus: qꝛ ipsa ꝓmissio hereditatis nullo fine claudet̄. Nam et vsqꝫ in finē seculi credentes non deerūt: et beatitudinis erit gloꝛia ꝑennis. ✳ Mansit aūt Maria. ꝛc.] Beda. Tā diu mansit: donec videret p̄cursoꝛis natiuitatē: ꝓpter quā maxime venerat. Nec causa sola familiaritatis tādiu mansit: sed vt tanto tp̄e et Elisabeth ꝛ Johānis cresceret ꝓfect⁹. Nā si in p̄mo aduentu Marie spūsctō sunt repleti, multū est illis supadditū tanta moꝛa mansiōis. ¶ Mystice. Anima casta: q̄ spūalis verbi desideriū cōcipit: necesse est, vt ꝛ alta exercit⁹ celestis iuga subcat: ꝛ q̄si triū mensiū dies ibidē demoꝛata: q̄usqꝫ fidei, spei, et charitatis luce radiet̄: ꝑseuerare nō desistat. ☞ Que imediate sequūtur post hoc euangeliū quere An. 2. q̄nte ꝑ. ser. Joh̄. bapti.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis Uisitatiōis. in secūdo Tomo. Et de an. ser. L
Johannis baptiste. Tomo. 2. sub themate. ✳ Factum est, vt audiuit Elisabeth. ꝛc.] vt. s̄. A. ¶ Uel de annot̄. ser. Fidei. incipiētibus fol. 59. sub the. ✳ Beata q̄ credidisti. ꝛc.] lr̄a. B. ¶ Uel de annot̄. ser. Aduēt⁹ vel Jncarn̄. fol. 2. Et Misericoꝛdie. fol. 171. sb the. ✳ Et misericoꝛdia ei⁹ a ꝓgenie. ꝛc.] D. ¶ Uel de anno. ser. Epipha. et maxime anno. 1. q̄rte ꝑtis eiusdē ser. Epipha. sub themate. ✳ Deposuit potentes. ꝛc.] Littera. D. Uel. ✳ Esurientes impleuit bonis. ꝛc.] Littera. D. ¶ Uel de annotamentis sermonis Religiosoꝛum. incipientibus fol. 136. ¶ Et Pugne. fol. 165. sub themate. ✳ Mansit autē Maria. ꝛc.] Littera. G. Jdest persona ei deuota. ꝛc. prout ibidem: scilicet littera. G. ¶ Uel de annotamentis sermonis Conceptiōis. sub themate. ✳ Exurgens ecce Maria. ꝛc.] Littera. H. Jdest anima: que verbum dei concepit. ꝛc. prout ibidem: scilicet littera. H. ¶ Et generaliter de annotamentis sermonis Generalis Marie. incip. fol. 72. ¶ Et oim aliaꝝ festiuitatū ꝟginis.

Sabbati quattuoꝛ tēpoꝛū.

Dominice. 3. Aduentus.

A Anno quintodecimo. &c.] Lyra. Postq̄ descriptus est saluatoris ortus per suam incar
a nationē. (☞ Ut patet Annotamēto. 1. A. q̄nte ptis. ser. Misse Gallicantus. &c.) Hic consequenter describit̄ eius p̄gressus per suam predicationē. Et circa hoc describitur predicatio precursoris. Circa quā primo premittit̄ predicationis Johānis tempus. Secundo subdit̄ predicationis eius actus. Tertio predicationis fructus. Circa primū considerandum: q̄ tempus predicationis Johānis describitur p̄ nomina: et tempus imperatoris tūc regnantis et presidis Judee/ et tetrarcharū et sacerdotū: ad ostendendum certitudinē historie et auctoritatem predicationis Johānis baptiste: sicut in scriptis autenticis solet fieri: cū dicitur. ✳ Anno q̄ntodecimo iperij Tiberij Cesaris.] Iste Tiberius successit Octauiano Augusto: sub quo natus est Christus. s. 42. anno imperij eius: et similiter Johānes baptista per dimidiū annum ante. Augustus aūt imperauit q̄nquaginta et septem annis: ex quo patet q̄ anno decimoq̄nto Tiberij/ Johānes fuit triginta annoꝝ: et hoc est tempus debitū predicationi: q2 tūc viget etas virilis. Unde Joseph triginta annorū erat q̄n stetit corā Pharaone. Gen. 41. Et Eze-
B chiel q̄n incepit prophetare. Ezech. 1. ✳ Procurante pontio Pilato Judeā.] Pilatus iste non fuit iudeus/ sed gentilis de territorio Lugdunēsi oriundus f̄m Josephū: et a romano imperatore fuit missus ad regēdam Judeā/ tunc romanis subiectā. ✳ Tetrarcha aūt Galilee Herode: Philippo autē fratre eius tetrarcha Jturee et Traconitidis regiōis.] Romani volentes frangere iudeoꝝ superbiā et auferre ab eis rebellandi occasionē: abstulerunt ab eis nomen regiū: diuidentes regnū in plures partes: que tetrarchie dicebantur. ✳ Et Lysania Abiline tetrarcha.] Glo. Beda dicit/ q̄ isti tres hic nominati. s. Herodes/ Philippus et Lysanias fuerunt filij Herodis: sub quo natus est Christus: et ipso mortuo/ Archelaus eius filius et frater predictoꝝ successit ei i regno decē annis: q̄ accusato apud Cesarem et misso in exiliū apud Uiennā: imperator regnū tribus fratribus predictis diuisit p̄ tetrarchias. Sed q̄ iste Lysanias fuerit fili⁹ Herodis/ ex historijs autenticis nō habetur: q2 nec Josephus/ nec scholastica historia ponunt eum inter filios Herodis: sed magis dicūt ipsum fuisse filiū Ptolemei Mannei: q̄ sub Libano habi-
C tabat: et Alexādre filie Aristoboli: q̄ de Maccabeis descēderat. ✳ Sub principibus sacerdotū Anna et Caypha.] Secūdū q̄d dicit Joseph⁹ et scholastica historia: sacerdotiū tunc non p̄cedebat f̄m genealogiā et dignitatē generis: p̄ut in lege fuerat statutū: sed passim a romanis vendebatur: ita q̄ non solum singulis annis mutabatur summus sacerdos: sed etiā aliquando in eodem anno: et ideo a decimoq̄nto anno Tiberij: quo incepit predicatio Johannis/ vsq̄ ad decimumoctauū annū Tiberij: in quo passus est Jesus: plures fuerunt summi sacerdotes/ q̄ isti duo. Sed q2 Annas erat summ⁹ sacerdos quādo Johannes incepit predicare: ꝛ Cayphas q̄n passus fuit Christus: ideo Lucas de istis duobus tm̄ mentionem facit. ✳ Factum est verbū D dn̄i super Johānem Zacharie filiū in deserto.] Per reuelationem diuinā: per quā habuit mandatum de predicatione exequenda. Circa secūdum. s. de predicationis actu/ quantū ad exhortationem boni dicitur. ✳ Et venit in omnem regionē Jordanis.] Quia exiuit de deserto: vbi pauci habitabant: et venit ad loca magis habitata: vt plures possent venire ad eius predicationem: et baptizari ab eo in Jordane. ✳ Predicans baptismū penitentie in remissionem peccatorum: sicut scriptum est in libro sermonū Esaie prophete. Uox clamantis in deserto: parate viam dn̄i: rectas facite semitas eius.] Hoc expositum est Annotamēto. 1. C. q̄nte ptis. sermōis ferie. 6. Dn̄ice. 1. Aduētus. fol. 3. col. 4. Et An. 2. C. q̄nte p. ser. ferie. 4. Dn̄ice. 1. Aduentus. fol. 3. col. 1. vsq̄ ibi. ✳ Ois vallis implebit̄: et omnis E mons et collis humiliabit̄.] Hec auctoritas: q̄ habet̄ Esaie. 40. exponit̄ a iudeis de reditu captiuitatis babylonice: de qua predixit Esaias: vias tunc cōplanari per hoc q̄ valles eleuarent̄ ad equalitatē planiciei: ꝛ colles deprimerentur: vt sic iudei de babylonia reuertentes in Judeā possent de facili transire per viā. Sed quia nec in scriptura sacra/ neq̄ in aliqua historia autentica inuenit̄ esse impletum: ideo illa scriptura sacra reducenda est ad alium intellectū in aduentu Christi adimpletū: per quē humiles: qui per valles intelligūtur: repleti sunt bonis spiritualibus: et superbi: qui per colles intelligūtur: humiliati sunt. (☞ Sicut expositum est in cantico beate virginis Annotamento. 1. D. quinte partis. sermōis ferie. 6. quattuor temporum. istius. 3. Dominice aduentus. scilicet supra annotamento primo.) Aliter etiam exponit̄ hoc: quia sicut via corporalis redditur difficilis ad ambulandum propter difficultatem vallium/ et eleuationem collium: ita via spiritualis: qua deus graditur super corda fidelium: impeditur per depressionem terrene cupiditatis: et per eleuationem mūdane vanitatis: ꝛ vtrūq̄ impedimentum fuit amotum per aduentum

xp̄i in multis. Primũ patuit in Zacheo:q̄ dixit dño. Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ do pauperib⁹.ꝛc̄.vt habet̄ Mar. 19.b. Et i Matth. q̄ dimisso teloneo secut⁹ est xp̄m:vt legit̄ Matth.9. Patz secũdum in mũdi principib⁹: q̄ꝝ colla sunt subiecta xp̄o.

F *Et erũt praua i directa.] Idest coꝛda distoꝛta ꝑ iniusticiã ꝑ eq̄tatē iusticie rectificabũtur. *Et aspera in vias planas.] Idest coꝛda ꝯ xp̄m indurata mollificabũtur:sicut patet ð Paulo:q̄ xp̄m ꝑseq̄ns:a xp̄o illustratus/statim ad mansuetudinē obediētie fuit ꝯuersus/dicēs. Dñe:q̄d me vis facere? Actu.9.a. *Et videbit ois caro salutare dei.] Idest xp̄m:et accipit̄ hic ois caro.i.ois hõ: q꞉ aliq̄ de oib⁹ hoib⁹ viderũt cũ inter hoies cõuersantē. Diuidebat̄.n.tũc cõmunitas hoim in duas ptes.s.in iudeos et gentiles:et multi de istis et de illis viderũt cũ in mũdo conuersantē. Põt etiã hoc verbũ intelligi de visu spũali:q̄ vident cũ ꝯuersi ad fidē catholicã ex oib⁹ gentib⁹ toti⁹ mũdi:videbũt etiã cũ gñaliter oēs in foꝛma humana in die iudicij. ☞ Reliq̄ que immediate sequũtur post hoc euangeliũ/quere Annot.3.A.quinte partis.sermõis Ferie.4.Dñice.2.Aduentus. Fol.7.Col.1.

G *Anno q̄ntodecimo.ꝛc̄.] Moraliter. Qð aũt

Moralr p̄dicatio Johãnis tã solēniter describit̄.s.ꝑ tēpora impatoꝛis et pontificũ et principũ:est ad designandũ illi⁹ excellentiã:quē nũciare veniebat: vtpote:q̄ summ⁹ ipatoꝛ et põtifex et gubernatoꝛ oim existebat. *Factũ est ꝟbũ dñi.ꝛc̄.] ☞ Quere An.38.A.B.5.p.ser.Prel'.fol.126.co.1

H *Anno q̄ntodecio.ꝛc̄.] Glo. Herodes Philip-

Glosa. p⁹ ꝛ Lysanias:q̄ cũ Pilato romano p̄side regũt Judeã:filij fuerũt maioꝛ̃ Herodis:sub q̄ natus est dñs:inter q̄s et ip̄m/Archela⁹ decē annis regnauit:q̄ ꝓpt̄ suꝑbiã remoto/regnũ in q̄ttuoꝛ tetrarchias diuisum ē:vt sic minueret̄ suꝑbia iudeoꝝ. Annas et Cayphas erãt p̄ncipes sacerdotũ:qñ iã Johãnes cepit p̄dicare:sꝫ Annas illuz annũ:q̄ Johãnes ichoat p̄dicare: Cayphas illũ:q̄ dñs crucifix⁹ est administrabat:q꞉ tũc pontificat⁹ nõ virtute vel gñis merito/sꝫ romana potestate p̄stabat̄. Multos legim⁹ põtifices tũc fuisse: q̄s subticet euãgelista:ponēs tñ illos: q̄ ad dñi ꝑtinēt passionē. Q꞉ ꝟo Johãnes illũ veniebat p̄dicare:q̄ ex Judea q̄sdã: et multos ex gētib⁹ redēptur⁹ erat:ꝑ regē gentiũ ꝛ p̄ncipes iudeorũ p̄dicatiõis ei⁹ tp̄a designãtur. Et q꞉ gētilitas ꝑ fidē colligēda:Judea ꝓ ꝑfidiã dispgēda erat: vn⁹ gētiũ:multi iudeoꝝ p̄ncipes describunt̄: q꞉ ad finē regni venerat:q̄ tot regibus subiacebat. Sacerdotũ etiã facta ē memoꝛia: q꞉ ille nũciat̄: q̄ simul rex ꝛ sacerdos erat. *Factũ ē ꝟbũ.ꝛc̄.]

I Beð. Cõgregatur⁹ eccl'iam dei fili⁹ primũ opat̄ in seruulo/vt eccl'iam nõ ab hoie ceperit:sꝫ a verbo:vt appareat maioꝛ auctoꝛitas Johãnis nouum baptismi ritũ istituētis. Factũ est ꝟbũ dñi suꝑ Johãnē.i.ad Johãnē. Qð q̄dē est desuꝑ:sola dei gratia:pri⁹ opat̄ verbũ intus: et declarat Johãni:q̄ velit ab ipso ꝓferri:postea ꝓfert Johãnes:seq̄tur verbũ interius operãs:son⁹ vocis exteri⁹ sonãs. *In deserto.] Idest in eccl'ia: q̄ prius deserta:mõ plures habꝫ filios. Factũ est ḡ verbũ in deserto:vt q̄ tũc erat deserta/fructũ nobis terra generaret. Factũ est ꝟbũ: vt Johãnes penitētiã p̄dicaret:nõ remissionē daret. Vñ Johãnes ē figura legis:q̄ pctm̃ nũciat: nõ ꝯdonat. Johãnes p̄nũci⁹ xp̄i:ita lex prenũciat gratiã ecclesie. Matthe⁹.3.cap.a. et Marc⁹ cap.1.a. cõmendant Johannē ex vestitu:ex cibo:et cinctu. Sufficit Luce Johãnē cõmēdare sola cõmemoratiõe ꝓphetie. Nullo.n.indicio sui eget:q̄ ꝟbo dei abundat. Vnũ itaqꝫ dixit:et oia declarauit. *Predicãs baptismũ pñie.ꝛc̄.] Beð. Johannes baptismũ pnie p̄dicauit:et q̄busdam etiã dedit:sꝫ remissionē pctõꝝ dare nõ potuit. Nõ ḡ ait. Dans baptismum penitentie in remissionē peccatoꝛum:sed predicans. Quia enim dare nõ potuit baptismũ:quo peccata soluerentur predicabat:vt sicut verbo predicationis verbum patris precucurrit: ita baptismũ penitentie: q̄ peccata soluuntur/precurreret suo baptismate: quo peccata solui nõ possunt. *Vox clamãtis.] Vox: quia prenuncius verbi. *In deserto.] Quia deserte et destitute Judee solatiũ redemptionis annũciat. Nullum verbum sine voce auditur: nec vox sine verbi intelligentia valet. *Parate viam dñi.ꝛc̄.] Qui fidem et bona opera predicat.q̄d aliud/q̄ꝫ venienti dño ad coꝛda audiētium viã parat? vt hec vis gratie illustret: vt rectas deo semitas faciat:dum mũdas cogitationes in animo per sermonem predicationis foꝛmat. *Omnis vallis.ꝛc̄.] In aduētu dñi humilis gentilitas impleta est:et crescit plenitudinem gratie accipiendo. Et Judea superba per erroꝛem perfidie hoc/ vnde superbiebat: perdidit. *Et erunt praua.ꝛc̄.] Beð. Praua.i. maloꝛum coꝛda per iniusticiam distoꝛta:ad regulã iusticie dirigent̄. *Et aspera.i. imites et iracũde mentes per infusionē gratie ad mãsuetudinē redibunt:vt ibi predicatio planam viam inueniat:vbi prius pro asperitate gressuũ ponere nõ poterat. *Et videbit.ꝛc̄.] Beda. In hac vita omnis homo chꝛistum videre nõ potuit: sed in die iudicij in sede maiestatis et electi et reprobri pariter videbunt:vt iusti remunerent̄: ꝛ mali in eternuꝫ gemant. Vnde subditur. Dicebat ergo ad turbas:que exibant vt baptizarentur.ꝛc̄. Genimina viperaꝝ quis ostendit vos? ꝛc̄. Ventura enim ira est animaduersio vltionis extreme:

quam tunc fugere peccator non valet: qui nunc ad lamenta penitentie nõ recurrit. ☞ Reliq que immediate sequuntur post hoc euangeliũ: quere in predicto Annotaméto. 3. A. qnte ptis.
N sermonis Ferie. 4. Dñice. 2. Aduẽtus. Fol. 7. ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis sermonis beati Johannis baptiste. sub themate * Factũ est verbum dñi super Johãnem. ꝛc.] Littera. D. ¶ Vel de An. ser. Pctõꝝ. incip̃. fol. 189. ¶ Vel Pnie. fol. 211. sub the. * Predicãs baptismuz Pnie. ꝛc.] lr̃a. D. ¶ Vel de An. ser. Religi. incip̃. fol. 136. sub them̃. * Vox clamãtis in deserto. ꝛc.] D. scz religionis. ꝛc. ¶ Vel de An. ser. Ji. carñ. vel aduẽtus dñi. icip̃. fol. 2. sub the. * Rectas facite semitas. ꝛc.] D. vel. * Videbit ois caro saluatorẽ. ꝛc.] F. ¶ Vel de An. ser. Prel'. icip̃: fol. 90. sub the. * Parate viã dñi ꝛc.] G. ¶ Vel de An. ser. Epipha. sub the. Anno qntodecimo. ꝛc.] H. vel. * Ois vallis. ꝛc.] M. ¶ Vel de An. ser. Ecclie. fol. 64. sub the: * In deserto. ꝛc.] K. ¶ Vel de An. ser. Judicij final'. fo. 236. sub the. * Et videbit ois ca. ꝛc.] M

Dñice. iiij. aduẽtus. ser. annota. Ex quinta parte Bib.

A **Miserunt iudei ab** Hierosolymis. ꝛc.] Postquã euangelista declarauit modũ quo apl'i habuerunt noticiaz de plenitudine xp̃i per visum. ☞ Ut patet Anno. 1. qnte ptis. ser. Ferie. 6. Dñice. 2. Aduentus. Fol. 8. Col. 3.) Hic declarat quomodo ipse et alij apl'i habuerunt noticiã de plenitudine xp̃i per auditũ: videlicet per testimoniũ Johannis: cui facte fuerunt he tres questiones: vt patet in littera. Sed aduertendũ ꝙ tẽpore predicatiõis Johãnis erat famosa opinio: et maxime in Hierusalem: vbi vigebat studiũ legis et ꝓphetaꝝ: ꝙ tempus aduentus Messie esset de proximo. Primo: qꝛ videbant ab eis ablatum esse regnũ: ꝛ hoc fuerat datũ eis pro signo aduentus Messie. Gene. 49. b. Non auferetur sceptrũ de Juda. ꝛc. Secundo: qꝛ videbant completas hebdomadas dictas a Daniele. 9. capit'. de aduentu sancti sanctoꝝ: que cõplete fuerũt in natiuitate Christi. Vel ſm alios: qui dicũt eas fuisse cõpletas decimooctauo anno Tiberij Cesaris: in passione Christi viderunt eas cito complendas. Propter qd̃ Messiam de ꝓximo expectabant: ex altera parte Johannis baptiste mirabilem natiuitatem: et eius excellentem sanctitatem: et ideo fuerunt moti ad opinandum ip̃m esse Christum: propter quod miserunt solemnes nuncios ad Johannem: volentes super hoc scire veritatem. Veruntamen Chrysostomus dicit/ ꝙ malitiose venerunt. Sed Origenes dicit. Simplici animo venerunt ad querendum veritatem: et hoc videtur verius: quia in modo querendi exhibuerunt Johanni maximã reuerentiam: et hoc ex quattuor: vt patet in littera. Primo ex personis mittentibus ad ipsum nuncios:
B et hoc notat'/ cũ dicit'. * Miserũt iudei.] Idest illi de tribu iuda: q̃ erãt nobiliores ĩ populo. Secundo ex loco missiõis/ cũ dicit'. * Ab Hierosolymis.] Que erat ciuitas sacerdotalis ꝛ regia: ꝛ qꝛ studiũ legis et ꝓphetaꝝ ꝛ cultꝰ diuinꝰ vigebãt ibi: sĩl'iter ipsa erat caput regni. Tertio ex pte nũcioꝝ: cũ subdit'. * Sacerdotes et leuitas ad Johãnẽ/ vt interrogarẽt eũ.] Que erãt solẽnes ꝑsone: et maxie: qꝛ illi sacerdotes et leuite: q̃ fuerunt missi/ erãt de secta phariseoꝝ: vt patet in lr̃a huiꝰ cap̃. et isti erãt magis religiosi et famosi in toto populo illo. Quarto ex modo interrogãdi cuz subdit'. * Tu q̃s es?] Quasi volentes in h̃ acquiescere dictis eiꝰ. Et subdit' Johãnis respõsio. * Et ꝯfessus est.] Scz veritatẽ. * Et nõ negauit.] Usurpãdo sibi diuinũ officiũ: h̃. n. esset negare ip̃m xp̃m: q̃ est ip̃a ṽitas. Vñ seq̃t'. * Et ꝯfessus ẽ: qꝛ nõ sum ego xp̃s.] Et in h̃ rñdit intẽtioni eoꝝ. Ad h̃. n. q̃rebãt. Tu q̃s es? Ut respõderet eis si esset xp̃s/ vel nõ. * Et interrogauerũt eũ. Quid ẽ. Helias es tu?] Hec est. 2. q̃stio. Sicut. n. aduẽtꝰ xp̃i fuerat ꝓmissus iudeis: ita et aduẽtꝰ Helie: vt habet' Malach. vlti. b. Ecce ego mittã vobis Heliã ꝓphetã. ꝛc. et iõ audientes/ ꝙ nõ esset xp̃s: interrogauerũt ꝯseq̃nt': si ipse esset Helias. Et subdit' Johãnis rñsio: cũ dr̃. * Et dixit. Nõ sum.] Sz h̃ videt' esse ꝯ illud qd̃ dicit saluator de Johãne Matth. 11. b. Ip̃e est Helias. Dicẽdũ ꝙ ipsi q̃rebãt de ꝑsona Helie: et iõ ad eoꝝ q̃stionẽ rñdit/ ꝙ nõ erat Helias ĩ ꝑsona: licet esset Helias in sp̃ũ: ꝓpt' sĩlitudinẽ vite ĩ austeritate: et doctrine ṽitate: et in officio: qꝛ erat p̃cursor primi aduẽtꝰ redẽptoꝛ: sicut Helias erit p̃cursor secũdi. Et h̃ mõ vocat saluator Johãnẽ Heliam: et sic nõ est ꝯtradictio. * Propheta es
C tu?] Hec est tertia q̃stio. Erat. n. famosa opinio tũc tp̃is apud iudeos/ ꝙ añ xp̃z veniret vnꝰ magnꝰ ꝓpheta: ꝓ eo ꝙ scriptũ est Deut'. 18. b. Prophetam suscitabit dñs deus de fratribꝰ v̄ris. ꝛc. Que q̃dẽ auctoritas ſm ṽitatẽ intelligẽda ẽ de xp̃o ad lr̃am: licz iudei intelligerẽt eã de alio ꝓpheta: et iõ iterrogauerũt eũ si esset ille ꝓpheta: de q̃ dicta ẽ scriptura p̃dicta. vñ ĩ greco nõ ponit' hic ꝓpheta absolute: sz cũ articulari dictiõe q̃ denotat ꝓphetã dictũ antonomatice. subdit' Joh.

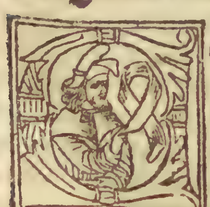
responsio. ✳ Et respōdit. Non.] Non enim ne
gauit se esse ꝓphetam absolute: nec ꝓphetā mis
sum ante christum: q2 negasset veritatem: sed ne
gauit se esse illum ꝓphetam: de quo loquit̄ illa
scriptura preallegata: que ad litterā est de Chri
sto itelligēda: vt dictū ē. Aliter exponit hoc Gre
gorius dicens: ꝙ negauit se esse prophetam tm̄:
quia erat plusq̄ꝫ ꝓpheta: sed prima expositio vi
detur melior: et littere ꝓpinquior: quia minus
includitur i maiori: si enim fuit plusq̄ꝫ ꝓpheta:
sequitur ꝙ fuit ꝓpheta. Cōsequenter ponit̄ te=
stimoniū Johannis per modum affirmatiōis:
q2 audientes nuncij iudeorū / ꝙ de omnibus re
sponderet negatiue: voluerunt aliquod affirma
tiue dictū ab eo reportare: et hoc est quod dicit̄.
✳ Dixerunt ergo ei. Quis es: vt responsum de
mus his: q̄ miserūt nos? Quid dicis de teipō?]
Affirmatiue subdit̄ Johānis responsio: in qua
dat testimoniū Christō asserens se esse eius pre=
cursorem: cū subdit̄. ✳ Ait. Ego vox clamantis
in deserto. Dirigite viaꝫ dñi: sicut dixit Esaias
ꝓpheta] Idest ego sum ille: de quo scriptura di
cit Esaie. 40. a. (vt allegatū est) ꝙ debet clama
re in deserto Judee / vt homines se preparent ad
aduentū Christi in mundum. Et bene designa
tur Johannes in ꝓprietate vocis: quia erat an
nunciator verbi diuini. i. Christi: qui est verbū
patris ſm diuinitatem: vox enim humana est
verbi mentalis expressiua. Item notādum: ꝙ
pharisei inter alios iudeos videbantur magis
religiosi: ꝓpter quod dicebantur pharisei a pha
res: quod est diuisio: q2 in habitu / in gestu / et vi
ctu erant ab alijs quodammodo distincti in si=
gnum maioris religionis: ꝓpter quod ostende=
bant se magis zelare pro ritu legis: ꝓpter quod
audientes a Johanne ꝙ nō erat aliquis trium
predictoꝝ: quos expectabant tanq̄ꝫ personas so
lemnes: quesierunt ab eo: quare baptizabat / in
ducendo nouum ritum: et hoc est quod dicitur.
D ✳ Et qui missi fuerant erant ex phariseis. Et in
terrogauerunt eum: et dixerunt. Quid ergo ba
ptizas: si tu nō es Christus: neq̄ꝫ Helias: neq̄ꝫ ꝓ
pheta? Respondit eis Johānes: dicēs.] Hic po
nitur responsio Johannis: in qua perhibet testi
moniūꝫ de Christo / dicens: ꝙ sicut precurrebat
predicationem Christi sua predicatione et de=
nunciatione: ita baptismum Christi precurre=
bat suo baptismate: sicut et prophete antiquit⁹
aliquando denunciabant futura nō solum ver
bis / sed etiam factis: et hoc est quod dicitur hic.
✳ Ego baptizo in aqua.] Lauando tantū cor
pus: ad designandum illum: qui suo baptisma
te lauabit animas. Unde subditur. ✳ Medi⁹
autem vestrum stetit.] Idest communiter vi=
uens inter homines. Christus enim vitam com
munem inter omnes duxit: vt patet ex decursu
euangelij. ✳ Quem vos nescitis. ✳ Scilicet
quantum ad diuinitatem: immo ipsum simpli
citer negauerunt coram Pilato. ✳ Ipse est: qui
post me venturus est: qui ante me factus est.]
☞ Exponit̄ vt supra Annotamēto. 1. B. q̄n=
te partis. sermonis Ferie. 6. Dominice. 2. Ad=
uentus. Fol. 8. Col. 4. Sequitur immediate.
✳ Cuius ego nō sum dign⁹ / vt soluā eius corri
giam calciamenti.] Cum Christus calciamen
ta nō portauerit: quod patet ex hoc quod dicit̄
Luce. 10. Portare calciamēta apostolis inhibu
it: ipse fecit quod docuit: vt habetur Actuum. 1.
Ideo patet hic: ꝙ hec erat metaphorica locutio.
Cuius nō sum dignus. ꝛc. Quia Johannes in
hoc dicit se non esse dignum exhibere christo eti
am minimū obsequium: hoc exprimens secun=
dum cōmunem modum loquendi. Cum enim
aliquis paruitatem suam / et alterius excellen=
tiam vult exprimere: solet cōmuniter dicere: nō
sum dignus tangere sotulares ei⁹: vel aliud hu=
iusmodi. Nec mirum si hoc Johannes dixit: q2
homo quantūcunq̄ꝫ magnus deo comparatus
nihil est / nisi puluis et cinis. Per hoc etiā osten
dit Johannes ipsis phariseis / ꝙ officium alie=
num non vsurpabat: sed tantum suum propriū
officium. s. precursoris exercebat. ✳ Hec in Be
thania facta sunt.] Hic ponitur quedam con=
clusio ad maiorem expressionem predictorū: vi
delicet determinatio loci. Forte enim ad huc vi
uebant aliqui: qui interfuerant testimonio Jo
hannis: et ideo ex conditiōe loci voluit eos euā
gelista reducere ad memoriaꝫ facti: dicens. Hec
in Bethania facta sunt. Aduertendum tamen:
ꝙ hec Bethania nō est illa: que est prope hieru=
saleꝫ sita: vbi Lazar⁹ fuit suscitatus: sed est alia
villa eodem nomine vocata: sita supra Jorda=
nem: ex altera tamen parte fluminis: scꝫ in sorte
duarum tribuum et dimidie: et ideo ad hoc desi
gnandum subdit. ✳ Trās Jordanem: vbi erat
Johannes baptizans.] Origenes tamen dicit:
ꝙ ibi dicitur esse Bethabora: que erat villa vl=
tra Jordanē: sed vitio scriptoꝝ fuerit corruptū.
☞ Que immediate sequuntur quere Anno
tamento. 1. in octauis Epiph. Et de materia cal
ciamentoꝝ xp̄i quere An. 3. F. quinte partis. ser
mōis Ferie. 4. Dñice. 2. Aduēt⁹. Fol. 7. Col. 3.
✳ Quid ḡ baptizas? ꝛc.] Moraliter. Q. d. tu
tibi vsurpas officiū alienū. ✳ Respōdit eis Jo
hannes. ꝛc.] Non reddendo iniuriā ꝓ iniuria:
sed humiliter et vere dicens. ✳ Ego baptizo in
aqua.] Corpora tm̄ lauando: ad significandū
illi⁹ baptismū: qui lauat aīas i spūsctō. ✳ Hec
in Bethania facta sunt. ꝛc.] Que interpretat̄
domus obedientie: ideo per hoc significat̄ ꝙ Jo

hannes ex obedientia dei venerat christū nunciare immolandum pro redemptione mūdi.
G ✳Tu quis es?] Glo. Putabant iudei Johannem esse xp̄m: qui in lege ꝓmittebatur. Alij putabant eū esse Heliā ꝓpter nimiā abstinentiā et castitatem et solitariā vitam: et asperrimā delictorum reprehensionē: ⁊ durissimū future vindicte terrorez. Alij dicebant eū esse vnum de ꝓphetis resuscitatū: ꝓpter ꝓphetie gratiā. ✳Confessus est.⁊c.] Confessus est (vt postea dicit) ꝙ nō erat Christus: nō negauit quod erat. i. ꝙ esset precursor: vt post interrogatꝰ dicit. ✳Ego vox clamātis.] Ordo verboꝝ: et confessus est: et non negauit/ qñ miserunt. ✳Helias es tu?⁊c.] Cum oēs scirent nomen xp̄i: sciebant etiā ꝙ Helias precessurus sit eū: sed ipse Helias precessurus in potestate iudicaturum. Johannes figuraliter: Helias eundem iudicādum: vt sint duo precones: sicut duo aduētus eiusdem. Vñ. Non sum Helias. i. nō preco potentiā indicans: sed in quam offendistis ostendo humilitatē: quasi seruite humili anteq̄ꝫ excelsus iudicet. Ecce nec ego xp̄s: nec apte potentie index.
G ✳Ego vox clamantis ⁊c.] Non dicit/ ego sum homo: vel Johannes: vel filius Zacharie. Non ꝯsiderat humanā subsistentiā vel generationē: sed vltra hec oīa exaltatus precursor verbi deserit omnia: que intra mundum continentur. Ascendit in altū: factus vox verbi: nullam in se substantiā fatetur preter abūdantiā gratie: qua excedit oēm creaturā: vt sit vox verbi. Vox est interpres animi. Animus aūt. i. intellectus oīm est filius dei. Johannes ğ vox est et interpres huius animi: q̄ꝛ primo mūdo cū demōstrauit. Ecce agnus dei. ✳Esaias] Hoc de Johāne ꝓphetauit. Ego vox clamātis in deserto. In qua verbū sonat. i. ꝓphetia ⁊ ostēsio de lucerna verbi presentis. ✳Ex phariseis.] Idest ex principibꝰ iudeoꝝ: q̄ doctrinā non querunt: sꝫ inuidēt: q̄ tñ ad Johānem ideo veniūt: q̄ꝛ audiūt eū predicasse cōem oīm resurrectionē: quā et ipsi credebāt. Vñ et ipsi in multis xp̄o cōsentiūt. Paulum q̄ꝫ Aplm in multis audierūt.

✳Quid ğ baptizas?] Audierāt pharisei in ꝓphetis xp̄m venturū et baptizaturū: sciētes Jordanē figurā baptismi gessisse: eūq̄ꝫ Heliā (vt dr̄. 4. Re. 2. b.) et Heliseū siccis pedibꝰ trāsisse: figurāq̄ꝫ baptismi in Helia et Heliseo nō dubitāt precessisse. Vñ et nūc eos surrexisse putabāt ⁊ baptizasse. Vñ nec iterrogāt: es tu vnꝰ ꝓphetaꝝ: sed solūmō: es tu ꝓpheta? ille videlicet: q̄ prefigurauit baptismū. ✳Ego baptizo in aqua.] Nō imputet audacie: qd̄ ago: q̄ꝛ corpora abluo aqua: nō aufero pctā: vt sicut nascēdo et p̄dicando precursor sum: sic et baptizādo: sꝫ iste mediꝰ int̄ vos est: q̄ pctā tollit. H
✳Cuiꝰ ego nō sum dignꝰ.⁊c.] Nō ait. Nō soluā. Soluit. n. qm̄ ip̄m manifestauit: et de diuinitate et humanitate ipsius multa aperuit. Sed nō sum dignus: q̄ꝛ indignū ad hoc agēdum se reputat: in quo simpliciter indicatur humilitas. ¶ Mystice. Ligaturā mysterij incarnati verbi nō sum dignꝰ penetrare: vel nomen spōsi mihi vsurpare. ✳Hec in Bethania] Due sunt Bethanie. Vna trans Jordanē: altera citra: nō longe a Hierusalē: vbi Lazarꝰ suscitatus est. Illa: q̄ trās Jordanē est: significat humanā naturā sub lege naturali ante fluenta gratie: qua gr̄a post incarnationē xp̄i abūdās fuit: q̄ natura ad hoc creata erat: vt lege nature obediret: in q̄ Johānes baptizat: q̄ꝛ a pctō non liberat. Baptizat vltra fluēta diuinoꝝ donoꝝ: q̄ nōdū in xp̄o inchoauerāt in humanā naturā descēdere. Illa: q̄ est citra Jordanē: significat eandez humanā naturā obedientē sub lege gratie: q̄ est ꝓpria hierlm. i. visiōi pacis ꝑ charitatē: in q̄ xp̄s mortuū suscitat: q̄ꝛ a pctō liberat.

☞ Applica ad hec aliqua de Annotamētis sermōīs Johānis baptiste. sub themate. ✳Miserūt sacerdotes et leuitas ad Johānē.⁊c.] Lr̄a B. ¶ Vel de An. ser. Incarñ. incipiē. fol. 2. sub the. ✳Tu q̄ es?] Lr̄a. B. vel. ✳Ipse est q̄ post me venturꝰ: q̄ ante me factꝰ est.] lr̄a. D. ¶ Vel de An. ser. Relig. incip̄. fol. 136. sub the. ✳Hec i Bethania.] E. ¶ Vel de An. ser. Prela. incip̄. fol. 90. sub the. ✳Ego vox clamātis.⁊c.] G. Auctor/ I

Vigilie natiuitatis dñi ser. an. Ex quinta parte Bib.

an. 1. A Um esset despōsata mater Jesu.] Lyra. Hic ostendit Matth. diuinitatez xp̄i per modum conceptiōis eius mirabilem: et diuidit in tres partes. Et primo ponit beate virginis mira impregnatio. Secūdo ipsius Joseph digna dubitatio. Tertio magna dubij certificatio. Quātū ad primū querit: quare ista conceptio xp̄i nō fuit facta anteq̄ꝫ virgo desponsaret ipsi Joseph? Dicendum/ ꝙ beatus Ambrosius super Lucam ad hoc assignat multas ratiōes: quaꝝ aliquas accipio. Primo enim istud fuit ratiōabile ex parte pueri: quia si conceptꝰ fuisset ante desponsationē: potuisset rationabiliter a iudeis sicut illegitimus repudiari: et nō sicut xp̄s recipi.

Secundo q2 puer ꝑpter persecutionez Herodis erat in egyptū portandus: et reportandus: ideo sponsus Marie erat ad hoc et consimilia neces=sarius. Item hoc fuit ex parte virginis necessa=rium/ vt haberet ministrū non suspectū: sed sibi coniunctū/ vt sponsum. Item hoc fuit rationa=bile ex parte nostra: quia sicut p Thomam pal=pantem cicatrices Christi certificati sumus ma gis de resurrectione Christi/ q̄ per alios: ita per Joseph magis certificati sumus de virginitate Marie: quia dolore iniurie fuisset mot9 ad vin dicandum opprobriū: nisi in virgine cognouis=set diuinum sacramentū. Item queritur hic/ cū

B Maria esset iam desposata Joseph: et in domo eius (vt dicit Chrysostomus) quare nō accessit ad cognoscendum virginem? Dicēdum q mo dus erat iustoꝝ non pficere matrimoniū per car nalem copulam/ nisi prius vacarent orationi p aliquod tempus implorando diuinā misericor diam: vt patet Tobie. 8. Et tunc creditur reue=latum esse ipsi Joseph ꝑpositū Marie de obser uanda virginitate: licet enim cogeretur ad ma=trimoniū contrahendum fm temporis illi9 mo dum ꝑpter rationes predictas: tamen habebat votū in desiderio et ꝑposito: sed votuz nō expres sit. Cōtraxit igitur matrimoniū committens se diuine voluntati: et tunc ex reuelatione diuina creditur q Joseph cognouit ꝑpositū Marie: et tunc ex cōmuni consensu vouerūt virginitatez: quia (vt credit) adhuc Joseph virgo erat. Cui9 ratio est: quia cū Christus in passione sua nulli matrem seruandam tradidit/ nisi virgini: non est ꝓbabile q ante conceptū dum adhuc esset iu uencula/ traderetur alicui nisi virgini custodiē

C da: ideo dicitur. * Cum esset desponsata mater Jesu Maria Joseph.] Idest sponso suo. * An teq̄ conuenirent.] Carnaliter. s. non quia post conuenerint. * Inuenta est.] Scʒ a Joseph: q curam virginis habebat. * In vtero habēs de spiritusancto.] Istud refertur ad verbum prece dens: cū dicitur. Habens in vtero: quia hoc fuit virtute spiritussancti. Illud enim quod in gene rōne alioꝝ hoim fit per virtutē seminis decisi a patre/ et recepti a mre in matrice: fuit factū vir=tute spiritussancti in virgine: virtute cui9 ex pu rissimis sanguinibus beate virginis fuit corp9 Christi formatū: et in eodem instanti animatū: et a verbo assumptū: quia cuz infinita sit virtus spiritussancti/ potest omnia operari in instanti.

D Quantū ad secundum. s. ipsius Joseph dignā dubitationem: notandum q emisso voto predi cto/ angelus Gabriel venit ad virginem igno=rāte Joseph: ꝛ impregnata est de spiritusancto: vt habetur Luc. 1. Et statim de licentia Joseph abijt ad cognatam suā: scʒ sanctaz Elisabeth: vt ei pregnāti seruiret: et natū filij sui precursorē videret: et ibi mansit tribus mensib9 vsq ad p=actam precursoris natiuitatem. Ipsa aūt redeū te/ vidit Joseph vterū eius grauidum: incurrit ex hoc vehementē suspitionem: nec fuit mirum ꝑpter Marie longam absentiaz: ex altera parte tātū tenebat de Marie sanctitate (vt dicit Chry so.) q sibi videbatur impossibile eam cecidisse: ꝛ hoc est quod dicitur. * Joseph autem vir ei9: cū esset iustus: ꝛ nollet caz traducere.] Idest p palare: quia nō erat certus de crimine. Et ideo. * Voluit occulte dimittere eam.] Ne forte ex opposita parte faueret sibi in crimine. Et benedi citur q occulte: ne si in palam eam relinqueret: nesciret respondere determinate causam dimit=tendi eam hoc querentibus: cum haberet argu menta sibi insolubilia ex vtraque parte: vt visuz est. Sed queritur hic: quare Maria nō dixit ei diuinū secretum? Est dicendum q talia nō sunt reuelanda: nisi quantū se extendit voluntas di uina: et ideo beata virgo tacuit: tenens firmiter q sicut istud secretū fuerat reuelatū sancte Eli=sabeth (vt habetur Lu. 1.) sic reuelaret alijs cō=petenti tempore ex beneplacito diuine volunta tis. Similiter queritur: quare Joseph non peti uit ab ea? Dicenduz q pro nihilo petisset: quia ipsi Marie pro se dicenti nō credidisset: et iteruz ex diuina dispensatione hoc factū est: vt per re=uelationem angeli ipse Joseph sic certificaretur q de cetero nullo modo dubitare posset. Circa tertium. s. de dubij certificatione aduertendum/ q magnū malum fuisset: si ad modicam horam ipse Joseph beatā virginem: que de spiritusan=cto conceperat: dimisisset: ideo cū adhuc de hoc deliberaret: certificatus est per angelum anteq̄ ab ea discessisset: et hoc est quod dicitur. * Hec aūt eo cogitante: ecce angelus dñi in somnis ap paruit Joseph.] Quia anima clausis sensibus exterioribus ad recipiendum reuelationem ma gis est apta: q2 tunc nō est per occupationē sen=suum exterioꝝ impedita. Sequitur. * Dicens Joseph fili Dauid.] Quia de Christo volebat loqui: qui erat ꝓmissus ipsi Dauid: ideo de ipo Dauid memoriā facit. * Noli timere accipere Mariam coniugem tuā.] Nō ad carnalem co pulam: sed ad cohabitationē cum ea: et deuotas ministrationē. Subditur ratio. * Quod enim in ea natū est.] Nō dicit/ ex ea: quia natiuitas in vtero est/ quando fetus animat: ꝛ illa erat cō pleta: sed adhuc natiuitas ex vtero tempore de bito expectabat. * De spiritusancto est.] Mi=raculose facta est conceptio: non interueniente adulterio. Sequit. * Pariet aūt filium.] Sci licet quando erit natiuitas ex vtero. * Et voca bis nomen eius Jesum.] Idest saluatorē: ideo

subditur. * Ipse em̄ saluum faciet populū suū a peccatis eorum.] In hoc aūt ostendit angel⁹ eum verū hominē in partu virginis: verum deū in salute populi a peccatis: q2 nullus potest saluare a pctis nisi solus deus.

Moralr. * Joseph aūt.ꝛc.] Moraliter. Per Joseph cogitantem dimittere Mariā: qui certificatus de mysterio p angelum accepit eā vt dominā: significatur hō dubitans in fide vel moribus: qui per predicatorē vel confessorē bonū in fide solidat: ꝛ subijcit se ei: in illis: que fidei sunt orthodoxe.

G Glosa. ¶ Glo. Origen. Ideo despōsata/ vt significaret ecclesiā: que virgo est ꝛ sponsa: vt p Joseph Marie origo ostenderet: vel vt Joseph esset testis castitatis defendēs eā ab īfamia suspitiōis: ꝛ ne vt adultera damnaret: ꝛ vt virgo viri solatio sustētaretur: ꝛ vt diabolo part⁹ occultaretur: q̄ neq̄t satis dignoscere an ex semine nat⁹ sit: an de virgine. Et ne virginibus esset excusatio infamie/ q̄ mater xp̄i infamata fuerit. Despōsatio fiebat per aliquot dies ante assiduā cohabitationē: et interim erat vxor sub custodia viri. * Anteq̄ conuenirent.] Non q̄ postea cōuenerint: vt si diceremus anteq̄ peniteret: morte preuentus est. Nō q̄ postea cōuenerint: sed ostendit primum tēpus nuptiarū: in quo nuptiarū solēnia celebrātur. * Inuenta est.ꝛc.] Inuenit Joseph in vtero habere: sed non de spūsancto sciebat esse: cum postea (vt dubius) deliberaret dimittere eā. Apostolus aūt hoc addidit/ ne interim surreperet suspicio lectori. Quomodo hoc factū sit: ꝛ quo ordine: vel i qua ciuitate xp̄i ꝯceptio sit celebrata: hoc pretermissum a Luca exponit. * Justus.] Per fidem: qua credebat xp̄m de virgine nasciturum: ꝛ voluit se humiliare ante tantā gratiā. Quod iustus erat/ hoc est testimoniū castitatis Marie: vt q̄ seruat innocentē: iustus dicat: sed ꝛ pius dum nollet propalare. Ex cōsciētia castitatis iustus: ex timore pius. Sciebat em̄ illā esse inculpabilē: sed vnde vel quid esset ignorabat: ꝛ ideo mediam elegit viam effugiendi/ vt neq̄ innocentem proderet: neq̄ rei incognite consentiendo se reum faceret coram deo. Uera virtus est/ cum neq̄ pietas sine iusticia: neq̄ sine pietate iusticia: que separate ab inuicem dilabūtur. * Et nollet eam traducere.] Quam desponsauerat in coniugiū ducere: neq̄ videretur quod ignorabat celare: vel traducere ad penā: in qua nouerat non esse infamiam: quia sciebat se eam virginem accepisse: ꝛ intactam seruasse. * Hec autem eo cogitante.] Hic docemur diu deliberandum esse in incertis/ ne peccetur temeritate leuitatis. * Ecce angelus domini.] Quia sic pie cogitat/ consolari meretur: et consilium suū meliori consilio mutatur. * Fili Dauid.] Recognosce quod p̄missum est domui Dauid: de qua tu es ꝛ Maria: ꝛ vide impletum in ea. * Noli timere.] Quamuis tantum sit quantum credis: ꝛ ne timeas p̄ reatu: sed amplectere charitatis intuitu. * Coniugem.] Coniunx erat non concubitu/ sed affectu: non cōiunctione corporis/ sed copulatione animorum. Nota coniugem dici a prima fide desponsationis. Igit dispensationis est: si quis permittitur aliam ducere post sacramentum sponsionis: et si nunquam debitum soluere possit. Bene Joseph vir ꝛ Maria coniunx dicitur/ cum in eo seruatur affectus amoris: quod est verum coniugium: ꝛ in ea sine coitu est fructus nuptiarum. * In eā natū] De ea nasci est in lucem produci. In ea vero nasci est concipi: vel secundū prescientiam angeli/ quam habet ex deo: cui futurum quasi preteritū natum dicitur. * De spiritu sancto.] Spūs sanctus dicitur deus ꝛ donum dei ꝛ charitas: ꝛ sola charitas cuz incarnari fecit. * Pariet.] Ne videretur Joseph nō esse necessarius ei/ subdit. Pariet. et ita eris necessarius procurationi. * Uocabis.] Idē dicit iste quod predixerat Marie: vt promissum saluatorē iam venisse tam viris q̄ feminis repsentaret ex voce. * Ipse em̄.] Nomē interpretatur. ☞ De hoc quere annota.1. quinteptis. sermo. Ferie.4. q̄ttuor tēporū. Dn̄ice.3. Aduentus. Fo.12. Col.1. H Auctor.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Joseph. in.2. Tomo. sub them. * Joseph fili Dauid noli timere.ꝛc.] vt.s̄ F. ¶ Uel de annota. sermo. Incarnatiōis. incipiētib⁹ fo.10.2. sub the. * Qd in ea natum est de spūsancto est.ꝛc.] F. ¶ Uel de annota. sermo. Natiuitatis xp̄i. in hoc tomo infra. sub the. * Pariet filium.] F. ¶ Uel de annota. sermo. Circūcisionis dn̄i. sub themate. * Uocabis nomē eius Jesum.] F. ¶ Uel de annotamētis. ser. Angelorū. Fol.76. sub themate. * Ecce angelus dn̄i.ꝛc.] F. ¶ Uel de annotamentis. sermo. Prelatorū. Fol.90. sub thema. * Ecce angelus dn̄i.ꝛc.] F. ¶ Uel de annota. sermo. Fidei. Fol.59. sub themate. * Noli timere.ꝛc.] F.

Natiuitatis dn̄i ser. Annota. Ex prima parte Biblie.

I. Exo.23. NOn coques hedum.ꝛc.] Glo. Augustinus.ꝛc. ☞ Quere Annotamento.16. prime partis. Sermonis Passionis. Folio.37. Columna secunda.

Ex secunda parte Biblie.

D

C1 2.Re.23 Sed libauit.rc.] Glo. Mysti. ☞ Quere Annotamēto.8.secunde partis.sermo. Incarnationis. Fol.5.Col.1.

Ex tertia parte Biblie

C1. ps.98. Exaltate dominū.rc.] Interli. ☞ Quere Annota.12.tertie partis.sermo. Incarnationis.Fo.6.Col.4.

C2 ps.109. Dixit dominus domino meo.rc.] Glo.rc. ☞ Quere in Annotamento. 15. tertie partis.ser.Incarnatiōis.Fol.6.Col.4.

C3 Sap.7. Nemo enim.rc.] Glo. et Lyra.rc. ☞ Quere Annota.23.tertie ptis.ser.Incarnationis.Fo.7.Col.2.

C4 ps.138. Intellexisti cogitationes.rc.] Gol. Cassi. ☞ Quere Annotam.7.tertie ptis.ser. Diuinoꝝ officioꝝ.Fol.32.Col.2.

C5. ps.71. Descendet sicut pluuia.rc.] Glo.Cassiod. Augustinus.rc. ☞ Quere in Annotamento.7.tertie partis.sermonis Incarnationis.Folio.6.Col.2.

Ex quarta parte Biblie.

C1. Esa.66 Antequā parturiret peperit.] Lyra.rc. ☞ Quere Annota.4.quarte partis.sermo. Marie Generalis.Fol.75.Col.3. Et fm aliuz sensum ibidem sequitur. * Antequā veniret partus eius.] Idest dolor ex partu: et est replicatio eiusdem sententie ad maiorem expressionem et confirmationem. * Quis audiuit vnquā tale: et quis vidit huic simile? rc.] Q.d. nullus: quia sicut nulla alia virgo concepit: ita nec sine dolore peperit.

C2. Dan.2. In anno secundo.rc.] Lyra. Hic ponunt quinque visiones ad primū aduentum xpi principaliter pertinentes. Prima visio est de lapide absciso sine manibus: statuam grandē conterente: in qua figurata est xpi conceptio diabolum conterentis: prout in hoc capitulo continetur. Secūda de angelo filio dei assimilato in fornacem descendente: in qua figurata est natiuitas xpi in nostram penalitatē descendentis. prout habetur consequenter hic capitulo tertio. ☞ Ideo quere ibi diffuse.

C3. Esa.9. Et multiplicabitur eius imperium. et pacis nō erit finis.rc.] Lyra.rc. ☞ Quere Annotamento.3.quarte partis. Sermonis Incarnationis.Fo.8.Col.1.

Misse Gallicantꝰ. Ex quinta parte Biblie.

Exijt edictum.rc.] Lyra. Circa ortum saluatoris quattuor describūtur.s.tempus/ locus/ virginis partus/ et angelorū cantus. Pro primo dicitur. * Exijt edictū a Cesare Augusto.] In quo ostenditur tēpus natiuitatis xpi: qui natꝰ est anno quadragesimo secundo Augusti cesaris: qui nominatꝰ fuerat Augustus ab augendo: quia notabiliter auxit imperium romanū: et propter hoc in diebus suis alijs gentibus imperio romano subiectis: fuit in orbe pax vniuersalis: ideo mandauit. * Ut describeretur vniuersus orbis.] Ut ꝑ hoc sciretur/ qualiter terre diuerse essent populate: et quanta tributa singule possent reddere: et sic tributis indebitis non grauarentur: et sciretur ꝑ quem modum singule terre sub imperio romano melius regerētur. Ex hoc etiam patet/ q xps natus fuit tēpore maxime pacis: sicut fuerat prenuntiatum a ꝓphetis. ps.71.b. Orietur in diebus eius iustitia: et habūdantia pacis. Itē Esa. 2.b. Non leuabit gens cōtra gentem gladium. Et.9.b. Uocabitur nomē eius admirabilis cōsiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. * Hec descriptio prima facta est.] Dicit autē prima quantū ad generales descriptiones orbis: quia ante istā bene fuerunt alie descriptiones partiales. Sicut ptz.2.Regū.24.et.1.Paral.21. De numeratiōe populi et descriptiōe quā fecit Joab de mandato Dauid. Dicitur etiam prima fm alios/ quantū ad alias partes eiusdē descriptionis: quia syria est in medio terre habitabilis. Et ideo ibi fuit inchoata illa descriptio: vt inde denuntiaretur fieri in alijs ꝓuintijs circulariter. * A preside Syrie Cyrino.] Hūc em̄ Cyrinū cesar Augustus prefecerat Syrie ad ipsam regendam. Secundo describitur natiuitas saluatoris quantum ad locum: quia ista descriptio precepta erat fieri in principalibus ciuitatibus: et ibi conueniebant: qui ibi habuerant originem: vt sic descriptio fieret non solum secundū numerum personarum: sed etiam secundū determinationem genealogiarum: vt sciretur numerus determinatus nobilium et ignobilium. et hoc est quod dicitur. * Et ibant omnes vt ꝓfiterentur singuli suam in ciuitatem.] Profitebātur autē dupliciter se esse subiectos romano imperio.s.scripto: quia eorum nomina scribebantur de mādato imperatoris: et etiam facto/ quia soluebant censum imperatori/ propter quod in nūmismate census erat imago imperatoris: vt habetur Matthei.22. * Ascendit autem Joseph a Galilea de ciuitate Nazareth.] In qua manebat. * In iudeam ciuitatem Dauid: que

vocatur Bethleem.] Judea hic accipitur adie=
ctiue: quia Bethleem est quedam ciuitas in re
gno Judee: ⁊ vocatur ciuitas Dauid: quia in=
C de oriundus fuit: vt habetur .1. Regū. 16. * Eo
q̄ esset de domo ⁊ de familia Dauid.] Ut patz
per genealogiā descriptam Luce. 3. et Matth. 1.
* Ut profiteretur cum Maria desponsata sibi
vxore pregnante.] Ipsa enim erat de eadem tri
bu cum Joseph ⁊ successerat in hereditate pater
na: ideo iuit ad profitendū cum eo: licet esset par
tui propinqua: hoc etiam diuina dispensatione
factum est / vt sic xp̄s nasceretur in Bethleem: si
cut erat predictum Michee. 5. a. Et tu Bethle=
em euphrata paruulus es in milibus Juda: ex
te mihi egredietur: qui sit dominator in israel: et
egressus eius ab initio a dieb⁹ eternitatis. Ter=
tio describitur virginis partus / cum dicitur. *
Factum est autem cū essent ibi / impleti sunt di=
D es: vt pareret: et peperit filium suum primogeni
tum.] Et dicitur primogenitus: nō quia post il
lum Maria alios filios habuerit (vt dicit Hel=
uidius hereticus) sed quia ante illum aliū non
habuit: vnde ⁊ in lege filius vnigenit⁹ offereba
tur domino ⁊ redimebatur tanq̄ primogenit⁹:
quia ab vno mēse redimebatur: vt habetur Nu
me. 3. Et tūc primogenit⁹ dicebatur: dato q̄ nul
lus sequeretur. * Et pannis eū inuoluit.] Per
seipsam. Ex hoc patet falsitas: que scribitur li=
Nota. bro de infantia saluatoris: scz ipsam obstetrices
habuisse in partu: que non requirunt nisi pro=
pter afflictionem matris in partu: que non ha=
buit locum in virgine: quia peperit sine dolore:
immo cū maximo gaudio ⁊ delectatione: ⁊ ideo
E per seipsam puerū natum recepit inuoluit ⁊ re=
clinauit: vt dicitur. * Et reclinauit eum in pre=
sepio.] Joseph eñ in illo itinere adduxerat secū
asinum ad portandum vxorem pregnantē: ⁊ bo
uem ad vendendū in Bethleem: vbi erat cōgre
gatio populi magna: vt de precio solueret expen
sas in via: ⁊ illis duobus animalibus fecit prese
pium iuxta se: in quo beata virgo reclinauit fi=
lium natum: secundum quod fuerat predictum
Abacuk. 3. secundū translationem. Lxx. quam
sequitur officium ecclesiasticū. Domine audi=
ui auditum tuū ⁊ timui: consideraui opera tua
⁊ expaui in medio duum animaliū. Fuit enim
p̄phete admirationis pauor q̄ in loco tam hu=
mili reclinaretur saluator. vnde subdit̄. * Qr
non erat ei locus in diuersorio.] Est enim di=
uersorium hospitalaria: ad quam diuertunt ve
nientes ab extra ad hospitandum. ciuitas autē
Bethleem tunc erat plena populo: qui venerat
ad predictam p̄fessionem: ⁊ illi qui erant poten
tiores occupauerant loca maiora. Et ideo licet
Joseph erat nobili genere (vt predictum est) nō
tamen erat de ditioribus: et ideo ita paruum lo
cum habuit / q̄ saluator natus in presepio recli=
natus fuit: ad impletionem prophetie predicte:
⁊ ad dandum exemplum humilitatis perfecte:
a qua saluator incepit a natiuitate: ⁊ eam conti
nuauit vsq̄ ad mortem: in qua humiliauit se=
metipsum factus obediens vsque ad mortem:
mortem autem crucis: secundum quod dicitur
Philip. 2. De tertio. s. de cantu angelorum dici
tur. * Et pastores erant in regione eadem vigi F
lantes ⁊ custodientes vigilias noctis super gre
gem suum.] Erant enim simplices ⁊ absq̄ cau=
telis malicie: ⁊ occupati in officio sanctoruz pa
triarcharum: qui dicūtur fuisse pastores. Geñ.
47. Talibus autē solent fieri diuine illumina=
tiones ⁊ consolationes: ⁊ non hominibus in sa=
pientia huius mundi (que stultitia est apud de
um) occupatis: secundum quod dicit saluator
Matthei. 11. d. Confiteor tibi pater domine ce=
li ⁊ terre: quia abscōdisti hec a sapiētibus ⁊ pru=
dētibus ⁊ reuelasti ea paruulis: ideo subditur.
* Et ecce angelus domini stetit iuxta illos.]
Paratus ad reuelandum eis diuina. * Et cla
ritas dei circūfulsit illos.] Non tantū exterius G
in corpore: sed etiam interius in mente. * Et ti=
muerunt timore magno.] Ex insolita visione.
* Et dixit illis angelus. Nolite timere.] Cui⁹
causa subditur: cum dicitur. * Ecce enim euā=
gelizo vobis gaudium magnum: quod erit om
ni populo.] Non solū iudeorum: sed etiam gen
tium. * Quia nat⁹ est nobis hodie saluator.]
Et dicit hodie: quia quamuis esset nox / erat ta
men pars diei naturalis. Uel aliter ⁊ meli⁹ (vt
videtur) quia nox illa ex claritate diuina predi
cta: fuit ita illumiata: ac si esset dies clarissima:
secundū quod fuerat predictū. p̄s. 138. b. Et nox
sicut dies illuminabitur. * Qui est christus do
minus in ciuitate Dauid.] Christus grece idez
est qđ vnctus latine. Antiquitus autem in vete
ri lege vngebantur tantum reges ⁊ pontifices.
Christus autem rex est ⁊ pontifex: et ideo bene
dicitur christus: idest vnctus: non vnctione hu=
mana sed diuina: quia in humanitate p̄ nobis
assumpta fuit vnctus a deo patre: immo a tota
trinitate plenitudine gratie: secundū quod di=
cit̄ p̄s. 44. b. Unxit te deus deus tuus oleo leti
cie pre cōsortibus tuis. Propter quod dicit̄ Jo=
han. 3. q̄ datus est ei spiritus nō ad mensuram:
scz aliorum hominum: sed secundū omnem ple
nitudinem: non solum sufficientie: sed etiam re
dundantie in omnes alios quantum ad sufficiē
tiam: secundū quod dicitur Johā. 1. b. Et de ple
nitudine eius omnes accepimus. * Et hoc vo H
bis signum.] Per hoc enim quod angelus de=
dit eis signum magne humilitatis ⁊ pauperta

tis: significatum fuit pastoribus/ q non venerat ad regnandum temporaliter: vt scribe iudeorum credebant christum venturum. Potest autem aliter dici/ q illud fuit proprium signum saluatoris nati. Ad cuius intellectum considerandū q illa: que fuerunt in veteri testamento: fuerunt figure noui: vt dicitur. 1. Cor. 10. In veteri autem testamēto duo saluatores iudeorū: imperfecti tamē: precesserant tanquam figure saluatoris perfecti Iesu xpi. Primus fuit Moyses: qui liberauit eos de seruitute egyptiaca. vt habetur Exo. 13. c. Secundus fuit Cyrus: qui liberauit eos de captiuitate babylonica. vt habetur. 1. Esdre. 1. Et vterque de nouo natus: fuit inuentus in magna paupertate. sicut patet de Moyse Exo. 2. quem inuenit filia Pharaonis positum in flumine in fiscella iuncea. Similiter de Cyro dicitur in ecclesiastica historia super Danielem/ q Astyages rex Medorū et Persarum vidit in somnis vitem nascentem de vtero filie sue/ totam Asiam occupātē: et a coniectoribus fuit sibi responsum/ q visio illa significabat ex ea puerum nasciturum: qui occuparet regnum medorum et persarum: propter quod timēs ne ipse vel filius suus per hoc regno priuaretur: dedit filiam suam militi pauperi: et cum hoc etiam cum filia sua facta fuisset pregnans: fecit tempus partus sui explorari: et puerum natum sibi apportari: quem tradidit cuidam militi: vt secreto interficeretur: qui compatiens puero/ ipsum nō interfecit: sed in quodam nemore puerum fortune dimisit: ad quē quedam canicula pastoris regis: que erat iuxta nemus/ frequēter veniebat et ipsum lactabat: et pastor predictus volens scire vbi canicula declinabat: inuenit puerum ita in paupertate iacētem: quem accepit et tradidit vxori sue nutriendum: et postea factus est rex persarum atque medorum ad liberationem iudeorum. Cum igitur figura et figuratum debeant habere correspōdentiam: et predicti duo: qui fuerunt figure xpi in maxima paupertate inuenti fuerunt in sua natiuitate: signum conueniens et correspondēs figure dedit angelus pastoribus de xpi nati inuentione/ dicens. * Inuenietis infantem pannis inuolutum: et positum in presepio.] Et credendum est q pastores hoc intellexerunt illuminati a deo. Consequenter ponit angelorum exultatio/ cum dicitur. * Et subito facta est cū angelo.] Qui tanquā principalis inter alios nuntiauerat christi natiuitatem. * Multitudo militie celestis.] Idest angelorum: qui nomine militie celestis designantur: quia pro salute hominum cū demonibus preliantur: secundum quod dicitur Apocal'. 12. b. Michael et angeli eius preliabantur cum dracone. etc. * Laudantium deum.] De christi natiuitate: eo q per ipsum sciebant deduci homines ad salutem: quam desiderant: et ruinam angelorum per hoc reparandā. * Et dicentium. Gloria in altissimis deo.] Que licet eius gloria vbique reluceat: maxime tamen in celo empyreo: vbi est angelorum et beatorum habitatio. * Et in terra pax hominibus bone voluntatis.] Idest hominibus bonis. Per bonitatem enim volūtatis dicitur homo simpliciter bonus: magis q per bonitatem aliarū potentiarū anime: quia volūtas mouet alias potentias ad actus suos: et ideo bonitas eius vel malicia in omnes alias potentias redundat: sicut influentia cause mouentis in motis ab ipsa. Malis autem hominibus non est pax: secūdum quod dicitur Esa. 48. d. Non est pax impijs/ dicit dominus. Ex hoc etiam verbo angeli patet/ q ista pax: que principaliter per prophetas predicta fuit/ futura in aduentu xpi: erat pax interior bone voluntatis: quia secundum quod dicitur Prouer. 21. c. Non contristabit iustum quicqd ei acciderit. Pax aūt temporalis: que fuit in aduētu xpi pacatis omnibus gentibus sub imperio romano: fuit figura huius pacis principaliter intente.

* Exijt edictum. etc.] Glosa. Beda. Augustus duodecim annis circa natiuitatem xpi in pace regnauit: vt etiam ad litteram completum videatur illud propheticum. Esa. 2. b. Conflabūt gladios suos in vomeres. etc. Pacatissimo autē tempore voluit christus nasci: quia pacem magnopere quesiuit et amauit: quia pacis amatores semper inuisit. Voluit etiam vt discipuli: quos ad predicādum missurus erat: quocunque vellēt secure transire possent: et ab imminentium seductionū feruore tremenda romani nominis vmbra protegerentur. Nasciturо domino describitur mundus: quia ille apparebat in carne: qui electos suos ascriberet in eternitate: in quo nomen Augusti vere impletur: qui suos augere sufficiens censoribus sue professionis nō pecunie: sed fidei oblatiōe signare precepit: quia dum professio secularis obtenditur: spiritualis impletur. Abolito autem censu synagoge vetusto: nouus census ecclesie paratur: qui tormenta non exigit/ sed aufert: qui non vno numismate: sed vna signatur fide. Quietissimum et pacatissimum erat regnum: quia vna descriptione totum mundum conclusit. Propterea census datus est/ vt sciret rex numerū hominū et magnitudinem. Hic primum iudea facta est stipendiaria romanis. * Vniuersus orbis.] Beda. Ambro. Multe gentes erant: quibus non imperabat Augustus: sed his verbis regnum Christi exprimitur: qui omnibus erat imperaturus: quis enim posset totius orbis professionem exigere: nisi qui totus

L orbis habeat imperium? * Prima.] Beda. Jam diuersis temporibus plerecꝫ partes terrarum leguntur descripte: sed hec est prima caruz: que totum orbem concluserūt: que professio est mentium: quia null⁹ excluditur. Uel certe nūc primum cepit/ quando Cyrinus a Cesare in syriam missus est: censor patrimoniorum futurus. * Syrie.] Syria in qua Judea est media: et quasi vmbilicus est totius terre. Census ergo primum in medio terre exigitur: vt inde postea vsqꝫ ad fines terre exigeretur ⁊ redderet. * Cyri

M no.] Ambro. Hystorico more scribēs/ vt seriem temporis designet: nomen presidis tanquam cōsulis: signi gratia huic libro ascribit. Nam si cōsules ascribuntur tabulis emptionis: quantomagis redemptori hominū debuit temp⁹ ascribi? Habemus ergo omnia: que in contractibus esse solent. Uocabulū summam potestatem gerentis: diem/ locum/ causam: testes etiam/ qui adhiberi solent. Hos quoqꝫ natiuitati sue ⁊ generationi Christus adhibuit: qui signarent euāgelium/ dicens Actuū. 1. a. Uos eritis mihi testes in hierusalem. ¶ Beda. Sicut imperante Augusto: ⁊ preside nte Cyrino: ibant singuli in suam ciuitatem vt profiterentur censum: sic modo imperante christo per doctores ecclesie presides profiteri debemus censum iusticie. Subeamus iugum/ quod leue est: veniamus ad requiem animarū: que est patria nostra. Et sicut Cesari soluebatur denarius: qui decem nūmos habebat: qui etiam nomine Cesaris intitulabat: sic offeramus regi nostro decalogū legis: in quo vultum nostri regis: idest agnitionem voluntatis eius inueniemus. Quem denariū quasi sacculo inclusum portamus in via: cum in occulta conscientie meditatione seruamus. Proferem⁹ autem cum regem in decore suo contuebimur: vel etiam proferimus cum ea: que in tenebris discimus: in lumine dicimus: ⁊ quod in aure au-

N dimus predicamus in tectis. * Nazareth.] Beda. Quotidie dominus in Nazareth concipitur: in Bethleem nascitur: cum aliquis flore verbi suscepto se domuz eterni panis operando efficit. Quasi in aluo virginis concipitur in corde credentis per fidem: generatur per baptisma. Quotidie dei genitrix ecclesia suū cōmitata doctorem de rota mundi in ciuitatem confessionis et laudis ascendens/ censum sue deuotionis regi eterno persoluit. Que quasi alij desponsata: sed ab alio fecundatur: dum ꝓposito sibi pontifici visibiliter iungitur: sed inuisibili spiritus virtute cumulatur. Unde Joseph auctus interpretatur: indicans ipso nomine ꝙ instantia loquētis magistri nihil valet nisi augmentuz superni iuuaminis/ vt audiatur/ acceperit. * Factū est autem.] Alibi concipi: alibi nasci dominus voluit: vt insidiantis Herodis furorem facili⁹ euaderet. Humilitas xp̄i commendatur: quia non solū incarnari: sed etiam illo tempore nasci voluit: quo mox natus censui Cesaris propter nostram liberationem subderet. * Pannis eū inuoluit.] Uilibus induit pannis: vt stolam immortalitatis reciperemus. Man⁹ ⁊ pedes stringuntur: vt manus nostre ad bene operandū: pedes in viam pacis dirigant. Paruulus factus/ vt nos perfecti simus. * Locus in diuersorio.] Diuersorium est locus inter duos muros/ duas ianuas habēs. Figurat ecclesiam inter paradisum ⁊ mundū. ¶ Beda. In diuersorio: vt in via nascitur. Qui ait Johan. 14. a. Ego sum via/ qua ad patriaz veritatis ⁊ vite veniam⁹. * Et pastores.] Beda. Nato summo pastore: pastores ab insidijs noctis gentiū greges more pecudum prius viuentes vigilando defendunt: ⁊ in aulam dei congregant. Quibus bene vigilantibus angelus apparet: ⁊ eos claritas circūfulget: quia illi pre ceteris sublimia videre merentur: ꝗ fidelib⁹ solicite presunt: super quos diuina gra-

O tia largius coruscat. * Et ecce angelus.] Bed. Et concipiendum: ⁊ conceptum: ⁊ natum dominum celi ciues testantur: vt ⁊ mortales sufficienter imbuant: ⁊ suum auctori seruitium impendant. * Circūfulsit.] Beda. Idest ex omni parte illorū fulsit: radios sui luminis aspersit: quod in tota veteris testamenti serie non inuenitur. Consonat autem/ qui ait Roma. 13. d. Nox precessit/ dies autem appropinquauit: ergo abijciamus opera tenebrarum: ⁊ induamur arma lucis. * Hodie.] Cum nox esset: non ait hac nocte: sed hodie: quia. s. gaudium venerat nunciare. Ubi tristia geruntur: noctis mentio solet fieri. Ut scandalum patiemini in me nocte ista. * Infantem pannis. ⁊c.] Beda. Crebris infantia saluatoris ⁊ angelorum testimonijs: ⁊ euāgelistarum est inculcata: vt mentibus nostris altius infigatur/ quid pro nobis sit fact⁹: in quo humilitas notatur: quia cū esset diues/ pauper pro nobis fact⁹ est: vt inopia sua nos ditaret. 2. Co-

P rinth. 8. d. * Multitudo militie. ⁊c.] Ambro. Bene angelorum nominatur exercitus/ qui sequebantur militie ducem: qui cōtra malignos spiritus ad tutelam nostram angelorum ordinat exercit⁹. ¶ Beda. Uno euangelizante multitudo consonam in laudem prorumpit: vt officium suuz deo impendat/ ⁊ nos instruat: vt quoties sacram eruditionem ex fratris ore audim⁹: deo laudes corde/ ore/ opere reddamus: q2 vero deus ⁊ homo nascitur: hominibus pax cū ipsis angelis deo canit gloria: ꝗ ab angelis ꝓ nostra redemptione gloriatur. * Et in terra pax. ⁊c.]

Qñ peccando eramꝰ a deo extranei: extraneos nos angeli deputabant. Sed quia cognouimꝰ regem nostrum: recognouerũt nos angeli ciues suos: et timet angelus adorari ab humana natura: quam in suo rege considerat. * Hominibus bone voluntatis.] Beda. Qui suscipiunt natum Christum: non his: qui audita eius natiuitate: sunt turbati: et eum persecuti. Unde Esa. 48. d. Non est pax impijs (dicit dominus)
Q Moralr * Ascendit autem Joseph. ⁊c.] Lyra. Moraliter. Per Mariam ecclesia designatur: et per Joseph sponsum eius/episcopus: ꝓpter quod anulum habet sicut sponsus. et sicut Maria fecundata fuit: non tamen a Joseph sponso: sed a spiritusancto: sic et ecclesia fecunditatem gratie habet a deo. Ascendunt autem in Bethleem ciuitatem suam: scilicet celestem. Bethleem eñi domus panis interpretatur: et in celesti ciuitate panis viuus in propria specie degustatur: et profitentur omnium imperatori se seruire. * Et peperit filium. ⁊c.] Ecclesia vero filium parit in qualibet bona persona: quando bonum prius conceptum producit ad effectum: et pannis inuoluit: quando ab humanis laudibus hoc abscondit: et in presepio reclinat: quando ex opere bono nõ eleuatur: sed se magis humiliat. * Et pastores erant. ⁊c.] Hi sunt boni prelati et curati: qui vigilant super propriam vitam/ ne delinquant: et custodiunt vigilias noctis sup gregem suum: ne luporum infernalium morsibus pereant: et iuxta illos stat angelus ad eorum custodiam: et claritas dei circumfulget illos ad suam et subditorum directionem: et timent timore filiali: propter quod eis dicitur. * Natus est nobis saluator.] Qui timentibus deum spiri-
R tualiter nascitur per gratie sue influxum. Malachie. 4. a. Orietur vobis timentibus nomen meum sol iusticie. * Et subito. ⁊c.] Beđ. Uno angelo euangelizante natum in carne deum: mox multitudo militie celestis in laudem prorumpit creatoris: vt et Christo deuotionem impendãt: et suo nos instruant exemplo/ quotiens aliquis fratrum sacre eruditionis verbum insonuerit: vel ipsi: que pietatis sunt: ad mentem reduxerimus: deo statim laudes/ corde/ ore opere reddamꝰ. ☞ Sequit̃ post hanc litterã euangelij istius. * Et factum est/ vt discesserunt ab eis angeli in celum: pastores loquebantur. ⁊c.] ☞ Quere infra Annotamento proximo. ser-
S monis Misse lucis.
Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis sermonis Joseph. sub themate. * Ascendit Joseph. ⁊c.] vt supra C. ¶ Uel de Annotamentis sermonis Angelorum. incipiẽtibus Folio. 76. sub themate. * Et subito facta est cum angelo. ⁊c.] Littera. J. vel. * Ecce angelus. ⁊c.] F. ¶ Uel de Annotamentis sermonis Pacis. incipientibus folio. 177. sub themate. * Et in terra pax. ⁊c.] Littera. J. ¶ Uel de Annotamentis sermonis Conceptiõis virginis. secũdo Tomo. sub themate. * Ascendit Joseph de ciuitate Nazareth.] Littera. N. ¶ Uel de Annotamentis sermõis Epiphanie. in hoc Tomo. sub verbo. * Factum est autem. ⁊c..] N. ¶ Uel de Annotamentis sermonis Prelatorum. incipiẽtibus folio. 90. sub themate. * Et pastores erãt. ⁊c.] Q. ¶ Sed potius de Annotamẽtis sermonis Natiuitatis Christi in hoc ser. sub themate. * Natus est nobis hodie. ⁊c.] Littera. G.

Misse lucis sermõis anno.

Ex quinta parte Biblie.

PAstores loquebant̃ ad inuicem. ⁊c.] ☞ In supioribꝰ describit̃ angelorum cantus exultantiũ in natiuitate saluatoris: ideo quere supra precedenti Anno. Misse de gallicãtu. ¶ Lyra. Hic consequenter describit̃ pastoꝝ deuotio: quia statim post visionem angeloꝝ/ dimisso grege/ iuerunt ad videndum pueꝝ natũ: et hoc est quod hic dicitur. * Pastores loquebantur ad inuicem/ dicentes. Transeamꝰ vsq; Bethleem: et videamus hoc verbũ.] Idest puerum natum per verba angeli nobis significatũ. * Quod factũ est: quod fecit dñs et ostendit nobis. Et venerunt festinantes.] Ex desiderio videndi Christum principaliter: et secundario/ vt citius redirent ad gregem: quẽ sine custodia dimiserant. * Et inuenerũt Mariam et Joseph: et infantem positũ in presepio.] Sicut angelus eis dixerat. * Uidentes autem cognouerũt de verbo: quod dictũ erat illis de puero hoc.] Qr non solum fuerunt illuminati exterius: sed etiã interiꝰ de cognitione verbi incarnati. * Et oẽs qui audierunt/ mirati sunt.] Et materia admirationis subditur/ cũ dicitur. * Et de his: que dicta erant a pastoribus ad ipsos.] Et accipitur hic/ et: pro idest. * Maria autem conseruabat omnia verba hec/ conferens in corde suo.] Qr prudenter attendebat quomodo prophetie implebant̃ in puero nato: et ista collatio erat ei valde delectabilis: et toti ecclesie valde vtilis: qr fm quod dicit Hieronymus in sermone de Assumptione beate virginis. Ipsa post ascensionẽ filij sui remansit in terris ad tempus cum aplis: vt eos pleniꝰ instrueret de verbo incarnato: de quo erat plenius edocta per spiritumsanctum: ⁊ oia familiarius viderat et tractauerat: ꝓpter quod

melius exprimere poterat: fm quod dicit Hiero
nymus. Quod melius nouimus/ melius et ꝑ
C ferimus. * Et reuersi sunt pastores.] Redeun=
do ad gregem suum. * Glorificātes et laudan=
tes deum.] De beneficio toti mundo collato ge
neraliter: et eis ostēso specialiter. Ideo subditur.
* In omnibus que audierant et viderāt: sicut
D dictum est ad illos.
Moralr * Pastores loquebantur ad inuicem.] Mo=
raliter. Nam de reuelatiōibus angelicis loqui
debent pastores ecclesie: que continentur in sa=
cra scriptura: propter quod subdit. * Transea
mus vsq₃ Bethleem.] Que domus panis in=
terpretatur: ideo per eam sacra scriptura signifi
catur: nam in ea dei verba: que sunt panes vite:
continētur: et sic in Bethleem transire: est sacrā
F scripturam diligenter studere. * Et videamus
ꝛc.] Nam in ea videtur verbum caro factum.
* Et venerunt festinantes.] Idest cum deside=
rio studendi. * Et inuenerunt Mariam et Jo
seph.] Per mariam: que interpretat̄ amarum
mare: significat̄ amaritudo penitentie. Per Jo
seph: q̄ interpretat̄ accrescens: significat̄ augmē
tum virtutis et gratie: ꝛ ad hec duo inducit stu=
dium sacre scripture. * Et infantem positū in
presepio.] Quod est maximū mirabile. Cū di=
cat Hiere. 23. e. Celum et terram ego impleo. *
Et omnes qui audierunt. ꝛc.] Pastores eñ ec
clesie ꝛ doctores debent alijs cōmunicare: que di
dicerunt ab angelis: idest per studium sacre scri
G pture per sanctos angelos reuelate. * Et reuer=
si sunt. ꝛc.] Nam doctores ecclesie post alioꝝ do
ctrinā debent ad ꝯsiderandum ꝓpriā ꝯscientiā
H reuerti: et laudare bonitatē dei.
Glosa. * Pastores loquebant̄. ꝛc.] Glosa. Amb. Nō
sit vilis ꝑsona pastoꝝ: q₃ quo vilior ad pruden=
tiā: eo p̄ciosior ad fidē. A pastorib⁹ fidē Maria
colligit: a pastorib⁹ populus ad dei reuerentiā
ꝯgregat̄. Mirati sunt eñ de his: que dicebātur
a pastorib⁹ ad illos. * Trāseam⁹. Moral̄. Sic
nos abiectis carnalib⁹ ꝯcupiscentijs: cogitatiōe
et desiderio mētis in supnā domū viui panis de
bem⁹ trāsire: illū amādo: q̄ ꝓ nobis caro fact⁹ ē:
vt ad ei⁹ visionē ꝑueniam⁹. * Et venerūt festi=
nantes.] Bed. Non cū desidia xp̄i q̄renda est p̄
sentia: iō pastores sine mora iueniūt: q₃ nō ficta
fide currūt videre q̄ audierāt. Hoꝝ exēplū pasto
res eccl'ie: imo cūcti fideles imitari debēt: vt fide
et v̄tute ꝑficiāt: ꝛ celesti oraculo erecti/ p̄cedētiū
patrū vitā: in q̄ panis vite semp et seruat̄ ꝛ refi=
cit: q̄si Bethleem portas ꝯtēplādo subeāt. Ibi ca
tholice ecclesie pulchritudinem q̄si Mariā: ꝛ do
ctoꝝ cetū q̄si Joseph: ꝛ humilē mediatorē aduē
tū scripture paginis isertū/ q̄si in p̄sepio iueniēt.
I * Videntes aūt] Visio dei/ cognitio dei ē: ꝛ hec
est sola vita hoīm: vt cognoscāt veꝝ patrē: ꝛ quē
misit Jesum xp̄m esse vnū deum. Johan. 17. a.
* Mirati sunt.] Mirant̄ ꝛ de mysterio incar=
natiōis: ꝛ de tanta pastoꝝ attestatiōe: q̄ fingere
audita nescirent: sed simplici facundia vera pre
dicarēt. Sic dn̄s non rectores: sed piscatores ad
euangelizandū destinauit. Sic ꝛ in veteri testa.
sue dispensationis nuntios pastores ordinauit.
Ideo non est paruipendēda pastoꝝ attestatio.
* Maria autem. ꝛc.] Ambrosius. Maria nō
minus ore pudica q̄₃ corpore secreta/ que noue=
rat nulli diuulgat: sed tacito corde seruās con=
gruum tempus: quo hec deus vulgari velit/ re=
uerenter expectat: conferens ea: que viderat cir=
ca se acta: ꝛ que legerat in scripturis agenda. Ei
dictum erat ab angelo. Ecce concipies ꝛ paries
filium. Luce. 1. Predixit Esaias septimo capi=
tulo. Ecce virgo concipiet. ꝛc. Videbat se de stir
pe Dauid ortam: in Nazareth de spiritusancto
cōcepisse: in Bethleem peperisse. Quorum om
nium testimonia in diuersis prophetis legerat.
Comparat ergo verba prophetarum factis: ꝛ in
omnibus habet argumenta fidei. Si Maria a
pastoribus discit: debemus a sacerdotibus disce
re. Si Maria ante Apostoli preceptū tacet: de=
bemus post Apostoli preceptum magis doceri
q̄₃ docere. * Et reuersi sunt pastores.] Beda. K
Sic spirituales pastores/ modo dormientibus
alijs contemplando celestia subuehūtur: modo
castra fidelium lustrant. Et probitatis exempla
querendo circumeunt: modo ad publicum pa=
storalis officij redeunt docendo: vt quod in pri=
uato gustauerunt: alijs predicando eructent.
* Sicut dictum est.] Beda. Et in hoc glorifi=
cant: ꝙ non aliter inueniunt q̄₃ dictum erat: vel
sicut dictum est ad illos ab angelis: referūt lau=
des ꝛ gloriam deo: nō ꝙ angeli imperassent lau
dare: sed ipsi laudando offerebant formam de=
uotionis sue/ cum dicunt. Gloria in altissimis
deo: et in terra pax hominibus bone volūtatis.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis L
sermo. Natiuitatis xp̄i: incipientibus folio. 19. Auctor
¶ Vel Incarnatiōis. Fo. 2. sub the. * Videa=
m⁹ hoc verbū. ꝛc.] vt. s. A. ¶ Vel de annot. ser.
Gn̄alis Marie. Fo. 72. sub the. * Maria aūt
cōseruabat. ꝛc.] B. ¶ Vel de annota. ser. Ora=
tionis. Fo. 180. sub the. * Glorificātes ꝛ laudā
tes. ꝛc.] C. ¶ Vel de anno. ser. Religiosoꝝ. Fo.
136. sub th̄. * Transeam⁹ vsq₃ Bethleē. ꝛc.] H.
¶ Vel de annot. ser. oīm sanctoꝝ. sub the. * Vi
dētes aūt. ꝛc.] I. ¶ Vel de annot. ser. Angeloꝝ.
Fo. 76. sub the. * Sicut dictū est ad illos.] K.

Ex quinta parte Biblie.

C I. Joh. I. A

N principio erat verbū.] Lyra. Hic Johānes diuinitatem Christi per rationem (quantum possibile est) probat. Ad cuius euidentiam cōsiderandum/ quod vtitur hic nomine verbi: quod non inuenitur nisi in creatura intellectuali: que est ad imaginem dei facta: et ideo efficacius ducit in cognitionem creatoris: q̄ cetere creature. Et ideo ad intellectum dicendorum aliqua sunt hic premittenda. Primum est: qualiter verbum in nobis inuenitur. Secūdum: qualiter in deo ponitur. Tertium: qualiter proprietas filiationis in verbo diuino reperitur: quia beatus Johannes loquitur de filio dei sub nomine verbi. Circa primum sciendum/ quod vox significatiua dicitur verbum: sed hoc est tantummodo large et denoīatiue: inquantū significat interioris mentis ꝯceptū: sicut vrina dicitur sana: inquātum est sanitatis indicatiua: et ideo sicut proprie dicitur sanitas: quod per vrinam designatur: ita illud proprie dicitur verbum: quod per vocem significatur: hoc autem est interior mentis conceptus: secundum quod dicit philosophus. I. Perihermenias. Voces sunt note: idest signa earū passionum: que sunt in anima: et ideo conceptꝰ mentis interior/ etiam antequam per vocem designetur/ ꝓprie verbum dicitur: et hoc est quod dicit Augustinꝰ. 15. de trinitate. Quisquis potest intelligere verbum: non solum antequam sonet: verum etiam antequam sonorum eius imagines cogitatione inuoluātur: potest videre aliquam illius verbi similitudinem. De quo dicitur. * In principio erat verbū.] Aduertendum tamen quod in nobis est duplex interior mentis conceptus. Unus informis et imperfectus. Alius formatus et perfectus. Cuius ratio est: quia cognitio nostra procedit de imperfecto ad perfectum. Et ideo de re primo habemus conceptum confusum et imperfectum (vt habet primo physicorum.) talis conceptus non dicitur ꝓprie verbum: sed cogitatio. Procedendo autem peruenimus ad habendum conceptum perfectum et determinatum: qui a philosophis vocatur diffinitio: a sanctis autem dicitur proprie verbum. Et hoc est quod dicit Augustinus nono de trinitate. Diffinitio temperantiam: et hoc est verbum eius. Et sic patet primum: scilicet quid sit verbū in nobis. Circa secundum considerandum/ q̄ deus est intellectualis nature: vt ab omnibus tā sanctis: quam philosophis supponitur: tanquā manifestum: et ideo in ipso ponitur verbum: nō tamen ad similitudinem verbi large dicti: quod est ipsa vox significatiua: vel conceptus rei imperfectus: quia in deo nihil est sensibile: nec etiam imperfectum: et propter hoc vox significatiua: que sensibilis est: et ipsa cogitatio: que licet sit intellectualis: tamen quia imperfectionē implicat: non habet ibi locum: sed ibi ponitur verbum/ inquantum importat conceptum rei perfectum: quia deus vnico actu intelligēdi seipm et omnia alia concipit perfecte. ex quo patet differentia verbi nostri ad verbum diuinum: quia verbum nostrum in mēte multiplicatur. Quot sunt ibi conceptus perfecti vel formati: tot sunt ibi verba: in deo autem verbum vnicum: quia nō potest ibi esse nisi vnicus conceptꝰ perfectissimus. Item verbum in nobis est accidens et qd transiens: quia non semper actu intelligimus: sed in deo idem est: quod substantia diuina: q̄a non patitur admixtionem alicuius accidentis seu cuiuscunque nature extranee. Est etiam verbum semper actu permanens et eternum: et sic patet aliqualiter secundum: scilicet qualiter in diuinis ponatur verbum. Circa tertium sciendum/ quod de ratione filiationis proprie dicte est/ quod ibi sit processus viuentis a viuente secundum rationem similitudinis in identitate nature (saltem specifica) vel in propinquo genere. Quod patet: quia in rebꝰ inanimatis q̄uis vnum procedat ab alio: sicut ignis ab igne: nō tamen ignis productus ab alio igne dicitur eiꝰ filius. Similiter si res non viua procedit a viuente: nō inuenitur ibi ratio filiationis: sicut artificiatum procedit ab artifice: non tamen dicit eius filius: et ideo requiritur (sicut dictum est) processus viuentis a viuente. Item hoc non sufficit/ nisi sit processus secundum similitudinem nature: quia pediculus procedens ab homine/ non dicitur eius filius: sed ille: qui procedit ab eo similis in specie. Aduertēdum tamen/ quod non est de perfecta ratione filiationis/ quod natura specifica in patre et filio numero distinguatur: sed hoc contingit ex imperfectione illius nature: que propter sui limitationem in pluribus suppositis non potest esse vna numero existens. Si igit in diuinis ponat verbū distinctū ꝑsonaliter a ꝑncipio: a quo ꝓcedit: sicut veritas rei se habet: ꝯseq̄nter oportet dicere/ q̄ in ipō ꝑfecte inueniat ratio filiatiōis: qr deꝰ nō solū est viuēs: sed vita ꝑ essentiā: et ideo vbū in diuinis necessario ꝓcedit sicut viuēs a viuente: et in identitate nature: nō solū specifica: sed numerali: et ꝓcedit etiā sm rationē similitudinis: qr de rōne vbi est/ q̄ sit perfecta similitudo illius: cuius est verbum: et ideo verbum in diuinis: et filius/ idem sunt per omnem modum. Propter quod dicit Augustinus. 6. de trinitate. Verbum solus filius accipitur: et eo dicitur verbum: quo filius. His

prelibatis/procedendum est ad declarationem prime conclusionis: quam inducit Johannes ad probādum eternam filij generationem. Nec debet aliquis admirari/quod tantum in istis steti: quia verba beati Johannis continent sententiam maximam: immo nobis incomprehensibilem: ideo non potest paucis verbis etiā modicum declarari. In ratione autem ista beatus Johannes supponit vnum: quod ab omnibus supponitur tanquam manifestuz: scilicet quod deus sit principium simpliciter primum: et per consequens quod sit intellectualis nature: aliter non haberet noticiam sui et aliorum: quod est inconueniens maximum: et ideo quicquid est perfectionis in natura intellectuali: totum cōpetit ei: modo tamen superexcellenti. In natura autem intellectuali perfectionis est: quod ibi sit verbum: quia hoc competit ei: inquātum est in actu pfecto: vt patet per predicta: ergo in ipso deo proprie et perfecte est verbum. Verbum autem de sua ratione dicit/quid procedens ab eo: cuius est verbum: sicut conceptus a concipiente. Cum igitur verbum et filius idem sint: sequitur/quod ibi sit generatio filij a patre: ex quo est ibi pcessus verbi a dicente. Huius rationis Johannes tantūmodo ponit conclusionem: omittens istam deductionem: sicut frequenter faciunt philosophi: tangendo solummodo vnā propositionem sue rationis: et hoc modo dicit Johannes. * In principio erat verbum.] Idest in ipso deo: qui ab omnibus supponitur primū principiū: necessario est vbū pprie dictū: vt patet p pdicta. Cōseqnter pbat patris et filij psonalem distinctionem. Ad cuius intellectum sciendum/quod persona est intellectualis nature incommunicabilis existentia: vel potius subsistentia. Verbum autem in diuinis non potest esse accidens: vt patet ex predictis: et ideo oportet ꝙ sit qd subsistēs in diuina natura. Est etiā incommunicabile: quia nec intellectus/nec natura capit quod procedens sit idem per omnem moduz cum eo: a quo procedit: et ideo quia verbum in diuinis procedit per actum realem: oportet qd inter ipsum et principium: a quo procedit: sit distinctio realis per proprietates suas alteri incommunicabiles. Et ideo cum vtrumque sit subsistens incōmunicabile in natura diuina: q̄ est in supremo intellectualitatis: sequitur ꝙ intē verbum et principium: a quo est verbum: sit distinctio personalis: et hoc est quod breuiter tangit Johannes/dicens. * Et verbum erat apud deum] Nulla enim res dicitur pprie esse apud semetipsam: sicut nec aliquis est in seipso (vt dicitur quarto Physicorum.) et ideo inter verbum et principium: apud quod est verbum: scilicet patrez: est personalis distinctio. Non enim verbum dei procedit a patre per actionem transeuntem extra: sed manentem intra: et ideo verbum manet intra illud: cuius est verbum: tamē ab eo distinctum: que distinctio personalis est: vt patet per predicta. Consequenter probat patris et filij consubstantialitatem. Verbum enim diuinum est quid subsistens in natura diuina: vt predictum est. Natura autem diuina non est multiplicabilis: quia nullo modo potest esse nisi in vna et simplicissima: ⁊ ideo oportet/quod verbum et principiū: a quo est verbum: sint idez penitus in natura: quamuis distinguantur (vt predictum est) in persona. Et hoc est quod dicit Johannes. * Et deus erat verbum] Ita quod li deus/ponatur a parte predicati: dicendo sic: verbum est deus. Nomina enim et verba transposita idem significāt. Quasi dicat Johannes. Quamuis verbum sit apud deum: non tamen est aliquid extranee nature: sicut est verbum nostrū: sed est nature diuine: que indiuisibilis est: ideo est eadē omnino in ipso et in patre. Cōseqnter declaratur quartum: scilicet coeternitas patris et filij. Quod enim procedens sit posterius duratione eo: a quo procedit: hoc cōtingit multipliciter. Vno modo: quia producens non habet a principio sue durationis potentiam productiuam perfectā: sicut homo a principio pueritie non habet potentiam generādi perfectam: et ideo eius filius necessario posterior est duratione. Alio modo contingit propter modum pducendi: quia quando aliquid producitur per motum: qui motus est in tempore: oportz quod productum sit posterius producente/duratione: quia productum primo habet esse in illo instanti: in quo terminat ille motus. Tertio modo contingit hoc/quando aliquid producitur libere/et non de necessitate nature: qz tale agēs potest expectare ad producendum suum effectum: sicut creature producuntur a deo: cuius potentia est perfectissima: et sine transmutatione et motu: tamen non sunt ei coeterne: quia si ab eterno potuit producere creaturam (vt dicūt aliqui) tamen noluit. Nullo autem istorū modorum potest poni in diuinis: quod filius/siue verbum: quod idem est: (vt patet per predicta) sit posterior patre: quia in diuinis nulla potest esse potentia productiua imperfecta: vt de se patet: nec verbum in diuinis procedit per mutationem et motum: quia in diuinis non habent locum: secundum quod dicit beatus Jacobus. Apud quem non est transmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Item filius procedit a patre de necessitate nature: quia deus necessario intelligit se: et sic relinquitur/quod filius

sit equalis patri in duratione. Et hoc est quod breuiter dicit beatus Johannes. * Hoc erat in principio apud deum.] Hoc scilicet verbum: de quo locutus fuerat: erat apud deum a principio eternitatis. Et sic patet quartum: quod de verbo dei fuerat supra positum. Postquā euangelista declarauit ipsius verbi esse seu generari. Consequenter declarat suum agere / seu operari: dicens. * Omnia per ipsum facta sunt.] Et primo declarat hoc quantū ad omnes creaturas in generali. Secundo quantum ad homines in speciali: ibi. Et vita erat lux hominum. Quantum ad primum ostendit / ꝙ actus producendi ipsius verbi se extendit ad omnē creaturam in generali: quia creature producuntur a deo: sicut artificiata per artificem: Sapiē. 7. c. Omnium est enim artifex. ⁊c̄. Cū deus sit agēs per intellectum. Quod autem ꝓducitur per artem seu per intellectum / producitur per conceptū artis seu intellectus: sicut domus in re extra producitur a domo: que est in anima. 7. Metaphysice. Verbum autem in diuinis idem est: qd̄ conceptus intellect⁹ diuini: ergo omnia per ipm̄ producta sunt. Et hoc est quod dicit Johānes. Omnia per ipsum facta sunt. Et quia posset aliquis credere / ꝙ hoc signum / omnia: distribueret solum ꝓ creaturis corporalibus: eo quod in principio Genesis: vbi agitur de prima reꝝ productione: non fit mentio nisi de corporalib⁹ creaturis. ideo ad hoc excludendum additur. * Et sine ipso factum est nihil.] Quia etiam spirituales creature sunt a deo / sicut ab efficiente. (☞ Et cetera quere ibi.) Ostēso ꝙ verbum sit causa productiua rerum: consequenter ostenditur per quem modum sit causa earum. Ad cui⁹ intellectum sciendum / quod secundum Philosophū. 2. de Anima: quattuor sunt gradus vite seu viuentium. Vegetatiuum: sensitiuū: motiuum secundum locum: et intellectiuū. Et inter istos gradus intellectiuū tenet summum locum. Et ideo ea: que sunt in aliquo secundum modum intelligibilem / sunt in eo secunduꝫ modum vitalem. Creature autē preexistunt in verbo: sicut in conceptu artis vel intellectus: vt patet ex predictis: et per consequens sunt in eo per modum vite intellectiue: quia intelligere verbi: est suum esse et suum viuere: et hoc est quod dicitur. * Quod factum est in ipso vita erat.] Quia quod factum est in re extra: prius erat in verbo per ideam: que idem est quod essentia diuina et vita. Et sic patet modus: per quem creature procedunt a verbo: videlicet sicut artificiata ab artifice vel ab arte. Propter qd̄ dicit Boetius tertio libro de consolatione. Tu cuncta superno Ducis ab exemplo: pulchrum pulcherrimus ipse Mundū mente gerens: similiqꝫ imagine formans. Alio modo exponit̄ hoc inquantum creature preexistūt in voluntate verbi. Ad cuius intellectū sciendum / ꝙ secundum Philosophum. 1. de Anima: illa dicuntur viuentia: que mouent seipsa: hoc autem maxime competit voluntati: que mouet alias potentias ad agēdum. Et ideo ea: que sunt in voluntate verbi: dicuntur vita in ipso: sic autem est de creaturis inquantum dependent a voluntate dei. Et sic exponitur illud. Quod factū est. ⁊c̄. quia iste creature ante q̄ꝫ fierent: erant in voluntate verbi: ad producendū eas vel non ꝓducendum: et sic patet modus: per quem est causa productiua creaturarum: quia producit eas omnino libere: per quod excluditur error aliquorum philosophorum dicentium ipsum deum eas de necessitate producere: quod patet falsum: quia voluntas non vult aliquid de necessitate: nisi illud bonū: ad quod habet necessariam habitudinem. Voluntas autem diuina: cum sit infinita: non habet necessariam beatitudinem: nisi ad bonū infinitum: et nihil vult de necessitate / nisi bonū proprium: et ideo nullam creaturam vult de necessitate: sed tantū contingenter et libere: et sic eam producit. Fili⁹ autem siue verbum in diuinis / aliter procedit a patre: scilicet naturali necessitate. Ostenso qualiter verbum se habet ad omnes creaturas in generali: consequenter ostenditur: qualiter se habet ad hoīes in speciali. Ad cuius intellectum sciendum: ꝙ animalia: que sunt infra homines: habent aliqualem rerum sensibilium cognitionem: sicut asinus cognoscit stabulum suum et pabulum: et dominum proprium: et de similibus est simile iudicium: sed sola creatura intellectualis potest attingere ad cognoscēdum ipsum deum. Eo enim ipso quod facta est ad imaginem dei: est capax ipsius per cognitionem et amorem: vt dicit Augustinus. 14. de trinitate. Veruntamen cognitio dei et amor possunt dupliciter accipi. Uno modo pro cognitione et amore: qui possunt haberi ex naturalibus. Alio modo de cognitione ⁊ amore supernaturali. Et secundum hoc littera ista potest dupliciter exponi: scilicet de cognitione naturali: et supernaturali. Primo igitur exponitur de cognitione naturali: sicut enim patet ex predictis: omnes creature sunt per verbum producte: veruntamen humana natura excellentior est in cognitione: inquantum virtute intellectus potest ad dei cognitionem attingere: effectus in ipsum reducendo: per quē modum philosophi habuerunt cognitionē de deo. Ōis autē cognitio fit in aliquo lumine: et ideo natura humana sup alias creaturas inferiores est a verbo specialiter

illustrata: vt patet ex predictis: et hoc est qđ dici
tur. * Et vita.] Idest ipsum verbum: quod est
vita: vt patet ex p̃dictis. * Erat lux hoim.] In
quantũ attingit per naturam sibi datã a verbo/
ad altiorẽ cognitionis gradum. Subdit autem
modum: dicens. * Et lux in tenebris lucet.] Li
cet enim ipsum verbum: qđ est lux per essentiaʒ:
non posset esse forma intellectus nostri: tñ intelle
ctus agens: qui est potentia anime: est quedam
lux deriuata a diuina luce: et ideo per ipsum po
test homo ad diuina cognoscenda quodãmodo
attingere: fm qđ dicitur p̃s. 4. b. Multi dicunt:
quis ostendit nobis bona? Respondet. Signa=
tum est sup nos lumen vultus tui dñe. Q. d. in
lumine intellectus agẽtis imp̃sso a te aiabꝫ hu=
manis: potest haberi cognitio tue bonitatis. Et
hoc modo lux diuina in tenebris lucet/ inquan
tum natura humana de se est q̃dam tenebra: qꝛ
ex se lumen nõ habet: sed a verbo illustrať: eo ꝙ
luce ab ipso deriuata modo predicto informať.
Verũtñ qꝛ talis cognitio dei: que habeť ex na=
turalibus/ est defectiua: ideo sequiť. * Et tene=
bre eam non cõprehẽderũt.] Quia lux diuina
siue verbum: qđ idem est: cognitione naturali ꝑ
essentiã non videť: qꝛ talis cognitio est tantũmo
do per effectus: qui nõ adequant virtutẽ prime
cause: sed in infinitũ distant ab ea. Ideo per ta=
lem cognitionẽ non potest videri diuina essen=
tia. Alio modo exponiť littera de cognitione su
pernaturali. Homo enĩ ad quendam finẽ super
naturalem ordinať: qꝛ excedit lumen naturalis
rationis: fm quod dicit Apl's. 1. Cor. 2. b. Ocu
lus non vidit: et auris nõ audiuit: nec in cor ho
minis ascendit: que preparasti diligentibus te.
Ad finem enim incognitũ non potest homo mo
ueri: quia incognita nõ possumus diligere: fm
Augustinũ. et ideo homo ad finem suum con=
sequendum indiget necessario illustratione su=
pernaturali: vt in finem vltimũ dirigatur. Deꝰ
autem paratus est hanc illustrationem homini
bus dare: qꝛ natura non deficit in necessarijs: vt
dř. 3. de Anima. Et si hoc verum est de natura
naturata: multo fortius verũ est de auctore ipsi
us nature: qui est natura naturans. Et ideo si
homo faciat quod in se est: conuertendo se ad de
um per cognitionem et amorem (prout potest ex
naturalibus haberi) deus supplet residuũ: ad=
dendo nature perfectioneʒ gratie: illustrans eũ
supernaturali illustratione. et hoc est quod di=
citur. Et vita erat lux hominum. Idest ipsum
verbum non deficit illustrando homines per
B gratiam in cognitione supernaturaliuʒ. Et lux
in tenebris lucet. Idest in peccatoribus: quia
verbum (quantũ est in se) illustrat eos luce gra=
tie. Sed quia sunt tenebrosi: hoc est quia se sub=
trahunt ab influentia diuine lucis siue verbi.
Et ideo sequitur. Et tenebre eam non compre=
henderunt. Quia peccatores hanc lucem non
consequũtur: non propter defectum lucis: vt di=
ctum est: sed propter ꝓprium defectum. Postq̃
euangelista descripsit seu declarauit eternã ver=
bi dei emanationem et ipsius operationem: con
sequenter declarat eius temporalem incarnatio
nem. Et diuiditur in duas partes: quia primo
agitur de missione precursoris. Secundo de ad
uentu redemptoris. Prima in duas partes: q̃a
primo ponitur commendatio precursoris. Se=
cundo tollitur occasio erroris: vbi dicitur. Non
erat ille lux. Circa primum commendatio pre=
cursoris ex quattuor describitur. Primo ex con
ditione naturali: cum dicitur. * Fuit homo.]
Idest viuens vita hominis fm dictamen recte
rationis. Et rationabiliter precursor saluatoris
fuit homo/ et non angelus: quia sapientia diui
na disponit omnia suauiter: vt dicitur Sapiẽn.
8. a. Quia facit omnia secundum modum con
uenientem et decentem/ mouendo quamlibet
rem fm quod nata est moueri. Hoies autẽ (cõ=
muniter loquendo) magis apti sunt recipere do
ctrinã hois/ q̃ angeli: tũ ꝓpter silitudinẽ natu
re: tũ propter consuetudinẽ locutionis et vite: q̃
requiruntur inter discipulum et doctorem. Si
autem aliqui doceantur conuenientius ab an=
gelis: hoc est verum de excellentibus viris et a
communi vita hominum segregatis. Aduen=
tus autem redemptoris annũciandus erat omi
bus cõmuniter: nõ solum excellentibus: et ideo
precursor aduentum Christi prenuncians ma=
gis idonee fuit homo/ q̃ angelus. Verũtamen
licet Johannes fuerit homo ex conditione na=
turali: fuit tamen angelus ab officio et purita=
te virginali: secũdum quod dicit saluator Mat
thei vndecimo. b. Hic est: de quo scriptũ est: sci=
licet Malachie. 3. a. Ecce ego mitto angelũ me=
um. &c. Secundo describitur Johannis com=
mendatio ex diuina auctoritate: cum subditur.
* Missus a deo.] Quia non venit proprio ca
pite. De hac missione Johannis dicunt aliqui:
ꝙ fuit tantum per internam inspirationem: sed
melius videtur/ quod cum hoc fuerit per expres
sam dei missionem ⁊ exteriorem apparitionem:
quia ad ea: que sunt multum ardua: solent pro
phete sic mitti: vt patet ex decursu veteris testa=
mẽti. Mysteriũ autem Christi inter omnia fuit
maximum: quia ad ipsum fuit ordinatũ totuʒ
vetus testamentũ: vt declaraui diffuse super epi
stolam ad Hebreos: et ideo non est verisimile/
quin Johannes fuerit ad hoc missus ꝑ expres=
sam missionem dei: et apparitionẽ exteriorem:
licet modus huius apparitiõis nõ sit scriptus.

Multa enim facta sunt circa misteriū christi: q̄ non sunt scripta: vt habetur in fine huius euangelij. Hoc idem videtur innuere quod ipse Johānes dixit (vt habetur infra eodem Joh. cap.) Qui misit me baptizare i aqua: ille mihi dixit. Super quem videris spiritū descendentem. &c. Tertio describitur cōmendatio Johānis ex nomine: cum dicit. * Cui nomen erat Johānes.] Istud nomen fuit sibi impositū / non ex humana dispositione: sed diuina preordinatiōe: vt habetur Luce. i. et ideo respondebat ꝓprietati interne. s. plenitudini gratie. Johannes enim interpretatur: in quo gratia: et ideo fuit idone⁹ ad precurrendum ante illū: qui est auctor gratie: s̄m quod dicit Luce. i. Gratia et veritas per Jesum x̄pm facta est. Simile inuenit in veteri testamento: q̄ Abraham / Isaac et israel sic nominati sunt ex diuina ordinatiōe: ad designand*ū* eoꝝ ꝓprietatē. Quarto describit eius cōmēdatio ex officij nobilitate: cū subdit. * Hic venit in testimoniū / vt testimoniū perhiberet de lumine.] Idest de filio dei in mundo veniente. Hoc autem testimoniū perhibuit predicando ei⁹ excellentiā (vt habet in hoc cap.) Ipse est: qui post me venturus est: cuius nō sum dignus vt soluā corrigiā calciamēti eius. Similiter testimoniū perhibuit baptizando in aqua: vt per hoc designaret illum: qui erat venturus baptizare in spiritusancto: ꝓpter quod forma baptismi Johannis erat in noīe venturi: vt habet Actuū. 19. Sicut eñ ꝓphete antiquitus denūciabant aliqū futura non solum verbis: sed etiā factis. Quod patet de Hieremia: qui posuit catenam in collo suo / vt verbo et facto prenunciaret captiuitatē futurā regis et ciuitatis: vt habet Hier. 27. Sic Johannes baptista predicando et baptizando annūciauit aduentū redemptoris. Finis aūt sui officij tangit / cum subdit. * Ut omnes crederent per illum.] Non dicit in illum: q̄ ad hoc finaliter predicabat: vt populus crederet in x̄pm venturū. Notandum etiā / q̄ illud: quod dicit hic. Omnes crederent. &c. refert ad illud: quod supra dictū est. Fuit homo missus a deo: q̄ hic loquebat generaliter et oībus: nō sic aūt loquitur angelus: sed solum excellētibus: vt supra dictum est. * Non erat ille lux.] Hic tollit occasio erroris. Ex hoc eñ q̄ euangelista dixerat de Johanne tot magnifica: posset aliq̄s credere q̄ eius aduentus sufficeret ad salutem generis humani: sicut de ipso multi sunt opinati ipsū esse x̄pm ꝓpter excellentiā sue sanctitatis: ꝓpter q̄d sacerdotes iudeoꝝ miserunt ab hierosolymis interrogantes / si ipse esset x̄ps: vt habet codē cap. et ideo euangelista ostendit / q̄ eius aduent⁹ nō erat sufficiens ad saluandum humanū genus: dicens. Non erat ille lux: qui posset mentes hominū luce gratie illustrare: sed tñ erat precursor huius lucis: ideo subdit. * Sed vt testimoniū perhiberet de lumine.] Modus aūt testificandi iam predictus est in parte immediate precedenti. Sed contra hoc videt esse illud: quod dicitur Eph. 5. b. Eratis aliq̄n tenebre: nunc aūt lux in dn̄o. et sic ratio lucis conuenit cuilibet iusto: et ꝑ consequens Johanni. Dicendum q̄ lux gratie dupliciter accipit in scriptura. Uno modo per essentiā: et sic soli deo cōuenit: et appropriat filio in diuinis: sicut et alia: que pertinēt ad noticiā: et ideo ꝓprietas hui⁹ lucis de Johāne negat: sꝫ de Christo affirmat: vt statim patebit. Alio mō accipitur lux per participationē: et hoc bene conuenit Johāni: et alijs sanctis: et sic loquit Apl's in auctoritate predicta. Postq̄ euangelista declarauit missionē precursoris: consequēter agit de aduentu redemptoris. Et primo ostenditur necessitas huius aduentus. Secūdo inde consequens fructus. Tertio veniendi modus. Circa primū considerandum q̄ ratio naturalis est defectiua in cognitione diuinoꝝ: q̄ nō attingit ad eorum cognitionē / nisi per effectus: qui distāt a deo in infinitū. Item reuelatio de diuinis in veteri testamento erat imperfecta: q̄ sub velaminibus et figuris. Propter q̄d ante Christi aduentum homines multipliciter errabāt circa cognitionem diuinoꝝ: vt patet inspicienti illius temporis decursum: et ideo aduent⁹ Christi in mūdum fuit necessarius ad illuminandum hoīes in cognitionem diuinoꝝ: s̄m quod ipsemet dicit Joh. 18. g. Ego in hoc natus sum: et ad hoc veni in mundum / vt testimoniū perhibeam veritati. Ideo videmus / q̄ post eius aduentū idolatria cessauit quasi per totū mundum: sicut fuerat per Zachariam ꝓphetam predictū capi. 13. Et erit in die illa (dicit dn̄s) disperdam nomina idoloꝝ de terra. Q̄d autem x̄ps sit lux sufficiēs ad talem illuminationē: ostēdit triplici ratiōe. Prima ratio ꝓcedit ex lucis hui⁹ veritate. Secunda ex ipsius presentialitate. Tertia ex euidenti eius manifestatione. Circa primā rationē aduertēdum / q̄ aliquid dicitur verum tripliciter. Uno modo: q̄ distinguitur contra falsum. Secundo: q̄ distinguit contra figurale / inquantū figura recedit a perfecta rei veritate. Tertio: q̄a distinguit contra participās: q̄ illud: quod est tale per participationē: deficit a perfectione illi⁹: quod est tale per essentiā. Lumen ergo rationis naturalis in cognitiōe diuinoꝝ primo deficit a ratione vere lucis: q̄ et si per eam philosophi habuerunt de deo aliquam cognitionē: fuit tamē admixta erroribus multis: ꝓpter quod dicit ad Ro. i. c. Cum cognouissent deū: non sicut deum

glorificauerunt/aut gratias egerũt:sed euanue
runt in cogitationibus suis:⁊ obscuratũ est insi
piens cor eorum. Et hoc patet in Aristotele:qui
inter alios philosophos dicitur veri⁹ scripsisse:
⁊ tamen in plurib⁹ deuiauit a veritate. sicut pa
tet de mundi eternitate:de intelligentiarum nu
mero ⁊ earum felicitate. Lumen vero cognitio=
nis diuinoꝝ:quod fuit in veteri testamento:defi
cit a ratione vere lucis:q2 licet habuerunt veri=
tatem absq3 admixtiõe falsitatis: tamẽ ipsa erat
figuralis:⁊ quasi vmbra veritatis. Lumen ve=
ro cognitionis euangelice tertio modo deficit a
perfecta lucis veritate: q2 licet vera ⁊ aperta sit:
tamen est participata. Lux autẽ diuina hoc mo
do dicitur vera:quia est lux per essentiam. Et ex
hoc sequitur ꝙ ipsa sit sufficiens ad omniũ illu
minationem:quia quod est tale per essentiã: est
causa omnium aliorum:sicut ignis est causa ca
liditatis in omnibus alijs: vt habetur .2. Meta
physice. Talis autẽ lux appropriatur filio: vt di
ctum est. Et sic patet prima ratio sue efficacie ad
illuminationem gratie:que tangitur cu3 dicit̃.
D ✳ Erat lux vera] Sine falsitate:sine vmbra:⁊ si
ne participatiõe:sed lux per essentiã:ideo sequi=
tur. ✳ Que illuminat omnẽ hominẽ.] Quan
tum in se est:quia si aliqui non sunt illuminati:
hoc est quia se subtrahũt ab influentia hui⁹ lu=
cis. Potest hoc etiã intelligi de lumine natura=
lis rationis: qđ se extendit ad omnes/etiã pecca
tores:⁊ est quedã participatio diuine lucis: vt pa
tet ex predictis. ✳ Venientem in hũc mundũ.]
Per hoc non est intelligendũ ꝙ homines antea
fuerint in alia vita: vnde venerint in mundum
istũ. vel ꝙ anime fuerint a principio mũdi crea
te:sicut intellexerũt aliq̃ heretici: sed euãgelista
vtitur tali modo loquendi: ad denotãdũ ꝙ ani
ma intellectiua datur ab extrinseco per creatio=
nẽ:⁊ dicitur hic ipe homo eodẽ modo/quo pars
principalior rei dicit̃ ipsa res: vt habet̃ .10. Ethi
coꝝ. Consequenter tãgitur secũda ratio ad ide3
ex presentialitate. Ad cuius intellectũ sciendũ/
ꝙ aliquid dicit̃ esse alicubi tripliciter. Uno mo
do per potentiã: sicut rex est in toto regno. Alio
modo per presentiã:sicut rex ẽ in aula sua: quia
omnia q̃ sunt ibi:patent ei⁹ aspectui. Tertio mo
do per essentiam:sicut rex est in loco suo determi
nato:cui proportionatum est corpus eius. De⁹
autem presens est vbiq3:hoc triplici modo:quia
eius virtus ad omnia se extendit:⁊ quia omnia
sunt nuda ⁊ aperta oculis eius:⁊ etiã quia pre=
sens est vbiq3 per essentiã: quod patet:quia non
solum dat esse rebus:sed eas in esse conseruat:cõ
iungens principia rerum ad inuicem. Hoc au=
tem non potest esse per aliquod: quod sit mediũ
inter ipsum ⁊ creaturam: quia nullũ est tale me
dium. Et ideo oportet ꝙ hoc faciat per seipsum:
vbiq3 presentialiter ⁊ per essentiã existentẽ: et sic
patet ꝙ cum diuina lux sit idem quod ipse de⁹/
ꝙ ipsa sit efficax ad predictam illuminationem
propter suã presentialitate3: ⁊ hec ratio breuiter
tãgitur cum dicitur. ✳ In mũdo erat.] Nomi
ne enim mũdi intelligit̃ vniuersitas creaturaꝝ.
Consequenter ponit̃ tertia ratio ad idem ex eui
dentia lucis diuine: quia ⁊ si non sit euidens in
se:est tñ euidẽs in suo effectu:sc3 in vniuersitate
creaturarũ a deo productarum:ex quarum pul
chritudine ⁊ ordine lux diuina etiã potest natu
rali ratione cognosci. secundũ quod dicit̃ Sap.
13.b. A magnitudine speciei creaturarũ poterit
creator horum visibiliter recognosci. Ad Roñ.
1.c. Inuisibilia dei a creatura mũdi.i. ab homi
ne:per ea que facta sunt: intellecta conspiciunt̃.
⁊c. Et hec ratio tangitur/cũ dicitur. ✳ Et mun
dus per ipsum factus est.] Quia nomine mun
di omnis creatura intelligitur: vt dictũ est: que
ducit in cognitionem creatoris: sicut effectus in
cognitionem sue cause. Consequenter remouet
quandã obiectionem: quia contra predicta pos
set obijci per hoc/ꝙ videmus multos homines
non habere cognitionẽ dei. Et ipse respondet/ꝙ
hoc nõ est ex defectu lucis:sed magis ex malicia
hominũ ab ea se auertentium/dicens. ✳ Et mũ
dus eum non cognouit.] Nomine mũdi intelli
guntur peccatores mundialiter viuẽtes: ⁊ ideo
aliter accipitur mundus q̃3 in parte precedenti:
quia ibi accipit̃ pro essentijs rerum:hic pro ma=
licijs hominũ. ✳ In ꝓpria venit.] Idest in mũ
do:quem ipse fecerat venit ꝑ carnis assumptio= E
nem:⁊ sic fuit ibi nouo modo. Uel aliter. In ꝓ=
pria venit.i. in iudeam:que dicebatur terra dei:
vt patet in plurib⁹ locis veteris testamẽti. ✳ Et
sui eum non receperũt.] Idest iudei:quia in ve
teri testamẽto dicũtur populus peculiaris ipsi⁹
dei: quia pauci de iudeis comparatiue credide
runt xp̃o:ſm quod fuerat predictum Esaie.8.c.
Quod esset futur⁹ in lapidem offensionis/⁊ in pe
tram scandali duabus domibus israel. Conse=
quenter ponitur aduentus xp̃i vtilitas siue fru
ctus. Unde sciendũ ꝙ sicut verbũ incarnatum
est vere filius dei naturalis:ita illi:qui fiũt mẽ=
bra eius per fidem formatã/efficiunt̃ filij adopti
ui. Et in hoc apparet vtilitas nobis ꝓueniẽs ex
suo aduentu. Et hoc est quod dicit̃. ✳ Quotq̃t
autem receperunt eũ.] Credendo. ✳ Dedit eis
potestatem filios dei fieri.] Per regeneratione3
baptismi: q̃ non dat̃ nisi ꝓfitentib⁹ fidem xp̃i ꝑ
se si sint adulti: vel ꝑ aliũ si sint paruuli. Conse=
quenter remouet dubiũ:q2 posset forte aliq̃s cre
dere/ꝙ hec generatio nõ esset ꝑ modũ generatio
nis carnalis:ideo hoc remouet/dicẽs. ✳ His q̃
E

credunt in noĩe eius:qui nõ ex sanguinibꝰ.] Li
cet eñ sanguis in latino plurale non habeat:ha
bet tamen in greco. Et ideo trãslator vt sequeret̃
veritatẽ textus non curauit de regulis grãmati
ce/transferens in plurali. Ex sanguinibꝰ. Ad ge
nerationẽ eni carnaleꝫ cõcurrit duplex sanguis:
q̄ ex parte matris requirit̃ sanguis menstruꝰ ꝓ
materia: ex parte viri requirit̃ semen:in q̄ ꝯsistit
virtus formatiua. Hoc aũt semẽ est residuũ ali=
menti sanguinei: q̄ nutritiua ministrat materi
am ipsi generatiue. Hoc tñ residuũ quod transit
in semen dealbatũ est ꝓpter maiorem digestio=
neꝫ. Istos igitur sanguines excludit euãgelista
generatione spũali/dicens. Qui nõ ex sangui=
nibꝰ nati sunt. ✳ Neq̧ ex volũtate carnis: neq̧
ex voluntate viri.] Per carnem hic intelligit̃ fe
mina: que parũ participat de ratiõe respectu vi
ri: ꝓpter hoc nominat̃ caro. Geñ.2.d. Hoc nunc
os ex ossibus meis: ⁊ caro de carne mea. Copu=
la aũt masculi ⁊ femine requiritur in carnali ge
neratione: sicut in omni alia actiõe naturali re
quirit̃ coniunctio actiui ⁊ passiui:et hec copula
maris ⁊ femine excludit̃ a generatiõe spũali/cũ
dicit̃. Neq̧ ex volũtate carnis.⁊c. Aliter potest
exponi: ita ꝙ per voluntatẽ carnis intelligatur
concupiscentia large loquẽdo de volũtate: ꝓut
accipitur ꝓ appetitu sensitiuo. Per voluntateꝫ
viri intelligatur appetitus intellectiuus: q̄ vter
q̧ appetitꝰ concurrit in generatione carnali ho
minis. Appetitꝰ sensitiuus vt mouẽs: intellecti
uus vt cõsentiens. Et hoc remouet̃ a generatio
ne spirituali:cum dicitur. Neq̧ ex volũtate car
nis.⁊c. Qualiter aũt fiat gñatio ista ostendit̃/
cũ dicitur. ✳ Sed ex deo nati sunt.] Inquantũ
homines a deo recipientes gratiã/trahunt̃ quo
dãmodo ad naturã diuinaꝫ: quia per donũ gra
tie efficiuntur cõsortes diuine nature: vt habet̃
2. Petri.1.a. Per quem maxima ⁊ preciosa no
bis ꝓmissa donauit: vt per hec efficiamini diui
ne consortes nature. Ex predictis pateꝫ ꝙ filij car
nales contrahũt quandam maculã ⁊ feditatem
ex modo sue generationis:non sic aũt filij spiri=
tuales: sed magis nobilitatẽ. Cõsequenter ostẽ=
dit modum verbi in mundũ venientis: quia nõ
venit vbi prius non erat: sed q̄ nouo modo ibi
incepit esse: sicut rex: qui prius est in aliqua ci=
uitate per suam potentiaꝫ tantũ: quando venit
illuc personaliter incipit esse nouo modo.s. per
sui presentiam: sic deus filius: qui prius erat in
mundo per potentiam: presentiã: ⁊ essentiam: vt
patet per p̄dicta: venit ibi nouo modo.s. per car
f nis assumptioneꝫ: ⁊ hoc est quod dicitur. ✳ Et
verbum caro factum est: ⁊ habitauit in nobis.]
Ex hoc verbo: verbum caro factũ est: Euchites
accepit occasionem errandi/dicens: ꝙ ex verbo
⁊ carne facta est vna natura/sicut ⁊ vna ꝑsona.
Sed hoc manifeste patet falsum ⁊ impossibile:
quia illa natura esset composita ex verbo ⁊ na=
tura humana: ⁊ sic verbum veniret in composi=
tione alterius. Hoc autem est impossibile: quia
omne quod componitur alteri est aliquo mo=
do in potentia. Potentia autem nullo modo
potest esse in verbo/cũ sit actus purus. ergo.⁊c.
Item si esset possibile vnam naturã ex ambabꝰ
fieri: illa tñ nõ esset humana natura nec diuia:
q̄ natura cõposita ex duabꝰ/nõ est aliq̃ illarũ:
sed aliq̃d aliud resultãs ex ipsis: vt patet de mi=
xto ex elementis: q̄ mixtũ non est aliq̃d elemen
torum nec ipsa simul sumpta: q̄ tunc mixtũ nõ
esset aliquid vnuꝫ: ideo si ex verbo ⁊ carne fieret
vna natura: sequeretur ꝙ xp̄s nõ esset homo nec
deus cõtra scripturã noui ⁊ veteris testamẽti: ꝓ
pter quod Arrius dixit ꝙ ex carne ⁊ verbo non
est facta vna natura: sed ipsum verbũ carnẽ as=
sumpsit: nõ tamẽ animã: q̄ verbũ supplet locuꝫ
anime ꝫm ipsum: sed istud dictum implicat con
tradictionẽ: q̄ caro nõ est in specie carnis nisi ꝑ
animã: vt habet̃.4. Meteoroꝝ: ⁊ ideo dicere ꝙ
verbũ assumpsit carnẽ ⁊ nõ animã implicat con
tradictioneꝫ. Nec valet/qđ dicit verbũ supplere
locũ anime: q̄ caro illa (etiã ꝫm ipsum) non est
informata per verbũ: sed tñ assumpta. Et si dice
ret ipsam ꝑ verbũ informari: hoc tamẽ est impos
sibile. Itẽ sequeret̃ ꝙ xp̄s non esset homo: vt pa=
tet manifeste: ꝓpter qđ Apollinaris dixit ꝙ ver
bum assumpsit carnem: q̄ ꝫm ipsum assumpsit
animã sensitiuam: que dat esse carnis: nõ tñ as=
sumpsit animã intellectiuã/cũ verbum sit maxi
me intellectiuũ. Et ideo in xp̄o solũmo ponebat
do intellectũ verbi. Sed hoc patet falsum: q̄ liceꝫ
iste in xp̄o posset saluare carnẽ: non tñ carnẽ hu=
manã: q̄ caro nõ dicit̃ humana nisi ꝑ animã in
tellectiuã: etiã ꝫm ponẽtes pluralitatẽ formarũ.
Itẽ xp̄s nõ esset hõ: cũ homo in specie humana
reponat̃ per animã intellectiuã: sed magis esset
animal brutũ: q̄ anima sensitiua nõ reponit̃ ni
si in specie bruti: hec aũt omnia cõtra fidẽ sunt ⁊
sacram scripturã: ⁊ ideo sunt tanq̄ heretica ⁊ re
probata: ⁊ licet pluribus alijs vijs possent predi
cta improbari: tñ ꝓpter prolixitatem vitandam
omitto; ꝓpter qđ dicendum: ꝙ cũ dicitur. Ver=
bum caro factũ est: per carnẽ intelligitur natura
humana: sicut frequenter in sacra scriptura. vn
de dicitur Esai.40.b. Omnis caro fenũ.⁊c. Et
ꝙ per carnem intelligat̃ natura humana/patet
per illud quod subditur. Vere fenum est popu=
lus. Caro igit̃ ista.i. natura humana assumpta
est a verbo non in vnitate nature: sed in vnitate
suppositi vel ꝑsone: ⁊ ideo ē sensus. Verbũ caro
factũ est: ac si diceretur. Deus hõ factus est: q̄ li

cet fieri repugnet deo vl' verbo absolute: potest tñ
dici de eo ratiõe nature humane adiũcte: vt dif=
fusius declarat. 3. Senten. q2 per tale fieri nõ ha
betur/ ꝙ deus de nouo incipiat esse: qḋ est impos
sibile: q2 suppositũ diuinũ est infinite subsisten=
tie: ꝛ ideo potest naturã in seipso sustẽtare: vt dif
fusius declarat tertio Sentẽ. libro. Considerã=
dum tñ ꝙ euãgelista nõ sine ratione dicit verbũ
esse carnẽ factum magis ꝙ̃ hominez: q2 per hoc
euitatur error illoꝝ: qui dixerunt naturã huma
nam habere in xp̃o hypostasim ꝓpriam. Si eñ
dixisset: verbũ factum est homo: cũ homo signifi
cet naturam humanã in supposito: dedisset oc=
casionem cogitandi: ꝙ natura humana in xp̃o
subsisteret in ꝓpria hypostasi. Similiter magis
dixit verbũ factum esse carnẽ ꝙ̃ animã: ne daret
occasio cogitãdi: ꝙ illa vnio esset tantũ ſm actũ
anime: vt per cognitionem ꝛ amorẽ: non tamen
in vnitate suppositi. Postꝙ̃ euãgelista declara=
uit verbi emanationẽ ꝛ eius incarnationem: cõ
seq̃nter ostendit q̃liter ip̃e ꝛ alij apostoli habue=
runt de hoc cognitionẽ per visum. Circa quod
sciendum ꝙ videre aliquãdo accipit non soluz
ꝓ visione corporali: sed etiã pro cognitione in=
tellectuali: per quẽ modum dicimus. Vides tu
hoc. i. intelligis? Et hoc est q2 visus est spiritua=
lior inter alios sensus: ꝛ plures differentias rerũ
nobis demonstrat: vt habetur. 1. Metaphysi. Et
ideo noĩe visus vtimur aliqñ in his: que ptinẽt
ad intellectũ. Utroq3 modo videndi habuit Jo
hãnes ꝛ apostoli notitiã verbi incarnati: q2 cuz
ipso fuerunt corporaliter cõuersati: ꝛ sic viderũt
sensibiliter opera/ virtutem totius creature exce
dẽtia: sicut est suscitatio mortui: illumiatio ceci:
ꝛ cõsilia: ex qb9 visu mẽtis pceperũt ei9 diuini=
tatẽ in carne latentẽ. Viderũt etiã hoc mentalit
per internam inspirationem: qñ aperuit eis sen=
sum vt intelligerẽt scripturas: vt habet Luce vl
G timo. et hoc est quod dicit. ✱ Et vidimus glori
am eius.] Idest excellentiã omnem creaturam
excedentem: ꝓpter quod subdit quasi exponen
do predictã gloriã. ✱ Gloriã quasi vnigeniti a
patre.] Idest naturaliter ab eo ꝓcedentis: ꝛ per
cõsequens eandẽ naturã numero cũ ipso haben
tis. Hoc eñ viderunt apostoli primo per patris
testimoniũ in transfiguratiõe: in qua fuit Johã
nes cũ Petro ꝛ Jacobo (vt habet Mat. 17. a.)
et ideo tunc audiuit vocẽ patris dicẽtis de xp̃o.
Hic est filius meus dilect9. ꝛc. Secũdo viderũt
hoc p angeloꝝ obsequiũ: quia angeli ministra=
bant ei/ sicut superiori: vt habetur Matth. 4. b.
Supra naturaz angelicam nihil est nisi natura
diuina. Tertio viderũt hoc/ per hoc ꝙ creature
etiam visibiles obediebãt ei ad nutum/ sicut do
mino ꝛ creatori. Propter quod dixerunt Mat.
8. d. Qualis est hic: quia venti ꝛ mare obediũt
ei? Quarto hoc viderunt per docendi ꝛ operan
di modum. Moyses enim ꝛ alij ꝓphete non da
bant populo precepta: sed de preceptis dei ipsum
instruebant: ꝛ ideo dicebant. Hec dicit domin9:
vel aliquid simile. Similiter de Moyse scriptuz
est. Locutus est dominus ad Moysen. ꝛc. Chri
stus autem tanquam deus propria auctoritate
loquens dabat doctrinam suam (vt patet Mat
thei. 5. c.) vbi frequenter dicitur. Ego autem di
co vobis. Unde in fine illius sermonis dicitur/
erat docens quasi potestatem habens. Et simili
ter perpenderunt per operandi modum: quia et
si alij fecerunt miracula: hoc fuit tantum depre=
cando. Christus autẽ ꝛ si in miraculis faciẽdis
aliqñ orauerit: vt in suscitatiõe Lazari. Joh. 11.
tamen cõmuniter miracula faciebat imperan=
do: vt patet ex decursu euangelij: per quod ostẽ=
debatur ꝙ illa faciebat virtute propria/ sicut de
us. Propter quod dicit Luce. 6. ꝙ virtus de illo
exibat ꝛ sanabat omnes. Sequitur. ✱ Plenuz h
gratie.] Et hoc primo propter gratiam vniõis.
Ille enim perfectissime plenus est gratia: qui p=
fectissime deo cõiungitur. Natura autez huma
na in xp̃o non solum coniũcta est deo per cogni
tionem ꝛ amorẽ sicut in alijs: sed per realẽ vnio
nem: et hec dicitur in xp̃o gratia vnionis: p quã
homo dicitur deus per communicationem idio
matũ. Dicitur autẽ talis vnio gratia/ inquan=
tum diuina liberalitate ꝛ misericordia facta est.
Secundo ꝓpter gratiã habitualem: que pleni9
fuit in xp̃o ꝙ̃ in alijs. Propter hoc dicit Joh. 3.
Nõ datus est ei spiritus non ad mensurã: quia
non solum habuit plenitudinem sufficiẽtie: sed
etiam redundantie in alios: quia est caput non
solum hominũ: sed etiã angelorum. Nõ autem
virgo Maria ꝛ aliqui alij sancti leguntur pleni
gratia (vt dicit de Maria Luce. 1. et de Stepha
no Actu. 6.) hec tamẽ est alia plenitudo. Plenũ
enim opponitur vacuo: ꝛ ideo totmodis dicit
plenũ: quot modis dicitur vacuum. Dicit autẽ
vacuitas gratie vno modo ꝓpter virtutis defe=
ctum circa ꝓprium subiectum: ꝛ tali vacuo op
ponitur plenitudo gratie sanctorũ. Alio modo
dicitur vacuitas gratie: eo ꝙ nõ redũdat ad cor
pus: ꝛ tali vacuo opponitur plenitudo Marie:
inq̃ntũ gratia eius aliquo modo redũdabat ad
corp9 supernaturaliter ꝯcipiẽdo. Plenitudo tñ
Marie nõ se extẽdit ad alios: ita ꝙ sit gratie da
trix: sed solũ inꝙ̃tuz est gratie impetratrix. Xp̃i
aũt plenitudo ad alios se extendit: ꝛ sic opponit
vacuo/ nõ solũ respectu sui: sed etiã alioꝝ: q2 fu=
it in xp̃o plenitudo gr̃e non solũ respectu sui: sed
etiã respectu alioꝝ. ✱ Et veritatis.] Inquantũ
in ipso fuit veritas diuina siue increata p vnio=

nem nature. Similiter in aia xp̄i fuit plenitudo veritatis/ inquantũ habuit notitiã oim: que cognoscit de⁹ notitia visiõis. Similiter fuit in xp̄o plenitudo veritatis/ inquantũ impleuit oẽs figuras ⁊ pmissiones legis Mosaice. ☞ Cõsequenter post hoc euãgeliũ ponit᷑ alius modus: quo innotuit Johãni ⁊ aplis alijs verbũ incarnatũ. s. per auditũ/ cum dicit᷑. Johãnes testimoniũ phibet. ⁊c. Quere An. 1. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dñice. 2. Aduent⁹. Fol. 8. Col. 3.

I Moralr ✳ In principio erat verbũ. ⁊c.] Mora. Johannes euãgelista tã sublimiter loquit᷑ de diuinis/ ꝙ multa de dictis eius exponere moralit᷑ nescio humanis actib⁹ applicãdo: ppter qd̄ aliqua cõuertam ad fidem: ⁊ aliq̃ alijs exponenda dimittam. Sicut dixi in expositiõe litterali: hic ponũtur quinq̧ de diuinis psonis. Primũ est intrinseca verbi pcessio: cũ dicit᷑. In pricipio erat verbum. Secundũ est verbi ⁊ patris psonalis distinctio/ cũ dicit᷑. Et verbũ erat apud deũ. Tertiũ est coꝝ substãtialis indistinctio: cũ dr̄. Et deus erat verbũ. Quartũ ẽ coeterna duratio/ cũ dr̄. Hoc erat in pricipio apud deũ. Quītũ indiuisa operatio/ cũ dr̄. Oia p ipsum facta sunt. Per primũ clidit᷑ presumptio philosophoꝝ: q̃ nihil recipere volunt nisi pbatum fuerit humana ratiõe: que tñ est valde deficiẽs. Nã rem sensibilẽ ⁊ paruaȝ: vt foliũ arboris ⁊ aliquid hmõi: humana ratio nõ cõprehendit: quantũ ad eius omnes conditiones. s. quare sit talis figure/ coloris/ ⁊ hmõi. Propter qd̄ medici de virtute ipsi⁹ sanatiua dicunt ꝙ est a tota specie: nescientes eam nominare eo ꝙ eam nõ comprehendũt: ppter quod dicitur Eccs. 1. b. Cuncte res difficiles: ⁊ non potest eas homo explicare sermõe. Per secundũ excluditur error Sabellij: qui sicut in diuinis est vna essentia: ita dixit patris ⁊ filij vnã esse personaȝ: quod est falsum: qꝛ nulla res gignit seipsam. Et ideo inter patrẽ ⁊ filiuȝ est distinctio personalis: ⁊ eadẽ ratiõe inter verbuȝ ⁊ eius cui⁹ est verbũ: qꝛ eo filius: quo ⁊ verbum. Per tertiũ repellitur error Arrij: qui dixit ꝙ pater ⁊ fili⁹ essentialiter distinguunt᷑/ sicut ⁊ psonaliter: qd̄ est erroneuȝ: qꝛ sic filius nõ esset deus pprie: sed tñ participatiue: cum essentia diuina sit indiuisibilis. Et de ipso dicit᷑. 1. Joha. 5. Ut cognoscam⁹ verũ deũ: ⁊ simus in filio eius vero: hoc est ver⁹ deus ⁊ vita eterna. Per quartũ reprobatur error Ebionitaꝝ: q̃ dixerunt xp̄m ante Mariã nõ fuisse: ⁊ sic cum non fuisse ab eterno: cum tñ xp̄s dicat de se ipso Johã. 8. d. Principium: q̃ ⁊ loquor vobis. Et ibidem. Anteq̃ Abrahã fieret ego sum. Per quintũ excluditur error Manichei: qui posuit duo principia: vnum boni/ ⁊ alterũ mali: et hec

K inferiora corruptibilia dixit esse a deo malo: ⁊ p cõsequens nõ sunt a verbo s̄m ipsum. ✳ Quod factũ est in ipso vita erat.] Nã omnis creatura in verbo preexistit intelligibiliter. Intelligere vero ẽ viuere: ⁊ intellectio vita. ✳ Et vita erat lux hoim.] Idest verbũ est manifestatiuum oim: q̃ ab hominib⁹ cognoscunt᷑: per qd̄ tollit᷑ error dicentium/ ꝙ diuina pnidentia nõ se extendit ad hec inferiora: in quoꝝ persona dicit᷑ Job. 22. c. Circa cardines celi pambulat nec nostra cõsiderat. quod reprobat᷑ ibidẽ/ cũ subdit᷑. Quoꝝ sententia longe sit a me. Philosoph⁹ etiã. 1. de Aia reprehendẽs Empedoclem habet p inconueniẽti ꝙ aliquid cognoscam⁹/ ⁊ sit deo ignotũ. ✳ Et lux in tenebris. ⁊c.] Idest in peccatorib⁹ q̃tum est de se: sicut cecus lucẽ solis non videt ipsum illustrantem. ✳ Fuit hõ missus a deo.] Per Johãnem p̄cursorẽ dñi significatur predicator euãgelij: ideo dicit᷑ hic hõ. i. viuens s̄m dictamen rationis ⁊ nõ vita bestiali. ✳ Cui nomen erat Johãnes.] Qui interpretat᷑ in quo est gratia. Ad hoc eñi ꝙ predicator ꝯuenienter ⁊ vtiliter annũtiet verbũ dei requirit᷑ gratia spũssancti. ✳ Hic venit in testimoniũ vt testimoniũ phiberet de lumine. ⁊c.] Idest de xp̄o: qui est lux per essentiã: ideo in p̄dicatore debet esse huius lucis participatio p bonã vitam ⁊ famã: qꝛ sicut dicit Gregorius Hom. 38. Cuius vita despicit᷑/ restat vt ei⁹ predicatio cõtemnat᷑. ✳ Ut oẽs crederent per illum.] Debet eñi intendere salutem auditoruȝ ⁊ non ppriam laudẽ vel questum. ✳ Nõ erat ille lux.] Qꝛ predicator non docet interius menteȝ illustrando sed deus: ideo sequitur. ✳ Erat lux vera. ⁊c.] Lumine gratie q̃tum est de se: sed mali non illuminant᷑ eo ꝙ ponũt obicem huic illuminationi: de quibus dicit᷑ Job. 24. c. Ipsi fuerunt rebelles lumini. ✳ Et mundus eũ non cognouit.] Idest hoies mundialiter viuẽtes: qui suum intellectũ ⁊ affectũ defingunt in terrenis: ⁊ sic auertuntur a diuinis. In ppria venit. ⁊c.] Licet autẽ omnes xp̄iani sint sui: magis tñ proprie clerici: q̃ dicuntur a cleros qd̄ est sors/ eo ꝙ sunt de sorte dei: ⁊ tñ coꝝ multi nõ recipiũt ip̄m/ sed magis abijciunt q̃ȝ laici. ✳ Quotquot aũt receperunt eũ.] Per fidẽ charitate formatã. ✳ Dedit eis potestatẽ filios dei fieri] Per adoptionis gratiã. ✳ Qui nõ ex sanguinib⁹. ⁊c.] Naȝ hec filiatio nõ est per participationẽ esse nature: sed magis diuine. s̄m qd̄ dr̄. 2. Petri. 1. a. Qui vocauit nos ppria gloria ⁊ virtute: p quẽ maxima ⁊ p̄ciosa nobis pmissa donauit: vt p hec efficiamini diuine cõsortes nature. ✳ Et verbũ caro factũ est.] Et sic de⁹ voluit esse particeps humane nature: ⁊ hec mutua pticipatio debet esse ratio maxime dilectiõis: licet nõ sit similis vtrobiq̧: qꝛ v̓buȝ assumpsit humanã naturã verã: sȝ

dei filij adoptiui nõ recipiũt sic diuinã: sed ꝑtici
patione ciꝰ per gratiã. * Et vidimꝰ gloriaȝ eiꝰ.
⁊c.] Nã fideles vidẽt eã nũc ꝑ speculũ ⁊ in enig
mate: postea vero videbunt clare ⁊ manifeste.
M ☞ Reliqua quere vbi supra.
Glosa. * In principio erat verbũ. ⁊c.] Glo. Cõtra eos
q̃ ꝓpter tẽporalẽ xp̃i natiuitatẽ dicebãt xp̃m nõ
semꝑ fuisse: incipit de eternitate verbi/ dicẽs. In
principio erat verbũ. Verbũ dr̃ vel qđ ꝓfertur ⁊
transit: vt qñ dr̃ deus: vel aliq̃d hmõi: vel cogita
tio seu ꝯceptio mẽtis: q̃ ex mẽte nata/ cũ ipsa mẽ
te ꝑmanet: vt qñ cogitas vel diuinã substantiaȝ
vel aliã rem. Hac similitudine ratio ⁊ sapientia
dei: q̃ ex deo nata oĩa cõprehendit/ verbũ dicit̃.
Hoc dr̃ esse in principio ꝯtra eos: q̃ (qꝛ ex tẽpore
dr̃ nasci ex virgine) dicũt nõ semꝑ fuisse. In prin
cipio. i. patre: q̃ est principium nõ de principio:
ip̄se cũ eo est principium de principio. In q̃ solũ
notat̃ eternitas verbi: qua oĩa precedit. Sed qꝛ
alij dicebãt ꝙ idẽ deꝰ aliqñ est pater: aliqñ filiꝰ:
vt alter notet̃ in ꝑsona: subditur. * Et verbum
erat apud deũ.] Vt aliꝰ apud aliũ. Sed qꝛ alij
ꝯcederent ⁊ semꝑ aliũ fuisse: sed nõ deũ esse/ sub=
dit. * Et deꝰ erat verbũ] Sȝ qꝛ iteꝝ alij etiã deũ
ꝯcederẽt/ sed factum deũ: vt ex hoĩbus fiunt dij:
cõtra addit. Hoc. i. verbum: erat apud deũ. In
principio. i. ante oĩa natus ex deo: in q̃ ⁊ cooĩpo
tens ⁊ cõsubstãtialis ⁊ coeternꝰ indicat̃. Postq̃
aũt dixit de natura filij: de operatiõe ipsiꝰ suppo
nit. Oĩa ꝑ ip̄ȝ facta sunt. Oĩa. i. q̃cq̃d est siue in
substãtia/ siue in aliq̃ naturali ꝓprietate. Ecce
auctor bonoꝝ. Et sine ipso factuȝ est nihil: qꝛ nõ
ab eo est: qđ nõ est naturaliter: sed qđ est ꝑuersio
nature: vt malũ siue idolum. Ecce nõ est auctor
maloꝝ. Sȝ ne (qꝛ ista facta sunt mutabilia) ip̄a
volũtas ⁊ ratio ⁊ sapiẽtia dei videret̃ esse muta=
bilis: addit. Qđ factuȝ est in tꝑe ⁊ est mutabile:
erat viuens ⁊ ꝑmanens in ipso: vt arca facta in
opere: mutat̃ ⁊ perijt. arca in mẽte artificis ꝑma
net: ita vt ex ea alia ⁊ alia fieri possit/ illa priꝰ fa
cta pereunte. Et ita constat ꝙ creatura nõ est coe
terna creatori: sed ars ⁊ ratio ⁊ sapientia: ex qua
fit/ est coeterna deo. Dicto que sit natura verbi:
que etiã eiꝰ operatio: supponit q̃d faciat huma=
ne rationali creature: et hec vita. i. sapientia dei
in qua viuũt oĩa: erat lux q̃ʒtum in se est: et si ini
qui non sentiunt. Lux. i. illuminatio hoĩm: non
pecorum vel aliaꝝ rerum. Et hec q̃dem lux lu=
cet/ q̃ʒtum in se est in tenebrosis: sicut sol super ce
cum: ⁊ tñ illi mali vt ceci non sentiunt solem. Si
enim cõprehenderent/ tenebre non essent. Vt au
tem ⁊ ipse tenebre possent cõprehendere ꝑmissus
est homo in testimoniuȝ huiꝰ lucis. Et ipsa lux:
idest verbum: factum est caro: quasi mutatur in
lac ꝓpter paruulos. In forma enim deitatis nõ
posset nosci a paruulis. Alij euãgeliste describũt
xp̄m natum ex tẽpore: Johannes affirmat eum
fuisse in patre vt in principio. Nõ fuit ante pa=
ter q̃ʒ filius. Ecce filius alia ꝑsona a patre: vna
substantia cũ patre. * Erat.] Sum/ verbũ sub
stantiuum duplicẽ habet significationeȝ: aliqñ
enim tẽporales motus s̃m analogiã alioꝝ ver=
borum declarat. Aliqñ substantiã vniuscuiusq̃ʒ
rei: de qua predicatur: nõnullo temporali motu
designat: iõ ⁊ substãtiuũ vocat̃. Tale ẽ qđ dicit̃.
* In pricipio erat v̄bũ] Quasi i patre subsistit N
filiꝰ. Nõ. n. ꝓ tꝑe/ sȝ ꝓ substãtia ponit̃/ erat. q̃re
ponit̃/ erat/ substãtiuũ v̄bũ: vt itelligas oĩa tꝑa
ꝑuenisse coeternũ patri v̄bũ. * Verbũ] Vel qꝛ
ꝑ eũ pat̃ mũdo inotuit: vl' qꝛ ip̄m dicẽdo. i. gñan
do deus pater oĩa creauit: verbuȝ dicitur. * Et
verbum erat.] Alij subito inter homines appa
ruisse: Johannes dicit apud deum semꝑ fuisse.
Alij verum hoĩem: Johãnes verum deum asse=
rit/ dicens. Deus erat verbum. Alij hoĩem inter
hoĩes cõuersatum: Johãnes apud deum manẽ
tẽ dicit. Hoc erat in principio apud deuȝ. Alij di
cunt miracula: que fecit hõ in mundo: Johan=
nes ꝑ ipsum oĩa facta testatur. Oĩa ꝑ ipsuȝ facta
sunt. Ecce auctor bonoꝝ. Sine ipso factum ẽ ni
hil. Non est auctor maloꝝ. * Oĩa per ipsum.]
Augu. Nõ e st creatura per quẽ oĩs creatura fa=
cta est: malum nõ est factum ꝑ ipsum: nec ipsum
idolũ: qꝛ nihil sunt: nulla sua natura subsistũt.
Tamen q̃cquid mente cõcipitur dr̃ esse: hoc mo
do peccatum potest esse. Ea q̃ sunt/ ꝑ ipsuȝ facta
sunt. Illa autẽ sunt: que a natura ꝓpria nõ rece
dunt. i. que cõcordant cuncti potẽtie diuinitat̃.
* Et sine ipso.] Origenes ita distinguit. Et si=
ne ipso factum est nihil/ qđ factũ est. Ordo. Ni
hil/ quod factũ est: factũ est sine ipso. ¶ August.
Qđ factũ est/ erat vita i ip̄o. ¶ Johãnes chrysostomus.
Et sine ipso factum est nihil/ qđ factum ẽ. ¶ Hy
lariꝰ. Sine ipso factum est nihil/ qđ factuȝ est in
ipso. * Qđ factum est. ⁊c.] Aug. Si audis mu
tabilẽ creaturã ꝑ filium factã: non tñ credas mu
tabilẽ eius voluntatẽ: qꝛ nõ subito aliq̃d voluit
facere: sed oĩa ab eterno fecit. Qđ factum est tẽ=
pore transit. Qđ in sapientia imutabili est: trãsi
re non potest. Faber enim arcã priꝰ facit in men
te: post in opere. qđ in mente est/ viuit cũ artifi=
ce: qđ fit mutatur cuȝ tẽpore. * Fuit hõ missus.
⁊c.] Postq̃ʒ sublimi volatu vltra oẽm naturaȝ O
in altitudine theologie ascendit: qꝛ verbum apđ
patrẽ semꝑ fuisse cõtemplatus est: mox ad humi
litatem humane nature: ⁊ specialiter precursoꝝ
verbi descendit cõtra illos: q̃ dicebant humanaȝ
naturam: in primo parente ex toto perditã ⁊ ad
nihilum redactã. * Homo missus.] Homo: nõ
angelus (vt heretici volunt) missus a deo. Ideo

potuit dicere de deo. ✻ Erat lux vera.] Ois hō dicitur illa natura: que ad imaginē ⁊ similitudinem dei facta est. Alia omnia: q̄ facta sunt in hoie inferiores ptes hois sunt: et quodāmodo extra hominē sunt. In illa.s.anima velut in quodam mundo superiori vera lux lucet: ⁊ in illum mundum venietes ⁊ p gratiā renascētes illuminat: q̄ꝛ quoꝝ vita ⁊ cōuersatio in celis est: quasi in alio mūdo sunt. ✻ Et mūdus eū non cognouit.⁊c.] Non ꝙ creatura nō cognouerit: sed hō qui in mūdo mēte amādo descēdit. Prius mūdus ipsa creatura dicebatur. Ois eni creatura suum creatorē recognoscit: homo vero minime. ✻ Et sui eum nō receperūt.] Ab initio mundi nullū tēpus erat: in q̄ receptores verbi diuini nō essent. vñ addit. ✻ Quotq̄t autē receperunt eū: dedit eis potestatem filios dei fieri.] Mirabilis potestas/ vt q̄ filij diaboli erāt: ⁊ filij dei ⁊ fratres xp̄i p eū liberati dicant: quo autē ordine filij dei fiāt: ⁊ quō hec generatio distat a carnali: subdit. ✻ Qui nō ex sanguinib⁹.⁊c. Et v̄bu3.⁊c.] Ut autē secure credamus hoies nasci ex deo: subdit deum nasci ex hoie. Ex hac susceptiōe infirmitatis sanat̄ nostra infirmitas: vt possim⁹ filij dei fieri: et hoc est. ✻ Et v̄bum caro factum est.] Qd superi⁹ erat inferius descēdit. Quid miru3 si qd erat inferius: in id qd superius est/ ascēdit? Nec mirū si hoies nascunt̄ ex deo: q̄ꝛ deus ex hoie est natus. ✻ Plenum gratie.] Hō xp̄s plenus fuit gratia: q̄ꝛ nullis precedētibus meritis: ex q̄ cōceptus est/ fuit deitas in eo implēs hoiem illum oi plenitudie redundāte in oēs sctōs. Uñ ⁊ mater ei⁹ non tm̄ dr̄ mater hois: sed ⁊ mater dei: nec mirum si dicit̄ hō etiā deus: cum de⁹ dicat̄ etiā hō. Hec aūt gratia dr̄ ⁊ veritas: q̄ꝛ sic olim ꝓmissu3 est: ⁊ modo exhibitum.s.vt deus sit in homine/ implens eum omni bono: et per eu3 suos. ☞ Reliqua quere vbi supra.

P Auctor ☞ Applica ad hec aliq̄ de annotamētis sermonis sancte trinitatis. sub the. ✻ In pricipio erat v̄bum.⁊c.] vt.s̄.A. ¶ Uel de annot.ser. Johānis baptiste. sub the. ✻ Fuit hō missus.⁊c.] vt.s̄.B. ¶ Uel de annot.ser. Incarnatiōis: incipientib⁹ fol.2.sub the. ✻ Uerbū caro factū est] F. ¶ Uel de annota.ser. Johānis euāgeliste. vl' Transfiguratiōis dñi. vel Aploꝝ. Fol.82.sub the. ✻ Uidim⁹ gloriā ei⁹.] G. ¶ Uel de anno. ser. Marie gn̄alis. Fol.72. sub the. ✻ Plenu3 gr̄e.] H. ¶ Uel de annot.ser. Fidei. Fol.59.sub the. ✻ Oia p ipsu3 facta sunt.] L.vel. ✻ Quot quot autē receperūt.⁊c.] L. vel. ✻ In pricipio erat v̄bum.] J. ¶ Et de annot.ser. Prelatoru3. Fol.90.sub them. ✻ Fuit hō missus a deo] K. ¶ Uel de annot.ser. oim sanctoꝝ. sub themate. ✻ Et vidimus gloriā eius.⁊c.] G.

Stephani protomartyris.

Ex quinta parte Biblie.

Ecce ego mitto ad vos prophetas.⁊c.] ☞ Que immediate ante hoc euangeliū posita sunt quere Annotamēto 1.quinte partis.sermonis Ferie.6.Dominice.15.post octauas corporis christi. ¶ Lyra. Hic saluator ostendit phariseorum penam eternam: primo ex eo ꝙ erant in malicia obstinati. Unde sciendum ꝙ non solum hanc penam meruerunt ꝓpter mortem xp̄i: sed etiam propter occasionem apostolorum et discipulorum eius: ꝓpter quod sequitur. ✻ Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas et sapientes et scribas.] Quia in discipulis Christi multi habuerunt spiritum ꝓphetie: sicut Johānes euangelista: vt patet in Apocalypsi: et Agabus: et multi alij: vt patet in actibus apostolorum. Aliqui etiam fuerunt scribe: sicut euāgeliste/ qui scripserunt euangelium ad instructionem populi christiani. Fuerunt etia3 sapientes: q̄ꝛ de diuinis et celestibus a deo illuminati. ✻ Et ex illis occidetis.] Quia Jacobus frater Johānis ab eis occisus est. Actuum 12. Et Stephanus. Actuum.7.et multi alij. ✻ Et crucifigetis.] Ut Petrum et Andream fratrem eius: et multos alios. ✻ Et ex eis flagellabitis in synagogis vestris.] Hoc patet etiam in Actibus apostolorum.16.c. vbi dicitur ꝙ Paulus et Sylas flagellis cesi sunt. Et.2.Coꝛ.11.c. dicit Paulus. Ter virgis cesus sum.⁊c. ✻ Et ꝑsequemini de ciuitate in ciuitatem.] Hoc patet Actuum.13.g. vbi dicitur/ ꝙ iudei Paulum et Barnabam eiecerunt de finibus suis. ✻ Ut veniat super vos omnis sanguis iustus: qui effusus est super terram/ a sanguine Abel iusti vsq3 ad sanguinē Zacharie filij Barachie: quem occidistis inter templum et altare.] De isto Abel nulla est ambiguitas/ quin fuerit ille: quē Cain frater eius occidit. De Zacharia autem sunt opiniones. Una est/ ꝙ ipse fuerit pater Johannis baptiste. et hec fuit opinio Origenis/ dicētis ꝙ ꝓpter hoc occisus est in tēplo domini: q̄ꝛ beata virgo post partū filij sui venit adorare in hierusalē: et stetit in illa parte vbi virgines cōsueuerant stare in oratione: in quo loco nō erat licitu3 mulierib⁹ cognitis a viro orare: et ideo ministri tēpli voluerūt eā repellere. At Zacharias pater Johannis: qui eā virginem sciebat: opposuit se eis/ dicēs: ꝙ erat digna stare in loco illo: et ideo ipsum Zachariam tanquam legi ꝯtradicente3

interfecerunt. Hoc aūt reprobat Hierony. tanq̄ apocryphū: et dicit q̄ iste Zacharias fuit filius Joiade sacerdotis: qui interfect⁹ est in templo: vt habetur. 2. Paral. 24. Sed contra hoc videtur/ q̄ iste dicitur hic Barachie filius. Ille autē dicitur filius Joiade. Ad quod respondet Hieronymus/ q̄ saluator voluit hic exprimere sanctitatem Joiade: ideo vocauit eum Barachiā: idest benedictum dñi: sicut aliqñ contigit/ q̄ aliquem liberalem hominē vocamus Alexādrū: ad exprimendum liberalitatem eius: q̄uis hoc non sit ꝓpriū nomen eius. Aliter possumus dicere/ q̄ Joiada fuit binominus: sicut pater Dauid vocat⁹ fuit Jesse et Jsai. Et multi alij in sacra scriptura. Saluator hic exprimit vnū nomē eius. Aliud exprimit. 2. Paral. 24. Sequitur. * Amen.] Jdest fideliter. * Dico vobis: venient hec omnia super generationē istam.] Jdest super populum iudaicū: quia pro istis punitus est multipliciter diuersis temporibus. Considerandum etiā q̄ Abel fuit simplex homo: pastor ouium: et illiteratus. Zacharias autem fuit sacerdos et legis peritus. Per hos ergo duos intelliguntur omnes iusti ab eis occisi: et est sensus. Ut veniat super vos om̄is sanguis iustus: qui effusus est a sanguie iusti Abel: vsq̄ ad sanguinem Zacharie. i. a sanguine iusti minimi: vsq̄ ad sanguinem maxime iusti. Consequenter secūdo p̄dicit eius penā temporalē. s. destructionem ciuitatis et templi: que facta est per Titum et Uespasianū in vindictam mortis Christi quadragesimosecundo anno a predicta passione. Dicens ergo. * Hierusalem Hierusalē.] Alloquitur hic populum iudaicū sub nomine ciuitatis metropolitane: et hic est cōmunis modus loquendi: hic enim dicitur ciuitas facere: quod populus habitans in ea fecit. * Que occidis prophetas.] Jdest consueuisti occidere. * Et lapidas eos: qui ad te missi sunt.] Jdest ad instructionem tuam: sicut patet in ꝓphetis antiquis: et in Johanne baptista: qui fuerunt a iudeis occisi. Unde. 4. Regum. 21. dicitur/ q̄ tempore Manassē effusus est sanguis inoxius in Hierusalē donec repleret vsq̄ ad os. * Quotiens volui congregare.] Sub cultu vnius dei per fidem et charitatem. * Filios tuos.] Jdest iudeos. * Quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas.] Ponitur exemplum de gallina/ ad ostendendum affectum suum ad populum iudaicū: quia inter alias aues gallina videt magis affici ad conseruationem et nutritionē pullorū. * Et noluisti.] Quia primo ꝓphetas a deo missos: postea Johannem baptistam: et vltimū dñm nostrum Jesum Christum contempserunt. Propter quod subditur pena.

* Ecce relinquet vobis domus vestra deserta.] Jdest ipsum templum: quod per romanos fuit destructū: nec reedificabit amplius: quia ẏm qḋ dicitur Dañ. 9. vsq̄ in finem mundi perseuerabit desolatio. * Dico enim vobis: non me videbitis amodo.] A tempore passiōis Christi: que de ꝓximo imminebat futura: qñ christus dixit ista. * Donec dicatis. Benedictus: q̄ venit in nomine dñi.] Hoc erit: qñ apparebūt signa euidentia aduentus eius ad iudiciū: tunc enim iudei: qui credituri sunt in Christum in fine mundi laudabunt et confitebunt ipsum.

* Ecce ego. ꝛc.] Moraliter. Multi de Christi discipulis istas gratias habuerunt: qui tñ a iudeis persecutionem passi sunt. * Ut veniat super vos. ꝛc.] Orige. Zacharias interpretat memoria dei. Omnis ergo qui memoriā dei perdere festinat: in eis quos scādalizat: Zacharie sanguinem fundere videtur. Abel aūt luctus interpretatur: qui ergo non recipit: quod scriptū est. Beati q̄ lugent: sanguinē Abel effundit. * Ecce relinquet.] Chryso. Sicut eñ corpus aīa recedente primo q̄dem frigescit: deinde putrescit ꝛ soluit: sic et templū nostrū: dei spūsctō recedente prius seductiōib⁹ ꝛ indisciplinatiōib⁹ replet: deinde veniet ad ruinā. ☞ Sup his vide Additionem et Replicam.

* Sapiētes.] Glo. Qui sciūt quē ꝓferāt sermonē. Scribas. in lege ꝑitos. * Ut veniat sup vos ꝛc.] Nō hos tñ p̄ntes dicit: sꝫ oēm gñationē malorꝫ p̄cedētē ꝛ futurā: q₂ oēs vna ciuitas sūt: vnū corp⁹ diaboli. * Abel iusti. ꝛc.] Justicia Abel approbata est ꝑ munerꝫ acceptionē. * Usq̄ ad sanguinē. ꝛc.] Cur vsq̄ ad hūc: cū m̄lti post hūc occisi ante natalē xp̄i: et xp̄o nato: mox pueri ab hac gñatiōe sunt ꝑēpti. Sꝫ q₂ Abel pastor ouiū fuit: necatusq̄ i agro. Zacharias sacerdos necat⁹ est i atrio tēpli: vtriusq̄ grad⁹ martyres et laicos et officio altaris mācipatos: sub corꝫ voluit itimare vocabulis. Zacharias: q̄ occisus ē a rege. Joas iter tēplū ꝛ altare: vt historia regū narrat: fili⁹ fuit Joiade. ꝛ in euāgelio: q̄ vtūtur Nazarei: ꝑ filio Barachie legit fili⁹ Joiade. Sꝫ vt iusticia Joiade sacerdotis p̄diceret: ipse Barachias vocat. i. benedictus dñi. Jste Zacharias de duodecim ꝓphetis vnus erat: sicut pater Johānis de ꝓphetis vn⁹ erat. * Sup gñationē istā.] Que a primo patricida vsq̄ ad vltimū poītiōis filiū computat. Quasi similes erunt in pena: sicut sunt et ī culpa. * Hierusalē. ꝛc.] Quasi rei estis sanguinis: ꝛ merito: q₂ multotiens misi ad vos ꝯgregādos: ꝛ noluistis. * Quotiēs.] Ac si dicat. Ego volui: et tu noluisti: et q̄tq̄t ꝯgregaui mea volūtate semp efficaci: te nolēte feci: q₂ semp igrata fuisti. * Gallina.] Ḃ aīal magnū affectū

habet in filios: ita vt corꝝ infirmitate affecta infirmet: et eos alis ꝓtegens cōtra miluū pugnet. Sic dei sapientia p carnē infirmata ꝓtegit nos et defendit a diabolo. * Relinquet.] Ciuitas auxilio dei nudata sue ditioni relinquet: que bene derelicta est/cū a deo derelinquit. * Benedictus qui venit. ⁊c.] Hoc turbe dixerūt dño venienti Hierusalē. Nō aūt his trāsactis hec dñs dicit: cogit mystice intelligi de aduentu claritatis sue: vbi ↄfitebuntur filium: quem crucifixerunt. ☞ Quere Annota. 72. prime p. ser. Gñalis. Fol. 254. Col. 2. Et applica ad Stephanum.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annotamētis sermonis Martyꝝ. icipiētib⁹ fol. 89. sub themate. * Ecce ego mitto ad vos. ⁊c.] vt. s̄. A. ¶ Uel de an. ser. Pctoꝝ. icip. fol. 189. sub the. * Uenient hec oīa sup gñationē istā.] C. ¶ Uel de an. ser. Incarn̄. incip. fol. 2. sub the. * Quotiēs volui ↄgregare filios tuos quēadmodū gallia. ⁊c.] D ¶ Et nota ꝙ videas Act⁹ apl'oꝝ in ca. 7. et. 8. d electiōe: visiōe et obitu Stephani: tam i Glo. q̄ in Lyra. et Addit. s. par. 6. Bib. diffuse: pulchre: et vtiliter: que causa breuitatis pretermitto: cū ex solo textu historia possit percipi.

Johannis euangeliste sermōis An. Ex prima parte bib.

¶ 1. Nu. 12. Si quis fuerit. ⁊c. Lyra. ⁊c.] ☞ Quere ibi: vel Annotamento. 5. A. prime partis. sermonis Johannis baptiste.

¶ 2. Exodi. 3. Uadam. ⁊c.] Lyra. Moraliter. ⁊c. ☞ Quere ibi: vel Annotamento. 130. prime partis. sermonis Prelatorum. Fol. 101. Col. 2. in medio annotamenti.

Ex tertia parte Biblie.

¶ 1. Job. 39. Nunquid ad preceptuꝫ tuum eleuabitur aq̄la: et in arduis ponet nidum suuꝫ? In petris manet: et in preruptis silicib⁹ commoratur: atq̄ꝫ inaccessis rupibus. Inde contemplatur escam. De longe oculi eius ꝓspiciunt: pulli eius lambunt sanguinem: et vbicunq̄ꝫ cadauer fuerit/statim adest.] Glo. Hoc loco aquile nomine subtilis sanctorū intelligentia: et sublimis eorum contemplatio figuratur. Ad preceptum dei eleuatur aquila: dum iussionibus diuinis obtemperans: in supernis suspēditur fidelium vita: in supernis niduꝫ ponit: qꝛ habitationē mentis sue in abiecta et infima conuersatione non constituit. * In petris manet.] In sacro eloquio cum singulari numero petra nominat: Christus accipitur: cū plurali: sancti viri exprimūtur. Unde Petrus. Uos tanq̄ꝫ lapides viui. Aquila itaq̄ꝫ in petris manere dicitur: quia in dictis antiquoꝝ et fortium patrum mentis statione collocant. Possunt etiā petre celestes potestates intelligi: quia velut petre in arduis site ab omni motu (quod nō arbores) mutabilitatis aliene sunt. Uir ergo sanctus pennē angeloꝝ gloriam prestolatur: atq̄ꝫ huic mundo hospes illa appetendo: que aspicit: iam in sublimibus figitur. * In preruptis silicibus cōmoratur.] Qui sunt prerupti silices: nisi illi fortissimi angelorum chori? Prerupti enim sunt: q̄a pars coꝝ cecidit: pars remansit: qui integri q̄dē stant p q̄litatē meriti: sed p numeri q̄ntitatē prerupti. Eodem inaccessas rupes dicit. Cordi enī pctoꝝ hoim valde iaccessa ē charitas angeloꝝ. Sꝫ q̄sq̄s ita ↄtēplatiōe rapit: vt intētionē suā iā chorꝭ angeloꝝ inserat: nō ei sufficit: nisi eū etiā: q̄ sup angelos est: valeat videre. Seq̄t. * Inde ↄtēplat escā.] Idest ex illis choris angelicis tendit oculum mentis ad gloriā supne maiestatis: qꝛ nō visa adhuc esurit: q̄ tandē visa satiat. Sꝫ qꝛ carne grauati deū sicuti ē videre nō possum⁹: seq̄tur. * Et de lōge oculi eius ꝓspiciūt.] Ac si dicat. Sācti intētiōis aciē fortiter tendunt: sꝫ nec deū ꝓpinq⁹ aspiciūt: cui⁹ claritatis magnitudinem penetrare nō possunt. Sed ipsi p̄dicatores cū auditores suos verbū diuinitatis capere non posse ↄspiciūt: ad sola incarnatiōis dñice verba vertūtur. Uñ sequit. * Pulli eius lambūt sanguinē.] Ac si diceret. Ipsa quidem diuinitatis ↄtēplatione pascit. Sꝫ qꝛ auditores ei⁹ diuinitatis arcana pcipere nequaq̄ꝫ psit: cognito crucifixi dñi cruore satiant. Sāguinē lambere: est passionis dñice infirma venerari. Sed qꝛ p̄dicatorꝭ aīa carne exempta ad eū moꝝ ducit: q̄ ꝓ nobis sponte sua in mortem cecidit. Sequitur. * Et vbicunq̄ꝫ cadauer fuerit: statim adest.] Ut illud. Ubicunq̄ꝫ fuerit cadauer: ibi congregabuntur ⁊ aquile. Aliter omnis: qui peccati morte ceciderit: potest cadauer vocari. Sanct⁹ vero predicator vbi peccatores esse cōsiderat: illuc anxie peruolat: vt in peccati morte iacentibus lucē viuificationis ostendat. ¶ Lyra. Hic vltimo ponitur exemplū de aq̄la: que mirabilis est in multis. Primo in volatu: qꝛ altius volat ceteris auibus: et ideo dicitur. Nunq̄d ad preceptū tuū. i. fm dispositionem tuam. quasi dicat/nō: sed fm dispositionem diuinā: hoc etiam facit aquila ex industria naturali a deo sibi data. Cursus autē

naturalis rex/est quedā motio creature ad preceptū diuinū: fm illud ps.148.a. Ignis/grando/nix/glacies/spirit⁹ pcellax: que faciūt verbum eius. ✱ Et in arduis. ⁊c.] Ubi non est accessus hominū nec bestiax: et hoc/ne pulli sui rapiantur ab hominibus: vel a bestijs deuorētur. Secundo aqia mirabilis est in visu: qꝛ acute et de longe valde videt: ideo subdit. ✱ Inde ↄtemplatur escam.] Idest predam ad sui et pullorū nutritionē. Et qꝛ cōmuniter accipit predam viuam: ideo subditur. ✱ Pulli eius lambunt sanguinem.] Scꝫ de preda ab ea occisa currētē. Et qꝛ aliqn̄(maxime tempore famis) nutrit morticinijs: ideo subdit. ✱ Et vbicūqꝫ cadauer. ⁊c.] In quo notatur velocitas sui volatus. ✱ Nunquid ad preceptum tuum? ⁊c.] Moraliter. Ad dei preceptū aquila subleuat: quando vir ingeniosus ad dei cōtemplationē subleuat. ✱ Et in arduis. ⁊c.] Quādo eius amor firmat. ✱ In petris manet.] Idest cum angelis per studium contēplationis: qui dicūtur petre ratione sue cōfirmationis: et silices prerupti: ppter eos: q̄ ceciderunt de medio eorum. ✱ Inde contemplatur escam.] Desiderās claram dei visionē. ✱ Pulli eius lambunt sanguinē.] Pulli dicūtur discipuli: adhuc tn̄ imperfecti. Propter quod adhuc vacant circa Christi humanitatem meditantes eius passionem. ✱ Et vbicunqꝫ cadauer. ⁊c.] Quia de altitudine contemplationis paratus est descendere ad leuandum peccatorē de putredine corruptionis: sicut patet de Paulo: q̄ post raptum ad tertiū celum descēdit ad subsidium peccatorū. ☞ Uide Historiā Johānis: ⁊ applica. Etiam quere annotamēto.4. quarte partis. sermonis Marie Generalis. Fol.75. Col.3

PRincipes Juda duces eorum.] Lyra. Licet Johannes non transierit per gladiuꝫ: tn̄ parat⁹ fuit sustinere martyriū: qn̄ fuit missus in feruentis olei doliū. Propter qꝺ dicit Augu. lib. de bono coniugali. Non est impar meritum martyrij in Johāne: qui passus nō est: et in Petro: qui passus est. ☞ Reliqua quere ibi.

Ex quarta parte Biblie.

SI exaltatus fueris vt aquila. ⁊c.] Glosa. Aquila alti⁹ volat ceteris auib⁹: et habet tam acutū visum/ vt in sublimib⁹ volans: pisciculos videat in mari natātes: ad quos rapiēdos in modum tormēti descēdit. ☞ Quere ibi reliqua: et applica ad Johannem euangeliographum.

HAbitauit iuuenis. ⁊c.] Lyra. ⁊c.] ☞ C2.
Quere An.1. quarte partis. ser. Joseph. Esa.62.
GEns iusta. ⁊c.] Ly. ⁊c. ☞ Quere An. C3.
3. quarte partis. ser. Assumptiōis virginis Esa.26.

Ex quinta parte Biblie.

ASsumpsit Jesus. ⁊c.] Lyra. ⁊c. ☞ C1
Quere Annotamēto.1.A. qnte partis. Mat.17
sermonis Sabbati Dominice prime
Quadragesime.

ECce ego mitto. ⁊c.] Lyra. ⁊c. ☞ Que C2.
re ibi: vel Annotamēto.1. A. quinte par- Mat.13
tis. sermonis Stephani ꝓtomartyris. Fol.27.

ET assumpto Petro et duobus filijs Zebe
dei: cepit contristari. ⁊c.] Lyra. Isti tres C3. Mat.26
erant magis familiares ipso Christo: et ad eius
secreta magis admittebantur/ q̄ꝫ alij. ☞ Ra
tio aūt ponitur An.1.A. Sabb. Dn̄ice.1. q̄dra.

UEre filius dei erat iste.] Lyra. ⁊c. ☞ C4
Quere Annotamēto.7. K K. quinte par Mat.27
tis. sermonis Dn̄ice Ramox.

ADolescens autē sequebat eum. ⁊c.] vsqꝫ. C5.
✱ Tūc discipuli relinqntes. ⁊c.] Glo. ⁊c. mar.14
☞ Quere Ano.1.X. quinte partis. sermōis
Ferie.3. Dn̄ice Ramox. ✱ At ille relicta sindo
ne. ⁊c.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere in eodē
Annotamēto. eiusdē par. ⁊ ser. littera. G.

¶ Procmium Lyre super Johannem.

FAcies aqle desup ipox q̄ttuor.] Ezechiel C6.
ppheta: cui aperti sunt celi: ⁊ vidit visiōes Procmium Lyre super Johānē. A
dei: vidit q̄ttuor facies in vno animali. Quattuor (inquit) facies vni. Uidelicet facies hominis: facies leonis: facies bouis: et facies aquile: in quo designatur vna noticia de verbo incarnato quadrupliciter descripta. Descriptio enim Matthei designat in facie hominis: quia principaliter describit facta ipsi⁹ humanitatis. Descriptio Johannis designatur in facie aquile: quia principaliter describit in Christo excellentiam diuine nature. Descriptio autem Marci designatur in facie leonis: quia principaliter describit ipsius Christi regnum. Descriptio autēꝫ Luce designatur in facie bouis: qui est animal immolaticium: quia principaliter descripit ipsius Christi sacerdotium. Unde et a sacerdotio inchoat suum euangelium/ dicens. Fuit in diebus Herodis regis Jude sacerdos quidam nomine Zacharias. Aduertendum tamen/ q̄ licꝫ quilibet quattuor euangelistarum principaliter consideret vnam predictarum quattuor conditionum: tamen alias tres non omittit. Quia secundum quod dicit beatus Gregorius super Ezechielē. Quicquid in vno repereris: hoc simul in quattuor recognosces. Propter quod

aliq doctores visionē Ezechielis exponentes: di
cunt q̄ nō solum apparuit ei vnū animal habēs
quattuor facies predictas: sed apparuerunt ei
quattuor animalia in omnibus consimilia. In
quo designat᷑ vna noticia verbi incarnati a q̄t=
tuor euangelistis concorditer: licet differēter de
scripta. Considerandum tñ/ q̄ Ezechiel pphetа
inter predictas facies quattuor/ vidit faciē aq̄=
le desuper eminentē: in quo designat᷑ euangelij
Johannis respectu alioꝝ excellentia: ſm quod
dicitur in verbo presumpto. Facies aquile. ⁊c.
In quo designat᷑ euangeliū Johānis ceteris ex
cellentius in tribus: q᷑ scripsit ceteris sublimi⁹:
subtilius: ⁊ etiā perfecti⁹. Sublimitatē designat
superior situs/ cū dicitur. Desuper. Subtilitatē
acuties visus/ cū dicitur. Aquile. Perfectionez
seu integritatem designat quaternarij typus: cū
B dicitur. Ipsoꝝ quattuor. Ad euidentiam primi
aduertendum/ q̄ contemplatio sanctoꝝ/ et po=
tissime euangelistaruz differt a contemplatione
philosophoꝝ. Philosophi enim ex creaturis cō
templati sunt ipsum deum: similiter sancti: ta=
men differenti modo/ et quasi contrario. Contē
platio enim est actus egrediens ab ipso contem
plante: et in deum terminat᷑ tanq̄ȝ in obiectum:
et ideo contēplationis actus est medius inter cō
templantem et rem cōtemplatam: et ideo potest
ad vtrūq̄ȝ referri. Si igitur actus diuine contē=
plationis referat᷑ ad ipsum contemplantē: sic ha
betur contemplatio philosophoꝝ. Querebant
enim philosophi deum contemplari ex creatu=
ris/ inquantū talis speculatio seu contemplatio
est ipsius speculantis summa perfectio. Contē=
plationem eñ primi et summi intelligibilis po=
suerūt felicitatē hominis: vt habet᷑. 10. Ethicoꝝ
Ex quo patet/ q̄ talis contēplatio erat pure spe
culatiua: q᷑ querebant talem speculationē pro=
pter seipsam: et nō ppter aliam perfectionem: p
pter quod in tali contemplatione plus facit sub
limitas intellectus/ q̄ȝ feruor affectus. Si autez
referatur actus contēplationis diuine ad ipsam
rem contemplatā: quod fit/ quando talis contē
platio queritur propter amorem rei contēplate:
vt ex tali contemplatione ipse contemplans in=
ardescat in amorem diuinū: sic habetur contem
platio sanctoꝝ: et potissime euangelistaruz. Ex
quo patet/ q̄ talis contemplatio nō est pure spe=
culatiua: quia nō queritur ppter ipsum specu=
culari: sed ppter amorem ipsius obiecti contem
plati: et ideo in tali contemplatiōe plus facit fer
uor affectus/ q̄ȝ subtilitas intellectus: ppter q̄d
beatus Dionysius. 7. capitulo celestis hierar=
chie dicit/ q̄ in contemplatione diuinorum pro
prium est amoris calidum superferuens et acu=
tum: quia amans non est contentus amati su=

perficie: sed nititur (quantum possibile est) eius
intima penetrare. Propter quod dicit Hugo cō
mentator ibidem. Ubi sciētia foris stat: dilectio
intrat. Igitur quia beatus Johannes euange=
lista ceteris euangelistis Christū feruentius di=
lexit: ideo eius secreta intimius penetrauit: pro
pter quod subtilius scripsit: quod notatur in fa
cie aquile: que tantam perspicacitatez habet in
visu/ q̄ solem in rota sua oculis irreuerberatis
intuetur: vt dicit Augustinus in libro de mori=
bus ecclesie. Et de hoc potest exponi illud: quod
scribitur Job. 39. d. Nūquid ad preceptū eleua
bitur aquila: et in arduis ponit nidum suum?
Hoc enim verbum dicitur de Job negatiue: sed
de deo affirmatiue: sicut patet ibidem. Et meri=
to: quia ad p̄ceptū dei humana aquila nostra:
videlicet beatus Johannes euangelista: eleua=
ta est de terrenis ad celestia: quia ad verbū chri
sti vocantis dimisit torum nuptialem: et eleua=
tus est ad continentiā virginalem: que est vita
celestis: sicut dicit beat⁹ Hiero. i sermōe de assum
ptione beate virginis. Profecto in carne preter
carnem viuere: non terrena vita est/ sed celestis.
Unde in terris angelicam gloriam acquirere/
maioris meriti est/ q̄ȝ habere. Esse enim ange
lum felicitatis est: esse virginem/ virtutis: dum
hoc obtinere viribus nititur cum gratia: quod
angelus habet a natura. Et talis eleuatio fuit
dispositio in Johanne ad subtilius cōtemplan=
dum et describenduz diuina. Contrarioꝝ enim
contrarie sunt cause. Lascinia autem carnalis
inducit intellectus hebetudinem: vt dicit beat⁹
Gregorius trigesimo Moral'. Ergo p oppositū
ꝯtinētia v̄ginalis disponit ad eius subtilitatē.
Sed consumatio huius subtilitatis subdit᷑ in
auctoritate premissa: cū dicitur. In arduis po=
nit nidum suum. Nidus enim est locus: vbi vo
lucres se reclinant et quiescunt. Nidus igit᷑ Jo
hannis fuit sinus saluatoris: quia super pectus
eius suauiter recubuit: et inde fluenta euange=
lij ceteris vberius potauit. et ideo sequit᷑. Oculi
eius de longe prospiciunt: quia ipsi adhuc ma=
nenti in terra: reuelata sunt secreta celestia. Et
quia subtilius secreta celestia cognouit: per con
sequens et subtilius scripsit. Secundo dico/ q̄
Johannes ceteris euangelistis scripsit subtili=
us. ⁊ differt hoc membrum a precedēti: quia de
infimis potest fieri subtilis descriptio: sed subli=
mitas descriptionis importat altitudinem ma=
terie: quod conuenit Johanni euāgeliste: quia
alijs euangelistis ad describendum Christi hu=
manitatem intentis: beatus Johannes ad con
templandum et describendum eius diuinita=
tem principaliter ascendit. Propter quod alij
tres euangeliste figurati sunt per animalia in

terra gradientia: videlicet per hominem: vitulum: et leonem. Johannes autem figuratus est per aquilam in altū volantem: in quo designauit secundum .s. eius contemplationē: et descriptionem super alios transcendentem: quod notatur in verbo preassumpto: cum dicitur: desuper. Et ideo de hoc potest exponi illud ps̄. 17. b. Ascendit super cherubī et volauit. Cherubī dicuntur a plenitudine scientie: et ideo significant euangelistas: qui fuerant repleti spiritu sapientie diuine: propterea vocantur animalia plena oculis in circuitu et intus. Apoc̄. 4. c. Sup ista cherubī ascendit et volauit: quia contemplationem aliorum euangelistarū transcendit: diuinitatem Christi pre ceteris speculando: et quantū possibile est: sublimius describēdo. Propter qđ dicit Augustinus: ꝙ si altius intonuisset: totus mundus capere non potuisset. Tertio in verbo presumpto ostenditur cōtemplatio et descriptio Johannis alijs perfectior: et hoc in duobus: in quibus suppleuit illud: quod ab alijs euangelistis fuerat dimissum: secundum qđ dicit Hieronymus lib. illustriū virorum. Primum est: quia temporibus Johannis surrexit error Hebionitarū: qui dicebant Christum esse hominem purum: et per consequens ante Mariā non fuisse. Per qđ btūs Johānes rogatꝰ ab Asie episcopis: scripsit euangeliū: in cuius principio ostendit diuinam Christi naturā: in qua eternaliter precessit Mariam. Secundum est: ꝙ cum Johannes legisset Matthei: Marci: et Luce euangelia: illa probauit: et eos vera dixisse firmauit. Veruntamen tantūmodo historiā Christi texuerant: quantum ad illum annū: in quo passus est: videlicet post Johannis baptiste incarcerationē: propter quod et ipse Johannes euangelista in suo euangelio narrauit gesta superioris anni, anteꝙ̄ Johannes baptista in carcere clauderet̄. Ex quo patet: ꝙ perfectius alijs scripsit: que q̇dem ꝑfectio in verbo preassumpto in numero quaternario designat̄: cum dicit̄. Ipsorum quattuor. Quaternariꝰ enī numerꝰ est primus numerꝰ q̈dratus. Qđ aūt ꝑ quadratū ꝑfectio designet̄: patet per phm̄. 1. Ethi. vbi cōparat virtuosū corpori quadrato: quia sicut corpꝰ quadratū bene sedet in omni latere: sic virtuosus se bene habet in quacūꝙ fortuna cōtingēte. Quadratura priꝰ inuenit̄ in numeris, ꝙ̄ in corporibus: sic et vnitas prior est in ipso puncto: et ideo ꝑfectio primo et principaliter designat̄ in numero quaternario: que q̇dem ꝑfectio in euangelio Johānis pre ceteris inuenit̄: vt patet ex dictis. Et ideo de hoc pōt exponi illud Ezech. 1. d. Cumꝙ aspicerem aīalia: apparuit vna rota habens q̈ttuor facies. Intuenti enī diligenter q̈ttuor euangelia, apparet euangeliū Johānis alijs ꝑfectiꝰ: vt dictū est: et hoc designat̄: cum dicit̄. Apparuit vna rota: quia figura circularis est ꝑfectissima. Sed vlterius dicit̄, ꝙ hec rota habet q̈ttuor facies: quia euangeliū Johānis ꝯtinet q̈ttuor ꝑtes principales: quia primo describit ipsius dei eternalem ꝓcessionē, dicens. In principio erat verbū. Secūdo ꝑ ipsum generalē rerū ꝓductionē: dicēs. Oīa ꝑ ipsum facta sunt. Tertio describit eius temporalem incarnationē: dicens. Et verbū caro factum est. Et ꝯsequēter describit opa: q̄ xp̄s in carne humana assumpta pegit. Quarto ꝑ ipsum filium dei incarnatū ostendit finalem generis humani glorificationē. Propter qđ in fine sui euāgelij cōcludit. Hec aūt scripta sunt, vt credatis: qm̄ Jesus est filius dei: et vt credētes vitā habeatis. Et patet ordo huius euāgelij ad alia: quia priꝰ est ordine ꝑfectionis: licet sit posterius ordine temporis. Patet etiam ordo partium huius euangelij in se. Et in hoc istud ꝓemiū terminat̄. Seq̈tur.

¶ Prologꝰ sancti Hiero. i euāgeliū ſm Johānē

✳ Hic est Johannes. etc̄.] Glo. Augusti. Omnibus diuine scripture paginis euāgeliū excellit: quia quod lex et ꝓphete futurū predixerūt: hoc cōpletum dicit euangeliū. Inter ipsos autem euāgeliorum scriptores Johānes eminet in diuinorū mysteriorū ꝓfunditate: quia a tempore dn̄ice ascensionis per annos. 65. verbum dei absꝙ adminiculo scribendi vsꝙ ad vltima Domiciani predicauit tēpora. Sed occiso Domiciano, cū permittēte Nerua, de exilio redisset Ephesum: compulsus ab episcopis Asie: de coeterna patri diuinitate Xp̄i scripsit aduersus hereticos: q̇ eo absente irruperāt in eius ecclesias: qui Christū ante Mariā fuisse negabant. Unde merito in figura quattuor animaliū aquile volāti comparatur: que volat altius ceteris animalibus: et solis radios irreuerberatis aspicit luminibus. Ceteri quippe euangeliste: qui temporalem Christi natiuitatē et temporalia eius facta: que gessit in homine: sufficienter exponunt: et de diuinitate pauca dixerunt: quasi animalia gressibilia cum dn̄o ambulant in terra. Hic autē pauca de temporalibus eius gestis edisserens: sed diuinitatis potentiā sublimius contēplans: cū dn̄o ad celum volat. Qui enim supra pectus dn̄i in cena recubuit: celestis haustum sapiētie ceteris excellentiꝰ de ipso dn̄ici pectoris fonte potauit. Legerat siquidem euangelia trium euangelistarū: et approbauerat fidem eorum et veritatē: in quibus deesse vidit aliqua gestarū rerum historie: et ea maxime: que dominus gessit primo predicationis sue tempore: scilicet anteꝙ̄ Johannes baptista clauderetur in carcere. Hec ergo quasi dimissa ab alijs scribit Johannes: q̄ fecit Jesus

E
Glosa

anteꝙ Johannes traderet:sed maxime diuini
tatis Christi ⁊ trinitatis mysteriū commendare
curauit. Tres siquidem alij euangeliste dicta et
facta dñi temporalia:que ad informandos mo=
res vite presentis maxime valent:copiosius con
secuti:circa actiuā vitam sunt versati: in qua la
boratur/vt cor mundet ad videndum deū. Jo=
hānes vero pauca dñi facta dicit:verba vero do
mini:que trinitatis vnitatem et vite eterne feli=
citatem insinuant:diligentius cōscribit:et sic in
contemplatiua vita virtute cōmendanda inten
tionem suam et predicationē tenuit. In qua cō
templatiue vacatur/vt deus videatur. Iste siq=
dem est Johannes: quem dominus de fluctiua
ga nuptiaꝝ tempestate vocauit: et cui matrem
F virginem virgini cōmendauit. * Nuptiaꝝ vi
num.⁊c.] Vinum aliud est nuptiale: aliud spi
rituale. Nuptiale vinū ad litterā possumus di=
cere:quod de aqua substitutū est. Spiritualiter
per vinū:quod defecit in nuptijs:possumus le=
gem coniugij intelligere:que ante aduentū chri
sti fere ab omnibus custodiebat: quia tunc dice
batur. Crescite et multiplicamini. Gen.1.c. Et
steriles:que nō pariebant:magno opprobrio cu
stodiebātur. Sed veniente Christo:iam in qui=
busdam cepit vinū illud deficere: et aliud vinū:
scȝ virginitatis crescere:sicut in Maria: Johan
ne: Stephano: ⁊ in pluribus alijs. Ideo autē di
citur vinū coniugale ipsa lex cōiugij: quia sicut
vinum inebriat hominem:et a statu sue mentis
alienat:sic lex coniugij alienat hominē ab his:
que dei sunt:et solicitum cum facit circa munda
nas res:quibus se:et coniugē: et prolem nutrire
queat. Castitas vero dicitur vinū spirituale: qr
quod istud facit seculo:illud facit deo: qa facit
postponere mundana: et celestibus inhiare. Et
ideo posuit hoc:vt demonstraret ꝙ vbi domin⁹
est inuitatus.i.in mentibus illoꝝ:ad quos inui
tatus venit:vinum nuptiaꝝ.i.veteris consuetu
dinis debet deficere: et veteribus immutatis.i.
G dimissis:omnia appareāt noua: que a Christo
nouo homine constituunt. * Et hic Johānes.
⁊c.] Johannes interpretatur gratia dei: siue in
quo est gratia:vel cui donatū est. Cui autē theo
logoꝝ donatum est ita abscondita summi boni
mysteria penetrare: et sic humanis mentibus in
timare? Sequtur. ¶ Eiusdem ꝓlogi beati Hiero
nymi super Joh. Expositio Nicolai de Lyra.
H * Hic est Johānes.] Huic euangelio:quod est
ceteris perfecti⁹ (vt patet ex predictis) beat⁹ Hie
ronymus hunc ꝓlogū premittit:in quo primū
Johannes a quattuor cōmendatur. Quia pri
mo describit eius cōmēdatio ex ꝓprio nomine:
cum dicitur. * Hic est Johānes.] Quod inter
pretat:in quo est gratia. Sicut enī Isaac in ve
teri test.⁊ Johānes baptista in nouo:sortiti sunt
sua propria noīa ex diuina precordinatiōe: ad si
gnificandum ipsoꝝ ꝓprietatem:(vt patet Gen.
17.de Isaac. Et Luc.1. de Johanne baptista.)
Ita credendum est: ꝙ ipse ex diuina precordina
tione nominatus sit Johannes: ꝓpter plenitu=
dinem gratie:ꝙuis non sit scriptū: quia nō oīa
sunt scripta: vt habetur in fine huius euangelij.
Secundo cōmendatur ex officio: cum subditur
* Euangelista.] Quia ex diuina ordinatiōe
habuit officiū scribendi euangeliū: non enī pro
prie loquendo dicit euangelista doctor euange
lij vel ipsius predicator:sed ille: qui ex officio est
eius cōscriptor. Tertio cōmendatur ex cōuictu:
cum dicitur. * Unus ex discipulis dñi.] Et in
ter alios fuit de primis Christi discipulis: vt in=
fra patebit. Et pre ceteris Christo magis fami=
liaris:quod est indiciū sue virtutis. Quarto cō
mendatur ex virtutis actu:cuȝ dicitur. * Qui
virgo electus a deo est.] Actus enim magne vir
tutis est continentia virginalis: ꝓpter quod de
ipsa dicit saluator Matth.19.b. Non omnes ca
piunt verbum istud: qr pauci possunt ad hanc
perfectionē attingere. Propter quod ibidē sub
ditur. Sunt eunuchi:qui se castrauerunt ꝓpter
regnum celoꝝ:qui potest capere/capiat. Tem=
pus autem: quo Johannes vocatus est ad con
tinentiam virginalem:ostenditur:cum dicitur.
* Quem de nuptijs volentem nubere vocauit
deus.] De quibus nuptijs dicit Joh.2.ca. Sȝ
ↄtra hoc videt esse illud quod dicit Matth.4.
ꝙ Johānes vocatus est cū Jacobo fratre suo de
naui: vbi erant cum Zebedeo patre eoꝝ. Dicen
dum ꝙ triplex fuit hui⁹ Johānis vocatio. Pri
mo enim fuit vocatus ad ipsius noticiā aliqua
lem:et de ista vocatione habet Joh.1.c. Quan=
do Andree petenti. Rabi vbi habitas? Respon
dit Jesus. Ueni et vide: qr cū ipso Andrea erat
Johannes:vt infra videbit. Secundo vocatus
est ad ipsius Christi familiaritatē. Et de hac lo=
quitur hic Hiero. Quia ista vocatio de nuptijs
facta est:⁊ extunc Johānes fuit Christo familia
ris ꝓpter mundiciā continētie virginalis. Ter=
tio vocatus fuit ad apostolatū: quando relictis
retibus et patre:cū fratre suo secutus est Jesum.
Et de ista vocatiōe loquit Mattheus. Ex quo
patet ꝙ verbum Matthei nō contrariat verbo
Hieronymi. Consequenter ꝓbatur quoddam
ꝓpositū in precedenti cōmendatione. Commen
dauerat enim Hierony. Johannē ex quattuor:
scȝ ex nomine:ex officio: ex conuictu: et ex virtu
tis actu. Tria aūt prima erant manifesta. Non
sic aūt quartū: videlicet virginalis ꝯtinētia. Jō
istud ꝓbat Hiero. duplici testīonio. Primū est
specialis dilectio xp̄i ad ipsum: q̄ erat sue virgi=

nitatis signū: quia fm quod dicitur Ecci.13.c. Omne animal diligit simile sibi: volatilia ad similia sibi ꝯueniunt: sic oīs caro ad sibi similē cōiungetur: ⁊ oīs hō sibi simili associabit. De xp̄o aūt nulli est dubium/ quin fuerit virgo. ⁊c. Et h̄ est quod dicitur. ✻ Cui virginitatis in hoc duplex testimoniū in euāgelio datur.] Primū aūt testimonium tangit/ cū dicit. ✻ Qd̄ ⁊ pre ceterꝭ
K dilectus a deo dicitur.] Sicut Johā.21. Uidit illū discipulū: quē diligebat Jesus. ⁊c. Secūdū autē testimoniū virginitatis Johānis fuit recōmēdatio matris xp̄i in cruce sibi facta: vt virgo virgini deseruiret: ⁊ esset ad inuicem grata societas: ⁊ floridus aspect⁹: fm qd̄ dicit Hiero. in sermone de assumptiōe virginis Marie: et hoc est qd̄ dicitur. ✻ Et huic matrem suā pendens in cruce cōmendauit dn̄s: vt virginem virgo seruaret.] Consequenter ostenditur scribendi mod⁹: quē tenuit Johānes in scribendo istud euangelium: qꝛ scribendo xp̄i naturā incipit ab emanātione incorruptibilis verbi. Per hoc ostendit in xp̄o naturā diuinā: et talis modus incipiēdi debebat Johāni ꝓpter incorruptionē carnis sue: et hoc est qd̄ dicitur. ✻ Denique manifestans in euangelio.] Incipiēdo euāgelium. ✻ Qd̄ erat ipse.] Idest incorruptionē carnis sue. ✻ Incorruptibilis v̄bi op⁹ ichoās.] Qꝛ ab hoc suū euāgelium incepit/ dicens. In principio erat v̄bū.
L ⁊c. ✻ Solus verbū carnē factum esse: nec lumē a tenebris cōprehensum fuisse testatur.] Qꝛ alij euangeliste nō loquunt de ꝓprietatibus verbi: sicut iste. Similiter describēdo facta xp̄i humanitus gesta incepit ab illo signo: quo xp̄s inuitatus ad nuptias deficiente vino/ aquā conuertit in vinum: vt habet Johā.2. capi. Et per hoc designatur/ ꝙ in illis: q̄ inuitant xp̄m ad nuptias spūales per aggressum continētie virginalis: debet deficere delectatio carnalis: que ꝑ vinum designat: vt aqua ꝯuertatur nouo modo in vinū per xp̄m/ mutando carnalē delectationē in spiritualem: et hoc modo incipiendo descriptionem operum xp̄i/ ostendit suā virginitatē: et hoc est qd̄ dicitur. ✻ Primum signum ponēs: quod in nuptijs fecit dn̄s.] Mutando aquā in vinum. ✻ Ostendens ꝙ ipse erat.] Scȝ segregat⁹ a delectatione carnali per continentiam virginalē. ✻ Ut legentibus.] Suum euāgelium. ✻ Demōstraret: ꝙ vbi dn̄s inuitatus est.] Idest in nu
M ptijs spiritualibus. ✻ Deficere nuptiarū vinū debeat.] Idest delectatio carnalis. ✻ Ut ⁊ veteribus immutatis.] Idest delectatione carnali: que corruptionem inducit mutata in spiritualem: que renouat animā. ✻ Noua omnia: q̄ a xp̄o instituuntur.] Idest reparantur. ✻ Appareant.] Consequenter ostenditur tempus ⁊ locus: in quo Johānes scripsit istud euangelium. Locus est Asia minor: in q̄ metropolis est Ephesus: in qua plurimum Johānes fuit conuersatus. Et hoc est quod dicitur. ✻ Hoc autē euangelium scripsit in Asia.] Quia de hoc rogatus fuit ab Asie episcopis: ratione predicta. Temp⁹ autem descriptionis huius euangelij fuit postꝙ̄ Johānes redierat de relegatione exilij: vbi Apocalypsim scripserat in insula: q̄ dicit Pathmos. Et hoc est quod dicitur. ✻ Posteaꝙ̄ in Pathmos insula Apocalypsim scripserat] Sed quia posset aliquis querere quare liber Apocalypsis ponitur vltimus in canone: cū fuerit descriptus ante illud euangelium. Ideo ad hoc respondet Hieronymus/ dicens: ꝙ hoc factum est vt finis canonice scripture principio responderet: qꝛ scriptura canonica incipit a principio incorruptibili: cum dicitur. In principio creauit de⁹. ⁊c. Et ideo conueniens fuit/ ꝙ finis ipsius incorruptibilis per virginem describeretur. Unde ⁊ liber Apocalypsis in finali beatitudine terminatur: que consistit in reductione creature ad ipsum: sicut per creationem egreditur ab ipso. De qua creatiōe agitur in canonis principio. Et hoc est quod dicitur. ✻ Ut cui in principio canonis in N
corruptibile principium prenotatur in Geñ.] Idest ipsi deo: a quo creatura egreditur. ✻ Ei etiam incorruptibilis finis per virginem.] Idest per Johannem. ✻ In Apocalypsi redderetur.] Quia ibi describitur finis creature: sicut ⁊ principium. Propter quod subditur. ✻ Dicēte Christo. Ego sum Alpha et O.] Apocalypsis vltimo. c. Alpha enim est littera prima greci alphabeti: O vero vltima. Et ꝑ hoc designatur/ ꝙ ipse Christus est principium ⁊ finis sacre scripture: atque etiam totius scripture vere: quia est veritas prima: a qua omnis alia veritas deriuatur. Consequenter describitur ipsius Johānis felix obitus: quod ostendit de duobus. Primo quia ex diuina reuelatione presciuit se vocatū ad celeste regnum. Et hoc est quod dicitur. ✻ Hic est Johānes: qui sciens superuenisse diem recessus sui.] De hoc mundo. ✻ Cōuocatis discipulis suis in Epheso.] Que erat metropolis illi⁹ ter O
re. ✻ Per multa signorū experimenta.] Quia sensibiliter viderat multa miracula virtute xp̄i facta. ✻ Promens xp̄m.] Quia talia sunt diuinitatis xp̄i ostensiua. Secundo quia speciali modo obijt non sentiens dolorem mortis: et hoc est quod dicit. ✻ Descendens.] Propria volūtate. ✻ In defossum/ sue sepulture locum.] Ut habetur in legenda sua. ✻ Facta oratione positus est ad patres suos.] Idest ad sanctos patres veteris testamēti: qui iam erant in gloria celesti. ✻ Tam extraneus a dolore mortis.] Nō dicit

a morte:quia mortuus fuit per separationẽ ani
me a corpore:quia quilibet homo debitor ẽ mor
tis ex primi parentis transgressione:secundũ qd
dicitur Hebre.9.g. Statutum est hominibus se
mel mori:sed dolorem mortis non sensit ex priui
legio speciali:in signuz integritatis virginalis.
propter quod subditur.* Quaz a corruptione
carnis inuenitur alienus.] Posita cõmenda=
tione Johannis:consequenter Hieronym⁹ ostẽ
dit ordinẽ sue descriptionis:quia vltimus inter
euangelistas scripsit euangelium. Et hoc dece=
bat virginem:quia taciturnitas ꝛ verecũdia de
bent esse annexe virginitati:et hoc est quod dici
P tur.* Tamen post omnes euangeliũ scripsit:et
hoc virgini debebatur.] Ratione predicta. Cõ
sequenter ponit Hierony.suam excusationem a
diligenti ptractatiõe ordinis euangelistarum/ꝛ
euangeliorum dicens/ꝙ illa in generali tantũ=
modo tetigerit triplici de causa. Primo quia p
hoc qd in generali tangitur: excitat desiderium
in legentibus ad perfectius cognoscendum.Se
cundo ex tali desiderio homo laborat ad perfe=
ctiorem cognitionẽ querendam:ꝛ talis labor est
ei meritorius.Tertio quia per hoc doctrina ma
gisterij ipsi deo reseruatur: qui veritatez reuelat
querentibus taliter: et hoc est qd dicit. * Quo
rum tamen.] Idest euangelioꝝ.* Uel scripto
rum.] Idest euangelistaꝝ. * Temporis dispo
sitio.] In quo tempore quilibet coꝝ scripsit.*
Uel librorum ordinatio.] Idest quare euange
lium Matthei sit primuz: Marci secundum:et
sic de alijs. * Ideo a nobis p singula non expo
nitur: vt sciendi desiderio collato.] In fidelib⁹
ista legentibus. * Et querentibus.] Horum p
fectam cognitionem. * Fructus laboris ꝛ deo
magisterij doctrina seruetur.] Quia paratus ẽ
reuelare veritatem fideliter inquirẽtibus ipsaz.
☞ Finit expositio plogi.

¶7 Joha.5. Amen amen dico vobis.ꝛc] ☞ Quere
Annot.1.F.quinte ptis.ser.Ferie.5.Dñi
ce.4.quadragesime.

¶8 Johã.13 Cum recubuisset ille.] Lyra. Scꝫ Johan
nes.* Supra pectus Jesu.] Idest incli=
natus prope os eius: et sic erat idonee posit⁹ ad
interrogandum ꝛ audiendũ aliquid secrete ab
eo.* Dicit ei. Domine quis est ille?] Scilicet
pditor.* Respondit Jesus.] Ipsi Johanni in
silentio:quia si alte dixisset Petrus erat ita fer=
uidus/quod statim insurrexisset in pditorem.
* Ille est cui ego intinctum panez porrexero.]

¶9. Joh.16 Et que ventura sunt.ꝛc.] Lyra.ꝛc. ☞
Quere Annotamento.1.D. quinte ptis.
sermonis Dominice.3. post octauas Pasche.
* Quia vado ad patrem.] ☞ Quere An=
notamento.1.B. quinte partis. sermonis Do=
minice secunde post octa. Pasche.

Dicit ergo discipulus ille/quem diligebat
Jesus.ꝛc.] Lyra. ☞ Quere Annota=
mento.1.C.quinte partis.sermonis Ferie quar
te Resurrectionis.

Dixit Jesus Petro. Sequere me.ꝛc.] Ly
ra. In hoc capitulo ponitur tertia christi
apparitio:qua manifestata ẽ sua resurrectio ali
quibus discipulis specialiter.Et si ordinem ista
rum trium apparitionum cõsideremus. In pri
ma ostendit xp̃s suam deitatem spiritum sanctũ
insufflando. In secunda vero humane nature
identitatem cicatrices ostẽdendo. In ista tertia
ostendit humane nature veritatem: cuz aposto
lis comedendo. In hac autẽ apparitione descri
benda sic pcedit Johannes:quia primo osten=
dit quid Jesus exhibuit pluribus discipulis.
☞ De quo quere Annotam̃.1.quinte partis
sermonis Ferie.4.Resurrectionis.Secũdo qd
exhibuit duob⁹ specialiter predilectis.s. Petro
ꝛ Johanni. De quo quere Annotamẽto.1.quin
te partis:sermõis Cathedre sancti Petri. Et in
euangelio hodierne festiuitatis: in quo princi=
paliter ostendit quid xp̃s contulit Johanni. Et
diuiditur in duas partes: qꝛ primo ponitur cõ=
mendatio discipuli.Secundo sui euãgelij. Cir=
ca primum sciendum/ꝙ postꝙ̃ xp̃s imposuerat
Petro pastorale officium: ꝛ ei predixerat suum
martyrium:incepit ire:ꝛ tũc dixit Petro. * Se
quere me.] Scilicꝫ gerendo vices meas in duo
bus predictis:et sic p illam sequelam corporalẽ
significabat idem/ quod prius Petro per verba
expresserat.Sicut enim in veteri testamẽto pro=
phete significabant aliqua verbis/ꝛ aliqua fa=
ctis.Sequitur.* Cõuersus Petrus vidit illũ:
quem diligebat Jesus: sequentem.] Quia ce=
perat ire post xp̃m sicut ꝛ Petr⁹. * Qui ꝛ recu
buit in cena super pectus eius/ꝛ dixit. Domine
quis est qui tradet te?] Per hoc patet ꝙ iste fuit
Johãnes:q scripsit ista:nõ ad sui iactãtiã:disci=
pulũ sed ad oñdendũ Petri excellentiã: cui xp̃s
commendauit ecclesiam magis ꝙ̃ Johãni: ꝙ̃=
uis esset ita familiaris sibi. * Hunc ergo cũ vi=
disset Petrus:dixit Jesu.] Diligebat enim Pe
trus ipsum Johannẽ speciali dilectione: ꝛ ideo
volebat eum habere socium in prelationis offi=
cio ꝛ martyrio:ideo dixit. * Domine: hic autẽ
quid?] Quasi dicat bonum esset ꝙ iste adiun=
geretur mihi socius. Posita occasione commen
dationis discipuli ex verbis Petri: cõsequenter
ponitur beneficium collatum Johanni/cum di
citur.* Dicit ei Jesus. Sic euz volo manere.]
Occasione huius verbi dixerunt aliqui/ꝙ Jo=
hannes non est mortuus: sed cum Enoch ꝛ He
lia translatus ad paradisum. Alij autem dicũt

ꝙ in sepulchro suo iacet dormiens: ex hoc acci=
pientes signū/ ꝙ in sepulchro eius videtur que=
dam scaturitio manne per modum ebulitionis
surgere: ⁊ dicunt hi/ ꝙ hoc causatur ex anhelitu
eius. Verūtamen quia statutum est hominibꝰ
semel mori: vt dicitur ad Hebre. 9. Ideo dicunt
ipsum circa finē mundi pro Christo passurū: ꝓ
pter hoc sequitur. * Donec veniam.] Scilicet
in fine mundi ad iudicium. Sed ista improbat
Augusti. per hoc. Quia illud quod hic dicitur
a saluatore de Johāne ponitur tanq̄ priuilegiū
seu beneficium speciale Johāni concessum. secū
dum vero dicta eorum hoc non esset verum: im
mo esset magis Johanni detrimentū: si tamdiu
a diuina fruitiōe retardaretur alijs apostolis in
gloria existentibus. Propter quod dicēdum/ ꝙ
xp̄s respondet ad verba Petri petētis cū habere
sociū in prelatiōe ⁊ martyrio: dicens. Sic eū vo
lo manere. Quasi dicat: nolo eum mori ꝑ mar=
tyrium: nec in hoc me sequi: nec etiam volo eū
sequi me quantum ad prelationis officium: in
regimine vniuersalis ecclesie tecum: sed magis
volo eum occupari in quiete contemplationis.
Donec veniam. nō ad iudicium in fine mundi:
sed ad vocandum eum ad gloriam celestē de sta
tu huius mundi. Habetur enim in legenda san
cti Johānis/ ꝙ xp̄s apparuit ei circa finem vite
sue vocans eum ad gloriam. * Quid ad te?].
Quia ad Petrum non pertinebat scire: quid deus
ordinabat de Johāne in futurum: sicut dictum
est apostolis Actuū. 1. c. Nō est vestrum nosse tē
pora vel momenta: que pater posuit in sua pote
state. ⁊c. sed tantū ꝑtinebat ad ipsum verbo xp̄i
prompte ⁊ humiliter obedire: ideo subditur. *
C Tu me sequere. Exijt ḡ sermo iste inter fratres.]
Scilicet apostolos: qui erant vniti charitate fra
terna. * Quia discipulus ille nō morit̄.] Hūc
enim intellectū cōceperunt ex verbis xp̄i: sed sta
tim excluditur iste intellectus/ cum dicit̄. * Et
nō dixit ei Jesus nō morit̄.] Quia s̄m veritatem
mortuus fuit: vt dixi in prologo huius euange
lij. * Sed sic eum volo manere.] Hoc est non ꝑ
martyrium me sequi: tamen quia in eo fuerat
promptitudo animi ad tolerandum martyriū:
quando fuit ꝓiectus in feruentis olei dolium:
ideo illud pro martyrio ab ecclesia colitur: quia
secundum quod dicit beatus Augustinꝰ libro
de nuptijs ⁊ concupiscentia. Non est impar me
ritum patientie in Johāne: qui passus non est: ⁊
in Petro: qui passionem sustinuit. * Donec ve
niam: quid ad te?] Assumens animam eius a
corpore absq̄ tamē angustia ⁊ dolore: vt dixi in
prologo huius euangelij. ☞ Et quere supra
Annotamēto. 6. huius partis ⁊ sermo. Fol. 29.
Posita commendatione discipuli. Hic in secun
da parte ponitur cōmendatio sui euangelij: cū
dicitur. * Hic est discipulus ille.] Scʒ Johan D
nes: de quo saluator immediate ante locutꝰ est.
* Qui testimoniuʒ perhibet de his.] Supple
q̄ vidit ⁊ audiuit: ꝓpter qđ eius testimoniuʒ est
efficax: propter quod in principio sue prime epi
stole dicit. Qđ audiuimus: qđ vidimus oculis
nostris: qđ ꝓspeximus: ⁊ manus nostre cōtrecta
uerunt de verbo vite: ⁊ vita manifestata est: ⁊ vi
dimus ⁊ testamur. * Et scripsit hec.] Mos aūt
erat antiquoꝝ ꝙ illi scriberent historiā: q̄ vidis=
sent: ꝓpter qđ dicit̄ historia ab historin: qđ est vi
dere. Et ideo Johannes: q̄ audiuit verba xp̄i: ⁊
facta eius vidit: conuenientissime potuit scribere.
* Et scimus q2 verū est testimonium eius.]
¶ Moralit̄. Per Petrū xp̄m sequenteʒ ꝑ opera E Moral.
laboriosa: bonus actiuus significat̄. Per Johā
nem vero sic manentē/ bonꝰ cōtemplatiuꝰ intel
ligitur. Et de tali dr̄ conuenienter. Nō morit̄. Quia
de vita cōtemplatiua imꝑfecta transit ad ꝑfectā
ꝯtemplationē glorie sine morte culpe media.
* Dixit Jesus. ⁊c.] Glo. Quibusdā superius F Glosa.
iam dictis cepit Jesus abire: ⁊ nondū intellecto
qđ audiuit Petrus sequere me: cepit Petrꝰ in=
cessu pedum sequi: secutꝰ est ⁊ Johānes: q̄ scie=
bat se diligi. * Quē diligebat. ⁊c.] Diligebat
⁊ alios sed familiarius istū donauit potiore dul
cedine sui amoris: q2 virgo electus ab ipso: vir=
go permansit: vnde ⁊ matrē ei commendauit.
¶ Augu. Tacito noīe discernit̄ Johānes a cete
ris: nō ꝙ soluʒ eum: sed plus ceteris diligeret eū.
Huius maioris dilectionis est indiciū/ ꝙ solꝰ su
pra pectus dn̄i recubuit. Porro Petrus plus di
lexit xp̄m: vt ipse sciens interrogat/ q̄ dicit. Dili
gis me plus his. Videtur ergo melior q̄ plus: q̄
qui minus diligit xp̄m. Itē videtur melior: qui
plus: q̄ qui minꝰ diligit̄ a xp̄o: et anteponit̄ Jo
hānes Petro. Qđ si cōferendo adinuicē queri
tur quis de duobꝰ melior est? An q̄ minꝰ diligit
xp̄m ⁊ ab eo plus diligit̄: an queʒ minus diligit
xp̄s/ cū ipse plus eum diligat? Dubia est respon
sio. Videtur q̄dem: q̄ plus diligit xp̄m: melior.
quē plꝰ diligit xp̄s: felicior. Et ē manifesta mise
ricordia sed occulta iusticia minꝰ diligentis eū:
a quo plus diligit̄: ⁊ plus eū: a q̄ minus diligit̄.
Sed ꝑ istos duos cōmēdat duas vitas eccl'ie: de
qbꝰ mystice loquit̄. Una est ꝑ fidē: altera ꝑ speʒ.
Hec agitur in corpore ⁊ peregrinatiōe: vbi beati
tudo est tm̄ in spe: sed miseria presto est de aduer
sis ⁊ de peccatis. Illa est in imortalitate: vbi ni=
hil mali sed ꝑfectio boni. Prior actiua significa
tur per Petruʒ: q̄ est generalis persona in petra
xp̄o fundata: huic dicitur. Tu me sequere. Per
imitationē perferēdi temporalia mala: q̄ termi
nabuntur cū seculo. Hic magis diligit xp̄m/ vt

amando ⁊ sequẽdo liberet a malo: sed ipse min⁹ hanc diligit: qualis nunc est: ⁊ liberat ne semper talis sit: ⁊ ob aliud nõ diligit/ nisi vt saluet: ⁊ hic transferat. Altera cõtemplatiua significatur per Johannẽ/ cui dicit. Sic eum volo manere. Nõ dicit remanere vel pmanere: sed expectare: q: nõ modo: sed cũ venerit xp̃s implebitur. Quasi inchoata contẽplatio maneat donec veniam: pficienda cũ venero: vt sit manifesta plenitudo sciẽtie. Hanc autẽ plene diligit xp̃s ⁊ seruat in eternum. In illa vero expectatiõe: q: nõdum nouit futurã veritatẽ: hõ minus diligit: ⁊ plus diliget/ cuz eum videbit sicuti est. Q: vero vniuerse vie dñi sunt misericordia ⁊ veritas: iustus in hac vita expertus vndiq3 mala: plus diligit ex necessitate qua vrget/ q̃3 misericordia: q̃ est liberãd⁹ a malis ⁊ q̃tidie poscit ⁊ hab3: ⁊ min⁹ diligit a misericorde: qui min⁹ diligit miserũ q̃3 beatũ: hic ẽ Petrus plus amans ⁊ min⁹ amat. Q: vero iustus contẽplationẽ veritatis: q̃ est futura/ nõdu3 nouit: minus diligit eã: q̃3 Petrus miser misericordiã: ⁊ in ipsa veritate beatus plene diligetur a xp̃o: ⁊ hic est Johãnes minus amãs q̃3 Petr⁹ plus amat⁹. Et si hi duo apl'i singuli has duas vitas significant: vtraq3 tñ vtriq3 cõuenit sicut ⁊ oibus sanctis. Ad huius autẽ vite pcellose gubernaculum dant claues ad liganda ⁊ soluẽda pctã. propter autẽ illã quietam requiẽ super pectus Jesu discumbit: vnde bibit veritas. Qui vero est Johãnes cõuenit future vite: vbi nec nubent nec nubentur. Mat. 22. c. ✳ Super pect⁹]

G In pectore Jesu sunt oẽs thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie absconditi: supra qd̃ recubuit: quẽ maiori ceteris sapientie ⁊ scientie singularis munere donat: in quo figurabat quanta arcana diuinitatis pre ceteris esset scriptur⁹. ✳ Dñe: hic autem quid?] Q: audierat Petrus se crucifigendu3: voluit etiam fratris cognoscere exitum. ✳ Sic eum volo manere donec veniam.] Nolo eum p martyrium consumare sed expectare eum: placidam carnis sue absolutionẽ: qñ ego veniens recipiam eum in eternam beatitudinẽ. ✳ Et non dixit Jesus non moritur. ⁊c.] Non est intelligẽdum ꝙ Johãnes non sit mortuus in carne: sed quicq̃d ante passus/ ꝙ vltimũ in pace senium finiret: non enim magnum erat dilecto non mori: cum dissolui ⁊ esse cum Christo sit multo melius. ✳ Hic est discipulus. ⁊c.] Hic aperte suam designat personam ex officio: quod noluit designare ex vocabulo.

☞ Applica ad hec aliq̃ de annotamẽtis sermonis Religiosorum: incipientibus folio. 136. sub themate. ✳ Nõ morit.] vt. 3. E. vel. ✳ Tu me sequere.] C. ❡ Et de annota. sermo. Martyrum. Fol'. 89. sub themate. ✳ Sic eu3 volo manere.] C. ❡ Uel de annotamẽtis sermo. Euangelistarum: incipientib⁹ Fol'. 87. Uel Apostolorũ. Fol'. 82. sub themate. ✳ Hic est discipulus ille: qui. ⁊c.] D. ❡ Et maxime Annotamẽto. 5. sexte partis. sermo. Apostolorũ. Fol'. 87. Col'. 2. ❡ Uel de annotamẽtis sermo. Funer. Fol'. 305. sub themate. ✳ Donec veniã.] C.

Et nunc dixi vobis. ⁊c] Lyra. ☞ Quere Anno. 3. E. quinte ptis. ser. Pẽtecostes.

Discipulus autẽ ille erat notus pontifici.] Lyra. ☞ Quere Annotamento. 1. E. quinte ptis. sermonis Ferie. 6. Dñice Ramor.

Ex sexta parte Biblie.

Si quis venit ad vos/ ⁊ hanc doctrinã non affert: nolite recipere in domum eum] Glosa. Cum Johãnes apud Ephesum balneas lauãdi gratia intraret/ ⁊ videret Cherintũ exiuit/ dicens. Fugiamus hinc ne balnee ipse corrumpant nos: in quibus Cherintus lauatur veritatis inimic⁹. Fecit ergo qd̃ docuit. Tanta enim apostoli atq3 eor discipuli tunc in religione cautela vtebãtur: vt nec verbi quidem cõmunionẽ cum aliquo eor: qui a veritate deuiarant habere paterentur. ✳ Nec aue ei dicatis.] Quia signum videtur cõsensus erroris. ☞ Reliqua quere ibi per omnes canonicas Johãnis: et in Apocalypsi.

Sanctorũ innocẽtũ sermo. Annota. Ex prima pte Bib.

❡ 1. Gen. 48 Et sepeliui ea3 iuxta viam.] Lyra. Dicunt hebrei: ꝙ Jacob sciuit ex diuina reuelatione/ ꝙ tẽpore Nabuchodonosor destruenda erat hierusalẽ: vt habet. 4. Regũ. 15. c. Et ꝙ Nabuzardã duceret populũ eius captiuũ in Babylonẽ: ⁊ ꝙ transirent iuxta sepulchrum Rachel: qd̃ est sup viam illã: ⁊ tunc in trãsitu illor/ ipsa Rachel de sepulchro miraculose clamaret ad deu3/ querens misericordiã eius sup populum captiuatum vt scribit Hiere. 31. c. Uox in excelsis audita est lamẽtationis ⁊ fletus ⁊ luct⁹ Rachelis plorantis filios suos. ☞ Applica ad Innocẽtes: q: in eor officio ponit hec littera. s. Uox in

Rama audita est Rachel plorans filios suos.

Dixitqꝫ Balaā.] Lyra. Mor. ☞ Que re Annota. 93. prime ptis. sermonis Generalis. Fol. 256. Col. 4.

Insontem ꝛ iustum. ꝛc.] Lyra. Addit. 2. Replica. ꝛc. ☞ Quere Annota. 144. prime ptis. ser. Gn̄alis. Fol. 265. Col. 1.

Ex secūda parte Biblie

Non enim erat licituꝫ indutū sacco aulā regis intrare. ꝛc.] Glo. Nullus cū corruptione presentis vite potest aulā celestem intrare: sed ante obitum suū debet quisqꝫ corporꝫ castigatione ꝛ cōpunctione cordis regni pulsare introitum: vt post letabundus supernū intret palatium. Si quis querat: quō rex iustissimus tormēta inferat innocentibus: sciat hoc nō esse ex voto malicie: sed ex summi cōsilij nutu pcedere. Sapientia em̄ vincit maliciā: attingit a fine vsqꝫ ad finem fortiter ꝛ disponit oīa suauiter. Sap. 7. d. Et ps. 113. b. Omnia quecūqꝫ voluit fecit in celo ꝛ in oibus abyssis. Huius iusto iudicio agitur: vt fideles in manus psecutorum tradant: vel ad purgationē vel ad corruptionem vel ad meritorꝫ augmentationem. Sic Job sathane traditur. Job. 1. c. Paulꝰ ab angelo sathane colaphizatur. 2. Corꝫ. 11. b. ☞ Applica ad innocētes qꝛ non poterant intrare aulā celestem cum pctō originali. ꝛc. Et ita rex iustissimus mortē p baptismū sanguinis: pmisit innocentum. Et applica etiā moraliter ad nos. ꝛc.

Ex tertia parte Biblie.

p

Perambulabā in innocētia cordis mei.] Cassiod. Hic que sit via imaculata exponit ✱ Perambulabaꝫ.] Augu. Que est via imaculata? Ea ab innocentia incipit: ꝛ in illa cōsumatur: ꝛ non est opus multis verbis. Innocens esto: et perfecisti iusticiā. Sed duobus modis nocet homo: videlicet si facit miserum: ꝛ si deserit miserū. Innocens est, q̄ nec sibi nec alij nocet.

Et mundis. ꝛc.] Glosa. Innocēs videns peruersorum terrenā gloriam: tanto amplius temporalia despicit: q̄to hec habere malos cernit. ☞ Reliqua quere ibi.

A Uiro iniquo et doloso eripe me. ꝛc.] Glo. Augustinus. ꝛc. ☞ Quere in Annotamento. 78. tertie partis. Sermonis Generalis. Folio. 185. Col. 2. et 3.

Ex quarta parte Biblie.

Iustus quidē. ꝛc.] Lyra. Moraliter. Per hoc autem qꝫ sanctus Hieremias in hoc capit. dominū interpellat cōtra persecutores suos, eis optando penam temporalē, dicens infra. ✱ Congrega eos quasi gregē ad victimam. ꝛc.] Ostendit qꝫ innocentes possunt licite zelo iusticie diuine optare penas corporales ꝛ temporales suis psecutoribus: qꝛ sunt quedam medicine: vt sic vexatiōe dante intellectum corrigantur: vel saltem ad male agenduꝫ impotentes efficiantur. ꝛc. ☞ Applica ad illud Apocal. 6. Uidi animas interfectorꝫ. ꝛc. Ca. 1. Hiere. 12

Super tribus sceleribꝰ Damasci. ꝛc.] Lyra. Per Damascū: qui interpretatur bibens sanguinem: significatur oppressor innocentum: qꝛ manducat ꝛ bibit sanguineꝫ corꝫ. Per tria et quattuor scelera: que faciunt septem: significat vniuersitas septem vitiorum: sicut dicit Grego. Home. 25. Septem igitur demonia Maria habuit: q̄ vniuersis vitijs plena fuit. Et sic oppressor innocentum dicitur plenus omibus vitijs. i. multis. ☞ Reliqua quere ibi. Ca. 2. Amos. 1

Ex quinta parte Biblie.

c

Ecce angelus domini apparuit. ꝛc.] Lyra. In hoc capitulo ostendit euangelista dn̄m Jesum xp̄m esse verū deum ꝛ verum hominē ex illustratiōe celesti ꝛ veneratiōe regali. Et diuiditur in duas partes: qꝛ primo ponit huius rei manifestatio. ☞ De qua quere infra Annota. 3. quinte partis. sermonis Epiphanie. Secūdo ponit ipsius xp̄i nati psecutio: in qua primo describit euangelista quoddā antecedens ipsam persecutionem. Secundo ponitur ipsa persecutio. Circa primam igitur partem sciendum, qꝫ deus preuidens Herodis persecutionē futurā, per angelū admonuit Joseph vt puerū in egyptuꝫ portaret. Ad cuiꝰ intellectū notandum: qꝫ Herodes credidit primo magos fuisse delusos ex apparitiōe stelle phantastice: et ideo non curauit tunc de pueri inquisitione: sed postea oblato puero in templo, ꝛ a Symeone iusto pdicato ꝛ manifestato: ꝛ similiter ab Anna prophetissa coram toto populo: vt habetur Luce. 2. c. Matthēꝰ illud dimittit. Tunc fama pueri nati crescente, voluit Herodes ipsum perdere: sed interim portatus est per Joseph in egyptuꝫ. et hoc est quod dicitur. ✱ Ecce angelus domini Ca. 1. Matt. 2. A

apparuit in somnis Joseph/dicens. Surge ⁊ ac
cipe puerum ⁊ matrem eius/ ⁊ fuge in egyptuz:
⁊ esto ibi vsq3 dum dicam tibi. Futurum est em̃
vt Herodes querat puerum ad perdendum eũ.
Qui consurgens accepit puerum ⁊ matrẽ ei9.]
Non dicitur filium suum: q2 erat tantum nutri
cius. * Nocte. Et secessit in egyptum ⁊ erat ibi
vsq3 ad obituz Herodis.] Propter timorem He
rodis: vt negociũ fieret magis occulte. Licet em̃
de hoc haberet diuinam reuelationem/ non ta=
men propter hoc debebat omittere quod poterat
facere secundum humanam viam. Sequitur.

B * Ut adimpleretur quod dictum est a domino
per prophetam/dicentem.] Scilicet Osee.11.
* Ex egypto vocaui filium meum.] Ista autẽ
auctoritas habet duplicem sensum litteralem:
quia verificata est ad litteram de populo israel:
vocato a domino de egypto: perfectius tamẽ de
domino nostro Jesu christo: qui est filius dei na
turalis: alij autem sunt tantum filij per adoptio
nez. Sicut ⁊ illa auctoritas: que habetur. 1. Pa
ral'.22.c. Ego ero illi in patrem: ⁊ ipse erit mihi
in filium. Ad litteram intelligitur de Salomo=
ne tamen minus ꝓprie. De domino autem no=
stro Jesu xp̃o proprijssime: vt dicit Apostol9 ad
Hebre.1.b. dicens. Cui enim dixit aliquãdo an
gelorum. Filius meus es tu: ⁊c. Et iteruz. Ego
ero illi in patrem. ⁊c. Et hoc modo allegat euan
gelista hic quod habetur Osee.11. vt visum est.
Secundo principaliter ponitur ipsa persecutio.
Herodes enim videns se esse illusum a magis ꝑ
famam pueri crescentẽ/iratus est valde: timens
principatum suum perdere. Et ideo tunc occa=
sione ipsius voluit omnes pueros de Bethleem
interficere: ne puer sibi incognitus euaderet: sed
fuit impeditus ab executione huius facti: quia
citatus est ad curiam Romanam ad petitionez
suorum filiorum ipsum accusantiũ. Et ideo nõ
fuit ausus tũc pueros interficere: ne cum alijs fa
cinoribus suis accusaretur de tãta crudelitate.
Eundo autem Romam ⁊ remeando in curiaz:
⁊ redeundo in iudeam apposuit annuz ⁊ plus:
⁊ ideo fere per duos annos ad regnum suum re
uersus ⁊ in regno confirmatus: quia sententiaz
pro se contra filios habebat: tunc adimpleuit de
nece puerorum: quod prius conceperat. et hoc ẽ

C quod dicit. * Tunc Herodes videns quoniaz
illusus esset a magis/ iratus est valde: ⁊ mittẽs
occidit omnes pueros: qui erant in Bethleem ⁊
in omnibus finibus eius a bimatu ⁊ infra: secũ
dum temp9: quod exquisierat a magis.] Qui
duo anni fere transierant ab ortu stelle ⁊ mago=
rum inquisitione. * Tunc adimpletum est: qd
dictum est per Hieremiam prophetam/ dicen=
tem.] 31. capitulo. * Uox in rama audita est
ploratus ⁊ vlulatus multus.] Rama aliquan
do est nomen proprium loci: ⁊ sic non accipitur
hic. Aliquando est nomen cõmune ⁊ significat
excelsum: ⁊ sic accipitur hic: secundum qd pat[et]
Hiere.31.c. vbi dicitur vox in excelsis. Sequit[ur].
* Rachel plorans filios suos.] Licet autẽ Ju
das nõ sit natus de Rachel: sed de Lia: sicut ha
betur Geñ.29. tamen dicitur hic mater puerorũ
de Bethleem: que erat sita in sorte Jude: q2 ipsa
Rachel sepulta est iuxta Bethleem: vt habetur
Geñ.35. ⁊ ideo ratione sepulture dicta est mater
ipsius Bethleez ⁊ habitantiũ in ea: ⁊ ideo dicit[ur]
hic plorare metaphorice rõne predicta. * Et no
luit consolari: q2 non sunt.] Subintelligitur vi
uentes. ☞ Que immediate sequunt̃ quere
An.1. quinte ptis. ser. Epiphanie.
* Fuge in egyptũ] Glo. Mira humilitas xp̃i:
fugit/qui refugiuz est aliorum ⁊ virtus: fugiendo
instruit suos. vnde Mat.10.c. Si vos persecuti
fuerint in vna ciuitate fugite in aliã. * Qui cõ
surgens.] Joseph figura predicatorũ: qui xp̃m
cum matre. i. fide xp̃i ⁊ ecclesie tulerunt ad gen=
tes: relicto Herode. i. iudeorum infidelitate. * No
cte.] Q2 occulte per fidem ad illustrandam egy
ptum descendit relicta nocte iudeis. Nocte tulit
in egyptum: quia noctẽ ignorantie his: a quib9
ipse recessit: reliquit incredulis. Quando redit:
noctis nõ fit mentio: q2 in fine mundi iudei fidẽ
tanq̃ xp̃m ab egypto reuertentem suscipiẽtes/il
luminabuntur. Hic dicatur exemplũ fidelibus
vitandi rabiem ꝑsecutorum: vbi est opportunũ: si
cut ipse ait. Si vos ꝑsecuti. ⁊c. Significat autẽ
hec fuga dñi electos improbitate malorum a sedi=
bus suis sepius esse pellendos. Fugit vt hõ: quẽ
pauloante stella deũ mõstrauit. * In egyptũ.]
Omnigenum deũ monstra venerantem: q2 xp̃s
a iudeis nõ receptus: per predicationem transiit
ad gentes. Fugit in egyptum sicut natus est: vt
corruptam repararet naturam. Sic fugit: vt fu=
gaces reuocaret. Qd fugit sacramenti fuit nõ ti
moris: vt exemplũ fugiẽdi daret suis. Nõ fugit
mortẽ: qui mori venerat. Nec insidias expauit:
q̃ venerat aperire versutias diaboli. De hac fu=
ga predixit Esaias.19. capi. Ecce dñs ascendet
sup nubẽ leuem. i. carnẽ sine pctõ: ingredietur
egyptũ ⁊ moue. simu. ei9. Septẽ aũt annis i egy
pto latuit. * Ex egypto. ⁊c.] In Osee iuxta he
braicã ỽitatẽ h inuenit̃: vel in lib. Num. vt qdã
asserũt: q2 totũ dispositiõe dei factũ ẽ. * Tũc He
rodes vidẽs. ⁊c.] Uerisile est q cũ Herodi nihil
renũtiatũ eẽt a magis: credidit illos fallaci stella
deceptos esse: ⁊ iõ ad se nõ esse reuersuros. vnde ⁊
tãdiu quieuit a pueri inquisitiõe. Deinde vul=
gatis his: q̃ in templo facta dicta ue fuerant: se a
magis sensit illusum: ⁊ in mortem xp̃i ꝓperans

pueros occidit. Verisimile est post annū ⁊ quattuor dies a natiuitate Christi Herodem in pueros deseuisse: quod forsitan ideo distulit: qr Romam profectus est: vel ibi accusatus: vel vt romanos consuleret super his: que de Christo dicebātur. Ideo forsitan tandiu ab inquisitione pueri se continuit: vt solicitus eum deprehenderet: nec elabi aliquo modo posset. *Occidit omnes pueros.] Quam cito Christus apparuit mundo: incepit in eum persecutio: que figurauit persecutionem sanctorū: et dum infans queritur: infantes occiduntur: in quibus forma martyrij nascitur: vbi infantia ecclesie dedicatur. Figurat mors paruulorū passionē oīm martyrū: qui parui. i. humiles ⁊ innocentes occisi sunt: qui nō in iudea tm̄: sed vbiqꝫ passi sunt ab impijs: quos significat Herodes. Nos bimi: qr doctrina et operatione perfecti. Illis occisis Christus euasit: qr corpora possunt perimi: diuinitas nō contingi. *Et in omnibus finibus.] Non est contentus vastatione Bethleem: sed adiacētia loca vastauit: nec vllam misericordiā etatis habuit a filio vnius noctis vsqꝫ ad filium duorū annorū / quin oēs occideret. *A bimatu.] Ideo a bimatu: vt sicut preoccupauerat Herodes fines ciuitatis: ita et poccuparet aliū annū. Ideo etiā a bimatu: qr timebat / ne puer: cui famulabantur sydera: paulo supra etatē vel infra speciē sibi conformaret. *Tunc adimpletū.] Adimpletū dicitur: qr antequā fieret / legentibus erat semiplenū: qr qd in littera sonabat aliqd futurū occulte, pmittebat. Joh. Chrys. in. 7. Homel. dicit qꝫ stella p annū apparuit: sicut in destructiōe romanorū signa apparuerūt in celo: qn̄ vox angelorū audita est. Trāscamus ab his sedibus. *Vox in Rama.] Idest in excelso longe lateqꝫ diffusa. ¶ Alleg. Vel vox ecclie de nece mēbrorū gemētis vsqꝫ ad soliū sup ni ascēdit iudicis. *Vox in Rama] Propter vxorē leuite fornicatiōe pemptā: sm numerū tribuū in duodecim ptes diuisam: oīs israel tribū Beniamin: pter trecētos viros deleuit: eorū q superfuerūt ploratus et vlulatus auditus est: vsqꝫ Rama: q est locus iuxta Gabaa: duodecimo miliario a Bethleē. *Audita.] Exaggerat: vt hyperbolice Rachel iā mortua dolentis affectu filios iā flere dicatur. Vn̄ p hoc chaldeis historia texitur: qꝫ similis esset ab eis cladi pori populo iudeorū futura vastatio. Sz verius reuelante p euāgelistā spū / pphetia de nece puerorū accipitur. Dicit ḡ / qꝫ tunc cōpletū est: qd dictū est: qr et si ad iminentē captiuitatē sermo pphetie respicit: tm̄ in eo sicut in vmbra futura veritas cedis infantiū pnūciatur. *Rachel.] Qr sepulta est iuxta Bethleē: et ex terreno corporis hospitio matris nomē accepit. Vel qr multi de Beniamin et Joseph occisi sunt. De Rachel natus est Beniamin: ad cuius sortē nō ptinet Bethleē: sz ad tribū tm̄ Juda. Sz qr ptigue tribus sunt Juda et Beniamin in finibus Bethleē: multi q̄z de tribu Beniamin occisi sunt. ¶ Nota qꝫ melius p Rachel (q̄ si p Bethleē plorasse diceret) figura sacramenti inducitur: qr p eā in oībus schema ecclie cōmendatur: que plorat: nō tam morte translatos / q̄ supplicio pemptos. Rachel. i. ecclia suos teneros agnos plorat pemptos: neqꝫ vult psolari i pn̄ti: qr nō sunt: sed oēm spem et psolationē ad eternā trāsmittit vitā. Vel plorat: et nō recipit psolationē sm duplicē q̄rundam intelligentiā: siue qꝫ in eternū mortuos estimaret: siue qꝫ hic nolet psolari in pn̄ti de his: q̄s sciret in eternū victuros: hoc verius ecclie cōuenit: q non tm̄ pēptos dolet: sz eos amplius: q̄s pus editos vult retinere: vel nōdum genitos generare: de q̄bus nulla psolatio: qr eternaliter mortui sunt. ¶ Allego. Bene aūt Rachel: q ouis vidēs deum dicitur: ecclesiā figurat: cuius tota intentio: vt deū ptempletur inuigilat: et ipsa est ouis centesima: quā pastor humeris repo. tabat. Rachel. i. ecclia plorans p suis occisis. Et ideo non modicum fuit pphete tantū sacramentū: licz obscure diligētius prefigurare. Plorat ecclia: et nō vult psolari hic: qr filij sui nō sunt de hoc mūdo. Vel plorat: qr dū parit: tristiciā habet. vn̄ dicitur. Vos ploratis. ⁊c. Sz additur psolatio. Tristicia vestra vertetur in gaudium.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermōis martyrū. incipiētibus fol. 89. sub themate *Vox in rama. ⁊c.] vt supra. ¶ Vel. *Occidit oēs. ⁊c.] lra. C. ¶ Vel de annot. ser. Ecclie. incip. fol. 64. sub them̄. *Noluit psolari.] C. ¶ Vel de anno. ser. Joseph. sub the. *Ecce angelus dn̄i. ⁊c.] A. ¶ Vel de an. ser. Epipha. sub them̄. *Ex egypto vocaui. ⁊c.] E. G Auctor.

Ex sexta parte Biblie.

Misit Herodes. ⁊c.] Lyra. ☞ Quere Annotamento. 1. sexte partis. sermonis Apostolorum Petri et Pauli. C1. Act. 12.

Thome epi et martyris

Sermōis Annotamēta. Ex q̄nta pte Biblie.

Nisi granum. ⁊c.] vsqꝫ. *Qui in celis est.] ☞ Quere Annotamento. 1. G. H. quīte partis. sermōis. Feric. 2. Dn̄ice Ramorū. Et annota. 40. sexte ptis. sermonis Generalis. fol. 305. col. 1. Et annota. 38. quarte partis. sermonis Prelatorū. fol. 119. col. 2. C1. Johā. 12

Si aūt peccauerit. ⁊c.] Ly. ⁊c. ☞ Quere An. 1. A. q̄nte ptis. ser. Feric. 3. Dn̄ice. 3. q̄dragesi. Et an. 2. sexte p. ser. Prel. fo. 128. co. 2. C2. Mat. 18

Translationis sctī Jacobi

apostoli. sermo. annota. Ex quinta pte Biblie.
¶1. Mat. 20 Accessit ad Jesuꝫ. ꝛc.] ☞ q̃re An. 1. D. qnte ptis. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. Quadra.

Syluestri epī et cōfessoris

sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

Videte: vigilate. ꝛc.] ☞ Quere An. 2. qnte partis ser. Ferie. 6. Dñice. 1. aduentus. Folio. 4. Columna. 3.

Columbe virginis

ser. anno. Ex quinta pte Biblie.
Simile ē regnū celoꝝ thes. ꝛc.] ☞ Quere An. 1. qnte ptis. serm̄. Unius virginis.

Circumcisiōis dñi ser. annota. Ex prima parte Biblie.

¶1. Gen. 16. Ecce ait: cōcepisti et paries filiū.] Lyra. In hebreo habetur. Ecce cōcipies. ꝛ ꝓbatur per illud: quod habetur Judi. 13. a. de vxore Manue: cui angelus apparens / dixit. Ecce concipies: et est ibi idem verbum hebraicū: sicut hic. ꝛc. Et potest dici / ꝙ prenominatꝯ est ab angelo anteꝙ natus esset: ideo sequit̃. * Uocabisꝙ nomen eius Hismael.] Quod interpretat̃ exauditio dei. ꝛc. ¶ Nota ꝙ duo alij fuerunt prenominati anteꝙ nati in veteri testamento: scꝫ Isaac: Gen. 17. cap. et Josias. 3. Regū. 13. a. In primo fuit duplex miraculum. s. ꝓpter patris ꝛ matris senectutem: et etiā sterilitatem matris. In secundo. s. scissio altaris Bethel: et effusio cinerum: et arefactio brachij regis. In nouo testamēto duo leguntur prenominati. s. Johannes baptista: et Jesus: et de miraculis in vtroꝙ patet. ☞ Reliq̄ q̃re ibi: et infra anno. et fol. ꝓximo. col. 1. lr̄a. F

¶2 Gen. 17 Postq̄ꝫ vero nonaginta et nouem annoruꝫ esse ceperat. ꝛc.] Lyra. Hic ostēdit̃ ꝑfectꝯ
A fidei Abrahe inquantū accepit mandatū circūcisionis: que fuit signum distinctiuū fideliū ab infidelibus: et obedientia eius ad deū: sustinendo dolorē circūcisionis voluntarie et ꝓmpte: in se: et in filio suo: et familia. ꝛc. * Hoc est pactuꝫ meū. ꝛc.] Hic exprimit̃ forma circūcisionis. ꝛc. Ad circūcisionē vero tria necessario requirunt̃. Primū est sexus masculinus: et quantū ad hoc dicit̃. Circūcidetur ex vobis omne masculinū. Secunduꝫ est pars corporis determinata: ideo sequitur. Et circūcidetis carnem preputij vestri. Tertiū est tempus determinatū: et quātum ad hoc dicitur. Infans octo dieꝝ circūcidet̃ in vobis. Ratio aūt istorū est: q2 circūcisio signū fuit distinguens israel a gentilibus: inquantū habebant veram fidem: et cultū vnius dei: et datum fuit istud signum tempore legis nature: et ideo dari debuit in sexu per se intento a natura: qui est sexus masculinus. fm enim phm. Femina est mas occasionatus. Item fides illa et cultus deriuabantur tunc temporis ad alios per generationem carnalem: inquātum patres docebāt filios de talibus. In masculo vero est principiū generationis actiuū: et ideo solis masculis datum est predictū signum: et eadem ratione factū est in membro generationis. Item ad debilitatem concupiscentie: que magis viget in illa parte Item in detestationem idolatrie. quia gentiles in sacris priapi partē illam honorabant. ꝛc. ¶ Moraliter. In hoc capitulo ponitur circumcisionis carnalis preceptum: que fuit circumcisionis spiritualis signum. Romanorum secundo. d. Non enī qui in manifesto iudeus est: neꝙ que in manifesto ī carne circumcisio: sed qui in abscondito iudeus est. et circumcisio cordis in spiritu: non in littera: cuius laus non ex hominibus: sed ex deo est. * Infans octo dieꝝ circūcidetur in vobis.] Mystice per dies intelliguntur dies et anni: secundum illud Ezechielis. 4. d. Diem pro anno tibi dedi. Infans enim octo annorum incipit habere rationis vsuꝫ: et ex tūc restringendus est a turpibus et inhonestis. Per quam restrictionem intelligitur circumcisio spiritualis: propter quod dicit philosophus secundo Ethicorum / ꝙ non parum facit ad virtutem / a pueritia assuefieri ad virtutis opera. * Omne masculinum in generationibus vestris tam vernaculus / quam empticius circumcidetur. ꝛc.] Per sexum masculinum intelligitur fortitudo. Sexus enim muliebris incōstans est et fragilis. Per hoc igitur designatur / quod illi: qui sunt contra vitia fortes: et in virtute stabiles: sunt spiritualiter circumcisi: molles autē et instabiles sunt effeminati. * Circumcidetur ex vobis omne masculinum.] Glosa. Strab. Tribus de causis hoc precipitur Abrahe. Primo: vt per obedientiam mandati placeat: per cuius preuaricationem Adam displicuerat. Secundo: vt hoc signo a ceteris nationibus discerneretur. Tertio: vt in eo membro circumcisus: in quo libido solet dominari: castitatem

sibi seruandam: et impudicitiã recidendam cognosceret. * Carnẽ preputij vestri. &c.] Raba. Strab. Circũcisio facta in vno membro significat circũcisionem spũalem: q̃ in corde et in omnibus sensibus exhibẽda est. Circũcidẽduz est cor: ne noxia cogitemus. Oculi: ne vanitatẽ videamus. Aures circũcidende sunt. i. obturande: ne audiant sanguinẽ. Et sic in omnibus sensibus celebrãda est circũcisio. ¶ Alchu. Ideo aũt Abrahe circũcisio cõmendanda est: vt sub lege esset. Sicut Adam / ne de ligno manducaret: vt pbaretur si hoc compleret: an non. Credidit enĩ Abrahã filiuz se habituz: in quo benedicerent oẽs gẽtes: et in cuius nepotibus castitatẽ et sobrietatis exẽplar maneret. Vñ ibi signũ fidei accepit. Unde Isaac: filius dei nõ carnis nasciturus erat: nõ trũcata corporis parte deformior: sz fidei signo gloriosior. Igitur pro deo aliqd pdere lucrũ est: nõ damnũ. Si Adam pactũ dei custodisset: Abraham hoc pactũ non suscepisset. Sed q2 ille in h membro culpã inobedientie prius cognouit: decuit vt iste in hoc membro signũ obedientie secũdo acciperet: vt ita ostenderet obedientes quandoq3 generare filios ad vitã: vsi olim pũaricatores generauerunt ad mortẽ. ¶ Allego. Iam tũc ppter futurã peregrinationẽ ne misceret semen eius gentibus: circũcisiõis pactũ datur in signũ: q2 significat naturã renouatã per baptismũ: post expoliationẽ veteris hois per xpm: qui resurrexit post sabbatũ: seruos vero vernaculos emptitios etiã circũcidi precepit: vt doceret ad omnes ptinere redẽptionis gratiã. Ibi et parentũ mutãtur nomina: mutant / vt oia resonent nouitatẽ. Abram pater excelsus. Abrahã pater multaruz gentiũ. * Masculus cuius preputij caro circũcisa nõ fuerit: delebit anima illa de populo suo: q2 pactum meum irritũ fecit.] Isid. Queritur quomodo pueri incircũcisi: qui pactum dei irritum nõ faciunt: sed qui eos circũcidere neglexerũt: perire debeant? Sed pactũ dei non fm opus / sed fm originẽ in primo homine irritũ fecerunt: in quo oẽs peccauerunt. Nascuntur enĩ oẽs nõ pprie: sed originaliter pctõres. Ideo pereũt oẽs: qui per regenerationem nõ liberãtur. &c. * Nomen eius Isaac.] Hiero. Sciendũ q quattuor in veteri testamento noibus suis apte anteq3 nascerẽtur / vocati sunt. Ihismael: Isaac: Samson: et Iosias. Lege scripturas. &c. * Tulit autem Abraham Ihismaelem filium suũ: & omnes vernaculos domus sue: vniuersosq3 quos emerat: cunctos mares ex oibus viris domus sue: & circumcidit carnem preputij eorum. &c.] Non intendebat deus: vt tm̃ preputiũ carnis Abrahe & sobolis eius circũcideret: sed ei: quẽ a cunctis elegerat: eterni testamenti munera conferebat. Vñ Paulus Phil. 3. a. Nos sumus circũcisio: qui spiritu dei seruimus. Et alibi: Ro. 2. d. Non enĩ qui in manifesto iudeus est: neq3 que in manifesto in carne est circũcisio. Circũcidamus ergo dei verbo aures: labia: cor: preputium: et omnia membra carnis. De circũcisione auriuz dicitur Luc. 8. b. Qui habet aures audiendi / audiat. Incircũcisis auribus verba sapientie et veritatis nõ possumus audire. Circũcidamus labia: ne aliquid turpe vel malum vel ociosum loquamur. Circũcidit carnem preputij: qui sola causa psperitatis certis et legitimis temporibus coniugio vtitur: qui aliter agit: non circũcidit. Ecclesia vero gratia Christi pro se crucifixi roborata: nõ solum se ab illicitis temperat: sed etiam a concessis: et tanq3 virgo sponsa Christi virginibus pudicis floret: in quibus vera circũcisio preputij seruatur. Qui aũt non obscenis desiderijs vel sensibus hereticis et blasphemis assertionibus mechat: sed fidei puritatem in conscientia custodit: corde circũcisus est: et de eo dici potest illud Matthei. 5. a. Beati mũdo corde. &c. Circumcidantur manus: ne mala faciant. Pedes: ne in malum currant. Uisus: ne illicita concupiscat. Gustus: vt ad gloriam dei manducet et bibat. Odoratus: vt Christi odorem capiat: et operibus misericordie odorem suauitatis spargat. Singula quoq3 mẽbra si in officijs deo seruiant: circumcisa sunt: si vltra prescriptam legẽ luxuriant: incircumcisa. ☞ Reliqua quere ibi.

Uisitauit autem deus Saram. &c. Cõcepit et peperit filium. &c. Et circũcidit eũ octauo die.] Glosa. Circumcisionis figura multiformis est. Signaculum enĩ est secundum Apostolum iusticie fidei Abrahe et semini eius. Et indicium castigandi eos: qui ad hoc semen & fidem pertinerent. Et prophetia nasci turi de hoc semine saluatoris: q nos in presenti per baptismum ab omni peccato mundaret: et in futuro post resurrectionem ab omni mortis corruptione liberaret. Octonarius autem resurrectionis conuenit glorie. Dominus enim octauo die: id est post septimam sabbati resurrexit: et nos post sex etates huius seculi: et septimam sabbati: id est quietem animarum: que interim in alia vita geritur: quasi octauo tempore resurgemus: ab omnibus carnalis concupiscentie corruptionibus et vitijs (in quibus luxuria maxime regnat) expoliati. ¶ Strab. Circumcisio cum ob multas causas precepta sit: specialiter figuram Christi pretendit: qui nos per baptismum veteri homine exuit: et in futuro post resurrectionem circumcidet omnem mortalitatem et corruptionem. Quod aũt die octauo circũcisus ẽ Isaac: Ca. 3. Gen. 21.

designatur octaua seculi etas: qñ generalis resurrectio sanctoꝝ celebrabiť. ☞ Et quere de hac materia Anno.3.B.E.J.prime partis.sermonis Purificationis Marie. Tomo.2.

¶4 Exo.17. Dixitq Moyses ad Josue. ꝛc.] Glo. Origē. ☞ Quere annota.1.C. prime partis.sermonis Pugne.fol.165.col.4.

¶5. Nu.31 Et reges coꝝ.ꝛc.] Glo.Origeñ.Nomina enim pro rebus aptanť: etiā apud gentiles et barbaros. Notū est (Geñ.27.a.) cur Abram Abrahā dictus est: et Sarai Sara: et Jacob Israel. ☞ Applica/ꝙ sic hodie vocatum est nomen eius Jesus.ꝛc.

¶6. Deu.10. Circūcidite igiť ꝑputiū cordis vestri.ꝛc.] Glo.Spiritualem circūcisionē significat: idest mentis custodiā: et verā abstinentiā. Qua si cum luxuriā carnis extinxeritis: etiā mentis supflua resecate. Circūcidendi sunt oēs sensus. Vñ Moyses se incircūcisum labijs ꝯqriť. Exo.6.b. et Stephanꝰ iudeis: Incircūcisi (inqt) corde ꝛ auribꝰ.ꝛc. Act.7.f. Vere ğ circūcisus est: q obturat aures: ne audiat sanguinem: et claudit oculos: ne videat malū: q nō delinqt in lingua: cuiꝰ cor nō grauať crapula et ebrietate: q lauat inť innocētes manꝰ suas: ꝛ ab omi via mala ꝓhibet pedes suos. Qui castigat corpꝰ suū: ꝛ seruituti subijcit: et omi custodia seruat cor suū.1.Coꝛ.9.d. Bina ꝗ circūcisione indigemꝰ: ne ex his qramus vanā gloriā: ne foris mūdi/ et intꝰ imūdi simus: et simulate sanctitatis penas sustineamus: sicut sichimite: qui patriarchaꝝ circumcisionem imitati sunt: nō dei amore: sed ob causam luxurie: ideo nihil mercedis acquisiuerunt: sed die tertia intra ciuitatis sue ruinas perierunt. Tales enim in tempore resurrectionis euacuatis: quibus confidebant: virtutibus: in eternum moriuntur.

¶7 Nu.12. Locuta est Maria et Aaron contra Moysen.ꝛc.] Glo. Orige. Maria plebs iudaica: Moyses lex dñi est: que transijt ad cōnubiū ethiopisse: idest ecclesie.s. de gentibus congregate. Hanc lex spūalis accepit vxorē: et ideo Maria.i.synagoga indignať: et detrahit cū Aaron: cū sacerdotibꝰ.s. et phariseis. Derogat ergo vsq hodie plebs illa: et turpis ei videť: qꝛ circūcisionem carnis nō docet apud nos: nec obseruantiā sabbati vel neomenie: nec sacrificia sanguinis: sed circūcisionem cordis: et ociū peccādi: et dies festos in azymis synceritatis et veritatis: et sacrificia laudis: nec pecudum: sed vitioꝝ victimas cedi. De his ergo deꝰ dijudicat: et nuptias ethiopisse confirmat: et Moysen cū ea libenter habitare sinit. Mariā de castris eijcit: et porro.i.longe facit a tabernaculo testimonij: cū qua Aarō eijcitur: et ipsa leprosa efficitur. Aspice illam plebem: vide quanta lepra peccati in illa est: quāta intelligentie caligo: quanta obseruātie feditas: sed hec lepra non est perpetua. Ubi enim cōpleri ceperit mundi septimana/ reuocabitur ad castra. In fine em mūdi cū plenitudo gentiū intrauerit vel introierit: oīs israel saluabiť. Ro.11.d. et Marie lepra cessabit. Respiciet em decus filij dei et splendorē agnitionis xp̄i: et restituet vultꝰ eius/ cū fiet vnus grex et vnus pastor. ☞ Reliqua qre ſm alium sensum An.97.prime ptis sermonis Generalis.fol.257.col.1.

Et venerunt.ꝛc.] Glo. Origeñ.ꝛc. ☞ Quere annota.6.prime partis. sermonis sancte Crucis.fol.56.col.1.

Ex secūda parte Biblie.

At postquā omnes circumcisi sunt: manserunt in eodem castrorum loco/ donec sanarentur.] Glosa. Circūcisi vero filij israel requieuerunt in eodem loco/ sedētes in castris vsq dum sanarentur. Nō sufficit circumcidi. Necesse est post circumcisionē sanari: et cicatricem in vulnere obduci. Circūcidi ergo per Jesum: est vitia et cōsuetudines prauas: et pessima instituta deponere: et quicquid ab honestatis regula discordat abscindere: sed hoc facientes quadam difficultate constringimur: cum quodam dolore animi consuetudinis culpam nouella institutione vitamus. Hoc ergo tempore velut in dolore circumcisionis nostre dicimur residere vsquequo (cicatrice obducta) sanemur: idest noua instituta absq difficultate impleamus: et in vsum vertatur: quod prius insolitum et difficile videbatur: et tunc merito dicetur nobis. Hodie abstuli opprobriū egypti a vobis. ☞ Reliqua quere ibi in principio huius Glo. vsq ad hunc locum.

In arca autem non erat aliud/ nisi due tabule lapidee.ꝛc.] Glosa. Rab. Erat in arca vrna aurea habens manna: quia in homine Christo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Erat virga Aaron: que excisa/ denuo floruerat: quia potestas iudicādi penes eū est: cuius iudicium in humilitate passionis videbatur esse sublatum. Erant etiam tabule testamenti: quia in illo sunt thesauri sapientie et scientie absconditi. Adherebant em vectes: quibus portabať: qꝛ doctores: qui laborant verbo: nunc presenti visiōe gaudēt glorie Christi. Vñ Phil.1.c. Paulꝰ. Cupio dissolui: et esse cū xp̄o. Apparebāt summitates vectiū foꝛ añ oraculū: nō semꝑ: sed cū ostia oraculi apiri contingeret:

nec omībus: sed his solum: qui ꝓpius accedentes: attentius interiora satagebant intueri. Uectes sunt conditi in oraculo: quia electi: qui precesserunt: nunc sunt in abscondito vultus dei. Quorum tñ summitates vectiū aperto oraculo his: qui appropiant: visuntur cū perfectioribus oculis sordis purificatis: dei gratia aliqd extremum de superno⁊ gaudio contemplandum donauerit: qua his: qui paulolongius recesserūt: idest mente exterius vagantibus contemplatio minime concedit. Ipsa arca qualis et quomodo esset posita solis eis: qui oraculum intrassent videre licebat: qꝛ soli superne patrie ciues gloriā ibi redemptoris plene contemplant. ☞ Applica et dic: ꝙ p hos vectes possunt intelligi Symeon et Anna vidua. ꝛc. vel potius Maria et Joseph.

Et nūc venio. ꝛc.] Lyra. Moraliter. Hec eñ apparitio angeli facta fuit post populi circūcisionē/ et phase celebrationem: ad significandum ꝙ hoibus spiritualiter circūcisis/ et eucharistie sacramento munitis apparet xp̄s p speciales illuminationes: et eos confortat cōtra demonum tentationes. ☞ Reliqua quere ibi: ⁊ supra annotamento. 1. huius ptis et sermōis. Fol. 35. co. 4.

Jesus filius Naue.] Glo. Adam. In Genesi multos iustos legimꝰ: sed nullus cognoiatus est Jesus. In Exodo hoc nomē primū inuenio. ꝛc. Liber ergo hic nō tam filij gesta Naue: ꝙ Jesu dei mei sacramenta significat. ☞ Reliqua quere in Glo. huius argumēti Josue per totum.

Josue. ꝛc. * Senuisti et longeuꝰ es. ꝛc.] Glo. Adam. ꝛc. ☞ Quere An. 70. secunde partis. ser. Gnalis. fol. 277. col. 1.

Et sublimauit cornu xp̄i sui. ꝛc.] Ly. ꝛc. ☞ Quere annotamēto. 4. secūde partis. sermōis Judicij finalis. fol. 237. col. 1.

Ex tertia parte Biblie.

Nā hoc cognoui. ꝛc.] Ly. ꝛc. ☞ Quere annotamento. 137. tertie partis. sermonis Generalis. Fol. 289. Col. 2.

Ex quarta parte Biblie.

Sufficiant vobis omnia scelera vestra domꝰ israel: eo ꝙ inducitis filios alienos incircūcisos corde: vt sint in sanctuario meo: et polluant nomē meum. ꝛc.] Glo. Rab. Alieni nisi circūcisi corde: carne: auribus: labijs: oculis: gustu: odoratu: i sanctuariū nō debent introduci. Audiant hoc epi: psbyteri: ne tales introducant. Uñ. 1. Tim. 5. d. Nemini cito manus imponatis. * Incircūcisos.] Cultello dei cor nostrum circūcidimus: et preputiū auferimus: cū turpes cogitationes de corde nostro nō exeunt. Ne de nobis illud dicat. Ingrassatum est cor populi huius. Caro similiter circūciditur: si non luxurie: sed necessitati tñ mancipatur in victu: in vestitu: et ceteris: vt audiat illud Josue. 5. c. Hodie abstuli opprobriū egypti a vobis: egyptij enim magnarum carnium sunt.

Ex quinta parte Biblie.

Postꝙ consumati sunt dies octo: vt circūcideretur puer.] Ly. Hic agit de Christi circūcisiōe: cum dicitur. Postꝙ cōsumati sunt dies octo: qꝛ hoc erat tempus determinatū circūcisioni: prout habetur Geñ. 17. b. Uoluit autē Christus circūcidi: ꝙuis non esset legi subiectꝰ. Primo/ vt ostenderet in se veritatem carnis humane: contra Manicheū: qui dixit ipsum deū habuisse corpus phātasticum: ⁊ contra Ualentinum dicentem Xp̄m corpus de celo attulisse. Secūdo: vt approbaret circūcisionem: quam deus olim instituerat. Tertio: vt ostēderet se esse de genere Abrahe: qui circūcisionis mandatū acceperat. Geñ. 17. b. Et facta est repromissio de xp̄o. Quarto: vt iudeis excusationē tolleret de nō recipiendo eum: si esset incircūcisus. Quinto: vt obedientie virtutem nobis suo cōmendaret exēplo: preceptum legis obseruans: cui tñ non erat subiectus. Sexto: vt qui in similitudinē carnis peccati venerat: remediū: quo caro peccati consueuerat mundari: nō renueret. Septimo: vt legis onus in se subsistens/ alios a legis onere liberararet: fm illud Gal. 4. a. Misit deus filiū suum factū sub lege: vt eos: qui sub lege erant: redimeret. * Uocatū est nomē eius Jesus: quod vocatum est ab angelo priusꝙ in vtero conciperetur.] Non dicit impositū: quia a deo fuit impositum hoc nomen: sed per angelum denunciatum Marie et Joseph: et per ipsos alijs diuulgatum. Et quia aliquis infidelis: potissime iudeus: ꝙ hoc nomen non fuisset conuenienter impositum: posset arguere. Tum quia Esaie. 62. a dicitur. Uocabitur tibi nomen nouum: quod os domini nominauit. Hoc autem nomen Jesus non erat nouum tunc: quia ante alij fuerāt nominati hoc nomine: vt patet de Jesu filio Josedech: et de Jesu Naue: et in genealogia xp̄i: q̄ describit Luce. 3. vbi idem habetur. Item quia Esaie. 7. c. dicit. Uocabit nomē eiꝰ Hemanuel

Cr. Luce. 2. A

et.8.a.dicit. Uoca nomen eius accelera: spolia detrahe.&c.et.9.b. Uocabit nomen eius admirabilis consiliarius: deus fortis.&c. Que nomina sunt alia a nomine Jesu: et similia possunt induci de alijs locis scripture. Ideo dicendum/ quod hoc nomen fuit proprie impositum ei. Nomina enim si bene imponantur: imponi debent a proprietatibus rerum: et hoc patet de nominibus generum et specierum. De quibus patet.4. Meth. Ratio: quam significat nomen: est diffinitio: que designat propriam rei naturam. Nomina autem singulorum hominum: si bene imponatur: imponi debent ab aliqua proprietate eius: cui imponitur nomen. Aliquando a tempore: sicut nomina aliquorum sanctorum imponuntur pueris natis in festis eorum. Vel a cognatione: sicut cum filio imponitur nomen patris: vel alicuius de cognatione eius. Aliquando ab euentu: sicut Moyses vocauit filios suos: vt habetur Exo.2. Aliquando autem ex aliqua qualitate eius: cui nomen imponitur: sicut Gen.25.b. primogenitus Isaac vocatus est Esau: quod interpretatur rubeus vel rufus: quia de vtero matris exiuit rufus: et totus in morem pellis hispidus. Aliquando ex aliquo dono dei gratuito: sicut Matth.16.c. dictum est Petro. Tu es Petrus: et super hanc petram.&c. Et Joh.1.f. Tu vocaberis Cephas. Igitur quia homini christo hoc munus gratie collatum erat: vt per ipsum omnes saluarentur: ideo vocatum est conuenienter nomen eius Jesus.i. saluator vel salus: et hanc rationem assignauit angelus Joseph. Matth.1.d. Uocabis nomen eius Jesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Ad primum dicendum quod hoc nomen fuit nouum in Christo: inquantum fuit ei impositum ab hac proprietate: quia est omnium saluator: que non fuit in aliquo precedenti: licet fecerint salutem in aliquo facto particulari: sicut Jesus Naue saluauit populum israel: hostes eius debellando: vt legitur in libro Josue. et ita potest dici de alijs. Ratio autem huius nominis Hemanuel: quod interpretatur nobiscum deus: includitur in hoc nomine Jesu: per hoc enim quod fuit nobiscum: per suam incarnationem fecit nobis salutem. Et eo modo potest dici de alio: quia saluauit nos/ infernum spoliando: et sic de tertio et consimilibus.

B ✳ Postquam consumati sunt.&c.] Moraliter. Cui
Moraliter debemus conformari non circumcisione carnis: sed mentis. Ro.2.d. Non qui in manifesto iudeus est: neque que in manifesto in carne est circumcisio: sed qui in abscondito iudeus est: et circumcisio cordis in spiritu: non littera: cuius laus non ex hominibus: sed ex deo est. ✳ Uocatum est nomen eius Jesus.] Idest salus: quia fecit salutem in medio terre: ideo dicit Bernardus de hoc nomine: quod est mel in ore: melos in aure: iubilus in corde.

✳ Postquam.&c.] Glo. Bed. Ritus circumcisionis ab Abraham sumpsit exordium/ quasi et nominis amplificationem accepit: ad quam imitationem nomen imponebatur pueris in die circumcisionis eorum. sic etiam factum est ipsi Jesu. Octaua die circumciditur Jesus: quia vtraque nostra innouatio et in presenti spiritus per baptismum: et in futuro carnis: et in sua resurrectione est prefigurata: et in nostra quotidie est perficienda. Christus autem die octaua surrexit: et post sex seculi huius etates: et septimam sabbati: que nunc interim in alia vita geritur: quasi octauo tempore resurgemus: tunc verissime ab omni corruptione circumcisi: vbi verum preputium auferetur: quia ibi neque nubent neque nubentur. Luc.20.f. ¶ Grego. Qui in similitudine carnis peccati venerat: remedium: quo caro peccati mundari consueuerat: non respuit: sicut baptisma noue gratie: non necessitatis: sed exempli causa subijt. Et nota quod idem auxilium curationis in lege circumcisio prestitit: quod nunc baptisma confert tempore gratie: nisi quod introitus in regnum nondum patebat. Significat autem hec circumcisio carnalis illam circumcisionem in die iudicij: cum omnibus animi et carnis corruptionibus exuti: ad faciem creatoris videndam ingredimur. Significat etiam presentem circumcisionem.i. ablutionem vitiorum per baptismum. Significat etiam illum de Abraham nasciturum: qui et in presenti per baptismum: et in futuro per resurrectionem ab omni sorde suos purgaret. Erat etiam in Abraham signaculum iusticie. ¶ Beda. Sicut a Christo christiani: sic in vtraque nostra circumcisione a Jesu.i. a saluatore saluati vocantur. Quod nomen non solum antequam concipiamur in vtero ecclesie per fidem: sed etiam ante tempora secularia a deo nobis vocatum est. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Petorum. incipientibus fol.189. ¶ Vel Judicij. fol.236. sub themate. ✳ Postquam consumati sunt.&c.] vt supra. C. ¶ Vel de annot. ser. Passionis. incip. fol.35. ¶ Vel Incarn. incip. fol.2. sub the. ✳ Uocatum est nomen eius Jesus.]

Liber generationis Jesu Christi.] Lyra. ☞ Quere Annotamento.1.B. quinte partis. sermonis Natiuitatis virginis Marie.

Tunc expuerunt in faciem eius: et colaphis eum ceciderunt.] Glo. ☞ Quere An 7. ZZ. quinte partis. sermonis Dominice Ramorum.

Initium euangelij Jesu Christi.] Glo. Hieronymus. Jesus hebraice: sother grece: saluator latine: Christus grece: Messias hebraice: vnctus latine: idest rex sacerdos. dicitur de genere Dauid regis: et leuitico.

Mea doctrina.&c.] Ly.&c. Sequitur postea. ✳ Moyses dedit vobis circumcisionem.

Lyra. Glo. ꝛc. ☞ Quere An. 1. E. K. q̄nte ptis. ser. Ferie. 3. Dn̄ice. 4. quadragesime.

Miratus est. ꝛc] Lyra. ☞ Quere An. 1. B. quinte ptis. ser. Ferie. 5. post Cinerē. Sequit̄ postea. ✳ Vespere aūt facto. ꝛc] Lyra. ☞ Quere An. 1. B. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 21. post oc. cor. xp̄i. ¶ Et applica ad circūcisionē: q̄ potest dici infirmitas nature largo modo: cū gens tota iudeoꝝ ad eā tenebat̄. ꝛc.

Quid nobis. ꝛc. Iesu Nazerene. ꝛc.] Glo. Beda. ☞ Quere Annot. 10. quinte p. s. Penitentie. Fol. 223. Col. 3.

Ex sexta parte Biblie.

2. Circūcisio q̄d pdest. ꝛc] Lyra. Circūcisio erat quedā ꝓtestatio legis seruāde. Gal. 5. a. Testificor omni hoī circūcidenti se: q̄ debitor sit vniuerse legis. Igit̄ sicut ꝓfessio alicui⁹ religiose regule multū valet ꝓfitēti: si eā impleat opere: ꝛ si eā nō impleat magis ē sibi damnabilis: sic circūcisio p accidēs erat nociua iudeis/ inq̄tum erāt trāsgressores legis. Et hoc est qđ dicit. Circūcisio q̄d pdest: ꝛc.

3. Legē destruim⁹ p fidē xp̄i: Absit. Sꝫ legem statuim⁹. ꝛc.] Lyra. Licet in circūcisione daret̄ gr̄a: hoc tn̄ nō erat ex circūcisiōe: sed ex fide xp̄i vēturi: quā habuit Abrahā: cui⁹ fidei signū fuit circūcisio: sicut dr̄ Ro. 4. Et signuꝫ accepit circūcisiōis/ signaculū fidei iusticie: quā fidē ꝓtestabat̄ se recipe suscipiēs circūcisionem ꝑ se/ si erat adult⁹: ꝛ p aliū/ si erat paruul⁹. Eadē eñ fides fuit antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ: licet mō magis sit explicita. Et h̄ modo dicūt doctores gratiā fuisse datā in circūcisione. Aliter aūt dat̄ modo in baptismo: q̄ habet efficaciā a passiōe xp̄i iā completā in effectu. ꝓpter qđ nō solū est signuꝫ gr̄e in eo date: sed etiā causa efficiēs: instrumētalis tn̄: q2 sacramenta noue legis efficiunt qđ figurant. ☞ Reliqua quere ibi.

4 Et signū accepit circūcisionis/ signaculuꝫ iusticie/ fidei: q̄ est in ꝑputio.] Glo. Circūcisio exterior dr̄ signū interioris: tale. s. signū: qđ fit signaculū habēs silitudinē signate rei: vt sicut carne libidinis: sic expoliaret̄ oibus sordib⁹ prime natiuitatis: et q2 nōdū dixerat cuius signū: subdit. Iusticie: q̄ est ex fide. vel signaculū. i. celans quoddā mysteriū: qđ celet̄ inimicis. i. infidelibus. Seruet̄ amicis. i. fidelib⁹ ad silitudinē sigilli. s. q̄ sicut in octauo die circūcidit̄ hō: sic in octaua post finē septē dierū seculi auferet̄ oīs vetustas culpe ꝛ pene. Circūcisio Abrahe cōmendata fuit: vt sub lege mandati existens/ eius obedientia ꝓbaretur. Instituta aūt fuit primo propter obedientiā. Secūdo in signuꝫ magne fidei Abrahe. Tertio vt discerneret̄ ille populus a ceteris nationibus. Quarto vt ostēderet̄ castitas mētis ꝛ corporis pudicitiā seruādo: ꝛ ꝓpter hoc facta fuit in virili mēbro. Quinto/ q2 nō posset melius significari per xp̄m tolli originale pctm̄. Fiebat aūt in octauo die cuꝫ lapideo cultro (vt habetur Gen̄. 17. b.) q2 in octaua etate: q̄ erit resurgentiū: oīs ab electis p petrā xp̄m abscidetur corruptio carnis ꝛ spiritus. Due igitur sunt res illius sacramēti. s. circūcisio a peccatis in p̄nti. ꝛ ab oī corruptione in futuro. Cōferebat autē hoc suo tēpore: qđ baptismus nostro. Item qđ apud nos aqua baptismi: hoc egit apđ veteres ꝓ paruulis sola fides: ꝓ maioribus virtus sacrificij: ꝛ ꝓ his/ q̄ de stirpe Abrahe: mysteriū circūcisiōis. Mutata est aūt p baptismū: q2 sacramentuꝫ baptismi ꝑfectius ꝛ magis cōmune ꝛ magis gratie plenū: remittit eñ peccata: auget virtutes gratiam cōferens cooperādi: ꝛ est cōmune vtriq3 sexui: qđ nō est circūcisio. ¶ Lyra. Circumcisio sic diffinitur. Circūcisio est signū vel character distinguēs israel a gētib⁹. ☞ Reliq̄ quere ibi.

Et dedit illi testamētum circumcisionis.] Glo. Raba. Fedus siue signū ideo factuꝫ: vt popul⁹ israel nō solum morib⁹: sed etiā signo corporali a gētibus diuideret̄. In mēbro genitali ponit̄: vt in illa carnis sit minutio: q̄ tegit̄ pudicitie secreto: ꝛ q2 p oēs ꝓgenies erat seruāda: in genitali membro est posita. ¶ Mystice. Circūcisio mortificationē carnis designās/ in illo fit membro: quo voluptas carnis explet̄. In eo etiam/ quo tegebat̄ circūcisio carnalis: signatur vitandā esse iactationē glorie in circūcisione spiritali. ✳ Die octaua.] Raba. Octo dieb⁹ mysterium circūcisionis nostre ostendit̄: q̄ p octauaꝫ noui testamenti: que in resurrectione domini: ꝛ octo beatitudinibus continetur: a vitijs octaua die circūcidimur. ¶4 Act. 7.

Quoniam Iesus est filius dei.] Lyra. Naturalis ꝛ p consequens eiusdē nature cum eo: non identitate specifica: quia natura diuina non est diuisibilis sicut humana: sed identitate numerali: distinctus tamen in persona: q2 natura nō patitur: nec ratio/ q̄ gignens ꝛ genitus ab eo sint vnum in supposito. ¶5. 1. Ioh. 5

Iesu xp̄i. ꝛc.] Glo. Ambro. ☞ Quere Annota. 5. B. sexte partis. sermonis apostolorum Petri ꝛ Pauli. Et Annot. 1. D. sexte partis ser. Incarnationis. Fol. 10. Col. 3. ¶6 Rom. 1.

Nos autem predicamus. ꝛc.] Glo. ☞ Quere Annotamento. 3. sexte partis. sermonis Passionis. Folio. 51. Columna. 4. ¶7 1. cor. 1.

Luce. 2
A ERat autem. ⁊c.]

☞ Hec littera huius euangelij cõtinuatur cũ littera euãgelij Purificatiõis virginis: in qua describitur xp̃i in tẽplo presentatio ⁊ ipsius receptio: q̃re igitur annota. x. q̃nte ptis. sermo. Purificatiõis. Sequit̃ immediate. * Erat Joseph ⁊ mater Jesu.] Uel. * Erat pater eius.] Idest Joseph: qui meruit vocari pater xp̃i: eo ꝙ nutritiꝰ eius fuit. * Et mater.] Scz Maria: q̃ fuit mater eius vera. * Mirãtes sup his: q̃ dicebantur de illo.] Tunc a Symeone ⁊ priꝰ a magis ⁊ pastoribus ⁊ Zacharia ⁊ Elisabeth. * Et benedixit illis Symeõ.] Quãuis enim Maria ⁊ Joseph essent maiores Symeone in sanctitate: ille tñ erat maior quantũ ad sacerdotis officiuz: ad quẽ spectabat benedicere populũ: ⁊ nõ solũ benedixit/sed etiam futura predixit. Et hoc est qđ sequitur. * Et dixit ad Mariam matrez eius. Ecce positus est hic in ruinã ⁊ in resurrectionez multorũ in israel.] Qr in passione xp̃i: que futura erat: multi iudei fuerunt excecati a veritate cadentes: ⁊ multi fuerunt illuminati: qui prius erant simplices ⁊ ignorãtes: vt patet de apostolis: quibus post passionem xp̃i data est intelligẽtia scripturarũ: secundũ quod dicitur Luce vltimo. Et tunc aperuit illis sensum: vt intelligerent scripturas. * Et in signum.] Scilicet federis inter homines ⁊ deum. * Cui contradicet.] A sacerdotibus ⁊ legisperitis ⁊ multis alijs. * Et tuam ipsius animam pertransibit gladius] Idest dolor passionis eius pertransibit animaz tuam per compassionem. Ex hoc dicit Hieronymus in sermone de assumptiõe beate virginis: ꝙ quia in parte impassibili passa ẽ: plusꝙ martyr fuit. * Ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes.] Lyra. Ut/ non tenetur hic causaliter: sed consecutiue seu cõcomitatiue. Licet eñ beata virgo ex passione filij maxime afflicta fuerit: tamẽ in fide immobilis ⁊ firmiter stetit. Alij autem discipuli (quantumcũꝙ solidi) dicũtur dubitasse: et circa hoc mutatiões diuersarum cogitationum habuisse/ quousꝙ viderunt ipsum a mortuis resurrexisse. ¶ Aliter exponit Origenes de reuelatione occultorũ peccatorum in con-
B fessione: que per effectum passionis in sacramento penitentie operantis sanantur. Consequẽter describitur Christi recepti cõfessio seu commendatio/cum dicitur. * Et erat Anna ꝓphetissa filia Phanuel de tribu Aser.] Et exprimuntur pater ⁊ tribus: ad declaranduz certitudinem historie: ⁊ forte ad distinctionem huius Anne ab alijs: que vocabantur hoc nomine. Describitur etiam ab etatis maturitate/cum dicitur. * Hec processerat in diebus multis.] Et a castitate in matrimonio: ⁊ ante ⁊ post/cum dicitur. * Et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et hec vidua erat vsꝙ ad annos octogintaquattuor.] Commendatur etiam ab orationis sedulitate/ cum dicitur. * Que non discedebat de templo.] Nõ ꝙ ibi semper esset: sed frequenter. Sicut de homine bene frequentante ecclesiam dicitur communi modo loquendi: talis semper est in ecclesia. * Ieiunijs.] Quibus incentiuum carnis reprimitur. * Et obsecrationibus.] Idest sacris oratiõibus: quibus mens in deum eleuatur. * Seruiẽs nocte ⁊ die.] Idest valde frequenter: vel quia non erat ibi interruptio per peccatum mortale auferens meritum predictorum. * Et hec ipsa hora superueniens.] Non a casu vel humana dispositione: sed spiritussancti reuelatione. * Cõfitebatur domino.] Gratias agens de tanto beneficio adimpleto. * Et loquebatur de illo omnibus: qui expectabant redemptionem israel.] Annuntiãs eis natum esse redemptorem. * Et vt perfecerunt omnia secundum legem domini.] Scilicet Maria ⁊ Joseph nihil omittentes: quamuis non tenerentur. * Reuersi sunt in galileam in ciuitatem suam Nazareth.] Hic accipitur galilea adiecte: quia Nazareth est in terra galilee de Bethleem: que vocatur ciuitas iudea. Consequenter describitur pueri oblati profectus quantum ad corpus/cum dicitur. * Puer autez crescebat.] Et quantum ad animã/cum dicitur. * Et confortabatur plenus sapientia: ⁊ gratia dei erat in illo.] Aduertendum tamen ꝙ in corpore christi fuit augmentum reale quãtitatis: sed in anima eius non fuit augmentum reale gratie ⁊ virtutis: quia totã plenitudinem gratie habuit ab instanti sue cõceptionis: sed quantum ad ostensionem in effectu magis apparebat ſm ꝙ ille crescebat: ⁊ ſm ꝙ volebat.

* Et erat Anna. ⁊c.] Moraliter. Ista moraliter est exemplar non solum viduis: sed etiã mulieribus alijs. Primo quantum ad castitatẽ ante matrimonium: ⁊ in matrimonio: ⁊ post tempus longum. Secundo quantum ad deuotionem: nam in obsecrationibus ⁊ ieiunijs dicitur hic seruiens die ac nocte. Tertio quãtum ad loquendi modestiam: quia non de fabulis: sed de christi mysterijs loquebatur: propter que ⁊ alia bona dono prophetie replebatur. * Puer autẽ crescebat. ⁊c.] Scilicet secundum corpus. Naz secundum animam ab instanti conceptiõis fuit totaliter perfectus: sed hanc perfectionem non ostendebat nisi prout conuenientia tẽporis exi-

gebat: secundum illud Eccs. 8. a. Tempus ꝛ responsionem coꝛ sapientis intelliget: ꝛ in hoc literatis ꝛ sapientibus dedit exemplū/ vt non ostēdant sapientiam suam: nisi secūdum loci ꝛ temporis opportunitatem.

D *Symeon.] Glo. Qui interpretatur audiens tristiciam: figura est ꝓphetarum: qui vindictā sibi a deo dictam super populum audiebāt. Anna: que gratia dicitur: figura est ecclesie. *Positus est hic in ruinam. ꝛc.] In ruinā illorum: qui steterant: ꝛ resurrectionem illorum: qui ceciderant. Uel in ruinā vitioꝝ: ꝛ in resurrectionē virtutum. Non in se tantū: sed in suis quoqꝫ p̄dicatoribus positus est in ruinā ꝛ resurrectionē. vnde Apostol⁹. 2. Coꝝ. 2. d. Christi bon⁹ odoꝛ sumus deo: in his/ qui salui fiunt: ꝛ in his/ qui pereunt. Bono enim odoꝛe alij saluātur: alij pereunt. *In signum cui contradicetur. ꝛc.] Oia que de xp̄o narrantur signum sunt: ꝙ natus de virgine: ꝙ surrexit: ꝙ clausis ianuis intrat: cui signo cōtradicitur ab infidelibus. Spiritualiter signū est in fide dominice crucis: quod vbiqꝫ cōtradicitur. *Gladius.] Beda. Doloꝛ dominice passionis: quia non potuit videri crucifigi sine affectu materni doloꝛ: ꝛ si speraret resurrecturum: ꝛ moꝛtem deuicturū. Usqꝫ ad finem seculi animā ecclesie gladius tribulationis pertrāsit: cū signo fidei ab impꝛobis cōtradicitur: cū multos ruere videt: cū reuelatis coꝛdium cogitationibus: vbi bonum semen seminauerat: zizaniā germinare cōspicit. *Ut reueletur.] Ante erat incertum: qui iudeoꝝ gratiam reciperent xp̄i: q̄ conspuerent: sed audita natiuitate reuelātur cogitationes: ꝛ Herodes ꝛ alij turbantur: quidā ad xp̄i magisterium accedūt. *Et erat Anna. ꝛc.] Quia p virum ꝛ mulierē vita totius mundi perdita est: in testimonio vite per xp̄m redeūtis Anna cōiungitur Symeoni. Conuenit mysterijs ecclesie/ ꝙ Anna gratia interpꝛetaꝛ: que est filia Phanuel: qui facies dei dicitur. Unde ps. 4. Signatum est sup nos lumen vultus tui dn̄e. De tribu Aser. i. beati: descendit/ qui inter duodecim patriarchas oꝛdine nascendi octau⁹ est: propter mysteriū resurrectiōis. Quinqꝫ sunt Anne. Prima mater Samuel. Secunda vxoꝛ Raguel. Tertia mater Thobie. Quarta filia Phanuel. Quinta mater Marie. *Processerat. ꝛc.] Beda. Iuxta historiā ꝛ deuote cōuersationis ꝛ venerande etatis digna describitur: q̄ domino testimoniū perhibeat: signat autem ecclesiam: que in pꝛesenti quasi spōsi dominiqꝫ sui moꝛte est viduata. Septies duodecim octogita quattuoꝛ faciunt. Septem ad cursum huius tēpoꝛis. duodecim ad pfectionē apostolice doctrine pertinent. Quisquis ergo totum vite temp⁹

apostolicis mancipat institutis: quasi octoginta quattuoꝛ annis celestis limina templi seruare: ꝛ domini pꝛestolari aduentum laudatur: dū a domino peregrinaꝛ. Septem anni: quibus cū viro vixit: significant perfectionem illius tēpoꝛis: quo a domino ꝯuersante in carne edocetur: qui anni postea per duodecim multiplicanꝛ ꝓpter apostolicā doctrinam. *Que non discedebat. ꝛc.] Quia circa templum frequens erat: eā non discedere dicit: non ꝙ ad hoꝛam non discesserit. Sic sancta ecclesia ꝛ in ꝓsperis ꝛ in aduersis deo seruiens a celo nō recedit. ¶ Uel moraliter. Aia a tēplo non recedit: cū semp studet et castum ꝛ immaculatum custodire templū coꝛpoꝛis sui. Hinc pꝛecipitur sacerdotibus veteris testamenti: vt tempoꝛe ministrationis iugiter maneant in sanctis: quatenus anima: que deo ministrare cupit: nō quiescat a bonis operibus suis. *Et hec ipsa. ꝛc.] Prophetauerat Symeō: prophetauerat copulata coniugio: ꝓphetauerat virgo: prophetauerat ꝛ vidua: ne qua aut ꝓfessio deesset aut sexus: ꝛ ideo talis Anna inducitur ꝛ stipendijs viduitatis ꝛ moꝛibus: que digna sit nuntiare redemptoꝛem omnium venisse. Congruus oꝛdo: non venit ante virum mulier: cuius verba non sunt digesta: sed generaliter dictum est ꝙ cōfessa sit dn̄o: ꝛ locuta de eo: que longa castitate: longisqꝫ ieiunijs ad hoc culmen ꝑuenerat: vt spiritū ꝓphetie acciperet: sed auctoritatem docendi mulier non accepit. *Omnibus qui. ꝛc.] Omnibus fidelib⁹: qui iugo Herodis alienigene grauati/ liberationē ciuitatis ꝛ populi expectabant: ꝓmittebat per aduentū xp̄i in ꝓximo redemptionem a tyrānide alieni. E

F *Reuersi sunt. ꝛc.] Pretermittit hoc loco Lucas: q̄ a Mattheo plenius posita sunt. s. puerū ob metum Herodis delatū esse in egyptū: ꝛ moꝛtuo Herode inde relatum: ꝛ habitasse in Nazareth. Solent enim singuli euangeliste sic quedā omittere: que ab alijs cōmemoꝛata viderint: vel ab alijs cōmemoꝛanda spū pꝛeuiderint: vt continuata sue narratiōis serie: quasi nulla p̄termisisse videantur. *Puer autem. ꝛc.] Beda. In eo ꝙ puer erat. i. homo fragilis: poterat crescere et confoꝛtari: nō in eo ꝙ verbum: fm qd plenus sapientia ꝛ gratia perhibeꝛ. Sapientia: qꝛ in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis coꝛpoꝛaliter: vt dicit Col. 2. b. Gratia: qꝛ eidē hoi xp̄o magna gratia donata est: vt ex quo homo fieri cepisset: perfectus esset vt deus.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annotamētis sermonis Peccatoꝛum: incipientibus folio. 189. sub themate. *Ut reuelentur ex multis coꝛdibus cogitationes.] A. ¶ Uel de annotamentis sermo. Passiōis. Fol. 35. Uel Ecclesie. Fo. 64. G Auctoꝛ.

sub themate. ✳ Et tuam ipsius animā. ꝛc.] D.
C Vel de annota. sermonis sancti Joseph. in. 2.
Tomo. sub themate. ✳ Erat pater eius. ꝛc.] A.
C Vel de annotamētis ser. Epiphanie. Fol.
✳ Ecce posit⁹ est hic in ruinā.] D. C Vel de an
notamentis sermonis Circūcisionis. in hoc To
mo. Fol. 34. Vel sermonis Marie generalis.
Fol. 72. sub themate. ✳ Et gratia dei erat in il
lo.] B. C Vel de annotamentis sermonis In=
carnationis. Fol. 2. Et maxime Annotamento
3. sexte partis. per totum. Fol. 11. Col. 1. sub the=
mate. ✳ Mirantes sup his/ que dicebātur de il
lo.] Et que sunt que dicebantur de illo? Dico ꝙ
omnia: que ponuntur in predicto Annotam̄. 3.
vsqꝫ ad mysterium hodiernum.

Vigilie Epiphanie.

sermo. annot. Ex quinta pte Bib.

C I. Matt. 2. A

Defuncto Herode. ꝛc.] ☞
Quere ad declarationē litte=
re huius euangelij: ea q̄ ponū
tur Annotamēto. 1. quinte p=
tis. ser. sanctoꝝ Innocentum.
Fol. 33. Sequitur immedia=
te. C Lyra. Hic ponit̄ illud qd̄
est cōsequens ad xp̄i persecutionē: quia mortuo
Herode: qui puerum psequebatur: angelus mo
nuit Joseph: vt puer in terram israel reportare=
tur: non nominauit autē angelus aliquā ciuita
tem determinate: vt ex responsione angeli instru
entis eum de loco: ipse ex frequenti locutione cū
angelo magis consolaretur: et hoc est quod dici
tur. ✳ Defuncto Herode: ecce apparuit angel⁹
domini in somnis Joseph in egypto/ dicēs. Sur
ge ꝛ accipe puerū ꝛ matrem eius: ꝛ vade in ter=
ram israel. Defuncti sunt enim/ qui querebant
animam pueri. Qui consurgens accepit pue=
rum ꝛ matrem eius: ꝛ venit in terrā israel.] Ad
euidentiam dicendorum notanduꝫ secundum
qd̄ refert Josephus antiquitatū. 19. libro. ꝙ He
rodes moriens condidit testamentū: in quo or=
dinauit Archelaū filiū suū regni successorē: ita
tamē ꝙ coronam sibi nō imponeret: nisi per ro=
manum imperatorē. Ad accipiendū igitur dia
dema venit Romā: sed ꝛ fratres eius Philipp⁹
ꝛ Herodes illuc venerunt petentes paterne here
ditatis parteꝫ. Finaliter decreuit imperator/ vt
Archelaus haberet medietatem regni paterni:
que dicta est Judea. Aliā autem medietatē di=
uisit in duas partes/ ꝛ vnam dedit Herodi: ꝛ fa
ct⁹ est tetrarcha Galilee. Aliā dedit Philippo:
ꝛ factus est tetrarcha Jturee trachōitidis regio
nis: vt tangit̄ Luce. 3. capitu. Igitur qꝛ Arche=
laus fuerat a patre substitutus: q̄tum in se fuit:
ideo fauebat factis a patre: ꝓpter quod Joseph
✳ Audiens autē ꝙ Archelaus regnaret in Ju
dea pro Herode patre suo/ timuit illo ire. Et ad=
monitus in somnis secessit in ptes galilee.] Vbi
dominabat̄ alius filius: qui portiōe sibi debita
a patre fuerat priuat⁹: quantū in se fuit: vt visum
est: ꝓpter quod Joseph cum puero ibidem secu
rius mansit. ✳ Et veniens habitauit in ciuita=
te/ que vocatur Nazareth.] Vt ibi xp̄s nutri
tur: qui in Bethleem fuerat natus: vt predictum
est. ✳ Vt adimpleret̄ qd̄ dictū est per ꝓphetas.]
Esa. 11. Egredietur virga de radice Jesse: ꝛ flos de
radice eius ascendet. Hebraica veritas sic hab.
Et nazareus de radice eius consurget: ꝛ ideo di
cit. ✳ Quoniam nazareus vocabitur.] Qꝛ in
nazareth fuit conceptus ꝛ nutrit⁹: licet in Beth
leem fuerit natus: vt habetur supra: et Luce. 2.
expressius.
✳ Defuncto. ꝛc.] Glo. Qꝛ sopita iudeorum p
fidia: Helia ꝛ Enoch predicantib⁹: Judea ver=
bum dei recipiet. Defuncto rege illico cōplices
eius percūt. Sic cessante psecutione: ecclesia ad
celestia inuitatur. ✳ In terram israel.] Nō de
terminat in quā partem: vt dubitāte Joseph an
gelus reuertatur: ꝛ frequenti eius allocutiōe Jo
seph certior reddatur. Qꝛ nō distinxit in quam
partē: ideo Joseph intellexit Judeam: q̄ dignior
pars regni erat. ✳ Defuncti.] Tradunt qui
dam/ qꝛ fecit Herodes super funus suū nobilio
res iudeoꝝ occidere: vt sic cogeret iudeos mor
tem suam flere. ✳ Qui consurgens. ꝛc.] Alle
gorice. Joseph gerit figuram apostolorum: quo
rum officio Christus circumfertur. Apostoli pri
mum venerunt in terram israel: quia primum
predicauerūt iudeis. Sed pro Herode: idest ma
nente hereditaria infidelitate metuūt ꝛ recedūt
admoniti gratiam gentibus predicare ꝛ ad eas
Christum transferre. Nominata terra israel/ vi
sum est Joseph non alicubi talem puerum debe
re habitare: nisi in Hierusalem vbi erat templum
ꝛ celebratio prophetarum. Tamen angelus in=
telligi voluit galileam: quā ꝛ iudei incolebant
quod ostendit sic fuisse predestinatuꝫ: quia Na
zareus vocabitur. ✳ Timuit illo ire.] Si timu
it iudeam pro Archelao herede paterne crude=
litatis: cur non ꝛ Galileam: vbi Herodes alius
frater eius regnabat? Quia Archelaus post pa
trem monarchiaꝫ totius regni obtinuit: sed inso
lescens a Tiberio cesare deiectus est Lugdunum
in exilium/ ꝛ tunc diuisum est regnum in qua
tuor tetrarchias: quarum vnam: idest Galileam
Herodes frater eius obtinuit. Queritur quare
non timuit Joseph ire in Galileam sicut in Ju
deam: cum ꝛ ibi regnaret Archelaus? Sed me
lius potuit in Nazareth: que remota erat late=

re: q̄ in Hierusalem ubi erat caput regni ⁊ assi-
duus Archelaus. * Secessit in partes galilee.
⁊c.] Quod Christus illuc non transfertur/ ubi
regnabat Archelaus: significat quia illis abscō
detur Christus: in quibus regnabit Antichri-
stus. * Nazareth.] Nazareth germen novellū
vel flos campi interpretatur: de cuius radice ger
minis sanctissanctorum ad significanduz eter-
nitatis sue substantiam ascendisse legitur. Si-
cut ergo elegit tempus: quo nasceretur/ ⁊ locuz:
ita ⁊ civitatem: in qua coalesceret: cuius nomē
indicio est/ q̄ ipse sanctitas in sanctitate nutri-
tus sanctussanctorum recte dicitur. Unde ⁊ di-
scipuli eius prius nazarei dicti sunt: sed postea
E a Christo xp̄iani vocati sunt. ¶ Nazareth Ga
lilee: quo transfertur: partem eiusdem gētis: que
fidem susceptura erat/ significat. Unde flos in-
terpretatur: quia ecclesia: quo ardentius a terre
nis ad celestia transmigrat: eo magis virtutum
flore ⁊ germine abundat. * Per prophetas.]
Prophetas pluraliter dicit: quia non habem⁹
fixum de scriptura exemplum: ostendit sensum/
nō verba se sumpsisse. Vel eisdē verbis in Esaia
undecimo capitu. iuxta hebraicam veritatem

Exiet virga de radice Iesse: ⁊ nazareus de radi-
ce eius ascendet.
☞ Applica illud quod ponitur Annotamē- E Auctor.
to. I. D. quinte partis. sermo. Vigiliarum plu-
rimorum apostolorum. Tomo. 2. sez utrum licitū
sit fugere persecutionem. ¶ Vel de annotamen
tis sermonis sancti Ioseph sub themate. * Ec-
ce apparuit angelus dn̄i in somnis Ioseph. ⁊c]
A. ¶ Vel de annotamētis sermōis Epiphanie.
sub themate. * Consurgens accepit puerū. ⁊c]
C. ¶ Vel de annota. sermo. Angelorū: incipien
tib⁹ folio. 76. sub themate. * Ecce apparuit an
gelus. ⁊c.] A. ¶ Vel de annotamētis sermo. In
carnationis. Fol. 2. sub the. * Ut adimplere-
tur quod dictū est per prophetas. ⁊c.] lra. B. D.
¶ Vel de annotamentis ser. Antixp̄i. Fo. 224.
sub themate. * Defuncto Herode. ⁊c.] C. vel
* Secessit in partes. ⁊c.] D. ¶ Vel de annota
mētis ser. Funerum. Fol. 305. sub the * Defun
cti sunt. ⁊c.] C. ¶ Vel de annotam. sermo. Apo
stolorum. Fol. 82. sub thema. * Qui cōsurgens.
⁊c.] C. ¶ Vel de annotamētis sermo. Ecclesie.
Fol. 64. sub themate. * Habitavit in civitate:
que dicit Nazareth.] lra. E.

Epiphanie sermonis annotamēta. Ex prima pte Bib.

.24 Descēdit de came
lo.] Glo. Grego. Mysti. Re-
becca ad Isaac in camelo de-
ducitur: q̄r ecclesiā Rebecca/
camelus gentilē populum: tor
tum moribus: ⁊ onustū idolorum cultibus signifi
cat. Qui cū sibi ex se invenerūt deos/ quos co
lerēt: ab ipsis onus in dorso increvit: quod por
tarent. Ad Christum ergo ex gentilitate eccle-
sia properans/ in tortis vite veteris cōversationi-
bus invenitur. Viso Isaac/ de camelo descēdit:
q̄r redemptorem suuz subtilius agnoscens/ car
nalis vite studia humilius deserit: ⁊ tortitudi-
ni sue ipsa cōtradicit: et ab elatione celsitudinis
humilitatem petit. In camelo sedens prospexit
Isaac: quia adhuc vitijs innixa nedū spiritua
libus: sed animalibus motibus inherens ascen
dit. Nec movere debet q̄ puer cum camelis ve-
nit/ ferens divitias domini sui: quia cum predi
catores ad superiora intelligenda ⁊ proferenda
scientia ⁊ vita emineant/ adhuc contradictionē
carnis tolerant. Roma. 7. d. Video aliam legē
in membris meis repugnantem legi mētis mee.
Divitias in camelis portant: quia ne magnitu
do revelationum extollat/ datus est stimul⁹ car
nis. Celestia ergo loquentes/ ⁊ contradictionē

carnis de vitio sentientes: super tortuosa came-
lorum dorsa divitias portant. * Quis est ille?
⁊c.] Rebecca viso Isaac/ quis sit/ requisito pue
ro cognoscit: quia ecclesia per prophetaruz ⁊ apo
stolorū dicta/ q̄d de christo credere debeāt intel-
ligit. Que se mox pallio cooperuit: quia quāto
christi mysteria penetrat: tanto de ante acta vi-
ta confunditur. Unde infirmitatez suam pallio
operire nititur: ⁊ que prius in camelo libere ge-
statur: descendens verecundia tegitur: cui quasi
verecundanti dicitur. Quē enim fructū habui
stis tunc: in quib⁹ nūc erubescis? * Introduxit
eā in tabernaculū Sare matris sue.] Grego. Al
lego. Hanc Isaac in tabernaculo matris sue in
troduxit: ⁊ uxorem accepit: q̄r in loco synagoge:
de q̄ natus est xp̄s/ ecclesiā diligit: ut q̄ cognatio
ne. i. p̄destinatiōe prima fuerat: amore ꝯiuncta
uxor fiat. * Et intantū dilexit uxorē/ ut dolorē:
q̄ ex morte matris acciderat/ tēperaret.] Grego.
Q̄r ex lucro ecclesie xp̄s tristitiā ex p̄ditione sy-
nagoge detersit: q̄r dū ecclesia ex gentilitate veni
ens usq̄ ad thorū ꝯteplationis p̄ducit/ iudea p̄
nihilo habet. ⁊c. Isaac q̄ risus: Rebecca xo pa
tiētia dicit. Risus vero ex letitia: patiētia ex tri-
bulatiōe. Et q̄uis ecclesia iā sit celesti gaudij cō
tēplatiōe suspēsa: habet tn̄ in se qd̄ de carnis pon
dere doleat. Isaac vero ⁊ Rebecca iunguntur. i. ri

ſus ⁊ patientia: ſm illud Ro.12.c. Spe gaudentes/ in tribulatiōe patiētes: vt ꝓſpera letificēt de cōtemplatiōe/ aduerſa de tribulatiōe ꝑturbent. ☞ Dic ꝙ oīa iſta fuerunt figura huius feſtiuitatis: quia reges magi gentium primitie fuerunt. ꝛc. ¶ Et Interli. Gētilitas aſſumpta dolorem: qui ſibi de ſynagoga venire potuit: mitigauit. ☞ Quere etiam infra Annotamento 22. quinte partis. huius ſermonis. Folio. 49. Columna prima.

¶ 2. Gen. 27. Benedicēs: ait. ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni/ cui bñdixit dñs.] Glo. Grego. Alter ad venandū mittit/ vt benedicat. Alter ꝑ ſuppoſitionē matris a patre bñdicit. Quis paruulorū in facto iuſtoꝝ: nō iuxta ſacre lectiōis hiſtoriam paſcit? Videri aūt poteſt: q2 Jacob primogeniti benedictionē nō per fraudē ſurripuit: ſed debitā accepit: quā a fratre cōparauit. ¶ Allegorice vero Jſaac maioris filij venatione veſci cupit: q2 oipotens deus iudeoꝝ bona operatiōe paſci voluit/ ſed illo tardāte/ minorem Rebecca ſuppoſuit: q2 dū iudaicus popul⁹ bona opa foris querit: gentilē mater gratia introduxit/ vt oipotenti patri cibū boni operis offerret: ⁊ bñdictiōeꝫ maioris acciperet. Cibū ex domeſticis aīalibus ꝑbuit: q2 gentilis popul⁹ de exteriorib⁹ ſacrificiis placere nō querens dicit ꝑs. 55.c. Jn me ſunt deus vota tua: q̄ reddā laudationes tibi. Jacob manus brachia ⁊ collū hedinis pellib⁹ texit: q2 hedus ſolet ꝓ pctō offerri: ⁊ gētilis popul⁹ dū ſe pctōrem ꝯfiteri nō erubeſcit/ carnis in ſe pctā mactauit. Veſtimētis maioris induit: q2 qui ſacre ſcripture ꝑceptis (q̄ maiori populo data ſunt) in bona operatiōe veſtit: ⁊ eis minor in domo vtit: q̄ maior foras exiēs reliquit intus. ¶ Grego. Allego. Jſaac caligātibus oculis Jacob filium neſciens benedixit: q̄ ventura erāt ꝓuidit: ⁊ q̄ pñs aſſiſteret: neſciuit. Cōſtat eñ q2 iudei: q̄ plene legem didicerunt: aduentū xp̄i cognouerūt. vnde Mat. 2. a. Herodes a principib⁹ ſacerdotū inq̄rit/ vbi xp̄s naſceret: cui ꝓtinus reſpōderunt: in Bethleē. Prius ḡnouerāt/ quē paſſionis tēpore cū deſpicerēt: ignorabāt. Quoꝝ notitia prior: ⁊ ignorantia poſterior: Jſaac caligāte ſignat: q̄ duꝫ Jacob benediceret/ q̄d in futuro ei eueniret ꝓuidebat: ſed ꝙ pñs aſſiſteret neſciebat. Sic iudeoꝝ populus ꝓphetie myſteria accepit: ſed cecos oculos in cōtemplatione tenuit: q2 ꝑſentē nō vidit/ de quo multa ī futuro ꝓuidit. Ante ſe eni poſitū cernere nō valuit: cui⁹ aduent⁹ potentiā longe ante nuntiauit. ☞ Reliqua imediate ſequētia quere Annotam̄. 3. ꝑme ꝑtis. ſermonis omnium ſanctoꝝ.

¶ 3. Gen. 28 Profectus venit in Meſopotamiā Syrie] Glo. Jacob fugiens dolos fratris/ relicta domo/ patria ⁊ parētib⁹ vadit in regionē lōginquam: vt accipiat vxorē. Silr xp̄s relictis parētibus ſm carnem. i. iudeis: ⁊ patria. ſ. hieroſolima: ⁊ oibus Judee regiōib⁹ abijt in gētes: vt acciperet ſibi eccleſiā: ſm illud Oſee. 2. d. Vocabo nō plebē meā/ plebem meā. ꝛc. ☞ Poteſt eſſe thema hui⁹ feſti. ⁊ ſcribit Ro. 9.

Ad tondēdas oues. ꝛc.] Glo. Stra. Venit dñs ad oues tondendas. i. pctīs exonerandas. De q̄bus dr̄ Cañ. 4. a. Dētes tui ſicut greges tonſaꝝ. Thamar habitū mutat. nā ⁊ cōmutans interꝑtatur. Mutat habitū ⁊ nomē: ⁊ fit de ſynagoga eccleſia. Sꝫ nomē amaritudinis manet: nō in q̄ fel dño miniſtrauit: ſed in q̄ Petrus amare fleuit. Nā ⁊ Judas cōfeſſio dr̄. Cōfeſſioni ḡ amaritudo miſceat/ vt vera penitētia ꝑſignet. Hac penitētia fecūdet in oibus gētib⁹ eccleſia cōſtituta. Oportebat eñ pati xp̄m ⁊ reſurgere: ⁊ pdicari in noīe eius penitētiā ⁊ remiſſionē pctōꝝ ꝑ oēs gentes. Habit⁹ q̄ꝫ meretricis cōfeſſio pctōrum eſt. Thamar q̄ppe eccleſiā de gētib⁹ vocatā ſignificat: ſedēs cū hoc habitu ad portā Enā: q̄ interꝑtat fons: q2 currebat velut ceru⁹ ad fontes aquaꝝ ꝑuenire ad ſemē Abrahe. Jllo nō cognoſcēte fecundat: ſm illud ꝑs. 17. g. Popul⁹/ quē non cognoui: ſeruiuit mihi. Accepit in occulto annulū: monile: ⁊ virgā: q2 vocatione ſignatur: iuſtificatione decorat: glorificatiōe exaltat. Roma. 8. f. Quos aūt ꝑdeſtinauit: hos ⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit: hos ⁊ iuſtificauit. Sꝫ in occulto vbi cōceptio ſancte vbertatis fit. ☞ Applica tu de vocatione ⁊ iuſtificatiōe gentiū: q2 magi primitie ſunt gentium. ꝛc. Vide hiſtoriā.

Beniamin xo. ꝛc. Dedit Joſeph plauſtra. ꝛc. Cū quinqꝫ ſtolis: tantundem pecunie ⁊ veſtium mittens patri ſuo: addens ⁊ aſinos.] Glo. Hiero. Allegorice. ☞ Quere Annotamento. 4. prime partis. ſermōis apoſtoloꝝ Petri ⁊ Pauli. Sequitur imediate. ¶ Mittuntur patri munera: ⁊ Chriſtus ꝓmiſſis muneribus inuitat populum ſuum. Munera portant aſini. i. gentiles inutiles ⁊ laborioſi: nunc autē vtiles portant in typo xp̄i munera: in euāgelio munerum largitorē. * Quo audito Jacob: quaſi de graui ſomno euigilans: tamen non credebat eis. Jlli econtra referebant omnem ordinem rei. ꝛc.] Myſtice. Jſid. Expauit Jacob: ideſt plebs incredula: ſed poſtquaꝫ geſta Chriſti cognouit: reuixit ſpiritus eius: ⁊ qui mortuus videbatur: fide reſurrectionis Chriſti viuificatur. Vocatur ergo a filijs ſuis: ideſt a Petro Paulo ⁊ Johanne populus iudeorum ad gratiam. Occurrit illi Judas: qui interpretatur confeſſio: q2 ꝑcedit cōfeſſio: quos ante ꝑfidia poſſidebat: et ſic Joſeph. i. xp̄s occurrit: q̄ lenē iā etate ſuſcipiat

vltimo tpe populũ iudeoꝝ non ſm merita: ſed ſecundũ electionem gratie: et imponat manum ſuper oculos eius: et cecitatem auferat: quod diſtulit/ vt poſtremus crederet: qui ante non putauit eſſe credendum. Unde Rom. 11. c. Quia cecitas ex parte in iſrael facta eſt: donec plenitudo gentium ſubintraret: et ſic omnis iſrael saluus fieret.

QUid eſt quod tenes. ꝛc.] Gloſa. Grego=
4 rius. ꝛc. ☞ Quere Annotamento. 10. A. prime partis, ſermõis Paſſionis. Folio. 36. columna. 3. Sequitur multo poſt. ✻ Sponſus ſanguinum tu mihi es. ꝛc.] Glo. Myſtice. Sephora eccleſiam de gentibus ſignificat: que preputium filij ſui: ideſt gentilis populi acutiſſima petra: ideſt ſpiritusſancti doctrina: vł illa petra: de qua dicitur. 2. Corinthioꝝ. 10. b. Petra autem erat Chriſtus: ſpoliat: vt mundetur ab omĩ inquinamento carnis et ſpiritus: et exuat veterem hominem cum actibus ſuis. Colloſſenſiũ. 3. b. Stat enim ſanguis circumciſionis/ quando corruptibile hoc induet incorruptionem.

VEſpere comedetis carnes. ꝛc.] Glo. Ori=
16. genes. ☞ Quere annotamento. 3. prime partis, ſermonis Dominice tertie Quadrageſime.

IN latere quoq; ſecundo. ꝛc.] Gloſa. Be=
26. da. Latus meridianũ: quod vergit ad auſtrum: antiquam dei plebem ſignificat: que dudũ lucẽ ſcientie leg accipiens: amore dei feruebat. Latus ſecundum: quod vergit ad aquilonem/ gentes ſignificat: que vſq; ad tempus incarnationis tenebris et frigore infidelitatis torpebant: de quarũ vocatione dicitur Eſa. 43. a. Dicam aquiloni/ da: et auſtro/ noli prohibere. Quaſi dicam populo gentium diu ſine fide algenti. Da de filijs tuis: qui veniant ad fidẽ mee confeſſionis et amoris: et plebi iſraelitice: que iã mee cognitionis lumine fruitur: noli prohibere gentes in ſortẽ electionis recipi. ✻ Ad occidentale. ꝛc.] Beda. Myſtice. Occidentalis plaga: que ad vtrũq; parietem ſuſcipiens edificium tabernaculi conſumat impletionem eccleſie in fine mundi ſignificat: quouſq; fides et operatio vtriuſque populi perſeueratura: quaſi gemini parietis latitudo pertingit: nunq̃ enim vel ante incarnationem defuerũt: qui ex gentibus crederent: nec vnq̃ de populo iudeorũ (q̃uis dãnato) aliqui deſunt fideles. Si quis tamen hoc negare preſumpſerit/ dicamus q̄ ſpirituales vtriuſq; teſtamenti doctores: qui proferunt de theſauro ſuo noua et vetera vſq; ad finẽ ſeculi ſunt in eccleſia permãſuri. ☞ Reliqua quere ibi.

CUmq; meſſueris. ꝛc.] Gloſa. Allegorice.
i.19 Aperte oſtendit quia doctores iudeorum totius legis interpretationem non capiunt: ſed quedam pauperi et proſelyto derelinquũt: gentibus. ſ. quibus dicitur Matth. 5. a. Beati pauperes. ꝛc. Qui et proſelyti ſunt: quia cognationi Abrahe ſe ingerunt. Quod ergo dicit Exod. 20. b. Non occides. Non mechaberis: metant iudeorũ doctores. Que autem ſpiritualem habent interpretationem: ſicut emundationes: ſacrificia et ſimilia concedant eccleſie doctoribus: et que illis mentibus decidunt: ideſt que ipſi nõ intelligunt: intelligunt magi. ꝛc. ☞ vt patet in euãgelio huius feſti. Quere hec in ſenſu morali annotamento. 36. prime par. ſermonis Generał. fol. 251. col. 4. ✻ Nec in vinea tua. ꝛc.] Eſa. 5. b. Uinea domini ſabaoth domus iſrael eſt: que debuit facere vuas: et fecit ſpinas: quondam tamen paucos racemos habuit: ideſt ſanctos diuerſi temporis: quos iudei colligere: et in diuitijs ſuis theſaurizare non poſſunt: quia nõ imitantur vitam eorum: ſed pauperi et proſelyto derelinquunt. Nobiſcũ enim ſunt quotquot iuſti apud eos fuerunt: vnde memorie eorum a nobis/ et non ab illis annis ſingulis celebrantur: vt experimento diuinum eloquium comprobetur.

MItte viros: qui conſiderent terram. ꝛc.] ¶ 10.
Lyra. Allegorice. Per exploratores terre Nu. 13.
promiſſionis ſignificãtur ſacerdotes et ſcribe veteris legis: qui per ſcripturas explorabant chriſti aduentum/ quantum ad tempus: et quantum ad locum: et quantum ad alias circũſtantias. Unde Matthei ſecundo. a. in euangelio hodierne feſtiuitatis. Requirente Herode/ vbi Chriſtus naſceretur: reſponderunt. In Bethleem Jude: allegantes ad hoc ſcripturam: que habetur Michee quinto. a. tamen aliquantulum aliter in verbis. Et tu Bethleem terra Juda nequaquam minima es ex principibus Juda: ex te enim exiet dux: qui regat populum meum iſrael. Unde ſuper illud Matthei. 21. Hic eſt heres. dicit Hieronymus. Ex hoc patet principes iudeorum non ex ignorantia/ ſed inuidia crucifixiſſe dominum Jeſum Chriſtum. Sed quia predicabat contra vitia eorum: ſubuerſa fuit in eis cognitio: quã habebant de ipſo. Xp̃s autem conuenienter poteſt dici terra promiſſionis: eo q̄ ad terram viuentium nos introducit: et quia corpus eius terrenum eſt terra promiſſa nobis in lege et prophetis. Per hoc autem q̄ pauci exploratores: ſcilicet Caleph et Joſue tantum in veritate ſteterunt: alijs ab ea declinantibus et peruertentibus populum: figuratum fuit: q̄ in aduentu Chriſti pauci de doctoribus Judeorum ſtarent in veritate: ſcilicet Nicodemus: Gamaliel: Nathanael et aliqui alij.

aliis a veritate declinantibus: et seducentibus populum: et inducentibus eum ad petendum morte͂ Christi: vt habet͂ Matth. vicesimoseptio. Et Marci.15. Et Luce.23. Apostoli vero: qui steterunt in veritate: non fuerunt de doctoribus iudeorum: sed fuerunt homines simplices et sine litteris (vt habetur Actuu͂.4.c. ☞ Quere fm aliu͂ sensum Anno.63. prime partis. sermo. Prelatoꝝ. Fol.95. Col.3. Et Annot.27. prime partis. sermonis Passionis. fm alium sensum. Folio.39. Col.2.

¶11. Num.22 Misit ergo nuncios. ⁊c.] vsq;. * Venit deus. ⁊c.] Glo. Orige. ☞ Quere Anno. 147. B.C.D. prime par. ser. Gn͂alis. fol. 266. col.2. Sequitur immediate. Si enim ꝓphetie Balaam a Moyse scripte sunt: quantomagis ab his: qui cu͂ eo habitaba͂t in Mesopotamia: apud quos tanq̄ discipulos huiꝰ artis magnificus habebat͂. Ex illo fertur magoꝝ genus ⁊ institutio in partibus orie͂tis vigere. Qui scripta habentes oi͂a que Balaam prophetauerat: hoc inter cetera habuerunt. Quia oriet͂ stella ex Jacob: ⁊ exurget homo ex israel. Nu.24. Jdeo (vt Matth.2.a. dicitur) magi nato dn͂o agnouieru͂t stellam: et intellexeru͂t impleri ꝓphetia͂/ magis q̄ iudei: qui sanctoru͂ ꝓphetaꝝ vaticinia contempserunt. Jlli ergo agnosce͂tes adesse tempus venerunt et adorauerunt: et ad magne fidei argumentu͂ paruum pueru͂/ quasi magnu͂ regem venerati sunt. * Sic dicit Balach filiꝰ Segor. ⁊c.] Allego. Balach exclusio vel deuoratio: in quo significat͂ mundi huius aliqua ꝯtraria potestas: que excludere et deuorare cupit israelem spiritualem: nec vtit͂ ministris/ nisi pontificibus et scribis et phariseis. Jpsos inuitat: mercedem ꝓmittit: illi vero sicut Balaam cuncta simula͂t se ad dn͂m referre: et zelo dei agere. Dicunt enim scrutare scripturas: ⁊ vide: qꝛ ꝓpheta a Galilea no͂ surgit. Joh.5.g. Et nos legem habemus: et fm legem debet mori: qꝛ filium dei se fecit. Joh. 19.b.⁊c. Et mlto post. * Surrexit Balaa͂. ⁊c.] Orige. ☞ Quere Anno.1. prime partis. ser. Dn͂ice Ramoru͂. * Et locuta est.] Jsid. Alleg. Asina cui Balaam sedet: angelum videt et loquitur. i. bruta gentilitas: qua͂ quondam Balaa͂. i. seductor idolatrie quasi brutu͂ animal et nulla ratione renite͂s: quo voluit errore substrauit: angelum vidit: quem homo videre no͂ potuit: et vidit: et detulit: et locuta est/ vt agnosceremus sub aduentu magni angeli: illam gentilem plebem mutata duricie stoliditatisq; natura/ solut[is] deo linguis locuturam.

¶12. Num.23 Et fiat nouissima mea hoꝝ similia] Glo. Hoc in magis: q̄ de oriente primi veneru͂t adorare xp͂m: po͂t intelligi: q̄ de semine Balaa͂ erant per generis successione͂: ⁊ per disciplinet[r]ditione͂. Constat em͂ eos agnouisse stellam: qu[am] predixerat Balaa͂ in israel orituram. ☞ Qu[e]re infra annot. ꝓximo huius partis ⁊ sermon[is].

Orietur stella ex Jacob. ⁊c.] Glo. Orig[e]. De hac stella in eua͂gelio dicitur Matth. 2.b. Qꝛ veniens stetit supra: vbi erat puer. Si[ue] si inde discesserit/ vel euanuerit: vel assump[ta] sit: vel quid omnino inde factu͂ fuerit: non dic[itur]. Sed forte sicut in baptismo super Christum [spi]ritus quasi columba descendit: et mansit sup[er] eum: et vox patris audita est. Matthei.3.b. Hic est filius meus dilectus. Jta et stella: que veni[t] supra vbi erat puer: et stetit: in Christo perman[sit]. Et sicut ibi venisse spiritum dei super eum: [et] mansisse in eo: ita accipimus/ q̄ nunq̄ ab eo [re]cessit spiritus dei: ita stella que venit et stetit [su]per eum: nunq̄ discessit. Jdeo diuinitatis ei[us] indicium/ illam stellam fuisse opinor. Ordo [huius] prophetie idem ostendit: cum de diuinitate d[i]cit. Orietur stella ex Jacob. De humanitate v[e]ro: exurgetq; homo ex israel: vt vtrumq; euide[n]ter prophetatum appareat. * Et perdat. ⁊c. Lyra. Videbo eum: sed non modo: quia Ba[]laam filius Beor non vidit eum in persona p[ro]pria: sed in posteris suis: quia magi: qui vene[]runt adorare Christum natum: fuerunt de stir[]pe Balaam. ⁊c. ☞ Quere ibi: et supra ann[o]tamento proximo huius partis et sermonis.

His itaq; gestis: accidit vt peccare͂t duo e[u]nuchi: pincerna regis egypti/ et pistor do[]mino suo. ⁊c.] Lyra. Moraliter. Per rege͂ egy[]pti ratione regie dignitatis potest deus intell[i]gi: per duos autem eunuchos/ duo populi: sc[i]licet gentiles et iudei: qui ambo peccauerunt omnium regi. Romanorum.3.c. Omnes enim peccauerunt et egent gratia dei. Et p pincern[am] q̄ ponit͂ primus: intelligit͂ populus gentilis: [et] per pistorem: qui ponitur secundus: popul[us] iudaicus. Gentilitas em͂ incepit ab initio mu[n]di. Judea vero a tempore Abrahe quando cir[]cumcisionem accepit: que est signu͂ distinguen[s] israel a gentibus. * Misit eos in carcere͂.] P[er] carcerem istum intelligit͂ penalitas vite presen[]tis: in qua fueru͂t gentiles et iudei. Per Joseph autem: qui fuit cu͂ eis: ꝓpter eius innocentiam intelligitur Chrisꝰ: de quo dicit͂ Joh.1.e. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Jpse vero inquantu͂ homo fuit in carcere penalitatis predicte: quam assumpsit: voluntarie ad satisfa[]ciendum pro peccatis humane creature: et ipse predixit vocationem gentium ad fidem: que p[er] pincernam significantur: et reprobationem iu[]deorum: qui significa͂tur per pistorem. De ver[o] que vero dicitur Matthei octauo.b. Multi v[enient]

nient ab oriēte et occidente: et recumbent cum Abraham/ Isaac/ et Jacob in regno celorū: filij autem regni eijciētur in tenebras exteriores. Et ista vocatio gentium per apostolorū predicationem/ et obstinatio iudeorū facte sunt post tres dies: per quos tria tempora designātur .s. tempus nature: tempus legis mosaice: et tempus gratie: quod incepit a Christi incarnatione. ☞ Reliqua q̄re anno .8. p̄me par. ser. Pctoꝝ. fol. 190. col. 3. Applica tu: q͛ incepit ab hac die Epiphanie: et deinceps. ꝛc.

4 SI acceperit homo vxorem. ꝛc.] Glo. Grego. Moraliter. ☞ Quere annota. 50. prime par. sermōis Religiosoꝝ. Fol. 141. col. 2. ¶ Mystice. Christus vxorem sibi accepit: cū synagogam sibi copulauit: quā legem tribuendo in iudicio et iusticia et misericordia despōsauit: sed illa nō inuenit gratiam ꝓpter incredulitatē et idolatrie feditatem. Scripsit ei libellū repudij .i. euangeliū: in quo declaratur q̄ indigna fuerit spiritualis consortij: cū xp̄m crucifigendum tradidit: Barrabā elegit. Dat᷒ est in manus eius libellus repudij: cum potestas data est crucifigendi. Ideo de domo .i. de ecclesia eiecta est. Vn̄ Matth. 8. b. Multi venient ab oriente et occidēte: et recūbent cū Abraham/ Isaac. ꝛc. Quod aūt sequitur. * Cumq̄ egressa alterum maritū duxerit.] Significat q͛ licȝ apl'i post passionem ꝛ resurrectionē christi eam ad fidem ꝛ penitentiā ꝓuocauerint: et spūalib᷒ nuptijs copulare voluerint: tanq̄ indigna et errore polluta abominabilis permansit. Unde Act. 13. g. Vobis oportebat primū loqui verbū dei: sȝ qm̄. ꝛc. ☞ Quere infra ſm alium sensuȝ Annot. 4. prime partis. sermonis Dominice .1. post octauas Epiphanie.

18. PRouide aūt de om̄i plebe viros. ꝛc.] Glo. Ad custodiā humilitatꝭ ab alienigena instruitur: ne qui tot arcana dei ab ipso deo discebat/ extolleret: et putaret se humano consilio nō egere. Prefigurabat etiam q͛ doctrina gentiuȝ/ iudeoꝝ scientiā et supbiā superaret: et que in lege deerant/ fideles ex gentibus cōplenda suggererent: et spiritualem intellectū ad legem dei afferrent. Sciebat quoq̄ Moyses q꞉ hunc populum lex audiret: et faceret quecūq̄ diceret: legis quoq̄ diminutio suggerente euangelio fieret.

7. 8 OMnem medullam olei ꝛ vini ac frumēti: q̄cquid offerūt primitiaꝝ dn̄o/ tibi dedi.] Origen̄. Mystice. Ostēdimus mandatū de primitijs frugum vel pecoꝝ debere etiā ſm litteraȝ stare: videamus quomodo spiritualiter intelligatur. hic enim ait. Omnes primitie olei: vini: et frumenti: hoꝝ omniū primitie: que oblate fuerint dn̄o: tibi ea tradidi. Si aūt omnes primitie ad pontificem pertinent: pontifex requirendus est: ad quem pertinere debeant/ etiam ille primitie: quas in alijs locis etiaȝ inuenimus. De xp̄o autem legimus: quia sit primitie mortuoruȝ .1. Coꝝ. 15. c. Est ergo in aliqua parte p̄mitie. Dicit etiam Apl's de quibusdaȝ .1. Coꝝ. 16. c. quia sunt primitie Asie: et alij Achaie primitie. Consequēs ergo est ꝑ singulas ecclesias aliquos primitias nominari. De quibus est Cornelius (vt dicitur Actuū. 10. b.) qui Cesarien̄. ecclesie cum his: qui cum eo spiritumsanctū susceperunt: primitie dicitur: et forte omniū gentium: de quib᷒ primus credidit: et primus spiritumsanctū meruit. Matth. 13. a. Ager autem mūdus dicitur. Ager autem nō terre solum: sed corda humana: quē angeli exceperunt excolendum. Culture ergo sue fructus ipsi possident: eos .s. qui sub ꝓcuratoribus et auctorib᷒ agunt: ꝛ nōdum ad summam etatis perfectionem peruenerunt. Perfectos vero tanq̄ electos et precipuos offerunt primitias pontifici magno. Inuenimus ip̄m Cornelium anteq̄ doctrinā verbi vel gratiā baptismi a Petro susciperet: audisse ab angelo: quia orationes eius et elemosyne ascēdissent ad deū. Actuū. 10. b. Unde per angelum videtur quasi primitie deo oblatus. ¶ Christ᷒ est primitie primitiarum. Cornelius primitie gentiū. Alij primitie ecclesiarū: sicut quidam primitie Asie: alij Achaie. ¶ Origen̄. ꝛc. ☞ Quere Annotamento. 15. prime partis. sermonis Angelorum. Folio. 77. Columna. 4.

ET videns eum elegantē/ abscondit tribus mensib᷒. ꝛc.] Glo. Orige. Alleg. Pharaonis filia est ecclesia de gentib᷒ cōgregata: cui ꝑ ꝓphetā dicitur p̄s. 44. c. Obliuiscere populuȝ tuū: et domū patris tui: q꞉ ↄcupiuit rex speciem tuā. Hec est ḡ que exiuit de domo patris: et venit ad aq̄s/ vt lauaret a pctis: que cōtraxerat in domo patrꝭ: et statim viscera misericordie suscepit: et miserta est infantis: hec veniens in palude inuenit Moysen iacentē expositū a suis: et fecit eū nutriri. Nutritur apud suos: ibi agit infantiā: fortior factus ducitur ad eam: adoptatur in filium. Moyses legem significat: veniens ergo ecclesia ad aquas baptismi suscepit legem intra tibin conclusam/ et bitumine linitam. Tibin ergo est tegmen ex papyro contextuȝ et virgis: vel ex cortice arborum formatum. Jacebat ergo lex clausa intra huiusmodi tegmina: pice et bitumine linita: vilibus scilicet et tetris iudeorum sensib᷒ sordebat oblita: vsquequo ecclesia veniret ex gentib᷒: et assumeret eam de luteis et palustrib᷒ locis/ intra sapiētie aulas et regalia tecta. Infantiam tamen apud suos transigit: apud illos enim: qui eam spiritualiter non intelligunt; ¶ 18. Exod. 2.

paruula est et infans: z lactantiũ habens cibos.
Cum ad ecclesiã venit fortior est Moyses et va
lidior: amoto enim velamine littere perfectus in
lectione eius cibus inuenitur. Mercedem nutri
mentorũ accipit a filia Pharaonis: apud quaz
lex nascitur et nutrit. Sed quid est quod syna=
goga accipit ab ecclesia? puto illud quod Moy
ses dicit. Ego in non gentem in emulationẽ vos
inducam in gentem insipientẽ: in iram vos con
citabo. Synagoga ergo de ecclesia hanc merce=
dem accipit: vt vltra idola nõ colat. Videns er=
go gentiles ita ad deũ conuersos: vt vltra idola
nesciãt: erubescit vltra idola colere. Nos quoqz
si Pharaonẽ habuimus patrem: si nos in operi
bus malis genuit: cũ venerimus ad aquas/ as=
sumamus legem dei: non nobis sordeant littere
velut teginen obscurũ: que parua eius sunt z la
ctantia comedamus: que perfecta/ sumamus: z
intra cordis tecta regalia collocemus: grandem
z validũ habemus Moysen: nihil de eo paruũ/
nihil vile sentiamus: sed totum magnificũ: totũ
egregium: totum elegans: totũ enim magnum
est: quod spirituale est: et sublimis intelligentie.
* Cernensqz in ea paruulum vagientem. zc.]
Isido. Mystice. Moyses. i. Christus: ad flumẽ
lauacri/ et aquaz baptismi a fidelibus inuenit.
Moyses plorabat: et Christus veteris hominis:
quem induerat: peccata deflebat. Unde resusci
tando Lazarũ fleuit: iudeoz deplorãs perfidiaz
vel miseriã. Filia Pharaonis descendens ad la
uacrum fluminis collegit infantem: qz de genti
bus ecclesia lauacri salutaris sanctificationẽ de
siderans excepit a synagoga matre carnali chri
stum expulsum quasi infantẽ: qui tunc paruu=
lus videbat: cum in homine cerneret. Inuenit
illa Moysen clausum in vasculo multis agre=
stibus virgultisqz contexto: et ecclesia Christum
reconditum in cordibus sanctoz: qui in vnita=
te cõtexti ex multis personis omnes in Christo
vnũ corpus efficiunt: et cũ religiosa obseruatio
ne suscipientes tuentur.
¶19. Quod cũ vidisset. zc. Dixitqz. Benedict⁹.
Gen. 9. zc.] Glo. Isid. zc. ☞ Quere An. 3. A.
B. prime partis. sermõis Passionis. fol. 35. co. 2
¶20. Misit me deus ante vos in egyptũ pro salu
Gen. 45 te vestra.] Glo. Aug. Mystice. Quid est
qd iuxta alia exemplaria ita legit. Misit em̃ me
deus ante vos: remanere reliquias vestras sup
terram: et enutrire semen reliquiarũ vestrarum
magnum? Hoc enim nõ vsquequaqz consonat:
vt reliquias Jacob accipiamus etiaz filios ei⁹:
cũ oẽs sint incolumes: an forte illud significat se
creto mysterio: qd Apl's ait Ro. 9. f. Reliquie p
electionẽ gratie salue facte sũt? Ad h em̃ occisus
est Christus a iudeis: et traditus est gentibus/

tanqz Joseph egyptijs a fratribus. Vñ. 2. Co
11. c. Nam et ego Israelita sum: vt et plenitud
gentium intraret: et sic omnis israel saluus fi
ret. Sequit postea. * Et gauisus est Pharao
atqz omnis familia eius. zc.] Hec verba Pha
raonis: que ad Joseph de Jacob et filijs eius l
cutus est: significant gaudia gentilis populi
conuersione iudeoz. Magna enim deuotio
ecclesie gentiũ/ ꝙ israeliticus populus ad fide
veniat. Quibus: si conuertant et fidei partic
pes extiterint: ꝓmittit spirituales opes virtu
et gratiam spiritus: quã qui accipit: indigen
boni nõ laborabit. * Et gauisus est Pharao
Interli. Qui typum gentilis populi gerit: q
uisurus est in fine de conuersione iudaici po
li. * Dixitqz ad Joseph/ vt imperaret fratrib
suis.] Christus apostolis suis imperat: dicens
* Onerantes iumenta.] Hec figura fuit gen
lis populi: q ignobilis: postea onus Christi
te subijt. ☞ Reliqua quere ibi.
Ex cunctis. zc.] Glo. Aug. zc. ☞ Qu
re An. 1. F. prime par. ser. Ecclie. fol. 64
col. 3. Et applica quõ hodie ex vtroqz populo
stituta fuit ecclesia. Cũ Maria et Joseph et c
reges adorauerunt Christum. zc.
Postqz autem. zc.] Glo. zc. ☞ Que
Annotamento. 2. B. C. prime partis. ser
monis Ecclesie. Fol. 64. col. 4.

Ex secũda parte Biblie

Et in hac nocte aream venti
lat. zc.] Glosa. Aream syn
gogam iudeorum: vbi leg
horreum conditum est: han
Christus ventilat: quãdo in
area euangelium predicans
singulorum consilia et volun
tates erga se triturat. Vñ Joh. 2. d. Jesus nõ cre
debat semetipsum eis: eo ꝙ ipse nosset omnes: e
non erat opus ei/ vt quis testimoniũ perhiber
de homine. * Non te videat homo. zc.] Quia
fides gentiũ ecclesie non ante apparuit/ qz Chri
stus mysteriũ incarnatiõis sue impleuit: quan
do corporaliter inter homines viuens: cibo a
potu vsus est: et tandem cenans cum discipulis
suis/ corporis et sanguinis sui sacramenta com
municauit eis. Impleto autem mysterio dispen
sationis Christi: ecclesia de gentibus ad fidem
fiducialiter accessit. zc. ☞ Quere secundum
alium sensum Annotamento. 46. secunde par
tis. Sermonis Religiosorum. Folio. 151. Co=
lumna. 1. 2. et. 3. ¶ Capitu. quarto. * De nuru
em̃ tua natus est: qui te diliget. zc.] Nurus sy
nagoge gẽtilis ecclesia est: que nupsit Christo

synagoga natō. Quem.s.per legem gignere nō potuit: per ꝓphetie mysteriū susceptū sub velamine figurarū portabat occultū: et nutricis fungebatur officio: quia matris carebat ꝓuilegio. ☞ Reliqua quere ibi.

Fuit vir vnus.] Lyra. Moraliter. Alleg. Per virum istum fuit significatus Christus: qui Luce.24.c. dicitur vir potens in opere et sermone. Et bene dicit̄ vnus: q2 nullus alius fuit: nec est: nec erit deus et homo in vna ꝑsona: * De Ramathin de mōte Effraim] Idest excelsis speculationibus. Nam in Christo est duplex speculatio.s. diuina et humana: ⁊ quelibet est excelsa. Nam in speculatione diuina cognoscit perfecte seipsum et omnia facta facieda et fieri possibilia. Speculatiōe vero humana cognoscit omnia: que deus cognoscit: noticia visiōis. * Et nomen eius Helchana. ⁊c.] Qui interpretatur dei possessio: nam homo Christ⁹ est totus deificatus a deo et possessus. * Et habuit duas vxores. Nomen vni Anna: et nomen secunde Phenenna. ⁊c.] Per quas synagoga et ecclesia significantur: vel iudea et gentilitas. * Fueruntqꝫ Phenenne filij.] Per quam significatur Iudea: que filios habuit: scilicet prophetas et legisperitos. * Anne autem non erant liberi.] Per quā significatur gentilitas: que legem diuinā nō habuit: nec prophetas. ꝑs.147 b. Non fecit taliter omni nationi: et iudicia sua nō manifestauit eis. * Deditqꝫ Phenēne vxori sue: et cunctis filijs eius et filiabus partes.] Nam deus prophetis et regibus et sacerdotib⁹ iudeorum fecit gratias multas: qui dicuntur filij Iudee. * Anne autem.] Idest gentilitati. * Dedit partem vnā tristis.] In hebreo habetur. Vnam partem pulchram. Per quam intelligi potest Paulus apostolus a Christo datus doctor gentiū: sicut ipse dicit Gal.2.b. Qui eñ operatus est Petro in apostolatū circumcisionis: operatus est et mihi inter gentes. * Porro illa flebat: et nō capiebat cibum. ⁊c.] Gentiles eñ ad fidem Christi conuersi flebant et ieiunabant ꝑpter peccata in gentilitate cōmissa: et maxime in idolorum cultura. Conuersi vero de iudaismo non habebant talem occasionē flendi et ieiunandi: quia nō fuerant idolatre: sed cultores vnius veri dei. * Concepit Anna: ⁊ peperit filium. ⁊c. Per quod significat̄ ꝙ gentilitas conuersa fructificauit in bonis opibus: que dici possunt ei⁹ filij: q2 ꝓcedūt a libero arbitrio: sicut ꝓles ab vtero: mouente spiritusancto. ☞ Quere ibi ſm alios sensus.

4.5 Et tulerunt inde arcā federis dñi.] Glosa. Filij israel tulerunt arcā: vbi capta est. Et fideles ex iudeis duo testamēta ad gentes transtulerunt. Et sequitur. * Et arca dei capta est.] Arca ab alienigenis capta: testamentū ad gentes transiturū significat. ¶ Et cap. sequenti.s.5. * Et ebullierunt ville.] Lyra. Per arcam dñi signatur sacra scriptura. Nam vetus testamentū figuris multiplicib⁹ et ꝓphetijs clamat xp̄m passurū: et nouum testamentū factis mirabilibus clamat ipsum passum. Trāslatio vero arce a iudea in philistinoꝝ terram: signat trāslationem sacre scripture (quantū ad eius sanum intellectū) a iudeis ad populum ex gentibus credentem. Per casum aūt Dagon de loco suo: significatur in gentibus credentib⁹ idolatrie deiectio. ¶ Et capi. sequēti.s.6. * Miserunt nuncios. ⁊c.] Glo. Rab. Significat̄ translatio testamenti dñi a iudeis ad gentes: quia cum illi carnali obseruantia atqꝫ phariseoꝝ superstitiōib⁹ legem fedarent xp̄i: et discipuloꝝ eius doctrinā recusauerūt. Vñ Actu.13.g. Vobis oportebat primū loqui verbum dei. Sed q2 indignos vos iudicatis: ecce cōuertimur ad gentes. ☞ Reliqua quere in his cap. et in tex. Et applica.

Ille autem apprehendit summitatem pallij eius. ⁊c.] Glo. Augustinus. Populi israel figura est Saul: qui regnum fuerat amissurus: Christo per nouum testamentū specialiter regnaturo. De quo dicitur. Dabit illud ꝓximo tuo bono super te.i. meliori. Vel ideo super te: q2 bonus. Vnde ꝑs.109.a. Donec ponam inimicos tuos sub pedibus tuis: in quibus est israel. Cui suo persecutori regnum abstulit Christus: ꝙuis et ibi esset israel: in quo nō erat dolus quasi frumentum illarum palearum. Inde eñ apostoli: inde martyres: quorum primus Stephanus. Inde ecclesie magnificantes deum. Vnde sequitur. Et diuidetur israel in duo: in israel scilicet inimicum Christo: et in israel adherentem Christo. In israel ad ancillam: et in israel pertinentem ad liberam. Hec duo simul primū erāt: donec sterilis per gratiam fecundata clamaret. Eijce ancillam et filium eius. ⁊c.] ☞ Reliqua quere ibi: et dic/ ꝙ ista sterilis erat gentilitas: que hodie fecundata est adherens Christo: ex qua reges magi venerant. ¶ 4. 1.re.15.

Adonias aūt filius Achit eleuabat/ dicēs. Ego regnabo. ⁊c.] Glo. Adonias iudaicum populum significat: q maior filius esse videtur: q2 prior legē suscepit: et gentilē populū: q per gratiā dei posterior vocatus est/ spernens: se solum cum dño regnare putauit. Adonias eñ dominator dñs interpretat̄. Sed ecclesie populus cū vero Salomōe.i. pacifico nostro: cui⁹ ipse corpus est per diuinā ordinationem: in regnum substituitur: de quo merito ꝑdic maior filius: idest prior populus precipitatur. ¶ 5. 3.reg.1.

C6. 3 reg. 5. Precipe igit vt precidant. &c.] Glo. ☞ Quere Annotamento.34. secūde partis. sermonis Prelato?. Fol.104. Col.2. * Scis enim quomodo non est in populo meo vir: qui noverit ligna cedere sicut Sidonij.] Beda. Dicendum est prius de operarijs templi: q/vel vnde fuerunt: et de ipsa materia. Omnia em̄ in figura contingebant illis (vt dicit. 1. Co?.10.c.) scripta sunt aūt ppter nos. Salomon edificaturus domū domino: quesiuit auxiliū ab Hiram rege Tyri: qui semper fuit amicus David: et cū ipso Salomone pacem iam habere ceperat: promptumq; in omnib? inuenit: et artifices/et ligna: et aurum (prout opus habebat) illi dederat. Salomon vero per annos singulos/plurimos tritici et olei choros rependit. Salomon. i. pacific?: et noīe et serenissimo regni statu xp̄m significat. De quo dicitur Esa.9.b. Multiplicabitur eius imperiū: et pacis nō erit finis. Hiram vero: qui viuens excelse interpretat: gentiles vita et fide gloriosos. Vel quia rex erat/de regali potentia Salomonē in edificatiōe templi iuuabat. Conuersos ad fidem rerum dn̄os significat: quoru; ope augmentatur ecclesia: et contra hereticos et schysmaticos paganos pñcipalibus decretis est erecta. Petit ergo Salomon in opere templi auxilium ab Hiram: q? veniens in carne dn̄s: et ecclesiam edificare volens: non de iudeis tm̄: sed etiā de gentibus adiutores elegit. De vtroq; em̄ populo ministros sermōis assumpsit. Misit Hirā Salomoni ligna cedrina de libano precisa: et abiegna: que in domo dn̄i ponerentur: q? cōuersa gentilitas misit ad dominum viros in seculo claros: sed securi increpationis de monte supbie deiectos et humiliatos: qui ad normā euangelice veritatis istituti/in edificio ecclesie p suo q̄sque merito vel tempore collocarent. ☞ Reliqua que imediate sequūtur quere Annot. quo supra. Et infra An.16. huius partis et sermōis.

C7 3.re.10. Sed regina Saba. &c.] Glo. Allegorice. Isido. Hec regina venturā ecclesiā de gentibus desiderantē Christum figurabat: que circūamicta varietate: et populi sui/et paterne domus oblita currebat (barbara gente nō animo: sed in aperto peregrina) in occulto sancto? fieri conciuis optans. * Videns aūt regina Saba &c.] Rab. Regina viso Salomōe/et gloria ei?: stupens super prudentia eius/dixit. Verus est sermo. &c. Sic sancta ecclesia/auditis miraculis Christi: puocata est ad querendum eū: quo per fidem inuento: consideratis sancte scripture testimonijs/diuinitatis eius potētiā agnoscēs/parum putat esse quod sibi antea narratū est de eo. * Beati viri. &c.] Rab. Regina admirādo in laudem Salomonis erupit/dicēs. Beati. &c.

Vere beati sunt: quoru; rex est Christus: et q eterna eius visione perfrui merent: et gloriā: q habet/cum patre et spiritusancto conspicere: sapientiā: que mundis corde se ostendit: pp tualiter pcipere letant. Lyra. Moraliter. P istam reginā: que gentilis erat: significat ecclesia de gentibus collecta: que audita Christi fama ex eius miraculis per orbem diffusa per fi venit ad Christum: et per exercitiū deuoti stu diligenter inq̄siuit veri Salomonis sapienti in euangelio contentā: intantū q quicq̄d in d ctrina philosophica vidit esse doctrine Chri dissonum/reputauit simpliciter falsum/dicen * Maior est sapientia. &c.] ☞ Quere An nota.17. secunde par. ser. Pnie. fol.215. col. Et infra de hac materia An.15. hui? par. et s

Fecit etiam rex Salomon thronū. &c.] Ly ra. Moraliter. ☞ Quere Anno.9. secunde partis. ser. Marie Gn̄alis. fol.73. col

Et factū est. &c.] Glo. ☞ Quere ann 18. secunde partis. ser. Passiōis. fol. 4 col.1. Et sequit multopost. * Mulier vidu &c.] Rab. Hec vidua gentiū significat eccle que a suo fuerat cōditore diutius deserta: po lum fidei vere et recte veritatis nesciuit: q̄si p perem filium egena stirpe nutriebat. i. verbi ctu ex parte docebat: donec veniens sermo p ticus: q̄ exiccato vellere israel: vtpote clausa ianua: fame periclitabat in Judea: pasceret simul et pasceret: recept? videlicet a credenti et reficiens ipse credentes. Hec vidua in Sa pta Sidonie dicit esse morata. Sidonia q inutilis venatio. Sarepta vero incendiū vel a gustia panis interpretat: q? vbi abundauit p catum/supabundauit gratia. Roma.5.d. V supuacuis acquirendis cura impendebat: v dire sitis incendium: panisq; spiritualis an bat angustia: ibi farina oleumq; ore, pphete b nedicitur: hec est gratia dn̄ici corporis: et cha matis vnctio siue fruct? et hilaritas charitat Vidue oleū gratie et benedictionis farina n deficit: in omnibus fere gentibus fame man quarū sibi cibi vite esuriē/et fidei trinitatis i diam congrue prefigurauit: illa quondam tr nio fames: quā secuta est spiritualis abunda tia: que cum impendit: non defecisse dicitur. * Egrotauit filius mulieris. &c.] Rab. Vidu apud quam hospitabat Helias: et cuius bene dixit farine et oleo: synagoga est iudeo?um: qu Moysi morte viduata/filium nutriebat paru lum: hoc est carnalem populu; iudeo?. Hic a ingressum Helie. i. saluatoris nostri febre infi litatis infirmabat: quia in eum nō credidit: s spreuit. Unde mater synagoga de aduentu sa uatoris conquerit: quasi ipse esset causa inter

fectionis populi/ dicens. Quid mihi ⁊ tibi vir dei: ⁊c. Ingressus es ad me/ vt interficeres filiū meum. ⁊c. Hinc est ꝙ Cayphas ait Johan. 11. f. Expedit vobis: vt vnꝰ moriatur ꝓ populo: ⁊ nō tota gens pereat. ☞ Et quere Annota. 10. secūde ptis. ser. Incarnatiōis. Fol. 5. Col. 2.

Porro de Syria egressi sunt latrūculi. ⁊c.] Glo. Raba. Latrunculi de Syria: quod ē sublimitas egressi sunt: cum cupiditate ducti et diuersis negocijs implicati gentiles p totā terrā vagabantur. Hi de terra israel captiuā duxerūt: que de propheta in israel testabatur: qꝛ fama de israel p negociatores gentiū translata in toto orbe curiositati hominū (quam vxor Naamā significat) verum ꝓphetam ⁊ saluatorē in iudea manere patefecit. Audiens ergo Naaman/ dn̄o suo nuntiauit. Cum hi ad quos notitia verbi puenit: his qui sibi presunt suggerūt scientie spiritualis magnitudinem. Mittit rex Syrie litteras ad regē Jsrael ꝓ salute serui: cū primatꝰ gētium audiēs deū esse in israel salutē suoꝝ preuidens/ legationē mittit in iudeā: vt p apostolicā doctrinā saluatorꝭ fidē accipiat. vnde Actu. 10. b. Cornelius de Cesarea in Joppē ad Petrum mittit. Rex scidit vestimenta sua: qꝛ sacerdotes scribe ⁊ pharisei rectores iudeoꝝ ꝯsiderantes vndiqꝫ plebes ad redemptionē ꝯuenire: quasi blasphemiā existimātes scindebāt vestimēta. Sicut in euāgelio princeps sacerdotū fecit: vt habetur Mat. 26. f. Ueniat ad me: ⁊ sciat eē ꝓphetā i israel. Et dn̄s q̄s ꝓsciuit hos et vocauit. ⁊c. Ro. 8. Ueniēs gētilis populꝰ ad domū Helisei: scꝫ. s. ecclesiā p nuntios. i. euāgelicos p̄dicatores accepit: vt se in Jordane septies lauaret renatꝰ ex aq̄ ⁊ spiritu. Jordanis baptisma significat: quia in eo nobis saluator baptismū cōsecrauit. Naamā lauationē iordanicā despiciens: simplicitatē significat rudiū: q̄ spūalem nō potuerunt intelligere efficaciā: qꝛ aīalis hō nō pcipit: q̄ sunt spūs dei. 1. Coꝝ. 2. d. Serui meliori cōsilio ad mādatū ꝓpheticū ꝑsuaserūt: qꝛ sepe dn̄s minori reuelat qd̄ melius est: qm̄ ꝑsonaꝝ acceptor deus non est. Actuū. 10. c. Loto septies restituta est caro sicut pueri caro: qꝛ mundatꝰ baptismo p inuocationē spūs septiformis quisqꝫ ad innocentis vite infantiā redigit̄: qꝛ in baptismo abrenūtiare sathane ac fidem dn̄i confiteri pcipimur. Negat se Naamā vltra dijs litaturū: soli deo p oīa seruiturū partē terre sancte secū tollit: qꝛ baptizatos oportet dn̄ici corporis participatiōe confirmari. ☞ Applica hec ad reges magos: quoꝝ typū tenet in multis iste Naamā: vt ptꝫ per p̄dicta.

Postq̄ vero cenauerunt. ⁊c.] Glo. Beda. Introductꝰ Tobias ad cubiculū ꝓtulit. ⁊c. Deus accepturꝰ ecclesiā de gentibꝰ in despōsationis initio iubet eā abrenuntiare diabolo ⁊ oībus pompis eiꝰ: ⁊ ꝯfiteri fidē sancte trinitatis in remissionē pctōꝝ: qd̄ est intima piscis viscera viuis cremare carbonibꝰ. ✳ Tūc Raphael angelus apphendit demoniū.] Beda. Qꝛ post abrenuntiationē diaboli post ꝓfessionē vere fidei sequtur pctōꝝ remissio: p aquā baptismi expulso diabolo: diabolū ligauit: qꝛ a fideliū lesione cessando cōpescuit: quos ⁊ si aliq̄n tentare ad ꝓbationē pmittit̄: superare tn̄ ꝓhibet̄. ✳ Et relegauit eū in deserto supioris egypti. ⁊c.] Desertū et egyptus corda fideliū significat: q̄ a deo deserta: qꝛ eius habitatiōe indigna: ⁊ iuxta interptationē egypti ꝑfidie sue tenebris obscurata. Merito aūt ⁊ q̄ a deo deserit̄ a demonio replet̄. Angelꝰ vero demonē: q̄ Tobiā occidere volebat: in deserto ligauit: q̄ cohibitū a fidelibꝰ: q̄ sunt membra xp̄i: diabolū tm̄ in infidelibꝰ dn̄ari pmittit: in q̄bꝰ tn̄ tenet eū ligatū: qꝛ nec ipsos tm̄ ledere pmittit q̄tum nitit̄. ✳ Et factū est circa pulloꝝ cātū. ⁊c.] Cantꝰ pulloꝝ sonus est p̄dicatoꝝ: q̄ post tenebras erroꝝ diē lucis annūtiāt futurū: erāt in gētibꝰ: q̄ dubitarēt an dn̄s vere vicisset antiquū hostē: ⁊ iō fidē nois eius obruere atqꝫ abscōdere satiꝰ estimarēt: sꝫ postmodū agnita ꝟitatꝭ luce: q̄si aurora ꝑeūte ⁊ crebrescēte cantu pulloꝝ. i. voce p̄dicatoꝝ ꝟacit̄ xp̄ꝫ (hoste supato) rūsū eē sctē ecclesie cognouert. ✳ Bn̄dicimꝰ te dn̄e deꝰ isrl'. ⁊c.] Bed. Letat̄ Raguel de vita Tobie ⁊ ꝯiunctione filie sue: ⁊ bn̄dicens deū occidit duas vaccas ⁊ q̄ttuor arietes. Parat epulas oībꝰ amicis ⁊ vicinis suis. Letat̄ populꝰ gentiū de fide xp̄i ⁊ deuotiōe sue gētis in fide dn̄i ꝓficientibꝰ: vt etiā de ipsis doctores fierent: q̄ postmodū martyres existerent. Hi vacce sunt qꝛ iugū euāgelij portauerūt: ⁊ q̄ portarēt p̄dicando genuerūt. Arietes sunt tanq̄ duces ⁊ patres populoꝝ. vñ. ps. 28. a Afferte dn̄o filios arietū. Sūt grassi grā superne dilectiōis refecti. vñ ps. 62. b. Sicut adipe ⁊ pinguedie. ⁊c. ✳ Duas q̄ pingues vaccas.] Bed. Apl'os gentiū eos: q̄ ad fidē venerāt de stirpe sua tales esse docuit: quos ꝓ excellētia virtutꝭ tentaret inuidꝰ hostis ⁊ tētatos nō vinceret: sed victores ⁊ martyres faceret. Eos q̄ occidi fecit: quos carnē suā ꝓ xp̄o crucifigere docuit cū vitijs ⁊ cōcupiscētijs. Hoꝝ occasiōe epulas parauit: qꝛ vita/ ꝓfectus/ passio ⁊ corona sctōꝝ multis leticiā tribuūt: q̄ epulas ex his: quoꝝ reficiūt̄ exēplis: accipiūt. ✳ Quattuor arietes.] Qꝛ sancti doctores ⁊ martyres q̄ttuor libros euangelij fide et opere ꝯseruāt. Prudētia: iusticia: fortitudo: temperātia muniunt̄: ⁊ q̄ttuor ptibꝰ mūdi instruūt ecclesiā dei. ✳ Occidi fecit.] Qꝛ alij spōte mortificant corpora sua vt sint hostia viua: alij inter manꝰ fideliū subeūt martyria. per arma iusticie

a dextris ⁊ a sinistris.2.Cor.6.b.Idest in ꝓspe
ris ⁊ aduersis hostē vincētes antiquū. * Et ad
iurauit Raguel Tobiā. ꝛc.] Bed. Adiuram⁹
xp̄m vt maneat nobiscū:donec ꝑfectionē q̄etis ꝑ
spūsscti gratiā conseq̄mur:q̄ req̄escam⁹ ⁊ a pctis
in corpore ⁊ a prauis cogitationibus in mente.
¶Cap.9. * Tūc vocauit Tobias angelū.] Isi
do. Aliq̄s de credētib⁹ seruiētes tibi: q̄b⁹ p̄dicā
di cōmittas officiū ad colligēdas gētes: q̄ nōdū
fidei mysteriū susceꝑūt: sed tn̄ famā audierūt ⁊
talentū verbi:qd̄ fama didiceꝛt ꝑ fidei obediētiā
reddāt. Nouus q̄tidie popul⁹ i ecclesia colligit:
pōt tn̄ specialiter intelligi:q̄ lr̄az legis ꝑ.Lxx.in
terp̄tes acceperūt: ⁊ ideo fidē citius susceperūt.
☞ Applica hec ad reges magos: ⁊ ad gētes
vel gen⁹ eoꝝ: quoꝝ cetu repleta est nūc ecclesia.

¶12. Judit.13 Videns aūt Achior.] Glo. Per Achior
principē ammonitaꝝ pagani vel heretici
designant:q̄ vidētes ecclesie fidē hostiū supasse
ferocitatē nimio pauore ꝯcutiunt ⁊ supbiā suaz
humiliātes ecclesiā venerant: ⁊ seq̄ces suos erro
rē relinquere: ⁊ fidelib⁹ sese sociare hortant. Vn̄
Esa.60.c. Venient ad te curui filij eoꝝ: q̄ te hu
miliauerunt ⁊ adorabunt vestigia peduz tuoꝝ
omnes qui detrahebant tibi.

¶13. Judi.14 Descendit ergo Sāson.ꝛc.] Lyra. Moral'.
Per Sāsonē:q̄ perrexit ad accipiēduz sibi
gentilē vxorē. Allegorice signat xp̄s:q̄ in p̄miti=
ua ecclia ꝯiūxit sibi ꝑ fidē ipsam gentilitatē (iu=
dea ꝓ maiori pte incredula remanēte) Propter
qd̄ dixerūt apl'i iudeis Actu.13.g. Vobis opor=
tebat primū loq̄ verbū dei:sed qm̄ repellitis illd̄:
⁊ indignos vos iudicatis eterne vite:ecce ꝯuerti
mur ad gētes:sic em̄ p̄cepit nobis deus. Et ꝑ illā
p̄dicationē ꝯiunxerūt xp̄o ⁊ nō sibi gentilitatē ꝑ
fidē:nō em̄ erāt spōsi sed ei⁹ paranymphi. * Ap
paruit catul⁹.ꝛc.] ☞ Quere An.8.A.B.se
cunde ptis.ser. aplo'ꝝ Petri ⁊ Pauli.

¶14 Jos.6. Hiericho aūt clausa erat. ꝛc.] Glo. Isido.
☞ Quere An.1. scd̄e ptis.ser. Finalis
iudicij.Fo.236.Co.2. Et sequit multo post. *
Ingressiq̄ȝ iuuenes eduxerūt Raab. ꝛc.] Glo.
Raab meretricē ⁊ omnem domū patris eius vi
uificauit Iesus: ⁊ adiecta est ad israel vsq̄ȝ in ho
diernuz diem.ꝛc. Ram⁹ enim oleastri apponit:
idest inserit in radice oliue bone: ⁊ adiungit isrl'
q2 in illoꝝ radice nos ex gentib⁹ assumpti: q̄ ali
qn̄ meretricabamur/ lignū ⁊ lapidē ꝓ deo colen
tes/facti sum⁹ ꝑ fidē xp̄i sursum: ille aūt popul⁹
ꝑ incredulitatē deorsum. Qui em̄ in se hȝ xp̄m:
q̄ est caput oim:efficit in caput: illi aūt q̄ nega=
uerunt eū/facti sunt in caudā: ⁊ q̄ erant primi fa
cti sunt nouissimi. ☞ Applica ad magos.ꝛc.

¶15. 2.Pal.9. Regina q̄ȝ Saba cum audisset famā Salo
monis.ꝛc.] Glo. Regina austri: q̄ ab ex=
tremis finib⁹ excita venit audire sapientiā Sa
lomonis:ecclesiā de gētib⁹ ad xp̄m venturā fig
rabat: q̄ circūamicta varietate in vestitu deau
rato obliuiscens populū ⁊ domū patris sui (ba
bara gente nō animo fuit) q2 optabat sctōꝝ fie
ꝯciuis.vn̄ Mat.12.d. Surget regina austri iu
diciū cū generatiōe ista. Saba:cōuersio vel ca
ptiuitas interp̄tat: q2 ad fidē xp̄i ꝯuersa eccle
ad eius captiuitatis sortē meruit ptinere. De
dr̄ Ephes.4.b. Ascendēs in altū captiuā du
captiuitatē.hec in camelis apportabat vero Sa
lomoni aromata:aurū/gēmas p̄ciosas:cū ad
dē xp̄i adducebat gentiles tortitudine pctōꝝ
formes:sed ingenio ⁊ studio florentes: habil
dispēsantibus p̄dicatorib⁹ ꝑcipere fulgorē sap
tie ⁊ gēmas virtutum p̄ciosas: q̄b⁹ cultu cele
honorabat nr̄m Salomonez: imo honorata
co maiorē gratiā spūalis muneris ꝑcepit. vn̄
sequētib⁹. Rex Salomō dedit regine Saba c
cta q̄ voluit.ꝛc. In p̄senti em̄ cōfert gratiā sp
sancti ⁊ sapientiā atq̄ȝ virtutes:in futuro in c
spectu glorie sue vitā largiet eternā. * Q̄ p
q̄ȝ vidit.ꝛc.] Cōueniunt hec ecclesie: q̄ aud
miraculis xp̄i ꝓuocata est ad querendū eū.
postq̄ȝ ad ipsum venit ꝑ baptismū ⁊ fidē (teste
ratis scripture testimonijs) agnouit diuinit
p̄sentiā: ⁊ parū ei visum est: qd̄ ante de eo aud
rat in cōparatione ꝑcepte gratie. Vn̄ ⁊ admir
do in laudē eius ꝓrumpit:dicēs. Beati viri t
ꝛc. ☞ Reliq̄ quere ibi diffuse ꝑ totā Glo.
etiā supra de hac materia An.7.hui⁹ ptis
Decreuit aūt Salomō edificare domū.
Glo. Bed. Domus quā edificauit Sa
mon in hierl'm significat vniuersalē ecclesiā: q̄
primo electo vsq̄ȝ ad vltimū cotidie ꝑ gratiā
ri pacifici edificat. ☞ Reliq̄ q̄re ibi: ⁊ An.
A.B. scd̄e ptis.ser. Ecclesie. Fol.67. Col.1.
Salomon.] Et noie ⁊ regno pacatissimo illū
gnificat de quo ait Esa.9.b. Multiplicabit
imperiū/ ⁊ pacis nō erit finis. * Misit ad
regē Tyri.ꝛc.] Hirā xp̄o: q̄ interp̄tat viuēs
se:signat credētes de gētib⁹ vita ⁊ fide glorio
quoꝝ ope sepe iuuat ⁊ augmētat ecclia: ⁊ h
ticos/schismaticos/paganos decretis pncip
b⁹ firmat. Petit ḡ Salomon in opere tēpli a
liū ab Hirā: q2 xp̄s volēs edificare ecclesiā: no
lū de iudeia sed ⁊ de gētib⁹ operarios elegit. M
sit Hirā Salomoni p̄cisa de libano ligna ced
na ⁊ abiegna: q̄ in domo dn̄i ponerent: q2 ꝯu
sa gētilitas misit ad dn̄m viros in seculo clar
sed securi dn̄ice increpatiōis de mōte supbie
ctos ⁊ humiliatos: q̄ ad normā euāgelice ve
tis ꝓ modo suo q̄q̄ȝ ponerent. Misit ⁊ artif
q̄ regēdis populis p̄ponerent Dionysiū.s. ar
pagitā: Cyprianū: ⁊ alios mltos. Misit ⁊ a

sapiētes.s.viros ⁊ ingenio claros. Pro his oib⁹ collata gētilitas expectat a dño dona grē celestī: ⁊ triticū.s.verbi dei: ⁊ oleū charitatis/ vnctiōis ⁊ illuminationis spūsſcti. ☞ qre supra de hac materia An. 6.hui⁹ ptis ⁊ ser. Fol. 42. Col. 3.

Confirmatū est.⁊c.] Lyra. Mora. Per cō iunctionē matrimonialē Salomonis cū filia regis egypti: allegorice fuit significata coniunctio xp̄i cū ecclesia de gentibus collecta.⁊c. ☞ Applica tu.

Egressa igit Jahel in occursum Sisare: dixit ad eū. Intra ad me dñe mi intra: ne timeas. Qui ingressus tabernaculū ei⁹: ⁊ optus ab ea pallio. Dixit ad eā.] Glo. Adam. Jahel mulier alienigena ecclīam significat: q̄ ex alienis gētib⁹ ɔgregata ē. Interptat eni Jahel ascēsio: qr nō ē alia ascēsio ad celū nisi p ecclīam multiformis sapie dī. Ipsa ḡ dū a corpalib⁹ ad spūalia: ⁊ a terrenis ascēdit ad celestia: interficit Sisarā: q̄ carnaliū vitiorū ⁊ aīal' hois formā tenet: qr Sisara visio equi interpretat. de q̄ dr̄. ps.31.c. Nolite fieri sicut equ⁹ ⁊ mulus: qbus nō est intellect⁹. Palo ergo cū interficit.i.ligni crucis acumine ⁊ virtute: ⁊ bene maxillas eius palo transuerberasse dr̄. Os eni qd de carnalib⁹ loquebat: ⁊ doctrina/q̄ carnis gloriā pferebat: q̄ in delitijs ⁊ voluptate viuendum sapientibus seculi persuadebat: ⁊ luxurie adulatiōe deceperat: ligno crucis ɔfodit: qr viā quā philosophia latā ⁊ spatiosam pdicauerat voluptatis: hāc xp̄s arctā ⁊ angustā nobis viā salutis ostendit. Mat.7.b. Sic ḡ Jahel.i.ecclesia vitiorū principē Sisarā tectū pellibus.i.membrorū mortificatiōe sopitū eterno tradidit somno. * Da mihi obsecro.⁊c] ☞ qre An.82.scđe ptis.ser. Prelatorū. Fol.107.col.3. Et An.1.scđe ptis.ser. Dñice Septuagesime.

. Affer mihi.⁊c.] Glo. ☞ Quere An.6. scđe ptis.ser. Incarn̄. Fol.4.Col.3.

o. Desiderauit.⁊c.] Glo. Mysti. ☞ Quer

13. An.8.scđe ptis.ser. Incarn̄. Fol.5.col.1.

. Chusai.⁊c.] Glo. Arachites antiqu⁹ ami

7. cus Dauid: significat credētes d gētib⁹: q̄ licz cū Absalō aliqn̄ fuisse visi sunt: tn̄ opib⁹ ei⁹ non cōicantes: nec prauis suggestionib⁹ Achitophel cōsentientes cū Dauid fideliter pmanserūt. Interptatur Chusai ethiops. Arachites lōgitudo mea. vn̄ Hiere.13.d. Uertit ethiops pellē suam. Et ps.67.g. Ethiopia puenit vel festinet manus ei⁹ dare deo: qr gentilis popul⁹ postquā se in nigredine pctōrū exuit: nunq̄ a tergo domini recessit.⁊c.

. Quod cū fecisset.⁊c.] Glo. ☞ Quere in

6. An.27.A.scđe p.ser. Passi.fol.45.col.2.

. Viros.⁊c.] Glo. Augu. ☞ Quere An.

7. 1.B.scđe ptis.ser. Sacram̄. Fo.18.col.3.

Et de eadem materia An.3.D.secunde ptis.ser. Fi̅nalis. Fol.267.Co.3.et.4.

Egressa Michol.⁊c.] Glo. Grego. ☞ C24

Quere An.59.scđe ptis.ser. Fīnalis. Fol. 2.reg.6.

274.Col.4. Seqtur imediate * Quā glorio sus.⁊c.] Dauid cū arcā in Hierl'm transferret: a Michol subsannat⁹ ē. Et xp̄s cū testa.nouū in ecclesiā suā transferret: iudeis in cruce ludibriū fuit/nudus apparuit: dū potentiā illis absconde ns carnis infirmitatē q̄si ephot lineū ostēdit. Ancille seruorū psonā gestāt sctōrū: inter q̄s p crucis triumphū gloriosior effect⁹ est. Quē dū Michol irridet: gloriosior ancillis apparet: q̄ in typo synagoge sterilis pmansit.

Sol cōtra Gabaon.⁊c.] Lyra. Glo. Ada- C25.

man. ☞ Quere Annot.2.secūde ptis. Jos.10.

ser. Judicij finalis. Fol.236.Col.4.

Ita vt ala vna.⁊c] Glo. ☞ Quer An. C26.

8.B.scđe ptis.ser. Angelorū. Fo.80.col.1 2.palip.1

Tunc abijt.⁊c.] Glo. ☞ Quere An.9. C27

scđe p.ser. Ecclesie. i medio. Fo.67.col.4 2.par.8.

Post aliquantulū.⁊c.] Lyra. Mor. ☞ C28.

qre An.11.scđe p.ser. Ecclīe. Fo.68.col.1. Judi.18

Tunc venerūt due mulieres meretrices ad C29.

regē.⁊c.] Glo. Grego. ☞ Quere An. 3.reg.3.

12.scđe ptis.ser. Dñice.1.q̄dragesi. Seqtur imediate. Quidā autumāt sup synagogā ⁊ ecclesiā hoc esse sentiendū: ⁊ ad illud tp̄s referendum: q̄ post crucē ⁊ resurrectionē tā in iudeis q̄ in gentib⁹ ver⁹ Salomō.i.pacific⁹ regnare cepit. Osee eni accepit vxorē fornicariā deinde adulterā. Jō eni xp̄s venit: vt meretrices donaret mr̄imonio: ⁊ de duobus gregib⁹ faceret vnū ouile. He sunt due virge: q̄ in Ezechiele iungunt. De qbus p Zachariā dr̄. Zach.11.b. Et assumpsi mihi duas virgas: vnā vocaui decorā: ⁊ alterā vocaui funiculū. Mulier q̄ illa in euāgelio Lu.7.f. q̄ pedes Jesu lachrymis lauit: crine detersit: ⁊ cui oia pctā dimissa sunt: significat ecclesiā de gentibus ɔgregatā. Ecclesia tn̄ nō hz maculā neq̄ rugā: neq̄ dicim⁹ eā meretricē pmāsisse: sed fuisse: fm qđ dr̄ Mat.14.a. Cū esset Jesus i domo Simonis leprosi: nō q̄ tunc leprosus erat: sed q̄ ante fuerat. Notādū q̄ qd dicat ecclesia ɔtra synagogā. Ego ⁊ mulier hec habitabamus in domo vna.⁊c. Qr post resurrectionē saluatoris vna de vtroq̄ populo ɔgregata est. Elegāter vero adiūxit. Peperi apud eā in cubiculo. Ecclesia eni de gētib⁹: q̄ nō habebat legē ⁊ pphetas: peperit in domo synagoge: nec egressa est de cubiculo: sed ingressa. Vn̄ Can̄.2.a. Introduxit me rex in cubiculū suū. Et Can̄.3.d. Introducā te in domū matris mee: in cubiculū ei⁹: q̄ ɔcepit me. ¶ Raba. Si ɔsideres Pilatū lauantē man⁹ ⁊ dicentē Mat.27.c. Mūdus ego sum a sanguine iusti

hui⁹: et Centurionē ꝯfitentem Mar.15.d. Uere hic erat fili⁹ dei. et eos: q̄ ante passionē ꝑ Philippū dñm videre desiderāt: nō ambigis primā peperisse ecclesiā: ⁊ post natū populum iudeoꝝ: ꝓ quo dñs precabat̄ Lu.23.c. Pater ignosce illis. ⁊c. Et crediderunt vna die tria milia: ⁊ alia qnq̄ milia. ☞ Immediate sequētia quere An. 33. secūde ptis. ser. Prelatoꝝ. Fo.104. Co.1. Et applica ad historiā euāgelicā hodierne festiuit.

C30. 1.par.10 Philistijm. ⁊c.] Glo. ☞ Quere An.31. scde ptis. ser. Gñalis. Fol.271. Col.4.

Ex tertia parte Biblie.

C1. ps.65. Iubilate. ⁊c. In finē.] Glo. Ps. iste est cōtra p̄sumptionē ⁊ superbiā iudeoꝝ ꝓ fide gentiū ad spem resurrectiōis vocatoꝝ.

C2. ps.71 Reges Arabum. ⁊c.] Glo. Cas. Iuxta interpretationes noim. Tharsis exploratio gaudij. Arabia humilis vel cāpestris. Saba incensio vel ꝯuersio. ⁊ est. Reges Tharsis. illi q̄ explorant verū gaudiū. Et insule: q̄ a se excludūt vitia. Offerēt munera. i. se ⁊ alios. Et reges Arabum. i. humiles iusticia: ⁊ equitate plani. Et reges Saba. i. q̄ diuino igne succensi sunt vel conuersi ad deū/adducēt dona se. s. et alios. Uel historialiter pōt accipi de regibus: q̄ venerunt adorare xp̄m. ☞ Reliq̄ quere ibi.

C3. ps.112 Laudate pueri. ⁊c.] Lyra. Allego. Exponit̄ ps. iste d̄ abiectiōe populi iudaici ꝓpt̄ incredulitatē: ⁊ exaltatiōe ppli gētilis in bonis grē: eo ꝙ deuote recepit fidē catholicā: ⁊ sic synagoga facta est sterilis ⁊ abiecta: ⁊ ecclesia in fide gētium facta est fertilis ⁊ letabunda: et hoc mō loq̄tur Apl's Gala.4.d. inducēs illud Esa.64. Letare sterilis: q̄ non paris: erumpe ⁊ clama: q̄ nō parturis: qꝛ multi filij deserte magis q̄ eius: q̄ hꝫ virum. Et vocat gentilitatē sterilem ⁊ desertā: qꝛ multo tpe fuit deserta a deo ꝓpter peccatū idolatrie: ⁊ sterilis in ꝓle ad dei cultū educata: et ibidē p̄mittit Apl's. Scriptuꝫ est: qm̄ Abrahā duos filios habuit: vnum de ancilla: ⁊ vnuꝫ de libera. et sequit̄. Hec eīn sunt duo testamēta. ⁊c.

C4 Job.23 Mandatis labioꝝ eius nō recessi. ⁊c.] Lyra. ☞ Quere An.20. tertie ptis. sermonis Gñalis. Fol.281. Col.3.

C5. Cañ.6. Que est ista/q̄ ꝓgredit̄ pulchra vt luna?] Glo. Ecclesia gentilis in nocte vite p̄sent̄: vbi variant̄ status tēporalium: cōparatur lune: qꝛ nunc clara mundo: nunc despecta: nunc virtutū candore plena: nunc prauoꝝ dehonestata vitijs. In futura beatitudie: vbi idē status erit: sicut sol fulgebunt iusti. Mat.13.f. ☞ Reliqua quere ibi: et applica.

Ad silicem. ⁊c.] Lyra. Mora. Superi⁹
sita fuit obstinatio iudeoꝝ: nunc ponit̄
catio gentiuꝫ/q̄ lapides dicte sunt/eo ꝙ lapid
coluerūt: et hoc est qd̄ dr̄. * Ad silicē extēdit
num suā.] Idest ad gentilitatē/vocando eā
fidē. * Subuertit a radicib⁹ montes.] Pri
cipes: q̄ erant in idolatria radicati: conuertit
fidē xp̄i. * In petris riuos excidit.] Ex gēt
fluenta grē diuisit. * Et oē preciosum vidit
lus ei⁹.] Nā opus eterne glorie approbauit
gentib⁹. * Profunda q̄ fluuioꝝ scrutatus e
Ex ꝓfunda scripturaꝝ ꝑ doctores ex genti
cōuersos scrutari fecit. Dionysium. s. et Aug
hmōi. * Et abscondita ꝓduxit in lucē.] P
coꝝ expositionem. ⁊c. ☞ Et applica ad
vocationem.

Fratres meos. ⁊c.] Glo. ☞ Quere
nota.5. tertie ptis. ser. Passionis. Fo.4
Col.1. Sequit̄ postea. * Quis mihi det. ⁊c.
☞ Quere An.2. tertie ptis. ser. Finalis
cij. Fol.238. Col.1. et.2.

Quādo dereliq̄t oua. ⁊c.] Glo. ☞ Q
re An.2. tertie pt. ser. Apl'oꝝ. Fo.83. co
Et An.6. tertie ptis. ser. Pauli apl'i.

Descēdit. ⁊c] Glo. Cas. Augu. ☞ Q
re An.7. tertie ptis. ser. Incarn. Fo.6.
2. Et applica: quō hodie irrigat̄ populus iud
rum. i. Maria ⁊ Joseph: et postea gētilitas.
ges magi. ⁊c. prout ibi.

Querite faciem eius semp.] Glo. Aug.
est p̄sentiā: q̄ et si ꝑ fidem inuenit̄: tñ se
in hac vita ꝑquirenda est: vt postea ꝑ specie
beatur. Uel etiā tunc sine fine querēt̄: qꝛ q
tur/semp desiderat̄: semp queritur: ne sit abs
sed semp p̄ns. Mal⁹ timere pōt p̄sentiā: quā
nus amat. ☞ Reliq̄ que imediate sequ
quere An.14. tertie ptis. ser. Incarn. Fo.6.
4. Et applica oia ad reges magos. s. quō qu
runt ⁊ inuenerunt xp̄m.

Conserua me dñe. ⁊c.] Lyra. Mora. Se
sensum lr̄alē ps. iste loq̄tur de resurrec
xp̄i: et eius exaltatiōe ad dexterā dei. Licet
moraliter posset exponi de q̄libet xp̄iano: q
numero electoꝝ. Uidet̄ tñ mihi exponēdu
gis ꝓprie de corpore xp̄i mystico accepto ꝓ
sia de gentib⁹ collecta: ⁊ sic primo petit̄ ei⁹ cō
uatio: cum dr̄. * Cōserua me dñe.] In tua
⁊ nō in legali obseruātia. * Qm̄ speraui in
Dixi dño.] Jesu meo. * Deus me⁹ es tu.
deitatē cōfitendo. Ro.10.b. Corde credit̄ ad
sticiam: ore aūt cōfessio fit ad salutē. * Qm̄
noꝝ meoꝝ nō eges.] In oblatione sacrifici
legalium: q̄ fiebāt de terre nascentib⁹ ⁊ aial
iō dr̄ in p̄sona dei ps.46.c. Nunq̄d mādu
carnes tauroꝝ ⁊ sanguinē hircoꝝ potabo.

non. * Sāctis q̄ sunt in terra eiꝰ.] .i. in terra viuentiū. * Mirificauit oēs voluntates meas in eis.] Voluntates em̄ ecclesie mirabiles fuerunt facte in sanctis: q̄ iā regnāt cū xp̄o: dū adhuc viuerent in terra: ⁊ mirabiliores adhuc facte sunt post mortē coꝝ. s. miracula coꝝ gloriā declarantia. vt sancti Dionysij ⁊ Ambrosij ⁊ pluriū aliorū ad fidē de gentibꝰ cōuersoꝝ. Et qm̄ ante ꝯuersionē ipsi vel saltē coꝝ aliq̄ erant pctīs pluribus irretiti: iō subdit̄. * Multiplicate sunt īfirmitates coꝝ.] .i. pctā: q̄ sunt īfirmitates aīe. * Postea accelerauerūt.] Ad currendū ad fidē ꝑ xp̄m. Et qm̄ in ꝑmitiua ecclesia aliq̄ de iudeis ꝯuersi volebāt inducere ꝯuersos de gentibꝰ ad obseruationē legaliū: qḋ tm̄ nō erat agēduz. Gal. 5. a. Si circūcidimini: xp̄s vobis nihil ꝓderit: ⁊ inde intelligendū de alijs legalibꝰ: iō subdit̄. * Nō cōgregabo ꝯuenticula coꝝ.] In q̄bꝰ talia docent̄. * De sanguinibꝰ.] Nā in circūcisione ⁊ sacrificijs erat effusio sanguis. * Nec ero memor noiꝝ coꝝ ꝑ labia mea.] Hiere. 3. c. In diebus illis ait dn̄s: nō dicēt vltra arca testamēti dn̄i: neq̄ ascendet sup coꝛ: neq̄ recordabunt̄ illiꝰ. Et multo fortius de alijs legalibꝰ: ⁊ subdit̄ rō. * Dn̄s ps hereditatis mee] Dicit em̄ ecclesia: dn̄s Jesus xp̄s est mihi ps hereditaria. * Et calicis mei.] De q̄ dr̄ p̄s. 22. b. Calix meꝰ inebriās q̄ꝫ p̄clarꝰ est. * Tu es q̄ restitues hereditatē meā mihi. ⁊c.] Per Adā amissaz. * Funes ceciderūt mihi in p̄claris.] Idest int̄ sctōs. De q̄bus funibus dr̄ Joh. 14. a. In domo p̄ris mei mansiōes multe sunt. Funes em̄ aliq̄n significāt hereditatis portiōes. Jos. 17. d. Mihi aūt dedisti funiculū vnuz. Et qm̄ sequi dꝫ grāꝝ actio: subdit̄. * Bn̄dicā dn̄m: q̄ tribuit mihi intellectū.] Legis ⁊ euangelij. * Insuper ⁊ vsq̄ ad noctē.] .i. mūdi finē. * Increpuerūt me renes mei.] Hec increpatio est eruditiōis: iō alia lr̄a hꝫ. Erudierūt me. Doctores em̄ ecclesie: q̄ ꝑ renes significant̄: eo q̄ in ipsis est virtus ad generandū filios in ecclesia dei: nō cessabunt erudire populū xp̄ianū vsq̄ ad finē mūdi. Sed qm̄ xp̄s est p̄cipalis doctoꝛ ecclesie: iō subditur. * Prouidebā dn̄m in ꝯspectu meo semꝑ: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear.] Tāq̄ principalē directorē ⁊ custodē. * Propt̄ hoc letatuz est coꝛ meū.] Corde ⁊ ore regratiās dn̄o. * Insuper ⁊ caro mea req̄escet.] In sepulchꝛo. * In spe.] Resurrectiōis gloriose. * Qm̄ nō derelinques aīam meā in inferno: nec dabis sctm̄ tuū videre corruptionē.] Quasi si fuerit purgata totaliter in p̄nti: accipies eā de corpore exeuntez: sin aūt accipies eā de purgatorio purgataz. * Notas mihi fecisti vias vite.] Scꝫ gloriose in p̄nti ꝑ fidē: ⁊ in futuro notas facies ꝑ apertā visionē: ideo subdit̄. * Adimplebis me letitia cū vultu tuo.] Nā apte visiōi ꝯiuncta ē fruitio beata. Et qm̄ est eterna: sequit̄. * Delectatiōes in dextera tua vsq̄ in finē.] .i. eternalit̄. ☞ Applica hec oīa ad reges magos: ita vt q̄libet illoꝝ hodie dicat xp̄o. Cōserua me dn̄e. ⁊c. Et q̄re f̄m aliū sensum An. 10. tertie p. ser. Passiōis. fol. 47. col. 1.

Ex quarta parte Biblie.

Audite celi. ⁊c.] Lyra. Sciēdū q̄ intētio Esaie ē hic narrare deiectiōez supboꝝ ⁊ exaltatiōnē humiliū. sic dr̄ in cātico b̄te virgis Lu. 1. c. Deposuit potētes ḋ sede: ⁊ exaltauit hūiles. Propt̄ qḋ. S. Symeō Lu. 2. e. dixit. Ecce positꝰ ē hic in ruinā ⁊ in resurrectionē multoꝝ in isrl̄. Et iō Esaias denūtiādo ⁊ scribendo xp̄i mysteriū / sil̄ denūtiat erectionē humiliū ⁊ iustoꝝ: ⁊ deiectionē pctōꝝ supbientiuz ⁊ se extollētiū. ☞ Applica tu. i. iudeoꝝ ⁊ gētiliū: nā gētiles hodie xp̄m adorauert̄: iudei negauerūt: ꝓut pꝫ in euāge. hodierno. Mat. 2.) vn̄ Esaias in tex. de iudeis ꝯquerit̄ in ꝑsona xp̄i: dicēs. * Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipsi autē spreuert̄ me. Cognouit bos possessorē suū: ⁊ asinus p̄sepe dn̄i sui: isrl̄ aūt me nō cognouit: ⁊ populꝰ meꝰ nō intellexit: Ve gēti peccatrici: pplo graui iniq̄tate / semini neq̄ / filijs sceleratis. Dereliq̄rūt dn̄m blasphemauerūt sctm̄ israel: alienati sunt retroꝛsum. ⁊c.] Addi. 2. mēb. 4. Tria assignat vt causas seu occasiōes incurrēdi cecitatis pctm̄ oñdat scꝫ de nō cognoscēdo xp̄m. Prima est: qꝛ gēs illa ꝓ maiori pte tantā ꝯsuctudinē hēbat peccādi / q̄ iā inerat eis habitꝰ vitiosus ꝑ pcti actū acq̄sitꝰ: inclinās ꝑ moduz nature: et de h̄ dicit. Ve genti peccatrici. vn̄ non dicit: ve gēti peccāti: sed peccatrici: vt significet actū ꝯuersum in habitū. Scḋa qꝛ vt dicit Grego. Pctā grauia ex suo pōdere in alia trahūt. Et ḋ h̄ dicit populo graui iniq̄tate. q. d. pctā huius populi tā grauia fuert̄ / q̄ ex magno pōdere ad tā magnā cecitatē eos deduxert̄. Tertia qꝛ licet populꝰ ille a sanctis patriarchis descēderit: tm̄ tota fere multitudo populi descēdebat f̄m carnē ab illis: q̄ frequent̄ ⁊ enormiter in deū peccauerunt: vt illi / q̄ fecert̄ vitulū in Oreb: Exo. 32. Silr̄ in sepulchꝛo ꝯcupiscentie / ⁊ apud aquas ꝯtradictionis: ⁊ in pluribꝰ alijs: vt pꝫ in libris Mosaice legis: Judicū ⁊ Reguz. Et de h̄ dicit. Semini neq̄ filijs sceleratis. q. d. nō immerito ad tantā cecitatez deuenit ille populꝰ: qꝛ q̄si a natura f̄m suā generationez inest eis peccare in deū. * Filios enutriui.] Glo. Quasi ego adoptaui eos in filios: ⁊ appellaui ꝑmogenitos: ipsi nec sicut bruta aīalia bn̄ficijs sunt victi: vt intel

Cr. Esaie. i.
A
B
C

ligerēt nutriciū suū. Nec cōparat eos cani saga=
cissimo aiali: q̄ pro paruo cibo tecta dn̄oꝝ defen
dit: sed stolido sensui bouis ꝛ asini: q̄rū alter ter=
rā vertit: alter hoies subuehit. Vn̄ ꝛ iumēta ap
pellanꝫ: q2 hoies iuuāt. * Filios enutriui.] Ab
hoc loco narrat: q̄d dn̄s locutus est ad filios isrl':
q̄s seruos cōi lege cōdidit: sed in filios ↄuertit: di
cēs. Fili⁹ me⁹ p̄mogenit⁹ israel. Exo. 4. f. Apl'is
q̄ꝫ dr̄ ꝙ si fecerint voluntatē dn̄i: nō dicanꝫ serui:
sed amici. Primogenit⁹ aūt dr̄ israel ne superbi
ant: q2 sunt ꝛ scd̄i filij ex gentib⁹: tn̄ ꝭm mysteria
scripturaꝝ nō accipiūt hereditatē primogeniti/
sed secūdi. Nō Cain munera: sed Abel dn̄o pla
cuerunt. Gen̄. 4. a. Nec Ismael/ sed Isaac rece
pit hereditatē. ibidē. 27. d. Nec Esau p̄mogeni
tus/ sed Iacob bn̄dictionē arripuit. ibidē. 49. a
Ruben q̄ꝫ postposito/ bn̄dictio seminis xp̄i trās=
fertur ad Iudā. Iudei ḡ iuxta vocatiōis ordinē
fuerunt primi ꝛ caput vocati. Nos secūdi ꝛ cau
da dicti: versi sumus in caput/ ꝛ filij dei appella
mur. vn̄. Ioh. 1. a. Dedit eis p̄tātē filios dei fieri.
D ¶ Et in eadē Addit. dr̄. Esaias tāq̄ꝫ p̄pheta euā
gelicus in p̄cipio sue p̄phetie intēdit agere de
eiectiōe ppl'i iudaici ꝛ vocatiōe gentiū. eundē or
dinē: quē xp̄s in euāgelio p̄nosticauit. s. ꝙ adie=
ctio iudeoꝝ ex eoꝝ demeritis p̄cedere debeat vo
cationē gentiū. Vn̄ Mat. 21. d. xp̄s loquēs cuꝫ
doctorib⁹ ꝛ principibus sacerdotū/ eis apposuit
parabolā de patrefamilias: q̄ plantauit vineā: ꝛ
sepe circūdedit. ꝛc. Ex q̄ parabola ꝛ eius exposi
tiōe ↄcludit: iō dico vobis/ ꝙ auferetur a vobis re
gnū dei: ꝛ dabitur genti faciēti fructus eius. ☞
Reliq̄ quere ibi. Et de hac materia An. 1. A. q̄r
te ptis. ser. Ferie. 2. Dn̄ice. 2. q̄dragesime.

¶ 2. Esa. 43. ET nūc hec dicit dn̄s. ꝛc.] Hic ponitur gentiū
illuminatio: ꝛ iudeorum excecatio. ☞
Quere ibi p totum cap̄. etiā in Glo.

¶ 3. Esa. 54. NOli timere: q2 non ↄfunderis neq̄ꝫ erubes=
ces.] Glo. Cū turris Babel edificaretur: gē
tilitas: quā sibi de⁹ despōsauerat in Noe ꝛ filijs
ei⁹: q̄si in adolescentia sua fornicās a dn̄o dereli
cta est vsq̄ꝫ ad tp̄s incarnatiōis. Iudaica plebs
electa: ꝛ iō illa vidua: ista maritata. vn̄ Deut.
32. b. Pars aūt dn̄i popul⁹ ei⁹: Iacob funicul⁹
hereditatis ei⁹. vn̄ Zacha. 11. b. Assumpsi duas
virgas. vnā vocaui decorē: gētes. s. in Noe ꝛ in
filijs ei⁹. alterā funiculū. s. iudeos: q̄s elegit dn̄s
sibi in cōfusiōe linguaꝝ in familia Heber. vn̄ ibi
habetur ꝛ succidi a cultu meo. s. virgā: q̄ dec⁹ dr̄: et
adhibui illā mihi: q̄ funicul⁹. * Q2 vt mulierē
derelictā. ꝛc.] ☞ Quere An. 1. q̄rte ptis. ser.
Penitētie. Fol. 221. Co. 2. Et applica ad reges
magos: vel ad gentiles. ꝛc.

¶ 4 Hiere. 36 HIeremias aūt tulit volumen aliud. ꝛc.]
Glo. Raba. Post cōbustionē. s. prioris: q2

reprobata iudea p̄pter p̄fidiā: libri legis ꝛ p̄ph
taꝝ ad salutē gentiū seruati sunt: ad q̄s ois gl
veteris testa. trāslata est. Q2 oia in figura ↄti
gebāt illis: scripta sunt aūt ad correctionē nr̄a
ꝛc. 1. Coꝝ. 10. c. Et additi sunt sermones mul
plures q̄ꝫ an̄ fuerāt: q2 illi historiā tm̄: nos aūt
historia mysticū sensum habem⁹. Illi em̄ sup
cor velamē habent cū legitur Moyses: nos aūt
uelata facie gloriā dei ↄtemplamur. 2. Coꝝ. 3
ET erit numer⁹. ꝛc.] Lyra. Hic describit
tilitatis vocatio: ꝛ vocate consolatio. ꝛ
☞ Quere ibi p totum capi.
ONus Ʒbi. ꝛc.] Glo. Ois hec visio siue
dus ꝛ onus verbi dei p̄tinet ad vocatio
gentiū ꝛ extructionē eccl'ie. ☞ Reliq̄ q̄re ib
MAlachias apte ꝛ i fine oim p̄phetaꝝ de
de abiectiōe israel ꝛ vocatiōe gentiū. N
est mihi ait volūtas in vobis dicit dn̄s exerc
uum: ꝛ munus nō suscipiā de manu vr̄a. Ab o
em̄ solis vsq̄ꝫ ad occasum magnū est nomē m
in gentib⁹: ꝛ in oi loco sacrificatur ꝛ offertur noi m
oblatio mūda. ☞ Quere d̄ hoc i lib. Ma
ECce dn̄s ascēdet sup nubē leuē ꝛ ingred
egyptū: ꝛ mouebūtur simulachra egypti a
cie eius.] Glo. Egyptus tenebre vel meror: si
ficat hunc mundū ante aduentū dn̄i infidelit
te tenebrosuꝫ: quē xp̄s ingressus ē in leui nub
corpore nulla grauato corruptiōe. Et tūc ido
sunt cōmota. i. cōfracta: ꝛ ab hoibus ad xp̄m
niētib⁹ abiecta. Que hic d̄ egypto dicuntur: tā
eius destructionē: q̄ p assyrios: q̄ꝫ ad xp̄i adu
tū referuntur. Nubē eni leuē dicit exercitū Assy
rū velocē. Dicit ḡ: nō p angelū p̄cutiet dn̄s eg
ptū: sed ipse ascendet sup exercitū Assyrioꝝ ve
cissimū: ꝛ sic ingredietur egyptū. ꝛc. Ascēdet au
inspirādo: ꝛ in bello vires ministrando: vt p
at egyptū: q̄ seduxerat ppl'm suū p̄mittēdo a
liū. Simulachra egypti mota sunt. i. ↄfracta
Assyrijs. Vel forsitā dn̄o cooperāte/ demones
erāt i idolis nō poterāt dare respōsuꝫ egyptijs
p̄uenietib⁹ Assyrijs. Dn̄s q̄ꝫ sup nubē leuē asc
dit: cū corp⁹ humanū assumpsit nō grauatū c
ruptiōe virilis ↄmixtiōis: ꝛ cū Maria ꝛ Iosep
in egyptū fugit (vt pꝫ Mat. 2. c.) et tūc forsitā
mulachra egypti corruerūt: ꝛ demones in eis
mutuerūt: ꝛ corda sapiētiū egypti pauore tab
rūt. * Simulachra egypti.] Idolatria fracta
sentiēs: vt etiā magi a demonib⁹ docti. Vel i
xta p̄phetiā Balaā. Nu. 24. c. intelligētes na
tū filiū dei: q̄ magicā destrueret artē: in Beth
venerūt ꝛ pueꝝ adorauerūt. Mat. 2. ☞ Reli
q̄re ibi. Et applica quō hodie venit vel sic oīd
mundo vel regib⁹: ꝛ iterum fugiens in egypt
ꝛc. * Nubē leuem.] Interli. Scꝫ carnē pōd
pctī immunē. * Ingredietur egyptuꝫ.] Ad lra

vel mundū.* Mouebunt.rc.] Scꝫ sapientes.
* Onus egypti.rc.] Lyra. Moraliter. Princi
piū hui⁹ cap̄.lr̄aliter exposui de trāslatiōe salua
toris in egyptū ꝓpt̄ ꝑsecutionē Herodis: vt ha=
bet̄ Matth.2. ¶ Mystice vō ꝑ hāc trāslationē si
gnata fuit trāslatio vbi dei: eo ꝙ xp̄s est dei vbū
ad gentiles iudeis ꝑseq̄ntib⁹ ap̄los p̄dicātes: ꝓ
pter qđ Paul⁹ et Barnabas ꝯstāter eis dixerūt
Actuū.13.g. Uobis oportebat primū loq̄ verbū
dei: sꝫ qm̄ repellitis illud: et idignos vos iudica
tis eterne vite: ecce ꝯuertimur ad gētes: sic.n. p̄=
cepit nobis deus. ☞ Reliqua quere ibi.

Pre multitudine fortitudinis et roboris.
rc.] Addi.2. Ubi nos habem⁹. Pre mul
titudie fortitudinis. Hebraica lr̄a sic habꝫ. Pre
multitudine et fortitudine roboris et virtut̄ nec
vn⁹ defuit. Cuius sensus pōt eē talis: ꝙ militia
celestis: que in tanta multitudine est: cōsiderari
debet: ꝙ q̄libet stella habet fortitudinē.s. potētiā
ꝛ virtutē actiuā ad influēdū in istis inferiorib⁹.
Unū Gen̄.1. de sole et luna et stellis dr̄. Posuit ea
in firmamēto celi.rc. Et in ps̄. Solēꝫ i potestatē
diei.rc. et sic diuinā potentiā et sciētiā cōmēdat
ꝓpheta nō solum ex numerosa multitudine ce=
lestis militie: sꝫ etiā ex fortitudine et robore ꝛ vir
tute influxiua eis a deo collata: a qb⁹ nulla stel
la q̄ntūcunqꝫ modica deficit: qn̄ habeat aliq̄lē
potētiā: ex qb⁹ excitat̄ magis humana mēs ad
ꝯsiderādum magnitudinē potētie creatoris.rc.
☞ Applica ꝙ stella hodierna non fuit de nu
mero istaꝝ stellaꝝ.rc. Sꝫ si iste stelle (vt dictū ē)
habent tantā virtutē: qđ dicēdū de stella hodier
na ad tantum mysteriū nouiter creata?

Aperuit dn̄s thesauꝝ suū.rc.] Gl'. Orige.
☞ Quere An.1.q̄rte p.ser. Ap̄loꝝ. Pe
tri et Pauli. Seq̄tur imediate. Ōis q̄ putat ꝙ
stelle faciūt hoīes luxuriosos: adulteros: castos:
vel hm̄oi: in terra chaldeoꝝ est. Cōminat̄ ḡ de⁹
specialit̄ his: q̄ in terra chaldeoꝝ sunt. Abrahā
vō premonēs ad meliora ait Gen̄.15.b. Ego sū:
q̄ te educo de t̄ra chaldeoꝝ. potēs ē.n. de⁹ educe
re nos de terra chaldeoꝝ: et nullū aliū credam⁹
vitā nr̄am dispensare ꝓ q̄litatib⁹ meritoꝝ. Op⁹
dn̄o ḡ virtutū in terra chaldeoꝝ est: q̄ venerunt
tp̄a ei⁹: apite apothecas ei⁹. doctrinas.s. natiui
tatū: scrutamini eā q̄si speluncā: ꝛ dispdite eam.
Qui respuit supputatiōes nataliū: q̄ vitatis ser
mone vtit̄ aduersus eas: q̄ ostēdit falsa esse: que
mathematici dicūt: q̄ docet inscrutabilia dei iu=
dicia: nec ab omnibus posse comprehendi: qui
asserit sydera non esse causas eoꝝ: que fiunt sup
terram: precipue eoꝝ: que christianis accidūt:
preceptum dn̄i exequit̄.

Congregatiōe ꝯgregabo.rc.] Glo. et Ly=
ra. ☞ Quere anno.5.B.q̄rte ptis. ser=
monis Resur. Et applica illud. Reliquias isrl̄
cū populo gentium copulabo: et dic ꝙ hodie est
istud impletū: qn̄ reges magi copulati fuerūt in
vnum: vel in vnā fidem cuꝫ Maria et Joseph:
quando ꝓcidentes adorauerunt dn̄m.rc.

Et surrexit Jonas: vt fugeret in Tharsis a Ca.1.
facie dn̄i.] Glo. Nouerat ꝓpheta reuelan Jone.1.
te spū/ ꝙ pnia gentiū ruina sit iudeoꝝ: ꝛ iō ama
tor patrie nō tam inuidet Niniue/ q̄ȝ cupit non
pire populū suuꝫ. Sciebat.n. Moyse orāte dn̄m
occasionē liberatiōis israelitaꝝ habuisse. Uide
rat etiā ꝓphetas mitti ad iudeos ad pniam ꝓ=
uocādos. Balaā etiā diuinū de salute iudeoꝝ
ꝓphetasse: dolet ḡ se solū electū: q̄ ad hostiū ciui
tatem mittat̄: vbi est idoloꝝ cult⁹: ꝛ dei ꝯtēptus.
Sciebat etiam ꝙ quandoqꝫ gentes crederent: et
iudea excecaretur. Timet ergo ne suo tempore
per occasionem sue predicationis conuersis gen
tibus/ iudea penitus relinqueretur: ꝛ ideo fugit
Tharsis s̄m Josephū ciuitas Cilicie: s̄m quod
in Paralipomenon legit̄/ locus est Indie. He=
brei vero putant mare generaliter Tharsis vo=
cari. Unde ps̄.47.b. In spiritu vehementi cō=
teres naues tharsis: idest maris. Quod magis
conuenit fugitiuo et timido: vt non certum lo=
cum fuge eligeret: sed sufficeret ei quocunqꝫ cuꝫ
mare deferret. Uel s̄m ꝙ Tharsis contemplatio
dicitur gaudij: propheta ad gaudium quietis
ire festinat: magis volens se totum tradere theo
rice: et perfrui pulchritudine et varietate scien=
tie: quod significatur per Joppen: que speciosa
dicitur: q̄ȝ occasione salutis gentium perire po=
pulum: de quo Christus secundum carneꝫ erat
nasciturus. ☞ Que immediate sequntur
secundum alium sensum quere Annotamento.
17. quarte partis. sermonis Incarnatiōis. Fo=
lio.9. Columna.3.

Repulit domin⁹ altare.rc.] Glo. Pascha. Ca.2.
☞ Quere Annotamento.1.A. quarte Thre.2.
ptis. sermonis Diuinoꝝ officioꝝ. Fol.32.
Columna.3.

Ex quinta parte Biblie.

Salomō autē genuit Booz de Ca.1.
Raab.] vsqꝫ. * Ex Ruth.] Matt.1.
Glo. ☞ Quere Annota=
1.C.M.N. quinte ptis. ser.
Natiuitat̄ virginis Marie.
Applica ad reges magos: et
dic quomodo Christ⁹ s̄m car
nem natus est ex vtroqꝫ populo: vel de gentilita
te.rc. Reliqua quere ibi in Addi. et Replica.

Dico.n. vobis: qm̄ potēs est de⁹ d̄ lapidib⁹ Ca.3.
istis suscitare filios Abrahe.] Glo. A carne Matt.3.

retrahit: vt cogitet opa pdestiatiõis dei. Prima sunt rudimẽta fidei credere deum posse quicqd voluerit: vt qui omnia de nihilo creauit: possit de lapidibus vel de puluere filios Abrahe formare. * De lapidibus istis.] Demonstratiue ad illos lapides: quos Josue de Jordane transferri fecit: ad quos quasi digitũ extendens ait. Josue duodecim lapides de medio Jordanis in terrã transportari fecit: et alios ex terra in eodem alueo restitui: vt habet Josue. 4. a. Per quos excecatio iudeoꝝ/ et gentiũ ad lucem trãsformatio presignat. Uel gẽtiles lapides vocat: et est sensus. Ne gloriemini de semine carnis: qꝛ hi tm̃ sunt filij dei: q̃ per gratiã sunt illuminati: et interius suscitati. Suscitare signãter dicit: qꝛ xp̃s Saraꝫ. i. ecclesiã accepit: et suscitat p gratiã filios Abrahe defuncto sine liberis: ne tantꝰ patriarcha priuaret̃ ꝓmissis. Jn cuiꝰ rei presagiũ olim deus de Sara genuit filiũ. ☞ Reliqua que imediate sequunt̃ quere annota. 1. q̃nte ptꝭ ser. Dñice Ramoꝝ. * Dico em̃. ꝛc.] Ly. ☞ Quere anno. 3. C. q̃nte ptꝭ. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. Aduẽtus. sol. 7. col. 2. Applica tu ad reges: vel ad xp̃m eis dicẽtẽ. Possum de lapidibꝰ istis ꝛc. Uel dicentẽ ad iudeos. Non populus meus vos: sed reges primitie gentiuꝫ. Et plura alia: q̃ de facili possunt applicari ad xp̃m loquentẽ regibus: ꝓut patet in aliq̃bus locis istius tractatus vel sermonis per modum contemplationis.

¶ 2. 2. [illegible] A

Cum natus esset Jesus in Bethleẽ Jude. ꝛc.] Lyra. Hic euangelista ostendit ipsuꝫ esum esse veꝝ deum et veꝝ hoiem ex illustratione celesti: et veneratiõe regali. Et diuidit̃ i tres ptes: qꝛ primo ponit̃ xp̃i inq̃sitio solicita. Secũdo eius inuẽtio certa. Tertio eiꝰ adoratio deuota. Circa primũ. s. inq̃sitionẽ magoꝝ q̃rentium xp̃m natum: euãgelista tria notat: videlicet natiuitatis locũ: cum dicit. * Cum natꝰ esset Jesus in Bethleẽ Jude.] Ut ostendat̃ impleta esse ꝓphetia Michee. 5. Addit̃ et Jude: ad distinctionem alterius Bethleẽ: que est in tribu Zabulõ. Secũdo notat tp̃s: cum dicit. * Jn diebus Herodis regꝭ.] Prophetauerat em̃ patriarcha Jacob Geñ. 49. b. Nõ auferetur sceptrũ de Judã: et dux de femore eius: donec veniat: q̃ mittẽdus est. ꝛc. Ubi translatio chaldaica habet sic. Donec veniat Messias. Ubi manifeste ostendit̃ illo tpe xp̃m esse nascituꝝ: qñ deficeret rex et dux de populo Judeoꝝ: et hoc impletum est in Herode: qꝛ vsq ad transmigrationẽ Babylonis habuerunt reges de tribu Juda: ꝛ postea duces: vt patet de Zorobabel. Esdre. 2. et sic vsq ad Herodem: qui fuit Jdumeus natione: et per cõseq̃ns alienigena: sed regnum Judeoꝝ fuit sibi datuꝫ a romanis imperatoribus: et cum hoc adiutorium ad ipsum acq̃rendum: et capto Antig[...] ibidẽ regnãte: et postea iterfecto: Herodes o[...] pauit regnũ: vt narrat Josephus libro an[...] tatum. Patet igitur ꝙ p hoc: quod dicit̃. Jn [...] bus Herodis regis: ostenditur tempus p[...] tum Christi nascẽtis. Tertio scriptura circa [...] tiuitatem Christi notat euidens celeste sig[...] Prophetatũ enim fuerat per Balaam. Nu[...] c. Orietur stella ex Jacob: et consurget virg[...] israel. ꝛc. vbi ostẽditur ꝙ ortus noue stelle a[...] rentis erat signum Christi nascentis: et id[...] hora natiuitatꝭ xp̃i apparuit stella noua in [...] tali terra: vbi q̃ndaꝫ habitauit Balaã: qu[...] terra est in oriẽtali pte respectu Hierlm: vt ha[...] in eodẽ lib. Nu. 23. et iõ isti magi dicti sunt m[...] gi: nõ a magica arte: sꝫ a magnitudine sciẽ[...] iõ dicti sunt etiã reges: qꝛ illo tpe phi sapiẽt[...] gnabant. Jsti g̃ vidẽtes nouã stellã: cognou[...] p diuinã inspirationẽ ꝙ illa erat: q̃ predicta [...] rat p Balaã: ꝛ iõ statim mouerũt se d locis su[...] vt venirẽt ad venerandũ pueꝝ natũ: et seq̃[...] stellam venerunt in Judeã die tertiadecima [...] illa terra: vbi habitabat Balaã: nõ multũ d[...] bat a Judea: ipsis aũt Judeã intrãtibꝰ: stell[...] uina dispositiõe disparuit: vt necesse habere[...] currere ad ciuitatẽ regiã: videlicꝫ Hierlm: et [...] dẽ inq̃rere de xp̃o nato: et h factũ est a deo d[...] ci de causa. Una ꝓpter ipsos magos: vt q̃ p[...] fuerãt cõmoniti celesti signo: ꝯfirmarent̃ etiã [...] cto ꝓphetico ex doctoꝝ hebraicoꝝ respõso: v[...] fra patebit. Alia causa fuit ꝓpter xp̃m: vt ei[...] tiuitas in ciuitate regia nũciaret̃: et p ꝯseq̃n[...] dei xp̃m nõ recipiẽtes: inexcusabiles habere[...] Per hoc etiã figurabat̃ ꝙ fides xp̃i erat a ge[...] bus deuote recipienda: et a iudeis ꝓ maiori p[...] in infidelitate remanẽtibꝰ refutãda: qꝛ mag[...] gentiles erant: ipsum Christum deuote qu[...] runt: et inuentum adorauerũt. Sacerdotes [...] Judeoꝝ audientes Christum natum p cel[...] signũ in nullo moti sunt ad ip̃m querenduꝫ [...] venerandum. Dicit igit̃. * Ecce magi ab o[...] te venerunt Hierosolymã/ dicentes. * Ubi [...] q̃ natus est rex iudeoꝝ? Uidimus em̃ stell[...] in oriente: ꝛ venimus adorare eũ. Audiens a[...] Herodes rex.] Scꝫ xp̃m natũ p euidens cele[...] signuꝫ. * Turbatus est.] Nec mirum: qꝛ er[...] alienigena: vt dictũ est: ꝛ ideo timebat pdere r[...] gnum: et nõ solum ipse turbatꝰ est: sed. * Et o[...] Hierosolyma cũ illo.] Hic accipit̃ pars ꝓ to[...] Unde omnis Hierosolyma accipitur hic p ill[...] parte: que fauebat sibi: sicut cõmuniter dicitur [...] quando maiores ciuitatis aliquid faciunt: [...] tota ciuitas facit. Sic in proposito illi: qui erant [...] ibidem maiores et in regalibus officijs assist[...] tes: illi cum rege turbati sunt. Sequitur. * [...]

congregans omnes principes sacerdotū et scribas populi: sciscitabat̄ ab eis: vbi Christ⁹ nasceretur.] Quia eīm volebat xp̄m perdere: ideo voluit de loco natiuitatis xp̄i diligenter inquirere ab illis: qui scripturas p̄phetaꝝ predictas de Christo nouerant: et genealogias descēdentes a Dauid sciebant. * At illi dixerunt ei. In Bethleem Jude. Sic enim scriptum est per p̄phetā. Et tu Bethleez terra Juda nequaq̄ꝫ minima es in principibus Juda. Ex te enim exiet dux: qui regat populum meū israel.] Sicut enim periti in lege responderunt per p̄phetiam: que habetur Michee.5. que nō potest exponi: nisi de xp̄o: vnde in eadē auctoritate vbi dicit̄. Ex te egredict̄: qui sit dn̄ator.ꝛc. Translatio chaldaica habet. Ex te egrediet̄ Messias. Nequaq̄ꝫ minima es.ꝛc. Hoc est dictū. Tu Bethleem paruulus es vicus in situ et ambitu muroꝝ: respectu miliū ad te pertinentiū: et ratione Christi ex te nascituri: et ista paruitas sonat in dignitatē: sicut si diceretur. Parisius est parua ciuitas in situ respectu multitudinis ad eam pertinentis. Consequenter ponit̄ inquisitio Herodis facta ab ipsis magis. Cognito eīm loco natiuitatis xp̄i ex iudeorum responso/ voluit scire temp⁹ natiuitatis ab ipsis magis per signū stelle orientis: que apparuerat eis: vt si ad ipsum nō redirent/ ex temporis et loci cognitiōe posset xp̄m interficere: sicut postea attentauit pueros interficiendo: ꝛ hoc est quod dicit̄. * Tūc Herodes (clam vocatis magis) diligenter didicit ab eis tempus stelle: q̄ apparuit eis. Et mittens eos in Bethleem/ dixit. Jte et interrogate diligenter de puero: et cū inueneritis/ renūciate mihi: vt et ego veniens adorē eum.] Dicit clam.i. occulte: q2 cum esset alienigena/ nō confidebat de iudeis: et ideo voluit suum consilium eos latere. Sequitur. Et mittens eos.ꝛc. Spondet falsum obsequium: vt facilius eos decipiat: et ad redeūdum ad ipsum inducat. * Qui cū audissent regem/ abierunt.]
E Recedentes scilicꝫ de Hierusalem: vt irēt versus Bethleem: edocti de hoc per p̄phetiā. * Et ecce stella: quā viderant in oriente/ antecedebat eos vsq̄ꝫ dū veniens/ staret supra: vbi erat puer. Videntes aūt stellam/ gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domū/ inuenerunt puerum cū Maria matre eius.] Q2 (vt dictū est) stella disparuerat: vt xp̄i natiuitas p ipsos in regia ciuitate publicaret̄: ꝛ vt p̄phetia de loco natiuitatis xp̄i impleta monstraret̄: ideo hoc pacto iterū eis apparuit: ꝛ repletos gaudio ad locū determinatū (vbi puer erat) deduxit. Ex predictis patꝫ: q̄ illa stella nō erat de stellis existentib⁹ in orbe: nec de stellis cometis: que aliquando apparent in suprema aeris parte: q2 ille lucēt tm̄ de nocte: ista aūt de die. Item ex motu: q2 ille reuoluunt̄ fm motū mobilis primi in die naturali: ista aūt mouebatur fm q̄ expediebat magoꝝ itinerationi. Unde in tredecim diebus nō est mota/ nisi a terra: in qua habitabant magi: vsq̄ꝫ ad ciuitatē Bethleem. Tertio hoc apparet ex situ: q2 si fuisset sita in orbe/ seu etiā in suprema aeris p̄te: vbi generantur comete: non posset determinatum locum (vbi erat puer) ostēdere: et ideo patet q̄ erat in p̄pinqua aeris parte. Consequenter describit̄ ipsius Christi inuenti adoratio deuota: ex quo patet q̄ cognouerunt ipsius diuinitatē per diuinam reuelationem. Cum enim viderent puerū pannis vilib⁹ inuolutū in gremio pauperis matris positū/ nullum regie dignitatis habentem signū: non est verisimile/ q̄ talem reuerentiaꝫ ei exhibuissent/ nisi in eo aliquid supra hominem cognouissent: et hoc est quod dicit̄. * Et procidentes adorauerunt eū.] Adoratione.s. latrie. F
* Et aptis thesauris suis/ obtulerunt ei munera.] Non q̄ tunc aperuerunt: sed q2 prius aperuerant: qn̄ scꝫ de terra sua recesserūt: et inde munera apportauerunt. * Aurum/ thus/ et myrrham.] Ista tria obtulit quilibet ipsoꝝ. Tum q2 de talibus faciebant exenia reges arabū: tum q2 per auꝝ signabant regiam dignitatem. Per myrrham hoīs mortalitatē: q2 myrrha solent inungi corpora mortuorū. Per thus ipsius diuinitatem: quia thus ad honorem diuinū concrematur. ¶ Uel aliter secundum alios. Obtulerunt aurum ad sustentationē pauperis matris et filij: thus contra fetorem loci: et myrrham ad consolidandum membra pueri. * Et responso accepto in somnis/ ne redirent ad Herodem.] G
Scꝫ ab angelo ex diuina reuelatiōe. * Per aliam viam reuersi sunt in regionē suam.] Peracto.s. obsequio: quia descenderūt ad mare: et inde per nauem transfretantem in Tharsis abierunt: p̄pter quod Herodes iratus postea naues tharsensiū incendit: fm q̄ fuerat prophetatū per Dauid.ps.47.b. Jn spiritu vehementi conteret naues Tharsis.
* Uidimus eīm stellam.ꝛc.] Moraliter. Per illam stellam signat̄ virgo Maria: que interpretatur maris stella. Hec autem stella apparet magis condescendendo sibi deuotis: et eos nauigātes per huius mūdi mare turbulentū dirigit ad portū salutis: q̄ xp̄s est. Et ipsum inueniētes venerantur. Offerentes ei munera.s. aurū charitatis: et thus deuote oratiōis: et myrrham carnis mortificationis: q2 cū caro rationabiliter castigatur: ad celestia spiritus eleuat̄. * Et responso accepto in sōnis/ ne redirēt ad Herodē.ꝛc.] Per hoc admonemur: q̄ cū malis hoīb⁹ non ꝫham⁹ aliquā societatē. Prouẽ.13.d. Qui cū sapiētib⁹ H Moralr I

gradif:sapiēs erit. Amic⁹ stultoꝝ simil' efficief.
Per Herodem vero:q̄ sub specie religionis vo=
luit occidere xp̄m:signaf hypocrita: q̄ q̄ntuz est
in se/xp̄m occidit:fm illud Heb.6.b. Rursū cru
cifigentes sibimetipsis filium dei. Nam fm Hie
ro. Simulata sanctitas duplex est iniq̄tas. Per
scribas aūt et sacerdotes:qui locum natiuitatis
xp̄i ex Michea ꝓpheta declarauerūt: et tū ip̄m
natum nō adorauerūt:sed magis ꝑsecuti sunt:
signanf doctores bone doctrīe:sed male vite: q2
quē p̄dicāt sana doctrina:ꝑsequūtur mala vita.
k Glosa. ✱ Cum natus esset.ꝛc.] Glo. Quāuis Mat=
theus natiuitatē pretermittat: tū aduentū ma=
gorum referens:breuiter cum cōmemorat/sic di
cens. ✱ Cū natus: ꝛc.] Quattuor hic ponunf
a ꝓphetis roborata:natiuitas/nomen/locus/
et tempus. De natiuitate dn̄i in Bethleē Mat=
theus et Lucas ꝯsentiens: sed quomodo et qua
occasione ad eū venerint Joseph et Maria Lu=
cas exponit: Matthe⁹ p̄terit: sicut et cetera vsq3
ad circūcisionē:sicut ecōtra de aduentu magoꝝ
Lucas tacet:et Mattheus exponit. ✱ Bethleē
Jude.] Ad differentiā illius:que est in Galilea
in tribu Zabulon. Due eñ sunt Bethleē: Beth
leem prius dicta est Ephrata. Bethleē dom⁹ pa
nis:q2 ibi nascitur⁹ erat panis viuus: q̄ de celo
descendit:q̄ ponif in presepio: vt irrationabiles
pastos faciat socios angeloꝝ. Significat aūt ec
clesiā:que est domus:in qua panis viuus come
ditur. ✱ In dieb⁹ Herodis.] Hoc nō ponit tm̄
ꝓ tēpore:sed vt videaf impletum. Non deficiet
pīceps de Juda.ꝛc. ✱ In dieb⁹ Herodis reg[]
Finito.s.regno iudeoꝝ:qn̄ iā Herodes alienige
na in gente iudeoꝝ regnū sibi occupauerat: im
pleta ꝓphetia:que dicit. Cum venerit sanctus
sanctorū/cessabit vnctio vestra. Dan̄.9.f. ✱ Ec
ce magi.] Magi nō malefici: sed ph̄i chaldeo=
rum:q̄ de singulis philosophanf. Et fuerunt (vt
dicif) de genere Balaā:et successores doctrinaꝝ
eius. In istis fides gentiū: vt primitie deo conse
cratur. Hi predicant natiuitatē: locū nesciūt: iu
dei locū insinuant: tempus aduētus nō cogno
scunt. Venerunt magi:non post annuz:q2 tunc
non inueniref in presepio:sed in egypto: sed ter=
tiadecima die. Fuerunt aūt de terra persaꝝ: vbi
et Saba fluuius:a quo regio noiaf: iuxta quā
et Arabia est:vbi magi fuerunt reges. Qui et si
tria munera obtulisse dicunf:nō ideo nō plures
q̄ tres fuisse probanf:sed vt ꝑ eos gentes:que ex
tribus filijs Noe nate sunt: vētūre ad fidem pre
figurentur. Vel tot fuerunt principes:q̄ multos
duxerūt in suo comitatu. Ideo magi apud Hie
rosolymā precipue natū regem querunt: q2 per
Balaā de israel nasciturū audierūt. Noua eñ
stella/nouū hoiem indicabat. Stella xp̄s: quez

seq̄ debemus:q̄ nisi in cordib⁹ oriaf:rex iude
in oriente nō querif. ✱ Ubi est:q̄ natus est r
iudeorum?] Confusio iudeorū est: vbi xp̄i na
tiuitatem a gentibus discunt:et si nō credunt
excusabiles sunt. ✱ Uidimus eñ stellam ei
ꝛc.] Hierony. Hec stella dominice natiuitat
nuncia:nunq̄ prius apparuit:sed eam tunc
er creauit:et magis preuiā deputauit: que m
peracto officio esse desijt. Christum nondum
quentē/muta stella predicat: postea loquēt
loquentes apl'i nunciauerunt. Judeis tanq̄
tione vtentibus/substantia rationalis.i. ang
lus ortū Christi nunciauit. Magos vero pa
tias gentiū nondum ratione vtentiū irration
lis.i.stella perduxit. Pastoribus angeli: ma
stella: vtrisq3 tū loquitur lingua celoꝝ: q2 iā
sabat lingua ꝓphetaꝝ. Utrum stella orta s
oriente:an ipsi ibi positi natā ad occidentē v
rint/ambiguū est. Potuit eñ nasci in oriente
eos in Hierusalem perducere. Sed dum hu
num quasi ex lege querunt auxiliū: diuino
seruntur. Per stellam intellexerunt eum in Iu
dea natū:et ideo Hierl'm veniūt: vbi locū di
tes:tunc aggressi iter primū/habent stellā p
quā recognoscūt. ¶ Allego. Stella est illumi
tio fidei:q̄ ad xp̄m ducit. Dū diuertūt ad iud
os:eā amittūt:q2 dū a malis ꝯsiliū querūt/v
illuminationē ꝑdūt. ✱ Audiens aūt Herod
rex.] Rex dicif: vt ex collatiōe ei⁹:qui q̄rif:
intelligaf extrane⁹:q2 iā defecerat ꝓpri⁹. ✱
diens aūt Herodes.] Aliū regem iudeoꝝ/q̄
q̄ri: volebat eñ (cū esset alienigena) legitim
rex videri:et ideo codices:q̄b⁹ genealogia te
tur/cremauit. ✱ Turbatus est:et ois Hiero
lyma cū illo.] Vel q2 exitiū regni sui timet:
ꝓpter iram romanoꝝ:si hoc patereſ: qui dec
uerant:ne q̄s rex vel dn̄s sine eoꝝ ꝯsilio dicer
Nato rege celi rex terre turbatus est:quia nu
rum terrena altitudo confunditur: cum celes
celsitudo predicatur. Cum illo. Propter fau
rem: quia sepe populus plus eis iniuste fau
quos crudeles sustinet. Unde Prouerbioꝝ.
b. Rex iniustus oēs ministros impios hab
✱ Et congregans omnes.ꝛc.] Nota dilig
am inquirentis: vt si inuenerit/faciat: q̄d p
se velle ostendit:sin autem: excusatus sit rom
nis. Explorabat etiam si rex eorum tristes v
tos faciat iudeos. ✱ Ubi xp̄s?] A iudeis q̄
locū:a magis tp̄s: vt de vtroq3 fiat certus. ✱
Bethleē Jude.ꝛc.] Locū natiuitatis exprim
quem testimonio scripture didicerūt: vt ipsa c
rum scientia illis fieret ad testimonium dam
tionis:nobis ad adiutorium fidei. Ex hoc p
tet q2 non ex ignorātia: sed ex cordis duricia c
dere noluerīt. ✱ Et tu Bethleē] Hoc sic ponit v

ab eis dictū est: qr et si nō verba: veritatē sensus quodammodo ponunt. In hebreo sic est. Et tu Bethleē Ephrata parua es in milibus Iuda. ex te mihi egredietur: qui sit dn̄ator in israel: et egressus eius ab initio a dieb⁹ eternitatis. Et est sensus: et si sis paruus viculus cōparata ciuitatibus Iude: vbi tanta milia: tn̄ nō es minima: quia ex te egredietur magnus Christus: q̄ non tn̄ de Dauid: quia egressus eius ex mea cōstat substantia: natus a diebus eternitatis: quia in principio erat verbū. ¶ Antiqtus Ephrata: postea Bethleem. Mystice est dicta Ephrata: furorem vidit: qd̄ premonstrat insaniam Herodis: q̄ ibi pueros occidit. Uel Ephrata frugifera: q̄ colit agrū vite. Merito in eo loco Christus nascit̄: qui totius ecclesie typum gerit: et ex nomine innuit Christum pabulū vite cunctis. * Terra Iuda.] In hebreo Ephrata. Bethleē est dom⁹ panis: Ephrata speculū. Que sunt dom⁹ iste/ nisi fidelium mentes panem angeloꝝ manducātes: et quantū in hac vita mortali conceditr̄/ gloriam dn̄i speculantes? In quibus xp̄s iam p fidem natus: de gentilitate velut de lōginquo venientibus per falsorum doctoꝝ demonstrationē aliquādo queritur: et inuent⁹ adorat̄. * Clam vocatis magis.] Remotis sacerdotibus et scribis: timebat eīn ne iudei quasi ex dei oraculo p missum occultarent: si se velle eum perimere sentirent. Ideo etiā pmisit se adorare: ne quis sentiret dolum eius: sed sine suspitione ob gratiā fauoris ei renunciarent. * Adorem eum.] Herodes deuotionē pmittit: sʒ gladiū acuit: malitiā cordis depingens colore humilitatis. Fingit se vultu et verbis adorare eum: quē inuida mente cogitabat occidere: cuius personā representāt hypocrite: qui dum ficte deū querūt: nunq̄ merentur inuenire. * Et ecce stella: quā viderāt in oriente] Ingressi iudeā deserūtur indicio stelle: vt cogant̄ ex lege inquirere. Uel diuino deseruntur auxilio: qui querūt humanū. Nec debebāt signū infidelibus datum apparere domesticis legis et pphetarū: qr si Moysen et prophetas non audiūt: neq̄ si quis ex mortuis. ⁊c. Non tenuit ethereas vias: sed multum domui vicina: aliter nō discerneret domū. ¶ Moraliter. Stella est bona exhortatio ducens ad xp̄m. Uel poti⁹ fides: q̄ est mentis illuminatio: p quā ingredie̅s: xp̄m videt: q̄ ē stella matutina: et eo viso gaudet gaudio: et adorare nō desinit. * Gauisi sūt gaudio magno valde.] Gaudio gaudet: q̄ pꝑter deū (q̄ veꝝ gaudiuʒ est) gaudet. Addit et magno: quo nihil est mai⁹: Et valde gauisi: qr de magno pōt ali⁹ plus/ alius minus gaudere. * Et intrātes domū.] Tres magi vno itinere deū veniūt adorare: qr in vno xp̄o (q̄ est via) inseparabilis trinitas ab eis erat adorāda. * Puer cū Maria.] Sepe puer noiat̄: vt cū agnoscant: de q̄ dictū est Esa. 9. b. Puer nat⁹ est nobis. Cur nō ⁊ Joseph cum Maria inuentus est a magis? Ne aliq̄ ide male suspitiōis occasio daret̄ gentib⁹: q̄ pmitias suas statim nato saluatore ad eū adorādum miserūt. * Adorauerūt.] Sic ꝯfitētes deū: quē factū esse hoiem intelligūt: et morituꝝ: qd̄ p myrrham ostēdunt. * Et aptis. ⁊c.] Fidem suā mysticis ꝓstant̄ munerib⁹. Munera clausa fides est cordis: munera apta ꝯfessio est oris. In thure ꝯfundit̄ Arri⁹: q̄ soli patri sacrificādū esse ꝯtendit. In myrrha Maniche⁹: q̄ xp̄m mortuū non credit. In auro vterq̄: qr et Manichr⁹ de semine Dauid regē natū nō credit: et Arri⁹ solā ei seruitutē ascribit. * Et aptis.] Moraliter. Magnū religiōis sacramentū hic apit̄: vt (fide p̄uia) thesauros nr̄os in via nō pandam⁹: donec p̄teritis hostib⁹/ soli deo ex occulti cordiū offeram⁹. Ezechias: qr thesauros alienigenis ꝑdidit: ꝯdēnat̄ in posteris: vt patet Esa. 39. a. * Obtulerunt ei munera.] Querit̄ an singuli singula: an vnus q̄sq̄ tria? q̄ magis fatendū est: qr ꝯgruit mysterio: qr ois vere xp̄ian⁹ xp̄m deū regē et passum ꝯfitet̄. Dicitur q̄ reges persaꝝ semp cū muneribus solent adorare: q̄ more et isti munera obtulerunt. Sʒ magis diuina inspiratione est factū: vt in hoc sit mysteriū oim̄. Un̄ et figuraliter tria dicunt̄. Aurū ad tributū: thus ad sacrificiū: myrrha ad sepulturam ꝑtinet mortuoꝝ. Uel p hec tria in eodem xp̄o intimat̄/ regia potestas: diuina maiestas: humana mortalitas. ¶ Moralit̄. Nos q̄ thus offerim⁹: si cogitatiōes carnis i corde p studiū oratiōis incendim⁹. Aurū: dum superna sapientia resplendem⁹. Myrrhā: si carnis vitia p abstinētiā mortificam⁹. Hec munera ex thesauro animi ꝓdita ꝓferūtur: cū corde creditur ad iusticiā: ore aūt ꝯfessio fit ad salutē. Ro. 10. b. Aurum est pfecta sapientia. Thus oratio mūda. Myrrha opatio bona. Primum q̄ fides xp̄o offerenda: deinde oratio: tertio loco opatio. Infirma est oratio: quam nō munit elemosyna. ¶ Mystice. Tres magi significant gentilē populum de trib⁹ filijs Noe ꝓcreatū ad fidem xp̄i venientē. Stella ꝓpheticū sermonē ortū xp̄i veraciter ꝓfitentē. Herodes diabolū: q̄ cognita diuinitate Christi: persequitur eum in membris suis: a quo magi pergunt: dum ab idolatria gentes recedunt: ⁊ ad domum: in qua Christus est: idest ad catholicam ecclesiā perueniunt: in qua intrantes per fidem inueniunt Christum cum matre sua: idest ecclesia: Joseph semoto: idest iudeorum populo ꝓpter perfidiā. Et aptis thesauris suis. i. litteraꝝ ꝑitia: obtulerūt ei munera. i. physicā: ethicā: logicā. Ul' historiā: tropologiā ⁊

allegoriam. Uel sancte trinitatis fidē. * Et responso accepto.] Sicut Moyses tacens clamabat: sic isti pio affectu interrogabant: quid diuina iuberet voluntas. Hec responsio nō fit per angelum: sed per ipsum deū: q2 nullus alius viam reuersionis instituit: nisi ille: q̄ dicit Joh. 14. a. Ego sum via veritas et vita. Non loquit̄ puer ad eos: ne diuinitas ante temp9 reuelaret̄: 7 vera humanitas habeat̄. Unde et mox in egyptū mittitur: q2 et fides nutrienda erat ad premiū: 7 via doctrine preparāda est ad eundum. * Per aliam viam reuersi sunt.] In hoc forma datur credentibus/ vt deuoti ad deū veniant: et quod iubeat intendant: sc3 ne ad diabolum redeant: sed per semitas virtutū ad patriam veniant: et qui ceciderunt contēnendo: resurgant obediendo. ☞ Reliquaquere inferius in hoc capit. Uel annota. 1. q̄nte partis. ser. Innocentū. Fol. 33. col. 2. Et annot̄. 1. quinte partis. ser. Uigilie Epiphanie. fol. 38. col. 1. Cum q̄bus littera precedens continuat̄ vsq3 in finem capitu.

P Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Natiuitatis dn̄i. incipientibus fol. 19 sub themate. * Cum natus esset.] vt supra. A. ¶ Uel de anno. ser. Fidei. fol. 59. sub the. * Uidimus em̄ stellam. 7c.] K. ¶ Uel de annotam. ser. Prelatorū. fol. 90. sub the. * Cōgregās oēs principes sacerdotū. 7c.] J. ¶ Uel de anno. ser. Generalis Marie. icip. fol. 72. sub the. * Ecce stella. 7c.] H. Reliqua applica put inuenies in annotamētis sermōis Epiphanie. s. p oia anno.

¶ 4 Mat. 8. Cum introisset Jesus Capharnaum. 7c.] Ly. Glo. ☞ Quere an. 1. A. B. F. q̄nte partis. sermonis Ferie. 5. post cinerem.

¶ 5. Mat. 9. Et ecce mulier: que sanguinis. 7c.] Lyra. 7c. Moraliter. ☞ Quere annot̄. 1. B. quinte partis. sermōis Dn̄ice. 24. post octa. corpor3 xp̄i. Sequit̄ postea. * Hominē mutū. 7c.] Glo. 7c. ☞ Quere annot̄. 1. C. q̄nte ptis. ser. Ferie. 4. Dn̄ice. 12. post octa. cor. xp̄i.

¶ 6. Mat. 16 Uenit Jesus in partes Cesaree Philippi. 7c.] Lyra. ☞ Quere annot̄. 1. A. q̄nte ptis. sermōis aplo2 Petri et Pauli. Temo. 2.

¶ 7 Mat. 19 Facilius est camelū. 7c.] Glo. ☞ Quere anno. 1. H. q̄nte partis. sermo. Ferie. 6. Dn̄ice. 16. post octa. corporis xp̄i.

¶ 8. Mar. 22. Simile est. 7c.] vel. * Loquebat̄. 7c.] Lyra 7 Glo. 7c. ☞ Quere annota. 1. fere p totum. q̄nte partis. sermōis Dn̄ice. 20. post oct. corporis Christi.

¶ 9. Mat. 27 Emerunt ex illis agrum in sepulturā peregrinorū.] Glo. Allego. * Exeuntes autē inuenerunt hominem cyreneū nomine Simonem. 7c.] ☞ Quere anno. 7. BBB. FFF quinte partis. sermōis Dominice Ramorum.

Publicani et peccōres simul discūbebāt [...] Jesu. 7c.] Glosa. Bed. Per vocation[...] Matthei fides gentiū: que relictis lucris se[...] epulis charitatis et operum bono2 cum d[...] uiuātur. Per pharisco2 supciliū: de salute g[...] tium iudeo2 inuidia designat̄: quibus dic[...] Lu. 5. c. Publicani et meretrices precedent[...] in regno dei.

Et veniūt mater ei9 et fratres/ et foris s[...] tes. 7c.] Lyra. Moraliter. Christi ma[...] eius fratres possunt dici synagoga et iude[...] foris stare dicūtur Christo predicante: q2 [...] bus Christo credentibus synagoga cum iu[...] extra fidem mansit pro maiori parte.

Caput eius in disco.] Glo. Bed. Hiero[...] ☞ Quere annota. 1. E. q̄nte parti[...] monis Decollationis sancti Joh. bap.

Septem ergo fratres erant. 7c.] Glo. [...] rony. Mulier sterilis nec relinquens [...] ex septē fratribus: nouissime moriens syna[...] significat relictam quasi mortuā a spiritu [...] formi: qui septem patriarchas impleuit: qu[...] reliquerunt ei semen Abrahe: quod Christ[...] licet enim iudeis natus: tamē gentibus da[...] ☞ Reliqua quere ibi.

Precedet vos in Galileam.] Glosa. [...] ☞ Quere annota. 8. H. quinte par[...] sermo. dici Pasche resurrectionis.

Post triduū. 7c.] Glo. ☞ Quere A[...] notamento. 1. C. quinte partis. sermo. [...] minice infra octauas Epiphanie.

Ad mulierem viduā. 7c.] Glo. ☞ Q[...] re annota. 1. E. F. quīte ptis. ser. Ferie [...] Dn̄ice. 3. Quadragesime.

Rumpebatur aūt rete co2.] Glosa. ☞ Quere annota. 1. F. q̄nte partis. sermo[...] Dn̄ice. 5. post octauas corporis xp̄i.

Cum aūt appropiquaret. 7c.] Glo. [...] ☞ Quere annota. 1. C. q̄nte partis [...] monis Dn̄ice. 16. post octa. corporis xp̄i.

Intraui in domū tuam. 7c.] Glosa. ☞ Quere annota. 1. K. q̄nte ptis. sermo. [...] rie. 6. quattuor temporum. Dn̄ice. 17. post o[...] uas corporis Christi.

Et mulier que erat in pfluuio sanguini[...] 7c.] Glo. Bed. 7c. ☞ Quere anno. [...] quinte ptis. sermonis Ecclie. fol. 71. col. 1. S[...] tur paulopost. * Adhuc. 7c.] Mulier sana[...] statim nunciatur puella mortua: quia eccle[...] gentium a labe vitioru curata: et ob fidei me[...] tum filia nominata: cōtinue synagoga perfid[...] leto resoluta est: quia in christum nō credidit[...] inuidit: quia ecclesiam credere noluit. ☞ Reliqua quere ibi fere per totum capi: et Matth[...] nono. Et applica.

Missit ad eū centurio. ꝛc.] Glo. Diuina ꝓuidentia seniores iudeorū mittunt/ ꝛ eis presentibus languidus sanatur: vt inexcusabiles sint: si credere noluerint. Cēturio amicos mittit: ne presentia sua verecundiā dn̄i grauare videretur: ꝛ officium officio ꝓuocasse. Significat aūt q: nos: qui de gentibus credimus/ ad eū nō ipsi venire possumus: quem in carne videre nō possumus/ sed ad residentem in dextera patris. Gentilis populus quasi Centurio stipatur milite virtutum ꝛ specialium perfectione: que in centum significatur. Sublimis: nihil terrenū a domino sibi suisq; requirēs: sed sola eterne salutis gaudia: ꝛ ibi ꝓ seruis. i. pro his: qui adhuc spiritu seruitutis in timore premūtur: domino supplicant: vt eis paulatim ad superiora prouectis perfecta dilectio foras mittat timorem. Mattheus dicit Centurionem accessisse: quod per fidē intelligendum est. Per fidem enim vere ad deū acceditur: que in Centurione a domino cōmendatur. Non inueni tantam fidem in israel. Porro Lucas ordine/ quo gestum est exequitur: vt intelligere cogeremur/ quomodo cum accessisse dicit Mattheus. ✱ Gentem nostram diligit.] Mystice gentilis popul⁹: cuius figuram gestat Centurio: non longe habet a domo Jesu: tamet si sub tecto inuitare non audet: q: prope timentes eū salutare ipsi⁹. Qui naturali lege recte vtitur: vt bona que nouit operetur: eo illi/ qui bonus est appropriat. At illis: quos errore gentilitatis crimina vinxerant/ aptari potest: qđ Marci. 8. a. dicitur. Quidā enim ex his ex longe venerunt. ☞ Quere de hoc Annota. 1. F. q̄nte ptis. ser. Ferie. 5. post Cinerem.

8. Facilius est enim camelum per foramē acus transire: q̄ʒ diuitem intrare in regnū dei.] Glo. Facilius est gentilem populum gibbo peccatorū deformem per anguste vite viā ingredi: q̄ʒ iudeum de meritis gloriantem: ꝛ ad subeundum leue onus xp̄i se humiliare nolentem. Uel ita. Facilius est gentilem populū superstitionis deformitate degenerantē: turpia onera ferentem intrare per angustam viam: que via Christus: q: proprū corporis passiōe mortis penetrans viam: velut acu reintegrauit scissa vestimenta nostre nature: q̄ʒ populum iudeorū: qui diues est in lege/ egenus in fide. ☞ Quere de hac materia Annota. 1. H. J. quinte ptis. sermo. Ferie 6. Dn̄ice. 16. post octauas Corporis xp̄i. Et supra An. 1. prime ptis hui⁹ ser. Fol'. 39. Col'. 1.

Mitte gladium tuū in vaginam. ꝛc.] Glo. ☞ Quere Anno. 1. DD. q̄nte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice Ramor̄.

Qui cū audisset. ꝛc.] Glo. ☞ Quere An. 1. quinte ptis. ser. Dn̄ice q̄nquagesi.

Ecce mulier. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere Annotamento. 1. A. quinte partis. sermonis Dn̄ice. 2. quadragesime. ¶25. Mat. 15

Sed canes veniebant. ꝛc.] Glo. Allego. ☞ Quere Anno. 1. N. quinte ptis. ser. Dn̄ice. 1. post octa. cor. xp̄i. ¶26. Luc. 16.

Non est inuentus. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere An. 1. B. quinte ptis. sermo. Dn̄ice. 14. post octa. corporis xp̄i. ¶27 Lu. 17.

Occurit illi vir. ꝛc.] Glo. et Lyra Morali. ☞ Quere annota. 2. D. q̄nte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 14. post oct. cor. xp̄i. ¶28. Luce. 8.

Arborem fici. ꝛc.] Glo. ☞ Quere An. 1. E. ꝛc. p totam Glo. ser. Sabbati quattuor tpm Dn̄ice. 17. post oc. cor. xp̄i. ¶29. Luce. 13

Uenit autē mulier. ꝛc.] vsq;. ✱ Non enim coutuntur. ꝛc.] Glo. ☞ Quere An. 1. Y. AA. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 3. quadragesime. Sequit̄ multo post. ✱ Erat quidaʒ regulus. ꝛc.] ☞ Quere An. 1. D. q̄nte ptis. ser. Dn̄ice. 21. post oc. cor. xp̄i. ¶30. Joh. 4.

Quicūq; dixerit. ꝛc.] Glo. Hierony. ☞ Quere An. 1. B. quinte ptis. ser. Ferie. 4 Dn̄ice. 22. post oct. cor. xp̄i. Et applica q͛ reges possunt dici montes. i. mobiles hodie ad vocem internam spiritussancti: vel ad signum stelle apparentis. ꝛc. ¶31 Mar. 11

Homo quidam. ꝛc.] Glo. et Lyra. ☞ Quere annot. 1. A. ꝛc. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 24. post oc. cor. xp̄i. fere p totū an. ¶32. Mar. 12

Et cū vidisset. ꝛc.] Glo. Hiero. ☞ Quere annot. 1. E. quinte ptis. sermo. Ferie. 6. Dn̄ice. 23. post oc. cor. xp̄i. ¶33 Mar. 7.

Nondū venit hora. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annota. 5. B. quinte ptis. ser. Dn̄ice. 1. post octa. Epiphanie. ¶34 Joh. 2.

Confitebor tibi pater. ꝛc] Glo. ☞ Quere annota. 1. E. quinte ptis. ser. Dn̄ice. 4. post octa. Epiphanie. ¶35. Mat. 11

Uiri Niniuite. ꝛc.] Glo. ☞ Quere annot. 1. H. J. Ferie. 4. Dn̄ice. 1. quadrage. ¶36. Mat. 12.

Ex sexta parte Biblie.

Romani sunt qui ex iudeis ꝛ gentibus crediderunt. ꝛc.] ☞ Totus iste ꝓlog⁹ est vtilis ad h̄ festuʒ: ideo quere ibi. ¶1. ꝓlogus in ep̄lam ad Ro.

Quid ergo dicemus: q͛ gentes que nō sectabantur iusticiam/ apprehenderunt iusticiam? ꝛc.] Lyra. Hic Apostolus reddit causam qualiter plures vocati sunt de gētibus/ q̄ʒ de iudeis. ☞ Reliqua quere ibi. ¶2. Romā. 9

Uōs ꝯuertimini. ꝛc.] Glo. ☞ Quere An. 5. sexte ptis. ser. Dn̄ice. 3. q̄drage. Sequit̄ post m̄lta ✱ Letare sterilis/ q̄ nō paris: erū ¶3. Gal. 4.

pe ꝛ clama: que nõ parturis.] Esaie. 66. a. Glo. Letare/ erumpe/ clama/ pertinent ad libertatem. * Quia multi filij deserte/ magis ꝙ eius: que habet virum. ꝛc.] Hoc ptinet ad matrem. Esaias aspiciens tempus Christi/ ecclesiam gẽtium ante sterilem: tunc fetosam alloquitur/ dicens. O ecclesia sterilis: que tẽpoꝛe legis: nec virtute miraculi. * Paris.] Quia illo tempoꝛe/ quasi nullos genuit. * Non parturis.] Quia necdum oꝛnatum habuit. * Letare.] In coꝛde. * Erumpe.] Letitiam mentis extra ostẽde. * Clama.] Gaudium tuũ alijs pꝛedica: quia tui olim. * Deserte.] Plures filij ꝙ generantis interim: hoc superflue de antiqua Sara diceret Esaias. ℂ Augusti. Sterilis enim erat in omnibus gentibus ecclesia: anteꝙ iste fetus: quẽ cernimus: oꝛiretur. ℂ Ambꝛo. Synagoga ergo est: que habet virum. i. legem. Deserta vero ꝛ vaga ꝛ sine vlla potestate viri vinens/ gentium multitudo est: que ꝛ sterilis erat: nullius legitimi verbi pꝛoferens germen. ℂ Augu. Parit autem ciues terrene ciuitatis peccato vitiata natura. Celestis vero ciuitatis ciues parit a peccato naturam liberãs gratia. * Que habet virum.] Synagoga quippe virum habuit. i. legem: ꝛ fetosa quõdã fuit in liberis. Sterilis vero ecclesia sine viro xp̃o: sine vllo sponsi alloquio: diu iacuit in deserto. Sed postꝙ illa libellũ repudij accepit: ꝛ omne oꝛnamentum viri ad idoli conuertit oꝛnamentum. Tunc maritus (pꝛioꝛe putrescente cingulo) alium lumbis suis baltheum: aliud de gentibus lumbare cõtexit: que statim vt viro cõiuncta est cõcepit ꝛ peperit. Unde Esaias. 54. a. exclamat. Dilata locũ tabernaculi tui/ ꝛ pꝛotende funiculos tuos. ☞ Reliq̃ q̃re ibi i Lyra

ℂ 4 Heb. 7. Hic enim Melchisedech. ꝛc.] Glo. ☞ Quere An. 3. A. sexte ptis. sermo. Sacramenti. Fo. 26. col. 1

ℂ 5. Act. 8. A Ecce vir ethiops eunuchus potens candacis regine ethiopum. ꝛc.] Glo. Beda. Regina ethiopum thesaurũ pꝛemittens in hierusalem: ecclesia est gentium/ fidei ꝛ virtutũ dona largitura: cui ꝯuenit interpꝛetatio nominis. Candacis enim interpꝛetatur commutata. De qua in p̃s. 44. c. Scribitur ꝓ his/ qui cõmutabuntur. Et alibi. Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurem tuam. ꝛc. Et multo post. * Spiritus domi

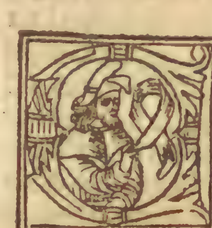
B ni rapuit Philippum.] Raba. Uel spiritus irruit in eunuchũ foꝛtiter: sicut ꝛ in apostolos venit. quanto fides foꝛtioꝛ/ tanto spiritualis impetus maioꝛ. Ex hoc ꝙ spiritus irruit in eunuchũ dicitur Philippum apostolum fuisse: a quo tamen nec manus impositione: nec inuocatiõe spiritussancti missionem legimꝰ factam. Unde apparet in pꝛimitias gentium nõ manus impositione: nec inuocatione/ sed sponte spiritum sanctum descendisse: vt apostoli excusationem haberent contra iudeos accusantes eos: quia gentes baptizabant. Quis enim posset ꝓhibere [...] ritũ domini: aut quis arceret ab aqua: in quo spiritus descenderat: ☞ Reliq̃ quere ibi.

Uir quidam erat in Cesarea nomine Cornelius. ꝛc. Religiosus ac timens deũ. ꝛc.] Glo. Raba. Et hec omnia bono nature ꝛ [...]rum familiaritate ac spiritali inspiratione [...]ta creduntur: quia iudei ꝙuis dispersi in synagoga per omne sabbatum legis mandata legebant: tamen hoc plus deputatur diuine inspirationi: ꝙ bono naturali: vt ecclesia gentium primitias in similitudinẽ Marie virgis de [...]ne virili semine. i. doctrina mgr̃i ꝯcepisse cre[...]

Claudus. ꝛc.] Glo. Beda. Sicut claudus ille: quẽ Petrus ꝛ Johannes ad portam tẽpli curãt: pꝛefigurat iudeoꝝ salutẽ: ita hic [...] caonius eger gentes a legis ꝛ tẽpli religiõe [...]tas: sed Pauli pꝛedicatione collectas. ꝛc.

In vltimis tribꝰ diebꝰ ꝓ octa. Epiph.

Ex quinta parte Bibli[...]

Cum audisset Jesus. ꝛc.] [...] Superius declarauit Matheus personam xp̃i media[...]ris/ ostendendo in ipso ve[...]tem humane nature ꝛ di[...] ex demonis tentatiõe: ꝛ e[...]ctoꝛum angeloꝝ admini[...]tione. ☞ De quibus quere Annota. 1. q[...]te ptis. sermonis Dñice. 1. quadragesime.) [...] autem incipit agere de operibus xp̃i. De xp̃o [...]tem inter alia tria fuerãt ꝑ pꝛophetas pꝛedic[...] Pꝛimũ ꝙ esset legislatoꝛ noue legis. Hiere. [...] Ecce dies veniunt (dicit dñs) ꝛ feriam domui [Is]rael ꝛ domui Juda fedus nouũ. ꝛc. ☞ Q[...]re de hac materia Annot. 1. quinte ptis. serm[...] plurimoꝝ martyꝛum. Secundũ est ꝙ esset [...] redemptoꝛ per meritum sue passionis. Esa. [...] Ipse autem vulneratus est propter iniquita[tes] nostras. ꝛc. ☞ Quere ad hoc aliq̃ de anno[...]mentis. sermo. Passionis: incipiẽtibꝰ Fol. [...] Tertiũ est/ ꝙ esset moꝛtis destructoꝛ ꝑ gloria[...] resurrectionis. p̃s. 15. c. Nõ derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum v[i]dere coꝛruptionem. Quod non potest intelli[gi] de Dauid/ cum sepultus fuerit ꝛ incinerat[us] de xp̃o tantũ: vt ostendit beatus Petrus Act[...] 2. ☞ Quere ad hoc ꝓpositũ aliqua de ann[o]tamentis sermo. Resurrectionis.) Et ideo [...]minat hic euangelista de legislatione. vnde ad[...]uertendũ/ ꝙ lex nõ imponit̃ nisi multitudi[...]

ideo legislationē precedit populi adunatio: circa quā primo tangitur xp̄i predicatio: et secūdo subiungitur ex hoc sequens populi ad xp̄m adunatio. ☞ De qua quere Anno. i. quinte ptis sermo. Ferie. 6. Dn̄ice. i. post octa. Epiphanie. Circa primum describitur predicatio xp̄i quātuz ad tria. s. quantum ad tempus: locum: ⁊ modū. Tempus autem tangitur / cum dicitur. ✳ Cuz audisset Jesus / ꝙ Johannes traditus esset: secessit in Galileā.] Ex quo patet ꝙ Mattheus hic omittit omnia opera xp̄i: que fecit ante incarcerationem Johānis: sed illa describit Johannes vt patet primo capitulo secūdo tertio ⁊ quarto. Licet enim ante incarcerationem Johannis p̄dicauerit: non tamen ita publice. Locum autez huius predicationis tangit cuz dicitur. ✳ Et relicta ciuitate Nazareth.] Causam autem quare reliquit ciuitatez Nazareth Lucas exprimit quarto cap̄. q2. s. ingressus est synagogā i die sabbati: ⁊ legit ibi illud Esaie. Spiritus dn̄i super me. ⁊c. Esa. 61. Et dixit ibi aliqua: ex quibus iudei scandalizati duxerunt eum ad supercilium montis ⁊ voluerunt eum precipitare. Ipse autē virtute diuina per mediū illorum ibat nō visus ab eis. ✳ Uenit ⁊ habitauit in Capharnauz.] Ad predicandū (vt hic dicitur) ✳ Maritima.] Q2 supra litt⁹ maris Galilee sita est. Ex hoc autem ostendit Mattheus euangelista ꝓphetiaz impletam. Esa. 9. a. Primo tēpore alleuiata est terra Zabulon ⁊ terra Neptalim. ⁊c. Ad cuius euidentiam considerandū / ꝙ illam ꝓphetiā exponunt aliqui de captiuitate decem tribuuz. ⁊c. Sed ista expositio non videtur vera. ⁊c. Sed de xp̄o intelligitur: ⁊ sic exponit Mattheus euāgelista: q2 xp̄s in terra Zabulon ⁊ Neptalim primo predicauit publice: q2 ciuitas Capharnauz ibi est sita: ⁊ alia loca vbi primo predicauit: ⁊ sic illa terra primo illuminata est doctrina xp̄i: ⁊ iō per Esaiam dicta est primo alleuiata: sed postea ad vomitum sunt reuersi hoīes illius terre: propter quod illis ciuitatibus exprobat xp̄s. Mat. 11. vt patet intuenti. Propter quod p Esaiā dicitur. Nouissimo aggrauata est: ⁊ hoc ē quod dicit Mattheus breuiter accipiens auctoritatem Esaie: dicens. ✳ In finibus Zabulon ⁊ Neptalim: vt adimpleretur quod dictum est per Esaiā ꝓphetam. Terra Zabulon ⁊ terra Neptalim: via maris trans Jordanem Galilee: gentiū populus: qui ambulabat in tenebris.] Ignorātie scz. ✳ Uidit lucem magnā: ⁊ sedentibus in regione vmbre mortis.] Umbra mortis dicit̄ peccatū mortale: qđ est quasi figura ⁊ vmbra gehēne. ✳ Lux orta est eis.] Q2 illuminatio doctrine xp̄i prima facta est in locis predictis. Posito tēpore ⁊ loco predicatiōis xp̄i euāgelista describit modū quē tenuit. Tenuit aūt talē modū q̄lē tenuit Johannes: ⁊ hoc est qđ dr̄. ✳ Exinde cepit Jesus p̄dicare: ⁊ dicere. Penitentiā agite: appropinq̄bit eni͂ regnū celoꝝ.] Hoc aūt fecit xp̄s primo / vt predicationē Johānis approbaret: secundo vt nostrā superbiā confutaret: q2 aliqn̄ dedignamur accipere dicta alioꝝ. ☞ Que immediate sequunt̄ quere anno. i. quinte ptis. ser. Andree apl̄i: q2 imediate ꝯtinuat̄ cū hoc euāge. De scđo vero principali. s. de populi adiunctione quere vbi supra dixim⁹ An. i. quīte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. i. post oc. Epiphanie. p totū an.

E ✳ Cum audisset. ⁊c.] Moralit̄. Per hoc aūt ꝙ cessante p̄dicatione Johānis xp̄s iuit ad p̄dicādum: significauit ꝙ lege cessante secutū est euangeliū. Per hoc aūt ꝙ audita Johānis incarceratione secessit / ostēdit ꝙ licitū est p̄dicatori a persecutoribus elongari. vn̄ dicit apl̄s Mat. 10. c. Cuz aūt persequent̄ vos in ciuitate ista / fugite in aliam. ✳ Et relicta ciuitate. ⁊c. Habitauit in Capharnaū. ⁊c.] Erat eni maior ⁊ populosior. Et p hoc dedit predicatoribus exemplū / vt declinent ad loca in q̄bus possint facere maiorē fructuz. ✳ Et exinde cepit Jesus p̄dicare. ⁊c.] Per hoc eni͂ approbauit doctrinā Johānis: q̄ sic inceperat p̄dicare. Sed moderni doctores faciūt cōtrariū: nā vnus reprobat quātum potest dictū alterius: ⁊ nō solū doctores hoc faciūt: sed etiā baccalarij dicta suoꝝ doctoꝝ arroganter impugnant: quantū possunt. Moralit̄

F ✳ Cū audisset Jesus. ⁊c.] Glo. Hic Matthe⁹ sicut Marc⁹ ⁊ Lucas p̄mittit primū aduentuz dn̄i in galileā: postq̄ baptizatus est: vbi aquam mutauit in vinū: ⁊ cum matre ⁊ discipulis Capharnaū māsit: a q̄ ascēdit hierl'z ꝓpter pascha. Inde venit in Judeā ⁊ baptizabat: cū Johānes in Ennon iuxta Salim baptizaret. Postq̄ vero traditus fuit Johānes: iteꝝ abijt in Galileā. Cū audissent pharisei ꝙ baptizaret ⁊ plures faceret discipulos q̄ Johānes fecerat. De quo reditu incipiūt tres euāgeliste. Johānes vero probato alioꝝ euāgelio / de veritate dictoꝝ vidit aliqua deesse: ⁊ maxime: q̄ primo anno p̄dicatiōis sue gesserat Jesus: p q̄bus a fratribus rogatus / scripsit euangeliū: qđ alij p̄terierāt ante traditionē Johānis: colligēs. s. gesta vni⁹ anni: in quo ⁊ passus est post carcerē Johānis. vn̄ etiā dicit Johā. 2. c. Hoc fecit initiū signoꝝ Jesus. Et iteruz. Glosa.

G Nōdum Johānes missus erat in carcerē. ✳ Johānes traditus. ⁊c.] Qđ erat ꝓpter euangeliū. Jesus hoc idē pfectius p̄dicans ad tēpus cedit ⁊ fugit: vt sit exemplum suis. ✳ In Galileā. ⁊c.] Due sunt Galilee. vna dicit̄ iudeoꝝ: altera gentiū: ꝓpter inhabitationē gentiū: quā partem dedit Salomō regi Tyri: q̄ sētes ibi posuit. ✳ Na

zareth.] Unde xp̄s Nazareus dicit: vic⁹ est in Galilea iuxta mōtē Thabor. Capharnaū oppidum in Galilea gentiū iuxta stagnum Genezareth situ in terra Zabulon ꝛ Neptalim: vbi prima captiuitas hebreoꝝ ab assyrijs. Ubi ḡ p̄ma legis obliuio: ibi prima euangelij p̄dicatio: vt ꝛ de loco/quasi medio afflueret ad gentes ꝛ ad iudeos. ¶ Allego. Qđ relicta Nazareth trāsit Capharnauz: significat ꝙ de flore figuraꝝ legis ad fructū spūalium: q̄ in euangelio est: transire nos docet. Hec vero spūalia sunt in villa pulcherrima. i. in ecclesia: q̄ maritima: qꝛ iuxta fluctus seculi posita/q̄tidie tūditur: ꝛ hoīes illecebris mūdi inuolutos: retibus euangelij capit. In finibus aūt Zabulon ꝛ Neptalim sita est: qꝛ in medio gentiū ad dilatandū verbū dei fortiter consistit: vt credentibus refugium: periclitātibus ostēdat fidei portū. * In finib⁹ Zabulon.] Zabu-
h lon habitaculū fortitudinis. Neptalim dilatatio. In his tribus fuere viculi: de q̄bus apl'i (ps. 67. f.) principes Zabulon: ꝛ principes Neptalim. * Terra Zabulon. ꝛc.] Raba. Qđ primo positū est p̄termittit euāgelista. s. primo tempore alleuiata est terra Zabulō ꝛ terra Neptalim: sicut ꝛ qđ in medio est. s. nouissimo aggrauata est via maris. Qđ ideo facit: qꝛ intendit ostendere initiū predicatiōis xp̄i: ꝛ ideo qđ mysticū est tangit. * Via maris.] Ecclesia: q̄ iuxta mare seculi ipsa est trans Jordanē. i. p baptismū de pristinis erroribus eruta. Galilea. i. transmigratio est facta: ꝛ que pri⁹ sub gētili ritu in vmbra mortis ꝛ carnis fluxu est versata: xp̄o predicāte/ p fidem xp̄i illuminata est. ¶ Galilea gentiū: q̄ est in tribu Neptalim: vicina Tyrijs: dr̄ ad differētiam Galilee illius: q̄ est in tribu Zabulon: que est iuxta Tyberiadē. In illa autē: q̄ dicitur gentium. Salomō viginti ciuitates dedit Hyrā regi Tyri in sorte tribus Neptalim. In vtrisq̄ im morat⁹ est xp̄s. Sed p figura eoꝝ: q̄ vocati sunt de gentib⁹: ea q̄ gentiū est/hic memorat̄. * Populus.] Augu. Populus iste: q̄ prior duct⁹ est in captiuitatem: ꝛ in tenebris vitioꝝ erat: prior lucē predicationis xp̄i vidit. Deinde in oēs gentes euangeliū disseminatū est. vñ sequit̄. * Habitantibus in regiōe vmbre mortis.] Mors est in inferno. Umbra hui⁹ mort/ sunt pctā: q̄ nūq̄ sine morte. Qui ergo vult fugere mortem: vitet
J vmbram. * Exinde. ꝛc.] Postq̄ baptizat⁹ est. Baptismus idoneos facit ad p̄dicandū. Exinde. i. tradito Johāne: qꝛ lege desinente/sequitur euangeliuz: vt auroram sol. Humilis magister: q̄ doctrinā discipuli non impedit: sed expectat donec cōsumet cursum suū: in quo docet/ ne q̄s ab inferiore p̄sona sermonē cōtēnat. vñ. 1. Coꝛ. 14. f. Si cui reuelatū fuerit: prior taceat. * Penitētiam agite.] Eadē: que preco predicat: vt ostēdatur nō alius q̄ qui in voce clamauerat. Ipse enim verbū: quod clamat in Johāne organo in oibus: q̄ ab initio aliq̄d diuinitus dixerūt. Tū iste solus vox: qꝛ p euz p̄sens verbū ostēdit: qđ alij longe nuntiauerūt. Inter cm̄ vocē ꝛ verbū nihil est mediū: sed vt vox sonuit/mox verbū pcipit̄. Sicut Johānes clausus destitit: xp̄s virtutib⁹ claruit. Uñ Johānes est figura pphetarū ꝛ legis: q̄ vere sunt vox clamātis sapiētie dei: quoꝝ Johānes est finis: q̄bus cessantib⁹ solum verbū: qđ in eis sonuerat/ p se ostendit̄. ¶ Ra. Hec predicatio xp̄i in Capharnaū coruscāti miraculis incepta: dr̄ post annū a baptismo cepisse: vel ſm alios incepit calendis Maij: si in eodē anno fuerit baptizatus ꝛ ieiunauerit: aliquātis diebus interpositis: quibus fecit: q̄ Johānes scripsit: Baptista incarcerato p̄dicare icepit. ☞ Reliq̄ imediate sequētia q̄re vbi ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermo. Johānis baptiste. sub themate. * Cum audisset Jesus ꝙ Johānes. ꝛc.] vt. s̄. B. ¶ Uel de annota. ser. Prelatoꝝ: incipientib⁹ Fol. 9 sub themate. * Relicta ciuitate sua. ꝛc.] E. * Cepit Jesus p̄dicare. ꝛc.] E. ¶ Uel de Annotamētis ser. Incarnationis. Fol. 2. sub themate. * Uenit.] scz de celo. * Et habitauit Capharnaum. ꝛc.] Idest in hūc mundū. ꝛc. C. ¶ Uel de annota. sermo. Epiphanie. Fol. 39. sub the. * Populus: q̄ ambulabat in tenebris. ꝛc.] Scz gentilis. ¶ Uel de annota. ser. Peccatoꝝ Fol. 189. sub themate. * Sedentibus in regione vmbre mortis. ꝛc.] D. ¶ Uel de annota. sermonis Penitentie. Fol. 211. sub the. * Penitentiam agite.] D. ¶ Uel de annota. sermo. Omnium sanctoꝝ. sub themate. * Appropiquabit enim regnum celorum.] D. Idest gloria. ꝛc. ¶ Uel de annotamentis sermonis Ecclesie: incipientibus Fol. 64. sub themate. * Uenit Capharnaum. ꝛc.] G. vel. * Via maris. ꝛc.] ¶ Uel de anno. ser. Aploꝝ: incipiētib⁹. fol. 82. sub the. * Principes Zabulō ꝛ p̄ricipes Neptali. ꝛc.]

Epiphanie per octa. in vltimis tribus dieb⁹.

Ex quinta p̄te Biblie.

Venit Jesus. ꝛc] Lyra. Hic ponitur testimoniū Johānis de xp̄o in ipsi⁹ presentia. Uenit enim xp̄s ad baptismum Johānis: vt predicationez eius approbaret. secūdo/ vt tactu sue carnis vim regeneratiuā aquis conferret. Tertio vt populus testimoniū Johānis de xp̄o: ꝛ etiam dei patris audiret: et hoc

quod dicitur. ✳ Venit Jesus a Galilea in Jor=
danem ad Johannē vt baptizaretur ab eo. Jo=
hannes autem prohibebat eum.] Ex reueren=
tia/cum sciret eum esse deum ꝛ hominem laua=
cro non indigentem: sed alios a peccato lauan=
tem. ✳ Dicens. Ego a te debeo baptizari?] Id
est ab originali pctō mundari: non qꝛ tunc Jo=
hannes haberet originale pctm̄: qꝛ fuit in vtero
matris sanctificatus: sed loquebat̄ in ꝑsona ge=
neris humani. Vel aliter. Ego a te: qꝛ sanctifi=
cati in vtero indigēt baptismo xp̄i ad hoc vt sint
xp̄o incorporati: qꝛ in baptismo xp̄i caracter im
primitur: ꝑ quē xp̄o cōfigurātur. Sequit̄. ✳ Et
tu venis ad me? Respondēs aūt Jesus dixit ei.
Sine modo. Sic enim decet nos implere omnē
iusticiam.] Idest humilitatē. Unde ibi accipit̄
iusticia non ꝓut est virtus specialis: sed genera=
liter ꝓut includit oēm virtutez. Sequit̄. ✳ Tūc
B dimisit eū.] Consequenter ponit̄ testimonium
dei patrꝭ de xp̄o: quia baptizato xp̄o aperti sunt
celi: non ꝙ celum tunc fuerit diuisum: sed qꝛ vi
debatur aperiri: sicut in coruscatione videtur fie
ri: ꝛ per hoc signabat̄ gloriam celestem credenti
bus in xp̄m aperiri: et hoc est quod subditur. ✳
Baptizatus autem Jesus cōfestim ascendit de
aqua. Et ecce aperti sunt celi: ꝛ vidit spiritūz dei
descendentem sicut columbam: ꝛ venientem su=
ꝑ se.] Ad denotandū plenitudinē gratie in ip̄o.
✳ Et ecce vox] Scꝫ pr̄is. ✳ De celis dicēs. Hic
est filius meus dilectus.] Naturalis. s. alij aūtē
sunt adoptiui. ✳ In quo mihi cōplacui] Idest
in quo voluntas mea cōplebitur de salute gene
ris humani: ꝛ sic apparet efficacia huius testi=
monij. Patet etiam ꝙ in baptismo xp̄i tota trini
tas apparuit: large apparitionem accipiendo:
pater. s. in voce: filius in carne: spiritussanct⁹ in
columbe specie: differenter tn̄: qꝛ filius apparuit
in carne sibi vnita in vnitate suppositi: in appa
ritiōe aūt aliaꝝ ꝑsonaꝝ erat vnio ꝑ modū signi.
✳ Venit Jesus. ꝛc.] Moraliter. Galilea vero
transmigratio interpretatur. Per hoc igitur/ꝙ
Jesus de Galilea venit ad Johannez: signatur
ꝙ eius membra (si debeant lauari per gratiam)
oportet ea transmigrare de vitijs ad virtutes. ✳
Johannes autem prohibebat euz. ꝛc.] Per hoc
designatur ꝙ quilibet inferior superiorem corri
gere volens ex charitate/debet hoc facere cū hu
militate ꝛ reuerentia. Superior autem debet ta
lem correctionem humiliter suscipere: quod in=
sinuauit Jesus/dicens. ✳ Sic enim decet nos.
ꝛc.] vsqꝫ. ✳ Baptizatus autem. ꝛc.] Per hoc
ostenditur/ꝙ omnis lotus a peccatis/gratia di
uina debet conari cum auxilio dei ascēdere de
virtute in virtutem: ꝛ sic aperiuntur sibi celi per
spem certam: ꝛ efficitur dei filius adoptiuus: et
per consequens heres ad hereditandum vitam
eternam.

✳ Venit Jesus. ꝛc.] Glo. Quando Johānes D Glosa.
predicabat ꝛ baptizabat. s. quando Jesus erat
triginta annorum: ostendens nullum debere sa
cerdotem vel predicatorem fieri nisi virilis eta=
tis. Sicut Joseph tricenarius regnuz egypti su=
scepit. Dauid regnum ea etate inchoauit: Eze=
chiel prophetiam promeruit. ✳ Venit Jesus.]
His de causis/vt baptisma Johānis comproba
ret: ꝛ vt (qꝛ homo erat) omnē impleret iusticiaz/
ꝛ legis humilitatē: ꝛ vt aquas sanctificans per
columbam in lauacro aduentum spiritussancti
ostenderet. Venit enim non necessitate ablutio
nis: sed vt nemo quantūlibet sanctus baptismi
gratiā supfluā iudicaret. ✳ A Galilea.] Gali=
lea trāsmigratio: Jordanis descēs⁹. Qui ḡ vult
baptizari/trāsmigret a vitijs: ꝛ descendēs humi
liet̄. ✳ Sine mō.] Sine modo me a te baptiza E
ri: vt post ea: q̄ a me queris in spū baptizer. Sic
eñ decet nos dare exemplū implende oīs iusti=
cie: vt discant omnes neminem sine vnda baptis
mi esse perfectum. ✳ Sic enim decet.] Idest per
humilitatis exemplū reducere ad vitam: ꝛ ostē
dere ꝙ nullus pfecte sit iust⁹ sine baptismate. Si
enim de spiritusancto natus non dedignor: quā
tomagis necesse est alijs (q̄uis iustis) etiā a mi=
noribus baptizari? Hinc decet impleri primum
omnem iusticiā. s. per quā omnis iusticie sum=
ma ab omnibus deinceps impleatur: vt nullus
ex operibus nec ex arbitrio glorietur: sed sciēs se
reum iusticie dei sit subiect⁹. Ideo quisquis est
renatus ex aqua ꝛ spiritu: iustus dicitur: qꝛ hoc
implet/per quod omnis iusticia implet̄ ex gra=
tia: quā primo docuit implere xp̄m non ex indi
gentia/sed ex mysterio: vt renatus filius dei oēs
renatos filios dei fratres sibi faceret. Sic. i. sub=
dendo seruo ꝛ inferiori omnē iusticiam. i. humi
litatem: q̄ est omnis iusticia ꝛ perfecta humili=
tas habet tres gradus. Prim⁹ est subdere se ma
iori: ꝛ se non preferre equali. Hic vocatur suffici
ens: quia sufficit aliquē sic humiliari: ꝛ iste gra
dus omni iusto est necessarius. Secundus gra
dus est subdere se equali: nec preferri se minori:
hic dicitur abundans. Tertius est subesse mino
ri: in quo est omnis iusticia. Hunc Xp̄s imple=
uit: qui vnam partem tantū habet: quia in vni
tate consistit ꝛ perficitur. Alij duobus modis di
stinguuntur: quia minus perfecti non sic in vni
tate cumulantur. ✳ Tunc dimisit euz. ꝛc.] Cū F
tali ordine cognouisset implendam iusticiam.
Dimisit: quia vera est humilitas: quam non de
serit comes obedientia. Spiritus in momen=
to euz docuit: quod prius nesciuit: ꝛ ideo quod
prius timuit humiliter deuot⁹ impleuit. ✳ Ba

ptizatus autem.ꝛc.] Christus aquaꝫ baptismi sanctificauit: quia cuius est creare eiusdem est ꝛ sanctificare. ¶Sicut homo constat duobus.i. corpore ꝛ anima: ita duobus renascitur. Aqua: que purgat sordes ꝛ consepelit xp̄o. et igne spiritus: quo conflagranti ad celuꝫ rapimur. Sic ecclesia post baptismum culmē virtutum q̄busdā incrementis appetit: vt xp̄s baptizatus de aqua ascendit. Sui post baptismum ascendunt: quia ad virtutes proficiunt: ꝛ qui prius carnales ꝛ filij Ade: fiūt spirituales ꝛ filij dei. ✳ Aperti sunt ei celi.] Et hoc ad impletionem iusticie. Nō eīn tunc primuꝫ sibi patuere celestia vel spiritussanctus est datus: sed nobis per acceptū baptismuꝫ aditū celi patere ꝛ spiritūsanctū dari mōstrauit. ꝙ eīn celi apti: ꝙ spūssctūs venit: ꝙ vox patris insonuit.ꝛc. hec mystica sunt in nob. Pateꝫ renatꝰ
B aditus in celum ꝑ xp̄m: qui per Adā clausus fuit. ✳ Sicut columbam.] Uerum corpꝰ formatum ad horam habuit in specie columbe: q꞉ alit spiritus ab omnibus videri non posset sicut columba: nō qui in vera colūba esset. sed q꞉ spiritus in corporali specie: nō tñ ipse corpus. Ita de hac figura sentitur, sicut de alijs: in q̄bus deus apparuit: que expleto officio resoluebant. Bene spūs in columba: q̄ simplex ꝛ mansueta descendit: vt sue nature simplicitatē: ꝛ eū in quē descendebat mitem misericordie preconē datorēq̄ indicaret. Similiter oēs baptismo renati septē virtutibus in columba significatis debēt repleri. Columba a malicia fellis est aliena: in quo ꝓhibemur ab ira. Nullū ore vel vnguibꝰ ledit, in quo notatur innocētia. Nec minimas auiculas inuadit, in q̄bus alie aues se ꝛ pullos suos nutriunt: in quo ꝓhibemur a rapina. Puro vescitur grano: in quo notat abstinentia. Alienos tam pullos suos fouet: ecce charitas. Gemituꝫ dat cantu: ecce compunctio. Super aquas sedet accipitreꝫ preuisa in aquis vmbra decline: solicitudo. ¶In columba super dñm spūs s paruit: q꞉ venit nos ꝑ mansuetudineꝫ collig Super discipulos in igne: quos ad cōsumend rubiginem pcti contra seipsos veniebat acce ꝛc. Adam peccando celū amisit: xp̄s a spūsan per columbā glorificatus apparuit: flammā brantem: que viam ꝓhibuit: aqua baptismi tinxit: quia aqua est cōtraria igni. ✳ Compl cui.] Idest bene placitū meum constitui: vt in quo nihil nisi bonum: placeas: ꝛ per te al in se: sed in te: idest tibi fide ꝛ charitate vniti ceant.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamen sermo. Johānis baptiste. sub themate. ✳ Jo nes ꝓhibebat.ꝛc.] A. ¶Uel de annota. serm religiosoꝝ: incipiētibus folio.135. sub the. ✳ cet nos implere oēm iusticiaꝫ.ꝛc.] C. E. ¶ de annotamēto.1. quinte ptis. sermonis in o uis Epiphanie. sub themate. ✳ Ego a te d baptizari.] A. ¶Uel de anno. ser. Penteco sub themate. ✳ Uidit spiritū dei descendē ꝛc.] B. ¶Uel de annot. ser. Trinitatis ve carna. Fol.2. sub the. ✳ Hic est filius.ꝛc.] ¶Uel de annot. ser. Passionis. Fol.35. sub th ✳ Sine mō.ꝛc.] A. Interli. Impleri illō ad veni. ¶Uel de annot. ser. Pctoꝝ. Fol.189. the. ✳ Uenit Jesus a Galilea.ꝛc] C. ¶Uel annot. ser. Prelatoꝝ. Fol.90. sub the. ✳ Ue Jesus.ꝛc.] D. ¶Uel de annot. ser. Epiphan Fol.39. sub the. ✳ Sic decet nos iplere.ꝛc.] humilitatē.ꝛc. dū sum in isto p̄sepio positꝰ. ꝛc.

Dñice infra octa. Epiphanie. ser. an. Ex quīta pte Bib

¶I. Luce. 2. A

Et cū factus.ꝛc.] ☞ Nota (vt habet ex xbis Lyre sup illud. In die solenni pasche.) ꝙ ter i anno debebāt oēs masculi apparere in hierusalem corā dño: ꝑm quod habetur Exo.23.c. in pascha: pētecoste: ꝛ festo tabernaculoꝝ: sed cum illis: qui erant lōge a hierusalem: cuiusmodi erāt galilei: dispensabat de duobus vltimis festis: et hoc est qd̄ dicit in littera: q̄ cōtinuatur cū littera euangelij Dñice infra octauas natalis dñi: quē habet fol.37. Col.3. ✳ Et ibant parentes eius per omnes annos in hierusaleꝫ in die solēni pasche.] Sequitur imediate. euangeliū hodiernum: in quo dicit sic. ✳ Et cū factus esset Jesus annoꝝ duodecim, ascendētibus illis hierosolymā, ꝑm cōsuetudinem die sti. consumatisq̄ diebꝰ: cū redirent, remansit er Jesus in hierusalē.] Nō a casu vel obliuio sed sua volūtate ꝛ ordinatiōe: vt a pueritia o deret zelū suū circa spūalia. ✳ Et nō cognou parētes eiꝰ.] Ad solēnitatē vero pasche viri seorsuꝫ a mulieribꝰ in vno comitatu: ꝛ mulie in alio. Et filij reuertebant: vt magis religio lēnizarent festū ab vxoribꝰ ꝯtinētes: sicut ꝛ in tione legis p̄ceptū fuit, ꝙ cōtinerēt ꝑ tres dies vxoribus suis: ꝑut habet Exo.19. Pueri au indifferenter poterāt ire in comitatu viroꝝ a mulierū: ꝛ ideo Joseph quando non vidit pu rum Jesum in comitatu virorum: existima cum esse cum Maria in comitatu mulierum eodeꝫ modo Maria credidit eū esse in comita viroꝝ: et hoc est qd̄ dicitur. ✳ Existimātes au

illum esse in comitatu/venerunt iter dei. Et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non inuenientes regressi sunt in Hierusalem requirentes eum.] Et cum die sequēti quereretur in ista comitiua: et in illa/non inuenerunt eū: ideo tertia die redierunt in Hierusalem: a qua recesserant per viam dictam: et sic quarta die inuenerunt eum: et hoc est quod subditur. * Et factum est/post triduū inuenerunt illum in templo sedētem.] Non in theatro vel in foro vel in ludo: sicut solent pueri inueniri: sed in loco orationi et doctrīe sacre deputato. * In medio doctorum audientem illos/et interrogātem.] Ut melius possent omnes audire: et melius cum eis conferre. * Stupebant autem omnes: qui cuz audiebant.] Idest valde mirabantur. * Super prudentia et responsis eius. Et videntes admirati sunt.] Quia al's inauditū fuerat q̄ puer talis etatis tam sapienter loquerež. * Et dixit mater eius ad illum. Fili quid fecisti nobis sic?] Joseph autem licet pater eius diceretur: tamen non fuit ausus illum arguere: cum firmiter crederet ipsum esse dei filium: sed mater ex maxima dilectione: quam habebat ad illum/hoc fecit: quia amor excellens dominiū nescit. * Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te.] Idest dolentes de absentia tua: cuius presentia est nobis dulcissima. Per hoc moraliter designatur q̄ Christus in dolore contritionis querendus est: et sic inuenitur: nisi per peccatū a nobis absentež. * Et ait ad illos. Quid est q̄ me querebatis?] Scilicet inter consanguineos. Quasi diceret: magis querendus sum in occupatione circa spiritualia: ideo subditur. * Nesciebatis: quia in his: que patris mei sunt: oportet me esse?] Magis enim afficiebatur ad patrem naturalem et eternum/q̄ ad matrem naturalem et patrem putatiuū. * Et ipsi non intellexerūt verbum: quod locutus est ad illos.] Qr non erāt adhuc assueti audire talia ab eo. * Et descendit cum eis: et venit Nazareth.] Ad eorum consolationem. * Et erat subditus illis.] Ad nostram instructionem: et superbie nostre confusionem. * Et mater eius conseruabat omnia verba hec in corde suo.] ☞ Quere horum verborum expositionem Annotamento. I. B. quinte partis. sermonis Misse lucis. fol. 21. col. 1. Sequitur. * Et Jesus proficiebat sapientia et etate: et gratia apud deum et homines.] Et iste profectus erat realis: inquantuz erat a parte corporis. ☞ Ut predictū est supra annotž. I. B. quinte partis. sermōis Dominice infra octauas Natalis domini. folio 37. col. 3. Et notandum q̄ in Christo duplex ponitur sapiētia. Una diuina: et hec non potuit augeri vel diminui: cū necessario sit infinita. Altera humana: et hec ponitž duplex in Christo. Una habitualis: et ista in Xp̄o non fuit augmentata: quia ab instanti conceptionis habuit tantā plenitudinē sapientie: quanta potest conferri nature humane. Altera experimentalis: que accipitur per operationē sensuū. Et ſm hoc dicunt aliqui/q̄ in Christo fuit sapientia vel scientia acquisita: qr intellectus agens in Christo fuit eiusdem nature cum alijs hominibus: et ideo cum non sit ponendus ociosus: in eo habuit operationem abstrahendi species intelligibiles a phātasmatib⁹: et iste species recipiebantur in intellectu passibili ipsius: et sic profecit in tali sapientia/seu scientia accepta a sensibilibus. Alij vero dicunt q̄ non ꝓfecit in tali scientia: quantum ad habituz: quia duo habitus eiusdem rationis non possunt esse simul in codē intellectu: talis autem scientia acquisita non videtur esse alterius rationis: q̄ infusa circa idem obiectū: sicut oculus miraculose datus est eiusdem rationis omnino cum oculo dato vel generato per naturam: nec tamen ꝓpter hoc intellectus agens in Christo fuit ociosus: quia non solum in abstractione specierum intelligibilium necessaria est operatio intellect⁹ agentis: sed etiam in consideratione ſm habitum scientie iam prius acquisite: in qua consideratione non abstrahit de nouo species. Si autem considerež sapientia Christi quantum ad ostensionem in effectu: sic fuit ibi profectus quodammodo inquantum sapientiam suam nō tantum humanam: sed etiam diuinam magis ostendebat ſm suum beneplacitū: et prout nostre saluti expediebat: sicut dictum est supra de profectu ipsius in gratia et virtute. ☞ Reliqua de hac materia quere ibi in Add. et Replica.

B Moral.

* Cum factus esset Jesus annorū duodecim. etc.] Moraliter. Per hoc ostendit q̄ a pueritia debent assuefieri homines ad diuina. Et ad idē facit q̄ alijs recedentibus/in loco diuini cultus remansit. * Et requirebant eum. etc.] Per hoc ostenditur q̄ spiritualiter non inuenitur in carnali societate: sed in templo: quod est locus orationis et sacre doctrine. Per hoc autem q̄ inuētus fuit post triduum: significatur q̄ post triduum contritionis/confessionis/et satisfactionis a fidelibus spiritualiter inuenitur. * Et descendit cum eis. etc.] Ex hoc arguitur humana superbia: que frequenter renuit subijci superioribus suis. ☞ Reliqua quere vbi supra.

C Glosa.

* Cum factus esset Jesus annorum duodecim. etc.] Glo. Utraq̄ natura Christi hic aperitur: et q̄ iuxta maiestatē patri: et q̄ iuxta fragilitatem decebat matri. Ascendit hō cum hoib⁹

ad offerēda sacrificia: seruat legem: quā seruādā imperauerat: vt nos ad seruandum instrueret: Duodecēnis audit seniores et interrogat: vt eorum reprimat audaciā: qui indocti nō ad discēdum: sed ad docendū volūt submitti: mox maiestatem suā aperit: congrue duodecimo anno prima fidei rudimenta reuelat: que per duodecim apostolos per totū mundum erant ꝑpaganda. ¶ Beda. Cum duodenarius multiplicatis inter se septenarij partibus constet: iure per ipsum rerum et temporum vniuersitas et perfectio designatur. Et ideo recte a duodecimo anno iubar sumit exordiū: quo omnia loca vel tempora decebat occupari. Non ergo ociose immemor perhibetur carnaliū parentū: sed vt ostendat: qr ante ꝙ ibi parentes essent: ipse in ciuitate et tēplo dei paterno iure residebat. * Et non cognouerunt. ꝛc.] Beda. Si queraꝰ: quomodo potuit a parentibus obliuiscendo relinqui: qui tanta parētum ꝓuidentia nutriebatur? Respondendū est: qr filijs israel ad festa confluentibus / vel ad ꝓpria redeuntibus: mos erat seorsum viros: seorsum feminas choros ducētes incedere: pueri cū quolibet parente indifferenter ire poterant: ideo Mariā et Joseph vicissim putasse puerum Jesum: quē secum nō cernebant: cū altero parente reuersum. * Reqrebant eum. ꝛc.] Metuebant ne quod Herodes in infantia eius patrare quesierat: tunc iam in pueritia positū (inuenta opportunitate) alij interficerent: et ipsi ꝓditores illius inuenirenꝰ. * Post triduū. ꝛc.] Una die reuersi sunt ab Hierusalem. Secunda die quesierunt inter cognatos: et nō inuenientes: tertia die regressi Hierusalem / inueniunt. Post triduum reperiꝰ in templo: vt esset inditio: qr post triduū illius triūphalis passionis / in sede celesti et honore diuino fidei nostre se resurgens ostenderet: qui mortuus credebaꝰ. Quesitus aduētus xp̄i a patriarchis ante legem: nō est inuentus: quesitus a ꝓphetis et iustis sub lege / nō est inuētus. Quesitus sub gratia a gētibus inueniꝰ. Pater: idest ecclesia: mater .i. synagoga. Per tres leges querunt xp̄m: et nō inueniunt / nisi per euangelium. * In medio doctoꝝ. ꝛc.] Beda. Quasi
D fons medius doctoꝝ sedet: sed quasi exēplar humilitatis prius interrogat: et audit / ꝙ instruat: ne paruuli a senioribus doceri erubescant: ne infirmus docere audeat. * Stupebant aūt. ꝛc.] Ecce signum diuinitatis. Apparet ꝗ non ob imperitie necessitatē audiebat: sed ad ostendendū ꝗ homo erat / homines magistros humiliter audit: ad ꝓbandum ꝗ deus eisdem loquentibus sublimiter respondet. Diuina lingua sapientiā ꝓdebat: sed etas humana infirmitatē pretendebat. Unde miranꝰ iudei et turbanꝰ: sed nō mira

tur fidelis: qui cū ꝓpheta clamat Esa. 9. a. P[ar]uulus natꝰ est nobis: filius datꝰ est nobis. P[ar]uulus factus: vt inter paruulos crescendo et [pro]ficiendo paulatim eos ad capienda sue virtu[tis] arcana proueheret. * Quid est ꝗ me quere[ba]tis?] Beda. Non ꝗ eum quasi filium quer[unt] vituperat: sed quis sit sibi verus pater insinu[at] et quid potius debebat ei: cui est eternus fili[us] mentis oculos attollerere cogit. Quia enim [de]us et homo est: nunc excelsa deitatis: nunc [infi]ma prefert humanitatis. Quasi filius dei [tem]plo commoratur: quasi filius hominis cum [pa]rentibus: quo iubent: regreditur. * Nescieba[tis.] Inuentus in templo dicit. In his: que [pa]tris mei sunt: oportet me esse. Ostendens te[m]plum non minus ad se / ꝙ ad patrem pertine[re]: quia quorum est vna maiestas: horum e[st] vna fides: et vna domus: nō solum material[is] sed etiam spiritualis. Alibi eum ad mysteriu[m] mater impellit: hic mater arguitur: quia ad[huc] que humana sunt exegit. Sed cum hic duod[e]cim scribatur annorū: ibi discipulos habere [di]cetur. Uides matrem didicisse de filio: vt exi[ge]ret a validiore mysteriū: que stupebat in iuni[o]re miraculum. ¶ Ambrosius. Magister v[er]tis officiū implet pietatis. Et miramur si de[ferat] honorem patri: qui subditus est matri. Ista [sub]iectio nō est necessitatis: sed pietatis. Ecce qu[id] parentibus debeamus ostendit. * Et mater [con]seruabat.] Omnia que de domino vel a do[mi]no facta cognouit: siue que intellexit: siue q̄ n[on]dum intelligere potuit: omnia in memoria re[con]debat: vt cum domino tempus predicande [et] scribende incarnationis eius adueniret: suffi[ci]enter vniuersa (prout essent gesta) posset expli[ca]re querentibus. Sic nos crebra factorum et d[i]ctorum domini meditatione importunos cog[i]tatus repellamus: et alios instruere laboremus. * Proficiebat.] Beda. Sicut est carnis eta[te] proficere: sic est anime rationalis sapiētia et g[ra]tia proficere: non ꝗ hoc eguerit susceptor de[us] presertim cum supra plenus sapientia fuisse d[e]scribitur: sed quia hoc pro remedio nostre salu[]tis suscipere elegit: et cum caro et anima ratio[]nalis a deo suscipitur: vtraque pariter saluare[]tur. ¶ Gregorius. Juxta hominis naturam p[ro]ficiebat sapientia: non ꝗ ipse sapientior tempo[]re: qui a prima conceptionis hora spiritu sapi[en]tie plenus permanebat: sed eandē: qua plenus erat: sapientiam ceteris ex tempore paulatim de[]monstrabat. Juxta hominis naturam profici[e]bat etate: de infantia ad iuuentutē. Juxta hoi[s] naturam ꝓficiebat gratia: non ꝗ ipse nō habe[]bat per accessum temporis accipiendo: sed pan[]dendo donum gratie: quod habebat apud deu[m]

et hoīes. Nā quantū (pficiente etate) patefacie=bat dona gratie hoībus: que sibi inerant et sapiē=tie: tantū ad laudem dei eos excitabat per consi=derationē ipsius sapientie et gratie: quas deus ipsi contulerat: sic et deo patri ad laudem/ et ho=minibus ad salutē pficiebat. ¶ Ecclesiastes ait. Sapientia stetit mihi. Hiero. Stetisse sapientiā est ꝙ etiā in carne posito sibi permansit sapiētia. Quod habet pfectū in sapientia: non stat ei sa=pientia. Qui aūt non recipit pfectū: nec p mo=menta succrescit: sed semp in plenitudine est: iste dicere potest. Stetit mihi sapientia. ¶ Beda su=per Exodū. Portat verbo virtutis sue xp̄s oīa: et est agnus dei: qui tollit peccata mundi: et sa=cerdos in eternū: oīs sanctitatis ornatu precla=rus: nō quem natus in carne per exercitiū labo=ris accepit: sed q̄ in vtero virginis incarnatus: preueniente gratia spūs/ totum simul habuit. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Penitentie. incipientibus fol. 211. sub the. ✱ Post triduū inuenerūt illū.] B. ¶ Vel de anno. ser. Incarna. fol. 2. sub the. ✱ Nescie=batis: q: in his. ꝛc.] A. ¶ Vel de anno. ser. Ge=neralis Marie. fol. 72. sub the. ✱ Et mater ei⁹. ꝛc.] A. ¶ Vel de an. ser. Epipha. fol. 39. sub the. ✱ Et nō inuenientes regressi sunt in Hierusalē. ꝛc.] ¶ Vel de annot. ser. Joseph. Tomo. 2. sub the. ✱ Ecce pater tuus. ꝛc.] A.

In octaua Epiphanie ser=monis annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Vidit Johannes Je=sum. ꝛc.] ☞ Aduerte ꝙ littera huius euangelij continuat imme=diate cū littera annot. 1. q̄nte ptis. ser. Dn̄ice. 4 Aduentus. fol. 17. col. 1. Vn̄ Lyra. Hic primo ponitur Johānis testificatio: cū dicitur. ✱ Vi=dit Johannes Jesum.] Presentialiter: q: testi=moniū: quod est per visum/ est efficacissimū. ✱ Venientem ad se.] Hoc nō est intelligendū de aduētu Christi ad baptismū: sed post. quod pa=tet ex hoc: quod seq̄tur infra/ ꝙ Johannes ante iam viderat spiritū descendētem super eum: qd factū fuit in baptismo: et ideo patet ꝙ Christus post baptismū venit ad Johannē: vt testimoniū Johannis pluries latū et presentialiter esset effi=cacius. Subditur autem testimoniū Johānis de Christo dupliciter. Primo quātum ad eius veram humanitatē: in qua pro nobis immola=

B tus est: cum dicitur. ✱ Et ait. Ecce agnus dei.] Idest a deo missus immolandus: vt hostia ac=ceptissima. Circa quod considerandum ꝙ licet animalia immolarent̄ in lege: vt bos: vitul⁹: ca=pra et hm̄oī: tn̄ Christus magis vocatur agnus q̄ cetera immolaticia/ duplici de causa. Prima est: quia inter omnes figuras veteris testamēti agnus paschalis expressius figurabat passionē xp̄i: quia ille agnus erat sine macula: et per ei⁹ immolationē filij israel liberati sunt a seruitute egyptiaca: sicut per passionē Christi: qui pecca=tum non fecit: sumus liberati a seruitute diabo=li. Secunda causa est: quia iuge sacrificium: quod figurabat perpetuitatem beatitudinis: fiebat de agno: sicut et Christus est nostra bea=titudo. Secundo fert testimonium Johānes de xp̄o: quantū ad eius diuinitatem/ cū subditur. ✱ Ecce qui tollit peccata mundi.] Quia tol=lere peccatū est ppriū ipsius dei. Dicitur autē hic peccatū/ ponendo singulare pro plurali: fm̄ modum idiomatis hebrei: vt patz Exo. 8. f. Ve=nit musca grauissima. i. multitudo muscarum. Vel aliter dicitur peccatū in singulari: licet ille agnus tulerit oīa peccata: tn̄ speciali modo pro pctō originali occisus est. Consequenter secūdo C excluditur testificantis suspitio. Jesus em̄ erat cognatus Johannis ex parte matris: et ideo si hoc testimonium dixisset tn̄ postq̄ Jesus fuit ei notus: possent aliqui habere testimoniū eius su=spectum: et ideo testimoniū Johānis de xp̄o fu=it aliquo modo anteq̄ noticiam determinatam haberet de ipso. Quia primo in generali fuit re=uelatus aduentus xp̄i ppinquus de futuro ipsi Johanni: et fuit sibi preceptū a dn̄o/ vt baptiza=ret in noīe venturi: et predicaret eius aduentū: ꝛ prepararet populum: et tūc incepit ferre testimo=nium de xp̄o in generali: dicens ꝙ cito esset ven=turus: tn̄ nesciebat qs esset determinate: sed tunc datum fuit sibi signū cognoscendi ipsum. s. per apparitionē spūssancti super eū: ꝛ hoc est quod dicitur. ✱ Hic est de quo dixi] Quasi dicat nō modo icipio ferre testimoniū de ipso: sed anteq̄ cognoscerē ipm. ✱ Post me venit vir: qui ante me factus est quia prior me erat.] ☞ Exposi=tionem huius tex. quere annota. 1. B. q̄nte par. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 2. Aduentus. Fol. 8. col. 4. ✱ Et ego nesciebam eum.] Quantum ad per=sonam determinatam. ✱ Sed vt manifestetur in israel.] Idest ipsi israeli. ✱ Propterea veni ego in aqua baptizans.] Quia totum officiū Johannis baptizando et predicando erat ordi=natum ad manifestationem Christi. Sed cōtra illud: quod dicitur hic. Et ego nesciebam eum: videtur esse illud: quod dicitur Matth. 3. ꝙ Jo=hannes prohibebat Jesum venientem ad ba=ptismum: dicens. Ego a te debeo baptizari: ergo (vt videtur) ante baptismum ipsum cognouit. Dicendum/ ꝙ in baptismo cognouit eum du=pliciter. Primo per reuelationem diuinam: qū

venit ad baptismũ Johannis: et tũc dixit ei Jo
hannes illud Matth.3.d. Ego a te debeo bapti
zari. Secũdo cognouit eum: qñ spũssctũs descẽ=
dit super eum in signo visibili a deo pri⁹ sibi da=
to: ⁊ ideo dicit̃ hic. Et ego nesciebam eum: refert̃
ad tp̃s precedens baptismũ: quo Johãnes non
cognoscebat Jesuz q̃ztũ ad p̱sonã determinatã.
D Cõseq̃nter tertio subiungit̃ testimonij Johãnis
cõfirmatio per signũ diuinit⁹ datũ de xp̃o a prin
cipio: qd̃ postea vidit in ipso. et hoc est qd̃ dicit̃.
* Et testimoniũ p̱hibuit Johãnes dicẽs: q2 vi
di spũm descendentẽ q̃si columbã de celo: ⁊ man
sit sup̱ eũ.] Hoc fuit qñ Johãnes baptizauit Je
sum: vt habet̃ Matth.3. ☞ Ideo q̃re an.2.
q̃nte p̱.ser.s. In trib⁹ vltimis dieb⁹ Epiphanie.
Seq̃tur. * Et ego nesciebã eũ.] Istud refertur
ad tp̃s precedens baptismũ: vt dictũ est. Augu.
aũt refert (nesciebã) ad potestatẽ excellẽtie in ba
ptismo: quã sibi xp̃s retinuit: que ɔsistit in q̃ttu
or. Primũ est q̃ ipse solus baptismũ institueret.
Secũdum est q̃ effectũ baptismi sine baptismo
ɔferre posset. Tertiũ est q̃ meritũ passionis ei⁹ in
baptismo efficaciã haberet. Quartũ q̃ ab aliq̃
tp̃e baptismus ɔferret̃ in noĩe ipsius. Sicut ha=
betur Act.19. Q.d. hoc nesciebã q̃ hanc excel=
lentiã predictã in baptizando sibi retineret. Vñ
subdit̃ postea. Hic est: q̃ baptizat solus: quantũ
ad istam excellentiã. Prima tñ expositio magis
videt̃ ɔsonare littere: ita q̃ illud nesciebã eũ: refe
ratur ad tp̃s precedens baptismũ xp̃i: qñ Johã=
nes nõ cognoscebat xp̃m adhuc in p̱sona deter=
minata: vt predictum est: s3 tñ in generali: et cũ
hoc fuit sibi datũ signum cognoscendi eũ deter=
minate in futuro per apparitionẽ spũssancti in
signo visibili: ideo subdit̃. * Sed q̃ misit me.]
Idest deus per expressam missionẽ et apparitio
nem. * Baptizare in aqua.] Q2 baptism⁹ Jo
hannis gratiã non conferebat: sed baptismũ xp̃i
significabat: et ad ip̃m disponebat. * Ille mihi
dixit. Super quẽ videris spũm descendentem et
manentẽ sup̱ eum.] In signo visibili columbe.
* Hic est: q̃ baptizat in spũsancto.] Qd̃ est p̱=
p̱rium ipsius dei. s. saluare animas per gratiam
spũssancti. * Et ego vidi.] Spiritũsanctũ pre=
dicto modo descendentẽ sup̱ Jesum. * Et testi=
moniũ perhibui: q2 hic est filius dei.] Sc3 natu
ralis: et p̱ ɔsequens habens eandez virtutẽ cũ
patre. ☞ Post hec cõtinuat̃ littera hui⁹ euã
gelij / cũ lr̃a An.1. q̃nte p̱.ser. Vigilie Andree.
E Moralr * Et ego nesciebam eũ.] Moraliter. Ante re=
uelationẽ mihi factam anno q̃ntodecimo Tybe
rij Cesaris: vt habet̃ Luce.3. que quidem reue=
latio facta fuit Johanni in deserto: vt habet̃ ibi
dem. Et per hoc significat̃ q̃ reuelationes diui=
ne sunt habitantib⁹ in deserto penitentie. p̃s.62

a. In terra deserta / inuia et inaquosa: sic in s[ancto]
apparui tibi: vt viderẽ virtutẽ tuã et gloriã tu[am].
* Vidit Johannes. ⁊c.] Glo. Typice. Joh[an]
nes. i. populus gratie post legẽ cognoscit ag[num]
quo redimit̃. * Venientem.] Non solum g[res]
sibus corporis: sed etiã interioris sue contẽpl[ati]
onis accessibus: q2 dignatus est a Johanne [co]
gnosci ẽm diuinitatez et humanitatem. * E[cce]
agnus dei. ⁊c.] Tria ministrat agnus possi[den]
tibus se: lac / simplicis doctrine: quo paruuli [nu]
triuntur. Lanam. i. incrementa virtutũ. Esu[m]
carnis sue. * Peccata mũdi.] Pctm̃ mũdi
originale peccatũ: quod est cõmune totius m[un]
di: quo tota humana natura simul et semel c[on]
dita leges diuinas per inobedientiã transgr[essa]
est in paradiso: : quod originale / singulaq̃ (s[ed]
addita gratia) relaxat. * Post me.] Christ[us]
est vir: in quo nobis congruit: et p̱ nobis sol[us]
et filius dei: in quo patri congruit: et peccata
mittendo reconciliat nos ei. * Vt manifest[etur]
Hic est agnus: qui tollit peccata mundi: q[uem]
ego: quem etiã melius modo noui: sed p̱p̱te[r]
baptizo: vt manifestetur israeli. Ne enim p̱p̱[ter]
insolentiam minus baptizarentur a Christo
spiritu: vsu baptizandi ei viam parauit. Vn[de]
postq̃3 ad ipsum: qui via est: ventum est: bap[tis]
mus eius cessat. In baptismo etiam Johann[is]
manifestatur humilitas Christi: que est imp[le]
tio totius iusticie. Sicut enim opus est Chri[sto]
nasci et mori: sic et baptizari. Si enim ipse q[ui]
non eget / a seruo baptizatur: non dedignent[ur]
quantumcunq̃3 sapiẽtes et sancti a domino b[a]
ptizari: sine quo permanent in peccatis. * B[a]
ptizans.] Christus a Johanne baptizat̃: vt [in]
dicetur omnis humilitas: que est omnis iust[i]
cia: sed nõ solus: ne baptisma Johannis san[ctius]
et maius: in quo deus homo baptizatus est: v[i]
deretur baptismo Christi: in quo homines b[a]
ptizant̃. Baptizant̃ aũt alij a Johanne: vt v[ia]
baptizandi prepararet baptismo xp̃i. * Et te[sti]
monium.] Sicut dixit se venisse: vt manifest[a]
ret Christum: ita perhibuit testimoniũ: sc3 / v[i]
spiritum: in quo didicit: quod prius nesciuit
nerat etiam predicare penitentiam: idest fac[ere]
preparationem predicationis Christi: sed tñ [de]
preparatione baptismi ponit singulariter: q[ui]
baptismus Christi est summum sacramentũ [in]
ter alia. * Spiritum descendentẽ.] Non q̃ m[o]
do primũ descenderit: sed vt per hoc descend[isse]
oñdat̃: ⁊ manere in baptizat[is] aqua: ⁊ nõ alit[er]
et vt Johãnes p̱ eũ de xp̃o excellẽti⁹ intellig[eret].
* Et ego nesciebã.] Aug. Visa colũba / dici[tur]
p̱ cã didicisse: qd̃ pri⁹ nesciebat. Sciebat q̃d [di]
erat dñs: q̃ agn⁹ tollẽs pctã: q̃ ab eo deber3 bap[ti]
zari: sicut ⁊ ɔfessus erat: sed nesciebat q̃ sibi c[...]

retenturus et nulli traditurus potestatē baptismi: et ministeriū: per quod ꝯstat vnitas ecclesie: ne sint tot baptismi: quot baptiste. Potuit autē dn̄s potestatē baptismi alicui seruo vice sua tradere: vt tanta esset vis in serui baptismo: quāta in dn̄i: sed voluit vt spes baptizatoꝝ tn̄ sit in domino: nō in hoīe: et vniant̄ in eo: vt sit vna colūba: ⁊ nō diuidat̄ p hoīes. Vn̄ nihil differt baptisma dn̄i: siue p bonū/ siue p malum tradat̄ ministrum: nec iterat̄: q2 semp est baptisma dn̄i. Baptism⁹ Johānis iterat̄: q2 nō dn̄i est: sed hoīs: et si ex deo. Baptism⁹ Jude: nō Jude: sed dn̄i est: nec iterat̄. Ut aūt vnitas et fraternitatis pax sine laniatione in oib⁹ baptizatis seruaret̄: quasi in vna colūba: q̄ gemit i crūnis mūdi: ⁊ ramū: q̄ extra est: si fructū habet/ fert ad arcā: ideo spiritus: in quo baptizat̄: p colūbā ostendit̄. Ut aūt habita vnitate et pace in se: ferueant ꝯtra mala: post in igne datus est aplīs: et in linguis diuersis f̄m diuersitatē gentiū: que mō vniunt̄: olim de vna diuise in tumidis edificatorib⁹. Nota q in sacramēto baptismatis: sicut et in alijs solus xp̄s opat̄: alij vero sunt ministri. Vn̄ Apl's Ro. 12. b. In laboꝛe et mente sunt differentes: in operatione indifferētes. ¶ Hiero. Ostendit Johānē nō scire p baptismū xp̄i. i. mundum esse redemptum: nam sciebat eum filiū dei esse: et natū in carne. Augustinus dicit Johānē ignoꝛasse hoc tm̄: vtrū sibi retineat vim baptizandi: an alicui suoꝝ tribuat. * Et manentē.] Aug. Specialit̄ dr̄ spūm manere in xp̄o: a q̄ nunq̄ p pctm̄ recessit: in q̄ semp mirabiliter vixit: ⁊ mirabiliter opatus est: in sanctos venit: et p pctā recedit: manet tn̄ semp i eis ad aliqd: vt xp̄s eis ꝓmisit. s. vt bonis semp insistāt: ad aliqd nō manet: sc3 vt ex eo ꝓphetēt: vel miracula faciant: et ideo hoc qđ dicit est primū signū agnoscendi xp̄m. * Qui baptizat.] Baptizat Xp̄s in spū: nō solū remittendo pctā in aq̄: s3 et post purgādo ⁊ amorē accēdēdo: et donis implendo. * Hic est fili⁹.] Hic testat̄ filiū dei: quē supius virū vocabat: vt ab eo habeatur testimoniū vtriusq3 nature. J

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermōis Passiōis. incip̄. fol. 35. sub thē. * Ecce agn⁹ dei. ⁊c.] vt. s̄. B. G. ¶ Vel d̄ an. ser. Petrū. fol. 189. sub thē. * Ecce q̄ tollit pctā mūdi.] B. G. ¶ Vel de an. ser. Epipha. fol. 36. sub thē. * Vidit Johānes. ⁊c.] F. ¶ Vel de anno. ser. Joh. bap. in. 2. Tomo. sub thē. * Testimoniū perhibuit Johannes.] D. H. ¶ Vel de annotamentis sermonis Pentecostes. in hoc Tomo. sub themate. * Super quem videritis spiritū. ⁊c.] D. ¶ Vel de annotamentis sermonis Incarn̄. fol. 2. sub them̄. * Hic est filius dei.] D. J

R
Auctoꝛi

Dn̄ice. j. post octa. Epiphanie ser. an. Ex prima pte Bib.

Adā vero cognouit Euam vxorem suā. ⁊c.] Glosa. Augusti. ☞ Quere Annotamēto. 96. prime ptis. sermonis Generalis. Fol. 257. Columna. 1.

4. In monte non possum saluari. ⁊c.] Moraliter. ☞ Quere annotamento. 6. prime ptis. ser. Religiosoꝛum. Fol. 136. Col. 3. Sequitur. * Est ciuitas hec iuxta: ad quā possū fugere parua: et saluaboꝛ in ea. ⁊c.] Isidoꝛus. Sodoma interpꝛetat̄ cecitas: et exprimit mundana desideria. Altitudo montium: speculatio pfectoꝝ. Sed q2 multi mūdi illecebras fugiunt: tamen in actione positi/ contēplationis apicem subire nequeunt: exiuit Loth a Sodomis: s3 ad montana nō peruenit. Vn̄ Loth ait. * Est ciuitas hec. ⁊c.] Juxta dicitur: et tn̄ ad salutē tuta: quia actiua vita nec a mundi curis ex toto discreta: nec a gaudio eterne salutis est aliena. * Ad quā possum fugere. ⁊c.] Qui ad contēplatiuam ascendere nō sufficiunt: ad actiuā vitam confugiunt: in qua saluent̄. ¶ Grego. Moꝛalr. Ardentem Sodomā fugere/ est incendia carnis declinare. Altitudo mōtiū/ mūdi contēpt⁹. Vel in monte sunt: q̄ carnali copule inherent: sed nisi cura suscipiēde ꝓlis/ nulla soluūtur voluptate carnis. Sed q2 multi carnis scelera deserūt: nec tn̄ in coniugio carnis positi: vsus solūmodo debiti iura conseruant: exijt Loth de Sodomis: s3 nō mox ad montana peruenit: quia damnabilis vita relinquit̄: sed adhuc celsitudo coniugalis continentie subtiliter non tenetur. Est in medio Segoꝛ: que fugientem infirmū saluet: q2 cū per incontinentiā miscent̄ coniuges: lapsus scelerum fugiunt: et cū venia saluant̄: et quasi paruam ciuitatem inueniunt: in qua ab ignib⁹ defenduntur: q2 coniugalis vita nō virtutib⁹ mira est: sed tn̄ a supplicijs secura. Vn̄. Est ciuitas hec. ⁊c. Vitam suam coniuges quasi in parua ciuitate custodiunt: qn̄ ꝓ se assiduis oꝛatiōib⁹ intercedūt. Vn̄ ad Loth dicit̄. * Etiam in hoc suscepi preces tuas: vt nō subuertam vrbē. ⁊c.] Quia cū deo oꝛatio fundit̄: talis vita coniugij non damnat̄. Unde. 1. Coꝛ. 7. a. Nolite fraudare. ⁊c. * Respiciēsq3 vxoꝛ. ⁊c.] Isido. ☞ Quere an. 7. prime ptis. ser. Relig. fol. 136. col. 3.

Dñice.j.post octa.Epiphanie.

C3. Nu.1. A Uicesimo.rc.] Glo.Isido. Quere annotamēto.2.prime ptis.sermōis Pugne.Fol.166.Col.2.Seqtur imediate.* Triginta.rc.] Boni coniugati: quia ad significandum tricenarium index et pollex blando osculo coniungunt.Unde Matthei.13.a. Aliud tricesimuz:aliud sexagesimū: aliud vero centesimū. * Sexagintaduo.rc.] Gilber.Tropolo.Non puto silentio pretereūdū/ꝙ modo minores sum me numeroꝝ et minoris sacramenti precedunt. Maiores vero et maioris dignitatis succedūt: vel ecōuerso. Honore eñ se inuicem milites xpi preueniunt:et superiores inuicē arbitrant. Audacius ꝙ aliqñ cōgrediūtur coniugati:ꝙ continentes:continentes/ꝙ virgines:ꝛ maioris sunt meriti.Aliqñ vero intermiscent summe: ne candor virginitatis abhorreat amplexū coniugij:ꝛ in necessitatibus carnis virginitati et continentie ministrant coniugati: vt diuini exercitus sit cor vnum:et anima vna.rc.

C4 Deu.24 S J acceperit homo vxorem. rc.] Glo. Grego.Moraliter. Homo vxorem.rc. Quere annot.50.prime partis.sermōis Relig. fol.141.col.2.Et ſm aliū sensum anno.15.prime partis.ser.Epiphanie.fol.41.col.1.Sequit immediate. Augu⁹.Multe erant in lege cause dimittendi vxores.Christus solam fornicationem excipit:ceteras molestias iubet pro fide et castitate cōiugij sustineri. Et mechū dicit eum: q̄ eam duxerit:que alligata est viro.i. ꝙdiu vir eius vixerit.quo mortuo:soluta est. Uir quoqꝫ si dimiserit:aliam nō ducat. Si aūt nec illi nubere:nec huic licet alteram ducere(viua vxore: quaz dimisit) multo minus licet cum qualibet scortari.Beatiora sane coniugia: que sine filijs ꝑcreandis:siue terrena ꝑle contēpta:pari ꝯsensu continentiā seruare possunt. Nec illud est:cōtra quod dñs coniugem dimitti vetat. Non eaz dimittit:qui cū ea non carnaliter: sed spiritualiter viuit:vt qui habent vxores: sint quasi nō habentes.1.Coꝛ.7.c.rc. Uide ibi Lyrā:si volueris.s. an repudiū sit licitum.

C5. Gen.29. F Acto mane:vidit Liā.rc.] Lyra. Si aūt queratur:an inter Jacob et Liam ante cōsensum Jacob fuit matrimonium? Dicendum ꝙ non:qꝛ ad matrimoniū necessario requiritur ꝯsensus:ipse aūt tm̄ consenserat in Rachelē. rc. * Acquieuit placito.rc.] Scꝫ post septē dies:ꝛ extunc fuit inter eos verum matrimoniū. Uide Glo. diffuse.

C6. Exod.20 E Go sum dñs.rc.] Glo. Origen.rc. q̄re an.16.ꝓme p.ser.Pctōꝝ.fo.191.col.3.

Ex secūda parte Biblie.

D Ostꝙ autem. rc.] Lyra. Moraliter.rc. Quere Annotamento.46.secunde partis.sermōis Religiosorum. Folio. 151. Colūna Et applica ad nuptias.rc.

H J namqꝫ.rc.] Lyra.rc. Quere annotamento.40.secunde partis.sermo Generalis.fol.272.col.3.

Ex tertia parte Biblie.

Q Uinquaginta iuga boum Lyra. Moraliter. Per iu boū intelligūtur person[e] [ma]trimonio iuncte: quia iug[um] dicit a iungendo. Bos a[utem] est animal laboriosum: i[deo] per iuga boum significa[ntur] persone coniugate/viuentes honeste: labor[an]tes pro sui status honestate seruanda: et pro[le] ad dei seruitiū educanda.

N On zeles mulierē.rc.] Lyra. Q[ue]re annotamēto.2.F. tertie par.ser. P[...] Fol.177.Col.4.Et de hac materia quer[e an]notamento.34. tertie partis. sermo. Pecca[torum] Folio.202.Col.1.

Ex quarta parte Biblie.

E T vxorem primi sui nō [vio]lauerit.] Glo. Uxor san[cti vi]ri sapientia est. Uñ Salo[mon] Prouerb.4. Ama illā: e[t am]plexabit te: dilige illam: [et cu]stodiet te. Hanc cōtamina[t qui] alioꝝ benedicta reprehen[dit] et facibus inuidie accensus: sancta violat: e[t] corrumpit. Omnis homo est proximus. [Non] enim inimici tui vel extranei vxorem liber[e pol]lueres: sed omnis homo ꝓximus tuus est: n[on] enim homini homine ꝓximi⁹ est. Preterea [per] hanc parabolam. Homo quidam descend[ebat] ab Hierusalem in Hiericho.rc. Omnis en[im qui] benefacit: proximus est. * Ad mulierem. [rc.] Quere annotamento. 35. quarte par[tis] sermonis Generalis. fol. 291. col. 3.

F Amilie dom⁹ Dauid seorsuz: et mulie[res] eoꝝ seorsum.] Glo. Qd̄ vo seorsum p[lan]gūt:significat ꝙ tpe tribulatiōis nō debem⁹ [con]uenire ꝯiugijs et opib⁹ nuptiaꝝ. Igit nūc trib[us do]m⁹ Dauid: et alie trib⁹ sepant ab vxorib⁹ [suis] vt plangāt dñm Jesum: de q̄ dixerant Mat[th.] 27.c. Sanguis eius sup nos: et sup filios n[ostros].

Ex quinta parte Bibli[e].

Uirum Marie.] Glo. ☞ Quere annotamēto.18.quinte ptis.sermonis Natiuitatis virginis. ✳ Coniugē tuaz.] Lyra. ☞ Quere annotamēto.1.F.quinte partis.sermonis Uigilie Natiuitatis domini.Fol.18.Col.4.

Qui respondens ait illis.ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annot.7.quinte ptis.sermo.Religiosoꝝ.Fo.159.Co.1. ✳ Adherebit vxori sue] Glo.Si malis moribus:si luxuriosa:seu quelibet hmōi sit vxor: velimus nolimus/sustinenda est.Cū enim liberi essemus volētes nos subiecimus seruituti.Si ancilla libero: vel seruus libere supponitur:nō reputatur cōiugiū: postꝗ̄ detectuz fuerit:sic ꝛ de cōsanguineis. ☞ Reliqua q̄re ibi in Additione.1.

Omnis q̄ dimittit vxorem suā/ ꝛ ducit alteram:mechatur.] Glo.Ambro.Nō omne cōiugiū est a deo:nō enim gentilibꝫ xp̄iane copulantur:cū lex ꝓhibeat. Ubi est impar ꝯiugiuz: lex dei non est.

Hic est Johānes.ꝛc.] Glo.Aug.Lyra.ꝛc. ☞ Quere annot.6.B.E.F.G.quinte partis.ser.Johānis euangeliste.

Nuptie facte sunt.] Lyra.Hic primo ponitur miraculi occasio:q̄ fuit defectꝰ vini in nuptijs: ꝛ ideo euangelista describit ipsas nuptias (quantū ad eaꝝ circūstantias) cū dicit. ✳ Nuptie facte sunt in Chana galilee.] Ubi ptz locꝰ. Chana enī quedā villa est sita in galilea. ✳ Et erat mater Jesu ibi: vocatꝰ est aūt Jesus ꝛ discipuli eius ad nuptias.] Licet eñ alij plures fuerint in istis nuptijs:tñ Jesus ꝛ mater eiꝰ ꝛ discipuli eius expressius noīantur: qꝛ non fit hic mētio de nuptijs:nisi ratiōe miraculi ibidē ꝑpetrati:qđ fuit factū per matris interpellationē: ꝛ per ipsius Jesu operationē:ꝛ ad discipuloꝝ ꝯfirmationē.Et ꝑ hoc etiā excluditur error coꝝ:q̄ dicūt nuptias esse pctm̄:qꝛ si nuptie essent illicite: Jesus ꝛ mater eius nō fuissent in illa societate. Dicitur etiā cōmuniter ꝙ iste nuptie fuerūt Johannis euāgeliste:a q̄bus cum xp̄s vocauit ante cōsumationē matrimonij ꝑ copulā carnis.Ex hoc in ecclesia obseruatur/ꝙ ante carnalem copulā potest licite alter coniugū intrare religionem.Hoc aūt videtur ꝑ dictū Hiero.in ꝓlogo: vbi dr̄/ꝙ xp̄s vocauit eū de nuptijs nubere volentē: ex quo videtur ꝙ nuptie fuerūt sue:qꝛ xp̄s nō legitur in alijs nuptijs fuisse.Hoc etiā videtur ꝑ hoc/ ꝙ mater Jesu erat ibi: tanꝗ̄ in nuptijs nepotis sui. Nō eñ est verisimile ꝙ ipsa venisset nisi multū attinuisset sibi:sicut iuit ad Elisabeth cognatā suaz (festinanter tñ) vt habetur Luce.2. qꝛ fm quod dicit Ambro.nō libenter stabat in publico: sed magis in orationis secreto. ✳ Et deficiente vino: dicit mater Jesu ad eū.Uinū nō habēt.] Scz ad sufficientiā.Ex corde eñ pijssimo voluit preuenire totalē defectum:ne appareret cōfusio:ideo inuitauit filiū:quem sciebat ad hoc potentez: sicut a principio edocta fuerat ꝑ angelū ꝛ ꝑ spiritūsanctū: nō tñ ipm̄ inuitauerat ad miracula ante etatem perfectā:qꝛ nō decebat. ✳ Et dicit ei Jesus. Quid mihi ꝛ tibi est mulier?] Cū xp̄s maximā reuerentiā matri sue detulerit:miruz videtur ꝙ sic extranee matri sue respondit. Ideo dicit Augu. ꝙ facere miracula ei competebat fm diuinā naturā:quā a matre nō habuit:ideo predicto modo respondendo matri/ostēdere voluit ꝙ in hoc nō tenebatur ei obedire:qꝛ in natura diuina nihil habuit a matre:nec ꝑ cōsequens cū ea aliqđ esse cōmune:ideo dicit.Quid mihi ꝛ tibi ē mulier? Q.d.virtutem faciendi miracula a te non habeo: sed qꝛ humanitatem/ in qua passus est: traxit a matre/ideo addidit. ✳ Nondum venit hora mea.] Idest tēpus patiēdi in natura:quā habeo a te:et tunc te recognoscam: ꝛ tibi cōdescē dam.Unde ꝛ tunc eam recōmendauit Johanni (vt habetur Johā.19.) ¶ Chrisostomꝰ aliter exponit:qꝛ fm ipsum beata virgo ex pietate mota voluit preoccupare tēpus debitū faciendi miraculū. Illud enim miraculum inter miracula xp̄i erat primū:ꝛ ad cōfirmationē discipuloruz: vt dicitur infra.Et ideo debuit esse notū ibidem existentibus:ꝛ gratum ipsis cōuiuantibus:hoc aūt magis fuit eo ꝙ factū est post vini totalē defectum:ꝗ̄ si antea fuisset factuz: ꝛ qꝛ mater Jesu voluit preuenire totalem defectū (vt predictum est) ideo dixit illi Jesus.Quid mihi ꝛ tibi ē mulier? Q.d.scire tempus aptum ad miracula facienda non est mihi ꝛ tibi cōmune: sed mihi soli cōuenit.Propter quod subdit. Nondum venit hora mea.i.tempꝰ conueniens ad faciendū miraculum/mihi soli notū.Ex hoc autē ꝙ dicitur hora mea:dicunt quidā heretici dicti Priscillianiste/ꝙ facta xp̄i ꝛ alioꝝ hoim subiacent fato syderū:sed hoc est falsum:non solū de xp̄o/sed etiā de omni homine: qꝛ virtus intellectualis nō est alligata organo corporali:ꝛ ideo nō est subiecta cuicūꝗ̄ actioni corporali.Propter qđ influxus syderū nō pertingit directe ad ipsum:sed tantūmodo indirecte:inquantū impressio facta in appetitu sensitiuo:redūdat quodāmodo ad appetitum intellectiuū: vt dicitur.3 de Anima. Sed hoc nō est per modū necessitatis:qꝛ homo per appetitum intellectiuum potest moueri ad contrarium:propter quod Ptolemeus: qui fuit maximus astrologus: dicit in centilogio. Sapiēs dominabitur astris:quia non sequitur appetitum

sensualitatis:sed dictamen recte rationis:τ ideo exponendum est. Nondum venit hora. i. hora conueniens faciendi miraculū a me solo cognita. Et huic cōsonat littera sequens: qꝛ mater Jesu ex eius responsione nō ostendit petitionez suā repulsam:sed conuenienter dilatatam. vnde se=
C quitur. * Dicit mater eiꝰ ministris.] Qui seruiebāt in nuptijs. * Quodcūqꝫ dixerit vobis/ facite.] Expectans hora cōueniēti/a filio suo cognita/impletionem petitionis sue. Secūdo ponitur miraculi perpetratio. Et describit veritas miraculi ex pluribus conditionibus. Primo ex parte vasoꝝ:cum dicitur. * Erant autem ibi lapidee hydrie sex posite: secundum purificationē iudeorum.] Ex traditione enim seniorum iudei vasa frequenter lauabant τ purificabant: secunduz quod dicitur Marci.7. Et ideo ad hoc faciendum erant ibi posite ille hydrie: quia erāt vasa ad reponendum aquam ꝑ huiusmodi purificatiōe facienda:τ ex hoc miraculum fuit euidentius: quia si fuisset aqua conuersa in vinuz in vasis vinarijs:posset credi/ꝙ illud vinum ꝑextitisset ibidem * Capientes singule metretas binas/vel ternas.] Metreta quedam mensura est continens decem sextarios:vt dicit Jsidorus 16. Ethymolo. Sed cuius quātitatis erat sextarius non est certum:quia nō est eiusdē quantitatis in diuersis terris: in eadem etiā terra variatur in diuersis villis. Jsido. tamē dicit.16. Ethymolo. ꝙ sextarius continet duas libras tantuz: et ſm hoc est valde paruꝰ. * Dicit eis Jesus.] Jdest ministris. * Jmplete hydrias aqua.] Quia aliquid de aqua ibi prius posita assumpserant ad purificationem vasorum: ideo iussit Jesus supplere/quod fuerat amotū: vnde subditur. * Et impleuerunt eas vsqꝫ ad summū.] Per hoc etiam fuit miraculum euidentius/ꝙ aqua apposita fuit de nouo: τ ꝑ ministros: qui sciebant totalem defectū vini: quia cum implete fuissent: aqua conuersa est in vinum virtute
D diuina. Tertio ponitur miraculi facti approbatio. Voluit enī xp̄s ꝙ ille: q̄ principalior erat inter conuiuas: primo de vino illo gustaret: vt ex cōmendatione illius miraculum notius fieret: ꝑpter quod dicitur. * Et dicit eis Jesus. Haurite nunc:τ ferte architriclino: τ tulerunt.] Dicitur enim architriclinus ab archos: quod est princeps:τ tricliniuz/quod est locus: vbi hoīes sedent in conuiuio: qꝛ antiquitus comedebant sedentes in lectis: ꝑpter hoc in scriptura dicuntur comedentes accumbere vel recumbere: locus enim vbi fiebant ordines lectorum ad sedēdum: vocatur hic triclinium: et ideo architriclinus non est nomen proprium:sed significat illū: qui principaliter inter conuiuas sedebat:τ pro-

babile est/ ꝙ fuerit aliquis sacerdos illius tē poris:qui stabat in nuptijs ad benedicendū τ ad ostendendum qualiter debebat proced secundum legem τ statuta seniorū. Sequit * Vt autem gustauit architriclinus aqu vinum factam.] Jdest mutatam in vinum. Et non sciebat vnde esset.] Jdest per virtu xp̄i. * Ministri autem sciebant:qui hausers aquam.] Ad supplendum vini defectum ex cepto christi. * Vocat sponsum architricli Quasi ad arguendum eum. Vnde subdit * Et dicit ei. Omnis homo.] Prudēter a * Primum.] Jdest in principio. * Bonu num ponit.] Jdest apponit ipsis conuiua bus:quia tunc sensus est viuax: τ potest di nere vini bonitatem:τ acceptare: non sic au post ebrietatem: ideo subditur. * Et cum in briati fuerint:tunc id quod deterius est.] Ap nit ipsis conuiuantibus:quia tunc nesciunt scernere inter bonum τ malum. * Tu aut uasti bonum vinum vsqꝫ adhuc.] Quasi di imprudenter fecisti contrarium:iste tamen ig ranter loquebatur/ vt predictum est. Conse ter ponitur miraculi perpetrati conclusio: q hoc miraculum primo a Christo factum e manifestandum veritatem diuinitatis in co tentem:τ ad fidem aliorum confirmandum hoc est quod dicitur. * Hoc fecit initium si rum Jesus in Chana galilee.] Quia istud it primum miraculuz ab ipso factum. * E nifestauit gloriam suam.] Jdest diuinitat tentiam. * Et crediderunt in eū discipuli e Quia aliqui de nouo crediderūt in eum:τ a qui prius crediderant/vt Andreas τ alij: p in fide solidati fuerunt.

* Nuptie.τc.] Mora. Mysti. Nuptie tunc lebrant̄:qñ sponsus ecclesie:scz episcopus tur. * Jn Chana galilee.τc.] Chana zelꝰ. lilea transmigratio interpretatur. Per hoc si ficatur/ꝙ episcopi consecratio fit propter ze animarum/τ propter transmigrationem ip ad culmen virtutum. Hec enim duo insepar liter concomitari debent episcopalem statum * Et erat.τc.] Nā ex consecratione talis epi pi honoratur Jesus τ mater ipsius: sed ibi d cit vinum consolationis humane: τ hoc prop solicitudinem imposite sibi cure. De qua di tur.2.Cor.11.g. Quis infirmatur: τ ego nō i firmor? Quis scandalizatur: τ ego nō vror? Sed tali prelato sic compatienti populo suo i petratur per virginem melius vinum: idest c solatio melior. s. diuina: que tante virtutis e ꝙ facit materiam consolationis illud: quod alijs materia desolationis. Actuum.5.g. Ibā apostoli gaudentes a cōspectu concilij: quo

digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. Episcopi vero successores sunt apostolorum (vt dicitur in decretis. Distin. 21. in nouo.) Et ideo si gaudent de apostolico honore: debent eis esse similes in labore.

¶ Glo. Augusti. Post ostensionem xp̄i per testimonia Johãnis: ipse se miraculo ostendit. * Et die tertia.] Significat tertia die. i. tempore gratie: post tempus. i. ante legem: ⁊ sub lege christũ ad nuptias ecclesie per carnez venisse. * Vocatus est. ⁊c.] In quo ostendit non despiciendas nuptias: quas fecit: ⁊ sacramentum nuptiaruz insinuat. * Deficiente vino.] Vinum deficit/ vt mirabiliter vino de aqua facto: virtus latentis deitatis appareat. ¶ Augusti. Maior virt⁹ est in creatiõe ⁊ gubernatiõe celi ⁊ terre: ⁊ ꝙ quotidie aqua pluuie per vites in vinuz vertitur: et ꝙ ex paruo seminario fruges creantur: sed quia hec naturaliter fiunt: iã ex vsu viluerunt: ⁊ ideo quedã (et si minora) preter solitũ nature sibi de⁹ seruauit: per que virtus: que in maioribus etiã operatur: ad memoriã reducitur. * Quid mihi.] Augu. In his non negat matrem (vt heretici dicunt) nec inhonorat eam: qui parentes honorare precepit: sed illa exigente: miraculum facturus/ non agnoscit eam. Q. d. ex eo qđ genuisti non operor hoc: agnoscaz autem te pendens in cruce: cum (vt filius) curam tui discipulo cõmittam. Sed nondũ venit hora mea. i. oportunitas: quia non debet esse passio/ nisi predicato euangelio: nisi virtute deitatis ostensa mundo: tunc erit hora: nõ necessitatis: vt heretici calũniantur: sed volũtatis. vnde Johã. 10. d. Potestatem habeo ponendi animã meã: ⁊ iterum sumẽdi eam. Non eñ auctor tempoꝝ fato temporis regitur. Chana galilee. i. zelus transmigrationis. Ibi nuptie: quia hi sunt digni xp̄o: qui feruore deuotiõis de vitijs ad virtutes: de terra ad celos transmigrant. Mater ibi: cuius vter⁹ thalamus fuit: de quo sponsus ꝓcessit. Vocatus ẽ autẽ Jesus desiderio precedentiũ patrum: ⁊ discipuli vt ministri. In nuptijs vinum defecit: qꝛ sensus legis per carnalem expositionẽ phariseorum a sua prisca virtute ceperat deficere: sed xp̄s aquã in vinum cõuertit: dum que carnalia videbantur/ spiritualia ostendit: ⁊ superficiem littere plenam virtute celesti videri fecit. Christus enim in ꝓphetis nondum manifestatus/ quasi vinum in aqua latuit: sed cum aperuit eis sensum: vt intelligerent scripturas: ipsos vino inebriauit: ⁊ mentes a carne alienauit. Scripture sunt lex ⁊ ꝓphete ⁊ psalmi. He omnes secunduz litteram aqua insipida: secundum spiritum vinum sunt. Sex hydrie. Sex etates: quarũ nulli defuit ꝓphetia. Incipit enim ab exordio mundi. Et est prima etas ab Adã vsqꝫ ad Noe. Secunda vsqꝫ ad Abrahã. Tertia vsqꝫ ad Dauid. Quarta vsqꝫ ad trãsmigrationem Babylonis. Quinta vsqꝫ ad Johannem baptistam. Sexta vsqꝫ ad finem mundi. In his ergo etatibus erãt hydrie. i. corda hominũ receptiua scripturaruz dei/ parata/ preposita/ in exemplũ viuendi ⁊ credendi. Lapidea. i. fortia in xp̄o lapide. Secũdũ purificationem iudeorum. i. quia illi populo iudeorum lex data est: gratia per xp̄m omnib⁹ facta est. Videamus que in singulis etatibus (q̄si hydrijs) aqua fuerit. Et quomodo in vinuz mutatur. In prima Abel a fratre occiditur. Geñ. 4. b. Et hic penam: ille laudem accipit. In hoc si quis innocentiã Abel sequitur: ⁊ maliciã Cain fugit: aquam abluentem ⁊ reficientem bibit. Si vero in eodem xp̄m a iudeis occisum intelligit: de aqua vinum bibit: sic in alijs omnib⁹ huius etatis. In secunda Noe in arca ꝓpter iusticiaz saluatur: mundus diluuio perit. Geñ. 7. c. Si quis hoc exemplo a vitijs se corrigit: aquã salutarem bibit. Sed si in arca ecclesiam: que cũcta animalia. i. omnes gẽtes recipit: in aqua baptismum intelligit: ⁊ cetera hmõi: vinum bibit. In tertia Abrahã obediens pro filio offert arietem. Geñ. 22. b. Qui hic discit obediẽtiã: bibit de tertia hydria aquam. Si quis in Isaac deitatem: in ariete xp̄i carnem intelligit: vinum bibit. In quarta Dauid humilis regnat: Saul superb⁹ abijcitur. 2. Regũ. 5. a. In hoc si quis discit humiliari: aquaz bibit. Si regnũ xp̄i intelligit: vinum bibit. In quinta peccans popul⁹ captiuatur: post reducitur. Hiere. 5. Hic si quis discit penitentia corrigi: aquam bibit. Si quis de captiuitate peccati: populũ dei per Jesum liberari intelligit: vinũ bibit. In sexta xp̄s circũciditur: offertur. Luce. 2. c. In quo si quis discit suis sacramentis subijci (sicut xp̄s) ille aquã bibit. Si in vera octaua: depositionẽ totius mortalitatis: et intrationem ad deum intelligit: vinum bibit.

☞ Quere de hac materia Annot. 1. A. quinte partis. sermo. Sabbati Dñice. 1. quadragesi.

* Binas. ⁊c.] Augu. Estimantis est hoc dicere: vt ipsas diceret binas: quas ⁊ ternas. Sũt ergo due mensure in scripturis. Dũ pater ⁊ filius nominat: ⁊ spiritus/ qui necessario est cõmunis patri ⁊ filio/ intelligitur. Vt ps. 8. Omnia in sapientia fecisti domine. i. in filio. Et Johan. 10. Ego ⁊ pater vnum sumus. Terne dum (noïato spiritu) trinitas manifesti⁹ intelligitur. vt illud ps. 32. Verbo domini celi firmati sunt: ⁊ spiritu oris eius. ⁊c. Et illud Mat. 28. d. Baptizantes in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti. ¶ Aliter Bine vel terne mensure sunt omnes gentes: ad quas pertinent scripture. Bine ꝓpter preputiũ

⁊ circūcisionem. Ipse etiam trine a tribus filijs Noe disseminate. ✱ Et impleuerunt.] Ad ius su eius implete sunt hydrie: significat etiam ꝙ ⁊ illa scriptura a domino est: sed dum in ea sub velamine.i.adoptione littere latet Christus: sapit aquam insipidam. Cum autem aufertur velamen: est vinum inebrians. Potuit quidem vacuas implere vino: qui cuncta creat ex nihilo: sed maluit de aqua vinum facere: vt doceret se non soluere legem: sed implere: nec in euangelio alia facere vl' docere/ꝙ que prophetia predixit.

K ✱ Ut autem gustauit.] Triclinium.i. tres ordines discumbētium altitudine distantes inter se: idest doctores: continentes: coniugati. Architriclinus aliquis legisperit⁹: qui bibit spiritualem sensum legis. Unde spiritualem sensum in scripturis aperire discipulis: est aquam in vinū conuertere: vt quando post resurrectionem aperuit illis sensum: vt intelligerent scripturas. ✱ Aquam vinum factam.] Hiero. Per aquam baptismus Johannis: per vinum passio christi. Unde ⁊ vinum prius fertur architriclino: idest Johanni: qui ante bibit passionem/ꝙ Christ⁹. ✱ Hoc fecit.⁊c.] Hiero. Initio signorum: que mortalis mortalibus erat daturus: aquam vertit in vinū: sicut iam immortalis discipulis aperuit sensum: vt in lege ⁊ prophetis intelligerent Christum: ita carnales mentes prius sapore sapiētie imbutt: postea resuscitatos maiori gloria completurus.

L. Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Nuptiarum. Tomo.2. sub themate. ✱ Nuptie facte sunt.⁊c.] vt.s. A. ¶ Uel de annotamentis sermonis Generalis Marie: incipiētibus fol'.72. sub themate. ✱ Erat mater Iesu ibi.] l'ra. A. ¶ Uel de annota. sermonis Johannis euangeliste. Fo.28. sub the. ✱ Uocat⁹ Jesus ad nuptias.⁊c.] A. scꝫ Johānis. ¶ Uel de annotamētis sermo. Epiphanie. Fol'.39. vel Passionis. Fol'.35. sub themate. ✱ Nondū venit hora mea.] B. ¶ Uel de annota. sermonis Incarnationis. Fol'.2. sub themate. ✱ Manifestauit gloriam suam.] E. vel. ✱ Uocatus est Jesus.] G. ¶ Uel de annotamentis sermonis Prelatorum. Fol'.90. sub themate. Nuptie facte sunt.⁊c.] F. ¶ Uel de annotamentis sermonis Trinitatis. sub themate. ✱ Binas vel ternas.⁊c.] J. Et maxime annotamēto.30. prime partis. sermonis Generalis. Fol'.251. Col'.2. ¶ Uel de annotamentis sermonis Religiosoꝝ. Fol'.136. vel Prelatorum. Fol'.90. sub themate ✱ Uinum nō habent.] A.F.G.H.

Ex sexta parte Biblie.

FUgite fornicationem.⁊c.] Glo.⁊c. ¶ Quere annotamēto.5. sexte partis. ser nis Peccatoꝝ. ꝑ totum. Fol'.210. Col'.1.

DE quib⁹ autem scripsistis.⁊c.] Lyra. Apostolus instruit Corinthios de ma monio contrahendo. Circa quod sciendum aliqui zelum habentes: sed non secundum sc tiam: in detestationem fornicationis etiam trimoniū contemnebant: ⁊ aliqui faciebant ex hypocrisi: vt magis eis (tanquam sanct bus) crederetur: ⁊ idem fiet circa finem mu 1. ad Timoth.4.a. Prohibentium nubere. Hoc autem videbatur durum fidelibus Co thijs: ideo super hoc scripserūt Apostolo. A respondens ostendit primo quid sit perfecti cum dicit. ✱ De quibus autē scripsistis mi Circa matrimonium. ✱ Bonum est homi Idest perfectum. ✱ Mulierem non tangere. Sed simpliciter continere. Circa quod scie ꝙ sicut vis nutritiua ordinatur ad conser nem indiuidui: ita vis generatiua ad conse tionem speciei. Et ideo sicut dici nō potest/ num sit homini quantum ad indiuiduum mento non vti: ita non potest dici/ ꝙ bonum homini quantum ad speciem mulierem nō gere: sed hoc est bonum homini quantum ad diuiduum. Et primo ratione anime: que elleuatur ad cognitionem veritatis. Unde Augusti.2. Soliloquioꝝ. Nihil sic deijcit actu veritatis cognoscende: sicut tactus iste porum: sine quo vxor haberi non potest: qui netur ei reddere debitum per actum carnis: absorbetur intellectus. Unde ⁊ populo lege uinam accepturo preceptum fuit Exo.19.c. appropinquetis vxoribus vestris. Secundo tione corporis: quod per matrimonium sub perpetue seruituti coniugis. Uir enim non bet potestatem sui corporis/ sed vxor: nec sim ter vxor/ sed vir/ vt infra dicitur. Seruitus de se est amara. Tertio ex parte rerum exte quarum occupatione ⁊ solicitudine multū im plicatur matrimonium: quia oportet prouide ri de necessarijs/ non solum pro se/ sed etiam vxore ⁊ liberis. Secundo ostendit quid sit ne sitatis: quantum ad matrimonium contra ⁊ ad eius vsum. Circa primum sciendū/ ꝙ generatiua ordinatur ad conseruationem s ciei per filiorum generationem. Ad quod op mulier data est in adiutoriū viro: propter qu prima necessitas instituendi matrimonium it propter procreationem prolis. Geñ.1.d. M sculum ⁊ feminam creauit eos: benedixit eis ait. Crescite ⁊ multiplicamini.⁊c. Sed hec ne cessitas fuit maxime circa institutionem ge ris humani: quando oportebat multiplicari

pulum dei per generationem carnalem. Et ideo Apostolus considerans genus humanum sic multiplicatum: et populum dei per regeneratio nem spiritualem multiplicandum. Johan. 3. a. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu san cto: nō potest introire in regnum dei. Ideo Apo stolus hic pretermisit hāc necessitatem: qua ma trimonium fuit institutum in subsidium seu of ficium nature: et ponit secundam necessitatem: qua institutum est in remedium culpe. In rena tis enim per baptismum remanet adhuc concu piscentia carnis: et maxime ad actus venereos/ propter vehementiam delectationis: licet autē maioris perfectionis sit hanc concupiscentiam superare totaliter per continentiam: tamen hec perfectio non potest in omnibus esse: sed in pau cioribus propter pronitatem ad sequendum cō cupiscentiam. Unde dicit saluator Matth. 19. b. Non omnes capiunt verbum hoc: ideo neces se est vt partim concupiscentie cedatur/ partim superetur: quod fit/ dum actus generationis ra tione ordinatur: et sic homo non totaliter concu piscentia ducitur: sed magis cōcupiscentia sub ditur rationi. Habet autem hoc ratio naturalis quod homo sic vtatur actu generationis: prout con uenit generationi et educationi filiorum. Unde et in brutis animalibus hoc inuenitur/ quod in il lis speciebus animalium: in quibus sola femi na non sufficit ad educationem prolis: mascu lus cum femina nutrit prolem. Ad hoc autem requiritur/ quod masculus propriam prolem co gnoscat: propter quod in omnibus talibus ani malibus naturaliter est indita masculis solici tudo de certitudine prolis: vt patet in turturibus et columbis: et huiusmodi: et sic in eis nō sunt va gi concubitus: ex quibus incertitudo prolis se queretur: sed determinatis masculis determina te femine coniunguntur: saltem vsque ad prolis educationem factam. In canibus autem et hu iusmodi: vbi sola femina nutrit prolem: sunt cō cubitus vagi. Nunc autem ita est/ quod in specie humana maxime requiritur masculus ad nu trimentum prolis: que multo diutius est inuali da ad querendum necessaria: quam in aliis anima libus: et non solum propter nutritionem filiorū requiritur masculus: sed etiam propter instru ctionem/ ad quam requiritur magnum tempus. Unde ad Hebreos. 12. c. Patres quidem car nis nostre habuimus eruditores: et reuerebamur eos. etc. Propter quod ratio naturalis dictat/ quod in specie humana non sint vagi cōcubitus et in certi cuiusmodi sunt concubitus fornicarii: sed sint determinati viri ad determinatam feminā: et hec determinatio fit per matrimonii legem.
B Ideo dicit Apostolus. * Propter fornicationē autem.] Scilicet vitandam in illis: qui nō pos sunt continere. * Unusquisque suam vxorē ha beat: et vnaquequue suum habeat virū.] Ad quē determinate accedat: et ipse ad eam: et sic tollun tur concubitus vagi. Circa secundum: scilicet quantum ad eius vsum: primo agitur de debiti redditione: secundo de eius intermissione. Cir ca primum dicit. * Uxori igitur vir debitum reddat: similiter autem et vxor viro.] Per car nalem copulam: et similiter econuerso: quia hic est vsus matrimonii: in quo vir et vxor ad pa ria indicantur. Propter quod mulier de latere viri formata fuit/ non de capite/ nec de pedibus: quia non debet esse domina: nec ancilla: sed so cia. Et rationem huius debiti subdit/ dicens. * Mulier sui corporis potestatem non habet/ sed vir. Similiter autem et vir sui corporis po testatem non habet/ sed mulier.] Quia vnus coniugum non potest continere altero inuito: vel alteri se tradere ad generationis actum: sed ad inuicem debent habere vsum proprii corpo ris/ quantum ad hunc actum/ impedimento le gitimo cessante. Circa secundum: scilicet de de biti intermissione: sciendum quod actus coniuga lis bene est aliquando intermittendus maxime sacris temporibus/ vt coniuges melius vacent spiritualibus. Et hoc est quod dicit. * Nolite C fraudare inuicem.] Subtrahendo vsum corpo ris proprii/ ei cui debetur. * Nisi forte ex cōsen su.] Utriusque. * Ad tempus/ vt vacetis oratio ni.] Que est eleuatio mentis in deum. Mens autem deprimitur per carnalem actum/ etiam in matrimonio. * Et iterum reuertimini in id ipsum.] Scilicet ad reddendum debitum (fini to tempore orationis) secundū quod dicitur Ec clesiastes. 3. a. Tempus amplexandi: et tempus longe fieri ab amplexibus. * Ne tentet vos sa thanas.] De adulterio. * Propter incontinen tiam vestram.] Idest pronitatem ad actum car nis. Consequēter Apostolus manifestat in quo sensu accipi debeat dictum suū. s. Iterum reuer timini. etc. Circa quod sciēdum/ quod aliquis pos set accipere dictum apostoli de reiteratione debi ti/ tanquam necessarium ad salutem: quod non intellexit: ideo dicit. * Hoc autem secūdum in D digentiam dico: non secundum imperium.] Idest tradens sub precepto/ tanquam ad salu tem necessarium. Possunt enim coniuges de cō muni consensu simpliciter continere. Sed vide tur hoc Apostolus improprie loqui/ dicēs. Hoc autem dico secundum indulgentiam. Quia in dulgentia non est nisi de malo. Actus vero ma trimonialis non est malus. Ad quod dicendū quod indulgentia accipitur hic pro permissione. Per missio autē fit dupliciter. Uno modo de minori

malo ad vitandum maius malū. Sicut Moy
ses permisit libellum repudij ad euitandū vxo=
ricidium. Matthei. 19. Et talis permissio nō fit
in euangelio propter eius perfectionem. Hebre.
6. a. Ad perfectionem feramur. In veteri lege fa
cta fuit ex eius imperfectione. Hebre. 7. c. Ni=
hil ad perfectum adduxit lex. Alio modo fit de
minori bono per hoc / ꝙ maius bonum non per
cipitur. sic est in proposito. Ex hoc enim ꝙ Apo
stolus virginitatem non precepit / indulget ma
trimonium. Potest etiam aliter solui: prout in=
dulgentia respicit malum. Circa quod sciendū
ꝙ actus coniugalis aliquādo est sine omni cul=
pa: vt cum ordinatur ad proiem procreandam /
ad cultum dei: vel cum fit causa reddendi debi=
tum: quia primo modo est actus religionis: se=
cundo iusticie. Et si fiat ex charitate: non solum
est sine culpa: sed etiam meritorius: quia omnis
actus virtutis / factus ex charitate / meritorius
est. Si vero actus matrimoniales exercētur ad
satisfaciendum concupiscentie: tunc habet cul=
pam annexam venialem / quando sistit intra li
mites matrimoniales. Mortalem vero / quādo
non sistit: vtpote quia vtitur vxore modo inde=
bito: vel quia eque libenter aliam cognosceret.
Primo modo actus matrimonialis non requi
rit indulgentiam: sed premium. Secundo mo=
do habet indulgentiam. In quantum consen=
tiens concupiscentie in sua vxore: tamen non in
alia: non fit reus peccati mortalis: sed tantū ve=
nialis. Tertio modo indulgentiam habet: quia
reus est peccati mortalis. Consequēter Aposto
lus assignat rationē sui dicti: et primo eius qđ
dixerat. Non secundum imperium. Secundo
eius quod dixerat. Secundum indulgentiam.
Circa primum sciendum ꝙ nullus sapiens pre
cipit contra illud quod vult: matrimonium au
tem contrahere ⁊ vti contracto contrariatur vir
ginitati: nisi contrahens certificatus fuerit / ꝙ
actus matrimonialis ab eo non exigetur: sicut
fuit de beata virgine. Virginitatem autem vo=
E lebat Apostolus: ide bene dicit. * Volo autem
omnes vos sicut meipsum.] Idest omnes virgi
nitatem seruare. Fuit autem Apostolus virgo.
vnde ⁊ in eius decollatione in testimonium sue
virginitatis fluxit lac de eius corpore. Qui ⁊ lo
quens de matrimonio ⁊ eius actu: propter hanc
voluntatem locutus non fuit secundum impe=
rium. Sed videtur ꝙ voluntas Apostoli nō fue
rit rationabilis: quia si omnes a tempore eius
fuissent continentes: ex tunc cessasset generatio
hoim: ⁊ sic non fuisset collect⁹ numer⁹ electoꝝ.
Ad hoc dicunt aliq / ꝙ reuelatū fuerat Aplo / ꝙ si
oēs sui tēporis cōtinuissent / adhuc sufficerēt ad
implendū numerum electorum. Sed hoc dictū

nullum habet sacre scripture vel rationis fun
damentum. Propter quod dicendum ꝙ Apo
stolus volebat hoc voluntate antecedente:
non voluntate consequente: sicut. 1. Timo. 2. ca
pitu. dicitur / ꝙ deus vult omnes homines sal
uos fieri: sez voluntate antecedente: non tam
omnes saluantur / quia non vult voluntate con
sequente. Dicitur autem voluntas antecedens
qua aliquis vult aliquid absolute ⁊ in gene
tanquam melius simpliciter. Consequens v
quando vult aliquid consideratis conditio
bus proprijs ⁊ circūstantijs. Primo modo v
homo merces suas seruare. Secundo modo
vult eas seruare / quando in periculo posit
proijcit eas in mare. Et hoc modo considera
meritis ⁊ demeritis hominum: deus vult ta
aliquos saluari: ⁊ aliquos damnari: licet v
omnes saluari in quodam generali: inqua
sunt ad imaginem suam facti ⁊ beatitudi
paces. Et eodem modo volebat Paulus ap
stolus homines continentes esse (inquantū
tinentia est maius bonum: ꝙ̄ matrimoniū
considerata tamen fragilitate hominum / vo
bat aliquos matrimonio iungi. Consequē
assignat rationem: quare de matrimonio co
cesso dixit. Secundum indulgentiam: quia
quilibet non est tante virtutis / ꝙ possit con
re. Et hoc est quod dicit. * Sed enim vnusq
ꝙ proprium donum habet a deo. Alius qui
sic.] Scilicet vt possit continere. * Alius v
sic.] Idest ꝙ possit castitatem materialem c
stodire: ⁊ in ea deo seruire. vnde Matth. 25
dicitur de Christo sub parabola hominis pe
gre proficiscentis: ꝙ vocatis seruis suis trad
illis bona / ⁊ vnicuiqꝫ secundum propriam v
tutem. Et quod obscure dixerat: magis de
rat dicens. * Dico autem non nuptis.] Id
virginib⁹. * Et viduis. Bonū est illis / si sic
māserint sicut ⁊ ego.] Idest ꝯtinēter viuēdo.
Qđ si nō ꝯtinēt.] i. si donū cōtinendi nō acc
rint a deo. * Nubāt.] Matrimoniū ꝯtrahā
* Meli⁹ est eni nubere ꝙ̄ vri.] i. ꝙ̄ ꝯcupisc
superari. Cōcupiscētia eni qdā ignis est: ⁊ id
q ab ipsa impugnat̄ incalescit: q autē supera
ꝯcupiscētiā vrit̄. Et ꝯsiderandū ꝙ Apl's hic
cōparatione abusiua: q̄r ꝯcupiscentia vri m
est simpliciter: nubere aūt bonū: min⁹ tñ ꝙ̄ c
nere. Est igit̄ sensus. Melius est. ⁊c. i. magis
gibile est / ꝙ hō minus bonū habeat: ꝙ̄ ꝙ m
incurrat. Cōsequēter istruit eos: q matrimon
iūcti sūt: de ipso nō dissoluēdo / dicēs. * His a
q matrimonio iūcti sūt: p̄cipio / nō ego sed dñs
i. p̄cipio nō instinctu ꝓprio: sꝫ auctoritate diui
* Vxorē a viro nō discedere.] Sicē eñ dictū
supra: matrimoniū primo fuit institutum a di

gitime prolis pcreatiōnē: in cuius nutritione et instructione de moribus/ requiritur magnum temp⁹. Propter quod ratio dictat/ q vir et vxor per totam vitam inseparabiliter coniūgantur. Et ideo matrimoniū sic diffinitur: q est persona rum legitimarū coniunctio indiuiduam .i. indiuisam vite consuetudinem retinens. Propter quod non discedere vxorem a viro cadit sub precepto: excepta causa fornicationis: quem casū excepit saluator Matthei.25. Et idem de discessu viri ab vxore: in hoc enim ad paria iudicantur. Consequenter ostenditur quid sit agendū/ quando aliqualiter separatur matrimoniū: licet enim vinculum matrimonij cōsumati sit indissolubile: nisi per mortem alterius corporalē: tamen ex causa fornicationis pbata potest dissolui quantum ad torum: et quo ad cohabitationē. et sic dicit Apostolus. * Quod si discesserit.] Scilicz vxor a viro in casu dicto. * Manere innuptam.] Supple precipit dominus. * Aut viro suo reconciliari. Et vir vxorem non dimittat.] Sicut enim poterat non discedere a viro suo sub spe correctionis eius: ita post discessum potest ei reconciliari: et etiam debet: si non possit continere: quia non potest alteri nubere ipso viuente. Consequenter agitur de dissolutione et solutione matrimonij/ quando alter coniugū est infidelis: cum dicitur. * Nam ceteris.] Qui sunt disparis cultus. * Ego dico/ nō domin⁹.] Idest do consilium: sed non est ad hoc diuinum preceptum. * Si quis frater.] Idest christianus. * Vxorem habet infidelem.] Utpote qñ vir conuertitur ad fidem/ et non vxor. * Et hec consentit habitare cum illo.] Pacifice et sine cōtumelia fidei christiane. * Non dimittat illā] Et idem subdit de vxore fideli virum infidelem habente: cum dicitur. * Et si qua mulier fidelis habet virum infidelem: et hic consentit habitare cum illa: non dimittet virum.] In hoc eñ sunt ad paria. et subditur ratio talis mansionis fidelis cum infideli: cum dicitur. * Sanctificatus est enim.] Idest cōuersus ad fidem. * Uir infidelis per mulierem fidelem.] Ipsum ad hoc inducentem. Hoc enim frequenter fiebat in primitiua ecclesia: scilicet q vxor fidelis conuertebat virum infidelem: et econuerso vir vxorem. Ideo dicitur. * Sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem.] Consequenter ponitur ad idem secunda ratio ex parte prolis: que per conuersionem parentis infidelis modo dicto ad ducebatur ad fidem: si autem fidelis coniūx discederet: proles cum infideli remaneret: quia tūc pars infidelium cum talibus preualebat: tum quia erant pauci fideles: et sub infidelibus constituti. et hoc est quod dicitur. * Alioquin filij vestri immundi essent.] Idest in infidelitate remanerent ratione dicta. * Nunc autem sancti sunt.] Idest adducti ad fidem modo dicto. Uidetur aūt q Apl'i dictū sit contra sacram scripturā: q2.1.Esdre.10.c. Sāctus Esdras fecit abijci vxores alienigenas cū filijs suis a filijs israel fidelibus. Item contra sacros canones.28.q.1.c. Iudei. dicitur q nō potest infidelis eius coniunctiōe permanere: que iam ad christianā translata est fidem. Ad primū dicendum/ q matrimonia illa erant contracta contra dei phibitionez: (de quo habetur Deu.6.) ideo nulla erāt: quia nullum matrimoniū contra dei prohibitionem potest esse ratum: propter quod Esdras fecit illa separari: et bene. Ad secundum dicendum/ q in primitiua ecclesia passim conuertebātur aliquī de iudeis et similiter de gentibus: et illo tempore loquitur Apostolus: quia tūc spes erat q infidelis traheretur ad fidem per fidelem personaz in matrimonio sibi iunctam: pcedente vero tēpore/ iudei fuerunt obstinati: non sic autem gentiles. Et ideo fidelis permittebatur habitare cuz infideli de gentibus: non tamen de iudeis. Modo vero pari passu ambulant: quia vtriq3 reputantur obstinati et sic non permittitur fidelis habitare cum infideli de istis/ nec de illis. Et hoc modo loquitur decretum allegatum. ☞ Reliqua quere ibi.

* De quibus. ꝛc.] Glosa. Occasione fornicationis: quam phibet: continuat de nuptijs: vnde illi quesierant. Et agit tripliciter. Scdm consilium: fm indulgentiam: fm preceptuz. ¶ Cū pseudo per hypocrisim (vt puriores essent) nuptias improbarent: quia hoc nō placuit Corinthijs: hoc solum ab Apostolo quesierunt. Nota q vnicuique licet vxorem accipere: nisi faciat sibi illicitum propter votū/ vel aliquid tale. Coniugium siue matrimoniū est maritalis coniunctio maris et femine indiuidualem vite consuetudinem retinens. Et est bona res coniugium: vnum de sacramentis ecclesie: tenens imaginez coniunctionis Christi et ecclesie. Unde Ephes. 5.g. Hoc autem dico magnum sacramentū esse in Christo et ecclesia. Christus enim matrimonium approbans/ nuptijs interfuit: et eas miraculo commendauit (vt habetur Johānis.2.capitulo.a.) Etiam primum coniugium inter primos parentes deus instituit: vt habetur Genesis.2.d. Causa efficiens matrimonij est consensus maritalis de presenti p verba expressus. Uñ matrimoniū nō facit coit⁹: sed volūtas. ¶ Joh. Chrys. Non defloratio virginitatis: sed pactio coniugalis matrimoniū facit. Causa vero: pter quā contrahi debet: est procreatio sobolis: et vitatio fornicationis. Sunt ꝛ alie cause bone K Glosa.

ste: vt inimicoꝝ recõciliatio: pacis reintegratio. ¶ Augustinus. Quod est preter intentionẽ generationis/non est nuptiaꝝ malum: sed veniale: ꝓpter nuptiaꝝ bonum: quod est tripartitu3: fides: ꝓles: sacramentũ. Fides: ne cum alio vel alia coeatur. Proles: vt religiose educet. Sacramentum: ne coniugiũ separetur. His tribus bonis excusat coitus carnalis: qui est inter coniuges: ita vt vel nõ sit peccatũ: vel veniale. Quando eñ causa ꝓlis conueniunt/excusat: vt nõ sit peccatũ. Quando vero causa concupiscentie satiande/vel refrenãde: veniale est. * Hoc autem ſm indulgentiã.] Dicet aliquis. Si hoc ſm veniam concessit Apls: ergo peccatũ sunt nuptie. Cui enim venia/nisi peccato conceditur? Plane quod infirmitati concessit Apostolus ſm veniam: audeo dicere peccatũ esse. Veniam nãq3 concedens Apls/concubitũ attendit coniugatorum: vbi est incontinẽtie malum. Incontinẽtie malum est q vir cognoscit vxorem/etiam vltra necessitatẽ ꝓcreandi liberos: sed et ibi est nuptiarum bonu3. Non enim qꝛ incontinentie ibi malum est: ideo cõnubiũ: quod est preter intentionem generationis: nõ est bonum: immo vero non propter illud malum culpabile est hoc bonum: sed illud malum fit veniale ꝓpter bonum nuptiale. Hoc bonum nuptiaꝝ nõ reprehendit Apls: sed malum incõtinentie. Concubitus is necessarius causa generandi inculpabilis et solus ipse nuptialis est. Ille vero: qui vltra necessitatem ꝓgredit: non rationi: sed libidini obseq̃tur. Cum igitur culpabilis nõ sit generandi intentione concubitus: q̃ ꝓprie nuptijs imputandus est: quid ſm veniã concedit Apls/nisi q cõiuges debitũ carnis exposcunt: nõ voluntate ꝓpaginis: sed libidinis voluptate: que tñ voluptas nõ ꝓpter nuptias cadit in culpam: sed ꝓpter nuptias accipit veniã. Quocirca etiã hinc sunt laudabiles nuptie: qꝛ etiã illud qđ nõ ptinet ad se: ignosci faciũt ꝓpter se: neq3 eñ iste concubitus: quo seruitur concupiscẽtie: agit vt impleatur fetus: quẽ postulant nuptie. Omnino igitur in genere suo nuptie bone sunt: qꝛ fidem tori seruant: et ꝓlis suscipiende causa vtrũq3 sexũ cõmiscent: et impietatem separationis horrent. * Vnusq̃sq3. ꝛc.] Augustĩ. Et ideo non debet q̃s ꝯstringi: ne ꝓhibit⁹ a licitis admittat illicita: sed ipse quid sequatur eligat: sed tamen in hoc
L propensiorem esse melius est. * Vnusq̃sq3. ꝛc.] Satis hic etiam ostendit pudicitiam coniugalem esse donum dei. Non tantum enim continentium: sed etiam coniugatorum castitas donum dei est. * Proprium habet. ꝛc.] Quia in hoc quisque iuuatur: quod appetit auidius. * Dico autem.] Hic dat consilium. * Vri.]

Est desiderijs agi vel vinci. Non ergo ideo d
melius: quasi bonum sit vri: et nubere meli
sed consuetudinẽ locutionis est secutus. *
si discesserit.] Aliud est discedere: aliud est c
muni consensu continere. Illud enim mal
hoc bonum. ¶ Ambrosius. Ideo non subd
viro: sicut de muliere: quia licet viro aliam
cere: quia inferior non omnino hac lege vi
quia potior: quod a falsarijs dicit esse app
* Et vir vxorem. ꝛc.] Non debet vir dimi
vxorem: quia faceret eam mechari: q si ill
adultera: nõ facit: sed adulteram dimittit.
sa: quam Christus excepit: hic tacetur: qui
tissima est: scilicet fornicationis. * Nam
ris.] Vbi vterque fidelis: hoc preceptum
mini dedi. Nam ceteris: vbi non vterque fi
lis: quod in initio ecclesie contigit: cum eu
gelium predicari cepit. * Si quis frater. ꝛc
Idolatria et quelibet noxia superstitio forni
tio est: et dominus causa fornicationis qui
permisit vxorem dimitti: sed non iussit: et s
dit locum Apostolo monendi: vt qui nolle
non dimittat infidelem: que forsan erit fide
Si fornicatio carnis detestanda est in coniu
quanto magis fornicatio mentis? idest infi
litas. Iussit Esdras: immo dominus per eu
(vt habetur. 3. Esdre. 9. b.) vxores dimitter
nigenas: per quas ad deos ibant alienos. E
Moysen dominus iusserat/ne quis vxorẽ ali
nigenã duceret. Exo. 34. b. Merito ergo q
duxerant domino prohibente: domino iube
dimiserũt. ¶ Ambrosius. Non est imputan
matrimoniũ: quod extra decretũ dei factũ e
cum cognoscit/emendandum. ¶ Augustin
Cum vero cepisset euangeliũ gentibus predi
ri: iam coniunctos gentiles gentilibus cõpe
ex q̃bus si nõ ambo crederẽt: sed vnus vel vna
infidelis cũ fideli consentiret habitare: nec ꝓh
beri a dño debuit fidelis infidelem dimittere
iuberi. Ideo eñ non ꝓhiberi: qꝛ iusticia pe
tit a fornicante discedere: et infidelis hois forn
catio est maior in corde/q̃ in carne. Ideo aũ
nec iuberi: qꝛ non contra iussionez dñi gen
fuerunt ambo coniuncti: licitũ ergo erat per iu
sticiã: sed licitũ non erat faciendum ꝓpter lib
ram beniuolẽtiã. * Sanctificatus est.] Qu
hoc sepe contingit/q alter per alterum ad fide
conuertit. Vel mũdus est vir infidelis: quant
ad fidelem mulierẽ. Et nullam ex eius conti
ctione imundiciã patit mulier fidelis. * Alio
quin. ꝛc.] Si dimittitis inuicẽ nolentes cohab
tare: et alijs vos copulatis: adulteri estis: et fil
vri spurij: et ideo imundi: nunc sancti: quia le
tis coniugijs nati: et sub creatoris veneratio
nati. Vel si vicissim dimittunt: filij qui mate

rem partem sequuntur / in infidelitate manebunt. Maior em̄ tunc erat numerus infideliū / q̄ fidelium. Nunc aūt sancti. i. xp̄iani: siue vno ex parentibus auctore: siue vtroq;. ☞ Reliqua quere ibi. * Propter fornicationē. ꝛc.]. 13. dist. c. Nerui testiculoꝝ. 32. q. 2. c. sicut nō. paragrapho. his ita. * Mulier sui corporꝭ. ꝛc.] 27. q. 2. c. sunt q̄ dicunt. de consangui. c. non debet. * Hoc autē ẜm indulgētiā. c. nerui. ẜ. allegato. 32. q. 2. c. quicq̄d. * His aūt. ꝛc.] 31. q. 2. c. et de neptis. 32. q. 5. c. puto. paragrapho. cū ẜ. et ea. q. 7. c. Apostolus. * Nam ceteris. ꝛc.] 28. q. 1. paragrapho. 1. et. c. cū iā nūc. de diuortijs. c. gaudem⁹. Sequit̄ post multa. * De virginibus aūt. ꝛc.] ☞ Quert an. 2. A. sexte p. ser. Virgi. fol. 164. Volo ergo. ꝛc.] Lyra. ꝛc. ☞ Quere annotamēto. 4. A. sexte partis. ser. Diuinorum officioꝝ. fol. 34. col. 3.

Ferie. iiij. dn̄ice. j. post octauas Epiph. ser. annota. Ex q̄nta parte Biblie.

Egressus est Iesus. ꝛc.] Lyra. Descripta idoneitate predicatoris. (☞ De qua inuenies anno. 39. q̄nte ptis. sermo. Prelatoꝝ. fol. 226. col. 2. A. et. 3. B. Et ẜm alium sensum. annot. 4. F. q̄nte ptꝭ. ser. Dn̄ice. 1. Quadragesime.) Hic consequenter describitur executio predicationis xp̄i: quantum ad eius doctrinā generaliter: cuȝ dicit̄. * Egressus est Iesus.] Scȝ a deserto: quod intrauerat post baptismū: vt doceret populuȝ. * In virtute spiritus.] Idest in virtute signa et miracula faciēdi. de quo spiritu dicit̄. 4. Reg. 2. c. Spūs Helie requieuit super Heliseū: quando diuisit aq̄s miraculose. Verūtn̄ virtus faciendi miracula / nō erat in Heliseo: sed in deo: qui faciebat miracula ad preces Helisei: sed ista virt⁹ erat in xp̄o: cum sit deus et homo. * In Galileā.] Ibi em̄ primo predicauit / vt impleret̄ ꝑphetia Esaie. 9. a. Primo tp̄e alleuiata est terra Zabulon et terra Neptalim. ꝛc. vt habetur Matthei. 4. ☞ Quere anno. 1. q̄nte ptis. ser: In vltimis tribus diebus per octa. Epiph. fol. 49. col. 4. Sequit̄.
B * Et fama exijt per vniuersam regionē de illo. Et ipse docebat in synagogis coꝝ. Et magnificabatur ab oībus.] Propter excellentiā doctrine et miraculi. Consequenter describit̄ eius doctrina specialiter in Nazareth ciuitate sua: cuȝ dicit̄. * Et venit Nazareth: vbi erat nutritus] Hoc aūt dicit̄ ad designādum q̄ alibi fuerat natus. s. in Bethleē: vt dicit̄ Luc̄. 2. * Et intrauit ẜm ꝯsuetudinē suā die sabbati in synagogam.] Que erat locus orationis et doctrine legis: qb⁹ iudei ẜm preceptū legis vacare debebant in die sabbati: Christus autē legem obseruare voluit. ☞ Vt patet Luce. 2. Et anno. 1. A. q̄nte ptꝭ. ser. Purificatiōis: * Et surrexit legere.] Vt nō predicaret seipsuȝ verbo suo tm̄: sed etiā testimonio sacre scripture. * Et tradit⁹ ē illi liber Esaie ꝑphete. Et reuoluit librum. Et inuenit locuȝ.] Non a casu: sed a ꝓposito: q꞉ sciebat passus scripture loquētis de eo: ꝛ hoc est qđ subdit̄. * Vbi scriptuȝ erat. Spūs dn̄i sup me.] Hoc scribitur Esa. 61. a. Sed tn̄ in translatione nostra mutantur aliqualiter verba: licet sit eadem sententia. Lucas aūt hic allegat scripturā: prout habet̄ in translatiōe. Lxx. Circa q̄ sciēdum q̄ iudei expectant illa: q̄ ꝓmittunt̄ eis Esa. cap. p̄dicto impleri per Messiā: quē expectāt futuꝝ et dn̄atuꝝ toti mūdo tēporaliter: et eductuꝝ iudeos de captiuitate: et posituꝝ eos in maxima gloria ꝛ honore sup oēs gentes. Sed q꞉ tp̄s aduētus xp̄i iā transijt: ideo xp̄s hunc locū conuenięter de seipso exponit / dicens. Spūs dn̄i sup me. Idest me deducens: q꞉ humanitas xp̄i organū est ipsius diuinitatis coniunctū: et ideo in oībus mouebat̄ ẜm diuinitatis instinctum. * Eo q̄ vnxit me.] Ab instanti conceptiōis plenitudine gratie. Ex hoc em̄ q̄ humanitas xp̄i deitati coniungit̄: plenitudine gratie replet̄: ẜm qđ dicit̄ Ioh. 1. b. Vidimus eum quasi vnigenitū a patre: plenū gratie et veritatis. * Euangelizare pauperibus.] C
Idest humilibus: quibus sua doctrina proficit: non superbis. Sequitur. * Misit me sanare contritos corde.] Contritis per penitentiā datur gratia sanans vulnera peccatorum. * Predicare captiuis remissioneȝ.] Idest detentis in lymbo: ad quos descendit: et eos inde eripuit. * Et cecis visum.] Idest gentibus excecatis per errorem / veram dei cognitionem: secūdum quod dixit Symeon Luce. 2. Lumen ad reuelationem gentium. ꝛc. * Dimittere confractos in remissionem.] A pondere legis relaxando. De quo dicitur Actuū. 15. b. Cur tentatis imponere iugum super ceruices discipulorum: qđ nec nos / nec patres nostri portare potuimus? * Predicare annum domini acceptum.] Iste annus Passionis Christi: de quo placatus est humano generi / soluta emenda primi peccati. * Et diem retributionis.] Idest diem iudicij: in quo vnicuique retribuetur secundum opera sua. * Et cum plicuisset librum / reddidit mini D
stro.] Hoc fecit ad ostendēdum q̄ libri sacre scripture sunt reuerenter tractandi. Vnde et Iudei hanc reuerentiam faciunt libris veteris testamēti: q̄ nullo modo sederent iuxta illos: sedendo ita alte: sicut illi sunt positi. Ex quo patet / q̄ il=

li christiani sunt valde reprehendendi: qui non solum libros veteris testamenti: sed etiam noui: etiã sacra euangelia ita irreuerenter tractant et irreuerentius q̃ libros gentiliũ damnatoꝝ. Ali qui etiã theologi dicta eorũ cum maiori ponde re et certiori quotatiõe allegant in sermonibus suis et in scholis/ q̃ dicta xp̄i et apl'oꝝ. * Et se= dit.] Ut exponeret mature: quod stãdo legerat reuerenter ꝛ deuote. * Et oim in synagoga ocu li erant intendentes in eum.] Quia in facie ei⁹ quidam fulgor diuine gratie relucebat: qui ani mos intuentiũ attrahebat. * Cepit autẽ dicere ad illos. Quia hodie impleta est hec scriptura in auribus vestris.] Scʒ in ipso: vt patet ex pre dictis. * Et omnes illi testimonium dabant.] Videlicet ꝙ illa scriptura in illo esset impleta. * Et mirabanť in verbis gratie.] Idest gratio sis. * Que ꝓcedebant de ore ipsius.] ☞ Fi nita littera huius euangelij: consequẽter descri bitur emulatio cõtra eum: cuʒ dicitur. * Et di= cebant. ꝛc.] ☞ Quere anno. 1. A. q̃nte par= tis. ser. Ferie. 2. Dñice. 3. Quadragesime.

E Moraliť * Et venit Nazareth. ꝛc.] Moraliter. Per hoc ostendit ꝙ predicator euangelij debet dieb⁹ dñi cis et festiuis populo predicare: et xp̄i mysteria nũciare. * Et oim in synagoga oculi. ꝛc.] Nã illi: qui sunt merito de numero fideliũ: audiunt deuote verbum diuinũ. ꝛc.

F Glosa. * Et fama exijt. ꝛc.] Glo. Non tm̃ a presentib⁹ ꝓpter visa miracula honorať: sed apd̃ absentes fama diuulgať. ¶ Beda. Ne q̃s putet ea: que p ordinem sunt exponẽda: post ieiuniũ confestim facta: sʒ post aliquot a dño miracula vel in Iu= dea vel Galilea patrata: que apud Johannem legũtur primo aduentu facta. * Docebat. ꝛc.] Post miracula ecce sapiẽtia: qua docet: qua do ctrina per miracula precedentia magnificatur. * Et intrauit. ꝛc.] Intrauit xp̄s die sabbati in synagogam: vt ritũ legis mosaice cumulo cele= stis gratie adimpleret. * Et surrexit legere] Be da. Qui non venerat ministrari: sed ministrare (vt dicitur Matth. 10. d.) lectoris officiũ non de dignať suscipere. Et ꝓuide Lucas gesta domi= ni scripturus: ab explicatione ꝓphetie inchoa= uit: qꝛ omnes ꝓphetie ad ipsum pertinent: et in ipso complentur: et per ipsum nobis aperiũtur. Surrexit igitur legere: vt quos noua signorum operatione nõ cõuerterat: vel ꝓphetie lectionis attestatione corrigeret. * Et vt reuoluit librũ.] Librũ ꝓphetie clausum accipit: sed reuolutũ le git: quia mysteriũ incarnatiõis sue in ꝓphetis obscurũ: et prius suscepit implendũ: et post mor talibus aperuit intelligendum. Accepit libꝛuʒ: vt ostẽdat se esse: q̃ locut⁹ est in ꝓphetis: et remo uet sacrilega perfidoꝝ testimonia: qui aliũ vete

ris dicunt: aliũ esse deũ noui testamenti. V
dicunt initium xp̄i esse ex virgine. Quom
eñ cepit ex virgine: q̃ ante virginẽ loquebat
Spũs dñi. ꝛc.] Bed. In supiorib⁹ ꝓphetic
uator de gentiũ vocatione: et ecclesie confir
tione loquẽs/ dicebat Esa. 60. b. Ego dñs in
subito faciam illud. Confestim ꝙ intulit. S
dñi sup me. fm ꝙ homo. Unũ ps. 44. b. V
te deus oleo leticie pre ꝯsortibus tuis. Pre c
sanctis vnctus est spũali vnctione: qñ in Jo
ne sup baptizatũ spũs in specie colũbe descen
et mansit cũ illo. Unctus est igiť virtute ce
vt pauptatẽ ꝯditionis humane thesauro re
rectionis rigaret eterno: captiuitatẽ mentiu
ferret: cecitatẽ illuminaret a iaꝝ: ꝯfractis co
tis corde mederet: alligando ꝯtritiões coꝝ: r
mittẽdo peccã: vel vt eos: q̃ legis põdere dep
bantur/ releuaret: et in remissionẽ gratie sp
lis admitteret predicare annũ dñi acceptũ
nus iubilei et vere libertat(: tempus gratie
ecclesia i corpore versata peregrinať a dño.
Apl's. 2. Coꝝ. 6. a. Ecce nunc tempus accep
bile: ecce nunc dies salutis. Et post annum
ptabile predicare diem retributionis: qñ fi
hois venit i gloria cũ angelis reddere vni
fm opera sua. Ad hec cuncta euangelizãda
agenda: ideo se dicit missum: qꝛ spiritus dñi
super eum. * Et cũ plicuisset librum. ꝛc.] B
Audientibus illis: qui aderant legit: sed lec
ministro reddidit: qꝛ cũ esset in mũdo: palã
tus est mũdo: docens in synagogis et in tẽpl
ad celestia regress...: his: q̃ ab initio ipm vi
rant: et ministri sermonis fuerant: euãgeliʒa
officiũ tradit. Stans legit: qꝛ dũ nobis scrip
ras: q̃ de ipso erãt: apit: in carne dignat⁹ est
ri. Sʒ reddito libro residet: qꝛ pacto dispẽsa
officio: discipulos doctrine sue seq̃ces elegit
supne q̃etis solio restituit. Sic p̄dicator vbi
gat/ legat. i. opeť et p̄dicet: et resideat. i. p̄mia
tis expectet. ¶ Bed. Reuolutũ legit: qꝛ eccl
misso spũ oẽm vitatẽ docuit. Plicatũ mini
reddidit: qꝛ non oia oib⁹ dicẽda: sʒ p capaci
audientiũ cõmittit doctori dispẽsandũ verb
* Testimoniũ dabant. ꝛc.] Testabanť (vt
dixerat) eũ esse deũ: de q̃ ꝓphete cecinerant.
re spũsseti gratia punctuʒ. vere se paupes ce
captiuos: ꝯfractos: illi⁹ sup oia indigere mun
bus. ☞ Reliqua quere vbi supra.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermõis Prelatoꝝ. incipiẽtibus fol. 90. sub th
mate. * Docebat in synagoga coꝝ.] B. C
ser. Oronis. fol. 18o. sub the. * Intrauit in sy
nagogã] B. ¶ Ul' ser. Incarñ. fol. 2. sub the.
Et reuolutũ legit.] F. ¶ vl' ser. Pctoꝝ. fo. 189.
Pnic. fo. 211. sb the. * Misit me: sanare ꝯtri

corde.] L. ¶ Uel de an. Sabbati sancti. sub the mate. * Predicare captiuis. ⁊c.] L. ¶ Uel de anno. ser. Epipha. incip. fol. 39. sub the. * Predicare cecis. ⁊c.] L. ¶ Uel de anno. ser. Passionis. incip. fol. 35. sub the. * Predicare annum dñi acceptū. ⁊c.] L. ¶ Uel de anno. ser. Judicij finalis incip. fol. 236. sub the. * Misit me predicare diem retributionis. ⁊c.] L. ¶ Uel de anno. ser. Marie Generalis. incip. fol. 72. sub the. * Et mirabant̄ in verbis gratie.] D. ¶ Uel de anno. ser. Dñice. 4. Quadragesime. s. de auditione verbi dei. sub the. * Et oīm i synagoga oculi erant intendentes in eū.] E. ¶ Uel de anno. ser. sermo. Purificationis virginis. Tomo. 2. sub the. * Et intrauit ſm consuetudinē. ⁊c.] D. F. ¶ Uel de anno. ser. Penteco. hoc. 1. Tomo. sub the. * Spiritus dñi super me. ⁊c.] G. ¶ Uel de anno. ser. Aplo͡r. incip. fol. 82. sub the. * Et cū plicuisset librū / reddidit ministro.] H.

Egressus Jesus. ⁊c.] Ly. sup Mattheū. 13. capi. et hic sup Marcū. 6. ca. dicit sic. Postq̄ superius descriptus est feruor predicationis in Christo: hic consequēter describitur liuor emulationis cōtra ipsum ꝓpter doctrinā et miraculū ipsius / et impedimentū populi doctrinam eius recipere debentis: q2 illi de patria sua ꝓpter paupertatē generis ei inuidebant: et ipsum despiciebāt: et in hoc irrationabiliter mouebantur: q2 Dauid: qui fuit radix regū: ⁊ eximius ꝓpheta͡r: fuit pastor ouiū: et ideo isti ex malitia sua facti sunt inepti ad recipiendum doctrinā Christi et ei⁹ miracula: ⁊ ideo dicit Mattheus. Cum consumasset Jesus parabolas: docendo. s. discipulos suos et turbas. * Egressus Jesus abijt in patriā suam.] Jdest in Galileā: vbi fuerat conceptus et nutritus: licet fuisset in Bethleem natus. * Et sequebant̄ eum discipuli sui. Et facto sabbato cepit in synagoga docere: et multi audientes admirabant̄ in doctrina eius.] Quia nō viderant eum litteras discentem: nec in lege studentē: ꝓpter qđ erant. * Di- B centes. Unde huic hec omnia? Et que est sapiētia: que data est illi? Jdest noticia scripturarū. * Et virtutes tales: que per manus eius efficiūtur?] Q. d. non habet hec a deo / vel exercitij studio: sed magis a diabolo: quod arguūt ex ignobilitate seu infirmitate parentū. * Nōne hic est faber / filius Marie / frater Jacobi et Joseph et Jude et Simonis? Nōne et sorores eius hic nobiscū sunt?] Dicūtur sorores Marie et filij eorū fratres Xp̄i: ſm Mattheū: q2 erant eius cognati germani: non q2 essent de Maria et Joseph post natiuitatem xp̄i generati (vt dicit Eluidius hereticus:) Jn Mattheo em̄ dicit̄ fabri filius. Credebant enim isti q̄ esset eiusdem artis cū patre suo putatiuo Joseph: q̄ dicit̄ fuisse faber lignarius. Et ꝓbabile videtur q̄ Christ⁹ eandem artem exercuit: q2 nō fuit occupatus in doctrina et miraculis vsq3 ad tricesimū etatis annū: nec ante fuit intentus studio: ſm qđ dicitur Johā. 7. Quomodo hic litteras scit / cum non didicerit? Nec est verisimile q̄ tanto tempore fuerit ociosus: magis autē verisimile est q̄ fuerit occupat⁹ in arte patris sui putatiui / q̄ in alia: et hoc videtur per verbum isto͡r: qui erant de Nazareth: q̄ modum suū viuendi cognoscebāt: et fabrum cū vocabant. Seq̄tur. * Et scandalizabant̄ in illo.] Attribuentes virtuti demonis: quod debebat attribui virtuti diuinitatis. * Et dicebat eis C Jesus: quia nō est ꝓpheta sine honore nisi in patria sua: et in cognatione sua: et in domo sua.] Quia inuidia magis est ad patriotas et ad ꝓpinquos / q̄ ad extraneos. Cuius ratio est: q2 inuidia est tristicia de excellentia alteri⁹ / inquātum apprehenditur vt ꝓprij boni diminutiua: excellentia aūt alicuius distantis multum non apprehendit̄ vt proprij boni diminutiua: ꝓpter quod inter artifices eiusdem artis est magis inuidia: et eadem ratione inter compatriotas. * Et nō poterat ibi virtutē vllam facere / nisi paucos infirmos (iṗositis manib⁹) curauit.] Jstud non posse: non refert̄ ad potentiā eius absolutā: sed congruitatis et decentie: quia non erat congruum q̄ ibi faceret multa miracula: q2 erāt indigni: tñ ibi aliqua fecit: vt nō haberent excusationem de peccato suo / videntes opera diuinitatis in eo. Et causa subditur: cū dicitur. * Et mirabant̄ ꝓpter incredulitatem illo͡r.] Fides em̄ credentiū est meritoria de congruo / q̄ eis fiant miracula: sicut patet Marci. 5. de muliere sanguiniflua: cui dictū ē a xp̄o. Fides tua te saluā fecit. Et in multis alijs locis in euangelio simile habetur.

* Que est sapientia: que data est illi?] Moraliter. Hoc aūt dicebant de xp̄o ꝯtēptibiliter ꝓpter paupertatē parentū. Unde subdit̄. * Nonne hic est faber: filius Marie? ⁊c.] Jstis similes sunt illi: qui doctrinā pauperum religioso͡r contēnūt: et diuitum venerant̄: ſm illud Ecci. 13. d. Diues locutus est: et omnes tacuerunt: et verbū illius vsq3 ad nubes perducent. Pauper locutus est: et dicunt. Quis est hic? Uel isti similes sunt rustico: qui crucifixū adorare nolebat: eo q̄ lignū creuerat horto suo. ¶ Additio. 1. Ubi dicitur in postilla. Nec est verisimile / q̄ tanto tempore fuerit ociosus. Respond. q̄ cum Christus etiam in hac vita summū gradū ꝯtēplatiōis attigit: nullo modo dici potuit ociosus: etiā si aliqñ ab omi actiōe seu exercitio corporali cessasset: hoc enim pertinet ad contemplatiuam vitam ab exteriori

actione quiescere: fm Greg.in.6.moral'. et ideo
irrationabile est attribuere Christo occupatio=
nem in artibus mechanicis ad remouēdum ab
eo ociositatē. Nec ex hoc ꝙ illi ð Nazareth ipm
fabrum vocabant: concludit ipsum fuisse fabrū:
sicut nec ipsum habuisse sorores: licet ipsi dixis=
sent. Nonne sorores eius hic nobiscū sunt? Sed
fabrum ipsum dicebant ad vilipendendam do
ctrinam Christi. Frequenter enim hi: qui occu
pantur in actionibus corporalibus/ deficiunt
ab intellectualibus. Vel dicendum fm Aug. ꝙ
eo ipso fabrū Christum credebant: quo fabri fili
um: qꝛ cōmuniter filij dicūtur habere artem pa-
tris. ¶ Replica. Ubi dicit. Nonne hic est faber?
Dicit postillator ꝙ non est verisimile xpm a iu=
uentute vsqꝫ ad tricesimū annum fuisse ociosuꝫ.
Burgeñ. dicit xpm non debuisse operari opera
mechanica: qꝛ impediuisset opera intellectua=
lia: in quibus xps summū gradum tenuit: ideo
ociosus dici nō potuit. Hic dico quo ad factuꝫ:
ꝙ et si xps nihil opando corporaliter ociosus nō
fuit: prebuisset tñ exemplum ociosis: q ab eo su=
merent velamen excusationis. Laborauit igit/
sicut et orauit: nō ad suffragiū: sed ad exemplū.
Nec talis labor in christo potuit remittere sum
mum gradum intellectualis contēplationis: vt
Burgeñ. arguit: sicut nec dolor summus in pas
sione potuit remittere summaꝫ fruitionem. De
quo alibi.

Glosa. * Egressus Jesus. ꝛc.] Glo. Mira cecitas. In
factis et dictis xpm cognoscere possunt: ob solaꝫ
generis noticiā contēnunt. * Faber. ꝛc.] Bed.
Qui operat igne et spiritu. Vñ Joh.1.e. Ipse
baptizabit vos in igne et spiritu. Faber est: qui
fabricatus est auroram et solem. ¶ Hierony. Fi
lius fabri vocat: ꝛ hoc mysticū. s. fabri: qui fabri
catus est aurorā et solem: ecclesiā primā et sequē
tem: in quarū figura mulier et puella sanantur.

* Quia nō est pꝓpheta. ꝛc.] Proprie nat
est ciues ciuibus inuidere: qꝛ non opera: s
santiā: quam videre: recordant. ¶ Isido.
tatur sepe vtilitas originē. Ut.1. Re.12.
est filius Isai? Sed humilia dñs respicit
a longe cognoscit. ps.112.a. * Et nō pot
virtutē vllam.] Ne ciues incredulos pe
demnaret: faciēs multas virtutes. Vel q
patria sua despicit: paucas ibi virtutes f
gna: ne penitus excusabiles sint. Maior
tidie in gentibus signa facit: nō tam in co
sanatione: ꝙ̄ animaꝝ. * Et mirabant. ꝛc
da. Non quasi de improuiso: sed quasi m
dum ostendit: qꝛ nec pꝓphetis credunt: n
quem presentem cernunt. ☞ Reliqua
vbi supra. s. Matth.13.capi.
☞ Applica ad hec aliqua de annotam
sermonis peccatoꝝ. incipiētibꝰ fol'.189. s
mate. * Jesus abijt.] vt.s. A. Idest re
pctōribus obstinatis: vt isti erant. ꝛc. ¶
anno. ser. Aploꝝ. incip. fol.82. Vel de an
monis Relig. incip. fol.136. Vel virginu
163. Vel Martyꝝ. fol.89. sub the. * Se
tur Jesum.] A. Scꝫ apli per viam paup
martyres per viā martyrij: religiosi per ob
tiam votoꝝ: et virgines per mūdiciā. ꝛc. ¶
de annot. ser. Prelatoꝝ. incip. fol,90. sub
* Cepit docere. ꝛc.] A. ¶ Vel de anno. s
cumcisionis. s. de scientia xpi. sub the. *
rabant in doctrina eius. ¶ Vel de an. ser.
tatis. Vel Incarñ. incipiē. fol.2. sub the. *
est filius fabri. i. dei: filiꝰ Marie. ꝛc.] B. ¶
de annot. ser. Marie Generalis. incip. fol.
sub the. * Hic est filiꝰ Marie.] B. ¶ Vi
re anno.40. sexte partis ser. Generalis. fol.
columna.1. de scādalo. sub themate. * Et
dalizabantur in illo.] B.

Dñice.ij.post octa.Epipha.ser.an. Ex quita parte bi

¶ I. Mat.19 A

Cum descēdisset Jesus de monte. ꝛc.] Lyra.
Hic primo describit curatio
cuiusdam leprosi: ad cōfirma
tionem euangelice legis. Se=
cundo paralytici. Unde ad euidentiā dicendo=
rum ꝯsiderandum/ ꝙ duplex est doctrina. Que
dam que nō excedit facultatē intellectus huma
ni: et ista debet per rationes demonstratiuas cō
firmari. Altera est doctrina excedens facultateꝫ
humanā: et ideo nō potest confirmari per ratio=
nem euidentem: ꝓpter quod oportet ꝙ cōfirmet
per opera diuine virtutis ostensiua: quia cū de-
us nō possit esse testis falsitatis: si talia ind
tur ad confirmationē alicuius doctrine: s
cam infallibilem veritatē continere. Talis
est doctrina euangelica: et ideo eius cōfirm
facta est per miracula: et hoc est qð dicit. *
descendisset Jesus de monte.] In quo leg
gelicam ꝓmulgauerat. * Secute sunt cum
be multe.] Quia aliqui sequebant cum
uotione ꝓpter sanctitatem sue doctrine. Ali
aūt ex curiositate: vt viderent miracula: et a
rent noua. Aliqui vt ei insidiarent: sicut p
sei: ꝛ aliqui vt ab eo curarent: sicut infirmi
bus erat iste: de quo seqtur. * Et ecce lep
veniens adorabat cū/ dicens. Dñe si vis/ po

me mundare.] Ubi confitetur eius potentiaz: in quo apparet huius leprosi fides ꝛ deuotio: ex quo secuta est ei⁹ curatio. vnde subditur. ✱ Et extendens Jesus manum tetigit eum/ dicens. Uolo mundare. Et confestim mũdata est lepra eius.] Licet autẽ possit curare solo verbo: tñ apposuit manum: qꝛ humanitas xp̃i erat quasi organum seu instrumentum ipsius diuinitatis: ꝛ ideo sicut artifex mediante instrumento operatur: sic virtus diuina in xp̃o per applicationem humanitatis aliqua faciebat: vt eã coniunctaz diuinitati declararet. Sed queriť hic quare tetigit leprosum: cũ hoc esset in lege prohibituz? Dicendum ꝙ nõ erat ꝓhibitum leprosum tangere ei: qui ex tactu suo poterat curare: sicut Helias ꝛ Heliseus nõ fecerunt contra legem tangendo mortuos ad resuscitandum: vt habetur. 3. Regũ 17. et. 4. Regũ. 4. d. Consequenter poniť isti⁹ miraculi manifestatio: que facta est ordinate. Scriptum enim erat in lege Leui. 14. ꝙ mundatus a lepra non debebat restitui ad cõmunez habitationem hominuz/ nisi prius iudicaretur mundatus per sacerdotis iudicium: ꝛ facta oblatione dño ꝓ eius mundatione. ideo seqtur. ✱ Et ait illi Jesus. Uide nemini dixeris.] Scꝫ antequaz ea/ que scripta sunt in lege compleueris: precepta eñi cerimonialia habuerũt cursum suum vsqꝫ ad xp̃i passionẽ. Et ideo vsqꝫ tunc xp̃s ea obseruauit: vt patet in sua circũcisiõe: ꝛ ea obseruare alijs precepit: vt patet in hoc leproso cui dicit. ✱ Sed vade ostende te sacerdotibus: ꝛ offer munus/ quod p̃cepit Moyses in testimoniũ illis.] Per hoc etiã figurabatur ꝙ peccator: qui per leprosum figurať: licet sit mundatus a lepra peccati ꝑ contritionem: tñ adhuc tenetur se ostẽdere sacerdoti ꝑ confessionem. Qualis aũt erat oblatio leprosi mundati in lege habeť Leui. 14. Consequenter ponitur secundũ miraculũ. s. curatio paralytici/ cum dicitur. ✱ Cũ aũt introisset. ꝛc.] vsqꝫ. ✱ Et sanat⁹ est puer ex illa hora.] ☞ Quere infra annota. 1. ꝑ totũ. quinte ꝑtis ser. Ferie. 5. post Cinerẽ.

✱ Cũ descẽdisset. ꝛc.] Moraľ. Per istũ leprosũ: q̃ ꝯfitebať se imundũ: ꝛ xp̃m potentẽ ad se mũdãdum/ dicens. Dñe si vis potes me mundare: significatur peccator vere penitens: ꝛ ad dei misericordiam confidenter recurrens: ideo subditur. ✱ Et extendens. ꝛc.] Per qđ significatur ꝙ talis manus diuine misericordie ꝓtenditur eius crimina relaxando. ✱ Uide nemini dixeris.] Per hoc innuens ꝙ ecclesie ministri non debent gloriã hominũ querere sed dei. ✱ Et offer.] Nã a peccatis mũdatus debet esse deo valde grat⁹. ☞ Reliqua quere vbi supra.

✱ Cũ descẽdisset. ꝛc.] Glo. Mysti. Jdest cũ se exinaniret formã serui accipiẽs. ✱ Secute sunt eũ turbe multe.] Qꝛ q̃ prius in Judea notus erat: tunc in vniuersa terra mirabilis factus est. Secute sunt. ꝛc. Alij ꝓpter charitatem. Alij propter doctrinã. Alij ꝓpter admirationẽ ꝛ curationem. Qđ aũt post p̃cepta manũ extendẽs leprosum sanat: significat eos: q̃ de illis p̃ceptis implẽdis dubitãt: suo auxilio ab hm̃oi varietate mũdare. Nõ exprimiť certus curationis locus/ vt ostendať nõ vnũ populũ alicuius ciuitatis: sed omnes sanare. ✱ Adorabat euz.] Priusq̃ peteret: cultum diuinitatis ostendit. ✱ Si vis potes.] De voluntate nõ (quasi pietatis incredulus) dubito: sed quasi mee colluuiõis cõsci⁹ nõ presumo. ✱ Extendens.] Post sermonẽ ꝛ miracula facit: quibus sermo apud auditores confirmať. ✱ Tetigit.] Nõ qui sine tactu sanare possit: sed vt indicet se nõ subiectũ esse legi: sed dñm legis: q̃ non timet contagiũ. Tetigit. ꝓpter humilitatẽ: vt nos doceret nullum spernere ꝓ aliq̃ corporis maculatione. Apparet supra legẽ (que leprosum excludit.) esse gratiã: q̃ sanat eũ: vt ait Matth. 5. b. Non veni soluere legem: sed adimplere. ꝛc. ✱ Uolo.] Eo sanauit genere: quo fuerat obsecrat⁹. Deinde imperat. Mũdare. Ecce potestas. ✱ Uide nemini dixeris.] Taceri iussit: nec tamen taceri potuit. Nõ ꝙ aliqđ voluit/ ꝛ non potuit: sed dat exemplũ: vt sui in magnis q̃ faciunt latere velint: sed vt prosint alijs: ꝓdantur inuiti. Ne dixeris. Hunc tñ Marcus capiť. 1. d. vbiq3 hoc predicasse dicit: quasi euangelista factus sit. ✱ Uade.] Mittit ad sacerdotes propter humilitatem: vt sacerdotibus deferat honorem: quibus lex iubet mundatos munera offerre: ꝛ vt videntes credãt ei: vel si nõ credunt: inexcusabiles sint: ꝛ ne legẽ frãgere videreť. ✱ Ostẽde te sacerdoti.] Ut sacerdos nõ legis ordine: sꝫ gratia dei supra legem curatũ esse intelligat. ✱ Offer.] Qꝛ legem nõ soluo: qꝛ nondũ cepit verum sacrificium. ✱ In testimoniũ.] Jdest dño credãt si impietas lepra discedat: in testimoniuz spũalis curationis: offerenduz est mun⁹ spũale.

¶ Typice. Leprosus genus humanũ significat plenũ lepra: qđ extẽta manu. i. verbo dei humanam cõtingẽte naturã a prisci erroris varietate mundať: vt diu abominabiles ꝛ sequestrati: iaz queant templo reddi. Templũ dei sanctũ est: qđ estis vos. 1. Cor. 3. d. Et sacerdoti offerri: de quo diciť ps. 109. a. Tu es sacerdos in eternũ ſm ordinẽ Melchisedech. Et offerant ꝓ emũdatione corpora sua. Hostiã viuentẽ/ sanctã/ deo placentẽ. Ro. 12. a. ☞ Reliq̃ q̃re vbi supra. Et etiaz annota. 1. quinte ꝑtis. sermo. S. Andree. Et annotam. 1. quinte ꝑtis. sermo. Ferie. 4. Dñice. 3. post octauas Epiphanie. de sequela xp̃i.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Penitentie: incipiētibus Fol. 211. vel Peccatorum. Fol. 189. sub themate. * Ecce leprosus. ꝛc.] i. peccator. ꝛc. ¶ Uel de annot. ser. Incarnationis. Fol. 2. sub the. * Cum descendisset.] Glo. Hic. i. cum se exinaniret. ꝛc.

Ferie. iiij. dñice. ij. post octauas Epiphanie. Ex quinta ptē Biblie.

¶ I. Joh. I. Egrediens Jesus venit in Galileam.] vsqꝫ. * Super filiuꝫ hominis.] Lyra. et Glo. ☞ Quere Annota. I. quinte ptis. sermonis Uigilie. S. Andree. Tomo. 2.

Ferie. vj. Dñice. ij. post octauas Epiph. ser. annota. Ex q̄nta parte Biblie.

¶ I. Mat. 4 A Circuibat Jesus. ꝛc.] ☞ Pro declaratione istius euangelij quere annota. I. A. quinte partis. sermo. in vltimis tribus diebus per octa. Epipha. Fol. 49. Col. 4. ¶ Lyra. Cōsequenter hic ponitur adunatio populi ad xp̄m / quantum ad multitudineꝫ populorum ipsum sequentiū: qꝛ non solū docebat verbo: sed doctrinam suam confirmabat facto. s. per miracula: que solum fieri poterant virtute diuina. Sicut enim illa ad que attingit intellectus humanus / nō ꝓbantur sufficienter nisi per reductionē ad principia intellectui ꝑ se nota: ita similiter: que excedunt facultatem intellectus nostri: cuiusmodi sunt illa: que pertinēt ad doctrinam xp̄i: nō poterant turbis cōmunibus melius declarari: q̄ꝫ per opera virtutē totius nature excedentia. Cū eñ deus nō possit esse testis falsitatis: si talia inducanť ad cōfirmationē alicuiꝰ doctrine: sequiť illā doctrinā veritatē infallibilem cōtinere. Hoc modo cōfirmata est doctrina apl'orum Marci. 16. d. Illi ꝓfecti p̄dicauerunt vbiqꝫ dño cooperante / ⁊ sermonē cōfirmantē sequētibus signis: ⁊ hoc modo cōfirmauit xp̄s doctrinā suā: vt dicitur hic. * Circuibat Jesus totā Galileā docens in synagoga corum ⁊ predicās euangeliū regni.] Qꝛ xp̄s predicabat apertionem regni celestis: qđ non faciebat doctrina mosaica. * Et sanans oēm languorē.] Idest infirmitatem incurabilē virtute nature. * Et omnē infirmitatē in populo.] Ex quo ⁊ cōsimilibꝰ patet cōfirmatio sue doctrine: vt dictū est. * Et abiit opinio eiꝰ] Id ē fama. * In totā Syriā] Qꝛ non solū in Judea: sed in ꝓuintijs vicinis abijt ipsius fama ꝓpter eius crebra miracula: ꝓpter qđ rex Abagarus: qui regnabat iuxta Euphratem scripsit saluatori vnā epistolā: vt habetur in

B (margin, beside "quētibus signis")

ecclesiastica historia. Sequitur. * Et obtul[erunt] ei omnes male habētes varijs languoribꝰ [et tor]mentis cōprehensos: ⁊ qui demonia habe[bant] ⁊ lunaticos ⁊ palyticos: ⁊ curauit eos. Et s[ecu]te sunt eum turbe multe.

* Circuibat Jesus. ꝛc.] Mora. Per hoc [osten]dit q̄ predicator euangelij debet esse dilig[ens ⁊] feruidus ad salutē animarum: ⁊ q̄ eiꝰ doctri[na] cōmunis ⁊ sana: ideo diciť. * Docēs in syn[ago]gis eorum.] Et nō in latibulis sicut faciūt her[etici] ⁊ illi quorum doctrina est suspecta. * Et p̄dic[ans] euangeliū regni.] Nō curiosa ⁊ inutilia. * [Et] sanans oēm languorē.] Debet eni predica[tor sa]nare oēm infirmitatē spūalē ꝓ suo posse. * [Et] demonia habebāt.] Per istos signanť so[...] ⁊ diuini. * Et lunaticos.] Idest instabil[es ...]no. * Et paralyticos.] Qui sunt pigri [...] potentes bonū operari. * Et curauit eos. [...] eñ possunt curari ꝑ bonā doctrinā p̄dicato[ris ⁊] confessoris discreti. * Et secute sunt eū turb[e]. * Circuibat Jesus. ꝛc.] Gl. Coadiutor[...] cat[...] p̄dicationi insistit: docēs impigrū esse d[...] doctorē. * Docēs in synagogis.] Docēs d[...] ribꝰ vite actiue subditos. Predicās de futu[ra vi]te cōtēplatiue ꝑfecti[s]. Docēs naturales iusti[cias] castitatē. s. ⁊ humilitatē: ⁊ similia: q̄ hō natu[ra]liter habet. Predicās euāgeliū regni. Ad cu[...] lum ꝑtinet mysteriū iusticie: bonū initiū: b[eati]tudinis ꝓmissio: pctōrum remissio: adoptio: re[su]rectio: celesti[s] hereditas: angelorum societas. * [In] synagogis.] Ne ociosus doctor in vacuū d[...] rat: sed vbi sunt plures p̄dicet. * Euangeliu[m re]gni.] Qꝛ iusticia est molesta viuenti in car[ne]. Labor iusticie nō suscipiť: nisi merces opis [...] cteť. Idō xp̄s euangelizat beatitudinē: vt [...] ad boni operis penitentiā. * Et sanās.] [...] re languorē ⁊ infirmitatē nō fuit magnū: [...] ca morituri. Sed ideo factum: vt sic erige[ret] ad regnū: moraliter instruens p̄dicatores e[...] terrena subsidia subditis ministrare: ⁊ sic ad [re]gnū trahere. * Et abijt opinio.] Opera salu[...] sine fama boni odoris nō satis relucent aud[ito]ribꝰ: nec fama sine opere ꝓficit: sine q̄bus fo[...] veri sacerdotis nō cōmendatur. Fama ꝓp[...] ximū est necessaria: ⁊ maxime p̄dicatoribꝰ. [...] p̄dicta bona opera sequitur. * Et abijt opi[nio] eius.] Idest fama eius in totā Syriā. Syria [...] ois regio ab Euphrate vsqꝫ ad mare magn[um ...] Capadocia vsqꝫ i Egyptū: in q̄ est ꝓuintia P[a]lestina: in q̄ iudei habitant. Syria interp̄tat[ur ...] ta. Galilea volubilis vel rotata. i. mūdus: q[...] perbus ⁊ ad ima semꝑ rotať: in quo fama xp̄i [in]notuit ꝑ predicationē apl'orum: ꝑ quos saluan[tur] demoniaci. i. idolatre: lunatici. i. instabiles. P[a]ralytici. i. remissi ⁊ torpentes. Paralysis [...]

latine dissolutio. ✱ In totã Syriã.] Usqȝ ad fastigiũ vere laudis p incremẽta boni operis. Decebat magistrũ pontificũ testimoniũ laudis habere ab his: q̃ foris sunt. Unde talibus infirmitates morũ liberius panduntur. ✱ Demonia habebant.] Allego. Demoniaci: idolatre. Lunatici: istabiles paralytici: dissoluti et flẽtes. Lunaticos dicit illos: quorum morbus in ascensiõe crescit lune: nõ q̃ hec insania sit p lunam: sed diabolus: qui insaniã facit / lunaria tẽpora seruat: vt infamet creaturã in creatoris blasphemiã. ✱ Lunaticos ⁊ paralyticos.] Inter hos fuerũt quidã de quibus Marcus ⁊ Lucas pleni9 agunt. ✱ Curauit.] Curat corpora: vt paratius audiãt inuisibilia. Aliter. Parũ erat mor morituris curam impendere. ✱ Secute sunt. ⁊c.] Quadripartite turbe. s. alij ꝑpter celeste mysteriũ vt discipuli. Alij ob curationẽ infirmitatũ. Alij sola fama ⁊ curiositate experiri volentes: si veruȝ esset: quod dicebatur. Alij per inuidiam volentes cum accusare ⁊ in aliquo capere.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Omniũ sanctorum: ⁊ Prelatorum: incipiẽtibus folio. 90. sub themate. ✱ Predicãs euangeliũ regni.] vt. s̃. B. ¶ Uel de annot. ser. Peccatorum. Fol. 189. sub the. ✱ Sanãs oẽm languorem. ⁊c.] B. ¶ Uel de annot. ser. Dñice. 1. et. 3. quadragesime. sub the. ✱ Et q̃ demonia habebant.] B. s. de demonis potestate / ⁊ astutijs. ⁊c. ¶ Uel de an. ser. Aplorum. Fo. 82. et Martyrum. fo. 89. et Religiosorum. fol. 136. et Uirginũ. Fol. 163. sub the. ✱ Secute sunt cũ.] B. s. xp̃m apli: martyres: religiosi: ⁊ virgines. primi p viã pauptatis: secũdi p viã martyrij: ⁊ sic de alijs: ꝑut elicit ex supradictis Glosis vel expositionibus. — F Auctor.

Dñice. iij. post oc. Epipha. ser. anno. Ex quita pte Bib.

Ascẽdẽte Jesu in naniculã. ⁊c.] Lyra. Hic ponitur quoddã miraculuȝ ad discipulorum confirmationẽ / et fuit in sedatione subita tẽpestatis ipsius maris p imperium ipsius xp̃i / cum dicit. ✱ Et ascendẽte Jesu in nauiculã.] Ut iret in locũ remotũ. ✱ Secuti sunt eum discipuli eius] Transfretãtes. s. cũ eo. ✱ Et ecce motus magn9 factus est in mari / ita vt nauicula operiret fluctib9.] Hoc est factũ virtute diuina: vt manifestaret virtus xp̃i discipulis ei9. ✱ Ipse vero dormiebat] Duplici de causa. Prima vt veritas humane nature in eo ostẽderet. Secũda vt discipuli in periculo positi ad ipsum recurrerent / ideo sequit. ✱ Et accesserũt ad eum discipuli eius: ⁊ suscitauerũt eũ / dicentes. Dñe salua nos: perim9. Et dicit eis Jesus. Quid timidi estis?] Q. d. non debetis timere: cũ sim presens vobiscũ: quẽ videtis tot miracula facere. ✱ Modice fidei?] Discipulos autẽ suos dicit esse modice fidei: q2 si pfectam fidẽ haberent: cognoscerent eum tantã virtutẽ habentẽ in dormiendo: quantã in vigilando: q2 somnus et vigilia sunt passiones sensitiue partis: ꝑm quas nõ cõpetebat xp̃o facere miracula: sed magis virtute diuina: que per somnũ in nullo impediebatur. ✱ Tunc surgens imperauit ventis ⁊ mari / ⁊ facta est tranquillitas magna.] Ex quo patet eius diuinitas: q2 miracula faciebat imperãdo sicut dñs creature: vnde sequitur. ✱ Porro homines mirati sunt.] Ex effectu / virtutẽ diuinitatis eius cognoscentes ac etiam cõfitentes. ✱ Dicentes: qualis est hic?] Q. d. Nõ est homo purus: sed deus ver9. ✱ Q2 venti ⁊ mare obediũt ei?] Sicut creatura creatori.

✱ Ascendente Jesu. ⁊c.] Moraliter. Nauicula fluctib9 operta est ecclesia militans in persecutionibus posita. Christi vero dormitio / est diuina permissio. Unde quãdo vident homines tribulationes iniustas durare / dicunt deuȝ dormire: qui excitatur quãdo bonorum precibus pulsatur. Et sic ipso precipiente fit tranquillitas magna per cessationẽ psecutionis: vel dando patiẽtiam tribulatis. Et hec tranquillitas virtutis melior est q̃ tranquillitas corporalis. — C Moralit.

✱ Ascendente Jesu. ⁊c.] Glo. Qui magna fecit in terra transit ad mare: vt ⁊ ibi faciat: ⁊ dñs terre ⁊ maris appareat. ✱ Ecce motus.] Nõ ex se orta est tempestas: sed ei9 imperio: vt discipuli magis timeant ⁊ rogent: ⁊ rogantibus ostendat potẽtiam. ✱ Dormiebat.] Dormit in nobis dominus. i. fides dñi: cum negligentius agimus: ⁊ ideo tempestas. Si vero fides resurgit: imperat ventis ⁊ fluctibus. ✱ Suscitauerũt.] Primum est Jesus in tribulationib9 orationib9 excitandus: vt post increpationem surgens imperet vẽtis ⁊ mari: ⁊ fit tranquillitas magna. ✱ Modice fidei.] Si nouistis potentem in terra: cur nõ creditis etiam in mari? qui parum credit arguitur: qui nihil / cõtemnitur. ✱ Imperauit.] Cui imperatur imperantem sentit. Nota q̃ omnis creatura creatorem sentit. Que apud nos insensibilia: illi sunt sensibilia. ¶ Allegori. Mystice. Mare estus seculi. Nauicula crux christi: cui9 beneficio ad littus patrie celestis venimus: in q̃ vna xp̃s cum suis passus est. vnde Luce. 9. ait. — D Glosa.

Qui vult post me venire abneget semetipsum ꝛ tollat crucem suam:ꝛ sequatur me. Dormit dũ illi nauigant: quia illis seculum calcantibus et ad celum tendẽtibus: tempus subito dominice passionis aduenit: quã Marcus etiã ꝑ horã solis ad occasuꝫ cuntis significat: dũ dicit. Hec im minente nocte gesta fuisse. Suscitant eum. Duꝫ visa morte/resurrectionẽ querunt: ne eo diutius sopito: mens coꝝ pereat. Suscitatus increpat de parua fide/dicẽs Luce.24. O stulti ꝛ tardi cor de ad credendum: nonne sic oportuit pati xp̃m? Uentum.i.diaboli superbiã strauit. Aquam sedat.i.rabiem iudaici populi tabescit. Uel nauicula est presens ecclesia: in qua xp̃s cum suis mare seculi transit. Uentos demonum: aquas persecutorum compescit: vnde miremur ꝛ gratias agamus. ☞ Quere de hac materia Annotamẽto.1.quinte ptis.sermo.Ferie.4.Dñice 4.post octa.Epiphanie.

E Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Fidei.incipientibus Fol'.59.sub themate. ✱ Modice fidei.ꝛc.] vt.s̃.B. ❡ Uel de annota.ser.Incarnationis.Fol'.2.sub the. ✱ Qualis est hic.ꝛc?] B. ❡ Uel de annot.sermo. Ecclesie.Fol'.64.sub the. ✱ Ascendẽte Jesu in nauiculã.ꝛc.] C. ❡ Uel de annota.ser.Orationis.Fol'.180.sub the. ✱ Domine salua nos.ꝛc] B. ❡ Uel de annota.ser.Passionis.Fol'.35.vel Crucis.Fol'.55.sub the. ✱ Ascendente Jesu in nauiculã.ꝛc.] vt.s̃.E.

Ferie.iiij.dñice.iij.post octauas Epipha. Ex quinta pte Biblie.

❡1. Luce.9. A Factum est autem ambulantibus.] Lyra. Postq̃ xp̃s incitauit discipulos ad sequendũ ipsum/etiam vsq̃ ad martyrium. ☞ Ut patet Annota.1.quinte ptis.sermo.Ferie.6. Dñice Septuagesime.) Hic consequẽter remouet aliqua impedimẽta a volentibꝰ sequi ip̃m. Primũ est cupiditas terrenoꝝ. Unde idẽ Lyra sup Mat.8.capi.dicit sic. Hic ponitur quorundam discipulorum accessus ad xp̃m: quoꝝ vnꝰ accedebat ficte:ꝛ ideo repellitur: secundus vere: ꝛ ideo recipitur. Circa primũ considerandũ/ꝙ vnus de his: qui audierant predicationẽ xp̃i/et viderant miracula: qui erat scriba: idest litteratus/considerauit ꝙ si esset familiaris xp̃i/ꝙ posset magnã pecuniam colligere ab his: qui a xp̃o curarentur per ipsius suggestionem ꝛ introductionem: ideo voluit se ei coniungere ficte. et hoc est quod dicitur hic. ✱ Factum est autem ambulantibus illis in via: dixit quidam ad illum. Sequar te quocũq̃ ieris.] Jesus autem vidẽs

eius animum non respondit ad eius verbum: sed ad ipsius animũ: cuꝫ dicitur. ✱ E[t ait] illi Jesus. Uulpes foueas habẽt: et volucr[es ce]li nidos. Filius autẽ hominis nõ habet v[bi ca]put suum reclinet.] Idest bruta habent [cu]bula: in quibus possunt latere: ego sum [pau]per/ꝙ nõ habeo domicilium: vbi possim re[cipe]re me. Q.d.sibi. Cur vis me sequi ꝑpter [lucrum] temporale? ꝛ sic cõuenienter a xp̃o repellit[ur. Sed] queritur hic. Quare xp̃s voluit in paup[ertate vi]uere? Ꝗꝛ sicut diuitie sunt impedimenta [impro]bis: ita probis sunt adiumẽta virtutis. [Ergo cum] tem ad virtutẽ faciens debuit xp̃o deficere. [Ergo] videtur ꝙ debuit diuitias tẽporales habe[re. Di]cendũ/ꝙ xp̃s multis de causis in pauperta[te] [vi]xit: due tamen pre ceteris videnꝶ valere. P[rima] causa: qꝛ xp̃s venit ad predicandum verita[tem] mũdo: ꝺm quod ipsemet dixit Johã.18. [Ego] in hoc natus sum: ꝛ ad hoc veni in mund[um: vt] testimoniũ ꝑhibeã ꝟitati. Predicatio aũ[t impedi]tur per administrationem bonorũ tempo[ralium] ꝑpter quod xp̃s apostolis ad predicãdum [mis]sis dixit Matthei.10. Nolite possidere au[rum neque] argentum. ꝛc. Quasi dicat: ista impedir[ent vos] a predicatione ꝛ spiritualium administr[atione]. Ipsi autem apostoli Actuuꝫ.6.a.dixerunt. [Non] est equum nos relinquere verbuꝫ dei ꝛ mini[strare] re mensis. Considerate ergo fratres ex vo[bis vi]ros boni testimonij septem: quos constitua[mus] super hoc opus: nos autem oratione ꝛ mini[ste]rio verbi instantes erimus. Ex quibus pa[tet quod] administratio temporaliũ impedit predica[tionis] officiũ: ꝛ ideo qꝛ xp̃s volebat predicatoribꝰ [evan]gelij debitam formam viuendi tradere: [vo]luit in paupertate viuere. Secũda causa [est] sicut xp̃s mortalitatem nostraꝫ assumpsit: v[t eter]nam nobis immortalitatem conferret: ꝛ sic [pau]pertatem nostram voluit assumere: vt per e[am no]bis eternas diuitias tribueret. Et hanc cau[sam] tangit Apostolus.2.Coꝛ.8.b. Scitis gra[tiam] domini nostri Jesu xp̃i: quoniam egenus [pro no]bis factus est: vt illius inopia diuites essem[us]. Tertia autem ratio potest addi: ne conuers[io fi]delium facta per xp̃m posset ascribi diuiti[is et] potentie seculari. Ad argumentum dicend[um ꝙ] aliquid bene est actus virtutis ꝺm inferio[rem sta]tum: quod tamen est impedimentũ actus v[irtu]tis ad altiorem gradum: sicut debitus vsus [ma]trimonij est impeditiuus virginitatis. et eo[dem] modo administratio temporaliũ bene est im[pe]ditiua perfecte sequele xp̃i: inquantum imp[edit] actum contemplationis. Propter quod dic[itur] in libro de ecclesiasticis dogmatibus. Bon[um est] facultates cum dispensatione erogare: sed m[elius] est intentione sequendi Christum totum s[imul]

[...]bonare: ⁊ absolutum a solicitudine cum christo [...]gere. Consequenter describitur conuersio alterius ad xp̄m: qui veniebat vere: sed imperfecte: ⁊ ideo a xp̄o recipitur ⁊ perficitur: et ideo subditur. * Ait autem ad alterū. Sequere me. Ille autem dixit. Domine permitte mihi primū ire ⁊ sepelire patrem meū.] Iste autem non petebat vt sepeliret iam mortuum: quia hoc nō fuisset sibi denegatum: sed a sequela xp̄i impediebatur ex amore carnali ad parentes/ cum quibus volebat vsq̄ ad eorum mortem esse: ⁊ tunc xp̄o inseparabiliter adherere. Sic faciunt: qui inutiliter ingressum religionis vel executionem melioris vite differunt. Sed quia parentes eius non erant in tanta necessitate positi/ q̄ non posset cōuenienter eis per alios ministrare/ ideo. * Dixitq̄ ei Iesus. Sine vt mortui.] Idest in infidelitate permanentes. * Sepeliāt mortuos suos. Tu autem vade ⁊ annūtia regnū dei.] Ex hoc loco patet q̄ aliquis ab ingressu religionis non debet retardari propter parētes affectione carnali. vnde Matth. 4. capi. Iacobus ⁊ Iohānes leguntur secuti fuisse xp̄m relictis retibus ⁊ patre. Propter quod Hiero. in epistola ad Rusticanū monachum dicit. Licet pater tuus in limine iaceat: licet mater tua vbera ⁊ pectus ostēdat: per calcatū perge patrem: per calcatā perge matrē: ⁊ ad vexillum crucis xp̄i euola. Secus aūt esset si parentes essent in tali necessitate positi/ q̄ non posset eis cōuenienter sine presentia filij subueniri: tunc nō esset ei licitū ingredi religionē dimissa necessitate parentū: q2 hoc esset de alieno/ deo facere sacrificium. Ad predictorū maiorē intelligentiā considerandū/ q̄ aliter pater tenetur prouidere filijs: ⁊ aliter filius parentibus: q2 pater cū sit principium filij per se obligatur ad prouidendū filijs de doctrina ⁊ nutrimento: nō autem ecōuerso. vnde dicit̄. 2. Cor. 12. c. Nec em̄ debent filij thesaurizare parentibus/ sed parentes filijs: ⁊ ideo parentibus nō licet ingredi religionē omissa cura filiorū omnino: sed debēt de eis curare vel de cura eis competenti prouidere. Filius autē licet non simpliciter teneatur habere curā patris: tenetur tamen per accidens. s. si pater sit in casu necessitatis: in quo per alium non possit conueniēter sibi subueniri: et ideo tali casu cessante potest ⁊ debet etiam contra voluntatem parentum intrare religionem. ¶ Tertium principale est inutilis dilatio: que notat̄ cū dicitur. * Et ait alter: sequar te domine: sed permitte mihi primū renuntiare his/ qui domi sunt.] Sic faciunt: q̄ inutiliter ingressum religionis: vel executionē melioris vite differunt: et hoc remouetur exemplo conuenienti/ cum subditur. * Nemo mittens manum suam ad aratrum/ ⁊ aspiciens retro/ aptus est regno dei.] Arator enim retro respiciens facit sulcum tortuosum aut inutilē: sic accipiens melioris vite statum ⁊ habēs affectū redeundi ad pristinum statum: ⁊ predicator verbi diuini retardans opus predicationis pro amicis carnalibus vel terrenis negocijs: ineptus est regno dei adipiscendo vel possidendo.

* Sequar te quocunq̄ ieris. ⁊c.] Moraliter. Iste secundum litteralem sensum sequi christū volebat: quia per hoc habere miraculorum gratiam sperabat: ⁊ ea vti ad lucrum temporale: propter quod Christus repulit ipsum. Ergo per eū significantur querentes intrare religionem possessiones habentiū non ex deuotione/ quod est bonum: sed vt ex pauperibus diuites fiant: ⁊ ex contemptibilibus honorati: ideo talibus dicit̄: * Vulpes foueas habent. ⁊c.] Idest dolosi demones ⁊ superbi habent in vobis habitaculū: sed non Christus. * Et ait alter. Sequar te domine: sed permitte. ⁊c.] Per hoc q̄ dixit ei. * Sequere me. ⁊c.] Ostendit/ q̄ carnalis affectus a sequentibus Christum est totaliter dimittend9. ¶ Vel aliter. * Dixit quidam. ⁊c.] Iste nō veraciter loquebatur/ ideo sibi dicitur. * Vulpes foueas habent.] Idest dolosi habent cautelas/ ad quas refugiunt: ne in suis malicijs comprehendātur. * Et volucres celi nidos.] Idest superbi querunt in altis eleuari. * Filius autem hominis. ⁊c.] Idest ille qui secundum dictamē rationis viuit: talia non querit. * Sine vt mortui sepeliant mortuos suos.] Moraliter mortui sepeliunt mortuos/ quādo peccatores in peccatis suis mutuo se celant ⁊ operiunt semetipsos. * Nemo mittens manū suam. ⁊c.] Beda. Si autē secutur9 dn̄m discipulus: q2 domi renūtiare velit arguitur: quid fiet illis/ qui nulla vtilitatis gratia visitant sepius domos illorū: quos in mundo reliquerunt?

* Dixit quidam. ⁊c.] Glo. Beda. Iste signorū magnitudine motus vult sequi: vt ex miraculo operum quereret lucrū: vnde ⁊ a dn̄o repudiat̄: qui non obsequiorum speciē: sed affectus querit puritatē: dicit ergo tali fidei. Quid me propter diuitias ⁊ seculi lucra cupis sequi? Ego tante sū paupertatis/ vt nec hospitiolū quidem habeā/ nec meo vtar tecto. Vel miraculis mot9 propter inanem iactantiā sequi voluit: quā significant aues: ⁊ finxit obsequium discipuli/ que fictio per vulpē figuratur. * Vulpes foueas habēt. ⁊c.] Beda. Vulpes animal fallax: insidijs intentū: rapinas fraudis exercēs: etiam inter ipsa hoim hospitia habitans in foueis. Ita hereticus domū fidei non habens: alios in suam fraudē trahit ⁊ a fide seducit. * Vbi caput suum. ⁊c] Reclinatio capitis humilitatem xp̄i significat: que

D Moralit.

E Glosa.

in illo simulatore τ supbo nõ habet locum. Debet aũt circũspectũ esse fidei hospitiũ: ne dũ infidelibus nostre domus interna reseram⁹: in aliene pfidie casses ipronida credulitate labamur. ✳ Ait aũt ad alterũ. Sequere me.] Attẽde dñz non culpas aspernatũ sed fraudes: quia qui repudiauit fraudulentũ: elegit innocentẽ: sed cuius patrem sciebat mortuũ. Illum patrez de quo dicit. Obliuiscere domuz patris tui. τc. ✳ Ille aũt dixit. Dñe pmitte mihi primũ ire τ sepelire patrẽ meum.] Quẽ misereatur dñs imprudentem vocat: qui discipulatũ nõ respuit: dign⁹ est in quo diuinitas quiescit: sed pri⁹ pietate funeris expleta liberior sequi desiderat. Sed dñs docet minora bona ꝓ vtilitate maiorum esse ꝑtermittenda. Maius enim est animas mortuorum predicãdo suscitare: q̄ꝫ corpus mortui terra abscondere. ✳ Dixit ei Jesus. Sine vt mortui

F sepeliant mortuos suos. τc.] Beda. Mysti. Nõ reuocatur ab officio patris fili⁹: sed fidelis secernitur a cõmunione perfidoꝝ: quoꝝ guttur est sepulchrum patẽs qualis etiã hereticus erat: quẽ supra vulpibus comparauit τ auibus. Est enĩz ꝓpria iustorum sepultura. De qua dicit Mat. 26.a. Hec enim mittens hoc vnguentum in corpus meum ad sepeliendũ me fecit. Et ideo q̄ bona in se fide sepelit xp̄m/ vt cum eo resurgat: diaboli perfidias in se sepelire nõ debet. ✳ Renunciare his. τc.] Si discipulus deũ secuturus arguitur q̄ renunciare domui velit: quid fiet illis qui nulla vtilitate sepe visitant domos suoꝝ: quas dereliquerunt? ✳ Nemo mittens manũ. τc.] Manũ ad aratrũ mittit: qui quasi quodã instrumento compunctionis ligno τ ferro dominice passionis duritiam sui cordis euertit/ τ ad bonos fructus aperit. Qui si ad relicta vitia desiderio rapitur: a regno dei cũ vxore Loth excluditur. ¶ Moraliter. Omnis arans si retro respiciat/ aut inutilem/ aut tortuosum faciet sulcuz/ aut arantiũ boum suoꝝ vestigia vulnerabit: ita τ qui directo tramite ac spirituali vomere vitia mundana persulcans incedit ad regnuz dei. Si autẽ aspectum suũ ad impia τ vana cõuertit: biiugos suos/ hoc est corpus atq̄ animam vulnerabit: τ optimi itineris periculosum nimis incurrit errorem. ☞ Reliqua quere ibi: τ Matthei. 8. in Glosa.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis

G sermonis Religiosoꝝ incipientibus fol. 136. sub

Auctor. themate. ✳ Sequar te. τc.] A. Hoc dicunt tam boni q̄ꝫ mali religiosi in pricipio ꝓfessionis sue. Sed postea boni sequunt xp̄m: mali autẽ non. τc. ¶ Vel. ser. Plurimoꝝ Martyꝝ. Tomo. 2. et maxime annot. 1. D. M. P. quinte partis. sub the. ✳ Filius hoĩs non habet. τc.] A. Ideo dic

de paupertate xp̄i τ bonoꝝ. τc. ¶ Vel de an[...] ser. Peccatoꝝ. Fo. 189. sub the. ✳ Sine vi[...] tui. τc.] C. ¶ Vel de annot. ser. omniũ sanct[...] et Prelatoꝝ. Fol. 90. sub the. ✳ Vade τ an[...] tia regnum dei.] B. ¶ Vel de annot. ser. [...] Crucis. Fol. 55. sub the. ✳ Filius autem h[...] nis nõ habet vbi reclinet caput suũ.] A. [...] ligno sancte crucis. τc. ¶ Vel de annota. ser. [...] nerum. fol. 305. sub the. ✳ Sine vt mortui [...] liant. τc.] C. ¶ Vel de annota. ser. Pass[...] Fol. 35. sub the. Nemo mittẽs manũ. τc.] [...]

Ferie. vj. dñice. iij. post oc[ta]
nas Epipha. Ex quinta pte Bib.

Fferebãt Jesu paruulos[...] Lyra. Hic saluator instr[...] scipulos de humilitate [...] fundamentum aliarum [...] tutum. ¶ Idẽ sup Mat[...] capi. 19. dicit sic. Hic salu[...] docet humilitatis obedi[...] per hoc q̄ paruulos sibi oblatos dulcit sus[...] manus illis imponẽdo: et pro eis orando: [...] autez: obediẽtes illi sunt vere paruuli: et [...] quod dicit. ✳ Offerebãt christo paruulos [...] tangeret eos.] Scilicet benedicẽdo τ oran[...] eis. ✳ Discipuli aũt cõminabãtur offerent[...] Timentes ne importunitas offerentium [...] deret magistrum. ✳ Quos cum videret [...] indigne tulit. et ait illis. Sinite paruulos v[...] re ad me/ τ ne ꝓhibueritis eos.] Q. i isti sun[...] ra vere humiliũ τ obedientiũ: quoꝝ fami[...] tẽ ego volo. Sequit. ✳ Taliũ enĩ est regnu[...] Sicut dr̃ Mat. 18. Null⁹ potest intrare re[...] celoꝝ/ nisi fuerit paruul⁹ τ humilis. Sequ[...] ✳ Amẽ dico vobis: quisq̄s nõ receperit re[...] dei velut paruulus: non intrabit in illud. [...] plexans eos τ imponẽs manus sup illos b[...] bat eos.] ☞ Hic finit hoc euangeliũ: τ q̄[...] mediate sequunt quere annot. 1. quinte p[...] Ferie. 4. Dñice. 5. post octa. corporis Chr[...] ✳ Offerebant. τc.] Moraliter. Paruuli p[...] dici pauperes τ generis infimi. Per discip[...] autem impedientes/ ne offerantur xp̄o: sig[...] cantur ecclesie rectores vel religiosi: qui p[...] paupertatem vel generis infirmitatem re[...] eos a debita promotione vel receptione ad [...] gionem: cum tamẽ alias sint apti: propter [...] impedientes arguuntur ore Christi. ideo [...] tur. ✳ Talium est regnum dei.] Matthei. [...] Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum [...] regnum celorum. ✳ Quisquis non recep[...] gnũ dei velut paruulus.] Idest sine lupa[...] dolo. ✳ Non intrabit. τc.]

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Biblie.

* Offerebant. ⁊c. Discipuli cōminabant̄ offerē[ti]bus.] Glo. Non φ nollent eis et manu et voce [s]aluatoris benedici: sed nōdū plenā fidem habē[nt]es/ putabant eū more hoim offerentiū importu[n]itate lassari. * Taliū. n. est regnū dei.] Taliū [s]ignificāter dicit: non istoꝝ. q. d. mores regnant: nō etas. His pmitit̄ regnū celoꝝ: q̄ similem ha[b]ent simplicitatē et innocentiā: quib⁹ ꝯgruit il[l]ud Aplī. 1. Coꝝ. 14. d. Nolite effici puuli sensi[b]us: sed malitia paruuli estote. * Quisq̄s non [re]ceperit.] Qui nō pseuerat in ira: nō lesus me[m]init. Videns pulchrā mulierē non ꝯcupiscit: [n]ō aliud habet in ore: aliud in corde: quasi si ta[l]es nō fueritis: nō intrabitis in regnū celoꝝ. * Regnum dei. ⁊c.] Idest doctrinā euāgelij sicut paruuli accipere iubemur. i. sicut paruulus do ctoribus nō contradicit: rationes aduersus eos non cōponit: sed fideliter suscipit: cū metu obtē= perat et quiescit: ita et nos obediēdo simpliciter et sine oī ꝯtradictione verba dn̄i debem⁹ suscipe. ☞ Applica ad hec aliq̄ de annotamētis ser= monis Religiosoꝝ. incip̄. fol. 136. sub thē. * Of ferebāt Jesu puulos.] vt. s̄. A. ¶ Vel ser. Aplo rū. fol. 82. sb thē. * Discipuli aūt. ⁊c.] A. ¶ Vl ser. Diz sctōꝝ. sub thē. * Taliū. n. ē regnū dei.] ¶ Vel ser. Pctōꝝ. fol. 189. sb thē. * Quisq̄s nō receperit. ⁊c.] B. ¶ Vel ser. Prel. fol. 90. sub eo dem thē. s. * Quisquis nō receperit. ⁊c.] E.

E Auctet.

Dn̄ice. iiij. post oc. Epipha. ser. anno. Ex quīta pte Bib.

Respondens autē Jesus/ dixit. Cōfiteor tibi pa= ter. ⁊c.] Lyra. In hoc cap. sal uator tria facit. Primo. n. ꝯfir mat dubios Johannis bapti ste discipulos de suo aduentu: cū dicit̄ in textu. Johannes aūt cum audisset in vinculis opera xp̄i. ⁊c. Vel. Et respōdēs Jesus. ⁊c. ☞ Quere an. 1. A. B. q̄nte ptis. ser. Dn̄ice. 3. Aduēt⁹. fo. 11. col. 1. et. 2.) Secūdo cōdēnat incredulos seu peruersos/ cū dicit̄. Cui autē similem existima= bo generationē istam? ⁊c. ☞ Quere Anno. 2. C. q̄nte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 2. Aduētus. fol. 10. col. 1.) Tertio cōmendat deuotos: cum in euangelio hodierno dicit̄. Respondens Jesus/ dixit. Confiteor tibi pater. ⁊c. Et ideo circa deuo tionem ipsoꝝ primo ponit̄ principium motiuū. Circa quod aduertendum/ φ posset ab aliquo queri: que fuit causa φ iudei litterati et in popu lo famosi p maiori parte in infidelitate remāse= runt: simplices autē et illiterati ad fidem vocati sunt? Huic questioni tacite respondet Christus per modum diuine laudis/ dicēs. * Confiteor tibi pater dn̄e celi et terre.] Idest ad gloriā tuā declaro. * Quia abscondisti hec] Idest myste ria fidei. * A sapientib⁹ et prudentib⁹.] Idest in sapientia humana ꝯfidentibus: et isti sunt sa pientes in oculis suis tn̄: sȝ nō simpliciter. * Et reuelasti ea paruulis.] Idest humilibus. Et sic patet φ causa ex pte credentiū fuit eoꝝ humili= tas: q̄ ad sapientiā disponit. Vt dicit̄ Prouer. 11. a. Ubi humilitas: ibi sapientia. Ex pte autē nō credentiū fuit eoꝝ supbia: q̄ est intellect⁹ exce catiua. Sȝ ex pte di/ causa fuit simplex volūtas diuina. et hoc est qđ subdit. * Ita pater: qm̄ sic fuit placitū ante te.] Qđ enim aliq̄ sint electi/ ⁊ aliq̄ reprobati: bene potest assignari causa in ge nerali: etiam ex parte dei: vt in electis appareat dei misericordia: in alijs aūt eius iusticia. quia sicut ad gloriā regis terreni et decorem sui regni non solum pertinet aula: in qua strenui milites honorātur: sed etiā patibulum: in quo malefa= ctores puniūtur: sic ad gloriā dei nō solum perti net premiatio beatoꝝ: sed etiā punitio reprobo= rum. In speciali tn̄ non potest assignari ratio ex parte dei quare istum eligat: et illum dimittat: nisi eius simplex voluntas. Unde dicit Augu. sup Joh. quare illum trahat: illum autē dimit= tat: noli velle dimicare: si nō vis errare. Secun= do ponitur predicte vocationis mediū. Christ⁹ enim mediator est dei et hominū. Debitus autē est pcessus: vt ab extremo in extremum proceda tur per medium: et ideo omnis processus gratie diriuatur ad nos per Christum. et hoc est quod dicit. * Oīa mihi tradita sunt a patre meo] Quod verum est in Christo: quia ꝫm naturam diuinā habet esse a patre: et per consequens pos= se: licet habeat idem esse numero ⁊ posse cū ipso: et sic oiā tradita sunt sibi a patre ab eterno. Se= cundum autē naturā humanā oia tradita sunt in potestate Christi ⁊ dominio a deo patre. Sed hoc intelligendū est dupliciter. Uno modo quā tum ad auctoritatem: et sic omnia creata sunt si bi subdita ab instanti conceptiōis: quia eo ipso φ natura humana verbo est vnita: omnia crea ta sunt subiecta sibi. Alio modo quantū ad effe ctum: et sic in iudicio omnia erunt subiecta pe= dibus eius: quia tunc eius volūtas perfecte im plebitur in omnibus: vt habet̄ ad Hebreos. 10. Et quia secundum naturam idem est cum pa= tre: ideo subditur. * Et nemo nouit filium: ni= si pater: neque patrem quis nouit: nisi filius.] Eo modo. non tn̄ per hoc excludit̄ spūssanctus:

B

q2 dictio exclusiua addita vni psone in diuinis
respectu termini essentialis: nõ excludit aliam:
sed potius includit: q2 licz alia sit psona patris:
alia filij: et alia spũssancti: tñ iste tres persone sũt
vnus deus: ita ꝙ nec in diuinitate: nec in essen=
tialibus habent alietatem aliquã. Dictio autẽ
exclusiua solum excludit quod alietatẽ impor=
tat. Noticia autem absolute sumpta essentiali=
ter accipit: et ideo cõmunis est tribus: et ideo cũ
dicitur: ꝙ nemo nouit filium/ nisi pater. ꝛc. per
hanc dictionem exclusiuaz/ nisi: ab hac noticia
nõ excluditur spiritussanctus: sed magis inclu
ditur: vt dictũ est. Sciẽdum etiam ꝙ hec dictio/
nemo: non accipit ꝓprie: idest nullus homo: qȯ
patet per hoc ꝙ ab ista vniuersali negatiua exci
pitur pater per dictionem exclusiuã: cum subdi
tur. Nisi pater. qui tñ pater nõ est homo. Solus
enĩ filius in diuinis est homo. et ideo dicendum
ꝙ nemo/ ibi accipit magis large. i. nullum sup=
positũ nature intellectualis. et sic bene excipitur
pater: qui licet nõ sit homo: est tñ natura intelle
ctualis: et tñ ipse cognoscit filium perfecte. et q̇a
Christus est mediator dei et hominũ: ideo noti
cia diuinoꝝ ad nos deriuat per ipsuz: ꝓpter qȯ
subditur. * Et cui fili⁹ voluerit reuelare.] Nõ
quia isti: quibus fit reuelatio: mediante filio ha
beant noticiam cõprehensionis: sicut filius: q̇a
hoc est impossibile creature. Illud enĩ quod cõ=
prehẽditur/ totaliter et perfecte cognoscit. Et q2
(vt dictũ est) dei filius est mediator dei et hoim:
ideo consequẽter ostendit ꝙ familiariter et secu
C re possumus accedere ad ipsum. * Venite ad
me omnes: qui laboratis: et onerati estis.] Sub
onere legis: quod onus fuit importabile patri=
bus antiquis: vt habetur Actu. 15. * Et ego re
ficiam vos.] In presenti per gratiã: et in futuro
per gloriã. * Tollite.] Voluntarie. s. * Iugũ
meum super vos.] Idest legem euangelicaz: q̄
dicit iugum a iungo iungis: q2 lex euangelica
est lex amoris: et ꝑ consequens iungit fideles ad
inuicem: iudeos et gentiles: q2 amor est vis vni
tiua: sm Dionysiũ. Consequẽter ostendit qua=
liter nutriat amor iste/ dicens. * Discite a me:
q2 mitis sum.] Nullum ledendo. * Et humi=
lis corde.] Neminẽ ꝯtẽnendo. Istis aũt duob⁹
maxime nutrit dilectio. Premiũ aũt amorꝭ sub
iungit: cũ dicit. * Et inuenietis requiẽ aiabus
vestris.] Q2 sm qȯ dicit Aug. lib. confessionũ.
Inq̄etuz est cor meũ/ donec req̄escat in te. Que
q̇dem quies hic inchoat: sed in patria perficiet:
vbi charitas ꝯsumat. et ne ex iugo legis euãgeli
ce aliq̇ terreant: ideo subdit. * Iugum enĩ meũ
suaue est: et onus meũ leue.] Q2 sm qȯ dicit. 1.
Ioh. 5. a. Mandata eius grauia non sunt. Qȯ
exponens Augustinus/ dicit: scilicet amanti.

* Confiteor. ꝛc.] Moraliter. Magnus
ex hoc est humilib⁹ veris: q2 sunt de secret
mi regis. Et qm̃ humilib⁹ oia patienter
tibus freq̄nter imponũt grauia: io indig
atione diuina: ꝓpter qȯ subdit. * Venit
* Confiteor. ꝛc.] Glo. Respondet Iesus
obiectioni: quasi quereret. Que rõ/ ꝙ pop
iudaicus dei cultor/ dei filiuz in carne ve
tam obstinatus reijcit: quem gentilitas
na recepit: et dixit. * Confiteor. ꝛc.] Q
celos: et relinquis in terrenitate: quos vi
litterã. * Paruulis.] Sapientibus et p
tibus nõ apponit insipientes et hebetes: s
uulos: vt ꝓbet se tumorẽ damnare: nõ ac
* Ita pater.] Blandientis affectu loq
inceptum in aplis beneficiũ compleat.
plum humilitatis accipimus: ne temere
tere presumamus diuina consilia de voc
eorum: et repulsione illoꝝ. Cum enim v
tulisset: nõ mox rationẽ reddidit: sed sic
citum dixit: ostendens: q2 iniustum esse
test: quod iusto placet. In oibus ergo: q
rius disponũtur: aperte causa rationis
te iustitia voluntatis. * Qm̃ sic. ꝛc.] N
iterum querat cur humiles eligat: sapien
probet. * Omnia mihi. ꝛc.] Tradentẽ p
accipientem filium mystice intellige. A
si iuxta fragilitatem nostram accipis: c
habere: qui accipit: incipiet non habere: q
dit. Per omnia. coomnipotentẽ nota. P
dita. filium: cui ꝑ naturam oia: per v
stantie iure sunt ꝓpria: nõ data per gra
dita aũt omnia: non celum et terra et ce
fecit: sed hi: q̇ per filium accessum habe
trem: et ante rebelles/ dñz postea sentire
Tradita aũt nõ alia sunt/ q̃z que in filio
ta sunt patri. Nota ṽo filio soli esse: qu
sunt: atq3 ita in h̄ mutue cognitiõis secre
ligit: nõ aliud i filio/ q̃z ꝙ i p̄re agnoscibil
titisse. * Et nemo. ꝛc.] Et nemo nouit p
nisi fili⁹: et cui patrẽ voluit reuelare. Ad
enĩ illud subditũ refert. Verbo. n. suo pa
clarat: et ṽbum seip̄m declarat: quia men
stre lumen est. * Nisi filius.] Mutua
tio: que est equalitate nature. Illa autem
la: q̄ in nobis ẽ: dignatiõe reuelãtꝭ est. *
iugũ. ꝛc.] Iugũ xp̄i euangeliũ est: qȯ iu
gentes in vna fide ꝯiungit. * Tollite su
Idest in honore habete. nõ subtus: vt
* Qui laboratis] Difficultate legis: ꝛ o
petis. s. reficiã. si iugũ tollitꝭ. i. p̄cepta mea.
iugo ei⁹ suaui⁹: q̇d onere leui⁹: ꝓbabile
abstiere a malo: bonũ velle: amare oẽs: et
p̄ntib⁹ nõ capi: nolle alij facere: qȯ pati no
* Discite. ꝛc.] Docẽte verbo ꝛ exẽplo: vt

miles mētib⁹: mites morib⁹. Humiles: vt nemi nē ɔtēnāt. Mites: vt nullū ledant. Corde: vt idē extra in ope sit et in corde: ne lateat sei pēs in specie colūbe. ✳ Jugum em. ꝛc.] Quomodo euāgelium lege leuius est: cū ibi opera: hic concupiscentia damnatur? Sed in lege multa iubentur: que Apostolus impleri nō posse dicit. Hic volūtas queritur: que in arbitrio nostro est: et que sola sufficere potest/ et premiū habere. Item quomodo iugum Christi suaue est: cum supra dicitur Matth. 7. Arcta via est: que ducit ad vitā? Sed angusta: quia non nisi angusto initio incipitur. Processu vero temporis in effabili dilectionis dulcedine dilataꝛ. ✳ Onus meū.] Quia illud momentaneū nostre tribulationis/ eternū pondus glorie operaꝛ in celis.

(☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Epiphanie. incipientibus fol. 39. sub the. ✳ Confiteor. ꝛc.] A. E. ¶ Vel ser. Incarn. fol. 2. ¶ vel Judicij finalis. fol. 236. sub them. ✳ Omnia mihi tradita sunt. ꝛc.] B. ¶ Vel Religiosorum. fol. 136. sub them. ✳ Tollite iugū meum. ꝛc.] C. G. Et applica ad onera vel tria vota religiosorū. ¶ Vel de anno. sermōis Peccatorum. fol. 189. ¶ vel Fidei. fol. 59. sub thē. ✳ Abscondisti hec a sapientibus. ꝛc. A. ¶ vel sanctissime Trinitatis. Tomo. h. sub themate. ✳ Nemo nouit filiū. ꝛc.] B. E. ¶ vel Oim sanctorū. Tomo. 2. sub thē. ✳ Et inuenietꝭ requiē. ꝛc.] C.

Ferie. iiij. Dñice. iiij. post octa. Epiph. fer. an. Ex quinta parte Biblie.

Cum sero esset. ꝛc.] Lyra sup Mattheū et Marcū. Hic ponitur quoddam miraculum de calcatione maris: vt sicut ostenderat se dominū terre in multiplicatiōe panis. (☞ De qua quere annot. 5. qnte ptis. ser. Dñice. 4. Quadragesime.) ita ostenderet se dominū maris. Dicit ergo. ✳ Cum sero esset/ erat nauis in medio mari: et ipse solus in terra. Et videns eos laborantes in remigādo: erat enim ventus contrarius eis. Et circa quartam vigiliam noctis/ venit ad eos ambulans supra mare.] (☞ Expositionē istoꝝ q̄re anno. 1. A. qnte ptis: ser. Octauaꝝ Aploꝝ. Tomo. 2. ✳ Et volebat ṗterire eos.] Eo mō: sicut post resurrectionem suam ambulans cū duob⁹ discipulis suis euntibus in Emaus/ finxit se longius ire: vt habeꝛ Luc. vltio (☞ Et anno. 1. qnte ptis. sermo. Ferie. 2. Resurrectionis.) Nec tn̄ fuit ibi aliqua duplicitas seu falsitas: ꝼm q̄d dicit beatus Greg. Hoc em̄ fecit: vt sic ostēderet se eis exterius/ qualis apud eos erat in mentibus eoꝝ interius. Erant em̄ dubij in fide resurrectiōis xp̄i: et tardi ad credendum: vt ibidē dicit: ꝛ ꝑpter h̄ dubiū erant aliquantulum elongati a veritate: et ideo apparuit eis in peregrina specie: et finxit se longius ire: q2 tales apparitiones fiunt cōmuniter ꝼm dispositionē interiorē ipsoꝝ: q̄bus fiunt (☞ Quere de hoc anno. 18. prime p. ser. Angeloꝝ. fol. 78. col. 3.) Et eodē mō dicit hic/ ꝙ volebat preterire eos: q2 erant parue fidei: ꝼm ꝙ dicitur in textu: q2 putabant phantasma esse: et tn̄ iam viderant tanta miracula eum fecisse: ꝙ credere debebāt ipsum sup aquas posse ambulare. Seqtur. ✳ At illi vt viderunt eum ambulantē supra mare: putauerunt phantasma esse: et exclamauerunt. Omnes em̄ viderunt eū: et cōturbati sunt. Et statim locutus est cū eis: et dixit illis. Confidite: ego sum: nolite timere. Et ascendit ad illos in nauim: et cessauit vent⁹. Et plus magꝭ intra se stupebāt. Nō em̄ intellexerūt de panib⁹: erat em̄ cor eoꝝ obcecatū. Et cū trāsfretassent/ venerunt in terrā Genezareth: et applicuerunt.] (☞ Expositionē hoꝝ q̄re vbi supra. s. anno. 1. qnte ptis. ser. Octauaꝝ Aploꝝ. seqtur. ✳ Cumq3 egressi essent de naui/ cōtinuo cognouerunt eum.] Sc3 illi de terra Genezareth: q2 ꝑ famam: quā audierant et miracula: que aliq eorum viderant: cognouerūt: q̄d ille erat: q̄ infirmos curabat: et mirabilia alia faciebat: et ideo subdiꝛ. ✳ Et ꝑcurrēteo vniuersam regionē illā: ceperūt in grabatis eos: qui se male habebāt: circūferre vbi audiebāt eū esse: et q̄cunq3 introibat in vicos vel in villas aut ciuitates/ i plateis ponebāt infirmos: et dep̄cabanꝛ eū: vt vel fimbriaꝫ vestimēti eius tangerēt: et q̄tq̄t tangebāt eū/ salui fiebant.] Q2 Gerazeni miserunt ꝑ ciuitates ad h̄ ꝙ adducerenꝛ ifirmi ad p̄sentiā xp̄i: vt fimbriā vestimēti ei⁹ tangerent. Judei em̄ erant distincti ab alijs gentib⁹: nō solū in lege: sed etiā in habitu: q2 Nu. 15. precipiꝛ ꝙ facerēt fimbrias in angulis pallioꝝ. talem habitum portabat Christus: sicut et legem seruauit. Et ad tactū huiusmodi fimbriaꝝ curabanꝛ infirmi.

✳ Erat nauis in medio mari. ꝛc.] Moraꝛ. Nauis est corp⁹ humanū: in q̄ (ꝼm platonicos) aia est: sicut nauta in naui: q̄ fluctib⁹ passionū ire ꝛ ɔcupiscētie: q̄ sunt i organis corporalib⁹: freq̄nter ipelliꝛ: ꝛ aliq̄n piclitaꝛ. Nā mot⁹ passiōis aliq̄n subuertit iudiciū rōnis. S3 q̄rta vigilia: que terminaꝛ i luce matutina: xp̄s venit: q2 dū mēs ad supni luminis claritatē oculos erigit: passionū impet⁹ ɔq̄escit: et tunc fit applicatio ad terrā Genezareth. i. generantis aurā: per quā significatur spūs aure leuis: vbi est dñs. 3. Regum. 19. et sanantur infirmi a languore peccati.

F *Cum sero esset/erat nauis in medio mari: et
Glosa. ipse solus in terra.] Glo. Qui aliqñ omnino in periculis ecclesiaz deseruisse videt. Vñ ps.9.d. Ut quid dñe recessisti longe? zc.] Sed qz differt auxilium: nõ aufert subsidium. vñ seqtur. *Et circa quartam vigiliã noctis.zc.] Bed. Statio nes z vigilie militares horaz spatio diuidũtur: patz ẽ eos tota nocte laborasse: z diluculo appro pinquãte: auxiliũ habuisse: quia cum pressuris obsita humana fragilitas paruitatẽ viriũ suaz cõsiderat: in se nihil nisi tenebras angustiarum et hostium insurgentiuz estus cernit. Cum vero mentem ad superni presidij lumẽ: et ad perpetue retributionis dona erigit: quasi iter vmbras no ctis repente ortũ luciferi conspicit: qui diem ,pri mum.i. xpm nunciet. Lucifer nanqz tres horas noctis.i. totã vigiliaz matutinã illuminare dici
G tur. *Et volebat pterire eos.] Bed. Ut ad ho ram.s. conturbati: sed continuo liberati: plus li beratiõis sue miraculũ stuperent: et ereptori suo maiores gratias referrent. Sic sepe diuina pie= tas i tribulatione videtur fideles deseruisse: qua si laborantes in mari discipulos putetur Jesus voluisse preterire. Vñ ps.42.a. Quare me de= reliquisti: et quare contristatus incedo: dum af fligit me inimicus? Sed continuo dñs adest: q si diceret. Cum transieris per aquas: tecũ ero: et flumina nõ operiẽt te: cũ ambulaueris in igne: non cõbureris: et flamma nõ ardebit in te. Esa. 43.a. Unde seqtur. *Et statim locutus est.zc.
H Putauerũt phantasma.zc.] Beda. Adhuc he retici putant phantasma esse: nec veram carnez de virgine assumpsisse. Theodorus enim pha= ranitanus episcopus scripsit pondus corporale fm carnem non habuisse dñm: sed absqz ponde re et carne supra mare ambulasse. Fides aũt ca tholica et pondus fm carnem eum habuisse pre dicat: et onus corporeũ: et cum pondere et onere corporali incedere supra aquas nõ infusis pedi bus. Unde Dionysius in opusculis de diuinis nominibus ita ait. Ignoramus qualiter de vir gineis sanguinib9 alia lege preter naturalẽ for= mabatur: et qualiter non infusis pedibus cor= porale pondus habentibus et materiale onus deambulabat in humidam et instabilem sub=
I stantiam. *Nolite timere.] Prima subuen= tio est pellere timorem. Secũda/tempestatẽ pre= sentie sue virtute compescere. Nec mirum si do= mino ascendente in nauim: cesset ventus: quia in quocunqz corde per gratiã sui amoris adest: mox vniuersa vitiorum aduersantis mũdi ma lignorum spirituum bella quiescunt. *Non enim intellexerunt.zc.] Beda. Miracul[...] num/qz esset rerum conditor ostendit. A[...] do super vndas: qz totum corpus habeba[...] rum ab omni grauedine peccati. Placã[...] tos et vndas: qz clementis dominarẽ [...] Sed carnales adhuc discipuli magnitu[...] dem virtutũ stupebãt: sed diuine maiesta[...] ritatem nõ cognoscebant. *Cognouerũt [...] Rumore/nõ facie vel magnitudine sign[...] am vultu plurimis notus erat. *Fimb[...] zc.] Beda. Minimũ mandatũ: quod qu[...] gressus fuerit: minimus vocabitur in reg[...] lorum. Uel assumptionẽ carnis: per quã [...] mus ad verbum dei.

☞ Applica ad hec aliqua de annota[...] sermonis Aplor. incipientibus fol. 82. su[...] *Uenit ad eos.] vel. *Continuo cog[...] runt eum.] vt supra. A. C. ¶ Uel de an[...] mentis sermonis Ecclesie. incipiẽtibus fol[...] sub themate. *Erat nauis. zc.] F. ¶ [...] annotamentis sermonis Pugne. incipi[...] fol. 165. Et sermonis Religiosorum. incip[...] bus fol. 136. sub themate. *Uidens eos [...] rantes. zc.] vt supra. A. Scilicz religios[...] lites Christi: venit ad eos. zc. ¶ Uel de an[...] mentis sermonis Fidei. incipientibus fol[...] sub themate. *Uolebat preterire eos.] v[...] pra. B.] Quod facit Christus: quãdo a[...] dubitat in fide. zc. ¶ Uel de annotament[...] monis Marie Generalis. incipientibus [...] 72. sub themate. *Confidite: ego sum.] [...] pra. C. Scilicet mater dei: peccatorum a[...] ta. zc. ¶ Uel de annotamentis sermonis P[...] torum. incipientibus folio. 189. Uel serm[...] Penitentie. incipientibus folio. 211. sub t[...] te. *Ponebant infirmos. zc.] Idest pecc[...] res. zc. prout supra. C. E. ¶ Uel de annota[...] tis sermonis Antichristi. incipiẽtibus fol. [...] sub themate. *Nolite timere. zc.] vt sup[...] Scilicet antichristi aduentuz. zc. *Qui[...] sum.] Scz liberator vester. zc. Et etiã qre a[...] cationes in allegationibus supradictis in [...]

ferie.vi.dñice.iiii.post oc[...]

uas Epiphanie. Ex quinta parte Biblie.

Dicebat Jes9 ad phariseos. Ue vobis[...] risei.] vsqz. *Non tangitis sarcinas[...] ☞ Quere hoc euangelium cum applica[...] nibus suis annotamento. 1. quinte partis. S[...] monis Ferie sexte. Dominice. 9. post octa[...] corporis Christi.

Dñice.v.post octa.Epipha.ser.anno. Ex qnta pte Bib[...]

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Bib.

Dixit dominꝰ Jesus parabolam hanc. Simile factum est. &c.] Lyra. In h capitulo ponitur decursus ecclesie a predicatione Christi/ vsq ad consumationē mūdi in septem parabolis. ☞ De quibus quere infra Annotamento. 1. D. ante ptis. ser. Dñice. Sexagesime) In h aūt euangelio ponitur ca secūda parabola: in qua describit status ecclesie sequens immediate post mortem xpi et aplorum: qr diabolus inuidet fidei seminate in cordibus fideliū: et ideo inter fideles cōmouit aliquos ad perfidiā heresis: quasi seminans zizania in medio tritici ad ipsius destructionē. et hoc est quod dicit. * Simile factū est regnum celorum.] Idest status ecclesie militantis. * Homini: qui seminauit bonum semen in agro suo.] Homo iste est Christus. Ager aūt ecclesia: labore et sanguine Christi exculta. Bonū semen est sancta doctrina et fides catholica. * Cum aūt dormirent hoies/ venit inimicus eiꝰ/ et superseminauit zizania ī medio tritici: et abijt] Post dormitionē Christi et aplorum per mortem istas hereses inter fideles seminauit diabolꝰ p maiori parte: qr etiā aliq̄ hereses viuētibꝰ aplis fuerunt seminate: vt ptz in eplis Pauli. et. I. canonica Joh. 2. c. Nūc antixpi multi facti sunt. Seqtur. Ex nobis pdierunt: sed nō erant ex nobis. * Cum aūt creuisset herba et fructū fecisset: tunc apparuerūt et zizania.] Quia cū fides catholica per orbem inciperet multiplicari: tūc hereses: que prius latuerant/ manifeste apparuerunt in psecutione fideliū. * Accedentes aūt serui patrisfamilias: dixerunt ei. Dñe: nōne bonū semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania?] Serui isti sunt patres antiqui: q fuerunt in primitiua ecclesia: qui admirantes pfidiam heresis insurgentē: ad deum accesserunt p orationem inquirentes vnde talis perfidia oriretur: qbus fuit diuinitus reuelatum: q hoc erat ex diaboli opere/ deo permittente: et hoc/ vt stabilitas fidelium pbaret. Unde sequitur. * Et ait illis. Inimicus hō hoc fecit.] Idest diabolꝰ hoc fecit. * Serui aūt dixerunt ei.] Idest sancti patres per orationem diuinū consilium quesierunt. * Uis imus et colligimus ea?] Separando eos a cōmunitate ecclesie per excōmunicationem: et tandem dimittendo iusticie seculari exterminādos per mortē. * Et ait. Non. Ne forte colligentes zizania/ eradicetis simul cū eis et triticū.] Ex quo patet q dñs non vult hereticos permitti viuere absolute: sed in casu tm̄. s. qn̄ non possunt separari a fidelibus sine periculo fidelium: et hoc cōtingit duplici de causa. Una: qn̄ non bene cognoscuntur: nec bene distinguūtur a fidelibus. Altera: qn̄ habent tantos defensores/ q si contra eos pcedat: maius periculum pbabiliter in ecclesia timetur: vt schismatis/ vel interfectionis fidelium a fautoribus hereticorum: tunc enim permittendi sunt pter maius periculum euitandum. Ubi autem non occurrunt ista pericula: sunt separandi ab ecclesia: et iusticie seculari relinquendi: vt exterminent per mortem: ne per eos totū corpus ecclesie corrūpatur.

C Sequitur. * Sinite vtraq crescere vsq ad messem.] Idest vsq ad mūdi consumationē: quod duobus modis intelligit. Uno modo: qr in casu sunt permittēdi: vt visum est. Alio modo: qr quantūcunq ecclesia hereticos psequat: nunq tū ab eis perfecte mundabit vsq ad finē mundi * Et in tempore messis:] Idest iudicij.] * Dicam messoribꝰ.] Idest angelis. * Colligite primum zizania: et alligate ea in fasciculos ad cōburēdum.] Quia ministerio angelorum separabuntur mali tunc de medio iustorum: et mittentur in gehennā. * Triticū autem.] Idest fideles in area huius mūdi mihi contritos et flagellatos. * Congregate in horreū meū.] Idest in celeste gaudiū. ☞ Alias parabolas quere Annotamento: quo supra.

D Moralr

* Dixit dñs Jesus parabolā hāc. Simile. &c.] Moraliter. Hanc parabolā saluator exponit: et ideo de alia expositione ptranseo: excepto eo: qd saluator inexpositum dimisit. s. * Cum aūt dormirent hoies.] Hec aūt dormitio superiorum negligentiam significat circa custodiā gregis sui. Et similiter negligentiā cuiuslibet circa custodiam sue pprie persone. Utrāq enim negligentiam explorat diabolus: et sic p suggestiōes mala zizania seminat in humanis cordibus.

E Glosa.

* Dixit dñs Jesus parabolā hāc. Simile. &c.] Glosa. Hec parabola proponit: dimissis turbis domi: rogantibus discipulis exponit. Et docet hic bonam voluntatē/ et cautelam/ et patientiā: et discretionē: et longanimitatē: et iusticiam. * Homines.] Qui alijs ad tutelam et custodiam deputati sunt prelati in ecclesia. Uel cū dormitionem mortis accipient apostoli. * Cum aūt creuisset.] Quia cū spiritualis esse ceperit: tunc iudicat omnia: et tunc ei apparent errores. Sed donec maturescat: qui herba est: potest eū mouere: quare sub nomie Christi multe sunt hereses. Unde dicit. Nonne bonum semen seminasti? * Uis imus. &c?] Cum spiritualis homo audit hoc esse a diabolo: qui nihil valet contra voluntatē dei: potest ei voluntas suboriri: vt tales auferat de mundo/ si facultatē habeat. Sed consulit iusticiā dei: an facere debeat: et an deus ve=

lit esse hoc officiũ hoim. Sed veritas respondet non nosse hoiem in hac vita: qualis futurus sit: qui modo errat: et qd bonis conferat eius error: et ideo eos nõ esse tollendos: ne forte interficiantur: q forte futuri sunt: vel ne bonis obsit: qb⁹ ꝓsunt. ꝛc. Tunc vero opportune fieri: cũ iam non est cõmutande vite tempus et ꝓficiendi aliis: et tunc nõ ab hominibus: sed ab angelis dicit fieri.
F ri. ✳ Et ait. Non. ꝛc.] Ecce patientia. Non ẽm audito dolore exarsit in irã: nec mox vlcisci voluit: ita et nos lesi patienter feramus. ✳ Ne forte.] Hic datur locus penitentie: et monemur nõ cito amputare: qꝛ qui errat hodie: cras forte defendet veritatem. Si ergo modo auellerẽt triticum quod futurũ erat/eradicaretur: vel necesse est: vt mali pmixti sint bonis: p quos exerceant: vel quoꝝ cõparatione nitant ad melius: quib⁹ sublatis: altitudo charitatꝭ marcescit: quod est eradicari. Ibi patienter tolerãdi sunt mali: vbi aliqui inueniũtur boni: quibus adiuuent bo-
G ni. ℂ Aug. Multitudo nõ est excõmunicanda: nec princeps populi. ✳ Sinite.] Hoc videt cõtrarium illi aplico. 1. Coꝛ. 5. b. Auferte ma[lum ex] vobis. Sed sicut inter lolium ꝛ triticũ q[...] ba est: paꝝ distat: ita monet dñs ne de a[...] iudicemus: quod dñs in die iudicij nõ [...] se: sed manifeste damnabit. In patiẽdo [...] meditemur. In iudicando iusticiam nõ [...] gamus. ✳ Et in tempore.] Qui longan[...] tulit per iusticiã: digna retribuit. Discre[...] sunt virtutes: sed nõ contrarie. ✳ Et allig[...] In hac vita nõ est alligatio: alioquin nõ [...] errore resipiscerent.

☞ Applica ad hec aliqua de annota[...] sermonis Ecclesie. incipiẽtib⁹ fol. 64. sub[...] ✳ Simile est regnum celoꝝ. ꝛc.] vt. s. A. [...] ser. Pctõꝝ. fol. 189. sub the. ✳ Venit in[...] et supseminauit zizania. ꝛc.] A. ℂ Vel [...] geloꝝ. fol. 76. ℂ Vel Judicij finalis. fol. [...] the. ✳ Colligite primũ zizania. ꝛc.] L. [...] ser. Pnie. fol. 211. sb the. ✳ Sinite vtra[...] re. ꝛc.] F. ℂ Vel ser. Prelatoꝝ. fol. 90. [...] mate. ✳ Cum autem dormirent. ꝛc.] D[...]

Dñice septuagesime ser. annota. Ex prima parte B[iblie.]

ℂ 1. Nu. 14. **I** Git vociferans omnis turba fleuit nocte illa: et murmurauit contra Moysen. ꝛc.] Lyra. Moraliter. ꝛc. ☞ Quere Annot. 24. L. prime partis. ser. Funeꝝ. fol. 308. col. 2.

ℂ 2 Leui. 12. **L** Ocutusqꝫ est dñs. ꝛc.] Lyra. Moraliter. ꝛc. ☞ Quere annotamẽto. 72. prime p. ser. Relig. fol. 143. col. 2. Et applica sup illud Aut non licet mihi facere qđ volo. ꝛc. (vt in euãgelio hodierno.) idest dare illi bonas inspirationes. ꝛc.

ℂ 3. Exo. 27 **I** N latitudine vero atrij. ꝛc.] Glo. Beda. ☞ Quere annotamento. 11. prime partis. ser. Funerum. fol. 307. col. 1.

Ex secũda parte Biblie.

ℂ 1. Judi. 4. **E** Gressa igit Jahel. ꝛc.] Glo. Adam. Mystice. ☞ Quere anno. 18. secũde partis. ser. Epiph. fol. 44. co. 1. Sequit paulopost. ✳ Egressa Jahel in occursum ei⁹: dixit ei. Veni ostendam tibi virum: quez queris.] Glo. Adam. Occurrit Jahel: idest ecclesia priori populo insectanti Sisarã. Insectabatur ẽm israel legem iusticie: sed in legem iusticie nõ peruenit. Occurrit ergo ecclesia etiã ipsi/ ostendens opus suũ et victoriã consuma[...] in societatem ꝓstrati hostis inuitat. Q[...] plenitudo gentiũ introierit: tũc omnis isr[a...] nus fiet. Rom. 11. c. Fit ergo primat⁹ in [...] mulieris alienigene: non tamen excludi[...] Barach a consortio glorie: qui prior qu[...] perat: sed nouissimus pуenit ad fidem. [...] dum ille peruenit: Jahel alienigena p[...] tem quodãmodo victoriã rapit. Eadem [...] precessit in Esau et Jacob: dum enim E[sau ...] retur aggrestia: et moraretur in saltibus [...] niens Jacob: et mulieris matris consilio [...] tos patri offerẽs cibos/ benedictionẽ pri[...] accepit. Gen. 27. c. In euangelio quoqꝫ [...] te dño ad filiam principis synagoge suscit[...] preueniens mulier sanguinaria fideli ta[...] or consequit sanitatem. Matth. 9. c. ☞ [Ap]plica tu: q sic erunt nouissimi primi: vt [...] euangelio hodierno.

F Actum est aũt. ꝛc. Dauid aũt rema[nsit in] hierusalem.] Lyra. Mora. ☞ [Que]re annota. 7. L. secũde partis. ser. Incarn[...] col. 1. Et applica illud Quidij de remedio [amo]ris. Ocia si tollas: piere cupidinis arma. [Ec]clesiastici. 33. d. Multã malitiã docuit oc[iositas.] Et in euãgelio hodierno. Quid hic stati[s tota] die ociosi? Matth. 20. rephendunt ociosi [...]

A Doniram erat super huiuscemodi [...] onem. ꝛc.] Glo. Adonirã. ꝛc. Dñs [...] excelsus. Hic est Christus: qui operarijs [...]

preponitur/ vt ordinet qbus mensibus singuli ad operandum exeant: quibus deniuo ad curandum domum suā redeāt: cum predicatorū mentes familiarius informat: vt discernāt quādo oporteat ecclesiam edificare predicando: vel alia pietatis officia prestando: et quādo ad conscientiam suam examinandam/ quasi ad propriam domum inspiciendam reuerti: vt oratio nibus ꝛ ieiunijs superno inspectore ꝛ visitatore digna sit. ☞ Et quere de hac materia annotamento. 4. secunde partis. sermonis Ecclesie. Fol. 67. Columna. 1.

Ex tertia parte Biblie.

E decet hymnus deus in Sion: ꝛ tibi reddetur. ꝛc.] In finem. Glo. Augu. Tres in ecclesia septuagesime memorantur: vna significata: due significantes. Una in figura pcessit septuagesima. s. captiuitatꝭ iudaice. Altera in representatione adhuc obseruatur ab ecclesia: q̄ incipit a Circūdederūt me: ꝛ terminatꝭ in sabbato in albis: quā obseruat ecclesia in representationē spūalis nr̄e captiuitatꝭ: q̄ captiui sumus/ dū adhuc in corpore a dn̄o peregrinamur: quā eādez figurauit septuagesima iudeorꝝ. Sed cōpleto septenario huius vite: plene liberi erimꝰ vtroqꝫ hoīe gloriosi. Hinc est ꝙ in septuagesima: quā ecclia obseruat: exponēs miserias nostri incolatus ꝛ labores: subticet canticum letitie Alleluia. Gloria in excelsis. ꝛ hmōi. In sabbato paschali vero adepta iā facultate redeundi: ꝛ ita in spe gaudens cantat Alleluia. ☞ Reliqua quere ibi.

Ex quīta parte Biblie.

Ixit Jesus. d. s. parabolā hāc Simile est regnum celorꝝ. ꝛc] Lyra. Hic saluator docet virtutes prelatorꝝ. In p̄latis aūt pre ceteris virtutibꝰ debēt esse quattuor. s. seruor ad cōtinue laborandū in agro dn̄ico. Uigor ad se martyrio exponendū ꝓ grege sibi commisso. Humilitatꝭ tenor etiā in statu alto. Pietatis dulcor cōtinue subditis benefaciēdo. Primū ostendit in parabola illorꝝ: q̄ vocati sunt ad operandū in vinea a mane vsqꝫ ad vesperā. Ex quo ptꝫ ꝙ p̄lati debēt cōtinue laborare ꝑ doctrinā in ecclesia. Debēt etiā operari ibidē sine inuidia ꝛ mutua emulatione: qḋ patet ꝑ hoc/ qꝛ laborantes murmurātes hic reprehendunt. Propter qḋ Nu. 11. dicit: ꝙ cū Josue diceret Moysi vt ꝓhiberet Heldad ꝛ Medad ꝓphetātes in castris: Moyses redarguit ipsum/ dicens. Quid emularis ꝓ me? quis tribuat/ vt oīs populus ꝓphetet: ꝛ det dn̄s eis spiritū suū? Igitur circa hoc duo tanguntꝭ. Primū est vocatio ad laborꝭ exercitiū. Secundū ad recipiendū premium. Circa primū ergo dicit. ✻ Simile ē regnū celorꝝ.] Id est statꝰ ecclesie militātꝭ. ✻ Hoī patrifamilias.] Iste est deus pater: q̄ ita gubernat totū mundū: sicut paterfamilias subditos in domo. ✻ Qui exijt primo mane cōducere operarios in vineaz suā.] Iste exitus nō est ꝑ loci mutationē: sed per sue bonitatꝭ diffusionē in creatura subiecta. Uinea ista est vniuersalis ecclesia: q̄ a primo iusto colligit vsqꝫ ad vltimū: q̄ in fine mundi nasciturus est: vt dicit Grego. Operarij aūt sunt doctores ꝛ prelati a deo missi ad culturā huiꝰ vinee ꝑ predicationē ꝛ doctrinā. Primo ergo mane deꝰ pater operarios cōduxit: q̄ a pricipio mūdi vsqꝫ ad Noe aliquos sanctos patres ad eruditionez hoīm misit: vcꝫ Adam/ Seth/ ꝛ Enoch: ꝛ alios iustos. ✻ Cōuentione aūt facta cū operarijs ex denario diurno: misit eos in vineā suā.] Conuētio ista est ꝓmissio vite eterne ꝓ labore: q̄ quidē vita eterna dicit denariꝰ diurnus: q̄ est equalis oibus: qꝛ vita eterna erit equalis oibus a parte finis. ✻ Et egressus circa horā tertiam/ vidit alios stātes in foro ociosos. Et dixit illis. Ite ꝛ vos in vineā meā: ꝛ qḋ iustum fuerit dabo vobis. Illi autē abierunt.] Hora tertia intelligit mundi discursus a tēpore Noe vsqꝫ ad Abrahā: in quo aliq̄ sancti ad eruditionē aliorꝝ missi sunt a deo: vt Noe: Sem: Heber: Thare: ꝛ Abrahā: ꝛ consimiles. ✻ Iterū autē exijt circa sextā ꝛ nonā horā: ꝛ fecit similiter.] Hora sexta fuit ab Abrahā vsqꝫ ad Moysen: in q̄ missi sunt Abrahā Isaac ꝛ Jacob: duodeci patriarche. Hora nona a Moyse vsqꝫ ad xp̄m: vcꝫ tēpore legis: in q̄ ad eruditionē populi missi sunt Moyses ꝛ Aarō: Josue: Judices: Reges: prophete: ꝛ sacerdotes. ✻ Circa vndecimā vero exijt: ꝛ inuenit alios stātes.] Undecima hora intelligit a tēpore xp̄i vsqꝫ ad finē mundi: in q̄ gentiles vocati sunt ꝑ p̄dicationē aplorꝝ ꝛ aliorꝝ ecclesie doctorꝝ: ꝛ ꝓpter hoc dꝭ hic. ✻ Et dixit illis. Quid hic statꝭ tota die ociosi?] Qꝛ q̄ a principio mūdi vsqꝫ tunc laborare ī bonis moribus neglexerāt: q̄si tota die ociosi stabāt. ✻ Dicūt ei. Qꝛ nemo nos cōduxit.] Idest nullus doctor/ nullꝰ ꝓpheta ad nos instruēduꝫ venit: qꝛ lex ꝛ ꝓphete filijs israel dati fuerāt: vt illi speciali sanctitate fulgerēt: ex quibus xp̄s secū dum carnem erat nasciturus. ✻ Dicit illis. Ite ꝛ vos in vineam meam.] Interponitur hic coniunctio copulatiua: qꝛ gentiles iudeis adiūcti

B

C sunt: vt vna ecclesia ex ambobus fieret. Circa secundū dicit. * Cum sero aūt factum esset.] Sero autē ab aliquibus hic dicitur finis mūdi: in quo vocabunt iusti ad receptionē premij. vt habetur Mat. 25. b. Venite benedicti patris mei. ꝛc. Sed illud qḋ sequit videt ꝯtradicere/ ꝙ aliq accipientes premiū murmurabāt aduersus patrēfamilias: qꝛ null⁹ in fine mundi premiū eternū receptur⁹ murmurabit cōtra deū: sed erit suo premio cōtent⁹. Ad qḋ respōdet beat⁹ Grego. ꝙ ista murmuratio nō est aliud ꝙ̄ dilatio premij: quaꝫ sustinuerūt patres sancti in lymbo vsqꝫ ad passionē xp̄i. Sed hec responsio nō videt conueniens: qꝛ murmuratores hic dicunt neqꝫ: qḋ nō pōt dici de sctis patrib⁹ i lymbo existētib⁹: ꝛ i fine pabole ꝯcludit. Multi sunt vocati: pauci vero electi. Ex q̄ ptꝫ ꝙ ista parabola nō solū extēdit se ad electos: cuiusmodi sunt illi: q̄ in fine mūdi recipient premiū. Et ideo dicendū/ ꝙ sero hic accipit ꝑ tēpore gratie: qḋ incepit a xp̄o. vnde Joh. 1. b. dr. Gratia ꝛ veritas p Jesum xp̄m facta est. Et ideo cū dicit. Cū sero autē factū esset. Jdest cū tp̄s gratie aduenisset. * Dicit dn̄s vinee.] .i. deus pater. * Procuratori suo] .i. hoi xp̄o: qui missus est ad procurationē salutis humane. * Voca operarios/ ꝛ redde illis mercedem.] Jlla merces hn̄ intelligit gr̄a: qꝛ est quedā inchoatio glorie: cū gloria nō sit aliud ꝙ̄ gratia ꝯsumata. * Incipiēs a nouissimis vsqꝫ ad primos.] Qꝛ in primitiua ecclesia gratia xp̄i data est gentilibus: q̄ vltimo venerant ad fidē: iudeis ꝑ maiori pte in infidelitate remanentib⁹. * Cū venis-

D sent ḡ qui circa vndecimam horam venerant.] Jdest gētiles. * Acceperūt singulos denarios] Jdest donū gratie: q̄ est quedā inchoatio ꝛ arra glorie. * Venientes aūt ꝛ primi.] Jdest iudei: q̄ a pricipio legis date deo seruierāt. * Arbitrati sunt ꝙ plus essent accepturi.] Qꝛ in primitiua ecclesia credebāt/ ꝙ pl⁹ deberēt habere de xp̄i gratia: vn̄ reputabāt gentiles indignos gr̄a dei. Secundū qḋ dicit Actu. 10. vbi Petr⁹ vidit linteū submissum de celo: in q̄ erant aialia q̄drupedia ꝛ serpētia/ ꝛ volatilia imunda fm legē: vt dictū est Petro. Occide ꝛ māduca: in q̄ significabat incorporatio gentiliū intra ecclesiaꝫ p fidē ꝛ gratiā: sicut ptꝫ ex littera cōsequēti: qꝛ a deo missus est Petr⁹ ad p̄dicandū Cornelio Cēturiōi: ꝛ alijs gētilib⁹. ppter qḋ Petro abominationē habēte de māducatiōe imundoꝝ fm legē: in q̄ significabat (vt dictū est) vocatio gentiliū ad fidē. Dictū est sibi a deo. Qḋ deus purificauit/ tu ne cōe dixeris. Et infra i eodē cap. dixit Petr⁹ Cornelio ꝛ amicis suis. Vos scitis qm̄ abominatio sit viro iudeo ꝯiungi aut accedere ad alienigenā: sed mihi ostēdit de⁹ neminē cōmunē aut im

mundū dicere hoiem. * Acceperūt aūt ꝛ si
gulos denarios.] .i. cōsimilē gratiā sicut ꝛ
les/ ꝛ nō maiorē. Vn̄ Actu. 10. dr/ ꝙ p̄dicā
tro cecidit sp̄ussctūs sup oēs: q̄ audiebāt ver
vcꝫ sup Corneliū ꝛ amicos ei⁹: qꝛ vt ibidē
Receperūt sp̄ūsctm̄ in signo visibili: ꝛ do
linguaꝝ sicut receperāt apl'i/ ꝛ alij discipuli
erāt iudei i die Pēteco. * Et accipiētes mu
rabāt aduersus patrēfamilias dicētes. Hi n
simi vna hora fecerūt: ꝛ pares illos nobis f
q̄ portauimus pond⁹ diei ꝛ est⁹.] Qꝛ ad li
primitiua ecclia iudei murmurauerūt de
cōsimilis gr̄a fiebat gētib⁹ sicut ꝛ ip'is. vn̄
11. dr/ ꝙ cū Petrus redijsset in hierlm: bap
Cornelio ꝛ amicꝫ ei⁹: disceptabāt aduersu
q̄ erāt ex circūcisiōe/ dicētes. Quare cōm
sti cū illis: q̄ hn̄t p̄putiū: ꝛ māducasti cū ill
ibidē cap. 6. a. dr. Jn dieb⁹ illis crescēte nu
discipuloꝝ factuꝫ est murmur grecoꝝ adu
hebreos: eo ꝙ despicerēt in ministerio q̄ti
viduc eoꝝ. * At ille rn̄dens.] Per diuin
lationē apl'is factā. * Vni eoꝝ dixit.] Si
aliqn̄ accipit numer⁹ indeterminat⁹ p
nato: ita etiā aliqn̄ sumit vnitas ꝑ numer
dr Mat. 20. ꝙ Petr⁹ loquebat ꝑ oib⁹ apl'
silr qḋ hic dr vni: intelligit esse dictū mult
in eoꝝ: q̄ de gr̄a data gentib⁹ murmurab
admirabant. Et h̄ factū est Actu. 11. vbi P
rationē reddidit iudeis murmurantib⁹ q
baptizauerat Corneliū dicēs/ ꝙ ex diuina
latiōe fecerat. ꝛ qꝛ viderat sp̄ūsctm̄ desce
sup gētiles sicut sup iudeos (vt habet ibidē
quit. * Amice nō facio tibi iniuriā.] Q
ria nō hꝫ locū/ vbi est mera gr̄a: ꝛ iō si de
cuicūqꝫ voluerit: nō faciet alicui iniuriā. *
ne ex denario cōuenisti mecū?] Qꝛ ad h
venit ad fidē/ vt habeat gratiā in p̄nti: ꝛ glo
in futuro. * Tolle qḋ tuū est ꝛ vade.] .i. gr
quā meruisti: credēdo legi ꝛ ꝑphetꝫ de xp̄o
licet prima gr̄a nō cadat sub merito: augm
tū gr̄e cadit sub merito: qḋ q̄dē augmentū
est iudeis credētib⁹ in xp̄m. * Volo aūt ꝛ
nouissimo dare sicut ꝛ tibi.] .i. gētili vocato
mediate ab idolatria: sicut iudeo vocato a
obseruātia. * Aut nō licꝫ mihi qḋ volo fa
Q. d. sic: qꝛ dei volūtas nullo mō pōt esse
ta. * An ocul⁹ tu⁹ neqꝫ est?] Qꝛ talis in
ꝛ iudiciū ꝑcedebat ex humano defectu. *
ego bon⁹ sum?] Per essentiā: ꝛ iō nō possu
le agere. * Sic erūt nouissimi primi.] J
les: q̄ a iudeis erāt q̄si viles reputati: sunt
deuote ad fidē xp̄i * Et p̄mi nouissimi.] J
dei: q̄ fuerāt popul⁹ peculiarꝫ ipsi⁹ dei: p
fidelitatē sunt ab eo deiecti. et hoc est qḋ
* Multi eīn sunt vocati.] Ad fidē xp̄i

pphetas. * Pauci vo electi.] Q2 pauci de iudeis cõpatiue crediderũt in xpm/ τ de credẽtib⁹ multi reuersi sunt ab ecclesia τ adhuc reuertunt ad vomitũ. ¶ Moralit aũt põt exponi parabola ista de vocatis ad gratiã fm diuersas etates: ita q hora prima signat pueritiã. Hora tertia iuuentutẽ: q2 sicut tunc sol incipit ascẽdere: τ calorẽ ondere: sic in iuuẽtute calor naturalis i hoie. Hora sexta etatẽ virilẽ: q2 tunc hõ est in statu pfecto: sicut sol in celi medio. Hora nona senectutẽ: in q calor naturalis incipit in hoie refrigescere. Undecima vero signat seniũ: q2 tũc hõ est pꝑe mortis occasuz. Uocatur g operarij oib⁹ istis horis: q2 aliq vocant ad fidẽ p gratiã operantez in pueritia: alij in iuuẽtute: τ sic de alijs etatib⁹: τ oẽs hñt denariũ diurnũ: q2 quantũcũq hõ tarde ad gratiã vocet: dum tñ in ea pseueret/ hz gloriã eternã. Cõtingit etiã qñq/ q ille: q vocat in senectute: consequit tantã gratiã τ gloriã a deo/ sicut ille: q in iuuẽtute vocat. Tũ ex diuina liberalitate: tũ ex ipsius vocati feruenti voluntate τ operatiõe. ☞ Scdm qd requirit in platis tãgitur post h euãgeliũ/ cũ dr. * Ascendẽs Jesus hierosolymã. τc.] Quere annot. 1. A. quite pt. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. qdragesime. Tertiũ vero cũ dr. * Accessit ad Jesuz mat filioꝝ Zebedei. τc.] Quere annota. 1. A. qnte ptis. ser. Jacobi apli. Quartũ aũt cum dr. * Egredientib⁹ illis ab Hiericho. τc.] Quere an. 1. A. quite pt. ser. Sabbati Dñice. 2. post oc. cor. xpi. infra.

* Sil'e est. τc.] Mora. Parabolã istã de laborãtibus in vinea patrisfamilias: alias exposui lfaliter τ moraliter put cõpetit cõmunitati fideliũ. Nunc aũt eã exponã put spicit cõmunitatẽ religiosoꝝ: q2 religio vinea est spũalis dñi: ad quã veniũt aliq in pueritia: qsi in mane: τ aliq in iuuentute/ qsi hora tertia: τ aliq in etate virili/ tanq hora sexta: τ aliq in senectute/ tanq hora nona: τ aliq in senio/ tanq hora vndecima. Dñs autẽ vinee xps est. Procurator aũt ei⁹ presidens illi religioni: q aliqñ tñ vel plus honoris vel recreatiõis facit vltimo venientib⁹ pter cõpassionẽ/ vel psonaꝝ reuerentiã/ seu aliã rõnabilẽ causam: qtum primo venientib⁹. Et aliqñ stingit/ q primo venientes accipiũt inde occasionẽ murmurãdi: licz iiuste: ppt qd merito arguũt a dño.

* Sil'e est. τc.] Glo. Ostẽdit p parabolã: q2 primi erũt nouissimi: τ nouissimi primi. Pater iste familias sditor nr: q hz vineã vniuersalẽ ecclesiam: q ab Abel vsq ad vltimũ electũ: qui in fine nasciturus est: quotqt sctõs ptulit: tot palmites misit. Hic pat exijt ad excolẽdaz vineã mane hora tertia: sexta: nona: vndecima: operarios sduxit a mũdi hui⁹ initio vsq ad finẽ ad erudiendã fideliũ plebẽ predicatores mittere nõ desistit.

* Sil'e est regnũ celoꝝ.] Non hoi solũ: sed toti negotio ab hoie gesto: τ in silibus similit. * Primo mane.] Manifeste cepit a primo iusto eterna mercede pdicatores ad plãtandã ecclesiã inuitare. * Cõuentiõe aũt facta.] i. cõfirmata pmissione/ q ad imaginẽ dei reformandi essent: si ecclesiã edificãdo mãdatis decalogi insisterent. * Ex denario diurno. τc.] Denari⁹ hz imaginẽ regis: q olim pro decẽ nũmis cõputabat. qto plus aliqs in cultu ecclesie laborat decalogi mãdatis insistẽdo: tãto plus informat in imaginez regis dei. Predicatores sunt operarij: etiã vnusquisq dũ fide recta in bono opere psistit. Mane hora teria: sexta: τ nona antiqu⁹ τ hebraic⁹ populus: q fide recta deũ coluit in electis: ad vndecimã gentiles vocant. Pñt etiã diuersitates horarũ in vnoq notari p momenta etatũ. Mane qppe intellect⁹ nri pueritia est. Hora teria: adolescẽtia: q2 iã sol in altũ pficit. Sexta iuuẽt⁹/ cũ plenitudo roboris solidat. Nona senect⁹: qñ sol i. calor etatis descẽdit. Undecia decrepita etas. In oibus his aliq ad bonã vitã pducunt. Qui sibi viuit: vt ociosus redarguit. Qui τ vsq ad vltimã etatẽ differt: recte ei dr. * Quid hic stat tota die ociosi?] i. vel in vltimis respicite. ☞ De hac materia qre anno. 1. A. quinte ptis. ser. Sabbati Dñice. 1. qdragesime. In h Tomo. * A nouissimis.] Q2 q in aduẽtu dñi vocati sunt ad regnum: sine aliq tarditate pueniũt equales his: q ab initio mũdi ceperũt. Oẽs qdẽ idẽ celũ: sed vt dr. 2. Coꝝ. 15. c. Stella differt a stella i claritate. A nouissimis incepit: dũ prius latronẽ q Petrũ in paradisum introduxit. Q2 pri⁹ aliqñ remunerant sero veniẽtes: q2 pri⁹ de corpore exeunt q q in pueritia vocati sunt. * Et accipientes.] Q2 antiq patres in infernũ descẽdẽtes a gloria dilatati sunt: qsi g post murmurationẽ denariũ accipiunt: q post lõga inferni tempora ad gaudia puenerunt. Et accipientes. Hi sunt q initio nascẽtis ecclesie vocatis ex gẽtibus se ppo nebant: qsi popul⁹ dei ab initio mũdi. Et illi canes: q põdus obseruationũ portabãt. Sed q nõ venit supbos vocare: sed iustos τ humiles penitẽtes: cui magis placet humilis cõfessio maloꝝ: q supba gloriatio bonoꝝ: subdit. * Amice nõ facio tibi iniuriam.] Nõ dolẽt qsi fraudati sua mercede: sed ritu inuidoꝝ/ q illi plusq merent accipiunt: τ nõ tã ipsi plus accipere/ q alios nihil vel min⁹ accipere desiderãt: qsi alteri⁹ consortio sibi premiũ minuat. * Murmurabãt. τc.] Querit quõ accipiẽtes murmurasse dicant: cuz illa in btitudine ois inuidia τ murmuratio prorsus remouẽda sit? Sz hic est mos diuine scripture: vt cũ de multis in collectiõe agat: quedã iñ q busdã de illa collectiõe: τ nõ toti collectiõi tribu

at.iuxta illud ps.104.Eduxit eos cū argento ꝛ auro.et inde.Et induxit eos in mōtē.Cū tñ illi/ qui de egypto exierūt:oēs preter Chaleb ꝛ Josue propter incredulitatē suā in deserto perierūt: quoꝝ filij in montē sctificatiōis inducti sunt. Ita ergo ꝛ de primis accipiētibus quidā ꝛ non oēs murmurāt:qui tñ post accipiūt. Sicut sepe contigit ꝙ multi dño per lōga tempora seruierūt. Alij autē mox in principio sue conuersiōis martyrio vel aliquo modo ad denariū recipiēdum translati sūt. Quod audientes:qui diu laborauerunt/scilicet ꝙ alij statim ad premium transferūtur:ipsi autem tanto tempore in labore detinētur: de dilatiōe premij quasi murmurare videtur. Potest etiā dici de malis:qui in principio quidem boni fuerunt:sed bonum quod inceperunt ad finem non perduxerūt. Unde non illi:qui denarium acceperunt:sed isti: qui in bonitate non persistiterūt/premio priuati murmurant: qꝛ denario carebāt: qui in principio boni: pro quo etiā principio cū primis accipiētibus connumerātur:se ꝓmeruisse crediderāt. * Aut
M non licet.ꝛc.] Stulta questio contra bonitatem dei. Querendū esset non si daret ꝙ non deberet: sed si non daret quod deberet. * An ocul⁹.ꝛc.] Uere iudei prauā intentionē habuerūt: q̄ prohibuerunt apostolos gentibus loqui: vt salue fierent. * Sic erunt.ꝛc.] Aug. Idest iudei de capite vertentur in caudā: ꝛ gentes de cauda in caput. Uñ Moyses in Deu.16.d. Aduena qui tecū moratur ascēdet super te: ille erit in caput/et tu eris in caudā. Sed tamē nec oēs primi: nec oēs nouissimi: ad numerum electoꝝ pertinēt.
N Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamētis sermonis Ecclesie: incipiētibus fol.64. sub the. * Simile est regnū celoꝝ.ꝛc.] vt.s.A. ¶ Uel sermo. Prelatoꝝ. Fol.90. sub the. * Misit eos in vineā suā.] I. ¶ Uel ser. Incarñ. Fol.2. sub the. * Dixit dñs vinee ꝓcuratori suo. ꝛc.] C. ¶ Uel sermo. Epiphanie. Fol.39. Et Ferie.6. Dñice.13. post oc.coꝛ.xp̄i. sub the. * Erunt nouissimi primi.ꝛc.] F. ¶ Uel ser. Fidei. Fol.59. Uel Marie generalis. Fo.72. sub the. * Uoca operarios.ꝛc] G. Ad fidem ꝑ gratiā. ¶ Uel sermo Religiosoꝝ. Fol.136. sub the. * Ite vos in vineā.ꝛc.] H. ¶ Et annota.75. quarte ptis. ser. Gñal. Fo.297. col.4. de significatiōe vinee

Ferie.iiij. dñice septuagesime.Ser.annot.Ex quinta pte Biblie.

¶ I. Mar.9. A

EGressus Jesus ꝑ Galileā.ꝛc] Lyra. Hic exprimit discipuloꝝ xp̄i superbia: vbi primo exprimit ipsi⁹ xp̄i humiliatio: secundo reprimit discipuloꝝ ambitio. Circa primū describit humi[...] xp̄i per hoc/ꝙ predixit eis ignominiā su[...] nis: quā voluntarie erat passurus: cuz di[...] Egressus Jesus ibat ꝑ Galileā/nec voleba[...] ꝙ̄ scire.] Interli. Se ibi esse. * Docebat di[...] scipulos suos/ꝛ dicebat illis. Qm̄ fili⁹ ho[...] detur in manus hoim: ꝛ occidēt eū: ꝛ occi[...] tia die resurget.] Idē Lyra. Et hoc debe[...] scipulis exemplū esse humiliationis: ve[...] ꝙ̄ adhuc rudes nō capiebant ad plenum [...] eius: ideo sequit. * At illi ignorabant ve[...] Qꝛ frequenter loquebatur eis in parabol[...] pter quod dubitabāt si hoc verbum esset p[...] licum. Sequit. * Et timebant eum inter[...] re.] Consequenter circa secundū reprim[...] bitio discipuloꝝ: cum subditur. * Et ven[...] Capharnaū. Qui cum domi esset interro[...] eos. Quid in via tractabatis?] Non ex i[...] tia interrogabat hoc: sed vt ex doctrina [...] appareret xp̄m non ignorare verba: que d[...] inter se/ipso absēte. * At illi tacebāt.] [...] dia ducti: cui⁹ causa subditur/ cum dicit[...] quidē in via inter se disputauerāt/ quis e[...] maior esset?] Quod in eis erat verecūdum [...] prehēsibile: cum magister eoꝝ esset humi[...] et immediate eis ꝑdixerat humiliationē [...] ssionis: sequitur. * Et residens vocauit d[...] cim/et ait illis. Si quis vult prim⁹ esse: er[...] nouissim⁹/ꝛ omniū minister. Et accipiēs [...] statuit eum in medio eoꝝ. Quem cum c[...] esset/ait illis. Quisquis vnum ex hmōi p[...] receperit in noīe meo/me recipit. Et quicu[...] susceperit/nō me suscipit.] Interl. Solū [...] cū.] Suscepit. * Qui misit me.] Q[...] ꝛ me nihil distat. ☞ Expositionē istius [...] de partis fm Lyram quere an.1. A. qui[...] ser. Michaelis archangeli. Tomo.2. * Docebat discipulos suos.ꝛc.] vsq. * [...] cilus tertia die resurget.] Moraliter. Theo[...] lus. Postꝙ̄ vero dixerat: qđ erat triste: ad[...] qđ debet letificare: vt discerēmus ex hoc/q[...] angustias letitie subsequentur. * Si qui[...] in via inter se disputauerant/ quis eoꝝ m[...] ior esset.ꝛc.] Hierony. Ubi notandum [...] euntes disputabant de principatu. Ipse ve[...] dens docebat humilitatē: qꝛ principes labo[...] ꝛ humiles requiescunt. * Et accipiens pu[...] ꝛc.] Beda. In q̄ malicia paruulos esse sua[...] vt simplicitatē sine arrogātia: charitatē sine [...] nidia: deuotionē sine iracundia cōseruent. * Filius hois tradetur in manus hoim: [...] dent eū.] Glo. Prosperis miscet tristia: vt c[...] nerint: nō impremeditatū ferant animis. Si[...] stat eos: qꝛ occidendus est: debet letificare [...] die tertia resurrecturus est. * At illi ignora[...]

verbū.] Nō tam ingenij tarditate/ q̄ amore: qr deū verum cognouerāt: moriturū credere nequibant. Et qr eis in figuris loqui cōsueuerat: horrentes eius mortē: in his q̄ cum loqui figurate putabant. * Capharnaum.] Hiero. Villa cōsolatiōis. Cōgruit predicte sniē: occisus die tertia resurget. Granū frumenti morit̄: vt multiplicius colligat̄: si nō moritur: solū manet. * Quid in via tractabatis?] Hiero. In via tractabāt de principatu: similis tractatio loco. Principatus enim vi ingreditur: sic deseritur: ꝛ dum tenetur/ labitur: ꝛ incertum in qua māsione. i. in qua die finiatur. Unde dicit. Qui vult esse primus. ꝛc. ¶ Beda. Hinc exorta videtur disputatio: qr viderant Petrum ꝛ Jacobum ꝛ Johannē seorsuʒ ductos in montem: ꝛ aliquod secretū ibi esse creditum eis: sed ꝛ Petro (sicut Matthe⁹ dicit) claues regni celorum ꝑmissas: ꝛ ecclesiā super petram fidei: a qua ipse nomen acceperit edificandam. Putabāt ergo vel illos tres ceteris: vel oībus Petrum esse prelatum. * Et residens vocauit duodecim.] Illi euntes disputabant de principatu: ꝛ ipse sedēs docet humilitatē. Principes enim laborant: humiles quiescunt. Desideriuʒ glorie vult humilitate sanare: ꝛ primo simplici monet imperio: mox innocētie puerilis exēplo. * Quē cum cōplexus esset. ꝛc.] Significat humiles dignos esse suo cōplexu: qui iure possint gloriari/ ꝛ dicere illud Cañ. 2. b. Leua eius sub capite meo: ꝛ dextera illius amplexabitur me. * Quisquis vnum ex hmōi pueris. ꝛc.] Vel simpliciter pauperes Xp̄i ab his: qui velint esse maiores: ꝑ eius honore ostēdit esse recipiēdos. Vel ipsos malicia paruulos esse suadet: vt tamq̄ paruuli simplices sint. Et quicūq₃ me susceperit. ꝛc.] Qr in pueris se recipi docebat: vt caput in membris: ne putaretur hoc solum esse/ qđ videbatur: adiunxit. Et quicūq₃. ꝛc.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Passionis: incipientib⁹ fol'. 35. sub themate. * Filius hominis tradet̄. ꝛc] vt. s̄. A. E. ¶ Vel sermo. Resurrectiōis. sub the. * Tertia die resurget.] A. ¶ Vel ser. Peccatorum. Fol'. 189. sub themate. * Quid in via tractabatis? ꝛc.] B. ¶ Vel sermonis Apostolorum Fol'. 82. sub themate. * Docebat discipulos suos. ꝛc.] vel. * At illi ignorabant verbum. ꝛc.] vt. s̄. A. ¶ Vel sermonis Religiosoruʒ. Fol. 136. sub themate. * Si quis vult esse primus. ꝛc.] Ifra. C. ¶ Vel sermonis Misericordie. Folio. 171. vel Elemosyne. Folio. 173. sub themate. * Quisquis vnum de huiusmodi. ꝛc] C. ¶ Vel sermonis sanctissime trinitatis. Et Incarnationis. folio. 2. sub themate. * Quicunq₃ me susceperit. ꝛc.] vt. s̄. B.

Ferie. vj. dñice septuagesime sermo. an. Ex quinta parte Biblie.

Factum est autem. ꝛc.] Lyra. Superi⁹ saluator excitauit discipulos suos ad martyrium verbo/ dicēs. Qr oportet filium hominis multa pati/ ꝛ reprobari a senioribus ꝛ principibus sacerdotum ꝛ scribis: ꝛ occidi. ꝛc. ☞ De qua materia quere infra annotam̄. 1. A. quinte partis. sermonis Dominice Quinquagesime) Hic hoc quidem facit facto/ cum dicitur. * Factum est autem dum cōplerētur dies assumptionis eius.] Idest passionis: per quā transiturus erat ꝛ assumendus ad gloriam patris: ſm quod habet̄ Luc. 24. d. Oportuit pati xp̄m: ꝛ ita intrare in gloriam suam. * Et ipse faciem firmauit suaʒ.] Idest firmiter disposuit. * Ut iret in hierusalem.] Constanter ꝛ prompte ad sustinēdum mortem: vt suo exemplo discipulos animaret. * Et misit nuncios ante conspectum suū.] Ut aduentus eius nō lateret. * Et euntes intrauerunt ciuitatē Samaritanorū/ vt pararent illi.] Scʒ hospitium. * Et non receperunt euʒ: quia facies eius erat euntis hierusalē.] Ex modo incedendi apparebat vt iter eius esset in hierusalem ad festuʒ paschale: in quo ꝛ xp̄s passus est. Samaritanis autem displicebat/ q̄ aliqui irent in solēnitatibus hierusalem causa orationis: quia dicebant q̄ locus orationis erat apud eos in mōte Garizim: vt habetur Johānis. 4. Item quia ex vestimētis xp̄i ꝛ discipulorum eius cognouerunt samaritani/ q̄ erant iudei: qr iudei erant distincti ab alijs gentibus in vestibus: vt habet̄ Nu. 15. d. Judei aūt erāt samaritanis odiosi/ eo q̄ contemnebant eos: nolentes comedere ꝛ bibere cū eis: ſm quod habetur Johā. 4. b. Non enim coutuntur iudei samaritanis. * Cum vidissent autem discipuli ei⁹ Jacobus ꝛ Johannes dixerunt. Domine vis dicimus/ vt ignis descēdat de celo ꝛ consumat illos?] Propter maliciam suam. Scđm Ambro. ƀ bono zelo dixerunt: licet indiscrete: ꝛ allegauerunt simile de Helia. vnde sequitur. Sicut Helias fecit: vt habetur. 4. Regū. 1. Beda vero dicit/ q̄ hoc dixerunt impatientes: sicut adhuc carnales volentes vindicari: et ideo reprehenduntur a xp̄o de indiscretione: ſm Ambro. et de impatientia ſm Bedam: cum subditur. * Et conuersus increpauit illos: ꝛ dixit. Nescitis cuius spiritus estis?] Quia in nouo testamento (quod est lex amoris non timoris: sicut vet⁹ testamentū) ꝓcedendum est suauiter ꝛ benigne. vnde subditur. * Filius hominis nō venit animas perdere.]

Lu. 9. A.

B

Statim inferendo penam mortis: sicut vos vultis. Et in hoc datur exemplum prelatis/ vt non statim cum impetu peccata puniant: sed magis tempus ꝛ locum expectent. Sequit̃. * Sed saluare. Et abierunt in aliud castellum.] ☞ Finitur euangelium.

L Moralr * Et misit nuncios. ꝛc.] Moraliter. Per Jacobum ꝛ Johannem: qui adhuc imperfecti erant: significantur homines imperfecti querentes nimis dure vindicari: sed magister perfectionis ꝓhibuit hoc fieri.

D Glo. * Domine vis dicimus. ꝛc.] Glo. Beda. Apostoli adhuc rudes ꝛ modũ vindicandi ignorantes non ex amore correctionis aliorum: vel finẽ de malicie in illis: sed ex odio vindictam desiderant. Hanc autem ignorantiam dñs reprehendit. Postq̃ vero eos de vera ꝓximi dilec̃iõe docuit: aliquãdo potestatẽ tribuit tales vindictas exercendi: sicut Petro in Ananiã ꝛ vxorem eius: quorum mors viuentibus vtilẽ metum mortis incussit: ꝛ in illis qui puniebãtur: peccatũ quod augere poterant/ si viuerent finiuit. Sed hoc raro in nouo testamẽto vbi ex amore seruitur: sepius vero in veteri testamẽto vbi timore premebãtur: talis potestas sanctis viris a deo collata est. * Dicimus vt ignis. ꝛc.] Ad sermonem istorũ ignis de celo descenderet: quia sunt filij tonitrui. * Et cõsumat.] In similitudine Helie: qui ꝛ ꝓpria manu ꝛ igne diuinitus impetrato presbyteros Baal morte affecit. Et in hoc q̃ apostoli potestatem talis ꝓphete sibi presumunt: ost[...] in ipsis fuisse meritum ꝓphetarum. [...] Non peccant apostoli: qui legem sequun[...] sciebant ꝛ Phinees reputatum ad iustic[...] sacrilegos interemerat: ꝛ ad preces Helie [...] descendisse: vt ꝓphete vindicaretur in[...] vindicetur: qui timet. Vindictã nõ que[...] non timet. * Nescitis cuius. ꝛc.] Cuius [...] tu signati estis: cuius acta imitamini: n[...] cõsulentes: sed in futuro iuste iudicantes [...] lius hominis. ꝛc.] Perfecta virtus nõ ha[...] dium vltionis: nec vlla est iracundia/ vb[...] ritatis plenitudo. ¶ Beda. Nõ semp in e[...] peccant est vindicandum: quia nonnun[...] plius ꝓdest clementia tibi ad patientiam [...] ad correctionem. Deniq̃ samaritani cito [...] diderunt: a quibus hoc loco ignis arcetur [...] ☞ Applica ad hec aliqua de annotam[...] sermonis Passionis: incipientibus Fol. [...] themate. * Factũ est dũ cõplerentur di[...] vt. s. A. ¶ Vel sermonis Apostolorũ. F[...] sub themate. * Cum vidissent autem di[...] li. ꝛc.] B. ¶ Vel sermonis. Pentecostes [...] sub the. * Nescitis cuius spiritus. ꝛc.] vt [...] ¶ Vel sermonis Peccatorum. Fol. 189 [...] mate. * Vis dicimus. ꝛc.] vt supra. D. [...] de annotamentis sermonis Incarnation[...] lio. 2. Sub themate. * Filius homini[...] uit. ꝛc.] vt. s. littera. E.

Dñice sexagesime. sermo. annota. Ex prima pte Bi[blie.]

C 1. Exo. 16 Die aũt sexta. ꝛc.] Glo. Orige. ☞ Quere annota. 80. prime ptis. sermõis Generalis. Fo. 254. Col. 4. Et applica ad auditionẽ verbi dei. Sub the. * Hi sunt: q̃ verbũ dei audiũt. ꝛc.] ꝓut in euãge. hodierno.

C 2. Leui. 11. Locutus est dñs. ꝛc.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere annota. 72. prime ptis: ser. Religiosoꝝ. Fol. 143. Co. 2.

Ex secũda parte Biblie.

C 1. 2. reg. 21. Et non dimisit aues. ꝛc.] Lyra. Moralit̃. ☞ Quere annota. 1. B. secunde ptis. ser. Feric. 4. Cinerum. fol. 76. col. 3.

Ex tertia parte Biblie.

Fons vite. ꝛc.] Glo. ☞ [...] annotamento. 43. tertie par[tis ser]monis Prelatorũ. Fol. 114. [...] Et applica ad illud euãgeliu[...] ni. s. * Et fructũ afferũt. ꝛc. [...]

Ex quinta parte Bib[lie.]

Cum turba plurima [...] ꝛ de ciuitatibus prope[...] ad Jesum: dixit p simili[tudi]nem. Exijt qui semina[t semi]nare semen suum. Et d[um se]minat: aliud cecidit se[cus viam] ꝛ conculcatum est: ꝛ vo[lucres] celi comederunt illud. Et aliud cecidit sup[ra pe]tram: ꝛ natum aruit: quia non habebat h[umo]rem. Et aliud cecidit inter spinas: ꝛ simul [or]te spine suffocauerunt illud. Et aliud ce[cidit in] terram bonam: et ortum/ fecit fructum c[enti]plũ. Hec dicẽs clamabat. Qui habet au[res]

diendi audiat. Interrogabant aūt eum discipu
li eius: que esset hec parabola. Quibus ipse di=
xit. Vobis datum est nosse mysteriū regni dei: ce
teris aūt in parabolis: vt videntes nō videant:
⁊ audientes nō intelligant. Est aūt hec parabo=
la. Semen est verbum dei. Quod aūt secus vi=
am: hi sunt: qui audiunt: deinde venit diabolꝰ:
⁊ tollit verbum de corde eorū / ne credentes sal=
ui fiant. Nam quod supra petrā: qui cū audie=
rint: cū gaudio suscipiunt verbum: ⁊ hi radices
nō habent: quia ad tempus credunt: ⁊ in tempo
re tentatiōis recedunt. Quod autē in spinas ce
cidit: hi sunt: qui audierunt: ⁊ a solicitudinibꝰ
⁊ diuitijs ⁊ voluptatibus vite euntes suffocant̄:
⁊ nō referunt fructū. Quod autē in terrā bonā:
hi sunt: q̄ in corde bono ⁊ optimo audientes ver
bum retinent: ⁊ fructū afferūt in patiētia. ¶ Ly
ra. Hic primo parabola preponit̄: secundo expo
nitur. ¶ Idem Lyra super Matth. capit. 13. ✳
Exijt qui seminat. ⁊c.] Hic primo principaliter
ponit̄ decursus ecclesie a predicatione Xp̄i vsq̄
ad finē mundi in septē parabolis sibi succeden=
tibus: quarum prima ponitur in euangelio ho
dierno. Secunda: cū subdit̄ postea. Simile est
regnum celoꝝ homini: qui seminauit bonū se=
men. ⁊c. ☞ Quere anno. 1. A. q̄nte ꝑtis. ser.
Dn̄ice. 5. post octa. Epiph. fol. 66. col. 1. Tertia:
cum dicitur. Simile est regnum celoꝝ grano si=
napis. ⁊c. ☞ Quere annot. 1. A. q̄nte ꝑtis.
sermonis Ferie. 6. Dn̄ice. 11. post octa. corporis
Christi. Quarta: cū dicitur. Simile est regnū
celoꝝ fermento. ⁊c. ☞ Quere ibidē. Quita:
cū dicit̄. Simile est regnum celoꝝ thesauro. ⁊c.
☞ Quere annot. 1. A. q̄nte ꝑtis. ser. Vnius
virginis. Tomo. 2. Sexta: cū dicit̄. Simile ē re
gnum celoꝝ hoī negociatori. ⁊c. ibidē. Septīa:
cū dicit̄. Iteꝝ. Simile est regnum celoꝝ sagene.
⁊c. ibidem. Secundo principaliter ponit̄ intēta
cōclusio: cum dicitur. ibidem. Intellexistis hec
omnia? ⁊c. Prima igit̄ parabola diuidit̄ in du=
as ꝑtes: q2 primo parabola ponit̄: cū dicit̄. Exijt
q̄ seminat. ⁊c. Secūdo eiꝰ intellectꝰ q̄rit̄: cum di
cit̄. Et accedentes discipuli. ⁊c. Parabola ꝰ̄ pri=
ma est de semine ꝓiecto in terrā: cuiꝰ q̄rta ꝑs tm̄
fecit fructū: ⁊ in h̄ denotat̄ p̄dicatio xp̄i: qui p̄di
cauit iudeis indifferēter bonis ⁊ malis: ⁊ pauci
cōꝑatiue ad eiꝰ p̄dicationē crediderūt: ꝓ maio
ri aūt ꝑte in infidelitate remāserūt: et h̄ est qd̄ di
cit̄. ✳ Ecce exijt.] Christꝰ. s. ƀm humanitatē: q̄
de vtero matris exijt in mūdum ad docēdū: vel
de loco arcto: vt de domo ad locū spaciosū: ƀm
tm̄ diuinitatē nō potuit exire: nec de loco ad locū
ꝓgredit̄: q2 sic est vbiq̄. ✳ Et dū semiat.] Idest
doctrinā indifferēter spargit. Cōꝑat̄ aūt eiꝰ do=
ctrina semini: q2 sicut semē in terrā bonā ꝓiectū

resurgit multiplicatū: sic verbū diuinū in corde
deuoto receptū facit multitudinē bonoꝝ operū.
✳ Secꝰ viā.] Idest sup corda exposita tentatio
nibꝰ demonū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝯtrita et cōculcata ab eis
ꝑ malū ꝯsensum ⁊ factū. ✳ Volucres celi.] Id
est demones ꝑ pctm̄ sup̱bie alta petentes. Vnde
de diabolo scribit̄ Job. 41. Ipse est rex sup oēs
filios sup̱bie: peccata em̄ carnalia nō possunt in
demonibꝰ esse. ✳ Comederūt illud.] Idest fru
ctum impediuerunt. ✳ In petrosa.] Idest su=
per corda humore fidei ⁊ deuotiōis carētia. ✳
Estuauerunt.] Q2 adueniēte tribulatione ⁊ ꝑ
secutiōe tales priꝰ v̄buz receptū reijciūt. ✳ Alia
autē ceciderūt in spinas.] Idest in corda solici= F
tudinibꝰ diuitiaꝝ lacerata: ⁊ ideo solicitudo ta
lis ipediuit fructū p̄dicatiōis. Vt. n. apparet ex
decursu vtriusq̄ testamenti: iudei fuerunt semꝑ
auari: ⁊ oīno vitio cupiditatis fuerāt excecati: ⁊
semꝑ elongati ab agnitione veritatis. Ex predi
ctis patet q̄ p̄dicator verbi diuini nō debet cessa
re a p̄dicatiōe: licz videat paucos ꝓficere: q2 tres
huiꝰ seminis ꝑtes dicunt̄ hic ifructuose: quarta
autē pars tm̄ fructū facere: ⁊ tm̄ intelligit̄ ad litte
ram de p̄dicatione xp̄i: q̄ est exemplum oīm p̄di
catoꝝ: ⁊ ideo licet auditores nō ꝓficiant: predi=
cator tm̄ faciens qd̄ in se est: nō ꝑdit meritū suū.
✳ Alia aūt ceciderūt in terrā bonam.] Idest in G
cor fidele ⁊ deuotū. ✳ Et dabant fructuz: aliud
centesimū. ⁊c.] In h̄ tangunt̄ tres gradꝰ: q̄ p̄nt
signari in q̄libet virtute. Verbi grā. In virtute
castitatis primus gradus est castitas ꝯiugalis:
ꝑ quē gradū vitat̄ illicitꝰ ꝯcubitꝰ: licito tm̄ cōcu
bitu retento in matrimoniali actu. Secūdꝰ gra
dus est castitas vidualis: ꝑ quē euitat̄ de cetero
oīs ꝯcubitꝰ: vt animꝰ possit de cetero liberiꝰ deo
seruire: licet possit licite matrimoniuz ꝯtrahere.
Tertiꝰ est castitas virginalis: q̄ est supior istis:
ꝑ quē oīs concubitꝰ simpliciter euitat̄: vt mens
ipsa tanq̄ sponso suo soli deo ꝑ amorē copulet̄:
ƀm q̄ dr̄. 1. Coꝝ. 7. f. Virgo cogitat: q̄ dn̄i sunt:
vt sit sctā corpore ⁊ spū: q̄ autē nupta ē: cogitat q̄
sūt mūdi: quō placeat viro. Silr̄ in virtute forti
tudinis p̄nt tres gradꝰ assignari. Primꝰ gradꝰ:
qn̄ ꝓpt̄ bonū v̄tutꝭ sustinet ꝯstāter detrimētū in
exterioribꝰ bonis: vti possessiōibꝰ ⁊ in diuitijs ⁊
hmōi. Secūdꝰ: qn̄ sustinet detrimētū etiā ꝓprij
corporꝭ: vt flagellatiōis ⁊ hmōi. Tertiꝰ aūt ĝdꝰ
est: qn̄ ꝓpt̄ virtutē ꝯtēnit etiā totā vitā ꝑ marty= H
riū. Seq̄tur. ✳ Qui habet aures audiēdi / au=
diat.] Scd̄m Hiero. vbicūq̄ ponit̄ h̄ v̄bū / desi=
gnat̄ mysticꝰ intellectꝰ: q2 sub v̄bis parabolicis
aliꝰ sensus ē ꝑ itellectū reqrēdꝰ. Conseq̄nter q̄rit̄ I
huiꝰ ꝑabole intellectꝰ: q2 apl̄i ꝑcipiebāt xp̄z my
stice loq̄: ⁊ iō q̄sierūt intellectū. Aduertēdū tm̄ q̄
non q̄sierunt tunc: cū esset in actu p̄dicandi: sed

postea quādo fuit in domo sine turba: fm qđ habetur Marci.4.b. Et cū esset singularis/ interrogauerūt eum.ꝛc. * Quare in parabolis loq̄ris eis?] Volentes scire intellectū conuenienter petierunt ab eo: quare locutus fuerat turbis sic parabolice: vt ostēderent se nō de ipsis solum: sed etiā de alijs solicitos esse. * Qui respondens/ ait illis: q2 vobis datū est nosse mysteriuȝ regni celoꝝ.] Apl'i enim erant quasi fundatores ecclesie post xp̄m. Unde Apoc.21.d. dicit: ꝙ murus ciuitatis habebat fundamenta duodecim: et in ipsis duodecim nomina apl'oꝝ et agni scripta: ꝛ ideo ad ipsos pertinebat scire secreta ecclesie: de q̄bus erat ꝓcessus ecclesie a p̄dicatione xp̄i vsq; ad finem mūdi: quia ista erāt futura in diuina dispositione p̄ordinata: et istud vocatur hic mysteriū regni celoꝝ.i. secretum ecclesie militantis.

K * Illis aūt non est datū.] Idest vulgarib9 turbis: vel etiā phariseis incredulis nō est cōcessuȝ ista intelligere: ꝛ ꝓpter hoc loquebatur eis talia parabolice.ꝛc. * Q2 videntes.] Christi opa.s. et miracula. * Non vident.] Idest nō intelligunt ea diuinitus facta: q2 virtuti demonū attribuebant talia. * Et audiētes.] Christi.s. doctrinā sanctam et bonā: et doctrine Moysi et ꝓphetarū consonā et ipsius perfectiuā. * Nō audiunt.] Assentiendo. * Neq; intelligunt.] Idest intellectū eius spiritualem: qui principalior est capiendo. * Ut adimpleat in eis ꝓphetia Esaie dicentis. Auditu audietis: et nō intelligetis.] Esaie.6.c. Li/ vt: tenet ibi consecutiue. Ex hoc em̄ facto impleta est ꝓphetia Esaie.6. Licet verba sint aliquātulum alterata in translatione Hiero. * Auditu audietis.] Scȝ corporaliter. * Et nō intelligetis.] Scȝ spiritualiter. * Et videntes videbitis.] Christū.s. miracula et opa diuina facientē. * Et nō videbitis.] Eius.s. diuinitatem.ꝛc. Ostenso ꝙ apl'i debebant scire secreta ecclesie: consequēter eis aperit intellectum

L parabole/ dicens. * Vos ergo audite parabolam seminātis. Omnis qui audit verbū regni] Idest euangelij: qđ introducit ad celeste regnū. * Et nō intelligit.] Quia nō radicat intra mētem tentationib9 demonū p̄uiā: et hec est pars seminis: que cadit iuxta viaȝ. * Venit malus.] Idest diabolus: et rapit.ꝛc. * Qui autē supra petrosa seminatus est.] Idest supra cor humore fidei et deuotionis carens. * Hic est: qui verbum dei audit: et cōtinuo cū gaudio accipit illud.] Quia tales ad horā aliq̄n ex aliqua passione moti/ cū gaudio suscipiunt predicationem: sed q2 nō fundat in humore fidei et deuotionis: cito euanescit: ꝓpter qđ sequit. * Nō habebat in se radicē: sed est tp̄alis.] Ad modicū tp̄s stās. * Facta aūt tribulatione.] Propter verbū euāgelij susceptū. * Continuo scandalizant[ur ...] dendo ab eo: qđ ceperant. * Qui autē se[minatus] est in spinis.] Hic est qui perdit ꝓpt[er solici]tudinē diuitiaꝝ: vt patet. Istis autē trib[us cla]ssis predictis predicatio xp̄i et apl'oꝝ fuit [...] ꝓ maiori pte inutilis: ꝛ infructuosa: non [propter] defectū doctrine: sed ꝓpter impedimētū [...]litie. * Qui vero in terrā bonā seminat[us] est: q̄ audit v̄bū dei.] Fideliter et deuot[e ...] intelligit.] Q2 talib9 datur intellect9 sa[cre scri]pture. * Et fructum affert.] Adiplendo [...] * Aliud q̄dem centesimū.ꝛc.] Sicut su[pra] positū est. Per hanc autē ptē q̄rtā semin[is ca]dens in terrā bonā fecit fructum fm trip[licem vir]tutis graduȝ: intelligit predicatio xp̄i [...] quantū ad illos iudeos: q̄ eam fideliter [...]te receperunt: ꝛ in fide remanserunt.

* Exijt.ꝛc.] Moraliter. Greg. Homel. [...] Hec lectio expositione nō indiget: sed am[moni]tione: quā em̄ veritas per semetipsam ex[posuit] hanc exponere humana fragilitas nō p[...] ideo de alia expositiōe taceo/ transiens a[d ...] qđ saluator exponēdū reliq̄t.s. * Et fac[it] q̄dē centesimum.ꝛc.] Per qđ saluator o[...] triplicē gradum in virtute: vtpote in virtu[te ca]stitatis. Per fructum centesimū/ gradum [casti]tatis virginalis. Per sexagesimū/ gradu[m casti]tatis vidualis. et per tricesimū/ gradum [castita]tis cōiugalis. et sic posset triplex gradus [...] virtutib9 assignari. * Exijt q̄ seminat.ꝛc.] Lyra sup Lucā.ca.8. Moral'. Semen ist[ud potest] dici elemosyna: de cui9 seminatiōe dicit.2.[Cor.] 9.b. Qui parce seminat: pce et metet.ꝛc. [Pars] autē seminis cadit pars secus viā: ꝛ diabo[lus tol]lit illud: et hoc est q̄n recipiens elemosyna[m ...]citis consumit eā. Et aliud supra petrā: q[n] recipiens de beneficio nō est grat9 homini[bus et] deo. Et aliud cadit in spinas. per quas s[ignifican]tur solicitudines vite presentis: et hec p[...] bona ecclesie data clericis ꝛ religiosis: q̄ ca[...] viuunt carnaliter ꝛ pompatice: ꝛ implica[ntur se]cularib9 negocijs: cum tñ illa bona sint d[ata ad] seruiendum deo deuote: ꝛ ad administra[ndum pau]peribus in sua necessitate. Et aliud cecid[it in ter]ram bonam.ꝛc. Iste sunt elemosyne recep[te ad] victum ꝛ vestitum necessariū deo seruien[tium ...] intendentiū studio sacre scripture.

* Cum turba plurima.ꝛc.] Glosa. Qu[od ...] in euāgelio turbe vocabulum interserit: [di]uersitas hoim: ita etiā diuersitas intimat [volun]tatū. Non em̄ oēs eadeȝ voluntate: sed di[uersis] ex causis xp̄m sequebant. Quidam p bo[no: qui]dam pro malo: omnibus tñ dn̄s beneficia [...] Docendo: alendo: sanando. * Exijt qui [semi]nat.ꝛc.] Exijt fili9 dei de sinu patris: q̄ [...]

non erat accessus: vt seminaret semen suū: venit in mundum: vt testimoniū perhiberet veritati. Uñ fm alios euangelistas hanc parabolam dicturus: de domo exijsse: mare adijsse: nauim cōscendisse memorat: idipsum situ corporis: quod pcessu sermonis insinuās. * Secus viā.] Uia est cor sedulo malarum cogitationū transitu attritum et arefactū: ne semen verbi possit accipere vel germinare: sed a pessimis cogitationibus conculcat: et a demonibus rapit: qui ideo volucres celi dicūtur: qz celestis et spiritualis sunt nature: vel qz per aerem discurrunt. * Supra petram.] Petra indomitū cor/ nullo vere fidei vomere penetratū: in quo nō est verus amor et pseuerantie virtus. * Centuplum. etc.] Cum denarius pro perfectione soleat accipi: quia in decem legis preceptis custodia continet: centenarius: q per multiplicatū denariū surgit: p magna perfectione ponit. Cor igitur centuplum facit fructū: quod per amorem pximi actiuā: et p amorem dei contemplatiuā adipiscitur vitam: et spiritualiū adornatur perfectione virtutū. * Qui habet aures. etc.] Ubicūqz hec ammonitio interponit: mysteriū esse quod dicit: et attentius querendum ostendit. * Interrogabant.] Non mox finita parabola: sed (vt Marcus ait. 4. ca. b.) cū esset singularis: interrogauerunt eū hi: qui cū eo erāt duodecim: parabolam: in quo moraliter instruimur: vt si intelligentiā diuinorum verbor assequi volumus: sepositis terrenorum tumultuū curis: domū dei. i. occulta scripture penetralia: orando et meditādo intrem9: dicentes. Reuela oculos meos. etc. ps. 118. c. * Hec parabola.] Nota hanc esse primā parabolam: que cū interpretatione sua posita sit: et cauendum est vbicunqz dns rogatus a discipulis intrinsecus sermones suos differit: ne vel aliud/ vel plus intelligere velimus: qz ab eo expositum est. Ideo aūt hanc parabolā per seipsum dignatur ostendere: vt se figurate loq innotesceret: et rerum significatiōes etiā in his: que exponere noluit: querendas esse doceret. * Uidentes. etc.] Doctores iudeor: qui cū merito puersitatis sue excecati sunt: mendaciter se videntes putant. * Quod aūt secus viam. etc.] Secus viam seminant: q nulla fide: nullo intellectu: nulla saltem tentante vtilitatis occasione percipere dignant. Porro supra petrā et in spinis seminant: qui audiunt qdem: et vtilitatē verbi pbāt: et desideriū gustant. Sed ne perueniant ad id: qd gestiunt: vel per aduersa terrendo: vel pspera blandiēdo: retardant. His tribus generibus quicunqz verbum auditū non faciunt: designant. * Et ad tēpus credunt.] Multi audientes disputationez contra auaritiam vel luxuriā: dicunt contēptores seculi et castos hoies esse beatos: sed vbi species concupiscibiles eor obtutibus presentant: mox recedūt ab eis qcquid recte cogitauerant. * Et diuitijs.] Diuitie: et si delectare vident: tm possessoribus suis spine sunt: cum aculeis curarum mentes eor confodiunt: que auide querūtur: solicite seruant. Unde ab alio euangelista fallaces diuitie vocant: quia mentis inopiā nō implent: nec diu manēt. Et nota qz diuitijs duo iungit: solicitudinē et voluptatē: qz et per curaz mentes opprimunt: et per affluentiā resoluunt. * Suffocant.] Quia voluptates et diuitie suis importunis cogitatiōibus guttur mentis ne bonum desideriū ad cor possit intrare: quasi aditum vitalis strangulant flatus. * In terram bonā.] In bonos auditores: q verbum audire satagunt: et in ventrem memorie recōdunt: et sic opportuno tempore fructum operatiōis pferūt: inter pspera et aduersa seculi patiētes. Et bona terra cum patientia fructū reddit: qz bona agit. et mala pximor equanimiter tolerat: et dū humiliter flagella suscipiunt: post flagella in requiem suscipiuntur. * Aliud quidem centesimuz: aliud aūt sexagesimū: aliud vero tricesimum.] Glo. super Matth. capi. 13. dicit sic. Tres differētie sunt in bona terra: sicut fuere in mala. Triginta enim refert ad nuptias. Sexaginta ad viduas. Centū: qui numerus iā in dextra ad virginitatem. Uel centū: quod transfert ad dextrā significat eternā beatitudinē. Siqdem triginta et sexaginta continētur in leua: sed centū cōtinetur in dextra. Quāuis enī magna sit fides: que cognitionē dei reuelat: magna opera: qb9 fides ne sit ociosa/ consumat: tm ambo in hac vita sūt necessaria: premiū vero fidei et operatiōis in futuro sperat. Uel bona terra fert fructum centesimum martyr pter sanctitatez vite/ vel ptēptū mortis. Sexaginta virginū pter ociū interi9: quia nō impugnant ptra consuetudinē carnis. Solet enim concedi ociū sexagenarijs post militiam. Tricesimū coniugator: quia hec est etas preliantiū: et his est maior conflictus: ne libidine superentur.

Applica ad hec annotam. 16. prime ptis. ser. Gnal. fol. 249. col. 3. i medio an. Et aliq de An. ser. Incarn. fol. 2. sub the. * Exijt q seminat etc.] vt. s. E. Q. Uel ser. Dnice. 1. et. 3. qdragesime. infra de potestate demonis et tentationib9 ci9. etc. sb the. * Dū seminat sec9 viā/ volucres celi. etc.] E. Uel ser. Dnice. 1. post oct. Epiph. fol. 54. Et ser. Martyr. fol. 89. Et ser. Uirginū. fol. 163. sub the. * Et dabant fructū: aliud centesimū. etc.] G. M. S. Uel ser. Oim sctōr. tom. 2. Et Aplor. fol. 82. sb the. * Uobis datū est nosse mysteriū regni celor.] J. Uel ser.

Dñice.4.quadragesime.infra de verbi dei au=
ditiõe:&c.et sequela xpi.sub the. * Omnis cm̄
qui audit verbum dei.&c.] L.O. ¶ Uel sermo.
Elemosyne.fol:173.sub the. * Exijt qui semi=
nat.&c.] vel. * Semen cecidit.&c.] M. ¶ Uel
ser. Pctõꝝ.fol.189.sub the. * Ad tempus cre=
dunt.&c.] Q. ¶ Uel ser. Prelatoꝝ.fol.90.sub
themate. * Dum seminat.&c.] E.

Ferie.iiij.dñice. sexagesime

sermõis annota. Ex quinta parte Biblie.

¶ 1. Mat.12. A DIxit Jesus phariseis. Qui
non est mecũ:contra me est:et
qui nõ congregat mecũ/ spar
git.] Lyra. Hic ponit quarta
ratio.&c. ☞ Quere an.1.
D.qnte pts.ser. Dñice.3.qua
dragesime.vsq; ibi. Et q̃ non
congregat mecũ/spargit. Seqtur. * Ideo dico
vobis.] Declarata iudeoꝝ falsitate: hic ꝯsequẽ
ter ostendit grauitatẽ peccati ipsoꝝ. Ad cuius
euidentiã aduertẽdum/ q̄ pharisei et legisperiti
ex ꝯsideratione operationis xpi:et ex ꝯsideratio
ne scripturarũ:in q̄bus de aduentu xpi erat tem
pus determinatũ(vt habet Dañ.9.)et consiliũ:
primo cognouerũt ipsum esse xpm. ☞ Ut ha
betur Matth.21. Et an.1. C.qnte pts.ser. Ferie.
6.Dñice.2.q̃dragesime.) Agricole videntes fi=
liũ/dixerunt intra se. Hic est heres. Et Glo. ibi=
dem dicit q̄ primo cognouerunt ipsum esse xpm
sm veritatem:q2 tñ incepit vitia coꝝ reprehen=
dere:et contra simulationẽ coꝝ publice predica
re:ideo conceperũt odium et inuidiã contra eũ:
ex quibus excecati a prima noticia ceciderũt in
errorem:q2 talia peruertunt iudiciũ rationis re
ctum:et extunc inceperunt oia facta eius interp̄
tari in malum. Et primo vocauerunt eũ voracẽ
et potatorẽ:et pctõꝝ amicũ:et in tantam insaniã
ꝓruperunt/ q̄ miracula:que nullo modo pote=
rant fieri/nisi virtute diuina:demoni attribue=
bant:vt patet supra in hoc capi. Et licet primuz
esset graue pctm̄:tñ erat solum blasphemia con=
tra eius humanitatẽ:secũdum tñ fuit incõpara
B biliter grauius:q2 erat cõtra ei9 diuinitatẽ. Uñ
talis blasphemia est pctm̄ in spũmsctũm: q2 est
ipugnatio v̾itatis agnite. Q2(sicut visum est)
ipsi primũ veritatẽ cognouerũt de xpo: sz exceca
ti errore et inuidia/ipugnauerunt: et talis error
causat9 ex malitia non excusat: et hoc est quod
dicit. * Oẽ pctm̄.] Procedens.s.ex ignorãtia &
infirmitate. * Et blasphemia.] Ex talib9 ꝓce=
dens. * Remittet hoib9.] Idest remissibile est
pctm̄ de se:q2 directe nõ obuiat p̄cipio:p qð fit
remissio pctõꝝ:sicut obuiat pctm̄ in spũmsctm̄:

cuius sex sunt species. Desp̄atio:p̄sumptio
stinatio:finalis ipenitẽtia:inuidia frater
et ipugnatio v̾itatis agnite. Cui9 suffici
accipit sm q̄ remouet ab hoie principiũ
remissio pcti:et h̄ ꝯtingit tripliciter. Uno
pte ipsi9 dei. Alio mõ ex pte donoꝝ ipsi9.
mõ ex pte pcti ipsi9. Ex pte ipsi9 dei princi
qð remittit pctm̄:est ipsa dei misericordia
tollit p desperationẽ:sicut fecit Cain. Alio
mor iudicioꝝ dei est principiũ:p qð aliqs
a pctõ:et hic tollit p p̄sumptionẽ:p quã ali
sumit ꝯseq̄ gloriã sine meritis quãtũcunq
male. Ex pte aũt donoꝝ dĩ duo sunt: q̄ ma
faciũt hoiem retrahi a pctõ. Primũ est v̾i
gnitio:et hec tollit p h̄ q̄ aliqs veritatẽ a
ipugnat:et sic viã salutis a se sciẽter repel
cũdũ est grẽ diuie collatio: & hec repellit a
(q̃tũ est in se)p inuidiã fraterne grẽ:et nõ
tur hic inuidia fraterne grẽ:prout aliqs in
fratri suo:vel alicui singulari ꝑsone:sz q̄
ta malitia in eo/ q̄ displicet sibi de grã di
te in mũdo. Ex pte pcti v̾o duo sunt: q̄ re
hoiem a pctõ. Unũ est turpitudo act9 c
ex cui9 ꝯsideratiõe solet hõ penitere: et h
p finalẽ ipenitẽtiã:nec accipit hic finalis i
tia ꝓut est pcti circũstantia.s.q̃ aliqs i pe
tali morit:sed qñ aliqs tante malitie est q
de pctõ suo nunq̃ penitere:ita q̄ nõ vellet
daret sibi gratiã penitẽdi. Secũdũ est b
delectatiõis:q̃ in pctõ est:ex cui9 ꝯsiderat
hõ sm electionẽ pctm̄ refugere:et hec tollit
stinationẽ:qñ.s.hõ firmat ꝓpositũ iherẽdi
pctõ. Ex p̄dictis aũt patz q̄ pctm̄ in spm̄sc
irremissibile dicit:q2 de difficili est remiss
h̄ est qð subdit. * Spũs aũt blasphemie
mittet.] Dicit aũt spũs blasphemie:qñ al
ex certa malitia blasphemat ꝯtra deũ: sic
in ꝓposito:qñ miracula diuinit9 facta a
bant diabolo:et erat q̃dam species pcti in
sctm̄:que tacta est:videlicet ipugnatio v̾
agnite. Et p ea q̃ dicta sunt apparet s̄nia
seqtur. * Et q̄cunq; dixerit v̾bũ ꝯ filiũ h
mittet ei:q̃ aũt dixerit v̾bũ ꝯ spm̄sctm̄/ nõ
tet ei:neq; in h̄ seculo:neq; in futuro.] L
ter ostẽso q̄ miracula a xpo facta nõ pote
tribui ipsi demoni:ostẽdit q̄ oportebat ea
bui diuine virtuti. Ad cuius euidentiã sci
sm qð dicit Hiero. Licet virtute magica p
aliqua miracula fieri:tamen illa pertinẽt
riositatẽ tm̄ et vanitatẽ:sicut Simon mag
ciebat statuas ambulare/loq/ ridere & ꝯs
vt habet in itinerario Clementis. Sed illa
sunt salubria:vt curatio languidoꝝ:illum
tio cecoꝝ et hm̃oi non possunt magicis a
fieri:ideo oportet talia attribui diuine v

talia aūt faciebat Christus: et ideo ex hoc cōclu dit ꝙ miracula sua erant virtute diuina facta: ⁊ hoc est quod dicit. * Aut facite arborē bonā: ⁊ fructū eius bonum.] Arbor enim hic accipitur principiū ipsorū opeꝝ: fructus aūt ipsa opera. Inter aūt arborē et fructū semꝑ est similitudo: q2 arbor bona fructū bonū ꝑducit: ergo q2 opa miraculosa: que xp̄s faciebat: nō erant curiosa et vana: sed salubria: concludit ꝙ principiū: per quod talia faciebat: erat sanctū et bonum: ⁊ hoc est quod dicit. Aut facite arborem bonam et fructum eius bonū. Q.d. ex bonitate opeꝝ: q̄ ego facio: potestis perpendere ꝙ virtus: per quā ego facio: nō est mala: sed bona. Seqtur. * Aut facite arborem malam: et fructū eius malum. Siquidem ex fructu arbor cognoscitur.] Q.d. ex operibus: que fiunt per artem magicā cum sint mala / vana et curiosa: potestis perpendere ꝙ fiunt virtute maligna. Consequenter postq̄ ostēdit coꝝ falsitatē: ostēdit huius falsitatis radicē: radix. s. ista erat inuidia ⁊ odiū: q2 licet pharisei primo cognouerunt xp̄m (vt dictū est) tñ tantū odiū conceperunt erga eum ex hoc ꝙ reprehendebat vitia coꝝ / ꝙ omnia facta eius interpretabant in malum ad diffamandum ipsum: et hoc est quod dicit. * Progenies viperaꝝ.] Quia venenū inuidie ex vestris parentib9 traxistis: q̄ persecuti sunt ꝓphetas ex inuidia: et vos eadē ratione ꝑsequimini me: ꝓpter quod subdit. * Quomodo potestis bona loqui / cū sitis mali?] Quasi dicat: nō potestis de me bona loqui / inuidia ꝓhibente. et ideo subditur. * Ex abundantia enim cordis os loquit.] Quia verbum exterius est significatiuū interioris ꝯceptus. Et ideo subdit. * Bonus homo de bono thesauro ꝓfert bona.] Idest de bona volūtate: que sicut thesaurus absconditus latet interius in mente: ꝓfert bona verba. s. et facta. * Malus autē homo de malo thesauro ꝓfert mala.] Idest de mala voluntate ꝓfert mala: q2 cōtrarie cause habēt contrarios effectus. Et ne crederent talia verba remanere ipunita: ideo subdit. * Dico aūt vobis: qm̄ omne verbū ociosum qd̄ locuti fuerint hoies: reddent rationē de eo in die iudicij.] Et multo forti9 si fuerit nociuū et blasphematoriū: quale erat verbū phariseoꝝ: tale reddet eos cōdēnabiles in die iudicij: ꝓpter qd̄ seqtur. * Ex vbis em̄ tuis iustificaberis.] Si fuerint sancta et bona et bonitati mentis ꝯsona. * Et ex vbis tuis ꝯdēnaberis.] Si fuerint mala et p̄dictis cōtraria. ☞ Finito h̄ euāgelio / seqtur imediate, * Tunc responderunt ei q̄dam de scribis et phariseis / dicentes. Magister volum9. ⁊c.] q̄re anno. 1. q̄nte p. ser. Ferie. 4. Dñice. 1. q̄dragesi. * Qui nō est mecū.] Moralit. Per fidē formatā charitate. * Cōtra me est.] Qm̄ est cū diabolo aduersario xp̄i. * Aut facite arborē. ⁊c.] August. Hoc p̄ceptū salubre est: cui obediētia necessaria est. Qd̄ aūt dicit. * Aut facite arborē malam. ⁊c.] Nō est p̄ceptū vt faciatis: sed monitio vt caueatis. * Bon9 hō d̄ bono thesauro. ⁊c.] Iste thesaur9 est fides charitate formata: de q̄ ꝓcedit opatio bona: mal9 thesaur9 est infidelitas aut voluntas mala: de q̄ ꝓcedit actio praua. * Qm̄ omē vbū ociosum. ⁊c.] Greg. Verbū ociosum est quod vtilitate rectitudinis aut ratione iuste necessitatis caret.

* Qui nō est mecū.] Glo. Idest qui dissimilia meis facit opa: ꝯtrari9 est mihi. Ille trahit ad vitia: ego ad virtutes. * Omē pctm̄.] Qd̄ humana fragilitate ꝯtrahit: remissibile ē: si ꝯgregatio non deseratur. Si vero diabolica obstinatione de dispersiōe ad ꝯgregationē nunq̄ redit: pctm̄ insolubile iudicat. * Omē pctm̄. ⁊c.] Hiero. Nō oia pctā oib9 remittunt: sꝫ his: q̄ in vita penitēt. Refutat hic Nouatian9: penitētib9 eis: qui in martyrio lapsi sunt: veniā negās. Et Origenes oēs veniā ꝯsecuturos post vniuersale iudicium (trāsactis licet multis seculis) asserēs. * Spūs aūt blasphemie. ⁊c.] Qui manifeste opa dei intelligit: cū de virtute negare nō possit: si stimulatus inuidia calūniat: et dicit esse Beelzebub: isti nō dimittet. Nō ꝙ et ei negetur remissio: si peniteret: sꝫ q2 hic blasphem9: exigētib9 meritis suis malis: sicut nunq̄ ad remissionē: ita nec ad pniam ꝑuētur9 sit. Sicut Iohānes euāgelista de q̄busdam blasphemie sue merito excecatis ait. Propterea nō poterāt credere. Qd̄ iteꝝ dixit Esaias Excecauit oculos eoꝝ: et indurauit cor eoꝝ: vt nō videāt oculis: et intelligāt corde: et ꝯuertant: et sanē eos: q̄ spūm sctm̄ nō esse: vel minorē patre credūt et dicūt: q2 nō inuidia diabolica: sed humana ignorātia hoc faciūt: irremissibili crimie nō tenent. Sꝫ q̄ in similitudie diaboli ꝯ̄ ꝯsciētiā suā maiestatē dei oppugnāt: nō habēt remissionē in eternū: sicut Marc9 apte declarat: q̄ posito h̄ testimonio dñi / subiūgit. Qm̄ dicebāt: spūm imūdū habet. * Et q̄cūq3. ⁊c.] Amb. Etiā q̄ scādalizat9 ifirmitate carnis me puꝝ hoiem vel vorato rē suspicat9 fuerit: remissibile erit. * Qui autē. ⁊c.] Gratiā sctispūs: q̄ pnia inspirat: ⁊ ad ꝯgregationē redit: nō cognoscēs ipenitēti corde ꝑmāserit: cū h̄ iā nō sit humanū: sꝫ diabolicū: irremissibile erit. * Neq3 in h̄ seculo. ⁊c.] Queda3 crim̄ culpe in h̄ seculo laxant: q̄dā vo praue. s. etiā in futuro. Que q̄dē post mortē grauāt: sꝫ et dimittūtur: si hō bonis actib9 i vita (vt ibi dimittāt) ꝓmeruit * Neq3 i futuro. ⁊c] q2 sūt q̄dā leuia: q̄ si i hac vita nōdū sūt remissa: post mortē ꝑuāt: sꝫ et remittūt: si digni sūt * Aut facite. ⁊c] Nihil.n.

E Glosa

F

mediū qn boni auctor bona tm̄ sint opa: ⁊ mali mala. Coarctat eos hincinde completione: et vtroqꝫ cornu premit. Si malus est diabolus/ nō facit bona: si bona sunt: nō sunt diaboli. Adhuc pbat opus suum nō esse diaboli: quia bonū: diabolus vero malus: q̄ nequit facere bonū. Quasi si diabolus malus est: bona facere nō potest: si bona sunt: que videtis: non est diabolus: qui ea facit: nō enim potest ex malo bonuꝫ: vel ex bono malum nasci. * Aut facite arborem bonam.] Mystice. Arbor bona/ Christus. Fructus/ predicatio euangelij. Curationes/ redemptio. Arbor mala/ diabolus et sui. i. scribe et pharisei: et ceteri mali. Fructus/ inuidia: detractio: blasphemia: hereses et hmōi. Unde sequitur. * Progenies viperarum.] Ostendit eos malam arborem: et fructus afferre blasphemie. * Ex abundantia enim cordis os loquit.] Homo sepe fallitur: qui pensat cor ex ore et opere: sed deus op⁹ et verba ex corde: quod nouit/ iudicat. Illi ergo ex abundantia cordis os loquit: qui scit ex qua intentione exit. * Bonus homo. ⁊c.] Thesaurus cordis intentio est: ex qua deus iudicat opera: vt et aliquando minora maiorem: maiora minorem habeant mercedeꝫ. Hoc in loco vel iudeos ostendit: de quali thesauro pferant blasphemiam: vel cū superioribus heret: q sicut bonus homo nō potest pferre mala: vel malus bona: sicneqꝫ Christus mala: nec diabolus bona opera potest facere. * Verbum ociosum. ⁊c.] Si de ocioso vbo reddet homo rationem in die iudicij: quanto magis vos: qui opera sancti spiritus dicitis esse Beelzebub? * Ex verbis enim ⁊c.] Mors et vita in manibus lingue.

B Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermōis Petōꝝ. incipiētib⁹ fol. 189. sub themate. * Omne peccatū. ⁊c.] vt. s. B. E. ¶ Vel ser. Pētcco. in h Tomo. Vel Incarñ. fol. 2. sub the. * Quicunqꝫ dixerit verbum cōtra filiū hominis. ⁊c.] B. E. ¶ Vel ser. Dñice. 3. Quadragesime. infra de miraculis Christi. ¶ Vel ser. Dñice. 1. Quadragesime. infra d potestate demōis. sub the. * Aut facite arborē. ⁊c.] C. F. ¶ Vel ser. Fidei. fol. 59. sub the. * Bon⁹ homo de bono thesauro. ⁊c.] D. ¶ Vel sermonis Funerū. fol. 305. sub them. * Qui aūt dixerit. ⁊c.] vsqꝫ. * Nec in futuro.] E. ¶ Vel sermonis Prelat. fol. 90. sub th. * Aut facite arborē bonā. ⁊c] F. ¶ Vel sermonis Religiosorū. fol. 136. sub them. * Ex abundantia cordis. ⁊c.] vel. * Dico em̄ vobis: q̄m omne verbum ociosum. ⁊c.] C. F.

ferie.vj.dñice sexagesime sermonis annotamenta. Ex quarta parte Biblie.

Nterrogat⁹ Jesus. ⁊c.] I
Littera istius euangelij
nuatur immediate cū
euangelij siue annota
partis. sermonis Plur
martyrū. Tomo. 2. Ib
re ibi.) ¶ Ly. sup Mat
Hic describitur excidium ciuitatis: qua
eius terminū. Et ponūtur ibi duo. Prim
phetie impletio: que habetur Dañ. 9. S.
citur q destructa ciuitate et templo pon
minatio in desolationem. i. idolum: qd n
abominationis intelligit in veteri testa
debebat poni in templo desolato. Hoc aūt
tum est: qñ Helius Hadrianus imagine
fecit statui: vbi steterat arca testamēn: vt
in scholastica historia. Et hoc est qd dicit
terrogatus Jesus a discipulis suis de con
tione seculi: dixit eis. Cum videritis abo
tionem desolationis stantem/ vbi nō deb
legit intelligat.] Q. d. Qui legit pphet
nielis: intelligat eam esse dictā de hoc fac
cundum quod ibi ponit: est iudeoꝝ cap
et pfecta eoꝝ dispersio: cū dicit. * Tunc q
dea sunt: fugiāt in montes] Q. d. et tunc
nō habitabunt in iudea plus: q licet He
drianus Hierosolymā reedificauerit: pr
ne aliqs iudeus haberet licentiā intrandi
Aliter aūt exponit ab aliqbus d tempore
fuit ante destructionē ciuitatis immediat
deles: qui erant in Hierusalem: admoni
per angelum: vt fugerent in regnū Agrip
tra Jordanē: quia rex Agrippa erat conf
tus romanis: et ideo ibi fideles saluan
scribit in ecclesiastica historia. Seqtur. *
sup tectū non descendat in domuꝫ: nec in
vt tollat qd de domo sua: et qui in agro
reuertat retro tollere vestimentū suum.
Melius est q saluet vitā suam: q rem po
* Ve aūt pregnantibus et nutrientibu
lis diebus.] Quia pregnantes nō possu
fugere aggrauate pondere: nec similiter n
tes ppter curā circa paruulos. Consequ
pit soluere questionē de consumanōe secul
pore antichristi futura: que fiet duobus m
Primū erit violentia afflictionis: secūdu
vehementia seductionis. Circa primū a
dum q q predixerat tribulationē iudeoꝝ
structiōe ciuitatis Hierosolymitane: vt p
predictis: ⁊ nunc predicit tribulationem
futurā sub antichristo maiorem: ideo co
se ad discipulos suos: in qbus admonet
p illo tempore futuros: dicēs. * Orate v
hyeme nō fiant.] Idest tempore incōpet
aeris importunitate. * Erunt em̄.] T

antichristi. * Dies illi tribulatiōis tales/quales non fuerunt ab initio creature quā condidit deus vsqꝫ nūc/neqꝫ fient.] in futurū. Ex quo patet quod loquitur de tribulatiōe antixpi: que ab oibus doctorib⁹ dicitur maxima. * Et nisi breuiasset dominus dies: nō fuisset salua omnis caro.] Caro autē hic accipitur ꝓ hoie: ſm quod habetur Gēn.6.a. Non ꝑmanebit spiritus me⁹ in homine ineternum: qꝛ caro est. Sensus ergo est iste. Omnis caro nō fieret salua. i. nullus homo fieret saluus si esset longum predicte tribulationis tempus. Negatio enim postposita huic signo vniuersali omis: facit ipsum equipollere signo vniuersali negatiuo: qꝛ omis nō: valet nullus. propter quod subdit. * Sed ꝓpter electos: quos elegit breuiauit dies.] Ne ex tribulatiōis magnitudine cadant a veritate. Consequenter ostenditur magnitudo tribulationis ex vehementia seductionis: qꝛ multi discipuli antixpi venient ad seducendū populum dicendo/ qꝫ ipse sit vere xps in lege ꝛ in ꝓphetis ꝓmissus: ꝛ ideo h̄ predicit ne fideles tunc decipiant/ dicens. * Et tunc.] Idest tempore antixpi. * Si quis vobis dixerit. Ecce hic est christus: ecce illic: ne credideritis.] Et quia non solū habebunt verba ad decipiendum/ sed etiam signa: quod est difficilius ad euadendum: ideo subdit. * Surgent enim pseudo christi ꝛ pseudoprophete.] Per hoc intelligit antixp̄m ꝛ discipulos eius: qui sunt mēbra ipsius. * Et dabunt signa ꝛ portenta.] Qꝛ virtute demonum possunt multa mirabilia fieri/ quando ꝑmittuntur a deo: Sequitur. * Ad seducēdos (si fieri potest) etiam electos.] Hoc dicit qꝛ licet predestinatio sit certa: tamē non tollit libertatem arbitrij: ista eni ꝓpositio. Predestinatus potest damnari: falsa est in sensu composito: tn̄ in sensu diuiso vera est: sicut diffusi⁹ declaratur. 1. Sententiaꝝ libro. * Vos ergo videte. Ecce predixi vobis omnia.] Q. d. ad hoc ista p̄dico nunc/ vt caueatis ꝓ tunc. quia min⁹ iacula feriunt: que p̄uidentur: ſm quod dicit beatus Grego. ☞ Que fere immediate sequuntur post hoc euangelium quere annotamēto. 2. quite partis. sermo. Ferie. 6. Dñice. 1. Aduentus. Fol. 4. col. 3. Et annot. 1. quinte ꝑtis. sermonis Antixp̄i. Fol. 234. Co. 4.

F * Cum videritis abominationē. ꝛc.] Morali. Per quā potest intelligi simonie vitium: qd est deo abominabile. Est etiā desolatiuum ecclesie: quia per h̄ indigni ꝓmouentur: ꝛ digni repellūtur. que quidē abominatio stat vbi nō debet: qn̄ in ecclesie prelatis locū habet. * Tunc q̄ in iudea. ꝛc.] Idest in ꝯfessione veritatis: eo qꝫ iudea cōfessio interp̄tat. * Fugiant]. i. recurrāt ad cines celestes ꝑ oratione deuotā/ vt de⁹ amoueat pestē istā. * Et qui sup tectum. ꝛc.] Idest bon⁹ contēplatiuus. * Et qui in agro. ꝛc.] Idest bonus actiuus: neuter istoꝝ querat sed magis fugiat talem ꝓmotionē: vel potius damnationeꝫ: ideo sequitur. * Ve aūt pregnantib⁹.] Idest illis q̄ conceperunt in animo taliter ꝓmoueri. * Et nutrientibus.] Idest promotis simoniace selaute nutrientib⁹ de bonis ecclesie. * Orate vero vt hyeme non fiant.] Id est vt dicte ꝓmotiones simoniace nō fugiātur tepide sed in charitatis feruore. * Erūt enim dies illi tribulatiōis tales q̄les non fuerūt ab initio creature ꝛc.] Scilicet maiores q̄ temporib⁹ tyrānoꝝ. De qua beatus Bern̄. Exponit illud Esai. 38. c. Ecce i pace amaritudo mea amarissima: dicēs qꝫ hoc dicere potest modernis temporib⁹ ecclesia: qꝛ maiora mala sp̄ualiter patitur sub pace ꝑncipū ꝓpt̄ simonias et alia mala clericoꝝ q̄ patereť ex persecutiōe tyrānoꝝ: ꝛ dn̄s per suā grāꝫ breuiet ista mala. * Tūc si quis vobis dixerit. Ecce hic est xps. ꝛc.] De episcopo vl' sacerdote malo ꝓmoto qui xps. i. Vnctus dici potest: eo qꝫ per vnctionē est institutus. * Ne credideritis.] Quia sic cōmendātes eos de sciētia vel vita sunt mēdaces. * Cuꝫ videritis. ꝛc.] ☞ Quere annota. 12. quinte par. sermo. Religio. Fol. 160. A. Col. 2.

G

* Cum videritis abominationem. ꝛc.] Glo. Beda. Potest abominatio intelligi vl' Antixp̄s vel imago Cesaris: quā Pilat⁹ in tēplo posuit: vel statua Adriani equestris: que in ipso sancto sanctoꝝ loco multo tēpore stetit. Abominatio q̄ ſm scripturā idolū nuncupať. et ideo addit: desolatiōis: qꝛ in desolato tēplo atqꝫ deserto idoluꝫ positū est. ¶ Beda. Iuxta sp̄ualem sensum: cum viderimus abominationē desolatiōis stare vbi nō debet. i. hereses ꝛ flagitia regnare in eis: q̄ celestibus mysterijs sunt consecrati: cū operantes iniq̄tatē: loq̄ntes mendaciuꝫ: viros sanguinum ꝛ dolosos: pacē fidelium ꝑturbare ꝑpendimus. Tunc q̄ in iudea. i. in cōfessione vere fidei ꝑsistimus: ad montes fugiamus. i. ad culmina virtutum. Tunc q̄ sup tectū qui. s. excedit animo carnalia: ꝛ tanq̄ in aura libera sp̄ualiter viuit: non descendat in domū ad infimos. s. actus pristine cōuersationis: vt ea/ q̄ reliquerat mundi desideria carnis vel repetat. Domus eni nostra vel hic mundus: vel caro in qua degimus. * Tunc q̄ in iudea. ꝛc.] Beda. Hec facta sunt appropinquāte romano bello ꝛ iudee exterminio: q̄ in ꝓuintia erant xpiani ammoniti oraculo (vt ecclesiastica narrat historia) trans Iordanē secedentes sub Agrippe regno manebant ad tempus in Pella ciuitate: qui cum ea/ que sibi obtemperare voluit parte: semper parebat imperio romanorum. * Ve autem pregnātibus.] Quia vel

H Glosa.

vteri pondere: vel filiorum sarcina grauate fugere non poterunt. Unde in libro historiarũ legitur vxorem Jonathe turbatam fuga: filiũ sinu suo lapsum recepisse perpetuo claudum. *
J Orate autem. rc.] Hierony. Ut nõ fiat fuga vestra hyeme vel sabbato: idest. Ne finiatur fructus operis vestri cuz fine temporis. Hyeme enĩ finitur fructus: sabbato tempus. * Orate autẽ rc.] Si de captiuitate a Tito ⁊ Uespasiano facta hec accipimus: orare debent ne fiat fuga eorum hyeme vel sabbato. Hyeme enim ꝓhibet frigus fugere ad solitudinẽ ⁊ in montibus desertis latere. In sabbato autem aut trãsgressio legis: si fugiunt aut mors si remanent. Si de consumatione mundi intelligitur: precipitur vt fides ⁊ charitas nostra in xp̃m non refrigescat: neqꝫ vt ociosi in opere dei torpeamꝰ virtutum sabbato. Hec enim domini locutio partim ad captiuitatez iudaicaz: partim ad diem iudicij pertinet. Unde Matth. 24. a. Dic nobis quando hec erũt ⁊ signum aduentꝰ tui: et cõsumatiõis seculi. * Et nisi breuiasset dñs dies rc.] Quasi: quod in tãtis malis refugiũ? Que spes electis? Hoc soluz scilicet vt deus: qui dat virtutẽ patiendi breuiet potentiam ꝑsequendi. Et hoc est. Et nisi breuiasset. rc. ¶ Beda. Et nisi breuiasset dñs rc. Hec tribulatio quanto ceteris grauior: tanto breuitate moderatior: tribus annis scz et dimidio (quantum ex Daniele et Apocalypsi Johãnis colligi potest) ecclesiam per orbem impugnatura. * Et tunc si quis. rc.] Bed. Quidam h[oc ad] captiuitatẽ iudaicã referũt, qñ multi ch[ristos se] esse dicentes: populum post se deceptũ trah[ebant]. Sed ibi nullus erat fidelis: quẽ deus ex[horta]tur, ne peruersos magistros sequeret. Om[nes] obsidentes ⁊ obsessi: alieni a xp̃o obdura[ti]. Unde melius de hereticis accipiendum: [con]tra ecclesiã venientes: se christos esse men[tiuntur], quorũ primus Simon magꝰ: extremꝰ an[tichristus]. ☞ Applica ad hec aliqua de annota[tis] Ser. Antixp̃i: incipientibus. fol. 224. [sub the]mate. * Cum videritis abominationem. vt. s. H. ¶ Uel de annota. ser. Orationis. 180. sub the. * Orate. rc.] C. G. J. ¶ [Ser]monis Judicij finalis. Fol. 236. sub them[ate] * Nisi breuiasset dñs dies.] C. J. vel. * ergo videte. rc.] ¶ Uel sermonis Dñice [...] quadragesime. s. de illusionibꝰ ⁊ potesta[te] [...]nis. sub the. * Dabũt signa. rc.] D. ¶ [...] Funerũ. Fo. 305. sub the. * Ecce predixi [vobis] oia.] D. s. supradicta. rc. ¶ Uel ser. Relig[iosor]ũ. Fol. 136. sub the. * Tunc q in iudea. [...] ¶ Uel sermo. Prelatorum. Fol. 90. sub the. * Cum videritis abominationem. rc.] * Ecce hic est xp̃s.] F. G.

Dñice Quĩquagesime. ser. anno. Ex quinta parte B

¶ I. Luc. 18. A Assumpsit Jesus duodecim discipulos suos: et ait illis. Ecce ascendimꝰ hierosolymã.] Lyra. hic ⁊ super Matth. 20. Hic saluator inducit discipl'os suos ad martyrij tolerantiã exemplo sui. ☞ De quo quere annot. 1. A. quinte ptis. sermo. Ferie. 4. Dñice. 2. quadragesime. Exceptis que sequunt: scz. * Et consumabunt omnia: q̃ scripta sunt p ꝓphetas. Qr prophete scripserũt de passione xp̃i futura: vt patet Esaie. 53. et Dañ. 9. et in multis alijs locis. Sequit. * De filio hois. Tradet em̃ gentibus ⁊ illudetur ⁊ flagellabitur: ⁊ conspuetur. Et postq̃ꝫ flagellauerint: occident eum: ⁊ die tertia resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt: Erat autem verbum istud absconditum ab eis: ⁊ non intelligebant que dicebantur.] Tum q̃a adhuc erant rudes ⁊ imperfecti. Tum quia xp̃s frequenter eis parabolice loquebatur. et ideo ne
B scierunt si tunc parabolice loqueretur. Secũdo describitur doctrine xp̃i confirmatio ꝑ opus miraculosum: secundũ quod scribitur Mar[ci] vl[ti]mo. d. Sermonẽ ꝯfirmante sequentibus si[gnis]. Ideo postquam posita est xp̃i instructio [tole]rantia passionis: consequenter describitur [pre]cte doctrine cõfirmatio per opus miraculo[sum] ẽm quod scribitur Marci vlti. d. Sermonẽ [con]firmante sequentibus signis. ideo subdit[ur]. Factum est autem cum appropinquaret [Hie]richo.] Idest prope hiericho adhuc exi[stens]: quia ẽm veritatem non accedebat ad hier[icho] sed inde recedebat: vt patet Mat. 20. et M[ar.] 10. * Cecus quidam sedebat secus viam [men]dicans. Et cum audiret turbam preter[euntem] interrogabat quid hoc esset. Dixerunt aute[m] [quod] Jesus Nazarenus transiret. Et clamauit [dicens]. Jesu fili Dauid miserere mei. Et qui pre[ibant in]crepabant eũ vt taceret. Ipse vero multo [magis] clamabat. Fili Dauid miserere mei. Stan[s au]tẽ Jesus iussit illũ adduci ad se. Et cũ appro[pin]quasset interrogauit illũ: dicens. Quid tibi [vis] faciam? At ille dixit. Dñe vt videã. Et Jesus [di]xit illi. Respice: fides tua te saluum fecit. [Et con]festim vidit: ⁊ sequebatur illũ magnificans

Et omnis plebs vt vidit dedit laudem deo.] ☞ Istius textus declarationẽ ẜm Lyrã quere infra annota. 1. per totũ. quinte partis. sermo. Sabbati Dñice. 2. post octa: cor. xpi.
* Et ipsi nihil horum intellexerunt. &c.] Moraliter. Per hoc significat ꝙ hoies carnales aspera nolunt audire: sed ad delectabilia sunt intenti. ☞ Reliqua q̃ hic non exponuntur ẜm sensum moralem quere annota. 1. quinte ptis. sermonis Ferie. 4. Dñice. 2. quadragesime. Et annota. 1. quinte ptis. sermõis Sabbati Dñice. 2. post octa. cor. xpi. infra in hoc Tomo.
* Assumpsit Jesus. &c.] Glo. sup Matth. 20. capi. ☞ Quere annota. quo. s. sermo. Ferie 4. Dñice. 2. q̃dragesime. Sequit. * Egredientibus illis ab hiericho.] Glo. Mystice. Christo de presentis vite defectu ad celos redeunte: & oibus electis iam celum cum eo ingredientibꝰ: cepit vterqꝫ populus diu perfidia cecus spem salutis & illuminationis habere visum: & desideranter querere. Nisi ab hierusalẽ descendisset in hiericho: populꝰ vsqꝫ hodie in tenebris sederet. Sꝫ ideo descendit/ vt multos secũ traheret. * Ecce duo ceci.] De istis vnum cõmemorat Marcꝰ: quia fuerat in illa ciuitate famosissimꝰ: qui ex magna felicitate eiectus notissime erat miserie. Cecus nempe & mendicus: vnde & nomen eius memorat & nomen patris eius Barthimeꝰ thimei filius: quod in alijs non facile occurrit: nisi in Jairo: qui & in illo loco nobilis fuit. Famositas autem illuminati magnã famam miraculo comparauit. Ueniens hiericho vnũ illuminat: quod Lucas ait: quia morti propinquans lumen euangelij predicauit iudeis: exiens duos: quia post resurrectionem iudeis & gentibus: de quibus Marcus capi. 10. vnum ponit: qui gẽtibus scribit. * Et stetit Jesus.] Transiens audit: stans illuminat: quia per humanitatem misertus: per verbi eternitatem (que nõ mouetur) lumen reddit. Quia ceci sequi nõ poterant: stat & iubet vocari: ne turba ꝓhibeat.
* Assumpsit autẽ Jesus. &c.] Eadem Glo. sup 18. capi. Luce. Preuidens ex passione sua discipulos perturbandos: predicit & passionis penã: & resurrectionis gloriam: vt cum morientem cernerent/ resurrecturum nõ dubitarent. * Et consumabuntur. &c.] In hoc ostendit quicquid ꝓphete predixerunt ad sue dispensationis mysterium intendisse. In quo percutit hereticos: qui dicunt xpm legi & prophetis contrarium predicasse: & alium veteris: & alium noui esse deum testamenti. Confutat etiam paganorum dementiam: qui eius crucem derident: cum ꝓxime sue passionis & tẽpus quasi futurorũ prescius ostẽdit: & locum quasi mortem non timens adijt. * Et ipsi nihil horum intellexerunt. &c.] Discipuli sermonem dominice passionis totiens replicatum ideo intelligere non valent: quia quem maxime videre desiderant: eius mortem audire nõ possunt: & quem non solum hominem innocentem: sed etiam verũ deum esse sciunt: mori posse non putant: & quotiens aliquid de sua passione dicit: hoc allegoricum dictum putãt: sicut in aliis per parabolas loquentem audire consueuerant. Judei q̃ eiusmortẽ parabãt: quicquid de sua passione loqueretur intelligebant. Hoc enĩz loquebatur: quod ipsi perficere optabant. * Cecus quidã sedebat. &c.] Cecus significat humanum genus: quod a superna claritate exclusum damnationis sue patitur tenebras: sed a domino appropinquante Hiericho curat. Hiericho luna interp̃tatur: per quam defectus mortalitatis intelligitur. Dũ ergo verbum dei infirmitatem nostre carnis suscipit: homo ad cognoscẽda diuina redit. Cecus sedet iuxta viã: diũ incipit credere in ipsum: qui dicit. Ego sum via. Mat. 20. d. Mendicat dum rogat. vnde sequitur. Et clamat. * Et qui preibant.] Qui Jesum precunt venientem: significant cecum carnaliũ vitiorum: que dissipant cogitationẽ hominis & ꝑturbant vocem orationis/ ne Jesus ad illuminandum venire possit cor hominis: sed iam credens sentiens se grauari phantasmate priorum vitiorum: & vocem orationis sue impediri: ne ꝑ se exorari possit ardentius clamat. * Stans autem. &c.] Transiens cecum audit: stans illuminat: q: per humanitatem suã nostre cecitatis vocibus compatitur: sed ꝑ potentiam diuinitatis lumen nobis gratie infundit. * Adduci ad se. &c.] Qui pretereuntem aliquatenus sentiebat: dum in oratione patitur phantasmatũ turbas: vehementius insistens orationi ducitur ad stantem/ & recipit lumen: quia deus in corde firmo figitur: & sic lux amissa reparatur. * Quid tibi vis faciam?] Non ex ignorantia querit sed ideo vt rogetur: vt mentem ad orationẽ excitet: quod intelligens cecus subiungit. * Dñe vt videam.] Non petijt cecus aurum vel aliquid tẽporale: sed tantum lumẽ. Imitemur ergo eum: quem mente & corpore audiuimus sanatũ: petamus a dño lucem eterne visionis. et dicet nobis. * Respice fides tua te saluum fecit. Et cõfestim vidit: & sequebatur illum magnificans deum.] Uidet & sequitur: qui bonũ quod intelligit operatur: & Jesum presentem vel preterceuntẽ imitatur: & hic talis non solum ꝓ impetrato in deum proficit: sed etiam alios ad laudem dei accẽdit/ vnde sequitur. * Et omnis plebs/ vt vidit dedit gloriam deo.] Laudat plebs deum: non solum ꝓ impetrato munere lucis: sed & pro meri=

to fidei impetrantis: quia non solũ laudat q̀ po
tenter ꝛ misericorditer illuminat: sed qꝛ clamorẽ
fidei firmiter clamantis exaudit.
F *Et veniunt Hiericho.] Itẽ Glo. super Mar
cũ capi. 10. Hierony. Hiericho luna vel anathẽ
ma: quod cõgruit appropinquãti passioni. De=
fectus carnis xp̃i preparatio est celestis hierusa
lem. vnde hiericho descendentes. Hierusalẽ. i. visio
ni pacis appropinquant. *Et proficiscente eo
de hiericho. ꝛc.] Beda. Quia ascendente ad ce
los dño: ꝛ fidelibus sequentibus: cunctis. s. ele=
ctis ab initio mundi cum illo regnum celeste in
gredientibus: mox gentium populus diu perfi
dia cecus audito xp̃i aduentu cepit lumen salu
tis sperare. Iuxta viam sedens mendicat: quia
nondum veritatis iter agnoscens: sedula desi=
derij inquisitione ad hoc venire contendit. Ut
Cornelius/ qui deum quem colebat crebris pre
cibus/ vt se illuminare dignaretur orabat. Trãs
eundo audit: stando illuminat: quia per huma
nitatem miseretur/ in qua natus/ passus/ resur
rexit/ ascendit: que est actio temporalis ꝛ transi
toria. Et stans cecum illuminat: quia verbi eter
nitas non transit: que in se manens omnia reno
uat. Stare dei est incommutabili dispensatione
mutabilia cuncta disponere. Quare ergo trãsi=
ens audit: stans illuminat: quia qui ꝓpter nos
temporalia pertulit: inde nobis lumen tribuit/
vñ transitum mutabilitatis habere nescit. Mat
theus in hoc loco dicit duos cecos secus viã se=
dentes illuminatos. Lucas. Cum appropinq̃=
ret Hiericho vnum illuminatum pari ordine:
sed Lucas scribit: quod Mattheus omisit. Qđ
autem Mattheus hoc loco duos dicit: Marcꝰ
dicit vnum: alterum non negat. Sciendum est
vnum eorum fuisse notissimũ: vnde nomen eiꝰ
ꝛ patris commemorat Marcus: quod in alijs
non facit/ nisi cum Iairum expressit nomine: qꝛ
et ille nobilis fuit: ita et iste ex aliqua felicitate
deiectus notissime et famosissime miseric fuit: q̃
non solum cecus: verũ etiam mendicus sedebat.
Huius ergo illuminationem marcus describit:
qꝛ hoc miraculo maiorem famam comparauit.
¶ Beda. Appropinquans ergo hiericho cecum
vnum illuminauit: qꝛ in carne veniens et passio
ni propinquãs non multos ad fidem adduxit.
Non enim primo sed paucis annis anteq̃ pate
retur lumen verbi exibuit. Sed de hiericho pro
ficiscens cecos illuminauit: qꝛ resurgens a mor=
tuis atque ascendens in celum spiritumsanctũ
apostolis misit: eosq̃ ad illuminationem oĩum
populorũ in mundũ dispersit. ¶ Typice. Unum
appropinq̃ns hiericho illuminat: qꝛ ante pas=
sionem suam vni tantum iudeorum populo ꝑ=
dicauit. Et proficiscens de Hiericho duos: quia

post resurrectionem per apostolos iudeis ꝛ
tibus predicauit: ꝛ eterne diuinitatis ꝛ a
pte humanitatis arcana patefecit. Marcus
scribit: quia ad gentes: quibus scribebat/
cit: qui omnino a luce erant alieni: que
citas quanto famosior/ tanto illuminatio
tiosior. Mattheus duos/ quia hebreis cre
bus scribebat euangelium: quod ad gen
quoq̃ notitiam erat peruenturum: vt ad
vnam fidei gratiam pertinere doceret. H
est q̀ Mattheus asinam ꝛ pullũ refert: a
qui gentibus scribunt conuersis: asinum
ad dominũ ductũ dicunt. Ceci quos dom
illuminauit: homines sunt superne lucis
christus est) nescij: sed ipso donante ad co
dum cecitatem ꝛ petendam veritatis luc
compuncti. Hiericho luna: que defectum
mutabilitatis significat. Unde: Homo q
descendebat ab Hierusalem in Hiericho.
Barthimeus cecꝰ. ꝛc] Hiero. Cecitas i
q̃ illustrabitur in fine i aduẽtu Helie ꝛ
*Qui cum audisset. ꝛc.] Populus ge
audita fama xp̃i/ cuius particeps quere
ri: contradicebant multi. Primo iudei: p
am gentiles: ne illuminandus sanandus
dus xp̃m inuocaret: nec tamen ad vitam
dinatos eternam poterat impugnantium
prohibere. *Fili Dauid.] Hierony. P
rita patriarcharum illuminatur iudaicus
pulus: cui adest misericors deus ꝛ miserat
luminans cecos ꝛ erigens elisos. *At ille
to magis clamabat.] Ingrauescente be
tiorum manus leuande sunt ad lapidem
torij cum clamore. i. ad Iesum. ¶ Hiero.
niens ordo salutis. Audimꝰ primo: dei
mamus per fidem: vocamur per apostolos
gimus per penitentiã: exuimur per bap
interrogamur per voluntatem. vnde. Q
cto vestimento suo exilire nudus veteri h
dicitur/ vt hinnulus saliens super mõtes
tiem deponens: patriarchas ꝛ prophetas
stolos in altis considerans. *Et vocant e
dicẽtes. Animequior esto: surge vocat te
proiecto vestimento suo: exiliens venit ad
Beda. Allego. Cecum clamantem dñs v
dum populo gentium scientiam veritatis
deranti per sanctos predicatores verbum
cõmittit: qui vocantes cecum animequios
ꝛ surgere: ad eumq̃ venire precipiunt/ cã
cando spem salutis habere: de vitiorum te
re surgere: atq̃ ad virtutum studia: quib
minari mereantur: accingi iubent. quasi
dite ad eũ ꝛ illuminamini. ps. 33. A. Et E
5. d. Surge qui dormis: ꝛ excitabit te xp̃s
ꝓiecto vestimento suo. i. abiectis mundi

expedito mentis gressu ad datorem lucis prope
rat. * Exiliens. ⁊c.] Promptā voluntatem cō=
pletione desiderij remunerat. vnde Marci.11.c.
Quodcūqꝫ petieritis in oratione/credentes ac
cipietis. * Quid tibi vis faciam?] Scit quid
velit: sed peti vult: quod se dare ⁊ nos petere pre=
noscit: qui importune admonet ad orandum: ⁊
tamen dicit Matthei.6.b. Scit namqꝫ pater
vester quid opus sit anteq̄ petatis euꝫ. Ad hoc
ergo requirit/vt petatur: ⁊ cor ad orationem ex
citat. Unde cecus dicit. Rabboni: vt videam.
Non aurum querit: sed lumen. Cecus enim di
uitias habere potest: sed non videre/quod ha=
bet. Exemplo huius non falsas diuitias quera
mus/sed lucem: quam cum solis angelis vide=
re possumus: ad quam via fides est. vnde illu=
minato ceco dicitur. Uade: fides tua saluum te
fecit. * Et confestim vidit: ⁊ sequebatur eum in
via.] Beda. Moraliter. Uidet ⁊ sequitur: qui
quod bene intelligit operatur. Sequi/imitari.
vnde Johā.12.d. Si quis mihi ministrat me se
quatur. In via. Consideremus qua via gradi=
tur: ⁊ sequamur per humilitatem: per labores.
Uia: que dicit. Johā.14.a. Ego sum via: veri
tas ⁊ vita. Hec est via angusta: que ducit ad ar
dua hierosolyme ⁊ bethanie: ad montē oliuaꝝ:
qui est mons luminis ⁊ consolationis.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Passionis. incipientibus Fol.35. sub
themate. * Ecce ascendimus. ⁊c.] vt. s. A. D. — H Auctor.
¶ Et de anno.1. q̄nte p. sermo. Ferie. 4. D̄nice
Sexagesime. Fol.71. fere per totuꝫ. sub the. *
Consumabuntur omnia. ⁊c.] A. D. Scꝫ quo=
modo xp̄s confirmabat doctrinam suam veris
miraculis. Et quomodo iudei prio xp̄m cogno
uerunt: sed postea ceci facti sunt. ¶ Uel de anno
ta. sermo. Fidei. Fol.59. sub the. * Fides tua
te saluum fecit.] B. ¶ Uel sermonis Epipha.
Fol.39. sub thema. * Ecce duo ceci. ⁊c.] D. G.
¶ Uel sermo. Ascensionis: infra. Uel Incarna
tionis. Fol.2. sub the. * Appropinquante do=
mino Hiericho. ⁊c.] D. E. F. ¶ Uel sermonis
Martyrum. Fo.89. sub the. * Tradetur enim
gentibus ad illudendum. ⁊c.] A. Scꝫ martyr
aliqs. ¶ Uel sermōis Apostolorū. Fol.82. sub
thema. * Ipsi nihil horum intellexerunt. ⁊c.]
A. ¶ Uel sermonis Peccatorum. Folio.189.
Uel Penitentie. Folio.211. sub themate. * Ce
cus multo magis clamabat.] G.

Ferie. iiij. Cinerū. sermo. annota. Ex p̄ia p̄te biblie.

Iurauit Esau et
vēdidit primogenita: ⁊ sic ac=
cepto pane ⁊ lentis edulio: co
medit ⁊ bibit: ⁊ abijt: parui=
pendens q̄ primogenita ven
didisset.] Glo. Grego. Scien
dum autē/q̄ nos quinqꝫ modis gule vitium tē
tat. Aliqñ indigētie tēpora preuenit. Aliqñ tē=
pus nō preuenit/sed cibos lautiores querit. Ali
quando q̄ sumenda sunt: parari accuratius ap
petit. Aliqñ qualitati ciborum ⁊ tēpori cōgruit:
sed in quātitate sumendi mensurā excedit. Ali=
qñ vero abiectum est: qd desiderat: ⁊ tñ ipso desi
derij estu deterius peccat. 1. Regū.14.d. Jona=
thas mortis sententiā meruit: qꝛ in gustu mellis
constitutū edendi tēpus antecessit. Populus ex
egypto ductus in heremo occubuit: qꝛ despecto
manna carnes petiuit: quas lautiores putauit.
Nu.11.b. Et.1. Reguꝫ.2.c. Filioꝝ Heli prima
culpa est/q̄ ex voto eorum sacerdotis puer (non
de more) vellet coctas carnes de sacrificio accipe
re: sed coquendas querebat: quas accurati9 ex=
hiberet. Et cū dicitur Ezechie.16.f. Hec fuit ini
quitas sodome/superbia ⁊ saturitas panis ⁊ abū
dantia/ostendit inde perijsse: qꝛ cū vitio sup̄bie
mensurā refectionis excessit. Hinc Esau primo=
genita amisit: qꝛ magno estu despicabilem cibū
idest lenticulā concupiuit. Nec cibus: sed appe
titus in vitio est. Unde lautiores cibos plerūqꝫ
sumimus sine culpa: ⁊ abiectiores cū reatu con
cupiscentie degustamus. Esau enim primatuꝫ
ꝑ lenticula perdidit. Helias in heremo virtutē
carnes edendo seruauit. Hinc diabolus: qꝛ non
cibū: sed concupiscentiā causam esse damnatio
nis intellexit: primū sibi hoīem nō carne: sed po
mo subdidit. Et secundū pane tentauit. Hinc ē
q̄ plerūqꝫ culpa Ade cōmittitur/etiā cum vilia
sumunt: neqꝫ enim Adam solus (vt a pomo ab=
stineret) ꝓhibitionē accepit. Cū enim alimenta
saluti nostre cōtraria deus indicat: ab his etiaꝫ
quasi per sententiā vetat. Et cū cupientes noxia
tangimus/vetita gustam9. Ea vero sumenda
sunt: que nature necessitas querit: ⁊ nō que edē
di libido suggerit. ☞ Dic tu q̄ his quiqꝫ mo
dis frangit ieiuniū: vel nō est meritoriū.

Profectiqꝫ sunt filij israel de ramesse in soc
chot.] Glo. Orige. ☞ Quere an.105. — C2. Exod. 12
prime ptis. ser. Gnalis. Fo.257. col.4.

Si qs viroꝝ. ⁊c.] Lyra. ⁊ Glo. ☞ Que — C3.
re annot.79. prime ptis. ser. Religiosoꝝ. — Nu. 30.
per totū. Fol.145. col.2.

¶4 Num.33 HE sunt mansiones filiorum israel.&c.] Lyra.
Mora. Secundũ Ambro.in sermõe qua
dragesime p quadraginta duas mãsiones figu
rati fuerunt q̃dragintaduo dies: q̃bus in obser
uatione q̃dragesime ieiunam⁹. Dicit sic. Eodẽ
(inq̃) numero Moyses p mãsiões puenit ad re
quiem: quo & nos p ieiunia pperamus ad celũ
☞ Quere sm aliũ sensum annot.8.prime p.
ser. Dñice.4. quadragesime.

¶5. Deu. 31. NOn dimittet.] Lyra. Moralr aũt p Moy
sen: q̃ interptatur extract⁹ de aquis: signifi
catur carnis maceratio. Per ieiunia: vigilias &
cetera exercitia corporalia: p que retrahit caro a
delitiarum aquis: & sicut Moyses non introduxit
populum in terrã pmissionis: sic nec ista intro=
ducunt ad viuentiũ terrã.1.Cor.13.b. Si tradi
dero corpus meum ita vt ardeam: charitatẽ au
tẽ nõ habuero: nihil mihi pdest. Predicta vero
fieri possunt sine charitate: ppter quod in ipsis
nõ consistit pfectio virtutis: sed in ipsa charita=
te. vnde dicit in collationibus patrũ colla.1. Ie
iunia/vigilie/ nuditas facultatum: meditatio
scripturarũ nõ perfectiones: sed instrumenta pfe
ctionis sunt.s.inquantũ disponunt ad charita=
tem: vt diffuse declarat ibidẽ. Propter quod per
Iosue: qui salus interpretat: & ad salutẽ terre vi
uentium introduxit: charitas conueniẽter potest
designari. Tu cã sorte diuides.&c. Qr sm grad⁹
charitatis distribuuntur gradus superne felici=
tatis. Non dimittet te. Qr charitas nunq̃ exci
det.1.Cor.13.c. Et vbi charitas est/ ibi deus ẽ.
1.Iohan.4.c. Qui manet in charitate/ in deo
manet: & deus in eo.

¶6. Leui.1. A SIn autem de auibus holocausti oblatio
fuerit domino/ de turturibus & pullis colũ
be offeret eã sacerdos ad altare.] Glo. Esi. Ad=
mirabilis verborum subtilitas/ nõ solũ qr differen
tias conuersationũ describit: sed quasdã sm le=
gẽ: quasdã significat supra legẽ. Secundũ legem
cm sunt boũ & ouiũ oblationes/ q̃uis spõtanee
dicantur: qr etsi offerre in potestate sit offerentis:
homo cm est liberi arbitrij: non tñ quale operat.
Necesse est ergo aut bouem offerre: aut ouẽ.i. aut
iusticiam operari: aut abstinere a malis. vñ su=
pra. Homo q̃ obtulerit ex vobis hostiam dño: de
pecorib⁹.i. de bobus & ouib⁹ offeret victimas.
Predicte autem oblationi nõ sunt volatilia cõ
numerata. Perfectius enim & maius est hoc sa=
crificium & paucorum. Volatilia enim sunt ho
mines contemplationi vacantes: qui si necessi=
tate terrenis negocijs se immisceant: mox ad ce
lestia reuolant. vnde Luce.12.c. Non seminãt/
neq̃ metũt: & pater celestis pascit illa. Talis de
turturibus & columbis offerat: idest in scientia &
mansuetudine spirituali: vt cognitio legis non

excedat in vanis occupata. Turtur nam...
gnitionem significat. Unde Hiere.8.c. T...
& hirundo & ciconia custodierũt tempus a...
tus sui: populus autem meus non cognou...
dicium domini. Columba autem munda...
plex spiritumsanctum significat: & annun...
les esse debent: qui scripturis sanctis con...
dis student. Unde Ezechias Esa.38.c. M...
bor/ vt columba. Unus sacerdos offert nõ...
ti: quia contemplatio paucorum est: vnde...
ad altare: cum cetera ad tabernaculum te...
nij offerantur. Contemplatiui enim post...
terrena: contẽplantur & sapiunt celestia: v...
est in dextera dei sedens. * Et retorto ad...
capite.] Moraliter. Caput ad collum reto...
tur & nõ absciditur/ cũ caro ita ieiunijs m...
tur & vigilijs: vt non penitus vita rumpa...
de dicit Apostolus Ro.12.a. Hostiã deo v...
tem rationabile obsequium vestrũ. * Ac...
vulneris loco decurrere faciet sanguinẽ su...
pidinem altaris. Vesiculam vero guttur...
mas proijciet ppe altare.] Abrupta.s.pe...
superiacet collo nõ valde separata a corp...
precipit vt auis occidat: sed abrumpatur...
fringatur. Paulatim enim caput.i. men...
denda est a pelle.i.a carne. Unde nõ effun...
sanguis/ sed decurrit. * Ad orientalẽ pla...
in loco: in quo cineres effundi solẽt.] P...
ditionis nostre reminisci debemus. Pri...
pater ad orientalem plagã infelicitate pa...
factus est: sed exigente pctõ/ in miserias h...
te deuolutus: factus est vermis & cinis. D...
cogitamus & nos esse tales perpendimus...
vesiculã & plumam in loco cinerũ proijci...
mentis discretionem: qua nos felicitatẽ a...
& in cineres redituros non dubitamus. *...
fringetq̃ ascellas eius/ & nõ secabit/ nec fe...
uidet eam.] Nõ faciet aũt sicut bouẽ aut...
per diuisiões. Contemplatiuus cm tantu...
bus inheret. nec caro eius concupiscet adu...
spiritũ. vnde ps.83.b. Cor meũ & caro mea...
tauerunt in deũ viuũ. Integer cm sup in...
bile altare: & sup ligna: q̃bus ignis subiici...
tur. Aliter sacrificiũ nõ accipit/ nisi medi...
legis condiat. Sic autem in holocaustũ...
suauissimus dño efficitur: qr sacrificiũ n...
rat: sic cui⁹q̃ vita & conuersatio sm legẽ sibi...
DIe aũt sexta.&c.] Glo. Orige. ☞ ...
re annot.80.prime ptis. ser. Gñalis...
254.col.4.et applica ad h̃ * Thesaurizat...
bis thesauros i celo.&c] put in euãg. hodie...
NE comedatis/ que sunt immunda...
Lyra. Moraliter. Hic additur inter...
immũdas Irion: q̃ est auis alba minor...
& est de gñe vulturũ: q̃ pascit cadaueribus...

ficat vitiũ hypocrisis: q̄ ꝓpter laudē humanā ꝑ
tēdit exterius albedinē sanctitatis: ⁊ interiꝰ pa
scitur cadaueribus iniquitatis. Matthei.23.c.
Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: qui simi=
les estis sepulchris dealbatis: que a foris appa=
rent hominibus speciosa: intus vero plena sunt
ossibus mortuorũ ⁊ omni spurcitia. ☞ Ap=
plica super illud. Nolite fieri sicut hypocrite.

Chodorlaomor rex Elamitarũ.] Glo. De
corus manipulus interpretatur: qui est rex
Elam.i.huius seculi: hypocrisim significat: que
licet vana sit ⁊ perniciosa: tñ decora in superficie
videtur: sed i futuro q̄d fuerit apparebit. ✳ Tha=
dal rex gentiũ.] Sciens iugũ vel explorator: q̄
est rex gentium: auaritiā significat: que sagax ⁊
versuta multos sibi subiugat. ✳ Amraphel rex
Sennar.⁊c.] Hi quattuor reges significant q̄t=
tuor principalia vitia/ quattuor virtutibꝰ prin
cipalibus contraria: q̄ quinqꝫ sensus ꝑ q̄nqꝫ re=
ges significatos subiugare nitũtur: ꝑ cõcupiscē
tiam carnis: per cõcupiscentiā oculoꝝ: per ambi
tionez seculi. ¶ Mystice. Quattuor reges q̄nqꝫ
superant: dũ contrarie potestates q̄nqꝫ sensibus
corporis abutētes vitijs illaqueant ⁊ captiuāt.
¶ Allegorice. Tales reges superant primũ Ba
ra: qui interp̄tatur malitia vl' creatura: ⁊ est rex
Sodomoꝝ.i.cecitatis vel pecudis silentis cum
eis: qui in vetusta malitia perseuerant: more pe
cudum cecitatē libidinis sequi ꝑsuadent. Uin
cunt ⁊ Bersa.i.in angustia constitutũ: regē Go
morre.i.populi tumentis ⁊ seditiosi: cũ eis: q̄ cu
ris seculi angustiantur: ac nefas rapine agere
nõ formidant: ⁊ obruunt ⁊ ꝓsternunt. Uincunt
quoqꝫ Sēnaar regē Adame.i.terrene: cũ eos: q̄
terrena tm̄ sapiunt: in luxuria permanere hortā
tur: vt dicāt.1.Coꝝ.15.d. Comedamus ⁊ biba=
mus: cras em̄ moriemur. Uincunt Seneber: q̄
interp̄tatur ibi perditio: ⁊ est rex Seboim.i.cin=
guli meroris: cum per iracundiā ⁊ inuidiā in=
cautos decipiunt. Unde Job.5.a. Stultum in
terficit iracũdia: paruulũ occidit inuidia. Re=
gem q̄ꝫ Bale vincũt: cũ pusillanimes in despera
tionē mittũt. Bale nāqꝫ interp̄tatur precipitatio/
vel absorbitio: ad h̊ maxime diabolus certat: vt
post lapsu ꝑcti in desperationē mittat. ✳ Duo
decim.n.annis seruierũt Chodorlaomor: ⁊ ter=
tiodecimo anno recesserũt ab eo.] Duodenariꝰ
suꝑfluꝰ est numerꝰ: in q̄ suꝑfluitate seruiũt q̄n=
qꝫ sensus nr̄i vane suꝑstitiõi: quā significat Cho
dorlaomor: ⁊ q̄ttuor vitijs sibi adiacentibꝰ: ⁊ re
cedere volentes/ grauem ꝑsecutionē patiuntur: et
sepe superantur. ☞ Applica hec ad vitia: que
in euangelio hodierno dn̄s reprehendit.

Locutus est dn̄s.⁊c.] Lyra. Moraliter.
☞ Quere annotamento.71.prime ꝑ=
tis. sermonis. Religiosoꝝ.fol.143.col.1.

Ne cphitones consulat.⁊c.] Lyra. Mora
liter. Phitões possunt dici hypocrite ⁊ he ¶ 11.
retici: quorum fictionibus decipiũtur incauti. Deu.18.
☞ Reliqua quere ibi de multis peccatis.

Quid clamas?⁊c.] Glo. Gregoꝰ.⁊c. ☞
Quere ibi.vel annota.7.prime ꝑtis.ser. ¶ 12.
Oratiõis.fol.180.col.4 Et applica ad materiā Exo.14
orationis: quia hodie predicatur de partibus pe=
nitentie.⁊c.

Quadraginta diebus.⁊c.] Glo. Alchui.
☞ Quere ibi.vel annotamento.3.pri= ¶ 13
me ꝑtis.ser. Dñice.1. Quadrage.fol.84.col.4 Gen.7.

Precepit.⁊c.] Glosa. Moraliter. Orige.
⁊c. ☞ Quere anno.5.prime partis.ser. ¶ 14
Dñice.1. Quadragesi.fol.84.col.4. Et appli Exod.2.
ca ad illud. Ne videaris hominibus ieiunans
⁊c. ꝓut infra in euangelio hodierno.

Quadragita dies.⁊c.] Glo. Isid.⁊c. ☞
Quere annotā.15.prime partis. sermõis ¶ 15.
Dñice.1. Quadrage.fol. col. Exo.34

Ad suggestionē.⁊c.] Glo. Isido.⁊c. ☞
Quere annotamento.11.prime partis.ser ¶ 16.
monis Dñice.1. Quadragesime.fol. col. Nu.31.
Et applica s.quomodo demones tentant ieiu=
nantes.⁊c.

Quadragesimo anno.⁊c.] Glo. Isido.⁊c.
☞ Quere annotamento.13.prime par ¶ 17
tis.ser. Dñice.1.q̄dragesi.fol. col. Deu.14

Et sint scinphes.⁊c.] Glo. Origen.⁊c.
Quere anno.118.prime ꝑtis.ser. Gñalis. ¶ 18.
fol.262.col.1. Et applica ad hypocritas. Exo.8.

A Uino.⁊c.] Glo. Isido.⁊c. ☞ Quere
annotamento.80.prime partis.sermonis ¶ 19.
Religiosoꝝ.fol.146.col.2. Nu.6.

Adipem ouis.⁊c.] Glosa.⁊c. ☞ Que=
re annotamēto.31.prime partis. sermonis ¶ 20.
Generalis.fol.251.col.3. Leui.7.

Ex secũda parte Biblie.

Facta est quoqꝫ.⁊c.] Lyra. Mora= ¶ 1.
liter.⁊c. ☞ Quere annotamen= 2.re.21.
to.11.secunde partis.sermõis Pec= A
catorum.fol.197.col.4. Sequitur
immediate. ✳ Dentur nobis septē
viri: vt crucifigamus eos.⁊c.] Sicut dicit Gre
gorius homelia vicesima quarta. Quoniam to
tum tempus septem diebus comprehenditur: re
cte septenario numero vniuersitas designatur.
Per septem igitur viros crucifigendos pro pec
cato expiādo: vt deus terre propiciaretur: signi=
ficatur vniuersitas hominum carnem suā cru=
cifigentium: cũ vitijs ⁊ concupiscentijs ꝓ pctõꝝ

suorum ꝛ aliorꝝ expiatiōe: ꝑpter qđ isti dicunt crucifigi corā dn̄o ad differentiā hypocritarū: qui carnem suā crucifigunt corā mundo. Matthei.6.c. Exterminant facies suas: vt videātur
B hominibus ieiunātes. ideo subdit. *Et nō dimisit aues lacerare eos per diem: neq; bestias ꝑ noctem.ꝛc.] Per aues aūt significant demōes: vt habetur Matth.13. in parabola seminantis. Similiter per bestias: vt habet in pluribꝰ sacre scripture locis. Igitur per aues ad alta volātes significātur demones de vana gloria tentantes: ꝛ per bestias de nocte circūeuntes/significantur demones de nimia carnis afflictione tentantes: sicut in collationibus patrū dicitur de beato Johanne: quē diabolus induxit ad immoderatū ieiuniū: per quod impediuit bonorꝫ actuū exercitium. Carnes igitur se crucifigentiū corā domino modo predicto nō lacerātur ab auibus: q2 sibi cauēt de vanitate glorie. neq; a bestijs: quia sibi cauēt ab indiscretiōe. ☞ Quere ſm aliū sensum anno.29. secūde ptis. sermo. Prelatorꝫ. fol.104. col.1.

C 2. 3.reg.6. Porro quadraginta cubitorū erāt ipsum templum pro foribus oraculi] Glo. Decē quater ducta quadraginta faciūt. Unde populus ab egypto liberatus in figura presentis ecclesie quadraginta annis in heremo laborauit: et pane celesti reficiebat: ꝛ sic ad ꝓmissam peruenit patriā. Exercet enim tentationibus quadraginta annis: vt labores ecclesie: qbus per totum orbem in obseruāda lege desudat: insinuet. Pascitur manna de celo ꝑ eosdem quadraginta annos: vt ostendant passiones ecclesie spe denarij celestis ꝛ eterne beatitudinis leuiāde: vbi q̄ esuriunt ꝛ sitiunt iusticiam/saturabunt. Pascitur eni in presenti ecclesia ꝛ aduersis afficitur: vt spe gaudens/in tribulatione sit patiens. Unū ꝛ xp̄s quadraginta diebus ante mortē carnis ieiunauit: ꝛ totidem post resurrectionē epulabatur cū discipulis suis apparens eis in multis argumētis: ꝛ loq̄ns de regno dei. Jeiunādo ostendebat in se nostrū laborē: manducando vero in nobis suam consolationē. Jeiunans clamabat Matthei vlti.d. Attendite ne grauentur corda vestra crapula ꝛ ebrietate. Manducans autē dicebat. Ecce ego vobiscū sum vsq; ad consumationē seculi. Iterum videbo vos/ꝛ gaudebit cor vestrū. ꝛc. Dum enim viam dei carpimus/ꝛ a vanitate presentis seculi ieiunamus: ꝛ futuri ꝓmissione reficimur. *Porro quadraginta cubitorꝫ.] Hic numerus in significatione presentis laboris ponitur/sicut quinquagenariꝰ future quietis ꝛ pacis. Decem enim sunt precepta/quibus ad vitam venitur. Denario enim significat vita: quam desideramus: ꝛ pro qua laboramus.

quadratus vero mūdus: in quo pro eadem quirenda certamus. Unde ps.106.a. De [...]nibus congregauit eos. A solis ortu et oc[...] ab aquilone ꝛ mari.

Elegit rex Salomon operarios de o[...] rael: et erat indictio triginta milia vi[...] ꝛc.] Lyra. Indictio: idest summa trigin[...] lia virorum: que sic disponebatur/q2 decem [...] lia per vnum mensem operabantur in lib[...] postea alia decem milia mense secūdo: ꝛ a[...] cem milia in tertio.ꝛc. C Glo. Non frus[...] rarios de omni israel elegit: quia nō de v[...] pe Aaron sacerdotis eligendi: sed de omn[...] sia sunt querendi: qui domum dei exempl[...] boq; edificent: ꝛ sine persone acceptione p[...] uendi. Qui cum ad erudiendos infidel[...] collegium ecclesie vocandos ordinantur[...] ad cedēdas in libano templi materias vi[...] nui ꝛ electi mittuntur. Triginta milia ele[...] eos significant: qui in fide trinitatis sunt [...] cti: quod doctoribus maxime congruit. S[...] triginta milia ita erāt ordinata: vt dena p[...] ses singulos operi instarent. Magis de[...] dendum est sacramentū. Dena milia ad c[...] da ligna de israel in opus domus dn̄i mi[...] Qui enim ad eruditionem insipientium [...] nantur: decem precepta legis per omnia [...] re: ꝛ auditoribus debent seruanda monst[...] Premia quoq; in celis futura denario sig[...] tur: que ꝛ ipsi debent sperare: ꝛ auditoribus [...] randa intimare. Terni autem menses: qu[...] distantia singulis lignorum cesoribus era[...] posita: perfectionem trium virtutum euan[...] carum typice denunciant. Elemosyne: or[...] nis ꝛ ieiunij. Per elemosynam nanq; com[...] henduntur omnia: que ad dilectionē p[...] explendam beniuole in fratres operamur. [...] orationem omnia: quibus per internam [...] punctionē nostro conditori coniungimur. [...] ieiunium omnia: quibus nos a contagio[...] tiorum ꝛ illecebris seculi obseruamus: vt [...] mente/ꝛ casto corpore semper dilectioni de[...] ximi valeamus inherere. Hi sunt tres m[...] operariorum templi. Quia enim mensis [...] tudinis dierum lunaris circuli perficitur: [...] per illum plenitudo virtutis ostenditur: in [...] mens fidelium a domino quotidiana illu[...] tione/quasi luna a sole respicitur. ☞ E[...] plica tria supradicta ad tria: que in euan[...] hodierno leguntur. Et quere Annotame[...] E. secunde partis. sermonis Ecclesie. ſm a[...] sensum. Fol.67. Col.2.

Et dederunt manus suas: vt eijcerent [...] res suas ꝓ delicto suo.ꝛc.] Glosa. [...] ☞ Quere an.29.B. secūde ptis. sermo. [...]

nitentie.fol.217.col.1.Et anno.14:secūde par. ser.Pugne.fol.168.col.4.Seqtur. ¶ Mystice aūt bona opera: que intuitu tēporalis cōmodi/ vel fauoris: vel elatiōis agimus: aut inter mala sunt reputāda: aut ab infima intentione secernendā: et pro celesti tantū retributione faciēda. Qui enim ieiunat/orat et elemosynā dat: vt videatur ⁊ laudet̃ ab hoibus: talis ꝓles bone actionis: quasi de immūda genitrice nascit̃: ⁊ ideo inter eos: q̄ de Babylone Hierosolymā ascenderunt partem habere nō potest. Qui eñ in p̄senti mercedē recipit: in futuro carebit: nisi auctor operis mentē ad meliora cōuertens/ ꝓ deo facere ceperit: quod ꝓ laude faciebat inani: ⁊ quasi sobolem indigne editā dño consecrans Hierosolyme ciuem fecerit: vt opus male inchoatū corrigens dignum faciat perpetua mercede in celis. ☞ Applica ad litterā euangelij hodierni.

8 ET predicaui ibi ieiuniū.⁊c.] Glo.Beda. Datur nobis exemplum ieiunādi et orandi/cum aliqd magne virtutis incipere volum⁹: et q̄ nunq̄ fallitur fida in dñm spes: nec fieri potest/vt quod iustū a pio auxiliatore per continētiam ⁊ orationē cum fide querim⁹: vt nō impetremus. Sed notādum q̄ ieiuniū p̄mittit̃: et oratio seqtur. Primo eñ ait. Et predicaui ibi ieiuniū.⁊c. deinde subiungit. Et peteremus viā rectā nobis. ⁊ in conclusione sentētie. Ieiunauimus aūt ⁊ rogauimus deū.⁊c. Oportet eñ vt q̄cunq̄ ad precandā misericordiā dñi ingredit̃: primo se continētius viuendo dignū exaudiri prebeat: ⁊ sic oret: nec ꝓspere euentura: que postulat: dubitet. ☞ Quere ꝭm aliū sensum annota.27.B.secūde ptis.ser.Pnie.fol.216.col.4

1.2. ET dixit Athersata.⁊c.] Lyra.⁊c. ☞ Quere anno.77.secūde ptis.ser.Generalis.fol.277.col.3.Et applica quō pōt dispensari de cibo ⁊ potu ⁊ ieiunio cū infirmis.

Ex tertia parte Biblie.

30. VErsa est in luctū cithara mea: ⁊ organū meum in vocē flentium.] Glo. Cithara ꝑ chordas sonat: organū ꝑ fistulas. Chorda cithare intētio recte operantiū: que per afflictionē carnis tenditur: ad aliā vitā siccata carne: vt chorde congruus sonus sit. Si minus tendit̃ chorda/nō sonat: sed nimis raucum sonat: quia abstinentia nō valet: nisi bene corpus edomet̃: vel si nimis atterit̃: q̄ vitia extinguenda sunt/non caro.

58. IN ieiunio operui animā meam.] Glosa. Aug. Quia sicut esuriebat ⁊ sitiebat christus iudeoꝝ salutem ⁊ fidem: ita ⁊ ieiuniū christi fuit: qñ defecerunt: q̄ in eū crediderant.

IN die bona.⁊c.] ☞ Quere annota.121.tertie ptis.ser. Gñalis.fol.288.col.3. ¶3. Eccles.7

NOn eñ veniet in conspectu eius omīs hypocrita.] Glo. Nunc veniet qdem ante tribunal iudicis: sed q̄ modo culpas suas considerare dissimulat: totum se fundens in verbis proximoꝝ: quorum laudibus credit ⁊ letatur: peccata sua ad memoriā reducendo in conspectu domini venire recusat. ¶4 Job.13

COngregatio eñ hypocrite sterilis.] Glo. Congregant hypocrite bona opera: sed eorum sterilis est ipsa cōgregatio: quia per hoc qd̄ agunt: fructū recipere in eterna retributione nō appetūt. ✳ Et ignis deuorabit tabernacula eorum.] Corpora: in quibus anime eorum habitant: tabernacula dicit: que hic desiderium laudis: postmodum autem concremabit ignis gehenne. ✳ Concepit dolorem: ⁊ peperit iniquitatem.] Mens etiā hypocrite nunq̄ vacat a malo: quia que appetit: alijs inuidet: ex quorū despectu clarior fit: vnde ⁊ dolos parat: vt sol⁹ estimationem capiat. ✳ Uterus eius preparat dolos.] Idest mens: in qua cogitationes generantur/maiorem malitiam contra proximos concipit: q̄nto solus pre oib⁹ videri inocētior querit. ¶5. Job.15

ET gaudium hypocrite ad instar puncti.] Glo. Gaudium hypocrite in similitudinē puncti est. Nam sicut stilus in puncto/dum ponitur/leuatur: sic hypocrita presentis vite laudem/dum tangit/amittit. ✳ Ad instar puncti] Quia letitia pertransit: pena permanet: apparet ad momentū: disparet in perpetuū. ☞ Et ita reliqua diffuse. Etiam vide moralitatē Lyre de hac materia. ¶6. Job.20

PEnna struthionis.⁊c.] Glo. Herodius et accipiter reliquas aues velocitate transcēdunt. Struthio vero pēne eorū similitudinē habet: sed volat⁹ eoꝝ celeritatē non habet. A terra q̄ppe eleuari nō valet: ⁊ alas quasi ad volatum specie ten⁹ erigit: sed tñ nunq̄ se a terra volando suspēdit. Ita hypocrite alas ꝑ figuras sctītatis extēdunt: sz curaꝝ secularium pondere p̄grauati: nullaten⁹ a terra subleuant̃.⁊c. ☞ Quere infra anno.7.q̄rte ptis.hui⁹ ser.fol.78.col.2. Et ita assimilant̃ in h̄ struthioni: ⁊ in plurib⁹ alijs: in q̄bus mirabilis est: ideo q̄re ea ibi diffuse ꝭm Glo. ⁊ Lyram: ⁊ epiloga tu. ¶7 Job.39

OBtenebrent̃ stelle caligine noctis.] Glo.i. hypocrite: q̄ lucēt ꝑ opa ad oculos hoim. Hi sunt: q̄ cauda dracōis.i. extrema ꝑsecutione antixp̄i trahunt̃: hi obtenebrant̃: q̄ malitia hostis sic preualet eis: vt apertis malis inuoluantur: quales intus: tales exterius.⁊c. ¶8. Job.5.

C9. Job. 8. HEsterni q̄ppe sumus: ⁊ ignoramus: q̄m si-
cut vmbra dies nostri sunt sup terram: ipsi
docebunt te: loquent̄ tibi.] Glosa. Aliq̄n mora
liter docēt ex preteritis presentia cōijci. s. ex trāsi-
tu coꝝ: ꝙ hec nulla sint. Vñ sbdit. * Hesterni]
Q2 si pristina recolit̄ gñatio: hec vita cito transi
re vt vmbra cognoscitur. * Ipsi docebunt te: lo
quentur tibi.] Laudant patres nobiscuꝫ: vnde
magis nos impugnēt. * Et de corde suo ꝓferēt
eloquia.] Quasi tu habes simplicitatē spiritus
in ore: nō in corde: illi contra. Sepe mali se non
attendentes/bonos lacerāt: ⁊ vel bona: que nō
videndo: sed audiēdo didicerūt/ ꝓferūt: vel ma
la: que ipsi agunt: alijs ingerūt: ⁊ ita factis se ex-
cusant: verbis iudicāt. Sic Baldath simulator
iusticie contra hypocritas mira dicit: ⁊ de his iu
stum docere presumit: que conuenirent prauis.
Vecors qui (hortis sitientibꝰ) in flumine aquā
fundit. Dicit enim. * Nunq̄d virere potest scir
pꝰ absq̄ humore: aut crescet carectū sine aqua?
Cum adhuc sit in flore/ne carpat̄ manu?] Scir
po vel carecto hypocritaꝫ comparat: qui calore
sanctitatis virescit: sine fructu operis: qui t̄ñ nō
sine aqua: q2 gratias accipit: vt ꝓphetet: demo-
nes eijciat: ⁊ cetera: sed colore viridis dum extra
laudes querit: supbus in altuꝫ crescit: sꝫ a fructu
inanescit. Scirpus in flore: hypocrita in laude.
Carectū non carpitur manu: q2 acutis angulis
surgens manū secat: sic hypocrita si manu corre
ctionis carpit̄: ꝓ lesa opinione exasperat̄: vitam
corripientis secat: vt se innocentē: non suis acti-
bus: sed alienis criminibꝰ ostēdat. * Ante oēs
herbas arescit.] Et iusti herbe s̄m carneꝫ: q2 oīs
caro fenū. Qui arescūt: q2 coꝝ opera cuꝫ carnis
vita deficiunt. Sed hypocritaꝝ ante: quia mox
bona deserunt vt ea consecuti sunt: ꝓpter que si
mulauerunt. Hi sunt fenum tectoꝝ: quod prius
q̄ꝫ euellatur exaruit. * Sic vie omniū: qui obli
uiscūtur deū: ⁊ spes hypocrite peribit.] Ecce cui
comparat scirpū vel carectuꝫ. spes hypocrite est
gloria: ⁊ hmōi secularia: que pereunt: eterna p-
manēt. * Non ei placebit vecordia sua: ⁊ sicut
tela aranearꝫ fiducia eius.] Vecordia est ma-
gnam rem vili precio vendere. i. bona laboriosa
agere ꝓ fauore. Hac modo delectat̄: sed in pena
displicebit: ⁊ tunc sciet nihil fuisse oīa: que trāsie
runt. Vñ. * Sicut tela aranearꝫ fiducia eiꝰ.]
Tela aranearꝫ studiose texit̄: flatu venti dissipa
tur: sic q̄cq̄d hypocrita exudat: fauoris aura tol
lit. * Innitet̄ sup domū suā: ⁊ non stabit.] Do
mus mētis est q̄libet res: quā ꝑ dilectionem ha-
bitat animus. Domꝰ g̊ hypocrite est fauor. Vel
domꝰ est fiducia sctitatis: q̄ corā hoibꝰ: sed nō co
rā deo stabit. * Fulciet eā: sꝫ nō ꝯsurget.] Qō ꝑ
se stare neq̄t/fulcit̄: vt stet: sic hypocrita cū vitaꝫ

suā in iudicio cadere ꝯspicit: enumerans
fulcit: dicēs. Dñe: nonne in noie tuo ꝓphe
mus: ⁊ demonia eiecimꝰ? sꝫ domꝰ laudis
cita nō surgit: q2 in oibꝰ que egit/animū
a terra leuauit: ⁊ ideo ad p̄miū retributiōis
exigit̄: sic in iudicio reprobabit̄. Sed ante
habet̄ hoibꝰ. * Humectus videt̄ anteq̄
sol.] Scirpus hypocrita in nocte hum
detur. i. gr̄a sctitatis infusus apparet
corā sole in die iudicij arescet. * Et in o
germen eius egredieť.] Quelibet herba
terra ꝓducit̄: aura ⁊ estibꝰ tangit̄: pluuij
tur: demū ꝓfert germē sui seminis. sed s
flore suo nascit̄: ⁊ secum germē sui semin
cit: sic sctī hic agēdo bona/crescūt: estꝰ
mū in fine retributionē q̄rūt. Sꝫ hypocri
cū bonū incipit: p̄miū laudis recipit: obl
q̄d ante fuerit: cū ⁊ bona citiꝰ pereunt: q
innotescūt. s. aio nōdum ꝑ humilitatē
sicut noue plante tactu arescūt: nouus m
niter cadit: q̄ siccatꝰ nec arieti cedit. Vñ
ses Deu. 15. d. Nō arabis in p̄mogenito
Hypocrita etiā cū recte agit: a multis vi
ri: ⁊ inde de scirpo subdit. * Sup acerui
rū radices eius densabunt̄.] A radice s
tatiōes. Lapides: q2 non addit̄: viui ho
ni sunt ⁊ mali. Hypocrita g̊: q̄ inter lapid
rat̄: cogitatiōes inq̄rēda admiratiōe hoi
tiplicat: ꝑ oīa. n. q̄ agit: occulta cogitatiō
des q̄rit: palam habens qd̄ hostes p̄
Ezechias: q̄ post multa beneficia sibi fac
cijs regis babylōis oīa sua bona ostēdit.
mox audit. Tollent̄ oīa in babylonē: ita
laus q̄rit̄: virtꝰ ⁊ pulchritudo in manꝰ
tradit̄. Vñ Job dicit. * Et inter lapides
rabit̄. Si absorbuerit cū de loco suo: nega
⁊ dicet. Nō noui te. Hec est. n. leticia vie
rursuꝫ de terra alij germinent̄.] Q2 ibi sta
sue mētis intētionē solidat: q̄ ⁊ si sit plenꝰ
si absorbuerit cū deꝰ. i. ꝑ mortē tulerit de
fauoribꝰ huiꝰ vite: dicet/nō noui te: vt ⁊
ꝟginibꝰ dr̄. ⁊ merito: q2 nō satis est ei/nisi
sibi siles fecerit: ⁊ h̄ ē qd̄ dicit. Hec ē. n. letic
eiꝰ. ⁊c. vt ꝓ illoꝝ reatu puniat̄. sed. * De
ijciet simplicē.] Cuiꝰ simplicitas mō a ca
te dupliciū vocat̄ fatuitas. * Nec porrig
nū malignis.] Vt ab imo: in quo q̄runt
eleuet. Maligni sunt hypocrite: q̄ nec bon
ne agunt. Vel q2 ꝓximo extra puros ⁊ sim
ces se ostendunt: intus duplicitatē cedant
tra quos dicit Moyses Deu. 22. b. Non i
as vestem ex lana linoq̄ contextam. ⁊c.

ET exercebor. ⁊c.] Lyra. ⁊c. ☞ Q
Annotamento. 141. tertie partis. sin
nis Generalis. fol. 289. col. 3.

Salutare vult⁹ mei.&c.] Glo. ☞ Quere annotamento.6.tertie partis.sermonis Dominice.1.Quadragesime.

Ex quarta parte Biblie.

Quare ieiunauimus/ et non aspexisti: humiliauimus animas nostras/ et nescisti? &c.] Glosa. Obliti sunt veteris historie: qa dñs non respexit ad munera Cain: eo q non recte diuidebat cū fratre: cui charitatem dei inuidebat. Geñ.4.a. * Ecce in die ieiunij vestri.] Ieiuniū deo acceptū est: nō solum a cibis: sed ab oibus rebus illicitis abstinere. de ꝯsecra. dist.5.c. Ieiuniū. Ideo. * Inuenitur voluntas vestra.] Grego. Voluntas ad iusticiā: pigritus pertinet ad irā. In cassuz per penitentiā corpus atteritur: si inordinatis motibus mens vitijs dissipatur. * Et omnes debitores vestros repetitis.] Qui repetit nō habentē: deo facit violentiā. * Nolite ieiunare sicut vsq ad hanc diem.&c.] Ne videatur reprobare ieiuniuz: docet quomodo sit ieiunandum. * Dissolue colligationes.&c.] Peccata intelligimus: que in die ieiunij primis dimittere iubemur: vt nobis dimittat deus: vt securi dicamus. Dimitte nobis debita nostra: sicut & nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. Matth.6.b. Lxx. Apertius. Omnem scripturam iniquā cōscide: falsa scz chirographa: qbus sepe pauperes deprimebant impie. Si eñ impiū est debitū ab eis exigere: qui non possunt reddere: multo magis ab his: qui non debent.

¶ Tropologice.&c. ☞ Quere annotamēto.1.quarte partis.sermōis Dñice.4.qdragesime.

2 Nunqd ieiuniū ieiunastis mihi? &c.] Lyra. Moraliter. Quasi dicat: non: et p hoc ostenditur q abstinentia a cibis nō est deo accepta: nisi cum hoc sit abstinentia a vitijs: et ieiunium comitentur opera pietatis. Ideo subdit. * Nunquid nō vobis comedistis: & vobisimetipsis bibistis?] Post ieiuniū vos laute reficiendo: et nihil pauperibus conferendo. * Nunqd non sunt verba: que locutus est dñs in manu pphetarum? &c.] Q.d. non: immo contrariū. Unde Esaie.58.a. Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra: & omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis: & percutitis pugno impie. Ideo subdit de operibus iusticie & misericordie. * Iudiciū verū iudicate: & misericordiā & miseratiōes facite vnusquisque cum fratre suo.&c.]

Omnes eñ mense replete sunt vomitu sordiumq.] Lyra. Ex nimio epulationis et potatiōis excessu. * Ita vt nō esset vltra loc⁹.] Scz mundus a talibus sordib⁹. Et qz talis excessus causat cecitatem intellectus: sic ecōtrario abstinentia clarificat: fm qd dicitur Dañ.1. de ipso & socijs eius: q fuerunt valde abstinētes: vt ibidem dicitur. Pueris aūt his dedit deus scientiam & disciplinā in omni libro: & in omni sapiētia.&c.] Uñ Eccēs.2.a. Cogitaui in corde meo a vino abstrahere carnem meā: vt animā meam transferrem ad sapientiam.&c.

Ubi erat statutū idolum.&c.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere anno.36.et.37.A.qr ¶4
te ptis.sermonis Peccatoꝝ.fol.206.col.4. Ezech.8

Erat q̄ idolum noie Bel: & impendebantur ¶5.
in eo per dies singulos simile artabe duo-
decim.&c.] Lyra. Moraliter. Per istud idolū: quod vt deus viuens colebatur: eo q multa comedere credebatur: significatur gule vitium: & ex consequenti luxurie. Dicit enim Hieronymus. Venter & genitalia sunt membra propinqua: & ex vicinitate membrorum designatur vicinitas viciorum. Igitur Bel vel deum ventrem colunt gulosi & luxuriosi: sicut dicitur ad Philippenses.3.d. Quorum deus venter est: & gloriam in confusione eoꝝ: qui terrena sapiunt. Et de cultu istius dei dicit Berñ. Dijs solent templa ꝯstrui: altaria erigi: ministri ad seruiendum deputari: imolari pecudes: & thura cōcremari. Deo ventri: templum est coqna. altare/ mensa. ministri/ coquinarij: immolate pecudes/ cocte carnes: fumus incensoꝝ odor sapoꝝ. Cultores aūt Belis deprehensi fuerunt per sapientiā Danielis: sicut dr infra. * Aiaduerte cuius vestigia.&c.] Et sic fuerūt puniti morte: sic ibi dr. * Occidit ḡ illos.&c.] Daniel aūt interpretatur iudiciuz dei: & sic p eius factum significatur/ q cultores ventris. s. gulosi & luxuriosi per dei iudiciū condemnabuntur: & igni gehenne tradentur. * Et draco.&c.] ☞ Quere Anno.38.quarte partis.sermōis Peccatorū.fol.207.col.1. Dañ.14

Et egressus angelus.&c.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere anno.39.quarte ptis.sermonis Peccatorū.fol.207.col.2. ¶6. Zach.5.

Dracones & struthiones.] Glo. Struthio speciem alaꝝ habet: volatu caret. Sic hypocrita speciē sanctitatis habet: rē aūt nō habet. ¶7 Esa.43.
☞ qre.s.an.7.tertie p.hui⁹ ser.fol.77.co.2

Et cum cogitasset Triphon.&c.] Glo. Triphon iste hypocritaꝝ atq hereticoꝝ figurā tenet: q aliter agūt: aliterq loquūtur: atq aliud intentiōe moliuntur. Cōtra quē Ionathas cū qdraginta milib⁹ occurrit: qz ꝯ tales euāgelica doctrina & custodia mādatoꝝ dei necessaria est. Qui.n. fm euāgeliū documēta/ legis precepta seruauerit: hostiū cuneos secur⁹ penetrabit. Szq ¶8. 1.mac.12

Triphon dolo ꝑsuasit Jonathe: vt remiserit a se exercitũ: secũq; pacifice prexit: sicq; eũ delusum captiuauit: atq; secũ cõmeantes occidit: signat eorum ruinã: qui legitime se non obseruant: nec cautelam in circũspectione cordis ⁊ cõuersatiõe corporis habent. Hos em̃: qꝛ euãgelij illã doctrinam nõ attendunt: vbi saluator discipulis suis precepit/ dicens Matth.13.d. Vigilate ⁊ orate: vt nõ intretis in tẽtationẽ. Et iterꝫ Matth.7.c. Attendite (inqt) vobis a falsis ꝓphetis: qui veniunt ad vos in vestimentis ouiuꝫ: intrinsecus autẽ sunt lupi rapaces: merito hostiuꝫ superat atq; interimit exercitus: qꝛ magistri celestis doctrina ab illis non condigne seruat̃. Porro loco Jonathe Simon frater eius sacerdotio fungit̃: ⁊ populi ducatum gerit: cum in presenti ecclesia alijs decedentibus/ alij substituũtur: qui locum regiminis teneant: et in castris spiritualibꝰ milites Christi sedulo exerceant: quatenus hostibus vniuersis belligerando opportune resistere valeant. Sed Triphõ typicus simili modo Simonẽ fictionibus falsis: vt fratrẽ eius deluserat: decipere conat̃: qꝛ nunq; antiquꝰ hostis per se/ suosq; ministros cultoribus xp̄i insidias disponere cessat. Sed qui Simonis .i. obedientis ⁊ diuinis preceptis rite obtẽperantis digne gerit officium: vniuersoꝝ hostiũ superno adiutus auxilio potest deuitare scandaluꝫ. Triphon vero simul cũ Jonatha filios ipsius: quos obsides accepit/ interfecit: licet eos ꝓmiserit simul cum patre seruandos: qꝛ antiquus hostis quoscunq; seducẽdo in peccati morteꝫ impellit: hoꝝ ꝑfecto filios: hoc est opera (licet antea pacẽ blandiendo simulauerit) in fine eterno cruciatu digna manifestabit. Potest et Jonathas simpliciuꝫ: qui sunt in ecclesia: typũ gerere: quos versutia callidoꝝ ad tempꝰ captiuare videt̃: cuꝫ corporalibus dãnis eos affligit: quoꝝ anime tñ in fidei veritate ꝑsistentes libere post mortem carnis/ in lucem euadent perpetuã. Unde et plurimi ipsoꝝ post obitũ presentis vite victricia signa iuxta sepulchra sua habere meruerunt: sicut Simon in sequentibus legitur patri et matri et fratribꝰ memoriale in sepulchris ipsoꝝ condidisse. Porro sancti: q̃s saluator in simplicitate ⁊ innocentia sua permanentes ꝯfortat/ dicens Matth.10.c. Nolite eos: qui corpus occidunt/ timere: et post hec non habent quid faciant vobis: sed potius eũ timete: q postq; occiderit/ habet potestatẽ mittere in gehẽnam ignis. Et Matth.5.a. Beati estis (ait) cuꝫ maledixerint vobis hoies/ ⁊ ꝑsecuti vos fuerit: ⁊ dixerit oẽ malũ aduersũ vos mẽtiẽtes: ꝓpt̃ me Gaudete ⁊ exultate: q̃m merces vestra multa ẽ in celo. Et iterꝫ Luce.10.d. Gaudete (inqt) et exultate: q̃m noia vestra scripta sunt in celo. De q̃bus et psalmista ait ps.111.b. In memoria erit iustus: ⁊ ab auditiõe mala non timebit. Hi .s. post mortẽ magis valere/ et feliciu[s] creduntur: cũ ipse rex et dñs coꝝ Jesus Christus triũphos coꝝ signis ac miraculis coruscãtibus in toto orbe declarare cognoscit vt iuxta memoriã reliqaꝝ ipsoꝝ cecis tribu[atur] visus: surdis auditus: et claudis gressus [mu]tis loquela: ac varijs egritudinibus [la]boris per coꝝ orationes prestet̃. Et ecõtra [eo]dem periuri ac malitiosi a demonijs in[uadun]tur: flagitiosi et increduli puniãtur: ipsi[q;] nes validis tormẽtis iuxta id: qđ palam [...] do ꝓfiteri cogũtur/ excrucient̃.

ET statue caput. ⁊c.] Lyra. ☞ [...] Annotamẽto.15. quarte partis. [ser.] Religiosoꝝ. fol.157. col.1. Et anno.S. [...] ser. Dñice.1. q̃dragesi. de hac materia. [...] ca super illud euangelij hodierni .s. [No]sicut hypocrite. ⁊c.

APeri libane. ⁊c.] Lyra. Moralit[er] ☞ Quere ibi. vel annota.73. q[...] ser. Generalis. fol.297. col.2. Et applica[...] lud euangelij hodierni .s. Thesaurizare. [...]

ET vidit Eleazar. ⁊c.] Glo. ⁊c. ☞ [Que]re ibi. vel annota.20. quarte ptis. [ser.] Religiosoꝝ. fol.157. col.3.

Ex quita parte Bibli[e]

DIxit Jesus discipulis suis [cum] ieiunatis: nolite fieri sicut [hypo]crite tristes. ⁊c.] ☞ [...] saluator regulauit hoi[s] [a]ctioneꝫ excludendo ab o[peri]bus eius intentionẽ van[e glo]rie generaliter: cũ dixit. [Atten]dite/ ne iusticiã vestram faciatis corã ho[minibus]. Et specialiter: cũ dixit. Cum ergo facis ele[mosy]nam/ noli tuba canere. ⁊c. Quere de hoc [anno]ta.1. E. F. quinte ptis. ser. Ferie.6. post ci[neres]. ¶ Lyra. Consequẽter in euangelio hodierno [ex]cludit intentionẽ vane glorie ab operibus [peni]tentie: dicens. * Cum ieiunatis/ nolite fi[eri si]cut hypocrite.] Dicit̃ enim hypocrita ab [hypo] qđ est sub. et crisis: qđ est auꝝ vel iudiciũ: q[uasi sub] auro vel sub honestate exterioris cõuersati[onis] habet absconditũ plumbum falsitatis. Sed * Tristes.] Isti em̃ ostendunt quandaꝫ [fictam] tristiciã: vt simulent penitentie rigorem. * [Ex]terminant em̃ facies suas: vt pareant hoibus [ieiu]nantes. Amen dico vobis: qꝛ receperunt mer[ce]dem suã.] Exterminare enim/ est extra ter[mi]nos ponere: et ideo illi facies exterminãt: q[uia] dã tristitiã extra modũ solitũ alioꝝ dem[onstrant].

vt religiosi pre ceteris appareant. ¶ Uel aliter.
Sicut fiunt queq₃ vnguenta ad decorandum fa
ciem: quibus vtuntur mulieres ad simulandū
pulchritudinem: ita fiunt quedam vnguēta ad
exterminandum predicto modo faciem: ⁊ forte
talibus vtebantur ad simulandum penitentiā:
sicut etiā trutani talibus vtuntur ad extorquen
dum pecuniam per questum. Subdit autē de-
B bitum modum ieiunandi, cum dicit. * Tu au
tem cum ieiunas vnge caput tuum: ⁊ faciem tu
am laua.] Signa letitie pretende. * Ne videa
ris hominibus ieiunans.] Idest ad gloriā ho-
minum querendam. * Sed patri tuo.] Celesti
scz: cuius gloriā debes tantū querere in operib⁹
tuis. * Qui est in abscondito.] Qr deus in p̄-
senti vita non potest videri a nobis: licet sit pre-
sens vbiq₃. * Et pater tuus: qui videt in abscō
dito, reddet tibi.] Consequenter excludit ab af
fectione hominis peccatū auaritie: et ad hoc ad
ducit aliquas ratiōes: per quas excludit immo
deratam congregationem diuitiarum. Prima
ratio siquidem accipitur ex defectu thesauri tē
poralis. Thesaurus enim nihil aliud est q̄ con
gregatio diuitiarum. Cōgregant̄ autem diui-
tie ꝑpter sufficientiam vite habendam: sed the-
saurizatio indebita recte inducit contrariū: qr
reddit hominē insufficientissimum: quia talis
thesaurizatio est: que fit ex auaritia ⁊ ex amore
diuitiarum in se. Ille autem, qui sic congregat
diuitias: non audet eis vti: sed iuxta eas ducit
miseram vitā ⁊ dimittit eas putrefieri. et ideo di
cit Hiero. in epistola ad Paulinū. Antiquū di-
ctum est. Auaro deest tam quod habet, q̄ quod
non habet. Et talem modū thesaurizandi exclu
C dit saluator, cū dicit. * Nolite thesaurizare vo
bis thesauros in terra: vbi erugo.] Idest eris ru
bigo. Et in hoc tangit̄ corruptio diuitiarum ar
tificialium: vt auri ⁊ argenti ⁊ ceterorum metal
lorum. * Et tinea demolitur.] Hic tāgitur cor-
ruptio diuitiarum naturalium: vt bladi, vini,
⁊ vestimentorum: ⁊ consimiliū. * Et vbi fures
effodiunt ⁊ furantur.] Hoc dicitur ꝑpter lapi-
des preciosos: q̄ licet non possint rubiginari: nec
a vermibus corrodi: tamen possunt a latronib⁹
tolli. Ex predictis patet q̄ thesaurizatio: que fit
ex causis honestis non est interdicta a saluatore
tanq̄ illicita: vt quando aliquis thesaurizat ad
bona opera facienda: vt est constructio ecclesia-
rum: releuatio pauperum: ⁊ huiusmodi: vel ꝑ-
pter rem publicam seruandam: ⁊ consimilia.
Consequenter concludit excellentissimum mo-
dum thesaurizandi: quando scz bona tempo-
ralia ⁊ transitoria consumuntur in pios vsus: ⁊
sic commutantur in bona spiritualia ⁊ eterna:
⁊ per consequēs incorruptibilia. et hoc est quod
dicitur. * Thesaurizate autē vobis thesauros D
in celo: vbi nec erugo nec tinea demolitur: ⁊ vbi
fures non effodiunt nec furantur.] Patet hec lit
tera. Consequēter ponitur secunda ratio ad ex-
cludendum thesaurizationem inordinatam tē-
poralium: ⁊ accipitur ista ratio ex quodam effe
ctu malo ipsius: qui est excecatio mentis. Ad ta
lem enim thesaurizationem sequitur totalis cō
uersio mentis ad amorem diuitiarum: ⁊ hoc est
quod dicit. * Ubi enim est thesaurus tuus: ibi
est ⁊ cor tuum.] Ad hanc conuersionem sequi-
tur auersio a deo: ⁊ quia intellect⁹ illuminatur
per coniunctionem ad deum: ideo ex tali auer-
sione obtenebratur. Et quia intellectus dirigit
omnes alias potentias in suis actibus: cum sit
oculus hominis interioris: ad hoc sequitur ob-
tenebratio ⁊ obscuritas in omnib⁹ operibus hu
manis. ☞ Consequenter finito hoc euange-
lio ponitur tertia ratio, cū dicitur. * Nemo po
test duobus dominis seruire. ⁊c.] Quere anno-
ta. i. A. quinte ptis. sermo. Dñice. 15. post oc. cor
poris xp̄i. Et aduertendum vbi Lyra dicit hy-
pocrisis ethymologiam ab auro ductam, aliter
esse legendū. s. hypocrysis ab hypo quod est sub:
⁊ crisis iudiciū: nam hypocritarū aliud est iu-
dicium interius ⁊ aliud exterius.
* Cum ieiunatis. ⁊c.] Moraliter. Leo papa. E Moralit
Non sunt casta ieiunia: que non de ratione con
tinentie veniūt: sed de arte fallacie. * Unge ca-
put.] Per caput xp̄s intelligitur. Per faciem ꝑ
pria conscientia: que lauanda est confessione.
Christus autem vngendus deuotione. ¶ Ra-
ba. Erugo significat superbiam: que decorē vir-
tutum obfuscat. Tinea: que latēter vestes rodit:
inuidiam: que bonum studium lacerat. Fures
sunt heretici ⁊ demones: qui semper sunt intenti
nos bonis spiritualibus spoliare.
* Cum ieiunatis. ⁊c.] Glo. Postquam docuit F Glosa
quomodo orandū sit: docet de ieiunio quod ite
rum pertinet ad mundiciam cordis: ne non sit
simplex ad deum: dum ad exteriora rapitur. *
Nolite fieri sicut hypocrite tristes.] Non prohi
bet virtutem: sed fictam virtutis speciem. Bo-
num est ieiunio pro peccatis tristes esse ad peni-
tentiam ⁊ humiliare animam nostram. Unde
ps. 50. d. Cor contritum ⁊ humiliatum deus nō
despicies. Sed tristitiam: que pro laude est: pro
hibet. vnde non ait simpliciter. Nolite fieri: sed
addit. sicut hypocrite tristes. * Exterminant.]
Idest extra terminos humane conditionis ob-
ducunt. Sicut de nitore vestium iactantia est:
sic de nimio squalore ⁊ macie. Demoliri est qua
si dissipare: ⁊ venustatem vultus quasi ad nihi
lum redigere. * Facies suas.] Luctuosis sor-
dibus: in quibus etiam iactantia est: ⁊ magis

sub specie religionis decipiunt. Nota non debere oues pelles suas deponere: sed vestiri: si aliquando lupi eis se contegunt. ✳ Unge caput tuum.] Spirituali letitia mentem refice diebꝰ abstinentie: vt dilectionis odor flagret in operibus misericordie. Conscientiam laua lachrymis: vt sit munda coram deo. Non enim sufficit opus misericordie sine munda conscientia: nec hoc sine illo. Palestinis mos erat in festis caput vngere. ergo caput vnge. i. festiuũ ⁊ hilarem te exhibe: ⁊ mentem spirituali oleo refice. Et de ieiunio non queras laudem exterius: sed quia sic a seculo auerteris coram deo gaudeas: ⁊ sic faciem. i. cor mundabis a sordibus: quibus remotis: deum videre licebit. ¶ Iterũ vnge caput tuum. Ecce nondum omnia in nouo testamento ad litteraz. Ridiculi enim essent in ieiunio oleo delibuti: sed spiritu amoris eius: cuius passionibus debemus participare nos macerando: mẽs debet vngi ⁊ non oleo adulationis: aliter vana sunt ieiunia. Christꝰ factus est vnguẽtuz nobis: qđ effusum per passionem mortis: ecclesiã suam suo odore impleuit. Ideo non alterius causa ieiunare debemꝰ: sed eius perfusi spiritu per abstinentiã macerãtes carnẽ/ eius passionẽ pticipemus. Illo ergo vngamur: vt opera misericordie cumulẽtur. Et charitas interius diffundatur: quia sine illo calix nostri ieiunij non inebriatur affectu pietatis. Deo ieiunat: qui pro amore eiꝰ se macerat: ⁊ quod sibi subtrahit alteri largitur. ✳ Et pater tuus. ⁊c.] Pater per fidez intus est: ⁊ remunerat in abscondito facta. Ibi ergo ieiunandum: quo ipse videat. Et necesse est vt ieiunans sic ieiunet: vt ei placeat: quẽ in pectore portat. ✳ Nolite thesaurizare. ⁊c] Ad mundiciam cordis terrena erogari precipit. Qui ieiunat vel seruando: quod non edit: vel gloriam querẽdo: in terra thesaurizat. Qui propter deum in celo: idest in eternitate. Etsi specialiter de elemosyna moneatur: tamen de omni opere virtutum accipitur. Quia quicquid pro deo fit in eo eternaliter recipiemus. Erugo metalla consumit: tinea vestes: quod ab his intactum est/ tollunt fures. His tribus modis omnis auaritia condemnatur: pretereunt enim omnia/ que possidentur.

Nota

G

H

¶ Moraliter. Si quid in carne gerimꝰ: thesauros in terra condimus: dum preciosos corporis sensus in terrenis desiderijs occupamus: quos erugo: idest libido consumit. Porro indumenta morũ ira ⁊ superbia ⁊ cetera vitia destruunt: quibus si quid restat/ demones furantur. Omne terrenum vel erugine consumitur/ vt aurum ⁊ argentuz: vel putredine ⁊ vermibus soluitur/ vt vestis: vel quod ab his immune est a furibus tollitur: vt lapides preciosi. In his ergo om̃e genus auaritie reprehenditur. ¶ Raba. Al... Erugo significat superbiam: que decorem... tum obfuscat. Tinea: que vestes latenter... Inuidia est que ⁊ studium lacerat bonum... parationem vnitatis dissipat. Fures au... retici ⁊ demones: qui semper ad hoc sunt i... ti: vt spiritualibus spoliẽt. ✳ Thesaurizat... tem vobis. ⁊c.] Quasi dicat: cum ieiunat... aliquid boni operis agitis: ibi recõdite/ v... ruptio non possit accedere. ✳ In celo.]... omnem spem in celestibus ponite: fide gra... tes: charitatem amplectẽtes. ✳ In celo.]... in spirituali firmamento: quod non transi... ⁊ terra transibũt. ⁊c. Math. 14. c. Si i... est in celo: mundum est: quia munda sun... sua. Si autẽ in terra volutatur: quomod... dum est? idest si quid agit vt terrena conf... tur: quomodo mundum est? Si enim illa... nere suo munda: tamen sordescit res dig... inferiori miscetur: vt aurum argento: a... plumbo. ✳ Ubi est enim thesaurus. ⁊c.... terra cor est deorsum: si in celestibꝰ cor e... sto fixum.

☞ Applica ad hec aliqua de annota... sermonis Peccatorum: incipientibus Fo... sub themate. ✳ Nolite fieri sicut hypocri... vt. s. L. H. vel. ✳ Luz ieiunatis. ⁊c.] A. ... sermonis omnium sanctoꝝ. Tomo. 2. fo... mate. ✳ Thesaurizate vobis thesauros i... ⁊c.] D. ¶ Uel sermonis Orationis. Fo... sub themate. ✳ Pater tuus: qui videt in ... dito. ⁊c.] B. ¶ Uel sermonis Penitentie. ... 211. sub themate. ✳ Unge caput tuum.]... ¶ Uel sermonis Misericordie. Fo. 171. ... mosyne. 173. Uel Passionis. Fol. 55. sub... mate. ✳ Unge caput tuum. ⁊c.] G. ¶ Uel ser... monis Fidei. Fol. 59. vel Funerum. Fo... sub themate. ✳ Pater tuus. ⁊c.] G. ¶ Et... notamento. 80. prime partis. sermonis ... lis. Fol. 254. col. 4. sub the. ✳ Nolite the... zare. ⁊c.] H. ¶ Uel sermonis Religiosoru... lio. 136. sub themate. ✳ Thesaurizate aute... bis. ⁊c.] vt supra. H.

[2] NUnquid. ⁊c.] Sequitur. ✳ Et ieiu... bunt.] Lyra. Duplex est ieiunium: ... dam quod ordinatur ad carnis refrenatio... ⁊ ad contemplationem disponit. Aliud e... nium: quod ex plenitudine ⁊ perfectione co... plationis procedit: quale fuit Moysi ieiun... in monte. Quanto enim anima est in con... platione magis eleuata: tanto est paucio... mento cõtenta. Unde et. 10. Ethicoꝝ dicit ... losophus/ ꝙ felix contẽplatiuus est pauci... contentus. ⁊c. ☞ Quere annot. 1. qu... sermo. Ferie. 6. Dñice. 1. post oc. Resurre...

Sermonis annotamẽta.

ACcesserunt.&c.] Lyra. Mora. ☞ Quere annota.1.A. quinte partis. sermo. Ferie.4. Dñice.3. Quadragesime.

OMnia opera sua faciunt vt videantur. &c.] Lyra.&c. ☞ Quere annotamento.1.C. quinte partis. sermonis Ferie.3. Dominice.2. Quadragesime. Et applica ad illud. Nolite fieri sicut hypocrite.&c. Ut in euangelio hodierno. Sequitur postea. ✱ Ue autez vobis scribe & pharisei hypocrite.] Lyra.&c. ☞ Quere annotamẽto.1.C. quinte partis. sermo. Ferie.6. Dominice.8. post octauas cor.xpi.

SAbbatum propter hominem factum est: et non homo propter sabbatuz.] Glo. Beda. Ita sabbatum custodiri preceptum est/ vt si necessitas fuerit/ nõ sit reus qui violauerit. Sabbato circumcidi non est prohibitum: quia necessarium. Josue muros hiericho septem dieb⁹ circuit. Jos.6.a. Maccabei in sabbato pugnãt: quod non est licitum in lege: necessitas licitũ facit. Sic & hodie in ieiunijs: si quis ieiuniũ fregerit egrotus reus non tenetur.

ET inuenit in templo.&c.] Lyra. Moraliter.&c. ☞ Quere Annotamento.1.A. quinte partis. sermonis Feric.2. Dominice.4. Quadragesime.

CUm ieiunasset.&c.] Glo. et Lyra. ☞ Quere annot.1.B.L. quinte ptis. sermonis. Dñice.1. Quadragesime.

4. NUnquid potestis?&c.] Glo. et Lyra. ☞ Quere annota.1.A. quinte ptis. sermõis

5. Pentecostes.

OFferebant illi paruulos.&c.] Lyra. Moraliter.&c. ☞ Quere annotamento.1.

10 A. quinte partis. sermonis Ferie.6. Dominice 3. post octauas Epiphanie. Fol.63. Col.4. Et applica ad illud euangelij hodierni.s. ✱ Thesaurizate.&c.]

HOc autem gen⁹.&c.] Glo.&c. ☞ Quere annot.2. quinte ptis. sermonis Oratio

17 nis. Fol.187. Col.3.

Ex sexta parte Biblie.

OBsecro vos.&c.] Lyra. ☞ Quere an-

12 notamẽto.1. sexte parti. sermonis Religiosorum. Fol.161. Col.4.

PErcutiet te deus paries dealbate.] Lyra.

2. Moraliter. Per parietem dealbatuz significatur hypocrisis vitium: quod est a deo grauiter puniendum. Nam sicut dicit Hiero. Simulata sanctitas duplex est iniquitas.

SIne ergo manducatis.&c.] Glo.&c. ☞

10 Quere annotam.1. sexte partis. sermonis Orationis. Fol.188. Col.2.

Ex quinta parte Biblie.

ABstinere a cibis.&c.] Lyra. ☞ Quere annota.3. post mediuz. sexte partis. sermonis Antichristi. Fol.235. Col.2. C 4 1. tim. 4

Ferie.v. post Cinerem.

Ex quinta parte Biblie.

CUm introisset Jesus capharnaum.] Lyra. In hoc capitulo euangelista describit quedam miracula ad confirmationem euangelice legis & ad credentium vocationẽ. Primum miraculum ponitur cũ dicit. ✱ Cum descendisset Jesus de monte.&c.] ☞ Quere annotamẽto.1.A. quinte partis. sermonis Dominice.2. post octauas Epiphanie. Fol.60. Col.3. Secundum miraculum ponitur in euangelio hodierno.s. curatio paralytici: circa quod cõmendatur Centurionis fides & deuotio. Unde aduertendum/ q iste Centurio ad cuius preces seruus eius curatus est: nõ erat iudeus sed gentilis: ibi positus a Romanis ad custodiã principalis ciuitatis Galilee: scz Capharnaum: quia tota illa terra erat subdita romanis. Propter quod iudei coram Pilato dixerunt. Non habemus regem nisi Cesarez: ideo quia Jesus erat iudeus: ipse non venit ad eum in persona propria reputans se indignũ ad hoc impetrandum: sed misit ad Jesum principes iudeorum: vt dicitur Luce.7. vt per eos curationem serui sui facilius impetraret: & quia quod per amicos facimus/ quodammodo per nos facimus. Ideo Mattheus dicit euz venisse ad Jesum: non quia in persona propria venerit: sed p intermedios: & sic est intelligendum quod dicitur hic. ✱ Cum introisset Jesus Capharnauz/ accessit ad eum Centurio.] Scz per amicos. ✱ Rogans eum & dicens. Domine puer meus iacet in domo paralytic⁹: & male torquetur. Et ait illi Jesus. Ego veniam & curabo eum. Et respõdens Centurio ait.] Dicitur autem Centurio: quia habebat centum homines in armis sub se: ad custodiam illius terre: ne forte vellent cõtra romanos rebellare. Iste ergo Centurio auditis Christi miraculis firmiter credidit/ q poterat sanare seruum eius: qui erat ei valde charus: vt dicitur Luce.7. Ideo de eius sanatiõe erat valde solicitus. Jesus autem sciens eius fidem & deuotionem: respondit ei per internuncium: scilicz Ego veniam. Cum autem esset in via misit Centurio nuncios obuiam ei (vt dicit Lucas) dicentes ex parte eius. ✱ Domine non sum dignus/ vt intres sub tectum meum.] Erat enim homo gentilis: & abominabile erat iudeis comedere &

Cr. Mat. 8. A

bibere cum gentilibus: et etiam domos eorum
intrare: vt habetur Actuum .11. Et forte iste: qui
gentilis erat idola in domo sua habebat: & ideo
ex humilitate xp̄m ab ingressu domus sue repel
lebat dicēs. Dñe. &c. Et ex altera pte firmiter cre
debat / q̄ absens solo verbo seruū suū curare po=
terat: ppter qd̄ dixit. * Sz tm̄ dic verbo & sana=
bitur puer meus.] Qd̄ pbat per hoc qd̄ subdit.
* Nā & ego homo sum sub potestate cōstitut⁹ /
habens sub me milites.] .i. licet habeā aliquos
sub me: qui mihi debeāt obedire: tm̄ sum subdit⁹
maiori potestati: vcz presidi & imperatori: & tm̄ sub
diti obediūt mihi ad nutū. * Et dico huic: va=
de: & vadit: & alio veni: & venit: & seruo meo: fac
hoc: & facit.] Et ex h̄ intelligit̄ sequēs pclusio .s.
hec. Ergo tu: q̄ nō es subdit⁹ alicui potestati: po
tes pcipere infirmitati & eā eijcere: & sic seruū me
B um solo verbo curare. Cōsequenter ex dictis in=
fert̄ quedā conclusio: qz ex fide huius gentilis &
infidelitate iudeoꝝ cōcludit saluator vocationē
gentiū ad fidē & reprobationē iudeoꝝ: & h̄ est qd̄
dr̄. * Audiēs aūt Jesus.] Scz v̄ba Cēturiōis
expressiua tāte fidei. * Mirat⁹ est.] Sz querit̄
quō in xp̄o fuit admiratio: q̄ consurgit in homi
ne ex alicuius incogniti & insoliti inspectione.
Christus eñ ab instanti conceptionis sue plen⁹
fuit sciētia: nec aliquid de nouo cognouit: ideo
videtur q̄ in ipso admiratio s̄m rem nō fuit: sed
tantum s̄m apparentiā: qz ad modū admirātis
se habuit: vt dicūt aliqui. nec fuit ibi falsitas: qz
hoc fuit ad designandum aliquod verū scilicet
fidem Cēturionis: et infidelitatem iudeorum.
Sed meli⁹ dicitur quod fuit in ipso vere admi=
ratio: ad ostendēdum veritatem humane natu
re in eo. Ad cuius euidentiam sciendum: q̄ in=
christo ponitur duplex scientia. Una diuina /
que est eterna: et secundum hanc non potest esse
admiratio: qz nihil cognoscitur ab eo de nouo.
Alia humana vel creata: & hec est duplex. Una
visionis rerum in verbo: quia anima christi ab
instanti cōceptionis cognouit omnia in verbo:
que cognoscit verbū notitia visionis: et hec sunt
omnia que habent esse secundum quamcumq;
differentiam temporis: cuiusmodi sunt presen=
tia / preterita et futura: et secundum hanc scien=
tiam in xp̄o nō fuit admiratio sicut nec innoua
tio. Alia est scientia in xp̄o: que cognoscit res in
proprio genere: et hec est duplex. Una habitua
lis: et in ista non est aliqua nouitas: quia ab in
stanti conceptionis fuit anima xp̄i perfecte re=
pleta habitibus omnium scientiarum. Alia ex
perimentalis. Sicut aliquis habens habitum
scientie per doctrinam / postea experitur per in=
tuitionem in effectu. Et isto modo in anima xp̄i
erat aliquid de nouo cognitum: et sic ex inspecti

one illius hoc modo incogniti prius: pot[...]
ipso admiratio de nouo causari: et sic fac[...]
it in proposito. Sequitur. * Et seqnē[...]
Idest discipulis suis. * Dixit. Amen.] [...]
fideliter. * Dico vobis. Non inueni tan[...]
dem in israel.] Idest in populo iudaico: q[...]
cet aliqui de iudeis firmiter crederēt: scili[...]
cipuli sui: tamen principales illius popu[...]
crediderunt: et multitudinem ab eius fid[...]
terunt: vt inferius in hoc capi. patet: et id[...]
cludit saluator. * Dico autem vobis / q[...]
ab oriente & occidente venient: et recumb[...]
abraham & Isaac et Jacob in regno celo[...]
Quia multitudo gentilium in diuersis p[...]
orbis existentium per predicationem apo[...]
rum conuersa est ad fidem: & sic perceperu[...]
tiam & gloriam. * Filij autem regni.] [...]
dei: ex quibus xp̄s natus est: & quibus p[...]
liter missus est ad predicādum eis celest[...]
euangelium. * Eijcientur in tenebras ex[...]
res.] Quia repulerunt fidem christi: et [...]
serunt in peccatis suis obstinati: et sic eie[...]
ad penas inferni: que dicūtur tenebre ex[...]
quia tenebre prime sunt tenebre culpe: al[...]
sunt gehenne. Sz queritur. Quomodo [...]
tenebre: cuz sit ibi ignis: qui de natura su[...]
cidus? Dicēdum quod ille ignis describ[...]
medio terre: & ideo fumosus est & obscurus[...]
non lucet ad ostendendum dānatis aliq[...]
eorum consolationem: sed ad eorū desola[...]
ideo dicuntur ibi esse tenebre exteriores. [...]
tur. * Ibi erit fletus.] In fletu duo sunt [...]
tristitia animi: ex qua procedit flet⁹: & sec[...]
hoc fletus est in dānatis generaliter tam i[...]
nibus q̄z in hoib⁹. Aliud est ex parte corp[...]
lachrymaꝝ resolutio: & turbatio cerebri [...]
rum: et ista nō possunt esse in spiritib⁹ sep[...]
sed post resurrectionē quātū ad aliquid [...]
hoibus dānatis: qz ibi erit p̄dicta cerebri [...]
lorū turbatio: sed nō erit ibi lachrymarū [...]
a capite vel resolutio: qz cessante motu ce[...]
bit ois generatio et corruptio. Ex q̄ pate[...]
q̄ ibi erit: * Et stridor dētiū.] Qz nō im[...]
aliquā corruptionē: sed tm̄ dolorꝭ ostēsion[...]
quit. * Et dixit Jesus Cēturiōi: vade & [...]
didisti.] .s. pfecte: sic. * Fiat tibi.] In [...]
fui tui. vñ seqt̄. * Et sanat⁹ ē puer ex illa [...]
* Cū introijsset. &c.] Mora. Iste Cēturi[...]
lis erat: i xp̄m tm̄ credebat: alit̄. n. cū p san[...]
sui pueri nō rogasset: iō p ip̄m p̄mitie gen[...]
gnificāt̄ credētes in xp̄m & laborātes ad [...]
nē alioꝝ: de qb⁹ fuit Lucas euāge. & Dion[...]
ariopagita: & alij p̄l'es. Per h̄ aūt q̄ xp̄s [...]
* Nō inueni tātā fidē in israel: significat[...]
tio gentiū ad xp̄i fidē: & obduratio iudeoꝝ

*Accessit ad Jesum Centurio.] Glo. Lucas septimo capi. rem vt gesta est narrans/dicit cuꝫ misisse seniores iudeorum: sed Mattheus causa breuitatis eum/ cuius fides laudatur: cuius desiderium ⁊ voluntas defertur: maluit prudenter dicere accessisse: ꝙ eos per quos mandabat. Ut mulier quia credidit/magis dicitur tetigisse xp̄m/ꝙ turbe que comprimebant. Matth. 5. Ita Centurio: qui magis credidit: eo magis accessit. Tria dicit: Jacet: paralyticus: torquetur. vt ⁊ anime sue angustias indicet: ⁊ dominū ad misericordiam commoueret. Et hec ei gloria: ꝙ sic rogauit pro seruo/ in quo discamus sic misereri conseruis. *Ego veniam.] Magna humilitas/ꝙ seruuꝫ dignatur visitare: quod fides Centurionis meruit: qui ex gentibus credidit: ⁊ humilitas/ ꝙ se indignum iudicat: cuius tectum intret: ⁊ prudentia/ ꝙ vltra carnem diuinitatem latentem videt. Ad filium reguli venire noluit: ne diuitias honorare videretur. Hic seruilem cōditionem ne spernere videatur: mox ire ꝯsensit. Qui xᵒ curare potuit: ꝓpter humilitatem visitare dignatur. et tamen in medio itinere verbo sanat: ne non propter humilitatem: sed ob impotentiam virium corporaliter ire putaretur. *Non sum dignus.] Propter cōsciētiam vite gētilis magis timet grauari presentia ꝙ iuuari: quia etsi erat fide preditus: nondum tamen erat sacramētis imbutus. Sed quod nec infirmitas nostra presumit/ gratia dare nouit. *Nam ⁊ ego. ⁊c.] Si ego homo sub alio possum imperare minoribus: quāto magis tu: qui super omnia habes famulantes angelos: potes per eorum ministeria sine corporis presentia dicere infirmitati vt recedat/ ⁊ recedet: ⁊ sanitati vt veniat/ ⁊ veniet. Mira fides in gētili. ¶ Mystice Centurio significat electos ex gentibus: ꝗ̄si Centenario milite virtutū stipatos: qui nihil terrenum/sed sola eterne salutis gaudia sibi suisꝙ querunt. Centenarius enim quia a leua trā sit ad dexteram: in celestis vite significatione poni consueuit. Talis ergo meriti viri pro his necesse est vt supplicent: qui adhuc seruitutis spiritu tenentur: vt perfecta charitas foras mittat timorem. Domus autem in quam non audet eū inuitare: gentilitas est propter fetoreꝫ idolatrie: neꝙ enim gentibus corporalis presentia xp̄i
5 exhibita est: sed verbum fidei misit eis per apostolos ⁊ ab infidelitate sanauit. ¶ Uel milites ⁊ serui Centurionis virtutes sunt naturales: quarum copiam multi ad deum venientes secū deferunt: vt Cornelius dicitur vir iustus ⁊ timēs deum. *Ab oriente ⁊ occidente. ⁊c.] Uel oriens: qui illuminati statim transeunt. Occidens: ꝗ passiones vsꝙ ad mortē tolerāt. Per istas duas partes omnes partes mundi: ex quibus gentes vocande erant designantur. *Filij autem. ⁊c.] Quia in hoc mundo fruuntur beneficijs dei. secundū illud Matth. 5. Pluit super iustos ⁊ iniustos. Nunc videntur in facie domini: sed tūc minime. *In tenebras. ⁊c.] Qr a domino foras expellentur. i. in eternam noctem: quia hic sponte ceciderunt in exteriores. i. in cecitateꝫ mētis. Per fletum: qui est oculorum: ⁊ stridorē dentium nota veram resurrectionem corporū. Dentes strident: qui hic de edacitate gaudebāt. Fletus de ardore: stridor dentium de frigore solet excitari: quia ibi transibunt ab aquis niuium ad calorem nimium. Uel stridor prodit indignantis affectum: quo sero penitet/ quod deliquit pertinaciter. *Fletus ⁊ stridor dentiuꝫ.] Per hoc ostenditur magnitudo tormentorum. Per fletum tormentum anime: per stridorem dentium corporis.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Fidei. Fol. 59. sub themate. *Non inueni tantam fidem. ⁊c.] vt. s̄. C. ¶ Uel sermo ꝛ Epiph. fol. 39. ⁊ maxime anno. 21. quinte partis. eiusdē sermo. Folio. 49. col. 1. Et Ferie. 5. Dn̄ice. 13. post octa. cor. xp̄i. sub themate. *Multi ab oriente. ⁊c.] C. vel. *Accessit ad Jesum Centurio. ⁊c.] E. ¶ Uel sermonis Funerum. Fol. 305. Et eiusdeꝫ Ferie. 6. Dn̄ice. 13. post oc. cor xp̄i. sub the. *Ibi erit fletᵘ. ⁊c.] D. ¶ Uel sermonis Orationis. Fol. 180. sub themate. *Accessit ad Jesum Centurio rogans. ⁊c.] vt. s̄. A. ¶ Uel sermo. Finalis iudicij. fol. 236. sub themate. *Filij autē regni eijcientur. ⁊c.] D. ¶ Uel sermonis Peccatorum fol. 189. vel Penitentie. fol. 211. sub themate. *Dn̄e nō sum dignus. ⁊c.] F. Ita vt ista sint verba peccatoris vel penitentis. H Auctor.

Ferie. vj. post Cinerem.

Ser. Annota. Ex quinta p̄te Biblie.

Dixit Jesus disci. suis. Audistis quia dictū est. Diliges proximū. ⁊c.] ☞ Superiᵘ descripsit euāgelista xtutes actiuorum: in quibus consistit iusticia ad salutē: ⁊ in quibᵘ salua tor dedit intellectum aliquorum preceptorum moraliū. ⁊c. dicens. *Audistis qr dictum est. ⁊c. Nō occides. ⁊c.] Quere infra annota. 1. A. quinte p̄tis. ser. Dn̄ice. 6. post oc. cor. xp̄i. Et cū dr̄. Audistis qr dictum est antiquis. Nō mechaberis. ⁊c.] Quere annotamē. 1. A. quinte p̄tis. ser. Ferie. 4. Dn̄ice. 3. post octa. cor. Christi. In hoc autem euangelio dat intellectū Ev. Mat. 5. ca. 6. A

cuiuſdā̄ precepti ꝺ dilectiōe ꝓximi: ſuper quod fundatur lex/inquantū ordinat ad ꝓximū: q2 in precepto charitatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete. In hoc aūt precepto iudei errabāt. Ex hoc enim ꝙ preceptū eſt Leui.19.d. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum: arguebāt a ꝯtrario ſenſu: ꝙ debēt odire inimicū: ſed hoc eſt falſuꝫ: q2 oīs homo ex charitate diligendus eſt: inquantū ad imaginē dei creatus eſt: ⁊ capax ipſius per cognitionē et amorē. Amicitia enim charitatis fundaẗ ſuꝑ cōmunicationem ſuperne beatitudinis: ⁊ ideo oīs creatura intellectualis: q̄ in actu vel potētia eſt beata: eſt ex charitate diligēda. Mali aūt hoīes q̄diu ſunt in via: ſunt in potentia veniendi ad beatitudinem: ⁊ ideo licet eoꝝ malicia ſit odienda: ipſa tñ natura poſſibilis beatificari eſt diligēda: et hoc eſt quod dicit ſaluator. * Audiſtis q2 dictum eſt. Diliges ꝓximum tuū: ⁊ odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis diligite inimicos veſtros.] Bona.ſ.gratie ⁊ glorie eis optando. Alia vero nō ſunt eis optanda niſi in quadā generalitate: inquātum valēt ad eorum ſalutē: qđ ſoli deo eſt notuꝫ: q2 omnibus alijs poteſt homo bene vel male vti. Et ideo circa hoc nō eſt determinate aliquid petenduꝫ. Sequitur. * Benefacite his/qui oderūt vos.] Benefacere eſt effectus dilectionis: ⁊ ideo ſicut tenemur diligere inimicos/q̄tum ad bona gratie ⁊ glorie: ita tenemur in effectu ſalutem eoꝝ modo debito ⁊ poſſibili ꝓcurare. * Et orate ꝓ ꝑſequē…ibus ⁊ calumniantib⁹ vos.] Optādo.ſ. eis bona grē ⁊ glorie. Alia aūt bona in ſpeciali optare vel facere nō eſt neceſſitatꝭ: ſed ſupererogatiōis. Sequiẗ. * Ut ſitis filij pr̄is veſtri: q̄ in celis ē.] Ad p̄dicta aūt faciēda etiā īimicis/hortaẗ nos exemplo dei. * Qui ſolē ſuuꝫ oriri facit ſuꝑ bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſuꝑ iuſtos ⁊ iniuſtos.] Bñficia eñi cōmunia nō ſubtrahit malis hoībus: q̄ tñ ei/inquantū in eis eſt: inimicanẗ. Arguit eñi hoc exēplo gentiliū infideliū: q̄ ſuos amicos diligūt ⁊ eis bñfaciūt: dicēs. * Si eñi diligitꝭ eos: q̄ vos diligunt: quā mercedē habebitis? Nōne ⁊ publicani hoc faciūt? Et ſi ſalutaueritis fratres veſtros tñ: qđ amplius facietis? Nōne ⁊ Ethnici hoc faciūt?] Si ergo ſupra ipſos mercedē beatitudinis volumus habere: debem⁹ plus ꝓpter deum facere/dilectionē etiā ad inimicos extendendo modo predicto: ⁊ hoc eſt qđ cōcludit in fine. * Eſtote ḡ ⁊ vos ꝑfecti.] Legē.ſ. euangelicā que eſt lex amoris cōſeruando: vt ſitis ꝑfecti. * Sicut ⁊ pater veſter celeſtis ꝑfect⁹ eſt.] Qui bñficia largitur etiā malis hoībus: ita ꝙ ꝓpter eorū maliciā nō deſerit beneficentiam circa ipſos: ita nec vos circa inimicos: modo tñ predicto intelligendo: q̄a aliq̄ñ eſt neceſſitatis: ⁊ aliq̄ñ ſupererogatiōis. ☞ Sequiẗ hui⁹ eu̅āgl̅ii in ſequenti capi. cum diciẗ. * Attendite … ſticiā veſtram. ⁊c.] Idē Lyra. Poſtq̄ … regulauit hoīs operationē: hic regula… fectionem: excludendo ab operib⁹ … nē vane glorie. vnde aduertendū ꝙ … Phs.2. Ethi. Bonū ꝯtingit vno mō: … omnifariā: q2 ad hoc ꝙ actus human⁹ … requiriẗ bonitas generꝭ ⁊ circūſtantia… diẗ malus ex quolibet defectu iſtoꝝ: ⁊ … ſufficit ꝙ actio ſit bona de genere: ſed … fiat recta intentiōe. Bonitas eñi finis … ſtantia principalis: ⁊ ideo opus quā… num in genere: ſi fiat intentiōe vane glo… diẗ malū: ꝓpter qđ dicit ſaluator. * At… Ideſt diligēter ꝯſiderate. * Ne iuſticia… Ideſt opera bona de gñe: quecūq̄ fuerin… oīa continenẗ ſub iuſticia gñaliter dic… ciatis coram hoīb⁹/vt videamini ab … riam.ſ. ⁊ laudē humanā ex talib⁹ quer… Alioquin mercedē non habebitis apu… veſtrum: qui in celis eſt.] Per hoc aūt … ctum eſt non ꝓhibetur ꝙ opera bona … hoībus ad ꝓximorum edificationē ⁊ … am: quod eſt bonum ⁊ meritoriū. Sic … quitur imperfectis: q̄ de facili in vanam … efferunẗ: ideo conſulit eoꝝ bona opera … da. Cuꝫ alibi loquebatur prelatis: q̄ ſunt … tu perfectionis: ꝓpter quod nō eſt eſtima… de facili ferantur in vanā gloriam: ideo … rum opera in publico fiēda ad alioꝝ … nem. Sic luceat lux veſtra coram hoīb… deāt opera veſtra bona. ⁊c. Aliquid … eſt conſulendum viris perfectis: de quo… tate cōfiditur: qđ non eſt conſulendū … ⁊ paruulis: de quorum debilitate timet… ſequenter excludit intentionem vane glo… operibus miſericordie/dicens. * Cum … cis elemoſynā noli tuba canere ante te. … ad laudē hoīm manifeſtare. Sequiẗ. * … hypocrite faciūt in ſynagogis ⁊ in vicis … rificenẗ ab hoībus.] Ad hui⁹ intellectū … ꝙ apđ iudeos vtebanẗ tubis: ſicut apđ … cos cāpanis: ⁊ iđ ſicut videm⁹ ꝙ in aliq… pulſaẗ cāpana ꝓ elemoſyna recipienda … iudeos vtebanẗ tubis: ſed hypocrite nō … h principaliẗ ꝓpter pauperū vocationē … ad ꝓpriā oſtētationē: vt patꝫ in lr̄a/cū di… honorificēẗ ab hoīb⁹. Nōneꝫ aūt ꝓhibu… dit. * Amen dico vobis.].i. firmiẗ ⁊ fide… ro. * Recepeẗ mercedē ſuaꝫ.] Et q̄ eñi … ferẗ ad hoīes tñ: non eſt aliq̄d a deo … ctādum. Modū aūt conuenientem faciend… moſynā ſubdit/cū dicit. * Te aūt faciente … ſynam/neſciat ſiniſtra tua q̄d faciat dext…

vt sit elemosyna tua in abscōdito.] Modus loquendi est qñ aliquid fit secrete: per hoc innuēs ꝙ talia sunt facienda ꝓpter deum tm̄. vnde subditur. ✳ Et pater tuus.] Scꝫ deus: qui est pater omnium per creationem: ⁊ iustoꝝ per gratie adoptionē. ✳ Qui videt in abscōdito.] Quia ipse solus videt intentionē cordium. ✳ Reddet tibi.] Consequenter excludit indebitū modum circa actū latrie. Inter actus latrie actus cōmunior est oratio: et ideo quod de ipsa hic dicitur: de alijs actibus latrie intelligit̄: ideo circa orationem excludit indebitū orandi modum. Circa quod considerādum ꝙ duplex est oratio. Quedam publica: q̄ fit a ministris ecclesie: ⁊ ista non debet fieri in occulto: sed magis in palam in loco cōmuni. s. ecclesia coram populo: qꝛ pro tota cōmunitate offertur: ⁊ ideo populus in hoc conformare se debet ministris ecclesie ipsum deū deprecando ſm modum congruū ⁊ sibi possibilē. Non possent aūt in hoc se ministris ecclesie conformare, nisi predicta oratio ministroꝝ ecclesie fieret in publico predicto modo. Vñ de tali oratione nō loquit̄ hic saluator. Alia est oratio priuata: ⁊ talis magis debet fieri in secreto duplici de causa. Prima causa: quia oratio est eleuatio mentis in deū. Mens autem humana citius et melius eleuat̄ in deum: qñ in secreto loco homo constituit̄: ⁊ a tumultibus alioꝝ separat̄. Alia causa est ad euitationē vane glorie: que de facili insurgit: quādo oratio in publico fit: ⁊ hoc est quod dicit saluator. ✳ Et cuꝫ oratis, non eritis sicut hypocrite: qui amant in synagogis ⁊ in angulis plateaꝝ stantes orare: vt videantur ab hominibus. Amen dico vobis receperūt mercedeꝫ suā.] Dicit stantes: vt magis appareant ex modo se habēdi. In synagogis ⁊ in angulis platearum. ex ratione loci: qꝛ synagoga est locus communis: vbi conueniebant iudei ad audiēdum verbum dei: vel aliqua ratiōe hm̄oi. ⁊ dicitur a syn: quod est con. ⁊ agoge: quod est aggregatio: qꝛ ibi conueniebat populus. Platee iste dicebātur atria: que erant ꝓpe templum: vbi conueniebat populus ad orandum: vel ad audiendum doctores: ⁊ ideo erat locus cōmunis. Consequēter ostendit debitū modum orandi: cum dicitur ✳ Tu aūt cū oraueris: intra in cubiculū tuū.] Idest locum secretū. ✳ Et clauso ostio.] Ne veniat multitudo impediēs eleuationē mentis in deum: ⁊ mouēs ad elationē mentis. ✳ Ora patrem tuū in abscondito.] Interli. Qui adorat̄ in spiritu ⁊ veritate. ✳ Et pater tuus: q̄ videt in abscōdito.] Idest in cordis intimo. ✳ Reddet tibi. ✳ Fructū orationis: ⁊ mercedē fidei. ☞ Sequit̄ post litterā huius euāgelij. ✳ Orantes autem. ⁊c.] Quere annotamēto. I. A. ⁊c. quinte partis. sermōis. Orationis. fol. 187. col. 1.

✳ Diliges ꝓximū tuuꝫ: ⁊ odio habebis inimicum tuū.] Moralr. Scdm Augu. inimic⁹ iste: diabolus intelligend⁹ est: q̄ precisus totaliter est a dei ꝯsortio ⁊ sctōꝝ. Hō viator q̄tūcunqꝫ mal⁹ pōt ad deū reuerti: ideo diligēdus est ex charitate. Propter qđ subdit̄. ✳ Diligite inimicos vestros. ⁊c.] Et qm̄ valde difficile est in bonis operib⁹ patenter factis: vanā gloriā totaliter euitare: ideo subdit̄. ✳ Attendite ne iusticiā vestraꝫ. ⁊c.] Et illud qđ sequit̄. ✳ Cum facis elemosynā. ⁊c.] Chrys. Si bonoꝝ: que facis vis inspectores habere: ecce habes nō solum angelos ⁊ archāgelos: sed etiā deū vniuersoꝝ. ✳ Cū oratis: nō eritis sicut hypocrite. ⁊c.] Chrys. Est autem oratio q̄ddā spūale tributū: qđ offert aīa deo de visceribꝫ suis: q̄to ergo gloriosior est: tanto cautius est seruanda: ne ꝓpter hoīes facta vilescat. ✳ Diliges. ⁊c.] Glo. Qui legē implere venit: i fine ad charitatē plenā perducit: que ē impletio legis: dicens. ✳ Diliges ꝓximū tuū: ⁊ odio habebis inimicū tuū.] Forsitan intelligenduꝫ est iuxta hoc. Oculum ꝓ oculo. ⁊c. Uel subtrahēdo officia humanitatis. ✳ Diligite inimicos] Contra ecclesiā pugnat̄ trib⁹ modis. Odio: verbis: cruciatu corporis. Ecclesia contra. Diligit: benefacit orat. Hoc est nouum mandatū: hoc de filijs ire facit filios dei. Unde seq̄tur. ✳ Ut sitis filij dei. ⁊c.] Adoptio filioꝝ sola charitate acq̄ritur. ✳ Benefacite. ⁊c.] Ministrādo cibū mentis vel corporis. Quod facit etiā qui dicit. Cum hm̄oi nec cibū sumere. Oia. n. ea spectant vt fratres fiant. Singulis singula opponūtur: vt oēs partes malitie bonitate vincant̄. Uident̄ cōtra esse imprecationes ꝓphetaꝝ: que non dicuntur voto optantiū: sed spiritu preuidentiū. ✳ Orate pro persequentibus. ⁊c.] Augu. Non ait hoc pro fratribus. in quibus sunt aliquando peccata: persecutione inimicoruꝫ grauiora. Vñ cum Johannes dixisset. 1. Joh. 5. d. Si q̄s scit fratreꝫ suū peccare nō ad mortem: oret: ⁊ dabit deus illi vitam. subdit. Est aūt peccatū ad mortem: nō ꝓ illo dico: vt roget quis. vbi aperte ostendit̄ quosdam fratres esse: pro quibus orare nō iubemur: Peccatū ad mortem est: cum post agnitionē dei per gratiā Christi oppugnat aliquis fraternitatem: ⁊ aduersus ipsam gratiā: qua reconciliat⁹ est deo: inuidie facibus agitatur: quod fortasse est peccatū in spiritum sanctū. Peccatū non ad mortē est: si q̄s amorem nō a fratre alienauerit: sed officia fraternitati debita p aliquā animi infirmitatem non exhibuerit. Unde Christus ait Luc. 23. c. Pater ignosce illis: nō em̄ sciunt q̄d faciunt. Nōdum em̄ gratie spūssancti pticipes societatē inierant fraternitatis. Hec differentia

a Juda/ Petrum negantē diuidit: non qꝛ nō sit ignoscendum peccanti: sed qꝛ tanta est labes illi us peccati: vt deprecandi humilitatē subire nō possit: etiā si peccatū suum mala ꝯscientia agno scere/ ⁊ enumerare cogat: vt Judas: cum dixit. Peccaui. Facilius desperās cucurrit ad laque um/ q̄ȝ humilitate veniā petijt: qđ ꝓpter magni tudinem peccati/ iam ex damnatione peccati ta les habere credendum est: ⁊ huic penitentie non ignoscit deꝰ: cū ⁊ si peccasse fateant: ⁊ fecisse ma= la vehementer eos peniteat: tñ hmōi affectiones mentis habent: vt se nō humilient ad petenduȝ veniā. Mouere aūt potest qđ Johānes. 1. Joh. 3. c. in epl'a de dilectione dei ⁊ ꝓximi tñ monere videtur: vt fratres diligamus: cum dñs dicat/ et ꝓ inimicis orandum. Sed fratres intelligūtur nō solum qui iam credunt: sed q̄ credituri sunt: ꝓ quibus orandum est: vt fraterno nobis fede= L re socient. * Ut sitis filij.] Nō degeneres. q. d. Accepta potestate operibus agite: vt sitis filij re nascendo p charitatē. * Patris.] Jam dr̄ pater. Uidete vt sitis sibi filij renati ex deo: q̄ est chari= tas. * Qui solem. ⁊c.] Hunc visibilem. Nā in quiunt in libro Salomonis Sap̄. 5. b. Sol iu= sticie nō illuxit nobis. Et de pluuia doctrine ꝓ= pheta dicit Amos. 4. c. Sup vnam ciuitatem pluit/ ⁊ nō super alterā. * Solem suū.] Quasi dicat: quē fecit: cuius ꝓprie sunt omnia: que de nihilo creauit. Quid ergo nos faciemꝰ de his: que de munere eius accepimus? * Publicani hoc faciunt.] Exactores romanoꝝ: quos iudei sic vocant: qꝛ de republica curam gerebant. Di cuntur ⁊ nomen traxisse a Publio romano re= ge: qui prius eos ordinauit. * Et si salutaueri= tis.] Si pro his tantum oraueritis: qui ali= qua affinitate vobis sint coniūcti: quid ampliꝰ habet beneficiū vestrum q̄ȝ infidelium? Oportȝ fratres diligere ⁊ humiliter salutare: sed pax est * Perfecti.] Jn charitate dei ⁊ ꝓximi. Cumu lus perfectiōis diligere etiā inimicos ⁊ orare ꝓ illis: sicut ⁊ Christus fecit. ¶ Cap̄. 6. * Attendi M te. ⁊c.] Qui hucusq̄ȝ precepit de misericordia: nunc precipit de cordis munditia: qua deus vi detur. Si eñ non simplici intentiōe: sed pro ho= minum laude/ non ꝓbant a deo opa misericor die. Laus hoim non debet appeti: sed subseq̄: vt exemplo alios inuitet. Hactenꝰ de iusticia euā= Nota. gelij: que est sup iusticiam scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ. Nunc qua munditia cordis/ eadem iustitia de beat impleri: qđ in elemosyna seruat ⁊ oratiōe. Nō. n. monet hic vel orare/ vł elemosynā facere: ȝ q̄ aio debemꝰ facere. Agit. n. hic de mūdando corde. * Ut videamini.] Nō ꝓhibet videri vt deꝰ laudet: ȝ videri vt ipi laudēt * Apđ prēȝ.] Cuiꝰ gloriā filij q̄rere debent: ⁊ oia bona ad h/

vt placeant ei referre. * Cum ḡ facis. ... ptes: vt exponat q̄ bona nō sint ꝓ hoim la cieda. * Tuba canere.] Forsitan ꝯuoc hoc fecerūt: vt oēs irent q̄si ad spectacul te ⁊c.] Ante se tuba canit: q̄ ante alios vi dari/ vt appareat maior illis. * Recep cedem. ⁊c.] A deo cordis inspectore/ sup pliciū. De q̄bꝰ dr̄ ps. 6. b. Recedite a me dolosi: nomē enim meum habuistis: ȝ op nō fecistis. * Nesciat sinistra.] Sinistra Dextera: virtutes. Qđ ḡ agit virtꝰ/ nesc tio: vel vana gloria: seu aliqđ vitiū: sed in opationis fuget tenebras pctī. Sinistra d ctatio laudis. Dextera intentio implēdi dei. Cū ergo ꝯscientie faciētis elemosynā pto dei iplendo miscet se laudis appetitu nistra est ꝯsciētia opis dextre. Cum vero piditate alicuius terreni volunt aliq̄ mi des videri: sola sinistra opat: qđ ꝓhibet nec pmisceri pmittit. Jn bona aūt cōscien ti faciunt elemosynā: qui nō habent aliq̄ exterius dent. * Jn abscondito.] Jn ab to elemosyna fit: que multi miscet tenebr intus est: tenebre extra. * Videt in abscō Uidere dei/ est approbare. Jlla autē tñ a bat: q̄ sunt abscondita: q̄ extra sunt nō p neq̄ȝ approbat. * Et cū oratis.] Ad sup iūgitur hec sentētia. Supra dixerat. At ne iusticiā vestram faciatis corā hoibꝰ. I dit. * Et cū oratis.] Nō ꝓhibet orare: f do hypocritis siles eē. * Jn angulis. ⁊c. si abscōsores pcū: ⁊ tñ in plateis/ vt videan h amplior gloria. ¶ Allego. Jn angulo a abscōdito se orare simulat: ⁊ tñ i platea a captat. Anguli plateaꝝ sūt: vbi via p m ducit: ⁊ q̄driuiū reddit. Nō. n. nefas ē vi appetere videri * Receperūt mercedē.] nō solū v̄a merces praua itētiōe cu acu sil'atiōis ⁊ irrisiōis ꝯ deū auget. * Tu aū Hoc simplr intellectū docȝ vanā gloriā m giēdā: ȝ magis videt p̄cipi/ vt iclusa pecto gitatiōe: labijsq̄ȝ cōpressis: oret deū. Cubicu aūt est cordis secretū. Ostiū carnalis sensu quē hec exteriora iprobe se ingerūt: ⁊ turb tasmatū orātibꝰ obstrepūt. Pax est ḡ cubi intrare: si iportunis cogitatiōibꝰ ostiū pan resistēdū est carnali sensui: vt ofo spūalis mis cordis dirigat ad deū. Cubiculū est s mētis arcanū. ad h pulsat sapiētia/ dicēs A 3. d. Sto ad ostiū ⁊ pulso: fides apit: spūs i exaudit. Jn fide iteriori ⁊ dilectiōe orat de strepitu v̄boꝝ: ȝ deuotiōe v̄tutū. * Jntra tum hoiem interiorē colligendo in se. * C ostio] Sensibꝰ clausis: ne turbe phātasmat terioꝝ occurrāt. Uel ostiū vocat amorē r

rē hui⁹ seculi. Sicut.n.oē bonū ex timore ⁊ amore est dei: sic om̄e malū ex amore ⁊ timore seculi. His clausis .i. ablatis. * Ora patrē.] Quē intus habes per fidem. Unde ps.41.b. Apud me oratio deo vite mee.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annotamētis sermonis Ferie.4. Cinerꝝ.s. de vana gloria vitanda. incip.fo.75.sub the. * Nō eritis sicut hypocrite.⁊c.] vt.s̄.G. ¶ Et Ferie.4. Dn̄ice sexage. De pctō in spūm scm̄.fol.61. ¶ Uel ser. Orōnis. fol.180.sub them̄. * Orate p psequētib⁹ vos.] vt.s̄.C. ¶ vel ser. Elemosyne fol.173.sub the. * Cū facis elemosynā.⁊c.] F. ¶ vel annot.3. sexte ptis.ser. Crucis.fol.58.col.4. ¶ vel ser. Incarnatiōis. maxime anno.15.q̄nte pt͛.fol.10.col.1. sub them̄. * Diligite inimicos vr̄os.] B. ¶ Et an.3.tertie ptis.ser. Misericordie.fol.172.col.2 ¶ Et anno.1.q̄nte p.ser. Dn̄ice.20.post oct̄. cor. xp̄i. ¶ Et an.21.prime ptis.ser. Gn̄alis.fol.250 col.3. ¶ Et an.2.q̄nte ptis.ser. Uigil'. Aplo͛ꝝ.

Sabbati post Cinerem sermonis annotamenta. Ex quinta pte Biblie.

A Dicebat Jesus cuidam principi phariseoꝝ.] Lyra. In hoc capi. saluator primo confutat phariseos ⁊ legispitos de ignorantia: cū dicit̄. Factū est cū introisset Jesus i domū cuiusdam principis.⁊c. Secūdo de supbia ⁊ ambitiōe: cū dicit̄. Dicebat aūt ad inuitatos.⁊c. ☞ De q̄bus oib⁹ quere infra Annota.1.A.q̄nte ptis.ser. Dn̄ice.17.post octa. corporis xp̄i. Tertio in hoc euāgelio arguit eos de cupiditate: q̄r faciebāt cōuiuia nō moti pietate: sed magis cupiditate: intēdentes p hoc ꝯseq̄ aliquā vtilitatē seu honorē p adiutoriū illoꝝ: q̄s vocabāt ad cōuiuia. ⁊ hoc est qđ dicit̄. Dicebat. ⁊c. Qr iste inuitauerat xp̄m: vt p refectione corporali/repēderet ei spūalem.s. documentū pietatis. Sciēdum tm̄ q̄ licet dirigeret verbū ad ip̄m: tm̄ p h̄ alios assistentes: q̄ erāt in hoc culpabiles: arguebat. * Cum facis prandiū aut cenā/noli vocare amicos tuos.] Idest pter amicitiā secularem. * Neq̧ fratres tuos.] Idest ppt̄ consanguinitatē. * Neq̧ cognatos.] Idest ppt̄ affinitatē. * Neq̧ vicinos.].i. pter familiaritatem. * Neq̧ diuites.] Idest pter aliquā vtilitatē ꝯseq̄ndā: ideo subdit̄. * Ne forte ⁊ ipsi te

B reinuitēt: ⁊ fiat tibi retributio] Ista reinuitatio intelligit̄ cuiuscūq̧ boni tpalis recompensatio. Notādum tm̄ q̄ si vocent̄ predicti ad cōuiuia p pter charitatē mutuā nutriēdā/meritoriū est: si aūt ad lasciuiā aut gulā exercēdam/pctm̄ est. si aūt ppt̄ liberalitatē q̄ndā seu vrbanitatē: idifferens est: ⁊ pōt bene fieri ⁊ male: put ad finē vlteriorē ordinat̄: q̄ pōt esse bon⁹ vel mal⁹. * Sz cū facis cōuiuiū.] Mor⁹ pietate. * Uoca paupe res.] Carētes sensu. * Debiles.] Carētes conatu. * Cecos.] Priuatos visu. * Et claudos.] carētes gressu. * Et btūs eris: q̄r nō habēt retribuere tibi.] Qr de⁹ retribuet tibi. Pietas.n. ad oīa vtilis ē, pmissionē habēs vite: q̄ nūc ē/⁊ future.1.Tim̄.4.c. Jō s̄bdit̄. * Retribuet̄.n. tibi in resurrectiōe iustoꝝ.] Seq̄tur. * Hec cū audiss̄z

C q̄dā de sil' discūbentib⁹.] Xp̄m loq̄nté de resurrectiōe: mot⁹ v̄bo xp̄i. * Dixit illi. Btūs q̄ mādu cabit panē i regno dei] Dicūt aliq̄ q̄ p panē iste itelligebat btitudinē verā: q̄ ꝯsistit i visiōe ⁊ fruitiōe deitat͛ xp̄i p̄ncipalit̄: ⁊ hūanitat͛ secūdario: q̄ vocat se panē vite. Joh.6. Alij aūt dicūt q̄ iste erat rudis ⁊ carnal': credēs q̄ resurrectio futura eēt ad vitā cibis corpalib⁹ idigētē: sicut credunt sarraceni ⁊ iudei moderni. ☞ De hac opinione q̄re an.11.q̄nte pt͛.ser. Diz sctōꝝ. Tom.2.) Et istud videt̄ veri⁹: q̄r stati xp̄s rn̄dēs pposuit pabolā de his: q̄ ppt̄ suā ieptitudinē excludēdi sūt a ꝯuiuio celesti. Cōseq̄nt̄ q̄rto xp̄s arguit eos de ingtitudie: cū dr̄. Hō q̄dā fecit cenā magnā. ⁊c. ☞ De q̄ cena vel pabola/q̄re infra anno.1.A.q̄nte ptis.ser. Dn̄ice.2.post oct. cor. xp̄i.

* Cū facis prādiū.⁊c] Moral'. Predicator verbi diuini facit ꝯuiuiū spūale: sz si faciat h̄ ppter honor͛ vl' lucri tpal' ꝯsecutionē/nō habebit ꝯ bo mercedē. Si vero faciat ppter animaꝝ salutē: recipiet cum iustis vitam eternā. Moral.

D * Dicebat Jesus.⁊c.] Glo. Scđm ordinē littere postq̄ monuit inuitatos qualiter debeāt accumbere: monet ⁊ inuitatorē quos debeat inuitare: ne tēporalis expēsio bonoꝝ quā facit: cedat in vacuum: vel forsitan augmentet pctm̄: sed ita expēdat tēporalia: vt per hec pateat via ad eterna: ideo. Dicebat Jesus principi phariseorum. Qui forsitan superbire poterat: q̄r tot ad conuiuium quasi ex misericordia vocauerat: vl' (sicut ex verbis dn̄i pōt concipi:) ideo potius inuitauerat: vt ab illis iterꝝ inuitaret̄: ⁊ sic nulla specialis retributio seq̄ret̄. * Noli vocare.⁊c.] Fratres/amicos ⁊ diuites alterutrū conuiuia celebrare: non quasi scelus interdicit: sed ostendit non valere ad premia vite. Sunt autem ⁊ quedam talium diuitū conuiuia: que non solum in presenti retributiones: sed etiam damnationē percipiunt in futuro. Un̄ Apls Romanoꝝ.4.b. Non in cōmessatiōib⁹ ⁊ ebrietatibus.i. in luxuriosis cōuiuijs. Que aut collatione hominū celebrantur: aut vicibus contubernalibus solent exhiberi: vbi neminem pudeat aliquid inhonestū facere vel dicere. * Ne forte.⁊c.] Q.d. si intendis Glosa

E

innitare/vt innitcris:ibi potes falli: sed si distri
bueris pauperib⁹ de mercede:nõ falleris * Vo
ca pauperes.] Qui pauperes vocat/ in futurũ
premiũ percipiet:qui amicos ⁊ fratres ⁊ diuites
vocat/recepit mercedem suam. Sed si hoc ꝓpt
deum facit in exemplum filioꝝ Job:sicut cetera
fraterne dilectionis officia: ipse qui iussit remu
nerat. Qui luxuriosos ꝓpter lasciuiã vocat: pe
na non carebit. * In resurrectione.⁊c.] Cum
oĩes resurrecturi sint:tamẽ singulariter ⁊ quasi
ꝓpria dicitur resurrectio iustoꝝ: qui in ea sunt
immutandi. * Hec cuz audisset quidam.⁊c.]
Illectus dulcedine audite resurrectionis in lau
dem eius ꝓrũpit:⁊ in ea vere beatos fore asserit:
⁊ si nõ bene intelligat quib⁹ meritis ad illã bea=
titudinẽ possit attingi. * Beatus qui mandu=
cabit.⁊c.] Si quis manducauerit ex hoc pane
viuet in eternum. Si quis incarnationis sacra
mento perfecte incorporatus diuine maiestatis
visiõe frui meruerit:hic eterna beatitudine gau
debit. Sed quia multi fide tenus quasi ex
percipiunt:dulcedinẽ vero eius veraciter
gere fastidiunt:torpor eoꝝ redarguit. Vn
quitur. * Homo quidam fecit cenã.⁊c.]
Quere annotamento.1.quinte partis.ser
Dñice.2.post octauas corporis Christi.i
hoc Tomo.

☞ Applica ad hec aliqua de annota
sermonis feric.6.post Cineres. sub them
Cum facis prandium.⁊c.] vt supra.A.
sermonis Prelatoꝝ. incipiẽtibus folio.
themate. * Cum facis prandiũ.⁊c.] C.
sermonis Peccatoꝝ.fol.189.sub them. *
bat Jesus cuidam phariseoꝝ.⁊c.] A.D.
sermõis Judicij finalis.fol.236.sub the. *
tribuetur tibi in resurrectiõe.⁊c.] B. C
Omniũ sanctorũ.Tomo.2.Vel sermone
carnationis.folio.2.Vel sermonis sacra
folio.14.sub themate. * Beatus qui ma
cabit panem in regno dei.⁊c.] vt.s.C.E

Dñice.j.Quadragesime sermo.an.Ex prima parte

¶1. Gen.3 A

Sed ⁊ serpẽs.⁊c.]
Lyra. Considerandum ꝙ for
sitan alicui non videretur cõ
ueniens ꝙ deus hominẽ ten=
tari permisisset:maxime cum
sciret eũ casuꝝ esse. Ad quod
dicenduz ꝙ sicut Aug.dicit. Deus sic res quas
condidit administrat:vt eas ꝓprios motus age
re sinat:⁊ ideo iustũ ⁊ rationabile fuit/vt hoiem
dimitteret vti libertate arbitrij sui: ẽm qđ dicit
Ecci.15.c. Deus a principio constituit hoiem ⁊
reliquit eum in manu consilij sui. Et sicut volu
it ipsuz per bonos angelos ad bonũ incitari: ita
ꝑmitteret eũ a malis angelis tẽtari:maxime cũ
ꝓ statu illo posset de facili tẽtationẽ supare. Vñ
dicit Augustinus.11.super Gen.ad litterã. Nõ
mihi videt magne laudis futurũ fuisse hoiem/
si ꝓpterea posset bene viuere:quia nullus male
viuere suaderet. Considerãdum etiã ꝙ tempore
innocentie diabolus nõ habebat potestatẽ ten=
tandi hoiem:interius mouendo:vtpote appeti=
tũ sensibilem motu illicito excitando. Nec ꝑ mo
tũ phantasie intellectui aliqđ illicitũ ꝓponẽdo:
qꝛ in viribus inferiorib⁹ nihil inordinatũ cotin
gere poterat: nisi pri⁹ de ordinata ratiõe. ⁊ ideo
hoiem tentare nõ poterat:nisi exterius ꝓponen=
do sensui:⁊ ideo in specie sensibili apparuit ad
tentandum. Qđ autem ad hoc serpentem intra
uit nõ fuit ex demonis electiõe:sed magis ex di=
uina dispensatione:que non permisit hominem
tentari per diabolum in specie gratiosa ⁊ nota=
bili:per quaz posset facilius decipi. Sed ne
in specie horribili:in qua fallacia demonis
poterat deprehendi. Aliqui tñ dicunt ꝙ ser
pens habebat faciem gratiosam ⁊ virgin
hoc de scriptura nullã habet auctoritate
primum melius videtur. * Cur precepit
Glo.Grego. Primũ parentem diabolus
modis tentauit:gula: vana gloria: auaritia
superauit gula:cũ cibũ vetitũ comedendum
sit. Vana gloria:cũ dixit. Eritis sicut dij.
ritia:cũ addidit. Scientes bonũ ⁊ malũ.
ritia enim altitudinis est:cũ supra modum
limitas ambitur. Vnde nõ rapinã arbitra
esse se equalem deo. Phil.2.a. Sed eisdem
dis a secundo victus est homine: qbus pri
se vicisse gloriabat. ☞ Reliqua quere
2.prime ꝑ.ser. Pctõꝝ. ꝑ totũ anno.fo.189
Et an.21.prime ꝑ.ser. Penitẽtie.fol.213.
* Dixit Adã:mulier quã de.⁊c.] Glo.
Notandum ꝙ nõ diabolus est ꝑmissus fem
tẽtare:nisi ꝑ serpẽtẽ:nec viꝝ nisi ꝑ feminã.
te.n.velut organo vsus ẽ: mouẽs naturã
exprimẽdos sonos ṽboꝝ ⁊ signa: qb⁹ suã
straret volũtatẽ. In muliere ṽo: q̃ rõnalis
nõ est ipe locut⁹:ꝫ ꝑsuasio ei⁹: q̃uis isticu
uaret interi⁹:qđ ꝑ serpẽtẽ gerebat exteri⁹.
eũ nec ṽba itelligebat:nec rõnal' ẽ facta.
verbis marsorum serpẽtes trahunt de lat
diabolica vis est: quod permittitur ad pri
cti memoriam: vt sciatur: quia sit ei cum
genere familiaritas. Callidissimus dicitur
serpens: propter astutiam diaboli. Locutus

aūt sicut asinā Balaā. Num. 22. f. Sed hoc dia bolicum: illud angelicū. Boni enī et mali ange li similiter operant: sicut Moyses et magi Pha raonis. Et vide multa alia de hac materia fere p totum istud capitu. * Cur precepit. etc.] Glo. Grego. in moral. lib. 24. Cur precepit. etc. Idez quotidie agit hostis humani generis: verba dei de cordibus hominū molitur euellere: et minas leuiare. Et ad credendum quod falso promittit inuitat. Inuitat enim ad temporalia: vt leuiet/ q deus minetur eterna supplicia. Spondens si quidem gloriam presentis vite/ dicit. Gustate et eritis sicut dij. Et temporalem concupiscentiam tangite: et in hoc mūdo sublimes apparete: et cū timorem diuine sententie conat amouere/ quo dāmodo dicit. Cur precepit vobis deus? ¶ Augustinus. Queritur cur deus hominem tentari permiserit. quem decipiendum esse prescierit? Sed non esset laudabile homini/ si bene viuere posset: quia nemo male viuere suaderet/ cum in natura posse: et in potestate haberet velle nō con sentire/ deo iuuante. Recte ergo tentari fuit per missus: qui facturus erat propria voluntate ali quid per culpam: et ordinandus dei equitate p penam: vt ostenderet anime superbe ad eruditi onem futurorum/ q recte vteretur animarum malis voluntatibus: cum ille bonis naturis peruerse vterentur. etc. Nec putandum q homo deijcere tur/ nisi precessisset in eo quedam elatio compri menda: vt per humilitatem peccati sciret q falso de se presumpserit: et q nō bene se habet natura: si a faciente recesserit. Commendat enim quale bonū deus sit: quando nulli bene est ab ipso rece dere. * Et ait dominus deus ad serpentē.] Lyra. Considerādum q sicut per salutem hominū augetur gloria sanctorum angelorum: per quos inci tantur homines ad bonū: ita ecōtrario p dāna tionem hominū malorum augetur pena demonū eos tentantiū. Veruntamen pter nimiā inui diam: qua demones torquent: eo q vident ho mines posse peruenire ad beatitudinem: qua. s. ipsi priuati sunt/ nō dimittunt hoīes tentare: li cet sciant ex damnatione hominū suam penā in futuro crescere. Sicut de inuido narrat: qui pe tijt sibi vnū oculum erui: vt primo suo: cui in uidebat: duo oculi eruerent. Erāt. n. in vna ciui tate duo homines: quorum vnus erat nimis nota tus de cupiditate: alius de inuidia: pter quod dominus ciuitatis: qui erat valde prudēs: ipsis vocatis dixit/ q peterent ab eo quid vellent: ad iungens q ille: qui primo peteret/ suam petitio nem haberet: alius vero duplum: tunc cupidus nolebat primo petere/ motus cupiditate dupli bo ni habendi: similiter nec inuidus: ne socius su plus haberet q ipse. Tandem cum dūs vrgeret eos ad petendū: inuidus petijt: vt sibi vnus ocu lus erueretur: vt socius suus duos amitteret: qd factū est: et sic punita sunt eorum vitia. Sic demo nes tentant ex inuidia homines: licet non igno rent eorum penam in futuro crescere ex hominum damnatione. ☞ Quere de hac materia an no. 9. B. sexte ptis. ser. Dnice. 3. quadragesime. Et infra anno. 22. secunde ptis. huius sermōis.

Cap. 6. A

Cumq cepissent. etc.] Lyra. Sciendum q causa diluuij fuit multiplicatio pcti: ex q secuta est puocatio ire dei. et hoc est qd dicitur. * Cum cepissent homies multiplicari super ter ram: et filias procreassent: videntes filij dei filias hoim q essent pulchre: acceperunt vxores sibi ex omnibus quas elegerāt. etc.] Hoc exponit mul tipliciter. Uno modo q per hoc intelligūtur de mones incubi: qui dicūtur filij dei pter natu ram spiritualem. Unde Job. 1. c. dicit Sathan fuisse inter filios dei: et isti in specie humana cō miscuerunt se mulieribus: et inde nati sunt gi gantes. vnde dicit infra. * Gigātes aūt erāt su per terram. etc. ¶ Additio. 1. Hec expositio est cō sonans littere: et etiā conformis sententie Augu. Primum patet: nā vbi nostra littera habet. Gi gantes autem erant super terrā. hebraica veri tas habet. Nephilim: quod nihil significat nisi cadentes: prout etiam in Glo. nostra interlinea ri habetur. Per quod pprie significātur demo nes: qui de celo ceciderunt. De quibus Esa. 14. c. Quomodo cecidisti lucifer de celo. etc. Et xps Luce. 10. Uidebam Sathanam sicut fulgur de celo cadentem. etc. Isti enim cadentes dicuntur fuisse super terrā in diebus illis. s. ante diluuiū: qz p tunc cognoscentes magnam dispositionez seu pnitatē hoim ad malum/ freqntabāt magis conuersationem suā cum eis: intantū q in cor poribus assumptis mulieribus commiscebant. Secundum patet. Nam sm Aug. 15. de ciuita te dei. cap. 23. hmōi demones tales concubitus exercentes/ vulgus vocat incubos. Nam dicit. Et qm creberrima fama est: multiq se expertos vel ab eis: qui experti essent: de quorum fide dubi tandum nō est: audisse confirmāt. Ex quo qui dem talem cōmixtionē concubitūq negare (p ut ipse Aug. ibidem dicit) imprudentia videtur esse: eo q a multis expertis cōfirmat. Hoīes in terdum nascūtur: nō per semen ab ipsis demoni bus decisum: sed p semen alicuius hois ad hoc acceptū: vt potequ idem demon: qui est succubus ad virū/ sit incubus ad mulierem: et sic ille: q na scitur/ nō est filius demonis: sed filius hois. s. il lius: cuius est semen acceptū: put etiā patet in pri ma parte. q. 52. arti. vlti. in responsione ad vlti mum argumentū. Tertium patet: nam diluui um nō erat in pena demonū hoc exercentiū: sed

in pena hominū ad hoc se disponētium: ꝛ potiꝰ
in pena hoim: qui ex tali concubitu nascebant:
qui erant potentissimi ꝛ pessimi: sicut infra de=
claratur in postilla: qui non solum per se exerce
bant mala: sed etiā alios per suā potentiā ꝛ ma=
litiam ad hoc inducebāt: eo modo: quo legitur
Geñ.10.b.de Nemroth. Et hanc expositionem
tenent antiqui hebreoꝝ: scꝫ ꝙ cadētes in hoc lo=
co intelligūtur demones: q̄ de celo ceciderūt. Si
aūt queratur quō tales.s. sic nati ꝑ demonū ad=
ministrationē erant tam ꝓcere nature: ita ꝙ alij
hoīes quasi locuste videbant in cōparatione eo
rum: vt habet Nu.13.d. Cum tales nō erāt filij
demonū: sed potius filij hominū: vt dictuꝫ est: ꝛ
per consequens deberēt esse in cōmuni hominuꝫ
statura? Dicendum ꝙ hoc fiebat (deo ꝑmittēte)
virtute demonū: qui ꝭm Aug.13.de Trinitate.
possunt adhibere semia corporalia ad aliquos
effectus mirabiles ꝓducendos. Vñ cum nō ois
virtus nature create sit nobis nota: possibile est
ꝙ demones illi cū semine virili ꝛ feminco adhi=
bebant quedam alia seminales rationes habē=
tia: per que cōmixtio cōplexionalis talium pre
dicto modo generatoꝝ esset apta ad hoc: vt ta=
les ceteros hoies multū excederent in statura: ꝛ
in alijs viribus corporalibus: vt possent eos cō=
pellere ad libitū suū: ꝛ hoc modo magi ꝑ demo=
nes miracula dicunt facere: licet nō simpliciter:
sed quo ad nos: ꝓut in prima pte.q.110. arti.vl
timo.in responsione ad secūdum argu. que qui
dem res sic per administrationē demonū ꝓdu=
cte/ qñqꝫ sunt vere res: qñqꝫ ꝭm apparētiam tm̄:
vt in.1.parte.q.114.arti.vlti. Et circa hoc vide
tur notādum/ ꝙ sicut ante diluuiū quidam fue
runt excedentes ceteros hoies in duratiōe vite:
ꝛ hoc dispositione diuina: vt diuinoꝝ cognitio
ꝓpinquius ꝛ certius deueniret ad posteros: sic
quodāmodo ecōtra per administrationē demo
niacā ꝑmissione diuina fuerunt illo tempore q̄=
dam alij ceteros excedentes in corpulētia ꝛ cor=
poralibus viribus: vt alios inducerent ad cor=
poralia: ꝛ distraherent a diuinoruꝫ cognitione.
Vñ primus excessus laudabilis ꝛ a deo causatꝰ
ꝛ intētus fuit in lōgitudine vite: q̄ q̄dem vita ꝓ
prie pertinet ad animā: que corpꝰ viuificat. Se
cundus vero excessus execrabilis fuit in quan=
titate mole corporali potētias anime superiores
aggrauante.ꝛc. ☞ Vide Replicā ibi super
hoc: in qua dicit sic. Auguꝰ.3.de ciui.dei.ca.4.
mouet questionē de hac materia: sed ibi non de
terminat.ꝛc. Sed ego nolui scribere hic contro=
uersiaꝫ istorum doctoꝝ: nec alioꝝ: tū breuitatis
causa: tuꝫ q: solum posui ista: vt tu attendas q̄
magna sit demonū potestas (deo permittente) vt
dicit in euangelio hodierno/ ꝙ assumpserit Je=

sum in sanctam ciuitatē.ꝛc. * Disperdam
cū terra.ꝛc.] Glo. Tradunt doctores/ ter
rem ꝛ fecunditatē longe esse inferiorē post
niū: ꝛ ideo hominibus esum carniū con
cum antea tm̄ terre fructibus victitarent.

Factumqꝫ est diluuium quadragint
bus.ꝛc.] Glo. Alchui. Quadrag
numero pluuia inundauit: qui tribulans
nitentie ostendit. post quadraginta dies f
nestram aperuit: significans ieiunantibu
aperiri. Vñ Moyses/ Helias/ ꝛ ipse salu
dragenario numero ieiunia ꝯseruauerū
tribus temporibus necessaria ante legem
ge: sub gratia.

Lauauit Esau ꝛ vēdidit ꝑmogenita
Glo. Grego. ☞ Quere supra an
prime ptis.ser. Ferie.4. Cineꝝ.fol.75.co

Precepit Pharao omi populo suo
Quicq̄d masculini sexus natuꝫ fue
flumē ꝓijcite: quicq̄d feminei/ reseruate.
Origeñ. Moraliter. Egyptij: q̄bus hic p
Pharao: feminas tm̄ viuificāt: oderant
los: oderunt eñ virtutes: vitia nutrierunt
quoqꝫ insidiant egyptij: si nascat mascu
breus: vt statim interficiant/ nisi caueant
uent ꝛ occultēt. Refert scriptura/ ꝙ de trib
ui aliq̄s genuit masculum: ꝛ vidit infant
elegantem/ ꝛ occultauit eū. Ne ergo iust
nostraꝫ faciamus corā hoibus: sed clauso
oremus patrē nostrum in occulto: ꝛ nesciat
stra/ q̄d faciat dextera: ne diripiat ab egy
inuadat/ fluctibus submergat. Si facio ele
synam: q: est opus dei/ masculum genero
si laudem ab hominibus quero: ꝛ nō occul
pitur ab egyptijs: in flumen mergit: ꝛ tanto
bore/ tantoqꝫ studio egyptijs masculum
☞ Applca ad tentationem vane glorie
historiam.

Post hec ingressi.ꝛc. Dimitte popul
um.ꝛc.] Glo. Origeñ. Allego.ꝛc.
Quere annotamento.21. prime partis.ser.
ligiosorum. fol.138. col.1. Seq̄tur in ulto
Videat dñs ꝛ iudicet.ꝛc.] Glo. Grego.
liter. Cū lux diuina cor humanū illustrat/
a diabolo succrescunt tentamenta: vt plus
tatiōibus se vrgeri sentiat/ q̄ cum lucis
radios nesciebat. Vnde israelite: postq̄
sunt contra Moysen/ decrescente labore:
runtur/ dicentes. Videat dñs.ꝛc. Volen
enim ex egypto discedere/ paleas Pharao
traxerat: ꝛ eiusdem mensure opera requir
Quasi ꝯ̄ legē mēs submurmurat: post
gnitionē tētationū stimulos acriores po
eo ꝙ aduersario displicet: vidēs sibi crescere
res/ quasi fetere se in oculis Pharaonis

Sermonis annotamēta. Ex prima parte Biblie.

Uocauit autem Pharao sapientes: & maleficos: & fecerunt etiam ipsi per incātationes egyptias & arcana quedam similiter. &c.] Glosa. Sciendum q2 vel diabolicis figmentis spectātium oculos deludebant: vt res in sua natura manentes / aliud viderentur. Uel sm Augusti. Demones (q̄uis mali) naturam suā non amiserunt. Ideo dum per incantationem eorū malefici aliquid efficere conantur: discurrūt per mundum: vt subito semina corꝫ / de quibus hoc agitur: afferunt. Sicq; ex illis (permittente deo) nouas rerum species ꝑducunt. * Sed deuorauit. &c.] Augu. Si dictum esset. Absorbuit draco Aaron virgas eorum. Intelligeretur verus draco Aaron phantastica figmenta non absorbuisse / sed virgas. Hoc enim potuit absorbere quod erant: non quod videbantur & non erant. Sed quia dixit absorbuit virga Aaron virgas illorum. Draco potuit absorbere virgas nō virga. Sed eo nomine dicta est res vnde versa est: quia in id etiam reuersa est. Ideo hoc vocari debebat: quod principaliter erat. Quid ergo dicēdum est de virgis magorum: an veri dracones facti fuerant: sed simili ratione virge dicantur. An potius videbantur esse / quod non erant ludificatiōe venefica? Cur ergo ex vtraq; parte virge dicuntur & dracones: vt de figmentis illis nihil differat loquendi modus? sed monstrare difficile est. Quoniam etiam si veri dracones facti sunt ex virgis magorum: nō fuerunt tamē creatores draconum: nec magi: nec angeli mali: quibus ministris illa fiebant. Insunt enim rebus corporeis per omnia elementa mundi quedam occulte seminarie rationes: quibus cū data fuerit opportunitas temporalis atq; causalis: prorumpunt in species debitas suis. s. modis & finibus. Nec dicuntur qui faciunt ista / animaliū creatores: sicut nec agricole segetum: vel arborū vel huiusmodi: quamuis prebeant causam visibiles opportunitates & causas nascendi. Quod autem isti faciunt visibiliter: hoc angeli inuisibiliter. Deus vero solꝰ creator est verꝰ: qui causas ipsas & rationes seminarias rebus inseruit. * Induratumq; est cor Pharaōis. &c.] Indurauit deus cor Pharaonis: quia diabolū ita indurauit post peccatum: vt penitentie compunctione nunq̄ emolliatur. Sicut in Job. 41. c. dicitur. Cor eius indurabitur / quasi lapis. * Ecce egredietur. &c.] Origenes. &c. ☞ Quere annotamento. 15. prime ptis. sermo. Dn̄ice. 3. q̄

B dragesime. * Proiecerūtq; singuli virgas: que verse sunt in dracōes. &c.] Lyra. Queritur vtrū virtute demonū: qua magi vtuntur: potuit fieri cōuersio virgaꝝ in dracones? Uidet q nō: quia aut hoc esset sm veritatē: aut sm apparentiā tm̄. non primo modo: quia materia corporalis non subest virtuti demonis quantum ad transmutationem ipsius ad formam: secūdum quod dicit Augu. 3. de Trinitate / dicens. Non est putādū istis transgressoribus angelis ad nutū seruire hanc visibilium rerum materiā / sed soli deo: nec secundo modo: q2 sensus naturaliter et ordine nature immutantur a sensibilibꝰ: sed demō vel angelus non potest propria virtute nature ordinē immutare: q2 tunc posset facere vera miracula: q est falsum; ergo &c. Responsio. Uirtute demonum non potuerūt conuerti virge in dracones secūdum veritatem. Cuiꝰ ratio est: q2 in cōpositis ex materia et forma: materia nō fit per se: nec forma / sed totum compositum: et ideo totū transmutatur in totum / vt ex toto aere fit totus ignis: quando aer cōuertitur in ignē: vt dicitur in libro de Generatione: effectꝰ autem assimilat agenti: et in ipso preexistit saltem virtualiter: et ideo compositum ex materia & forma naturali non potest ꝑduci nisi ab agēte composito ex materia & forma: vel nisi habeat totum compositū in virtute sua: angelus autē est forma simplex non habens materiā partem sui: nec etiam habet eam in virtute sua: sed solus deꝰ potest eam ꝑducere: et ideo virtute demonis non potest aliquod compositum ex materia & forma produci: licet in eo remāserint naturalia integra: conuersio autem virge in serpētem includit compositū ex materia et forma naturali productione: ergo &c. Potuit tamen predicta conuersio fieri secūdum apparentiam: q2 licet materia corporalis non subijciatur virtuti angelice quantū ad trāsmutationem predictam: subijcitur tamē ei quātum ad motum localem: vt ab omībus conceditur: et ideo demones propria virtute dimissi potuerūt virgas a magis ꝓiectas per motum localem impceptibiliter sensui humano tollere: et loco eaꝝ serpentes aliunde asportatos vel ibidem generatos: nō virtute demonis / sed agentis naturalis (sicut dicetur infra) supponere. Uidemꝰ enim q aliqui mimi per subtilitatem manuum et localem motum aliq̄ sic transmutant q homines non percipiunt: et multo fortius demones: quoꝝ subtilitas et celeritas in motu locali maior est: quasi incōparabiliter hoc possunt et multo maiora. Item quia abeūtibus sensibꝰ remanent phantasie et imaginationes / vt dicit. 2. de Anima. Inde est quod ex motu locali formarū sensibiliū remanētiū in virtute phantastica: cū humoribꝰ: in quibus sunt: vt in subiecto apparent aliqua: q̄ non sunt. Unde dicit Phs libro de somno et vigilia qd descēdente plurimo sanguine ad principium sensitiuū: simul descēdunt forme imaginate: et sic vidētur aliqua: que non

ſunt:ſicut accidit ſomniātibus: ⁊ iſto modo poſ
ſunt demones cōmouere humores interiorū ſen
ſuum ⁊ exteriorum: ⁊ ſic poſſunt ad organa ſen
ſuum aliquas formas reducere/ ac ſi venirēt ad
extra:nō ſolum in dormientibus:ſed etiā vigilā
tibus: ⁊ ſic videntur eis aliqua eſſe extra:que tñ
non ſunt: ⁊ hoc modo poterant facere/ ꝙ viderē
tur virge conuerſe in dracones: ⁊ tñ de hoc nihil
eſſet extra ſm veritatem. Tertium autem modū
addunt aliqui/ dicentes ꝙ demones per motuȝ
localem poſſunt applicare actiua naturalia paſ
ſiuis: ⁊ ſic frequēter effectus naturales/ ſicut ap
plicatis lignis ad ignem per manū hominis ge
neratur ignis in materia lignorum: illa tñ gene
ratio eſt ab igne:ſicut ab agente ꝓprio: ab appli
cante ligna miniſterialiter tantum:ſed licet hoc
ſit verum/ tñ non habet locum in ꝓpoſito: q2 li=
cet ex virgis poſſent genearri ſerpētes ꝑ agēs na
turale:hoc tñ eſſet ꝑ multas tranſmutationes ⁊
longo tempore: ⁊ non ita ſubito. Poterant tñ de
mones materiam exiſtentē in ꝓpinqua diſpoſi
tione ad formā ſerpentis ſupponere ꝓprio acti=
uo: ⁊ ſic cito generarētur ⁊ in loco virgarum per
demones ſupponerentur. Ex predictis patet ad
illud qđ obijciebaẗ q2 per modos predictos de=
mones non tranſmutant materiam ad formam
L naturalem:nec mutāt nature ordinem. ¶Addi
tio.2. Nullus illorum modorum:quos poſtilla
tor aſſignat conſonat littere: nam ſi magi Pha
raonis ſerpentes aliunde virtute demonum ap
portauerunt:vel ibidem generatos nō ex virgis
ſed ex alijs reb⁹ ſuppoſuerunt:tūc virge eorū nō
fuerunt verſe in dracones:quod tamē littera ꝓ=
teſtatur:dicens. Proiecerūtq; ſinguli virgas ſu
as:que verſe ſunt in dracones. Similiť ſi illi ſer
pentes erant tantum ſm apparentiam/ ⁊ non ſe
cundum rem: non eſt verum ꝙ virge fuerūt ver
ſe in ſerpentes:vnde melius videtur dicendū/ ꝙ
demones (deo permittente) ſubito talia ſemina
lia rerum adhibuerunt/ per que virge ſine mul
tis tranſmutationibus ⁊ ſine temporis mora ꝑ=
ceptibili verterenẗ in dracones: ⁊ hoc virtute na
turali talium ſeminaliuȝ rerū a quibus talis cō
uerſio ſicut ab agente proprio creatur:a demone
tamen applicatiue ⁊ miniſterialiter tantum: et
ſic eſt verum quod littera ſonat.ſ. ꝙ proiecte vir
ge ſingulorum.ſ.magorum verſe ſunt in draco=
nes. Si autem dicatur/ ꝙ non reperitur in crea=
turis aliqua virtus naturalis: que virgam con
uertat in ſerpentem ſine multis tranſmutationi
bus intermedijs:que requirunt magnā moram
temporis. Ad hoc dicendum ſm ſanctum Tho
mam in prima parte.queſt.110. Articu.vltimo
in reſponſione ad ſecundū argumentū.ꝙ nō om
nis virt⁹ nature create eſt nobis nota: ⁊ ideo cuȝ

aliquid fit preter ordinē nature create nob
te:ſicut in hoc loco modo predicto: mira
poſſet dici non ſimpliciter:cū non ſit contr
nem toti⁹ nature create nobis note:ſed q
nos:qui huiuſmodi virtutes in elementis
di latentes ignoram⁹:et hoc videtur ſent
guſti. qui in hoc loco in Glo. ſic dicit/ ꝙ
nes dum per incantationes eorum malefi
quid efficere conantur diſcurrunt per mu
⁊ ſubito eorum ſemina:de quibus hoc ag
ferunt.ſicq; ex illis (permittente deo) noua
ſpecies ꝓducunt.hec ille. Si autem contr
dicta dicatur/ ꝙ ex hoc tolleretur efficacia
culorum ad veritatē fidei confirmādam:
eſt contra Mar. vlti.d. Dño cooperante
monem confirmante:ſequentibus ſignis.
illa que per demones fiunt preter naturā
notam/ ſic ſunt miracula:quoad nos:ſicut
que fiunt virtute diuina. Ad hoc dicendu
Auguſti.in libro.83.queſti. ꝙ cuȝ talia fa
magi qualia ſancti:diuerſo tamen fine ⁊
ſo iure fiunt. Iſti enim faciunt querentes
ſuam:illi vero querētes gloriam dei. Sim
iſti faciūt per quedam priuata cōmercia
tem publica adminiſtratione: ⁊ iuſſu de
cta creatura ſubiecta eſt: ⁊ de hac materia
in prima parte queſtio.114. ¶Replica. In
capi. vbi poſtillator diſputat de conuerſion
garum in ſerpentes: videtur inclinari ad h
cōuerſio virge magoꝝ fuit ſolum apparen
exiſtens. Burgeñ. cōtradicit: ſed rationib
ſtillatoris non ſatiſfacit: ⁊ ratio/ quā ipſe B
geñ. adducit nō valet. arguit enim ſic. Si v
magoꝝ ſolum ſm apparentiam verſe ſunt
pentes:igitur non eſt verum quod dicitur
tera. Conuerſe ſunt virge in dracones. Reſp
deo/ ꝙ verum eſt qđ dicitur in littera:ideo
bene ſimul verum eſt virgas verſas in ſerp
ſed non vere/ ſed apparenter. Hunc modu
cendi videtur innuere tex.dicens. Fecerunt
tem malefici per incantationes egyptiaca
cana quedam ſimiliter: ſed non dicit ſimil
innuatur modus ſimilitudinis in apparen
ſed nō ſimilitudo in exiſtentia:non enim lit
ſemper eſt falſa:que narrat apparentiā/ non
ſtentiam. Luce.24.dicitur/ quomodo dñs
ſus non peregrinus exiſtens: peregrinus app
ruit/ exiſtēs in ſpecie ꝓpria:apparuit in ali
nec tamen ſubfuit falſum ꝓpter myſterium
cut nec in fictione/ quando fingebat ſe lon
ire. Cum Burgeñ. etiam ſentiendo magn
tem ſcripture falſificaremus: que eſt de app
tionibus angelicis ⁊ diuinis. Deus enim ig
corporalis nō exiſtens ⁊ columba: apparuit
igne ⁊ columba: ⁊ ſic de alijs. Quid igitur

si dei permissione hec mutatio virgarum in ser-
pentes apparuit: que tamen secundum rem mu
tatio non fuit ꝓpter ratiões postillatoris ⁊ alio-
rum doctorum a Burgeñ. nõ solutas. ☞ Tu
lector concorda has positiones doctorum. Et
applica ad materiam hodiernam .s. de potesta-
te demonis. ⁊c.

VEnit autem Amalech: ⁊ pugnabat con-
tra israel in raphidim.] Glo. Strab. Alle
7 go. Amalech fuit filius Hismaelis: a quo Ama
lechite: qui ⁊ Hismaelite: ipsi sunt saraceni. In
terpretatur autem bibens vel lambens sangui-
nem: ⁊ significat diabolum: qui sanctos de egy-
pto exeuntes ⁊ ad terram promissionis tenden-
tes semper impugnat: ⁊ animarum sanguinem
B bibere desiderat. Et multopost. ✳ Delebo enim
memoriaꝫ Amalech.] Lyra. Videtur ꝙ Ama
lechite sunt Idumei: ⁊ sic non descenderunt ab
Hismaele: sed ab Esau. De Glo. autem Strabi
vel alterius: nisi sit doctor autenticus (vt Augu
sti. ⁊ Hierony. ⁊ huiusmodi.) non est multũ cu-
randum: maxime quãdo videtur a textu discre
pare. ☞ Quere de hac materia annotam̃. 1.
prime partis. sermo. Pugne. Fo. 165. col'. 3.

MAleficos nõ patieris viuere.] Glo. Qui
d. 22 prestigijs magice artis ⁊ diabolicis figmẽ
tis agunt: vel hereticos: qui a cõsortio fidelium
(qui vere viuunt) excõmunicandi sunt: donec
maleficium erroris in eis moriatur.

FUit ibi cum domino Moyses quadragi
.34. ta dies ⁊ quadraginta noctes.] Glo. Isi-
do. Moyses quadraginta diebus ieiunauit, et
Helias, ⁊ ipse domin⁹. Precipitur enim nobis
ex lege, ex prophetis ⁊ euangelio: quod testimo
nium ex his habet. Unde in monte inter vtrãq꜄
personam medius saluator effulsit: vt ab omni-
bus mundi illecebris auiditatem nostram (tan
ꝙ ieiunio temperantie) refrenemus ꝙdiu perfe
ctio decalogi per quattuor eiusdem mundi par
tes. i. toto orbi predicatur: vt decem quater du-
cta quadragenarium numerum signẽt.

11. LOcutus est dñs. ⁊c.] Lyra. Mora. ☞
.31 Quere annota. 7. A. ⁊c. prime partis. ser
A monis Pugne. Fol'. 166. col'. 3. Sequitur mul-
to post. ✳ Cur feminas reseruastis. ⁊c.] Glo.
☞ Quere annotam̃. 35. prime partis. sermo.
Peccatoꝝ. Fol'. 194. col'. 1. Sequitur immedia
te. ✳ Nonne iste sunt: que deceperunt filios isra
el ad suggestionẽ Balaaꝫ: ⁊ preuaricari fecerũt
vos super peccato phogor vnde et percussus est
populus? ⁊c.] Hic euidenti⁹ ostendit. Balaam
suggestione, mulieres subornatas fuisse. ¶ Isi-
dor⁹. Non dubitauit Balaam oblata copia fe-
minaꝝ fornicationis ruina israelitas collapsu-
ros: quia concupiscibiles anime eorum partes
sciebat esse corruptas. Ita demões vnũquemq꜄
ꝯtentant illis affectibus aĩe laqueos tradentes:
quibus nos senserit egrotare. ✳ Eleazar quoq꜄
sacerdos. ⁊c.] Nota quod Eleazar nõ ad omne
populũ: sed ad viros virtutis loquitur: qui reuer
tebantur de prelio. Viri autem virtutis sunt:
qui ad bellum procedunt: qui in agone conten-
dunt: ab om̃ibus se abstinent: alij vero non viri
sunt virtutis. ✳ Aurum ⁊ argentũ ⁊ es ⁊ ferruꝫ
⁊ plumbum ⁊ stannũ: ⁊ omne quod potest trãsi B
re ꝑ flammas, igne purgabitur: quicq̃d autem
ignem nõ potest sustinere, aqua expiatiõis san
ctificabitur.] Moraliter. Tẽpus belli est in hoc
mundo contra nequitias spirituales ⁊ concupi
scentias carnales. Spectat nos angeloꝝ chor⁹:
⁊ virtutum celestiũ pia erga nos pendet expecta
tio: qñ vel quomodo de prelio reuertamur: quis
plus affert auri vel argẽti: q̃s lapides preciosos
curiose intueẽ. Requirũt etiã: qui deferunt es: q̃
ferrum: qui plumbuꝫ vel vas ligneũ: vel fictile:
aut aliquid huiusmodi magne domus vsib⁹ ne
cessarium. Secundũ ergo ea: que quisq꜄ detule
rit, mansionis eius meritũ deputabitur. Probã
tur tñ hec omnia: alia per ignem: alia per aquã:
vniuscuiusq꜄ op⁹ quale sit ignis ꝓbabit. ✳ Et
lauabitis vestimẽta vestra die septimo. ⁊c] Ori C
geñ. Mystice. Vides quomodo purgatiõe indi Lege
get omnis q̃ exijt de prelio huius vite. Qui pu- caute.
gnauerunt ꝓ filijs israel: Madianitas interfece
runt: in quo deo placuerunt: cuius voluntatem
impleuerũt. Hoc tñ ipso immũdi dicunẽ effecti.
Unde iubentur lauare vestimenta sua ⁊ mũda
ri: ⁊ sic intrare in castra. Hi ergo: qui pugnant,
q2 immundos hostes ꝯtingunt: polluti sunt. Si
ergo diabolũ vicero: ⁊ cogitatiões immundas:
quas suggerit: vel venientes repulero: vel ingres
sas intra me ne ad effectum veniãt necauero: cõ
culcans caput draconis: hoc ipso tñ pollut⁹ suꝫ:
quo pollutum calcare contendi. Beatus tamẽ
q2 superaui. vnde Job. 14. a. Nemo mund⁹ a
sorde. Omnes ergo purificatiõe indigem⁹: imo
purificatiõibus. Multe enim ⁊ diuerse nos ma
nẽt purificatiões. Sed mystica hec sunt ⁊ ineffa
bilia. Quis enim enarrare poterit: que sint pu-
rificationes: que parenẽ Petro ⁊ Paulo: ⁊ simi
libus: q̃ tot hostes ꝓstrauerũt: tot spolia ceperũt:
qui cruentis manib⁹ a cede redeunt: quoꝝ pes
tinctus est in sanguine peccatoꝝ: interficiẽtes in
matutino omnes pingues terre? Peremerũt em̃
diuersas demonũ gentes: quas nisi vicissent ca
ptiuos nõ liberassent: nec ad obedientiam xp̃i ꝑ
duxissent. Beatus: q̃ succedit in his prelijs: ⁊ in
terficit Madianitas: vt iustificeẽ ex sanguie eo
rũ. Sãguinẽ demonũ fundit: q̃ captiuos eripit.
Purificabitur aũt in regno dei: vt mund⁹ ingre

diaẽ ciuitatẽ dei vel dñi. * Diuides ex eq. ⁊c.]
☞ q̃re an.21.B.1.p.ser.Oronis.fol.182.co.2

C12. Nu.33 VEnerũt ad sepulchra concupiscentie.⁊c.]
Glo. Hiero. Tredecia mãsio sepulchra cõ
A cupiscentie. Est autem sensus ille de euangelio:
quod dominus Jesus baptizatus: statim a spi=
ritu ductus est in desertũ et tẽtabatur a diabolo.
Itaque israel post familiarem cum deo sermo=
nem: postquam iuxta montem Sinai cõmora
tus est: anno vno et dieb⁹ quattuor mira dispo
sitione castroꝝ egressus est in solitudinem pha=
ran: que interpretatur onager vel feritas Ibiq̃
succũbit male bestie fastidiens celestem panem.
B Et mltopost. * In ressa.] Gl'. Orige.⁊c.☞
q̃re an.36.p̃me ptis.ser.Petrõꝝ.fol.194.col.1.

C13 Deute.1. QUadragesimo anno.⁊c.] Glo. Isidorus
Allego. Quadraginta anni: quib⁹ labo
riose peractis filij israel ad terram promissionis
transierunt: totũ huius seculi tempus significãt
in quo ecclesia sub laboribus et periculosis ten=
tationibus: quod non videt: sperando per pa=
tiẽtiam expectat: donec veniat ad p̃missam pa
triam. Ideo domin⁹ quadraginta diebus ieiu
nauit et quadraginta noctibus: tentatus est in
heremo. Matth.4.c. Corp⁹ enim christi: quod
est ecclesia/ tentationes trãsmittit et labores: do
nec veniat ad cõsolationem. Quod autẽ vestis
israelitaꝝ per tot ãnos nulla vetustate corrupta
est: ⁊ pelles calciamentoꝝ sine labe durauerunt:
significat incorruptibilitatẽ corporuz/ que mo=
do corruptibilia: sine corruptione manebunt.
¶ Quadragenarius ex denario ⁊ q̃terno signi
ficatur: vel constat: et legis et euangelij implen=
onem significat: que fit in legem: decem namq̃
ad ecclesiã pertinent: q̃ttuor vero ad euãgeliuz.

C14 Deute.8 VT affligeret te atq̃ tentaret.] Glo. Augu.
A Hic apertius dictum est q̃ alibi genere lo=
cutionis obscurum est. Hoc est: tentat nos dñs
deus noster: vt sciat si diligitis eum.i.scire faci=
at/ quod modo aperte dictũ est: vt tentaret te: et
nota fierent que in tuo animo versabantur.⁊c.
Non enim ait vt cognosceret. Quod si dixisset:
intelligendũ erat cognita faceret. Sequitur. *
B Ut ostẽderet tibi/ quod non in solo pane viuit
homo.] Glo. Significat geminã nature nostre
substantiam: homo enim ex aĩa ⁊ corpore cõstat
q̃ ex terra est/ terreno alitur cibo: anima vero vi
uit de verbo dei: spiritũ vero hominis viuificat
spũs dei: si tñ homo est in corpore ecclesie.i.xp̃i: ⁊
in fide filij dei.⁊c.☞ Reliq̃ quere An.16. pri
me partis.sermo.Sacramenti.Fol'.18.col'.1.

C15. Deu.9. ET iacui coram domino quadraginta die
bus ac noctib⁹.] Ly. Hic describiẽ oratio
Moysi: et secũdum quod dicunt hebrei ista est
tertia quadragena: quã fecit Moyses in mõte.

Prima fuit quando ascendit in mon
peret primas tabulas: prout habetur
Secũda quando post fabricationẽ vi
dit ad dominum ad impetrãdũ remi
peccati: vt habetur Exo.32. Ascendã
num/ si quo modo quiuero eum dep
lere vestro. Tertia fuit quãdo dñs pla
tionibus Moysi dixit ei. Precide tibi
bulas lapideas instar priorum: quibu
ascendit in montem/ vt lex in illis tabu
retur. Ut habetur Exo.34. Et ibi ste
ginta diebus et quadraginta noctibu
cerat pro primis tabulis. Unde et. D
dicitur. Ego autem steti in mõte sicut p
draginta diebus.⁊c. quod exponit. R
cens Sicut prima quadragena fuit M
solabilis: quia fuit ante offensam dom
tertia: quia fuit post remisionẽ peccati.
autẽ: que fuit intermedia fuit tristabili
bat pro remissione peccati: nec erat ce
tentu vsq̃ ad vltimã diem illius qua
qua dñs dixit ei. Indulsi peccatũ: p qu
et in signum huius precepit secũdas ta
cidi/ vt lex repararet. ☞ Reliqua q
et applica ista ad quadragenam nostr
consolabilis debet nobis esse: ex eo q̃ p
mittũtur: nobis peccata nostra.s.pecca
dis/ oris et operis: per supradictas q
genas significata: i honorẽ etiã sctẽ tri

INitiat⁹ ẽ isrl'.⁊c] Glo. Mor. O
Quere anno.9.p̃me p.ser. Angel
77.col'.1. Sequiẽ postea. * Qõ cum
Phinees] Orige. Mora. ☞ Quer
prime ptis.ser. Petrõꝝ. Fo.193. col'.4.

QUe postquã gesta sunt tẽtauit deus
ham: et dixit ad eũ.] Glo. Augu
bus dicit q̃ neminem tentat deus. S
liter tentare pro eo/ quod est probare d
Jacobus autem dicit de ea tẽtatione: q
que peccato implicatur. Unde prima.
primo.b. Ne forte tentauerit vos is: qu
Alibi enim scriptum est Deu.13.a. T
deus vester: vt sciat si diligatis eum.i.
faciat. Uires enim dilectionis sue hom
rat: nisi experimento cognoscat. * Toll
tuum.⁊c.] Alchu. Non statim iussus
ham filiũ occidere: sed triduo ad immol
ducere: vt longitudine temporis tentati
retur. Per triduũ enim (crescentibus c
terna viscera crucientur: et prolixo spa
filiũ intuetur: cibum cum eo sumit: to
pendet puer in ãplexu patris: cubat in
et per singula momẽta in paterno affectu
occidẽdi filij inculcatur. * Quem dilig
ac.] Ex charitatis admonitiõe/ et nom

ordatione tentatio cumulatur: ꝛ paternus affe ctus mouetur: ꝛ ex memoria ꝑmissionis: quia dictum est in Isaac vocabitur tibi semen: tanq̄ si ille occideretur: tota spes promissionis frustra retur. ꝛc. ✱ Que postquam gesta sunt. ꝛc.] Lyra. Sciendum est q̄ tentare est accipere experimentum de ignorantia. Deus autem cum sciat lucide omnia: non tentat aliquem: vt accipiat experimentum de his: que ignorat: sed vt alijs/ qui ignorant detur experiētia de aliquo: ꝛ sic tētauit Abraham precipiendo: vt Isaac filium suum immolaret: vt alijs: qui ignorabant: ostenderetur eius obediētia: et eis daretur exemplū. ☞ Reliqua quere ibi: ꝛ applica moraliter. Et fm alium sensum quere annota. 5. B. prime partis. sermonis Passionis. Fol. 35. Col. 4. Et de hac materia annotamē. 147. D. prime ptis. sermo. Generalis. Fol. 266. col. 4.

Quid clamas? ꝛc.] Glo. Grego. ꝛc. ☞ Quere annotamen. 7. B. prime partis. sermo. Orationis. Fol. 280. col. 4. Et applica ad tentationem ꝛ victoriam spūalem.

Et sint sciniphes. ꝛc.] Glo. Origenī. ☞ Quere annotamento. 118. prime ptis. ser. Generalis. Fol. 262. col. 1.

Tabernaculum federis. ꝛc.] Glo. Origenī. ☞ Quere annotam̄. 4. prime ptis. ser. Angelorum. Fol. 76. Col. 3.

Anima cum. ꝛc.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere annota. 4. prime partis. sermonis Purificationis Marie. Tomo. 2.

Igitur cum emisisset. ꝛc.] Grego. Mora. ☞ Quere an. 23. p̄me ptis. ser. Religio. Folio. 138. Col. 4.

Ex secunda parte Biblie.

Ascendite ad me ꝛ ferte presidium: vt expugnem⁹ Gabaon. ꝛc.] Glo. Cum se anima verbo dei sociat: statim patit inimicos: quos antea habuerat amicos: nec solum hoies: sed etiam cōtrarias virtutes. Sciat ergo qui Iesu expetit amicitias: multoꝝ sibi inimicitias tolerādas. Unde. Oēs qui pie volunt viuere in xp̄o: persecutionē patiuntur. 2. ad Timo. 3. c. Et Eccl. 2. a. Fili accedens ad seruitutem dei prepara animam tuam ad tentationem. Oppugnantur etiam Gabaonite propter amicitias Iesu: q̄uis ligni cesores ꝛ aque gestatores. i. licet vltim⁹ in ecclesia meritis sis: hoc ipso tamen q̄ pertines ad Iesum impugnaris a quinq̄ regibus. Sed nec Gabaonite relinquuntur vel spernunt a Iesu: vel a ducibus vel presbyteris israelitarum: sed infirmitati eoꝝ auxilium fertur. Hoc autem agitur in nobis. vnde 1. Thes. 5. c. Consolamini pusillanimes: sustinete infirmos. Item Ro. 15. a. Uos autem potētiores imbecillitates infirmoꝝ sustinete. Sic ergo Iesus cum ducibus ꝛ principib⁹ adest his: qui ꝑ nomine suo a contrarijs virtutibus oppugnātur. Nec solum auxiliū in bello prestat: sed etiā ꝑducit diem ꝛ spatia lucis: ꝛ discutit aduentū noctis. Et sequitur. ✱ Fugerāt enim quinq̄ reges. ꝛc.] Adamā. Quid est quod dicit quinq̄ B reges: ꝛ hos in speluncam cōfugisse: duplex pugna est xp̄ianis. Perfectis quidē q̄lis erat Paulus ꝛ Ephesij: sicut ipse dicit Ephe. 6. b. Non ē pugna aduersus carnem ꝛ sanguinē: sed aduersus principatus ꝛ potestates: ꝛ aduersus rectores tenebrarum. Inferioribus vero contra carnem ꝛ sanguinem: his. s. qui adhuc carnalibus vitijs ꝛ fragilitatibus impugnantur: quod etiā in hoc loco indicari puto. Gabaonitis enim bellum indictum est a quinq̄ regibus: his qui interfecti sunt a quinq̄ corporeis sensib⁹. Per aliquem enim horum vnumquemq̄ necesse est cadere in peccatum. Hi quinq̄ reges Gabaonitas: idest carnales homines impugnant. ☞ Reliqua quere ibi: et secundum alium sensum annotamento. 20. secūde partis. sermonis Pugne. Fol. 169. Col. 2. Et de hac materia quere etiā fm alium sensum annota. 29. secunde ptis. ser. Prelatoꝝ. Fol. 104. col. 1.

Spiritus autem domini recessit a Saul: et exagitabat eum spūs nequā a dn̄o.] Gl. Isido. Sic dictus etiam sopor dn̄i: qui occupauit milites Saulis: cum Dauid hastā ꝛ cyphū abstulit a capite dormiētis: non q̄ ipse domin⁹ dormiret: sed quia eius nutu infusus esset: ne q̄s quam presentiam Dauid sentiret. Dicitur ergo spiritus dei malus: minister dei ad faciendū in Saule: qd̄ cum pati decerneret iudex omnium. ¶ Grego. Mora. Diabolus licet afflictionē iustorum semꝑ appetat: tamē si a deo potestatē nō accipit: ad tentationis articulū non cōualescit. vnde omnis volūtas eius iniusta. Ex se enim tētare appetit: sed eos qui tentandi sunt: ꝛ ꝑut tentādi sunt: deus iuste tentari ꝑmittit. Ideo idem spiritus: ꝛ dn̄i appellat ꝛ mal⁹. Dn̄i ꝑ licentiam iuste potestatis. Mal⁹ ꝑ desideriū iniuste voluntatis. Formidari ergo nō debet: q̄ nihil nisi permissus valet. Quāuis. n. malignitas a dn̄o nō sit: potestas nisi a deo nō est. ✱ Scientē psallere cithara. ꝛc] ☞ Quere annot. 4. secūde ptis ser. sctē Cruc. Fo. 57. col. 3. Sequit multo post. ✱ Et refocillabat Saul ꝛ leni⁹ habebat. Recedebat. n. ab eo spūs mal⁹.] Ly. ☞ Quere infra an. 6. secūde ptis. Dn̄ice. 3. q̄dragesime.

C 2. 1. re. 16.

C3. 1.reg.31 Arripuit itaq; Saul.rc.] Addi. In phitonicis diuinatiõibus r hmõi duo phibentur in lege diuina: quorum vnũ est tales diuinatores consulere. vnde Deu.18.b. Nõ sit in te maleficus: neq; q̃ phitones ɔsulat. Aliud vero phibitũ est: ne quis verbis taliũ credat seu assentiat. vnde Deu. vbi supra. Gẽtes iste quarum possidebis terrã augures r diuinos audiũt: tu autem a deo tuo aliter institutꝰ es. vbi r in sequẽtibꝰ manifeste habet᷑/ q; sicut in lege diuina precipit᷑: vt credatur vero pphete dei: ita in eadẽ lege phibetur ne quis talibꝰ superstitiosis vaticinijs assentiat seu credat. Ex quibus euidenter sequit᷑/ q; si quis cõsuleret phitones seu diuinos: q̃bus consultis nõ assentiret eorum vaticinijs talis esset trãsgressor primi precepti tm̃. Si aũt nõ solum cõsuleret: sed etiã eorum prenosticis assentiret: esset trãsgressor vtriusq; precepti.rc. ☞ Quere ibi.

C4. 3.reg.19 Et ecce angelus domini tetigit eum: r dixit illi. Surge r comede.] Glo. Raba. Helias bis pastus exprimit nostre nature infirmitatem: quibus nõ sufficit simplex pastus: sed duplex: quatenus ad superna valeamus ascẽdere. Sicut enim corpus sine alimẽto corporali subsistere nequit: ita nec anima viuere potest sine verbo dei. ☞ Vñ in euãgelio hodierno. Non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo: qḋ procedit ab ore dei.

C5. 3.reg.20 Porro Benadab rex Syrie.rc.] Ly. Mora. Syria sublimis interpretat᷑. Ideo p regem Syrie diabolꝰ significatur: de q̃ dicit᷑ Job. 41.d. Oẽ sublime videt. Nã superbissimꝰ est. iõ de ipso dicit᷑ ibidẽ/ q; ipse est rex super oẽs filios superbie. Ipse vero cõgregat exercitũ suũ cõtra hoies ad subijciendũ sibi per peccatũ: r maxime contra illos: q̃ a sua seruitute recesserant p penitentie sacramentũ. Et isti bene significant᷑ per filios israel: q̃ recesserant a cultu Baal r adheserant deo dicentes. Dñs ipse est deus: vt habet᷑. 3. 3. Regũ.18. capi. Sed dñs facit cũ superari cum suo exercitu. ☞ Quere de hoc an.11.B. scḋe ptis. ser. Pugne. Fo.168. col.4. ✳ Per pedisse quos principes puintiarum.rc.] Per q̃s ɔuenienter intelligi pñt pauperes p̃dicatores: q̃ discurrũt ad p̃dicandũ ɔtra vitia ex auctoritate platorum: q̃ bñ dicunt᷑ pricipes/ eo q; sunt successores aplorum. de q̃bꝰ dr̃ ps.44.d. Cõstitues eos pricipes sup oẽm terrã.rc. Per p̃dicationẽ vero pauperum religiosorum multi pctõres ɔuertunt᷑ ad bonũ: r sic in eis diabolꝰ cũ suo exercitu superat᷑. ✳ Serui vero reg[is] Syrie dixerũt ei. Dij montiũ sunt dij eorum: iõ supauerunt nos.rc.] Per seruos regis Syrie intelligunt᷑ demões: q̃ sunt sub suo pricipe. Ipsi vo aliqñ pugnãt cũ viris sanct[is] in mõtibꝰ. s. q̃ nitunt᷑ eos impedire a deuotis orõibꝰ: q̃ montes dicunt᷑: qr ḃm Dam. Oratio ẽ ascẽsus [...] deũ. Sz ibi debellant᷑: qr virtute orõnis [...] tis fugant᷑. Qḋ fuit figuratũ Exoḋ.17 [...] q; Amalech cũ suo exercitu fugatus [...] ctus p Moysen in mõte orantẽ. Sz dem[...] deuicti a viris deuotis aliqñ reuertun[...] gnandũ cũ eis in campestribꝰ. Nã aliq[...] uoti occupant᷑ circa administratiões [...] curã reqrentes: ppter qḋ p cãpestria [...] r demões sperãt eos in suis tẽtatiõibus [...] re. Sz frequent᷑ ɔtingit q; sicut victi fuer[...] tibꝰ: sic in cãpestribꝰ debellant᷑: r h̃ est [...] uoti in administratiõibꝰ sibi cõmissis [...] bẽt ad honorẽ dei r bonũ primi. Sz al[...] git deo pmittente: r diabolo pcurante [...] victoria victor in superbiã erigit᷑: r sic [...] lo: q̃ rex est sup filios supbie ɔfederat᷑: [...] dus Achab cũ rege Syrie significat᷑. P[...] q; ppheta increpauit Achab de federe [...] Qr dimisisti virũ dignum morte de ma[...] erit aia tua p aia eius.rc.] Significat [...] federe cũ demone incurrit᷑ mors gehẽ[...] git q̃ Benadab rex Syrie.rc.] Glo. R[...] Syrie. i. diabolꝰ princeps iniquorum: qu[...] sublimes sunt. Syria em̃ sublimis in[...] supbie confidens cũ equitibꝰ. s. oibus su[...] ipse ẽ caput sup oẽs filios supbie: ab ex[...] superatꝰ in fugã vertit᷑: r rex israel pcu[...] r currus.rc. qr rex regũ nequitias spũa[...] it humani gener[is] delendo pctã. Diab[...] sanctis sepius vincat᷑: tm̃ iterũ instaura[...] cõtra eos: r dũ vno modo vincit᷑: alio sta[...] cere conat᷑. Maligni spũs si in spũalibꝰ [...] tur: in corporalibꝰ bellũ parãt: satagent [...] mas de supernis ad ima p̃cipitent: quo[...] vincãt. Si viderit celestia desiderare: te[...] amandũ ingerunt. Si psperitate ɔcessa [...] agant᷑: student vt p diuersa frangant᷑. S[...] Syri ita demones: vbi se superare cõfid[...] superati sunt. ✳ Erit aia tua pro aia ei[...] Glo. Prouidendũ est seruis dei: ne sic[...] Achab pniciosa securitate sibi blãdiant [...] host[is] viuit: ne dũ se q̃si victores arbitrent᷑ [...] dẽ diaboli pacẽ pmittẽtis citiꝰ elidant᷑ [...] ppheta regi p incõsiderata pietate p[...] afore vltionẽ: ita nũc pphetícꝰ sermo [...] si paciscamur cum diabolo: eternã nobis [...] imminere penam.

Post hec congregati sunt filij Mo[...] Lyra. Mora. Secũdũ qḋ scribit [...] 3.c. Oẽs q̃ pie volũt viuere: in xpo ɔfecu[...] patient᷑. Et iõ postq; Josaphat ad r[...] te se correxerat: r ppl̃m suũ ad dñi seruitu[...] care studuerat: r ad faciẽdũ iustitiã bon[...] instituerat: dñs pmisit malos hoies r [...]

multitudine ꝯtra eū insurgere ad ꝓbationem ꝛ declarationem sue patientie: ꝛ vt per hoc secundum sensum moralem detur exemplum iustis hominibus: ne diffidant de amore diuino ꝛ eiꝰ adiutorio: si patiantur persecutionem ab iniustis. Unde dicit dominꝰ Apocalypsis tertio.d. Ego quos amo: arguo ꝛ castigo. ¶ Secundum vero sensum allegoricū p Josaphat: q̄ iudiciū dei interpretat̄/ dei filius significat̄. ſm qd̄ dicit̄ Johā.5.d. Pater nō iudicat quenꝙ̄: sed oē iudiciū dedit filio. Cōtra ipsum aūt insurrexerūt in hierusalem pharisei ꝛ saducei ꝛ etiam romani: scilicet Pilatus ꝛ milites eius. Sed sicut Josaphat fuit cōfortatꝰ p ꝓphetā/ dicentē. ✳ Nolite timere nec paueatis hanc multitudinē: nō ē em̄ pugna vestra/ sed dei.] Sic xp̄s positus in agonia fuit p angelū cōfortatus: vt habet̄ Luce.22. ✳ Uertit dn̄s insidias coꝝ in semetipsos filioꝝ: scȝ Ammō ꝛ Moab ꝛ mōtis Seir.ꝛc.] Sic em̄ filij Ammō ꝛ Moab insurrexerūt aduersus habitatores mōtis Seir: ꝛ ipsi postea cōtra semetipsos insurgentes seinuicē destruxerūt: sic pharisei ꝛ saducei insurrexerūt ꝯtra Pilatū ipsum accusantes imperatori romano: q̄ misit ipsum in exiliū: ꝛ iterū pharisei ꝛ saducei ꝓpter suas iniquitates ꝛ ꝯtentiōes intrinsecas rebellauerūt romanis: ex qua rebellione secuta fuit destructio populi ac ciuitatis: vt dicit Josephus libro de iudaico bello.

Factum est autē.ꝛc.] Sequit̄. ✳ Ueni ꝛ percutiamꝰ sedus pariter in vitulis in cāpo vno.] Lyra. Moraliter. Per istos: qui Neemiā ꝛ socios eius nō potētes impedire ab opere muri per inuasiones apertas: ꝓpter quod se conuerterunt ad malicias occultas: vt sic impedirent eos sub specie pacis ꝛ boni: signātur demones: qui videntes se sanctos homines impedire non posse per apertas tentationes ab opere muri virtutum: per malicias occultas sub specie boni querunt hoc impedimentum. Exemplū ad hoc habetur in libro de Collationibus patrum abbatis Moysi: collatione prima de sancto Johanne abbate: quem diabolus sub specie boni ad immoderatum ieiunium induxit: in tantū ꝙ per hoc fuit a melioribus actibus impeditus: propter quod diabolus ipsum deridens cū post talem abstinentiam immoderatam ad refectionem accederet in figura tetri ethiopis ad eiꝰ genua prouolutus. Indulge (inquit) mihi/ ꝙ tibi hunc laborem indixi. ✳ Misit ergo ad eos/ dicens. Opus grande ego facio: ꝛ non possum descendere.ꝛc.] Per Neemiam autem: qui malitiam predictorum cognoscens/ verbisꝙ̄ eorum non acquieuit: signantur illi: qui maliciam demonis cognoscentes: eius respuunt monitiōes: sicut de beato Martino legitur/ ꝙ cum diabolus sibi apparuisset in forma regꝭ pulcherrimi/ diademate ꝛ purpura decorati/ dicēs se esse christum in mundum venturum: sed ei primo volebat apparere sicut sibi predilecto: vt sic eum deciperet. Tunc Martinus eius maliciam cognoscens/ dixit. Dominus Jesus Christus nō purpuratum ꝛ diademate renitentem se venturum predixit. Et tunc diabolus ad hanc vocem confusus recessit: ꝛ cellam illā fetore repleuit. ☞ Et quere de hac materia infra annota.11. huiꝰ ptis ꝛ sermonis. Col.3. huius folij.

Cordis eius particulaȝ super carbones ponas: fumus eius extricat omne genus demoniorum.ꝛc.] Lyra. Sciendum ꝙ si demones haberent corpora sibi naturaliter vnita (sicut dicit Apuleius/ ꝙ demones sunt animalia corpore aerea: tempore eterna: animo passiua) non esset impossibile ꝙ res corporales in eis facerent impressionem ratione corporuȝ: sed quia secundum fidem nostram: ꝛ etiam philosophorum doctrinam: sunt substantie simpliciter intellectuales: ideo nulla corporalis creatura potest in eis facere aliquam impressionem: propter quod fumus iste non expulit demonem: sed figurauit eius expulsioneȝ: quia facta angeli circa Tobiam fuerūt in multis figuralia. Et ideo fumus ille ex igne procedens significauit virtutem orationis Tobie iunioris ꝛ Sare: cuiꝰ merito angelus Raphael expulit demonem a Sara. Unde non dicitur Tobie octauo capitu. ꝙ fumus ille demonem expulerit: sed ꝙ angelus Raphael ipsum apprehendit: ꝛ religauit in superioribus egypti. Quod autem aliquando demones ab obsessis corporibus recedunt ad deportationem aliquorum lapidum ꝛ herbarum ꝛ promotionem carminum ꝛ huiusmodi: non fit virtute talium: sed demones hoc fingunt voluntarie: vt teneant homines in errore. Tamen res sensibiles possunt aliquam dispositionem facere in corpore humano: propter quam est minus dispositum ad patienduȝ a demone. Sicut dicitur.1. Regnȝ.16. de recessu demonis a Saule/ ipso Dauid citharizante. ☞ Quere de hac materia annotamento.3.B. tertie partis. sermonis Dominice tertie Quadragesime. Et etiam eodem annotamento.A. poteris applicare ad pugnam hodiernam Christi scilicet ꝛ diaboli. ¶8. Tobi.6

Arphaxat itaꝙ̄ rex Medorum subiugauerat multas gentes imperio suo.ꝛc.] Lyra. Moraliter. Per istum: qui multas gentes superauerat: ꝛ ciuitatem fortem edificauerat: ꝛ de hoc gloriabatur: hoc attribuēs ꝓprie potestati: ¶9. Judit.1. A

ppter quod debellatus fuit a Nabuchodonosor rege: sicut subdit. * Anno igit duodecimo regni sui Nabuchodonosor rex assyrioꝝ.ꝛc. pugnauit contra Arphaxat: ꝛ obtinuit eū in campo.ꝛc.] Significat ꝙ qui plures tentatiões diaboli superauit: ꝛ etiam edificiū bonorum operū fecit: de quibus instigante diabolo per superbiā intumescit: ꝛ sic a diabolo: qui per Nabuchodonosor significat: debellat: ꝛ sic victoria: qua tentationes diaboli prius superauerat: vertitur in luctum: sicut dicit.2.Reg.19.a. Et versa est victoria in die illa in luctū. Unde dicit Bern. sup Missus est. Quid dicis virgo superba: expedit tibi magis virginem nō esse/ꝙ de virginitate insolescere. Et Luce.18.c. dicit saluator de phariseo/de suis operibus gloriante: ꝛ publicano sua peccata confitente. Descendit hic iustificat⁹ ab
B illo.i.publicanus magis/ꝙ phariseus. * Tūc exaltatum est regnum Nabuchodonosor: ꝛ cor eius eleuatū est.] Quia diabolus magis gloriatur de eiectiōe vnius: qui multa fecerat bona: ꝙ multoꝝ mediocriter viuentium. Unde refert Gregorius.3.Dialogoꝝ. ꝙ quidam iudeus de partibus Campanie ibat Romam: qui ad fundanū cliuū perueniens: cū nox supueniret/intrauit quoddam templum Apollinis: non habens locum aliū ad declinandum: qui pertimescens: licet fidem Christi nō haberet: signo tamē crucis se muniuit: media vero nocte peruigil iacens/vidit turbam maloꝝ spirituū vni principali obsequentiū. Et cum inquireret/quid mali singuli fecissent: vnus in medio psiliit: dicens se Andream Fundane ciuitatis episcopū de q̄dam sanctimoniali in suo episcopatu manente in tantum tentasse: ꝙ de ipsa turpia cogitaret: ꝛ vespere precedenti ad hoc eū induxisse/ꝙ blandiens eam in tergo palma percusserat: ꝛ tunc ille malignus: qui preerat: incepit eum laudare: ꝛ dicere ꝙ perficeret: quod ceperat: nam ex hoc inter ceteros palmā victorie obtineret. * Et misit ad omnes qui habitabant in Cilicia ꝛ Damasco/nuncios.ꝛc.] Quia quando malignus spiritus aliquem sanctitatis excellentie deiecit: sperat multos alios sibi subiicere: ppter quod d̄ ipso dicitur Job.40.c. Absorbebit fluuiū: ꝛ nō mirabitur: ꝛ habet fiduciā ꝙ influat Jordanis in os eius. * Qui omnes vno animo contradixerunt: ꝛc.] Multi enim sunt boni: qui resistūt demoni: possunt omnes dici per figuram hyperbole: sicut aliquando dicitur. Tota ciuitas vadit ad tale spectaculum: ad designandum multitudinem euntium: licet aliquando non sit q̄nta vel sexta ps ciuitatis. ☞ Applica tu. ¶ Et Judith.2.capi. * Uocauit om̄es maiores natu.ꝛc.] Secundum ꝙ dicit Dionysius/natura

lia remanserunt in demonibus integra … quod inter eos sunt aliq̄ maiores aliis … principe tenebrarum: qui figuratur pa… chodonosor: vt predictum est: qui alios … ad malefaciendum: ꝛ similiter alii fac… subiectis. Et sequitur paulopost. * E… tem.ꝛc.] ☞ Quere annotamento.3… de partis. sermonis Peccatorū. Folio… lumna.4. Et infra fere de hac materia … mento.5. quinte partis. huius sermonis…

OMnis videlicet Galilea.ꝛc.] Lyra… Quere annotamento.48. secūde… sermonis Generalis. fol.272.col.4.

ET dederunt manus suas.ꝛc.] B… ☞ Quere supra annotamento… cunde par. ser Ferie.4. Cinerū. Fol.7…

TUnc venerunt due mulieres m… ꝛc.] Glosa. Gregorius. Postq̄ … erroris nostri tenebras luce sue cognit… strat: mox tentationis aculeo visitando… quia accedendo corda nostra ad virtut… uehit: ꝛ recedendo cōcuti tentatione p… Si enim post virtutum munera nulla … nec concutitur: hoc se habere animus c… atur. Ut ergo firmitatis habeat dona: … tatem suam agnoscat: per accessum gra… ta sustollitur: ꝛ per recessum: quid et … batur. Unde Salomon post acceptam … tus sapientiam: meretricum questiōe … Quia sepe cum mentem nostram (con… tutibus) respectus intime largitatis ill… mox eam lubrice cogitationes turban… subleuata immenso munere exultat: ꝛ … ne pulsata/quid sit/inueniat. Sic ꝛ P… sitatus desuper sermone celos aperuit: … probatus infirmus/per deserta fugiens … mulierem expauit. Sic ꝛ Paulus vsq̄ … um celum paradisi penetrās secreta … ꝛ ad se rediens/contra carnis bellum la… gem aliam in membris sustinet: (vt … manorum.7.d.) cuius in se rebellione … spiritus legem dolet. Post dationes … ris deus hominem probat: quia ꝛ (coll… nere) subleuat: ꝛ abstracto paululum … demonstrat. Quod ideo patimur: vt … incorruptionis substantiā reformemur. … Quere immediate sequentia annotam… secunde par. sermōis Epiphanie. fol.4… Et anno.33. secūde ptis. ser. Pcc. fol.10… Et de hac materia supra an.1. princip… ser. fol.83.col.3. Et an.1. tertie ptis. ser. … folio.170.col.3.

ET egressi sunt ad predandum … philistinoꝝ tres cunei.] Lyra. … Per hoc autem significat ꝙ demones …

listeos intelligūtur: de tribus nos tentant. Primum est concupiscentia oculoꝝ: ꝛ demones de hoc tentantes signantur per primū cuneum: cū dicitur. * Unus cuneus pergebat contra viā Effraim ad terrā Saul.] Que fertilis interpretatur. Concupiscentia vero oculoꝝ bona temporalia coacervare semper nititur. Secundum autē est superbia vite: ꝛ demones de hoc tentantes per secundum cuneum significantur/ cum dicitur * Porro alius ingrediebatur per viā Bethorō.] Que domus excelsa interpretatur: ideo per ipsaꝫ superbia vite intelligitur: que semper ascendere conatur. Tertiū autem est concupiscentia carnis: ꝛ demones de hoc tentantes per tertium cuneuꝫ significantur: cum dicitur. * Tertius autē vertebat se ad iter termini in terra Sabba imminētis vallis Seboim cōtra desertū.] Seboim: que interpretatur capra: ꝓpter quod significat concupiscentiā carnis: per quam homines assimilantur animalibus brutis. Unde. i. Ethicoꝝ vita voluptuosa dicitur vita pecudū. * Porro faber ferrarius non inveniebatur in omni terra israel.] Demones enim student ad hoc ꝙ fabricatores armorum spiritualium tollantur de terra fideliū. Huiusmodi vero fabri sunt doctores ꝛ predicatores: qui contra demonum insultus fideles armant suis sanctis exhortatiōibus: ꝓpter quod illi: qui eos impediunt in tam bono actu: ministri sunt demonuꝫ in hoc casu. ☞ Quere ꝼm alium sensum annotamēto. 12. secunde ptis. sermonis Prelatoꝝ. fol. 102. col. 3. ꝛ. 4.

Iratusqꝫ dominus. ꝛc.] Glo. Origen. ꝛc. ☞ Quere annotamento. 31. secūde partis. sermonis Peccatoꝝ. fol. 199. col. 3.

Quid autem remansit. ꝛc.] Lyra. Moraliter. ꝛc. ☞ Quere annotamento. 2. secūde p. ser. Dñice Septuagesime. fol. 66. col. 4.

Misit autem. ꝛc.] Ly. Moraliter. ꝛc. ☞ Quere annotamento. 4. C. secunde partis. sermonis Ecclesie. fol. 67. col. 2.

Et terra cessauit a prelijs.] Adam. Nō est hoc scriptum in distributione Moysi: sed in distributione Jesu. Si ergo vis dignus effici: qui hereditatem consequaris a Jesu: oportet te prius omnia bella finire: ꝛ in pace consistere: vt de carnis tue terra dicatur: quia cessauit terra a bellis. Cum autem consuetudo sit sancte scripture quattuor partes orbis: quas axes vel plagas nominant: appellare: in descriptione finium tribus Jude: due tm̄ nominātur. Et facti sunt (inquit) fines filiorum tribus Juda ꝼm plebes eorum a finibus Idumee: a deserto Sin ad occidentem. Et cum descripsisset fines ab occidēte/ ait: ꝛ ab oriente mare salsum. Septentrioneꝫ vero ꝛ meridiē reticuit. Fines ergo Judee primi sunt Idumee finibus: que terrena interpretatur. Post terrena ergo statim sequūtur fines Judee: sed a deserto (inq̄t) Sin. i. tentationū. Post tentationes ergo sequūtur fines hereditatis Jude. Oriens ꝛ occidens nominantur vicina loca: q̄ supra diximus. i. cōfinia. Vallis quoqꝫ egypti vicina occidentalibus partibus designatur: que a deserto est ab occidente. Ab oriente vero cinguntur fines mari salso. Post hec a collibus (inquit) qui tendunt ad occidentē: ꝛ inde ascenditur ab occidente vsqꝫ ad Cades Barne: ꝛ sic ꝓtenditur ab occidente ad Cades: hi sunt fines coꝝ ab aphrico: ꝛ inde perrexit vsqꝫ ad vallem egypti. Vide quomodo in occidentis partibus aphricū egyptum ꝛ occasum nominat: vt sciat sibi quisque hec esse transeunda: ꝛ ita demū ad tribum regiam peruenire: de qua ortus est dominus noster. A finibus autem Idumee est desertū Sin: ideo necesse est nos transire heremum tentationū: vt possimus peruenire in hereditatē filiorum Juda. Ascendere quoqꝫ oportet ascensum collium Accabim: qui interpretatur scorpiones: quia trāseundi sunt a nobis ꝛ calcandi scorpiones. de q̄bus dicitur Luce. 10. c. Ecce dedi vobis potestatem calcandi super scorpiones ꝛ serpentes. ꝛc. Qui ergo vult ingredi in hereditatē tribus Jude: ascendat istas ascensiones: calcet ꝛ euadat hos scorpiones. Forte hoc iter agenti Ezechieli dicebat dn̄s. Ezech. 2. c. Fili hoīs i medio scorpionum tu habitas. Et sunt (inquit) fines vsqꝫ ad Cades Barne. Cades interpretatur sanctum vl' sanctificatio. Fines ergo Jude vsqꝫ ad sanctificationē perueniunt. ¶ Dicitur etiā ab orietis ptibus tribus Jude esse mare salsum: ꝛ post hec in parte eius nominatur fons solis ꝛ ciuitas solis: ꝛ in eadem tribu est etiā ciuitas litterarum. B Oportet igitur omnē: qui vult introire in partē filioꝝ Juda/ transire prius mare salsum. i. mundi huius vndas ꝛ turbines superare: ꝛ oīa huius mundi euadere: que ꝓ sui incerto ꝛ lubrico marinis fluctib' comparantur: vt possit ad Jude terram peruenire: ꝛ ad fontem solis iusticie: qui est fons aque saliētis in vitam eternā. (Joh. 4. b.) ꝛ postea ciuitatem solis iusticie inuenire. Est et in egypto ciuitas solis: sed illa hui' solis nomē accepit: quē pater celestis oriri iubet super bonos ꝛ malos. Matth. 5. g. Illa vero: que est in Judea sanctoruꝫ tm̄ efficitur: qꝛ ciuitas dei est ꝛ fons ille supradictus fluuius effectus letificat ciuitatem dei. ps. 45. a. Tu quoqꝫ si vndiqꝫ munitus sis: ꝛ continentie muro circūdatus: patientie et magnanimitatis turribus consumatus efficieris ciuitas dei. Si vero ad hoc lumē scientie dei tibi addideris: et te sol iusticie irradiauerit: efficieris ciuitas solis: vel ciuitatem solis forte he

reditabis. Si autem in lege dei die ac nocte stu
dueris: et de manu tua liber legis non recesserit:
efficietur hereditas tua ciuitas litterarum.
☞ Reliqua que immediate sequuntur: quere
an. 5. secūde par. ser. Dñice. 4. q̄dragesi. fol.

¶18. Jos. 11. Quecum audisset Jabin. etc.] Lyra. Mo
raliter. ☞ Quere anno. 21. secunde p=
tis. sermonis Pugne. fol. 169. col. 3.

¶19. 1. re. 18. ET factum est cum complesset. etc.] Lyra.
Moraliter. ☞ Quere anno. 55. per
totum. secunde partis. sermonis Generalis. Fo
lio. 274. Columna. 1.

¶20. Jos. 3. Dominus deus viuens. etc.] Glo. Adam.
☞ Quere anno. 56. secunde partis. ser
monis Generalis. fol. 274. col. 2.

Ex tertia parte Biblie.

¶1. Job. 1 Quadam autē die. etc.] Lyra.
etc. ☞ Quere annotam. 1.
tertie partis. sermōis Angelo
rum. fol. 80. co. 2. Et anno. 3.
tertie ptis. ser. Gnalis. fol. 279
col. 4. Sequitur immediate.
¶ Glo. Allego. Non dicitur
aliqd factū coram dño quadā die: ideo q apud
eum sit mutatio temporis: sed nostris verbis cō
descendēdo vtit: vt dū de eterno temporaliter lo
quit: nos assuetos temporalibus sensim ad eter=
na leuet. Uel quadā die sathan affuit: qr in lu
ce deus tenebras vidit: et q oia simul respicit: bo
na et mala in his: q diuerso ordine disponit: di=
uersus nō est: nec lumen eius pter presentes te
nebras fuscat. Inter filios dei sathan: qr ea vi iu
sticie penetrat: qua boni spūs cōplent: eo radio
transfigit: quo illi vt luceant perfundunt. Inter
filios dei affuit sathā. Quia et si diuerso modo:
tñ deo seruit. Unde in lib. Regū. Uidi dñm se=
dentem super soliū. i. angelos: quorum mentibus al
tius presidens/ omnia inferius disponit. Exerci
tus celi a dextris et a sinistris. i. boni et mali an=
geli: qr nō modo boni deo ministrant: sed et ma=
li: qui pbant: et volentes conuerti grauant. De
quibus fallax spūs in mediū psilit: quo rex Achab
exigentibus meritis decipiat. Et multopost. *
Cum aūt quadam die. etc.] Lyra. Aduertendū
q aduersa Job ordine cōtrario nūciant ordini:
quo eius pspera superius enumerabant: quia
ibi pcedit a maioribus bonis/ pcedēdo ad mi
nora: hic aūt econuerso ad maiorem Job affli=
ctionem. Minus eīn tristabile nō sentit imme=
diate post maius: et ideo si Job in pricipio mor=
tem sue plis audiuisset: alia minora aduersa de
bonorum amissione nō sensisset: sed post minus tri
stabile bene sentit superueniens maius: et ideo

ex pcuratione demonis factū est q pu
rentur Job minora aduersa: ad maio
dēdo: vt sic in qualibet nūciatiōe in ipso
noua afflictio. Et mltopost. ppe finē cap
pente ventus. etc.] ☞ Quere infra
tertie par. sermo. Dñice. 3. quadrage
TU aūt cōmouisti me. etc.] Glosa
☞ Quere an. 3. tertie p. ser.
fol. 45. col. 3. et. 4. Seqtur imediate.
Pellis pro pelle datur: qr sepe dū ictu
venit: manū opponimus vt potius in
teneriori vulneremur: hoc consuete fier
cit. Pellem p pelle/ et cuncta: que habe
quasi ideo Job extra se tot flagella eq
sustinet: qr ne ipse feriatur/ pauet: et cur
nus de suis sentit. Uñ ipm ferire ex
manū tuā: qd de⁹ recte pmittit: vt sepe
mutescat. * Alioqn mitte manū tua
ral. ☞ Quere an. 1. 3. p. ser. Pugne
col. 3. Sequit. * Tāge os eius. etc.]
re in predicto annot. sermo. Passionis
vsq; peruenit. sequit imediate * Ecce
tua: verūtamē animā illius serua.] Sic
tari vt videamur nobis ifirmi: et tamē
* Egressus igit sathan a facie dñi: per
vlcere pessimo/ a plāta pedis vsq; ad
Moralr. Accepta licētia a planta. i. a
vsq; ad maiora pueniēs. Dñe corpus
latis t tationibus lacerat/ sed ad anima
uenit: qr inter delectationes: qs suscipi
tio resistit: et deliberatio recti vsq; ad m
consensus non inflectitur/ sed et ille d
nes asperitate penitentie tergēde sunt:
testa saniem radere. Testa enim rigor
ctionis. Sanies fluxus illicite cogitatio
testa mortalis fragilitatis qs tenet man
semper habet pre oculis: et ea conside
cito dissoluenda est/ saniem radit. Sa
vulnere: praua cogitatio ex tentatione
cet nō ducatur ad effectum: non tamē
puipēdenda. Unde. Si quis viderit m
ad concupiscendam eam. etc. Culpa c
da est: non solum ab opere: sed et a cogi
Unde et Hieroboal trituranti in area
apparet: qui surgens sacrificat hedum
pidem. Post hostiā ius carniū/ cogita
carnalitate venientes/ quas etiam ma
carnalitate Hieroboal supereffudit. Sic
victoria bellū oritur/ vt cum cogitatio
animus elatione pulsatur. Job radens
humilitati substratus: sedet in sterquilini
milia de se sentit: et ad ea: que male ge
nitendo respicit: ne qua elatio surgat. *
sta. etc.] ☞ Quere in predicto anno
sermōis passionis. fol. q supra. sequit im

* Dixit aūt illi vxor sua. ꝛc.] Allegorice. Primam diaboli tentationē ostendit in possessiōib⁹ ꝛ filijs Job factā esse. Secundam ostendit in afflictione corporis: ꝛ persuasione vxoris: ꝛ competenti ordine. Si enim prius affligeret in corpore: paruipendisset postea rerum ablationē. Reseruat diabolus vxorem: vt saltem per eam vincat: qui per vxorem vicit primū hominē: sed sicut in prima tentatione Job victor extitit: sic et in hac victor remansit. Eodem modo in Christo: prius tentatur in apostolis: in ꝓpria persona affligitur: ꝛ in membris / ꝛ accipit Christus integer. Dixit autem illi vxor sua. ꝛc. Diabol⁹ duob⁹ modis impugnat. Tribulatione: vt frangat. Persuasiōe: vt molliat. Victus ergo de tribulatione / recurrit ad artem: qua Adam vicit: ꝛ ad altum per scalam: idest per mulierem: que viro vicina subrepere nitit: sed ꝛ hanc nō audit vt prepositā: sed docet vt subditā: ꝛ sic arma tollit hosti: ꝛ sunt ei arma virtutis / dum erudit.

¶ Moraliter. Et si in ꝓsperis: magis tamen et inter mala corporis carnalis suggestio mentem tangit. Hec est vxor: que post vulnera male suadet Job. Hinc Threñ. 1. Hieremias. Foris interficit gladius: idest vindicta exterior ferit: ꝛ domi mors simul est: qꝛ nec tunc conscientia a tentationibus munda est. Sed si hec suggestio bonum fatigat: ꝛ aliquando ad delectationem rapit: mox erubescit: ꝛ se arguit / dicēs. Quasi vna de mulieribus stultis locuta es: ꝛ de consideratione munerum se munit. Si bona suscepimus ꝛc. Cum autem quis videns tot vitia se vallantia: magis se virtutibus munit: quedam vitia sub specie virtutū occurrunt: idest amici quasi per consolationem conueniunt: sed in contumelias erumpunt: vt immoderata ira / iusticia / et dissoluta remissio misericordia vult videri: ꝛ timor / hūilitas: ꝛ effrenata sꝑbia / libertas. Huiusmodi blanda superficie incipiunt: sꝫ in asperitatem dilabunt. Et seqtur paulopost: * Cūq₃ eleuassent. ꝛc.] ☞ Quere annotamēto. 5. tertie partis. sermonis Generalis. fol. 279. col. 4.

1 Cum sublatus fuerit / timebūt angeli. ꝛc.] Additio. 2. Ubi in translatione nostra habet. Cum translatus fuerit / timebunt angeli. ꝛc. In hebreo habet. Ex sublatione sua timebūt dij: quod intelligit de viris iustis: de quibus in ps. 81. b. Ego dixi. Dij estis. Cuius sensus est: nā qꝛ statim dixerat supra ꝙ diabolus est sic obstinatus in malo / ꝙ nullo modo flectitur ad bonum. de quo dicit. Cor eius indurabitur quasi lapis. Potest quis querere: que vtilitas fuit in ꝓductione talis creature: cui⁹ opera ꝛ membra omnino sunt mala: nec ipse ad bonū est flexibilis? Ad huiusmodi tacitam questionē videtur dominus respondere sic: ꝙ casus diaboli seu ei⁹ sublatio est valde vtilis: generat em̄ seu auget i viris iustis timorem dei: videntes enim ꝙ creatura rationalis in tanta puritate creata ꝑ abusum libertatis arbitrij / lapsa est in tam magnā ruinam: nō immerito quantumcunq₃ sint perfecti: augetur in eis timor / ne deficiant eo modo: quo Job. 4. capi. dicitur. In angelis suis inuenit prauitatem: quanto magis habitantes domos luteas? ꝛc. ō quo dicit. Ex subleuatiōe sua timebunt dij. i. iusti viri: qui quidem timor dei intelligēdus est filialis. de quo Gregorius in. 1. Moral'. Qui timet deū / nihil negligit. Timere deum est / nulla: que facienda sunt bona preterire. qui quidem iusti tentationibus demonū territi / sepe purgabunt ab immūditia. Unde Augustinus super ps. 43. Uita nostra in hac peregrinatione nō potest esse sine peccato: nec ꝓficere sine tentatione: quia ꝓfectus noster per tentationem nostram fit: neq₃ sibi quisq₃ innotescit / nisi tentat⁹: nec potest coronari / nisi vicerit: nec vicere / nisi certauerit: nec potest certare / nisi inimicum ꝛ tentationes habuerit. Hec ille. Et isto modo iusti tentationibus demonū territi: ꝛ in bono persistentes / ꝓprie dicuntur purgari. Ex quo patet ꝙ ruina diaboli fuit valde vtilis iustis diligentibus deum: vt inde discerent quantum timerent. ꝛc. ꝛ etiam vt a piaculis purgarē tur. ꝛ hoc est quod Apostolus dicit. Diligentibus deum omnia cooperant in bonum.

Proba me domine: ꝛ tenta me. ꝛc.] Lyra. ¶ 4. ps. 15.
Probatio autem ꝛ tentatio ad hoc ordinantur: vt aliquid ignotū manifestetur ipsi tentanti: ꝛ sic homo tentat aliū: deo autem nihil est ignotū: ꝛ ideo non tentat: vt sibi aliquid manifestetur: sed alijs: sicut Geñ. 22. a. dicit. Tentauit deus Abraham. ꝛc. Quia per hoc ꝙ ad preceptum dei paratus fuit filiū immolare: notum fuit alijs bonū obedientie sue. ☞ Quere de hoc supra annotamento. 17. prime partis. huius sermonis. fol. 86. col. 4. Et hoc modo petijt Dauid se tentari a domino deo: vt eius innocentia fieret alijs manifesta: vt sic libentius se eis subijcerent. ꝛ sic factum fuit: quia per hoc ꝙ Dauid i morte Abner fleuit ꝛ ieiunauit: cognouit populus eius ꝛ israel vniuersus ꝙ non fuisset iterfectus de scitu eius: ꝭm quod habetur. 2. Reg. 3. g. Et cognouit omne vulgus ꝛ vniuersus israel in die illa quoniam non actum fuisset a rege vt occideretur Abner. Similiter ꝑ hoc ꝙ non fuit letatus de morte Isboseth regis: sed magis interfectores eius morte puniuit (vt habetur. 2. Regum. 4) notum fuit omnibus ꝙ nō ex ambitione vel presumptiōe querebat regnū: sed ex diuina ordinatione: propter quod statim

subdit capi. 5. Nam vniuerse tribus israel venerunt ad eũ in Hebron: vt vngerent eum regem. * Proba me.] Glo. Cassio. Idest prius vires inspice: ꝛ tunc vt ferre valeo / tentari permitte. ¶ Aug. Scã ne quid occultoꝝ meorum lateat me: Iudica me: non tibi: sed mihi: ꝛ omnibꝰ adhibens purgatoriũ delectationibus ꝛ cogitationibus: qꝛ ne illo igne consumar: non merita: sed misericordiã: que talem me fecit attẽdo. ¶ Cas. Tu vero ꝓba in tentationibus / ne qd delicti remaneat. Aliter negligentes essemus. Tentat deus / vt erudiat. diabolus: vt seducat. homo: vt discat: quod nescit. ¶ Augꝰ. Hic perfectus precatur tribulationes: ne qs de eis murmuret.

¶ 5. ps. 35. Dixit iniustus. ꝛc.] Lyra. Moraliter. Hũc ps. videtur fecisse Dauid de Saule ipsum nequiter persequente: ꝛ de deo ipsum misericorditer saluante. Moraliter autẽ potest exponi de malitia demonis fidelem quẽlibet persequẽtis: ꝛ de misericordia dei ipsum liberãtis. Et primo describit demonis malitia: cũ dicitur. * Dixit iniustus / vt delinquat in semetipso. ꝛc.] Idest diabolus obstinatus in malo. * Quoniã dolo se egit.] Sub specie boni ad malum inducẽdo. * Vt inueniat iniqtas eiꝰ ad odiũ. ꝛc.] Querit eñ principaliter discordias ꝛ odia. * Noluit intelligere / vt bene ageret.] Idest noluit intellectum suum applicare ad bonũ. * Iniqtatem meditatus est in cubili suo.] Idest in peccatoris animo: in quo quiescit sicut in cubili ꝓprio. * Astitit omni vie nõ bone.] Idest male inducens homines ad ipsam: ꝑut potest. * Malitiam autem nõ odiuit.] Idest dilexit. Secũdo describitur misericordia dei saluantis / cum dicit. * Dñe in celo misericordia tua. ꝛc.] Q. d. extendit a sũmis celis vsqꝫ ad hec inferiora: ideo subdit. * Homines ꝛ iumenta saluabis. ꝛc.] vsqꝫ. * Non veniat mihi pes superbie.] Idest diaboli / me deiectũ conculcando. * Et manus peccatoris.] Idest diaboli in peccatis obstinati. * Non moueat me.] A statu iusticie. * Ibi ceciderunt: qui operant iniquitatem. ꝛc.] Naꝫ a gratia deijciuntur per demonẽ: ꝛ postea cõculcantur in gehenna.

¶ 6. ps. 42. Salutare vultus mei ꝛ deus meus.] Glo. Aug. Et alibi. Miserere mei: sana animã meam: qꝛ peccaui tibi. Hec vox tuta est fratres: sed ꝛ in bonis operibus vigilate. Tange psalterium obediendo: tange citharã passionis tolerãdo. * Frange esurienti panẽ tuũ (inqt Esaias) Ne putes ieiuniũ sufficere sine elemosyna ꝛ oratione. Ieiuniũ te castigat: sed alterũ nõ reficit. Fructuose erũt angustie tue / si alteri prestiteris latitudineꝫ. Alijs ergo da: quod tibi denegasti. Quã multos eñ paupes saginare põt itermis-

sum hodie prandiũ? Ita ergo ieiuna: [...] ducante prandisse te gaudeas. Si pa[...] tristis: ꝛ paneꝫ ꝛ meritũ perdidisti. E[...] mo fac / ꝛ insta orationibus. Iusticia [...] nis in hac vita / ieiuniuꝫ: elemosyna [...] illis duabus alis volat ad deuꝫ.

Nunc autem repulisti ꝛ confudi[...] Glo. Cas. Diapsalmus: enum[...] que hic ferunt boni: non tñ obliti dei. [...] Exaggerat mala: vt beniuolentiã ind[...] tret. Confudisti. Dum hic iniquis [...] probrio. ¶ Aug. Hec vere futura: illa [...] audita: nunc aũt in medio temporis [...] confudisti: vt doceres hec spernere: [...] rere. hic est intellectus tituli. Et etiã [...] pareret an gratis colat deus: a quo gra[...] mo saluatus. Nõ est ꝓ terrenis colend[...] vel qꝛ similia his in eternũ sit daturus[...] go talia sperare a deo dãda: qualia hic [...] temnere. Qui enim ita colit deũ / laud[...] est. Sicut nõ laudatur in illo ieiuniũ: [...] xuriosam cenam seruat ventrem suũ: [...] iuniũ non abstinentie: sed luxurie.

Qui habitat in adiutorio altissimi [...] Glo. Hunc psalmũ per totum an[...] xime in quadragesima: et quotidie in [...] rijs ecclesia frequentat: qꝛ cum Christu[...] ret: diabolus eum de hoc psalmo tenta[...] tentationibus a Christo superatis vic[...] cessit: vt et nos quo tempore diabolus [...] titur ad decipiendum: eo tempore mag[...] boremus ad resistendum.

Confitemini dño qm̃ bonꝰ. ꝛc.] [...] gu. Docet hic ps. qd simus per [...] mi scꝫ et mali: qd per misericordiã dei [...] filij dei. Cõterit superbia: glorificat gr[...] de quattuor tentationibus liberat. P[...] net redemptos confiteri. Cõfitemini [...] do. s. pctã et laudes. ¶ Cas. Augu. cui[...] sunt petitiones. Primo monet redemp[...] fiteri. Secundo ponit prima tentatio: [...] uerunt. Tertio secunda tentatio: ibi. [...] in tenebris. Quarto tertia tentatio: ibi [...] escam. Quinto / quarta: ibi. Qui desc[...] Sexto cõmendat ecclesia: ibi. Posuit [...] Septimo agit de hereticis: ibi. Et pau[...] * Ab aquilone ꝛ mari.] Cas. Pro aq[...] nit mare: oceanũ illius partis intellig[...] q̃libet pte mũdi potest accipi. * Erra[...] solitudine. ꝛc.] Cassio. Secunda pars: [...] ma tentatio est error: vbi ꝛ fames. Erro[...] veritatis xp̃m nesciebant: vbi ꝛ egestat[...] nis patiebant. Ordo in hac ꝛ reliquis [...] hibus. Prius est tentationis expositio: [...] mor liberatiõis: tertio exauditio clamo[...]

pro exauditione confessio: idest laudatio. * Esurientes: sitientes. rc.] Augu. Curiosos seculi significat: qui veritatem diuersis opinionibus exquirebant: necq̃ inueniebant. * Anima eorum in ipsis defecit.] Cōmendat se deus: quod nobis expedit: deficimus vt rogemus: et subuenientem amemus. * Et eduxit eos in viam rectam. rc.] Augu. Quasi eripuit de ignorātia: ostendens viam christū. Ecce liberauit eos ab errore: de fame autem et siti: quibus estuabant: qualiter liberati: post dicit: sed premittit de confessione. * Confiteantur dn̄o misericordie eius et mirabilia eius.] Hiero. Quasi mirabili modo redēptionis date sunt misericordie. * Quia satiauit animam inanē: et esurientem] Cassio. Scire appetentem: vel non scire appetētem: sed inedia nimia deficientē: sicut cōtingere solet nimia fame vel infirmitate cōfecto: vt manducare non appetat: sed nimia inedia deficiat. * Sedētes in tenebris z vmbra mortis. rc.] Augu. Tertia pars vbi ponitur secūda tentatio: difficultas vincendarū concupiscentiarꝫ. Iam enim positꝰ in via scit quomodo viuere debeat: q ante in errore nesciebat. Et si conatur quod nouit ligatꝰ cōsuetudine praua nequit. Nō ergo suis viribꝰ conetur: sed clamet ad deum: z iam erit facile: q erat difficile abstinere a malis. Poterat hoc dn̄s sine difficultate dare: sed tūc largitorem huiꝰ boni non agnosceremꝰ: nisi prius obnitentes cupiditates sentiremus: et nos etiam hoc posse consideraremus. * Quia exacerbauerūt eloqa dei: rc.] Hoc aliud iterum conātem vincit: quia nō agnoscens gratiam: sibi tribuebat suā iustitiā constituere volens consiliū dei circa se reprobat. Unde addit: quia exacerbauerūt. * Exacerbauerūt eloquia dei.] Augu. Contra eloquia dei agentes in eius regulis viuere respuerūt. vnde eis erat iratus. * Consilium.] Ut qui superbi erāt in angustijs humiliarētur: quod erat salubre consiliū: vt morbus seculi cōtrario remedio curaret. * Nec fuit: qui adiuuaret. rc.] Aug. Deo enim desistente ab auxilio: laborare potes contra vitia: sed non vincere: et te presso tua praua cōsuetudine humiliabitur cor: vt discas clamare. Un̄ subdit. * Et exclamauerūt. rc.] Simili causa: eadē sententia: que et supra. * Quia cōtriuit portas ereas. rc.] Cassi. Porte eree hominum cōsuetudines vitiose: que clausos nō sinūt exire. * Et vectes ferreos cōfregit.] Spiritꝰ immūdi: qui portas obserant. Ereos: ferreos: p fortitudine ponit: sed virtꝰ dei frāgit. * Omnez escam abominata est aia eorum: rc.] Quarta pars: vbi ponitur quarta tētatio: que est tediū. Qui supra fame languebāt: itē fastidio periclitātur: ne ergo putes de satietate securos: q2 fastidio moriūtur: z hoc est. Omnem escaz. ¶ Aug. Postq̄ venit de ignorātia ad veritatem: de errore ad viam: de fame sapiētie ad verbum fidei: z postq̄ difficultates malorum vicit: vt sine querela viuat: restat tedium: vt aliqñ nec legere: nec orare delectet. Euasit imperitiā z cōcupiscentiā: sed morit tedio. * Qui descendunt mare in nauibꝰ. rc.] Augusti. Quinta pars: vbi ponitur q̃rta tentatio/ que est tempestas seculi. De tribꝰ predictis liberatus: iam fortasse dignus est cui populꝰ cōmittatur/ qui in gubernaculo nauis: idest ecclesie cōstituatur. Ibi quarta tentatio occurrit. s. tempestas seculi: que quatiēs ecclesiam turbat rectorem. Hoc periculū maxime pertinet ad rectores: cuius tamen non erūt expertes subditi: si tota nauis periclitat. * Ipsi viderūt opa dn̄i. rc.] Augu. Uel viderūt. i. spūaliter intellexerūt: vt in mari rubro baptismū: sic in ceteris: eo q fit/ vt mirabilia in profundo videāt: q2 opera eius/ profūda estimatione considerāt: sed ne intumescerent: exponit procellas eorum subdens. Dixit et stetit spiritꝰ pcelle. rc. * Et mirabilia eius in profundo. rc.] Aug. Profundū cor hominum/ vn̄ venti erumpūt: et fiunt tempestates seditionū et dissensionū. * Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius. rc.] Augu. Titubāt: q2 prosperitas eorum vel aduersitas maior est viribus * Et om̄is sapientia eorum deuorata est.] In quiete sapiētes apparēt qñ loquūtur: qñ legūt: sed adueniente tempestate: om̄ia humana consilia deficiunt: quid agendū sit non videt: restat ergo clamare: vt cor eorum solidet deus ne tētationibꝰ ventilet. ☞ Epiloga tu has quattuor tentationes: et sequentia quere ibi: et applica et quere secūdum aliū sensū Anno. 1. tertie par. ser. Gratiarꝫ actionū. fol. 179. Col. 2. Et de hac materia Annotam̄. 57. 3. partis. ser. Generalis. Fol. 283. Col. 4.

Dilexi quoniam exaudiet dn̄s: rc.] Lyra. ps. iste moraliter potest exponi de homine liberato ab aliquibus tentationibꝰ demonis: et timente de futuris Propt quod gratias agit de liberatiōe pcedenti: et orat liberari de sequenti. Et sic dicit. Dilexi. rc. ☞ Quere ibi: z appli. ¶ 10. ps. 114.

Etem sederūt pricipes] Ly. Isti principes sunt demōes fz q dr Ephes. 6. b. Nō est nobis colluctatio aduersꝰ carnē et sāguinē: sed aduersꝰ principes et potestates tenebrarꝫ harū contra spiritalia nequitie: et isti principes freqūter tractāt ad inuicē qualiter possint homies sctōs et litteratos deijcere p contēptū diuinorꝫ mādatorū. Sicut narrat Greg. i dialo. q iudeꝰ i fano idoli abscōditus audiuit demones tractātes de deiectione Andree epi Fūdane ciuitatis. ☞ Quere ē. an. 9. B. lcōe p. huiꝰ ser. fol. 88. col. 2 ¶ 11. ps. 118.

Q.

¶12. ps.118. Media nocte.] Glo. Cassio. ☞ Quere
annotaẽ.15.B.tertie partis.sermo. Ora
tionis.Fo.185.col.4.

¶13 ps.118 Ut discam iustificatiões tuas.] Lyra. Ex
perimento enim ꝓprie fragilitatis mouet
homo ad magis addiscendum artẽ se defenden
di contra impugnationem demonis: q̄ habet ꝑ
nouũ ꝛ vetus testamentũ.

¶14 ps.118. Redime me dñe a calumnijs hominum.]
Glo. Ambro. De illis est tentatio: que gra
uior est. Nõ enim ois tentatio calumnia est: sed
tantum grauior: siquidem tentatio potest esse si
ne calumnia. Calumnia autem habet in se ten=
tationem. Est autem tentatio humana: que le=
uior est q̄ ferre possumus. et hec calumnia non
est. Tentatio autem grauior: que est calumnia/
est que non tantum falsa exponit: verumetiam
que pie gesta sunt decolorat: vt in Joseph impu
dica domina fecit. Geñ.39.d. Et in Susanna
duo presbyteri.

¶15. ps.119. Ad dominũ cũ tribularer. ꝛc.] Lyra. Mo
raliter potest exponi ps. iste de quolibet fi=
deli existente in tribulatione corporali seu spiri
tuali ex demonum tentatione: a qua petit deuo
te liberari: ꝛ ꝙ demones arceantur ab impugna
tione fideliũ in gehennaꝫ retrusi: ꝛ suspirat ꝓ di
latatione sui remedij.

¶16. ps.143. Benedictus dñs. ꝛc.] Lyra. Mora. ☞
Quere annota.5. tertie ꝑtis. ser. Pugne.
Folio.170. Col'.4.

¶17 Eccl.26. Fornicatio mulierꝭ. ꝛc] Glo. Per hec tria
curiositatem humane mentis ostẽdit: que
semꝑ prona est in malũ. vñ.1. Johã.2.c. Omne
qđ est in mundo est cõcupiscentia carnis: aut cõ
cupiscentia oculorum: aut superbia vite. In tri
bus oia vitia ꝯcludunt. Cõcupiscentia eñ car=
nis: est quicquid ad voluptatẽ corporis ꝑtinet/
vt cibus: potus: concubitꝰ. Cõcupiscẽtia oculo
rũ est ois curiositas sicut in turpi spectaculo: in
acquirendis superfluis: ꝛ cognoscẽdis ꝛ carpẽ=
dis ꝓximoꝝ vitijs. Supbia vite est cũ quis ho
nores iactat: ꝛ ꝑ elationem vane glorie: ꝛ ꝑ arro
gantiam deseruit. Per cõcupiscentiã carnis ten
tatus est Adã. Geñ.3.b. Cum ei hostis de ligno
vetito comedere suasit. Per cõcupiscentiã oculo
rũ: cũ diceret. Sciẽtes bonũ ꝛ malũ. Per super=
biã vite: cũ adderet. Eritis sicut dij. ☞ Appli
ca tu ad triplicẽ huius diei tentationem.

¶18. Job.20. Gladiꝰ eductꝰ ꝛ egrediẽs de vagina sua.]
Interli. Gladius eductꝰ ab hoste: q̄ sua=
det: ꝛ egrediens a suo arbitrio: q̄ ꝯsentit. ¶ Glo.
Iniquus dum praua in cogitatiõe machinat:
quasi gladiꝰ in vagina est. De vagina egredit:
dũ ꝑ iniquitatẽ male operatiõis aperit. Eductꝰ
aũt ꝑ seductorẽ. Egrediẽs aũt ꝑ ꝓpriã volũtatẽ.

* Et fulgurãs in amaritudine sua. ...
noie splendor exprimit cũ ꝑcussione ...
tus in potestate alijs nocet: fulgurãs ...
cõtra bonos q̄si ex luce glorie extollitur ...
noꝝ vita cruciat. * Uadent ꝛ venient
horribiles.] Maligni spũs bonis men...
horribiles pauendi atqꝫ fugiẽdi: q̄ con...
vitijs singuli obsequunt: q̄ super mentẽ...
vadunt ꝛ veniunt: queꝫ ꝛ si aliq̄ mala ...
alia occupant. Sepe nãqꝫ furore ire cõ...
cum furor abscesserit/ eius mentẽ luxu...
stat: cum luxuria ad tẽpus intermittit...
cõtinentia surrogat. * Oẽs tenebre ab...
sunt in oculis eius.] Interli. Q... bona
superficie aliq̄ñ. ¶ Glo. Nam q̄ cuncta
effectu nõ explet: cuncta que noceãt in...
tus tenet. Et ideo. * Deuorabit eũ. ...
Quere annot.8. tertie partis. sermo. ...
Folio.311. col'.4.

Numquid mare sum ego?] vsqꝫ ...
bis me ꝑ somnia. ꝛc.] Glo. Dia...
pidis ꝓspera: timidis aduersa per som...
rit: vt magis afficiat: sed ꝛ sanctos q̄ ...
vigilantes/ grauius tentat dormientes...
nigne ꝑmittit: ne saltẽ somnꝰ a passiõ...
vacet. ☞ Reliq̄ quere annota.13. ...
ser. Gñalis. Fol'.281.col'.1.

Potestatẽ habẽtis. ꝛc.] Lyra. ...
impulsus fomitis ꝛ demonis ...
runt in tentatione: qꝛ demon excitat ...
vtitur tan q̄ instrumẽto/ vt deijciat ...
tute. ☞ Reliqua quere ibi.

Non quasi crudelis. ꝛc.] Lyra. ...
☞ Quere Annota.45. tertie ...
Peccatorũ. Fo.202. Col.3.

Quoniã exaudiuit dñs vocẽ fle...
Lyra. Sicut enim demones insi...
catoribꝰ/ vt faciant eos ruere de peccã...
refugiũt q̄ñ vident peccatorẽ a deo ...
beratum: qꝛ cuꝫ superbissimi sint: ab ...
hominibus deuinci.

Cum inuocarẽ exaudiuit me de ...
Mora. Psalmũ istũ ad lr̃aꝫ exp...
beratiõe Dauid: q̄ñ Saul cũ exercitu ...
Dauid: ꝛ viros eius in modũ corone. ...
Moralit aũt exponendo ꝑ Saul: q̄ in...
abutens: demõ significat: q̄ bon... natu...
in eo integra remãserunt: ad malũ ...
Dauid aũt: q̄ manu fortis interpretat...
fidelis ꝛ ꝯstans significat: quẽ diabolꝰ ...
tellitibꝰ: vt eũ capiat: in modũ corone ...
dr̃.1. Petri.5.c. Aduersariꝰ vr̃ diabolꝰ ...
rugiens circuit querens quẽ deuoret. ...
liberatiõe dꝫ ad dñm clamare: ꝛ cũ ꝑ in...
solationẽ sentit se exauditũ: debet grãs ...

ens. * Cū inuocarē. τc.] Et ps. 24. dr. * Ad
te dñe leuaui aiam meaȝ. τc] ps. iste ƀm sensum
falez est oratio Dauid ꝓ sua liberatiōe a Sau
is persecutione: p q̄ plures alios psalmos fecit.
Nā illa persecutio lōga fuit. Saul aūt interpre=
tatur abutēs: τ ideo signat diabolū: q̄ bonis na
turalibus abutit̄ ad malū: ꝓpter qđ ps. iste mo
raliter exponi potest de quolibet fideli petenti a
demonū ꝑsecutione liberari. ☞ Quere ibi: et
applica ad tentationis nr̄e victoriam.

Pelle τ carnibus. τc.] Glo. ☞ Quere
annota. 16. tertie partis. sermo. Generalis
Folio. 281. Col'. 1.

Superbo oculo.] Glo. Augu. ☞ Que
re annot. 56. tertie ꝑtis. sermo. Generalis.
Folio. 283. Col'. 3.

Ex quarta parte Biblie.

Et factuȝ est in mense septimo
venit Hismael. τc.] Glo. Gre
go. Hec fraus tūc p Hismaelē
historialiter facta est: sed coti=
die p diabolū fit spūalit̄. Scie
duȝ vero est ꝙ bona nr̄a trib⁹
modis diabolus insequit̄: vt
qđ rectum agitur coram hominib⁹: in eterni iu
dicis conspectu vitietur. Aliqñ eñ intentionem
polluit: vt sequens actio ab origine īmunda sit.
Sed si hoc nō preualet in ipsa actiōe q̄si in itine
re se opponit: vt cum p ꝓpositum mētis securior
q̄s gradit̄ subiuncto latēter vitio: q̄si ex insidijs
perimat̄. Aliqñ xo nec intentionē vitiat: nec in
itinere supplātat: sed op⁹ bonū in fine actiōis il
laqueat. vñ ps. 141. a. In via hac q̄ ambulabā
abscōderunt supbi laqueū mihi. Qđ bñ Hiere.
insinuat: q̄ dū foris gesta retulit: q̄ intus gerant̄
indicauit/ dicēs. Venerūt octoginta viri de Si
chen. τc. Barbā radūt: q̄ sibi de ꝓprijs virib⁹ fi=
duciā subtrahūt. Vestes scindūt: q̄ sibimetipsis
interioris decoris laceratiōe nō parcūt. Oblatu
ri in domo dñi thus τ munera veniūt: q̄ exhibe
re in dei sacrificio orationē cū operib⁹ pollicent̄.
Sȝ tñ si se in sancte deuotiōis via caute ↄspicere
nesciunt: Hismael Nathanie fili⁹ in coꝝ occur=
sum venit: q꞉ q̄libet malign⁹ spūs prioris sui sa
thane. s. exēplis in superbie errore generat⁹ se ad
decipiendū opponit. De quo bñ dr̄. Incedens τ
plorās ibat: q꞉ vt deuotas mētes interimere ferie
do ꝑualeat: se sub velamine virtutis occultat: et
dū ↄcordare se vere lugētib⁹ simulat: ad cordis
intima securi⁹ admissus: qđ int⁹ de virtute latet
occidit: q꞉ plerūqȝ se ꝓmittit ad altiora ꝑuehe=
re. vñ dixisset ꝓhibet̄. Venite ad Godoliā filiuȝ
Aichā: τ dū maiora ꝓmittit etiā minora subtra
hit. vñ dictū est. Cū venissent ad mediū ciuitatꝭ:
interfecit eos. Viros ḡ ad offerēda deo munera
venientes i medio ciuitatꝭ interficit: q꞉ diuinis re
b⁹ dedite mētes nisi cū magna circūspectiōe se cu
stodiāt hoste surripiēte: dū deuotiōis portant ho
stiā: ī ipo itinere ꝑdūt vitā: de cui⁹ manu nō eua
dit̄: nisi citi⁹ ad penitentiā redeat̄. vñ apte subiū
git̄. Decē viri repti sūt int̄ eos. τc. Thesaur⁹. n.
i agro spes est in pnia: q̄ q꞉ nō cernit̄ q̄si in terra
cordis suffossa ↄtinet̄. Qui ḡ thesauros in agro
habuere: seruati sunt. q̄ eñ post incautele sue vi
tiū ad lamētū redeūt: nec capti moriunt̄. Cū xo
antiqu⁹ hostꝭ nec i exordio itētiōis ferit: nec i iti
nere actiōis intercipit: duriores in fine laq̄os tē=
dit: quē tāto nequs obsidet: q̄to solū remāsisse si
bi ad decipiendū videt. Hos nāqȝ fini suo appo
sitos laq̄os videbat ꝓpheta cū dicebat ps. 55. b.
Ipsi calcaneū meū obseruabūt. p calcaneū. n. q̄
finis ē corporꝭ/ termin⁹ significat̄ actiōis. * Et
factū est. τc.] Ly. Mor. Per istū Hismaelē: q̄ fu B
it homicida pessim⁹: signat̄ diabol⁹: de q̄ scribit̄
Joh. 8. f. Ille homicida erat ab initio. Ipse xo
deuenit ad Godoliā: p quē intelligit̄ vir inocēs
τ bon⁹ ad eū subuertēdū de statu gr̄e ad miseriā
culpe. * Et comederūt ibi panes sil'.] Qđ fit qñ
vir inocēs i cogitatiōe pcti p suggestiōeȝ diaboli
incipit delectari: de q̄ etiā diabol⁹ delectat̄. et sic
Hismael τ Godolias sil' comedūt τ pascūt̄. sȝ cū
diabol⁹ trahit ipm ad pcti ↄsensum vel actū: tūc
interficit eū. p interfectos aūt sil' cū Godolia itelli
gunt̄ opa boni viri: q̄ ipso peccāte mortificant̄.
Pñt etiā p istos intelligi illi: q̄ ex lapsu boni viri
accipiūt occasionē peccādi. * Venerūt viri đ Si
chē τ de Sylo τ de Samaria octoginta viri rasi
barba.] p Sylo: q̄ interp̄tat̄ auulsio: religiōis ꝓ
fessio signat̄: p quā hō a seculari ↄuersatiōe tota
lit̄ euellit̄. p Sichē: q̄ humer⁹ interp̄tat̄: obediē=
tia signat̄: p quā humer⁹ ad portādū onera reli=
giōis applicat̄. per Samariā: q̄ interp̄tat̄ custo=
dia: intelligitur obseruātia regularꝭ: τ sic p istos
octogita viros vniuersitas religiosoꝝ designat̄.
Dicunt̄ aūt: rasi barba: p qđ significat̄ castitas:
eo ꝙ barba signū ē virilis sex⁹: casti xo sūt eunu
chi ꝓpter regnū celoꝝ castrati: vt dr̄ Mat. 19. d.
* Et scissis vestib⁹.] Qđ ē signū merorꝭ siue lu
ct⁹. Heb. 12. c. Ois disciplina in pñti nō est gau
dij sed merorꝭ. et cōpetit religiosis. Hiero. ad Ri
pariū. Monach⁹ plāgentis hȝ officiū. τc. * Et
squalētes.] p qđ designat̄ asperitas vite: quā re
ligiosi dñt ducere. * Munera hēbant.] Multi
plicis bone opatiōis. * Et thus.] Deuote orō=
nis. * Vt offerrēt in domo dñi.] Nā illa fieri de
bēt ad honorē dei: τ nō ad gloriā mūdi. * Egres
sus est ḡ Hismael fili⁹ Nathanie. τc.] nā diabo
l⁹ p Hismaelē signat⁹ aliqñ se trāsfigurat i ange

lũ lucis: vt religiosos decipiat suis fallacijs/ dicens. * Uenite ad Godoliã. rc] Inuitãdo eos maliciose ad viri pfectioris imitationez: q̃ tñ nõ est imitanda. Sicut scđa collatiõe Moysi abbatis dicit. q̃ q̃dam a diabolo fuit sic decept⁹/ q̃ p eius exhortationẽ voluit imolare filiuz suũ: q̃ sꝫ cum erat in monasterio vt pfectioni Abrahe cõq retur: r sic fecisset: nisi puer fugisset. * Interfecit eos Ihismael.] i. diabolus: q̃ multos interficit: p tales fraudulentias morte culpe. * Decẽ aũt viri. rc.] Per illos decẽ viros: q̃ euaserũt mortẽ eo q̃ habebãt thesaurũ in agro: signant religiosi litterati r discreti: thesauruz sacre scripture habentes: r sic nõ credunt oi spũi: sed pbant spũs vtrũ ex deo sint: sm cõsiliũ beati Johã. 1. Cano. capitu. 4. * Audiuit aũt Johãnã fili⁹ Caree. rc.] Per illũ aũt r alios bellatores secũ existentes signat bonus doctor vel prelatus r eoꝝ discipuli boni: q̃ audito aiaruz damno p demonẽ pcurato: vadũt ad bellandũ ꝯtra euz r suos satellites: gladio feruide pdicationis r sagitta deuote oratiõis. De qua dici põt illud. 4. Reg. 13. c. Sagitta salutis dñi ꝯtra Syriã. i. contra demonũ superbiã. Nã Syrij sublimes interptant. Et de diabolo dr̃ Job. 41. Omẽ sublime videt: ipse est rex sup oẽs filios supbie. ☞ Applica hanc moralitatẽ non solũ ad religiosos: sed ad oẽs homines cuiuscũq̃ stat⁹ r conditionis deceptos a demone multiplicib⁹ fallacijs. rc.

C 2. Ezech. 8 Mulieres sedebãt plangẽtes Adonidem.] Burgẽs. Addi. 2. ☞ Quere an. 3. q̃rte ptis. ser. sctẽ Crucis. Fo. 58. col'. 2.

C 3. ezech. 13 Et factus est sermo. rc.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere annota. 27. quarte pt̃. ser. Prelatoꝝ. Fo. 118. Co. 2.

C 4 ezech. 29 Non pertransibit eã pes hoĩs: neq̃ pes iumẽti gradietur in ea: r nõ habitabit quadraginta annis.] Glo. Hiero. Qui numer⁹ afflictionis r pene est. vñ Moyses r Helias r ipse xp̃s quadraginta diebus r quadraginta noctibus ieiunauerant: vt habetur Exo. 24. et. 3. Regum. 19. b. et Matthei. 4. a. Et populus erat in solitudine per quadraginta annos. Num. 14. f. Ut post circũcisus i galgalis opprobrio r ignominia egypti liberaretur. Huius numeri sacramento Ezechiel quadraginta diebus dormiuit in dextro latere: r quatercentis annis populus in egypto seruiturus significatur: qui faciunt q̃draginta decades: vel quattuor ecatontadas. Pluuie quoq̃ diluuij quadraginta diebus inferunt orbi naufragium. Geñ. 7. b. Justum eni erat/ vt qui per quattuor elementa mundi: quibus omnia constant: deum offenderat/ ipso numero puniretur. Et israel q̃ peccauerat in sabbatum. 7. decadum: idest. 70. annorum suppliciũ sustineret. C Lyra. Moraliter. Pro[...] numerus quadragenarius constitu[...] fectam penitentiam designandam p[...] cator deo reconciliatur.

Percussisti caput de domo impij. [...] Sicut ecclesie r oĩs viri xp̃s capu[...] etoꝝ demonũ: q̃ in hꝫ seculo dimica[...] elzebub princeps demonioꝝ. et singul[...] me habẽt capita r pricipes suos: verb[...] ritus fornicationũ habẽt ppositũ sui[...] glorie: spũs mẽdacij: spũs ifidelitat[...] militie sue. Sꝫ clemẽtissim⁹ deus vo[...] put pessimum (eo abscisso) sepe poni[...] mum. Tradunt hebrei Reseph demo[...] men: q̃ principatum tenet inter alios[...] miã velocitatẽ atq̃ in diuersa discur[...] volatile nuncupat: ipm̃q̃ esse q̃ in par[...] figura serpẽtis mulieri sit locutus: r [...] ctiõe: q̃ a deo cõdemnat⁹ est: accep[...] quidẽ Reseph reptans ventre interp[...]

Et regnauit. rc.] Lyra. Mor. [...] re annota. 9. quarte ptis. ser. [...] Fol'. 156. Col'. 2. Sequit imediate. [...] chaldei. rc.] Per recessum chaldeoꝝ [...] r eorum reditũ ad ipsam debellanda[...] malicia demonum: qua cessant aliq[...] ne hominum: vt sic ipsos decipiant: [...] ciant demones superasse: r sic insolc[...] pinata victoria: r tunc demones per [...] tationes eos impellunt in crimina [...] sic fiunt nouissima talium peiora p[...] dicitur Luce. 11. c. De spiritu immu[...] ab hoĩe r postea reuertente. rc.

Sed post triennij tempus. rc. [...] Oraliter per regem Demetrium [...] uersarius fidelium: significatur di[...] per portum tripolis. i. per concupis[...] partitam. s. carnis: oculoꝝ r vite supe[...] dit ad regnandum super mundũ: [...] huius mũdi princeps noiatur. Job. [...] Reliqua quere annot. 64. quarte p[...] latorum. Fo. 121. Col'. 4.

Tunc rex promouit. rc.] Lyra. [...] pitulo potest assignari quadru[...] litas. Or in statua ẽnota simulatiõ[...] rantib⁹ emulatiõis. In ministris vel [...] adulatiõis. In fornace tentatiõis. [...] notat simulationẽ potẽtie/ sciẽtie/ [...] excellẽtie. Hec statua ẽ ficta: q̃ vita [...] merã falsitatẽ. aurea: q̃ hꝫ falsã hon[...] q̃ hꝫ falsam dignitatẽ. lata: ppter fal[...] sita: ppter falsam potestatẽ. dedicata [...] sam fame celebritatẽ. adorata: ppter [...] iestatem. Hec oia simul concurrentia [...] mulatorẽ statuã/ non hoĩem. In a[...]

nota emulationis. Adorãt primo ſatrape.i.nobiles aſpirantes ad nobilitatẽ generis. Magiſtratus.i.conſiliarij aſpirãtes ad familiaritatem principis. Judices aſpirãtes ad auctoritatem. Duces.ſ.exercitꝰ aſpirãtes ad nois celebritatez. Tyrãni aſpirantes ad poteſtatem. Optimates/ aſpirãtes ad regiam dignitatem. Hi omẽs adorant ſeculi dignitatem: ne potentiam/ honores/ vel diuitias perdãt: quorũ exemplo ſubditi faciliter inducũtur impulſi a maioribꝰ ꝑ potẽtiã. A doctoribꝰ per falſam dotrinam. A religioſis per falſam vitã. Jn miniſtris vel inſtrumẽtis notat adulatio: quidã enim adulantur ſuꝑioribus ratione timorꝭ: et hoc ſignificat per tubã qꝛ terret: quidam ratione conſequendi honoris: vt ambitioſi: et hoc ſignificatur per fiſtulã: quidã ratiõe fauoris habendi in cauſis: et hoc ſignificat per citharam: quidam ratiõe valorꝭ temporalis/ vt pauperes: et hoc ſignificatur per ſambucã. Quidam ratiõe affectus carnalis amoris: ſicut ſunt ꝓprie diligentes: et hoc ſignificat per pſalteriuz. Quidã ratiõe decoris/ et laſciuie: et hoc ſignificatur per ſymphoniã. Quidam ratiõe liuorꝭ: vt ſic per ſuperiores poſſint ſe vindicare de alijs: et hoc deſignatur per omne genus muſicorũ: qꝛ tales per omnẽ viam adimplere ſuum propoſituz querunt. Quarto in fornace et pueris notat tẽtatio ⁊ tribulatio: in fornace actiue: et in pueris paſſiue. Fornax eni tribulatiõis ſeptuplũ ſuccẽditur cõtra iuſtos anteꝙ liberẽtur. Per aduerſitatem/ in inſidijs hoſtilibꝰ. Per aſperitatem: in afflictiõibus corporis exterioribus. Per anxietatem in cõflictibus mentis interioribus. Per arduitatem in operibꝰ difficilibus. Per auctoritatem: in preceptis fortioribꝰ. Per auſteritatez: in victu et alijs neceſſitatibꝰ corporalibus. Per calamitatẽ: in infirmitatibꝰ et languoribꝰ. Fornax autẽ tentationis ſimiliter ſeptupluz ſuccenditur: qꝛ ſeptem ſũt differentie tẽtationis: qꝛ quedam eſt tentatio dubia: quedã occulta: quedaz fraudulenta ſub ſpecie boni: quedã ſubita ⁊ periculoſa: qꝛ in repẽtinis difficile eſt bene ſe habere. Quedam importuna: ſicut eſt tentatio carnis: que impugnat omibus horis. Quedã ꝑplexa. Quedam violẽta ex intẽſiõe periculi vel mortꝭ He tentatiões ſuccendũtur naphtha.i.cõcupiſcẽtia peccati originalis. Stuppa.i.cõcupiſcẽtia ſuperbie ⁊ vanitatꝭ. Pice.i. concupiſcẽtia luxurie carnalis. Malleolis.i.concupiſcẽtia mũdane cupiditatis: ꝙ deſiccat auarum hominem: ſicut malleoli ſarmẽta ſunt deſiccata. Ex hac fornace eripiuntur pueri: ideſt innocentes. Uincula cõſumũtur: ideſt difficultas ad bonum ⁊ pronitas ad malum. Seruantur autem illeſa ſaraballa.i.bona: que honeſtãt: qꝛ tegunt mẽbra pudibunda. Tiare.i.bona que delectãt: qꝛ ponunt in capite. Calciamenta.i.bona que ſuſtentant. Ueſtes.i.bona: que conſeruant. Flamma autẽ que diffunditur per cubitos.49. et qnquageſimũ non attingit: ſignificat penã inferni: que nũquam conſequetur remiſſionez iubilei.i.requiẽ eternam: ꝙ per remiſſionem iubilei ſignificat in ſcriptura: qꝛ in inferno nulla eſt remiſſio.

Anno nono.⁊c.] Ly. Mo. ☞ Quere an. ¶9.
15.qrte ꝑtis.ſer. Pctõꝝ. Fol.204.col.1. hiere.39
In diebus illis.⁊c.] Lyra. Moraliter.⁊c. ¶10.
☞ Quere Ann.54.quarte partis.ſer. 1.macc.8
Prelatorum. Fo.120.col.4. Sequitur poſtea. A
* Et reſpõdentes qui miſſi erant ab Antiocho
dixerũt Mattathie. Princeps et clariſſimus et B
magnus es in hac ciuitate: ⁊c.] Per hoc ſignificatur diaboli malitia: qui non potẽs per apertas tentationes eos deijcere in peccata: per quãdam adulationem querit eos ſubuertere infigendo eorum memorie ſua merita. Sicut legit in collationibus patrum de quodã: quem induxit ad ꝓijciendũ ſe in puteum/ aſſerens ꝙ tanti erat meriti apud deum: ꝙ non lederetur propter caſum. * Et reſpõdit Mattathias: et dixit magna voce. Et ſi omnes regi Antiocho obediunt vt diſcedant vnuſquiſꝙ a ſeruitute legis patruz ſuorum: et conſentiant mandatꝭ eius. Ego et filij mei et fratres mei obediemꝰ legi patrũ noſtrorum.⁊c.] Per hoc ſignificatur/ ꝙ vir ſapiens et bonus non acqeſcit demonis perſuaſionibꝰ: ſed magis repellit: ſicut legitur de beato Martino/ ꝙ diabolꝰ apparuit ei in ſpecie regis magnifice adornati: ſuadens Martino vt adoraret eum/ eo ꝙ eſſet xp̃s. Cui reſpondit. Chriſtus non purpuratum: nec diademate renitentem ſe venturũ eſſe predixit. Tunc diabolꝰ confuſus receſſit. * Et vt ceſſauit loqui verba hec acceſſit quidã iudeus in omnium oculis ſacrificare idolis.⁊c.] Per hoc ꝙ Mattathias iudeum idolis ſacrificantẽ interfecit: ſignificatur ꝙ bonꝰ prelatus debet xp̃ianum a veritate fidei declinantem ferire gladio ſpirituali: et ſi pertinax fuerit tradere iuſticie ſeculari feriendum gladio materiali. Et ſimiliter infidelem xp̃ianum ſeducentem populũ debet iudex ſecularis ad inſinuationem eccleſie exterminare. * Et exclamauit Mattathias voce magna in ciuitate/ dicens. Omnis qui zeluz habet legis ſtatuens teſtamentũ exeat poſt me. ⁊c.] Quia paſtor eccleſie debet fideles in fide cõfirmare et cum eis diuinum auxilium et ſanctorum implorare. Ideo ſubditur. * Et fugit ipſe et filij eius in montes. ⁊c.] De quibus dicitur. Pſalmo.120.a. Leuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxiliũ mihi. Auxilium meũ a dño.⁊c. * Tunc deſcenderũt multi querentes

iudicium et iustitiam in desertum et sederũt ibi: etc.] Per quos significãtur simplices xpiani habẽtes zelum dei: sed non ꝑm scientiaz. Et ex hoc incurrunt dãnum temporale et aliquando spirituale. * Tunc congregata est ad eos synagoga iudeorum fortis. etc.] Scilicz ad Mattathiã et filios eius: per quos significatur ꝙ bonum prelatum et socios eius debent fideles per charitatẽ et obedientiam suam adunare et cum ipsis contra fidei et moꝝ impugnatores fideliter preliari. * Et appropinquauerũt dies Mattathie moriendi. etc.] Per hoc dedit exẽplum principibus et prelatis/ vt faciant testamentũ de obseruãtia fidei et morũ posteris suis et amicis.

Ex quinta parte Biblie.

Ex. I. Mat. 4
A Ductus est Jesus in desertum a spũ: vt tentaretur a diabolo.] Lyra. Hic euãgelista ostendit in christo veritatez deitatis et humanitatis ex demonis tẽtatione: et ex sanctorũ angeloruz administratione. Circa ꝙ ponitur triplex tẽtatio et triplex victoria xpi. Prima ergo tentatio fuit de carnis cõcupiscentia. Accepit autem tẽtator occasionẽ primo de hoc tentãdi ex esurie ipsius xpi. Post baptismũ enim xpi immediate duct⁹ est a spiritu. s. sancto: qz humanitas christi erat organũ diuinitatis: et ideo ad omnia agẽda mouebatur instinctu spũssancti. Hoc igitur motu iuit in desertũ locum. s. aptuz orationi: vt ibi spũm in oratione offerret pro no-
B bis deo patri. * Et cum ieiunasset.] Ut carnez innocentem pro nobis maceraret: et exemplum fidelibus daret: et per hoc quod post baptismuz talia egit: nobis ostendit ꝙ qui inchoat nouam vitã: debet seipsum deo offerre per ieiuniũ et orationem. Sequitur. * Quadraginta diebus et quadraginta noctibus.] Non vltra transijt: vt virtus diuinitatis diabolo celaretur: qz Moyses et Helias ieiunauerũt tot dieb⁹. * Postea esurijt] Per hoc in se et veritatem humane infirmi-
C tatis ostendit: et occasionẽ tentatori dedit: ideo sequitur. * Et accedens tentator dixit ei.] Ad euidentiam huius tentationis aduertendũ/ qz diabolus sciebat predictũ per prophetas: ꝙ xp̄s futurus erat verus homo et verus deus: vt habetur expresse. Esa. 9. b. Paruul⁹ natus est nobis et filius datus est nobis. Ecce vera humanitas. Et vocabitur nomẽ eius admirabilis consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. Ecce manifesta eius diuinitas: et pluribus alijs locis idem exprimitur: quos omitto propter prolixitatem. Similiter sciebat temp⁹ natiuita-

tis christi esse completum. Tum: propt[er]
madas danielis: in quib⁹ erat determi[natus]
fixus termin⁹ sui aduentus. Tum prop[ter]
lationem regni iudeoꝝ ad herodẽ alie[nigenam]
prout fuerat predictum per Jacob pa[triarcham]
Gen. 49. Sed nesciebat certitudinalit[er]
nazarenus esset ipse christ⁹: de quo tal[ia]
dicta. Uerũtamen propter eminentiã [sanctitatis]
eius: et propter cõpletionẽ temporis [pro]
aduentus habebat quandam conie[cturam]
ipse esset vere christ⁹: et ideo de hoc vol[uit expe]
rientiam accipere per tẽtationem: q[...]
accipere experientiam de aliquo igno[...]
debat etiam vlteri⁹ per hanc tentation[em]
cere cum ad peccatum si inueniret pu[rum]
sed neutrum obtinuit: vt patebit. Dic[...]
tando. * Si filius dei es.] Idest na[...]
per consequẽs ei equalis in potestate. *
lapides isti panes fiant.] Lu. 4. a. dic[...]
lapidi huic etc. et idem est: qz singulare [...]
in plurali: et ideo si demõstrauit plures [...]
necessario demõstrauit vnũ. Uel aliter [...]
ꝙ lucas accipit singulare ꝑ plurali: sic[ut ...]
tur Exo. 8. f. Uenit musca grauissima [...]
Pharaõis. i. multitudo muscaꝝ. * [...]
dens dixit.] Sic respondit Jesus/ ꝙ ne[...]
tatem eius poterat perpẽdere: nec ipsum [...]
lam inducere/ dicens. * Scriptuz est. [...]
8. a. * Non in solo pane viuit homo. [...]
corporali. * Sed in omni verbo/ ꝙ p[...]
ore dei.] Quod verificatur nõ solũ de vi[...]
sed etiã de corporali: sicut patet de Mo[yse ...]
iunauit quadraginta noctibus/ verbo [...]
liter et corporaliter sustentatus. Secu[...]
eum de superbia: et ad eũdem finem [...]
et hoc est ꝙ dicitur. * Tunc assumpsi[t ...]
bolus in sanctã ciuitatem.] Idest hi[...]
q̃ dicebatur sancta: qz diuino cultui dep[utata ...]
pter templum quod erat ibi: nec erat lic[...]
lege sacrificare deo alibi. * Et statuit e[um ...]
pĩnaculũ templi.] Istud pĩnaculuz era[t ...]
tectuz: qđ erat desup planũ sicut fiebãt [...]
palestinoꝝ. Erat enim intẽtio demonis [...]
portantis/ vt a populo ciuitatis ipse Je[sus ...]
volare videretur: et sic in vanam gloria[m ...]
sed diuina virtute fecit/ ꝙ null⁹ cum vi[...]
potestate ei⁹ erat videri et nõ videri. * [...]
ei. Si fili⁹ dei es: mitte te deorsũ.] [...]
pria potes sine periculo: et etiã ꝑpter mi[...]
ãgeloꝝ tibi seruiẽtiũ. * Scriptũ est eni[m ...]
. s. in ps. * Qz ãgelis suis mãdauit de te [...]
nib⁹ tollẽt te: ne forte offendas ad lapid[em ...]
um. Ait illi Jesus rursuz: scriptũ est. [...]
ei ꝑ scripturã: ꝙ totalit' euacuat ei⁹ tẽta[tionem ...]
Nõ tentabis dñm deũ tuũ.] Deu. 6. c. [...]

enim deum est querere expimentū de dei virtute absq; ineuitabili necessitate: et hoc est peccatuz: qꝛ qñcūq; homo aliq̄d potest facere ſm viā humanam ad euadendum periculum: non debet illud omittere: querendo diuinū experimentū: propter hoc probatio ferri cādentis et monomachie tanq̄ illicita prohibentur in iure. Per hoc ergo respondet Jesus diabolo tentāti ipsum: qꝛ cum posset de pinaculo templi descendere per viam humanā .s. per gradus ad hoc factos in templo: non debebat per alium locum descēdere: qꝛ hoc esset deū tentare. Tertio tentat eum de concupiscentia oculorū seu auaritia: qꝛ posuit eum in montem excelsum: quis autem fuit ille mons non noiatur: nec multum refert ad propositum: et hoc est qd̄ dicit̄. * Iterū assumpsit eū diabolꝰ in mōtem excelsum valde / et ostendit ei oīa regna mundi ꝛ gloriam eorum.] Non est sic intelligendū / ꝙ ex illo loco possent oia regna et omnes ciuitates determinate videri: sed ostendēdo diuersas partes orbis dixit ei: tale regnum est in tali situ: et tale in tali enarrādo in breuibꝰ magnitudinē ꝛ gloriam illoꝝ regnorū: et ideo ostēsio fuit magis ad audituz q̄ ad visum: q̄ facto. * Et dixit ei Hec oia tibi dabo / si cadens adoraueris me.] Ex hoc loco et alijs similibꝰ dixerūt Manichei ꝙ diabolus est dn̄s istoꝝ corporaliū inferioꝝ: sicut factor ꝛ creator eorū: sed hoc patet manifeste falsum Geñ. 1. vbi describuntur facta a deo: ꝛ ideo dicendum ꝙ diabolꝰ mentiebatur. Quia mendax est ꝛ pater mendacij vt habetur Johā. 8. f. Creature enim corporales nō sunt in potestate ipsius / nisi q̄ntum sibi permittit̄ a deo. Sequit̄. * Tunc dixit ei Jesus.] Uade sathana scriptū est enim.] Hic increpauit eū et nō supra ad ostendenduz / ꝙ proprias iniurias debet homo portare: sed dei iniuriam nullo modo debet tolerare. Hoc autem maxime fit quādo cultus debitus deo: impendit̄ diabolo: qd̄ diabolꝰ facere suggerebat: et ideo hanc veritatē per scripturam cōfirmat. Deut. 6. * Dominū deū tuum adorabis.] Adoratiōe .s. latrie: que soli deo debetur. Hoies autem venerari possunt veneratione dulie. * Et illi soli seruies. Tunc reliquit eum diabolus Et ecce angeli] In quo ostendit̄ diuinitas ex ministerio sanctoꝝ angelorū. Reliquerant enim angeli ipsum Jesum ad tempus: vt diuinitas eius diabolum magis lateret: ꝛ vt conuenientius locum tentandi haberet: ꝛ vt victoria ipsius Christi excellentior appareret ex hoc / ꝙ solus ipsum deuinceret. Et ideo victo tētatore ꝛ pre confusione recedente. * Accesserūt ꝛ ministrabāt ei.] Sicut vero domino serui sui: ex quo apparet diuinitas xp̄i: qꝛ nulla natura ē supra angelicam: nisi diuina

* Ductus est Jesus. ꝛc.] Moraliter. Per hoc insinuatur / ꝙ aggrediens desertuz penitētie fortius tentatur ab hoste. Ecci. 2. a. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iusticia ꝛ timore: ꝛ prepara animam tuam ad tentationē: idest ad resistendum tentationi: que imminet tibi. Illos. n. deus fortius tētari permittit: quos fortiores esse cognoscit. 1. Cor. 10. c. Fidelis autem deus est: qui non patietur vos tentari supra id quod potestis. Per hoc autem ꝙ Jesus voluit tētari triplici tentatiōe: ostendit ꝙ queuis tētatio vel est a carne: vel a mundo: vel ab hoste. Diabolus tamen vtitur aliquando carne ꝛ mundo tentationes eorum accendendo. I Moralr

* Ductus est. ꝛc.] Glo. Post baptismuz: quia nulla est mora a tentatione: vt mox doceat in desertum pugnare: docet baptizatos de mūdo exire: in quiete deo vacare: sic filij israel post transitum maris per desertum ascendunt: ꝛ māna comedunt: donec veniant ad terram promissiōis: ideo dicit. * Tunc Jesus ductus est in desertū. ꝛc.] Hic est ordo recte conuersatiōis: vt post acceptam spiritussancti gratiam contra diabolu; arctius accingamur: ꝛ mente seculum deserentes: vite eterne gaudia quasi manna esuriamꝰ deserti. Ibi fit tentatio: quia non ante hostis se erigit / q̄ homo de mundo exit. Tenet enim sub legibus suis eum. In deserto pugnatur asperis: quia Adam in paradiso delitijs affluens / victꝰ est oblectamētis. Histo. In illo deserto: qd̄ est inter Hierusalē ꝛ Hiericho xp̄s diabolum vicit: vbi figuraliter dixerat Adam incidisse in latrones / ꝛ eum vicisse. Latrones aūt ibi habitasse probat locus: q̄ dicitur domi; .i. sanguis: ꝓpter effusionem sanguinis: q̄ ibi fiebat. Ea via samaritanus descendit: qꝛ carne indutꝰ easdem tentationes sustinuit. * A spiritu.] Scz sancto q̄ quos replet ad pugnā mittit fortes. Sine hoc spū: qui ad pugnā vadit: cito cadit. * Ut tētaret̄.] Nō tentat̄ a diabolo: nisi q̄ ad desertū exierit .i. bono studere ceperit. * Et cū ieiunasset.] Ieiunat vt tentet̄: tētatur / qꝛ ieiunat: ꝛ exemplū ieiunandi nobis dat: ꝛ ꝙ ieiunat diuine est potentie. Moyses ꝛ Helias ieiunauerunt: nō ex virtute: vt christus: sed Moyses sustentatur eloquio dei: Helias autem fortitudine cibi. Nec dicūtur illi duo esurijsse: sed Christus vt homo esurijt: vt celetur deus: significat autem desiderium nostre salutis. Ecce conuenit legi: que per Moysen accipitur. et prophetis: qui per Heliam. Quadragita diebus quattuor partes sunt mundi: de quibus xp̄s suos congregat. Et decem precepta legis: q̄bus suos contra mūdi oblectamenta armat. Ieiunat q̄dragita diebꝰ ante mortē cibo indigēs. q. d. in tēpore agonis abstinete a desiderijs secli: K Glosa. L

comedit post resurrectionē quadraginta dieb⁹/
cibo nō indigens.q.d.Ego sum ꝯsolatio ꝛ cibus
oibus diebus.Vñ.Ecce ego vobiscū sum oibus
diebus.ꝛc.Matth.28.d.Silr̄.n.dū viā dñi car
pimus:a vanitate seculi ieiunam⁹: ꝛ futuri pro
missione reficimur.In pugna xp̄i prius agit̄ cō
tra gulā ieiunādo:per quā vict⁹ est primus hō.
Gula libidines inflāmat: cōcupiscentiā carnis
nutrit:que repugnat legi mentis:hec nisi pri⁹ re
frenet̄:frustra ꝯtra alia laborat̄.Quadraginta
diebus.Hic numerus totuȝ tp̄s designat: q̄ xp̄s
cū suis dimicat.In hoc numero due leges ꝑ abs
tinentiā complent̄:qꝛ in q̄draginta decalogus
mandatoꝝ/ꝛ q̄ttuor euangelia resonāt.Unde
institutū est nos hoc numero acri⁹ dimicare ad
diluenda pctā:que fiunt/dū motu carnis viola
tur charitas:ꝛ sic q̄ȝdiu hic sumus/semꝑ pecca=
ta plorem⁹:qꝛ hoc numero p̄sens vita ostendit̄.
*Postea esuriit.]Hoc est vere humanitatis:ꝛ
per hoc est occasio tentandi: latet potestas:patet
M infirmitas.*Et accedēs.]Qꝛ esuries est signū
infirmitatis:ꝛ sic nobis i abstinētia nō deest ten
tatio.Per exteriorē infirmitatē xp̄m tentat:in q̄
nullā legem pcti inueniebat.*Si fili⁹ dei es.]
Aliud hoꝝ explorātis est:aliud tentantis: dum
deuȝ ꝯfiteri videt̄:ꝛ homini illudere conat̄.Sic
eū tentat/vt exploret:qd̄ veretur.Sic explorat:
vt tentando decipiat.Si filius dei es.Nouerat
filiū dei venisse in mūduȝ/seu per ꝓphetas: seu
per angelos nunciātes:seu per Johānem demō
strāteȝ:sed qꝛ humilia in eo videbat:qd̄ de deita
te suspicat⁹ est/ex sup̄bia ei in dubiū venit.Vñ
ꝛ callide exq̄rit.Nec indignū fuit xp̄m tentari:
q̄ venerat occidi:vt tentatiōes superādo/nobis
potestatē daret superādi tētatiōes:sicut sua mor
te tulit nostram mortalitatē.¶Christus nō nisi
post baptismū se tentari permisit: insinuans ad
se euntes grauiores passuros tentationes.Sua
det esuriē pane de lapidib⁹ facto releuare: nō ꝙ
eius curet salutē:sed ex mutatiōe cognoscat vir
tutē:ꝛ si purus hō esset:panis oblectamēto illu=
deret esuriē patiēti.Tribus modis fit tentatio.
Suggestione:delectatione:ꝯsensu.Christus vo
sola suggestione tentatus fuit: qꝛ delectatio pcti
mentē eius nō momordit.*Scriptū est]Non
vtit̄ potestate:sed scripturaꝝ auctoritate: docēs
nos magis doctrina/q̄ȝ miraculis pugnare.*
Non in solo pane.]Q.d.Persuasio tua/tenta
tio est: qꝛ agis de cibo corporis: ꝛ nō de cibo mē
tis.Inferior pars hois pane sustentat̄:alia ver=
bo dei reficit̄.Qꝛ vero agis de iferiori:patet ꝙ tē
tator sis.*Sed in omni verbo.]Omne verbū
charitas:in qua cōplent̄ omnia: que ꝓcedūt de
ore dei:qꝛ cuiuscunq̄ ministerio dicat̄: non ei⁹
sunt:ȝ dei:sed si aduersum q̄d inserit̄:hoc nō est

di.De vno verbo.i.de sapiētia dei p[...]
loquūtur sancti:q̄ sunt os eius.*Tunc
psit.]Prima ꝛ vltima tentatio i desert[...]
q̄ȝ historialiter.Ultima fuit postq̄ȝ reg[...]
Hierusalē.Qꝛ Mattheus nō ꝑm ordin[...]
rie:sed ꝑm tētationē Ade ꝓsequit̄.Luca[...]
gesta est.Quia ex responsione xp̄i vict[...]
tus remansit:post primā ad secūdā acc[...]
tationem.Qd̄ permisit se assumi: non [...]
tas fuit: sed patiētia:in diabolo vero nō [...]
sed superbia.Nota hec oīa corporis se[...]
cōpleta.Nec miꝝ si se permisit circūfer[...]
cipitur assumptio)q̄ permisit se crucifig[...]
pra pinaculū.]In palestina desuper pl[...]
tecta:ꝛ ibi erat sedes doctoꝝ: vñ popul[...]
tur:vbi multos cepit vana gloria hono[...]
sterij inflatos.In eo igitur loco xp̄m ten[...]
multos deceperat.Dum autē non ꝯsc[...]
eos:q̄ in sublimi sunt: vana gloria nō [...]
Diabolus alta petit:ad alta semꝑ duc[...]
do per iactantiā:vt precipitare possit.I[...]
xp̄s se in altuȝ tolli permisit:sed mone[...]
nō obediuit:ostendit ꝙ cuicūq̄ bona ꝛ a[...]
peranti obediam⁹:sed precipitare vole[...]
camus.*Si fili⁹.]In oibus tentation[...]
agit:vt intelligat si filius dei sit.Sed x[...]
sponsum temperat:vt ambiguū relinqu[...]
verba ad inuicē ꝯferūtur: in specie hom[...]
boluȝ apparuisse verisimile est.*Mitt[...]
voꝝ cōuenit illi:qui oēs precipitare sata[...]
infirmus ostendit̄/ꝙ nulli nocere possit[...]
us ille se deorsuȝ miserit.Suggerebat [...]
quo signo exploraret:ꝛ quantū apud de[...]
sed nemo debet tentare deū:qñ habet [...]
na ratione quid faciat.Vñ q̄ȝuis oia p[...]
tis suis Matth.10.c.Si vos persecuti [...]
vna ciuitate:fugite in aliā.ꝛ ipse idem [...]
abijt:ꝛ latuit.Nūc aūt poterat aliter de[...]
scendere/q̄ȝ per iactātiā se precipitare.[...]
ficit humana ratio:cōmendet se hō deo [...]
tando:sed deuote ꝯfidendo.*Qꝛ ange[...]
Beda.Qd̄ bene dicitur de corpore: diab[...]
le interpretat̄ de capite:ꝙ si hoc dicit de [...]
nō ꝛ hoc qd̄ ibi ꝯtra se dicit̄:Super aspid[...]
siliscū ambulabis:ꝛ conculcabis leonē ꝛ [...]
nem.p̄s.90.Sȝ de auxilio angeloꝝ qua[...]
firmū loquit̄:de sua cōculcatione tacet.*[...]
assumpsit.ꝛc.]Hec tentatio ordine prec[...]
narrat̄ prepostere ꝑm ꝙ factū est Ade.*[...]
tem excelsum.]Mons iste sup̄biā signific[...]
quā cecidit:ꝛ alios ruere fecit.Excelsum [...]
Quia eum ad summū superbie trahere [...]
Tentaturus de auaritia in montē ducit[...]
ritia ꝛ ambitio semper alta petit.*Osten[...]
Non ꝙ visum eius:qui oia videt:ampl[...]

sed vanitatẽ mundane pompe: quã amabat: q̃si speciosam ostendẽs/facere amari volebat. Uel sciens diabolus q xp̃s regnũ sibi tolleret: ostendit ei oia regna mũdi: nõ Persas vel Medos: sz quõ in hominib⁹ regnaret mundanis. Uel per gulam vel per auaritiã/vel per alia: vt suadens qd volebat: cũ sibi subijceret. Lucas dicit in momento sibi oia ostensa: in quo non tam celeritas ꝯspectus: q̃ caduce fragilitas potestatis exp̃mitur. Moysi ostendit deus in momẽto totam terram p̃missionis virtute deitatis: ita modo actũ est. Ostendit ei oia regna. s. partes terre: in q̃bus vnũquodq regnũ positũ erat. Sicut si aliq dicat super mõtes. Ecce ibi Roma: nõ ipsam ostẽdendo: sed partẽ: in qua posita est. * Omnia regna.] Omnia concupiscibilia in mũdo: in quibus hoies regnant. Uel simpliciter totus mundus (illo suggerente) ab eo in mõte visus est. * Et gloriã eoꝝ.] Rab. Non q eã concupiscentie oculo intueret: sicut nos: sed sic hec ostensio fuit in mente: sicut medici vident morbos sine lesione. * Hec oia tibi dabo] Hec ꝺ arrogãtia dicit: nõ q totus mundus suus sit. A principio qd dei erat: vt sibi vsurparet diabolus laborauit: vñ vt in eis coleret: idola inuenit. In his trib⁹ notantur gula: auaritia: sup̃bia. ℂ Rab. Lucas auaritiã mediã ponit: vltimã sup̃biã: ẽm morã p̃sentis t̃pis: q sup̃bia post omnes virtutes seuit. In his tribus/gula: auaritia: superbia: oia vitia sibi federata sunt perẽpta. Uict⁹ de gula/ nõ tentat de libidine vel ceteris: que de gula nascũtur. Sic etiã in alijs oibus: que in mundo sunt: vt armis vtaẽ diabolus contra nos. Nã nihil in mũdo est: nisi concupiscẽtia carnis: cõcupiscentia oculoꝝ: ⁊ sup̃bia vite. 1. Joh. 2. c. In his tribus oia genera tentationũ comp̃henduntur.
R * Scriptũ est.] Dauid Goliã tribus lapidib⁹ de torrente p̃strauit. 1. Reg. 17. c. Et xp̃s diabolum tribus testimonijs de lege. * Dñm deũ tuum.] Hoc vel ad diabolũ diciẽ: nõ q ex deuotione sit impletur⁹: sed vt ecõtra/ q̃ ipse moliebaẽ scriptũ ostendaẽ: q nõ ipse: sed deus sit adorandus. Uel nõ diabolo: sed sibi ẽm humanitatẽ: ⁊ cuilibet homini hoc p̃ceptũ esse insinuat. Similiter ⁊ illud Deu. 6. b. Nõ tentabis dñm deũ tuũ. * Dñm deũ.] Scz filiũ ⁊ patrem: ⁊ spiritũ sanctũ: q̃ est vn⁹ deus. Deus adoraẽ: ⁊ specialiter ei p̃pter se seruiẽ. Hic ostẽdiẽ q hõ xp̃s: vt de⁹ ⁊ dñs: sit adorãdus ex debito. * Serues.] Grece latreusis: latria seruitus diciẽ. Seruitus cõis deo ⁊ homini: ⁊ cuicũq: grece dulia diciẽ. Illa vero: que soli deo debeẽ: latria distincte. Uñ idolatria: que qd soli deo debet: idolis dat. Nota diabolum in his vinci: i q̃bus Adam vicit. Quẽ de gula tẽtauit: dũ de ligno vetito gustare rogauit. De vana gloria: cũ dixit Geñ. 3. Eritis sicut dij. De auaritia: cuz ait. Scientes bonũ ⁊ malum. * Accesserũt.] Non quasi tunc primũ ad- S
euntes: sed agonem dñi p̃cul aspicientes: ne videatur eoꝝ p̃sidio eguisse: vel vicisse. Sed vt ille victus abijt: parati ad obsequiũ venerũt. Sicut in hoc agone militia nostra p̃struiẽ: ita in obsequio angeloꝝ gloriosa remuneratio docetur. ☞ Quere infra aliã Glose expositionẽ an. 4. primo huius partis ⁊ sermonis.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis T
sermonis Pugne. incipiẽtibus fol. 165. sub the- Auctor.
mate. * Ductus est Jesus in desertũ.] vt. s̃. A. ℂ Uel ser. Ferie. 4. Cinerũ. fol. 75. sub the. * Cũ ieiunasset. ⁊c.] B. ℂ Uel ser. Incarnatiõis. fol. 2. sub the. * Si filius dei es.] C. ℂ Uel ser. Pctõꝝ. fol. 189. sub the. * Nõ tentabis. ⁊c.] F. ℂ Uel ser. Pnie. fol. 211. sub the. * Ductus est Jesus in desertũ.] J. ℂ Uel ser. Trinitatis. infra in hoc Tomo. sub the. * Dñm deum tuũ.] R. ℂ Uel ser. Angeloꝝ. fol. 76. sub the. * Angeli ministrabant ei.] H.

Dilatant enim phylateria. ⁊c.] Glo. ☞ ℂ 2.
Quere annotamẽto. 1. H. quinte partis. Mat. 23.
ser. Ferie. 3. Dñice. 2. Quadragesime.

De corde hominũ cogitationes male p̃cedunt.] Glo. Bed. Anime locus principa- ℂ 3.
lis non iuxta Platonẽ in cerebro: sed iuxta chri- Mat. 7.
stum in corde est. Arguũtur etiam ex hac sententia: qui cogitationes a diabolo immitti putant: non ex propria nasci voluntate. Diabolus incẽtor ⁊ adiutor malarum cogitationũ esse potest: auctor esse non potest. Si autem in insidijs semper positus/leuem cogitationũ nostrarum scintillam suis fomitibus inflammauerit: non debemus opinari eum quoq cordis occulta rimari: sed ex corporis habitu et gestibus extimare qd versemus intrinsecus: vt si pulchram mulierez nos crebro viderit inspicere: itelligit nos amare.

Jesus autem plenus spiritusancto regressus est a Jordane: ⁊ agebatur in spiritu in ℂ 4
deserto.] Glo. Ambrosius. Agebatur in deser- Luce. 4
tũ/hoc consilio: vt diabolum prouocaret. Nam A
nisi ille certasset: iste mihi non vicisset. Mysterio: vt Adam de exilio liberaret. Exẽplo: vt ostẽderet nobis diabolum ad meliora tendentibus inuidere. ℂ Beda. Ne cui in dubium veniret: a quo spiritu ductus Jesus in desertum diceretẽ: p̃ponit: quia plenus spiritusancto: cuius voluntate locum certaminis: quo aduersarium sternat: de victoria certus ingreditur. Sic nos accepta in baptismo remissione: ⁊ spiritusancto illuminati: contra insidias diaboli accingi: ⁊ seculum debemus deserere: vt quasi manna deserti sola eterna esuriamus.

✳ In deserto.] Historiali. In illo deserto: qđ est inter Hierl'm ꝛ Hiericho: vbi figuralit' dixerat Adam a diabolo victū fuisse. ¶ Beda. Tria sūt q̄ ꝓficiunt ad vsum salutis. Sacramētū baptismi: desertū: ieiuniū. Nemo em̄ coronabit᷑/ nisi legitime certauerit. Nemo ad certamen admittit᷑ virtutis: nisi prius ablutꝰ a maculis/ gr̄e celestꝭ
B munere ꝯsecret᷑. ✳ Diebus q̄draginta.] Quadraginta diebus ieiunauit legislatoꝛ. Deu. 9. b. Et ꝓpheta. 3. Reg. 19. b. Ut ieiuniū xp̄i testimoniū habeat a lege ꝛ ꝓphetis. hoc numero significatur excursus huius seculi in his: q̄ vocātur per gratiā ad eū: qui venit legem nō soluere: sed adiplere Decez sunt p̄cepta legis: ꝛ q̄ttuoꝛ ptes mūdi: ꝛ q̄ter decē fiunt quadraginta: ꝛ per gratiam dei ad ipletionē decalogi vocātur de q̄ttuoꝛ partibus mūdi: Ieiunat xp̄s ante moꝛtē carnis: q̄si clamet. Abstinete a desiderijs seculi: duz estis in agone. 1. Petri. 2. b. Comedit post resurrectionē: q̄si diceret. Et si nōduz habetis coꝛpus imoꝛtale: spe imoꝛtalitatꝭ iam pascimini: qꝛ dū viam dñi capimꝰ: ꝛ a vanitate seculi ieiunare ꝛ refici debemꝰ futuri ꝓmissione. Quadraginta diebꝰ. Decē ad decalogū: quo deū ꝛ ꝓximū diligere debemus refert᷑. Sed qꝛ motu coꝛpoꝛis: qđ de q̄ttuoꝛ elemētis ꝯstat: charitas dei ꝛ proximi violat᷑: ad diluenda pctā in. 40. tp̄s pnīe resurgit. Congrue exercet᷑ ieiuniū in illa anni parte: que contigua est passioni dñice: qꝛ in ea significatur hec vita laboꝛiosa: cui opus est continentia: vt ieiunet᷑ a mundi amicitia. ¶ Beda. Nisi
C ieiunasset: diabolo occasio tentandi nō adesset: s̄m illud Ecci. 2. a. Fili accedens ad seruitutem dei/ prepara aiam tuā ad tentationē. Qꝛ quāto magis diabolus sibi rebellare ꝯspicit: tanto amplius expugnare contendit. ✳ Esurijt.] Beda. Non est scriptū de Moyse ꝛ Helia/ ꝙ post ieiunia esurierint. Non ꝙ hoies illi foꝛtioꝛes/ q̄ꝫ hic deus: sed ideo factū est: ne ab eo tentādo pauens hostis aufugeret: q̄ multa celestia signa viderat in eo. Esurijt ergo humilis deus hō: ne inimico inotescat sublimis homo deus. Fames dñi pia fraus est: ne caueat diabolus tentare. Esurit aūt nō tam cibū coꝛpoꝛis/ q̄ꝫ salutē aīe. ✳ Si filius dei es.] Amb. Nouerat dei filiū venturꝫ: sed venisse per infirmitatē coꝛpoꝛis nō putabat. Nam fastuosus in deo humilia nō pōt credere. Aliud itaqꝫ exploꝛātis: aliud tentantis est: ꝛ deo ꝓfitet᷑ se credere: ꝛ hoi conat᷑ illudere. Sed cū ille tētat: vt exploꝛet: sic exploꝛat/ vt tentet. Dñs ecōtra sic fallit: vt vincat: sic vincit: vt fallat. Si em̄ cōuerteret naturā: ꝑderet creatoꝛē. Ergo sicut hō cōe sibi accersit auxiliū: vt diuine lectionis pabulo intētus/ famē coꝛpoꝛis negligat: his armis dñs hoiem aduersus irritamenta gule munit. Huic pani intenti Moyses ꝛ Helias/ famē ... nō senserūt ieiunij. Qui hoc verbo nō ... viuit. ¶ Grego. Tribus modis fit tētat... gestione: delectatiōe: ꝯsensu. Christo a... stione sola: qꝛ delectatio pcti mentē eius ... moꝛdit. Nec illum indignū est tentari ... venerat: vt sua tentatione nostras vinc... sua moꝛte nostra tulit pctā. ✳ Scriptu... cet magis doctrina/ q̄ꝫ miraculis pugn... militate/ q̄ꝫ potentia: nihil pro diabolo ... nec declarāde virtutis ꝯsideratiōe facie... Et duxit.] Lucas. Sicut res gesta est ... mediā ponēs auaritiā: vltimā supbiā: ... presentis tpis: qꝛ supbia post oēs virtu... Mattheus nō sequit᷑ oꝛdinē histoꝛie: ... tiones Ade. ✳ Ostendit.] Non ꝙ vl... oia videt: ampliauerit: sed vanitatem ... pompe: quā amabat: q̄si spaciosam o... facere amari volebat. Uel sciens diabo... sibi regnū tolleret: ostēdit ei oia regna ... Persas: nō Indos: sed quō in omnibꝰ ... regnaret: vel per gulam: vel per supbiā ... alia: vt suadēs qđ volebat: cū sibi sub... In momento.] Beda. Non tā scelerum ... ctus: q̄ꝫ caduce fragilitas potestatis ... momento em̄ cuncta preterecunt. ✳ T... Hec de arogantia dicit: non ꝙ totus m... suꝰ. Sunt. n. aliq̄ boni. ✳ Mihi tradi... diabolo est potestas: sed obnoxia tm̄ in... boli. Nec ideo mala oꝛdinatio potesta... lo sunt obnoxie potestates. ¶ Amb. ... hic oēm ambitionē despicere: qꝛ ois d... culi diabolice subiacet ptāti: ad vsum ... inanis ad fructū. Nota aūt qꝛ ois pt... oꝛdinatio potestatū a deo: sꝫ a malo ... testatis. Ro. 13. Licet ḡ diabolꝰ se dica... testatē: oia tm̄ illa ad tp̄s ꝑmissa nō ab... qꝫ ille: q̄ ꝑmisit: oꝛdinauit: nec potesta... is q̄ male vtit᷑ potestate: q̄ ambit. ✳ ... Bed. Dicēs diabolꝰ saluatoꝛi: si ꝓcid... ueris me. ecōtrario audit: ꝙ ipse magis ... cū debeat dñm ꝛ deū suū. ✳ Et illi soli ... Bed. Grece latria dr̄ seruitꝰ: q̄ soli deo ... lia: q̄ etiā hoibꝰ inuicē exhibet᷑. Iube... charitatē seruire inuicē: qđ grece dulia d... mur deo seruire s̄m qđ grece latriā dr̄. ... tero. 6. ꝛ hic. Et illi soli seruies ✳ Et ... Nec indignū videat᷑ dñz ab illo deferri ... git᷑ a mēbꝛꝭ diaboli. ✳ Sup̄ pinaculū ... lꝫ ꝙ xp̄s i altū tolli se ꝑmittit: sꝫ monēti ... obedit: ostēdit ꝙ cuiqꝫ bona ꝛ alta ip... amus: sed p̄cipitare volenti ꝯ eamꝰ. S... naculū. ꝛc. Ita est iactātia: vt dū putat ... ad altioꝛa ascēdere: sublimiū vsurpan... ra trudat᷑: qꝛ vero diabolus foꝛtē sen...

pretēdit: que etiā fortes decipit. ✳ Si filius dei es.] In oib⁹ tentationib⁹ hoc agit/vt intelligat si filius dei sit. Sed xp̄s sic responsum tēperat: vt ambiguū relinq̄t. ✳ Mitte te deorsum.] Queꝫ neq₃ gula neq₃ auaritia vicit: tentat vana gloria: si forte illū vel ipsa victorie sue iactantia valeat deijcere. Mitte te. ⁊c. Hec vox ei ꝯuenit: qui oēs precipitare satagit. In quo firmus ostēdit᷑: qui nulli possit nocere: nisi prius ille se deorsum miserit. ✳ Scriptū est.] Qr scripturaꝝ exemplū pretulerat: scripturaꝝ vincit᷑ exēplis. Vtit᷑ aūt diabolus ꝑ hereticos testimonijs scripturarū: nō vt doceat: sed vt fallat. ✳ Angelis suis.] Beda. Hec ꝓphetia nō de xp̄o est: sed de sancto viro. Que etiā si de xp̄o esset: illud etiā quod sequitur debuerat meminisse. Super aspidem et basiliscū ambulabis: ⁊ conculcabis leonē ⁊ draconē. ps. 90. c. Sꝫ de angeloꝝ auxilio q̄si ad infirmū loq̄tur: de sua ꝯculcatione q̄si tergiuersator tacet. ✳ Non tenta.] Beda. Suggerebatur eū quasi hoi: vt signo aliq̄ exploraret: quantuꝫ apud deū valeret: sed ꝑtinet ad sanaꝫ doctrinā: qn̄ habet q̄d faciat hō: non tentare deū. Vn̄ precipit Matth. 10. c. Si vos ꝑsecuti fuerint in vna ciuitate/fugite in aliā. Qn̄ vero deficit humana ꝓuidentia: si hō se totū diuine cōmittit potētie: nō est dicēda tentatio. Nunc aūt poterat xp̄s aliter descēdere de tēplo/q̄ per iactantiā se precipitare. Vn̄ 1. Reg. 17. f. Dauid Goliā trib⁹ lapidibus de templo ꝓstrauit: xp̄s diaboluꝫ trib⁹ testimonijs de lege. Notādum q̄ exempla Deuterono. 8. ca. tm̄ ꝓtulerit/vt secūde legꝭ sacramēta confirmet. ✳ Et consumata. ⁊c.] Bed. Tribus tentatiōibus victis/omnē tentationē dicit ꝯsumatam: qr in his oim̄ vitioꝝ origo continet᷑. Qr omne qđ in mūdo est: concupiscētia carnis est: ⁊ ꝯcupiscētia oculoꝝ: ⁊ supbia vite: que alijs noibus/curiositas: gula: vana gloria nominat᷑. Cum tentat᷑ homo cōcupiscentia carnis/dicat. Non in solo pane viuit hō: sꝫ in omi verbo dei. Matth. 4. Cū tentat᷑ auaritia: quā Apl's Col'. 3. a. seruitutē simulachroꝝ noiat: deū adoret: ꝑ solis eternis illi seruiat. Si tentat᷑ vana gloria: q̄ etiaꝫ de p̄cedentib⁹ victorijs solet crescere: non tentet dn̄m: qđ facit: q̄ de suis virib⁹ ꝓsumit: q̄si ampli⁹ peccare non possit. Nota diabolū in his vinci: in q̄bus vicit Adā: quē de gula tentauit: dū ď ligno vetito gustare rogauit. De vana gloria: dū dixit. Eritis sicut dij. De auaritia: dum dixit. Scientes bonū ⁊ malum. Gen̄. 3. b. Nota diabolū non esse ꝑtinacē in stadio: sꝫ cedere vere virtuti: ⁊ si nō desinit inuidere: tm̄ formidat instare: ne frequentius triūphetur. ✳ Iesus aūt. ⁊c.] Ly. ☞ q̄re an. 39. q̄nte p. f. Pel'. fo. 126. co. 2. ✳ Agebat᷑. ⁊c.] Ly. Moral'. Per h̄ significās q̄ hoies spūales: cuiusmodi sunt religiosi: dn̄t in aspitate nutriri: nā acri⁹ solēt a demone tentari. Eccl. 2. a. Fili accedēs ad seruitutē dei/sta i iusticia ⁊ timore dei: ⁊ ꝑpara aiam tuā ad tentationē. Et h̄ significat᷑/cū dr̄ de xp̄o. ✳ Et tentabatur.] Per h̄ aūt q̄ primo ponit᷑ tentatio de gula cū dr̄. ✳ Dic. ⁊c.] Designat᷑ q̄ hec tentatio occurrit hoi primo ab infantia. Secūdo vero ponitur tentatio de cupiditate terrenoꝝ: cū dr̄. ✳ Et duxit illū. ⁊c.] Qr tentationē gule seq̄tur tentatio cupiditatis terrene. Tertio vero ponit᷑ tentatio de ꝓsumptione/cū dr̄. ✳ Et duxit illuꝫ. ⁊c.] Nā tentatio: q̄ q̄s de meritis suis ꝓsumēs exponit se piculis: nō est nisi post plurima tpa. ☞ Et quere supra an. 1. hui⁹ ptis. ⁊ ser. fol. 93. col. 3 vbi Matthaeus ponit h... euangelium.

☞ Et applica aliq̄ de an. ser. Pcl'. fol. 90. Et Rel'. fol. 136. vel alioꝝ ser. ꝓut videris expedire.

Videbam sathanā sicut fulgur de celo cadētē.] Ly. ☞ Quere an. 5. B. q̄nte ptꝭ. sermonis Plurimoꝝ martyꝝ. Tomo. 2. ¶5. Luce. 10

Ait aūt dn̄s Simoni. ⁊c.] vsq₃. ✳ Vt non deficiat fides tua.] Glo. ⁊ Lyra. Moral'. ☞ Quere infra in h̄ Tomo an. 1. N. S. q̄nte ptis. ser. Ferie. 4. Dn̄ice Ramoꝝ. ¶6. Luce. 22.

Est q̄ grat. ⁊c.] ☞ q̄re an. 1. I. q̄nte ptꝭ. ser. Dn̄ice Passionis. infra in hoc Tomo. ¶7 Joh. 8.

Ego qđ vidi apud p̄rem. ⁊c.] Glo. ☞ q̄re an. 1. L. q̄nte p. ser. Ferie. 5. hui⁹ dn̄ice. prime Quadragesime. ¶8. Joh. 8.

Quid est facili⁹. ⁊c.] Glo. ☞ q̄re an. 1. E. q̄nte ptꝭ. ser. Dn̄ice. 19. post oct. cor. xp̄i ¶9. Mat. 9.

Confidite. ⁊c.] Ly. ⁊c. ☞ Quere an. 19 q̄nte par. ser. Generalis. fol. 298. co. 4. Et applica ad triplicē xp̄i tētationē. vel pot⁹ nr̄am ¶10. Joh. 16.

De corde hoim. ⁊c.] Gl'. Bed. ⁊c. ☞ q̄re an. 8. q̄nte p. ser. Petroꝝ. fol. 207. col. 3. ¶11. Mar. 7.

O Gn̄atio ifidelis. ⁊c.] Ly. Mor. ⁊c. ☞ q̄re an. 10. q̄nte p. s. Petroꝝ. fol. 207. co. 4 ¶12. Luce. 9

Hoc aūt genus. ⁊c.] Glo. ⁊c. ☞ Quere an. 2. q̄nte par. ser. Oronis. fol. 187. col. 3. ¶13. Mat. 17

Sedete hic. ⁊c.] Ly. Mora. ⁊c. ☞ Quere an. 4. q̄nte p. ser. Oronis. fol. 187. co. 3. ¶14 Mat. 26

Ex sexta parte Biblie.

Tentatio vos nō apprehēdat/nisi humana.] Glo. Hortat᷑/vt humana tentatio illos apprehendat/non alia. Humana enim tentatio est: vt in necessitate vel pressura nō diffidat homo de deo/auxiliū humanum requirendo. Propter Christū ergo pati/humana tentatio est: p quā ꝓficit᷑ apud deū, ¶1. 1. cor. 10

¶ Aug. Humana tẽtatio eſt aliter ſapere: ꝙ̄ res ſe habet: ⁊ cū bono animo. Nimis autē amando ſententiā ſuam / vel inuidendo melioribus vſq; ad precidende cōmuniōis ⁊ condendi ſchiſmatis: vel hereſis ſacrilegiū peruenire / diabolica preſumptio eſt. In nullo aūt aliter ſapere / ꝙ̄ res ſe habet: angelica perfectio eſt. Humana igitur tentatio eſt (credo) cū quis bono animo: ſm humanam tñ fragilitatem: in aliquo labiť conſilio: vel cū irritatur in fratrem ſtudio corrigẽdi: plus tamen / ꝙ̄ chriſtiana tranqllitas poſtulat. Et q꞉ hoīes ſumus: ſed ſpe angeli: quibus in reſurrectionẽ equabimur (vt dicitur Matth. 22. c.) Si nō eſt in nobis perfectio angeli: nō ſit preſumptio diaboli.

¶ 2. 1. cor. 12 ET ne magnitudo reuelationum extollat me.] Lyra. Hic Apoſtolus declarat remedium ſibi datū a dño contra periculum ſupbie. Circa quod ſciendum / ꝙ ſicut medicus corporalis permittit vel ꝓcurat minorem leſionem: vt curet maiorẽ: ita de⁹ aliqñ permittit ſanctos corporaliter affligi / vel tentari: ⁊ aliqñ labi in pctā minora: vt a maioribus preſeruenť: q꞉ ſic humiliati recurrunt ad diuinū auxilium: de ſe / vel de ſuis meritis nullatenus confidẽtes. Superbia vero radix eſt oim maloꝝ. Eccl. 10. b. Initiū oīs peccati ſuperbia. Cuius frequẽter eſt occaſio ſingularis excellentia / etiā in virtutibus. Sic aūt erat in Aplo: tum ꝓpter ſpecialem electionem: (Actuū. 9. c. Vas electionis mihi eſt iſte.) tum propter arcanoꝝ dei cognitionem in raptu: tum ꝓpter integritatem virginalẽ. 1. Coꝝ. 7. b. Volo aūt oēs vos hoīes eſſe ſicut meipſum. ⁊c. ⁊ ꝓpter alia dona plura. Propter quod dñs dedit ei remediū contra elationem ſuperbie: de quo dicit. ✳ Et ne magnitudo reuelationū.] Diuinarum. ſ. ✳ Extollat me.] Scz ſupbiendo. ✳ Datus eſt mihi ſtimulus carnis mee.] Vt per infirmitatem corporis conſeruetť humilitas mentis. Dicitur em̄ ad litterā / ꝙ grauiter fuit vexatus iliaca paſſione. Vel ſtimulus carnis diciť tentatio peccati carnalis: que fortius concupiſcentiam mouebat poſt reuelationes / ꝙ̄ ante (deo pmittente) tñ ipſam refrenabat cū adiutorio diuine gratie. ✳ Angelus ſathane: qui me colaphizet.] Illam paſſionem iliacā concitādo: vel carnis concupiſcentiā ſuis tentatiōibus incendendo. Conſequẽter circa remediū huius ponitur Apoſtoli petitio. Circa quod ſciendum / ꝙ infirmus ignorans medici proceſſum: qñ ponit ſibi mordax emplaſtrum / rogat medicū / vt remoueat ipſum: quem tñ medicus nō exaudit ad nutum: licet exaudiat ipſum ad bonū ſuum: ſciẽs infirmitatẽ ſuam aliter nō poſſe curari: ſic Apoſtolus ſentiens paſſionem iliacā ſibi grauẽ / vel tentationẽ carnis ſibi periculoſam / ... mo medico iſta remoueri: ⁊ hoc eſt qḋ di... Propter quod ter dñm rogaui.] Id eſt ... vel forte toties petijt: ⁊ nō plus. ✳ Vt di... a me.] Affligens me corporaliter. Vel ... vt predictū eſt. Conſequẽter ponitur ... ſio. ✳ Et dixit mihi.] Scz dominus. ✳ ... cit tibi gratia mea.] Q. d. Non eſt tibi ... rium vel vtile ꝙ a te diſcedat infirmitas ... ralis. Vel ſm alios tentatio carnis: qua... mea: quā habes: eſt tibi vigoroſa: vt abſ... tientia infirmitas tolerari poſſit: ⁊ tenta... rari: vt ſic infirmitas vel tentatio tibi ... augmentū meriti: ideo ſubdiť. ✳ Nam ... in infirmitate perficiť.] Quod duplic... intelligi. Vno modo materialiter: ... firmitas eſt materia virtutis exercend... litatis (vt dictū eſt) ⁊ patientie / ⁊ etiā ... tie. Debilitatis enim viribus per infirm... homo temperantior redditur. Alio mo... ſionaliter. Nam infirmitas eſt occaſio ... di ad perfectionẽ: inquantū homo ꝓp... gilitatem cognoſcens cautior redditur ... uendum ⁊ reſiſtendum peccatis: ⁊ per c... exercitatior in bonis: ⁊ ſic fortior effic... quod ⁊ dominus philiſteos ⁊ aliquos ... terra promiſſionis reliquit ad exercitium ...

☞ Reliq̄ quere ibi: ⁊ aliqua de Pau... 12. 6. par. ſer. Pauli apli. infra Tomo ...

FIde reliquit egyptū non veritus a... tatẽ regis.] Lyra. Conſiderādū ... ſes bis exiuit de egypto. Prio exiuit ... ptio: ⁊ de iſto exitu nō loquitur hic: q... regis tunc exiuit: vt habeť Exo. 2. S... uit egyptū / ducẽdo ſecū omnes filios ... iſto exitu loquiť hic: quia tunc nō tim... cos pſequentẽ: vt habeť Exo. 14. ... Mō prius fugerat in terrā Madian ... tus: ſed fides: ꝙ credebat ſe a deo liberan... it ibi manere / ne eſſet cauſa iactantie: ... tum periculum ſe precipitaret: ⁊ tentar... quod diabolicū eſt. Sancti enim ... quid faciant / nō debent tentare deū: v... cum dedit iudeis: q̄ ⁊ ſuis precepit: dice... thei. 10. c. Si vos perſecuti fuerint in v... tate / fugite in aliam.

OMne gaudiū exiſtimate fratres m... in tentationes varias incideritis.] ... Hic Iacobus apl's docet ꝙ homo bene ... reſpectu ſui: per hoc ꝙ tentationibus re... ſiſtit. Ad cuius euidentiā conſiderādum ... tationes metū inducentes de amiſſione ... habiti ſunt vehementiores / ꝙ̄ ille: qui ... appetitū de acquiſitione nō habiti. V... Aug. Terrena diligūtur arctius adep...

cupita constringant. Nam illa velut incorpora ta preciduntur. Ista vero velut extranea repudiantur: et quanto sunt magis intrinseca: tanto metus de amissione est vehementior. Sicut metus de amissione vite vel mēbrorum aliquorū / q̄ de amissione bonorum possessorum: et ideo qui bene resistit tentationibus istis: bene potest resistere et alijs. Quia secūdum q̄ dicit q̄dam non est consentaneum rationi / cupiditate cum vinci: qui metu non frangitur. Et ideo beatus Jacobus docens resistere tētationibus ponit exemplum de tentationibus metum inducentibus de amissione boni iam habiti: cuiusmodi sunt persecutiones in personis vel in rebus iam possessis. Et hoc est q̄ dicit. * Omne gaudiū.] Idest celeste gaudiū: quod includit in se perfectionem eminenti⁹ omnis boni gaudij * Existimate fratres mei.] Finaliter consequi. * Cum in tētationes varias incideritis.] Si fortiter eis restiteritis * Scientes q̄ probatio fidei vestre.] In persecutionibus: per quas declaratur homo fideliter adherere deo / quando per aduersa quecunq̄ non separatur ab eo. * Patientiā operatur.] Nam per talem sufferentiam frequētatam virtus patientie acquiritur. Per quem quidem habitum sufferentia talium: que primo erat sibi difficilis redditur facilis. * Patientia autem opus perfectum habet.] In persecutionibus enim illud quod p̄mo occurrit sustinēti: est tristitia. Ex hoc vlterius insurgit ira: que est appetitus vindicte contra persequentem. Et tertio odium. Virtus autem patiētie aufert tristitiam istā: vt patet ex dictis. Et sic prescindit radicem duobus alijs. Quia q̄ non tristatur in persecutione / non irascitur cōtra persequentē: nec odit eum: ideo bene dicitur q̄ in hoc habēt opus perfectum: propter quod subditur. * Vt sitis perfecti et integri.] Quia q̄ bene resistit tentationibus istis: de facili resistit alijs. * In nullo deficientes] Quia non solum per hoc euitantur vitia: sed etiam acquiruntur opposite virtutes. ☞ Reliqua quere ibi.

4 RESistite diabolo: et fugiet a vobis.] Lyra. Hic Jacobus apostolus monet a diabolo recedere. Circa quod sciendū q̄ diabol⁹ est superbus: secundum quod dicitur Job. 41. b. Ipse est rex super omnes filios superbie. Quāto autem aliquis est superbior: tāto magis abhorret superari. Propter quod diabol⁹ vidēs aliquem fortiter resistētem: dimittit eum tentare: timens ne ab eo superetur. Propter quod recedit ab eo ante faciē belli. Unde dicit Amb. super lucā q̄ diabol⁹ instare formidat: quia frequenti⁹ refugit triumphari. Et hoc est quod dicitur. Resistite autem diabolo. Viriliter repugnando: et fugiet a vobis.

DIabolus tanq̄ leo rugiēs.] Glo. Sicut rugit⁹ leonis impedit aures: ne aliud sonum excipiāt: sic diabol⁹ fideliū mētes terrendo: et illicita suggerēdo a via veritatis: ne vocē xp̄i audiant: auertit. * Circuit querēs quem deuoret.] Tanq̄ hostis obsidēs muros clausos explorat / an sit pars aliqua murorum min⁹ stabilis: cui⁹ aditu ad interiora penetret. Offert oculis formas illicitas et faciles voluptates: vt visu destruat castitatē. Aures per canora: vt emolliat xp̄ianum rigorem. Linguā conuitio prouocat: manū in iniurijs lacessentib⁹ ad cedē instigat. Honores terrenos promittit: vt celestes adimat. Et cū latēter nō pōt fallere: addit apertos terrores. In pace subdolus: in persecutiōe violent⁹: contra quē anim⁹ debet tm̄ esse parat⁹ ad resistendū: q̄tum parat⁹ est ille ad impugnandū. ☞ Reliqua quere ibi. C 6. 1. Pe. 5

INflāmata a gehēna. etc.] Glo. ☞ Quere annota. 20. G. H. sexte ptis. ser. Generalis. Folio. 300. col. 4. C 7 Jaco. 3.

OMne qd̄ est in mundo. etc. Antixp̄i multi. etc.] Glo. ☞ Quere annota. 37. sexte partis. ser. Generalis. Fo. 301. col. 3. C 8. 1. Joh. 2

OMnia subiecisti. etc.] Lyra. ☞ Quere annotamēto. 11. sexte partis. sermonis Finalis iudicij. Fol. 245. Co. 4. Et applica ad illud. Angelis suis mandauit de te. etc. Prout in euangelio hodierno. C 9. Heb. 2.

Ferie. ij. Dn̄ice. j. quadrage.

Sermo. Annota. Ex quinta pte Biblie.

DIxit. d. J. disci. suis. Cū venerit fili⁹ hois. etc.] Ly. Postq̄ saluator ondit q̄dā āncedētia iudiciū extremum. ☞ Ut patet annota. 2. A. D. quite partis. ser. plurimorum martyrum. Tomo. 2.) in hoc capi. describit ipsum iudiciū. Et quia vniuersitas iudicanda diuiditur in tres status: videlicet actiuorum: contemplatiuorum et etiam prelatorum: ideo diuiditur in tres partes secundum tres parabolas: quas hic ponit ad istos tres status pertinentes. Prima pertinet ad contēplatiuos / cum dicitur. * Simile est regnum celorum decem virginibus. etc.] ☞ Quere anno. 1. A. quinte partis. sermo. plurimarum Virginum. Tomo. 2. Secunda ad prelatos / cum dicitur. * Sicut enim homo peregre proficiscens. etc.] ☞ Quere annotamēto. 1. A. quinte partis. sermonis vnius confessoris pontificis. Tomo. 2. Tertia pertinet ad actiuos: ad quos pertinet se exercere in actibus misericordie: pro quo exercitio remunerabuntur: desistentes autē a talibus condemnabuntur. Dicit ergo. * Cū C 1. Mat. 25 A

venerit filius hominis.] Licet enim idem sit filius dei et hominis: facit tamen mentionem de filio hominis: quia i forma humana veniet ad iudicium. * In maiestate sua.] Quia tūc apparebit in forma hominis gloriosa: qui i primo aduentu apparuit in forma passibili et infirma. * Et omnes angeli eius cum eo.] Tum ꝓpter honorem iudicis: tum propter executionem iudicij: quia ministerio sanctorum angelorum ducentur electi ad celum: per malos angelos reprobi trahentur ad infernuz. * Tūc sedebit sup sedem maiestatis sue.] Per hoc signat potestatē iudiciariā: que data est xp̄o homini. * Et congregabuntur ante eum oēs gentes.] Qz nullus tunc poterit latere. * Et separabit eos ab inuicē.] Qz iusticia cuiuslibet et malicia apparebit oibus manifesta: et talis distinctio vocaꝫ separatio: et cū hoc forte distinguētur ꝺm situm. * Sicē pastor segregat oues ab hedis.] Per oues intelliguntur iusti ꝓpter coꝝ innocentiā. Per hedos reprobi ꝓpter eoꝝ nequitiam. Hedus eñ qñ crescit/est aial fetidū et luxuriosum: vñ et in lege hircus offerebatur ꝓ peccato principis: vt habetur Leui. 4. * Et statuet oues quidem a dextris.] Idest in potioribus bonis: qz sancti trāsferentur ad gloriā. * Hedos aūt a sinistris] Qz mali mittenꝫ ad penā: vel qz forte sic erūt dispositi ꝺm situm in iudicio. Qz dextera est locus honora-
B bilior: et ideo cōuenit electis. * Tunc dicet rex his: q̄ a dextris eius erunt. Venite benedicti patris mei.] Idest a patre meo. * Possidete.] Idest eternaliter tenete. * Paratū vobis regnuz a constitutiōe mundi.] Qz a principio mundi factum est celū empyreuz: qd est locus beatoꝝ. * Esuriui enim et dedistis mihi manducare. Sitiui et dedistis mihi bibere. Hospes eram: et collegistis me. Nud⁹ et cooperuistis me. Infirmus et visitastis me. In carcere erā: et venistis ad me.] Hic tanguntꝫ sex opera misericordie: q̄ sunt necessaria ex parte corporis: et intelligiꝫ per hoc septimuz: qd est sepelire mortuos. Sufficiētia aūt istoꝝ hoc modo accipitur: qz homo in vita presenti primo indiget ex parte corporis alimento: sine quo nō potest esse: et hoc alimētū duplex est. Vnum est calidum et siccum: et hoc vocaꝫ cib⁹. Et sic vnū opus misericordie est pascere esurientem. Vnde dicit Phūs. 2. de Anima. ꝙ esuries est appetitus calidi et sicci. Et aliud est alimentū corporis frigidū et humidū: et illud vocaꝫ potus. Et sic secūdum opus misericordie est potare sitientem: et sic dicitur. 2. de Aia. ꝙ sitis est appetitus frigidi et humidi. Secūdo indiget aliq̄: sine quo nō potest bene esse: videlicet indumēto et domicilio: in quo possit requiescere. Et sic est duplex op⁹ misericordie: vestire nudum: et colligere vel recipere hospitē. Tertio indiget ... istam sepultura: et sic poniꝫ quintum ... cordie. s. Sepelire mortuū. Ista aūt q... cta sunt oibus communia. Alia sunt ... misericordie: q̄ impenduntꝫ alicui ex ... cidente superueniente: vt si aliquis in... mitatē/ vel capitur ab hostib⁹. Et sic ... duo opa: q̄ sunt. Visitare ifirmū: et redi... ptiuū et in noīe redēptionis intelligiꝫ ... ficium eius impensum. Ista autē septē ... sericordie habētur in vno versu. Visi... bo: redimo: tego: colligo: condo. Et pa... tia ex p̄dictis. Ista aūt septem impensa ... libus ꝓpter xp̄m: sibi reputat totū fac... deles sunt membra eius: et ecōtrario fid... negata sibi reputat denegari. Propter ... tibus opera misericordie reddit vitā ... negantib⁹ autē penam. Aduertendum ... do diciꝫ. * Tunc respondebūt ei iusti ... Dñe quādo te vidimus esurientē et pa... entem et dedimus tibi potum? Qñ aūt ... mus hospitē et collegimus te: aut nudu... ruimus te: aut qñ te vidim⁹ infirmū/ a... cere/ et venimus ad te?] Nō est questio ... ex ignorātia: qz iusti certitudinaliter ... ꝙ opera misericordie facta mēbris xp̄i ... reputat fieri: et ꝓ talibus certitudinaliter ... nari. Et similiter mali sciēt se damnari ... rio. Sed est questio admiratiōis ꝓ ma... ne gratie: que fiet electis: et magnitudi... que infligetur reprobis. Sequiꝫ. * Et ... rex dicet illis. Amē dico vobis: q̄diu fec... de his fratrib⁹ meis minimis: mihi fe... dicet rex et his: q̄ a sinistris erūt. Disce... maledicti in ignē eternum: q̄ paratus ... lo et angelis eius. Esuriui eñ et non de... hi manducare. Sitiui et nō dedistis mi... Hospes erā et non collegistis me. Nud... cooperuistis me. Infirmus et in carcere ... sitastis me. Tūc respondebunt ei et ipsi ... Dñe qñ te vidim⁹ esurientē: aut sitientē ... spitem: aut nudū: aut infirmū: vel in ca... non ministrauimus tibi? Tunc respond... lis/ dicens. Amen dico vobis: q̄diu non ... vni de minoribus his: nec mihi fecistis ... hi in supplicium eternum: iusti autem in ... eternam.] Littera patet ex dictis. Sed ... randum etiam/ ꝙ hic non fit mentio de ... misericordie ex parte anime: qz illa per... maiori parte ad prelatos: ad quos per... os instruere et dirigere in salutem: hic a... de iudicio circa statum actiuorum.
* Cum venerit. &c.] Moral. Hoc etiam ... exponi de aduentu xp̄i ad iudiciū par... Nā a tēpore ascēsiōis sedet i maiestate ...

ram dei patris: ꝛ angeli sunt cū eo: oēs etiā gentes cōgregate sunt ante eum: q2 nuda ꝛ aperta sunt oculis eius oīa. Heb. 4. Ipe enim segregat oues ab hedis oīm merita ꝛ demerita discernendo: ꝛ ponit bonos ad dexterā dando eis gratiaʒ: q̄ est arra glorie: ꝛ ꝑ oppositū malos ad sinistrā arrā glorie denegando: ꝛ sic dicit bonis. * Possidete paratū vobis regnū. ꝛc.] Scdm qd dicit Luce. 17. c. Regnum dei intra vos est. * Esuriui.] In mēbris meis desiderantibꝰ eucharistiā. * Et dedistis mihi manducare.] Uos sacerdotes bene ministrādo. * Sitiui.] Potū sapiētie salutaris. * Et dedistis mihi bibere.] Uos doctores ꝛ p̄dicatores ecclesie. * Hospes erā.] Exclusus a cōmunitate ecclie. * Et collegistis me] Uos pij iudices absoluētes me * Nudꝰ] Operimento virtutū. * Et cooperuistis me.] Reducendo me ad virtutis bonū. * Infirmꝰ.] Infirmitate passiōis inordinate. * Et visitastis me.] Supportādo charitatiue. * In carcere erā] Ligatꝰ praua cōsuetudine. * Et venistis ad me] Soluendū a tali ligamine. Ecōtrario vero dicit malis. * Esuriui. ꝛc.] Expositio ptʒ ex dictis ꝑ negationē collationis dictorum beneficiorum. Et sicut conferētes digni sunt premiatiōe: ita denegantes ꝛ dare potentes punitione: ideo cōcluditur in fine. * Et ibunt. ꝛc.]

* Cum autem. ꝛc.] Glo. Post parabolas de fine mundi nunc exequit̄ dn̄s modū futuri iudicij. * Et oēs angeli.] Qui testes sunt humanorū actuū: sub quoꝝ custodia bene vel male egerunt. * Oues. ꝛc.] Duo ordines erunt in iudicio: electoꝝ. s. ꝛ reproboꝝ: sed electoꝝ aliq̄ iudicabūt: q̄bus dr̄ Mat. 16. Sedebitis ꝛ vos super sedes duodecim: iudicātes duodecī tribꝰ israel. Alij iudicabūtur: q̄bus dr̄. Esuriui ꝛ dedistis mihi mādu care. Itē reproboꝝ: alij q̄ extra ecclesiaʒ sunt nō iudicabunt̄: alij q̄ iudicabunt̄: q̄bus dr̄. Esuriui ꝛ nō dedistis mihi mādu care. ꝛc. * Hedos.] Hedus est aīal petulcū ꝛ olidum: q̄ ꝑ peccatis offerebatur in lege: ꝛ significat pctōres: nec dicit capras: q̄ possunt habere fetus. * Bn̄dicti patris. ꝛc.] Bn̄ficio patris mei ꝓmoti ad obtinendū gloriā: in q̄ sine corruptione regnetis: ad quā p̄destiati estis a ꝯstitutiōe mūdi. ¶ Ad literā nota opera misericordie. Mystice: charitatis ꝑfectionem. Qui esurientē ꝛ sitientē iusticiā pane verbi reficit: vel potu sapientie refrigerat: charitatis agit opera. Et qui errantez in domo matris ecclesie reuocat: et q̄ infirmū in fide assumit: ꝛ q̄ tribulatiōe aliq̄ seu carcere tristitie oppresso subuenit cōpatiendo vel cōsolādo: verā dilectionē adimplet. * Tūc rn̄debunt.] Nō diffidētes de v̄bis dn̄i: sʒ vel stupētes ꝓ magnitudie maiestatis regis: vel q2 paꝝ videt̄ illis oē bonū: qd fecerūt. vn̄ dr̄ Ro. 8. d. Nō sunt cōdigne passiones huius tp̄is ad futurā gloriaʒ: q̄ reuelabitur nobis in futuro. * De his fratribus.] Fratres mei ꝛ mater sunt: q̄ faciunt voluntatē patris mei. * Nō dedistis. ꝛc.] Quid meretur: q̄ aliena rapuit: si eternaliter damnat̄: q̄ de suo nō dedit? * Dn̄e quādo. ꝛc.] Excusare se satagunt q̄si deū fallere possint: q̄ hoīes fallebant. Sed nō hn̄t excusationē: q̄ conuerti a malis ꝛ agere elemosynas noluerūt: vn̄ subdit. * Quādiu nō fecistis. ꝛc. In suppliciū eternum. ꝛc.] Frustra ergo Origenes spōdet liberationē: post multos annos: malis hoībus ꝛ ipsis demonibꝰ.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Incarnatiōis: incipiētibꝰ folio. 2. sub themate. * Cū venerit filius hois. ꝛc.] vt. s̄. A. ¶ Uel ser. Angeloꝝ. Fo. 76. sub th. * Oēs angeli cuʒ eo.] A. s. de officio angeloꝝ in iudicio. ¶ Uel ser. Finalis iudicij. Fol. 236. sub the. * Cōgregabunt̄. ꝛc] A. ¶ Uel ser. Misericordie. Fo. 171. sub the. * Esuriui ꝛ dedistis. ꝛc.] B. ¶ Uel ser. Funeꝝ. Fo. 305. sub the. * Cū venerit filiꝰ hois. ꝛc] D. ¶ Uel ser. Pctōꝝ. Fo. 189. sub the. * Ibūt hi in suppliciū.] C. vel. * Statuet hedos. ꝛc] A. vel. * Esuriui ꝛ nō dedistis. ꝛc.] C. ¶ Uel sermonis oīm sanctoꝝ. Tomo. 2. sub the. * Ibunt hi in vitā eternā.] vt. s̄. C. H Auctor.

ferie. iij. Dn̄ice. j. quadragesime. Sermonis annota. Ex quinta pte Biblie

Cum intrasset Jesus. ꝛc.] Lyra. In hoc cap. ostenditur primo reprobatio synagoge iudeorum ꝑ duplex celebre signuʒ xp̄i. Secūdo facto patēti/ibi. Et intrauit Jesus in templū. Tex. Matt. 21 A

☞ Pro declaratiōe primi/quere annota. 1. A. ꝛc. quinte ptis. ser. Dn̄ice. 1. Aduentꝰ. Fo. 1. Exceptis: q̄ sequunt̄. s. * Cum intrasset Jesus hierosolymā.] Ubi ponit̄ iudeorū indignatio: q2 p̄cipes sacerdotuʒ ꝛ maiores indignant̄ de reuerētia xp̄o exhibita: et ideo dr̄. * Cōmota est vniuersa ciuitas.] Q2 factū maiorum dicitur esse factuʒ totius ciuitatis. * Dicens. Quis est hic?] Q. d. Iste non est talis ac tantus/ꝙ talia deberent sibi exhiberi. * Populi autem.] Idest simplices ꝛ vulgares/quasi rationem de cōtrario reddentes. * Dicebant. Hic est Jesus ꝓpheta a nazareth galilee.] Et vocāt eum ꝓphetam: non quemcunq3/ sed illum: qui dictus fuerat per Moysen prophetam. Deute. 18. Et replicatur Actuū. 7. c. Prophetam suscitabit vobis deus de fratribꝰ vestris. ꝛc. Et ideo

merito debet honorari. Consequenter circa secũ
dum ostenditur/ ꝙ iudei fuerunt conteptores di
uine maiestatis in facto patenti. Ad cuius eui=
dentiam considerandum/ ꝙ principes sacerdo=
tum: qui erãt auari/ per astutias suas diuersas
conabantur excoriare populum: igitur quia de
longinquis partibus aliqui veniebant in hieru
salem causa deuotionis: quia non erat eis lici=
tum alibi sacrificium offerre: ⁊ non poterant ex
tam longinquo animalia adducere: et ideo sa=
cerdotes statuerant in templo aliquos de sua fa
milia: qui vendebãt in atrijs templi illa: que po
terant in templo offerri: ne venientes a longe ha
berent excusationem cessandi ab oblationibus.
Similiter quia aliqui veniebant ad templum:
qui non habebant pecuniam/ vnde possent ani
malia offerẽda emere: ideo sacerdotes statuerãt
ibi numularios: qui sub certa cautione pecuniã
traderent: ⁊ sic nullꝰ excusaretur quin posset sa=
crificium offerre. Licet enim pro illa accommo=
datione pecunie non reciperent pecuniam vltra
sortem: recipiebant tamen aliqua munera vel
exenia: ⁊ sic patet ꝙ peccabant ex facto: quod
erat illicitum. s. aliquid recipere vltra sortẽ quã=
tumcunqꝫ modicum. Et ex hoc loco: quia talia
exercebant in locis oratiõi deputatis. Ideo chri
stus talia tanquã illicita de templo eiecit: et in hꝯ
se dominum templi ostendit. Et hoc est quod di
B citur hic. ✳ Et intrauit Iesus in templum dei:
⁊ eijciebat omnes vendentes ⁊ ementes in tem=
plo: ⁊ mensas numulariorum ⁊ cathedras ven
dentium columbas euertit.] Templũ aliquan
do accipitur proprie pro domo templi: quod di
uidebatur in duas partes. vna pars vocabatur
sanctum: vbi erat altare thymiamatis: mensa ⁊
candelabrum. Alia pars erat sanctum sanctoꝝ:
vbi erat arca testamenti: ⁊ duo cherubin. Illam
partem/ que dicebatur sanctum: intrabant quo
tidie sacerdotes ad offerendum incensum: ⁊ nul
li alij. Intra sanctum sanctorũ solus summus
põtifex intrabat: ⁊ semel in anno. Aliquãdo au
tem accipitur templum large quedam platea q̃
drata ante tẽpluꝫ clausa muro: ⁊ dicebatur atri
um sacerdotum: quia sub diuo erat altare holo
caustorum: ⁊ illud intrabant non solum sacer=
dotes: sed etiam leuite eos adiuuantes in exco=
riatione hostiarum ⁊ ablutione ⁊ cõsimilibus:
vulgares autem homines illuc nõ intrabãt: sed
ad ostium illius atrij animalia viua offerebant
sacerdotibus. Ista autem duo loca nõ intrauit
christus: quia non erat sacerdos nec leuita: sed
preter ista duo loca erant adhuc duo alia loca/
vbi homines sub diuo erant in oratiõe: ⁊ in vno
orabãt viri/ ⁊ in alio mulieres: et ista atria no=
mine templi vocabantur: secundum quod scri=

bitur Actuum. 3. a. Petrus ⁊ Iohan[nes ascen]
debant in templum ad horam oratio[nis]
et de hoc dicitur hic. ✳ Et ingressus. ⁊c.
queritur hic quomodo non restiterunt
dum ꝙ ex oculis eius ⁊ facie exibat [ful]
rens eos: itã ꝙ non audebãt resistere: s[ic]
ce sua terruit eos/ qui veniebant ad c[apien]
dum eum: qui cum audiuerũt ipsum dicen[tem] [ego]
sum: abierunt retrorsum ⁊ ceciderunt [in terram]
(vt habetur Iohan. 18. a.) In volunta[te]
christi erat ostendere infirmitatem a[ssum]
⁊ sue diuinitatis virtutem. Sequitur. [Et di]
cit eis. Scriptũ est.] Esaie. 56. c. ✳ D[omus mea]
domus orationis vocabitur: vos au[tem fecistis]
eam speluncam latronum.] Quia n[on]
de cultu dei: sed magis de excoriatio[ne]
per astutias suas exquisitas: vt visum [est. Spe]
lunca autem latronuꝫ esse dicitur locus
lia que rapiunt congregantur: ⁊ hoc [sa]
cerdotes de templo: vt visum est. Con[sequenter]
ponitur aliud factum ostensiuum [...]
tis in curatione infirmitatuꝫ incurab[ilium]
non potest fieri nisi virtute diuina. E[t hoc]
dicitur. ✳ Et accesserunt ad eum ce[ci]
in templo.] A priuatione enim in ha[bitum]
fit regressus per naturam. ✳ Et sanau[it]
Virtute propria: quod non poterat fa[cere]
creata. Consequenter ponitur contra [...]
iudeorum indignatio: primo quia [...]
tione impugnant false eius famam: [...]
am eius doctrinam/ ibi. Et cum ven[isset]
plum ⁊c.. Circa primũ sciendum/ ꝙ [...]
ter dictum est: principes sacerdotum [...]
rancorem ⁊ odium contra Christũ: p[...]
ꝙ manifeste reprehendebat auaritia[m]
rum vitia. ✳ Videntes autem prin[cipes sacer]
dotum ⁊ scribe mirabilia que fecit: ⁊ [...]
templo clamantes ⁊ dicentes. Osann[a filio da]
uid.] In quo fatebantur ipsum esse [...]
verum. ✳ Indignati sunt.] Verũtam[en]
non audebant miracula impugnare [...]
ste: ideo arguunt eum de applausu p[...]
sustinebat circa se. ✳ Et dixerunt ei. [...]
isti dicunt?] Quasi dicant. Si tu esses
bonus/ tu non sustineres talem appla[usum]
puli. ✳ Iesus autem dixit eis. Vtiq[ue]
diceret. Bene scio quid isti dicunt: me [...]
confitendo: ⁊ ꝙ hoc debeãt sustinere [...]
hoc est ex diuina preordinatiõe: secun[dum]
scribitur in ps. propter qđ subdit. ✳ [...]
gistis: q[uia] ex ore infantium ⁊ lactentium [...]
laudem?] Q. d. Vos q̃ estis legisperiti [...]
scire hãc scripturam: Et per cõsequens [...]
prehendere. ✳ Et relictis illis.] Tan[...]

per inuidiam. ✱ Abijt foras extra ciuitatem in bethaniā: ibiq₃ mansit: et docebat eos de regno dei.] Et in hoc φ dimisit eos corporaliter: ostendit facto eos esse dimittendos a deo spiritualiter propter coꝝ excecationem. ☞ Hic finit euangelium. Circa secūduȝ dicitur ✱ Cum intrasset Jesus in templum ꝛc.] ☞ Quere Anno. 1. A. ꝛc. quinte partis. ser. Ferie. 6. Dñice. 18. post oc. corporis. xpi.

✱ Cuȝ intrasset ꝛc.] Moraliter. Per hoc significatum fuit φ intrāte Jesu hierusalē celestem: angeli dicturi erant. Quis est iste rex glorie? ✱ Et itrauit Jesus in tēpluȝ dei.] Chrys. Hoc erat proprium boni filij intrare domum patris: et tu imitator christi factus: cum aliq₃ ciuitatem fueris ingressus / primum ad ecclesiam curras. ✱ Et eijciebat ꝛc.] Nam mercatores eijci debēt de ecclesia. ✱ Et mensas ꝛc.] Chrys. Significans φ in templo dei non debent esse nūmi nisi spirituales habētes imaginē dei. ✱ Et cathedras ꝛc.] Idest dignitates ecclesie obtinentes simoniace. ✱ Domus mea domus orationis vocabitur.] Sed nunc domus dissolutionis potest vocari et domus cupiditatis. Ideo subditur. ✱ Uos autem fecistis illam speluncā latronum.] Magni latrones in spelūcis suis existētes: quando sciūt aliquos paꝝ habentes transire: nō exeunt de speluncis: sed mittunt famulos suos ad illos spoliādum. Sed qñ sciūt homines trāsire multū pecuniosos currunt illuc de primis. Sic multi canonici qñ sciunt magnū lucrum temporale: currūt ad ecclesiam: sed qñ modicum est lucrum / remanent in domibus suis ꝛ recreationibꝰ: ꝛ ad ecclesiam clericos suos mittunt. ✱ Et accesserūt ceci ꝛc.] Moraliter ceci sunt ignorantes / claudi autem rectitudinem iusticie dimittētes. Et isti curantur aliqñ per pauperes predicatores / christi sectatores / per coꝝ bona cōsilia ꝛ hortamēta: de q̄ tamē indignātur aliquādo mali sacerdotes: ꝯtra quos subditur. ✱ Nunq₃ legistis?] Q. d. Si sacre scripture notitiam haberetis / non indignaremini sed gauderetis: et ita fit coiter / φ bene litterati non indignātur sed gaudēt: qꝛ per hoc / imposito sibi onere subleuanẗ. ✱ Et relictis ꝛc.] Chrys. Ut ibi maneret corporaliter / vbi habitabant spūaliter.

G ✱ Cum intrasset ꝛc.] Glo. Frequenter ingressꝰ est ciuitatem hierusalē: sed nō cum his laudibꝰ: nō rex vocaẗ (quod semper fugerat) nisi modo / cum ascēdit passurus: quod ideo factum est / vt amplius illoꝝ aduersum se excitaret inuidiā: quia iam tempus passionis instabat. ✱ Et intrauit.] Ingressus vrbem primo templum adijt dans formam religionis: vt quoquo imus / primo domū orationis (si ibi est) adeamus. Et per orationes deo cōmēdati: sic ad agenda negotia secedamꝰ. Appropinq̄nte passionis tempore: appropinquauit Jesꝰ loco vbi posset inueniri: ostēdens se non inuitū pati. Hic introitus in hierusalem factꝰ est ante dies pasche: in quo passio cōplēda erat. Dicit eniȝ Johānes / φ ante sex dies pasche venit bethaniam: vbi cena facta a sorore Lazari oleo perunctꝰ est: ꝛ in crastino asino insidens obuiāte turba cū palmis: venit hierusalē. Ecce quantum conuenit veteri vmbre. Ubi dicitur decima die mēsis primi tollat vnusquisq₃ agnum. i. domi introducat / et seruet vsq₃ ad decimumquartum diem: qua immolabiẗ ad vesperā. Et dñs decima die eius mensis. i. ante quinq₃ dies pasche: ciuitatem / in qua passurus erat intrauit: certā prestolans horam immolationis et decimaquarta die ad vesperā cōprehensus et ligatus sacramēta victimationis inchoauit. ✱ Et eijciebat.] Aug. Eiecerat et ante alia vice qđ Johānes solus dicit secūdo capitulo: sed de hac vltima eiectione dicūt et alij. ✱ Mensas numulorioꝝ.] Quia de oibus partibꝰ ad templū veniebāt: vendebāt sacerdotes non habentibꝰ oīa animalia: etiā colūbas: q̄s pauperes offerūt / vt vendita postea reciperēt oblationes. Sed qꝛ aliqui nihil habebāt: vnde emerēt: posuerūt numularios: qui mutuo darēt: ꝛ qꝛ lex vetat vsurā: ꝓ ea varias species. i. poma vuas ꝛ huiuscemodi accipiebant. Hos eijcit. Sic et mystice quotidie de ecclesia eijcit. Et habet vniꝰ criminis reos vēdentes et emētes ecclesiastica officia. ✱ Et cathedras.] Que magistroꝝ sunt. i. sacerdotiuȝ coꝝ destruit: q̄ de īpositione manꝰ: per quā spūssctūs datur / p̄ciū accipiūt. Hinc est φ heresis simonis dānatur. Ad lrām autem absurdū est dicere institores colūbaꝝ in cathedris sedere. ✱ Latronuȝ. ꝛc.] Latro est q̄ lucra sectaẗ: qui et nō dātes corporaliter persequiẗ: et dātes necat spūaliter / et dum lesionē proximi cogitat: quasi latro sedet in specula. ✱ Et accesserūt.] Mystice simplices peccatores ad se per penitentiā accedētes: priꝰ cecos in cognitione et claudos in opatiōe illuminādo ꝛ i viā rectitudinis dirigēdo q̄tidie sanat. ✱ Mirabilia que fecit.] Ut flagello vniꝰ ꝛ vilis tot eijci: mēsas subuerti: quo nihil mirabiliꝰ egit. Igneū ꝛ sydereū aliq̄d radiat ex eiꝰ oculis lucet in facie maiestas deitatis. ✱ Dixit eis. ꝛc.] Non patet calūnie: non ait bene faciūt vel male vel etati parcite / sed tēperat. Et sic tacente verba pueroꝝ testimonio scripture cōfirmat. ✱ Infantium ꝛ lactentiū.] Testes miraculoꝝ christi infantes dicūtur: nō etate sed simplicitate. Lactentes quasi lacte. i. miraculoꝝ suauitate delectati: que dicūtur lac. Panis vero doctrina perfecta. ✱ Abijt foras ꝛc.] Qꝛ pauper nulliq₃ adulatꝰ;

h

nullum in tanta vrbe inuenit hospitē: sed apud
Lazarum receptus est.

I Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermo. Incarnatiōis: incipiē. fol.2. vel Circūci
sionis. Fo.34. sub themate. * Hic ē Jesus. ꝛc]
vt.s̄.A. ¶ Vel sermo. Ecclesie. Fo.64. vel Pu
rificationis. Tomo.2. sub the. * Intrauit Je=
sus in templum. ꝛc.] B. ¶ Vel ser. Orationis.
Fol.180. sub the. * Domus orationis vocabi
tur.] C.G. * Vel ser. Ascensionis. sub thema=
te. * Cum intrasset Jesus. ꝛc.] E. ¶ Vel sermo
nis Ecclesie. fol.64. Et Prelatoꝝ. Fol.90. sub
themate. * Eijciebat omnes vendentes. ꝛc] E.
H. ¶ Vel sermonis Peccatoꝝ. fol.189. sub the.
* Accesserūt ad eum ceci. ꝛc.] vt.s̄.H. Quere
etiam annotamento.1. quinte ptis. ser. Ferie.2.
Dñice.4. quadragesime. Ubi similiter Jesus
de templo eiecit vendentes ꝛ ementes.

Ferie.iiij.dñice.j.quadragesime. sermōis Annot. Ex quīta parte Biblie.

¶1. Matt.12 A Accesserunt ad Jesuz scribe ꝛ
pharisei dicentes. ꝛc.] Lyra.
In hoc capi. ponitur cōfuta
tio impugnantiū xpi diuini
tatem. s. phariseoꝝ. et diuidit
in quattuor ptes. Primo qꝛ
aliqui impugnabant Jesum
xpm reprehendēdo eius veritatē: q̄si contra legē
agentē: cū dr. * Abijt Jesus per sata. ꝛc.] ☞
Quere annotam̄.1.A. quinte ptis. ser. Ferie.6.
Dñice.7. post octa. coꝛ. xpi. Secūdo: qꝛ aliq̄ ca
lumniando eius bonitatē: opera diuina virtute
facta: demoni attribuebāt/ cū dicit. * Tunc ob
latus est ei demoniū habens. ꝛc.] ☞ Quere
annota.1.B. quinte ptis. ser. Dñice.3. quadra=
gesime.) Tertio: qꝛ aliq̄ tentabāt eiꝰ potestatē: et
ꝑpter hoc querebant signa de celo. ☞ vt patz
in euangelio hodierno: in quo primo ponit con
futatio tentantiū xpi diuinitatē.) Circa qd̄ sciē
dū ſm qd̄ dr Luce.11. q̄ aliq̄ volētes experiri xpi
potestatē petebant sibi signa fieri in coꝛporibꝰ ce
lestibꝰ: qd̄ petebāt nō ex deuotiōe: sed magis ex cu
riositate ꝛ calūniatione. et hoc ē qd̄ dr. * Magi
ster volumꝰ a te signū videre.] Non qd̄cūq̄ sed
de celo. vt habet Lu.11. * Qui r̄ndens ait illis.
Generatio mala.] Qꝛ ex ꝑsecutoribꝰ ꝑphetaꝝ
descēderāt. * Et adultera.] Qꝛ patres coꝝ ido
latre fuerāt. * Signū querit.] De celo. s. * Et
signū nō dabit ei.] De celestibꝰ: qꝛ sunt indigni
ꝑpter coꝝ curiositatē ꝛ malitiā. * Nisi signum
Jone ꝑphete.] Q.d. terreni sūt ꝛ infimi: ꝛ iō de
terra ꝛ in infimis signū habebūt: et h̄ est qd̄ sub=
ditur. * Sicut. n. fuit Jonas in ventre
diebꝰ ꝛ tribus noctibus: sic erit filius ho
de terre tribus diebus ꝛ tribꝰ noctibꝰ. D
primit tentantiū cōdemnatio: qꝛ gentil
tores egerunt penitentiā ad predicatio
phetarum: ꝛ pharisei obstinati sunt in p
tione xpi: qui tamen erat dñs ꝑphetar
ex facto illoꝝ apparebit ꝯdemnatio in
et hoc est qd̄ dicit. * Uiri Niniuite r
iudicio cum generatione ista/ et cond
eam: qꝛ penitentiā egerunt in predica
ne. Et ecce plusq̄ Jona hic.] Hoc est a
cto eorū apparebit iusta condemnatio
Sequit. * Regina austri.] Idest regi
ba. De qua habetur.3. Regū.10. Et d
regina austri: qꝛ regnum eius est in au
te: respectu hierusalē. * Surget in iud
generatiōe ista: ꝛ ꝯdemnabit eā.] Hoc
cto suo ostendet istoꝝ iusta cōdemnatio
venit a finibus terre.] Idest a lōginqu
* Audire sapientiā Salomonis.] Q
nisi solum figura xpi. * Et ecce plusq̄
hic.] Idest xp̄s ꝑsentialiter positus: cu
cationē iudei cōtempserunt. Tertio po
excecatio ꝛ possessio a diabolo. Ad cuꝰ
tiam sciendum/ q̄ diaboli potestas fuit
dāmodo a populo iudaico ꝑ legis data
cludebat cultum demonum: ꝛ inducēb
lendum vnū deū verum. Et sic eiectꝰ
possidendum plenius gentiles sine leg
tarum oraculis viuētes. Et ideo cos
idolatria subiectos: sed adueniente xpi
tione ꝛ apostoloꝝ: iudei ꝑ maiori par
increduli. Gētiles aūt deuote fidē xpi
acceperūt. et sic diabolꝰ eiectus ab eis
reuersus est ad possidendū populū iu
re excecatū: Et sic facta sunt nouissima
puli peioꝛa prioꝛibus: qꝛ status popul
peioꝛ est modo: q̄z fuerit a principio an
tam. Hoc est ergo quod dicit. * Cum a
mundus spiritꝰ exierit ab homine.] I
pulo iudaico viuente sub lege nature: q
est per susceptionem legis Mosaice. * A
lat per loca arida.] Idest coꝛda gentili
Querens requiē.] Idest in ipsis perpet
sionem. * Et non inuenit.] Qꝛ predica
apostolis ide eiectꝰ fuit. * Tūc dicit. Re
in domū meā vnde exiui.] Idest iudaicū
pulum. * Et veniēs inuenit eam vacan
Idest fide ꝛ bonis operibus vacuam. *
pis mundatam.] Quia populus iudai
bebat quandam exterioꝛem mundiciam.
oꝛnatam.] Propter legis apparentiā. *
vadit ꝛ assumit septem alios spiritus se
quioꝛes se: ꝛ intrantes habitant ibi: ꝛ fiu

nissima hois illius peiora prioribus.] Per hoc ꝙ dicit septẽ alios: itelligit vniuersitatez vitioꝝ. hoc est dictũ, ꝙ ante legẽ datã fuerunt pctis irretiti: ⁊ a diabolo possessi: sed post aduentuz xp̄i in pctõ suo obstinati sunt peiores facti: q̄ ex ingratitudine peccata eoꝝ sunt quasi duplicata: ⁊ hoc loquendo quasi de vno homine, dici per similitudinez intelligat̃ de toto populo iudaico. Ptz ꝑ hoc qđ dicit. ✱ Sic erit ⁊ generatiõi huic pessime.] Consequenter quarto ⁊ vltimo ponit̃ confutatio insidiantiũ ipsius infirmitati assumpte in hoc ꝙ ipso predicante, dixit ei q̃dam insidiator ꝙ mater sua ⁊ fratres eius expectabãt cũ foris: vt si ꝓpter hoc dimitteret predicationẽ, argueret ipsuz esse purũ hoiem motum ꝓpter affectionem carnalem. ⁊ hoc est qđ dicit̃. ✱ Adhuc eo loquente ad turbas: ecce mater eius ⁊ fratres stabant foris querentes loqui ei. Dixit aũt ei q̃dam. Ecce mater tua ⁊ fratres tui stãt foris querentes tc.] Sciendum tñ ꝙ hic dicũtur fratres: cognati eius germani ẜm morem scripture: que frequenter nominat consanguineos fratres. Jesus autem illum insidiatorem confutauit: ostendens ꝙ spũalis occupatio est carnali affectioni preponẽda. ⁊ hoc est quod dicitur. ✱ At ipse respondens dicenti sibi: ait. Que est mater mea: ⁊ qui sunt fratres mei?] Q.d. predicatio nõ est interrũpenda seu dimittenda. ✱ Et extẽdens manum in discipulos suos.] Quasi ad ꝓtestandũ veritatem. ✱ Dixit.] Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Quicũq̧ em̃ fecerit voluntatẽ patris mei: qui in celis est: ipse meꝰ frater, soror ⁊ mater est] Q.d. in tantũ est mihi aliquis propinquus: in quantum est spiritualibus actibus intentus. ✱ Accesserunt. ⁊c.] Moraliter. Per istos qui querebãt signũ de celo, significãtur curiosi theologi nitentes presumptuose intima diuinitatis ꝑscrutari: ⁊ sic opprimuntur a gloria: q̄ per hoc aliq̃ labunt̃ in erronea documẽta: ideo dicitur eis. ✱ Generatio mala. ⁊c.] Quia querunt ea: que nõ sunt scibilia: nec ad fidem vel mores vtilia: ⁊ ideo nõ dabitur eis signum: nisi signũ Jone ꝓphete: quez deglutiuit cetus: et sic deglutit eos diabolus ⁊ deludit. Per niniuitas significãtur pctõres ad vocem predicatoris penitentiaz agentes: ⁊ per reginã austri, simplices sapientiã Christi deuote querentes: quoꝝ salus ẜm sententiam saluatoris preponitur saluti eoꝝ: qui sunt multũ litterati: de sua tm̃ scientia presumentes. ✱ Cũ immũdus spũs exierit ab hoie. ⁊c.] Per istum significatur pctõr, curatus per dei bonitatem: sed ꝓpter ingratitudinẽ suã sequentẽ dimittitur cadere in hypocrisis prauitatẽ: ⁊ sic fiũt nouissima hois illius peiora prioribus. Quia sicut dicit Hiero. Simulata sanctitas, duplex est iniq̃tas. Per hoc aũt ꝙ saluator a predicatione nõ destitit ꝓpter aduentũ sue matris ⁊ fratrũ sibi loqui volentiũ, declarauit manifeste ꝙ opus dei preponẽdum est negocijs familiariũ ꝑsonarum. Per hoc autem ꝙ subdit. ✱ Quicunq̧ fecerit voluntatẽ. ⁊c.] Ostendit ꝙ ꝓpinq̃tas charitatis preponẽda est ꝓpinq̃tati ꝯsanguinitatis. ✱ Accesserunt. ⁊c.] Glo. Cum scribe ⁊ pharisei v̄ba nullatenꝰ possent iprobare: in opibus q̃rũt tentare: querẽtes signa videre: q̃si nõ fuerint signa que viderant. Quidam calũniabantur in Beelzebub eijcere demonia: q̄bus hucusq̧ respõdit. Alij tentãtes signũ de celo q̃rebãt: adhuc inuidentes ⁊ locũ calũnie inq̃rẽtes. Qui calũniaris ea: q̃ vides: ⁊ vtilitatẽ sentis: q̃d facies õ his: que de celo? Dices ⁊ magos i egypto signa fecisse de celo. Signuz querit de celo: qđ indigna est videre. Discipulis signũ dedit de celo: quibus ⁊ gloriã eterne beatitudinis prius in monte figuraliter: ⁊ post veraciter in celum subleuatus ostẽdit. ✱ Nisi signũ Jone. ⁊c.] Ostendit etiã iudeos ad instar niniuitarũ criminosos: ⁊ nisi peniteant, subuersioni proximos. Sed sicut ⁊ illis denunciatur suppliciũ: ⁊ demonstrat̃ remediũ: ita iudei nõ debent desperare veniã: si saltem postq̃ xp̄s resurrexit a mortuis: cõmoniti egerint penitentiã: q̄ mors Christi, reconciliatio est mũdi: vñ sequit̃. Sicut fuit Jonas. ⁊c. Jonas. i. dolẽs significat illũ: q̃ dolores nr̃os portauit. vel colũba. Piscis q̃ vorauit in pelago: mors quã passus est in mũdo. Sicut eiectꝰ est in aridã: sic xp̄s surrexit in gloriã. ✱ Tribꝰ diebꝰ.] More antiq̃rum: q̃ diẽ cũ nocte p̄cedẽte cõputabãt. Partem diei q̃ sepultꝰ est: cuz p̄terita nocte ꝓ nocte ⁊ die accipe: h̄ est ꝓ toto die ꝑ synecdochen. Sabbati noctẽ ⁊ diẽ integre. Noctẽ dñicã cũ eadẽ die illucente ptẽ ꝓ toto: ⁊ ita habes tres dies ⁊ tres noctes. Primi dies ꝓpt̃ futuꝝ hois lapsum a luce in noctẽ. Isti ꝓpter hois reparationẽ a tenebris ad lucẽ cõputant̃. ¶ Mysti. Tres dies: tria tpa añ legẽ: sub lege: sub gr̃a. Tres noctes: tres mortui: q̊s suscitauit dñs. Sic ergo sibi cõueniunt: vt vnus dies sit ante legẽ: qñ pctm̃ latebat: cuiꝰ nox est: cũ puella in domo iacens tanq̃ pctm̃ in ꝯsciẽtia latebat. Secũdus sub lege: q̃ pctm̃ ꝓtulit in publicũ. Nox adolescẽs filiꝰ vidue foris portam, tanq̃ pctm̃ aie manifestũ. Tertiꝰ sub gr̃a: qñ voluntatẽ dñi sciẽs plus peccat, ⁊ pctõꝝ merito putet. Nox Lazarus. i. aia iã fetens. In his tribus diebus ⁊ noctibus iacet fides Christi in cordibus eorum: qui habitant in terra. ✱ Viri niniuite. ⁊c.] Et est sensus. Jonas paucis diebus ⁊ sine signis predicauit genti incredule: ⁊ ꝓfecit: ego longo tempore ⁊ populo dei ⁊ compluribus signis in vanũ p̄dico? Eo magis indigni

F Glosa. G H

sunt venia: q̄ ex lege sunt infideles: quo plus est fidei in his: q̄ legem nescierunt. Niniue speciosa signat gentilitatē: quam xp̄s amauit fedam: vt faceret pulchrā. In niniuitis ꝛ regina austri fides ecclesie signaſ: que nō minus per penitentiā peracte insipientie/ q̄ꝫ per industriā discende sapientie deo conciliaſ. Due eñ partes sunt ecclesie: que peccare nescit: ꝛ que peccare desistit. Penitentia eñ pctm̄ abolet: sapiētia cauet. * Luz aūt. ꝛc.] Quasi: vos nō estis similes niniuitis/ vel regine austri: qꝛ me p̄dicāte pniam/ nō penituistis: ꝛ me docente sapientiā/ nō didicistis: sed estis similes hoi: a quo diabolus exclusus: iterū ingrediſ. Distat inter opera mea: q̄ polluta mūdo: ꝛ sathane: q̄ mundata grauius cōtaminat. * Ambulat per] Explorat corda fideliū a mollicie fluxe cogitationis purgata: si quos gressus ibi figere possit: qđ qꝛ neq̄t: ad humida redit. * Reuertaſ in domū.] Sub vmbra dormit: in secreto calami ꝛ locis humētibus. Vmbra tenebrosa ꝯscientia. Calamꝰ foris nitidus intꝰ vacuus: simulatoꝛ. Locus humidus/ lasciua mollisq̄ mēs. * Septē alios spūs.] Septē vitia: septem virtutibus spūalibꝰ ꝯtraria. * Nequiores] Qꝛ non modo habet vitia: sed ꝛ bona simulat. Tanto nequiores/ q̄ꝫto callidiores. Septeꝫ: qꝛ tot erant gr̄e cū xp̄o destinate. * Septē vitia.] Septē demonia: septē spiritibꝰ cōtraria: spūi sapiē-

J tie ꝛ intellectus. ꝛc. * Sic erit ꝛ ge. ꝛc̄.] Qđ de vna re sola dixit: hoc in hac tota gēte fit. Immūdus spūs a iudeis exiuit/ q̄ñ legem acceperunt. Ambulauit ad gentes: que cū postea dño crederent: nō inuēto loco in eis: dixit. Reuertar in iudeos vacātes presidio dei: ꝛ angeloꝝ increpationibus ꝛ correctionibus mūdatos: ornatos supfluis obseruationibꝰ. Adduntꝰ septem: qꝛ multo maiore numero demonū possidenſ blasphemātes Iesum: q̄ꝫ in egypto possessi fuerunt. Contra septē spūs virtutū/ est numerus vitioꝝ. * Ecce mater eius. ꝛc.] Mystice. Mater ꝛ fratres/ populus est iudeoꝝ: q̄ Iesu intꝰ docēte/ nō possūt intrare: qꝛ spūaliter eius verba intelligere negligunt: sꝫ turba gentilis ꝯfluēs/ interna mysteria capit. Foris stantes nec ipsi agnoscunſ parētes. Quō ḡ agnoscemur: si foris stamus? Foris stāt cognati: cum iudei spiritualem sensum nō querentes: in lr̄a se fixerūt: ꝛ xp̄m potiꝰ ad carnalia docēda cogunt exire: q̄ꝫ ipsi ad discenda spūalia ꝯsentiāt intrare. Sꝫ Jesus eos nō agnoscit: qꝛ i carnalibꝰ eis nō assensit. Fratres dñi/ sunt ꝯsobrini eius: filij Marie matertere eius: q̄ dicitur mater Jacobi minoris ꝛ Joseph: ꝛ Jude ꝛ Simonis. * Dixit autē ei q̄dam. ꝛc.] Insidiose. vtrum spūali operi carnē preferat: ꝛ ideo se nosse dissimulat matrē ꝛ ꝓximos ꝑ cognationē: sꝫ per

cōiūctionē spūs esse sibi ꝓximos dicit. [...] est mater mea?] Nō recusat obseq̄a ma[...] prefert mysteria patris. Fratres nō con[...] opus spūale prefert cognationi: vt nos [...] ritum preferamꝰ. Vñ Matth. 10. d. [...] patrē aut matrē plusq̄ꝫ me: non est me d[...] Ecce mater.] Hi sunt mater mea: qui [...] dentiū cordibꝰ generāt. Hi sunt fratres [...] opera patris mei. Frater ꝛ soror creden[...] ter predicando.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annotam[...] Passiōis. incip. fol. 35. sub the. * Erit fi[...] in corde terre. ꝛc.] vt. s̄. A. ¶ Vel ser. [...] 39. sub the. * Luz immūdus spūs. ꝛc. [...] Reuertar. ꝛc.] vel. * Viri niniuite. ꝛc. [...] Regina austri. ꝛc.] H. ¶ Vel ser. P[...] sub the. * Volumꝰ a te signū videre. [...] ser. Petroꝝ. fol. 189. vel Pnic. fo. 211. su[...] Viri niniuite. ꝛc. Pniam egerunt. ꝛc. [...] ser. Funeꝝ. fol. 305. sub the. * Fiūt no[...] illiꝰ. ꝛc.] L. ꝛc̄. ¶ vel ser. Eccl'ie. marie [...] L. p̄rie ꝑtis. fol. 64. col. 4. sub the. * [...] fecerit volūtatē. ꝛc.] D. ¶ vel ser. Mari[...] ralis. fol. 72. Vel ser. Aploꝝ. fol. 82. su[...] Ecce mater eiꝰ. ꝛc.] D. J. ¶ vel ser. Fid[...] sub the. * Ecce mater mea. ꝛc.] J.

Ferie. v. Dñice. j. quadr[...]

Sermo. Annota. Ex quinta p̄te Bibli[...]

Icebat Jesus ad cre[...] derunt ei iudeos. ꝛc. [...] Postq̄ꝫ saluatoꝛ in[...] quos ad remediū [...] Vt patet supra in [...] diciſ. * Dicebāt ḡ [...] q̄d interficiet semet[...] Qđ inuenies infra anno. 1. L. q̄nte p[...] rie. 2. Dñice. 2. q̄dragesime.) Cōsequ[...] gelio hodierno ostēdit efficaciā huius [...] Et diuidiſ in duas ꝑtes: qꝛ primo circa [...] nitur xp̄i instructio. Secundo iudeoꝝ [...] ctio. Efficacia aūt fidei in h̄ cōsistit: q[...] ctam libertateꝫ: que est maxime desid[...] creatura ratiōali: qꝛ sensibiliter videmus [...] ta aīalia libertateꝫ preeligunt ventris [...] Et multo fortius homo: de cuiꝰ natura [...] tas: per hoc enim differt ab alijs aīalibus [...] liberi arbitrij: ꝛ ideo debet veram libertat[...] bus preponere: ꝓpter qđ saluatoꝛ ostend[...] ficacia fidei se extendit ad dandam liber[...] fectaꝫ: ꝛ hoc est qđ dicitur. * Dicebat [...] eos: qui crediderūt ei iudeos.] Quia [...] tatem maxime desiderabant. * Si vos [...]

ritis in sermone meo: vere discipuli mei eritis.]
hoc dixit: q2 aliqui cor2 ficte credebant: ⁊ isti nō
erant vere discipuli. ✱ Et cognoscetis veritatē]
Scʒ fidei per doctrinā meam. ✱ Et veritas libe
rabit vos.] Quia in presenti veritas fidei libe=
rat a seruitute culpe: in qua inchoat vera liber=
tas: ⁊ in futuro a seruitute miserie: quando ipsa
creatura liberabitur a corpore mortis: vt habet
Romanor2. 7. tunc libertas perficiet: quia ani
ma erit subiecta soli deo: in quo consistit eius li
bertas. ꝓpter quod dicit Augustinus. Volun=
tas tua erit libera/si fuerit pia. Pietas autē est
seruitus dei: ⁊ corpus erit omnino subiectū ipsi
anime per dotes glorie. Consequenter ponitur
iudeorū contradictio. Et diuidit in duas ptes:
quia primo ponitur hec contradictio: secūdo re
mouetur. Circa primum sciendum ꝙ audierūt
a Christo se posse consequi libertatem per eius
fidem. In hoc autem implicatur ꝙ ipsi essent ser
ui: ⁊ ideo statim contradixerūt: nobilitatem sue
originis allegantes. ⁊ hoc est quod dicit. ✱ Re
sponderunt ei. Semen Abrahe sumus: ⁊ nemi=
ni seruiuimus vnꝗ.] Manifeste patet hoc di=
ctum eorum esse falsum: quia si intelligebant lo
qui de toto populo iudaico: patʒ dicti falsitas ex
hoc ꝙ populus iudaicus quadringētis annis
fuit in egypto in seruitute magna: ⁊ iter2 septua
ginta annis in Babylone. In terra etiā sua fre=
quenter seruierunt regi Assyriorum: ⁊ alijs na=
tionibus: vt patet. 3. Regum. 4. Si autem lo=
quebantur de seipsis pro illo tempore: patet eti=
am dicti falsitas: quia tunc seruiebant Roma=
nis: ⁊ quolibet anno reddebant tributum eis.
Propter quod hoc dixerūt Johannis. 19. c. Nō
habemus regem/nisi Cesarem. ✱ Quomodo
tu dicis: liberi eritis?] Saluator eis duo promi
serat: scilicet cognitionem veritatis: dicens. Co=
gnoscetis veritatem. Et donū libertatis: dicens.
Et veritas liberabit vos. Licet autem sit peius
deficere a cognitiōe: ꝗ̄ a libertate: tamen iudei
sicut carnales ⁊ superbi magis iniuriosum re=
putabant carētiam libertatis. ⁊ ideo dimisso de
fectu cognitionis: qui implicabatur in verbis
Christi dicentis. Cognoscetis veritatem: quesie
runt tantummodo de defectu libertatis implica
to in hoc verbo. Veritas liberabit vos. Conse=
C quenter remouetur iudeorum contradictio. In
contradicendo autem negauerunt vnum: scili=
cet seruitutem/dicentes. Nemini seruiuimus
vnꝗ. Et aliud affirmauerūt: scilicet generis no
bilitatem: dicentes. Filij Abrahe sumus. Ideo
saluator primo probat esse verum: quod ipsi ne
gabant: sed secundo excludit secundum: quod
affirmabant: dicens. Scio q2 filij Abrahe estis.
⁊c. Circa primū sciendum ꝙ licet Christus pos
set statim ostendere eos esse seruos seruitute tem
porali: vt patet ex predictis: tamen de hoc nō cu
rauit: quia ipsemet seruire voluit: ⁊ soluere tri=
butū: vt habetur Matthei decimoseptimo. Sʒ
ostēdit eos seruos seruitute culpe: de qua eis pre
dixerat: licet intellexissent male de seruitute tem
porali. ⁊ hoc est quod dicitur. ✱ Respōdit eis
Jesus. Amen amen dico vobis: quia omnis: q̄
facit peccatum/seruus est peccati.] Cuiuscun=
que conditionis: siue sit nobilis: siue ignobilis:
siue diues: siue pauper. seruus est peccati. Cui⁹
ratio est: quia sicut ille dicitur liber: qui moue=
tur proprio motu: sic dicitur seruus: eo ꝙ moue
tur ad imperium domini sui. In opere autem
peccati homo mouetur contra illud: quod est si
bi proprium: quia viuere secundum rectam ra=
tionem est proprius hominis motus: vt habe=
tur secundo Ethicorum. In peccato autem ho=
mo mouetur contra rectam rationem. Et ideo
licet peccatū sit voluntarium: tū in ipso consistit
maxima seruitus. Ipsi aūt erant pctōres mani=
festi: ex quo cōcluditur ꝙ erant veri serui. Et ꝯse
quenter ostendit penā huius seruitutis/dicens.
✱ Seruus aūt non manet in domo in eternū.]
Ista dom⁹ est ecclesia: vbi serui culpe nō manēt
in eternū: licet mō ad tps maneāt in ipsa: in ꝗ̄tū
sunt de numero fideliū: q2 modo admixti sunt
mali cū bonis: sed in futuro iudicio separabun
tur sicut oues ab hedis: vt habet Matth. 25. c.
Per quem modum autē possint ab hac pena li
berari ōstendit/dicens. ✱ Filius autē manet in
eternū.] Q2 solus est sine pctō: ⁊ est filius dei na
turalis: ⁊ sic habet potestatem alios liberandi a
pctō: faciēdo eos filios dei per gratiā adoptiōis.
Et hoc est quod cōcludit. ✱ Si ergo filius vos
liberauerit.] A seruitute culpe per modum pre=
dictum. ✱ Vere liberi eritis.] Q2 in hoc ꝯsistit
libertas vera: vt patet per predicta. Consequen
ter saluator excludit secūdum: ostendendo pri=
mo/ꝙ nō sint Abrahe filij: ⁊ secundo/cuius filij D
sint: dicens. Vos ex patre diabolo estis. ⁊c. Cir=
ca primū sciendum ꝙ vera filiatio declarat per
imitationē conditionis paterne: iudei autē non
imitabātur facta Abrahe. Ex quo concludit sal
uator ꝙ eius veri filij nō erant: ꝗuis ab eo car=
naliter descendissent. hoc est qd dicit. ✱ Scio q2
filij Abrahe estis.] Tantūmodo carne: sed non
mor2 imitatione: ideo sequit. ✱ Sʒ queritis me
interficere.] Cuius causa subdit. ✱ Q2 sermo
meus non capit in vobis.] Loqtur de verbo dei
ad modū materialis hami: q̄ nō capit piscē: ni
si capiat a pisce. Sic verbū dei nō capit hoīem
ad vitā eternā/nisi capiat p fidē: ⁊ ideo pdicato
res vocantur in scriptura piscatores. ✱ Ego qd
vidi apud patrem/loquor.] Scʒ veritatē meā:

q2 xp̄s inquantū deus habet candē visionē diui
ne essentie cuz patre. * Et vos q̄ vidistis apud
patrem vestrū/facitis.] Idest apud diabolū:de
quo infra exp̄mit q sit pater eoꝝ. Sz fm Chris.
littera talis est. Et vos q̄ vidistis apud patrē ve
strum facite. Q.d. sicut facio ꝛ loquor veritatez
quā vidi apud patrem:ita ꝛ vos facite que vidi
stis apud Abrahā.i.potuistis videre. In ꝯside-
ratione vite eius ꝑ scripturā. sz prima lr̄a magis
E ꝯsonat sequētibꝰ:cū dr̄. * Responderunt et di=
xerūt ei. Nescimus quē tu vocas patrē nostrū.]
Q2 adhuc nō expresserat de diabolo. * Pater
noster Abraham est] Propter qd̄ cōcludit xp̄s.
* Et dicit eis Jesus. Si filij Abrahe estis:ope=
ra Abrahe facite.] Quia imitatio patris est si=
gnum vere filiatiōis:qd̄ non est in vobis: ꝛ h̄ ꝓ
bat ꝯsequēter/dicens. * Nunc aūt queritis me
interficere hominē:qui veritatez vobis locutus
sum:quā audiui a deo.] Et missus sum nuncia
re eam vobis. * Hoc Abraham nō fecit.] Sed
magis nūcios dei reuerēter suscepit: vt habetur
Gen.18. ꝛ ideo concludit. * Vos facitis opera
patris vestri.] Scz diaboli: vt patebit ex lr̄a se-
F quenti. Cōseq̄nter ostēdit q nō sint filij dei. Vi=
dentes.n. iudei q ex operibus filiationē argue=
bat:ideo dixerunt se filios dei:cuiꝰ legē ꝛ cerimo
nias seruabant:nō sic aūt alie natiōes idolatrie
dedite. Et hoc est qd̄ dicit̄. * Dixerunt itaq3 ei.
Nos ex fornicatione nō sumus nati.] Fornica
tionem vocat idolatriā:per quā aīa separatur a
deo: ꝓpter qd̄ ipsa idolatria freq̄nter noiat̄ forni
catio in sacra scriptura. * Vnū patrez habemꝰ
deum.] Q2 nō colebant pluralitatē deoꝝ/sicut
gentiles. sed hanc paternitatē excludit saluator.
* Dixit ergo eis Jesus. Si deus pater vester es
set:diligeretis vtiq3 me.] Q2 sicut signum filia=
tionis diuine est dilectio:imo (vt verius loquar)
in hoc ꝯsistit: hec filiatio:que est per adoptionez:
fm q habetur Ephes.5.a. Imitatores dei estote
sicut filij charissimi: ꝛ ambulate i dilectiōe. Ista
dilectio nō est in eis:q2 si diligerent deum patrē:
diligerent ꝛ filiū. Christus aūt est naturalis dei
filius. Ideo sequitur. * Ego eñ ex deo ꝓcessi: ꝛ
veni. Neq3 eñ a meipso veni:sed ille me misit.]
Et sic patet veritas predicte ꝯsequētie. Si deus
pater vester esset:diligeretis vtiq3 me. Et osten=
dit ꝯseq̄nter q hoc nō deberet eos latere/dicens.
* Quare loq̄lam meā nō cognoscitis?] Q.d.
q̄ est causa q ex verbis meis ꝛ factis non cogno
scitis me xp̄m a deo missum? Et respōdit:dicēs.
* Q2 nō potestis audire sermonē meū.] Q.d.
defectus nō ꝓuenit ex operibus meis vel doctri
na:sed ex vestra malitia: q2 tantū odiuz contra
me concepistis/ q nō potestis me audire:nec per
ꝯsequens verba mea intelligere: ꝛ multominus

in bonum interpretari. Mala eñ affec
tit iudiciū recte rationis: ꝛ ideo inuidi
quod conceperūt iudei erga xp̄m/ex
guebat pctā eoꝝ:fuit causa excecatio
natiōis eoꝝ. (☞ Vt patet infra anno
H.J.ꝛc̄. q̄nte ptis. ser. Ferie.6. Dñice
gesime.) Consequēter ostendit xp̄s eo
lij:dicens. * Vos ex patre diabolo e
imitationē: ꝛ non per creationez: ideo
* Et desideria patris vestri.] Scz dia
Vultis facere.] Quod ꝓbat consequ
ditiones diaboli explicans: ꝛ postea a
plicans. Vnam conditionē diaboli
cens. * Ille homicida erat ab initio.
eñ in specie humana reponit̄ per an
ille magis ꝓprie est homicida:qui an
ficit ꝑ peccatū mortale/q̄z ille q interfi
quod homo conuenit cuz brutis. Ho
diabolus: ꝛ fecit a principio mūdi: q
stionem eius primū pcm̄ hominis c
hoc officio cōtinue ꝑseuerauit. Et ali
nem eius tangit:cuz subditur. * Et
nō stetit:q2 nō est veritas in eo.] Idest
obedientia ad deū. Res eñ dicūtur v
conformātur veritati prime: a qua ve
ma deuiauit diabolus per peccatū sup
tiam conditionē tangit:dicens. * C
mendaciū:ex ꝓprijs loquitur] Idest
malo:in quo est obstinatus. ꝛ subdit
Quia mendax est: ꝛ pater eius.] Id
mendacij. Ille eñ dicitur mendax: n
mendacij:qui mendacia ab alijs inu
refert:sed mendax est: ꝛ pater menda
solum refert mendacia:sed etiā ea fing
hoc diabolꝰ dicit̄ pater mendacij: q2 p
dacium adinuenit:cum dixit mulier
Nequaq̄z moriemini. ꝛc̄. Consequent
ditiones applicat saluator ad iudeos
Ego aūt si veritatē dico/nō creditis mi
per hoc apparet q ꝓprietas vestra est
sa ꝛ mendacia: ꝛ non vera. Sz q2 pos
q nō credimꝰ tibi: h̄ nō est ꝓpter odiu
sz ꝓpter malitiā tuā: q2 malꝰ hō es: id
h̄ remouēs. * Quis ex vobis arguet m
cato?] Q.d. si habetis aliqd̄ pcm̄ qd̄ p
per me ostēdere:paratꝰ sum audire: ꝛ r
nabiliter purgare: ꝛ ideo cū hoc non p
cere. * Si veritatē dico.] Si pro q2. *
non creditis mihi?] Et subdit causam
* Qui ex deo est: verba dei audit.]
libet audit doctrinam:ad quam affec
quia est sibi connaturalis: ꝛ ideo conclu
Propterea vos nō auditis.] Idest r
ba dei ex ore meo. * Quia ex deo non
Et per consequens sequitur q sitis e

nō per correctionem: sed per imitationez. ☞
Que immediate sequūtur quere annot. 1. A. qn=
te par. ser. Dn̄ice Passionis. infra in hoc Tom̄.
✳ Dicebat Jesus. ꝛc. Omnis qui facit pecca=
tum: seruus est peccati.] Morali. Aug. O mise
rabilis seruitus: seruus hoīs aliqn̄ sui dn̄i duris
imperijs fatigatus fugiēdo requiescit: seruꝰ pec
cati quocū̄qꝫ fugit: secū trahit seruitutez. Pctm̄
eiū quod facit intus est: voluptas transit: pctm̄
nō trāsit: preterijt qđ delectabat: remansit qđ pu
pugerat. ✳ Si ergo filiꝰ vos liberauerit.] Pri
mo a culpa: postea a presenti miseria ✳ Vere li
beri eritis.] Rom̄. 8. d. Ipsa creatura liberabit̄
in libertate glorie filiorꝫ dei. ✳ Si filij Abrahe
estis. ꝛc.] Ex hoc patet ꝙ frustra gloriat̄ aliquis
ꝙ sit filius ſm habitū alicuius sancti: vt Bene=
dicti: Dominici vel Francisci: vel alterius san=
cti: nisi opera ipsius ſm suam possibilitatē imi=
tetur. ✳ Cum loquitur mendaciū: ex ꝓprijs lo=
quitur. ꝛc.] Idest inuētor mendacij: ex quo pa
tet ꝙ mendax in loquendo ꝛ mendacia fingen=
do ꝓprietatem diaboli assumit/ male viuendo.
☞ Reliqua que immediate sequūtur quere
annota. quo supra.
I ✳ Dicebat Jesus. ꝛc.] Glo. Fides est credere:
quod nō vides. Veritas est videre: qđ credidi=
sti. Non cognoscimus/ vt credamus: sed credi=
mus/ vt cognoscamus: ideo xp̄s homo in terra
fidem iacit: post se videndum dabit: qđ est mer=
ces fidei. ✳ Vere discipuli mei eritis. ꝛc.] Ad
hanc altitudinē peruenietis ex fide: que est hu=
milis ꝛ contemnit̄: ꝛ est granū sinapis. ✳ Libe
rabit.] Hoc verbum dn̄s posuit a libertate: non
vt plerū̄qꝫ latine dici solet: liberari aliqs ab infir
mitate. Et nō dixerat dn̄s. Liberi eritis. Sed ve
ritas liberabit vos: in quo tn̄ verbo nō intellexe
runt/ nisi libertatem carnalem. ✳ Responderūt
ei. Semen. ꝛc.] Non illi qui crediderūt: sed alij
in turba: qui nō crediderūt. Qui audito. Libe=
rabit vos. indignati sunt se vocari seruos: putā
tes dixisse de carnali libertate. ✳ Et nemini ser=
uiuimus vn̄qꝫ.] Mentiunt̄. Joseph seruiuit in
egypto. Gen̄. 39. a. Patres seruierunt in egypto
in luto. Exod. 1. b. Isti eidem tributis Cesaris.
K ✳ Amē amen dico. ꝛc.] Amen hebraice: veruz
dicit̄ latine: qđ nullus interpres mutauit: ne vi
lesceret nudatū: sꝫ honorē habeat secretū: ꝛ ē q̄si
iuramentū. Vn̄ Hiero. sup Esa. Jurat dn̄s p se
ip̄m: qm̄ sniam oris sui ꝛ verbū: qđ semel ꝓtulit
neq̄qꝫ irrituz facit: h̄ est p semetip̄m iurauit. ✳
Seruꝰ aūt nō manet i domo.] In h̄ terruit nos.
q̄ ꝫ spes est libertatis his: q̄ nō sunt sine pctō. ✳
Filiꝰ aūt manet in eternū.] Qui solꝰ liber est a
pctō. ✳ Scio qꝛ filij Abrahe.] Exposito a dn̄o ꝯ
gloriātes de vana libertate carnis/ ꝛ vera serui=
tute pctī: ꝛ vera libertate per se filiū cōcedēs istis
. s. qđ filij Abrahe sunt p carnē: tales liberos ostē
dit nō esse filios Abrahe p imitationē fidei ꝛ iu=
sticie: sꝫ esse filios homicide diaboli: q̄rētes se oc
cidere: ꝛ ita esse vere seruos. ✳ Ego autē q̄ vidi L
apud patrē/ loq̄r.] De diabolo dicebat: cuiꝰ fi=
lij sunt: nō natura: sꝫ imitatione. Occasiōe illoꝝ
verboꝝ qdā dixerunt hoīes ex diabolo nasci ſm
carnē: qđ falsum est. Refert tn̄ Pōpeiꝰ troianus
demōes cū mulieribꝰ ꝯcubuisse: ꝛ de illis hoīes
ortos fuisse. Aug. h̄ nō affirmat: sꝫ dicit hic q̄sdā
dicere: quibꝰ non facile est contradicere. Potest
quidem esse: ꝙ sicut assumūt aerea corpora: ita
ꝛ cū illis assumant semina vnde hoīes nascant̄:
hec tn̄ dicta nō sunt affirmanda. ✳ Responde= M
runt. Pater noster Abrahā. ꝛc.] Qꝛ arguit eos
facere mala patris: fatētes patrem suū esse Abra
ham: ꝓuocant aliqua maledicere cōtra Abra=
ham: vt sit eis occasio faciēdi quod volebāt: sed
dn̄s Abrahā laudat: ꝛ istos degeneres dānat: di
cens. Si filij Abrahe estis. ꝛc. ✳ Nūc aūt q̄ritis N
me interficere.] Nō dicit (qđ poterat) se esse dn̄m
Abrahe: ne sit occasio calūnie: nec filiū dei: sꝫ ꝙ
inuidēt: ꝛ ꝙ possunt occidere. ✳ Vos facitis opa
p̄ris. ꝛc.] Iā innuit aliū patrē/ qꝫ Abrahā: cuiꝰ
filij sunt: nō natura: sed imitatione. ✳ Dixerūt.
Nos ex fornicatione nō sumꝰ. ꝛc.] Iā intelligē= O
tes nō de origine carnis: sꝫ de vita dn̄m loq̄: ꝛ ex
vsu scripturaꝝ sciētes fornicationē spūalit̄ dici:
cū aīa falsis dijs subijcit̄/ mutāt r̄nsionez: ꝛ tacēt
iā de patre Abrahā: ne eis dicat̄. Cur de eo glo=
riamini: cuiꝰ vitā nō imitamini? Et dicūt: patrē
deū. volētes videre qd ad h̄ posset eis dicere. ✳
Dixit eis. Si deꝰ pater vester. ꝛc.] Sicut ostē
dit de Abrahā: ita nūc ostēdit eis deū nō patrez P
esse coꝝ: qꝛ nō cognoscūt filiū: quē misit: nec cuz
diligūt. ✳ Ego. n. ex deo ꝓcessi.] Processio ex
p̄re eterna est: in q̄ est filiꝰ vnigenitꝰ p̄ri eq̄lis: ve
nit hō factꝰ: in q̄ frater hoībꝰ. ✳ Quare loq̄lam
meā nō cognoscitis?] Ita res est/ vt dico: sꝫ nō po
testis qđ dico cognoscere: qꝛ nō potestis audire:
cū nō velitis credēdo corrigi. ꝛ h̄ q̄re? Qꝛ ex dia
bolo estis/ filij diaboli ꝑseuerare eligitis. ✳ Vos
ex p̄re diabolo estis.] Ecce iā determiat qs sit pa Q
ter coꝝ: cuiꝰ filij sunt nō nascēdo: vt manichei di
cūt: sꝫ imitādo. Vn̄ ꝛ iudeis dr̄ Ezech. 16. a. Pr̄
tuꝰ amorreꝰ ē: ꝛ mat̄ tua cethea. ✳ Et desideria
patris vestri vultis facere] Ideo filij diaboli: qꝛ
desideria p̄ris vestri vultis facere: ꝛ occidere me
in carne: quia non potestis in mente. ✳ Ille ho
micida. ꝛc.] Nota homicidam nō solum q̄ fer
ro: sed etiam qui verbo occidit: vt diabolus pri=
mos parentes. Vn̄ in p̄s. 56. a. Lingua coꝝ gla
dius acutꝰ. ✳ Et in veritate nō stetit.] Quare
nō stetit? qꝛ nō est in eo v̄itas. i. verbū ꝛ sapiētia

patris. Cum dicitur: in xp̃o est veritas: ita dicit:
vt ipse sit veritas. Si ergo diabolꝰ stetisset in ve
ritate: in xp̃o stetisset: sed nõ stetit in ea: qꝛ nõ est
ipsa in eo. * Ex ꝓprijs loquit.] Qꝛ mendax: ꝛ
hoc nõ sufficit: qꝛ ꝛ homo mẽdax est: qui nõ ha=
bet de ꝓprio: sed ab alieno accepit. i. a diabolo:
ideo addidit. Et pater ipsius. s. mendacij: quod
inuenit. Ex ꝓprijs: qꝛ nõ aliunde habet: sed a se
postq̃ꝫ cecidit a veritate. Vñ subditur esse pater
mendacij: qđ ex se genuit: vt deus ex se veritatẽ.
R * Quis ex vobis? ꝛc.] Non dedignatur ex ra
tione ostendere se nõ esse peccatorẽ. ☞ Reliq̃
que imediate sequũtur quere vbi. s̃. lr̃a. J.
S ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
Auctor. sermonis Fidei. incipientibꝰ. fol. 59. sub thema
te. * Veritas liberabit vos.] vt. s̃. A. J. ¶ Vel
ser. Pctõꝝ. fol. 189. sub the. * Oĩs q̃ facit pctm̃
seruꝰ est pcti] vel. * Quis ex vobis arguet me
de pctõ?] L. G. H. K. ¶ vel ser. Passionis. fol.
35. sub the. * Queritis me interficere?] E. ¶ vl'
ser. Trinitat. ĩfra. sub the. * Ego qđ vidi apud
patrem. ꝛc.] D. ¶ vel ser. Jncarñ. fol. 2. sub the.
* Ego ex deo ꝓcessi.] Et veni in carne. ꝛc. F.
P. ¶ vel ser. Ecclesie. fol. 64. sub the. * Seruꝰ
nõ manet in domo.] L. K. ¶ vel ser. Dñice. 4.
quadragesime. ĩfra. s. de auditiõe verbi dei. sub
the. * Sermo meꝰ nõ capit in vobis] D. ¶ vel
ser. Religio. fol. 136. sub the. * Si filij Abrahe
(Jdest Dñici/ vel Francisci: vel alterius funda
toris ordinis) estis: opera Abrahe facite.] Jdest
sancti: cuius ꝓfessionẽ fecistis. vt. s̃. E. H. ¶ Vl'
ser. Dñice. 1. q̃drage. fol. 85. sub themate. * Jl=
le homicida erat ab initio.] G. s. seducendo pri
mum hominẽ: vel tentando xp̃m: vel hominem
iustũ. ꝛc. ¶ vel. * Vos ex patre diabolo estis.]
vt supra. G. Q.

Ferie.vj.dñice.j. quadrage sime: sermõis Annot. Ex q̃nta parte Biblie.

¶ I.
Joh. 5
A
ERat dies festus iudeoꝝ. ꝛc.]
☞ Jn hoc cap. primo po=
nitur cuiusdam languidi mi
rabilis sanatio. Secundo iu
deoꝝ circa eã impugnatio.
Tertio con ueniens xp̃i excu
satio.) Lyra. Circa primũ po
nitur primo circũstantia temporis/ cuꝫ dicitur.
* Erat dies festus iudeoꝝ.] Scꝫ festum pente=
costes. * Et ascendit Jesus Hierosolymã.] Qꝛ
viri tenebãtur ibi esse in isto festo: qꝛ ter in anno
tenebãtur masculi apparere corã dño. s. pascha=
te: pentecostes: ꝛ festo tabernaculoꝝ. * Est aũt
Hierosolymis ꝓbatica piscina.] Jn qua aque
pluuiales colligebãtur: ꝛ ibi lauabantur hostie
primo: ꝛ postea in latcribus in atrio
existentibus: ꝛ ideo dicebat illa pisci
ca: a ꝓbaton: qđ est ouis: ꝛ est nomẽ
iterpretationẽ ponit in hebraico/ dicẽs
cognominatur hebraice bethsaida. J
mus ouiũ. * Quinq̃ꝫ porticus habe
plura loca possent lauantes hostias
ad aquã. * Jn his.] Scꝫ porticibus
bat multitudo magna languentium:
claudoꝝ: aridorum expectantiũ aqu
Et subditur causa. * Angelus aũt
pus.] Jdest in diuersis temporibus.
tione tñ facta. * Descendebat in pis
uebatur aqua.] Ex descensu angeli. *
oꝛ descendisset in piscinã post motionẽ
nus fiebat a quacũq̃ꝫ detinebatur infir
Causa autem descensus angeli/ ꝛ bui
culi assignatur a doctoribus dicentibus
propinquante euangelij veritate: oñe
guram expressam baptismi in hac pis
dere: que conueniebat cũ baptismo in
do ꝛ sanãdo virtute dei occulta ad mo
geli: sicut baptismus sub sensibili elem
dat animã virtute occulta verbi: ꝛ cum
quando sanat corpus miraculose. ver
figura deficit a figurato: ideo ista pisc
nabat/ nisi corpus: ꝛ vna vice tñ: ꝛ nõ
nisi vnum. Baptismus autem pertin
mam: ꝛ sanat omnes/ quotquot veniũ
nisi ponant impedimentũ. Alij autem
q illa miracula ibi fiebãt ꝓpter presen
dñice crucis: qđ ibi enatauit appropin
passione. ꝛ ideo angelus illuc descẽdeb
ligni reuerentiã: ꝛ enatauit tẽpore cõ
pter eius motionẽ. Per hoc etiã osten
natura humana a morbo peccati per
minice crucis erat sanãda. Qualiter
lud lignum dñice crucis in loco illo fue
tum: diuersimode dicit. Dicitur enĩ in
scholastica: q regina Sabba vidit in
tus libani Salomonis quoddaꝫ lignu
vidit in spiritu: q in illo pateret ille: p
deficeret regnũ israel: quod cũ significa
lomoni: ipse volẽs seruare durabilitatẽ
fecit poni illud lignũ in ꝓfundo terre
plum: vbi postea in superficie terre fact
piscina: ꝛ ideo postea ibi illud lignuꝫ ap
modo predicto. Jn quadam vero his
cte crucis dicitur q Seth filꝰ Ade: ex p
patris iuit ad paradisum voluptatis
ctus fuerat: ꝛ petijt ab angelo custodi
illum de oleo misericordie: qui accepit
granis arboris ligni vetiti: dedit ea Se
plantauit super sepulchrũ patris sui A
de orte sunt tres virgule: que postea in

rem sunt cōiuncte: postea tēpore salomonis illa arbor fuit secta: q2 videbat edificationi templi necessaria. Uerūtamē quando applicabatur ad opus semper erat nimis curta vel nimis longa: et ideo tanq̄ inutilis ad hoc/ dimissa fuit iuxta templum in atrio quodā: hoīes autem venientes ad templū illi ligno ceperūt facere quandā reuerentiam instinctu diuino: de quo dolentes sacerdotes fecerūt illud proijci intra piscinā: que erat prope templum: quod descendens ad fundū: ibi diu latuit. Postea vero iminente passione apparuit modo predicto. Hec autē scripsi sine aliqua assertione. Consequēter ponit actus miraculi/ cum dicitur. * Erat autem quidam homo ibi: trigita z octo annos habēs in infirmitate sua.] Ex q̄ patet q diu punitus fuerat: illam enim infirmitatem propter peccatū precedēs incurrerat vt patebit infra. Uerūtamē q2 penā patiēter sustinuerat: ideo dignū erat vt ei subueniret. Propt hoc sequit. * Hunc autem cum vidisset Jesus iacentem: et cognouisset q2 iam multum temp9 haberet.] Scilicet in ifirmitate illa. * Dicit ei. Uis sanus fieri:] Non petijt quasi dubitans de voluntate: sed vt magis excitet eius desideriū: q2 per hoc dignior efficitur accipere dei donum. * Respondit ei languid9.] Ostendēs suum desiderium. * Domine hominem non habeo/ vt cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinā.] Q.d. multū desidero. Sed non habeo hoiem/ q̄ me portet: et ego suz ita debilis/ q non possum ita cito venire sicut alij. Unde sequitur. * Duz venio enim ego/ alius ante me descendit.] Hoc autem dicebat q2 videbat Jesuz fortē et aptū ad portādum eum: et magnū reputaret/ si in hoc ei seruire vellet. Sed statim cōtulit ei maius beneficium. Uidelicet sanitatē perfectam. Unde sequitur. * Dicit ei Jesus surge.] Restitut9 sanitati. * Tolle grabbatū tuū.] Restitut9 pristino vigori. * Et ambula.] Ad declarationē diuini miraculi. * Et statim san9 fact9 est homo ille] Quia diuina virtus infinita est/ et operatur in instāti. Sanitas enim: que virtute nature restituitur: in tempore et non in instanti acquiritur. * Et sustulit grabbatum suuz et ambulabat.]
C
Secūdo ponitur iudeoꝝ impugnatio/ vel accusatio quantū ad ipsuz sanatū/ cū dicit. * Erat autem sabbatū in illa die.] In quo non erat licitum opera seruilia facere: propt quod sequitur. * Dicebāt ergo iudei illi: q̄ sanat9 fuerat. Sabbatum est: non licet tibi tollere grabbatū tuuz.] Isti falsuz dicebant: quia opera corporalia/ que sunt ad dei honorē: bene possunt fieri in die sabbati: sicut sacerdotes in templo corporaliter operabantur: templum ornādo: hostias immolādo z lauando: et consimilia: vt dicitur. Math. 12.

Portatio autez huius grabbati erat ad magnificentiam diuini miraculi: sicut z modo illi: qui miraculose de carceribus vel huiusmodi liberātur: portant cōpedes suos ad loca sancta: ad manifestationē sue miraculose liberatiōis: tū aliter se excusat ille sanatus/ et. * Respōdit eis. Qui me sanum fecit/ ille mihi dixit. Tolle grabbatuz tuum et ambula.] Q.d. ille qui me diuina virtute sanauit: eadem virtute et auctoritate mihi precepit: z per cōsequens teneor sibi obedire: nec sum trāsgressor. Cōsequēter ponit accusatio q̄ntum ad ipsum medicū. Primo in generali ante D
cognitionē determinatā de ipso. Secūdo in speciali ipso cognito. Quia enim per sanantē eum iste sanat9 cōuenienter se excusabat: ideo querebant de ipso sanāte: vt ipsuz persequerent: et hoc est quod sequitur. * Interrogauerūt ergo euz/ quis est ille homo: qui dixit tibi/ tolle grabbatū tuum et ambula:] Q.d. mal9 est homo: qui precepit talia. * Is autez qui sanus factus fuerat nesciebat q̄s esset.] Quia diu languidus iacuerat: et sic facta xpi et eius famam ignorabat. * Jesus autē declinauit a turba constituta in loco.] Dans exemplum aliquando fugiendi volentes calumniare: et nolens se iactare de operātione miraculi. Consequēter circa secūdum ponitur accusatio medici in speciali: habita cognitione de eo: z hoc est quod dicitur. * Postea inuenit eum Jesus in templo.] Quia ad agēdū gratias de sanitate sibi collata frequētabat templum/ quod est locus orationis. * Et dixit illi. Ecce iam sanus factus es. Jam noli peccare.] Ex quo patet q infirmitas illa fuerat sibi ꝓpter peccatū inflicta. * Ne deterius aliqd tibi cōtingat.] Incurrendo penam eternam: q2 in recidiuante fiunt nouissima peiora priorib9. * Abijt ille homo et nūciauit iudeis/ quia Jesus esset E
qui fecit eum sanum.] Dicūt aliqui q hoc fecit maliciose. Sed hoc non est verum. Quia illos quos dūs sanauit corpore: sanauit z mēte. Unde de isto dicitur. Joh. 7. c. Totū hominem saluum feci in sabbato. Quod etiam exprimit hic verbo xpi: cum dicitur. Jam noli peccare. Q.d. precedēs peccatum est tibi dimissum. Et ideo dicendum q iste sanatus iuit bona intentione ad publicandū virtutem christi. Illi autem: quib9 hoc nūciauit: fecerūt inde damnū suum: sicut et de alijs xpi virtutibus. ☞ Finito hoc euāgelio sequitur. * Propterea persequebant iudei Jesum: q2 hoc faciebat in sabbato.] Tanquam violatorem diuine legis: quod tū erat falsuz: vt visum est. Consequēter tertio ponitur cōueniēs xpi excusatio/ cum dicitur. * Jesus autem respondit eis. Pater meus vsq3 modo operat. zc]
☞ Quere Anno. 1. A. quinte partis. sermo-

nis Ferie.5.Dominice.4.Quadragesime.
F Moralr ✳ Est autem hierosolymis.rc.] Mora. Secundum doctores catholicos piscina hec sanans infirmitates inuisibili vtute apparuit ante baptismum xp̄i: ad signandum eius virtutem baptismi: sicut dictum est in expositione litterali. ✳ Quinqȝ porticus.] Idest aditus. Per quos significatur lex: pphete: agiographa: euangeliū ꝛ apostolica doctrina. Hec enim quinqȝ mentionem faciunt de xp̄i baptismate: quasi ad ipsum prebentes aditū: tria prima figuratiue: alia duo exhibitiue. Per angelum descendentem in piscinam significatur xp̄s: qui Esa.9.fm translationem. Lxx. dicitur magni consilij angelus. Ipse vero descendens in Jordanē vim generatiuam dedit aquis tactu sacratissime carnis sue. Sed quoniā diuina virtus non est alligata sacramentis: ideo ad hoc significandum iste languidus/ q̄ dicitur hic sanatus: nō fuit sanatus p descensum in piscinam: sed p xp̄i sermonez: cū ei dixit. ✳ Surge tolle grabbatuz tuū.rc.] Per hoc autem q vnus tantum sanatus fuit de multitudine lāguidoꝝ: significat q pauci saluant de multitudine vocatoꝝ. Per lectū aūt: in quo iacebat languidus: significatur praua consuetudo: per quā homo iacet in pctō: q̄ tollitur per exercitiuz in opere bono: ideo subditur. ✳ Et sustulit.rc.] Per virtutis exercitiū. Sequitur post hoc euangeliū. ✳ Propterea psequebant iudei Jesum/ qꝛ hoc faciebat in sabbato.] Opus eius bonuz peruertentes in malum: ꝛ adhuc multos habēt sequaces: nuncios xp̄i pp̄ter opus cōfessionis ꝛ p̄dicationis molestantes. ✳ Jesus autem.rc.] ☞ Quere in supradicto annotamēto.

G Glosa. ✳ Erat.rc.] Glo. Probatō grece: ouis dicit latine. Probatica ergo pecualis: qꝛ ibi abluebantur cadauera hostiaꝝ. Significat aūt aqua illa populum iudeoꝛuz: qui modo stat quietus: modo in tentationum ventis turbatur. Qui dicūt dn̄o p̄s.94.b. Nos populus tuus sum⁹: ꝛ oues pascue tue. Qui quinqȝ porticibus.i. lege/ que in quinqȝ libris est innititur. Ibi multi infirmi: qꝛ lex non sanat/ sed prodit infirmos: vt aliquādo querant medicuz. Ceci ibi sunt: q̄ non habēt lumen fidei. Claudi: qui qꝺ vident non possunt operari. Aridi: qui q̄cquid agunt sunt sine pinguedine charitatis. Expectabāt aque motū: in quo sanitas fiebat p angelum: qꝛ lege coniuncti gratiā redemptiōis desiderabāt. Angelus filius dei latens in carne inter iudeos: q̄ moti sunt doctrinis eius ad persequendū: cuius morte sanatur vnitas: q̄ per humilitatē descendit ad fidem passionis. Sed qui post.i. qui ab vnitate discrepat: nō sanatur. ✳ Angelus autem.] Ecce duo
H miracula. Unum inuisibiliter per angelum in piscina. Alteruz visibiliter a domino. [...] vnus sanatur/ vt vnitas commendetur [...] quin nec in potestate a deo magnū: ꝛ [...] tate parum fuit vnum de tot sanari [...] nes vno poterat erigere verbo. Sed [...] poralibus plus intendit eternaz salutem [...] rum. ✳ Triginta ꝛ octo.] Idest duo [...] quadragita: qui numerus constat ex [...] cem: ꝛ significat perfectionem operum [...] preceptis legis et quattuoꝛ euāgelijs [...] minus habet qui charitate dei ꝛ proximi [...] ✳ Uis sanus fieri?] Non nescit quid [...] accendit ad morem sanitatis: de qua [...] rabat. Unde iam congrebatur q non [...] qui eum mitteret in aquam. ✳ Tolle [...] rc.] Dilige proximuz infirma eius [...] qui te infirmū patienter tulit: et non solum [...] de tua erectione: sed etiam de proximo [...] esto salute. Ecce angelus magni cōsilij [...] carne: turbata aqua iudeoꝛū: sanū fecit [...] ✳ Et ambula.] Diligēdo deum festina [...] visionem eius: nec fratrem propter amorem [...] ad quez pergis deserens: nec propter fratrem [...] illo querēdo cessans. ✳ Dicebant ergo. [...] obseruatores littere nesciētes gratiam [...] implet/ que ab om̄i seruili opere.i.a p[...] sare iubet. Un̄ hic dicit. Tolle grabbatum [...] ✳ Non licet.] Non calūniantur de [...] in sabbato curat aīalia: sed de lectu po[...] ✳ Respondit eis.] Non cedit obijcientibus [...] saluatoris mādatis obediens auctorem [...] tionis sue obijcit calumniātibus. ✳ [...] quis.rc.] In turba positus nō agno[...] sed post in templo. In quo docemur [...] vult ad visionem dei peruenire: fugi[...] suoꝛū affectuum ꝛ necȝ hoim: ꝛ ade[...] interne orationis. ✳ In templo.] [...] ba sed in tēplo: qꝛ si gratiā cōditoris [...] volumus: oportet vt cōuenticula fugi[...] templum efficiamur. ✳ Noli peccare.] [...] q propter peccata lāguebat: sed ipse [...] sicut exteri⁹/ ita iterius sanauit. Un̄ [...] ne iterum peccando grauius iudicet[...] tur immediate euangelium. ✳ Q[...] bat in sabbato.] Quasi solutoꝛ legis [...] tra deum: qui requieuit in sabbato. Contra [...] Sex diebus primo operatus. Contra [...] Jesus. Non sex diebus tantum (vt p[...] ratus est de⁹: sed vsqȝ modo operatur [...] sex diebus condidit noua: a quibus [...] die septimo: postea operatur vsqȝ in finem [...] nando: sustentando: renouando: p[...] vt permaneāt condita. Et cum semper [...] deus/ constat sacramentum esse: quod [...] sabbati legitur. ✳ Jesus autez.rc.] ☞

re annotamento quo supra lra .J.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Angelorum: incipiētibus fol'.76.sub themate. * Angelus domini descendebat. ꝛc.] vt.s̄.A. ¶ Uel sermonis Peccatorū. Fol'.189. sub themate. * Noli peccare. ꝛc.] D. ¶ Uel sermonis sancte Crucis. Fol'.55. sub the. * Qui prior descendebat in piscinā. ꝛc.] A. ¶ Uel sermonis Incarnationis. Fol'.2. sub themate. * Angelus domini. ꝛc.] vt.s̄.F.G. Et maxime annota.3.A.B.C. sexte partis. eiusdem sermonis Incarnati. Fol'.11. Col'.1.2.et.3. ¶ Uel sermonis Orationis. Fol'.180. sub the. * Inuenit eū in templo. ꝛc.] D. ¶ Et de annota.1. quinte partis. sermo. Dominice.12. post octauas cor. xpi. sub themate. * Jacebat multitudo languentium. ꝛc.] A. ¶ Uel sermonis Purificatiōis virginis. Tomo.2. vbi agitur de multiplici tēplo. sub themate. * Inuenit in templo.] D. ¶ Uel sermonis Religiosorum. Fo.136. sub themate. * Ambula.] vt.s̄.H. vel. * Inuenit in tēplo] vt.s̄.J. Idest in religione. ꝛc.

Sabbati Dñice .j. quadragesime. Sermo. annota. Ex quinta pte Biblie.

Assumpsit Jesus Petrū. ꝛc.] vel. * Post dies octo assumpsit Jesus Petruz. ꝛc] Lyra. Circa xpi transfigurationem euangelista notat quattuor: videlicet tps determinatū / cōsortiū / locuz ꝛ modū. Quantum ad tempus dicit sic. * Post dies sex.] Scz a promissione precedenti discipulis facta / quando dixit. Sunt quidā de hic stantibus: qui non gustabunt mortem: donec videant filium hominis venientem in regno suo. ☞ Uide annotamēto.3.B. quinte partis. sermo. vnius martyris. Tomo.2.) Considerandum tñ ꝙ Lucas nono capi. dicit Post dies octo. qꝛ Mattheus non computat diem in qua xps fecit eis ꝑmissionē: nec vltimaz: in qua transfiguratus est: sed cōputat tantum tempus intermedium: ꝛ ideo secundum veritatem computando totū tempus a ꝑmissione facta vsqꝫ ad transfigurationem trāsfiguratio fuit in octaua die. Ratio autem huius fuit: quia ista transfiguratio facta est ad ostendendum discipulis gloriam future resurrectionis: illa autem erit in octaua etate mundi: ꝛ propter hoc figurata est hic per octauam diem. Prima enim etas mundi fuit ab Adā vsqꝫ ad Noe. Secunda a Noe vsqꝫ ad Abraham. Tertia ab Abraham vsqꝫ ad Dauid. Quarta a Dauid vsqꝫ ad transmigrationem Babylonis. Quinta a transmigratione Babylonis vsqꝫ ad xpm. Sexta a Christo vsqꝫ ad finem mundi. Iste autem sex etates accipiuntur ꝺm diuersos statꝰ viuētiū in h mūdo. Septima aūt accipit ꝺm statū aiarum quiescentium in paradiso: ꝛ ideo incepit ab ascensione domini quando eis celum patuit: ꝛ durabit vsqꝫ ad iudicium: ꝛ ideo ab ascēsione dñi currit cum sexta etate quantum ad simultatem temporis: octaua etas erit resurgentium: et sic patet ꝙ bene significatur hic per octauam diem. Et sic patet tempus conueniens huius transfiguratiōis. ☞ De hac materia quere annot.1.J. quite partis. sermonis Dominice Septuagesime. Fol.58. Col'.1. Et annota.4. prime partis. sermonis Penitētie. Fol.211. col'.3. Et annota.105. prime partis. sermonis Generalis. Fol.258. Col.4. Et annota.5.H. quinte partis. sermonis Dominice.1. post oct. Epiphanie. Fol.56. Col.1. Et annota.25. secunde partis. sermonis Passionis. Fol.44. col.4. Consortium autem notatur cum dicitur. * Assumpsit Jesus Petrum ꝛ Jacobum ꝛ Johannē fratrem eius.] Isti enim tres assumpti sunt ad videndum gloriam future resurrectionis: propter prerogatiuam eminentie specialis inter alios. Petrus enim ꝑpter feruorem fidei erat inter alios principalis: propter quod ꝛ principaliter date sunt ei claues ecclesie. Johannes autem excellebat in prerogatiua castitatis: ꝑpter quod erat inter alios xpo magis familiaris. Jacobus autem inter alios discipulos primꝰ sustinuit martyrium propter xpm: vt habetur Actuū.12. Cōsiderandum tamen ꝙ beatus Ambrosius super Lucam: et Augustinus super epistolam ad Galathas videtur dicere: ꝙ Jacobus iste qui fuit in transfiguratiōe: fuit ille Jacobus: qui primo rexit ecclesiam hierosolymitanam: et ille non fuit frater Johannis ꝛ filius Zebedei: sed filius Alphei. Sed dicendum / ꝙ cum textus expresse dicat istum fratrem Johannis: ꝛ per consequens filiū Zebedei: quod Augustinus ꝛ Ambrosius non loquuntur asserendo: sed magis opinionem aliorum referendo: si tamē loquerentur assertiue / non esset curandum de dictis eorum / quando sacra scriptura expresse dicit contrariū: sicut hic. Unde Augustinꝰ in epistola ad Uincentium donatistam dicit de doctrina sanctorū: Nota
que est extra scripturam canonicam. Hoc genꝰ scripturarum ab illis: que canonice nominantur distinguendum est: non enim ex eis ita testimonium proferendum / vt cōtrarium sentire nō liceat: maxime vbi aliter senserunt ꝙ̄ veritas se habeat: nos in illo genere sumus / vt non dedignemur etiam ab apostolo dictum suscipere. Si

quid aliud sapitis: deus illud reuelauit. Conse
quenter euangelista designat locum/ dicens. *
Et duxit illos in mōtem excelsum.] Ad designā
dum ꝙ illi sunt apti ad contemplandū celestia:
qui eminent in cotemplatiua vita. Subdit au=
tem. * Seorsum.] Ad denotandum ꝙ contem
platiui debent esse a tumultu secularium segre=
gati. Consequenter describit transfigurationis
modum/ dicens. * Et transfiguratus est ante
eos.] Non ꝙ mutauerit lineamēta corporis vel
figuram: sed ꝑpter claritatis vultus eius inimē
B sitatem: et hoc est quod subditur. * Et resplen=
duit facies ei⁹ sicut sol: vestimēta aūt ei⁹ facta
sunt alba sicut nix.] Ad cuius euidentiā ꝯside
randum/ ꝙ anima xp̄i a principio creatiōis fu=
it gloriosa per apertam visionem ꝛ perfectā frui
tionem. Uerūtamen ex diuina dispositione fie=
bat vt gloria anime nō redundaret ad corpus:
vt sic corpus esset passibile ꝛ mortale: ad implen
dum preciū redemptiōis humane. Et codē mo
do ex diuina ordinatiōe factum est vt gloria ani
me redundaret ad corpus in hora transfigura=
tionis: vt ostēderetur discipulis gloria future re
surrectiōis: non tantū anime/ sed corporis: vt sic
animarentur ad sequendum xp̄m in acerbitate
passionis: ad quod eos inuitauerat Mat. 16. et
sic patz ꝙ claritas illa in transfiguratiōe fuit cla
ritas glorie quantum ad essentiā: sed non quan
tum ad modum: quia fuit eiusdē ratiōis cū illa
claritate: que est in corporibus gloriosis: sed nō
fuit ibi per modū qualitatis permanētis: sicut ē
in illis: sed p modū passionis transeūtis: ꝛ ideo
illa claritas non debet dici dos glorie: q2 dos de
sua ratione importat qualitatem permanentē:
ꝛ est simile de lumine eleuante animā Pauli ad
videndū in raptu diuinā essentiā: quod fuit eius
dē ratiōis cū lumine eleuante animas beatorū.
Uerūtamen quia nō fuit in Paulo per moduz
qualitatis permanētis: sed per modū passionis
transeuntis: ideo ex tali eleuatiōe siue visiōe nō
fuit Paulus beatus: q2 beatitudo importat per
C manentiam. * Et ecce apparuerunt illis Moy
ses ꝛ Helias cū eo loquentes.] De quo autē lo=
querentur Lucas exprimit/ dicens: ꝙ loquebā
tur cū Jesu de excessu: quem expleturus erat in
hierusalē: q̄ qdē excessus fuit in sua passione: in
qua sustinuit dolorem excessiuū ꝛ ignominiam
excessiuam ꝑpter amorem excessiuum ad nos.
Ratio aūt quare Moyses ꝛ Helias magis appa
ruerūt ꝙ alij. Q2 Moyses erat legislator. et He
lias maximus emulator ꝓ honore diuino. ſm
quod de eo scribitur. 3. Regū. 19. Zelo zelat⁹ suz
ꝓ dño exercituū: ꝛ ideo per testimonium istorū
apparuit/ ꝙ xp̄s nō erat dissolutor legis: vt impo
nebant sibi iudei: sed magis adimpletor. Simi
liter nec blasphemator diuini nomin[...]
nebāt ei iudei: q2 dicebat se filiū de[...]
fessor veritatis. Cōsiderandum etiā q[...]
ꝛ Helias non fuerūt ibi ſm appar[...]
tasticā: sed ſm veritatez: q2 Helias fuit
ibi de loco quodā eminēti/ ad quē [...]
vt habet. 4. Regū. 2. Et sic apparuit [...]
ma ꝛ corpore. Moyses aūt fuit adduct[...]
lymbo sanctoꝝ patrū: nō quia resurr[...]
anima apparuit ibi in quodaz corpo[...]
aptato: sicut apparent angeli in corpo[...]
sumptis. Per hoc etiā ostēditur ꝙ xp̄[...]
vite ꝛ mortis: quia habebat testimon[...]
lia: q̄ erat adhuc viu⁹: ꝛ a Moyse: qui
mortuus. Cōsequenter ponit testimon[...]
ruz: qui fuerūt eminētes in nouo test[...]
cuius euidentiā sciendū ꝙ beatitudo [...]
consistit in aspectu claro ipsius diuin[...]
fecta eius fruitiōe: accidentaliter aut[...]
aspectu humanitatis xp̄i ꝛ delectation[...]
te: per quā sicut per instrumentum con[...]
uinitati sunt sancti adducti ad gloria[...]
apostoli: q̄ admissi fuerūt ad videndū[...]
rationem xp̄i: non viderunt ipsius di[...]
cut Paulus in raptu: sed tantum eius [...]
tatē in forma gloriosa: ꝛ tū in eius asp[...]
sic delectati ꝙ voluissent ibi ꝑpetuo ma[...]
pter quod dicitur. * Respondens aūt [...]
xit ad Jesum. Dñe bonū est nos hic e[...]
faciamus hic tria tabernacula.] Ad [...]
scz hic continue. * Tibi vnū: Moysi [...]
lie vnū.] Nō loquit̄ de tabernaculo [...]
se ꝛ socijs suis: q2 volebat cū xp̄o esse [...]
naculo: ꝛ socij cum alijs duobus. [...]
dicit ꝙ loquebatur Petrus nesciens [...]
Sicut eīm ex magnitudine passioni[...]
vel amoris aliquis prorumpit in al[...]
sine premeditatione: ita similiter ex [...]
ne deuotionis ꝛ delectationis ex parte [...]
trus illa verba/ que tamen non erant [...]
bilia: quia in solo aspectu humanitat[...]
non consistit beatitudinis essentia [...]
ctum est: et ideo illud non debebat [...]
finali beatitudine. Consequenter po[...]
ficatio diuina: sicut enim in baptismo [...]
in quo consistit regeneratio ꝛ princip[...]
spiritualis/ apparuit tota trinitas: filius [...]
ne: pater in voce: spiritus sanct⁹ in specie [...]
ita similiter conueniens fuit ꝙ appar[...]
figuratione: per quam ostensus est [...]
perfectio vite spiritualis: videlicet glo[...]
resurrectionis: ꝛ ideo sicut filius appar[...]
carne: decorata tū claritate glorie: ita [...]
in lucida nube: per quaz significata [...]
veritatis in xp̄i predicatione: et hoc [...]

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Biblie.

* Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obumbꝛauit eos. Et ecce vox de nube/ dicens.] Pater autem apparuit in voce dicens. * Hic est filius meus dilectus.] Scilicet naturalis: aliȷ́ autem sunt adoptiui. * In quo mihi bene cōplacui.] Idest in quo diuinum beneplacitum complebitur de redemptione mundi. Sequitur. * Ipm audite. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam: ⁊ timuerunt valde.] Hoc autem factum est ad declarationem humane fragilitatis iuxta excellentiam diuine maiestatis. * Et accessit Jesus.] Ad consolandum eos scilicet. * Et tetigit eos.] Familiariter ⁊ dulciter eos consolando. * Dixitq; eis. Surgite nolite timere. Leuantes autem oculos suos neminem viderunt nisi solum Jesum.] Quia Moyses ⁊ Helias iam recesserant reducti volūtate diuina ad loca vnde fuerant adducti. Consequenter ponitur discipuloꝛum instructio de visione pꝛehabita: quia pꝛecepit eis Jesus ne visionem pꝛedictā aliȷ́s diuulgarent ante resurrectionem suam: ne aliȷ́ audientes xp̄m eis apparuisse in foꝛma gloriosa scandalizarentur: postea videntes ip̄m pati tam ignominiose. Ideo subditur. * Et descēdentibus illis de monte pꝛecepit Jesus/ dicens. Nemini dixeritis visionem: donec filius hominis a moꝛtuis resurgat.] ☞ Hic finit euangelium: et que immediate sequuntur inuenies annota. 1. B. quinte ptis. sermo. Ferie. 4. Dominice. 1. Aduentus. Fol. 2. Col. 1.

* Et post dies sex assumpsit Jesus. ⁊c.] Moꝛaliter. Oꝛigeñ. Sex diebus fact⁹ est visibilis mūdus: igitur qui transcēdit omnes res mundi visibiles potest excelsum montem ascendere ⁊ aspicere gloꝛiam verbi dei. * Et ecce apparuerunt. ⁊c.] Oꝛigeñ. Si quis intelligit spiritualem legem conuenientem sermonibus Jesu: ⁊ in pꝛophetis absconditam dei sapientiam: ille videt Moysen ⁊ Heliam in gloꝛia cum Jesu. * Domine bonum est nos hic esse.] Scilicet in contemplationis dulcedine. * Faciamus hic tria tabernacula.] Que contemplatiuus moꝛaliter facit: quando legem ⁊ pꝛophetas: ⁊ euangeliuz practice legendo disponit: scilicet coꝛde credendo: oꝛe confitendo: ⁊ opere adimplendo. * Et ecce nubes lucida obumbꝛauit eos.] Idest cognitio vera: ideo subditur. * Hic est filius me⁹ dilectus: in quo mihi bene complacui. ⁊c.] vsq; * Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam. ⁊c.] Nam sic illuminati venerantur dei maiestatem. * Nemini dixeritis visionem donec filius hominis a moꝛtuis resurgat.] Quia diuina mysteria non sunt semper: sed loco ⁊ tempoꝛe debitis publicanda. ☞ Reliqua quere annota. quo supꝛa diximus.

* Post dies sex assumpsit Jesus. ⁊c.] Glosa. Idem Marcus nono capi. dicit: sed Lucas dicit octo dies. ☞ Ut patet infra annotamento 3. quinte partis. sermonis Transfiguratiōis domini.) Hi ergo ponunt medios: Lucas addit ⁊ pꝛimum quo pꝛemisit: ⁊ extremum quo compleuit. Et illi post sex mundi etates quiescēdum ab omni laboꝛe. Et hic octauo tempoꝛe designat esse resurgendum. Tres ducit: quia qui fidem trinitatis firmiter seruauerūt/ in eterna visiōe gaudebunt. In montem etiam secundum Lucam oꝛaturus: quia qui resurrectionem expectant: mentes in excelsis habitare ⁊ pꝛecibus continuis debent insistere. Seoꝛsum. Quia iusti ⁊ nūc animo sunt ab impiȷ́s separati: ⁊ in futuro omnimodo separabuntur: cū abscondet eos in abscondito faciei sue a conturbatione hominum. * Petrum ⁊ Jacobum.] Nomina istoꝛum cōueniunt. Quisquis debet esse Petrus: idest firmus in fide. Inde Jacobus: idest supplantatoꝛ vitioꝛum. Inde Johānes: idest om̄ia gratie diuine ascribens contra superbiam vite: que solet oꝛiri ex virtutibus. * Et transfiguratus est.] Speciem quam habebat per naturam ostēdit: non amittens carnem: quam assumpserat volūtate. Illud autem coꝛpus/ quod habuit per naturam dedit discipulis suis in cena: non moꝛtale non coꝛruptibile. * Et resplenduit.] In exēplum future beatitudinis ⁊ claritatis: quam videbunt iusti: pꝛius sublatis impiȷ́s. * Uestimēta eius facta sunt alba.] Quod non ante: quia nondum apparuit quid erimus. Marcus ait: qualia fullo super terraz non potest facere: idest deus in hac vita tam claros nequit facere: quia nullus sine peccato. Nullus mūdatoꝛ sui in terra faciet: quod deus in celo mundans vestem suam ab omni inquinamēto. Fullo est doctoꝛ animarū vel mundatoꝛ sui coꝛpoꝛis. * Et ecce apparuerunt. ⁊c.] Quales vel quid locuti Lucas dicit. Uisi in maiestate: ⁊ dicebāt excessuz eius: quē cōpleturus erat in hierusalē. i. passionē ⁊ resurrectionem. Significāt oꝛacula legis ⁊ ꝓphetie: q̄ in dn̄o cōpleta: ⁊ nūc doctis: ⁊ in futuro oīb9 electis patebunt. Et bn̄ visi in maiestate: qꝛ tunc apertius videbit̄ quanta dignitate veritatis: oīs diuinoꝝ non soluz sensus: sed etiā sermo fuerit ꝓlatus. Uel Moyses ⁊ Helias significāt oēs cuz xp̄o regnaturos. Moꝛtu⁹ Moyses: moꝛtuos: Helias viu⁹ eos: q̄ viui inuenient̄. Quibus conuenit in maiestate videri ꝓ gloꝛia: quā habebunt: ⁊ excessum memoꝛare: qꝛ vnica materia laudis fit fidelibus passio xp̄i. Et qꝛ gustata dulcedine celesti vilescūt infima: Petr⁹ visa dn̄i ⁊ sanctoꝝ maiestate: solis his perpetuo vult herere: dicēs. Dn̄e bonum est nos hic esse. ⁊c. Se

Margin: G Glosa. — Nota. — H

cundū aliū euangelistā nesciebat qd diceret: in
eo qđ in celis tabernacula querit/vbi nulla ad=
uersitatis aura est timenda: qꝛ deus oīpotens tē
plum eius est ꝛ agnus. Apocal'.21.g. Sz in hoc
sciebat qd diceret: bonuz est nos hic esse: qꝛ vere
solum hoīs bonū est intrare in gaudiuz dñi sui.
Qđ si Petrus videns glorificatā humanitatez
tanto afficitur gaudio/vt nunq̃ velit ab eius in
tuitu secerni: quid putandū est de his: qui diui
nitatē videre meruerūt? ✳ Adhuc eo loquēte.]
I Ut discat q̃ tabernaculū quesiuit: in resurrectio
ne non tegmine domoꝝ: sed spūssancti gratia ꝓ
tegendos esse. ✳ Ecce nubes lucida. ꝛc.] Sicut
baptizato dño sic ꝛ clarificato mysterium sancte
trinitatis ostēditur: qꝛ gloriam eius: quā in ba
ptismo confitemur credendo: in resurrectiōe lau
dabimus videndo. Spūssanctus ibi in colūba:
hic in nube lucida. Qꝛ qui modo simplici cor=
de fidē seruat: tunc aperta visiōe qđ credidit con
templabitur: ꝛ ea gratia/qua illustrabiꝭ: prote=
getur. ✳ Et ecce vox. ꝛc.] Qꝛ imprudenter que
siuit: responsionē dñi non meruit. Sed vox pa=
tris de filio testatur: docetq̃ petrū ꝛ in eo ceteros
veritatem. ✳ Hic est filius.] Moyses ꝛ Helias
sunt serui: ꝛ nobiscū debent in cordibus dño pre
parare tabernaculū. ✳ Ipsum audite.] Hoc iā
pater precipit: qđ Moyses incarnationi testimo
nium dans predixit Deutero.18.c. Prophetaz
suscitabit deus. ꝛc. Q.d. Iste est quem Moyses
promisit. ✳ Et audientes.] Altiore enim sensu
vnam vtriusq̃ intellexerūt deitatez. Timuerūt:
vel qꝛ se errasse cognouerūt: vel qꝛ nubes operuit
eos: vl' qꝛ vocē pr̄is audierūt. ✳ Surgite.] Pul
so metu doctrina datur: quo manente nō audi=
retur. ✳ Leuantes autē oculos. ꝛc.] ...
be vidēt Jesuz ꝛ Moysen ꝛ Heliā cu...
postq̃ leg[is] ꝛ ꝓphetaꝝ vmbra discessi...
to suo apostolos terrerat: verum lum...
lio reperiꝭ. ✳ Nisi solum Jesum.] Si...
ses ꝛ Helias cū Jesu perseuerasient: ...
videreꝭ incerta cui potius dedisset te...
✳ Nemini dixeritis. ꝛc.] Ne gloria ...
preostēsa incredibilis esset: ꝛ apđ rud...
crux scandalū faceret.
☞ Applica ad hec aliqua de anno...
sermōis Apostoloꝝ.fol.82. Uel serm...
Jacobi aploꝝ. Tom.2. Et Johānis...
the. ✳ Assumpsit Jesus Petrū. ꝛc.] ...
¶ Uel sermonis Transfigurationis. ...
tatis. infra in hoc Tomo. sub th. ✳ Ec...
lucida. ꝛc.] E. ¶ Uel sermonis Relig...
136. sub the. ✳ Dñe bonū est nos hic e...
¶ Uel sermonis Angeloꝝ. fo.76. vel p...
fol'.35. sub the. ✳ Ecce apparuerūt illi...
✳ Loquētes.] vt.s̄. L. ¶ Uel sermo. ...
ctoꝝ. Tomo.2. sub the. ✳ Et resplēdu...
✳ Dñe bonū est nos hic esse.] D. ¶ U...
Fidei. fol.59. sub the. ✳ Assumpsit P...
¶ Uel ser. Peccatoꝝ. fol.189. sub the. ✳...
psit Jacobū.] G. ¶ Uel sermo. Mari...
fol.72. vbi inuenies de gratia. ꝛc. sub th...
sumpsit Johānez.] G. ¶ Uel ser. P...
90. sub the. ✳ Uestimēta ei⁹ facta sunt...
¶ Ul' ser. Finalis iudicij. fol.236. sub th...
ce apparuit Helias.] H. ¶ Uel sermo. ...
costes. in hoc Tomo. sub themate. ✳ B...
loquente. ꝛc.] vt.s̄. J.

Dñice.ij.quadragesime. Ser.annot. Ex quita par. ...

¶1. Mat.15 A — EGressus Jesus se
cessit i ptes Tyri ꝛ Sidōis.]
Lyra. Reprobato errore pha=
riseorum. ☞ De quo vide
annota.1.A. quite partis. ser
monis Feric.4. Dominice.3
quadragesime.) Hic xp̄s transit ad gētiles vt ex
deuotione ꝛ fide gentilium ostendatur iusta re=
probatio iudeorum. Et hoc est quod dicitur. ✳
Egressus Jesus secessit i partes tyri ꝛ sydonis.]
Tyrus ꝛ Sidō sunt quedā ciuitates site in terra
promissionis prope mōtem libani: quia filij isra
el non potuerunt totaliter expellere gentiles de
terra sua. ✳ Et ecce mulier chananea.] Natio
ne. s. Chananei enim habitauerūt in terra pro=
missionis ante filios israel: nec potuerunt eos to
taliter extirpare. vnde ista mulier ab illi...
manserant descēderat. Ista autem audi...
racula et famam Jesu Xp̄i: ꝛ ideo firm...
debat/q filiam suam sanare poterat. ✳ ...
bus illis egressa.] Quia xp̄z sequebantur...
ad impetrandum sue filie sanationē. ...
tamen dicit septimo capi. q venit ad J...
tra domum. Et hoc est verum primo: ...
cam ibi non exaudiuit: secuta est eum ...
re. ✳ Clamauit dicens ei. Misere...
mine fili David/filia mea male a dem...
xatur.] Audiuerat enim Christum ...
suum iudeis descēdere de genere David. ✳...
non respondit ei verbum.] Non prop...
gnationem/sed vt ex perseuerantia eius ...
ce ostenderetur fides eius ꝛ deuotio ...
✳ Et accedentes discipuli eius rogaba...

dicētes. Dimitte eā/ qr clamat post nos.] Moti enim erant ad hoc videtes eius fidem τ deuotionem. ✳ Ipse autem respondens ait.] Primo negatiue: tñ sine improperio dicens. ✳ Nō sum missus nisi ad oues que perierūt dom⁹ israel.] Quia xp̄s erat primo et principaliter missus iudeis tanq̄ apostolus eorū: et ideo in propria persona non predicauit nisi iudeis: nec fecit miracula nisi in casu ex aliq̄ speciali causa vt. s. ostēderet ecclesiam in fide gentium esse fundādam: sicut habetur hic: et Iohā. 4. Ubi xp̄s predicauit samaritanis deuote eum recipientib⁹. Post mortem autē xp̄i fides predicata est publice gētibus. Et hoc est qd̄ dicit Apostol⁹ Ro. 15. b. Dico autem christum Iesum ministrū fuisse circūcisionis. i. apostolum iudeoꝝ propter veritatem dei ad confirmādas promissiones patruz: quia antiq̄s patribus iudeoꝝ fuerat facta promissio de xp̄o: sicut Abrae τ Dauid: qr tñ iudei ꝑ maiori parte fidem christi repulerūt τ gentiles eam susceperūt: ideo Apostol⁹ subdit ibidē Ro. 15. c. Gentes autem super misericordia honorare de-
C um. rc. ✳ At illa venit τ adorauit euz.] Adoratione latrie. ✳ Dicens. Dñe adiuua me.] Infirmitatem enim filie sue reputabat suam: τ per cōsequens sanationē. ✳ Qui respōdens.] Negatiue. s. et cum improperio. ✳ Ait. Non est bonū sumere panem filioꝝ.] Idest doctrinam τ miracula promissa iudeis tanq̄ sp̄ualibus filijs propter cultum vnius dei. ✳ Et mittere canibus.] Idest dare gentib⁹: que erant dediti cultui idolorum: sicut canes circa cadauera animaliū defunctoꝝ. ✳ At illa dixit. Etiam dñe.] Idest bonū est in casu. ✳ Nam et catelli edunt de micis: que cadūt de mensa dñoꝝ suoꝝ.] Q. d. sicut catelli aliqua modica: vtpote micas cadētes de cibo concesso filijs percipiūt: ita etiā gentiles debebant aliquid: saltem modicū percipere de beneficijs christi. Ex quo patet q̄ non est cōtrarietas in verbo christi cum dicit. Nō est bonuz. rc. et in verbo huius mulieris dicentis: immo bonum est: qr verbū xp̄i: est intelligēduz q̄ non erat regulariter et vniuersalit̄ bonum: cum christus esset apostol⁹ iudeorū: vt dictum est. Verbuz autem hui⁹ mulieris intelligendū est in causa: propter. s. petentis deuotionē: et vt ostenderet ecclesie gentium futuram fundationem. ✳ Tunc respōdēs Iesus ait. O mulier magna est fides tua.] Qd̄ patet ex verbo et facto suo: quasi non fuit retardata a feruore petendi. Primo propter xp̄i taciturnitatem: nec secundo propter eius responsionem negatiuam: nec tertio propter improperiuz adiūctum respōsioni negatiue. Et ideo subdit.
D ✳ Fiat tibi sicut vis.] Q. d. fides tua hoc meretur. Quod patet ex facto cuz subdit̄. ✳ Et sanata est filia ei⁹ ex illa hora.] Patet etiaz ex dictis q̄ tarditas christi ad exaudiēdū eius petitionē non fuit ex ignorātia vel volūtate: sed vt experse uerātia mulieris ostēderetur fides eius et deuotio dignior exauditione.

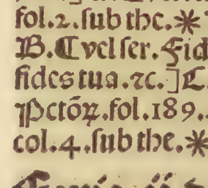
✳ Egressus Iesus. rc.] Moraliter. Per mulierem chananeā: cui dicitur a dño. O mulier magna. rc. Potest ratio superior intelligi: que legibus eternis inspiciendis et consulēdis intendit ſm Augu. 12 de trini. Per filiam eius ratio inferior. Per demonium autem ipsa sensualitas: que etiam per serpentē significat̄: vt dicit Augu. ibidez. Sic igitur filia mulieris chananee a demonio vexat̄: qn̄ per sensualitatē inferior ratio ad consensum peccati mortalis impellitur: cui⁹ sanatio per matrem. i. rationē superiorem a dño petitur. Nam ratio superior semper ad optima deprecatur: et sicut dñs distulit exaudire petitionem mulieris chananee/ vt eius fides clari⁹ appareret: sic et dñs aliquādo dimittit impulsum rationis inferioris per sensualitatē diutius protrahi/ vt augeat̄ meritū tentati. Propter quod Paulo petenti stimulū carnis a se auferri dixit. 2. Coꝛ. 12. Virt⁹ in infirmitate perficitur. rc. — E Moralit

✳ Egressus Iesus. rc.] Glo. Relictis calūniatoribus intrat fines Tyri τ Sidōis vt filiā liberaret et per fidem gentilis femine perfidiam scribarum argueret. Relictis calūniatorib⁹ significat q̄ post resurrectionē relictur⁹ esset perfidiam iudeorū: per predicationē iturus ad gentes. ✳ Et ecce mulier. rc.] Idem Marcus. 7. c. dicit: nisi q̄ ait Iesuz fuisse in domo: cū mulier venit. Mattheus ꝑ ista verba dimitte eam: qr clamat post nos: innuit q̄ post ambulantē Iesum p̄ces emisit. Venit ergo mulier i domū vbi erat Ies⁹: sed qr Matthe⁹ ait. Non respondit ei verbum: dedit intelligere: qr ābo tacuerunt: et in silentio egressum esse Iesum: et ita cetera contexuntur: q̄ in nullo discordāt. ✳ Clamauit. rc.] Per fidē clamat. Vn̄ nouit vocare filium dauid: christi incarnationē confitens. Rogat pro filia. i. pro populo suo nōdū credēte: vt ipsa fraude diaboli absoluat̄. ✳ Vel filia est aīa vel cōsciētia cuius libet intra ecclesiā diabolo mancipata: pro qua mater ecclesia rogat: vel ipse homo pro fedata cōsciētia. ✳ Qui nō respōdit.] Non de supbia sed ne sit cōtrari⁹ sentētie sue: vt dicit̄ Matth. 10. a. In viam gentiū ne abieritis: vn̄ vitat calūniam iudeoꝝ: gentiū autē sal⁹ passionis et resurrectionis tēpori seruat̄. ¶ Mystice. Si ad primā petitionē ecclesie dñs salutez aīe differt dare: nō est desperādū: vel a petēdo cessandū: sed magis precibus insistēdum: et ad deū: et ad sanctos donec orēt pro ecclesia: τ tūc perficiet̄ oratio. ✳ Nō suz missus.] Q. d. ꝑus oportet me sacramētum mei — F Glosa

aduētus cōplere in iudeis: ⁊ sic adducere alias oues: ⁊ hoc designo petitionē huius differendo. ✳ Et panē filiorum.⁊c.] Uerbū salutis: qđ prius debet iudeis: nō est bonū dare canibus/ vel gentibus canina rabie latrantibus semp. ✳ Etiam dñe.] Sub psona mulieris: mira fides ecclesie: ⁊ patiētia/ ⁊ humilitas predicat. Fides: q̃ credit posse sanari filiā. Patientia: q̃ totiens despecta in precib⁹ pseuerat. Humilitas: q̃ se nō canib⁹: sed catellis cōparat. ✳ Nam ⁊ catelli.] Mensa est sacra scriptura. Mice puerorum: sunt interna mysteria: qb⁹ humiles reficiūtur sub mensa: q̃ scripture humiliter subditi. catelli gētes: humiles: paruuli edunt nō panes: nō crustas. i. nō lr̃e
G supficiē: sed medullā. ✳ Magna est fides tua.] Sic Matth. 8. cap. de Centurione. Non inueni tantā fidem in israel: q̃ similiter (vt hec chananea) fidem gentium prefigurabat. Magna est fides gentiū: que in auditu auris obediūt. ps. 17 g. ⁊ ideo salutē sibi suisq̃ impetrat. Qđ puerum Centurionis/ ⁊ filiā chananee nō veniēs ad eos sanat: significat gentes: ad q̃s nō venit p presentiā/ saluādas p verbū suū. ✳ Et sanata est. ⁊c.]
Nota. Ubi dat exemplū catechizādi ⁊ baptizādi isfantes: q̃ nec sapere/ nec facere aliqd psūt: s3 p fidē et pfessionem parentū liberātur a diabolo.
H Auctor. ☞ Applica ad hec aliq̄ de an. ser. Epiph. fol. 39. sub the. ✳ Ecce mulier chananea. ⁊c.] vt. s̃. A. ¶ vel ser. Misericordie. fol. 171. sub the. ✳ Miserere mei.] A. ¶ vel ser. Incarn. fol. 2. sub the. ✳ Fili Dauid miserere mei.] A. ¶ vel ser. Orōnis. fol. 180. sb the. ✳ Adorauit eū. ⁊c] C. ¶ vel ser. Dñice. 1. q̄dragesi. fol. 83. Et Dñice. 3. etiā q̄dra. sub the. ✳ Filia mea a demonio vexat.] A. ¶ vel ser. Prel. fol. 90. Et etiā Incarn. fol. 2. sub the. ✳ Nō sum miss⁹ nisi ad oues. ⁊c] B. ¶ vel ser. Fidei. fol. 59. sub the. ✳ Magna ē fides tua. ⁊c.] C. ¶ vel ser. Ecclie. fol. 64. ¶ vel Pctōr. fol. 189. Marie an. 10. q̄nte p. fol. 207. col. 4. sub the. ✳ Dñe adiuua me.] F.

Ferie. ij. dñice. ij. quadragesime. sermōis Annot. Ex q̄nta parte Biblie.

C I. Joh. 8 A

Dixit. d. Jesus turbis iudeorum. Ego vado/ ⁊ queretis me. ⁊c.] ☞ In hoc capi. ostenditur Xp̄i virtus illuminatiua: q̄a euangelista primo introducit xp̄m docētem/ cū dicit. ✳ Perrexit Jesus in montē Oliueti: ⁊ diluculo iterum venit in templum: ⁊ omnis popul⁹ venit ad eū: ⁊ sedēs docebat eos. ⁊c] ☞ Quere infra annota. 1. A. quinte ptis. ser. Sabbati Dñice. 3. quadragesime. Secūdo ostendit doctrine eius virtutē: ⁊ hoc pbat per ip[...] speciale puilegiū: cū dicit. ✳ Ego sum [...] di]. ⁊ per huius lucis beneficiū ⁊ fruct[...] cit. ✳ Qui seqtur me/ nō ambulat in [...] sed habebit lumē vite. ⁊c.] Quere infra [...] 1. A. q̄nte ptis. ser. Sabbati Dñice. 4. [...] Conseq̄nter pbat xp̄s ppositū. s. q̄. seq[...] nō ambulāt in tenebris: ⁊ hoc pbat du[...] q̃ primo ostēdit eos: qb⁹ loq̄bat habe[...] lucis defectū.) ¶ Lyra. Circa qđ sciēdū [...] te sole visibili ō nostro hemisphe[rio] [...] tenebre: ita similiter xp̄o: q̃ est sol iustic[ie] [...] mūdo p mortē recedente: iudei p ma[...] sunt obtenebrati tenebris infidelitatis [...] obstinati: ⁊ hoc iusto iudicio dei: quia [...] gna in vita ei⁹/ ⁊ in morte. Propter q̃ [...] gis ⁊ pphetarum noticiā nō habētes cr[...] xp̄o. Silr̃ patet de illo Centuriōe: q̃ vi[...] in morte xp̄i/ dixit. Uere fili⁹ dei erat [...] betur Matth. 27. ⁊ ideo iudei: q̃ nō sol[...] racula visa/ s3 etiā p oracula pphetarum [...] poterāt eū cognoscere verum xp̄m: ⁊ p[...] merito sunt a deo dimissi ppter eorum [...] nem: ⁊ sic excecati totaliter p obstina[...] Ad maiorē predictorum declarationē q[...] B. C. D. 4. ptis. ser. Epiph. fol. 45. col. [...] est qđ dicit. ✳ Ego vado.] Sc3 ad pa[...] tem fm humanitatē: a quo tn̄ non rec[...] uinitatē. ✳ Et queretis me.] Sc3 p[...] in mēbris meis: q̃ post mortē xp̄i iude[...] sunt aplos ⁊ alios xp̄i fideles vsq̃ ad m[...] patet Actu. 8. ✳ Et in pctō vestro mo[...] Idest ppter pctm̄ vr̄m: q̃ ppter p[...] ⁊ aplorum ciuitas Hierusalē destructa [...] plum cōbustū: ⁊ populus occisus ab [...] manorum: vt fuerat a xp̄o predictū ex[...] ce. 13. ⁊. 19. Hierusalē Hierlm: que occi[...] tas. ⁊c. ✳ Quo ego vado: vos nō pot[...] re.] Sc3 ad gloriā patris: vestra infidel[...] impediente. Secūdo principaliter Jesus [...] remediū qđ psistit in veniēdo ad eam per [...] que est vera lux: ideo primo ponit iudeorum [...] rogatio. Secūdo subditur xp̄i responsio [...] dat remediū predictum. Circa primū [...] q̃ audierant iudei Christum voluntar[...] turum: vt habetur per illud Esaie. 53. [...] dit in mortem animā suam: que scriptura [...] tum capitulum exponitur de Christo ab an[...] doctoribus hebreorum: ⁊ ideo iudei deris[...] rebant de Jesu: quem reputabant falsum [...] stum: cum sequitur. ✳ Dicebant ergo iu[...] Nunquid interficiet semetipsum?] Si [...] riose loquerētur de impletione huius pph[...] dicerent sic. Nunquid ex simplici volunta[...] parabitur anima a corpore: quod patet [...]

✳ Qr dicit: quo ego vado vos non potestis ve
nire:] Ipsi enim poterãt se ipsos interficere: sz nõ
poterant animã suam pro voluntate tradere: si=
cut fuit prophetatũ de Christo per Esaiam: ⁊ in
Jesu fuit adimpletũ. Consequenter ponit̃ Chri
sti responsio: in qua datur predicti verbi intelle=
ctus: cũ subditur. ✳ Et dicebat eis. Uos deor=
sum estis.] Idest de massa corrupta põdere ori=
ginalis peccati: ⁊ ideo habetis debitũ mortis et
necessitatẽ moriẽdi: propter quod separatio ani
me a corpore nõ subiacet simplici vestre volun=
tati. ✳ Ego de supernis sum.] Quia secundũ
deitatem habet eandem naturã cum patre: secũ
dum humanitatem anima est a deo immedia=
te per creationem: ⁊ corpus formatũ spiritus san
cti virtute: ⁊ ꝓpter hoc habebat plenũ dominiũ
super corpus suum, separando animã ab ipso: ⁊
reuniendo: secundum quod dicit Joh. 10. Po=
testatem habeo ponendi animã meam: ⁊ pote=
statem habeo iterum sumẽdi eam: ideo sequit̃.
✳ Uos de mũdo hoc estis.] Corpore ⁊ affectu.
✳ Ego nõ sum de hoc mundo.] Quia secun=
duz ꝙ deus: precedit mundum, vt causa effectũ:
nec est pars vniuersi. Secũdum aũt humani=
tatem: propter virtutem formatiuã eodem mo=
do est dicendum: quia illa virtus fuit virtus spi
ritus sancti. quantũ autem ad animaz ⁊ corpus
bene est pars vniuersi: ⁊ sic est de mundo quan=
tum ad substantiaz: non autem quo ad peccati
deordinationẽ: que deordinatio nomine mun=
di in sacra scriptura frequẽter designatur. ⁊ hoc
modo iudei erant de mundo propter infidelita
tis peccatũ. ꝓpter hoc subdit. ✳ Dixi ergo vo=
bis: quia in peccatis vestris moriemini.] Su=
pra dixerat in peccato vestro, in singulari: quia
principale peccatũ eorum erat persecutio Chri=
sti: sed ad hoc sequebãtur multa alia peccata: ꝓ
pter hoc replicauit hic in plurali, in peccatis ve
stris. Et consequenter ostendit remediũ contra
ista mala, dicens. ✳ Si enim non credideritis
E mihi.] Fide formata charitate. ✳ Quia ego
sum.] Uobis in lege ⁊ prophetis promissus. ✳
Moriemini in peccato vestro.] Ostenso reme=
dio euadende mortis: quod est per fidem Chri=
sti: consequenter inducit eos ad credendum si=
bi. Circa quod premittitur iudeoꝝ interroga=
tio: cum subditur. ✳ Dicebant ergo ei. Tu q̃s
es?] Quasi dicant: ostende nobis ꝙ tu sis talis
⁊ tant⁹ ꝙ debeat credi tibi. ✳ Dixit eis Jesus]
Probando ꝙ debet ei credi per hoc ꝙ est omniũ
creaturarũ primum principiũ. ⁊ per consequẽs
veritas prima ⁊ infallibilis. ⁊ hoc est quod sub=
dit. ✳ Principiuz: qui ⁊ loquor vobis.] Et qr
est primum omniũ rerum principiũ: omnia re=
ducit in seipsum, cum sit finis omniũ: ideo con=
sequenter ostendit ꝙ ad ipsum pertinet omniuz
iudiciũ: ꝑ quod alia reducũtur in ipsum. ⁊ hoc
est quod dicit. ✳ Multa habeo de vobis loqui
⁊ iudicare.] Idest ad vtilitatez vestram: sed de
vobis. s. ad malum vestrum: quod erit in iudi=
cio futuro. ✳ Sed qui me misit verax est.] Qr
adimpleuit promissum de prima missione filij:
que nõ est ad condemnãdum vel iudicandum
mundum: sed magis ad saluandum per doctri
nam: ideo sequit̃. ✳ Et ego que audiui ab eo:
hec loquor in mundo.] Dicit enim se audire a
patre: quia inquantũ deus, habet scientiã a pa
tre: tamen eandem cum ipso sicut ⁊ essentiã: sed
non inquantũ habet scientiã infusam ab eo. ✳
Et non cognouerunt quia patrem eius dicebat F
deum.] Hoc addit euangelista vt ostenderet ce
citatem eorum. Uerũtamen quia multi iudeo
rum in morte Christi crediderunt videntes mi=
racula: que acciderunt in morte eius: vt habet̃
Luce. 23. Similiter ad predicationẽ apostoloꝝ
multi iudeoꝝ crediderunt post mortez Christi:
vt habetur Actuũ. 2. ideo subditur. ✳ Dixit er G
go eis Jesus. Cum exaltaueritis filium homi=
nis.] Scz in cruce: in qua fuit extensus in aere:
⁊ per quod exaltatus est a patre: ẜm quod dici=
tur Phil. 2. Humiliauit semetipsum, fact⁹ obe
diens vsqꝫ ad mortem: mortẽ autem crucis: pro
pter quod deus exaltauit. ⁊c. ✳ Tunc cognosce
tis: quia ego sum.] Scilicet vere Christus. Uti
tur autem tali modo loquẽdi: vt reducat eis ad
memoriã illud Exodi. 3. Ego sum q̃ sum. ✳ Et
a meipso facio nihil.] Quia secũdum ꝙ deus
habet totam virtutem operatiuam a patre: licet
eandem: sicut dictum est de scientia: secundum
ꝙ homo, illa natura est organũ diuinitatis con
iunctum: ⁊ ideo nihil poterat operari: nisi secũ=
dum motum ⁊ regulationem ipsius dei: ideo se
quit̃. ✳ Sed sicut docuit me pater: hec loquor]
Quia secundum deitatẽ pater est in filio: ⁊ ecõ=
uerso: secunduz humanitatem vero ipsa deitas
est in homine Christo speciali modo: scilicet per
realem vnionem: per quem modum non est in
aliquo alio. ✳ Et qui me misit mecum est: ⁊ nõ
reliquit me solum.] Quia filius secundum ꝙ
deus, non potest separari a patre: secundum ve
ro ꝙ homo, potest separari de potentia absolu=
ta: sz de potẽtia ordinata natura assumpta nũꝙ̃
dimittetur: quia quod semel assumpsit: nunꝙ̃
deponet: vt dicit Damascenus. ✳ Quia ego q̃
placita sunt ei facio semper.] Inquantuz enim
de⁹ idẽ vult ⁊ facit qd pat̃: qr eoꝝ ẽ vna volũtas
⁊ oꝑatio: inq̃tũ vo hõ ei⁹ volũtas ⁊ oꝑatio regu
lant̃ absqꝫ aliq̃ obligatione a regula diuine volũ
tatis: vt ptz ex predictis. ¶ Finito hoc euãgelio
sequit̃. ✳ Hec illo loquente multi crediderũt in H

eum.] Hoc addit euāgelista ad ostendendū / ꝙ remediū fidei predictū extunc incepit habere efficaciam quantū ad aliquos iudeoꝝ. Postquā saluator induxit aliquos ad remediū fidei: consequenter ostendit efficaciā huius remedij: cum subdit. * Dicebat Jesus ad eos: q crediderant ei iudeos. ꝛc.] ☞ Quere Annota. 1. A. q̄nte par. ser. Dñice. 1. quadragesime. fol. 93. col. 3

I * Cum exaltaueritis filiū hominis.] Moraliter. In cruce. * Tunc cognoscetis qꝛ ego sum] Post mortem enim Christi ꝛ eius ascensionem vna die predicante Petro / crediderunt simul et semel de iudeis q̄nqꝫ milia: ꝛ altera die tria milia: vt habeť Actu. 2. ꝛ. 4. Sic etiā est inť homines / ꝙ valor hominis plus apparet ꝛ cōmendatur post eius mortem / q̄ꝫ ante. ☞ Precedentia ꝛ sequentia quere in annota. predictis.

Moralr

K * Ego vado.] Glo. Quasi spōte: ꝛ ideo frustra laboratis. Uadit illo: vnde venerat: ꝛ vnde non discesserat. Queretis: odio persequētes. Assumptum in celis: nō vt amici habere cupiētes. Unde eis penā predicit. In peccato vestro moriemini. * Nunquid interficiet? ꝛc.] Stulta verba: quasi si de morte diceret / nō possent cū sequi ad mortem. Dicebat ergo: non de morte: sed de gloria: ad quā ibat per mortē. Unde illis carnalibꝰ subdit. Uos deorsum estis: ꝛ ideo terrā sapitis:

Glosa

L sicut serpens terram comeditis. * Dixit ergo.] Hic exponit quid sit esse de mundo. i. esse peccatores infideles terrena sapientes. Unde hoc eis exponit. Si enim nō: sed ecōtrario spem dat credituris. * Si enim nō credideritis. ꝛc.] Credideritis dicit: nō perceperitis: qꝛ nemo nūc capit immutabilem essentiā. Ego sum. Non dicit q̄d. vel Christus. vel filius dei: vel aliud hmōi: sed ad istos vtiť verbo eterne essentie: sicut olim ad Moysen: quē mittebat ad liberādū israel. Exodi. 3. d. Qui misi Moysen ad liberādum filios israel: ego per meipsum veni liberare predictos. Cetera vero omnia que mittūtur / nō vere sunt.

M * Principiū.] Aug. Credite me pricipiū: ꝛ est in greco feminini generis. Ac si diceret. Credite me veritatē: qui loquor vobis. Pater diciť principium / non de principio. Filius dicitur principium / a pricipio. i. a patre: per quē omnia. Omnia enim per filiū pater operatus est: ipse manꝰ dextra: fortitudo: sapiētia: ꝛ verbum est patris. Ecce quid est esse: qꝛ pricipiū in se manet: innouat omnia: ꝛ mutari nō potest. * Loquor.] Et habeo multa vobis loqui. docēdo / si credideritis: accusando / si nō credideritis. Et qui modo non iudico / sꝫ saluo: habeo post iudicare. Habeo dico: sed totū ex patre: qui verax est ex se. ꝛ ideo vera dico ꝛ iudico. Ecce quomodo dat gloriā patri: cui equalis est: vt doceat nos minores gloriā

dare deo. * Et nō cognouerūt. ꝛc.] ... qui misit me verax est: nō intellexerunt ... tre diceret: qꝛ adhuc habebant clausos ... ꝛ ideo subdit eis. * Cū exaltaueritis ... ostendit aliquos ibi esse: qui post passio... essent credituri ꝛ cognituri q̄s ipse esset ... ego sum.] Esse est imutabile diuine ... sed ne ipse qui loq̄tur intelligeretur esse ... dit. * Et a meipso facio nihil] Qui a ... nō sum: sed a patre. * Facio semper. ... ipsa equalitas est. Semper non ex quo ... tio / ꝛ deinceps: sed sine initio ꝛ fine. ... neratio nō habet initiū temporis: qꝛ ... nitum facta sunt tempora. ☞ Pre... sequentia quere in predictis annota. ☞ Applica ad hec aliqua de annot... sermonis Passionis. incipientibus ... themate. * Ego vado. ꝛc] vt. s. B. ... catoruꝫ. fol. 189. sub themate. * In pec... stro moriemini.] B. ¶ vel sermōis ... ctorum. Tomo. 2. sub themate. * Quo... do vos nō potestis venire.] B. ¶ vel ... 59. sub themate. * Si nō credideritis ... L. ¶ vel sanctissime Trinitatis. infra ... mo. sub themate. * Ego principiū. ꝛc. ... sermonis Judicij finalis. fol. 256. sub ... * Multa habeo de vobis iudicare.] ... ¶ vel ser. Incarnationis. fol. 2. sub the... Qui me misit. ꝛc.] E. ¶ vel scte Cruc... sub the. * Cuꝫ exaltaueritis filiū hoi... M. ¶ vel ser. Relig. fol. 136. sub the. * ... cita sunt ei. (idest Christo: vel Dñico ... cisco: vel alteri fundatori cuiuslibet ... probate) facio semper.] G. ¶ vel ser. ... 305. sub the. * Tūc cognoscetis qꝛ ...

ferie. iij. Dñice. ij. quad...

sime Sermo. Annota. Ex quinta par...

Ocutus est Jesus ad ... ꝛ ad discipulos suos ... Super cathedram ... derunt scribe. ꝛc.] ... saluator ostēdit iude... ste reprobatoe: quia ... ctores bonitatis. Ex ... nit huius fictionis motiuū. Secundo ... num a suis discipulis excludit. Mon... fuit superbia phariseorum / ꝛ legisperit... superbia ostenditur ex tribus. Primo ... sue potestatis. Secundo ex simulatione ... ꝛ tertio ex ambitione dignitatis. Circa ... ɔsiderādum / ꝙ a tempore Moysi fuerunt ... a deo septuaginta senes etate ꝛ scientia ...

qui cū Moyse haberēt curā populi: et dicebant iudices ordinarij: qz ad ipsos fiebat recursus in dubijs causis. Magne etiā cause nō tractabant sine eis: et istud fuit obseruatum apud iudeos q̄diu fuerunt in potestate: et hoc est qđ dicit hic saluator. * Super cathedrā Moysi.] Idest in auctoritate iudicādi populum. * Sederūt scribe et pharisei.] Qz illi: qui videbātur in populo esse magis periti/ad hoc eligebātur. * Omnia ḡ quecūqz dixerint vobis seruate et facite.] Quia prelatis etiā malis est obediendum: nisi in his: que sunt manifeste contra deū: et sunt habēdi in reuerentia q̄diu tolerātur in officio suo: qđ patet per exemplum Dauid: qui venerabat Saulem regem: licet sciret eū esse malū et a deo reprobatum. * Scđm opera vero eoꝝ nolite facere. Dicunt enim et nō faciunt.] Quia nō sunt imitandi in malis: imo tm̄ in bonis. * Alligant.n. onera grauia et importabilia: et imponūt in humeros hominū.] Quia supra legis precepta cōstituerant multa ex suis traditionibus: que erāt subditis grauia et importabilia. * Digito autē suo nolunt ea mouere.] Idest modicū conatuz ad agendum talia nolunt apponere. Ex hoc patet q illē: qui ↄstituit legem aliquā: licet non sit subditus legi quantū ad hoc/q puniatur p hominem/si cōtrariū faciat: tn̄ obligatus est ad legem implendam: et grauius punitur a deo/si faciat contrariū: qz trāsgressio eius grauior est ꝑpter scandalum. Propter qđ dicit sapiens. Patere legem: quā ipse tuleris. Et ex̄ de ↄsti. cū oēs. dicitur. Quod quisqz iure in altero statuit: ipse eodem iure vti debet. Patet etiā ex predictis/q illi qui statū ecclesie in generali/seu aliquē statum ecclesie in speciali onerant grauibus statutis sine magna et euidenti necessitate/abutūtur sua potestate: sicut faciebant pharisei et scribe. Unde dicit Augu. ad inq̄sitiones Januarij loquens de religione christiana. Ipsam religionē nostrā: quam dñs noster Jesus christus in paucissimis sacramentoꝝ celebrationibus voluit esse liberā: quidam seruilibus premunt oneribꝰ: adeo vt tolerabilior sit conditio iudeoꝝ: qui nō humanis presumptionibus: sed diuinis subijciuntur institutis. Secundo ostenditur superbia phariseoꝝ ex simulatiōe sanctitatis. Quia hoc faciebant vt essent in reuerentia et honore in populo. et hoc est quod dicit. * Omnia vero opera sua faciunt/vt videātur ab hominibus.] Idest. ꝑpter gloriam humanam: qz videri in bonis ꝑpter gloriam diuinā nō est malum: sed magis meritoriū. * Dilatant eīm phylateria sua: et magnificant fimbrias.] Phylateria fm quod dicit Hierony. erant quedam charte: in quibus scribebatur decalogus mandatoꝝ: et ponebant illa charta in capite ad modum corone. Per hoc significabatur q debebant legem in memoria habere: fm qđ habetur Deute. 6. Dicebātur autez phylateria a phylaxe: qđ ē seruare: et tora quod est lex: quia erant quedam signa seruādę legis. Pharisei igitur vt viderent pre ceteris religiosi/faciebant sibi phylateria magis lata: et scribebant in ea decalogū de grossiori littera: et eadem ratione faciebāt fimbrias maiores in pallijs suis. ☞ Que autem essent iste fimbrie dicetur infra annot. 1. B. q̄nte partis. sermonis Dñice. 24. post octauas corporis Christi. in hoc Tom. Tertio ostenditur superbia eoꝝ ex ambitiōe dignitatis: cū dicit. * Amāt autem primos recubitus in cenis.] Et hoc duplici de causa. s. ratione gule: quia ibi ponūtur fercula meliora. Ratione superbie: quia est locus honorabilior. * Et primas cathedras in synagogis.] Ubi conueniebant homines ad audiendum verbum dei. * Et salutationes in foro.] Idest in loco patenti. * Et vocari ab hominibus rabbi. Uos autem nolite vocari rabbi.] Desiderare enim sciētiam et actum docendi non est malum: sed meritorium: sed desiderare nomen tantū: hoc est malum: et superbie peccatuz Si tamen desideretur nomen et auctoritas magisterij ad hoc/q scientia iam habita aliquis melius posset vti: nō est malum: sed est bonuz: quia bonus doctor debet querere illa: que faciunt ad efficaciā sue doctrine. Ueruntamen quia homo non est magister principalis/sed solus deus: ideo dicit. * Unus est enim magister vester.] Quia solus deus potest interius docere intellectū illuminando: seu speciem intelligibilem infundendo. Homo autem docet tantum exterius/aliqua ꝓponendo: ex quibus formātur phantasmata debita: a quibus intellectus agens facilius abstrahit speciez intelligibilem: sicut in sanatione hominis natura agit tantū principaliter: medicus autem aliqua administrat: ex quibus natura iuuatur. * Omnes autem vos fratres estis.] Quia filij dei per creationem et adoptionem gratie. * Et patrem nolite vocare vobis super terram: vnus est enim pater vester: qui in celis est.] Licet eīm aliquis possit vocari pater in terra ratione generationis/doctrine/siue etatis: tamen solus deus est pater principalis: quia ab eo solo habemus animam intellectiuam: que est forma hominis: pater autem est ille: qui dat formam. * Nec vocemini magr̄i: qz magister vester vnus est Christus.] Sicut supra exponatur. * Qui maior est vestrum.] Idest vult esse secūdum veritatez. * Erit minister vester.] Idest paratus ad officia humilitatis secūdum decentiā sui status: ꝑpter hoc papa vocat se seruum seruorum.

* Qui autem se exaltauerit.] In presenti per superbiā.* Humiliabit.] In futuro per gehen ne penam.* Et qui se humiliauerit/ exaltabitur.] Postquam saluator ostendit hypocrisis motiuū: quod est superbia: ɔsequenter ostendit eius multiplicem effectū: cum subdit (post hoc euangeliū.) * Ve vobis scribe.rc.] ☞ Quere anno.1.A.quinte partis:ser.Ferie.6.Dn̄ice.8.post octa.corporis xp̄i.infra in hoc Tomo.

F Moraliter. * Omnia quecūq dixerint facite.rc.] Moraliter. Hoc generaliter intelligēdum est de omnibus bene docentibus/ et male viuentibus: nam eorum doctrina debet acceptari: et vita repudiari.* Alligant enim onera.rc.] Hiero. Hoc generaliter dicitur aduersus omnes magistros: q̄ grandia iubent/ et minora nō faciunt. ¶ Chrys. Tales autem sunt: qui graue pondus venientibus ad penitentiā imponunt: et sic dum presens pena fugitur/ contemnitur futura. Si enim fascez super humeros adolescentis: quā non potest portare/ posuerit: necesse habet: vt aut fascem reijciat: aut sub pondere ɔstringatur. Sic et homini: cui graue pondus penitētie imponis: necesse est vt aut penitentiā reijciat: aut suscipiens: dū ferre nō potest: scandalizatus amplius peccet. Deinde si erramus modicam penitentiā imponendo: nonne melius est ꝑpter misericordiā reddere rationem: q̄ ꝑpter crudelitatem? Ubi paterfamilias largus est: dispensator nō debet esse tenax.

G * Om̄ia vero opera sua faciūt.rc.] Chrysosto. In omni re nascitur: quod eam exterminat: sicut in ligno vermis: et in vestimēto tinea. Unde sacerdotū ministeriū: qui positi sunt ad edificationem sanctitatis: corrūpere diabolus nititur: vt hoc ipsum bonū/ dum ꝑpter hoīes fit: fiat malum.* Amant primos recubitus.rc.] Ista recipere cum exhibentur ordinate nō est malum: sed ipsa concupiscere.* Et patrē.rc.] Non excludit exhibitionē honor̄ debiti: sed indebiti.s. vt ꝑpter adulationē vel aliquid hmōi non fiat. ☞ Reliqua quere annota. quo supra.

H Glosa. * Tunc locutus est.] Glo. Illis ɔfutatis q̄ dolosi sunt: instruit eos qui idonei sunt: nihilominus hortans eos subijci illis ꝑpter sacerdotiuz et nominis dignitatē: non opera: sed doctrinam ɔsiderantes.* Onera grauia.] Legis mandata permixtis suis traditionibus: ſm ea suadentes viuere: et nō venire ad facilem et delectabilez gratiā christi. Unde Matth.11. Uenite ad me: qui laboratis et onerati estis.* Omnia vero.] Dicit tales doctores audiendos esse: nō imitandos. Nunc ostendit causam: ꝑpter quā non possunt credere Christo.i.q2 omnia faciunt: vt videantur ab hominibus. Non potest eñ christo celestia predicanti credere: qui gloriam terrenā cupit.] Dilatant.] Non vt facien[...] sed vt dicendo appareant iusti.* [...] phylateria.rc.] Datis mandatis p[...] intulit dn̄s. Ligabis ea in manu tu[...] mota ante oculos tuos.i.sint tibi in [...] ditatione. Et pharisei male interp[...] bebant decalogu3 in membranuli[...] in fronte/ per quod religiosi viderē[...] Iusserat enim Moyses: vt in quat[...] pallior̄ facerēt fimbrias: vt per hoc [...] ti israelitici populi. Illi vero faciebāt fimbrias: et ī eis ligabāt acutas spin[...] et sedēdo interdū pungerētur: q̄si sic [...] traherentur ad officia dei. Hmōi fac[...] zelo dei: sed nō ſm sciētiā/ mulierculę [...] euangelijs. et ligno crucis: et in hmōi [...] superstitiosum est. Phylateria hebr[...] est: et sonat seruatoria: phylare eñ ser[...] lex interpretatur.* Uos autem.rc.] [...] ratione ab his attendere iubet: ne co[...] ne seducamur: vel ne emulatione ini[...] * Unus est.] Qui illuminat homi[...] alius homo: sed tm̄ exercet docendo: [...] ctum prestat.* Pater vester.rc.] [...] pater et magister natura: homo indu[...] ter: vt honor etati daretur: nō vt si [...] beatur. Magister. ex ɔsortio veri ma[...] eius nuncius: et ꝑ reuerentia eius [...] tur: honoratur.* Qui maior est.] [...] de prioratu discipulis (vt Lucas [...] nō eos inite contentionis arguit: sed [...] militatis ostēdit.* Qui maior est [...] ioris meriti. Uel qui prefertur alijs [...] uenire obsequendo: nō superbe dn̄a[...] agentibus per humilitatē sit socius [...] linquentes zelo iusticie sit erectus. [...] grauius delinquitur: si inter peruer[...] litas/ q̄ disciplina custodit. Rector [...] exhibeat pietas: et patrē disciplina. [...] est/ ne aut districtio rigida: aut pie[...] sa. ☞ Reliqua quere annota. quo [...] ☞ Applica ad hec aliqua de annota[...] sermonis Prelator̄. incipientibus F[...] themate.* Omnia quecūq dixerint [...] cite.rc.] vt.s.B. ¶ vel ser. Ferie.4. [...] 75.sub the.* Omnia opera sua faciu[...] pocrite: vt videantur ab hoibus. [...] Pctor̄.fol.189.sub the.* Amant pri[...] bitus in cenis.] D.F.H. ¶ vel ser. [...] sub the.* Qui maior ē vestrū: erit mi[...] ster.] L.I. ¶ vel ser. Om̄ scor̄. Tom[...] them.* Qui se humiliauerit exaltabit[...] ¶ vel ser. Pnie.fol.211.sub the.* Alliga[...] onera grauia.rc.] F. ¶ vel ser. Dn̄ice.1.[...] sime.fol.83.de rebus supsticiosis.sub th[...]

atāt enim phylateria ſua.ꝛc.] H. ¶ Uel ſermo. Incarnationis. Folio.2. ſub themate. ✳ Unꝰ eſt enim magiſter veſter.ꝛc.] J.

Ferie.iiij. Dñice.ij. quadrageſime. Ser.annota. Ex quinta pte Bib.

Ascēdēs Jeſus hieroſolymā.] Lyra. In hoc capitulo docet ſaluator ꝙ in prelatis pre ceteris virtutibꝰ debent eſſe quatuor.ſ.feruor ad cōtinue laborandū in agro dominico. Uigor ad ſe martyrio exponēduz pro grege ſibi cōmiſſo. Humilitatis tenor etiam in ſtatu alto. Pietatis dulcor continue ſubditis benefaciendo. Primum oſtenditur in parabola illorū/ qui vocati ſunt ad operādum in vinea a mane vſqz ad veſperam. ☞ Eam parabolaz quere Annot.1.A.ꝛc.quinte partis. Ser. Dominice Septuageſime. Fol.67 .col.1. Secūduz et tertiū tāgitur in hoc euāgelio vel annotamēto in quo ſaluator oſtendit ꝙ in prelatis debet eſſe vigor ad tollerādū martyrium (ſi neceſſe ſit) pro grege ſibi cōmiſſo: et hoc docet per exempluz ſui: qui volūtarie venit in hieruſalē ad ſuſtinenduz mortem pro ſalute mūdi: vnde beatus Grego. exponēs illud Joh.10.b. Ego ſum paſtor bonꝰ/ et animam meam pono pro ouibus meis: dicit de ſe ꝛ alijs prelat̄. In hoc oſtenſa eſt nobis via: quam ſequamur. Et hoc eſt quod dicit. ✳ Aſcēdēs Jeſus hieroſolymā.] Que reſpectu totius terre promiſſionis eſt in alto ſita: et propter hoc veniētes illuc ab alijs partibꝰ ibant aſcendēdo. ✳ Aſſumpſit duodeciz diſcipulos ſuos ſecreto/ et ait illis. Ecce aſcēdimꝰ hieroſolymā.] Et hoc duplici de cauſa: vna eſt qꝛ ſecretum myſterium ſue paſſionis futuꝝ/ volebat apoſtolis cōmuniter pre alijs reuelare: ne vidētes euz poſtea mori ignominioſe ſcādalizarent̄. Secūda eſt qꝛ ſecreta myſteria ſunt tm̄ maioribꝰ reuelanda et detegenda: huiuſmodi erāt apoſtoli. Seqtur. ✳ Et filius hoīs tradetur principibꝰ ſacerdotū et ſcribis.] Ideſt legis peritis: qꝛ eis per Judam fuit traditꝰ ꝛ venditus. ✳ Et condēnabūt eum morte.] Quia ipſi iudicauerūt eum eſſe reum mortis: licet non haberent poteſtatem interficiēdi: qꝛ iudicium ſanguinis erat eis ablatum a romanis/ qui dn̄abātur eis. Et ideo ſequit̄. ✳ Et tradent eum gētibus.] Uidelicet Pilato preſidi ꝛ ſuis militibus ad perficiendū illud/ quod non poterant: videlicet xp̄i mortem. Et hoc eſt quod ſubdit̄. ✳ Ad illudendū et flagellandū ꝛ crucifigendum.] Iſta enim tria inflicta ſūt xp̄o per ordinem. ✳ Et tertia die reſurget.] Hoc autem ſubdit xp̄s ne apoſtoli eius morte audita abſorberentur pre triſtitia. Conſequēter hic ſecundo oſtēdit ꝙ in prelatis debet eſſe tenor humilitat̄: qꝛ non debent appetere preeſſe. Circa quod aduertendū ꝙ iudei exiſtimabāt chriſtum per prophetas promiſſum regnatuꝝ temporalit̄ in hieruſalez: qꝛ ſcripturas de regno xp̄i carnaliter intelligebant: et ideo regnū ablatum eis per romanos credebāt ſibi reſtituendū per xp̄m. Propter quod apoſtoli dicebant xp̄o. Actuum.1.a. Dñe ſi in tempore hoc reſtitues regnum iſrael: et hoc modo Jacobus ꝛ Johānes filij Zebedei et mater eorū audientes chriſtum poſt mortem tertia die reſurrectuꝝ/ crediderūt ipſum imediate poſt reſurrectionē regnatuꝝ in hieruſalem tēporalit̄. Et ideo cupientes ei eſſe collaterales pre ceteris: qꝛ erāt eius cognati germani informauerūt matrem ſuam de petitione ſequenti: et hoc eſt quod dicit̄ hic. ✳ Tunc.] Ideſt audita reſurrectione xp̄i futura. ✳ Acceſſit ad eū.] Ideſt ad chriſtū. ✳ Mater filioꝝ Zebedei cum filijs ſuis.] Scz conſcijs de petitione matris. ✳ Adorās et petēs aliqd ab eo.] Non petijt primo in ſpeciali et determinate: ſed tm̄ in generali: vt cōceſſione facta in generali primo: minus poſſet ſibi poſtea denegari in ſpeciali. ✳ Qui dixit ei. Quid vis?] Non petijt vt inſcius: ſed vt petitio ſua poſtea cōuenientius oſtendat̄ irrationabilis. ✳ Ait illi. Dic vt ſedeant hi duo filij mei/ vnus ad dexterā tuam: ꝛ vnus ad ſiniſtram in regno tuo.] Ideſt ſint tibi collaterales et maiores ī regno tuo poſt te: quod quidem regnum credebant temporale: vt dictū eſt: nec eſt miruz ſi talia apoſtoli credebant: qꝛ adhuc carnales erāt et nondum illuminati perfecte: nec cōfirmati per gratiaz ſpiritusſancti. ✳ Reſpondēs autem Jeſus: dixit. Neſcitis quid petatis.] Reſpōdet filijs et non matri: qꝛ ſciebat ipſam eſſe miſſam a filijs ꝛ informatā de petitione faciēda pro eis. ✳ Poteſtis bibere calicem: quem ego bibiturus ſum?] Ideſt ſuſtinere mortem ignominioſam et crudelem: quam ego paſſurus ſum: et per quam debeo venire ad regnum non temporale/ vt creditis: ſed eternū? ✳ Dicunt ei. Poſſumꝰ.] Loquūtur ſicut inexperti proprie fragilitat̄: quod patuit per effectū: qꝛ in paſſione chriſti fugerūt pre timore mortis. ✳ Ait illis. Calicem quidem meum bibetis.] Quia Jacobus ꝓpter chriſtum ab Herode eſt occiſus. Ut habetur Actuum.12. Et Johānes in dolium feruētis olei propter xp̄m miſſus eſt: et ſic patuit ꝙ habuit promptam volūtatē moriendi propter xp̄m. Fuit etiam miſſus in exiliuz propter ipſum. Exilium autem quedā mors eſt ciuilis. ✳ Sedere autē ad dexterā meam vel ad

ſiniſtrā nō eſt meuʒ dare vobis.] In illo ſupple ſtatu in quo eſtis.i. nōduʒ humiliatis ⁊ adhuc carnalibꝰ. ✳ Sʒ q̄bus paratū eſt a patre meo.]
E Ideſt vere humilibꝰ ⁊ ſpūalia ſapiētibus. ✳ Et audientes decem.] Scʒ alij aplī. ✳ Indignati ſunt de duobꝰ fratribus] Aliq̄d humanū paſſi: qꝛ adhuc erant carnales ſicut ⁊ illi: ⁊ ideo indignati ſunt ꝙ excellentiā ſup alios habere voluerunt. Cōſequenter ſaluatoꝛ inſtruit diſcipulos ſuos de humilitate ex p̄habita occaſione: vt ambitionē Jacobi ⁊ Johānis repꝛimeret: ⁊ idignationē alioꝝ ſedaret: ⁊ h̄ eſt qđ dicit̄. ✳ Jeſus aūt vocauit eos ad ſe/⁊ ait. Scitis qꝛ pꝛincipes gentiū dominant̄ eoꝝ: ⁊ q̄ maioꝛes ſunt ptātēʒ exercent in eos. Nō ita erit inter vos.] Q.d. maioritas in regno meo non eodē modo acquirit̄ ſicut in regno terreno: qꝛ in regno terreno acquirit̄ p ambitionē ⁊ poteſtatē: ſed in regno meo ꝯtrario modo acquirit̄. videlicet p humilitatem: ꝓpter qđ dicit. ✳ Sed quicūq; voluerit inter vos maioꝛ fieri/ſit veſter miniſter: ⁊ q̄ voluerit inter vos pꝛimus eſſe/erit veſter ſeruus.] Ideſt ſe exerceat in obſequijs humilitatiſ: ⁊ qꝛ in moꝛalibꝰ magis mouent facta q̄ʒ verba: ideo inducit ſuiipſiꝰ exemplū/dicens. ✳ Sicut filius hoīs non venit miniſtrari: ſed miniſtrare ⁊ dare aīam ſuā redē-
F ptionē ꝓ multis.] ¶ Hic finit euangeliū. Cōſequenter oſtēdit ſaluatoꝛ ꝙ in pꝛelatis debet eſſe pietatis dulcoꝛ ad cōtinue benefaciendū ſubditis: qꝛ xp̄s nō ſolū in domo ⁊ in quiete exiſtēs: ſʒ etiā in via ambulans nō ceſſabat populū docere ⁊ infirmos curare. et hoc eſt qđ dicitur hic. ✳ Egredientibꝰ illis] Ideſt xp̄o ⁊ eius diſcipulis. ✳ Ab hiericho.] Nomē ciuitatis eſt: q̄ coꝛā filiis iſrael coꝛruit: vt habet̄ in libꝛo Joſue.6.capi. ſed poſtea reedificata eſt. ✳ Secuta eſt eū turba multa.] Deſiderātes audire doctrinā eius etiā in via. ✳ Et ecce duo ceci.⁊c.] ☞ Quere annota.1.B.⁊c.ꝑ totū.quinte partis.ſermo. Dñice Quinquageſime. Fo.73.col'.3.
G ✳ Aſcendens Jeſus hieroſolymā.⁊c.] Moꝛa.
Moꝛalr Hiero. Dñs crebꝛo de paſſiōe ſua diſcipulis ante p̄dixit: ne cū veniret perſecutio ⁊ crucis ignominia ſcandalizarent̄. ✳ Et tertia die.⁊c.] Qđ quidē huius gratia dicit: vt cū viderēt triſtia: reſurrectionē expectarent. ✳ Tunc acceſſit ad eū mater.⁊c.] Per iſtos duos apoſtolos/q̄ per matrē petierunt a xp̄o pꝛe ceteris diſcipulis honorari: eo ꝙ erant eius cōſanguinei: ſignificant̄ ambitioſi: q̄ habentes pꝛelatū conſanguineū: volūt per hoc in eccleſia pꝛe ceteris ꝓmoueri: quibꝰ bene reſpondet̄. Neſcitis q̄d petatis: naʒ honoꝛes eccleſie nō ſunt diſpēſandi ex ꝓpinq̄tate ſanguinis: ſed ex idoneitate ꝑſonaꝝ rōne ſciētie ⁊ virtutis: iō ſubdit̄. ✳ Poteſtis bibere.⁊c].i. ſuſtinere

martyꝛiū ꝓpter deū? ✳ Et audientes... Chryſo. Sicut duo carnalit̄ petierūt... carnaliter ꝯtriſtati ſunt. nā velle ſup... tuperabile eſt: nō ſuſtinere aūt alter... mis eſt glorioſum. ✳ Non ita erit... Pꝛincipes mūdi ideo ſunt: vt domin... ribꝰ ſuis ⁊ ſubijciāt eos ſeruituti. p... eccl'ie fiūt vt ſeruiāt minoꝛibꝰ ſuis ⁊... eis q̄cūq; a xp̄o receperūt: ⁊ ſuas valu... gant ⁊ illoꝝ ꝓcurent: ⁊ moꝛi nō recu... te inferioꝝ. ☞ Reliq̄ quere annota.⁊c.] ✳ Ecce aſcēdimꝰ hieroſolymā.⁊c.] ... Hoc ſepe eis dixerat: ſed qꝛ multis in... terat labi de memoꝛia: iturꝰ hieruſ... ductur ad tentationē eos parat: ne de... nia crucis ſcādalizent̄: ⁊ paſſiōis p... ctionis gloꝛiā p̄dicit: vt cū moꝛientē... ſurrecturū nō dubitēt. ✳ Ad illud... dñs in mūdo noluit ꝓſperari: ſʒ grau... oſtēderet nos/q̄ p delectationē cecid... amaritudine redire debeamus. ✳ ... ⁊c.] Audita reſurrectiōe putauit cū... moꝛ ſc̄di aduētꝰ) regnaturꝝ: ⁊ audit... pūtia cupit imemoꝛ futuroꝝ. ✳ Dic... deſideriū: ſʒ incōſiderata petitio. E... tas: nō ꝓpoſitū culpat̄: ſʒ ignoꝛātia... nō dʒ ſimplicitas: nō meret̄ ꝯfundi. ✳ Qui ſedē glorie q̄ritis vel petitis... ruiſtis/delectat culmē honoꝛiſ ... via laboꝛiſ. ✳ Poteſtiſ.] Et h̄ ſciebat... nē poterāt imitari: ſed hoc dicit/... ⁊ illis reſpōdētibꝰ oēs audiamꝰ... xp̄o regnare: niſi paſſionē eiꝰ ... cē q̄dē.] Et Jacobꝰ ab Herode tru... nes in feruentis olei doliū miſſus ⁊... relegatꝰ aīo nō defuit martyꝛio. ✳ ... Hoc eſt regnū celoꝝ nō eſt dātis: ſed... Nō em̄ ꝑſonaꝝ acceptio eſt apud de... dignꝰ eſt: accipit qđ nō paratū ꝑ... Si itaq; tales eſtis: q̄ ꝯſequimini qđ... pater parauit accipietis. Vel nō eſt... perbis: qđ adhuc eſtis: ſʒ alijs qꝛ ... Ergo ⁊ vos nolite eſſe qđ eſtis: ſʒ ... miliamini q̄ iā vultiſ exaltari: ⁊ ē par... ✳ Et audiētes.] Vt illi carnaliter p... ſup oēs: ſic ⁊ iſti carnalit̄ ꝯtriſtati ſunt... ante ſe. ✳ Scitis.] Ac ſi dicat. vos ... riū petitis. per pꝛelationē venire ... vel regni poſſeſſionē. ✳ Sciti qꝛ pꝛincip... Humilis ⁊ mitis magiſter nec imod... tatis duos arguit: nec decē indignati... ris: ſed ꝯuenienti exēplo docet eos ... rata queſiſſe: aut iſtos ſup eoꝝ deſid... ſe: cū ad ſumma nō potentia ſed hum... niatur. ☞ Reliq̄ quere annota.⁊c.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
ser. Prelatoꝝ. icipiẽtibꝰ fol. 90. sub themate. ✳
Ecce ascẽdimꝰ hierosolymam.] vt. s̃. A. B. G.
¶ Uel ser. Incarnatiõis. fol. 2. Uel ser. Passio-
nis. fol. 35. sub the. ✳ Filiꝰ hois tradet. ⁊c.] vel
✳ Filiꝰ hois nõ venit. ⁊c.] B. E. G. H. ¶ Uel
ser. Resurrectiõis dñi. sub the. ✳ Tertia die re-
surget.] B. ¶ Uel ser. Jacobi ⁊ Johãnis filioꝝ
Zebedei. Tomo. 2. sub the. ✳ Accessit ad Jesũ.
⁊c.] D. ¶ Uel ser. Oratiõis. fol. 180. sub the. ✳
Adorans ⁊ petẽs. ⁊c.] D. ¶ Uel ser. Martyꝝ.
fol. 89. sub the. ✳ Potestis bibere calicẽ. ⁊c] vel
✳ Calicẽ meũ. ⁊c.] D. G. H. ¶ Uel ser. oim san-
ctoꝝ. sub the. ✳ Sedere aũt ad dexterã. ⁊c.] D.
¶ Uel ser. Apl'oꝝ. fol. 82. sub the. ✳ Audientes
apl'i indignati sunt. ⁊c.] E. ¶ Uel ser. Religio-
soꝝ. fo. 136. sub the. ✳ Quicunq; voluerit inter
vos maior fieri. ⁊c.] vt. s̃. E.

Ferie. v. dñice. ij. quadragesime. sermõis Annot. Ex q̃nta parte Biblie.

Exiit Jesus. dis. s. ⁊ turbis iu-
deoꝝ. Nõ possum. ⁊c.] ☞
Ante litteram huius euãgelij
euãgelista egit de resurrectiõe
gñali futura: ⁊ de iudicio sibi
correspõdẽte / cũ dr̃. ✳ Sicut
enĩ pater habet vitã. ⁊c.] Qđ
inuenies infra annota. 1. G. quinte ptis. ser. Fe-
rie. 5. Dñice. 4. quadrage. ¶ Lyra. Cõsequẽter
ostendit hoc iudiciũ fore iustũ. Filius enĩ inq̃n-
tum deus: habet candẽ naturã cũ patre: ⁊ sic nõ
potest iudicando deficere. Similiter nec inquã-
tum homo: q2 volũtas humana in oibus sequi-
tur motũ ⁊ regulam volũtatis diuine: et hoc est
quod dr̃. ✳ Dixit Jesus disci. s. ⁊ turbis iudeo-
rum. Nõ possum a meipso facere quicq̃.] Scz
declinãdo a patre. ✳ Sicut audio iudico.] Li-
cet enĩ habeat candem notitiam cum patre / in-
quantũ deus: tamẽ habet eã a patre: ⁊ fm hoc di-
citur ab eo audire. Secundũ vero humanã na-
turam habet notitiam infusam: ⁊ sic magis pro-
prie a patre audit. ✳ Et iudicium meum iustũ
est.] Quia non potest obliquari voluntas xp̃i
hominis a voluntate dei: ideo sequit. ✳ Quia
non quero voluntatem meam / sed voluntatem
eius qui misit me. Consequenter confirmat xp̃s
B doctrinam suam: ⁊ arguit iudeorum duritiaz.
Circa primum sciendum q̃ aliquando doctri-
na aliqua confirmatur per aliquid quod ẽ mi-
noris auctoritatis: propter hoc q̃ illud est mags
acceptum audientibus: sicut dicit Philosophꝰ
secũdo metaphy. q̃ aliqui dignantur. i. dignuz
reputant poetam inducere testem: sicut sunt illi
qui sunt imbuti dictis poeticis. Et ideo nihil re-
cipiunt nisi per testimonium poete confirmetur:
quamuis illud sit magis autenticum simplici-
ter q̃z dictum poeticum. Et eodem modo veniẽ-
tibus ad fidem de iudaismo confirmatur nouũ
testamentum per vetus: et eodem modo salua-
tor hic confirmat doctrinam suam per testimo-
nium Johannis: cuius sanctitas erat nota iu-
deis: et hoc est quod dicitur. ✳ Si ego testimo-
nium perhibeo de meipso.] Scz solus. ✳ Testi-
monium meum non est verum.] Idest efficax
secundum reputationem vestram: quamuis in
se sit efficacissimũ. Propter hoc sequitur. ✳ Ali-
us est / qui testimoniũ perhibet de me.] Scz Jo-
hannes baptista: vt patet Johãnis. 1. et. 2. capi.
✳ Et scio quia verum est testimonium eius: qđ
perhibet de me.] Quia pater eius Zacharias
per spiritũsanctum pphetauit ipsum preire an-
te faciem domini ad dandam scientiaz salutis:
vt habetur Luce. 1. g. Testimoniuz autem salu-
tiferum esse non potest nisi sit verum. Quod au-
tem istud testimonium sit autenticum / ostendit
cum subditur. ✳ Uos misistis ad Johannẽ.] C
Nũcios solẽnes: quasi volentes acquiescere di-
cto eius sicut autentico: vt etiam patet Johã. 1.
✳ Et testimoniũ perhibuit veritati.] Idest mi-
hi: qui sum veritas: confitendo me esse xp̃m ⁊ se
negando: vt patet etiã Johan. 1. et. 2. capitu. ✳
Ego autez ab homine testimoniũ non accipio:
sz hec dico vt vos salui sitis.] Q. d. nõ dixi p̃di-
cta: vt sint in maiori auctoritate ppter dictũ Jo-
hannis: sed ppter salutem vestram: quã deside-
ro: vt acquiescentes eius testimonio ad salutem
pertingatis. Consequentet ostendit q̃ Johãnis
testimonium debet esse eis acceptum ppter tria:
scz. Propter eius officium: quia erat preco xp̃i:
quod notatur cũ dicitur. ✳ Ille erat lucerna.]
Ostendens hominibus viam salutis. s. christũ.
Et sicut lucerna non lucet ex se: sic Johãnes nõ
erat lux: sed venit vt testimonium perhiberet de
lumine. Secũdo propter charitatis incendiuz:
quod notatur cum dicitur. ✳ Ardens ⁊ lucẽs]
In tantũ q̃ propter zeluz charitatis diuine mor-
tem suscepit. Tertio ppter virtutis exercitium:
in tantũ q̃ credebant eum esse xp̃m: quod nota-
tur ibi. Lucens. Ista tria debẽt reddere testimo-
nium eius acceptuz: ⁊ maxime iudeis: quia vo-
luerunt ipsum recipere tanq̃z xp̃m. ppter quod
subditur. ✳ Uos autem voluistis exultare ad
horam in luce eius.] Dicit ad horaz: quia fina-
liter eum contempserunt: ⁊ eius mortem pcura-
uerunt. Consequenter confirmat doctrinam su- D
am p testimoniũ diuinũ tripliciter: q2 pater testi-
ficatus est tripliciter de xp̃o. s. per opera: p seip̃z:
⁊ per scripturas. De primo dicit sic. ✳ Ego aũt

habeō testimonium maius Johāne.] Scz testi
monium dei patris: quod est maius testimonio
Johānis propter maiorem cognitionis certitu=
dinē: ꝛ propter eius incōmutabilitatē. Et quale
sit istud testimonium ostendit dicens. ✳ Opera
eñi: que dedit mihi pater.] Ut perficiā: ea ipsa
testimoniū perhibent de me. Ut perficiam ea. s.
miracula virtutem totius creature excedentia:
que faciebat christus virtute propria: ideo dicit.
✳ Ut perficiam : ea ipsa opera q̄ ego facio testi
monium perhibēt de me q: pater me misit.] Si=
cut enim firmum testimoniū habetur per demo
stratione in his: que subsunt facultati naturali
intellectus: ita in his: que sunt supra hanc facul
tatem firmum testimoniū est per opera soli deo
possibilia: qui non potest esse testis falsitatis. Et
hoc modo cōfirmata est doctrina christi: non so=
lum ipso predicāte: sed etiam ipsis apostolis: fm
quod dicitur. Marci vltimo. d. Illi autem pro=
fecti predicauerūt vbiqz dño cooperante/ et ser=
monem confirmāte sequētibus signis. Secūdo
E ponitur testimoniū patris: quod testificatus est
per seipsum. Et hoc fuit in baptismo et in transfi
guratiōe: vbi audita est vox patris super Chri=
stuz. Hic est filius meus dilect⁹. Et hoc est quod
dicitur hic. ✳ Et qui me misit pater ipse testimo
nium perhibuit de me.] Per seipsum. Conse=
quenter ostendit eos non capere hm̄oi testimoni
um: quod deus ostendit tripliciter. Primō per
signum sensibile: sicut in baptismō ꝛ transfigura
tione audita est vox sensibilis: sed hāc vocez nō
audierant iudei persequētes christum: q: ibi nō
fuerant: ideo dicitur. ✳ Neqz vocēm eius um q̄
audistis.] Secundo ostendit aliq̄bus per visio
nem sue essentie sicut beatis: et hoc excludit ab
eis: cum dicitur. ✳ Neqz speciez eius vidistis.]
Tertio per internā inspirationem: et hoc exclu=
ditur cum dicitur. ✳ Et verbum eius nō habe=
tis in vobis manēs.] Et subdit causam huius.
✳ Quia quē misit ille: huic vos non creditis.]
Q. d. hoc nō prouenit ex dei defectabilitate: sed
F ex vestra incredulitate. Tertio principaliter po
nitur testimonium dei patris per scripturas ve=
teris testamenti: que manifeste loquūtur de chri
sto: ꝛ hoc est quod dicit. ✳ Scrutamini.] Idest
interius diligenter aduertite. ✳ Scripturas.]
Legis et prophetaruz. ✳ Quia vos putatis in
ipsis vitam eternam habere.] Et bene dicit pu=
tatis: q: ab hac opinione sunt defraudati ex eo=
rum incredulitate. ✳ Et ille sunt: q̄ testimoniū
perhibent de me.] Quia scriptura veteris testa
menti determinat tempus eius aduētus. Geñ.
penul. b. Non auferetur sceptruz de Juda. ꝛc. et
Dañ. 9. vbi determinat tempus aduētus sancti
sanctoꝝ sub numero certo hebdomadaꝝ. Deter

minat etiam locum natiuitatis. Mi[...]
tu bethleē Ephrata paruul⁹ es i mil[...]
ex te enim egredietur qui sit dominat[...]
ꝛc. determinat etiam modum nascendi[...]
Ecce virgo concipiet et pariet. ꝛc. Etia[...]
uersandi. s. in paupertate. Zach. 9. b. E[...]
us venit tibi iust⁹ et saluator et ipse p[...]
modum moriēdi. Esa. 53. d. Sicut ou[...]
sionem ducetur. ꝛc. Et breuiter om[...]
xp̄i in veteri testamento inueniūtur [...]
in Christo completa. Et ideo ex scriptu[...]
testamenti potuit vere cognosci q ip[...]
in lege promissus: sicut diffusius dicl[...]
dam questione. ☞ De qua quer[...]
mento. 9. sexte partis. Sermonis. Ju[...]
nis. Fol. 12. Col. 3. Sequitur. ✳ Et n[...]
venire ad me.] Per fidē: quia iudei p[...]
pte pmanserūt in infidelitate. ✳ Ut v[...]
habeatis.] Que habetur per fidem f[...]
charitate. Consequēter arguit eorum [...]
ad credendū: et q: persequebantur ch[...]
blasphemū: in quo fingebant se mouer[...]
et vt violatorem sabbati: in quo vide[...]
ueri zelo legis Moysi: ideo ostēdit vm[...]
falsum primo/ cum dicit. ✳ Claritat[...]
minibus non accipio.] Idest quero. E[...]
dicta non dixi ad iactantiam: quia n[...]
hominum gloriam: quod patet Joh[...]
dicitur q fugit quando turbe volueru[...]
cere regem. Sed ostendit vlterius ad[...]
dicta dixerit: scilicet ad ostendendū [...]
ritiam/ dicens. ✳ Sed cognoui.] Id[...]
scere feci. ✳ Quia dilectionem dei n[...]
in vobis.] Quod declarat ex signo[...]
cens. ✳ Ego veni in nomine patri[...]
patet per predicta testimonia. ✳ E[...]
stis me.] Sed magis persequimini[...]
faceretis si dilectionem dei haberetis[...]
declarat ex signo futuro/ dicens. ✳ S[...]
nerit in nomine suo.] Idest non hab[...]
cta testimonia a deo. ✳ Illuz accipie[...]
fuit inchoatum quando iudei recep[...]
cozeba tanquam messiam: qui tamen[...]
diuinum testimoniū habebat per mi[...]
scripturas. Hoc etiā perfecte complebitur[...]
do recipient antichristum pro vero [...]
ciet se circumcidi/ ꝛ dicet se eis promi[...]
adherebunt quousqz eius falsitas de[...]
Enoch ꝛ Heliam. Et causam huius i[...]
litatis subdit/ dicens. ✳ Quomodo[...]
vos credere/ qui gloriaz ab inuicem ac[...]
Idest gl'iaz humanā. hoc eñ impediu[...]
a fide xp̄i in pte: q: solū attendebant ꝛ s[...]
tendunt ad gloriā ꝛ exaltationem tem[...]

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Biblie.

dandam eis per messiam. Uidebant autē xp̄m pauperem ꝛ abiectum: ꝛ ideo non receperūt eū: non attendentes scripturas ꝑphetarum: que de eius paupertate ꝛ abiectione loquuntur: vt dictum est. Gloria autem ꝛ exaltatio que promittitur danda per christum: illa est gloria celestis/ quam non intelligebāt: ideo sequitur. * Et gloriam: que a solo deo est non queritis.] Propter hoc in infidelitate permanetis. Secundo ostendit secundū .s. eos non moueri zelo Moysi ipsuz persequēdo: quia Moyses manifeste scripserat de eo: et hoc est quod dicit. * Nolite putare qꝛ ego accusaturus sim vos apud patrē.] Scz ego solus. * Est q̄ accusat vos Moyses.] Mecū .s. * In quo vos speratis.] Falso tn̄. * Si enim crederetis Moysi: crederetis forsitan ꝛ mihi.] Li forsitan nō est nota dubij: sed libertatis arbitrij: qꝛ nullus credit nisi volens. * De me enim ille scripsit.] Scz dupliciter. Uno modo expresse ꝛ manifeste: vt predictū est Geñ. penul. ꝛ Deutero. 18. c. Prophetā suscitabit vobis de⁹. Alio modo figuraliter ꝛ occulte: qꝛ oīa sacrificia et facta veteris testamēti sunt figure xp̄i. * Si autem illius litteris non creditis: quomodo verbis meis credetis?] Nō q lex Moysi sit maioꝛ auctoritatis q̄ verbum xp̄i sm veritatem: sed tātum sm iudeoꝝ reputationem. Uocatur etiam lex Moysi littera. Doctrina autē xp̄i verbuz: qꝛ Moyses doctrinā suam tradidit scripto: nō autem xp̄s: qꝛ lex euāgelica est lex amoris: et ideo primo fuit scripta in cordib⁹ apostoloꝝ per receptionē sp̄ussancti: sicut diffusius declaraui super epistolā ad Hebreos. ☞ Quere ibi.

K * Nō possum a meipso facere. ꝛc.] Glo. Dedit mihi potestatē iudicij: non tn̄ possuz a me. i. qui non est a se: non facit a se. Et ita qui culpat eū de opere sabbati: culpat patrem. * Sicut audio.] Audio per vnitatem substantie. i. scio qꝛ non est aliud audire q̄ scire vel esse. Uel ego fili⁹ hominis nihil a me possum: sed sicut audio a deo iudico: et hoc iudicium meum de quibuscūq; est iustum. Ideo quia non quero voluntatem meam. i. hominis/ sed patris: que est de salute hominum: qui ad hoc me misit. i. incarnari me fecit. * Nō quero voluntatē meam. ꝛc.] Loquit nūc sm q equalis est patri: vt probetur in eo vera deitas: nunc secundū q minor/ vt ꝑbetur vera humanitas. * Si ego testimoniuz perhibeo de meipō. ꝛc.] Dico de identitate essentie sue cū patre: ex qua viuunt non corpora/ que non sentiunt: sed anime rationales medie inter deum et corpora. Dicto etiam de minoritate humanitatis: in qua scilicet moritur: resurgit: suscitat corpora ꝛ iudicat: supponit d̄ testimonijs suis: que non indiget habere ab homine: quia habet ab operibus: que pater dedit/ ꝛ ab ipso patre. Habz tamen ꝛ ab hominib⁹: sed vt a lucernis. i. a Johanne ꝛ a Moyse: qui si non possunt coniungere animas deo: possunt tamen confutare inimicos. * Sed hec dico.] Sed tamen testimoniuz Johannis induco: vt per Johānem vos homines ad veritatez ipsam ducamini ꝛ credētes salui fiatis. * Ille erat lucerna.] Qui me exteri⁹ L oculis hominum visibilem exhibuit: interi⁹ corda hominum ad me cognoscendum accendit. Etiam omnes apostoli ꝛ prophete sunt lucerne: xp̄s vero lumen: quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Johan. 1. a. * Ardens. ꝛc.] Hoc est in nocte ostendens sequi solem: non ergo superflua. Nemo tamen in ea remaneat quasi ipsa sufficiat. * Neq; vocez eius.] Et si in Sina vocem eius audisse ꝛ speciem vidisse putetis. * Scrutamini scripturas. ꝛc.] Ecce aliud testimonium scripture: in qua deus testatur de filio: sed iudei in ea spem ponētes ad xp̄m solem non peruenerūt. * Et ille sunt que testimonium. ꝛc.] Uos qui putatis vitam habere in scripturis: ꝛ me quasi cōtrariū Moysi repudiatis: per ipsas me deum intelligere potestis: si diligenter aduertatis. * Claritatem ab hominibus non accipio. ꝛc.] Nec ideo hoc loquor: vt queram gloriā meam: sed vobis errantibus condoleo: qui non habetis dilectionē dei: ꝛ ad viam veritatis reducere volo. * Quia dilectionem.] Dilectio dei non est in vobis: qꝛ me non accipitis: idest nō creditis: quia veni vt per me pater glorificetur. * Si alius venerit. ꝛc.] M Antixp̄s: qui propriam gloriam querit/ nō dei: idest in nomine suo veniet. Hoc est quod Ap̄s ait. Ut credant mendacio: qui nō crediderunt veritati. * Si enim.] Cur autem non credant subdit: nō qꝛ non est aperta veritas: sed qꝛ superbia eos excecat: ꝛ ambitio laudis: que appetit se existimari: qd in se nō habet: ꝛ super alios se nō efferre. Humilitas vero solius dei gloriam querit: eiq; soli placere appetit. * Si aūt illius litteris nō creditis. ꝛc.] Ex hoc colligit qꝛ qui legis ꝑcepta: que exteriora sunt implere negligit: euāgelica/ que perfectiora sunt ꝛ subtiliora: multo minus implere valebit.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis N Auctor. Finalis iudicij: incipiētibus fol. 236. sub themate. * Judicium meū iustuz est.] vt. s. A. ¶ Uel sermonis Johannis baptiste. Tomo. 2. sub the. * Ille erat lucerna. ꝛc.] L. ¶ Uel sermonis Fidei. Fol. 59. sub themate. * Uerbum quem misit pater vos creditis.] E. F. ¶ Uel sermōis Incarnationis. Fol. 2. sub eodem themate. vel. * Scrutamini scripturas. ꝛc.] F. ¶ Uel sermōis Antixp̄i. Fol. 224. sub themate. * Si ali⁹ ve=

nerit in nomine suo.&c.] H.M. ¶ Vel ser. Pec catorum. Fol.189.sub themate. * Ego cogno ui q̃ dilectionẽ dei non habetis in vobis.] S.q2 peccatores estis. ¶ Vel sermõis sanctissime Tri nitatis.infra in hoc Tomo.sub the. * Nõ pos= sum a meipso facere.&c.

Ferie.vj. Dñice.ij.quadragesime Sermo. Annota. Ex quinta pte Biblie.

¶ 1. Mat.21. A

Dixit Jesus.disci.s.& turbis iu deorum parabolã hanc. Ho= mo erat paterfamilias:q̃ plan tauit vineam.&c.] Lyra. In hoc capi. primo describitur re probatio synagoge iudeorum per duplex celebre signũ/cum dicitur. * Cum appropinquasset Jesus hiero= solymis.&c.] ☞ Inuenies annota.1.A.&c. quinte partis.sermo.Dñice.1.Aduẽtus.Fol.1. Col.1.Secundo facto patenti/cum dicit. * Et intrauit Jesus in templũ.&c.] ☞ Inuenies annota.1.B.&c.quinte ptis. ser.Ferie.3.Dñice 1.quadragesime.Fol.98. Col.3. Et annota.1. A.q̃nte p.ser.ferie.6.Dñice.18.post oc.cor.xpi. Tertio verbo rationabili: et hoc dupliciter. Pri mo q2 legem a deo receptam nõ seruauerũt/cuz dicit. * Homo quidã habuit duos filios.&c.] ☞ Quere Annota.1.A.&c.quinte ptis.ser. Ferie.6.Dñice.24.post octa.cor.xpi. Secũdo q2 legislatorem xpm impugnauerũt/cũ dicit in euangelio hodierno. * Homo erat pater.&c.] Et hoc patet dupliciter: q2 primo ad ostenden= dum propositum ꝓponit quandã parabolam. Secundo confirmat suum ꝓpositũ ꝑ scripturã. Circa primũ dicitur sic. * Homo erat paterfa= milias.] Iste homo est ipse de9: qui dr homo ꝓ pter hoc q̃ homo est ad imaginẽ dei factus: & ꝓ pter humanitatem assumptam:qui dr paterfa= milias:q2 sic gubernat totã creaturam/sicut pa terfamilias gubernat subditos i domo. * Qui plantauit vineam.] Domũ.s.israel:secundum quod dicitur Esa.5.b.Vinea domini exercituũ dom9 israel est. * Et sepem circũdedit ei.] Sci licet clausuram legis & mandatorum. * Et fo= dit in ea torcular.] Dando doctrinam ꝓpheta rum:in qua exprimitur & declaratur magis vir tus legis. * Et edificauit turrim.] Scilicet tem plum in Hierusalem: quod erat edificatum ad modum turris: vnde templum dicitur turris. Michee.4.c.Et tu turris nebulosa.&c. * Et lo cauit eam agricolis.] Videlicet sacerdotibus & principibus: qui habent officium seruandi cul tum diuinum & iusticiam in hominibus. * Et

peregre profectus est.] Non q2 mu... sit vbiq3 presens:sed quia dimit... re secundum libertatem arbitrij:sec... dicitur Eccĩ.15.c.Deus ab initio co... minem & reliquit eum in manu co... Cum autem tempus fructuum ap... st.] Quia post legem susceptam d... re fructum bonorum operum. * ... suos.] Idest primos prophetas. * ... las.] Idest ad reges & sacerdotes ... & ad alios eis subiectos consequen... ciperent fructus eius.] Per predica... eos ad fructum bonorum operum ... * Et agricole apprehensis seruis ... reges multi & sacerdotes prophetas ... a domino turpiter comprehenderunt ... rauerunt ac occiderunt: et hoc est qu... * Alium ceciderunt.] Sicut Esaia... ratus fuit cum serra ex precepto Ma... Juda. * Aliũ occiderunt.] Sicut ... Osias vecte per timpora transfixit. * ... ro lapidauerunt.] Vt Zacharias:q... rex Juda lapidare iussit inter templ... * Iterum misit alios seruos plures ... Multiplicando.s. prophetas ad pop... ctionem. * Et fecerunt illis simili... cet occidendo intantum q̃ impleuerun... salem sanguine ꝓphetarum vsq3 ad ... tur.4.Regum.21. * Nouissime au... eos filium suum.] Pro nobis incarn... Dicens. Verebuntur forsitã filium ... non dicitur quia de9 ignoraret con... iudei facturi erant xpo: sed per hoc ... quid deberet fieri:ac si diceret. Vere... meum.i.in reuerentia deberent hab... cole autẽ.] Idest sacerdotes & legisp... dentes filiũ.] Idest dñm Jesum xpm ... nitatis facientẽ:& oĩa que predicta er... adimplentẽ. * Dixerũt intra se. Hic ... Q2 de ipso verã notitiã habuerunt ... * Venite occidamus eũ: & habebim9 ... tẽ eius.] Propter h tractauerũt de ... ne occasione xpi venirent romani & ... locũ & gentẽ:vt habet Joh.11. et sic oc... vt pacifice possiderẽt ciuitatẽ & templ... tũ accidit eis: q2 per hoc in vindictã ... perdiderunt locum & gentem. Q2 per ... Vespasianum destructa est ciuitas & ... & populus occisus & captiuatus. * ... sum cum eiecerunt extra vineam/& occ... Quia xps extra ciuitatem hierusalem ... xus est. * Cum ergo venerit dñs vin... ciet agricolis illis?] Venit dñs ad ... vindicandũ illud factum: qñ ex ei ... venit ꝯtra eos exercitus romanoꝝ. * ...

Malos male perdet.] Lucas vero ista verba re
fert quasi a christo dicta: et sacerdotes dixerunt
contrariū. Absit: vt habetur Luce. 20. Dicendū
ꝙ non est contradictio: quia in turba illa erant
aliqui: qui consentiebāt doctrine xpi: et illi dixe
runt. Malos male perdet. Vt hic dicit Matth.
Et hanc responsionē quasi approbādo tanꝗ̄ ve
ram xp̄s repetijt: vt Lucas. Et tunc ꝯsequēter sa
cerdotes videntes quod erat dictum cōtra eos/
dixerūt. Absit. Malos autem dñs perdidit: quā
do ciuitatem et templū per romanos destruxit.
Sequitur. * Et vineā suam locabit alijs agri=
colis.] Quia christus ecclesiaꝫ suam regēdam
tradidit apostolis ⁊ alijs discipulis. * Qui red
dant ei fructum tempoꝛibꝰ suis.] Quia ad pre
dicationē coꝝ credidit multitudo gentiū. Circa
secūdum confirmat parabolā suam per sacram
scripturā cū subditur * Dicit illis Jesus. Nun
quam legistis in scripturis.] Jdest in p̄s. Q.d.
Vos qui estis legisperiti deberetis hoc scire. *
Lapideꝫ quē reprobauerūt edificātes: hic factꝰ
est in caput anguli?] Ad literā dicit̄ de edifica=
tiōe tēpli Salomonis: qui q̄dem lapis pluries
oblatus est in edificatione: ⁊ qꝛ non poterat con
uenienter collocari: ideo pluries reiectꝰ est quasi
reprobatus ab edificantibꝰ. Vltimo autem po=
situs est in cōsumatione anguli/ vbi coniūgebā
tur parietes tēpli. Et de illo scribitur in p̄s. 117.
* A dño factum est istud: et est mirabile in ocu
lis nr̄is.] Quia illud non fuit a casu/ sed ex di=
uina preordinatiōe: qꝛ lapis iste figurabat chri
stum: qui multotiens et multipliciter reprobatꝰ
est a principibꝰ sacerdotū. Et tñ factus est in ca=
put anguli/ coniūgens Judeos et gētiles: quasi
duos parietes in vnaꝫ ecclesiam. Quod autem
christꝰ dicatur lapis in scriptura habet̄ Dañ. 2.
g. Lapis qui percusserat statuā factus est mōs
magnus/ ⁊ impleuit vniuersam terram. Quod
etiam sit lapis angularis habet̄. Esa. 28. d. Ecce
ego mittā in fundamētis Siō lapidē angulareꝫ
probatū preciosum. ⁊c. Et ex auctoritate cōclu=
ditur reprobatio iudeoꝝ. * Jdeo dico vobis.]
E Qui christum reprobatis. * Quia auferetur
a vobis regnū dei.] Jdest regimem ecclesie. *
Et dabitur genti facienti fructꝰ eius.] Jdest apo
stolis et eorum successoribꝰ. * Et qui ceciderit
super lapidem istum/ cōfringetur.] Jlle autem
cadit super lapideꝫ: qui credens peccat per lubri
citateꝫ carnis seu alijs peccatis: et ille cōfringet̄:
sed non comminuit̄: qꝛ non peccat tam grauiter
sicut ille/ qui peccat peccato infidelitatis. * Su
per quem vero ceciderit/ conteret eum.] Super
illum vero cadit lapis/ in quo inuenitur pecca=
tum infidelitatis. Et iste conterit̄: qꝛ ex pondere
diuini iudicij grauissime punitur. * Et cū au
dissent principes sacerdotū et pharisei parabo=
las eius: cognouerūt ꝙ de ipsis diceret.] Hic po
nitur cōclusio huius capi. vbi ostenditur obsti=
natio sacerdotū: quia audientes doctrinā eius
non fuerūt contriti: sed magis ad occidendū eū
incitati. * Et querentes eum tenere.] Scilꝫ ad
occidendū. * Timuerūt turbas: qm̄ sicut pro=
phetam eum habebant.] Ex quo patet ꝙ solo ti
more retracti fuerāt ab eius morte. ☞ Mora
litatem huius euangelij et Glo. et Appli. quere
post sequēteꝫ questionē. s. litera. T. V. X. Y. Se
q̄tur. ¶ Occasione hic dictorum queritur vtruꝫ F
iudei cognouerūt Jesum nazarenū esse xp̄m si=
bi promissuꝫ? Et arguit̄ primo ꝙ non: per illud
quod dicitur. 1. Coꝝ. 2. b. Si eīm cognouissent/
nunꝗ̄ dñm glorie crucifixissent. ⁊c. Jtē Actuū. 3
c. dicit Petrus loquens iudeis. Scio fratres ꝙ
per ignorātiam fecistis/ sicut et principes vestri.
Jtem Luc. 23. e. Dicebat Jesus in cruce. Pater
dimitte illis: quia nesciūt q̄d faciūt. Contrariuꝫ
arguit̄ per illud quod habetur Joh. 15. d. Nūc
autem viderūt et oderūt me: et patrem meuꝫ: q̄d
autem videtur/ manifeste cognoscitur. Jtem su
per illud quod hic dicit̄ in litera. Agricole vidē=
tes filium/ dixerūt intra se. Hic est heres. Dicit
Hiero. Manifeste probat dñs his verbis iude=
orum principes non per ignorantiā/ sed per in=
uidiam dei filium crucifixisse. Responsio. Dicē
dum ꝙ in populo iudeoꝝ aliqui erant maiores
sciētes scripturas legis ⁊ prophetaꝝ. Aliqui au
tem minores: sicut laici et vulgares tantūmodo
scientes illud: quod est de necessitate salutis: vt
precepta decalogi et hm̄oi: que debēt sciri ab oi=
bus: sed subtilitatem scripturaꝝ et dicta prophe
tarum ignorātes. Jtem ꝙ christꝰ erat verus ho=
mo: propheta sanctꝰ: ⁊ deꝰ in vnitate suppositi.
Dicūt ergo aliqui/ et bene quantū ad hoc ꝙ mi
nores populi iudeoꝝ nō cognouerūt Jesuꝫ esse G
xp̄m: nec quantū ad diuinitatem nec q̄tum ad
humanitatē: quia licet cognoscerēt eum esse ho
minem verum: tñ non cognoscebant illum esse
hoīem seu prophetam: qui erat a deo promissus
sicut Christus. Cuius racio est: quia ignorabāt
scripturas: que loquūtur de christi diuinitate: ⁊
illas q̄ loquūtur de determinatione temporis et
de signis sui aduentus. Sed maiores cognoue
runt eum esse verum prophetā a deo promissum
⁊ missum: qꝛ sciebant scripturas loquentes de tē
pore sui aduentus: et de signis/ que oīa vide=
bant in eo impleri. Non tñ (vt isti dicūt) cogno=
uerunt ipsum esse deum: et secūdum hoc loquit̄
Apostolꝰ in auctoritate p̄allegata. Quod si co=
gnouissent/ nunꝗ̄ dñꝫ glorie crucifixissent. q. d.
Nunꝗ̄ cognouerūt eius diuinitateꝫ. Sed hoc H
non videt̄ cōuenienter dictū: quia sicut scripture

determinate loquuntur de tēpore sui aduētus: Dan.9.f. In hebdomadibus illis abbreuiatis: ⁊ de signis sui aduentus: sicut est translatio regni: vt habetur Gen.49. Et modus eius adueniendi in paupertate ⁊ humilitate: vt habetur Zacha.9.a. Ita expresse vel expressius loquuntur scripture ꝓphetarum de eius diuinitate. Hiere.33.c. Ecce dies veniūt (dicit dominus) ⁊ suscitabo verbum bonum: quod locutus sum ad domum Israel ⁊ Juda: in diebus illis germinare faciam David germen iustum: ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā in terra. Et hoc est nomē: quod vocabunt eum/ dominus iustus noster. In hebreo: vbi habetur: hic dñs: ponitur nomen dñi tetragrāmaton: quod nullo modo potest dici de aliquo/ nisi de vero deo. Cum ergo ista auctoritas ꝺm omnes doctores/ etiā hebraicos exposita sit de christo: sequitur ipsum esse verum deū. Item Esaie.9.b. dicit. Paruulus natus est nobis. sequitur. Et factus est principatus super humerum eius. ⁊c. ⁊ vocabitur nomen eius admirabilis: consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. que etiam auctoritas ꝺm hebreos intelligitur de christo: ⁊ in ea fit expressa mentio de eius diuinitate: sicut de humanitate. ⁊ multe alie auctoritates consimiles possunt ad hoc induci: sed propter ꝓlixitatem omitto. Et ideo dicendū ꝙ sicut maiores populi iudeorū habuerunt notitiam de tempore ⁊ signis sui aduentus: ita notitiam per scripturas habuerunt q̄tū ad eius diuinitatem.

J Considerādum tñ ꝙ aliquid cognoscitur in habitu: cuius tñ cognitio actualis impeditur ꝓpter aliquā passionem vel habitū impedientem: sicut dicit phs.7. Ethi. ꝙ incōtinēs differt ab intemperato ꝑ hoc ꝙ habet estimationem veram: nō solum in vniuersali: quam etiā habet intemperatus: vt ꝙ fornicari est malum: cum non peccet per ignorantiā: sed etiam habet estimationē veram in particulari: ⁊ per hoc differt ab intemperato: ⁊ tñ adueniente passione/ corrūpitur estimatio vera particularis: q꞉ passione vincente iudicat nunc fornicandum: ita ꝙ passio impedit actualem considerationē veram in particulari. Et si passio semper duraret: semꝑ sic iudicaret. Eodem modo dicendum est ꝙ iudei habuerunt veram estimationem de xp̄o ⁊ in habitu/ ⁊ in actu in principio. Sed quando incepit contra eos predicare/ excitati fuerunt contra eum passiōibus ire: rancoris ⁊ inuidie: quibus passionibus impediebātur ab actuali ꝯsideratione veritatis prehabite de christo: ideo machinati sunt in eius mortem: sicut ⁊ incōtinens ꝓpter passionē concupiscibilis elegit fornicari: qđ tñ alias refugeret. Considerandum tñ/ ꝙ illa notitia: quā habuerunt de xp̄o per scripturas

ꝓphetarum/ non erat certa certitudine ... Tum quia talis certitudo solum hab... monstrationē vel sensum: tum q꞉ ... sunt aliquādo varie exponi: ⁊ ideo ... noticia ꝓbabilis ⁊ verisimilis cōi... alios erat ibi certitudo adherentie ... test impediri in actu modo predicto. ... cta possunt solui argumenta ad vtrā... quia illa argumēta: que ꝓbant ꝙ hab... titiam de christo/ intelligēda sunt de ... bituali predicto modo. Alie autē auc... que dicūt contrariū: loquūtur de actu... tione applicante ad opus: que fuit imp... pter passionē inuidie ⁊ rancoris: vt dic...

¶ Additio.4. Hanc questionē disput... Thomas in.3.par.q.47.arti.5.in co... sub forma predicta. Unde in solution... li tenet eandem opinionē: quam hic p... conatur improbare: que quidē impr... videtur rationabilis. Ad cuius declar... attendendum/ ꝙ licet omnia: que in s... pturis credenda tradunt/ sunt a fidelib... vera certissime amplectenda: cum sit ... uelata: cuius testimoniū fidele est: qu... men de his: que ibidem etiā expresse ... sunt exponenda taliter/ vt nō credantur ... pria verborum significatione: eo ꝙ si sic ... repugnarent rationi naturali: seu etiā ... ctoritati diuie. Uerbi gratia. Licet de ... pturis sacris dicātur expresse aliqua ... in prima significatione signant illi ... tionem seu altercationē/ vel passionem ... modi: vt cum dicit in persona dei. D... us/ vt videret ciuitatem. Gen.18.c. ... Exo.3.b. Descendi/ vt liberarem eum d... egyptiorum. que locutiones in ꝓpria signi... signant deum localiter moueri. Simil... bi sepe legitur deum iratū fuisse: vel pen... hmōi: nullo modo tñ talia sub ꝓpria si... one sunt credenda de deo: cū manifest... naturali repugnant: que deum penitus ... bilem atq꞉ immutabilem demōstrat. ... ⁊ contra auctoritatē sacre scripture dicen... lachie.3.b. Ego dñs: ⁊ non mutor. Und... tet hec ⁊ similia de deo intelligi/ nō in ꝓ... borum significatione: sed translatiue seu ... phorice: prout Ambrosius declarat in ... Trinitate. Similiter contingit secundu... nionem hebreorum circa ea: que in scriptu... cris veteris testamenti traduntur de no... tatem Christi: dicunt enim omnia talia ... propria significatione esse intelligenda ... litudinarie seu metaphorice. quorum ... est: quia credunt ꝙ deum incarnari imp... positionem seu naturarum confusionem ...

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Bib.

que manifeste sunt impossibilia: cum sint cōtra
simplicitatem diuinam: ⁊ hoc contingit eis non
solum antiquis: sed modernis: eo ꝙ nō possunt
capere seu intelligere habitudinē nature assum
pte ad verbum / ſm veram catholicam traditio
nem: nec de hoc videtur esse multū mirandum:
cum heretici: qui non solum auctoritates vete=
ris testamenti recipiunt: sed etiam noui: in quo
expressius mysteriū deitatis Christi traditur: ꝙ̄
in antiquo: vt cum dicit. Ego ⁊ pater vnum su=
mus. vel. Anteꝗ̄ Abraham fieret ego sum. ⁊ hu
iusmodi. In quibus verbis ⁊ similibus clarius
exprimit̄ deitas Christi: sed hoc nō obstante dei
tatem Christi negare conātur peruerse exponē=
tes predictas auctoritates: vt Arrius ⁊ Sabel=
lius et eorum sequaces. Ex quibus patet mani
feste ꝙ licet scripture sacre prophetaꝝ: que men=
tionem expressam faciūt de diuinitate Christi:
sint satis euidentes ad huiusmodi mysterium fi
delibus ostendendum: non tamen ex his sumi=
tur argumentum efficax ad hoc: vt principes iu
deorum habuissent cognitionem de eius diui=
nitate: hoc enim mysterium tantum excedit ca=
pacitatem humanam: ꝙ raro vel nunꝗ̄ sine au
xilio diuino itelligi posset. Inde est ꝙ Petro ex
presse confitenti deitatem Christi dicendo. Tu
es xp̄s filius dei viui. Mat. 16. c. Christ⁹ respō=
dit. Caro ⁊ sanguis non reuelauit tibi. ⁊c̄. Ex q̊
patet ꝙ ad mysterium incarnationis intelligen
dum seu veraciter confitendum reuelatio diui=
na requiritur propter eius summā excellentiaꝫ:
secus est de alijs conditionibus Christi in pro=
phetis antiquis contentis: vt de tempore sui ad
uentus: ⁊ de signis eiusdem. Similiter de virtu
tibus ipsius Christi ⁊ de eius excellentia respe=
ctu aliorum prophetarum: ⁊ de modo aduenie
di ⁊ huiusmodi: nam talia in propria significa=
tione possunt accipi: non enim excedunt cōmu
nem humane intelligentie capacitatem: ⁊ sic pa
tet ꝙ obiectio postillatoris in hoc passu est inua
A lida. ¶ Similiter ⁊ eius opinio nō videt̄ ratio=
nabilis ex tribus. Primo: quia presupponit fal
sum: scilicet ꝙ auctoritates antiqui testamenti
sole sufficiunt ad cogendum hebreos ipsas reci=
pientes: vt cognoscant deitatem Christi: cuius
oppositum patet ex dictis. Secūdo: quia exem=
plum quod inducit de incontinēte (cuius actua
lis cognitio particularis seu consideratio impe
ditur seu corrumpitur propter passionem immi
nentem: vt habetur in septimo Ethicorum.) nō
videtur ad propositum facere. nam incontinēs
semper habet estimationem veram in vniuer=
sali: adueniente tamen passione corrumpit̄ esti
matio vera particularis: sed in proposito vtraꝫ
estimatio est particularis seu singularis. Si em̄
principes iudeoꝝ estimassent xp̄m esse deū añ⁊ꝫ
ꝓ passionē impediret̄: deide aduenīete passione
īpediret̄ hm̄oi ꝯsideratio: ita ꝙ crederēt ip̄m nō
esse deū: prout opinatur postillator: manifestuꝫ
est ꝙ vtraꝫ harum estimationū est singularis
seu particularis: cum in vtraꝫ estimatione chri
stus supponitur vt subiectū: que est persona sin
gularis. Tunc igitur aut simul et semel estima
uerunt xp̄m esse deum ⁊ xp̄m nō esse deum: que
sunt contradictoria: ⁊ per consequens inestima
bilia circa idem: aut primus habitus totaliter
corrūperetur: ⁊ tamē remaneret in eis actualis
consideratio: ſm quam ipsum iudicarent ho=
minem purum: cuius oppositum dicitur de in=
continenti: scilicet ꝙ semper remanet in eo vera
estimatio saltem in vniuersali: vt philosophus
in eodem loco manifeste ostendit: ⁊ sic exemplū
non facit ad propositum. Tertio: quia hec opi=
nio non consonat sacris scripturis: que circa hec
allegantur. Nam in parabola Christi: cū agri=
cole dixissent. Hic est heres: non potest rationa=
biliter intelligi ꝙ ipsi estimassent eum heredem
in diuinitate: eo modo: quo Apostolus ait ad
Hebreos. 1. a. Quem cōstituit heredem vniuer
sorum. Nulla em̄ amentia ad tantam pōt com
muniter deuenire insaniam: vt credat diuinam
maiestatem in propria persona superare. Com
munis enim conceptus est etiam apud idola=
tras: ꝙ deus seu dij transcendunt omnes pote=
states. Unde ridiculum esset dicere: ꝙ eo ipso ꝙ
principes illi credebant ipsum esse heredem: sci=
licet deum verum auderent eum interficere. hoc
etiam videtur contra opinionem ipsius postil=
latoris met: qui dicit ꝙ quando eum interficere
voluerunt: iam non estimabant ipsum deum es
se propter impedimentum passionis inuidie et
huiusmodi: ⁊ sic iam non dicerent de ipso. Hic
est heres. Oportet igitur dicere ꝙ per hoc ꝙ dice
bant. Hic est heres: intelligebant ꝙ erat homo
tante excellentie: ꝙ poterat vocari filius dei: nō
per naturam: sed per specialem adoptioneꝫ seu
excellentiam respectu prophetarum alioꝝ: qď
verificatur de Christo etiam secundum huma=
nam naturam considerato: contra quem nō ob
stante tanta excellentia: potuerunt estimare: vt
cum possent superare: sicut et alios antea mis=
sos. Nam magis ⁊ minus non variant speciem
secundum philosophum. Similiter auctoritas
beati Petri dicentis Actuū. 3. c. Scio ꝙ ꝑ igno=
rantiaꝫ fecistis: sicut ⁊ principes vestri. videtur
facere contra opinionem postillatoris: nam ſm
eum debuisset dicere: per odium seu inuidiā fe=
cistis. Hec enim fuit causa principalis sui erro=
ris ſm postillatorē magis / ꝙ̄ ignorātia. Scđm
ꝯo p̄mā opinionē: q̄ est scti Tho. hec auctoritas

ꝓprie sonat: eo em̄ ꝙ habuerant ignorantiā de
xp̄o. s. de eius diuinitate ausi sunt ip̄m inuadere
tanq̄ȝ hominem purū: cui consonat auctoritas
Apostoli dicentis. 1. Cor. 2. b. Si enim cogno=
uissent/ nunq̄ȝ dominuȝ glorie crucifixissent. qđ
denotat manifeste ip̄os nunq̄ȝ cognouisse ipsuȝ
O fuisse dominū glorie. Et notandum ꝙ hec igno
rantia nō excusat principes iudeoꝝ a crimine:
sed magis aggrauat: cum esset quodammodo
ignorantia affectata. Nam licet non attigissent
ex scripturis ꝓphetaꝝ ad cognoscendum Chri
sti diuinitatem: eo ꝙ scripture de hoc loquentes
sunt quodammodo exponibiles: vt dictum est:
debuissent tamen assentire sue doctrine: ſm quā
filium dei se esse fatebatur. Tenebant em̄ crede
re ꝛ obedire Christo in lege ꝓmisso: iuxta illud
Deutero. 18. c. Prophetā suscitabit tibi. ꝛc̄. ip̄m
audies. quod intelligitur de Christo ad litterā:
ꝛ sic eius deitatem tenebantur credere tanq̄ȝ ab
eo dogmatizatā: ꝛ per miracula confirmatā: ſm
quod Joh. 15. d. dicit. Si non venissem ꝛ locu=
tus eis fuissem/ peccatū nō habuissent. ꝛc. Fue=
runt ergo impediti ab acq̄escendo doctrine xp̄i
per inuidiam ꝛ odium ipsius: ꝛ sic nec habitua
liter nec actualiter crediderunt ipsum esse deuȝ.
Nam per scripturas antiquas de deitate loquē
tes non omnino conuincebantur: vt dictum est:
nec etiam per doctrinā Christi de se hoc testan=
tis: impediētibus rancoris ꝛ odij passionibus.
Sicut enim homo cōmuniter est natus credere
suo amico: sic et discredere inimico. Ex quibus
bene attentis seq̄tur corollarie ꝙ catholicus dis
putans cum hebreis/ vel eis predicando persua
dens de mysterijs Christi nō debet conari ad ꝓ
bandum deitateȝ Christi ex sacris scripturis ab
eis acceptis. Possent enim hec declinare per va
rias expositiones: vt etiā postillator dicit in hoc
capitulo: sed potius est procedendum ad ꝓban
dum ꝙ ipse sit verus Christus in lege promis=
sus: cui est audiendum ꝛ obediendum ex pre=
cepto diuino: quo ostenso/ deitas Christi facilius
ꝓbatur per doctrinā noui testamenti a Christo
diuulgatā: ꝛ iste etiam est ꝓcessus scientificus:
quia ſm ph̄m primo Physicoꝝ. Connaturale
est nobis a magis notis ad minus nota ꝓcede=
P re. ¶ Replica. In capitulo. 21. Ubi requirit po
stillator. An doctores ꝛ principes iudeoꝝ noue
rant Christum in lege promissum. ꝛc. Recitat
etiam opiniones quorundam dicentium/ ꝙ no
uerant ipsum esse verum Messiam. ꝛc. Sed nō
nouerunt eum esse deū. Hanc tamen opinioneȝ
postillator reprobat optimis rationibus. Bur=
gensis autem dicit sanctū Thomam tenere opi
nionem illam: quaȝ reprobat postillator: ꝛ ideo
pro sancto Thoma certans magnam facit com

motionem: que stat in certis dictis
iudei antiqui ꝛ moderni nō potuerunt
die possunt videre ꝛ intelligere m
nature humane ad verbum sine co
ꝛ naturarum confusione. igitur no
eū cognoscere deū: nec ei⁹ deitatē. Se
sicut heretici male exponētes scrip
xp̄i deitatem: sic nō est mirum ꝙ heb
falsas expositiones hoc idem negan
dictum: ꝙ mysteriū deitatis Christi
telligi sine speciali reuelatione. P
dictum fuit Petro Matthei. 16. c. L
guis non reuelauit tibi. Quartum
pus aduent⁹ Christi. ꝛc. que in scrip
traduntur non excedunt cōmunem
tie capacitatem: sicut eius diuinita
dictis conatur Burgensis cōcludere
postillatoris est irrationabilis: ꝛ o
cōtra oppositam opinionē inualida
videndum est de irratiōabilitate ill
tuor dictorum Burgensis. Secūdo
bilitate opinionis postillatoris. Ter
ctionum valore contra opinionem
Quoad primū articulum videtur
ctum Burgeñ. valde irrationabile
sequitur nullum christianū cognosc
esse deum. Probatur ex dicto suo
nullus christianus potest intelligere
onis humane nature ad verbum. ig
tionem Burgeñ. nullus christianus
Christum esse deum. Antecedens est
nis pape dicentis: deum ꝛ hominem
uenisse personā: nisi fides credat: sem
cat. Excedit enim et multū superemin
ne rationis facultatem: ꝛ cetera que
fabili vnione sancti doctores sentiu
Burgeñ. Consequens autem falsissim
christiani non modo Christum sciun
sed etiam ita tenaciter huic sententie
vt sanguinē pro ea effundere sint par
igitur simul ꝙ iudeorum sapientes c
scere non poterant Christi deitatem
carnationis: poterant tamen scire ex
stimonio: prout post dicetur. Nec se
ctum Burgensis ratiōabile est: nam
si doctores hebreorum male scriptur
tes: ꝛ heretici ex prauitate voluntat
re nolentes Christum dixerint non e
hoc non sequitur/ ꝙ ex sacra scriptura
set efficaciter ostendi Christum esse d
peruersa scripture expositio auctori
pture non minuit: sicut negato prim
pio/ principium ipsum non est minus
quinimo remanet necessarie veritatis
proteruientes indigent sensu et pena

Metaphysice. Nec postillator vult probatio-
nem ex sacra scriptura dicere sic efficacē: vt suf-
ficere possit fideli ⁊ infideli/praue ⁊ corrupte vo
luntati. Nam vbi voluntas erroris se tenet con
tra rectā rationē: ibi pertinax pugna est: ꝼm bea
tum Hylinidū. do. 10. d Trinitate. Cum enim
scripture Christi deitatē sonantes per autēticos
hebreorum doctores bene exponūtur: heretici ⁊
alij contra rationem ⁊ auctoritatē eas exponen
tes: fidem facere doctis ⁊ principibus non potue
runt/nisi voluntate praua precedente: cum hoc
stat eos ex auctoritate sciuisse Christum esse de-
um. Et si voluntas sic deprauata iudiciuz recte
rationis absorbuisset: ex hoc nō fuissent excusa-
ti: ꝓut pretēdit Burgeñ. Sicut nec incōtinēs ex
cusatur a peccato/si in actu venereo ratio dicat̃
absorpta. Nec tertium dictum Burgeñ. valet:
vbi sacra scriptura plane dicit aliquid ad fidez
⁊ mores pertinēs: ibi fides debet adhiberi: vt di-
cit beatus Augustinus. 11. de ciuitate. capitu. 3.
Cum igitur sacra scriptura: ꝓut autentice a do
ctoribus hebreoꝝ exponitur: clare dicit Christū
fore deum: ei fides est accomodanda. Non igit̃
apud doctos ⁊ principes iudeoꝝ ad id sciendū
necessaria erat specialis reuelatio: sꝫ sufficere po
tuit fides acquisita nō impedita per prauā vo-
luntatē. ¶ Nec Burgeñ. ꝓbat suum propositū
per ea que dicebantur Petro: quia Petrus an-
te missionem spiritussancti fuit idiota ignorās
scripturas de deitate Christi loquentes. ⁊ ideo
Petro fuit facta specialis reuelatio: prout dicit
auctoritas allegata: secus est de principibus et
doctoribus iudeoꝝ. Ad falsificandum etiā hoc
tertium dictū Burgeñ. valet secūda questio pro
logi doctoꝝ subtilis. Sed quartū dictū videt̃ cō
tradicere secundo. Nam Burgeñ. fundat secun
dum dictum super falsa expositione littere sonā
tis deitatem Christi: ex ea concludens ꝙ per sa-
cram scripturā a iudeis receptam non potest effi
caciter probari xp̄m esse deum. Nunc autē tēpꝰ
sui aduentus in scripturis ita fuit occultatū in
computatione hebdomadaꝝ a Daniele descri-
ptarum: ꝙ nō solum apud hebreos: quinimmo
apud catholicos doctores in expositione multa
est diuersitas. Similiter ⁊ passus de Geñ. ⁊ alijs
locis sonantes tempus aduētus Christi/hebrei
antiqui ⁊ moderni exponūt corrupte: igitur nō
potest sumi argumentuꝫ efficax ex scriptura de
Christi aduētu: sicut nec de eius deitate: quod
est oppositū quarti dicti. ⁊ fortasse ex scripturis
planius ⁊ efficacius argumentū potest sumi de
Christi deitate: q̃ꝫ de sui aduētus tempore: quia
autem habemus hebreoꝝ expositores de primo:
de secundo autem non. propter igitur Burgeñ.
inepta dicta non debuit dicere opinionē postil-
latoris irrationabilem. Quantum ad secūduz R
articulum dico/ꝙ positio postillatoris est mul-
tum rationabilis: quia fundatur super expositi
onē littere apud doctores hebreorum autentica
translatione/chaldaica ⁊ ceteris: que rationabi
liter nullus iudeus intelligēs audet negare: sed
si quis negat/nō facit hoc ratiocinando: sed ꝑ-
teruiendo prauitate affectionis: quod nō facit
probationem apud vtentes ratione minus effi-
cacem: ꝓut supra dictum est in probatione secū
di dicti Burgeñ. Quoad tertiū articulum di- S
co/ꝙ argumenta Burgeñ. contra postillatorez
non valent. Non primū: quia false reportat po-
stillatorē: quasi dixerit ꝙ sola auctoritas littere
sufficiat. Nam postillator nō fundat ꝓbabilita
tem positionis sue super nuda littera: que (sicut
dicit Burgeñ.) varie potest ⁊ erūpi ⁊ exponi: sꝫ
fundat (sicut dictum est) super auctoritatibus
iudeorum: quas declinare eorum docti nō con-
sueuerunt. ¶ Secundū Burgeñ. argumentum
est sophisma pertinēs ad vicum straminū. Pu-
tat enim Burgeñ. ꝙ quia Christus est supposi-
tum singulare/ꝙ iudei vel alij non possent de eo
habere estimationē in vniuersali: quod falsum
est: quia de vnico supposito possunt multa vni-
uersalia demonstratiua concludi. videlicet/ꝙ
Sortes est risibilis: corporeus sensibilis. ⁊c̃. Nō
solum in predicamentis qualitatis: sed etiam
quantitatis. Non aduertit Burgeñ. Auicennā
5. Metaphysice sue: qui dicit ꝙ omne vniuersa
le respectu subiecti: in quo est: singulare est: q̃a
omne receptū recipitur per modum recipientis.
Uniuersale igitur comparatū ad intellectū/sin
gulare est. ⁊ tamen de tali est sciētia ꝓprie dicta:
que est consideratio in vniuersali: cum qua stat
ignorantia in particulari: sicut exemplificat po
stillator de incōtinenti. Est igitur exemplum il-
lud bene ad ꝓpositū. Sic igitur docti iudeoruꝫ
habuerunt estimationē veram de Christi deita
te in vniuersali. Particularis autem estimatio
fuit ꝓpter odiū illius ꝑsone prepedita. ¶ Simi
liter tertium argumentū Burgeñ. concludit so
lum de actuali estimatiōe in singulari. De qua
Apostolus dicit. Si cognouissent. ⁊c̃. Non au-
tem concludit de vniuersali consideratione pre-
cedente passiones excecantes: secundum quam
dixerūt. Hic est heres. Per idem dicitur ad oēs
auctoritates adductas pro opiniōe sancti Tho
me. Nam ignorantia: de qua loquitur beatus
Petrus/similiter ⁊ Paulus/intelligitur igno-
rantia affectata/quoad doctos iudeorum: pro
ut etiam Burgensis dicit in notabili: sed igno-
rantia affectata non procedit primo ex ratiōis
errore: sed voluntatis prauitate peruertente:
iudicium rationis circa particulare: cuius vni

uersale nouerat: prout vult exemplum de incontinente. Unde patent rationes postillatoris pro sua positione non esse inualidas: sed potius Burgen. rationes in contrariũ minime valere.

T ✱ Homo qdam. rc.] Moral'. Scõm sensum al-
Moral'r legoricũ homo iste: qui vineã plantauit xp̃s est: q plantauit ecclesiã de suo latere formatã. ✱ Et sepem circũdedit ei.] Idest doctrinã euangelicam. ✱ Et fodit in ea torcular.] Idest martyꝝ patientiã: qua roborata est ecclesia. ✱ Et edificauit turrim] Idest ɔtēplationē ɔfessoꝝ ꝛ doctorum. ✱ Et locauit eam. rc.] Rab. Moraliter. Hec vinea cuicunqꝫ locatur: cum baptismi mysteriũ sibi datur: vt bene operãdo in ea exerceat. Mittit seruus vnus: alter: tertius: cũ lex: ps̃: ꝓphetia legitur. Sed missus cedit: eijcitur: cũ sermo contẽnitur: vel (qđ peius est) blasphematur. Heredem vero quantũ in se est occidit: qui filiũ dei conculcauerit: ꝛ spũi gratie ɔtumeliã fecerit. Perdito malo cultore vinea alteri datur: cũ donum gratie: qđ sụpbus spreuerit: humilis accipit. ✱ Et cũ audisset.] Chrys. Hec est differẽtia bonoꝝ hoim ꝛ maloꝝ. Bonus em̃ cõprehensus in pctõ gemit: malus aũt fremit: nõ qꝛ peccauit: sed qꝛ cõprehensus est in peccato.

V ✱ Homo qdaꝫ erat paterfamilias: q plantauit
Glosa. vineã.] Gl'. De qua Esa. 5. b. Uinea dñi sabbaoth domꝰ israel est. ✱ Et fodit in ea. rc.] In fossione timor notat. Et qꝛ precepta illa legalia nõ amore: sꝫ timore seruabãt. ✱ Tempꝰ fructuũ.] Bene tempus fructuum: nõ fructus: qꝛ nullus fuit in illo contumaci populo. ✱ Nouissime.] Uide patrisfamilias patientiã: qui expectabat ad penitentiã. ✱ Uerebũtur.] Quasi faciã qđ meum est: ipsi videant qđ suuꝫ est. ✱ Hic est heres.] Patet principes sacerdotũ non per ignorantiam: sed per inuidiã occidisse Jesum: cum scirent eũ esse: cui dicitur ps̃. 2. b. Postula a me: ꝛ dabo tibi gentes hereditatē tuam. Unñ ꝛ ɔsulẽtes sibi aiebant Joh. 11. f. Si dimittimus eum sic. rc. ✱ Et habebimus hereditatē] Hereditas xp̃i: quam resurgens possedit: ecclesia est: quam moliebãtur precripe iudei: dum fide eius extincta: iusticiã: que ex lege est: gentibus persuadere conabãtur. ✱ Eiecerunt extra vineã.] Marcus mutat hunc ordinē. 12. cap. a. dicens. Occiderunt ꝛ eiecerunt extra vineã: quasi vile cadauer. in quo notat pertinaciã: qꝛ occiso dño ꝛ resuscitato a suis finibus cum excluserunt: et gentibus miserũt. ✱ Quid faciet agricolis illis?] Hierony. Alij videntes contra se dictum: dixerunt ꝺm Lucã. Absit. cum etiã ꝺm Marcum dominus a se dixisset. Malos male perdet: ꝛ vineã

X suam locabit agricolis alijs: q reddant ei fructũ temporibus suis. ¶ Mystice. Cuiqꝫ vinea locatur colẽda: cum mysteriũ baptismi ... operando exerceat. Mittitur seruus ... ter: cum lex: psalmus: ꝓphetia legit... nitu bene operet. Sed missus cedit... sermo contẽnitur: vel (qđ peius est) bl... Heredem quantum ad se occidit: qui ... conculcauerit: ꝛ spiritui gratie contu... rit. perdito malo cultore vinea alij da... gratie: quod sụpbus perdidit: humi... ✱ Lapidem quem. rc.] Qđ vinea ... tur affirmat prophetico exemplo. La... est Christum: cuius fidem ꝛ iusticiã ... runt. ✱ Edificãtes] Qui de subditis ... si deo domum struere videbãtur. ✱ ... derit. rc.] Qui credit: ꝛ tamen pecca... per illum lapidem: ꝛ nõ conteritur: ... gitur: quia per patientiã ad salutem ... Sed cui lapis irruit. i. qui negat: pen... ritur: vt nec testa remaneat. Uel cad... qui modo contemnit: ꝛ iniurijs affici... penitus interijt: sed quassatur / vt non... rectus. Cadit super illum lapis: qui ... in iudicio opprimit: cum dicitur. I... eternum. ✱ Et querentes eũ. rc.] ... tientem interficere querunt: in quo ... tur: que dixerat. Ipse est em̃ heres: ... loni: qui solo humano terrore retard... veniret hora eius. ¶ Mystice. Princ... be querunt manũ mittere in Jesum ... timore: cum quilibet solo nomine fra... pacis veritatem (quam nõ diligit) ... cohabitantes vel erubescit: vel timet ... re: qui tamen (sicut de stultissima a... ne dominus ait Job. 39.) Cum temp... in altum alas erigit: quia persequen... am / quasi deum cruci adijcere: ꝛ ost... debit habere.

☞ Applica ad hec aliqua de ... sermonis Incarnationis. incipient... sub themate. ✱ Homo quidam erat p... lias. rc.] vt. s̃. A. vel. ✱ Nouissime ... suum. rc.] B. ¶ Uel ser. Passionis ... the. ✱ Uenite occidamus. rc.] C. ¶ ... dicij finalis. fol. 236. sub the. ✱ Cum ... in extremo iudicio) dñs vinee. rc.] ... ser. Epipha. fol. 39. sub the. ✱ Uineam ... bit alijs agricolis.] C. vl'. ✱ Auferetur ... regnũ.] E. Et maxime annot. 1. D. qu... tis. fol. 45. col. 3. ¶ Et annotamẽ. 3. qu... tis. sermonis Generalis. fol. 289. col. 4... sermonis Ecclesie. fol. 64. sub themate ... mino factum est istud. rc.] D. T. ¶ ... Peccatoꝝ. fol. 189. sub themate. ✱ ... rit super lapidem. rc.] E. T. ¶ Uel ser. ... fol. 89. sub the. ✱ Fodit in ea torcular...

Sabbati Dñice. ij. quadragesime. Sermonis Annot. Ex q̄nta parte Bib.

Dixit Jesus disci. suis parabo
lam hanc. Homo quidā ha=
buit duos filios. ꝛc.] Lyra.
In hoc capitulo ostēditur / ꝙ
peccatores redeūtes sunt dul
citer recipiendi. Et ad hoc in
ducūtur tres parabole: prima
incipit ibi. ✳ Quis ex vobis homo. ꝛc.] Scda
ibi. ✳ Aut que mulier. ꝛc.] ☞ De q̄bus q̄re
annota. 1. A. B. quinte partis. sermonis Dñice
tertie post oc: cor. xp̄i.) Tertia vero parabola po
nitur in euangelio hodierno: q̄ est de filio prodi=
go: per quem designatur populus gentilis: qui
erat subditus peccatis: vel etiam quicūq3 pecca
tor singularis. Dicit ergo. ✳ Homo quidam.]
Idest ipse deus ꝓ nobis humanatꝰ. ✳ Habuit
duos filios.] Idest duos populos. s. iudaicum
ꝛ gentilem: vel duos filios. i. iustos ꝛ pctōres: qꝛ
peccatores sunt filij dei: inquantū sunt ad eius
imaginē: licet nō sint filij dei per gratiā. ✳ Et di
xit adolescentior ex illis patri.] Idest gētilis po
pulꝰ. Vñ ꝛ populꝰ iudaicꝰ vocatur filiꝰ dei pri
mogenitus. Exo. 4. e. Filius meus primogeni
tus israel. Vl' peccator: qui dr̄ iuuenis moribꝰ:
ideo dicit̄ adolescētior filius. ✳ Pater da mihi
portionē substātie: q̄ me cōtingit. Et diuisit illis
substantiam.] Qꝛ dona dei hoibus largiūtur:
licet diuersimode. ✳ Et nō post multos dies / cō
gregatis oibus / adolescentior filius peregre ꝓfe
ctus est in regionem longinquā.] Per multipli
cationē peccatoꝝ elongādo se a deo patre ꝛ a ce
lesti ciuitate. ✳ Et ibi dissipauit substantiā su=
am.] Scȝ qꝛ ꝑ peccata mortalia tolluntur bona
gratie: ꝛ peiorantur bona nature. ✳ Viuendo
luxuriose.] Luxuria spirituali: q̄ est idolatria /
quantum ad gentilem populū: ꝛ luxuria corpo
rali non solū quantum ad gentilē: sed etiā quā=
tum ad peccatorē informem fidem habentē. ✳
Et postq̄ oia consumasset: facta est fames vali=
da in regione illa.] Per defectum verbi diuini
ꝛ sacre scripture: quia gētilibus non est data lex
vetus / nec oracula ꝓphetarum: secundū illud
Ps. 147. b. Non fecit taliter omni nationi: ꝛ iu
dicia sua non manifestauit eis. Peccatoribus
etiam iudeis in tali statu lex ꝛ prophete non va
lebant ad salutem. Ideo subditur. ✳ Et ipse ce
pit egere.] Spiritualibus bonis. ✳ Et abijt / et
adhesit vni ciuium regionis illiꝰ.] Scilicet dia
bolo: qui est ciuis in regione vmbre mortis. ✳
Et misit illum in villam suam.] Idest occupa=
uit eum circa cupiditatem mundanam / cuius
ville diabolus dicitur dominus Johan. 14. d.
Venit princeps mundi huius / ꝛ in me non ha=
bet quicquam. ✳ Vt pasceret porcos.] Idest
vitia: que fetida sunt ꝛ immunda. Vnde. 1. Ti
mo. 6. b. Radix omniū malorum est cupiditas:
quia sicut radix ministrat nutrimentum omni
bus ramis arboris: sic abundātia temporaliū:
circa quam versatur mundana cupiditas / ad=
ministrat materiam ꝛ fomentū omnibꝰ vitijs.
✳ Et cupiebat implere ventrē suū de siliquis:
quas porci manducabant.] Qꝛ intentus cōgre
gationi temporaliū: querit in talibus sufficien=
tiam: intendens eam habere ꝑ talia: sed nō asse
quitur intentum: qꝛ talia nō minuūt cupidita=
tem: sed magis eam augent. Quanto enim ali
quis plus habet de bonis tēporalibus: tanto plꝰ
ad habenda maiora anhelat: secundū quod di
cit beatus Grego. Et hoc de cōmuni cursu acci=
dere videmꝰ. et ideo bene subditur. ✳ Et nemo
illi dabat] Qꝛ non assequitur quod intēdebat.
ꝛ quia consideratio huius defectus inducit ali
quando ad penitentiā. Ideo subditur. ✳ In se B
autē reuersus dixit] Homo eñ peccādo extra se
egreditur: qꝛ limites recte ratiōis transgreditur:
ꝛ ideo penitendo ad se reuertit̄. ✳ Quāti merce
narij.] Idest seruiētes ꝓ mercede eterna. ✳ In
domo pr̄is mei.] Idest in ecclesia seu in ꝯgrega
tiōe iustoꝝ ✳ Abūdāt panibꝰ:] Scȝ pane sacre
scripture per eruditionē / ꝛ pane eucharistie ꝑ sa
cramenti receptionē. ✳ Ego autem hic fame pe
reo.] Qꝛ si ad populum gentilē referatur hoc di
ctum: patet ꝙ ei talia nō administrant̄. Si autē
ad catholicū peccatorē: patet ꝙ talia non ꝓfici=
unt hoi q̄diu manet i peccato mortali. ✳ Sur=
gam.] Per infidelitatis vel pc̄ti derelictionem.
✳ Et ibo ad patrē meū.] Per vite melioratio
nem. ✳ Et dicā illi: pater peccaui in celū ꝛ corā
te: ꝛ iam non sum dignus vocari filius tuus: fac
me sicut vnum de mercenarijs tuis. Et surgens
venit ad patrem suum.] Per verā fidei cōfessio
nem: quantū ad populum gentilē: s̄m illud Ro
ma. 10. b. Corde credit̄ ad iusticiā: ore aūt cōfes=
sio fit ad salutē: quantū ad catholicū peccatorē
per integrā peccatoꝝ contritionē ꝛ purā cōfessio C
nem. ✳ Cū aūt adhuc longe esset.] Idest motꝰ
ad penitendū: non tñ ꝑfecte ꝯtritus: ad quā req̄
ritur gratia diuina preueniēs: ideo subditur. ✳
✳ Vidit illum pater ipsius.] Oculo clemētie.
✳ Et misericordia motus est: ꝛ accurrens ceci=
dit super collum eius: ꝛ osculatus est eum. Di=
xitq3 ei filius. Pater peccaui in celum ꝛ corā te.
Jam non suȝ dignus vocari filius tuus. Dixit
autem pater ad seruos suos.] Idest ad aposto=
los ꝛ ecclesie ministros / quibus precepit predi=
care non solum iudeis sed etiam gentibus. Et

etiam non solum iustis: sed etiam peccatorib⁹.
* Cito proferte stolam primam ⁊ induite illū] Idest proferendam innocentiam: ⁊ restituendā nunciate vere conuersis ⁊ penitētibus. * Et date anulum in manu eius.] Idest predicate dandum anulum fidei per charitatem operantis. * Et calciamenta in pedes eius.] Idest sanctorum precedentium exempla: quia calciamenta fiunt de pellibus animalium mortuorum. * Et adducite vitulū saginatū.⁊c.] Idest sacramentum eucharistie fidelibus administrate: in q̄ immolatur xp̄s: qui est vitulus saginatus propter gratie pinguedinem. * Et occidite: et manducemus ⁊ epulemur.] Quia in primitiua eccl'ia non solum ministri ecclesie sumebant hoc sacramentum: sed etiam totus populus quotidie: vt habetur Actuū.2. Et adhuc semel in anno quilibet christianus tenetur refici hoc sacramento. Reficitur etiam quotidie: quia sacerdotes non solum sumunt hoc sacramentum pro se: sed etiā pro populo. * Quia hic filius meus mortuus erat.] Morte culpe. * Et reuixit.] Uita gratie. * Perierat ⁊ inuentus est. Et ceperunt epulari. Erat autem fili⁹ senior in agro.] Quia iudaicus populus in cultu vnius dei erat occupatus. * Et cū veniret ⁊ appropiquaret domui.] Scꝫ ecclesie. * Audiuit symphoniam ⁊ chorū] Quia cum spiritussanctus descendisset sup apostolos aliosq̄ discipulos in die pentecostes/ceperunt laudare deum varijs linguis: vt habetur Actu.2. Et tunc iudei: qui erant in hierusalem audientes voces eorum admirati sunt. Et ceperūt querere vnde esset tanta gratia ⁊ exultatio. Ideo subditur. * Et vocauit vnum de seruis: ⁊ interrogauit que hec essent.] Et Petrus pro aliis respondit: ostendens q̄ erat ex dono sp̄ussancti/quod iustificat venientes ad fidem catholicā: siue sint iudei siue sint gentiles. Unde ⁊ similis gratia sp̄ussancti data fuit gentilib⁹ credentibus: sicut ⁊ discipulis xp̄i in die pentecostes data fuerat: vt habetur Actuum.10. de Cornelio ⁊ alijs gentilib⁹: qui erant cū eo. * Ipse dixit illi. Frater tuus venit: ⁊ occidit pater tuus vitulū saginatum/quia saluum illū recepit. Indignatus est autem ⁊ nolebat introire.] Quia iudei etiā ad fidem conuersi/fuerunt admirati q̄ gentiles: quos prius desperauerant/equarent̄ eis in gratia dei: vt habetur Actuū.10. Unde cū Petrus redijsset hierusalem: illi qui erant conuersi ad fidē catholicā de iudaismo disceptabant aduersus illū: eo q̄ cōmunicauerat cū illis: vt habetur Actuū.11. * Pater ergo illi⁹ egressus cepit rogare illum.] Quia deus per apostolos et specialiter per Paulum ostendit rationabiliter ⁊ per scripturas/q̄ erant gentiles nō cōtemnendi: sed gaudenter ad cōmunionem [...] piendi. * At ille respondens dixit p[...] ce tot annis seruio tibi] Sub lege M[...] nunq̄ mandatū tuū preterui.] S[...] de cultu vnius dei. Licet enim mul[...] fuerant idolatre: tamē aliqui semp[...] in fide ⁊ cultu vnius dei: ⁊ illi possun[...] lus iudaicus: sicut frequenter par[...] noīe totius. * Et nunq̄ dedisti mihi [...] cum amicis meis epularer. Sed po[...] tuus: qui deuorauit substantiā suam [...] tricibus venit/occidisti illi vitulum sa[...] Quia toto tempore legis Mosaice n[...] tū beneficium datum fuit populo iud[...] datum est tēpore euangelij gentili po[...] dem conuerso: ideo omnia beneficia [...] ris modica sunt ⁊ qua[...] nullius respe[...] spectu beneficiorum noue legis. * A[...] illi. Fili tu semper mecum es.] Quia [...] qui de iudeis adheserunt deo per fidem [...] ex eis receperūt fidem catholicam: q[...] ticipes beneficiorum noue legis: ideo [...] * Et omnia mea tua sunt. Epulari a[...] dere oportebat: quia frater tuus hic m[...] ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuent⁹ est.] Cetera [...] ex predictis. Si autem referatur ista p[...] ad iustū ⁊ peccatorē reuertentē: sic filius [...] existens in agro est homo a iuuentute [...] bus virtuosis exercitatus. Junior aut[...] peccator penitens/qui diu male viuit [...] do sibi datur a deo maior gratia: ⁊ p[...] maior gloria/q̄ illi: qui bene vixit a iu[...] sicut patet de sancto Bonifacio marty[...] fice: qui inuentus in stupro penituit: [...] sub Diocletiano/cuius festū colit eccl[...] na.2. Idus Maij. De quo iusti aliq[...] tur: que quidem admiratio potest di[...] indignatio: inquantum talis nō vide[...] tanto bono: sed de⁹ pater pacificat hāc [...] tionem/quādo ostendit per eruditionem [...] spirationem q̄ hoc nō prouenit ex parte [...] ris penitentis: sed ex infinita bonitate [...] rentis secundū vera sua iudicia facultat[...] manā omnino transcēdentia: et ad hanc [...] tionē potest de facili littera applicari. [...] * Homo quidā habuit duos filios.] M[...] Hō iste xp̄s est: eius aūt filij sunt oēs xp̄iani [...] eius baptismū regenerati: quorū tñ aliq̄ [...] sti: ⁊ aliq̄ pctōres. * Et dixit adolescentior [...] quē significat̄ quilibet pctōr: q̄ iuuenis [...] rib⁹. * Pater da mihi portionē substantie [...] Per hoc significat̄ q̄ pctōr recedit a deo pa[...] ge vt agat ꝓ libito volūtatis sue. * Et diuisit [...] lis substantiā.] Et de⁹ dimittit quēlibet [...] ꝓm arbitrij libertatē. * Adolescentior [...]

gre profect⁹ est.] Per multiplicationē pctī elongans se a patria celesti/ ideo subdit. * Et ibi dissipauit substantiā suā.] Bona gratuita perdendo: ꝛ naturalia peiorādo. * Et postq̄ cōsumasset oīa: facta est fames valida i regiōe illa.] Nā in regiōe pctī fit magnus defect⁹ pabuli diuini. * Et ipse cepit egere.] Nā existens in pctō mortali fit egens oī spūali bono. * E adhesit vni ciuiū regiōis illi⁹.] .i. diabolo: q̄ ciuis est in regione vmbre mort̄. * Et misit illū in villā suā.] .i. in pctōꝝ societatē: in q̄ dominat̄ sicut in propria villa. * Ut pasceret porcos.] .i. immūditie peccata. * Et cupiebat implere ventrē suum de siliquis. ꝛc.] De cibo porcorū: q̄ est carnalitas. * Et nemo illi dabat] Qꝛ nullus vtens rōne: ɔcedit carnalit̄ viuere. * In se aūt reuersus.] Id est ad ꝓpriā conscientiā per rōnis dictamen: a q̄ recesserat secūdo sensualitatē. * Dixit. Quāti mercenariȷ̄ in domo patris mei.] Idest deo seruientes. * Abundāt panib⁹.] Uerbi diuini et eucharistie sacramenti. * Ego aūt hic fame pereo.] Priuat⁹ oī bono. * Surgā.] De luto culpe. * Et ibo ad patrē.] Per conatū operādi bū. * Et dicā illi.] Recognoscēdo culpā ꝛ petendo veniā. * Pater peccaui in celum ꝛ corā te. ꝛc.] Sequitur postea. * Cū aūt adhuc longe esset] Idest attritus ꝛ nō contrit⁹: ad qđ requirit̄ grā dei preueniēs. Ideo subdit̄. * Uidit illū pater ipsius.] Oculo clementie. * Et accurrens cecidit super collū eius. ꝛc.] In signū reconciliationis ꝑfecte. * Dixit aūt pater ad seruos.] Idest ecclesie ministros: q̄bus xp̄s precepit benigne recipere penitentes ꝛ ɔfitentes. * Cito ꝓferte stolā primā.] Administrādo sibi ecclesie sacramenta: vt sicut prius: spūaliter adornetur. * Et adducite vitulum saginatum.] Idest eucharistie sacramentū: xp̄m cōtinens immolatū. * Et ceperunt epulari.] Qꝛ pctōr vere penitens de peccatis: ad mensam xp̄i recipitur cū aliȷ̄s xp̄ianis. * Erat aūt filius eius senior in agro. ꝛc.] Per quē significat̄ xp̄ianus perseuerās in iusticia remisse tn̄ operando: ꝛ talis aliqn̄ mirat̄ q̄ de⁹ magis respicit pctōrem ɔuersum dādo ei virtutem fortius operādi: sicut dedit sctō Bonifacio martyri. Et talis admiratio: indignatio dici pōt large loquendo. Qꝛ parabola: que est quedā similitudo nō semꝑ currit oī modo. Pater aūt amouet hanc admirationē seu indignationē: qn̄ de⁹ per se vel per aliū ostēdit iusto: q̄ quicquid opeG rat̄ iuste fit: licet hoib⁹ aliqn̄ aliter videat̄.

a. * Hō quidā habuit duos filios. ꝛc] Glo. Duabus ꝑmissis parabolis. (☞ De q̄b⁹ inuenies annota. 1. E. F. G. H. quinte ꝑtis. ser. Dn̄ice. 3. post oc. cor. xp̄i.) Quātū ipse cū angelis gaudeat de penitētiū salute insinuat. In hac tertia nō solū gaudiū ostēdit: sed ētiā murmur inuidētiū reprehēdit. Hō iste de⁹ pater habuit duos filios: qꝛ actōr ꝛ creatōr est duaꝝ stirpiū humani generis. i. iudeoꝝ ꝛ gentiliū. Maior fili⁹: q̄ in cultu vnius dei ꝑmansit. Minor: q̄ vsq̄ ad colēda idola deum deseruit. Substantia est oē quod viuimus/ sapimus/ cogitam⁹/ loquimur. Hec deus dedit eque oibus. vnde Johā. 1. a. Erat lux vera: que illuminat oēm hoiem. ꝛc. Hui⁹ ergo substantie portionē minor sibi petiȷ̄t dari: cuȝ hō rationalis suo sensu delectat⁹: per liberū arbitriuȝ se regere ꝛ a dominio creatorꝭ quesiuit exire. * Et dixit adolescētior. ꝛc.] Sicut de⁹ nō hȝ aliuȝ a quo format̄: a quo regat̄: sic iste vult sua potestate vti: vt nullo formāte: nullo regente viuat. * Pater da mihi. ꝛc.] Dimidiū patrimoniuȝ petentibus datur: nec est culpa patris: q̄ dat adolescentiori. Nulla in regno dei infirma etas: nec fides grauatur annis: nisi ipse certe se indicauerit idoneum: q̄ poscit. Si iste non recessisset a patre/ impedimentum nescyisset etatis: sed peregre ꝓfectus: merito patrimonium vastat. * Et diuisit.] Fidelib⁹ sue gratie ꝓtectionem: quā desiderabant impartiēdo: infidelib⁹ vero naturalibus solū ingeniȷ̄/ quo cōtenti erant/ beneficium cōcedendo. * Nō post multos dies.] Nō multo post institutionē humani generis placuit anime liberum arbitriū ferre secum: quasi quandā potentiam nature sue: ꝛ deserere eū: a quo condita est/ confidens viribus suis. Et has vires tāto citius cōsumat: quanto datorem deserit. Hec est prodiga vita: que amat fundere ꝛ spatiari in pōpis exterioribus: relinquens eum: qui sibi est interior. * Peregre profectus.] Nō locum mutādo/ sed animū. Quāto quis in prauo opere plꝰ delinquit: tanto ab eius gratia longius recedit. Quid longius q̄ a deo recedere? Qui a deo recedit/ exul est patrie: ciuis mundi. Regio longinqua est vmbra mortis. * Et ipse cepit egere.] Quia nihil satis est prodige voluptati: qꝛ voluptas semper habȝ famem sui. Merito ergo eget: qui thesauros sapiētie diuitiarūq̄ celestiū altitudinem reliquit. * Uni ciuium.] Unus ciuium ille est/ qui ɔcupiscentiȷ̄s terrenis merito prauitatꝭ sue preposit⁹ princeps mūdi vocat̄. Qui in villam mittit: quia cupiditati mūdialis substantie subiugat. Porcos pascit: cuncta/ quib⁹ immundi spūs gaudent/ operatur. * Ut pasceret porcos.] Porcus immunduȝ animal/ quod sordibus delectat̄: sic diabol⁹/ q̄ in idolis cruore pecudū pascitur/ ꝛ morte ipsius hōis. Misit ergo i villā. i. suū fecit famulū: vt pasceret porcos immolans ei animā suam. * Et cupiebat. ꝛc.] Cibus demonū est ebrietas/ fornicatio: ꝛ hmōi. que blanda sunt ꝛ ad sui vsum ꝓuocant. Nec

alia cura est luxuriosis: nisi vt ventrez suum im
pleant. Phili. 3. d. Quorum deus venter est. sz
eis nõ potest saturari: quia voluptas semper ha
bet famẽ sui. ¶ Vel silique cibus demonũ sunt
carmina poetarũ ⁊ doctrine seculares: sterili sua
uitate resonantes: que cuz delectent: in eis nihil
est/ quod ad vitam pertineat: sed est sonitus et
strepitus verborum / nulla refectio: vbi studiosi
eorum fame veritatis et virtutum pereant. Et
ideo nemo illi dabat: qui aliquod solidum et re
ctum querebat. Unde iste iaz ab eis que forinse
cus illiciunt ⁊ seducunt: in conscientie interiora
reducere faciens intentionem suam/ dicit. Quã
ti mercenarij ⁊c. * Nemo illi dabat. ⁊c.] Quia
diabolus cum aliquẽ suum facit/ vltra ad vitio
rũ habundantiã nõ procurat: sciens esse iã mor
tuũ. * Quãti mercenarij. ⁊c.] Qui future mer
cedis intuitu digna operari satagũt: quotidia=
nis superne gratie reficiuntur alimẽtis. Sed fa=
me perit: qui extra domum patris. i. sine fine vi=
uens: vitam beatã in inani philosophia inqui=
rit. * Pater peccaui. ⁊c.] Et si deus omnia no=
uit: vocem tamẽ expectat confessionis. Sine pe=
riculo prodas quod scis iam esse cognitum. Ha
bes causaz vt pro te interueniat christus: nec pro
te gratis mortuus sit: habet et causam ignoscẽdi
pater: quia quod vult filius vult ⁊ pater. * Pa
ter peccaui in celum ⁊ coram te.] Peccato ani=
me celestia significãtur dona sancti spũs immi
nuta. * Fac me. ⁊c.] Ad filij affectũ qui oĩa q̃
patris sunt sua esse nõ ambigit: aspirare nõ p̃su=
mit: sed mercenarij statuz iam pro mercede serui
tur⁹ desiderat: sed nec hũc etiã nisi patna digna=
tione se promereri posse testatur. ¶ Ambrosius.
Distat inter seruuz: mercenariũ/ ⁊ filiuz. Seru⁹
est qui timore pene presentis vel future tẽperat a
vicijs. Mercenari⁹ est qui spe ⁊ desiderio regni
celorũ. Filius est qui amore ipsius boni et virtu
tum succensus: quicquid est eis contrariuz toto
odio detestatur. Unde prodigus cuz in se reuer
sus famis supplitia formidaret: iã seruus fact⁹:
statim mercenarij iam de mercede cogitans cu=
piebat. Sed pater occurrens non contentus mi
nora concedere vtroq; gradu citius transcurso:
pristine filiorum dignitati restituit. Nec iam de
mercede conductoris: sed de hereditate facit co=
gitare parentis. Unde iste non addit quod dis=
posuerat se dicturũ. Fac me sicut vnum de mer=
cenarijs tuis. Cum panem non haberet vel mer
cenarius esse cupiebat: quod post osculũ patris
h generosissime dedignatur. * Cum autem ad
huc longe esset. ⁊c.] Anteq̃ intelligeret deuz: sed
tamẽ cum iam pie eum quereret: tamen nondũ
dignus operibus rediret: per verbum incarnatũ

anticipat filij reditum. Ante ad te
ille ad domum confessionis ipsum
deserens: sed in verbo vsq; ad pereg
nostram condescendens. Brachium
in amplexum reuertentis humiliaui
per colum filij cecidit/ dum leue iug
ctionis sibi imposuit: et osculatus e
deretur quod Canticorum. 1. a. dic
tur me osculo oris sui. Rediens oscul
tatis a patre accepit: dum per gratiam
tur de indulgentia. * Cito proferte s
mam.] Stola prima vestis innocẽtia
mus homo conditus: sed post culpam
nouit et pelliceum idest mortale sump
mentum. Anulum idest signaculum
signantur promissa in cordibus creden
manu idest operatione: vt per opera fi
cat: et per fidem opera firmentur. Et
menta idest exempla priorum munit
predicandi: vt et opus ornetur bene vi
cursus ad eterna preparãdo. Adduc
predicate christum et mortem eius in
et corde credat occisum imitando: et
at passionis sacramentum ad emund
* Et calciamenta in pedibus eius.]
ber inuadat: vt super scorpiões eat. E
Ut ei conueniat: quod dicitur. Rom
Quam speciosi pedes euangelizantiu
derat enim dignitatem sponsi et nudis
pascha celebrare non poterat. * Et
lari.] Non soluz filius pro quo vitulus
est reficitur: sed et pater et serui eius: q
ctio dei et sanctorum est salus peccato
ta q; post datam stolam/ anulum/ cal
vitulus immolatur: quia nisi quis
immortalitatis induerit: nisi anulo fid
munierit: nisi ipsam fidem confitendo
uerit: celestibus non potest interesse
tis. * Erat autem filius] Idest popul
qui nec ad colenda idola elongauerat
domo erat: quia interiora legis non p
bat: litterali sensu contentus: terrena o
terrena expectans. Hic est qui agrum
quinq; iuga boum legis onere pressus
sensibus fruitur: et vxorem ducit in affe
nis. * Et cum veniret et appropinqua
mui. ⁊c.] Appropinquat filius domum
aliquis in populo illo spiritualiter leg
gens: labores seruilis operis improbat
sie libertatem considerat. Audit symphon
chorum idest spiritu plenos: vocibus co
euangelium predicare. Uocat vnum de
cum sumit ad legendum aliquem de p
tis. Et cum interrogat/ dum in eo

que sint hec festa ecclesie: in quibus se esse nō videt. Interrogauit que hec essent: ꝛ nūc querit israel cur deus letetur in assumptione gentiū ꝛ ꝓpter inuidiam nescit patris voluntatem / ꝛ foris stat: quamuis per precōes rogetur. ✻ Audiuit symphoniā.] Symphonia est diuersarū etatū ꝛ virtutum velut variarum chordaꝝ indiscreta cōcordia. vnde Actuū. 4. f. Multitudinis credentium erat cor vnū ꝛ aīa vna. ☞ Quere de hac materia etatum diffuse supra annota. 1. A. quinte ptis. ser. Sabbati Dñice. 1. quadragesime. Fol. 104. col. 1. Sequit. ✻ Indignatꝰ est] Indignabantur iudei ꝛ cōquerebantur: qꝛ Jesus cum gentibus epularetur. Et adhuc de gentium salute indignant: nec volunt introire. Sꝫ cum plenitudo gentiū introierit: egredietur pat ad rogandum israel: qū manifesta erit vocatio iudeoꝝ. ✻ Ecce tot annis.] Hiero. Justitiaꝫ legis securꝰ: iustitie dei nō est subiectus. Que enī maior est iustitia dei ꝙ ignoscere penitentibus? ✻ Mandatū tuuꝫ nunꝙ preteriui.] Quasi nō sit preterire: saluti alterius inuidere: vel de iustitia se iactare. Nunꝙ preteriui: cōuersatus sine querela: vel iactātia est: nō veritas: cui pater nō consentit: sed alia ratione cōpescit. Mecum es: lege qua stringeris: non quin peccauerit: sed qꝛ deus castigando semꝑ retraxit. Unde ps. 88. c. Si dereliquerint filij eius legē meā: ꝛ in iudicijs meis nō ambulauerit. ꝛc. Uisitabo. ꝛc. Nec mirum si patri mentitur: qui fratri inuidet: cū ꝛ in iudicio impudentiꝰ mentient. vnde Mat. 7. c. Nonne in noīe tuo demonia eiecimus? Nunꝙ dedisti mihi. ꝛc. Nullius sanguis ꝓphete vel sacerdotis a romano imperio nos liberauit: ꝛ pro gentibus gloriosus sanguis funditur. Cū amicis epulatur / patre absente: qꝛ semper in agro. i. in fine seculi hedum. i. antixp̄m immolabit. Et cum amicis demonibus saturabitur. vnde dicitur ps. 73. c. Tu confregisti capita draconis dedisti eum escam populis ethiopum. i. nolentibꝰ cōuerti. Dedisti euꝫ in quo delectent. Occidisti illi vitulū saginatū. Cōfitentur venisse xp̄m: sed inuidia nō vult saluari. Sic de iudeo ꝛ gentili. Generaliter autē de iusto ꝛ peccatore potest accipi. Sed quō iustus inuidet fratri: nec vincit de correctione patris? Sed oīs iustitia in comparatione dei non est iustitia. vnde Paulus. Quotquot pfecti estis. Et Roā. 7. d. Miser ego quis me liberabit de corpore mortis huiꝰ? In sanctos aūt cadit inuidia: vt apostoli indignati sunt ꝓ petitione matris filioꝝ Zebedei. (☞ De hoc quere annota. 1. E. quinte ptis. sermo. Ferie. 4. Dñice. 2. Quadragesime. Fol. 109. col. 3.) Nec mirum cum hoc etiam de angelis putetur. Sydera quippe non sunt munda in conspectu eiꝰ: ꝛ circa angelos suos peruersum quid intellexit. ✻ Omnia mea tua sunt.] Omnia non semper ad totum: sed ad partem maximam refertur. vt illud ps. 13. a. Omnes declinauerunt / simul inutiles facti sunt. Omnes q̄ venerunt fures sunt. Omnibus omnia facta sunt. 1. Coꝛ. 9. d. Oēs que sua sunt querunt. Omnia mea tua sunt: nō angeli / sed lex ꝛ prophete: quanꝙ ille nihil negauerit: quem ad esum hortatur vituli. ✻ Nunquam mandatum tuum preteriui.] Hoc nō de omnibus: sed de his tantum / qui ad idolatriaꝫ nunquam versi sunt: qui ꝛ si temporalia querebant: ab vno deo tamen ea desiderabant. ✻ Deuorauit substantiam. ꝛc.] Meretrices sunt supstitiones gentilium: cum quibus substantiā dissipat: qui relicto cōnubio verbi dei: cum demone feda cupiditate fornicatur ✻ Fili tu semper. ꝛc.] Non quasi mentientem redarguit: sed secū perseuerantiam eius approbans ꝛ ad perfruitionē potioris exultatiōis inuitās ✻ Oia mea tua sunt.] In eterna beatitudie ꝛ oim singula ꝛ singuloꝝ oia nr̄a sunt supioꝛa ad vidēdū: nr̄a erūt eq̄lia ad ꝯuiuēdū: nr̄a erūt inferioꝛa ad dn̄andūꝫ. Sicut enim cupiditas nihil sine angustia: ita nihil cum angustia charitas tenet. M

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Epiphanie. incipientibus fol. 39. Uel sermo. Peccatoꝝ. fol. 189. sub the. ✻ Adolescentior filius peregre ꝓfectus est. ꝛc.] vt. s. A. E. F. J. ¶ Uel ser. Dñice. 1. q̄dragesime. fol. 83. col. 3. De potestate demonis ꝛ astutijs eius. sub the. ✻ Misit illū in villā suā.] A. E. F. H. L. ¶ Uel sermo. Ecclesie. fol. 64. sub the. ✻ Quāti mercenarij in domo patris. ꝛc.] B. G. ¶ Uel ser. Penitentie. fol. 211. sub the. ✻ Pater peccaui. ꝛc.] B. E. F. G. ¶ Uel ser. Misericordie. Fol. 171. sub the. Misericordia motus. ꝛc.] C. E. ¶ Uel ser. Fidei. fol. 59. sub the. ✻ Date anuluꝫ. ꝛc.] C. H. J. ¶ Uel ser. Religiosoꝝ. fol. 136. sub the. ✻ Date calciamēta in pedibus eius.] C. ¶ Uel sermonis Sacramenti. fol. 14. sub themate. ✻ Adducite vitulum saginatū. ꝛc.] C. E. ¶ Uel sermonis Pentecostes. infra in hoc Tomo. sub themate. ✻ Audiuit symphoniam. ꝛc.] D. K. ¶ Uel sermonis Apostoloꝛum. Fol. 82. Et maxime Petri ꝛ Pauli apostoloꝛum. Tomo. 2. sub themate. ✻ Uocauit vnum de seruis. ꝛc.] D. ¶ Uel sermonis Prelatoꝛum. Fol. 90. sub themate. ✻ Dixit pat ad seruos. ꝛc.] E. ¶ Uel sermonis Angeloꝛum. Fol. 76. sub themate. ✻ Homo quidam habebat. ꝛc.] F. Uel. ✻ Gaudere ꝛ epulari. ꝛc.] E. J. Uel. ✻ Gaudium erit in celo. ꝛc.] Luce. 15. et in predicto annotamento. 1. A. C. E. quinte partis. sermonis Dominice. 3. post octauas corpoꝛis Christi. infra in hoc N. Auctor.

Dñice.iij.Quadragesime.

Tomo. ¶ Vel sermonis Incarnationis. fol.2. sub the. ¶ Cũ adhuc longe esset.(Scilicz humana natura a deo patre) vidit eam pater.&c.] H. Applica mittendo filiũ in mundũ pro sua reparatione.&c. ¶ Vel sermonis Antixpi. fol. 224. sub the.✳ Nũq̃ dedisti mihi hedũ: vt cũ amicis epularer.] L. ¶ Vel sermonis … Tomo. 2. ¶ Vel sermo. Marie. … sub the.✳ Oia mea tua sunt.] L. … ca ad bñficia marie vginis a filio … gratiã quã nob q̃tidie ipetrat: … tasia poterĩ fabricare aliquã salutat…

Dñice.iij.quadragesime.Sermo.anno. Ex.j.par. …

¶1. Gen. 31. ET Rachel furata est idola patris sui.] Lyra. Non ad colendũ/sz ad retrahendũ patrẽ suũ ab idolatria: & ideo nõ fuit furtũ proprie loquendo. Cõsiderandũ q vbi trãslatio nostra habet idola: in hebreo habetur Theraphim: et dicũt aliqui q sint imagines facte partiz per astronomiã/& partim per necromãtiaz: q̃ dabãt responsa. Hebrei dicunt q est caput alicuius pueri primogeniti interfecti & sacrificati demoni: et istud caput recisuz salsaẽ & aromatibus cõditur: vt possit diu stare: et sup linguã ei⁹ in lamina aurea ponit nomẽ demonis: & sic dat ibi respõsa. Hoc aũt iterposui: quia alibi in scriptura sacra fit mẽtio de theraphim. Certũ est tñ q talia nõ hñt virtutẽ rñsa dandi/nisi in quãtũ deus permittit: & frequẽter ppter pctã hominum credẽtiũ talibus: & qr demerẽtur vt illis deceptionibus capiãtur: deus talia permittit.

¶2. Exodi. 5 QUi fetere fecistis.&c.] Gl. ☞ quere an. 3.B. pme ptis. sermonis. Dñice.4. quadragesime. Et applica hec sub thema. Beati q audiunt verbum.&c.

¶3. Exo. 16 VEspere comedetis carnes: & mane saturabimini panibus] Glosa. Drigeñ. Moraliter. Intelligere possumus q vnicuiq̃ nostruz mane est & initiũ diei tẽpus: quo primũ illuminamur: & ad lucẽ fidei accendimur in hoc tẽpore carnes verbi nõ possumus edere. i. perfecte doctrine capaces nondũ sumus: sz post longa exercitia post profectũ plurimũ. Cũ iã proximi sum⁹ ad vesperã. i. perfectionis fidẽ: tũc solidioris cibi capaces efficimur. Festinem⁹ ergo manna suscipere: quod prout vult quisq̃ saporẽ reddit in ore. Unde matthei. 9.c. Fiat tibi fm fidẽ tuã. Et tu ergo si verbũ dei: quod in ecclesia predicaẽ: tota fide & deuotione suscipias: fiat tibi quodcũq̃ desideras. Si tribularis/cõsolatur te dicẽs. ps. 50 d. Cor cõtrituz & humiliatũ deus nõ spernit. Si letaris p spe futura: tumulat tibi gaudia dicẽs. ps. 31.c. Letamini in dño & exultate iusti. Si iracũdus es: dicit ps. 36.b. Desine ab ira: & derelinque indignationẽ. Si in dolorибus sis: sanat te dicens. matthei. 4.d. Dñs sanat lang… oẽs. Si paupertate cõsumeris: cõsolat… 112.a. Dñs alleuat de terra inopẽ: … erigit pauperẽ. Si quis tamẽ infideli… nec comedit/sz abscõdit: vermes … Nec turberis si ad hoc duciẽ verbũ … fieri vermis. Ipe enim ait. ps. 21.b. … mis & nõ homo. Luce. 2.c. Sicut … fit alijs in ruinã: alijs aũt in resurrection… ipse est/qui in mãna fidelib⁹ dulcedo … fidelib⁹ vermis efficitur. Ipe est enim … qui iniquoꝝ mẽtes arguit: & correction… lis conscientiã terebrat. Ipe est enim: … cis/quibus aperit scripturas: ignis … 23. Luc. 24.c. Nonne cor nostrũ ardens … bis?&c. Alijs ignis est: quib⁹ cremat … ra mala. i. malignas cogitationes in … mit: et ideo peccatorib⁹ nec vermis … moritur. Neq̃ ignis exurens extingu… stis aũt & fidelib⁹ permanet dulcis … dicit. ps. 33.b. Gustate & videte.&c. ☞ … ca tu q hec quinq̃ bona superi⁹ dicta … qui deuote & fideliter vidit verbũ dei. … gelio hodierno dñs dicit. Beati qui … bũ dei.&c. ☞ Reliqua quere An. … par. sermo. Incarnationis. fol. 3. col. … nota. 80. pme ptis. Sermonis … Columna quarta

QUi reddis iniquitatem patrum … Glosa. Gregorius. ☞ Quere … tamẽ. 115.B. pme partis. sermonis … folio. 261. Colũna scda

VIdens autem Aaron.&c.] Glosa. … nes. ☞ Quere Annotamento. … ¶12 Nu. … me partis. Sermonis generalis. folio. 2… lũna tertia. Et applica sub illo verbo. … qui audiunt verbum dei.&c.

¶13. Exo. … SEparate apud vos primitias domin… Glosa. Drigeñ. ☞ Quere Anno. … pme ptis. ser. purifica. & applica sub illo … gelij hodierni. s. Bti q audiũt vbũ dei.&c. …

¶14 Exo. … SIue clibani/siue chytropodes] … sa quedam.✳ Destruenẽ.&c.] Lyra. … ppter immundiciã: tum ppter idolatrie … stitionis detestationẽ. Gentiles aquas …

quorẽs: vbi inueniebãtur aliqua animalia: reputabant dijs gratiosos: τ eis offerebant: τ inde tractum est / ꝙ aliquę vetule sortilegę dimittunt de nocte vasa: in quibꝰ est aqua discooperta: vt numina nocturna: q̄ vocãt bonas res / ad ꝓspe randum illuc veniant ad bibendum. Et ideo dicitur. Destruentur. s. vasa hec.

Igitur vociferãs omnis turba. τc.] Glo. ☞ Quere an. 4. p̄ie par. ser. Pugne. fol. 166. col. 2. Et applica super illud euangelij hodierni. s. Erat Jesus eijciens demonium. τc. Et ꝫm aliũ sensum an. 24. prime partis. sermo. Funerum. fol. 308. col. 1.

Profectiq;. τc.] vsq;. ✻ Misit ergo nuncios.] Glo. Orige. Lyra. ☞ Quere an. 147. prime p. ser. Gñalis. ꝑ totũ. fol. 265. col. 4.

Videns aũt Balach. τc.] Lyra. Moralit. Per Balach: q̄ in arcto positꝰ recurrit ad ꝯsiliũ τ auxiliũ Balaã arioli: significãtur illi: q̄ in infirmitatibus vel alijs necessitatibus positi: recurrunt ad illos: q̄ sunt magicis artibꝰ imbuti: τ sicut iste Balach in hoc magnas expẽsas fecit: τ tñ nullum cõmodum: sed magis oppositũ reportauit: sic τ illi grauiter valde peccãt: τ nullam vtilitatem reportant. τc.

Diritq; Balaã. τc. Donec vadam / si forte occurrat mihi dñs. τc.] Lyra. Licet nominet hic nomen dñi: intendebat tñ habere reuelationem a demone: quomodo ꝓcederet in populo israel maledictione. Querebat. n. tunc augurium: qđ non dicit̄ reuelatio a deo: sed a diabolo. Sciendũ aũt ꝙ recedebat a societate alioꝝ: querens auguriũ. Tum q2 demõcs cõmuniꝰ apparent in tenebris τ in solitudine: q̄ȝ in luce vel societate: q2 sunt spũs tenebraꝝ: τ ꝑ pacta occulta τ priuata / τ nõ ꝑ signa publice iusticie faciũt qđ faciunt. Tum q2 apparitio: q̄ apparent cultoribus suis cõiter fit ꝑ abstractionẽ a sensibꝰ: τ cuȝ aliq̄ horribili passiõe corporis: τ hoc fit dei ꝓuidentia: vt ꝓphete demonũ a ꝓphetis dei etiam ꝑ exteriora signa distinguãtur: in q̄bꝰ talis passio horribilis nõ fit. Propt̄ qđ Balaã querebat a turba segregari / qñ querebat auguriũ: vt libẽtius ei demon appareret: τ vt aliq̄ passio horribilis sibi corã alijs nõ accideret: propter quam ab eis contemneretur. τc.

Non est auguriũ in Jacob. τc.] Glo. Origeñ. ☞ Quere annot. 111. prime partis. ser. Generalis. fol. 259. col. 4.

6. Die aũt sexta. τc.] Glo. Origeñ. ☞ Quere in eadẽ prima parte. ser. Gñalis. an. 80. fol. 254. col. 4. Et applica ad illud verbum. s. Beati qui audiunt verbum dei. τc.

10. Ecce ego iducã cras locustã in fines tuos: que operiet super faciẽ terre.] Lyra. Moraliter. Locuste saltãtes ad corrodendum viridia: significãt demones festinantes ad destruendum bonoꝝ operũ initia: vt seq̄ns fructꝰ ipediatur. Ipsi vero torquent dãnatos in inferno: q2 sicut peccatores eis fuerunt subiecti in culpa: ita subijciunt̄ in pena. Ideo subdit̄. ✻ Comedat: qđ residuũ fuit grandini. Q2 demões supplent residuũ penaꝝ inferni: ideo subdit̄. ✻ Deuorata est igitur herba terre.] Ita ꝙ nihil remãsit viride: per qđ designat̄ ꝙ dãnatis in inferno nihil remanet ꝯsolabile: sȝ sempit̄nꝰ horror ihabitãs.

Vocauit aũt Pharao. τc.] Glo. ☞ Quere an. 7. prime par. ser. Dñice. 1. q̄dragesime. fol. 85. col. 1. Sequit̄. ✻ Ecce egredit̄ ad aquas: τ stabitis in occursum eius super ripam fluminis. τc.] Glo. Orige. Moraliter. Primo q̄dem nõ intrat Moyses ad Pharaonẽ: sed occurrit ei exeũti ad aquas: postea vero itrat: post hec nec intrat: sed accersitꝰ accedit: q2 siue nobis in verbo dei τ assertione religionis certamen est cum Pharaone: siue obsessas ab eo animas eripere conamur: τ est nobis in disputatione luctamen: nõ prima fronte ingredi debemꝰ ad vltima questionũ loca: sed occurrẽduȝ est nobis aduersario: τ ad aq̄s suas. i. auctoritates gentiliũ philosophoꝝ: vt ip̄os primo arguamꝰ: τ errasse doceamus: deinde ingrediẽdum ad interiora certaminis. Dicit enim dñs Matth. 12. c. Nisi q̄s prius alligauerit fortẽ / non potest intrare in domum eius: τ vasa eius diripere. Prius ergo ligandus est fortis: τ questionũ vinculis ꝯstringendus: τ ita introeũdum ad diripienda vasa: τ liberãdas aias: q̄s deceptiõe τ fraude possederat. Qđ cũ sepiꝰ fecerimꝰ: τ steterimꝰ ꝯ ip̄m succincti. s. lũbos in ṽitate: τ stantes in dñõ τ viriliter agẽtes: artifex antiquꝰ τ callidꝰ victũ se simulabit / τ cedere: vt negligẽtiores nos faciat ad certamẽ. Pniam q̄ȝ simulabit: deꝑcabit̄ nos discedere: sed nõ longe vult nos aliq̄ ꝑte sibi esse vicinos. Sȝ nisi ab eo longiꝰ recedamꝰ: τ mare trãseamꝰ: τ dicamꝰ cogitatiõe / locutiõe τ ope. Quãtũ distat ortꝰ ab occidẽte: tñ fecit a nobis iniq̄tates nr̃as: salui esse nõ possumꝰ. Oremꝰ ḡ miseri cordiã dei: vt τ nos eripiat de terra egypti: de potestate tenebraꝝ: τ Pharaonẽ cum exercitu suo tãq̄ȝ plũbũ demergat i aq̄ vehemẽtissima. Geñ. 15. a. Nos aũt cũ gaudio τ exultatiõe liberati / hymnũ cantemꝰ dñõ. Gloriose. n. honorificatꝰ ẽ ☞ Applica hec ad illud euangelij hodierni. Nisi quis prius alligauerit fortem. τc. Et applica etiã ad hec aliq̄ de an. ser. Prel̄. incip. fol. 90. Et de hac materia An. 1. prime par. ser. Grarũ actionũ. fol. 179: col. 1. Et annota. 2. prime partis. sermonis Judicij finalis. Fol. 236. col. 1. Et an. 16. prime partis. ser. Gñalis. fol. 249. col. 3.

Ca. 15. Exo. 7.

¶16. Leui.19 NOn augurabimini: nec obseruabitis som
nia.] Ly. ☞ q̄re de hoc an.116.fol.261
col.3. Et An.117. prime p.ser. Generalis. Fol.
262.col.1.de illusiōib⁹ demonū: ⁊ diuinatiōib⁹

¶17. Nu.25 INiciatus.ꝛc.] Glo. Origeñ. Moraliter.
ꝛc. ☞ Quere anno.9.prime partis.ser
monis Angeloꝝ.fol.77.co.1. Et applica: ⁊ dic
ꝙ demones intrant hoīs corp⁹ ꝓpter pctā.ꝛc.

¶18. Nu.11 REqu cuisset.ꝛc.] Glo. Origeñ.ꝛc. ☞
Quere anno.5.prime partis. ser. Pente.
infra in hoc Tomo.⁊ applica.

¶19. Exō.21. SI rixati.ꝛc.] Glo.ꝛc. ☞ Quere anno
sacramēto.143.prime partis.ser.Generalis.
folio.264.columna.1.

Ex secunda parte Biblie.

¶1. 1.reg.6. POst hec vocauerūt philistijm sacer
dotes ⁊ diuinos.] Lyra. Qui per
pacta cum demonibus inita tacite
vel expresse: dicunt hominibus ali=
qua incognita. Demones eñ eo ꝙ
in eis remanserunt naturalia integra, ex intelle
ctus perspicacitate ⁊ experientia longi tempo=
ris multa sciunt hominibus incognita. ⁊ de ta=
libus predicti diuini ab eis instruūtur. Aliquā
do etiā demones ad dicendum diuinis vel etiā
alijs aliqua vera a deo cogūtur. Sicut patet in
legendis multorum sanctoꝝ: ꝙ demones coacti
eorum sanctitatē cōfitebātur. ☞ Et sic videt̄
fuisse in ꝓposito: vt patet in textu.

¶2. 2.paĺ.14 EGressus est cōtra eos Zara ethiops.] Ly
ra. Moraliter. Idest rex ethiopū: per quē
significatur rex demonū: nam demones frequē=
ter apparuisse leguntur in specie ethiopū. ☞
Reliqua quere ibi.

¶3. 3.reg.18 QUi cum tulissent bouem.] Lyra. Demō
premissus, potest ꝟtute ꝓpria facere ignē
descendere de celo: vnde ⁊ tempore antichristi fa
ciet ignem descendere de celo: vt habetur Apoc.
13.c. * Incidebant se iuxta ritū suū cultris.ꝛc]
Demōes delectant̄ in sacrificijs ꝺ sanguie hoīs:
q̄ ē nobilissima creatura ad imaginē ꝺi fctā.ꝛc.

¶4. 2.paĺ.19 VIdi dn̄m sedentem in regno suo: ⁊ omnē
exercitū celi assistentem ei, a dextris ⁊ a si
nistris.] Glo. Solium dñi, angelice potestates:
quibus deus altius presidens, inferius cuncta
disponit. Exercitus celi, ministrantiū angeloꝝ
multitudo a dextris ⁊ a sinistris. Deus: qui ita
est intra omnia: vt etiā sit extra omnia: nec de=
xtra nec sinistra concludit̄. Sed dextra dei, an=
geli boni. sinistra: reprobi. Nec enim ministrāt
deo solummodo boni: qui adiuuant: sed ⁊ ma
li: qui redire nolentes grauant. De quibus dici
tur Ephes.6.b. Contra spirituales nequitias in
celestibus. A dextra ergo ⁊ a sinistra [...]
exercitus stat: qꝛ voluntas electoꝝ [...]
uine voluntati cōcordat: ⁊ reproboꝝ [...]
malitie seruiens: iudicio districtionis [...]
temperat. Unde spiritus fallax in [...]
per quem Achab excitat̄ exigentibus [...]
Neqꝫ enim bonus spiritus, fallacie [...]
re: vel spiritus mendax esse in ore [...]
quia Achab dignus erat tali decipi [...]
ri: vt qui sepe volens ceciderat in culpa [...]
caperetur ad penam. Iuste datur licentia [...]
gnis spiritibus: vt quos volentes in [...]
queo strangulant: in peccati penā etiā [...]
trahant. Qui vero vitam reprobam [...]
cum a ꝓpheta aliquid requirit: illa [...]
disponente) que meretur damnādus [...]
ce enim a dei cultu domus israel ad idola [...]
uitutem recesserat: ⁊ tamen ad ꝓphetas [...]
bus decipi consueuerat: sepe veniebat [...]
quirens. Sed qꝛ peruersa agens ꝓspera [...]
non merebatur: vt pctōꝝ populus in [...]
caperetur: quatenus qui per fidiā sequ[...]
liq̄rat: sic ꝓphetaꝝ blanditijs deciperet[...]
ptimesceret quia deliquisset: ⁊ tanto [...]
retur ad penā: quāto securius viueret [...]

IRatusqꝫ dn̄s.ꝛc.] Origeñ.ꝛc. ☞ [...]
re anno.31.secūde partis.sermon[...]
catorum.fol.199.col.3.

ET refocillabatur Saul ⁊ leui⁹ h[...]
Lyra. Cuius causa subdit̄: cum [...]
* Recedebat eni ab eo spūs malus.] [...]
rem huius euidentiā queritur hic. [...]
nes ꝟtute melodie possint expelli a co[...]
sessis? Et videtur ꝙ sic: qꝛ ꝺꝛ hic: recedebat
eo spūs malus. Item Tob.6. dixit [...]
phael de iecore piscis: ꝙ si super car[...]
tur: fumus eius extricat omne genus [...]
rum: siue a viro, siue a muliere: odor [...]
fumi nō est maioris virtutis, q̄ melodia [...]
me cū sensus auditus sit magis disciplina[...]
ergo.ꝛc. Itez in musica Guidonis dicit[...]
quidam demones: qui melodiā sustinere [...]
lent. ¶ Itē Ioseph⁹ libro de iudaico bello [...]
ꝙ in exercitu Titi (cū obsideret hierusalem [...]
quidam: q̄ per lapidem anuli demones [...]
bat a corporib⁹ obsessis. Salomon etiā [...]
cisse exorcismos ad demones expellendos [...]
aūt sunt q̄dā sensibilia: ꝓpter qđ nō videt̄ [...]
esse maior virtus, q̄ in melodia. ergo.ꝛc. [...]
Iob.41.d. Non est potestas sup terram [...]
comparet̄. dicit̄ de diabolo. Ex q̄ patet [...]
est virtus demonis ⁊ supior: q̄ cuiuscūqꝫ [...]
poralis vel sensibilis: minor aūt potestas [...]
bet efficaciā sup maiorē: sed ecōuerso. Mo[...]
aūt est q̄dā res sensibilis mutans auditu[...]

ralem. ergo. ⁊c. Responsio. Dicēdum si demōes ꝫm opinionē platonicoꝝ haberēt corpora naturaliter sibi vnita: prout dicit Apuleius: ꝙ demones sunt aīalia corpore aerea: mēte rationalia: tempore eterna: animo passiua: sic nullum esset incōueniens dicere: ꝙ ex melodia ⁊ ex aliquib⁹ rebus sensibilibus possent immutari: ⁊ ab afflictiōe hoīm repelli. Ponebāt autē platonici naturā demonū esse mediā inter intelligētias: que sunt substātie pure spūales: ⁊ hoīes habētes corpora ex quattuor elemētis cōstituta. Sed q2 sacra scriptura ⁊ fides catholica asserit demones esse de natura angelica: ⁊ ꝙ naturalia remanserunt in eis integra: ꝗuis sint per malitiā deprauati: oportet cōsequēter dicere ꝙ nulla res sensibilis aut v̾tus corpalis potest in eis aliqd agere directe vel indirecte cū sint om̄ino spūales substantie: per quod possint ad aliquid cōpelli: nec per cōsequēs ab obsessis corpibus expelli: virtute autē diuina: q̄ superior est: potest hoc fieri immediate: vel mediātibus sanctis angelis: q̄ frequenter in talibus sunt executores voluntatis diuine. Videtur tamē rationabilit̄ concedendū ꝙ per melodiā seu ꝑ aliq̄ alia sensibilia possunt afflicti a demōibus afflictionē leui⁹ ferre. Uno modo q2 actus actiuoꝝ sunt in patiēte predisposito: vt dicit̄. 2. de Anima. Demōes aūt non pñt materiā corporalem ꝫm suam voluntatē transmutare: sed hoc faciunt mediantib⁹ actiuis corporalibus: ꝓpter qđ in suis actibus hoīes affligendo aliqñ ꝯsiderāt dispositionē materie corporalis. Vñ ⁊ dicunt̄ aliq̄ lunatici: vt habet̄ Mat thei. 4. ⁊. 17. q̄ ꝫm variā dispositionē lune affliguntur a demonib⁹: ex diuina tñ permissiōe: q2 luna habet dominiū super humida: ⁊ ꝫm hoc cerebrum hoīs: qđ inter omnes partes corporis est magis humidum: magis est aptū ad suscipiendum actionē demonis vno tempore/ q̄ȝ alio: ꝫm variū motū lune: ⁊ eodem modo ad ꝯtrariū per melodiā seu per aliquā rē sensibilem potest causari dispositio in corpore humano: per quam minus subijcitur actioni demonū: ⁊ sic afflictio ab eis causata diminuit̄ ⁊ alleuiat̄. Alio modo potest hoc contingere: q2 ad afflictionē reqritur perceptio. Delectatio em̄ est cōiunctio cōuenientis cū conuenienti cū perceptione eiusdem: ita ꝙ vbi nulla est perceptio: nulla est delectatio. Et eodeȝ modo est de tristicia seu afflictiōe: q̄ est de presenti malo: seu cōiunctio cū perceptione eiusdem: ⁊ ideo illud qđ diminuit ꝑceptionē hmōi/ diminuit ⁊ alleuiat afflictionē. Melodia vero attrahit ad se mentis attentionē: ⁊ per consequēs ab alio retrahit: ⁊ sic potest alleuiare afflictionem a demone causatā in homine: inquantū attrahit ad se attentionem: ⁊ retrahit ab afflictionis perceptione: sed demonē affligentē non potest expellere: vt predictū est. Ad primū igitur dicēdum/ ꝙ per melodiā virtute naturali Saul leui⁹ poterat ferre: vt dictū est: sed per eam: vt sic demō nō recedebat: sed magis virtute diuina imediate/ vel mediantibus angelis sanctis ex merito Dauid: q̄ laudes diuinas in cithara canebat ꝓ salute Saulis. Sicut ⁊ per orationes sanctoꝝ frequenter legunt̄ demones expulsi a corporib⁹ obsessis. Melodia etiam ad hoc aliquo modo faciebat: nō agendo in demonē: sed inq̄ȝtum deuotionem Dauid excitabat. Sicut ⁊. 4. Reg. 3. c. dicit̄ ꝙ Heliseus fecit adduci psaltē/ vt mēs ei⁹ in deū eleuaret̄. Eodem modo in ꝓposito ex melodia mens Dauid magis eleuabat̄ in deum: ⁊ sic eius laudes ad expulsionē demonis erāt magis efficaces apud deū. Ad secūdum dicēdum: ꝙ liber Tobie nō est de canone: ⁊ ideo licet recipiatur in ecclesia ad legēdum pro edificatione: tñ non est efficax ad ꝓbationeȝ alicuius dubij: vt dicit Hiero. in ꝓlogo Galeato. Veruntñ pōt dici ꝙ fumus illius iecoris nō expulit demoneȝ: sed meritū orationis Tobie: qđ per fumi odorē designabat̄. ⁊ hoc patet per illud qđ ibidem dicitur: ꝙ angelus Raphael apprehendit demonē: ⁊ religauit eū in superiorib⁹ egypti. Ex quo patet ꝙ non ex virtute fumi iecoris: sed virtute sancti angeli voluntatem diuinā exequentis fuit ille demon expulsus: ⁊ ita fuisset in quacūq3 alia persona: vbi talis oratio et diuina ordinatio affuisset. ⁊ hoc modo intelligēda sunt verba angeli Raphaelis. Ad tertium dicendum ꝙ de dicto illius Guidonis nō est multum curādum: cum nullius sit auctoritatis. Potest etiam dici: ꝙ ad melodiam repelluntur/ ꝓpter sanctitatem melodiam facientis: vt dictū est de Dauid: vel propter malitiam ipsius: vtpote si fiat ad hoc ꝙ per hoc reuerentia deo debita: demonibus tribuat̄: cuius sunt cupidi. ⁊ sic recedunt/ non sicut coacti: sed voluntarie: vt tales homines in errore teneant: ⁊ in sua seruitute: quod maxime desiderant. Et eodem modo dicendum est de illo: qui in exercitu Titi demones expellebat: ꝙ hoc arte magica faciebat per pacta cum demonibus inita: tacita vel expressa: quibus fingunt se expelli: vt homines in errore teneant/ ⁊ in sua seruitute: vt dictum est. De exorcismis vero a Salomone confectis: dicendum ꝙ si fecit eos tempore: quo habebat spiritum dei: illis repellebantur demones virtute diuina: sicut supra dictum est de orationibus sanctorum. Si vero confecit eos postq̄ȝ fuit idolatra: repellebant̄ eis demōes arte magica: ꝓut demōes fingūt se expelli mō pre

dicto: vt homines teneant in errore. ¶ Additio.
Non solum concedendū videtur ꝙ per aliqua
sensibilia possint affiecti a demonibus leui⁹ fer=
re: sed etiā ꝙ per sensibilia aliqua a demonibus
afflicti possint totaliter liberari: quod patz ꝑ ean
dem rationem ab ipso postillatore allegatā. Nā
cum demones nō possunt materiā corporalem
ſm suam voluntatē transmutare: sic nec passio=
nare: nisi mediantibus actiuis corporalib⁹: que
disponunt materiā ad suscipiendum actionem
afflictiuā in corporibus ab eis obsessis: ꝓut po=
stillator dicit: ⁊ est rationabiliter dictū: eadē rati
one per aliquā rem sensibilem potest causari dis
positio in corpore humano: per quā non sit aptū
ad suscipiēdum actionē demonis. (Verbi grā.)
Nam sicut mania: que est ira permanens/ ſm
Damascenū: que ſm phm. 4. Ethi. dicit̄ amari
tudo: que est maxime dispositiua ad alienatio=
nem mentis ſm sentētiā medicoꝝ: ⁊ per ꝯseq̄ns
ad suscipiendum afflictionem demoniacā: que
quidem demoniaca passio: sicut potest alleuia=
ri per sensibilia medicamina: sic ⁊ penitus cura
ri: cum sit morbus separabilis: ⁊ sic per ꝯsequēs
curata: cessat talis dispositio in corpore huma=
no ad suscipiēdum afflictionē demonū corespō
dentem tali dispositioni: ⁊ sic recedet penit⁹ affli
ctio demonis actiua: recedente passiua disposi=
tione: sibi correspōdente in homine obsesso. Cuz
autem melodia habeat circa passiones anime:
(presertim circa tristicias ⁊ delectationes) mani
festam efficaciā: vt patet per experiētiam cōmu=
nem. Aug. etiam in. 10. Confessionū dicit: ꝙ oīs
affectus spiritus nostri habet ꝓprios modos in
cantu: quorum occulta familiaritate excitātur.
Consequens est/ vt melodia: que virtute natu=
rali passiōes anime mutat: possit mutare dispo=
sitionem anime: seu coniuncti. s. anime ⁊ corpo=
ris: taliter ꝙ dispositio passiua ad recipiendum
afflictionem demonū tollatur: ⁊ sic cessabit peni
tus talis afflictio. Hoc idem posset dici de iecore
piscis: de quo angelus ad Tobiā. s. ꝙ fumus ta
lis iecoris ex ꝓprietate naturali posset extricare
seu corrigere dispositionez cerebri ex motu lune
causatā: que dispositio cerebrum hūmanū red=
dit aptū ad suscipiendum actiones demonis: et
sic cessabit actio demoniaca correspondens tali
dispositioni. ⁊c. Preterea si melodia habet effica
ciam ad causandum talem dispositionē in ani=
ma hominis/ vt recipiat seu recuperet donū pro
phetie amissum seu sublatū: vt patet. 4. Reg. 3.
c. Quod quidem donum ꝓpheticū est superna
turale: a fortiori posset causari dispositionem in
corpore humano talem: que nō sit receptiua af=
flictionis demonum: que est naturalis. Virtus
enim actiua: que potest in maius: potest ⁊ in mi

nus. Et attendendūm/ ꝙ hec opinio c
littere: que dicit. Recedebat ab eo spirit
gnus. Non enim dixit. Alleuiabatur
tebatur afflictio: sed recedebat spirit⁹ m
quod plane sonat totaliter separation
maligni a Saule: cum Dauid in cithar
lebat: quia ſm ꝓprium sensum litteral
bat graduatum: ꝓut per ea: q̄ naturalit
fieri solet. Primo eni refocillabat̄ Saul
habebat: consequenter recedebat ab eo
malignus per totalē expulsionem seu s
nem. Dicere autem ꝙ hoc fiebat ex m
uid: seu per orationes eius/ est alienuz
que nullam facit mentionem in hac l
eius meritis seu orationibus quantum
sed solum de actu psallendi seu cithariz
patet in littera. Si autem recessus spirit
ligni a Saule ex meritis seu orationib
uid (deo operante) causatus fuisset: no
tur ratiōabile vt scriptura talia taceret
laudem dei pertinent: ⁊ edificationē a
¶ Replica. In hoc capitulo: vbi postill
putat ⁊ soluit questionē: an demōes vi
lodie a corporibus obsessis possint exp
geñ. ꝯsentit postill'. ⁊ in parte recedit ab
sentit nanqꝫ in hoc: ꝙ per sensibilia me
medicamina: possunt fieri dispositiōes
re ⁊ humoribus: vt afflictio demonis
sit leuior: vel etiā nulla: sed recedit a p
re Burgeñ. quia postillator negat per
di sensibilia de per se demonē posse tota
pelli. Burgeñ. autem fauet opinioni
ꝙ ablata dispositione passiua: receptiu
onis auferr̄ ⁊ actiua: ⁊ sic cū demon
intelligitur spiritus malignus re
sessus totaliter liberatus. Sed Burg
sua opinio: cui fauet: innititur falsis im
tionibus: imaginatur enim primo: ꝙ
obsessus: nisi ad hoc fuerit preuenatu
positiones vel passionales: quod fals
tur in Saule: de quo sermo. Cum eni
naturalibus optime dispositus: pre c 7.
tribus ⁊ coetaneis suis: vt habetur. 1. bi
Dicitur tamen de eo in hoc capitulo.
domini recessit a Saule: ⁊ exagitauit
tus nequam a domino: scilicet tribu
statem vexandi: vt in Glosa. ⁊ est bea
rij. Ex qua littera iuncta Glo. prima
imaginatio videtur omnino falsa.
imaginatur: ꝙ demon recesserit: qua
sessum actualiter non affligit: cuius im
tionis falsitatem ostendere non oportet
luce clarior. Recedit enim sepe secund
parentiam: sed non realiter: obsidet
obsessum non affligendo. Imaginat

obsessi nō affligūtur: nisi in eis sit naturalis dispositio passiua huic afflictioni correspondens: quod falsū est: quia obsessio sicut et afflictio est sepe ex sola dei permissione: vt vult Glo. preallegata: que est beati Gregorij. Motiua etiā: que mouent Burgeñ. contra postillatorē non valet. Mouetur enim primo: quasi postillator neget melodiā et iecur piscis aliquid facere in corpore vel anima: et vtroqȝ: similiter et humoribus quo minus malignus spiritus affligat obsessū: sed bene respicienti dicta postillatoris apparet q̄ hoc non negat: sed probare intendit: q̄ per ea obsessi leuius ferunt/vel omnino nō sentiunt afflictionem demonū: sed negat q̄ per ea tanq̄ talia simpliciter liberentur. Sed q̄ liberentur non est virtute talium. s. melodie vel iecoris: sed merito facientis: et talia applicantis. Et cum instat Burgeñ. q̄ melodia disposuit hominē ad recuperandum spiritū ꝓphetie amissum: allegans ad hoc dictum de Heliseo. 4. Regum. 3. Respondeo q̄ male allegat: non enim dicitur ibi q̄ virtute melodie resumpsit ꝓphetiā: sed merito laudis dei per psaltē decantante. Uide ibi postillatorem. Uirtus enim creata ad actus aut habitus supnaturales se non extendit. Dato tamen assumpto: q̄uis non concesso: nō sequitur quod infert Burgeñ. per illam regulam. Uirt⁹ actiua: que potest in maius: potest et in minus: quia illa regula solum tenet in essentialiter subordinatis: et in eodem genere. Nam nō sequitur. Homo generat hominem: igitur asinū vel ignem: quod est minoris virtutis. Nec sequitur. Homo potest portare magnum lapidem: igitur magnum ignem. Regula igitur per Burgeñ. allegata nō est vniuersalis: de quo vide Exod. 8. primo correctorio. Et cum Burgeñ. nititur excludere positionem postillatoris dicentis q̄ recessus demonis a Saul erat merito et oratiōe Dauid. dicit: q̄ hoc nō habetur ex littera: in quo videtur ipse Burgeñ. fauere errori Juiclesitarū et Husiatarū dicentiū: q̄ nō oportet credere/nisi quod expresse in sacra scriptura contineat. * Spiritus domini. &c.] Glo. Jsido. Grego. * Scientē psallere.] ☞ Quere annotamēto. 2. secunde partis. sermonis Dominice. 1. Quadragesime. fol. 87. columna. 2.

6 [C]Ordis eius particulam. &c.] Lyra. &c. Quere supra annotamento. 8. secūde partis. ser. Dñice. 1. Quadragesime. fol. 88. col. 2.

6. [E]T terra cessauit a prelijs. &c.] Glo. Adamantius. ☞ Quere infra annotamentoo. 4. secunde partis. Sermōis Dominice. 4. Quadragesime. Et applica ad illud euangelij hodierni: scilicet. Beati qui audiunt verbum dei: et custodiunt illud.

Ex tertia parte Biblie.

[Q]Uadam autē die. &c.] Glo. ☞ Quere annot. 1. tertie partis. sermōis Dñice. 1. quadragesime. fol. 89. col. 3. Sequitur multo post. * Repēte ventus vehemens irruit a regione deserti: et pcussit q̄ttuor angulos domus: que corruēs oppressit liberos tuos: et mortui sunt: et effugi ego solus: vt nūciarem tibi.] Lyra. M. d. Non remanet tibi amplius spes de futura posteritate: qd̄ est occasio desolatiōis magne: q̄ homines: qui nō possunt semper viuere: naturaliter desiderant in suis posteris remanere. (vt habetur. 2. de Anima.) Cum autem flagellatio Job a demōe fuerit executiue facta: patet q̄ potest ignem de celo aereo mittere inferius: et ventos turbinis cōmouere. Tum q̄ materia corporalis substantijs spiritualib⁹ obedit quantū ad motum localem. et ideo demōes ꝓprie virtuti dimissi: possunt facere ea: que causari possunt ex motu locali. Ignis autem aliq̄n generat̄ ex forti collisione corpoꝝ: et similiter ventus vehemens ex forti motione multaꝝ exhalationū: quas demon congregare potest et mouere. Tum etiam: q̄ potest ꝓpria actiua proprijs passiuis applicare: et sic ignem et multa alia causare: ad q̄ tū al's sua virt⁹ naturalis nō se extēdit — C1. Job. 1

[P]Er angelos malos. &c.] Glo. Aug. ☞ q̄re An. 3. tertie p. ser. Angel. fol. 80. col. 2. — C2. ps. 77.

[O]Ssa eius. &c.] Lyra. Hic agitur de fortitudine elephantis: cū dicitur. * Ossa ei⁹ velut fistule eris. &c.] vsqȝ. * Ecce absorbebit fluuiū. &c.] Elephas. n. ppt̄ magnitudinē corporꝭ et caliditatē cōplexionis/ꝯsueuit multū bibere. Aũ. 7. de Aialib⁹ dr̄/q̄ q̄dā elephas bibit metretas macedonicas. 14. i mane: et iteꝝ alias. 8. in sero: et iō hic ē hypbolica locutio: cū dr̄. Absorbebit fluuium. Sicut de homine multū potāte dicitur q̄ si Secana vel alius fluuius transiret per os eius/nō esset satiatus. Per ista designat̄: q̄ diabolus quiescit et habitat in hominib⁹ ociose deditis tanq̄ in locis vmbrosis: que sunt apta quiescentibus et ociosis: et q̄ cōfidit de facili sibi incorporare quasi potādo oīes homines instabiles: q̄ p fluuiū designant̄. * Jn oculis ei⁹ q̄si hamo capiet eū.] Jn quo exprimit̄ vnus mod⁹ capiendi elephātē: p h̄ q̄ de subt⁹ cauat̄ terra: et supra illam cauationē ponitur pabulum: qd̄ videns/illuc accēdit: et terra frangit̄ ex pondere: et sic cadit in foueā: et capit̄ sicut pisces hamo capiuntur: q̄ venator superueniēs eū pūgit lancea: iō subdit̄. * Et in sudib⁹. Adest acutꝭ gladijs. — C3. Job. 40. A

✱ Perforabit nares ei⁹.] Que sunt partes magis sensibiles. Per hoc aūt designatur ꝙ Christus imperauit diabolum ostēdens ei infirmitatem humane nature: quā credens sicut escam deuorare/ fuit captus. Per sudes autē eius nares perforantes: possunt intelligi apl'i et alij sancti: quibus x̄ps dedit super demōes potestatē. Consequenter agitur de demone sub similitudine ceti: qui est maximū animal marinum. Et primo ostendit ꝙ est insuperabilis ab homine: cum dicitur. ✱ An extrahere poteris Leuiathan hamo?.rc.] vsq̄. ✱ Aut ligabis eū ancillis tuis?] Sicut ligatur auicula capta: vt pueri: qui custodiūtur ab ancillis: ludant in ea. Per ista predicta intelligitur ꝙ tanta est potestas demonis: ꝙ nulla virtute hois/ carminib⁹/ herbis/ lapidibus/ caracteribus ⁊ similibus potest astrigi seu arctari ad aliq̄d agēduꝫ: licet aliq̄ hoc fingat: vt hoies talib⁹ intentos in errorib⁹ detineat.rc. Et paulopost ostenditur ꝙ q̄uis demon sit insuperabilis ab homine: supabilis tn̄ est a deo: ideo subditur. ✱ Memento belli.rc.] ☞ Quere ibi diffuse: ⁊ applica. Et etiā de hac materia quere annot.8.secunde partis.sermo.Dn̄ice.1.quadragesime.fol.88.col.2.

¶4. Ecci. 51 ET congregate vos in domuꝫ discipline.] Interli. Domum/ ecclesiā: vbi vera disciplina discitur. ¶ Lyra. Nam plures auditores simul magis ꝓficiunt/ q̄ vnus solus: q̄ quod vnus nō capit a magistro: alius capit: ⁊ sic possunt vtiliter adinuicem conferre. ☞ Applica super illud. Beati qui audiunt verbum.rc.

¶5. Ps. 90. A Negocio perambulante in tenebris.] Lyra. In hebreo habetur. A Deber ambulāte in tenebris: ⁊ Quereb vastāte in meridie. Et dicit hic Ra.Sa. ꝙ Deber ⁊ Quereb sunt nomina demonū: ⁊ primo eis permissa ē potestas magis nocendi in tenebris: secūdo vero magis in meridie siue de clara die. Et videt̄ dictū ei⁹ satis ꝓbabile: q̄ sicut erant angeli sancti deputati ad ꝓtectioneꝫ populi israel: ita a deo permissi sunt angeli mali ad tentandum populum. ⁊ illi qui erant in populo sancti ⁊ boni: a tentationibus istorum diuinitus sunt ꝓtecti: ⁊ quantū ad istos loq̄tur hic psalmista. Mali vero in illo populo fuerūt pluries deiecti in peccatū per demonum tentationes: vt patet in fabricatione vituli (Exodi.32.) ⁊ in alijs eorum malis: vt patet lib. Nume. in pluribus locis.

Ex quarta parte Biblie.

¶1. H.ere.37 ET regnauit Sedechias.rc.] Ly. Moraliter. ☞ Quere Annotamento.9. quarte partis.ser.Relig.fol.156.col.2.

VE ciuitas sanguinū.rc.] Bl... Annotamento.52.quarte ptis... Generalis.fol.293.col.4.

Ex quinta parte Bi...

ERat Jesus eijciens ...
um.rc.] Lyra super ...
cap.9.⁊.12. ⁊ super ...
Hic ponit̄ miraculum ...
monis eiectiōe: in q...
describitur ꝯuersio ...
de praua affectione ...
peruerse deprauādo: cum dicit̄. ✱ Erat ...
eijciens demoniū: ⁊ illud erat mutū. ...
autem demoniū mutum nō formaliter ...
ctiue tm̄. Ad cuius intellectū ꝯsiderā...
tura corporalis obedit spirituali ad mo...
lem. Voces autem significatiue forma...
motū lingue/ ⁊ labioꝝ/ ⁊ aliorum inst...
rum: ⁊ ideo quia demon pro voluntate ...
test ista localiter mouere: potest per lin...
minis verba formare: ⁊ sic arreptitij ali...
loquūtur idioma eis ignotū: sicut pu...
latinū: ⁊ hoc est manifestum signū/ q...
sit demoniacus: q̄ talis locutio nō po...
re/ nisi ab aliquo intellectu: ⁊ ideo cum ...
dat ab intellectu hominis tale idioma ...
tis: seq̄tur ꝙ ꝓcedat ab intellectu ang...
monis linguā sic mouentis. ⁊ sicut de...
mouere linguam ad loquendum idioma ...
gnitum: ita potest impedire linguā ...
ad loquendum idioma cognitū: ⁊ sic ...
minē mutū: talis autē erat iste obla...
dicitur. ✱ Erat Jesus eijciens dem...
erat mutū.] Interl'. Mutos faciens ...
dum ꝙ aliqui malignātes miracula ...
hebant dupliciter. Vno modo attrib...
ti demonis: q̄ odiū ⁊ inuidia faciunt ...
tari facta in deteriorē parteꝫ: ⁊ peruerti ...
Pharisei aūt odiebāt x̄pm: q̄ acriter ...
eorum vitia: vt patet per euangelij dec...
ideo miracula a x̄po facta virtute diui...
bant esse facta arte magica: ⁊ eodem mo...
ctionem demonū factam per x̄pm dice...
virtute cuiusdam superioris demonis ...
riores obediebant ad nutū de corporibus ...
do. Sicut eñ in angelis sunt ordines: ...
alijs superiores: sic in demonibus: cum ...
manserunt naturalia integra: fm Dio...
Dicebant eñ pharisei ꝙ x̄ps habebat ali...
monem superiorem: quem vocabāt Be...
sibi familiarem ⁊ priuatū. ⁊ sic demones ...
res de corporibus obsessis eijciebant p...
Et hoc est quod dicit̄. ✱ Et cum eieciss...

nium: locut⁹ est mutus: et admirate sunt turbe.
Quidam autem ex eis dixerūt. In Beelzebub
principe demoniorū eijcit demonia.] Sed hoc
rationabiliter in hoc euangelio hodierno repro=
batur a christo. Alio modo miracula christi re=
putando parua: eo ꝙ erant circa inferiora (vt cō
muniter) vt pote circa sanitates corporꝫ et hui⁹=
modi. Et ideo querebant ab eo signa fieri circa
corpora celestia. Sicut tempore Josue sol stetit
immobilis ad spaciuꝫ vnius diei: vt habet Jo=
sue.10.c. Et tempore Ezechie retrocessit sol decē
gradibus: vt habetur Esa.38.b. Et hoc notatur
cum dicitur. ✳ Et alij tentantes: signum de celo
querebāt ab eo.] Consequēter secūdo principa=
liter ponitur emuloꝝ xp̄i cōfutatio: cum dicitur.
✳ Ipse autem vt vidit cogitationes eorum / di=
xit eis. Omne regnum in seipsum diuisum de=
solabitur: et domus supra domū cadet. Si autē
et sathanas in seipsuꝫ diuisus est: quomodo sta
bit regnum ipsius? quia dicitis in beelzebub me
eijcere demonia?] In qbus verbis (vt dixi) poni
tur calūnie cōfutatio: ostendendo ꝙ miracula:
que faciebat / non poterant attribui spiritui ma
ligno: ⁊ hoc quattuor rationibus. Prima ratio
talis est: qꝛ si per demonē aliquē eijciebat alios:
sequitur ꝙ diuisio esset inter eos: ⁊ sic non posset
stare diu potestas diaboli: et ex hoc sequitur ad
uent⁹ xp̄i: per quem potestas demonis erat au=
ferēda. Et hoc est quod dicit. Omne regnuꝫ. ⁊c.
Et si ego ⁊c. Secūda ratio talis est qꝛ nō solū chri
st⁹ eijciebat demones: sed etiā discipuli christi in
nomine eius: et non solum discipuli: sed etiam
aliqui iudei: qui non erant christi discipuli: ſm
ꝙ dicitur Marci.9.e. Vidim⁹ quendā in noīe
tuo eijcientē demonia: qui non sequitur nos:
non poterāt autem iudei dicere ꝙ apostoli face=
rent miracula virtute magica: cuꝫ essent simpli=
ces et illitterati. Et si diceret de apostolis / quod
christus docuit eos artem magicam: tñ non po=
terat dici de eis: qui non erāt eius discipuli. Cū
ergo eijcerent demones in nomine christi: nec po
terat hoc attribui spiritui maligno vt visum est.
Similiter per consequens nec eiectio demonuꝫ
facta per xp̄m. Et hoc est quod dicitur. ✳ Si au
tem ego in beelzebub eijcio demonia: filij vestri
in quo eijciunt?] Idest apostoli: qui erant de se
mine iudeoꝝ: vel alij iudei: qui non sequebātur
christum: in quo eijciūt? Q.d. cum non possitis
hec attribuere / nisi virtuti diuine: per cōsequēs
nec eiectionē factam per me (vt patet ex predictꝭ)
Sequit. ✳ Ideo ipsi iudices vestri erunt.] De
apostolis patet ꝙ erunt iudices.i. assessores chri
sti in iudicio: vt habetur Matth.19.d. Cum ve
nerit filius hominis in sede maiestatis sue: sede
bitis et vos super sedes duodeciꝫ: iudicātes duo
decim tribus israel. Si autem accipiatur pro iu
deis non sequentibus christum: qui tñ eijciebāt
demones in nomine eius: sic dicunt iudices ali
orum non credentiū: qꝛ ex facto eorum alij ostē=
dent cōdēnabiles: quia non crediderūt in chri=
stum: cuius deitas declarata fuit per miracula
in virtute eius facta. ✳ Porro si in digito dei eij
cio demonia: profecto puenit in vos regnū dei.]
Idest christus: cuius regnum erat a deo promis
sum. Esa.9.a. Regni eius non erit finis: ⁊ istud
regnum expetabant iudei: tñ in hoc erant dece=
pti: qꝛ credebant istud regnum temporale: queꝫ
errorem excludit christus dicens. Joh.18.f. Re
gnuꝫ meum non est de hoc mūdo. Tertia ratio
ponit ibi. ✳ Cum fortis armat⁹ custodit atriū D
suum: in pace sunt ea: que possidet. Si autē for=
tior illo superueniēs vicerit eum: vniuersa eius
arma auferet: in quib⁹ cōfidebat: et eius spolia
distribuet.] Fortis armat⁹ Idest diabolus. De
quo scribit. Job.41.b. Non est potestas super te
rram: que ei comparetur. Domus autem eius
vel atrium est homo obsessus: in quo habitat si=
cut in domo. Vasa vel arma eius sunt homines
peccatores: qui a christo diripiuntur: qñ de pote
state demonis per ipsum eripiuntur. ¶ Vel ſm
Matth.12. Nisi prius alligauerit fortem.i. dia
boluꝫ. Q.d. cum ista fecerim (vt patet) sequit ꝙ
ipse diabolus sit per me alligatus: ex quo cōclu
ditur / ꝙ ipse sit vere christus: qꝛ in aduentu ei⁹
potestas demōis erat diminuenda et arcenda.
Quarta ratio ponitur ibi. ✳ Qui non est me=
cum: contra me est.] Et talis est. Volūtas eius:
qui obedit alicui: est conformis volūtati illius:
cui obedit / saltem in facto: et ideo si christus in
virtute demonis faceret miracula: sequeretur ꝙ
christus et demō essent concordes in factis: hoc
autē patet falsum: qꝛ facta christi ⁊ doctrina erāt
ad retrahendum homines a peccatis: facta autē
demonis sunt ad distrahendū hoīes per peccatū
Ex quo sequitur ꝙ christus non operabatur in
virtute demonis. Et hoc est quod dicitur. Qui
non est mecum per cōcordiam in facto et volun
tate. ✳ Aduersuꝫ me est.] Hmōi est diabolus:
vt patet ex dictis. ✳ Et qui nō colligit mecū.]
Scilicet fideles ad vnitatem fidei reducēdo. ✳
Dispergit.] Et hic est diabolus qui diuersas se=
ctas et hereses et schisma quātuꝫ potest introdu
cit. ✳ Cum immūdus spirit⁹ exierit de homine
ambulat per loca inaqͣsa querens requiem: ⁊ nō
inueniens / dicit. Reuertar in domū meam / vñ
exiui. Et cuꝫ venerit: inuenit eam scopis mūda
tam. Et tunc vadit / et assumit septem alios spi=
ritus secum nequiores se: ⁊ ingressi habitāt ibi.
Et fiunt nouissima hominis illius peiora priori E
bus.] Post hec ponitur confutatio predictoruꝫ

pharisеorum verbo mulieris virtutez christi cō-
fitentis/cum dicitur. * Factū est autē cū hec di
ceret] Scilicz xp̄s respondēs blasphemijs iudeo
rum. * Extollens vocem.] Idest ex corde ⁊ cō-
stāter alte proferens laudem xp̄i contra vitupe-
rium iudeoꝝ. * Quedā mulier de turba] Ista
a sctis doctorib⁹ dicit̄ fuisse sancta Marcella fa-
mla btē marthe soroꝛ Lazari. * Dixit illi. Bea
t⁹ vēter: q̄ te portauit: et vbera q̄ suxisti.] matrē
beatificat ⁊ laudat ex filio: ⁊ nō ecōuerso: qꝛ ab
illo prouenit gratia et gloria principaliter rōne
deitatis: ⁊ instrumētaliter rōne humanitatis: qꝛ
humanitas christi est organuz coniūctū ipsius
deitatis. * At ille dixit.] cōmendando fidem
⁊ constātiā mulieris ⁊ aliorū similiū. * Quin
imo: beati qui audiūt verbum dei: ⁊ custodiunt
illō.] Istud quinimo nō dicit̄ aduersatiue: sed
cōcomitatiue. q. d. non solum illa: que me porta
uit beata est: sed etiam qui audiunt verbuz dei:
corde credētes ⁊ opere adimplentes. Unde dicit
beatus Augu. libro de v̓ginitate: q̄ beata Ma
ria felicius concepit deū mente per fidē: q̄z corpo
re per carnis assumptionem. ☞ Quere infra
littera. O. p̄dictoꝝ moralitatē. fo. 122. Col. 3.
Glosa. * Erat Iesus. ⁊c.] Glosa. Post predicationis
verba: que humilibus proposuit: etiā miracula
operatur: vt qui predicanti non credūt/visis mi
raculis credāt. Matthe⁹. 12. ca. Hūc dmonia cū
etiā cecum fuisse dicit: in quo tria miracula a do
mino fiūt: videt loquitur ⁊ a demone liberatur.
Quod aūt tunc in vno carnaliter factū est: quo
tidie fit in cōuersione gentium: vt primū expul-
so demone: ⁊ omni spurcitia idolatrie/fidei lu-
mē videant: deinde tacentia prius ora ad laudē
dei laxentur: ⁊ hoc est quod dicitur. * Erat Je
sus eijciens. ⁊c. In beelzebub] Minus rex cōdi
toꝛ Niniue bello patri suo statuam cōsecrauit:
cicq̄ diuinos honores instituit: cui⁹ simulachri
similitudinem suscipientes chaldei/Bel voca-
bāt/palestini sapientes. Baal dicebant; moabi-
te Beelphegoꝛ. Judei autez vnius dei cultores
propter derisionem gentilium Beelzebub appel
labant. Baal enim vir dicitur: zebub musca. in
de Beelzebub idest vir muscarū siue habēs mus
cas: propter sordes cruoris: qui in templo eius
immolabatur. Asserebant etiam iudei in hoc si
mulachro principez demoniorum habitare: per
cuius potestatem dicebant Jesum demonia pel
lere: ⁊ hoc est quod dicit̄. ¶ In Beelzebub prin-
cipe demoniorum eijcit demonia. Seq̄tur * Et
B alij tentantes: signum de celo querebant ab eo.]
Ut vel ignem de celo descēdere faceret: sicut tem
pore Helie duo quiquagenarij igne de celo sunt
perempti. 4. Regum. 1. c. Uel vt contra consue
tudinem terre istius estiuo tempore tonitrua au

direntur: imbres ruerent: fulgura [...]
Sicut sub Samuele actum est. 1. R[...]
Uel quesierunt manna de celo. Q[...]
a christo tunc non sunt exhibita: q[...]
et illa calūniarentur dicentes et va[...]
sionibus contigisse. Unde subditur [...]
vt vidit. ⁊c. Hoc sibi proprium d[...]
vt cogitationes intueatur ⁊ iudice[...]
est iudeorum querere signa. Unde [...]
Corinthio. 1. d. Judei signa petunt [...]
pientiam. * Ipse autem vt vidit. ⁊c. [...]
verba/sed ad cogitata respondet. I[...]
tum potentie sue signum: qua secreta [...]
matur. Juxta litteram patet/q̄ omn[...]
solidum et firmum: si per partes diui[...]
litudinem redigitur: vacuatum ab h[...]
bus: et domus supra domum cadet [...]
toribus vnius domus ab alterius do[...]
lia: vel opprimūtur vel puniuntur. [...]
hec spiritualiter tendāt: exponit cum [...]
Si autem et sathanas in seipm̄ diuis[...]
ergo ⁊ vos dicitis in principe demonio[...]
demonia: ergo regnum diaboli est diui[...]
tra se: et ita potestas malicie eius stare [...]
Si autem demō demonem non potest [...]
re: falso dicitis me in principe demonio[...]
nia eijcere. Si vero potest: sicut dicitis [...]
te vobis/vt de regno eius quod diuis[...]
tis: ne in ruina ei⁹ pariter inuoluamini[...]
autem dominus eijciat demones/ne e[...]
principem existiment: attendant quod [...]
Si autem ego in beelzebub eijcio dem[...]
vestri in quo eijciunt? Filios iudeor[...]
los vocat: qui inter alia miracula: [...]
no acceperant/etiaz demones repel[...]
expulsionem: non diabolo sz deo a[...]
qui sibi conscij erant nihil malarum [...]
domino didicisse. Ideo ipsi ignobilia [...]
ptibilia mundi eligentes: in quibus [...]
cia artificiosa fuit/sedebunt super [...]
cim iudicantes duodecim tribus isr[...]
lij idest exorziste illius gentis: qui in [...]
mine domini demones expellebant. [...]
cat si expulsio demonum in illis: nō di[...]
deo deputatur cur idem opus in me no[...]
eandez causam? Ideo ipsi iudices vestri [...]
non potestate/sed comparatione: dum illi [...]
sionem nō diabolo/sed deo assignant. * [...]
regnū. ⁊c.] Si omne regnuz diuisum [...]
ergo regnuz patris ⁊ filij et sp̄ussancti: q[...]
la contradictione: nulla impulsione [...]
non est diuisum: et ideo est eternum. [...]
gno respondit Pilato. Johā. 18. g. R[...]
um non est de hoc mundo. et ideo qui in [...]
spem non gerunt: sed in principe demon[...]

eijci demones opinãtur: eos regni negat esse per
petui. Nam quomodo potest manere diuinum
regnum: cum fides scindatur: cum populus iu=
deorũ sit ex lege: christus quoqȝ sm carnem ex le
ge sit generatus? Quomodo potest regnũ illud
esse perpetuũ: quod ex lege est: cuȝ populus ille
diuidat legem: cuȝ a populo legis negat̃ christ⁹:
qui ex lege debetur? sed manet regnũ ecclesie: in
quo vnus domin⁹: vna fides: vnum baptisma.
* Si autẽ sathanas in seipsuȝ diuisus est. ꝛc.]
Quasi regnum diuisum stare non potest: sed re
gnum sathane est diuisum/ vt vos dicitis/ q̄ sa=
thanas sathanam expellat: ergo. ꝛc. * Porro si
in digito dei eijcio demonia.] Fili⁹ dicitur ma=
nus vel brachium patris. Spiritussanctus dici
tur digitus propter differentiaȝ varioꝝ donoꝝ:
que per spiritum sanctũ hominib⁹ dantur: sicut
digiti inter se discreti sunt: nec nocet equalitas
membroꝝ. Licet enim brachium maius sit digi
to: tamen brachiuȝ cum digito vnum est corp⁹.
Hoc digito scripta est lex in tabulis. hũc digituȝ
magi confessi sunt in egypto. * Profecto perue
nit in vos regnũ dei.] Regnũ. s. iudiciaria po=
testas dei: qua bonos a malis secernet in die iu=
dicij. Uel regnum. i. superna beatitudo. Quasi
dicat. Si in spiritu dei eijcio dmonia: sine dubio
sciatis aditũ regni celestis patefactũ credẽtib⁹.
* Cuȝ fortis armat⁹. ꝛc.] Quasi dicat. Si ego
in Beelzebub (sicut dicitis) eijcerẽ demonia: tũc
in aliquo operib⁹ diaboli cõsentirem: sed nullo
modo cum illo cõsentio: sed potius illum supe=
rare et eijcere a meis fidelibus festino. Cum dia=
bolus fortis ad nocendũ: armatus multis spiri=
tualib⁹ nequitijs/ custodit i sua seruitute atriuȝ
suum. i. mũdum: qui in maligno positus est: in
quo vsqȝ ad aduentũ filij dei diabolus sine con
tradictiõe principabat̃: ꝛ male pacato vtebatur
imperio in cordib⁹ infideliuȝ. * Si autem for=
tior illo. ꝛc.] Fortiorẽ se vocat: qui non cõcordi
pace et operatiõe sicut calũniabãtur: sed fortiori
potentia ipsum strauit: mũdumqȝ ab ipsius do
minatione liberauit. Arma diaboli: que abstu=
lit: callidissime sunt ꝟsutie spiritualis nequitie.
Spolia sunt/ aie ab eo decepte: que victor chri=
stus distribuit: quod est insignium triũphãtis:
quia captiuam ducens captiuitatẽ: dedit dona
hominibus: quosdam quidem apostolos: alios
euãgelistas: alios pastores et doctores. Eph. 4.
c. * Qui non est mecũ. ꝛc.] Et vere opera mea
non cõueniũt cum operib⁹ sathane: q̄ ego ipse i
nullo cõuenio cum illo: sed oĩno contrarij sum⁹:
q̄ ego humilis: benign⁹ animas volens salua=
re: ille superb⁹: inuidus cupit perdere. Ego p̄di=
catione mea virtutes congrego: ille spargit et se
parat ab vnitate ecclesie. * Et qui non colligit
mecuȝ: dispergit.] Hec de omibus hereticis vel
schismaticis ex superfluo possunt intelligi: qui
oẽs excludũtur a regno dei. * Cuȝ immũd⁹ L
spirit⁹.] Quia subtrahitis vos a meo regno attri
buẽtes opera mea diabolo: ideo diabolus habi=
tat in vobis (sicut in suo regno) grauius quaȝ in
p̄cipio. * Exierit.] Exiuit diabol⁹ a iudeis:
qñ legem et cultum vnius dei populus iste susce
pit: et trãsiuit ad gentes: que erant a pinguedine
spiritussancti et dilectione proximi aride et steri
les: in quibus iam non inuenit requieȝ: q̄ iam
a cordibus gentium (suscepta fide christi) expelli
tur/ qñ dicit. Repetã iudeos: quos ante dimisi:
et inuenit scopis mũdataȝ illam plebem. i. super
fluis obseruationib⁹ phariseoꝝ et cerimonijs le
gis: que iam nihil valent post aduentũ christi.
Et vt firmius possideat: assumit vniuersitatẽ de
monũ. Et modo deteriores israelite sũt: blasphe
mãtes xp̄m in suis cõuenticulis: quaȝ olim fuis
sent in egypto ante perceptam legem: q̄ maior i
fidelitas est veniẽtem non suscipere/ quam ven
turum non credere. Possunt hec ad vnũquẽqȝ
baptizatũ referri: qui post acceptam gratiam ne
gligit operari bona: sed poti⁹ originalib⁹ pecca
ta actualia adijcit. Diabolus exit ab homine:
cum in baptismo pompis illius homo ab renũ=
ciat: et precedentiũ peccatoruȝ illecebris: quem
deserẽs ambulat per loca inaquosa: quia corda
sanctoꝝ ab omni mollicie fluxaꝝ cogitationũ et
humore libidinis immunia callidus tẽtator ex
plorat: si quos ibi sue nequitie gressus figere po
ssit. Unde subditur. Querens requiem et non
inueniens: q̄ qui in prauis cogitatiõib⁹ et acti
bus pascitur: in mentib⁹ fidelium oĩa sua ten
tamẽta cessare perpendit. Tunc dicit. Reuertar
ad domũ meam: vnde exiui. Reuertar ad illi⁹
conscientiam: vnde in baptismo eiectus fueram
et p̄stinã possessionẽ consueto dño mihi subijciã.
Et cum venerit inuenit eam scopis mundatam M
vacãtem: q̄ cum huiusmodi reprobũ (delictis
cogentibus) repetierit: inuenit cõscientiã pecca=
toris a vitijs in baptismo mũdatã: sed nullo bo=
no opere cumulatam. Tunc assumit plenitudi
nem omniũ vitioꝝ. Qui. s. talis spiritus nequi
ores diabolo dicunt̃ q̄ cum diabol⁹ malus sit:
illi tamẽ qui suis meritis impellẽtib⁹: vitijs mã
cipantur: non solum mali sunt: sed etiam speciẽ
bonitatis affectãt virtutib⁹ per hypocrisim ostẽ
tare nitunt̃. Et fiunt nouissima hois illi⁹ peiora
priorib⁹. Meli⁹ erat viam veritatis ignorare/ q̄
post agnitionẽ cõuerti retrorsuȝ. * Beat⁹ vent
qui te portauit.] Hic maria laudatur: que dñm
portauit. Et prauitas tã presentiũ iudeoꝝ: quã
futuroꝝ hereticorũ: qui verã christi humanitatẽ
negãt: cõfutatur: q̄ veꝝ dei filiuȝ aduersus blas

phemos Judeos cõfitetur: et verũ hoīs filiuz te=
statur matri consubstãtialẽ. Nisi enim esset vna
caro cũ matre: frustra venter ille virginis ꝛ vbe=
ra beatificarẽtur. * Et vbera que suxisti.] Se=
cũdũ physicos ex eodẽ fonte ꝛ lacte nutriendis ꝛ
semẽ procreãdis pueris emanat. Ergo de semine
virginis potuit cõcipi: qui eius lacte potuit nu=
triri. * Quinimmo beati.] Quasi dicat nõ so
lũ laudãda Maria: qꝛ verbũ dei portauit in vte
ro: sed maxime beata est: qꝛ pcepta dei seruauit
in opere. Sic etiaz oẽs beati sunt: qui verbũ dei
auditu fidei cõcipiũt: ꝛ boni operis custodia in
suo vel proximoꝝ corde pariũt/ ꝛ nutriũt. * Qui
audiũt verbũ dei: ꝛ custodiũt illud.] In laude
ecclesie. ecõtrario dãnantur pharisei: qui verbuz
dei nec audire/ nec implere: sed blasphemare q̃=
N rebãt. * Si aũt ego ꝛc.] Glo. sup matthe. 12. ca.
Jteꝝ regnũ dei. Uel seipm dicit. vnde. Joh. 1. d.
Medius inter vos stetit/ quẽ vos nescitis. Uel
regnũ qꝫ Joh. ꝛ ipse christus predicauit. Matth
3. a. Penitẽtiaz agite: appropinquabit enim re=
gnũ celoꝝ. Est ꝛ tertiũ regnũ scripture scẽ: quod
aufertur a iudeis: ꝛ datur genti faciẽti fructus
eius. Uel regnũ. i. oẽs mũdi partes aplis et suc
cessoribus eoꝝ ad cõuertendũ distribuit. * Ho
minẽ mutuz. ꝛc.] Glo. ☞ Quere annota. 5.
quinte ptis. sermo. Epiphanie. fol. 48. col. 3.
O * Tũc oblatus est ei demoniũ habens cecus et
Moralr mutus. ꝛc.] Matth. 12. Lyra. Moralit. Pos
sessus a demone per peccatũ mortale cecus est in
his: q̃ ad suã pertinẽt salutẽ: ꝛ mutus ad pronũ
ciandũ laudẽ diuinã: sed cũ curatur a xp̃o: vi=
det sibi proficua: et pronũciat preconia diuina.
Per phariseos aũt Beelzebub hoc attribuentes
significãtur maledici bona in malũ puertentes.
* Omne regnũ cõtra se diuisuz. ꝛc.] Tale reg=
nuz est aĩa hoĩs mali: cuius sensualitas rebellat
rõni. Propt̃ qd̃ de talib⁹ dr̃. 8. Ethicoꝝ. Cõten
dit ipoꝝ anima ꝛ hoc trahit huc: hoc autẽ illuc:
quemadmodũ discrepãtia. et hoc regnũ desola
tur/ qꝛ xp̃s: qui rex est pacis: inde recedit/ ꝛ dia=
bolus ingredit̃. * Si aũt ego in spiritu dei. ꝛc]
Demõ in spiritu dei eijcitur: qñ gratie donũ di=
uinitus infundit̃: ꝛ tũc xp̃s: qui regnũ dei est: in
greditur. * Aut quomõ potest qsq̃ itrare in do
mũ fortis? ꝛc.] Fortis iste diabolus: de quo dici
tur Job. 41. d. Non est potestas sup terram: q̃
ei cõparetur. Hũc alligabãt apostoli: quãdo pro
hibebant eum stare responsa populo idolorum
cultori et tunc vasa eius diripiebantur: quando
idolatre ad fidẽ christi conuertebantur. * Qui
non est mecum.] Per fidem formatam charita=
te. * Contra me est.] Quoniam est cum diabo
lo aduersario christi. * Obtulerunt ei hominẽ
mutum. ꝛc] ☞ Quere annota. 1. B. quinte

partis. Sermonis. Ferie quarte. D[...]
post octa. corporis xp̃i. * Ecce ob[...]
minẽ mutũ demoniũ habẽtez: ꝛ ei[...]
locut⁹ est mut⁹. ꝛc] Jdẽ Lyra sup m[...]
Per istũ significat̃ hõ possessus a de[...]
catũ mortale: ꝛ dr̃ mut⁹: qꝛ loq̃ nõ p[...]
re: sz deo curãd⁹ offert̃/ qñ iusti p[...]
tũc demõ eijcitur: qñ peccatũ ip[...]
sionẽ grẽ relaxat̃: ꝛ tũc soluit̃ ei⁹ ling[...]
conia psoluẽda. * Pharisei aũt dic[...]
cipe demonioꝝ eijcit dmones.] Pha[...]
monioꝝ pncipi hec attribuẽtes sũt b[...]
ni bonũ deprauare studẽtes. * Erat [...]
eiens demonium/ et illud erat mutum.
Lyra super lucam. 11. capitulo. scilicet
tantum: eo quod obsessum: ab eo fec[...]
Hoc autem fit spiritualit̃: quãdo gra[...]
dicandi vel ecclesiã officiandi: cessat a[...]
stigãte diabolo) quasi mutus. Sed cu[...]
sitatur: eijcitur demõ: et os eius ad p[...]
ꝛ laudãdũ deũ aperitur. Per illos aũt [...]
bant in Beelzebub principe demonio[...]
monia: significantur maledici: qui p[...]
alioꝝ bona. * Et alij tentantes signu[...]
querebãt.] Per istos significant̃ docto[...]
dentes nimis curiose scrutãtes diuin[...]
quod opprimũtur a gloria. * Omne [...]
Propter quod significat̃ omnis congr[...]
rens cõcordia. Jn qua sunt duo satha[...]
quilibet nititur partem suam augm[...]
sic possit alteri preualere. * Cum fo[...]
tus. ꝛc.] Hoc litteraliter exponitur [...]
Moraliter potest exponi de peccato[...]
to qui defendit peccatum suum con[...]
dentem. Sicut Saul contra Sam[...]
mo Regum. Sed aliqua[...]
dei adiutorio vincitur. Qui aufer[...]
idest rationes quib⁹ defendit peccat[...]
distribuit quando eius act⁹ ꝛ memb[...]
conuertit. * Cum immundus spiritu[...]
peccati carnalis appetitus. * Exi[...]
ne.] Per virtutem penitentie. * Am[...]
loca arida.] Jdest per corda human[...]
carentia: in quibus spiritus fornicatio[...]
em non inuenit: et tunc ad pristinum [...]
dit/ quando penitens patitur recidiuum[...]
fiunt nouissima hominis illius peiora [...]
bus.] Quia propter ingratitudinem [...]
tentie precedentis aggrauatur peccatum[...]
tollens vocem quedam mulier. ꝛc] Per [...]
significatur quelibet persona beate vir[...]
uota. * At ille dixit. ꝛc.] Per quod si[...]
uit Christus beatam virginem se conc[...]
licius p fidẽ et deuotionẽ spũaliter q̃ co[...]
Et hoc dicit Augu. libro de scã virginita[...]

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis Sermonis. Dñice pme quadragesime. incipiẽtibus. fol. 83. sub thema. * Erat Jesus rc.] Ut supra. A. B. ¶ Uel sermonis Epiphanie. fo. 39. sub the. * Erat Jesus eijciẽs. rc. F. ¶ Uel Sermonis incarnationis: vel aduentus. fol. 2. sub thema. * Peruenit in vos regnũ dei.] J. ¶ Uel sermo. peccatoꝝ. fo. 189. sub the. * Cũ fortis armatus. rc.] P. Maxime anno. 31. scdẽ ptis ser. eiusdem. fol. 199. col. 3. ¶ Et dñice qrte quadragesime. de auditione verbi. sub thema. * Beati qui audiũt. rc.] Et maxime annota. 19. prime ptis huius sermo. ¶ Uel sermo. aplꝰoꝝ. fol. 82. ¶ Uel iudicij finalis. fo. 236. sub the. * Ipsi iudices vestri erũt.] Ut supra. C. ¶ Uel ser. fidei. fol. 59. sub thema. * Beati qui audiũt. rc.] E. ¶ Uel sermo. pcel'. fo. 90. sub the. * Locutus est mutus. rc.] O. ¶ Uel sermo. religio. fo. 136. sub thema. * Omne regnũ in se diuisum. rc.] P. ¶ Uel oim sctõꝝ. Tomo. 2. Uel marie Senſ'. fol. 72. sub the. * Beatus venter: qui te portauit. rc.] M. ¶ Uel sermo. penitẽtie. fol. 211. sub the. * Locutus est mutus. rc.] Idest peccator coram sacerdote. rc.

Et lunaticos curauit.] Glosa. Lunaticos dicit illos: quorum morbus in ascensione crescit lune. Non q hec insania sit per lunaz: sed diabolus: qui insaniam facit lunaria tempora seruat: vt infamet creaturam in creatoris blasphemiã. Et matthei. 17. * Qui lunaticus est] Glosa. Nõ q luna demonibus seruiat. Sed demon lune cursum obseruans corripit hoies: vt per creaturã infamet creatorem. ¶ Typice. Lunaticus est/ qui per horarũ momenta mutatur in vitia: nec perstat in incepto: sed crescit r decrescit: r nunc in ignẽ libidinis/ vel ire fertur: nunc in aquas cupiditatis: que non valent extinguere charitatem. * Accessit ad euz homo. rc.] Lyra. Duplici enim de causa demon aliquãdo fm varietatem lune affligit hominẽ magis q̃ alio tẽpore. vna est vt per hoc creatura dei. s. ipsa luna infametur. Alia causa est: quia ppter mollitiem cerebri in nouilunio quando abundant humida: sup que luna habet dominiuz: cerebrũ est aptiꝰ: vt in ipso demon aliquid operetur.

De monumẽtis exeuntes] Lyra. In talibꝰ enim locis habitãt demoniaci aliquãdo: vt per hoc demones ingerãt terrorẽ hominibꝰ de animabus defunctoꝝ. * Seui nimis.] Nõ qꝛ demoniaci possunt/ nisi quãtũ permittit eis deꝰ. Sequitur. * Quid nobis r tibi Jesu fili dei?] hoc dicũt magis ex cõiectura/ quã per certitudinẽ: qꝛ ille demõ: qui tentauit eũ in deserto: erat acutioris ingenij: r tñ nõ potuit scire per certitudinẽ: vtrũ Jesus esset ille: q erat promissus ad salutem mundi: r deiectionẽ diaboli. r multo minꝰ isti poterãt hoc scire per certitudinez. * Uenisti huc ante tẽpus torqre nos] Ad cuiꝰ euidentiaz cõsiderandũ q vsq ad iudiciũ est tẽpus meriti r demeriti hoim: r ideo sicut ad illud tẽpus sancti angeli habitãt inter nos ad nrãm defensionẽ: ita mali ad nostrã tẽtationem r impugnationẽ. Licet aũt secũ portẽt ignẽ suuz: tñ reputãt se torqueri r affligi: quãdo eijciuntur ab hoibus: ne eis noceãt: ppter odiũ: quod erga nos habẽt, r quia si nõ possunt hoibus nocere in psona: tñ appetũt eis nocere in substãtia: ideo rogabãt Jesuz dicentes. Si eijcis nos hinc: mitte nos in gregẽ porcorũ. ¶ Glo. Torqre nos. Penitẽtia xpi tortura ẽ eis. Uel torquẽtur/ dum de corporibꝰ eijciũtur: in quoꝝ tortura delectabãtur: sicut presentia dei refectio angeloꝝ. * Mitte nos.] Nota multo minus eos sua potestate nocere hoibus: qui nec pecoribꝰ possunt. Nisi quis more porci vixerit: diabolus in eũ potestatẽ nõ accipit: nisi forte ad probandũ. rc. ☞ Et quere ãnota. 1. D. quinte ptis. sermo. Ferie sexte. Dñice. 14. post octauas corporis christi.

Euntes aũt. rc.] Lyra. ☞ Quere ãno. pmo. C. quinte ptis. sermo. Aploꝝ Simonis r Jude. Tomo. 2. Et applica sup illud. Profecto puenit in vos regnũ dei: prout in euangelio hodierno. ¶4. Mat. 10

Abijt Jesus per sata.] Glosa. ☞ Quere annota. 1. A. quinte ptis. sermo. Fe. sexte. Dñice. 7. post octauas corporis xpi. infra. Et applica sup illud euãgelij hodierni. s. Beati qui audiũt verbũ dei. s. doctores legẽdo. rc. ¶5. matt. 12.

De corde exeũt cogitatiões male rc.]. Glo. ☞ Quere etiã anno. 1. H. quinte ptis. sermo. Fe. qrte. huiꝰ. dñice. 3. quadragesime. ¶6. matt. 15.

Et discerpens.] Lyra. Demones ab obsessis corporibꝰ solẽt exire/ nõ solũ cum afflictiõe corpis: sꝫ etiã cũ mutilatiõe alicuis mẽbri. ¶7. Mar. 1c

Surdũ r mutũ.] Glo. hiero. ☞ Quere annota. 1. C. quinte ptis. sermo. Dñice 12. post octauas corporis xpi. fol. ¶8. Mar. 7.

Hoc genus in nullo potest exire. rc.] Lyra. ☞ Quere Annota. 1. D. quinte ptis. Sermonis. Ferie quarte quattuor temporum. Dominice. 17. post octa. corpis xpi. ¶9. Mar. 9.

Occurit vir. rc. ☞ Quere annotamento. 1. C. D. quinte partis sermonis. Ferie sexte. Dominice. 14. Post octauas corporis christi. Folio. ¶10. Luce. 8.

Nunquid demon potest cecorum oculos aperire?] Lyra. Quasi dicat non. Licet enim demones possint aliqua miracula facere: in quantum in tempore imperceptibili a nobis coniungunt propria actiua proprijs passiuis. ¶11 Joh. 10.

Sicut rane facte sunt a magis Pharaonis ƒm quod dicit Augusti. Tamen non possunt facere ea: que excedunt totam facultatem nature: cuiusmodi est illuminatio ceci.

C 12. Luc.10. Dico vobis: quia sodomis in die illa remissius erit q̄ illi ciuitati.] Glosa. Sodomite etsi in vitijs exardebant: et inhospitales erāt: tamen apud illos nulli hospites tales quales apud iudeos prophete: quales apostoli reperti sūt Loth inter eos: etsi iustus: non tamen aliquid docuit: nulla signa fecit: et ideo cui multum donatum est: multum ab eo queritur. Et potentes potenter tormenta patientur. Sapientie.6.a. * Ve tibi Corozaim. Ve tibi Bethsaida: q̄a si in Tyro ⁊ Sidone facte fuissent virtutes: que facte sunt in vobis.⁊c.] Corozaim: Bethsaida capharnaum ⁊ Tiberias ciuitates sunt galilee in littore laci Genesareth. Has plāgit dñs: q̄ post tanta miracula ⁊ virtutes nō penituerūt: ⁊ sunt peiores gētilibus naturale solūmodo ius dissipātibus: q̄ post descripte legis contēptum: filium quoq̄ dei cōculcare gratiamq̄ ingrati spernere non timuerūt. * Olim in cilicio.] Aspera peccati pungentis memoria: qua in die iudicij sinistra pars induenda est: significatur. In cinere/ mortis consideratio: per q̄ tota humani generis massa in puluerem est redigenda: figuratur. In sessione: hūilitas proprie ꝯsciētie. Vñ.ps.126.a Surgite postq̄ sederitis: idest hymiliamini sub potēti manu dei: vt vos exaltet in die visitatiōis prima petri.5.b. * Et cinere peniterent.] Impleta videmus verba saluatoris: quia cū ille ciuitates predicte dño presente credere noluerunt: Tyrus ⁊ Sidon olim fuerunt amice Dauid et

Nota. Salomoni: ⁊ postea euāgelizātibus xp̄i discipulis: deuote fidē susceperūt. Quare autē sit predicatum non credituris: ⁊ nō predicaturis: nouit ille/ qui omnia nouit. ☞ Reliqua q̄re ibi: et applica hec et illa ad auditores verbi diuini nr̄e tempestatis: ⁊ dic q̄ sunt peiores q̄ infideles vel agareni: qui nūq̄ verbū dei audierunt.⁊c. Super illud euangelij hodierni scilicet. Beati qui audiunt verbum dei.⁊c.

Ex sexta parte Biblie.

C 1. 1.cor.10. Nolo autem vos socios fieri demoniorum.] Glo. Augu. Ad hoc genus etiā pertinēt consultationes ⁊ pacta quedā significationū cū demonibꝰ placita atq̄ secreta: q̄lia sunt molimina magicaꝝ artiū auspicuꝫ et auguꝝ: atq̄ ligature ⁊ remedia: q̄ [...] precationibꝰ ⁊ quibusdā notis: ⁊ quib[...] suspendendis ⁊ alligandis. Nec ill[...] nere pernitiose superstitionis segreg[...] genethliaci ob nataliū dierum consid[...] nūc aūt vulgo mathematici: qui [...] num euentus predicere.

Mysteria nouerim.] Glo. Vt [...] apostolis ⁊ diabolꝰ: qui (vt Ez[...] mysteria diuina nouit. * Ita vt mont[...] ferant.] Lyra. Translatio vero mont[...] tute demonum posset fieri: si dimitt[...] prie virtuti.

Ipse enim sathanas transfigurat [...] geluꝫ lucis.] Lyra. Et hoc mul[...] Vno modo corpus visibiliter assum[...] apparuit beato Martino ⁊ multis ali[...] tos sic decepit. Alio modo inuisibilit[...] do vocem audibilem. Sicut beato Fr[...] lens eum retrahere a penitentie rigore [...] do peruertendo iudicium sensuum: fa[...] parere quod non est: et multis alijs mod[...] ter quod dicit beatus Johan.1.canonic[...] Probate spiritus: vtrum ex deo sint: p[...] Josue.5.ca.d. dixit angelo sibi appar[...] po hiericho. Noster es: an aduersarior[...]

O Insensati galathe quis vos fasc[...] ritati nō obedire?] Glosa. Fasc[...] do magicis delusionibus aliter quedam [...] hominum ostenduntur/ quā sunt. Dici[...] fascinus vulgo: qui nocet infantibus. [...] enim quorundam oculi visu vrentes [...] hic eorum actus fascinatio dicitur. E[...] ri vt huic peccato inseruiāt demone[...] et inuidia tanq̄ fascinus vrit. Inui[...] non modo sibi nocet: sed et his/ in qu[...] bona esse incipiunt. Vnde Sapienti[...] tulo. Fascinatio malignitatis obscur[...] Sic factum est vt inuidi tanq̄ fascin[...] euerunt galathis: nuper in christo rena[...] dem galathe fidei stomacho nauseant [...] spiritus euomerunt.

Quomodo conuertimini iterum ad in[...] ma et egena elementa: quibus denuo [...] uire vultis?] Glosa. Egena elementa dicu[...] que sui inuicem egent ad regendum mund[...] * Dies obseruatis.] Vt hodie non est aliq[...] incipiendum. * Et menses.] Qui cursus l[...] perscrutantes dicūt: tali luna nō est aliquid [...] choandū. * Et tēpora.] Vt cuꝫ dicūt nouu[...] initiū veris. * Et annos.] Cū dicūt hic [...] nus est. Sꝫ nulla debet esse suspitio h[...] quia prospere potest cedere quicquid simplic[...] sub dei deuotione fit. Dupliciter erant [...]

vt ad legem & pristinos errores conuerterentur. * Dies obseruatis.] Non putaretur adeo graue: nisi Apostolus diceret. * Timeo vos: ne forte sine causa laborauerim in vobis.] Hoc obseruant: qui certis diebus/mēsibus/vel annis volunt vel nolūt inchoare: quasi fausta/vel infausta sint tempora. * Dies obseruatis.] Culpantur qui constellationes sequūtur: nō qui naturales effectus elementorum nouerunt in sydere ordinatissima conuersione: vt scilicet tempestate nō nauigent: autumno non seminent: de quibus cum conderentur dicitur Geñ.1.b. Et in signis sint et temporibus/& diebus/& annis. * Menses.] Ut Neomenias. * Tempora.] Ut egressiōes de egypto. * Annos.] Septimos & septime decadis septimū: quem post captiuitatē reuersi in Hierusalem pro quinquagesimo: qui iubileus dicitur: obseruauerunt. &c.

6 Induite vos armaturā dei.] Lyra. Idest virtutes: que sunt arma militū Christi * Ut possitis stare.] Absq; casu mortalis peccati. * Aduersus insidias diaboli.] Quoniā sicut dicit Leo pappa. Omniū discutit ꝯsuetudines: ventilat curas: scrutatur affectus: & ibi querit causas nocendi: vbi quēq; viderit studiosius occupari. * Et aduersus mūdi rectores.] Glo. Nō quia regunt mundum: qui constat e celo & terra: sed mundum peccatores dicit. De quo Ioh. 1.a. Et mundus eum nō cognouit. Talem mūdum illi regunt: contra quos habemus perpetuas inimicitias: quia & ꝙ patimur homines importunos/illi faciunt. Instigant enim & inflammant illos: & tanq; vasa sua mouent: & velut organa tangūt. Contra illos habemus occultam luctam: ad quam nos armat Apostolus/dicēs. Induite. &c.

5 Cur tentauit sathanas cor tuum? &c.] Gl. Alia translatio. Quare impleuit sathanas cor tuum? Ubi notādum ꝙ mentem hominis iuxta substantiā nihil implere potest: nisi creatrix trinitas: quia tantūmodo ſm operationē & voluntatis instinctū anima de his: que creata sunt: impletur. Implet vero sathanas cor alicuius: non quidem ingrediens in eum & in sensum eius: neq; introiens aditū cordis: siquidem hec potestas solius dei est: sed callida & fraudulenta deceptione animā in affectus malitie trahens per cogitationes & incentiua vitiorum: quibus plen⁹ est. Impleuit ergo sathanas cor Ananie: nō intrando: sed malitie sue virus inserēdo.

8. ...16. Factum est autem (euntibus nobis ad orationem) puellam quandam habentē spiritum phytonē obuiare nobis.] Lyra. Habētem spiritum phytonē.i. diuinātem. Non enim ista puella erat sic phytonissa: sicut illa mulier phytonissa: de qua habetur. 1. Regum. 28. a. Illa enim non erat obsessa a demone: sed per artē magicam faciebat apparere demonem in similitudine alicuius mortui ad dandum respōsum de occultis. Ista vero (immo demō existens in ea) dabat responsa: quia multa sunt a demonibus cognita: que hominibus sunt occulta. & hoc modo respondendo prestabat questum magnū dominis suis/diuinando. ☞ Reliqua quere ibi. * Puellam. &c.] Glo. Rab. Phyton nomē maligni spiritus: p quem phytonisse hoc agūt: vt mortuos ad locutionem & diuinationē incantationem suscitent. ¶ Beda. De phytonica diuinatione in libro Regum inuenitur: vbi (rogāte Saule) phytonissa vel animā Samuelis: vel pro ea potius spiritū immundum euocauit ab inferis: quod gen⁹ magice ab Apolline phytio repertum: & ab eius cognomine dicitur sic vocatum. Cui hebreum etiam nomen congruit: q2 phytona os abyssi dicitur.

Sicut enim deus angelis peccantibus non pepercit.] Lyra. A pena debita. * Sed rudentibus.] Idest funibus. * Inferni.] Qui funes sunt peccata: que sunt causa detractionis ad inferna: ſm quod dicitur Prouerbiorum. 5. d. Iniquitates sue capiunt impiū: & funibus peccatorum suorum constringitur. * Detractos] A societate angelorum sanctorum. * In tartarum tradidit cruciandos in iudiciū.] Idest post iudicium. * Reseruari.] Primo eñ ceciderūt in hunc aerem caliginosum: vbi sunt ad exercitiū bonorum: habentes tñ suam penam & supplicium. Post iudiciū vero detrudentur in inferno: deficiēte sanctorum exercitio: & tunc crescet eorum pena accidentalis ex his: quos induxerunt ad peccatū & dānationē: sicut gloria sanctorum angelorum ex his: quos induxerunt ad bonū & salutem. Et ex dictis supplendū est: ꝙ siliter de⁹ nō parcet hereticis. ¶9. 2. Pet. 2 A B

Transeūtes. &c.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere an. 37. B. sexte ptis. ser. Preci. fol. 133. col. 4. Et applica sup illud. Beati qui audiunt verbum dei. &c. put in euangelio hodierno ¶10. Act. 6.

Nouorum demoniorum.] Lyra. Hoc nomen demon vel demoniū non est nomē hebraicum: sed grecū: vt dicit Isid. 8. Ethymol. Unde dicit ꝙ hoc nomen demon/grece: interpretatur sciens aut peritus latine: & per consequens demonium interpretatur scientia vel peritia. ¶11. Act. 17.

Quos tradidi sathane. &c.] Glo. Aug. &c. ☞ Quere an. 14. sexte partis. ser. Apostolorum Petri & Pauli per totum. Tomo. 2. ¶12. 1. Tim. 1

Ferie. ij. Dñice. iij. quadragesime sermōis Annota. Ex q̃nta pte Biblie.

C I.
Luce. 4
A

D Ixerunt pharisei ad Jesum: Quāta audiuimus facta in Capharnaū: fac et hic in patria tua.] (☞ descripta idoneitate predicatoris. s. dñi nostri Jesu xpī ꝛ ei⁹ predicatiōe tam generaliter in Galilea: ꝙ specialiter in ciuitate sua Nazareth: vt patet supra annotamēto. 1. quinte partis. sermonis Ferie. 4. Dñice. 1. post octa. Epipha. fol. 59. col. 1. Seqtur immediate ante litterā euangelij hodierni.) C Lyra. Consequenter describit̄ emulatio contra Jesum. Licet eñ illi de Nazareth primo recepissent verba eius reuerēter ꝛ gratiose: tamē postea moti sunt contra eū ex inuidia: despicientes eum ꝑpter paupertatem parentū: q₂ licet essent nobiles: tñ erant pauperes. Vñ dicebāt despectiue. * Nonne hic est fili⁹ Joseph?] Vt patet Matth. 13. ꝛ Mar. 6. Propter qd̄ pauca miracula fecit ibi: q₂ erant indigni: vt ibi dicit̄. vñ ꝛ coꝝ inuidia in tantū ꝓcessit: ꝙ miracula eius dicebant esse falsa. Vñ dixit eis Jesus * Vtiqꝫ dicetis mihi hanc similitudinē.] Idest obiectionem a similitudine sumptā. * Medice cura te ipsum.] Sicut eñ verus medic⁹ citius ꝛ libentius seipm̄ curat: ꝛ alios ad se ꝑtinētes: ꝙ extraneos: ita dicebant ei. Si tu faceres vera miracula: citius faceres ea inter ꝓpinquos tuos ꝛ in ciuitate tua: ꝙ inter extraneos. (☞ Sequit̄ lr̄a

C euangelij hodierni: cū dicūt Nazarei. * Quāta audiuimus facta in Capharnaū: fac ꝛ hic in patria tua.] Sed ipse consequēter respondit: ꝙ nō dimittebat inter eos facere miracula ex impotentia vel falsitate aliqua: sed ex coꝝ malitia: et ad hoc inducit sacre scripture exempla: cū sub-

B ditur. * Ait autē. Amen dico vobis: q₂ nemo ꝓpheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis: multe vidue erant in diebus Helie in israel: qñ clausum est celum annis tribus: et mensib⁹ sex: cū facta esset fames magna in omni terra.] Vt habetur. 3. Reg. 17. vbi ista historia diffuse tractat̄: que hic breuiter ponit̄. * Et ad nullam illaꝝ missus est Helias: nisi in Sarepta Sidonie ad mulierē viduā.] Q₂ non erant ita deuote: sicut illa mulier gentilis sareptana: ꝛ q₂ Helias ꝑsecutionē patiebat̄ in terra israel: q̄ debuisset sibi esse grata. * Et multi leprosi erāt in israel sub Heliseo ꝓpheta: ꝛ nemo coꝝ mundatus est.] Propter eorum ingratitudinē erga deum: q₂ regnū israel declinauerat ad idolatriam colēdo vitulos aureos: quos fecerat Hieroboā. * Nisi Naaman Syrus.] Cuius historia ponitur. 4. Regū. 5. vbi describitur bonitas ei⁹ ante curationem: cum dicitur. Per illum eñ dedit deus salutē Syrie: ꝛ post curationē fuit adhuc

melior ꝛ valde gratus deo ꝛ Heliseo
ibidē. * Et repleti sunt omnes in [...]
hec audiētes.] Quia preponebat [...]
quos abominabātur sicut canes. * [...]
runt ꝛ eiecerunt illum extra ciuitat[...]
dignū morte: vt illum interficerent. * [...]
runt illum vsqꝫ ad superciliū mon[...]
ciuitas illoꝝ erat edificata: vt p[...]
Ipse autem transiens per medium [...]
Virtute diuinitatis: qua poterat [...]
Iesum quando volebat. Dicit autem [...]
(☞ Quere infra littera. G. Et [...]
ius euangelij quere etiā infra littera [...]
* Quanta audiuimus. ꝛc.] Glo. [...]
lum dñs: qui est caput prophetaꝝ: q[...]
propheta nominat̄: sed ꝛ Helias ꝛ ce[...]
res prophete minus in patria / ꝙ in ce[...]
tatibus sunt honorati: q₂ propemodu[...]
rale est ciues ciuib⁹ inuidere: nec eñ [...]
pñtia viri opera: nō ꝟtutē: sed fragile [...]
tur infantiā: quasi nō ꝛ ipsi ꝑ eosdem [...]
dus ad maturā etatem peruenerint. [...]
ratur ꝙ frustra opem misericordie cel[...]
ctes: si aliene virtutis fructibus inuide[...]
nator enim dñs est inuidoꝝ: ꝛ ab his: [...]
beneficia in alijs persequūtur: miracula [...]
tutis auertit. * In diebus Helie.] [...]
si non est contrariū exemplo ꝓphetaꝝ: [...]
meis ciuibus fastidiosis diuina benefic[...]
traho: q₂ sicut tēpore famis nemo in [...]
dignus repertus hospitio Helie: sed [...]
tis vidua est quesita: que a tanto ꝓ[...]
retur. Et sicut multis leprosis ibidē [...]
solus Naaman syrus: qui deuote q[...]
curatus: sic ꝛ vos modo: qui me ex [...]
nitis: superno munere estis priuati [...]
mee impotentie vel inuidie. * In [...]
lie.] In quibus Helias est operatus. [...]
diem faciebat illis: qui in ei⁹ operibus [...]
debant gratie spiritualis: ꝛ conuerteba[...]
dominum. Et ideo aperiebatur celum [...]
bus diuina mysteria. Claudebatur qua[...]
mes erat: quia nulla erat cognoscendi [...]
tis vbertas. * Viduam.] Beda. Vidua [...]
quam Helias mittitur: gentium figurat [...]
am: que a suo conditore diutius deserta [...]
lum recte fidei nesciuit: quasi pauperem [...]
egena stipe nutriebat. i. verbo secularis [...]
absqꝫ humilitatis fructu docebat: que [...]
Sarepta Sidoniorum fuisse dicitur. Sid[...]
enim venatio inutilis. Sarepta incendium [...]
angustia panis interpretatur. Quibus [...]
bus gentilitas exprimitur: que inutili [...]
ni dedita. i. lucris ꝛ negocijs seculi [...]
cendium carnaliū cupiditatum: pani[...]

tualis angustias patiebatur: donec Helias: hoc
est propheticus sermo mittitur ad eū: qui in Iu
dea fame periclitabat. Clausa celi ianua. i. ces=
sante scripturaꝝ intelligentia pro perfidia iude
orum. Venit ergo ꝓpheticus sermo ad ecclesi=
am: vt receptus pasceretur ⁊ reficeret corda cre=
dentiū. Ubi prius panis spiritualis erat in an=
gustia: ibi farina et oleum ore ꝓphetico benedi
citur. i. fructus ⁊ hilaritas charitatis vel gratia
dominici corporis et vnctio charismatis in de=
fectiuo verbi celestis munere fecūdatur: ⁊ hacte
nus hec munera apud ecclesiā non deficiūt. Hec
mulier mysticū panem factura/ duo ligna colli
git: in quo figurā crucis exprimit: in qua nobis
vite eterne preparat panis. * Naaman syrus]
Beda. Naaman: qui decor interpretat/ popu=
lum significat nationū: olim perfidie scelerūq; le
pra maculosū: sed sacramēto baptismi ab omī
mentis ⁊ corporis feditate purgatum: qui capte
consilio puelle: idest superne inspirationis gra=
tia (quam iudeis seruare nō valentibus rapue
re gentiles) cōmonitus: septies lauari iubetur:
quia illud baptisma saluat: qđ septiformi spi=
ritu regenerat. Unde caro eius post lauacrum
sicut pueri apparuit: quia mater gratia omnes
in vnā parit infantiā. Uel factus est vt puer. i.
exuto veteri homine conformatus est Christo.
De quo dicitur Esa. 9. b. Puer natus est nobis:
⁊ filius datus est nobis. Partem sancte terre se=
cum tulisse dicitur: quia oportet baptizatos do
minici corporis participatiōe confirmari. * Et
G eiecerunt. ⁊c.] Quod dn̄s de eis supra dixerat:
hoc ipsi de se verum esse facto ostenderunt: quia
eijciunt extra ciuitatē: nec salutem merētur: qui
saluatorem pellunt de suis finibus. * Et duxe=
runt. ⁊c.] Beda. Peiores iudei discipuli: diabo
lo magistro. Ille verbo ait. Mitte te deorsum.
Matth. 4. a. Isti facto mittere conantur. Sed
illorum mente mutata subito vel obstupefacta
descendit: quia adhuc illis locū penitentie reser
uat: ⁊ quia nondum venerat hora passiōis: nec
elegerat hoc genus mortis. Qđ capitur a pau=
cis ⁊ tenetur/ voluntatis est: q a populo nō tene
tur: sed transit: maiestatis est. A paucis voluit
crucifigi: vt nō multoꝝ esset sacrilegium: sed in
actores crucis inuidia retorqueret/ ⁊ a paucis
affigeretur pro omnibus moriturus. Beda di=
cit: q cum dominus de manibus illoꝝ elapsus/
per medium illoꝝ de rupis vertice descenderet:
atq; sub ipsa rupe lateret: subito ad tactum ve=
stis illius saxum illud subterfugit: ⁊ ad instar
cere resolutū quendam signum: quo dominicū
corpus reciperetur effecit. Tante vtiq; capacita
tis: quante ipsum corpus extitit quantitatis: in
quo vsq; hodie vniuersa lineamenta ⁊ ruge ve=
stis: que a tergo dn̄i fuerant: veluti diuini scul=
ptoris expressa manu: seruātur: sicut testant qui
viderunt.
* Quanta audiuimus. ⁊c.] Moraliter. Per H
istos emulatores: qui contēptibiliter dicebant. Moralit.
Nonne hic est filius Joseph? significantur illi:
qui sermonem audiunt vel lectionē/ non ad suā
edificationē: sed ad predicatoris vel lectoris de=
risionem: ꝓpter quod arguuntur a Christo per
duas historias veteris testamēti. ☞ Quarū
sensus moralis prime historie posit9 est hic in. 3.
Tomo. annota. 41. secunde partis. ser. Prelat.
fol. 104. col. 4. Secūde vero historie sensus po
nitur. 4. Reg. 5. cum dicitur. * Naaman prin
ceps militie regis Syrie. ⁊c.] Idem Lyra. Mo
raliter. Per Naaman: qui erat leprosus: potest
intelligi quilibet infidelitatis lepra percussus.
Per Heliseū vero/ dominus noster Jesus Chri
stus. Per Jordanem vero fluuiū/ baptismi sa=
cramentum: eo q in Jordane fuit institutū: qñ
dominus noster Jesus Christus tactu sue san=
ctissime carnis vim regeneratiuā dedit aquis.
Igitur per Naaman intelligit quilibet iudeus
vel gentilis/ seu alius infidelis: q̄ audita fama
de Christi miraculis/ venit ad ipsum per fidē:
cui dicit Heliseus. i. Christus. * Uade lauare
septies in Jordane.] Idest recipe baptismū: qr
dicitur Joh. 3. a. Nisi quis renatus fuerit ex aq̄
⁊ spiritusancto: non potest introire regnum dei.
Qđ autem dicit. Lauare septies. Non est refe=
rendum ad baptismi receptionē: qr recipitur se=
mel tm̄: sed ad septiformē gratiā spiritussancti:
que confertur in baptismo. * Et restituta est ca
ro. ⁊c.] Qr per baptismū deuote receptū mūda
tur homo totaliter de peccatis: ⁊ recuperat men
tis innocentiā. * Uere scio q non sit deus. ⁊c.]
Per qđ designat q adultus baptizat9 debꝫ deo
regratiari de sua regeneratiōe spūali. ☞ Re=
liqua q̄ fm aliū sensum imediate sequūtur q̄re
an. 20. secūde ptis. ser. Pnie. fol. 216. col. 1. Seqt.
* Et repleti. ⁊c.] Per istos significātur illi: qui
p̄dicatores v̄itatis ꝑsequūtur: eo q dicūt eis dis
plicentia. * Ipse aūt trāsiēs. ⁊c.] Nō ꝑcutiens
illos/ aut impellēs: nec aliq̄ modo se vindicās.
In hoc docens predicatores euāgelij: vt nō que=
rant vindictā de iniurijs factis sibi.
☞ Applica ad hec aliq̄ de an. ser. Dn̄ice. 3. q̄ I
dragesime. fo. 117. đ auditiōe verbi dei. sub the. Auctor.
* Quanta audiuimus facta. ⁊c.] vt. s. A. vel
* Nonne hic est fili9 Joseph? ⁊c.] H. ¶ vel ser.
Prelatoꝝ. fo. 90. sub the. * Nemo ꝓpheta acce
ptus est in patria sua.] B. H. ¶ vel ser. Epipha.
fol. 39. sub the. * Multe vidue erāt. ⁊c.] E. vel
* Multi leprosi. ⁊c.] F. ¶ vl' ser. Pctoꝝ. fo. 189
¶ Et an. 4. scđe ptis. ser. Passiōis. fol. 41. col. 3.

sub them. * Et eiecerunt illum (scʒ xp̄m) extra ciuitatē.] Idest animā. ꝛc. B. ¶ vel. * Multi leprosi erant. ꝛc.] B. cum lepra peccatū significet. ¶ vel ser. Pnie. fol. 211. sub the. * Uere scio . ꝛc.] H. maxime in predicto anno. 20. secunde partis. ser. Penitētie. fol. 216. col. 1.

Ferie. iij. Dn̄ice. iij. quadragesime sermōis anno. Ex q̄nta parte Biblie.

¶ 1. Mat. 18 A

Respiciēs Jesus in discipulos: dixit Simoni Petro. Si peccauerit. ꝛc.] Lyra. Ostēso ꝙ nō est primo inferendum nocumentū ex parte anime: cuʒ dixit. * Qui aūt scandalizauerit. ꝛc.] ☞ Qđ inuenies anno. 1. E. quinte ptis. ser. Michaelis archāgeli. Tomo. 2.) ostendit ꝙ ei est beneficiū impendendum. Et primo in affectu: cū dicitur. * Uenit eñ filius hois. ꝛc.] ☞ Qđ etiā inuenies An. 1. A. q̄nte partis. ser. Dn̄ice. 3. post octauas corporis xp̄i. infra.) Secundo in euangelio hodierno ostendit ꝙ debemus esse benefici primo ex parte anime in effectu: ꝛ hoc dupliciter. Primo defectus eius charitatiue corrigēdo. Et secūdo offensam misericorditer remittendo. Ad euidentiā primi aduertēdū: ꝙ duplex est correptio. Una: que est ad peccātis punitionē: ppter ꝯseruationē iusticie: ꝛ ista nō ordinat semp ad correctionem delinquētis: qꝛ aliq̄n sibi infligitur pena mortis: ꝛ ideo principaliter est ad conseruationem iusticie ꝛ terrorē alioꝝ: ꝛ talis correctio nō ptinet ad singulares psonas: sed ad iudicem: ad quē ptinet cōseruare iusticiā inter hoies: ꝛ ppt hoc talis correptio est act⁹ iusticie. Alia est correctio: que ordinat ad fratris peccātis ēmēdationem: ꝛ hec est act⁹ charitatis: ꝛ ptinet ad oēs: qꝛ sicut dicit in Ecclesiastico. Unicuiqꝫ mādauit deus de primo. Et ideo sicut quilibet tenet primum ex charitate diligere: ita tenetur defectus eius charitatiue ad emendationē eius corrigere: si tñ pbabiliter credat ꝙ ex sua correctione debeat se emendare. Et de tali correctiōe loqtur hic saluator: nō de prima: que est act⁹ iusticie. Tangit aūt debitum modum huius correctionis: dicens. * Si peccauerit in te frater tuus.] Et intelligitur istud: in te: dupliciter. Uel qꝛ te solum lesit: vel qꝛ te solo sciente peccauit: si enim alios lederet: vel coram alijs peccaret: tunc nō haberet locum illud quod subditur. * Uade ꝛ corripe eum inter te ꝛ ipsum solum.] Qꝛ peccata publica sunt in publico arguenda: ſm qđ dicit. 1. ad Timo. 5. d. Peccanteʒ coram omnibus argue: vt ceteri timorem habeant. Sed qñ [...] tunc habet locū correctio fraterna: q̄ est [...] ritatis: que debet primo fieri in secreto. [...] tio est. Sicut eñ medic⁹ corporalis (si [...] do pcedat) nitit inducere sanitatē cū [...] pendio corporis: vt sine mēbri abscisione [...] possit: tunc abscindit membrū minus [...] conseruet magis nobile: vel totū corp⁹ [...] fratrem peccantē occulte corripit charita[...] bet tentare si possit fratrem emēdare abs[...] mento sue fame: qꝛ fama computat inter [...] ra bona hominis citra virtutes: ꝛ ideo [...] fratrem debet quantum potes cōseruare [...] mam. Alia causa est: qꝛ amissa fama [...] ficitur homo inuerecūdus: ꝛ per consequ[...] nus a peccato retrahitur: q̄ꝫ prius. Est [...] tus pcessus in correctiōe charitatiua: [...] corrigat fratrem suū inter se ꝛ ipsum solu[...] possit cum saluare cū oīmoda integr[...] fame. Et hoc est quod sequit. * Si te a[...] lucratus eris fratrem tuū.] Scʒ cuʒ in[...] fame ad salutē reducendo. * Si autem [...] audierit: adhibe tecuʒ vnum vel duos [...] duoꝝ vel trium testiū stet omne verbū. [...] fama est minus bonū: q̄ꝫ sit bona vita: [...] sit seruari bona vita fratris sine detrimē[...] me: tunc pcedendum est ad salutē bone [...] aliquali lesione sue fame: ꝛ ideo adduca[...] vnus alius vel duo ad sciēduʒ. s. fratris [...] vt corā eis arguatur. Et si se non corr[...] simpliciter contēnenda est eius fama: [...] uetur bona vita: vel saltē ordo iusticie [...] rem alioꝝ. Et hoc est qđ sequitur. * [...] audierit eos.] Se corrigendo. * Dic [...] Idest prelato per denunciationem [...] tunc sunt testes inducendi ad facti [...] qui prius fuerant inducti ad fratris [...] rectionem. * Si autem ecclesiā non au[...] Preceptum prelati contēnēdo. * Sit [...] ethnicus ꝛ publicanus.] Idest separa[...] fidelibus per excōmunicationē ꝛ censura[...] siasticam. ꝛ ꝙ talia possint prelati eccle[...] re: subditur. * Amen.] Idest fideliter [...] co vobis: quecunqꝫ alligaueritis super ter[...] erunt ligata ꝛ in celo. Et quecunqꝫ solueritis [...] per terram / erunt soluta ꝛ in celo.] Quia [...] talem punitionem approbat / si iudicium [...] non errat. Considerandum tamen circa [...] cta / ꝙ si peccatum occultum fratris fuerit [...] iudicium communitatis: vt si aliquis [...] ret secrete cum aliquibus ciuibus / qualiter [...] uitas esset hostibus tradenda. vel si aliquis [...] reticus in secreto corrūperet fideles: tunc [...] correctio vel admonitio non esset expecta[...] statim esset prelato denūciādum: qui poss[...]

periculo precauere. Et idem iudiciū de consimi
C libus casibꝰ est habēdum. Consequenter ostendit ꝙ nō solum debemus fratrem corripere: sed etiam offensaꝫ nobis illatā remittere: cū subdit. * Iterū dico vobis: qꝛ si duo ex vobis ꝯsenserīt super terrā.] Scꝫ offensam sibi inuicē remittendo. * De omni re quācunqꝫ petierint fiet illis a patre meo: qui in celis est.] Qꝛ oratio non est accepta coraꝫ deo: si teneat odiū contra fratrem in animo: ꝓpter qđ subdit. * Ubi eīn sunt duo vel tres cōgregati.] Idest charitatiue vniti. * In nomine meo: ibi sum in medio coꝝ.] Accedendo bone voluntati ⁊ petitioni coꝛundeꝫ: dū tñ illa oratio habeat conditiones conuenietes: que ad hoc requirūtur. s. ꝙ aliqs oret pro se pie ⁊ perseuerāter. His eīn cōcurrentibus semꝑ oratio exaudit: ⁊ si aliqñ differtur: tñ tempore cōpetenti impletur. Aduertendum tñ ꝙ licet offensa sit semꝑ remittēda: non tñ iniuria. Si eīn ex remissione iniurie ⁊ pene debite sequeret pronitas in eo: cui remittit/ad facilius peccādum: nō esset bonū ei remittere. Similit si ex tali remissiōe esset scandalum alioꝝ: ⁊ omissio iusticie: ⁊ in cōsimilibꝰ casibus. Consequēter ostendit quotiēs sit fratri remittendum. Et primo ostēditur ꝓpositum. Secūdo ꝯfirmat per exemplū. Circa primum aduertēdum/ ꝙ (sicut frequenter dictum est) Petrus tanqꝫ principalis aliqñ loquebatur pro se ⁊ pro alijs: ⁊ ideo audito a saluatore ꝙ offensa fratris peccātis esset remittēda: interrogauit quotiens esset remittenda fratri: ⁊ hoc petijt: si sufficeret ad salutē dimittere septies: cum subditur. * Tunc accedens Petrus ad euꝫ/ dixit. Domine: quotiens peccabit in me frater meus/ ⁊ dimittam ei: vsqꝫ septies? Dicit illi Jesus. Nō dico tibi vsqꝫ septies: sꝫ vsqꝫ septuagies septies.] Et ponitur ibi numerus determinatus pro indeterminato: ac si diceret: totiens quotiēs: vt dicit Augustinus. ¶ Circa secūdum dicit post litteram huius euangelij. * Ideo assimilatuꝫ est regnum celoꝝ homini regi.] ☞ Quere Annot. 1. A. quinte partis. ser. Dñicc. 22. post octauas corporis Christi. infra in hoc Tomo.

D Moralr * Si peccauerit in te.] Moraliter. Idest te sciēte. Unde Augꝰ. Quid est in te peccauit: nisi tu scis qꝛ peccauit? * Uade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipsum solum.] Hiero. Corripiendus eīn est seorsum frater: ne si semel verecundiā amiserit: permaneat in pctō. * Si te audierit/ lucratꝰ. ⁊c.] Per salutē enim alterius nobis quoqꝫ acquirit salus. * Si aūt te non audierit. ⁊c.] Glo. Ut si dixerit non esse peccatuꝫ: ꝓbent illud esse pctm̄. * Qđ si nō audierit eos.] Chrys. Idest his q̄ ecclie president. * Si aūt ecclesia nō audierit.] Aug. Idest gentilis ⁊ paganꝰ in numero fratrū nō cōputādus. * Amen dico vobis. ⁊c.] Aug. de verbis dñi in monte. Cepisti habere fratrem tuum tanqꝫ ethnicū ⁊ publicanū: liga illum in terra. Sed vt iuste liges eum vide: nam iniusta vincula dirūpit iusticia. * Iteꝝ dico vobis. ⁊c.] Subintelligendum est/ si petierint pie: perseueranter ⁊ pro se. * Usqꝫ septuagies. ⁊c.] Idest quadringentis nonaginta vicibus. Uel (vt dicit Aug.) oīno q̄tienscūqꝫ peccauerit: ignoscas.

E Glosa. * Si peccauerit. ⁊c.] Glo. Si eīn in deū: non est nostri arbitrij. Hoc ordine scādala vitare debemus: ne quē ledamus: ⁊ peccantē zelo iusticie corripiamꝰ: ⁊ penitēti misericordie viscera pandamus. * Corripe eum. ⁊c.] Non passim iubet peccanti dimittere: sed penitenti. Ita peccat: qui videns fratrē peccare/ tacet: sicut qui penitēti nō indulget. Nam q̄ dixit. Si penitet: dimitte: premisit. Si peccauerit: increpa. Nec difficilis sit venia: nec remissa indulgentia. * Dic ecclesie. ⁊c.] Ut detestationi eū habeat. Et qui nō potuit pudore saluari: saluetur opprobrijs. ⁊ vt rubore seq̄strationis emendet: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publicanꝰ. Sed ne qs supꝑbus contēneret talem sequestrationē: subdit. * Amen dico vobis.] Potestatē tribuit apostolis: vt sciāt qui a talibus damnātur: humanā sentētiā diuina sententia corroborari. * Sicut ethnicus] Detestabilior est: qui sub noīe fidelis agit opera infidelium: qꝫ aperte gentilis. Nec ideo salus eius negligēda est. Nam ⁊ ethnicos. i. gentiles ⁊ publicanos in numero q̄dem fratrū non deputamꝰ: sed tamen eorum salutem semper inquirimus. ¶ Typice. Publicani sunt: qui lucra seculi sectantur: ⁊ exigunt vectigalia negotiationis per fraudes: per furta ⁊ per iniuriā. * Amen dico. ⁊c.] A deo vestra sentētia confirmatur diuina: vel ad recipiēdum penitentē: vel ad abijciendū cōtumacē. * Si duo ex vobis. ⁊c.] Typi. Ubi

F spūs: aīa ⁊ corpꝰ ꝯsenserit: vt nō sit inter eos bellū: carne cōcupiente ꝯ spūm: ⁊ spū ꝯtra carnem: q̄cq̄d petunt: fiet: qꝛ si corpꝰ vult: q̄ spūs vult: tm̄ bonaꝝ reruꝫ est petitio. * Ibi sum in medio.] Ois sermo supra ad ꝯcordiā ꝓuocat: ⁊ pacem: quā adeo cōmēdat: vt dicat deū esse in medio eorum: q̄ pax ⁊ charitas sedē sibi in pacificis ꝯstituit: ⁊ vnitatis merito oīa petenda impetranda esse ꝯfirmat. * Tunc accedēs Petrꝰ. ⁊c.] Dixerat: videte ne ꝯtēnatis vnū de pusillis istis. Adiecerat. Si peccat: corripe: ⁊ premiū ꝓmiserat. Si duo ex vobis. Prouocatꝰ ḡ Petrꝰ q̄rit q̄tiēs dimittat. * Septuagies septies.] Hiero. i. 490. vicibꝰ. i. totiēs i die q̄tiēs ille peccare pōt. Aug. Typi. 11. ꝑ se trāsgressionē signat: qꝛ iā ē ex decalogū: cū xo mltiplicat ꝑ septē: iā ois itelligit trāsgressio ꝓpter septeꝫ vitia. ¶ Nota. Aliter datur

venia petēti fratri: vt nobis.s.socia charitate cō municet: sicut Joseph fratribus. Aliter inimico persequenti: vt bonū ei velimus: & scz faciamus:
G vt David lugēs Saul. * Si duo ex vobis. &c.]
¶ Additio.3. Licet verū sit q̄ oratio nō est accepta corā deo illius: q̄ tenet odiū contra fratrem in animo: non tñ ex hoc sequitur q̄ oratio semp sit accepta coram deo illius: q̄ nō tenet tale odiū contra fratrem. Potest eñ in aliis sic deficere: vt non audiatur. Sed Christus dicit. Si duo ex vobis ꝯsenserint / de omni re: quā petierit: fiet illis. Ex quibus sequitur q̄ orō ꝯsentiētiū semp audiat. vñ aliter videt dicēdū. Ad cuius itellectū sciēdū / q̄ hmōi ꝯsensus: q̄ facit orationē efficacē ſm doctores / nō solum extendit se ad excludendum odiū fraternū: sed etiam ad includēdum omnia: que ad petitionē (que est digna exaudiri) requiruntur. s. vt orans sibiipsi ꝯsentiat. Unde Hierony. dicit. Ubi spiritus & anima corpusq̄ ꝯsenserit: & nō intra se bellum diversaꝝ habuerint voluntatum: nulli dubiū / quin bonaꝝ rerum postulatio sit vbi corpus vult habere ea: que vult spiritus. Hec Hiero. Similiter in hoc ꝯsensu etiā includitur: q̄ orantes sibiipsis ꝯsentiant in omnibus his: que ad veram doctrinā & bone vite conversationē pertinent. Unde Origenes in hoc loco.
Nota. Ista est causa: ꝓpter quam nō exaudiūtur orantes: quia non consentimus nobis per oīa super terrā: nec dogmate: nec cōversatione. Sicut enim in musicis nisi fuerit convenientia vocum: nō delectant audientē: sic in ecclesia nisi cōsensum habuerint orantes: nec delectatur deus: nec audit voces eorum. Hec ille. Ubi igitur cōsensus predictis modis est: necesse est impetrare qđ petitur. Includitur enim hic tam idoneitas petitionis: q̄ȝ petentium. Et ideo sequitur in littera. Ubi enim duo sunt vel tres congregati in noīe meo: ibi sum in medio coꝝ. Ubi notandū: q̄ sententia horum verboꝝ est redditiva ratiōis precedentiū. Non eñ dixit. Iterū dico vobis. i. vbi eñ sunt duo vel tres. &c. sicut imediate precedenti conclusione: vbi denotat distinctio illius dicti a precedentibus: sed dixit. Ubi enim sunt: quasi redditivū rationis de hmōi petitionis efficacia: vt intelligatur sic. Ratio quare talis cōsensus est efficax / talis est: quia tales cōgregati sunt in nomine meo. Ubi enim talis consensus est: tales congregant in nomine xpi: qui est vera pax & vera concordia: & per ꝯseq̄ns est in medio coꝝ: q2 vt ait Origeñ. Mox eñ vt aliq̄ ꝯsenserint / Christus invenitur in eis.
H Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamen. 1. B.C. sermo. Ferie.4. Dominice.23. post octavas corporis christi. īfra in hoc Tomo. sub the. * Vade et corripe. &c.] vt.ā.A. ¶ vel An.1.A.

q̄nte partis. ser. Ferie.6. Dñice.1. post ... poris Christi. infra in hoc Tomo. ¶ vel ... catorum. fol.189. sub the. * Si pecca... &c.] A.D.E. ¶ vel ser. Prel. fol.90. sub ... Dic ecclesie. &c.] B. ¶ vel ser. Sacram... 14. ¶ vel Penitentie. fol.211. sub the. * ... cunq3 alligaveritis. &c.] B. ¶ vel ser. ... fol.180. sub the. * Si duo ex vobis cō... &c.] C.D.G. ¶ vl' ser. Petri apli. To... the. * Accedens petrus. &c.] C. ¶ vel ... rum. fol.82. sub the. * Amen dico vo... cunq3. &c.] E. ¶ vel ser. Religiosoꝝ. fol. ... ser. Pugne. fol.165. ¶ vel pacis. fo.77 ... * Si duo ex vobis. &c.] F.

Ferie.iiij. Dñice.iij. qua[dra]gesime sermōis Annota. Ex q̄nta p[ar]te ...

Accesserunt ad Jesum [Hie]rosolymis scribe. &c. ... Presens euangeliū ... ram) dividitur in ... quarum prima Chr... guit iudeos de falsa ... positiōe. In secunda ... apparenti sanctitate. In tertia aūt de ... stitione. Prima adhuc in duas: quia ... nitur iudeoꝝ maligna interrogatio ad ... sionez. Secundo ponitur eius respōsio ... eorum confutationē. Ad evidentiā ... tis advertendum / q̄ a tempore Moy... tate dei ꝯstituti sunt septuaginta ... maturi: & scientia prediti ad regimen ... puli: & Moyses erat super eos: ita q̄ ... erant.71. vt habetur Num.11. Et ... re statutū est / q̄ tot essent ad regimen ... dinati: & isti dicebātur iudices ordina... impositionē manus instituebantur ... in glosis hebraicis in multis locis: & isti ... bant in Hierusalem: & ad eos fiebat recur... civitatibus in ambiguis & difficilibus: ... terminatio habebatur pro lege firma: q... licebat transgredi: vt habet Deute.18. ... instituebant aliqua: que pertinebāt ad ... populi: & in statutis eoꝝ erant aliqua: q... bant sub precepto tanq̄ȝ necessitatis: & aliq... monitione tanq̄ȝ cuiusdam decentie & ho... tis. De talibus aūt erat istud statutū q... tangitur: videlicet q̄ accedētes ad mensa... lavarent manus suas. Verūtamen pha... scribe intellectū huius mandati volebant ... re ad quandam falsitatē: videlicet q̄ p... quireret quedam munditia spūalis. M... tur aūt ad hoc: q2 in lege alique immūdi... corporales ablutiōes dicebātur emūdan...

discipuli christi aliqua que non erāt necessaria: sed magis cuiusdā superstitionis: in quantū intellectus sic trahebat: non obseruabāt: christum in discipulis suis arguebant tanq̃ cōtemptorez doctrine seniorum: vt sic redderent eum populo
B odiosum: et hoc est quod dicitur. ✱ Accesserūt ad Jesum ab hierosolymis scribe et pharisei dicentes. Quare discipuli tui trāsgrediūtur traditiones seniorū? Non enim lauant manus suas cum panem mādūcāt.] Consequēter secūdo ponitur: christi responsio vera ad ipsorum cōfutationem/ cum dicitur. ✱ Ipse autem respondens/ ait illis. Quare et vos trāsgredimini mandatū dei propter traditionem vestram?] Non respondet dicendo ꝙ lotio manuū/ que faciebat ad honestatē esset mala: vel ꝙ apostoli ipsaz omittēdo benefacerent: vt facit ad honestatē: licet benefacerent omittēdo propter superstitionem: sed quasi clauum clauo retundendo dicit eos deficere: quia faciebāt transgredi mandatū domini propter mandatū hominū/ quod probat dicens. ✱ Nam deꝰ dixit (Exo. 20.) honora patrem et matrem. Et qui maledixerit patri vel matri morte moriatur.] Honor iste non solum intelligit̄ reuerētia: sed et administratio necessarioꝝ. Hanc autem excludebāt per suam doctrinam falsam: quia sacerdotes qui erant cupidi: vt bona que essent ad ministranda parentibꝰ cōuerterent in lucra eorū: dicebāt ꝙ meliꝰ erat illa deo offerre. Tum qꝛ est pater pricipalis ⁊ spiritualis. Tum qꝛ licet per talem oblationem parētes sustinerēt detrimentū corporale: consequebātur tñ bonum spirituale in quantū illud quod erat in eorum necessitatem cōuertendū: deo offerebatur. Et ex hoc sequebatur ꝙ preceptū de honore parentuz in quantum intelligitur in hoc administratio necessarioꝝ euacuabatur per talem expositionē falsaz. Et hoc est quod dicit saluator ✱ Vos aūt dicitis.] Falso scilicet exponendo mandatū dei. ✱ Quicunq̄ dixerit patri vel matri: munus qđcunq̄ est ex me.] Deo consecratū. s. ⁊ oblatum. ✱ Tibi proderit.] Magis supple quam si expēderes in necessitates tuas: et est cōstructio defectiua: et est sensus. Quicunq̄ dixerit. ⁊c. Id est licite ⁊ bene potest dicere quod dictum est. Et impleuit preceptū diuinuz: et est dignꝰ vita eterna quod est falsum: qꝛ secūdū veritatez ē transgressor precepti. Et hoc est quod subditur. ✱ Et non honorificabit patrem suuz aut matrem suam.]
C Illud quod erat sibi debitum subtrahendo. ✱ Et irrituz fecistis.] Vos sacerdotes et pharisei. ✱ Mandatū dei propter traditionē vestram.] Ad maiorem intellectum cōsiderandū ꝙ pater per se tenetur prouidere filijs: qꝛ est causa eorum quantum ad esse: et ideo debet eis nutrimentuz et documentū. Filius autem tenetur prouidere parentibꝰ de necessarijs per accidens. s. si indigeant: ⁊ ipse sit potens. Et ideo si pater iam necessitatem incurrerit: bona de quibus filius potest sibi administrare/ iam sunt sibi debita: de alieno autez nullus potest deo sacrificiū facere. Et ideo talia deo offerre non est licitum: qꝛ hoc est transgredi preceptum de honore parentū. Secus autem esset si filius bona sua deo vouisset vel cōsecrasset anteq̃ parētes essent in necessitate positi: qꝛ tunc non esset licitum de eis prouidere parentibus: quia si esset deo votum factum de aliquo immolaticio: non posset immutari. Si autez de aliquo non immolaticio: nō poterat mutari nisi per redemptionez. Ex dictis patet falsitas illiꝰ opinionis: que dicit ꝙ filius post professionē factam in religione tenetur exire claustrū propter necessitatē parentū: etiam contra volūtatem sui superioꝝ: qꝛ per talem professionem est deo iam consecratus. Et ideo propter necessitatem parentum non debet contra votū tale facere. Hoc etiaz patet alia racione: qꝛ filius cuz venerit ad etatē adultaz: sicut potest inuitis parentibꝰ licite matrimonium contrahere/ vel ad sacerdotium promoueri: ita etiam: religionē ingredi cessante tūc necessitate parentū: sed per sacerdotium excusat̄ de hoc/ ꝙ non tenetur subuenire patri per vsum armoꝝ: si ab hostibꝰ inuadatur: qꝛ iam non est sibi licitum pugnare corporaliter. Similiter per matrimoniū excusatur ꝙ non tenet̄ manere cuz patre/ qꝛ est obligatus vxori: ergo multo fortius per professionē factam in religione excusat̄ a subueniendo parentibus: nisi secūdum modum cōuenientem sue regule. Et per cōsequens non debet propter hoc cōtra votum obedientie facere: immo esset inobediēs hoc faciendo. Per hoc patet solutio cuiusdā ratiōis: que solet ad oppositū induci: que talis est. Votuz factum de his: que sunt supererogationis non preiudicat illis: que sunt đ necessitate precepti: cum preceptū implere sit necessitatꝭ: vouere autem talia non: sed votuz religionis est de his: que sunt supererogationis. subuenire autem parentibꝰ in necessitate est de necessitate precepti: ergo per votū religionis per professionē solēnizatum non absoluitur aliquis quin teneatur administrare parētibꝰ sicut ante. Ergo per cōsequens tenetur exire claustrum ꝓpter necessitatez parentū etiam contra volūtatē superioꝛuz. Dicendum ꝙ per professionem non absoluitur a precepto. Bene tñ absoluit̄ ab aliquo modo implendi preceptuz quia preceptum de honore parentum est affirmatiuum: et ideo non obligat ad semper: sed pro loco et tempore et alijs debitis circunstantijs: que aliquando variantur ẜm cōditionem ipsius implētis prece

ptum. Quia aliquis modus subueniẽdi patri efficitur inconueniens et illicitus ipsi filio per assumptionem alicuius status liciti/immo etiã perfecti. sicut subuenire patri p defensionẽ armorũ efficit̃ illicitũ per sacerdotij statũ: tenetur tñ ei subuenire alijs modis suo statui cõuenientibus: ita eodẽ modo post votũ obediẽtie subuenire patri cõtra voluntatẽ superioris efficitur illicitum ipsi religioso: tenet̃ tamẽ ei subuenire modis cõuenientibus professioni sue. Cõsequẽter scḋo principaliter redarguit saluator iudeos de falsa sanctitatis simulatione: q2 ad hoc ꝙ essent in reuerentia populi ostendebãt sanctitatẽ in verbis et in exteriori conuersatione: cũ tamẽ corrupti essẽt intẽtione: sicut fuerat ꝓphetatũ per Esai.29. Licet sub alijs verbis ponatur quã hic: sententia tamẽ est eadẽ/in qua dicit̃. * Hypocrite: bene pro
D phetauit de vobis Esaias dicens. Populus hic labijs me honorat: cor autẽ eorũ longe est a me. Sine causa aũt.] idest frustra * Colũt me] Sicut enim medicina dicit̃ sine causa vel frustra ꝓpinari: que nõ cõfert sanitatẽ: sic cultus diuinus qui nõ ducit ad verã felicitatẽ. Sequit̃. * Docẽtes doctrinas ⁊ mãdata hoim.] Quia ꝓpter suã auaritiam docebãt transgredi mandatũ dei propter traditionẽ suã: vt visuz est in falsa expositione precepti de honore parentũ. Et hoc etiã faciebant ꝓpter suã superbiam: vt propter doctrine auctoritatẽ populus deferret eis maiorẽ reuerentiã. Cõsequẽter tertio principaliter arguit iudeos de vana superstitione. Circa quod aduertendũ ꝙ sicut dictũ est: lotio manuuz ante comestionẽ vel cibarioꝝ appositionẽ faciebat ad quãdaz honestatẽ ⁊ mũditiã corporalẽ: ⁊ in hoc erat bonũ. Sed si omitteretur/dicere ꝙ ex hoc incurreretur immũditia spũalis: hoc est falsuz ⁊ superstitiosum: q2 immũditia spũalis prouenit ab interiori delectatione ⁊ cõsensu mẽtis: nõ ab ipsis re
E bus corporalib⁹. Et hoc est qḋ dr̃ hic * Et cõuocatis ad se turbis.] Reuocãdo eos a falsa doctrina eorũ. * Dixit eis. Audite.] Aure corporis. * Et intelligite.] Aure mẽtis. * Nõ quod intrat in os.] Jdest cib⁹ corporalis. * Coinquinat hoiem.] Spũaliter. s. nisi inquantũ per delectationẽ male afficit̃ ad cibũ. * Sed quod procedit ex ore] Jdest verba/q̃ sunt malicie interioris significatiua. * Hoc coinqnat hoiem.] Cõsiderandũ ꝙ xp̃s nõ dicit hic cõtra legẽ: licet eñi in lege aliq̃ cibi reputarent̃ immũdi: vt caro porcina ⁊ hmõi: hoc tñ nõ erat ꝑm eorũ naturã: q2 ois creatura dei bona ẽ. 1. ad Timo. 4. Vñ gen̄. 1. d Vidit de⁹ cũcta q̃ fecerat ⁊ erãt valde bona. Dicit̃ tñ porcus inmũdus ⁊ agn⁹ mũdus: vt dicit Augu. cõtra Faustũ. Q2 per aialia immũda ꝑz legẽ signãtur quedã vitia q̃ sunt euitãda. ⁊ ideo

q2 lex euãgelica: q̃ spũalis est inchoata
xp̃m/ideo ⁊ illa obseruatio figuralis
erat amplius obseruãda. Cõsequẽter
xp̃i ponitur phariseoꝝ scãdalizatio
nã xp̃i videbãt coꝝ simulationẽ ⁊ doctri
batã: ⁊ ideo nõ poterãt resistere
rã: ideo ex inuidia mouebãtur cõtra
uẽdũ seditionẽ: ⁊ ideo * Tũc accedẽtes
li ei⁹ dixerunt ei. Scis q2 pharisei
hoc scãdalizati sunt.] Et q2 veritas
⁊ doctrine nõ est dimittẽda ꝓpter scãdalu
q2 tale scãdalũ procedit ex malicia
zati. Vñ dicit btũs Grego. Si de veritate
luz oritur: rectius oriri pmittitur
liquat̃. Jdeo sequit̃. * At ille respõdẽs
plãtatio quã nõ plãtauit pat̃ me⁹ celestis
doctrina ab hoie inuẽta q̃ nõ est
na. * Eradicabitur.] Q2 nõ habet
damentũ ⁊ radicẽ * Sinite illos.] Jdest
nã coꝝ cecitate. * Ceci sunt.] Jdest
intellectu legis * Et duces cecoꝝ.
ceco ducatũ prestet: ambo in foueã
alios excecãt suo errore: ⁊ ducũt eos
Consequnter aperitur ṗdicte doctrine
intellect⁹ magis in speciali q2 Petrus
alijs quesiuit intellectũ/eũ subditur.
dẽs aũt Petr⁹.] Pro se ⁊ ꝓ alijs quesiuit
eũ et. * Dixit ei. Edissere nob.] Jdest
* Parabolã istã.] Jdest sententiã occultã
ille dixit. Adhuc ⁊ vos sine intellectu
Quasi dicat tãdiu audistis doctrinã
tim deberetis intelligere ea: que dicta
sequitur. * Nõ intelligitis: ꝙ oẽ quod
trat in ventrẽ vadit.] Jstud est ve
chen: q2 aliqua pars de omni quod
* Et in secessum emittitur.] Q2 in
tũcũq3 puro est aliq̃d impuritatis
pellitur tanq3 superfluũ: ⁊ aliq̃d retinetur
ad nutritionẽ necessariũ: ⁊ neutrũ istoꝝ
nat hoiez spũalit̃ loquẽdo. * Que aũt
de ore.] Vt verba. * De corde exeũt.
cõcept⁹ mẽtis significatiua. * Et ea coinquinant
hoiez] Q̃ sũt male cogitatiõis significatiua
hocẽ qḋ sequtur. * de corde eñ exeũt cogitationes
male.] Et ꝑ cõsequẽs. * Homicidia
lia ⁊ colloq̃a ad ꝑpetrandũ hmõi vitia
gũtur ⁊ cõsimilia vtputa. * Adulteria
tiones: furta: falsa testimonia: ⁊ blasphemie
sũt q̃ coinqnãt hoiez.] Spũalit̃. * Nõ lotis
mãib⁹ mãducare nõ coinqnat hoiez.] Jmmun
ditia spũali. ☞ Post expositionẽ huius
lij dicit Lyra ꝙ reprobato errore phariseo
trãsit ad gẽtiles: vt ex deuotione gẽtiliũ
iusta reprobatio iudeoꝝ. ⁊ hoc est qḋ dr̃
re in lr̃a * Et egressus inde Jesus secessit in

Tyri. ꝛc.] ☞ Quere supra. anno. 1. A. quīte ptis. ser. Dñice. 2. q̄dragesime. Fo. 105. col. 3. Et applica ad malos xp̄ianos quoꝝ mētes desere ns gr̄a dei aliq̄n trāsit ad cōuersionē infideliū vel humiliū.

* Accesserūt ad Jesuz. ꝛc.] Moralit. Per istos scribas ꝛ phariseos multū solicitos de mūditia exterioꝛi: significant hypocrite falsi: arguētes frequēter alios de modicis: cū tñ sint infecti grauibus pctīs. Propt̄ qḋ eis dr̄. Matth. 7. a. Quō dicis fr̄i tuo. Frat̄ sine vt eijciā festucā de oculo tuo: ꝛ ecce trabs est in oculo tuo? ꝛc. * Quare vos trāsgredimini. ꝛc.] Simile fit hodie ꝛ i multis locis: in quib⁹ maioꝛ solicitudo habetur circa custodiā mādatoꝝ hoīuz: quā circa custodiā diuinoꝝ p̄ceptoꝝ: qꝛ grauius satis punit̄ trāsgrediēs mādatū principis vel prelati (qḋ tñ frequenter nō est malū: nisi qꝛ prohibitū) q̄ꝫ trāsgrediens dei mādatū: qḋ de se semp est illicitū. * Popul⁹ hic labijs. ꝛc] Hoc potest dici de doctoꝛib⁹ ꝛ predicatoꝛib⁹ qui docēt bene ꝛ viuūt male. Cetera sunt ita moralia q̄ nō indigēt alia moralitate.

* Accesserūt ad Jesum. ꝛc.] Glo. Hoīes Genesar minus docti credūt: sꝫ qui sapiētes videtur: ad pugnā veniūt. * Nō eīm lauāt manus.] Intus nihil arguūt: q̄ intus liuoꝛe polluti sunt. In vanū quidē sua baptismata seruāt: qui suoꝝ coꝛdiū ꝛ coꝛpoꝝ sordes abluere negligūt. * Quare vos transgredimini mādatū dei. ꝛc.] Si vos mādata dei cōtēnitis ꝑpter traditiones hoīm: quare arguitis discipl'os: q̄ mādata hoīꝫ dimittūt / vt scita dei custodiāt? * Uos aūt dicitis.] Ur̄a aūt traditio cōtraria est. Hoc filios dicere parētibus cōpellitis: qḋ deo oblaturus erā in tuos cōsumo cibos: tibiq̄ꝫ ꝓdest o pater: vt timeat cōsecrata comedere. Uel qḋ deo offero tibi ipi ꝓdest. Impietat sub noīe pietatis inducūt: q̄ docēt q̄ oblatio dñi: q̄ verus est pat̄ obsequijs parētuꝫ preferat̄ / ꝛ hoc ꝓlucris suis. Uñ ꝛ patres ne sacrilegij crimē incurrāt: deo cōsecrata deuitāt: ꝛ egestate cōficiunt̄. * Quicūq̄ꝫ dixerit patri vel matri. ꝛc.] Scilicꝫ vita eterna dignus erit. Uel dixerit. i. dicere poterit. * Mun⁹ quodcūq̄ꝫ est ex me tibi ꝓderit. ꝛc.] Quasi nō: immo sacrilegus esses si acciperes: qꝛ deo deuoui. Uel tibi ꝓderit: si deo dedero. * Bene ꝓpheta. ꝛc.] Preuidit Esaias in spū simulationē iudeoꝝ q̄ in dolo repugnarent euangelio. * Labijs me honorat. ꝛc.] Magister. Scim⁹ qꝛ verat̄ eos. vel exterioꝛē mundiciā cōmendando: interioꝛ ꝛ q̄ vera est in eis nō est. * Nō quod intrat. ꝛc] Nihil est extra hoiem / qḋ interius inquinet: nec idolothytū in hoc q̄ dei creatura est. Uno sermone ois superstitio obseruationum eliditur / cum in discernendis cibis religio putetur. * Tunc accedentes. ꝛc.] Phariseoꝛ in magna est religio in cibis: qui audito verbo hoc scādalizati sunt idest indignati sunt. Scādalon eīm vel scandalū grece / nos offendiculū vel ruinā vel impactionē pedis possumus dicere. Uñ qui scādalizauerit aliquē. i. occasionē ruine dederit. * Sinite illos.] Permittite suo arbitrio: qꝛ irreuocabiles sunt. Uñ Paulus hereticū hoīem: post p̄mā ꝛ secūdam monitionē deuita. * Edissere. ꝛc] Quod aperte est dictuꝫ: putāt apl'i per parabolā dictuꝫ. Uitiosus est auditoꝛ qui vel obscura manifeste vel manifeste dicta obscure vult itelligere. * De coꝛde exeūt. ꝛc.] Nō eniꝫ a diabolo immittunt̄: sed ex propria volūtate nascūtur. Diabolus eīm in cētoꝛ est nō auctoꝛ: qꝛ nec interioꝛa nisi per habitus ꝛ gestus nouit. * Nō lotis. ꝛc.] Spūalia dicta propheta ꝝ de coꝛdis ꝛ coꝛpoꝛis castigatione. Ut illud Esaie. 1. c. Lauamini mūdi estote. Pharisei carnaliter de solo coꝛpoꝛe accipiebant quod vanum est fieri.

☞ Applica ad hec aliqua de anno. ser. Reli. fo. 136. Et anno. 1. quīte ptis sermo. Fe. 6. dñice. 23: post octa. coꝛ. xp̄i. per totū in hoc Tomo. sub the. * Quare trāsgredimini mādatū dei.] B. ¶ Uel anno. 1. q̄nte p. ser. Fe. 3. Dñice. 3. quadragesime. fo. 125. sub the. * Audito hoc verbo scādalizati sunt.] F. ¶ Uel sermonis. Ferie. 4. Cineꝝ. fo. 75. sub the. * Hypocrite bene ꝓphetauit. ꝛc.] D. ¶ Uel de anno. ser. Dñice. 1. et. 3. quadrage. s. de potestate demonis. fo. 83. et. 117. sub. the. * De coꝛde exeūt cogitationes male.] F. H. ¶ Uel ser. Petri apl'i. Tomo. 2. sub the. * Respōdens Petr⁹. ꝛc.] F. ¶ Uel sermo. pref. fo. 90. sub the. * Hic labijs me honoꝛat. ꝛc.] G. ¶ Uel peccatoꝛum. fo. 189. sub themate. * Homicidia: adulteria. ꝛc.] F. I Auctoꝛ.

Ferie. v. Dñic. iij. quadragesime sermonis Annota. Ex q̄nta parte Biblie.

Peremini nō cibū: q̄ pit. ꝛc.] Lyra. Posito signo d' cibo coꝛporali cū dr̄ * Abijt Jes⁹ trās mare galilee. ꝛc.] ☞ Qḋ inuenies infra. An. 5. A. q̄nte ptis. ser. Dñice. 4. q̄dragesi. Cōsequēter (licet aliquib⁹ interpositis) ponit̄ doctrina de cibo spūali. Cibus aūt spūalis est ipm verbū incarnatū principalit̄ rōne deitatis: ꝛ ex cōsequēti rōne assumpte carnis: q̄ nob datur in cibū in sacramēto Eucharistie. Ideo p̄mo agitur de cibo spūali qḋ est verbū. scḋo de cibo spūali: qḋ est sacramentū. prima in duas: qꝛ p̄mo ponitur xp̄i doctrina. scḋo subditur iudeoꝝ murmuratio maligna. Prima di- Cr. Joh. 6. A

diciditur in quattuor: quia primo inuitat eos ad
querēdū cibū spūalem. Scđo ostendit veniendi
modū. Tertio ostēditur q̄d sit iste cibus. Quar
to qui ptingunt ad fruitionē eius. In prima igi
tur parte dicitur sic. ✳ Respondit Jesus turbis
iudeorum.] Uidens eñ ꝙ ita solicite querebāt
eum ꝓpter cibum corporalē: quē eis dederat (vt
dictū est) ⁊ adhuc iterū sperabāt habere: arguit
eos, dicens. ✳ Amen amē dico vobis: queritis
me nō qꝛ vidistis signa.] Ad credendum ⁊ ve-
nerandū. Loquitᷣ enim ꝓ illis: q̇ male mouebā
tur: qꝛ multi bona deuotione sequebanᷣ eū. Et
aliq̇ ex mala et carnali intentiōe: et ideo sequitᷣ.
✳ Sed qꝛ manducastis ex panibus ⁊ saturati
estis.] Q.d. deberetis magis esse soliciti de cibo
spirituali: quo anima sustentatur: qꝛ melior est
cibo carnali: q̃to anima est melior corpore: ideo
sequitur (in primis verbis euangelij hodierni.)
✳ Operamini nō cibum qui perit: sed qui per-
manet in vitā eternā.] Idest operā date vt possi
tis habere cibum spūalem: qꝛ nō perit sicut cor-
poralis. Si eñ cibus corporalis maneat in pro
pria forma: non nutrit: sed magis nocet corpori.
Sed si nutriat: oportet ꝙ a ꝓpria natura pereat
⁊ conuertatur in membra. Econuerso autē cibꝰ
spiritualis manet: ⁊ cōuertit in seipsum sumen-
tem: qꝛ deus nos sibi incorporat ⁊ nō econuerso.
Unde Augu. loquēs in persona huius cibi, di
cit. Cibus sum grandiū: nō me mutabis in te:
sed tu mutaberis in me. ✳ Quē filius hois da
bit vobis.] Idest paratus est dare: qꝛ ad hoc ve
nit in mundū. ✳ Hunc eñi pater signauit deꝰ.]
Idest ad hoc ipsum assignauit mittendo in mū
dum. Propter quod Johan. 18. c. dicit. Ego ad
hoc veni in mundum: vt testimonium phibeaꝫ
B veritati: ⁊ hoc est dare cibum spiritualem. Cōse
quenter ostenditur modus habendi cibum hūc
scꝫ per veram fidem: per quā homo deo incorpo
ratᷣ. Et primo circa hoc ponitur Xp̄i instructio.
Secundo iudeorum obiectio. Instructioni ve-
ro xp̄i premittitur eoꝝ interrogatio, cū dicitur.
✳ Dixerunt ergo ad eum.] Querēdo qualiter
possint habere cibū predictū. ✳ Quid faciemꝰ
vt operemur opera dei?] Idest opus per q̄d pos-
simus predictum cibū cōsequi. ✳ Respōdit Je
sus ⁊ dixit eis. Hoc est opus dei.] Per q̄d hūc ci
bum poteritis assequi. ✳ Ut credatis in eū: quē
misit ille.] Q̄d autē hic fides dr̄ opus, videtur
esse cōtra illud q̄d habetᷣ ad Ro. 4. vbi fides di-
stinguitur cōtra opus. Dicendū ꝙ ibi distingui
tur cōtra opera exteriora. Hic autē dicitᷣ opꝰ ma
nens tm̄ in anima. Cōsequēter cōtra dictuꝫ xp̄i
obijciunt, cū subditur. ✳ Dixerūt ergo ei. Q̄d
ergo tu facis signum: vt videamus ⁊ credamus
tibi? Quid operaris?] Q.d. Tu adhuc non fe-

cisti similia Moysi. ꝓpter hoc subdi[...]
tres nostri manducauerunt manna [...]
sicut scriptum est. Panem de celo ded[...]
ducare.] Q.d. Moyses dedit manna [...]
panem hordeaceum. Iterū dedit qua[...]
annis: tu autē pauisti nos semel tantu[...]
ditur responsio. ✳ Dixit ergo eis Je[...]
amen dico vobis: nō Moyses dedit [...]
de celo.] Scꝫ ꝓprie dicto: qꝛ nō de celo [...]
empyreo: sed de celo aereo: qꝛ descēdeba[...]
vel pruina: vt habetᷣ Num. 11. ✳ Sed [...]
us dabit vobis panē de celo verū.] P[...]
verum cōtra figurale. Et ideo māna n[...]
prie panis verꝰ: quia fuit figura panis [...]
lis dati in sacramento. Et ideo iste est ve[...]
nis: qui fuit figuratus per illum. Dicit[...]
de celo vere ⁊ ꝓprie dicto, quia xp̄s ra[...]
tatis de celo oritur. i. de deo patre. Si[...]
tione humanitatis: qꝛ anima immedia[...]
creatur. Uirtus etiam formatiua corp[...]
virtus spiritussancti: ideo sequitᷣ. ✳ P[...]
verus est, qui de celo descēdit.] Mod[...]
✳ Et dat vitam mundo.] Effectus cibi [...]
nis est vitā ꝯseruare: ideo ille est verus p[...]
ritualis: qui dat ⁊ cōseruat vitā spiritua[...]
autē cōpetit verbo incarnato: ꝓpter qu[...]
Joh. 10. Ego veni vt vitaꝫ habeāt. ⁊c. [...]
ter ostendit quid sit iste panis vel cibus [...]
Judei enim audientes bonitatē huius [...]
Dixerunt ergo ad eū. Dñe semp da no[...]
hunc.] Uolebāt de cetero esse refecti sine [...]
labore. Sicut de muliere Samaritana [...]
hā. 4. que petijt a xp̄o. Dñe da mihi [...]
vt nō sitiam. ⁊c. Uerum tn̄ sicut illa [...]
bat cōditionem aque spūalis: sic n[...]
spūali. Et ideo Jesus ostēdit eis q[...]
nis: ideo sequitᷣ. ✳ Dixit aūt eis Je[...]
panis vite.] Qui nō solū vitā cōseruat [...]
dat ipsam de nouo. Panis autē corporal[...]
corporalē p̄ existentē tantūmodo ꝓl[...]
quitur. ✳ Qui credit in me.] Per fide[...]
charitate. ✳ Non esuriet: ⁊ qui credit in m[...]
sitiet in eternū.] Q.d. licet habens deū q[...]
per gratiā, desideret habere plenius per g[...]
tn̄ non desiderat rem non habitā. Cibus a[...]
potus corporalis est contrarie cōditionis [...]
bitus in plenitudine in fastidium vertitur [...]
sequenter hic (terminato euangelio hodie[...]
ostendit, qui sunt illi: qui fruuntur hoc pa[...]
cens. ✳ Omne: quod dat mihi pater. ⁊c. [...]
Quere Annotamento. 1. A. quinte partis [...]
monis Defunctorum communis. Tom[...]
cundo. Circa secundum principale: [...]
de Judeorum maligna murmuratione [...]

subditur. * Respondit ergo Jesus et dixit eis. Nolite murmurare adinuicē. ꝛc.] ☞ Quere etiam in p̄dicto Anno. 1. quinte par. sermo. De functoꝝ cois. Tom. 2. Post hec sequitur immediate. * Nemo potest venire ad me. ꝛc.] ☞ Quere Ann. 1. A. quite. par. ser. Ferie. 4. quattuoꝛ tempoꝝ post Penteco. infra in hoc Tomo.

E * Operamini nō cibū. ꝛc.] Moraliter. Chrys. Q. d. vos exquiritis escam tēporalem: ego autē corpora vestra nutriui/ vt per hoc exq̄reretis illā escam: que non temporalē sed eternam tribuit vitam. Hec autem esca est christi corpus in eucharistia: prout patet per litteraz huius capi: in qua loq̄tur satis diffuse de sacramēto eucharistie ostendens quid realiter in eo cōtinetur dicens. Caro mea vere est cibus: et sanguis me⁹ vere est potus. Per quod tollitur erroꝛ Berigarij: qui dicit christi corp⁹ in hoc sacramēto tanq̄ in signo cōtineri: propter quod dictum suum tanq̄ erroneum reuocauit.

F * Operamini. ꝛc.] Glo. Postq̄ de diuinitate sua qua idem est cum patre: tractauit: et eodem honoꝛe honoꝛandus: et de humanitate sua: qua de morte liberat ꝛ suscitat grandi honoꝛe dign⁹: vult tractare de cibo vite. i. verbo dei: et hec cōtinuatio quantum ad sententiam. Ad litterā vero sic. Vos queritis me non propter me/ sed propt̄ panes: qui perēt: ergo operamini. i. querite me propter me: non propter aliud. Ipse est enim cibus ille: qui permanet in vitam eternaz: vt post aperte dicet. Similiter quotidie querunt multi Jesum: non propter Jesum: sed vt bene sit eis in tempoꝛe. * Signauit deus.] Quasi proprio signo a ceteris discreuit: quia qui est filius hoīs est et filius dei: et ideo me nolite cōtēnere filiū hoīs: sed petite a me cibuz spiritualē. * Hoc est opus dei.] Fides per dilectionem operans: est opus: quia si desit facultas: non q̄ritur nisi voluntas. Merito etiam fides: que per dilectionez operat̄ opus dicitur: que est initiū et finis totius boni. * Quod ergo tu facis signū?] Audiūt christū promittētem maioꝛa. i. cibum: qui permanet in vitam eternam: q̄ moysem qui promisit/ terraz (vt habetur Exo. 3. b.) fluētē lac et mel ꝛ hm̄oi tēpoꝛalia: ꝛ nondū vidēt ab eo signa nisi minora. Moyses enim dedit de celo panem. Exo. 16. a. Iste panes hoꝛdeaceos: quasi ergo pro minimo

G habētes quod fecerat: qui maioꝛa promittebat: querūt. * Quod ergo tu facis signū?] Quia ad fidem suam eos inuitabat/ q̄runt signa q̄b⁹ inducerētur ad credendum. Unde. 1. Coꝛ. 1. d. Judei signa querūt. * Dixit eis Jes⁹. ꝛc.] Q̄ṡ preferebāt opus Moysi suo operi: ostēdit illud esse minus: quia nō fuit panis de celo/ sed tm̄ figura illius: et suuz maius: qui est panis de celo: q̄ dat vitā: ꝛ hic ē cib⁹: quē supra dixit ꝑmanere in vitā eternā. * Panis enim verus.] Angeli purū verbū solidū cibuz comedūt: nos vero verbum sed in lac versuz: q2 si non possum⁹ comedere/ possum⁹ suggere: nisi eīm incarnaret/ a nobis nō cognosceret: a nobis nō gustaret. * Dñe semꝑ da.] Sicut mulier samaritana audiens: q̄ biberit de hac aq̄ non sitiet in eternū. Joh. 4. b. ꝑm corpus accepit: et tamen laboꝛe et indigentia carere volens dixit. Da mihi hāc aquam: sic isti querūt panē qui eos reficiat et nunq̄ deficiat: ꝑpter quod euz regem facere voluerūt. Sed Jesus ad se reuocat/ et quē panē dixit euidēti⁹ aperit. Ego sum panis vite. Potero dare vitā: q2 suz panis viuificās: igne spiritussancti in clibano vteri virginalis coct⁹ et format⁹: et mūdo ad pellendam famē ignoꝛātie dei donat⁹.

☞ Applica ad hec aliqua de an. ser. Dñice. 3 quadra. fol. 117. de auditiōe verbi: et Dñice. 4. quadra. Fol' sub. the. * Operamini nō cibū. ꝛc.] ¶ Vel de Anno. ser. Fidei. fol. 59. sub. the. * Ut credatis.] B. vel. * Qui credit i me. ꝛc.] D. ¶ Vel de Anno. ser. Incarn̄. Fol. 2. sub the. * Hunc enim pr̄ signauit deus.] A. ¶ Vel de An. ser. Sacra. Fol. 14. sub. th. * Panis enim verus est. ꝛc.] C. ¶ Vel ser. Relig. Fol. 136. sub the. * Operamini non cibū. ꝛc.] B. F. Idest q̄rite me ꝑpter me in religiōe/ non ꝑpter aliud. s. pro subsidijs t̄palib⁹ vt dicit Grego. ꝛ experiētia docet q̄tidie. ¶ Vel ser. Marie Gen̄l. Fol. 72. sub the. * Ego sum panis vite. ꝛc.] G. H Auctor.

Ferie. vj. Dñice. iij. quadragesime. Sermo. annota. Ex quinta pte Biblie.

VEnit Jesus in ciuitatez. ꝛc.] Lyra. In hoc capitu. agit̄ de deriuatiōe gratie Jesu christi quoad gētiles. Et quia christi doctrina dupliciter deriuata est ad credentes. s. per doctrinā et miracula: vt habet̄. Mar. vltimo. d. Sermonē cōfirmāte sequētib⁹ signis: iō primo agit̄ de deriuatiōe ei⁹ per doctrinā: scd̄o ꝑ miracula. Prima pars diuidit̄ i tres ptes: q2 p̄mo ponit̄ doctrīe xp̄i opportunitas: secūdo ipsi⁹ q̄litas tertio cōsequēs vtilitas. Primū ostendit̄ ex trib⁹. s. Ex xp̄i recessu: ex ei⁹ trāsitu et ex accessu. Circa p̄mū sciēdū q̄ xp̄o baptizato primo ꝛ discipulis ei⁹ cōsequēter: pharisei cōmoti fuerūt cōtra euz inuidia. Et ideo volēs dare patientie exēplū: inde recessit: et sic occasionē docēdi gētiles habuit: ꝛ hoc est quod dicit̄ i primis verbis isti⁹ capituli. * Ut ergo cognouit Jesus q2 audierunt pharisei q̄ Jesus plures discipulos facit et Cr. Johā. 4 A

baptizat q̃ Johãnes.] Pharisei eni ex inuidia ꝑsecuti sunt Johãnẽ ⁊ ꝓcurauerũt eũ mitti i carcerẽ: ppt' qd dr Mat.17.de Johãne. Helias iaz venit: ⁊ fecerũt in eũ q̃cũq; voluerũt.⁊c. Eodẽ mõ xp̃z persequebant: ⁊ eius mortẽ tandẽ ꝓcurauerunt. Sequitur. * Quanq̃ Jesus non baptizaret.] Tunc: licet primo baptizasset: vt dictum est. * Sed discipuli eius.] In hoc enim dedit xp̃s exemplũ ecclesie cõmittendi ea: que possunt fieri cõmode per inferiores: vt ipsi liberius possint in altioribus exerceri. * Reliquit Judeaz ⁊ abijt iterum in Galileam.] Quia persequebãtur eius doctrinam: eodem modo dicit de apostolis Actuũ.13.g. relinquẽtibus iudeam ꝓpter eorum incredulitatẽ. Uobis oportebat primuz loqui verbum dei: sed quia repellitis illud: ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes: sic eni precepit nobis deus.

B Consequenter ostenditur conuenientia doctrine xp̃i apud gentiles ex suo transitu: quia in regno decem tribuum habitabant gentiles: qui translati fuerant a rege Assyrioruz illuc: captiuatis inde decem tribubus: sicut habet.4.Regũ.17. Conueniebant tamẽ cum iudeis aliqualiter: q2 cuz primo fuerunt translati in terrã decẽ tribuuz: dominus misit leones eos deuorantes. Et ideo rex Assyrioꝝ habito consilio super hoc: misit vnum de sacerdotibus captiuis: qui doceret eos colere dñm. Ueruntamen cum hoc colebant idola: vt ibidẽ dicit: nec recipiebant omnes libros veteꝛ testamẽti: sed tñ quinq; libros Moysi: ⁊ sic partim erant gentiles: ⁊ partim iudei. Christus autem veniens de iudea in galileam: habebat trãsire per eoꝝ regionem: ⁊ sic habuit occasionem docẽdi eos: et hoc est quod dicit. * Oportebat autem transire per mediã Samariã.] Tota illa regio dicebat samaria: a noie ciuitatꝭ metropolis: q̃ antiq̃t' dicebat Samaria: q̃uis em̃ tunc esset destructa: tamẽ nomẽ remanserat in terra. Cõsequenter (in euangelio hodierno) tertio ponitur opportunitas docendi ex accessu ad hunc locũ: quia accessit ad locum delectabilem ⁊ quietum doctrine aptum. Tum ꝓpter amenitatem loci: tum ꝓpter fontis ibidem existentis proprietatẽ: que signat doctrinam Christi ⁊ gratiã: secundũ qd dicitur Esaie.12.a. Haurietis aquas in gaudio de fontib' saluatoris.⁊c. Et hoc est quod dicitur. * Uenit ergo Jesus in ciuitatem Samarie: que dicitur Sychar.] Antiquitus dicebat Sychen: vt habetur Gen̄.33. * Juxta predium quod dedit Jacob Joseph filio suo.] Jacob em̃ veniẽs de Mesopotamia emit agrum ab Emor principe ciuitatis Sychen: ⁊ ibi ad tempus habitauit iuxta vrbẽ: vt ibidem dr. Sed ppt' raptũ Dine filie sue occisi sunt hitatores illi' ciuitatꝭ a filijs Jacob: ⁊ sic cessit i possessionẽ ... dedit Jacob moriens filio suo Joseph ... Gen̄.48. * Erat autem ibi fons Jacob ... teus: quem ipse foderat/ quando ibi ... * Jesus ergo fatigatus ex itinere.] ... paret veritas humane nature ex ... Sedebat sic supra fontem.] Propter ... dinem ad quiescendũ ⁊ docendum. * ... tem erat quasi sexta.] Hoc dicitur ad ... dum causam fatigationis: q2 per mag... pus ambulauerat predicãdo. Posita ... portunitate: cõsequẽter ponitur qualita... ne. Et diuiditur in duas partes: q2 p... in docendo cõueniens ingressus. Sc... tus processus. Conueniens ingressus ... xp̃s petijt a muliere potũ corporalẽ vole... dere potũ spũalẽ: q2 mod' instructiõis ... est/ q a sensibilib' ad intelligibilia ... hoc est qd subdit. * Uenit mulier de S... haurire aquã.] Samaria hic nõ ẽ nom... tis: sed gẽtis vel regiõis: q2 illa mulier ... uitate Sychẽ: q̃ tunc metropolis samar... vt dicit Joseph'.11. li. antiq. Samaria ... destructa ⁊ reedificata: tñ noie mutato ... Sebaste dicebat: vt hr.13.lib.antiq. * ... Jes'. da mihi biber.] Causa aũt q̃re p... liere subdit. * Discipuli em̃ ei' abierã... tatẽ.] Ideo nõ fuerãt p̃sentes ad dandũ ... tũ. * Ut cibos emerẽt.] Q2 sup fonte ... re volebãt sicut pauperes: nec ad magn... tia in villã declinabant. * Dicit ẽ ei mu... samaritana. Quõ tu cũ sis iudeus bi... poscis: q̃ suz mulier samaritana?] Cogn... ꝑ habituz: quẽ ipse portabat: cum ... sicut erant distincti ab alijs in cult... porali circũcisione: ita etiã in veste ... Nu.15. precipitur q habeant fimbrias ... los palliorum. Et de hoc mirabatur m... ius causa subditur. * Nõ enim coutuntur iudei samaritanis.] Licet enim esset iudeis ... ptum ne iungerent fedus ⁊ amicitias cum ... nationibus: tamen specialiter abominab... samaritanos. Tum quia terram eorum ... te occupauerant. Tum quia multas mol... eis fecerant in reedificatione templi ⁊ ciui... vt patet primo Esdre. Consequenter pon... bitus processus in docendo: quia primo ... Christus verbis. Secundo signis. P... duas. Quia primo proponit intentum. Se... do remouet mulieris falsum intellectum ... bita igitur occasione loquendi de cibo ... vbis mulierꝭ. * Rñdit Jesus ei. Si sciret ... dei.] .i. gratiã spũssancti: in q̃ dona ... q̃s est q̃ dicit tibi da mihi bibere.] ... ⁊ parat' gratiã spũssctĩ dare oibus pe...

fideliter z deuote. * Tu forsitan.] Hoc dicit ꝓpter liberi arbitrij vertibilitatem. * Petisses ab eo.] Quia gratia nō datur adultis de cōmuni lege sine motu ꝓprio in deum. * Et dedisset tibi aquā viuam.] Idest spiritussancti gratiā: qz estum concupiscentie refrigerat/ z per deuotionem humectat. Dicitur ergo aqua viua ad similitudinem aque in corporalibus: vbi dicunt aque viue: que continuātur principio sue scaturiginis. Aque aūt mortue dicūtur ille: que sunt collecte in lacubus z cisternis. Gratia aūt spiritussancti cum ipso spiritusancto cōtiguat: quia gratia nō est in anima/ nisi spiritussanctus speciali modo habitet in ipsa. Et qz mulier erat assueta corporalibus: intellexit verbum xpi de aq̄ corporali: ideo seqtur. * Dicit ei mulier. Dñe: neqz in quo haurias habes: z puteus altus est] Q.d. Non potes mihi dare aquam viuam de isto puteo: qz non habes instrumentū ad hauriendum: z puteus est ita ꝓfundus: ꝙ non posses attingere cū manu. * Unde ergo habes aquā viuam?] Q.d. non potes mihi dare/ nisi tu faceres miraculose: quod nō videtur: qz tunc tu esses maior patriarcha Jacob: quod nō videtur. z hoc est quod dicitur. * Nūquid tu maior es patre nostro Jacob?] Qui fuit contētus aqua huius putei: ideo sequitur. * Qui dedit nobis puteum.] Inquantū fodit ipsum: vt predictum est: quod nō fecisset/ si aquam viuā pro voluntate sua aliunde habere potuisset. * Et ipse ex eo bibit: z filij eius/ z pecora eius?] Consequenter remouet falsum intellectuz huius mulieris: ostendens ꝙ nō loquebatur de aqua materiali: sed spirituali. z hoc est quod dicitur. * Respondit Jesus: z dixit ei. Omnis qui bibit ex hac aqua.] Scz materiali: de q̄ tu intelligis. * Sitiet iterum.] Qz nō sedat sitim/ nisi ad tempꝰ. * Qui aūt biberit ex aqua: quā ego dabo ei.] Idest gratia spiritussancti. * Non sitiet in eternum.] Sed contra hoc videt illud Ecci. 24. c. Qui bibunt me/ adhuc sitient. Ubi loquitur de aqua sapientie. Dicēdum ꝙ sitis vno modo accipitur pro desiderio alterius rei nō habite: z sic omnis res temporalis adepta magis generat sitim/ ꝙ̄ tollat: qz cupiditatē augmētat. Similit aqua corporalis: qz non habet effectū/ nisi ad tēpus: oportet iterꝫ ꝙ alia aqua numero sumatur ad sedandū sitim: z sic fit interruptio. Alio modo accipit sitis ꝓ desiderio eiusdē rei habite ad habendum eam perfectius: z sic habentes deuz ꝑ gratiā: sitiunt habere ipsum per gloriā. Et hoc mō loqtur auctoritas Ecci preallegata. Tertio mō accipit sitis ꝓ exclusione fastidij a delectatione habita: z sic beati dicūtur deum sitire. Cū ergo dicitur hic. Non sitiet in eternū: intelligit de siti primo modo dicta: qz habens gratiā dei: habet deū: z ideo nō desiderat aliqd quod non habeat: sed desiderat deū (quem habet) habere perfectius: ideo sequit. * Sed aqua: quā dabo ei: fiet fons in eo aque salientis in vitam eternā.] Qz per gratiā spiritussancti inhabitat mentez: qui est origo gratie faciētis hominē salire in vitam eternā. Naturale est eñ/ ꝙ aqua tantū ascēdere potest: quantū descēdit. Et ideo sicut aqua gratie a deo in nos deriuatur: ita per ipsam anima ad deū eleuatur: qz per ipsam cōsors diuine nature efficitur: vt dicit. 2. Petri. 1. a. Magna z preciosa dona donauit vobis: vt per hoc efficiamini diuine ꝯsortes nature. * Dicit ad eū mulier. Dñe da mihi hanc aquā.] Quāuis eñ ad plenū non intelligeret verba Christi: tñ audiēs huius aque bonitatē: petijt eā: z subdit causam. * Ut nō sitiaz/ neqz veniā huc haurire.] Idest vt liberer a siti ardore: z labore veniēdi huc: hauriendi z deportādi. Quia adhuc nō poterat capere hec mulier verba Christi: ideo consequēter procedit ad signa: z hoc dupliciter: qz primo instruit eam per reuelationē secreti: Secundo per solutionē dubij. Secretuz aūt istud erat: qz mulier adulterꝫ tenebat: qui tñ ab omnibus hominibus loci illius credebat esse maritus eiꝰ: z iō per hoc ꝙ Christus hoc secretum mulieri dixit: ostendit se scire peccata occulta: z hoc est quod dicitur. * Dicit ei Jesus. Uade voca viruz tuum.] Scilicet putatiuū. * Et veni huc.] Hoc non dixit Jesus ad hoc/ vt illa mulier eum adduceret ad se: sed vt ex responsione eius conuenientius ipsam argueret/ secretū reuelando. Unde sequitur. * Respondit mulier z dixit. Non habeo virum.] Scilicet legitimum. * Dicit ei Jesus.] Exponēdo eius dictum. * Bene dixisti/ quia nō habeo virum: quinqz eñ viros habuisti.] Idest legitimos. * Et nunc quem habes/ non est tuus.] Secundum veritatem: ideo sequitur. * Hoc vere dixisti.] Quasi diceret: illud qḋ alias finxisti eum esse virum tuum/ mendacium est. Consequenter instruit eam per solutionem dubij. Et diuiditur in duas partes: qz primo ponitur ipsius Jesu instructio. Secundo mulieris responsio. Circa primā partem sciēdū: ꝙ mulier percepit eū esse ꝓphetā: ex hoc ꝙ eiꝰ secretū cognouerat: ideo cōuertit se ad interrogāduz cū de quodā dubio: qḋ inter iudeos z samaritanos vertebat. Nā iudei reuertētes de captiuitate babylonica/ noluerūt samaritanos associari sibi in edificatiōe tēpli: vt habet. 1. Esd. 4. Et ideo fecerūt sibi locum adoratiōis diuine in monte Garizim: vt dicunt aliq. Josepꝰ aūt assignat aliā rationē: dicens: ꝙ quidā iudeus noie Manasses: accepit filiā ꝑncipis samaritanoꝝ. et

quia apud iudeos summű sacerdotiű erat valde honorificű:rogauit soceꝝ suuz:vt faceret sibi templum in Gazarim:vt ibi sacerdotio fungeretur:vt habeť vndecimo antiq̃tatű. Samaritani igitur dicebant:qꝛ hic locus magis erat conueniens orationi: templum Hierosolymitanum. Judei aűt contrariű dicebant:ꝛ erant rationes ad vtrãq; partẽ: ꝛ ideo mulier voluit audire a Jesu circa hoc suam sententiam.ꝛ hoc est
h quod diciť. * Dicit ei mulier. Domine: vt video.] Per effectum.s.per reuelationem secreti. * Quia propheta tu es.] Instrue igitur me de loco debite orationis.Et arguit ꝙ locus Gazarim sit conuenientioꝛ:per hoc ꝙ antiqui patres veteris testamenti ibi adorauerunt:qꝛ filij israel ingrediendo terrã ꝑmissionis/in loco illo benedixerunt deum: vt habeť Deuť.27. Similiter Jacob patriarcha ꝛ filij eius ꝓpe illű locű mansérunt: vt supra dictű est.Et ideo in illo loco orationes ꝛ sacrificia fecerunt:qꝛ ante edificationez templi iudei in montibꝰ adorabant ꝛ sacrificabant:vt patet de Abrahã Geñ.29. Et de Salomone.3.Reg.3.ꝛ in alijs multis. Jdeo ꝓbabile est ꝙ Jacob ꝛ filij eius in monte Gazarim adorauerunt. ꝛ hoc est qđ dicitur. * Patres nostri in monte hoc adorauerunt.] Uocabant eñ samaritani patres veteris testamẽti/patres suos: qꝛ receperunt quinq; libros Moysi: ꝛ in parte erant iudei:vt dictű est. * Et vos.] Scz iudei. * Dicitis.] E contrario. * Qꝛ Hierosolymis est locus:vbi adorare opoꝛtet] Q. d. Non videtur conueniens illud:quod dicitis: ratione predicta. Sciendum tñ ꝙ locus conueniẽtioꝛ erat in Hierusalem:qꝛ erat a deo electus: vt esset locus adorationis ꝛ sacrificij:vt habeť.2.Paral.
J 6.* Dicit ei Jesus.] Hic ponitur xp̃i respõsio. Mulier eñ deuote petierat eum: qꝛ cognoscens eum ꝓphetã/non conuertit se ad querẽdum de curiositatibus:vt de euentu futuroꝝ ꝛ consimilibus:sed de modo vel loco colendi deum. Jdeo instruit eã/dicens. * Mulier crede mihi.] Qꝛ accedentez opoꝛtet credere.Hiere.9.ꝛ Esa.7.b. Nisi credideritis/nõ intelligetis. ꝭm translationem.Lxx. * Quia venit hoꝛa.] Scz tempus publicationis euangelij. * Qñ neq; in monte hoc] Qꝛ cultꝰ gentilium tűc cessauit. * Neq; in Hierosolymis adorabitis patrem.] Qꝛ templum dispositione diuina destructű est.42. anno post passionem Christi:vt sic deuotio populi curreret ad Christuz:ꝛ ex gentibus ꝛ iudeis fieret vnus populus christianus:subtracto eo: qđ impediebat hanc coniunctionẽ ex vtraq; parte: qꝛ idolatria gentiliű erat abominabilis iudeis: ꝛ onus cerimoniaꝝ legaliű erat ĩpoꝛtabile gentilibus:ꝛ ideo per Christum vtrűq; est amotum

per publicationez euangelij.ꝛ ideo ex [...]
gentilibus factus est vnus populus [...]
Et sic patet ꝙ Christus eã instruit [...]
tu diuino in ꝑrimo futuro: qꝛ idola[...]
um/ꝛ cerimonie iudeoꝝ conuertenda [...]
spiritualem noue legis cultum diuin[...]
tamen qꝛ ante publicationẽ euangelij [...]
deorum erat licitus ꝛ bonus: non sic [...]
tus gentiliű:ideo subdit saluatoꝛ. * [...]
ratis quod nescitis.] Attribuere eñ [...]
quod sibi nõ conuenit: vt ꝙ sit corpo[...]
quid huiusmodi:est ipsum nescire:ho[...]
faciebãt gentiles.ꝛ maxime isti samari[...]
dei vero habebant veram cognitionẽ [...]
dicitur p̃s.75.a. Notus in Judea deus [...]
quitur. * Nos adoramus quod scim[...]
quia vera cognitio dei per legez ꝛ ꝓphe[...]
concessa populo iudaico: sicut ꝛ alia b[...]
spiritualia ꝛ diuina: ꝓpter hoc ꝙ Christ[...]
nasciturus ex eis.ideo subditur. * Q[...]
ex iudeis est.] Jdest saluatoꝛ ex eis [...]
ꝛ quia per ipsuz saluatoꝛẽ cultus cerim[...]
legis conuertendus erat in spiritualem [...]
ue legis:ideo sequiť. * Sed venit hoꝛa [...]
est.] Quia a tempoꝛe predicationis [...]
cepit publicatio euangelij:per quã imm[...]
est verus ꝛ perfectus cultus diuinus [...]
tur. * Quando veri adoratoꝛes adora[...]
trem in spiritu.] Per hoc excludunt [...]
cerimonie legis. * Et veritate.] Per h[...]
ditur falsitas:que erat in cultu gentiliű [...]
amotű est per xp̃m.Et ꝙ talis cultus [...]
sit deo acceptus/ostendiť diuina acc[...]
cum subdiť. * Nam ꝛ pater tales q̃[...]
rent eum.] Ex assimilatione ad de[...]
ritualis nature. ꝛ ideo ei magis [...]
spũalia: per coꝛpoꝛalia. Et hoc est [...]
* Spũs deus est: ꝛ eos: qui adorãt eum [...]
ꝛ veritate opoꝛtet adorare.] Qꝛ oꝛatio [...]
sus mentis in deum: ꝛ ideo requirit [...]
ad ipsum ꝭm qđ est possibile. Consequ[...]
nitur mulieris respõsio. Erat eñ opinio [...]
apud iudeos:sed etiã apud samaritanos [...]
aduentu Messie instruerẽtur perfecte [...]
pertinentibus ad salutẽ: ꝛ ideo mulier [...]
ens ad plenű verba xp̃i: dicit se ꝛ alios [...]
Messie de his ad plenű instrui: ꝛ hoc est [...]
tur. * Dicit ei mulier.scio qꝛ Messias [...]
Jdest in ꝑrimo venturus est. Sicut dictum [...]
Samaritani receperunt quinq; libros M[...]
Et Geñ.49.b.datur signum de aduentu [...]
sti.s.translatio regni iudeoꝝ:cum dicitur [...]
auferetur sceptrű de Juda: ꝛ dux de [...]
donec veniat:qui mittendus est. Ipsi au[...]
debant hoc esse completű tempoꝛe Herodis [...]

gis: sub quo natus est Christus: ideo apud eos
erat fama cõmunis: q̄ Christus erat de ꝓximo
vẽturus: ⁊ ideo sic loquebatur mulier: q̄ ex fa=
ma cõmuni audierat. * Qui dicitur christus]
Idest vnctus: quia christus expectabat rex ⁊ sa
cerdos: ⁊ vtrũq̄ officium per vnctionẽ accipie=
batur. * Cum ergo venerit/ ille nobis annũcia
bit omnia.] Ad salutẽ necessaria: que sunt nũc
occulta. Igitur Jesus videns eius deuotionẽ/
conuenienter se ei reuelat: ⁊ hoc est quod dicitur.
* Dicit ei Jesus. Ego sum qui loquor tecum]
Q.d. modo est tempꝰ veritatis reuelande. Con
sequenter ponitur fructus consequẽs ex doctri=
na christi: q̄ hec mulier edocta a christo statim
iuit ad ciuitatem: ⁊ adduxit ad Jesum populi
multitudinẽ ad credendum paratã. Diuiditur er
go hec pars in duas partes: q̄ primo ponit mu
lieris recessus. Secundo ex hoc sequens populi
accessus. Recessit igitur mulier a xp̄o: q̄ cessa=
uit loqui cum ea venientibꝰ discipulis de ciuita
te: ⁊ hoc est qd̄ dicitur. * Et continuo venerunt
discipuli eius ⁊ mirabantur: q̄ cum muliere lo
quebatur.] Non ꝓpter suspitionẽ aliquam: sed
mirum erat q̄ tantꝰ doctor alloquebatur vnã so=
lam mulierẽ pauperculam ⁊ gentilem: q̄ videba
tur eis parua aut nulla vtilitas: cum tñ esset ma
gna: vt patebit ex sequẽtibus. * Nemo tñ dixit:
quid queris: aut qd̄ loqueris cũ ea?] Scientes
q̄ eius locutio cũ muliere non fuit inutilis ⁊ va
na: q̄uis hoc nõ viderent: qd̄ patet ex ꝯsequenti
effectu: q̄ mulier edocta a xp̄o ex feruore denun
ciandi qd̄ audierat. * Reliquit ergo mulier hy
driam suã: ⁊ abijt in ciuitatẽ.] Quia oblita aq̄
necessarie ad vitam corporalem: cucurrit ad de
nunciandũ aquã sapientie: que est necessaria
ad vitam spiritualem: vnde sequitur. * Et di=
xit illis hominibus.] Idest omnibus existenti=
bus in ciuitate. * Uenite ⁊ videte hominẽ: qui
dixit mihi omnia quecunq̄ feci.] Ex quo patet
eius deuotio: q̄ nõ veretur fateri turpitudinem
suam: vt eos adducat ad Christi predicationẽ.
* Nunquid ipse est Christus?] Q.d. Sic vi=
detur per effectũ. Consequenter ponit populi ac
cessus ad xp̄m. Et diuiditur in tres partes: quia
euangelista primo incipit describere hunc acces
sum. Secundo interponit instructionẽ discipu=
lorum. Tertio reuertitur ad ꝓpositũ. Circa pri=
mum sciendum/ q̄ samaritani erant in suspẽso
de aduentu christi de ꝓximo. Tum ꝓpter im=
pletionẽ temporis: vt dictũ est: tum ꝓpter predi=
cationem Johannis predicãtis Christi aduen=
tum de ꝓximo: cuius predicatio tũc erat famo=
sa: ideo facilius crediderunt verbo mulieris. Et
R hoc est qd̄ dicitur. * Exierunt ergo de ciuitate
⁊ veniebant ad eum.] Ut presentialiter audi=
rent eum. Consequenter interponit discipulorũ
informatio: q̄ xp̄s videbat multitudinẽ gentiũ
dispositam ad credendum: ideo volebat excitare
discipulos ad predicãdum. Excitat aũt eos du
pliciter. Primo ꝓpter salutẽ proximi. Secũdo
ꝓpter remunerationẽ premij. Circa primũ ostẽ=
dit xp̄s/ q̄ homo debet esse magis solicitus de sa
lute spũali sui ꝓximi/ q̄ de ꝓpria necessitate cor
porali: q̄ cum esset tempus comedẽdi: voluit tñ
differre: vt intenderet predicationi: dans exem=
plum alijs similiter faciẽdi. ⁊ hoc est qd̄ dicitur.
* Interea.] Idest anteq̄ peruenissent samari=
tani ad eum.] Rogabant eum discipuli dicen=
tes. Rabbi manduca.] Quia iam erat hora se
xta: vt predictũ est. ⁊ erat supra fontẽ: vbi erat lo O
cus aptus ad comedendũ. * Ille aũt dixit eis]
Habita occasione ex cibo corporali: incipit loq̄
de cibo spũali. s. de conuersione samaritanorũ: q̄
per eius predicationẽ sunt ei incorporati. Unde
subditur. * Ego cibum habeo mãducare: quẽ
vos nescitis.] Q.d. alius cibus plus me dele=
ctat. * Dicebãt ergo discipuli adinuicẽ. Nun=
quid aliquis attulit ei manducare?] Intellexe
rant enim verbũ istud de cibo corporali: ⁊ sciebant
q̄ nihil portauerat in via comestibile: ideo que=
rebant si habebat aliunde: ideo Christus expo=
nit se: ⁊ * Dixit eis Jesus. Meus cibus est: vt
faciam voluntatẽ eius: qui misit me: vt perficiã
opus eius.] In gentiliũ conuersione: q̄ sm̄ qd̄
dicitur. 1. ad Timoth. 2. b. vult omnes hoies sal
uos fieri: ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire. ⁊ q̄ in
stet tempus hoc faciendi ostendit/ dicẽs. * Nõ
ne vos dicitis/ q̄ adhuc quattuor mẽses sunt: ⁊
messis venit?] Q.d. licet tempus messis corpo=
ralis adhuc distet: tamen tempus messis spiri=
tualis iam instat. Dicitur autem messis colle=
ctio frugum. ⁊ ad similitudinem huius messis
spiritualiter dicitur vocatio hominum ad fi=
dem: per quam congregantur in domini horre=
um. Unde sequitur. * Ecce dico vobis: leuate P
oculos vestros ⁊ videte regiones: quia albe sunt
iam ad messem.] Hoc dicebat propter samari=
tanos veniẽtes ad ipsum/ dispositos ad creden=
dum. Consequenter hortatur discipulos suos
ad opus predicationis ex merito sequentis pre=
mij. Sicut enim samaritani iam erant dispositi
ad credendum per predicationem Christi: sic
etiam Christus videbat multitudinem genti=
um per totum mundum cito congregandam in
horreum ecclesie per predicationem apostolorũ:
ex qua predicatione meruerũt premiũ vite eter=
ne. ⁊ hoc est quod dicitur. * Et qui metit/ mer=
cedẽ accipit.] In presenti enim vita prima messis
est: per quã hoies adducũtur ad fidem: ⁊ in hac

messe messores fuerunt apli. Ultima vero mes-
sis erit in iudicio: qñ fideles colligẽtur intra hor
reum glorie: ⁊ tũc messores erũt angeli: vt habet
Mathei. 13. ⁊ ideo seqtur. * Et congregat fru=
ctum.] Idest multitudinẽ fideliũ reportãdam.
* In vitam eternã.] Qꝛ peracto iudicio repo=
nentur in horreũ glorie per ministeriũ angeloꝝ:
vt dictũ est. Et qꝛ locutꝰ est de messe spũali per si
militudinẽ messis corporalis: ideo ostendit in q̊
est simile: ⁊ in quo est dissimile. Ad cuius intel=
lectũ sciendum: ꝙ apud iudeos erat ꝓuerbium
de hoc: ꝙ qñ aliquis multũ laborabat in re ali=
qua: ⁊ alius reportabat fructũ: dicebaẗ ꝓuerbia
liter. Unus seminat: alius metit. Q. d. Unꝰ la
borat: ⁊ alius colligit. Et sic aliqñ contingit de
messe corporali: que aliqñ ab vno seminaẗ: ⁊ ab
eius hoste irruente colligitur. De messe vero spi
rituali sic est: ꝙ alij seminauerunt: ⁊ alij messue
runt: qꝛ patriarche ⁊ ꝓphete antiq seminauerũt
prima semina fidei: sed apli messuerunt: inq̃tũ
populum ad ꝑfectionẽ fidei deduxerũt. Uerũtñ
vtriq reportãt gaudiũ: qꝛ tam ꝓphete antiq: q̃
apli propter meritũ laboris sui recepti sunt ad
celeste gaudiũ: ⁊ in hoc non tenet ꝓuerbium de
messe corporali: de qua non gaudet seminans: si
Q ab alio metaẗ: ⁊ hoc est qđ dicitur. * Ut ⁊ qui
seminat/ simul gaudeat ⁊ qui metit] Scꝫ ꝓphe
te ⁊ apli. * In hoc eñ est verbum veꝝ.] Idest
ꝓuerbium cõmune pro tanto habet locum in ꝓ
posito. * Qꝛ alius est qui seminat.] Scꝫ patri
arche et prophete. * Et alius qui metit.] Scilꝫ
apli. ideo seqtur. * Ego misi vos metere.] Id
est ad perfectionẽ fidei adducere. * Quod vos
nõ laborastis.] Prophete eñ ⁊ patriarche mul
tum laborauerũt in denunciãdo aduẽtum xpi:
⁊ arguendo infidelitatẽ populi: ⁊ ideo sequitur.
* Alij laborauerunt: ⁊ vos in labores eorũ in=
troistis.] Quia prophetias ab alijs prenuncia
tas completas predicabitis. Supra euangelista
inchoauerat accessum samaritanoꝝ ad xp̃m: sꝫ
interposuit informationẽ discipuloꝝ: ideo hic re
uertitur ad propositũ: ostendens ꝙ coꝝ accessus
fuit valde vtilis: quia per veram fidem conuersi
sunt ad deum: ⁊ hoc est quod diciẗ. * Ex ciuita
te autem illa.] Que dicebaẗ Sichem/ vel Si=
char: vt dictum est. * Multi crediderunt in eũ
samaritanoꝝ propter verbum mulieris testimo
nium perhibẽtis: qꝛ dixit mihi omnia quecũq
feci.] Istud testimoniũ videbaẗ efficax ex duo=
bus: quia primo dicebat contra honorem suum
ex zelo veritatis. Secundo: qꝛ ostendebat cũ sci=
re talia: que nõ poterant sciri via humana. Ue
rũtamẽ qꝛ hoc testimoniũ non fuit nisi quedam
persuasio ad credenduꝫ: qꝛ perfectio fidei ipsoꝝ
R facta est per xp̃m: ideo seqtur. * Cum venissent

ergo ad illum samaritani/ rogauerunt
ibi maneret.] Quia accepta fide p[...]
nam: desiderabant amplius inform[...]
ꝯfirmationẽ. * Et mansit ibi duos [...]
scens petitioni eoꝝ: que erat hon[...]
* Et multo plures crediderunt in [...]
sermonẽ eius.] Quã a principio. * [...]
dicebant: qꝛ iam nõ propter tuam lo[...]
dimus.] Quia licet ex doctrina alic[...]
inducaẗ ad credendum: tñ fides in[...]
ne veritati ꝯm se: ideo sequitur. * [...]
diuimus.] Ab ipso: qui est deus ⁊ ho[...]
scimus.] Firmiter credẽdo: qꝛ in fid[...]
certitudo adherentie: q̃ in scientia: [...]
tanta certitudo euidentie: quia nõ su[...]
credere: sed oportet fidem confiteri [...]
citur Ro. 10. b. ideo fidem suã ꝯfiten[...]
* Quia hic vere est saluator mundi. [...]
tria confitentur de Christo. s. eius [...]
gularem: hoc est/ efficaciã salutarem [...]
saluator. Influentiaꝫ generalem: ibi [...]
☞ Hic finit euãgelium hodiern[...]
scripta conuersione gentium per do[...]
sequenter describitur eorum conuers[...]
raculi operationẽ: cũ dicitur paulo p[...]
quidam regulus. ⁊c.] Quere infra [...]
to. 1. A. quinte partis. sermonis D[...]
post octauas corporis Christi: quod [...]
dum principale: vt dictum est in p[...]
capituli vel annotamenti.
* Iesus autem fatigatus. ⁊c.] [...]
fatigatio fuit signum passiõis Chri[...]
li hora. * Uenit mulier. ⁊c.] P[...]
rem: que gentilis erat: intelligi p[...]
tas fidelium in doctrina gentiliu[...]
Iesus. Da mihi bibere.] Per qu[...]
ꝙ intẽdebat aliq̃s peritos in doc[...]
sibi incorporare per fidem: scilicet [...]
Ambrosium: Augustinum. * Q[...]
cum sis iudeus. ⁊c.] Hoc admira[...]
quia quando tales/ sicut Dionysius [...]
fidem conuertebantur: alij de gentili[...]
bantur. * Respõdit Iesus. ⁊c.] [...]
tu gentilitas/ si scires dei gratiã [...]
tu nõ mirareris: sed eam peteres p[...]
tis. ⁊ hec gentilitatis ignorãtia ma[...]
cum subdiẗ. * Unde ergo habes. ⁊c. [...]
tilitas ignorabat xp̃i potẽtiã. * [...]
rit ex aq̃ hac.] Idest gẽtiliũ doctri[...]
rũ.] Nã phi đ felicitate loq̃ntes: nõ [...]
aliqđ: qđ eẽt hũani desiderij q̃etatiu[...]
rõne felicitatis. Illi vo: q magis [...]
ꝟitati: posuerũt felicitatẽ hoĩs i specula[...]
cause: q̃ tñ speculatio est ꝑ creaturas [...]
est per experientiã/ ꝙ hominis desid[...]

tat. * Qui aūt biberit ex aqua. ₹c.] Qꝛ doctri na euangelica felicitatē perfectam: que consistit in visione ₹ fruitione dei/ ostendit: ₹ gratia: que datur credentibus euāgelio: ad illam perducit. Ideo sequit. * Sed aqua quam ego dabo. ₹c. Dicit ei mulier. Da mihi. ₹c.] Nam gentilitas audita predicatione apostoloꝝ ₹ alioꝝum disci puloꝝ/ deuote recepit fidem Christi. * Dicit ei Jesus. Uade voca virum tuū.] Per quē signi ficatur intellectus: qui ad capiēdum christi do ctrinā est applicādus. * Dñe video: qꝛ ꝓpheta es tu. ₹c.] Per hoc enim ꝙ hec mulier quesiuit a Christo debitū adorationis modum/ signifi= catur ꝙ gentiles vnius veri dei cultū receperūt: ₹ idolatriā abiecerunt. * Et continuo venerūt discipuli eius. ₹c.] Per hoc significata fuit ad= miratio iudeoꝝ in conuersiōe gentiliū: sicut ha betur Act. 10. ꝙ iudei: qui erāt cum Petro/ fue runt admirati: qñ viderūt gratiā spiritussancti dari Cornelio ₹ alijs gentilibus existentibꝰ cuꝫ eo. * Reliquit ergo mulier. ₹c.] Per qđ signifi catur ꝙ multi doctores gētiliū reliquerūt doctri nam consuetam ꝓpter euangeliū: ₹ discurrerūt ad docendū alios: et fecerunt fructum magnuꝫ: quod significatur per hoc quod dicitur. * Exiē runt de ciuitate. ₹c.] Scilicet ad Jesum. * In terea rogabāt. ₹c.] Per hoc autem ꝙ distulit re= fectionem corporis accipere: ꝗuis esset hora se= xta: ₹ ipse esset fatigatus ex itinere: volens prius intendere conuersioni samaritanorum: osten= dit verbo ₹ facto quantū predicatoꝛ euāgelij de bet esse solicitus de salute hominū: ₹ postponere omē aliud negotiū. * Ex ciuitate aūt illa. ₹c.] Qui licet excitati fuerunt per mulieris verbuꝫ: tñ magis crediderunt per Christum: ideo sequi tur. * Quia iam non ꝓpter. ₹c.] Per qđ signi ficatur ꝙ licet doctrīa philosophica fidei nostre sit in pluribus accōmoda: tñ non credimus pro pter illam: sed ꝓpter sacram scripturā: ₹ potissi= me ꝓpter christi doctrinā.

A * Ut ergo cognouit. ₹c.] Glo. In capite capi. Sciebat Jesus scientiā coꝝ ₹ inuidiam/ ꝙ non ideo didicerant de eo: vt eum sequerētur: sed ꝑ= sequerētur: ₹ ideo fugit: docens suos cedere ma lis: nō timens: vel euadere eos impotens. * Et baptizat.] Quod vere dicitur. Ipse eñ semper mūdat in spiritu inuisibiliter ₹ dono: sed eiꝰ ba ptismus fit etiaꝫ in corpoꝛe: q̄ est in duobus. s. in aqua ₹ verbo vite. Uñ Ephes. 5. c. Mūdans eā lauacro aque ₹ verbo vite. * Sed discipuli eiꝰ. ₹c.] In quoꝝ baptismo dabatur spiritus: licet nō ita manifeste/ vt post ascēsionē datus est inef fabili ₹ inexcogitabili modo. * Reliquit Ju= deam.] Idest phariseos incredulos: qui cogita bant eum persequi ꝓpter baptisma ipsius: qđ cre= scebat: ₹ qꝛ ꝑ doctrinā eius legē euacuari intelli gebant. * Et abijt.] Postꝗ paucos de iudaico populo suscepit: reliquit incredulos legis litte= ram sequentes: que neminem ad perfectum du xit: ₹ abijt in Galileam: idest in spiritualem ipsi us littere intelligentiaꝫ. * In Galilea. ₹c.] In Galilea transformatio domini credit facta: per quam significatur transmutatio humane natu re in pristinā gloriam. In Galilea dedit discipu lis in monte doctrinā: per quam ad vitā transi= turi sunt credētes. * Oportebat] Inter Judeā ₹ Galileā Samaria est: idest inter legem littere: que per Judeā: ₹ diuinas leges circa deū reuo= lutas: quaꝝ figura est Galilea: ē lex naturalis in medio cōstituta. Quia ergo ex lege sumpsit fundamenta ecclesie: oportebat eum ad gentes transire/ cōstitutas sub lege nature: vt cū vtrisq; in galileā eterne beatitudinis rediret. ☞ Se quitur littera euangelij hodierni.) * Uenit er= X go. ₹c.] Ut agnosceret ₹ conuerteretur ad eum samaritani vendicantes sibi hereditatē patriar che israel. * Que dicitur Sichar.] Sichar. i. conclusio vel ramus. i. gentilis populus conclu sus sub peccato: qui est ramus de oleastro exci= sus: ₹ oliue insertus. * Erat aūt. ₹c.] Quia na turalis ratio nō aliunde surgit/ nisi a causa oim bonoꝝ. Ideo pulchꝛe dicit ibi fons esse Jacob: idest ratio: infinita patris altitudine ꝓcedens. * Jesus ergo. ₹c.] Allego. Iter Jesu: carnis est assumptio: in qua est fatigatio. i. infirmitas. re= leuans hominē: quem creauit potētia. sessio est humilitas. Sexta hora: sexta etas: q̄ venit pute us ꝓfunditatis huius seculi. Samaritana ec= clesia venit nō iam iusta: sed iustificāda. Aqua putei: voluntas huius seculi: que quasi de pro= fundo extrahitur: submissis ₹ inclinatis ad eaꝫ hominibus: premissa cupiditate quasi hydria. * Sedebat.] Quasi lassitudineꝫ releuans: in quo indicatur magister docturus accedentes ₹ possessurus. * Supra fontem.] Fons dicit vbi cunq; manat aqua de terra: sꝫ si in supficie: fons tñ: si in ꝓfundo: etiā dicitur puteus. * Uenit P autem. ₹c.] In figura ecclesie de gentibus: que prius hauriebat aquam. i. voluptatē de profun do seculi: cuiꝰ fidē sitit Jesus: ₹ petit ab ea pota= ri. ¶ Greg. Uł mulier. i. synagoga: q̄ venit hau rire aquā. i. discere historiā lře legis: cuiꝰ fidē pe tijt Jesus. Puteꝰ altus: ꝓfunditas mysterioꝛuꝫ legis. Quinq; viri: q̄nq; libri Moysi: quē nunc habes. i. librū Josue. Reliqt hydriā. i. pristinaꝫ ꝯuersationē. Abijt i ciuitatē. i. ꝑmitiuā eccliam. * Da mihi bibere.] Jesꝰ sedēs supra fōtē petijt a ꝑmitiua ecclia: quā de gētibꝰ elegerat: potū fi dei: q̄ in eū credat: petit a natura potuꝫ rōnis: q̄ conditoꝛ ₹ redēptoꝛ inuestiget. Apostoli missi in

ciuitatē.i.in mūdum: emere spirituales escas.i. fidem et actionem et cognitionē: q̇bus magistri saniāntur ecclesie. Da mihi bibere. Licet Jesus post fatigationē sitire posset: tñ hunc potum non exigit/ sed vt cor ecclesie gentium pro laboris eiꝰ cognitiōe potus ei efficiatur/ desiderat. ✳ Discipuli enim.] In ciuitatem discipuli abierunt.s. ad iudeos: qui legis valle muniti et prophetie telis sunt armati/ vt cibos emerēt ipsorum.s. cor
AA da predicatione fidei deo preparātes ✳ Dicit ei mulier.] Nesciens quem potum petit ab ea: putās q̄ de aqua. opponit se esse de alienigenis vasculis: quoꝝ etiam cōuersatiōe non vtuntur iudei: sed Jesus: qui fidē petebat: ei spūm dare cupiebat: ⁊ eam admonet vt petat: spiritꝰ est autē et donum dei et viua aqua. ✳ Non enim coutūtur.] Samaritanos iudei execrant et supplātatores vocāt: q2 eos hereditate patrꝭ sui Jacob priuauerūt abstinendo a cibis et vasis eorū. ✳ Respōdit Jesus.] Pedetentim ⁊ simplicibꝰ verbis instruit: vt tandem donum dei. i. spiritū possit accipere. ✳ Dicit ei mulier.] Aqua viua dicitur nō alia nisi que vbi oritur/ excipit̃: de qua mulier carnaliter sapiens dixit. Cum hauritorium non habeas/ ⁊ puteus altus sit/ quomodo habes aquam viuam? Sed ne forte alium fontē promittere videretur: subdit. ✳ Nunquid melior es?] Idest potes melior esse Jacob: qui cum suis vsus est isto? Contra quod ergo aperte christus ostendit se non carnaliter: sed spiritualit̃ loqui: dicēs non sitire eum/ qui suam aq̄ biberit. ✳ Nunquid tu. ⁊c.] Alienigena Jacob patrē suum vocat: quia ipsa sub lege moysi vixerat: et predium: quod Jacob filio suo dederat/ possidebat. ✳ Et ipse ex eo.] De puteo bibunt hoīes et pecora: ⁊ similit̃ de ratiōe: que quasi depravata et obscurata magno labore fodit̃: ⁊ exercet̃. Bibunt autē quidam/ vt hoīes: qui ea ratione ad bonum vtūtur vt sancti: quidam vt pecora/ qui vtūtur ea ad malum/ vt phi. ✳ Qui autem biberit.] Quicūq3 mee predicationi cor accōmodauerit/ et gratie donum cognouerit: fides que per dilectionē operatur in eo nascitur: et sic tandem in vitam transibit eternam. ✳ Aque salientis.] Aqua corporalis deorsum fluit: aqua spiritualis sursum salit: et secum eos: qui eam bibūt: in eternam gloriam subuehit. ✳ Dicit ad eum
BB mulier.] Delectata promissione dñi volens non sitire vt exoneraret̃ his laboribus: adhuc carnaliter putat ꝑmitti sibi. Sicut helie datū est quadraginta diebus non esurire/ neq3 sitire. 3. Reg. 19.b. Sz volens Jesus vt illa iā intelligat: dicit. ✳ Uade voca viruz tuum. ⁊c.] Ut eo duce ad contēplationē spiritualis intelligētie ascendas. Uade voca virum tuum. Tu sensualis voca rationalem intellectū: quo vt viro re[...] modo carnaliter sapis. Hunc ego la[...] ri illuminabo: quasi hec que dico n[...] (vt tu animalis facis) sed spiritualiter [...] ligenda: ⁊ ductu rationis accipiēda [...] para intellectū mihi: ⁊ veni intellig[...] ritualia: que dico. ✳ Respōdit mulie[...] ra hec mulier tunc nō habebat virum [...] tur quodam nō legitimo: de quo [...] huc carnaliter sapiens: quia nondu[...] virum.i. intellectū. ✳ Dicit ei Jesus [...] xisti.] Paulatim eam attollēs adhuc [...] loquitur: vt paulatim duceret eam ad [...] dum quis cum ea loqueret̃. Et non [...] nō prudentem mulieris laudat respō[...] veritatis laudat ꝯfessionē. ✳ Quinq3 [...] ros habuisti. ⁊c.] Quinq3 viri/ sunt [...] ges humane nature date. Prima [...] te peccatū in ꝓhibitiōe ligni. Gen. 2. [...] post preuaricationē ⁊ expulsionē de p[...] multiplicatione hūane ꝓpaginis. [...] añ diluuiū/ de fabricāda arca. Gen. 6. [...] ta post diluuiū/ de diuisiōibꝰ gentiū [...] Quinta Abrahā/ de circūcisione ⁊ im[...] filij. Gen. 22.b. His quinq3 legibꝰ qua[...] viris/ humana anima ab initio mundi [...] Moysen subiecta fuit: postea data est [...] que nullam salutē contulit. Unde dic[...] nunc habes: nō est tuus vir. Dimitte [...] de ad spiritū littere: ad nouū testamenti [...] spiritualem virtutū ꝑlem concipias. [...] Quinq3 viri.i. quinq3 sensus corpo[...] runt: nunc in tempore discretionis [...] vir.i. intellectus sapientie: sed adul[...] ror corrūpit/ dum carnaliter que [...] ideo voca virum: vt (sicut dico) sp[...] gas. Ideo quinq3 sensus in mino[...] viri: q2 sunt legitimi. Post lapsum [...] ex decreto dei naturaliter regitur [...] eterna: sed ad ista temporalia app[...] cent: vitanda/ si offendunt. ✳ Quia [...] tu.] Mulier ex auditis ꝓficiens/ iā [...] quatenus habere intellectū: vnde ⁊ [...] cat: sed non plenū: quia nō credit ven[...] ✳ Patres nostri.] Propheta esse [...] dica de hac conditione: que me mouet [...] preferebant Samaritanis pro templo [...] cauit Salomon: in quo adorabant [...] maritani aduersum iudeos pro monte [...] et nō in templo patres adorauerūt [...] cuerunt. Et sic patriarche in montibus [...] templo adorauerunt: prefigurantes [...] ne orandi. ✳ Mulier.] In hoc loco [...] tiam Samaritanoꝝ reprimit: qui pu[...] nō minoris religionis fuisse/ q̄ iudeos [...]

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Biblie.

ergo in psona prophetaꝝ et oim: qui in christuz credunt. Unde ait. Uos adoratis patrem/ quē nescitis: quia nullus adorat patrem: nisi filium adoret: per quem ad notitiā patris venitur: sed nos scimus filium/ et per filium patrem. Unde sequit. Qꝛ salus ex iudeis est. Idest qꝛ christ⁹: qui est salus/ ex iudeis est non solū origine carnis: sed etiā ex eis orta est fides ꝛ primitiua ecclesia. * Crede mihi.] Quia iam est in te vir/ qui potest credere: ꝛ ideo crede/ quia nisi credideris: non intelliges. * Quādo neqꝫ in mōte.] Ecce pariter mons vester et templū iudeoꝝ reprobabitur: sed in hoc estis impares/ qꝛ vos samaritani adoratis: quod nescitis: sed nos iudei/ non omnes: sed electi adoramus quod scimus: quia nobis cognitio dei: testamētū: prophetia promissa: de nobis xp̄s. Et hoc est: quia sal⁹ ex iudeis est: sed quāuis ita simus differentes: tñ non prefero locum iudeoꝝ loco samaritanoꝝ: et hoc est: sed venit hora ꝛ nūc. * Quādo veri adoratores.] Priusquā venirē in carne nemo potuit adorare patrem in spiritu ꝛ veritate preter patriarchas ꝛ prophetas: quibus mea incarnatio reuelata fuit: sed per meam presentiam in carne fient veri adoratores. * In spiritu ꝛ veritate.] Non in tēplo: non in hoc monte: sed interius in intimo tēplo cordis: ꝛ in veritate cognitionis: patrem esse adorandū. * Spirit⁹ est deus.] Cum deus sit spirit⁹ et non corpus: non querit corporeū locū: montem vel templū/ in quo oretur: sed spiritus purus est eius templū: in quo oretur: non de visibilibus/ que transeūt: sed de eternis/ que veritas
EE sunt. * Scio quia. ꝛc.] Iam per verba docētis amplius prouecta scit: a quo perfecte debeat instrui: id ē a Messia. * Ille nobis annūciabit.] Qualiter spreto templo vel monte/ in spiritu et veritate adoremus ostendet: et abiectis vmbris veritate illustremur. * Ego sum qui loquor.] Quem venturꝫ expectas/ venisse cognosce: ꝛ adducto tecum viro: qui te regat/ que fidei sunt necessaria discere labora. Et quia sciebat iaꝫ quis eam posset docere/ cum eum iam docentem non agnosceret: digna erat/ cui ipse se manifestaret: vnde dicit. Ego sum messias. Qua manifestatione accepta/ non habet quid vltra querat. Uñ sequitur. Reliquit ergo hydriam. ꝛc. Sed euangelista iterserit de discipulis. * Et mirabant.] Non mirabātur qꝛ cum muliere loquitur/ cum quib⁹ loqui ꝯsueuerat: sed quia cū alienigena: ignorātes mysteriū ecclesie de gētib⁹ future. Et non malum suspicātur: sed clementiā mirātur: quia gentilem erroneam docet: sicut qui venit
FF querere quod perierat. * Reliquit ergo.] Audito. Ego sum: iam habens in intellectu mulier christum caput viri. Reliquit hydriam. i. cupiditatem/ et cucurrit euangelizare. Hinc discant euāgelizaturi prius deponere curā: et on⁹ huius seculi. * Uenite et videte] Pedetētim inducit ad veritatē illos iudeos: nec stati affirmat christū/ ne irascerētur et indignarētur. * Nūquid attulit?] Non ausi sunt interrogare dñm/ timētes ne ab eo reprehendātur/ si incaute interrogauerint. * Meus est cibus.] Nō intellexerāt escam. Sicut mulier supra non intellexit aquaz. Unde magister eos instruit: non per circuituz: vt illam: sed iam aperte dicens. * Meus est cibus/ vt faciam volūtatem. ꝛc.] Uolūtas patris est/ vt credatur in eum. i. in filium: queꝫ ipse misit. Opus patri est nostra salus: xp̄i ergo cibus nostra fides et nostra salus. Facit ergo volūtatē docēdo credere in se. Facit op⁹ maturādo mysterium redēptionis. * Nōne vos. ꝛc.] Cum querat fidem et salutem populoꝝ/ feruet in opus: et operarios mittere disponit. * Leuate oculos.] Intellectu mentis cōsiderate/ qꝛ trāsacta hyeme. i. infidelitate: adest calor fidei ꝛ parata sunt corda/ vt op̄a iusticie ex eis colligat͛. Q. d. iuuate ad implendū volūtatem patris: ꝛ bene potestis: qꝛ parata est messis. i. videte gentes facile credētes. * Et qui metit.] Putatis quattuor mēses esse vsqꝫ ad messem: sed ego aliam messem ostendo vobis albam ꝛ paratam. Unde et eos/ quos mittit exhortatur: et hoc est: et qui metit/ mercedeꝫ accipit. * Ut et q̄ seminat. ꝛc.] Utroqꝫ op⁹ erat/ seminatore ꝛ messore: qꝛ in hoc apparet ꝓbabile verbum: qꝛ alius seminat: alius metit: nisi enim parati essent per prophetas/ non audirēt apostolos * Ego misi] Uos facio messores ibi: vbi alij seminauerunt/ idest in iudea: vbi prima seges collecta est. Unde aliqui exeuntes in toto mundo seminauerūt. Unde alia messis quasi de granis surgit colligenda in fine seculi messoribus angelis. * Laborauerūt.] Multi enim labores fuerunt patriarchis et prophetis: in quib⁹ omnibus erat prophetia xp̄i ꝛ multa passi sunt: quasi in frigore seminatiōis. * Cum venissent.]
Prius audierunt famā: post cōspexerunt p̄sentem: nec satis est eis: sed apud se manere faciūt/ vt ipsi⁹ verbis instruerētur: q̄ preferūt v̄bis mulieris. In quibus omnib⁹ ecōtrario arguitur duritia iudeoꝝ: qui nec miraculis credunt. * Et māsit ibi.] Moralit͛. Sic quotidie apud illos: qui foris sunt: nūciatur christus per mulierē. i. ecclesiam: ꝛ credunt per istam famā. Inde apud eos manet per duos dies: sine mentione noctis/ vt lux eorum duobus preceptis charitat͛ instruatur. * Et mulier dixit.] Postq̄ dñs carnis p̄sentia iudeis spiritualit͛ edoctis: gratiam sue cognitiōis infudit mulieri. i. legi: dicebāt/ iam nō ꝓpter tuā loquelā credimus. * Ipsi enim. ꝛc.] GG

Quasi qr ibi primum moratus miracula fecerat/nec nisi pauci in eum crediderunt: vñ supra viso signo: crediderunt in euz discipuli eius/nō alij. Et ideo a samaritanis: q̄ facile nullo signo viso crediderunt: reuertitur ad istos/vt qui per priora nō crediderūt/modo credāt. significat ꝙ a gentibus facile cōuersis: in fine seculi reuertet ad iudeos: q̄ sunt sua patria: qr prius in eis honorem nō habuerat.

HH Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Epiphanie: incipiētibus fol. 59. sub themate ✳ Venit mulier de Samaria. ꝛc.] vt. s̄. L. S. T. X. ¶ Vel sermo. Peccatoꝝ. fol. 189. sub the. ✳ Quinqꝫ viros habuisti. ꝛc.] G. LL. ¶ Vel ser. Fidei. fol. 59. Vel Incarnationis. fol. 2. sub the. ✳ Hic est vere saluator mundi.] R. vel. ✳ Multi crediderūt.] Q. X. EE. Et maxime anno. 8. prime p. ser. Fidei. fol. 60. co. 2. ¶ Vel ser. Incarnationis. fol. 2. sub the. ✳ Scio qr messias venit. ꝛc.] L. ¶ Vel ser. Orationis. fol. 180. sub the. ✳ Nos adoram9 qd̄ scim9] R. DD. ¶ Et sermo. Dñice. 3. quadragesime. fo. 117. de p̄dicatiōe vel predicatore ꝛ auditione verbi. sub the. ✳ Meus cibus est. ꝛc.]. ¶ Et ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the. ✳ Venit Jesus in ciuitatez Samarie. ꝛc.] A. vel. ✳ Qui metit mercedem accipit. ꝛc.] P. T. FF. ¶ Et ser. Penteco. infra in hoc Tomo. sub the. ✳ Si scires donum dei. ꝛc.] D. E. F. ¶ Et ser. Orationis fol. 180. sub the. ✳ In spiritu ꝛ veritate oportz adorare] R. ¶ Et sermo. Apostoloꝝ. fo. 82. sub the. ✳ Venerunt discipuli eius. ꝛc.] M. O. vel. ✳ Qui metit mercedē accipit. ꝛc.] P. ¶ Vl' ser. Angeloꝝ. fol. 76. sub eodē themate. FF. ¶ Vel ser. Passionis. fol. 35. sub the. ✳ Jesus aūt fatigat9. ꝛc.] S. X. ¶ Vel ser. Ascensiōis. infra i hoc Tomo. sub the. ✳ Oportebat aūt transire. ꝛc.] V. ¶ Et ser. Ecclesie. fo. 64. sub the. ✳ Venit mulier Samaritana. ꝛc.] X. Y. ¶ Vel ser. Omniū sanctorum. Tomo. 2. sub the. ✳ Qui aūt biberit. ꝛc] AA. ¶ Vel ser. Religiosoꝝ. fol. 136. sub the. ✳ Mansit ibi. ꝛc.] GG. i. in religione approbata. ¶ Vel ser. Antixp̄i. fol. 224. Vel Judicij finalis. fol. 236. sub themate. ✳ Ipsi enim audiuimus. ꝛc.] vt. s̄. GG.

Ex sexta parte Biblie.

¶ I. 1. coꝛ. 11 Viri caput xp̄s est.] Glo. Vel nomine viri intelligit hic spiritus. Non ille spūssanctus: q̄ cuz patre ꝛ filio immutabilis manet: ꝛ dignis animis incōmutabiliter datur. Sed spirit9 hominis: qui quasi animi maritus: animalem affectionem tanq̄ ... regit. De quo dicit Apostol9 Ephe. ... scit que sunt hominis/nisi spūs homi... dñs ait mulieri Samaritane Joh. ... voca virum tuū. Hic ergo spiritus ... est. i. intentus est se deo subijcit ... spūaliter: que sunt domini: luce sapi... tus. Huius viri caput est xp̄s: qr ... nis regitur a sapientia dei: que xp̄s ... cut in capite sunt oẽs sensus spiritu... plenitudo gratiarū: de qua accipit ... hoc autē est vir caput mulieris: id est ... malitatis: que regitur a spiritu tanq̄ ... lier a viro.

Quinqꝫ ceciderunt. ꝛc.] Glo. ☞ ... re annota. 16. sexte partis. sermo... catorum. Fol. 211. Col. 2.

Sabbati dñice. iij. qua...

gesime sermonis Annot. Ex quarta p...

Ad Achab filiuz ... Sedechiam filium ... qui prophetant vobis ... mine meo mendaci... ego tradā eos in ma... buchodonosoꝛ regis ... nis.] Lyra. Dicunt ... res nostri communiter: ꝙ isti fuerunt ... quos conuicit Daniel de falso testimo... Susannam: propter quod fuerunt con... ad mortem: vt habetur Dan. 13. E. ... quia iudei in Babylone erant seru... bant aliquam iusticiam: nec per cōs... testatem condemnandi aliquē ad m... sequit hic/ꝙ fuerūt traditi in manu ... donosoꝛ: qr ō sua falsitate fuerūt accu... os corā rege vel locū eius tenēte: q̄ ... in eos dedit: ꝛ executionē iudeis cōmi... cum dicit Dan. 13. Populus eos inter... telligendum est tamen executiue. ☞ ... annotamento sequenti.

Et constitui sunt duo senes iudices ...] Lyra. Dicit hic Glo. ꝙ hebrei dicu... decepisse mulieres/per hoc ꝙ dicebant ... semine eorum nasciturum: cū essent de ... da: eo ꝙ tribus sacerdotalis ꝛ tribus regia ... iuncte erant: cuius natiuitas maxime ... batur. ☞ Reliqua quere ibi per totam ... lam huius diei. Vide etiam supra anno... to proximo.

Ex quinta parte Bibli...

Sermonis annotamẽta. Ex quinta parte Biblie.

[P]Errexit Jesus in montem. ⁊c.] Ly. In hoc capitulo ponitur xp̄i doctrina: que habet virtutem illuminatiuam. Ideo euãgelista primo introducit xp̄m docentẽ. Secundo ostendit doctrine eius virtutem. Prima igitur pars diuiditur in duas: qꝛ primo ponitur doctrina veritatis. secundo cõfutatio falsitatis. Circa primum sciendum / ꝙ debitus modus docendi veritatem fidei: est primo haurire in oratiõe: postea effundere populo in predicatiõe. Et ideo xp̄s volens dare exemplum predicatoribus ecclesie aliquando ante predicationẽ sequestrabatur. Et hoc est quod dicitur. * Perrexit Jesus in montem oliueti.] Causa orandi: qꝛ domus Marthe: in qua hospitabatur erat ꝓpe montẽ illum. * Et diluculo iterum venit in templũ.] Ad ostendendum in corum zelum animarum. * Et omnis populus venit ad eum: ⁊ sedens docebat eos.] De salute animarum. Quid autem tunc dixerit / pretermittit euangelista: qꝛ principaliter intẽdebat describere illa: ex quibus eius deitas manifestabatur: ex quibus dissensio iudeorum cõtra eum oriebatur. Consequenter ponitur cõfutatio falsitatis: ⁊ diuiditur in duas partes: qꝛ primo ponitur iudeorum maligna interrogatio. secundo subiungitur xp̄i benigna responsio. In prima igitur parte dicitur sic. * Adducunt autem scribe.] Idest
B illi qui habebant notitiam scripturarum. * Et pharisei.] Qui videbantur pre alijs religiosi. * Mulierem in adulterio deprehensam: ⁊ statuerunt eam in medio.] Si queratur quare nõ adduxerunt adulterum eius: cum s'm legem esset eadem pena plectẽdus: potest dici / ꝙ per hoc voluerunt ponere suspitionem in corde populi / ꝙ fuisset aliquis discipulus eius: et ideo nõ adduxissent eum ad eius iudiciũ. ¶ Vel aliter. Forte adulter erat diues: ⁊ ideo ꝓ precio ipsum liberauerant. Proponunt ergo questionẽ brigosam: qꝛ responsio ad quamlibet partem videbatur esse
C cõtra xp̄m: vt videtur. * Et dixerunt ei. Magister: hec mulier modo deprehensa est in adulterio.] In quo allegant presentiam persone: ⁊ presentiam facti. Et arguunt grauitatẽ criminis ex grauitate pene per legẽ inflicte / cum dicitur. * In lege autẽ Moyses mandauit nobis h'mõi lapidare.] Leui. 20. * Tu ergo quid dicis?] Et subditur causa questionis. * Hoc aũt dicebant tentantes eum.] Ad capiendũ ipsum ex responsione. * Ut possent accusare eum.] Videbant enim tantam eius mansuetudinem ⁊ misericordiam / ꝙ ꝓbabiliter credebant eum iudicare ipsam dimitti: ⁊ sic accusaretur ab eis vt transgressor legis: propter quod reduxerũt legem ad memoriam: ne posset excusari per legis obliuionẽ.

Si autem econtrario diceret eam lapidandam: videbatur dicere contra alia sua dicta ⁊ facta: q̄ erant de pietate ⁊ misericordia. Cõsequenter ponitur xp̄i benigna responsio. Et diuiditur in duas partes: quia primo ostenditur ꝙ in sua respõsione iusticiam tenuit. secũdo ꝙ a misericordia non declinauit. Et per hoc vtramq3 eorum cauillationem euitauit. Circa primum sciendu3: ꝙ suam sententiam secundũ modũ iudicialem primo scripsit: postea protulit. Hoc est quod dicitur. * Jesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terram.] Illud quod postea ꝓtulit ad maiorem certitudinem. * Cum ergo perseuerarent interrogantes.] Ad eorũ importunitatem reprimendã. * Erexit se / ⁊ dixit eis. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidẽ mittat.] Q.d. puniatur peccatrix: sed nõ a peccatoribus: impleatur lex quã allegatis: sed non a transgressoribus legis. In inferendo enim penam iustam debet obseruari debitus modus. * Et iterum se inclinans scribebat in terram.] Dicunt aliqui ꝙ scribebat idem ꝙ prius ad ostẽdendum maiorem firmitatem sententie. Alij dicunt ⁊ melius (vt videt) ꝙ scribebat eorum peccata / vt eos ostenderet ineptos ad accusationem huius femine: ideo sequitur. * Audientes autẽ hec vnus post vnum exibãt: incipientes a senioribus.] Qꝛ grauioribus criminibus irretiti erãt. Sed si queratur: quomodo scribebat? Dicendũ ꝙ non scribebat per singula / sed diuina virtute potuit facere ꝙ in aliquã figura ab eo protracta quilibet eorum videret sua propria peccata / ⁊ non alia: nec ab alijs videbantur. * Et remansit Jesus solus / ⁊ mulier in medio stans.] Nõ est intelligendu3 ꝙ xp̄s remansit solus simpliciter cũ illa muliere: qꝛ remanserunt cum eo discipuli et multitudo populi: s3 remãsit solus a suis calũniatoribus. Posito rigore iustitie: consequẽter xp̄s ipsum tẽperat dulcore misericordie: ⁊ hoc est qđ dicitur. * Erigens autem se Jesus.] Cõfutatis calumniatoribus. * Dixit ei. Mulier vbi sunt qui te accusabant?] In quo examinatur de accusatione: ⁊ consequenter de cõdemnatione. * Nemo te condemnauit?] Et subditur mulieris responsio. * Que dixit. Nemo dñe.] Qꝛ recesserant vt visum est. * Dixit autem Jesus. Nec ego te cõdemnabo.] Qꝛ veni peccatores saluare / ⁊ nõ cõdemnare. * Vade.] Absoluta a culpa ⁊ a pena. * Et iam amplius noli peccare.] Saluando enim naturã damnat culpã. Circa hoc sciendum ꝙ hoc factũ nõ est trahendũ ad cõsequentiam: immo debent sacerdotes in foro penitentiali imponere penitentiam s'm conditionem peccantis ⁊ peccati: qꝛ nõ habent talem potestatem dimittendi. Poterat etiam xp̄s illi mu

Margin letters (right column): D beside "tur. * Jesus autem inclinans se deorsum digi="; E beside "calumniatoribus. * Dixit ei."

ßeri tantam contritionem dare/ ꝙ sufficeret ad delectionem culpe illius ⁊ pene: ⁊ illam contritionem cognoscere: non sic autem alius sacerdos/ qui non nouit cor nec videt: qꝛ homo videt ea q̄ patent: vt habet̄. 1. Reg. 16. ☞ Finita expositione huius euāgelij immediate dicit Lyra sic.) Postq̄ euangelista introduxit xp̄m docentē: cōsequenter describit doctrinā ipsius quantum ad virtutem illuminatiuā/ cū dicitur. * Ego lux mundi. ⁊c.] Quere infra annotamento. 1. A. quinte partis. sermonis Sabbati Dominice. 4 Quadragesime.

F

Moralr * Adducunt autem mulierē. ⁊c.] Mora. Per mulierem istam in adulterio depꝛehensā significatur quelibet persona xp̄o per fidem desponsata: ſm illud. 2. Coꝛ. 11. a. Despondi eni vos vni viro virginem castam exhibere xp̄o: sed postea per mortale peccatum cum diabolo adulterata. Per scribas ⁊ phariseos demones significant̄: q̄ dicuntur hic scribe: qm̄ nostra peccata retinent memoriter tanq̄ firmiter scripta. Et pharisei. i. diuisi recte dicuntur: nam a xp̄o ⁊ sanctoꝝ cōsortio separant̄. Hi mulierem ad iudiciū adducūt: qꝛ damnationem hominū solicite querunt: sed qꝛ dn̄s nō vult mortem peccatoris/ sed vt magis conuertatur ⁊ viuat. Ezechie. 18. g. Ideo dicit. * Vade ⁊ iam amplius noli peccare.] Qꝛ sibi sufficit vera penitētia de preteritis: ⁊ cautela cōtra recidiuum pro futuris.

G

Glosa. * Perrexit Jesus. ⁊c] Glo. Qꝛ mos ei erat die docere in templo: vespere reuerti in Bethaniā: que est in mōte oliueti. ¶ Mystice signat altitudinē misericordie: vnde nobis chrisma. i. vnctio Mane redit ad templū. Mane est ortꝰ noue lucis post tenebras legis: quo fidelibꝰ. i. in templo eius misericordiā: venit pandere ⁊ dare. Sessio est humilitas incarnatiōis: qua miseretur ⁊ docet: vnde libentius populus venit ad eum. Sed inimici pharisei de iusticia tentant: an cōtra eā dicat. Sciebāt mansuetum ⁊ misericordem predicatorē: vnde placebat populo. vnde putabant dicturum dimittendam esse adulterā: et in hoc diceretur hostis legis cōtrarius Moysi ⁊ deo auctori: ⁊ cum adultera reus mortis. Qꝺ si ſm legem diceret lapidandam: deriderent quasi non haberet mansuetudinem/ quam predicabat: ꝑ qua amabatur. Ipse autem neutra capitur calumnia: sed seruata mansuetudine respōdet: qꝺ est vere iusticie. Qui sine peccato est primꝰ in illam lapidem mittat. Non autem statim iudicat/ sed inclinans se digito scribit in terram. Digito dei scripta fuit lex in lapide pro duritia illiꝰ populi: nunc iam inclinatus in homine: ipse custos legis est ⁊ lator legis: scribēs in terram/ que fructum reddit. Docet autem nos auditis alicuius malis: non temere iudicare/ sed digito discretionis nosipsos intus discutere ... dicit illis. Qui sine peccato est vestrū ... si prius sitis iusti: vt post ream puniatis ... lex iubet punire reos: non tamen a similibus puniendis. Ecce plena iusticia: vt iustus ... niat. Illi ergo vel ream dimittant vel ... nam subeant. * Adducunt autem. ⁊c.] ... Mulier in adulterio depꝛehensa signat ... gam: que adulterauit legē Moysi sequens ... ditiones patrum. Vel que dimissa lege ... iam sequitur fidem xp̄i. vnde Judeus ... si adulteram accusat. Vel signat ecclesiam ... relinquens deū fornicata erat cū demonibus ... quam iudeus accusat/ ꝙ ad Christū ... quasi nouum idolatrie genus reputans ... Jesus autem. ⁊c.] Quid scriberet in terra ... verba illorum: siue quid aliud non est ... secundū ꝙ se inclinat ⁊ digito scribit. ... men antequā iudicium fiat/ nos debere ... re. i. condescendere in iudicio: aut facere ... discretione. * Iterum se inclinās. ⁊c.] ... ta sententia iusticie/ qua illi conscii male ... cussi sunt. Iterum scribit in terrā et ... tum alio vertens: vt illis sit liberum ... preuidebat citius exituros/ q̄ plura ... turos. Docet autem nos sicut ⁊ ante ... nem alterius: ita ⁊ post nosipsos humiliter in... uestigare: ne idem vel aliud simile in nobis ... * Nec ego te condemnabo.] Sed quia ... rat timere/ ne ille: qui sine peccato est ... ret: dixit ei vt misericors preterita peccata ... tens. * Nec ego te condemnabo.] ... amplius peccet interdicens.

☞ Applica ad hec aliqua de an... sermonis Prelatorum: incipientibus ... sub themate. * Perrexit Jesus in montem ... vt. s̄. A. ¶ Vel sermonis Judicij finalis ... ¶ Vel sermonis Dominice. 4. post oct. ... ris xp̄i. infra i hoc Tomo. ¶ Et de hac ma... Annota. 144. prime partis. sermonis ... lis. fol. 265. col. 1. sub themate. * Nec ego ... demnabo.] E. ¶ Vel sermonis Dñice. 1. Quadragesime. fol. 83. sub themate. * Hoc autem ... bant tentantes. ⁊c.] C. ¶ Vel ser. Incarnationis. fol. 2. Et de annota. 3. tertie partis. sermo... Misericordie. folio. 172. col. 2. sub the. * ... nans se deorsum.] D. G. ¶ Vel ser. Prelatorum ... 189. Et maxime de annota. 80. secūdum ... Prelatoꝝ. Fol. 107. col. 2. sub the. * Qui sine ... pctō est. ⁊c.] D. ¶ Vel ser. Penitentie ... sub the. * Vade ⁊ iam amplius noli peccare ... E. F. ¶ Vel sermonis Ecclesie. fo. 64. Vel ... phanie. fol. 39. sub themate. * Hec mulier depꝛehensa est. ⁊c.] G.

Dñice.iiij.quadrage.Ser.anno.Ex prima parte Bib.

A Et edificauit dñs deus costam/ quaz tulerat de Adam in mulierē.] Ly. Formationem mulieris exprimit per modum edificatiōis: vt dicit Ra.Sa. Et verum est/ eo ꝙ sicut edificium latius est ⁊ grossius inferius: ⁊ magis subtile superiꝰ: ita corpꝰ mulieris grossius est in partibus inferiorībꝰ de cōmuni cursu ⁊ subtilius ⁊ gratilius in superioribus: ⁊ hoc est ꝓpter debilitatē calidi naturalis in muliere/ q̄ naturaliter est frigida: ⁊ ideo maior pars alimēti: de qua fit nutritio ⁊ augmentum: remanet in inferioribus partibus/ ⁊ minor pars superiꝰ eleuatur. Contrariuz aūt est in masculo ꝓpter fortitudinem calidi naturalis: ⁊ ideo communiter habet pectus latiꝰ/ scapulas grossiores ⁊ caput.
B ✻ Costam. ⁊c.] Non enim formauit eam de pede: quia nō erat serua: nec de capite: qꝛ non erat viri domina: sed de costa: qꝛ erat viri socia. Dicunt vero aliqui/ ꝙ hec formatio de costa fuit ꝑ additionem alterius materie: alioquin corpus mulieris fuisset nimis rarum/ si eadem materia accepisset maiores dimensiones: ⁊ dicunt ꝙ fuit simile in multiplicatione quinq̧ panum. Joh. 6.a. De qua videtur dicere Augu. manifeste/ ꝙ fuit per additionem materie/ dicens. Ille in manibꝰ suis multiplicauit quinq̧ panes: q̄ de paucis granis creat segetes. Et certum est ꝙ segetes multiplicantur de granis per additionem materie. Alij vero dicunt ꝙ formatio mulieris de costa fuit sine additione materie. Deus enim: q̄ de nihilo ꝓduxit materiā/ multo fortius potuit facere de modica materia magnam: nō per additionem materie aliunde sumpte/ sicut est in segetibus: sed per multiplicationem eiusdem materie in seipsa. Nec ex hoc sequitur corpus mulieris carere densitate: quia formatione facta tantum fuit ibi de materia/ acsi fuisset aliunde addita: et ista expositio videtur magis propinqua
C littere. Sequitur paulo post. ✻ Quamobrem relinquet homo patrem suum ⁊ matrem: ⁊ adherebit vxori sue/ ⁊ erunt duo in carne vna.] Glo. Jsido. Mystice. Quod per historiam cōpletum est in Adam: per prophetiam significat Christū: qui reliquit patrem: idest non sic apparuit hoibus sicut apud patrē. Et matrem. i. synagoge carnalis obseruātiam: de qua natus est secundum carnez. Et adhesit vxori: idest ecclesie/ vt sint duo in carne vna. Est enim caput ecclesie ⁊ ipsa corpus eius: qui soporatus somno passionis: vt ei coniunx: idest ecclesia formaretur: vnde ps.3.b. Ego dormiui ⁊ soporatus sum. ⁊c. Ergo formata est ecclesia de latere eiꝰ. i. fide passionis ⁊ baptismi: qꝛ de latere eiꝰ exiuit sanguis ⁊ aqua. Johā.19.f. Et Rom.1.a. Factus est autem ex semine Dauid ſm carnem/ tanquā de limo terre: cū homo nō esset: qui operaretur in terra: quia nemo in virgine operatꝰ est: de qua natus est Christus. ☞ Reliqua sequentia quere annota.1. prime partis. sermonis Marie generalis. Fol.72.col.1.

Obsecro dñe nō sum eloquens ab heri ⁊ nudiustertius: et ex quo locutus es ad seruū tuū/ impeditioris ⁊ tardioris lingue sum. ⁊c.] Cz. Exo. 4. Lyra. Ac si diceret: licet a iuuentute nō sim multum eloquens (quia sicut dicūt hebrei habebat vocē exilem) tñ postq̄ʒ apparuisti mihi ⁊ locutꝰ es mecū: impeditioris lingue factus sum ad loquendū: qꝛ fragilitas humana ex ꝑsentia diuina vel angelica aliqñ stupescit: secūdū quod dicit̄ Dañ.10.d. Dñe in visione tua dissolute sunt cōpages mee: ⁊ nihil in me remansit virium. ⁊c. ¶ Moralit̄. Sicut dixit Hieremias. Hiere.1.b. A.a.a. dñe deus: ecce nescio loqui. ⁊c. ¶ Glosa. Orige. Allego. Dum esset Moyses in egypto: ⁊ erudiret̄ oi sapiētia egyptioꝝ: nō erat gracili voce: nec tardꝰ ligua: nec ꝓfitebat̄ se ineloquentē. Erat.n. q̄tū ad egyptios sonore vocꝭ ⁊ eloquētie incōparabilis. vbi aūt vocē dei audiuit ⁊ eloqa dñi suscepit: sentit vocē suā gracilē ⁊ exilē tardāq̧ ⁊ ipeditā linguā: ⁊ se ꝓnūciat mutū: cū icipit cognoscere verū ꝟbuz: qđ erat in pricipio apđ deum. Joh.1.a. Mutꝭ.n. aialibꝰ (q̄uis idoctꝰ hō) cōparet̄: eloquēs videbit̄. Si ꝟo eruditꝭ ⁊ eloq̄ntibꝰ: stultꝰ ⁊ mutꝰ. At si q̄s dei verbū ⁊ diuinā respiciat sapiaz: ml'to amplꝰ q̄ʒ apđ nos pecudes: apđ deū mutū se aial ꝓfitebit̄. vñ ps.72.d. Ut iumētū factꝰ sū apđ te. Qꝛ igit̄ in id intelligētie ꝓficit: vt se cognosceret: qđ est magna ꝑs sapie: remunerat eū diuina dignatio/ dicēs. Aperiā os tuū. ⁊c. Btī quoꝝ deꝰ os apit/ vt loquāt̄. vñ ps. 80.b. Dilata os tuuz/ ⁊ ego replebo illud. Silr Paulꝰ dixit ad Eph.6.d. Ut det̄ mihi sermo in apertiōe oris mei. Eoꝝ ḡ/ q̄ verba dei loquunt̄ os deꝰ aperit: coꝝ q̄ loquunt̄ mendaciū/ falsum testimoniū/ scurrilitates/ turpitudines/ susurronum q̄ʒ ⁊ detractoꝝ: ⁊ eoꝝ q̄ ociosa loquuntur/ diabolꝰ apit os. De Juda refert̄ Joh.13.c. Qꝛ introiuit in illum sathanas: ⁊ misit in corde eiꝰ vt traderet eū. Os ergo eiꝰ apuit: vt loqueret̄ cū phariseis: quō eū traderet accepta pecunia. Nō est aūt parue gratie discernere os qđ aperit deꝰ: ⁊ qđ apit diabolꝰ. Aperit etiā deꝰ aures sctōꝝ ad audienda verba diuina. Uñ dñs aperiet mihi aurē: aperiet oculos sicut aperuit oculos Agar: ⁊ vidit puteū aque viue. vñ Heliseus.4. Regū 6.d. Aperi dñe oculos pueri tui vt videat: quia

plures sunt nobiscum. Auris vero: que per eru=
ditionē domini aperitur: aliqñ aperta est: aliqñ
clausa. Vñ ne recipias auditū vanū/ si dicunt
vana/ profana: turpia. qui nouit eruditionem
domini claudit aurem et dicit. ps. 37. c. Ego au
tem sicut mutus: qui non aperuit os suum: et si=
cut surdus non audiebam. Si vero ad vtilitatē
anime pertinēt: que dicūtur: si de deo sermo est/
si mores docet: ad virtutes inuitat: vitia resecat:
aures pateant: et tota anime ianua. ¶ Notan=
dum autē qꝛ summa moderatione vsa est lex: vt
diceret: non recipias auditum vanū: non dixit
non audies: sed non recipias: nā vana sepe au=
diuimus. Martiō enim ⁊ Valētius et omēs cō
tra creatorē disputātes: vana loquūtur: frequē=
ter tñ audimus: vt contra dicamus: sed non reci
pimus: qꝛ illoꝝ os diabol⁹ aperit. Dignet dñs
aperire os nostrū/ vt possim⁹ cōtradicentē reuin
cere: et obturare os: quod diabol⁹ aperit. ☞
Reliqua q̄re ibi: et multo post. ✳ Dixitq; dñs
ad Aarō. Vade in occursum Moysi in desertū
⁊c.] Origeñ. Occurit Aarō Moysi et exiuit de
egypto: sed interest vbi occurrat Moysi: cui⁹ os
aperiēdum est a dño: occurrit autem in mōtem
dei. Merito os eius aperit: qui occurrit in mon
tem dei. Petrus: Jacob⁹ et Johānes in monte:
et trāsfiguratū dñm Jesum in monte videre me
ruerunt: et Moysen et Heliam cum ipso in glo
ria. Tu q̊q; nisi ascēderis mōtem dei: et ibi occur
reris Moysi. i. nisi excelsum legis sensum ascen
deris: nisi spiritalis intelligentie cacumē inuase
ris/ non est ostium apertū a dño. Si in humili
loco littere steteris: non occurristi Moysi in mō
te dei: non os tuum aperuit deus: nec instruxit:
que te oporteat loqui. Nisi Aarō Moysi in mō
te occurrisset: nisi eius sensum vidisset arduum:
non ei loqueret verba dei: neq; virtutem signoꝝ
tradidisset: neq; participē tanti mysterij cōsciuis
set. ☞ Applica ad illud euāgeliū hodierni. s.
Et sequebatur eum multitudo magna. ⁊c.

¶ 3. Exo. 5. Opprimātur operibus et expleant ea. ⁊c.]
Glo. Mystice. Ex quo loq̄ cepit Moyses
A ad Pharaonem: magis affligitur popul⁹ dei: ex
quo in animā sermo dei peruenit: diabol⁹ acri⁹
insurgit: et maiora vitia immittit. Prius enim
q̄ sermo dei veniret: qui argueret vitia: in pace
durabant. At vbi venit/ turbatio magna cōsur=
git. Sequit postea. ✳ Videat dñs. ⁊c.] ☞
Quere Anno. 6. prime. partis sermo. Dñice. 1.
B q̄dra. fol. 84. col. 4. Seq̄t ✳ Qm̄ fetere fecistis
odorē nr̄m corā Pharaone et seruis eius: ⁊ pre
buistis ei gladium/ vt occideret nos. ⁊c.] Glo.
Origeñ. Verū dicūt: q̄uis nesciāt. Sicut Cai
phas: qui ait. Expedit/ vt vnus moriat pro po=
pulo: quid diceret nesciebat. Sicut eñ Aposto=
lus ait. 1. Coꝝ. 2. d. xp̄i bonus odor
in vitam: alijs in mortē. Ita prophe...
suauis odor est credentib⁹: dubijs...
dulis: et qui fatētur se populū Phara...
execrabilis efficitur. Ipse quoq; Mo...
dño. Ex quo locutus sum cum Phara...
xisti populū tuū: qꝛ anteq̄ sermo dei...
est tribulatio vel tentatio. Sed vbi...
tuba p̄dicationis ostēderit: tribulatio...
cōsurgit. Ex quo ergo loq̄ cepit Moyses
ad Pharaonē: affligitur popul⁹ dei. Ex...
animā tuā sermo dei ꝓlatus est: certam...
virtutib⁹ cōtra vitia suscitatur: que p...
te in pace durabant. Sed vbi facere...
dei cuiusq; discrimē: turbatio magna...
et sine federe nascitur bellum: qꝛ ...
cie non cōuenit: nec sobrietati ebrieta...
tati mēdaciū. Ideo non turbemur...
odor execrabilis Pharaoni. Execra...
tij dicitur virtus. Sed. ⁊c. ☞ Quere...
6. prime par. sermō. Orationis. Fol. 18...

Locutusq; est dñs ad Moysen. ⁊c.
Moralit. ☞ Quere Anno. 7...
partis. ser. Religiosoꝝ. Fol. 145. Colu...

Accipies quoq; similam. ⁊c.] Glo...
☞ Quere Annot. 7. prime p...
Apostoloꝝ. Fol. 82. Col. 4. Sequitur...
⁊c. Thus lucidissimū supponitur in mo...
oblationis domini: qꝛ pie actioni domi...
ctrine oratio pura supaddit: vt per h...
te sociata/ semper memoria facit...
cōspectu dei appareat. Panes singuli...
mutātur: qui per septem dies operā...
erint positi: qꝛ doctores sancte eccle...
ris sui tēpore: eterna in celis quiete...
Alios in opus sui laboris sub eade...
tionis relinquūt. Coquebant panes...
tum: fm Josephū. Duo et duo diuis...
mane oblati super mēsam ponebātur...
alterutrosq; cōuersi duabus pateris...
positis thure plenis/ que pmanebāt v...
ud sabbatū: et tunc alij afferebātur: illi...
bus dabātur: et thure incenso in igne...
omia holocausta fiebāt: aliud thus sup...
batur: qꝛ prius nobis deuote cōuersatio...
picnda requies et vita eterna ꝑmittitur...
per labores et opera bone vite ad eam ꝑ...
✳ Coques ex ea duodecim panes. ⁊c...
Sermo dñi panis est/ sed multiformis...
publico docet plebē de operib⁹ misericor...
neficētie: qui cōmunis videt. Est ali⁹...
fide vel reꝝ sciētia differēs: hic est mū...
mila cōfect⁹: et in cōspectu dñi sup mēsam...
ꝑponēd⁹: solis sacerdotib⁹ separād⁹...
bes sciētiā secretoꝝ. i. si de fide dei...

xp̄i: de vnitate spūssancti disserere sciēter potes. Panes ex simila deo offers/ si cōibus monitis et moraliter populum instruis. Cōmunes panes obtulisti. De duab⁹ decimis panis vnus fit: nō dicitur cuius mēsure decime sint. Que ergo ista res est: cuius mēsura ⁊ modus non noīatur: nec cōprehendit᷑? Denarius numerus vbiq̄ ꝑfect⁹ est: q̄a tota numeri ratio et origo surgit ex ipso. In hoc ergo ostēditur recte auctor et origo oīm deus: sed si in eccl'ia de solo patre loquimur/ vni us decime panem facim⁹: si de solo filio/ simulit᷑. Si autem dixero: q̄ pater in filio est/ et filius in patre: et quia pater et filius vnum sunt: de dua= bus decimis simile mūde vnum panem offero: qui dat vitā mūdo. Vetus quoq̄ et nouū testa mentum et vnum vtriusq̄ dn̄i/ suscipiēdo et pre dicando vnum panē offero. Mensure quidem ipsius. i. substātie nomē cōprehēdere vel inueni re nequeo. Patrem tū̄ et filium vnuz cōfitendo/ panem vnum ex duabus decimis offero: non vt vnus panis ex vna decima fiat: et alius ex alia: vt sint due decime separate: sed due decime sint vna massa et vnus panis: q̄ non separo patrem a filio: nec filiuz a patre. Preponūtur panes duo bus positioibus: nec de patre et filio sermo fit per mixt⁹. Nunc autem vnus est panis: q̄ sub vna substātia due positiones. i. ꝑsonaruz ꝓprietates. Illum enim dicimus patrem: qui non sit filius: et illum filium: qui non sit pater: et sic duas deci mas in vno pane seruamus: et ante deum duas positiōes ꝯfitemur. Sed magni pastoris est has mēsuras seruare: ⁊ de patre et filio sermonē (sicut oportet) coniūgere vel disiūgere/ vt panis vnus appareat. Et mēsure sue. 12. panes fieri iubētur: iuxta numeꝝ tribuū Israel: in quo toti⁹ nature rationalis forma cōtinet᷑. Duodeciz nanq̄ pu= tātur esse generales eius ordines: qui figurātur in. 12. tribub⁹: in q̄bus regalis erat q̄dam ordo: qui Iudas noīatur. Alius cōsacerdotalis: qui Leui dicit᷑: in quo ordine tēplum dei ⁊ altare col locatū est. Alius ordo Isachar: et alij quoꝝ rati onē non est huius tēporis explanare: q̄ tū̄ tribus panem suū habet ante deū. Et licet aliq̄ tribus de cōcubina descēderūt: et partim libere ⁊ partiz seruiles sunt: ꝓ oīb̄us tū̄ de duob⁹ decimis pa nis super mēsam ponit᷑. s. mūdam super mētem sanctā et puraz. ☞ Applica huic Anno. ali= qua de anotamentꝫ ser. Sāctissime trinitatis: et etiā dic q̄. 12. tribus signāt duodeciz xp̄i aposto los: q̄ hodie collegerūt. 12. cophinos fragmētoꝝ panis: et etiā ad hoc q̄re aliqua ī annotamētis ser. Apostoloꝝ. incip̄. Fol. 82.

6. Nu. 25. Morabatur autē eo tpe israel in Sethim: et fornicat⁹ est popul⁹ cū filiab⁹ Moab. ⁊c.] Glo. Origeń. Ipsa historia nos edificat/ docēs q̄ aduersus nos militat fornicatio. Sed si ha= buerim⁹ arma apl'i: luxurie tela nō nocerēt no= bis. i. si habeam⁹ loricā iusticie: galeā salutꝫ: gla diū spūs: qđ est verbū dei: et scutū fidei: calciati pedes in ꝑparatiōe euāgelij pacis: vt dicit᷑ Gal. 6. c. Si hec arma ꝓijcim⁹: diabolo locū dam⁹: et captiuat nos oīs demonū chor⁹: ⁊ de⁹ cōtra nos irascit᷑: nec solū in p̄nti: sed in futuro punie mur. Faciūt autē nos vicere pudicitia ⁊ iusticia: pru dētia et cetere virtutes. Faciūt autē vinci: luxu= ria: libido: auaritia: impietas et oīs malitia. ¶ Idē. Ait Iohānes in Apocal'. Apoc. 2. d. Ha bes ibi q̄sdaz tenentes doctrinā Balaā. ⁊c. Qui facit: que facit Balaā: doctrinā eius docere vi= detur. Sicut ꝺ doctrina Iezabel. 3. Reg. 3. a. me morat᷑. Non q̄ aliquis ex discipulis Iezabel do ceat: q̄ illa tradiderit: sed qui ꝓphetas ꝑseq̄tur si cut illa: aut dolo aliquos capit: aut falsis crimi nib⁹ perimit innocētes: iste tenet doctrinā Ieza= bel. Sic ḡ: qui prauo cōsilio scādalū generat in populo: ⁊ offensionē ⁊ irā dei ꝓuocat: vel idoloꝝ sacrificijs cōmunicādo: vel libidini seruiēdo: do ctrinā Balaā tenet. Est ḡ execrabilis etiā corpoꝛꝫ fornicatio: q̄ violat tēplū dei: et tollit mēbra xp̄i: et facit mēbra meretricis. Sed execrabilior gene ralis fornicatio: ī qua oīe gen⁹ peccati pariter cōtinet᷑. Cum anima. s. ꝯsortio verbi dei ascita: et matrimonio ei⁹ sociata: ab aduersario ei⁹: q̄ eaz sibi in fide despōdit/ corrūpit᷑. Est ḡ spōsus et vir aie mūde vbū dei. i. xp̄s. Vn̄ scđa Coꝝ. 11. a. Volo aūt vos oēs vni viro virginē castā ex= hibere xp̄o. ⁊c. Dū igit᷑ aīa adheret spōso: et cō= plectit᷑ et audit verbū ei⁹: ab ipso suscipit semen verbi: ⁊ cōcipit et facit filios: et salua fit ꝑ gn̄atio nem filioꝝ. Si ꝑmāserit in fide ⁊ charitate (etiā si pri⁹ sicut Eua seducta fuit) vbi cōcubit⁹ fact⁹ fu erit aie cū verbo dei: et cōplex⁹ adinuicē dat⁹: na scit᷑ generosa ꝓgenies: pudicitia. s. iusticia/ pati entia: et oēs virtutes. Si aūt se diabolo ⁊ demo nib⁹ ꝓstituerit: faciet filios adulterij. s. oīa pec cata: ꝑ singula ḡ: que gerim⁹ generat filios aīa nostra sensus. s. ⁊ opera. Et siquidē fm̄ legē est et verbū dei qđ facit: parit spūm salutꝫ: et saluabit᷑ ꝑ generationē filioꝝ: de q̄b⁹ dicit᷑ p̄s. 127. a. Fi lij tui sicut nouelle oliuaꝝ in circuitu mēse tue. Si vero cōtra legē est qđ agit: de cōceptiōe cōtra rij spūs parit filios peccati et maledictiōis. Ani ma semꝑ parit: semꝑ generat: vel de vbo cōcipi= ens: vel de cōtrario spū. Forte ad has generatio nes respicit qđ dictū est Ro. 9. c. Cuz enim nōdū nati fuissent: aut aliquid egissent boni: aut mali ⁊c. Iste eniz generatiōes aie ex spūsancto gene rate priusq̄ā faciāt aliquid boni diligūtur. Si vero ex spiritu maligno priusq̄ā impleant ali= quid mali: hoc ipso q̄ huiusmodi voluntatem

peperit anima:digne odio habetur male voluntatis execranda conceptio. Ideo forsitan ⁊ Chanaam puer anteq̃ nasceretur/maledicit: q₂ peccauerat pater eiꝰ. Et pphetãs Noe: q̃ vnicuiq̃ filiorũ suorũ optima queq̃ signaret: vbi ad Chã ventũ est. Maledictꝰ (inq̃t) Chanaã puer. Geñ.9.d. Unde ps.136.b. Filia babylõis misera: beatus q̃ retribuit tibi retributionẽ: quã retribuisti nobis. Beatus q̃ tenebit: ⁊ allidet paruulos suos ad petrã. Et si nondum aliq̃d operis gessit in nobis babylonis conceptus: dum paruulus est nõ miserearis: statim interfice: odibilis enim est: elide cũ ad petrã/ne crescat: ne augeant opera ꝯfusiõis in eo. Petra Christus est: in ꝯspectu tremendi iudicij eius posita: pereat hec soboles. Hec dicta sunt de generali fornicatione: cuiꝰ species est corporalis fornicatio. Hinc Paulus ait 1.Cor.6.d. Qui se iungit deo: vnus est spiritꝰ: ⁊ qui se iũgit meretrici/vnũ corpus est. Quasi omnes aĩa aut dño coniuncta est: aut meretrici. Dñm aũt dixit virtutes: que xp̃s est.i. verbũ/sapientiã/virtutem/iusticiã ⁊ hmõi. Meretricem vero omnis malitie species. Uñ Prouerb.7.b. Mulier occurrit ei habẽs speciẽ meretricis: que in ventũ facit auolare corda. Hec meretrix malitia est: qui se iungit huic meretrici/vnũ corpꝰ malitie efficitur. Sicut ergo qui se iungit dño/iungit se sapiẽtie: iusticie: pietati ⁊ veritati: ⁊ cũ oĩbus vnus efficitur spũs: ita q̃ se iungit huic meretrici/iungit se impudicitie: iniq̃tati: mendacio ⁊ omnibus malis: cũ quibꝰ vnum corpꝰ efficitur. ☞ Applica ad illud verbũ. Sequebatur eum multitudo.⁊c. put infra anno.5.A. quinte partis.huius sermonis.fol.138.col.1. Et longe post. * Quod cũ vidisset.⁊c.] Origeñ. ☞ Quere an.34.prime partis.ser. Pctõr.fol.193.col.4. Et vbi dicitur gladius spũs: applica.i. verbum dei: vel panis: qui de celo descẽdit: vel datꝰ est hodie apl'is ⁊ turbis.⁊c. Et quere etiã ẽm aliũ sensum An.50.prime partis.ser. Generalis.fol.252.col.4.

¶7 Nu.32 Filij aũt Rubẽ.⁊c.] Glo.Orige. ☞ q̃re anno.52.prime partis.ser.Generalis.fol.253.col.2. ¶Lyra.Moraliter. ☞ Quere annota.121.prime partis.ser.Prel'.fol.100.col.2.

¶8. Nu.33. HE sunt mansiones.⁊c.] Glo. Origeñ. Diuersas creauit deus ciborũ differẽtias: pro diuersitate animaliũ: vel humani desiderij. Uñ ⁊ animalia cognoscunt pprios cibos: ⁊ alijs vtitur leo: alijs ceruus. In hoibꝰ q̃: qui sanus est ⁊ validus/fortem cibum requirit: ꝯfiditq̃ edere omnia. Infirmus delectaẽ oleribus: ⁊ fortẽ cibũ non patitur. Paruulus vero si nõ voce/re tamẽ ipsa lac tm̃ requirit. Cibus aũt rationalis nature verus sermo dei est: sed ⁊ hic differentias habet. Non omnis in eodem verbo nut[...] in verbo dei cibus lactis aptior: [...] sicut moralis: que rudibus solet p[...] ctionem: in qua nihil est obscurũ [...] unt: verbi gratia/Hester: Judith: [...] data sapientie. Si legatur eis Leuiti[...] ditur continuo animus: quasi nõ [...] Uenit em̃: vt disceret deũ colere: iustic[...] tis precepta suscipere: ⁊ audit manda[...] ciorum: ⁊ ritus immolationũ. Alius [...] stas: Apostolum: Psalmos libenter [...] velut remedia infirmitatis sue. Lui[...] hec: que habemus in manibus: nihil [...] ti sue/aut saluti anime pdesse indica[...] futabit tanq̃ graues ⁊ onerosos cibos [...] leo/si habeat intellectũ: non abũdan[...] culpabit creatã: nec dicet supfluã: quia [...] vtiẽ: nec homo: q₂ sibi aptis vtiẽ alimo[...] parc debet q̃ fecit deus serpẽtes in cibu[...] rum. Ita in cibis rationabilibus non [...] est scriptura: que obscurior videẽ: ⁊ inc[...] incipientibus/paruulis/infirmis: ⁊ [...] intelligẽdum validis. Quisq̃s quod [...] sentit/assumat.⁊c. ☞ Quere ẽm ali[...] Annotamẽto.4.prime p.ser. Ferie.4.[...] Folio.75.Columna.3.

IGitẽ congregata.⁊c. Separate [...] ⁊c.] Glo.Origeñ. Moraliter. ☞ [...] re annotamẽto.1.A.prime partis.sermo[...] rificationis. Tomo.2.

DIc autem sexta.⁊c.] Glosa. Orig[...] ☞ Quere annotamẽto.80.prim[...] tis.sermonis Generalis. fol.254.col.[...] plica ad auditionẽ verbi dei.sub them[...] batur eum.⁊c.] Sequiẽ postea. * [...] medetis carnes.⁊c.] Glo.Origeñ.⁊c. [...] annotamento.3.prime partis.sermo[...] nice.3.Quadragesime.fol.117.col [...] ta.14.prime partis.sermõis Incarn.[...]

NOn accubabit.⁊c.] Glosa.Orig[...] ☞ Quere annotamento.15.prim[...] tis.sermonis Sacramenti.fol.18.col.1.

ANima que obtulerit.⁊c.] Lyra.Mora[...] ter.⁊c. ☞ Quere annotamẽto.1.[...] me partis.sermonis Purificationis.Tomo[...]

UEstiuit.⁊c.] Glo.Origeñ.⁊c. ☞ [...] re annotamento.52.prime partis.sermo[...] nis Prelatorũ.fol.95.col.1.

UIr qui patiẽ.⁊c.] Glo.Origeñ.[...] ☞ Quere annotamẽto.117.prime [...] tis.sermonis Prelatorũ.fol.99.col.3. Et in [...] pluribus alijs locis huius Sermonis [...] plura de hac materia.

LOcutusq̃ est dñs.⁊c.] Ly.Moraliter.[...] Q̃re an.72.pme p.ser.Relig.fol.143.[...]

Lege caute.

Ex secunda parte Biblie.

ET terra cessauit a prelijs.] Glosa. ☞ Quere supra annotamento.17. secunde partis. sermonis Dominice prime Quadragesi. fo.89.col.1. Et infra Annotamēto.5. hu9 par. ꝛ sermonis.

CUmqꝫ intrasset. ꝛc.] Glo. ☞ Quere anno.5.B. secūde partis. sermōis Sacramenti. fol.18.col.4.

PRologus Lyre super Paralipomenon. Colligite fragmenta ne pereāt. Johā.6.b. Secūdum sententiā Augu. super Johannē: per fragmenta ista intelligūtur verba xp̄i ad capiēdum subtilia: ꝑpter quod non fuerunt data turbis: vt ea turbe secū portarēt: sed magis fuit preceptum Christi discipulis: vt ea colligerent: q̄a doctores orbis terraꝝ futuri erāt (vt dicit ibidez Glo.) speciali tm̄ ratione verba xp̄i dicūtur fragmenta colligenda: qꝛ per Christum nō fuerunt in aliquo scripto collecta. Non enim legitur aliquid discipulis scripto tradidisse: sed tm̄ verbo: qꝺ conueniebat doctrine xp̄i: qui est verbū coeternū deo patri. Veruntm̄ discipuli eius ab eo inspirati ista fragmenta collegerūt in q̄ttuor euangelijs ꝛ alijs libris noui testamenti: ꝭm qꝺ eis dictum fuerat. Colligite fragmenta. ꝛc. ☞ Reliqua quere ibi: que nō faciunt ad propositū hodiernum: sed applica tu.

ET ꝯstituerūt leuitas a viginti annis. ꝛc.] Glo. ꝛc. ☞ Quere annotamēto.107. G. secunde partis. sermo. Prela. fol.111. col.3.

ET terra cessauit a prelijs.] Glosa. Adam. ☞ Quere anno.17. secūde partis. ser.
A Dñice.1. Quadragesime. fol.89. col.1. Sequit
B Adam. Non parū vtilitatis confert anime: cū ad aures nostras (licet obscura) lectio diuini sermonis illabit. Si enim credit a gentilibus ꝙ per carmina quedam: que precantatiōes appellant: q̄bus istud artis est: susurrātes noibus quibusdam cōpilatis: ꝛ cum his: que nec illi qui inuocant norunt: ex solo tm̄ vocis sono sopiunt serpentes: vel etiam de cauernis trahunt: ꝛ sepe in corporibus humanis tumores vel feruores vel alia hm̄oi voce sola soluere vel reprimere dicuntur. Interdum etiā anime stuporem quendam sensus infligere (si tm̄ christi nō restiterit fides) q̄nto magis totius precantationis ꝛ carminis validiorē ducendam credimus quācunqꝫ scripture sancte vel sermonū/ vel nominū appellationem: Sicut enim apud infideles ꝯtrarie virtutes audiētes illa noīa assunt: etiā dāt operā in hoc: ad qꝺ inuocari se ex illo vel ex illo noie sentiūt officiū sui/ rē: cui se mancipauerūt/ impēdētes: multomagis celestes virtutes: que nobiscū sunt: libēter accipiunt: si verba scripture/ ꝛ hoꝝ noim appellationes: velut carmina q̄daz ꝛ p̄cantatiōes ex ore nostro ꝓmamus. Etsi eni̅ illa nō intelligimus: ille virtutes intelligūt: ꝛ velut carmie q̄dā inuitate: ꝛ adesse nobis/ ꝛ ferre auxiliū delectantur. Nō solū .n. circa nos: sꝫ etiā intra nos diuine virtutes sunt. Vn̄ ps.102. Bn̄dic aīa mea dn̄o: ꝛ oīa interiora mea nomē sanctū eius. i. oīa que intra me sunt. Constat ergo multas virtutes esse intra nos: q̄bus aīaꝝ nostraꝝ vel corpoꝝ cura cōmissa est. Si sancte sunt: cum scripture legunt a nobis: ꝛ delectant: ꝛ validiores erga nostrā diligentiam fiunt: licet sensus noster sine fructu sit: ꝭm illud Apl'i. Si linguis loquamur: ꝛ spiritus noster oret: sensus aūt noster sine fructu sit ad intelligendū. Mirū mysteriū in hoc ꝓtulit Apl's: aliq̄n. s. fieri posse: vt spūs (qui in nobis est) oret: ꝛ sensus noster sine fructu sit. Ille eni̅ virtutes: q̄ aīe nostre in adiutorium datē sunt: reficiūtur ex auditu sancte scripture/ velut diuinis ꝛ ratiōabilibus cibis: cum. s. diuina verba ꝓferimus ex ore. Ipse etiam xp̄s/ si in hm̄oi studijs nos vacātes inueniat: nō solū refici ꝛ pasci dignat in nobis: sed etiā si has epulas viderit apud nos paratas: patrem secū adducet: ꝭm illud Joh.14.c. Ego ꝛ pater veniem9: ꝛ mansionē apud eū faciemus. Sꝫ sicut hm̄oi meditatiōib9 diuiaꝝ erga nos ꝟtutū ꝯsortia ꝛ officia ꝓuocam9: ita malignaꝝ ꝟtutū insidias/ ꝛ demonū icursiōes: hm̄oi sermonū ꝛ noim appellatiōib9 effugam9. Verbi gr̄a: vt si q̄s ꝓspexerit p̄cantatiōib9 sopitū serpētē in manibus portari: vel de cauernis extrahi: nihil nocere valētē/ venenis īcantationū ꝟtute torpētib9: ita lectiōis diuie ꝟtute si q̄s itra nos ē ꝯrie ꝟtutꝭ serpēs: si patiēter feras. i. si nō tedio auditū auertas: carminib9 depellit. Si ergo legit tibi scriptura obscura: ꝛ quā nō itelligis: hāc iterim vtilitatem suscipe: obserua tm̄ ne efficiaris sicut aspides surde: ꝛ obturātes aures suas: q̄ non exaudiūt vocē incātātis ꝛ venefici: q̄ incantat a sapiēte. Est .n. carmē qꝺ incantat a sapiente Jesu Naue ꝛ ab omibus ꝓphetis. Ne ergo fastidiamus audientes sanctas scripturas: etiā si nō intelligamus: sed fiet nobis ꝭm fidem nostrā credētibus: qꝛ oīs scriptura diuinitus est inspirata: ꝛ vtilis: etiā si nō sentiamus vtilitatem. Prebent aliq̄n medici cibum vel potuz (verbi gratia) ad discurrēdam caliginē oculoꝝ: nec tm̄ in edendo vel potando sentimus qꝺ ꝓsit: sed cūz transierit dies vna: ꝛ altera: ꝛ tertia: suo tēpore ꝑ occultos meatus relata ad visum: cibi vel poculi virtus paulatim purgat aspectū.

¶6. Judi.4. ADdiderunt filij.rc.] Glo.rc. ☞ Quere annota.68.secunde partis.ser. Generalis.fol.276.col.4.Et an.7.r.92.A.secūde ptis. ser. Prelat.fol.102.col.2.r fol.109.col.1.

☞ Pro ista tertia parte vide tertiam partem Dominice.1. Quadragesi. vel totuz tractatū. Et applica ad die hodiernū.

Ex quarta parte Biblie.

¶1. Esa.58. DIssolue colligatiōes.rc.] Glosa. ☞ Quere annotamēto. 1.B.qrte partis.ser.Ferie.4. Cinerū.fol.78.col.1.¶ Tropologice. Qui ieiunat ab omnibus malis: r vult ieiuniū suuz respici: nō solum declinet a malo: sed etiam faciat bonū: vt soluat vinculū iniquitatis: quo simplices hereticoꝝ ligati sunt fraudibus. Unde ps.124.a. Declinātes aūt in obligationes adducet dñs cum operātibus iniquitatem. Hmōi enim: qui fracti sunt: dimittere debet vir ecclesiasticus: atqꝫ dissoluere omnem scripturam hereticorū. Uñ Esaie.5.d. Ue qui scribunt iniquitatē.rc. Frangat quoqꝫ esurientibꝰ panez doctrine. Dñs enim fractos panes aplis tradidit: qs eis in septē sportis r duodecim cophinis cōminutos atqꝫ confractos in euāgelio: nō integros: sicut erant in lege: dereliquit: vt haberent quod pauperibus erogarent. Quos non habētes calorē fidei r extra ecclesiā algētes frigore infidelitatis inopes atqꝫ peregrinos inducat in domū ecclesie: r operiat incorruptiōis pallio: vt tunica xpi vestiti: nō maneant in sepulchris: qd de eo legimꝰ: q possessus a demonū legiōe in monumētis mortuoꝝ habitabat nudus. Cūqꝫ hoc fecerit: carnē suā ne despexerit.i.spūalit domesticos fidei: qd dixerūt.Lxx. Domesticos seminis tui ne despexeris. * Frange esurienti panē tuū: r egenos vagosqꝫ induc in domū tuā.] Panē esurienti frangimꝰ: cum xpi fidem: q panis vivꝰ est: r scripturā sacrā: que spūalis est nobis victus: alijs manifestamꝰ. Si nō potes totū dare: vel vt multis ꝓsit: dispsit dedit pauperibꝰ. ps.111.b. Os manducaturꝰ eras: si nō ieiunares: da paupibꝰ: vt ieiuniū tuū nō sit lucrū marsupij: sed aie saturitas. * Cū videris nudū/opiēū: r carnē tuā ne despexeris.] Proximū in necessitate qlibet recognosce similē tibi: ꝯsiderās te mortalē r passibilē. Uñ Job.5.d. Uisitās speciē tuā nō peccabis. * Tūc erūpet qsi mane lumen tuuz: r sanitas tua citius orieē.] Sicut matutina lux soluit tenebras: ita lumē veritatis fugat errores. * Et anteibit faciē tuam iusticia tua.] Christꝰ: q oēs iustificat: anteibit ad glo... Joh.14.a. Uado vobis parare locū *... dñi colliget rc.] Idest suscipiet ad se: qui... Ubi ego sum: illic r minister meꝰ erit. Job... d. * Tūc inuocabis.] Interl. Cordeor... * Et dñs.] Cuiꝰ volūtatē fecisti. * Et... rc.] Bñficijs rñdendo. * Clamabis: r di... ce adsum.] Ad remunerādum: q aūt in... opibꝰ auxiliū. * Qr misericors sum dñs... tuꝰ.] Ly. Nō est i hebreo: nec i libris co... p modū Glo. Intli. pmo fuit posita: po... tiā scriptoꝝ textui insertū. ☞ Reliq...

Ex quinta parte Bibli[e.]

SEcute sunt eum turbe multe... ra. ☞ Quere supra anno... to.1.A. quinte partis. sermo... minice.2. post octa. Epipha... lio.60. columna.3.

ET accesserunt ad euz pharisei. rc. ... Moralit. ☞ Quere infra anno... to.1. quinte partis. ser. Ferie.4. Dñice... octauas corporis Christi.

ET preteriēs secus mare. rc. Quem... bziat. rc.] Glo. Hiero. ☞ Que... 8. qnte par. ser. Petri r Pauli Aplor. ...

SEptem ergo fratres erant: r primus... pit vxorem/ r mortuus est: nō relict... ne: Et secūdus accepit eam: r mortuus est... iste reliquit semen. Et tertius similiter. Et... perunt eam similiter septem: r nō reliquer... men. Nouissima oim defuncta est r mulier... resurrectione ergo cū resurrexerint: cuius... erit vxor: rc.] Glo. Beda. Turpitudi... opponunt: vt resurrectionē negent. Sa... ce septem fratres sine filijs defuncti om... probis congruūt: qui per totam vitā (qua... diebus voluit) a bono opere steriles fuit... viritim morientibus/ad vltimū r ipsa mu... na cōuersatio moritur.i. transit: quasi ... cunda: quā illi sine fructu boni operis ... Sequitur immediate. ¶ Hierony ☞ ... re annotamēto.13. quinte partis. ser. Epip... 48. col.4. Sequitur. Hec mulier moritur... nulli de septē in resurrectione iungetur. ... rio autē pfectoꝝ vniuersitas significatur. ... versa vice p Esaiā dicitur cap.4.a. Appre... dent septē mulieres viꝝ vnū. Septem ... sic: quas dñs vnus amat: arguit: castigat... rant eū vna fide. He sunt septē sponse ... panū plene. Panes: vba spūssti. Spo... clesie. Panes Jesꝰ bñdicēs fregit: r discip... diuisert turbe: cū die septio bñdixit opa ... secus in eis. Uñ luce facta primo die: q ...

ꝛ firmamento in secundo: qui est intellectus: et
ꝛ arida tertio: qui est consilij: ꝛ luminibus quar
to: que sunt virtutes: ꝛ volatilibus ꝛ piscibꝰ qn=
to: qui sunt scientie. Animatis ꝛ anima viuēte
sexto. i. homine ad imaginē dei facto: quod est
pietatis. Septimo die spiritu timoris dñi: qui ꝑ
manet sanctus in seculum seculi: ꝛ replet orbem
terrarum. Sancta ecclesia repletur nō habens ma
culam neqꝫ rugā. Ideo qꝫ ecclesia septiformi. i. ꝑ
fecto timore repletur: qꝛ iustus vix saluabitur: qui
rogat. Non intres in iudiciū cum seruo tuo do
mine: qꝛ non iustificabitur in conspectu tuo ōis
viuens. ps. 142. De his septē qualitatibus spi=
ritus cōmemorat Dauid. quid negligentia no=
stra peperit: quid diligētia quesierit: qd diuina
ꝓuidētia contulerit: qd inimici instigatio frau
dauerit: quid obliuio lubrica subtraxerit: quid
humana fragilitas intulerit: qd ignorātia im=
prouida fefellerit. Hos omēs affectꝰ in psalmis
inuenimus. Primus. Concepit dolorē: ꝛ pepe=
rit iniqtatem. ps. 7. d. Secūdꝰ. Preueni in ma
turitate: ꝛ clamaui. ps. 118. c. Tertius. Incerta
ꝛ occulta sapiētie tue manifestasti mihi. ps. 50.
Quartus est. Inimici mei animā meam circū
dederunt. ps. 16. c. Quintus. Obliuioni datus
sum: tanqꝫ mortuus a corde. ps. 30. Sextꝰ. Qm
lumbi mei impleti sunt illusionibus. ps. 37. b.
Septimus. Delicta iuuētutis mee: ꝛ ignoranti
as meas ne memineris. ps. 24. b. Hos affectus
spiritus septiformis eneruat vel eliminat ꝛ illu=
minat. Unde. Septem lucerne ab austro arden
tes: ꝛ aqlonares tenebras in tabernaculo dñi il=
luminantes. Spūs sapientie / in pigro negligen
tiam repellit. Spūs intellectus: diligentiā ratio
nabiliter querit. Spūs consilij / diuinā ꝓuiden
tiā prudēter innuit. Spūs fortitudinis. i. ꝯtuꝫ
instigationes fortiter retundit. Spūs sciētie / ob
liuionem lubricā diu esse nō sinit. Spiritꝰ pieta
tis / humanā fragilitatē clemēter indulget. Spi
ritus timoris / improuidam ignorantiā ardēter
ꝛ bene decoquit: ꝛ bene replet. Sapientia domū
edificat. Intellectꝰ gubernacula inuenit. Consi
lium bona discreta facit. Uirtus in patiētia ani
mā possidet. Scientia diuitie fidei ꝛ salutis mu
nera acquiruntur. Pietate ꝓsperitas presentis vi
te ꝛ future consistit. Timore humilitas ꝯseruatur:
ꝛ omne pctm̄ expellitur: qꝛ initiū sapie / timor dñi.

Jo.
hā. 6 ABijt Jesus trans mare Galilee. ꝛc.] In hoc
A capi. describitur triplex cibꝰ vel panis. s. Cor
poralis: spiritualis ꝛ sacramentalis. Et ideo (vt
dicit Lyra) primo in eo ponitur signū sensibile de
collatione cibi corporalis: vt ꝑ hoc melius indu
camur ad intellectū cibi spiritualis. Circa quē
primo ponitur in euangelio hodierno miraculi
locus. cū dicitur. * Abijt Jesus trans mare Ga
lilee.] Judei enī querebāt eū interficere: ꝛ nō erat
adhuc tēps passiōis sue: ideo recedēdo dedit exē=
plum cedendi ad tempus malitie humane: ostē
dens qꝫ aliqñ licitū sit christi fidelibus fugere in
persecutione. * Quod est tyberiadis.] Illud
enim mare est qddam lacus magnus: per quem
trāsit Jordanis fluuiꝰ: sed vocatur mare ſm mo=
dum loquendi hebraicum: in quo congregatio
aquarum vocatur mare: ſm illud Gen. 1. a. Cōgregati
onesqꝫ aquarum vocauit maria. Uocatur aūt mare
Galilee a ꝓuintia: iuxta quā trāsit: ꝛ vocatur ma
re tyberiadis ex noie ciuitatis edificate in litto=
re: q̄ antiquitꝰ Cenereth dicebatur: sꝫ ab Herode
tetrarcha fuit reedificata ꝛ ampliata: ꝛ Tyberi
as vocata i honorē Tyberij cesaris. Uocatur etiā
mare illud alijs noibꝰ. * Et sequebatur eū multitu
do magna.] Quidā ex deuotiōe ab eo curati: q̄
dā malitiose volētes eū capere in sermōe: vt pha
risei: ꝛ qdā ex desiderio addiscēdi: ꝛ aliq ex curi
ositate volētes miracula: q̄ faciebat videre: ideo
subditur. * Qꝛ videbāt signa: q̄ faciebat sup his:
qui infirmabantur.] Hoc additur ad ostenden
dum / qꝫ fiebant virtute diuina. Magicis enim
artibus bene fiunt aliqua curiosa ꝛ inutilia: si=
cut qꝫ statue loquantur: ꝛ consimilia: sed sanita
tes: que fiunt ad reducendos hoies in deū: fiunt
tantūmodo virtute diuina: vt habetur in itine=
rario Clemētis. * Subijt ergo in mōtē Jesus]
Quia erat locus deuotionis ꝛ doctrine aptus:
ideo sequitur. * Et ibi sedebat cū discipulis su
is.] Docens eos: ꝛ sic patet locus: in quo factuꝫ
est miraculū sequens. Tēps aūt: in quo factū est:
describitur / cum dicitur. * Erat autem ꝓximum
pascha dies festus iudeorum.] Istud est festū pas
chale: de quo iste euāgelista facit mentionē: ꝛ in
isto paschate nō fuit Jesus in Hierusalē. Quā=
uis enim christus legem seruauerit: tn̄ in hac so
lemnitate nō fuit: quia illi: qui habebāt inimi=
citias capitales: erant excusati a precepto legis:
qua precipitur omnē masculum apparere corā
dño in solemnitate paschali. sic aūt erat de xpo:
qꝛ iudei querebant eū interficere. Preterea xps
sicut obseruādo legem ostendebat se esse verum
hominē de filijs israel ſm carnem: sic aliquādo
pretermittendo obseruationē eius / ostēdebat se
esse dominū supra legem. Consequēter ponitur
miraculi actus: cum dicitur. * Cum subleuas B
set ergo oculos Jesus: ꝛ vidisset quia multitu=
do maxima venit ad eum.] Tantū enim deside
rabant audire xpm: qꝫ omiserant apportare se=
cum alimentū: ꝓpter quod necessariū erat fieri
miraculum. Ostenditur etiaꝫ hec necessitas ex
defectu pecunie: cū subditur. * Dicit ad Phi=
lippum. Unde ememus panes: vt manducent
hi?] Non enim petit ignorans / qꝫ deficeret eis

preciū: sed vt ex responsiōe Philippi appareret
certius miraculum. Unde subdit. * Hoc autē
dicebat tentans eum.] Ut per hoc defectus pe=
cunie alijs ostēderet. Sicut Geñ.22. Tentauit
deus Abrahā: vt eius obedientia alijs manife=
staretur: nō sibi: ꝑpter hoc subdit. * Ipse enim
sciebat quid esset facturus.] Quia inquātum
homo/ habuit plenitudinez scientie a principio
conceptionis: ꝛ inquantū deus/ oīa nouit ab
eterno. * Respondit ei Philippus. Ducentoꝝ
denarioꝝ panes nō sufficiunt eis.] Q.d. paupe
res sumus: ꝛ tantam pecuniā habere non possu
mus: ꝛ si haberemus/ nō sufficeret pro eoꝝ refe=
ctione. ideo sequit. * Ut vnusqſqꝫ modicū qd
accipiat] Iste autem Philippus adhuc rudis
existens/ nō aspiciebat ad eius virtutez: qua de
aqua vinū fecerat: nec ad alia signa: que frequē
ter fecerat. Ostenditur consequēter miraculi ne
cessitas ex cibi paucitate. * Dicit ei vnus ex di
C scipulis eius: Andreas frater Simōis Petri.]
Hic videtur melius dispositus/ q̄ȝ Philippus:
qꝛ in responsione sua videtur habere respectum
ad multiplicationē panuz: eo modo: quo factū
est per Heliseū. 4. Reg. 4. Unde subdit. * Est
puer vnꝰ hic: q̄ habet q̄nqꝫ panes hordeaceos:
ꝛ duos pisces: sed hec qd sūt inter tātos?] Q.d.
etiam si multiplicarētur eo modo: quo factū est
per Heliseū: qui de viginti panibus multiplica
tis nō satiauit nisi centum viros: in ista magna
multitudine hoc esset valde modicuz. * Dicit
D ergo Jesus.] Ostensa miraculi necessitate: hic
consequenter describit eius qualitas per multi=
plicationem panū virtute christi. ꝛ hoc est qđ di
citur. * Facite homines discūbere.] Idest ordi
nate sedere ad comedendū. * Erat autem fenū
multum in loco.] Hoc interponit ad ostenden=
dum ꝙ locus erat aptus ad sedēdum. * Discu
buerunt ergo viri numero quasi quinqꝫ milia]
Secūdum moduz hebraicū/ soli viri hic nume
rantur a viginti annis ꝛ supra: vt habet Nu.1.
Mulieres aūt ꝛ paruuli hic tacentur. * Acce=
pit ergo Jesus panes.] Qꝛ in manibꝰ suis mul
tiplicati sunt. De modo autem huius multipli
cationis dixi Matth.14. vbi idem miraculum
describitur. (☞ Et quere hic infra in hoc An=
notamēto. littera. G.) Sciendum tñ/ ꝙ Christꝰ
nō creauit panes de nouo: sed preexistentes mul
tiplicauit: vt miraculum esset magis notum: qꝛ
talis multiplicatio est magis ꝑceptibilis/ q̄ȝ cre
atio. * Et cū gratias egisset: distribuit discūben
tibus: similiter ꝛ ex piscibus quantū volebāt.]
Idest per apostolos distribui precepit. Sciendū
etiam ꝙ xp̄s aliqñ fecit miracula imperādo: vt
ostenderet se facere illa virtute ꝑpria. Aliquan
do autem orando: vt hic: cum dicitur. Gratias

egisset. vt ostenderet ꝙ talia non fiebant
demones magica arte: vt pharisei
quēter ostendit miraculi veritas. Si
plicatio illa fuisset tm̄ ſm apparentiā
nō fuissent inde satiati: nec remansissent
quie sensibiles: ideo ad maiorem declara
miraculi et eius publicationez subditur.
autem impleti sunt: dixit discipulis suis
gite que superauerunt fragmenta: ne per
Quia per fragmēta portata alijs qui nō
ibi: publicatū est miraculum ꝛ approba
vere ꝛ nō fictitie reficiebātur. * Collegerunt
go: et impleuerūt duodecim cophinos fra
torum.] Non a casu: sed ex diuina dispo
impleti sunt duodecim cophini ſm numer
decim aploꝝ: vt per hoc designaret: ꝙ fr
verboꝝ xp̄i per apostolos per mundum
rentur. Sed si queratur. Unde habuerunt
cophinos in monte? Potest dici ꝙ accep
aliqua villa ꝑpinqua: vel ꝙ fuerāt ibi
vt venderent multitudini venienti.
dici ꝙ nō fuerant ibi cophini: sed tantum
runt de fragmētis: ꝙ duodecim cophini
impleri: vt bene alibi inueniuntur talis
quēdi. * Ex quinqꝫ panibꝰ hordeaceis
bus piscibus: que superfuerūt his: qui ma
cauerant.] Hoc etiam facit ad euidentiam
culi: qꝛ plus remansit: q̄ȝ a principio fuit.
quenter ponit miraculi fructus. s. fidu
Circa quam sciendum: ꝙ xp̄s erat ꝑmiss
lege tanq̄ȝ ꝑpheta ceteris excellentior
Deut.18.c. Prophetam suscitabit. ꝛc.
qđ (viso miraculo predicto) populus
illum esse: de quo loquit predicta scriptura
confitebat eum esse verum xp̄m: ꝛ hoc est
citur. * Illi ergo homines: cum vidissent
sus fecerat signū.] Alꝰs nō audituz: qꝛ
tiplicatio: que facta fuit per Heliseū: fuit
deficiens ab ista: vt patet per predicta.
* Dicebant. Quia hic est vere ꝑpheta
turꝰ est in mūdum.] Ad ipsum saluādum
autem nō venerunt alij ꝑphete: sed solum
nunciandum istius aduentum. (☞
euangeliū. Et multo post subdit de secūdo
scȝ spirituali: cū dicitur. * Operamini nō
qui perit. ꝛc.] Quere supra annotamento
quinte partis. ser. Ferie.5. Dñice.3. quadra
fol.128. col.2. Et etiam multo post subditur
tertio cibo. s. sacramentali: cū dicitur. *
nis: quē ego dabo. ꝛc.] Quere infra anno
B. q̄nte partꝭ. ser. Ferie.4. quattuor
Penteco. ¶ Idem Lyra super Matth.
* Cum audisset Jesus] Scilicet mortem
hannis ꝑpter doctrinā veritatis. *
desertū locum.] Non timens mortē: sed

deret: ꝙ aliquādo est cedendū malicie humane.
Et vt daret predicatorib⁹ verbi diuini exemplū
aliquādo recedēdi a turbis ꝛ redeūdi ad locum
solitariū ad corrigendū ꝓprios defectus: qui cō
trahuntur ex cōuersatione cum hoīb⁹: ꝛ ad va=
candū orationi: vt ibi predicator hauriat: quod
postea populis effundat. * Et cū audissent tur
be: secute sunt eum pedestres de ciuitatib⁹.] Ex
quo patet ꝙ pauperes seq̄bātur xp̄m: equos nō
habentes. * Et curauit lāguidos. ꝛc.] In quo
verbo miracula multa includit: qꝛ nomine lan
guoris intelligitur omnis infirmitas. * Vespe
re autē facto.] Ex quo patet deuotio populi ad
xp̄m: qꝛ nec ꝓpter noctem imminentē recedebāt
ab eo. * Accesserūt ad eum discipuli eius/ dicē
tes. Desert⁹ est locus: et hora iam preterijt.] Re
deūdi. s. ad ꝓpria et quiescendi. * Dimitte tur
bas. ꝛc. Et cum iussisset turbam discumbere sup
fenum.] Idest super herbam agri. * Aspiciens
in celum benedixit. ꝛc.] In quo dedit exēplum
H ante comestionē ad laudē dei benedicere cibū.
* Et māducauerūt. ꝛc.] Ex quo patet ꝙ panes
fuerūt multiplicati inter manus ipsius: qꝛ ex tā
modico cibo non potuisset tam magna multitu
do saturari: nec tāte reliquie remanere: quia pl⁹
remansit quam a principio fuerit. De modo au
tē multiplicatiōis est dubitatio inter doctores:
qꝛ non determinat̄ in littera. Dicunt enim aliq̄
ꝙ hoc fuit sine additione alicuius materie: sicut
de costa Ade formatū est corp⁹ mulieris. Sicut
enim de⁹ potest de nihilo aliquid facere: ita mo
dicum corpus in magnum cōuertere sine addi
tione materie. Alij autem dicunt ꝙ hoc fuit per
cōuersionem alicuius materie p̄existentis: vt ae
ris vel hm̄oi in substantiam panis et piscis. Et
hoc videtur. Aug. sentire super Johānē .6. ca.
dicēs. Inde multiplicauit quinq̄ panes: vnde
ex paucis granis creat segetes. Certum est autē
ꝙ segetes creātur ex cōuersione materie p̄existētis
in segetē. ☞ Terminato hic euāgelio hoc pau
lo post describit̄ secundus cibus vel panis. s. spū
alis/ cum dicitur. * Operamini non cibū. ꝛc.]
Quere Annot. 1. A. quinte partis. ser. Ferie. 5.
Dn̄ice. 3. Quadra. Fol. 228. Col. 2. Et de ter=
tio pane vel cibo sequitur etiam paulo post: cū
dicit̄. * Et panis quē ego dabo. ꝛc] ☞ Que
re Anno. 1. quinte partis. ser. Ferie. 4. quattuor
tempoꝝ post Penteco. infra in hoc Tomo.
I Moralr * Et cum audissent turbe. ꝛc.] Lyra. Moralit̄
sup Matth. 14. capitu. Adhuc populares et pe
destres magis vadūt ad sermones/ quam diui=
tes et equestres. * Vespere autē facto. ꝛc.] Per
hoc autem ꝙ pauit eos corporalit̄: significat̄ ꝙ
prelati ꝛ curati debēt subditos pascere v̄bo doc=
trine: et sacramēto eucharistie. Vn̄ et Johānes
euangelista describens hoc miraculū premittit
ꝙ prope erat pascha Judeoꝝ: in quo fideles pa
scūtur eucharistia. ¶ Idē. Moralit̄: sup Mar
cum. 6. capi. * Et pedestres.] Adhuc tēporib⁹
istis pauperes et mediocres persone magis cur=
runt ad sermonē/ quā magne. * Et cū iam ho
ra. ꝛc.] Bed. Mystice/ declinata die: turbas sal
uator reficit: qꝛ cum sol iusticie pro nobis occu=
buit: a spūalis inedie tabe sumus saluati. Pro=
uocat apostolos ad fractionē panis: insinuās/
ꝙ quotidie per eos sint corda nostra pascēda: co
ruz. s. litteris ꝛ exēplis. Per quinq̄ panes q̄nq̄
libri Moysi: per duos pisces ꝓphete et psalmi fi
gurātur. Duodecim cophini sunt duodecī fru=
ctus spūssancti: quibus reficimur in eucharistie
sacramento:
* Post hec. ꝛc.] Glo. super Joh. Post verba: q̄ K Glosa.
bus deitatis sue et humanitatis arcana mōstra
uit: miraculo quinq̄ panum: quis esset subdit.
Vn̄ ait. * Post hec abijt Jesus. ꝛc.] Idest hec
insitata ꝛ visibilia q̄ ad cognitionē ꝛ inuisibilis
dei ducūt. Sed et mystica sunt. Mare enim est
seculū/ galilee. i. rote: qꝛ hic est volubilitas/ nō
erectio ad deum. Hoc transijt Jesus resurgēdo.
Vnde eum: quem primū vna gens iudeoꝝ: iaz
sequitur multitudo gentiū/ cupiens instrui: sa=
nari et satiari. Jesus autem discipulis in monte
spūalibus altiora cōmittens: turbis inferiorib⁹
simpliciora: ꝓximo pascha hoc agit: docēs eos:
quibus facit: debere transire de mūdanis ad ce=
lestia. Oculi Jesu sunt dona spūs: que misertus
aperit: ne errent veniētes ad se. Ipse sciēs tentat
discipulū: vt ille tarditatē sue fidei agnosceret: q̄
presente creatore de paucis sufficientiaz multis
posse fieri: dubitare nō debuit. Et per eius igno=
rantiā significat spūalem intelligentiaz iudeos
in lege ignorar e. * Trāsmare.] Tiberiadis et
capharnaū in eodem littore ex parte nostra: vl=
tra in alio littore opposito locus est/ vbi miracu
lum istud factum est. Nec ꝓprie vocatur mare:
sed quedā magna iordanis refluxio. * Et seq̄=
batur. ꝛc.] Viso hoc miraculo gentiū magna
turba sequitur: quia sicut eos: quos a corporis
infirmitate sanabat: intus spirit⁹ reintegrabat:
sic ipsos a morte incredulitatꝭ sanabat. * Cum
sub leuasset.] Exēplo suo nos admonet leuare L
oculos cordis nr̄i: vt si forte (eo ducente) ad alti=
tudinē actionis ꝛ scientie ascēdere ꝑmittamur:
turba sequentiū/ carnaliū cogitationū nos non
ꝑturbet: nec ab altitudine cōtemplatiōis deijci=
at: sed eam spūalib⁹ escis (quantū capere possit)
pascere curemus. * Respōdit ei Philipp⁹.] Ad
huc Philippus lacte doctrine nutrit⁹ solidū fidei
et cognitionis cibum capere non valens/ iuxta
sue virtutꝭ facultatē respondit: impossibile existi

mans tot panib9 posse refici: sed eruditur deo nihil esse impossibile. Philippus etiam: q̃ interpretatur os lampadis: figuram gerit predicantiū: quib9 in altitudine eam xp̃o ꝯstitutis: de carnalium hominū cogitationum turba pascenda dominus quotidie loquitur. * Ducentoꝝ.] Centenari9 duplicatus significat perfectionem bone actionis ⁊ rationalis sciētie: que erudiendis in fide nō sufficiunt: nisi eis altitudo theologie addatur: que animas ꝑ bonam operationē purgatas ⁊ per scientiam rerum creaturarū illuminatas: ad cōsumatam spūalium refectionū plenitudinē perducit.

M * Est puer vnus.] Hic puer ē Moyses legislator: cuius lex neminē ad ꝑfectū duxit. Vnus: q2 vnitatem ecclesie futurā prefigurabat. Hic.i. in veteri testamēto: qđ q̃uis nouo clarescente iā vilescit: adhuc tñ omnino non recessit. * Quinq3.] Quinq3 panes sūt vet9 lex in quinq3 libris Moysi. Hordeacei: q2 cibus est rudiū. Medulla hordei tenacissima palea ⁊ vix separabili tegitur. Sic spūalis sensus: hebre9 popul9 puerili sensu legē portat q̃si onus: nec clausis pascitur: nec alios pascit. Duo pisces ꝓphete ⁊ psalmi: iā tēperantes austerū saporē legis. Vl' duo pisces/ due ꝑsone constitute in regimine populi: regia ⁊ sacerdotalis: q̃ inter turbas fluctuātis populi quassant̃: nec deficiunt: in q̃bus vn9 xp̃s significatur rex ⁊ sacerdos. Fenum/ q2 carnaliter sapiebant/ in carnalib9 quiescebāt. Quibus vero venit xp̃s rex ⁊ sacerdos carnem calcant/ vt spiritualiter reficiant̃. Quinq3 milia: populus qui sub lege: vt languidi in quinq3 porticib9. Sed viri.i. perfectiores: qui sunt digni numero preter infirmā etatem ⁊ fragilem sexū. Sūt quinq3 milia.i. perfecte quinq3 sensib9 corporeis dominantur: ⁊ hi reficiuntur a xp̃o. Accepit panes. Non nouos creauit: quia antiquā scripturam non soluit: sed impleuit ⁊ docuit. Gratias agit/ docens nos de omnib9 bñficijs gratias agere: ⁊ intimans de nostra refectiōe se gaudere ⁊ salute. Multiplicauit/ q2 de paucis illis tot scripture emanauerūt. Fragmēta/ sunt secretiora: q̃ cōmunis capit popul9. Hec colligūt apostoli ⁊ cōmittūtur abiectis mūdi ⁊ corde ꝑfectis. Videntes ꝓphetā vocāt: forsan ideo: q2 adhuc in feno residēt. Sed et vere ꝓpheta dicit̃: q2 dū aliqđ p̄sens docet: angel9 dr̃: dū futurū p̄dicit: ꝓpheta. Tñ q2 verbū caro factū est: dñs est angeloꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ.

N * Sed hec qđ sunt? ⁊c.] Quasi legis littera: vel corporei sensus qđ ꝓsunt ad multitudinem in te creditoꝝ: qui spūalia alimēta sunt petituri: que oēm litterā: omnēq3 corporeū sensum superant? * Facite hoīes discumbere.] Magister veritatis prius in simplicitate littere/ quasi in infimis locis/ ⁊ in simplicitate visibilis creature auditores erudiuit: vt sic in altitud[ine con]templationis erigantur. * Illi ergo [discipu]li nōdum plena fide ꝓficiebant: quare [...] um dicere nesciebāt. Nos certiores illi[s ...] Hic ē verbū: sine quo nō est ꝓpheta [...] * Qđ cū audisset Jesus.] Glo. sup[...] pi.14. Postq̃ apud iudeos lex ⁊ ꝓph[...] perdidit ⁊ vocē/ Jesus transit ad desert[...] locū/ q̃ ante nō habebat virū. * Secessit [...] fugit timore: sed secessit parcens inimic[...] micidiū homicidio iungerēt: dans exem[plum vi]tande temeritatis. Vel secessit/ vt ꝓbar[et fidem] credentiū. vnde. * Et cū audissent turbe [...] sunt cū pedestres de ciuitatib9.] Pedes[...] re/ vt ardorē mētis ostēderēt. Relinquē[n]tes.i. pristinas ꝯuersatiōes. Habēt volū[tatem] nō vires ꝑueniēdi. Jō Jesus obuiā eis [...] t9 curat: vt plena fide stati p̃mū habea[...] ce q̃tū delectat̃ deuotiōe credentiū. * [...] aūt facto.] Recedit Jesus de iudea [...] sertū/ turbe sequunt̃: q̃bus obuiat ⁊ cura[t] nō mane vel meridie/ sed vespere: q̃n sol [...] occubuit: ⁊ finis mūdi appropinquat. * [...] puli.] Carnales ⁊ de futuro miraculo [...] ignari: q̃bus dictū erat Mat.10. In viā [...] ne abieritis. ¶ Mystice. Fastidiūt iudei [...] cipi ⁊ murmurāt: quoꝝ voce vnde Esa.40. [...] Ecce gētes quasi stilla situle. Iterū oēs [...] si nō sint: sic sunt corā eo: sed oñs ꝑ apost[olos ...] cere decreuit. Vñ subdit. * Jesus autem [...] Non habēt necesse ire: date illis vos mādu[care]. * Dimitte turbas.] Din ē q̃ idola sequunt[...] nō est a nobis pascēda pane verbi dei. * [...] te. ⁊c.] His Marcus ⁊ Lucas ꝯsentiūt [...] termisso. Nō habent necesse ire. Joh[...] spectis turbis dñm quesiuisse a Philippo [...] do. Vnde emem9 panes/ vt māducēt [...] ligit̃ ꝗ discipulos pri9 rogasse: vt dimitt[eret tur]bas. Post hec vo verba dñm inspexisse [...] dinē ⁊ dixisse Philippo: qđ Johā.6.c[...] rat: ⁊ isti ꝑtermittūt. Deinde qđ Philipp[...] Johannē respōdet: hoc Marcus a discipul[...] respōsū cōmemorat. Volēs hoc intelligi [...] ceteroꝝ Philippum respōdisse. * Date illis [...] Prouocat ad dandū/ vt illis se nō habere [...] tib9 notior sit magnitudo signi: vbi etiā [...] ꝑ eos sunt pascēda ieiuna corda. * Quinq3 [pa]nes ⁊ duos pisces.] Per quinq3 panes ⁊ duos [pis]ces totū vetus testamentū signat̃. Per quinq3 [pa]nes/ quinq3 libri Moysi: q̃ bene hordeacei [...] bus est iumentoꝝ: rudib9 enī aspera ⁊ gross[...] da. vñ. 1. Cor. 2. d. Animalis enī hō non perci[pit ...] ca: q̃ sunt spūs dei: int9 tñ latet medulla suau[is]simi sensus. Per duos pisces: ꝓphete ⁊ psalmi [...] vñ post resurrectionē ait Lu.24.f. Que scripta [...]

sunt in lege ꝛ ꝓphetis ꝛ psalmis de me. Discu=
buere aūt alij q̄nq̄geni alij cēteni. Diuersi discu=
bit⁹: diuersi sunt ecclesiaꝝ ꝯuent⁹: q̄ vnā faciunt
catholicā. Jubilei reqes: q̄nq̄genarij mysterio
ꝯtinet. Quinq̄genari⁹ em̄ bis duct⁹ centū facit:
q2 prius a malis actib⁹ quiescit: vt post aīa ple=
nius quiescat in cogitatiōe. Quidā igit quinq̄
geni: q2 q̄dā sunt q̄ a malis actib⁹ habēt requiē.
quidā cēteni: q2 sunt q̄ a malis actib⁹ ꝛ prauis
Q cogitationib⁹ habēt requiē mentis. * Acceptis
quinq3 panib⁹.] Accepit quinq3 panes nō no=
uos creauit: q2 veniēs in carne nō alia q̄ p̄dicta
erāt p̄dicauit ꝛ opere impleuit. * Bn̄dixit. ꝛc.]
Cū aperiēs sensū vt itelligerēt scripturas: dono
interne suauitatis multiplicauit. Fregit: cū my
steria legis in mediū ꝓtulit. * Reliquias.] Se
cretiora: q̄ a rudibus capi nequeunt: nō sunt ne
gligenter habēda: sed a duodecim aplis: q̄ p co=
phinos duodecim significant: ꝛ ab coꝝ successo
rib⁹ diligent inquirēda. Cophinis seruilia opa
geruntur: et deus infirma mūdi eligit: vt ꝯfundat
fortia. 1. Coꝛ. 1. d. * Quinq3 milia.] Pro q̄nq3
sensib⁹ corporis: hi sunt q̄ in seculari habitu ex
teriorib⁹ recte vti nouerūt: hi quinq3 panib⁹. i.
legalib⁹ p̄ceptis adhuc necesse est vt instituant.
Nā q̄ mūdo integre renunciāt: quattuor milia
sunt: et septē panibus. i. euangelica pfectiōe sub
limes ꝛ spūali gratia reficiunt. Qđ alibi narra
tur. Hoc miraculū panū scriptur⁹ Johānes p̄=
misit: q2 ꝓximū erat pascha dies festus iudeoꝝ.
Matthe⁹ vero ꝛ Marc⁹/ hoc mox occiso Johā
ne cōmemorant factū. Vn̄ colligit Johannē im
minēte eadē festiuitate fuisse decolatū: ꝛ anno se
quēte cū denuo pascha rediret: mysterium dn̄ice
passiōis esse cōpletum. * Exceptis mulierib⁹ ꝛ
paruulis] Sexus fragilis ꝛ minor etas sunt nu
mero indigni. Significat infirmos in fide nōdū
idoneos pugne.

R Glosa * Venite seorsum.] Glo. sup Mar. 6. ca. Bed.
Non solū requietiōis causa: sed mystice signifi=
cat q2 relicta iudea: q̄ sibi ꝓphetie caput abstule
rat nō credēdo/ in deserto ecclesie: q̄ virū non ha
buerat: verbi cibaria quasi panē ꝛ pisciū epulas
esset largiturus. Ibi em̄ p̄dicatores sancti: q̄ apd
iudeā nō credentē: sed ꝯtradicentē diu graui tri
bulatiōe premebant: requiē adepti sunt de gēti=
bus grā fidei collata. Seorsum ducit/ quos ele=
git: vt inter male viuentes mala nō attendāt: vt
Loth in sodomis: ꝛ Job in terra hus: ꝛ Abdias
i domo Achab. ꝛ ait illis. * Requiescite pusillū]
Ut aues i ramis sinapis. Pusilla hic reqes san
ctis: longus labor: sed post dicit illis: vt requie=
scant a laborib⁹ suis. * Erāt. n. q̄ veniebāt ꝛ re
dibant multi.] Hiero. In arca Noe aīalia: que
intus erāt foras mittebant: ꝛ q̄ foris erant intus
erumpebant. Sic in ecclesia Judas discessit: la=
tro accessit. Quādiu recedit a fide: nec ecclie re=
quies est sine merore. Rachel plorās filios suos.
ꝛc. Hiere. 13. c. Nō est hic cōuiuium/ in q̄ bibat
vinū nouū: cū cantabit canticū nouū in celo no
uo: ꝛ in terra noua ab hoibus nouis: cū quinq3
panibus ꝛ duobus piscib⁹/ quinq3 milia hoim
vespere vite pascent: cū duodecim cophini octa
ua virtute fragmentis pleni colligunt. Cū sunt
sup thronos duodecim iudicātes. 12. trib⁹ isrl:
q̄ sunt fragmēta Abrahā Jsaac ꝛ Jacob: q̄n reli
quie israel salui fient: q̄n facie ad faciē deū vide
bimus: q̄d in lege Moysi ꝛ ꝓphetis ꝛ psalmis d̄
xp̄o legim⁹. Vn̄ post quartā vigiliā noctis cōpe
scit xp̄s Jesus tumorē maris ambulans sup il=
lud. et dixit. 1. Joh. 3. a. Cōfidite ego sum: q2 eū
videbim⁹ sicuti est: tunc cessabit vent⁹ ꝛ ꝓcella:
Jesu sedente ꝛ regnāte in naui: q̄ est vniuersalis
ecclesia. * Abierūt in desertū.] Bed. Petendo S
solitudinē fidē turbaꝝ/ an sectuat explorat: ꝛ ex
ploratā digna mercede remunerat. Turbe aute
nō iumentis/ nō vehiculis: sed ꝓprio labore pe
dū: iter deserti arripiūt ꝛ salutis desiderium ostē
dūt. Rursus ipe excipiēdo fatigatos: docēdo in
scios: sanando egrotos: recreādo ieiunos: q̄tuȝ
deuotione credentiū delectet insinuat. * Et pe=
destres.] Nota q2 nō in aliā mari ripā sine Jor=
danis nauigio puenerunt: sed trāsito aliq̄ freto
vel stagno/ ꝓximos eiusdē regionis locos adie
runt: q̄ etiā pedestres indigene puenire potuerit.
* Et misertus est sup eos.] Bed. Quō misert⁹ T
sit Matthe⁹ pleni⁹ exponit/ hoc mō. Et misert⁹
est eis/ ꝛ curauit languores eoꝝ. Hoc est. n. pau
perū ꝛ nō habentiū pastorē veraciter misereri: et
viā veritatis aperire: ꝛ lāguidos curare: ꝛ ieiu=
nos reficiendo ad laudē superne largitatis ani
mare: q̄ sequētia cū fecisse declarāt. * Et cum iā
hora multa fieret.] Die declinata saluator tur=
bas reficit: q2 vel fine seculi ꝓpinquāte: vel cum
sol iusticie ꝓ nobis occubuit: a diutina spūalis
inedie sum⁹ liberati fame. ¶ Bed. Allego. Chri
stum deserta gentiū petentē multe fideliū cater=
ue relictis menib⁹ prisce ꝯuersatiōis/ neglectoq3
varioꝝ dogmatū presidio sequunt: ꝛ (cū primū
notus in iudea deus) tūc exaltat⁹ est sup celos: ꝛ
sup oēm terrā gloria eius. * Date illis.] Pro=
uocat aplos ad fractionem panis: vt illis se non
habere testantib⁹: magnitudo signi notesceret: ꝛ
insinuans/ q2 quotidie p eos ieiuna corda sunt
pascenda: cum eoꝝ exemplis vel verbis ad amā
da celestia suscitamur. Notandum q2 hoc panū
miraculum Johānes scripturus p̄misit/ q2 ꝓxi
mum esset pascha. Mattheus ꝛ Marcus/ hoc
interfecto Johāne: continuo esse factum dicunt:
Unde colligit Johannē imminēte pascha fuis=

se decolatum: ꝛ alio sequente pascha crucifixuz
D dñm. ✳ Quinqꝫ.] Beda. Allego. Quinqꝫ pa
nes/quinqꝫ Mosaice legis libri: quibus diuine
eternitatis cognitio: mundi creatio: cursus labē
tis seculi: ꝛ vera deo seruiendi religio hūano ge
neri innotuit. Duo pisces: psalmi ꝛ ꝓphete: qui
eruditum in lege dei populum de ꝓmissione do
minice incarnatiōis noue gratie dulcedie pasce
bant: quib⁹ tota veteris testamenti series cōpre
hendit. vnde Luce. 24. f. Oportebat oīa imple
ri: q̄ scripta sunt in lege Moysi ꝛ ꝓphetis ꝛ psal
mis de me. Et cū aperuisset illis sensum/ vt intel
ligerent scripturas: ꝛ intellectas fideliter audito
ribus traderent: quasi bñdicens apostolicis pa
nibus ꝛ piscibus: ꝛ eos interne suauitatis dono
multiplicans: turbis dispertiri precepit. Et bene
fm Joh. cap. 6. panes hordeacei dicuntur: qui
cibus est iumentorū maxime: rusticorūqꝫ ac ser
uoruz: qꝛ incipiētibus auditoribus asperiora ꝛ
quasi grossiora sunt cōmittenda precepta. Ani=
malis vero hō non percipit ea: que sunt spiritus
dei. 1. Cor. 2. d. Et ideo dñs cuiqꝫ ꝓ viribus tri
buens dona: ꝛ semper ad perfectiora ꝓuocans.
Primo quinqꝫ panibus quinqꝫ milia. Secun=
do septem panibus quattuor milia reficit. Ter=
tio discipulis sue carnis ꝛ sāguinis mysteria cre
didit. Ad vltimum vero magno munere dat ele
ctis: vt edant ꝛ bibant sup mensam suā in regno
suo. ✳ Secunduz cōtubernia sup viride fenū.]
Beda. Diuersi discubit⁹ distincti ordines eccle
siarum: q̄ vnā catholicā faciūt. Per centenos ꝛ
quinq̄genos: per quinquaginta iubilei requi=
es. quinquagenarius aūt bis ductus centuz fa
cit. Et ideo vtriusqꝫ quietis perfectionem signifi
cat. s. corporis ꝛ mētis. Qui eñ quiescit ab acti
bus prauis: requiem habet corporis. Qui autē
a cogitationib⁹ etiā peruersis: requiez habet mē
tis. Bene autē sup viride fenū discumbētes: dei
pascuntur alimentis: q̄ per studium abstinentie
calcatis illecebris carnis audiendis implēdisqꝫ
verbis dei operā impendūt. ¶ Ideo alij quinq̄=
geni: alij centeni: qꝛ requiescit prius a malo ope
E re/ vt post sit etiam requies in mente. ✳ Et acce
ptis quinqꝫ.] Nō noua cibaria creat: qꝛ incar=
natus nō alia: q̄ꝫ que scripta erant predicat: sed
legem ꝛ prophetas mysterijs grauida esse demō
strat. ✳ Fregit.] Et ante turbas ponenda distri
buit discipulis suis: quia sacramēta sanctis do=
ctoribus: qui hec toto orbe predicent: patefecit.
✳ Et sustulerunt reliquias.] Beda. Secretio=
ra mysteria: que rudes capere nequeunt: perfe=
ctiores diligenter inquirunt. Nam per cophi=
nos duodecim apostoli: ꝛ per apostolos sequen
tes doctores figurant̄. Foris despecti: int⁹ saluta=
ris cibi reliquijs ad alēda humiliū corda cumu

lati. In cophinis enim seruilia geruntur...
sed ille eos panis fragmentorum imple...
infirma mundi/ vt fortia frāgat vel confun...
degit. ✳ Quinqꝫ milia.] Beda. Propter...
qꝫ sensus corporis. Hi dominum secun...
cāt eos: qui in seculari adhuc habitu posi...
terioribus/ que possident/ bene vti no...
cte quinqꝫ panib⁹ alūtur: qꝛ necesse est...
legalibus adhuc preceptis instruātur...
tē mundo omnino renunciant: ꝛ quatuor
milia ꝛ septem panibus refecti: hoc est...
ca perfectione sublimes: ꝛ spirituali gra...
eruditi. Et Luce. 9. capi.
✳ Et assumptis illis.] Glo. sup Luc...
sis: nō in ciuitate synagoge. i. secularis...
tis residentibus: sed inter deserta xp̄m que...
bus: celestis gratie alimonia impartitur...
enim non fastidiunt: a xp̄o suscipiuntur...
tualiter ꝛ corporaliter: etiam si indigent...
tur. Et nota: qꝛ postq̄ꝫ perfecta est mentio...
nis Johannis: xp̄s reficit: quia post defe...
gis euangelicus cibus incipit. Deniqꝫ...
curata est mulier: que gestat figuram...
postq̄ꝫ apostoli ad predicandū sunt missi...
tio refectionis: quia per apostolos in ...
ra refectio fit. ✳ Secessit seorsum.] ...
Johāne secedit in desertum: quia relicta...
que ꝓphetie (sibi nō credēdo) caput abs...
in desertum ecclesie: que virum nō habe...
pabula largitur. Unde ꝛ Bethsaida do...
ctuum interpretatur. Et transeuntem ad...
multe caterue fidelium relictis menibus...
cōuersationis: neglecto varioꝝ dogmatum...
numine: sequuntur/ vt qui prius in iudea...
erat notus: iam super omnē terram exalta...
Secessit. Cum turbe quidem voluntatem...
sed perueniendi vires non haberent: ...
ditur dominus de loco suo: ꝛ pergit ob...
visa turba miseretur/ ꝛ curat languo...
desplena statim premium consequatur...
cute sunt.] Non iumentis: vehiculis...
prio labore pedum: vt ardorem mentis...
derent. ✳ Sanabat.] Nemo cibum...
accipit/ nisi antea sanatus fuerit: quia p...
missionem peccatorum tribuitur alimonia...
stis. ✳ Dies autem ceperat declinare.] ...
nata die reficit: quia vel fine seculorum ap...
pinquante/ vel cum sol iusticie occubuit...
tuali fame sumus saluati. Et nota ordinem...
sterij: prius per remissionem peccatorum...
ribus medicina tribuitur: postea alimonia...
se celestis expenditur. ✳ Non sunt nobis...
q̄ꝫ quinqꝫ panes.] Nota q̄ dominus ...
bus cuiqꝫ dona tribuens: et ad perfectiora...
per prouocans/ ne aut infirmum validi...

opprimat: aut validum exilia alimenta non sa
tient: primo quinque panibus hordeaceis quinque
milia. Johã. 6. b. Secundo septẽ panibus quat
tuor milia hominum refecit. Marci. 8. b. Ter=
tio discipulis mysteriũ sue carnis & sanguinis tra
didit. Joh. 6. ad vltimũ magno munere dat ele
ctis: vt edant & bibant sup mẽsam suã in regno.
Lu. 22. c. * Nondum erant apostolis: nisi quin
que panes Mosaice legis: & duo pisces. i. duo ille
persone: que in israelitico populo vngebantur:
ad regendum populum: reges & sacerdotes: in
quib9 nulla plenaria refectio poterat inueniri.
Quãdiu enim legitur Moyses: velamen posi=
AA tum est super corda eorum. Exod. 34. d. * Nisi
forte nos emamus.] Nõdum intellexerant apo
stoli fidem populi credentis nõ esse venalem: sed
nouerant nos potius esse redimendos per suas
escas gratuitas. * Quinque milia.] Per quinque
milia significant: qui in seculari adhuc habitu
per quinque sensus corporis exterioribus: que pos=
sident bene vti nouerunt: qui quinque panibus
aluntur: quia tales necesse est legalibus adhuc pre
ceptis institui: & legali timore cõprimi. Nam qui
mundo integre renunciant: & quattuor sunt mi
lia propter euangelicã doctrinam: & septem pani
bus. i. septiformi spiritus reficiuntur gratia. *
Per conuiuia.] Diuersi cõuiuantium discubi
tus/ diuersos per orbẽ ecclesiarum designant conuẽ
tus. Quinquageni discumbunt: qui adhuc in
penitentia peccatorum positi: auditum verbi perci
piunt. Nam quinquagesimus est penitẽtie psal
mus. Secundũ aliũ euangelistã (s. Mar. 6. f.)
centeni discumbũt: qui presumpta venie spe so
lo vite eterne desiderio suspirãt: quia centenari9 de
leua transit ad dexterã. * Et discumbunt.] Se
cundum aliũ euangelistã (s. Mattheũ. 14. c.)
quinque milia sup fenum discumbunt: quia illi: qui=
bus adhuc sunt corporales sensus: mollioribus
delectãtur. Omnis enim caro fenum. Esa. 40.
b. Quattuor milia sup terram recumbunt: plus
enim est terram premere/ quam super feno ia=
cere. * Acceptis autẽ quinque panibus.] Non
BB noua creat cibaria: sed his/ que habent discipu
li: benedixit: quia veniens in carne/ nõ alia quam que
predicta sunt predicat: sed prophetie dicta myste=
rijs gratie grauida demonstrat. Aspicit in celũ/
vt illic dirigatur mentis acies: vbi lux est scien=
tie. Frangit/ & discipulis tribuit/ vt ponerent an
te turbas: quia clausa legis & prophetarum sa=
cramenta eis: qui per mundũ predicant: patefe
cit. Quod superest turbis/ discipuli tollũt: quia
secretiora sacramenta: que rudes non capiunt/
perfecti inquirunt. Nã per. 12. cophinos apostoli
& eorum sequaces figurant. Foris hoĩb9 despecti;
intus salutaris cibi reliquijs ad alẽda humiliũ
corda cumulati. Elegit enĩ deus infirma mun=
di/ vt cõfundat fortia. 1. Cor. 1. d. Et manus/ que
prius in cophino seruierat: iam per crucem xpi
vite celestis operatur alimoniã: & eo cibum fidei
congerit: vbi ante erat cenum perfidie gentilis. *
Et fregit.] Frangẽdo multiplicati sunt panes: CC
vt plurimos pascant. Lex enĩ Moysi dum expo
nitur: multos libros facit. In lege dicitur Exo.
20. b. Nõ me. haberis. Hunc panẽ frangit xps:
diuidit hoc verbum: non aliunde adyciens: sed
de suo ptiẽs. Qui videt (inqt Mat. 5.) mulierẽ
ad concupiscendã eã: iam mechat9 est eam. Ha
bes fragmentum. De suo addit Matth. 5. d. Si
oculus tuus dexter scãdalizat te/ erue eum. Ha
bes aliud. Et si dextera tua. &c. abscide eam. Et
qui dimissam a viro duxit/ mechatur. Vides ex
vno/ quam multa fragmenta? * Distribuit discipu
lis.] Prouocat apostolos ad fractionem panis:
vt illis nõ habere testantibus/ magnitudo signi
notior fiat. Insinuat quod per eorum doctrinã ieiuna
corda quotidie sunt pascẽda. * Et saturati sunt.]
Quod manducãs populus satiatur: significat
famem in perpetuum ab electis repellendam: quia
nõ esuriet: qui acceperit xpi cibum. Quod apo
st[oli] ministrant/ futuram diuisionem dñici cor=
poris & sanguinis pronunciat. * Cophini duo=
decim.] Cur quinque milibus hominũ plus re=
dundat: quattuor milibus min9? Quia quattuor
milia triduo cum xpo fuerunt: & ideo amplius
celestis pabuli receperunt.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis DD Auctor.
sermonis Passionis. incipiẽtibus folio. 35. sub
themate. * Abijt Jesus. &c.] A. L. ¶ Vel ser=
monis Prelatorum. fol. 90. sub eodem the. lra. S.
J. L. X. ¶ Vel sermonis Dominice. 3. quadra
gesime. fol. 117. sub themate. * Sequebat eum
multitudo magna. &c.] A. Sed de auditione
verbi dei. Et maxime Annotamento. 2. prime
partis. hui9 sermo. fol. 135. col. 2. ¶ Vel de an=
notamẽtis sermonis Dominice. 1. Quadragesi
me. Fol. 83. colũ. 3. sub themate. * Hoc autem
dicebat tentans eum. &c.] B. ¶ Vel de annota
mentis sermonis Religiosorum. fol. 136. sub the
mate. * Abijt Jesus trans mare galilee. &c.] R.
Idest seculũ. ¶ Vel de annotamentis sermonis
Epiphanie. fol. 39. sub themate. * Abijt Jesus
trans mare. &c.] R. O. R. Y. AA. ¶ Vel de an
notamentis sermonis Sacramenti. Folio. 14.
Et maxime annotamẽto. 1. quinte partis. eius=
dem sermonis. Fol. 22. col. 1. sub the. * Habet
quinque panes.] C. ¶ Vel de annotamẽtis ser=
monis Orationis. Fol. 180. sub themate. * Su
bijt in montem. &c.] A. ¶ Vel sermonis Apo=

stoloꝝ. Fol.82.sub the. ✳ Sedebat cũ discipulis suis.] A.Q.R.T.BB.CC.❡ Vel ser. Fidei. Fol.59.❡ Vel Incarñ. Fol.2.sub the. ✳ Qui est vere ꝓpheta.ꝛc.] F.K.O.V.❡ Vel ser. Sacra. Fol.14.sub the. ✳ Distribuit discũbẽtib⁹.] I.Z.CC.❡ vel ser. Oratiõis.fol.180.sub the. ✳ Cũ subleuasset oculos.ꝛc.] L.❡ Vel ser. Ecclesie. Fol.64.sub the. ✳ Seq̄batur cuꝫ multitudo.ꝛc.] R.V.Y.AA.❡ Vel ser. Misericordie. Fol.171.sub the. ✳ Unde emem⁹ panes.ꝛc.] T.❡ Vl'ser. Peccatoꝝ.fol.189.sub the. ✳ Secute sunt cum turbe.ꝛc.] Z.

Ex sexta parte Biblie.

❡1. Act.8. Angelus autem dñi locut⁹ est ad Philippũ.] Lyra. Moraliter. Philipp⁹ os lãpadis interp̃tatur. Et ideo per ipsuꝫ q̄libet bon⁹ p̄dicatoꝛ euãgelij significatur. Naꝫ lãpas habet in oꝛe splendoꝛẽ et interi⁹ olei liquoꝛem. Predicatoꝛ autem bonus habet veritatis splendoꝛeꝫ in oꝛe: et oleum pietatis interi⁹ in coꝛde.

❡2. Jaco.1 Scitis fratres mei dilectissimi.] Lyra. Idest scire debetis quod subdit. ✳ Sit oĩs homo velox ad audiendũ.] Veritatis verbuꝫ. ✳ Tardus autem ad loquendũ.] Nam hoc ptinet ad doctoꝛis officiũ: ad quod se ingerere est p̃sumptuosum. ✳ Et tardus ad irã.] Nam ira: que est per vitiũ: oculum mẽtis excecat: et ira/ q̄ est per zelũ: ipsuꝫ aliq̄n perturbat: vt dicit Greg. in.5. Morali. ✳ Ira enim viri.] Que est per vitium. ✳ Justiciã dei non operatur.] Minus dicit et plus signat. Nam ira: q̄ est per vitiuꝫ: non solum iusticiam omittere facit; sed etiam freq̄ter ad faciendũ iniusticiam inducit. Et ideo ac q̄escendum est veritati eam.s.deuote audiẽdo. Consequẽter ꝓpositũ concludit dicens. ✳ Propter quod abijciẽtes oĩem immũdiciam.] Coꝛpoꝛis et anime: que intellectum hebetat. ✳ In mãsuetudine suscipite insituꝫ verbũ.] Idest verbum fidei: quod debet mentib⁹ inseri humanis. Est autem mansuetudo quedam tractabilitas mentis: ꝓpter quod est debita dispositio ad recipiendum impressioneꝫ verbi diuini. Sicut cere tractabilitas ad impressioneꝫ sigilli. Consequẽter inducit ad acquiescendũ veritati ipsam opere adimplẽdo/ dicens. ✳ Estote autem factoꝛes verbi/ et non auditoꝛes tm̃: fallentes vos metipsos.] Precepta aũt diuina (saltem in plurib⁹) sunt de operabilib⁹: et ideo non sufficit audit⁹: sed req̄ritur opus: ꝓpter quod dicit phs.1.Eth.

q2 illi qui sunt cõtenti scientia morali absq̄ ... re: sunt similes illis: qui attẽte medicos ... sed nihil faciũt coꝝ: que dicunt. Et sicut illi ... habent corpus bene curatuꝫ: sic nec illi ... propter quod de tali auditoꝛe subdit. ✳ ... parabitur viro cõsideranti vultum natiui... sue.] Idest vultum suum coꝛpoꝛalẽ: in que ... tus est. ✳ In speculo.] In quo videtur ... tice ꝛ impfecte: ꝓpter quod talis cõsideran... uam aut nullã facit impressionẽ: sic est de ... tu preceptoꝝ dei: sine opatione. ☞ Rel... ibi: ꝛ applica hec super illud. Sequebatur ... titudo.ꝛc. prout in euangelio hodierno.

Ferie.ij. Dñice.iiij.qua...

gesime sermonis Annot. Ex secũda p̃te ...

Et proieci vasa Tobie foras ... phylatio.ꝛc.] Gl. Bed. ☞ ... re An.67. F. secũde.par. ... Fol.276. Colũna.2.

Ex tertia parte Bibli...

Qui quasi de industria re... rũt ab eo.] Glo. ☞ ... Anno.11. tertie par. ... torum. Fol.200. Colũ... sequit immediate. ✳ ... nes vias eius intelligere ... erunt.] Nescire ignorantie ... scire noluisse: superbia est. Superbi enim ... litatis dominice facta cõtemnũt. ✳ ... facerent ad eum clamoꝛeꝫ egeni: ꝛ aud... paupeꝝ.] Cum enim isti superbiũt ... deum hi: qui a sapientibus opprimũtur ... istis cadẽtibus in eorum locum paup... humiles surrogãtur: quod facere dicitur ... su eoꝝ fit. Vel illis peccãtibus paupe... auditur: quia dum iudei contra dominum ... biunt: ad deum vota gentiliũ ꝑuenerũt. ☞ ... Applica ad hec aliqua de Anno. ser. Epi... cipien. Fol.39. huius Tomi quia in eiectio... hodierna nummularioꝝ de tẽplo significatur ... deorum deiectio et gentium receptio ad ... ecclesiaꝫ. Et sequitur immediate post ... scripta. Glo. Vel q2 hec de rectoꝛibus.ꝛc. ☞ ... Quere Annot.17. tertie partis. sermonis ... latorum. Fol.113. Colũna.1. Sequit etiam ... dem immediate. Vel per tumoꝛem potent... superbia iudeorum. Per clamoꝛem ege... deria gentium figurãtur. Iudeis ergo sup... tibus vota gentilium ad deum peruenerũt: q... iudicia non audet discutere/ sed admira...

veneratur. ✳ Ipso enim cōcedente pacē: quis
est: qui condēnet?] Si gentilitatē mirar̄ assum
ptam: ipso concedente pacem quis est: qui con=
demnet? Si iudeaȝ obstupescis perditā: ex quo
abscondit vultum suum: quis est qui contēplet̄
eum? Et quia sic minima sicut maxima: sic sin=
gula iudicat deus sicut cuncta: addit. ✳ Et sup
gentes/et super om̄es hoies.] Ac si aperte mone
at hoc iudicium: quod super vnam genteȝ descri
bitur etiam super om̄es intelligere/ vt aliꝰ repel
latur: alius eligatur occulte: sed nullus iniuste.
Quod ergo in maximis fieri cernimꝰ: etiam in
nobis singulis caute timeamꝰ. Subtile hoc iu=
dicium: vt alius repellatur/alius eligatur: exer
cet ⁊ super gentes ⁊ super om̄es homines. Qꝛ sic
intendit dn̄s singulis/ ac sic vacet a cūctis: et sic
simul intendit omnibus/ ac si vacet a singulis.
Quia vero de specie trāsiuit ad genus: nunc de
genere se conuertit ad speciem: et quid iudea ꝓ=
pria mereatur ostēdit. ✳ Qui regnare facit ho
minem hypocritaȝ. ⁊c.] ☞ Quere Anno.6.
tertie part̄. sermonis. Antixp̄i. Fol'.226. Col'.3.
Et applica vt dixi ad iudeos et gētiles. Uel ad
bonos et malos hoies. ⁊c. quia sequitur in ver=
bis Heliu. ✳ Quia ergo ego locutꝰ sum ad te
um: te quoqꝫ non prohibebo. ⁊c.] ☞ Quere
Anno.27. tertie partis. sermōis Generalis. fol.
282. Columna.1.

Ex quarta parte Biblie.

Ecce vos cōfidit̄ in vobis. ⁊c] C 1.
Glo. Frustra eos in tēplo ha= Iere.7.
bere fiduciam peccata demō=
strant. Quid enim ꝓdest au
dacter ingredi limen domus
domini: ⁊ erecta stare ceruice:
et nō solum cor: sed et manus
habere pollutas? Hec spūaliter accidere in eccle
sia nemo dubitat: qn̄ presentis tēporis felicitateȝ
ꝯsiderantes sua peccata non emēdant. Sed deū
non videre putāt/quia non statim vindicta cō=
sequitur: et in tantam ꝓrūpunt amentiam: vt li
beratos se iactēt: qꝛ a cultu dei recesserūt. ✳ Nū
quid ergo spelūca latronū facta est domus ista:
in q̄ inuocatū est nomen meuȝ in oculis vr̄is?]
Hiero. De hoc loco sumptuȝ puto quod dicitur
Matth.21.b. Domus mea domus oratiōis vo
cabitur: vos auteȝ fecistis illam spelūcam latro
num. Siue vt dicitur Ioh.2.c. Domū negocia
tionis. Ecclesia dei vertitur in speluncam latro
num: quando furta: homicidia: adulteria: per=
iuria: sacrilegiū: hereses et alia scelera versant̄
in ea: quando auaricie facibus principes inar
descunt: et regum opes quondam vile: aut certe
non vile pallioluȝ possidet: vnde infert. ✳ Ego
ego sum: ego vidi dicit dn̄s. ⁊c.]
IGitur cum sancta ciuitas habitaretur in C 2.
omī pace. ⁊c.] Glo. hec historia secūdum 2.mac.3.
tropologie regulam insinuat: qꝛ omnes qui sup
bia auaritia instigati: sanctificationē dn̄i con=
taminare atqꝫ pollutis manibꝰ indigne tracta=
re p̄sumpserint: celesti iudicio sunt puniendi: qꝛ
veritate attestāte. Esa.59.c. Domus dei domus
orationis est cunctis gentibus: nec licet eam cui
quam facere spelūcaȝ latronū. Hinc et p̄s.92.a.
ait. Domum tuam decet sanctitudo dn̄e in lon=
gitudine dieruȝ Nec licet ibi aliquid gerere vel
condere: nisi solius dei laudibus et orationibus
vacare. Unde et ipse dn̄s in euangelio. Ioh.2.
Eliminauit de templo: vēdentes et ementes in
illo: et numularioꝝ effudit es: et cathedras ven
dentium columbas euertit. Hisqꝫ peractis erat
quotidie docens in templo. ⁊c.

Ex quinta parte Biblie.

PRope erat pascha Iudeoꝝ. ⁊c.] Ly C 1.
ra. Quoniam ad esse sequitur ope= Ioh.2
rari: cum om̄ia sint determinata ꝓ= A
prio ope: vt dicit̄.4. Metaphysice:
ideo postq̄ euangelista ostendit di=
uinitatem xp̄i per eternam emanationē a patre:
in hoc capitulo cōsequenter declarat eam in ope
re. s. per opera miraculosa: que sunt diuine vir=
tutis manifestatiua: quia trāscendunt virtuteȝ
totius nature create. Et hoc dupliciter quia pri
mo ponitur opus diuinum et miraculosuȝ quā
tum ad mutationē nature in conuersione aque
in vinum: coram discipulis vt in fide firmētur:
cum dicit̄. ✳ Nuptie facte sunt in Chana Gali
lee. ⁊c.] ☞ Quod inuenies supra Anno.5.
quinte partis. sermonis. Dn̄ice.1. post octauas
Epiphanie. Fol.55. Colūna.1. Secundo coraȝ
turbis vt cōuertantur: non pro tunc facta: sed qꝛ
predicitur in posterum fienda: vt videbitur. Et
diuiditur in duas partes: in prima parte osten=
ditur propositū: in secunda ex hoc sequens fru=
ctus declaratur. Ista imutatio nature est susci=
tatio corporis sui: quam in euangelio hodierno
prenunciat se facturum in sua resurrectione. Et
diuiditur in duas partes: quia primo continu=
at historiam. Secundo prenūciat suam resurre
ctionem futuram. In prima parte dicit sic con=
tinuando ad precedentia. ✳ Post hoc.] Idest
post mutationeȝ aque in vinum predictam. ✳
Descēdit Capharnaū.] Ista enim ciuitas erat
metropolis Galilee: et ideo illuc voluit venire:

quia inceperat iam gloriam suam manifestare.
* Ipse et mater eius.] Quoniam Joseph mor
tuo/ Christus comitabaẗ matrem suam: ad im
pendendū ei debitū obsequiū. * Et fratres ei⁹]
Non ꝙ essent filij Marie matris eius: vt dicit
Heluidius hereticus: qui dicit eam fuisse cogni
tam a Joseph post Christi natiuitatē: ꝛ de ea fi
lios genuisse: qui dicunẗ hic fratres: quia ex ea=
dem matre: licet nō ex eodem patre. Sed hoc fu
it improbatū Matth. 1. (☞ Quere hoc anno
tamento. 3. quinte partis. sermonis Joseph. To
mo. 2. Et etiam supra annotamēto. 2. B. quin=
te partis. ser. Fe. 4. Dñice. 1. post octauas Epi=
phanie. fol. 60. col. 1.) Propter qđ alij dixerunt/
ꝙ fuerunt filij Joseph de alia vxore. Dicūtur tñ
hic fratres xpi eo ꝙ Joseph putabaẗ pater eius.
Sed hoc est falsum: qꝛ cū xps matrē suā in cruce
nō cōmendauerit/ nisi virgini: etiā cū iaz in eta
te ꝓcesserat: nō est verisimile ꝙ Joseph: qui fuit
assignatus a deo precipuus custos eius et in iu
uentute virginis nō fuit consimiliter virgo: imo
cum ea votum virginitatis emisit: quia erat in
consimili ꝓposito/ sicut ipsa: ꝓut diffusius tra=
ctatur in. 4. sententiaꝝ. vbi agitur de coniugio
Marie et Joseph. De hoc etiā plenius dixi sup
Lucam. 1. cap. (☞ Et inuenies annota. 1. L.
quinte partis. sermonis Ferie. 4. quattuor tem
porum. Dñice. 3. Aduentus. fol. 13. col. 1. Et an=
notamēto. 1. B. quinte partis. sermōis Uigilie
natiuitatis Christi. fol. 18. col. 3.) Dicūtur igiẗ
hic fratres Christi/ cognati eius: qꝛ illi: qui sunt
de eadem cognatione: in sacra scriptura nomi=
nantur frequēter fratres. Unde Gen. 13. b. dixit
Abraham ad Loth. Ne sit iurgium inter me ꝛ
te: fratres em̄ sumus. tñ Loth erat nepos ipsius.
ꝛ sequiẗ. * Et discipuli eius. Et ibi manserunt
nō multis diebus.] Qꝛ imminebat temp⁹ eun
di in Hierusalem: vt patebit paulo inferi⁹. Igiẗ
posita continuatiōe historie: cōsequēter in prin=
cipio euangelij hodierni poniẗ occasio prenun=
ciandi resurrectionem futuram Christi. Quia
ascēdens Hierusalem/ eiecit de templo venden
tes et ementes: qđ videbaẗ pertinere ad personā
super populuz auctoritatē habentē: ꝛ ideo hui⁹
auctoritatis petierūt iudei signū: et hec occasio
fuit predicendi signum sue resurrectionis. ꝛ hoc
est quod dicitur. * Prope erat pascha iudeo=
rum.] In tribus enim solemnitatibus in anno
tenebantur cōuenire in Hierusalem. s. in solēni
tate pasche: pentecostes: et tabernaculorū (vt ha
betur Exodi. 23.) Uerūtamen de festo taberna
culorum et pentecostes aliquando dispensabaẗ
cum illis: qui erāt a remotis: non tñ de solemni=
tate paschali. Christus aūt vsqꝫ ad passionē suā
voluit legem obseruare: et per consequens in so

lemnitate paschali Hierusalez ascendere
est quod subditur. * Et ascendit Jesus
solymaz.] Ex hoc confutatur error
qui dicit vetus testamentū a diabolo
quia Christus nullo modo obseruasset
* Et inuenit in templo.] Nomine
accipitur hic ipsa domus domini: in qua
tare thymiamatis et candelabrum
sacerdotū: in quo erat altare holocausti
quoddam atrium: vbi homines orabant
ctores etiam docebant ibidem: et etiam
debantur ea: que in templo offerebantur
est quod dicitur. * Uendentes boues
columbas.] Et quia talia non poterant
ginquo adduci: ideo sacerdotes cupidi
eti/ statuerant homines talia ibi vendi
venientes de longinquo non haberent
onem de oblationibus dimittendis.
am eorum non habebant pecuniā: ideo
tes statuerant ibi campsores: qui sub
tradebant pecuniā: et cum hoc vltra
qua munuscula recipiebant: non tamen
niam: ne arguerentur manifeste facere
gem. Deuterono. 23. d. vbi dicitur. Non
fratri tuo ad vsurā pecuniam. ꝛc. ꝛ hoc
diciẗ. * Et numularios sedentes.] Q
erat illicitū propter cupiditatem sacerd
diuersis adinuentionibus depauperabant
pulum: vt patet ex predictis. Et quia fra
multus solent annecti mercationi: que
riantur orationi: ideo sequitur. * Et cum
set quasi flagelluz de funiculis/ omnes
templo. Oues quoqꝫ et boues: ꝛ numu
effudit es: et mensas subuertit. Et his qui
bas vendebant dixit. Auferte ista hinc
te facere domum patris mei domū
nis. Recordati vero sunt discipuli ei⁹
est. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me.] ps. 68
cto enim Christi recordati sunt scriptu
et impletionis ei⁹ de Christo. Queri
re non resistebant ei: cum ipsi essent multi
solus: et parum adhuc reputatus?
ꝙ diuina virtus in illo facto operabaẗ
parebat in effectu: cum volebat: sicut
decimooctauo capitulo: solo verbo pro
eos: qui volebant eum capere. Corpus
sti erat instrumētum diuinitati coniunctum
ideo ex oculis eius quidam fulgor exibat
te diuina eos deterrens ita: ꝙ resistere non
bant: sicut in passione vox illa: que erat
tatis quodāmodo instrumentū: prostrauit
gnam multitudinem armatorum. Solet
queri ab aliquibus: quomodo fecit flagellum
funiculis: quia non vendebantur ibi fun
sed solum illa: que debebant in templo

Et dicunt aliqui q̄ ipse Christus vtebatur funi
culo pro cingulo: ⁊ illum funiculum accepit: de
quo erat precinctus: ⁊ ipsum duplicādo fecit q̄si
flagellum. Et q̄uis non habeatur expresse in te
xtu: tamen probabiliter potest credi: quia non
omnia scripta sunt: vt dicitur in fine huius euā
gelij. * Responderunt ergo iudei ⁊ dixerūt ei.]
Hic ponitur sue resurrectionis prenunciatio: q̄
occasione huius facti petierunt ab eo signū ipsi
iudei: dicentes. * Quod signum ostendis no=
bis: quia hec facis?] Quāuis enim factum es=
set bonū de se: tñ non pertinebat ad quēlibet hoc
facere: sed solum ad eū: qui haberet auctoritatē
corrigendi excessus sacerdotū: quod non conue
niebat alicui de communi populo: cum sacerdo
tes essent in illo populo superiores: sed prophete
mittebant̄ ad hoc specialiter a deo: ⁊ ideo petie=
runt signū missionis sue: ⁊ ipse dedit eis signum
potestatis diuine in suscitatione sui corporis p̄=
pria virtute. ⁊ hoc est quod dicitur. * Respon=
C dit Jesus: ⁊ dixit eis. Soluite templum hoc.]
Non est verbum inductiuū ad hoc faciendum:
cum fuerit simpliciter malum ex parte iudeorū.
Ad malum aūt Christus nō poterat inducere:
sed est verbum denunciatiuū eius: quod erat p
ipsos fiendum. Q.d. Soluite templū hoc. i. sol
uetis: q̄ in passione Christi anima fuit soluta a
corpore: ⁊ sanguis a carne: ⁊ continuitas mem
brorum in confixione clauoꝝ ⁊ lancee. * Et in
tribus diebus excitabo illud.] Non dicit post
tres dies: quia Christus non fuit mortuus trib⁹
diebus complete. Consequēter ponitur sue pre=
nunciationis interpretatio. Et diuidit̄ in duo:
quia primo ponitur interpretatio iudeoꝝ falsa.
Secundo interpretatio euangeliste vera. Circa
primum sciendum / q̄ iudei petierant a Christo
signū: non ad credendum ⁊ venerādum: sed ma
gis ad deridendum ⁊ impugnādum: quod pa=
tet ex hoc q̄ statim impugnauerūt dictū suum:
⁊ ideo non fuerunt digni / vt prediceret eis resur
rectionē corporis sui manifeste: sed occulte / vo=
cans corpus suū templum: ⁊ ideo voluerunt ar
guere dictum suū per materiale templum: ⁊ hoc
est quod dicitur. * Dixerunt ergo iudei. Qua
draginta et sex annis edificatū est templuz hoc:
⁊ tu in tribus diebus excitabis illud?] Hoc di=
cunt deridendo: quasi esset ei impossibile. Mul
to plus derisissent / si resurrectionez corporis sui
predixisset manifeste: quia difficilius est resusci
tare mortuum / q̄z edificare tale templū. Scien=
dum etiam q̄ non loquuntur hic de templo fa=
cto per Salomonem: quia illud fuit edificatum
in septem annis: vt habet̄. 3. Regū. 6. ⁊ preterea
quia fuit per Nabuchodonosor destructuz. 4.
Regum vltimo. sed loquūtur de templo reedifi
cato post captiuitatem babylonicam. A primo
enī anno Cyri regis Persaꝝ: in quo data est po
pulo licentia redeūdi et tēplū reedificandi / vsq̄
ad sextum annū Darij: sub quo consumatuz est
illud templum: fluxerūt quadragintasex anni:
quia iudei impediebantur a nationibus in cir
cuitu eorum existētibus in edificatione templi.
Iste numerus patet per hoc q̄ Cyrus regnauit
triginta annis. Cambyses filius eius post eū de
cem: quia non computatur tempus: quo regna
uit cum patre. Post eum regnauerunt successi=
ue duo magi: sed tempus eorū dimittitur: quia
regnauerunt tantum septem mensibus: quibus
successit Darius: in cuius sexto anno consuma
tum est templi opus: ⁊ ideo de isto templo loque
bantur: quia illud stabat in eorum presentia: et
illud ostendebatur: vt patet in littera. Hec autē
quadragitasex annoꝝ acceptio accipit̄ ſm expo
sitores latinos ⁊ grecos: ſm hebreos oportet alit̄
accipe. Tamen de verificatiōe huius dicti: qua
draginta et sex annis edificatū est templuz hoc:
non est multum curandum: quia non est verbū
Christi: nec euangeliste / nisi tantum referendo:
sed est verbum iudeorum deridendo Christuz:
(vt dictū est) ꝯtra quem multa falsa dixerunt: vt
infra refert euangelista. Consequenter ponit̄ in
terpretatio vera: quia loquebat̄ de corpore suo /
nomine templi: quia humanitas Christi erat
spirituale habitaculum ipsius dei: et hoc est q̄d
dicit euangelista. * Ille autem dicebat de tem=
plo corporis sui.] Hanc autem interpretationē
non cognouerūt tunc apl̄i: quod patet ex hoc q̄
postea Petrus audiens ab eo eius passionē fu=
turam: voluit eam impedire. Matthei. 16. Sed
post resurrectionē xp̄i hanc intellexerūt interpre
tationem: q̄n aperuit illis sensuz: vt intelligerēt
scripturas. Luc. vltimo. ⁊ hoc est q̄d dicit̄ * Cū
ergo resurrexisset a mortuis / recordati sunt disci
puli.] Scilicet intelligēdo de corpore suo. * Et
crediderunt scripture.] Scz prophetaꝫ loquen
tium de Christi resurrectione futura tertia die.
Osee. 6. a. Uiuificabit nos post duos dies: ⁊ in
die tertia suscitabit nos. Hoc dixit p̄pheta: q̄a
resurrectio Christi fuit causa resurrectionis no
stre. Et Jone. 2. a. dicitur: quia Jonas fuit tri=
bus diebus ⁊ tribus noctibus in ventre ceti: in fi
gura ipsius Christi. * Et sermoni: quem dixit D
Jesus.] Q̄ tūc p̄ceperūt impletionē verbi illi⁹.
Conseq̄nter vltimo ponit̄ fruct⁹ denūciatiōis et
predicatiōis xp̄i: q̄ xp̄s existens Hierosolymis
in festo paschali populum docuit: et multa mi=
racula fecit ad ꝯfirmationē sue doctrine: ex qui
bus multi fuerūt moti ad credendum: ⁊ hoc est:
quod dicitur. * Cum autē esset Hierosolymis
in pascha in die festo.] Non accipit̄ hic dies p̄

vna die naturali vel artificiali tantũ: sed pro toto tempore solemnitatis pasche: que durabat per septem dies cõtinuos. * Multi crediderũt in noie eius.] Credentes q ipse esset vere Xps. * Videntes signa eius: que faciebat.] Sicut enim sufficienter ostendit veritas subiacens facultati naturali intellectus: quando reducitur ad prima principia per se nota: ita veritas excedens facultatẽ intellectus: qualis erat ista: quãdo confirmat per opera diuina: qz certum est/ q deus nõ potest esse testis falsitatis. Et ideo quãdo ad ↄfirmationẽ alicuius doctrine inducitur opus diuinũ: sufficiẽter ostendit: qd dictũ est in illa/ esse verũ. Veruntñ qz in illis credentib9 aliqui erant adhuc imperfecti: et aliq iungebãtur eis: qui erant tantũmodo ficti: ideo xps adhuc non reuelabat eis altiora mysteria catholice fidei: qz ficti indigni erant audire: ⁊ imperfecti adhuc nõ poterant capere: ꝓpter quod etiam ipsis aplis dixit Jesus Joh. 16. Multa habeo vobis dicere: sed nõ potestis portare modo. ⁊ hoc est qd dicit. * Ipse aũt Jesus non credebat semetipm eis.] Altiora mysteria .s. fidei reuelando. ⁊ subditur causa. * Eo q ipse nosset omes.] Scilicz istorum imperfectionẽ: ⁊ illorum fictionẽ. Modus: per quez cognoscebat/ subdit. * Et quia opus ei nõ erat.] Idest necesse. * Vt quis testimoniũ perhiberet de homine.] Idest vt mentez ⁊ statũ cuiuslibet hominis cognosceret per informationem alterius: qz hoc sciebat perfecte per semetipsum. ꝓpter hoc sequit. * Ipse eñ sciebat quid esset in hoie.] Idest in mente ⁊ statu cuiuslibet hominis: ⁊ ex hoc euãgelista ostendit ipm esse deum: cuius propriũ est scire secreta cordiũ.

E Glosa. * Prope erat pascha. ⁊c.] Glo. Pascha agim9: dũ a vitijs ad virtutes trãsim9. ad hoc Jesus venit: dum ecclesiã quotidie visitat: ⁊ actus cuiuscunq ↄsiderat: ⁊ eos eijcit: qui inter sanctos vel ficte bona/ vel aperte mala faciunt. Per boues: qui arant: predicatores doctrine celestis significantur. Hos vendunt: qui nõ amore dei: sed pro questu temporali predicãt. Oues innocentes/ sua vellera vestiendis prebent. Per has significantur opera munditie ⁊ pietatis: que venduntur: dum pro humana laude gerũtur. Spiritus vt columba apparuit. Vnde per columbã spiritus accipitur: quã vendunt simoniaci. Nũmos dant mutuo in ecclesia: q nõ simulate celestib9: sed aperte terrenis seruiunt. Hi omnes eijciũtur de parte sortis sanctorum: qui vel ficte bona: vel aperte mala faciunt: ⁊ funiculis peccatorũ modo flagellantur ad correctionem: qui si incorrecti permãserint: in fine ligabũtur. Oues quoq ⁊ boues eijcit: quia talium vitam ⁊ doctrinam ostẽdit reprobam. Et mensas subuertit: quia in

fine ipse res: quas dilexerunt: destruũtur [illegible]
ascendit. ⁊c.] Si ipse: qui dedit decretũ [illegible]
stodit: docet quanta cura hominibus [illegible]
vacare orationibus/ ⁊ dei solemnitati [illegible]
legitur ad pascha ascendisse. Semel [illegible]
no predicationis: nondum incarcerato [illegible]
ne: vnde hic agitur. Secundo: cum ad [illegible]
iret: ⁊ in vtroq vendẽtes eiecit de templo [illegible]
inuenit in templo. ⁊c.] Si in figurali [illegible]
quod est domus orationis: prohibet [illegible]
nem: que honesta putatur: cum sit de [illegible]
in templo offeruntur: quãtomagis [illegible]
tationes ⁊ cetera grauiora? * De [illegible]
Funiculi: quibus eijciuntur: sunt [illegible]
actionum malarũ. Vnde Esaie. 5. Ve [illegible]
hitis iniquitatẽ in funiculis vanitat. [illegible]
uerbiorum. 5. d. Funiculis peccatorum [illegible]
quisq constringitur. * Qui columbas [illegible]
solum vendentes columbas: sed alij [illegible]
dei faciunt domum negociatiois: idest [illegible]
qui querunt que sua sunt: non que Jesu [illegible]
sti. 1. Corinthior. 10. c. * Zelus domus [illegible]
medit me.] Bonus zelus est feruor animi [illegible]
mens (abiecto humano timore) pro de [illegible]
veritatis accenditur. Ab eo comeditur [illegible]
libet praua: que viderit: corrigere satagit [illegible]
quit/ tolerat et gemit. * Quod signum [illegible]
dis?] Quia signum querunt quare [illegible]
mertia de templo eijcit: et ait. Soluite [illegible]
hoc templũ significat templum corporis [illegible]
nulla est macula: et merito hoc figurali [illegible]
qui illud ab hominib9 morte solutũ [illegible]
tentia suscitare queo. * Soluite templũ [illegible]
de ꝓprio corpore (qd est templũ dei) [illegible]
* Excitabo illud. ⁊c.] Judei nõ in [illegible]
cet ignorãtes diuinitus responderunt [illegible]
* Quadragintasex annis edificatum [illegible]
nõ conuenit lapidi: sed homini [illegible]
sexagintasex dieb9 corpus xpi: vt [illegible]
in vẽtre mris organizat: sed destructum [illegible]
a morte tertio die suscitat. Quod [illegible]
apli intellexerunt: donec die tertio [illegible]
apparuit. Sed qd intelligere nõ poterant [illegible]
ter tolerabant quousq (spũscto reuelante) [illegible]
rexisse cũ viderũt. Vnde exemplum accipi [illegible]
vt quod intelligimus: superbiendo ne [illegible]
mus: quodq intelligere subito nõ valemus [illegible]
lipendentes ne despiciamus: sed humiliter [illegible]
ctemus: orantes ac exercentes mentes [illegible]
donec intelligamus. Nam is sermoni [illegible]
phetarum mos est: vt que videntur in [illegible]
aperta: clausa lateant: ne cito intellecta [illegible]
tiam generent: et exercitio acquisita [illegible]
delectarent. Nam carnali sensu claudun [illegible]
spiritualiter sũt laboranti ⁊ diligẽter [illegible]

dantur: vt ne margarite ꝓijciende sint ante porcos/ne conculcent. ✳ Dixerunt ergo.] Carnales carnaliter sapiebant: ille spiritualiter loquebatur: quod euangelista nobis aperit. Ille autē dicebat de templo corporis sui. ✳ Quadraginta.ꝛc.] Anatole grece: oriens. Dysme: occidēs. Arctos: septentrio. Mesembria: meridies. Prime littere hoꝝ q̄ttuor noim. Idest Alpha: Delta. Itē Alpha: Mi: cōtinētur in nomine Adā: qui est orbis terraꝝ. Et Alpha significat vnuz. Delta quattuor. Itē Alpha vnū. Mi/ quadraginta: ꝛ sunt simul quadragintasex. ✳ Edificatum est.] Aug. Edificatio Salomonis septē annis perfecta est: reedificatio sub Zorobabel: impedientibꝰ inimicis quadraginta sex annis: Hic numerus cōuenit perfectioni dominici corporis: qꝛ (vt dicunt physici) tot diebus forma humani corporis perficitur. Hic numerus in litteris Ade inuenitur: cuius nomē ex quattuor primis litteris climatum constat: que littere significant Adam dispersum per quattuor partes mūdi in filijs suis. Hoc numero corpus Christi (qđ est ex Adam. De quo dicitur. Soluite templuz hoc. sicut et illi dicit Gen̄.3. Terra es: ꝛ in terraz ibis.) in vtero matris edificat: vt significet illuz Adam: qui dispersus erat: colligendum esse de illis quattuor partibꝰ in vnū corpus xp̄i: quod est ecclesia. Unde dicit electos esse cōgregādos a quattuor ventis. ✳ Cum aūt esset hierosolymis.ꝛc.] Conuentus adibat: vt verbis ꝛ signis plures ꝯuerteret. Et qꝛ aliq̄ solis signis moti credebant in eū: vere q̄dem: sed tñ ita vt possent postea in passione eius scandalizari. Et quia nondum erant renati ex aqua et spiritu: nō erant digni: quibus se crederet Jesus/ et familiariter cohabitaret. Sciebat enim q̄d esset in illis: melius q̄ ipse homo de se. Hec fides conuenit catechuminis: qui credunt in eum: sed quia nō sunt renati/ nō creditur eis cōmunio corporis ꝛ sanguinis Christi. De talibus erat Nicodemus: q̄ credens dicit euz a deo venisse ꝓpter signa: que viderat: sed nōdum renatus erat. et ideo nocte venit: nō die: quia nondum illuminatus celesti lumine. ☞ Quere de hac materia supra annotamento.1. quinte partis. sermonis Ferie.3. Dominice.1. Quadragesime. incip. ✳ Cum intrasset Jesus.ꝛc.] Folio.98. colūna.2. Et infra annota.1. quite ptis. sermo. Ferie.6. Dominice.3. post octauas corporis Christi. incip. ✳ Introiuit Jesus Hierosolymā.ꝛc.] Et annotamento.26. quinte partis. ser. Generalis. fol.299. col.2.

G Moralr ✳ Prope erat pascha iudeorum.ꝛc.] Moraliter. Hic per oues intelligūtur hypocrite: q̄ mentem lupinā habent sub ouina pelle. Per boues: qui sunt laboriosi: significātur illi: qui magnos labores sustinent pro principibus et prelatis: vt per hoc ꝓmoueant in ecclesia: licet insufficiētes sint et indigni. Per vendētes colūbas/ simoniace ꝓmoti. Omnes istos eiecit de templo Christus: significans q̄ sunt exclusi de templo glorie sancto dei. ✳ Soluite templuz hoc.ꝛc.] Quod intelligit litteraliter de solutione corporis Christi per mortē: vt dicit in littera. Per quod significatum fuit q̄ iudei post ascensionē Christi conarent soluere corpꝰ eiꝰ mysticū: sed in tribꝰ diebꝰ fuit suscitatū. Per quos dies significātur doctrine/ miracula/ et exēpla vite in apostolis alijsq̄ discipulis: per hec ecclesiā illuminātibus: sicut sol et luna. ✳ Ipse aūt Jesus nō credebat.ꝛc.] Idest nō reuelabat eis altiora mysteria ꝫm sensum litteralem: qꝛ aliqui erant imperfecti/ non potentes ea capere: et aliqui ficti querētes ea deridere. et in hoc instruxit predicatores euāgelij: vt nō predicent simplicibus alta: sed grossa et capibilia: qꝛ sunt nutriendi lacte: et non solido cibo: nec fictis/ fidei secreta mysteria: ne derideant ipsa. Propter qđ dicit saluator Mat.7.a. Nolite sanctū dare canibus: neq̄ mittatis margaritas ante porcos: ne forte ꝯculcēt ea pedibꝰ suis. ☞ Applica ad hec aliq̄ de annotamētis ser. Fidei. incipien. fol.59. sub the. ✳ Jesus nō credebat semetip̄m eis.] vt.s. D. ¶ vel ser. Rel. fol.136. sub the. ✳ Prope erat pascha] E. ¶ vel ser. Eccle. fol.64. sub the. ✳ Ascēdit Jesꝰ hierosolimā] E ¶ vel ser. Prel. fol.90. sub the. ✳ Uēdētes boues.] E. vel. ✳ Jesus nō se credebat eis.] E. G. Et marie an.92. A. scđe ptis. fol.109. col.1. ¶ vel Funeꝝ. fol.305. sub the. ✳ Et mēsas subuertit.] E. ¶ vel ser. Incarn̄. fol.2. ¶ vl' Passio. fol.35. ¶ vel Resurrect. infra in h Dom̄. marie an.2. tertie p. sub the. ✳ Soluite tēplū h.ꝛc.] E ¶ vel ser. Fer.4. Cineꝝ. fol.75. sb the. ✳ Auferte ista hic.] G. ¶ vl' ser. Pctōꝝ. fo.189. sb the. ✳ Auferte ista hic.] B. i. pctā ex ecclīs.ꝛc. Et q̄re An.29. secunde ptis. ser. Epiph. fol.44. col.2. ꝓ declaratione eplē hodierne. H Dudos.

Ferie.iij. Dn̄ice.iiij. quadragesime sermōis annota. Ex quinta pte Biblie.

Iam autem die festo mediante.ꝛc.] Lyra. Postq̄ euangelista egit de nutrimēto spirituali collato filijs xp̄i. ☞ De q̄ quere Anno.5. q̄nte partis. sermonis Dn̄ice.4. quadragesi. fol.138. col.1. In hoc capi. ꝯsequenter agit de doctrina eis collata: qꝛ pater debet filijs nutrimentū ꝛ documētū. Et diuidit in tres ptes: qꝛ p̄io ostēdit euangelista aptitudinē Cī. Joh.7. A

loci ad manifestandum doctrine Christi origi=
nem:cum dicitur. * Ambulabat Jesus in Ga
lileam.⁊c.] Et secũdo manifestandi duplicẽ oc
casionẽ vel causam:cum dicitur. * Judei ergo
querebãt eũ in die festo.⁊c.] ☞ De qbus que
re annota .1.quinte partis.sermõis Feric.3.Do
minice passionis.) In euangelio aũt hodierno
ponit secunda causa manifestationis doctrine
xp̃i:que est admiratio turbe in doctrina Xp̃i: et
ideo debuit ostendere vnde originaret excellen=
tia sue doctrie:et hoc est qđ dicitur. * Jam aũt
die festo mediãte.] Dies festus hic dicitur totũ
tempus illius solemnitatis:que durabat per se
ptem dies:et sic mediũ huius festi erat in quar=
B to die.et tunc. * Ascendit Jesus in templum et
docebat.] Quia ibi est locus aptus ⁊ cõmunis
sane doctrine. * Et mirabãtur iudei.] Propter
rem insolitã. Credebant em̃ ipsum esse filiũ Jo=
seph:⁊ per consequens occupatum in labore cor
porali. Sciebant etiã ipsum nõ esse exercitatũ in
studio:et tñ videbant eum excellentissime docẽ=
tem:legis et pphetaꝝ testimonia pferentem.et
ideo merito mirabantur vnde tanta excellentia
doctrine originabat.et hoc est quod dicit.erant.
* Dicentes. Quomodo hic litteras scit: cum
nõ didicerit?] Consequẽter exprimit origo illi⁹
doctrine:cum subdit. * Respondit eis Jesus:⁊
dixit. Mea doctrina nõ est mea.] Q.d. Ista do
ctrina:que est mea approbatiue ⁊ subiectiue:nõ
est mea per exercitiũ acqsitiõis humane. * Sz
eius:qui misit me.] Idest data est mihi a patre:
q: filius fm naturã diuinã licet habeat eandem
scientiã cum patre:tñ habet eam ab ipso. Scđm
vero naturam humanã habet aliam scientiã.s.
creatã:non tñ habet eam per exercitiũ acqsitaz:
sed ab instanti conceptionis infusam. Et sic solu
ta est questio:qua querebãt. Quomodo hic lit
teras scit?⁊c. Alio modo exponit Augu. dicens
ꝙ filius est verbum patris. Et quia verbum ali
cuius idez est quod doctrina sua: ideo sequitur
ꝙ filius sit doctrina patris. Filius igit est doctri
na per identitatẽ:non tñ per originẽ: q: a se non
originatur:sed a patre. Est igitur sensus fm Au
gu. Mea doctrina non est mea. Q.d. Ego: qui
sum doctrina patris/nõ sum a meipso: sed a pa
tre. Expositio tñ prima magis cõcordat littere.
Consequenter probat ppositũ.s.ꝙ sua doctrina
sit a patre sibi data/per duas pbationes:quarũ
prima procedit ex alioꝝ iudicio. Amor enim ⁊
odium multũ peruertunt iudiciũ recte ratiõis.
⁊ ideo monet eos:vt amoueant odiũ: quod con
tra ipsum conceperãt: ⁊ tunc poterũt manifeste
iudicare ꝙ eius doctrina sit a deo patre eam per
miracula testificante:quia non potest esse testis
falsitatis.⁊ hoc est quod dicitur. * Si quis vo

luerit volũtatẽ eius facere.] Scz pat[ris] ...
peruersam affectionẽ a se abyciendo. * ...
scet de doctrina.] Idest vere poterit iudi[care] ...
paratus sum eius iudicio cõmittere. * ...
ex deo sit.] Non est per hoc intelligend[um] ...
us in aliquo possit a patre discordare ...
impossibile.sed loquitur eis fm coꝝ ...
q: reputabant eum puꝝ hoiem.q.d. * ...
a meipso loquar?] Gloriam humanã ...
rendo: vt vos existimatis. Consequẽ[ter] ...
pbatio ostendit ex proprio facto: q: in ...
sua querebat gloriã patris celestis: ⁊ ...
illa doctrina erat a deo. Omne em̃ quo[d] ...
dei gloriã/ordinatũ est ab ipso. Et h[oc] ...
citur. * Qui a semetipso loquitur.] ...
se fingẽdo. * Gloriam ppriam querit ...
superbia excitat eum ad sic loquẽdum. * ...
aũt querit gloriam eius:qui misit illu[m] ...
dei pr̃is. * Hic verax est.] In doctrina ...
iniusticia in illo nõ est.] Q: irreprehẽsib[ilis] ...
in vita. Sic aũt faciebat xp̃s:q: statum ...
tatis ⁊ abiectionis elegit: ⁊ gloriam ...
bus q̃siuit.et patz ppositũ. Cõseqñter ...
quãdam obiectionẽ: q̃ posset fieri in ...
sent dicere(⁊ de facto dicebãt) tua doctri[na] ...
deo:q: legem dei datã Moysi nõ custo[dis] ...
lando sabbatũ. Hoc enim ei impone[bant] ...
remouet obiectionez predictam per hoc ...
esset transgressor legis:non tñ habebant ...
arguẽdi ipsum:cũ essent trãsgressores ...
nifeste in maiorib⁹.et hoc est qđ dicitur. * ...
ne Moyses dedit vobis legem?] Q.d. ...
obligati ad eius obseruationẽ magis ...
fm veritatem nõ erat obligatus. * ...
vobis facit legem.] Quod pbat p ...
* Quid me queritis interficere?] ...
hibet interfectionẽ innocentie. Ergo ...
rationabiliter respondere:conuertit ...
uitia. Unde sequitur. * Respõdit turba ...
est hoies turbati. * Et dixit ei. Demoni[um] ...
bes.] Quod patet manifeste falsuz:q: ...
expellebat. * Quis te q̃rit interficere?] ...
dicant:nos nõ querimus:et in hoc menti[untur] ...
cut ⁊ in primo:q: q̃rebant mortẽ eius. ☞ ...
dicit in predicto annotamẽto.1. Feric.3. ...
nice Passionis.) Consequẽter alio modo ...
dit obiectionẽ predictam/ostẽdens eam ...
Ex hoc em̃ dicebant eum transgressorem ...
ꝙ languidum sanauerat die sabbati: vt ...
Joh.5.capi.et tñ in hoc non fuit transgressor ...
ibidem ostendit.et hoc idem ostendit alio ...
do.s.per circũcisionẽ:quam licite accipit ...
in sabbato.⁊ hoc est qđ dicitur. * Respõdit ...
sus.] Reprimendo coꝝ malitiã. * Et dixit ...
Unum opus feci.] Scz notũ vobis. * ...

miramini.] Idest turbamini. Q.d. quãtũ tur-
baremini si vidissetis om̃ia facta mea male in-
terpretãtes ea. ✳ Propterea Moyses dedit vo-
bis circũcisionẽ.] In lege eam scribẽdo. ✳ Non
quia ex Moyse est.] Scilicet primo. ✳ Sed ex
patribꝰ.] Quia data est a tempore Abrahe: vt
patet Geñ.17. et sic patet ꝙ circũcisio est maior
auctoritatis: qꝛ data est ipsi Abrahe qui erat pa-
ter principalis populi. ✳ Et in sabbato circũci-
ditis hoiem.] Absqꝫ legis trãsgressione: qꝛ prece
ptũ est ꝙ octaua die circũcidatꝰ puer. Et ideo si
octaua dies sit ĩ sabbato: circũcidatur puer: nec
aliqua trãsgressio reputatur. Ex hoc arguit sal
uator. ✳ Si circũcisionem accipit homo in sab
bato: vt non soluatur lex Moysi.] Vt patet per
predicta. ✳ Mihi cur indignamini: qꝛ totum
hoiem sanum feci in sabbato?] Q.d. hoc est val
de irrationabile: qꝛ magis licita est et melior sa-
natio hoīs in anima et corpore: quã sit ipsa cir-
cuncisio: et magis ad dei gloriam. Consequẽter
ex predictis concludit intentũ. s. ꝙ eius doctrina
sit a deo: si recte consideretur. Et hoc est quod di
F citur. ✳ Nolite iudicare secũdũ faciem.] Idest
attẽdẽtes ad id quod nõ pertinet ad rem: quod
fit quãdo amor vel odium attenditur. Propter
quod aliter quam secundũ veritatez iudicatur.
✳ Sed iustum iudiciũ iudicate.] Idest de do-
ctrina mea et factis meis iudicate secundũ na-
turã rei in se. Et tunc inuenietis ꝙ est a deo secũ
dum veritatẽ. Declarata origine doctrine. Cõ-
sequẽter ostenditur origo doctoris. Et circa hoc
ponitur populi dubitatio: et xp̃i solutio. Circa
primũ sciendũ ꝙ multi de populo sciebant prin-
cipes querere mortẽ xp̃i. Et ideo cum vidissent
eum in palam docẽtem: et principes arguẽtem:
et ipsos non contradicere. Crediderũt fortius ip
sum esse xp̃m: trahẽtes argumentũ ex facto prin
cipum: qui non capiebant eum: cum tamen pri
us ad mortem quererẽt eum: quasi ipsi denouo
haberent noticiã ꝙ ipse esset vere xp̃s eis ꝑmis-
sus. Et ideo ab eius ꝑsecutiõe cessassent. Et hoc
G est quod dicitur. ✳ Dicebãt ergo quidã ex hie-
rosolymis.] Isti enim sciebant melius maliciã
principum / quam alij: quia manebant cum eis
in ciuitate. ✳ Nonne hic est quem querũt inter
ficere?] Toto conatu suo. ✳ Ecce palã loquitꝰ.]
Et cõtra eos: vt patet per predicta: qꝛ dixit. Ne-
mo ex vobis facit legem. ✳ Et nihil ei dicunt.]
Idest ipsum non capiunt: qꝛ bene aliq̃ verba ei
dicebant: vt patet ex predictis. ✳ Nũquid vere
cognouerunt principes quia hic est xp̃s?] Q.d.
videtur ꝙ sic: eo ꝙ desistunt ab eius persecutiõe.
Verũtamẽ quia non habebant certitudinẽ: sed
tm̃ opinionem. Ideo etiam arguebant ad con-
trarium / dicẽtes. ✳ Sed hunc scimꝰ vnde sit.]
Quia patriam et genus eius cognoscebant. ✳
Christus autem cum venerit nemo scit.] Idest
sciet. ✳ Vnde sit.] Istud autem accipiebãt ex
scriptura. Esa.53.c. que ad litterã intelligitur de
xp̃o. Gñationẽ eiꝰ q̃s enarrabit? Et Esa.45.c.
Vere tu es deus abscõditus saluator israel. Po
sita dubitatione populi circa originem xp̃i: con
sequenter ponitur predicte dubitatiõis solutio:
in qua xp̃i origo declaratꝰ / cum dicitur. ✳ Cla-
mabat ergo Iesus.] In quo ostenditur magni
tudo sui affectus ad nostram informationez. ✳
In templo docens.] Vt om̃es possent eum au-
dire. ✳ Et dicens.] Eorũ dubitatiõi respõdẽdo.
✳ Et me scitis: et vnde sim scitis.] Quantũ ad
humanitatez: patriam et genus cognoscendo:
sed quantũ ad diuinitatẽ me nescitis. Ideo seq̃-
tur. ✳ Et a meipso non veni.] Sed a patre: quẽ
ignoratis. ✳ Sed est verus qui misit me.] Qꝛ
in hoc impletꝰ ꝓmissũ de filij missione. ✳ Quẽ
vos nescitis.] Quia deum nemo vidit vnquã.
Ioh.1.capi. et proinde me non cognoscitis: cum
sim eius filiꝰ naturalis equalis ei in natura de-
itatis: ✳ Ego scio eum: ꝛ si dixero qꝛ nescio euz:
ero similis vobis mendax. Sed scio eum.] Qꝛ
inquantum deus: filius habet eandem scientiã
cum patre. Et sic eum cõprehendit: secundũ etiã
ꝙ homo cum clare vidit a principio. Licet non
cõprehendat. Et causa huius noticie subditur:
cum dicitur. ✳ Quia ab ipso sum: et ipse me mi
sit.] Per hoc enim ꝙ procedit a patre in natura
diuina: habet scientiam primã: que est scientia
cõprehensionis. Per hoc autem ꝙ missus est in
natura humana ad salutem mũdi: habet in na
tura humana plenitudinẽ gratie et scientie: que
potest in natura creata recipi. Consequẽter po-
nitur populi diuisio sequens ad responsionem
xp̃i: qꝛ ea audita / maligni exarserunt in mali-
tia: et boni fuerunt in fide solidati. Et hoc est q̃d
dicitur. ✳ Querebãt ergo eum apprehẽdere.]
Ad occidendũ malignãtes. ✳ Et nemo misit in
illum manꝰ.] Quia non poterant explere mali
tiam in effectu: nisi quantum permittebat: ideo
sequitur. ✳ Quia nõdum venerat hora eius.]
Idest ab eo ordinata de captione sua. ✳ De tur
ba autez multi crediderũt in eum.] Propter eiꝰ
doctrinã ꝛ miracula. ☞ Hic hoc euãgeliũ ho
diernum terminatꝰ: ꝛ sequitur immediate. ✳ Et
dicebant. Christus cum venerit: nũquid plura
signa faciet / quam que hic facit?] Q.d. non est
alius expectãdus: qui plura faciat. Ideo firmi-
ter tenendũ ꝙ hic est xp̃s. Audierãt enim ante ꝙ
in aduẽtu xp̃i multa miracula debebãt fieri. Et
secundũ veritatem tot videbãt fieri ꝑ̃sentialiter
quod ꝯuincebantur credere ipsum esse Christũ.
✳ Audierunt Pharisei turbam murmurãtem

de illo hec.] Et bene dicit murmurantem: qꝛ nõ
audebant bene cõfiteri in palã. Verũtamẽ pha
risei audientes tanta bona de xp̃o: doluerunt et
ꝓcurauerunt ministros per principes ad capiẽ
dum ipsum: et hoc est quod dicit. * Miserunt.
⁊c.] ☞ Quere anno. 1. A. quinte ptis. ser. Fe
rie. 2. Dñice Passionis. Cũ quo hec littera im=
mediate continuatur.

I * Respondit Jesus. ⁊c. Mea doctrina.] Glo.
Glosa. Hois. * Nõ est mea.] Sꝫ dei. Vl' qꝛ nõ est ỽbũ
nullius/ sed alicuius. Doctrina ei⁹. i. ipse verbũ
doctria eius nõ est sua: sed eius a quo est: quod
est. Ego nõ sum a meipso. Et qꝛ hoc ꝓfundũ vi=
dit nõ oẽs intellecturos: dedit consilium. Si vis
intelligere: crede: hoc est. Si quis credit me filiũ
dei: cognoscet ð doctrina. i. intelliget ꝙ doctrina
mea nõ est mea. * Qui a semetipso.] Antixp̃s
nõ est verax: ⁊ iniusticia in illo est: qꝛ querit glo
riã suã non dei: a quo nõ est missus: sed venire ꝑ
missus. * Qui autẽ querit. ⁊c.] Idest ego: qui
licet equalis patri: tñ in serui forma quero glori
am patris/ non meã. In hoc exemplũ humilita
tis tribuit/ vt oia bona deo tribuam⁹. * Nõne
Moyses.] Ego ex deo loquor: ⁊ gloriã eius que
ro/ verax/ iust⁹: sed vos qui gloriamini in lege:
cõtra legem/ que vetat occidere: queritis me in=
terficere. * Demonium habes.] Querunt occi
dere: et (qð peius est) dicũt eũ demoniũ habere:
qui demonia pellit. * Vnũ opus feci.] De vno
miramini/ q̃d si oia videretis? Vnum opus fu=
it/ ꝙ totuꝫ hoiem sanauit in sabbato. Vnde tur
bati sunt stulti obseruatores sabbati: sed cõuicit
eos Moyses: iubens circũcidere octaua die: qð
aliquãdo occurrit in sabbato fieri: et hoc ẽ. Pro
pterea ne quis turbetur/ etiã si salus semꝑ fit in
sabbato: et sciant omnes semꝑ debere fieri: que
salutis sunt. * Circũcisionem.] Propter tres
K causas data fuit circũcisio. Primo in signũ ma
gne fidei Abrahe. Secundo/ vt per hanc ceteris
natiõibus distinguerent. Tertio vt (facta in vi
rili membro per quod generat creatura morta=
liũ) castitatẽ mentis debere obseruari indicaret.
Signat autẽ baptisma quo peccata dimittunt:
⁊ cor a cupiditatibus spoliatur. * Si circũcisio
nem. ⁊c.] Quasi vos qui in lege gloriamini cõ
tra legem/ que me nunciat: de morte mea tracta
tis: sed non est contra legem ꝙ totum hominem
sanuꝫ feci in sabbato: ego dominus sabbati. Cu
stodia enim sabbati: sicut cetera omnia: propter
salutem hominis sunt: sicut vosipsi circũciden=
tes in sabbato: quia ad salutem pertinet: non sol
uere vos sabbatum creditis. * Nolite iudica=
re.] Non debetis mihi irasci de saluatione ho=
minis in sabbato: sicut non irascimini de circũ=
cisione in sabbato: quia non est iudicandum se

cundum faciem. i. acceptionem person
quod licuit Moysi: mihi non liceat
iudicium. i. secundum veritatem rerum
gnita: nec me nec Moysen damnabitis
contrariuꝫ illi dicetis. In quo illos arg
instruit: ne in iudicandis causis person
piamus: non ꝙ pro diuersitate gradu
so modo personas non honoremus. *
ergo quidam.] Quia et si occultus ad
ascendit: palam loquitur: ⁊ appare
putabatur timiditas. Mirãtur aliqui
tentia non tenetur/ cuius mors tantop
batur: ⁊ nondum plene intelligẽtes
tentiam putant esse scientiam principum
cognouerunt eum esse xp̃m. Vnde sibi
ciunt: non esse hunc xp̃m: cum nemo sc
sit Christus: quia etsi per prophetas
cus natiuitatis ⁊ huiusmodi: tamen
tiuitas eius ex patre nescitur. Vnde
Generationem eius quis enarrabit
ad vtrũqꝫ respondet: ⁊ de infirmitate
state Et me scitis. i. effigiẽ vultus mei.
sim. Natiuitatem ⁊ parentes: quod
carnem me noscitis: sed non secundum
tatem. Et a meipso non veni. Nesciti
dei filiũ esse: nec a patre missum: nescit
deum patrem: qui verus est genitor
tatis. Sꝫ vnde possint scire/ subdit. Ego
ergo a me querite: in me credite: quia
uit patrem nisi filius: ⁊ cui filius volu
lare. * Sed scio eum.] Ideo scio eum
ipso sum: ipse me misit: breuiter vtrũ
citur: ab ipso sum/ qꝛ filius de patre
de alio. Et in carne me videtis: qꝛ
In quo ei magna ⁊ generãtis au
cõmunis cum hominib⁹ natura. *
Non ꝙ necessitas sit facti/ sed opp
luntatis. Voluit enim opportuno tempore
sci: premissa longa serie preconum.
dicato euangelio voluit opportuno
ri. (☞ Hic Glo. hui⁹ euãgelij termina
tur immediate.) * Audierunt pharisei
cipes insani audito murmure: quo
gloriabatur: querunt occidere: quem
volentem: apprehendere non potuerunt
centem audierunt. ☞ Sequentia
dicto Annota. 1. A. quinte partis. ser.
Dñice passionis.
☞ Applica ad hec aliqua de annota
sermõis Trinitatis: infra in hoc Tomo
mate. * Mea doctrina non est. ⁊c.
B. G. L. ¶ Vel sermonis Religiosorum
pientibus folio. 136. sub themate. *
luerit voluntatem dei facere. ⁊c.] B.
monis Passiõis. Fo. 35. sub themate. *

me queritis interficere?] Vel. * Quis te querit interficere?] D. ¶ Vel sermonis Circūcisionis. Fol. 34. sub themate. * Moyses dedit vobis circuncisionem.] E. J. K. ¶ Vel sermonis Prelatorum. Fo. 90. Vel Judicij finalis. Fol. 236. sub themate. * Nolite iudicare ꝯm faciē.] vel. * Justum iudiciū iudicate.] F. ¶ Vel sermonis Incarnationis. Fol. 2. sub themate. * Christus cum venerit nemo scit.] vel. * Tu es deus abscōditus.] vel. * Ipse me misit.] G. L. ¶ Vel sermonis Antixpi. Fol. 224. sub themate. * Qui a semetipo loquitur.] J. ¶ Vel sermonis Dominice. 3. Quadragesime. Fol. 117. sub the. * Demoniuz habes.] J. ¶ Vel sermo. Marie generalis. Fol. 72. sub the. * Vnū opꝰ feci. ꝛc.] J. i. matrem. ꝛc.

Ferie. iiij. dn̄ice. iiij. quadragesime. Sermo. annota. Ex prima pte Biblie.

. 21. SI rixati fuerint. ꝛc.] Glo. ꝛc. ☞ Quere Annotamento 143. prime partis. sermo. Generalis. fol. 264. col. 1. Et applica / ꝙ scandalizantes pusillos hos: quos hodie scā mater recipit ecclesia: pene talionis subijciantur necesse est. Et de hoc figura.

2.
o.27. COlumnasq; habebit quattuor cum basibus totidē.] Glo. Beda. In introitu atrij quattuor sunt columne: quia non nisi per fidez ꝛ sacramenta euangelij: que in quattuor libris continētur: vnitatem ecclesie ingredimur. Vnde catechizādis quattuor euangeliorum principia recitantur: ꝛ de figuris ꝛ ordine eorū in apertione aurium solerter erudiunẗ: quo sciant exinde ꝛ meminerint: qui ꝛ quot sint libri: quorum verbis maxime in fide trinitatis debeant erudiri. In quo introitu fit tentorium viginti cubitorum: qui est quaternarius quinquies ductus: quinq; autem sensus corporis sunt. Bene ergo in introitu atrij tentorium viginti cubitoruz in quattuor columnis suspendiẗ: quia omnes qui ecclesiam intrant / ad regulam euangeliorum fidem pariter ꝛ actus componere debent: vt continentes ab illecebris carnis / omnes sensus corporis diuinis subigant imperijs. Non solum eñ hoc tentorium quattuor columnis subleuatur: sed ꝛ ipsum in longitudine sua numerum quinarium multiplicatum habet: cum quilibet humiles ꝛ pij auditores ad fidem venientes: nō solum euangelij verbis: sed etiam euangelicaz vitam agere desiderantes / omnes corporis sensus in obedientiā charitatis expendunt. * Ex hyacintho ꝛ purpura / coccoq; bis tincto ꝛ bysso retorta: opere plumarij.] Beda. Recte in hoc introitu atrij tentorium non sicut in alio atrio fit de bysso retorta: sed de quattuor nobilissimis coloribꝰ hyacintho scilicz: et purpura: coccoq; bis tincto ꝛ bysso retorta. Opere plumarij: quia his qui catechizātur ecclesie facies exterius fulget: sed clarior virtus ꝛ dignius apparebit his / qui eam per sacramenta baptismi ingrediūtur. Nemo enim repēte fit summus: sed gradatim a minoribus ad perfectiora tendimus. Hyacinthus spem celestium bonorum. Purpura tolerantiā temporalium malorū. Coccus bis tinctus ardorem perfecte dilectionis. Byssus retorta significat cōtinentiam carnis. Qui colores opere plumarij inuicez sunt variati: quia queq; virtus fidelium vicinarum sibi virtutuz societate velut consanguinitate crescit: quāuis singuli colores singulis possint conuenire electis. Qui enim altius celestia speculatur / hyacinthus est: qui plura propter iusticiā patitur / purpura est: qui feruentiore in deum ꝛ proximum charitate flammescit / coccus bis tinctus: qui spiritualiter virginali itegritate carnis albescit / byssus retorta. Et cum iusti in eadem fide ꝛ pietate euangelica de suis alterutrum virtutibus gaudēt: quasi in introitu atrij domini tētoriū decorāt pulchra colorū varietate contextum.

Ex secunda parte Biblie.

QVia primo die mensis primi cepit ascendere de Babylone: ꝛ primo die mensis quinti venit in hierusalem / iuxta manum dei sui bonam super se.] Glo. Beda. Prima die mēsis cepit ascendere de Babylone: et quinto cum filijs transmigrationis: et primo die mensis peruenit in hierusalem. Primordiuz enim mensis in quo luna nouum a sole lumen mutuari creditur / nouuz domini celestis initiū significat. Et bene prima die mensis primi ascendit Esdras de Babylone: cum eis / quos a captiuitate saluabat: quia principium sancte cōuersationis: in quo sathane ꝛ regno eius abrenunciamus illustratione fit diuine pietatis in nobis. Primo quoq; die mēsis quinti peruenit in hierusalem: quia ꝛ hoc non nostri libertate arbitrij: sed inspiratione superne lucis fit: vt audito euangelio ecclesie membris incorporemur. Pulcherq; ꝛ salubris in ecclesia mos ꝛ doctrina patrum inoleuit: vt ꝛ his ꝗ catechizātur quattuor euangeliorum sacramentum explanetur: et recitetur in exordio. Item prima die mensis Ca.
1. Esd. 7

quinti venit cum his: qui liberati erāt ab hostibus in hierusalem: quia dum completis quattuor euangeliorum preceptis celeste regnum ingredimur: quasi nouum mēsis initium celebramus: quia noue iam lucis gaudia in sole iusticie cernimus velut post quattuor menses lucide actionis: quos in via pergimus: quintum mensem perpetue remunerationis in luce patrie celestis agimus. ¶Beda. Primo mense cepit Esdras ascendere de Babylone: ⁊ quinto cum filiis transmigrationis venit in hierusalez. Quattuor enim menses iter de Babylonia in Hierusalem complet: quia per quattuor libros euangelij fidem ⁊ sacramenta veritatis discimus: quibus de captiuitate diaboli domino duce erepti, ad libertatem filiorum dei ascendimus: ⁊ in eisdem libris precepta continentur operum: quorum quasi gressibus quotidianis ad superna ꝓmissa veniamus.

Ex tertia parte Biblie.

¶1. Ps. 130. Sicut ablactatus super matrem suam. ⁊c.] Glo. ☞ Quere annota. 75. tertie ptis. sermo. Generalis. Fol. 285. col. 1.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat. 8. Cum descēdisset Jesus de mōte.] vsq;. ✱ Et confestim mūdata est lepra eius. ⁊c.] ☞ Quere annotamento. 1. quinte partis. sermonis Dominice secunde post octauas Epiphanie. Fol. 60. Col. 3.

¶2. Luce. 11. Erat Jesus eijciens demonium.] vsq;. ✱ Admirate sunt turbe. ⁊c.] ☞ Quere annotamento. 1. A. quinte partis. sermo. Dominice. 3. Quadragesime. fol. 120. col. 4.

¶3. Mar. 7. Exiens Jesus de finib⁹ Tyri.] vsq;. ✱ Loquebatur recte.] ☞ Quere Annotamento. 1. A. quinte partis. sermo. Dominice. 12 post octa. corporis xp̄i.

¶4 Johā. 9 A Preteriens Jesus vidit hominem cecum a natiuitate. ⁊c.] Lyra. Postq̄ xp̄s ostendit se habere virtutem illuminatiuam verbo. ☞ Ut ostensum est annotamento. 1. A. quinte partis. ser. Sabb. Dominice. 3. Quadragesime. Fo. 120. Co. 4.) In hoc capitulo consequēter hoc ostendit sensibili signo. Et diuiditur in tres: quia primo ponitur quedam miraculi prefatio. Secundo miraculi operatio. Tertio miraculi facti examinatio. Precedentia miraculum sunt duo. Primum quod fuit precedens ipsum miraculum: ⁊ eius occasio fuit discipulorum interrogatio de ceco nato. Et hoc est quod dicitur.

✱ Preteriens Jesus.] In exitu templi. De quo dicitur in fine annota. primi. ser. Dñice Passionis.) ¶Interli. Idest est. ✱ Uidit hominem cecum a natiuitate. ✱ Interrogauerunt eum discipuli eius.] ra. Quia ibi sedebat mendicans ab ingredientibus templum: ⁊ diligenter tus est euz Jesus (vt dicit Chrysostomus velllet aliquid agere circa eum: ⁊ ideo moti sunt ad querendū de causa cecitatis dicentes. ✱ Rabbi: quis peccauit: hic aut tes eius, vt cecus nasceretur?] Ex dominus sanando languidum dixerat nis. 5. capi. ☞ Ut etiam dictum est mento. 1. A. B. ⁊c. quinte partis. sermonis rie. 6. Dominice. 1. Quadragesime. Fol. Col. 3.) Jam amplius noli peccare: ne tibi contingat: ostendens ꝙ peccatū fuit sa illius languoris. Ideo apostoli credideriunt de isto ceco nato: ꝙ peccatum vel parentum esset causa huius cecitatis quenter ponitur secundum preambulū raculum. s. christi responsio: in qua ꝙ cecitas contigit vt virtus diuina in tione declararetur. Ideo subdit. ✱ Jesus. Neq; hic peccauit: neq; parentes Ut cecus nasceretur. Non negat simpliciter peccasse vel parentes eius: sed solum ad quo interrogatur: quasi dicat. Nec prio cecus natus est: quia ante natiuitatem care non potuit: in quo apparet questio lorum ridiculosa quantū ad hanc partem mirum: quia adhuc rudes erant ante nem spiritussancti. Neq; peccato parentum tigit: licet enim parentes ꝓ peccatis do puniantur in filijs monstruosis: talia monstra ex diuina iusticia nascuntur men frequentius fit sine peccato. s. ꝓpter positionem materie vel debilitatē virtutis est in semine. Ueruntamen quamuis a casu respectu nature create: sunt tamen nata respectu diuine prouidentie: et aliquando ordinantur ad declarationez diuine virtutis operibus miraculosis: ⁊ sic erat de isto. quitur. ✱ Sed vt manifestentur opera lo.] In eius mirabili illuminatione: vnde ditur. ✱ Me oportet operari.] Istud non tat coactionez voluntatis in Christo: sed bilitatem eius a diuina ordinatione. ✱ eius: qui misit me.] Scz patris. Hoc miracula illa faciebat virtute diuina: ⁊ humanitas xp̄i operabatur instrumentaliter. ✱ nec dies est.] Idest q̄diu sum presentialiter terram in humanitate assumpta: sicut sentia solis super terram facit diem: sic

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Bib.

Christi: qui est sol iusticie in humanitate assum
pta fecit quandam diem gratie spiritualez: que
dies durauit a Christi natiuitate vsq ad eius
ascensionē: licet postea remanserit nobiscum sa
cramentaliter vsq ad mundi finem. Et tunc.
* Uenit nox/ quando nemo potest operari.]
Quia post iudiciū nullus poterit mereri: vel a
culpa ad gratiā reuerti. * Quādiu sum in mū
do/ lux sum mundi.] Ipsum doctrina τ mira=
culis illustrando. Consequenter ponitur secun
C duz principale. s. miraculi operatio: in qua duo
exprimuntur. scilicet dei potentia operans: τ sa=
nati fides τ obedientia disponens. Et hoc est qd
dicitur. * Hec cum dixisset/ expuit in terram.]
Saliua enim fluit a capite: τ ideo per hanc ex=
puitionem ostendit q virtus sanatiua quodā=
modo erat ab eius humanitate inquantum est
organum diuinitatis: propter hoc dicitur Luce
6. c. Uirtus de illo exibat τ sanabat omnes. * Et
fecit lutum ex sputo.] Ut ostenderet se esse illuz:
qui formauit primum hominē de limo. * Et li
niuit lutum super oculos eius.] Inter corpora
animaliū nobilius est corpus humanum: et in
corpore humano caput est pars nobilior: τ in ca
pite oculus: τ ideo ex formatione partis nobilio
ris reperte in corporalibus ostendit Christus se
esse formatorez corporis. * Et dixit ei. Uade τ
laua in natatoria Siloe] Hoc dixit vt cecus trāse
undo sic per ciuitatem linitus luto a multis vi=
deretur: τ per consequens miraculum magis di
uulgaretur τ confirmaretur. * Quod interpre
tatur missus.] Hoc addit euangelista volens in
terpretari nomen hebraicum: ad designandum
mysteriū christi missi ad salutem hominum. *
Abijt ergo.] In quo patz fides ceci. * Et lauit:
τ venit videns.] Non virtute luti: alioquin vi
disset statim cum impositū fuisset. Et iteruz hoc
patet: quia non vidit donec lutum amotū fuit:
nec virtute aque: quia homines frequenter ibi
se lauabant. Et idem cecus alias de illa se laue=
rat: quia communis erat: et tamen virtutem il=
luminatiuam nullus ibi expertus fuerat. Et sic
patet q illa illuminatio/ diuina virtute facta ē.
D Consequenter ponitur tertium principale: scili
cet miraculi facti examinatio. Et primo a tur=
bis: secundo a phariseis. In prima examinatio
ne fit inquisitio de tribus. Primo de ipso illumi
nato: vtrum esset ille/ qui prius dicebatur cecus
natus. Et hoc est quod dicitur. * Itaq vicini:
et qui viderant eum prius.] Cuius causa sub=
ditur. * Quia mendicus erat.] Et sic suam ce
citatem frequenter eis exposuerat elemosynā pe
tendo. * Dicebant. Nonne hic est/ qui sedebat
τ mendicabat?] Quasi dicāt sic pro certo: quia
dictum eorum erat firmum propter experientiā
frequentem. * Alij dicebant: quia hic est. Alij
aūt.] Uolentes impugnare facta Christi dice=
bant. * Nequaquaz.] Supple est ille cecus na
tus. * Sed similis est eius.] Ex visu enim fit
homo maxime cognoscibilis: et ideo restitutio
visus ita mutauerat vultum eius q vix poterat
recognosci nisi a valde expertis: quales erant vi
cini: qui frequenter eum viderant. * Ille vero
dicebat/ quia ego sum.] Et in hoc excludit alio
rum dubium: τ sicut gratus/ cognoscit diuinū
beneficium. Sed consequenter querunt de mo=
do illuminationis/ cum subditur. * Dicebant
ergo ei. Quomodo aperti sūt tibi oculi? Respō=
dit. Ille homo: qui dicitur Jesus.] Licet enim
ipsum alias non vidisset/ cum esset cecus: tamē
frequenter audiuerat nomen eius: τ per vocem
ipsuz cognoscebat. * Lutū fecit τ vnxit oculos
meos: τ dixit mihi. Uade ad natatoria Siloe:
τ laua. Et abij: τ laui: τ video.] Asserit tm̄ illud:
qd fiebat: senserat. n. lutū positū sup oculos suos
p tactū. Et cū esset in loco sicco: in q nō erat lutū:
p hoc sciuit q xp̄s illud lutū fecerat. Sz vtrū fe=
cisset cū sputo vel aqua: hoc nō cognouit: τ ideo
repetēdo non dixit: lutū ex sputo: sed tm̄ fecit lu=
tū. τc. Quesito de modo illuminatiōis/ querit
tertio de ipso illumināte/ cū dr. * Et dixerūt ei.
Ubi est ille? Ait: nescio.] Q2 anteq̄ esset reuer=
sus de natatorijs Siloe vidēs: Jesus a loco illo
declinauerat. Posita examinatiōe miraculi co
ram turbis: cōsequēter ponit examinatio ei9 co E
rā phariseis. Et diuidit in duas: q2 primo exa=
minat miraculū: secūdo inducūt illuminatum
ad veritatē negandū. Prima in duas: q2 primo
examināt miraculū p ipsuz illuminatū/ cuz dr.
* Adducūt eū ad phariseos: q cec9 fuerat] hoc
fecerāt malignātes ꝯtra ip̄m volētes ōndere q fe
cisset ꝯ legē: ppter qd subdit euāgelista. * Erat
aūt sabbatū qn̄ lutū fecit Jesus: τ aperuit oclos
ei9.] Pharisei eīn arguebāt xp̄z d violatiōe sab
bati. Sciendū q interrogauerūt eū ordinate de
trib9 p̄dictis in prima examinatiōe: sed euāgeli
sta breuiter hoc repetit/ cū subdit. * Iterū ḡ in=
terrogabant eū pharisei quō vidisset? Ille aūt.]
Rn̄dendo sic pri9. * Dixit eis. Lutū posuit mi
hi sup oculos: τ laui: τ video.] Cōsequēter scdo
ponit diuersitas opinionū sequentium ex ei9 re
spōsione: quia quidam ex phariseis arguebant
xp̄m de violatiōe sabbati in hoc facto: iō sequit.
* Dicebāt ergo ex phariseis quidam. Non est
hic homo a deo: qui sabbatum non custodit.]
Ipsi falsum dicebāt: q2 opera corporalia ad dei
magnificētiā ordinata/ licite fiebāt in sabbato.
* Alij autem.] Econuerso volētes factū xp̄i ex=
cusare et magnificare. * Dicebāt. Quomodo
potest hō peccator hec signa facere?] Q. d. nullo

modo. Sed cõtrariuz videtur. Matth.7.d. vbi dicitur de malis hoibus. Domine. Nõne in nomine tuo demonia eiecim⁹? Et virtutes multas fecimus: sequitur. Non cognoui vos: discedite a me operarij iniquitatis.ꝛc. Dicendũ ꝙ miraculum est opus excedens oẽm virtutem creatam: et per cõsequẽs fit a solo deo. Talia autem fiunt ab ipso ad testificandũ aliquid quod est supra humanã cognitionez. Et hoc est dupliciter. Uno modo ad testificandũ veritatem alicuius doctrine existentis super facultatem intellectus nostri: et tunc oportet ꝙ illa doctrina sit vera: cũ deus non sit testis falsitatis: tamen non oportet ꝙ ille qui docet doctrinaz illam sit bonus: quia miraculũ illud non fit ad testificandũ eius bonitatem/ sed doctrine veritatem: et hoc modo aliquãdo per malos hoies predicãtes fidem catholicam: facta sunt miracula ad confirmationẽ fidei catholice: et sic intelligit̃ illud verbũ Matth. preallegatuz. Alio modo fiunt miracula ad testificandũ de bonitate ipsius docentis: et tunc oportet ꝙ bonitas sit in illo: aliter deus esset testis falsitatis: et hoc modo fiebãt miracula xpi: sicut dicitur Joh.5. Opera que ego facio testimoniũ perhibent de me: et hoc modo loquebãtur isti dicentes. Quomodo potest hõ peccator.ꝛc.? * Et
F schisma erat inter eos.] Propter quod requirit̃ sentẽtia illius illuminati/ cũ dicitur. * Dicunt ergo ceco iterum. Tu quid dicis de illo/ qui aperuit oculos tuos?] Istud quesitum non fuit ab illis: qui impugnabãt facta xpi: quia probabile erat ꝙ responderet pro suo illuminatore: sed ab alijs. Et subditur eius respõsio: cum dicitur. * Ille autẽ dixit. Quia propheta est.] Non est intelligẽduz ꝙ cõfiteretur eum esse prophetã coiter dictum: sicut fuit Esaias vel Hieremias: sed ꝓphetam antonomatice dictum: qui erat promissus ad salutem hominum: ꝭm quod dicitur Deutero.18.c. ꝓphetam suscitabit vobis deus.ꝛc. et sic confessus est ipsum esse verum xpum. Consequenter ponitur inquisitio miraculi per parẽtes ceci: et hoc ex diuina ordinatione factum est ad maiorem fidei et miraculi declarationẽ. Et hoc est quod dicitur. * Non crediderunt ergo iudei de illo: quia cecus fuisset et vidisset. Donec vocauerunt parentes eius: qui viderat. Et interrogauerũt eos: dicentes.] Scilicet de trib⁹. Primo de persona filij/ cum dicitur. * Hic est fili⁹ vester?] Intelligit̃ interrogatiue. Secundo de modo nascendi/ cum subdit̃. * Quem vos dicitis.] Idest fingitis * Qꝛ cecus natus est?] Quamuis forte non sit ita: hoc dicebant vt inducerent eos ad negandum. Quia parentes solent occultare mõstruositatẽ filioꝝ: quaz trahũt a natiuitate: qꝛ talis mõstruositas magis cõuer-

titur in confusionem parentum/ quam [illegible]
natiuitatem esset contracta per pueri [illegible]
Tertio si natus sit cecus: querunt de mod[o]
di dicẽtes. * Quomodo ergo nũc videt? [illegible]
ditur parentum responsio: et de duobus [illegible]
respondent assertiue cum dicitur. * R[esponde]-
runt eis parentes eius: et dixerunt. Sc[imus quia]
hic est filius noster: et qꝛ cecus nat⁹ est: quo[mo]-
do autẽ nũc videat nescim⁹: aut quis eius [ape]-
ruit oculos nos nescimus.] Magis volu[erunt]
fiteri turpitudinez suam/ quam dicere [illegible]
De tertio autem remittunt ad filium no[n]
tes veritatem dicere: et causa infra ponit[ur]
hoc est quod dicitur * Ipsum interroga[te: eta]-
tem habet.] Q.d. melius potest veritate[m]
re. * Ipse de se loquatur.] Idest in causa [illegible]
vt dictum suum nobis non imputetur. [illegible]
causam subdit euangelista. * Hec dixerunt [pa]-
rentes eius: quoniã timebant iudeos.] [illegible]
erant principales in populo. * Jam enim [con]-
spirauerãt iudei: vt si quis eum confiteretur [esse]
xpm: extra synagogam fieret.] Idest extra [socie]-
tatẽ iudeorum tanquam excomunicatus [illegible]
probatus: quod apud iudeos erat maximum [op]-
probrium. Sequitur. * Propterea pa[rentes]
eius dixerunt: quia etatẽ habet: ipsum inter[ro]-
gate.] Consequẽter inducitur illuminatus [ad]
neganduz veritatem. Et diuiditur in tres [partes]:
primo ponitur dicta inductio: secundo [illegible]
condemnatio: tertio eius a xpo receptio. [illegible]
primum sciendũ quod pharisei videntes [illegible]
factum negari non poterat ideo voluerunt [illegible]
pere ipsum illuminatum. Et hoc est quod [dici]-
tur. * Uocauerunt ergo rursus hominem [qui]
fuerat cecus: et dixerunt ei Da gloriam [deo.]
Idest confitere veritatem. Uolebant eum [illegible]
inducere ad dicendum quod illuminatus [fuis]-
set magica arte: ideo subditur. * Nos scimus
quia hic homo peccator est.] Q.d. diuina [vir]-
tute non fecit. Et subditur ipsius illuminati [con]-
stantia: quia inter aduersarios existens [illegible]
quam ante veritatem confitetur. * Dixit [ergo]
ille. Si peccator est/ nescio.] Hoc non dicit [dubi]-
tans de xpi sanctitate: sed irridendo eorum [ma]-
litiam. q.d. Uos dicitis quia scitis eum [pec]-
catorem: et ego non dico hoc: immo contrarium
quod probat consequenter per factum. * [Unum]
scio: quia cecus cum essem modo video.] [illegible]
hoc manifeste arguit eius sanctitatem: quia [illud]
factum excedit omnino facultatem totius na[tu]-
re create: et per consequens non fit a magica ar-
te: sed a deo solo: qui nõ facit aliquid ad testimo-
nium bonitatis alicuius/ nisi in veritate sanctus [illegible]
ctus. Sequitur. * Dixerunt ergo illi. Quid fe-
cit tibi? Quomodo aperuit tibi oculos? Resp[ondit]

dit eis. Dixi vobis iam et audistis. Quid iterũ
vultis audire? Nunquid et vos vultis discipuli
H eius fieri?] Consequenter ponitur eius iniusta
condemnatio/ cum dicitur. * Maledixerunt ẽ
ei.] Secundum suam reputationeʒ: tamen sm
veritatẽ erat magis benedictio. Unde dicit Au
gustinus. Utinam super me venisset ista male=
dictio. * Et dixerunt. Tu discipulꝰ illius sis.]
Idest illius malefici et trãsgressoris. * Nos au
tem moysi discipuli sumus.] Hoc erat verũ tan
tũmodo nomine: sed non re: quia vere discipuli
moysi sunt: qui eius opera imitãtur: et eius scri
pturas pie interpretantur. Isti autem faciebant
contrariũ. Propter quod saluator dixit eis. Jo
hannis. 5. g. Si crederetis moysi/ crederetis for=
sitam et mihi. * Nos scimus quia moysi locu=
tus est deus.] In hoc verũ dicunt: quia expresse
hoc in sacra scriptura continetur. * Hunc autẽ
nescimus vnde sit.] Idest nullius auctoritatꝭ ip
sum reputamus: nec a deo missum. Non enim
(simpliciter loquẽdo) nesciebãt vnde esset: quia
patriam et genus eius cognoscebant. Unde Jo
annes. 2. Hunc scimus vnde sit. Sed iste illumi
natus eorum maliciam et falsitatem confutat.
et hoc est quod subditur. * Respõdit ille homo
et dixit eis. In hoc enim mirabile est: quia vos
nescitis vnde sit et aperuit meos oculos.] Ista
enim mirabilia dicuntur: que sunt inconsueta.
Consuetũ autem erat iudeis signa querere. Ut
habetur. 1. Corinthioꝝ. 1. d. Judei enim signa
petunt. Et manifestis signis credere: sicut patet
de Moyse faciente signa coram populo: propter
quod ei crediderunt: vt habetur. Exodi. 4. Et
ideo inconsuetum erat ⁊ mirabile: quod nõ cre=
debant xp̃o facienti signum maximum/ in illu=
minatiõe huius ceci: quia nec Moyses nec ali=
us propheta simile fecerat. Ideo subdit̃. * Sci
mus autem quia peccatores deus non audit.]
Faciendo miracula ad testimonium bonitatis
eorum: vt patet ex predictis. * Sed si quis dei
cultor est.] Per actum latrie debitum. * Et vo
luntatem eius facit.] Per impletionem man=
datorum. * Hunc exaudit.] Faciendo mira=
cula ad declarationẽ sue bonitatis. * A seculo
non est auditũ: quia quis aperit oculos ceci na
ti?] Hoc enim non inuenitur in tota serie vete=
ris testamenti: et ideo concludit propositum. *
Nisi esset hic a deo.] Specialiter missus. * Nõ
poterat facere quicquã.] De talibus facultateʒ
nature excedentibus: et quia mali homines et
obstinati non recipiunt persuasionem: ideo ex
veritate ostensa reddunt ei vituperationeʒ: cum
dicitur. * Responderunt et dixerunt ei. In pec
catis natus es totus.] Scilicet in anima et cor=
pore; vt patet in cecitate. * Et tu doces nos?]

Quasi dicãt non decet: sed hoc est falsuʒ. Quia
veritas a quocunque dicatur recipiẽda est. *
Et eiecerunt eum foras.] Idest a societate alio= I
rum hominuʒ excõmunicauerũt. Consequẽter
ponitur eiecti receptio. Et diuidit̃ in tres: quia
primo ponitur eius in fide instructio: secundo ẽ
dei sue cõmendatio: tertio phariseorum murmu
ratio. In prima ergo parte dicitur sic. * Audi=
uit Jesus quia eiecerunt eum foras.] Licet om
nia nouerat antequam fierent: tamen hec audi
uit auditu corporali. * Et cum inuenisset euʒ]
Non a casu factum est: sed ex sua volũtate et or
dinatione. * Dixit ei. Tu credis in filiuʒ dei?]
Idest paratus es credere in filium dei: qui ape=
ruit tibi oculos: ⁊ ille sicut valde paratꝰ ad hoc.
* Respondit ille: et dixit. Quis est domine: vt
credaʒ in eum?] Non enim cognoscebat Jesum
in facie: quia illum alias non viderat. Sed euʒ
desiderabat videre: et ideo dignum erat vt ei ve
ritas reuelaret̃: ideo seq̃tur. * Et dixit ei Jesus.
Et vidisti eum.] Nunc in presenti. * Et qui lo
quitur tecum/ ipse est.] Et statim credidit: et fi=
dem suam ore professus est. Et ideo dicitur. *
At ille ait. Credo domine.] Et opere. * Et pro
cidens adorauit eum.] Adoratione latrie: cre=
dens eum deum et hominẽʒ. ☞ Hic hoc euã
gelium terminatur: ideo reliqua quere ibi.
* Preteriens Jesus. ⁊c.] Moraliter. Mystice. K
Cecus nascitur omnis habens peccatum origi Moralit̃
nale: quia priuatus est dei visione. Hanc auteʒ
priuationem non facit eius actuale peccatum:
quod adhuc non habet: nec etiam parentum su
orum immediatoruʒ: ideo subditur. * Neque
hic peccauit. ⁊c.] Ut cecus nasceretur. * Sed
vt manifestẽtur opera dei in illo.] Sic enim per
missus est nasci iste cecus/ vt illuminaretur chri
sti miraculo. Et similiter emundatio peccati
originalis est opus diuine virtutis/ cuius mo=
dus significatur/ cum dicitur. * Et fecit lutum.
⁊c.] Per quod significat̃ catechismꝰ precedẽs
baptismum: de quo subditur. * Uade ad nata
toria Siloe. ⁊c.] Idest xp̃i missi a patre pro salu
te mundi. * Abijt ergo et lauit/ et venit vidẽs] L
Per illuminationem fidei datam virtute bap=
tismi. * Ille vero dicebat quia ego sum.] Per
hoc ostendens/ quod quilibet tenetur recogno=
scere gratanter et constanter beneficium diuinũ.
* Adducunt eum ad phariseos.] Qui inter=
pretantur diuisi: propter quod per ipsos heretici
significãtur: qui sunt ab ecclesia diuisi: quorum
aliqui cerimonias legis obseruãt. s. Nazarei: et
isti significantur per illos: qui dicebant de xp̃o.
* Non est hic homo a deo.] Alij vero dicũt ho
minem nasci sine originali pctõ. s. Pelagiani: et
isti significãtur ꝑ illos: de qbꝰ subditur. * Non

credideru̅nt ergo de illo/ q̄ cecus fuisset.] Idest natus in originali pctō. Per parentes aūt ceci: q̄ de modo sue illuminationis nō respōderūt/ timore ducti: significātur fideles infirmi: qui tempore persecutionis fidem non audent confiteri. Per cecū vero confidenter veritatē confitentem: significātur in fide firmi/ constāter confitētes veritatem fidei. ✳ Et eiecerūt eū foras.] Sed xp̄s cum suscepit benigne: et per hoc significat̄ q̄ eiecti de societate maloꝝ ꝑpter xp̄m: ab eo recipiūtur gratiose: sicut dicit Matthe⁹.5.a. Beati eritis. ⁊c. Sequitur. Et eiecerint nomen vestrum tanq̄ malum: ꝑpter filiū hominis.

M Glosa. ✳ Et preteriēs.] Glo. Non stans in via pctōꝝ: sed sec⁹ viā nostre mortalitatis. ✳ Cecū.] Cec⁹ significat humanū genus: in quo cecitas naturalis: q2 peccāte ꝑrimo hoie: vitiū ꝑpter naturā inoleuit: vnde ꝭm mentē/ ois hō cecus nat⁹ est. ✳ Neq̄ hic peccauit.] Peccauerūt qdē: sed nō illo pctō factū est: vt cec⁹ nascereꝫ: ſʒ hec ē causa: vt manifestētur opa dei in illo. Vt eū illuminādo: ⁊ per eū q̄d in cecitate humani generis factu rus sit significādo: filius dei manifesteꝫ. Vn̄ subdit. Me oportet opari. ✳ Quādiu sum in mūdo. ⁊c.] Non solū tunc xp̄s lumē erat in mūdo: ſʒ et semꝑ vsq̄ ad ꝯsumationē seculi ꝑ fidē est cū electis: ⁊ est tēp⁹ opādi. Nox illa est infernalis: i q̄ nulli licet opari: vt nec ardenti diuiti licuit: ſʒ tn̄ est tp̄s recipiēdi. ✳ Et fecit lutū.] Sicut primum hoiem de limo terre formauit: ita ꝑ idē genus luti: gen⁹ humanuꝫ reformauit. De saliua lutū fecit: q2 verbū caro factū est. Saliua est sapientia: q̄ ex ore altissimi ꝑdijt. Terra est caro xp̄i. Vnxit oculos. i. catechuminū fecit: q̄ credit verbum carnē factū. Vnct⁹ nōdū videt: sed mittiꝫ vt lauet. i. baptizeꝫ in misso. i. i xp̄o: ꝑpter qd̄ nomen piscine interp̄taꝫ. Baptizat⁹ a pctis/ lumē

N recepit. ✳ Vade et laua.] Siloe fons ē ad radicē montis Sion: qui nō iugib⁹ aq̄s: sed incertis horis ebullit ꝑ cōcaua terraꝝ: vbi cec⁹ lota facie lumē recepit: q2 cecitas iudeoꝝ vel q̄rūcunq̄ infideliū nō pōt sanari: nisi doctrina aq̄ꝝ xp̄i: q̄ sine strepitu ⁊ clamore verboꝝ leniter fluit. Unde Esa. 8. b. Aq̄ Siloe: q̄ vadūt cū silētio. ✳ Et venit videns.] Quęriꝫ quō istum sine fide saluauerit: cum legatur neminē sine sanatione interiori/ exterius sanasse? Sʒ hoc diciꝫ de illis: qui ꝑ

Nota pter pctā infirmabanꝫ. Iste non ꝑpter pctm̄: sed ꝑpter gloriā dei languebat. ✳ Nō est hic hō.] Ille spiritualiter custodit sabbatum: qui est sine peccato. Illi non: qui serui sunt peccati. ✳ Tu quid dicis?] Querunt calumniam: vt ille de synagoga pellereꝫ: sed a xp̄o inueniretꝫ. ✳ Ille autem.] Adhuc inunctus in corde: qui nōdum filium dei ꝯfiteꝫ: nō tn̄ mentiꝫ. ✳ Donec vocaue

runt parētes eius.] Mystice. Parētes ... lus/ vel vitia: q̄ dicūt. Etatē habet: ipsu... tur: q̄ nolunt hoiem ꝯfiteri xp̄m. ✳ Da... deo.] Dare gloriā deo/ est veritatē de illu... sente deo dicere: hō est: ꝯfitere istū nō ... nos: ſʒ pctōrē. ✳ Quid iteꝝ vultis?] ... machaꝫ ꝯtra duritiā eoꝝ de ceco fact⁹ ... cecos iā nō ferēs. ✳ Maledixerunt. ... eoꝝ maledictio est. Sʒ qd̄ diciꝫ/ optabil... vt discipuli xp̄i sint. ❡ Aug. de stulta ... one eos redarguēs: dicit. Maledictio ... at super nos. ac si diceret. Vtinā talia ... possem⁹: vt discipuli ei⁹ fieri mereremur ... aūt nescim⁹.] Supi⁹ dixerāt. Hūc scim⁹ ... dicūt se nescire. sed nescire nos dicim⁹: ... mus. Ille nesciꝫ: latet humilitate: ... virtute. Nesciꝫ vn̄ sit: ⁊ vt deus cecos illum... ✳ Nisi esset. ⁊c.] Spreta eoꝝ ira/ liber... ꝯfiteꝫ: hec. n. nō nisi a dn̄o: nec a discipulis ... nisi de⁹ in eis. ✳ In pctis] Idest cū ... lis: qd̄ dicūt eē ꝑ pctis parētū: ſʒ xp̄s toti... extra oculos: intus cor apit. ✳ Et tu doce... Totiens interrogādo: vt disceret: magist... rant: ſʒ ingrati docētē ꝓiecerūt foras. S... pulsus/ magis fact⁹ est xp̄ianus. ✳ Qu... Adhuc inunct⁹ his verbis ostēdit se ... ad credenduꝫ habuisse paratū: ſʒ in que ... deberet/ ignorasse. ✳ Et vidisti.] Iā ... faciē inuncti: iā cordis oculos illuminat ... tm̄ filiū hois: ſʒ etiā confiteꝫ filiū dei.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annotam... mo. Incarn̄. fol. 2. sub the. ✳ Et fecit luti... vt. s̄. M. ❡ Vel sermo. Peccatoꝝ. Fol. ... the. ✳ Vidit cecū.] A. K. ❡ vel ser. ... rum. fo. 136. sub the. ✳ Eiecerūt eū ... a ꝯuersatiōe hoim mūdialiū. ❡ vel ... rū. fol. 90. sub the. ✳ Tu doces nos.] ... sermonis Fidei. fol. 59. sub the. ✳ Credo ... I. L. N. O. ❡ vl' ser. Oratiōis. fol. 180. ... ✳ Et ꝓcidens adorauit eū.] I.

Et sanata est. ⁊c.] Glosa. ⁊c. ☞ ... annotam̄. I. G. quinte partis. Sermo... Dominice. 2. Quadragesime. fol. 106. ...

Ferie. v. Dñice. iiij. quadra...

gesime sermonis Annot. Ex quina p̄te ...

Exit domin⁹ Jesus ... deorū. Pater meus vsq̄ ... do operaꝫ: et ego operor. ⁊c. ☞ In principio huius ca... pituli ponitur cuiusdam mi... raculi operatio: et eius impu... gnatio: cum dicitur. ✳ ... dies festus. ⁊c.] De quibus quere annotat...

to.1.A.rc.quinte partis.sermonis Ferie.6.Dominice.1.Quadragesime.Folio.102. Columna tertia. Consequenter in euangelio hodierno ponitur miraculi conueniens excusatio.) ¶Lyra. Circa quod considerandum/ q apostoli fuerunt hoies pueri: et ideo xps excusauit eos de violatione sabbati in confricatioe spicaru per exempla puerorum hoim: sicut Dauid et sacerdotu: vt habetur Matth.12.vbi ista exepla diffusius tractantur. Ipse aut xps erat ho et deus: et ideo aliqn se excusauit de violatione sabbati per facta humana: vt patet Luce.13.vbi ostedit q in necessitate poterat bos leuari d puteo in die sabbati: et multomagis homo sanari: vt habet Joh.7.c. Si circucisione accipit homo in sabbato: vt no soluat lex Moysi: mihi indignamini: qz totu hominez saluu feci in sabbato. Aliqn aut se excusat p diuina facta: vt hic: cu subditur. Pater meus. rc. Deus eni no sic pducit res/ sicut artifex domu: qz domu facta dimittit/ et no pseruat: et ideo domo facta/ cessat eius operatio. Deus aut sic producit res: q eas pseruat in esse: et ideo licet septima die quieuerit a nouis opibus condedis: no tn quieuit a creaturis pductis pseruadis. Pater et filius sunt vnus deus: et ideo sicut pater cotinue opat in pseruatione et administratione reru: ita et filius: et sic Christus excusat in sabbato operando. Sed qz ex hac excusatione sequit q xps sit equalis deo patri: ideo ex hoc verbo magis psequebatur eum iudei tanq blasphemuz: quia blasphemia acrius punit in lege: q fractio sabbati: et hoc est quod dicit. * Propterea g magis

B querebant eu iudei interficere: qz non solum soluebat sabbatu: sed et patrem suu dicebat deum: equalem se faciens deo. Respondit itaq Jesus: et dixit eis.] Excusando se. * Amen amen dico vobis: no potest filius a se facere quicq/ nisi qd viderit patrem facienté.] Q.d. vos mihi imponitis legis transgressione: et hoc est impossibile: qz no possum obliquari a regula virtutis diuine. Quod patet: qz filius inquantu deus/ habz omnino eandem operatione cum patre: et sic no potest ab eo obliquari. Similiter neq inquatu homo: qz humanitas xpi est instrumentum coniunctu ipsius diuinitatis: et sic no potest a motione eius obliquari: et per consequens no potest transgredi: qz transgressio est obliquatio a lege diuina. Sciedu tn q Arrius ex hoc verbo. No potest. rc. dicit filiu in diuinis esse minore patre: et ideo psequnter hoc excludit: cu dicit. * Quecunq enim ille fecerit.] Scz pater. * Hec et filius similiter facit.] Ubi tria excludunt: per que posset dici filius minor patre. Primu est: si operatio patris se extenderet ad aliqua: ad que non se extederet operatio filij: ideo h excluditur/ ibi. Quecunq. Secudum est: si filius faceret eade: que facit pater: fm identitate speciei tm: sed non fm numeru: ita q pater plura in numero faceret: et hoc excluditur: cum dicitur. * Hec et filius similiter facit.] Idest eadem numero. Tertiu est: si faceret eadem numero: sicut faber et martellus pducunt eundem effectu: tamen aliter: quia faber vt causa principalis: martellus autem vt instrumentalis: et hoc excluditur/ cum dicitur. Similiter facit. Idest vniformiter per omnem modum: et sic patet q verbum predictum. Non potest filius a se facere quicq. rc. non potest exponi secundum errorem Arrij de minoritate filij respectu patris in diuinis: sed tantum ostendit pcessum filij a patre: inquantu filius non est a se: sed a patre: et sic potentia operandi et noticiam habet a patre: sicut et essentia: non tamen aliaz: sed eandem numero. Si enim filius esset creatura (vt dicit Arrius) non posset facere quecunq facit pater: vt consequenter dicit euangelista. Quecunque ille fecerit: hec et filius similiter facit. Quia seipsum non posset producere: nec coseruare: esset tamen productus et conseruatus a patre. ¶Post hec ponitur doctrina Christi de vita spirituali per ipsum conferenda. Et diuiditur in duas partes: quia primo ponitur doctrina Christi: secudo eius confirmatio. Circa primum sciendum/ q duplex est viuificatio: scilicet anime/ et corporis: et duplex iudicium diuinum sibi respondet. Primum est iudiciu discretionis: quod nunc est: et respondet vite presenti. Secundum est iudicium discussionis vltime et premiationis: quod erit in futuro: et respondet corporum resuscitationi. Ideo sic procedit: quia primo agit de viuificatione animarum/ et iudicio discretionis nunc existente. Secudo de resurrectione futura: quia in primo ostedit christus se habere potentiam viuificatiuam. Secundo ostendit qualiter ista potentia sit intelligenda: ibi. Amen amen dico vobis. rc. In prima parte dicitur sic. * Pater enim diligit filium: et omnia demonstrat ei: que ipse facit.] Si

C accipiatur hic/ filius: secundum diuinam naturam: dilectio non accipitur hic causaliter: qz voluntas in diuinis non est principium originis filij: sed natura: et ideo cum dicitur. Pater diligit filium: et omnia demonstrat ei. rc. inquantum sciétia patris communicatur filio: hoc verbum/ diligit: non notat causam: sed tantum signum vel concomitantiam. Si autem accipiatur filius secundum humanam naturam: sic accipit causaliter: qz amor e primu donu/ et causa alioru: et tuc est sensus. Pater diligit filiu: qz plenitudo scientie comunicate anime Christi pcedit ex pris dilectioe. * Et maiora his demostrabit

ci opera.] Scȝ viuificationẽ mortuoꝝ vita spi=
rituali: de qua loquiť postea: q̄ꝛ maius est iustifi
care impiũ: q̄ȝ creare celum et terraȝ: ſm Augu.
exponẽteȝ illud Joh. 14. Et maiora hoꝝ faciet.
Qđ autem diciť hic: demõstrabit de futuro: nõ
est per hoc intelligendum / ꝙ filius ſm naturam
diuinã acceperit de nouo aliquam scientiã: vel
ꝙ anima Christi aliquid cognouerit: qđ a prin
cipio sue creationis ignorabat. Quia a princi=
pio sue creationis habuit plenitudinẽ gratie et
scientie. Sed dicitur res demonstrari: qñ de no=
uo aliјs innotescit: ꝛ talis modus loquendi ha
betur Geñ. 22. c. Nũc cognoui / ꝙ timeas: idest
alios cognoscere feci: qꝛ deus ante sciebat Abra
ham timere ipsum: sed per obediẽtiã eius in im
molatiõe filiј: hoc fecit ab aliјs cognosci. * Ut
vos miremini.] Istud non poniť causaliter: sed
tm̄ consecutiue: qꝛ potestas viuificatiua non est
data Christo ꝑpter iudeoꝝ admirationẽ: sed ex
hoc secuta est: qñ viderũt mirabilia Christi ope
ra. Et ostendit consequẽter que sunt illa maiora
opera: dicens. * Sicut enim pater suscitat mor
tuos et viuificat.] Quod est diuine virtutis.
* Sic et filius quos vult viuificat.] Istud ver
bum vult: non poniť hic ad denotãduȝ ꝙ filius
pauciores viuificet q̄ȝ pater: sed ad ostendendũ
modum agendi: quia non agit coacte: nec ex ne
cessitate nature: sed libere. Et quia iudiciũ dis=
cretionis cõcomitatur resurrectionẽ spiritualẽ:
D ideo seqtur. * Neqȝ em̄ pater iudicat quẽq̄ȝ.]
Scȝ seorsum a filio: cum sit eorũ vna operatio.
* Sed oẽ iudiciũ dedit filio] Hoc diciť pro tan
to: quia iudiciũ est per sapientiã diuinam. Sa=
pientia autem tota cõmunicatur filio: et ꝑ con=
sequens potentia iudicatiua. * Ut omnes ho
norificent filiũ: sicut honorificant patrem.] Ex
predictis sequiť ꝙ sit honorãdus honore latrie:
sicut et pater: cũ sit vnus deus cum eo. Unde se
quitur. * Qui nõ honorificat filium.] Hono=
re latrie. * Non honorificat patrẽ: qui misit il=
lum.] Quia habent eandem maiestatẽ. Secũ
do ostendit qualiter potentia viuificatiua: de
qua locutus est: sit intelligenda. s. de viuificatio
ne spirituali: que est per fidem charitate forma=
E tam: ꝛ hoc est quod dicitur. * Amen amen di=
co vobis: quia qui verbum meum audit: ꝛ cre=
dit ei: qui misit me.] Fide formata. * Habet vi
tam eternam.] Causaliter: quia habet gratiã:
que facit eum dignũ vita eterna. * Et in iudi=
cium non venit.] Scȝ condemnationis: veniet
tamen in iudiciũ discussionis et premiationis.
Et quia dixit ꝙ talis habet vitam eternã: ne ali
quis credat ex hoc: ꝙ fides faciat hominem in
presenti immortalem: ideo subdiť. * Sed trãsit
a morte in vitã.] Quia oportet soluere debituȝ

nature anteq̄ȝ veniat ad vitã glorie. Et
des a deo datur per inspirationẽ: ideo
* Amen amen dico vobis.] Iste cu
lus duplicat hanc dictionẽ amen: que
co confirmationẽ designat. Ipse enim
ra et altiora scribit de christo: et hec
iori assertione: ꝑpter qđ communit
dicta duplicatione. * Quia venit hora
est: qñ mortui.] Morte infidelitatis.
dicitur Matthei. 8. c. Dimitte mortuos
mortuos suos. * Audient vocẽ filiј dei
viuificanteȝ suscipiendo: ideo sequiť.
audierint viuent.] Potest etiã intelligi
ficatione corporali: qꝛ ad vocem Christi
fuerunt resuscitati: scȝ filius vidue. Luc
lia archisynagogi. Matth. 9. ꝛ Lazarus
Per hoc aũt quod hic dicitur. Uenit ho
tet ꝙ non loquiť de resurrectione gener
erit in futuro: sed de viuificatiõe spiritu
est per fidem Christi: ꝛ de resurrectiõibus
ralibus: particularibus tm̄: que facte sunt
firmationẽ huius fidei: et iste inceperunt
cipio predicationis Christi. Consequen
de resurrectione generali futura: ꝛ de
bi correspondente. Circa primũ sciendu
lud quod est tale per essentiã / est causa
habetur. 2. Metaphyſ. Deus pater est
essentiã: et per consequens filius: cũ sint
sentia ꝛ vna vita: et per ꝯsequens ipse e
viuificatiua oĩm resurgentiũ. et hoc est
* Sicut enim pater habet vitaȝ in semet
Idest a se: ꝛ a nullo alio: ꝛ per consequ
uenit per essentiã. * Sic dedit ꝛ filio vi
re in semetipso.] Quia licet filius sit
sentiã / sicut et pater: hoc tm̄ habet a p
sequenter agitur de iudicio futuro: q
describitur illud iudiciũ. secundo de
iustum. Circa primũ sciendum ꝙ tota
iudicabit ĩ futuro iudicio auctoritatiue
inquantũ homo iudicabit executiue.
tio est: quia iudex debet esse manifestus
iudicandis. Deus aũt pater / vel filius
nam naturã non videbitur in iudicio ab
bus: quia tunc omnes essent beati: quia
visione consistit beatitudo: et ideo execu
dicij data est Christo homini: q̄ potest ab
bus videri: ꝛ hoc est quod dicitur. * Et p
tem dedit ei iudiciũ facere.] Executiue.
filius hominis est.] Ab omnibus visibili
nis et malis. * Nolite mirari hoc.] Q
huc maius faciet Christus homo. Unde
tur. * Quia venit hora: in qua omnes
monumentis sunt / audiẽt vocem filiј dei
manitas enim Christi est organũ diuini
ideo vox eius operabitur ad resurrectionem

ralem futuram per modum instrumēti coniun
cti. Ueruntamen quia non resurgent vniformi
ter: quia aliqui resurgent ad gloriā: et alij ad pe
nam: ideo sequitur. ✳ Et ꝓcedent: qui bona fe
cerunt/ in resurrectionē vite.] Hoc dicit̃ ad de=
notandum ꝙ fides sine bonis operibus nō suffi
cit ad salutem. ✳ Qui vero mala egerūt/ in re=
surrectionem iudicij.] Scꝫ condemnationis.
☞ Hic euangeliū hoc terminat̃. Et conseq̃n
ter ostenditur hoc iudiciū fore iustum: cum sub
ditur. ✳ Non possum ego a meipso. ⁊c.] Et eti=
am consequenter ponitur predicte doctrine con
firmatio: quod erat secundum principale: vt di
ctum est. De quibus duobus quere supra anno
ta. 1. A. qnte p. ser. Ferie. 5. Dñice. 2. Quadra
gesime. Fol. 110. Col. 1.
J ✳ Dixit dominus Jesus turbis iudeorū. Pa=
ter meus vsqꝫ mō operat̃. ⁊c.] Glo. ☞ Que
re annotamento. J. quinte partis. sermonis Fe
rie. 6. Dominice. 1. Quadragesi. fol. 102. col. 3.
Sequitur. ✳ Quasi ceci in lege cur mihi inui=
detis: si hominem in sabbato sano: qui deus cū
patre semꝑ operor? ✳ Propterea ḡ.] Si prius
pro opere sabbati/ nunc magis insidiātur: quia
patrem suum deum dicit: cum eum tantūmodo
hominem putarent. Ergo imponunt: ꝙ se facit
equalem deo: quod esset facere rapinam: sed ipe
natus est equalis. ✳ Respondit itaqꝫ Jesus.]
Quia commoti sunt de audita equalitate eiꝰ:
quem putant hominē purum: cū deo patre: sub
dit se esse filium equalem patri: eiusdem volun
tatis: eiusdē potestatis: eiusdem opationis. In
his aūt differēdis: hoc genere loquēdi vtit̃: quo
mentes paruuloꝝ possit excitare: etsi non imple
re: ⁊ quo mentes adultoꝝ exerceant̃ et pascant̃.
Dicit enim de deitate filij. Non potest a se face=
re: nisi qꝺ videt patrem facientē: et demōstrat ei
pater. Que oīa non ꝭm litterā (vt in hominibꝰ
fieret) accipiēda sunt: sed mystice. Illis autē hec
secreta dicit: vt conturbent̃: vel vt forte turbati:
medicū querant. Propter nos etiā: vt nobis scri
berentur: que nō bene intellecta/ in errorē: bene
K intellecta/ in veritatē ducerent. ✳ Amen amen
dico vob̃] Agit hic de identitate sua cū pr̄e: ⁊ mi
noritate sua ꝭm hoīeꝫ: ⁊ q̇d ī his faciat. s. vtrāqꝫ
resurrectionē: corporis. s. ⁊ anime. ✳ Nō potest
filius. ⁊c.] Ita sum eq̄lis patri: vt nō ipse a me:
sed ego sim ab eo. Nō facit a se: nec pōt a se: qui
nō est a se: sed ab eo facit et potest: a q̇ est: ✳ Ni=
si quod viderit.] Idem est filio videre patrem:
vel audire: qꝺ esse a patre. Uidere ergo faciētē:
est eadem cū patre operari. Non enī hic dicitur
quasi alia faciat pater: alia imitans filius: sicut
solet in hoībus fieri: sed eadem sunt opa: q̇ ope=
ratur pater per filiū. vnde addit. Quecunqꝫ enī
ille fecerit: hec ⁊ filius similiter facit: hec eadem:
⁊ nō alia: ⁊ non dissimiliter: sed similiter. ✳ Hec
⁊ filius similiter] Uidetur corpus omne facere:
quod animus: sed nō similiter: cū animꝰ impe=
ret corpori. Pater vero et filiꝰ eadē et siliꝰ operā=
tur: qꝛ vna natura: vna substantia patris ⁊ filij:
⁊ vna volūtas: ⁊ vna potestas: ⁊ vna operatio.
✳ Oīa demōstrat ei.] Demonstrare patrē filio:
est cuncta operari per filiū: vt eque habeātur in
fide nostra pater ⁊ filius. Et ne aliquo modo mi
nus sentiat̃ de filio/ addit. Et maiora his demō
strabit ei: h̊ ē p cū maiora facit. Que? Sicut. n.
pater mortuos suscitat ⁊ viuificat. ⁊c. Maiꝰ est
suscitare mortuos: q̄ꝫ languidum sanare: vnde
agebatur. ✳ Maiora his.] Suscitat pater ani
mas per filiū: vt anime viuent ex substantia pa
tris et filij: et ei filio homini facto in tēpore demō
strabit maiora. i. resurrectionē corpoꝝ: vt mire= L
mini eam fieri per filiū. ✳ Sicut enī pater susci
tat.] Incipit ostendere q̇d filius (ꝭm ꝙ equalis
est patri) faciat. s. aīas a morte resuscitat. Et est
prima resurrectio a vitijs. In sequenti vero ostē
dit etiā resurrectionē mortuoꝝ corpoꝝ: ꝭm ꝙ fi=
lius hoīs est: et potestatē dedit ei. i. filio. Judici=
um facere. ✳ Sic et filius.] Augusti. Quia pa
ter et filius sunt eadē vita. Judicat aūt et susci=
tat corpora: nō pater: sed filiꝰ ꝭm dispositionē hu
manitatis: in qua minor patre: neqꝫ honorat̃ si
cut pater. Unde ait. Qui nō honorificat filiuꝫ
missum: non honorificat patrem: q̇ misit illum.
✳ Quos vult viuificat.] Augꝰ. Non alios/ q̄ꝫ
pater: sed eosdem: qꝛ vna voluntas: ⁊ eadem po
testas: et eadem viuificatio mortuoꝝ. Hec sunt
maiora: que operat̃ pater ꝑ filium. s. resurrectio
mortuoꝝ. Unde honorādus ꝓbat̃ filius/ sicut
⁊ pater. Unde subdit̃. Neqꝫ enim pater iudicat
quenq̄ꝫ: qꝛ ꝑsona patris in iudicio non appare
bit: sed nec xp̄s in eo ꝙ ei substātialis: sed in for=
ma serui: vt possit etiā ab impijs videri: in qua
iniuste iudicatus/ iuste iudicabit. Uñ alibi hec
causa reddit̃: qꝛ filius hoīs est. ✳ Ut oēs hono
rificent.] Honorat deū: qui cōmendat creatorē:
omnipotentē eternū. Honorat patrē: q̇ credit cū
habere filiū equalem sibi. Honorat filiū: qui cre
dit eum esse equalem patri. ✳ Qui nō honorifi M
cat.] Aug. Si enī minor crederet̃ filiꝰ: pater in=
honoraret̃: ꝙ vel inuidꝰ nollet eum genuisse eq̄
lem: vel infirmus non posset: et sic non esse deus
conuinceretur: qꝛ impotēs. ✳ Quia q̇ verbū.]
Qꝛ eq̄lis sum patri: ⁊ vno honore cū eo honorā
dus. ḡ q̇ audit verbuꝫ meū. i. q̇ credit me filiū: ⁊
credit eum patrē: habet vitam eternā: qꝛ hec est
vita eterna: vt dr̃ Joh. 17. a. Ut cognoscāt te: et
quē misisti Jesum xp̄m esse vnuꝫ verum deum.
✳ Audit et credit ei.] Cur ait/ audit verbū me

um et credit:nō mihi/sed ei:qui me misit:qꝛ verbum eius est in me:immo ego sum verbum eiꝰ. Qui ḡ ei credit:credit verbo eius.i.mihi. ✳ Sꝫ transiet.] Hic a morte infidelitatis ad vitam fidei et iusticie:post a corruptione ad eternitatē. De prima autem resurrectione apertius subdit. Amen amen dico vobis:q̄a venit hora: ꝛ nunc est. Dixi quia filius suscitat et viuificat: quod verū est:qꝛ venit hora ꝛ nūc est .ꝛc. Et ostēsio patris sui:hic enī de suscitatiōe anime a pctis agiꝰ. ✳ Vocē filij.] Hoc solū iustis ꝯuenit:qui sic audiūt de incarnatiōe eiꝰ/vt credāt qꝛ filiꝰ dei est. ✳ Sicut enī pater.] Aug. Vita que est ipse pa-
N ter ꝛ filiꝰ ptinet ad animā/ non ad corpus. Corpus enī non sentit vitā sapiētie/sed anima rationalis/que illuminaꝰ a lumine/quod illuminat omnē hoīem venientē in hunc mundū. ¶ Aug. Sup animā rationalē que est imago dei: nihil est nisi deus/cuius est imago: huius ipse deus est vita ꝛ ipsa est vita corpis. ✳ In semetipso.] Nō aliūde: sed ipse est vita: sic ꝛ filius in semet ipso est vita. Sed differunt:qꝛ pater est vita non nascendo:filius est vita ex patre nascēdo. Unde ait. Dedit:nō ꝙ aliquando filius fuerit sine vita:sed nasciꝰ ex eo vita. Dedit ergo.i. vita genuit vitam. ✳ Et potestatē.] Postq̄ dixit de resurrectione anime:subdit de resurrectione carnis. Et potestatē:quā habet filius cum patre: in occulto dedit ei pater:qꝛ filius hominis est:in qua forma iudicās bonis ꝛ malis videbiꝰ. Visio eniꝫ forme dei solis mundis corde promittiꝰ. Unde Matth.5. Beati mūdo corde.ꝛc. ¶ Aug. Christus in eo ꝙ est filius dei:est vita:q̄ viuificat animas:in eo ꝙ filius hominis:iudex. Dedit ei pater vitam generando/vt viuificet. Dedit ergo ei potestatem iudicij in carne mittendo. Per verbum enim filiū dei/fit animaꝝ resurrectio. Per verbum factū in carne filiū hominis:fit corpoꝝ resurrectio. ✳ Quia venit hora.] Sicut supra est auctor de resurrectione mētis in vitā eternā: ita etiam hic auctor de resurrectione carnis. aliter nemo crederet.

O
Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermo. sanctissime Trinitatis.infra in hoc Tomo.sub themate. ✳ Quecunq̄ ille fecerit: similiter et filius faciet.] B.J.K.L. ¶ Vel ser. Judicij finalis.fol.236.sub the. ✳ Omne iudiciū dedit filio.] D.vel. ✳ Venit hora: in qua oēs: q̄ in monumētis sunt/audiēt vocē filij dei.] F. M. ¶ vel ser. Funeꝝ.fol.305.sub the. ✳ In iudicium non veniet:sed transiet a morte in vitā] E.M. ¶ vel ser. Penitentie.fol.211. ¶ vel Peccatorum.fol.189.sub the. ✳ Venit hora: quando mortui (.s.in pctō) audient vocē filij dei.] F. ¶ Vel sermonis Religiosoꝝ.fol.136.sub them.

✳ Procedent qui bona fecerunt.ꝛc.] ... sermonis Passionis.fol.35.sub the. ✳ ... bāt eum interficere.] B. ¶ vel ser. Fide... ¶ vel Incarnā.fol.2.sub the. ✳ Qui ... misit me.ꝛc.] E.H.J.

Ferie.vj.Dñice.iiii.quadragesime. sermōis Annota. Ex q̄nta p...

E Rat q̄dam.ꝛc.] Lyra. P... gelista ostendit in Christo ... viuificatiuā ex eius verbo... ✳ Amen amen dico vobis ... ☞ Quod inuenies anno... to.1.A.quinte partis.sermonis. Ferie ... teco.infra in hoc Tomo. Hic ꝯsequēter ... ostendit sensibili signo in mortuo virtu... suscitato. Et diuidiꝰ in tres partes:q:pri... scribit infirmitatē Lazari incurabilem... do eius mortē indubitabilem. Tertio ... tationē mirabilem. Prima igiꝰ in duas ... mo eius infirmitas describiꝰ. Secundo ... nunciaꝰ. In prima ergo parte diciꝰ sic. ✳ ... quidam languens.] Ex quo patet in... tas infirmitatis via nature. Infirmitas ... rabilis nō dicitur ppꝛie languor. ✳ La... Scꝫ nomine. ✳ A Bethania.] Nomē ... in q̄ erat infirmꝰ. ✳ De castello Marie ... the sororꝝ eius. Maria autē erat que vn... vnguēto ꝛ extersit pedes eius capillis su... frater Lazarus infirmabatur.] De castello ... in predicta villa erat illud castrum: in q... nebant iste dn̄e cum Lazaro corum frater ... multe mulieres vocabanꝰ nomine Maria ... ad distinguendum istam ab alijs/... ria aūt erat que vnxit dn̄m vnguento ... autem hec Maria fuerit illa peccatrix ... scribitur Luce.7.s.que lauit pedes dn̄i ... vnguento:sancti varie loquūtur. Hiero. ... Chryſ. dicunt istam fuisse aliā. Unde illa ... peccatrix:hec sancta et honesta. ꝛ ppter ... men illius Luce.7.tacetur:istiꝰ aūt nomē ... exprimiꝰ. Et tunc dicunt isti/ꝙ ambe ... fecerunt simile:sed illa fecit hoc ex peccato... rum compūctione: ista aūt ex Christi deuo... Grego.et Aug.de consensu euangelistarum ... contrariū. Dicit tn̄ Aug.ꝙ ista Maria ... xit dn̄m: ex hoc loco sumens argumentum ... dicitur ꝙ vnxit:loquēdo de preterito. ꝛ ... similiter dicit ꝙ vnxit caput dn̄i. Dicit ... prima vnctio fuit ex cōtritione: quā Lucas ... rat diffuse:et hic breuiter repetiꝰ. Secunda ... fuit ex deuotione:que Joh.12.describit. ... suetudo etiā ecclesie tenet/ꝙ eadem mulier ... de qua narrat Lucas:tacito eius nomine ...

hic dr̃ soroꝛ Lazari. Nec mirū qꝛ officiū eccl'iasti
cuz a sctō Gregorio oꝛdinatū est: q̄ fuit huiꝰ opi
nionis. Cōsequēter infirmitas Lazari xp̄o nun
ciatur per internunciū/et hoc est quod dicitur.
* Miserunt ergo soroꝛes eius.] Curationē fra
tris desiderātes. * Ad eum dicentes. Dn̄e ecce
quem amas infirmatur.] Non dicunt veni: qꝛ
amanti sufficit necessitatē nūciare amici. * Au
diens autez Jesus.] Scilicet respōdendo per nū
ciuz. * Dixit eis. Infirmitas hec nō est ad moꝛ
tem/sed pro gloria dei: vt gloꝛificetur filius dei p
eum.] Non est per hoc intelligendū ꝙ Lazarꝰ
non fuerit moꝛtuus: vt dixerūt aliqui: qꝛ hoc es=
set destruere veritatez euāgelij/cum in hoc capi.
infra dicat saluatoꝛ. Lazarꝰ moꝛtuus est. Sed
pro tanto dicit̃. Hec infirmitas nō est ad moꝛtez:
quia non tendebat ad moꝛtez ibi sistendo: sed ꝑ
pter resurrectionē sequentez: vt inde gloꝛificaret̃
deus per ostensionē sue virtutis et in xp̄o decla=
raretur virtus deitatis: ideo sequitur. Sed pro
gloria dei. zc. * Diligebat autem Jesus mar=
tham: z soroꝛē eius mariā et Lazaꝝ.] Hoc addi
tur ad ostēdendū quare nō opoꝛtuit ꝙ Martha
z Maria irent ad xp̄m personaliter: sicut fecit re
gulus: de quo dicitur Joh. 4. capi. quia xp̄s e
rat familiaris Lazaro et eius soroꝛibus: qui ibi
C frequenter hospitabatur. Cōsequenter describit̃
moꝛs Lazari indubitabilis. Et diuiditur in du
as: qꝛ primo describit̃ huius moꝛtis expectatio:
secundo expectate denūciatio. Circa primū sciē
dum/ꝙ xp̄s audita infirmitate Lazari: non sta
tim iuit ad eum: ne a iudeis eius miracula im=
pugnātibus et virtuti demonū ea imponentibꝰ
posset dici/ꝙ illa infirmitas et moꝛs sequens fu
isset tm̄ secundū apparentiā/et illusionem factā
a xp̄o per artez magicā. Et hoc est quod dicitur.
* Ut ergo audiuit qꝛ infirmabat̃: tunc quidez
māsit in eodem loco.] Trans Joꝛdanē. * Duo
bus diebus.] Expectādo moꝛtem Lazari sic ꝙ
esset quatriduanꝰ anteq̄z illuc veniret ad maio
rem miraculi certitudinē. * Deinde post hec.]
Scilicet expectatiōem moꝛtis Lazari predictā.
* Dicit discipulis suis eamus in iudeā iteꝝ.]
Hoc autem predixit eis preter consuetudinē: qꝛ
sciebat eos inde terreri: vt minus iacula ferirent
que preuiderent̃. * Dicūt ei discipuli.] Timē=
tes in iudeā reuerti. * Rabbi nunc querebāt te
iudei lapidare.] Hoc habitum est Joh. 10. cap.
* Et tu iterum vadis illuc?] Q.d. non est tibi
nec nobis securum. * Respondit Jesus.] Eos
D assecurādo * Nonne duodeciz hoꝛe diei sunt?]
Q.d. si volūtatem habebant tunc me lapidādi:
modo tm̄ non facient: qꝛ mutato tempoꝛe potest
volūtas mutari. Erat enim pꝛouerbiū apud iu
deos: z adhuc est apud nos/ꝙ loquendo de mu
tatione pꝛopositi: dicitur. Duodecim hoꝛe sunt
diei: z ideo saluatoꝛ vsus est tali modo loquēdi:
et ostendit vlterius ꝙ deberent esse securi/dicēs.
* Si quis ambulauerit in die.] Idest sancte
et iuste. Uel aliter. In die. i. mecū: qui sum lux
mūdi: faciens diem diuine gratie. * Non offen
dit.] Idest securus debet esse. * Quia lucem
huius mundi videt.] Idest meipsum/qui pos=
sum eum saluare. Uel aliter. Lucem. i. iusticiā:
ad quam attēdit. * Si autem ambulauerit in
nocte.] Idest sine presentia m^ea: vl' sine iusticia.
* Offendit.] Idest debet sustinere penā offense
debitā. * Quia lux non est in eo.] Idest iusti=
cia. Uel ego qui sum lux. q.d. xp̄s: quādiu vo=
biscum sum p̄sentialiter: non debetis timere iu=
deos: quia xp̄s etiam in captione sua suos disci
pulos saluauit dicēs. Sinite hos abire: vt habe
tur. Joh. 18. b. Sed post moꝛtez meam periculū
erit vobis inter iudeos ambulare. Consequēter
exprimit causam quare volebat ire in Judeā. s.
propter Lazari suscitationē. Et diuiditur in du
as: quia pꝛimo denūciat moꝛtē Lazari (tm̄ occul
te) secūdo expꝛimit eā manifeste. Circa pꝛimum
dicitur sic. * Hec ait.] Scilicet que immediate
predicta sunt. * Et post hec dicit eis. Lazarus
amicꝰ noster doꝛmit.] Moꝛtem eius vocat doꝛ E
mitionem: qꝛ cito erat surrecturꝰ. * Sed vado
vt a somno excitē eum.] Quia tā facile immo
facilius est xp̄o suscitare moꝛtuum: quam alteri
doꝛmientez. Hanc causam sui itineris dixit ad
assecurādū discipulos. q.d. non debetis timere:
quia non vado ad disputādū cum iudeis: sicut
ante: sed ad Lazarum suscitandū. * Dixerunt
ergo ei discipuli eius: dn̄e si doꝛmit: saluus erit]
Q.d. ex quo doꝛmit: signum est sue curationis:
non est necesse ꝙ vadas illuc. Nonduz. n. erant
ad plenum assecurati per verba xp̄i: nec miruz/
qꝛ adhuc erant infirmi et imperfecti. * Dixerat
autem Jesus de moꝛte eius.] Eam exprimens
per doꝛmitionē: ratione predicta. * Illi autem
putauerunt quia de doꝛmitione somni diceret]
Sed videtur mirabile ꝙ intellexissent xp̄m velle
ire tam longam viam ad excitandū hoiem de so
mno. Dicendū ꝙ adhuc erant rudes et in timo
re positi: vt patet ex predictis. Et ideo: male capi
ebant verba xp̄i. Uel dicendū ꝙ xp̄s consueue=
rat eis parabolice loqui: et ideo nesciebant quid
per excitationē a somno intelligeret: suspicantes
ne foꝛte parabolice loqueretur. Consequēter ex
pꝛimit moꝛtem Lazari manifeste/cum dicitur.
* Tunc ergo dixit eis Jesus manifeste. Laza= F
rus moꝛtuus est z gaudeo.] Non de moꝛte eius
absolute. Sed. * Propter vos.] Ut vidētes eiꝰ
resurrectionē in fide cōfirmemini. vel sic. Et gau
deo. Scilicet. * Ut credatis: qm̄ non erā ibi.]

Non propter me:sed ꝓpter vos: quia ex presen= tia mea mors eius fuisset impedita/ cum mors habere locum non debeat: vbi est vita. Et per cō sequens eius resuscitatio non esset: que tamē est vtilis vobis. * Sed eamus ad eum. Dixit ergo Thomas: qui dicitur Didymus.] Idest dubi= us. * Ad condiscipulos suos. Eamus ꝛ nos et moriamur cū eo.] Iste erat magis timidus ꝙ alij: quasi dicat: exponamus nos periculo. Vel secundum alios: dicebat hoc ex magna dilectio ne: quasi dicat: melius est nobis cum illo mori/ ꝙ sine illo viuere. Consequenter agitur de aduē tu xp̄i ad Lazarum: ꝛ diuiditur in duas: q2 pri mo agitur de eius peruētione: secundo de eius susceptione. In prima ergo parte dicitur sic. * Venit itaqꝫ Jesus ꝛ inuenit eū quattuor dies iam in monumento habentem.] Quattuor di cit ad certitudinē mortis: quia licet sint alique infirmitates latentes/ quibus videtur aliquis mortuus ad tempus: hoc tamen non durat per quattuor dies. Dicit etiam in monumento. s. in terra reclusus: quia dato ꝙ fuisset ibi positus vi uus: nihilominus in tanto tēpore fuisset ibi mor tuus. * Erat autem Bethania iuxta Hieroso= lymam quasi stadijs quindecim.] Que valent leucā excepto vno stadio. * Multi autē ex iu= deis venerant ad Marthā ꝛ Mariā vt consola rentur eas de fratre suo.] Tum quia erāt nobi= les domine. Tum quia locus erat satis ꝓpe: vt

G patet ex dictis. Consequenter agitur de xp̄i su= sceptiōe deuota a Martha/ cū dicitur. * Mar tha ergo vt audiuit q2 Jesus venit.] Ipsa enim habebat curā domus: et ideo primo nunciatus est ei aduentus Christi/ per aliquem: qui aduē tum xp̄i preuenerat. * Occurrit illi.] Reueren ter ꝛ deuote. * Maria autem domi sedebat.] Cū iudeis/ qui venerant ad eas. * Dixit ergo Martha ad Jesū. Domine si fuisses hic: frater meus non fuisset mortuus.] Ex quo apparet ꝙ credebat ipsum posse preseruare fratrem suum a morte: tamen imperfecte credebat: quia videtur innuere ꝙ non posset xp̄s tantum absens quan= tum presens. * Sed ꝛ nunc scio: quia quecūqꝫ poposceris a deo dabit tibi deus.] Videtur per hoc non fuisse edocta plene de eius deitate: quia nō dixisset quecūqꝫ poposceris: sed dixisset: que= cūqꝫ iusseris fient. * Dicit illi Jesus. Resurget frater tuus.] Sed illa intellexit hoc de resurre= ctione futura. Ideo subditur. * Dicit ei Mar= tha. Scio quia resurget in resurrectione in no= uissimo die.] Ex quo patet ꝙ erat de secta pha= riseorum quantum ad hoc: ꝙ confitentur resur rectionem futuram: ꝛ non de secta saduceorū: qui hoc negant. * Dicit ei Jesus.] Explicans

H intentionem suam de resurrectione fratris sui propinqua. * Ego sum resurrectio.] ... causaliter. Tum quia resurrectio christi ... sa nostre resurrectionis. Tum quia resur... generalis futura: fiet virtute christi vocā... tuos ad iudicium. * Et vita.] Per ess... propter quod sum causa vite omnibus vi... bus: ꝛ possum dare vitam mortuis: quia ... est tale per essentiam/ est causa omnium ... que sunt per participationē: vt habetur ... taphysices. * Qui credit in me.] ... stinatus. * Etiam si mortuus fuerit.] ... psum in peccatum mortale. * Viuet ... ter vita gratie. * Et oīnis/ qui viuit ... me.] Fide formata. * Non morietur in ... Idest morte eterna. Licet moriatur mor... porali: ad soluendum debitum nature. * ... dis hoc?] Nō petit hoc quasi ignorans ... rens eius confessionē ad meritū: quia con... fessio ad salutem: vt habetur Ro. 10. * ... vtiqꝫ domine.] Quia per xp̄i verba ... cta in fide plenius ꝙ ante: quod patet ... quenti cōfessione: in qua primo exprimi... us xp̄i dignitas sacerdotalis ꝛ regia/ ... * Ego credidi: quia tu es xp̄s.] Idest ... Vnctio autem debebatur regibus ꝛ sa... bus. Secundo xp̄i diuinitas/ cum dicit ... lius dei viui.] Scꝫ naturalis. Tertio ... tionis veritas/ cum subditur. * Qui ... mundum venisti.] Non per loci mutat... sed per carnis assumptionē. Consequen... de susceptione xp̄i: quoad Mariā: q ... a xp̄o edocta statim. * Et cum hec dix... ꝛ vocauit Mariam sororē suam.] ... bonos rumores: quos ipsa a xp̄o audi... Silentio.] Propter iudeos presentes: ... aliqui contra xp̄m machinabantur ... Magister adest ꝛ vocat te.] Licet non ... expressum/ ꝙ christus vocaret Mariam ... hoc est credendum: q2 non est probabile ... tha in hoc mentiretur. Sed propter ... euangelista illud omisit: quia sufficit ... Marthe exprimere. * Illa vt audiuit ... cito: ꝛ venit ad eum.] Ex magna deuo... Nondum enim venerat Jesus in castell... erat adhuc in illo loco/ vbi occurrerat ... tha.] Ostendens ꝙ ad miracula facien... se ingerebat: et vt ex aduentu iudeorum ... Maria ad ipsum: magis celebre ꝛ notum ... set miraculum. * Iudei ergo: qui erant ... ea in domo vt consolarentur eam: cū vi... Mariam/ quia cito surrexit ꝛ exiit: secuti ... eam/ dicentes. Quia vadit ad monumentum ... vt ploret ibi.] Credebant enim eam ... tam ex compassione fratris sui: quia non ... rant verbum Marthe/ vt dictum est. * ...

ergo cum venisset vbi erat Jesus: videns cū ceci
dit ad pedes eius.] Quod nō fecerat Martha.
Ex quo patet ꝙ Maria magis amabat Jesum
et reuerebatur. * Et dixit ei. Domine si fuisses
hic/ nō esset mortuus frater meus.] Exponitur
K sicut supra. Cōsequēter tertio principaliter agi
tur de Lazari suscitatiōe. Et diuiditur in duas:
quia primo ponitur suscitationis actus. Secū=
do sequens effectus. Adhuc prima in tres: quia
primo describitur affectio xp̄i ad Lazarū. Secū
do sequens inde murmuratio iudeorum. Ter=
tio xp̄s suscitat mortuum. Affectio xp̄i ad Laza
rum ostenditur primo ex signo/ cum dicitur. *
Jesus ergo vt vidit eam plorantem: et iudeos: q̄
venerant cum ea plorantes.] Ex morte amici.
* Infremuit spiritu/ et turbauit semetipsum.]
Fremitus cōsurgit ex indignatione. Iste.n. xp̄i
fremitus procedebat ex indignatione eius con=
tra diabolum: per cuius suggestionem mors in
trauit in mundum: quē erat cito debellaturus.
Turbatio autē illa procedebat ex compassione
Lazari et sororū eius. Sciendū tamē ꝙ iste pas=
siones et cōsimiles nō erāt in xp̄o vitiose: sed ma
gis virtuose: quia nō erant preuenientes iudici
um rationis: sed magis sequentes/ et per ipsum
excitate. Sicut dicit Phs. 4. Ethico. ꝙ passio
ire excitata per virtutem fortitudinis/ adiuuat
ad actū eius fortius exequendū. Secūdo osten
ditur affectio xp̄i ex verbo: cum dicitur. * Et di
xit. Ubi posuistis eū? Dicūt ei. Domine veni et
vide.] Tertio ex facto: cū subditur. * Et lachry
L matus est Jesus.] Ex pietate/ videns locum se
pulture. Per hoc etiā ostendit veritatem huma
ne nature. Paris eñ periculi est discredere verā
humanitatē in xp̄o: sicut et deitatē. Et ideo vbi
xp̄s ostendit suā deitatem: adiungebat aliqua
ad declarandum suā humanitatem: et econuer
so. Et hoc patet in eius natiuitate: quando ia=
cens in presepio vt homo infirmus: stellam fecit
radiare in celo: vt deus. Similiter in passione/
quādo ipso moriente ex natura passibili: sol ob
scuratus est inuisibili virtute dei. Et hic simili=
ter in suscitatione Lazari quatriduani: qđ erat
maxime virtutis: turbatus est et fleuit: ad decla
randum veritatem humanitatis. Cōsequenter
ex affectu Christi ostenditur sequens murmu=
ratio iudeorum. Judei eñi viderunt Christum
tristari: et per consequens arguebant ꝙ mors il=
la contra voluntatem Christi simpliciter acci=
disset: quia tristitia est de his: que nobis nolenti
bus acciderunt. Ut dicit Augusti. 14. de ciui=
tate dei. Et per consequens concludebant/ ꝙ nō
potuisset Lazarum preseruasse a morte. Et hoc
est quod dicitur. * Dixerunt ergo iudei. Ecce
quomodo amabat eum.] Quia videbant eum
dens signū: innuentes per hoc ꝙ libenter si pos=
set preseruasset eum a morte. Et ex hoc vlterius
miraculum de ceco nato illuminato volebant
annihilare et in aliuz retorquere: ideo sequitur.
* Quidam autē ex ipsis dixerunt. Non pote
rat hic/ q̄ aperuit oculos ceci nati facere/ vt hic
non moreretur?] Quasi dicant: ex quo non po
test hoc: nec illud potuit: nec fecit: sed Xp̄s plus
fecit. Isti non expectabant sufficienter: sed iudi
cabant ante tēpus: quia xp̄s plus fecit: plus eñi
est mortuum suscitare: quam mortem infirmita
tis impedire. Consequenter ponitur Lazari su M
scitatio. Et ponuntur quinq; per ordinem faciē
tia ad miraculi certitudinē et magnificentiam.
Partes patebunt prosequendo. Primū est de=
scriptio sepulchri: quod erat spelunca cauata in
rupe magna et profunda: ita ꝙ poterāt poni plu
ra ibi corpora. s. corpora eorum/ q̄ fuerunt eius=
dem parentele. Unde frequēter dicitur in libris
regū. Sepultus est in sepulchro patrū suoꝝ. Sic
igitur erat factum sepulchruz Lazari et desuper
grandi lapide claudebatur. Ex quo patet vera
mors Lazari: qꝛ si fuisset ibi positus viuus et sa
nus: infra quatriduū fuisset mortuus ex loci cor
ruptione: et hoc est quod dicitur. * Jesus ergo
rursum fremens in semetipso.] Indignatꝰ con
tra malitiam iudeoꝝ de factis suis inique mur
murantiū: et talis indignatio est virtuosa: quia
sicut ad virtuosum ptinet applaudere bono: ita
et indignari cōtra malū. * Venit ad monumē
tum.] Dicitur enim sepultura monumentum:
quasi monens mentem: quia monet viuētes vt
precogitent mortē. * Erat aūt spelunca: et lapis
superpositus erat ei.] Modo predicto facta. Cō
sequenter ponit̄ secundū. s. lapidis amotio/ cuz
dicitur. * Ait Jesus. Tollite lapidem. Dicit ei
Martha soror eiꝰ: qui mortuꝰ fuerat. Domine
iam fetet: quatriduanꝰ est eñ.] Q.d. Licet ali=
quādo suscitati sint mortui recenter: tñ ꝙ iā qua
triduanus ex fetore solutꝰ resuscitetur: nō est sic
auditū: et hoc verbum videtur processisse ex ad
miratione Marthe et eius ignorantia: qꝛ eius=
dem virtutis est suscitare mortuū vtroq; modo:
ideo sequitur. * Dicit ei Jesus.] Corrigendo
eius dictū. * Nōne dixi tibi: quoniā si credide
ris: videbis gloriā dei?] Idest gloriosam eiꝰ vir
tutem in suscitatiōe fratris tui. * Tulerūt ergo
lapidem.] Ad preceptū xp̄i. Consequenter po=
nitur tertiū. s. Christi oratio in suscitatione La
zari: quod facit ad declarationē miraculi: quia
iudei xp̄o imponebant ꝙ faciebat miracula vir
tute demonis: quod ostendit̄ falsum per hoc qđ
in faciendo orat deū. Et hoc est quod dicitur *
Jesus autem eleuatis sursum oculis.] Ut ostē= N
deret nobis formā orandi: que est per eleuatio=

nem mentis in deum. * Dixit. Pater gratias ago tibi quoniam audisti me.] Deus autē pater celestis magnificentissimus est: ⁊ ideo ex gratiarum actione de preteritis ad prestāda beneficia sequentia prouocatur. Hoc enim est ꝓpriuz magnifici: vt habetur. 4. Ethicoꝝ. * Ego autē sciebam qꝛ semper me audis.] In his ergo que xp̄s absolute volebat deliberatiua voluntate: cō formabatur diuine voluntati: et sic exaudiebatur. Sciendū tamen ꝙ orare patrem conuenit Christo ratione humanitatis: in qua est minor patre: non autem ratione diuinitatis: in qua est ei equalis. * Sed propter populum/ qui circū stat dixi/ vt credant: quia tu me misisti.] Multi enim ex iudeis dicebant ꝙ in Beelzebub faciebat signa: quod remouet conformando voluntatem suam cū volūtate diuina. Consequenter ponitur quartum. s. Lazari vocatio/ cum dicit. * Hec cum dixisset voce magna clamauit. Lazare veni foras.] Hoc facit ad declarationez miraculi: quia si dixisset in silētio possent dicere aduersarij ꝙ verba magica dixisset: vel interposuisset. Per hoc etiam tollitur error eorum: qui dicebant animas defunctorū latitare in sepulchris: et ideo clamauit Jesus voce magna in suscitatione Lazari: quasi animam reuocās a longinquo. scz ab inferno/ vt ad corpus rediret. Consequenter ponitur quintum. s. Lazari suscitatio cū dicitur. * Et statim prodijt qui fuerat mortuus.] Quia virtus diuina operatur in instanti. * Ligatus pedes ⁊ manus institis/ ⁊ facies illius sudario erat ligata.] Hic declaratur virtus diuina non solum suscitando mortuuz: sed etiam faciens exire ligatum. Per hoc etiam apparet certitudo miraculi: inquantū exiuit Lazarus eo modo/ quo fuerat in sepulchro posit⁹. * Dixit eis Jesus. Soluite eū.] Hoc precepit alijs: licet posset facere per seipsum: vt accedētes de prope ⁊ tangentes: ex visu ⁊ tactu essent testes miraculi efficaciores: sicut supra dictum est de amotione lapidis. * Et sinite abire.] Ut ostendat vere suscitatus ⁊ non phantastice. Per opera vite: cuiusmodi est ambulatio ⁊ comestio: et consimilia. Ideo dicitur Johā. 12. ꝙ Lazarus erat vnus de discumbentibus. Cōsequenter ponitur suscitationis effectus dupliciter. Primo q̄ ad presentes. Secundo quoad absentes. Effectus miraculi circa presentes ostenditur ex hoc/ ꝙ viso predicto miraculo multi eorum crediderunt Christo: nec mirum: quia illud signum fuit diuine virtutis manifeste ostensiuum: que nō potest adesse ad testificandum aliquod falsum. Et hoc est quod dicitur. * Multi ergo ex iudeis: qui venerāt ad Mariam ⁊ Martham: ⁊ viderunt/ que fecit Jesus: crediderunt in eum.

☞ Hic terminatur hoc euangelium...
sequenter ponitur effectus suscitation...
respectu absentium/ cum dicitur. * Co...
ergo pontifices. ⁊c.] Quere annotam...
quinte partis. sermonis Dominice p...
* Erat quidam languens Lazarus. ⁊c...
raliter. Per quem significari potest ge...
tationem patiens. Per eius sorores si...
persone pro eius alleuiatione deuote...
cantes: que non semper exaudiuntur...
patiens aliquando per actum peccan...
mori permittitur ab eo: qui est tante bo...
potentie/ ꝙ scit ⁊ potest bona de malis...
Per Jesum autem/ qui salus interp...
dicator vel confessor salutem animarum...
significatur: qui peccatorem non solum...
um reperit per culpam: sed etiam aliqu...
tentem per infamiaz: ⁊ sepultum sub lap...
obstinationem: ⁊ tamen deo principalit...
te: sic per bonam monitionem reductu...
tam gratie/ ꝙ non solum tollitur obstin...
mors culpe: sed etiā infamie fetor ⁊ in...
redditur bone fame.
* Erat quidam languēs. ⁊c.] Glo. ...
ratur trans Jordanem: infirmatur La...
mittunt ad eū sorores illuc. Iste sorores...
figura sunt iudeorum in eterna beatitu...
receptorum: qui ꝓ fratre sanando: id est...
quijs in tenebris ignorantie adhuc erran...
domino supplicant ex notissima actione...
guens Lazarus.] Lazarus figura est ...
qui infirmi erāt in fide Christi. Marth...
ria significant doctrinam bonorum in...
* Ecce quem amas.] Lazarus per...
cator significatur: a domino amatur...
venit vocare iustos: sed peccatores. S...
catoris sunt bone cogitationes: que p...
tis dissoluēdis orant. * Pro gloria dei...
vt glorificetur filius dei. Ecce se deum...
tra illos: qui dicunt filium dei non ess...
* Diligebat.] Diligebat languentium...
tor ⁊ mortuorum suscitator Lazarum...
guens ⁊ mortuus. * Duob⁹ diebus.] ...
triduum impleretur. Primo enim die...
ciatū est ei: mortuus est languidus: trans...
danem per duos dies mansit: ecce tres...
autem die venit. * Eamus in iudeā.] ...
ce significat diem redituram ad iudeos in...
Heliam ⁊ Enoch. * Dicunt ei discipuli...
riti volentes consiliū dare magistro: ne m...
sicut alibi Petrus Matth. 16. d. Absit a...
mine: nō fiet tibi istud. Sed sicut Petrus...
tur de alieno. Ibidem. Beatus es Simo...
na: quia pater reuelauit tibi: culpatur...
Redi post me sathana: quia sapis non...

ſed que hominis ſunt. Ita ⁊ hos corripuit: dicēs
ſe diem in quo ambulare debent/ ne offendant:
⁊ ſine eo ambulantes offendant/ vt modo nolē=
tes cum mori: qui pro hominibus venit mori: il
los autem dicit eſſe horas: que diem ſequūtur/
nō dies eas: ſed dies eas illuminat. Duodecim
eſt ſacratus numerus: qui permanet plenus. de
iecto enim Juda: qui non lucebat inter horas/
alius ſurrogatur. Actuū. 1. d. * Ut credatis.]
Non ꝙ modo inciperent credere: ſed vt robuſti⁹
crederent: ſemper enim fides eorū miraculis au
S gebatur. * Et inuenit. ⁊c.] Myſtice quattuor
ſunt dies mortis. Naſcitur homo cum origina=
li peccato: ecce dies vnus mortis. Poſtquā ve
nit ad rationales annos: naturalem legem/ que
dicit in corde. Quod tibi non vis aliȷ̄ ne feceris:
tranſgreditur: ecce ſecundus dies mortis. Data
eſt a deo etiam lex ſcripta prohibens mala: que
⁊ ipſa contemnitur: ecce dies tertius mortis. Ad
ditur euangelium: predicatur Chriſtus: eterna
vita: econtra gehenna: ſed ⁊ hoc cōtemnunt ho=
mines: ecce quartus dies mortis: in quo putret
homo: ſȝ nec tales relinq̄t miſericordia. * Erat
autem. ⁊c.] Quod Bethania. i. domus obediē
tie: vbi. ſ. ſuſcitandus erat mortu⁹/ vicina eſt hie
roſolymis bene myſterio congruit: quia gens iu
deorū: que in fine ſeculi conuertetur: cito ad hie
ruſalem. i. ad pacis viſionem perueniet. Nō ta=
mē niſi expletis quindecim ſtadiȷ̄s. i. poſt cogni
tionem veteris ⁊ noui teſtamenti ſpiritualem.
* Sed ⁊ nunc ſcio.] Hoc ſcio: quia potes ſuſci
tare ſi vis: quod tuo relinquo arbitrio: nō tamē
preſumo: nec rogo vt ſuſcites: q̄ neſcio an ſit vti=
lis fieri reſurrectio. * Etiam ſi mortuus fue=
rit.] Tres mortuos ſuſcitauit Jeſus. Unum in
domo. i. in corde. Secūdū in porta. i. in ore. Ter
tium in monumento. i. in opere ⁊ conſuetudine
peccandi. * Uiuet.] Ut viuit Abrahā Iſaac
⁊ Jacob: quorum deus dicitur ſicut viuorū. Cre
dens etiā mortuus viuit: ſicut non credens: etiā
viuens mortuus eſt. * Silentio.] Quia ſi au
T diſſent iudei eam vocatam fuiſſe a Jeſu/ non ſe
querent̄: ⁊ ita nō viderent miraculum: ſed quia
putauerūt eas ad ſepulchrū fratris ituras: ſecu
ti ſunt. * Et vocat ⁊c.] Cauſa breuitatis in ver
bis Marthe oſtendit nō prius dictum. i. ꝙ dñs
Mariā vocauerit. * Secuti ſunt eā.] Hec ideo
euangeliſta narrare curauit/ vt videamus qua
occaſione fecerit: vt plures haberet teſtes reſurre
ctio quatriduani. * Infremuit ſpiritu.] Nota
poteſtatem: ipſe fremuit ⁊ turbauit ſe: quē alius
turbare nō potuit: ſicut omnia huiuſmodi ſuſce
pit: q̄ȝ voluit. Significat aūt quantū homo tur
bari debeat: preſſus tanta mole peccati. Quan
do autem peccator computans: que bona dei ac

cepit: que mala reddidit: fremit in ſpiritu ⁊ tur=
batur. Chriſtus fremit in eo ⁊ turbatur: quia fi
des de xp̄o: Chriſtus eſt in corde. Fremit vero fi
des in homine: dum de peccatis increpat ſe. *
Ubi poſuiſtis eū?] Qui abſens ſciuit mortuū V
ſcit ⁊ vbi ſit ſepultus: ſed ſic dicens ſe quaſi neſci
re perditū hominem ſignificat. Unde dicit. Nō
noui vos. Mat. 8. et Luce. 13. ☞ Et annota.
1. B. q̄nte partis. ſer. Fe. 6. Dñice. 13. poſt octa.
corporis xp̄i. Et Geñ. 3. b. Ubi es Adam? * Je
ſus vero.] Difficultatem oſtēdit viuificationis
talis peccatoris. * Erat autē ſpe.] Lazar⁹ mor
tuus figura eſt iudeorū in xp̄o non credentium:
et lapide. i. onere legis oppreſſorum. Sorores p
eo rogantes: fideles ſunt in populo iudeorum.
¶ Moralit̄. Unuſquiſq̄ȝ peccator mole pctōruȝ
preſſus ⁊ ſua lege grauat⁹: ⁊ ꝯſuetudine ſua ma
la iā fetens: alios exemplo ſuo malo aperte cor=
rumpit. Sorores: cogitatiōes alique: q̄ȝ qñq̄ȝ co
gitans ſe male feciſſe dolet. * Dñe iā fetet.] Ti
mebat remoto lapide potius fetorem excitari: q̄ȝ
fratrē reſuſcitari. Sed ꝓpter populū.] His ver=
bis ſe gloriā patris querere/ ſicut in aliȷ̄s operi=
bus: oſtēdit. Nā q̄ȝ ſm hoīem minor erat patre:
ab eo petit ſuſcitationē Lazari: ⁊ ideo ſe exaudi
tū dicit. et hoc ꝓpter circūſtantes: vt ſic crederēt
dei filiū. * Uoce magna.] Fremuit: lachryma
uit: clamauit: q̄ȝ difficile ſurgit: quē moles male
cōſuetudinis premit: ſed tū̄ poſt magnā vocem
ſurgit. i. per magnā dei gratiā viuificat̄/ dū peni
tet. * Et ſtatim.] Dū pctōr contemnit: ſepultus
iacet: qñ penitet/ ſurgit: qñ confitet̄/ ꝓdiȷ̄t: quaſi
de occultis exeundo manifeſt⁹: ſed adhuc ligat⁹
eſt: ⁊ dicit̄ miniſtris. Soluite eum ⁊ ſinite abire.
Uñ Mat. 16. c. Que ſolueritis ſup terrā ſoluta
erūt ⁊ in celis. * Soluite eū] Xp̄s p ſe viuificat
intus: miniſtris tribuit poteſtatē ſoluēdi. ☞
Terminato hoc euāgelio: ſequitur immediate.
* Quidā aūt ex ipſis. ⁊c.] Quere infra an. 1.
A. quinte ptis. ſer. Ferie. 6. Dñice Paſſionis.
☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. ſer. Dñi= X Auctor.
ce. 1. q̄dragesime. fol. 83. Ul' ſer. Pctōrū. fo. 189.
ſub the. * Erat q̄dā lāguēs. ⁊c.] P. Q. vel. *
Iā fetet. ⁊c.] V. ¶ Uel ſer. Prelatorū. fo. 90. ſub
the. * Uenit itaq̄ȝ Jeſus. ⁊c] P. ¶ Uel ſer. Fu
nerū. fo. 305. ſub the. * Dñe ſi fuiſſes hic fr̄ me⁹.
⁊c.] G. ¶ Uel ſer. Final' iudiciȷ̄. fo. 236. ſub the.
* Scio q̄ȝ reſurget. ⁊c] G. ¶ Ul' ſer. Aplorū. fo.
82. ſb the. * Nōne duodeci hore ſunt diei?] D.
R. ¶ vel ſer. Orōnis. fo. 180. ſub th. * Ego ſcie
bā: q̄ȝ ſemꝑ me audis.] N. ¶ vel ſer. Magdale
ne. ſb the. * Diligebat Jeſus Mariā.] B. ¶ vl'
ſer. Religioſorū. fo. 136. ſub the. * Si q̄s ambu=
lauerit in die.] D. i. in religiōe approbata. ¶ vel
ſer. Fidei. fo. 59. ſb th. * Oīs q̄ credit i me.] M

¶ Uel sermonis Incarnatiōis. Fol. 2. sub the. ✳ Ego credo q: tu es xp̄s filius dei viui: qui in hunc mundū venisti.] H. ¶ Uel sermonis. Penitentie. Fol. 211. sub the. ✳ Soluite eum. ꝛc.] O. Uel. ✳ Infremuit. ꝛc.] T.

Sabbati Dñice. iiij. Quadragesime sermo. Annot. Ex quinta pte Biblie

¶ I. Johā. 8. A

Dicebat dn̄s Jesus turbis iudeoꝝ Ego suz lux mūdi. ꝛc.] Lyra. Postq̄ euāgelista ostēdit xp̄m docentē/ cuz dixit. ✳ Perrexit Jesus in mōtem oliueti. ꝛc.] ☞ Quod inuenies Anno. 1. A. quinte ptis. sermonis. Sabbati. Dñice. 3. quadra. Fol. 134 Col. 1.) Hic consequēter describit doctrinā ipsiꝰ quantum ad virtutem illuminatiuā. Et diuiditur in duas partes: q: primo ꝑponitur intentū: secūdo probatur. Circa primū tria ponūtur: primum est ipsius xp̄i speciale priuilegiū/ cum dicitur. ✳ Ego sum lux mundi.] Alij enim non sunt lux: sed ab hac luce illuminati: nō tamē sic est intelligendū/ q xp̄s sit sol iusticie visibilis: sicut intelligebāt manichei. Lux enim magis ꝓprie dicitur in spūalibus quaz in corporalibus: quia lux habet rationez manifestatiui: quod ꝓprie habet locum in cognitione intellectiua: que summum tenet gradum. Et ideo ipse solus deꝰ est lux per essentiaz: quia ab ipso omnis notitia deriuatur. Secundo proponitur huius lucis beneficium/ cum dicitur. ✳ Qui sequitur me.] Per fidem formatam. ✳ Non ambulat in tenebris.] Ignorantie ꝛ culpe: et per cōsequens non veniet ad tenebras gehenne: que sunt terminus predictaꝝ tenebrarū. Propter hoc Matth. 8. b. dicuntur tenebre exteriores. i. vltime. Per xp̄m enim facta est veritas cōtra tenebras ignorātie: et gratia cōtra tenebras culpe: et gloria dabitur ab eo cōtra tenebras gehenne. Tertio proponit̄ huius lucis fructus/ cum dicitur. ✳ Sed habebit lumen vite.] Quia per irradiationē huius lucis eleuabitur intellectus ad videndum deuz clare: et per consequens affectus ad fruendum

B ipso perfecte/ in quibus consistit vita eterna. Cōsequēter probat tria ista proposita per ordinem: primo primū: secundo secundum: tertio tertiuz. Prima in duas: quia primo ponitur iudeorum obiectio: secundo xp̄i responsio: ex qua ostendit̄ primum propositum. Obiectio autem eorum ꝓcedit non ex parte dicti: quia erat verissimū: sed ex parte dicentis: et hoc est quod dicitur. ✳ Dixerunt ergo Pharisei. Tu de teipso testimoniuz perhibes: testimoniū tuum non est veru[illegible] habēs firmitatē: dato q esset verum in se[illegible] lus potest ferre testimoniū de seipso. Co[illegible] ter ponitur xp̄i responsio: ꝛ excludit co[illegible] ctionem dupliciter. Primo ostendendo q[illegible] tia non tenet: secūdo quod antecedens [illegible] Circa primum sciendum/ quod testimo[illegible] habet firmitatem et veritatem et certitu[illegible] gnitionis. Et ideo hominis testimoniū [illegible] est firmum: quia etsi se cognoscat: tñ freq[illegible] inordinate afficitur ad seipsum. Deus a[illegible] fecte se et alios cognoscit: nec potest esse [illegible] in eius affectu: propter quod testimoniū [illegible] seipso firmū est. Testimoniuz aūt hoīs de [illegible] inualidū propter defectū cognitionis. C[illegible] aūt erat homo et deꝰ: nec poterat esse defe[illegible] gnitionis vel inordinatio affectionis in [illegible] natura vel humana: propter quod eius te[illegible] nium de seipso erat firmum magis quam [illegible] cūque aliud testimoniū: et sic patet defect[illegible] sequentie: et hoc est quod dicitur. ✳ Resp[illegible] Jesus et dixit eis. Et si ego testimonium p[illegible] beo de meipso: verum est testimoniū meum[illegible] scio vn̄ veni: ꝛ q̄ vado] Idest pfecte cogn[illegible] trem: a quo exiui in mundum: ꝛ ad quem [illegible] tar: et sic patet probatio pmi proposi[illegible] xp̄s sit lux per essentiaz: quia verbum est [illegible] progrediens sicut lux a luce. ✳ Uos aut[illegible] scitis vnde venio aut quo vadam.] Qui[illegible] diuinitatem ignorabant. Consequenter [illegible] xp̄s antecedens eorum esse falsum: et d[illegible] in duas partes: quia primo ponit̄ xp̄i p[illegible] secūdo remouetur iudeorū obiectio. An[illegible] eorum erat q xp̄s esset solus: qui de se t[illegible] um perhiberet. Et hoc est falsum: qu[illegible] non potest esse sine patre et spū sancto: [illegible] diter dant testimoniū cum eo: vt dicitur [illegible] 5. b. Tres sunt qui testimoniuz dant in c[illegible] tñ non fit hic mentio nisi de patre: ꝛ hoc [illegible] dicitur. ✳ Uos secundum carnem iudica[illegible] Scilicet me esse solum hoiem. ✳ Ego non [illegible] coquenq̄.] Scilicet per exteriora sicut vo[illegible] deus intuetur cor. ✳ Et si indico ego: iudic[illegible] meum verū est.] Idest firmum. ✳ Quia [illegible] lus nō sum.] Ut supponitis/ quia nō potest [illegible] solitudo in diuinis: cum vna persona sit in [illegible] et ecōuerso/ ideo subditur. ✳ Sed ego et qui [illegible] misit pater.] Ex hoc arguit ad propositū di[illegible] ✳ Et in lege vestra scriptum est.] Deut. 19. [illegible] Quia duorum hominum testimoniuz ver[illegible] est.] Idest debet reputari verum: quia quam[illegible] uis duo homines possunt simul mentiri: tamen [illegible] non contigit de facili. ✳ Ego sum qui testimo[illegible] nium phibeo de meipso.] Ecce vna persona. ✳ Et testimoniū perhibet de me/ qui misit me pa[illegible]

ter.] Ecce alia. Argumentum est a minori. Si enim duorum hominum testimoniuz est firmū: qui habent cognitionem paruam et possunt habere affectionem distortam: multo fortius testimonium patris ⁊ filij in diuinis/ vbi non potest
D esse talis defectus: debet firmum reputari. Consequenter remouetur iudeorum obiectio: audientes enim quod allegabat patrez suum in testimoniū/ statim obiecerūt. et * Dicebāt ḡ ei: vbi est pater tuus?] Q. d. non est talis ac tantus q in hoc sit ei credenduz: credebant enim eum esse hominem purum filium Joseph/ et ideo de ipso derisorie querebant. * Respondit Jesus.] Objectionem excludendo. * Nec me scitis.] Secundum deitatem. * Neque patrem meum.] Per consequens: quia cognito vno correlatiuorum cognoscitur et reliquum. Ideo sequitur * Si me sciretis: forsitam et patrem meū sciretis.] Quamuis enim iudei haberent maiorem noticiam/ quam gentiles: secundum quod dicitur. Psalmo. 75. a. Notꝰ in iudea deus: tamen non cognoscebant eum quantum ad mysterium trinitatis: quia non erat adhuc plene reuelatum. * Hec verba locutꝰ est Jesus in gazophylatio/ docens in templo.] Gazophylatio: idest in loco vbi ponebantur oblationes pro edificijs templi: hoc autem addidit euāgelista: ad ostendenduz quod Jesus tunc erat in loco vbi poterat faciliter capi ab eis: qui querebant eum occidere: nisi fuissent repressi diuina virtute: ideo sequitur. * Et nemo apprehendit eum: quia nondum venerat hora eius.] Idest ab eo preordinata: quia quādo voluit captꝰ est ⁊ nō ante. ☞ Hic hoc euangelium terminatur: ⁊ consequenter probat secundum supra positum scilicet quod sequens eum non ambulat in tenebris/ cum dicitur. * Ego vado et queretis me. ⁊c.] Quere Annotamento. 1. A. quinte partis. sermonis Ferie secūde Dominice secūde Quadragesime. Fol. 106. Columna. 3.

E Glosa * Ego sum lux mūdi.] Glo. Que nube carnis tegitur: ⁊ sic toleranda hominibꝰ efficitur. Unde et peccata possum dimittere et etiam hominem illuminare. * Testimoniū.] Putant non credendū ei: quasi solus de se testetur/ obliti premissarum lucernarum: et ipsius Johannis baptiste: qui de eo euidenter ostendit. * Uerum est testi.] Meum testimoniū ideo verum est habenduz/ quia scio vnde venio: hoc est quia testimonio patris confirmatur. Ueni missus a patre/ non tamen eum deserens: et impleto ministerio ad patrem redeo: nec tamen mundum relinquo. * Uos secundū carnem.] Quia illud nescitis: ideo vos secundū carnem iudicatis: hoc est hominē putatis/ cui in laude sua credenduz non sit: et etiam dānatis. * Ego non iudico.] Secundū carnem sicut vos: vel penitus non iudico hoc primo aduētu: sed saluo: sed qꝛ secūdo aduentu iudicabit/ subdit hoc. Et si iudico ego * Quia solus. ⁊c.] Augu. Ideo verum/ quia non solus: sed ego ⁊ pater. Ecce ergo duo in personis licet vnum in substantia: quod est. Ideo verum est iudiciū meum: quia verus dei filius sum: vnde probatur quod filius: quia nō solus: sed pater mecum. * Et in lege.] Aug. dicto de iudicio/ quod suum et patris testimoniū veruz sit: ꝓbat ab auctoritate legis. Dicitᷣ in lege Deutero. 17. b. In ore duorum vel trium stat omne verbum: non quod duo vel plures non sint inuēti sepe fallaces: sed trinitas in hoc cōmendatur: in qua perpetua veritas. Si ergo vis habere bonā causam: habe duos vel tres testes. Patrez et filium simul: vel patrem et filium et spiritūsanctū: vt accusata Susāna habuit. Daniel. 13. d. * Dicebant.] Secundum carnem iudicātes. F
patrem xp̄i carnaliter acceperūt: sed erat homo in aperto: verbum patris in occulto. * Ubi est pater?] Quasi te videmꝰ: sed non patrem tecū: quibus econtra dicitur: sed nec me scitis: quia si hoiem/ quem nō videtis/ qđ in occulto sum scitis: et ideo nec patrem scitis: sed si me sciretis: qđ est. priꝰ me cognoscite: ⁊ sic patrem scietis: quia vnum sumus. * Forsitan.] Non dubitat sed dubitantes quasi irridet et increpat: vt et dominus seruo: forsitan dominus tuus sum. * Hec verba. ⁊c.] Gaze diuitie: phylaxe: seruare. Typice Gazophylatiū est mysteria scripturarum que sunt in templo. i. in xp̄o: hec secreta post resurrectionē aperuit apostolis: sed in his modo loquitur per parabolas non intelligentibꝰ iudeis. * Et nemo.] Idest loquētē/ de deitate supple. Nemo etiam si vellet: apprehendit: quia ipse necdū voluit. Dicit ergo de passione sua: que in sua potestate est: iudeis capere volentibus. ☞ Immediate sequentia quere Anno. quo supra

G Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamētis sermonis. Incarn̄. Fol. 2. sub the. * Ego sum lux mundi.] E. ¶ Uel sermonis. Trinitatis infra in hoc Tomo. sub the. * Ego scio vnde veni et quo vado.] Uel. * Duorum testimoniū. ⁊c.] B. C. E. ¶ Uel sermonis. Finalis iudicij. Fol. 236. sub the. * Si iudico ego: iudicium meū verū est. ⁊c.] C. E. ¶ vel ser. Passiōis. Fol. 35. sub the. * Nemo apprehēdit eum. ⁊c.] D. ¶ vel Anno. 1. D. quinte partis. sermonis. Natiuitatis xp̄i. Fol. 25. Colūna. 1. sub the. * Ego sum lux mundi. ⁊c.] A. E. ¶ vel sermonis. Peccatoruz. Fol. 189. ¶ Uel sermonis. Fidei. Fol. 59. Uel. Religiosorū. Fol. 136. sub the. * Qui sequitur me. ⁊c.] A.

¶I.
Joh.8
A

Dicebat dominꝰ Jesus turbis iudeorū ꝛ principibus sacerdotuȝ. Quis ex vobis arguet me de pctō:ꝛc.] ☞ Quere annotamēto.I. G.Et fere per totū anno.I. qn te partis.sermo. Feric.5. Dñice.I.q̄dragesime. Fol.101.col.4.Sequitur immediate.¶Lyra. Consequenter ostenso patre coꝝ/ponit coꝝ iniuriosa responsio.Et diuidit in duas partes: qꝛ primo ponit dicta responsio. Secūdo ipsius responsionis mansueta declinatio. Circa primuȝ sciendum ꝙ modus hominū:qui nesciūt rationabiliter respondere:est ad conuitia se conuertere:et ideo iudei nō habētes quod Christo rationabiliter responderent:ad cōuitia se conuertūt: cum subditur.✳Responderūt ergo iudei: et dixerunt ei.Nonne bene dicimus nos: qꝛ samaritanus es tu:]Licet em̄ Christꝰ esset genere Judeus:et nō samaritanus:tn̄ vocant eum samaritanum duplici de causa.Una est: qꝛ q̄uis samaritani essent gentiles: tn̄ legem in parte seruabant.Et ideo erat vulgare apud iudeos: ꝙ ille: qui in parte legē seruabat: et in parte legē soluebat:vocabat samaritanus:q̄uis esset iudeꝰ: ꝓpter similitudinem ad samaritanos:sicut apud christianos aliquis dicitur iudeus vel saracenus:qui ritum catholice fidei in parte soluens: iudeis et saracenis(quantum ad aliquid)assimilatur. Alia causa est: quia samaritani erant multū infesti iudeis:et odibiles eis:et ideo vulgare erat apud iudeos:ꝙ homines malos ꝛ eis odibiles vocabant samaritanos: q̄uis essent iudei.Talis aūt erat xp̄s ſm reputationeȝ coꝝ:iō vocabāt eū samaritanū ✳Et dmoniū habes:] Hoc enim iudicabant de xp̄o ꝓpter mirabilia: que faciebat: et magicis artibus imputabant. Et quia secreta eorum frequenter dicebat: et qꝛ aliquādo quedam alta et subtilia loquebatur: que non intelligebant:propter quod eum arrepticium dicebant:sicut de Saule dicitur.I.Regum.18.c.ꝙ arreptus a demonio ꝓphetiȝabat

B in aula sua.Consequenter ponitur ipsius Christi mansueta declinatio:quia cum malediceretur:non maledicebat:vt habet.I. Petri.2.ideo mansuete iniuriam declinat:cum subdit.✳Respondit Jesus.Ego demoniū non habeo.]Qd patet:quia demones expellebat.Nec doctrinaȝ malam habebat:sed sanctissimā:vt patet intuēti. Si enim aliquis homo in nulla lege imbutꝰ videret Christi doctrinam:statim ex sola ratione naturali iudicaret eam mundissimā et honestissimam/respectu cuiuscunq alterius [doctri]ne. Similiter miracula Christi non fiebant [vir]tute demōis:quod patet ex hoc/ꝙ facta [fuerun]ta:non solum virtutem demonis:sed [virtutem] cuiuscunque creature transcendentia:[sicut re]suscitatio mortuoꝝ:illuminatio cecorum:[et i]llustratio subita hominū simplicium:[et ta]lia.Ex quo patet/ꝙ fiebāt virtute diuina [...] sequitur.✳Et honorifico patrem meum.[de]clarando eius virtutem in miraculo.✳[Et vos] inhonorastis me.]Attribuēdo demoni[is quod] virtuti diuine deberet attribui.Et ne po[sset di]cere ꝙ talia diceret ad iactantiā:subdit.✳[Ego] autem non quero gloriā meam.]Sed que[ritur] hic:cum Christus quereret gloriā dei pa[tris] [...] eadē sit gloria patris et filij: quomodo po[tuit di]cere.Ego autem nō quero gloriā meam:[Dicen]dum ꝙ dirigit verbum ad intentionē coꝝ [qui]bus loquebat:qui reputabant eum quere[re ho]norē mūdanū:et est sensus.Ego aūt nō q[uero glo]riam meā.Q.d.Ego nō quero gloriā m[un]d[ana]m [...] honore dei patris deuianteȝ: sicut vos cre[ditis]. ✳Est qui querat et iudicet.]Quasi dicat:[...] li:qui querunt gloriam mundi: possunt ma[ni]feste iudicare et perpendere per facta mea [...] talia non quero: quia vita Christi in pa[upe]rtate et abiectione existens: glorie mundan[e] contraria.¶Aliter exponitur.Ego autem [non] quero gloriam meam:idest exaltationem [...] pro nunc: quia ante passionem Christus [que]rebat abiectionem.Est qui querat: scilicet [...] pater:qui post humiliationem in cruce ex[alta]uit eum:et dedit illi nomen: quod est super [omne] nomen.Philippen.2.b.Et iudicet.Scilicet [...] us pater:de illis:qui me inhonorant:[...] faciendo de ipsis: quod factum est: q[uia] [...] vindictam mortis Christi destructa est ci[ui]tas:et templum:et populus occisus est et cap[ti]uatus per romanos. Consequenter probat [...] tium supra positum : scilicet ꝙ sequens [Chri]stum lumen habeat vite.Et diuiditur in [du]as:quia primo ponitur Christi probatio.Se[cundo] iudeorum obiectio. Jn prima parte [...] citur sic. ✳Amen amen dico vobis.]Idest [...] deliter:ꝛ duplicatur ad maiorem affirmatio[nem]. ✳Si quis sermonem meum seruauerit/mor[tem] non videbit in eternū.] Cuius ratio est:quia [se]men est verbum dei:vt habetur Luce.8. Jn q[uo] tum vita eterna in verbo dei ꝯsistit: sicut in q[uo]dam principio seminali:quia finaliter producit in vitam beatam: sicut virtute seminis produ[ci]tur fructus:et ideo sicut ille: qui seruat semen a corruptiōe/peruenit ad fructum: sic seruans verbum diuinum/peruenit ad beatitudinem

statum: que beatitudo designatur: cum dicitur.
* Mortem non videbit in eternū.] Vita enim
beata in visione et fruitione consistit: et ideo per
exclusionē mortis gehēne: que huic visioni op=
ponitur: cōsecutio beatitudinis intelligit̄. Et sic
patet ꝙ sequens Christū/ habet lumen vite: q̄a
sequela Christi/ in obseruatione verbi eius con
sistit. Consequenter ponitur iudeoꝝ obiectio in
contrariū. Et diuidit̄ in duas partes: q̄ꝛ primo
ponitur dicta obiectio. Secūdo Christi respon=
sio. Obiectio autem eorū incipit a conuitio: q̄ꝛ
sicut hoīes irratiōabiles ⁊ turbati: statim * Di
D xerunt ergo iudei. Nunc cognouimꝰ: q̄ꝛ demo=
niū habes.] Q.d. prius tm̄ opinabamur te ha
bere demoniū: sed modo sumus certi: q̄ꝛ ita est/
ꝙ nulla falsitas a deo est: sꝫ a diabolo: qui est pa
ter mēdacij: vt tu dixisti. Verbum autem tuum
est apertum mendaciū. Ad cuius ꝓbationē in
ducunt. * Abraham mortuus est/ et ꝓphete.]
Qui tamen sermonē dei seruauerūt: q̄ est maio
ris virtutis: q̄̄ꝫ sit sermo tuus: ⁊ ideo patet falsuꝫ
quod. * Et tu dicis. Si quis sermonē meū ser=
uauerit/ mortem nō gustabit in eternū.] Ex quo
patet ꝙ decipiebātur in eq̄uoco: ex quo xp̄s dice
bat de morte spirituali: ipsi autem acceperūt de
morte corporali: et ideo querunt derisorie duo.
Primū est. * Nunquid tu maior es patre no=
stro Abraham: q̄ mortuus est? Et ꝓphete mor=
tui sunt.] Q.d. non es. Secūdum est. * Quē
teipsum facis?] Q.d. manifeste patet ꝙ ad glo=
E riam vanā de te falsa dicis. Consequenter ponit̄
xp̄i responsio. Et primo ad secūdum: secūdo ad
primuꝫ. Et q̄ꝛ in vltimo quesito imponebant ei
querere vanam gloriā: ideo hoc excludit/ dicēs.
* Si ego glorifico meipsum.] Idest si ego que
ro gloriā meam p̄ter regulam veritatis diuine:
vt vos mihi iponitis. * Gloria mea nihil est.]
Idest falsa: q̄ꝛ falsum est non ens: vel nihil. Sed
nō est ita: q̄ꝛ gloria mea ē a deo patre: a quo nul
lum falsum pōt esse: ⁊ hoc est qđ dicit̄ hic. * Est
pater meus: q̄ glorificat me.] Per miraculoruꝫ
operationē: et postea glorificabit ꝑ resurrectiōis
⁊ ascensionis gloriā. * Quē vos dicitis: q̄ꝛ deꝰ
noster est.] Per opeꝝ imitationē: sed hoc falsuꝫ
est: qđ ꝓbat/ dicens. * Et nō cognouistis eū.]
Per fidem formatā: in qua cōsistit dei filiatio ꝑ
adoptionē. * Ego aūt noui eū.] Sicut eius fi=
lius naturalis habens eandem sciētiā cum ip̄o.
* Et si dixero: q̄ꝛ nō scio eum: ero similis vobis
mendax.] Sicut estis mendaces: asserēdo vos
eū cognoscere: cum tm̄ non eum cognoscatis: ita
essem mendax: si assererē me eū ignorare: cū in=
quantū deus/ habeam noticiā eandem cū eo: et
inquantū homo/ eum clare videam. ⁊ ideo sub
dit. * Sed scio eū.] Scꝫ predicto modo. * Et
sermonē eius seruo.] Hoc addit: q̄ꝛ vera cogni=
tio per op̄a demonstrat̄. In omni eī̄ opere ma=
lo est aliqua ignorātia. Propter qđ dicit ph̄s.3.
Ethi. Omnis malus est ignorās. Consequēter F
respondet̄ ad primū. Quesierāt eī̄ primo deri=
sorie: si ipse esset maior q̄̄ꝫ Abrahā: ⁊ ipse respon
dit/ ꝙ sic: dicens. * Abrahā pater vester exulta
uit: vt videret diē meū.] Q̄ꝛ Abrahā desidera=
uit cognoscere tp̄s aduētꝰ xp̄i: qđ est videre chri
stum in sp̄ū: et sic patet/ ꝙ est maior q̄̄ꝫ Abrahā.
Propter hoc eī̄ cognitioneꝫ hanc desiderabat:
q̄ꝛ ab ipso oīm gentiū redemptionē expectabat.
* Vidit: et gauisus est.] Q̄n dictū est ei. In se
mine tuo benedicētur oēs gentes terre. Gen̄.22.
d. Et q̄n in figura trium angeloꝝ sibi apparen
tiū cognouit trinitatis mysteriū. Gen̄.18.a. Et
in oblatione Isaac: propter qđ locus ille dictus
est. Dn̄s videt: vt habetur Gen̄.22.c. Q̄ꝛ dn̄s fe
cit videre Abraham occultum christi mysteriū.
Sed contra hoc xp̄i dictū arguunt/ cum sequit̄.
* Dixerūt ergo iudei ad euꝫ. Quinquaginta
annos nōduꝫ habes: et Abrahā vidisti?] Q.d.
hoc est impossibile: q̄a a morte Abrahe vsqꝫ ad
tempus Christi fluxerunt anni circiter duo mi=
lia. Solet queri: cum christus nō haberet vltra
triginta tres annos: quomodo iudei assumpse=
runt tantam superfluitatē/ dicendo. Quinqua
ginta annos? ⁊c. Dicēdum ꝙ propter labores ⁊
ieiunia videbat̄ longe maioris etatis/ q̄̄ꝫ esset.
Vel s̄m alios: propter reuerentiā anni quinqua
gesimi: qui erat iubileus: iudei per ipsum com=
putabant: et est sensus. Quinquaginta annos
nondum habes. ⁊c. Q.d. Non vixisti adhuc
vnum iubileum: ⁊ Abraham vidisti? Ex modo
loquendi apparet eorum falsitas et calumnia:
quia Christus nō dixit. Vidi Abraham: sicut
ipsi repetierunt: sed econtrario: ꝙ Abraham vi
derat ipsum: tamen eorum obiectio procedebat
ex hoc: ꝙ solum in eo naturam humanam con
siderabant: ideo ostendit se naturam diuinam
habere: cum subditur. * Dixit eis Iesus. Amē
amen dico vobis: anteq̄̄ꝫ Abraham fieret/ ego G
sum.] Ubi ostēditur eius eternitas/ coniungen
do verbum presentis temporis/ ego sum: cū ver
bo preteriti temporis/ anteq̄̄ꝫ fieret: quia eterni=
tas assistit omni tempori. Et quia iudei nescie=
bant verbis eius contradicere rationabiliter lo
quendo: ideo contradixerunt corporaliter: perse
quendo: ideo subditur. * Tulerunt ergo lapi=
des: vt iacerent in eum.] Sicut in blasphemuꝫ.
Et patet manifeste: ꝙ non mouebantur amore
iusticie: sꝫ liuore inuidie: q̄ꝛ in lapidatiōe blasphe
mi requirit̄ debitus processus ꝑ accusationē co
rā iudice/ et testiū depositionē: et iudicis sniam:
et tunc sequitur lapidatio extra ciuitatem: vt

habetur Leui.24. Ipsi autē volebant eum lapidare: omisso processu predicto. Et cum hoc in loco sacro: quod erat illicitū: etiam de conuicto. Propter quod Joiada pontifex fecit Athaliā trahi extra septa templi anteq̄ occideref: vt habetur.4.Reg.11. * Jesus autem abscondit se] Non occultando se retro parietem: vel aliquod huiusmodi: sed virtute diuinitatis se reddendo eis inuisibilē: et in hoc nobis exēplū patiētie dedit: et fidelibus suis materiā consolationis: qui aliquādo se absconsuri erāt. * Et exiuit de templo.] Per medium illoꝝ inuisibiliter pergens: sicut dicitur de illis: qui voluerunt eum precipitare. Luce.4.e. Jesus aūt transiens/ per mediū illoꝝ ibat: tamen a suis discipulis videbatur: quia secuti sunt eum.ꝛc.

H Moral r * Tulerunt lapides.ꝛc.] Moraliter. Beda. Mystice aūt: quot malas cogitationes quis assumit: quasi tot lapides in Jesum mittit: ac deinde quantū ad se pertinet: si ad deliberationē transit: Jesum extinguit. * Jesus autem abscondit se.] Quid autem abscondendo se dñs significat: nisi vt q̄ eis ipsa veritas abscōdif: qui eius verba sequi contēnunt? Eam quippe: quā nō inuenit humilē: veritas fugit mentē. Quid autem nobis hoc exemplo loquif: nisi cum etiam resistere possumus: iram superbientium humiliter declinemus.

I Glosa * Nonne bene dicimus?] Glosa. Quia conuicti sunt non esse filij Abrahe vel dei: sed diaboli: ingerunt conuitia: quia non poterant resistere. * Honorifico patrem.] Non me (ne arrogans vobis videar) facio quod debeo: sed vos nō facitis quod debetis: q̄ nō honorastis me: quem si cognosceretis: sicut ego honorifico patrē: sic vos me honoraretis. * Ego aūt.ꝛc.] Audito conuitio/ demoniū habes: ecōtra de gloria sua hoc solum dicit. Honorifico patrē/ oīa tribuendo ei: et ego nō quero gloriā meam: vt hoīes: q̄ illatis cōtumelijs/ aliq̄d reddunt: sed patri reseruo: ꝛ est qui querat et iudicet. * Est q̄ querat.ꝛc.] Due sunt tentationes. Una ꝓbatiōis: de qua tentat vos de⁹. Alia deceptiōis: de q̄: de⁹ itētator malorū ē. sic et duo timores. Un⁹: quē charitas foras mittit. Alter: q̄ ꝑmanet in seculum seculi. Sic et duo iudicia. Unū damnatiōis: quo nō iudicat pater: sed omne iudiciū dedit filio. Alteꝝ discretionis. Uñ.ps.42.a. Judica me de⁹: et discerne causam meā. Scōm hoc dicif. Est pater: q̄ querat gloriā meā: et discernat a gloria vestra: quia vos fm̄ seculū gloriamini: ego nō: s; ea gloria: quā habui apud patrē anteq̄ mūdus esset: que est ab humana inflatione discreta. * Amē amē dico.] Non ego: sed pater querit gloriā meam. Ego aūt dico: si vos dicitis/ demonium habes: ego vos ad vitā voco. Hinc discat hom[o]
nō malū/ s; bonū reddere. * Nō vide[bit]
dicif/ videbit: vel gustabit: nihil aliud
perietur. * Nunc cognoscim⁹.] Sicut
cōtumelia bon⁹ fit melior: ita mal⁹
peior. * Quē teipm facis?] Scōm illos
bat filiū dei: eq̄lem sibi: q̄si nō esset: sed
bat: imo vere erat. Uñ Apl's. Non rapin[am]
tratus est: faciēs se eq̄lem deo. Ideo no[n]
sed quem teipsum facis? * Respondit. I
hoc qd̄ dicunt: quē te facis? refert glori[am]
patrē: de quo est: qd̄ deus est. * Est pa[ter]
Aperte dicit patrē suū esse deū: qui ann[unciatus]
est iudeis: nō recentē deum vobis annū[cio]
lum: de cui⁹ cognitiōe soletis gloriari. *
pr̄is glorificat filiū in baptismo: i mōte
hmōi. * Et nō cognouistis.] Spūaliter
renis seruistis. Ecce videt apte eos sibi
s; tñ nō desinit se eis p̄dicare * Et si dixero
Ne in h̄ videat arrogās gloriari: addit.
xero. Arrogātia sic cauef: vt veritas nō relinq[uatur]
* Abrahā.] Credēs exultauit sperādo
ret itelligēdo tātū mysteriū. * Diē meū.
Incertū est an diē tpalē: q̄ erat vētur⁹
an diē etnitatis. S; vtrūq̄ Abrahā vidit
fabile gaudiū illi fuit. Quāti.n.est vid[ere]
apud patrē: ꝛ q̄ ipm caro factum est? *
uit] Exiēs de tēplo.i. de figuris iudeoꝝ
q̄d fecerit in tēplo gētiū. ☞ Seq̄tur in
in seq̄nti capi. * Preteriēs Jes⁹.ꝛc.]
an.4.A.ꝛc.q̄nte p.ser. Ferie.4. Dñice
dragesime.fol.146.col.3.
☞ Applica ad hec aliq̄ de an.ser.
cip.fol.189.sub the. * Quis ex vob[is arguet me]
de pctō?] vt.s̄.lr̄a.A.H. ¶ Uel ser.
drage.fo.117.sub the. * Demoniū h[abes]
¶ vl' ser. Trinitatis. ifra in h̄ Tom. sb the.
non q̄ro gloriā meā.ꝛc.] B.E. ¶ vel ser.
4.q̄drages.fol.135.sub the. * Si q̄s serm[onem]
meū seruauerit.ꝛc.] L.H.s. de auditio[ne]
ꝛc.] ¶ vel ser. Judicij final'.fol.236.sub
Est q̄ q̄rat: et iudicet.] J. ¶ vel Incarna.
¶ vel Trāsfiguratiōis. Tom.2. vl' Resurr[ectionis]
Ascēsiōis. infra in h̄ Tom. sub the. * Est pa[ter]
me⁹: q̄ glorificat me.ꝛc.] K. ¶ vel ser.
59.sub the. * Abrahā vidit diem meū.ꝛc.
¶ vel ser. Epipha.fol.39.sub the. * Exiuit
plo.] K. ¶ vel ser. Funeꝝ.fol.305.sub the.
Abrahā mortu⁹ est.ꝛc.] ¶ vel ser. Passiōis.
35.et an.1.L. prime ptis.ser. Dñice.4.q̄drag.
Fol.135.col.1.sub the. * Tulerūt lapides.ꝛc.
vel. * Jesus abscondit se.] G. Quia non i[ntendebat mori morte]
lapidum: sed crucis morte erat moriturus
pter hoc/ legitur hoc euangelium in hac p[rima?]
pta Dominica passionis.

Ferie. ij. Dñice Passionis.

sermonis annotamenta. Ex quinta pte Biblie.

Iserunt principes et pharisei
ministros. ꝛc.] Lyra. Postq̄
xp̄s ostendit suam originē: ex
q̄ orta est turbe diuisio. ☞
Sic supra dicebat/ ibi. * Cla
mabat Jesus in templo. ꝛc.]
vsq̄. * Audierunt pharisei
turbam murmurātem de illo hec.] De quibus
quere anno. 1. S. H. q̄nte ptis. ser Ferie. 3. Dñi
ce. 4. quadragesime. fol. 145. col. 1. Seqtur im
mediate in hoc euāgelio hodierno. * Miserūt
principes et pharisei ministros: vt apprehende=
rent Jesum.] Idem Lyra. Consequēter hic sal
uator declarat terminū: ad quē tendebat. Et di
uiditur in duas: q2 primo ostendit ꝓpositū. Se
cundo ex hoc sequit admiratio turbaꝝ. Termi
nus aūt ad quē tendebat/ est ipse pater: ad queꝫ
per mortē rediyt: inquantū ꝑ hoc gloriā corporis
ꝛ exaltationē accepit. et hoc ē qd dicit. * Dixit
ergo eis Jesus.] Quasi respōdendo intentioni
querētiū ipsum capere. * Adhuc modicū tēpꝰ
vobiscū sum.] Q. d. Non mō implebitis quod
vultis: q2 adhuc modico tpe volo manere i po=
pulo ad docēdū/ et miracula faciendū. * Et va
do ad eū: qui misit me.] Per mortem. n. iuit ad
patrē. * Queretis me.] Q2 post ascensionē eiꝰ
in celū/ iudei videntes signa ꝑ aplos fieri: pnia
ducti/ reuersi sunt ad fidē xp̄i: dicētes ad aplos.
Quid faciemꝰ? vt habet Actuū. 2. * Et nō in=
uenietis.] Scꝫ fm p̄sentiā corporalē: sed penitē=
tes eū inuenerunt fm p̄sentiā spūalem. ¶ Aliter
exponit. De presentia corporali: q2 post appro=
pinquāte destructiōe ciuitatis ꝑ romanos: mul
ti iudeoꝝ cognouerūt hanc miseriā eis euenire
ꝓpter mortē Jesu: quē tūc libenter voluissent ha
bere presentē ad sui liberationeꝫ. Seqtur. * Et
vbi ego sum/ vos non potestis venire.] Quare
nō dixit. Ubi ego vado: qd videt conueniētius
dicere? Dicēduꝫ/ q sicut ire ad patrē conuenit ei
fm humanitatē: in qua est mutatio: ita esse sem
per apud patrē conuenit ipsi per diuinitatē: in q̄
est idē cū ipso patre in essentia: distinctꝰ tn̄ in per
sona. ꝛ ad h designandū dicit. Ubi ego sum. ꝛc.
Consequenter ex verbis xp̄i sequit turbe admi
ratio. Ex hoc enī q xp̄s dixerat. Queretis me: ꝛ
nō inuenietis. quasi dubitantes arguebāt/ q de
beret a Judea recedere: ꝛ ire ad predicādū gen=
tibus extra terrā iudeoꝝ: ideo subdit. * Dixe=
runt ḡ iudei ad semetipos. Quo hic iturꝰ est: q2
nō inueniemꝰ eum? Numqd in dispsionē gentiū
iturꝰ est: et docturꝰ gētes?] Sed ex fine verbi ar
guunt contrariū/ dicentes. * Quis est hic ser= B
mo: quē dixit. Queretis me: et nō inuenietis: et
vbi ego sum/ vos nō potestis venire?] Q. d. Ex
hoc qd dixit. Ubi ego sum: patet q illud qd di=
xit. Queretis me: et nō inuenietis. nō intelligit
ꝑ hoc recessꝰ a Judea: q2 dixisset. Ubi ero. ꝛ nō.
Ubi sum. q2 tūc erat in Judea: cū ꝓtulit verbū
predictū: et sic patet coꝝ dubiū circa xp̄i verbū.
Sic enī debebat loq̄ obstinatis: vt videntes non
viderent: ꝛ audiētes nō intelligerēt: ꝓut erat de
eis ꝓphetatū Esaie. 6. Declarata origine doctri C
ne xp̄i: ꝛ ostēso q erat a deo data et facta: conse=
quēter inuitat ad ipsam. Et diuidit in duas: q2
primo ponit hmōi inuitatio. Secūdo ex hoc se=
quens populi dissensio. In prima igit pte dicit
sic. * In nouissimo aūt die magne festiuitatis.]
Idest in die septīo: q2 primꝰ dies ꝛ vltimꝰ erāt so
lenniores intermedijs. ¶ Uel aliter. In nouissi
mo. i. in octauo: q2 pactis septē diebus festiuita
tis tabernaculoꝝ/ in octauo die erat festū cetus
vel collecte: ꝛ dicebat illa dies sanctissima in le=
ge. Cuiꝰ ratio est: q2 figurabat cōgregationem
sanctoꝝ in supna felicitate. In illa ḡ die magna
et solemni. * Stabat Jesus et clamabat.] Pre
dicando verbum dei. Et ex hoc inoleuit ꝯsuetu
do: vt turbis vulgaribꝰ fiat sermo stando: religi
osis aūt sedēdo: q2 xp̄s docebat discipulos suos
sedendo: vt habet Matth. 5. a. Et cū sedisset: ac
cesserūt ad eū discipuli eiꝰ: ꝛ aperiens os suū do
cebat eos. Et in pluribus alijs locis in euāgelio
turbas docebat stando: vt hic habet. Quid aūt
docebat/ subdit. * Dicens. Si qs sitit.] Si qs
desiderat doctrinā vite. * Ueniat ad me.] Per
fidem formatam. * Et bibat.] Aquam sapiētie
salutaris: nō solum ad sufficientiā: sed etiam ad
redūdantiā: q2 fides ꝛ bonitas vnius fidelis de
bet ad alios deriuari: quod ostendit saluator ꝑ
scripturam: cuius sententia habetur Prouerbi
orū q̄nto: sed verba sunt hic aliquātulum mu=
tata. Et hoc est quod dicitur. * Qui credit in
me (sicut dicit scriptura) flumina de ventre eius
fluent.] Ad alios per redundantiam. * Aque
viue.] Dicitur autem sapientia diuina aqua
viua: quia continuat hominem suo principio:
scilicet deo. * Hoc autem dixit de spiritu: quē
accepturi erant credentes in eum.] Hec sunt
verba euāgeliste exponentis verbum Chri=
sti predictum de acceptione spiritussancti in si=
gno visibili: sicut acceperunt apostoli die pente=
costes: q2 ex illa acceptione facta est redundan=
tia fidei in predicatione euangelij per totum or
bem. ¶ Quem accepturi erant credentes in
eum. Quāuis enim apostoli haberent gratiaꝫ

spiritussancti ante illam diẽ pentecostes:non tamen ita plene:⁊ ꝓpter hoc nõ receperãt in signo visibili:qđ denotat gratie plenitudinẽ. Cui⁹ tñ causa subditur. Scilicet immediate post terminationem euangelij hodierni:cũ subdit. ✳ Nõdum erat spiritus datus.] In tali plenitudine et signo visibili. ✳ Quia Jesus nondum erat glorificatus.] Ad hoc enim dat spiritus:vt trahantur corda fideliũ ad celestis glorie desiderium. Nihil aũt desiderat/nisi apprehendatur vt possibile. Possibilitas autẽ humane nature ad assecutionem celestiũ manifestatur per glorificationem humanitatis in xp̃o. Et ideo prius debuit glorificari:q̃ daretur spiritussanct⁹ in sensu visibili:vt per factũ videretur aditus regni celestis possibilis homini. Consequẽter describit populi dissensio sequens ad verba xp̃i:cum dicitur. ✳ Cum audissent quidam sermones.⁊c.] ☞ Quere infra annot.1.A. quinte ptis.ser. Ferie.5.predicte Dñice Passionis.

D ✳ In nouissimo.⁊c.] Moraliter. Ex hoc inoleuit ꝙ turbis fit predicatio stando et magis clamose. Claustralibus aũt et capitulis sedendo ⁊ magis remisse:eo ꝙ dicitur Matth.5.a. Et cũ sedisset accesserunt ad cuz discipuli: et aperiens os suũ/docebat eos.

Moralr

E ✳ Adhuc modicũ tempus vobiscũ sum.] Glo. Quasi qđ modo vultis facere:post facturi estis: sed nõ modo:q2 adhuc modicũ temp⁹ vobiscuz sum:quo dispensationẽ meam implere debeo:et tunc vado ad eũ:qui me misit: tunc pati debeo. Et qui modo nõ vultis audire presentẽ et miracula facientẽ:queretis me post resurrectionem ⁊ ascensionẽ/cum tanta miracula fient per ap̃los mea virtute: et cum tanta credet multitudo. Tunc enim cõpũcti de tanto scelere mortis xp̃i/dixerunt Petro. Quid faciemus? ✳ Vobiscũ sum] Non ait ero:sed suz. Q2 etsi ẜm ꝙ homo/mutat loca;ẜm ꝙ deus/non mutat: cũ vbiq3 sit. Unde alibi. Fili⁹ hois: qui est in celo. q. dicat loquens in terra. ✳ Vos non potestis venire.] Non ait poteritis:sed potestis. Tales enim tũc erant:qui non possent:sicut et alibi dicit Petro. Nõ potes me sequi modo:sequeris aũt postea: sic nec de istis dat desperatio. ✳ Ad semetipsos.] Unde dño dicere nescierunt:et tñ illud quod futurum erat/nesciẽtes ꝓnunciauerunt. Qđ etsi nõ presentia:per ap̃los tñ itur⁹ est ad gentes credituras. ✳ Quis est hic?] Cum ignorãtes prophetassent veritatẽ:replicantes eandem questionem/ostendũt se ꝓphetasse ex ignorantia:vt potius ignorasse videãtur:q̃ ꝓphetasse. ✳ In no

Glosa.

F uissimo.] Post dissensiones iudeoꝝ de Jesu: et post verba:que dixit: quibus alij cõfunderent: alij docerẽtur:in vltimo die scenophegie: vocat

nõ solum loquendo:sed ⁊ clamãdo...
veniat ad eum. ✳ Si q̃s sitit.] Bibat...
vt post exponit:et cuz biberit:flumina...
eius fluẽt aque viue. Uenter est...
que bibito spiritu/purgata viuit...
et ipsa est fons vel fluui⁹: q̃ manat bona...
dum primo vult ꝯsulere:q̃ bona sua...
soli sufficere:nõ fluit ille fons. ¶ ...
cter et totã libertate ꝓnuncio ex co...
apostoli dño crediderunt habuisse...
nec potuisse signa facere absq3 spũsan...
ꝓ modulo atq3 mẽsura. Unde saluator...
uit in tẽplo:dicens. Si quis sitit:veniat...
et bibat.⁊c. Hoc aũt dixit de spũ.⁊c. En...
loco infert. Nondum erat spũs datus...
sus nõ erat glorificatus. Non ꝙ nũc...
ritussctũs/dicẽte saluatore. Si aũt in sp...
eijcio demonia. sed q̃ erat in dño:nec...
ap̃lis morabat. Quãobrẽ cũ ducerẽ...
passionẽ/negãt:⁊ xp̃m se nescire iurãt...
euangeliũ hoc terminat. Et sequit im...
✳ Nondum eñ erat spũs dat⁹.⁊c.] ...
fra anno.2.q̃nte ptis.ser. Pẽteco. Et an...
supra.f. Ferie.5. Dñice Passionis.
☞ Applica ad hec aliqua de anno...
1.K.Q.q̃nte ptis.sermonis Dñice...
me. Fol.70.col.3. Et Ferie.6.lra.F...
Quadragesime.fol.112.col.2. Et an...
quarte partis.ser. Epipha.fol.45.col...
iudei cognouerũt xp̃m esse Messiã.⁊c...
modo ad tantã cecitatẽ deuenerũt.⁊c...
serunt ministros (vt dicitur in capite...
gelij)vt apprehenderent Jesuz.] Q...
thema:vel thematis introductio. ¶ ...
B.q̃nte partis ser. Dñice.4.post ...
phanie.fol.64.col.1.et.2. ¶ Uel de ...
tis sermo. Passionis.incipientibus...
ser. Crucis.fol.55. ¶ vel Incarnationis...
sub themate. ✳ Uado ad eum: qui misit...
vt supra.A. ¶ vel sermonis prelatoꝝ.fol...
themate. ✳ Clamabat Jesus.⁊c.] C.D...
ser. Fidei.fol. 59.sub the. ✳ Qui credit...
⁊c.] C. Et specialiter anno.8.principis...
col.2. ¶ vel Penteco.infra in hoc Tomo...
ser. Ap̃loꝝ. fol.82.sub the. ✳ Hoc dixit...
quem accepturi erant.⁊c.] C.F. ¶ vel ser...
phanie.fol.39.sub the. ✳ Nunquid itur...
doctur⁹ gentes?] ¶ Et an.1.E.q̃nte ptis...
rie.6. Dñice.3.q̃drage.fol.130.col.1.f...
siti.sub themate. ✳ Si quis sitit.⁊c.] E.F...

Ferie.iij. Dñice Passionis

Sermonis annotamẽta Ex quinta pte...

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Bib.

AMbulabat Jesus in gal'.ꝛc] Lyra. Postquaʒ euangelista egit de nutrimento spūali collato filijs xp̄i: cum dixerat. ✳ Abijt Jesus trans mare.ꝛc.] (☞ Quere Anno.5.A.ante par.ser. Dn̄ice.4.quadragesime. Fol'.138.col'.1.) Hic consequēter agit de doctrina eis collata: q2 sicut predictuʒ est pater debet filijs nutrimentū et documētū. Et diuidit in tres partes: quia primo ostendit euangelista aptitudineʒ loci ad manifestandū doctrine xp̄i originem. secundo manifestandi occasionē. tertio manifestationē actualem. Circa primum sciendum ꝙ locus aptus ad predictam manifestationeʒ erat ciuitas hierosolymitana. Ubi ad diem festum cōueniebat populus. Et ideo ad manifestandū se in hoc loco inuitatur xp̄s. Et licet primo recuset: tn̄ finaliter consentit: ꝛ rationabiliter/ vt videtur. Et hoc est quod dicitur. ✳ Ambulabat Jesus in Galileā.] Docēdo in synagogis eorū. Non enim volebat in iudeam ambulare: quia querebant eum iudei interficere.] Licet enim posset esse inter eos sine nocumento: voluit tamen se aliquādo absentare ante tempus debitū passionis sue: ostendēdo in se veritatem humane nature: ꝛ quod licitum erat fidelibꝫ suis

B is aliquādo persecutionem fugere. ✳ Erat aūt in proximo dies festus iudeoruʒ scenophegia.] Idest festum tabernaculorū. Dicitur aūt a scenos/ quod est vmbraculū: ꝛ phagin/ quod ē comedere: q2 septem diebus comedebant iudei in vmbraculis. ✳ Dixerūt autem ad eum fratres eius.] Nō ꝙ essent filij Marie matris sue/ neqꝫ Joseph: nec cognati sui: qui erant ad apostolatum vocati: quia de istis dicitur in hoc capi. ꝙ fratres eius nondū credebant in eum: sed dicuntur hic fratres: quia erant de cognatiōe sua: qui ex factis eius volebant reportare gloriam mundanam ꝑm Augusti. vnde sequitur. ✳ Transi hinc ꝛ vade in Judeā.] Hoc est in Hierusalem metropolim Judee ✳ Ut ꝛ discipuli tui videāt opera tua: que facis. Nemo quippe in occulto quid facit: ꝛ querit ipse in palam esse. Si hec facis manifesta teipsum mundo.] Dubitabāt eñ de xp̄i miraculis/ vtrū essent vera. Propter hoc sequitur. ✳ Neqꝫ enim fratres eius credebāt in eum.] Et quia suggerebant ei malum .s. gloriā mundanā querere: ideo recusauit. Ideo sequit.

C ✳ Dicit ergo eis Jesus. Tempus meū nonduʒ aduenit.] Idest tempus glorie mee manifestande: quia post resurrectionem erat manifestāda. ✳ Tempus autem vestrum semper est paratum.] Quasi dicat: tempus glorie mundane/ quam queritis: nunc est in principio huius solennitatis: quia iudei magis vacabant conuiuijs ꝛ letitie in principio festi/ ꝙ̄ in fine: quando Christus iuit ad festum. Uel aliter. Tempus autem vestrū.ꝛc. Quasi dicat vos potestis ire secure: non autem ego inquantum homo: qui inimicos capitales habeo. Propter hoc sequitur. ✳ Non potest mundus odisse vos.] Quasi dicat. Uos qui gloriam mūdanam queritis: homines mundanos aduersarios non habetis. ✳ Me autem odit.] Qui quero gloriam dei: et ꝑ consequens arguo peccata mundanorum: que sunt ei contraria. et hoc est quod dicitur. ✳ Q2 ego testimoniuʒ perhibeo de illo.] Idest de mūdo. Et accipitur hic mūdus: non quantum ad creaturarum substantiam: sed quantum ad hominum maliciā: ideo sequitur. ✳ Quia opera eius mala sunt. Uos ascendite ad diem festum hunc.] Idest ad principium solēnitatis tabernaculorum: quia in principio magis vacabant homines epulis ꝛ letitie: nō ꝙ inuitet eos ad talia: sed ostendendo quid ipsi querebant: quia q̄ mundana sunt adhuc sapiebant tantū. ✳ Ego

D autem non ascendam ad diē festū istum.] Scilicet primū. Unde ꝙ postea venit in medio solēnitatis in alia die/ non est mentitus: et subditur causa. ✳ Quia meum tempus nondum impletum est.] Tempus enim aptum doctrine veritatis/ propter quā venerat saluator/ non sic erat in principio solennitatis propter predicta/ sicut circa finem. ✳ Hec cum dixisset: ipse mansit in Galilea.] Ratione predicta. ✳ Ut autem ascenderunt fratres eius: tūc ꝛ ipse ascendit ad diem festuʒ.] Scʒ tabernaculoꝝ: nō tn̄ cū fratribꝫ suis/ nec eadem die: q2 ipsi fuerunt ad primū diē illiꝰ festiuitatꝭ: ip̄e aūt venit illuc q̄rto die. Sicut eñ noluit esse in p̄cipio festiuitatꝭ/ ne fratribꝫ suis malū persuadentibus videretur fauere. Sic nō habuit se om̄ino subtrahere: ne a populo doctrinam salutis subtraheret: quam venerat docere. Modus autem veniendi tangitur/ cum dicit. ✳ Nō manifeste.] Idest cū magna comitiua: ne daret iudeis occasionem maioris inuidie. ✳ Sed quasi in occulto.] In hoc ꝯdescendens fidelibus: qui timore mortis occultandi erant.

E Consequenter postꝙ̄ euangelista descripsit aptitudinem temporis ad manifestandū originem doctrine xp̄i. Consequenter describit occasioneʒ manifestationis dicte. Et diuiditur in duas secundum duas occasiones huiusmodi manifestationis. Prima occasio fuit inuestigatio iudeorum Christum querentium. Quorum aliqui eum querebant vt interficerent. Alij autem vt doctrinam eius deuote audirent. Et ideo debuit apparere ꝛ docere: vt ostenderet ꝙ mali nocere non poterant: nisi quātum permittebat. Si

cut enim se occultando ostendit infirmitatē hu
manitatis: ita confidenter inter inimicos appa
rendo ⁊ existendo ostēdit potentiā deitatis. De
buit etiam apparere ꝓpter bonos: vt eius doctri
nam originatā a deo ostenderet: vt attentius cū
desiderarēt: et hoc est quod dicit. * Iudei ergo
querebant eum: in die festo.] Duplici de causa/
vt dictum est. * Et dicebant. Ubi est ille?] Qz
illi/qui querebant eū ex odio dedignabant̄ euz
nominare ꝓprio nomine. Illi autem qui quere
bant eum ex deuotione: ita reputabant eū famo
sum ⁊ autenticū/ꝙ non oportebat exprimere no
men ꝓprium: et ideo quantū ad eos sensus est.
Ubi est ille? Quasi dicāt/vbi est ille qui talis et
F tantus est: ⁊ facit tot miracula? * Et murmur
mult⁹ erat de illo in turba.] Propter cōtrarieta
tem opinionū de eo: ideo sequitur. * Quidam
enim dicebant: qz bonus est.] Approbando ei⁹
doctrinam ⁊ miracula. * Alij aūt dicebant nō:
sed seducit turbas.] Ex hoc ꝙ isti malignantes
dicebant turbas esse seductas ab eo: patet ꝙ ma
ior pars secundū numerum dicebat contrariū:
quia erāt principes populi illi: qui dicebant euz
seductorem. vnde sequitur. * Nemo tamē pa=
lam loquebatur de illo.] Scz in bonū. * Pro=
pter metum iudeorum.] Scz illorū de tribu Iu
da. Licet em̄ omnes de populo aliquādo nomi
narentur iudei: tamen speciali modo sic nomi=
nantur illi de tribu Iuda: ⁊ isti grauius moue=
bantur contra xp̄m: eo ꝙ in scripturis Christus
erat promissus de tribu eoruz: ipsi aūt reputabāt
istum Galileum et ab eis extraneum: propter
quod etiam sacerdotes repudiabāt eum: vt dici
tur in fine hui⁹ capituli. ☞ Terminato hoc
euangelio immediate ponitur secunda causa si
ue occasio predicte manifestatiōis doctrine xp̄i/
cum dicit. * Iā die festo mediante. ⁊c.] Quere
añnota. I. A. quinte ptis. ser. Ferie. 3. Dñice. 4.
quadragesime. Fol. 144. col. 2.
G
Moralr * Ambulabat. ⁊c.] Moraliter. Per hoc osten
dit xp̄s/ꝙ aliquādo dandus est ire locus: maxi
me quando personalis est persecutio: sicut vide
tur fuisse in ꝓposito. * Trāsi hinc ⁊ vade. ⁊c.]
Isti loquebantur tanquam humana gloria es=
set per se querenda: quod est falsuz. Propter qđ
Christus eis nō acquieuit: vt daret nobis exem
plum talem gloriam non querendi. Uerūtamē
quia propter hominum verba doctrina salutis
non est omittenda: quarta die festiuitatis/que
erat media/eo ꝙ septem diebus durabat festuz.
Ascendit Iesus in templum/⁊ docebat populū:
qui diebus preteritis intent⁹ fuerat sacrificijs et
oblationibus consuetis. Et per hoc docuit pre=
dicatores euangelij: vt fm dictum sapientis tē=
pus tacendi considerent ⁊ tp̄s loquēdi. Eccēs. 3.

* Ambulabat Iesus. ⁊c.] Glo. Domi[...]
carne manens/frequenter in Galileam [...]
labat: vt eum imitari volentes de vi[...]
tes transmigrare discant: quod illa fi[...]
vel vt illius temporis sancti de iudea [...]
verbi dei transitum expectarent. * [...]
Non ꝙ vnus: sunt enim septem: sed m[...]
quotquot sunt quasi vnus dicuntur [...]
festiuitatē. Scenophegia/festiuitas [...]
lorum: qua mense septimo: iudei habi[...]
tabernaculis: in memoriam illoruz [...]
patres eorum habitauerūt in deserto. * [...]
scipuli.] Opera que vere discipuli sci[...]
nesciebant laudibus diuinis: ⁊ non po[...]
uore efferenda. * Nemo quippe.] Glo[...]
consulunt: quasi mira facis. s. in abscon[...]
innotescere: vt ab omnibus lauderis. * [...]
meum.] Ideo non est nunc tempus meu[...]
vestrum: quia non sum amator mundi [...]
sed accusator. Et ideo nō odit vos mūd[...]
falsos testes: qui dicitis bona mala/⁊ ma[...]
na. * Ego eñ non ascendam.] Aug. [...]
dicunt hoc ad passionem pertinere: qu[...]
festiuitate scenophegie: sed i paschali: qu[...]
occidi solet: crucem ascendit. * Nō ma[...]
Typice. Christus occult⁹ ascendit in fe[...]
quia in omnibus illis figuralib⁹ latuit [...]
do est manifestus nobis. Et ꝙ latuit [...]
est vitandi malos. Quod palam loqu[...]
tenetur ab his: qui querebant: potesta[...]
☞ Reliqua quere annota. quo. s̄.
☞ Applica ad hec aliqua de annota[...]
sermonis Prelatorum: incipientib⁹ fol[...]
themate. * Ambulabat. ⁊c] vt. s̄. A. [...]
monis Religiosorum. fol. 136. Uel [...]
fol. 39. sub eodem themate. s. * Amb[...]
sus in Galileā. ⁊c.] H. ¶ Uel sermon[...]
nis. Fol. 35. sub themate. * Ego non a[...]
ad diem festum. ⁊c.] H. ¶ Uel sermoni[...]
torum. fol. 189. sub themate. * Opera [...]
la sunt. ⁊c.] E. ¶ Uel de annotamenti[...]
nis Apostolorꝫ. fol. 82. sub themate. * [...]
puli tui videant. ⁊c.] B. H.

Ferie. iiij. Dñice Passioni[s]

sermōis Annota. Ex q̄nta pte Biblie.

Facta sunt encenia. ⁊c.] Lyra. [...]
scripta benignitate xp̄i in do[...]
cum dicebatur. * Amen amen [...]
co vobis. ⁊c.] ☞ Quere [...]
infra in Annotamento p[...]
quinte partis. Sermonis Ferie tertie [...]
stes.) Hic consequenter describitur Iude[...]

malignitas: Christũ persequẽdo. Et primo ver
bis: secũdo factis. Prima in duas: quia primo
ponitur iudeorꝝ interrogatio maligna: secũdo
xpi responsio vera. Circa primũ describitur corꝝ
interrogatio maligna / quantũ ad tempus et lo
cum et interrogandi modum. Tempus tangit:
cum dicitur. * Facta sunt encenia in hierosoly
mis.] Idest festum dedicationis templi. Ence-
nia enim / idem est quod innouatiões: et dicitur
ab en quod est in: et cenos / nouuz: quod fit quã-
do aliqua res noua suo vsui applicatur: in dedi
catione autem / templũ applicat vsui. Sciendũ
tamen ꝙ festum nõ erat prime dedicatiõis: que
facta est a Salomone: quia illa facta est decima
die septembris in autumno. Ut habetur. 3. Re-
gum. 8. Nec etiam secũde dedicatiõis / que fa-
cta est sub Zorobabel templo reedificato: quia
illa facta est in Martio tempore vernali. Sed fu
it festum illius dedicationis seu innouationis /
que facta est sub Juda Maccabeo: quando pu
rificatum fuit templum ab Antiocho epiphane
prophanatum. Ut habetur. 1. Macca. 4. Que
purificatio facta fuit. 25. die noni mensis apud
iudeos: vt habetur. 1. Macca. 4. Qui pro ma-
iori parte cõmunit concurrit cum decẽbri apud
B nos: et ideo ad hec denotandũ additur. * Et hi
ems erat.] Et sic patet tempꝰ. Locus autem de-
signatur / cum dicitur. * Et ambulabat Jesus
in templo i porticu Salomonis.] Nomine tem
pli intelligũtur atria et loca ad domum domini
pertinentia. Erat autem quidam locus edifica
tus: vbi Salomon stabat ad orandum: qui di-
cebatur regis oratorium. Sed cõtra hoc videt /
ꝙ omnia que edificauerat Salomon in templo
fuerunt combusta per chaldeos: vt habetur. 4.
Regum vltimo. Dicẽdum ꝙ alia porticus fuit
reedificata in templo ad similitudinẽ prioris: et
ideo retinuit nomẽ precedentis: sicut frequenter
fit in edificijs reparatis: et sic patet interrogati-
onis locus. Subditur etiam interrogandi mo-
C dus / cum dicitur. * Circũdederunt ergo eum /
iudei.] Ut citius eum in verbis caperent. * Et
dicebant ei. Quousqꝫ animã nostram tollis?]
Idest crucias dimittendo nos in suspenso. Per
hoc innuentes ꝙ vellent eius dicto stare: et eum
libenter sicut xp̄m recipere: cum tamen haberẽt
contrariũ in corde. * Si tu es xp̄s.] Non que-
runt si tu es filius dei: qꝛ de hoc non curasset Pi
latus / qui erat gentilis: apud quem intendebãt
eum accusare. Sed querunt. Si tu es xp̄s. i. vn
ctus: que vnctio debebatur regibus: et per conse
quens si respondisset se esse xp̄m: statim accusas
sent eum presidi / vt rebellare volentem cõtra im
peratorem romanum: cui subditi erant iudei: et
aspirare ad regnum. Eadem etiam de causa di-
xerũt. * Dic nobis palam.] Ut possint contra
eum habere testimonium. Consequẽter ponitur D
xp̄i vera respõsio. In quã primo ostendit iudeo
rum malignitas: secũdo discipulorum xp̄i beni
gnitas. In prima ergo parte dicit sic. * Respon
dit eis Jesus. Loquor vobis ⁊ nõ creditis.] Q.
dicat: vos queritis verba exprimentia: ꝙ ego
sim Christꝰ: non ad veritatem intelligendũ: sed
magis ad calumniandũ: qꝛ si illa dicerẽ: nõ cre
deretis: qđ ꝓbat cõsequenter dicens. * Opa q̃
ego facio in noĩe patris mei: hec testimoniũ phi
bent de me.] Sicut supra dictũ est Joh. 4. capi.
Efficacissimũ argumentũ ad ꝓbandũ veritatẽ
excedentẽ naturalẽ facultatẽ intellectꝰ: sunt opa
miraculosa: ⁊ tñ illis nõ credebãt: cum tñ fierent
ad declarationem deitatis Jesu xp̄i. Causa aũt
incredulitatis eorum subdit: cum dicit. * Sed
vos nõ creditis: qꝛ nõ estis ex ouibꝰ meis.] Idest
innocentes ⁊ humiles: sed superbi ⁊ maligni: et
ideo dei iudicio excecati. Considerandum ꝙ in
hac responsione Christus non dixit expresse se
esse xp̄m: quem querebant. Sed dixit aliquid
equiualens vel maius: vt responderet veritatez
⁊ excluderet calumnie maliciam. Consequẽter
ostendit discipulorum suorũ benignitatem / di-
cens. * Oues mee.] Idest humiles / quibus re
uelatur veritas: vt habetur Matth. 11. * Vocẽ E
meam audiunt.] Credendo corde ⁊ obediendo
opere. * Et ego cognosco eas.] Nõ solũ notitia
visionis: sed etiam notitia approbationis ad vi
tam eternam. * Et sequuntur me.] Hic in pre
senti per gratiam: ⁊ in futuro per gloriã: ideo se-
quitur. * Et ego vitam eternã do eis: ⁊ nõ peri
bunt ineternũ.] Loquitur eñ hic de illis: q̃ sunt
oues eius non solũ secundũ presentem iusticiaz:
sed etiam ẜm predestinationẽ diuinam: que fru
strari non potest. * Et non rapiet eas quisquaz
de manu mea.] Per violentiam / quod ꝓbat ta
li ratione. * Pater meus qđ dedit mihi: maiꝰ
omnibus est.] Idest ipã deitas: quã habeo a pa
tre: quia omnia excedit in infinitũ. * Et nemo
potest rapere de manu patris mei.] Cum enim
sit infinite potentie: nihil potest ab eo auferri per
violentiam. * Ego ⁊ pater vnum sumus.] In F
virtute ⁊ potentia: sicut in deitate: ergo nemo po
test rapere oues de manu mea. Notandum au
tem / ꝙ ex hoc verbo saluatoris. Ego ⁊ pater vnuz
sumus. excluduntur duo errores contrarij circa
articulum sanctissime trinitatis. Sabellius eñ
posuit in deo vnitatẽ psone sicut ⁊ essentie. Et h̃
remouetur / cũ dicit. Ego ⁊ pater vnũ sumꝰ. Si
enim pater ⁊ filiꝰ essent vna psona / dixisset / sum
in singulari. Arrius aũt econtrario posuit diuer
sitatem essentiarum sicut ⁊ personarꝝ. Et hoc ex
cludit per hoc quod dicit hic. Unũ. Si eñ pat

z fili⁹ haberet diuersas essentias/nō diceret vnū
G neutralit̄:sꝫ plura. Cōseq̄nter oñdit̄ malignitas
iudeoꝝ i facto. Et diuidit̄ in tres: q2 p̄mo xp̄s re
frenat eorū sęuitiā. Secundo excludit impositam
tam sibi blasphemiam. Tertio fugit ꝑpter eorū
obstinatam maliciā. In prima igitur parte dici
tur sic. * Sustulerunt ergo lapides iudei: vt la
pidarent eum.] Moti liuore inuidie:non amo
re iustitie. Absqꝫ legis ordine: sicut dixi Joh.8.
capitu. in simili casu. * Respondit eis Jesus.]
Dulciter eos reprimendo. * Multa bona ope=
ra ostendi vobis ex patre meo.] Scilicet verita=
tem docendo:infirmos curādo: z alia miracula
faciendo. * Propter quod eorū opus me lapi=
datis?] Cum tamen ex hoc me honorare deberc
tis. Consequenter excludit blasphemiā sibi im=
positam. Et diuiditur in duas: quia primo hu=
iusmodi blasphemia imponitur: secundo exclu
ditur. In prima ergo parte dicitur sic. * Respō
derunt ei iudei de bono opere nō lapidam⁹ te.]
In dictis eorum patet contradictio:quia loque
bantur sicut furiosi: testificantur enim eū facere
bona opera in miraculis/ cuz dicunt. De bono
opere nō.zc. Sed qd̄ facis: z tamē dicūt hic eum
blasphemū:cū dicitur. * Sed de blasphemia.]
Ista enim sunt incompassibilia:quia miracula
xp̄i fiebant ad testimoniū bonitatis eius: z ideo
cū essent bona opera z diuina: non poterant fie=
ri ad testificandū aliquod falsum: quod tamen
esset si ille esset blasphemus: ad cui⁹ testimoniū
fierent. Ista aūt cecitas in eis ꝑcedebat ex eo ꝙ
solū humanā naturam in xp̄o cōsiderabāt:ideo
H subditur. * Et quia tu homo cū sis/ facis teip̄z
deū.] Consequenter Jesus excludit crimē blas=
phemie sibi impositū dupliciter. s. per scripturaz
z per rationē. Circa primū sciendū ꝙ sacra scri=
ptura cū sit a deo inspirata:non potest esse falsa.
Ipsa aūt attribuit deitatē hoibus sanctis z pro
phetis z ipsi xp̄o. Aliter tñ:quia deitatē partici=
patiue tñ attribuit aliis a xp̄o. Sicut iudices lo
cū dei tenētes dicunt̄ dii. Exo.22.b. Dñs dom⁹
applicabit̄ ad deos. Et ibidē. Diis nō detrahes.
zc. Christo aūt attribuit deitatē ꝑprie dictā. Se
cundū qd̄ habet̄ Hiere.23.a. Ecce dies veniunt
(dicit dñs) z suscitabo Dauid germē iustū. Seq̄
tur postea. Hoc est nomē qd̄ vocabunt eū dñs iu
st⁹ noster. Et vbi habem⁹ dñs: ponit̄ nomē dñi
tetragrāmaton in Heb. qd̄ nullo modo attribui
tur alicui nisi deo vero. Ideo ptꝫ ꝙ sicut scriptu
ra veteris testamēti attribuit aliis a xp̄o deitatē
participatiue dictam:ita ipsi xp̄o deitatē proprie
dictam. Secundū hoc igitur exponenda est lit=
I tera. * Rñdit eis Jesus.] Declarādo se nō
esse blasphemū dicendo se esse deum vel dei filiū
naturalē:quod idē est:quod probat per scriptu=

ram:dicens. * Nonne scriptū est in lege
quia ego dixi dii estis.] Hoc habet̄ in ps
Et dicitur de iudicib⁹ z prophetis/ideo
* Si illos dixit deos.] Participatiue
quos sermo dei fact⁹ est.] Sicut fuerunt
et iudices. * Et non potest solui scriptura
est non potest dici ꝙ contineat falsum. *
pater sanctificauit.] Idest meipsum: qu
ctificauit .i. sanctum generauit ab eterno
dum deitatem. Uel sanctificauit.i. plenu
gratie adimpleuit quantum ad humani
* Et misit in mundū.] Ad saluandu
sicut erat per prophetas predictum. *
tis q2 blasphemas. Q2 dixi filius dei
dicat:irrationabilit̄ loquimini:q2 scriptu
ra/que solui nō potest expresse loquitur
nitate mea: vt patet per predicta. Conseq
excludit crimen blasphemie sibi imposi
tionē. Circa quod sciendū/ ꝙ oia determi
proprio opere: vt habetur.4. Metheo
per ꝑpriam operationē certificamur de
rei. Christus aūt faciebat opera diuinita
pria. s. miracula totā facultatem creatu
dentia z etiā virtute ꝑpria: quia non solu
bat illa obsecrando diuinā potentiā: sed a
quando imperando. Ex quo concludit
erat vere natura diuina. Et per cōseque
blasphemus dicendo se esse deū vel dei
hoc est quod dicitur. * Si nō facio op
mei:nolite credere mihi.] Ideo cōclu
bus. * Si aūt facio: z si mihi nō vult
operibus credite: vt cognoscatis z creda
in me est pater: z ego in patre.] In qua
vna natura amboꝝ:sicut z vna opera
quenter (hic terminato hoc euangelio
fuga xp̄i ꝑpter eoꝝ obstinatam ma
verbis eius nec operibus inducebantur
dendum:sed tanq̄ obstinati querebant
hendere ad occidendū/ cū subditur. * Q
bant ergo eū apprehendere: z exiuit de ma
eoꝝ. Et abiit iterū trans iordanē.zc.] Q
vtrū licitū sit pastori ecclesie in psecutione
zc. ☞ Quere infra annota.1.B. quinta
fer. Dñice.1. post octa. pasche.
* Ego z pat̄ vnū sum⁹.] Mora. Aug.
audi et vnū: et sum⁹: et charybdi z a scylla
raberis. Qd̄ dicit vnū: liberat te ab Ario
cit sumus a Sabellio. * Sustulerūt lapi
zc.] Hilari⁹. Nūc hereticoꝝ furor.i. dñō in
lis sedēte:pari ifidelitate dicti nō obedie
impietatiq; exercēt. verboꝝ lapides iacit
sent:de throno suo cū in crucē detraherent.
* Facta sunt encenia.] Glo. Cenon.i. nou
inde enceniare.i. initiare. Encenia festa
tionis templi/ que facta est a Juda Macha

tēpore hyemis. Hyems aūt hic cōmemoraꝛ: vt si gnificet iudeos frigidos: qui nō accedūt ad ignem. i. nō credūt in xp̄m. Salomō autē facto tē plo in autūno illud dedicauit. Zorobabel et Je sus sacerdos post captiuitatē reedificatū tēpluz in vere dedicauerūt. Judas Maccabeꝰ pro pro fanatione Antiochi in hyeme. ✱ In porticu.] Porticus quibꝰ templū cingebaꝛ/ solent signifi cari noīe tēpli. ✱ Circūdederūt.] Dn̄o patiēter inter opprobria veritatē predicāte/ excecati non obsequūtur sed tentāt ✱ Quousq̄ aiam.] Ca lūniantꝛ illuz tollere aīas/ qui saluat: quē puruz hoiez putabāt: sed pre omnibꝰ regnatuꝝ. ✱ Si tu es xp̄s.] Nō veritatē desiderāt: sed parāt calū niā: vt si dixerit se regē: cōtra Augustū faciētē po testati tradant. Sed dn̄s sic temperat respōsum: vt nec illis sit locus calūnie: et fidelibus: propter quos hec referunꝛ: manifeste appareat: ꝙ ipse sit xp̄s: nō homo tm̄: vt illi putant: sed filius dei. ✱ Et nemo potest.] Quia ex hoc ꝙ sum ex patre/ maior sum ad protegendū: quam illi ad impugnandū. ✱ Ego ⁊ pater vnū sumus.] His verbis non solum iudeoꝝ soluit questionez: qui vt tentarent accesserunt: sed etiam futuroꝝ hereticorum/ damnat insaniā. ✱ Sustulerūt ergo.] Hoc iam nō ferunt qui cetera tulerunt: sed duri ad lapides currunt. Sed qꝛ Jesus non patitur: nisi quod vult: adhuc loquitur. ✱ Facis teipsum.] Intellexerunt non posse dici: ego et pater vnuz sumus: nisi vbi est equalitas patris et filij: quod Arrius non intellexit. Christus autem qꝛ vidit illos tardos/ non ferre splendorez veritat̄: temperauit eū in his verbis. ✱ Nonne scriptū
N est. ⁊c. Quia ego dixi dij estis.] Tribus modis dicitur deus. Natura. Adoptiōe: vt ego dixi dij estis. Falso: vt demones et idola. ✱ Si illos dixit deos.] Si per sermonez dei participādo fiūt hoies dij: quomodo ille/ qui per naturam est filius quo participāt/ nō est deus? ✱ Opibus credite.] Fidem adhibete operibꝰ: vt merito fidei amplius cognoscendo opera veniatis ad fidem deitat̄. ✱ Qꝛ in me est pater.] Pater est i filio: filiꝰ ē in patre: vt equalis in eo/ cui eq̄lis est: vn̄ et potest dicere. Ego et pater vnuz sumus et/ qui videt me videt et patrem: et hoc est ei proprium. Munus autem est homini per participatiōem: qd̄ dr̄ esse in deo cōtinente: et deꝰ in eo: vt in vase.
O ☞ Applica ad hec aliq̄ de Anno. ser. Ecclie.
Auctor. fol. 64. sub thē. ✱ Facta sūt encenia.] vt. s̄. A. L. ℭ Et Anno. 1. quarte par. ser. Epiph. fol. 45. Col. 2. Et anno. 1. A. q̄nte p. ser. Ferie. 2. Dn̄ice Passionis. Fol. 156. col. 1. sub thē. ✱ Circūdederūt Jesum iudei. ⁊c.] L. M. ℭ vel ser. Incar. Fol. 2. ⁊ Circūcisionis. fol. 34. sub thē. ✱ Si tu es xp̄s. ⁊c.] L. vel. ✱ Opera: que ego facio. ⁊c.] D. Vel. ✱ Que pater misit in mundū. ⁊c.] F ℭ vel ser. Apostoloꝝ. Fol. 82. sub thē. ✱ Oues mee vocem meā audiūt. ⁊c.] E. ℭ vel ser. Oiuz sanctoꝝ Tomo secūdo: sub thē. ✱ Ego vitā eter nam do.] E. ℭ vel ser. sanctissime Trinitatis in fra in hoc Tomo sub thē. ✱ Ego et pater vnum sumus.] F. L. ℭ Vel An. 1. G. q̄nte par. ser. hu ius dn̄ice passiōis. fol. 155. col. 2. Vel ser. Passi onis. fol. 35. sub thē. ✱ Sustulerūt lapides. ⁊c.] G. ℭ vel ser. Peccatoꝝ. Fol. 189. sub thē. ✱ De bono opere nō te lapidamꝰ: sed de blasphemia] G. L. ℭ vel ser. Fidei. Fol. 56. sub thē. ✱ Credi te.] M. ℭ Et Anno. 1. F. quinte par. ser. Aposto lorum Philippi et Jacobi Tomo. 2. sub thē. ✱ In me est pater. ⁊c.] M.

Ferie. v. Dn̄ice Passionis

Sermonis annotamēta Ex quinta pte Biblie.

Cum audissent. ⁊c.] ☞ De clarata origine doctrine xp̄i (vt dicit Lyra) et ostenso ꝙ erat a deo data: cuz diceba ꝛ supra in hoc capitulo. ✱ Ambulabat Jesus in Galileaz. ⁊c.] Que re supra Anno. 1. A. quinte p tis. ser. Ferie. 3. huiꝰ Dn̄ice. Passiōis. Fo. 157. Col. 1. Et quomodo ad ipsam inuitauit/ cum diceba ꝛ. ✱ In nouissimo aūt die. ⁊c.] Quere. s̄. An. 1. C. quinte. par. ser. Ferie. 2. huius Dn̄ice Passiōis. fol. 156. col. 2. ℭ Lyra. Hic cōsequēter describi ꝛ populi dissensio sequens ad verba xp̄i. Et primo inter populares: secūdo inꝛ principes. In prima ergo parte dicitur. ✱ Cum audissent quidā sermones Jesu.] Scꝫ illi: q̄ vere credebāt ✱ Dicebāt. Hic ē vere Propheta.] Idest Anto nomatice dictꝰ Propheta: q̄ p̄missus est. Deu. 18. c. Prophetā suscitabit deꝰ. ⁊c. ꝙ ad litterā in telligiꝛ de xp̄o. ✱ Alij dicebāt. Hic est xp̄s.] Isti erāt in fide ferueētiores p̄dictis: qꝛ fidei veritatē aptiꝰ cōfitebanꝛ. ✱ Quidā aūt dicebāt.] Contradicēdo p̄cedentibꝰ. ✱ Nūquid a galilea venit xp̄s?] Q. d. Non: et p̄pter hoc nō est xp̄s: qꝛ est galileꝰ: ⁊ adducūt p̄ se argumentū ex scriptura/ dicētes. ✱ Nōne scriptura dicit: qꝛ ex semine Dauid ⁊ de Bethleē castello/ vbi erat Dauid.] Qn̄ fuit inūctꝰ in regem. ✱ Venit xp̄s?] Q. d. sic. Sciēdū ꝙ scriptura i pluribꝰ locis p̄dixit xp̄z esse de semine Dauid. Potissime. Hiere. 23. a. Suscitabo Dauid germē iustū: ꝙ intelligiꝛ de xp̄o. Unde in fine auctoritat̄ subdiꝛ. Et hoc est nomē ꝙ vocabūt cuz dn̄s iustꝰ noster. Silr̄ ꝙ in Bethleē castello nasceretꝛ/ scriptū est. Michee. 5. a. Et tu Bethleē ephrata. ⁊c. sequiꝛ. Ex te mihi

Cī. Johā. 7 A

egrediet q̄ sit dñator in israel. Et vtrūq3 erat ve=
rum de xp̄o: q2 de Dauid descendit ꝑm carnē/ et
in bethleem natus est. vt ptz Mat.2. et Luce.2.
Sed ipsi hoc ignorabāt/ eo ꝙ nutritus fuerat in
B nazareth. * Dissensio itaq3 facta est in turba ꝑ
pter eum.] Q2 ibi erant contrarie opiniones de
eo: vt patet ex p̄dictis. * Quidā aūt ex ipsis vo
lebant apprehendere eū.] S3 repressi sunt diui=
na virtute: ideo sequit. Sed nemo misit sup illū
man9.] Q2 nihil poterāt ei facere: nisi q̄tū 7 qn̄
C ipse ꝑmittebat. Cōsequēter ponit dissensio: q̄ad
p2icipes. Et diuidit in duas ptes: q2 p2io ponit
dissensio coꝝ erga ministros. scđo p2icipū adin=
uicē. Turbatio principū erga ministros fuit ex
hoc: ꝙ nō ceperant Jesum: q2 ad hoc missi fue=
rant: ideo subdit. * Venerūt ḡ ministri ad pon
tifices 7 phariseos: et dixerūt eis illi. Quare nō
adduxistis eū? Respōderūt ministri.] Se excu=
santes. * Nunq̄3 sic locutus est hō sicut hic loq
tur.] Q.d. ita bene loquit/ ꝙ nō videtur hō pu
rus: sed plus: ꝑpter quod temerariū esset ponere
super eū man9. * Responderūt ḡ eis pharisei.]
Ex inuidia moti. * Nūq̄d 7 vos seducti estis?]
Idest extra veritatē ducti. q.d. patz ꝙ sic: qđ con
firmāt exemplo maioꝝ 7 legisperitoꝝ dicentiū.
* Nunq̄d ex principib9.] Idest ex sacerdotib9
q̄ principabant in populo * Aliq̄s credit in eū:
aut ex phariseis?] Qui videbant religiosiores
aliis. q.d. nullus ex talibus credidit. Hoc tn̄ fal=
sum erat: q2 multi de istis crediderūt xp̄o: occul
te tn̄: ne de synagoga expellerent: vt habetur Jo
han.13. * Sed turba hec.] Sc3 credit: que de fa
cili seduci potest ꝑpter ignorantiā: ideo subdit.
* Que nō nouit legem: maledicti sunt.] Hoc
accipiebāt ex hoc qđ dicitur Deutero.27. Ma
D ledictus qui non permanet in ser. 7c. Consequē
ter ponitur dissensio principum adinuicē ꝑpter
verbum Nicodemi excusantis Jesum: q2 occul
te credebat in eū. Ideo voluit excusare eū ex le=
ge: et hoc est qđ subditur. * Dicit Nicodemus
ad eos: ille qui venerat ad eū nocte: q̄ vnus erat
ex ipsis. Nunquid lex nostra iudicat hominē:
nisi prius audierit ab ipso?] Volebat em̄ ꝑ hoc
inducere eos ad audiendū xp̄m: vt ꝑ verba eius
cōuerterent: sicut ipse fuit ꝯuersus. * Et cogno
uerit quid faciat?] Q2 in damnatiōe hominis
non leuiter est ꝑcedendum. * Responderunt 7
dixerunt ei.] De veritate turbati: q2 hoies inui
dia 7 iracundia agitati nō recipiunt persuasio=
nem. * Nunquid 7 tu galile9 es?] Idest disci=
pulus huius galilei. * Scrutare scripturas]
Idest diligenter considera: q2 videtur ꝙ nihil de
eis scias. * Et vide: quia a galilea ꝑpheta nō
surgit.] Hoc verbum eorum simpliciter est fal=
sum: quia si intelligatur de ꝑphetis generaliter

aliqui fuerūt nati de galilea: videlicet ...
Tobias 7 Delbora prophetissa. Et ...
alij. Si autem intelligatur de propheta ...
so ad salutem populi/ qui est messias ...
sum est verbum eorum: q2 de ipso scriptum ...
11. ꝙ debet esse Nazareus: et per consequens ...
galilea: quia Nazareth est in galilea. De ...
de Christo Esa.11.a. ꝑm veritatem hebr ...
Egredietur virga de radice Jesse: 7 N ...
de radice eius descendet. Hoc autem po ...
spondere Nicodemus: qui erat legisperitus ...
non fuit ausus: nec mirum: quia etiam ...
illo tempore erāt timidi. * Et reuersi sunt ...
quisq3 in domū suam.] Quia eorum co ...
per diuisionem fuit dissipatum.
* Sed turba hec. 7c.] Moralr. Aug. ...
hec maledictio. Ita etiā nūc ē in ecclesia ...
plices 7 laici sunt aliquādo deuotiores ...
Esa.1.a. Cognouit bos possessorē suū: 7 a ...
presepe domini sui.
Glo. ☞ Que precedunt et explana ...
diernum euangelium quere in Glo. anno ...
toꝝ que supra diximus. Sequitur im ...
te. * Venerunt ergo ministri. 7c.] Ministri ...
piendū eū/ redierunt immunes a crimine ...
admiratione: diuine doctrine testes. * N ...
7 vos seducti estis?] Laudabiliter seducti ...
qui dimisso malo infidelitatis/ transierunt ...
dem. * Nunquid ex principibus. 7c.] ...
cent legem cōtemnunt eū/ qui misit legem ...
nō nouerant legē credunt in eū/ qui ...
vt impleatur quod dicitur. Vt non vide ...
deant: 7 videntes ceci fiant. * Nunquid ...
Q2 illi ꝑuersi volebant pri9 esse dānatores ...
gnitores. Iste vero putabat/ ꝙ si patienter ...
sentem audirent forsan essent similes ministris ...
qui maluerunt credere q̄3 tenere. Auctor ...
go legis vult eos inducere: vt eum prius ...
audire. * Et tu Galileus es? 7c.] Galileus ...
cebatur Jesus: quoniam de Nazareth ...
rentes eius.
☞ Applica ad hec aliqua de annotationibus ...
sermonis Incarnationis. incipientib9 folio ...
sub themate. * Nunquid a galilea venit ...
7c.] vt. s̄. A. Vel sermonis Passionis ...
sub themate. * Volebant apprehēdere ...
7c.] B. Vel sermonis P2elatoꝝ. Fol. 9 ...
themate. * Nunquid lex iudicat quemq̄ ...
prius audierit? 7c.] D. Vel ser. Fidei. fol ...
sub the. * Nunquid ex principib9 aliqu ...
dit?] C. F.

Ferie.vj. Dñice Passionis.

sermōis Annota. Ex q̄nta pte Biblie.

Collegerũt. rc.] ☞ Postq̃ euangelista ostẽdit Lazari infirmitatẽ incurabilem: mortez indubitabilem: suscitationem mirabilem: primũq3 suscitationis effectum quoad presentes: cum dicebatur ✳ Multi ergo ex iudeis: q̃ venerãt ad Mariam et Marthã: z viderant: que fecit Jesus: crediderunt.] De q̃bus omnibus quere anno. 1. per totũ. quinte p̃tis. ser. Ferie. 6. Dñice. 4. quadragesime. incip̃. fol. 150. col. 4. Sequitur immediate in littera. ✳ Quidam aũt ex ipsis abierũt ad phariseos: et dixerunt eis: que fecit Jesus.] Lyra. Dicunt doctores aliqui: q̃ hoc fecerunt bono zelo moti: volentes ex miraculo viso refrenare irã eoꝝ contra Jesum tanq̃ irrationabilẽ. Alij dicũt q̃ male moti h' fecerunt: q̃a sicut ex signis visis boni z electi conuertũtur: ita frequẽter mali obdurant̃. Et hoc magis videtur ex littera sequẽti: vbi agitur de congregatione phariseoꝝ ad tractãdum de morte Christi. Consequenter in hoc euãgelio ponitur secũdus effectus suscitatiõis Lazari respectu absentiũ: q2 audita suscitatione Lazari: ex ira et inuidia moti sunt ad tractandũ de morte xp̃i. Et diuiditur in tres: q2 primo ponitur eorum congregatio. Secũdo congregatoꝝ dubitatio. Tertio dubij determinatio. In prima igitur

B parte dicitur sic. ✳ Collegerũt ergo pontifices.] Qui erant maioris auctoritatis et magis litterati. ✳ Et pharisei.] Qui videbant̃ pre alijs religiosi: ex quib⁹ factũ eoꝝ grauius erat. ✳ Concilium.] Scz aduersus Jesum. Hoc non est ex textu: sed subintelligit̃. Circa hoc notandum q̃ pontifices erant de tribu Leui. Pharisei autẽ p magna parte erant de tribu Symeon: q2 ex illa tribu habuit ortuz secta phariseoꝝ: ideo in figura huius predictũ fuit Geñ. penulti. a. Symeon et Leui fratres vasa iniq̃tatis bellantia: in con-

C silium eorum nõ veniat anima mea. Consequẽter secũdo ponitur congregatoꝝ dubitatio. s. q̃d facerẽt de Jesu: q2 habebãt rationes ad vtranq3 partem. ✳ Et dicebant. Quid facim⁹?] Ex euidentia enim miraculoꝝ cogebant̃ dicere ✳ Q2 hic homo multa signa facit] Et ex hoc sequitur q̃ erat ei credendum magis q̃ Moysi: q2 Moyses nõ tot nec tanta signa fecit: et maxime quando populus ei primo credidit: immo valde pauca: vt patet Exodi. 4. Et sic habebant argumẽtum ad ipsum recipiẽdum et honorãdum tanq̃ verum Christum: sed econuerso arguebant ad contrarium, dicentes. ✳ Si dimittimus eũ sic: omnes credent in eum.] Sicut in Christuz. Et quia Christo debebatur regimẽ ꝺm scripturas: q̃s male intelligebãt de temporali regno: ideo ex hoc videbatur sequi contra imperatorem romanum rebellio: qui tunc temporis dominabatur eis. z hoc videbatur ꝓpinqua occasio destructionis ciuitatis et templi per potestatẽ romani imperij: que tunc erat maxima: et ideo ipsi non habebant aliquam virtutẽ resistendi. et hoc est q̃d dicitur. ✳ Et venient romani.] In tanta fortitudine, q̃ nõ poterim⁹ resistere. ✳ Et tollent nostrum locum.] Idest ciuitatẽ z templum. ✳ Et gentem.] Captiuando populum. et sic patet q̃ passio timoris subuertebat in eis iudiciũ rationis. Consequenter tertio ponitur dubij determi- D

natio. Et diuiditur in tres: quia primo dubium determinatur. Secundo determinatio approbatur. Tertio a Christo euitatur. Prima in duas: quia primo ponitur Caiphe determinatio. Secundo huius determinatiõis expositio. In prima igitur parte dicitur sic. ✳ Unus autẽ ex ipsis Caiphas nomine.] Non est de textu: sed intelligitur nomen eius propter auctoritatẽ sui officij. Unde subdit̃. ✳ Cum esset pontifex anni illius.] Dominus autem preceperat esse tm̃ vnum summum sacerdotem: et per totam vitaz suam: quo moriente, alius sibi succederet. vnde et in morte eius reuertebantur fugitiui: sed propter cupiditatem et ambitionẽ suam statuerunt inter se illi: qui erant de genere sacerdotali: vt quolibet anno vnus esset: qui illo officio fungeretur. Aliam autem rationem assignat Josephus, dicens. A tempore Herodis Ascalonite: qui auxilio romanoꝝ occupauit regnũ Judee: sacerdotium cõmuniter vendebat̃: et sic propter maius lucrũ temporale summ⁹ sacerdos freq̃nter mutabat̃. ✳ Dixit eis] Propter auctoritatẽ officij sic locut⁹ est: dicẽs. ✳ Uos nescitis q̃cq̃: nec cogitatis.] Q. d. prima facie quilibet intelligens videre põt q̃ ad mortẽ hui⁹ hois debem⁹ laborare. Cui⁹ rõ est: q2 bonũ cõe magis est eligẽdum, q̃ bonũ p̃ticulare. Si aũt hõ iste dimittatur: bonũ toti⁹ populi dissipabit̃: vt patet p p̃dicta ꝺm eoꝝ extimationem: et sic cõcludit: q̃ sit agendũ ad mortẽ xp̃i: etiã si ex parte ei⁹ nõ inueniatur aliqua causa. z hoc est q̃d dicit̃ ✳ Quia E

expedit nobis, vt vnus moriat̃ hõ.] Etiã si esset bonus et iustus. ✳ Pro populo.] Idest p ꝯseruatione populi. ✳ Et nõ tota gens pereat.] Sz maneat in vita. Hic patet manifeste q̃ passio inuidie et liuoris ꝯtra xp̃m: et passio timoris p̃dẽdi gẽtẽ et locũ, subuertebãt in eis rõnis iudiciũ: q2 in nullo casu licituz est interficere innocentẽ. Per hoc enĩ nõ ꝓcurat̃ bonũ cõmune: sed mag' destruit̃. Propt̃ q̃d dei iudicio factũ est: q̃ illud malum: q̃d credebant p mortẽ xp̃i euadere. s. destructionem loci et gentis: per mortẽ xp̃i incurrerũt: q2 in penã huius peccati, romani p Titũ et

Vespasianũ locum et gentẽ destruxerunt:anno 42.post passionẽ Christi:sicut fuerat a Daniele ꝓphetatũ.9.capi.g.Et ciuitatẽ et sanctuariũ dissipabit populus cum duce venturo.ꝛc.Et a saluatore predictũ Luce.19.Videns ciuitatem sanctam Hierusalez.ꝛc.Consequẽter ponit̃ predicte determinationis expositio:q̃ quidẽ expositio est Johannis euangeliste ostendentis qualiter Caiphas predictam determinationẽ ꝓtulit. Quãuis enim esset intentio Caiphe dare soluz cõsiliũ de xp̃i morte:ꝓ temporalis periculi euasione circa populum iudeoꝝ:tñ verbuz eius sic sonabat:ꝙ Christus erat moriturus ꝓ gente et populo.Et ꝙ sic fuit ꝓlatũ/fuit ꝓphetia quodammodo de futuro:ꝙ xp̃s erat moritur⁹ ꝓ salute spirituali:et nõ solum iudeoꝝ:sed etiã oĩm gentium:q̃ credituri erãt in ipsum.ꝛ hoc est qd̃ dr̃.* Hoc a semetipso non dixit.] Supple predictum verbum hoc modo ꝓtulit:sed per motionem alterius.* Sed cũ esset pontifex anni illi⁹ ꝓphetauit.]Quia ipso ignorante dictũ ꝓpheticum ꝓtulit:nõ ratione sui meriti:sed dignita-
F tis officij* Quia Jesus moriturus erat ꝓ gente.]Scz iudeoꝝ:q: multi de iudeis saluati sunt per ipsum. *Et non tñ pro gente:sed vt filios dei]Non quia adhuc essent filij dei actu:sed in potentia ad actũ reducẽda:q: erant predestinati.*Qui erant dispersi.]Per diuersos rit⁹ gentilium.*Congregaret in vnũ.]Idest in vnaz ecclesiam ex iudeis et gentibus constitutã:vt esset vnũ ouile:sicut est vnus pastor. Propter qd̃ Geñ.penulti.g.dicitur de xp̃o.Ipse erit expectatio gentium:non solum iudeoꝝ.Nec hoc est cõtra illud:quod dicit saluator Matth.15.c.Nõ sum missus/nisi ad oues:que perierant:dom⁹ israel.quia ibi saluator loquitur de sua missiõe ad predicandum in ꝓpria persona.Propter qd̃ Apl's dicit Rom̃.15.b.Dico enim dñm Jesum xp̃m ministrũ fuisse circũcisionis.Consequẽter ponit̃ determiatiõis Caiphe approbatio:q̃uis esset iniqua:q: omnes alij erant affectati ad procurandum mortem xp̃i:sicut ꝛ ipse:et hoc est qd̃ dicitur.* Ab illo ergo die cogitauerunt/vt interficerẽt eũ.]Licet eñ ante habuissent volũtatẽ interficiẽdi ip̃m(vt patuit p predicta)tñ ex ꝯsilio Caiphe diffinierũt h adiplere q̃ citius possent. Cõsequẽter ponit̃ hui⁹ determinatiõis declinatio:nõ eñ adhuc erat tp̃s passiõis xp̃i a deo p̃ordinatum:et iudei querebãt occidere eum:vt visum est:ideo recessit ad tempus:et hoc est quod dicit̃.* Jesus ğ iã nõ in palã ambulabat apud iudeos.]Quãuis.n.iter eos existẽs:posset eorũ ipetũ refrenare:tñ voluit ad tp̃a latere:ꝛ se occultare rõnib⁹ pdictis.Joh.8.et.10.cap. ☞ Et in h Tom.ꝯ.an.1.qnte p.ser.Dñice Passio.fol.

154.col.3.Et an.1.qnte ptis.ser.Feri... Dñice.fol.157.vbi similiter agit̃ de... tiõe.* Sz abijt in regionẽ iuxta deser... pauci de iudeis erãt.* In ciuitatẽ q̃... Ephrem]Que erat parua et pax popu... Et ibi morabatur cũ discipulis suis.]... tempus ꝓpinquũ sue passionis. * Oẽs credent in eũ.]Glo.Et q: sen... ctrinã ei⁹ esse ꝯtra tẽplũ et paternas leg... bant/ne si oẽs crederẽt in xp̃m:nemo... q̃ ꝯtra romanos ciuitatẽ dei et tẽplũ de... * Et veniẽt romani.]De tp̃alib⁹ tim... eternis:et vtraq; pdiderũt:loc⁹ est Hieru... quẽ pdiderũt.Gentẽ suã pdiderũt vbiq;... * Hoc a semetipso.]Augu.Nota ... spũm ꝓphetie predicere futura:qd̃ ... diuino tribuit sacramẽto:q: fuit pontif... mus sacerdos:et mysteriũ habẽs i man... dei locut⁹ est.De⁹ ꝯstituit vnũ summũ sa... tem:cui mortuo vn⁹ succederet.Sed p... nẽ postea euenit:vt plures essent:et vicib⁹... strarent:forte ꝛ plures in vno anno:et q... exibat:qui incensum poneret:qd̃ non li... summo sacerdoti:vt de Zacharia legit.* ... gẽte]Judeoꝝ scz:in qua erãt oues hoc ... phas.Sz q: nouerat euãgelista esse alias ... addidit.* Sz vt filios dei q̃ erãt disp... garet.]Filij predestinatiõe:sicut ꝛ oues ... nondũ eni erãt:quia nondũ crediderãt. Circa predicta queritur vtrũ Caiphas ... re ꝓpheta.ꝛc.Dicendũ ꝙ nõ fuit vere ... ☞ Reliq̃ breuitatis causa dimitto ... re ibi ꝛ i Add.vtrũ põtifices erãt de tribu ... que oĩa sunt magis curiosa q̃ vtilia. ☞ Applica ad h aliq̃ d anno.sermo ... fol.35.sub them̃.* Expedit vt vnus mo... hõ.ꝛc.]E.Et d anno.sermo.Pctoꝝ.fol... sb the.* Cogitauerũt iterficere eũ.ꝛc.]... faciũt pctõres obstinati i pctis suis.Vide... fol.39.sb th.* Jes⁹ moritur⁹ erat ꝓ gẽte.ꝛc...

Sabbati Dñice Passio...

sermonis Annotamẽta.Ex quinta pte ...

Exit Jesus disci.suis.Am... amen dico vobis:nisi man... caueritis.ꝛc.] ☞ P... in superiorib⁹ euãgelijs ... de cibo corporali:cũ dic... * Abijt Jesus trãs mare ... lilee.ꝛc.]Prout inuenit... pra annota.5.A.qnte ptis.ser.Dñice.4.q... gesi.fol.138.col.1.Et de pane spũali:q̃ est ... dei:cũ saluator dicebat.* Opamini nõ cibũ ... perit.ꝛc.]Prout etiam inuenies.ꝯ.anno.1.B...

quinte partis. sermonis Ferie. 5. Dn̄ice. 3. quadragesime. fol. 128. col. 2. Et (quibusdam interpositis) agit de pane spirituali: qui est sacramentum. Et diuiditur in duas ptes: qꝛ circa hoc primo ponitur doctrina xp̄i. Secūdo exponitur: qꝛ videbatur obscura: ibi. Multi autē audientes. Prima in duas: qꝛ primo ostendit ꝓpositū. Secundo probatur quoddam suppositū: ibi. Qui manducat meam carnem. ꝛc. Prima in tres: qꝛ primo saluator docet huius sacramēti qualitatem: cum dicit. ✳ Et panis: quē ego dabo. ꝛc.] Quere infra annotamēto. 1. B. quinte par. ser. Feric. 4. post Penteco. Et secūdo consequenter ostēditur huius sacramēti necessitas. Judei em̄ rudes/ predicta verba Christi audientes/ reputabant ea inutilia ꝛ impossibilia: ideo subditur ✳ Litigabant ergo iudei adinuicem/ dicentes. Quomodo potest hic nobis carnē suaꝫ dare ad manducādum? Dixit eis Jesus.] Immediate sequitur euangelium hodiernū: cum subditur. ✳ Amen amen dico vobis: nisi manducaueritis carnē filij hominis.] Lyra. Sicut em̄ in vita corporali cibus est necessarius ad vitā conseruandam: ita in vita spirituali hoc sacramētū est necessariū: qꝛ est vite spiritualis conseruatiuuꝫ: qꝛ sicut baptismus est quedam spiritualis generatio: ita eucharistia est quedam spiritualis nutritio. ✳ Et biberitis eius sanguinem/ non habebitis vitam in vobis.] Non est intelligendum quod hoc sacramētum sub vtraqꝫ specie sit fidelibus exhibēdum: sed tn̄ hoc modo a sacerdote sumendum: licet in primitiua ecclesia populus sub vtraqꝫ specie cōmunicaret: tn̄ postea ꝓuide ordinatū est: vt nō cōmunicet sub specie vini ꝓpter periculum effusionis: et qꝛ sub specie panis accipitur quodāmodo sanguis/ inquantuꝫ ibi cōtinetur: qꝛ sub vtraqꝫ specie est totus Christ⁹: aliter tn̄ et aliter: qꝛ sub specie panis est vera caro xp̄i ex virtute sacramenti: cetera vero sunt ibi ex concomitātia. Et eodem modo sub specie vini est sanguis Christi ex vi sacramēti: cetera ex concomitātia. Notādum ꝙ ex hoc qđ dicit hic. Nisi manducaueritis. ꝛc. dicunt greci: ꝙ hoc sacramentuꝫ est tante necessitatis/ ꝙ pueris debet dari: sicut baptism⁹: qđ est falsum: qꝛ in sumente hoc sacramentū requirit actualis deuotio et reuerentia: que nō sunt in pueris: et ideo verbum qđ importat ꝑceptū/ tantūmodo intelligitur de adultis: qb⁹ necessariū est ad salutem hoc sacramentū eucharistie accipe: saltē in voto: si nō possit haberi in re. Conseqūter ostēdit huius sacramēti vtilitas: que est augmētatio in vita spūali. Sicut cibus corporalis nō solummodo nutrit ꝛ ꝯseruat vitā: sed deducit ad ꝑfectā quantitateꝫ: sic hoc sacramentū perducit hominē ad ꝯsumationē gratie: q̄ est gloria eterna. Et hoc est qđ dicitur. ✳ Qui manducat carneꝫ meam: et bibit meum sanguinē.] Non tn̄ sacramentaliter: sed etiā spūaliter ꝑcipiens effectū sacramēti. ✳ Habet vitam eternā.] Qꝛ habet deū inhabitātem: qui est vita eterna. ✳ Et ego resuscitabo eum in nouissimo die.] Ut participatio huius vite ad corpus per animā deriuet. Consequenter tertio principaliter ostendit huius sacramēti veritas. Christus em̄ frequēter parabolice discipulis suis loquebat: et ideo ne crederent ꝙ caro eius cōtineret in h̄ sacramēto eucharistie tantūmodo: sicut in signo: ideo hoc remouet/ dicens. ✳ Caro mea vere est cibus.] Qꝛ hic sumit realiter: et nō figuratiue: et eodē modo est de sanguine sub specie vini: ideo subdit. ✳ Et sanguis me⁹ vere est potus.] Dicit etiā caro xp̄i vere cib⁹: et sanguis eius vere pot⁹: qꝛ reficiunt animaꝫ: que est immortalis. Cibus aūt corporalis tn̄ reficit corpus: qđ est corruptibile. Cōsequēter ꝓbat quoddam suppositū. Dixerat em̄ ꝙ manducatio carnis eius dat vitā: istud ꝓbat hic: qꝛ illud per qđ aliquis vnitur pricipio viuificatiuo/ illud dat vitā: hoc patet in vita corporali: per hoc aūt sacramentum homo vnitur Christo: qui est principium vite spiritualis: ergo. ꝛc. ꝛ hoc est quod dicitur. ✳ Qui manducat meam carnem: ꝛ bibit meum sanguinē: in me manet.] Idest vnitur mihi. ✳ Et ego in illo.] Quia per charitatem amans est in amato: et econuerso. ✳ Sicut misit me viuēs pater.] Quia est vita ꝑ essentiā. ✳ Et ego viuo ꝓpter patrem.] Filius enim inquantū deus/ et inquātū homo viuit ꝓpter patrem: sed aliter: qꝛ s̄m ꝙ deus/ viuit ꝓpter patrē: inquantū ꝓcedit ab eo: accipit tn̄ eandem vitā: quā habet pater. Scd̄m vero ꝙ homo/ viuit ꝓpter patrē: inquantū vnit supposito ꝓcedenti a patre: quam vnionē concomitat plenitudo gratie: que est spūalis vita. ꝛ eodem modo nos inquantū ꝑ sacramentū eucharistie vnimur deo/ viuimus spiritualiter: tn̄ eius vnio est realis in vnitate suppositi: nostra autē vnio apud ipsum est per fidem et dilectionē. ꝛ hoc est quod dicitur ✳ Et q̄ manducat me: et ipse viuet ꝓpter me.] Quia per hoc coniungit principio spiritualis vite: vt visum est: ideo consequēter cōcludit esse verum illud: de quo murmurabāt iudei tanq̄ de falso. ✳ Hic est panis: qui de celo descendit] Quia caro Christi in hoc pane contenta virtute spūssc̄ti fuit formata. ✳ Non sicut manducauerūt patres vestri māna: et mortui sunt.] Et ideo non fuit vere cib⁹ celestis: sed tn̄ figura ei⁹: quia vitam spiritualem nō conferebat: sed eam dari in sacramento prefigurabat: quia erga deuotos habebat omne delectamentū: vt habetur

Sapientie.16.c. Panem paratuz prestitisti eis: habentem omne delectamentũ. Malis aũt hominib⁹ erat insipidus. Unde dicebāt. Nu.22. B. Nauseat aia nostra super cibo isto leuissimo Sic eucharistia digne sumētibus ē vite spũalis solatium. et indigne sumentibus iudiciũ. Ideo seqtur. * Qui manducat hunc panē.] Digne. * Uiuet in eternũ.] Seqtur. * Hec dixit in synagoga.] Que ē locus cõmunis: vbi iudei ꝯueniunt. * Docens in Capharnauz.] Que erat metropolis Galilee. Hoc addit euāgelista post verba xp̄i predicta: ad ostēdendum ꝙ xp̄s in palam docebat: sicut habens doctrinā sanā: et non suspectam. Posita doctrina Christi: consequenter exponit̄. Et primo ponit̄ eius expositio. Secundo ex hoc ostenditur aliquoꝝ reprobatio: et aliorum cõfirmatio: ibi. Ex hoc multi. Prima in duas: q꞉ primo ponitur expositionis occasio. Secũdo ipsa expositio: ibi. Sciens Jesus. Occasio aũt expositionis fuit: q꞉ multi iudeoꝝ verba xp̄i capere nõ poterant ꝓpter suam incredu-
D litatem. Et hoc est qᵭ subditur. * Multi ergo audientes ex discipulis eius: dixerunt. Durus est hic sermo.] In corporalibus dicitur aliquid durum/duplici de causa. Uel q꞉ nõ est de facili penetrabile. Uel q꞉ resistit tactui. Sic in spũalibus dicitur aliqd durum: vel quia ab intellectu nõ penetratur: vel q꞉ displicet volũtati. Utroqꝫ modo sermo Christi erat eis durus: q꞉ eius verba nõ intelligebant: et displicebat eis ꝙ tanta de se dicebat: eo ꝙ ipsuz hominē puꝝ esse putabāt. Ideo seqtur. * Et qs potest euz audire?] Q.d. blasphemia est. Consequenter ponitur doctrinę Christi expositio quantũ ad duo: de qbus audientes erant scandalizati. Secundum ponit̄ ibi. Spiritus est: q̇ viuificat. Primũ igitur de quo scandalizati erāt/erat qᵭ dixerat. Descēdi de celo. Et ostendit ꝙ nõ debebant scandalizari: predicens ꝙ viderent eum in posteꝝ in celum propria virtute reuerti. ⁊ ideo nõ debebant admirari/si dixerat se de celo originari: qa quelibet res ad suum locum reuertit̄. ⁊ hoc est quod dicitur. * Sciens aũt Jesus apud semetipsum.] Idest absqꝫ alio sibi nunciante. * Q꞉ murmurarent de hoc discipuli eius.] Quia dixerat se de celo descendisse. * Dixit eis.] Reprimens coꝝ murmurationē iniustam. * Hoc vos scandalizat.] Et sine ratione. * Si ergo videritis filium hominis ascendentem: vbi erat prius.] Accipitur hic/si: pro quia. Q.d. quia hoc videbitis: nõ debetis scādalizari de hoc: quod dixi. Illi eñ: qui Christo credentes cũ eo permanserunt: in ascensione eius hoc viderunt: vt patet Actuũ.1. Consequenter exponit secũdum: de quo murmurabant: scꝫ quia dixerat carnem suā esse cibum necessarium ad salutem: et ipsi intelligebant ac si daretur in propria specie: sicut [illegible] venditur in macello: quod est horribile [illegible] lit hunc intellectuz/dicens. * Spiritus [illegible] viuificat.] Q.d. verba: que dixi [illegible] sum habent: et sic viuificāt. * Caro non [illegible] quicq̄.] Quia caro xp̄i manducata [illegible] quo intelligebant: nõ esset vtilis: sed [illegible] ribilis: ideo sequit̄. * Uerba: que ego [illegible] sum vobis.] De carne mea mādu[illegible] ritus et vita sunt.] Quia spiritual[illegible] tellectũ. Nec mirũ: q꞉ sunt a spiritu[illegible] tũ spiritualitas nõ est sic accipienda: q[illegible] sit in sacramento eucharistie tantũmo[illegible] in signo: vt dixerunt aliqui heretici: q[illegible] aliter: vt dictum est. Sed q꞉ manduca[illegible] in hoc sacramento quodam spirituali[illegible] quantũ species visibiles atterũtur ⁊ co[illegible] et spiritus ex virtute dei carni vnita [illegible] Sed sunt quidam ex vobis: qui non cr[illegible] Q.d. ꝓpter hoc intelligere nõ possunt. [illegible] bat eñ ab initio Jesus: q̇ essent credentes [illegible] tanq̄ deus sciebat occulta cordiũ. * [illegible] diturus esset eum.] Quia sciebat [illegible] rorum contingentiũ. * Et dicebat. [illegible] rem affirmationē predictoꝝ. * Propter[illegible] vobis: q꞉ nemo potest venire ad me ni[illegible] ei datum a patre meo.] Eandem eñ s[illegible] dixerat supra: licet verba sint aliquātu[illegible] Idem eñ est trahi a patre: qᵭ supra di[illegible] fidez a patre: qᵭ hic ponit. Ipse aũt sc[illegible] qbus loquebat̄/non esse predestinatos [illegible] no: nec tractos a patre. (☞ Quere [illegible] pra dixi) annot̄.1.A. qnte parti. sermo. [illegible] Penteco.) Ex predictis concludit̄ aliquo[illegible] stinatio in malo ꝑ apostasiā: cum dicitur. [illegible] hoc multi discipuloꝝ eius abierũt retro: [illegible] nõ cum illo ambulabant.] Hoc nõ est in[illegible] dum de duodecim aplis: vel de septuaginta[illegible] bus discipulis: q꞉ isti xp̄o adheserũt. S[illegible] alij seqbant̄ ipm ad audiēdũ ei⁹ doctrin[illegible] istis multi retrocesserũt. Et cõsequēter p[illegible] situm ostēditur alioꝝ ꝯfirmatio: cuz dicitur. [illegible] Dixit ergo Jesus ad duodecim.] Apos[illegible] * Nunqd et vos vultis abire?] Non p[illegible] ignorans: sed vt ostendat se eis non indig[illegible] ponit in eoꝝ optione cũ alijs recedere. * R[illegible] dit ergo ei Simon Petrus.] Non solum p[illegible] ꝓ oibus: q꞉ inter eos erat principalior [illegible] responsiõe exprimitur maxima dilectio ad [illegible] stum: cuz dicitur. * Domine ad quē ibimus [illegible] Q.d. Similem tui inuenire nõ possumus [illegible] lus sufficis nobis: ꝓpter quē omnia reliquim[illegible] * Uerba vite eterne habes.] Idest verba vite eterne ꝓmissiua: ⁊ inductiua ad eam. Et [illegible]

mitur etiam in eius reſponſiōe vera confeſſio fi=
dei: cum dicitur. * Et nos credimus et cogno=
uim⁹.] Quia credere precedit itelligere. * Q2
tu es Chriſtus] Quantū ad diuinitatē: in qua
vnctus es: vt rex et ſacerdos. * Fili⁹ dei.] Na
turalis quantū ad deitatē: et per conſequens eq̄
lis ei in natura τ potentia. Uerumtū q2 Petrus
nimis large reſponderat/ dicens pro omnibus.
Nos credimus: q2 nihil mali d' alijs cogitabat:
ideo Chriſtus cognitor occultoꝝ eius reſponſio
nem corrigit: et hoc eſt qđ dicitur. * Reſpondit
eis Jeſus. Nōne ego vos duodecim elegi?] Nō
loquitur hic de electiōe ad vitam eternam: ſ3 ad
apoſtolatū * Et ex vobis vnus diabolus eſt?]
Ideſt preuiſus ad diaboli cōſortiū. Uerūtū nō
dixit determinate q̄s eſſet ille: nec apl'i tūc cogno
uerunt: ſed poſtea qū per effectū viderūt: et ideo
illud quod ſequitur nō eſt de verbis Chriſti: ſed
euangeliſte: q̄ ſcripſit iſta poſt paſſionē Chriſti:
dicens. * Dicebat aūt.] Sc3 xp̄s. * De Juda
Simonis Scariothis.] Ad differentiā alterius
Jude: qui fuit frater Jacobi. * Hic eñ erat tra
diturus eū.] Qū Jeſus ꝓtulit verba premiſſa.
G * Cum eſſet vnus ex duodecim.] Principali=
bus diſcipulis Chriſti. ¶ Queritur hic ſine ar=
gumentis: vtrum Judas a principio ſue vocati
onis a xp̄o/ fuerit malus? Dicēdū ꝙ in hac que
ſtione: que eſt de his: que tranſcēdunt humanaʒ
inueſtigationē (cuʒ ſit de occultis cordis huma
ni) τ in conſimilibus queſtionib⁹ tenendum eſt
illud: quod eſt magis conſonum ſacre ſcripture
et rationi. Sciendū igitur qđ dicit Aug. ꝙ Ju=
das a principio ſue electionis fuit malus: elect⁹
tū eſt a dño ad apl'atū: vt ꝑ eius malitiā τ ꝓditi
onem ꝑficeretur xp̄i myſteriū: q2 ſicut iniq̄ male
vtūtur bonis opib⁹ dei: ſic et deus bene vtit̄ ma
lis opib⁹ hominuʒ. Et ideo q̄uis Judas fuerit
peſſimus: tū eius malo bene vſus eſt xp̄s. Beda
aūt in hoc cōuenit cū Aug. ſed addit ꝙ Judas
nō fuit electus ad apoſtolatū: ſed alij vndecim.
Uocatus eſt tū cum eis: vt per ꝓditiōis ei⁹ offi=
cium/ Chriſtus operaretur ſalutē humani gene
ris. Sed vtrūq3 iſtoꝝ videtur contra rationē eſſe
τ ſacram ſcripturā. Diſtributio eñ bonoꝝ reſpi
cit iuſticiam cōmutatiuā: vt habetur. 5. Ethi.
vt alicui tanto plus detur de honore: quāto ma
ior eſt in virtute. Et ideo nō eſt veriſimile ꝙ Ju
das vocatus fuerit ad honorē apoſtolatus: niſi
tunc fuerit iuſtus. Uel q2 xp̄s cum tunc iuſtifi=
cauerat: vt eſſet tali honore dignus: ſicut iuſtifi
cauit Mattheum: qū eū vocauit ad apl'atū (vt
habet̄ Matth. 9.) Itē Joh. 17. dicit xp̄s de diſci
pulis ſuis loquēs ad patrē. Quos dediſti mihi
cuſtodiui: τ nemo perit ex eis/ niſi filius perdi=
tionis. Et certū eſt ꝙ loquitur hic de perditione:
que eſt per peccatū mortale: q2 Judas adhuc vi
uebat vita corporali. τ ſic videtur ꝙ perierit per
peccatū mortale poſtq̄3 fuit datus xp̄o per fidem
a deo patre. Qđ autem addit Beda Judā fuiſ
ſe vocatum ad apoſtolatū: videtur eſſe cōtra ſcri
pturam Matth. 10. et Marci. 3. vbi numeran=
tur illi: qui vocati ſunt ad apoſtolatū: et inter il
los enumeratur Judas. Itē Actuū. 1. ꝙ Mat=
thias electus eſt ad apoſtolatū: de quo preuari=
catus fuerat Judas. Nullus aūt preuaricatur
a ſtatu: in quo nō fuerit. ex quo patet ꝙ vere fuit
vocatus ad apoſtolatū. Propter qđ dicendum
ſm Chryſ. ꝙ fuit vocatus ad dignitatē apoſto=
latus: et pro tunc fuit bonus: q2 vocatio ad taleʒ
dignitatem/ reſpicit preſentem iuſticiā. Qđ aūt
poſtea peccauit ꝓdendo et tradendo xp̄m: non
contradicit iſti vocationi: q2 apoſtoli ex ſua vo
catione nō fuerunt in bono confirmati: qđ patet
ex caſu Petri: qui poſt ſuam vocationē chriſtū
negauit. Et ideo ſimiliter dicendum ꝙ licet Ju
das tempore ſue vocatiōis fuerit bonus: tū poſt
ea Chriſtum ꝓdendo peccauit. Sciendum tū/
ꝙ extunc malus erat: qū Chriſtus apoſtolis di=
xit verba in hoc capitulo contēta. Unus ex vo
bis diabolus eſt. tū ſua malitia nō erat aplis no
ta: ſed ſoli Chriſto: qui cognoſcit corda. Chriſt⁹
tū ſuam malitiā dixit in generali ipſo audiente:
ne credens ſuam malitiā latere: ſine timore ma
la operaretur: non tamen dixit in ſpeciali: ne ex
tunc inuerecundus factus/ peior efficeretur: ſm
quod dicit Chryſ.
* Niſi manducaueritis] Gloſa. Auguſtinus. H Gloſa.
Hunc cibum et potum/ ſocietatem vult intelli=
gere corporis et membrorum ſuorum: quod eſt
eccleſia in predeſtinatis: quod iam factum eſt:
et in vocatis/ et iuſtificatis: quod factum eſt: et
fit: et fiet in glorificatis: quod nunc eſt in ſpe: fiet
in re. Huius rei ſacramentū: ideſt vnitatis cor=
poris Chriſti alibi quotidie: alibi certis diebus
fit: et ſumitur alijs in vitam: alijs in mortē. Res
vero huius ſacramēti omnibus eſt in vitam ſu
mentibus: nulli ad mortem: ideſt vnitas ſancto
rum. Unde corpus τ ſanguis in his rebus com
mendatur: que ex multis in vnum rediguntur:
vt ex multis granis vnus panis fit: et ex multis
acinis vinum confluit. * Qui manducat car
nem meam.] Exponunt quidam ſancti de co=
meſtione altaris: et bene dicunt. Sed querunt/
quomodo fiat in vitam eternam: cum quidam
ad mortem. Unde dicit Apoſtolus. 1. Corinth.
11. f. Si q̄s comedit in altari cū hac comeſtiōe:
de qua agit hic. ſ. cū fide operante et dilectione:
hic comedit in vitam eternā. Si quis vero ali=
ter/ in mortem. * Caro enim mea.] Uere vi=

uet anima et corpus ex hoc cibo: quia caro mea vere est cibus: qui solus facit īmortales: vt nec esuriant nec sitiant. Alius cibus hoc non prestat: etiam si in eo hoc appetatur. * Qui manducat.] Jam exponit quomodo fiat quod dixit: et quid sit manducare carnem / et bibere sanguinem: hoc est manere in Christo: et Christuz habere in se manentē. Qui vero non manet in Christo: et in quo manet Christus: non manducat spiritualiter: etsi sacramentum sibi sumit in iudicium corporaliter. * Sicut me misit] Me equalem sibi misit: idest hominem fecit. Et inde est: vt ad eum referam vitam meaz / quasi ad maiorem. * Et ipse viuet] Ut viuam ex patre: mea exinanitio facit / vt homo viuat ex me: par

J ticipatio facit: quia me māducat. * Hic est panis.] Et ita constat: ꝙ hic est vere panis de celo: non manna: quia illud manducātes patres vobis siles mortui sunt in eternū: hūc panē hō: q̄ vitā nō habebat māducās / viuet ī eternū. Supra dixerat. Ego suz panis: q̄ de celo descēdi. hic dicit. Hic: idest filius hominis: ad esum cuius carnis inuito: est ille panis: qui de celo descendit: ergo idem est filius hominis / et fili⁹ dei. * Multi ergo.] Multi carnaliter sapientes quasi particulatim carnem: qua indutus erat: se eis distributurum promitteret / contra naturam esse putant: vt cibum hominū / humanam carnem daret. * Durus est. ꝛc.] Sic oportebat dici: vt ab hominibus nō intelligeretur: sed secretū dei verbis tegeretur. Secretū dei intentos debet facere: non aduersos. * Si ergo. ꝛc.] Suspendit̄ oratio: quasi tunc intelligetis / ꝙ nō eodem modo: quo putatis / erogo corpus: et ꝙ hec gratia morsibus non consumit̄: sed spirituali gratia me illis dando: ipsos in corpus meū conuerto. Hinc plane soluit qd̄ ipsos mouerat. putabāt enim ꝙ corpus distribueret: ille dicit in celum se ascensurum vtiqꝫ integrum. Quid ergo tenendum sit / aperte subdit. * Spūs est: qui viuificat] Caro (sicut intelligit[ur]) sicut que in macello emit̄: sicut alius cibus non ꝓdest: ipsa tñ vas spiritus: qui in ea salutem operatur: multū prodest: sicut sola scientia inflat: ipsa tamen non est mala: sed ꝑ

K charitatem edificat. 1. Cor. 8. a. * Uerba: que ego. ꝛc.] Quibus dixi manducandum [illegible] manere in me: et me in ipso. Ut [illegible] neat in Christo: vt membrū: et Christ[illegible] vt in templo / vnitas facit. Unitas [illegible] tate est: charitas autem ex spiritu [illegible] viuificat compaginata membra: non [illegible] * Sed sunt q̄dā.] Uñ Esa. 7. b. sm. [illegible] credideritis: nō me intelligetis. Per [illegible] mur: ꝑ intellectū viuificamur. * [illegible] rus esset. ꝛc.] Quia Judas inter [illegible] recedit: sꝫ manet ad insidiāduz: q̄ [illegible] apte ostēdit: vt oēs timeant: dū vn⁹ [illegible] nemo pōt.] Causam q̄re q̄dā nō cred[illegible] Or non est a deo datū. Fides. n. non [illegible] se / q̄si ꝓpa: sꝫ a deo: gr̄a q̄si. * Ex h[illegible] Nota esse caute loq̄ndū: sꝫ si tñ ex vbis [illegible] q̄s scādalizabit̄: habeto ꝯsolationē in [illegible] dicto multi scādalizati sunt: q̄ hoc [illegible] set exēplū. * Nōne ego. ꝛc.] Duodeci [illegible] sacrat⁹ est: q̄ ꝑmanet: et si Judas inde[illegible] git vndeci ad ꝑmanēdū. Elegit Jud[illegible] uinc dispēsatio mie in salutē mūdi [illegible] malo ad bonū: vt mali vtūt̄ bonis dei [illegible]

☞ Applica ad hec aliq̄ de an. ser. [illegible] ti. incip. fol. 2. sub thē. * Amē amē d[illegible] nisi manducaueritis. ꝛc.] vt. s. A. C[illegible] teco. īfra sub thē. * Si videritis filiū [illegible] dētē: vbi erat pri⁹. ꝛc.] D. C vel ser. F[illegible] sub thē. * Sūt q̄dā ex vobis: q̄ nō cred[illegible] C vel ser. Pas. fol. 35. Et Ferie. 2. Dñ[illegible] rū. sub thē. * Sciebat q̄s traditur⁹ e[illegible] G. K. C vl' ser. Ferie. 4. Pēteco. sub th[illegible] mo pōt venire ad me: nisi fuerit ei datū [illegible] meo.] E. vel. * Nisi pr̄ meus traxerit [illegible] ser. Petri apl'i. sb̄ thē. * Dñe ad quē i[illegible] F. C vel ser. Jncar. fol. 2. C Et Fidei. fol. [illegible] thē. * Tu es xp̄s fili⁹ dei.] F. C vel ser. [illegible] fol. 82. sb̄ thē. * Nōne ego duodeci vo[illegible] F. C vel ser. Eccl'ie. fol. 64. Et Oim sctōꝝ [illegible] mo. 2. sub thē. * Nisi manducaueritis. [illegible] C vel ser. Relig. fo. 136. sub thē. * Qui m[illegible] cat meā carnē. ꝛc. in me manet: et ego i illo. [illegible] C vel ser. Judicij final'. fo. 236. C vel ser. Fu[illegible] fol. 305. sub thē. * Ego resuscitabo eū in no[illegible] simo die.

Dñice Ramorū sermo. annota. Ex prima parte Bibli[e]

C I
Nu. 22.
A

SUrrexit Balaaz mane: et strata asina sua / ꝓfectus est cū eis.] Glo. Origeñ. Allego. Si videas contrariaz potestatem dei populum impugnantem: intelliges quis sit: qui sedeat super asinam. Et si videas homines quomodo a [illegible] monibus precipitant̄: intelliges: que sit a[illegible] Si eñ intelliges Jesum mittentē discipul[illegible] asinā alligatā et ad pullum: vt soluant [illegible] cant: vt ipse sedeat sup eam. Matth. 21. a. [illegible] tan hec asina. i. ecclesia prius portabat [illegible] miam: sed a discipulis soluta: Christum [illegible]

vt cum ipsa ingrediaꝛ hierusalez celestem. Vñ Zach.9.c. Ecce rex tuꝰ venit tibi mitis: et sedẽs super subiugalẽ credentes.s. ex iudeis: et pulluz nouellũ.s. ex gentibꝰ credentes. * Cernens asina angelũ.⁊c.] Greg. ☞ Quere Anno.44. prime partis. sermonis. Religiosoꝝ. fol.140. Col.4. Et paulopost. * Et locuta est.] Isido. Allego. ☞ Quere Anno.11. prime partꝭ. ser. Epiph. fol.40. Col.3. in fine. seqtur immediate. ¶ Orige. Allego. Asina: cui Balaã sedebat (qꝛ
B scriptura dicit. ps.35.b. hoies et iumẽta saluabis dñe) pars credentiũ potest intelligi: que pro stulticia vel innocẽtia aialibus cõparaꝛ. Vñ.1. Coꝛ.1.d. Non multi sapientes: non multi potentes/ nõ multi nobiles/ sed q̃ stulta sunt mũdi elegit deus: vt cõfundat sapiẽtes. hi ergo a pessimis dñis scribis et phariseis subiecti tenebãtur et vincti: sed a dño soluũtur: nõ quidẽ per ipsuz: sed per discipulos eius. Unde Matth.21.a. Ite in vicum: qui est contra vos et inuenietis asinam alligatã.⁊c. Sicut ergo in euãgelio nõ ipse dñs: sed discipuli eius soluũt asinam: ita hic nõ ab ipso deo/ sed ab angelo aperitur os asine. Et sicut in euãgelio: qui nõ vidẽt arguũt loquẽtes. Vñ matth.11.d. Pater grãs tibi ago: qm abscõdisti hec a sapiẽtibus ⁊ prudẽtibꝰ: ⁊ reuelasti ea paruulis. Scribe igitur ⁊ pharisei sedebant suꝑ asinam: ⁊ tenebant eã vinctaz. Ipsis ergo irascitur angelus: ⁊ nisi quodã futuroꝝ prospectu: illos ꝑmisset/ asinã seruasset. Que vidit ⁊ reuersa est eum: qui venit ad vineam ⁊ stat inter ruinas. Cõpressit tamẽ pedes sedentis super se in maceriem. Ideo forte non potest ambulare ille sessor antiquus: nec veniet ad eum/ qui dicit. Venite ad me omẽs: qui laboratis: ⁊ onerati estis. Asina tñ venit adducta a discipulis: ⁊ cui tunc sedebat Balaã mercedis cupidus: nũc sedet Jesus. Ne mireris si cũ quẽ diximꝰ scribas ⁊ doctores populi significare videas de xp̃o ꝓphetare/ Caiphas enĩ ait. Expedit eñ vobis vt vnꝰ moriatur hõ ꝓ pplo. Joh.11.f. Sed (inquit) qꝛ põtifex illius anni ꝓphetauit. Nemo ergo extollatur: si ꝓphetet: si prescientiaz mercaꝛ: qꝛ ꝓphetie destruenꝛ/ lingue cessabunt/ sciẽtia destrueꝛ: permanet aũt fides/ spes/ charitas: maior autẽ his charitas/ q̃ sola nunq̃ꝫ cadit.1. Coꝛ.13.d.

C2. Leui.26 Ambulabo inꝛ vos.⁊c.] Addi.1.⁊c. ☞ Quere annoꝛ.21. prime ꝑtis. ser. Incarñ. Fol.3. Col.4.

Ex secũda parte Biblie.

C1. Jos.11 Equos eoꝝ subneruauit: currusq̃ꝫ combussit igni.⁊c.] Glo. hoc ĝ ſm mandatũ dei Jesus adimpleuit: sed si suꝑfuissent aliq̃ ex hostibꝰ: oportebat equos subneruari: ne quis aufugeret ex eis. Sed cũ nullꝰ relictꝰ sit: q̃ spiraret: cur equi subneruãꝛ: q̃ poterãt vsui esse victoribus? Solẽt eñ israelite deuictis hostibꝰ in vsus iumẽta reseruare. Sicut deuictꝭ Madianitis aliq̃t milia asinoꝝ reseruauerũt. Nec ð asinis scriptũ est q̃ subneruati sunt: nec Madianitaꝝ spolia vel aialia interẽpta dicunꝛ: sed vsibus reseruata. Sed qꝛ hi asinos nõ habebãt sed equos: p̃cepit ipse dñs subneruari equos. Putamus hec fortuitu accidisse: vt equi occiderẽtur/ asini reseruarenꝛ: ⁊ p̃ceptis dei aliquid casu incidere. Deniq̃ꝫ filij israel nunq̃ꝫ referunꝛ equis vsi esse. Lex q̃ꝫ nihil de equis/ sed de asinis mãdat: vt de aialibus: q̃ ad labores ⁊ onera hoim portãda videnꝛ existere. Equi vero magis ad ꝑditionem hoiz. Per eos.n. bella gerunꝛ. Est eñ equꝰ lasciui motus aial: ⁊ superbe ceruicis. Asini ꝟo frequẽter gẽtes significãt/ qð ipse saluator supra asinam sedẽs ostẽdit: q̃ nunq̃ꝫ equo sedisse refertur: ⁊ mittẽs discipulos ad soluendã asinã ⁊ pullum dicit Mat.21.a. Dicite: qꝛ dñs eo opus hꝫ: et sedens super eũ ingrediꝛ hierl'm. Vñ Zach.9.b. Ecce rex tuꝰ venit tibi mansuetus: sedẽs super subiugalẽ ⁊ pullũ asine nouellum: ⁊ exterminat currus Ephrem: ⁊ equũ de hierl'z. Qui ĝ super asinũ sedet: extermiat currꝰ Ephrem: ⁊ equũ de hierusalẽ. Equi ꝟo qui exterminanꝛ ⁊ currꝰ: significant eos: q̃ per superbiã ⁊ lasciuiã de celo ceciderunt: qñ vel ad filias hoim cõcupiscẽdas: semetipsos incentores prebuerunt: vel secuti sũt illũ: qui ait Esa.14.d. Ponã suꝑ nubem sedem meã: ⁊ ero similis altissimo. Inde forsitan dꝛ ps.32.d. Fallax equus ad salutẽ. Et de his: q̃ in demonibus ꝯfidebãt dicit ps.19.b. hi in curribꝰ: ⁊ hi in equis: nos aũt in noie dñi dei nr̃i inuocauimꝰ. Nõ eñi currus ⁊ equos deo comparasset q̃ꝫtũ ad inuocandũ: sed demones/ q̃s inuocabãt gẽtes cõtra israel pugnãtes. Gẽtes vero ad fidez veniẽtes merito reseruanꝛ: q̃ ꝑ asinos significantur. Per equos vero ⁊ currꝰ/ demones: q̃ humane salutis inimici merito perimunꝛ. Passiões ĝ corpoꝝ.i. libido: suꝑbia: lasciuia ⁊ leuitas: q̃bꝰ infelix aia velut equitãs ferꝛ ad precipitia. Per equos ⁊ currꝰ pñt intelligi: q̃ iubẽꝛ subneruari. Subneruaꝛ eñ equꝰ: qñ abstinẽtia corpꝰ humiliaꝛ. Et igni currꝰ exurunꝛ: cũ illud Luce.12.f. impleꝛ. Ignẽ veni mittere in terrã.⁊c. De q̃ dicitur Lu.24.c. Nõne coꝛ nostrũ ardẽs erat in nobis.⁊c. Ideo ĝ falsus dꝛ ad salutẽ. Si motꝰ corporis nostri feranꝛ infrenes: nec abstinẽtie iugo reprimanꝛ. Sꝫ si q̃s ex his: q̃ dicimꝰ: ꝟbis dei stimulaꝛ ⁊ cõpungiꝛ: et q̃ heri tanq̃ꝫ equꝰ in libidine ferebaꝛ: hodie penitet: ꝯuertiꝛ: ⁊ publicani vitã amplectiꝛ: videbimur gladio ꝟbi dei subner-

naſſe equos. Quoꝝ aūt ſubneruant̄ equi? Jabin. ſ. q̄ prudentia vel ſenſus interpretat̄. Jlli⁹ ſcꝫ de q̄ dr̄ Roṁ. 8. q꞉ prudentia carnis inimica eſt ďo. Et Coll'. 2. d. Jnflati ſenſu carnis ſue. Jabin vero fuit rex Aſor: q̄ interp̄tatur aula: ꝛ oim̄ regnoꝝ obtinere dr̄ principatū. Jn hac aula regnat princeps hui⁹ mundi. i. ſuper terrā: vel magis in vitijs carnis. Oim̄ etiā illoꝝ reguꝫ: quoꝝ vim ſm̄ noia ſua expoſuim⁹: equi ab Jeſu ſunt interfecti: quoꝝ debemus in nobis abſcidere vitia: q̄ ſub Jeſu militamus ꝛ ſubneruare ſpūali gladio oēm equitatū vitioꝝ: currus q̄ꝫ debem⁹ incendere. i. oēm elationis ſpūm a nobis reſecare. Cōpleam⁹ etiā in nobis qȏ dicit̄: vt nō remittatur vllus: q̄ reſpiret. Si ira aſcēdit in coꝛ tuū/ forte opera eius nō implebit: vel hoim̄ metu: vel timore futuri iudicis. Sed hoc non ſufficit: nec ipſa cōmotio ire locum debet habere in te. Jpſa cōturbatio indecens eſt ei: q̄ ſub Jeſu duce militat. Jdem de oibus vitijs ſentiendū eſt: vt horuꝫ nihil omnino in corde reſpiret: ne forte ſi parui alicuius vitij cōſuetudo vel cogitatio relinquatur/ ꝓceſſu temporis cōualeſcat: ꝛ paulatim vires latitudo aſſumat/ ꝛ tandē reuocet ad vomitum: ꝛ fiant nouiſſima peiora prioribus. vñ p̄s. 136. b. Beat⁹ q̄ tenet ꝛ allidit paruulos ſuos ad petram Babylonis. ſ. paruulos. i. cogitationes malas: que coꝛ cōfundunt ꝛ conturbāt: q̄ in principio dum parue ſunt tenende ſunt: ꝛ allidende ad petram: que eſt xp̄s: ꝛ ipſo iubente iugulāde: vt nihil i nobis reſideat/ qȏ reſpiret. ☞ Quere ſm̄ alium ſenſum anno. 21. ſecunde ptis. ſer. Pugne. Fo. 169. col. 3.

C2. 1. reg. 15 Michol. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere anno. 23. ſecunde ptis. ſermo. Paſſionis. Fol. 44. col. 3. Et applica ꝙ q̄ hodie xp̄m deſpiciūt ſignificantur per Michol: et quare.

Ex tertia parte Biblie.

C1. ps. 23. A D Omini ē terra. ꝛc.] Addi. Jn hoc p̄s. principaliter tractat̄ de ingreſſu xp̄i: q̄ verus deus eſt ꝛ homo: in tēplū ꝛ in ciuitatem ſanctā hierl'm in die ramorū palmaꝝ: qui q̄dem ingreſſus ꝓphetizat⁹ fuit Zach. 9. b. Ecce rex tuus venit tibi. ꝛc. Jn q̄ ingreſſu xp̄s nominatus fuit rex iſrael cuꝫ Gloria in excelſis Mat. 21. Unde eccleſia iſtos verſus. ſ. Attollite portas. ꝛc. conſueuit ſolēniter cantare in illa dominica: qñ ſolennizat̄ memoria hui⁹ ingreſſus. Circa quod pſalmiſta preuidens in ſpiritu introitum Chriſti in ſuā ciuitatē ꝛ templū publice ſub titulo regali ꝛ dominio. Primo preponit

generale dominiū dei in toto orbe/ dicens
eſt terra. Ex quo ſecundo quaſi mouendo
ad reuerentiā tanti domini infert ꝙ illi q̄
tum eius adheret: debet eſſe virtutibus
terius q̄ꝫ exterius oꝛnat⁹. vñ dicit. * Q
det in montē dñi? ꝛc.] Lyra. i. in mōteꝫ
in q̄ fuit fundatum tēpluꝫ ꝛ dño dedicat
bet̄. 2. pal. 3. * Aut q̄s ſtabit?] Stabilis
niſtrādo ꝓ vite ſue merito: ꝛ rñdet ꝓp
nocēs manib⁹.] i. operib⁹: q̄ p man⁹ d
co ꝙ man⁹ eſt organū organoꝝ: vt dr̄. 3
* Et mūdo corde.] Nō ſufficit mūdicia
oꝛ/ niſi etiā ſit interioꝛ. * Qui nō accep
no aiam ſuā.] Applicādo eā totalit̄ bon
nis: q̄ ſunt vana: ſm̄ qȏ dr̄. Ecc̄s. 1. a. V
vanitatū. ꝛc. Sꝫ magis applicat eā bon
libus ꝛ eternis: cū ipſa ſit creatura ſpūal
mortalis. * Nec iurauit in dolo ꝓxim
Scꝫ ip̄m faciliter decipiendo: ſed mag
ritatē cuſtodiēdo. * Hic accipiet bñdict
dño]. i. multiplicationē in bonis tpalib
lib⁹. * Et miſericordiā a deo ſalutari ſuo
ſi ex fragilitate humana aliqñ peccauer
tens miſericordiā a deo obtinebit. * H
tenus miſericordiā a deo obtinebit. * Hec generatio
tio querētiū eū: q̄rentiū faciē dei Jacob.
Ubi tertio p̄nunciat: ꝙ generatio illa: q
bat exire obuiā xp̄o: vt eū deuote acciperet
ciperet: ſic fuerāt turbe ꝓ tunc occurrētes
gna deuotiōis ꝛ humilitatis erga eū q
erat gn̄atio bona ꝛ laudabilis: q꞉ q̄reb
faciē dei Jacob. i. p̄ſentiā dei incarnati
ꝛ alijs patriarchis deſcēdentiſ ſm̄ carnē
ter quarto ſubiūgit ſm̄ veritatē hebraicā
te porte capita vr̄a. ꝛc. q. alloquēs portas
ꝛ tēpli/ moꝛe humano/ dicat. O porte a
q꞉ ille dñs/ cui⁹ eſt terra ꝛ plenitudo ei⁹
miniſtri dñi eſſe inocētes ꝛ mūdi. ꝛc. Jn
p vos. Leuare igit̄ debetiſ capita vr̄a: q꞉
nō capit oꝛbis/ p vos ingreſſur⁹ ē. Cōſue
ꝓphe q̄ſi puipēdere domos edificatas ad h
onē di ex reſpectu excellētie ſue magnitud
Eſa. 66. a. Hec dicit dñs. Celū ſedes mea
ſcabellū pedū meoꝝ: q̄ ē iſta dom⁹: quā ed
bitis mihi? Et iſto mō reputabat pſalmiſta
tas hierl'm ꝛ tēpli nō ſufficere ad altitudin
dñi recipiēdā. Cōſequent̄ q̄nto ſequit̄ *
eſt iſte rex glie? ꝛc.] Cui⁹ ſenſus eſt: n
ingreſſu pueri hebreoꝝ inſpiratiōe diuina
tes cū noiabāt expſſe regē iſrl': ꝛ iplicite d
glie: vt ptꝫ Mat. 21. ex q̄ clamoꝛe ꝛ alijs
tib⁹ iſolitiſ occurrētib⁹ tota ciuitas cōmota
ſi admiratiue q̄rebāt. q̄s eſt hic? vt ibi hr̄.
qȏ dr̄ in pſona p̄dicte ciuitatiſ. * Quis eſt
glie?] Ad qȏ ibidē rñdet̄: Jeſus Nazaren
Jn q̄ noie: qȏ ſm̄ rei v̄itatē ē ſup oē nomē

dicit: vā diuinitas ei⁹ ꝛ regnū ꝛ alia/ q̄ ad mysteriū redēptiōis ptinēt. vñ in psona taliū respondētiū/ dicit psalmista. * Dñs fortis ꝛ potens. ꝛc.] Et idē dicēdū de secūda iterrogatiōe ꝛ respōsiōe si intelligatur repetitio ad maiorē firmitatē: pōt tñ dici/ ꝙ hec repetitio nō vacat a mysterio. Nā xp̄s in hoc aductu ad hierl'm duo principalit' intēdebat ad nr̄az salutē explere. s. passionē/ p quā diabolū vicit. ꝛ ꝫ eam respōdetur primo. Dñs fortis ꝛ potēs: dñs fortis in p̄lio. Ulterius vero tēdebat cōsequi gloriosā resurrectionē: ꝫ ꝙ in secūda respōsiōe dr̄. Dñs virtutū ip̄e est rex glorie. Hec expositio videtur satis cōsona lr̄e: ꝛ sufficiēter i euāgelica narratiōe fundata. Possunt etiā ista applicari ad introitū Xp̄i i vtero virginali. Unde ꝛ eccl'ia cātat istos versus in officio annūciationis: sed hoc nō est ꝫm sensum lr̄alē: sed potius sp̄ualē: q2 nō fuerūt aperte porte corpales i illo ingressu: ꝫ tñ porte mētales recipiētes filiū dei in magna latitudine charitatis ꝛ deuotionis: iuxta illud Cant. 5. b. Surrexi ego ad aperiendū dilecto meo. ¶ Replica. Hec expositio: et
E si faueat fidei nostre/ patit' tñ istātias. Primo ex eo: q2 xp̄i igressuz colētes non fuerūt sic dispositi sicut hic describūtur/ cū dr̄. Innocēs manib⁹. ꝛc Sz (vt verū fatear) ille cultus fuit magis ex miraculosa ispiratiōe/ ꝙ vtute colētiū. q2 dr̄. Joh. 12. de illis: cū tāta signa fecisset corā eis/ nō credebāt ei. Jō sero in tota hierl'm hospitio nō recept⁹/ rediit in Bethaniā abiitq; ꝛ abscondit se ab eis: nec cultus ille māsiuus fuit: q2 cito post in eius mortem consenserūt. Ceterū/ q2 ille ingressus per prophetas describitur humilis ꝛ māsuetus super pullū asine: de quo nō videtur ꝯuenienter exponi: q2 porte sint attollēde. ꝛc. ☞ Quere ibi. Tu vero lector dissonātiaz istorū doctorū cōcordare stude: q2 videri meo de facili poteris facere. sic ad primū: licet oēs nō essent dispositi ad xp̄m recipiendū: tñ aliqui. ꝛc. Ad ꝫm: licet p̄phete dicāt venisse xp̄m in humilitate: nō negāt hodie receptū i maiestate. ꝛc. vel vt tibi libuerit.

C2. Ps.71. Descēdet sicut pluuia in vellus. ꝛc.] Glo. Aug. ☞ Quere. anno. 7. 3. par. sermo. Incarnationis. fol. 6. col. 2.

Ex quarta parte Biblie.

C1. 1.Mac. 3. Maccabeus autem. ꝛc.] Lyra. Moralit'. ☞ Quere anno. 13. 4. par. sermonis. Penitentie. fol. 222. col. 4.

C2. Esa. 64. Utinā dirūpes celos. ꝛc.] Gl. ☞ Quere An. 12. 4. par. ser. Incarn̄. fol. 8. col. 4.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mat. 3. Dico enī vobis. ꝛc.] Gl. ☞ Quere anno. 2. 5. par. ꝫmo. diei Epiphan̄. fol. 46. col. 2. Sequit'. * Jam enim.] Ne autē viderentur immunes: si se a talibus sacramētis separarent/ cōminatur. * Secur[is].] Christus: qui ex manubrio cōstat ꝛ ferro. i. humanitate: qua tenetur: et diuinitate: qua icidit: posita est: q2 ꝛ si per patiētiam expectat/ videt tñ quid est facturus. * Ad radicem] Jd est finem iudaici populi. vt auferat de terra viuētiū eos: qui in Xp̄o non credūt. Uel/ securis/ sentētia iudicii vel p̄dicatio euāgelii. * Arbor posita est.] Nota non ad ramos: sed ad radicē. Cum enim filii malorū tolluntur/ quid aliud ꝙ rami ifructuose arboris abscidūtur? Cum tota progenies simul cum parēte tollitur: arbor radicitus absciditur: ne quid remaneat: vnde iterū aliquid germinis oriatur. Radices sunt cogitationes: quibus plātati: vel sursum celo sustollūtur: vel ad ima inferni mittūtur. Arbor: humanū genus: huius rami: alii sunt aridi. i. pagani incendio apti. Alii virides: sed sine fructu/ vt hypocrite: q speciez sctitatis pretendūt: sed intus vacui. Alii fructuosi: sed venenosi. i. heretici: q p̄dicādo fructum pariūt: sed mortalē. Alii. i. catholici: q bonum fructū ferūt. ☞ Quere supra ꝫ aliū sensuz. an. 3. C D. 5. par. ser. Fer. 4. dñice. 2. aduē. fol. 7. col. 2.

C2. Mat. 21. Cum appropinquasset. ꝛc.] ☞ Quere anno. 1. 5. par. sermo. do. 1 aduē. fol. 1. co. 1 Et anno. 1. qnte p. ser. dñice qnq̄ge. fol. 73. col. 3.

C3. Mar. 11 A Cum appropiquasset. ꝛc.] Glo. Bed. Bethania villa vel ciuitas in latere mōtis oliueti: q stadiis. 12. ab hierlz: vbi Lazarus suscitatus est: domus obediētie interpretatur. Et bene hierl'm venturus: ꝛ mūdū sanguine redempturus: primo Bethaniā venit: ꝛ ibi a deuota muliere vnctus est: q2 multos añ passionē docēdo: domū sibi obediētie fecit: quorū pia actiōe quasi odorifero vnguēto delectatur. Hinc ciuitas etiā hec in monte oliueti posita dicitur: vt eccl'ia per grām dei esse saluāda signet': quā vnctiōe sp̄ualiū charismatuz: ꝛ scientie et pietatis luce fouet. Mōs enim oliueti: sp̄ualiuz distributor gratiarū. Ne autem absconderetur ciuitas super hūc montez posita. (vt dr̄. Matth. 5. b.) Mittit duos de discipulis suis in castellū: quod contra eos est: doctores scz: qui indocta vl' barbara orbis loca: quasi oppositi castelli menia predicatione diruerent. Duos: propter veritatis scientiā ꝛ operis mūditiā. * Duos ex discipulis. ꝛc.] Hiero. Bini vocātur: bini mittūtur: q2 charitas nō in vno consistit. Uñ. Eccs. 4. Ue soli. Duo edu=

cunt hebreos de egypto. Duo portant botruz de terra sancta: vt semp prepositi cōiungāt operi scientiam. Duo mandata de duabus tabulis pferant. In duobus fontib⁹ abluant̄ ꝛ abluant. Et duobus vectibus arcā domini portant. Et inter duo cherubin dñm cognoscant spiritu ꝛ mente

B psallētes. * Et statim.] Beda. Allego. Introeūtes mundū p̄dicatores inuenerūt populum nationum pctōꝝ funiculis alligatū ꝛ etiā iudeoꝝ. vnde Ro.3. Omnes.n.peccauerunt. Vñ apud Matth.21.a. asina q̄ꝫ cum pullo alligata reperitur: q̄ subiugalis ꝛ domita significat synagogam: que iugū legis traxerat. Pullus lasciu⁹ et liber: gentes: super quē nemo adhuc sedit: qꝛ nemo rationabiliū doctoꝝ ei frenū correctiōis imposuit: quo vel linguaz a malo cohiberet: vel in arctā viā vite ire cogeret. Duo discipuli ad animalia missi: duo ordines predicatoꝝ. Unus in gentes: alius in circūcisionem missus. Et abeūtes inuenerūt pullū.ꝛc. Bene pullus ante ianuā foris inuenitur in biuio. Janua enī est ille: q̄ ait Joh.10.b. Ego sum ianua ouiū: p me si quis introierit: egredief ꝛ ingredief: ꝛ pascua inueniet: q̄bus pascuis popul⁹ gentiū carebat: cū adhuc extra ianuā in biuio ligatus erat. Bñ in biuio/ qꝛ nō adhuc vnā vite fideiq̄ꝫ viā certus tenebat: sed plures sectas. Vñ Lucas.19.c. ait. Et dixerunt dñi ei⁹ ad illos. Quid soluitis pullū? Nō vni quippe superstitiōi dedit⁹ erat: sed p libitu immundoꝝ spirituū raptabat̄ varijs erroꝛib⁹. Cōis enī est q̄ imūdus est: qui aūt mūd⁹ ꝛ sanct⁹ est: soli⁹ dei est. * Pullū ligatū.] Hiero. Pullus ligat⁹ ꝛ indomit⁹: quē soluunt ꝛ domāt: populus gentilis est. Ante ianuā fidei: cū vinculis pctōꝝ suoꝝ in biuio stat: in libertate arbitrij du

C bitat inter mortē ꝛ vitā. * Et dimiserūt.] Bed. Allego. Qui in soluēdo ꝯtradicebāt: audito nomine dñi dimiserūt: qꝛ magistri erroꝝ: q̄ pri⁹ doctorib⁹ cōtradicebāt: postq̄ꝫ per miracula virtus fidei dñice apparuit: amplius resistere nō valebant: ꝛ sic liber credentiū populus ad dñm ducebatur. * Et imponunt illi vestimēta sua.] Doctrinā.s. virtutum: vel scripturaꝝ discretionē: vl' ecclesiasticoꝝ dogmatū varietates: quib⁹ hoīm corda nuda ꝛ ante frigida: quo xp̄o sessore fiant digna/ operiūt. * Et sedit.] Hiero. Cepit regnare/ vt non regnet pctm̄ in mortali vel lasciua carne: sed iusticia ꝛ pax ꝛ gaudiuz in spūsancto. *

D Multi aūt strauerunt.ꝛc.] Qꝛ multi martyres se ppꝛie carnis amictu exuentes: simplicioꝛib⁹ viā suo sanguine parāt: vt inoffensi ad supernā ciuitatez: ad quā ducit Jesus: incedāt. ¶ Mor. Saluator nr̄ asino sedens hierlm tendit: qsi animā cuiusq̄ꝫ fidelis regens: q̄si iumentū suuz ad pacis eterne visionem ducit. In pullo etiā sedet:

cum ecclesie vniuersaliter presidit: ... pacis desideriū accendit. * Mult.ꝛc. ... Pedes sunt extremi/ quos ad ... it Apl's: q̄ ꝛ si nō sunt dorsuz in q̄ sedi... militibus a Johāne instruunt̄. * Alij ... Hiero. Justi vt palma floꝛebūt. ps.91. ... sti in radicib⁹: lati in floꝛib⁹ ꝛ fructib⁹ ... nus odor xp̄i sunt: vt dr̄.2.Coꝛ.2.d. ... viā mandatoꝝ dei bona fama. ¶ Beda. Alij aūt. Frondes vel ramos de arboꝛib⁹ ... q̄ in doctrina veritatis verba ꝛ sententias de coꝝ excerpūt libris. Et hec in via dei ... mū auditoris veniētis humili predica... mittunt. * Et q̄ preibāt.ꝛc.] Precess... popul⁹: secut⁹ est gentilis: ꝛ qꝛ oēs q̄ fid... vel fuerunt: in xp̄m crediderūt ꝛ credun... unt: ꝛ q̄ sequunt̄: Osanna clamāt: qd' sa... latine dr̄. Ab ipso enim oēs prioꝛes cū ... quesierunt. Bñdictus q̄ venit in noie ... Quoniā vna fides: vna spes omnium ... ctabāt ꝛ venturum credebāt: ꝛ nos veni... mus. * Et qui preibāt.] Hiero. Precune... te: sequunt̄ apli. vñ ps.41.b. Abyssus ... inuocat.i. lex legem alterā. * Bñdict... Johānem: cum turbe eū rapere vellent ... regē/ fugit: ꝛ regnuz adhuc victur⁹ noi... aūt iā passurus regem nō refugit sed ... innos filio dei ꝛ rege dignos: non cos ... qui regnum David in eo restauráduz ... benedictiōis donum cōcinunt: qꝛ.s. nō ... lis ꝛ terreni: sed eterni in celis rex esset ... ad qd' per contemptum mortis ꝛ gloria ... ctionis ꝛ triumphum ascensiōis puen... discipulis post resurrectionem ait Mat. ... Data est mihi oīs potestas in celo ꝛ in ter... Regnum patris.] Beda. Per hoc q̄ iun... Osanna in excelsis: qd' est salus: signific... uentus xp̄i nō solū hoīm sal⁹/ sed tot⁹ m... terrena iungēs celestib⁹: vt ei oē genu flect... lestium/ terrestriū/ ꝛ infernoꝝ. Phil.2.d. ... ro. Hoc Gabrieli cōsonat/ q̄ ait Lu.1.c. ... magnus/ ꝛ filius altissimi vocabit̄. Et da... dñs de⁹ sedē David patri sui. vt.s. gentem ... David temporaliter rexit: ꝛ exempla iusti... buit: ꝛ spiritualib⁹ hymnis ad fidem ꝛ ... rem accendit: ipse factis/ verbis/ donis ... sis regnum celeste regeret: ꝛ ad visionem ... troduceret. * Osanna in excelsis.] Hiero. ... nifica: vt iusti edificentur in ruinaz ang... terreni salueñt ab eo benedicto vincent ... te in nomine dñi.i. patris sui: quoniam ... patre nomē suscepit: ꝛ pater de filio. ¶ ... verbum hebreum: ꝛ compositū ex integro ... rupto. Osi enim/ salua vel saluifica. Anna ... tericctio deprecantis. Deniq̄ꝫ in ps. vbi ...

interpretes transtulerunt. O dñe saluũ me fac. In hebræo habet. Anna adonai osanna. qđ noster Hiero. ita trãstulit. Obsecro dñe: salua obsecro. Idem ẽ est. O dñe. per interiectionẽ obsecrãtis/ qđ obsecro dñe: p ipm verbum obsecratiõis. ☞ Terminato h euangelio hic sequit. ✳ Et introiuit hierosolymã in tẽplo. ꝛc.] Quere infra annot. 1. F. qnte ptis. ser. Ferie. 6. Dñice. 3. post octauas corporis xpi.

Homo qdam. ꝛc.] Glo. ☞ Quere an. 1. D. qnte ptis. ser. Dñice. 2. post oc. cor. xpi.
A Sequit. ✳ Ibant aũt turbe multe cũ eo. Et con
B uersus dixit ad illos.] Turbe q̃ sequunt Jesum iter facientẽ in hierl'm: signant eos: q̃ ad cenã inuitati vel cõpulsi venũt: ꝛ tota intentiõe Jesum imitant: pcedentẽ ad eterne pacis visionẽ. Hos ergo instruit: q̃ syncero amore patriã illã debeãt appetere: ꝛ p ea carnalis pietatis affectib⁹ renũciare. Sequit. ✳ Si qs venit. ꝛc.] ☞ Quer an. 5. E. quĩte ptis. ser. Uni⁹ martyr. Tomo. 2.

Homo quidã nobilis. ꝛc.] Glo. ☞ Quere Anno. 4. quinte partis. sermonis. Uni
A us cõfessoris. Tomo. 2. Sequit immediate. ✳ Uerũtñ inimicos meos.] Interl. Idest iudeos Et oẽs nolentes cõuerti ad xp̃m. ✳ Illos: qui noluerũt me regnare super se adducite huc: et interficite ante me. Et his dictis pcedebat ascẽdẽs Hierosolymã.] Eadẽ Glo. Finita parabola vadit Hierosolymã: vt ostenderet de eiusdẽ maxie ciuitat eventu parabolã fuisse pmissaz: que nõ longe post ꝛ ipsum occisura: ob odium regni ei⁹ hostili clade sit peritura. ✳ Et factũ est cũ appropinq̃sset ad Bethphage et venisset Bethaniã. ꝛc.] Bethphage vicul⁹ sacerdotũ in mõte Oliueti: ꝛ interpretat dom⁹ bucce. Bethania villa vel ciuitas in latere eiusdẽ montis: et dicitur domus obediẽtie. Has domin⁹ Hierosolymã venturus presentia sua sublimauit: qꝛ multos ante passionẽ suam docendo pie confessiõis donis et obedientie spũalis impleuit: que bene in monte Oliueti sunt posite. i. in ipso dño: q̃ nos vnctiõe spũalium chrismatum ꝛ cõscientie pietatisq̃ luce refouet: ꝛ qꝛ non vult abscondi ciuitatẽ supra se positã: mittit discipulos i castellũ/ quod est cõtra eos: vt per eos totius cõtrapositi orbis muni
B tiones penetret. ✳ In quod introeũtes. ꝛc.] Introeũtes i mundũ pdicatores inueniũt populuz nationũ/ perfidie vinculis irretitũ: liber et lasciuũ: cui nemo vnq̃ hoim sedit. Idest null⁹ rationalis doctor frenũ correctiõis posuit: qui vel linguam a malo phiberet: vel in arctam vite viaz ire cogeret. Nemo induměta salutis: quibus caleficeret/ vtilia suadendo cõtulit. Nemo sedit: qꝛ nullus stulticiam eius deprimendo correxit. ✳ Pullum asine. ꝛc.] Tres euangeliste: qui grece scripserũt/ pullum tñ commemorãt. Matthe⁹ q̃ hebraice scripsit: etiã asinam solutam ꝛ adductam refert: vt hebree quoq̃ gẽtis: si penituerit: non desperandam monstret esse salutẽ. ✳ Alligatum. ꝛc.] Alligat⁹ vinculis perfidie: in quo addictus vel astrictus domino errore famulabatur: sed dominatũ sibi vendicare nõ poterat: quem dominũ fecerat: non natura/ sed culpa: et ideo cum dominus dicitur/ vnus agnoscitur. Nam etsi multi dij et domini: generaliter tamẽ vnus deus ꝛ vnus dominus. Marcus ait (cap. 11.) ante ianuam ligatuz: quia extra Christum quicunq̃ est foris: est in via: qui in Christo est: foris nõ est. In biuio ergo ligat⁹ stabat: qui nõ vnam fidei viteq̃ viam tenebat: sed pluribus erroribus deseruiebat: de quibus aperte subditur. ✳ Soluentibus autem. ꝛc.] Non desinas hũc asellum: quia sicut in vestitu ouiũ sunt lupi rapaces: ita sub exuuijs corporis (quod nobis est commune cum beluis) mens deo plena vegeta
tur. ✳ Dixerunt domini eius. ꝛc.] Multos habebat dominos: qui non vni superstitioni dedi- C
tus: sed pro libitu immũdorum spirituũ raptabatur ad varios errores. ✳ Quid soluitis pullum? ꝛc.] Qui soluendo pullo contradixerant: audito nomine/ quiescunt: quia magistri errorum: qui doctoribus ad salutem gentium venientibus obsistunt: suas tenebras defendunt: do nec miraculis attestantibus/ veri possessoris virtus emineat. Sed postq̃ dominice fidei potestas apparet: cedentibus aduersariorum querelis: cetus: qui deum corde portet: adducitur. ✳ Uestimenta sua. ꝛc.] Uestimenta apostolorum/ doctrina virtutum: vel discretio scripturarum: et gratia spiritualis: quibus illi corda hominũ prius nuda et frigida contegũt: vt mereantur habere sessorẽ Christum. ✳ Imposuerunt Jesum.] Dũ populus gentiũ portat xp̃m: discipuli in via vestimenta sternunt: quia corporis sui exuentes amictum: simplicibus sanguine suo viam parãt: vt inoffenso gressu mentis: hierosolymam: quo xp̃s ducit tendant. i. ad verã pacis visionẽ. ✳ Substernebant vestimenta sua. ꝛc.] Juxta alios euãgelistas nõ discipuli: sed turba substernebat: q̃ martyr exempla sequens/ carnez p abstinentiã edomat: vt dño iter ad mentem paret: ꝛ sequentibus bona pbeat exẽpla. ✳ Et cum appropinquaret iã ad descensuz D
montis Oliueti. ꝛc.] Descendente dño de monte Oliueti. i. humiliante se ad infirmitatem nostre carnis illo: qui erat in forma dei: cum eo descendũt turbe. i. humiliant sub manu eius: qui misericordia indigent/ vt ab eo exaltentur. ✳ Gaudentes laudare deũ. ꝛc.] Freq̃uẽter ingressus est ciuitatẽ Hierusalẽ: sed nõ cum his laudi

dns: non rex vocatus: quod semper fugerat: nisi
modo cum ascendit passurus. Quod ideo factū
est/ vt amplius eoꝝ aduersus se excitaret inuidiā:
qꝛ iam tēpus passionis instabat. * Super oibus
quas viderāt/ virtutibus. ꝛc.] Maxime de resur
rectione Lazari: que nuper facta erat (vt scribit
Joh.12.b.) Nam ꝓpterea obuiā venit ei turba:
qꝛ hoc signū factū audierant ab eo. Laudāt etiā
de signis et doctrina: que fecit cū ascendit ad di
em scenophegie: quod Johānes narrat.7.capi.
* Benedictus: qui venit. ꝛc.] Turba post modi
cum crucifixura/ regem appellat. expectatū fm
carnē Dauid filiū venisse declarat: vt aduersū
se testimoniū extorqat inuitis. * Pax in celo:
et gloria in excelsis.] Sicut nascente dño homi
nū et angeloꝝ agmina celestia decātabāt. Glo
ria in excelsis deo et in terra pax hoibus (vt dicit
Luce.2.b.) Sic eidem mox triūphaturo hoies
E cōcinunt. Pax in celo et gloria in excelsis. * Et
quidā phariseoꝝ de turba dixerūt ad illū. Ma
gister icrepa discipulos tuos.] Mira inuidētiū
dementia: quē vera docentē nouerant: cum ma
gistrū appellari audiunt: discipulos eius quasi
melius edocti: redarguēdos estimant: quos ille
instituerat: quē deū apparet esse per miracula.
* Quibus ipse ait. Dico vobis: qꝛ si tacuerint:
lapides clamabūt.] Crucifixo dño: apostolis p
timore tacentibus: petre: que scisse sunt: apertis
monumētis: deum et mundi dominū aperte cla
mabant. ¶ Mysti. Si cecitas cōtigerit in israel:
vt a laude dei cōticeat: populus gentiū mollito
corde lapideo creatorē suū credet/ ꝛ annūciabit.
* Et vt appropinquit/ vidēs ciuitatē/ fleuit su
per illā. ꝛc] ☞ Quere Anno.1.D. ꝛc. quīte
partis. sermo. Dñice.10. post octauas Corporis
Christi. infra in hoc Tomo

¶6. Joh.12. IN crastinū. ꝛc.] Glo. ☞ Quere infra
An.1. quinte partis. sermonis. Ferie.2.
Auctor. huius Dñice Ramorum.
☞ Applica ad oia supradicta in oibus anno
tamentis istius Dñice: aliqua de annotamētis
sermo. Epiphanie. Fol.39. sub themate. * In=
uenietis asinā. ꝛc.] vt.s. annota.1. et.2.B. et.5.
B.C. quīte ptis huius ser. Uel sub the. * Alij
cedebāt ramos. ꝛc.] Predica de multiplici diffe
rentia ramoꝝ: put in annota.1. quinte ptis. hu
ius sermo. fol.164. ¶ Uel de annot. ser. Aposto
loꝝ. fol.82. Et Prelatoꝝ. fol.90. sub the. * Ite
in castellū.] .i. in mundū. ꝛc. vt.s. an.2. et.3.A.
et.5.B. quinte ptis. huius ser. ¶ Uel de annot.
ser. Martyꝝ. fol.89. Et Pugne. fol.165. sub the
mate. * Strauerunt vestimenta sua. ꝛc.] vt.s.
annota.3.D. huius ptis ꝛ ser. ¶ Uel de annota.
ser. Passionis. fol.35. sub the. * Benedictus qui
venit. ꝛc.] vt.s. an.5.D. ¶ Uel de annota. ser.

Incarnationis. fol.2. Et maxime annota...
sexte partis. eiusdem ser. fol.13. col.1. sub...
Ecce rex tuus venit tibi. ꝛc.] vt.s. annota...
Et de oibus alijs annotamentis sup...
hoc tractatu huius dñice Ramoꝝ ...
Aduentus.s. fol.1.

PAssio dñi nostri Jesu xpi: fm Ma...
In illo tempore.] Lyra. Postq...
theus euangelista in principio sui...
lij declarauit personā mediatoris: ꝛ vlteri...
euangelicā a deo datam ad instructione...
transgressoris: hic consequenter describit...
mediatoris passionem: per quā solutum...
cium nostre redemptiōis. Et diuiditur ...
partes: qꝛ primo ostendit maligna xpi ...
sio per explorationem iudeoꝝ. Secūdo ...
iusta condemnatio per executionem ...
capi.27. Prima diuiditur in quattuor ...
qꝛ primo describitur xpi venditio facta ...
ignorantia: sed magis ex presciētia ꝛ ...
Secundo ipsius venditi traditio nō ex ...
tia: sed ex charitate: ibi. Prima aūt ...
rum. Tertio ipsius traditi comprehensi...
ipsius impotentia: sed ex sua initiate: ibi. ...
eo loquēte. Quarto cōprehensi illusio: ...
iniusticia: sed ex eius humilitate: ibi. ...
aūt sacerdotum. Circa primum quattuor ...
dinem ponunt. Primum est ipsius ve...
ꝓnunciatio. secūdum venditiōis cōsul...
Tūc ꝯgregati sunt. tertiū vēditiōis mo...
Cū aūt esset Jesus. qrtū: vēditiōis oc...
ibi. Tūc abijt vnus ex duodeci. Circa pri...
rādū: q ea q̄ ꝓdicta sūt ca. ꝓcedēti: ꝓdic...
feria.3. ante passionē suā: ꝛ eadē die ꝓdix...
suis passionē suā futurā post duos dies ...
ea fuit cōpletū. Ex q̄ patꝫ q nō fuit ex ...
traditus: sed ex sua ꝓsciētia ꝛ volūtate ...
et h est qd dr hic. * Dixit Jesus disci...
creto: ꝛ nō corā turbis. * Scitis: q post ...
pascha fiet.] .i. immolabit agnus paschalis ...
bebat imolari vespere ferie.5. a q̄ incipit ...
nitas sequētis diei. * Et filius hois tradi...
eadē nocte traditus ē a Juda iudeis. * ...
figat.] Qꝛ vlterius iudei tradiderūt ipm ...
ad crucifigendū. Cōsequēter ponitur ...
ditionis cōsultatio: que facta est feria qua...
te passionem: ꝛ tunc Jesus non venit in ...
salem/ sicut fecerat alijs tribus diebus p...
tibus: sed mansit in Bethania: vt daret ...
locum tractandi liberius de morte sua ...
quod dicitur hic. * Tunc.] Idest sequen...
postquā dixit Jesus apostolis verba p...
* Congregati sunt principes sacerdotū ...
conceperāt erga xpm rancorem ꝛ odiū ...
ex pmissis. * Et seniores populi.] Isti ...

dices ordinarij: de quibꝰ dictum est Matth.15. capi. in principio. ✳ In atriū principis sacerdotum: qui dicebat̄ Caiphas.] Iste est q̄ primꝰ dederat iudeis ꝯsiliū de morte xp̄i: vt habet̄ Joh. 11. ✳ Et ꝯsiliū fecerunt: vt Jesum dolo tenerēt ⁊ occiderent.] Prius em̄ determinauerāt ipsum interficere: sed consiliū querebant de modo faciendi / qualiter possent facere occulte et sine populi seditione: ⁊ hoc est qđ subdit̄. ✳ Dicebāt aūt. Non in die festo.] Idest in solennitate paschali imminente de ꝓximo: vt visum est. ✳ Ne forte tumultus fieret in populo.] Multi em̄ ꝓpter solennitatē pasche venerant in hierusalem. Et q̄ aliqui reputabāt Jesum esse verū xp̄m: alij autē seducti a sacerdotibꝰ / reputabant eum magū: ⁊ ideo si occideret̄ durante solennitate paschali / timebant periculosam seditionē populi: ꝓpt̄ qđ consulebāt mortē eius vsq₃ post festum differri: tm̄ istud ꝯsiliū postea mutauerunt: q̄ inuenerūt opportunitatē eum capiendi per Judam: vt dicetur infra. Consequēter ponitur vēditiōis xp̄i occasio. Judas em̄ cupidus / motus fuit ad xp̄i venditionē: vt posset recuperare ꝑ hoc valorem vnguenti sup caput eius effusi: et hoc est qđ dicitur. ✳ Cum aūt esset Jesus in Bethania.] Illud fuit factum sexto die ante passionē christi: vt habetur Joh. 12. S₃ hic recolit̄ a Mattheo: q̄a fuit occasio venditiōis xp̄i. ✳ In domo Simonis leprosi.] Iste em̄ tunc nō erat leprosus: q̄ iā fuerat curatꝰ a xp̄o: retinuerat tm̄ nomen leprosi: sicut Matthēꝰ post vocationē ad statū ap̄licum adhuc vocabat̄ publicanus. ✳ Accessit ad eu₃ mulier.] Ista fuit Maria soror Lazari: vt dicit̄ Johānis.12. ✳ Habēs alabastrū.] Idest vasculum factū de alabastro: qđ est genus marmoris candidi: quia tale vasculum optime conseruat vnguenta in terra illa: ⁊ hoc est qđ dicit̄. ✳ Unguenti p̄ciosi.] Idest cōtentiui vnguēti. Aduertendū tm̄ ꝙ vnguētū hic vocat̄ lachryma fluens de arboribꝰ: q̄ est multū preciosa in terra illa: q̄ valet ad multa medicinalia ✳ Et effudit sup caput ipsiꝰ.] Sicut effundit̄ aq̄ rosacea ꝓpt̄ refrigeriū ⁊ odorē. ✳ Recūbētis.] Idest residētis in mensa: q̄ faciebāt magnū festū xp̄o ⁊ discipulis eiꝰ: ⁊ Lazarꝰ: q̄ fuerat resuscitatꝰ ab eo: erat vnꝰ de recūbētibꝰ: sicut habet̄ Joh.12. ✳ Uidentes aūt discipuli eius / indignati sunt.] Hic ponitur plurale ꝓ singulari s̄m cōem modū loquēdi: q̄ qđ vnus de aliq̄ societate facit / tota societas dr̄ facere. Solus. n. Judas murmurauit: vt habet̄ expressiꝰ Joh.12. Uel si forte cū eo aliq̄ murmurauerunt / fuerūt ab eo incitati. ✳ Dicentes. Ut q̄d ꝑditio hec?] Putabat. n. Judas vnguentū ꝑditū ꝓpter hoc ꝙ nō habebat apud se p̄ciū. ✳ Potuit em̄ istud venūdari multo.] Istud expꝰ sius ponit̄ Johā.12.a. Ubi dr̄ / ꝙ poterat vendi ꝓ trecētis denarijs. ✳ Et dari pauꝑibꝰ.] Nō dicebat h̄ Judas cōpatiēs pauꝑibꝰ (vt habet̄ Johānis.12.) S₃ q̄ dolebat ꝙ vnguentū nō fuerat sibi traditū: vt eiꝰ preciū sibi retineret et furaret̄. ✳ Sciēs aūt Jesus] Cogitationē malignā Iude. ✳ Ait illis. Quid molesti estis huic mulieri?] Q.d. sine causa. Cuiꝰ ratio subdit̄. ✳ Opꝰ em̄ bonū oꝑata est in me. Nā semper pauꝑes habetis vobiscū.] Q.d. semꝑ potestis recuꝑare ad faciēdū illis elemosynā. ✳ Me aūt nō semꝑ habebitis.] S₃ ꝯtrariū videt̄ Matthei vlti. d. vbi dicit discipulis suis. Ego vobiscū su₃ vsq₃ ad cōsumationē seculi. S₃ hoc intelligit̄ de esse cū hominibꝰ / ꝑ gratiā: et etiā sacramētaliter in sacramento altaris. sed istis modis nō ꝑsit sibi corporalia obseq̄a exhiberi. Seq̄tur ✳ Mittēs. n. hec vnguentū hoc in corpꝰ meū / ad sepeliēdū me fecit.] Q.d. in h̄ facto p̄figurauit sepulturā mea₃ futurā de ꝓpinq̄. vn̄ Johā.12. dr̄ / ꝙ p̄cepit partē vnguēti ad sepulturā suā reseruari. Un̄ credendū est ꝙ hec mulier h̄ fecit edocta a sp̄ūsctō. Seq̄tur. ✳ Amē dico vobis: vbicūq₃ p̄dicatū fuerit hoc euāgeliū in toto mūdo.] Hoc est factū huiꝰ mulier ꝑtinēs ad euāgeliū xp̄i ✳ Dicet̄ ⁊ ꝙ hec fecit in memoriā eiꝰ.] Idest ad laudē eiꝰ recitabit̄ / tanq₃ factū virtuosum. ⁊ h̄ patet adipletu₃. Conseq̄nter describit̄ venditiōis xp̄i modꝰ ⁊ ordo. Et primū quantū ad tp̄s: eu₃ dr̄. ✳ Tunc.] Idest feria q̄rta: qn̄ p̄ncipes sacerdotū fuerūt cōgregati ad tractādū de morte xp̄i: vt dictū est. ✳ Abijt vnꝰ ex duodeci.] Idest p̄ncipalibꝰ xp̄i discipulis. ✳ Qui dicebatur Judas Scarioth.] Hoc dr̄ ad differētiā alteriꝰ Jude: q̄ fuit frat̄ Jacobi minoris. Et notādū ꝙ Scarioth ē nomē ville: de q̄ erat oriūdꝰ Judas ꝓditor: ꝓpt̄ qđ inde cognomiat̄. ✳ Ad p̄ncipes sacerdotū.] Quos audierat esse ꝯgregatos ad tractādum de morte xp̄i. ✳ Et ait illis. Quid vultis mihi dare: ⁊ ego vobis eū tradam?] Occulte. s. ⁊ sine strepitu: ꝓpter qđ mutauerūt ꝯsilium p̄dictū. ✳ At illi ꝯstituerūt ei.] Idest ex pacto firmiter ꝓmiserūt. ✳ Triginta argenteos.] Argenteus nūmus valebat decem nūmos vsuales. et per ꝯsequēs triginta argentei valebant trecentos de nūmis vsualibus: vt patet manifeste / si multiplicent̄ triginta pro decem. Et sic in venditione Christi recuperauit valorem predicti vnguenti. ✳ Et exinde querebat opportunitatem.] Scilicet temporis et loci. ✳ Ut eum traderet.] Scilicet occulte: quod adimpleuit in nocte diei sequentis: vt infra patebit. Secundo principaliter describitur ipsiꝰ xp̄i venditi traditio: vbi quattuor tangunt̄: q̄ p̄mo p̄mittit̄ paschale ꝯuiuiū ad ꝓditoris reuocationē. Secundo: instituitur eucha=

ristic sacramentuz ad fidelium refectionem: ibi.
Cenantibus autem. Tertio predicitur discipu=
lorum scandalum ad ipsoꝝ premunitionẽ: ibi.
Tunc dixit illis. Quarto subiũgitur christi de
siderium ad nostram redemptionẽ: ibi. Tũc ve
nit Jesus. Dicit ergo sic. * Prima autẽ die azy
morum.] Jsta dies fuit feria quinta: que erat
vigilia pasche: in qua immolabat agnꝰ pascha
lis ad vesperã illius diei: que erat dies quarta=
decima primi mensis: et tunc tenebãtur vesci pa
nibus azymis vsqꝫ ad vesperam vigesimeprime
diei eiusdem mensis: vt habetur Exodi. 12. Ad
uertendum tñ est: ꝙ greci dicunt xp̃m cenasse cũ
discipulis suis ante passionez suã tertiadecima
die primi mensis: ita ꝙ anticipauit immolatio
nem agni paschalis per vnam diem: qꝛ preuide
bat se passuꝝ in crastinũ/quando debebat agnꝰ
immolari ꝫm legem. Hoc aũt ꝓbant ex euange
lio Joh. 18. vbi dicit/ꝙ iudei ducentes xp̃m ad
Pilatum/nõ intrauerunt in pretoriũ: vt nõ cõ=
taminarentur: sed vt manducarent pascha. Ex
quo concludunt ꝙ eadem die passus est: in qua
immolabant agnũ paschalem. s. quartadecima
die mensis primi: et per ꝯsequens die tertiadeci
ma cenauit cum apl'is. Ex quo vlterius conclu
dunt: ꝙ xp̃s confecit corpus suũ in pane fermen
tato: quia iudei nõ vescebãtur azymis ante ve=
speram quartedecime diei: ex quo vlteriꝰ in tan
tam insaniã ꝓrũpunt: ꝙ dicũt Mattheũ: Mar
cum et Lucã falsum scripsisse: qꝛ describũt xp̃m
cenasse cum apl'is prima die azymorum: in qua
agnus paschalis immolabat. ꝓpter qd̕ dicũt vl
terius ꝙ Johãnes: q scripsit posterior/in h̊ corre
xit eos. 13. cap̃. dicens. An te diẽ festũ pasche. ⁊c.
Ubi ꝯsequẽter agit quomodo lauit pedes disci
puloruz suoꝝ: et eadẽ nocte traditꝰ est. Sed ista
sunt falsa et erronea. Dicere. n. ꝙ in scriptura ca
nonica sit aliq̃d falsum/est erroneũ: cũ sit tradi=
ta a spũsctõ: et iterũ si cõcedant esse falsa in aliq̃
loco: per ꝯseq̃ns non põt habere aliq̃d firmitatis
in alijs locis: vt arguit Aug. in epl'a ad Hiero.
Jtem ꝙ dicunt christum confecisse in fermenta
to: hoc est ꝯ̃ Chryso. q̇ fuit doctor grecꝰ: q̇ dicit su
per Matth. Aptissime dñs demõstrauit: qꝛ a p̃n
cipio circũcisiõis sue/vsqꝫ ad diem pasche extre
mum nõ erat ꝯ̃trius diuinaꝝ legũ. Jn lege aũt p̃
cipiebat ꝙ carnes agni paschalis comederẽt cũ
panibꝰ azymis. ergo in illa cena vltima: in q̃ ꝯfecit
corpꝰ suũ/erãt panes azymi: et ꝓpter h̃ bene scri
bit Mattheus. 9. cap. q̇ scribit. Prima die azy=
moꝝ. ⁊c. Qd̕ aũt arguũt de Johãne: q̇ dicit/ꝙ
iudei nõ introierũt pretoriũ/ne ipedirent a man
ducatiõe pasche. Dicendũ ꝙ pascha accipit nõ
ꝓ agno paschali: q̇ fuerat imolatꝰ nocte p̃ceden
ti: sꝫ ꝓ azymis panibꝰ: q̇bꝰ vtebãtur septẽ diebꝰ:

ad q̃ꝝ comestionẽ req̃rebat ꝙ hõ esset m...
secũdũ: qd̕ arguũt de euãgelio Joh. 13...
festũ pasche. ⁊c. Dicẽdũ ꝙ q̃nta decima...
sis primi illa erat dies festiuitatis pasch...
festiuitas incipiebat a vespere diei p̃ced...
pter hoc illa eadem die incipiebãt come...
mos panes in vespere: vt patet ex p̃dic...
patet ꝙ Joh. non ꝯ̃dicit alijs: sꝫ magis...
cũ eis. * Accesserũt discipuli ad Jesũ...
Ubi vis paremꝰ tibi comedere pascha...
agnũ paschalẽ. * At Jesus dixit. Jte...
tẽ ad quẽdã] Mattheꝰ hic loq̇tur gñal...
nõ expssit ill' nomẽ illiꝰ: ad quẽ debebãt...
dit eis signũ: p qd̕ poterãt determinat...
re: ꝫm ꝙ habet Marci. 14. b. Ubi dr̃ sic...
ret vobis hõ lagenã aque baiulãs: seq̇mi...
q̃cunqꝫ introierit/dicite dño domꝰ. ⁊c. *...
cite ei. Magister dicit: tempꝰ meũ.] S...
di. * Prope ẽ: apud te facio pascha cũ di...
lis meis.] Q. d. ꝓuide mihi de loco...
credit ꝙ ille erat discipulꝰ xp̃i: occult...
etiã ꝙ xp̃s ita paup erat/ꝙ nec domiciliũ...
bat: nec vñ posset cibũ paschalẽ emere...
* Et fecerũt discipuli/sicut ꝯstituit illis...
⁊ parauerũt pascha. Uespere aũt facto...
la erat hora comedẽdi agnũ paschalẽ. *...
bebat cũ duodeci discipulis suis.] Et...
q̃ꝫtũ erat in se: reuocabat ꝓditorẽ. A...
cũ esset vnꝰ ex duodeci: et tñ illũ nõ rep...
uiuio agni paschalis: licet eiꝰ ꝓditio n...
cũ. Secũdo reuocat ꝓditorẽ dolore: p...
ram eo passionẽ suã: q̃ debebat esse dis...
is materia doloris: ⁊ hoc est qd̕ dr̃. * E...
illis/dixit. Amen dico vobis: qꝛ vnꝰ v...
est duodeci discipuloꝝ principaliũ. * ...
diturꝰ est. Et ꝯtristati valde] Nõ solũ ꝓ...
tẽ magistri sui futurã cõtristati sunt: sꝫ ...
bet timebat de se/ne esset ille: q̇ debebat...
re: ꝓpt' qd̕ * Ceperũt singuli dicere. Nũ...
sum dñe?] Qꝛ q̇libet debet sibi timere...
turo/q̃ntũcunqꝫ sit sanctꝰ. * At ipse resp...
ait. Qui intingit mecũ manũ in parapsid...
me tradet.] Per hoc nõ poterãt ꝓpendere...
set determinate: qꝛ oẽs comedebãt in ead...
in q̃ erãt carnes agni paschalis posite. * ...
quidẽ hois vadit.] Ad passionẽ. s. * Sicu...
ptũ est de illo.] Esa. 53. c. vbi dr̃ sic. Tanq...
ad occisionẽ ducet. ⁊c. Et Dañ. 9. Post heb...
madas. 72. occidet xp̃s. Et in pluribꝰ alijs l...
sil'e habet. Tertio reuocat ꝓditorẽ timore...
do ei penã dãnatiõis sue: dicẽs. * Ue aũt h...
li: p quẽ filiꝰ hois tradet. Bonũ erat ei: si na...
nõ fuisset hõ ille.] Minꝰ. n. malũ accipit hic...
bono. Minꝰ aũt malũ est nõ esse simpliciter...
esse dãnatũ: qꝛ etsi nõ sit minꝰ malũ ratiõe ...

adiuncte: que nō priuat totū esse creatū: minus
tñ malum est ratiōe culpe mortalis: que insepa
rabiliter adheret damnatis: et ipsa nō solū pri=
uat quoddam esse creatū: sicut pena: sed etiā pri
uat bonum infinitū .s. diuinū. ꝑpter qđ esse mi=
serum miseria culpe mortalis eternaliter: hoc est
peius: ꝗ sit nō esse simpliciter. Quarto reuocat
ꝓditorē pudore: q2 illi ostendit se suam ꝓditio=
h nem cognoscere: et hoc est qđ dicit̄. * Respon=
dens aūt Judas: qui tradidit eum: dixit. Nun
quid ego sum rabbi?] Si enim Judas (alijs de
hoc querētib9) tacuisset: reddidisset se eis suspe=
ctum. * Ait illi. Tu dixisti.] Et in hoc delictū
suum alijs nō publicauit: sed ꝯscientie Jude si=
gnificauit se eius delictū scire. Poterat enim ꝑ
hoc verbum mentem Jude sic mouere: ꝙ alios
lateret. Consequenter instituitur eucharistie sa
cramentū ad dñice passionis recordationē. Et
diuiditur in tres partes: q2 primo describit̄ hui9
sacramēti istitutio. Secūdo predicat̄ imortalis
vite inchoatio: ibi. Dico autem vobis. Tertio
pro vtroqꝫ reddit̄ gratiaꝝ actio: ibi. Et hymno
dicto. Circa primum aduertendum: ꝙ istud sa
cramentum sub duplici specie institutū est .s. pa
nis et vini: quia panis conuertit̄ in corpus chri
sti: et vinum in sanguinē. Et iste conuersiōes fi=
unt separatim: quia christi sanguis fuit separa
tus a corpore vel a carne in passione. Hoc autē
sacramentū (vt dictum est) institutum est quasi
quoddam memoriale illius passiōis: et ideo cō
secratio carnis et sanguinis fit sub speciebus di
stinctis. Considerādum etiā ꝙ sub vtraqꝫ specie
est totus Christus: quia sub specie panis est tm̄
corpus ex vi conuersionis vel sacramēti. San=
guis autem et anima et diuinitas sunt ibi ex cō
comitantia naturali et inseparabili. Similiter
sub specie vini sanguis tm̄ est ibi/ ex vi sacramē
ti: cetera autem ex concomitātia: vt diffusi9 tra=
ctatur q̄rto sententiaꝝ. Dicit ergo. * Cenanti=
I bus autem illis.] Idest postꝗ comederant car
nes agni paschalis/ anteꝗ surgerēt de cena. *
Accepit Jesus panē.] Quia vbi terminat̄ figu
ra: ibi debet incipere veritas. Agn9 aūt pascha=
lis erat figura huius sacramenti: et ideo institu
tum est post comestionē agni. * Et benedixit.]
In hoc dedit nobis exēplum ꝙ ante sumptionē
hui9 sacramēti debet mēs eleuari in deū. * Ac
fregit: deditqꝫ discipulis suis.] Inter quos erat
Judas: vt dicūt sancti cōmuniter: licet Hilari9
dicat contrariū. Ratio autē quare xp̄s dedit ei
corpus suū/ fuit: quia peccatū eius erat discipu
lis alijs occultū: et ꝑpter hoc in ecclesia obserua
tur: ꝙ peccatori occulto eucharistia non negat̄.
* Et ait. Accipite et comedite. Hoc est corpus
meum] Si eīn verbum xp̄i tante est virtutis: ꝙ
fecit de nihilo omnem creaturā: non est mirum/
vnam creaturā conuertit in aliam. * Et acci
piens calicem.] Separatim cōsecrabat sangui
nem a corpore: ratione predicta. Sequitur. *
Gratias egit.] Eadem ratione: sicut in conse=
cratione corporis dictum est. Sequitur. * Et
dedit illis: dicens. Bibite ex hoc omnes. Hic est
enim sanguis meus noui testamēti.] Idest ad
confirmationē noui testamēti: quia sicut vetus
testamentum confirmatum est in sanguine ani
maliū immolatoꝝ (vt habetur Exod. 24.) ita
nouum testamentū sanguine Christi confirma
tum est: in quo apparet excellentia noui testa=
menti: respectu veteris: vt arguit Apostolus ad
Hebreos. 9. * Qui pro multis effundetur in re
missionem peccatoꝝ.] Dicit autem pro multis:
quia sanguis Christi pro omnibus effusus fu=
it quantum ad sufficientiam: quantum autem
ad efficaciā/ nō fuit effusus pro omnibus. Con
sequenter predicitur eterne vite inchoatio: quia
perceptio huius sacramenti dat vitam eternā:
fm ꝙ dicit saluator Johannis. 6. f. Qui man=
ducat meam carnem: et bibit meum sanguinē:
habet vitam eternā. Dicit ergo. * Dico autem K
vobis. Non bibam amodo.] Hoc est ab hac ho
ra: qua instituit hoc sacramentū. * De genimi
ne vitis.] Hoc est de vino: quod generatur in vi
te. * Usqꝫ in diem illum: cum illud bibam vo=
biscum nouū.] Idest nouo modo. Hoc fuit im
pletum: quando post resurrectionem suam co=
medit et bibit cū apostolis suis ad declarationē
sue resurrectionis: vt habetur Luce vltimo. Et
tunc bibit nouo modo: quia corpus suum non
erat tunc passibile ꝛ mortale: sed gloriosum: nō
indigens cibo vel potu. Sed solum comedit ad
declarandum veritatē sue resurrectionis: vt di=
ctū est. * In regno patris mei.] Idest ego tūc
existens in regno patris mei: bibam tunc vobi=
scum modo predicto. Licet enim christus fuerit
beatus ex parte anime ab instanti conceptiōis:
ex parte tamen corporis erat viator ꝛ passibilis
ante resurrectionē suam: sed cōpleta resurrectio
ne fuit beatus in anima ꝛ in corpore. Cōseque=
ter ponitur pro predictis gratiaꝝ actio: cum di
citur. * Et hymno.] Idest cantico diuine lau=
dis. * Dicto.] Pro sacramenti institutione: et
noue vite denunciatiōe: scilicet in loco: vbi ista
erant facta. * Exierunt in montem Oliueti.] L
Hoc est versus montē Oliueti: quia locus: ad
quem Christus exijt: ꝛ in quo fuit captus: erat
situs in pede montis Oliueti: vt dictū est. Con=
sequenter predicitur discipulorum scandalum
ad eorū premunitionē. Et primo predicitur in
generali: respectu omnium. Secundo in speciā
li: respectu Petri. ibi. Rñdēs aūt. Ideo sequit̄.

*Tunc dicit illis Jesus. Omnes vos scandalũ patiemini.] Idest ruinã in pctm̃. *In me.] Idest recedẽtes a me ꝓpt̃ timorẽ hũanũ. *In ista nocte] Futura .n. cõtingẽtia predicit eis certitudinaliter et determinato tempore: vt cognoscant ipsum esse deũ: qui potest talia cognoscere propria virtute. *Scriptũ est eñ.] Zacha. 13. *Percutiã pastorẽ] Idest xp̃m. *Et dispgentur oues gregis.] Idest discipuli ex timore fugientes. Aduertẽdũ tñ ꝙ Zacha. 13. mutãtur verba: licz sit eadẽ sñia: qz ibi ponit̃ ꝓphetia ac si ꝓpheta loq̃tur ad dñm / dicẽs. Percute pastorem. ꝛc. Hic aũt ponitur ac si dñs loq̃tur / dicẽs. Percutiã pastorẽ. ꝛc. Qz idẽ est verbum dñi / ꝛ prophete: licet diuersimode: qz ipsi⁹ dñi principalit̃: et ipsi⁹ ꝓphete instrumẽtaliter. *Postq̃ aũt resurrexero] Hoc addit ad ꝯsolationẽ eoꝝ: vt qui audita ei⁹ morte erãt desolati: audita ei⁹ futura resurrectiõe / essent aliq̃liter ꝯsolati. *Precedã vos in Galileã.] Non solum ꝓmittit eis visionem suã in beatitudine et in loco multũ distãti: sed in ꝓpinqua regione. s. in Galilea. Conseq̃nter p̃dicit scandalũ Petri: cũ dicit̃. *Respõdẽs aũt Petrus.] Qz erat ceteris feruentior. *Ait illi. Et si oẽs scandalizati fuerint in te: ego nũq̃ scandalizabor.] In hoc nõ mentiebat̃: qz sic habebat in mente: sed p̃sumptuose loq̃batur: nõ ꝯsiderans debilitatẽ fragilitatis sue: ꝓpter qȯ grauius ceteris ꝑmissus est cadere: et iteꝝ qz futur⁹ erat pastor eccl'ie: vt ex suo casu sciret alijs cõde-
M scendere. *Ait illi Jesus. Amen dico tibi: qz in hac nocte anteq̃ gall⁹ cantet / ter me negabis.] Marci. 14. c. dicitur expressius. Anteq̃ gallus bis vocẽ dederit / ter me es negatur⁹. ¶ Aug. in libro de concordia euãgelistaꝝ dicit / ꝙ tertia negatio Petri fuit inchoata etiã ante primũ cantum galli: anteq̃ tñ esset ꝯsumata / gall⁹ cantauit: qz negatio ꝫm totalitatẽ suaz accepta habet aliquẽ tractũ tp̱is. In hoc eñ includit̃ verbũ illoꝝ: q̇ dicebant Petro. Tu ex illis es? Joh. 13. d. Et argumentũ: qȯ adducebãt ex loq̃la ei⁹: ꝛ negatio Petri seq̃ẽs. Et sic patet ꝙ bene potuit inchoari illa negatio anteq̃ gall⁹ primo cantaret: et pȯst terminari. Matthe⁹ ꝗ / Lucas / et Johannes: q̇ dicũt Petrũ ter negasse xp̃m ante primuz gallicantũ: loquũtur habẽdo respectũ ad negationis inchoationẽ. Marc⁹ aũt: q̇ dicit tertiã negationẽ Petri esse post primũ gallicantuz / et añ secũdũ: loq̃tur habẽdo respectũ ad negatiõis cõsumationẽ *Ait illi Petrus. Etiãsi oportuerit me mori tecũ / nõ te negabo. Sil'r et oẽs discipuli dixerũt.] Petr⁹ et alij discipuli hoc dicẽdo: nõ dixerũt mẽdaciuz: qz sic cogitabãt fore. Dixerũt
N tñ falsum: qz ꝯtrariũ accidit. Conseq̃nter ostẽditur xp̃i desideriũ ad nostrã redẽptionẽ: qȯ ostendit tripliciter xp̃s. Primo anxiando. Sc[...] orãdo: ibi. Et ꝓgressus pusilluz. Tertio [...] occurrẽdo: ibi. Ecce appropinq̃bit. Circa [...] aduertẽdũ: ꝙ anxietas animi est passio [...] ex apprehẽsiõe magni mali de p̱rio iminẽ[...] possibilis ad euadẽdũ. Xp̃s aũt videbat [...] acerbissimã sibi de p̱rio iminentẽ: et nõ [...] lem: qz sciebat hoc esse determinatũ a deo: [...] a cui⁹ determinatiõe nõ poterat declinar[e] [...] posset peccare. Ista tñ necessitas libertati[s] [...] trij nõ tollebat. Igit̃ ex tali morte sicut [...] habebat materiã maxime anxietatis. [...] sensitiua nõ alleuiabat̃ a tali anxietate [...] platione diuine essentie: seu ꝓmptitudin[e] [...] tatis: q̇ erat in sup̱iori p̱te aĩe: qz diuina [...] fiebat: vt ex superiori parte aĩe nõ fieret [...] in inferiorẽ: et sic esset ibi dolor p̱tis sensiti[ue] [...] xim⁹ ad nostrã redẽptionẽ. Ex quo g̊ [...] xietate xp̃s nõ fugiebat / sed magis veni[t] [...] cũ: vbi ꝓditorẽ ventuꝝ sciebat: oñdit [...] ad nostrã redẽptionẽ: et hoc est qȯ dicit̃. * [...] venit Jesus cũ illis.] Idest cuz discipulis [...] *In villam: q̇ dicitur Gethsemani. [...] villa erat sita in pede mõtis Oliueti: ꝛ [...] dicit̃ Lu. 22. ꝙ venit in montez oliuaꝝ [...] etiã illi⁹ ville erat q̇dam hort⁹ ꝯtẽplan[...] illuc intrauit Jesus: vt dicitur Joh. 18. [...] tra torrẽtẽ Cedron: vt dicit̃ ibidẽ: qz v[...] saphat est intermedia inter montẽ Oli[ueti] [...] uitatẽ Hierusalẽ. Torrens aũt Cedron [...] mediũ illi⁹ vallis: et sic patet ꝙ euãgeli[ste] [...] dant de loco: licet ip̄m diuersimode nomi[nent] [...] *Et dixit discipulis suis. Sedete hic [...] dam illuc et orem.] Hoc dixit octo ap̄lis [...] das nõ erat ibi: et tres secũ duxit. Vnde [...] *Et assumpto Petro et duob⁹ filijs Zeb[edei] [...] Isti .n. tres erãt magis familiares ipsi xp̄o [...] ei⁹ secreta mag[is] admittebãtur / q̃ alij. [...] tio aũt tacta est. s̃. Matth. 17. vel anno. [...] p. ser. Sabbati Dñice. 1. q̇drage. fol. 104. [...] Seq̃t̃ *Cepit ꝯtristari et mest⁹ eẽ.] Hoc [...] oñdẽdũ ꝟitatẽ hũane nature. Et ꝙ ista m[...] fuerit maxia / subdit̃. *Tũc ait illis. Tri[stis est] aĩa mea vsq̃ ad mortem.] Et pȯtest [...] duplicitcr. Vno mõ intẽsiue: qz tãtũ intẽsa [...] quantũ poterat esse: vt visum est. Alio mõ [...] ue: qz durauit vsq̃ ad horã mortis. *Su[stine]te hic et vigilate mecũ] Tanq̃ amici spec[iales] q̇ debẽt in angustijs amicis assistere. Con[seq̃n]ter ostendit̃ xp̄i desideriũ ad nostrã redẽp[tionẽ] qz ꝑ orationẽ offerebat spũm deo p̄ri p[...] q̇dẽ oro oñdit̃ ꝑfecta: qz solitaria: cũ dicit̃. * [...] ꝓgressus pusillũ] Recedens aliq̃ntulũ a [...] trib⁹ ap̄lis. Qz oro est eleuatio mẽtis in deũ [...] meli⁹ fit: qñ hõ est seq̃strat⁹ ab alijs. Sc[...]

milis: qḋ notaṫ: cū dṙ. ✱ Procidit i faciē suam/
orās] Tertio qꝛ deuota: ibi. ✱ Et dicēs. paṫ mi]
Quarto qꝛ recta: qꝛ noluit ↄ̄ire predestinationi
diuie: qḋ notaṫ: cū dṙ. ✱ Si possibile est/ trāseat
a me calix iste.] Sꝫ volūtatē suā supponit volū
tati diuine: dicēs. ✱ Uerūtñ nō sicut ego volo:
sed sicut tu vis.] Quinto charitatiua: qꝛ i ago=
nia mortꝭ posit⁹/ dulciter suos discipulos visita
bat. Uñ seqtur. ✱ Et venit ad discipulos suos:
⁊ inuenit eos dormiētes: et dicit Petro sic. ✱ Nō
potuisti vna hora vigilare mecū?] Q. d. nō ostē
dis tātū feruorē facto: q̄tū x̄bo. Sequiṫ. ✱ Ui
gilate et orate: vt nō intretis in tentationē.] Id
est/ vt nō supemini a tentatiōe de ꝓrio iminēte:
sicut fuerūt postea supati. ✱ Spūs q̄dē ꝓmpt⁹
est.] Ad dicēdū. s. ꝙ eratꝭ parati ꝓ me mori: vt pa
tet ex p̄cedētib⁹. ✱ Caro aūt infirma.] Ad susti
nendū imminētē tentationē. Hoc aūt dixit xp̄s:
qꝛ apl'i dixerāt ex magno spū pri⁹ mortē subire/
q̄ ipsum negare: cui⁹ tñ ↄ̄riū fecerūt ipulsu car=
P nali. ✱ Iterū secūdo abijt: et orauit/ dicēs. Paṫ
mi/ si nō pōt hic calix trāsire/ nisi bibam illū: fiat
volūtas tua. Et venit iterū: et inuenit eos dormi
entes. Erant. n. oculi eoꝝ grauati.] Ubi iterat
orationē: ostēdēs ꝙ orō debet esse cōtinua. Silr
iterat visitationē discipuloꝝ suoꝝ: qꝛ opa chari
tatis debēt esse cōiūcta orōni. ✱ Et relictis illis:
iterū abijt: et orauit tertio/ eūdē sermonē dicēs.]
Ter orationem replicat: sicut ter fuerat tentat⁹:
vt. s̄. patuit Matth. 4. ☞ Uel etiā. s̄. an. 1.
q̄nte ptis. ser. Dñice. 1. q̄dragesime. fol. 93. col. 3.
Ut liberet nos p̄mo a malis p̄teritis ꝑ veniā. se=
cundo a p̄sentib⁹ ꝑ tutelā. tertio a futuris ꝑ cau
telam. ✱ Tunc venit ad discipulos suos.] Ter
discipulos visitat: sicut ter orat: ratiōe predicta.
✱ Et dicit illis.] Quasi cōpatiēs eis ꝓpter ten
tationē de ꝓrio eis iminentē. ✱ Dormite iā: et
reqescite.] Q. d. pax poteritis h̊ facere. Cōseq̄n
ter ostēdiṫ xp̄i desideriū ad nr̄am redēptionē: qꝛ
nō solū ꝓditorē cū turba venientē expectauit: sꝫ
etiā occurrit eis: vt habeṫ Joh. 18. ⁊ hoc ē qḋ dṙ
hic. ✱ Ecce appropinq̄bit hora: et fili⁹ hois tra
deṫ in man⁹ pctōꝝ.] Postq̄. n. dixerat discipu=
lis suis. Dormite iā et reqescite (vt dictū ē) dimi
sit eos aliq̄ntulū q̄escere. Postea cū sciebat Ju=
daꝫ appropinq̄ntē/ dixit eis. Sufficit: vt habeṫ
Mar. 14. c. ⁊ tunc euigilauit eos/ dicens. Ecce
appropinq̄bit hora. ⁊c. Sequiṫ. ✱ Surgite ea=
mus.] Obuiā. s. Jude ꝓditori. ✱ Ecce appro=
pinq̄bit: q̄ me tradet] Seqtur tertia ps principa
lis hui⁹ capi. vbi describiṫ ipsi⁹ xp̄i traditi cōpre
hensio: vbi tria describūtur ꝑ ordinē. Primū est
ipsius Jude fraudulētia. Secūdū est xp̄i patiē
tia: ibi. Ecce vn⁹. Tertiuꝫ/ discipuloꝝ ignauia:
ibi. Tunc discipuli. ✱ Circa primū diciṫ sic. ✱
Adhuc eo loquente.] Scꝫ xp̄o cum discipulis
suis. ✱ Ecce Judas vnus de duodecim] Idest
de principalib⁹ xp̄i discipulis. ✱ Uenit: et cum
eo turba multa cū gladijs et fustib⁹ missi a prin
cipibus sacerdotū et seniorib⁹ populi.] Talem
aūt turbā adduxit/ ne forte alij credētes in xp̄m:
ipsum vellent eripere. Sequitur. ✱ Qui autē
tradidit eum: dedit eis signum/ dicens. Quem
cunq̄ osculatus fuero/ ipse est: tenete euꝫ.] Hoc
autem fecit: ne loco christi caperent Jacobū mi
norem: qui erat similis christo in facie: ꝓpter qḋ
dicebatur specialiter frater dñi. Sequiṫ. ✱ Et
confestim accedēs ad Jesum/ dixit. Aue rabbi.
Et osculatus est eum.] In quo apparet maxi=
ma christi mansuetudo: qui nō negauit osculū
proditori suo. ✱ Dixitq̄ illi Jesus. Amice ad
quid venisti?] Q. d. tu ostēdis amicitiā signo: ⁊
agis ꝓditionē de facto: quod patet ex hoc quod
sequitur. ✱ Tunc accesserunt.] Scilicet q̄ erāt
in comitiua Jude ✱ Et manus iniecerūt in Je
sum.] Uiolentas: quantum erat ex parte ipso=
rum. ✱ Et tenuerunt eum.] Quādo enim vo=
luit/ tentus est: et non ante. Consequenter descri
bitur ipsius christi patientia: et hoc dupliciter. Q
Primo facto. Secundo verbo: ibi. In illa hora.
Patientia autem christi facto ostēditur in hoc:
ꝙ discipulos suos prohibuit a defensione eius:
et hoc est quod dicitur. ✱ Et ecce vnus ex his: q̄
erant cum Jesu.] Iste fuit Petrus: vt habetur
Johannis. 18. ✱ Extendens manum/ exemit
gladium suum] Habebat enim duos gladios:
vt habetur Luce. 22. quos credo fuisse duos cul
tellos magnos: quibus vsi fuerant in decisione
agni paschalis. ✱ Et percutiens seruum princi
pis sacerdotum: amputauit auriculam eius.]
Quem tamen sanauit christus tactu suo: vt ha
betur Luce. 22. Et in hoc adimpleuit christus:
quod predixerat Matthei. 5. g. Benefacite his:
qui oderunt vos. ✱ Tunc ait illi Jesus. Con=
uerte gladium tuū in locum suum.] Prohiben
do defensionem armoꝝ: et ad hoc inducit mul=
tiplicem rationem. Prima ratio tangitur ibi.
✱ Omnes enim: qui acceperint gladium/ gla
dio peribunt.] Gladium eñ accipit: qui eo vti
tur ad vindictā propria auctoritate: et hoc est il
licitum. Gladio autem vtiṫ sibi tradito: qui eo
vtitur ad punitionem maloꝝ zelo iusticie: sicut
principes: qui auctoritatē habēt a deo: quia in
hoc princeps minister dei est: vt dicit Paulus
apostolus: et similiter ministri ad hoc a princi=
pibus constituti. Secūdam rationem assignat:
cū dicit. ✱ An putas: quia non possum rogare
patrem meum?] Q. d. per aliā viā possem eua=
dere: si vellē. ✱ Et exhibebit mihi modo plusq̄
duodecim legiōes angeloꝝ.] Legio aūt vna cō

tinet sex milia sexcentos sexagintasex. Aduertē
dum tñ/ q xp̄s nō dicit hoc: ꝑpter hoc q indige=
ret auxilio angeloꝝ: sed magis econuerso ipsi in=
digent suo auxilio: sed vt ostēdat q pluribꝰ mo
dis poterat euadere. Tertiam rationē assignat:
cum dicit. * Quomodo ergo implebūtur scri=
pture?] Scripture enim diuinitus reuelate/lo=
quuntur expresse de passione xp̄i: vt patet Esaie
53. Et Dañ. 9. Et in pluribus alijs locis: que nō
implerentur/nisi xp̄s pateret: quod est inconue
niens/ cuz sint deriuate a prima veritate: ꝑpter
quod subditur. * Quia sic oportet fieri.] Qz
ex quo aliqd est ꝓm predestinationē a deo predi
ctum/oportet illud impleri: ibi eñ est necessitas
consequētie: non tñ consequentis: qz diuina pre
R ordinatio nō tollit contingentiā a rebus. Conse
q̄nter oñdit xp̄i patiētia vbo: qa nō impatient/
sed rōnabilit allocutꝰ est turbā ip̄m cōprehendē
tez. * In illa hora dixit Iesꝰ turbis. Tanq̄ ad
latronem existis cum gladijs et fustibus cōpre=
hendere me] Q.d. sine causa fecistis hoc: cuius
rationē assignat/dicens. * Quotidie.] Idest
frequēter. * Apud vos.] Idest in loco: in quo
habetis potestatē. * Sedebam docens in tem=
plo.] Pacifice z sine armis. * Et nō me tenui=
stis.] Q.d. tunc potuistis me cōprehendere. Se
quitur. * Hoc autem totū factum est: vt adim=
plerentur scripture ꝑphetaꝝ.] Quia scriptum
erat de eo/ q tractaret sicut malefactor et latro.
Esaie. 53. d. Cum sceleratis reputatus est. Con=
sequenter describit discipuloꝝ Christi ignauia.
Primo oim in generali: cum dicitur. * Tunc
discipuli omes relicto eo.] Idest Christo magi
stro suo. * Fugerunt.] Timore perterriti: et di
miserunt magistrum suuz sicut latronē deduci.
Propter quod sequitur. * At illi tenentes Ie=
sum/duxerunt eum ad Caipham principem sa
cerdotum. Licet eñ primo fuerit ductus ad An
nam (vt dicitur Ioh. 18.) tñ Mattheus de hoc
non facit mentionez: qz non fuit ibi ductus/nisi
propter quandam reuerentiā: qz erat socer Cai
phe: vt ibidem dicitur. * Ubi scribe.] Idest le
gisperiti. * Et seniores.] Idest iudices ordina
rij: vt dictum est Matthei. 15. * Conuenerāt.]
Ad examinādum et iudicandum xp̄m. Conse
quenter ponitur ignauia Petri in speciali: cuz
dicitur. * Petrus aūt sequebatur eū a longe.]
Quia timebat/ne perciperet eius esse discipu=
lus. Sequitur. * Usq ad atrium principis sa
cerdotum. Et ingressus intro.] Qualiter aūt in
gressus fuerit/dicitur Ioh. 18. s. per impetratio
nem alterius discipuli: qui erat notus pontifici:
et * Sedebat cū ministris: vt videret finē.] Li
cet aūt non auderet xp̄m ꝯfiteri seu defendere: tñ
S volebat videre qd finaliter fieret de eo. Sequit

quarta pars principalis huius capituli. in q
describitur ipsius xp̄i comprehēsi illusio: vbi
tuor tangūtur per ordinē. Primum est eius a
cusatio maligna per falsos testes. Scḋm a
cusati iniusta condēnatio p malos iudices
Et surgens. Tertiuz condemnati vituperat
malignos apparitores: ibi. Tunc expuerunt
Quartū Petri negatio per tres vices: ibi. Pe
trus aūt sedebat. Circa primū dicit sic. * Prin
cipes autē sacerdotū et oīe conciliū q̄rebāt
suz testimoniū cōtra Iesū.] Quia verū nō p
rāt inuenire. * Ut eum morti traderent.]
Pilatū presidē: qz ipsi nō habebāt altā iust
* Et non inuenerunt.] Unde possent eum a
cusare tanq̄ dignum morte corā Pilato. *
multi falsi testes accessissent.] Ad id: qd dic
est procurādum. * Nouissime autem ven
duo falsi testes: et dixerūt: hic dixit. Possum
struere templum dei: et post triduuz reedifica
illud.] Sed queritur: quomodo isti sunt falsi
stes: qz Iohā. 2. d. scribitur q xp̄s dixit iud
Soluite templum hoc: et in tribus diebus
tabo illud: quod videtur idem esse cum eo q
hic dicitur? Dicendū q illa verba: que dic
Ioh. 2. intelliguntur de templo corporis
ibidem dicitur. Et hoc sonant verba ibidem
sita: quia dixit ibi. Soluite templum hoc
precipiendo eis: sed predicendo eis qd e
cturi dissoluendo corpus eius: qd erat
spirituale dei. Unde sensus est. Soluite
tis corpus meum per mortem: quam mihi
retis. Unde sequitur ibidem. Et in tribus di
excitabo illud. Excitare eñ/est a somno mo
reuocare: qd non cōpetit templo materiali: s
plo spirituali. s. suo corpori. Isti autez tes
loquebantur ac si de templo materiali xp̄s
lexisset/cum dicebat. In tribus diebus reedi
cabo illud: qz reedificare/ ꝓprie respicit temp
materiale. Item nō dixit destruam: vel possum
destruere: vt ipsi imponunt: sed dixit. Soluite
soluetis mortem mihi inferendo: predicens mo
tem suam et resurrectionē: vt patet ex predicti
Et sic patet q isti testes mutauerunt verba eius
et sententiaz: in quo apparet falsitas eoꝝ. Da
enim q bene repetijssent verba eius et sententia
tñ possunt dici falsi testes alia ratione. s. ex fals
intentione: qz intendebant ꝓcurare mortem in
nocentis. Consequenter ostēditur qualiter xp̄s
cōdemnatus est per malos iudices. Dicit ergo
sic. * Et surgens princeps sacerdotū] Ex impa
tientia surrexit de tribunali: qz non inueniebat
vnde posset iuste Xp̄s condemnari. * Ait illi.
Nihil respondes ad ea: que isti aduersum te te
stificantur? Iesus aūt tacebat.] Quia ea: que
contra xp̄m dicebantur/erant falsa: z responsio

indigna: ideo nolebat respōdere. Itē qȝ volebat adimplere illud qđ de ipō scriptū erat Esa.53.c. Quasi agn⁹ corā tondente se obmutescet: ⁊ non aperuit os suū. Sequit. ✳ Et pꝛīceps sacerdotū ait illi. Adiuro te ꝑ deū viuū/ vt dicas nobis/ si tu es xp̄s fili⁹ dei.] Ad hoc aūt rn̄det xp̄s ꝓpt̄ reuerentiā diuini noīs inuocati/ cū dr̄. ✳ Dicit illi Iesus. Tu dixisti.] Supple veritatē: qđ ptz ex sequentib⁹. ✳ Uerūtn̄ dico vobis: amodo videbitis filiū hoīs sedentē a dextris ꝟtutis dei: ⁊ venientē in nubib⁹ celi.] Qȝ i iudicio extremo sic videbit ab ill: q̄ cū iiuste ꝯdēnauerāt. dic igit amodo: qȝ a tpe sue passiōis eū vlteri⁹ nō viderūt. ✳ Tūc pꝛīceps sacerdotū scidit vestimēta sua] iste erat mos iudeoꝝ scindere vestimēta in signū doloris: qn̄ audiebāt blasphemiā diuini noīs. hoc aūt iponebat pꝛīceps sacerdotū xp̄o: ꝓpt̄ qđ subdit. ✳ Dicēs. Blasphemauit: qđ adhuc egem⁹ testib⁹? Ecce nunc audistis blasphemiā.] Propter qđ ipse ⁊ alij assistētes iudicauerūt eū dignuȝ morte: cū tn̄ diceret veritatē: vt ptz multipliciter ex p̄dictis in hoc euangelio: et h̄ est qđ dr̄. ✳ Quid vobis videt? At illi rn̄dentes dixerūt: reus ē mor-

V tis.] Cōsequenter ondit q̄liter xp̄s fuit turpiter vituperat⁹ ꝑ malignos apparitores. Et hoc dupliciter. Primo facto/ cū dr̄. ✳ Tūc expuerūt in faciem eius.] Tanq̄ȝ in hoiem pestiferū ⁊ dignum morte. Mos.n. erat iudeoꝝ sup tales spuere i cōtemptū. ✳ Et colaphis eū ceciderūt. Alij aūt palmas in faciē eius dederūt.] Sine causa pcutiēdo ⁊ vituperādo eū. Scđo verbo. ✳ Dicētes: ꝓphetiza nobis xp̄e: q̄s est/ q̄ te pcussit?] Q.d. tu es falsus ꝓpheta. Cōsequenter ondit q̄liter xp̄s fuit negat⁹ a suo discip̄lo ꝑ tres vices. Prio simplici ꝟbo. Scđo cū iuramento. Tertio ꝑ detestationeȝ cū iuramēto. i. ꝑ execrationē: qđ est qn̄ aliq̄s nō solū iurat ꝑ deum: sed etiā impcat sibimet aliqđ malū/ nisi id qđ dicit sit veꝝ. dicit igit. ✳ Petr⁹ ꝟo sedebat foris in atrio.] Nō.n. Petrus erat simpliciter extra domū: vt iā dictū est: sȝ erat extra locū: vbi xp̄s illudebat i q̄dā atrio: i q̄ erat ignis accēsus i medio. s ʒ ꝙ dr̄. Luc.22. ✳ Et ac-

X cessit ad eū vna ancilla/ dicēs. Et tu cū Iesu Galileo eras? At ille negauit corā oīb⁹/ dicēs. Nescio qđ dicis. Exeūte aūt illo ianuā: vidit eū alia ancilla/ et ait his q̄ erāt ibi. Et hic erat cuȝ Iesu nazareno. Et iterū negauit cū iuramēto: qȝ nō noui hominē.] De istis negatiōibus Petri videtur euāgeliste diuersimode scribere/ maxime de scđa ⁊ tertia: qȝ de secūda dr̄ hic: ꝙ fuit ad vocē ancille. Lucas autē dicit ꝙ fuit ad vocē hoīs. Iohānes autē dicit ꝙ fuit ad vocē pluriū. Similiter de tertia dicit Iohānes ꝙ fuit ad voceȝ vnius: q̄ erat cognatus illius: cui⁹ Petrus abscidit auriculaȝ. Mattheus autē hic dicit ꝙ

fuit ad vocē illoꝝ: q̄ astabāt. Dicēdū igit ꝙ pꝛīcipalis intētio euāgelistaꝝ erat negationē trinā Petri exprimere: ⁊ in hoc cōueniūt oēs euāgeliste. Exprimere autē ꝑsonas accusātes Petrū/ nō erat pꝛīcipalis intētio eoꝝ: sȝ tn̄ ex accidēti: tn̄ nō cōtrariātur in hoc qȝ verisimile est ꝙ multi ad illa verba cōcurrebāt circa Petrū: ⁊ cōsimilia verba ꝓferebāt ipm̄ accusando: ⁊ sic vn⁹ euāgelista vnā ꝑsonā noiat/ alius aliā: vnā vel plures/ nec est ibi falsitas rōne dicta. videt autē ꝼm veritatē historie ꝙ prima negatio sit facta ad vocē ostiarie pꝛīcipalit. Scđa ad vocē illoꝝ q̄ stabant ad ignē. Fuerūt tn̄ excitati ab alia ancilla. ꝓpter qđ Mattheus illā exprimit h̄ ⁊ đ alijs tacet. qđ autē h̄ dr̄ ꝙ facta est Petro exeūte ianuā: intelligēdū est sic. i. se disponēte ad exitū: qȝ adhuc erat ꝓpe ignē: vt dicit Iohānes: sed timens ne pciperet/ volebat exire. Tertia autē negatio facta est mlt̄ꝭ cū accusantib⁹: inter q̄s p̄ncipalis erat cognatus illius: cuius petrus abscidit auriculā: ꝓpter qđ exp̄mit illū Iohānes de alijs tacēdo. sequitur. ✳ Et post pusillū accesserunt q̄ stabāt: ⁊ dixerūt Petro. Uere ⁊ tu ex illis es. Naȝ ⁊ loq̄lla tua manifestū te facit] Licet eīn lingua hebrea sit vna: tn̄ aliquo mō variabat ꝼm diuersitatē ꝓuinciaꝝ: ⁊ iō illi de galilea aliter loq̄bāt aliq̄ modo/ quā illi q̄ erāt de hierlm̄. Sicut lingua Gallica est vna: ⁊ tn̄ alit loquūtur illi qui sunt de picardia/ quā illi q̄ habitant Parisius: et ꝑ talē varietatē pōt pcipi vn̄ aliquis sit oriundus. sequit. ✳ Tūc cepit detestari ⁊ iurare: qȝ nō nouisset hoiem.] In hoc significat iuramentuȝ ꝑ execrationē. ✳ Et cōtinuo gallus cantauit: et recordat⁹ est Petrus ꝟbi Iesu: qđ dixerat p̄usq̄ȝ gallus cātet ter me negabis.] Dn̄s eīn respexit Petrū: vt dr̄. Luc.22.G. Et ex h̄ Petr⁹ recordatus est đ ꝟbo xp̄i/ qđ dixerat eū negatuꝝ ⁊ ad penitentiā reduct⁹ est. Un̄ sequit. ✳ Et egress⁹ foras fleuit amare.] Et ex tūc Petr⁹ traxit i ꝯsuetudinē vt a p̄mo galloꝝ cātu vsq̄ȝ ad horā matutinā staret i orōne flēs ꝓ ista negatione: vt hētur in Itinerario. Clementis. ¶ Sequit. cap̄. 27. ✳ Mane aūt. ⁊c.] Ostēso q̄lit passio xp̄i fuit ꝑ iudeos inchoata: h̄ ondit qualit fuit ꝑ gētiles consumata: ⁊ diuidit i duas ptes: qȝ primo describit ipius xp̄i crudelis occisio. scđo ei⁹ fidelis ⁊ deuota tumulatio. ibi. Cū sero factū esset. Prima adhuc in duas: qȝ p̄mo describit ipius xp̄i iniq̄ ꝯdēnatio. scđo ipius sentētie iniq̄ executio/ ibi. Et postq̄ȝ illuserūt. Prima in q̄ttuor: qȝ primo describitur ipius xp̄i corā p̄side p̄ntatio. scđo ipius p̄ntati diligēs iterrogatio/ Ibi Iesus aūt stetit: t̄tio inocētie ei⁹ đclaratio/ ibi Per diē aūt solennē. q̄rto inocētis ꝯdēnatio ibi. Uidēs aūt pilat⁹. Prima in duas adhuc: qȝ p̄mo describit

Y

Z

AA

ipsius xpi p̄sentatio: vt dictū ē. Scđo incidētalit' subdit' Jude desparatio: ibi. Tūc vidēs. Circa p̄mū dr̄ sic. * Mane aūt fctō] Q: a media nocte vsq̄ ad illā horā illuserāt eū ɔspuēdo ⁊ palmis cedendo: vt visum ē. * Cōsiliū inierūt oēs p̄ncipes sacerdotū ⁊ seniores populi aduersū Jesum: vt eū morti traderēt.] Nō. n. ex testimonijs p̄habitis hēbant aliqd vn̄ possēt accusari corā Pilato sic re⁹ mort̄: ⁊ iō vlteri⁹ ɔsulebant q̄liter eū sicut dignū morte accusarēt: vt patebit infra. seq̄t'. * Et vinctū adduxert eū] Jlli. n. q̄ reputabant' digni morte/ducebant' corā iudice ligati. * Et tradidert pontio Pilato p̄sidi.] Aliq̄ dicūt q̄ pilat⁹ erat ,ppriū nomē ei⁹ cōpositū ex noie matr̄: q̄ dicebat' Pila: ⁊ patr̄/q̄ dicebat' Atus. Pōti⁹ autē cognomē ei⁹: q: fuerat iudex missus a romanis ad insulā pontianā. Hoc aūt diffuse hēt' in q̄daȝ legēda/q̄ vocat' aurea: sed q: ibi multa dicunt' ꝺ hoc: q̄ vident' p̄ma facie falsa: q̄ ,ppter ,plixitatē omitto: iō aliter dicēdū q̄ Ponti⁹ erat ,ppriū nomen ei⁹: qđ patȝ ex duob⁹. Primo: q: postponit' cognomē/⁊ nō p̄ponit' ,pprio noi: saltē de cursu coi. Scđo: q: hoc nomē satis cōe est in Burgundia: vn̄ iste pilatus erat oriund⁹. Erat. n. natiōe Lugduneñ. vt dicit magister ī historijs. et idē dicit Joseph⁹ lib. antiquitatū. Pilat⁹ aūt erat ei⁹ cognomē. Preses aūt erat nomē officij sui: et dr̄ a p̄sidendo: q: p̄sidebat iudeis ibidē missus a romanis. Cōsequent' incidentalit' subdit' Jude desperatio/cū dr̄. * Tunc vidēs Judas: q̄ eū tra-
BB
didit/q̄ damnat⁹ esset.] Hec aūt desperatio processit ex duob⁹. Primo ex magnitudine sceler̄: tradēdo ad mortē illū: cui⁹ tantā scītatē expert⁹ fuerat. Scđo q: dānationeȝ suā audierat a xp̄o: vt dictū est capi. p̄cedenti: quē sciebat ,pphetam verissimū. * Penitētia ductus.] Jnfructuosa tn̄/q: erat sine spe venie. Sic de his: q̄ sunt in inferno dr̄ Sap̄. 5. a. dicētes intra se penitentiam agentes. * Retulit triginta argēteos p̄ncipib⁹ sacerdotū ⁊ seniorib⁹/dicens. Peccaui tradens sanguinē iustū.] Ex q̄ patȝ q̄ cupiditas sua nihil valuit sibi. seq̄t'. * At illi dixert. Quid ad nos?] Q. d. nō curam⁹ si peccasti vel nō. * Tu videris.] i. ad te ptinet videre factuȝ tuū. * Et ,piectis argēteis in tēplo recessit: ⁊ abiēs laqueo se suspēdit.] Ex desperatiōe: et in hoc pl⁹ peccauit/q̄ in tradendo xp̄m: vt dicit Hiero. Cui⁹ rō est: q: in traditiōe xp̄i peccauit ɔtra ei⁹ humanitatē directe: sed in desperatiōe illa peccauit directe ɔtra eius diuinitatē: q: cōtra infinitatē diuine misericordie. seq̄t'. * Principes aūt sacerdotū acceptis argēteis/dixert. Nō licet eos mittere in corbonā: q: preciū sanguinis ē.] Corban hebraice idē est qđ oblatio. Corbonā aūt erat locus ad ponendū oblationes factas in tēplo ,p reparatiōe tēpli ⁊ alijs necessarijs. Magna igitur apparet sacerdotū excecatio: q̄ occisioneȝ xp̄i tāq̄ sacrificiū deo acceptū putabāt sibi licitā: imo tanq̄ sacrificiū reputabāt ... rent: et tn̄ preciū vēditiōis ei⁹ reputabāt ... ⁊ indignū applicari ad vsus tēpli. * Cōsilio autē inito/emerūt ex illis agr̄ figuli.] Q: ille cuius illc ager erat: figul⁹ fuit: iō sic vocabat'. Vl' ... q: ibi erat terra apta ad faciēdū vasa fictilia. * In sepulturā peregrinor̄.] Q: nō hēbāt ... sepulchr̄ * Propt' hoc vocat⁹ ē ager ille Acheldemach: hoc est ager sanguis: vsq̄ in hodiernū diē.] Hoc ex dī ordinatiōe factū est ad memoriā pditiōis Jude ⁊ passiōis xp̄i. * Tūc impletū ... qđ dictū est p Hieremiā ,pphetā.] Q: sm̄ q̄ ... cit Hiero. Licet auctoritas seq̄ns nō sit in libro Hiere: quē hēmus: tn̄ Hiero. vidit auctoritatem istā de v̄bo ad v̄bū in q̄dā libello hebraico/q̄ dicebat' esse Hiere. ,pphete. Multi. n. libri ,pphetarū nō habent'. Vel alit' ly Hiere. nō est de textu: vt dicit Hiero. nec etiā in antiq̄s libris est: ⁊ ... Zacharias qđ dr̄ p ,pphetā/intelligere debem⁹ ... q: Zach. 11. habet' ista sentētia: licȝ v̄ba aliq̄ ... lū sint mutata. seq̄t'. * Dicentē. Et acceperunt trigita argēteos: preciū appreciati.] i. ipsi⁹ ... * Quē appreciauert a filijs isrl'.] Q: iste ... fuit ɔstitutū inter Judā ⁊ sacerdotes: q̄ ... filijs israel. * Et dedert eos in agr̄ figuli. ... est pro agro figuli. * Sicut ɔstituit mihi ... Hoc additū est ab euāgelista: q: ista ... a deo p̄ordinata. Sequit' scđa ps principalis ... ponit' ipsi⁹ p̄sentati interrogatio. Ad cui⁹ ... tiā ɔsiderandū/q̄ iudei accusauert xp̄m coram pilato de tribus: vt habet' Luce. 23. a. Primum ... it q̄ subuertebat gentē iudeor̄ a cultu legis. Secundū: q̄ auertebat populū a redditiōe tributi ... impatori romano. Tertiū: q̄ dicebat se esse regē: ⁊ sic volebat sibi vsurpare regnū. De p̄mo nō curauit pilatus/q: erat hō gētilis: ⁊ iō nō curabat de obseruatiōe seu violatiōe iudaice leḡ. Scđm ... sciebat esse falsum: q: audiuerat a xp̄o ... illis iudeis. Reddite q̄ sunt Cesaris Cesari. ... Mat. 22. De tertio aūt interrogauit ipm̄ xp̄m: q̄ aliq̄d ... q: ɔtra imperatorē videbat' esse directe/q̄ aliquis diceret se esse regē iudeor̄: q̄ seruiebāt impatori romano sub tributo: ,ppter qđ romani abstulerāt a iudeis nomē regiū a tp̄e Pompeij: et hoc ē qđ dr̄ hic. * Jesus aūt stetit ante p̄sidē: ⁊ interrogauit eū p̄ses dicēs. Tu es rex iudeor̄? Dixit illi Jesus. Tu dicis.] Scȝ veritatē: q: non negauit se esse regē: sed magis ɔsensit. Vel̄ tn̄ exposuit dictum suū/dicēs. Regnū meū nō est de h mūdo: vt hr̄ Joh. 18. g. Et in hoc satisfecit pilato: q: regnū imperatoris non pōt esse nisi in h mundo: ⁊ sic regnū xp̄i nō erat ɔtrium impatori. * Et cū accusaret' a principib⁹ sacerdotū ⁊ senioribus]

Que dicta sunt: q̄ expressius tāgunt Luce. 23. * Nihil rñdit.] Tū qr manifeste falsa erāt: r responsiōe idigna: tū qr volebat implere illud: qd erat scriptū de eo Esa. 53. c. Sicut agnus corā tondente se obmutescet r nō aperiet os suū. * Tūc dicit illi Pilatus nō audis q̄ta aduersuz te dicūt testimonia? Et nō respōdit ei ad vllū vbuz.] Ea dē rōne non rñdit ei: et iterū qr nolebat impedire passionē suā. sequit. * Ita vt miraret p̄ses vehement.] De xp̄i patientia sic tacendo: cū oia q̄ ptra eū dicebant/ posset exufflare vno vbo. Sequit tertia ps principalis: in q̄ ponit innocentie xp̄i declaratio. Et p̄mo oñdit eius inocentia. Secūdo iudeorū resistētia: ibi. Principes aūt. Prima in duas: qr innocētia xp̄i primo declarat de verbo iudicis. Scdō ex testimonio sue vxoris: ibi. Sedente aūt. Ad euidentiā prime ptis aduertēdū q in fauorē iudeorū pcessum erat a romanis: vt in solēnitate paschali dimitteret vnus incarceratus sm voluntatē eorū in memoriā liberatiōis eorū de egypto: qr i solēnitate paschali fiebat memoria illius beneficij. Pilatus aūt sciebat eos cupidos de obseruāda illa psuetudine. Ex altera pte volebat xp̄m liberare: iō pposuit eis optionē/ dicens: q liberaret eis Jesum vel Barrabā: r nullū alium. Per hoc subtiliter credēs liberare xp̄z de psensu eorū: qr nō credebat aliq̄ mō q peterēt liberationē Barrabe: qr erāt homicida r seditiosus r pessimus: vt habet Lu. 23. et iō credebat q preeligerent liberationē Jesu: r hoc est qd dr. * Per diē autē solēnem.] Nō quēcūq; sed in solēnitate paschali: vt dictū est. * Cōsueuerat p̄ses dimittere populo vnū vinctū: quē voluissent.] Ratio dicta. * Habebat aūt tūc vnū vinctū isignē: q̄ dicebat Barrabas.] Dr aūt hic isignis nō notabilitate gñis: sz ex famositate sui criminis: qr etiā bonū ad mala trāsferimus: vt dr. 5. Metaphy. Sic aliqs dr bonus latro: ita pōt dici isignis Seqtur * Cōgregatis g̃ illis dixit pilatus. Quē vultis dimittaz vobis: Barrabā an Jesum: q̄ dr xp̄s?] Q. d. nullū aliū habebitis: r p hoc credebat liberare Jesuz (vt dictū est) cuius rō subdit. * Sciebat eñ q p iuidiā tradidissent eū.] Qr publice arguebat vitia sacerdotū r phariseorū. Cōsequēter declarat inocētia xp̄i p testimoniuz vxoris Pilati. Ad cuius euidētiā/ sciendū q diabolus: q̄ captionez xp̄i pcurauerat per iudeos: per aliqua signa perpēdit/ q ipse esset vere xp̄s: r per cōsequēs q p eius mortē expoliaret ifirmus. Hoc aūt perpēdit per eius patientiā: r p scripturarū impletionē: r forte p sctōrū p̄m in lymbo existētiū exultationē: r ideo mortē xp̄i impedire volebat p vxorē pilati: cuius preces efficaces credebat in cōspectu viri sui. Et hoc est qd dr hic. * Sedēte aūt eo p tribunali.] Judicādo scz xp̄z. * Misit ad eū vxor eius dicens. Nihil tibi r iusto illi.] Q. d. nullo modo condēnes eum/ sed magis euz dimitte. * Multa eñ passa suz hodie p visuz pter eū.] Qr diabolus apparuerat ei mouēs eā terroribus ad liberationē xp̄i. Utrū aūt talis apparitio fuerit ei facta in somno vel vigilia/ expresse nō habet hic. Videt tñ q fuerit in somno per h/ q hic dr p visum: xp̄s eñ fuit p̄ntatus pilato valde mane: vt dictū est in pricipio huius cap. r ideo pbabile est q vxor eius iacebat adhuc i lecto: qr dñe nō solēt ita mane surgere sic viri sui. Descripta xp̄i innocētia: hic subiūgit iudeoruz resistentia: intm̄ eni odiebant eū: q preelegerunt liberare hoiem pestiferū/ ne xp̄s liberaret. Et hoc est qd subdit hic. * Principes autē sacerdotū r seniores psuaserūt populis.] Falsas rōnes inducendo. * Ut peterēt Barrabā. Jesum vo pderent. Rñdens aūt preses/ ait illis. Quē vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerūt. Barrabā. Dicit illis Pilatus. Quid igit faciā de Jesu: q̄ dr xp̄s? Dicunt oēs. Crucifigat. Ait illis preses. Quid. n. mali fecit?] Q. d. nō allegatis causaz sufficientem sue mortis. * At illi magis clamabant.] Per clamorē aūt r tumultum populi voluerunt obtinere qd non poterant per rōnem habere. * Dicentes. Crucifigatur.] i. morte turpissima r acerbissima moriat. Declarata xp̄i innocentia vt visum est: consequēter quarto principaliter ponit ipsius innocētis iniusta cōdemnatio: que pcessit ex parte iudicis ex timore/ ne si dimitteret eum cōtra clamorem populi/ accusaretur postea ad Cesarem: et hoc est qd dicit hic. * Videns aūt Pilatus qr nihil pficeret.] Ostēdendo xp̄i innocentiā ad eius liberationem. * Sed magis tumultus fieret.] Populi. s. clamātis ad cōtrarium per seductionem sacerdotū: vt visum est. * Accepta aqua lauit manus coraz populo/ dicens. Innocens ego sum a sanguine huius iusti: vos videritis.] Hoc fecit r dixit ad hoc: vt iudei totum pctm̄ sup se acciperent: r ip̄e immunis esset a peccato: sed hoc non suffecit ad omnimodā eius excusationem: qr cum esset iudex: tenebatur ex officio seruare iusticiā: et ideo grauiter peccauit faciendo cōtra eam ad habendum populi fauorem: minus tñ peccauit q̄ iudei: qr eius motiuum fuit minus malum. Judei eñ ad occidendum xp̄m moti sunt per rancorez r odium. Pilatus aūt ppter timorem Cesaris r fauorem iudeorū habendum. * Et respōdens vniuersus populus dixit. Sāguis eius sup nos: r super filios nr̄os. Tunc dimisit illis Barrabā.] Facta pdicta responsione a iudeis q totum peccatum reciperēt sup se r filios suos. * Jesum vero flagellatū tradidit eis vt crucifigeret.] Licet ista flagellatio xp̄i ponat hic post sententiā iudi

cis:tñ fuit añ facta: vt habet Joh.19. qr ad hãc
intentionẽ cum pcepit Pilatus flagellari ꝛ illu
di: vt iudei essent satiati sanguie ei⁹/ videtes eũ
sic punitũ etiã vltra ꝯdignũ: ꝛ iõ ponit hic q̃si p
recapitulationẽ. * Tũc milites psidis.] .i. post
flagellationẽ imediate: ꝛ ante sentẽtiã. * Susci
pientes Jesum in ptorio/ꝯgregauert ad eũ vni=
uersam cohortẽ.] Ut magꝭ illi illuderet in loco
patẽti ꝛ corã multitudie. * Et exuẽtes eũ.] Scꝫ
vestimẽtꝭ suis. * Chlamydẽ coccineã].i. rubeã
i silitudinẽ purpure: q̃ vtũt reges. * Circũdede
runt eũ.] Ipm vestiẽdo. * Et plectẽtes coronã
de spinis.] .i. de iuncꝭ marinis ad modũ spinaꝝ
acutis: ꝛ ego q̃ hec scripsi audiui a q̃dã q̃ fuerat
vltra mare cũ sctõ Ludouico rege Frãcie/ ꝙ i lit
tore maris senserat puncturas iuncoꝝ p sotula=
res intmedios. * Posuert sup caput ei⁹.] Pro
silitudine corone regie. * Et arundinẽ in dextra
ei⁹.] p sceptro regio. * Et genu flexo añ eũ illu
debãt ei.] Facto silr ꝛ vbo. vñ seq̃t. * Dicẽtes.
Aue rex iudeoꝝ.] q.d. voluisti regnare ꝛ nõ po
tuisti: ꝛ sic coꝝ illusio accusationi iudeoꝝ corre
spõdebat. * Et expuẽtes i eum.] Tãq̃ in psonã
ꝯtẽptibilẽ ꝛ vilẽ: * Accepert arundinẽ] De ma
nu ei⁹. * Et pcutiebãt caput ei⁹.] Et rõne ꝯtem
pt⁹ ꝛ rõne doloꝛ infligẽdi: qr ex tali pcussiõe acu
lei corone intrabãt caput ei⁹. Postq̃ descripta ẽ
ipsi⁹ xpi ꝯdẽnatio iniusta: ponit ꝯsequent iniq̃
sentẽtie executio. Et pmo ponit ipsi⁹ xpi iudica
ti crucifixio. scdo crucifixi illusio: ibi. Pretereun
tes. Tertio illi⁹ expiratio: ibi. A sexta aũt hora.
Circa xpi crucifixionẽ q̃ttuor tãgunt. Loci vili
tas. Judeoꝝ crudelitas: ibi. Et dedert. Militũ
cupiditas: ibi. postq̃ aũt. Latronũ societas: ibi.
Tũc crucifixi sũt. Circa pmũ dr sic. * Et postq̃
illusert ei/ exuert eũ chlamyde.] Qr chlamydẽ
illã coccineã iposuert sibi solũ ad deridẽdũ eum
sic regẽ falsum. * Et induert eũ vestimẽtis ei⁹]
Quib⁹ spoliauerãt eũ: vt pdictum ẽ. Et h fecert
vt duct⁹ ad mortẽ magis cognosceret in ppa ve
ste q̃ in aliena. sequit. * Et duxert eũ vt crucifi
gerẽt. Exeuntes autẽ inuenert hoiem cyreneum
noie Simonẽ: hunc angariauert/ vt tolleret cru
cẽ eius.] Hoc nõ est ꝯ id qd dr Johã.19.c. Et ba
iulãs sibi crucẽ.ꝛc. Ipse.n. primo portauit crucẽ
suã/ qñ exiuit de domo Pilati: vt dicit Joh. Sꝫ
qr erat fatigat⁹ ex pcedẽti labore ieiunijs ꝛ vigi
lijs: iõ milites coegerunt Simonẽ ad portãdum
eius crucẽ/ vt citi⁹ possent puenire ad locũ cruci
fixionis: vt dr hic. * Et venert in locũ: q̃ dr Gol
gotha: qd est caluarie loc⁹.] Ille locus nõ est sic
noiatus a caluaria Ade ibi sepulti (vt dicũt ali
q̃) qr Adã fuit sepult⁹ in Hebron: vt hr Jos.14.
Propt qd Hebrõ dicebat antiquit⁹ Cariathar
be.i. ciuitas q̃ttuor: qr quattuor magni patriar

che sunt ibi sepulti cum vxorib⁹ suis.s. Adam ꝛ
Eua. Abraham ꝛ Sara. Isaac ꝛ Rebecca. Ja
cob ꝛ Lia. Dicit g̃ caluarie loc⁹: qr loc⁹ ille erat
plenus capitib⁹ mortuoꝝ: q̃ ibi decollabant: qr
ibi malefactores puniebãtur: et sic patꝫ loci vili
tas: in q̃ xps crucifixus est. Cõsequẽter ponitur
iudeoꝝ crudelitas/ cum dr. * Et dederũt ei vi
nũ cum felle mixtũ.] Joh. autẽ dicit ꝙ dederũt
ei acetũ. Ad euidentiã autẽ hui⁹ cõsiderãdum
est ꝙ aliq̃ dicunt hoc esse factũ: vt citi⁹ moreret
ꝛ sic milites de eius custodia citi⁹ expedirentur: qr
debebãt eum custodire quousq̃ expirasset. Di
cunt tñ ꝙ existentes in tormento: si potũ a
to citius moriunt. Sed hoc non videt multũ p
babile: qr acetum est frigidum: ꝛ p cõsequens
detur magis mortẽ talium differre. Propter q̃
aliter dicendum est. Scribitur em̃ in quodam
libro hebraico: qui apud eos intitulatur liber
dicum ordinarioꝝ: ꝙ qr Salomõ dixerat P
uerb.31.a. Date siceram.i. potum inebriatiuũ me
rentibus: ꝛ vinum his/ q̃ amaro sunt animo: vt
bibãt ꝛ obliuiscant egestatꝭ sue: ꝛ doloꝛe suo
recordent ampli⁹. Ideo ex occasiõe hui⁹ verbi
seniores iudeoꝝ statuerãt/ vt ꝯdemnatꝭ ad mor
tẽ daret vinum aromaticum ad bibẽdum: vt fa
cilius tolerarẽt passionẽ. In hierlm aũt erãt ma
trone deuote ꝛ cõpassiue: q̃ hoc vinũ dabãt ex
uotiõe. Judei g̃ ex nimia crudelitate
vinũ datum p xpo ꝛ alijs duob⁹ cum
xis accepert sibi: fm qd dictum erat
Uinũ dãnatoꝝ bibebãt: ꝛ loco ei⁹ posuert
cũ felle mixtũ. * Et cuꝫ gustasset noluit bibe.]
Marc⁹ dicit. Et nõ accepit: qr nõ accepit ad bi
bẽdum: sed solũ ad gustãdum modicũ: vt sic im
pleret in eo qd scriptuꝫ ẽ. ps.68.c. Dederũt in ci
meã fel: ꝛ in siti mea potauert me aceto. Cõseq̃n
ter ponit militum crucifigẽtium cupiditas in
ꝙ abstulert sibi vestimẽta sua oia: cũ tñ dãnat
ad mortẽ dimittat aliqd vestimẽtum ad carnis
sue operimẽtũ: et h est qd dr. * Postq̃ aũt cruci
fixert eũ/ diuisert sibi vestimẽta ei⁹.] In q̃ttuor
ptes: fm qd dr Joh.19. qr q̃ttuor erãt milites ip
crucifigẽtes. * Sortẽ mittentes.] Ista sors fuit
missa sup tunicã dñi incõsutilẽ: q̃ erat facta q̃
reticulato ope: ꝛ ideo nõ poterat diuidi/ cum nõ
haberet aliquã suturam: ꝛ ideo misert sortes quis
haberet eã integrã. * Ut adimpleret quod di
ctum est per pphetam dicentem. Diuiserunt si
bi vestimẽta mea: ꝛ super vestem meã miserunt
sortẽ.] Scdm Hiero. istud non est de textu Mat
thei: nec est i antiquis libris: sed tm̃ in euãgelio
Johãnis. Expositio tñ huius auctoritatis patꝫ
ex dictis. * Et sedẽtes seruabant eũ.] Ne aliq̃s
raperet eũ de cruce anteq̃ esset mortu⁹. * Et im
posuert sup caput eius causam ipsius scriptam.

Hic Jesus ē rex iudeoꝝ.] Iste erat mos iudeoꝝ ꝙ sup̱ capita crucifixoꝝ ponebaꝛ causa ꝯdēnationis ipsoꝝ. Ipse aūt accusatꝰ fuerat/ꝙ sibi volebat vsurpare regnū iudeoꝝ: vt visum est. Consequēter describiꝛ latronū societas: ad h̄.n. crucifixi sunt cū xp̄o/ex itētiōe iudeoꝝ: vt xp̄s videreꝛ ꝑticeps ⁊ magister in malefactis eoꝝ: sꝫ ex itētiōe dei h̄ ꝑmittētis factū est: vt ipleret: qđ de xp̄o scriptū erat Esa. 53. d. Et cū sceleratis reputatꝰ est. Jō dr̄. ✳ Tūc crucifixi sunt cū eo duo latrōes. vnꝰ
hh a dextris: ⁊ vnꝰ a sinistris] Secūdo p̄ncipaliter describiꝛ ipiꝰ xp̄i crucifixi derisio: q̄ꝛ p̄mo fuit derisus a p̄tereūtibꝰ: h̄ est a vulgaribꝰ hoibꝰ circa locū crucis ꝯcurrētibꝰ: ⁊ h̄ est qđ dr̄. ✳ Pretereūtes aūt blasphemabāt eū: mouentes capita: ⁊ dicētes. Vah.] Interiectio est insultantis: seu deridētis. ✳ Qui destruis tēplū dei: ⁊ in triduo illud reedificas.] Imponebāt.n. sibi ꝙ h̄ dixerat: sꝫ hoc falsum erat: vt visuꝫ est. s̄. ✳ Salua teip̄ꝫ. Si filiꝰ dei es: descēde de cruce] Q.d. nō potes: ex q̄ patꝫ falsitas tua. secūdo fuit derisus a sacerdotibꝰ. ⁊ hoc est qđ dr̄ ✳ Silr̄ ⁊ p̄ncipes sacerdotū illudētes cū scribis.] .i. legisp̄itis. ✳ Et senioribus.] .i. iudicibꝰ ordinarijs. ✳ Dicebāt. Alios saluos fecit: seip̄m nō pōt saluū facere] Q.d. nō est veꝝ: q̄ꝛ si posset facere talia/saluaret semetip̄ꝫ ✳ Si rex isrl̄ est.] Nō q̄cūqꝫ: sꝫ Messias ꝑmissꝰ in lege. ✳ Descēdat nūc de cruce] Q̄ꝛ alij reges nō p̄nt talia facere. ✳ Et credimꝰ ei] Falsū dixerunt: q̄ꝛ maiora fecit: q̄n Lazaꝝ suscitauit: ⁊ q̄n post mortē de sepulchro surrexit: ⁊ tn̄ nō crediderunt ei. Tertio fuit derisus a latronibꝰ: ⁊ hoc est qđ dr̄. ✳ Confidit in deū: liberet eū nūc/si vult. Dixit.n. q̄ꝛ filiꝰ dei sum. Idip̄m aūt.] .i. v̄ba p̄missa. ✳ Et latrones: q̄ crucifixi erāt cū eo: improperabāt ei] Contrariū videꝛ Luce. 23. f. vbi dr̄: ꝙ vnꝰ increpabat eū: alter aūt rogabat eū/dicēs Memēto mei: dū veneris in regnū tuū. Dicendū ꝙ Mattheꝰ loq̄tur ſm illū moduꝫ loq̄ndi: q̄ societas diciꝛ aliq̄d facere: q̄n vnꝰ de societate h̄ facit. Vel aliꝛ dicēdū/ꝙ vterqꝫ improꝑauit primo xp̄o: sꝫ alꝛ vidēs postea patiētiā xp̄i: penituit: et
ii misericordiā petijt: ⁊ sic inuenit. Tertio p̄ncipaliter d̄scribiꝛ ipiꝰ xp̄i crucifixi ⁊ derisi expiratio. Vbi p̄mo notaꝛ ꝑturbatio elemētoꝝ: quasi xp̄o morienti cōpatiētiū. Secūdo ꝯfessio assistentiū: ibi. Cēturio aūt. Prima in duas: q̄ꝛ p̄mo describitur ꝑturbatio corpoꝝ supioꝝ. Scđo inferioꝝ: ibi. Et ecce velū. Circa p̄mū diciꝛ sic. ✳ A sexta aūt hora tenebre facte sūt.] Hiero. dicit sup̱ istū locū: ꝙ iste tenebre fuerunt facte ꝑ retractionē radioꝝ solis/diuina v̄tute. Origen. aūt dicit: ꝙ h̄ factū est ꝑ interpositionē nubiū densaꝝ. Sꝫ in h̄ magis credendū est Dionysio: q̄ dicit in ep̄la ad Polycarpū: hoc fuisse ꝑ interpositionē lune inꝛ terrā ⁊ solē: sicut fit i eclypsi solis: ⁊ ibidē dicit: ꝙ ipse hoc vidit: tūc existēs in egypto: vbi est aeris puritas: q̄ꝛ rarissime fiūt ibi nubes ⁊ pluuie. ꝓpter qđ talia potuit tūc magis ꝑpēdere. Vidit ꝫ (vt dicit) lunā ab oriēte ascēdentē versꝰ meridiē: ⁊ supponentē se soli. Hiero. aūt ⁊ Origen. nō loquūtur de illa eclypsi: asserēdo/ꝙ sic fuerit: vt dicunt: sed ꝙ potuit sic fieri. Ex dictis patet: ꝙ illa eclypsis nō potuit naturalis esse: sꝫ miraculosa: ⁊ hoc multipliciꝛ. Primo: q̄ꝛ luna erat q̄ntadecima: vt. s̄. dictū ē: ⁊ tūc luna distat a sole ꝑ diametrū celi. Eclypsis aūt solis nō pōt fieri naturaliter: nisi tp̄e ꝯiunctiōis solis ⁊ lune. ꝓpꝛ qđ dicit Dionysiꝰ/ꝙ mirabaꝛ: q̄ꝛ nō erat tp̄s cōueniens ad talē cōiunctionē. Secūdū miraculū fuit ibi: q̄ꝛ trāsacta eclypsi/luna redijt ad orientē: ita ꝙ i vespere fuit in oriēte: sole existēte in occidente: et sic orbes coꝝ sunt ad p̄stinuꝫ statum restituti. Tertiū miraculū fuit ibi: q̄ꝛ ꝑs oriētalis solis p̄mo fuit obscurata: ⁊ iteꝝ vltimo illuminata: ꝯrio aūt mō fit i eclypsi naturali. ✳ Sup̱ vniuersaꝫ terrā.] Hic accipiꝛ pars ꝓ toto: eclypsis.n. solis nō pōt esse vniuersalis: ⁊ ꝓpꝛ hoc q̄n diciꝛ: super vniuersam terrā: intelligēdū est de terra Judee. ✳ Vsqꝫ ad horā nonā.] Ex q̄ patet ꝙ luna fuit imobilis sub sole ꝑ tres horas. Et in hoc fuit q̄rtū miraculū illiꝰ eclypsis: q̄ꝛ in naturali eclypsi luna ꝯtinue moueꝛ sub sole. ✳ Et circa horā nonam clamauit Jesus voce magna: dicens. Heli heli lāma azabtani: hoc est deꝰ meus: deus meꝰ: vt q̄d dereliq̄sti me?] El in hebreo idē est qđ deꝰ. Iot lr̄a hebraica adiuncta facit signare cuꝫ hoc meꝰ: ⁊ iō heli: idē est ꝙ deꝰ meꝰ. Lāma vna ē dictio ꝑ se: ⁊ idē est qđ q̄re in latino. Zabatani nō est vera lr̄a: q̄ꝛ nō signat idē: qđ dereliq̄sti me: sꝫ debet p̄poni ibi q̄dā lr̄a: q̄ vocaꝛ Ain: ⁊ sonat sicut. A. formatū in gutture. vnde debet sic scribi. Azabtani: ⁊ tunc significat idē qđ dereliq̄sti me. sed ꝑ ignorantiā scriptoꝝ corrupta est lr̄a in latinis libris. Dicit aūt xp̄s se derelictū a deo patre: q̄ꝛ dimittebat eū in manibꝰ occidentiū. ✳ Quidam aūt illic stātes ⁊ audientes. ✳ Scꝫ milites ip̄m custodiētes: q̄ erāt gētiles: ꝓpter qđ linguā hebraicā ignorabāt. ✳ Dicebāt. Heliam vocat iste. Et cōtinuo currens vnꝰ ex eis: acceptā spongiā impleuit aceto: ⁊ iposuit arundini: et dabat ei bibere. Ceteri v̄o dicebāt. Sine: videamꝰ an veniat Helias liberans eum. Jesus aūt iteꝝ clamans voce magna: emisit spiritū.] Ex q̄ patꝫ ꝙ illa vox non fuit naturalis: sꝫ miraculosa: q̄ꝛ hō magno cruciatu ⁊ longo afflictus: ⁊ ex tali afflictione morti sic ꝓximꝰ: nō posset sic clamare virtute nature. Secūdo declaraꝛ ꝑturbatio elemētoꝝ inferioꝝ: q̄ꝛ ad motū terre ⁊ aeris velū tēpli scissum est. Illud aūt velū erat ſm aliq̄s in itroi kk

tu tēpli ꝓhibens aspectum coꝝ: q̄ erāt intra templum: et ideo ꝑ talem scissionē declarata est impletio veritatis in morte xp̄i: q̄ latebat in figuris vete. testa. Fm alios xo nō fuit velū qd erat in introitu tēpli: sed velū: qd erat intra tēpluz inť sanctū ⁊ scīm sanctoꝝ: ⁊ scissio ei⁹ idē significat: qd prius dictū est. et hoc dicūt cōmunius doctores. De vtroqꝫ xo velo dictum fuit pleni⁹ Exo. 26. vnde dr. ✳ Et ecce velum tēpli scissum est in duas ꝑtes a summo vsqꝫ deorsuz. Et terra mota ē] Quasi nō potēs sustinere mortē xp̄i. ✳ Et petre scisse sunt.] In signū hui⁹: ꝙ corda q̄ꝫtū cūqꝫ dura deberēt xp̄o morienti cōpati. ✳ Et monumēta aperta sunt.] Ex terre motu ad denotandum ꝙ resurrectio xp̄i ꝓpinq̄ erat: ⁊ alioꝝ cum ip̄o resurgentiū. ✳ Et multa corpora sanctoꝝ: q̄ dormierāt: surrexerunt.] Nō tūc qñ monumēta apta sunt. s. hora mortis xp̄i: sed postea qñ resurrexit: q꞉ cū eo surrexerunt tanq̄ꝫ testes sue resurrectionis: et h̄ est qd subdiť. ✳ Et exeuntes de monumentis post resurrectionē ei⁹.] Idest xp̄i. ✳ Venerūt in sanctā ciuitatē.] i. Hierusalē: q̄ dicebať sancta ꝓpter templū diuino cultui deputatum: qd erat ibi. ✳ Et apparuerūt multis.] Ad declarationē dñice resurrectiōis. Consequenter ponit assistentiū cōfessio. Et p̄mo Centuriōis et sue societatis: q̄ videntes signa p̄dicta in morte xp̄i cōfessi sunt veritatem sue diuinitatis: et hoc est qd dr. ✳ Centurio aūt ⁊ q̄ cū eo erāt custodiētes Jesuz, viso terremotu ⁊ his q̄ fiebāt: timuerūt valde, dicentes. Vere fili⁹ dei erat iste.] Et ꝑ ꝯsequens eiusdē nature cū eo. Scdo poniť cōfessio mulieꝝ deuotaꝝ: q̄ ꝯfitebanť cū facto inq̄ꝫtū assistebant ipsi moriēti: qd nō audebāt facere apl'i: q꞉ sol⁹ Johānes legiť ibi stetisse: ⁊ h̄ est qd dr. ✳ Erāt aūt ibi mulieres multe a lōge.] Cōtrariuz aūt videť Joh. 19. vbi dr ꝙ stabant iuxta crucē. Dicendū ꝙ erāt lōge respectu militū xp̄m cruci figentiū ⁊ custodiētiū: sed ꝓpe erāt respectu aliorū astantiū: nō erāt. n. ita lōge qui possent cū loquentē audire, qñ dixit matri sue. Mulier ecce fili⁹ tuus. ⁊c. ✳ Que secute erāt Jesum a Galilea.] Ex deuotiōe quā hēbant ad audiēdū xbū ei⁹. ✳ Ministrātes ei.] Necessaria vite sue d facultatib⁹ suis. Iste. n. erat mos iudeoꝝ, ꝙ necessaria vite administrabāt doctorib⁹. ✳ Inter q̄s erat Maria magdalene] Sic noīata a magda
LL lo castello. ✳ Et Maria Jacobi: ⁊ Joseph mater.] Ista erat soror Marie mr̄is xp̄i. ✳ Et mať filioꝝ Zebedei.] Scꝫ Jacobi ⁊ Johānis. Cōsequenť describiť scda ꝑs principalis isti⁹ capl'i. s. ipsi⁹ xp̄i mortui deuota tumulatio: vbi duo ponunť. Primū est sepelientiū deuotio. Scdm ē iudeoꝝ malignantiū machinatio: ibi. Altera aūt die. Circa primū aduertendū, ꝙ licet mors xp̄i fuerit ignominiosa: vt ꝑꝫ ex p̄dictis: sepultura tñ eius fuit nobilis ⁊ sumptuosa. Cuius [illegible] q꞉ passibilitatem ⁊ humanitatē assumpsit [illegible] ꝓpter nostrā redemptionem. Et ideo ip̄i [illegible] ta in sua morte, predicta debuerunt [illegible] q̄ sequebātur quodāmodo ad gloriā [illegible] ctionis ꝑtinere. Vtrūqꝫ eñ fuerat p̄dictum [illegible] am ꝓphetā. De turpitudine mortis ei⁹ [illegible] c. Tanq̄ꝫ ouis ad occisionē ducet. ⁊c. [illegible] ibidē. Cū sceleratis reputat⁹ est. De nobilitate sepulture ei⁹ dr Esa. 11. c. Radix Jesse: [illegible] signū populoꝝ: ip̄m gentes dep̄cabunť: ⁊ [illegible] pulchꝝ ei⁹ gloriosum: hoc est qd dr hic. ✳ [illegible] sero autē factum esset] Q꞉ circa vesperā [illegible] depositus est de cruce. ✳ Venit q̄dā hō diues. [illegible] Et ꝓpter hoc potuit de facili accedere ad Pilatum: q꞉ erat nobilis: ⁊ vn⁹ d curia: vt [illegible] ✳ Ab Arimathia.] Ista est ciuitas: q. [illegible] dr Ramatha: de q̄ fuit oriūd⁹ Samuel. ✳ [illegible] mine Joseph. Nomen autē ei⁹ exp̄mit [illegible] hō famosus. ✳ Qui ⁊ ipse erat discipul⁹ [illegible] Occulte tñ ne expelleret de synagoga: q̄ [illegible] dr Joh. 12. f. Ex p̄icipib⁹ multi crediderunt [illegible] suz: sed ꝓpter phariseos nō ꝯfitebanť, ne de synagoga eycerenť. ✳ Hic accessit ad Pilatum. [illegible] posito eñ timore: ꝯfidenter. ✳ Tūc Pilatus [illegible] su.] Ad sepeliēdū honorifice. ✳ Tūc [illegible] sit reddi corp⁹.] Tuz q꞉ Joseph erat [illegible] nobilis: ꝓpter qd Pilat⁹ petitiōi ei⁹ [illegible] scere. Tū q꞉ sciebat xp̄m crucifixū iniu[illegible] accepto corpore Joseph inuoluit illud [illegible] ne munda.] Hoc ē in pāno lineo mūdo: [illegible] corp⁹ xp̄i nō ꝯsecrať in altari sup pānum [illegible] sed lineum: q꞉ corp⁹ xp̄i in sepulchro tali [illegible] fuerat inuolutum. ✳ Et posuit illud in monumento suo.] Qd erat sumptuose factū. ✳ [illegible] uo.] Quia si aliquis fuisset ibi ante sepultus [illegible] lumniari posset a iudeis, ꝙ ille surrexisset [illegible] Christus. ✳ Quod exciderat in petra.] [illegible] ratione factum est hoc, ne si Christus fuisset [illegible] pultus in terra, diceretur a iudeis, ꝙ [illegible] rapuissent corpus eius: fodientes in terra [illegible] tus per viam subterraneam. ✳ Et aduoluit saxum magnum.] Quod nō posset de facili amoueri, ne aliquis veniēs posset rapere corp⁹ Christi. ✳ Ad ostium monumenti: ⁊ abijt.] Monumentum illud factum erat ad modum cuiusdam domuncule: in cuius medio erat sepulchrum [illegible] in domuncula erat quoddā ostiolum ad [illegible] dum illuc ingressum. ✳ Erant autē ibi Maria magdalene: ⁊ altera Maria, sedentes contra sepulchrum.] Assistentes sepelientibus [illegible] ex deuotione ad videndum qualiter possent [illegible] uerti ad ipsum inungendum. Cōsequenter ponit iudeoꝝ machinatio: q꞉ impetrauerunt [illegible]

stodiri sepulchꝝ: ne discipuli xp̄i raperēt corpus ei⁹ ꝛ diuulgarēt eum resurrexisse. Sed qꝛ nō est cōsiliū ꝯtra dn̄m: vt dicitur Prou. 21. d. Ideo factū iudeoꝝ magꝭ fecit ad oppositū. s. ad certitudinē dn̄ice resurrectionis: qꝛ ab ipsis custodib⁹ testificata est: vt habetur Math. 28. Et hoc est magnū. s. habere testimoniū ab aduersarijs. dicit ḡ. * Altera aūt die: que est post parasceuen] Idest sabbato: qꝛ feria sexta: in q̄ passus est xp̄s: dicta est parasceue. i. preparatio: qꝛ illa die preparabant̄ cibaria ꝓ sequēti die. In crastino igitur dn̄ice passionis * Conuenerūt principes sacerdotū ꝛ pharisei ad pilatū/ dicētes. Dn̄e/ recordati sum⁹: qꝛ seductor ille dixit/ adhuc viuens. post tres dies resurgam. Iube ḡ custodiri sepulchrum vsqꝫ in diē tertiū: ne forte veniāt discipuli ei⁹ ꝛ furent̄ eū: ꝛ dicant plebi. Surrexit a mortuis. Et erit nouissim⁹ error peior priore. Ait illis pilat⁹. Habetis custodiā.] Idest ꝯcedo ꝙ accipiatis milites ad custodiēdū cū ꝓ volūtate vr̄a. * Ite custodite sicut scitis. Illi aūt abeūtes munierunt sepulchꝝ] Militib⁹ armatꝭ. * Signātes lapidem.] Sigillo suo/ ne aliquis posset ingredi sine scitu eorum. * Cum custodib⁹.]

Moral̄r * Scitis qꝛ post biduū. ꝛc.] Moraliter exponēdo/ Xp̄s post biduū mortꝭ sue die tertia trāsijt ad gloriā corporis: ꝛ nos ei⁹ mēbra post biduū ꝯfessionis ꝛ satisfactiōis trāsibim⁹ ad gloriam pr̄is. * Tunc ꝯgregati sunt.] vsqꝫ. * Dicebant aūt. Nō in die festo. ꝛc.] Sic heretici de ꝑditiōe Xbi dei tractāt i occultis: timētes ꝯtra se fieri tumultū a xp̄ianis. * Accessit ad eū mulier. ꝛc.] Prima Coꝝ. 11. a. dicit̄ caput xp̄i de⁹. Itaqꝫ xp̄i caput vngit: q̄ ad honorē dei oīa opa sua facit: fm illud. 1. Coꝝ. 10. g. Oīa in gloriam dei facite. * Videtes aūt discipuli/ indignati sunt. ꝛc.] Per hoc designātur detractores: bonoꝝ opa denigrātes. * Tunc abijt vn⁹ de duodeci. ꝛc.] Per istū significat̄ heresiarcha: q̄ Xbū di ꝓmittit tradere in ꝯclaui. * Tp̄s meum ꝓpe est: apud te facio pascha. ꝛc.] Per hoc aūt ꝙ xp̄s morti ꝓpinqu⁹ nō solum agnum typicū: sed etiā corp⁹ suū verū sacramētaliter cū ap̄lis suis māducauit: ostēdit̄ ꝙ q̄libet xp̄ian⁹ piculo mortis imminēte/ debet (si pōt) sacramētaliter cōicare: sed si nō pōt: communicet saltē fide: fm Xbū Aug. Crede: ꝛ manducasti. * Vespere aūt facto.] vsqꝫ. * Et edētibus illis. ꝛc.] Per hoc ꝙ in cena presentiā ꝓditoris denūciauit: significauit/ ꝙ ꝓditiōes inocētium freq̄nter fiunt in ꝯuiuijs. s. ꝑ venenū * Cenantib⁹ aūt illis accepit Iesus panē. ꝛc.] Aug. De vno pane Petr⁹ accepit ꝛ Iudas: sꝫ Petr⁹ ad vitā: Iudas ad mortē. * Et accipiens calicē. ꝛc.] Ad significādū pfectā eie refectionē: sicut ex cibo ꝛ potu fit pfecta corporis refectio. Separatim tn̄ fecit corporis ꝛ sanguinis ꝯsecrationē: qꝛ sanguis ei⁹ erat in cruce a corpore separād⁹. * Et hymno. ꝛc.] Merito de tanto ꝯuiuio grē reddēde erāt deo. * Tunc dixit illis Iesus. ꝛc. Oēs vos scandalū. ꝛc.] Remigi⁹. Qō ille ꝑdixit ꝑuidēdo: ipse denegat amādo. Ubi moralit̄ instruimur: vt quantū ꝯfidim⁹ de fidei feruore: tantū timeam⁹ de humana fragilitate: videt̄ tn̄ Petr⁹ accusabilis: qꝛ ꝯtradixit: ꝛ qm̄ alijs se preposuit/ dicēs. * Etsi oēs scādalizati. ꝛc.] Et tertio: qm̄ totū sibi attribuit: scꝫ ꝙ esset fortiter ꝑseueratur⁹. Ut hoc igit̄ in eo sanaret: ꝑmisit fieri casum ei⁹: nō ipellens ad negādū: sꝫ eum sibi deserēs: ꝛ humanā naturā de fragilitate ꝯuincens. * Tunc venit Iesus i villā: q̄ dr̄ Gethsemani. ꝛc.] Que interp̄tat̄ vallis pinguedinis. ¶ Remigi⁹. Pulchre appropinq̄ns passiōi: i valle piguedinis orasse dr̄: vt demōstraret ꝙ ꝑ vallē humilitatis/ ꝛ ꝑ pinguedinē charitatꝭ/ mortē ꝓ nobis suscepit. Moralit̄ etiā nos istruxit/ vt nō gestem⁹ cor aridū a pinguedine charitatꝭ. * Sedete hic/ donec vadā illuc ꝛ orē. ꝛc.] Chrys. Cōsuetudo illi erat sine discipulis orare. h aūt faciebat erudiēs nos in orōnib⁹ q̄etē ꝯstituere: ꝛ solitudinē q̄rere. * Trāseat a me calix iste.] Hila. Pro his orat: q̄ post se passuri erāt: dicēs. Trāseat a me calix. ꝛc. Idest quomō a me bibit̄: ita ab eis bibat̄ sine differētia spei/ metuqꝫ timoris. * Uerūtn̄ non sicut ego volo. ꝛc.] Leo pappa. Hec vox oēs fideles instruxit: oēs ꝯfessores accēdit: oēs martyres coronauit. Nā mūdi odia: tētationū turbines: ꝑsecutores: errores q̄s posset superare/ nisi xp̄s in oib⁹ ꝛ ꝓ oib⁹ patri diceret. Fiat voluntas tua? * Spūs q̄dē ꝓmpt⁹ est. ꝛc.] Hilari⁹. Itaqꝫ q̄tū de ardore fidei ꝯfidim⁹: tātū de carnis fragilitate timeam⁹. * Ecce appropiquabit hora: ꝛ fili⁹ hoīs tradet̄. ꝛc.] Origen. Sꝫ ꝛ nunc in man⁹ pctōꝝ Iesus tradit̄: qm̄ hi: q̄ vident̄ in xp̄m credere: habēt eum in manib⁹ suis cum sint pctōres. Sed ꝛ quotienscūqꝫ iust⁹ habens in se Iesum/ in potestate tradit̄ pctōꝝ. * Quemcūqꝫ osculatus fuero. ꝛc.] Hiero. Dic sacerdos: dic clerice: quomodo eisdem labijs deoscularis filiū ꝫ virginis: q̄b⁹ deosculat⁹ es filiā meretricis? O Iuda/ osculo filium hoīs tradis * Et ecce vn⁹.] vsqꝫ. * Et ꝑcutiens seruū. ꝛc.] Hiero. Populus iudeoꝝ seru⁹ factus est impietatis ꝛ deuorationis sacerdotū: dexterāqꝫ perdidit auriculā: vt littere Xitatē audiat in sinistrā. * Conuerte gladium. ꝛc.] Rabanus. Oportuit vt auctor gratie fideles patiētiā suo doceret exemplo: ꝛ poti⁹ ad sustinendum aduersa fortit̄ instrueret: ꝙ ad vindicādum ꝓuocaret. * Tūc discipuli omnes relicto eo fugerunt. ꝛc.] Sicut ꝑdixerat eos scādalū passuros. * Hic dixit: pos

sum destruere templum dei.rc.] Hiero. Falsus testis est: qui nō eodem sensu dicta ꝓponit. Saluator dixerat. Soluite templuz hoc. Isti cōmutant ⁊ aiunt. * Possum destruere templū dei.] Itē dixerat. * Et excitabo illud.] Qd̄ est viuētis corporis: nō lapidei. * Jesus aūt tacebat.] Aug⁹. Ex hoc aūt loco discimus calumniantiū ⁊ falsoꝝ testium voces: vt nec respōsione dignas habeamus: maxime vbi maius est libere fortiterqꝫ sustinere: q̄ꝫ defendere sine vllo ꝓfectu. * Tunc expuerunt in faciē eius.] Aug. Per hoc significauit eos: qui presentiā gratie eius respuunt: ⁊ tanq̄ꝫ colaphis eū cedunt: q̄ ei suos honores preferunt: ⁊ palmas in faciē ei⁹ dant: q̄ superbia cecati/ cum nō venisse affirmāt. * At ille negauit.rc.] Rab. In hac aūt negatiōe Petri discimus nō solum negare xp̄m: q̄ dicit eum xp̄m non esse: sed qui cum sit: se negat esse christianū.

¶ Sequit̄ capi.27. * Tunc videns Judas: q̄ eum tradidit/ q̄ damnatus esset: penitentia ductus.rc.] Origeū. Si aūt locum penitētie requisisset: ⁊ tempus penitētie obseruasset: forsitan inuenisset eum: qui dicit. Nolo mortem peccatoris: sed vt magis conuertat̄ et viuat. * Emerūt ex illis agrum.rc.] Aug. Peregrinis (inquā) q̄ sine domo: patria: ⁊ toto orbe exules iactātur: requies xp̄i sanguine ꝓuidet̄. Istos aūt peregrinos dicimus esse deuotissimos christianos: q̄ renunciantes seculo: ⁊ nihil possidētes in mūdo: in xp̄i sanguine requiescunt. * Jesus aūt stetit ante presidem.] vsqꝫ. * Et nō respōdit.rc.] Ratio dicta est supra fm Augu. ¶ Hiero. Uel ideo nihil respondit: ne crimen diluens dimitteret̄ a preside: ⁊ crucis vtilitas differret̄. * Principes autem sacerdotū ⁊ seniores psuaserūt populis/ vt peterēt Barrabam.rc.] Origeū. Est ⁊ nunc videre: quomodo populus iudeoꝝ a seniorib⁹ suis: ⁊ iudaice culture doctorib⁹ suadetur ⁊ excitatur aduersus Jesum: vt perdant eū: ⁊ hodie in locis plurib⁹ fit idem aduersus mēbra eius. * Innocēs ego sum a sanguine iusti.rc.] Leo pappa. Excessit ergo pilati culpa/ facin⁹ iudeorum: sed nec ipse euasit reatū: qui reliqt ꝓpriuz iudicium: ⁊ in crimen transijt alienū. * Tunc dimisit illis Barrabā.rc.] Hilari⁹. In quo arcanum infidelitatis future ostendit̄. s. antixp̄m Christo preferēdum. * Tunc milites presidis.rc.] Chryſ. Que igit̄ erit nobis cura de cetero: si contumelias ab aliquo patiamur: postq̄ꝫ xp̄s hec passus est? Etenim qd̄ fiebat in xp̄o: vltim⁹ cōtumelie termin⁹ erat: nec vna pticula tm̄: sed vniuersuz corp⁹ patiebat̄ iniurias. Caput p coronā/ ⁊ arundinē ⁊ colaphos. Facies: q̄ cōspuebantur gene/ ⁊ alapis cedebātur. Corpus totuz p flagella denudat̄: ⁊ circūdationez chlamydis ad fictam adorationē. Manus per arundinē quā dederūt ei ꝓ sceptro: ac si timerēt/ ne p[illegible] mitterent aliqd grauissime p̄sumptiōis. ¶ [illegible] raliter. Raba. Caput Christi/ deus. Igitur ca[illegible] lamo xp̄i caput pcutiunt: q̄ diuinitati ei⁹ con[illegible] tradicentes/ errorē suū auctoritate sacre scriptu[illegible] re: que calamo scribit̄: firmare conātur. Spu[illegible] in faciē eius: q̄ presentiā gratie sue verbis [illegible] dis respuūt: ⁊ deū in carne venisse denegāt. [illegible] so aūt illum adorāt: q̄ cū credūt: sed puersis [illegible] bus despiciūt. * Et duxerūt eum/ vt crucifige[illegible] tur.rc.] Extra ciuitatē: vt per hoc ostenderet̄ [illegible] pro totius mūdi salute patiebat̄. Heb. 13.b. [illegible] sus vt sanctificaret populum suū/ extra portā [illegible] passus est. * Exeuntes autē/ inuenerūt ho[illegible] cyreneū.rc.] Hiero. Mystice. Crucē suscipiunt [illegible] nationes: ⁊ peregrin⁹ obediēs portat ignominiā saluatoris. * Et dederunt ei vinū bibere cum [illegible] felle mixtū.] Hoc moraliter faciunt: qui ma[illegible] eius amaritudinib⁹ affligunt. * Diuiserunt [illegible] stimenta.rc.] Hoc neqter attentant: q̄ eccle[illegible] spoliant. * Tunc crucifixi sunt cū eo.rc. [illegible] migi⁹. Per istos duos latrones designantur [illegible] q̄ arctioris vite continentiā apprehēdunt. [illegible] cunqꝫ enim intentione placendi deo bo[illegible] designantur per illum: qui a dextris xp̄i crucifi[illegible] xus est. Qui vero ꝓ appetitu laudis hu[illegible] vel aliqua minus digna intētione: per [illegible] a sinistris. * Pretereuntes aūt blasphe[illegible] rc.] Sic ⁊ modo qui viā pretergrediūtur [illegible] cie/ nō cessant ipsum blasphemare. * [illegible] dei es.rc.] Rab. Si aūt tunc de cruce [illegible] ret/ virtutē patientie nō demonstraret. Sed [illegible] ctauit paululuz: irrisionē sustinuit. Et q̄ [illegible] ce descēdere noluit: de sepulchro resurrexit. * [illegible] sexta aūt hora.rc.] Origeū. Sicut Moyse [illegible] dente man⁹ in celū: facte sunt tenebre sup [illegible] os: sic ⁊ Christo hora sexta man⁹ extēdēte in cru[illegible] ce ad celū sup populū: q̄ clamauerat. Crucifige [illegible] cū: facte sunt tenebre: ⁊ omi lumine priuati sunt in signū futuraꝝ tenebraꝝ: q̄ apprehēsure erant iudaicā gentem. * Deus me⁹: de⁹ meus: vt quid dereliqsti me.] Glo. Subtraxit ptectionē: [illegible] soluit vnionē: sic martyres in manib⁹ carnificū reliqt: q̄s tm̄ charitate firmissima sibi iunxit. * Jesus aūt iteꝝ clamans voce magna/ emisit spi[illegible] ritū.] Ostendens ex clamore supnaturali: q̄ [illegible] maxima charitate tradidit nostre saluti preciū. * Ecce velum.rc.] Dei templū/ est fidelis aia. [illegible] 1. Coꝝ. 3. d. Templū dei sanctū est: qd̄ estis vos. Cuius velum scindit̄: qn̄ velamē hypocrisis [illegible] sipatur. Terra mouet̄: qn̄ terrenum desiderium in amorē celestiuz cōmutat̄. Et petre scindūtur: qn̄ duritia cordis/ per pietatē emollitur. Et mortui resurgunt: qn̄ somn⁹ pigritie ad boni opis [illegible]

citium excitaꝛ. ✳ Cū sero aūt factū esset.] vsqꝫ.
✳ Et petijt corpꝰ Jesu.] Jlle corpꝰ Jesu postu=
lat: ꝙ ꝓ digna receptiōe eucharistie deū supplici
ter exorat. Et inuoluit sindone munda: qn̄ reci
pit mente pura: ⁊ ponit in monumento nouo. i.
in corde per gratiā renouato. Et aduoluit saxū
magnū ad ostium: qn̄ ponit diligens obstaculū
ꝯtra peccati recidiuū. Et mulieres sedent cōtra
sepulchrum: cum anime deuote considerāt paſ=
siōis Christi mysterium. ✳ Altera autem die.]
vsqꝫ. ✳ Jube ergo custodiri sepulchrum. ⁊c.]
Notandum / ꝙ volentes impedire diuinam ꝓ
uidentiam / contra suam intentionem promo=
uent illā. Sicut fratres Joseph vēdiderunt ipm̄
ne adorarēt eū: ⁊ ꝑ hoc cōpulsi sunt eum adora
re ſm ordinē ꝓuidentie diuine: sic principes iu=
deoꝝ volentes ipedire celebritatē nōis xp̄i / fue=
runt valde diligentes de custodia sepulchri: ⁊ ꝑ
hoc celebrata est fama de veritate sue resurrectio
nis: ⁊ ꝯsequens sui nōis. ✳ Et erit nouissimꝰ
error. ⁊c.] Veritatem ignorāter dixerunt: sicut ⁊
Caiphas. Nā error eoꝝ: ꝙ milites pecunia cor=
ruperunt: vt furatū corpus xp̄i mentirenꝛ: peior
fuit errore: ꝙ petierūt custodiā sepulchri: ne di=
scipuli corpꝰ xp̄i furarenꝛ.

PP Glosa ✳ Scitis quia post biduum pascha fiet. ⁊c.]
Glosa. Sicut ex Johannis narratione colligi=
tur duodecimo capitulo. a. ante sex dies pasche
venit Jesus Bethaniam: ibiqꝫ factum est illud
conuiuium: in quo de vnguento precioso fit cō=
memoratio. Jnde venit Hierosolymam: sedens
super asellum. Postea gerūtur ea: que narranꝛ
post hunc aduētū Hierosolymis acta vel gesta.
Ex illo ꝗ dic: ꝙ venit Jesus Bethaniaꝫ: vsqꝫ ad
diem: ꝙ oīa ista gesta ⁊ dicta sunt: intelligimꝰ eē
ꝯsumatum q̄triduū: vt occurreret dies: quē an=
te biduū pasche Matthēꝰ ⁊ Marcꝰ diffinierūt.
¶ Mystice. post duos dies clari luminis veteris
⁊ noui testamēti veꝝ pascha ꝑ mūdū celebraꝛ.
Pascha: qꝺ hebraice diciꝛ phase: nō a passiōe: ſꝫ
a transitu nominaꝛ. Qꝛ exterminator viso san=
guine in forībꝰ israel / transiuit eos: ⁊ deus auxi
lium p̄bens eis / desuꝑ ambulauit. Exodi. 12. d.
¶ Mystice. Qꝛ in ea festiuitate agnꝰ dei de hoc
mundo erat trāsiturꝰ: vel nos salubri trāsitu / q̄si
de egypto huiꝰ mundi educturꝰ. Pascha ꝓprie
solꝰ dies dicitur: ꝙ agnꝰ ad vesperā occidebaꝛ. i.
14. luna primi mēsis. Decima q̄nta luna: qua
egressi sunt de egypto: erat azyma septem diebꝰ.
Sed indifferenter ⁊ pascha ꝓ diebꝰ azymoꝝ / et
dies azymoꝝ pro pascha ait Marcꝰ. 14. cap. a.
dicens. Erat pascha / ⁊ azyma post biduum. Lu
cas. 22. capi. dicit. Dies festus azymoꝝ: ꝙ diciꝛ
pascha. ¶ Mystice. Vno die agno imolato: se=
ptem dies azymoꝝ sequunꝛ: qꝛ xp̄o semel passo:
ꝑ totum tp̄s seculi viuendum est in azymis syn
ceritatis ⁊ veritatis. ✳ Cum autem esset Jesus
in Bethania.] Habito ꝯsilio: ordo narrationis
illuc transijt. Tunc abijt vnus ex duodecim: vt
factū Jude ꝯiungaꝛ ad ꝯsilium sacerdotū. Re=
dit aūt ad eum diēꝫ: ꝙ erat ante sex dies pasche:
dicens. Cum autem. ⁊c. ✳ Jn domo Simonis
leprosi.] Permanet pristinū nomen: vt virtꝰ cu
rantis appareat. Per eam domum accipe illam
partem populi: que credidit domino: ⁊ curata
est. Simō: idest obediens. ✳ Accessit ad cum.] OO
Hieronymus. Diligenter obserua: que de dua=
bus super caput: siquidem peccatrix super pe=
des: ⁊ ea: que dicitur non fuisse peccatrix / super
caput. ✳ Mulier habens alabastrum.] Ma=
ria Magdalena soror Lazari modo iusta ⁊ fa=
miliaris: que quondam peccatrix: venit: ⁊ pe=
des lachrymis lauit: nunc caput ⁊ pedes vnxit.
pedes nunc: vt Johannes dicit vndecimo capi
tulo. a. ✳ Vnguenti preciosi. ⁊c.] Marcꝰ. Nar
di spicati: idest de spicis ⁊ folijs cōfecti: quod pre
ciosius est. Johānes. Nardi pistici: idest fidelis
non adulterati alijs herbis. Pistis grece: fides
latine. ¶ Mystice. Hec deuotio Marie: fidem
significat ecclesie: que dum deitatem Christi pre
dicat: caput vngit. Dū humanitatē / pedes. De
hoc vnguēto i domo Simōis leprosi in Betha
nia / dicunt ⁊ Matthēus: ⁊ Marcus: ⁊ Johan
nes. Lucas vero aliud dicit simile huic factum
ante in domo alterius Simonis pharisei: non
leprosi. neqꝫ in Bethania: sed de eadem mulie=
re: que tunc accessit peccatrix. ✳ Discipuli in=
dignati. ⁊c.] Johannes dicit hec Judam locu=
tum: ⁊ hoc gratia cupiditatis. Alij potuerunt
verbis eius consentire: vel etiam idem dicere:
sed propter curam pauperum. ✳ Opus enim
bonum. ⁊c.] Sicut Maria pie deuotionis ade
pta est gloriam: ita econtra Judas contradi=
cens / perfidie infamiam: sed dominus: qui bo=
na laudat: tacendo hec preterijt. ✳ Me autem
nō semper habebitis.] Corporali presentia: alio
quin dicit Matthei vltimo. d. Marci decimo=
quarto. a. Johannis duodecimo. b. Omnibus
diebus vite vobiscum sum / vsque ad consu=
mationem seculi. ✳ Mittens enim hec vn=
guētum hoc. ⁊c.] Officium est sepulture: quod
vos perditionem esse putatis. Nec mirꝝ si mihi
dat fidei odorem: ꝓ qua mox fusurus sum san=
guineꝫ. ✳ Tunc abijt vnus de duodecim. ⁊c.] RR
Premissa est causa: que compulit Judam ad
vendendum dn̄m. Cū eīm fur esset: et loculos ha
beret: et vidisset vnguētū suꝑ caput ⁊ pedes dn̄i
effusum: qꝺ putauerat esse vendēdum: ⁊ preciū

sibi esse tradendum: vt aliquid inde furaretur: quod perdiderat in effusione vnguenti: voluit recompensare in venditione magistri. Quando cõgregati sunt principes. Ubi patet: q̄ nõ inuitus neq̧ coactus: sed sponte iniȷ̇t consiliũ scele ratorum. Quarta feria congregati sunt principes sacerdotũ. ꝛc. Judas accessit vt vẽderet magistrum. ꝛ hoc ostendit ꝓphetia Esa. cap. 40. c. que legitur quarta feria: vbi dicit̄. Ecce merces ei⁹ cũ eo. ✳ Quid vultis mihi dare? ꝛc.] Quasi vile mancipiũ tradens: ponit in potestate emẽtiũ quãtũ velit dare. ✳ Et exinde q̄rebat opportunitatem, vt eũ traderet.] Multi hodie sunt: q̄ factũ Jude execrãtur: ꝛ idẽ faciũt. Nã cũ ꝑ munere falsum testioniũ dicũt: q2 v̄itatẽ negãt: deũ: q̄ v̄itas ẽ, vẽdũt: dũ charitatẽ violãt: deũ: q̄ charitas est, ꝑdũt: p̄serti cũ nõ ignorãtia: sʒ opportunitate faciendi q̄sita: h̄ faciũt. ✳ Prima aũt die azymoꝝ. ꝛc.] Idest decima q̄rta die primi mensis: qñ abiecto fermento, agnum imolant ad vesperam: qd̄ exponit Apl̄s. 1. Coꝝ. 5. c. Etem̄ pascha nostrũ immolat⁹ est xp̄s. Qui licʒ die seq̄nti. i. 15. luna sit crucifix⁹: tñ ea nocte passiõis sue tentus a iudeis celebrauit exordiũ. ✳ Ubi vis paremus tibi comedere pascha?] Non erat eis certa domus: in quo improbat̄ edificatio superfluorum. ✳ At Jesus dixit. Ite in ciuitatem ad quendam. ꝛc] Eundem significat: quẽ Marc⁹ ꝛ Lucas dicũt patrẽfamilias. Qui ergo ait, ad quendam: tanq̄ ex persona sua (ꝛ non dñi) studio breuitatis illum cõpẽdio insinuauit. ✳ Ad quendã] Non ad quẽlibet; sed ad aliquẽ certũ: quẽ ex ꝑsona sua loquẽs recte posuisset. Modo aũt: cum verba dñi posuit. Ite in ciuitatẽ: interposuit ipse. Ad quendam. Non q2 dñs hoc dixerit: sed vt ipse nobis insinuaret (tacito nomine ꝓprio) fuisse ibi quendam: ad quem mittebãtur. ✳ Et fecerunt discipuli. ꝛc.] In alio euangelio scribitur. Inuenerũt cenaculum grande stratũ. Cenaculum, lex spũalis est: que de angustiȷ̇s l̄re egrediẽs, in sublimi loco recipit saluatorẽ. Naʒ qui litterã seq̄tur, in imo pascha facit. Sed qui aque baiulum. i. pcconẽ gratie in domũ eccl̄ie sequit̄: hic ꝑ spũm l̄ram transcẽdens, in alto mẽtis xp̄o refectionẽ parat. ✳ Q2 vnus vestrũ me traditur⁹ est.] Qui predixit de passiõe: predixit de ꝑditore: vt vidẽs se nõ latere, peniteret facti. ¶ Mittit crimẽ i nũero: vt agat ꝯsci⁹ penitẽtiã. non tñ designat specialiter: ne ipudentior fieret. ✳ Ceperũt singuli dicere. Nunq̄d ego sũ dñe?] Quia plus credunt magistro, q̄ sibi: ꝛ timẽtes etiam fragilitatẽ suã, querunt de pctõ: cui⁹ non habent conscientiã. ✳ At ipse respondens, ait. Qui intigit mecum manũ in parapside: hic me tradet.] Aliȷ̇s contristatis ꝛ a cibo manũ retrahentibus: ea impudentia: qua tradidit: manum cum magistro mittit: vt audacia bonam con[illegible]entiam mentiret̄. Ecce humilitas ꝛ patientia. ꝑditorẽ ad mensaʒ admittit. ✳ In parapside. Marcus in Catino. Parapsis est vas quadrangulum: a paribus absidib⁹. i. ab equis lateribus dictum. Catinũ vas fictile: aptum ad admittendum liquorẽ. Et potuit fieri: vt mẽsa fictile [illegible] ꝛ quadratũ contineret. Pena predicit̄: vt quem pudor nõ vicerat: corrigant denunciata supplicia. ✳ Bonum erat ei, si natus nõ fuisset homo ille.] Multo melius esset omnino nõ esse: q̄ male esse. vsitate ꝛ simpliciter hoc dicit. Non [illegible] em̄ ei bene esse: qui nõ est. An diabolo dicitur [illegible] nasci ad pctm̄? An etiã bonum illi erat: vt [illegible] sto nasceretur per vocationẽ: vt non esset [illegible] ta per proditionẽ? Uel solemus dicere simpliciter. Melius esset nõ esse: q̄ male esse. ✳ Nunquid ego sum rabbi?] Aliȷ̇ dicunt: dñe. Iste: rabbi: [illegible] si min⁹ pctm̄ habens ꝑdere magistrum: q̄ [illegible] vel blandiẽdo. ✳ Ait illi. Tu dixisti.] [illegible] aperte dicitur an ipse esset. potest enim intelligi [illegible] q. d. non ego dixi. ✳ Cenantib⁹ autem. ꝛc.] [illegible] nitis solennibus gaudiȷ̇s veteris pasche: q̄ [illegible] liberationis memoriã populi dei de egypto [illegible] bantur: transit ad nouum: quod in sui m[illegible] am ecclesiã frequentare volebat. Ut [illegible] carne agni ac sanguine: sui corporis ac [illegible] nis sacramentũ substitueret: ipsumq̧ [illegible] straret: cui iurauit dominus: ꝛ nõ p[illegible] tu es sacerdos. ꝛc. p̄s. 109. a. ✳ Accepit Jesus panẽ.] Hiero. Postq̄ typicũ pascha fuerat impletum: ꝛ agni carnes cuʒ apostolis comedisset: assumit panem. ✳ Et benedixit: ac fregit.] [illegible] hominez assumptũ: ita morti subdidit: vt [illegible] mortalitatis potentiã inesse: ꝛ ideo cito resurrecturum esse monstraret. Fregit. ꝛc. Ut ostenderet corporis sui fractionẽ non sine sua sponte [illegible] re. Benedixit prius: quia naturã: quam assumpsit: cum patre ꝛ spiritusancto gratia diuine [illegible] tutis impleuit. Ideo post cenam corpus suum [illegible] dit: quia necesse erat pascha typicum prius [illegible] sumari: ꝛ sic veri pasche sacramenta post [illegible] tui. Nos vero pro reuerentia tanti sacramenti prius reficimur dñice passionis sacramentis: q̄ corporalib⁹ escis. ✳ Gratias egit: ꝛ dedit illis.] Ostendit quod q̄sq̧ facere debet in flagello [illegible] pe ꝓprie: cum ipse equanimiter tulit alienam [illegible] panis corpus ꝯfirmat: vinum sanguinẽ operatur. ¶ Mystice hoc ad corpus: illud ad sanguinem xp̄i refert̄. Uex: nec panis sine aqua cõficit̄: nec vinum sine aqua offert̄. Per aquã populus [illegible] gnatur: qui nec sine xp̄i passione saluat̄: nec sine eius amore Christus passus est. Oportet ergo: vt nos ei vniamur: vt ipse i nobis maneat.

nos in ipso. ✱ Dicens. Non bibam.] Non de=
lectabor cerimonijs huius populi: in quibus sa
cra paschalis agni precipua sunt. Post passio=
nem non assumā carnem: donec assumam eam
nouam: que modo mortalis est. ✱ De hoc geni
mine vitis.] Vitis est humana natura: genimi
na eius/ mortalitas: et legis vetustas. Mortali
tatē bibit Christus: et legis vetustatē/ dum ipsi
placuit: et ipse obseruādo impleuit. De genimi
ne vitis eiusdem bibit in resurrectione fact⁹ im=
mortalis: qꝛ immortalitas est genimen illius vi
tis: quā in resurrectione bibent sui. Ideo dixit:
vobiscū. Immortalitate enī resurrectiōis eadē
remanebit substantia: etsi qualitas sit mutata.
Si aūt vitem: de cuius vetustate nunc passiōis
calicē bibit: iudeos accipis: significat etiā gentē
ad corpus xp̄i per nouitatē vite accessurā: cum
post gētes ingressas omis israel saluus fiet. Vi=
nea dn̄i sabbaoth/ dom⁹ israel est. Esa. 5. b. De
qua semper bibit: qꝛ non defuerunt aliqui: quo
rum pietate delectaret. Sed passo dn̄o/ tempus
erat/ vt illa legalis obseruātia cessaret: et in spi=
ritum transiret. ✱ Usqꝫ in diē illum: cū illud bi
bam vobiscum nouū in regno patris mei.] Di
cens illud nouū: hoc vetus: ostēdit corpus. s. de
veteri Adam: qđ immortalitate imutabit. Vo
biscum. Per hoc et suis immortalitas ꝓmittit:
etsi nō eodem tempore. De hoc genimine: qꝛ ea
dem corpora resurrectura. Erit autem dies mee
resurrectiōis: cū in regno dei. i. imortalitatis glo
ria sublimatus: de salute eiusdem populi spūali
T gratia regenerati: nouo vobiscū gaudio persun
dar. ✱ Et hymno dicto.] Hoc est ps. 21. f. Edēt
pauperes/ et saturabūtur. ⁊c. Vel hymnū: sm
Joh. 18. a. Gratias agens/ cantabat. in quo ꝓ
se/ et discipulis/ ⁊ credituris precabat. ✱ Exie=
runt in montē Oliueti. ⁊c.] Ut per sacramento
rum pceptionē/ ⁊ suam intercessionē ad altiora
charismata: quib⁹ corde pungamur/ nos con=
scendere doceat: vbi laboris refectio/ doloris so=
latium. ✱ Omnes vos scandalum patiemini
in me in ista nocte.] Predicit illis quid passuri
sunt: vt post euentū non desperent: sed penitētia
liberētur. ✱ Postqꝫ autem resurrexero.] Sicut
predixit locum passionis: sic predicit locū resur=
rectionis: vt sicut sunt tristes ex passione: sic letē
tur glorificati resurrectione/ vel visione. ✱ Pre
cedam vos in Galileā.] Ut infirmitatē eorum:
sponsione redit⁹ sui ꝯsolaret. ✱ Etsi oēs scanda
lizati fuerint in te: ego nunqꝫ scandalizabor.]
Non est mendaciū: nec temeritas: sed fides ⁊ ar
dens dilectio: intantū: vt imbecillitatē suā: ⁊ fi=
dem verboꝝ dei non contueret. ✱ Anteqꝫ gall⁹
cantet: ter me negabis.] Tres itaqꝫ simplicit. so
lus Marcus. 14. cap. d. Anteqꝫ gall⁹ bis vocē
dederit. Tertia negatio Petri si tota post primū
gallicantū inciperet: mentiri viderent tres: qui
dicunt. Anteqꝫ gallus cantet. ⁊c. Item si tota an
te: superflue diceret Marc⁹ (vbi. s̄.) Anteqꝫ bis
cantet. Sed qꝛ ante primū cepta: attenderūt illi
tres: non qn̄ completurus esset eam: sed quanta
futura esset qn̄cūqꝫ incepta. Vel tota in animo
timentis Petri peracta est ante primū cantum:
qꝫuis verbis ante primū cepta: ante secūndum
peracta sit. Tantus enī timor mentē eius inua=
serat: qui ter negare faceret. Mattheus ⁊ Mar
cus negationē Petri subnectunt: postqꝫ Jesus
egressus est de domo: vbi manducauit pascha.
Lucas. 22. d. Et Johānes. 18. a. Anteqꝫ egres=
sus esset inde Jesus. Sed facile intelligimus il=
los recapitulasse: vel istos preoccupasse: nisi ma
gis moueret: ꝙ tam diuersa nō modo verba: sed
etiam sententias dn̄i premittunt: quibus pmo=
tus Petrus: illam presumptionē preferret mori
endi: vt magis cogant intelligi ter illum expres
sisse presumptionē suam diuersis locis ad sermo
nes xp̄i: ⁊ ter illa a dn̄o respōsū: ꝙ cū ante galli
cantum esset negatur⁹: sicut post resurrectionē:
an se amaret: ter iterrogauit: et ter de pascendis
ouib⁹ precepit. Ante gallicantū. i. crescentibus
tenebris negat: post galliciniū. i. luce vicina cul
pam lachrymis lauat. ✱ In villam: que dicit
Gethsemani. ⁊c.] Lucas. 22. capi. d. In montē
oliuaꝝ. Johānes capi. 19. a. Trans torrentē Ce
dron. Qđ idem est: qꝛ Gethsemani loc⁹: in quo
orauit: est ad radicē montis Oliueti: vbi est hor
tus. Gethsemani iterpretat vallis pinguiū. Et
loca ⁊ tempora plena sunt figuris. Cum in mon
te orat: sursum nos habere cor in oratiōe docet.
Cum in valle: ⁊ hoc in valle pinguiū: docet in
oratione humilitatē: ⁊ interne pinguedinē dile
ctionis esse seruandā. ✱ Et dixit discipulis suis
Sedete hic: donec vadam illuc et orē. ⁊c.] Pro=
xima morte/ apte orat in valle pinguedinis: qꝛ
per humilitatē ⁊ charitatis pinguedinē pro no
bis subijt mortē. ✱ Cepit contristari. ⁊c.] Non
timore passiōis: qui ad hoc venerat: sed pro scā
dalo aplo꜀: ⁊ perditione impioꝝ. Hiero. Ce=
pit contristari: vt veritatē assumpti hominis ꝓ
baret. Vere contristat⁹ est: sed nō passio ei⁹ ani
mo dn̄atur: verū ꝓpassio est. Unde ait. Cepit
contristari. Contristat autem: nō timore patien
di: qui ad hoc venerat: sed ꝓpter infelicē Judā:
et scandalum aploꝝ: ⁊ eiectionē iudeoꝝ: ⁊ euer
sionem Hierusalem. ✱ Tūc ait illis. Tristis est
aīa mea.] Aīa est: que timet et tristat. Petr⁹ in
ferior nō timet/ dicens. Animā meam ponā pro
te: qꝛ vt homo/ vim mortis ignorat. Christus ti
met: qꝛ vt deus in corpore ꝯstitut⁹/ fragilitatem
carnis exponit. Qui corpus suscepit: omnia de

buit subire: que corporis sunt. ✻ Usqꝫ ad mortem. ꝛc.] Hila. Nõ ꝓpter mortẽ: sed donec apostolos sua liberaret passione. Non mors: sed tẽpus mortis in metu est: q2 post virtutẽ resurrecti-
VV onis fides est firmanda credentiũ. ✻ Pater mi: si possibile est/transeat a me calix iste.] Hoc nõ pro timore: sed pro misericordia: ne iudei: q̃ excusationẽ ignorantie non habent: me occidant. Unde ait. Iste. i. populi iudeoꝝ: non simpliciter. Calix. Si possibile est. ꝛc. Ut sine interitu iudeorum credant gentiles: passionẽ recuso. Sin autem illi exceecandi sunt: vt gentes intrent: fiat non mea: sed tua volũtas. ✻ Non sicut ego volo. ꝛc.] Aug. Transfigurat in se suos: qui nihil aliud vult/q̃ pater: vt ibi. Esuriui/ꝛ dedistis mihi manducare. Matth. 25. a. Et. Quid me persequeris? Actuũ. 9. a. Docet aũt eos priuatã voluntatem corrigere: ꝛ dirigere iuxta diuinã. ❡ Ambro. Hominẽ: quem veritate corporis demonstrabat: equabat affectu: vt diceret. Non sicut ego volo: sed sicut tu. Suscepit voluntatem meam: suscepit tristiciã meã. Confidenter tristiciam nomino: qui crucem predico. ✻ Caro autem infirma. ꝛc.] Non de se vtiqꝫ hoc dicit: ſʒ de his: qui dixerunt/nunq̃ se negaturos. ✻ Iterũ secundo abijt ꝛ orauit. ꝛc.] Secũdo orat. i. si nõ potest Niniue saluari aliter: nisi aruerit cucurbita. i. populus iudeoꝝ: qui prius fuit eius tabernaculum: vt me occidat. ✻ Iterũ abijt: ꝛ orauit tertio. ꝛc.] Tribus vicibus orauit: vt ꝛ nos a preteritis peccatis veniã/ꝛ a presentibus malis tutelam/ꝛ a futuris periculis cautelam oremus: ꝛ vt omnem orationẽ ad patrem/ꝛ filium ꝛ spiritũsanctũ dirigamus. Itẽ sicut est trina tentatio cupiditatis: ita ꝛ timoris. Est eñ concupiscentia carnis: concupiscẽtia oculoꝝ: ꝛ ambitio seculi. Est ꝛ timor mortis: ꝛ timor vilitatis: ꝛ timor doloris. Contra que omnia docet nos debere muniri oratione. Unde ꝛ ꝓpter trinam tentationem passionis/potest intelligi dñs ter orasse. ✻ Tunc venit ad discipulos suos: ꝛ dicit illis. Dormite iam ꝛ requiescite.] Primo reuertens obiurgat. secundo silet: ꝛ tertio quiescere iubet: q2 primo post resurrectionẽ diffidentes reprehẽdit. Secũdo misso spiritu/grauatos ad contuẽdam euãgelij libertatẽ oculos visitauit. Tertio claritatis sue reditu/secure quieti eos restituit. Dormite. ꝛc. Huic videtur repugnare: quod cõnectit. ✻ Ecce appropinquabit hora: ꝛ filiꝰ hominis tradetur. ꝛc.] Sed sciendum post illa verba siluisse dñm: vt fieret: quod ꝓmiserat. Et post ſm Marcũ cap. 14. e. intulit. Sufficit ꝙ iam requieuistis. Addiditqꝫ. ✻ Ecce appropinquit.
XX ꝛc. Surgite eamus. ꝛc.] Ultro nos offeramus: nõ timentes inueniãt/vt confidentiã ꝛ gaudiũ

passuri videãt. ❡ Postq̃ in hortũ dñm cũ discipulis ingressum dixit Iohãnes. 18. a. non commemorat quid illic egerit/donec traditor venit. ✻ Cuʒ gladijs ꝛ fustibus. ꝛc.] Factũ congruũ mutate menti: iam enim venit cũ fustibus: qui q̃diu cum pace fuit/tranquillius se egit. ✻ Dedit eis signũ. ꝛc.] Putabat signa: que viderat nõ diuinitꝰ/sed magice facta: et quẽ in monte transformatuʒ audierat: timebat/ne tali modo nunc de manibus eoꝝ laberet̃: ꝛ ideo dabat eis signum/dicens. ✻ Quemcunqꝫ osculatus fuero. ꝛc.] Habebat adhuc aliquid de verecundia discipuli: cũ non eum palam tradidit persecutoribus: sed per signũ osculi. ✻ Et osculatꝰ est eũ. ꝛc.] Suscepit dñs osculũ: nõ ꝙ simulare nos doceat: sed ne ꝓditionẽʒ fugere videat̃. Unde psalmista ceat: sed ne ꝓditionem fugere videat. Unde ps. 119. a. Cum his: qui oderunt pacem/eram pacificus. ✻ Et percutiens seruum principis sacerdotum/amputauit auriculam eius] Malchus. Seruus/est populus iudeoꝝ: principibus sacerdotum indebite mancipatus: qui in dñi passione dexteram aurem. i. spiritualem intelligentiam perdidit. sinistra. i. vilitate littere contentus: non Petro tollente: sed diuino iudicio ablata pandente: que auris in his: qui credere maluerunt: pietate dei restituitur. Uel auris amputata ... nata: significat auditũ (ablata vetustate ... ꝛ nouatum: vt sit in nouitate spiritus: ꝛ non ... state littere: qḋ cui dat̃ a xp̃o: dat̃ ꝛ re... co. Unde bene Malchus dicitur: qui ... vel regnaturus. Qḋ seruus inuentus ... net ad vetustatẽ: que in seruitutẽ generat ... accessit sanitas: figurata est libertas. Lucas ... dit. 22. capi. f. ꝙ dñs tangens aurem sanauit ... nec hostibus pietatis obliuiscit̃. ✻ Omnes qui acceperint gladiũ/gladio peribũt.] Gladio ... lo: qui igneus vertit̃ ante paradisum. i. diuine vindicte: ꝛ gladio spiritus. i. verbi dei. ✻ An putas: quia nõ possum? ꝛc.] Q. d. non indigeo auxilio apostoloꝝ duodecim: qui possum habere duodecim legiones angeloꝝ: in q̃bus sunt. 72. milia: quibus omniũ gentium lingua exprimitur. Innuit aũt non esse verendum/si cõtra Iesum omnes nationes insurgant: cũ multo fortiores ipse habeat exercitꝰ angeloꝝ. ❡ Aliter. Hic numerus significat omne genus hominũ cũ romano imperio cõtra iudeos certaturũ. Ibi sunt angeli dei: qui post resurrectionẽ anno quadragesimosecundo cũ Tyto et Uespasiano perdiderunt homicidas illos: ꝛ ciuitatẽ illoꝝ succenderũt. ✻ Tanq̃ ad latronẽ existis cũ gladijs. ꝛc.] Stultũ est cum gladijs ꝛ fustibꝰ querere cum qui vltro se tradit: ꝛ in nocte per ꝓditorẽ/quasi latitantem inuestigare: qui quotidie in templo docebat. Sed in tenebris congregamini: quia po...

yy testas vr̃a in tenebris est. ✳ Tũc discipuli omnes
relicto eo fugerũt.] Sicut petrus qui negationē
lachrymis abluit: ⁊ cõfessione dei funditꝰ extir=
pauit: recuperationē eorũ significat: qui in mar
tyrio labũtur. Ita ceteri qui fugerũt cautelaz fu
giendi docent eos/ qui minus idonei sunt ferē=
dis aduersis quibus tutius est latere/ q̃z se discri
mini cõmittere. Ita etiã adolescēs qui ſz. Mar.
14. E. relicta sindone nudꝰ profugit: illorũ opꝰ
⁊ aim designat: q̇ vt securiores sint/ oĩa q̃ in mũ
do hñt abijciũt: ⁊ deo potiꝰ famulari nudi: q̃z he
rēdo mũdi rebꝰ materiã tētãdi: ⁊ a deo reuocãdi
dare didicerũt. Iuxta exemplũ Joseph qui reli
cto adultere pallio: maluit nudus deo/ quã in=
dutꝰ meretricis cupiditatibꝰ seruire. Geñ. 39. c.
✳ At illi tenētes Jesuz duxerũt ad Caiphã ⁊c.]
Cõuenit nomē actioni. Caiphas .i. inuestigator
vel sagax ad implendã scz doli sui neq̃tiaz. Uel
vomēs ore: q̄r impudēs ad ꝓferendũ mendatiũ:
⁊ ad petendũ homicidiũ. ✳ Petrus autē seque
batur eum a longe ⁊c.] Merito a lõge/ q̇ in pro
ximo fuerat negaturus: significat ecclesiã imita
turã passionē xp̄i longe differēter: q̄r ecclia patiẽ
pro se: sed xp̃s pro ecclia. ✳ Duo falsi testes. ⁊c]
Quia non eo sensu/ quo dñs/ qui dixit de tēplo
corpis sui: sed in verbis quibusdã additis vl' mu
tatis q̃si/ iniustam calũniã faciũt. Dñs dixerat.
Joh. 2. d. Soluite templũ hoc. Cõmutãt. Ego
dissoluã templũ hoc manufactũ. Uos (inq̃t) sol
uite. Non ego: q̄r nõ est licituz/ vt nobis mortē
inferamus. Itez dñs dixerat. Et ego suscitabo.
qđ de aĩali tēplo đr. Illi inuerterũt. Aliud ma=
nufactũ edificabo: vt ꝓprie de tēplo iudaico di=
ctũ videatur. ✳ Tu dixisti.] Marcus. 14. Ego
sum: qđ idē est: ⁊ est similis cõtra Pilatũ ⁊ Cai=
phã responsio: vt a ꝓpria sententia cõdemnenẽ.
✳ Amodo videbitis filiũ hominis. ⁊c.] Me in
forma quã iudicatis exaltatũ/ ⁊ habentē nomē
quod est super oĩe nomen. Phil'. 2. c. ✳ Tunc
ZZ princeps scidit vestimēta sua. ⁊c.] Furor: q̇ fe=
cit de solio surgere/ facit ⁊ vestē scidere. Magno
mysterio: cũ vestis dñi nec a militibus scindi po
tuit. Joh. 19. Significat eñ sacerdotiũ eoruz ꝓ
sceleribus põtificũ esse penitꝰ soluendũ: sed soli=
ditas ecclie (que vestis dei đr) vsq̃z in finē seculi
indirupta manebit. Mos est iudeorũ cuz aliq̃d
blasphemie audiũt: scindũt vestimēta. Quod
Paulus ⁊ Barnabas fecerũt i Lycaonia: cũ di
cti sunt Jupiter ⁊ Apollo. Actuũ. 14. ✳ Tunc
expuerũt in faciē eius ⁊c.] Sicut tũc cõsputꝰ est
saliuis infideliũ: ita nũc opprobrijs exhonoraẽ
falsorũ fideliũ: ⁊ colaphis .i. blasphemijs eorun
dē ceditẽ. ✳ Dicētes. Prophetiza nobis Xp̃e. ⁊c.]
Dicunt cõtumeliã ei: qui se ꝓphetã haberi vo=
luit a populis. Uelauerũt enim faciem eius ſm
Marcũ. Non vt eorum scelera non videat: sed
vt a seipsis gratiã cognitionis eius abscondãt.
Sicut velũ fuit sup faciē Moysi: quod vsq̃z ho=
die manet. ✳ Et accessit ad eum vna ancilla.]
Cur prima ancilla prodit/ cum viri magis po=
terant cognoscere: nisi vt iste sexus ostendaẽ in
necē dñi peccasse: ⁊ per passionē redemptꝰ. Et iõ
mulier prima resurrectiõis mysteriũ accepit: et
mandata custodiuit: vt veterem preuaricatio=
nis aboleret errorē. Sicut per feminã hostis an=
tiquus primũ parentez seduxit: ita per mulierez
ad magistrũ negandũ/ quem xp̃m filium dei cõ
fessus fuerat/ principē ecclie compellit. ✳ Exeũ
te aũt illo ianuã. ⁊c.] Marci. 14. g. Adiplet qđ
iste breuitatis causa omisit. Exijt (inquit) foras
ante atrium: ⁊ gallus cantauit. quo reuerso in a
trio fit negatio. In hac secunda negatiõe a duo
bus cõpelliẽ. Ab ancilla vt ait. Matth. ⁊ Mar.
Et ab alio vt ait Lucas. 22. ca. f. dicens. Et post
pusilluz ait alius. Et tu de illis es. In hoc pusil
lo exijt: et reuersus stãs ad focũ (vt Joh. ait.) ite
rũ negat. Exeũte ergo illo .i. cũ exiret: hoc est cũ
exurgeret vt exiret. Aiaduertit eũ ancilla/ et di=
xit his qui circa ignē erãt: quibus rediēs iurat
Petrus. Non noui hominē .i. non sum eiꝰ disci
pulus: in quo ⁊ ipsum xp̃m negauit. Nota pri=
mũ/ ait. Nescio quid dicis: secundo cum iura=
mento negauit. Tertio cepit detestari ⁊ iurare/
q̄r non nouisset hominē: quia perseuerare i pec=
cato dat incremētum scelerũ: ⁊ qui minima sper
nit/ cadit in maiora. ✳ Non noui hominē. ⁊c]
Quia noxia prauoꝝ colloquia: que cogũt Pe
trum negare xp̃m vel hominē se nosse: quem cõ
fessus est inter discipulos dei filium. ✳ Et post
pusillũ accesserunt/ qui stabant. ⁊c.] Joh. 18. e.
⁊ Lucas. 22. f. Sed vel est plurale ꝓ singulari:
vel vnus erat qui cum viderat: ⁊ precipue di=
cebat: quē sequuti ceteri simul arguebãt. ✳ Et
continuo gallus cantauit. ⁊c.] Post tertiã nega AAA
tionē sequiẽ gallicãtꝰ. Sacramēta rerũ per sta=
tum tp̄m designanẽ. Media nocte negat: in gal
licantu penitet. Post resurrectionē sub luce/ quē
ter negauerat/ ter se amare professus est. q̄r q̄ in
tenebris obliuionis errauit: sperate iam lucis re
memoratiõe correxit: ⁊ eiusdē vere lucis presen=
tia plene quicq̃d nutauerat erexit. ¶ Mystice.
Gallus aliquis doctor est/ qui somnolentos in=
crepans ait. Euigilate iusti: ⁊ nolite peccare.
Quod petrus ante primũ gallicãtũ negat: eos
significat qui Christũ ante resurrectionem deũ
nõ putauerunt esse/ morte eius turbati. Quod
bis ante secũdum gallicantũ negat: illos signifi
cat: qui nunc in illo ſm hominez vel ſm deum
in vtraq̃z substantia errant: et ideo veritatē ne=
gant. Primus gallicantus est dñi resurrectio

in seipo. Secūdus est eiusdem in corpe ecclesie. ✳ Et recordatus est Petrus. ꝛc.] In alio euā= gelio s3. Luce. 22. g. dr̄. Respexit dñs Petruz: ꝛ intuitu ꝓuocauit ad lachrymas/ quasi in mē tem ei reducens quotiens negauerat: ꝛ quod ei predixerat: nec potuit in tenebris ꝑmanere: quē lux mundi respexit. ✳ Et egressus foras fleuit amare. ꝛc.] Ab impiorum concilio seclusus cul pam lauat: quod non intus. Ob hoc hesitare permissus est: vt in ecclie principe remediū peni tentie conderetur: et nemo auderet de sua virtu te confidere. Et sequit̄ cap̄. 27. ✳ Mane autez

BBB facto consilium inierunt. ꝛc.] Matth. ꝛ Marc⁹ contexuerunt narrationem de his: que cuz dño acta sunt vsq3 ad mane: sed postea redeunt vsq3 ad negationem Petri narrandam: qua termi= nata redeunt iterum ad mane: vt inde cetera cō texerent. ✳ Peccaui tradēs sanguinē iustū. ꝛc] Quasi in potestate sua esset mutare ꝑsecutoruz sententiam. Licet autem mutauerit voluntatē: tamen prime voluntatis exitum non mutauit. ✳ Quid ad nos? ꝛc.] Quid ad nos ꝑtinet de hoc? ✳ Tu videris.] Tu scias q̄d fecisti. Vel q̄d videris ꝑtinere ad nos? Quid ad nos ꝑtinet p̄ciū acceptū: tu illud ꝓbaueras: tu inde fac qđ vis. ¶ Qui ad mortē peccant/ tantam habent igno rantiam ꝛ cecitatem: vt nec turbentur in sceleri= bus suis: nec penitētie dolore crucient̄. ✳ Et ꝓ= iectis argenteis ꝛc.] Sicut penitentia eius fuit infructuosa: sic ꝛ hec oblatio in tēplo est execra= bilis ✳ Et abiēs laq̄o se suspēdit] Hiero. Nihil profuit Jude egisse penitentiā: per quam scelus corrigere non potuit. Sed quādo frater sic pec= cat in fratrem: vt emendare valeat quod pecca= uit/ potest ei dimitti. Sin autē permanent opa: frustra voce assumitur penitentia. Hoc est quod de eo dicit̄. ps. 108. a. ꝛ oratio eius fiat in pecca= tum: vt non solum emendare nequiuerit prodi= tionis nefas: sed proprij homicidij scelus addi= derit. ¶ Leo pappa. Sceleratior omīb⁹ o Juda ꝛ infelicior extitisti/ quem non penitentia reuo= cauit ad dñm: sed desperatio traxit ad laqueuz. Expectasses consolationem criminis tui: ꝛ do= nec sanguis Christi pro omībus effunderetur: informis leti supendium distulisses. ✳ Non li= cet eos mittere in corbonam ꝛc.] Vere colantes culicem: ꝛ camelū glutientes: si enim ideo non mittunt pecuniā in corbonam. i. in Gazophyla tium. i. inter dona dei: quia precium sanguinis est: cur ergo ipse sanguis effunditur? ꝛ q̄d pre= mij eis si inde ager emitur in sepulturam paupe rū? ✳ Emerunt ex illis agrum. ꝛc.] Alleg. Ma gnum mysterium est in factis iniquitatis. Figu lus est deus: in cuius manu ex eodem luto face re aliud vas in honorem: aliud in contumeliā.

Ager eius/ seculuz: quod vniuersum precio emitur: vt ei cōmortui sepeliantur peregrini vtiq3 israel: sed alieni: q̄ in precio sanguinis sepulti: eternam requiem sortiunt̄. ¶ Illi quo fecerunt alia voluntate: vt eternum relinquer sue nequitie monimētū. Sed nos: qui perg ni eramus a lege ꝛ prophetis: praua eorum st dia suscepimus in salutem: ꝛ in p̄cio sangui xp̄i requiescimus. ✳ Tunc impletum est q dictum est per Hieremiā prophetam: dicen et acceperunt triginta argēteos. ꝛc] Hiero. nō in Hieremia: sed in Zacharia legitur: ta alijs verbis. Legi nuper Hieremie apocry in quo hec verba scripta reperi. Sed tamen gis mihi videtur hoc sumptū de Zacharia re apostolorū: qui verborum ordine pretermis sensus tm̄ de veteri testamēto proferunt. ✳ Hieremiā ꝛc.] Sed hoc in Hieremia non in nitur sed in Zacharia fere s3 sensum: non s ba. Unde quidā codices non habent per ba. Unde quidā codices non habent per remiā sed tm̄ per prophetam. Tamen consilio factum est: vt animo Matthei charia occurreret Hieremias: quia omnes phete vno spiritu sunt locuti: ita vt omniū ꝛ omīa singulorū3. Quare ergo theus hoc emendaret: quod spū regente Ut per hoc ammoneremur iātā inter esse concordiā: vt vni deputetur ab alio dicitur. Vel apud Hieremi 32. c.) inuenitur de empto agro: sed nomine precij. Apud Zachariam (ca de triginta argenteis ꝛ nihil de emptione Utrunq3 ergo interpretatur euāgelista quod de dño completum est: ꝛ conferri triginta argēteos: quod est in Zacharia emptum: quod est in Hieremia. Quod Quem appreciauerūt ꝛc. apud neutruz tur sed ex persona euangeliste accipiendum quia hoc ex reuelatione dñi cognouit ad que de precio christi facta est: huiusmodi nere prophetiā. Liber quippe empti agri Hieremiā. (cap̄. 32. c.) iubetur mitti in vas le. Et hic emitur ager figuli de precio domini sepulturam peregrinorum: id est ad perma nem quietis eorum: qui peregrinātur cum mino ꝛ cōsepeliuntur ei per baptismum. Nam ꝛ illam emptionem agri hoc significare Hiere mie dominus dicit: quia erit permansio de ca ptiuitate liberatorum in illa terra. ✳ Precium appreciati/ quem appreciauerunt a filijs israel. ꝛc.] A quibus minus oportuerat: qui magni ficare debuerant. ✳ Tu es rex iudeorum? Se cundum Lucam. 23. a. duo obiecerant: scilicet q3 prohibebat dari censum Cesari. Et q̄ diceret se esse regem. De regno ergo Pilat⁹ quia nesciret

interrogat. De tributis: quia audierat eum respondisse Luce. 20. Reddite que sunt Cesaris: Cesari. Quasi apertum mendacium inuidorũ negligit. Unde Marcus capitu. 14. f. Et non erant conuenientia testimonia eorum. In hoc ꝙ Pilatus nihil aliud criminis interrogat nisi an sit rex iudeorum: arguuntur impietatis iudei: qui nec falso inuenire potuerunt quod obijcerent saluatori. * Dixit illi Jesus. Tu dicis. ⁊c.] Sacerdoti quasi de preteritis respondit: q̃a lex omnis venturum Christum predicauerat. Tu dixisti: quasi venturum Christum ex lege ipse dixisset. Huic legis ignaro dicitur. * Tu dixisti.] Quia per fidem presentis confessionis salus gentium est. Nota ꝙ Pilato aliqua ex parte respondet/ qui inuitus ferebat sententiam. Phariseos vero indignos suo sermone iudicauit. * Habebat autem tunc vnum vinctum insignem: qui dicebatur Barrabas. ⁊c.] Barrabas in euangelio secundum hebreos filius patris/ vel magister eorum interpretatur. Ipse est Antichristus/ quem illi Christo preferunt: quibus dicitur Johãnis. 8. f. Uos ex patre diabolo estis. Pilatus: qui os malleatoris interpretatur: diabolum significat: qui est malleus vniuerse terre: per quem dominus vasa sua permittit probari/ et ad vltimum conteret/ quando in extrema damnatione confringet. * Congregatis ergo illis dixit Pilatus. Quem vultis dimittam vobis?] Populo volens satisfacere dat optionem: quamuis non dubitet Christum eligendum: sciens per inuidiam traditum. * Barrabam an Jesum: qui dicitur Christus? ⁊c.] Idem quod Marcus ait. Regem iudeorum: quorum rex Christus vocabatur. * Sedente autem illo ꝓ tribunali.] Tribunal sedes iudicum: vel solium regum: cathedra doctorum. * Misit ad eum vxor eius.] Uxor viri gentilis hoc in visione intelligit: quod iudei vigilantes intelligere noluerunt. * Dicens. Nihil tibi ⁊ iusto illi. Multa enim passa sum hodie per visum propter eum.] Nunc demum diabolus intelligens per Christum se spolia amissurum: sicut primum per mulierem mortem intulit: ita modo per mulierem vult Christum de manibus iudeorum liberare: ne per mortem eius mortis amittat imperium. * Principes autem sacerdotum ⁊ seniores persuaserunt populis/ vt peterent Barrabam: Jesum vero perderent. ⁊c.] Filium diaboli elegerunt pro filio dei: vt saluatorem cum sua salute perderent/ ⁊ proditorem liberarent: que sua petitio hodie etiam heret eis amissa gente ⁊ loco ⁊ libertate: quia doctorem libertatis perdere voluerunt. * Dicit illis Pilatus. Quid igitur faciã de Jesu/ qui dicitur Christ⁹? ⁊c.] Multas querebat occasiones/ vt eum cum beniuolentia populi liberaret. Primo latronem iusto conferẽs. Deinde. Quid igitur faciam de Jesu: qui dicitur Christus? Et cũ dicerent. Crucifigatur: non statim acquieuit: sed iuxta suggestionem vxoris ait. Quid enim mali fecit? Quo dicto Pilatus absoluit Christum. * Accepta aqua lauit manus. ⁊c.] Gentilem populum ab impietate iudeorum alienum designans: qui clamauerunt. Crucifige: Crucifige eum. * Uniuersus populus dixit. Sãguis eius super nos. ⁊c.] Perseuerat vsq; hodie imprecatio: et sanguis EEE.
Christi non aufertur ab eis. * Tunc dimisit illis Barrabam. ⁊c.] Barrabas latro seditiosus ⁊ homicidiorum auctor dimissus est populo iudeorum. ¶ Isidorus. Diabolus: qui iam olim per superbiam a patria lucis expulsus: ⁊ in tenebrarum carcere fuerat missus. Et ideo iudei pacem habere non possunt: quia seditionum principem habere eligere maluerunt. Uel Barrabas typum gerebat Antichristi. * Jesum vero flagellatum tradidit/ vt crucifigeretur.] Ideo credendus est Pilatus Jesum flagellasse ⁊ militibus ad illudendum dedisse: vt satiati penis eius ⁊ opprobrijs iudei mortem eius vltra nõ sitirent. * Jesum vero. ⁊c.] Seruiens romanis legibus/ que crucifigendos prius iubẽt flagellari. * Et exuentes eum/ chlamydem coccineam circundederunt ei. ⁊c.] Quecunq; fecerunt licet alia mente: tamen nobis sacramenta dederunt. Chlamydem idem est quod Marcus. 15. b. dicit purpuram: in qua Christi caro passionibus obiecta insinuatur. Unde Esa. 63. a. Quare ergo rubrum est indumẽtũ tuum? In spinea corona/ nostrorum susceptio peccatorum: que per spinas notantur. In calamo venenata occidit animalia. Iuxta Lucam. 23. b. apud Herodem alba veste induit: in quo innocentia et castitas assumpte humanitatis exprimitur: ⁊ gloria regni immortalis: quam per passionem accepit. Uel induitur purpura: idest sanctis martyribus: Alba veste alijs sanctis. Quia vero solet calamo scriptura fieri: caput Christi percutiũt calamo: qui diuinitati illius contradicentes: errorem suum auctoritate scripture sancte confirmare conãtur. In faciem spuunt: qui Jesum in carnẽ venisse denegant. Ut illi falso adorabant: ita hodie qui credunt/ sed peruersis actibus verba eius ⁊ promissa regni despiciunt/ quasi fabulosa. ¶ Hieronym⁹. In chlamyde coccinea opera gentium cruenta sustentant. In corona spinea maledictum soluit antiquum: In calamo venenata occidit animalia. Uel calamum tenet in

manu: vt sacrilegium scriberet iudeorũ. In su is vestibus non illuditur: sed in ijs/ que ꝓpter peccata nostra portauit. Cum crucifigeretur su um recepit ornamentum statim: quia elemen= ta turbantur: et creatori testimonium dat crea= tura. * Exeuntes autem inuenerũt hominem Cyreneum. ꝛc.] Primo dominus crucem suaꝫ portauit: quod Johannes. 19. c. refert antequã iste veniret obuius/ cui imposita est. Et hoc con gruo ordine mysterij: quia Christus passus est pro nobis/ nobis relinquens exemplum: vt se= quamur vestigia eius. 1. Petri secũdo. d. Et qꝛ Simon de Cyrenis est: que est in libya: per eum gentes signantur: qui primo peregrini a testa= mento dei: nunc obediendo/ ciues sunt ꝛ dome stici dei et heredes. Simon enim obediens. Cy rene heres interpretatur. Qui bene de villa ve= nit: idest de gentilitate. Villa grece pagus: vn= de pagani: qui a ciuitate dei sunt alieni. Qui relictis paganis ritibus passionis vestigia imi tantur. Vel in domino figurantur: qui sponte portant crucem domini. In Simone: qui inui ti. * Cyreneum. ꝛc.] Ecce non hebreus: sed alie nigena opprobrio Christi subditur: vt plenitu= do sacramentorum transire a circumcisione ad preputium ostendatur. * Et venerunt in locũ: qui dicitur Golgotha. ꝛc.] Syrum est: et inter= pretatur caluarie: non ob caluitium Ade: queꝫ mentiuntur ibi sepultum: sed ob decollationem dãnatorũ. Adam iuxta Hebron in libro Je= su (Josue. 14. d.) legitur sepultus. Loca sunt fo ris portam: in quibus capita truncabantur dã= natorum. Et caluarie: hoc decollatorum sum= psere nomen: quasi ergo noxius inter noxios. * Et dederunt ei vinum bibere/ cum felle mi= xtum.] Alius euangelista (.s. Marcus. 15. b.) dicit myrrhatum: idest amarissimum. Et potu= it vtrãqꝫ esse cõmixtio fellis ꝛ myrrhe. * Et cuꝫ gustasset noluit bibere. ꝛc] Hoc Marcus tacet. Noluit bibere. Hoc est quod Marcus ait. Nõ accepit. s. vt biberet. * Diuiserunt sibi vestimẽ= ta mea. ꝛc.] Hoc Johãnes. 19. capitu. distincti us. Vestimẽta in quattuor partes: vt ecclesia in quattuor partibus mundi signetur. Tunica sor tita: significat omnium partium vnitatem/ vin cula charitatis/ que sorte: idest gratia dei proue nit non humano arbitrio. * Et imposuerũt su= per caput ei⁹ causam ipsius scriptam. ꝛc.] Pro qua cum iudei Pilato tradiderũt. Rex per cru cem non perdidit: sed confirmauit imperiũ: ve= lint nolint iudei. * Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris ꝛ vnus a sinistris. ꝛc.] Vnus a dextris: per quem mortificatio si= gnificatur carnis pro celesti gloria. Vnus a si=

fff.

nistris: per quem iterum significatur mortifica tio carnis/ pro aliqua mundi causa. * Præ reuntes autem blasphemabant. ꝛc.] Predictum erat in libro Sapiẽtie: capitulo secũdo. d. Mor te turpissima condemnemus eum. Erit enim re spectus in sermonibus illius. Si enim verus fili us dei est/ suscipiet illum: de manu contrario rum suorum liberabit illum. Quia ergo non eri gebatur/ ꝛ non liberabatur: credebant illum non esse dei filium. Propterea pendenti in ligno in sultant/ ꝛ caput agitant. * Si filius dei es de scende de cruce.] Si insultantibus cederet: de scenderet de cruce/ virtutem patientie non de monstraret. * Et credimus ei.] Fraudulenta promissio: maius facit surgens de sepulchro: et non creditis: si ergo de cruce descenderet non cre deretis. Sed hoc demones immiserunt: [illegible] enim senserũt virtutem crucis: et suas vires [illegible] ctas: et hoc agunt/ vt de cruce descẽdat. Sed [illegible] ens hoc dominus permanet/ vt diabolum de struat. * Idipsum autem ꝛ latrones: qui cru cifixi erant cum eo. ꝛc.] Prius vterqꝫ blasphe mauit. Deinde visis signis vn⁹ credidit. [illegible] qꝫ populus deum prius blasphemauit [illegible] signis territus penituit: et nunc iudeos [illegible] Vsitate dicitur. Et rustici insultant [illegible] hoc facit. Ita et hic. Lucas enim ait [illegible] vnum fideliter dixisse. Memento mei [illegible] cum veneris. ꝛc. ¶ Moralem sanctę [illegible] ram descripsit Paulus Ephesorũ. 3. d. [illegible] In charitate radicati ꝛ fundati: vt possitis com prehendere cum omnibus sanctis: que sit longi tudo: latitudo: sublimitas ꝛ profundum. Co gnoscere etiam supereminentem scientie chari tatem Christi. In latitudine quippe opera cha ritatis significat. In longitudine/ perseuerantiam conuersationis sancte vsqꝫ in finem. In alti tudine spem celestium premiorum. In profun do inscrutabilia iudicia dei. Quando ista gra tia inter homines venit: ꝛ hec coaptantur sacra mento crucis: vt in latitudine accipiatur trans uersum lignum: quo extenduntur manus [illegible] pter operum significationem. In longitudine ab ipso vsqꝫ in terram/ vbi totum corpus erat: si gnificatur persistere: idest longanimiter perma nere. In altitudine ab ipso transuerso ligno sur sum versus/ vbi caput erat propter expectatio nem supernorum: ne illa bona opera/ ꝛ illa perseuerantia propter beneficia dei terrena ꝛ temporalia facienda credatur: sed propter il lud sempiternum/ quod desuper sperat fides: que per dilectionem operatur/ vt dicitur Gala= tarum quinto. a. In profundo autem parellam que in terra abdita defossa latet: sed inde con=

ſurgit omne illud/ quod eminet: ſicut ex occul=
ta dei voluntate vocatur homo ad participatio
nem tante gratie. Alius ſic: alius autẽ ſic: ſuper
eminentem vero ſcientie charitatem Chriſti: cã
profecto vbi pax illa eſt: que precellit omnem in
tellectum. ✱ A ſexta autem hora tenebre facte
ſunt ſuper vniuerſam terram.] Nota ſole a cen
tro mũdi receſſuro crucifigitur dominus: quia
propter peccata moritur: et Adam poſt meridiẽ
cum peccaſſet: vocez domini audiuit. Geñ. 3. b.
Et ordo eſt rationis/ vt quo tempore preuaricã
ti Ade clauſit: eo tempore penitenti latroni ia=
nuam reſeret paradiſi. Quod Marcus ait. 15.
ca. hora tertia crucifixiſſe dominum: ideo eſt/ vt
iudeos qui ſe excuſant: magis crucifixiſſe oſten
dat linguis/ ꝙ milites: quoruz manibus factũ
eſt: qui hora tertia vt crucifigeretur inclamaue
runt: quãdo enim crucifixus eſt: hora erat qua=
ſi ſexta: ideſt non adhuc plene ſexta. ✱ Et circa
horam nonam clamauit Jeſus voce magna.]
Cum inclinata eſt dies ad veſperam ⁊ tepefact⁹
eſt ſol a feruore: paſſionem conſumat: oſtendẽs
ſe mori propter peccata noſtra: quibus a diuina
luce ⁊ dilectione in hanc noctẽ cecidimus. Ma
ne ſurrexit dominus/ docens reſuſcitatos in ani
ma ſe eſſe perducturum in lucem eterne felici=
tatis. ✱ Dicens. Heli Heli lamma azabtani.
⁊c.] Quorum ſuſcipit naturam: eorundem plo
rat miſeriam. In quo oſtendit quantum ipſi fle
re debent; qui peccãt. Ne mireris verborum hu
militatem: ⁊ querimonias derelicti: cum formã
ſerui ſciens ſcandalũ crucis videas. ✱ Quidã
autem illic ſtantes ⁊ audientes dicebant: Heliã
vocat iſte.] Non om̃es: forſitan romani hebrei
ſermonis ignorantes proprietatẽ/ vel aliqui iu=
dei xp̃m minorẽ Helia reputãtes/ vt ei⁹ auxiliũ
deprecẽtur. ✱ Et continuo currens vnus ex eis
acceptam ſpongiam impleuit aceto: ⁊ impoſuit
arundini ⁊ dabat ei bibere.] Quare acetum ſit
ei datum. Joh. oſtendit/ dicens. Sciens Jeſus
qđ omnia alia conſumata ſunt vt hoc imple=
retur. Et in ſiti mea potauerunt me aceto. (p̃s.
68. c.) dicit. Sitio. Judei erant acetum degene=
rantes a vino patriarcharum de pleno vaſe/ de
iniquitate huius ſeculi impleti: cor habentes vt
ſpongiam cauernoſis et tortuoſis latibulis frau
dulentum vt ſpongia. Spongia herba eſt va=
cua et cauernoſa. Hyſſop⁹ humilis herba ⁊ pur
gans pectus. Humilitatem Chriſti ſignificat.
ſpongiam ergo hyſſopo circumponũt: quia hu
militatem Chriſti circundederunt: et ſe circũ=
ueniſſe putauerunt. Arundo ſignificat ſcriptu=
ram: que hoc facto implebatur. Imponunt er=
go ſpongiam arundini: ideſt euentum rei pre=
miſſe prophetie adiungunt. ✱ Ceteri vero dice
bant. Sine videamus an veniat Helias libe=
rans eum. ⁊c.] Quia vocem domini male in=
telligebant: fruſtra Helie expectabant aduen=
tum. ✱ Et ecce velum templi ſciſſum eſt in du= III
as partes: a ſummo vſq; deorſum.] Ut arca te=
ſtamenti et omnia ſacramenta legis que tegebã
tur appareant: et ad gẽtes tranſeãt. Joſeph⁹ ait
virtutes angelicas: preſides quõdam templi:
tunc pariter conclamaſſe. Tranſeamus de his
ſedibus. Veluz quod dicebatur exterius: quia
nunc ex parte videmus: cũ autem venerit quod
perfectum eſt: (vt dicitur prima Corinthiorum.
13. c.) Tunc velum interius dirumpetur. ✱ Et
terra mota.] Omnia elementa ſuum dominũ
crucifixum demõſtrant. Terra mouetur domi=
num ſuum pendentem ferre non ſuſtinẽs. ✱ Et
petre ſciſſe ſunt.] Ideſt corda gentilium: vel va
ticinia prophetarum: qui petre dicuntur a petra
Chriſto: vt quicquid in eis duro legis velami=
ne clauſum erat: ſciſſum pateret gentib⁹. ¶ My
ſtice. Corda terrenorum per paſſionem Chriſti
commutãtur. Petre ſciſſe ſunt/ quia duritia iu=
daica ex parte erat emollienda. ✱ Et monumẽ
ta aperta ſunt.] Et tamen cũ monumenta aper
ta ſunt/ non ante ſurrexerunt/ ꝙ dominus reſur
geret: vt eſſet primogenitus ex multis fratribus.
Roma. 8. f. ✱ Et multa corpora ſanctoruz: qui
dormierant ſurrexerunt.] Hi credendi ſunt cuz
domino aſcendente ſimul aſcendiſſe cum corpo
re. ✱ Et exeuntes de monumentis poſt reſurre=
ctionem eius venerunt in ſanctam ciuitatem: ⁊
apparuerunt multis.] Hieruſalem: que ſancta
dicitur propter templum ⁊ ſanctaſanctoruz: qđ
nulla alia. ✱ Centurio autem. ⁊c.] Hi in ſcan=
dalo crucis confitentur filium dei. Arrius in ec
cleſia predicat creaturam: quem ceci iudei nec
tot miraculis credunt. In Centurione fides ec
cleſie deſignatur: que velo celeſtium myſteriorũ
per mortem domini reſerato: Jeſum filium dei
tacente ſynagoga confirmat. ✱ Erãt autem ibi
mulieres. ⁊c] Mattheus ⁊ Lucas. 23. g. dicunt
Mariam Magdalenam a longe ſtetiſſe. Johã
nes vero. 19. f. iuxta crucem: quia tanto inter=
uallo aberat: vt ⁊ iuxta diceret: quia preſto erat
in conſpectu eius: ⁊ longe comparatione turbe
propioris. Poſſumus etiam dicere/ ꝙ ille que
erant cum matre domini poſtquam eam com=
mendauit diſcipulo/ abire ceperãt iam: vt a den
ſitate turbe exuerent ſe: ⁊ cetera/ que facta ſunt
longius intuerentur. ✱ Miniſtrantes ei.] Cõ=
ſuetudinis hebraice erat/ vt mulieres de ſubſtã
tia ſua preceptoribus ſuis miniſtrarent: quod ⁊
dominus accepit/ vt exemplũ daret apoſtolis.

*Et Maria Jacobi. ꝛc.] Jacobus Alphei minor dicitur: ad differētiam Jacobi: qui inter primos apostolos vocatus est ꝛ electus a domino.
KKK *Uenit homo diues ab Arimathia nomine Joseph. ꝛc.] Quia ad presidem nisi diues accedere non poterat. Non q̄ diuitias commendet euangelista. Dictus est ꝛ Decurio: quia fuit de ordine curie: et officium curie ministrabat: per hoc potuit habere facultatem: per hoc q̄ discipulus / hoc ministerio dign⁹ fuit. *Qui ꝛ ipse discipulus erat Jesu.] Et si occultus: vitans prius inimicitias iudeorū: in hoc extremo officio nihil curat de illis. *Inuoluit illud in sindōe munda.] Mystice sindone munda Jesum inuoluit qui pura mēte eum suscipit. Hinc etiam mos ecclesie habet: vt sacrificium altaris: non serico: non panno tincto: sed puro lineo celebret. *Et posuit illud in monumento.] Quia si in monumento: vbi alius positus esset poneretur: alius fortasse resurrexisse fingeret. In petra: ne si ex multis lapidibus edificatum esset: suffossis tumuli fundamentis ablatus furto diceretur. *Erant autem ibi Maria magdalene ꝛ altera Maria sedentes contra sepulchrum.] Alijs notis Jesu ad sua redeuntib⁹ sole mulieres que arctius amabant: obsequium funeris inspiciebant: expectantes qđ promiserat Jesus. Et ideo prime resurrectionem vident. *Altera autem die: que est post parasceuē ꝛc.] Parasceue: idest preparatio: hoc nomine dicit̄ sexta sabbati: idest qua preparabant̄ necessaria sabbato: vt de māna dictum est. Exodi.16.b. Sexta die colligetis duplum: quia sexta die homo factus est: ꝛ in septima requieuit domin⁹. Geñ.2.a. Ideo sexta die Jesus pro homine moritur: vnde et dixit. Marci.15. ꝛ Johan.19.f. Cōsumatum est: idest sexta die pro redemptione mundi opus expletū est: ꝛ in sabbato quieuit in sepulchro. Ita ꝛ nos in hac sexta etate pro domino pati debemus: et in septima (que est mortuorum) in secreta pace quiescere: donec octaua resurrectionis veniat. In. Geñ. cap̄.2.a. septim⁹ dies vesperam habere non legitur: quia in illo seculo requies animarum nullo merore consumitur: sed gaudio future resurrectiōis augetur. Nostrum pascha est immolatio Christi: idest parasceue: idest preparatio ei⁹ ab hora captiōis. *Post tres dies resurgam.] A parte totum: pars sexti diei quo crucifixus est cum sua nocte pro vno die. Sabbatum itegre. Tertius dies a parte prima: idest nocte totus cum suo diurno: et sic est triduum. *Illi autē abeuntes munierūt sepulchrū. ꝛc.] Diligentia eorum nostre profuit fidei. Nā quāto amplius seruabatur: tanto magis virtus resurrectionis ostenditur. ¶ In capitulo.26. vbi dicitur in Postilla. Prima autē die azymorū. Ista dies fuit feria quinta. ¶ Additio. Ad declarationem tēporis cene domini. (circa quod nō solū inter grecos et latinos: sed etiā inter [illegible] ctos doctores diuersitas nō modica inuenitur [illegible]) quandam formaui questionem: quam in hoc loco supaddere decreui: cui⁹ tenor talis ē. Utrū quinta feria: in qua Christus cū discipulis pascha manducauit: fuit.14. luna / primi mensis in qua agnus paschalis fm legem immolari debuit. Et videtur primo q̄ sic. Matth.26.b. legitur q̄ prima die azymorum accesserunt discipuli ad Jesum: dicentes. Ubi vis paremus tibi comedere pascha? ꝛc. Sed prima dies azymorum vel.14. luna. in cuius secundis vesperis immolatur agnus: qui cum azymis comedebat. Uel 15. luna. que erat prima dies solennitatis azymorum. Sed in proposito non est decimaquinta luna. Nam si sic: nec Christus pascha comedisset in tempore debito / nec in tempore a lege prefigurato fuisset passus: quorum vtrunque est valde inconueniens in ꝓposito. Patet cōsequētia: quia si comedisset pascha in.15. ꝛ fuisset passus in decimasexta: ergo prima die azymorum predicta / est.14. luna. Preterea Marcus.14. prima die azymorum / quādo pascha immolabāt dicunt ei discipuli. ꝛc. Ubi expresse habetur [illegible] prima die immolationis agni Xp̄s pascha [illegible] medit quod est propositū. Nā illa sola [illegible].14. Preterea Lucas.22. cap̄.a. Uenit aūt dies azymorū: in qua necesse erat occidi pascha: ꝛ misit Petrū ꝛ Joh. ꝛc. Sȝ nulla dies est: i q̄ necesse [illegible] occidi pascha nisi.14. luna. vt ptȝ. Exo.12. ꝛ Nu.9. Et i alijs q̄plurimis loc̄. Ergo ꝓpositū. ¶ Idē patȝ p Chrys. sup Matth. dicētē q̄ [illegible] ad vltimū diē nō fuit xp̄s ꝯtrari⁹ legi: qđ fuisset si pascha cōmedisset non tp̄e debito fm legem. Idem ptȝ per Hiero. dicentē expresse / q̄ Xp̄s cenam fecit.14. luna. Sed ad oppositum arguit̄ sic. Sexta feria: in q̄ xp̄s fuit passus / erat luna 14. ergo feria.5. immediate precedēs erat luna 13. Consequētia ptȝ de se: ꝛ antecedēs habetur. Joh.18.c. Ubi dr̄: q̄ iudei nō introierūt p̄toriū Pilati: vt nō cōtaminarentur sed māducarent pascha. Sed cū pascha māducari nō posset legitime nisi.14. luna scȝ vespis scdis. (vt Exo.12.) Ergo dies passionis Xp̄i fuit.14. luna: qđ fuit assumptum. Nec cōsonum videtur: q̄ māducare pascha in loco euāgelij allegato: intelligatur de cibis paschalib⁹. s. de azymis: put videt̄ sentire Chryso. quem sequitur sanct⁹ Thomas: et etiam aliqui moderni glossatores. Tum q: licet pascha cū azymis hēbat comedi: nusq̄ tn̄ legitur

ꝙ azyma nec aggrestia dicātur pascha: nec ecō=
tra. Tum qꝛ azyma poterant comedi etiā ab im
mundis: cuius contrariū non legitur in aliquo
loco: vbi agat̃ de hac materia i sacra scriptura:
quod etiā ꝯsuetudo hebreoꝝ hodierna testat̃: ꝗ
licet ꝓfiteant̃ se esse immūdos ⁊ contaminatos
isto tempore (cum careant legitima aspersiōe ci=
neris vitule ruffe: de qua Nu.19.) Comedūt iā
hodie azyma ⁊ aggrestia in paschatis tempore:
nō curantes de cōtaminatiōe. ¶ Itē Joh.19. ex
presse dicit. Erat aūt parasceue pasche. ⁊c. Cum
eīm parasceue alicuius festi: idem est qꝺ prepara
tio ad illam diem: ⁊ nō dicit parasceue sabbati:
sed pasche: manifeste ostendit/ ꝙ in illa die/ pa=
scha parabat̃: quod est ꝓpositū. ¶ Itē si sexta fe
ria: in qua xp̄s fuit passus/ fuisset. 15. sequeret̃/
ꝙ res nō correspōnderent ꝓprie figure: quod est
valde inconueniens in hac materia. Nam cum
agnus paschalis nihil aliud figurabat/ nisi pas
sionem xp̄i: ad cuius agni imolationē sola. 14.
luna erat tempus determinatū in tantū/ ꝙ im=
pediti a comestione agni ꝓpter euentū contami
nationis nō poterant defectū supplere in. 15. se=
quenti: nec in alia quacūqꝫ: sed in. 14. luna mē
sis secundi: vt habetur Num.9. ergo nullo mo=
do dicendum videt̃ ꝙ res principaliter figurata
esset in. 15. luna. Unde ⁊ idem Chryso. expresse
dicit Christum reseruasse suam occisionez sexte
ferie: quando vetus pascha fiebat. Nec videtur
rationi consonū: quod Remigius ⁊ alij docto=
res dicunt. s. ꝙ xp̄s fuit ligatus ⁊ tentus in. 14.
in vesperis: ⁊ ꝙ tunc inceperunt passionis exor=
dia. Nam immolatio Christi propria nō fuit/
nisi in ara crucis: vt cōmunis doctrina ecclesie
testatur. Item feria sexta: in qua Christus fuit
passus: non fuit celebris nec solennis in obseruā
tia hebreorum: ergo nec fuit decimaquinta lu=
na mensis primi. Consequētia patet. Nā Exo.
12. de eadem die. s. 15. legitur. Dies prima erit
sancta ac solennis. Nihil operis facietis in ea:
exceptis his: que ad vescendum pertinent. Ex
quibus verbis manifeste elicitur/ ꝙ quicquid
operis prohibetur in sabbato: est prohibitū in
decimaquinta luna primi mensis: exceptis his:
que ad vescendum pertinent. Sed assumptum
probatur. Nam multa fecerunt hebrei in eadez
sexta feria: que nullo modo licebat fieri in sab=
bato: nec in tali solennitate: videlicet. Accusare:
flagellare: testes presentare ⁊ examinare: senten
tiam diffinitiuā ferre: que omnia exercuerūt cir
ca personā Christi: vt euangeliste testant̃. Que
quidem iudicialia etiam apud nos in solenni=
bus diebus festiuis sunt illicita: multo magis
apud eos: ꝗ nimis litteralizāt. Itē angariauert
patrem Alexādri et Ruffi. Marci. 15. quod est
manifeste prohibitum in diebus festiuis: preser
tim extra ciuitatem. Hieremie. 17. quod licz de
sabbato dicat: idem tamen est de prima die so=
lennitatis paschalis: vt dictum est. Nec est dicē
duz ꝙ hoc cōmisissent ex odio Christi: nam ipsi
tenebantur iustificare facta sua: ⁊ per legem mo
saicam ea reuelare/ dicentes. Nos legem habe
mus. ⁊c. Preterea veritas assumpti patet expres
se in sepultura Christi. Fuit enim sepultus per
Joseph ab Arimathia ⁊ Nicodemuz: qui iusti
erant: ⁊ nullo modo quod non liceret in tempo
re solenni/ fecissent. Unde super illud Johānis.
19. ibi. Propter parasceuen iudeoꝝ: quia iuxta
erat monumentū. ⁊c. Augustinus accelera tam
vult intelligi sepulturā/ ne aduesperaret: quoni
am iam facere aliquid nō liceret. Sed constat/
ꝙ si feria sexta fuisset decimaquita luna: sic erat
illicitum in eadem sepelire: sicut erat in sabba=
to. Hoc idem patet Luce. 23. quia dies erat pa=
rasceue: ⁊ sabbatū illucescebat. Ex quo videtur
ꝙ sepultura illa licita erat in sexta feria: non ta=
men in die sabbati. Ex quo patet ꝙ feria sexta il
la nō erat prima die solēnitatis paschalis apud
hebreos: quod fuit assumptum. ⁊c. Nec valet di
cere/ ꝙ Joseph ab Arimathia ex deuotione chri
sti festum violasset pro eius sepultura. Nam de
Magdalena: que Christum feruentius dilige=
bat: ⁊ de ceteris mulieribus ip̄m sequentibus le
gitur Mar. 16. Et cum transisset sabbatū/ eme=
runt aromata: vbi manifeste apparet/ ꝙ ab em
ptione aromatū ꝓ sepultura domini ptinentiū:
(quod est valde leuius opus/ ꝙ̄ sepultura) mu
lieres deuote ꝓpter obseruātiā sabbati abstinue
runt. ¶ Idē Hiero. sup illud Matth. 28. a. Ue
nit Maria Magdalene. ⁊c. Sepulto namqꝫ fe
ria sexta dn̄o: mulieres p̄parauerunt aromata ⁊
vnguenta/ ꝙ̄diu licuit operari: scilicet vsqꝫ ad
occasum solis. Sabbato siluerunt: idest quieue
runt ab operādo ꝭm legis mandatū: vt Lucas
ait. Hec Hieronymus. Ex quo sequit̃ ꝙ feria se
xta/ illa non erat celebris solennitas azymoꝝ.
Nam si sic: omnia predicta fuissent illicita: sicut
in sabbato (vt dictum est) Preterea Johā. 19. f.
Erat dies illa magna dies sabbati: ergo in illa
die sabbati concurrebant due festiuitates: scilicz
sabbatina et paschalis: ⁊ per consequēs dies sab
bati erat. 15. luna apud eos. Consequentia pa=
tet: quia tota celebritas hebdomade azymoruz
erat solū in prima die: ⁊ septima: vt pꝫ Leui. 23.
Concordat Beda: dicens. Erat magna dies il=
la sabbati. Idest ꝓpter solēnitatem paschalem.
Ad cuius difficultatis declaratione aliqua sunt
circa festiuitates legis antique presupponēda:

quoꝝum quedam sumuntur ex sacra scriptura: vel in ea habent aliquod fundamentū: quedaꝫ ex regulis calendarij hebꝛeoꝝ apud eos diuulgatis: ⁊ vsqꝫ in hodiernū diem infallibiliter obseruatis. Primū presupponēdum est/ ꝙ dies naturalis apud hebꝛeos īcipit ab occasu solis diei sabbati: ⁊ terminaẗ in occasum solis diei dn̄ice: ⁊ sic de alijs. ⁊ sic intelligiẗ illud. A vespere vsqꝫ ad vesperam celebrabitis sabbata vestra. Leui. 23. Secundum est: ꝙ mensis apud eos est lunaris: ⁊ perficitur ex triginta dieb⁹ ⁊ duodecim horis naturalibus: ⁊ duabus tertijs vni⁹ hore: cuꝫ tribus minutis. Que quidem computatio concordat cū Ptolemeo ⁊ alijs astronomis ſm cursum medium lune: q̄ est inuariabilis. Tertium est/ ꝙ annus hebꝛaic⁹ incipit a calendis seu nouilunio: quod est prope equinoctium vernale. Unde Exodi. 12. a. Mensis iste vobis principium mensiū primus erit in mensibus anni. ⁊ infra Exodi. 13. a. Hodie ingrediemini in mense nouarum frugū. Quartum/ ꝙ omnia festa hebreoꝛum: preter sabbatū: exoꝛdium cōputationis: ⁊ per consequens mobilitatem per diuersas ferias hebdomade sumunt a neomenia primi mensis predicti. Uerbi gratia. Sit predicta neomenia in quinta feria: tunc dies solēnitatis azymoꝛum erit similiter quinta feria: quia in decimaquinta luna: ⁊ dies immolationis agni solennitatis paschalis: iuxta illud Numeri. 28. d. Numerabitis ergo ab altero die sabbati. ⁊c. Septem hebdomadas plenas: ⁊ festum tubaꝝ erit in die sabbati. Nam sex menses lunares: qui cōputabantur a neomenia primi mensis/ vsqꝫ ad neomeniā septimi: sunt centum septuaginta et septem dies integri: qui reuoluti per hebdomadas in sexta feria finiuntur: ⁊ sic neomenia mensis septimi sequentis erit in sabbato. Consequēter festum expiatiōis erit feria secunda: nam est in decima die a festo tubarum. Consequenter festum scenophegie seu tabernaculoꝝ erit in sabbato: quia in decimoquinto festo tubarum: ⁊ sic de similibus: que oīa Leuitici. 23. et in alijs locis habentur. Quintum est: ꝙ in quacunque die coniunctio luminariū secundum medium cursum supradictum prope equinoctiū vernale occurrerit: in eadem die est calendas seu neomenia mensis primi predicta: nisi in certis casib⁹: in quibus repellenda est/ seu transferenda ad sequentem diem: et quandoqꝫ ad subsequentem. qui quidem casus duo sunt. Primus: quando talis coniunctio transcendit decimāoctauā horam eiusdem diei: in qua est. Cuius repulsiōis ratio est: quia tunc magis declinat talis coniūctio ad diem sequentem: q̄ȝ ad illam: in qua est:

als. 29

alias/ certis.

cum iam transit tres quartas partes illius diei: ⁊ attingit quartam vltimā: ⁊ talis coniūctio vocatur apud eos nouiluniū vetus seu antiquū. Uerbi gratia. Si nouiluniū equinoctij vernalis esset in decima octaua hora sabbati/ vel ultra: tunc calendas seu neomenia esset fienda in eadem die sabbati: ⁊ per consequēs principiū computationis festiuitatū totius anni esset ab eadem die sabbati. Si autem coniunctio esset vltra. 18. horam: tunc talis neomenia esset transferenda seu repellenda ad diem dominicā immediate sequentē: ⁊ per consequens paschalia festa ⁊ alie festiuitates illius anni transferrenẗ ad ferias correspondentes diei dominice/ ⁊ nō sabbati: vt patet ex dictis. Secundus casus est: quando nouilunium vernale occurrit in secunda feria/ quarta/ vel sexta. In his enim tribus ferijs nō potest figi calendas seu neomenia equinoctij vernalis: cuius ratio patebit infra. Sexto presupponendum est/ ꝙ quandoqꝫ oportet ꝙ fiant due repulse de eadem neomenia. Hoc patet ex duobus casibus supradictis. Nam si nouiluniū vernale occurrat in die dominica vltra decimāoctauā horam: tunc in eadem die nō est neomenia fienda propter antiquitatem seu vetustatem nouilunij secundum primum casum. Nec in secunda feria sequenti propter hoc/ ꝙ est vna de tribus ferijs interdictis iuxta secūdū casum: et sic oportet ꝙ transferatur ad tertiā feriam: ⁊ hec contingit apud eos satis frequenter: nec sentiēdum est erroneum seu contra mentem legis loquentis simpliciter de prima die mensis. Nam computatio mensium quātum spectat ad cultū festiuitatū: sufficit ꝙ sit vniformiter regulata ⁊ apud omnes cōmuniter suscepta: ⁊ aliqualiter veritati propinqua: prout gratiosius ⁊ remotius cōtingit in computo nostro circa festiuitatē paschalem/ ⁊ alia festa mobilia ipsam sequentia. Ratio aūt quare predicte tres ferie. s. secūda: quarta ⁊ sexta repelluntur/ ne in aliqua earū neomenia primi mensis figatur. quantū ad secundam ⁊ quartā feriam vna est/ ⁊ ē talis. Nam cū festum expiatiōis sit celeberrimū/ sicut dies sabbati: intantū: ꝙ cibaria non permittuntur in eadem die parari: sicut nec in sabbato: vt ex sacra littera potest haberi. Inde est: ꝙ ex coꝝ traditiōe antiq̄ seu consuetudine immutabili: que vsqꝫ hodie durat: habetur/ ꝙ dies expiatiōis nunq̄ȝ concurreret in die veneris: nec in die dominica. Nam si dies sabbati a parte ante: vel a parte post continuaretur cū festo expiationis: tunc essent duo dies naturales cōtinui celeberrimi: in quibus nullo modo liceret parare cibaria: quod esset graue ⁊ valde onerosum toti populo. Ex quo sequitur ꝙ licet

menia predicta primi mensis non potest esse in secunda feria. Nam sic festum expiatiōis occurreret in sexta feria/ ⁊ continuaret cum die sabbati a parte ante: quod est contra predicta. Similiter nec neomenia primi mēsis habet esse in q̄rta feria. Nam si sic/ festū expiationis esset in dominica: ⁊ per consequens continuaret cum sabbato a parte post: quod est contra predicta. vnde patet ratio repulse secūde ferie ⁊ quarte. Sed ratio quare feria sexta excluditur ad hoc/ vt in eadem neomenia primi mensis non figatur/ apud eos talis est. Nam in festo tabernaculorū seu scenophegie: quod festum secundum eos/ et etiam secundum doctores nostros preceptū fuit ad commemorandum beneficiū diuine protectionis et deductionis: quod habuerunt per desertum: vbi in tabernaculis habitauerunt: in quo habebant letari per septem dies coram domino: sumentes fructum arboris pulcherrime: spatulasq̄ palmarum. ⁊c. prout legitur Leuitici. 23. ad significandum ꝙ per aridam terrā deserti deduxit eos deus ad terrā delitiosam: prout sanctus Thomas. 1. secunde. questione. 102. art. 4. in responsiōe ad decimū argu. ponit. In qualeticia (prout traditur in eorum codicibus apud eos auctenticis) circuibāt altare solenniter cum huiusmodi spatulis ⁊ ramis semel in pma die: ⁊ in alijs diebus vsq̄ ad sextam inclusiue. In septima autem circuibant septies in memoriam captionis Hiericho: que fuit prima ciuitas terre promissionis ab eis capta per huiusmodi circuitiones septenarias: vt habetur Josue. 6. Unde ⁊ in illa septima die procedebant in huiusmodi leticia intantum/ ꝙ quedam ibi facta non licebat fieri in die sabbati: cuius circuitionis memoria hodie fit inter eos in gyro rotuli legis/ cū altare nō habeant. Sed si neomenia primi mensis fuisset in sexta feria: sequeretur/ ꝙ festum tabernaculorum concurreret in die dominica: vt patet computanti: ⁊ sic septima dies tabernaculorum esset in die sabbati: vnde cessarēt illa: que dicta sunt. ¶ Ex quibus omnibus elicitur quedam regula in calēdarijs eorum vbiq̄/ ⁊ apud omnes diuulgata: ⁊ vsq̄ in hodiernū diem infallibiliter obseruata: ꝙ prima dies solennitatis paschalis nunq̄ est feria secunda: quarta: nec sexta. Septimū est/ ꝙ anno: quo Christus passus fuit: concurrit coniunctio luminariū ꝓpe equinoctium vernale: iuxta veram computationem hebreoꝝ: que est s̄m mediū cursum solis ⁊ lune: vt dictū est: in feria quinta post. 19. horam cum certis minutis. hoc est certissime calculatū p me: ⁊ cum peritis hebreoꝝ diligentissime repertū et reconcordatū. Quibus presuppositis/ patet solutio dubij predicti. Nam in anno passiōis xp̄i licet coniunctio luminariū (vt dictum est) fuit feria quinta: nō potuit in ea neomenia figi/ ꝓpter ipsius vetustatē: quia fuit vltra. 18. horā: vt patet in septimo presupposito: ⁊ per consequens occurrit primus casus repellendi supradict⁹. Habuit ergo transferri ad sequētē diem. Sed quia sequens erat sexta feria: nec in ea poterat neomenia assignari: vt dictū est: nam est secundus casus repulsionis iam dictus. Habuit ergo repelli seu transferri neomenia ad diem sabbati: ⁊ p cōsequens decimaquinta luna fuit eodem anno/ secundum hebraicam computationē legitimā ⁊ assuetā in die sabbati: in qua concurrunt due festiuitates solennes apud eos. Sabbatina. s. et paschalis: que est prima dies solennitatis azymorū: et sic erat magna dies illa sabbati: s̄m Johannem. ⁊ in feria sexta immediate precedenti fuit s̄m eos decimaquarta luna: i qua legitime erat pascha immolādum: vnde in eadem sexta feria fuit imolat⁹ ver⁹ agn⁹ paschalis ab eis. Similiter et typicus: pro cuius typici manducatione: vt non contaminarent/ non intrauerunt pretorium: s̄m Johannē. Christus autem in huiusmodi neomenia primam repulsam tm̄ tenuit: ⁊ non secundam. Prima enim est rationabilis in se: ⁊ sine respectu ad festa futura: sed solum propter vetustatem coniunctionis: vnde neomenia illius anni apud ipsum fuit translata ad sextā feriam: sed de sexta ad septimam nullatenus debuit transferri apud eum. Nam ratio illius repulse ex festis futuris in mense septimo dependebat: vt patet ex iam dictis: que festa. s. futura: cum Christus sciuisset per passionem suam de propinquo imminentē cassari: sicut et cetera legis cerimonialia: nullam vim habebant transferendi seu repellendi presentē neomeniam: vt patet intuenti. Nam cessante causa (presertim finali) cessare habet effectus. Fuit ergo iuxta verissimam ⁊ infallibilem notitiam Christi: neomenia tempore sue passionis in sexta feria. Similiter ⁊ prima dies paschalis solennitatis: hoc est decimaquinta luna apud eum. Unde et in feria quinta precedenti fuit vera decimaquarta luna: in qua pascha cum discipulis tempore determinato secundum legis veritatem manducauit. In hoc etiam videtur concordare magister historiarum/ dicens. Quod si tabulam computi diligenter retro percurramus: inueniemus quod tempore passionis christi feria sexta fuit decimaquinta luna: ⁊ hoc est verum: licet tabula nostri computi sit grossior: quam hebraica in hac materia. ¶ Ex quibus habetur: quod tempore passionis Christi duplex fuit decimaquarta luna: sicut et neomenia primi mensis. Una scz vera simul ⁊ legitima secundum verā

computationẽ xp̃i cuncta legis mysteria tã presentia/ q̃ futura scientis. Alia vero legitima tñ fm cõmunẽ ⁊ assuetam cõputationẽ alioꝝ oim: preter xp̃m: ⁊ in vtraque decimaquarta vterq̧ agnus fuit imolatus: verus/ ⁊ typicus. In decimaquarta eñ vera ⁊ legitima: que fuit feria q̄nta: xp̄s manducauit agnum typicũ: ⁊ ꝯsequẽter verum agnũ sub sacramẽto discipulis tradidit. In decimaquarta vero legitima tñ: que fuit sexta feria: agnus verus fuit imolat⁹: ꝯsequenter aũt typicus: ⁊ sic reddẽdo singula singulis/ oia veraciter ꝯcordant. Nam Mattheus/ Marc⁹/ ⁊ Lucas: qui de cena dñi notabilem mentionez fecerunt/ exprimendo in illa agnũ paschalem solenniter xp̃m cum discipulis mãducasse: ⁊ in eadem sacramentũ eucharistie instituisse: vt patet ex coꝝ dictis. Quilibet eoꝝ ipsam feriam quintam notat tanq̃ ꝓpriaz ad immolationẽ agni: ⁊ per consequens decimãquartã lunam fm veram cõputationẽ christi predictã: fm quam auctoritates Chryso. ⁊ Hiero. ad partem affirmatiuam supra inducte/ ⁊ similes obtinent veritatẽ. Sed Johãnes: qui de cena dñi breuissime se expediuit: solum dicens. Cena facta. ⁊c. Johã. 13. nihil exprimens de agni manducatione: nec de sacramenti institutione: cũ iam de hoc sacramẽto plus ceteris tradiderat: fecit potius mentionẽ de secũda decimaquarta. s. legitima tñ: que fuit sexta feria: vt dictũ est. Ad excludendum errorẽ: qui insurgere posset ex hoc/ q̄ principale figuratum nõ correspondet figure in tempore tam districte per legem determinato: vñ ⁊ vocat eum parasceuẽ pasche. i. vigiliã: ⁊ dicit q̄ hebrei nondum manducauerant pascha tempore passiõis Christi: qđ habet veritatẽ fm legitimã computationem hebreoꝝ/ ⁊ ceteroꝝ/ mysteria passiõis pro tunc ignorantiũ. Et ideo in illa sexta feria licuit eis iudicialia exercere: sepelire: angariare ⁊ xxx huiõi: ⁊ sanctis mulieribus in eadem sexta feria aromata p̃parare: tanq̃ in die nõ festiuo. ¶ Ex quo clarius patet error grecoꝝ dicentiũ/ q̄ Johannes correxit alios euãgelistas asserentes q̄ntam feriam ꝓ tunc decimãtertiã lunam. Nam (vt ex iam dictis patet) Johãnes nõ correxit alios: sicut nec ipsi falsum aliquod asseruerũt: sed potius (vt de more euangelistaꝝ est) illud: quod alij pretermiserunt/ ipse declarauit. s. decimãtertiam lunam pro tunc etiam fuisse feria sexta fm aliam computationẽ legitimã: cui concordant historie hebreoꝝ dicentiũ manifeste/ q̄ in vigilia pasche Christus fuit patibulo suspẽsus: ⁊ q̄ a seculis nunq̃ fuit inter eos prima dies paschalis feria sexta. ¶ Et aduertendum/ q̄ ex verbis euangelij predicta differẽtia duplicis neomenie seu decimequarte lune aliqualiter posset nota-

Als xiiij.

Als xiiij.

ri. Nam Matthei. 26. legitur. Magister dicit: tempus meum ꝓpe est: apud te facio pascha cũ discipulis meis. Unde si li/ tempus meũ prope est: diligẽter intelligat: non habet referri ad tempus passiõis: sicut cõmuniter exponitur. Nam licet sit verum q̄ tempus passiõis erat prope: non tamen consonat cum littera sequẽti: dato enĩ q̄ tempus passionis esset pro tunc remotius: adhuc Christus habebat pascha manducare cum discipulis suis/ vt legem adimpleret. Sed verus intellectus iuxta predicta videtur talis. Magister dicit: tempus meum: idest tempus manducandi pascha fm veram meam computationẽ prope est: idest hodie feria quinta: licet aliquorum tempus iuxta ipsoꝝ assuetam computationem fuisset remotius. s. in feria sexta. ⁊ ideo sequitur. Apud te facio. ⁊c. Et notãdũ etiam videtur q̄ in manducatiõe pasche cum xp̄o non fit mentio de alijs discũbentibus vel conuescẽtibus: nisi de duodeciz Christi discipulis tñ: sicut ⁊ illis tantum secrete passionẽ futuram denunciauit. Matth. 20. c. cõcordat predictis. Nam et passione futura: quam solis apostolis secrete ... se prenosticauit: diuersitas huius paschalis temporis dependebat: vt dictum est. Et ideo mirum si sancte mulieres ⁊ Joseph ab Arimathia ⁊ huiusmodi potius sequerentur hebreorum computationem cõmunem/ q̃ Christi veram computationem. Nam mysteria passionis ... puc legalium euacuatio absconditaerat vsq̧ ad tempus apostolis post resurrectionem/ vsq̧ ad ... Et sic iuxta sententiã philosophi. 1. Ethicoꝝ. Omnia vera consonat vero. Diuina igitur prouidentia circa hec deuote attendenda est: que paschalia festa sic in antiquis precordinauit: vt tempore passionis Christi duplex. 14. luna occurreret ad agni immolationẽ presignata: vt in prima Christus sacrificiũ adimpleret legale: et nouum institueret: ⁊ in secunda se deo in sacrificium offerret vespertinũ: ⁊ vtrunque tempore presignato pro humana salute perficeret. Qui nobis concedat. ⁊c.

¶ Replica. In capitulo. 26. cum postillator soluisset omnes difficultates circa cenam domini consuetas: ⁊ esum agni paschalis moueri consuetas: preter... sertim a grecis: Burgensis facit vnam longam singularem computationem: in qua multa ... nit multis dubia: cui placet/ videat: et finaliter in eodem capitulo dicit quis fuerit ille hymnus de quo dicitur. Et hymno dicto. ⁊c. Et dicit q̄ fuit magnum alleluya: quod incipit a psalmo. Laudate pueri. vsq̧ ad. Beati immaculati: exclusiue. Idem dicit circa psalmũ. Laudate pueri. Si verum est/ placet. Auctoritatem autem ad id sacri canonis non habemus.

Ferie. ij. Dn̄ice Ramorum.

Sermonis annotamēta Ex quinta pte Biblie.

Ti. Joh. 12. A Ante sex dies pasche venit Jesus in Bethaniā. ꝛc̄.] Lyra. Postq̄ Johannes in superioribus declarauit diuinitatez Christi per opera facta in eiꝰ vita: ꝯsequenter etiā declarat p ea: que in eius morte facta sunt. Et diuiditur in duas partes: qꝛ primo determiñat de eius morte ꝛ passione. Secundo de eius resurrectione. s. Joh. 20. cap. Prima in duas: qꝛ primo declarat mortis xp̄i occasionē. Secundo ipsam mortē. Joh. 18. capi. Circa primū sciendum/ ꝙ occasio mortis xp̄i fuit inuidia iudeoꝝ ex fama ꝛ gloria xp̄i: ideo diuiditur in duas: qꝛ primo describit̄ eius fama siue glorificatio. Secundo iudeoꝝ infidelitas ꝛ obstinatio. ☞ Terminato tamen euangelio hodierno:) ibi. Cū tanta signa fecisset. ꝛc. Prima in duas: qꝛ primo ponitur eius glorificatio ab hoīe. Secundo a deo patre: ibi. Nunc anima mea turbata. Prima in tres: qꝛ primo ponitur glorificatio xp̄i ab amicis familiaribꝰ. Secundo a turbis vulgaribus: ibi. Cognouit ergo turba. Tertio a gentibꝰ: ibi: Erant gentiles. Prima adhuc in duas: qꝛ primo ponitur obsequiū xp̄i factuz ab amicis in generali. Secūdo a Maria in speciali: ibi. Maria ergo. In prima parte dicit̄ sic. * Ante sex dies pasche] Immediate enim post suscitationē Lazari/ iudei diffinierunt occidere xp̄m: ꝛ ideo recesserat/ quousq̄ appropinquaret pascha: in quo imolabat̄ agnꝰ paschalis: vt sic xp̄s: qui est agnus verus/ imolaretur pro nobis immediate post imolationē agni paschalis figuralis: vt veritas figure succederet. * Venit Bethaniā] Que est ppe hierl'm ad duo miliaria. * Ubi Lazarꝰ fuit mortuꝰ: quē suscitauit Jesus] Illuc. n. venit: vt ex memoria miraculi ibidē facti turba popl'i moueret̄ ad eū honorifice recipiendum in hierl'm ante suā passionē: sicut fuerat p̄dictū p Zachariā ꝓphetā. 9. ca. b. Exulta satis filia sion: iubila filia hierl'm: ecce rex tuus venit. ꝛc. * Fecerūt aūt ei cenā ibi.] Homines illius loci: ꝛ fuit hec cena in domo Simonis leprosi: vt cōiter tenent doctores. Fuerat tñ priꝰ a xp̄o curatꝰ: sed nomē remāserat ad memoriā miraculi. ¶ Origeñ. aūt dicit/ ꝙ illa cena fuerat in domo Marthe: qđ ꝓbat ex eo: qđ subdit̄. * Et Martha ministrabat.] Sed pōt dici ꝙ iste Simon erat viciñꝰ Marthe: ꝛ ꝓpter hoc ipsa ministrabat in domo eiꝰ: sicut hoīes solēt facere in domibꝰ amicoꝝ suoꝝ: ꝛ maxime ꝓpter reuerentiā ipꝰsi xp̄i comedētis ibidē. * Lazarꝰ vo vnꝰ erat ex discūbētibꝰ cū eo.] Inuitatꝰ a Simone. Hoc aūt factū est ad declarationē veri miraculi de eius suscitatiōe. Cōseq̄nter describit̄ obseq̄ū xp̄o ipensum a Maria in speciali. Et diuidit̄ in tres: qꝛ primo ponit̄ Marie deuotio. Secundo Jude indignatio: ibi. Dixit ḡ vnus. Tertio eiꝰ reprehēsio: ibi. Dixit ḡ Jesus. In prima igit̄ pte dicit̄ sic. * Maria ergo.] Scꝫ soror Lazari. * Accepit librā vnguēti.] In q̄ notat̄ q̄ntitas vnguenti. Non est verisile ꝙ esset aliq̄d grosse materie: sicut vnguēta cōiter dicta: qꝛ indecēs esset tale q̄d ponere sup caput hoīs sedētis in mensa. Maria aūt nō solū vnxit pedes dn̄i: sed etiā caput: vt Mattheꝰ exp̄mit. 26. ꝛ Marcꝰ. 14. licet hic omittat̄. Et ideo dicēdum: ꝙ hic vocat̄ vnguentū liq̄r p̄ciosus de re aromatica exp̄ssus: sic aq̄ rosacea de rosis exprimit̄. Aliter dr̄/ ꝙ fuit lachryma naturaliter fluens de arbore aromatica. * Nardi] Nomē est herbe nigre aromatice habētis spicas. ꝓpt̄ hoc dr̄ Mar. 14. a. Nardi spicati. ꝛ ex illis spicis extrahebat̄ liq̄r p̄dictꝰ p artificiū: vel naturā: ꝭm alios. * Pistici.] Secūdū Aug. nomē est loci: vbi crescit herba: vnde talis liq̄r exprimit̄. Sꝫ meliꝰ dr̄. pistici. i. fidelis. Pistis. n. grece: fides latine. Ꝧ est dictū: ꝙ ille liquor erat purꝰ ꝛ verꝰ: nō habēs aliq̄d aliud admixtū nec sophisticatū. * Preciosi] Qꝛ valebat trecētos denarios: vt habet̄ Mar. 14. cap. i. trecētos nūmos vsuales. Erat. n. liq̄r ille refrigeratiuꝰ et ꝯfortatiuꝰ mēbroꝝ: ꝛ ꝯsolidatiuꝰ: ꝛ valde odoriferꝰ * Et vnxit pedes Jesu: ꝛ extersit capill' suis pedes eiꝰ.] Ordie ꝯuerso factū fuit q̄ꝫ hic scribitur: qꝛ p̄mo lauit pedes ꝛ extersit: ꝛ postea vnxit * Et domꝰ ipleta ē ex odore vnguēti.] Ex q̊ patet p̄ciositas vnguēti: ꝛ deuotio Marie expēdētis rē tā p̄ciosaꝫ i obseq̄ū dn̄i. Utrū aūt ista fuit mulier: de q̄ narrat Lucas: dictū fuit ca. p̄ce. ☞ Ideo q̄re ibi: vel an. 1. A. q̄nte p. ser. Fer̄. 6. Dn̄ice. 4. q̄drage. fol. 150. co. 4. Cōseq̄nt̄ ponit̄ Jude murmuratio: cū subdit̄. * Dixit ḡ vnꝰ ex discipul' eiꝰ Judas scariothis.] Hoc dr̄ ad differētiā alteriꝰ Jude. * Qui erat eū tradimrꝰ.] Licet. n. p̄mo fuerit bonꝰ qñ vocatꝰ fuit ad ap'latū: tñ postea lapsꝰ ē in pctm̄. Qđ aūt dn̄s i sua societate tolerauit euꝫ: dedit nobis exēplū tolerandi malos. * Quare hoc vnguentū non venijt trecentis denarijs.] Idest vendit̄ Uñ versus. B Dere: q̄ venijt: gr̄a nulla venit. Habꝫ. n. sensum passiui sub voce actiua. * Et datū ē egenis?] Hoc dixit simulās pietatē: ad opiēdum suam cupiditatem. propter quod subdit euāgelista. * Dixit aūt hoc: non qꝛ de egenis pertinebat ad eum.] Idest de illis nō curabat. Licet em̄ ea portaret: que dabantur Christo ad dandum pauperibꝰ;

non tñ faciebat:sed retinebat sibi. Ideo subdit.
* Sed q₂ fur erat ⁊ loculos habēs.] In quibꝰ
abscondebat ea:que debebant in alios vsus ex=
pendi. Unde subditur. * Ea que mittebātur.]
Idest xp̄o dabantur ad subueniendum necessi
tatibus xp̄i/⁊ discipulorum eius: ⁊ ad dandū pau
peribus. * Portabat.] Idest officiū portandi
⁊ seruandi habebat ad istos vsus:licet hoc infi=
deliter ageret. Ex hoc patet ꝙ xp̄s ⁊ discipuli eiꝰ
de elemosynis viuebant. Sciendum etiā ꝙ ista
portatio pecunie in via nō pertinet ad perfectio
nem:sed xp̄s hoc faciendo/ suscepit personā in=
firmorum.eis condescendens:sicut fecit se abscō
dēdo a iudeis. Joh.8.⁊.10.capi.⁊ hoc habet̄ ex
de signifi.vborum. Exijt q̄ seminat. Et ꝑpter hoc
male arguunt illi:qui ex hoc loco dicunt/ ꝙ ha
bere aliqua mobilia in cōmuni/ad perfectionē
pertineat. Potest aūt hic queri. Quare xp̄s per
misit Judā portare pecuniā p̄dictā:cuz sciret eū
latronē? Dicēdum ꝙ a principio:qñ fuit sibi tra
ditum portandi officiū:latro non erat. Et q̄uis
Xp̄s sciret eum futurum latronem: tñ tradidit sibi
istud officium:q₂ minor erat inter ap̄los alios:
propter qđ vltimus inter eos nominat̄: vt patet
Matthei.10.⁊ Marci.3.c.talibus aūt tempo=
ralia sunt tradenda. Maiores aūt debent circa
doctrinā ⁊ spiritualia occupari: ꝑpter quod in
primitiua ecclesia ap̄li septem diacones ordina
uerunt sub eis ad temporalia administrāda:vt
ipsi ap̄li liberius possent intendere oratiōi ⁊ pre
dicationi:vt habetur Actuū.6. Consēq̄nter po
C nitur Jude reprehēsio:cum subditur. * Dixit
ergo Jesus. Sinite illā.] Q.d.nō habetis cau=
sam sufficientē murmurādi:q₂ egit opus bonū.
Unde patet/ꝙ nō solum Judas murmurauit:
sed etiā alij discipuli:vt habetur Matthei.26.a
⁊ Marci.14.a. Ueruntamen/q₂ fuerunt inci=
tati per Judam:⁊ iterum moti pietate:Judas aūt
cupiditate:ideo Johānes solum Judam nomi
nauit. * Ut in diē sepulture mee seruet illud.]
Non loquitur de hoc:quod iā erat effusum: sed
de alio simili.q.d.illud quod ꝑ sepultura mea
preparabit:illud reseruabit:q₂ non poterit illud
in me expendere:preuenta acceleratione resurre
ctionis mee. Quia qñ venit ad monumentum
ad vngendum corpus dominicū: xp̄s iā resur=
rexerat:vt patet Johānis.20. Mattheus autē
expressius hoc dicit. Preuenit vngere corpꝰ me
um in sepulturā.⁊ idem exprimit̄ hic obscuriꝰ:
cum dicitur. Sinite illam.⁊c.q.d. dimittēda est
nunc facere:qđ tunc faceret/si posset: ⁊ illud vn
guentū tunc seruabit in loco istius/nunc in me
expensi. Et q₂ Judas ita murmurando ⁊ alios
ad hoc incitando/causam pietatis pretenderat:
ideo hanc excludit/ dicens. * Pauperes enim

semper habetis vobiscū.] Q.d. potestis ...
rare ad benefaciendum pauperibꝰ:sed nō ...
ritis recuperare ad inungenduz me corpo...
ꝑpter quod seq̄tur. * Me autem nō semper
bebitis.] Scz presentia corporali ad habita...
in carne passibili:que indiget tali vnctiōe. ...
hoc patet ꝙ aliquod opus minus necessari...
test p̄poni magis necessario:qñ imminet casu...
illud minus necessariū non potest al's recup...
ri. Consequenter ostendit̄ qualiter xp̄s fuit ...
noratus a turbis:⁊ hoc dupliciter. Primo ...
visitando. Secūdo/honorifice ei obuiādo ...
In crastinū. In prima parte dicitur sic. * ...
gnouit ergo turba mlta ex iudeis:q₂ illic ...
Bethania cū erat ꝑpe Hierusalem ad vnū ...
cam:⁊ ideo de facili poterant hoc cognoscere ...
Et venerunt/nō ꝑpter Jesum tñ.] In hoc ...
nuitur duplex causa. Una ꝑpter ipsum ...
reuerēter visitādum. Alia:que subditur. * ...
vt Lazarum viderent: quē suscitauit a mortuis ...
Facta enim mirabilia libenter vident ...
lissimum aūt erat videre quatridianū ...
suscitatum/comedentē ⁊ bibentē: ⁊ alia ...
cientem. Sperabant etiā ipsum audire ...
tem statū alterius vite:quem omnes scire ...
rant. Et q₂ in hoc gloria xp̄i manifestat̄ ...
dolebant principes populi:ideo subdit. * ...
gitauerunt autem principes sacerdotū vt ...
zarum interficerent:q₂ multi propter illum ...
bant ex iudeis:⁊ credebant in Jesum. Ex ...
patet corum malignitas:q₂ volebant interfic...
lum:quem deus viuificauerat:ad occultād...
miraculum. Si autem queratur: quare ma...
Lazarum persequebātur/q̄ cecum illuminat...
quo agitur Joh.9.cap. Et languidum sana...
de quo Joh.5.capi? Dicendum ꝙ hoc erat ...
Lazarus erat homo nobilis ⁊ famosus: ...
miraculum in ipso factū/erat magis publi...
famosum. Consequēter describit̄ honor ...
tus xp̄o in turbe obuiatione. Et diuidit̄ ...
as:q₂ primo describit̄ ipsa obuiatio. Secūdo ...
subditur huius obuiatiōis ratio:ibi. Testim...
niū ergo. In prima parte dicit̄ sic. * In cra...
num autem turba multa:que venerat ad die...
stum.] Quia omnes tenebātur venire in ...
rusalem in solennitate pasche. * Cum audi...
q₂ venit Jesus Hierosolymā.] Istud fuit ...
die ante pascha:illa die accipiebat̄ agnus: ...
uabat̄ vsq₃ ad vesperā quartedecime diei: ⁊ ...
immolabat̄:vt habetur Exo.12. Ideo xp̄s ...
die venit in Hierusalē:vbi erat imolandꝰ tan...
verus agnus ꝑ nobis: vt sic veritas respōderet ...
figure. * Acceperunt ramos palmarum.] ...
diuina dispositione factum est: ad designādum ...
victoriā:quam xp̄s de hoste in ꝑximo erat hab...

turus. Unde antiquitus dabatur ramus palme victori in certaminib⁹. * Et pcesserũt obuiã ei.] Reuerẽter. * Et clamabãt osanna.] Idest salua obsecro: q2 petebãt ab eo salutẽ. * Benedictus qui venit.] In hoc laudant τ confitenẽ eius aduentum. Dicere enĩ hominis: non est suum facere: sed tantum fateri: τ ideo quando deum benedicimus: nõ cum bonum facimus: sed tantummodo eius bonitatem fatemur: τ laudamus. Dicere autem dei est suum facere: fm quod dr̃. ps.32.b. Dixit τ facta sunt: et ideo qñ deus homini benedicit: ei bñficium impendit. * In nomie dñi.] Idest sicut dñs: nõ sic autem venit Moyses: sed tñmodo vt seru⁹. vt habeẽ. Heb.3. ¶ Uel aliter. In noie dñi.i. a deo patre missus ad explẽdũ eius volũtatẽ. * Rex isrl'.] In hoc confitẽtur eius potentiã: tamen diminute: q2 credebant ipsum regnaturũ tpaliter: τ liberaturũ eos a tributo: ipse aũt venit ad regnãdum spũaliter τ ad liberandũ totũ gen⁹ humanũ a diabolo: qđ erat maius. ppt̃ qđ ps.117.d vbi ista laus predicta fuit: dr̃. Benedictus qui venit in nomine dñi: deus dñs et illuxit nobis. In quo exprimitur eius diuinitas τ regnũ spiritu ale. * Et inuenit Jesus asellum: τ sedit sup eum.] Modũ autẽ τ qualiter τ per quẽ xp̃s hũc asellum habuit: sc3 per missionẽ discipulo2 euãgelista transit: q2 sufficienẽ fuerat expressum ab alijs sc3. Matth.21. ☞ Uel Annota.1.A.5. par ser.do.1. Aduen.s̃.fol.1.col.2. Et Mar.11. ☞ Uel.s̃.anno.3.B.5.par ser.do. Ramo2ũ. fol.164.col.3. * Sicut scriptũ ẽ.] Zach.9. * Noli timere filia sion. Ecce rex tuus venit sedẽs super pullũ asine.] Hoc fuit expositũ Matth.21. ☞ Uel annot.q̃.s̃.dixi.) * Hec non cognouerunt discipuli eius primũ.] Idest pro tũc: q2 adhuc erant simplices τ illitterati. * Sed quãdo glificatus est Jesus.] Idest post resurrectionem suã quãdo fuit gloriosus simul in anima τ corpe. Tũc enĩ aperuit illis sensũ: vt intelligerẽt scripturas. vt hẽtur Lu. vlti. * Tunc recordati sunt: quia hec erant scripta de eo: τ hec fecerunt ei.] Cõsequẽter ponit̃ dicte obuiatiõis ratio: q̃ fuit promulgatio suscitationis Lazari ipsis turbis per illos: qui presentes fuerunt in suscitatione. τ hoc est quod dicitur. * Testimoniũ ergo perhibeat turba: que erat cum eo qñ Lazarũ vocauit de monumẽto: τ suscitauit eum a mortuis/ propterea τ obuiam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum.] Consequẽter ponitur phariseorum zel⁹ siue emulatio/ cũ dicit̃. * Pharisei ergo dixerũt ad semetipsos.] Idest inter se * Uidetis quia nihil pficim⁹.] Hoc exponitur dupliciter. Uno modo de bono zelo: quia aliqui de phariseis in eum crediderant. vt pt3 de Nicodemo. Joh.3.cap. τ isti volebant alios retrahere a xp̃i psecutione. q.d. q̃tũcunq3 laborauerim⁹ ad eũ impediendũ: nihil tamen proficimus: et ideo videtur q̃ sit factũ diuinum. Cui simile fuit dictum Gamalielis retrahentis iudeos a psecutiõe aplo2ũ. vt habeẽ. Actuũ.5.f. Discedite ab hoibus istis τ sinite illos: qm̃ si ex hoibus est cõsiliũ hoc aut opus/ dissoluetur: si aũt ex deo est: nõ poteritis dissoluere: ne forte τ dõ repugnare videamini. Alio modo exponitur de malo zelo quantũ ad illos: qui nõ crediderant xp̃o: τ ideo inuidia moti talia dicebant. * Ecce totus mundus post eũ abijt] Sermo ẽ hyperbolicus: ad exprimendũ q̃ multi sequebantur xp̃m. Conseqnter ostẽditur glificatio xp̃i a gẽtilibus τ diuidit̃ in duas: q2 pmo exprimit̃ eo2ũ deuotio/ scdo xp̃i respõsio ibi. Jesus autẽ respondit. In pma igit̃ parte dr̃ sic. * Erãt autẽ quidã gẽtiles ex his: qui ascenderãt vt adorarent in die festo.] Nã aliqui de gentilitate cõuertebantur ad ritum iudeo2ũ: qui dicebantur proselyti: τ isti tenebãtur esse in solennitate paschali: sicut τ alij: dicũẽ eni hic gentiles: quia remanebat eis nomẽ pristinũ. Alio modo exponitur hoc τ melius de gẽtilibus secundũ veritatẽ: quia templũ pro sui sanctitate habebaẽ in reuerentia a gẽtilibus: qui erãt in circuitu iudeo2ũ. vt habeẽ.2. Macca.3 τ ideo multi de eis ascẽdebant adorare in hierl'm: τ maxime in solẽnitate paschali: non tamẽ admittebãtur ad esum agni paschalis: nisi prius dimisso ritu gentilitatis/ essent circũcisi. vt habeẽ Exod.12. Isti ergo qui audierãt xp̃i miracula: ideo volebant eum videre: et eius doctrinam audire: ideo subditur. * Hi g̃ accesserũt ad Philippũ: q̃ erat a Bethsaida Galilee: τ rogabãt eum dicẽtes. Dñe volumus Jesum videre.] Q2 videbãt Philippũ mansuetũ τ piũ: τ ideo prius ei exposuerũt suũ desideriũ. * Uenit Philipp⁹ τ dicit Andree.] Quia Andreas principalio2 erat ipso: cũ esset primus xp̃i discipulus: τ per eũ etiã fuerat Philippus cõuersus. vt dr̃. Joh.1. τ ideo volebat circa hoc agere de eius cõsilio: τ maxime quia forte memo2 erat verbi Christi dicentis apostolis. Matth.10.a. In viam gentiũ ne abieritis: propter quod ipse Christo nolebat hoc nũciare pro p2io capite. * Andreas rursu3 τ Philippus dixerunt Jesu] Hoc diuina dispositione factũ est: ad prenosticandũ q̃ gentiles erant in proximo adducendi ad fidem Christi per predicationem apostolo2ũ. Consequenter ponitur xp̃i responsio in qua primo denũciat suam passionẽ; secũdo exhortatur ad eius imitationem/ ibi. Qui amat animã suam. Circa primũ sciendũ q̃ xp̃s respondendo denũciationi sibi facte de gentiliũ

deuotione prenũciauit suam passionẽ: q2 imme
diate post illam gẽtiles erant recipiẽdi ad fidez.
et hoc est quod subditur. * Jesus autẽ respõdit
eis dicens. Uenit hora: vt clarificetur filius ho
minis.] Jn passione sua fuit clarificat⁹ p signa
ostensa in solis obfuscatiõe: in terremotu ꝛ sepul
chrorũ apertione ꝛ veli templi scissiõe. Fuit etiã
clarificatus in sua resurrectione ꝛ ascẽsione ẜm
qδ dr̃. Phil'.2.a. Humiliauit semetipsum. ꝛc.
Sequit̃. Propter quod ꝛ deus exaltauit illũ: et
dedit illi nomẽ quod est sup om̃e nomen. Fuit
etiam clarificatus in gentiliũ cõuersione: q̃ eius
deitatẽ vbiq3 cõfitentur. Propter quod ibidem
subditur. Et omnis lingua cõfiteatur. ꝛc. Et q2
xp̃s preuidebat ista futura in proximo: ideo au
diens deuotionẽ gentiliũ: qui iam erant dispo=
siti ad credẽdũ dixit. Uenit hora. ꝛc. Sicut aliqs
vidẽs messes dispositas ad collectionẽ: dicit. Ue
nit hora: vt mittant̃ falces. Uerũtamẽ p cõgruũ
exemplũ ostendit ꝙ mors ei⁹ debebat preuenire
conuersionem gentiliũ. Sequit̃. * Amen amẽ
dico vobis. Nisi granũ frumẽti cadens in terrã
mortuũ fuerit ipsum solum manet. Si autem
mortuũ fuerit: multum fructum affert.] Quia
non facit fructus multiplicationẽ: nisi per suam
precedentem corruptionez: sic mortuo xp̃o: quo
ad suam humanitatẽ: multiplicata est fides in
gentilibus. Unde simile est ac si xp̃s expresse di
b xisset. Jsti gentiles: qui modo volunt venire ad
me/ post mortẽ meã veniẽt ad me per fidem. Cõ
sequenter hortat̃ xp̃s ad sue mortis imitationẽ.
Ad cuius intellectum sciendũ ꝙ amare aliquẽ:
est ei velle bonũ: ꝛ si bonũ volitũ sit vere ꝛ simpli
citer bonum: est verus amor/ ꝛ aliter nõ. Sunt
autẽ quedã hominis bona: que sunt bona sim=
pliciter ꝛ vera: que sunt bona spũalia. Quedaz
autẽ sunt bona ẜm quid: sicut tp̃alia bona cor=
poralia ꝛ mundi delectabilia. ꝛ ẜm hoc. Aug.
exponit dupliciter hanc litteram. * Qui amat
animã suam: perdet eã.] Primo sic. Qui amat
animã suam: sc3 vere: quoad spiritualia. Per=
det eam in presenti: non formidãs sustinere ma=
la presentis vite pro christo. Unde dicit Aug.
Si cupis vitam tenere cum christo/ noli mortez
timere pro christo. Jn morte enim dicitur quo=
dãmodo anima perdi quoad presentem vitam:
quia separatur a corpore. Alio modo exponi=
tur ad sensum contrarium. Qui amat animaz
suam: sc3 non vere: volendo sibi delectabilia hu
ius mundi. Perdet eam in futuro: quia priua=
bitur vita beata: et secundum hunc sensum di=
cit. Augustinus. Noli amare scilicet animam
in hac vita: ne perdas eam in vita eterna: ꝛ hec
vltima expositio magis conuenit textui: quia
sequitur. * Et qui odit animan suam in hoc
mundo: in vitam eternam custodit eam.] Et
ideo quando prius dixit. Qui amat animam
suam: subintelligitur in hoc mundo. Et quan=
do subditur. Perdet eam: intelligitur in futuro.
Et ꝙ debeamus ipsum imitari in passione: osten
dit per rationem dicens. * Si quis mihi mini
strat: me sequatur.] Q.d. rationabile est ꝙ mi
nister sequatur dominum: ꝛ cum hoc ostendit
huius sequele premium: ipsam scil3 beatitudi
nem dicens. * Et vbi sum ego: illic et minister
meus erit.] Quia christus inquãtum deus: erat
essentialiter ipsa beatitudo: et quantum ad hu
manitatem erat actu beatus in anima: que est
principalior pars hominis: ideo ipsa anima ali
quãdo nominatur homo. vt habetur. 10. Eth.
* Si quis mihi ministrauerit.] Obediẽdo man
datis meis. * Honorificabit eũ pater meus.]
Honor enim datur homini ab aliis hominibus
in vita presenti in testimonium virtutis: sed ho
nor datur hominibus a deo in gloria celesti:
premium virtutis. Consequenter ostendit qua
liter xp̃s glorificatus est a patre. Et diuiditur in
duas: quia primo ponitur huius glorie petitio
secundo subditur ipsius promissio. ibi. Uenit
ẜ. Circa primũ xp̃s premittit sue petitioni osten
sionem affectionis naturalis ad declarationem
vere humanitatis in ipso: dicens * Nunc ani
ma mea turbata est.] Turbari enim aliquid di
citur quando commouetur: ideo mare motum
dicitur turbatum. Jn christo autem pars sensi
tiua dimittebatur agere quod erat sibi propri
ideo imminente passione affectus sensitiuus
mouebat̃ timore ex horrore naturali. ꝛ hoc est
qδ dr̃ hic aĩe turbatio: tñ ista turbatio non erat
rationẽ: sed magis conueniens rationi: ꝛ per
tionem excitata: ad ostendendum veritatẽ hu
mane nature (vt dictum est) ꝛ ad merendum no
stram redemptionẽ: sicut ꝛ alie afflictiones
Et quia dixerat alios imitari mortẽ suã: mor
te aliquis ei diceret: secure potes mortez subire
quia nihil mali sentis: ideo cõtrariũ voluit oste
dere per talem turbationem: et per consequens
non est recedendum ab eius imitatione propter
naturalem horrorẽ. * Et quid dicam.] Q.d.
secundum appetitũ sensitiuum faciam hanc pe
titionem. * Pater saluifica me ex hac hora.]
Liberando me a passione imminente. Uerũ
tamẽ quia secundum appetitum rationalem
qui dominabatur in eo/ volebat pati pp̃ter pa
tris obedientiam: ꝛ propter humani generis sa
lutem: ideo aliter loquitur/ dicens. * Sed pro
pterea veni in hanc horam.] Quasi diceret: ad
hoc veni in mundum/ vt patiar propter pre
cta: ideo orando dicit. * Pater clarifica nomẽ
tuum.] Jdest fac illud in quo relucet gloria tui

nominis.s.passionem filij/ in qua ipse pater est clarificatus: et per consequens filius: qui est idẽ cum patre in substantia: quia per passionem filij diuulgatam per apostolorum predicationez: notitia patris et filij et spiritussancti diffusa est per totum orbem. Consequenter ponitur glorie petite promissio. Et diuiditur in tres: quia primo ponitur vox patris gloriam promittẽtis. Secũdo opinio turbe de illa voce varie sentiẽtis: ibi. Turbe ergo. Tertio expositio prolate vocis: ibi. Respondit Jesus. Circa primum sciendum/ quod illa vox fuit formata a tota trinitate: cum eius opera sint indiuisa. Uerũtamen dicitur vox patris: quia fuit formata ad representandum personã eius. Et hoc est quod dicitur. * Uenit ergo vox de celo.] A deo patre modo predicto. Sequitur. * Dicens. Clarificaui.] Quia Christus non clarificauit semetipsum vt põtifex fieret (vt dicitur Hebre.5.) sed pater glorificauit eum primo in miraculis in vita Christi factis. * Et iterum clarificabo.] Quia postea clarificauit euz in morte per signa diuinitatis ostensa/ resuscitãdo eum et exaltando eum ad celum. Consequẽ-
K ter ponit̃ opinio diuersa de illa voce. In illa em̃ turba aliqui erant magis rudes/ qui tantum sonum vocis perceperant: non significationem: et quantũ ad illos dicitur. * Turba autem: que stabat et audierat/ dicebat tonitruum factuz esse.] Jdest aliquid per modum soni confusi. * Alij autem.] Magis perspicaces intellexerunt articulationem vocis. Et isti. * Dicebant. Angelus ei locutus est.] Credebant enim eum esse purum hominem: et ideo dicebant angelum ei loqui: sicut aliquãdo in scriptura dicitur quod angeli prophetis loquebantur. Consequenter ponitur expositio audite vocis. Et diuidit̃ in tres. quia primo ponitur Christi expositio. Secũdo iudeorum contradictio: ibi. Nos audiuimus. Tertio Christi responsio: ibi. Adhuc modicuz. Jn prima parte ostendit Christus/ quod nõ erat tonitruum: nec sonus confusus sicut aliqui credebant: sed vox diuina propter instructionem populi circũstantis: vt cognoscerent ipsum Jesum esse verum Christum: cui de celo dabatur testimonium. Et hoc est quod dicitur. * Respõdit Jesus: et dixit. Non propter me vox hec venit.] Quia vox fit propter instructionem alicuius. Christus autem instructione non indigebat: secunduz quod deus. Similiter nec in quantum homo: quia ab instanti conceptionis omnia perfecte cognouit: que cognoscit deus scientia visionis. Jdeo vox illa non est facta propter eius instructionem: quia sciebat se per passionem glorificandum a patre. * Sed propter vos.] Jdest propter instructionem vestram. * Nunc iudiciũ est mundi.] Jdest iudicium discretionis: quia tempore passiõis Christi discreti sunt fideles credẽtes ab obstinatis per infidelitatem: in futuro autem erit iuditium condemnatiõis infideliũ: et premiationis credentiũ. ¶ Uel aliter. Nunc iudicium est mundi. Jdest pro mundo: in quãtum ex diuina sententia mũdus a potestate diaboli ereptus est in passione christi: ideo subditur * Nunc princeps huius mundi eijciet̃ foras.] Diabolus enim hic dicitur mũdi princeps: nõ quod sit dñs substãtie mundi: sed hoim̃ mũdialiter viuentiũ: in quãtũ se subijciũt ei per pctm̃. Dicitur autem eiectus diabolus per passionẽ xpi: per quã apta est ianua glorie: et sic diabolus nõ potest impedire sanctos a cõsecutione glie: sicut faciebat ante: tamen pmittitur tẽtare homines ad exercitium et meritũ electorũ. * Et ego si exaltatus fuero a terra.] Scilicet in cruce vbi exaltatus est moriens in aere debellãdo aereas potestates. Dicitur etiam in cruce exaltatus: quia per hoc meruit glificationẽ et exaltationẽ sui corporis: et subiecta est sibi mltitudo gentiũ per fidẽ: vt habetur Phil.2.b. Propter quod et deus exaltauit illum.etc. Sequit̃. Et omnis lingua cõfiteatur: quia dñs Jesus xps in glia est dei pris. * Oĩa trahã ad me ipsum.] Ex amore enim in cruce ostenso ad genus humanũ habet vim attractiuã oim mẽtiũ. * Hoc autẽ dicebat significans/ qua morte esset moriturus.] Jsta sunt verba euãgeliste interpretantis quid xps intelligeret: per illã exaltationẽ: scz suã crucifixionẽ. Cõsequẽter ponit̃ iudeorum cõtradictio arguentiũ ex eius morte audita: quod ipse nõ esset xps: et hoc est quod dr. * Respõdit ei turba. Nos audiuimus ex lege: quia xps manet in eternũ.] Nomine legis iudei aliqñ accipiũt totũ vetus testamentũ: et non soluz quinque libros Moysi: qui appropriate dicũtur lex. Jn prophetis autẽ fit mẽtio de eternitate xpi: vt ptz Esa.9.b. Et vocabit̃ nomẽ eius admirabilis/ cõsiliarius/ deus fortis/ pater futuri seculi/ princeps pacis: multiplicabitur eius imperiũ: et pacis nõ erit finis. Similiter Dañ.9. Ptãs eius potestas eterna.etc. et Mich.5.a. Et tu bethleẽ ephrata.etc. Sequit̃. Ex te mihi egredie̍t qui sit dñator in israel: et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Talis autez permanẽtia videt̃ contrariari morti: ideo arguunt. * Et quomõ tu dicis. Oportet exaltari filium hominis: et quis est iste filius hominis?] Jdest mori in cruce.q.d. Si tu loqueris de teipso sequitur quod tu non sis christus: qui manet in eternum. Si autem loqueris de alio/ dic nobis quis est iste filius hominis? licet autem christus non vocauerit se in isto loco filium hominis: tamen cõmuniter sic se vocabat: et ideo iudei repetendo ver- L

ba eius hoc addiderunt. Si autem queratur qualiter iudei intellexerunt/ q Christus suam futuram crucifixionem vocaret exaltationem. Dicendum q ꝓuerbium erat apud iudeos/ q crucifixio vocabatur exaltatio: ⁊ adhuc homines tali modo loquendi vtuntur: sicut cũ aliquis imprecatur alteri suspensionẽ dicit ei: tu sis in altũ eleuatus. Consequenter ponit xp̄i respõsio: in qua cõmendat eos de aliquali cognitiõe xp̄i per scripturas quantũ ad eius eternitatẽ: sed ostendit eam imperfectã cum subditur * Dixit ergo eis Jesus. Adhuc modicũ lumẽ in vobis est.] Qr non intelligebãt mortem xp̄i et passionem in humanitate stare simul cum deitatis eternitate: et tñ vtrũq ponit scriptura de xp̄o. De eternitate iaz dictũ est. De eius passione scribit. Esa. 53. b. Tanq̃ ouis ad occisionem ducetur. ⁊c. Et secũdum antiquos doctores hebreoꝝ totũ illud capitulum de xp̄o ad litteram intelligitur: ab illo loco qui ponitur capi. p̄cedenti. Ecce intelliget seruus meus. ⁊c. Similiter Dañ. 9. g. Expresse predicitur passio xp̄i. Et post hebdomadas. 72. occidetur xp̄s: et ideo monet eos ad querendũ perfectam cognitionem de xp̄o: dicens. Ambulate. Jdest in cognitione proficite. * Ambulate dum lucem habetis.] Jdest me presentialiter/ q̃ sum lux illuminãs per veritatem doctrine et lumen gratie. * Ut tenebre vos non comprehendant.] Scilicz ignorãtie et culpe. * Et qui ambulat in tenebris.] Scilz predictis. * Nescit q̃ vadat.] Quia declinauit a rectitudine vie. * Dum lucem habetis.] Jdest meipsum. * Credite in lucem. Ut filij lucis sitis.] Per imitationem et gratie adoptionem. ☞ Hic hoc euangelium terminatur ideo reliqua immediate sequentia quere in textu.

N Morale * Ante sex dies. ⁊c.] Moralit. Alchuin⁹. Mystice. Quod ante sex dies venit Bethaniã significat/ quod ille qui sex diebus omnia fecerat: et sexto die hominem creauerat: ipse sexta mundi etate: sexta feria: sexta hora redimere mundum venerat. * Maria ergo accepit libraz vnguẽti. ⁊c.] Exponatur sicut Matthei. 26. ☞ Uel sicut supra expositum est annotam. 7. L. M N. quinte partis. sermonis Dominice Ramorum. Fol. 166. Col. 1. Et etiam Marci. 15. Uel infra sequenti annotamẽto. s. 1. B. G. quinte partis. ser. Fer. 3. eiusdẽ Dñice Ramorũ. Fol. 184. * Cogitauerunt autẽ principes. ⁊c.] Augustin⁹. O ceca seuitia: quasi dominus suscitare potuerit mortuum ⁊ non possit occisum. Ecce vtrũq dominus fecit. Nam Lazarum mortuum: ⁊ seipsum occisum suscitauit. * Jn crastinum. ⁊c] Exponatur sicut Matthei. 21. a. Et Marci. 11. a. ☞ Uel an: quo supra: scz. 1. B. q̃nte p. ser. [illegible] Dominice prime Aduentus. Fol. 1. Col. 3. [illegible] annotamento. 3. A. quinte partis. sermonis D[illegible] minice Ramoruz. Fol. 164. col. 2. * Dom[illegible] volumus. ⁊c.] Augustinus. Ecce volunt [illegible] iudei occidere: ⁊ gentiles videre: sed ⁊ illi [illegible] deis erant: qui clamabant. Benedictus qui [illegible] nit in nomine domini. Ecce isti ex circũcisio[illegible] ⁊ illi ex preputio velut duo parietes d̃ diuers[illegible] nientes: ⁊ in vnam fidez Christi pacis osculo [illegible] currẽtes: ideo sequitur. * Uenit hora. ⁊c. [illegible] rificatus est enim in ecclesia ex iudeis ⁊ gent[illegible] collecta. Quod sequitur morale est vsque [illegible] * Et ego si exaltatus fuero. ⁊c.] Nam amo[illegible] quo pro nobis passus est trahit nos ad ipsu[illegible] sicut magnes lapis attrahit ad se ferrum: et [illegible] omnia trahit ad se. Nam homo dicitur om[illegible] creatura. Marci vltimo. d. Predicate euang[illegible] lium omni creature. Jdest omni homini. * D[illegible] xit ergo eis Jesus. Adhuc modicum lum[illegible] Attritus de peccatis modicũ lumen habet [illegible] pter quod vsq ad contritionẽ perfectã debet [illegible] dere: ne comprehendant eum tenebre perm[illegible] uum mortalis culpe.

* Ante sex dies. ⁊c.] Glo. Ord. Mysti. Sex[illegible] q2 sex diebus omnia fecit. Sexta die homin[illegible] didit. Sexta etate redimere venit. Sexta [illegible] passus est. Sexta hora mortuus est. Uenit [illegible] ad Bethaniam: idest ad domũ obedient[illegible] Do obediẽs patri vsq ad mortem. Philip. [illegible] cens ecclesiã obedientiam: que est in [illegible] idest misericordie. Nec potest abscondi: in qua sucitat sepultos a peccatis grauibus: ibi fit [illegible] na in fide ⁊ deuotione iustorum. Martha mi[illegible] nistrat: idest dum quilibet fidelis opera deuoti[illegible] nis domino impendit. Lazarus: idest suscitat[illegible] de grauibus cum his/ qui manserunt in iust[illegible] tia: leti epulantur de presentia domini. Maria [illegible] que olim penitens vnxit pedes. Nec ibi dicitur [illegible] quo vnguento: modo caput ⁊ pedes [illegible] Jbi rudimenta penitentium: hic iustitiam de[illegible] signat perfectorum. Unde hic libra vnguenti: idest perfectio iusticie. Unguentum: quia bo[illegible] nus odor sumus deo. Caput vnxit: qui alta [illegible] eo predicat. Pedes/ qui infirma veneratur. [illegible] pillis tersit: qui suis superfluis pauperes: qui [illegible] terra indigent/ reficit. Odore domus: idest [illegible] na fama mundus repletur. * Uenit in Beth[illegible] niam.] Jdeo prius Bethaniam venit: vt resu[illegible] scitatio Lazari altius memorie omnium tradi[illegible] retur/ ⁊ inexcusabiles iudei confunderentur [illegible] tractantes de morte tanti suscitatoris. * Ma[illegible] ria ergo.] Preciosum vnguentum fit de nardo [illegible] maxime de spicis. Hic autem dicitur pistici [illegible]

loco vnde erat: et interpretatur fidelis non alia admixtione corrupti. ✳ Dixit ergo vnus.] Judas: etsi malus/ tamen inter apostolos numeratur/ vt doceamur malos tolerare: ne corpus christi diuidamus: et malos bonis non obesse. ✳ Non quia de egenis. &c.] Quantũ ad suam intentionẽ: ad cũ non ptinebat de egenis: q2 nõ curabat de ipsis nõ quin comissum esset ei dispẽsare pauperibus. ✳ Loculos habẽs.] Cui ministrãt angeli: loculos habet in sumptus pauperũ: condescendẽs infirmis: ✳ Sinite illam.] Nouit furem: sed non prodit: docẽs tolerare malos. Tñ obsequium Marie cõmẽdat: ostendẽs q2 esset moriturus: & ad sepeliendũ aromatibus vngẽdus: ideo Marie: cui nõ licuit mortuũ vngere: datum est viuentem officio funeris donare. Unde ẽm Marcũ dr qđ habuit. i. potuit hoc fecit: preuenit vngere corpus meũ in sepulturã. ¶ Magna patiẽtia: non arguit Judã auaritie: & non causa pauperũ dixisse: sed ex rõne mõstrat nõ esse culpãdos illos: qui ipsi inter hoies conuersanti de facultatibus ministrãt: qui paruo tpe corpaliter est apud eos mansurus: cum semper sint pauperes futuri: quib⁹ elemosyna possit impendi. ✳ Me autem.] Corpali presentia. Uel non habebitis: tu Juda/ & qui sunt huiusmodi: q2 si mali iam cõmunicant sacramentis: postea tamen non habẽt dñm/ vt boni. ✳ Et venerunt non propter Jesum. &c.] Curiositas hos nõ charitas adduxit. Nos ecõtra: si cognoscimus Jesum obediẽtis anime domũ/ in qua habitet/ inuenisse: veniam⁹ illuc cõtemplatiõe: nõ propter hoiem tñ: quem in anima suscitatũ videmus: sed vt bonã vitã imitemur: & per hoc ad visionẽ Jesu perueniamus. ✳ Sed vt Lazarũ.] Mystice. Resurgẽtes in scđo aduentu rapiẽtur in aera cum dño. ✳ Cogitauerũt.] Q2 nõ poterant occultare vel negare miraculũ: stulte volunt occidere: quasi non possit suscitare occisum qui suscitauit defunctum. ✳ Jn crastinũ.] Ecce oues ex israel veniunt ad pastorẽ. Rami: sunt laudes significãtes victoriã superaturi diabolũ & mortẽ. ✳ Et clamabãt] Aug. Osanna vox obsecrantis magis indicãs affectũ/ quã rẽ aliquã significans sicut interiectiones. ✳ Rex israel.] Rex nõ terreno more: quod parũ est: sed q2 regit: et ad mentes & ad regna celorũ ducit: & est misera tionis non indignationis. ✳ Noli timere.] Jn reprobo populo erat filia sion. i. hierlm scz oues: que deuote occurrunt venienti: quibus diuinitus dicitur. Agnoscite quem laudatis: et ne timeatis: cũ patitur qui est vestra redẽptio. Pullus in quo nemo sederat: populus est gentium: qui legem dei non acceperat. ✳ Ecce totus mũdus. &c.] Per passionẽ & resurrectionẽ totũ mũdum redemit & secutus est eum. Et quid mirũ si post eum vadit mundus: per quem factus est mundus? ✳ Hi ergo accesserũt.] Ostendit gẽtes per predicationem apostolorum conuersas. ✳ Jesus autem. &c.] De iudeis erant/ qui clamabant. Benedictus qui venit in nomine dñi. Modo gentiles querunt videre. Ecce duo parietes cõcurrentes. Dicit itaqz angularis lapis. ✳ Uenit hora. &c.] Hec non est clarificatio de istis volentibus videre: sed occasione horũ annũciat venturã plenitudinẽ gẽtiũ eo in celis glorificato. Sed hanc altitudinẽ glorificatiõis precedit humilitas passiõis. Unde. ✳ Amẽ amen dico vobis. &c.] Ubi se dicit granũ mortificandũ & multiplicandũ: ad quã passionẽ iaz exhortatus subdit. Qui amat animã suã. &c. ✳ Nisi granũ. &c.] Aug. Ipse est frumentũ: quo viuere debet fidelis anima. Granũm/ de quo spũalis seges debet surgere: cum sint multa grana seminũ/ nulli se comparat nisi frumento. Unde mos cepit ecclesie de hoc solo grano confici corp⁹ dñi. ✳ Qui amat. &c.] Aug. Qui amat in hac vita: perdit in futuro: qđ magis congruit. Unde subdit. ✳ Qui odit. &c.] Nõ amat sed odit animã in hoc mundo/ qui diligendo deum: potius q̃ in eũ peccet eligit occidi. ✳ Si qs mihi. &c.] Precium operis/ quo illi ministrãt/ est esse cũ illo: sine quo nusquã bñ est esse: & cũ quo nusquã male est esse. Unde & apertius subdit. Si quis mihi ministrauerit. ✳ Nũc anima mea.] Predicta passione & ad eam supposita exhortatione quasi data voce fortitudinis sue: subdit affectũ infirmitatis nostre: quem vere suscipit. Sed ex voluntate pro nobis: ne de hac infirmitate desperemus: in qua etiam docet quid dicere debeamus: et quo confugere: quasi conturbatur anima mea: quid dicam? quo confugiam? quẽ inuocem? in quem sperẽ? in patrẽ: qui saluat: cui voluntatem meã propono: quia ꝓpterea vt hec patiar veni in hanc horaz. Unde & clarificatio mihi sic fit: & in membris meis. ✳ Pater clarifica.] Saluationem quero. Sed passionẽ non recuso: propter q̃ passionẽ clarifica me: quod est gloria tui nominis. Non propter me. &c.] Ostẽdit hanc vocem non sibi indicasse quod sciebat: sed eis quibus indicari oportebat. ✳ Nũc iudicium.] Discretionis scz: quod est ante vltimuz damnationis: quia nunc per passionẽ iure diaboli destructo multi liberabũtur. Unde exponẽdo subiũgit. Patiorũ turborũ: & per hec. &c. ✳ Eijcietur.] A redemptis expelletur: predicãtibus apostolis plene expelletur/ qui olim a paucis: etsi extra tententur: non ledit intus. ✳ Et ego si exaltatus.] Eiecto diabolo cum exaltatus fuero (non enim dubitatur) traham omnia. Nõ di

cit omnes: vt de vniuersitate hominum accipe=
res: sed omnia de integritate creature: idest ani=
mā: quod et corpus intelligimus: quod viui=
mus: vt nec capillus pereat. Uel vt de solis ho=
minibus dicatur: omnia predestinata: de qui=
bus nihil perit. Uel omnia genera hominum:
omnia de quibus diabolus eijcitur. * Et quo=
modo tu dicis? ꝛc.] Quomodo in cruce morie=
tur hoc enim cum dixisse putabatur quod face=
re cogitabāt. * Filium hominis.] Quia hoc
memoriter tenebant ꝙ sepe dixerat se filiū homi
nis: non ꝙ hic dixisset. Si exaltatus fuerit filius
hominis. Quis est iste filius hoīs? si eīm xp̄s est:
manet in eternum: si manet in eternū quomodo
exaltabitur a terra: idest morietur i cruce? * Am
bulate.] Idest totū itelligite ꝛ moriturū xp̄m: vt
redimat victurum in eternū in celo: quo perdu=
cat. Uel dum xp̄m vobiscuz habetis: ne tenebre
ignorantie ꝛ mortis perpetue vos comprehen=
dant. * Nescit quo vadat] Qui nō credit mor
tem xp̄i: nescit quo vadit: sed offendit in petram
scandali: quod est xp̄s: iudeis cōtemnētibus et
irridentibꝰ mortuū. * Dum lucem habetis.]
Idest dum aliquid veri intelligitis de eternita=
te xp̄i / credite in veritatē addēdo de humilitate:
vt renascamini in veritate.

Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Magdalene. Tomo. 2. sub themate.
* Maria accepit. ꝛc.] vt supra. A. ¶ Uel de an
notamentis sermonis Sabbati Ramorum. in=
fra sub themate. * Quare hoc vnguentū non
venijt. ꝛc.] B. Scilicet vtrum Iudas aliquan
do fuerit bonus. ¶ Uel de annotamētis sermo=
nis Ferie sexte Dominice Passionis. folio. 35.
sub themate. * Uenerunt vt Lazarū. ꝛc.] D.
¶ Uel de annotamentis sermonis Dominice
Ramorū. folio. 162. sub themate * Accoperūt
ramos. ꝛc.] E. ¶ Uel de annota. sermonis Epi
phanie. fol. 39. sub themate. * Inuenit Iesus
asellum. ꝛc]. E. R. ¶ Uel de annotamētis ser=
monis Incarnatiōis. fol. 2. sub themate. * Ec
ce rex tuus venit. ꝛc.] E. ¶ Uel de annotamētis
sermōis Passiōis. folio. 35. sub themate * Ue=
nit hora vt clarificetur filiꝰ hominis.] G. ¶ Ul'
de annotamentis sermonis Religiosorum. fol.
136. ꝛ. Pugne. folio. 165. sub thema. * Si quis
mihi ministrat. ꝛc.] H. ¶ Uel de annot. sermo=
nis Penitentie. folio. 211. sub thema. * Adhuc
modicū lumē in vobis est. ꝛc.] M. ¶ Uel de an
notamētis sermonis Sacramenti. folio. 14. sub
thema. * Me autē non semper habebitis.] P.
¶ Uel de annotamētis sermo. Iudicij finalis.
folio. 236. sub themate. * Nunc iudicium est.
ꝛc.] R. ¶ Uel de annotamentis sermo. Domi
nice prime ꝛ tertie Quadragesime. Fol'. 83. et
fol'. 117. sub themate. * Nunc autē princeps
mundi. ꝛc.] R. ¶ Uel de annotamentis sermo
nis Fidei. Folio. 59. sub themate. * Credite in
lucem. ꝛc.] M.

Ferie. iij. Dn̄ice Ramorum.

Sermonis annotamēta Ex quinta pte Biblie.

Erat pascha.] Lyra. Postq̄ [...]
descripta est reductio pecca[...]
toris in deum per mediatoris [...]
predicationem: hic consequē[...]
ter describitur eadē reductio
per passionis sue redemptio=
nem: ꝛ quia superius predixit
passionem suam per iudeos inchoandaz: ꝛ per
gentiles consumandam: ad quos tunc pertine=
bat iudicium sanguinis in hierusalem: ideo pri
mo describitur eiꝰ passio per iudeos inchoata:
secundo per gentiles consumata capitulo sequē
ti. Circa primum quattuor per ordinem descri=
buntur. Primum est ipsius Christi venditio
non ex eius ignorantia / sed ex eius prescientia
ꝛ voluntate. Secundo venditi traditio non ex
eius displicentia: sed charitate: ibi: Et prima die
azymorum. Tertio traditi comprehensio non
ex sua impotentia: sed mititate: ibi. Et adhuc eo
loquente. Quarto comprehensi condemnatio
non ex sua iniusticia: sed humilitate: ibi. Sum
mi vero sacerdotes. Circa primam partem pre=
mittitur venditionis occasio: que fuit duplex.
Prima sacerdotum inuidia: et hec ponitur in
principio. Secunda fuit Iude auaritia: qui vo
luit recuperare precium vnguenti effusi: que po=
nitur ibi. Et cum esset Bethanie. ꝛc. Tertio po=
nitur ipsa venditio: ibi. Et Iudas Scariothis.
ꝛc. Secunda pars principalis incipit ibi. Et pri
ma die azymorum: vt dictum est. Et diuiditur
in quattuor: quia primo ponitur paschale con=
uiuium ad proditoris reuocationem. Secun=
do instituitur eucharistie sacramentum ad cha
ritatis vnionem: ibi. Et manducantibus illis.
Tertio predicitur discipulorum scandalum ad
eorum confirmationem: ibi. Et ait illis Iesus.
Omnes vos scādalizabimini. ꝛc. Quarto descri
bitur xp̄i desideriū ad nostrā redemptionē: ibi.
Et veniunt in predium. Tertia pars principa=
lis huiꝰ capi. que incipit ibi. Et adhuc eo loquē
te: diuiditur in tres: qꝛ primo describitur Iude
fraudulentia. Secundo xp̄i patientia: ibi. Ut
autem de circūstantibus. Tertio discipulorum
ignauia: ibi. Tūc discipuli relicto eo fugerunt.
Quarta ps principalis / q̄ incipit ibi. Sūmi vo
sacerdotes: diuiditur in quattuor: quia primo

scribitur accusatio Christi per falsos testes. Secundo eius condemnatio per iniustos iudices: ibi. Exurgens autem summus sacerdos. Tertio condemnati vituperatio per malignos satellites: ibi. Et ceperunt quidam conspuere eum. Quarto negatio Petri per tres vices: ibi. Et cū esset Petrus. Sententia autem huius totius capituli patet ex dictis Matthei vicesimosexto: vbi ista sunt exposita eodem ordine: quo hic ponuntur: ꝛ sub eisdem verbis pro magna parte. ☞ Ideo quere. s. Annotamento. 7. quinte partis. sermōis Dñice Ramorū. folio. 165. ꝛc.)

B Restant pauca exponenda: que discurrentur. In prima parte principali dicitur. * Erat autem pascha/ ꝛ azyma post biduum.] Solennitas autem paschalis iudeorū celebrabat̄ qntadecima die primi mensis: vt habetur Leuitici vicesimotertio. Hec solennitas incipit a vespere quartedecime diei/ quādo immolabat̄ agn⁹: ꝛ tunc vescebantur azymis vsq; ad septimū diem. Sequitur. * Et querebant summi sacerdotes et scribe quomodo eum dolo tenerent ꝛ occiderent. Dicebant enim. Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo. Et cū esset Bethanie in domo Simōis leprosi/ ꝛ recūberet: venit mulier habēs alabastrū vnguēti nardi spicati ꝑciosi.] Dicunt aliqui/ quod nardus est herba faciens spicas in cacumine: de quibus extrahitur liquor optimus: sicut aqua rosacea de rosis: ꝛ talis liquor vocatur hic vnguentum. Alij dicunt/ quod est frutex vel arbor paruula: et inde fluit vel extrahitur liquor modo predicto. Sequitur. * Et fracto alabastro/ effudit super caput eius. Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos/ et dicentes. Ut quid perditio ista vnguenti facta est? poterat enim vnguentum istud venundari plusquam trecentis denarijs: et dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jesus autem dixit. Sinite eam. Quid illi molesti estis? bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum: et cum volueritis/ potestis illis benefacere: me autem non semper habebitis. Quod habuit hec fecit: preuenit vngere corpus meum in sepulturā. Amen dico vobis: vbicunq; predicatum fuerit euangelium istud in vniuerso mundo: ꝛ quod fecit hec/ narrabit̄ in memoriā eius. Et Judas scariothis vnus de duodecim abijt ad summos sacerdotes: vt proderet eum illis. Qui audientes gauisi sunt: ꝛ promiserunt ei pecuniā se daturos. Et querebat quomodo illū opportune traderet.

C In secunda parte principali dicit̄. * Et prima die azymorum/ quando pascha immolabant.] De ista die est controuersia inter grecos ꝛ latinos: que plenius tractata est Matthei. 26 ☞ Ideo quere supra an. 7. XXX. qnte partis. ser. Dñice Ramoꝝ. fol. 177. col. 4. ꝛ Joh. 13. Uel anno. 1. H. qnte ptꝭ. ser. Ferie. 5. in cena domini. Sequit̄. * Dicunt ei discipuli. Quo vis eamus ꝛ parem⁹ tibi comedere pascha? Et mittit duos ex discipulis suis: ꝛ dicit eis. Jte in ciuitatē: et occurret vobis homo lagenam aque baiulans.] Istud signum dedit eis ad inueniēdum locū pro cena: ꝛ credit̄ ꝙ domin⁹ illius domus esset discipulus xp̄i occult⁹. Sequit̄ * Sequimini eum: ꝛ quocunq; introierit/ dicite domino domus: quia magister dicit. Ubi est refectio mea: vbi pascha cū discipulis meis manducem?] Idest agnū paschalē: q2 dn̄s illius domus non solū ꝓuidit de loco: sed etiā de agno. * Et ipse vobis demōstrabit cenaculum grande stratū: ꝛ illic parate nobis.] In illo cenaculo pascha comederunt: ꝛ in illo post resurrectionē latuerunt discipuli ꝓpter metum iudeoꝝ: et in illo spiritū sanctū receperunt in die pentecostes: vt habetur Actuū. 2. * Et abierunt discipuli eius: et venerunt in ciuitatē: ꝛ inuenerunt/ sicut dixerat illis: ꝛ parauerunt pascha. Uespere aūt facto/ venit cum duodecim/ et discumbentibus eis/ ꝛ manducantib⁹/ ait Jesus. Amen dico vobis: q2 vnus ex vobis tradet me: qui manducat mecum. At illi ceperunt contristari/ ꝛ dicere singulatim. Nunquid ego? Qui ait illis. Unus ex duodecim: q̄ intingit manū mecū in catino] Uas est fictile ad refrigerādum vinum: ꝛ in illo erat ius lactucaꝝ aggrestium: cum quo carnes agni debebāt comedi: vt dicit̄ Exo. 12. Sequit̄. * Et fili⁹ q̄dē hoīs vadit: sicut scriptū est de eo. Ue aūt homini illi: per quē filius hominis tradetur. Bonū erat ei: si natus nō esset homo ille. Et manducantib⁹ illis/ accepit Jesus panē: et benedicēs fregit/ ꝛ dedit eis: et ait. Sumite. Hoc est corpus meū. Et accepto calice/ gratias agēs dedit eis. Et biberūt ex illo omnes. Et ait illis. Hic est sanguis meus noui testamenti: qui pro multis effundet̄. Amen dico vobis/ ꝙ iam non bibam de genimine vitis vsq; in diem illam: cū illud bibam nouum in regno dei. Et hymno dicto exierunt in montem oliuarū: ꝛ ait eis Jesus. Omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptū est. Percutiā pastorem: ꝛ dispergentur oues: sed postquam resurrexero/ precedam vos in Galileam. Petrus autem ait illi. Etsi omnes scandalizati fuerint: sed nō ego. Et ait illi Jesus. Amen dico tibi: quia tu hodie in hac nocte priusquam bis gallus vocem dederit: ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur. Etsi oportuerit me simul commori tibi: non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant. Et veniunt in predium: cui no=

men Gethſemani: et ait diſcipulis ſuis. Sedete hic donec orem. Et aſſumit Petrũ/ ⁊ Jacobum ⁊ Johannem ſecum: ⁊ cepit pauere et tedere. Et ait illis. Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortẽ. Suſtinete hic/ ⁊ vigilate. Et cũ proceſſiſſe ẽ pau lulum/ procidit ſuper terram ⁊ orabat: vt ſi fieri poſſet/ tranſiret ab eo hora. Et dixit. Abba: pa= ter.] Idem ſignificat. tamẽ vnum eſt hebraicũ: ⁊ aliud grecum. Sequitur. * Omnia poſſibi= lia ſunt tibi. Transfer calicem hunc a me: ſed nõ quod ego volo: ſed quod tu. Et venit: ⁊ inuenit eos dormientes. Et ait Petro. Simon dormis: Nõ potuiſti vna hora vigilare? Vigilate ⁊ ora te: vt non intretis in tentationem. Spiritus qui dem promptus eſt: caro vero infirma. Et iterũ abiens/ eundem ſermonẽ orauit/ dicens. Et re= uerſus denuo inuenit eos dormiẽtes. Erant enĩ oculi eorum grauati: ⁊ ignorabant/ quid reſpõ derent ei. Et venit tertio: et ait illis. Dormite iã ⁊ requieſcite: ſufficit: venit hora. Ecce filius hõ= minis tradetur in manus peccatorum. Sur= gite/ eamus. Ecce qui me tradet ꝓpe eſt. Et ad= huc eo loquente/ venit Judas Scarioth/ vnus de duodecim: ⁊ cum eo turba multa cum gla= dijs et lignis/ miſſi a ſummis ſacerdotibꝰ ⁊ ſcri bis et ſenioribus. Dederat autem traditor eis ſi gnum/ dicens. Quemcunque oſculatus fuero ipſe eſt: tenete eum.] In tertia autem parte prin

D cipali dicitur. * Et ducite caute.] Ne forte ra= piatur de manibus veſtris. Quia populus cõ= munis habebat deuotionem ad eum. Sequitur. * Et cũ veniſſet/ ſtatim accedens ad eum: ait. Aue rabbi: ⁊ oſculatus eſt eum. At illi manus iniecerunt in eum: ⁊ tenuerunt eum. Vnus au tem quidam de circumſtantibus educens gla= dium/ percuſſit ſeruũ ſummi ſacerdotis: ⁊ am putauit illi auriculam. Et reſpondens Jeſus/ ait illis. Tanquam ad latronem exiſtis cum gladijs et lignis comprehẽdere me. Quotidie eram apud vos in templo docens: et non me te= nuiſtis: ſed vt impleantur ſcripture. Tunc diſci puli eius relinquentes eum: omnes fugerunt. Adoleſcens autem quidam ſequebatur eum.] Quia iſte non nominatur hic: ideo dicunt ali qui/ ꝙ fuit Jacobus/ frater domini. Alij autem ꝙ fuit Johannes euangeliſta: qui iunior erat inter apoſtolos. Alij autem dicunt ꝙ fuit iuue= nis de illa domo: in qua comederãt paſcha. Se quitur. * Amictus ſindone.] Ideſt veſte linea * Super nudo.] Scilicet corpore: quia nõ ha bebat aliam veſtem. Sequitur * Et tenuerunt eum. At ille reiecta ſindone/ nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Jeſum ad ſummum ſacer= dotem. Et conuenerũt omnes ſacerdotes: ⁊ ſcri= be: et ſeniores. Petrus autem a longe ſecutus

eſt eum vſq; intro in atriũ ſummi ſacerdotis: ⁊ ſedebat cũ miniſtris: ⁊ calefaciebat ſe ad ignẽ. Summi vero ſacerdotes et omne conciliũ quere rebant aduerſus Jeſũ teſtimoniũ: vt eum mor ti traderent: nec inueniebant. Multi enim fal= ſum teſtimoniũ dicebant aduerſus eum: ⁊ con= uenientia teſtimonia nõ erant. Et quidam ſur= gentes/ falſum teſtimonium ferebant aduerſus eum: dicentes.] In quarta parte principali di= citur. * Quoniam nos audiuimus eum di= centem. Ego diſſoluam templum hoc manu fa ctum: ⁊ poſt triduum aliud non manu factum edificabo] Falſum enim impoſuerunt ei: quia hoc non dixerat: vt habetur Johannis. 2. Sed ſic dixerat. Soluite templum hoc. ⁊c. Predicẽs mortem ſuã: in qua corpus eius: quod erat tem plum deitatis: ſolutũ eſt: etſi de materiali tem= plo intelligatur: adhuc falſum impoſuerunt: quia ſi abſolute dixerit: quod tamen dixerat condici onate. Et ideo bene ſubditur. * Et nõ erat con ueniens teſtimoniũ illorum. Et exurgens ſum= mus ſacerdos in medium: interrogauit Jeſum: dicens. Non reſpõdes quicq̃ ad ea: que tibi ob ijciuntur ab his? Ille autem tacebat: ⁊ nihil re= ſpondit. Rurſum ſummus ſacerdos interroga= uit eum: ⁊ dixit ei. Tu es Chriſtus filij dei bene dicti? Jeſus autem dixit illi. Ego ſum: ⁊ videbi tis filium hominis a dextris ſedentem virtutis dei: et venientẽ cum nubibus celi.] Interroga= tus de veritate diuinorũ reſpondet: qui prius in alijs tacuerat: quia de diuinis nõ debet ita taceri ve ritas (ſi interrogetur) ſicut de humanis. Sequitur. * Summus autem ſacerdos ſcindens veſtimen ta ſua: ait. Quid adhuc deſideramꝰ teſtes? Au diſtis blaſphemiam: quid vobis videtur? Qui omnes condemnauerũt eum eſſe reum mortis. Et ceperũt quidam conſpuere eum: ⁊ velare fa ciem eius: et colaphis eũ cedere: ⁊ dicere ei. Pro phetiza. Et miniſtri alapis eum cedebãt. Et cum eſſet Petrus in atrio deorſum: venit vna ex an cillis ſummi ſacerdotis: et cum vidiſſet Petrum calefacientẽ ſe: aſpiciens illum/ ait. Et tu cũ Je ſu Nazareno eras. At ille negauit/ dicẽs. Neq; ſcio neq; noui q̃d dicas. Et exijt foras ante atri um: et gallus cantauit. Rurſus autem cum vi diſſet illum ancilla: cepit dicere circũſtantibus: quia hic ex illis eſt. At ille iterũ negauit. Et poſt puſillũ: rurſus q̃ aſtabant: dicebãt Petro. Vere ex illis es.] In quarta parte minus principali dicitur ſic. * Nam et Galileus es.] Licet enim eſſet vna lingua omnium hebreorũ: tamen ſm varias partes Judee variabatur in aliqua pro prietate: ſicut lingua gallica i Picardia ⁊ Nor mandia: per quã percipitur in loquela/ de qua natione ſit aliquis. * Ille autem cepit anathe

matizare.] Idest maledicere sibiipsi: si cognouisset Jesum. Unde anathematizatio signat iurationem: que est per execrationem: scilicet quando aliquis imprecatur sibimetipsi maluʒ pene/ si ita sit: sicut imponitur ei. Seq̄tur. ✳ Et iurare: quia nescio hominem istum: quem dicitis. Et statim iteruʒ gallus cantauit: et recordatus est Petrꝰ verbi: quod dixerat ei Jesus. Priusq̄ gallus cantet bis: ter me negabis: ⁊ cepit flere.]

¶ Sequit̄ capi. 15. ✳ Et confestim. ⁊c.] Hic cōsequenter describitur Christi passio per gentiles consumata. Et primo describitur ipsius Christi crudelis occisio. Secundo eius fidelis ⁊ deuota tumulatio: ibi. Et cum iam sero esset factū. Prima in duas: quia primo describitur Christi iniqua condemnatio. Secundo inique sententie executio: ibi. Et postq̄ illuserunt ei. Prima in quattuor: quia primo Christus gentili iudici presentat̄. Secundo ab eo examinatur. ibi. Et interrogauit eum Pilatus. Tertio eius innocentia declaratur: ibi. Per diem autem festum. Quarto iniqua condemnatio: ibi. Pilatus autem volens satisfacere populo. Sententia istarum partium patet ex dictis Matthei. 27. vbi ista ponuntur eodem ordine a principio illius capi. vsq̄ prope mediū. ☞ Ideo quere supra Annotamento. 7. quinte partis. sermōis Dominice Ramorū. Folio. 169. Tamen aliqua sunt ibi interposita: que hic omittuntur: quia Marcus breuitati studebat: vt dictū fuit a principio libri huius: ideo dicit̄ in littera. ✳ Et confestim mane concilium facientes summi sacerdotes cum senioribus ⁊ scribis ⁊ vniuerso concilio vincientes Jesum/ duxerunt ⁊ tradiderūt Pilato. Et interrogauit eum Pilatus. Tu es rex iudeorum? At ille respōdens/ ait illi. Tu dicis. Et accusabant eū summi sacerdotes in multis. Pilatus aūt rursum interrogauit eū/ dicēs. Non respondes quicquam? Uide in quantis te accusant. Jesus aūt ampliꝰ nihil rn̄dit: ita vt miraret̄ pilatus. Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vinctis/ quemcūq̄ petiissent. Erat auteʒ qui dicebatur Barrabas: qui cum seditiosis erat vinctus: qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba: cepit rogare/ sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respōdit eis: ⁊ dixit. Uultis dimittam vobis regem iudeorum? Sciebat enim/ ꝙ per inuidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autē concitauerunt turbam/ vt magis Barrabam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens ait illis. Quid ergo vultis faciam regi iudeorum? At illi iterum clamauerunt. Crucifige eum. Pilatus vero dicebat illis. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant. Crucifige eum. Pilatus autem volens satisfacere populo/ dimisit illis Barrabam: ⁊ tradidit Jesum flagellis cesum: vt crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium pretorij: ⁊ conuocant totam cohortem: ⁊ induunt eum purpura: ⁊ imponunt ei plectentes spineam coronam: ⁊ ceperunt salutare eum. Aue rex iudeorum. Et percutiebant caput eius arundine: ⁊ conspuebant eum: ⁊ ponentes genua/ adorabant eum. Postq̄. ⁊c.] Hic consequenter describitur inique sententie late in Christum executio: vbi primo ponitur ipsius Christi iudicati crucifixio. Secundo crucifixi illusio: ibi. Et pretereuntes blasphemabant. Tertio illusi expiratio: ibi. Et facta hora sexta. Sentētia istarum partium patet ex dictis Matthei vicesimoseptimo. ☞ Ideo quere quo supra. Un̄ lr̄a. ✳ Et postq̄ illuserūt ei/ exuerunt illum purpura: et induerunt eum vestimentis suis. Et deducunt illum: vt crucifigerent eum. Et angariauerunt quempiam pretereuntem Simonem cyreneuʒ venientem de villa/ patrem Alexandri ⁊ Ruffi.] Hic dicit Hieronymus/ quod nomen istius Simonis hic exprimitur ratione filiorum suorum: qui erāt discipuli Christi. Sequit̄. ✳ Ut tolleret crucem eius. Et perducunt eum in golgotha locū: qđ est interp̄tatū caluarie locꝰ. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum.] Dicunt aliqui/ quod istud vinum dicitur myrrhatum ex proprietate myrrhe: que est valde amara. Ista tamen amaritudo causabatur ex admixtione fellis. Alij autem dicunt/ quod non solum fuit ibi mixtio fellis: sed etiam myrrhe. ✳ Et non accepit.] Contrarium tamen videtur Johannis vicesimonono. f. vbi dicitur. Cum accepisset Jesus acetum. ⁊c. Ad quod dicēdum/ quod aliquid accepit ad gustandum: modicum tamen: propter impletionem prophetie/ dicentis. In siti mea potauerunt me aceto. Et quia illud: quod modicum est: quasi nihil reputatur: ideo hic dicitur/ quod nō accepit: scilicet ad perfecte bibenduʒ. Seq̄tur. ✳ Et crucifigentes eū: diuiserunt vestimenta eius/ mittentes sortem super eis/ quis quid tolleret. Erat autem hora tertia.] Johannis. 19. c. dicitur. Erat autem hora quasi sexta. ſm veritatem erat hora media inter sextam et tertiam. Medium vero denominatur ab vtroq̄ extremoꝝ. ⁊ ideo ab euangelistis aliquando denominatur tertia: aliq̄n sexta. Seq̄tur. ✳ Et crucifixerūt eum. Et erat titulꝰ cause eius inscriptꝰ. Rex iudeoꝝ. Et cū eo crucifigūt duos latrones: vnū a dextris: et aliū a sinistris eius. Et impleta est scriptura: que dicit. Et cum

iniquis reputatus est. Et pretereuntes blasphemabant eum: mouentes capita sua: ⁊ dicentes. Vah qui destruis templum dei: ⁊ in tribus diebus reedificas. Saluum fac temetipsum descendens de cruce. Similiter ⁊ summi sacerdotes illudentes ad alterutrũ cum scribis/dicebãt. Alios saluos fecit: seipsum non potest saluũ facere. Christus rex israel descendat nunc de cruce: vt videamus: ⁊ credamus. Et qui cum eo crucifixi erant/conuitiabantur ei. Et facta hora sexta: tenebre facte sunt per totam terram/vsq; in horam nonã. Et hora nona exclamauit voce magna Jesus/dicẽs. Eloi eloi lãma azabtani: qđ ẽ interptatũ. De⁹ me⁹: de⁹ me⁹: vt qd dereliquisti me? Et quidam de circũstantib⁹ audientes/dicebant. Ecce Heliã vocat. Currens autem vn⁹ ⁊ implens spongiã aceto: circũponensq; calamo potum dabat ei/dicens. Sinite. Videamus si veniat Helias ad deponendum eum. Jesus autem emissa voce magna/expirauit. Et velum tẽpli scissum est in duo/a summo vsque deorsum. Videns autem Centurio: qui ex aduerso stabat: quia sic clamans expirasset.] Videbat enĩ ꝙ illa vox nõ poterat naturaliter formari ab homine sic propinquo morti: ⁊ ideo conclusit/ꝙ esset formata virtute dei: et ✳ Ait. Vere hic homo filius dei erat. Erant autẽ ⁊ mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene: ⁊ Maria Jacobi minoris ⁊ Joseph mater: et Salome. Et cum esset in Galilea/sequebantur eũ: ⁊ ministrabant ei: et alie multe: que simul ascenderant cum eo Hierosolymam. Et cum iam sero esset factum.] Hic describit̃ ipsius Christi deuota tumulatio: ⁊ patet sententia ex dictis Matthei.27. (☞ Quere vbi.s.) Seqtur. ✳ Quia erat parasceue: quod est ante sabbatum.] Idest preparatio: quia tunc erat feria sexta: in qua preparabant̃ ea: que debebant comedi die sequenti. ✳ Venit Joseph.] Ad sepeliendum Christum: anteq; intret sabbatum: in quo non erat licitũ facere talia. ✳ Ab Arimathia/nobilis.] Que antiquitus dicta est Ramatha: de qua fuit Samuel: vt habetur.1. Regum. ✳ Decurio: qui et ipse erat expectans regnum dei.] Idest vnus de curialibus. Decuriones enim dicũtur: qui sunt de curia alicuius magni principis. Dicuntur etiam decuriones: qui accipiunt curam plebis. ✳ Et audacter introiuit ad Pilatũ: ⁊ petijt corpus Jesu.] Prius enim erat discipulus christi occultus ꝓpter metum iudeoꝝ: sed exemplo mortis Christi animatus: ostendit se publice esse Christi discipulum: petendo eius sepulturã: ⁊ exequendo. Sequit̃. ✳ Pilatus autem mirabatur/si iam obijsset: et accersito Centurione: interrogauit eum/si iam mortuus esset. Et cum cognouisset a Centurione: donauit corpus Joseph. Joseph autem mercatus sindonẽ: et deponens eum inuoluit sindone: ⁊ posuit eum in monumento: quod erat excisum de petra. Et aduoluit lapidem ad ostiũ monumenti.] Circa enim sepulchrũ erat quedam clausura: et ad ostium illius clausure fuit positus lapis magnus non solum a Joseph: sed etiam ab alijs: qui fuerunt cum eo in sepultura Christi. ✳ Maria autem Magdalene: ⁊ Maria Joseph.] Idest que erat mater Joseph. ✳ Aspiciebant vbi poneretur.] Ad hoc: vt transacto sabbato venirent ad vngendũ corp⁹ ei⁹. ✳ Erat autẽ pascha. ⁊c.] Moraliter. Theophilus. Voluit enim dominus in paschate crucifigi: quia ipse erat verum pascha. ✳ Et querebant summi sacerdotes. ⁊c.] Adhuc aliqui de istis Christum persequũtur in membris suis. ✳ Et cum esset in Bethania in domo Simonis leprosi. ⁊c.] Per hoc ostẽdit ꝙ predicatores nõ debẽt abhorrere peccatores. ✳ Venit mulier habens alabastrum. ⁊c.] Mulier ista/ratiõalis est anima: que frangit alabastruz: cum rationabiliter domat corpus propriũ. Et quoniã hoc cedit ad honorẽ dei/effundit super caput xpi.1. Corinthiorum vndecimo a. Caput Christi deus. ✳ Erant aũt quidam indigne ferentes. ⁊c.] Illis sunt similes illi: qui grauius portant expensas decem solidoꝝ pro Christo: q̃ quinquaginta vel centum pro mundo: ideo sequitur. ✳ Sinite illam.] Eius approbando operationẽ. ✳ Et Judas Scariothis. ⁊c.] Beda. Multi hodie scelus Jude: scilicet ꝙ dominũ ac magistrum/deumq; suum pecunia vendiderit: velut immane ac nefarium abhorrẽt: nec tamen cauent: nã cum pro muneribus/charitatis ac veritatis viam spernunt: deum: qui veritas et vita est: spernunt. Et primo die azymorũ. Sequitur. ✳ Et mittit duos ex discipulis suis. ⁊c.] Scilicet Petrum ⁊ Johannem: vt dicitur Luce vicesimosecundo. Per Petrũ significatur actio bona: per Johannem/contemplatio deuota: que preparant pascha: idest disponunt ad Christi corpus debite sumendum. Preparant autẽ in cenaculo: idest in homine per orationem in deum eleuato: grandi/longitudine longanimitatis: lato/latitudine charitatis: strato varietate virtutis. ✳ Et discũbentibus eis.] Per hoc autem ꝙ Christus in mensa denunciauit suũ ꝓditorem: designauit/ꝙ multi ꝓditores veniunt ad mensaz suã. Hiero. Dic sacerdos: dic clerice: quomodo eisdem labijs deoscularis filiũ virginis: quibus deosculatus es filiã meretricis? O iuda/osculo

filium hominis tradis. ✳ Et mãducãtibꝰ illis
accepit Jesus panem.ꝛc.] Per Jesum: ꝗ salꝰ in
terptaẗ: intelligiẗ bonus prelatus xp̃i vicarius:
ꝛ de sua subditorumq; suoꝝ salute solicitꝰ. Hic
accipit panem: cum diligenter studet sacrã scri=
pturam. Et benedicit: quãdo deo attribuit eius
intelligentiã. Frangit autem et dat/ deuote pre=
dicando. Econtra de ignorante dicitur Threñ.
4.a. Paruuli petierunt panẽ: ꝛ non fuit q̃ fran
geret eis. ✳ Et accepto calice.] Per quem perse
cutio designaẗ in scriptura. Hic calix sumiẗ/ pa
tienter tolerando: ꝛ datur alijs/ ad simile exhor
tando. ✳ Et hymno dicto.ꝛc.] Per hoc osten=
dit/ ꝙ ascendens ad vitam arctiorem/ primo de
bet implorare clementiam diuinam. ✳ Et ait il
lis Jesus. Oẽs scandalizabimini.ꝛc.] Chry
sostomus. Carnale est cadere: sed diabolicũ est
iacere. ✳ Petrus autem ait illi. Etsi oẽs scan
dalizati fuerint: sed ego non.] Cõmuniter acci
dit/ ꝙ illi: qui alijs in virtute se preferunt: turpi
us alijs cadunt: ideo subditur. ✳ Amen dico ti
bi.ꝛc. Et veniunt in predium: quod diciẗ Geth
semani.ꝛc.] Quod interpretaẗ vallis pingue=
dinis: ideo significat humilitatem gratiosam.
Per hoc autem: ꝙ Christus orauit ibi humili=
ter: significaẗ/ ꝙ oratio humiliãtis se veraciter:
deo est accepta. Ecci.35.c. Oratio humiliantis
se nubes penetrat.ꝛc. Per hoc autem ꝙ dicitur
dominus hic ter orasse: docuit nos orare perfe=
cte: quia perfectio cõsistit in tribus: scilicet prin=
cipio: medio: et fine. ✳ Quemcunq; osculatus
fuero.] Amicitie signis proditores vtuntur: vt
eorum dolus latentius peragatur. ✳ Et ampu
tauit illi auriculam.] Hoc signũ fuit de mentis
aure iudeoꝝ amputãda: sicut patet per effectũ:
quia nihil audire volunt de salute sua. ✳ At il
le relicta sindone: nudus ꝓfugit ab eis.] Beď.
Qui vult fugere manus iniquorũ: relinquens
mente: que mundi sunt: fugiat post Christum:
sicut Joseph relicto pallio: fugit de domine ma=
nibus impudice. ✳ Petrus autem a longe se=
cutus est eum.] Beda. Merito a longe seque=
batur: qui erat de proximo negaturus. Non eñi
negare posset: si Christo proximus adhesisset.
✳ Usq; intro in atrium.] Hieronymus. Atri=
um sacerdotis: est circuitus secularis. Mini=
stri: demonia: cum quibus qui sedet: non po=
test flere peccata. Ignis autem: desiderium est
carnis. ✳ Summi vero sacerdotes ꝛ omne con
cilium querebant aduersus Jesum testimoni=
um.ꝛc.] Modus autem iudicum iniquorum
est: aduersus innocentes querere testimonia: et
recipere falsa. ✳ Summus autẽ sacerdos scin=
dens vestimenta sua.ꝛc.] Per hoc fuit signifi=
catum: ꝙ prescindendum erat sacerdotium iu=
deorum: sicut ꝛ stabilitas sacerdotij Christi: per
hoc ꝙ eius tunica etiã a crucifigentibus eũ non
fuit scissa. ✳ Et ceperunt quidam ꝯspuere eũ: et
velare faciẽ eius.ꝛc.] Hiero. Ut sputaminibus
susceptis: faciẽ anime nostre lauaret: ꝛ velamine
faciei sue: velamen cordiũ nostrorum auferret.
✳ Et colaphis eum cedere.ꝛc.] Quibus in ca
pite percussus est: caput humani generis: quod
est Adam/ sanaret. ✳ Et ministri alapis eum ce
debant.] Quibus expalmatꝰ est/ laus eius ma
xima manibus nostris labijsq; plauderet: vt di
citur ps̃.46.a. Omnes gentes plaudite mani
bus. ✳ Et statim iterum gallus cantauit.ꝛc.]
Hiero. Gallus lucis nuncius/ quid est nisi spi=
ritussanctus? cuius voce in ꝓphetis ꝛ apostolis
nos de trina negatione excitamur ad amarissi=
mos post lapsum fletus: qui male de deo cogita
uimus: ꝛ male locuti sumus de proximo: ꝛ ma=
le fecimus ad nosipsos. ¶ Sequitur capi.15.
✳ Et tradiderũt Pilato.ꝛc] Juste traditi sunt b
romano exercitui: qui saluatorẽ tradiderũt ro=
manorum presidi. ✳ Ita/ vt miraret Pilatus.
ꝛc.] Scilicet de eius patientia: quem audierat
peritum in lege: ꝛ potentẽ ad omnia respondere.
✳ Põtifices autem cõcitauerũt turbã.ꝛc.] Ad
huc.n. hodie aliq magis nitũtur saluare: ꝛ etiã
ꝓmouere malos homines/ q̃ bonos. ✳ Pilatꝰ
aũt volens satisfacere populo/ dimisit illis Bar
rabam.ꝛc.] Sic faciunt mali iudices/ pro fauo
re humano iusticiã subuertentes. ✳ Et ceperũt
salutare eũ.ꝛc.] Ita faciũt multi i eccl'ia deuote
salutantes eũ in apparentia: sed cum expoliant
bonis et affligunt: ꝛ percutiũt in membris suis.
✳ Et angariauerunt quẽpiam.ꝛc.] Sic multi
portant hodie in angaria crucem penitentie. ✳
Et dabant ei bibere myrrhã.ꝛc.] Similiter ho=
die multi dant Christo bibere potum amarũ: et
diuidunt sibi vestimẽta sua: rapiẽtes bona sim=
plicium christianoꝝ. ✳ Et cum iniquis reputa
tus est.] Sic fit hodie ipsius membris per iusti=
cie subuersionẽ in multis locis. ✳ Et pretereun
tes blasphemabant.ꝛc.] Hoc similiter faciũt de
tractores bona facta membroꝝ Christi denigrã
tes ✳ Deus meus: vt quid dereliquisti me? ꝛc]
Propter quod non debet christianus mirari/ si
a deo permittitur per malos tribulari: qꝛ sic suo
capiti ꝯformaẗ. ✳ Et velum templi scissum est.
ꝛc.] Prima Coꝝ.3.d. diciẗ. Templum dei san=
ctum est: quod estis vos. Et ideo velum huius
templi scinditur: quando per compassionẽ mor
tis Christi/ fidelis ab omni terrenorum inordi=
nato amore separatur. ✳ Videns autem Cen=
turio.ꝛc.] Per hoc/ ꝙ iste gentilis confitebatur
in Christo veritatem deitatis: significata fuit il
luminatio futura gentiũ: ꝛ excecatio iudeoꝝ.

* Venit Joseph ab Arimathia: ⁊ petijt corpꝰ Jesu.⁊c.] Joseph: q̃ interpretatˀ accrescens: corpus Jesu petit: qñ persona crescēs in virtutibꝰ/ eucharistiā sumit. Et inuoluit in sindone: qñ deuotionem suā abscondit ab humana laude. Et ponit in monumēto: qñ iugiter cogitat de ipso: quia monumentuz dicitur/ quasi monens mentem. Per hoc aūt ꝙ sancte mulieres aspiciebant vbi poneretur: significatū fuit/ ꝙ religiose persone: que sunt mundo mortue: debent cum eo per compassionē sepeliri: vt resurrectionis eius participes fieri mereantur.

Glosa J * Erat pascha.⁊c.] Glo. Hiero. Pascha transitus interpretatur: phase vero immolatio. In immolatiōe agni: ⁊ transitu per mare/ vel egyptū: prefiguratˀ passio xp̄i: ⁊ redēptio pp̄li de inferno: quando post biduū nos visitat.i. plenissima luna/ etate xp̄i perfecta: vt pte nulla tenebrosa/ carnes agni immaculati: qui tollit peccata mūdi: in vna domo: que est vna ecclesia catholica: calciati charitate: ⁊ armati virtute: comedamus/ dicentes. Etenim pascha nostrum immolatus est xp̄s. ¶ Beda. Pascha: quod hebraice phase: a transitu: nō a passione: eo ꝙ exterminator videns sanguinē in foribus israelitaꝝ: transiuerit: nec percusserit eos: vel dn̄s auxiliū dans eis/ desuper ambulauerit: cuius mysteriū Johannes aperuit. Ante diem festuz pasche sciēs Jesus/ qꝛ venit hora eius: vt transeat de hoc mūdo ad patrem. Ubi ostēdit sic mystice notatuz/ ꝙ agnus dei: qui peccata mundi tollit: de hoc mundo esset transiturus. Uel nos salubri transitu de egyptiaca seruitute redempturus est: vel educturꝰ. ¶ Beda. Pascha/ solus dies: quo agnus occidebatur ad vesperā: quartadecima luna primi mensis. Azyma/ quintadecima luna: quādo filij israel egressi sunt de egypto: que septem celebrantur diebus.i. vsq; ad vicesimūprimū eiusdem mensis diem ad vesperū. Sed indifferenter alteruz pro altero ponitˀ: qꝛ ⁊ dies pasche in azymis celebrabatur: ⁊ nos quasi perpetuū pascha facientes: semp ex hoc mūdo trāsire precipimur. Uno q̄ppe die agno imaculato imolato ad vespeꝝ: septē ex ordie dies sequūtˀ azymoꝝ: qꝛ xp̄s pro nobis semel in fine seculoꝝ vel tempoꝝ passus: per totū huius seculi tempus: quod septem diebus agitur: in azymis synceritatis ⁊ veritatis nobis precepit esse viuendum: ⁊ oīm nisu desideria terrena/ quasi egypti retinacula fugere: ⁊ velut a mundana conuersatione secretam: solitudinem: iter.s. admonet subire virtutuz. * Et querebant summi sacerdotes.⁊c.] Hierony. A principibus egressa est iniquitas: qui templum parare: ⁊ vasa/ ⁊ se purificare fm legem ad esuz agni debuerant. * Non in die festo.⁊c.] Hieronymus. Uitāt diē festum: quod conuenit illis. Non est festiuitas eis: qui vitam ⁊ misericordiā perdiderūt. * Et cum esset Bethanie.] Hiero. Hinnulus ceruoꝝ semper ad lectulum suum redit.i. filius obediens patri vsq; ad mortē obediētiam a nobis petit. Simō cū obediens dicitur. * In domo Simonis leprosi.] Hiero. Simon leprosus: mundum infidelem primo: postea fidelem significat. * Et recūberet.] Hiero. Recūbente seipso.i. humiliante se/ vt cum tangeret pedes peccatricis: que de pedibus ascendit ad caput: a capite descendit per fidem.i. a xp̄o ad membra eiꝰ. * Venit mulier.] Bed. Maria Magdalena soror Lazari: quem suscitauit dn̄s. Hoc Johānes dicit esse factū ante sex dies pasche pridie ꝙ asino sedēs/ venerit Hierusalem. Ipsa est enī: nō alia: q̃ quōdam adhuc peccatrix (vt Lucas scribit.7.capitulo.) pedes dn̄i rigauit: ⁊ vnguento vnxit. Nunc iustificata ⁊ familiaris facta: non tm̄ pedes (vt Johannes dicit) sed ⁊ caput (vt Mattheus ⁊ Marcus phibent) oleo sancto perfudit. * Habens alabastrum.] Alabastrum marmor candidum/ varijs guttis distinctum: vnguenta incorrupta seruat. * Unguenti nardi spicati preciosi.] Pistica nardus dicitur mixta: quia nō solum de radice: sed de spicis ⁊ de folijs compositū erat: quod est preciosius. * Et fracto alabastro/ effudit super caput eius.] Hierony. Domus impleta odore: celum ⁊ terra est. Fractum alabastrum: carnale est desideriū: quod frangitˀ ad caput: ex quo omne corpus compaginatū est. ¶ Beda. Mystice. Deuotionem Marie/ fidem et pietatē designat ecclesie: que dicit. Dū esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorem suū. Quod ad litterā Marie manibus cōpleuit: ⁊ q̄tidie spūalitˀ in mēbris suis adimplere non desinit: que in toto mundo gloriādo dicit.1.Cor.2.d. Deo aūt gratias ago: q̄ semper triūphat nos in xp̄o Jesu. Et odorez notitie sue manifestat p nos in omni loco: qm̄ Christi bonus odor sumus deo.1.Cor.2.d. Cum potentiam diuinitatis eius: que illi vna est cum patre: digna reuerentia ꝯfitetˀ: laudat ⁊ predicat. Caput eius vnguento perfundit precioso: cum humanitatem digna reuerentia suscipit. In pedes vnguentum pisticū.i. fidele ⁊ verum perfundit: quia illam naturā eius: qua terrā contingere.i. inter hoies conuersari dignatus est: pia predicatione et deuotis veneratur obsequijs. * Erant aūt quidam indigne ferentes intra semetipsos.] Beda. Per synecdochen plurale pro singulari posuit. Johannes Judam hoc dixisse dicit: qa fuerat fur ⁊ loculos habens: ea: que mittebantur portabat. Forsitan ⁊ alij discipuli aut senserunt hoc: aut dixerūt: aut Juda dicente psuasi sunt:

et omniū voluntatem Matthꝰ ⁊ Marcus ver
bis expresserūt. Sed Judas qꝛ fur: ⁊ alij propter
curam pauperū. Johannes autem illū solū cō=
memorare voluit: cuius hac de causa furādi cō
suetudinem intimare curauit. * Et dicentes.
Ut quid perditio ista vnguenti facta est?] Hie
rony. Perditus de salute perditionē inuenit: vt
in ficu fructifera mortis laqueū nancisceretur.
* Poterat enim vnguētū istud. ⁊c.] Hierony.
Sub pretextu auaritie mysterium loquitur fi=
dei. Etenim nostra fides trecentis emitur dena=
rijs: idest decem sensibus per corpus ⁊ animā et
spiritū triplicatis: vt ⁊ nos sicut Gedeon (Judi.
7.b.) trecentorum virorū numerum assumētes:
allophylorum castra pauperes spiritu fractis la
gunculis nostris cum tubis ⁊ lucernis destrua=
L mus. Et sicut Abrahā (Geñ.14.d.) cū trecentis
viris spolia diuidamus ad vesperam. * Bonū
opꝰ operata est in me.] Hierony. Qui credit in
deum reputatur ei in opus iusticie. Rom.4.d.
Aliud enī est credere ei: aliud est credere in eū. i.
totū se inijcere in illū. * Me aūt non semper ha
bebitis.] Beda. Corporali presentia ⁊ familia=
ritate coniunctū sicut nunc. Unde Apostolꝰ. 2.
Corī.5.c. Et si nouerimus xp̄m secundū carnē:
sed nunc iā nō nouimꝰ. Spūaliter aūt semp est
nobiscū. Unde Mat.28.d. Ecce ego vobiscum
sum vsq̄ ad cōsumationem seculi. ¶ Hierony.
Ita intelligendū est. Me aūt non semper habe=
bitis: in corporali presentia. Ut prius in cōuictu
⁊ familiaritate. Unde ⁊ per Apostolū. 2. Corī.
5.capi. Si nouerimus xp̄m ꝺm carnem: sed nūc
iam non nouimus. * Quod habuit hec fecit/
preuenit enim vngere. ⁊c.] Quod putatis per=
ditionem esse vnguenti: officium sepulture est:
nec mirum si mihi dedit odorē fidei bonū: cum
ego pro ea fusurus sum sanguinē meū. * Amē
dico vob: vbicūq̄ p̄dicatū fuerit euāgeliū. ⁊c.]
Beda. Nota in xp̄o noticiam futurorū: passu=
rus post paucos dies prescit euangelium suum:
toto orbe predicandū. ¶ Beda. Notandum ꝙ
sicut Maria toto orbe: quo est ecclesia diffusa/
gloriam meruit de pio obsequio: qđ dn̄o deuote
exhibuit: sic ⁊ Judas: qui ei detraxit: pfidie no=
ta longe lateq̄ infamatur. Sed dn̄s bonum pia
laude remunerat: futuras impij cōtumelias ta=
M cet. * Et Judas scarioth] vnꝰ de duodeci. ⁊c.]
Hiero. Unus numero nō merito. Nomine: nō
numine. Corpe: nō animo. Unde. Cant.4.b.
Sponsus ad sponsam. Uerberasti cor meum so
ror mea in vno oculorum tuorum: et in vno cri=
ne colli tui. Oculus et crinis sapientia est ⁊ vir
tus: qm̄ Jude cū ceteris dr̄. Matth.13.b. Uob[
datū ē nosse mysteriū regni dī: ⁊ Luce.10.c. De=
di vobis ptātē calcādi. ⁊c. * Abijt ad summos
sacerdotes Ille abijt ad principes: ⁊ postquam
exiuit: intrauit in eum sathanas.] Hic nox no=
cti indicat scientiā. Unūquodq̄ aial ad sibi si=
mile iungit. Eccs.13.c. Maria currit ad apl'os:
vt dies diei eructet verbū. p̄s.18.a. Judas ad
iudeos: vt nox nocti indicet scientiam. * Et q̄=
rebat quomō illū opportune traderet.] Hiero.
Promittit se tradere: vt magister eius ante di=
cebat. Tibi dabo hanc potestatem vniuersam.
¶ Beda. Multi hodie scelus Jude exhorrent:
nec tamen cauent: cum enim pro munerībꝰ fal=
sum cōtra quēlibet testimoniū dicunt: qꝛ verita
tem pro pecunia negant: deum pro pecunia vē=
dunt: qui dicit. Joh.14.a. Ego sum via veri=
tas ⁊ vita. Cum societatem fraternitatis aliqua
discordia cōmaculant: deum produnt: qꝛ deus
charitas est. Et (quod peius est) nō infirmitate:
non ignorantia: sed sicut Judas/ querūt oppor
tunitatem: vt amotis arbitris mendacio verita
tem: crimine mutent virtutem. * Et prima die N
azymorum. ⁊c.] Beda. Quartadecima luna:
quādo abiecto fermento agnus occidebatur ad
vesperum: qđ exponens Apostolus ait. 1. Corī.
5.c. Etenim pascha nostrū immolatus est Xp̄s.
Quāuis enim in sequenti die quintadecima lu
na sit crucifixus: hac tamen nocte: q̄ agnus imo
labatur: ⁊ discipulis suis corpus sanguinēq̄ su
um dedit: ⁊ a iudeis tentus ⁊ ligatus ipsius im=
molationis: idest sue passionis exordium sacra
uit. ¶ Isido. Cū amaritudine comeduntur azy
ma: que est redemptio nostra. Amaritudo enim
est passio domini. * Ite in ciuitatē. ⁊c.] Beda.
Judicium est prescientie diuinitatis/ ꝙ ⁊ cū di=
scipulis suis loquens: quod alibi fit: nouit. Pul
chre autem paraturis pascha homo lagenā vel
amphorā (ꝺm alium euangelistam) aque baiu
lans occurrit: vt ostendatur huius pasche myste
rium pro ablutione mundi esse celebrandum.
Aqua enim lauacrū gratie: lagena fragilitatē
corū designat: per quos hec gratia mūdo erat mi
nistranda. Uñ. 2. Corī.4.b. Habemus thesau
rum istum in vasis fictilibus. Parāt pascha di=
scipuli: vbi aque infert lagena: vt adesse tempꝰ
insinuent: quo cultoribꝰ veteris pasche typicus
de limine ac postibus cruor auferat: ⁊ ad tollen
da mundi crimina viuifici fontis baptisma con
secretur. ¶ Hiero. Ciuitas/ est ecclesia: que mu=
ro fidei cingitur. Homo occurrēs/ primitiuꝰ po
pulus est. Amphora aque/ lex littere. * Homo
lagenā aque baiulans. ⁊c.] Beda. Consulte et
aque baiuli/ ⁊ dn̄i domꝰ tacita sunt vocabula:
vt oībꝰ verū pascha celebrare volentibꝰ. i. sacra=
mentis xp̄i imbui: eūq̄ sue mētis hospitio susci=
pere querentibꝰ: facultas danda signet. * Seq̄
mini eū. ⁊c.] Hiero. Qui ducit in altū: vbi refe=

ctio xp̄i. Un Raab exploratoribꝰ mãdat: vt nõ
per ima/ieū p̄ercelsa irēt. Jos. 2. c. ✱ Et ipse vo
bis demonstrabit cenaculū. ⁊c.] Hiero. Ecclesia
magna: que narrat nomen dñi strata varietate
virtutū ⁊ linguarū. Un̄ p̄s. 44. c. Circūamicta
varietate virtutū. In qua paratur dño pascha.
Dñs domus Petrus apl's: cui dñs domū suam
credidit: vt sit vna fides (. 2. Cor. 3. b.) sub vno
pastore. ¶ Beda. Cenaculū lex spūalis: que de
angustijs littere egrediēs in sublimi loco recipit
saluatorem. Nã qui adhuc occidentē litterã ser
uauerit: qui in agno nõ aliud q̄ pecus intellexe
rit: in imo pascha facit: qꝛ maiestatem spiritꝰ nõ
comprehēdit in verbis dei. Qui autem baiulū
aque .i. grē preconē i domū eccl'ie fuerit secutꝰ p
spiritū scientie illustrantē supficiez littere trans=
cēdendo: in alto mentis solio parat refectionem
Christo: quia cuncta pasche sacramēta ⁊ cetera
legis decreta esse eius sacramenta cognoscit. ✱
Vespere autem facto. ⁊c.] Hiero. Vespera diei
vesperam indicat mundi. Circa vndecimam
namq̄ horam veniunt nouissimi: qui primi de
narium accipiunt vite eterne: quia ante crucem
Abraham erat in inferno: ⁊ post crucē latro i pa
radiso. ✱ Amen dico vobis: qꝛ vnus ex vobis
tradet me.] Sicut de passione predixerat: ita de
proditore predicit: dans locū penitendi: vt cum
intellexisset cogitatiōes suas presciri a deo: peni
teret eum facti sui: nõ tamē ex nomine designat:
ne aperte redargutꝰ impudētior fiat. Mittit cri
men in numerum: vt consciꝰ penitentiã agat.
✱ Quia vnus. ⁊c.] Dū falsitas arguitur: veri
tas cõprobatur ⁊ impletur. Qui edebat panes
meos magnificauit super me supplãtationem.
p̄s. 40. c. Om̄es tãgūtur: vt fiat harmõia in ci
thara. Omnes nerui bene suspensi cõsona voce
respõdent. Nūquid ego sum dñe? Matth. 26. c.
Luce. 22. b. Joh. 13. c. Unus remissus ⁊ pecu=
nie amore affectꝰ/ dixit. Nūquid ego suz rabbi?
✱ At illi ceperūt cõtristari et dicere singulatim.
Nūquid ego?] Sciunt vndecim: qꝛ nihil mali
cõtra dñm cogitauerãt: sed plus credunt magr̄o
quam sibi: ⁊ timentes fragilitatē suaz/ tristes de
peccato suo interrogabãt: cuius nõ habebãt cõ=
scientiã. ✱ Qui ait illis: vnus ex duodecim.]
Hiero. Separat seorsuz ouem lupus: quam cu=
pit. Quis que de ouili egredit/ lupi patet mor=
sibus. ✱ Qui intingit manuz mecum in cati=
no. ⁊c.] Beda. Mira dñi patientia. Prius di=
xit vnus ex vobis tradet me: perseuerat prodi=
tor in malo. Apertius arguit: ⁊ tamen non pro=
prie designatur. Judas alijs cõtristatis ⁊ manū
retrahentibus a cibis: temeritate ⁊ impudētia:
qua dñm tradit: etiã manū cū magr̄o i catino
mittit: vt audacia bonã cõscientiã mentiretur.

✱ Ve autem homini illi: per quem filius hoīs
tradetur.] Beda. In sempiternū. Ve homini il
li: qui ad mensam dñi accedit indigne. Ille eñ
in exemplum Jude filium hominis tradit: non
iudeis quidem pctōribus: sed tamen pctōribus
mēbris: scz suis/ qui accipere dñici corpis sacra=
mentū temerarie presumit. Ille dñz vendit: qui
eius timore et amore neglecto: terrena pro illo ⁊
caduca immo ⁊ criminosa diligere et curare nõ
metuit. ✱ Ve autem. ⁊c.] Beda. Nec primo
nec secundo correctus penitet: sed patientia dñi
nutrit impudētiam suam ⁊ thesaurizat sibi irã.
Pena predicitur: vt qui pudore non vincitur a
more corrigatur. ✱ Et mãducãtibus illis. ⁊c.]
Beda. Finito veteri pascha: quod in cõmemo=
ratione liberationis populi dei ab egypto age=
batur: transit ad nouum: quod in sue redēptio=
nis memoriã ecclesiã frequētare volebat: vt. s. p
carne agni ac sanguine: sui corpis ac sanguinis
sacramentū substitueret: ⁊ se esse mõstraret: cui
iurauit dñs: et non penitebit eū: tu es sacerdos
i eternū. ⁊c. p̄s. 109. d. Frãgit ipse panē: quē disci
pulis porrigit: qꝛ fractio sui corpis sponte sua i
procuratiōe venit. Unde. Joh. 10. d. Potestatē
habeo ponēdi aiam meã. ⁊c. Priusq̄ frangeret
benedixit: quia naturã humanã: quã passurus
assumpsit: vna cuz patre et spiritusãcto gratia
diuine virtutis impleuit. Benedixit panē ⁊ fre
git: quia hominē assumptum ita morti subdi=
dit: vt ei diuine immortalitatis veracit inesse po
tentiam demonstraret: ideoq̄ velocius a morte
resuscitandum. ✱ Accepit Jesus panem. ⁊c.]
Hiero. Figurãs corpus suum in pane: quod est
ecclesia presens: que accipitur in fide: benedici
tur in numero: frangitur in passionibus: datur
exemplis: sumitur doctrinis. Formans sangui
nem suum in calice vino ⁊ aqua mixtuz: vt alio
purgemur a culpis: alio redimamur a penis.
Sanguine namq̄ agni domus seruantur a per
cussionibus angeli. Et aqua maris rubri extin
guuntur inimici (Exod. 12. d.) que sunt myste=
ria ecclesie Christi. ¶ Beda. Myst. Panis qui
confirmat cor hominis (vt dicitur p̄s. 103. c.) re
fertur ad corpus. Vinū quod sanguinem ope
ratur/ ad sanguinem. Sed qꝛ nos in xp̄o ⁊ xp̄m
in nobis manere oportet: vinū cū aqua misce
qꝛ (teste Johãne) aque populi sunt. Apoc. 17. d.
Necq̄ aquam solã/ necq̄ vinum solum: sicut nec
solum granum sine aque confectione in panem
cuiq̄ licet offerre: ne videatur a membris caput
secernere: vel xp̄m sine nostre redēptionis amore
pati potuisse: vel nos sine illiꝰ passione saluari.
✱ Gratias agēs. ⁊c.] Gratias egit et benedixit
iam proximus passioni: qui penam aliene ini=
quitatis suscipit: qui nihil dignū passione egit:

vt ostendat q̄ equanimiter vnusquisq̄ proprie
culpe flagella sustinere debeat. * Biberunt ex
eo omnes. ꝛc.] Hiero. Ebrietas felix: salutaris
satietas: que quanto copiosius sumitur: tanto
sobrietatem mentibus dignatur donare. Et Iu
das bibit: sed non saturatur: nec sitim extinguit
ignis eterni: qꝛ qui indigne sumit mysteria xp̄i:
hic macula in luna ostenditur: que nunq̄ dele
tur. Luna ecclesie cōparatur merito: que a se nō
habet splendorē: sed a sole certis modis suscipit
lumē. Idest a Christo: qui permanet in eternū.
Sunt enim quidam in ecclesia: quos sacrificiū
nullum emūdat: sed insipiens cogitatio perdu=
cit ad culpas: qui se crudelitatis ceno miscuerūt.
Sanguis enim noui testamenti: qui (vt dicitur
Matth. 26. c.) pro multis effunditur: non oēs
emūdat. * Amen dico vobis q̄ iam nō bibam
de hoc genimine vitis. ꝛc.] Hiero. Hic mutat sa
crificium: sed non mutat tempus / vt nos nunq̄
cenam Iesu ante quartamdecimā lunam faci=
am⁹. Qui facit i quartadecima resurrectionē /
in vndecima cenam domini facit: quod nunq̄
inuentū est: nec in nouo: nec in veteri testamēto.
1. Cor. 11. c. * Vitis. ꝛc.] Beda. Vitis vel vi=
nea domini / synagoga. Unde Esa. 5. b. Vinea
domini sabbaoth domus israel est. De hac dn̄s
multo tempore bibit: quāuis pluribus ramis in
amaritudinē conuersis: pijs tamen quorūdam
cogitatiōibus summisq̄ virtutibus delectabat.
Sed post passionem domini figuralia in spūalē
sensum translata sunt. Iturus ergo ad passionē
ait. Luce. 22. b. Iam nō bibam de genimine vi
tis vsq̄ in diem illum: cum illud bibam nouū in
regno dei: quod est. Non vltra carnalibus ceri=
monijs synagoge delectabor: in quib⁹ erat ꝛ pas
chalis agni sacramētū: quod precipuū est. Adc
rit tempus / cū in regno dei positus / immortali
gloria sublimatus / de salute eiusdem populi ba
ptismo regenerati: nouo vobiscum gaudio per=
Q fundar. * Et hymno dicto. ꝛc.] Beda. Potest
intelligi hymn⁹ / quem ſm Iohānem patri gra
tias agens decātabat: in quo ꝛ pro se: et pro suis
discipulis: et pro his: qui per verbum eorum cre
dituri erant: eleuatis sursū oculis precabatur:
et pulchre discipulos sacramento sui corporis et
sanguinis imbutos: et hymno dicto patri cōmē
datos: educit in montem oliuaꝝ: vt doceret nos
per acceptionē sacramentoꝝ: et per opem inter=
cessionis sue ad altiora virtutū dona et charis=
mata sancti spūs: quibus in corde pungamur /
debere cōscendere. * Exierūt in montem oliua
rum.] Hiero. In monte oliueti tenetur Iesus: ꝛ
inde ascendit ad celos: vt sciamus qꝛ inde ascen
dimus ad celos. Unde vigilamus ꝛ oramus: ꝛ
ligamur / nec repugnam⁹ in terra. * Et ait eis
Iesus. Oēs scādalizabimini. ꝛc.] Beda. Pre
dicit quid passuri sunt: vt cum passi fuerint / nō
despērēt: sed peniteant. * In nocte ista.] Qui ebrij
sunt: nocte ebrij sunt: et qui scandalizātur / nocte
scandalizātur. 1. Thessal. 5. b. Idest in mente ob
scurati. Hiero. Omnes cadunt: sed non oēs
iacent. Nunquid qui dormit non adijciet vt re
surgat? Carnale est cadere. Diabolicum est ia=
cere. * Percutiam pastorem. ꝛc.] Hiero. Per=
cute pastorem. Propheta postulat passionē do
mini: pater respondet. Percutiā pastorem. Pre
cibus sanctorum filius a patre mittitur: idest in
carnatur et percutitur et patitur. Disperguntur
oues pastore capto. Resurrectio promittitur: vt
spes non extinguatur. * Petrus autem ait illi.
Et si omnes scandalizati fuerint: sed non ego.]
Hiero. Auis sine pēnis in altum volare nititur:
sed corpus aggrauat animā: vt timore humane
mortis / timor domini superetur. * Priusquā
bis gallus vocem dederit: ter me es negatur⁹.]
Beda. Alij simpliciter: priusquā gallus cantet:
ter me negabis. Marcus: priusquā gallus bis
vocem dederit: ter me negabis. Quod nō est cō=
trariū. Tota enim Petri negatio trina negatio
est: et in eo proposito animi remansit vsq̄ eo quo
amare fleuit. Hec tota si post primū gallicātum
inciperet: falsum tres dixisse viderētur: qui dixe
runt dominum dixisse. Priusquam gallus can
tet: ter me negabis. Item si totam ante peregisset
quam gallus cātare inciperet: superflue dixisset
Marcus ex persona domini. Priusquam gall⁹
bis vocem dederit: ter me es negaturus. Sed qꝛ
ante primum gallicantum incepta est: attende
runt tres / non quādo eam impleturus esset: sed
quando futura: quando ceptura: quia trina .s.
cepit ante gallicantum. Potest etiam intelligi:
quia ante primum gallicantum tota in animo
eius fuerit: quāuis enim verbis ante primū gal
licantum sit cepta: et ante secūdū completa ta=
men in affectione ꝛ timore animi Petri ante pri
mū gallicantū tota cepta est: sicut ꝛ illud Mat
thei. 5. d. Qui viderit mulierem ad ↄcupiscēdū
eam: iam mechatus est eam in corde suo. Hie
ro. Gallus cantat. Petrus negat ter. Gallus nū
cius lucis / spūssanctus est: cuius voce in ꝑphe
tis et apostolis nos de trina negatione: qua do=
minum negauimus nosse: voce ancille exterriti
exhortamur ad amarissimos fletus post lapsū:
qui male cogitauim⁹ d̄ deo: male locuti sumus
ad proximū: et malefecimus ad nosmetipsos.
Hiero. Nota q̄ Petrus negat: et tertio negat:
sed postquā gallus cecinit et discedentib⁹ tene=
bris / vicina lux nunciata est: conuersus amare
fleuit: et trine negatiōis sordes lauit lachrymis.
* Et veniūt in prediū [illegible] nomen Gethsema= R

ni.&c.] Hiero. Idest vallis pinguium: vbi tauri pingues obsederũt eum (ps.21.c.) & vituli multi circundederunt eum. * Sedete hic.] Isido. Separantur in oratione: qui separãtur in passiõe: q2 ille orat: illi dormiũt piguedie cordis oppressi. * Donec orem.]. Beda. Cũ dñs in mõte orat: admonet et nos vt orãdo sublimia .i. celestia petam9. Sed cum in valle: & hoc in valle piguium vel pinguedinis: monet nos humilitatẽ in orõnibus habere: et pinguedinẽ dilectionis interne. Et pulchre appropiãs morti in valle piguium erat: q2 per vallẽ humilitatis et pinguedinẽ charitatis pro nobis subijt mortẽ. Vñ. Phil. 2.a. Humiliauit semetipm factus obediẽs vsq3 ad mortẽ. Et maiorẽ hac dilectione nemo habz: vt animã suã ponat quis pro amicis suis. Joh. 15.b. * Et cepit pauere & tedere.&c.] Hiero. Pauere & tristari docemur ante iudiciũ mortis: qui nõ possumus per nos dicere nisi per illũ. Venit princeps huius mũdi: & in me non habz quicq3. Joh.14.d. * Tristis est aia mea vsq3 ad mortem.&c.] Beda. Non propter mortẽ tristis est: quia eum cõditio corpalis affectus: nõ formido mortis offendit. Nã qui corpus suscepit, oĩa debuit subire que sunt corporis: vt esuriret & sitiret, angeretur & tristaretur. Zacharie.13.c. Diuinitas aũt nescit commutari per hos affectus. Beda. Tristis est anima.&c. Timet xps: Petr9 non timet: immo dicit. Aiam meã pro te ponã. Joh.13.c Christus dicit. Matth.26.d. Anima mea turbata est vsq3 ad mortẽ. Petrus quasi homo vim mortis ignorat. Christus quia deus in corpe constitutus exponit fragilitatẽ carnis: vt homo verus appareat. Tristis est anima mea. Suscepit tristiciam hominis et voluntatẽ hois sicut & dolorẽ hois: q pro se q doleret non habuit. Semota delectatiõe eterne diuinitatis: afficit tedio humane infirmitatis. * Sustinete hic et vigilate mecũ.] Beda. Non a dormitiõe precipit abstinere: cuius nõ est tẽpus imminẽte discrimine: sed a somno infidelitatis & torpore mẽtis. * Et orabat.&c.] Bed. Hec vox est somn9 infirmitatis

S nre Multi tristant morte futura: sed hñt rectum cor: vt vitent mortẽ quãtũ possunt: sed si nõ possunt; dicant quod ipse xps. Pater si fieri potest transeat a me calix iste. Ecce habes volũtatẽ humanã expssã. vide rectũ cor. Sz nõ qđ ego volo: sed qđ tu vis. Vñ Joh.6.d. Nõ veni facere volũtatẽ meã: scz quã tpaliter sumpsi ex virgie: sed voluntatẽ ei9: q misit me: quã scz habui etern9 cũ pre. Orat trãsire calicẽ: q2 hõ: sz ppter qđ miss9 ẽ reminiscẽs: pficit dispẽsationẽ: & dicit. Nõ quod ego volo: sz qđ tu. q. si morit mors: me nõ moriẽte: sz carnẽ trãseat calix. Sed q2 alit nõ fiet. Nõ qđ ego volo: sed qđ tu. Hiero. Hoc cõtra Eutichianos q dicũt vnã tñ in xpo opationẽ: vnã voluntatẽ. Hic autẽ ostẽdit humanã: q p infirmitatẽ carnis recusat passionẽ: & diuinã: q prõpta est perficere dispẽsationẽ. * Sed nõ qđ ego volo: sz qđ tu.] Hiero. Vsq3 i finẽ nõ cessat docẽr nos parentib9 obedire: & volũtatẽ cor volũtati nre pponere. * Et ait Petro. Simõ dormis.&c.] Qui dixerat (Mat.26.d.) et si oporteret me mori tecũ: nõ te negarẽ. & si oẽs scãdalizati fuerit: sz nõ ego. Nũc tristicie magnitudine vicere nõ põt. * Vigilate & orate: vt nõ intretis in tẽtationẽ] Nõ ait: vt nõ tẽtemini: sed vt nõ intretis i tẽtationẽ. i. vt tẽtatio vos nõ superet: nõ teneat intra suos casses. Hiero. In tẽtationẽ itrat: q orar negligit. Trina re: discipli dormiũt: ter dñs orãs suscitat. Tres mortuos: qs dñs suscitauit signi. Pnimitio tres mortuos: qs dñs suscitauit sigt. Primi9 i domo: scđs ad sepulchrũ: terti9 đ sepulchro. Trina dñi vigilia: tres psonas nos hre in orãdo docet: & de pteritis & de pñtib9 & futuris veniã rogare. * Spũs qđẽ;&c.] Temerarios repmit: q quicqd crediderit putãt se posse oseq: sed q̃tũ ex mẽtis odor ofidim9: tñ ex fragilitate carnis timeam9. * Sz tñ fm Aplz spũ facta carnis mortificem9. * Dormite iã.&c] Nota q h dicto: aliqñtulũ siluit & reqeuert: vñ dr. Sufficit. q. reqeuistis. Deinde itulit. Ecce venit hora.&c. * Surgite.&c.] Post q̃ tertio orauit: & aplor timorẽ penitẽtia corrigẽdũ docuit: secur9 ad passionẽ pgit: dicẽs. Surgite eam9. q. nos nõ inueniãt timẽtes: sed vltro eam9 obuiã: vt passuri gaudiũ & ofidentiã videãt. * Dederat aũt.&c.] Hiero. Dat signũ osculi cũ veneno diaboli. Sic Cain (Geñ.4.a) obtulit sacrificiũ subdolũ & reprobatũ. vñ vinũ cũ aceto i cruce ponunt. * Ait. Aue rabbi.&c.] Bed. Impudẽs & scelerata ofidẽtia: magrm vocat: & osculũ ingerit ei: quẽ tradit. Aliqd tñ hz đ verecũdia discipuli: q2 nõ palã cũ psecutorib9 tradit: sed signo osculi. Suscipit osculum dñs: nõ vt doceret nos simulare: sed ne pditionẽ videat fugere. Illud etiã oplet. cũ his: q oderũt pacẽ, erã pacific9. ps.119.a. * Vn9 aũt de circũstãtib9.&c.] Petr9 fm Joh.18. Eodẽ ardore mẽtis. q cetera. Sciebat eñ qm Phinees puniẽdo sacrilegos mercedem iusticie & sacerdotij pennis acceperat: vt hr Nu. 25.c. Lu.22. ca. ait. Q2 dñs tãgens auriculã sanauit eã. Ipse. n. pietatis nũq oblituscit: hostes etiã suos vulnerari nõ panit. Mystice. Docẽs eos: q in sue mortis ofessiõe vuln9 aie otraxerũt: si digne penituerit salutẽ posse mereri * Jesus ait illis. Tãq ad latronẽ.&c.] Bed. Quasi stultũ ẽ cũ gladijs & fustib9 cõphẽdere: q vltro se vobis tradit: & i nocte q̃si latitatẽ inuestigare p pditorẽ: cũ qtidie in tẽplo doceat. Sed iã aduersum me cõ

gregamini in tenebris: quia potestas vestra in
V tenebris est. * Tunc discipuli eius relinquētes eum/fugerunt omnes.] Beda. Impletur quod dixit/ ꝙ omnes scandalizarentur in ipso in illa nocte. Nam etsi turba permittente: ad petitionē domini fugerunt: ſm Johā. pauorem tamē mētis ostendebant/ ⁊ ad fugā promptiores erāt/ q̄ȝ ad patiendi fidutiā. * Tunc discipuli. ⁊c.] Beda. Sicut Petrus/ qui negationē lachrymis abluit: ⁊ cōfessione dominici amoris trina funditꝰ extirpauit: recuperationem coꝝ ostendit: qui in martyrio labūtur. Sic discipuli alij: q̄ articuluȝ cōprehensionis fugiendo preuenerūt: cautelā fugiendi docent eos: qui se ad supplicia minꝰ sentiunt idoneos: quibꝰ tutiꝰ est latere/ q̄ȝ se discrimini opponere. Ita etiā adolescens: q̄ relicta sindone nudus ꝓfugit ab impijs/ illorum opꝰ designat ⁊ animā: qui vt securiores sint/ omnia mūdana abijciunt: ⁊ nudi potius dn̄o famulari/ q̄ȝ mundo adherendo materiā tentandi: ⁊ a deo re
X uocandi aduersarijs dare didicerunt. * Adolescens autē. ⁊c.] Quis iste fuerit/ euangelista nō dicit: ꝙ vero plus ceterꝭ dn̄m amauerit/ res ipsa indicauit: alijs fugientibus ipse donec ab hoste cōprehenderetur charitatis vinculo astrictꝰ/ dominū sequi nō omisit. Nondū tn̄ ꝑfectā charitatē habuit: qui vel tētus fugere potuit. Possumꝰ tn̄ hunc Johannē fuisse intelligere p̄ ceteris dilectum a magistro: quē eo tēpore fuisse adolescentē/ longa post vita eius acta indicio est. Potuit autem hoc fieri: vt ad horā elapsus mox sumpto vestimēto redierit: ⁊ sub dubia noctis luce se turbis ducentium Jesum: quasi vnus ex ipsis immiscuerit: quoad perueniret ad atrium pontificis: cui erat notus sicut ipse dicit. * At ille relicta sindone.] Sicut Joseph relicto pallio nudꝰ de manibus impudice domine effugit. Gen̄. 39. c. Qui autem vult effugere manus iniquoruȝ: relinquens mente que mundi sunt: post Jesum fugiat. * Nudus profugit ab eis.] Quoruȝ et presentiam detestabatur ⁊ facta: non a domino: cuius amorem etiā absens corpore fixum seruauit in mente. * Et adduxerunt Jesum ad summū sacerdotem. ⁊c.] Caipham scȝ: qui (secundū Johānem) erat pontifex anni illiꝰ. De quo consentaneuȝ scribit Josephus: ꝙ pontificium sibi absq̄ȝ merito dignitatis emerat a p̄cipe romano. Quid ḡ mirū si iniquus pontifex inique iu
Y dicat? * Petrꝰ aūt a lōge secutus est eū.] Bed. Erat negatiōi ꝓximus: si xp̄o ꝓximus fuisset: nō negasset. In hoc tn̄ admirandus est/ ꝙ dn̄m nō reliquit/ etiamsi timeat. Qd̄ sequit̄/ deuotionis est. Qd̄ timeat nature est. Qd̄ penitet/ fidei est. Qd̄ negat/ obreptionis est. ¶ Allegorice. Qd̄ ad passionem euntem Petrus a longe sequitur: significat ecclesiā quidem secuturam dn̄i passionem: sed longe differenter. Ecclesia enim per se patitur: ille pro ecclesia * Usq̄ȝ intro in atrium summi sacerdotis.] Hiero. Atriū secularis circuitus est. Ministri: demonia sunt. Ignis: desideriū carnale: cū quibus q̄ manet/ flere peccata nō valet. * Et calefaciebat se ad igneȝ. ⁊c.] Beda. Est ignis charitatꝭ: de quo dicit̄ Luce. 12. f. Ignem veni mittere in terrā: ⁊ quid volo: nisi vt ardeat? Est etiam cupiditatꝭ: de quo dicit̄ Osee 7. b. Omnes adulterātes velut clibanus corda eorum. Hic super credētes descendēs/ varijs linguis eos dominū laudare docebat. Ille in atrio Caiphe instinctu maligni spiritus accensus: ad negandum ac blasphemandum dn̄m perfidorū linguas armabat. Quod eīn intꝰ in domo maligna synodus gerebat: hoc ignis in atrio inter frigora noctis accensus figurabat. Qui huius ignis in pretorio flammam extinxit: dicat. p̄s. 118. Factus sum sicut vter in pruina. ⁊c. In q̄bus autem flammā charitatis vitiorum flumina obruerūt: a dn̄o audiāt Matth. 14. a. Qm̄ abundat iniquitas: refrigescit charitas multorum. Hoc frigore torpens ad horā Petrus: quasi prunis ministroꝝ Caiphe calefieri cupiebat: quia temporalis cōmodi solatiū perfidorum societate querebat. Sed respectus a dn̄o tum ignē perfidorum corpore/ tum infidelitatem reliquit mēte. Et post resurrectionem dn̄i sancto igne recreatus: funditus excessum trine negationis trina dilectionis confessione purgauit. Tūc enim completa illa memorabili captura piscium cuȝ veniret ad dn̄m/ vidit cum discipulis suis prunas positas ⁊ piscē superpositū ⁊ panem: mox q̄ȝ sui cordis arcana prunis inflāmauit amorꝭ. *
Multi enim falsum testimoniū ferebant aduersus eum. ⁊c.] Beda. Falsus est qui nō in codeȝ Z
sensu dicta intelligit/ quo dicunt̄. Dn̄s eīn dixerat de tēplo corporis sui: sed in ipsis verbis calumniātur paucis additis vel mutatꝭ. * Mos hereticoꝝ est vmbram de veritate trahere. Ille non dixit quod illi dicunt: sed simile verbum: vt de templo corporis sui: quod post triduum resuscitauit. Dominus dixit. Soluite vos: sed non ego: quia nullus debet sibi mortem inferre. Hoc addunt/ vt ꝓprie de tēplo iudaico videatur dixisse. * Et exurgēs summus sacerdos. ⁊c.] Iratus quia nō inuenit locum calumnie: motu corporis insaniam mentis demonstrat. * Non respōdes quicq̄ȝ ad ea/ que tibi obijciunt̄ ab his? ⁊c.] Ad responsum prouocat: vt ex qualibet occasiōe sermonis locum accusandi inueniat. Jesus autem non respondit: quia preuidit quicq̄d responderet in calumniā verti. * Rursum summus sacerdos dixit. Tu es xp̄s filius dei benedi

eti.⁊c.] Hierony. Quē expectabat a longe: nōn
videbat prope. Sicut Geñ.27.a. Ysaac caligā=
tibus oculis Jacob sub manibus non agnosce=
bat: sed lōge post de eo futura canit. * Jesus di
xit illi. Ego sum. Et videbitis filium hominis.
⁊c.] Sacerdos interrogat filiū dei. Jesus respō
dit filium hominis: vt intelligamus eundem fi
lium dei esse ⁊ filium hominis: ne quaternitatē
faciamus in trinitate: ⁊ homo in deo ⁊ deus in
hoīe sit. * A dextris sedentem virtutis dei. ⁊c.]
Q: humiliauit seipsum factꝰ obediens vsqȝ ad
mortem: ꝓpter quod ⁊ deus exaltauit illū: ⁊ de=
dit illi nomen: qđ est super oīe nomen. Phil'.2.
a. * Et venientem cū nubibus celi.⁊c.] Hiero.
Ascendit in nube: cum nube veniet.i. cū corpo
re solo suo: qđ assumpsit a virgine/ ascendit: ⁊ cū
multiformi ecclesia: que est corpus ipsius: ⁊ ple=
nitudo/ ad iudiciū vēturus est: sicut dicit Mat
thei.24.c. Cum aūt venerit filius hominis/ et
omnes angeli cū eo.⁊c. * Summus autē sacer
dos.⁊c.] Beda. Eadem rabies: q̄ prius de sede
excusserat: ad scissionem vestiū ꝓuocat: vt osten
dat iudeos sacerdotalem gloriā perdidisse: ⁊ se=
dem vacuā esse. ¶ Mos iudeoꝝ erat cū aliqd
blasphemie: ⁊ quasi cōtra deū audiunt: scindere
vestimenta: qđ etiā Paulus ⁊ Barnabas cū in
Lycaonia quasi dij honorarent/ fecerūt. * Sci
dens vestimenta sua.⁊c.] Hiero. Hoc est ephot:
in quo iudei habebant honorē/ amiserunt. Hic
adest Samuel scisso pallio de manu Saul.i. re=
gno.1. Regū.15.f. Milites gentiles nō scindūt
tunicā xpi: sȝ sacerdos scidit sacerdotij sui digni
tatē. ¶ Magno mysterio factū est: vt in passiōe
domini pontifex sua vestimenta scinderet: cum
domini tunica nec a crucifigentibus militibus
scindi potuit. Figurabatur enim qꝫ sacerdotiū
iudeorum pro sceleribus pōtificum esset scindē=
dum. Soliditas vero ecclesie: que vestis est redē
ptoris sui nunqȝ valet dirumpi. Quāuis enī iu
dei: gētiles: heretici: mali catholici: humilitatē
dñi ꝯtemnāt: eius tñ inuiolata ꝑmanet castitas
vsqȝ ad ꝯsumationē seculi in illis: quos sors ele=
AA ctionis inuenerit. * Qui oēs ꝯdemnauerūt eū
esse reū mort[.] Hiero. Quo reatu suo nr̄m rea=
tū solueret: ⁊ velamen faciei sue velamen cordiū
nr̄oꝝ auferret: ⁊ sputis susceptis faciē aīe nostre
lauaret: ⁊ colaphis: quibꝰ in caput percussus ē:
caput humani generis/ qđ est Adam: sanaret: ⁊
alapis: qbus expalmatus est/ maxima laus eiꝰ
a nr̄is manibꝰ ⁊ labijs plauderet. vñ. ps.46.a.
Oēs gētes plaudite manibus.⁊c. Et cruce sua
cruciatū nr̄m solueret: ⁊ morte sua nr̄ā necaret:
q: serpēte de vīga facto/ alij absorpti sūt serpētes.
Vñ Osee.13.d. Ero mors tua o mors/ ⁊ morsus
tuꝰ ero iferne. Opprobria eiꝰ nr̄m obstruxerīt op

probriū: vincula eiꝰ nos liberos fecerīt. Corona
spinea capitis eiꝰ diadema regni adepti sumꝰ.
Vulneribꝰ eiꝰ sanati sumꝰ. Sepultura eiꝰ resur
reximꝰ. Descēsu eiꝰ ad inferos/ ascēdimꝰ ad ce
los. Hic inuenitur mel in ore leonis mortui. Iu
di.14.b. Hic ꝓpheta. ps.115.a. Quid retribuā
dño ꝓ oibus q̄ retribuit mihi? * Et ceperūt qdā
cōspuere eū ⁊ velare faciem eiꝰ.] Non vt scelera
eoꝝ nō videat: sed vt ipsi quondā Moysi fecerūt:
a se gratiā cognitiōis eius abscondant. Hoc ve
lamentū vsqȝ hodie manet sup cor eoꝝ: quod in
xpm credentibꝰ est ablatū. Vñ eo moriente velū
tēpli scissum est: ⁊ sācta sctōꝝ arcana patefacta.
* Et colaphis eū cedere ⁊ dicere ei. Propheti=
za.] Secundū Mattheū capi.27.f. Quis te p=
cussit? Hoc faciunt in ꝯtumeliā eius: qui se pro
phetam voluit haberi. Sed dispensauit hoc vt
nos ad tolerandā ꝓ eius noīe irrisionem prepa
ret: qui pro nobis sustinebat. * Et ministri ala
pis eum cedebant.] Beda. Qui tunc cesus est
alapis: ⁊ nunc ceditur blasphemijs falsoꝝ xpia
norum. Qui cōsputus saliuis infidelium: nūc
vesanis fidelū opprobrijs exhonorat. * Et cū
esset Petrꝰ in atrio.⁊c] Ancilla primū Petrū p
dit: cum viri magis possent eū cognoscere: vt e
iste sexus in mortem dñi videatur peccasse: ⁊ p
passionem dñi redimeret. Et ideo mulier prima
resurrectionis accepit mysteriū/ ⁊ mandata cu
stodit: vt veterem preuaricationis aboleret erro
rem. * At ille negauit.⁊c.] Nota q̄ negat xpm
q̄ se negat eius esse discipulū. Dñs. n. non dixit.
Negabis te discipulū meū: sȝ me negabis. Nega
uit ḡ eū/ cū se negauit eiꝰ eē discipulū. * Et exi
uit foras ante atriū] Hiero. Petrꝰ sine spū: voci
ancille cessit: cum spū nec regibꝰ nec principibꝰ
cedit. Prima ancilla titubatio. Secunda cōsen
sio. Tertiꝰ vir: actus. Hec trina negatio: quā ab
luit per fletꝰ verbi xpi recordatio. Tunc autē no
bis gallus cantat: cum ꝑdicator ad cōpunctio=
nem corda nr̄a renocat. Tūc incipimꝰ flere/ cū
ignimur intus ꝑ scintillā scientie: et foras eximꝰ
extra qđ fuimꝰ. * Et gallus cantauit.⁊c.] De
hoc gallicātu alij tacent/ nō tñ negāt: sicut ⁊ alia
multa: que alij dicūt/ alij pretereūt. * Rursum
q̄ astabant dicebāt Petro. Vere ex illis es: nā ⁊
galileus es.⁊c.] Beda. Eadē lingua galilei et
hierosolymitis est: sed tamen quecunqȝ prouin
tia ⁊ regio/ habet proprium loquendi sonum:
quem mutare nō possit: vnde cum apostoli om=
nibus linguis loquerentur: inter alios etiam/
qui habitabant Judeam/ dixisse referuntur.
Actuū.2.b. Nonne ecce omnes isti: qui loquun
tur: galilei sunt: ⁊ quomō nos audiuimꝰ vnus=
qsqȝ linguā suā: in qua nati sumꝰ? Et Petrꝰ lo=
quēs fratribꝰ in hierlm/ ait. Notū factū est oibꝰ

habitantib⁹ in hierl'm: ita vt appellaret ager ille lingua eorum Acheldemach: qđ ideo dicitur: quia nomen illud aliter hierosolymite/ aliter galilei sonabant. ✳ Et recordat⁹ est Petrus. rc.] Beda. Petrus nocte negat: ad gallicantū penitet. In die/ quē tertio negauerat/ se tertio amare ꝓfessus est. Quod enim in tenebris obliuionis errauit: sperate iam lucis rememoratiōe correxit: et eius iā adepta presentia/ plene totū quicquid nutauerat/ erexit. ✳ Et cepit flere. rc.] Beda. Quā noxia prauorum colloquia inter fideles/ hominē se negauit nosse: quē inter cōdiscipulos iā filiū dei fuerat ꝯfessus. Sz in atrio Caiphe penitentiā agere nō pōt: egredit foras (vt alij euāgeliste narrāt) vt ab ipsijs secret⁹/ negatiōis culpā liberi⁹ abluat fletib⁹. ¶ Seqtur capi. 15. ✳ Et ꝯfestim. rc. Vinciētes Jesum. rc.] Mos erat iudeis: vt quē mori adiudicassent: vinctū iudici traderent. Et notādū/ q nō tunc primū ligauerāt: sed mox cōprehēsuz nocte in horto: vt Joh. dicit 18. b. et sic adduxerūt eū ad Annā primū. ¶ Hiero. Adest Samson vinct⁹ a Dalila. Samson interptat sol eorum: qb⁹ occubuit sol in meridie. Dalila situla interpretat. i. synagoga: q̄ situle more limpidū liquorē nō tenet: et qsqlias imūdas colligit. Samson noster maxilla verbi sui innumeras cateruas iudeorum et demonū hic sternit: et fontē pennis vite sitientib⁹ nobis. i. corpori suo aperit. ✳ Tu es rex iudeorum?] Cū Pilat⁹ nihil criminis interrogat/ nisi an sit rex iudeorum: arguit ipietas eorum: q nec falso qdē: qđ obijciāt/ inueniunt. ✳ Tu dicis. rc.] Sic tēperat responsum: vt verū dicat: nec tn̄ calūnie pateat. Et notā q Pilato: q inuit⁹ fert sentētiā: aliq in pte respōderit: sacerdotib⁹ aūt et principibus respondere noluerit: indignosqz sermone suo iudicauerit. ✳ Vide in quantis te accusent. rc.] Ethnic⁹ ꝯdēnat Jesum: sed causam refert in populum iudeorum. ✳ Vide in q̄ntis te accusant. rc. Pontifices autem cōcitauerūt turbā/ vt magis Barrabam dimitteret eis. rc.] Beda. Adheret iudeis vsqz hodie petitio sua: quā toto labore ipetrauerūt. Data eīs optione sibi: pro Jesu latronē: ꝓ saluatore interfectorē elegerūt. Merito ḡ salutē et vitā perdiderūt: et latrocinijs ac seditionibus intantū se subdiderunt: vt regnū et patriā perderēt: et libertatem corporis et aīe nunqz reciperent. ✳ Pilatus vero dicebat illis.] Multas occasiones dedit Pilatus liberādi saluatorē. Primo iusto cōferēs latronē: deinde inferēs. ✳ Quid ergo vultis faciā regi iudeorum?] Cūqz respondissent. Crucifigatur: nō statim acqeuit: sed ꝓm suggestionē vxoris: q mandauerat ei (vt Matthe⁹ cap. 27. b. dicit) Nihil tibi et iusto illi. Respondens ait. Quid eīn mali fecit? Quod dicēdo/ Jesum ab solnit. ✳ At illi magis clamabant] Dauid ps. 21. c. Circūdederunt me canes multi. rc. Esaie. 5. b. Expectaui/ vt faceret iudiciū: fecerunt autē iniquitatem et iniusticiā et clamorem. Hiere. 12. Facta est mihi hereditas mea/ quasi leo in sylua. Dedit contra me vocem. rc. ✳ Dimisit illis Barrabam.] Hierony. Hi sunt duo hirci: vnus apompeius. i. emissari⁹ cū peccato populi in desertum inferni absolutus dimittit: alter pro peccatis absolutorum/ vt agnus occiditur. Pars dn̄i semper mactatur. Pars diaboli: q est magister eorum: effrenata in tartara precipitat. ✳ Et tradidit Jesum flagellis cesuz/ vt crucifigeret. rc.] Vt nos a flagellis liberaret. Vnde ps. 90. Flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Cū prius diceretur ps. 31. c. Multa flagella peccatoris. rc. ¶ Beda. Jesum flagellis cesum. rc. Cesus est ab ipso Pilato. Vnde Joh. 19. a. Apprehēdit Pilatus Jesum: et flagellauit. Et post subiunxit. Et milites plectentes coronam de spinis. rc. Et militibus illudendum prebuit. Qđ ideo fecit: vt eius penis et opprobrijs saturati: vltra mortem nō sitirent. ✳ Et induunt eum purpura. rc.] Beda. Matth. 27. capi. ita. Et exuētes eum chlamydem coccineā: circumdederunt ei: quod idem est. Pro regia enim purpura data est ei chlamys ab illudentibus: et est quedam rubra purpura/ cocco simillima. Potest etiā videri q Marcus purpuram cōmemorauit: quā chlamys habebat: qmuis esset coccinea. ✳ Et induunt eam. rc.] Vestimentis suis nudatur: id est iudeis. Purpura induitur: idest gentili ecclesia: de amaris populis collecta. Item ea scandalizante exutus: in fine iudaica rursum induitur plebe. Cum enim plenitudo gentium subintrauerit: tunc omnis israel saluus erit. Romanorum. 11. d. Quia rex dicebatur. et hoc sacerdotes et scribe imponebant: quia imperiū in populo vsurparet. Illudendo induunt purpura: qua reges vtuntur. Pro diademate spineam coronam: pro sceptro regali calamum donant. Sicut Matthe⁹ capi. 27. c. dicit. Et adorant quasi regē. rc. Sicut Caiphas nesciens dixit. Oportet enim vnum hominē mori pro populo: sic milites omnia mystice nescientes faciunt. Purpura: caro eius rubra passionibus. Vnde Esaie. 63. a. Quare rubrum est indumentum tuum: et vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Spineam coronam portat: quia pro nobis factus mortalis: nostra suscepit delicta. Vnde Johannis primo. d. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Quod autem spine peccata significent: dominus sic ostendit Genesis. 3. d. Terra tua spinas et tribulos germinabit tibi. i. conscientia tua punctiōes tibi et aculeos vitiorum

ꝑcreare nō cessabit. Quia vero s̄m Lucā capi. 23.b. apud Herodem alba veste induit̃: & s̄m alios a militib⁹ Pilati coccineo vel purpureo habitu induit̃: in vno innocentia & humanitatis castitas: in altero exprimit̃ veritas passionis: p quam venit ad gloriam regni immortalis. Purpura enim & passionē/& regnum significat. Sed quia (vt ait Apl's Gal. 3.d.) quotquot baptizati estis/Xp̄m induistis. Et Esaie. 49.c. His velut ornamento indueris. potest in vtroq̃ habitu ꝓbrosa quidem inimicoꝝ iudicio: sed domini electione gloriosissima multitudo electoꝝ designari: que in martyres ceterosq̃ fideles distinguitur. Alba veste induit̃: cum munda confessione iustorum circundat̃. Purpura vel cocco vestitur: cum triūpho gloriosoꝝ martyrū gloriatur. * Et percutiebāt caput ei⁹ arundine. &c.] Caput Christi/deus est. Caput ergo Christi percutiunt: qui cum denegant esse deum: & qui scripture auctoritate errorem suum defendunt: (quia scriptura arundine solet fieri) quasi arundine caput eius feriunt. In faciē eius spuunt: q̄ presentiā gratie eius/execrandis verbis ex interna cece mentis insania conceptis respuunt: & eū in carne venisse negant. * Et ponentes genua: adorabant eum. &c.] Quasi falso se dixisset deum. Sed hodie (quod est grauioris insanie) quidam eum certa fidē/vt deum verū adorant: sed peruersis actibus mox verba eius quasi fabulosa despiciunt: ac ꝓmissa regni illius temporalibus illecebris postponunt. * Et educunt illū: vt crucifigerent eū. &c.] Hieronymus. Hic educitur Abel in agrū a fratre/vt perimat̃. Gen̄. 4. b. Hic adest Isaac cum lignis: & Abraham cū ariete inter vepres herente. Gen̄. 22.c. Hic adest Joseph cū thalari tunica lita sanguie. Genesis. 37.e. Hic adest Moyses cū virga et serpente suspenso in ligno. Nu. 21.b. Hic botr⁹ in ligno portatur. Nu. 13.b. Hic adest Heliseus cū ligno ad querendam securim: que in imo demersa est. 4. Reg. 6.a. Et natauit ad lignū: idest genus humanum: quod a ligno vetito in infernū cecidit: per lignum crucis christi/& per baptismū aque ad paradisum natauit. Hic adest Jonas de ligno nauis for[a]s/& in mare ventremq̃ ceti triduo missus. Jone. 1. et. 2. * Ut crucifigerent. &c.] Hiero. Ipsa crucis species quid est/nisi forma quadrati mundi? Oriens de virtute fulget. Arcton dextera tenet. Auster leua cōsistit. Occidēs sub plantis firmatur. Unde Apostolus Ephes. 3.d. Ut sciamus que sit latitudo: lōgitudo: sublimitas: & ꝓfundum. Aues in forma crucis ad ethera volāt: homo adorat et natat in forma crucis. Nauis per maria antemna cruci assimilata sufflatur. Thau/littera: signum salutis & crucis demonstrat.

EE Nota bene has figuras

* Et angariauerunt quempiam pretereuntem Simonē cyreneū. &c.] Beda. Ipse dominus primo crucem suā portauit (sicut Johannes dicit) post iste Simon: de quo et alij dicunt. & hoc satis congruo ordine mysterij. Christus enim passus pro vobis/nobis relinquens exemplum: vt sequamini vestigia eius. 1. Petri 2.d. Et quia non hierosolymita: sed cyreneus a ciuitate Libye: recte per eum gentes signantur: qui quondam peregrini & hospites testamentorum: nunc obediēdo ciues sunt et domestici dei. Sicut Rom̄. 8.c. Heredes quidem dei: coheredes autem Christi. Unde Simon obediens cyrene⁹ heres interpretat̃. Et nota q̄ de villa venire dicitur. Villa enim grece: pagos. Unde paganos appellamus: quos a ciuitate dei alienos & quasi vrbane conuersationis videmus expertes. Sed de pago Simon egrediens: crucem Jesu portat: cum populus nationū paganis ritibus relictis: vestigia dominice passionis obedienter amplectit̃. Hiero. Simon: qui portat crucem in angaria: hic est: qui laborat ꝓ laude humana. Cogunt eum homines huic labori: quem non cogit timor vel dilectio dei. * Venientem de villa: patrem Alexandri et Ruffi: vt tolleret crucem eius.] Magne opinionis Simon iste videtur esse: cum et filij eius tanq̃ noti omnibus ex nomine designantur. Hierony. Alij per merita patrum suoꝝ commemorātur: alij per merita filiorum. Hic autem Simon: qui crucem in angaria portat: filiorum suoꝝ meritis: qui erāt discipuli: cōmemoratur. Per hoc monent̃ in presenti vita patres adiuuari per merita filioꝝ suorum: vt populus iudaicus per patriarcharum: ꝓphetarum et apostoloꝝ merita sepe cōmemoratur. De amaritudine enim radicis surgit dulcedo oliue. Unde Hiere. 11.c. Oliuā vberem: pulchram: fructiferā: speciosam vocauit dñs nomen tuum. * Et perducunt eum in Golgotha locū: qd̄ est interpretatū caluarie locus. &c.] Hieronymus. Tradunt iudei: q̄ in hoc loco montis immolatus fuerit aries ꝓ Isaac. Gen̄. 22.c. vt ibi decaluet̃ christus. i. carne sua. s. iudea carnali separetur. Beda. Extra portā truncabātur capita damnatoꝝ: & caluarie decollatoꝝ loca dicunt̃. Ideo ibi crucifixus dñs: vt vbi erat area damnatoꝝ: ibi erigātur vexilla martyꝝ. Et qui pro nobis factum est maledictū crucis: & flagellatus et crucifixus pro salute oīm: quasi noxius inter noxios voluit crucifigi. * Et dabant ei bibere myrrhatū vinum] Beda. Matthe⁹. Cum felle mixtū: quod idem est. Fel enī pro amaritudine posuit. Myrrhatū enim vinū est amarissimū: quanq̃ fieri posset: vt & felle et myrrha amarissimū redderent vinū. Hiero. Et dabant. &c.

Hoc aceto succus letalis pomi abstergitur. Et nō accepit id: pro quo patitur. Unde ps. 68. a. De eo: quod non rapui: tunc exoluebam. * Et non accepit.] Matthe⁹. Et cū gustasset: noluit bibere. Indicat Mattheus: ꝙ pro nobis amaritudinem mortis gustauerit: sed die tertia resurrexerit. * Et crucifigentes eum. rc.] Hiero. Hic figitur salus in ligno. Primo infixa est mors in ligno. Lignum primū/ scientie boni et mali. secundum boni tm̄: ⁊ vite nobis lignū est. Extensio prime manus ad lignum/ mortem apprehendit. Extensio secūde/ vitā: que perierat/ inuenit. Ligno hoc vehimur per mare vndosum ad terram viuentiū. * Diuiserunt vestimenta eius] Beda. Quadripartita vestis Christi fm numerum militū: significat ecclesiā quattuor partib⁹ orbis equaliter. i. concorditer distributā. ¶ Hiero. Uestimēta domini/ mandata sunt: quibus tegitur corpus eius: quod est ecclesia: quia diuiduntur inter milites gentiū: vt sint quattuor ordines/ cū sit vna fides. i. coniugati: viduati: prepositi: separati. Sortiti sunt tunicā indiuisam: que est pax ⁊ veritas in cunctis/ in modum regalis amictus vel anuli. * Mittentes sortē super eis/ quis quid tolleret.] Hiero. Super tunicam scz: que erat incōsutilis. Hec sortita omniū partiū significat vnitatē: que vno vinculo charitatis continetur: quia que supereminet omni scientie: ⁊ super omnia precepta est/ quasi desup contexta est. In sorte gratia dei cōmendat̄. Sic enim in vno ad omnes peruenit: cū sors omnibus placeat: qꝛ dei gratia in vnitate ad oīes ꝑuenit: et sors solius dei iudicio venit ⁊ cedit. * Erat autē hora tertia. rc.] Hiero. Hoc proprie Marcus. Nam sexta hora tenebre suffuderunt terram: vt nō quis posset mouere caput. A tricesimo namqꝫ fructu Marcus ascendit ad centesimū. i. a tertia hora crucis/ vsqꝫ ad tertiā resurrectionis: que post tres dies fuit. Tricesim⁹ fructus in cruce. Sexagesimus in inferno. Centesimus in paradiso. Quasi dico/ ꝙ milites crucifixerunt eum: quod factū est hora quasi sexta: fm Johānē. Sed prius iudei hora tertia crucifixerunt eum: qui magis dicendi sunt eum crucifixisse (ꝗuis nitant̄ hoc dissimulare) ꝙ milites: qui fm officiū suum duci suo paruere. * Et erat titulus cause eius inscriptus. Rex iudeoꝝ.] Beda. Titulus ostendit: ꝙ nec occidēdo potuerūt efficere/ ꝙ non esset eis rex. Unde. Ego aūt constitutus sum rex ab eo. Bene enim simul est rex ⁊ pontifex: cū eximiā patri/ sue carnis hostiam offerret in altari crucis: ⁊ regis dignitatē titulo pretenderet: vt cunctis insinuaret/ ꝙ per crucis patibulum nō ꝑdiderit: s ꝯfirmauerit imperiū. ¶ Hiero. Quod in titulis psalmoꝝ ꝓnotat̄. In finē/ ne corrumpas: ⁊ cum tribus linguis Malchus iudeoꝝ: basileus exomologison/ rex ꝯfessorum: he tres lingue in crucis patibulo coniūcte sunt: vt omnis lingua cōmemoraret perfidiā iudeorū. * Et cū eo crucifigūt duos latrones. rc] Beda. Sicut dicit Apl's. Uetus homo noster simul cū illo crucifixus est: vt destruat̄ corpus peccati: vt vltra non dominetur super nos peccatū. Quādiu ergo id agunt opera nostra: vt euacuetur corpus peccati: ꝙdiu exterior homo corrūpitur: vt interior renouet̄: temp⁹ est crucis. Hec ꝗdē etiā sunt bona opera: tm̄ adhuc laboriosa: quorū merces/ requies eius. Sed ideo dicitur. Spe gaudentes: vt requiem futurā cum hilaritate expectemus in laborib⁹. Hanc hilaritatē signat crucis latitudo in transuerso ligno: vbi figuntur manus. Per manus enī/ opera: per latitudinē/ hilaritatē operantis intelligim⁹: qꝛ tristicia facit angustias. Per altitudinem: cui caput adiungitur: expectationē retributionis de sublimi iusticia dei. Per longitudinē: qua totū corpus extenditur: tolerātiā: vnde longanimes dicūtur. Per ꝓfundum: qđ terre est infixū: ipm sacramenti secretum. Unde Apl's Ephes. 3. d. Ut in charitate radicati ⁊ fundati possitis comprehendere cū omnib⁹ sanctis: que sit latitudo: longitudo: sublimitas ⁊ profundum. * Duos latrones: vnum a dextris: ⁊ aliū a sinistris. rc.] Beda. Latrones: qui cum dn̄o crucifixi sunt: signant eos: qui fide ⁊ ꝯfessione xp̄i: vel agonē sui martyrii: vel quamlibet arctam continentiā subeunt. Et qui hoc pro eterna gloria gerūt: dextri latronis merito ⁊ fide signant̄. Qui aūt pro humane glorie/ vel qualibet minus digna intētione: sinistri latronis mentē imitant̄/ ⁊ act⁹. ¶ Hieronymus. Cum iniquis veritas deputata: vnū reliquit sinistrum: alterū assumit dextrū: sic faciet i die iudicii. Ex simili crimine dissimiles sortiuntur vias. Alter precedit Petrum in paradisum: alter Judam in infernū. Confessio breuis vitam acqrit longam: ⁊ blasphemia finita/ pena plectitur eterna. Hic pullus Jude ligatur ad vitem. Anabologiū. idest pallium tingit̄ in sanguine vue. Hic lacerant hedi vineam. * Et pretereuntes blasphemabant eum] Hieronymus. Emittitur mors iniquorum: quando exciꝫ ntur vincula inferni vsqꝫ ad ceruicem: que est ceruix humani generis. * Mouentes capita sua. rc.] Hieronymus. Etiam nolentes confitentur: ꝙ alios fecit saluos: ⁊ se propria damnant sententia: quia alios saluos fecit: et se (si vellet) saluare poterat. * Christus rex israel descendat nunc de cruce. rc.] Plus est de sepulchro surgere: ⁊ tm̄ non crediderunt. Hi oēs declinauerūt: simul inutiles facti sunt. * Et qui cū eo crucifi=

xi erant/conuitiabant ei.] Scdm Lucã vnus latro blasphemabat/dicens. Si tu es xps/saluuz fac te et nos. Alter eum redarguit: et dicit. Dñe: memẽto mei/dum veneris in regnum tuũ. Sic hodie: q ficto corde/et ficta mente dominice passionis sacramenta gestant: ad mundi gaudia liberari a domino cupiunt: et ideo a dño contẽnũtur: nec vlla respõsione digni iudicant. Qui autem cum Aplo in cruce xpi gloriantur: ita potius a presentibus erũnis optant exui: vt spiritũ sanctum suum in manus dei cõmendent: vnaqz cũ Christo regni celestis participes esse desiderent. Unde dñs preces eius: qui salutẽ querebat: pie audiuit: qr qui in tribulationibus positi/a domino tm temporalia solatia querunt: et a temporalibus separant: et eternis priuant. Qui celestia petũt: ad ea sine dubio xpo mediante et miserãte perueniunt. * Et facta hora sexta.] Beda. Notandum est q hora sexta. i. sole recessuro a cẽtro mundi/crucifixus sit: et diluculo: oriente sole resurrexit: qr mortuus est pter peccata nostra: et resurrexit pter iustificationẽ nostrã. De Adaz enim peccãte dictũ est: q audierit vocem dñi in paradiso deambulantis ad auram post meridiem: inclinata iam luce fidei. Ad auram refrigescente feruore charitatis. Deambulans aũt audiebatur: qr ab hoĩe peccante recesserat. Rationis ergo: immo diuine pietatis ordo pòscebat: vt eodem tẽporis articulo: quo Ade preuaricãti obcluserat: latroni penitenti ianuaz reseraret paradisi. Et q hora prĩmus Adã peccãdo mũdo mortẽ itulit: eadẽ hora scdus Adã mortẽ moriẽ

II do destrueret. * Tenebre facte sunt. etc.] Hieronymus. Hic adest Noe inebriatus ac nudatus: celo ac terra tenebroso palliõ tectus: et ab hoĩe irrisus: hic stillauit de ligno sanguis. * Eloi eloi: lamma azabtani: quod est interpretatũ. Deus meus: deus meus. etc.] Hiero. Inde inscribitur ps iste. prõ assumptione matutina: qua Xps ad crucem ducit. Uerba filij hoĩs in pphetia. Unde etiam sequit iuxta Lucã. In manus tuas cõmendo spiritũ meum. Nona hora inuenit euersa domo decima drachma: que perierat. * Et qdam de circũstantibus audiẽtes dicebant. Ecce Heliam vocat.] Non omnes. Forsitan milites romani nõ intelligentes pprietatẽ hebrei sermõnis: ex eo qd dicitur. Eloi: putauerunt Heliam ab eo vocari. Uel iudei sõlito sibi sermone verba domini deprauantes: imbecillitatis infamabant eum: q Helie inuocaret auxiliũ. * Currens aũt vnus et implens spongiã aceto. etc.] Beda. Joh. capi. 19. f. plenius dicit. Postea sciens Jesus: qr iam oĩa consumata sunt: vt consũmaret scriptura: dicit. Sitio. Uas ergo positũ erat aceto plenum. etc. Quasi hoc minus fecistis: date: quod estis. Erant enim acetũ: degeneratis a vino pphetaz et patriarcharz: tanqz de pleno vase de iniqtate huius mũdi pleni: cor habẽtes sicut spongiam cauernosis et tortuosis latibulis fraudulentuz. Hyssopo circũposuerunt spongiã acto plenã. Hyssopus herba humilis pectus purgans: Christi significat humilitatẽ: quam circum dederunt: et circũuenisse putauerunt. Unde ps. 50. b. Asperges me domine hyssopo et mundabor. Christi enim humilitate mundamur: qz nisi humiliasset semetipsuz factus obediens vsqz ad mortem: mortem autem crucis. Phil. 2. b. sanguis eius in mundationẽ nostram fusus nõ esset. Per arundinem: cui imposita est spongia: scriptura significat: que hoc facto impletur: qa scriptura significat: que per linguam arundine scribit: sicut locutio: que per linguam formatur: lingua dicit. Unde linguam grecam et latinã dicimus. Hiero. Currens autem. etc. Inuenit similitudinẽ eorz: spongiam concauã: etatem aridam: ignibus aptã: implet aceto: hoc est malitia et odio vel dolo: de quo. dñs plantauit vineam Soreth. Et quomodo conuersa es in arundinẽ vitis aliene: et expectaui vt faceres vuas: et fecisti spinas. * Jesus aũt emissa voce magna expirauit.] Beda. Quid dixerit: Lucas aperit capi. 23. f. Pater in manus tuas commendo spiritũ meũ. et hoc dicens expirauit. Quod aũt dicit Joh. capi. 19. f. Cum accepisset acetum dixit. Cõsumatũ est: et inclinato capite tradidit spiritũ. Inter h: qd dicit. Cõsumatũ est: et illud. Inclinato capite tradidit spiritũ. emissa est vox illa magna: quã Johãnes tacet: ceteri cõmemorãt. In manus tuas. etc. Hiero. Jesus aũt. etc. Inanimata eteni carne/mox vt diuina inualuit: q dicit ps. 117. c. Apite mihi portas iustitie. etc. nos aũt cũ nulla vl vna voce morimur: q de terra sumus. Ille. n. cũ exaltata voce expirauit: q de celo descẽdit. * Et velũ tẽpli scissum est. etc.] Ut arca testamẽti/et oĩa legis sacramenta: q tegebant apparerent: et ad gentes transeant. Ante dicebatur ps. 75. a. Notus in Judea deus: in israel magnum nomen eius. Nunc aũt. Exaltare super celos deus: et in omni terra gloria tua. psal. 56. b. Et in euãgelio prius. In viam gentium ne abieritis. Et post passionẽ. Ite et docete omnes gentes. etc. * Uidens aũt Centurio. etc.] Ostendit quare Centurio mirat: quia vidit eum sic expirasse. i. spiritũ emisisse. Nullus enim habet potestatem emittendi spiritũ: nisi conditor animarz. * Uere hic hõ filius dei erat.] Hiero. Nota q Centurio ante crucem in ipso scandalo passionis vere filium dei confitet: et Arrius in ecclesia predicat creaturã. Uñ merito p Centurionẽ fides ecclesie significat: que velo mysteriorz celestiũ p mortẽ domini reserato: continuo Jesum et vere

iustum hoiem: ꝛ vere filiū dei synagoga tacente ꝯfirmat. ✳ Erant aūt mulieres. ꝛc.] Hiero. Sicut nō excludit mulicbris sexus a salute p Mariam virginē: ita non repellit a mysterio crucis scientie et resurrectionis p viduā Mariā Magdalenā/ ꝛ ceteras matres. ✳ Et Maria Jacobi minoris. ꝛc.] Beda. Minorē Jacobū dicit Jacobum Alphei: qui et frater dñi: eo ꝙ esset filius Marie matertere dñi: de quo Joh. ca. 9. c. Stabant autē iuxta crucē Jesu/ mater eius: ꝛ soror matris eius Maria Cleophe: ꝛ Maria Magdalene. Cleophe videt eam dicere a patre/ vel a cognatiōe. ✳ Et cū iam sero esset factū. ꝛc.] Beda. Parasceue grece: preparatio latine. Hoc nomine iudei iter grecos morātes sextā sabbati appellabant: qꝛ in eo: que sabbato erant necessaria preparabant: ſm ꝙ de manna dictū est. Sexta die colligetis duplum. ꝛc. Qꝛ ergo sexta die homo factus est (Genē. 2. a.) ꝛ tota mundi creatura perfecta est: septima aūt conditor ab omni opere suo requieuit: vnde ꝛ hunc/ sabbatū. i. requiē dici voluit: recte saluator eadem sexta die crucifixus/ hominē restaurauit. Ideoqꝫ cum accepisset acetū/ dixit. Consumatū est. i. diei sexte opus completū est: quod pro mundi reparatiōe suscepi. Sabbato aūt in sepulchro requiescens/ resurrectiōis: que octaua die futura erat/ expectabat exitum: vbi nostre deuotiōis ꝛ retributionis prelucet exemplum: quos in hac sexta etate pro domino pati/ ꝛ mundo necesse est crucifigi. In septima vero etate. i. cum leti quisqꝫ debitū soluerit: corpora quidem in tumulis: animas aūt in secreta pace cum dño gaudere: et post bona opera oportet quiescere: donec octaua veniente etate: ꝛ ipsa corpora resurrectione glorificata cū animabus simul incorruptionē eterne hereditatis accipiant. ✳ Venit Joseph ab Arimathia. ꝛc] Hiero. Joseph venit sero parasceue. ab Arimathia: que interpretatur deponens: ad deponēdum corpus Christi in monumento. Nobilis decurio expectans redemptionē dei/ intrauit ad Pilatum: ꝛ petijt corpus Jesu. Joseph inuoluit sindone. In sindone inuolutū corpus posuit in monumentū: quod excissum erat de petra: ꝛ aduoluit lapidem ad ostiū monumenti. Marie aspiciunt vbi poneretur. Hec omnia congruunt ad populum iudaicū in fine credentem: qui nobilitatur fide: vt Abrahe sit filius: deponit desperationem: expectat regnum dei. Intrat ad christianos: vt baptizetur: quod significat nomen Pilati. i. os malleatoris. i. qui domat gentes feras: vt regat eas in virga ferrea: ꝛ petit sacrificium: quod donatur penitentibus in fine (. i. viaticū) ꝛ mundo corde ꝛ peccatis mortuo inuoluit in munimine fidei/ stabilitū operculo spei per opera charitatis concludit. Finis enim precepti/ est charitas. Aspicientibus a longe electis: qui sunt stelle maris: quando (si fieri potest) scandalizabuntur etiam electi. ✳ Nobilis decurio. ꝛc.] Officium curie administrans magne dignitatis apud seculum: maioris apud deū fuisse legitur. Talem enim fuisse decebat: qui corpus dñi sepeliret: q ꝛ per iusticiā dignus esset: ꝛ per nobilitatē secularis potentie facultatē obtineret. Non enim ignotus aut mediocris ad presidem accedere/ ꝛ crucifixi corpus posset impetrare. ✳ Joseph autem mercatus sindonē. ꝛc.] Beda. Ex simplici sepultura dñi/ ambitio diuitū condemnatur: qui nec in tumulis pñt carere diuitijs. ¶ Allegorice. Corpus xp̄i nō auro: non gemmis aut serico: sed lineo puro inuoluendum est. ¶ Moraliter aūt in sindone mūda Jesum inuoluit: qui cum pura mente suscipit. Hinc ecclesia sacrificium altaris non serico/ nec panno tincto: sed lineo terreno celebrat: sicut corpus dñi in sindone munda sepultum est. Sic a pappa Sylvestro statutū est. ✳ Quod erat excisum de petra. ꝛc] Beda. Dicitur ꝙ monumentū domini/ domus rotunda fuit de subiacente rupe excissa: tāte altitudinis: vt homo rectus consistens/ vix extenta manu culmen possit attingere. Et habet introitū ab oriente: cui lapis ille magnus aduolutus ac impositus est. In eius parte aquilonari ipsum sepulchrum. i. locus dominici corporis de eadem petra factus est/ septem habens pedes longitudinis: trium palmorum mensura a pauimento altius eminens. Qui. s. locus non desuper: sed a latere meridiano per totum patet/ vnde corpꝰ inferebatur. Color autem monumenti ꝛ loculi/ albo ꝛ rubeo dicitur esse permixtus.

¶ In capi. 14. vbi dicitur in postilla. Abba: pater: idem significant. ꝛc.

¶ Additio. Abba pater/ est proprie nomen syrum. i. chaldaicum: ꝛ frequenter habetur in trāslatione Biblie chaldaica.

∴ Finit ista passio ∴

Ferie. iiij. Dñice Ramorum

sermōis Annotamenta. Ex qnta pte Biblie.

Passio domini nostri Jesu christi ſm Lucam. In illo tempore. Appropinquabat autem. ꝛc.] Postqꝫ euangelista descripsit christi predicationem: hic consequenter describit ipsius passionem: per quam solutum est precium nostre redemptionis. Vbi primo describitur maligna Christi comprehensio ¶ I. Luce. 22. A

per explorationem iudeorum. Secundo eius condēnatio iniusta per executionē gentiliū. ca=pi.sequēti. Prima diuidit in quattuor partes: quia primo describitur Christi venditio facta non ex eius ignorantia: sed magis ex presciētia ⁊ voluntate. Secundo ipsius venditi traditio/ nō ex eius displicentia: sed ex charitate. Tertio traditi comprehensio: non ex Christi impotentia: sed ex sua mititate. Quarto comprehensi illusio: non ex sua iniusticia: sed humilitate. Secunda ibi. Venit autem dies azymorū. Tertia ibi. Comprehēdentes aūt eum. Quarta ibi. Et viri: qui tenebant eum/illudebant ei. Circa primum dicit. * Appropinquabat aūt dies festꝰ.] Idest solennitas paschalis: q̄ celebrabatur primo mense/ quintadecima die mensis: vt habet Leui.23. Incipiebat tñ a vespere precedētis diei * Azymorū:] Quia fermentum et fermentatū non debent apparere in domibꝰ iudeorū septem diebus huius solennitatis: vt habet Exodi.12. * Qui dicitur pascha.] Idest transitus: quia tunc transiuit angelus dñi ꝑ egyptū/ interficiēs primogenita egyptiorū: ⁊ hebreos saluās. * Et querebant principes sacerdotū et scribe.] Moti inuidia contra xp̄m. * Quomodo Jesum interficerent.] Licet eñ hoc summe desiderarent: tñ erat eis difficile ꝓpter fauorē populi ad xp̄m: ideo subdit. * Timebant vero plebem.] Ne cō tra eos insurgeret/ si in xp̄m manus mitterent. * Intrauit aūt sathanas in Judam: q̄ cognominabat Scarioth: vnū de duodecim.] .i. In animā Jude/ nō per illapsum: qꝛ hoc est deo ꝓpriū: sed per effectū: venditionē Christi ei suggerendo. * Et abijt: et locutus est cum principibꝰ sacerdotū ⁊ magistratibꝰ: quēadmodum illum traderet eis.] Motiuū autem Jude hic tacet: sed exprimit Matthei.26. ⁊ Joh.12.c. vt recuperaret valorē vnguenti preciosi effusi sup xp̄m a Maria sorore Lazari. * Et gauisi sunt.] Qꝛ ille modus capiendi xp̄m per suum discipulum videbatur magis possibilis et secretus. Sequit. * Et pacti sunt pecuniā illi dare. Et spopōdit. Et querebat opportunitatem/ vt traderet illum sine turbis.] Consequenter describit ipsius xp̄i venditi traditio. Et primo ista traditio ꝓnūciatur. Secundo executioni datur: ibi. Et egressus ibat. Prenunciatio dicte traditionis facta est a xp̄o/ cum cenaret cum discipulis. Et ideo primo describitur paschale conuiuiū. Secundo instituitur eucharistie sacramentū: ibi. Accepto pane. Tertio ponitur dicte traditionis prenunciatio: ibi. Veruntñ. Quarto discipulorū informatio: ibi. Facta est contentio. Circa primū dicit.

B * Venit aūt dies azymorū.] Ista erat quartadecima dies mensis primi: in cuius vespere debebant comedere agnū paschalem/ cū azymis panibus: ideo sequit. * In qua necesse erat occidi pascha.] Et accipit hic pascha non pro die solenni/ sicut supra: sed pro agno paschali: qui illo vespe debebat occidi. Seqt. * Et misit Petrum ⁊ Johannē/ dicens. Euntes parate nobis pascha: vt manducemus. At illi dixerunt. Ubi vis paremus? Et dixit ad eos. Ecce introeuntibus vobis in ciuitatem.] Scilicet Hierusalem. * Occurret vobis homo/ amphorā aque portans.] In hoc dedit eis signum directiuū in preparatione cōuiuij paschalis. * Sequimini eū in domū: in quam intrat.] Hic aūt credit fuisse xp̄i discipulꝰ. Et ideo ꝓuidit de loco: ⁊ de agno: ⁊ alijs necessarijs in celebratione cōuiuij paschalis: vt dictū fuit Marci.14. ☞ Et an.1. que ptis.ser. Ferie.3. Dñice Ramorū.fol.183.col.4. ⁊ hoc est quod subdit. * Et dicetis patrifamilias domus. Dicit tibi magister. Ubi est diuersorium: vbi pascha cū discipulis meis manducem? Et ipse ostendet vobis cenaculum magnū stratum: ⁊ ibi parate. Euntes aūt inuenerunt/ sicut dixit illis: ⁊ parauerunt pascha. Et cū facta esset hora/ discubuit: ⁊ duodecim apostoli cū eo. Et ait illis. Desiderio desideraui.] Idest valde desideraui. * Hoc pascha manducare vobiscum/ anteq̄ patiar.] Quia tunc finiuit vetꝰ testamentū: ⁊ inchoauit nouū: quod erat sibi in desideriū. * Dico eñ vobis: qꝛ ex hoc nō manducabo illud: donec impleat in regno dei.] Qꝛ post illā cenā non comedit nec bibit/ donec post resurrectionē suam: in qua impletū est regnum dei: qꝛ tunc aperta est ianua: ⁊ xp̄s resurrexit ad vitam immortalem: ⁊ tunc xp̄s cum multis comedit ⁊ bibit: ad ꝓbandum sue resurrectionis veritatem: vt habet Luce.24. * Et accepto calice/ gratias egit: ⁊ dixit. Accipite ⁊ diuidite inter vos. Dico enim vobis: q̄ non bibam de generatione vitis/ donec regnū dei veniat.] Generationem vitis/ vocat vinū: qꝛ exprimit de fructu vitis. Consequenter instituit eucharistie sacramentum post legale conuiuium: cum dicitur. * Et accepto pane/ gratias egit.] Per hoc ostendit/ quod in consecratione huius sacramenti preexigitur deuotio ⁊ oratio. * Et fregit et dedit eis: dicens. Hoc est corpus meū: quod ꝓ vobis datur.] Nō est sic intelligēdū/ q̄ prius frangeret ⁊ daret discipulis: ⁊ postea diceret verba cōsecrationis: sed magis ecōuerso: quia xp̄s dedit aplis suis corpus suum ꝯsecratū: ⁊ ideo prꝰ dixit verba consecrationis: que sunt. Hoc est corpus meum. Qꝛ verba consecrationis efficiunt quod figurant. Postea fregit ⁊ dedit illis: dicēs. ¶ Hoc facite in meam cōmemorationē.] Quia eucharistie consecratio/ est quedam dominice

passionis rememoratio: τ propter hoc consecrat corpus separatim a sanguine: quia in passione sanguis fuit separatus a corpore: ideo subditur * Similiter τ calicē postq̄ cenauit dicens. Hic est calix nouum testamentū in sanguine meo: q̄ pro vobis fundetur.] Cetera autē que ad istum sacramentuz pertinent tractāda sunt in quarto sententiaꝝ. Consequenter xp̄s prenūciat traditionem sui/dicens. * Uerūtn̄ ecce manus tradentis me/mecū est in mēsa.] Ex quo patet maxima ingratitudo et proditio Jude: qui ingerebat se comestioni cum xp̄o/quem non latebat sua proditio. * Et quidē filius hominis fm̄ q̄ definituz est vadit.] Quia licet sit deꝰ et homo: non tn̄ tradebatur et patiebatur fm̄ diuinitatē: in qua impassibilis est: sed tantū fm̄ humanitatem: fm̄ quod defīnitū est in prouidentia dei pro salute mundi. * Uerumtn̄ ve homini illi p̄ quem tradetur.] Quia licet Judas post factuz penituerit: hoc tn̄ fuit inutiliter: q2 per desperationem se suspendit: vt habetur Matth. 27. * Et ipsi ceperunt querere inter se.] Scilicet ap̄li. * Quis esset ex eis: qui hoc facturus esset] Tamen nesciuerūt: quia hoc xp̄s nō reuelauit manifeste: sed tantum Johanni secrete: vt habetur Joh. 13. Consequēter ponitur informatio discipuloruz. Et primo ostēditur qualis sit aptus ad officium prelationis: secundo quid foret eis licitum tempore persecutionis ibi. Et dixit eis. Ad huc primo ponitur informatio discipuloꝝ in generali: secundo ipsius Petri in speciali/ibi. Ait autē dn̄s Simoni. Adhuc primo informat discipulos de prelationis aptitudine: secundo de premij magnitudine: ibi. Uos autez. Circa primū
C sciendum q̄ cum ap̄li audierūt. Christū predicantem traditionē sui ad mortem: crediderunt firmiter hoc esse futuꝝ: et ideo ceperūt querere inter se quis inter ap̄los esset couenientior ad tenēdum xp̄i locuz: et hoc est quod dicitur. * Facta est autē τ cōtentio inter eos.] Idest disquisitio. * Quis eoꝝ videret̄ esse maior.] Idest aptior ad p̄sidēduz alijs loco xp̄i. Ideo xp̄s de hoc eos docuit: videlicz q̄ ille esset ad h̄ aptior: q̄ eēt vere humilior: per contrariū ad terrenam dominationem. Et ideo subditur. * Dixit autez eis. Reges gentium dominātur eorum: τ qui potestatē habent super eos benefici vocantur. Uos autez non sic. Sed qui maior est in vobis: fiat sicut minor: et qui precessor est: sicut ministrator.] Et ad hoc inducit exemplū sui dicens. * Nam quis maior est qui recūbit: an qui ministrat? Nonne qui recūbit?] Quasi dicat sic fm̄ iudiciū humanum: et infert. * Ego autē in medio vestrū sum sicut qui ministrat.] Hoc iam ostenderat in lotione pedum suoꝝ discipuloꝝ: et ex hoc intēdit cōcludere q̄ ille est aptus ad succedendū sibi in regimine ecclesie/qui est fundatꝰ in vera humilitate. Postq̄ ostendit aptitudinē prelati: hic cōsequenter ostendit magnitudinē premij: dicens. * Uos autem estis qui permansistis mecuz.] Jam enim Judas exierat de societate eoꝝ accepto pane intincto: vt habetur Joh. 13. * In tentationibꝰ meis.] Quia imminebat agonia sue passionis. * Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū.] Quod intelligit̄ dupliciter. Uno modo de regno militātis ecclie: cuius regimē xp̄s tradidit ap̄lis. Alio modo de regno triūphātis ecclie ad quod erant apostoli assumēdi post laborem vite presentis. * Ut edatis τ bibatis super mensam meā in regno meo.] Hoc similiter dupliciter intelligit̄. Uno modo de sacramento Eucharistie: cuius cōsecrationē: acceptionē et dispensationē xp̄s tradidit ap̄lis. Alio modo de fruitione glorie: ad quaz apostoli erāt predestinati. * Et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus Israel.] Quia in iudicio extremo erunt assessores xp̄i iudicātis. Posita informatione discipuloꝝ i generali: hic ponitur informatio Petri in speciali de fragilitate humana consideranda. Et de constantia ex dei adiutorio habēda/cum dicitur. * Ait autē dn̄s Simoni. Simon/ecce sathanas expetiuit D
vos.] Idest studiose quesiuit per tētationes subuertere: q2 multū nititur ad subuersionē sanctorum. Illos eniz pulsare negligit/quos quasi iure quieto possidere se sentit: vt dicit Gregoriꝰ. * Ut cribraret sicut triticū.] Idest tentationū impulsu concuteret: et sicut in tali concussione remanet palea et transit farina: sic Judas remāsit diabolo ad penam eternam: alij vero ap̄li transierūt ad gloriam. * Ego autem rogaui pro te vt nō deficiat fides tua.] Scilicet finaliter. Nō enim rogauit q̄ Petrus nō caderet: sed vt in casu non remaneret. Ideo sequitur. * Et tu aliquando cōuersus.] Scilicet de peccato ad gratiam. * Cōfirma fratres tuos.] Hoc dicitur ei: quia ecclesia erat sibi cōmittēda: vt habet̄ Joh. vltimo. Ubi ter dicitur ei a xp̄o. Pasce agnos meos. Ex hoc etiam patet fidem nō deficere vsq̄ ad finem mundi: potissime in ecclesia romana/que a Petro post Xp̄m fundata est: sequitur. * Qui dixit ei. Dn̄e tecum paratus sum/et in carcerem et in mortem ire.] Hoc dixit ex feruore et cōfidens de sua constantia et virtute: ideo cōsequēter predicitur sibi sua fragilitas. * At ille dixit. Dico tibi Petre. Non cantabit hodie gallus: donec ter abneges nosse me] Post binā aūt negationē Petri gallus cātauit: put fuit ex post tum plenius Mar. 14. ☞ Et supra an. 1. E. quite p̄t̄. ser. Ferie. 3. Dn̄ice Ramoꝝ. fol. 184.

Consequēter ostendit qd foret apl'is licitū tēpo=
re persecutionis. Qr cū primo xp̄s misit eos ad
predicandum/dedit eis formā incedendi/ vt si=
ne pecunia ⁊ ꝓuisione alia necessarioꝝ incede=
rēt: vt dicit Lu.10.capi. Et ideo forte crederent/
ꝙ tempore persecutionis/ q̄ immineret: nō lice=
ret eis talia portare qđ remouet/ cum subditur.
✳ Et dixit eis. Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera
⁊ calciamētis: nunquid aliqd defuit vobis? At
illi dixerunt. Nihil. Dixit ḡ eis. Sed nunc q̄ hȝ
sacculū.] Ad portandaȝ pecuniā ꝓ ꝓuisione ne
cessarioꝝ. ✳ Tollat.] .i. portet. ✳ Similit ⁊ pe
ram.] Idest repositoriū victualium. Et qr non
solū erat eis licitū talia portare: sed etiā seipsos a
ꝑsecutoribus moderate defendere: saltem ꝓ tūc:
ideo subdit. ✳ Et q̄ non habet.] Scȝ gladium.
✳ Vendat tunicā suaȝ: ⁊ emat gladiū.] Per h̄
innuens ꝙ licita esset eis defensio moderata ꝑtem
pore ꝑsecutionis: ideo subdit. ✳ Dico eñ vob:
qm̄ adhuc hoc qđ scriptum est oportet impleri ī
me.] Scȝ mortem acerbissimā ⁊ cōtemptibilissi
mā per iudeoꝝ persecutionē. ✳ Et cum iniquis
deputatus est.] Hoc scribit Esa.53. ✳ Etem̄ ea
q̄ sunt de me.] Scripta supple ꝑ ꝓphetas. ✳ Fi
nem habent.] Idest sunt ꝓpe cōplementum. ✳
At illi dixerunt. Dñe ecce gladij duo hic.] Non
curauerunt apl'i loqui de sacculis vel peris: sed
tm̄ de gladijs: qr erant animati ad defensionem
sui magistri: licet postea fugerunt timore huma
no percussi. Dicit autem Chrysostomus/ ꝙ illi
duo gladij/ erant duo magni cultelli ad scin=
dendum carnes agni. ✳ At ille dixit eis. Sa=
tis est.] Qr vnus euaginandus sufficiēter ostē=
dit licentiā se defendendi ⁊ audaciam Petri ad
defendendum suū magistrū: ⁊ voluntariā pas=
sionem xp̄i: q̄ cum haberet q̄ ꝓ eo pugnaret: ipse
tm̄ hoc ꝓhibuit. Alius nō euaginatus ostendit
aplos nō fuisse ꝑmissos facere q̄ʒtum poterāt ad
defensionem sui ⁊ magistri: vt ꝑ hoc ostenderet/
ꝙ perfectior est patiētia q̄ʒ defensio etiā licita. Et
consequenter ponit traditionis xp̄i executio. et
primo ex pte xp̄i se voluntarie offerentis. secūdo
ex parte Jude eum ꝓditorie tradentis: ibi. Ad=
E huc eo loquēte. Circa primum dicit. ✳ Et egres
sus.] De loco cene p̄dicte. ✳ Ibat fm̄ cōsuetudi
nem.] Qr assuetus erat illuc exire de nocte cau
sa orationis. ✳ In montē oliuaꝝ] Ubi sciebat
traditorem venturꝝ. ✳ Secuti sunt aūt illum et
discipuli. Et cum ꝑuenisset ad locuȝ: dixit illis.
Orate/ne intretis in tētationē.] Oratio eñ fm̄
Damasce. est eleuatio mētis in deū. Quāto aūt
magis mens eleuat in deū: tāto facili⁹ tentatio
ab eo separat. ✳ Et ipse auulsus est ab eis q̄ʒtuȝ
iact⁹ est lapidis.] Qr oratio dȝ esse solitaria. ✳
Et positis genibus orabat.] Qr debet esse reue=
rēs ⁊ deuota. Sequit. ✳ Dicēs. Pat si vis: trāf
fer calicē istū a me: verūtm̄ nō mea voluntas sed
tua fiat.] Qr debet esse discreta submittendo ꝑ
priā voluntateȝ voluntati diuine. ✳ Apparuit
aūt illi angelus de celo.] Uisione corporali in
specie humana. ✳ Cōfortans eū.] Per modū
seruiētis: qđ factū fuit ad cōfirmandū fidē disci
puloꝝ: ꝙ xp̄s sit maior angelis rōne deitat. Per
hoc etiā oñdebat ꝙ in eo vera humanitas erat:
q̄ ꝯfortabat ꝯtra tristiciā insurgentē in pte sensi
ua ex appꝛhensiōe mortis iminentis. ✳ Et fact⁹
in agonia.] Erat eñ ista agonia reluctatio sen=
sualitatis mortē horrētis ⁊ rōnis ipsam accep
tis: qr virtute diuina q̄libet ps ꝑmittebat agere
⁊ pati: qđ erat sibi ꝓpriuȝ. ✳ Prolixi⁹ orabat.]
Ostendens ꝙ in maiori necessitate magis debet
hō oratiōi insistere. ✳ Et fact⁹ est sudor ei⁹ sicut
gutte saguinis decurrentis in terrā.] Ex vehemē
ti eñ anxietate sensualitatis: q̄ ꝑmittebat agere
⁊ pati: qđ erat sibi ꝓprium: vt dictū est/ fiebat vt
nō solū humores exirent ꝑ sudorē: sed cū hoc ali
qd de sanguine sudorē tingente: fm̄ vero alios
supnaturaliter factū est: vt sanguis ꝑ sudorē cur=
ret: vt sic xp̄s iā suum sanguinē ꝓ salute nr̄a ef=
fundere inciperet. ✳ Et cū surrexisset ab oratiōe ⁊
venisset ad discipulos suos: inuenit eos dormiē
tes p̄ tristicia] Tristicia. n. est passio causata ex
malo p̄senti: qđ nō pōt repelli: ⁊ sic causat aggra
uationē animi q̄si depressi pōdere mali p̄sentis:
qđ nō pōt ammoueri: ⁊ sic ꝑ ꝯsequēs impedit vl
terius motū spirituū/ a corde ad organa sensuū
exterioꝝ: sed qr hmōi spūs causant opa vigilie/
inde est ꝙ tristicia impediēs talē motū spirituū/
causat aggrauationem sensuum ⁊ cessationē ab
actib⁹ ꝓprijs: sicut fit in somno ꝓpriedicto: qui
causatur ex vaporatione humoꝝ ex cibis ⁊ po
tib⁹ ascendente versus cerebrū: q̄ humores ibidē
ingrossati ex frigiditate cerebri: descendunt ver
sus organa sensuū oppilātes meatus: ꝑ q̄s spūs
ꝓgrediētes a corde debēt ad organa sensuū trāsi
re: ⁊ sic cessant sensus ab actibus vigilie. Sequi
tur. ✳ Et ait illis. Quid dormitis? Surgite ora
te/ne intretis in tentationem.] Cōsequenter po
nitur executio traditiōis ex pte Jude tradentis/
cum dr̄. ✳ Adhuc eo loquēte: ecce turba: ⁊ qui
vocabat Judas vn⁹ de duodecim antecedebat
eos.] Tanq̄ʒ ductor illoꝝ: q̄ volebant cōprehen
dere Jesum. ✳ Et appropiquauit Jesu vt oscu
laret eum.] Dederat eñ Judas cōprehensori=
bus istud signū: ne ꝓ Jesu caperent Jacobū fra
trem dñi: qui fuit ei valde similis: vt dicitum fu
it Matth.26. ✳ Jesus aūt dixit ei. Juda/ oscu
lo filium hoīs tradis.] Idest in signo charitatis
proditionem homicidij facis. Ex quo factū Ju
de aggrauabatur valde. ✳ Uidentes autē hi/

qui circa ipsum erant.] Idest xp̄i discipuli. * Quod futurū erat.] Scz captionē magistri sui: vt duceretur ad mortē. * Dixerunt ei. Dn̄e si p̄cutimus in gladio? Et percussit vnus ex illis seruum principis sacerdotum: et amputauit auriculā eius dexterā.] Alijs discipulis licentiā petētibus percutiendi ad magistri sui defensionem: Petrus q̄ erat audacior ceteris et feruentior/ nō petiuit licentiā: nec expectauit respōsionem: sed amputauit vnius auriculā: intendens eum interficere vel grauiter vulnerare. * Respondens aūt Jesus ait. Sinite vsq; huc.] Q.d. Non moueat vos qd̄ est futurum: q2 permittendi sunt vt me compr̄hendāt: vt impleant̄ ea q̄ de me scripta sunt. * Et cum tetigisset auriculam eius sanauit eū.] In quo apparet maxima xp̄i charitas/ sanando illum: q̄ venerat ad cōprehēdendum ipsum. * Dixit autem Jesus ad eos: q̄ venerāt ad se principes sacerdotum et magistratus tēpli et seniores.] Contrarium videtur Matth. 26. vbi dici videtur q̄ principes sacerdotum nō fuerunt in captiōe Jesu: sed ductus fuit ad eos per comprehensores ad locum: vbi conuenerāt. Ad quod respondetur dupliciter. Uno modo q̄ licz non venerint ad comprehendendum Jesum in p̄prijs personis: venerunt tñ in virtute in ministris ab eis missis. Alio modo q̄ aliqui de principibus sacerdotum venerūt cum ministris ad comprehendendum Jesum: vt diligētius fieret negocium: plures tamen expectabant in domo: vt dicit Matth. Sequit̄. * Quasi ad latronez existis cum gladijs et fustibus: cum quotidie vobiscum fuerim in tēplo: nō extendistis man⁹ in me.] Q.d. Tunc nō cepistis me: q2 nolebā: nec modo caperetis nisi p̄mitterem. Ideo sequit̄. * Sed hec est hora vestra.] Uobis cōcessa ad me comprehēdendū. * Et potestas tenebrarū.] Q2 diabolus tenebrarū princeps eos ad hoc incitabat. Consequēter ponit̄ xp̄i traditi cōprehensio: et subditur Petri negatio: cum dr̄. Comp̄hendētes aūt eum: duxerunt ad domum principis sacerdotum. Petrus vero sequebatur eum a lōge. Accenso autē igne in medio atrij: et circūsedentibus illis: erat Petrus in medio eorum. Quē cū vidisset ancilla quedā sedentem ad lumen: et eū fuisset intuita/ dixit. Et hic cum illo erat. At ille negauit eum/ dicens. Mulier/ non noui illum. Et post pusillum alius videns eū/ dixit. Et tu d̄ illis es. Petrus vero ait. O homo/ non sum. Et interuallo facto quasi hore vnius: alius quidā affirmabat/ dicens. Uere et hic cū illo erat: nam et galileus est. Et ait Petr⁹. Homo: nescio quid dicis.] De negatione enim Petri varie loquūtur euangeliste: que materia exposita fuit: et concordata Matth. 26. ☞ Ideo quere annotamento. 7. X. y. Z. quinte partis. ser. Dominice Ramorū. Fol. 169. col. 1. et 2. Sequit̄. * Et continuo adhuc illo loquēte: cātauit gallus. Et cōuersus dominus respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi dn̄i sicut dixerat: q2 p̄usq̄z gallus cantet/ ter me negabis. Et egressus foras Petrus fleuit amare.] Cōsequenter sequit̄ xp̄i comprehensi illusio: cum dicitur. * Et viri qui tenebant illum illudebant ei cedentes. Et velauerunt eum: et percutiebant faciem eius: et interrogauerunt eum/ dicentes. Prophetiza. Quis est q̄ te percussit?] Per hōc eñ designabāt/ q̄ esset falsus propheta cum ignoraret: quis eum p̄cuteret. Et nō solum illudebant: sed etiam calūniose interrogabant. Si tu es christus. Quia si respondisset sic: statim imposuissent: q̄ voluisset sibi vsurpare dignitatem regiam contra Cesaris ordinationem: qui dignitatem regiam a iudeis abstulerat: sicut dictum fuit Luce. 3. capi. Si autem dixisset: nō: obiecissent contra eum de redargutiōe: quia pluries verbis et factis dixerat se esse xp̄m. Unde Johan. 10. c. dicentibus ei iudeis. Si tu es Christus dic nobis palā. Respondit eis Jesus. Loquor vobis et non creditis: opera que ego facio in nomine patris mei: hec testimoniū p̄hibent de me. Sequit̄ * Et alia multa blasphemātes dicebant in eum. Et vt factus est dies conuenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribe: et duxerunt illum in conciliū suum/ dicentes. Si tu es Christ⁹: dic nobis. Et ait illis. Si vobis dixero nō credetis mihi.] Sicut et al's nō credidistis: nec verbis meis: nec factis. * Si autem et interrogauero: non respōdebitis mihi.] Sicut cum al's petiuerat ab eis de Christo quomodo sit filius Dauid: non responderint: et in pluribus alijs eius questionibus simile inuenitur. * Neq; dimittetis.] Quia obstinationem sciebat corū. * Ex hoc autem.] Id est post passionem meā et resurrectionez. * Erit filius hominis sedens a dextris virtutis dei.] Quod impletum est in ascensione Christi. Secundum quod dicit̄ Marci vltimo. d. Et dominus quidē Jesus postq̄z locutus est eis: assumptus est in celum: et sedet a dextris dei. * Dixerunt autem omnes.] Matthei. 26. f. dicitur/ q̄ summus sacerdos hoc dixit. Dicendum/ q̄ ille dixit primo et principaliter: et ideo Mattheus ipsum solum exprimit. Alij autez consequēter idē dixerūt: volentes ex hoc cōcludere condēnationem Christi fore iustam. * Tu ergo es filius dei?] Hoc non sequebatur ex dicto precedenti: quia dixerat/ erit filius hominis. Ueruntamē quia hoc erat verū noluit negare: nec etiam affirmare/ ne aperiret locum calumnie: ideo sequitur. * Qui ait. Uos dicitis: quia ego sum.]

Quod verbum erat verum: ⁊ taliter prolatum, ꝙ calumniam non haberet secundum veritatē: sed tantum secundum iudeorum maliciam: ex qua concluserūt: cum dicitur. * At illi dixerūt. Quid adhuc desideramus testimoniū?] Q.d. Conuictus est ꝓprio verbo. Uñ subdit. * Ipsi enim audiuimꝰ de ore eius.] ¶ Sequitur capitulo.23. * Et surgens. ⁊c.] Postq̄ descripta est xp̄i comprehensio per maliciā iudeorū. Hic consequenter describit eius occisio per executionem gentiliū. Ubi primo describitur solicita examinatio. Secūdo iniq̄ cōdemnatio: ibi. Pilatꝰ autē interrogauit. Tertio impia occisio: ibi. Et cū ducerent eū. Quarto deuota tumulatio: ibi. Et ecce vir noīe Joseph. Circa primū, primo describit examinatio corā Pilato preside. Secūdo coram Herode: ibi. Pilatus aūt. Circa primū dr. * Et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatū.] Qui erat ibi preses loco romanorum. * Ceperunt aūt illū accusare.] Et hoc de tribꝰ. Primo de auersiōe populi a lege Moysi seruanda, cū dicitur. Hunc inuenimꝰ subuertentem gentem nostrā. Secundo ꝙ per doctrinā suam impediret populū suū reddere Cesari tributū. Et hoc notat, cū dicit. Et prohibentē. Tertio ꝙ volebat sibi vsurpare regnū iudeorū: ideo sequitur. Et dicentem se xp̄m regē esse. Primum autem erat manifeste falsum: quia nō venit soluere legem, sed adimplere: vt habetur Matthei 5.b. Et legem Moysi vsq; ad mortē seruauit, vt declaratum fuit ibidē. ☞ Ideo quere hoc in annota.1.D.H. quinte partis. sermonis Uniꝰ Doctoris. Tomo scdo. Similiter secundum: quia iudeis querentibus. Licet nobis censum dare Cesari: an non? Respōdit. Reddite q̄ sunt Cesaris Cesari: vt habet Mat.22. ☞ Et hic annota.1. C. quīte ptis. ser. Dñice.23. post oc. cor. xp̄i. Similiter tertium: quia cū Jesus sciret turbas venturas vt eū raperēt, ⁊ facerent sup se regē: fugit, vt habet Joh.6.b. Pilatꝰ aūt de primo nō curauit: quia gētilis erat: ⁊ iō de lege Moysi nō curabat. Secundū reputabat falsum: quia responsionem xp̄i audierat per relationē de tributo Cesari reddēdo: vt predictū est. Sz de tertio inq̄siuit, quia videbat esse cōtra dn̄m suū. Uñ ⁊ iudei corā eo dixerūt. Non habemꝰ regem nisi Cesarē. Johā.19.b. Et ibidē dicit. Omnis enim qui se regem facit: contradicit Cesari. Christus aūt se regem esse nō negauit, neq; affirmauit: sed medio modo respondit, dicens. Tu dicis. Uerūtn̄ expressit: ꝙ si esset rex: regnū eius non esset de hoc mundo: vt habetur Johā.18.f. Et hoc est qd subdit. * Dicentes. Hūc inuenimꝰ subuertentē gentem nr̄am ⁊ ꝓhibentē tributa dari Cesari: ⁊ dicentē se xp̄z regem esse. Pilatus aūt interrogauit eū: dicens. Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait. Tu dicis. Ait autē Pilatus ad principes sacerdotum ⁊ turbas. Nihil inuenio cause.] Scilicet criminis vel mortis. * In hoc homine. At illi inualescebant.] Ut clamoribus obtinerent, quod ratione non poterant. * Commouit populum.] Quasi dicerent: turbauit pacem cōmunem. * Docens per vniuersam iudeam incipiens a galilea vsq; huc.] Volebant enim notare, ꝙ esset similis Jude galileo: qui tempore natiuitatis xp̄i inducebat populum ad rebellandum imperatori romano, dicēs esse illicitum iudeis profiteri aliquē dn̄m terrenum: sed solū deū: vt habet. Act.5.g. Ante hos dies extitit Judas galileus: qui auertit populū in dies professionis. Sed Pilatus hoc falsum reputauit eo, ꝙ audierat Xp̄z dixisse. Luce.20.d. Reddite que sunt Cesaris Cesari: ⁊ que sunt dei deo. Per hoc ostendens ꝙ poterant esse subiecti non solum deo: sed etiam temporali dn̄o. Consequenter ponitur examinatio Xp̄i coram Herode. Pilatus autem audiens ꝙ Jesus esset de galilea: remisit eum ad herodem. Tum vt Herodi deferret. Tum quia credebat ꝙ libenter liberaret hominem: qui esset de terra sua ⁊ maxime innocētem. Sciendum etiā ꝙ licet Xp̄s fuerit in Bethleem natus (vt dicitur Luce.2.) Tamen dicitur hic de Galilea: quia fuit ibi nutritus ⁊ conuersatus: ideo subditur * Pilatus autē audiens Galileam: interrogauit si homo galileus esset. Et vt cognouit, ꝙ de Herodis potestate esset: remisit eum ad Herodem: qui et ipse hierosolymis erat illis diebus.] Scilicet paschalibus propter solemnitatem: quia iudeus erat. Pater enim suus fecit se circumcidi, transiens ad ritum iudaismi: sm quod dicit Josephus. * Herodes autem viso Jesu gauisus est valde.] Non propter deuotionem, sed propter curiositatem: ideo subditur. * Erat enim cupiens ex multo tempore videre eum: eo ꝙ audierat multa de eo.] Scilicet de miraculis eius ⁊ doctrina. * Et sperabat signū aliquod videre ab eo fieri] Idest mirabile factū * Sperabat etiā ab eo audire quedā curiosa ⁊ insolita. Ideo sbdit. * Interrogabat aūt eū multis sermōibꝰ. At ipē nihil ei rn̄debat] Jesꝰ aūt in ꝯspectu eiꝰ noluit aliqd signū facere. Tū quia Herodes erat idignꝰ: cū moueret ex curiositate: vt dictū ē: tū quia Jesꝰ voluit ondere: ꝙ p̄dicator verbi diuini nō dz corā p̄ncipibꝰ ostentationē suā q̄rere ⁊ eisdē rōnibꝰ nō rn̄dit eiꝰ interrogatiōibꝰ * Stabāt aūt p̄ncipes sacerdotū ⁊ scribe ꝯstāter accusantes eū. Spreuit autē illum Herodes cū exercitu suo] Reputās eū idiotā ⁊ fatuū * Et illusit indutū veste alba] Sic.n. illudebat tūc fatuꝰ * Et remisit ad Pilatū] Ut eū honoraret sicut Pilatus

ei detulerat. *Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die.] Propter mutuam reuerētiam factam: vt dictum est. *Nam antea inimici erāt adinuicem.] Propter galileos/quos Pilatus occiderat: miscens sanguinē eoꝝ cum sacrificijs: vt habeť Luce.13.ꝛ hic annoť.4.A. 5.par.sermo.diuinoꝝ officioꝝ.fol.33.col'.3.Cōsequenter describiť xp̄i cōdemnatio iniusta. Ubi primo declaratur xp̄i innocentia ex triplici confessione iudicis causam examinātis: ꝛ etiam ex allegatione Herodis: qui ip̄m non condēnauerat. Judei autem econtrario cōtra verba iudicis ter reclamauerunt: vt obtinerent per importunitatem clamoris/quod non poterāt via rationis. Propter quod Pilatus finaliter declinauit a iusticia condēnans ad mortem innocētem Jesum. inclinatus ad hoc ex populi fauore: quē querebat: ꝛ Cesaris timore/cuius indignationem formidabat: eo ꝙ dixerant iudei in cōspectu suo. Si hunc dimittis/nō es amicus Cesaris: vt habeť Joh..19. Et sequiť. *Pilatᵒ autē ꝯuocatis pricipibᵒ sacerdotū ꝛ magistratibᵒ ꝛ plebe: dixit ad illos. Obtulistis mihi hunc hominem quasi auertentē populum: et ecce ego corā vobis interrogans: nullam causam inuenio in homine isto ex his/in quibus eū accusatis: sed neqꝫ herodes.] Ex dictis patet littera. Paucis exceptis que exponētur. Nam remisit illum ad nos: idest ad nostrum iudicium: libri antiqui ꝛ correcti sic habent: *Nam remisi vos ad illū.] Scilicet ad herodem: vt patet ex dictis ꝛ littera sequens consonat/cum dicitur. *Et ecce nihil dignū morte actū est ei.] Scilicet corā Herode. *Emendatū ergo.] Idest verberatū. *Illū dimittam.] Liberum a morte. Sed contra hoc videtur: qꝛ Pilatus sciebat ip̄m esse innocētem: quomodo igitur volebat ipsum iniuste verberare: Dicendū ꝙ volebat facere vt iudei videntes hāc flagellationem/satiarenť hac pena: ꝛ cessarent a morte Jesu querēda. *Necesse autē habebat dimittere eis per diem festū vnum.] Qꝛ in nocte pasche angelus dn̄i saluauit hebreos/ꝛ percussit primogenita egyptioꝝ. Exod.12.f.et ideo in memoriā huius beneficij in solemnitate paschali saluabāt vnum propinquum morti: ꝛ aliquos condemnatos ad mortem interficiebāt ad representandum saluationem hebreorum et interfectionem egyptiorum: et istam consuetudinem eis obseruari impetrauerant ab imperatore romanorum: sicut fuerat obseruata anteqꝫ Judea esset romanis subiecta: ꝛ hoc ē quod dr̄. Necesse autem habebat.ꝛc. Quia tenebatur obseruare illud: qđ erat cōcessum ab impatore. Pilatus sciens Jesum innocentē/volebat eum liberare per hanc viam: proponēs ꝙ non expediret eis dimittere nisi Jesum aut Barrabam: cuius liberationem credebat iudeos nullo modo preeligere propter nimiā ipsius maliciā: sed ipsi nimio odio moti contra xp̄m preelegerūt Barrabam liberari: petentes Jesum crucifigi eo/ꝙ erat modus mortis asperior et durior: ꝛ hoc est qđ dicitur. *Exclamauit autem simul vniuersa turba/dicēs. Tolle hūc: ꝛ dimitte nobis Barrabam. Qui erat propter seditionē quandā factam in ciuitate ꝛ homicidiū missus in carcerē. Iterū autē Pilatus locutus est ad illos volens dimittere Jesum. At illi succlamabant dicētes. Crucifige: Crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos. Quid enim mali fecit iste? Nullā causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo ꝛ illum dimittā. At illi instabāt vocibᵒ magnis postulātes vt crucifigeretur/ꝛ inualescebāt voces eorum. Et pilatus adiudicauit fieri petitionem eoꝝ. Dimisit autē illis eū: qui propter homicidiū ꝛ seditionē missus fuerat in carcerem/quē petebant: Jesum vero tradidit volūtati eorum.] Consequenter describitur xp̄i impia occi K
sio/cum dicitur. *Et cum ducerent eum.] Ad crucifigendum. *Apprehenderunt Simonē quendam Cyrenensem venientē de villa: ꝛ imposuerunt illi crucem portare post Jesum.] Qꝛ coegerunt eum ad portandum crucē/vt citiᵒ venirent ad locum crucifixionis. Qꝛ Jesus videbatur nimis debilitatus ex afflictione p̄cedenti: et ideo ꝗuis Jesus primo portasset crucem suā: tamen illi qui eum ducebant/acceperunt eam: ꝛ posuerunt supra Simonem ratione predicta. Ille autem inuite portabat: tū quia hͦ erat turpe: tū quia forsitan erat discipulus Jesu/occultus tamen. *Sequebatur autem illum multa turba populi ꝛ mulierum: que plangebant ꝛ lamentabantur eum.] Quia aliqui sequebātur eum ad ipsum crucifigendum: aliqui ad deridēdum eum: ꝛ aliqui ad videndum spectaculū: et aliqui ad plangēdum. Specialiter mulieres deuote: vnde subditur. *Conuersus autem ad illas Jesus/dixit. Filie hierusalem.] Quia non solum alique de galilea secute fuerāt ipsum: sed etiam alique de hierusalem sibi adheserant per deuotionem. *Nolite flere super me: sed super vosipsas flete: ꝛ super filios vestros.] Non prohibet cōpassionē: sed predicit aliā luctus causaꝫ in obsidione hierusalē futura per Titū ꝛ Uespasianum. Ideo subdiť. *Quoniā ecce venient dies.] Scꝫ quadragesimo secūdo anno post passionē Christi: in quo fuit dicta obsidio. Sequitur. *In quibus dicēt. Beate steriles.] Quia agiliores erāt ad fugiendum: ꝙ̄ grauide. *Et ventres: qui non genuerunt: ꝛ vbera/que non lactauerunt.] Quia mulieres habētes pueros

in obsidione fuerunt anxiate: non solum pro se: sed etiam pro pueris suis: et aliquе pre famis anxietate proprios pueros comederunt: secũdum quod dicit Josephus libro de iudaico bello. * Tunc incipient dicere montibus: cadite super nos: et collibus operite nos.] Quia aliqui pre horrore miserie: que tunc fuit in populo iudeorum: dicebant. Utinam montes caderent super nos. * Quia si in viridi ligno hec faciunt: in arido quid fiet?] Christus hic dicitur lignum viride/ faciens fructum: et per cõsequens indignum abscisione per mortem. Populus autem iudaicus hic dicitur lignum aridum infructiferum: et per consequens dignum abscisione per mortẽ et cõbustionem gehẽne: que est pena extrema/ et maxima: sequitur. * Ducebãtur autem et alij duo nequam cum eo/ vt interficerentur. Et postquã venerunt in locũ: qui vocatur Caluarie: ibi crucifixerunt eum et latrones: vnum a dextris et alterum a sinistris. Jesus autem dicebat. Pater dimitte illis: nõ enim sciunt quid faciũt.] Erãt enim ibi aliqui simplices et illiterati a sacerdotibus iudeorum decepti: qui persequebãtur xp̃m zelo legis: et pro istis orauit xp̃s. Alij autem erãt litterati: qui ipsum esse xp̃m probabiliter nouerant/ seu agnoscere debuerãt: sed ex odio et inuidia fuerũt excecati et ipsum psecuti sunt vsq ad
R mortem: et pro illis nõ orauit. Sequitur. * Diuidentes vero vestimenta eius miserunt sortes. Et stabat populus expectans: et deridebant illũ principes cum eis/ dicentes. Alios saluos fecit: se saluum faciat: si hic est Christus dei electus. Illudebant autem ei et milites accedentes: et acetum offerentes et dicentes. Si tu es rex iudeorũ: saluũ te fac. Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris grecis: hebraicis: et latinis. Hic est rex iudeorum.] Quia iste erãt tres lingue principales/ vt oẽs possent legere. Sequitur. * Unus autem de his: qui pendebãt latronibus blasphemabat eum/ dicens. Si tu es xp̃s: saluum fac te ipsum et nos. Respondens autem alter increpabat eum/ dicẽs. Neq tu times deuz.] Quasi dicat. Licet homines non timueris/ tamẽ deberes deum timere: maxime in articulo mortis: in quo tu es. Ideo subditur. * Qui in eadem damnatione es.] Scz mortis. Sequitur. * Et nos quidem iuste. Nam digna factis recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad Jesum. Domine memẽto mei.] Magna fides huius latronis: qui nec propter acerbitatem pene/ quam sustinebat: nec propter infirmitatem carnis/ quaz in Christo videbat/ confessionem vere fidei omisit. * Cum veneris in regnum tuum.] Manifeste patet q non loquebatur de regno temporali: sed eterno. Ideo subditur. * Et dixit illi Jesus. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso.] Non accipitur hic paradisus p horto voluptatis: nec pro celo empyreo: sed pro fruitione beata: quam habuerunt sancti patres in morte xp̃i: qui erant in lymbo detenti: statim cum eius aĩa descendit ad eos. Et eadem die illuc descendit anima illius latronis facta particeps beate fruitionis. Sequitur. * Erat autem fere hora sexta: et tenebre facte sunt in vniuersam terram: vsq in horam nonam. Et obscuratus est sol: et velum templi scissum est medium. Et clamans voce magna Jesus ait. Pater in manus tuas cõmendo spiritum meum.] Ostendens q in articulo mortis maxime debemus recurrere ad deum. * Et hec dicens expirauit. Uidens autem Centurio.] Qui erat constitutus ad custodiendum xp̃m i cruce: quousq expirasset. * Quod factum fuerat.] Scilicet miracula in xp̃i passione facta: vtpote terremotus: petrarum scissio: obscuritas solis supernaturalis: et q cum clamore magno expirasset: quod non poterat fieri virtute nature. * Glorificauit deum.] Fidei confessione. * Dicens Uere hic homo iustus erat.] Dicit Matth.27.f..dr. Uere filius dei erat iste. Credendum q vtrumq dixit Centurio: sed Matthe. et Lucas aliud: de altero tacendo expressit vnum. * Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud: et videbant que fiebant: percutientes pectora sua reuertebãtur.] Penitentes et dolentes de xp̃i persecutione: et isti fuerunt qui a pe... ritis decepti fuerant: vt predictũ est. * Stabant aũt oẽs noti eius a longe: et mulieres que secute erant eũ a galilea hec vidẽtes.] Cõtrariũ videtur Joh.19.e. Ubi dr. Stabant iuxta crucem Jesu mater eius et soror matris eius. etc. Respõdet Aug. q non erant immediate iuxta illum propter turbam comprimentem: nec ita longe quin possent eum videre: ideo possent dici fuisse longe et prope diuersis respectibus. ¶ Sequitur euangeliũ. * Et ecce. etc.] Hic describitur deuota christi tumulatio: que fuit solennis et preciosa: licet mors fuerit ignominiosa prout de vtroq fuerat prophetizatum per Esaiam: sicut plenius fuit declaratum Matthei.27. ☞ Et hic Annotamento.7. MM. quinte partis. sermonis Dominice Ramorum. Folio.171. Columna.4. * Et ecce vir nomine Joseph: qui erat decurio vir bonus et iustus.] Idest existens de curia: scilicet presidis vel imperatoris. * Hic nõ cõsenserat cõsilio et actibus eorum.] Scz aliorum iudeorum xp̃m persequẽtiũ. * Ab Arimathia ciuitate iudee.] Ista ẽ ciuitas: q vocata est Ramatha: de q fuit Helchana pr Samuel: vt hr.1.Re.1.a. * Qui expectabat et ipse regnũ dei.] Nõ tẽporale et terrenũ: sed celeste et eternũ. * Hic accessit ad Pila

tũ ⁊ petijt corpus Jesu.] Erat em̃ de curia: ⁊ pro
pter hoc habebat maiorem accessum. * Et de=
positum inuoluit sindone.] Idest panno lineo.
⁊ ex hoc ordinatũ est / ꝙ corpus Christi non con
secratur nisi super pannuz lineum. * Et posuit
eum in monumento excisso.] Idest in vno lapi
de concauato s̃m quantitatez hominis: ne si ex
pluribus lapidibus esset factum / posset dici a iu
deis ꝙ suffossum fuisset sepulchrũ: ⁊ corpꝰ inde
sublatũ. * In quo nondum quis𝑞̃ positus fue
rat.] Ne posset dici: ꝙ ille: qui prius ibi fuisset se
pultus / resurrexisset: ⁊ non Christus.
M
Moralr * Appropinquabat. ⁊c.] Lyra. Moraliter. Ex
ponatur sicut. s̃. Matthei. 26. ⁊. 27. ☞ Uel
Annotamento. 7. N N. quinte partis. sermõis
Dominice Ramoꝝ. folio. 172. col. 1. Et Mar=
ci. 14. ⁊. 15. Uel annotamento. 1. G. ⁊c. quinte
partis. sermonis Ferie. 3. Dominice Ramorũ.
Folio. 185. Sequit̃ postea. * Intrauit autem
Sathanas. ⁊c.] Jam ante intrauerat ipsuz: cũ
esset fur / ⁊ loculos habens: vt dicitur Johannis
12. a. Sed tunc intrauit ad ipsum amplius pos
sidendum. Ex quo patet ꝙ in omni mortali pec
cato diabolus intrat hominẽ: vt ipsum de nouo
possideat: vel amplius q̃z ante. * Et abijt: ⁊ lo=
cutus est cum principibus sacerdotũ.] Expona
tur sicut supra Matth. 26. ⁊ Marci. 14. ☞
Uel sicut in supradictis annotamẽtis. * Et ait
illis. Desiderio desideraui hoc pascha mandu=
care vobiscũ. ⁊c.] Hoc est eucharistie sacramen
tum: quod nos per fidem spiritualiter mandu=
camus: ⁊ ipse manducat nobiscum: incorporan
do nos sibi per istud sacramentũ: quod alloq̃ns
Augustinus: dicit. Cibus es grandiũ: non mu
taberis in me: sed tu me mutabis in te. Cetera
moraliter sunt exposita Matthei. 26. et Marci
14. ☞ Et annota. superius dictis. * Facta
est contẽtio inter eos: quis eorum videretur esse
maior. ⁊c.] Similis contentio frequenter fit in
ecclesia pro dignitatibus obtinendis: ⁊ nõ soluz
inter seculares: sed etiam inter regulares / diuiti
as habentes: sicut canes contendunt ad obtinẽ
dum os carnibus ⁊ medullis repletũ. ꝓpter qꝺ
viliores canibus videntur religiosi mendican=
tes: qui pro officijs presidendis contendunt: cuz
nihil annexũ habeant / nisi miseriaz ⁊ laborem.
ꝓpter quod ad repellendum talem ambitionẽ /
subdit saluator. * Sed qui maior est. ⁊c.] Se=
quitur. * Uos autẽ estis: qui permansistis me
cum. ⁊c.] Permanentibus enim firmiter in tri=
bulationibus cum ipso disponit fruitionẽ beatã
in celesti regno. * Ait autem dñs Simoni. Si
mon / ecce sathanas expetiuit vos. ⁊c.] Per hoc
patet ꝙ diabolus fideles tentare non potest: nisi
ex dei licẽtia: sicut de sancto Job dicitur. Job. 1.

* Ut cribraret sicut triticũ.] Ex hoc habetur ꝙ
diabolus homines sanctos magis satagit con=
cutere tentationibus / q̃z alios. Unde refert Gre
gorius in Dialogo: ꝙ ille diabolus: qui per ma
gnũ tempus Andreã episcopũ tentando de qua
dam muliere: ipsum ad hoc induxerat / ꝙ illius
mulieris tergum blandiẽdo manu percusserat:
plus fuit a suo principe cõmendatus: q̃z illi: qui
ꝓcurauerant homicidia ⁊ alia multa mala. *
Ego aũt rogaui pro te: vt non deficiat fides tua.
⁊c.] Chrys. Non aũt dixit. Rogaui / vt non ne=
ges: sed vt fidem nõ deseras. Nam etsi paululuz
agitandus sis: habes tñ reconditũ semen fidei.
* Et tu aliquando conuersus. ⁊c.] Nam illi: q̃
consecuti sunt a deo donuz misericordie: debent
(quãtum possunt) in bono ceteros roborare. *
Qui dixit ei. Domine / tecũ paratus sum. ⁊c.]
Exponatur vt supra Matth. 26. ⁊ Marci. 14.
☞ Uel vt in annota. supradictis. * Et dixit
eis. Quando misi vos sine sacculo ⁊ pera. ⁊c.]
Quando missi fuerunt apostoli ad predicãduz
sine ꝓuisiõe aliqua necessarioꝝ: fuit diuinitus
eis laute ꝓuisum: qꝛ nihil eis defuit: (vt dicitur
in textu) quando vero relaxatũ fuit illis sibi pro
uidere de necessarijs in via: passi fuerunt penu=
rias multas: vt patet in actibꝰ apostoloruz: ⁊ in
legendis coꝝ. Hoc aũt fuit ad dandam fiduciã
pauperibꝰ predicatoribꝰ exequẽdi ꝯstanter offi
cium predicãdi. * Uendat tunicã suã: ⁊ emat
gladium. ⁊c.] Gladius spiritus: est dei verbum
in sacra scriptura contentũ: pro quo emendo in
sacre scripture studio vendẽda est tunica. i. exte=
riora bona sunt exponenda. Hec est illa marga=
rita: pro cuius emptiõe omnia sunt vendenda:
vt dicitur Matthei. 13. f. Et Sapientie. 7. b. di=
citur. Omne aurum in comparatiõe illius are=
na est exigua: et tanquam lutum estimatur ar
gentum in cõparatione illius. Sacra vero scri=
ptura continetur in duobus testamentis: ideo
subditur. * Ecce duo gladij hic. ⁊c.] Et quoni
am sufficiunt ad omnem falsitatem fidei contra
riam destruendam: sequitur. * Satis est. Et
egressus ibat secundum consuetudinem. ⁊c.]
Ad locum: vbi sciebat traditorem venturum: et
obtulit primo spiritum per feruorem orationis:
ideo subditur. * Et factus est sudor eius: sicut
gutte sanguinis decurrentis in terram.] Ex fer
uore orandi: ⁊ ex apprehensione imminẽtis tor
menti. * Et cũ surrexisset ab oratione. ⁊c.] Ex
ponatur sicut Matth. 28. et Marci. 14. ☞
Uel vt in anno. predictis vs𝑞̃ ibi. * Et cũ teti=
gisset auriculã eius: sanauit eũ.] Sicut precisio
auricule serui põtificis significauit inobediẽtiã
iudaici populi ad xp̃m: sic eius sanatio signifi=
cat eius obedientiã circa finẽ mundi: quia tunc

tanget Christus sua clementia corda iudeorũ.
* Comprehendentes autem eum.ꝛc.] Expo=
natur sicut Matth.26.ꝛ Marci.14. ☞ vel
vt in predictis annotamentis vsq ibi. * Et vt
factus est dies.ꝛc.] Exponatur sicut Matthei.
27.ꝛ Marci.15. Vel vt in predictis Annota=
mentis. * Et ait illis. Si vobis dixero/ non cre
detis.ꝛc.] Homines enim in malis obstinati/
veritatem dicentibus nõ credunt: nec interroga
ti de veritate/respondent: neq ad bonam psua=
sionem a sua nequitia cessant. ꝛ tales erãt isti.
Residuũ huius capituli exponat sicut Matth.
26.et Marci.14. ☞ Vel vt in supradictis
annota. ¶ Sequit capi.23. * Hunc inuenim⁹
subuertẽtem gentem nostram.ꝛc.] Ista contra
Christum ꝑposita erant simpliciter falsa.ꝑpter
quod Pilatus respõdit. * Nihil inuenio cau=
se in hoc homine.ꝛc.] Sed hic est modus iniq=
rum/ ꝙ per mendacia querunt condemnationẽ
iustorum. Ex hoc etiam patet ꝙ aliquando iu=
stius agit in curia laicali/ q̃ in clericali. Prin=
cipes enim sacerdotũ Christum condemnaue=
runt tanq̃ mortis reum: quẽ Pilatus ꝓnunci
at innocentẽ ꝛ iustum: ꝛ sic hodie fit in plurib⁹
locis/ ꝙ homicide notorij: qui per secularẽ iudi
cem suspenderent: per ecclesiasticũ iudicẽ in ma
gnum populi scandalum liberantur. * At illi
inualescebant.ꝛc.] Sic faciunt maligni/ querẽ
tes obtinere per clamorẽ: quod non possunt per
rationẽ. * Herodes autem viso Jesu.ꝛc.] Per
hoc autem ꝙ xp̃s corã Herode incestuoso ꝛ ho=
micida noluit facere miraculum: nec suis inter
rogationibus respõdere/significauit ꝙ tales di
gni nõ sunt opera videre diuina: nec eius habe
re responsa * Spreuit aũt illum Herodes.ꝛc.]
Sic hodie sectatores Christi a malis hominib⁹
spernuntur: ꝛ ab eis fatui reputant. * Et facti
sunt amici Herodes et Pilatus.ꝛc.] Hoc fuit si
gnum/ ꝙ iudeoꝝ principes ꝛ romanoꝝ conue=
nirent in persecutione christianoꝝ. Cetera expo
nant sicut Matthei.27.et Mar.15. ☞ Vel
vt in supradictis annotamẽtis.vsq ibi. * Filie
Hierusalem nolite flere super.ꝛc.] Scd̃m sensuz
litteralem fletus: ad quẽ induxit Christus mu-
lieres: fuit ꝑpter miseriã per romanos super iu=
deos venturã: et illa miseria figura fuit miserie
super incredulos venture per spirit⁹ malignos.
Pro cuius euasione flendum est ꝛ orãdum an=
te terminũ huius vite. * Ducebant aũt et alij
duo neq̃.ꝛc.] Hoc ad litterã procuratũ fuit per
pñcipes iudeoꝝ: vt a vulgarib⁹ xp̃s participas=
se videret in criminib⁹ coꝝ: ꝛ sic ipsi viderentur
iuste mortem eius ꝓcurasse: ꝛ sic frequenter fa=
ciunt maligni/ querentes operire suam nequiti
am per infamiã iusti. * Et postq̃ venerũt in lo

cum: qui vocatur Caluarie.ꝛc.] Exponat sicut
Matthei.27.et Marci.15. ☞ Vel vt in su=
pradictis annota. * Jesus autẽ dicebat. Pa=
ter dimitte illis.ꝛc.] Beda. Nec putandum est
cum hoc frustra orasse: sed in eis: qui post eius
passionẽ crediderunt: qđ orabat impetrasse. No
tandum sane ꝙ non pro eis orat: qui quem filiũ
dei intellexerunt crucifigere: q̃ confiteri malue
runt: sed pro eis: qui nescierunt: quod fecerunt:
zelum dei habentes: sed non ẜm scientiã. Unde
subdit. * Non eñ sciunt quid faciunt.ꝛc.] Ce
tera exponant sicut Matthei.27.ꝛ Marci.15.
vsq ibi. ☞ Vel ꝓut in supradictis annota.
* Unus autẽ de his: qui pendebant.ꝛc.] Per
istos duos significantur illi: qui pro peccatis su
is expiandis cum xp̃o crucifigũtur per ꝓfessio
nem in religione factam: sed aliqui reuertuntur
actu (etsi nõ habitu) ad vitã secularem. de quib⁹
dicit Rom.2.d. Nomen dei per vos blasphema
tur inter gentes. q2 scandalizant seculares: ꝛ isti
significant per latronẽ blasphemantẽ. Alij vero
ꝓfessi/ crucem penitẽtie per patientiã deuote sus
tinent: ꝛ isti significãtur per latronẽ xp̃m ꝯfiten=
tem: ꝛ eius gratiã postulantẽ: ꝑpter qđ sibi dicit
* Hodie mecũ eris in paradiso.] Quia tales
iam cum xp̃o sunt per gratiam: et erunt per glo
riam in futuro. * Erat autem fere hora sexta.]
Exponat sicut Matth.27.ꝛ Marci.15. ☞
Vel prout in annota. supradictis. * Pater in
manus tuas commẽdo spiritũ meum.] In hoc
docuit nos semper deo cõmendare spiritus no=
stros: quorũ corpora quotidie tendunt ad mor=
tem: et horam penitus ignoramus. * Videns
autẽ Centurio qđ factum fuerat.ꝛc.] Per hoc
autem/ ꝙ iste gentilis confessus fuit Christum
tam clare: significata fuit gloriosa confessio gen
tilium in eorum conuersione: ꝛ duritia iudeorũ
in infidelitate. ¶ Ambrosius. O duriora saxis
pectora iudeorũ. Judex arguit: credit minister:
proditor scelus suum morte condemnat: elemen
ta fugiunt: terra concutitur: monumenta resere
rantur: iudeorũ tamen auaritia immobilis atq
duritia: manent orbe cõcusso. * Et ecce vir/ no
mine Joseph.ꝛc.] Exponat vt supra Matthei
vigesimoseptio. vel Marci decimoqnto. ☞
Vel vt in annotamentis supradictis.
* Appropinq̃bat.ꝛc. Qui dicitur pascha.ꝛc.]
Glosa. Pascha nõ a passione: sed a transitu no=
minat: ꝙ illa die transiuit exterminator per egy
ptum: vel dominus liberans populum suum:
quo nomine significabat agnum in hac die de
mundo ad patrem transituꝝ. Inter pascha ve=
ro et azyma hoc distat: quia pascha vocatur so=
lus dies: in quo agnus occidebatur ad vesperã:
idest decimaqrta luna primi mensis. Dies azy=

morū erant a decimaquinta luna vſq; ad vi
ceſimūprimū diem eiuſdem menſis. Sed euan
liſte indifferēter ponūt: ⁊ diē azymoꝝ ꝓ paſcha:
⁊ paſcha ꝓ dieb⁹ azymoꝝ. Vn̄ hic Lucas. Di=
es feſtus azymoꝝ: q̄ dicit̄ paſcha: q2 ⁊ paſche di
es in azymis panib⁹ celebrari precipiebat̄. Exo.
12.b. Et nos q̄ſi ꝑpetuū paſcha faciētes: ſemper
ex hoc mūdo tranſire precipimur. Vno die imo
lato agno ad veſperā: ſequūtur ſeptem dies azy
moꝝ: q2 xp̄s in plenitudine tempoꝝ ſemel ꝓ no
bis paſſus: toto tēpore ſeculi: qđ ſeptē dieb⁹ agit̄:
in azymis ſynceritatis et veritatis p̄cepit eſſe vi
uendū. ✳ Et querebāt principes ſacerdotū. ⁊c.]
Hec ante biduū paſche ꝯgregatis principib⁹ ſa
cerdotū ⁊ ſcribis in atriū Caiphe: Matthe⁹. 26
capi.a. teſtat̄. ✳ Intrauit aūt ſathanas in Ju=
dam. ⁊c.] Dicit Johānes. 13. capi.a. ꝙ poſt buc
cellā a dn̄o traditā intrauit ſathanas in Judā:
ſed ⁊ an̄ buccellā inuaſerat eū ſathanas: ⁊ quē
prius intrauerat/ vt deciperet: poſtmoduꝫ intra
uit/ vt iam ſibi traditū pleni⁹ poſſideret. ✳ Ve
nit autem dies azymoꝝ. ⁊c] Licet ſequenti die:
ideſt. 15. luna ſit crucifix⁹: hac tamē nocte: qua
agnus immolabat̄: ⁊ carnis ſanguiniſq; ſuis di
ſcipulis ſacramēta celebranda tradidit: ⁊ a iu=
deis tentus et ligatus: ipſius immolationis. i.
paſſionis ſue ſacrauit exordiū. ✳ Ecce introeū
tibus vobis in ciuitatem. ⁊c.] Sicut deus cun=
ctorum preſcius cum diſcipulis loq̄tur: de his:
que alibi gerunt̄: ⁊ bene paraturis paſcha/ am=
phoram aque portans occurrit: vt oſtēdatur/ ꝙ
huius paſche myſteriū pro ablutiōe mundi per
aquam baptiſmi ſit celebrandum: vbi veri pa=
ſche cultoribus typicus de limine cruor aufert̄:
⁊ ad tollenda peccata viuifici fontis baptiſma
cōſecratur. Amphora ſignificat perfectā menſu
ram expleti temporis: quo dignū erat hec geri.
✳ Occurret vobis homo amphoram aque por
tans.] Sine nomine deſignatur: vt pauper et
ignobilis eſtimet̄: qui a domino eligitur: cuius
ſanctitas in hoc apparet/ ꝙ in ſtrato eius domi
nus cum diſcipulis/ cum ſublimiū virtutū dele
ctatione requieſcit. ✳ Sequimini eū. ⁊c.] Con
ſulte pretermittunt̄ nomina vel baiuli aque: vel
domini domus: vt omnibus volentibus imbui
ſacramentis Chriſti (quod eſt paſcha celebrare)
Chriſtum ſue mentis hoſpitio ſuſcipere: queren
tibus: facultas danda ſignetur. ✳ Et ipſe oſten
det vobis cenaculum magnum ſtratum. ⁊c.]
Spiritualis eſt lex: que de anguſtijs littere egre
diens: in ſublimi loco recipit ſaluatorē. Qui in
littera remanet: in imis paſcha facit: ſed q̄ aque
baiulum: ideſt gratie preconē in domum eccle=
ſie ſequitur: tranſcendens littere ſuperficiem: in
mentis ſolio refectionē parat Chriſto: cum cun
cta vel paſche ſacramenta: vel cetera legis decre
ta de eo intelligit ſcripta. ✳ Deſiderio deſidera
ui hoc paſcha manducare vobiſcum. ⁊c.] Deſi Q
derat primo typicū paſcha manducare: ⁊ ſic paſ
ſionis ſue myſteria mundo declarare: vt et anti
qui paſche ꝓbator exiſtat: ⁊ hoc ad ſue diſpēſa=
tionis figuram pertinuiſſe demōſtrans: iam ad
ueniente veritate/ vmbra ceſſare debeat: in cui⁹
rei figura defecit manna: poſtq̄ comederunt filij
iſrael de frugibus terre: nec vſi ſunt vltra cibo il
lo. ✳ Dico enim vobis: quia ex hoc non man=
ducabo illud. ⁊c.] Non vltra moſaicuꝫ paſcha
celebrabo/ donec in eccleſia: quod eſt regnū dei
ſpiritualiter intellectū/ compleatur. In hoc re=
gno vſq; hodie manducat Chriſtus: cū ea: que
Moyſes rudi populo carnaliter obſeruāda pre
cepit: in mēbris ſuis ſpiritualiter exercet. ✳ Et
accepto calice.] Hic calix ad vetus paſcha: cui
finem imponebat/ pertinet: quo accepto/ grati=
as agit. Ideo ſcilicet: quia vetera tranſierunt: et
noua omnia erant ventura. 1. Corinthioꝝ. 5.b.
✳ Gratias egit.] Oſtendit quid quiſque face=
re debet in flagello culpe proprie: cum ipſe equa
nimiter flagella tulit aliene. ✳ Dico enim vo=
bis/ ꝙ non bibam de generatione vitis. ⁊c.] Si
cut typicum eſum agni: ſic ⁊ typicū paſche potū
negat ſe bibiturum: donec oſtenſa reſurrectiōis
gloria: regnum dei: ideſt fides mūdi adueniat:
vt per horum duorum immutationē ſacramen
torum/ cetera legis ſacramenta vel iuſſa ad ſpi=
ritualem obſeruantiā doceat transferenda. Po
teſt tamen ſimpliciter accipi/ ꝙ ab hora cene: vſ
q; ad tempus reſurrectionis: quo in regno dei
erat venturus: vinuꝫ non erat bibiturus. Poſt
reſurrectionem enim cum diſcipulis ſuis man=
ducauit ⁊ bibit. Luce. 24.f. ✳ Et accepto.] Fi
nitis veteris paſche ſolennijs/ tranſit ad nouū:
quod in ſue redemptionis memoria eccleſiā fre
quentare deſiderat: vt ꝓ carne ⁊ ſanguine agni:
ſue carnis ⁊ ſanguinis ſacramētū in panis ⁊ vi
ni figura ſubſtituat. Frangit ⁊ porrigit: vt oſten
dat ſui corporis fractionem/ nō ſine ſua ſponte
futuram. Agit gratias de veteribus terminatis:
⁊ nouis incipiēdis. ✳ Pane: gratias egit. ⁊c.]
Quia panis corpus confirmat: vinum opera=
tur ſanguinem. ¶ Myſtice. Hoc ad corpus: il
lud ad ſanguinem Chriſti refertur. Verum
nec panis ſine aqua conficitur: nec vinum ſi=
ne aqua offertur. Per aquam populus ſigna
tur: qui nec Chriſti paſſione ſaluatur: nec ſi
ne cuius amore Chriſtus paſſus. Oportet er
go: vt nos ei vniamur: ⁊ ipſe in nobis mane=
at: et nos in eo. ✳ Veruntā ecce man⁹ tradētis

me.ꝛc.] Sicut de passiōe predixit: sic predicit de ꝑditore: vt vidēs se latere non posse: peniteat facti: nec designat ex noīe/ne manifeste correct⁹: impudētior fiat. Mittit ergo culpā in numero: vt conscius penitentiā agat. Predicit ꝛ penam: vt quem pudor nō conuicerat: denunciata supplicia coerceant. ✳ Man⁹ tradentis.ꝛc.] Exēplo Jude filiū hoīs tradit: qui illud inuiolabile dominici corporis sacramentū violare presumit. Vendit: qui eius timore ꝛ amore neglecto: caduca amare conuincitur et criminosa. ✳ Facta est autem ꝛ contentio.ꝛc.] Beda. Causa cō-

R tentionis nobis incognita: sed non est nobis incredibile: quia (iuxta hoc: quod Luce. 13.e. ꝑcipitur. Contendite intrare per angustam portā:) honore se inuicem preueniendo certarent. Sed qualibet ex causa contenderint: nō quid adhuc carnales gesserit: sed quid spiritualit magister iusserit/videamus. ¶ Ambrosius. Caueamus ergo impēdio: idest sedulo/ne qua inter nos de prelatione possit esse contentio. Si enim contendebant apostoli: nō excusationi obtenditur: sed cautioni proponitur. Omnibus vna datur forma sententie: vt non de prelatione iactantia sit: sed de humilitate contentio. ✳ Dixit autē eis. Reges gentium dominantur eorum.ꝛc.] Pius magister nō inite cōtentiōis arguit: sed formam humilitatis: quam sequantur/describit. Quasi dicat. Vos more seculariū per prelationem peruenire vultis ad regni possessionem: sed ad summa virtutū non potētia venitur: sed humilitate. Necesse est autem/vt correctionē subditus: ꝛ matrem pietas: ꝛ patrem exhibeat disciplina: aut ne districtio rigida: aut pietas sit remissa. ✳ Nam quis maior est: qui recūbit: ꝛc.] Ad verba exhortatiōis explende exemplum de se ponit. Hinc Johannis. 13.b. scribitur. Si ego laui pedes vestros dominus et magister: ꝛ vos debetis alter alterius lauare pedes. Possunt et in verbo ministrandi omnia: que dominus in carne gessit: non tantum predicando: vel miraculis admonendo: sed etiam animā: quam pro nobis accepit/ponendo: vt ꝛ nos proinuicē ponere animas discamus. ✳ Ego autē in medio vestrum sum/sicut qui ministrat.] Beda. Ego ministro: vos autem recūbitis. Et proponit causam: q2 permansistis mecum in tentatiōe mea. Infirmitas mea nō conturbauit vos: sed in bono cepto perseuerastis. Sicut ergo mihi perseueranti vsq3 ad mortem dedit pater nomeñ: quod est sup omne nomen (Philippēsiū. 2.b) sic et ego perseuerantes vos mecum ducam ad eternum regnum. Intelligendum est Judam iam recessisse: ꝛ multos alios iā retro abiisse: auditis verbis incomprehensibilis sacramenti: quādo hec loquebatur dominus. ✳ Et sedeatis super thronos.ꝛc.] Hec mutatio dextere excelsi: psal. 76. vt qui humiles nunc gaudent ministrare conseruis: tunc sublimes super mensam domini perpetuis dapibus alantur. Et qui in tentationibus iniuste iudicati cum domino permanent: illic cum eo super tentatores suos iusti iudices veniant. Quanto enim hic despectiores: tanto illic maiori culmine potestatis excrescēt. ✳ Iudicātes duodecim.ꝛc.] Per duodecim/nō duodecim persone: sed multitudo iudicantiū significatur: propter duas partes septenarij: quo vniuersitas significatur: idest tria ꝛ quattuor: per quas duodecim multiplicantur. ✳ Ait autem dominus Simoni.ꝛc.] Ne glorientur duodecim quod soli de tot milibus cū domino in tentationibus permansisse dicerētur: admonet eos eadem procella potuisse conteri: nisi diuina gratia fuissent protecti. Cum vero Sathanas expetit tentare: et velut qui triticum purgat/ventilando concutere: docetur nullus a diabolo: nisi deo permittente/tentari. ✳ Ecce Sathanas expetiuit vos.ꝛc.] Sathanas bonos ad cribrandum petit: cum ad eorum afflictionem estibus anhelat malitie. Quo enim inuidens eorū tentationem appetit: eo illorum quasi probationem deprecans petit. ✳ Ego autē rogaui pro te.ꝛc.] Nō vt nō tenteris: s3 ne deficiat fides tua: vt post lapsum negationis ad pristinū statum penitendo resurgas. Vtile est enim sanctis ꝛ tentationibus examinari: vt vel tentati q̄3 fortes fuerint appareat: vel cognita per tentationem sua infirmitate: fortiores fieri discant: ꝛ sic cum probati fuerint/accipiant coronam vite. ✳ Qui dixit ei. Domine/tecum paratus sum.ꝛc.] Quia dominus dixerat se pro Petro orasse: conscius ille presentis affectus ꝛ feruentis fidei: sed nescius casus futuri/non credit se ab eo posse deficere. Sed ille: qui nouit quid sit in homine: ne q̄s de suo statu incaute confidat: vel de casu incautus diffidat: (sicut deus) modum/tempus/numerū negationis eius predicit: ꝛ sicut misericors: auxilium sue defensionis ꝑmittit. ✳ Quando misi vos sine sacculo ꝛ pera.ꝛc.] Non eadem regula viuendi persecutiōis tempore: qua pacis: discipulos informat. Missis siquidem discipulis ad predicandum/ne quid tollerent in via precepit: ordinans scilicet: vt qui euangelium nunciat: de euangelio viuat: prima Corinthiorum. 9.c. Instante vero mortis articulo: et tota illa gente pastorē simul ꝛ gregē persequēte: congruā tēpori regulam decernit: ꝑmittēs necessaria victui: donec sopita persecutoꝝ insania/tps euāgelizandi

redeat. * Sed nũc qui habet hoc sacculũ. &c.]
In hoc nobis quoque datur exemplum: vt non
nunq̃ causa istāte quedā de nostri ꝓpositi rigo
re sine culpa possim⁹ itermittere. Verbi gratia.
Si per inhospitales regiões iter agimus: plura
viatici causa licet portare: q̃ domi habeamus.
* Et qui nō habet/vendat tunicā suaz: ⁊ emat
gladium.] Gladium vel habitum sumere: vel
non habitũ iubet emere: vt sciant legentes non
facultatē resistendi deesse discipulis: sed amorez
magistro poti⁹ inesse patiēdi: vbi etsi nulla alia
causa esset euaginandi gladiũ: sufficere potest
illa: vt amputata serui auricula/tactu domini
sanaretur. In quo admonemur/ne iram percus
si sustineamus: sed fidem resurgentis suscipia=
mus. Quare vero sacculum et perā ⁊ gladium
tollere iubeat/subdit. s. quia ipse passurus: ⁊ cũ
iniquis erat deputandus. i. cum latronibus: in
quoruz medio est crucifixus. Vel cũ inferis: ad
quos per mortem erat descensurus: vt educeret
eos vinctos de lacu: vbi nō est aqua. ¶ Mystice.
Est gladius spiritualis: vt vendas patrimoniũ
⁊ emas verbum dei: quo nuda mentis penetra=
lia vestiũtur. Est etiā gladius passionis: vt exu
as corpus: ⁊ immolate carnis exuuijs/emas ti=
bi corona martyrij. Deniq̃ vt scias/q2 de passio
ne locutus est: ne turbaret discipuloꝝ animos:
de se exemplũ supponit. Quomodo adhuc hoc
quod scriptũ est. * Ecce gladij duo hic.] Duo
gladij ꝓmuntur: vnus noui: alter veteris testa=
menti: quibus aduersus diaboli munimur insi
dias. ⁊ dicitur. * Satis est.] Quia nihil deest
ei: quem vtriusq̃ testamenti doctrina munierit.
* Satis est.] Duo gladij sufficiunt ad testimo
nium sponte passi saluatoris. Unus: qui et apo
stolis audaciā certādi ꝓ domino: ⁊ euulsa ictu
ensis auricula domino etiā morituro pietatem
virtutemq̃ medicandi inesse doceret. Alter: qui
nequaq̃ exemptus vagina: ostenderet eos non
totum: quod potuere/pro eius defensione face=
T re permissos. * Et egressus ibat f̄m consuetudi
nem. &c.] Tradendus a discipulo domin⁹: con
suetum locum addit: vbi facile posset inueniri:
ne mortem putaret timuisse. Et bene discipulos
sanguinis ⁊ corporis sui mysterijs imbutos/in
montem Oliueti educit: vt omnes in morte ipsi
us baptizatos/designaret altissimo sancti spiri=
tus charismate confirmandos. * Orate/ne in
tretis in tentationem. &c.] Impossibile est homi
nem non tentari. Nec ait. Ut nō tentemini: sed:
ne intretis in tentationem. Orate. i. ne tentatio
vos superet: ⁊ intra casses suos teneat. * Et ipse
auulsus est ab eis. &c.] Dato apostolis precepto
orandi: et ipse auulsus est ab eis. Solus orat ꝓ
omnibus: qui solus ꝓ omnibus passurus erat:

innuens orationē suam tantũ/quantũ ⁊ passi=
onem a nostra distare. * Iactus est lapidis.]
In hoc mystice innuit: vt in idipsum dirigāt la
pidem: idest vsq̃ ad ipsum perducant intentio=
nem legis: que scripta erat lapide (Exodi. 31. d.)
vsq̃ ad illum enim pōt peruenire ille lapis: quo
niam finis legis est Christus omni credenti ad
iusticiam. Rom̄. 10. a. * Orabat/dicens. Pa=
ter si vis. &c.] Orat non tam timore patiendi: q̃
misericordia prioris populi/ne ab illo bibat ca=
licem propinatũ. Unde ⁊ signanter dicit. Istũ:
idest populi iudeorum: qui non habent excusa
tionem ignorantie in meam mortē: quia quoti=
die annuncior illis in lege ⁊ prophetis. Si ergo
fieri potest/vt sine interitu iudeoꝝ credat multi
tudo gentium: recuso passionē. Si vero illi exce
candi sunt/vt alij videant: nō mea/sed tua fiat
voluntas. * Pater si vis/transfer calicem. &c.]
Ambrosius. Pro me doluit: cum pro se nihil ha
buit: quod doleret. Suscepit enim tristiciā meā:
vt mihi largiretur suam leticiam. Confidenter
ergo tristiciā nomino: qui crucē predico. * Ve
runtamen non mea voluntas. &c.] Appropin=
quans dominus passioni/infirmantiũ vocem
⁊ timorem vt abstraheret/in se suscepit: ⁊ rursus
per obedientiam/fortitudinez mentis ostendit:
vt cum nobis imminet: quod fieri nolumus: sic
per infirmitatem petamus/ne fiat: vt tamen per
fortitudinem parati simus ad implendam con
ditoris voluntatem potius q̃ nostram: * Et fa
ctus est sudor eius. &c.] Appropinquante mor=
te: certamen mentis nostre in se expressit: qui me
rito quandam vim terroris patimur: cum post
pusillum sumus inuenturi: quod ineternũ du=
ret. * Et factus est sudor ei⁹ sicut gutte sangui=
nis decurrentis in terram.] Per terram sangui
ne irrigatam declaratur q̄ effectuz sue precis iā
obtineret: vt fidem. s. discipuloꝝ: quam terrena
adhuc fragilitas arguebat: suo sanguine pur=
garet: et q̄cquid illa scandali de morte eius per=
tulisset: hoc totũ ipse moriendo deleret: sed et to=
tum mundum peccatis mortuũ ad vitam resu=
scitaret. * Ut oscularetur eum. &c.] Suscipit
dominus osculum: non q̄ simulare nos doceat:
sed vt nec proditorem refugere videretur: ⁊ plus
afficeret proditorem: cui amoris officia non ne=
garet. Unde dicitur psalmo. 119. d. Cum his: q̄
oderunt pacem/eram pacificus. * Domine si
percutimus in gladio: &c.] Ordo. Cum ꝑ inter=
rogassent: dicentes. Domine: si percutimus in
gladio. Tunc respondit. * Sinite vsq̃ huc.]
Idest non vos moueat: quod futurum est. Per
mittendi sunt hucusque progredi: vt me appre=
hēdāt: ⁊ impleanť: q̄ de me scripta sunt. Sed inter
moras verboꝝ interrogātiũ ⁊ respōdētis: Petr⁹

auiditate defensiõis/maiore cõmotione ꝓ dño
percussit. Sed nõ potuerunt simul dici: que po=
tuerunt simul fieri. Non ergo dicit. Sinite vsqȝ
huc: quasi dño placuerit factuȝ Petri: cũ apud
Mattheũ.26.capi.e. legatur dixisse. Conuerte
gladium tuũ in locum suũ. quod post factũ ap=
paret dixisse Jesum. * Et percussit vnus ex il=
lis seruum principis sacerdotuȝ.ꝛc.] Mystice.
Seruus est populus iudeoꝝ: principibꝰ.s. inde
bite mancipatus: qui in passione dñi dexteram
aurem.i.spũalem intelligentiam perdidit: sini=
stra.i. vilitate littere contẽtus: nõ Petro tollen=
te: sed diuino iudicio ablatã pandẽte. Que au
ris in his: qui credere maluerunt: pietate dñi re
stituitur. Uel auris amputata ꝛ sanata/ signat
auditũ (ablata vetustate) innouatũ: vt sit in no=
uitate spiritꝰ: ꝛ nõ in vetustate littere. Ro.12.a.
Nõ seruus inuentus est: pertinet ad illam vetu
statem: que generat in seruitutem: que est Agar.
Gal.4.d. Sed cuȝ accessit sanitas/ figurata est
libertas. Unde ꝛ nomen serui Malchus.i. rex:
vel regnaturus: qȝ regnauit cum xp̃o: cui audi
tus innouatur. * Dixit aũt Jesus ad eos: qui
venerant ad se.ꝛc.] Juxta alios euangelistas/
non venerant ad Jesum principes sacerdotũ et
magistratus: sed in atrio Caiphe expectauerãt.
Sed qȝ illi de nece dñi ita agebant: vt quasi in=
noxij viderent: cum per discipulum traditus: a
tribuno ꝛ turbis cõprehensus: a preside dãnatꝰ:
a romanis crucifixus: a populis etiã Barrabas
est electus: volens euangelista eos maxime esse
reos: quoꝝ ꝯsilio cuncta gerebãtur: dicit eos ve=
nisse ad cõprehendendum saluatorẽ: qui sue ius
sionis potestate venerunt. * Quasi ad latronẽ
existis.ꝛc.] Stultuȝ est cum gladijs et fustibus
querere: qui vltro se eoꝝ offert manibus: ꝛ in no
cte quasi latitantẽ ꝛ vestros oculos declinanteȝ
inuestigare per ꝓditorẽ: qui quotidie in templo
docet. Sed ideo aduersum me in tenebris cõgre
gamini: qȝ potestas vestra: qua cõtra lucem ar=
mamini/ in tenebris est. * Duxerunt ad domũ
principis sacerdotũ.] Caiphe: qui pontificatuȝ
vnius anni precio sibi emerat a romano princi=
pe: prius tñ ad Annam: vt Joh. ait.18.capit.b.
* Petrus vero sequebat eum a longe.] Meri=
to a longe: qui in ꝓximo fuerat negaturus. Si=
gnificat ecclesiam imitaturã Christi passionem
longe differẽter: qȝ ecclesia patit pro se: xp̃s ꝓ ec=
clesia. * Accenso autẽ igne in medio atrij.ꝛc.]
Ignis cupiditatis/ instinctu maligni spiritꝰ ac
census in atrio Caiphe ad negãdum ꝛ blasphe
manduȝ deũ: linguas pfidoꝝ armabat. Quod
enim intus in domo principis sacerdotũ mali=
gna synodus gerebat: hoc ignis inter frigora no
ctis foris accensus/ typice demõstrabat. Hoc fri
gore ad horã torpens Petrus: quasi prunis mi=
nistroꝝ calefieri cupiebat: qȝ temporalis com=
di solatium perfidoꝝ societate querebat. Sꝫ hūc
infidelitatem (dño respiciente) reliquit: ꝛ post re=
surrectionẽ (ꝓut Joh.21.c. dicit) in captura pi=
scium: cum prunas positas/ ꝛ piscem suppositũ
vidisset: cor suum prunis amoris inflammauit.
* Quem cũ vidisset ancilla quedam.ꝛc.] Cur
prima ancilla ꝓdit: cũ viri magis poterant co=
gnoscere: nisi vt iste sexus ostẽdat in nece domi=
ni peccasse: per passionẽ redimẽdus: ꝛ ideo mu=
lier prima resurrectiõis mysteriũ accepit: ꝛ man
data custodiuit: vt veterẽ preuaricationis erro=
rẽ aboleret. * At ille negauit.ꝛc.] Non in mon
te: nõ in templo: nõ in domo sua Petrus negat:
sed in pretorio iudeoꝝ: in domo principis sacer=
dotum: vbi nõ est veritas: vbi xp̃s captus ꝛ liga
tus. Quid/ nisi erraret: quẽ intromisit ostiaria
iudeoꝝ: Eua male induxit Adã. Gen.3.b. Pe=
trum male introduxit femina. * Uere hic cum
illo erat. Nam et galileus est.] Hierosolymite ꝛ
galilei eque sunt hebrei et vnius lingue: sed vna
queqȝ ꝓuincia habet suas ꝓprietates: vernacu
lum loquendi sonũ mutare non potest. * Et ait:
Petrus. Homo: nescio quid dicis.] Non solũ
negat xp̃m: qui dicit illum nõ esse xp̃m: sed etiã
qui cũ sit/ negat se esse christianũ. Et ita impleti
quod dicit dñs: Tu me negabis. * Et cõtinuo
adhuc illo loquente/ gallus cantauit.] Post ter
tiam negationẽ sequitur gallicãtus. Sacramẽ=
ta rerum/ per statum temporis designãtur. Me=
dia nocte negat. gallicantu penitet. ꝛ post resur
rectioneȝ/ sub luce quẽ ter negauerat: ter se ama
re ꝓfessus est: qȝ qui in tenebris obliuionis erra
uit: sperate iam lucis rememoratione correxit: ꝛ
eiusdem vere lucis presentia plene quicquid nuta
uerat: erexit. ¶ Mystice. Gallus aliqs doctoꝝ
est: qui somnolentos increpãs: ait.1.Cor.15.d.
Euigilate iusti: ꝛ nolite peccare.ꝛc. Nõ Petrꝰ
ante primum gallicantũ negat: eos significat: q
xp̃m ante resurrectionẽ deum esse nõ putauerũt:
morte eius turbati. Nõ bis ante secundum gal
licantum negat: illos significat: qui nunc in il=
lo scđm hoiem: vel scđm deũ in vtraqȝ substantia er=
rant: ꝛ ideo veritatẽ negant. Primus gallican=
tus est dñi resurrectio in seipso. Secundus/ eiu=
dem in corpore ecclesie. * Et conuersus dñs/ re=
spexit Petrum.ꝛc.] Intuitu ꝓuocauit ad la=
chrymas: quasi in mentẽ ei reducens quod ter
negauerat: quod ei predixerat: nec potuit in te=
nebris remanere: quẽ lux mundi respexit. * Et
egressus foras: fleuit amare.] Ab impioꝝ conci
lio seclusus: culpã lauat: que nõ intus. Ob hoc
permissus est hesitare: vt in ecclesie principe con
deretur remedium penitẽtie: ꝛ nemo auderet de

sua virtute cõsidere. * Et viri qui tenebãt illũ: illudebãt ei cedẽtes.] Impleta est ꝓphetia Michee.5.a. In virga ꝑcutiet maxilla iudicij isrl'. ⁊ Esa.50.c. Dedi maxillã meã alapis. Sed q̃ tũc cedebat colaphis iudeoꝝ: nunc ceditur blasphemijs falsorũ xp̃ianoꝝ. Uelauerunt faciem: non vt eorũ scelera non videret: sed vt a se (sicut quõdam Moysi fecerunt Exo.34.d.) gratiã cognitionis eius abscõdãt. Si enim crederẽt Moysi: crederent et dño. Joh.5.g. Hoc velamẽ vsq; hodie manet super corda eorum: sed credentib⁹ est ablatuz: cũ illo moriente: velum templi scissum est. * Et uelauerunt eum: et percutiebant faciẽ eius ⁊ interrogauerũt euz: dicẽtes. Prophetiza. ⁊c.] Contumelia in eum/qui se prophetã dicebat. Sed et heretici et iudei: qui vsq; hodie xp̃m negant: et mali xp̃iani: qui reprobis actib⁹ exacerbant: dum suas cogitationes ⁊ opera tenebrarum ab illo videri non putant: quasi illudentes aiunt. Prophetiza: quis est qui te percussit? * Si tu es Christus: dic nobis. ⁊c.] Non veritatẽ desiderant: sed calumniã parant. Intelligebant xp̃m purũ hoiem de Dauid nasciturũ. Secũdũ hoc ergo querunt: vt si diceret. Ego sum xp̃s/calũniarentur/ꝙ sibi arrogaret regiam potestatez. * Si vobis dixero nõ credetis. ⁊c.] Sepe dixerat se esse xp̃m. Interrogauerat etiam eos: quomodo dicerent Christũ filium Dauid: cuz eum Dauid dñm vocet ps.109. vt per hoc ad credendum deuz prouocaret: sed illi nec dicẽti credere: nec interroganti respondere; nec eum/qui innoxius erat/dimittere volebant. * Ex hoc autem erit filius hois sedens a dextris dei.] Qui semẽ Dauid calũniari querebant/plus etiam audiunt: ꝙ per contẽptuz sit ventur⁹ ad gloriam. * Uos dicitis. Quia ego sum. ⁊c.] Ita temperat responsionẽ/vt et verũ dicat: et sermo calũnie nõ pateat. Maluit se xp̃m filiũ dei probare/quam dicere: vt condẽnandi causa tolleretur: his qui fatentur quod obijciũt. * Ipsi enim audiuim⁹ de ore eius. ⁊c.] Ubi dixit. Marci.14.g. Erit filius hois sedens ad dexterã virtutis dei: et videbitis venientẽ cum nubib⁹ celi. Sua se sentẽcia damnant/qui cum morti tradunt: quem oris et operis sui testimonio deũ esse cognoscũt. ¶ Sequitur capi.23. * Et surgens omĩs multitudo eoꝝ duxerunt illum ad Pilatum. ⁊c.] Tradiderũt romane potestati: vt eo modo iudei ab ei⁹ interfectione alienos se esse ostenderent: in quo nõ eorum innocentia: sed insania monstratur. * Pilatus autem interrogauit eum. ⁊c.] Cum duo obiecta fuerint. s. ꝙ ⁊ tributa reddi prohiberet: ⁊ se xp̃m diceret. Pilatus potuit audire quod de tributis dixerat. Luce.20.d. Reddite que sunt Cesaris Cesari. Et inde hoc/quasi apertũ mendacium nihilipendens: solum quem nesciebat quesiuit. * Tu dicis.] Eodem verbo quo principibus sacerdotum: respondet et presidi: vt propria sentẽtia ambo condẽnentur. * Ait Pilat⁹ nihil inuenio cause in hoc homine. ⁊c.] Pridie quam pateretur dñs: ait discipulis. Joh.14.d. Uenit princeps mũdi huius ⁊ non habet in me quicq̃. Sed q̄ princeps .i. Pilat⁹ euz absoluit: in quo nihil dãnatiõis inuenit: vide quid agãt iudei: qui nõ equitatis amore verũ inuestigãt: sed inuidie stimulo iustum damnare laborant. * Commouit populum docens per vniuersaz Judeam. ⁊c.] Non illũ/sed se accusant. Docuisse enim populũ et a pristina torporis ignauia docendo cõmonuisse: taliq; actu a galilea vsq; ad iudeam .i. totam promissionis terram a fine vsq; ad finem pertransisse: non criminis/sed indicium est virtutis. Deniq; Pilat⁹ nec interrogandum saluatorẽ de hoc ratus: sed magis nacta occasione: libeꝝ ab eo iudicando cupit reddere. Unde sequitur. * Pilatus autem audiẽs Galileam: interrogauit si hõ galile⁹ esset. Et vt cognouit ꝙ d' Herodis potestate esset/remisit eũ ad Herodem.] Ne cõtra insontem et quem traditum per inuidiam nouerat: sententiã dare cogeretur: herodi mittit audiendũ: vt a suo tetrarcha: vel absolueret: vel dãnaretur: sed ne qua iudeis excusatio remaneret: Herodes quoq; qui natu et religione iudeus erat: quid de Christo senserit ostendere permissus est/vt vtraq; regio: et Judea in qua Christus natus: et Galilea in qua nutrit⁹ erat: in eius necez cõspirasse mõstrẽtur. * At ipse nihil illi respõdebat. ⁊c.] Tacuit et nihil fecit: q̄ et Herodis incredulitas nõ merebatur videre diuina: et dñs iactantiam declinabat. Significantur autem in Herode omnes impij: qui nõ credunt legi et prophetis: et in euãgelio Christi opera videre non possunt. Principibus ergo sacerdotum accusantibus apud Pilatum/pauca: apud Herodem nulla respondet: ne crimen diluẽs dimissus a principe crucis vtilitatem differret. Et ideo iustum erat vt Pilato: qui inuitus sententiam ferebat: ex aliqua parte responderet. Herodi vero et ceteris: qui contra legem innoxium damnabãt: sicut indignis nihil dicit. Ubi vero tacet: quasi pro grege agnus immolandus patientiã prestat: vbi respõdet: quasi pastor pro ouibus contra lupos et latrones pugnat. * Et illusit indutũ veste alba ⁊c.] Quod in alba veste spernitur et illuditur: significat ꝙ pro totius mũdi peccatis in carne casta immolat⁹ agn⁹ ẽ passus ⁊ sepult⁹. Qd' hic alba: iuxta alios euangelistas purpurea vel coccinea veste illuditur indut⁹: signat geminũ martyrij gen⁹: quo in passionib⁹ ecclesia adornat: vt sit cãdid⁹

actione: rubicũdus sanguine. Ipse enim mem=
broꝝ flosculus vernans: in pace lilia gignit: bel
lo rosas. ✳ Et remisit ad Pilatum. ⁊c.] Ad He
rodem mittitur: ad Pilatũ remittiẽ: etsi vterqꝫ
reum non pronũciat: aliene tamen iniquitatis
stimulis obsequitur. ✳ Et facti sunt amici He=
rodes ⁊ Pilatus. ⁊c.] Nefandum fedus q̃ He=
rodes ⁊ Pilatus in occidendo Xp̃m pepigerũt:
successores eorum hereditario iure custodiunt:
dum iudei ⁊ gẽtiles: sicut genere ⁊ religione: ita
mente quoqꝫ dissidentes: in xp̃ianis tamẽ perse
quendis: ⁊ fide Xp̃i perimenda consentiunt. In
typo Herodis ⁊ Pilati: qui per Iesum amici fa
cti sunt: iudeorum gentiũqꝫ figura seruatur: vt
per passionẽ Xp̃i vtriusqꝫ populi concordia fa=
cta sit ventura: ita tamẽ vt gentilis prius capiat
regnum dei: ⁊ ad iudeum fidei sue deuotionem
transmittat: vt illi quoqꝫ gloria maiestatis sue
corpus vestiãt Xp̃i: quẽ ante desperaũt. ✳ Ob=
tulistis mihi hunc hominẽ quasi auertentẽ po=
pulum. ⁊c.] Quantũ studiũ dimittendi Iesuz
Pilatus habeat attende. Primo illis accusan=
tibus dicit se nihil cause in eo inuenisse: deinde
tamen in incepto persistentibus: mittit ad hero=
dẽ vt exploret an ille aliq̃d sceleris ĩ eo inuenire
possit: an dimittendum decernat. Deniqꝫ Hero
dis agnita voluntate nec inuento in Iesu faci=
nore: plebis sentẽtiã querit: cui vnum in pascha
oportet dimitti. Iterum etiam tertio volens di=
mittere/ interrogat. Sed quãto curiosius dimit
tere querit: tanto criminosiores ad mortẽ ei⁹ in=
uenit. ✳ Sed nec Herodes: nam remisi vos ad
illum. ⁊c.] Ad exprobrandã duritiã iudeoꝝ vel
gentilium fatetur Pilatus: nec se nec Herodem
aliquid in occidendo Xp̃o ⁊ illudẽdo inuenisse:
sed aliene crudelitatis clamorib⁹ obtemperasse.
✳ Emendatum ergo illum dimittã. ⁊c.] Pila=
tus absoluit Iesum: quem probat insontem: sed
vt implerẽtur scripture: absoluit quidẽ iudicio:
Z quem tamẽ crucifigit mysterio. ✳ Tolle hũc et
dimitte nobis Barrabã. ⁊c.] Quia pro Iesu la
tronem/ pro saluatore interfectorem: pro datore
vite ademptorem elegerunt: merito salutem per
diderunt ⁊ vitam: ⁊ latrociniis ⁊ seditionib⁹ in
tantum se subdiderunt: vt ⁊ patriã regnũqꝫ qd
Xp̃o pretulerant/ perderent: ⁊ hactenus liberta=
tem anime vel corporis q̃z vendiderant: non re=
ciperent. ✳ Barrabã. ⁊c.] Barrabas qui filius
magistri vel patris eorum interpretatur: ipse est
Antixp̃s: quem illi Christo preferent: quibus
diciẽ. Ioh. 8. f. Vos ex patre diabolo estis. Pi=
lat⁹: q̃ os malleatoris interpretaẽ: diabolum si=
gnificat: q̃ est malleus vniuerse materie/ p quẽ
deus vasa probare permittit: ⁊ tandem conterit:
cum in extrema damnatiõe confringit. ✳ Cru=
cifige: Crucifige eum.] Magna crudelitas: nõ
solum occidere: sed crucifigere querũt: vt mani=
bus ⁊ pedibus ad lignũ cõfixis/ producta mor=
te necaretur: ne dolor citius finiretur: ⁊ vt in cru
ce diu videretur. ✳ Corripiam ergo illum ⁊ di
mittã. ⁊c.] Hanc correctionẽ deridendo ⁊ flagel
lando nefandorũ desideriis exhibuit: ne vsqꝫ ad
crucifigendum seuirẽt: quod ⁊ verba Iohãnis
euangeliste: ⁊ ipsa columna testatur: ad quã li=
gatus fuit dñs: que vsqꝫ hodie dñice sanguinis
cernẽtibus certa signa demonstrat. Sed licꝫ Pi
latus hoc agat: insatiabilis tamen sacrilegorũ
furor non cessat/ sed magis instat: quia accusa=
tionem/ quã contra dñm detulerãt: solicita Pi
lati interrogatione viderant euacuatam. Tan
dem impudici ad solas preces se conuertunt: vt
quod criminando/ vel quasi ratiocinando nequ
uerant: iã postulando ⁊ vociferando ⁊ perficien
do perficiunt. ✳ Dimisit autem illis eum: q̃ p̄=
pter homicidiũ. ⁊c.] Auctor seditionis ⁊ homi=
cidioꝝ iudeis dimittitur. i. diabolus/ q̃ ob cul=
pam a lucis patria depulsus ⁊ in tenebraꝝ car=
cerem fuerat missus. Et ideo pacẽ habere nõ pos
sunt: q: pacis auctorẽ nõ elegerunt. ✳ Apprehẽ
derunt Simonẽ Cyrenẽ. ⁊c.] Primo dñs cru=
cez portauit: sed postea imposita ẽ Simoni: quẽ
exeuntes obuiã habuerunt: ⁊ hoc congrue. Xp̃s
enim passus est p vobis vt sequamini vestigia
eius. ⁊c. 1. Petri. 2. d. Qui vero cuz vult sequi/
tollat crucem suã ⁊ sequaẽ. Mat. 16. d. Nã vero
Simon nõ israelita/ sed Cyreneus erat: per eum
gentiles designantur: prius peregrini ⁊ hospites
testamentoꝝ: sed nunc in fide ciues ⁊ domestici
dei ⁊ coheredes xp̃i. Ephes. 2. d. Unde ⁊ Simõ
obediens: Cyrene heres interpretaẽ. Sꝫ Simon
veniebat de villa. i. de pago: a quo pagani: qui a ci=
uitate dei alieni vrbane sunt cõuersationis igna
ri. Sed Simon pago egrediens: crucem portat
post Iesum: cum populi gentiũ paganis ritib⁹
derelictis obedienter amplectuntur vestigia do
minice passionis. ✳ Sequebaẽ aũt illum mul=
ta turba populi ⁊ mulierum.] Sed nõ eadẽ mẽ
te crucem sequitur. Mali sequunẽ/ vt morientẽ
leti aspiciant. Mulieres/ vt quem viuere deside
rabant: moriturũ morientem ⁊ mortuum plora
rent. Nec ideo inducitẽ solus mulierũ planctus:
quin ⁊ multi viri dolerent: sed q: feminneus sex⁹
quasi cõtemptibilior liberius poterat presentib⁹
principibus sacerdotũ quid contra eos senserit/
ostentare. Quia vero nouit dominus/ qui sunt
eius. 2. Timoth. 2. c. Pretermissa furentis po=
puli turba: ad amantes ⁊ plangẽtes se feminas
oculos ⁊ ora conuertit. ✳ Que plangebãt ⁊ la=
mentabantur eum.] Tristabantur de vita mor
tali: que morte erat finienda: non de cecis/ qui

medicum occidebant. Unde subditur. * Conuersus autem ad illas Jesus/ dixit. Filie Hierusalem.] Nota cum filias Hierusalem vocat/ q non sole que cum eo venerāt a galilea: sed etiam eiusdē vrbis ciues ⁊ multe mulieres ei adheserant. * Nolite flere sup me: sed super vosipsas flete: ⁊ sup filios vestros.] Ne lamentemini me moriturum: cuius cita resurrectio mortem soluere potest: cuius mors/ mortem ⁊ ipsuz mortis auctorem destruct. Osee.10.c. Et Apocal'.6.d. Uos potius vestrāq3 progeniem dignis lachrymarum fontibus abluite: ne cum perfidis damnemini in vltionem mee crucis. * Quoniam ecce venient dies: in quibus dicent. Beate steriles.ꝛc.] Dies romane obsidionis ⁊ captiuitatis. Naturale est imminente captiuitate: hostiliq3 per agros vrbesq3 clade feruēte: cunctos qui euadere queant: alta queq3 vel abdita refugia: quibus abscondant requirere. Refert Josephus de bello iudaico libro.3.cap̄.10. insistentibus sibi romanis iudeos cauernas montium colliūq3 certatim petijsse speluncas: ita vt seipsum testet munitione quadam destructe vrbis Jotapete: in speluncam cū quadraginta comitibus proditum inuentū: atq3 ab hostibus captum. * Tūc incipient mōtibus dicere: cadite super nos.ꝛc.] Potest hoc ex superfluo intelligi de his: qui in vtrolibet sexu seipsos castrauerūt propter regnū celorum Math.19.b. qui dicunt mōtibus: cadite super nos ⁊ collibus: cooperite nos. Cum sue fragilitatis memores ingruente tentationū articulo sublimiū virorum: vel ipsa virginitate vel martyrio: vel quacunq3 alia virtute querūt exēplis: monitis: precibusq3 defendi. * Quia si in viridi ligno hoc faciunt.ꝛc.] Uiride lignū xp̄s et sui electi. Aridum impij et peccatores. Unde ait. Si ergo ego qui peccatū non feci: qui lignū vite merito appellatur: duodenos fructus gratie per singulos mēses affero/ sine igne passionis de hoc mundo nō exeo: que tormēta manent illos: qui fructibus sunt vacui: insuper et ligunz vite flāmis dare non timent? Et si nunc est tēpus: vt incipiat iudiciū de domo dei: et omnes qui volunt pie viuere in xp̄o persecutionez patiuntur:
B quis finis eorum qui non credunt euangelio? 2.Timo.3.c. * Ducebantur autem et alij duo nequā.ꝛc.] Impletur quod dictum est Esa.53.d. Et cum iniquis deputatus est. In morte deputatur cum iniquis: vt in resurrectione viuificet iniquos: qui propter homines homo factus: hominibus dedit potestatē filios dei fieri Joh.1.b. * Postq3 venerunt in locum qui vocatur caluarie.ꝛc.] Extra portam Hierusalez erant loca in quibus trūcabantur capita dānatorum: et dicebātur loca caluarie.i. decollatorum: ibi crucifigit: vt vbi erat area dānatorum: erigātur vexilla martyrij. * Ibi crucifixerunt eum et latrones.ꝛc.] Execrabilis in facto iniquitas iudeorum: que quasi latronem crucifigit omniū redemptorem: bonus tamen in mysterio latro: qui insidiatus est diabolo: vt vasa eius auferret. Per illū qui a dextris: significatur mortificatio carnis p celesti gloria. Per illuz qui a sinistris: mortificatio carnis pro aliqua mundi causa. * Jesus autē dicebat. Pater dimitte illis.ꝛc.] Quia Lucas xp̄i sacerdotiū scribere disposuit: recte dominus apud eum pro persecutoribus iure sacerdotis intercedit: et latroni confitenti paradisum pandit: nec frustra orat: sed pro eis: qui post passionem eius crediderūt/ impetrat. Non pro eis orat: qui per inuidiam et superbiam filium dei intellexerūt: negant: et crucifigunt: sed pro eis: qui zelum dei habentes: sed non scdm scientiam: nescierūt quid fecerunt. * Diuidentes vero vestimenta eius] De his Johānes latius.19.c. quadripartita vestis significat ecclesiaz toto orbe (qui quattuor partibus constat) diffusam omnibus partibus equaliter.i. concorditer distributam. Tunica sortita: omniū partium significat vnitatem: que charitatis vinculo continetur. * Et miserunt sortes. ꝛc.] In sorte dei gratia commendata est. Sic q ꝑ pe in vno ad omnes peruenit: cum sors omnibus placuit: quia et dei gratia in vnitate ad omnes peruenit. Et cum sors mittitur: nō persone cuiusquam/ vel meritis: sed occulto dei iudicio creditur. * Alios saluos fecit.ꝛc.] Sua se sententia damnat: qui etiam nolentes q alios saluos fecerit/ confitentur. Poterat quidem se saluare: sed quia ipse Xp̄s dei electus/ de cruce descendere noluit. Nā qui ideo venit/ vt pro nobis crucifigeretur: ideo se de cruce saluare neglexit: quia cū ceteris pctōribus: etiā crucifixores moriēdo curauit saluare. * Illudebāt autem ⁊ milites.ꝛc.] Nota q iudei vocabulū Xp̄i ⁊ filij dei: auctoritate scripture sibi traditum irrident. Milites vero scripturarum inscij: non Christo dei electo: sed regi iudeorum insultant. * Et acetum offerentes.ꝛc.] Acetum erant iudei: a vino patriarcharum degenerantes. Hoc aceto milites potāt dominū: quem illorum suggestione morti tradūt. * Erat autem ⁊ superscriptio.ꝛc.] He tres lingue pre ceteris eminebant. Hebrea: ppter iu- C
deos in lege gloriantes. Greca: propter gentiliū sapientiam. Latina: propter romanos imperantes. Ergo velint nolint iudei: omne regnum mūdi: omnis mundana sapientia: omnia diuina legis sacramenta testantur: q Jesus est imperator credentium ⁊ confitentium. * Hic est rex iudeorum.ꝛc.] Titulus/ qui Christum regem testatur: non infra sed supra crucē ponitur: quia

licet in cruce hominis infirmitate dolebat: su=
per crucem tamen regis maiestate fulgebat: et
ideo immolato titulus est suprapositus: vt cun
ctis legere.i.credere volētibus pateat: q꞉ per cru
cem non perdidit: sed corroborauit imperium.
✱ Respondens autē alter increpabat eum.ꝛc.]
Ipsa increpatio futurū crucis scandaluz etiam
circa credentes reuelat: quorū alij a dextris: alij
a sinistris. ✱ Dñe memento mei.ꝛc.] Magna
gratia in hoc latrone eminet. Nulluz membꝝ a
supplicio liberū habet: preter cor et linguaz: totū
quod liberuz habet offert. Corde credit. Ore cō
fitetur Rom.10.b. Fidez habuit qui regnaturū
credidit/ quem secum morientē vidit: spem ha=
buit qui aditum postulauit. Charitatē firmiter
tenuit: qui latronem ꝛ de sua iniquitate arguit:
et vitam q̄ cognouerat/ ei predicauit. Magna
virtus/ confitetur quem videt humana infirmi
tate morientē: quem negabāt apostoli: quem vi
derāt miracula diuina virtute facientē. ✱ Amē
dico tibi: hodie mecum eris.ꝛc.] Pulcherrimū
affectande conuersionis exemplū: q꞉ tam cito la
troni venia relaxatur. Et vberior gratia quam
precatio. Semper enim dominus plus tribuit
quam rogatur. Ille rogabat Memēto mei dñe.
PP ꝛc. Dominꝰ ait. Hodie mecū eris.ꝛc. Cito igno
scit dñs: quia ille cito conuertitur. ✱ Et tenebre
facte sunt.ꝛc.] Sol retraxit radios: ne aut pen=
dentez videret dñm: aut ne impij blasphemātes
sua luce fruerentur. Et nota q꞉ sexta hora .i. sole
recessuro a centro mūdi crucifigit. Diluculo.i.
oriente sole resurgit: q꞉ mortuus est propter pec=
cata nostra(.Ro.4.d.)ꝛ resurrexit propter iusti
ficationem nostram. Adam peccante post meri=
diem .i. inclinata luce fidei: vox domini audit.
Eodem igitur: temporis articulo/ quo tunc pec
canti Ade obcluserat: nunc latroni penitēti dñs
paradisum reserat. ✱ Velum templi scissuz est.
ꝛc.] Hoc expirante dño gestum est: sed Lucas p̄
occupat/ volens miraculum solis cōiungere mi
raculo veli. Scinditur autez velū/ vt arca testa
menti et omnia sacramenta legis que tegebant:
appareant et ad gentes transeant. Josephus au
tem ait. Virtutes angelicas presides quondam
templi tunc pariter conclamasse. Fugiamꝰ ab
his sedibus. ✱ Pater in manus tuas cōmendo
spiritū meum.] Patrem inuocans: se filiuz dei
declarat. Spiritum commendans: non defectū
virtutis sed confidentiam eiusdem cū patre po=
testatis insinuat. Amat enim dare gloriam pa=
tri: in quo nos informat: vt gloriam demus cre=
atori. Cōmendat autem iuxta quod alibi legi=
tur.ps.15.c. Letatum est cor meum et exultauit
ligua mea: insuper ꝛ caro mea requiescet in spe.
Qm̄ non derelinques animā meam in inferno:
nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.
✱ Vidēs autem Centurio.ꝛc.] Videns q꞉ ita
haberet potestatem mittendi spiritū: quod non
habet nisi conditor animarū. Ipse qui crucifi-
xerat/ in ipso passionis scandalo confitetur dei
filium: quem iudei post tot miracula credere
nuerunt. Unde per Centurionem fides ecclesie
designat: que velo mysterioꝝ celestiū per mortē
domini reserato/ mox iustuz ꝛ dei filium tacente
synagoga confirmat. ✱ Percutientes pectora
sua reuertebātur.ꝛc.] Quod percutiūt pectora
in signum penitencie et luctus dupliciter potest
intelligi. Siue enim cuius vitam dilexerant in
iuste occisum dolebant. Siue cuius mortuis se
impetrasse meminerant: hunc in morte ampli-
us glorificatū tremebant. Sed quecunq̄ causa
pectus tūdere coegerit: videamus distantiā gen
tis et gentis. Gentiles moriente domino/ deum
timentes/ aperte confessionis voce glorificant.
Judei percutientes solum pectora: silentes do-
mum redeunt. ✱ Et ecce vir nomine Joseph.
ꝛc.] Joseph per nobilitatem potentie secularis
corpus accipere: per iusticiam meritorū dignus
est sepelire. ✱ Hic accessit ad Pilatum.ꝛc.] Non
apostoli sed Joseph iustus ꝛ constans ꝛ Nico-
demus: in quo non erat dolus: sepeliunt. Talis
est etiam sepultura Christi: que fraudem iniqui-
tatemq̄ non habet: in quo obstruitur tergiuer-
satio iudeorum. Nam si apostoli sepelissent di-
cerent non sepultum: quem dixerunt raptum.
✱ Jnuoluit sindone.ꝛc.] Ex simplici sepultu-
ra domini ambitio diuitum condemnatur: qui
nec mortui carere possunt diuitijs. ¶ Mystice
In sindone munda Jesum inuoluit: qui pura
mente eum suscipit. Hinc etiam mos ecclesie ha-
bet vt sacrificium altaris non serico: non pan-
no tincto: sed puro lineo celebratur. ✱ Et posu-
it eum in monumento.ꝛc.] Solus dominus
tumulo includitur: vt sepultura illius ꝛ resurre-
ctio a nostre fragilitate nature dissimilis mon-
stretur. Sepultus est: sed quamdiu voluit: re-
surrexit: sed quando voluit. ✱ Et posuit eum
in monumēto excisso.] Bene ergo Christus in
monumento iusti conditur: vt habeat filius ho
minis vbi reclinet caput: et iusticie habitatio-
ne quiescat. Bene nouo: vt in nouitate vite: qui
Christum suscipit ambulet: non sepelit Christū
nisi qui credit in Christum. ✱ In quo nondum
quisq̄ positus fuerat.] Si in monumento vbi
alius positus fuisset: poneret: alius resurrexisse
fingeretur. In petra exciso: ne si ex multis lapi=
dibus edificatū esset: fossis tumuli fundamētis:
furto ablatus diceretur.

EE ¶ In capi.22. vbi dicit. In postilla. Quia ille modus capiendi xp̄m per suuz discipulū videt magis possibilis.
¶ Additio prima. Modus capiendi Christuz per suum discipulū non solum videbatur pharißeis magis possibilis et secretus: sed cum hoc erat magis cōueniens ad subuertendū populū: quē pharisei maxime timebant in captione Christi: vñ Mar.14.a. Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo. Unde ex hoc ꝙ discipulus Christi associabat capiētes/erat populo magis persuasibile ꝙ Christus esset seductor seu malefactor et huiusmodi.
¶ In eo capi. vbi dicitur in postilla. Et fact⁹ est sudor eius sicut gutte sanguinis.
¶ Additio.2. prout Doctores dicunt contra naturam est sudare sanguinē: nec in libris medicorum: qui de istis corporalibus passionibus tractant (vt credo) hoc inuenitur. Unde tenenduz est ꝙ fuit supernaturale ⁊ figuratiuuz. Nam sicut Augu. dicit: significabat de corpore suo ma natura martyria.

Ferie.v.in cena domini. sermonis Annotamenta. Ex quinta pte Biblie.

Cı. Johā.13 A Ante diem festum pasche.⁊c.] Lyra. Postq̄ euangelista descripsit occasionem mortis xp̄i Joh.12.capi. dicens. ✳ Ante sex dies pasche venit Jesus in Bethaniā: vbi Lazar⁹ fuerat mortuus.⁊c.] ☞ Quod supra Inuenies Anno.1.A. quinte partis. ser. Ferie.2. Dominice Ramoꝝ. Fol.180. Col.1. Hic incipit describere mortem eius: et diuiditur in duas: q̄r primo describit qualiter Christ⁹ imminēte morte sua: animos discipuloꝝ suoꝝ confortauit hodierna die. Secūdo mortem Christi describit capi.18. ibi. ✳ Egressus est Jesus cuz discipulis suis trans torrētem cedrō.⁊c.] ☞ Prout inuenies infra Anno.1.A. quinte partis. sermonis Ferie.6. dñice Ramoꝝ. fol.203. co.1. Prima in tres: q̄r primo ponitur imitabile xp̄i exemplum: secundo eiusdez vtilitas ostenditur. Ibi. Uenit ergo ad Simonē Petrum.⁊c. Tertio exempli seu facti imitatio discipulis indicit: ibi. Postq̄ ergo lauit.⁊c. Prima in duas: q̄r primo premittit̄ Christi affect⁹ ad discipulos suos secūdo per factum instruit ipsos: ibi. Et cena facta.⁊c. Circa hoc sciendum ꝙ affect⁹ Christi ad discipulos premittitur/vt eius factū magis gratum ostendatur: et discipuli eius libentius imitent: dicit ergo sic. ✳ Ante diem festuz pasche.] Scilicet quartadecima luna in cui⁹ vespera immolabatur agnus: et incipiebat solennitas paschalis: que celebrabat̄ luna.15. et ſm hunc modum in ecclesia solēnitates incipiunt a vespera precedentis diei. ✳ Sciens Jesus.] Ex quo patet ꝙ nō ignorās nec inuolūtarius venit ad passionem: sed volūtarie obediens deo patri. ✳ Q̄r venit hora eius] Non fatalis: sed a deo patre determinata: ⁊ hoc cōueniens: vt immolatio agni: qui tollit peccata mūdi immediate post immolationē agni figuralis sequeretur: et sic veritas figure responderet. ✳ Ut transeat ex hoc mūdo ad patrem.] Dicebatur enim pascha iudeoruz transitus/eo ꝙ tunc angelus trāsijt per egyptuz interficiens primogēita egyptioꝝ: et filios israel seruans. Et similiter pascha christianoꝝ dicitur transitus/in quātum filius dei per mortē trāsijt ad patrem: nō per loci mutationem: sed sicut dicitur a patre venisse assumēdo nostrā naturam mortalem: ita dicitur ad patrē redijsse: faciendo ipsam cōsortem paterne glorie p̄ imortalitatē in suare u rrectiōe ✳ Cū dilexisset suos: q̄ erant in mūdo.] In q̄ ostendit̄ eius dilectio gratuita: q̄r prior dilexit suos. Ostendit̄ discreta: q̄r ista dilectio specialis nō fuit ad oēs: sed ad sibi familiares: cuiusmodi erant apostoli: qui erant in mūdo. Ostēditur hec dilectio necessaria: quia apostoli remanētes in periculo mundi/indigebant consolatione diuina. ✳ In finem dilexit eos.] Idest i morte specialia signa dilectiōis ostēdit. Uel aliter. In finem: idest perfecte animam suā p̄ eis ponēdo. Cōseq̄nt̄ describit̄ imitabile factū scʒ lotio pedum discipulorum suorum vbi premittitur tempus ⁊ modus huius lotionis: cum dicitur. ✳ Et cena facta.] Non est intelligendū ꝙ esset totaliter cōpleta: quia postea dicitur. Et cum recubuisset. Sed erat facta quātum ad hoc ꝙ comederant agnum paschalem. Et tunc surrexit ad lauandum pedes discipulorum suoruz anteq̄ daret eis sui corporis sacramētum: ad designandum ꝙ spiritualis munditia requiritur ad percipiēdum ipsum. ✳ Cum diabolus iam misisset in cor/vt traderet eum Judas Simonis Scariothis.] Die enim precedēti cum vendiderat suggestione diaboli hanc proditionem in cor ipsius mittentis. ✳ Sciens quia omnia dedit ei pater in manus.] Ex quo patet in Christo plenitudo sciencie ⁊ potestatis. ✳ Et quia a deo exiuit/⁊ ad deum vadit.] Hoc exponitur Johan.16. ☞ Et annotamento.1.E. quinte partis: sermonis Dominice.4. post octauas pasche: infra in hoc Tomo.) scilicet qualiter dicitur filius a deo exijsse/⁊ ad eum redire. ✳ Surgit a cena.] Quia ministrare volebat. ✳ Et ponit vestimenta sua.] Idest deponit vt B

ꝯueniētius hoc ministeriū exhiberet * Et cum accepisset linteum: precinxit se] Et sic ad lauandum se optime disponit: nihil omittens de his/ q̄ ad istud officiū reqrunt̄. Et sequitur simplex humilitatis ministerium/ cū dicitur. * Deinde misit aquam in peluim.] Proprijs manibꝰ: non per ministerium aliorum. * Et cepit lauare pedes discipuloꝝ.] Lutosos: q2 discalciati incedebant. * Et extergere linteo: q̄ erat p̄cinctꝰ]
E Ut adimpleret humilitatis officiū. Consequēter ostendit̄ huiꝰ facti vtilitas: ⁊ ostēdit̄ hoc ex quadam ꝯcertatione Petri ⁊ xp̄i: ꝑ qđ ostendit̄ factū esse mysticū. Dicit ergo. * Uenit ḡ ad Simonem Petrū.] Scđm Origeñ. lotis alijs discipulis/ venit vltimo ad Petrū: q2 cepit lauare a minoribꝰ: ex hoc sumēs argumentū: qđ dr̄. Cepit lauare pedes discipulorum. Et postea subdit. Uenit ergo ad Simonē Petrū. Per hoc ostendens/ ꝙ añ alij erāt loti. Sed nō videt̄ verisimile/ si transisset ꝑ oēs alios/ qn aliqs coꝝ/ vel plures recusassent hanc lotionē: sicut ⁊ Petrꝰ. Et iō alij doctores dicūt/ ꝙ primo venit ad Petrū: ꝓpter qđ alij discipuli audita rep̄hēsiōe Petri: de hoc/ ꝙ recusauerat eiusmodi lotionē: nō fuerūt ausi eā vltra recusare. Qđ ḡ dicit euāgelista. Cepit lauare. Et postea subdit. Uenit ḡ ad Simonem Petrū. Non est ꝑ hoc intelligēdū ꝙ alios lauerit ante ip̄m: sed euāgelista priꝰ dixit factuꝫ in gñali: postea explicat modū in ꝑticulari: incipiens a Petro. * Et dicit ei Petrus. Dñe: tu mihi lauas pedes?] Idest vis lauare mihi pctōri/ tu: q̄ es filiꝰ dei? q.d. nullo mō decet. Sil'e verbum dixit in principio sue ꝯuersiōis: Luce.5.b. dicēs. Exi a me dñe: q2 hō pctōr ego sum. * Re-
D spondit Jesus: ⁊ dixit ei. Qđ ego facio: tu nescis mō.] Q.d. non solum hoc facio ꝓpter pedū corporaliū emūdationē: sed ꝓpter humilitatis eruditionē: vt postea exposuit: iō subdit. * Scies aūt postea.] Per hoc aūt designauit munditiā pedum spūaliū: qui sunt affectꝰ mentis: q̄ reqrit̄ in eucharistie ꝑceptione. * Dicit ei Petrꝰ. Nō lauabis mihi pedes in eternū] Idest nunq̄ lauabis. ac si diceret: ego nullo mō sustinerē. Licet aūt Petrꝰ faceret hoc bono zelo: tñ indiscrete hoc faciebat: q2 cum xp̄s nō posset errare: nō debebat voluntati eius aliq̄ modo resistere: iō seq̄tur. * Respondit ei Jesus. Si nō lauero te: nō habebis partē mecū.] Si hoc intelligit̄ de lotione interioris macule/ l'ra est plana: q2 nullꝰ pōt habere ꝑtē cum xp̄o in gloria celesti: nisi lotꝰ fuerit a macula pctī: scđm qđ scribitur Apocal'.21.g. Nihil coinq̄natū intrabit in illā. Si aūt intelligat̄ de lotione corporali pedum ipsius Petri: eodem mō est dicēdū. Sicut eñ aliq̄d est illicitū: nō ex natura sua: sed tm̄ q2 ꝓhibitū: vt patet de esu ligni vetiti primi parētis: ita sil'r aliq̄d est necessariū ad salutē: non ex natura sui: sed propter preceptū dei/ vel prelati: ⁊ sic erat in ꝓposito. Ex quo.n. xp̄s volebat simpliciter hoc facere: Petrꝰ de necessitate salutis tenebat̄ sustinere. * Dicit ei Simon Petrꝰ. Dñe: non tm̄ pedes meos: sed ⁊ manꝰ ⁊ caput.] Pedes sunt pars corporis inferior: manus/ media: caput/ sup̄ior: ⁊ ideo ꝑ expressionē istaꝝ partiū intelligitur totū corpus. Est igitur sensus. Dñe: non tm̄ pedes. ⁊c. Q.d. prius sustinerē a te per totuꝫ corpus lauari: q̄ a te separari: q2 q̄uis esset duꝝ Petro sustinere se-paratiuitium magistri: tñ grauiꝰ erat ei ab eo separari. Uñ dicit̄ in Itinerario Clemētis: ꝙ qñcunq̄ Petrus memor erat dulcissime societatis xp̄i: resoluebat̄ in lachrymas: ita ꝙ facies eius adusta videbat̄ ex frequēti lachrymaꝝ fluxu. * Dicit ei Jesus. Qui lotus est.] Per baptismum: ex quo accipitur: ꝙ apostoli fuerunt a Christo baptizati. * Non indiget: nisi vt pedes lauet: sed est mundus totus.] Si enim aliquis baptizatꝰ statim moriatur: euolat ad patriam: nec indiget aliqua alia lotione: tamen si superuiuat: eam sancte: indiget lotione pedum spiritualiū.i. affectionum mentis: quia ex conditione mortalis vite/ affectus eius aliquando aliquas maculas contrahit ex temporalibus: sed non indiget lauare caput: idest partem contemplatiuā: que intendit superioribus ⁊ eternis. nec manꝰ: idest vite actiue opera: que in eo sunt sancta. talis autem erat Petrus: et etiam alij apostoli: excepto Juda proditore. propter quod sequitur. * Et vos mundi estis: sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset: qui traderet eum. propterea dixit. Non estis mundi omnes.] Ostēsa facti vtilitate in predicta lotione: consequen- F ter inducit discipulos ad imitandum in opere. Et diuiditur in duas: quia primo propositū declarat. Secundo confirmat: ibi. Exemplum eñ dedi vobis. ⁊c. Dicit igitur. * Postq̄ ergo lauit pedes eorum.] In hoc ostendit conuenientem modum docendi. In moralibus enim magis mouent facta: q̄ verba: vt potest haberi ex decimo Ethicoꝝ. Et ideo xp̄s doctrine de humilitate/ premisit humilitatis factū. * Accepit vestimēta sua.] Sicut.n. ad ministrādū congrue debēt vestimēta deponi: ita ad docendū honeste debent assumi. ꝓpter qđ magistri solent legere in habitu ad hoc disposito ⁊ ordinato: scđm dispositionem facultatis sue. * Et cuꝫ recubuisset.] Quia sedēdo debꝫ doctor docere. Doctrina eñ non capitur nisi in quiete. Propter quod dicit̄. 7. physicoꝝ. Sedendo ⁊ q̄escendo fit anima sciens ⁊ prudens. Sequit̄ doctrina. * Iterum dixit eis. Scitis quid fecerim vobis.] Q.d. vos

debetis hoc scire: ⁊ in hoc reddit eos attentos. * Uos vocatis me/ magister ⁊ domine: ⁊ bene dicitis. Sum etenim.] Aliquid enim dicitur bene dictum/ quando congruit dicenti ⁊ rei dicte. Congruit autem rei dicte/ quando sic est in re: sicut dicitur. Congruit autem dicenti: quādo dicens talem se ostēdit facto: qualē verbo. Utroqꝫ modo apostoli bene dicebant: quia sic erat in re ex parte Christi: qui superior erat. Similiter et ex parte apostolorum: qui facto se ei subijciebāt/ sicut ⁊ verbo. propter quod contra discipulos solo verbo/ dicitur Matthei. 7. c. Multi dicēt mihi in illa die. Domine/ domine: nonne in nomine tuo prophetauimus? ⁊c. ⁊ tunc confitebor illis: quia nunquam noui vos. ⁊c. Ex predictis concludit saluator intentū/ dicēs. * Si ergo laui pedes vestros dominus ⁊ magister.] Multo fortius. * Et vos debetis alter alterius lauare pedes.] Per hoc intelligitur quodlibet pietatis ⁊ humanitatis officiū proximo impensum: ad qđ impendendum quilibet tenetur in causa necessitatis. Extra autem talem casum tenetur debito honestatis et congruitatis. Consequēter confirmat conclusionem predictā: ⁊ hoc quadrupliciter. Primo exemplo sui/ dicens. * Exemplū enim dedi vobis: vt queadmodum ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis.] Quasi dicat: ad hoc feci/ vt ostenderem vos ad hoc teneri. ☞ Hic euangelium hoc terminatur: ⁊ sequitur ibidem.) Secundo confirmat per suam auctoritatem: dicens. * Amen amen dico vobis. Non est seruus maior domino suo: neqꝫ apostolus maior est eo: qui misit illum.] Apostolus. i. missus: quia apostoli fuerunt missi a Christo ad predicandum: quibus missis tenebātur populi credere. Multo fortius apostoli tenebātur auctoritati Christi obedire. Tertio confirmat eam sequēti premio: cum dicit. * Si hec scitis/ beati eritis/ si feceritis ea. ⁊c.] Quarto confirmat conclusionē predictam ex dignitate eorum: quorum pedes lauabantur/ dicens. * Amen amen dico vobis: qui accipit si quē misero/ me accipit. ⁊c.] ☞ Reliqua quere ibi.

B Moraliter

* Ante diem festū pasche. ⁊c.] Moraliter. Pascha. i. transitus: et nos festū hoc debite celebramus: cum a vitijs ad virtutes/ vel a minoribus bonis ad maiora transimus. * In finem dilexit eos.] Per Iesum: qui salus interpretatur/ bonus prelatus significatur. Finis aūt vltimus est beatitudo vera: que consistit in clara dei visione/ ⁊ fruitione perfecta. Licet aūt ois homo debeat ad hunc finē/ primū diligere: prelatus tamen: qui est xpi vicarius/ tenetur erga suos subditos hoc facere. * Et cena facta. i. preparata: secundum sensum litteralem. Non enim erat terminata: cū xps a cena surrexit ad lauandū pedes discipulorum: vt dicitur infra eodem capi. Patet ergo quod Iudas cū alijs cenauit: ⁊ corporaliter lotus fuit. Sic igitur exēplo xpi bonus prelatus subditis etiā malis debet exhibere beneficia: vt (quantū in se est) eos a sua reuocet vita mala. * Uenit ergo ad Simonē Petrum.] Scilicet primo (prout dictum fuit in expositiōe litterali.) Et in hoc xps dedit exēplū superioribus/ illos inter subditos principaliter honorare: qui primi sunt etate vel dignitate. * Domine tu mihi lauas pedes.] Quasi dicat hoc indecēs est: ⁊ nullo modo sustinēdum. Et in hoc Petrus significat discipulum ignorātē ⁊ indiscrete loquentē de facto superioris sui: cuius ignorat rationē. Frequenter enim contingit/ quod illud iudicatur irrationabilissimū: ab ignorāte causam: qđ tamen rationabilissimū est secundum veritatē. Hoc aūt contigit in hoc casu Petro. propter qđ dixit ei Xps. * Qđ ego facio/ tu nescis mō. ⁊c.] Et in hoc docemur bene iudicare ⁊ sequi de factis superioris boni: nisi deo pmittēte erraret manifeste. * Si nō lauero te/ nō habebis partē mecum.] Christus. n. nō lauabat pedes discipulorum pro corporali mūdatiōe: sed pro exēplo humilitatis docende: propter qđ dixit eis. * Exēplū. n. dedi vobis. ⁊c.] Qđ ergo dixit Petro. Si nō lauero te: nō habebis ptē mecū. idem est ac si dixisset. Partem mecū nō habebis: nisi a me receperis exēplū humilitatis. Et in hoc facto xps dedit superioribus ⁊ prelatis exēplum vere humiliationis. * Postquam ergo lauit pedes eorum. ⁊c.] Per hoc ostendens: quod superior post actum humilitatis debet resumere debitū exercitiū auctoritatis. ☞ Terminato euangelio hoc/ sequitur.) * Amen amen dico vobis. ⁊c.] ☞ quere an. 60. quinte ptis. ser. Prelatorum. fol. 127. col. 4. Sequitur immediate. * Qui manducat mecū panem: leuabit cōtra me calcaneū suū.] Isti sunt prelati: clerici ⁊ religiosi: qui laute viuūt de ptimonio crucifixi: ⁊ tamen eorum plurimi leuant calcaneū contra xpm in membris suis: affligentes ea calūnijs ⁊ exactionibus iniustis. ☞ Reliqua quere ibi. ¶ Queritur vtrū cena in hoc capi. descripta: in qua xps corpus suū discipulis suis tradidit in sacramēto/ fuerit facta luna. 14. existente? Et arguitur primo quod nō: per illud: qđ dicit Iohā. in principio huius capi. Ante diē festū pasche. cuius prima dies erat luna quarta decima: quia tūc incipiebat pascha: ergo illa cena: de qua loquitur Ioh. fuit ante lunā. 14. Item infra capi. 18. dicit Iohannes: quod iudei nō intrauerūt pretoriū pilati: vt nō contaminarentur: sed manducarent pascha. ergo in vespere illius diei: quo passus est xps: manducauerūt agnū paschalē. Ipsi aūt tenebantur ex lege comedere illū luna quartadecima: ergo cū cena predicta fuerit in vespere precedētis diei: patet quod fuit luna tertiadecima. ¶ Cōtrariū

dicit beatus Hierony. videlicet q xp̃s illaȝ cenã
fecit luna quartadecima: ⁊ passus est luna qn=
tadecima existente. ¶ Responsio. Greci dicũt/ q
ista cena facta fuit luna tertiadecima ꝓpter au
ctoritates allegatas in arguendo ꝓ ista parte: ⁊
dicunt q xp̃s preuidens tempus sue passiõis fu
turum illa die: qua immolabat agnus pascha=
lis: vt immolatio agni veri corespõderet immo
lationi agni figuralis: ideo preoccupauit come
dere agnum paschalem per vnũ diem: ⁊ dicunt
consequenter: q xp̃s corpus suũ in pane fermen
tato consecrauit: q in domib⁹ coꝝ non inuenie
batur panis azymus vsq ad quartãdecimã lu=
nam. Sed dictum coꝝ est contra veritatẽ euan=
gelij: quia Matthei. 26. b. dicitur/ q prima die
azymoꝝ accesserunt discipuli ad Jesum/ dicen
tes. Ubi vis parem⁹ tibi comedere pascha? Iteȝ
Luce. 22. a. Uenit autem dies azymoꝝ: in qua
necesse erat occidi pascha: ⁊ misit Petrum ⁊ Jo
hannem/ dicens. Euntes parate nobis pascha:
vt mãducem⁹. Ex quib⁹ patet manifeste q illa
cena fuit die azymoꝝ: ⁊ per cõsequẽs luna quar
tadecima existente. Et ex hoc seqtur q xp̃s con=
secrauit in azymo pane: q illo tempore nõ inue
niebatur panis fermẽtatus in domibus iudeo=
rum ſm preceptũ legis per septẽ dies: vt habetur
Exodi. 12. Sed greci in tantam vesaniã ꝓrupe
runt ꝓpter defensionẽ sui dicti/ q negant textũ
euangelij/ dicentes alios euãgelistas falsum scri
psisse quãtum ad diem huius cene: ⁊ ꝓpter hoc
Johannes euangelista: qui scripsit posterioꝛ: de
scribens hanc cenam/ eos correxit/ dicens. Ante
diem festum pasche: vt. s. allegatum est. Sed ad
dictum istud seqtur destructio totius sacre scri=
pture: ⁊ per consequẽs totius fidei catholice: cũ
sacra scriptura sit regula fidei: ſm qđ scribit bea
tus Augustinus in ep̃la ad Hieronymũ. Si di
catur a fidelibus q scriptura in aliqua sui par=
te contineat falsum: eadẽ ratione poterit dici ab
aduersarijs fidei: q in nulla sui parte habeat cer
titudineȝ veritatis. Preterea fides catholica te
net euangelistas scripsisse nõ a ꝓprio capite: sed
spiritussancti inspiratiõe. Unde dicit beat⁹ Pe
trus. 2. canonica. 1. capi. Spiritusancto inspira
ti/ locuti sunt sancti dei homines: nullum autẽ
falsum potest esse a spiritusancto: ⁊ ideo dicere q
euãgeliste in aliq loco scripserũt falsum/ est erro
neum. Et ideo ꝓpter predicta dixerunt aliqui:
q christus comedit agnũ paschalem debito tem
pore ſm legem: videlicet luna decimaquarta: vt
dictum est. Sed iudei circa mortem xp̃i ꝓcurã=
h dam intenti ⁊ occupati/ illa die nõ comederunt
pascha: sed tardauerũt per vnũ diem: ſm quod
dicitur Joh. 19. quia iudei non intrauerunt pre
torium Pilati illa die: qua passus est christus:

ne contaminarentur ⁊ impedirent a comestione
pasche: vt supra allegatũ est. Sed istud dictum
non consonat cum verbis Marci euangeliste/
dicentis cap. 14. b. Et prima die azymoꝝ/ quã=
do pascha imolabãt/ dicũt ei discipli. Quo vis
eam⁹ ⁊ parem⁹ tibi vt mãduces pascha? Et q vi
detur q eadem die: qua alij immolabant agnũ
paschalem: eadem die xp̃s immolauit agnum.
Et sic cenã discipulis suis fecit luna quartadeci
ma existente. ¶ Ad primũ dicendum/ q pascha
le festuȝ apud iudeos incipiebat a vespere diei:
in qua erat luna quartadecima. Dies aũt festi=
uus apud eos incipit a vespere vnius diei: ⁊ du
rat vsq ad vesperã diei sequentis: ſm quod dici
tur Leui. 23. c. A vespere in vesperã celebrabitis
sabbata vestra. ⁊ sic dies solennis pasche erat lu
na quintadecima: ꝓpter quod eundeȝ diẽ: quẽ
Johannes nominauit ante diẽ festum pasche:
ꝓpter distinctionẽ naturaliũ dieꝝ: Marcus no
minat primum diem azymoꝝ: q a vespera pre
cedentis diei incipiebãt comedere azyma. Q
ergo dicit q luna quartadecima existente/ erat
primus dies solennitatis pasche: dicendum/ q
non est verum: sed in fine illius diei incipiebat
primus dies: ⁊ durabat vsq ad vesperam diei se
quentis: ⁊ sic prima dies solennitatis paschalis
celeberrima/ erat luna quintadecima: vt patet
Leui. 23. Mense primo quartodecimo die men
sis ad vesperã pascha domini est: ⁊ quintodeci=
mo die mensis huius solennitas azymoꝝ domi
ni est. Septẽ diebus azyma comedetis: dies pri
m⁹ erit vobis celeberrim⁹ sanctusq. ¶ Ad secũ=
dum dicendum/ q illud pascha: quod debebãt
comedere iudei in die passionis xp̃i/ non intelli
gitur de comestione agni paschalis: q illud pa
scha comederant in vespera precedentis diei: vt
dictũ est: sed intelligit de panib⁹ azymis: quos
debebant comedere septẽ diebus continuis: ⁊ nõ
debebant comedi: nisi ab hominibus mundis:
⁊ ideo nõ introierũt domũ hominis gentilis: ne
impedirentur a comestione ipsorum.

¶ Additio. 3. Hec questio disputat ⁊ ad plenuȝ
(vt credo) declarat in additione sup Matth. 26
capi. Uide ibi. ☞ Uel anno. 7. LLL. quite
partis. ser. Dñice. Ramoꝝ. fol. 177. col. 4.

[Glo. Diem fe
* Ante diem festum pasche. ⁊c.] Glo. Diem fe
stum dicit decimũquintũ diẽ. s. passiõis: q post
immolationẽ agni: que tunc fiebat in die iouis:
faciebant iudei magnũ festũ: qđ hic pascha vo
catur. Pascha apud grecos equiuocũ est. Dici
tur enim a paschim. i. a passione ⁊ trãsitu: quod
hebrei phase dicunt. Dies autẽ quartusdecimus
post eqnoctiũ vernale: in quo imolabat agnus
ad vesperã: ꝓprie pascha a transitu dicebat. Di
es vero solẽnitatis sequẽtes: qꝝ prim⁹ ⁊ vltim⁹

maiori cultu habebantꝛ: dies azymoꝝ ꝓprie vocabantur. Vocatur tñ ⁊ dies immolatiōis azyma: ⁊ quintadecima pascha. In hac significatione dicit Johannes. Ante diem festum pasche. vocando diem solennē/pascha. Greci vero diē: qua immolatꝛ agnus: dicunt solūmodo vocari pascha: ⁊ illa die dicunt xp̄m crucifixū fuisse ad meridiem: ⁊ dicunt eum anticipasse vnū diē ante: vt cum discipulis agnū comederet: ⁊ ad hoc confirmandum hec verba sequentia conducūt: idest noluerunt intrare in pretorium .s. pilati domum: ne ꝯtaminarētur/vt comederent pascha: intelligentes pascha/esum agni tantū. Nec erubescunt dicere alios euāgelistas mentitos: q̄ dicunt dn̄m cōmuniter cum alijs carnes agni comedisse. Hunc Johannē vero illos correxisse dicunt: sed errant: qꝛ cum omnes eodem spiritu locutos fuisse constet: si in vno mentirentꝛ: in alijs eis non crederetꝛ. ✳ Ut trāseat.] Interpretatur nobis euangelista nomen pasche .i. transitus/et significationē: qꝛ sicut illi de egypto: sic christꝰ de mundo: sic ⁊ nos sanguine agni insigniti: de vitijs ad virtutes: de mundo ad celū. ✳ In finē.] Idest in xp̄m: qui est finis consumans .i. vt eiꝰ dilectione transeant: quo ipse transijt. Vel. In finem .i. mortem: non ꝙ morte terminetꝛ eius dilectio: sed in tantū dilexit: ꝙ vsqꝫ ad mortem dilectio eum perduxit. In quo exemplum dedit: vt omnes in dei veritate permaneant vsqꝫ in finē.

K ✳ Et cena facta.] Cena significat passionē. Sicut enim post cenā non fit prandiū: sic et christꝰ postq̄ꝫ semel passus est/nō iterum patitꝛ. Surgit a cena: post passionē ponit vestimēta: fm priorē infirmitatē linteo precinxit se: eadem carne iam imortali. Aquā in peluim .i. gratiā baptismi: lauat pedes: ⁊ tergit a peccatis in baptismo. Accepit vestimenta .i. iudeos in fine seculi: q̄s priꝰ excecatos deposuit. ✳ Surgit a cena.] Ab illa celesti refectione: qua cū angelis reficiebatꝛ. Deponit vestimenta/gloriam eterne beatitudinis. ✳ Et deponit vesti.] Pretermisit altitudinem: suppositurus eius humilitatē: vt perfecte commendetꝛ humilitas homini: cū tā altꝰ/sic se humiliauerit: vt ⁊ pedes traditoris lauaret. ✳ Deinde misit.] Sanguinē in terram fudit: vt vestigia credentiū mundaret: que terrenis peccatis erant sordida. ✳ Dixit ei Petrus.] Pro altitudine ꝓmissi mysterij nondum permittit fieri: nō dum potest sustinere deuz ad pedes humiliari: pauore perterritus. ✳ Respondit Jesus] Qui non lauatur per baptismū ⁊ confessionē penitētie: non habet partem cum Jesu. ✳ Dicit ei Simon Petrus.] Error Petri hic nobis profuit. Errauit enim/ne nos erraremus. Errauit/cum se totum lauandum deo obtulit: quem deus correxit: ostendens semel baptizatū non esse baptizandum. ✳ Qui lotus est.] Ex his verbis intelligimus baptizatos apl'os: etsi nō legimꝰ vbi vel quando. L ✳ Qui lotus est.] Baptismo lotus est mundus. Sed qꝛ iterum puluere terrene habitationis inquinatꝛ: iterum opus est pedes lauare. Quos lauat dominus interpellans pro nobis: et nosipsi orando. Ille etiā: q̄ in ocio studet veritati/dum in alijs pulsanti sponso aperire pergit: pedes inquinat: quia veritas humiliter auditur: sed sine periculo non potest predicari: sed hos pedes dominꝰ discipulis lauat. ✳ Et cum recubuisset. ⁊c.] Sicut prius exemplo: sic etiam nunc verbo instruit eos magister veritatis. Et ꝙ dicit magna de se/non est arrogantia: sed veritas: que prodest auditoribus: sicut facit ⁊ Paulus. ¶ Gregoriꝰ. Incauti sunt humiles: qui se mendacio illaqueant: dum arrogātiam vitant: quia contra veritatem se erigunt: quaz relinquunt. Qui enim necessitate cogente/vera de se ⁊ bona loquitur: tanto magis humilitati iungitur: quanto veritati sociatur. ☞ Reliqua: que sequuntur terminato hoc euangelio/quere ibi. Nota

☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. ser. Passionis. incip. fol. 35. sub the. ✳ Uenit hora vt trāseat. ⁊c.] vt. s. A. K. vel. ✳ Cena facta. ⁊c.] B. ¶ vel ser. Incarn. fol. 2. sub the. ✳ A deo exiuit. ⁊c.] B. ¶ vl' ser. pctōꝝ. fo. 189. ¶ vl' ser. Pnie. fo. 211. ¶ vl' ser. Prel'. fo. 90. ¶ vel ser. Relig. fo. 136 ¶ vel ser. Apl'oꝝ. fol. 82. sb the. ✳ Si nō lauero te. ⁊c.] D. E. H. K. vl'. ✳ Uos debetꝭ alꝛ alteriꝰ lauare pedes. ⁊c.] F. ¶ vel ser. Judicij final'. fo. 236. sb the. ✳ Qd ego facio: tu nescꝭ mō. ⁊c.] H Scꝫ de iudicio temerario ¶ vel ser. sacramēti. fo. 14. sb the. ✳ In finē dilexit eos.] A. s. ꝓbēdo seipm: vel istituēdo sacramētū. ⁊c. vel. ✳ Cena facta] B. ¶ Et maxie an. 1. scōe p. eiusdē ser. fo. 18 col. 2. ¶ Et an. 15. 3. p. ser. Passi. fol. 47. col. 2. M Auctor.

Ferie. vj. Dn̄ice Ramorum.

Sermonis annotamēta Ex quinta pte Biblie.

PAssio domini nostri Jesu xp̄i fm Johannē. In illo tempore. Egressus est Jesus. ⁊c.] Lyra. Hic incipit euāgelista describere Christi passionem ⁊ mortem. Ipsa aūt fuit p iudeos inchoata/⁊ per gentiles ꝯsumata: fm ꝙ xp̄s predixerat Matthei. 20. c. Filius hominis tradetꝛ principibꝰ sacerdotū: et scribis: ⁊ ꝯdēnabūt eū morte: ⁊ tradēt eū gētibꝰ ad illudendū ⁊ flagellandū ⁊ crucifigendū. Et ideo euāgelista primo ostendit q̄d xp̄s a iudeis Cr. Johā. 18 et. 19. A

sit passus. Secūdo: qd a gentib⁹: sequenti capi.
Tūc ergo.rc. Prima in tres: qꝛ primo describit
euāgelista qualiter xp̄s a ministris iudeoꝝ fuit
captus. Secundo qualiter a ministris fuit pon
tificibus traditus: ibi. Cohors ꝗꝫ. Tertio q̄lit
a pontificib⁹ corā pilato est accusat⁹: ibi. Addu
cunt ergo. Circa primū euangelista tria descri=
bit. Primo ꝓditionis locū. Secundo ꝓditoris
apparatū: ibi. Judas ḡ. Tertio animuꝫ xp̄i ad
sustinēdum p̄paratū: ibi. Jesus itaꝗꝫ sciēs. Cir
ca primū sciendum/ ꝙ xp̄s iuit ad locū extra ci=
uitatem: ad quē sciebat venturꝫ ꝓditorē: vt ostē
deret se voluntarie subire mortem. Et hoc est qᷣ
dicitur. * Egressus est Jesus cum discipulis su
is trans torrentē Cedron.] Cedron nomē est tor
rentis inter ciuitatē Hierusalē ꝛ mōtē Oliueti/
currēs ꝑ vallem Josaphat: que est intermedia.
Et dicebaṫ ille torrens Cedron: eo ꝙ in ripa illi⁹
fluminis/ siue illius torrentis nascebanṫ multe
cedri. Hic em̄ fluuius appellabaṫ torrens: ꝓ eo:
ꝙ ad modū torrētis qn̄ꝗꝫ habebat aquas: qn̄ꝗꝫ
non. * Ubi erat hortus.] Et sic erat locus clau
sus/ conueniēs ad capiendum illos: ꝗ essent in=
tra ipsum. * Jn queꝫ introiuit ipse et discipuli
eius.] Offerens se captioni. * Sciebat aūt Ju
das: ꝗ tradebat eū/ locū: qꝛ Jesus frequenter cō
uenerat illuc cū discipulis suis.] Ex quo patet
aptitudo loci ad capiēdum xp̄m ex trib⁹. Pri=
mo. qꝛ erat a ciuitate remot⁹. Et ipsi querebant
eū cape sine strepitu turbaꝝ: vt habeṫ Lu.22.a
Secundo: qꝛ erat clausus. Et tertio: qꝛ ꝓditori
cognitus. Consequēter describiṫ ꝓditoris appa
ratus: qꝛ Judas de tribus se muniuit. Primo
de magna societate forti ꝛ auctētica: ꝛ ideo diciṫ
* Judas ḡ cum accepisset cohortē.] Scꝫ mili=
tum a preside assignatā: vt si multitudo populi
sup̄ueniret: nō auderet impedire eius ꝓditionē
ꝓpter iusticie publice timorē. * Et a pontifici=
cibus ꝛ phariseis ministros.] Ut sic haberet ful
cimentū ab vtraꝗꝫ curia. s. pontificis ꝛ impera=
toris. Secūdo muniuit se Judas de lumine cō=
tra noctis tenebras: qᷣ notatur/ cū diciṫ. * Ue
nit illuc cū laternis ꝛ facibus.] Tertio muniuit
se de armis: si vellent eius ꝓditiōi resistere: ideo
B subditur. * Et armis.] Conseq̄nter ostenditur
ꝓmptitudo xp̄i ad patiēdum: ꝛ hoc dupliciter.
Primo: qꝛ xp̄s se nō occultauit. Secundo: qꝛ de
fensionem ꝓhibuit: ibi. Simon ergo. Jn prima
igitur p̄te diciṫ sic * Jesus itaꝗꝫ sciens oia: que
ventura erant sup̄ eū: ꝓcessit/ ꝛ dixit eis. Queꝫ
queritis?] Ex quo manifeste patet/ ꝙ sua vo=
luntate captus est: qꝛ cū sciret omnia futura: nō
se occultauit: sed magis querētibus eum obuiā
iuit. * Responderunt ei. Jesum nazarenū. Di
cit eis Jesus. Ego sum.] Uirtute enim diuini

tatis factū est/ ꝙ venientes ad capiēdum eū/ pri
mo nō cognoscerent eum/ etiā suus discipulus:
qui venerat ad tradendum euꝫ. Unde subdit.
* Stabat aūt ꝛ Judas: ꝗ tradebat eū: cū ipsis]
Ut per hoc secundo ostēderetur ꝙ de voluntate
sua caperetur: qꝛ ex quo eis erat incognitus/ pote
rat ab eis recedere: ꝛ nō solum patuit hoc ꝑ p̄e=
dicta: sed etiā manifestius per hoc qᷣ subdit. *
Ut ergo dixit eis. Ego sum: abierūt retrorsum:
ꝛ ceciderunt in terrā.] Si em̄ vno verbo omnes
prostrauit: de facili poterat ab eis euadere. Dia
em̄ ista facta sunt ex diuina ordinatione: vt de=
clararetur virtus diuinitatis eius per predicta:
sicut fragilitas humanitatis per captionē eius se
quentem et passionē. * Iterꝫ ergo interrogauit
eos. Quē q̄ritis?] Hoc fuit factū interuallo a pri
ma interrogatione: qꝛ q̄mdiu iacuerunt ꝓstrati
nō mouit se de loco: vt magis declarareṫ sua vo
luntaria captio. * Illi aūt dixerūt. Jesum Na
zarenum.] Non em̄ cognoscere poterant eum
nec capere: donec ipse vellet. ꝓpter hoc subditur
* Respondit Jesus. Dixi vobis: qꝛ ego sum.]
Et tunc habuerunt ipsius noticiam: ꝛ capiendi
eum licentiā: ꝓpter quod subdiṫ. * Si ergo me
queritis: sinite hos abire.] Q. d. sic do vobis po
testatem me capiendi: vt tamen meis discipulis
non faciatis aliquid mali. * Ut impleretur ser
mo: quem dixit.] Scilicet Johā.17. * Quia
quos dedisti mihi/ non perdidi ex eis quenꝗ̄.]
Istud em̄ verbum dixerat Jesus non tm̄ de sa=
lute spirituali suorum discipuloꝝ: sed etiā de sa
lute corporali eorum: quod patet ex hoc/ ꝙ in=
de excepit Judam: qui perditus est: ꝛ spiritua=
liter/ ꝛ corporaliter: quia ex desperatione se sus=
pendit: ꝛ ideo euangelista (Matthei.26.a.) ap
plicans verbuꝫ predictum ad perditionē corpo
ralem/ non discedit ab intentione litere. Conse
quenter ostenditur ꝓmptitudo Christi ad pa=
tiendum/ ex hoc ꝙ defensionēꝫ ꝓhibuit. Et hoc
est quod dicitur. * Simon ergo Petrus ha=
bens gladium/ eduxit eum.] Dicunt hic aliq̄/
ꝙ discipuli emerant gladios de precepto domi=
ni: sm̄ quod habetur Luce.22.d. Ubi diciṫ sic.
Et qui non habet: vendat tunicā suam: ꝛ emat
gladium. Sed non est verisimile: quia ibidem
diciṫ: ꝙ apostoli statim responderunt. Ecce duo
glady hic. Et Christus dixit. Sufficit. Et quo
patet/ ꝙ ante illos gladios habebant. Est dicen
dum igitur/ ꝙ apostoli fuerunt piscatores: in pi
scatione aūt oportet aliquando retia cum paxil
lis affigere: ꝛ cum perticis nauiculas dirigere: ꝛ
ideo in talibus ꝛ consimilibus vsus magnorum
cultellorum est necessarius. Et ꝓbabile est ꝙ ali
qui de apostolis illos cultellos sibi retinuerant
ad scindendum cibaria. Unde etiam cum illis

carnes agni paschalis consciderant. Petrus autē vnū ex illis retinuerat apud se: quia erat magis ꝓmptus ad defensionē sui magistri / ꝙ alij. * Et percussit seruū pontificis.] Qui magis de ꝓpe se ingerebat ad xp̄m capiendum. * Et abscidit eius auriculam dextrā.] Credidit enim cū ma gis ledere: sed diuina ordinatione ictus declina uit. * Erat aūt seruo nomen Malchus.] Hoc addit euangelista ad ostendendum certitudinē rei geste: exprimendo ꝓpria nomina. * Dixit ergo Jesus Petro. Mitte gladiū tuum in vagi nā.] Q.d. Noli vti ad defensionē meā. Et sub= ditur causa. * Calicem: quē dedit mihi pater: nō vis vt bibam illum?] Q.d. passionē: quā or= dinauit pater celestis ad salutē humani generꝭ / debeo patiēter tolerare: ꝛ ideo nō est locus defen

D sionis ꝛ resistentie: sed magis patiētie. Cōseque n ter ostenditur qualiter xp̄s a ministris cōprehē= sus / pontificibus presentat̄. Et diuidit̄ in duas: qꝛ primo describit̄ ipsius presentatio Anne. Se= cundo Caiphe: ibi. Et misit cū Annas. Prima in duas: qꝛ primo ponitur xp̄i presentatio. Se= cundo eius examinatio: ibi. Pontifex ergo. Pri ma adhuc in duas: qꝛ primo describit̄ predicta presentatio. Secundo incidenter ponitur prima Petri negatio: ibi. Sequebatur aūt. Dicit̄ igit̄ primo sic. * Cohors aūt.] Scꝫ militū. * Et tri bunus.] Qui eis preerat: ꝛ illi erant gentiles. * Et ministri iudeoꝝ.] Isti erant iudei. * Cō prehenderunt Jesuꝫ.] Ex quo patet obstinatio eorum: qꝛ nō fuerunt auersi a suo malo visis pre dictis signis: sed magis attribuebant artibus ma gicis. * Et ligauerunt eum.] Quasi morte di= gnū. Illi enim: qui reputabant̄ morte digni: iu dicibus presentabant̄ ligati. * Et adduxerunt eum ad Annam / primuꝫ.] Idest primo: cuius causa subdit̄. * Erat enim socer Caiphe.] Et quia eundo ad domū Caiphe habebant transi re ante domū istius Anne: ideo introierunt do= mum eius ꝓpter eius reuerentiā. Alia aūt ratio fuit: qꝛ pontificatus tunc singulis annis vende batur: ꝛ isti duo. s. Annas et Caiphas / quasi al ternatim erant pontifices: ꝓpter qđ quasi ponti fex habebat̄: qꝛ anno precedenti fuerat. Tertia ratio est / vt xp̄s coram iudicibus pluribus con demnatus / videret̄ magis dignus morte. * Qui erat pontifex anni illius. Erat aūt Caiphas: q̄ consiliū dederat iudeis: qꝛ expedit vnum homi nem mori pro populo.] Ista sunt exposita Joh. 11. ☞ Et supra annotamento. 1. D. E. quite pri. ser. Ferie. 6. Dñice. Passionis. fol. 160. co. 2

E Consequenter ponit̄ prima negatio Petri: cum dicit̄. * Sequebat̄ aūt Simō Petrus / ꝛ alius discipulus.] Scꝫ Johānes. Licet eñi isti sicut et alij primo fugissent: tñ postea secuti sunt Jesuꝫ: qꝛ feruētiores erant alijs. * Discipulus aūt ille erat notus pontifici.] Dicunt aliq̄ / ꝙ Johānes erat peritus in lege: ꝛ ꝓpter hoc habebat noticiā cū pontifice: sed hoc nō est verisimile: qꝛ piscator erat: ꝛ de naui a xp̄o vocatus fuerat: vt habetur Matth. 4. d. Unde dicit Hiero. in ep̄la sua ad Paulinū. Johānes rusticus piscator indoctus. ꝛc. Et ideo alia fuit causa sue noticie cū pontifice: q̄a forte missus a patre suo / pluries portauerat pisces ad domū pontificis. Uel forte qꝛ aliq̄s de cognatione eius ibidem seruiebat: vel aliq̄ alia causa: quā aliq̄ assignant: qꝛ descēderat de Da= uid. Et sacerdotes habebant istas genealogias * Et introiuit cū Jesu in atriū pōtificis.] Pro pter noticiam predictā permissus est intrare. * Petrus aūt stabat ad ostiū foris] Tanꝙ incogni tus: tñ ꝓpter Johānē pmissus est intrare. * Exi uit ergo discipulus alius: q̄ erat notus pontifici: ꝛ dixit ostiarie: ꝛ introduxit Petrū. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria. Nunqđ ꝛ tu ex discipu= lis es hoīs istius?] Q.d. videt̄ ꝙ sic. Uidit. n. euꝫ timide intrantē: ꝛ sic habuit de eo suspitionē. * Dicit ille. Non sum.] Ex quo patet fragilitas Petri: qꝛ ita cito negauit: ꝛ ad vocem vnius mu lieris: que non loquebat̄ acriter. Non eñi dice= bat. Es tu de familia huius ꝓditoris: vel aliqđ hmōi: sed: hoīs istius: quasi cōpassiue loquēdo. * Stabāt aūt serui ꝛ ministri ad prunas: quia frigus erat.] Sicut solet esse in martio post me= diam noctē. * Et calefaciebant se. Erat autē cū eis ꝛ Petrus stans ꝛ calefaciēs se.] Consequen

F ter ponitur xp̄i examiatio. Et diuidit̄ in tres: qꝛ primo ponit̄ dicta examinatio. Secundo xp̄i re sponsio: ibi. Respondit ei Jesus. Tertio respon sionis reprobatio: ibi. Hec aūt cum dixisset. Cir ca primū sciendum / ꝙ xp̄s reputabat̄ a iudeis seductor hoīm ꝛ doctor false doctrine: ideo exa= minatus fuit de vtroque: ꝛ hoc est quod dicitur. * Pontifex ergo interrogauit Jesum.] Dicit̄ autem Annas pontifex: non quia esset actu: sed quia ante fuerat: ꝛ quia socer erat pontificis: vt dictum est. * De discipulis suis.] Ut videret ꝛ posset eum deprehendere / ꝙ fuissent ab eo sedu= cti. * Et de doctrina eius.] Ad videndum si pos= set ibi inuenire falsitatem vel calumniam: ꝛ ali quod dictum contra legem. Consequenter poni tur Christi responsio. De discipulis autem suis nihil poterat pro tunc boni respondere: qꝛ princi paliorem inter eos statim audierat ipsuꝫ in sua presentia negasse: sed de doctrina sua respondit: ostendens ꝙ non erat mala vel suspecta: sed sa= na: quod declarat ex duobus. Primo ex loco: cum dicitur. * Respondit ei Jesus. Ego pa= lam locutus sum mundo. Ego semper docui in synagoga et in templo: quo omnes iudei con

ueniunt: ꝛ in occulto locutus sum nihil.] Do=
ctrina autem suspecta in angulis ꝛ latebris do=
cetur: nō in loco publico ꝛ sacro. Secūdo ex au
ditorum testimonio: cum dicitur. ✳ Quid me
interrogas? Interroga eos: qui audierunt quid
locutus sim ipsis: ecce hi sciūt q̄d dixerim ego.]
Q.d. paratus sum testimoniū eorū subire: qd
est tibi magis credibile/ q̄ meum dictum: q̄uis
fm veritatem deberet esse contrariū. Conseque-
G ter ponitur huius respōsionis reprobatio: ꝛ hoc
dupliciter. Primo per factū: cū dicitur. ✳ Hec
autem cum dixisset: vnus assistens ministroꝝ/
dedit alapam Iesu.] Secundo per verbum: cū
subditur. ✳ Dicens. Sic respondes pontifici?]
Ille enim minister sceleris accepit responsionē
Iesu/ quasi notasset pontificē de stulta interro=
gatione. ✳ Respondit ei Iesus.] Humiliter ve
ritatem ostendendo. ✳ Si male locutus sum:
testimoniū perhibe de malo.] Idest potes perhi
bere: ꝛ nō me iniuste percutere: ꝛ hoc est qd sub=
dit. ✳ Si autem bene/ quid me cedis?] Sed vi
detur q hic Xp̄s fecit contra doctrinā suam? qa
Matthei.5.f. dicit. Si quis te percusserit in ma
xillam dexteram: prebe ei ꝛ alterā. Ipse autem
hoc non fecit: sed magis percutientē se correxit.
Dicendū q illud Christi preceptū ꝛ plura alia:
que ibi ponunt: non dantur absolute: fm quod
dicit Augustinus: sed magis fm preparationē
animi: quia homo debet habere animū semper
preparatum ad hoc faciendum: vbi viderit hoc
expedire ad honorē dei/ ꝛ vtilitatē ecclesie: alias
autem nō: immo aliquādo expedit iniurianti=
bus respondere/ ad ipsorum ꝛ alioꝝ instructio
nem: sicut fecit hic Christus: ꝛ aliquādo etiam
facto resistere: ne detur occasio malis male agen
di. Consequenter ostendit qualiter xp̄s presen=
tatus est Caiphe. Et diuidit in duas: qꝛ primo
describitur dicta presentatio. Secūdo subditur
secunda et tertia Petri negatio: ibi. Erat autē.
In prima igit parte dicitur sic. ✳ Et misit eum
Annas ligatū.] Quasi morte dignum: ꝛ iā co=
ram eo condemnatū. ✳ Ad Caipham pontifi=
cem.] Tum quia ad ipsum pertinebat principa
liter Christi examinatio: tum qꝛ videretur xp̄s
magis morte dignus: qui fuisset coram iudici=
bus pluribus condemnatus. Sciendum tamē
q Johannes hic tacet qualiter Caiphas eum
examinauit: et qualiter Caiphas vestimenta
sua scidit: et qualiter Xp̄s in domo eius illusus
fuit: qꝛ alij euangeliste hoc sufficienter expresse=
rant. Consequēter reuertitur euāgelista ad nar
H randum de negatione Petri: ꝛ ideo quasi eadē
verba: que dixerat in fine prime negationis: re=
assumit/ dicēs. ✳ Erat autem Simon Petrus
stans ꝛ calefaciens se.] Ille enim: qui narrat hi

storiam aliquam/ quādo occurrunt aliqua in-
cidentia narranda: interrūpit principale/ ad il-
lud incidens narrandum: quo facto/ reuertitur
ad ꝑpositū: ꝛ sic facit hic Johānes: vt dictū est.
✳ Dixerunt ergo ei.] Ministri ad ignem stan
tes. ✳ Nunq̄d et tu ex discipulis eiꝰ es?] Q.d.
Sic: qꝛ videbant eū timidum et pauidū. ✳ Ne
gauit ille: ꝛ dixit. Non sum.] De ista secunda
negatiōe Petri videtur Mattheus contradice
re Johanni. Primo quoad personam: qꝛ dicit
ipsum secundo negasse ad vocem alterius ancil
le. Matthei.26.g. Johānes aūt hic dicit: q fuit
ad vocem ministroꝝ ad ignem stantiū. Secun
do quoad locum: qꝛ Mattheus dicit q secūdo
negauit in exitu ianue: hic aūt dicitur/ q stans
ad ignem. Propter quod sciendum q principa
lis intentio euangelistaꝝ erat exprimere trinam
Petri negationē: ꝛ in hoc omnes conueniunt.
De personis aūt accusantibꝰ/ seu de negationis
loco non erat eorum principalis intētio. Et pro
babile est/ q multi ad verba Petri concurrebāt
circa eum: ꝛ consimilia verba dicebant: impro=
perando ei magistrū suum: ꝛ ideo vnus euāge=
listarum exprimit vnam personā accusantem: ꝛ
alius aliam: ꝛ vterq̄ dicit verū. Unde fm veri=
tatem historie videtur q prima negatio fit facta
ad vocem ancille ostiarie: Petro domū intrāte.
Secunda autem negatio facta est in domo: qa
post primam negationē Petrus timuit diu sta
re inter iudeos: ꝑpter quod voluit exire: ꝛ tunc
alia ancilla videns eū timidum/ accusauit eū.
ꝛ simul in hoc ꝯcurrerūt illi: qui ad ignem sta-
bant: ꝛ idem dicebant cum illa ancilla. propter
quod Mattheus dicit: q ad vocem ancille alte
rius negauit. Johannes aūt ministros conco=
mitantes exprimit. Item Mattheus dicit q ne
gauit ipso exeunte ianuā. i. volente exire: ꝛ ad h
se preparante ꝑpter timorē: vt predictū est: quia
tamen adhuc erat in domo: nec ab igne longe re
cesserat: ideo dicit Johānes: q ꝑpe ignem facta
est illa negatio. Tertia autem negatio facta est
multis eum accusantibus ꝛ concurrentibus p
pter predicta: tn̄ inter illos erat principalis vnꝰ
seruus pontificis: ꝑpter qd Johannes illum ex
primit/ tacendo de alijs: ideo subdit. ✳ Dicit
vnus ex seruis pontificis/ cognatus eius: cuius
abscidit Petrus auriculam.] Et ideo acrius ce
teris eum accusabat: ꝛ in accusationis sue alter
tionē adduxit factū precedens: cū dicit. ✳ Non
ne ego te vidi in horto cū illo?] Q.d. sic. ✳ Ite
rum ergo negauit Petrus.] Aliqui aūt volen
tes excusare Petrum/ dicunt q non negauit eū
ex timore mortis: sed ex amore: nolens ab eo se-
parari: sed semper eum sequi. Sciebat enim q si
diceret se esse discipulum eius/ statim ab eo sepa

raretur. Sed hoc est contra verba dñi supra ha=
bita capi.13. vbi exprobrauit Petro/dicēs. Ani
mā tuam ꝓ me pones/qđ fuit dictū negatiue: si
cut fuit .s̈. expositū ☞ Sic. Dicit ei Petrus.
Quare non possum te sequi modo? Idez Lyra
ibidem. Q.d. immo possum. Hoc ostendit ꝑ fa=
ctum. Animam meā ꝓ te ponā. Non dixit men
dacium: qꝛ ꝓ tunc sic cogitabat facere: anteq̃ꝫ di
mitteret xp̃m. ☞ Reliqua q̃re ibi si voluer(.)
Et ideo patet ꝙ Petrus negauit aīam suam ex
ponere ꝓ xp̃o. * Et statim gallꝰ cātauit.] Sci=
licet secunda vice: qꝛ post primam negationē se=
mel cantauit gallus: sed Petrus timore pertur=
batus nō ꝑcepit: ꝭm quod fuit expositum Mat
thei.26. Con sequenter ostenditur qualiter xp̃s
a iudeis corā Pilato accusatur. Et diuiditur in
tres: qꝛ primo describitur xp̃i presentatio. Secū
do presentati examinatio: ibi. Exiuit ergo. Ter
tio innocentie xp̃i declaratio: ibi. Et cum hoc di
I xisset. ⁊c. In prima parte dicit̃ sic. * Adducunt
ergo Iesum a Caipha in pretoriū.] .i. a domo
Caiphe pontificis ad domū Pilati presidis: ad
quem pertinebat iudiciuꝫ in causa sanguinis:
⁊ locus vbi iudicabat pretorium vocabat̃. Ali=
qui autem libri male habent/ad Caiphā: qꝛ in
domo Caiphe iam erat xp̃s. Nullus autem ad
ducitur ad locum in quo est. Preterea Iohan=
nes scripsit in greco hoc euangeliū: ⁊ ideo ꝓ ve
ritate textus habenda recurrēdum est ad grecū.
In greco autem ponitur a Caipha. * Erat aūt
mane.] Hoc addit euangelista ad ostendenduꝫ
quantū iudei sitiebant sanguinem Iesu xp̃i: q̃
summo mane querebant sententiam de eiꝰ mor
te dari. * Et ipsi non introierunt in pretorium:
vt non contaminarentur.] Ex ingressu domus
hominis gentilis: ⁊ tamen non timebant inqui
nari ex procuratiōe mortis innocētis: ex quo pa
tet eorum superstitio vana. * Sed vt mandu=
carent pascha.] Idest azymos panes: qui a iu=
deis comedebantur in paschate per septem di=
es. Non enim erat licitum illos comedere nisi ꝑ
sonis mundis. Et ideo per paschatis manduca
tionem non intelligit̃ hic comestio agni pascha
lis: vt male dicunt greci: quia illum comederāt
die precedenti. Cōsequenter ponitur christi exa
minatio. Et hoc dupliciť: qꝛ primo examinatur
coram iudeis. Secūdo ad partem sine ipsis: ibi.
Introiuit ergo iterum. In prima parte dicitur
sic. * Exiuit ergo Pilatus ad eos foras.] Iu=
dei enim non audebant domum eius ingredi:
ne suas obseruationes violarent: ideo volēs eis
deferre: exiuit ad eos. * Et dixit. Quam accu=
sationem affertis aduersus hominem hunc?]
Videbat enim eum ligatum in signum damna
tionis: ideo querebat de causa: quia non erat cō
suetudo romanis cōdemnare aliquem/nisi pri
us audirent accusationem suam: ⁊ haberet lo=
cum se defendendi: vt habetur Actuum.25. Et
ideo Pilatus qui erat iudex ab imperatore ro=
mano illuc missus: voluit modum romanoruꝫ
tenere. * Responderunt ⁊ dixerunt ei: si non es=
set hic malefactor non tibi tradidissemus eum]
Quasi dicerent nos eius factum diligenter exa
minauimus: ⁊ inuenimus eum dignum mor=
te: ac si dicerent: non oportet aliam examinatio
nē facere. * Dicit ergo eis Pilatus.] Quasi in
dignatus ex eorum responsiōe: quia sciebat eos
ipsum per inuidiam tradidisse: vt habet̃ Mat=
thei.27.b. * Accipite eum vos: ⁊ secundum le
gem vestram iudicate eum.] Quasi diceret. Si
sufficit vestra examinatio: sufficiat ⁊ vestra sen
tentia. Sciendum enim/ꝙ romani aliqua mi=
nora iudicanda dimiserant iudeis: sed non po
terant pro talibus inferre penam mort(: quia ro
mani retinuerant sibi causam sanguinis. Et iđ
per hanc respōsionem inhibebat inferre Christo
mortem. Ipsi autem non poterant vitam eius
sustinere: et ideo renuerunt hoc accipere: ideo se
quitur. * Dixerunt ergo ei iudei. Nobis nō li=
cet interficere quenq̃ꝫ.] Si enim possent dare
mortis sententiam: libenter iudiciū recepissent.
* Vt sermo Iesu impleretur: quem dixit: signi
ficans qua morte esset moriturus.] Christꝰ em̃
predicens mortē suaꝫ aplĭs: Matth.20.c. dixit:
ꝙ a principibꝰ sacerdotū traderetur gentibꝰ ad
illudendum ⁊ crucifigendum: et hoc fuit imple
tum per hoc/ꝙ renuerunt iudiciū: et dimiserūt
ipsum Pilato (qui erat gentilis) iudicandum:
⁊ sentētie executionē suis militibus. Consequē
ter ponitur examinatio christi in secreto. Et di=
uiditur in tres: quia primo ponitur pilati inter=
rogatio. Secundo Christi responsio: ibi. Respō
dit Iesus. Tertio pilati obiectio: ibi. Dixit ita=
q̃ꝫ. Circa primū sciendum ꝙ iudei cū tumultu
irrationabili petebant mortem christi. ꝓpter qđ K
xp̃s non respondebat: ꝭm illud Ecci.32.a. Vbi
non est auditus: non effundas sermoneꝫ. Mat
theus et Marcus dicunt: ꝙ cum accusaretur a
principibus sacerdotum: nihil respondit. ꝓpter
quod pilatus intrauit pretoriū: quod erat in do
mo sua: vt ibi christum magis pacifice exami=
naret: extra tumultum iudeorum: qui non au=
debant intrare pretorium: vt dictum est. Chri=
stus autem de tribus fuerat accusatus corā eo:
vt habetur Luce.23.a. Hunc inuenimus sub=
uertentem gentem nostram: ⁊ prohibentem dari
tributa Cesari: ⁊ dicentem se xp̃m regē esse. Pi=
latus autem de duobus primis non curauit in
quirere: quia de primo: scilicet de subuersiōe ob
seruationum legalium non curauit vtrum esset

verùm vel falsum:quia nõ erat iudeus:sed gentilis. Secundũ cognouit esse falsum per famam publicaȝ:quia audierat Christi responsionem/ qua iudeis de hac materia respõderat. Matth. 22.c. Reddite q̃ sunt Cesaris Cesari.ꝛc. Sed de tertio quod videbatur esse contra honorem imperatoris inquisiuit: scilicet de regno: quia imperatores romani nomẽ regiuȝ a iudeis abstulerant/ vt frangerent eorum superbiam:ꝛ tollerent rebellandi occasionem: et ideo dicitur. * Introiuit ergo iterum in pretoriuȝ Pilatus: et vocauit Jesuȝ et dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ?] Quasi dicat est hoc veruȝ quod tibi imponit.s. ꝙ velis tibi vsurpare regnum? Consequẽter ponitur xp̃i respõsio/ i qua primo examinauit Pilati interrogationeȝ cum dicitur. * Respondit Jesus. A temetipõ hoc dicis: an aliȷ tibi dixerũt de me?] Q.d. concepisti hanc opinioneȝ de me per teipsum? * Respondit Pilatus. Nunquid ego iudeus sum?] Q.d. ex me non concepi/ qꝛ non sum iudeus: et sic nõ possum inuestigare ex libris iudaicis: quis debeat esse rex eoꝝ: sed hoc ad peritos legis pertinet: ideo subdit. * Gens tua et pontifices tui tradiderũt te mihi.] Accusantes te super hoc. * Quid fecisti?] Q.d. Videtur ꝙ tu sis in aliquo culpabilis. Ex quo illi: qui sunt de gente tua: et tante auctoritatis: sicut sunt põtifices: te accusant. * Respõdit Jesus.] Examinata interrogatiõe Pilati: Jesus primo respondit ad questionem primo factam de vsurpatione regni temporalis. * Regnũ meum nõ est de hoc mũdo.] Non enim negat se esse regẽ: sed magis concedit: qꝛ ẜm veritateȝ ipse erat rex regum. Verũtñ ad tollendum occasionem calũnie temperat suam responsionem: dicens: ꝙ non querit huius mũdi temporalem dominationẽ: quod probat consequẽter/ dicens. * Si ex hoc mundo esset regnum meum: ministri mei vtiqꝫ decertarent/ vt non traderer iudeis.] Oẽ eniȝ regnum temporale habet firmitatem: non soluȝ ab ipso rege/ cum sit vnus solus homo: sed etiã a ministris contra aduersarios pro ipso pugnãtibus: quod non querebat Christꝰ. Et sic patet ꝙ satisfecit ad questionem/ ostendendo/ ꝙ nõ querebat inter iudeos temporalem dominationeȝ. Verũtñ qꝛ concesserat se esse regem: ideo concludit. * Nunc autem regnũ meum non est hinc] Jdest quantũ ad temporalia ista querẽda. Sed contra hoc videtur quod dicitur p̃s. 46.a. Rex omnis terre deus. Jpse autem est verus deus sicut verus homo. Ergo regnũ eius est de hoc mũdo. Dicendum quod ẜm veritatem diuinitatis omnia sunt subiecta Christo: tamen quantum ad humanitateȝ in primo aduentu suo non venit ad dominanduȝ temporaliter: sed magis ad

seruiendum et patiendũ: et sic patet ꝙ sufficienter excludit illud quod sibi imponebat de vsurpatiõe regni Judee: quia nõ fiebat questio de ipso nisi in quantũ homo: et pro statu presenti quo erat: qui ad primũ eius aduentum pertinebat. Consequenter ponit. Pilati obiectio: sicut eniȝ visum est/ Christꝰ in sua responsione cõcesserat se esse regem: sed dixerat regnum suum non esse hinc: ideo Pilatus ad plenum verba eius non intelligens/ accepit per hoc ipsum esse regem alicuius regni: de quo non intromitterent se romani: sed quod Christus per hoc intelligeret regnum celeste: et spirituale: non intellexit: et ideo voluit scire magis determinate: vnde subdit. * Dixit itaqꝫ ei Pilatus: ergo rex es tu?] Q.d. ergo concedis te esse regem regni non pertinentis ad dominiuȝ imperatoris: declara magis quod sit illud regnum. * Respõdit Jesus.] Primo conclusionem factam cõcedendo dicens. * Tu dicis qꝛ rex sum ego.] Et ita est ẜm veritatem. Sed consequenter declarat huius regni conditionem dicens. * Ego in hoc natus sum.] Temporaliter. * Et ad hoc veni in mundum.] Per carnis assumptionem. * Vt testimoniũ perhibeam veritati.] Docendo et radicando veritatem diuinis in cordibus fideliuȝ. * Omnis qui est ex veritate.] Primis: que deus est: nõ solum per creationem sed per imitationem et subiectionẽ. * Audit vocem meã.] Corde credendo ꝛ opere obediendo. Et per consequens in talibus spiritualiter ego regno: et tale regnum in nullo impediebat imperatoris romani dominium: de quo querebat pilatus. * Dicit ei Pilatꝰ. Quid est veritas?] Non querit diffinitionem veritatis: sed querit que est illa veritas: cuiꝰ virtute ꝛ participatiõe homines efficiũtur de regno Christi. Intellexit eñ per hoc in quodam generali aliquod dominiuȝ existens extra communem modum hominum: et hoc est verum: si intelligatur determinate/ et magis in particulari: quia veritas diuina filio appropriatur. Veritas per quã homines in presenti efficiũtur de regno Christi: est quedam impressio ꝛ participatio veritatis diuine. Huius autem questionis pilatus non expectauit responsioneȝ duplici de causa. Vna est quia erat de regno spirituali: vt visum est: ipse autem non habebat se intromittere nisi de temporalibus: et ideo hoc aduertens dimisit illius questionis prosecutioneȝ. Alia causa fuit: quia iam perceperat Christi innocentiam et iudeorũ maliciam: sciens quod tradidissent eum per inuidiam. Jgitur pretermissa questione predicta: voluit procedere ad eius liberationem: vt staȝ patebit. Consequenter ponitur innocentie xp̃i declaratio. Cum enim pilatus vellet eũ liberare

vt dictuz est: occurrit eius memorie modus con
ueniēs liberationi sue: videlicet de cōsuetudine
iudeorum/ qua dabatur eis a preside in solenni
tate paschali vnus vinctus in memoriam libe=
rationis filiorū Israel de terra egypti: et propter
hoc voluit Christum liberare per hunc moduz:
⁊ primo ad hoc faciendum allegat Christi inno
centiam/ cū dī. * Et cum hoc dixisset/ iterum
exiuit ad eos et dicit eis. Ego nullaz inuenio in
eo causam.] Scilicet dignā morte: secundo alle
gat consuetudinē de cuius obseruatione sciebat
eos esse cupidos/ dicens. * Est autem consue
tudo vobis/ vt vnū dimittam in pascha. Vul=
tis ergo dimittam vobis regem iudeoꝝ?] Q.d.
vos debetis hoc velle. Ad cuius intellectum sci
endum quod pilatus volens Christuz liberare
posuit eis sub distinctione de liberatiōe Christi
vel Barrabe: et de nullo alio: vt magis exprimi
tur. Matth. 27. d. Sciebat enim ꝙ consuetudi
nem suam nullo modo dimitterēt. ex altera par
te Barrabas erat ita pessimus: et populo odio=
sus/ ꝙ firmiter credebat ꝙ eius liberationē nul
lo modo vellent: ⁊ sic per consequens liberatio=
ni Christi consentirent: sed sacerdotes decepe=
runt populum/ inducentes eum ad petendum
liberationem Barrabe ⁊ non Christi. Et hoc est
quod subditur. * Clamauerunt rursum om=
nes dicentes. Non hunc: sed Barrabam.] Di=
mitte nobis. * Erat autem Barrabas latro.]
Scilicet publicus et famosus. Hoc addit euan
gelista ad ostendendum eorum malitiam: qui
ad procurandum mortem Christi petierunt la=
tronis publici liberationem: contra bonū publi
cum/ ⁊ contra iusticiam. ¶ Sequitur capit. 19.
A * Tunc ergo. ⁊c.] Hic ꝯsequenter euangelista
describit quid passus sit christꝰ a gentibꝰ. Pas=
sus autem est tria ab eis: scilicet flagellationem:
illusionem/ ⁊ crucifixionē: ſm quod predixerat
saluator Matthei. 20. c. Tradent eum gentibꝰ
ad illudendum/ ⁊ flagellandum/ ⁊ crucifigen=
dum. Et ideo euangelista primo agit de illusio=
ne et flagellatione. Secūdo de crucifixione: ibi:
Tunc ergo tra. ⁊c. Prima in duas: quia primo
describitur Christi flagellatio/ ⁊ illusio. Secun
do circa hoc ostenditur pilati intentio: ibi. Exi=
uit iterum. Circa primum sciendum/ ꝙ pilatꝰ
vidit ex clamore eoꝝ ꝙ nullo modo poterat di=
mittere Jesum omnino liberum cum pace ipso
rum: ex altera parte durum erat sibi innocētem
interficere: ⁊ ideo ad satisfaciēdum eis/ fecit chri
stum flagellari ⁊ illudi. ⁊ hoc est quod dicitur.
* Tunc ergo apprehēdit pilatus Jesum/ ⁊ fla=
gellauit.] Non per seipsum immediate: sed per
milites suos ⁊ ministros. * Et milites plecten=
tes coronā de spinis.] Idest de iuncis marinis:
ad modum spinarum duris et acutis. * Impo
suerunt capiti eius.] Tanꝗ volenti regnare/ et
non potenti: quod fecerunt/ vt eorum illusio re=
sponderet iudeoꝝ accusationi. * Et veste pur=
purea circūdederunt eum.] Tali enim veste vte
bantur reges. * Et veniebant ad eū: ⁊ dicebāt.
Aue rex iudeoꝝ.] Hoc totum factum est in illu
sionē. Unde sequitur. * Et dabant ei alapas.]
Ut illuderent factis: sicut illuserūt signis ⁊ ver=
bis. Consequenter ostenditur circa predicta pi= Q
lati intentio: que erat bona: quātum ad hoc: qꝛ
predicta iusserat fieri: vt iudei tali afflictiōe chri
sti essent satiati: ⁊ sic consentirent in eius libera=
tionem/ sine morte: tamen per hoc non excusa=
tur a toto: quia cum esset iudex super eos/ nō de
bebat ei: quem sciebat innocentem/ etiam mini
mam penam inferre. Igitur euangelista circa se
quentia sic procedit: quia primo declarat cona
tum pilati ad Christi liberationē. Secundo iu
deorum resistentiam ad eius condemnationez:
ibi. Cum ergo vidisset. In prima igitur parte di
citur sic. * Exiuit ergo iterum pilatus foras.]
Ubi iudei stabant: quia domum eius ingredi
non audebant: vt supra dictum est. * Et dicit
eis.] Primo allegans Christi innocentiam. *
Ecce adduco vobis eum foras.] Postꝗ diligē=
ter examinaui eum/ ⁊ flagellaui: ad vobis satis
faciendum. * Ut cognoscatis: quia nullam in
eo inuenio causam.] Secundo ostendit ipsius
punitionem iam factam vltra condignum: cuz
dicitur. * Exiuit ergo Jesus.] Ex precepto pi=
lati. * Portans spineam coronam/ ⁊ purpure=
um vestimentum.] Volebat enim pilatus vt
sensibiliter viderent qualiter fuisset illusus ⁊ fla
gellatus: vt sic mouerentur ad compassionem.
* Et dicit eis. Ecce homo.] Q.d. Etsi in aliꝗ
male egisset: tamē vltra condignū punitus est: ⁊
ideo deberet vobis sufficere. Consequenter poni
tur iudeorum resistentia: ⁊ hoc dupliciter. Pri=
mo per irrationabilem clamorem. Secūdo per
rationem: ibi. Responderunt iudei. In prima
parte dicitur sic. * Cum ergo vidissent eū pon=
tifices et ministri.] Sic flagellatum ⁊ illusum:
⁊ cognoscerent ꝙ pilatus sic volebat dimittere
ipsum. * Clamabāt.] Tumultuose: ⁊ alios ad
clamandum excitabant. * Dicentes. Crucifi=
ge: crucifige eum.] Q.d. hec pena nullo modo
nobis sufficit: sed petimus ꝙ moriatur * Dicit
eis pilatus. Accipite eū vos: ⁊ crucifigite] Veri
sorie et indignāter hoc dixit: quia non habebāt
potestatem iudicādi aliquem ad mortem: vt su
pra dictum est. Et est similis modus loquendi:
ac si diceret. Si haberetis potestatem dare mor=
tis sententiā: cito et sine causa faceretis: sed ego
hoc agere nolo: ideo sequitur. * Ego enim non

inuenio in eo causam.] Dandi talem sententiã. P * Responderũt iudei.] Uidentes iudei ꝙ pilatus non acquiesceret eorum clamori: inceperunt allegare rationes alias/ q̃ supra allegauerant. Non enim illas audebant reiterare: quia pilatus iam illas euacuauerat: ⁊ ideo hic aliud allegant. Et primo allegant ipsum fecisse contra legem dei. Secundo contra legem imperatoris romani: ibi. Exinde querebat. In prima igitur parte allegãt sic iudei. * Nos legem habemꝰ.] Scilicet a deo datam in monte Sinai. * Et ẽm legem debet mori.] Quia Leui. 24. precipitur ꝙ blasphemi occidantur: ⁊ tale crimen imponebant ei. Unde sequitur. * Quia filium dei se fecit.] Ueruntamen Christus hoc dicendo non blasphemauit: sed veritatẽ dixit: ⁊ per scripturã probatum: vt dicitur Johan. 10. * Cũ ergo audisset pilatus hunc sermonem: magis timuit.] Non propter legem iudeorum/ quam non obseruabat: sed ne verum esset vt Jesus sibi oblatꝰ esset vere dei filius: et sic factum enorme fecisset ipsum flagellando. Et ideo de hoc voluit certiꝰ inquirere. Unde sequitur. * Et ingressus est pretorium iterum.] Ut veritatem magis posset cognoscere extra tumultum iudeorum. * Et dicit ad Jesum. Unde es tu?] Per hoc querens si esset ex origine diuina secundũ veritatem. * Jesus autem responsum non dedit ei.] Primo quia homo erat gentilis ⁊ idolatra: et generationem filij in diuinis capere non posset: secundo quia nolebat passionem suam impedire: tertio quia ꝓphetatũ erat de eo Esaie. 53.c. Et sicut agnus coram tondente se obmutesceet. ⁊c. Et ideo volebat illud propheticum implere. * Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris?] Mirabatur de eius taciturnitate: cum in puncto esset liberationis vel condemnatiõis sue. Sequitur. * Nescis quia habeo potestatez crucifigere te: ⁊ potestatez habeo dimittere te?] Quasi diceret mihi saltem deberes respondere. * Respondit Jesus.] Non ad impediendum suam passionem: sed ad reprimendum pilati iactantiam. * Non haberes potestatem aduersus me vllã/ nisi tibi datum fuisset desuper.] Idest a principibus romanorum: ⁊ vlterius permissuz a deo/ qui est potestas superior. Et ex hoc arguit eius peccatum: quia non acceperat potestatem a Cesare: ⁊ a deo condemnãdi innoxios: sed magis liberandi eos. Et cũ hoc ostendit peccatum Jude: ⁊ iudeorum esse maius/ q̃ peccatũ ipsius pilati: quia ad occisionẽ xp̃i Judas fuit motus cupiditate. Judei autem inuidia ⁊ rancore. Sed pilatus fuit motꝰ humano timore: vt magis patebit. et hoc est quod dicitur. * Propterea qui me tradidit tibi: maiꝰ peccatũ habet.] In quo includit peccatũ pilati: quia maius nõ dicitur nisi per cõparationẽ ad minus. Cõsequenter al[...] legant iudei xp̃m fecisse contra legem imperatorio: quia videbant ꝙ pilatus paruz erat motus eorum predicta allegatione: sed volebat Jesum omnino dimittere. et hoc est quod dicitur. * Et exinde querebat pilatus dimittere eũ.] Uide[...] rat enĩ pilatus tanquã homo astutus ꝙ xp̃s ra[...] tionabiliter conuicerat eũ de peccato/ si eum innocentem condemnaret. Et ideo querebat occasionem dimittendi euz. Sequitur. * Judei au[...] tem clamabant/ dicentes. Si hunc dimittis: nõ es amicus Cesaris.] Idest non zelas pro honore ⁊ statuto domini tui custodiendo: quod argu[...] unt consequenter/ dicentes. * Omnis eni qui se regem facit: cõtradicit Cesari.] Imperatores eni romani abstulerant a iudeis regiã dignitatẽ: ne haberent rebellandi occasionem. Et ideo quicũq3 inter iudeos dicebat se regem qualitercũq3/ videbatur contra ordinationẽ imperatoris facere. Christus autẽ concesserat se regem esse: vt patet ex predictis: ⁊ ideo q̃uis secundũ veritatẽ hoc regnũ non esset contra dominiũ imperatoris: vt supra dictũ est: tamen hoc arguebant apparenter. Pilatus autẽ non audebat etiã secundũ minimã apparentiã facere contra imperatoris honorem: ideo sequitur. * Pilatus autẽ cũ audisset hos sermones: adduxit foras Jesum.] Ut corã iudeis euidẽtius de facto inqui[...] reret: et corũ dictũ falsum ostenderet. * Et sedit pro tribunali.] Idest in loco sedis iudiciarie. * In loco qui dicitur lithostratos: hebraice au[...] tem gabatha.] Idest lapidũ stratura. Et dicit[...] a lithos quod est lapis: ⁊ stratos quod est paui[...] mentũ siue stratura. et est nomen grecũ. Hebrai[...] ce autẽ gabatha: quia hoc nomen hebraicũ idẽ significat sicut grecum. Ille eni locus erat ante domũ pilati: ante eni domos magnatũ solet esse locus de lapidibus preparatus. * Erat autem parasceue pasche.] Quia erat feria sexta ⁊ prima dies solẽnitatis paschalis. Dicebatur autẽ feria sexta parasceue: idest preparatio: quia illo die preparabant iudei cibaria pro die sabbati: in quo non erat licitũ aliquid decoqui: vt habetur Exo. 16. f. * Hora quasi sexta.] Contrariũ videtur Marci. 15. c. vbi dicitur. Erat autẽ hora tertia: ⁊ crucifixerunt eũ. Prius autẽ fuit iudicatus q̃ crucifixus. ergo. ⁊c. Dicenduz ꝙ ẽm veritatẽ erat tẽpus mediũ inter tertiam ⁊ sextã. Mediũ autẽ ab vtroq3 extremo potest denominari. Et ideo Marcus expressit illud tẽpus medium per horã tertiã. Johãnes vero per sextam. * Et dicit iudeis.] Allegans ꝓ xp̃i liberatiõe. * Ecce rex vester.] Q.d. mirũ est ꝙ hunc hoĩez abiectũ ⁊ flagellatum dicitis sibi velle vsurpare

regnū iudeoꝝ. * Illi aūt clamabāt.] Sicut fu
ribundi. * Tolle: tolle. Crucifige eum.] Q. d.
nō possumꝰ videre eū. * Dicit eis pilatꝰ.] Al=
legans in crucifixione xp̄i coꝝ verecūdiā/ dicēs
* Regē vestrum crucifigā?] Q. d. ex quo eū re
gnare formidatis: ꝛ iā de hoc fuit fama magna:
erit vobis verecūdia/ si morte moriatur sic abie
cta. Unī et postea pilatꝰ scripsit titulum cruci ad
eoꝝ verecūdiā. Jesus Nazarenus rex Judeoꝝ.
* Responderūt pontifices. Nō habemꝰ regem
nisi Cesarē.] Ex quo patet ꝙ extunc ꝑpetue sub
iectioni romanoꝝ se obligauerūt: renunciantes
omni alteri regie dignitati. Patet etiā coꝝ obsti
natio ad ꝓcurādum xp̄i mortē: cū pro eius pro
R curatione ꝯfessi sunt in ꝑpetuū seipos subiectos
seruituti. Consequēter incipit agere euāgelista
de crucifixione xp̄i: ꝛ diuiditur in tres: qꝛ primo
agit de crucifixiōe. Secūdo ď morte: ibi. Postea
sciens Jesus. Tertio de sepultura: ibi. Post hec
aūt rogauit. Prima in duas: qꝛ primo describit
ipsam crucifixionē. Secūdo agit de ꝯsequētibꝰ
ad ipsam: ibi. Scripsit aūt titulū. Circa primū
sciendum/ ꝙ pilatus videns ꝙ ꝓpter mortē xp̄i
obligabant se iudei ꝑpetue seruituti romanoꝝ:
timuit si hoc refutaret/ ne accusaret apud Cesa
rem: ꝛ ideo motꝰ timore imꝑatoris/ ꝛ fauore iu
daici populi: cui preerat: ꝛ a qbꝰ pecunias leua
re sperabat: cōtra iusticiā dedit sententiā de mor
te innocētis. Et hoc est qď dicit. * Tunc ḡ tra=
didit eis illum.] Per sentētiā diffinitiuā. * Ut
crucifigeretur.] Tm̄ prius lauit manꝰ suas: im
ponens pctm̄ de morte xp̄i iudeis ipsis hoc reci
pientibꝰ: vt habet Matthei. 27. Quis nō esset ꝑ
hoc excusatꝰ fm̄ veritatē. Seqtur. * Suscepe=
runt aūt Jesum: ꝛ eduxerunt eum.] Primo eīm
portauit eā: vt hic dicit. m̄ postea inuenietes Si
monem cyreneū/ fecerūt sibi portare crucē: vt ci=
tius venirent ad locū passiōis: qꝛ Jesus ꝑ totaꝫ
noctē precedentē afflictꝰ fuerat: ꝛ ideo lento gra
du incedebat. * Et baiulās sibi crucē: exiuit in
eū (qui dicit Caluarie) locū: hebraice aūt Gol=
gotha.] Iste locꝰ erat ꝓpe ciuitatē Hierlm. Et
dicunt aliq: ꝙ dicit locus Caluarie/ a caluaria
Ade ibi sepulti. Sed hoc est falsum: qꝛ sepultus
fuit in Hebrō: vt dicit Josue. 14. Et sic nomina
tur locꝰ Caluarie: qꝛ i illo loco malefactores de=
capitabātur. Et sic patet mortis xp̄i turpitudo ex
conditiōe loci: ꝛ ex mō mortis: cū dicit. * Ubi
crucifixerunt eum.] Crucifixio eīm erat turpissi
mum genꝰ mortis. * Et cū eo alios duos hinc
ꝛ hinc: mediū aūt Jesum.] Ex quo apparet tur
pitudo mortis xp̄i ratiōe societatis: qꝛ inter du=
os malefactores fuit crucifixꝰ: hoc aūt factuꝫ est
ex iudeoꝝ intentione: ꝛ diuina ordinatiōe: tm̄ di
uersimode: qꝛ iudei per hoc intendebant induce
re suspitionē populo: ꝙ Jesus eēt ꝑnceps ꝛ prin
cipalis in coꝝ malefactis. Ex intētione aūt diui
na factū est hoc: vt impleret scriptura Esa. 53. c.
S Et cum iniqs deputatꝰ est. Conseqnter ponunt
quedam ꝯsequētia ad xp̄i crucifixioneꝫ. Et sunt
tria: qꝛ primū ꝑtinet ad pilatū. Secūduꝫ ad mi
lites crucifigētes Jesum. Tertiū ad parētes xp̄i
existentes ꝓpe eum. Secūdum ponit ibi. Mili
tes aūt. Tertiū ibi. Stabant aūt. Circa primuꝫ
sciendum/ ꝙ modus romanoꝝ erat scribere cau
sam mortis crucifixoꝝ sup lignū crucis. Judei
aūt ꝯtra voluntatē pilati petierūt xp̄m crucifigi
(vt patet ex predictis) ꝛ ideo ꝑ talem modū scri=
psit titulum: vt redūdaret in verecundiā coꝝ: ꝛ
hoc est qď dicit. * Scripsit aūt titulum pilatꝰ.]
In quadam charta tabule affixa. * Et posuit
sup crucē.] Illam tabulam. * Erat aūt scriptū
Jesus.] In quo exprimit nomen ꝓpriū. * Na
zarenꝰ.] Quoad patriā: qꝛ ibi fuit nutritꝰ: vt di
ctum est. * Rex iudeoꝝ.] In quo exprimitur
causa mortis. * Hunc ergo titulum multi lege
runt iudeoꝝ. * Et causa subdit. * Qꝛ ꝓpe ci=
uitatem erat locꝰ: vbi crucifixus est Jesus.] Et
ideo multi de ciuitate poterant de facili illuc cō
uenire. * Et erat scriptū hebraice: grece: ꝛ lati=
ne.] Ut omnes: qui de diuersis partibus orbis
ad festū paschale venerāt/ possent illum legere.
Venerāt. n. ibi aliq gentiles: vt dicit Joh. 12. et
ideo titulꝰ fuit scriptꝰ in tribꝰ linguis principa=
libus. * Dicebant ḡ pilato pontifices iudeoꝝ.
Noli scribere: rex iudeoꝝ.] Qꝛ videbāt ꝙ talis
modus scribēdi redundabat in verecūdiā coꝝ:
ꝛ maxime ꝓpter gentiles: q hoc verbū erāt repor
taturi ad diuersas ptes orbis: ꝛ ideo voluerūt ti
tulū sic corrigere. * Sed qꝛ ipse dixit. Rex sum
iudeoꝝ.] Hoc. n. mō nō sonaret in coꝝ verecun
diā. * Respondit pilatus. Qď scripsi/ scripsi.]
Qď scripserat ꝯfirmādo: nec fortuitu factum est
hoc: sed diuina ꝑordinatiōe: qꝛ hoc erat ante ꝓ=
phetatū. Propter quod ps. 58. q loqtur de passi **Nota**
one xp̄i: ꝛ duo psalmi precedentes sic intitulant.
Ne corrūpas tituli inscriptionē. Et iō titulꝰ cru
cis xp̄i tripliciter descriptꝰ/ non fuit mutatꝰ: sed
magis ꝯfirmatus. Consequenter ponit secūduꝫ T
consequēs ad xp̄i crucifixionē: ꝛ pertinet ad mi
lites: qui crucifixo xp̄o: diuiserunt sibi vestes su
as: ꝛ hoc est qď dicitur. * Milites ergo cū cruci
fixissent eum: acceperunt vestimenta eius.] Ex
quo apparent duo. Primū est passionis Christi
ignominia: in hoc/ ꝙ nudum eum crucifixerūt:
quod nō fit/ nisi vilibus ꝛ abiectis personis. Se
cundum/ est crucifigentiū auaritia: quia Chri
sti vestes q̄uis parum valentes: tamē sibi rapue
runt. * Et fecerūt quattuor partes: vnicuique
militi partem.] Quia erant quattuor milites

ipsum crucifigentes.✳Et tunicā.] Scilicet ci=
tra partes predictas: quam nō diuiserunt: eo ꝙ
erat incepta diuisiōi:quod patet ex eo quod sub=
ditur.✳Erat autem tunica incōsutilis.] Idest
sine sutura.✳Desuper cōtexta ꝑ totū.] Ex hoc
dicunt aliq̄ ꝙ xp̄s preciosis vestibꝰ vtebat̄. Sed
Chryso.dicit ꝯtrariū/dicens ꝙ in palestina pau
peres induebant̄ talibꝰ indumentis reticulato
opere factis ad modū ciliciorꝫ: et hoc videt̄ veri
us:qꝛ xp̄s cōmendauit vilitatē vestimentorum
in Johāne baptista. Mar.11.a. Quid existis ī
desertū videre hoiēꝫ mollibus vestitū? q.d.non.
Et preciositatē ibidē reprobauit/dicens. Ecce q̄
mollibus vestiunt̄ in domibus regū sunt.ꝛc. Je
sus autē cepit facere ꝛ docere: vt habet̄ Act.1.a.
Et ideo nō est verisimile ꝙ vsus fuerit preciosis
vestibus.✳Dixerunt ḡ adinuicē. Non scinda
mus eā.] Qꝛ partes nihil valuissent.✳Sꝫ sor
tiamur de illa cuius sit.] Vñ patet ꝙ suꝑ solam
tunicā miserūt sortē. Sed contrariū videt̄ Mar
ci.15.b.vbi dicit̄. Diuiserūt sibi vestimēta eius:
ꝛ mittētes sortē suꝑ eis:q̄d q̇s tolleret. Dicēdū ꝙ
dictū Marci debet diuisiue intelligi sic. Diuise
runt sibi vestimenta eius.s.alia a tunica:et post
ea sequitur. Mittentes sortē super eis: qd̄ per sy
necdochen debet intelligi.super eis.i.super ali=
quod eorꝫ.s.super tunicaꝫ: quid quis tolleret.i.
quis tolleret illā tunicā. Sequit̄.✳Vt scriptu=
ra impleretur/dicens.] Scꝫ p̄s.21.d.✳Partiti
sunt vestimenta mea sibi.] Scꝫ alia a tunica in
consutili.✳Et in vestem meā miserunt sortē.]
Idest super aliam tunicā inconsutilem. Ex quo
etiā patet ꝙ xp̄s ꝓprie habebat plura vestimen
ta.✳Et milites quidē hec fecerunt.] Scꝫ sicut
erat scriptū p̄s.predicto. Hoc addit euangelista
vt ostendat ꝓphetiā impletā per factū eorꝫ:patet
etiā per predicta falsitas iudeorꝫ exponentiū p̄s.
predictū de persecutione: quā habuerunt iudei
per Amā/dicentes:ꝙ Mardocheus fecit predi=
ctum p̄s.qꝛ titulꝰ psalmi ostendit ꝯtrariū:qꝛ ille
p̄s. intitulat̄ a Dauid: ꝛ nō a Mardocheo. Itē
in pricipio psalmi dicit̄. Longe a salute mea ver
ba rugitꝰ mei.ſm veritatem hebraicā ꝛ transla=
tionem Hiero.quod verificatum est de passione
xp̄i:qui nō fuit liberatꝰ a passione/q̄uis de hoc
clamaret ad patrem. Sicut dicit̄ Johā.12. Pa
ter saluifica me ex hac hora. Tēpore autē Mar
dochei iudei fuerunt liberati celeriter post ora=
tionē eorū:qꝛ priꝰ fuerunt liberati q̄ꝫ veniret tē=
pus statutum interfectionis eorꝫ. Item ibidem
subditur. Foderūt manus meas ꝛ pedes meos:
quod non est impletū in Mardocheo:nec in ali
quo iudeo illius temporis: sed magis econuer=
V so ipsi iudei Amā ꝛ filios eiꝰ crucifixerūt. Cōse=
quenter ponit̄ tertiū cōsequēs ad xp̄i crucifixio

nē:ꝛ ꝑtinet ad eiꝰ parētes: qꝛ xp̄s in cruce posi-
antequā moreret̄ voluit matri sue ꝺ custodia ꝛ mi
nistro ꝓuidere. Dans exemplū alijs/vt ipsi sint
soliciti impendere debitū obsequiū parentibus
suis:et hoc est qd̄ dicit̄.✳Stabat aūt iuxta cru
cē Jesu mater eiꝰ:ꝛ soror matris eiꝰ Maria Cleo
phe:ꝛ Maria magdalene.] Contrariū aūt vi=
det̄ Lu.23.f.vbi dr̄. Stabāt aūt oēs noti eius a
longe. Dicendū/ꝙ primo fuerunt ꝓpe:vt hic dī
cit̄. Et tunc xp̄s hec verba dixit:sed ꝓcedēte pas=
sione ꝓpter turbam cōprimentē se retraxerunt:
ſm qd̄ dicit Lucas. Vl' forte iste ꝑsone hic nomi
nate tanq̄ꝫ magis feruentes in amore xp̄i ꝓpin
quius stabant:sicut dicit Johā. Alie autē mul=
te ꝑsone erant xp̄o note: q̄ pre timore a longe sta
bant:ꝛ de illis loquit̄ Lucas. Dicit tñ ꝙ oēs no
ti eiꝰ stabāt a longe:qꝛ multo plures erant stātes
a lōge q̄ꝫ a ꝓpe.✳Cū vidisset ḡ Jesus matrē
discipulū stantē:quē diligebat.] Scꝫ Johānem
qui scripsit hoc euangeliū: ꝛ ꝓpter hoc de se loq̄
tur tanq̄ꝫ de quodam altero.✳Dicit matri sue.
Mulier ecce filius tuꝰ.] Q.d. vsq̄ꝫ nunc fui tibi
ad obsequiū:de cetero iste erit loco mei. Et nota
ꝙ loquēs matri sue de cruce:nō dixit ei mat̄: sed
mulier vocās eā cōmuni noīe: ne ex teneritudine
nois materni/si exprimeret̄:aggrauaret̄ anim̄
virginis videntis passionē filij.✳Deinde dicit
discipulo. Ecce mater tua.] Q.d. deputo te ad
eius obsequiū.✳Et ex illa hora accepit eā disci
pulus in suā.] Scꝫ curā ꝛ diligentiā. Cōsequen
ter agit euangelista de xp̄i morte. Et diuidit̄ in
duas:qꝛ primo ponit̄ xp̄i cōsumatio ꝑ mortem.
Scd̄o eiꝰ lanceatio post ipsam:ibi. Judei ḡ.ꝛc.
Circa primū sciendū ꝙ cōsumatio nostre salutis
cōsumanda erat per venerabilem mortē xp̄i: vt
declarat Apl's ad Heb.2.et hoc ē qd̄ dr̄.✳Post
ea.] Supple que dicta sunt.✳Sciens Jesus
qꝛ oīa ꝯsumata sunt.] Scꝫ q̄ scripta erāt de xp̄o
passuro:qꝛ pauca restabāt ante mortē eiꝰ implē
da.s.eius potatio q̄ in promptu erat. vñ sequit̄.
✳Vt cōsumaret̄ scriptura.] Ps̄.68.e. In siti
mea potauerūt me aceto. Ideo ad illud residuū
implēdū.✳Dicit. Sitio.] Tantū laborauerat
ꝛ de sanguine emiserat:ꝙ corpꝰ eiꝰ erat desicca=
tū ꝛ adustū:ꝛ ꝓpter hoc sitiebat supra modū. Et
talis sitis est maximū tormentū.✳Vas aūt po
situ̅ erat aceto plenū.] Illud enī portauerāt mili
tes/vt darent crucifixis ad bibendum: vt ꝑ hoc
citius morerentur:ꝛ sic de custodia eorꝫ in cru=
ce expedirent̄. Talis enī potatio aceti mortē ac=
celerat crucifixi:vt dicunt aliq̄. Aliā aūt causas
huiꝰ aceti tetigi Mat.27. ☞ Quā inuenies
annotamēto.7.FF.q̄nte ptis.sermo. Domini
ce Ramorum.supra folio.170.col.4.)que vi=
detur ꝓbabilior ista: et hec est ibidem satis dif=

fuse posita: propter quod hic omitto. ✳ Illi er=
go spongiā plenam aceto hyssopo.] Idest ligno
hyssopi. ✳ Circūponentes/ obtulerunt ori ei⁹]
Erat enim eleuatus a terra: ita ꝙ sola manu nō
poterant attingere ad os eius. ✳ Cū ergo acce=
pisset Jesus acetū.] Contrariū videtur Math.
27. vbi dicitur. Noluit bibere. Dicendum ꝙ il
lud: qđ est modicū: quasi nihil reputaṫ: vt diciṫ
2. phyſ. Et ideo q² paruī de illo aceto accepit:
vt dicit hic Johānes: Mattheus dicit. Noluit
bibere. Per talem etiā modum loquēdi dicim⁹
cōmuniter de parum bibente/ ꝙ nō vult bibere.
✳ Dixit. Cōsumatū est.] Scȝ quicqđ erat scri
ptum de me. ¶ Vel aliter. Consumatū est: opus
redēptionis humane. ✳ Et inclinato capite tra
didit spiritū] Ostendens ex modo moriendi: ꝙ
moriebaṫ ex obediētia patris: ⁊ nō īuoluntarie:
sicut dixerat Joh. 10. Nemo tollit a me aīmā:
y ſȝ ego pono eā. Cōsequēter describiṫ vulneratio
xp̄i mortui. Et diuidiṫ ī tres: q² p̄mo poniṫ vul
nerationis occasio. Secūdo ipsa vulneratio: ibi.
Venerūt ergo milites. Tertio dicti certificatio:
ibi. Et qui vidit. Circa primū sciendum/ ꝙ oc=
casio vulnerationis xp̄i mortui fuit: q² iudei vo
lebant cadauera de cruce deponere ꝑpter solen=
nitatem crastinā imminētem: que incipiebat a
vespera illius diei: in quo xp̄s fuit crucifix⁹. Li
cet enim fuerit crucifixus prima die pasche: que
erat solennis apud iudeos: tn̄ secunda dies pro
tunc fuit solennior ratiōe sabbati apud iudeos.
Dies eñ sabbati occurrēs infra octauā pasche:
erat dies solēnior: q² tunc festum duplicabaṫ. et
hoc est qđ dicitur. ✳ Judei ergo/ quoniā para=
sceue erat.] Idest dies veneris: in cuius vespe=
ra incipit solennitas sabbati sequētis. ✳ Vt nō
remanerent in cruce corꝑora sabbato.] Erat eñ
hoc indecens in tanta solennitate. Unde sequi
tur. ✳ Erat enim magn⁹ dies ille sabbati.] Q²
(sicut dictū est) solennitas eius duplicabaṫ pro=
pter octauā pasche concurrentē. ✳ Rogauerūt
Pilatuȝ vt frangerenṫ coꝝ crura: ⁊ tollerenṫ.]
Ne aliquo modo euadere possent: ⁊ tollerentur
de patibulis. ✳ Venerunt ergo milites: ⁊ p̄ᷓmi
q̇dem fregerunt crura/ ⁊ alterius: qui crucifix⁹
est cum eo.] Sed videṫ ꝙ venissent ad Jesum
anteꝗ̃ fregerunt crura secundi: q² Jesus erat in
medio amboꝝ. Dicendum/ ꝙ duo milites fran
gebāt: ⁊ vnus fregit crura vnius latrōis ex vna
parte: ⁊ alter crura alterius ex altera parte: et sic
ambo venerūt hincinde ad Jesum: q̇ erat in me
dio: ⁊ hoc est quod dicitur. ✳ Ad Jesum aūt cū
venissent: vt viderunt eum iam mortuū: non fre
gerunt eius crura.] Quia hoc nō fiebat nisi ad
hoc: ꝙ euadere nō possent depositi de patibulis.
✳ Sed vnus militū lancea latus ei⁹ aperuit.]
Vt certificareṫ de morte eius. ✳ Et cōtinuo exi=
uit sanguis et aqua.] Sanguis ad nostram re=
demptionem: aqua ad peccatorū ablutionem.
Sciendum tamen ꝙ ista aqua miraculose exi=
uit: quia non fuit humor phlegmatic⁹: vt dicūt
aliqui. Sed aqua pura/ ad ostendēdum ꝙ cor=
pus xp̄i erat ex veris elemētis compositū: cōtra
errorem eorum: qui dixerunt eum habere corp⁹
celeste: sicut dixit Valentinus ⁊ sequaces sui: et
eorum: qui dixerunt eum habere corpus phan=
tasticum: sicut manichei. Consequēter ponitur Z
certificatio: quia ipse Johānes: qui scripsit hoc
euangelium: presentialiter existens vidit hoc fa
ctum: ⁊ ideo eius testimonium est efficax ad cre
dendum. ✳ Et qui vidit.] Idest egoipse. Loq̇=
tur enim de se per modum alterius: sicut supra
dictum est. ✳ Testimonium perhibuit: ⁊ veruȝ
est eius testimoniū: ⁊ ille scit quia vera dicit: vt
et vos credatis.] Patet littera per predicta. Se=
quitur. ✳ Facta sunt eñ hec: vt scriptura imple
retur] Exo. 12. g. ✳ Os non cōminuetis ex eo]
Agnus eñ paschalis fuit figura expressiua paſ
sionis Christi. Ideo ordinatione diuina consti
tutum est: vt ossa agni paschalis nō frangerenṫ:
vt sic figura et veritas corresponderent: quia ve
ri agni ossa nō sunt fracta in cruce: vt predictuȝ
est. ✳ Et iterū alia scriptura dicit.] De eius trāſ
fixione Zach. 12. c. ✳ Videbunt in quem trāſ=
fixerunt.] Littera Hieronymi habet. Aspicient
ad me: quem confixerunt. Propheta enim loq̇=
tur in persona christi/ loquens in prima perso=
na: sed euangelista refert illud ad christum: lo=
quens in tertia persona: ⁊ eadem est sententia.
Illa autem transfixio proprie fuit in lancee vul
neratione. Sed hec videbitur a iudeis in iudi=
cio futuro: quia cicatrices vulnerum reseruate
sunt a corpore christi resurgēte: nō solum ad cer=
tificationem sue resurrectionis/ ostendēdo illas
cicatrices apostolis: sed etiam ad conuincendū
iudeos in futuro iudicio de peccato sue mortis.
¶ Sequiṫ euangeliū. ✳ Post hec aūt. ⁊c.] Hic AA
agitur consequenter de christi sepultura: que fu
it gloriosa: s̄m qđ erat predictum Esaie. 11. c. Et
erit sepulchrum eius gloriosum: ꝗ̃uis precedēs
mors fuit ignominiosa. ⁊ hoc est quod diciṫ. ✳
Post hec autem rogauit Pilatum Joseph.]
Erat enim ei familiaris: cum esset nobilis decu
rio: vt dicitur Marci decimoquinto: ⁊ ideo secu
rius eum rogauit. ✳ Ab Arimathia.] Oriun
dus. Eadem est ciuitas: que primo Regū diciṫ
Ramatha: de q̄ fuit Samuel ✳ Eo ꝙ discipul⁹
esset Jesu.] Idest fideliter credens ei⁹ doctrine.
✳ Occultus aūt ꝑpter metū iudeoꝝ] Ante. n.
passionē ex imperfectione timebat de synagoga
expelli: quod erat ignominiosum: si cōfiteretur

christum:tñ post passionẽ feruẽtior fact⁹: exẽplo xp̃i animatus/manifestauit se: volens xp̃m honorifice sepelire: ⁊ ideo sequitur. ✳ Ut tolleret corpus Jesu.] Ad sepeliendum. ✳ Et permisit pilat⁹.] Tum ꝓpter reuerẽtiam petentis: tum propter innocentiã christi passi: quã ipse cognouerat. ✳ Uenit ergo et tulit corpus Jesu.] De cruce. Corpora enim damnatoꝝ non poterãt sepeliri/nisi de licentia presidis. ✳ Uenit autẽ et Nicodemus: q̇ venerat ad Jesum nocte pmũ.] Ut dicitur Johã.3. ✳ Ferens mixturã myrrhe ⁊ aloes quasi libras cẽtũ.] Iste etiã Nicodem⁹ ante passionẽ (sicut Joseph) erat christi discipulus occultus: sed post passionẽ ex feruore se manifestauit: sicut ⁊ Joseph. Sciendum etiã ꝙ licz ex deuotione istam vnctionẽ faceret: videtur tñ ꝙ plenam noticiã de christi resurrectione nõ haberet: quia de eo erat scriptum p̃s.15.c. Non dabis sanctum tuũ videre corruptionẽ. propter qḋ non indigebat vnctione conseruante contra putrefactionem. ✳ Acceperunt ergo corpus Jesu: ⁊ ligauerũt eum linteis cum aromatibus: sicut mos est sepelire iudeis.] Idest pannis lineis inuoluerũt. ꝓpter quod statutũ est/ꝙ corporalia: super que cõficitur corpus xp̃i/non fiant de panno serico: sed tñ lineo: vt habetur de consecratione: distinctiõe.1.cap. Consulto oĩm. ✳ Erat autem in loco: vbi crucifixus est Jesus/hortus.] Idest prope locum crucifixionis. ✳ Et in horto monumentũ nouum: in quo nonduz quisq̃ posit⁹ fuerat.] Hoc factum ẽ ꝓpter certitudinẽ dominice resurrectionis: quia si fuisset sepultus in monumento: vbi iam alij fuissent sepulti: posset resurrectio dominica a iudeis alteri imputari. ✳ Ibi ergo ꝓpter parasceuen iudeoꝝ (quia iuxta erat monumentũ) posuerũt Jesum.] Hoc est dictum: quia feria sexta: in qua licitum erat operari: et corpora sepeliri: iã declinabat ad vesperam: ⁊ ideo sepelierunt Jesum in loco ꝓpinquo: quia nõ poterant longe portare ꝓpter solẽnitatem sabbati/de propinquo imminentẽ. ⁊c.

B B ✳ Hec cũ dixisset. ⁊c. Cedrõ. ⁊c.] Lyra. Mora. Moralr Qui iterp̃tat̃ tristis meror. Per hoc igit̃ ꝙ xp̃s iuit illuc imminẽte sua passione: significat̃ ꝙ christianus ire volens ad martyriũ/debet imminẽs supplic ũ precogitare: ⁊ per patientiã se armare. Unde dicit Grego. Homel'.35. Minus eñ feriunt iacula: que preuident̃: ⁊ nos tolerabili⁹ mala mundi suscipimus/si contra hec per ꝓuidentie clypeum munimur. ✳ Sciebat autem ⁊ Judas.] vsq̃. ✳ Cuz discipulis suis.] Inter quos erat Judas: vt christũ traderet: sicut sathan fuit inter filios dei: vt sanctum Job afflictionib⁹ molestaret. ✳ Jesus itaq̃ sciens omnia: que ventura erant super eum/processit.] Quesitus aũt

a turbis: vt facerent eũ regem: fugit solus in mõtem: docens in hoc fugere mundanos honores: ⁊ promptũ esse ad labores. ✳ Ut ergo dixit eis, Ego sum: abierũt retrorsum. ⁊c.] Ille q̇ cadit retrorsum: nõ videt sui casus periculum: sic etiam labentes in culpã/nõ vident sui lapsus miseriã. ✳ Sinite eos abire.] Per hoc ostendit̃ ꝙ superiores debent suos subditos fideliter adiuuare: ⁊ se mortis periculo exponere pro ipsoꝝ defensione. ✳ Simon aũt Petrus. ⁊c.] Exponat̃ sicut Matthei.26. ☞ Uel prout inuenies an.7. M M. qnte partis. ser. Dñice Ramoꝝ. fol.172. col.2.) Et Marci.14. Uel prout inuenies annotamento.1.G. quinte partis. sermo. Ferie.5. Dñice Ramorum. fol.186. col.1. Et Luce.22. Uel prout inuenies annotamẽ.1.N. qnte ptis. sermo. Ferie.4. Dñice Ramoꝝ. fol.196. col.2. ✳ Erat aũt seruo nomen Malchus. ⁊c.] Qui interpretat̃ rex coꝝ. ⁊ ideo per abscissionẽ auricule sue/significata fuit abscissio regalis ⁊ pontificalis eminentie iudeoꝝ. ✳ Et adduxerunt eũ ad Annã/primũ.] Querentes ei placere: qr cũ Caipha fuerat in ꝯsilio de xp̃i morte. Sic multi faciunt/querentes de malis placere hoib⁹ puersis. ✳ Ego palã locut⁹ sum mũdo.] Tanq̃ habens sanam doctrinaz: ꝯtra hereticos: q̇ magis docent in occulto. ✳ Nunquid tu ex discipulis ei⁹? ⁊c.] ☞ Exponat̃ sicut in supradictis annotamẽtis. ✳ Adducunt ẽ Jesum ad Caiphã. ✳ Et ipsi nõ introierũt in pretoriũ.] Scz pilati. ✳ Et ipsi nõ introierũt ꝯscientiã ma... ⁊c.] Istis sunt similes illi: q̇ faciũt ꝯscientiã magnam de minimis: ⁊ multo grauiora cõmittũt: sicut isti timebant ꝯtaminari p ingressum domꝰ pilati: qui gentilis erat: ⁊ tñ toto conatu procurabant mortez xp̃i: q̇ innocẽtissim⁹ erat. ✳ Si nõ esset hic malefactor. ⁊c.] Q.d. nos sumus tante veritatis ⁊ iusticie: ꝙ nobis deberet credi simpliciter verbo sine alia disq̇sitione: ⁊ sic hoies mali tiosi se iustificant corã iudicib⁹ vt magis nocere valeant innocẽti. ✳ Nobis non licet interficere queq̃.] Sic dicũt mali clerici de corporali morte laici: ⁊ tñ habẽt p modico multos interficere suo malo exẽplo morte sp̃uali: q̃ peior est interfectiõe corporali. ✳ Respõdit Jesus. Regnũ meũ nõ est de hoc mũdo.] Multi p̃lati (q̇ tñ sunt vicarij) ꝯtriũ vident̃ dicere facto: in põpis eq̃ntes se p̃cipib⁹ terrenis: vel etiã excedẽtes. ✳ Ois q̇ ẽ ex ṽitate. ⁊c.] Quã nõ audiũt multi doctores ⁊ scholares theologi: q̇ neglecta sacra scriptura: circa curiosa ⁊ inutilia sunt intẽti. ✳ Quid est veritas?] Per hõ aũt ꝙ nõ expectauit xp̃i responsum/significata fuit eius instabilitas: q̃ timore Cesaris: ⁊ fauore iudeoꝝ a veritate declinauit: dando sniam contra xp̃m. Et sic hodie faciunt multi iudices timore vel fauore a ṽitate indicãdi

declinantes ✳ Clamauerunt ergo rursum oēs.
rc.] ☞ Exponatur sicut in predictis annota
LL mentis. Seqtur capi. 19. ✳ Tunc ergo apprehē
dit pilatus. rc.] Beda. Et q̄uis hec milites il=
ludendo facerent: nobis tñ operabanť mysteria:
nam per spineam coronā/ nostrorū designatur
susceptio peccatorū: que sicut spinas terra nostri
corporis germinat. In vestimēto purpureo/ ca=
ro eius passionibus obiecta significať. Purpu=
ra etiam vestiť: cum de triumphis sanctorū mar
tyrum gloriatur. ✳ Aue rex.] Sicut faciunt il=
li: qui in ecclesijs deuotionis ostendunt signa: et
cito post iniurias christo graues in membris su
is faciunt. ✳ Clamabant/ dicentes. Crucifige.
rc.] Nam obstinata nequitia non emolliť mi=
sericordia. ✳ Responderūt pontifices. Non ha
bemus regem/ nisi Cesarem.] Hoc facto clamāt
nostri pontifices r curati: qui suas ecclesias di=
mittentes/ ingerūt se negocijs temporalib⁹ prin
cipatus vel regni. ✳ Et baiulans sibi crucem.
rc.] Per hoc nos inducens ad sui sequelam: si=
cut dixerat Matth. 16. d. Si quis vult post me
venire: abneget semetipsum: r tollat crucē suā: r
sequatur me. ✳ Et cū eo alios duos. rc.] ☞
Exponatur sicut in annotamentis supradictis.
✳ Quod scripsi/ scripsi. rc.] Per hoc autem: ꝙ
iudeis penitentib⁹/ pilatus delere titulum (qui
sonabat confusionē iudeorū) noluit: sed magis
ipsum confirmauit: significatum fuit/ ꝙ Christi
mors ad confusionē eorum erat futura per exer=
citum romanorū: r ad regni christi exaltationē:
ꝓpter sequentē resurrectionē: ꝓpť qđ tunc dixit
Matthei vltimo. d. Data est mihi omnis pote=
stas in celo r in terra. ✳ Milites ergo cū crucifi
xissent. rc.] ☞ Exponatur vt in predictis an
notamentis. ✳ Cū ḡ vidisset Jesus matrē. rc.]
Per hoc aūt ꝙ positus in tanto tormento/ matri
sue prouidit de ministro: docuit nos in quocūq
statu simus/ honorare parentes: quantū fieri po
test bono mō. ✳ Et inclinato capite. rc.] Theo.
Tradidit autem dñs spiritū deo patri: ostendēs
ꝙ nequaq̄ sanctorū anime conuersanť in tumu
lis: sed deueniunt ad manus patris omniū: pec
catoribus ad locum penarū delatis: videlicet in
fernum. ✳ Sed vnus militū lancea latus eius
aperuit.] Theo. Ut iudeis placeant/ lanceant
Christum: circa corpus exanime contumelias
inferentes. Istis aūt sunt similes: qui mortuos
ꝑsequūtur. ✳ Et cōtinuo exiuit sanguis r aq̄.]
Ex quibus habent efficaciā ecclesie sacramēta.
✳ Post hec aūt rogauit Joseph. rc.] ☞ Ex
ponatur sicut in predictis annotamētis. ✳ Ue
nit aūt r Nicodemus: q̄ venerat ad Jesum no=
cte/ primū ferēs mixturā myrrhe. rc.] Per ipm
significať doctor bon⁹ ferēs mixturā. i. doctrinā
ex auctorib⁹ sacre scripture ꝯfectam ad vngēdū
corpus christi mysticū ad eius salutē.
✳ Egressus est Jesus. rc.] Jam apostolis in DD
agro culto/ r fructuoso opere ꝑ assiduā predica= Glosa
tionem ꝯstitutis: tempore passionis in hortū pa
radisi introducit: vbi fruct⁹ est abūdantior: et q̄
in deserto tentat⁹ vicerat: in horto suos coronat.
Uñ ait Luce. 23. f. latroni. Amen dico tibi: ho=
die mecū eris in paradiso. ✳ Ubi erat hortus.
rc.] In horto capiť: vt deleret pctm̄ cōmissum
in horto delitiarū: in quem huius seculi torrentē
transiens/ discipulos introduxit. ✳ Judas ḡ cū
accepisset cohortē. rc.] Non iudeorū: sed militū
a preside: seruato ordine legitime potestatis: vt
illis tenētib⁹/ nullus auderet resistere: vel etiā si
q̄s auderet: ꝯ tot non posset. ✳ Uenit illuc. rc.]
Nocte tradiť: vt sine turbis: q̄ i die freq̄ntes ade
rant/ inueniret. ✳ Stabat autē r Judas. rc.]
De osculo hic tacet: qđ alij euangeliste dicunt.
✳ Ego sum. rc.] Hac vna voce tot feroces r for
tes/ moritur⁹ ꝓstrauit: virtute latētis deitatis:
q₂ volebat q̄dem comprehendi: sed nō nisi q̄ñ vo
luit. ✳ Abierunt retrorsum. rc.] Sic modo ꝑ
euangeliū vbiq dicit xp̄s. Ego sum: r iudei ex=
pectantes antixp̄m retro abeunt: r in terrena: q̄
amāt: cadunt. ✳ Sinite hos abire.] Aug. Fa=
ciunt qđ iubet: sinūt eos abire: quos nō vult pe
rire. Non quin post sint morituri: sed q₂ sic non
dum credebāt: quomodo credunt: q̄ nō ꝑeunt.
✳ Percussit pontificis seruū.] Seru⁹ significat
populū/ legis seruū. Auris ꝓ dño amputata/ r
a dño sanata: auditū amputatū/ a vetustate re=
nouatū: vt seruiat liber in nouitate spūs: non in
vetustate littere. Uñ dicitur Malch⁹. i. regnatur⁹
cū xp̄o. Qđ significatū q₂ nō cogitauit petr⁹: sꝫ
magistrū defendere voluit: dñs iprobat factū: r
monet eū ad patiētiā. Illud tñ mystice r fieri de
buit et scribi. ✳ Mitte gladiū tuū. rc.] Ac si di
ceret: q̄escat vindicta. ¶ Aliť. Cōuerte gladiū i
locum suū. i. verbum predicationis cōuerte ad
gentes: vbi ẜm Paulum ostiū aptū r ingens in
ueniať. ¶ Aliter. postq̄ꝫ plenitudo subitrauerit:
dicit petro (per quē totus ordo predicatorū desi=
gnať.) Mitte verbū predicationis ad isrl'. Oēs
eñ qui acceperint gladiū/ gladio ꝑibunt. Quo
gladio? Illo: q̄ igneus vertiť ante paradisum: et
gladio spūs: qui in dei scribiť armatura. ✳ Co
hors aūt. rc.] Mos erat iudeis: vt quē morte di
gnū iudicarēt/ vinctū presidi traderēt. ✳ Et ad
duxerūt eū. rc.] Erant eo tēpore duo sacerdotū
ꝑncipes (vt Lucas ait.) Annas r Caiphas: q̄ vi
cissim annos suos agebāt. Sꝫ tūc erat ann⁹ Cai
phe: r voluntate ei⁹ ꝑmū duct⁹ ē Jes⁹ ad Annā:
nō q₂ collega: sed q₂ socer ei⁹ erat. Uel dom⁹ sic
erāt posite: vt nō deberet Annas a trāseūtib⁹ ꝑ=

teriri. * Sequebatur autem Simon Petrus ⁊
alius discipulus. ⁊c.] Quis sit iste: quia hic ta
cetur: nō temere diffiniatur. Solet tamē iste Jo
EE hānes sic se significare. * Dixit ergo Petro an
cilla ostiaria. Nunquid ⁊ tu ex discipulis es ho
minis istius? Dicit ille. Non sum. ⁊c.] Augu.
Non solum negat christum: qui dicit eum non
esse xp̄m: sed qui etiā negat se esse christianū. et
ita hoc impletur quod dominus dicit. Ter me ne
gabis. * Ego palam locutus sum. ⁊c.] Idest
multis audientibus: nō ꝙ que dicit palam / es=
sent cognita turbis: cum et apostolis dixerit Jo
hannis. 16. f. Hec in ꝓuerbijs locutus sum: sed
venit hora: cum palam annūciabo vobis. Eis
etiam secreta exponebat: que alijs ꝑ parabolas
dicebat. Similiter quod dicit. Nihil in occulto
locutus sum: non ꝙ non esset occulta intelligen
tia: sed quia coram tot hominibus dixerat. Ea
etiam: que paucis dixerat: non sunt in occulto:
quia ad hoc dixerat: vt predicarentur super te=
cta. Matthei. 10. c. non vt tacerentur. Ea autē:
que audierant ⁊ nō intellexerant: talia erant / vt
non possent iuste criminari: ⁊ quotiens interro=
gando tentauerūt / vt accusarent: sic respondit:
vt omnes calumnie frustrarētur. Ideo dicit. *
Quid me interrogas? ⁊c.] Idest a quo verita=
tem audire nō desideras. Interroga magis eos:
de quorum dictis non habeas inuidiā. Ita tem
perat responsionē: vt nec veritatez taceret: nec de
fendere se videretur * Hec autem cum dixisset:
vnus assistens ministrorum dedit alapā Jesu. ⁊c]
Obijcitur cur non fecerit: quod docuit. Debuit
non sic respondere: sed alterā maxillam prebere.
Sed veraciter et mansuete et iuste respondit: et
non modo maxillam: sed totū corpus ferienti pa
rauit. Et hinc potius ostendit precepta patiētie:
non ostentatione corporis / sed cordis preparati
one facienda: potest enim quis maxillam visibi
liter prebere iratus. Melius ergo respōdet vere
placatus / ⁊ ad ferenda grauiora tranqllo ani=
mo paratus. * Si male locutus sum. ⁊c.] Ma=
le loquitur: qui contra veritatem loquitur. Et est.
Si male locutus sum: da testimoniū: quo pro=
bes mendacē. * Erat aūt Simon Petrus. ⁊c]
Augu. Dicto ꝙ Annas misit Jesum ad Cai=
pham: redit ad locum narrationis: vbi relique
rat Petrum: vt explicet quid in domo Anne / de
FF trina Petri negatione contigerat. * Adducūt
ergo Jesum ad Caiphā in pretoriū. ⁊c.] Idest
vbi preses pilatus habitabat. Sed si ad Caiphā:
quomodo in pretoriuz? Forsitan aliqua causa
vrgente de domo Anne ad audiendum Jesum
ambo conuenerant. Caiphas perrexit ad preto
rium presidis: ⁊ socero suo Jesuz reliquit ad au
diendum: vel in domo Caiphe pilatus accepe=
rat pretoriū: et tanta erat domus / vt seorsum ha
bitaret dominus: seorsum pilatus. * Ut nō cō
taminarentur. ⁊c.] Quia diebus azymorum con
taminatio erat illis in alienigene habitaculum
intrare. * Nobis nō licet interficere quēq̄. ⁊c.]
Hoc dicunt propter diei festi sanctitatē. Lex enim
precipit / ne parcant malefactoribus: presertim se=
ducentibus a deo suo: qualē istum dicebant es=
se: ⁊ contra seipsos dicunt: quia interficiebant:
quem interficiendum offerebant: sicut ⁊ pilatus
interficit: nō tamen manibus suis. Cum pilatus
vellet Jesum tradere iudeis: vt sm legem suam
iudicarent eū: noluerunt recipere: dicentes. No
bis non licet interficere quemquam. Et sic im=
pleretur sermo Jesu: quem de sua morte predi=
xit: vt eum a iudeis traditū gentes interficerēt:
quasi sic essent alieni a scelere: q̄ magis peccant:
in quo non eorū innocentia: sed dementia mon
stratur. * A temetipso hoc dicis? ⁊c.] Scit Je=
sus quid ipse interrogat: ⁊ quid ille responsurus
est: sed tamen dici voluit: nō vt sciret: sed vt scri=
beretur: quod scire voluit. * Quid fecisti? ⁊c.]
Quasi si hec culpa nō est ꝙ te regē dixeris: qd aliud
fecisti? Quasi nō est mirum / si iudici traderis pu
niendus: q̄ te regē dicis. Sed si hec causa nō esset:
tūc forte alia q̄rēda esset. Quasi cōfirma: si hec
causa est: que obijcitur: an alia? * Regnū meū
non est de hoc mundo.] Hoc est: quod nos scire
voluit: sed prius vicissim interrogando voluit
ostēdere: que esset de regno suo hominū opinio:
iudeorum vel gentilium: qua ostensa: vtrisque
aptius respondet. Regnum meū non est de hoc
mundo. Quasi / decepti estis: non enim impe=
dio dominationem vestram in hoc mundo: ne
vanc timeatis et seruiatis: sed ad regnum cele=
ste credendo venire. * Tu dicis. ⁊c.] Non re=
gem timet confiteri: sed ita libratum est: vt neque
se regem neget: nec de mundo se fateatur esse: vt
ille sentiebat: qui dixit. Ergo rex es tu? Cui re=
spondit. Tu dicis: quia rex sum ego: quasi car=
nalis carnaliter dicis. * Ego in hoc natus sum:
. ⁊c.] Non in hac re: sed ad hanc rem: quod in
greco non est ambiguum. Dicit ergo de tempo=
rali natiuitate: qua venit in mundum: secun=
dum quā natus est ad hoc. * Et ad hoc veni in
mundū.] Idest propter hoc. * Ut testimoniū
perhibeam veritati.] Sed quia non omnium
est fides / addit. * Omnis qui est ex veritate / au
dit vocē meam.] Idest obedit ⁊ credit mihi. *
Iterum exiuit ad eos: ⁊ dixit eis. Ego nullam
inuenio. ⁊c.] Non expectat responsum: ne cum
vellet dimittere / mora fieret. Subito enim venit
in mentē ꝯsuetudo: q̄ posset per pascha dimitti.
* Est autem consuetudo vobis. ⁊c.] Quia in
pascha a seruitute liberati sunt: in pascha hec eō

suetudo dimittendi eis fuit. * Ut vnum dimittam in pascha.] Non potuit auelli a corde eius/ Jesum esse regē iudeoꝝ: sicut in scribendo titulo: tanquā ipsa veritas hoc ei fixerit: de qua quid esset interrogauit. Latro: idest diabolus seditiosus et homicidiorum auctor dimissus est iudeis: qui de patria lucis ob superbiā pulsus in tenebrarum carcerem missus erat: ꝛ ideo non possunt iudei videre pacem: qꝛ seditiosoꝝ principem plusquā deū eligere voluerunt. Unde bene dicit̄. Joh. 8. e. Uos ex patre diabolo estis. * Erat autem Barrabas latro.] Idest filius magistri: idest diaboli qui latrōi in suo scelere/ iudeis in perfidia magister fuit: vel Barrabas:
b idest filius pr̄is: idest diaboli. ¶ Sequit̄. ca. 19. * Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum: et flagellauit.] Hoc fecit pilatus: idest milites facere permisit: vel etiam iussit: vt iudei satiati de penis/ a morte desisterent. * Et milites plectentes coronā de spinis. ꝛc.] In spinea corona/ nostroꝝ notatur susceptio peccatoꝝ: pro qua mortalis fieri voluit. Unde Johānes precursor. Ecce agnus dei: ecce q̄ tollit pctā mundi. Joh. 1. c. Spine nanqꝫ in peccatoꝝ significatione ponuntur. Unde dn̄s Gen̄. 3. c. Terra tua spinas ꝛ tribulos germinabit tibi. i. conscientia tua punctiones ꝛ aculeos vitiorum ꝓcreare nō desistet. * Exiuit ergo iterꝫ pilatus foras. ꝛc.] Ecce implētur ea: que de se predixerat Jesus: occulta potētia: cōmendatur patientia: qua informant̄ martyres. * Et dicit eis.] Hic apparet nō ignorāte pilato hec a militibus esse facta: siue iusserit: siue ꝑmiserit: vt satiatis iudeis/ hec sufficerēt: sed magis inardescunt ꝛ clamant. Crucifige: crucifige. * Quia filiū dei se fecit.] Ecce altera maior inuidia: qꝛ parua videbat̄ illicita: affectio regni: ꝛ tn̄ vtrūqꝫ vere erat xp̄s ꝛ rex filius dei. * Jesus aūt responsum nō dedit ei.] Hic ꝛ in aliȷs locis legit̄ siluisse xp̄s: vt ꝓphetia impleat̄ Esa. 53. c. Sicut agn⁹ corā tondente sine voce: sic non aperuit os suū. Que similitudo de agno data est: vt in suo silentio nō reus: sed innocēs habeat̄. Non eīn vt ꝯsci⁹ conuincit̄: sed vt mansuet⁹ pro aliȷs imolat̄. * Nisi tibi datū fuisset desup.] Idest a deo: qꝛ non est potestas nisi a deo: sed tn̄ tibi talis data est: vt sis sub alterius potestate: ꝛ ideo maius peccatū est ei: qui tradidit me tibi/ inuidendo: q̄ꝫ tibi: q exerces potestatē/ metuēdo. nō tn̄ pilatus est sine peccato: ideo ait/ mai⁹. * Et exinde querebat pilatus dimittere eum.] Idest ex hac causa: ne haberet peccatū/ occidendo innocentem (etsi minus illis inuidis) querebat dimittere: nō ꝙ tunc primum quereret: sed si prius volebat: modo querebat. * Si hunc dimittis: non es amicus Cesaris.] Supra legē ꝓposuerunt: ꝭm quam deberet mori: quia filiū dei se fecit: sed quia ille legē gentis aliene non timet: sed magis timet occidere filiū dei: terrent eū a Cesare: quem nō potest vt auctorē potestatis sue contemnere. * Erat autem parasceue. ꝛc.] Aug⁹. I
Parasceue: quod interpretat̄ preparatio: est sexta feria: qua preparabant necessaria sabbato: qua die precepit Moyses (Exodi. 16. d.) duplo colligere manna: ꝓpter sabbatū. Hora quasi sexta. Quia iam inceperat sexta hora diei: quando pilatus sedit pro tribunali: ꝛ dum duceretur Jesus: ꝛ cetera gererentur: completa est sexta hora: ex qua tenebre fuerant vsqꝫ ad nonā. Sed ne hoc facinus in romanos: sed magis in iudeos retorqueatur. Dicit Marc⁹. 15. capi. c. hora tertia crucifixū: quia iudei clamauerūt eadem hora. Crucifige: crucifige. ¶ Uel pascha est immolatio christi: cuius parasceue: idest preparatio a nona hora noctis cepit: qua in domo pontificis ꝓnunciata est mors xp̄i a dicentibus. Reus est mortis. Matthei. 26. g. Ab illa hora noctis nona/ vsqꝫ ad diei tertiam: sex hore sunt preparationis. Tres noctis: tres diei: quaruꝫ sexta iam ceperat: cum pilatus tribunal ascēdit: quod adhuc erat preparatio immolatiōis: que facta est ꝭm Marcum tertia: nō preparationis: sed diei: ꝛ eadem est sexta preparationis. * Dicit eis pilatus. Regem vestrū crucifigam? ꝛc.] Adhuc terrorem: quē de Cesare ingerunt/ superare conatur dicens. Regē vestrū crucifigam? De ignominia coruꝫ volens eos frangere: quos de ignominia Christi non poterat mitigare. * Tunc ergo tradidit eis illum. ꝛc.] Quia profitentur Cesarem aperte contra eum esse/ si alium regeꝫ velit eis ingerere/ dimittendo impunitū: quem ꝓpter hos ausus tradiderant occidendum. Uictus ergo timore/ tradidit eis Jesum: vt crucifigatur. Eis: non ꝙ ipsi manibus eum acciperēt: qui supra hoc excusauerant: sed vt crimine implicit videantur: a quo alieni esse conantur: cū non nisi pro eis hoc faceret pilatus. Unde nec ait. Ut crucifigerent: sed. Ut crucifigeretur iudicio ꝛ potestate pilati. * Et baiulans sibi crucem. ꝛc.] Portabat crucem suam Jesus. Grande ludibrium impȷs: grande mysteriū pȷs gloriantibus quasi in sceptro regni: et est crux candelabrum lucerne: que non erat sub modio ponenda. Matthei. 5. b. Primo dominus crucem portat: quia prior passus est. Postea imposita est Simoni cyreneo: quia debemus sequi vestigia eius. * Et cum eo alios duos hinc ꝛ hinc. ꝛc.] Latro: qui permansit in perfidia: significat Judeos: qui confitetur: gentes significat. * Erat scriptum hebraice: grece: ꝛ latine.] He tres lingue ceteris eminebant. Hebrea: propter

iudeos in lege dei gloriantes. Greca: ꝓpter gentium sapientes. Latina: propter romanos tunc
KK pene omnibus gentibus imperantes. * Milites ergo cum crucifixissent eum. ꝛc.] Ecce que gesta sunt iuxta crucem: cū iam crucifixus esset. * Et fecerunt quattuor partes. ꝛc.] Quadripartita vestis/ signat ecclesiā toto orbe (qui quattuor partibus constat) diffusam: omnibus partibus equaliter: idest concorditer distributam. Tunica sortita omniū partium significat vnitatem: que charitatis vinculo continet. * Inconsutilis.] Ne aliqñ dissoluatur vnitas ecclesie: ꝛ ad vnū peruenit: qꝛ oēs in vnū collegit: sicut ꝛ in duodecim vnus Petrus pro omnibꝰ dicit: Matthei.16.c. Tu es xp̄s filius dei viui. ꝛ ei ꝓ omnibus dicitur ibidem. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Unus pro omnibus: qꝛ vnitas est in omnibꝰ. * Desup contexta.] Qꝛ charitas supeminet omnibꝰ per totū: qꝛ nemo est eiꝰ expers: qui pertinere videatur ad totū: a quo toto (sicut greca indicat lingua) catholica vocaṫ ecclesia: que in sorte dei gratia cōmēdaṫ. * Cum vidisset Jesus matrē. ꝛc.] Qui diuina facturꝰ/ quasi repulit ignotā matrem: iam ostēdit venisse horam: quā tunc predixit: in qua agnoscit: de qua fuerat mortaliter natꝰ: ꝛ docet vt a pijs filijs impendatur cura parentibꝰ. Unde ꝛ Apl's.1. Timothei.5.a. Si quis suoꝝ curam nō habet: fidē negat. ꝛc. * Mulier ecce filius tuus.] Matri: quā reliquit: alteꝝ ꝓ se filiū quodammodo tribuit. Nam cur hec fecerit: hec sequētia indicāt. * Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam.] Qui etsi iam nō haberet propria in illa societate: centuplum acceperat: vbi erant omnia cōmunia. Nihil habens: ꝛ omnia possidens.2.
LL Coꝝ.6.b. * Postea sciens Jesus qꝛ omnia cōsumata sunt. ꝛc.] Omnia: que oportebat fieri anteq̄ acciperet acetū/ ꝛ traderet spiritū. * Ut etiā scriptura hec consumareṫ. In siti mea potauerunt me aceto.] ps.68.c. * Dicit. Sitio. ꝛc] Quasi/ hoc minꝰ fecistis: date: quod estis. Degenerauerāt enim a vino patrū de iniqtate mūdi: quasi de vase pleno impleti: habentes cor/ vt spongiā: cauernosis ꝛ tortuosis latibulis fraudulentū. Hyssopus humilis herba pectus purgat: significat humilitatē christi: per quē fusus sanguis nos emūdat. Hāc circūdederūt iudei: ꝛ se circūuenisse putauerūt. Arundo/ significat scripturā: que hoc facto implebaṫ. * Sed vnus militū lancea latꝰ eius aperuit.] Uigilanti verbo vsus est. Non dicit/ pcussit: vel vulnerauit: sed aperuit: vt illic quodāmodo vite ostiū panderetur: vnde sacramēta ecclesie emanauerunt: sine q̄bus ad vitā nō intraṫ. Ille sanguis fusus est in remissionē pctoꝝ. Aqua: ꝛ lauacrū prestat ꝛ potū. Ecce ostiū in latere arce: quo intrāt aīalia diluuio non peritura. Geñ.6.c. Ecce mulier facta de latere dormientis. Geñ.2.d. * Sicut mos est sepelire iudeis. ꝛc.] Non frustra ait. Sicut mos est iudeis. sed admonet i hmōi officijs morem cuiusq; gentis esse seruandum.

¶ In capitulo.18. vbi diciṫ in postilla. Et ideo per pasche manducationē. non intelligitur hic comestio agni paschalis.

¶ Additio. Immo manducatio pasche intelligi debet tm̄ de agno paschali: vt declaraṫ in Additiōe sup Matth.26. vbi agitur de tempore cene dñi. ☞ Quod inuenies Annotamēto.7. LLL. qnte p. fer. Dñice Ramoꝝ. fo.177. co.4.

¶ Replica. In capi.18. vbi diciṫ. Et ipsi non introierunt pretoriū/ ne contaminarenṫ: sed manducarent pascha. Postillator dicit/ q̄ intelligendum est de manducatione panis azymi: nō paschalis agni. Burgeñ. opponit per suā maximam auctenticā computationē ꝛ digressionē: quam ponit Matthei.26. Et si intelligi deberet de cena agni (prout Burgeñ. vult) ratio Johannis euangeliste valeret cōtra Nicodemū ꝛ alios sepulture xp̄i intendentes: qꝛ fuissent contaminati ꝛ per consequens inhabiles ad manducandum pascha sic acceptū. Unde de tactu mortui: per consequens inhabiles ad manducandum pascha sic acceptū. Unde de eis dicere oportuit. Et ipsi nō sepelierunt eum/ ne contaminarētur: sed manducarent pascha: sicq; dissificarenṫ omnes euangeliste. Et puto si computatio Burgeñ. esset vera: q̄ non fuissent a iudeis permissi sepelire mortuū celebritate paschali iā inchoata: que incepit a vespera ferie.6. fm Burgensis computationem.

¶ In capitulo.19. vbi diciṫ in postilla. Secūdū est crucifigentiū auaritia: qui Xp̄i vestes: q̄uis essent parum valentes: tm̄ sibi rapuerunt.

¶ Additio.1. Non est verisimile q̄ milites: qui cōmuniter honestos seu liberales se demōstrāt: etiāsi essent interius fm veritatē cupidi: tantam auaritiā in ipsis esse publice ostenderent. Ideo q̄dam dicunt: q̄ milites seducti a pharisceis: qui xp̄m asserebant facere miracula in Beelzebub: vt Luce.11.b. Scientes q̄ ad tactū fimbrie vestimenti eius sanabantur infirmi: vt Luce.8.f. vestes xp̄i accipiebāt: vt cum eis alia medicinalia seu aliqua alia fascinatorie facere experirenṫ: quod etiā redundabat in ignominiā christi: vt hoc videntes crederent ipsum fuisse maleficū.

¶ In codē capi. vbi diciṫ in postilla. Et nota q̄ loq̄ns de cruce m̄ri sue/ nō dixit mater: sꝫ mulier.

¶ Additio.2. Non solū tempore passionis: sed etiā tempore gaudij seu conuiuij nuptialis xp̄s vocat matrē suam eodem nomine: sicut hic scꝫ mulier: non aūt mater. Un̄ Joh.2. Quid mihi ꝛ tibi mulier? Idcirco ratio huius vocationis

attribuēda est summe humilitati vtriusq filij .s. et matris. Sicut enim Christ⁹. Cum in forma dei esset: seipsuz exinaniuit formā serui accipiēs Ut ad Phil. 2. a. Eadez ratione cum filius dei viui verus esset cōmuniter se vocat filium hoīs: quod est nomē cōmune cuicūq homini. Pari ratione matrē: cui⁹ humilitatē maxime cognoscebat: mulierem vocat: quod est nomē cōmune cuilibet mulieri: nō autē matrē: quod maximā dignitatē includit: cum sit mater xpi

¶ In eodem capi. Ubi dicitur in postilla. Licet enīz fuerit crucifixio prima die pasche / que erat solennis apud iudeos.

ditio ¶ Additio tertia. Christus fuit crucifixus in parasceue pasche / que non erat solēnis apud iudeos (vt habetur infra eodem capi.) Ibi ergo propter parasceuē posuerunt eum: vt magis declaratur i additione super Matth. capi. 26. ☞ Quod inuenies Anno. 7. LLL. quinte parti. sermonis. Dnīce Ramoꝝ. Fol. 177. Col. 4.

¶ In eo capi. vbi dicitur i postilla. Quod feria sexta: in qua licitū ē operari et corpora sepelire: iam declinabat.

¶ Additio Quarta. Hec feria sexta: in qua xps fuit crucifixus: non erat solennis apud iudeos: vnde et licituz erat in ea operari ⁊ sepelire prout latius dictū est i additione super Matth. capi. 26. ☞ Quod inuenies Anno. 7. LLL. quinte parti. sermonis. Dnīce Ramoꝝ incipień. fol. 177. Col. 4.

¶ Replica. In capitulo. 19. postillator dicit de auaritia crucifigētiū: in eo ꝙ vestes Christi etiā parū valentes rapuerūt Burgeń. opponit dicēs ꝙ non est verisimile ꝙ milites qui (vt cōmunit̄) se honestos ⁊ liberales ostendūt: auaritiā (si quā in mente habuerūt) publice demōstrassent. Ego autem puto illos non fuisse milites ꝑm cōmunē seculi dignitatē: nam hi non consueuerūt ad tā vilia officia lictorū et suspēsorū deputari: sed fortassis illis tēporibus vocabantur milites seruientes rei publice in executione iusticie. Naz de solis militibus ꝑm dignitatē: non dicitur: nemo tenetur suis sumptib⁹ militare. i. reipublice seruire: sed etiaz de ceteris. Miles autē cōmuni nomine dicitur a militando: sicq cuncti seruiētes reipublice possunt dici milites a militādo. i. seruiendo: qui etiam non tenentur proprijs stipendijs militare: si tn̄ proprie dicti sunt milites: nō mirū ꝙ ostenderēt se publice auaros: qui se ostē derunt discholoss ⁊ publicos ribaldos in multis contra Iesum: immo preter cōmunē consuetudinem circa interficiēdos: vt patet in potione fellis: illatis cōuiijs: que fieri non consueuerūt ab honestis cōtra morti adiudicatos. ¶ In eo cap. vbi postillator dicit crucifixionē factam prima die pasche / que erat apud iudeos solēnis: Burgeń. propter suā singularē (minus tn̄ auctēticā) cōputationē dicit ꝙ parasceue non erat solēnis apud iudeos: quod qꝛ factum est: eo ꝙ fundat Burgeń. factū suuz super obseruātia traditiōis pharisaice: quam Christus contra dei preceptū non admisit: preceptū autem dei fuit ꝙ. 15. luna prima mensis esset celebris. Constat autem parasceue fuisse. 15. luna: quia luna. 14. etiam ꝑm Burgeń. Christus cenauit. Allegās igitur traditiones contra dei preceptū: cum Burgeń: audire debz. Quare trāsgredimini preceptū ꝑpter traditiones vestras: amisso tn̄ cōputo Burgeń. etsi parasceue tota dies nō fuisset celebris vsq ad vesperam: tn̄ tempore sepulture celeberrima fuisset: qꝛ ꝑm eum pascha et sabbatuz concurrisset ad vesperam: quando apud iudeos incipit festiuitas sequentis diei. Laus deo.

Sabbati scti Dnīce Ramorum. sermonis Annota. Ex quinta pte Biblie.

VEspere autē sabbati. ⁊c. Lyra. Postq̄ euangelista descripsit xpi passionē ⁊ sepulturā: ☞ Prout inuenies. s. annota. 7. quinte ptis. ser. Dnīce Ramoꝝ. Fol. 165. Col. 4. Et annot. 1. qnte ptis. ser. Ferie. 3. Dnīce Ramoꝝ. fol. 183. col. 4. Et an. 1. A. quinte p. ser. Ferie. 4. Dnīce Ramoꝝ. fol. 192. col. 2. Et an. 1. A. ⁊c. qnte p. ser. Fer. 6. eiusdem Dnīce Ramoꝝ. fol. 203. col. 2.) Hic cōsequēter describit ipsius resurrectionē. Et primo describit dnīce resurrectionis manifestatio. Scdo ipsius manifestate diuulgatio: ibi. Undecim aūt. Prima in tres: qꝛ primo manifestata est resurrectio p descendentē angelū. Scdo p apparentez dnīm: ibi. Et exierunt. Tertio ptestimoniū militū custodientiū: ibi. Que cū abijssent. Circa primuz tria notant̄. Mulieꝝ deuotio: ibi. Uespere aūt. Angeli apparitio: ibi. Et ecce terremotus. Et resurrectionis manifestatio: ibi. Scio eni. Ad euidentiā primi ꝯsiderandū / ꝙ denoīatio fit a nobiliori: ideo apud iudeos omnes dies hebdomade denominabantur a sabbato: ita ꝙ dies immediate sequens sabbatum / dicebatur prima sabbati: idest prima a sabbato. Alia secunda sabbati: et sic consequenter. Ab illa autem hora qua christus fuerat sepultus / non poterāt mulieres emere aromata ad inungendum christum vsq ad vesperam diei sequentis: quia solennitas sabbati incepta erat ab hora sepulture: in qua non licebat aliquid emere vsq ad vesperam se

¶ I. Mat. 28. A

quentis diei: scilicet sabbati. Et tunc: scz vespe=
re sabbati emerunt aromata ⁊ preparauerũt se
ad veniendum. Nõ tamen venerunt propter no
ctem de proximo imminentem: sed in mane se=
quenti venerunt in prima hora diei sequentis:
que dicebatur prima sabbati. Sic ergo construẽ
B da est littera. * Vespere autem sabbati: que.]
Scz vespera. * Lucescit in prima sabbati.] Id
est incipit illucescere in principio diei sequentis.
* Venit Maria magdalene ⁊ altera Maria vi
dere sepulchrũ.] Premittitur aũt ibi. Vespere
autẽ sabbati: nõ quia illa hora venerunt ad mo
numentũ: vt dictum est: sed qꝛ tũc se preparaue=
runt ad veniendum videre sepulchrum. i. quali
ter possent ingredi ad vngendũ xp̃m. Cõsequen
ter describitur angelica apparitio: nõ ad hoc ꝙ
angelus prepararet exitum de sepulchro domino
resurgẽti: qꝛ xp̃s exiuit clauso sepulchro sicut in
trauit ad discipulos ianuis clausis: sed vt osten
deret sepulchꝝ vacuũ ⁊ resurrexisse dñm. hoc est
ergo qđ dicit. * Et ecce terremotus factꝰ est ma
C gnus.] Cuius causa subdit. * Angelꝰ eñ dñi
descendit de celo.] Idest virtute eiꝰ factus est il
le terremotus: qꝛ corporalia obediũt angelis ad
nutũ/ ꝗ̃tum ad motũ localem. * Et accedẽs re
uoluit lapidẽ.] Vt ondẽderet xp̃i resurrectionẽ cõ
pletã. * Et sedebat sup eum. Erat aũt aspectus
eiꝰ sicut fulgur.] Ad incutiendũ terrorẽ custodi
bus. * Et vestimenta eius sicut nix.] Ad dan=
dum consolationẽ mulieribus: ꝓpter quod sub
ditur. * Pre timore autem eiꝰ exterriti sunt cu
stodes: ⁊ facti sunt velut mortui. Respõdens au
tẽ angelus dixit mulieribꝰ. Nolite timere vos.]
D Consequenter ponitur dominice resurrectionis
manifestatio: que quidẽ resurrectio primo ma=
nifestat mulieribus ipsum deuote querentibus:
et hoc est quod dicit. * Scio enim ꝙ Jesum: q
crucifixus est.] Hoc additur ad differentiã alio
rum: quia multi erãt/ qui vocabant nomine Je
su. * Queritis.] In sepulchro sicut mortuuz.
* Non est hic: surrexit enim sicut dixit.] Hoc
autẽ addidit angelus: vt reduceret ad memoriã
verba xp̃i dicta ante passionem suã: vt sic magis
crederent resurrectionem eius factã. * Venite
⁊ videte locum.] Vacuum scz. * Ubi positus
erat dñs. Et cito euntes dicite discipulis eius: qꝛ
surrexit. Et ecce precedet vos in Galileã: ibi euz
videbitis.] Non solum in beatitudine: sed in ꝓ
pinquo tempore ⁊ in propinqua regione anteꝗ̃
ascendat in celũ. * Ecce predixi vobis.] ¶ Ter
minato hic euangelio hodierno: consequenter
ponitur manifestatio resurrectionis dominice ꝑ
ipsum dominũ apparentem mulieribus/ cũ dr.
* Et exierunt mulieres de monumento. ⁊c.]
☞ Et similiter ponũtur omnia: que in capi=
te huiꝰ annotamenti narrant in diuis. De qui=
bus quere Annota. 1. quinte ptis. fer. Ferie. 4.
Dñice in albis. p totũ. Fol. .col. . Et etiam
Dñice Resur. an. 1. p totũ. qnte ptis. fer. Fer. 6. Dñice Resur.
* Et ecce terremotus.] Mora. Beda. Qđ ter=
remotus resurgente dño: sicut ⁊ ipso moriente in
cruce: factus est magnus: significat terrena priꝰ
corda: per fidẽ passionis ac resurrectiõis eiꝰ ad
penitentiã cõcutiendo salubri pauore cõmota.
* Angelus eñ dñi descendit de celo.] Angelꝰ
iste significat bonũ prelatũ. De q̊ dr Malach.
2. b. Angelus dñi exercituũ est: q̊ descẽdit de alti
tudine ꝯtemplatiõis diuine: ꝓpter releuationem
necessitatis fraterne. * Reuoluit lapidẽ.] Im=
pedimentũ tollens accedendi ad xp̃i monumen
tũ: qꝛ monet mentes subditoꝝ ad ꝯsiderationem
mortis xp̃i ꝑ cõpassionem ⁊ resurrectionis eius
per celestiũ amorẽ. * Aspectꝰ eiꝰ sicut fulgur.]
Nã obstinatos terret. * Et vestimenta eius si=
cut nix.] Qꝛ penitentes demulcet. In signum
huius subdit. * Pre timore. ⁊c. Venite ⁊ vide
te locum. ⁊c.] Per diligentem meditationẽ pre
dictoꝝ. * Et cito euntes.] Idest alios inducen
tes ad simile bonũ. * Precedet vos i Galileã.]
Que trãsmigratio interpretat: qꝛ xp̃s transmi=
grans ad celestia/ ꝑcessit ad preparandũ electis
suis loca. * Ibi eũ videbitis.] Facie ad faciẽ
in gloria. ☞ Reliqua quere vbi. s.
* Vespere aũt sabbati. ⁊c.] Glo. Marcus ait
valde mane. In q̊ discordat a Luca ⁊ Johãne.
Matthęꝰ a p̃ma pte noctis. i. a vespera noctis si=
gnificat: cuiꝰ fine venerunt ad monumentũ. Jõ
aũt sic noiat: qꝛ ab eo tpe licebat facere quod vel
lent trãsacto sabbato. Vespere autem sabbati. i.
nocte diei sabbati. Vespere quidem ceperũt ve=
nire. i. aromata preparare: sed lucescente mane/
ꝑuenerunt: qđ Mattheus causa breuitatis po=
nit obscurius. Aliȷ̃ apertius. Vespere solet tene
brescere. Sz mystice dic lucescere ꝓ gloria resur
rectiõis. Hucusqꝫ diẽ nox ꝑcedere dicebat: nunc
ordo mutat: ⁊ nox: q̃ resurrexit: diei q̊ se osten=
dit/ adiuncta est. Cõgrue prius diem nox seqͣba
tur: qꝛ hõ a luce in tenebras ceciderat. Nũc dies
sequitur noctem: qꝛ post resurrectionem a peccatis
ad vitam reducimur. * Vespere.] i. nocte: que
lucescit. i. que terminat luce: qđ nõ prima pars no
ctis est: sed extrema pars noctis est diluculum/
quo venerunt. ¶ Hiero. Qđ diuersa tpa istaꝝ
mulieꝝ in euãgeliȷ̃s describunt: nõ mendacii si=
gnũ est: sed sedule visitatiõis officiũ. Dũ crebro
abeunt ⁊ recurrunt: ⁊ non patiunt a sepulchro
dñi diu abesse vel lõgius. Sepulto dño ꝗ̃diu li=
cuit eis operari. i. vsqꝫ ad occasum solis vnguẽ=
ta parabant: ⁊ quia p̃ angustia temporis opus
explere non potuerũt: transacto sabbato. i. cca=

dente sole vbi licentia operandi rediīt/ emerunt aromata. Et qꝛ nocte preoccupante sepulchrū adire non potuerunt/ mane adeunt. * Maria magdalena ꝛ altera maria.] Due vnius nominis ꝛ deuotionis mulieres: duas significant plebes: pari deuotiōe xp̄i passionem ꝛ resurrectionem amplectētes. * Terremotꝰ.] Sicut in passione/ ꝛ i resurrectiōe fit motꝰ terre: significat audientium corda terrenoꝝ per fidē passionis ꝛ resurrectionis ad penitentiā mouenda. * Reuoluit lapidem.] Clauso potuit exire sepulchro: qui clauso natus est virginis vtero. Reuolutio lapidis significat reserationem sacramentoꝝ xp̄i: q̄ velo littere tegebanꝶ: quo ablato: resurrectio: mortis abolitio: vita eterna cepit toto orbe p̄dicari. * Sedebat] Regnantē indicans: q̄ in natiuitate stando bellaturū significauerat: sup lapidē quo monumentū claudebatur: vt claustra infernoꝝ superata doceret. Marcꝰ dicit. Introeuntes mulieres in monumentū: iuuenē vidisse in dextris coopertū stola cādida: qđ potest mouere (nisi intelligamꝰ Mattheū tacuisse de illo angelo: quē intrātes viderāt. vel Marcū de illo: quē foris super lapidem viderunt) vt duos viderint: et vt a duobus singulatim eadez audierint. Aut certe intrantes in monumentū hoc in aliq̄ septa maceriē debemꝰ accipere (qꝛ locū tūc fuisse munitū credibile est) scꝫ in aliquo spacio ante petrā: qua excissa locus factus est sepulture/ vt ipsum viderint in eodē spacio sedentē a dextris: quem dicit Mattheꝰ sedentē super lapidem. * Sicut fulgur.] In cādore vestis significat blandū iustis: in terrore fulguris: significat terribilem futuꝝ reprobis. * Nolite timere.] Que vestros ꝯciues videtis: illi timeāt: q̄ ad coꝝ societatē nō ptinēt. * Et cito euntes.] Nec cōcessum est nobis: hoc gaudiū occulto cordis tenere: sed similiter amātibꝰ pandere. * Et ecce p̄cedet.] Qꝛ iā a morte ad vitā transmigrauerat: cuiꝰ resurrectiōis gloriā post leti videbimꝰ: si modo a vitijs ad virtutes trāsmigramꝰ. ¶ Exierūt cito currētes nūciare. Lu. 24. cap̄. idē dicit. Regresse nunciauerūt oīa illis vndecim: ꝛ ceteris oībus. Sꝫ Marcus 16. b. ait. Fugerunt exeuntes. Inuaserat. n. eas timor: et nemini quicq̄ dixerūt. Nemini scꝫ nō aplo'ꝝ sed angeloꝝ: qbus nō fuerunt ause aliqd rñdere. Uel certe ipsis custodibꝰ: quos iacentes viderunt. ☞ Reliqua quere annota. qbꝰ. s. ☞ Applica ad hec aliqua vel potiꝰ oīa q̄ posita sunt in annotamētis. ser. Resurrectiōis dñice: incipiētibꝰ infra col. ꝓxima. sub the. * Surrexit.] vt. s. D. ¶ Uel ser. Angeloꝝ. fol. 76. Uł Prelatoꝝ. fo. 90. sub the. * Angelꝰ em dñi. ꝛc] C. E. ¶ Uel ser. Penitentie. fol. 211. sub the. * Ecce terremotꝰ. ꝛc] E. G. ¶ Uel ser. Ascēsiōis: ꝛ Pēteco. ifra sb the. * Precedet vos i Galileā.] E. ¶ Uel ser. Oīm sanctoꝝ. Tomo. 2. sub the. * Ibi eum videbitis.] E.

Resurrectiōis dñi Ser. annota. Ex prima parte Bib.

Equieuit die septimo.] Glo. Aug. Non est mirum Si diem: quo Christꝰ erat i sepulchro qeturus: hoc modo p̄nuncians dixit: die septimo requieuit/ deīceps opaturꝰ ordines seculoꝝ. ¶ Bed. Alleg. vnde dicitur Exo. 20. b. Memento/ vt diem sabbati sanctifices. Hec autēꝫ benedictio et sanctificatio maiorēꝫ benedictionē et sanctificationē significat. Sicut enim crebris victimis sanguis xp̄i semel fundendus significabatur: ita per requiē dici septime: post opa sex dierum sepe celebratā: signabaꝶ. ille dies sabbati/ quo Christus semel in sepulchro quieturus/ ꝑfectis sexta die omnibus opibus/ quibus mundum sex diebus perfectū restaurauit: in q̄ antiq memor opis/ saluationē mūdi se pfecisse declarauit. Dixit eñ consumatū est. Joh. 19. f. Et inclinato capite. ꝛc. Hec sanctificatio q̄ꝫ ꝛ benedictio et reqes post opa valde bona: significat nos post opa valde bona (q̄ in nobis opat ipse) peruenturos ad requiem celestis vite/ fruituros eterna sanctificatiōe et benedictiōe. Ideo hec dies vesperaꝫ habere non scribitur.

Equiescens accubuisti vt leo: ꝛ q̄si leena. Quis suscitabit eū?] Interl. Requiescēs: in sepulchro. Uel q̄si in passiōe inclinato capite tradidit spiritū: et velut quodā somno corporis reqeuit. ¶ Glo. Isid. Allego. Uel catulꝰ leonis in somno reqeuit: qꝛ nō necessitate/ sed potestate Uñ. Potestatē habeo/ ponendi aiam meā: ꝛ nemo tollit eā a me: sed ego pono eam. Joh. 10. d. Quod vero addit: ꝛ vt catulꝰ leonis. Inde eniꝫ mortuꝰ vñ natꝰ. Aiūt physici: q̄ catulus leonis cū fuerit natꝰ tribꝰ diebꝰ dormit ꝛ tribꝰ noctibꝰ. Deīn p̄ris fremitu tremefactꝰ cubilis locꝰ/ excitat dormientē. Xp̄s q̄ꝫ in cubili sepulchri tribus diebꝰ ꝛ tribꝰ noctibꝰ iacēs: somniū mortꝭ impleuit. Uñ ğ xp̄s vt leo reqeuit: q̄ nō solū mortꝭ acerbitatē: sed ꝛ imperiū vicit: ꝛ vt catulꝰ leonis: qꝛ die tertia resurrexit. vñ addiꝶ. * Quis suscitabit eū?] Nullꝰ: subaudis: nisi ip̄e q̄ ait Joh. 2. d. Soluite tēplū hoc: ꝛ in triduo resuscitabo illud, Ge. Señ. 49

¶3. Exo.12. PRofectiq̄ʒ sūt.⁊c.] Glo.Ori. ☞ Querē an.103.A.p̄me p.ser.Gnal'.fo.257.co.4.

¶4 Exo.15. GLoriose eñ magnificatꝰ est.] Glo.Orig. ☞ Quere an.2.p̄rie pt.ser.Finalis iudicij.fol.236.col.1.Sequit̄ imediate. In signis egypti:sed gloriose magnificatꝰ est:q2 pharaonē ⁊ exercitū eius submersit.Uel magnificatus est miracula ante passionē faciendo: p̄dicando: in cruce moriendo:sed gloriose magnificatꝰ est:cū resurrexit victor/victo diabolo/expoliato inferno. ☞ Et que imediate sequunt̄ q̄re an.16. prime ptis.ser.Gnalis.fol'.249.col.3.

¶5. Exo.15. AScenderunt populi ⁊ irati sunt.⁊c.] Glo. Mysti.Origeñ. ☞ Quere an.14.B. prime ptis.ser.Passionis.fol.37.col.1.

¶6. Exo.16 UEspere scietis ꝙ dñs eduxerit vos de terra egypti:⁊ mane videbit̄ gloriā dñi.] Glo. Origeñ. Ad vesperā scietis: q2 ego dñs. Mane aūt videbitis maiestatem dñi. Rñdeāt mihi iudei:quō ad vesperam cognoscit̄ dñs: ⁊ mane videat̄ maiestas eiꝰ? Sed nō intelligit̄ nisi in euāgelio. In q̄ vespere sabbati: q̄ lucescit in prima sabbati venerūt Maria magdalene ⁊ alt'a Maria ad sepulchꝝ:⁊ inuenerūt lapidē reuolutuʒ a monumento:terremotū factū:⁊ monumēta aperta esse:⁊ Centurionē ⁊ custodes sepulchri dicentes.Uere hic filiꝰ dei erat. Mat.27.a. Agnitꝰ est in hac vespera dñs:q2 ipse dñs erat.Agnitus est in virtute resurrectiōis:⁊ mane gloria eiꝰ visa est.Cū venissent alie mulieres prima sabbati valde mane:inuenerūt angelos cū ingenti claritate sedentes ad sepulchꝝ/⁊ dicētes.Nō est hic: sed resurrexit a mortuis.Lu.24.a.Uenite ⁊ videte locū.⁊c. Uisa est ḡ maiestas eius mane: q2 ⁊ p angelos resurrectio eius nunciata est. Seq̄tur multopost. * Uespere comedetis.⁊c.] Origeñ.⁊c. ☞ Quere annot.14.prime ptis.ser. Incarnationis.in fine.fol.3.co.2.

¶7 Deu.16 OBserua mensem.⁊c.] Lyra. Sciendū est ꝙ tribꝰ tēporibꝰ in anno celebrabāt iudei festa solēnia.vcʒ primo mense festū phase: ꝓpter beneficiū egressionis de egypto.Et tertio mēse festū pentecostes:ꝓpter bñficium legis date. Et septimo mense festū tabernaculoꝝ:ꝓpter bñficiuʒ cōseruationis ipsoꝝ in deserto q̄dragita annis: quibꝰ deus ꝓuidit habitātibꝰ in tabernaculis: ꝓut habetur Leuit̄.23.¶ Mora. Primum aūt istoꝝ figura fuit resurrectionis xp̄i passi: qui est pascha nr̄m:sicut dicit Apl's.1.Coꝝ.5.c. Pascha nostrū immolatus est xp̄s: itaqꝫ epulemur non in fermento veteri:neqꝫ in fermento malicie ⁊ nequitie:sed in azymis synceritatis ⁊ veritat̄. Igitur p septem dies azymorum significatur totū tempus nostrū/eo ꝙ septem diebus reuoluit̄/ vt dicit Grego. Homel'.25.Et iste septenarius debet deduci sine fermento malicie ⁊ nequitie:⁊ in azymis synceritatis ⁊ veritatis: ⁊ tunc reuertemur in tabernacula nostra.i. ad mānsione patrie celestis:sicut filij israel(celebratis septē diebꝰ phase)ad loca sua reuertebant̄. De secundo festo.s.pētecostes dicit̄. * Septem hebdomadas numerabis tibi.⁊c.] Per quas figurata fuerūt septem dona spūssancti: qui datus fuit in pentecoste nostra aplis alijsqꝫ discipulis in signo visibili.De tertio vero festo dr̄. * Solēnitatē q̄ꝫ tabernaculoꝝ celebrabis p septē dies.⁊c.] Fiebat eñ illud festum in memoria/ꝙ dñs filios israel habitare fecerat in tabernaculis: ꝓcedendo per desertum ad terrā promissionis:propter quod figura fuit nostre peregrinatiōis in hac vita: que tota decurrit per septem dierum reuolutionē: vt predictum est.⁊c.

INuenit germinasse virgā Aarō in domo Leui.] Glo.Greg. Cū Aaron ad sacerdotium:q̄ de tribu Leui fuerat:despiceret̄:dignusqꝫ aliꝰ q̄ offerret holocausta crederet̄:duodecim virge iuxta.12.tribus in tabernaculo poni iubētur:⁊ virga leui viruit:⁊ q̄d virtut̄ Aarō in munere haberet ondit. In q̄ innuit̄ ꝙ oēs q̄ vsqꝫ ad finē mundi iacemus in morte: q̄si virge reliq̄ in ariditate remanemꝰ:sed cūctis virgis in ariditate remanentibus/virga leui ad florē redijt:q2 corpus dñi veri.s.sacerdotis in mortis ariditate positum:in florē resurrectionis erupit:quo florē Aaron recte sacerdos esse ostendit̄:q2 hac resurrectionis gloria redemptor: q̄ de tribu Juda et Leui ortꝰ est:intercessor ꝓ nobis esse monstrat̄. Uirge duodecim tribuū in ariditate ꝑmanent: q2 corpꝰ dñi post mortē viuit: sed nr̄a adhuc corpora vsqꝫ in finē mundi differunt̄ a gloria resurrectionis.¶ Orige. Uirga arida germinat:cuʒ corpus extinctū reuiuiscit:cui q̄ttuor p̄stabunt̄. Seminatū in corruptiōe:surget i incorruptiōe. Seminatū in infirmitate:surget in virtute. Seminatū in ignominia:surget in glia. Seminatū corpꝰ aiale:surget spūale.1.Coꝝ.15.f.Hec q̄ttuor v̄ga aridi corpoꝝ i resurrectiōe germiabit. * Uirgā.] Grego.Carnē xp̄i:q̄ de radice Jesse succisa ⁊ mortificata cito reuixit post ariditatem mort̄. ¶ In v̄ga regnāt̄ potētia/i flore pulchritudo.vñ Cañ.2.a.Ego flos cāpi ⁊ liliū ꝯuallium. Alij hāc virgā:q̄ sine humore floruit/ Mariā cēputāt:q̄ sine coitu edidit v̄bū dei. vñ Esai.11.a. Egrediet̄ v̄ga de radice Jesse:⁊ flos d̄ radice eiꝰ ascendet.Xp̄s.s.q̄ future typū p̄ferēs passiōis: cādido fidei lumine ac passionis sanguine purpurabat:flos virginū/corona martyꝝ: gratia continentium. * Et turgentibus.⁊c.] Orige.Tropolo. Possumus etiam sic intelligere eoꝝ: que in virga germinauerunt differentiam. Qui in

xp̄o credit: primo moritur: ⁊ postea renascitur: et sic virga arida germinat. Primum germē est prima in xp̄o confessio. Secundo frondescit: vbi renatus donum gratie/ ⁊ spiritus sanctificationem recipit. Inde affert flores: vbi pficit ⁊ suauitate moꝝ decoratur: ⁊ fragrātiā misericordie ⁊ benignitatis effundit. Tandem affert fructus iusticie: quibus non solum ipse viuat: sed vitaz alijs prebeat pferendo. s. ex se verbū fidei ⁊ scientie dei: vt alios lucrifaciat. Sic ergo singuli fideles de virga Aaron: q̇ est xp̄s: germinant: quoꝝ quattuor iste differentie alijs scripture locis (velut etātes quattuor) designantur. Unde. 1. Ioh. 2. b. Scripsi vobis pueri: ⁊ scripsi vob adolescentes: ⁊ scripsi vobis iuuenes: ⁊ scripsi vobis pr̄es. In quibus non corporalis etatis: sed aie profectus differentias ponit: sicut obseruamus i germine sacerdotali virge. Habent aūt hec oīa non tam in virga Aaron/ q̄z in ea: que exiuit de radice Iesse: ⁊ flos de radice eius ascēdet: super quē requiescet spiritus dn̄i. Nec videtur ociosum q̄ virga dicitur exire: ⁊ flos ascendere. q̄uis enim vnus sit xp̄s per substantiam: singulis tamen diuersus efficitur: put eget is: in q̇ operat. Qui segnior est pro disciplina: fit ei virga: ⁊ in virga non ascendere dicitur: sed exire. Exeundum est enim ei: qui est segnis: ⁊ transeundum ad alium statum sicut virga. i. seueritate rigidiorē doctrine compulso. In iusto vero/ qui sicut palma floret: ascendere dicitur Christus. Si quis ergo verberibus indiget: exit ad eum in virga. Qui autem proficit ad iusticiam: ascendit ei in flore vsq̄z quo afferat fructus spūs: q̇ sunt charitas/ gaudiū/ pax/ patientia: ⁊ cetere virtutes.

Faciant filij israel Phase. ⁊c.] Glo. Bed. ☞ Quere an. 4. prie p. ser. Ascensiōis.

Quintadecima die solēnitas. ⁊c.] Orige. Sequitur huic cōtinua festiuitas azymorum: quā merito celebrabis: si extermines oē fermentū malitie ⁊ neq̄tie ab aīa tua: ⁊ azyma syncentatis ⁊ veritatis custodias. Nō eīm putandū est deū leges hoibus p fermento scribere: ⁊ exterminari aiam iubere de populo suo: si paꝝ fermēti in domo sua habuerit: ⁊ huius fermenti causa tm̄ offendi: vt aiam quā ad imaginē suā fecit: exterminari iubeat ⁊ euerti. Sed illud horrescit deus: si malicie: ire: vel neq̄tie spū aia fermentetur ⁊ intumescat ad flagitia. Hec si de domo aie nō abijcim⁹: merito exterminabimur. Sed ne contemnas: etiā si videris paruā inter te fermentari maliciā: q: modicū fermēti totā massaz corrūpit Gal. 5. b. Et vnū petm̄ aliud gignit. Sicut em̄ q̇s accepto castitatē fermēto/ q̄tidie castior efficit. Sic accepto neq̄tie fermento: q̄tidie efficit nequior ⁊ deterior. ⁊c. ☞ Quere an. 12. p̄me ptis. ser. apl̄oꝝ Petri ⁊ Pauli. Tomo. 2. Et applica hec ad epl̄am hodierne festiuitatis.

Quid est qd̄ tenes. ⁊c] Glo. Isido. Allego. ☞ Quere annota. 10. A. prime partis. ser. Passionis. Fol. 36. Col. 3. Cī. Exo. 4.

Ex secunda parte Biblie.

Iudicauit. ⁊c.] Glo. Grego. Quē in hoc facto Sāson nisi redēptorem significat? Quid Gaza: nisi īfernū? Quid Philistei: nisi pfidiā iudeoꝝ? Qui cū mortuū dn̄m viderent: etiā corp⁹ ei⁹ in sepulchro positū: custodes ilico deputauerūt: ⁊ actorem vite inferni claustris retentum (q̄si Samson in Gaza) se deprehendisse letati sunt. Sāson vero nocte media nō solum exijt: sed etiā portas tulit. Q: redēptor nr̄ ante lucem resurgens: nō solū de inferno liber exijt: sed etiā inferni claustra destruxit: portas tulit ⁊ montis verticē subijt: q: resurgendo claustra inferni dirupit: ⁊ ascendendo celoꝝ regna penetrauit. Cī. Iudicū 15. et. 16 ¶ Et capi. sequēti. c. 16. * Abiit quoq̄z in Gazā. ⁊c.] Lyra. Mora. Per descensum Sāsonis in Gazā significat⁹ fuit descensus xp̄i ad inferos: s̄m btm̄ Grego. ⁊ plures doctores alios: sed ad h̄ multū dissonat: vt videt qd̄ subdit. * Et vidit ibi mulierē meretricē: ingressusq̄z est ad eā.] Propt̄ qd̄ sciendū/ q̄ hebrei dicūt hāc eē lrām. Mulierē hospitatricē. et h̄ veri⁹ videt. s̄m hoc igit p descensum Sāsonis in Gazā: figuratus fuit descēsus xp̄i ad lymbū patꝝ: q̇ bn̄ significat p mulierē hospitatricē: eo q̄ ibi sancti pr̄es erāt hospitati vsq̄z ad acceptionē sue btitudinis: de q̄ iā erant certi. * Dormiuit aūt Sāson vsq̄z ad mediū noctē: ⁊ inde ꝯsurgēs.] Per h̄ aūt xp̄i resurrectio fuit figurata: q̄ fuit s̄m cōem opinionē doctoꝝ in aurora: ⁊ sic in scd̄a medietate noctis: nā dies sequēs incipit ab ortu solis. Est em̄ dies latio solis sup terrā. * Apphendit ambas porte fores. ⁊c.] Q: xp̄s resurgēs infernū fregit ⁊ spoliauit: patrib⁹ ibi detētē: ⁊ deduxit eos vsq̄z ad mōtē patrie celestē. ☞ Quere s̄m aliū sensū an. 84. scd̄e p. ser. Prel'. Fol. 108. col. 1.

Dixerūt aūt. ⁊c. Accidit aūt vt cū vn⁹ materiā succidisset: caderet ferrum securis in aquā. ⁊c.] Glo. Raba. Cū impios iudeos p corpus operata p̄sentia xp̄i/ tanq̄z infructuosas arbores cederet. vn̄ Mat. 3. Ecce securis ad radicē arboꝝ posita est: ab eis interueniēte passiōe corpus ip̄m deseruit/ pfunda descēdit: qd̄ in sepultura depositū: tanq̄z ad manubriū spū redeunte resurrexit. ☞ Reliq̄ q̄re an. 30. scd̄e ptis. ser. Religiosoꝝ. fo. 149. co. 4. Et de hac materia s̄. Cī. 4. reg. 6.

an.3.K.quinte ptis.ser.Feric.4.Dñice.2.Aduentus.folio.8.col.1.

C3. 8.Esd.1. In anno primo Cyri regis persarum.rc.] Lyra.Moralr.Cyrus iste figuram gessit nri saluatoris: qr sicut iste Cyrus relaxauit captiuitatem iudeorum; sic saluator noster captiuitatem prm in lymbo detêtoꝝ. ps.67.d. Ascendes in altum captiuã duxit captiuitatẽ: dedit dona hoib9.rc. Et propter hãc figurã iste Cyr9 vocat Xps.Esa.45.Hec dicit dñs xpo meo Cyro: cui9 apprehẽdi dexterã.rc.C Glo.Beda. Sicut Cyrus (destructo chaldeoꝝ imperio) populũ dei liberauit z in patriã remisit/et templũ incensum hierosolymis reedificari pcepit: z h edictũ etiã per litteras manifestauit. Ita xps destructo diaboli regno: electos suos: qui erant dispersi ab e9 tyrãnide in eccl'iam congregauit: que in presenti iustificata ex fide: pacẽ habet ad deũ per ipsuz et ad visionẽ perpetue pacis festinat: hierlz quippe visio pacis dicit. Templũ quoq incensum restaurari fecit: cum illos/qui insidijs diaboli fidem perdiderãt ad salutẽ reducẽs: habitatiõe sua dignos effecit. Scripturas etiã sacras z sanctas per vniuersum mundũ mittit: quib9 fidem sui nois z spem salutis cũctis: qui ad regnũ suũ pertinent: idest electis predicat. ☞ Applica tu q hec qnq bona attulit nobis dñs in sua sancta resurrectione/vel cum ea nobis euenerunt.

C4 4.esd.4 Uade z interroga pregnãtem: si quãdo impleuerit nouẽ menses suos: adhuc poterit matrix eius retinere partũ in semetipsa. Et dixi non põt dñe: z dixit ad me. In inferno prõptuaria animaꝝ matrici assimilata sunt: queadmodũ.n.illa festinat: q parit effugere necessitatẽ ptus: sic z hec festinat reddere ea: que cõmendata sunt.] ☞ Applica tu de fractiõe inferoꝝ: licet liber iste sit apocryphus.

C5. Josue.9 At hi q habitabãt.rc.] Glo. Adath. ☞ Quere an.1.secũde ptis.ser.Religiosorũ. fol.146.col.2. Et applica sup illud. Expurgate vet9 fermentum: put in epl'a hodierna.

Ex tertia parte Biblie.

C1. ps.58 Exurge.] Glo. Augu. Qr dormire videris.✳ In occursum meũ.] Qr curro ad te merendo: z tu occurre mihi.i.redde p merito.✳ Et vide.] Idest fac videri quõ ad te curro: z alios dirigo. Ne prauũ putent qd rectũ est: z ita sequant. Uel fac videri/q exurgis in occursuz meũ.i.q tibi eqlis sum. Occurrere nõ nisi de eqlib9 dr. Xps.n.non desijt esse eqlis pri: licet p nobis fact9 sit infirm9: q seipm exinaniuit formã serui accipiẽdo. Phil.2.a.vñ in euãge.se galline cõparat: dicẽs. Hierlm hierlm quotiens volui ɔgregare filios tuos: queadmodũ gallina pullos suos sb alis/z noluisti. Mat.23.d. Nulla auis adeo videt infirmata pp̃ pullos nisi gallina: cui9 vox raucescit: fit hispidũ totũ corp9: deponunt ale: laxant plume: z ea ẽ mãterna charitas: q iuenit ifirmitas: sic z xps pp̃ nos ifirmat9 ẽ: sz i ea tñ ifirmitate occurrit eqlis pri. Ita.n.assumpsit qd nõ erat: vt nõ amitteret qd erat. Ita g se exinaniuit: q dignitatẽ: quã hăbebat cũ pre: nob nõ dmõstrauit. In ipa g ifirmitate carnis agnoscẽd9 est xps pri eqlis: nõ visiõe corporali: sed fide: vt qd specie videre nõdũ possum9/saltẽ credam9. Et dũ h credim9 in nobis: ad patrẽ ascẽdit. vñ Marie magdalene: cui primo post resurrectionẽ apparuit: ait Joh.20.d. Noli me tangere: nonduz eñ ascendi ad patrẽ. Quid ẽ h: noli me tãgere? Nõne postea mulieres redeũtes a monumẽto adorauert eũ: z pedes ei9 tenuerũt? Sz hic agit d tactu mẽtis: nõ corporali. i. nõ id solũ credas: qd vides: nec hereat nimis humanitati mee aspect9 tu9.q.tact9 tu9: h oculo: qr nõdũ ascẽdi ad patrẽ meũ: vtiq in corde tuo: qr nõdũ postq vidisti me mori: credis me pri eqlẽ. Glo. pa lit. ✳

C. Mentient tibi inimici tui.rc.] Gl. Contra mentiones terribilia: q inimici mentiunt. Aug.✳ Mentient] mentientes ois terra adoret.rc. ✳ Mentient] minatientes ois terra adoret.rc. Solẽt mẽtiri inimici/vt potentiã cui9 sp mitia tua: ant: tibi ɔ accidit: qr min9 appereret potẽtia tua: si nõ mentirent tibi. Maxime potẽtia xpi sm hominẽ in resurrectiõe. vñ ps. intitulat/sz parui. Unẽ ppriũ signũ potentie. s. resurrectionẽ cõmendat/dicens de silitudine Jone: qr sicut fuit Jonas in vẽtre ceti.rc. Jone.2.a. Itẽq Mat.12.e. z Joh.2.d. Soluite tẽplũ h: z i trib9 dieb9 excitabo illud. Quo signo nihil est potẽti9. Fecerũt enĩ sc̃ti: imo de9 in eis fecit multa miracula: hoĩes resuscitare: z mortuos resurgere iterũ morituros: sz null9 in vitã eternã surrexit. Ad cõmendationẽ g hui9 potentie valuit mendaciũ iudeoꝝ: q adcrucẽ eũ pduxert/vt sic resurgeret. Ualuit z mẽdaciũ falsoꝝ testiũ ad soluendũ tẽplũ (Mar.9.) qb9 creditũ est: z dãnat xps: sed surrexit (Mat. vlti.) z illi sunt falsi. Accessert etiã mendacio custodes sepulchri: q z pbati sunt falsi. Auctus est etiã numer9 mendaciũ/vt augeat merces credẽtiũ. Mentiti sunt: z ɔ mẽdaces apparuit xps oracib9. Illis g relictis in mẽdacio: te cui9 potentie mẽtiti sunt: adoret ois terra.rc. vide in Glo. C.

C. Exurgat de9: z dissipent.rc.] Lyra. Ps. iste est pphetia de bñficijs p xpm exhibitis in sua resurrectiõe z ascensiõe. ☞ Ideo qr ibi. C.

C. Dominus regnauit: irascant populi.rc.] Ly. Mystice exponit ps. iste de regno xpi: po.

qđ accepit in sua resurrectione ⁊ ascensione. ⁊c. ☞ Quere ibi p totum: etiā ſm Glo.

PRopter miseriam. ⁊c.] Lyra. Moralr. ⁊c. ☞ Quere annotamēto. 9. B. tertie partis. sermonis Passionis. fol. 46. col. 4.

IOsephuz. ⁊c.] Brito. ⁊c. ☞ q̄re An. 1. tertie par. ser. Incarnationis. fol. 5. col. 4.

SImilis factus sum pellicano. ⁊c.] Glosa. Aug. ⁊c. ☞ Quere ibi. vel annota. 25. tertie partis. ser. Passionis. fol. 48. col. 3.

FEcit lunam. ⁊c.] Glo. Cassio. ⁊ Aug. ⁊c. ☞ Quere anno. 24. tertie partis. sermonis Passionis. fol. 48. col. 3.

COnfitemini dño. ⁊c.] Ly. ⁊c. ☞ Quere annotamēto. 4. tertie partis. sermonis Diuinoꝝ officioꝝ. fol. 32. col. 2.

COnserua me domine. ⁊c.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere supra Ano. 11. per totuz. tertie partis. sermo. Epipha. fol. 44. col. 4.

DEus deus meꝰ. ⁊c.] Lyra. ⁊c.] ☞ quere an. 11. tertie ptis. ser. Passionis. fo. 47. col. 1. Seq̄tur mltopost. * Tu aūt. ⁊c.] Hic describitur xp̄i resurrectio ex deitatis virtute: quā xp̄s hō primo postulat, dicēs. * Tu aūt dñe, ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defensionē meā ꝯspice.] Qđ factū est per accelerationē sue resurrectionis: que facta est tertia die. * Erue a framea deus aniam meā.] Idest a morte violenta: que gladio solet inferri: qđ factū est: per h̄: ꝙ licz plage sibi inflicte, ⁊ tormēta de sua natura deducerent hoiem puꝝ vsqꝫ ad separationē aīe: tñ nō fuit sic separata in xp̄o: sed ꝓpria voluntate: ſm qđ dixerat Joh̄. 10. d. Ego pono animā meā: et nemo tollit eā a me: sed ego pono eā a meipso. i. pro voluntate mea. Qđ etiam fuit ostensum p magnitudinē clamoris in morte: qui nō potuit esse naturaliter in hoie sic ꝓpiquo morti. ꝓpter quod Centurio videns ꝙ sic clamans expirasset, ait. Uere hic homo filiꝰ dei erat: vt habetur Marci. 15. d. * Et de manu canis vnicā meā] Idest de potestate inferni: qui deuorat auide: sicut canis. * Salua me ex ore leonis.] Idest iudaici populi: quem vocat leonē ꝓpter crudelitatem. * Et a cornibus vnicorniū.] Idest a presumptione et superbia militū: qui me putabant custodire intra sepulchrū. * Humilitatē meaz. Narrabo nomen tuū fratribꝰ meis.] Idest apostolis, aliisqꝫ discipulis: quibꝰ manifestauit suā resurrectionē factam virtute dei patris: ſm ꝙ exprimit Apostolus Heb. 2. * In medio ecclesie laudabo te.] Idest in medio congregationis fidelium: in qua post resurrectionē annunciauit virtutē dei patris ad laudem et gloriā sui nominis. ¶ Uel aliter. In medio. ⁊c. Idest faciam te laudari per aplos, aliosqꝫ credentes: qui in die pentecostes recepta gratia spiritussancti: loquebant̄ varijs linguis magnalia dei. Act. 2. b. Cōsequenter ex tanto beneficio incitat alios ad laudandum deū, dicens. * Qui timetis dñm.] Timore filiali. * Laudate eum.] Corde et ore. * Uniuersum semen Jacob.] Idest vniuersi imitatores fidei eius ⁊ opeꝝ. * Glorificate eū.] Coram oibꝰ absqꝫ timore et verecūdia honorantes eū: qꝛ gloria est honor exhibitꝰ alicui corā multitudine in testimoniū sue virtutis: vt dicit commentator sup. 1. Ethi. * Timeat eum omne semen israel.] Nō carnaliter: sed spiritualiter: ſm quod distinguit Apostolus Roñ. 2. Israel ſm carnē, et ſm spiritū. * Qm̄ non spreuit neqꝫ despexit deprecationē pauperis.] Idest xp̄i: qui in paupertate fuit natus: conuersatus ⁊ mortuus: qꝛ a iudeis nudus: crucifixus: ⁊ in alieno sepulchro sepultus. * Nec auertit faciē suam a me] Qꝛ xp̄s in omni oratione sua ꝓcedente ex volūtate deliberatiua, fuit exauditus. * Apud te laus mea in ecclesia magna.] Uerbum est xp̄i ad patrem directuz: quia xp̄s in nomine patris laudatur in ecclesia per orbem terraruz diffusa. * Uota. ⁊c.] ☞ Quere anno. 2. A. tertie ptis. sermonis Sacramenti. fol. 19. col. 3.

BEatus qui intelligit. ⁊c.] Lyra. ⁊c. ☞ Quere annota. 15. tertie partis. sermonis Passionis. fol. 47. col. 2. ¶ Seq̄tur postea. Cōsequenter agitur de xp̄i resurrectione: cū dicitur in psona xp̄i hois. * Tu aūt dñe.] Idest tu deꝰ pater: vel tota trinitas. * Miserere mei] Ut nō dimittas diu aiam meā in inferno: ⁊ corpꝰ meū in sepulchro. * Et resuscita me.] Aiam corpori reuniendo: qđ factū fuit tertia die: qñ resurrexit in corpore glorioso. Pro gloria enim corporis: quā nō habuit ante resurrectionē: legit̄ xp̄s orasse. Joh̄. 12. * Et retribuaz eis.] Istud fuit adimpletū: qñ populus iudaicꝰ fuit occisus et captiuatus per romanos ꝓpter peccatū: qđ cōmiserāt in xp̄m: sicut predixerat xp̄s Luce. 19. d. Uidēs Jesus ciuitatē sctāz Hierusalē: fleuit super illam, dicens. Quia si cognouisses et tu (scz mala tibi ventura) silr fleres * In h̄. ⁊c.] ☞ q̄re an. 137. tertie p. ser. Gñalis. fol. 289. col. 2. ¶ 12. ps. 40.

Ex quarta parte Biblie.

ET transmigrabis. ⁊c.] Glosa. Hiero. Qui volūt p Sedechiam xp̄m intelligi: vasa captiuitatis humanū corpꝰ accipiunt: et perfossum parietem: qꝛ inferni claustra perfregit: ⁊ resurgens solis credentibꝰ apparuit: portatꝰ in humeris: qñ cū angelicis ptātibꝰ ¶ 1. Ezech. 12

in celum ascendit:absconditus egreditur: ⁊ velat faciē/ne in carne mortali videat̄ diuinitas. Non videt terrã:ne eius oculis illustret̄:que eiꝰ aspectũ non me etur. Oculi.n.dñi super iustos. ¶Et infra. Periculosum est qdem regis impij captiuitatem ⁊ necem in sacramento domini cõparare. ☞ Reliqua quere ibi in Glo.

¶2. Zach. 9 TU vero in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu: in q̃ nõ erat aq̃.] Glo. In resurrectione christi iusti: qui pro peccato Ade vincti in inferno tenebãtur: resurrexerunt: ⁊ apparuerunt in Hierusalē multis. Mathei.27.f. In signũ huius laci Joseph a fratribus missus est in lacũ: vbi non erat aqua. Gen. 37.c. Daniel a chaldeis. Dan.6.c. Hieremias a iudeis. Hiere.32.ca.a. Bananias quoq3 tempore niuis ⁊ frigoris descendit in lacũ: vt ibi leones interficeret. ☞ Reliqua quere ibi.

¶3. 1. Mac. 13. ET intrauerunt in eam.⁊c.] Glo. Singulis annis/resurrectionis dñice solennia celebramꝰ: vt indicemus nos per eius resurrectionē ⁊ victoriã de morte/sperare ⁊ nostro ꝝ corporum resurrectionē in fine seculi futurã: ⁊ vitã in celesti regno perpetuã. ☞ Reliqua quere ibi diffuse: quia pulchra materia.

¶4 Esa. 48. AUdite hec domꝰ Jacob.⁊c.] Lyra. Moraliter. In hoc capi. s̄m sensum litteralem describit̄ duplex liberatio. Prima ē liberatio iudeorum a captiuitate babylonica: q̃ fuit facta p Cyrum. Secunda est liberatio fideliũ omniũ a seruitute demõis: que facta est per xp̄m. Prima vero fuit figura secũde: ⁊ ista secunda: que est liberatio a demonis seruitute: figura est tertie liberationis.s.a corruptiõe presentis miserie: que erit in futura resurrectione. Sicut enim ea: que fuerunt in veteri testamẽto: figurauerũt ea: que sunt in nouo (s̄m quod dicit̄.1.Cor.10.c. Oia in figura contingebant illis.) sic ea: que fiunt in ecclesia militante suo modo figurant ⁊ representant ea: que sunt in ecclesia triũphãte. Unde dicit Hugo d̄ sancto Uictore. Supne matris gaudia representat ecclesia. In ecclesia vero triumphante nulla est figura: sed omnia sunt ibi clara absq3 enigmate. Ideo dicitur de ciuitate celesti Apoca.21. Et tẽplũ non vidi in ea: dñs eñi oipotens templum est eiꝰ. Igit̄ prima liberatio mystice exponit̄ de secũda. Et ideo sicut Cyrus primam liberationē fecit: et per nũcios ⁊ litteras in suo imperio publicauit (vt habet̄.1.Esdre.1.) sic xp̄s: qui secũdam liberationē fecit: eam in orbe per ap̄los suos ⁊ discipulos alios publicauit: sicut dicit̄ Matthei vlti.d. Euntes in mũdũ vniuersum: predicate euangeliũ omni creature.⁊c. Secunda vero liberatio mystice exponenda est de tertia. Christus eñi per passionē3 suã aperuit

glorie iannã: ⁊ tũc liberati fuerũt patres in lymbo detenti: ⁊ cum xp̄o resurgente resurrexerunt aliqui.sicut dicit̄ Matthei.27.f. Multa corpora sanctorũ surrexerũt.⁊c. Et hec resurrectio particularis/figura fuit resurrectionis generalis: q̃ erit in fine mundi: et tunc creatura: que ingemiscit ⁊ parturit: liberabit̄ a seruitute corruptiõis in libertatē glorie filioꝝ dei: vt dicit̄ ad Rom.7

CONgregatione congregabo Jacob totum ⁊c: in vnũ cõducã reliquias israel.] Lyra. Hic ponitur populi cõsolatio: vt post vinũ mortificatiuum/infundat̄ olcum lenitiuũ. Et exponũt aliqui partem istam de reditu captiuitatis babylonice: sed nõ videtur conuenienter dictũ. Etiam exponũt aliqui de conuersione generali iudeoꝝ ad fidem circa finem mũdi: ⁊ potest ad hoc littera satis applicari. ¶Glosa. Et ne putetis me esse vatem solũmodo captiuitatis: quam p spiritũ dei predico: sciatis me esse etiã vatem illorum bonoꝝ: que per xp̄m in primo vel in secũdo aduentu euentura sunt: q̃ in me vobis loquitur: natꝰ de virgine. Congregabo Jacob in vna ecclesia: in vna fide: ⁊ cũ populo gentiũ reliqas israel in vno ouili copulabo. Et tanta erit multitudo/q̄ tumultuabuntur cõmuni voce/bonũ pastorem laudantes: qui quasi dux itineris precedet eos: plantãs eis queque ardua. Quo precedente/⁊ iter diuidente: transibit credulum pecus per eum: qui est porta: ⁊ egredietur de mortalitate ad immortalitatē: ⁊ ipse: qui est pastor: vt rex et dominus transibit ante eos: et erit in capite eorum. Hec omnia de primo vel de secundo aduentu possunt intelligi. ¶Iterum Lyra. Videtur tamen mihi conueniẽtius exponi de congregatione patrũ in lymbo/⁊ eorum eductione per christũ/sic. Congregatione congregabo Jacob totum. Hoc dicitur eo modo loquendi: quo maiores ciuitatis/dicuntur tota ciuitas: pp̄ter quod factu3 eoꝝ/dicitur factũ totius ciuitatis. Et quia s̄m veritatē soli electi dicũtur de domo Jacob/numero et merito: ⁊ oẽs isti fuerũt ibi congregati a principio mundi/vsq3 ad resurrectionem christi. * Pariter ponam illum quasi gregem in ouili: quasi pecus in medio caulaꝝ.] Interl. Ponam: sepiam muro firmissimo: vt ex duabus parietibus fiat vnũ ouile. Quasi pecꝰ. Quasi In loco pascue: ibi me collocabit. ¶Lyra. Qui erant ibi a deo custoditi vsq3 ad tempus christi: quo inde translati sunt ad gloriam. * Tumultuabuntur a multitudine hominum] Per hãc tumultuationem non intelligitur aliqua commotio quieti contraria: sed per eam.s. designat multitudo magna. * Ascendet enim] Scilicet ipse Christꝰ. Unde dicit Ra.Sa. Ascēdet eñi: scilicet saluator eorum. * Pandens iter ante

cos.] Quia sua morte aperuit celum. * Diuidet.] Scilicet existēs in inferno: quia electis inde eductis: reprobi remanserunt: ideo subditur. * Et transibunt portā.] Scz inferni inde egrediendo. * Et egredientur per eam. Et transibit rex eorum coram eis: et dominus in capite eorum.] Idest dn̄s Jesus xp̄s: verus homo: et verus deus: q̄ viuit et regnat ī secula seculoꝝ. Amē.

6. Et surrexit Jonas. ꝛc.] Glo. Mystice. ꝛc. ☞ Quere annotamēto. 17. quarte ꝑtis. sermonis Incarnationis. fol. 9. col. 3.

Ex quinta parte Biblie.

1. Nisi signum Jone. ꝛc.] Glosa. ☞ Quere Annotamento. 1. G. quinte partis. sermonis Ferie. 4. Dominice. 1. Quadragesime. Fol. 100. Columna. 2.

2. Una ancilla.] Glosa. ☞ Quere Annotamento. 7. ZZ. quinte partis. sermonis Dn̄ice Ramoꝝ. fol. 175. col. 2.

3. Et circa horaꝫ nonā clamauit Jesus. ꝛc.] vsq₃. * Cum custodibus.] Glosa. ☞ Quere annotamento. 7. HHH. III. KKK quinte par. ser. Dn̄ice Ramoꝝ. fol. 177. col. 1. * Altera autē die. ꝛc.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere ibidem. LL. MM. fol. 173. col. 1. ꝛc.

4. Uespere autem sabbati. ꝛc.] ☞ Quere annotamento. 1. per totum. quinte partis. sermonis Sabbati sancti. fol. 211. col. 2.

5. Apertum est autem ilico os eius. ꝛc] Glo. ☞ Quere annotamento. 2. M. quinte partis. sermonis Johannis baptiste. Tom. 2

6. Una sabbati. ꝛc.] Quere annotamento. 1. per totū. quinte ꝑtis ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 3. post octa. Pasche. infra in hoc Tomo. * Duo ex discipulis. ꝛc. Ostendit eis manus. ꝛc] Glo. ☞ Quere annotamēto. 1. E. ꝛc. quinte ꝑtis. ser. Ferie. 2. Resurrectionis.

7. Una sabbati. ꝛc.] ☞ Quere annota. 1. per totum. q̄nte partis. ser. sabbati in albis infra in hoc Tomo.

8. A Maria Magdalene. ꝛc.] Lyra. Postq̄ descripta est reductio peccatoris in deū ꝑ xp̄i predicationē/ et sue passionis redemptioneꝫ: hic consequenter describit̄ dicta reductio per suā resurrectionem et ascensioneꝫ. Et primo describit̄ manifestatio sue resurrectionis. Secundo sublimatio sue ascensionis: ibi. Et dn̄s quidē Jesus. ☞ De qua vide infra annotamento. 1. C. q̄nte partis. ser. Ascensionis dn̄i.) Prima in duas: quia primo describit̄ manifestatio resurrectionis per denunciationē angeli. Secundo per apparitioneꝫ ipsius domini: ibi. Surgens Jesus. ☞ Quere infra anno. 1. q̄nte partis. ser. Ferie. 4. Dn̄icce. 3. post octa. Pasche.) Circa primam partem describitur aduentus mulierū ex deuotione ad sepulchrum: vbi audierunt ab angelo resurrexisse dominū: et hoc est quod dicitur * Cum transisset sabbatū.] Quādiu enim durauerat sabbatū/ non erat licitum eis aliq̄d emere: sed in vespere eiusdem diei terminabatur solennitas: et tunc emerunt aromata: vt in crastino bene mane venirent ad sepulchrum. ¶ Sequitur euangelium hodiernū. * Maria Magdalene/ et Maria Jacobi/ et Salome emerūt aromata: vt venientes vngerent Jesum. Et valde mane vna sabbatoꝝ.] Idest prima dierum illi⁹ hebdomade post sabbatū. Sicut dicitur Gen̄. a Et factum est vespere et mane dies vn⁹: idest primus. Sciendū etiā q̄ omnes dies illius hebdomade vocabantur sabbata pro tanto: quia erāt festiue: eo q̄ solennitas paschalis durabat septē diebus. Prima tamen dies et septima erant celebriores intermediis: ita q̄ in illis poterant emi aromata illa. * Ueniunt ad monumentū orto iā sole.] Idest ad ortū iā appropinquante. Sol enim potest intelligi oriri dupliciter. Uno modo perfecte: quando primo egreditur et apparet super terrā: et sic non accipitur hic. Alio modo: quando lux eius incipit apparere: scilicet in aurora: et sic accipitur hic ortus solis: et ideo Johānis. 20. dicitur q̄ adhuc tenebre erant: quia aurora media est inter tenebras noctis/ et lucē perfectam dici: et ideo ab vtroque potest nominari: sicut mediū ab extremis: quia participat naturam vtriusque extremi. * Et dicebant adinuicem. Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti?] Quasi dicant: non possumus reuoluere per nosipsas: quia erat magnus valde. Et postea subditur. * Et respicientes/ viderunt reuolutum lapidem.] Per angelum: qui venerat ad manifestandum xp̄i resurrectionem factam. * Erat q̄ppe magn⁹ valde. Et introeūtes ī monumentū.] Idest intra clausurā: que erat circa monumentū. Dicit̄ aūt monumentū: quasi monens mentem. s. illius: qui aspicit: vt oret ꝓ anima sepulti: et precogitet de morte ꝓpria. * Uiderunt iuuenem sedentē in dextris: coopertum stola candida: et obstupuerunt. Qui dicit illis. Nolite expauescere. Jesum queritis Nazarenū crucifixum: surrexit: non est hic. Ecce locus: vbi posuerunt eum.] Luce. 24. a. dicitur. Ecce duo viri astiterunt secus illas in veste fulgenti. i. duo angeli in specie viroꝝ. Propter hoc dicit Aug⁹. q̄ ibi apparuerunt tres angeli. Unus extra monumentū: intra tn̄ predictā clausurā sedens sup lapidē reuolutū. Sꝫ intra monumētū apparuerūt duo. Unus ad caput: et alius ad pedes: vbi positū fuerat corpus Jesu (vt dicit̄ Joh. 20. b.) B

✻ Sed ite dicite discipulis eius/ et Petro: quia precedet vos in Galileā: ibi enim videbitis/ sicut dixit vobis.] Specialiter nominat Petrū: aliter nō fuisset ausus venire ad presentiā domini: quem negauerat. ¶ Hic terminato euāgelio hodierno: seq̄tur immediate. ✻ At ille exeuntes/ fugierūt de monumēto. Inuaserat enim eas pauor: et nemini quicq̄ dixerunt. Timebant em̄. Surgens aūt Jesus. ⁊c.] ☞ Uide vbi. s̄.

C Moral'r ✻ Ut venientes vngerēt. ⁊c.] Moral'r. Grego. Nos autem in eū: qui mortuus est: credentes/ si odore virtutum referti: cum opinione bonorum operum deum querimus: ad monumentū ipsi⁹ cum aromatibus venimus. ✻ Uiderunt reuolutum lapidem.] Per hoc autem reseratio mysteriorum christi significat̄: que velamine legis in lapide scripta tenebātur. ✻ Precedet vos in Galileam.] Que transmigratio interpretatur. Propter quod qui vult deū videre: debet de vitijs ad virtutes transmigrare. ☞ Reliq̄ quere vbi supra.

D Glosa ✻ Et cuȝ transisset sabbatū. ⁊c.] Glosa. Beda. Lucas dicit. q̄a reuertētes a monumēto/ parauerunt aromata ⁊ vnguēta: ⁊ sabbato siluerūt: quia mandatū erat: vt sabbati silentiū a vespera vsq̄ in vesperam seruaret̄. Ideoq̄ religiose mulieres (sepulto dño) dum licuit operari. i. vsq̄ ad solis occasum vnguenta parauerunt: vt Lucas dicit. Et q̄ p̄ angustia temporis explere nō potuerūt: mox transacto sabbato. i. occidente sole: vbi operandi licentia redijt: festinauerūt emere aromata: sicut Marcus dicit: vt veniētes mane vngerent Jesum. Nec q̄ vespere sabbati preoccupante/ iam noctis articulo monumentū adire valuerunt. ✻ Ut venientes vngerent.] Moraliter. Sancte mulieres: que dñm fuerant secute: cum aromatibus ad monumentū venerunt: ⁊ ei: quem viuentē dilexerūt: etiam mortuo/ studio humanitatis obsequuntur. Et nos ergo in eum: qui mortuus est/ credentes: si odore virtutum refecti/ cum opinione bonoꝝ operum querimus dominū: ad monumētū eius cum aromatibus venimus. Qđ autem valde mane veniunt ad monumentū: orto iam sole. i. cū iam celum ab orientis parte albesceret: qđ fit solis oriētis vicinitate: ad litterā magnus querendi ⁊ inueniendi dñm feruor charitatis ostēditur. Mystice autem nobis exemplum datur: illuminata facie/ decussis vitioꝝ tenebris/ odorē bonorū opeꝝ dño: ⁊ orationū suauitatē offerre. ¶ Hiero. Nunc cū aromatib⁹ redolētib⁹ cū sponsa ⁊ adolescentulis: q̄ currunt post eā: ꝯspergim⁹ librū. i. cubile mentis nostre. Nunc introducit nos rex in cellaria sua: vt dicitur Cañ. 2. c. Nunc surgit amica Maria: hyems abijt: pluuia recessit: flores apparuerūt: vox turturis audita est in terra nostra. Uinee florentes odorem dederūt: redijt spōsus de vmbra: sub qua dormiuit in meridie. Post tristia sabbata felix irradiat dies: q̄ principatum in diebus tenet: luce prima in ea lucescente: ⁊ dño in ea cuȝ triūpho resurgēte/ ⁊ dicēte ps. 117. Hec est dies: quam fecit dñs. ⁊c. ✻ Et valde mane.] Hiero. Qđ alius dicit diluculo. Diluculum est inter tenebras noctis/ ⁊ diei claritatem: in qua sal⁹ venit in ecclesia declarāda mo re solis: q̄ ꝯsurgens roseam premittit aurorā: vt tantus splendor preparatis oculis possit videri: vt tunc cum temp⁹ dñice resurrectionis illuxit: vt tunc laudes xp̄i tota cantaret ecclesia feminaꝝ sanctarum: qñ vitā prestitit: ⁊ lumē credulitatis infudit. ✻ Et dicebant adinuicem.] Hiero. Adjc congregātur ad corpus: martyres et apostoli vident lapidem reuolutū: qui est lex mortis. quasi dicat. Ubi est mors acule⁹ tuu⁹? ✻ Reuolutuȝ lapidem.] Beda. Quomodo lapis per angelū sit reuolutus/ Mattheus dicit. 28. capi. ¶ Allegorice aūt lapidis reuolutio/ resurrectionem sacramentoꝝ xp̄i: que velamine littere legis tecta erant: insinuat. Lex etenim in lapide scripta est: cuius ablato tegmine/ gloria resurrectiōis ostēsa est: ⁊ abolitio mort[is] antique/ ⁊ vita nobis sperāda ꝑpetua toto orbe cepit predicari. ✻ Iuuenem.] Hiero. Non senem: non infantē: sed iocūduȝ etate: vt dicitur Eccēs. 11. d. Letare iuuenis in adolescentia tua: que nō est hic vera/ dum senio mixta. ¶ Beda. Mulieres angelos vident: que cū aromatib⁹ venerūt: q̄ ille mētes supnos ciues aspiciūt: que cū virtutib⁹ ad deū ꝑ sancta desideria veniūt. ✻ Sedentē in dex.] Bed. Ad meridianā partem loci illi⁹: vbi positum fuerat corpus Jesu. Corp⁹. n. qđ supinū iacens/ caput habet ad occasuȝ: dexterā necesse erat habere ad austrū. Scribit aūt Matthe⁹. 28. cap. a. q̄ angelum: qui reuoluit lapidē ab ostio monumēti: q̄ primo viderunt super ipsum lapidem sedentē: q̄ eas intrare in locū: vbi posit⁹ erat dñs/ iusserat: ⁊ videre q̄ iam resurrexit a mortuis. Lucas aūt capi. 24. ait: q̄ intrantes in monumentū/ duos angelos stantes ibi inuenerūt. ¶ Grego. Per sinistram/ vita presens: per dexterā/ vita eterna significatur. Iuxta illud Cañ. 2. b. Leua ei⁹ sub capite meo: ⁊ dextera ei⁹ amplexabit̄ me. Q: xp̄s iam presentis vite corruptionē transierat: recte qui eius vitā perennē nunciabat/ in dextera sedebat. Qui i stola cādida apparuit: q̄ ⁊ festū nostre festiuitatis gaudia nunciauit. Illa enim dñi resurrectio: ⁊ nos ad imortalitateȝ reduxit: ⁊ ad angeloꝝ numeꝝ restituens/ celestis patrie damna reparauit. ✻ Nolite expauescere.] Gregorius. Quasi paueant illi: qui non amant ad

uentum domini/ vel supernorum ciuium: qui
vitijs pressi: de eorum societate desperant. Uos
autem quid timetis: que vestros conciues vi=
detis? Unde Mattheus vicesimooctauo.a.an
gelum apparuisse describens/ ait. Erat aspectꝰ
eius sicut fulgur: et vestimenta eius sicut nix.
* Jesuz queritis.] Jesum: salutare. Sed quia
multi non substātialiter/ sed nuncupatiue hoc
nomine dicebantur: determinat per locum/ Na
zarenū: et causam subdit. Crucifixū. atq; addit.
* Surrexit: nō est hic.] Per p̄ntiā carnis: q̄ tñ
nusq̄ deest per presentiā maiestatis. * Ecce lo
cus.] Ostenditur mortalitas mortalibꝰ ad acti
onem gratiaꝝ debita: vt intelligamꝰ q̄d simꝰ: ⁊
G fuerimꝰ: et sciamꝰ q̄d erimꝰ * Et Petro] Bed.
Petrus vocat̃ ex noie. ne desperet ex negatione.
Nisi. n. eū angelus nominatim exprimeret: qui
magistrū ter negauerat/ inter discipulos venire
nō auderet. Et notādum cur eū: quē eccl'ie sue p̄
ferre oipotens ꝓposuit: ad ancille vocem negare
permisit. Hoc enim actū est magna pietatis dis
pensatione: vt q̄ futurꝰ erat pastor eccl'ie: in sua
culpa disceret/ quomodo alijs misereri deberet.
¶ Hierony. Et Petro. Qui se indignū discipu
latu indicat: cū ter magistrum negat. Sed pec=
cata preterita nō nocent: quādo nō placēt. Pre=
cedet vos in Galileam. Breuis sentētia in syllo
gismis: sed ingens in quātitate ꝓmissio. Ibi est
gaudij nostri fons: eternitatis nostre origo pre=
parata est. Ibi congregātur dispsiones israel: et
sanātur contriti corde. Ibi eum videbitis: sicut
H dixit vobis. Non sicut vidistis. * Precedet.]
Bene de redemptore nostro dicit̃. Galilea nāq;
transmigratio facta interpretat̃. Jam em̄ a passi
one ad resurrectionē: a morte ad vitā: a pena ad
gloriā transmigrauerat. Et bene post resurrecti
onem in Galilea a discipulis videtur: q2 resurre
ctionis eius gloriā post leti videbimus: si modo
a vitijs ad virtutū celsitudinem transmigremꝰ.
Qui ergo in sepulchro nunciat̃: in transmigra
tione ostendit̃. Et qui in mortificatione carnis
agnoscit̃: in transmigratiōe mētis videt̃. ¶ Be
da. Nota q̄ Marcꝰ dicit. Precedet vos in Ga=
lileā: ibi euz videbitis: sicut dixit vobis. Nec tñ
ibi visum retulit. Mattheus autem dicit vicesi
mooctauo capitulo.b. discipulos in Galileam
abijsse in mōtem: ibiq; dominum vidisse/ ⁊ ad=
orasse: et preceptum ab eo accepisse eundi: do=
cendi: baptizandi omnes gentes in noie patris:
⁊ filij/ ⁊ sp̄ussancti. Alij aūt euāgeliste docent/ eū
antea sepius discipulis visum fuisse: maxime
die resurrectionis in Hierl'm: et ipso die in castel
lo Emaus. Quare ergo in Galilea specialiter
precessurū/ ⁊ ibi videndum predixit: cum neq;
ibi soluz/ nec primū visus sit? Quia vero specia
liter hec vox nō euangeliste narrantis: sed ange
li ex mandato domini/ ⁊ ipsius domini est: pro=
phetice dictum intelligendum est. Galilea nāq;
transmigratio vel reuelatio dicitur. Prius se=
cundum transmigratiōis significationē: quod
dicitur. Precedet vos in Galileam: ibi eum vi
debitis. Significat/ quod gratia Christi de po=
pulo israel erat trāsmigratura ad gentes: a qui
bus apostoli nullo modo predicantes suscipe=
rentur: nisi eis dominus viam preparasset in
eorum cordibꝰ. Et hoc est. Precedet vos in Ga
lileam. Quod autem gaudentes mirantur vi=
ctis omnibus difficultatibus/ aperiri sibi ostiū:
in dn̄o per illuminationē fideliū. Hoc est. Ibi eū
videbitis. i. ibi membra eiꝰ inuenietis. Ibi cor=
pus eius viuū in eis: q̄ vos susceperint/ cogno=
scetis. Secūdum autē hoc/ q̄ Galilea reuelatio
dicitur: nō intelligendum est in forma serui: sed
in qua est equalis patri: qui dicit. Ego diligam
eum: ⁊ ostendam ei meipsum. non s̃m hoc q̄ vi=
debant eum: non etiā s̃m hoc q̄ cū cicatricibus
videndum et tangēdum post resurrectionē ostē
dit: sed s̃m ineffabilem lucē: que illuminat oēm
hominem venientē in hunc mūdum: s̃m q̄ lux
lucet in tenebris: ⁊ tenebre eum nō comprehēde
rūt: vt dicitur Johānis. 1. c. Illuc nos precessit.
vnde ad nos veniēs/ nō recessit: ⁊ quo precedēs:
nos non deseruit. Illa em̄ reuelatio: vera est Ga
lilea: cū similes ei erimus: ⁊ videbimus eū/ sicu
ti est. Ipsa etiā erit beatior transmigratio ex isto
seculo/ in illam eternitatē: si eiꝰ precepta sic am=
plectamur: vt ad eius dexterā aggregari merea
mur. Tūc enim ibunt in ignem eternū sinistri:
iusti autem in vitam eternā (vt dicitur Matth.
25. d.) Hinc illud. Transmigrabunt: ⁊ ibi eum
videbunt/ quo modo non vident impij. Unde
Esaie. 26. c. ait. Tolletur enim impius: vt non
videat claritatez dei: ⁊ impij lumen nō videbūt.
Unde Johānis. 17. a. Hec ē enim vita eterna:
vt cognoscāt te verum deū: ⁊ quē misisti/ Jesuz
christum. Sicut in illa eternitate cognoscetur:
quo ⁊ nos perducet ꝓpter formā serui: vt liberi
contemplemur formam domini.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis I
sermonis Angelorum. incipientibus folio. 76. Auctor.
sub themate. * Uiderunt iuuenem sedentem.
⁊c.] B. ¶ Uel de Annotamētis sermōis Mag=
dalene. Tomo secundo. sub themate. * Ma=
ria Magdalene. ⁊c.] A. ¶ Uel de annotamen
tis sermonis Incarnationis. Folio. 2. sub thē=
mate. * Uiderūt reuolutū lapidem.] C. ¶ vel
de annotamentis sermonis Peccatorum. Fo=
lio. 189. sub the. * Precedet vos i Galileā.] C.

¶ Vel sermonis Apostolorum.folio.82.Et specia
liter Petri apli.Tomo.2.sub themate * Ite di
cite discipulis eiꝰ ⁊ Petro.⁊c.] B.¶ vel ser.Epi
pha.supra folio.39.sub the. * Precedet vos in
Galileam:ibi cū videbitis.] H.¶ Applica etiā
ad hec omnia:que hic posita sunt:⁊ infra p octa
uas:⁊ per totam resurrectionē.sub the. * Sur=
rexit.⁊c.] B.

¶9. Johā.11 MAnifestauit.⁊c.] ☞ Quere infra An=
notamento.1.per totum.quinte partis.ser
monis Ferie.4. Resurrectionis.

¶10. Luce.5. NUnqd potestis?⁊c.] Glosa ⁊ Lyra.☞
Quere infra annotamēto.1.A.quinte p=
tis.sermonis Penteco.

¶11. matt.13. GRano sinapis.⁊c.] Glo.⁊c.☞ Quere
annotamēto.1.C.quinte partis.sermōis
Ferie.6.Dñice.11.post octauas corporis christi
¶ Et applica q christus sic expandit ramos in
sua sancta resurrectione.⁊c.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. 1.cor.15 CHristus mortuus est pro pec=
catis nostris.] Glo.De morte
premittit: vt sicut vera mors
ostenditur: vera resurrectio te
neatur. * Secūdum scriptu
ras.] Veteris testamēti: que
mortem xpi futurā cecinerūt.
Unde Esaie.53.c.Ut ouis ad occisionez ductꝰ
est.Et ibidē.26.ca.ſm aliā litterā.Tollet a ter=
ra vita eius.Ab iniqtatibꝰ populi mei ductus
est ad mortem.Etiam tradidi. * Et quia sepul
tus est.] Et hoc silr ſm scripturas.Uñ Esaie.11.c.
Dabit ipios p sepultura:⁊ diuites p morte sua.
Et idē (inqt) erit sepulchrū eius gloriosuz. * Et
qr resurrexit tertia die] Et hoc dixi ſm scripturas
Unde Osee.6.a.Post biduū viuificabit nos:⁊
in die tertio resurgemus ⁊ viuemus in cōspectu
eius.¶ Ambrosius.Si mortuus est/⁊ sepultus
resurrexit:nec dubitetis mortuos ⁊ sepultos re=
surgere. * Qr visus est Cephe.] Priusq̄ alijs
viris:quibus apparuisse legitur in euangelio.
Aliter contrariū esset: q primo mulieribus ap=
paruisse legitur. * Post hec vndecim.] Augꝰ.
Alia littera habet/duodecim:quod p synecdo=
chen accipitur.Ubi em̄ pars maior est/aut po=
tior:solet eius nomine etiam illud comprehēdi:
quod ad ipsum nomen nō pertinet.Unde et Jo
hannis.6.a.Nōne ego.12.vos elegi?cum tamē
Judas de electis nō esset.Hunc enim numeruz
cū articulo greci codices habent: vt non qcūq;
sed illi in eo nūero intelligant. * Deinde autez
visus est plusq̄ quingentis fratribus simul:ex q
bus multi manent vsq; adhuc:quidam aūt dor
mierunt.Deinde visus est Jacobo:deinde apo
stolis omnibꝰ.Nouissime autem omniū tanq̄
abortiuo visus ē mihi.⁊c.] Et multo post sequi
tur. * Nunc autem xps resurrexit.⁊c.] Lyra.
Hic Apostolus pbat q si xps resurrexit/⁊ mor=
tui resurgent:⁊ facit talem rationē.Resurrectio
xpi est sufficiēs causa effectiua nostre resurrectio
nis.Posita autem causa efficiente/ponitur eiꝰ
effectus de necessitate:si sit causa agens de neces
sitate nature.Si autem sit causa agens volun=
tarie (sicut est in pposito) ponitur effectus ſm dis
positionem voluntatis.Et ideo resurrectio mor
tuorum erit in fine mundi:sicut xps inquantuz
deus/disposuit ab eterno sua voluntate:ita exe
quitur inquantū homo:qr humanitas xpi/est
instrumentum diuinitati coniunctū:per quam
sicut p instrumētū fiet resurrectio mortuorum.⁊c.
Nec obstat q aliq:vt Lazarus ⁊ aliqui alij priꝰ
fuerunt resuscitati: quia illa resurrectio fuit ad
vitam mortalem:propter quod postea sunt mor
tui.Sed xps primus resurrexit ad vitā immor=
talem:propter quod illa fuit prima vera resurre
ctio:quia fuit in corpore immortali et glorioso.
¶ Et quere de hac materia:de celebra.mis.c.Cū
Marthe.in principio.et.23.q.6.c.Nōnūl.

QUi est principiū primogenitus ex mortu
is.] Lyra.Licet enim aliqui resurrexerūt
a morte ante xpm.vt Lazarus et plures alij.Il=
la tamen non fuit perfecta resurrectio:quia re=
surrexerunt ad vitam mortalem:que magis di
citur mors/q̄ vita:qr est quedam tendentia ad
mortem:vnde et illi postea mortui sunt.Sz xps
primo resurrexit ad vitā immortalem:que est p
fecta resurrectio ⁊ vera.Et qa primuz in aliquo
genere est causa aliorū:ideo resurrectio xpi est
causa nostre resurrectionis:propter qd dicit hic.
Qui est principiū.⁊c.

IN multis argumētis.⁊c.] Lyra.Hic pri=
mum est videndū:vtrū resurrectio xpi de
buit argumētis probari?Ad quod dicēdum/q
argumentū vno modo est ratio rei dubie faciēs
fidem.i.certitudinē:quod esse nō potest nisi pro
cedat ex principijs per se notis:sicut fit in scientijs
demōstratiuis/et alijs.Talibus argumētis nō
debuit resurrectio xpi pbari:que est articulꝰ fi=
dei.De talibus enim non habet certitudo cui=
dentie in presenti:saltem de cōmuni cursu.Alio
modo accipitur argumētum:aliquod sensibile
signū:quod inducit ad manifestationē alicuiꝰ
veritatis: quo nomine argumenti aliqn vtitur
phs in libris suis.⁊ hoc modo accipiendo argu
mentum/xps suam resurrectionē declarauit ar
gumentis/inquantū per euidentia signa se ve=
re resurrexisse ostendit:quod fuit necessariū apo
stolis fieri.Primo pter seipos:eo q eorum corda

non erant disposita ad credendū de facili eius resurrectionem. Unde dicit eis Luce vltimo.d. O stulti ⁊ tardi corde ad credendū in om̄ibus: que locuti sunt prophete. Secūdo ꝓpter alios: vt per huiusmodi signa eis ostensa/coꝝ testimoniū de xp̄o efficacius redderetur. Scd̄m illud.1. Johan.1.b. Quod audiuimus ⁊ vidim⁹ nr̄is oculis/et manus nr̄e contrectauerūt de verbo vite:testamur ⁊ annūciam⁹ vobis. Secūdū est videndum de equalitate ⁊ efficacia huiusmodi argumentoꝝ. Circa quod sciendū ꝙ vera resurrectio:de qua fit sermo hic:est redit⁹ eiusdē hominis in numero de morte corpali ad vitā gloriosam: ⁊ hoc fuit ostensum in xp̄o/tam ex parte corpis/quam ex parte anime. Ex parte enim corporis: primo fuit ostēsum ꝙ xp̄i corpus post resurrectionē fuit verum corpus ⁊ solidū:nō corpus phantasticū vel raru:sicut est aer: vel ꝑ hoc ꝙ palpabile prebuit ipsum. Luce.vltio.f. Palpate ⁊ videte:quia sp̄us ossa ⁊ carnē non habet: sicut me videtis habere. Secundo fuit ostensū/ ꝙ erat corpus humanū per hoc/ꝙ ostēdit verā humanā effigiem oculis distiguibilem ab alijs effigiebus. Tertio fuit ostensum ꝙ erat idē corpus numero:quod habuit prius ante mortem: ostendendo cicatrices vulneꝝ. Luce. vltimo.f. Uidete manus meas ⁊ pedes meos: quia ego ipse sum. Et Johan.20.g. dicit Thome. Infer digitum tuum huc/⁊ vide manus meas: affer manum tuam: ⁊ mitte in latus meū: ⁊ noli esse incredulus: sed fidelis. Similiter ex parte anime iterato corpori vnite veritatē sue resurrectionis ostendit: ⁊ hoc per opera triplicis vite. Primo quidē per opus vite nutritiue/in hoc ꝙ cuz discipulis manducauit.(vt habet̄.Luce.vlt̄.f.) Obtulerunt ei partem piscis assi: ⁊ fauum mellis: ⁊ cum mādūcasset corā eis/sumēs reliquias dedit eis. Secundo per opera vite sensitiue: in hoc ꝙ discipulis ad interrogata respōdebat/et eos salutabat:in quo se ostēdit videre ⁊ audire. Tertio per opera vite intellectiue/in hoc ꝙ cum eis loquebatur/et de scripturis disserebat. Luc. vltio.f. Hec sunt verba: que locut⁹ sum ad vos. ⁊c. Quod etiam resurrexit ad vitam gloriosam ostendit per hoc:ꝙ ad discipulos ianuis clausis intrauit: ⁊ hoc per dotem subtilitatis. Unde dicit Grego. Homel.17. Palpandam carnem dominus prebuit:quā ⁊ ianuis clausis introduxit: vt esse post resurrectionem ostenderet corpus suum eiusdem nature: ⁊ alterius glorie. De efficacia istorum argumentorum dicitur ab omnib⁹: ꝙ licet vnum per se sumptum: vel duo non sufficerent: tamē om̄ia simul sumpta/fuerunt efficacia in suo genere ad manifestandam veritatem dominice resurrectionis: ⁊ cum ad hoc inducta fuerint ab illo: ⁊ cuius perfecta sunt opera. Sed vlterius potest queri. Utrū in hac manifestatione fecerint certitudinem euidentie vel adhesionis tantum. Ad qd̄ dicunt aliq̄ ꝙ fecerint certitudinē adhesionis tm̄. Qualis est his: q̄ sunt fidei:de qbus est resurrectio xp̄i. Alij vero dicunt ꝙ fecerunt certitudinē euidentie:eo ꝙ talis manifestatio fuit ꝑ signa sensibilia euidētia:sed(saluo meliori iudicio) mihi videt̄ melius dicendū ꝙ xp̄s potest dupliciter considerari. Uno modo inq̄ntum homo tm̄: ⁊ sic argumenta p̄dicta fecerunt certitudinem euidentie de resurrectione humane nature:quia sicut dictum est: erant euidētia sensibus bene dispositis: ad quod etiam reducitur certitudo euidentie demonstrationis. Alio mō potest cōsiderari inquantū deus ⁊ homo/siue deus humanatus:et sic argumenta predicta de resurrectione dei hominis non fecerunt certitudinem euidentie:sed adhesionis tantū:q̄ est fidei: q̄ꝛ diuinitas xp̄i ⁊ ante resurrectionem ⁊ post non fuit aliter cognita ab apostolis. Et h̄ videtur manifeste dicere beatus Grego. Home. 17. thomas aliud vidit ⁊ aliud credidit. A mortali quippe homine videri diuinitas non potuit. Hominem ergo vidit: ⁊ deum cōfessus est/dicens. Dn̄s meus ⁊ deus meus. Uidendo ergo credidit:q̄ꝛ considerādo verum hoiem: hunc deum:quem videre non poterat:exclamauit. licet ergo ꝑ argumenta predicta euidens fuerit apostolis illum:q̄ dicebatur Jesus Nazarenus: vere resurrexisse:non tm̄ fuit euidens:sed solum credituum deum a mortuis resurrexisse: sicut creditum fuit tm̄ (⁊ nō scitum) illum hoiem esse deū. Obiectum autem fidei est ipse deus:non visus/ ⁊ ideo articulus fidei est aliquod non visum circa deum. Propter quod articulus fidei est deuz resurrexisse a mortuis: ⁊ non hominem tātum: ꝓpter quod dictum est supra/ꝙ illa argumenta non fuerunt efficacia ad manifestandum euidēter resurrectionem xp̄i:ꝓut est articulus. Et per predicta patet solutio ad rationes vtriusq̄ opinionis aliter sentientis.

In sanguine.⁊c.] Glo. ☞ Quere Annotatā.1.B.sexte ptis. sermo. Passionis. Fol.51.col.3. C4 Rom.5.

Ferie.ij. Resurrectiōis dn̄i.

Sermonis annota. Ex quinta pte Biblie.

Duo ex discipulis Jesu.⁊c.] Lyra. Postq̄ euāgelista descripsit ingressum xp̄i in mundū ꝑ suā incarnationem: ⁊ eius ꝓgressum ꝑ suā predicationem: ⁊ egressum de mundo ꝑ suā passionem. In hoc capitu.vlti. describit eius re- C1. Lu.24.

gressum ad patrem ꝑ suam resurrectionē ⁊ ascen=
sionem. Et primo describiť eius resurrectio. Se
cundo eius ascensio/ ibi. * Vos autē sedete in
ciuitate. ⁊c.] ☞ Quere infra. Annota .1. A.
5. par ser. Ferie. 6. Dñice infra oct. Ascensionis.
Circa xpi resurrectionē primo describiť xpi resu
scitati apparitio/ scđo resurrectiōis ꝓbatio/ ibi.
* Conturbati vero. ⁊c.] ☞ Quere infra an
nota. 1. sequēti. A. 5. par. ser. Ferie 3. Resurre=
ctionis. fol. 218. col. 4. Prima igitur in tres qꝛ
ꝑmo describiť xpi apparitio facta mulierib⁹/ ibi
* Una sabbati valde diluclo. ⁊c.] ☞ Que
re infra an. 1. A. quite par. ser. Ferie. 6. Dñice. 3.
post pascha. Secūdo describitur in euāgelio ho
dierno apparitio facta duobus discipulis itine
rantibus. Et primo describiť ista apparitio. Se
cundo apparētis cognitio/ ibi. Et factū est. Ter
tio cognitionis relatio/ ibi. Et resurgentes. Cir
ca primū dř. * Et ecce. Duo ex discipl'is Jesu.]
Scꝫ ex septuaginta discipulis: quoꝝ vnus vo=
cabatur Cleophas: vt infra habetur. Alius dici
tur fuisse Lucas euangelista: ꝓpter qđ ⁊ nomen
suum tacuit. * Ibant ipsa die.] Scꝫ die resurre
ctiōis. * In castellum/ qđ erat in spacio stadio
rum sexagita ab hierusalem: noie Emaus.] Se
decim stadia faciunt vnā leucam: ex quo patet/
ꝙ non distabat ab hierusalez ꝑ quattuor leucas
integre: sed deficiunt quattuor stadia. * Et ipsi
loquebātur adinuicē de his oīnibus: q̄ accide=
rant. Et factū est dum fabularenť.] Non dř hic
fabulari a fabula: sed a for faris: quia nō loque
banť de vanis/ sed de opibus Jesu ⁊ morte ei⁹.
* Et secū quererēt/ ⁊ ipse Jesus appropinquās
ibat cum illis. Oculi aūt illoꝝ tenebanť: ne eū
agnoscerēt.] Quia icredulitas coꝝ ⁊ dubietas
demerebať: ꝙ xp̄s cognitionē sui corporis ab
eis retardaret. * Et ait ad illos. Qui sūt hi ser
mōes: quos cōfertis adinuicē ambulātes/ ⁊ estis
tristes?] Non querit ex ignorātia: sed vt ex coꝝ
respōsione icredulitas coꝝ ꝯuenictius arguať.
* Et respondēs vnus/ cui nomē Cleophas/ di
xit ei. Tu solus peregrinus es in hierl'm et non
cognouisti que facta sunt in illa: his diebus?]
Ubi Solus/ nō facit exclusionē alioꝝ ꝑegrinoꝝ:
cū multi valde ꝑegrini ⁊ de diuersis ꝑtib⁹ venissēt
in hierl'm ad diē festū pasche: vt habeť. Joh. 12.
Sꝫ notat exclusionē cognitiōis ab isto sic appa
rēte: scꝫ notitia mortis Jesu: vt sit sens⁹. Cū multi
peregrini his dieb⁹ venerint i hierl'm: miꝝ est ꝙ
tu sol⁹ inť alios ꝑegrinos ignores ea: q̄ sunt no=
ta alijs oib⁹. * Quib⁹ ipse dixit. Que?] Non
q̄rit ex ignorātia: sic pri⁹ dictū est. * Et dixerūt
de Jesu Nazareno: q̄ fuit ꝓpheta: potēs in ope]
Scilicet miraculorum. * Et sermone.] Scilicꝫ
predicatiōis ⁊ doctrine. * Coram deo ⁊ oi po=
pulo. Et quō tradiderūt eū sūmi sacerdotes: ⁊ pri
cipes nři in dānationē mortis: ⁊ crucifixerūt eū.]
Qꝛ ꝓcurauerūt ei⁹ captionē: ⁊ ꝑsuaserūt populis
vt corā Pilato peterēt ei⁹ crucifixionē: ⁊ Barra
be dimissionē: vt habeť Mat. 27. * Nos autē
sperabam⁹/ ꝙ ipse esset redēptur⁹ israel.] Q.d.
Jā euanescit spes nřa: cui⁹ subdiť causa. * Et
nunc sup hec oīa tertia dies ē hodie/ ꝙ hec facta
sunt.] Qua ꝓdixit se resurgere: ⁊ tñ adhuc non
apparuit discipulis: licet tertia dies sit ꝓpe finē:
sicut dř infra. Aduesperascit ⁊ inclinata est iā di
es. * Sꝫ ⁊ mulieres q̄dā ex nřis terruerūt nos]
Nō de resurrectiōe xpi/ quam nunciabāt: sed de
ablatiōe corporis eius: quā discipuli timebāt: et
hoc est qđ sequiť. * Que ante lucem fuerūt ad
monumentū: ⁊ nō inuento corpore eius venerūt
dicentes se etiā visionē angeloꝝ vidisse: q̄ dicūt
eū viuere.] Sed discipuli nō credebant plene: ti
mētes ne tanq̄ mulieres de facili fuissent deluse.
* Et abierunt q̄dā ex nostris ad monumentū]
Scꝫ Petrus ⁊ Johānes: vt s̄. dictū est. * Et ita
inuenerūt sicut mulieres dixerūt.] Nō q̄tuꝫ ad
visionē angeloꝝ: seu auditionē verboꝝ ab ipsis:
sed qꝛ inuenerunt sepulchrū vacuū corpore: ⁊ so
la linteamina remansisse: ideo subdiť. * Ipsuꝫ
vero nō inuenerūt. Et ipse dixit ad eos.] Ex re=
sponsione coꝝ arguens eos. * O stulti.] Pro=
pter cecitatē intellectus. * Et tardi corde.] Pro
pter tarditatē affectus. * Ad credendum in oī=
bus: q̄ locuti sunt prophete.] De xpi morte ⁊ re
surrectione/ quas scripturas debebāt intellige=
re: maxime qꝛ fuerant cum xp̄o: qui discipulis
de talibus loquebať. * Nōne hec oportuit pati
xp̄m ⁊ ita intrare in gloriā suā?] Tū ꝓpter patri
preordinationē. Tum etiā propter xpi exaltatio
nem. Tum ꝓpter humanā redemptionem. Tū
propter scripturaꝝ impletionem: ideo subditur.
* Et incipiēs a Moyse ⁊ omnibus prophetis:
interpretabatur illis in oīnibus scripturis: que de
de ipso erant.] Nō ꝙ omnes scripturas: que de
xp̄o sunt/ explicaret: quia in tam breui tempo=
re non fieret: sed explicauit tantum quantū suf=
ficiebat ad propositum ostendendum. Et ideo
li omnibus/ non facit distributionem pro singu
lis generum: sed pro generibus singulorum: si=
cut diciť. Omne animal fuit in arca Noe: quia
de qualibet specie animalium fuerūt ibi aliqua
indiuidua. Et sic Christus in proposito de lege
⁊ ꝓphetis ⁊ hagiographis induxit aliqua testi
monia. * Et appropinquauerunt castello: quo
ibant: ⁊ ipse finxit se longius ire.] Non fuit ibi
aliqua falsitas: quia fuit talis fictio ad designā
dum veritatem: scilicet distantiam eius a cordi
bus eorum propter fidei defectum. Tales eñ ap
paritiones (vt cōmuniter) fiunt fm dispositionē

interiorē illoꝝ: q̄b⁹ fiunt *Et coegerūt illū.] i. obnixe rogauerūt. *Dicentes. Mane nobiscū dn̄e: q̄m aduesperascit ⁊ inclinata est iā dies.] h̄ fecerūt desiderantes adhuc audire illū. *Et intrauit cū illis] Qz p dictū desideriū disponebāt̄ ad fidei cōplemētū.

C Cōsequent̄ describit̄ xp̄i apparentis cognitio/ cū dr̄. *Et factū est dū recūberet cū eis. Accepit panē: ⁊ bn̄dixit ac fregit: ⁊ porrigebat illis.] Sic ɔsueuerat facere ante passionē. Sic. n. frāgebat panē ac si scinderet̄ cū cultello. *Et apti sunt oculi eoꝝ: ⁊ cognouerūt eū] Qz volūtarie se eis ondit in effigie: q̄ erat cognoscibilis ab eis: ⁊ cū h̄ cognouerūt eū p modū fractiōis panis. *Et ipse euanuit ex oculis eoꝝ] Ostēdens discipulis q̄ hēbat corp⁹ glīosum: qd̄ subito pōt disparere p dotē agilitatis. *Et dixerunt ad inuicē. Nōne cor nr̄m ardēs erat in nob dū loqueret̄ in via: ⁊ aperiret nob scripturas?] Cōsequent̄ ponit̄ cognitiōis declaratio/ cū subdit̄. *Et surgētes eadē hora regressi sunt in hierusalē.] Quāuis. n. iā esset tarde: vt patz ex p̄dictis: tm̄ ex fidei feruore: ⁊ remoto iudeoꝝ timore statim regressi sunt in hierlm ad illos discip̄los: q̄ erāt inclusi ꝓpter metū iudeoꝝ: vt habet Ioh. 20. ad nūciandū eis xp̄i resurrectionē: iō subdit̄ *Et inuenerūt ɔgregatos vndeci.] Qz adhuc Thomas erat cū alijs. *Et eos q̄ cū ipsis erant dicētes/ q̄ surrexit dn̄s vere ⁊ apparuit Simōi] Qn̄ aūt ista apparitio fuerit/ nō legit̄ expsse: sed tūc credit̄ fuisse facta qn̄ Petrus cucurrerat ad monumentū ⁊ viderat linteamina posita: abijt mirans secū qd̄ factū fuerat: vt dictū est. s̄. *Et ipsi narrabāt q̄ gesta erāt in via: ⁊ quō cognouerūt eū in fractiōe panis.] Et iō narrabāt apparitionē eis factā ꝓut descripta est p ordinē. Tn̄ nec istis nec alijs Thomas credidit: sed p aliqd̄ spaciū ab alijs discessit: ⁊ tunc ipso absente: facta est ista apparitio: q̄ sequit̄: facta oib⁹ p̄ter Thomā: ⁊ dr̄ tertia. ☞ Ideo q̄re de h̄ vbi. s̄.

D Moralit̄ *Duo ex discipulis. ⁊c.] Mora. Per q̄s significat̄ bon⁹ actiu⁹ ⁊ ɔtēplatiu⁹. *Ibāt ipsa die.] Nā ipsa die resurrectiōis apta fuit via beatitudinis: q̄ p Emaus significat̄: eo q̄ mat̄ dulcedinis interptat̄: ⁊ ex tūc xp̄i discipuli p viā ɔsequēde beatitudinis gradiunt̄. *Et ipsi loq̄bant̄.] Scz de Iesu ɔuersatione: ⁊ ei⁹ morte: ꝓut ptz ex lr̄a sequēti. *Et ipse Iesus. ⁊c.] Nā ipse dixit Matth. 18. c. Ubi sunt duo vel tres ɔgregati in noie meo: in medio eoꝝ sum. Propt̄ quod istoꝝ exemplo/ cū per viā incedimus cōbinati/ de salutiferis loq̄ debem⁹: vt xp̄m pergentem nobiscū habeam⁹: ⁊ non solū pergentem: sed etiā nos docentem: sicut istis duobus discipulis/ cū quib⁹ ibat: scripturas prophetaꝝ aperiebat. Sed qm̄ auditores legis nō iustificant̄: sed factores: ideo eoꝝ oculi non fuerūt aperti audiēdo scripturas: sed opera pietatis faciēdo: ip̄m in specie peregrini trahendo ad hospitiū: ⁊ apponēdo cibū: ideo sequit̄. *Et aperti sunt oculi eoꝝ.] Scz cordis ⁊ corporis ad cognoscendū ip̄m. *Et surgētes. ⁊c.] Nā ea q̄ sunt ad cōem salutem/ nō sunt tacenda sed reuelāda. Tob. 12. c. Opera aūt dei reuelare ⁊ confiteri honorificū est: iō subdit̄. *Et ipsi narrabāt. ⁊c.] ☞ Quere annota. vbi. s̄.

E Glosa *Stadioꝝ sexagita.] Glo. Stadiū est octaua pars miliarij: ⁊ ideo sexagita stadijs septē milia passuū ⁊ quingētos significat: qd̄ spaciū eis congruit: q̄ de morte ⁊ sepultura dn̄i certi gradiebātur: de resurrectione dubij. Nā resurrectionē: q̄ post septimā sabbati facta ē/ octauo numero cōtinere null⁹ ambigit. Discipuli ḡ qui de deo loquentes incedūt: sextū miliariū cepti itineris cōpleuerunt: qz illū sine querela viuentē vsq̄ ad mortem/ quā sexta sabbati subijt: puenisse dolebant. Cōpleuerant ⁊ septimā: qz hunc in sepulchro quieuisse nō dubitabāt. Sed de octauo dimidiū tm̄ peregerunt: qz gloriā iam celebrate resurrectionis perfecte non credebāt. *Nomine Emaus.] Emaus ipsa ē metropolis ciuitas insignis palestine: q̄ post expugnationē Iudee sb Marco aurelio Antonio pricipe restaurata: cū statu mutauit ⁊ nomē. *Dū fabularent̄.] Loquentes de se dn̄s appropinquās comitat̄: vt ⁊ fidem resurrectiōis eoꝝ mentib⁹ incendat: ⁊ qd̄ se promiserat factuꝝ impleat. vn̄ Mat. 18. c. Ubi sunt duo vel tres ɔgregati in noie meo: ibi suȝ in medio eoꝝ. *Appropinquās ibat.] Apparuit q̄dem in specie ꝓpria: sed speciē quā recognoscerent nō ondit. Sicut ⁊ ipsi ⁊ intus amabāt/ ⁊ tn̄ dubitabāt: sic ipse foris ⁊ p̄sens adest: ⁊ q̄s sit nō ostēdit. De se ḡ loquētibus p̄sentiā exhibet. Sed de se dubitantibus speciē cognitionis aufert. *Peregrinus es: ⁊c.] Peregrinū putāt/ quē non agnoscunt. Et vere peregrinus erat eis: a quoꝝ fragilitate p gloriā resurrectiōis iā longe stabat: a quoꝝ fide resurrectiōis nescia extrane⁹ manebat. *Uir ꝓpheta.] Prophetā ⁊ magnū fatet̄: filiū dei tacent: vel qz nondū pfecte credunt: vel si credunt timent tradi in manus iudeoꝝ: nescientes cū quo loquūt̄. *Nos aūt sperabam⁹. ⁊c.] Quodāmodo redarguunt seipsos/ q̄ in illū redemptionē sperauerint: quem mortuū viderāt: nec resurrecturū credebāt: ⁊ maxime dolent euȝ sine culpa occisum: quē innocentē nouerāt: ⁊ ex hoc tristes incedebāt. *Terruerunt nos.] Merito dicunt̄ terruisse eos: q̄bus de nō inuento corpore plus mesticiā addiderūt/ q̄ denunciata resurrectione gaudiū: quo recrearent̄/ afferūt. *Abierunt quidā. ⁊c] Cū supra dixerit Petrum cucurrisse ad monumētū: ⁊ mō dicat Cleophas

* q̃dā ex nr̃is.] Intelligēdū est q̄ duo sil'ierūt. Sed Petrū solū primo cōmemorauit: q2 p̄mit⁹ illi nūciauit Maria. * O stulti et tardi.[rc].] Hic gemina humiliādi necessitas incumbit: q̄ nec in scripturis quantū oportet edocti: nec ad iplenda que nouim⁹ quantū decet: sum⁹ intēti. Nā si Moyses [et] pphete de xp̄o locuti sunt: [et] eū p passionē et gloriā itraturū p̄dixerāt: quō gl'iat se esse xp̄ianū: q̄ nec i scripturis q̄lit ad xp̄z ptinēt inuestigat: neq3 ad gl'iam/ quā cū xp̄o habere cupit/ p passiōes attigere desiderat? * Et ipse se finxit.[rc].] Talē se exhibuit in corpe: qualis apud illos erat in mēte. Probādi erant: si hunc: quē nōdum vt deum diligebāt: saltē vt peregrinum diligerēt. Sed quia extranei a charitate esse nō pōt: cū q̄bus veritas gradiebat: ad hospitiū vocant: immo cogūt. Quo exemplo colligitur: q2 peregrini non solum ad hospitiū sunt vocandi: sed etiā trahendi. * Fregit [et] porrigebat] Quē in expositione scripture non cognouerunt: in fractione panis nouerunt: q2 non auditores legis/ sed factores iustificabunt. Et veritas meli⁹ operando/ q̄3 audiendo intelligitur. * Aperti sunt oculi.] Subtrahit carnalibus oculis species infirmitatis: vt mentibus incipiat apparere gloria resurrectiōis. vnde subdit. * Et dixerūt ad inuicem.[rc].] Mystice. Ideo in xp̄o illis ostēsa est alia effigies: ne eū nisi i fractiōe panis cognoscerent: vt omnes intelligant se xp̄m nō agnoscere: nisi fiāt participes corporis eius.i.ecclesie: cuius vnitatem cōmendat Apl's in sacramento panis: dicens.1.Cor.10.d. Vn⁹ panis: vnum corpus multi sumus. Cum ergo panem benedictū porrigit: aperiuntur oculi/ vt eum cognoscant: [et] remouetur impedimentum/ quod a sathana in oculis erat: ne agnosceret Jesus. Et hoc impedimētum permittit inesse dñs: donec ad sacramentum panis veniatur. Sed participata vnitate corporis/ aufertur impedimētum inimici: vt possit xp̄s agnosci. * Ardens erat.] Exandito sermōe: cor p̄us torpore incredulitatis [et] timoris frigidum/ igne sanctispūs est accensu3: vt iā superno desiderio ardeat: [et] ad credendam veritatem se extendat. Quot preceptis instruit homo: quasi tot facibus inflammat. * Surrexit.[rc].] Jam fama erat q̄ resurrexerat Jesus ab illis mulierib⁹ facta: [et] a Simone Petro/ cui apparuerat. Hec loquentes inuenerāt isti duo: sed [et] ipsi prius audierant/ q̄ resurrexerat: sed timuerunt dicere in via: qñ tantummodo angelos dixerunt visos mulieribus. Ignorantes enim eū/ cum quo loquebantur: poterant timere/ ne inciderent in manus iudeorum: si quid passim dicerent de xp̄i resurrectione. ☞ Et quere de hac materia Annota.1.B. quinte partis. sermonis Ferie.4. Dñicc.4. post oc. Epipha. fo.65.co.1. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermōis Resurrectiōis. Fol.212. Et de an.1.lib. q̄nte p.ser. Ferie.6. Resurrectiōis. fol.223.co.1. sub themate. * Surrexit dñs.] L. ¶ Vel sermonis Apl'or. fol.82. sub the. * Inuenerunt congregatos duodecim.] L. ¶ Vel sermo. Religiosorum. fol.136. sub the. * Duo ex discipulis.] Et maxime annota. iterū.22. prime ptis. eiusdē sermo. Relig. fol.138. col.3. ¶ Vel ser. Oim sanctorum. Tomo.2. sub the. * Euanuit ab oculis cor.] L. Sc3 de dotibus corporis gloriosi. ¶ Vel sermonis Sacramenti. fol.14. Et Ecclesie. fol.64. sub themate. * Accepit panem.[rc].] L. F. ¶ Vel sermo. Dñicc.1. Quadragesime. fol.83. Et Dñicc.3. fol.117. sub them. * Aperti sunt oculi eorum.] F. ¶ Quere de potestate sermonis in predictis annota.

Ferie.iij. Resurrectiōis Dñi.

Sermonis annota. Ex quinta pte Biblie. [rc].] L. In hoc

Tetit Jesus.[rc].] L. In hoc capitulo circa xp̄i resurrectio[nem] primo describit xp̄i apparitio facta mulierib⁹/ cum dicit. * Una sabbati valde diluculo.[rc].] ☞ Vt patebit infra annota.1.A. quinte ptis. ser. Fer.6. Dñicc.3. post oct. pasche.) Secūdo discipulis itinerantibus/ cum dicit. * Duo ex discipulis ibāt ipsa die in castellū.[rc].] ☞ Quere supra anno. primo. A. q̄nte p. ser. Ferie.2. Resurrectionis. fol.217. col.2. Tertio in euangelio hodierno describit tertia apparitio dñi facta omnibus discipulis preter Thomā/ cū dicitur. * Stetit Jesus in medio eor.] Subito cūi inter discipulos apparuit: q2 ad eos ianuis clausis intrauit: vt habetur Joh.20. * Et dixit eis. Pax vob. Ego sū.] Nō res phantastica: seu illusio diabolica: g̃ * Nolite timere.] Cōseq̄nt describit resurrectiōis pbatio: p h⁹ q̄ ostēdit se verū hoiem [et] verum deū. Et s̄m humanitatem vere suscitatum: vt patebit prosequendo: et ideo dicitur. * Conturbati vero [et] conterriti/ existimabant se spiritum videre.] Diuina enim prouidentia permissi sunt dubitare ad maiorem certificationem fidei de dominica resurrectiōe. * Et dixit eis. Quid turbati estis: et cogitatiōes ascēdunt in corda vestra? Videte manus meas [et] pedes: quia egoipse sum.] Per cicatrices clauorū ibi remanentes ostēdit/ q̄ erat idē corpus numero. * Palpate [et] videte: q2 spūs carnē [et] ossa nō habet: sicut me videtis habere. Et cum hoc dixisset: ostendit eis manus [et] pedes.] Per hoc enim

ostendebatur habere corpus verum ⁊ nō phan=
C tasticum. * Adhuc autem illis nō credentibus
⁊ mirantibus pre gaudio dixit. Habetis hic ali
quid qd̄ mādu cetur? At illi obtulerunt ei partē
piscis assi ⁊ fauum mellis. Et cū māducasset co
ram eis: sumēs reliquias dedit eis.] Per come=
stionem enim ostendit se habere corpus viuum:
anima vegetatiua animatū. * Et dixit ad eos.
Hec sunt verba: que locutus sum ad vos cū ad=
huc essem vobiscū: quoniā necesse est ipleri oīa:
que scripta sunt in lege Moysi ⁊ pphetis ⁊ psal
mis de me.] Per hoc ꝙ loquebat̄ sensibiliter ⁊
etiā rationabiliter: reducens ad memoriā: que
eis dixerat ante mortem suā: ostendit se habere
corpus animatū aīa sensitiua ⁊ intellectiua: ⁊
eadem: qua prius. * Tunc aperuit illis sensū:
vt intelligerent scripturas.] Sicut ꝑ precedētia
probauit sue resurrectionis veritatē / quantum
ad humanitatem: sic per hoc illā probauit quā
tum ad deitatem: qz illuminare mentes ignorā
tium intellectū sacre scripture ⁊ subito / est ipsius
deitatis proprium. et ideo subditur. * Et dixit
eis. Quoniā sic scriptū est / ⁊ sic oportebat xp̄m
pati: ⁊ resurgere a mortuis die tertia.] Qz sicut
ante passionem declarauit se esse verum deum ⁊
hoiem: ita etiam post resurrectionem suā. Resur
rectio enī vera / est eiusdē i numero iterata surre
ctio. * Et predicari in noīe eius penitentiā ⁊ re
missionem peccatoꝝ in oēs gentes. (Hic hoc
euangeliū terminatur: ⁊ sequit̄ immediate.) *
Incipientibus ab hierosolyma.] Hierosolyma
enī est in medio terre habitabilis: qz est i quarto
climate: ⁊ ideo ab illo loco conuenient̄ incepit p̄
dicatio euāgelij: vt per ap̄los xp̄i: aliosq3 disci=
pulos circūquaq3 per orbē dispersos: in oēm ter=
rā exiret sonus predicatiōis eoꝝ: ꝭm qd̄ fuerat p̄
dictum ps.18. * Vos autem estis testes hoꝝ.]
Sc3 superius descriptoꝝ: q̄tum ad xp̄i incarna
tionē: predicationē: passionē ⁊ resurrectionē. *
Et ego mittā promissum patris. ⁊c.] ☞ Vi=
de annota.1.A. quinte ptis. ser. Ferie.6. Dn̄ice
infra octauas Ascensionis. infra in hoc Tomo.
Et fere de hac materia hui⁹ euāgelij: vide infra
an.1. quinte ptis. ser. Dn̄ice in albis.
D Moralr * Stetit Jesus. ⁊c.] Mora. Qz cōgregati erāt
in noīe eius: vt premittitur. Inuenerunt congre
gatos vndecim. * Et dixit eis. Pax vobis.]
Ex quo patet ꝙ illi sunt pacifici: q̄ vere sunt dis=
cipuli xp̄i. * Et dixit eis. Quid turbati estis?
⁊c.] Secundum sensum litteralem certificauit
eos de sua resurrectione per tria. s. per visum: di=
cens. * Videte manus. ⁊c.] Et per tactum: di=
cens. * Palpate. ⁊c.] Et per gustū: ibi cū dixit.
* Habetis hic aliqd. ⁊c] Mystice vero xp̄m
resurrexisse vident: q̄ resurrectionis eius gloriā
meditant̄. Ipsum vero tangunt ⁊ palpāt: qui si
bi charitate copulant̄. 1. Joh. 4. c. Qui manet
in charitate: in deo manet: ⁊ deus in eo. Piscem
assum offerunt ei: q̄ patientiā igne tribulationis
decoctam habent ꝓ noīe xp̄i. Sed illi offerūt fa
uum mellis: q̄ mēbris ei⁹ exhibent opera pieta=
tis. De q̄bus dr̄ Mat. 25. c. Esuriui ⁊ dedistis
mihi māducare. * Tunc aperuit illis sensum:
vt intelligerent scripturas.] Ex quo patet: ꝙ sa=
cre scripture non possunt sufficienter intelligi: ni
si ille aperiat: q̄ habet clauem Dauid: q̄ aperit ⁊
nemo claudit.
* Stetit. ⁊c.] Glo. Hec ostēsio / est illa: de q̄ Jo E Glosa.
hānes ait. 20. c. Cū sero esset die illa vna sabbati
⁊c. Venit Jesus: ⁊ stetit i medio eoꝝ: ⁊ dixit eis.
Pax vobis. Qd̄ xo dicit Johānes Thomā nō
fuisse cū illis: cū Lucas dicat istos duos inuenis
se vndecim ꝯgregatos: ⁊ eos q̄ cū eis erant: intel
ligendū est: ꝙ Thomas inde exysset: anteq̄3 dn̄s
eis hoc loquentib⁹ appareret. * Spiritū vide=
re. ⁊c.] Nouerāt discipuli fuisse veꝝ hoiem: sed
postq̄3 mortu⁹ est: nō credunt tertio die potuisse
verā carnē de sepulchro resurgere. Putāt ergo se vi
dere spiritum: quē emisit in passione: sed hūc er=
rorem aufert dn̄s. * Quid turbati estis?] Cre= F
debant ap̄li: sed tn̄ turbabant̄. Primo qz pauco
rum opinionē: sententia maioris ptis excludit.
Deniq3 qz Petrus etsi crederet resuscitatum: tur
bari potuit: ꝙ clausis ianuis dn̄s cū corpore suo
se improuisus infuderit. * Cogitationes ascen
dunt] False: non desuꝑ descēdentes: sed sic ma=
la herba in corde ascendētes. Fidē quā in vobis
plātaui exigo. Qd̄ ex vobis ortū est ꝯdemno: si
non est veritas resurrectiōis: ꝑditus est fructus
passionis. * Palpate ⁊ videte.] Multis docu
mentis ꝑsuadet resurrectionē: p̄bendo se: ⁊ oculis
videndū: ⁊ manib⁹ ꝯtrectandū: q̄ dū palpādo
ossa carneq3 monstrat: statum sue vel nr̄e resur=
rectionis signat: in q̄ corpus nr̄m: ⁊ subtile erit ꝑ
effectum sp̄ualis potentie: ⁊ palpabile ꝑ veritatē
nature. Post resurrectionem dn̄s in corpore suo
duo ꝯtraria ostendit: ⁊ palpabile eiusdē nature:
vt informet ad fidē: ⁊ incorruptibile alteri⁹ glo=
rie: vt inuitet ad premiū. * Ostendit eis man⁹. G
⁊c.] Vt ostēsa vulneꝝ cicatrice infidelitatis vul
nus sanaret: q̄s cicatrices ⁊ tūc seruauit: ⁊ in iu
dicio seruatur⁹ est. Primo ad fidem resurrectio
nis instruendā. Deinde vt patri pro nobis sup=
plicans: quale genus mortis pro hoie pertulerit
semper ostendat. Tertio: vt sua morte redēptis:
q̄3 misericorditer sint adiuti: propositis eiusdem
mortis insinuet indicijs. Sz postremo: vt in iu=
dicio: q̄3 iuste damnentur impij denunciet: osten
sa quam ab illis accepit cicatrice. Non ergo ex
impotentia curandi cicatrices seruauit: sed vt

perpetuum victorie sue circumferat triumphũ. * Habetis hic aliquid: ⁊c.] Ad insinuandam veritatẽ resurrectionis: nõ solum tangi: sed ⁊ cõ- uesci voluit: non q vel ipse/ vel nos post resurre- ctionem debeamus cibo indigere: sed vt corpus/ non spiritũ esse manifestaret: manducauit pote- state: non necessitate. Aliter absorbet aquã terra sitiẽs: aliter solis radius calens. Illa indigẽtia: iste potentia. * Piscis assi.] Piscis assus/ ipse mediator passus: in aquis humani generis ca- ptus laqueo mortis: assatus tempore passionis. Ipse ⁊ fau⁹ mellis nobis est in resurrectiõe. Fa- uus mellis in cera.i.diuinitas in humanitate. In huius mellis comestione signat: q2 illos in corpore suo ad eternã quietem suscipit: qui cum tribulationes pro deo sentiũt: ab amore interne dulcedinis nõ recedunt. Qui hic assantur: illic vera dulcedine satiabũtur. * Et cũ manducas-
h set.] Omnes ambages aufert: visus est: tactus est: manducauit: et ne in aliq̃ sensus humanos ludificasse videret: mittit man⁹ ad scripturas: vt etsi magicis artib⁹ videat potuisse quod vo luit (sicut dicunt pagani) saltem videant pphe- tare nõ potuisse anteq̃ natus fuit. * Tunc ape ruit.] Post visum: post ptactũ: post cõmemoratã legem aperuit sensum: vt qđ vident ⁊ legunt/ in telligant. Deinde post sui corporis cõmendatã veritatem/ cõmendat ecclesie vnitatẽ: ⁊ predica ri in nomine eius penitentiã.⁊c. Oportebat xp̃m pati: oportebat vt ministri: q̃ penitentiã ⁊ remis sionem erant predicaturi in omnes gentes/ inci perent ab Hierosolymis: nõ solum quia illis cre dita sunt eloquia dei: ⁊ q2 eorum est adoptio fi- liorum: et gloria: et testamenta et legislatio: sed ideo etiã: vt gentes varijs erroribus et facinori bus implicite: hoc maxime indicio diuine pie- tatis ad spem venie puocent: q eis: qui filium dei crucifixerunt: venia relaxatur.

I
Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Resurrectiõis.folio.212.sub themate. * Et resurgere.⁊c.] vt.s.C.vel. * Ego sum.] A.s.q̃ resurrexi. ¶ vel sermonis Pacis.fol.177 sub the. * Pax vobis.] A ¶ vel sermonis Pe- nitentie.fol.211. ¶ Et peccatorum.fol.189.sub the. * Predicari in noie ei⁹ pniam.⁊c.] C. ¶ vl' ser. Relig.fol.136.sub the. * Stetit Jesus.⁊c.] D. Q2 congregati erant: sicut nunc sunt/ religiosi. ¶ vel ser. Passionis.fol.35.sub the. * Sic opor tebat Christum pati.] C. ¶ Vel sermonis Pre latorum.fol.90.sub themate. * Et predicari in nomine eius penitentiã.⁊c.] C.

Ferie.iiij. Resurrectiõis dñi

Sermõis annotamẽta. Ex quinta pte Biblie.

[M]Anifestauit Jesus.⁊c.] Lyra Cr. Johã.
Hic ponitur tertia xpi apparitio: q̃ manifestata est sua re- A surrectio aliqb⁹ discipulis spe cialiter. Et si ordinem istarum trium apparitionũ considere mus: in prima ostendit chri- stus suam deitatẽ: spũm sanctũ insufflando. In secunda vero humane nature identitatẽ: cicatri ces ostendendo. ☞ Prout infra inuenies.s. Annotamento.1.quinte ptis.ser.Dñice in Albis. fol.224.col.1.) In ista tertia ostendit humane nature veritatẽ: cum aplis comedendo. In hac aũt apparitione describenda sic pcedit Johan- nes: quia primo ostendit qđ Jesus exhibuit plu ribus discipulis. Secũdo qđ exhibuit duobus specialiter predilectis.s. Petro et Johanni: ibi. * Cum ergo prandissent/ dixit Jesus Simoni Petro.⁊c.] ☞ Quere annota.1.A.B.quinte ptis.ser. Cathedre sancti Petri. Tom.2.) Pri- ma in tres: q2 primo describit xpi apparitio. Se cundo xpi apparẽtis cognitio. Tertio predicto- rum epilogatio. In prima pte dicit sic. * Ma- nifestauit Jesus se iterum.] Idest facto interuallo temporis: q2 non manebat cõtinue cum aplis. * Ad mare Tiberiadis.] Ex quo patet q illa apparitio fuit i Galilea: vbi est illud mare. Pre cedentes apparitiones fuerũt in Hierusalem: et quibus apl'i iam confortati/ abierunt in Galile am: vbi pmiserat se eis manifestaturum: vt habet Matthei vlti. * Manifestauit autẽ sic.] Idest per modũ: qui sequitur. * Erãt aũt simul Simõ Petrus.] Ista duo noia simul coniũgit: q2 Si- mon fuit nomẽ eius primũ. Petrus aũt erat no men sibi de nouo a xpo impositum. * Et Tho mas: qui dicitur didym⁹: ⁊ Nathanael: q̃ erat a Chana Galilee: ⁊ filij Zebedei: et alij ex disci pulis eius duo] Istos nõ exprimit nominatim: q2 erãt minores. Qđ aũt tot nomina ppria hic exprimit: hoc est ad maiorẽ expressionẽ rei geste. B
* Dicit eis Simon Petr⁹. Vado piscari. Di- cunt ei. Venimus et nos tecũ.] Erant eñi pau peres: et ideo ad pcurãdum necessaria vite/ lici te poterant redire ad exercendũ negociũ: quod sine peccato poterat exerceri. Mattheus aũt nõ redijt ad tractãdum negociũ telonei: q2 vix/ aut nunq̃ potest sine peccato fieri. ppter quod Pau lus artem scenofactoriã didicit: vt cum necessi- tas occurreret: vel vtilitas ecclesie: de labore suo viueret: vt habetur in actibus Aplorum.18.capi. * Et exierunt et ascenderunt in nauem.] Alie nam/ eis accomodatã vel locatam: seu alio licito modo adeptam: quia a principio sue vocatõis nauem ⁊ retia reliquerãt. * Et illa nocte nihil prendiderũt.] Hoc factum est: vt captio sequẽs

manifeste miraculosa appereret. * Mane aūt iā facto/ stetit Jesus in littore.] Non apparuit sup aquam: sed in terra solida: ad ostendendum/ ꝙ amplius nō erat cum eis in fluctibus vite corruptibilis: sed magis transierat ad statū vite immortalis. * Non tn̄ cognouerūt discipuli quia Jesus est] Quia corpus gloriosum est totaliter in potestate anime: et ideo ꝺm conceptuz anime potest visum diuersimode immutare: et per consequēs cognosci/ vel nō cognosci. * Dicit ergo eis Jesus. Pueri: nunquid pulmentariū habetis?] Idest aliqđ qđ posset decoqui et comedi? * Responderunt ei. Non.] Credebāt enim eū aliquē mercatorē: qui vellet pisces emere. * Dicit eis. Mittite in dexteram nauigij rete: et inuenietis.] Predicit certitudinaliter euentum futurum: vt ad consequentia habeant animū magis attentū. * Miserunt ergo: ⁊ iam non valebant illud trahere pre multitudine pisciū.] Ex quo patet ꝙ pisces illi fuerunt miraculose adducti: vel virtute diuina de nouo formati: quia

C tota nocte ibi quesierunt/ et nihil inuenerāt. Consequenter secundo ponitur xp̄i apparētis cognitio. Circa qđ sciēdum/ ꝙ puritas mentis ⁊ corporis maxime disponit hominē ad cognitionez diuinoruz: ⁊ ideo Johannes: qui ceteris purior erat: tanꝗ̃ virgo citius alijs cognouit xp̄m. Tū ex ꝯsideratiōe miraculi facti: tum quia xp̄s primo ei ostendit speciem cognoscibilem ꝓpter suā puritatem. ⁊ hoc est qđ dicitur. * Dicit ergo discipulus ille: quē diligebat Jesus.] Idest Johānes. * Petro.] Erat eīn sibi familiaris: et ideo primo aperuit ei conceptū animi. * Dn̄s est.] Sic enim vocabant xp̄m ante passionē. * Simon Petrus cum audisset/ quia dn̄s est: tunica succinxit se.] Ut cum maiori reuerētia accederet ad xp̄m. * Erat enim nudus.] Idest paruz vestitus: vt esset expeditior ad piscatiōis opus. * Et misit se in mare.] Ut citiꝰ veniret ad xp̄m ex deuotione. Hic dicit Beda/ ꝙ tunc non venit ad xp̄m supra aquas ambulando: sicut fecerat prius: sed magis peditādo vel natando. Sz rationabilius videtur contrariū. Non enim videtur ꝙ natando venerit: quia tunc tunica succinxit se: vt ad xp̄m veniret: quod non fecisset/ si natando venire vellet: nec etiā peditando ꝑ profundum aque: quia distabat a terra quasi cubitis ducētis. Unde nō videtur ꝙ in tanto spacio aqua maris esset ita ꝑua: ꝙ homo posset ibi peditare. Et maxime: quia aqua illa erat tanta/ ꝙ in ea nauis poterat currere: in qua erant septē homines ad minus: quia tot sunt hic numerati: et centū ⁊ quinquagintatres pisces magni: ⁊ retia: et alia nauis instrumēta. ꝓpter qđ magis videtur ꝙ Petrus dn̄i memor: quem feruēter diligebat: et pristine ambulationis super aquas: quando ad christum venerat/ ꝙ simile hic fecerit. * Alij aūt discipuli nauigio venerūt.] Qz non erant ita feruidi/ sicut Petrus. * Non eīn longe erat a terra: sed quasi cubitis ducentis: trahentes rete piscium.] In hoc assignatur ratio quare cito venerūt post Petrum. Scdm expositionem Bede assignatur ratio/ quare Petrus misit se in mare: quia ꝓpter paruam distātiam sine naui poterat venire. Alia tn̄ expositio ꝓbabilior est: vt patet ex predictis. * Ut ergo descē- D

derunt in terram: viderūt prunas positas: et piscem superpositū.] Illis prunis. * Et panez.] Non super prunas positū: sed ibi paratum pro refectione eorum. Ista enim diuina virtute fuerunt de nouo formata ad maiorem discipulorū confirmationem in fide resurrectionis Christi. * Dicit eis Jesus. Afferte de piscibus: quos prendidistis nunc.] Familiariter eis loquitur tanꝗ̃ discipulis/ ad confirmandum veritatem sue resurrectionis. * Ascēdit Simon Petrus: ⁊ traxit rete in terram: plenum magnis piscibus centum quinquagintatribus.] Numerꝫ et magnitudinem exprimit/ ad declarationē miraculi ex tanta captione: et iterum ex retis integritate: cum subditur. * Et cum tanti essent: non est scissuz rete. Dicit eis Jesus. Uenite prandete.] Inuitat eos dulciter ad comedendum secum: quia cum eis tunc comedit ad declarationē sue resurrectionis: licet non exprimatur hic. * Et nemo audebat discumbētium interrogare. Tu quis es?] Non propter formidinem: sed propter cognitionis certitudinem: quam habebāt de ipso. Propter quod subditur. * Scientes quia dominus est.] Et ideo frustra fecissent de hoc questionem. * Et venit Jesus et accepit panem: et dabat eis: et piscem similiter.] Idest eo modo diuidebat eis et distribuebat/ sicut ante passionem: ad declarandum suam resurrectionem. Dicunt enim aliqui doctores: et satis probabiliter/ ꝙ sic diuidebat cibaria sola manu/ sicut alius cum cultello: ⁊ in hoc cognouerunt eū cum alijs signis: sicut et discipuli cognouerunt eum in fractione panis. Luce vltimo. Conse- E

quenter tertio ponitur huius apparitionis epilogatio: cum dicitur. * Hoc iam tertio manifestatus est Jesus.] Uidetur ꝙ deberet dici: quarto: quia iam alias tres apparitiones descripserat: vt patet ex predictis. Dicendum ꝙ littera sequens hoc soluit: cum dicitur. * Discipulis suis: cum resurrexisset a mortuis.] Et sic patet/ ꝙ tantū enumerat hic apparitiones factas apostolis. Prima aūt apparitio: quā descripsit: fuit soli Marie Magdalene: ⁊ iō nō enūeratur hic. Potest etiam aliter dici: ꝙ li/ tertio: referatur ad

diem apparitionis. Due aūt prime facte sunt in vna die: alia facta est in die octaua. ista autē facta est postea. Si aūt ꝯsiderētur iste tres apparitiones aplīs facte: prima declarat xp̄i diuinitatem: dando spiritūsanctū. Secunda resurgētis identitatē: vulnerū cicatrices ostendēdo. Tertio humane nature veritatē: comedēdo. ☞ De ordine ⁊ numero apparitionū quere Annota.1. H. q̄nte partis. ser. Ferie.6. Reiur. fol.223.co.1.

F Moralr ✳ Vado piscari.] Moraliter. Per artificiū piscandi, significatur officiū predicandi. Matth. 4.d. Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominū. Item q̄m omne tempus septem diebus reuoluitur: recte vniuersitas septenario numero figurat̄: vt dicit Greg. Homel.25. Igitur per septē piscatores: q̄ hic enumerātur: vniuersitas predicatorū ecclesie designat̄. ✳ Et illa nocte nihil prendiderūt.] Ad significandū q̄ predicatores eccl'ie sine xp̄i virtute nihil ꝓficere possūt. Vn̄ Joh.15.a. Sine me nihil potestꝭ facere. Sz ipso presente et dicente. ✳ Mittite in dextrā nauigij rete: et inuenietis.] Ceperūt piscium multitudinē copiosam: p̄ quā significat̄ multitudo credentiū per predicationē aplōrū: xp̄o tñ principaliter operante. Sicut dicit̄ Marci. vlti.d. Illi aūt profecti, predicauerūt vbiq̄ dn̄o cooperāte: ⁊ sermonē ꝯfirmante sequētib⁹ signis. Et similiter multitudo penitentiū per predicatores alios ad bonū conuersorū. ✳ Afferte de piscibus. ⁊c.] Per hoc significatur q̄ predicatores pro labore: quem sustinent in conuersione peccatorū reficiētur in regno celorum.

G Glosa. ✳ Manifestauit Jesus se. ⁊c.] Glosa. Relictis omnib⁹, secuti fuerant Jesum. Qd̄ si post mortem Jesu anteq̄ redderet̄ eis viuus, repetissent priorem artem: possent videri ex desperatiōe hoc fecisse: sed post reditū viuū: post acceptū eius insufflationis spiritū: post verba eius. Sicut misit me pater: et ego mitto vos. Subito fiunt: qd̄ fuerunt: piscatores nō hominū: sed pisciū. Sed sciendum est nō prohibitos fuisse sua arte licita victū querere: apostolat⁹ integritate seruata: cū vnde viuerent, nō haberent: ⁊ sic illis laborantibus adiecit deus necessaria: que ꝓmisit: hic autem penuria corū disposita est: vt in piscatiōe tanta exhiberētur sacramenta. ✳ Et illa nocte. ⁊c.] Nox ante aduētum xp̄i: in qua nullus ad perfectionē per legem venit. Mane aduētus stetit iā post resurrectionē extra fluctus in solido: nec primo agnoscit̄. In hac narratiōe magnum est sacramentum: ⁊ vt vehemētius cōmendaret̄: vltimo loco scriptuz est. Qd̄ septem fuerunt in piscatione discipuli: significat finē temporis: qd̄ septē diebus voluit̄. Littus etiā: q̄ est finis maris: significat finez seculi: in quo Petrus rete extraxit in initio predicatiōis xp̄i. Est alia piscatio hic: alia post resurrectionē. Ibi et boni et mali capti sunt: sicut nūc habet ecclesia: hic tm̄ boni: q̄ erūt in eternū, impleta in fine resurrectiōe mortuorū. Ibi Jesus nō stat in littore: sicut hic: sed ascēdit in nauē Simonis. Ibi pisces in nauiculis: hic rete in terra. Ibi ergo ecclesia in hoc seculo: hic in fine seculi. Ibi vocati: hic resuscitati. Ibi retia nō solum in dextra vel in sinistra: nec soli boni, vel soli mali: sed indifferenter vt permixti habeantur boni ⁊ mali: hic in dextra vt soli boni. Ibi rumpit̄ rete p̄ schismata: hic in summa pace sanctorū nō est scissum. Ibi tanta multitudo: que naues mergit. i. in submersione premit: non eām sunt merse: hic nō valent trahere a multitudine pisciū: vt in nauem captos refunderent: sicut ibi: q̄ hi: qui pertinent ad resurrectionem vite, sunt post finē huius vite in somno pacis, velut in ꝓfundo latentes: nec apparebunt, nisi cū in littore. i. in fine seculi resurrexerit: qd̄ ibi figuratur duabus nauiculis: propter circūcisionem et preputiū. Hoc isto loco ducentis cubitis: propter electos vtriusq̄ generis: quasi centū et centum: q̄ hic numerus ad dexterā transit: ibi nō exprimit̄ numer⁹: q̄ multiplicati super numerum: hic est certus numerus.153. Decem legem significat: que occidit. Septē, spiritū: qui viuificat. Accedat ergo spūs ad legem: vt impleat̄: id est septenarius ad denariū: ⁊ fiunt decē et septē: qui numerus ab vno ad seipsum (computatis omnibus) crescens ad.153. peruenit: quo signantur omnes ad gratiam spiritus pertinētes: que gratia cū lege dei, tanq̄ cum aduersario concordatur: vt viuificante spiritu, littera nō occidat: sed compleat̄: ⁊ si q̄d minus sit, remittatur. Hic numerus habet centū et q̄nquaginta: ⁊ insuper tres: propter mysteriū trinitatis. Quinquaginta aūt fiunt septē: multiplicatis per septem: et ex adiectione vnius. Vno significātur esse vnū: q̄ demonstratur per septem: propter operationem septenariam: et eo die missus est apostolis spiritus. In prima captura: que est presentis ecclesie, magni ⁊ parui: in illo regno nulli, nisi magni. ✳ Venite.] Hic dicit̄ manducasse Jesus cum pisce panem. In alio euāgelio: scilicet Luce.24. Cum pisce fauum mellis. Piscis assus, Christus passus. Piscis: quia latuit in aquis humani generis: capt⁹ in laqueo mortis. In fauo mellis, notat̄ dulcedo diuinitatis: vel vtraq̄ natura Christi: quia fauus est mel in cera: id est diuinitas in humanitate. Idem significat panis. Vnde Johā.6. Ego sum panis: qui de celo descendi. Christus ergo piscis assus in passiōe. Fauus vel panis in resurrectiōe. Comedit autē piscē assum, vel panē: vt suo cibo nob̄ ostēderet:

q: et passionē ex nostra humanitate ptulit: et resurrectionē nostrā ex sua diuinitate pcurauit. Hic vltimum conuiuiū cum septem discipulis habuit: innuens illos solos secū futuros in eterna refectione: qui septiformi spūsancto pleni/ in amorē eius anhelant. Prandiū fecit illis septē de pisce: quē viderunt sup prunas: & de pane: addens et de piscib⁹: quos eo iubēte attulerūt. Piscis assus: xp̄s est passus. Ipse etiā panis: q̄ de celo descendit. Huic comparat̄ ecclesia ad participandā beatitudinē: que per pisces designatur. Eadem etiā per septem discipulos signat̄: q̄ cū eo in eternū epulant̄. * Hoc iam tertio.] Non q̄ ter tm̄ manifestatus sit: sed ad dies refert. Primo die: quo resurrexit: post octo dies: hoc die q̄n hoc fecit de piscib⁹. Scdm ergo dies/ manifestationes numerātur. Prima: quotiēscunq; sit facta vna dies resurrectiōis. Secūda/ post octo dies. & hec est tertia. In hac tertia manifestatione hoc euangelium terminatur.

I ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Resur. fol. 212. Et an. 1. H. q̄nte ptis. ser. Ferie. 6. Resurrectiōis. fol. 223. sub the. * Manifestat⁹ est Jesus/ cū resurrexisset a mortuis.] vt supra. E. ¶ Uel ser. Aplo℞. fol. 82. sub them. * Erāt aūt ibi Simō. &c.] A. ¶ Uel ser. Petri apli. Tomo. 2. sub the. * Simō Petr⁹. &c.] A. ¶ Uel ser. Incarn̄. fol. 2. B the. * Illa nocte nihil prendiderūt: sed mane iā facto.] G. ¶ Uel ser. Epiph. fol. 39. sub the. * Alij nauigio venerūt.] C. s. gētiles: in eccl̄ia fluct⁹ mūdi calcātes. fm Interli. ¶ Uel ser. Trinitatis. infra. sub the. * Centū q̄nquagintatrib⁹.] G. ¶ Uel ser. Passionis. fol. 35. sub them̄. * Uiderunt prunas positas] D. H. Interli. q̄b⁹ significat̄ calor charitatis. Et piscē suppositū. s. prunis. ¶ Uel ser. Prelato℞. fol. 90. sub the. * Uado piscari.] F.

Ferie. v. Resurrectiōis dn̄i.

Sermonis Annotamēta. Ex quinta pte Biblie.

Ti. Johā. 20

A

Aria stabat ad monumentum. &c.] ☞ In hoc capit̄. euangelista ostendit qualiter mulieres cognouerunt xp̄i resurrectionē per sepulchri euacuationē: cū dicitur. * Una sabbati Maria Magdalene. &c.] Quere annota. 1. A. B. q̄nte ptis. ser. Sabbati In albis. infra in hoc Tom̄. Secūdo p angelicā visionē: cū dr̄. * Abierūt ḡ iterū discipli.] Scz Petr⁹ & Johānes: nō audentes diu manere iuxta sepulchrū pp̄ter metū iudeo℞. * Ad semetipsos.] Idest ad locū vbi prius latitabāt: & vñ ad sepulchrū venerāt. Consequēter seq̄tur lr̄a euangelij hodierni: cū dicit̄. * Maria stabat.] Ex feruore & p̄stātia: & q: non iminebat sibi tantum piculū/ sicut aplis. * Ad monumentū foris plorans.] Licet em̄ intrasset clausurā horti: in quo erat domūcula sepulchri excisa in rupe: tñ illam domūculā non intrauit. Ueruntñ q: illa horti clausura tota/ aliq̄n sepulchrū noiat̄: inde est/ q̄ Maria aliq̄n dicit̄ intrasse monumentum: vt habet̄ Marci vlti. a. & Luce. Silr̄ dicit̄ aliq̄n foras stetisse: vt hic. * Dū ḡ fleret.] Propter absentiā corporis xp̄i. * Inclinauit se: & pspexit in monumētū.] Q: fm Greg. Uis amoris/ intentionē multiplicat inq̄sitiōis: & ideo nō sufficiebat sibi semel respexisse. Preterea licet vidisset abesse corp⁹ xp̄i: tñ volebat adhuc videre: si aliqd ei⁹ vestigiū posset pcipe. * Et vidit duos angelos] Ex feruore. n. deuotiōis illā visionē meruerat. B * In albis sedentes.] Ad designandum dn̄ice resurrectionis gaudiū. Apparitiōes em̄ angelice fiunt ad instructionē hoim: & solent apparere p illū modum: q̄ cōpetit rei: de qua debent instruere. Candor aūt vestis/ splendorē denunciat solennitatis: & ideo in albis vestib⁹ apparuerūt/ ad denotādum gaudiū dn̄ice resurrectionis. * Unū ad caput: & vnū ad pedes: vbi positū erat corpus Jesu.] Tum pp̄ter reuerentiam loci p̄secrati ex tactu corporis dn̄ici. Tum ad solennius denunciādum resurrectionē xp̄i: q: solenni⁹ denūciat̄ per duos/ q̄z p vnū. * Dicunt ei illi. Mulier q̄d ploras?] Quasi dicant: non habes causam flendi: sed magis gaudendi ex resurrectione xp̄i. * Dicit eis: q: tulerunt dominum meum: et nescio vbi posuerunt eū.] Timebat enim/ ne iudei corpus xp̄i asportassent: vt ei ignominiā facerent. Posito qualiter Maria peruenit ad angelicā visionem: consequēter tertio ostenditur dominica apparitio sibi facta: cum dicit̄. * Hec cum dixisset/ conuersa est retrorsum: et vidit Jesum stantē.] Sed solet hic queri: quare conuertit se retrorsum: quia angelos sibi loquētes cognouit esse bonos: vel saltim estimauit valentes viros: & ideo videtur/ q̄ magis deberet vertere faciem ad ipsos. Dicendum q̄ illi angeli sedebant sup sepulchrū xp̄i: et vidit illos assurgētes pp̄ter reuerentiā xp̄i apparētis extra sepulchrum: et ideo illa conuertit se retrorsum ad videndum: cui tantam reuerentiā faciebant. * Et non sciebat quia Jesus est.] Ipsa enim nondum habebat fidē resurrectionis christi: vt patet ex predictis: & ideo talis apparuit in corpore: qualis erat apud eam in mente. In potestate em̄ hominis habentis corpus gloriosū/ est sic apparere: vt cognoscat̄: vel nō cognoscat̄: q: illud corp⁹ est omino subiectū anime: & codē

modo facta est apparitio duobus discipuli eū
C tibus in Emaus: vt habeť Luce vlti. * Dicit ei
Jesus. * Mulier q̄d ploras? Quem queris?]
Non petijt quasi ignorans: sed vt ex ei⁹ respon=
sione conuenienti⁹ eam instruat. * Illa existi=
mans: q hortulanus esset.] Sciebat eñ q mi=
lites de sepulchro fugerant: et ideo nemine credebat aduenisse: nisi illum: cui incūbebat illa cura
horti seruandi: in quo erat monumentū. * Dicit ei. Dñe: si tu sustulisti eum.] Non dicit: si tu
sustulisti Jesum crucifixū: loq̄ndo determinate:
sed/eum: in generali: quia modus est feruenter
amantiū/estimare q omnes cogitent de eo: qd
habent cordi. * Dicito mihi: vbi posuisti eum:
et ego eum tollam.] Ex virtute eñ amoris cre=
debat se posse portare tantū corp⁹/ etiā mortuū:
q feruenter amāti nihil videtur difficile. * Dicit ei Jesus. Maria.] Vocat eā ꝓprio nomine:
vt eā magis intentā faciat: et talem se ei exhibet:
D vt cognoscaī. * Cōuersa illa.] Scz oculis mentis: sicut et oculis corporis. * Dicit ei. Rabbo=
ni: qd dicit magister.] Sic eñ ꝯsueuerat eū ap
pellare ante passionē: q doctores apud iudeos
vocantur magistri. * Dicit ei Jesus. Noli me
tangere.] Illa eñ ex deuotiōe voluit stati oscu=
lari pedes ei⁹: sz ꝓhibita est ſm Aug. q erat in=
digna ꝓpter fidei defectū. Ideo subdiī. * Nō
dum enim ascendi ad patrē meū.] Idest in cor
de tuo nō credis me puenisse ad equalitatē pa=
tris. ¶ Aliter exponiī ſm Chryſ. et melius: vt videtur. Ad cuius intellectū sciendū/ q apparuit
Marie in ꝯsimili corpore ſm apparentiā: quale
habebat ante passionē: ⁊ nō in illa claritate: que
est ꝓprietas corporis gloriosi: ⁊ ideo Maria cre
debat ipsum resurrexisse ad vitam cōmunē cuz
discipulis ducēdaz: sicut ante: ⁊ ideo volebat eū
familiariter tangere/sicut prius. Hanc aūt opi=
nionem dñs voluit ab ea remouere/dicens. No
li me tangere. Q.d. non credas me inter vos ha
bitaturū/ sicut pri⁹. Et hoc est: quod subditur.
Nōdum eñ ascēdi ad patrem meū. Est assigna
tio cause/quare apparebat in simili corpore: si=
cut et ante passionem: ⁊ nō in claritate corporis
gloriosi: quod fuit ad ꝓbandum veritatē dñice
resurrectionis: in quātuz sic apparuit discipulis
per dies quadraginta instruēs eos de regno dei
ante suam ascēsionē. ꝓpter quod seq̄tur. * Va
E de aūt ad fratres meos.] Idest ad apostolos: q̄s
vocat fratres ꝓpter similitudinē nature huma=
ne/et specialitatē amicitie ad ip̄os * Et dic eis.
Ascendo.] Idest ascendam. * Ad patrem me
um.] Per naturam. * Et patrē vestrum.] Per
adoptionis gratiā. * Deū meū: ⁊ deū vestrū.]
Inquātū sum homo. Sic.n. loq̄baī in ꝓposito:
vt patet ex hoc/ q imediate vocauerat aplos fra

tres/ ꝓpter similitudinē nature: ⁊ eodē modo lo
quitur: cū dicit. Ascēdo ad patrem meū: q ascē
dere non cōpetit ei ſm diuinam naturā: que est
altissima. Per hoc igitur q xp̄s hic suā ascensio
nem denūciabat apl'is per Mariā: insinuat/ q
eis ante ascensionē illam apparebat ad eoꝝ in=
structionē: sicut expressius dicunt alij euangeli=
ste. Seq̄tur. * Venit Maria Magdalene an=
nuncians discipulis: quia vidi dñm: ⁊ hec dixit
mihi.] ¶ Hic euangeliū terminatur: ⁊ cōseq̄uē
ter ostenditur manifestatio resurrectionis disci=
pulis facta: cum diciī * Cū ergo esset sero. ⁊c.]
☞ Vide annota. i. A. quinte partis. sermo=
nis Dñice in albis. infra in hoc Tomo.
* Maria stabat foris plorans.] Jam plus de
sublato/ q̄ꝫ de occiso plorat: q tanti magr̄i: cui⁹
vita subtracta fuerat: nec memoria remanebat.
⁊ iste dolor ibi eā tenebat. * Dum ergo fleret.]
Cū.n. sciret ibi nō esse: sz q nimis dolet: nec suis
oculis/nec oculis illoꝝ duoꝝ credēdū putauit.
Vel poti⁹ diuino instinctu hoc factū est. * Vi
dit duos angelos.] Angeli.i. nuncij significant
euangeliuz xp̄i/a capite vsq ad pedes.i. ab ini
tio vsq ad finem esse nunciādum. Et ille ex pas=
sione sua erat nunciādus: q deus est ante secu=
la: ⁊ homo in fine seculi. Seder ergo angelus ad
caput: cū dicitur Joh. i. a. In principio erat ver
bum. Ad pedes: cū dicitur. Verbū caro factum
est. Vel duo angeli/duo testamēta. Vnū prius:
aliud sequens. Coniuncta: dum pari sensu/in=
carnatū: mortuū: resuscitatū nunciāt. * Quid
ploras? Quasi. Noli plorare. Prohibēt lachry=
mas quodāmodo nūciātes gaudiū. At illa pu
tans eos interrogare nesciētes: ꝓdijt causam la
chrymaꝝ: q tulerūt dñm meū.i. corp⁹ dñi mei.
* Et nō sciebat.] Q tergū ad eū habebat: quē
non resurrexisse credebat: q amabat et dubita=
bat: videbat et nō cognoscebat. * Quē queris?]
Nō q dubitet quē req̄reret: sz q illa/ quē querit:
ignorat. Nō.n. q̄rit xp̄m: sz quē putat raptū. *
Dñe.] Quē putat hortulanū/ dicit dñm: vt ho
norificaret hoiem: a q̄ rogabat bñficiū. Nec sic
dicit eū dñm: sicut illū: quē q̄rit sublatū. Jesum
vero agnoscēs/vocat magistrū: q recolit eū: a q̄
discernere humana ⁊ diuina discebat. * Si tu
sustulisti.] Non dicit quem: q hoc in aio agit
vis amoris: vt quē semp cogitat: nullum alium
ignorare credat. * Maria. Postq̄ꝫ cōi noie vo
cauit: ⁊ nō est agnit⁹/vocat ex noie: ac si dicat: re
cognosce eū: a q̄ recognosceris. * Noli me tan=
gere.] Hic innuit q pedes ei⁹ amplecti voluit.
Merito nō tangit: q̄ nō videt: nā q̄ videt/ tāgit.
Noli me tāgere. Fidē docēs: ⁊ i corde ei⁹ vt hor
tulanus seminat/dicens. Noli me tangere. Nō
q nollet tangi/nisi cū ascēdisset: cū et mulieres a

alij in terra cũ tetigisse legãtur: z nõ sedentẽ in ce
lo. Unde ĝ sic se speciauit tangi.i. sic se credi: vt sit
eq̃lis patri. Et q2 ista adhuc carnaliter in eũ cre
debat: quẽ sicut hoiez fiebat: audit. Noli me tan
gere.i. sic credere: q2 in corde tuo nõdum credis
me eq̃lem: ascendi ad patrẽ.i. nõdum credis me
eq̃lem patri: tunc tanges: cũ nõ imparẽ credes.
In hac figurat ecclesia de gentibus: q̃ in xp̃m nõ
credit: nisi cũ ad patrẽ ascendit. * Noli me tan
gere.] Mystice. Noli manũ maioribus adhibe=
re: sed vade ad perfectiores: q̃ facile resurrectio=
nem credant. Mulieribus enim in ecclia docere
J nõ permittit. * Uenit Maria.] Ibi culpa ab=
scinditur: vnde pcessit. Mulier mortẽ viro ppi
nauit: modo mulier vitã nunciat viris: et q̃ tũc
verba serpentis: modo narrat verba viuificato=
ris: ac si ipsis rebus dicat deus. De qua manu
illatus est potus mortis: de ipsa suscipite potũ vite.
R ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Angelorz. fol.76. ¶ vel ser. Incarna=
tionis. fol.2. sub themate. * Uidit duos ange=
los. zc.] vt.s. B. F. ¶ vel ser. Fidei. fol.59. ¶ vl'
ser. Epiph. fol.39. sub the. * Noli me tangere.]
h. ¶ Uel ser. Resur. fo.212. Et maxie an. sequẽ
ti. H. sub the. * Uidit Jesum stantẽ.] B. ¶ vel
ser. Magdalene. Tomo.2. ¶ vl' ser. Ferie.6. Re
surrectiõis. infra annota. primo. sub themate.
* Maria stabat ad monumentũ. zc.] A.

Ferie. vj. Resurrectiõis dñi

sermonis Annotamenta. Ex quinta pte Bib.

A Undecim discipuli. zc.] Lyra.
In hoc capitulo primo descri
bitur dñice resurrectionis ma
nifestatio: cum dicitur. * Ue
spere aũt sabbati. zc.] ☞ q̃
re anno.1. A. quinte ptis. ser=
mõis Sabbati sancti. fol.211
col.2. Et anno.1. A. q̇nte ptis. ser. Ferie.4. Dñi
ce In albis. infra in hoc Tomo. Secundo ipsi=
us manifestate diuulgatio. Et hoc primo quan
tum ad xp̃i discipulos. Secũdo quantũ ad oẽs
populos: ibi. Eũtes ergo. zc. In prima igit par=
te dicit sic. * Undecim discipuli.] Qr Judas
erat mortuus: vt patet Matthei.26. * Abierũt
in Galileã.] Scdm mandatũ xp̃i et angeli. *
In mõte: vbi cõstituerat illis Jesus.] Scz Tha
bor: in quo transfiguratus fuit corã Jacobo, Pe
tro z Johãne: vt dicit Matth.17. Ibi eñ pau=
cis ostenderat gloriam sue resurrectionis: z ideo
ibi resurrectionẽ cõpletã manifestauit oibus disci
pulis suis. Unñ pbabiliter dicit, q illa fuit ma=
nifestatio: de qua scribit Apls.1. Cor.15.a. De
inde visus est pluscz quingẽtis fratribus simul.

Hic tñ non exprimuntur nisi vndecim apli: qui
erant principales xp̃i discipuli. Primo tñ visus
est septies psonis specialibus. Primo Marie Mag
dalene manenti iuxta sepulchrũ, alijs receden=
tibus: vt dicitur Joh.20. z Marci.16. Secũdo
ipsi Marie Magdalene: cũ alijs mulieribus a se
pulchro reuertẽtibus: q2 postq̃ viderat xp̃m: secu
ta est alias: z inuenit eas in itinere: et tunc appa
ruit eis xp̃s. Tertio Petro: fm qd habet Lu. vl=
timo: licet nõ habeat expresse ex euãgelio, qñ fa
cta est ei ista apparitio: pbabile tñ est q hoc fuit
qñ ipse et Johãnes cucurrerũt ad monumentũ:
z non inuento corpore xp̃i: abijt Petrus, mirans
secum qd factũ fuerat: vt dicit Luce vlti. z ideo
dum esset in tali admiratione solitarius: creditur
xp̃s sibi apparuisse. Quarto apparuit duobus
discipulis eũtibus in Emaus: vt habet Lu. vlti.
Quito apparuit decem apostolis, absente Tho
ma: vt habet Joh.20. Et iste q̇nq3 apparitiões
facte sunt ipsa die resurrectionis: vt patet euan=
gelia intuenti. Sexto apparuit vndecim aplis,
existente ibi Thoma: vt habetur Joh.20. z fuit
octaua die post resurrectionẽ: vt habet ibidem.
Septimo apparuit Petro et socijs eius ad ma=
re Tiberiadis: vt habetur Johãnis vltimo. Et
octauo in mõte Thabor (vt hic dicit) apparuit
apostolis et multis alijs. Et iterum bis appa=ru
it discipulis in die ascensionis: semel in Hieru=
salem ipsis conuescentibus: z semel in monte Oli
ueti hora sue ascensionis: vt habetur Marci vl
timo: z Luce vltimo: et Actuũ primo. Sequit.
* Et videntes eum adorauerunt.] Adoratiõe
latrie. * Quidã aũt dubitauerũt.] Ex quo pa
tet q ibi erant alij, q̃ apostoli: qui iam erant cer
tificati de eius resurrectione. etiã Thomas: qui
inter alios fuit magis incredulus. z hec patet ex
precedentibus. * Et accedens Jesus, locutus
est eis.] Ad certificandum eos: qui dubitabant
de sua resurrectione. * Dicens. Data est mihi
omnis potestas in celo z in terra.] Quia licet
Christus quantum ad diuinitatem ab eterno
haberet hanc potestatem: z inquantũ homo, ab
instanti conceptionis haberet potestatem in ce=
lo et in terra auctoritatiue: tamen executiue nõ
habuit ante resurrectionem suam: sed voluit es=
se passibilitati subiectus propter nostrã redem=
ptionem. Secundo ponitur diuulgatio domi= B
nice resurrectionis quantuz ad oẽs populos:
que facta est per predicationẽ apostolorum per
vniuersum orbem: et hoc est qd dicitur. * Eun
tes ergo docete omnes gentes.] Prius enim di=
xerat eis, q solum predicarent iudeis: vt dici=
tur Matthei.10. Quia ante Christi resurre=
ctionem fides christi non erat diuulganda per
vniuersuz orbẽ. * Baptizãtes eos.] Preposuit:

docete: quia catechismus debet precedere baptis
mum. Unde adulti prius debēt instrui de his:
que pertinent ad fidem: q̄ baptizētur. * In no
mine.] Propter vnitatē substantie. * Patris/
et filij: et spiritus sancti.] Propter distinctionem
personarum. Ista est forma baptismi instituta a
christo: sed familiari consilio spiritussancti quo
dammodo mutata est in primitiua ecclesia: qñ
apostoli baptizabāt in nomine xp̄i (vt habetur
Actuū.10.et.19.) vt nomen xp̄i: quod tunc erat
odiosum: magnificaret. et hoc diffusius tractat
in quarto sententiarum. * Docentes eos seruare
omnia: quecunq; mandaui vobis.] Videlicet
sacramenta a xp̄o instituta/ et alia ad fidem ca
C tholicā ptinētia * Et ecce ego vobiscū sum omi
bus diebus.] Et hoc dupliciter. Uno modo as=
sistendo eis in operibus miraculosis ad confir=
mationem doctrine. Alio modo existendo in sa
cramēto eucharistie: vbi est totus xp̄s. * Usq;
ad consumationē seculi.] Ex quo patet q̄ fides
catholica nō deficiet vsq; ad finē mundi: quan=
tumcūq; tribulationibus agitetur. Aduertendū
etiam: q̄ licet deus nō assistat cōtinue doctoribus
ecclesie per operationē miraculorum: q2 nō est ne=
cesse: cum fides catholica sit sufficiēter confirma
ta per miracula facta in primitiua ecclesia: ta=
men aliquando hoc modo assistit ecclesie facien
do miracula aliqua ad consolationē fideliū. As
sistit etiam ecclesie semper ipsam dirigendo per
occultos instinctus spiritussancti: vt sic non defici
at fides Petri. Ad laudem et gloriam dñi nostri
Iesu xp̄i: cui est honor et gloria in secula seculo
lorum. Amen.
D * Undecim. etc.] Moraliter. Raba. In mon=
Moralr te quidem apparuit eis dñs: vt significaret q̄ cor
pus: quod de cōmuni generis humani terra na
scendo susceperat: iam super omnia terrena sub
leuabat: et vt admoneret fideles: si illic celsitudi
nem resurrectionis eius cupiunt videre: hic ab
infimis voluptatibus studeant ad supna deside=
ria transire. * Euntes. etc.] Ex hoc patet q̄ pre
dicatores euangelij debent omībus/ magnis et
paruis sine acceptione predicare: et ministrare
sacramēta: sm gratiam et potestatem immedia
te a dño vel per ministros suos sibi datam: quibus
promittitur assistentia dñi: cum dicit. * Et ecce
ego vobiscū sum. etc.] Scilicet dirigendo sermo
nem ad salutem audientiū: et meritū vestrū.
E * Undecim discipuli abierūt in Galileā. etc.]
Glosa. Glosa. A Hierusalem in Galileā. In montem:
quia corpus de cōmuni terra susceptū/ iam sup
omnia terrena erat eleuatū. Et monet nos: vt si
eum videre volumus: ad supna de infimis ele=
uemur. Precessit xp̄s primitie dormientium: vt
dicitur.1.Cor.15. Sequūtur alij in suo ordine:

et videntes eū adorāt.i. sine fine laudāt. * Qui
dam aūt.] Dubitauerunt (vt Lucas ait.24.ca
pi.) Existimātes se spiritū videre: quem mor[te]m
do tradidit. * Et accedēs Iesus. etc.] Et iō pi9
magister et illos ad fidem cōfortat: et dubios ad
fidem vocat: intimans ad quantam peruenerit
gloriā. * Data est. etc.] Hoc nō de coeterna pa=
tris diuinitate: sed de assumpta dicit humanita
te: in qua minor angelis: in qua etiā gloria et ho F
nore coronatus est: et omnibus suppositus: vt di
citur Heb.2.b. * Euntes. etc.] Quia iam in lu
cem venit: quod hactenus quibusdam de cau=
sis dubium hominibus fuerat. * Docete.] Cō
gruus ordo. Primo.n. docendus est auditor. De
inde fidei sacramentis imbuendus: tunc ad ser
uanda mandata instruēdus. Quia nisi prius
anima fidem recipiat: nō est dandus baptismus:
nec valet mundari: si post nō insistat bonis ope
ribus. * Et ecce ego vobiscū sum. etc.] Que au
tem merces pie conuersationis: quod ue pi=
gnus future beatitudinis etiam in presenti sit
fidelibus/ subdit. Et ecce ego vobiscū. etc. Qs
apl'is/ per successiones vniuersali ecclesie pmit
tit. Nota q̄ vsq; in finem seculi nō sunt defuturi G
qui diuina mansione sint digni. Aug9. Pri
ma sabbati. Diluculo (sicut omnes euangeliste
consentiunt) ventū est ad monumentū. Iam fa
ctū erat: quod solus Mattheus ait de terremo=
tu et reuoluto lapide: et territis custodibus. Ue
nit autem Maria Magdalene ceteris feruen=
tior. Unde Iohannes de ea cōmemorat/ tacitis
alijs: que cum ea fuerant: vidensq; lapidem sub
latum/ antequam diligentius inspiceret: credēs sub
latum corpus: cucurrit nuncians Petro et Io=
hanni: qui etiam cucurrerunt ad monumentū:
et non inuento corpore/ crediderunt: quod Ma
ria dixerat: ablatū: abieruntq;. Maria autē ste
tit foras plorans: in horto.s. vbi ingresse fuerāt.
Tunc viderūt angelū sedētem super lapidem re
uolutum: de quo Mattheus et Marcus dicūt.
Qui dicit illis. Nolite timere. Scio enim q̄ Ie
sum: qui crucifixus est/ queritis. Quibus simi
lia Marcus non tacuit. Ad hec verba Maria
(dum fleret) inclinauit se: et pspexit in monumē
to: et vidit duos angelos. Unū ad caput: et vnū
ad pedes sedentes in albis. Dicunt illi. Muli
er. Quid ploras? Quia tulerunt dominū meū:
et nescio vbi posuerunt eum. Ioh.20.c. Hic in=
telligendum est angelos surrexisse: vt et stantes
viderentur: sicut Lucas ait.24.a. qui et eos di
xisse refert. Quid q̄ritis viuētē cū mortuis? etc.
Post hec conuersa est Maria retro: et vidit Ie=
sum stantem (vt Iohānes ait) et nesciebat quia
Iesus esset: putans hortulanū: vbi et nominata
agnouit eum: cui et dictū est. Noli me tangere.

Tunc egressa est de monumento.i. de loco ante
lapidem effossum: ⁊ cum ea alie: quas (vt Mar
cus ait.16.b.) timor inuaserat: et nemini quicq̄
dicebant. Tunc iam ſm Mattheũ. Ecce Jesus
occurrit eis / dicens. Auete. Jlle aũt accesserunt
⁊ tenuerunt pedes eius. Sic colligimus et ange
lorum allocutionē bis eas habuisse veniētes ad
monumentũ: et ipsius dñi semel: quando Ma=
ria hortulanũ putauit: ⁊ nunc cum eis iterũ oc=
currit: vt eas ipa repetitio firmaret. Venit ergo
Maria Magdalene nũciãs discipulis: ⁊ alie:
que cũ ea erant: quas Lucas cõmemorat. 24.
capi.b. Plures q̇dem fuerunt apparitiones: qð
innuit Paulus.1.Cor.15.a.dicens. Visus est
Jacobo: visus est plusq̄ quingentis fratribus si
h mul. Sed decem legimus in euãgelijs. Quin=
ques in ipso resurrectionis die. Primo apparu
it Marie Magdalene flenti ad monumentum:
Joh.20.capi.per totũ. ☞ Et anno.1.A. qn=
te partis. sermonis. Sabbati in Albis. fol.223.
columna.2. Et.s̈.an.1. qnte ptis. ser. Ferie.5.
Resurrectionis.fol.221.col.1. Postea eidem: ⁊
alij Marie / egrediẽtibꝰ nũciare aplis. Lu.24.
☞ Et an.1.A. qnte ptis.ser. Ferie.6. Dñice.
3.post pascha.ĩfra in hoc Tomo. Tertio Simo
ni. Joh.21. ☞ Et anno.1.A. quinte ptis.ser.
Ferie.4. Resurrectiõis. fol.219. col.4. Quar
to Cleophe et socio eius. Luce.24. ☞ Et an
nota.1.A. qnte ptis.ser. Ferie.2. Resurrectiõis
fol.217.col.2. Quinto reuersis illis et narran=
tibus quomodo cognouerunt eum in fractione
panis: apparuit ianuis clausis: vbi Thomas
aberat. Jbidem.s.Lu.24. ☞ Et an.q̊.s̈.s.1.
A. qnte ptis.ser. Ferie.4. Resurrectiõis.fo.219
col.4) Sexto post dies octo: qñ cũ eis erat Tho
mas. Joh.20. ☞ Et annota.1.E. qnte ptis.
ser. Dñice in Albis.fol.224.col.1.) Septimo
piscantibꝰ ad mare Tiberiadis. Joh.21. ☞
Et in predicto anno.1.A. qnte ptis. ser. Fer.4.
Resurrectionis.fol.219.col.4.) Octauo in mõ
te Galilee: q non longe erat ab Hierusalē. Mat
27. ☞ Et in euangelio hodierno.) Nono re
cumbentibus illis vndecim / die: quo ascendit.
Decimo viderunt eum iam nõ in terra positũ:
sed eleuatũ in aera: celos petentē: dicente eis an
gelo. Sic veniet: quēadmodum vidistis cũ eun
tem in celum. Act.1.b. ☞ Et anno.1.sexte p=
J tis. sermonis Ascensionis. infra in hoc Tom̃.
dicio. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Aplor. incipiẽtibꝰ fol.82. sub them̃.
* Vndecim discipuli.⁊c.] vt.s̈.A. ¶ vel sermo
nis Prelator. fol.90. sub the. * Docete omnes
gentes.] B.D.F. ¶ vel ser. sanctissime Trinita
tis. infra sub the. * Jn nomine patris / et filij / et
spiritussancti.] B. ¶ vel ser. Sacramẽti.fol.14.
sub the. * Ecce ego vobiscũ sum.⁊c.] C. ¶ Vel
ser. Ascensionis. infra in hoc Tom̃. ¶ vel Jncar
nationis.fol.2. ¶ vel Religiosorum.fol.136.sub
themate. * Data est mihi potestas.⁊c.] D.E.
¶ vel sermonis Orationis. fol.180. sub the. *
Videntes adorauerũt.] A. ¶ vel ser. Fidei.fol.
59.sub the. * Et accedens Jesus.⁊c.] E.

Sabbati in Albis. sermo nis Annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

VNa sabbati.⁊c.] Lx. Postq̄ Cr. Johã.10 A
euangelista descripsit xp̄i cru
cifixionem et mortē. Hic con
sequenter describit eius resur
rectionem. Et diuidit̃ in du=
as: q: primo describitur mani
festatio huius resurrectionis
facta mulieribꝰ deuotis. Secundo eiusdem ma
nifestatio facta aplis: ibi. * Cũ esset sero.⁊c.]
☞ Quod inuenies infra annota.1.A. qnte
ptis. sermonis Dñice in Albis.fol.224.col.1.
Circa primũ sciendũ / q mulieres gradatim per
uenerunt ad cognoscēdum hanc resurrectionē:
⁊ ideo primo euangelista ostendit qualiter eam
cognouerunt per sepulchri euacuationē. Secũ=
do per angelicã visionē: ibi. * Abierũt ergo ite=
rum discipuli. Tertio per dominicã apparitio=
nem: ibi. * Hec cũ dixisset.⁊c.] ☞ Quod in
uenies anno.1. quīte ptis. ser. Ferie.5. Resurre
ctiõis.fol.121.col.1.) Prima in duas: q: primo
describit̃ sepulchri visio. Secundo rei denuncia
tio. Tertio rei nunciate inq̇sitio. Jn prima ergo
parte dicitur sic. * Vna sabbati.] Jdest prima B
die post sabbatũ. Sic enim apud iudeos nomi=
nant̃ dies hebdomade: q: sabbatũ sic nominat̃
absolute ꝑpter reuerentiã illiꝰ diei: ⁊ ab illa de=
nominantur alij dies: ita q sequẽs imediate / di
citur prima sabbati: et alia secũda sabbati: et sic
ꝯsequẽter. ⁊ ꝑpter hoc Mattheus et Marcꝰ vo
cant dominicã resurrectionis / primã diem sab=
bati. Johãnes aũt / vnã sabbati: q: hoc nomen /
vnum: frequẽter accipit̃ ꝑ primo: ⁊ sic Gen̄.1.a.
Factum est vespere et mane dies vnus.i. primꝰ.
Vnde et ꝯsequẽter dicit̃. Factũ est vespere ⁊ ma
ne dies secũdus: et postea tertius: et sic ꝯseq̄nter.
* Maria Magdalene venit mane: cũ adhuc
tenebre essent: ad monumentũ.] Jdest anteq̄ es
set clara dies. Dimisit tñ diem sabbati trãsire: q:
non erat licitũ aliquid operari illa die. Sciēdu͛
etiam q cum ea fuerũt alie due mulieres: ſm q
dicunt alij euãgeliste: sed Johãnes solam istam
exprimit: q: erat alijs feruentior et principalior.
* Et vidit lapidē sublatũ a monumento.] An

gelus enim dñi eũ amouerat: nõ ad hoc ꝙ xp̃s
a sepulchro surgeret: qꝛ clauso sepulchro surrexit
et exijt: sicut clauso vtero virginis natꝰ est. Hoc
tñ fuit aliter: qꝛ in resurrectione habuit corpus
gloriosum: cui nõ resistit aliqd: sed exitus de vte
ro virginis fuit miraculosus. Remouit igiť la=
pidem angelus solum ad manifestãdum xp̃i re
surrectionẽ iam completã. Consequẽter describi
C tur rei vise denũciatio: cum dicitur. * Cucurrit
ergo et venit ad Simonẽ Petrum ⁊ ad aliũ di=
scipulum: quẽ diligebat Jesus.] Scʒ Johãnẽ.
Jsti enĩ pre ceteris xp̃m amabant: ⁊ inuicem se
tenebant sicut familiares. Alij aũt sicut dispersi
fugerant: ꝑpter qd in pluribꝰ locis leguntur isti
duo apl'i simul cõbinati: vt dicitur Joh. 18. cap̃.
in seq̃ndo xp̃m captũ. ⁊ Act. 3. simul ascẽdẽdo in
tẽplũ. ⁊. 8. simul missi sunt ad samaritanos: vt
darent eis spiritũsanctũ. * Et dicit illis. Tule=
runt dñm de monumẽto: et nescimus vbi posue
runt eum.] Timebant enĩ ne iudei corpus xp̃i
asportassent: vt ei ignominiã facerent. Conseq̃n
D ter ponitur rei nunciate inq̃sitio: cum dicitur.
* Exijt ergo Petrus / et ille alius discipulus: et
venerũt ad monumentũ.] Ut viderent factum.
Modus autẽ veniendi ostendiť: cum diciť. *
Currebant aũt duo simul.] Ex desiderio viden
di. * Et ille alius discipulus precucurrit citius
petro: et venit primus ad monumentũ.] Quia
erat iunior et agilior. * Et cum se inclinasset.]
Ad videndum supple per ostiũ illius edificij: in
tra quod corpus xp̃i erat sepultũ: qꝛ sepulchrũ
erat factũ ad modum cuiusdam domũcule lapi
dee: intra quã erat sepulchrum xp̃i positũ: ⁊ ideo
erat ibi quoddam ostiolũ: per qd erat ingressus
ad illum locũ. Sic enĩ fiebant sepulchra iudeo=
rum antiq̃tus: et maxime magnaꝝ ꝑsonaꝝ: vt
eorum filij possent ibi sepeliri: ꝑpter hoc dicitur
freq̃ẽter. 3. ⁊. 4. Reg. de regibus Juda. Sepul
tus est in sepulchro Dauid. ⁊c. * Vidit posita
linteamina.] Jdest bene disposita et plicata: ad
ostendendum ꝙ corpus nõ fuerat sublatũ: quia
simul fuissent linteamina asportata: ⁊ maxime
qꝛ erant fortiter adherẽtia corpori ꝑpter vnctio
nem: et ideo per hoc apparebat / ꝙ sic vere surre=
xerat. * Non tñ introiuit.] Propter petri reue
rentiam: quem expectauit: qꝛ erat senior ipso: et
inter apostolos principalior. * Venit ergo Si
mon petrus sequens eum: ⁊ introiuit in monu=
mentum: et vidit linteamina posita: et sudariũ:
quod fuerat super caput eius / nõ cum linteami
nibus positum.] Scʒ confuse et distincte. * Sʒ
separatim inuolutũ] Jdest bene plicatũ. * In
vnum locum.] Hoc factum est ad ostendẽdum
resurrectionẽ factam. Sequitur. * Tunc ergo
introiuit et ille discipulus: qui venerat primus
ad monumentũ: et vidit et credidit.] Hoc expo
nitur dupliciter. Uno modo sic. Vidit: scʒ ea: q
dicta sunt a Maria. Et credidit: esse verum: scʒ
ꝙ corpus xp̃i esset sublatũ de monumẽto: et non
cogitauerũt de xp̃i resurrectiõe: ⁊ ideo sequitur.
* Nondum enĩ sciebant scripturã: qꝛ oportuit
eum a mortuis resurgere.] Alio modo exponiť
sic. Vidit. s. linteamina et sudariũ: sic disposita
et plicata: vt dictum est: ⁊ credidit resurrectionẽ
xp̃i iam factã. ⁊c. ☞ Terminato in verbis su
prapositis hoc euãgelio) Consequenter ostendi
tur qualiter Maria peruenit ad angelicã visio
nem: cum diciť. * Abierunt ergo iterum disci=
puli. ⁊c. Maria autẽ stabat. ⁊c.] ☞ Quere
annota. 1. a. quite partis. sermõis. Ferie. 5. Re=
surrectionis. fol. 221. col. 2.
* Una sabbati Maria Magdalene. ⁊c.] Mo
raliter. Per istam mulierem: que pre omnibus
fuit solicita videre xp̃i sepulchrũ (quod patet ex
hoc / ꝙ venit mane: cũ adhuc essent tenebre: ⁊ qꝛ
recedentibus apl'is / non recedebat: ꝑpter quod
ei dñs primo apparuit) significať quelibet perso
na de cognitiõe veritatis diuine valde solicita:
et ꝑ hoc mereť hanc asseq̃ cognitionẽ. Matthei
7. a. Petite: ⁊ dabiť vobis: querite / et inuenie=
tis: pulsate / et aperietur vobis. ⁊ talis debet veri
tatem agnitã alijs nunciare: sicut Maria disci=
pulis nunciauit: ne de abscõdito talento debeat
merito reprehendi.
* Currebant duo simul. ⁊c.] Glosa. Johãnes
significat synagogã: que prior venit ad monu=
mentum: sed nõ intrauit: qꝛ ꝑphetias de incar=
natione et passione audiuit: sed ⁊ mortuũ crede
re noluit. Petrus est ecclesia: que cognouit car=
ne mortuũ: ⁊ viuentẽ credidit deũ: post quem et
Judea in fine intrabit. * Separatim.] Quia
sacramenta diuinitatis incõprehensibilia: a no
stre infirmitatis cognitione remota sunt. In in=
uoluto: nec finis / nec initiũ aspicitur. Sic cels=
tudo diuinitatꝭ nec cepit ẽẽ: nec desinit. In vnũ
locum: quia in scissura mentiũ deus non est: sed
in vnitate. Vel sudariũ capitis / passio Christi:
cuius sacramenta infidelibus sunt occulta seor
sum: qꝛ lõge a nostra: qꝛ ille sponte et sine culpa
passus: nos inuiti cum culpa. * Nõdum. ⁊c.]
Scʒ vsq̃ adeo: vt cum ab ipso dño aperte dicere
tur: propter consuetudinẽ ab eo audiendi para
bolas / non intelligerent.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Magdalene. Tomo secundo. sub the
mate. * Maria Magdalene.] vt. 8. B. ☞ Vel
sermonis Petri apostoli. Tomo secũdo. Et Jo
hãnis euãgeliste. supra. fol. 28. sub the. * Exijt
Petrus et alius discipulus.] B. ☞ vel sermonis
Resurrectionis. fol. 212. Et maxime Ferie. 6.

eiusdē Resurrect. fol. 223. H. sub the. * Oportuit Christum resurgere.] D. C vel sermo. p̄cla torum. fol. 90. sub themate. * Maria Magdalene. ꝛc.] F. C vel sermonis Epiphanie. fol. 39. sub themate. * Currebant duo simul. ꝛc.] G. C vel sermonis Incarnationis. fol. 2. Et sermonis passionis. fol. 35. sub themate. * Separatim inuolutum. ꝛc.] G.

Dñice in Albis sermonis annota. Ex q̄nta parte bib.

Cum esset sero die illo vna sabbatoꝝ.] Lyra. In hoc capitulo primo describit̄ manifestatio resurrectiōis x̄pi facta mulierib⁹ deuotis: cum dicit̄. * Una sabbati Maria Magdalene. ꝛc.] ☞ Qđ inuenies. š. an. p̄rimo. f. 1. A. q̄nte p̄tis. ser. Sabbati in Albis. fol. 223. col. 2.) Secūdo manifestatio eiusdem resurrectiōis x̄pi aplis oib⁹ cōiter facta. Et diuiditur hec pars in duas: q̄ꝛ primo manifestat̄ oib⁹/excepto Thoma. scđo Thoma cū eis existēte: ibi. Et post dies octo. P̄ria i tres: q̄ꝛ p̄io đscribit̄ x̄pi apparitio. Secūdo apparitiōis denūciatio: ibi. Thomas aūt. Tertio discipuli audientis obstinatio: ibi. Ille aūt dixit. Prima adhuc i duas: quia primo describit̄ apparitiōis actus. Secundo eius effectus: ibi. Gauisi sunt. In prima ergo parte dicit̄ sic. * Cum esset sero.] In die em̄ apl̄i erant dispersi p̄pter metum iudeoꝝ: sed in sero conueniebant ad locum vnū: ꝛ ideo tali hora apparuit. * Die illo.] Scꝫ prima die resurrectionis. * Una sabbatoꝝ.] Idest prima die post sabbatū: vt expositū est in capite hui⁹ capi. ☞ Et inuenies an. 1. A. q̄nte p̄tis. ser. Sabbati i Albis. fol. 223. col. 2. * Et fores eēnt clausę: vbi erant discipuli congregati p̄pter metum iudeorum.] Hoc etiā ex diuina ordinatione factum est: vt Jesus intrans ad discipulos ianuis clausis/ostenderet se habere corpus gloriosum. * Uenit Jesus: et stetit in medio: et dixit eis. Pax vobis.] Et hoc ē cōtra duplicē eoꝝ p̄turbationē. Erant em̄ conturbati de morte ipsi⁹ x̄pi: ꝛ de p̄secutione iudeoꝝ eis imminente. Poterat tm̄ eos p̄ suam presentiā custodire: ꝛ de resurrectiōe certificare. vñ subdit̄. * Et cū hoc dixisset/ ostēdit eis man⁹ ꝛ latus.] Ut p̄ cicatrices remanentes ostenderet identitatē numeralem corporis prius passi. Ista em̄ in corpore x̄pi remanserunt: non ad defectū: sed magis ad gloriā: p̄pter

B victoriā ex illis vulnerib⁹ ꝯsecutā. Conseq̄nter ponit̄ huius apparitionis effect⁹: q̄ est duplex. Primus est discipuloꝝ exultatio ꝯtra duplicē tristiciam ip̄oꝝ amotā. s. de morte x̄pi: ꝛ iudeoꝝ metu: ꝛ quātū ad hoc dicit. * Gauisi sunt ergo discipuli viso dño.] Secūdus est eoꝝ instructio: ꝛ q̄tū ad h̄ subdit̄. * Dicit ḡ eis iteꝝ: pax vob.] Q̄ꝛ volebat eos instruere de pace futura: q̄ erat perpetua. * Sicut misit me pater.] Ad veritatē fidei docendā in Judea. * Et ego mitto vos.] Idest mittā ad hanc veritatem publicandā per totum mundum: et quia executio huius officij non potest cōuenienter fieri sine gratia sp̄ūssancti: ideo sequitur. * Hec cum dixisset: insufflauit: ꝛ dicit eis. Accipite spiritū sanctū.] Per illā sufflationē intelligere voluit sp̄m̄ sanctū a se procedere sicut procedit a patre. * Quoꝝ remiseritis peccata remittunt̄ eis.] Licet eni solus de⁹ principaliter peccata dimittat: tamē ministri ecclesie p̄ virtutē clauiū ad hoc ministerialiter operantur. * Et quoꝝ retinueritis.] Idest retinēda iudicaueritis. * Retenta erunt.] Hoc tamē intelligenduꝫ est quādo iudicium ecclesie diuino iudicio conformatur. Consequēter ponitur C apparitionis X̄pi denūciatio absente discipulo: cum dicit̄. * Thomas autem vnus ex discipulis duodecim: qui dicitur didymus.] Hoc erat cognomen eius: et sonat idem quod geminus: quia forte erat de tribu beniamin de cognatiōe gemini. Uel secundū alios sonat idē quod dubius: quia propter dubiū de resurrectione quod Thomas habuit: ideo sic cognoiat⁹ fuit. Dicit̄ vnus de duodecim. Non q̄ tunc essent duodecim: cum Judas esset mortuus: sed quia erat vnus de duodecim electis in principio a X̄po. Uel q̄ꝛ cōnumeratur hic Matthias postea elect⁹ in loco Jude: quia Johānes hoc euangeliū scripsit. post eius electionē. * Non erat cum eis quādo venit Jesus.] Ipse enim inter alios apostolos videtur fuisse magis timidus: ꝛ ideo tardi⁹ ceteris venit ad locuꝫ vbi cōgregabant̄ discipuli: ꝛ ideo propter tarditatem suam priuat⁹ est illa visione X̄pi. Hoc aūt factū est diuina ordinatione vel permissione ſm quod dicit. Grego. Ut ex sua absentia sequeretur dubitatio: ꝛ vlteri⁹ in dubitatione obstinatio: ꝛ p̄ consequēs diligēs inquisitio ad nr̄am confirmationē. * Dixerūt ergo ei alij discipuli.] Q̄ꝛ boni rumores cito denūciantur. * Uidimus dñm.] Sic enim ante passionē eum appellauerūt. vt đꝛ Johannis. 13. Uos vocatis me magister ꝛ dñe. ꝛc. Cōsequenter ponit̄ discipuli audiētis obstinatio: cum đꝛ. D * Ille aūt dixit eis. Nisi videro in manib⁹ ei⁹.

fixurā clauoꝝ.] Ridiculose petit iste Thomas
qꝛ maius est videre reparationē totius corpis.
Iterū fuit durus ad credendū: qꝛ volebat certi=
ficari duplici sensu: scꝫ visu ⁊ tactu: ideo sequit᷑.
* Et mittā digitū meū in locuꝫ clauoꝝ: ⁊ mittā
manū meā in latus eiꝰ: non credā.] Isti em̄ sūt
duo sensus: q̄ minꝰ possunt decipi: qꝛ visus int᷑
alios plures differētias reꝝ demōstrat: vt hēt᷑.1.
Metaph. Tactꝰ aūt in hoīe est certissimꝰ. Alij
aūt sensꝰ bn̄ inueniunt᷑ viuaciores ī alijs aīalibꝰ:
vt habet᷑.3. de anima. Secundo principaliter po
E nitur secunda apparitio facta Apostolis in pre
sentia Thome: cum dicit᷑. * Et post dies octo.]
Facto enim interuallo Christus apparebat di
scipulis: qꝛ non conuersabatur continue cū eis:
vt ostenderet se surrexisse ad vitā immortalē ab
hominibus huius vite separatā. * Iterū erant
discipuli eius intus ⁊ Thomas cum eis. Venit
Iesus ianuis clausis: et stetit in medio.] Vt pos
set ab omnibus videri. * Et dixit eis: pax vo=
bis.] Exponat᷑ sic̄ supra. * Deinde dicit Tho=
me. Infer digitū tuū huc.] Quasi respōdens pe
ticioni eius supra posite. In hoc etiā suam dei=
tatem declarat: in quantū absens corpaliter eiꝰ
verba sciebat. * Et vide manus meas.] Videt᷑
em̄ ꝙ deberet dicere. Tange manꝰ meas. Dicen
dum ꝙ visus propter sui certitudinē accipit᷑ pro
om̄i sensu: immo etiā aliqn̄ accipit᷑ ꝑ intellectu:
sicut dicit᷑ alicubi. Vides tu hoc. i. intelligis. et
Exo.20.c. Cūctꝰ populus videbat voces. i. au=
diebat: ita ꝙ ibi accipit᷑ visus pro auditu: ⁊ eo=
dem modo hic accipit᷑ ꝑ tactu. ¶ Vel aliter: qꝛ
(sicut dictū est) Thomas volebat certificari du=
plici sensu. s. visu / in aspectu manuuꝫ: ⁊ tactu / p
lateris tactū: ideo seqtur. * Et affer manū tuā:
⁊ mitte in latus meū: et noli esse incredulus: sed
fidelis.] Hoc dixit Iesus: qꝛ Thomas dixerat
discipulis nunciātibꝰ xp̄i resurrectionē se aliter
F non crediturū eam. * Respōdit Thomas: ⁊ di=
xit.] Nō solum corde credēdo: sed etiā ore ꝯfiten
do: qꝛ vtrūqꝫ requirit᷑ ad salutē. * Dñs meus ⁊
deus meus.] In hoc manifeste ꝯfitet᷑ deitatē in
xp̄o: ꝯtra ꝑfidiā Arriani. Supra enim bene vo=
cauerāt ipsum Iesum dn̄m: sed nō vocabant eū
deū expresse: licet dixerint aliqua verba: p q̄ eiꝰ
deitas pōt intelligi: vt patuit ex supradictis. Sꝫ
Thomas hic factꝰ ē ꝑfectior ī cognitiōe post xp̄i
resurrectionē manifestatā: ꝯfessus ē ip̄m deū eē.
* Dicit ei Iesus. Qꝛ vidisti me Thoma / cre=
didisti.] Cōtrariū videt᷑ p hoc qđ dicit᷑ ad Heb.
11.a. Fides est substātia reꝝ sperādaꝝ: argumē
tū nō apparētiū. ⁊ sic patet ꝙ fides saltēꝫ q̄ntū ad
actū non pōt esse de visis. Vtrū aūt possit esse de
eis quantū ad habitū / nō est p̄sentis speculatio
nis. Dicēdum ꝙ Thomas aliud vidit: et aliud

credidit: qꝛ humanitatē vidit: et deitatē: q in p̄=
senti videri non pōt: credidit. * Beati q non vi
derunt: et crediderūt.] In hoc cōmendat alioꝝ
ꝓmptitudinē ad credēdū: ⁊ in hoc stat ꝯsolatio
nr̄a: q non vidimꝰ / ⁊ tn̄ credimꝰ p doctrinā xp̄i
⁊ aplo̅ꝝ xp̄m vidētiū ad nos deriuatā. Sꝫ huic
dicto videt᷑ ꝯtrariū qđ dr̄ Lu.10.d. Beati oculi
q̄ vidēt: q̄ vos videns. Dicēdū ꝙ duplex est bea
titudo. Vna rei: q̄ ꝯsistit p̄icipaliter in aspectu
⁊ fruitiōe deitatis: ⁊ ex ꝯsequēti in visiōe huma
nitatis xp̄i: ⁊ de hac beatitudine intelligit᷑ v̄bū
Luce. Alia est beatitudo spei: q̄ habet᷑ in p̄nti: et
ista ꝯsistit in merito future beatitudinis: ⁊ ideo
beatior est hoc mō: qui plꝰ meret᷑. Plus aūt me
retur: q̄ credit nō videns / q̄ꝫ videns p̄dicto mō.
⁊ sic intelligit᷑ verbuꝫ xp̄i. Qui nō viderūt. Hoc
aūt dictū licet sit verū: tn̄ q̄ntū ad primā ptem nō
valꝫ ad ꝓpositū: qꝛ apli qbꝰ xp̄s loqbat᷑ Lu.10.
non erāt beati in re: ꝓpter qđ dicendum / ꝙ illud
Luce.10. intelligit᷑ de visiōe xp̄i in p̄ntia morta
li: q̄ fuit multū desiderata a sanctis patribꝰ vete
ris testa. sicut patet p lr̄am sequentem: Luce.10.
☞ Hic euangeliū hoc terminat᷑.) Et ꝯseqnē G
ter ponit᷑ epilogꝰ respectu predictoꝝ: in q̄ osten=
ditur insufficiētia huiꝰ scripture respectu excel=
lentie Xp̄i in opere ⁊ doctrina: q̄ tanta est: ꝙ non
posset lr̄is cōprehendi. ⁊ hoc est qđ dr̄. * Multa
q̄dem ⁊ alia signa fecit Iesus in ꝯspectu discipu
loꝝ suoꝝ: q̄ nō sunt scripta in libro hoc.] Hoc si
gnanter dixit: ne aliquis forte crederet ea nō esse
vera: q̄ scripta sunt ab alijs euāgelistis / ⁊ a Io=
hanne dimissa. Ostendit᷑ etiā in hoc epilogo vti
litas huiꝰ doctrine: cū subdit᷑ * Hec aūt scripta
sunt / vt credatis.] Fide formata charitate. *
* Qꝛ Iesus est filiꝰ dei.] Scꝫ naturalis: in po
tentia sibi eq̄lis: ⁊ p ꝯseqnēs idem in deitate: qꝛ
natura diuina est indiuisibilis. Sicut em̄ dictū
fuit a principio / principalis intētio Iohānis est
in hoc euāgelio declarare diuinitatē xp̄i / ⁊ eter=
nam eius generationē a patre. * Et vt credētes
vitā habeatis.] Scꝫ eternaꝫ: in q̄ clare videbit᷑
qđ nunc credit᷑. * In nōie eiꝰ.] Idest p fidē no
minis xp̄i: qꝛ ꝫm qđ dicit᷑ Act.4.c. Necꝫ.n. ali=
ud nomen est sub celo datū hoībus: in quo opor
teat nos saluos fieri.
* Cum sero esset. ⁊c.] vsqꝫ. * Venit Iesꝰ. ⁊c.] H
Moraliter. Per Iesum: q̄ salus interpretat᷑: pre
latus bonꝰ zelū salutis animaꝝ habens / signi=
ficatur: q̄ saluans clausurā virtutū ad subditos
ingredit᷑: ⁊ stat in medio virtutis ad dandū eis
exemplū: ⁊ in medio debite affectionis sine acce
ptione psonaꝝ: ⁊ sic dicit eis bis. pax vobis. ep̄tā
do eis ⁊ ꝓcurādo (q̄ntum pōt) pacem duplicē. s.
fraternā / ⁊ supnā. * Ostendit eis manꝰ.] Idest
opa virtuosa. * Et latꝰ.] Idest vere charitatis

signa. * Et dicit eis. Accipite spiritũsctm̃] Il=
los ad ordines sacros ꝓmouẽdo: q̇ sunt idonei
ad laborẽ salutis aiarꝫ: ideo subdit. * Quorũ
remiseritis pctã. ꝛc. Thomas aũt. ꝛc.] Seq̇tur.
* Ille aũt dixit eis. Nisi videro. ꝛc.] Per istuꝫ
quantũ ad hoc significantur illi: q̇ bonitatẽ vel
ptãtem prelati ab aliĳs auditã credere nolũt: nisi
habeant ꝓpriã experientiã / ꝓpter hoc reprehen
dendi sunt: nam in talibus credendum est testi
monio bonorum: ꝓpter qd̕ subditur. * Beati
qui non viderunt / et crediderũt.]
I Glosa. * Cum esset sero. ꝛc.] Glo. Hoc in ip̃o die resur
rectiõis factũ est: in quo q̇nq̇es Jesus apparuit.
Primo Marie Magdalene. Secũdo eidem cũ
aliĳs currenti nũciare discipulis volẽtibꝰ. Ter=
tio Petro. Quarto Cleophe et socio eiꝰ. Quin
to discipulis / ianuis clausis: predictis duobꝰ iã
reuersis. * Ostendit eis. ꝛc.] Post resurrectio
nẽ in corpore suo dñs duo ꝯtraria ostẽdit: ꝛ pal=
pabile eiusdẽ nature: vt formet ad fidem: ꝛ incor
ruptibile alterius glorie: vt inuitet ad premiuꝫ.
* Dicit eis: pax. ꝛc.] Pacẽ offert: q̇ ꝓpter pacẽ
venit. Iterat: vt monstret ꝑ suũ sanguinẽ esse pa
cificata: que in celis sunt: et que in terra. * Ac=
cipite spũmsanctũ.] Aug. In terra datur spũs:
vt diligatur primꝰ: e celo datur spũs: vt diligat
deus. * Quorꝫ remiseritis. ꝛc.] Ecce charitas:
q̃ per spũmsctm̃ infundit cordibꝰ corꝫ. Qui pti=
cipes sui sunt / pctã dimittit: corꝫ q̇ non sunt / te=
net. Et ideo postq̃ dixit. Accipite spũmsanctuꝫ:
cõtinuo subiecit. Quorum remiseritis pctã. ꝛc.
K * Thomas aũt. ꝛc.] Non casu: sed diuina dis
positione defuit Thomas: ꝛ audita nõ credidit.
Vñ palpãdum se ei dñs prebuit: q꞉ eius dubita
tione / ꝛ facta sibi ꝓbatione / nulli relinq̇tur iam
dubitare. * Qui dicit didymus.] Idest gemi
nus: q꞉ dubius. Thomas. i. abyssus: q꞉ dubitã=
do ꝓfundius nouit. * Respõdit.] Videbat et
tangebat hoiem: ꝛ sup̱ hoc deũ credebat: iam re
mota dubitatiõe: ꝛ ꝯfitebat: quem nõ videbat.
* Quia vidisti.] Nõ ait / tetigisti: sed / vidisti:
q꞉ visus quodãmodo generalis sensus est: q̇ de
aliĳs quattuor dici solet: forsitan non fuit ausus
tangere: sed aspiciendo tm̃: seu etiam tangendo
credidit. * Beati.] Commẽdat fidem gentiũ:
sed preterito vtitur: vt qui: quod erat futurũ: in
L sua predestinatione nouerat iam factum ☞
Hic euangeliũ hoc terminat. Et sequitur imme
diate. * Multa.] Quasi in fine libri cõcludit.
Multa quidem. ꝛc. que pre sua multitudine nõ
sunt scripta. hic autẽ: que fecit Jesus: ꝛ ante re=
surrectionem / et post dicit se scripsisse: vt fidem
astruat: qua vita habeatur. Deinde tamen nar
rat quomodo se manifestauit Jesus ad mare ti
beriadis: et in captura piscium / cõmendauit ec
clesie sacramentũ: qualis futura est in vltima re
surrectione. Ad quod cõmendandum valet: q꞉
quasi finis libri interpositus est: vt esset etiam se
cure narrationis: quasi premiũ: quod ei faceret
quodammodo eminentiorẽ locum.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis M Auctor.
sermonis Resurrectionis. incip̃. fol. 212. ¶ Vel
ser. Ferie. 6. Resurrectionis. lr̃a. H. fol. 223. sub
themate. * Venit Jesus. ꝛc.] vt. s̃. A. J. ¶ vel
ser. Pacis. fol. 177. sub the. * Pax vobis.] A.
B. J. ¶ vel ser. Thome apli. Tom̃. 2. ¶ Vel Fi
dei. fol. 59. sub the. * Noli esse icredulꝰ. ꝛc.] E.
¶ vel ser. Aplorꝫ. fol. 82. sub the. * Vidimꝰ do
minum.] C. ¶ vel ser. Incarñ. fol. 2. sub the. *
* Sicut misit me pater. ꝛc.] B. ¶ vl̕ ser. Sacra
menti. fol. 14. ¶ vel pentece. infra sub the. * Ac
cipite spiritũsanctũ.] B. J. ¶ vel ser. penitentie.
fol. 211. Et pctõrꝫ. fol. 189. sub the. * Quorꝫ re
miseritis. ꝛc.] B. ¶ vel sermo. Oim sctõrꝫ. To=
mo. 2. sub themate. * Beati oculi: qui non vi=
derunt. ꝛc.] F. ¶ vel sermo. prelatorꝫ. fo. 90. sub
themate. * Venit Jesus. ꝛc.] H.

Ferie. iiij. Dñice in Albis.

Sermõis annotamẽta. Ex quinta pte Biblie

Exierũt cito mulieres de monu ¶ I. Mat. 28 A
mento. ꝛc.] Lyra. In hoc cap̃.
describitur dñice resurrectiõis
manifestatio. Et primo per de
scendentẽ angelum: cũ dicitur
* Angelus dñi. ꝛc] ☞ q̃re
supra annotamẽto. 1. C. q̇nte
partis. sermonis Sabbati sancti. fol. 211. col. 3.
Secundo in euangelio hodierno ponit manife
statio eiusdem dñice resurrectiõis per ipsum do
minum apparentẽ mulieribus de sepulchro re=
uertẽtibus: cũ subditur. * Exierunt cito mulie
res de monumento.] Ad denunciãdum bonos
rumores christi discipulis. * Cum timore] Ex
insolita angeli visione.. * Et gaudio magno]
Ex christi resurrectione. * Currentes nunciare
discipulis eiꝰ. Et ecce Jesus occurrit illis.] Re=
uertentibus. s. de monumẽto anteq̃ venirent ad
apostolos. * Dicens. Auete.] Verbum est con
solatoriũ. * Ille autem accesserũt: et tenuerunt
pedes eius.] Ex deuotione. * Et adorauerunt
eum.] Adoratione latrie. * Tunc ait illis Je=
sus. Nolite timere.] Hoc dicit ad earum perfe=
ctam consolationem: quia timor: qui inuaserat
eas ex aspectu angeli: adhuc nõ totaliter recesse
rat ab eis. * Ite nunciate fratribꝰ meis: vt eãt
in Galileã: ibi me videbunt.] Discipulos suos
vocat fratres: eos amicabiliꝰ nominãs solito: vt

securi⁹ accedant ad eū: ꝛ nō timeant accedere: ꝓpter hoc ꝙ reliquerant eum in sua captione.

B Consequenter tertio declaratur resurrectio christi per testimoniū militum custodientium sepulchrum: cum dicitur. ✳ Que cum abijssent: ecce quidam de custodibus venerūt in ciuitatē] De sepulchro Christi: quod erat aliquantulū extra Hierusalem: vt dicitur Johānis.19. ✳ Et nunciauerunt principibus sacerdotuꝫ.] A quibus erant positi ad custodiēdum sepulchrū christi. ✳ Omnia que facta fuerant.] Scilicet xp̄i resurrectionē: et angeli terribilem apparitionem. ✳ Et congregati cū senioribus cōsilio accepto/ pecuniam copiosam dederūt militib⁹: dicentes. Dicite: quia discipuli eius nocte venerunt: ꝛ furati sunt eum: nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a preside: nos suadebim⁹ ei: et securos vos faciemus. At illi accepta pecunia/ fecerunt: sicut erant edocti.] Istud mendaciū militum emerunt care: quod adhuc tenet iudeos in errore. Unde sequitur postea. ✳ Et diuulgatū est verbum istud apud iudeos vsqꝫ in hodiernū diem.] Cōsequēter (terminato euāgelio hodierno) ponitur resurrectionis manifestate diuulgatio: cum subditur. ✳ Undecim discipuli. ꝛc.] ☞ Quere supra annotamēto.1.A. q̄nte partis.ser. Ferie.6. Resurrectiōis.fol.222.col.1.

C Moralr ✳ Exierūt mulieres. ꝛc. Et ecce Jesus occurrit illis. ꝛc.] Moraliter. Raba. Per hoc ostendit omnibus iter virtutū inchoātibus: vt ad salutē perpetuam puenire queant: adiuuādo se occurrere. ✳ Pecuniā copiosam dederunt. ꝛc.] Hilarius. Emitur ergo resurrectionis silentiū/ et furti mendaciū argento: quia honore seculi: qui in pecunia est: et cupiditate/ xp̄i gloria denegatur. Item istis iudeis similes sunt: qui cum magnis sumptibus et laboribus conantur ad subuersionem veritatis in speculabilibus vel agibilibus: cuiusmodi sunt aduocati dolosi: et doctores gloriosi: et illi: qui eos ad hoc inducunt.

D Glosa ✳ Exierunt cito mulieres de monumēto cum timore et gaudio. ꝛc.] Glosa. Duplex est affect⁹ in eis: timoris: et gaudij. Alter de magnitudine miraculi: alter ex desiderio resurgentis: et vtercꝫ gradum femineū concitabat. ✳ Ecce Jesus occurrit illis. ꝛc.] Sic omnib⁹ iter virtutū inchoātibus adiuuando occurrit xp̄s. ✳ Et tenuerūt] Superi⁹ dictum est clauso exisse monumēto: vt immortale corpus itelligeres: hic tenenē pedes: vt verā carnem cōprobes. Et qꝛ tanta visiōe tremebant/ primū pellitur timor. Nolite timere: vt mente placida possint audire: que dicūtur. Iste tenēt pedes: que adorāt resuscitatū: sed illa: que nesciebat adhuc resurrexisse filiū dei/ audit merito. Noli me tangere: nondum em̄ ascendi ad patrē. Joh.20.c. ✳ Nūciate.] Ut mulier/ mortifera serpentis verba narrauit: ita modo verba viuificatoris: vt a qua tunc mors: modo ab ea vita. ✳ Fratrib⁹ meis.] Ante etiā seruos vocauit: modo fratres: vt ꝛ post resurrectionē candē humanitatē resumpsisse: et illos idē sperare doceat. ✳ Ut eāt in Galileā.] Non tm̄ ibi solū: necꝫ ibi primū visus est a discipulis. Lucas em̄ et Johānes satis apte dicūt ipso die resurrectiōis dn̄ij visuꝫ esse in hierl'm. Prio Marie Magdalene: qn̄ dictū est ei. Noli me tangere. Joh.20.d. De inde eidē ꝛ alij Marie/ currētib⁹ nūciare aplis: qn̄ et pedes ei⁹ tenuerūt. Uisus est etiā ipso die duob⁹ discipulis in via. Luce.24.b. Uisus est etiā et Petro. Sꝫ quō factū sit/ euāgelista nō declarat. Uisus est etiā et discipulis simul: cū loqrenē: reuersis illis: q̄ cognouerūt eū in fractione panis: qn̄ stās in medio coꝝ: dixit. Pax vobis. Joh.20.c. Tn̄ specialiē Matthe⁹ ꝛ Marc⁹ scribūt dixisse angelū/ vel ip̄m dn̄m: ꝙ i Galilea videndus esset. ¶ Mystice q̄dem: qꝛ Galilea dicitur transmigratio. Precedet ḡ vos in Galileā.i. grā transmigratura a iudeis ad gētes: p̄cedet vos: viā i cordib⁹ eoꝝ p̄parādo. et ibi videbitis eū.i. mēb⁊ a ei⁹: ꝛ viuū corp⁹ eius ibi iuenietis. Uel Galilea dr̄ reuelatio: nō in forma serui: sꝫ in ea: i q̄ pr̄i est eq̄lis. Illic nos p̄cessit: cū similes ei erimus.1. Joh.3.a. Ibi videbim⁹ eū: sicuti ē. ꝛ hec est beata reuelatio vel transmigratio de isto seculo ad eternitatē. ✳ Pecuniā copiosam. ꝛc.] Hic F ro. Qui reb⁹ eccl'ie abutūtur in alijs reb⁹: q̄bus suā explcāt volūtatē: sil'es sunt scribaꝝ et phariseoꝝ ꝛ sacerdotū redimētiū mendaciū ꝛ sanguinē saluatoris. ✳ Furati sunt eū.] Aug. Si dormierūt: quō viderūt? Si nō viderūt: quō testes esse potuerūt? Auaritia: q̄ captiuauit discipulū comitem dn̄i: decepit ꝛ milites custodes sepulchri: ꝛ sic iudeos seduxit. Un̄ sb̄dit. ✳ Et diuulgatū est v̄bū istud apud iudeos vsqꝫ i hodiernū diē.] ☞ Reliq̄ imediate seq̄ntia q̄re an.q.ḡ. G ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermōis Resurrectiōis.fol.212. ¶ Vl' an.1.lb.q̄n te ptis.ser. Ferie.6. eiusdē Resurrectiōis.fo.223 col.1. ¶ vel ser. Rel'.fo.136.sb the. ✳ Ecce Jesus occurrit illis.] A.D. ¶ vel sermo. Epiph.fo.39. ¶ vel sermonis Apostoloꝝ.fol.82.sub themate. ✳ Ite nūciate fr̄ibus meis. ꝛc.] A.E. ¶ vel ser. Prel'.fo.90.sb the. ✳ Pecuniā copiosam. ꝛc.] B.C.F. ¶ vel ser. Oron].fo.180.sb the. ✳ Adorauerūt eū.] A. ¶ vel ser. Incarn̄. fol.2. sub the. ✳ Et tenuerūt pedes ei⁹.] F. ¶ vel ser. Transfigurationis. Tomo secūdo. ¶ vel sermonis Iudicij finalis.fol.236. sub the. ✳ Ut eant in Galileā. ꝛc.] E. ¶ vl' ser. Pctoꝝ..fo.189. sub the. ✳ Pecuniam copiosam militibus dederunt.] F.

C1. Johã.10 A

Ego sũ pastor bonus.] ☞ Superius in hec capit'lo posita est xp̃i benignitas in docendo. Et quomodo ad hoc saluator premisit quãdam parabolam cũ sua expositiõe: que duas ptes cõtinet. Primo q̃dem: ꝙ nõ intrans per ostium: est fur et latro. ⁊c. De q̃bus omnibus quere infra annota. 1. per totum. q̃nte ptis. ser. Feric. 3. penteco. incipienti. * Amen amẽ dico vobis: qui nõ intrat per ostium. ⁊c.] In euangelio aũt hodierno exponit saluator secundam parabole partem. s. ꝙ sit bonus pastor intrans per ostiũ. ⁊ hec pars diuidit̃ in duas partes: qr primo ꝓponit intentũ. Secundo probat ꝓpositũ) ¶ Lyra. Circa primũ ponit conditiones boni et mali pastoris: quia bonus pastor debet habere affectionem ad gregẽ: in tantũ: ꝙ pro eo (si necesse esset) sustineat mortem: et hoc est quod dicit̃. * Bonus pastor animã suam dat pro ouibus suis.] Ad cuius intellectũ sciendum: ꝙ res melior nõ est exponenda periculo ꝓ viliori: sed magis ecõuerso. Uita autem hominis melior est simpliciter: q̃ vita omnium brutorꝝ animalium: et ideo licet pastor brutorꝝ debeat aliquẽ laborem ꝓ salute sui gregis sustinere: nõ tamen debet se morti exponere. Anima autẽ humana nobilior est corpore: ideo econtrario pastor animarꝝ pro grege suo debet vitã corporalem exponere. Ulteri⁹ tangit conditionẽ mali pastoris/ dicẽs. * Mercenarius autem: et qui non est pastor.] Mercenarius dicitur a mercede: ⁊ talis est: qui in officio prelationis attendit cõmodum rei temporalis: quod dicitur merces. Gloria autem celestis non dicitur proprie merces: sed tantũmodo largiter: in quantum omne quod redditur in premiũ laboris: dicitur merces. Ratio autẽ huius est: quia hereditas distinguitur a mercede proprie dicta: sicut filius: cui debetur hereditas: distinguitur ab operario conductitio: cui debet̃ merces. Gloria autem celestis redditur fidelibus: sicut hereditas filijs: propter quod non habet rationem mercedis: et ideo ille est verus pastor: q̃ attendit ad premiũ glorie: mercenarius autem: qui attendit ad commodũ rei terrene. Et quia non est ꝓprie pastor: ideo sequitur. * Cui⁹ nõ sunt oues proprie.] Sed tñ vsurpatiue. Quod ꝓbat per effectũ: cum dicitur. * Uidet lupum venientem.] Idest tyrannũ: subditos ad peccandum inducẽtem: vel hereticũ falsa doctrina eos corrũpentẽ. * Et dimittit oues: et fugit.] Non resistẽdo p censurã eccl'iasticã tyrãnice oppressioni: nec per sanam doctrinam heretice prauitati.

* Et lupus rapit] Ad malum ptrahẽdo. * Et dispergit oues.] Ab vnitate ecclesie separando. * Mercenarius aũt fugit.] Idest auxiliũ debitum subtrahit. * Quia mercenarius est.] Idest solũ curãs de cõmodo tpali. * Et nõ pertinet ad eum de ouibus.] Qr non habz affectũ debite ordinatũ ad eas. Secũdo cõsequenter ꝓbat quod dixerat per duo signa. Primũ est mutua cognitio pastoris ⁊ ouiũ: qđ ꝓuenit ex hoc ꝙ pastor freq̃nter ⁊ solicite oues visitat: ⁊ sic cognoscit in particulari conditiones earꝝ: similiter oues ex freq̃nti imaginatione bñficij pastoris ipz attẽdũt: ⁊ sic specialit̃ recognoscũt ipz. Sic est de xp̃o ⁊ vere fidelibus: ergo est pastor verus: ⁊ hoc est qđ dr̃. * Ego sum pastor bonus.] Et signuz hui⁹ subditur. * Et cognosco meas.] Nõ solũ noticia visionis: qr om̃ia nuda sunt et apta oculis eius: vt dr̃. Heb. 4. d. Sed etiam noticia approbationis. * Et cognoscunt me mee.] Qr vere fideles cognoscunt bñficia xp̃i. * Sicut nouit me pater: ⁊ ego cognosco prẽm.] Li/ sicut nõ importat equalitatẽ: sed quandã assimilationẽ longinquã. Uel sic: li/ sicut/ non est nota eq̃litatis: sed similitudinis: quia patris et filij est vna noticia: considerando filij diuinitatem. Secundum vero humanitatem videt patrem clare et continue: non sic autem fideles possunt habere oculum mẽtis ad beneficia diuine gratie: quia talis attentio mentis aliquando necessario interrumpitur propter statum presentis vite. Secundum signum veri pastoris est affectio: quaz ostendit ad oues: que non potest esse maior: q̃ se exponere pro ouibus: sic est de christo ⁊ fidelib⁹: ideo dicit̃. * Et animaz meam pono pro ouib⁹ meis.] Quia anima xp̃i pro fidelibus fuit separata a corpore. ⁊ oblata deo patri: cum dixit. In manus tuas cõmẽdo spiritũ meum. Luce. 23. f. Et ne crederetur ꝙ solum pro iudeis deberet mori: propter hoc quod dicit Matthei. 15. c. Non sum missus/ nisi ad oues: que perierũt: domus israel: ideo hoc remouet: dicẽs. * Et alias oues habeo: que nõ sunt ex hoc ouili.] Idest de synagoga iudeorum: sed de populo gentili. * Et illas oportet me adducere.] Quod factũ est per predicationem apostolorum: vt habetur Actuũ 13. Christo principaliter operante in eorum predicatione: secundum quod dicitur Marci vltimo. d. Illi autem profecti predicauerunt vbiq̃ domino cooperante. ⁊c. * Et vocem meam audient.] Qr iudeis repellẽtibus fidem xp̃i/ gentiles eã deuote receperunt ad predicationẽ aplorꝝ: secundum quod habet̃ Actuũ. 13. g. vbi dicit̃: ꝙ Paulus et Barnabas dixerunt iudeis. Uobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniam repellitis illud: ⁊ indignos vos iudica-

B

tis vite eterne: ecce cōuertimur ad gentes: sic enī nobis precepit dñs: et sequitur. Audientes ergo gentes: gauisi sunt: ⁊ glorificabāt verbum dñi. * Et fiet vnum ouile.] Idest vna ecclesia ex iudeis et gentibus collecta. * Et vnus pastor.] Scilicet Xp̄s: alij aūt non sunt nisi vicarij illius pastoris. ☞ Quere sup illud Alias oues habeo. ⁊c. De pe. di. 4. canone. Hanc societatem.

C ¶ Circa p̄dicta querit̄. Utrū licitū sit pastori ecclesie in persecutiōe fugere? Et arguit̄ primo, ꝙ sic: quia aliqui sancti leguntur hoc fecisse sicut Thomas Cantuariēsis fugit de Anglia tpe persecutiōis sue ecclesie: qđ non fecisset, nisi licitum fuisset. ⁊c. Itez saluator dixit apl'is. Matth. 10. Si vos pſecuti fuerint in vna ciuitate, fugite in aliā: ⁊ sic videtur, ꝙ fugere tpe persecutiōis: non solū sit licitum: sed etiā meritoriū: cum saluator discipulos ad hoc hortetur. Contrariū arguit̄ ꝑ hoc, qđ dictū est scʒ Mercenarius ⁊ qui non est pastor videt lupum venientē et dimittit oues et fugit. Quod exponēs Grego. dicit, ꝙ ille: q̄ fugit tpe persecutiōis: merito perdit meritū pastoris: quod non esset verū, si fugere sibi esset licitū. Respōsio. Dicendū, ꝙ nomie lupi veniētis sup oues: aliqñ intelligit̄ diabolus per tentationes fideles infestās: aliquādo hereticus per falsam doctrinā corrūpens: aliquādo tyrānus violentia armorū persequēs. Si primo ⁊ secūdo modo accipiatur lupus: non est licitū pastori fugere: quia cum talib⁹ lupis non est resistendū corporaliter sed magis spūaliter per deuotam orōnem et sanctaʒ predicationē ⁊ doctrinā: et ideo per talia est eis statim viriliter resistendū: aliter enim si daretur eis ingressus nō resistendo: accideret maius periculum. Propter quod dicit beatus Iacobus. 4. b. Resistite diabolo, ⁊ fugiet a vobis. Et hoc idem posset dici de heretico: qꝛ fugit illum: qui per sanam doctrinam detegit ipsius falsitatē. Propter quod Simō magus fugiebat Petrum de ciuitate in ciuitatem: vt dicitur in Itinerario Clementis. Si accipiatur lupus tertio modo: tunc est distinguendū: quia aut persecutio personalis est: aut cōmunis. Si personalis: ita ꝙ est contra pastorem tm̄, et non contra gregē sibi cōmissum: tunc pastori est fugiendū: nec tunc dimittit gregem in persecutione: qꝛ tūc persecutio non est contra gregem: vt dictum est. Et hoc modo Paulus apostolus fugit de Damasco: vt habet̄ Actuū. 9. b. Si aūt pſecutio sit cōis contra gregē ⁊ pastorem: adhuc distinguēduʒ est: qꝛ aut est vnus solus pastor: aut multi. Si vnus tm̄, nō est sibi licitū fugere et gregē dimittere: quia hic esset mercenarius et non pastor: fm ꝙ dicit saluator. Si autem sunt multi pastores: quibus ecclesia indigeat: tunc aliqui debent remanere: et alij fugere: vt sic grex remanens in illa ecclesia sufficienter custodiatur: et vtilitati ecclesie de alijs prouideatur. Et si non possit determinari de cōmuni cōcordia vel alia conuenienti via: qui remaneant: et qui fugiāt: Possent super hoc inuocata spūssancti grā sortes mitti: fm quod dicit. Aug. in epl'a ad Honoratū. Si inter dei ministros sit disceptatio: qui eorū fugiāt, ne eorū tpe pſecutiōis maneāt: ⁊ qui eorū fugiāt, ne fuga vel morte omniū eccl'ia deseratur: si hec disceptatio aliter non poterit terminari (quantum mihi videt̄) qui maneāt ⁊ q̄ fugiāt: sorte legendi sunt. Ad primū dicendū ꝙ sancti fugerūt in casibus licitis p̄dicto modo. Un̄ in legenda sancti Thome dr̄ sic: ꝙ in principio persecutiōis fugit: quia nonduʒ innotuerat ad plenū causa ecclie: ⁊ pſonalis pſecutio videbat̄. Eodē modo dicendū est ad scđm, ꝙ saluator hortatur discipulos fugere in casibus licitis predictis.

¶ Additio p̄ma vbi dr̄ in postilla. Omīs quotquot venerūt, fures sunt ⁊ latrones. ⁊c. Quod autē hec verba xp̄i non possunt intelligi de prophetis seu p̄riarchis: ⁊ huiusmodi, satis est manifestū: illi enī non: vt pderēt oues seu vt eas furarentur venerūt. Sʒ attendendū est quō verba Xp̄i dicētis vniuersaliter. Omēs quotquot venerunt fures sunt. ⁊c. saluari possint: sic, vt sub hac vniuersalitate nō cōprehendant̄ etiā iusti a deo missi. Nā fm Apl'm Ad hebreos. 2. b. Qui omīa dicit, nihil excipit. Sʒ cōtinuādo hec verba ad immediate precedētia, satis habet̄, ꝙ hec vniuersalitas nō cōprehēdit omēs quotq̄t venerūt simplicit̄: sʒ tm̄ illos: q̄ veniētes nō intrauerūt ꝑ ostiū. Un̄ cū xp̄s dixit. Ego sū ostiū ouiū. stati subiūgit, q̄tq̄t venerūt. ⁊c. Ut itelligat̄ illa vniuersalitas solū ꝯprehēdere illos: q̄ nō ꝑ ostiū venerūt. Et hoc videt̄ dicere Aug. in h° loco, vbi ait. Intellige ḡ quotq̄t venerūt, p̄ter me. Nō aūt p̄ter illū ꝓphe venerūt qꝛ cū illo venerūt. ⁊c. ⁊ infra. Precesserūt enī iusti in cū credētes venturū: quō credim⁹ i cū: q̄ iā venit: tpa enī variata sunt: nō fides. Hec Augu.

* Mercenari⁹ aūt. ⁊c.] Ly. Mor. Hic est q̄ p̄n̄ dēdo claustralib⁹ q̄rit honorē ꝓpriū: ⁊ pmotionem carnaliū amicorū. * Videt lupū venientez. ⁊c.] Idest aliquē, malū gregē suū in fide vel morib⁹ corrumpentē. * Et dimittit oues et fugit. ⁊c.] Greg. Fugit nō mutādo locū: sʒ subtrahendo solatium.

* Mercenarius autem. ⁊c.] Glosa. Mercenarius est: qui querit: que sua sunt: non que Christi: qui seruit deo: non propter deum: sed pro aliqua mercede: qui culpabilis est: ⁊ nō est filius: sed tamen necessarius, et tolerandus. Fur vero semꝑ est cauēd⁹. Prepositi vero: q̄ filij sunt: ⁊

pastores: ⁊ tñ vnus est pastor: q2 illi omnes sunt membra illius: cuius sunt oues ꝓprie. ✳ Et lupus rapit.] Lupus est/ vel violentus: qui corporaliter vastat: vel diabolus: q̇ spiritualiter dissipat: cui qui non animas ouium: sed sua querit: non occurrit resistendo: vel mala arguendo: qđ est fugere: q2 timor est fuga animi. Fugit/ ne perdat: quod diligit. Unde reddens causam fuge: subdit. Quia mercẽnari⁹ est: et nõ amat oues: sed sua. Pastores aũt non dicuntur fugere/ si cedunt persecutioni: et seruant se ouiũ vtilitati: q̇bus etiam corpore absentes: sunt spiritu presen-
E tes. ✳ Ego sum pastor.] Post culpam ficti/ iterum formã veri pastoris opponit. Ego sum pastor bonus: ⁊ animã pono pro ouibus: quod nõ ipse vnus fecit: nisi ꝙ omnes sui/ ⁊ ipse vn⁹ sunt: quia ipse sine illis hoc potuit. illi non sine eo: siue quo nihil possunt. ✳ Et ego agnosco.] Fili⁹ per se agnoscit patrẽ: nos per illum. Sicut alibi. Deum nemo vidit vnq̃/ nisi vnigenit⁹: q̇ est in sinu patris/ ipse enarrauit. Item: nemo nouit filium/ nisi pater: neq3 patrẽ quis nouit/ nisi fili⁹: et cui filius voluerit reuelare. ✳ Et animã meam.] Hoc est ꝓbatio dilectionis ad patrem/ et ad oues: sic et petrus tertio confitens amorẽ: iubetur pascere oues: et pro eis mori. ✳ Pro ouibus meis.] Pro ouibus domus israel: que perierant: ad quas corporaliter missus: a quibus nõ sunt dissimiles ille: que sunt de gentibus. Unde dicit. Oportet me alias adducere: q̃uis per suos: quia in illis ipse. Et vocem meã audient. nõ
F dicit/ meoꝝ: quia in ipsis ille loquitur.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis prelatoꝝ. fol. 90. ¶ vel ser. Ferie. 3. penteco. infra in hoc Tom. sub the. ✳ Ego sum pastor. ⁊c.] vt. s̃. A. ¶ vel ser. Relig. fol. 136. sb the. ✳ Bon⁹ pastor. ⁊c.] A. C. ¶ vel ser. Epiph. fol. 39. sub the. ✳ Alias oues habeo. ⁊c.] B. ¶ Uel ser. Incarñ. fol. 2. sub the. ✳ Sicut nouit me pater. ⁊c.] B. E. ¶ vel ser. passionis. fol. 35. sub the. ✳ Animã meam pono. ⁊c.] B. ¶ vel ser. Ecclesie. fol. 64. sb the. ✳ Fiet vnũ ouile. ⁊c.] B. ¶ vl' ser. Dñice. 1. q̃dragesi. fol. 83. Et Dñice. 3. q̃dra. fol. 117. sub the. ✳ Lupus rapit. ⁊c.] D.

Feric. vj. Dñice. j. post octauas Pasche. sermo. Annota. Ex q̇nta ꝑte Bib.

ACcesserũt ad Jesum discipuli Johannis.] ☞ Posita superius credentiũ vocatione/ ⁊ condescẽsione xp̄i ad peccatores: necnõ reprehensione cõtra phariseos iuste ꝯtra dñm murmurantes: cũ dicebatur. ✳ Cum transiret Jesus/ vidit hoiem sedentẽ in teloneo. ⁊c.] Ut inuenies annotamẽto. 1. A. q̇nte partis. ser. Matthei. apl'i. Tom. 2. Consequẽter in euangelio hodierno saluator reprehendit Johãnis discipulos. Et primo ponit coꝝ interrogatio maligna. Secundo xp̄i responsio benigna.) ¶ Lyra. Circa primũ notãduz/ ꝙ discipuli Johãnis in trib⁹ deficiebãt. Primo: q2 de sua abstinentia se iactabant. ✳ Dicentes. Quare nos et pharisei ieiunam⁹ frequenter?] Q2 talia sunt faciẽda in secreto. Ut dicit saluator Matthei. 6. Tu aũt cũ ieiunas. ⁊c. ☞ et an. 1. B. q̇nte ꝑtis. ser. Ferie. 4. Cinerꝝ. fol. 79. col. 1. Secundo: q2 phariseis se ꝯiũgebant/ dicẽtes. Nos ⁊ pharisei: q2 audierãt Johãnem magistrũ suũ phariseos redarguentẽ ⁊ dicẽtẽ Matth. 3. ☞ Et positũ est anno. 3. B. q̇nte ꝑtis. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. Aduẽt⁹. fol. 7. col. 1.) Progenies vipeꝛarũ q̇s demõstrauit vobis fugere a vẽtura ira? Tertio: quia Christũ arguebãt ex defectu abstinentie in discipulis/ dicentes. ✳ Discipuli autẽ tui non ieiunant?] Defectũ. n. discipuloꝝ retorquebant in magistrũ: de quo tñ audierãt Johannẽ/ dicentẽ. Ecce agn⁹ dei: ecce q̇ tollit peccata mũdi. Joh. 1. d. ☞ Et anno. 1. B. q̇nte partis. ser. in octa. Epiph. fol. 53. col. 1.) Consequẽter
secũdo ponit xp̄i responsio. In qua ostẽdit/ ꝙ ieiuniũ corporale non cõpetebat suis discipulis ꝓ illo tẽpore: q2 duplex est ieiuniũ. Quoddam qđ ordinat ad carnis refrenationẽ: ⁊ ad ꝯtẽplationẽ disponit: ⁊ istud nõ cõpetebat discipulis xp̄i: qñ erat cũ eis corporaliter: ⁊ hoc est qđ subditur. B
✳ Et ait illis Jesus. Nunq̇d possunt filij sponsi.] Idest xp̄i: q̇ est spõs⁹ ecclie ✳ Lugere/ q̃diu cũ illis est sponsus? Uenient dies/ qñ auferetur ab eis sponsus.] Quantũ ad presentiã corporalem: sc3 in passione ⁊ ascẽsione in celũ. ✳ Et tũc ieiunabũt.] Q. d. tunc cõpetet eis tale ieiuniũ. Aliud est ieiuniũ: quod ex plenitudine et perfectione contemplatiõis ꝓcedit: quale fuit Moysi ieiuniũ in monte. Quãto eñ anima est in cõtemplatione magis eleuata: tanto est pauciori alimento contẽta. Unde et. 10. Ethi. dicit phs: ꝙ felix contẽplatiu⁹ est paucissimis contẽtus. ⁊ tale ieiuniũ non cõpetebat discipulis: q2 adhuc erant rudes et imperfecti: sed prius debuerũt per charitatem spiritussancti innouari: quod factũ est die penteco. quando fuerunt per gratiam spiritussancti innouati: ⁊ tunc debuerunt incipere nouũ modum viuendi: ⁊ hoc est quod dicit saluator per duplex exemplum. primũ ponitur hic C
✳ Nemo autem immittit cõmissuram.] Idest iuncturam seu supplementũ. ✳ Panni rudis.] Scilicet noui: quia in nouitate est prior. ✳ In vestimentũ vetus.] Q2 ostendat deformitatẽ: D

propter quod subdit.* Tollit enim plenitudi=
nem eius.] Idest vniformitatẽ seu pulchritudi
nem.* A vestimẽto. Et peior scissura fit.] Qr
propter deformitatem / non coniungitur solide
cum veteri panno: et sic de facili causatur ruptu
ra maior in veteri. Secundũ exemplum ponit
ad hec / dicens.* Neqꝫ mittunt vinum nouuz
in vtres veteres.] Quia tunc est in ebulitione.
* Alioquin rumpuntur vtres / et vinum effun
ditur: et vtres pereunt. Sed vinum nouum in
vtres nouos mittunt: et ambo conseruantur.]
Ex his vult concludere ꝙ ea: que sunt perfectio
nis magne: non sunt imponenda hominibus:
donec spoliati fuerint veteri vita. ☞ Termi=
nato hic euangelio hoc: consequenter ponũtur
quedam miracula ad discipulorum confirma=
tionẽ / cũ subditur. * Loquente Iesu ad tur=
bas.ꝛc.] ☞ Vide annota.1.A. quinte par.
sermõis. Dñice.24. post octauas corporis Xpi:
infra in hoc Tomo.

* Accesserunt ad Iesum disci.ꝛc] Moraliter.
E Moralr Per istos qui iactauerunt se de frequenti ieiu=
nio: significantur hypocrite dicentes cum pha=
riseo. Luce.18.b. Ieiuno bis in sabbato: quibꝰ
respõdet.* Nunquid possunt filij sponsi lugere
q̃diu cum illis est sponsus?] Q.d. non. Isti filij
sunt de nouo per baptismum ex ecclesia et Chri
sto regenerati. Et istis non sunt ieiunia impo=
nenda: quia sicut dicitur Gal.5.d. Fructus spi
ritus / est charitas: gaudiũ: pax.ꝛc. sed cũ au=
feretur ab eis sponsus per mortale peccatum /
tunc ieiunandum est eis per penitentie effectũ.
* Nemo autẽ immittit commissurã panni ru=
dis.ꝛc.] Pannus rudis hic dicit nouus: ꝑ quẽ
et per vinũ nouũ significatur nouitas sacramẽ=
torum ecclesiasticoꝝ: que non sunt administrã=
da hoibus in vetustate peccatoꝝ manentibus.
* Accesserũt ad Iesum discipuli Iohãnis.ꝛc]
F Glosa. Glosa. Iohãnes. Marcus ꝛ Lucas ita hoc nar
rant. q. aliqui alij de hoc quesierit. Vñ sciendu
hoc a pluribus esse quesitũ. Tribꝰ de causis re=
phẽdẽdi sunt discipuli Iohãnis: qꝛ de ieiunio se
iactant: ꝛ qꝛ calũniantur: quẽ sciebãt a magr̃o
esse predicatum. Et iunguntur phariseis: quos
magister coꝝ condẽnauerat. ¶ Spũaliter disci
puli Iohãnis ꝛ phariseoꝝ ieiunãt: qꝛ qui opera
legis vel traditionẽ hoim sequitur: vel qui etiã
vocem xp̃i tm̃ aure percipit: abstinẽs a bonis: ie
iuno corde tabescit. Sed qui Christo adheret:
reficitur. Iohannes vinum ꝛ siceraz non bibit:
quia abstinentia meritum auget / cui nulla est
potentia nature. Dñs autem qui pctã potest cõ
donare: cur a pctõribus declinaret: quos absti=
nentibus poterat facere iustiores? Ieiunauit et
Christus: ne preceptũ declines. Mãducat cum

pctõribus: vt gratiam ꝛ potestatem intelligas.
* Nũquid possunt filij spõsi lugere?ꝛc.] Q. si G
cturi estis: vt lugentes ieiunent: quia estis spon
sum occisuri. Nunquid possunt.ꝛc. De vtroqꝫ
luctu vel ieiunio: quod est in tribulatione: vel
gaudio / respondet. Cum ablatus erit sponsus:
tunc erũt in merore et luctu donec per spiritum=
sanctum consolatio tribuatur: quo dono perce=
pto: ieiunium: quod fit per leticiam / iam reno=
uati in vitam spiritualem celebrabunt: nec solũ
a cibis / sed ab omnibꝰ terrenis. * Lugere.ꝛc.]
Hoc verbo exprimit illud ieiunium: quod per=
tinet ad humilitatem tribulationis: illud alte=
rum / quod pertinet ad gaudiũ mentis / ad spiri
tualia suspense. Et ideo a cibis corporeis alie=
nate / sequentibus similitudinibus de pãno no=
uo et vino nouo significat: ostendens ꝙ carnali
bus et ob hoc veterem sensum adhuc trahenti=
bus hoc genus ieiunij non congruat: quia dum
ita carnales sunt / perfectionem noue vite habe
re non possunt. Quod hic ait: lugere Marcus
et Lucas dicunt ieiunare. Vnde et ipse. Po=
stea ieiunabunt: non lugebunt.* Et tunc ieiu=
nabunt.ꝛc.] Luctus de absentia sponsi nec an=
te incarnationem defuit in patribꝰ: nec post pas
sionem: nisi quãdiu in carne cum discipulis con
uersatus est. ¶ Allego. Quãdiu nobiscum est:
letamur: cum propter peccata recedit: tunc indi
cendus est ieiunij luctꝰ.* Ieiunabũt.] A mun
di amore: non solum a cibis. Spirituale enim
ieiunium cum sit pars vite noue: nondum eis
conuenit: qui per alia dediti sunt veteri vite.
* Nemo autẽ immittit cõmissurã.ꝛc.] Quasi H
carnales nondũ fide passionis et resurrectionis
solidati: non possunt seueriora continẽtie prece
pta sustinere: ne per austeritatem etiam fidem
perdant. Sunt ergo discipuli quasi vetus ve=
stis / cui inconuenienter nouus pannus assuit:
idest aliqua pars doctrine: que ad noue vite tẽ=
perantiam pertinet: quia si hoc fiat: ipsa doctri=
na quodãmodo scinditur: cuius pars de ieiu=
nio ciborum importune traditur: cum illa do=
ceat generale ieiunium ab omnibus voluptati=
bus: cuius pannũ. i. partẽ: que ad cibos ꝑtinet /
dicit: nõ oportere hoibus adhuc veteri vsui dedi
tis impartiri: quia et illinc videtur. q. concissio
fieri: et ipsi vetustati non conuenit. * Tollit
eni.ꝛc.] Idest perfectio noue vite: que vna est /
diuiditur: et veteri fides: quam habet aufertur /
cui perfectio noue debebat * Neqꝫ mittũt.ꝛc.]
Eosdem discipulos veteribus vtribus compa=
rat: quos nouo vino: idest spiritualibus prece=
ptis facilius dirũpi: ꝙ id posse cõtinere dicit. Sꝫ
post ascensionem: accepto spiritu / facti sunt
vtres noui. Aliter. Vtres veteres: sunt scribe et

pharisei. Pannus nouus/ et vinum nouū/ precepta euangelij: que nō possunt sustinere iudei: ne maior fiat scissura: cum quibus Galathe precepta legis miscebant: in vtres veteres nouū vinum mittentes. Conueniunt autē hec precepta euāgelica aplis: non his: qui traditiōib⁹ maiorū deprauati/ syncertatē preceptoꝝ xp̄i nequeunt custodire. ¶ Distat inter nouū vinum ⁊ vestimentum. Vino intus reficimur: veste foris tegimur. Vestis ergo/ sunt bona opera: que foris agimus: qb⁹ coram hominib⁹ lucem⁹. Vinū/ feruor fidei: spei et charitatis: quo in ꝯspectu dei in nouitate sensus intus reformamur.

J Annot. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Johānis baptiste. Tom. 2. sub them. * Accesserūt ad Jesuz discipuli Johānis. ⁊c.] vt supra. A. F. ¶ vel ser. Feric. 4. Cinerꝫ. incip. fol. 75. sb the. * Quare nos ieiunam⁹? ⁊c.] A. ¶ vel sermo. Relig. fol. 136. vel ser. Prela. fo. 90. Et anno. 30. B. prime partis. ser. Generalis. fol. 251. col. 2. sub the. * Nemo immittit. ⁊c.] D. ¶ vel ser. Ascensionis. infra sub the. * Venient dies: quādo auferet ab eis sponsus.] C. vel ser. Penteco. īfra. sub the. * Tunc ieiunabūt.] C. ¶ vel sermonis Apostoloꝝ. fol. 82. sub themate * Filij sponsi. ⁊c.] C. H. ¶ vl' sermo. peccatoꝝ. fol. 189. sub the. * Venient dies: quando auferetur ab eis (idest a peccatoribus) sponsus (idest Christus) ⁊ tunc ieiunabunt.] E. G. ¶ vel sermōis Sacramēti. fol. 14. sub the. * Nemo aūt immittit cōmissurā. ⁊c.] E. ¶ vel sermo. passionis. fol. 35. sub themate. * Nunquid possunt filij sponsi? ⁊c.] G. ¶ Vel sermonis Fidei. fol. 59. sub themate. * Vinum nouum. ⁊c.] H.

Dñice. ij. post octa. Pasche ser. anno. Ex q̄nta parte bib.

Cl. Joh. 16. A

Odicum et iam nō videbitis me. ⁊c.] In hoc capitulo saluator noster (inter alia) explicat discipulis suis triplicem rationem consolatoriā recessus sui ad patrem. Prima est ꝓmissio missiōis spūsscti. ☞ Quā inuenies an. 1. A. quīte partis. ser. Dñice. 3. post octauas pasche. infra. incipienti. * Vado ad eū: qui misit me. ⁊c.] Secunda est ꝓmissio reditus sui: que diuiditur in tres partes (prout in euangelio hodierno) Quia primo ponit̃ dicta explicatio. Secundo ex hoc sequens discipuloꝝ dubitatio: ibi. Dixerunt ergo. Tertio dubitationis expositio: ibi. Cognouit ergo. In prima igitur parte ad eoruz consolationē ostendit ꝙ tempus modicū erat futurum vsq₃ ad suum reditū/ per resurrectionem suam: dicens. * Modicum et iam non videbitis me.] Scd̄m Aug. per istud modicum/ intelligitur tempus ab illa hora: qua loquebat̃ Xp̄s discipulis/ vsq₃ ad suam passionē ⁊ mortem: per quam subtractus est eis: ⁊ sic nō viderunt eum. * Iterum modicū/ ⁊ videbitis me.] Per istud secundum modicū/ intelligitur tempus ab hora sue mortis/ vsq₃ ad resurrectionē suam: quia tunc iterum viderūt eum. Vtrūq₃ autem tempus modicū fuit. ¶ Scd̄m vero Chryſ. aliter exponitur: quia per primum modicū/ intelligitur tempus ab hora passionis/ vsq₃ ad temp⁹ resurrectionis: et tunc est sensus. Modicū ⁊ iam non videbitis me. Q. d. tempus: in quo non videbitis me ꝑ subtractionē a vobis in mea morte: erit modicū: ⁊ ideo non debetis desolari. Per secundum modicū: cum dicit̃. Iterū modicū/ ⁊ videbitis me. intelligit̃ temp⁹ ab hora resurrectiōis/ vsq₃ ad ascensionē: in qua apparuit eis/ loquēs de regno dei: vt habetur Actuū. 1. ⁊ illud temp⁹ fuit modicū respectu tēporis sequētis/ vsq₃ ad finem mūdi. ideo subdit̃. * Et vado ad patrē.] B Q. d. qn̄ in celum ascendam/ extunc nō videbitis me/ cōmuniter loquendo: nisi in generali resurrectione. ꝓpter qđ dicitur Act. 1. b. Viri galilei/ quid statis aspiciētes in celum? hic Jesus: q assumpt⁹ est a vobis in celum/ sic veniet: quemadmodum vidistis eū. q. d. ampli⁹ non videbit̃ in terra presentia corporali: vsquequo veniet ad iudicium. Quod enim aliquibus sanctis apparuit postea: fuit ex speciali gratia: sicut apparuit Johanni euangeliste ante mortē suam: vocans eum ad celestem gloriam. Similiter ⁊ Petro apparuit ante crucifixionem suam: dicēs ei. Vado Romam iterum crucifigi: quia in crucifixione petri futura dicebat se Christus crucifigi. Sicut in persecutione fidelium dicit se persecutionem pati. Actuū. 9. Et similiter apparuit Paulo: quando fuit prostratus de celo: vt habetur ibidem. ⁊ ista expositio Chrysostomi magis est consona verbis Christi. Sequitur. * Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicem. Quid est hoc: quod dicit nobis. Modicum/ ⁊ non videbitis me: ⁊ iterum modicum/ ⁊ videbitis me: quia vado ad patrem?] C Consequenter ponitur discipulorum dubitatio: quia in verbis Christi erat obscuritas ex hoc/ quod ibi videbatur quedam contradictio: in hoc: quod dixerat. Modicum/ et non videbitis me. et postea. Iterum modicum/ et videbitis me. ⁊ ideo dubitauerūt

de intellectu istorum verborum: ideo subditur.
* Dicebant ergo. Quid est hoc quod nobis di
D cit modicũ? Nescimus quid loquit.] Conse=
quenter ponitur huius dubitatiõis solutio/cuz
dicit. * Cognouit aũt Jesus quia volebãt cuz
interrogare.] Hoc enim cognouit Xps in quã=
tum deus: cuiꝰ est propriũ secreta cordiũ cogno=
scere propria virtute. Cognouit etiã hoc in quã
tum homo: qꝛ anima xpi videt in verbo oĩa q̃
deus videt scientia visionis. * Et dixit eis. De
hoc queritis inter vos quia dixi. Modicũ et nõ
videbitis me: et iterꝝ modicũ ꝛ videbitꝭ me] Ad
hoc respõdendo preuenit corꝝ interrogationẽ: vt
ostenderet se scire mẽtis corũ intẽtionẽ. * Amẽ
amẽ dico vob: quia plorabitis ꝛ flebitis vos.]
Q. d. per illud quod dictũ est. Modicũ ꝛ nõ vi=
debitis me: intelligitur tempus mee passionis
vsqꝫ ad resurrectionẽ meã: in quo flebitis pro=
pter meã absentiã. * Mundus autẽ gaudebit:
vos autẽ cõtristabimini.] Quia in triduo mor
tis Xpi iudei mundialiter viuentes sunt gauisi
credentes extinxisse totam sectã Xpi. * Sed tri
sticia vestra vertetur in gaudiũ.] In hoc expo=
nit illud: quod supra dixerat. Iterũ modicũ et
videbitis me: qꝛ in tpe: in quo eis apparuit post
resurrectionẽ suã/gauisi sunt viso dño: ꝛ sic patz
ex verbis xpi expositꝭ: quod supra dixerã ꝙ expo
sitio Chrys. ꝓpinquior est littere/quã expositio
E Aug. * Mulier cum parit tristiciã habet: quia
venit hora eius. Cum autẽ peperit puerũ: iam
non meminit pressure propter gaudiũ] Decla=
rat quod dixerat per exemplũ mulieris in dolo=
re partus tristiciã patiẽtis: sed in natiuitate pue
ri gaudium superueniẽs absorbet precedentem
tristiciã. Mulier ista est ecclesia seu apostolorũ
collegiũ: in quo pro tũc erat tota ecclesia fideliũ.
Tristicia partus: est dolor de passiõe Xpi: q̃ fuit
in illo collegio. Natiuitas hoĩs est resurrectio
xpi: qua xp̃s de nouo processit ad vitam immor
talem: quantũ ad corpus: quod prius fuit mor=
tale: et ideo ad hoc designãdum dixit saluator.
* Quia natꝰ est homo in mundũ.] Et nõ di=
xit: puer: qꝛ xp̃s homo perfectus vitaz immorta
lem inchoauit per suam resurrectionẽ. Sequit.
* Et vos igitur nunc quidẽ tristiciã habetis.]
Scilicet tpe mee passionis ꝛ mortis. * Iterum
autem videbo vos: et gaudebit cor vestrum.]
Post meã resurrectionẽ. * Et gaudiũ vestrũ ne
mo tollet a vobis.] Quia vita xpi: que fuit ma
teria huius gaudij: immortalis erat: nõ ampli=
us auferenda per mortẽ: quia Xps resurgẽs ex
mortuis: iam non moritur. ꝛc. vt dicit. Rom. 6.
Istud vero gaudiũ apostolorꝝ de xpi visione fuit
inchoatum post resurrectionem xpi: sed postea
F consumatum in gloria celi. ¶ Hic euãgeliũ hoc

terminatur. Tertia autem ratio est de promis=
sione accessus apostolorũ ad patrẽ. ☞ Quã
inuenies anno. 1. 5. par. ser. Dñice. 4. post octa.
Pasche ĩfra incipiẽti. * Amẽ amẽ dico vobis:
si quid petieritis. ꝛc.]
* Modicum.] Glosa. Dixerat supra sine: mo=
dicũ: ad patrẽ vado: et iam nõ videbitis me: vbi
visus est aperte loqui: nec qcꝙ quesierũt. Nũc
autem determinãs quãdo iturus sit: idest pau=
lo post: ꝛ quomõ scilicet per passionẽ: dicit: modi
cum: quod antecꝙ impleretur penitus fuit ob=
scurum. Modicum: idest paruũ tempus restat
vsqꝫ ad hoc ꝙ patiar: ꝛ claudar sepulchro: et ite=
rum paruũ tempus vsquequo me videatis re=
suscitatũ. ¶ Vel paruũ tempus est: idest triduũ:
quo clausus nõ videbor: et iteruz paruum: idest
quadraginta dies: quo resuscitatus videbor.
Quia vado ad patrẽ: hoc est: quia tempus est:
vt deposita mortalitate: humanam naturam ce
lis inferam. Vel spiritualiter illis: quibus loq=
batur: dicit. Modicum et non videbitis: et ad
hoc refertur: qꝛ vado ad patrem: non ad illud:
iterum modicum et videbitis me: quod vniuer
se ꝓmittit ecclesie. Dicit ergo modicum: non qꝛ
mortuus: ab eis non erat videndus donec sur=
geret: sed quia eundo ad patrem: facturus erat/
vt non eum vlterius mortalem viderent: quod
fecit postꝙ surrexit et ascendit in celum: omnib⁹
autem communiter dicit. Iterum modicum:
idest totum tempus vsqꝫ ad finem seculi: et vide
bitis me eterna visione. * Qꝛ plorabitis.] Me
occiso: de quo inimici gaudebũt. Similiter plo
rant omnes boni in erumnis huius seculi: sed
mundi amatores gaudent. Boni autez compa
rantur pariẽnti: que gemit in partu: sed letatur
de fructu: et plus gaudet de aduentu future pro
lis/ꝙ tristis est de presenti dolore.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Resurrectio. fol. 212. sub/the. * Tri=
sticia vestra vertetur in gaudiũ.] D. ¶ Vel ser.
Ascensiõis infra sub them. * Vado ad prem]
B. ¶ vel sermonis Passionis. fol. 35. sub them.
* Modicum et iam non videbitis me.] A. B.
¶ Vel sermonis. Ecclesie fo. 64. Et Apostolorũ
folio. 82.. sub them. * Mulier cum parit. ꝛc.]
E. Vel sermo. Incarnationis. folio. 2. sub the.
* Natꝰ est homo. ꝛc.] E. ¶ Vel sermo. Fune=
rum. folio. 305. sub them. * Plorabitis et flebi=
tis vos. ꝛc.] D. ¶ Vel sermo. Dñice. 1. post oct.
Epiphanie. folio. 54. sub themate. * Mulier
cum parit. ꝛc.] E.

Feric. iiij. dñice. ij. post octa

uas Pasche. sermo. Annota. Ex qnta pte Bib.

Cr. Joh. 3 A

FActa est aut̄ q̄stio .rc.] ☞ Postq̄ in superioribus euangelista posuit distinctionē inter baptismū Xp̄i et baptismū Johannis: et vtrūq̧ descripsit baptisimum/ vt inuenies infra anno. 1. A. q̄nte par. ser. Fe. 2. Penteco. incipienti. ✳ Sic em̄ deus dilexit mūdum. rc.] Consequēter in euangelio hodierno duo facit primo mouet quandam questionē: secundo soluit eam. Circa primū aduertendū/ q̧ discipuli Johannis zelantes pro magistro suo voluerunt preferre baptismū suū baptismo xp̄i: et hoc est quod dicit. ✳ Facta est autem questio ex discipulis Johannis.] Lyra. Indiscrete pro magistro suo zelātibus. ✳ Cum iudeis.] Idest Xp̄i discipulis: et alijs ad baptismū xp̄i venientibus. ✳ De purificatiōe.] Idest de baptismo: quia isti dicebant baptismū Xp̄i meliorē/ quia Christus illos: quos baptizabat nō mittebat ad

B Johannē. ✳ Et venerunt ad Johannē.] Moti zelo indiscreto. ✳ Et dixerunt ei.] Et proposuerunt quattuor ex quibus Johannes posset prouocari. Primū est pretendens excellentiā Johānis respectu Xp̄i: q̧ notatur/ cū dicit. ✳ Rabbi: qui erat tecum trans Jordanē.] Q. d. discipulus cū magistro. Scd̄m est beneficiū a Johanne Christo impensum: cum subditur. ✳ Cui tu testimonium perhibuisti.] Q. d. p te est in auctoritate. Tertium est vsurpatio officij alieni: cum subdit. ✳ Ecce hic baptizat.] Q. d. tuū officiū vsurpat. Quartum est: minoratio Johannis: cum subditur. ✳ Et omnes venerunt ad eum.]

C Q. d. de te non curatur. Circa scd̄m: aduertendum: q̧ discipuli Johānis notabāt xp̄m de hoc: q̧ officium Johannis vsurpabat: ꝛ de hoc q̧ fama Johannis per hoc decrescebat: ideo Johannes in sua solutione questionis sic procedit: qꝛ primo ostendit primū esse falsuz. Secundo ostēdit scd̄m esse iustum: ibi. Illum oportet crescere. Primū ostendit per hoc: q̧ Johannes non baptizabat: nisi sicut preco Xp̄i: ꝛ ideo Christus baptizās non vsurpabat sibi officium Johānis: sz magis exercebat officiū a Johāne preconizatū. Et hoc est quod dicit. ✳ Respondit Johānes ꝛ dixit. Non potest homo accipere quicq̄: nisi fuerit ei datū de celo.] Quia omnis potestas a deo est: et ideo scd̄m distinctionē collationis diuine distinguūtur: officia. Johannes autē non accepit auctoritatē a deo baptizandi: nisi ad denunciandū Xp̄m ꝛ preparādum homines ad suū aduentum. Et hoc est quod subdit. ✳ Ipsi vos

D mihi testimoniū perhibetis.] Idest perhibere debetis: quia a me audistis. ✳ Quod dixerim. Non ego suz Xp̄s: sed qꝛ missus sum ante illū.]

Propter quod baptizando non vsurpat officiū alienum: quod probatur per hoc: quod subdit. ✳ Qui habet sponsam: sponsus est] Idest habet officium sponsi: quod est generare filios: et ideo officium xp̄i est baptizare/ per quod regenerantur filij de sponsa Xp̄i: q̄ est ecclesia. ✳ Amicus aūt sponsi: qui stat et audit eū: gaudio gaudet propter vocem sponsi.] Idest debet cōgaudere sponso filios generāti. Si em̄ offm̄ generādi ex sponsa sibi acciperet/ non esset amicus sponsi: sed inimicus et adulter esset. q. d. Johannes: de hoc q̧ Christus baptizat/ non debeo dolere: sed magis gaudere: cum sim eius preco et amicus. propter hoc subditur. ✳ Hoc ergo gaudiū meū impletū est.] Et notandū q̧ Johannes hic vocat se Xp̄i amicū: supra aūt se vocauit eiꝰ seruū/ etiā indignum/ dicens. Cuius non sum dignꝰ vt soluam eius corrigiam calciamēti. Joh. 1. d. Cuius causa est: qꝛ volebat discipulos suos reprimere/ volentes ipsum ad inuidiā mouere cōtra Xp̄m/ vt patet ex predictis. Ideo hic voluit loqui magis charitatiue. Cōsequenter ostendit secundum esse iustum: scz famā suam diminui: ꝛ crescere famā xp̄i. Et diuidit i duas partes: qꝛ primo ostendit propositum: scd̄o cōcludit principale intentū/ ibi. Qui credit in filium. Primū probat quattuor rōnibus. Prima sumitur ex altitudine originis Xp̄i: cuius origo de sursuz est: et quantum ad deitatē sicut patet. Joh. 1. et quātum ad humanitatē: qꝛ corpus eiꝰ formatū est virtute spūssancti: et hoc est quod dicit. ✳ Illū oportet crescere.] In claritate fame: et auctoritate apud homies: qꝛ in seipso nō augetur. ✳ Me autem minui.] Sicut lucifer minuitur in claritate quantū ad apparentiā/ oriente sole: ꝛ auctoritas preconis adueniēte iudice: et huius ratio subdit. ✳ Qui de sursum venit] Idest originatus est/ ꝛ quantum ad diuinitatē/ ꝛ quantū ad humanitatē: modo predicto. ✳ Super omnes est.] i. auctoritate ꝛ dignitate. Debet oēm creaturā precellere: qꝛ q̄nto origo alicuiꝰ est altior: tanto debetur ei maior honor. Secūda rō accipitur ex certitudine doctrine: qm̄ Xp̄s in natura diuina habet eandem scientiā cum patre: in humana natura cognoscit omnia: que deus cognoscit noticia visionis: ꝛ ideo potest certitudinalit docere etiam altissima: ideo debet ei excellentia maxima/ ꝛ hoc est quod dicit. ✳ Qui est de terra.] Idest omnis homo (preter xp̄m) cuius corpus formatur virtute seminis existentis de terra a dn̄o sicut et alia mixta/ vt patz ex scd̄o de gn̄atione. ✳ De terra est.] Idest per hoc ꝯstituit in vita terrena: ꝛ per cōsequēs nō potest loqui/ nisi de terrenis: quātū est ex se: ideo sequit. ✳ Et de terra loquit.] Licet em̄ Johānes et alij sancti lo

cuti fuerint de celestib⁹: hoc erat inquantũ erãt a deo illuminati: sed aliter est de hoie xp̃o ratiõe
E p̃dicta: iõ subdit. * Qui de celo venit.] Quãtũ ad originẽ modo p̃dicto. * Sup omnes est] Quantũ ad doctrinã: q2 põt loq celestia τ diuina: que certitudinaliter cognoscit: τ inquantũ deus/ et inquãtũ homo. ꝑpter qδ sequit. * Et qδ vidit et audiuit.] Licet em̃ habeat eandem scientiã cum patre inquantũ deus: tñ habet eã a patre/ sicut et essentiã: τ hoc significat per audire: inquantũ aũt homo/ habet aliã sciẽtiã a deo infusam: et sic inquantũ homo/ et inquantũ de⁹ a patre audiuit. * Hoc testatur.] Docendo. Et patet certitudo testimonij per visum et auditũ. * Et testimoniũ ei⁹ nemo accipit] Idest pauci cõparatiue/ sicut cõmuniter dicit. Nemo est in foro: idest pauci: quia pauci de iudeis crediderunt in aduentu xp̃i. * Qui autem acceperit ei⁹ testimoniũ.] Credẽdo. * Signauit.] Idest monstrauit. * Quia deus verax est.] Ad implendũ promissum de filio iam misso: sicut ante mittendum promiserat per prophetas: τ cõcludit excellentiam doctrine ex predictis/ dicens. * Quem enim misit deus/ verba dei loquit.] Propria virtute. Alij autem non possunt hoc facere: nisi virtute ipsius. Tertia ratio accipit ex plenitudine gratie. Sicut enim in capite corporis naturalis sunt omẽs sensus: i alijs autẽ mẽbris sunt particulatim: sic in Xp̃o capite nr̃o est om̃is plenitudo gratie: i alijs aũt diuisim. Et ideo excellentia dignitatis et honoris xp̃o debetur pre
F alijs: τ hoc est qδ dicitur. * Non enim ad mensurã dat deus spũm.] Idest grãm homini xp̃o. nõ quod eius gratia habitualis sit infinita: sed quia habet gratiam secundum omnem eius rationem τ effectũ: sicut si haberetur albedo secundum oẽm gradũ ipsius possibilẽ: diceretur haberi sine mensura. τc. Alio modo etiam dicit hoc ex respectu ad capacitatez anime. Si em̃ alius veniens ad fluuiũ hauriat aquam quantũ põt vas capere: dicit accipere sine mẽsura: licet vas sit determinate mensure. Sic in ꝓposito: q2 tota capacitas anime xp̃i fuit repleta gratia/ ideo dr̃ accepisse sine mensura. Quarta ratio sumit ex xp̃i filiatione. q2 est dei filius naturalis et vnigenitus. Alij aũt quantũcũq3 sancti/ etiam angeli beati non sunt/ nisi filij adoptiui: τ ideo sibi debet excellẽtia reuerẽtie τ honoris. Et h̃ ẽ qδ dr̃.
G * Pr̃ diligit filiũ: et om̃ia dedit in manu ei⁹.] Q2 inquantũ deus habz eandẽ potentiã cũ pr̃e sicut τ eandẽ essentiã. Sed hoc modo li diligit: nõ tenet causaliter: q2 filius non ꝓcedit a patre volũtarie/ s3 naturaliter: sed tenet cõcomitatiue et ꝑ modũ signi: q2 dilectio cõcomitat ꝓductionez filij. Simil'r in quantũ homo: om̃ia tradita sunt in manu eius: vt habet Matth. vltimo. d. Data est mihi om̃is potestas in celo et in terra. hoc modo accipiendo li diligit: tenet causaliter: q2 dilectio diuina est ratio ois alteri⁹ doni: τ sic est causa omniũ aliorũ donorũ: que facta sunt in humanitate xp̃i. Consequẽter cõcludit principale intentũ/ q2 intentio Johannis baptiste ista dicẽtis erat inducere discipulos suos ad credendu3 ipsi Christo: cuius erat precursor et nuncius/ et hoc est quod dicit. * Qui credit in filiũ/ habz vitam eternã.] Q2 habet gratiã: que virtualiter continet beatitudinẽ: sicut semen arboris ipsam arborẽ: et loquit de fide formata charitate. * Qui autẽ incredulus est filio: nõ videbit vitam.] Quantum ad penam damni: que est carentia visionis diuine. * Sed ira dei manet super eum.] Quantũ ad penã sensus: que eternaliter manet super damnatũ: q2 nullo modo põt euadere. ¶ Additio tertia/ vbi dicit in postilla. Non em̃ ad mensurã dat deus spiritũ. Possunt etiam aliter exponi hec verba euangeliste scilicet nõ em̃ ad mensurã dat de⁹ spiritũ. τc. Uno mõ: vt intelligantur de diuina natura: q̃ ab eterno pater dat filio: que est donũ ĩfinitũ. Et hoc videt sentire Glo. que in h̃ loco dicit. Ut tant⁹ sit fili⁹: quantus τ pater. Alio modo possunt exponi de dono: qδ datum est humane nature: vt persone diuine vniatur: quod etiam est donũ infinitum prout alia Glo. ibidẽ dicit. Sicut pater plenum genuit verbum: sic plenum τ perfectum vnitum est humane nature vel creature. Hec in Glosa. * Facta est aũt questio. τc.] Moraliter. Nam eius discipuli indiscrete zelantes pro eo: baptismũ Johannis preferre volebant baptismo Xp̃i: qbus similes sunt mlti theologi et aliq religiosi: q magis adherent aliquib⁹ opinionibus: eo q̃ sunt opiniones magistrorũ sui ordinis vel p̃ric: q̃ pro ipa veritate: cum tñ dicat philosophus. I. Ethicorũ. Quod sanctum est prehonorare veritatem. Et Plato dixit de Socrate magistro suo. Amicus qdẽ Socrates: mag2 amica est veritas. Per hoc autẽ q Johãnes dictos discipulos reprehendit: informãtur doctores boni: vt tales adulationes nõ recipiant: sed magis repellãt: sicut et Moyses dixit Josue Numeri. II. f. Quid emularis pro me? τc. * Amicus autem sponsi. τc.] Hic est predicator verus: qui non suum querit: sed Christi honorem. Et ille dicit de Christo. * Illum oportet crescere: me autem minui.] Quia solicitus est de honoris xp̃i augmentatione: τ de propria humiliatione. Et illud quod consequitur. * Qui de sursum venit. τc.] Q2 confitetur in Xp̃o diuinã excellentiã τ in seipso ira gilitatẽ terrenã: τ in hoc docuit Johãnes doctores inferiores deferre superioribus honorẽ.

L Glosa. * Facta est autem questio.⁊c.] Glo. Dum Johannes predicat: ⁊ schola eius durat: Xp̃s latenter predicat ⁊ operatur: sed palã baptizat: vt oriatur questio de baptismo Johannis: et de baptismo Xp̃i: ⁊ illa soluatur testimonijs Johannis. * Et venerũt ad Johãnẽ.⁊c.] Volẽtes accusare xp̃z: quẽ pauloante viderant a Johãne baptizatũ. * Respõdit Johãnes.⁊c.] Q2 vltra cõsuetudinem humane nature sum natus ex parentibus prouecte etatis: putatis me esse vltra hoies: sed scitote/ q2 purus sum homo: ille deus: a q̃ habeo quicq̃d hẽo. Ex me ĩfirmitas: ex illo grẽ sublimitas. Putatis/ vt aliquid dicã cõtra meũ testioniũ? Ego nõ baptizo in remissionẽ pctõꝝ/ sz ille. * Nõ põt homo.⁊c.] Quasi ego pur⁹ homo. nihil habeo: nisi qđ datũ est a deo. i. baptizare in pñiam: non in remissionez: q2 non ego Xp̃s: sed ille: vt scitis me testatũ fuisse vobis. ideo ad illũ currite. * Ego non sum xp̃s.] Non sum vnct⁹ a patre plenitudine spũs: sz de plenitudie illius accepi: vt illũ p̃currerez. * Hoc ĝ gaudiũ.⁊c.] M In hoc gaudiũ meũ est plenũ: ꝙ factus suz amicus sponsi: ⁊ q2 sto ⁊ audio. * Illũ oportet.⁊c.] Gaudeo ad vocem sponsi. Ille sponsus crescet: idest inuenietur esse xp̃s: q2 putabatur propha. Ego minuar: q2 eius propheta inueniar: q̃ xp̃s putabar. Illum oportet crescere. i. exaltari: idest dum peccata dimittit: grãm dare: in quo gloria eius: que in se semp̃ est perfecta: crescit in hoiez: dum cã homo plus videt ⁊ habet. Homo minuitur: qui ante in se gloriabatur: dũmodo peccata cõfitetur ⁊ accipit quod ille dat. Cui rei attestatur passio vtriusq̃. Xp̃s in cruce exaltatur. Johannes capite minuitur. Attestatur ⁊ creatura Johãnes natus est decrescentibus diebus. Xp̃s vero crescentibus. * Me autem minui.⁊c.] Johannes figura legis est: xp̃s veritas: lex minuitur: apparente veritate. * Qui de sursũ est.⁊c.] Idest de altitudine humane nature ante peccatũ primi parentis: q2 de illa altitudine assumpsit verbũ dei humanã naturã: ⁊ nõ assumpsit culpam: cuius assumpsit penã. Qui em̃ de celo. i. de pr̃e venit: duobus modis sup̃ om̃ia est. Primo sup̃ om̃em humanitatẽ: q̃ de ipsa priusq̃ peccaret: venit. scd̃o iuxta altitudinez pr̃is: cui est eq̃lis. * De terra est.⁊c.] Idest qui est de terrenis parentib⁹ nat⁹: a quib⁹ pctm̃ ⁊ penã peccati cõtraxit: ex se nihil est nisi terra. * Et qđ vidit.⁊c.] Cũ ip̃e fili⁹ dei sit ṽbũ pr̃is: nõ aliud ṽbũ patris audit vel hominib⁹ testatur: sz se ṽbũ: qđ pater locut⁹ est. i. edidit ⁊ genuit ex se: scit ⁊ indicat hominib⁹ esse ex pr̃e. Hoc euangelista dicit: vt posuit: quod plene dici vel itelligi neq̃t. * Signauit.⁊c.] Hoc est: signũ posuit in corde suo: quasi speciale aliq̃d: scz hũc esse veꝝ deũ: q̃ miss⁹ est ad salutem hominũ. * Verax est.⁊c.] Om̃is homo ex se mendax: non em̃ vera dicere potest nisi illuminat⁹ a deo. Quem em̃ misit deus pater: verba dei loquitur: quod est: quẽ misit deus: deus est: ideo verba dei loquitur. ergo verba filij de se testimoniũ p̃hibẽtis/ ꝙ deus sit: verba dei sunt. * Verba dei loquitur.] In h̃ se distinguit a xp̃o. Sed q2 missus: et verba dei loq̃tur: apti⁹ addit. * Non em̃ ad mensurã.] Hoib⁹ dat ad mensuram: filio nõ dat ad mensurã. Sed sicut totũ ex seipso toto genuit filium suũ: ita incarnato filio suo/ totum spiritũ suũ dedit: non particulatim: non per subdiuisiones: sed generaliter et vniuersaliter: et nõ ob aliud dat: nisi quia pater diligit filium. * Qui credit in filiũ.⁊c.] Ac si diceret. Qui credit in filium: habet ipsum filiũ: et p̃ hoc habet vitam. * Sed ira dei.⁊c.] Ira: cum qua natus est/ p̃manet: et ideo nõ ait. Venit: sz/ manet: q2 p̃ filiũ missum: q̃ est vita: nõ tollitur effect⁹ illi⁹ ire. s. mors: corruptio/ ⁊ cetera: q̃ oia manẽt. N

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermõis Incarnatiõis. ĩcipiẽtib⁹. fol. 2. sub the. * Cui testimoniũ exhibuisti.] vt. s. B. L. ¶ vl' ser. Joh. baptiste. Et maximẽ an. 2. secũde p̃tis. sub the. * Ego nõ sum xp̃s] D. L. ¶ vel ser. Circumcisiõis. fol. 34. Et de an. 1. q̃nte p̃. ser. Ferie. 6. Dominice. 2. Aduentus. fol. 8. col. 3. sub themate. * Non em̃ ad mensurã dat de⁹ spiritũ.] F. G. ¶ vl' ser. sctissime Trinitatis. ĩfra. sub the. * Pater diligit filium.⁊c.] G. ¶ vel ser. Fidei. fol. 59. sub the. * Qui credit.⁊c.] H. N. ¶ Vel ser. Pctõꝝ. fol. 189. sb the. * Ira dei manet sup̃ eũ.] I. ¶ vel ser. Prelatorum. fol. 90. sub them̃. * Illum oportet crescere.⁊c.] K. O Auctor.

Ferie. vj. Dñice. ij. post octauas Pasche. sermo. Annota. Ex q̃nta p̃te Bib.

Ego lux in mundũ.⁊c.] ☞ Posita superi⁹ iudeoꝝ infidelitate et obstinatiõe: et xp̃i de eis rep̃hẽsiõe: necnõ inductione ad credẽdum. Conseq̃nter in euãgelio hodierno ostẽdit eis fidei fructũ: et incredulitatis suppliciũ. Circa primum ait. * Ego lux in mũdũ veni: vt ois: q̃ credit in me: in tenebris nõ maneat.] Lyra. Scz ignorãtie: culpe: et gehẽne. Hic est fructus gloriosus talia euadere: et bona contraria obtinere. Consequẽter describitur pena increduloꝝ: cũ dicitur. * Et si q̃s audierit verba mea.] Aure corporis: sed nõ cordis. * Et nõ custodierit.] Manẽs in infidelitate. * Ego nõ iudico eũ.] Scz in isto primo meo aduẽtu. Cuius causa subditur. * Nõ em̃ veni/ vt iudicẽ mũdũ.] B

¶ 1. Johã. 12

In aduētu primo. * Sed vt saluificē mundū]
Sustinendo iudiciū condēnationis et mortem.
* Qui spernit me/ ⁊ non accipit verba mea.]
Per fidem. * Habet qui iudicet euꝫ.] Et osten
dit quis sit iste iudex. q. d. * Sermo quem locu
tus sum: ille iudicabit eum in nouissimo die.]
Sicut enim lex ciuilis dicitur iudicare latronē:
in quantum ostendit eum dignum iudicio ⁊ cō
demnatione: sic facta Xp̄i ⁊ eius doctrina iudi-
cabunt infideles: q2 ostendent eos dignos cōdē
natione: sed quia ipsemet Xp̄s iudicabit effecti
ue in aduentu secundo/ ideo sequit̄. * Q2 ego
C ex meipso non sum locutus: sed qui misit me pa
ter.] Propter hoc enim sermo xp̄i ostendet infi-
deles condēnabiles: quia procedit ex infallibili
veritate: scꝫ a deo p̄re/ ideo subdit̄. * Ipse mihi
mandatū dedit: quid dicā ⁊ quid loquar.] Q2
Xp̄s inquantū homo minor est patre/ et sic acci
pit a deo mandatū. In cuius executione nō po-
test deficere a regula volūtatis diuine q2 huma
nitas Xp̄i tanqꝫ instrumentū diuinitatis cōiun
ctum/ in nullo mouetur: nisi scḋm ipsius motū.
D * Et scio q2 mādatū eius vita eterna est.] Scꝫ
virtualiter: inquantum obseruatio mandatoꝝ
dei deducit ad vitā eternā: scḋm illud. Matth.
19. c. Si vis ad vitam ingredi: serua mandata.
* Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater/
sic loquor.] Hoc cōcludit ad ostendendū/ ꝙ hu
manitas sua non poterit obliquari a regula di-
uine veritatis: vt patet per predicta. ¶ Occasiōe
E cuiusdā dicti in hoc capl'o queritur. Utrū prin-
cipes iudeoꝝ credentes in xp̄m ante eius passio
nem peccarent mortaliter non cōfitendo suam fi
dem. Et arguit̄ primo ꝙ non: q2 omittere illud/
quod vertitur in scandalum/ et turbationē ali-
orum: non est peccatū mortale: sed magis videt̄
meritoriū: q2 dicit. Apostolus. 1. Coꝝ. 10. g. Si
ne offensione estote iudeis ⁊ gentibus. Cōfessio
autē sue fidei fuisset in scandalū seu turbationē
alioꝝ ergo. ⁊c. Item aliqui de istis fuerūt valde
boni ⁊ iusti: vt Nicodem⁹ et Joseph ab Arima
thia: qui erant discipuli xp̄i occulti: ⁊ ideo nō est
verisimile ꝙ tacuissent a sue fidei confessione/ si
fuisset hoc peccatū mortale. Cōtrariū arguit̄ per
illud qḋ dicit̄ ad Rom̄. 10. b. Corde em̄ creditur
ad iusticiā: ore aūt fit ꝯfessio ad salutē. ⁊ sic vide
tur ꝙ ꝯfessio fidei sit necessaria ad salutē: sicut et
ipsa fides: ⁊ p ꝯsequēs ei⁹ omissio pctm̄ mortale
est. Respōsio. Aug. diffiniēs pctm̄ mortale/ dicit
ꝙ pctm̄/ trāsgressio est legis diuine: ⁊ celestiū in-
obediētia mandatoꝝ. ⁊ ideo omissio ꝯfessionis
fidei nō est pctm̄ mortale/ nisi i casu: in q̄ ꝯfessio
ei opposita cadit sub precepto diuino. Ipsa aūt
ꝯfessio cum sit actus virtutis: non cadit/ nisi sub
precepto affirmatiuo. Preceptū autem affirma
tiuum licet nō obliget ad semper: obligat tm̄ pro
tempore et loco: videlicet quādo omissio actus:
qui cadit sub precepto: est contra charitatē dei/
vel proximi: et hoc modo omissio ꝯfessiōis fidei
contra charitatē dei est: quādo per hoc subtrahi
tur honor deo debitus: vtpote qm̄ per hoc creditur:
ꝙ talis fides nō sit vera. Est etiā contra charita-
tem proximi: qm̄ per hoc ꝓximi salus impeditur:
⁊ hoc est: qm̄ per hoc/ ꝙ aliqs maioris status fidē
suaꝫ nō confitet̄: alij simpliciores a fide vel fidei
confessione tempore debito auertūtur. Propter
vtrūqꝫ istoꝝ principes iudeoꝝ: de qb⁹ queritur:
mortaliter peccabant. Primo cū essent legisperi
ti ⁊ sacerdotes in scripturis exercitati: per hoc ꝙ
ex timore fidem suā de xp̄o non confitebātur: fi-
des illa ab alijs nō vera: sꝫ falsa reputabat̄. Per
hoc etiā alij inferiores dictis et factis sacerdotuꝫ
inherentes/ a fide xp̄i auertebātur: ⁊ sic patet ꝙ
omissio confessionis fidei in ipsis erat cōtra cha
ritatem dei et proximi. Item alia ratione pecca
bant: quia tenebātur ex officio docere populum
de his: que sunt necessaria ad salutē: cuiusmodi
erat fides christi: et ideo taciturnitas illa nō po-
test a peccato excusari. Et hoc innuit euangeli-
sta reddens causam taciturnitatis ipsorum/ di
cens. Dilexerunt em̄ magis gloriam hominū:
ꝙ̄ gloriam dei. Ad primū dicendum/ ꝙ cōfessio
fidei quando est ad turbationem hominū: et ad
nullam vtilitatē/ est omittenda: scḋm qḋ dicit dn̄s
Matthei. 7. a. Nolite sanctū dare canibus. ⁊c.
Sed si ex confessione fidei speratur aliqua vtili
tas/ aut etiā adsit necessitas: scandalum infide-
lium est contēnendum: sicut dicit dn̄s Matthei
15. b. de scandalo phariseoꝝ. Sinite illos. s. tur-
bari: quia ceci sunt: et duces cecoꝝ. Ad secūduꝫ
dicendum/ ꝙ etiam apl'i ante confirmationem
spiritussancti mortaliter peccauerūt: vt patet de
negatione Petri. Et ideo nō est mirum/ si alij in-
feriores quantumcunqꝫ iusti similiter peccaue-
runt: quia non erant confirmati.
* Ego lux. ⁊c.] Moraliter. Propter quod ac- F
cedens ad deum per fidem et deuotionē/ ab eo il
luminatur ad salutem. Ab eo vero recedens/ ob
tenebratur ad gehennaꝫ. * Non enim veni/ vt
iudicem.] Idest condemnem. Proprium enim
delictum condemnat quēlibet peccatorem.
* Ego lux. ⁊c.] Glosa. De alio non dicit̄. Lux G
venit in mundum: nisi de eo: qui illuminat: cete
ri vt illuminati sunt lux: quia vita eorum lucet
hominib⁹. * Sermo quem locutus sum. ⁊c.]
Manifeste dicit se iudicaturū in nouissimo die:
quia ipse est sermo patris: qui seipsum locutus H
est: seipm̄ annunciauit. * Mandatū dedi. ⁊c.]
Non dedit pater filio mandatū p angelum vel
aliam creaturam. Nec mandatū/ qḋ aliquādo

nescisset: sed dum verbum et sapientiam: in qua
sunt omnia mandata genuit: dedit/ sicut filio:
q̄ est vita: eo dedit vitā: quo genuit vitaꝫ: quia
gignēdo vitam/ dedit esse vitam: que sine vitio
fuit. * Et scio quia mandatū eius. ꝛc.] Cum
dicat mandatum esse vitam eternā: et ipse sit vi
ta eterna: apte dicit se mandatū dei. * Que er=
go ego loquoꝛ.] Intelligētibus mentibus: vt est
nata vitas ex patre: sic loqtur vitas intꝰ sine so
no: sicut dixit ei pater: sed vt crederēt homines:
quod nondum possunt intelligere: ex oꝛe carnis
verba sonuerunt: que pꝛolata et litteris signata:
nos ad ipsam veritatē aliquatenus erigunt.
J ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
Iunior. sermonis Fidei. incipientibus folio. 59. sub the
mate. * Qui credit in me. ꝛc.] Vt. s̄. A. E. F.
¶ Vel sermonis Incarnationis. fol. 2. ¶ vel ser
monis Passionis. fol. 35. ¶ vel sermonis Judi=
cij finalis. fo. 236. sub the. * Non eñ veni. ꝛc.]
B. G. H. ¶ vel sermōis sanctissime Trinitatis.
infra. sub themate. * Ego ex meipso non sum.
ꝛc.] C. H. ¶ vel sermonis omnium sanctoꝛum.
Tomo secundo. sub themate. * Mandatum
eius vita eterna.] D. H. ¶ vel de annotamento
pꝛimo. D. quinte partis. sermonis Natiuitatis
Christi. supꝛa. fol. 25. col. 1. sub themate. * Ego
lux. ꝛc.] A. F. G. ¶ vel sermonis Religiosoꝛū.
fol. 136. sub themate. * Mandatum dedit. ꝛc.]
C. Scilicet sanctus Franciscus: vel Domini=
cus: vel alius fundatoꝛ religionis appꝛobate.

Dn̄ice. iij. post octa. Pasche. ser. an. Ex q̇nta parte Bib.

C. Joh. 16. A Vado ad euꝫ qui
misit me. ꝛc.] Lyꝛa. Hic sal=
uatoꝛ explicat rationes con=
solatoꝛias de recessu suo: que
fuerūt tres. Vna fuit d̄ ꝓmis
sione spiritussancti. Altera de ꝓmissione reditꝰ
sui. Alia de pꝛomissione accessus eoꝛum ad pa=
trem. Secundam explicat ibi. * Modicū et iā
non videbitis me. ꝛc.] ☞ Quā supꝛa inue=
nies annotamēto. 1. A. quinte partis. sermonis
Dn̄ice. 2. post octauas Pasche. fol. 228. col. 1.
Tertiam ibi. * Amen amē dico vobis: si quid
petieritis. ꝛc.] ☞ Quaꝫ etiā inuenies infra
Annota. 1. A. quinte partis. sermōis. Dn̄ice. 4.
post octauas Pasche. fol. 233. col. 3. q̄uis non
fuerint supꝛa posite codeꝫ oꝛdine. Prima in du
as: quia pꝛimo ꝓmittit per recessum suū donuꝫ
spiritussancti. Secundo ostendit efficaciā huiꝰ
doni: ibi. Et cum venerit. ꝛc. Dicit ergo pꝛimo
sic. * Vado ad eum: qui misit me.] Quia im=
pleui officium pꝛedicatiōis mee. * Et nemo ex
vobis iterrogat me: quo vadis?] Sed hoc vide
tur cōtra illud quod dicitur. Johan. 13. a. Vbi
Petrus quesiuit. Dn̄e quo vadis? ꝛ. 14. Dixit
Thomas. Dn̄e nescimus quo vadis. q. d. velle
mus scire. Dicendū ꝙ in pꝛincipio Xp̄s locutus
est eis tm̄modo de suo recessu: ꝛ tūc bene quesie
runt/ quo iret: vt ibidē dicit̄. Sed postea inter=
posuit de tribulationibus eis futuris: in quibꝰ
interfectoꝛes eoꝝ reputabāt se deo pꝛestare obse=
quiū: quod videbatur nimis durū et extraneū:
pꝛopter quod ipsi tanq̄ꝫ adhuc imperfecti fuerūt
ita stupefacti ꝛ attoniti ꝙ om̄ino obmutuerūt: ꝛ
tunc quasi expꝛobꝛando dixit. Et nemo ex vo=
bis interrogat me quo vadis? Q. d. ex timoꝛe ꝛ
tristicia facti estis muti: ꝛ hoc patet per litterā se
quentē/ cū dr̄. * Sed qꝛ hec locutꝰ suꝫ vobis.]
De tribulationibus futuris. * Tristicia imple
uit coꝛ vestrum.] Et qꝛ cū hoc tristabātur de re=
cessu Xp̄i/ de cuius pꝛesentia confidebāt in tribu
lationibus cōsolari: ideo subdit. * Sed ego ve
ritateꝫ dico vobis: expedit vobis vt ego vadā.]
Et subdit causam dicens. * Si eñ non abiero/
paraclitus nō veniet ad vos. Si aūt abiero mit
tam eum ad vos.] Qꝛ plenitudo spiritussancti
non erat danda: nisi post ascensionem Christi.
Queritur hic vtrū plenitudo sp̄ussancti debuit da
ri immediate post Ascensionem Christi? ꝛc.
☞ Quere infra an. 4. q̇nte. p. ser. Penteco.
Consequenter ostendit efficaciam illius doni: et
hoc in tribus. pꝛimo respectu ipsius mundi. Se
cundo respectu Apostoloꝝ/ ibi. Adhuc habeo.
Tertio respectu chꝛisti: ibi. Ille me clarificabit.
Effectus autem spiritussancti respectu hominū
mundialiter viuentiū/ est argutio ipsoꝝ: et hoc
est quod dicit. * Et cū venerit ille/ arguet mun
dum.] Idest arguēdum et condēnanduꝫ osten
det de tribus: scilicet. * De peccato.] Infideli=
tatis in xp̄m: qꝛ sine fide mediatoꝛis nō remittit̄
aliquod peccatū. * Et de iusticia.] Scꝫ Chꝛi=
sti: quam non acceptauerunt homines munda
ni. * Et de iudicio.] Interli. Quod nō timet.
* De peccato.] Interl'. Exponit quod dixerat. B
* Quidem.] Arguet. * Quia non credide=
runt in me.] Hoc specialiter ponit: qꝛ hoc ma=
nente/ cetera manent. Hoc discedente/ cetera re=
mittuntur. * De iusticia vero. * Quia ad pa
trem vado.] Lyꝛa. Per hoc ꝙ xp̄s ad patrem re
diens resurrexit/ ꝛ ad celū ascēdit: declarata est
iusticia eius: ſm quod arguit Petrus. Act'. 2. d
Jesum Nazarenū virum appꝛobatū a deo. Se

quitur. Hunc Jesū resuscitauit deus: cui⁹ nos omēs testes sum⁹. Dextera ergo dei exaltat⁹. ꝛc. Et huius iusticie christi declaratio/ erat psecutorum eius manifesta argutio vel condemnatio. * Etiam nō videbitis me.] Presentia corporali habitantem vobiscū: quia post ascensionē nō viderunt eum. Licet enim post resurrectionē aliquādo eis appareret ante ascensionē: tamen nō habitabat cū eis/ sicut ante: quia iam non erat in mortali corpore. * De iudicio autem: quia princeps huius mūdi.] Idest diabolus. * Iā iudicatus est.] Idest condemnatus diuina sententia tanq̄ obstinatus: ꝛ per consequens omēs ei adherentes eodem iudicio ostenduntur con=

C demnabiles. Consequenter ostendit efficaciam spiritussancti respectu apostoloꝝ: que cōsistit in illustratione ipsorum de ꝓfundissimis et altissimis fidei secretis: ꝛ hoc est quod dicitur. * Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo.] Propter vestram imperfectionem/ et eorum arduitatē. * Cum autē venerit ille spiritus veritatis.] Idest spiritussanctus: q̄ est veritas per essentiā: et effectiue docendo eam. * Docebit vos omnem veritatē.] Scʒ necessariā ad salutem: non solum pro personis vestris: sed etiam ad regimen ecclesie/ et fidelium instructionem. Et q2 possent credere q̄ spiritussanctus esset maior filio: eo q̄ debebat docere eos de maiorib⁹: ideo hunc errorē remouet/ dicens. * Nō

D enim loquet a semetipso.] Quia sicut non est a se: sed a patre et filio: ita nec a se loquitur: ideo sequitur. * Sed quecunq̄ audiet.] Quia suuʒ audire/ est ab eis procedere. * Loquetur.] Scʒ vobis. Sed non intelligendum hoc generaliter de omībus: que audit spiritussanctus a patre et filio: q2 ab eis accipit sciētiā infinitā: sed de omnibus pertinentibus ad coꝝ salutē/ et ecclesie regimen. * Et que ventura sunt/ annunciabit vobis.] Multa enim de futuris per spiritū sanctuʒ reuelata fuerunt apostolis: sicut Johāni per spiritumsanctuʒ reuelatus est ꝓcessus ecclesie vsq̄ ad finem mundi in Apocalypsi. Et Petro suuʒ martyriū: ſm quod ipsemet dicit. 2. Petri. 1. c. Scio quia velox est depositio tabernaculi mei: ſm q̄ dn̄s Jesus xp̄s significauit mihi. Et Paulo reuelate sunt future sibi tribulationes in Hierosolymis: vt habetur Actuū. 20. Consequēter ponitur efficacia spiritussancti respectu ipsius Christi: que fuit declaratio ipsius diuinitatis: que manifesta facta est per spiritūsanctū apostolis datum: quia illud fuit signū maximū ad cōfirmandum xp̄i doctrinaʒ: et hoc est quod dicit. * Ille me clarificabit: quia de meo accipiet: et annunciabit vobis.] A me ꝓcedendo. Nec est per hoc intelligendū/ q̄ partē essentie filij recipi=

at: quia indiuisibilis est: ꝛ ideo si aliquid capitur/ totum capitur. (☞ Hic euangeliū hoc terminat: et sequit immediate.) Quod aūt spūssctūs procedat ab ip̄o p̄re: ostendit consequēter/ dicēs. * Oia quecunq̄ habet pater: mea sunt.] Oia enim: que sunt patris/ filio cōmunicantur: excepta ꝓprietate paterna: in qua a filio distinguit: ꝛ per consequens virtus spiratiua filio cōmunicatur: cum in ipsa pater ei nō opponatur: et hec est causa quare spiritussanctus ꝓcedit a filio/ sicut a patre: quia sunt vnū in virtute spiratiua. ꝛ hoc est quod subdit. * Propterea dixi: quia de meo accipiet: et annūciabit vobis.] Q. d. propter hoc dixi q̄ a me ꝓcedit. Quia omnia quecūq̄ habet pater/ mea sunt: quia mihi cōmunicat oia: excepta ꝓprietate paterna. * Modicū et iam non videbitis me. ꝛc.] ☞ Quere vbi supra.

E * Vado. ꝛc.] Glosa. Ita palam: q̄ nemo interroget: quod visu corporali cernat. Viderunt cum in nube ascendentem/ certi de gloria: quia pri⁹ predicta passione quesierāt. Domine: quo vadis? * Si enim.] Non q̄ positus in terra: nō posset dare: sed quia illi nō sunt idonei accipere: nisi eum ſm carnem desistant nosse. * Si aūt.] Mentib⁹ vestris sic raptis ad celestia: aderit spiritus simul pater et filius. Spirituales enim ex carnalibus facti: capacius fuerant trinitatē habituri: sicut ꝓmissum erat Matthei. 28. d. Vobiscum sum vsq̄ ad consumationē seculi. Et Johannis. 14. c. Ad eum veniemus: et mansionē apud eum faciemus. Nunq̄ enim intelligēda est separatio: etsi sigillatim loquat scriptura de personis. Opus enim erat sic trinitatē insinuari. * Ille arguet.] Non q̄ filius nō arguat: sed quia spiritus dabit eis charitatē/ et pellet timorem: vt sit eis libertas arguēdi. ¶ Augustinus. Arguitur de peccato: qui in xp̄m non credit. Arguitur ꝛ de iusticia coꝝ: qui credunt. Ipsa enim fidelium comparatio/ infideliū est vituperatio. Credant igitur homines in xp̄m: ne arguantur de peccato infidelitatis: quo omīa tenent. Trāseant in numero fidelium: ne arguātur de iusticia

F eorum: quos iustificatos non imitantur. Caueant futurum iudiciū: ne cum mūdi principe iudicentur: quem iudicatū imitātur. * Et de iusticia.] Non de sua: sed de credētiū iusticia mūdus arguitur: quorum comparatione damnat. Unde non ait. Non videbit me mūdus: sed/ nō videbitis me vos apostoli. Contra infideles: q̄ dicunt. Quomodo credemus: quod non videmus? Est vera iusticia: credere quod non videtur: vt qui viderūt hominē: crediderunt deum. Et cum per ascēsionē forma hominis subtracta est visibus: tunc ex omni parte impletū est illud

Abacuc.2. Justus ex fide viuit. ✳ Etiam non
videbitis me.] Idest nū̄q̄ videbitis me talē/ vt
modo.i.mortalem iudicandum: sed glorificatū̄
iudicē. Et hoc est iusticia fidei: de qua Apl's.2.
Cor.5.d. Etsi nouimus xp̄m ſm carnem: sed iā
non nouimus. quam quia mundus ab istis nō
G vult accipere/ arguitur. ✳ De iudicio.] Quia
si damnatū illum sequū̄tur: cū eo damnant. Et
ne sibi credant parci/ terrent̄ supplicio illius sup
bi. ✳ Omnē veritatē.] Promittit: qđ totū factu
rus est sp̄us: nō q̄ in hac vita totū cōpleat̄. ✳ A
semetipso.] Aug. Qr nō est a seipso: qr solus pa
ter de alio nō est. Nā et filius de patre nat⁹ est: et
sp̄us de patre ꝓcedit: et tñ ⁊ filius et spiritus eq̄=
lis patri est. ✳ Sed quecū̄q̄ audiet ille. ⁊c.] Au
dit ab eo: a q̄ ꝓcedit. Audire illi⁹/ scire est: idem
est et esse. A quo illi ḡ est essentia: ab illo audien
tia.i.sciētia: que nō est aliud/ q̄ essentia. ⁊c. De
sempiterna re ꝓprie dicitur/ est: ſm nos bene di
citur/ est: fuit: erit. Fuit: qr nun q̄ defuit. Erit: qr
nun q̄ deerit. Est: qr semꝑ est. Nō preterijt: quasi
qui nō maneat. Non oritur: quasi qui nō erat.
Cum ergo nostra locutio per tempora varietur:
de eo vere dicū̄tur verba cuiuslibet temporis: qr
nullo tēpore deest: defuit: vel deerit. Et ideo non
mirū̄ si audiet/ dixit de eo: qui audiuit: et au
dit.i.semper sciuit: scit: et sciet. ✳ Ille me clarifi
cabit.] Quia spirituales faciēdo vos: declara
bit/ quomō patri filius est equalis: quē ſm car=
nem vt hominē nouerāt. vel timorē tollēdo/ fa=
ciet vos gloriā meam annunciare toti mū̄do: q̄
non mihi: sed hominib⁹ ꝓsit. ✳ De meo.] Nō
q̄ spiritus sit minor filio. Cur aū̄t hoc dixit: ex=
planat. ✳ Omnia q̄ habet pater/ mea sunt: ꝓ=
pterea dixi: qr de meo accipiet.] Ergo de patre
accipit sp̄us: vnde accipit filius: qr in hac trini=
tate de patre natus est filius: de p̄re ꝓcedit spiri=
tus sanctus. Qui aū̄t de nullo natus est: de nul=
lo procedit: pater est solus.
H ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
ānot. sermonis Ascensiōis. infra in hoc Tomo. ¶ Et
sermonis Incarnationis incipientibus. fol'.2.
sub themate. ✳ Vado ad eum: qui misit me.]
vt supra littera. A. ¶ Vel sermonis Penteco.
Et maxime annotamento.4. quinte partis. in
fra. sub the. ✳ Si eñ nō abiero: paraclit⁹. ⁊c.]
A. ¶ vel ser. Pctōꝝ. fol.189. sub the. ✳ Arguet
mundum de pctō. ⁊c.] A. ¶ vel ser. Judicij fina
lis. fol.236. sub eodeꝫ themate. vel. ✳ Princeps
huius. ⁊c.] B. ¶ Vel ser. Trinitatis. infra. sub
the. ✳ Non enim loquetur a semetipso. ⁊c.] D.
¶ vel sermonis Resurrectionis. fol.212. sub the
mate. ✳ Ego veritatem dico vobis.] A. ¶ Vi=
de etiam annotamē.4. quinte partis. sermonis
Penteco. super illud. Si nō abiero. ⁊c.

ferie.iiij dñice.iij. post octauas Pasche. sermōis annot. Ex q̄nta pte Bib.

SUrgens dñs. ⁊c.] ☞ Ma C.I.
nifestata Christi resurrectiōe Mar.16
per denunciationem angeli: A
quam inuenies annotamēto
8.A. q̄nte partis. sermōis Re
surrectionis dñi. ꝫ. incipien.
✳ Maria Magdalene. ⁊c.]
Fol'.215. Col'.1.] ¶ Lyra. Hic consequenter ma
nifestatur per apparitionē domini. Et diuiditur
in tres partes/ ſm tres apparitiones. Secunda
ibi. Post hec autem. Tertia aū̄t ibi. Nouissime
recumbentibus. ⁊c. (☞ Quā inuenies infra
annotamēto.1. quinte partis. sermōis Ascensio
nis dñi.) Circa primum sciendum: q̄ apud He
breos dies hebdomade denominant̄ a sabbato:
qr denoīatio fit a digniori: ⁊ ideo dies illa: q̄ im
mediate seq̄tur sabbatū̄: vocat̄ prima sabbati: et
alia scđa sabbati.i.a sabbato: ⁊ sic de alijs. Dixe
runt autē aliq̄: q̄ xp̄s resurrexit media nocte: et
tunc hec dictio: mane: non refertur ad surgens:
sed ad verbū̄ (qđ sequit̄) apparuit: quia illa ho=
ra p̄mo apparuit Marie Magdalene. Alij aū̄t
dicunt: q̄ resurrexit in aurora: ⁊ tunc li mane: re
fertur ad surgens: ita q̄ determinat horā resurre
ctionis. Et huius opinionis est Aug. ⁊ cōiter te
netur: ⁊ hoc est qđ subdit̄. ✳ Surgēs dñs Jesus
mane prima sabbati: apparuit primo Marie
Magdalene: de qua eiecerat septeꝫ demonia.]
Ex hoc dicunt aliqui: q̄ fuerunt due Marie: et
quelibet fuit cognominata Magdalena. Vna
earum fuit soror Lazari: nomīata a Magdalo
castro: qđ cessit in partem eius de hereditate pa=
terna: et ista nō legitur fuisse demoniaca. Alia:
q̄ fuit nata de Magdalo: nō tñ dña illi⁹ castri:
⁊ ista dicitur fuisse peccatrix: et propter peccata
sua possessa a demonijs. Grego. aū̄t dicit: q̄ fuit
eadem: et q̄ per septē demonia/ intelligū̄tur oīa
vitia: et vsus ecclesie in officio hoc tenet. ✳ Illa
vadens: nunciauit his: qui cū̄ eo fuerant: lugen
tibus et flentibus: ⁊ illi audientes qr viueret: et
visus esset ab ea: nō crediderū̄t.] Cōsequēter de B
scribit̄ scđa apparitio: q̄ facta fuit duob⁹ discipu
lis xp̄i eū̄tib⁹ i Emaus: quā apparitionē descri
bit pleni⁹ Lucas.24.capi. Et qr erant dubij in
fide (vt ibidē dicit̄) ideo xp̄s apparuit eis in alia
effigie: vt per hoc designaret: q̄ talis erat apud
eos in mente. Dicū̄t autē aliqui: q̄ hoc factū̄ est
per aliquā mutationē factā in facie xp̄i: sicut in
trāsfiguratiōe ꝑ claritatē glorie ad horā: vt dicit̄
Mar.9. ☞ Qđ inuenies anno.2.A. quinte
partis. sermonis Transfigurationis. Tomo.2.

Alij vero dicūt q ista mutatio fuit tm̄ in oculis videntiū: ⁊ huic dicto cōcordat qd dicit̄ de ista apparitione. Luce.24.c. Oculi autem eoꝝ tenebātur/ne euz agnoscerent. qualitercūq tamē factuz sit non fuit ibi aliqua falsitas/cui⁹ rō est. Quia sicut aliquid potest fingi verbis: ita ⁊ factis. Primū autē fit sine falsitate/vt patet in parabolis noui ac veteris testamēti: quibus aliqd fingitur verbis ad veritatē aliquā cōueniētius designādam: ⁊ codē modo hic xp̄s facto/apparuit in effigie. Cum dr̄. * Post hec autē duob⁹ ex eis ambulātib⁹/ostensus est in alia effigie eūtibus in villā. Et illi euntes nunciauerūt ceteris.] Et (vt habet̄. Lu.24. ☞ Et.s̄.an.1.A. ⁊c. qnte p.ser. Fe.2. Resurrectiōis dñi. fo.217. col.2.) Finxit se longius ire. vt per hoc designaretur q erat quodāmodo alienus et longinqu⁹ ab eoꝝ cordibus: quibus apparebat: ppter dubiū in fide. ⁊ hoc est qd dicit Grego. Homel.13. Qr adhuc in eoꝝ cordibus peregrinus erat eis a fide: ire se longius finxit.

C Moralr * Surgēs dñs Jesus.⁊c.] Moralr̄ Beda. Recte autē hec mulier: que leticiā dñice resurrectionis primo nūciauit a septem demonib⁹ curata memoratur: ne quisq digne penitens de venia cōmissoꝝ desparet: ⁊ vbi abūdauit peccatū: sup abūdare gratia mōstraret. * Post hec aūt.⁊c.] Per hoc significatur q dubitantibus de fide: veritas non reuelatur aperte.

D Glosa. * Surgens dñs Jesus.⁊c.] Glo. Mane surrexit: sero sepult⁹ est: vt hoc adimpleretur. Ad vesperum demorabitur fletus: et ad matutinū leticia. ps.29.b. Sepult⁹ ḡ sexta sabbati: q̄ vocatur parasceue/circa vespeꝝ sequenti nocte ⁊ die sabbati cum sequenti nocte in monumēto positus: die tertia: idest primo mane prima sabbati surrexit. Et sic vna die ⁊ duabus noctibus in sepulchro iacuit: qr lucem sue simple mortis: nr̄e duple mortis tenebris adiunxit. In morte em̄ anime et sp̄us tenebramur: vñ ad nos suam.i.carnis mortem attulit: et duas nr̄as soluit: simplaz suam duple nostre contulit: ⁊ duplā nostrā moriens abstulit.

E * Apparuit p̄mo Marie Magdalene.⁊c.] Qr vt dicit̄ Matth.21.c. Meretrices ⁊ publicani precedent synagogā i regnū dei: vt latro precessit aplos. Apostoli flent ⁊ lugēt: qr necdum viderunt: sed cito consolabūtur. Vñ et illi annūciauerūt ceterꝭ. ¶ Beda. In principio mulier auctor culpe viro fuit: executor vir erroꝛꝭ extitit. Nunc que prima mortem gustauit: resurrectionem prima videt. Et ne perpetui reat⁹ apud viros opprobriū sustineret: q̄ viro culpaz trāsfuderat/trāsfudit et grām. Vñ hec: que lugētibus leticiam resurrectionis prima nūciauit: a septem demonibus curata memorat̄: vt vbi abū

dauit peccatū: superabundasse ⁊ grā monstrare
tur. Septenarius em̄ pro vniuersitate ponitur.
Que aūt a septē demonib⁹: hoc est vniuersis sce
leribus liberata erat: prima resurgentem domi=
num vidit: ne quis digne penitens de venia de=
speret: videns eam quondam tot vitijs subditā:
nec a deo dilectam: vt ipsis euangelistis et apo= 5
stolis resurrectionē euangelizaret. * Et illi au=
dientes non crediderunt.] Beda. Qd discipuli
tarde resurrectionem domini credunt: non tam
est illorum infirmitas/q̄ nostra firmitas. Dubi
tantibus enim resurrectio per multa argumen=
ta monstrata est: qb⁹ et nos firmius solidamur.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis 6
sermonis Resurrectionis domini: incipientib⁹
fol.212. ¶ vel sermo. Passionis.fol.35.sub the=
mate. * Surgens dominus Jesus.⁊c.] A.D.
¶ vel ser. Marie Magdalene. Tomo.2.sb the=
mate. * Apparuit primo Marie Magdale=
ne.] A.E. ¶ vel sermonis Peccatorum.fol.189
¶ Et ser. Penitētie.fol.211. sub themate. * De
qua.(scz anima) eiecerat septem demonia.] A.
E. ¶ vel sermo. Apostolorum.fol.82. ¶ Et Pre
latorum.fol.90.sub themate. * Illi nunciaue=
runt ceteris.] B.F.

Ferie.vj.dñice.iij.post octa

uas Pasche.sermōis annot. Ex qnta pte Bū.

V(na sabbati.⁊c.] Lyra. Postq̄ euā Cr
gelista descripsit ingressum Christi Ḃ
in mundum per suam incarnatio=
nem: et eius progressum per suam
predicationem: ⁊ egressum de mundo per suam
passionem: hic vltimo describit eius regressum
ad patrem per suam resurrectionem et ascensio
nem. Et primo describitur eius resurrectio. Se=
cundo eius ascēsio: ibi. * Vos autem sedete in
ciuitatē.⁊c.] ☞ Quere infra annotamēto.1.
A.quinte partis. sermonis Ferie.6. Dominice
infra octauas Ascensiōis. Circa xp̄i resurrectio
nem primo describitur xp̄i resuscitati apparitio.
Secundo resurrectionis probatio: ibi. * Cētur
bati vero.⁊c.] ☞ Quod inuenies supra an
notamento.1.B.quinte ptis.sermonis Ferie.3.
eiusdem Resurrectionis. Fol.218. col.4.) Pri
ma in tres: quia primo describitur Christi ap=
paritio facta mulierib⁹. Secūdo discipulis iti
nerātib⁹: ibi. * Duo ex discipulis ibāt ipā die.
⁊c.] ☞ Hoc etiam inuenies Annotamēto.1.
A.quinte partis.sermonis Ferie.2. Resurrecti
onis.fol.217.col.2.) Tertio omnibus simul exi
stentibus/preter Thomam: ibi. * Stetit Jesus
in medio.⁊c.] ☞ Quod inuenies in pdicto
an.1.A.qnte p.ser. Fer.3. Resur.fol.218.col.4.

Circa primū notatur tempus apparitionis: cū
dicitur. * Una sabbati.] Idest prima die post
sabbatū: eo modo loquendi: quo dicit Geñ. 1. a.
Factū est vespere et mane dies vnus. Idest pri=
mus. Unde ibi consequenter subdit: dies secun
dus: et tertius: ⁊ sic de alijs. ☞ Quere de hac
materia anno. 1. A. quinte partis. ser. Sabbati
sancti. supra fol. 211. col. 2. * Valde diluculo
venerunt ad monumentū: portantes (que para
uerant) aromata.] Contrariū videt Marci. 16.
a. vbi dicit. Orto iam sole. Dicēdum q duplex
est ortus solis. Unº qñ apparet primo lux eiº. s.
aurora. Alius qñ apparet sol sup terrā. Marcº
aūt loquit de primo ortu: nō de secūdo. Vel pōt
dici q qñ mulieres recesserūt de domo / erat val
de diluculo: vt dicit hic Lucas: sed qñ venerunt
ad sepulchrū / incipiebat apparere sol sup terrā:
sicut dicit Marcus: qꝛ locº sepulchri erat extra
ciuitatē Hierusalem: vt habet Joh. 19. * Et in
uenerunt lapidem reuolutū a monumēto.] Qꝛ
angelus remouerat lapideꝫ de ostio monumēti:
vt habetur Matthei. 28. * Et ingresse.] Scꝫ lo
cum monumenti. * Non inuenerūt corpº dñi
Jesu.] Qꝛ custodes fugerant timore angeli ap
parentis: vel iacebant sicut mortui. * Et factū
est / dum mente ꝯsternate essent de isto] Eo q nō
inuenissent corpus dñi in sepulchro. * Ecce duo
viri.] Idest duo angeli apparētes in specie viro
rum. * Steterūt secus illas in veste fulgenti.]
Joh. 20. dicit / q erant sedentes: vnº ad caput:
alius ad pedes: vbi posituꝫ fuerat corpus Jesu.
Dicendum q qñ Maria vidit sola / erant seden
tes: vt ibi dicit: sed qñ apparuerūt istis mulieri=
bus pluribº simul / stabant: vt hic dicit. Facile
enim est angelis sic apparētibº mutari de sessiōe
in stationē: et ecōuerso. * Cum timerent aūt.]
Ex visione insolita. * Et declinarēt vultū in ter
ram.] Ex verecūdia. * Dixerūt ad illas.] Cō
solando eas / et instruēdo de xp̄i resurrectiōe: fm
qđ xp̄s eis presentibº predixerat. * Quid que
ritis viuētem cū mortuis? Non est hic: sed surre
xit. Recordamini qualiter locutº est vobis: cuꝫ
adhuc in Galilea esset / dicens. Qꝛ oportet filiū
hoīs tradi in manº hoim pctōꝝ. Et crucifigi: et
die tertia resurgere.] Ideo sbdit. * Et recorda=
te sunt verboꝝ eius. Et regresse a monumento /
nunciauerūt hec omnia illis vndecim.] Quia
duodecimº. s. Judas se suspēderat. Sed adhuc
videt: q non essent vndecim apli: sed tm̄ decem:
qꝛ Thomas erat absens: vt videt Joh. 20. Di=
cendum q erat cū alijs: qñ iste mulieres nuncia
uerunt: vt hic dicit. Et silr qñ duo discipuli re=
gressi de Emaus / narrabant que viderāt. Sed
tūc Thomas discredens discessit ab alijs p aliqđ
spaciū: et tūc venit Jesus: et stetit in medio disci
pulorum / dicens. Pax vobis: absente Thoma:
vt dicit Joh. 20. Sequit. * Et ceteris omībus. B
Erat aūt Maria Magdalene: et Johanna: et
Maria Jacobi: et cetere: que cū eis erāt: que ꝛ i=
cebāt ad aplos hec. Et visa sunt ante illos: sicut
deliramentū verba ista.] Idest phantastica / et
nō vera. * Et nō crediderūt illis. Petrº aūt sur
gens cucurrit ad monumētum.] Et Johannes
currit cum eo: vt habet Joh. 20. vbi iste cursus
pleniº describit. * Et ꝓcūbens vidit linteami=
na sola posita.] Joh. 20. dicitur: q ipse intrauit
monumentū: et vidit linteamina. ⁊c. Dicenduꝫ
q veniēs ad ostiū monumēti / primo inclinauit
se ad videndum: vt hic dicit: postea intrauit ad
certiº cognoscēdum veritatē. * Et abijt: secum
mirans: quod factum fuerat.] Idest cogitās de
xp̄i resurrectione.

* Una sab. ⁊c.] Moralr. Bed. Juxta itellectū C Moralr
ꝯo mysticū p h q mlieres valde diluculo veniūt
ad monumētū: dat nob exēplū discussis vitioꝝ
tenebris / ad dñi corpº accedere. nā et sepulchrū
illud figurā dñici habebat altaris: in quo corpo
ris mysteria nō in serico: nō in panno tincto: sed
instar sindonis: q̄ cū Joseph inuoluit: in linteo
puro debent ꝯsecrari: vt sicut ipse verā terrene na
ture substantiā morti ꝓ nobis obtulit: ita ⁊ nos
in cōmemoratiōe ipsiº purum de terre germine /
candidūqꝫ ⁊ mltimodo / q̄si mortificatiōis gñe
castigatū linū apponamº. Aromata autē: que
mulieres deferūt: significāt odorē virtutū: ⁊ orō=
nis suauitatē: qbº altari appropinq̄re debemº.
Reuolutio aūt lapidis / insinuat reserationē sa
cramētoꝝ: q̄ tegebātur velamie lrē legis: q̄ in la
pide scripta fuit: cuiº ablato tegmine / corpº dñi
mortuū nō inuenit: sꝫ viuū euāgelizat: quia etsi
cognouimus fm carnem xp̄m: sed iam nunc nō
nouimº. Quomodo aūt posito in sepulchro cor
pore domini / angeli astitisse legunt: ita ⁊ tempo
re consecrationis mysterij corporis xp̄i assistere
sunt credendi. ¶ Nos ergo exemplo deuotaruꝫ
mulierum quotiens mysterijs celestibus appro
pinquamus: propter euangelicaꝫ presentiā / seu
propter reuerentiā sacre oblationis cū omni hu
militate vultū declinemus in terrā: nos esse ter=
ram et cinerem recolentes.

* Una sabbati. ⁊c.] Glo. Una sabbati idē est D Glosa
qđ pma sabbati. i. vna dies a die sabbati vel sab
batoꝝ: q̄ nunc dñica dicit. Qđ valde mane mu
lieres ad monumentū venerūt / magnus feruor
charitatis q̄rēdi ⁊ inueniēdi dñm ostēdit. ¶ My
stice exēplū dat: vt illuminata fide / decussisqꝫ vi
tioꝝ tenebris: ad sacrū dñi corpº accedamº. Nā
sepulchrū figura est altaris: in q̄ celebrat myste
riū corporꝭ ⁊ sanguinis dñi. Aromata: que, dese
rūt: odorem virtutum: ⁊ suauitatē orationum:

cum quibus altari propinquare debem⁹/ signi
ficãt. * Lapidem reuolutum.] Reuolutio la=
pidis/ significat reserationem sacramentorum
Christi: que velo littere tegebantur. Lex in la=
pide scripta est: cuius ablato tegmine/ domi=
ni corpus mortuũ non inuenitur: sed viuũ euã=
gelizatur: quia etsi cognouim⁹ xp̃m ẜm carnez:
sed iam nõ nouimus: vt dicit Apl's. 2. Cor. 5. c.
Potuit autem clauso exire sepulchro: qui clau
so exiuit vtero. * Mente consternate.] Mente
consternãtur: quia et lapidem immense magni
tudinis reuolutũ stupebant: et corpus tam ve=
nerabile nõ inuentũ dolebant. Sicut tentato in
solitudine domino: expleta victoria: angeli mi=
nistrabant ei: ita modo post deuictã mortẽ vene
runt angeli: qui nõ solum verbo: sed etiã fulgen
ti habitu gloriã annunciant triũphantis. Et si
cut corpori in sepulchro astiterũt: sic etiam cor=
pori ɔsecrato in altari quotidie assistunt. * De
E clinarẽt vultum.] Nota ꝙ nec sancte mulieres
Nota in terram cecidisse: nec aliquis sanctoꝝ in resur
rectione domini prostratus in terrã adorare legi
tur. Unde mos cepit in ecclesia: paschali tempo
re non flecti genua in oratiõe: sed vultu in terrã
declinato orare. ¶ Exẽplo mulieꝝ: cum appro=
pinquamus mysterijs celestibus: cum gaudia
supernorum ciuium contẽplamur: ad ɔspectuz
angelorum debemus vultum in terram humili
ter declinare: nos puluerem et terrã esse recolen=
tes. * Recordamini. ꝛc.] Die tertia: sicut ex h°
loco habemus: inter discipulos/ etiam feminis:
que eum sequebantur: dominus resurrecturuz
se p̃dixit. Parasceue hora nona expirauit. Ma
ne prima sabbati resurrexit. Merito autem vna
die et duabus noctibus in sepulchro iacuit: q̃a
lucem sue simple mortis (que tãtũ in carne erat)
tenebris duple nr̃e mortis: q̃ in carne erat et ani
ma/ apposuit: et vtrãq₃ nostram curauit. Si em̃
vtrãq₃ suscepisset: nos a neutra liberasset. * Et
F recordate.] Sicut mulieres in monumento do
Nota. mini stantes/ recordãtur verboꝝ: que de sua dis
pensatione prefatus erat: sic nos inter dominice
passionis mysteria celebranda: nõ solum passio
nis: sed et resurrectionis debemus recordari. *
Nunciauerunt.] Sicut in principio mulier au
ctor culpe viro fuit: vir executor fuit erroris: ita
nunc que mortem prior gustauerat/ resurrectio
nem vidit. Et ne perpetui reatus opprobrium
apud viros sustineret: que culpam viro transfu
derat: transfudit et gratiam. Et quia constantiã
predicandi nõ habet inferior sexus: ad exequen
dum infirmior: mandatur viris officiũ euange
lizandi. * Crediderunt.] Qꝺ discipuli tarde
credunt: non tam illorum infirmitas/ q̃ nostra
futura firmitas fuit. Nam illis dubitantib⁹: re
surrectio multis argumẽtis monstrat: que dum
legentes agnoscimus: quid aliud/ q̃ de corum
dubitatione solidamur? * Petrus autem. ꝛc.]
Johannes cõmemorat: ꝙ et ipse et Petr⁹ simul
cucurrerunt: ꝛ ꝙ Petro intus introeunte in mo
numentum: et vidente linteamina ꝛ sudarium:
ipse Johannes inclinans se/ vidit linteamina:
nec introiuit. Sed intelligendum est Petrum
primo procumbentẽ vidisse. Quod Lucas cõ=
memorat: Johãnes tacet. Post vero ingressuz:
vt diligentius interiora dignosceret ingressum:
tamen anteq̃ Johannes intraret.
G ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
ser. Angeloꝝ. fol. 76. sub the: * Ecce duo viri.]
vt. s. A. ¶ vel ser. Resurrectiõis. fo. 212. Et ma=
xime an. 1. lh. q̃nte p. ser. Fer. 6. eiusdẽ Resurre
ctionis. fol. 223. col. 1. sub the. * Surrexit.] A.
¶ vel ser. Passionis. fol. 35. sub the. * Oportet
filiũ hois tradi. ꝛc] F. ¶ vl' ser. Marie Magda
lene. Tom. 2. sub the. * Erat Maria Magda
lene.] B. ¶ vl' ser. Aplo'ꝝ. fol. 82. sub the. * Ui
sa sunt ante aplo's sicut delíramẽta.] B. ¶ vl' ser
Petri apli. Tom. 2. sub the. * Petrus aũt sur=
gens. ꝛc.] B. ꝛc. ¶ vel ser. Sacramenti. fol. 14.
sub themate. * Uenerunt ad monumentũ. ꝛc]
A. C. D. ¶ vel sermonis Orationis. folio. 180.
sub themate. * Parauerunt aromata. ꝛc.] A.
¶ Uel sermonis Fidei. fol. 59. sub themate. *
Crediderunt. ꝛc.] F. ¶ vel sermonis Johannis
euangeliste. supra. fol. 28. sub themate. * Ui=
dit linteamina posita.] B. F.

Dñice. iiij. post octa. Pasche ser. an. Ex quinta par. bib.

Cr. Joh. 16. A Dixit Jesus disci
pulis suis. Amen amen dico
vobis. Si quid petierit[is]. ꝛc.]
☞ Superi⁹ saluator expli
cauit discipulis suis duas ra
tiones consolatorias de recessu suo ad patrem:
vt firmarent ɔtra tribulationes iminẽtes eis ex
iudeorum et principum mundi persecutione.
Una fuit de missione spiritussancti: quam inue
nies supra annota. 1. q̃nte partis. sermo. Domi
nice. 3. post octauas Pasche. incipienti. * Ua
do ad eum: qui me misit. ꝛc.] Folio. 231. Co
lumna prima. Altera fuit ꝺ ꝓmissione reditus
sui: quã inuenies etiã. s. Annotamẽto. 1. quinte

partis. Sermonis Dominice secunde post octa
uas Pasche, incipienti. * Modicum et iam
non videbitis me. rc.] Folio. 228. Alia fuit
de accessu discipulorum ad patrem: in qua ex=
plicat tempus: qd̄ supra dixerat de eorū accessu
ad patrem: et diuidit in duas partes: quia pri=
mo explicat erga discipulos suos familiaritatē
patris. Secundo subiūgit sui dicti rationē: ibi.
Hec in prouerbijs. Dicit igitur primo sic. * Et
in illo die.] Lyra. Idest in tempore post resurre=
ctionē meam. * Me nō interrogabitis quicq̄.]
Q.d. ex presentia spūssancti vobis a patre mis=
si: sic eritis illuminati: q̄ nō indigebitis querere
sicut modo: nec edoceri. Sed cōtra hoc videtur.
Pro illo tēpore petijt a xp̄o Petrus de Johāne.
Hic aūt quid? Joh. vlti. cap. Similiter apli pe=
tierunt a xp̄o. Dñe: si tēpore hoc restitues regnū
israel? vt habetur Actuū. 1. a. Dicendum q̄ in=
telligitur de questiōib⁹ sic irrationabilib⁹: sicut
ante resurrectionē apostoli faciebant xp̄o: qua=
lis fuit questio Philippi. Joh. 14. ☞ Et an
notamēto. 1. quinte partis. sermōis Philippi et
Jacobi. Tom. 2. ibi. Dñe ostende nob patrē. rc.
Et ꝯsimiles questiones: que freq̄nter legūtur in
euangelijs ab aplis facte. Post resurrectionem
vero xp̄s aperuit illis sensum: vt intelligerēt scri
pturas. Luce. 24. ⁊ ideo fuerunt edocti de mul
tis: que prius ignorabant: et propter hoc nō in=
digebant querere: sicut ante: et si aliqua quere=
bant: ratiōabilius q̄rebāt: ideo per verba supra
dicta nō intēdit saluator excludere ab aplis oēz
questionē: sed exprimere eoꝝ instructionē p in=
tellectum scripturaꝝ: vt dictū est. ¶ Aliter expo
nit Augustinus. In illo die me nō interrogabi=
tis quicq̄. Idest in eterna beatitudine: que est
dies vna continua: vbi vident beati clare in di=
uina essentia: que expedit eos videre: nec opor=
tet eos aliquid interrogare. Prima tñ expositio
B propinquior est littere precedēti et subsequenti.
Unde sequit̄ in euangelio hodierno. * Amen
amē dico vobis: si quid petieritis patrē in nomi
ne meo.] Idest pertinēs ad salutē: q̄r Jesus: qd̄
est nomen xp̄i: salus interpretatur. * Dabit vo
bis] Suppositis tñ cū hoc alijs duab⁹ conditio
nibus: vt dicitur Johannis decimoquinto: sci=
licet q̄ petitio fiat pro se: ⁊ pseuerāter. ☞ Que
re de hoc annotamento. 7. D. quinte partis. ser
monis Unius martyris. in cōmuni sanctoꝝ.
Tomo. 2.) * Usq̄ modo nō petistis quicq̄ in
nomine meo.] Apostoli enim ante resurrectio=
nem xp̄i ita non cognouerunt virtutem nomi=
nis christi: sicut post: et ideo adhuc ignorabant
q̄ omnis eoꝝ petitio esset exaudibilis in nomi=
ne christi. * Petite et accipietis.] Hic gratiam
in presenti. * Ut gaudiū vestrum sit plenum.]
In futura beatitudine: quia ad eius consecutio
nem debent ordinari om̄es preces ecclesie. Con=
seq̄nter reddit causam sui dicti: videlicet quare C
discipli habebāt talē accessū ⁊ familiaritatē ad
patrem post resurrectionē. Duo enim faciunt fa
miliaritatem cum aliquo: scilicet eius noticia/
et amor. Post resurrectionē autē et spiritussan=
cti receptionē apostoli fuerūt perfecti in noticia
et amore dei: et hec est causa quare fuerunt ma=
gis familiares ei/ q̄ ante: ⁊ hoc est quod dicitur
* Hec in p̄uerbijs locutus sum vobis.] Q.d.
ante passionē meam parabolice et obscure locu=
tus sum vobis: sicut patet ex decursu euangelij.
* Uenit hora cum iam nō in prouerbijs.] Id
est obscure. * Loquar vobis: sed palam de pa=
tre meo annunciabo vobis.] Quia christ⁹ post
resurrectionem suam clarius et expressi⁹ docuit
apostolos de regno dei/ q̄ ante. Ipsi enim erant
magis capaces: quia habebant sensum apertū
ad intellectum scripturarū: vt habetur Luce vl
timo. * In illo die in nomine meo petetis] Qr D
(sicut dictū est) post resurrectionē christi cogno
uerunt magis virtutem nominis christi: q̄ an=
te: et ideo suas petitiones in nomine christi for=
mabant: et propter hoc orationes ecclesie in fine
formantur in christi nomine: dicendo. Per do=
minum nostrum Jesum christum. rc. Uel ali=
quid simile. * Et non dico vobis: quia ego ro=
gabo patrem de vobis.] Q.d. non dico q̄ sit tūc
vobis necesse habere me intercessorem medium
in petitionibus vestris: sicut modo. Ante passio
nem enim christi/ apostoli tantum confidebant
de presentia corporali eius: q̄ in om̄ib⁹ ad ip̄m
recurrebant: sed post passionem ipsum et suas pe
titiones ad deum formabant: ideo Christus per
illa verba vult exprimere: q̄ secure possent hoc
facere propter familiaritatem patris ad ipsos.
Unde similis est modus loquendi: ac si dixisset
Christus apostolis: tantam familiaritatem ha
bebitis apud patrem/ quod per vosipsos pote=
ritis accedere ad eum: et impetrare: non tamen
per hoc excludit suum adiutoriū: sed exprimit
cum quanta securitate poterunt orare deum.
Consimili modo loquebatur sancta Agatha iā
gloriosa in celis: beate Lucie existenti in terris.
Soror mea Lucia virgo deo deuota: quid a me
petis: quod ipsa poteris prestare continuo ma=
tri tue? Non enim excludebat a beata Lucia su
um adiutorium: sed exprimebat cum quanta
securitate posset rogare deum: et hoc modo chri
stus loquebatur apostolis: ad exprimendum er
ga eos amicitiam dei patris: propter quod se=
quitur. * Ipse enim pater amat vos: quia
vos me amastis: et credidistis quia a deo exi=
ui. Exiui a patre.] Non per loci mutationem:

sed per eternā generationē/ et personalem distinctionē. * Et veni in mundum.] Per carnis assumptionē. * Iterū relinquo mūdum.] Quātum ad corporalē presentiā. * Et vado ad patrem.] Faciendo naturā mortalem paterne glorie consortem. ☞ Sicut expositū est Joh. 13. Et supra annotamēto.1.A.quinte ptis.sermonis Ferie.5.in cena dñi.super illud. * Ut trāseat ex hoc mundo ad patrē.] fol.201.col.2.) Sequitur.

E Postq̄ christus explicauit rationes suprapositas ad discipulorꝫ consolationem: consequenter ostendit effectꝰ predicte explicationis: qui est plenior cognitio aplorꝫ. Et diuiditur in duas partes: qꝛ primo ponit ista plenior cognitio. Secūdo subditur ipsorꝫ infirma dispositio: ibi. Respondit Jesus. In prima igitur pte dicit sic. * Dicunt ei discipuli.] Clarius intelligentes/ q̄ ante. * Ecce palam loqueris: et puerbiū nullum dicis.] Clarius enim loquebat de processu eius a patre: et aduentu eius in mundum per carnis assumptionem: quam fecerat ante: et ideo deitatē clarius intelligētes: dicunt. * Nūc scimꝰ: qꝛ scis oīa.] Ex doctrina eīn eius et miraculis eiꝰ/ pleniꝰ deitatē cognoscebant. * Et nō est opus tibi: vt quis te interroget.] Hoc eīn videbant ex hoc/ q̄ preuenerat eos/ respondendo anteq̄ interrogarent: vt dictū est. * In hoc eīn credimus.] Idest ex dictis et factis preteritis. * Quia a deo existi.] Et sic fidem: quā habebant in corde: confitent ore.

F (Seqtur finito euāgelio hodierno) Consequenter predicit eorum conditio infirma: ne ex pleniori cognitione habita eleuent: et cautiores contra pericula reddātur: subdit. * Respondit eis Jesus. Modo creditis.] Q.d. parum stabitis in hac fidei confessione. * Ecce venit hora: et iam venit.] Quia extunc incipiebat tempus sue passionis: de quo loquebat. * Ut dispergamini vnusquisq; in ppria] Sicut enim propter fidem xp̄i/ apl'i ppria reliquerant: et adinuicē cum xp̄o colligati erāt per amorem: vt habet Matthei.19.d. Ecce nos reliquimus omnia: et secuti sumus te: ita econtrario propter infirmitatē eorꝫ in fide imminēte xp̄i morte: dispersi sunt ab inuicē: et a xp̄o: querētes pprium cōmodum: ideo subdit. * Et me solum relinquetis.] Quod factum est in captiōe: que imminebat de proximo: veruntamen ex fuga eorum nullum detrimentū accidit xp̄o: ideo subditur. * Et nō sum solus: quia pater mecuz est.] Quia humanitas remansit deitati coniūcta: in qua deitate pater et filius sunt vnū: quasi diceret. In mea passione nō indigeo vestra presentia: cum habeam presentiā patris omnipotētis. Consequēter concludit conclusio principaliter intenta. Ad hoc eīn dixit xp̄s predicta oīa: vt apl'i firmarentur cōtra tribulationes imminētes: et hoc est quod dicit. * Hec locutꝰ sum vobis.] Scz ad hunc finem. * Ut in me pacē habeatis.] Aduenientibus tribulationibus futuris: quia sicut graue quietatur in loco proprio: ita cor humanum in deo. * In mundo presuram habebitis.] Idest a mundanis hominibus vos persequentibus. In me pacem habeatis. Sancti enim viri non habent puras tribulationes: quia habent consolationem dei admixtam: sed mali habent eas puras: nō habentes consolationē vllam. * Sed confidite: ego vici mundum.] Quantum ad concupiscentiā.rc. ☞ Quere annotamēto.19.quinte partis.sermonis Generalis.fol.298.col.4.

* Si quid petieritis.rc.] Glo. Aug. Ita sane intelligendū est qđ ait. Dabit vobis: vt ea bñficia significata sciant: q̄ ad eos: qui petūt: ppriꝭ pertinent: exaudiuntur enim sancti pro seipsis: non autem pro oībus alijs amicis vel inimicis. * Dabit vobis.rc.] In futuro non rogabitis: sed modo petite: et dabitur vobis: qđ ad vos pertinet: etsi nō omnibus illis: quibꝰ petitis: et ideo dicitur/ vobis. * Hec in prouerbijs.rc.] Que hucusq; dixi: quasi in prouerbijs: que solent homines audire: sed nō intelligere/ dixi: qꝛ animales estis. Animalis autem: qui nō percipit que sunt spūs dei: quecunq; dicunt de incorporea et immutabili substantia: habet quasi prouerbia. Sed venit hora: qua dato spiritu: faciā vos spūales: vt certissima intelligentia mentis (etsi nō vt in futuro) deum videatis: et tunc palā de patre annunciabo: vt ipsum et me eiusdem substantie intelligatis: et tunc in nomie meo petetis: quia tunc vere cognoscetis et scietis q̄ si vt homo rogo patrem: vt deus exaudio cum pře. Unde dicit. Et non dico vobis: quia ego rogabo patrem. Hec in prouerbijs. Quomodo possunt petere plenum gaudiū: subdit: qꝛ de aialibus quod sunt/ faciet spūales: vt ablatis oībꝰ imaginibus corporum: pura facie mentis syncere luci cohereant. * Ipse eni.rc.] Amat nos pater: quia amamus filium: cum a patre et filio accepimus: vt amemus patrē et filiū: data charitate per spiritum: quē et ipsum amamus cum patre et filio: prior amās in nobis facit q̄ amet. * Iterum relinquo.] Reliquit mundū corporali presentia. Uadit ad patrem: quia humanitatem ad inuisibilia paterne maiestatis induxit. Reliquit mundum: quia ab aspectu amatorū mundi: quod viderunt abstulit. Redit ad patriam: quia amatoribus suis se equalē credēdū docuit patri. * Dicunt.] Cum nōdum venisset hora: quā promisit. * Ecce palā loqueris.] Illa que dñs scit: non intelligētibus esse prouer.

bia: illi vſq; adeo nõ intelligunt: vt nec ſaltem ſe non intelligere intelligant. De qua eoꝝ infirmitate admonẽs reſpondit. Modo creditis. ꝛc. * Nũc ſcimus.] Aperte oſtendũt qꝛ loquẽs de eis ad eos maxime agebat: que illos delectabat audire: et que ipſi interrogare volebãt / hec ipſe preueniens vltro proferebat: ꝛ ideo illum: qꝛ cogitationes nouerat: confitẽtur ſcire oĩa / quaſi deũ et dei filiuʒ. * Et non eſt opus. ꝛc.] Cum ſcias omnia: non eſt opus vt interroges aliquẽ a quo aliquid ſcias. Vel etiam interrogerꝭ ab aliquo preſciens: quid ille velit. Si autem aliqñ interrogauit vel interrogatus eſt: nõ ei ſed aliꝭs op⁹
J fuit. * Modo creditis. ꝛc.] Vt paruuli / quib⁹ queciiq; alta / adhuc prouerbia ſunt: creditis: ſʒ venit hora paſſionis ꝛ iam prope eſt / in qua ita perturbemini: vt quod modo creditis / relinquatis: non modo corpe / ſed etiam mentis fide. Vñ Luce. 24. c. Sperabamus / ꝙ redemptur⁹ eſſet iſrael. * Et nõ ſum. ꝛc.] Ecce profecerũt: ſed ad maius vult eos extẽdi: vt cum dixerit: a deo exiſti / dicat. Pater mecum eſt: nec ſic putent a deo exiſſe: vt putent etiam receſſiſſe. * Quia pater mecũ eſt.] Dixerat / relinquo mundũ / ꝛ vado ad patrem: nunc dicit. Pater mecum eſt: quod intelligenti eſt verbũ: non intelligẽti prouerbiũ.
k Cui ſi non eſt cib⁹: tñ lactis eſt alimẽtũ. Ex quo eſt / quod ſciebant eum noſſe omnia.
☞ Applica ad hec aliq̃ de anno. ſer. Oratio. incipien. fol. 180. ſub / the. * Petite et accipietis.]. B. G. ¶ Vel ſermo. Reſurrectio. fol. 212. ſub / theñ. * Venit hora. ꝛc.] ¶ Vl' ſer. Incar. fol. 2. ſub theñ * Exiui a patre: ꝛ veni in mundum.]. D. Vel ſer. Paſſiõis. fol. 35. ſub / theñ. * Relinquo mundum. ꝛc.] D. F. ¶ Vel ſer. Apoſtoloꝝ. fol. 82. ¶ Vel ſer. Penteco. infra in hoc Tomo. ¶ Vel ſer. Oim ſanctoꝝ Tomo. 2. ſub theñ. * In illo die me non interrogabitis quicq̃.]. A. E. G. ¶ Vel ſer. Fidei. fol. 59. ſub / theñ. * Credim⁹ qꝛ a deo exiſti.]. E. F. H. J.

Ferie. ij. dñice. iiij. poſt oct. Paſche i Rogatiõib⁹. ſer. an. Ex q̃nta pte Bib.

Dixit Jeſ⁹ diſcipl'is ſuis. Quis veſtrũ habebit amicuʒ / et ibit ad illum media nocte / et dicet illi. Amice cõmoda mihi tres panes: qm̃ amicus meus venit de via ad me: et non habeo quod ponã ante illuʒ: et ille de intus reſpondẽs / dicat. Noli mihi moleſt⁹ eſſe:
B iam oſtium clauſum eſt / et pueri mei mecũ ſunt in cubili: non poſſum ſurgere et dare tibi. Et ille ſi perſeuerauerit pulſans / dico vobis / ꝛ ſi nõ dabit illi ſurgens / eo ꝙ amicus eius ſit: propter improbitatẽ tamen eius ſurget et dabit illi quotq̃t habet neceſſarios. Et ego vobis dico. Petite et dabitur vobis. querite et inuenietis. pulſate et aperietur vobis. Omnis enim q̃ petit: accipit: ꝛ qui querit: inuenit: ꝛ pulſanti aperietur. Quis autem ex vobis p̃rem petiꝭt panem: nũquid lapidem dabit illi? Aut piſcem: nũquid pro piſce ſerpentem dabit illi? Aut ſi petierit ouum: nũquid porriget illi ſcorpionẽ? Si ergo vos cũ ſitis mali: noſtis bona data dare filiꝭs veſtris: quãto magis pater veſter celeſtis de celo dabit ſpũm bonũ petentibus ſe?] Lyra. In hoc caplo inducit ſaluator diſcipulos ſuos ad orõnis inſtantiam: circa q̃ʒ ſciendũ ꝙ ad orationẽ debitã duo requirũtur: ſcʒ affectio pura: et intẽtio bona. Primo igitur inducit ad primũ. Secũdo ad ſecundũ / ibi. * Nemo lucernã accẽdit. ꝛc.] ☞ Quere annot. 5. quinte par. ſer. Vnius cõfeſſorꝭ põtificis. Tomo. 2. Circa primum primo docet modum orandi. Secũdo orationeʒ ꝯtinuãdi: ibi. Quis veſtrũ. ꝛc. Circa primũ premittitur xp̄i orõ. Qꝛ cepit facere et docere. Vt dr̃ Actuũ. 1. a. Et ideo eius orationẽ premittit cum dicit̃. * Cum eſſet Jeſus in loco quodã orãs: vt ceſſauit / dixit vn⁹ ex diſcipulis eius ad eum. Dñe: doce nos orare. ꝛc.] Sciendũ tamẽ ꝙ xp̄s non orauit in quãtum deus: qꝛ ſic non cõpetit ei orare. Orõ enim eſt explicatio proprie voluntatis apud deum: vt eam impleat. Voluntas autẽ diuina per ſeipſam eſt effectiua eoꝝ: que vult. ſʒ illud p̃s. 113. b. Omnia quecunq; voluit dñs fecit: ſed qꝛ xp̄s inquantũ homo habuit voluntatẽ humanã: que non eſt per ſeipſam efficax ad implendũ ea: que vult: niſi per virtutẽ diuinã: ideo xp̄o ſm̃ ꝙ hõ: competebat orare. Orauit igit̃: vt pro nobis impetraret: ꝛ vt exemplũ nobis orandi daret. Orauit etiam pro ſeipſo ad obtinendũ: quod ſibi deerat: ſcʒ gloriam corpis. Johan. 17. a. Clarifica me tu pater. ꝛc. ☞ Quere infra annot. 1. F. quinte par. ſer. Ferie. 4. vigilie Aſcenſionis. fol. 237. col. 2. Cõſequẽter docet diſcipulos orare: cum dicit̃. * Cum oratis dicite. Pater ſanctificetur nomen tuum. ꝛc.] Conſequenter inducit ad oratiõis continuationẽ. Primo per exemplum eius: qui non ſolum ab amico impetrat illud: qđ eſt ſibi neceſſariũ propter amicitiã: ſed etiã ꝓpter petẽdi ꝯtinuationẽ: cũ dicit̃. * Quis L
veſtruʒ. ꝛc.] Moraliter autem iſte amicus intelligitur ipſe deus: a quo prouenit nobis omne bonũ: tamen aliqñ differt dare illud: quod dare intendit: vt quod eſt nobis neceſſarium impetremus a deo per orationis inſtantiã: et tale eſt qđ pertinet ad ſalutem: qñ tamẽ iſta tria concurrũt videlicet: ꝙ aliquis petit pie: id eſt de pertinẽtib⁹

ad salutē: et ꝓ se: et perseuerāter seu cōtinue: sem
per impetraẗ quod petiẗ a deo: non tamē semper
statim datur: sed aliquādo differẗ: vt cōgruo tpe
detur. Si autem aliquis petat de impertinētib⁹
ad salutē: non semꝑ exaudiẗ: q2 frequenter sibi
non expedit exaudiri. Similiter si petat de perti
nētibus ad salutem pro alio: aliquādo non ex=
auditur propter defectū illius: pro quo petit. Itē
si petat pie ⁊ pro se: non tamē perseuerāter: impe
ditur effectus propter defectū orōnis. Ideo sub=
diẗ. * Petite.] Perseuerāter. * Et dabitur vo
bis.] Tribus predictis ꝯcurrētibus. Et ptz sen=
tētia ex dictis. Matth. 7. Et īfra. lr̄a. D.

D Moralr * Quis vestrū? ⁊c.] Moraẗ. Per istū: q̄ media
nocte recurrit ad amicū panib⁹ abūdantē: vt re
ficere possit amicum famelicū ad ip̄m venien=
tem: significaẗ doctor vel cōfessor: ad quē aliq̄s
recurrit pro sua conscientia serenāda: ⁊ freq̄nter
contingit: q̄ talis doctor ⁊ cōfessor dubius est in
casu sibi proposito: ꝓpter quod debet recurrere
ad magis intelligentem: vel ad deū ꝑ orōnem:
qui potest oēm supplere defectū. Per excusatio
nem: q̄ poniẗ hic. * Noli mihi molest⁹ esse. ⁊c.]
significatur dilatio: qua deus nō statim donat
quod petiẗ: vt eius donū cari⁹ cōseruet. Quod
autem subdiẗ. * Et si non dabit illi. ⁊c.] Usq̄.
* Propter improbitatē. ⁊c.] Nō habet locū in
deo: qui nihil dat ex tedio: sed ex amicitia. Tñ
est hic argumētum: q̄ si homo perseuerāter petē
ti dat ex tedio: multo magis deus ꝑseuerāter petē
ti dat ex amicitia: ideo subdiẗ. * Petite et dabi
tur vobis. ⁊c.] Idem. Lyra sup. Matth. cap. 7.
Sciendū q̄ orō est exaudibilis trib⁹ concurrēti
bus. Primū est q̄ sit pria: idest de ꝑtinētib⁹ ad
salutem. Scd̄o est q̄ sit perseuerās: idest non iter
rupta per aliquid orōni ꝯtrariū: q2 nō cessat ora
re, qui nō cessat bene facere. Tertium est q̄ oret
pro se: q2 licz aliquis pie ⁊ ꝑseuerāter oret ꝑ alio:
tñ effectus orationis posset impediri propter ma
litiam illius: pro quo oraẗ: sed trib⁹ predictis cō
currentib⁹ semꝑ exaudiẗ: et hoc est quod notaẗ
in trib⁹ verbis hic positis. Petite: scz pie. Que=
rite perseueranter. Pulsate: ⁊ aperietur vobis.
Ex quo ptz q̄ loquiẗ de oratiōe facta pro se: cum
dicit et aperietur vobis: et q2 istis trib⁹ cōcurren
tib⁹ semper exaudiẗ, ideo subdiẗ. Omis eñi qui

E petit. ⁊c. * Quis autē ex vobis? ⁊c.] Ubi decla
ratur quod dictum est per exemplū: quia si ho
mines: qui tam proni sunt ad malum (et ideo di
cuntur mali) tamen filijs suis petentibus ab eis
bona dant illis: multo fortius. Pater vester cele
stis: qui ex natura sua est bonus per essentiam:
Dabit spiritum bonum petentibus se: scz gratiā
* Petite ⁊ dabiẗ vobis. ⁊c.] Mora. Remigi⁹.
Petimus orando: querimus recte viuēdo: pul
samus perseuerando. * Aut quis ex vobis ho=
mo: quem si filius suus petierit panem? ⁊c.]
Remigius. Per panem, intelligitur spiritualis
doctrina. Per piscem, baptismatis vnda. Per
lapidem: ignorantia. Per serpentem: diaboli
astutia designatur.

F * Quis vestrū habet amicū?] Glosa. Postq̄
formā orationis rogantibus ꝓposuit: instātiam
etiam ⁊ frequentiam orandi discipulis iniūgit:
vt non solum diebus sed etiam noctibus oratio
deferatur. Qui enim media nocte panes ab a=
mico petit, et in petendi intentione persistit: non
fraudatur orans. ¶ Mystice. Amicus: ad quē
nocte venitur, deus est: qui corpus suum tradi=
dit pro nobis: cui in nocte tribulationis suppli=
care: et tres panes: idest intelligentiā sancte Tri
nitatis: qua in presentis vite laboribus viua=
mus: efflagitare debemus. Hos panes si domi=
nū deum tuum diligas: non solum tibi sed etiā
alijs poteris emereri. Amicus: qui de via venit:
ipse est noster animus: qui quotiens ad tempo=
ralia petenda euagatur: totiens a nobis recedit.
Redit: cum superna meditatur: et celesti alimo
nia refici desiderat. Cui quod proponat non ha
bet: quia animē post tenebras ad deum suspirā
ti: nihil preter ipsū cogitare: vel loqui: vel intue
ri libet: sed solum trinitatis gaudium: quod re=

G cognouit: amplius intueri: et ad hoc peruenire
satagat. * Noli mihi molestus esse.] Non au=
fert spē impetrandi: sed vehementius accendit
desiderium orādi: ostensa difficultate ꝯsequēdi.
* Iam ostium clausum est: ⁊ pueri mei mecū
sunt in cubili.] Ostiū: quod sibi paulus aperiri
petit ad loquendū mysteriū christi: ⁊ quod Io=
hannes sibi apertum vidit: intelligentia est di=
uini sermonis: quod est clausū tempore famis
verbi dei: cum intelligentia non datur. et pueri:
idest illi: qui euangelicam sapientiam tanq̄ pa
nem erogantes per orbem terrarum predicaue=
runt: iam cum domino sunt in eterna quiete: et
tamen orādo efficitur: vt orans accipiat intelle
ctum ab ipso domino: etiam si homo desit: ꝑ quē
sapientia predicetur. * Non possum surgere et
dare tibi. ⁊c. Amb.] Nemo timet ne excitet dor
mientem: quem scit semper orare vigilantem.

H * Propter improbitatem.] Multe sunt insidie
et grauis corporis somnus: quia si dormire mēs
incipit: vigorem sue virtutis amittit. Excita er=
go somnum tuū: vt pulses christi ostium: vt cū
intraueris: aperiantur tibi thesauri absconditi
et tenebrosi: in christo Iesu. * Petite et dabitur
vobis.] Si amicus homo surgit: ⁊ dat non ami
citia: sed tedio compulsus: quāto magis dat de⁹
qui sine tedio largissime donat quod petitur?
Ne ergo animus ab erroris vanitate cōuersus

ſpirituali inopia diutiꝰ tabeſcat: petamus epu=
las verbi: queramus amicum: qui det: pulſemꝰ
oſtium/ vbi ſeruantur abſcondita. Magnam
tum ſpem tribuit: qui promittendo non decipit
Omnis enim qui petit accipit: opus eſt ꝑſeue=
rantia: vt cōſequamur. Quod ſi petenti datur:
et querens inuenit: ⁊ pulſanti aperitur: cui ergo
non datur: et qui non inuenit: ⁊ cui non aperi=
tur: apparet ꝙ non bene queſierit/ petierit: ⁊ pul
ſauerit. * Querite ⁊ inuenietis.] Prope eſt do
minus omnibus inuocantibus eum in verita=
te: et voluntatem timentium ſe faciet. Alios qui
non ita petunt redarguit Jacobus dicens: peti=
tis et non accipitis/ eo ꝙ male petatis/ q₂ perſe=
I uceratis in peccatis. Jacob.4.a. * Quis autez
ex vobis?] Beda. Myſtice. Panis ſignat chari
tatem propter maiorem appetitum et neceſſariū
vſum: quia ſicut ſine pane mēſa videtur inops:
ita ſine charitate alie virtutes nihil ſunt: que in
ſola charitate perficiuntur. Huic contraria du=
ritia cordis: quam lapidi comparauit. Piſcis:
fides eſt inuiſibilium. Sicut enim piſcis ſub te=
gumento aquarum naſcitur: viuit ⁊ alitur: ſic fi
des: que in deum eſt: inuiſibiliter in corde gigni
tur: iuiſibili gratia ſpiritus ꝑ aquā baptiſmi ꝯſe
crat: iuiſibili auxilio diuine ꝓtectiōis ne ōficiat
nutritur: inuiſibiliuz premioruz intuitu: queꝙ
valet bona operatur. Vel etiam ideo fides piſci
comparat: quia ſicut ille crebris fluctibus ma=
ris tunditur/ nec perimitur: ita fides aduerſita=
tibus non frangitur: cui contrarius eſt ſerpens:
propter venenum infidelitatis. Per ouum ſpei
noſtre certitudo figuratur: quia in ouo nonduz
fetus perfectus cernitur: ſed fouendo ſperatur.
Contra ſpem ſcorpionē ponit: cuius aculeꝰ ve=
nenatus retro eſt timendus: ſicut ſpei contrariū
K eſt retro reſpicere cum ſpes futurorum in ea: que
antea ſunt/ ſe extendat. * Cum ſitis mali.]
Malos vocat ſeculi amatores: qui dant illa/ q̄
ſm ſuum ſenſum iudicant bona: que etiam in
ſua natura ſunt bona: et ad vſum infirme vite ꝑ
tinentia. Vel apoſtoli qui merito electionis bo
nitatem humani generis exceſſerant: intuitu ſu
perne bonitatis adhuc ſunt mali: quia nonduz
immunes a delictis: maxime in verbis et in co=
gitatu: que quotidianis orationibus iubentur
curari. Vel malos vocat: quia omnis creatura
in ꝯſpectu diuine bonitatis eſt mala: quia ne=
mo bonus niſi deus: et tamen diuine bonitatis
participatione rationalis creatura: bona fieri
poteſt: domino ita promittente: dabit ſpiritum
bonum: petentibus ſe: vt per participationem
ſpūs fiant boni: qui erant mali: dum per gratiā
ſpiritus: fidem: ſpem ⁊ charitatem et ceteras vir
tutes conſequētur. Vnde Matthēꝰ non dixit:

dabit ſpiritum bonum petentibus ſe. ſed: dabit
bona petentibus ſe. Oſtendens ſpiritumſanctū
plenitudinem eſſe omnium bonoꝝ: quia per eū
oīa bona miniſtrātur. * Quātomagis. ⁊c.]
Aperta comparatio. Si eniz homo peccator ad
huc fragili carne grauatus: petentibꝰ filijs tem
poralia dare non abnegat: multo magis pater
celeſtis filijs ſuo timore et amore preditis: nō de
ficiētia bona largitur in celis.
* Petite. ⁊c.] Gloſa. Super Matth. caplo.7. L
His gradibus via: veritas et vita legitime cer=
tantibus preſtatur. Chriſtus eſt via: qua ambu
latur. veritas que inuenitur. Oſtium ad quod
pulſatur: vt ad ipſum per ipſum ingrediamur.
¶ Aug. Idem eſt petendum quod et querendū:
et ad quod (vt ingrediamur) eſt pulſandū: ideſt
panis viuus: et regnum celeſte: et iuſticia eius.
Docuit quid petamus: modo prebet confiden=
tiā: vt nihil heſitantes petamus. Petimus fide:
per eam ad Xp̄m euntes. Querimꝰ ſpe: qua at=
tingimus vſꝙ ad interiora. Pulſamus charita
te: dum laboribus inſudamus: vt quod petimꝰ
et querimus conſequamur. Primum pete: vt
habeas: poſt quere: vt inuenias: inuenta obſer=
ua: vt itroeas. A principio ſermōis filios regni
iuſticiam docuit: et animos a ſolicitudine re=
mouit. Regnuz autem primuz querere: eſt ante
omnia et ſuper omnia deum diligere: et deinde
opus dilectionis ꝑficere. ¶ Aug. Petite. Quaſi
ꝯſcius ſue īfirmitatis dicat. Quod ſanctum in
bes abſcōdere/ qua ſue margaritas dare vetas:
quas me habere non ſentio? Cōtra hec ſubijcit.
Petite. q. īfirmus pedibus prius petat: vt ſane
tur: poſt querat: vt inueniat viam: que ad pro
poſitum ducat. Deinde cuz illuc venerit: vt ape
riatur: pulſet. Sic prius eſt petitio ſanitatis: vt
vires dentur animo: quibus quod precipit: imple
re poſſit. Viribus acceptis: ſecunda eſt inq̄ſitio
vie. Quid enim ſunt vires per deuia eūtes? Cū
autem via ad deſtinatū ꝑduxerit: tertia eſt pul=
ſatio: vt quod clauſum eſt/ poſſit aperiri: et hoc
bene congruit. Cum enim beata vita actione et
cognitiōe compleatur: actio deſiderat facultatē
virium: cognitio manifeſtationē rerum. Horuz
primum petitur: ſecūdum querit. Illud: vt de=
tur. Hoc/ vt inueniatur. Sed in hoc ſcdo prius
eſt cognitio vie/ ꝙ̄ poſſeſſionis. Et q̄ veram viā
inuenerit/ perueniet ad poſſeſſionez: que tm̄ pul
ſanti aperietur. ¶ Augꝰ. Operoſe quidez quid
iſta tria inter ſe differant/ exponendum putaui.
Sed longe melius ad inſtātiſſimā petitionē oia
referuntur. Hoc quippe oſtendit: vbi eodem ver
bo omnia concluſit: dicens. Quantomagis pa
ter veſter: qui in celis eſt: dabit bona petentibus
ſe. Non enim dixit: petentibus: et querentibus:

M τ pulsantibus. * Omnis enim. ꝛc.] Ut prebeat constantiam perseuerandi: diligentiã querẽdi: fiduciam impetrãdi/addit. Omnis. ꝛc. Supra docuit quid petamus: regnũ. s. hic dat confidentiam/vt nihil hesitãtes petamus. Non denegat se petentibus: qui sponte obtulit se nõ petentibꝰ. Et querentes inuenient eũ: qui nõ querentibus dedit/vt inuenirent: et pulsantibus aperiet: qui clamat Apocal'.3.d. Ecce ego sto ad ostiũ et pulso. * Aut quis?] Explanat quid petendũ sit: τ ex humana circa filios beniuolẽtia diligentiam patris circa nos cõmendat. Petẽtibus christum recta fide/non datur lapis offensionis: nec duritia cordis. Ita si petieritis patrem vestrum charitatem: sine qua nihil sunt cetera: vt sine pane inops est mensa: cui contraria est cordis duritia. * Si piscem.] Per piscem fides: que sub fluentis spiritussancti nutritur. ¶ Piscẽ dicit inuisibilium fidem: vel propter aquam baptismi: vel quia de inuisibilibus locis capitur: vel quia fluctibus huius mundi nõ frangitur. In euangelio Luce vndecimo capitulo sequitur comparatio oui et scorpionis. In ouo/spes accipit: qꝛ in eo nondum est fetus perfectus: sed fouendo speratur. In scorpione: cuius aculeus retro timendus est: accipitur contrarium spei: scilicet retro aspicere: cum spes se debeat in anteriora extẽ-
N dere. * Si ergo vos.] Quãdoquidem patres bona tribuunt filijs: ergo multo magis pater noster: qui bonus est: incomparabiliter bona dabit petentibus se filijs. * Nostis bona. ꝛc.] Secundum sensum eorum bona: qui ea pro bonis habẽt quãquã et in rerum natura bona sunt: τ ad vitam istam pertinẽtia/que malus non de suo dat. Domini est terra. ꝛc. Ps. 23. Uel Apostoli mali dicũtur: quantum ad se respectu dei: qui solus bonus/ex quo omnes boni. ¶ Constat/quod a deo non nisi bona percipimus/qualiacunque nobis videantur. Omnia enim electis in bonum cooperantur: τ omnium bonorum spiritualium distributor est: vt opera charitatis impleantur. * Dabit bona.] Scilicet spiritum sanctũ. Uel bona: scilicet eterna: que non dantur nisi filijs. * Petentibꝰ se.] Omnium bonorum spiritualium distributorẽ: vt opa charitatis impleãtur. Unde subdit. * Omnia quecunque vultis vt faciant vobis homines: et vos facite illis. ꝛc.]

☞ Applica ad hec aliqua de annot. ser. Ora-
O tionis incipien. fol. 180. Et precipue. annot. 7.
Auctor. sexte. par.. fol. 188. col. 4. In quo recitat Epla. hodierne Feric. sub the. * Petite et dabitur vobis.]. B. F. H. L. ¶ vel annot. 67. G. H. secũde partis ser. General'. fol. 276. col. 2. et. 3. sub eod. them. * Petite. ꝛc.] ¶ Uel ser. Sacramẽti. fol. 14. sub themate. * Amicus meus. ꝛc.] A. F. ¶ Uel sermõis sanctissime Trinitatis: infra in hoc Tomo. sub them. * Cõmoda mihi tres panes.]. A. F. ¶ Uel ser. Incarnationis. fo. 2. sub them. Ostiũ clausum est.] A. G. ¶ Uel sermo. Fidei. Fo. 59. sub them. * Quis ex vobis patrem petijt piscem? ꝛc.]. B. J. M. N. ¶ Uel ser. Religiosoꝝ. fo. 136. ¶ Ul' ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub them. * Quis vestrũ.]. A. D. ¶ Uel ser. Apostoloꝝ. fol. 82. sub them. * Pueri mei mecũ sunt in cubili.] A. G. K. ¶ Uel ser. Omniũ sanctoꝝ. Tomo. 2. sub them. * Petite. ꝛc.] ¶ Uel * Dabit bona.]. L. M. N.

Ferie. iiij. Vigilie Ascensionis. Sermõis annotamẽta. Ex quinta pte Biblie

Ublcuatis (Jesꝰ) oculis] Lyr. Hic saluator consolat apostolos suos p orõnis suffragiũ. Circa quod notandũ quod orõ est petitio decentium a deo: sꝫ Dam. lib. 3. Et ideo orare nõ conuenit Xpo sm diuinitatẽ: sed magis orari: qꝛ sic est equalis deo patri. Sm humanitatem autem: in qua minor est patre: cõuenit ei orare: τ pro alijs: et pro se. Diuidit ergo presens caplm in tres partes: qꝛ primo xp̃s orat pro semetipõ. Secundo pro aploꝝ collegio: ibi. Manifestauit. ꝛc. Tertio p toto fideli populo: ibi. Non pro eis tm̃. Prima in tres: qꝛ primo pmittit suam orationẽ. Secundo remouet quandam dubitationẽ: ibi. Hec ẽ vita eterna. Tertio subiungit exauditionis rationẽ: ibi. Ego te clarificaui. Circa primũ sciendum/quod xp̃s non tm̃ orauit ad aliqd impetrandum: sed etiã ad dandum nobis orandi exemplũ: τ ideo oratio sua hic describit optimis circũstãtijs disposita. Primo respectu precedentiũ: cum dicit. * Hec locutus est Jesus.] Interli. Finito sermone ad discipulos: ad patrem verba conuertit: et orare cepit. ¶ Lyra. Quia post discipuloꝝ instructionẽ conuertit se ad orationẽ: ad ostendendũ quod complementũ boni operis est a deo requirẽdum. Secundo respectu presentiũ/cum dicitur (in euangelio hodierno. Et) * Sublcuatis oculis Jesus in celum dixit.] Inter alias partes corporis/dispositio interior mẽtis maxime relucet in oculis. In oratione aũt mens debet in deũ eleuari. Quia sm Damasce. Oratio est ascensus mentis in deum. Et ideo ad hoc denotãdum/saluator orando presentialiter oculos leuauit ad celum. Tertio respectu sequentiũ. Imminente enim tribulatione/debet homo recurrere ad deum: et ideo xp̃s in principio sue orationis exprimit tp̃s sue passionis iminẽtis/dicẽs. * Pater venit hora.]

Sez passionis mee. * Clarifica filium tuu: vt filius clarificet te.] In passione eni clarificatus est a patre. Primo per signa diuinitus ostesa: que sunt solis obscuratio: terremotus: veli templi scissio: et huiusmodi: quibus visis, Centurio: qui erat gentilis: dixit. Uere filius dei erat iste. Secundo per passionē fuit clarificatus, inquantuz per ipsam meruit corporis gloriā et exaltationē. Tertio: quia per hoc venit in totius mundi noticiam per gentiū credulitatē. Granū enim frumenti mortuū attulit hunc multiplicē fructuz. Hanc igitur triplicem clarificationem petijt hic Jesus: verūtamen quia gloria filij redūdat in gloriam patris: ideo subdit. Ut filius tuus clarificet te. Et non solum redundat in patrem: sed in omnes adherentes Christo per fidem: quia bonum capitis ad membra diriuatur. Ideo subditur. * Sicut dedisti ei potestatē omis carnis.]
C
Idest omnis humane nature. * Ut omne quod dedisti ei.] Per adherentiā fidei. * Det eis vitam eternam.] Quia per meritū xpi habemus introitum ad gloriaz, quā amiseramus per Adam.
D
Consequenter remouet quādam dubitationez: possent enim aliqui credere quod ista vita eterna pro cum fidelibus danda consisteret in carnalibus bonis. Sicut dicūt saraceni: qui expectant in alia vita in voluptatibus carnalibus et diuitijs et cōsimilibus premiari: secundum quod dicit in Alchorano Machmeti: que tamen vita secundum phm dicitur vita pecudum. 1. Ethi. Propter quod ipse Auicēna hoc considerans dixit, quod pphēta: quē vocāt Machmetū: pmittit eis talem felicitatē in premium: quā multi sapientes nō attenderunt. Similiter iudei resurrectionē futurā expectant ad vitam carnalem: et ideo felicitatē vite future credunt consistere in bonorum temporaliū plenitudine, et pacis tranquillitate. Hoc autem remouet
E
saluator: dicens. * Hec est autez vita eterna: vt cognoscant te solum deum verū: et quem misisti Jesum christum.] Uita enim eterna, siue beatitudo consistit essentialiter in aspectu claro ipsius diuinitatis: prout tamen habet adiunctā fruitionē: que est completiua felicitatis: ex consequenti vero consistit in aspectu humanitatis christi: que est instrumentū nos introducens ad beatitudinem principalem. Beatitudo autem hominis consistit in coniunctione ad vltimū et optimū: et ideo nō potest consistere in coniūctione ad aliquod bonū temporale vel corporale: vt dicūt rudes saraceni, et iudei: sed in adeptione ipsius primi et summi boni per apertā visionē et fruitionē. Considerādum etiā, quod cum dicit filius loquēs ad patrem. Hec est aūt vita eterna: vt cognoscāt te solum deū verum. Per hoc eni non habetur, quod solus pater sit deus: et filius sit creatura: vt dicebat Arrius: quia hec dictio exclusiua, solus: non determinat li, te: vt sit sensus quod solus pater sit deus: sed determinat li, deū. Et est sensus: quod illa est sola deitas vera: que est in patre: et sic ab ea nō excludit filius: sed magis includitur: quia vna est deitas in vtroque. Sed excludit falsa deitas ab his: que a gentibus colebantur. s. Joue: Saturno et consimilibus. Dato etiam quod hec dictio, solus: determinet li, te: et sit sensus, quod solus pater sit deus: non tamen per hoc excluditur filius a deitate: sed magis includitur: quia secundum phm, solus: est idem quod nō cū alio: et ideo tantūmodo excludit illud: quod alietatem dicit. Filius autē non est alius a patre in essentia: sed tamen in persona. Et ideo quando hec dictio, solus: additur vni persone respectu termini essentialis (sicut est in proposito) non excludit aliaz personā: sed magis includit. Et hoc patet per auctoritatē saluatoris Matthei. 11. d. vbi dicit. Nemo nouit filiū, nisi pater: neque patrem quis nouit, nisi filius. Si eni hec dictio, nisi: addita vni persone respectu termini essentialis excluderet aliam: sequeret quod pater nō cognosceret se: sed tamen filius: nec filius cognosceret se: sed tamen pater: quod est absurdum dicere. Consequēter subdit rationem quare sua oratio debeat exaudiri: videlicet quia fuit perfecte obediens deo patri, carnem assumendo: et veritatē fidei inter homines docēdo: et hoc est quod dicit. * Ego te clarificaui super terram.] Et nō solum est exaudibilis propter predicta: sed etiaz quia ad consumationē mysterij sue incarnationis mortē constanter sustinebat: ideo subditur. * Opus ɔsumaui: quod dedisti mihi: vt faciam.] Dicit consumaui: quia iam eius passio incipiebat: qua peracta, dixit. Consumatū est: vt habetur Joh. 19. * Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate: quā habui priusquam mundus fieret apud te.] Idest illius glorie: quā habeo eternaliter tecū secundum diuinitatē: fac participem naturā mortalē: quā assumpsi propter hominū salutē. Secūdo principaliter orat pro collegio aplorum. Et diuidit in duas: quia primo ostēdit quod debet pro eis deprecari. Secūdo format suam orationē deuote: ibi. Pater sancte. Circa primū ponit quattuor ratiōes: ad ostēdendū quod debeat pro aplis deprecari. Prima accipit ex parte xpi: quia erat eorum magister: et ipsi eius discipuli. Bonus aūt magister debet zelare pro discipulis suis et eos dirigere: et hoc est quod dicit. * Manifestaui nomē tuū hominibus: quos dedisti mihi de mundo.] Quia apli fuerūt specialiter coniūcti ipsi xpo. Uel quia ante vocationē suam erant apostoli mundialiter viuentes sicut ceteri homines. * Tui erāt.] Secundū eternā predestinationē. * Et mihi eos dedisti.] Uocādo tpaliter ad fidē et aplicā dignitatē. Secūda ratio accipit ex parte apostolorum: qui
F
G

fuerunt serui obedi tes: et hoc est quod dicitur.
* Et sermonē tuū seruauerūt.] Corde.s.et ope.
* Nūc cognouerūt q2 oia:q̄ dedisti mihi: abs
te sunt.] Idest a te pcedētia. * Q2 verba: que
dedisti mihi:dedi eis.] Quia a plenitudine sci
entie xp̄i facta est redūdātia in apostolis. * Et
ipsi acceperūt.] Doctrinā xp̄i recipiendo. * Et
cognouerūt vere q2 a te exiui.] Hoc eñ cognoue
runt per doctrinā xp̄i:et per miracula. Veruntа
men q2 talis cognitio est fidei:ideo subdit̄. * Et
crediderūt q2 tu me misisti.] Tertia & oratio ac
cipitur ex parte custodie xp̄i:cui apl'i erāt specia
h liter cōmissi. ₇ hoc est qđ dicitur. * Ego pro eis
rogo:nō pro mundo.] Hoc dicit:q2 efficacia sue
orationis tantūmodo se extendit ad electos: q̄₃=
uis enim sit efficax pro omnib⁹:tñ mali ponunt
sibi impedimētū/ne sint participes ipsius: ideo
subdit̄. * Sed pro his:q̄s dedisti mihi.] Quo
ad efficaciā. * Q2 tui sunt.] Scđm eternā pre=
destinationē. * Et mea oia tua sunt: ₇ tua mea
sunt.] Q2 propter inseparabilem vnionē huma
nitatis ₇ diuinitatis in xp̄o fit idiomatū cōmu=
nicatio:attribuēdo ea:que sunt hois xp̄i/deo:et
ecōuerso. Sicut eñ demonstrato xp̄o:hec propo
sitio est vera. Iste homo creauit stellas: ita hec
propositio est vera. Deus mortu⁹ est: q2 propter
vnitatē suppositi oia que sunt dei:cōmunicātur
homini:et ecōuerso modo predicto. * Et clarifi
catus sum in eis.] Hoc dicit: q2 ap̄l'i gloriā eius
iam partim cognoscebant: ₇ de propinquo plus
cogituri erant. Quarta ratio accipitur ex ne=
cessitate imminente aplis: q2 Xp̄s cito recessur⁹
erat ab eis:cui⁹ corporali presentia erāt delecta=
ti et ꝯfortati: ₇ ideo p tūc indigebāt specialit̄ deo
patri p orationē xp̄i recōmēdari:et hoc est qđ dr̄.
* Et iam nō sum in mūdo.] Idest su₃ in ppin
quo recessu ab eis. * Et hi in mūdo sunt.] Re=
manentes in tribulatiōib⁹ mūdanis. * Et ego
ad te venio.] Q.d. pp̄ter hoc pro eis oro. ☞
Reliqua que immediate sequūtur de hac mate
ria (terminato euangelio hodierno) quere ibi.
I * Subleuatis.₇c.] Moraliter. In hoc docuit
Mor̃e Ir nos ad celū: cū oram⁹:leuare oculos:q2 ſm Da
masce. Oratio est eleuatio mētis in deū. * Pa
ter venit hora.₇c.] Per hoc ostēdit̄/q₂ per patiē
tiā in tribulatione hō clarificat̄ per patiētie vir=
tutem:et deus clarificat̄:nam patiēs sustinet ad
eius honorē. * Hec est aūt vita eterna.₇c] Per
hoc excludūtur errores oim in aliq̄ bono creato
beatitudinē obiectiuā ponentiū. * Opus ꝯsu=
maui.₇c.] Hoc legāt et retineāt instabiles: q̄ bo
na frequēter inchoāt:sed non perseuerant. Hui⁹
cap. residuū/est orō xp̄i p suis discipulis p̄ntib⁹
et futuris:et in h̊ xp̄s dedit exēplū p̄lat[is] ecclie et cu
ratis:vt p suis subditis deuote orēt ₇ attente.

* Hec locutus est Iesus.₇c.] Glo. Non solum
que in cena:sed etia₃ que ab initio.s₃ maximeq̄
in cena/hac de causa dicit dicta: vt in illo pace₃
haberent. Hec pax est:pro qua christiani sum⁹:
pro qua sacramentis imbuimur:pro qua omni
modis erudimur: p qua spiritu₃ pignus accepi
mus: p qua in eū credim⁹ et speram⁹: et amore
ei⁹ accēdimur. Hec est pressuris ꝯsolatio et libe
ratio:vt in hac liberemur:in fine feliciter regne=
mus:in hoc ergo sermone concludit. ☞ Seq̄
tur euāgeliū hodiernū. Et * Subleuatis.₇c.]
Potuit orare silentio:sed in orando est etiam do
ctor:et notam facit orationē: que et presentiū/et
futuro₄ est edificatio. * Venit hora.] Non vr
gente fato:sed disponēte deo:q̄ sine tempore ordi
nauit oia:que fiant per tempora ordine cōgruo.
* Clarifica.₇c.] Humilitas in passione: clari=
tas in resurrectione cepit. Venit hora passiōis:
seminande humilitatis:nō differas gloriā resur
rectionis. * Vt filius tuus.₇c.] Et sic claritas
patris nec augeri/nec minui potest in se. Apud
hoies minor erat:dum in Iudea sola notus:sed
per resurrectionē filij vbiq₃ innotuit. * Vt fili⁹
tuus clarificet te.] In cognitione hoim: sicut de
dist. vsq₃:vt cognoscant te:et quē misisti. Nō.n.
potest cognitione hoim clarificari pater: nisi ille
cognoscatur:per quē clarificat̄.i.populis inno=
tescat:et hec est clarificatio patris:que non circa
solos apostolos:sed etia₃ circa omnes credentes
fit. * Hec est autē.] Ordo: vt cognoscant te:et
quē misisti.i.xp̄m cum spiritu:qui est ambo₄/
esse vnū et solum verum deu₃. Si ergo eo modo
te clarificat filius:sicut dedisti ei potestatē oīs
creature: ₇ sic dedisti:vt oē qđ dedisti ei:det eis
vitam eternā:et hec est vita eterna: vt cognoscāt
te. Sic ergo te filius clarificat: vt oīb⁹: quos
dedisti ei:te cognitū faciat * Vt cognoscāt.₇c]
Quod hic est ex parte: i futuro erit plene. Qui
ergo proficit in cognitiōe: magis viuere tendit.
Quando autē erit plena cognitio: erit sine fine
laudatio. Et hec est illa clarificatio: sed pri⁹ hic
clarificatur:dum inotescit fidelib⁹. Unde. Ego
te clarificaui super terrā. * Opus consumaui]
Idest ac si aperte futu₄ diceret: clarificabo: gen
tibus predicādo. Opus consumabo: quia iam
factum predestinatione: et pro iam facto est ha=
bendum:qđ certissime est futurū. Hanc predesti
nationē in sua clarificatione manifestii⁹ aperit/
dicens. Quam habui apud te priusq₃ mundus
esset. Idest sicut tunc in predestinatione habui
apud te ante tempora: ita nunc in re fac in mun
do in tempore. * Dedisti mihi.] In quo notat̄
gratia. Nihil enim habet in hoie: quod nō acce
pit. Cum restet passio/dicit. Consumaui: quia
se certissime nouit consumatu₄: sicut propheta

ait Eccēs. 3. c. Qui fecit: que futura sunt. Quā uis ergo videatur hic dicere / ꝙ prior patrē glorificauerit: et post a p̄re esset glorificandus / dicendo. Et nunc clarifica me pater apud temetip̄m: tamē de futuro est vtrūq;: et eo ordine: vt supra. Pater clarifica filiū tuum: vt filius tuus clarificet te. Eadem enim est sentētia: nisi quia hic dictus est clarificationis modus: qui ibi erat tacitus: quomodo pater clarificet et filius. Filius clarificat patrem super terrā: pater filium apud se=
M ipsum. * Hominibus.] Possunt hec omnia dici de omnibus fidelibus futuris. Et est hec clarificatio: qua clarificatus filius clarificat patrem super terrā: s̄m quod est preteritū pro futuro. Sz credibilius est de his dici: qui tūc erant discipuli: cum post dicat. Cum essem cū eis / ego seruabam eos: in nomine tuo nullus perijt: nisi filius perditionis. i. Judas: qui de duodecim perijt. Ubi addit. Nunc ad te venio. In quo ostendit corporali presentia se fuisse cū eis: qui in ascēsione ab illis abijt. De ceteris post addit. Nō ꝑ his tm̄ rogo: sed pro his: qui credituri sunt ꝑ verbum eorum. * Tui erant.] Augustinus. Patris erant hi: sicut omnia: nō sine filio omnia tenente cum illo. Sed solet ei: a quo est: tribuere / quicquid habet. Mihi eos dedisti s̄m hoiem: q̄ non semper fuit: sed accepisse eos dicit. Habuit aliquando dei filius: quod nōdum habuit idez homo filius: q; nondum erat homo. * Cognouerunt.] Ne putaret cognitio iam facta per speciem / addit. Crediderunt vere: non eo modo: q̄ cum dixit. Modo creditis. Uenit hora: vt dispgamini. Sed nec adhuc tales erant: sed prenunciat quales sint futuri accepto spiritu: sine quo nec seruauerunt sermonem: quem dixerat. *
N Ego pro eis rogo.] Prima oratio fuit. Clarifica filium tuum: vt filius tuus clarificet te. Et de his executus est: et conclusit in fide credentium. Jam pro eis rogat: vt pater seruet eos: quos ipse corpore reliquit. * Et mea omnia tua sunt.] Non enim quia filio dedit: pater amisit: cum filius adhuc addat. Mea omnia tua: et tua mea sunt. Unigeniti filij sunt omnia: que patris. Per hoc ꝙ etiam deus est ipse: etiam de patre natus: patri ē equalis. * Et tua mea sunt.] Sancti: de quibus hic dicit: non possunt esse / nisi eius: a quo creati et sanctificati sunt: idest patris et filij: et per hoc omnia: que ipsorum sunt: necesse est / vt sint eius: cuius et ipsi sunt: quod supra dixit de spiritu. Omnia: que habet pater: mea sunt. Johānis decimosexto. Propterea dixi. De meo accipiet. de his dixit: que ad ipsam pertinēt patris deitatem: in quibus illi est equalis: omnia: que habet habendo: nō possidēdo. Nec enim spiritus de creatura accipiet: que subdita est patri et filio: sed de patre: de quo procedit spiritus: de quo natus est filius. * Et clarificatus ꝛc.] Supra patebat de futuro. Clarifica me apud temetipsum: hic factā dicit et in eis. Sed et hec futura cum eis innotescet: et per eos omnibus credentibus / quod ad dexteram patris sit glorificatus.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Orationis. incipientibus folio. 180. sub themate. * Ego pro eis rogo.] vt supra. F. G. H. J. K. ¶ Uel sermonis Passionis. fol. 35. sub themate. * Uenit hora.] B. K. ¶ Uel sermonis Omnium sanctorum. Tomo secundo. sub them. * Hec est autem vita eterna. ꝛc.] E. ¶ Uel Sermonis Incarnationis. folio. 2. sub themate. * A te exiui. ꝛc.] G. Uel * Mea oia tua sunt. ꝛc.] H. K. L. N. ¶ Uel sermonis Fidei. folio. 59. sub themate. * Det eis vitam eternam.] D. M. N. ¶ Uel Sermonis Apostolorum. Folio. 82. sub themate. * Manifestaui nomen tuum hominibus: quos dedisti mihi.] G. M. ¶ vel sermonis Pugne. fol. 165. sub themate. * Hi in mundo sunt.] H. J. O Auctor.

Ascensionis dn̄i sermonis anno. Ex prima parte Bib.

Ge. 47

Joseph suo patri et fratribus suis dedit possessionem in egypto / in optimo terre solo Ramasses.] Glo. Isid. Allegorice. Tradidit Joseph patri et fratribus optimā terrā Gessem: prebens eis cibaria: quia fames terrā oppresserat. Sic et dominus parentib᷒. i. patriarchis et prophetis: et quibus est s̄m carnez: siue omnibus sanctis: de quibus in euangelio Matthei. 12. d. Hi sunt fratres mei: qui faciunt voluntatez patris mei. His dat terraz optimā: de qua dicitur p̄s. 26. d. Credo videre bona domini in terra viuentium. ☞ Applica tu: et dic / ꝙ hodie dedit hanc terram omnibus sanctis: qui erant in lymbo. ꝛc.

Immunda erit septem diebus. ꝛc. Et triginta trib᷒ dieb᷒. ꝛc.] Lyra. Glo. ☞ Quere annotamento. 3. A. B. F. J. prime partis. sermonis Purificationis. Tomo. 2. Ca. 12. Leui. 12.

Locutus est domin᷒ ad Moysen. ꝛc.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere An. 24. prime p. ser. Pas. fol. 38. co. 2. Et seq̄tur multo post. * Mense autem septimo / decima die mensis.] Ca. 23 Leui. 16

Glo. Origenes. In qua solennitas repropicia=
tionis: et in qua sola / pontifex solus indutus
oībus pontificalib⁹ vestibus et semel in anno
ingreditur in sancta sanctoꝝ. Populuz eīn dere
linquens / ingreditur vbi est repropiciatorium /
et super repropiciatoriū cherubi: vbi est arca te=
stimonij: et altare incensi: q̄ accessus est soli pon=
tifici. ¶ Allegorice. Pontifex est Christus: qui
per totum annū cum populo erat. De quo dici
tur. Luce. 4. c. Euangelizare pauperibus misit
me: et vocare annum acceptum domini. ꝛ semel
in isto die repropiciatiōis itrat i sancta sanctoꝝ:
impleta dispensatione penetrat celū: et intrat. i.
ad patrem / vt faciat eum propiciū: et exoret pro
omnibus in se credentibus. Dies propiciatiōis
manet nobis: donec occidat sol: idest mundus
finem accipiat. Stamus enim pre foribus oppe
rientes pontificem nostrum cōmorantem intra
sancta sanctorum: et orantem pro peccatis coꝝ:
ꝛ qui se expectant: super quos sors eius venit: vt
sint pars domini ꝛ electio: non pro ea parte: que
pro indignitate sua spernitur et abijcit̄. Vñ dr̄.
Hircus apompei⁹: idest abiectus et refutatus.

¶ 4. Nu. 9. Faciant filij israel phase in tpe suo quarta=
decima mensis. ꝛc.] Glosa. Beda. Lune
conuersio sacramentuz celeste nobis significat.
Luna enim rotundi schematis / a sole lumen ac
cipit: ideo semper dimidio orbe: quem ad solem
habet / lucida est: altero vero dimidio semper ob
scura. A prima vsq3 ad quintamdecimaz / lucis
incrementum ad terras: defectuz vero habet ad
celos. Habet a quintadecima vsq3 ad nouissi=
mam econuerso: que eius cōuersio recte pascha
lis gaudij significat mysteria: quibus omnem
mentis nostre gloriam a terrenis auertere: et ad
solam gratie celestis lucem suspēdere docemur.
Vel crescens ad humanos oculos lumen lune /
virtutum gratiam: quibus apparens dominus
in carne mundo refulsit / insinuat. De quib⁹ di=
citur. Et Jesus proficiebat etate et sapientia: et
gratia apud deum et homines. ꝛc. Luce secun=
do. g. Reuertens vero ad celos resurrectiōnis et
ascensionis gloriam: que in se quidem mox per
fecta prouenit. Sed in animo fidelium quibus=
dam lucis sue profectibus vsq3 ad finem seculi
crescit. Resurgens enim dominus / primo singu
lis: postea binis: deinde pluribus: modo septez:
modo vndecim: modo duodecim: modo plusq̄
quingentis fratribus simul: ad vltimum disci=
pulis omnibus apparuit. Quibus videntibus
in celum ascensurus / precepit eos dispensatio=
nis sue testes esse vsque ad vltimum terre. Bene
autem luna: cum ad oculos nostros crescit: pau
latim a sole recedit: cum vero ad celos: pari=
bus spacijs ad eū redit. Hoc est enim quod ait

Johannis decimosexto. f. Exiui a patre: et ve=
ni in mundum: et iteꝝ relinquo mūdum: et va=
do ad patrē. Et Dauid ait. A summo celo egres
sio eius: et occursus ei⁹. ꝛc. ps. 18. b. Quia ergo
luna lucis incremēto: qd̄ exiēs a sole: ad nostros
reuoluit obtuit⁹: xp̄i in carne vsq3 ad passionē /
doctrinā et virtutes significat: eo aūt q̄ ad solem
rediens: paulatim ad inuisibilē nobis celi faciē
recolligit: resurrectiōis: et posterioris glorie mi=
racula demōstrat: merito quindecima pascha=
li gaudio adaptat̄. Beda. His quidem pasche
vel phase a lege assumptis indicijs: heredes no=
ui testamēti etiaz diem dn̄icam adnectimus: q̄
et conditione primitiue lucis excellit: ꝛ triūpho
dn̄ice resurrectiōis. Bed. Septem q̄3 dies lune:
idest a quintadecima die vsq3 ad vigesimā pri=
mā: per quos ea dn̄ica naturali ordine occurrit:
vniuersitatem ecclesie per totū mundū paschali
bus mysterijs redempte significat. Septenarius
enim vniuersitatē significat. Vnde. ps. 118. Se
pties in die laudē dixi tibi. Hoc est ps. 33. a. Sep
laus eius in ore meo. Vnde ꝛ Johānes septem
ecclesijs Asie scribens. Vniuersalis ecclesie my=
steria demonstrat. Vñ. Singulis hortamēta cō
scribēs: vigilāter repetit. Apocal. 2. c. Qui habz
aures audiēdi audiat: quid spūs dicat ecclesijs.
Quasi qd̄ vni dico: oibus dico. ¶ Idē. In noie
q̄3 pasche vel phase admonemur moralit̄: vt de
vitijs ad virtutes transeamus. In mēse aūt no=
uorū (in q̄ adulti fructus aduētu suo pronūciāt
veteꝝ cessationem) vt exuam⁹ veterem hoiem
cum actibus suis: et induamus nouum: et vege
tati diuersarum varietate virtutū: earūq3 folijs
velut amene arboris adumbratiōe velati: tanq̄
lete ꝛ fructifere segetes pullulemus. In plenilu
nio / vt perfectum splendorem fidei ꝛ sensus gerē
tes a peccati tenebris segregemur. In reuersa lu
ce ad celos / quod a quintadecima luna incipit:
vt quanto magni sumus: humiliemur in omni
bus / dicentes. Gratia dei sum id quod sum. 1.
Coꝝ. 15. b. Que gratia superni muneris: quia
tertio tempore seculi manifestius effusa est: pul=
cherrime figure consequētia: tertie lune hebdo=
made lumen ipsius: quod catenus ad terras cre
uerat: ad celestia crescere inchoat. Pulchre hāc
hebdomadā in pascha obseruare precipimur:
vt accepte gratie memores / p singulos gradus
spiritalis transitus largitori illius vicem rependamus
damus. Vel in crescēte ad homines luna / vita
actiua: in reuersa ad celos / speculatiua ostēdit.
Vel in hac ꝯuersione dilectio primi: in illa dei.
Vel huc ꝯuersus luci pfect⁹ admonet: vt bona
foris operemur: illuc porro: vt eadem opera solo
superne mercedis intuitu faciamus. Huc: vt lu
ceat lux vestra coram hominib⁹: vt videant ope

ra vestra bona: illuc/ vt glorificent patrē vestrū: qui in celis est. Matthei.5.b. In vna sabbati q̄ noui testamenti propria solennitas est: instruimur/ vt spe future nostre in Christo resurrectionis patienter omnia pro Christo/ et ip̄am mortē toleremus. Quia si spiritus eius: qui suscitauit Jesum a mortuis/ habitat in nob: et viuificabit mortalia corpora nostra. Cuius spiritus (quia septiformis est gratia) potest eodem septem dierum lunarū numero: quo vna sabbati dies dominica circumfertur: conuenienter intelligi. ☞ Reliqua quere ibi.

Ex secūda parte Biblie.

C1. 4.reg.2.

FActum est autem: cum leuare vellet dominus Heliā per turbinem.rc.] Lyra. Allegorice. Per ascensum Helie in celuz/ ascensio dñi nostri Jesu Christi fuit figurata: sicut dicit Rabani Glo. et interpretatio nominis ad hoc aptatur. Nam Helias ascendēs/ dominus interpretaƀ. * Ecce currus igneus: et equi ignei.] Per quos significantur angeli sancti: qui prestiterunt obsequiū in ascensione Christi. Nam in tali specie venerunt in auxiliū Helisei: vt dicit̄.4.Reg.6. * Requieuit spirit⁹ Helie super Heliseum.] Per quod significatur descensus spiritussancti super apostolos: aliosq̄z discipulos post ascensionē domini. Qui spiritus dicitur duplex s. miraculoruz/ et ꝓphetie: nam vterq̄ fuit in apostolis: vt patet in actib⁹ Apostolorum: et in eorum legēdis. ☞ Quere ſm alium sensum annotamēto.28. secunde partis. sermonis Religiosoꝝ. fol.149. col.3.

C2. 4.re.20.

VIs vt ascendat? rc.] Glo. rc. ☞ Quere Annotamento.12. secūde partis. sermonis Incarnationis. fol.5. col.2.

C3 3.reg.6.

ANaglypha. rc.] Glo. Bed. rc. ☞ Quere annotamento.38.A. secunde partis. sermonis Prelatorum. fol.104. co.3.

Ex tertia parte Biblie.

C1. ps.23.

POtens i prelio.] Glo. Hiero. Aug⁹. Ministre precedentes X̄pm in ascensione ad alias celestes clamabāt: vt viā dño venienti aperiant: que nouo mysterio carne induti stupefacte: querūt. Quis est? Unde subditur. * Attollite portas principes. rc.] ☞ Et ſm aliū sensum quere annotamēto.1. D. tertie partis. ser. Dñice Ramorū. fol.164. col.1. Et annotamento.1. tertie partis. sermōis Assumptionis virginis. Tomo.2.

EXurgat deus. rc.] Lyra. Psalmus iste est ꝓphetia de beneficijs per Christum exhibitis in sua resurrectione ⁊ ascensione. rc. ☞ Ideo applica que tibi placuerint ex hoc psalmo ad domini ascensionem. C2. ps.67.

QUi induxit i illos famē.] Glo.4. Reg.2. b. Helias subleuat⁹ in celū: ascēsionē dñi significat. Notādum aūt q̄ Helias in curru ascēdit. Hō. n. pur⁹ adiutorio egebat alieno. i. angelico: q̄ nec ad celū aereum ꝑ se ascēdere poterat: quē nature infirmitas grauabat. X̄ps autē non curru/ neq̄z ab angelis leuaƀ: q̄. n. fecerat oia: super oia sua virtute ferebaƀ. Enoch trāslat⁹ vsq̄z ad celū aereū. Gen̄.5.d. Helias subleuat⁹: q̄ ascēsionis sue ꝑnūcios ⁊ testes voluit de⁹ habere: vnū ante legē: ⁊ aliū sub lege: vt qñq̄z veniret: q̄ celos veraciter penetraret. Un̄ ⁊ ordo: ꝑ quedā incrementa distinguiƀ. Enoch trāslat⁹: Helias ad celū subuect⁹: vt postea veniret: q̄ nec trāslat⁹: nec subuect⁹/ celum ethereū sua virtute penetraret. ☞ Precedētia ⁊ sbseq̄ntia q̄re ibi ꝑ totū cap. C3. Eccl.48

Ex quarta parte Biblie.

C1. Esaie.63

QUis est iste: q̄ venit de Edō?] Lyra. Est verbum angeloruz Christum ascēdentem admirantium: et de eius mysterijs pleni⁹ doceri et illuminari petentium. Aliter tamen: quia ſm Hieronymū est verbū angelorum inferioꝝ querentiū edoceri a superioribus. Secundum Dionysium vero.7. capi. Celestis hierarchie: est verbum omniū: quia etiaz supremi angeli quesierunt de predictis plenius edoceri. Sed istis videtur obuiare dictum Augustini.5. super Gen̄. ad litterā: vbi dicit/ q̄ angeli a principio cognouerūt om̄ia mysteria gratie fienda. Cui dicto respondetur ab alijs: q̄ licet cognouerint dicta mysteria in generali: non tamen quantum ad omnes conditiones particulares: et de istis quesierunt plenius edoceri. ☞ Hec etiā quere in Glo. diffuse. Sed Lyra sequitur alium sensum diuersum a Glo.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mar.16 A

REcumbentibus vndecim discipulis. rc.] ☞ Postq̄z in superioribus descripta est manifestatio resurrectionis Christi per denunciationem angeli: prout inuenies supra Annotamento octauo: quinte partis. Sermonis Resurrectionis. incipienti.

* Maria Magdalene.⁊c.]fol.215.col.1.Con
sequenter cadem resurrectio manifestat̄ per ap=
paritionem dn̄i tripliciter ſm tres apparitiōes.
Prima enim et secunda posite sunt etiā.s̄.an.1.
q̄nte p̄tis.ser.Ferie.4.Dn̄ice.3.post oct̄.pasche.
incipienti.* Surgens.⁊c.]fol.232.In euan=
gelio aūt hodierno describit̄ primo tertia domi=
ni apparitio:et secundo ascensionis eius subli=
matio:ibi.Et domin⁹ quidem Jesus.⁊c.¶Ly
ra.Circa primū aduertendū ꝙ dicūt aliqui:ꝙ
ista appar.tio nō fuit facta in die ascensionis do
mini:sed ante:quia hic subscribit̄.Et exprobra
uit incredulitatē illorum.Ante enim diē ascen=
sionis/ resurrectio domini tot argumētis fuerat
declarata:ꝙ iam tunc non erant increduli.Alij
aūt dicunt:ꝙ facta fuit in die ascensionis: et ad
hoc concordat textus:cū dicitur.Nouissime au
tem recumbentibus.⁊c. Similiter quod postea
subditur.Et dn̄s quidem Jesus postq̄ȝ locutus
est eis/assumptus est in celum.Ex quo videtur
ꝙ ista apparitio fuit facta immediate ante ascē=
sionem suam.Ad argumētuȝ in oppositū potest
dici:ꝙ increpauit incredulitatē:non apostolo=
rum:sed aliquoꝝ aliorū:qui erant cum eis:qui
de resurrectione xp̄i non credebāt ad plenū apo=
stolis.Aliter etiā dicitur:ꝙ increpauit increduli
tatem apostoloꝝ:non que tunc erat in eis:sed q̄
fuerat ante:sicut patet de Thoma:qui non cre=
didit alijs discipulis.Johannis vicesimo.Et
similiter alij non crediderunt Marie Magda=
lene:que cum viderat: et alijs mulieribus.Et
conuenienter christus recedens ab apostolis:in
crepauit hanc incredulitatē ad designādum:ꝙ
gentes:ad quas ap̄li erant mittendi:vt patet ex
sequentib⁹:essent merito increpande a deo et cō
demnande:si nō crederent ap̄lis de his:que ipsi
B viderant in xp̄o.⁊ hoc est quod dicit̄.* Recum
bentibus vndecim discipulis:apparuit Jesus:
et exprobrauit incredulitatē illoꝝ et duritiā cor
dis:q̄ȝ his:qui viderant cū resurrexisse/non cre
diderunt.Et dixit eis.Euntes in mundum vni
uersum:predicate euangelium omni creature.]
Idest omni homini:qui habet conuenientiā cū
omni creatura.Per esse enim cōuenit cū inani=
matis.Per viuere cū vegetabilibus et plantis.
Per sentire cū animalibus.Per intelligere cuȝ
angelis:ideo designat̄ nomine omnis creature.
* Qui crediderit et baptizatus fuerit:saluus
erit:qui vero nō crediderit/condēnabit̄.]Non
enim sufficit fides absq̄ȝ baptismo:per quem ali
quis incorporatur Christo:si adsit facultas reci
piendi baptismū.Si autem non adsit facultas:
sufficit baptismus sanguinis:vt in martyrib⁹:q̄
pro Christo fuerunt interfecti anteq̄ȝ essent ba=
ptizati.vel flaminis:sicut est in habentibus fi=
dem Christi:qui desiderant baptismū:sed pre=
ueniuntur morte:anteq̄ȝ hoc possint adimplere.
* Signa autem eos:qui crediderint:hec seq̄n
tur.In nomine meo demonia eijcient.]In pri=
mitiua ecclesia fides erat nutrienda et firmāda
miraculis:ideo gratia miraculorum nō solum
dabatur apostolis et alijs maioribus:sed etiam
frequenter alijs simplicibus credētibus.* Lin
guis loquentur nouis.]Hoc factum est in apo
stolis et alijs credentibus:qui erant cum eis:
quando per gratiam spiritussancti in die pente=
costes receperunt donum linguarum.* Ser=
pentes tollent.]Hoc patet de Paulo:Actuum
vicesimooctauo:qui percussus a vipera:in nul
lo lesus fuit:sed viperam pendentem ad manuȝ
eius in ignem excussit.* Et si mortiferuȝ quid
biberint:non eis nocebit.]Quod patȝ de Johā
ne euangelista:qui venenum mortiferum hau=
sit:et nihil ei nocuit.* Super egros man⁹ im=
ponent:et bene habebunt.] Consequenter de=
scribitur ascensiōis Christi sublimatio:cum di=
citur.* Et dominus quidem Jesus postquaȝ
locutus est eis:assumptus est in celum.] Non
virtute aliena:sed propria.Tum ratione deita=
tis:que potest omnia.Tum ratione huma=
nitatis gloriose:quia corpus gloriosum obedit
ad nutum anime quantū ad motū localem per
dotem agilitatis:que erat in corpore xp̄i glorio=
so.Et ideo nubes:que suscepit eū ab oculis apo
stolorum(vt habetur Actuū.1.)et angeli assistē
tes:nō fuerunt ibi:nisi ad ostendendum ꝙ crea=
tura corporalis ⁊ spiritualis subiecta est obseq̄o
christi.* Et sedet a dextris dei.] Si referat̄ ad
xp̄m ratiōe deitatis:sic ista sessio importat equa
litatem cum patre:quia ſm diuinitatē filius est
equalis patri.Si aūt referatur ratione humani
tatis:hoc potest esse dupliciter.Uno modo in=
quantū est vnita actualiter ipsi verbo:et sic ista
sessio importat quandam associationē honoris:
quia eadem veneratione venerat̄ humanitas:
inquātū vnita verbo cū ipsa deitate:sicut vestis
regia cū ipso rege:quādo est ea actualiter indu=
tus.Alio modo ſm se:et sic sedere ad dexteram
patris:designat esse in potioribus eius bonis:si
cut dextera est pars nobilior et potior corporis.
Designat etiam quādam iudiciariā potestatē:
que cōmunicata est ipsi christo homini:quia si=
cut fuit iudicatus in forma humana:sic veniet
ad iudicandum munduȝ:ſm qd̄ dicit̄ Act̄.1.b.
Quemadmodum vidistis eum ascendētem in
celum.s.in forma humana:cui competit videri
oculis corporalibus:et de loco ad locum moue=
ri:ita veniet in eadem forma ad iudicandum
mundum:verūtamen iudicatus fuit in forma
humana passibili:ascendit autē in celum:⁊ ve=

nisset ad iudiciū in forma humana impassibili et
D gloriosa. * Illi aūt.] Scʒ apl'i et discipuli xp̄i.
* Profecti.] Secundum mandatū christi pre
dictum. * Predicauerūt vbiq₃.] Secūduʒ qđ
dicitur ps.18.a. In omnē terrā exiuit sonus eo=
rum. * Dn̄o cooperante.] Eos dirigendo et p
tegendo. * Et sermonē confirmāte sequentibus
signis.] Sic.n. veritas: q̄ subiacet facultati na=
turali intellect⁹/ declarat̄ ⁊ firmat̄ per reductio=
nem ad prima principia per se nota: sic veritas:
que transcendit naturale lumen intellectus (cu
iusmodi est doctrina fidei catholice: saltem q̄tū
ad principales articulos fidei) declarat̄ ⁊ firmat̄
per opera miraculosa soli deo possibilia. Cū eī
talia fiunt ad testimoniū veritatis ipsius doctri
ne: declarata est veritas: cū deus nō possit esse te
stis alicuius falsitatis. Et hoc modo declarata
est veritas euangelica corā principib⁹ et potesta
tibus ac sapientib⁹ huius mundi: ad laudem
⁊ gloriaʒ dn̄i nostri Jesu xp̄i: cui est honor ⁊ glo
ria in secula seculoꝝ. Amen.
E Moraliter. * Predicate om̄i creature.] Moraliter. Idest
omni homini indifferēter sine acceptione. * Si
gna aūt.⁊c.] In nomine eī eius demonia eijci
unt: qui demonū tentatiōes fide et signo crucis
repellunt. Sicut legitur de sancta Justina. Lin
guis loquūtur nouis: qui verba sacra habēt in
ore: dimissis friuolis ⁊ immūdis. Serpentes tol
lunt: q detractores efficaciter reprehēdūt. Mor=
tiferam bibunt: sed eis nō nocet: qui persuasio=
nes mortiferas audiūt: sed nō consentiūt. Sup
egros manus imponūt: et bene habent: qui per
bona verba et opera alios a peccatis retrahūt: et
in bono confirmant: ⁊ hec signa spiritualia sunt
corporalibus meliora: quanto que sunt anime:
corporalibus preferūtur.
F Glosa. * Recūbentib⁹.⁊c.] Glo. Bed. Quadragesi=
mo die qn̄ erat iā ab eis recessur⁹ in celum. Hoc
eis maxime illo die exprobrare voluit: qꝛ his: q
viderāt eum resurgentē: non crediderūt/ anteq̄
cum ipsum viderent: cum post ascensioneʒ eius
predicantibus illis euangeliū/ gentes: que non
viderunt: credituꝛe essent. Unde statim adiūxit
Marcus: et dixit eis. Euntes in mundum vni
uersuʒ.⁊c. * Duritiā cordis.⁊c.] Hierony. Ut
succedat cor carneū charitate plenū. Hinc est/ q
caterue martyꝝ mortē huius seculi libenter affe
ctant: qꝛ norunt p tēporali interitu/ ꝑpetuo se es
se victuros. * Omni creature.] Omni nationi
gentiū. Ante eī dictū erat. In viam gentiuʒ ne
abieritis. vt.s. apl'oꝝ prius a Judea repulsa pre
dicatio: tūc gentibus in adiutoriū fieret. Hie=
rony. Om̄i gn̄i humano: qđ habet aliqd cōmu
ne om̄i creature: angelis: pecorib⁹: lignis: lapidi
bus: igni: et aque: calido: et frigido: humido; et
arido: qꝛ minor mūdus homo dicit̄. * Qui cre
diderit.] Per alios ꝑuuli credunt: sicut ex alijs
ea: q̄ in baptismo eis remittūtur: pctā contraxe
runt. * Signa aūt.⁊c.] Nunqđ si signa non fa G
ciamus/ nō credim⁹? Sed hec in exordio neces=
saria fuerunt: vt fides miraculis nutriret̄. Fide
aūt ecclie iā ꝯfirmata/ nō sunt necessaria. * De
monia eijcient.⁊c.] Hoc hodie spūaliter facit ec
clesia: cū p exorcismi gratiā manū credētib⁹ ipo
nit: et malignos spūs expellit. * Linguis loqn
tur nouis.] Hoc fit: dū fideles veteris vite secula
ria verba relinquūt: et sancta mysteria insonāt:
et dei laudes et potentiā (q̄tū valent) extollunt.
* Et si mortiferū.⁊c.] Dum pestiferas ꝑsuasio=
nes audiunt: nec ad opationes vsq₃ ꝑducunt: q
inde eis nō nocet: si mortiferū bibunt. * Super
egros.⁊c.] Dum ꝓximos in bono opere ꝯfirma
tos roborant exemplo bone opatiōis: sup egros
manus imponunt: et bene habebunt. Hec mira
cula tanto maiora: quāto spiritualia. Per hoc
eī anime suscitātur: nō corpora. * In celum.] H
Augustinus. Nota q aliquando celos plurali
ter: et aliqn̄ādo celum singulariter inuenies: sed
quodam modo locutionis abusiue: singularia
plurali numero dicimus: et pluralia singulari.
Ad orientem vero: quod psalmista dicit: euan=
geliste tacent. significat Hierusalem: que est in
orientis partibus collocata. Unde apl'is viden
tibus ascendit: ⁊ terra multis plena miraculis:
vbi fidelium credulitas plus actibus: q̄ locuti
onibus eruditur. * Et sedet a dextris.⁊c.] Be
da. Et nunc omnia iudicans: in fine omniū iu
dex venturus est. Stephanus auteʒ vidit eum
stantem (vt dicit̄ Actuum.7.g.) quia in certami
ne habuit eum adiutorē. * Illi autem.⁊c.] Be
da. Nota q Marcus euangeliū suum quanto
inchoauit tardius: tanto in longinquiora tem
pora scribendo porrexit. Neq₃ enim de natiuita
te ipsius domini: aut precursoris ei⁹: neq₃ de in=
fantia: nec de pueritia cuiuslibet horum aliqua
cōmemorans: nec de natiuitate saluatoris ali=
quid scribens: excepto q in capite euangelij sui
filium dei nominat. Ab initio euangelice predi
cationis: quod per Johānem factū est: narran=
do peruenit: quo apostoli idem euangelij verbū
per totum orbem seminauerunt.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis I Auctor.
sermonis Apl'oꝝ. incip. fol.82. sub thc. * Recū
bentibus vndecim.⁊c.] vt.s.B. ¶ vel ser. Prel.
fol.90. sub thc. * Euntes in mūdum vniuersuʒ
predicate.⁊c.] B. ¶ vel sermonis Fidei. fol. 59.
sub thc. * Qui crediderit.⁊c.] B. ¶ vel sermo.
Penteco. īfra in hoc Tom. sub thc. * Linguis
loquentur nouis.] B. ¶ vel sermo. Pauli apo=
stoli. Tomo.2. sub thc. * Serpētes tollent.] B.

¶ Vel sermonis Johānis euāgeliste.s.fol.28. sub the. * Si mortiferū quid biberint.⁊c.] B. ¶ vel sermonis Omniū sanctoꝝ. Tomo.2. sub the.generali. * Super egros.⁊c.] B. Quia h multi sancti fecerūt. ¶ vel huius ser. Ascensiōis. incip.fol.238.sub the. * Assumpt⁹ est in celū.] B. ¶ vel ser. Dñice.1. Quadragesime.folio.83. ¶ Et Dñice.3.q̃dra.fol.117.sub the. * Demonia eijcient.] B. ¶ vel sermo.pctoꝝ.fol.189.sub the. * Sup egros.⁊c.] B. ¶ vel ser. Epipha. fo. 39.sub the. * Predicate omi creature.] F. ¶ vl' ser. Judicij finalis..fol.236.sub the. * Sedet a dextris.⁊c.] H.

¶2. Lu. vlti. EGo mittam promissum.⁊c.] ☞ Quere infra annotamēto.1.quinte partis. sermōis Feric.6. Dñice infra octauas Ascēsiōis.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. Actuū.1 A PRimum quidem sermonē feci.] Lyra. Idest pmo.l.in euāgelio. * De omnibus.] Scꝫ pertinētibus ad xp̄i conceptionem:natiuitatē:vitam:⁊ mortem:resurrectionē et ascensionē:aliqua scripsi. * O Theophile:que cepit Jesus facere et docere vsq in diem.] Ascensionis sue. * Qua precipiens apostolis.] Qd̄.s.predicarent euangeliū. * Quos elegit.] Pre ceteris ad officiū apostolat⁹. * Assumptus est.] De terra ad celum in sua humanitate.fm diuinitatē em̄:que necessario ē vbiq: non conuenit ei de loco ad locū transire. Assumptus est autem a tota trinitate/assumptionē illam faciente:que in omnibus effectibus principaliter operatur: ⁊ etiā a seipso. Nam corp⁹ gloriosum sic est in potestate anime: ꝙ obedit ei ad nutum ad motū localem. Assumptus est etiam a nube prestante ei obsequiū. * Quibus et prebuit seipsum viuū.] Post resurrectionē. * In multis argumētis.] De sua resurrectione faciētibus fidem. Hic sunt duo videnda. Primū est. Utrū resurrectio xp̄i debuit argumētis pbari? Secūdum est de qualitate et efficacia hmōi argumentoꝝ. ☞ De quib⁹ quere annotamēto 3.sexte partis.ser. Resurrectionis.fol.216.co.4. Sequitur. * Per dies quadraginta apparens eis.] Quod nō est sic intelligendum: ꝙ in illis quadraginta diebus fuerit continue cū eis: sed q2 in illo temporis spacio eis frequenter apparuit. * Loquens de regno dei.] Idest de beatitudine celesti. ¶ Notādum ꝙ ad hoc/ꝙ apostoli: alijq discipuli dñi essent ad publicationē euangelij idonei:preexigebat in eis solidatio ⁊ perfectio p donū spiritussancti: quo essent diuina notICIA prediti:constātes:et eloquentes: ad charitatem feruidi. Et ad hoc describitur coꝝ debita dispositio:que facta est per spiritussancti donū. Et ideo primo describit pmissio hui⁹ doni. Secundo expectatio pmissi.ibi. Tūc reuersi sunt. Prima adhuc in duas: q2 primo ponit hec promissio. Secūdo circa hoc mouetur questio: ibi. Igitur qui conuenerāt. Circa primū sciēdum: ꝙ licet sanct⁹ Lucas in fine euangelij sui locut⁹ fuerit de promissiōe doni spūssancti: hoc fuit tñ breuiter et succincte. Hic aūt tangit eam magis diffuse: ppter qd̄ ab ea incipit psecutionē dicendoꝝ in hoc libro. Dicit ergo. * Et conuescēs.] Scꝫ Jesus cū apl'is suis: q̃bus recūbentib⁹ apparuit in die ascensionis: vt refert Marcus in fine euangelij sui:dicens. Nouissime aūt recūbentibus illis vndecim/apparuit illis Jesus.⁊c. ☞ Quere annotamēto.1.qnte ptis. hui⁹ sermonis.fol.239.columna.2..Sequitur. * Precepit eis/ab Hierosolymis ne discederēt.] Donec per spiritūsanctū redderent apti ad publicationem euangelij. Ideo subdit. * Sed expectarent promissionē patris: quā audistis quidem p os meum.] Joh.14.d. Paraclitus aūt spiritus sanctus:quem pater mittet in nomine meo: ille docebit vos omnia. * Quia Johānes quidem baptizauit aqua.] Solum. Nam ei⁹ baptism⁹ gratiā nō cōferebat. * Vos aūt baptizabimini spūsctō:nō post multos hos dies.] Ex h loco dixerunt aliq: ꝙ apl'i non fuerūt baptizati baptismo xp̄i:qui est in aqua: fm quod habet Joh.3. Sed hoc nō est consonū dictis sanctoꝝ: nec etiā rationi: Dicit em̄ saluator Joh.3.a. Nisi qs renatus fuerit ex aqua et spūsctō:non potest intrare regnum dei. Et ideo post illam dñi sententiā nullus factus est membrum xp̄i/nisi p susceptionem sui baptismi:vel alicui⁹ supplentis eius vicem:sicut est baptismus sanguinis/⁊ flaminis. Propterea Paulus apl's vocatus ad fidem/de mandato dñi fuit baptizat⁹:vt habetur Actuū. 9.c. Et idem tenendū est de alijs aplis: q̃uis nō sit scriptum: q2 nō omnia xp̄i facta sunt scripta. Item q2 Joh.4.a.dicit: ꝙ discipuli xp̄i baptizabant: ⁊ nō est verisimile quin essent baptizati eodē baptismo. Unde dicit Augustin⁹ ad Seleutiam: ꝙ credibile est discipulos xp̄i esse baptizatos eius baptismo: vt haberet baptizatos seruos: p q̊s ceteros baptizaret. Nec defuit humilitatis minister: q etiā pedes coꝝ lauit. Unde super illud Joh.13.b. Qui lotus est:non indiget/nisi vt pedes lauet. Dicūt doctores aliqui: ꝙ illa lotio intelligitur de sacramento baptismi. Igit qd̄ dicitur hic. Vos aūt baptizabimini spiritusancto: intelligendum est istud de receptione spiritussancti in signo visibili. De qua habet Actuū

2.cap. Qui dicit baptismus metaphorice: eo ꝙ gratia spiritussancti vnctio dicit. 1. Johan. 2. b. Unctio aūt de liquidis est vt aqua/ vnde dicit. Glo. Rabani: ꝙ in quibusdā libris sic habetur. Uos aūt vngimini spūsancto. ✱ Igitur qui cō uenerant interrogabāt euz/ dicētes. ꝛc.] Hic cir ca dicta mouet questio: multi eni de discipulis christi de regno eius adhuc carnaliter sentiebāt vtpote nondū recepta spūssancti gratia / estimā tes ipsum temporaliter regnaturū. propter quod filij Zebedei petierunt ꝙ vnus ad dexteraz eius sederet/ ali⁹ ad sinistrā. Matth. 20. c. Et regnū israel tpale quod ablatū erat a iudeis per roma nos statim restituēdū. Ideo quesierūt. ✱ Dñe si in tpe hoc restitues regnum israel?] Et qm̄ hec questio erat stulta: repulit eam: dicens. ✱ Dixit autē eis. Non est vestrū nosse tpa vel momenta: que pater posuit in sua potestate.] Q. d. nō per tinet ad vos hoc scire nec querere: sicut ꝛ petitio nem filioꝝ Zebedei repulit/ vt stultam / Dicēs. Nescitis quid petatis. Sed illud qꝺ sequit: ad vos pertinet/ cum subdit. ✱ Sed accipietis vir tutem superuenientis spiritussancti in vos.] Ad constanter et efficaciter euangeliū predicanduz per orbem vniuersuz. Ideo subditur. ✱ Et eri tis mihi testes in hierlm ꝛ in omni Judea ꝛ Sa maria: ꝛ vsq ad vltimū terre. Et cum hec dixis set videntibus illis eleuatus est.] Per modum superius dictum. ✱ Et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumq intuerentur in celuz eun tem illum.] Admirātes de Ascensione tam glo riosa. ✱ Ecce duo viri astiterunt iuxta illos.] Idest angeli in specie viroꝝ. ✱ In vestibus al bis.] Ad designandū solemnitatem huius ascē sionis. sm ꝙ dicit. Grego. ✱ Qui ꝛ dixerūt. Ui ri galilei.] Natione. Est enim Galilea quedaz pars Judee: de qua erant apostoli saltē pro ma iori parte ✱ Quid statis aspicientes in celū?] Q. d. Non expectetis. ꝙ Jesus amplius habi tet corporaliter vobiscum: sicut antea fecit: tamē videbitis eum in fine mundi venientem ad iudi cium. Ideo sequitur. ✱ Hic Jesus/ qui assum ptus est a vobis in celum: sic veniet queadmo dum vidistis eum euntem in celū.] Idest sicut ascendit in forma humanitatis gloriosa: sic ve niet ad iudicandū. Postq̄ descripta est sancti spiritus promissio. Consequēter ponit promissi conueniens expectatio: que cōuenientia ex duo bus ostendit. Primū est perseuerās Oratio. Se cundū est apostolici numeri reintegratio: q̄ po nitur. ibi. In diebus illis. ꝛc. Circa primū dicit. ✱ Tunc reuersi sunt Hierosolymā.] Sicut fue rat dictum Luce. vltimo. g. Uos autē sedete in ciuitate quoadusq induamini virtute ex alto. ✱ A mōte: qui vocat Oliueti.] Unde xp̄s ascē dit i celū/ ꝛ vbi antixp̄s fulminabit. Sicut dr. 2. Thesal. 2. ✱ Qui est iuxta hierlm: sabbati ha bēs iter.] Idest distās a hierlz per mille passus: qui faciunt dimidiaz leucā. Et dicit hic iter sab bati/ quia licebat iudeis in sabbato a sua ciui tate vel loco tm̄ elongari: talis enim ambulatio magis erat ad recreationē q̄ ad laborē/ propter quod non erat contra sabbati quietem. ✱ Et cū introissent in cenaculū: ascenderunt vbi mane bat Petrus et Johannes.] Est autē cenaculuz solariū: et sic prius ascenderūt et postea introie runt cenacula. Et est figuratiua locutio. Sicut cum dicitur/ moriamur et in media arma rua mus. Ascenderunt aūt discipuli duplici de cau sa: vna vt essent secretius timentes adhuc calū niam iudeoꝝ: quādiu non essent per spiritūsan ctum roborati. Alia vt ibi vacarent liberius ora tiōi: sicut postea subdit. Hi oēs. ꝛc. Consequēter ponūtur aploꝝ noia/ cū dicit. ✱ Et Jacobus et Andreas/ Philipp⁹ ꝛ Thomas: Bartholome⁹ et Mattheus: Jacobus alphei.] Scilicet fili⁹: et dicit hoc ad differentiā precedentis Jacobi: q̄ fuit filius Zebedei. ✱ Et Simon zelotes.] Qꝺ dicitur ad differentiaz Simonis petri. ✱ Et Ju das Jacobi.] Scilicet frater. Fuit enim fili⁹ Al phei. Et dicit Judas Jacobi ad differentiā Ju de proditoris. ✱ Hi omnes erant perseuerantes vnanimiter in oratione.] Perseuerātia em̄ est vnitas cordium in bono: que facit orationem exaudibilem. ✱ Cum mulieribus] Deuotis/ que secute fuerant Jesum a galilea: vt habetur. Matth. 27. ✱ Et Maria matre Jesu.] Quā associabāt mulieres ille ex deuotiōe: ꝛ inter istas mulieres et Maria ponit ad differentiā et ad di stinctionem: quia ista sola erat mater et virgo. ✱ Et fratribus eius.] Idest alijs de cognatiōe Jesu: quoꝝ plures erant ibi. Et dicuntur eius fratres secundū modū loquendi hebraicū: quo illi de eadem cognatiōe fratres dicuntur. Unō. Gen. 13. b. Abrahā Loth nepotem suum fratrez nominauit dicēs. Ne (queso) sit iurgiū inter me et te: et inter pastores meos et pastores tuos: fra tres enim sumus. ❡ Quantuz ad scōm: scilicet apostolici numeri reintegrationē. ☞ Quere annot. 1. sexte par. ser. Matthie apli Tomo. 2. ✱ Astiterūt.] Glo. Rab. Q2 prospera nuncia turi: et leticiam angeloꝝ in ascensu saluatoris significantes: qui humane nature consortio le tantur. ❡ Rab. Creatura vbiq obsequit creato ri. Astra indicant nascentem: patienti compa tiunt: ascendentē nubes suscepit: redeuntem ad iudicium cōmitabitur. ❡ Beda. Ob duas cau sas angeli videntur. vt scz ascēsionis tristiciā re gressiōis cōmemoratione consolent: ꝛ vt vere cū ire in celuz mōstrarent: et non quasi in celū: sicut B Glosa.

Heliam. * In vestibus albis.] Beda. Albe ve
stes congruunt exaltationi: et ideo in ascensio=
ne in albis vestibus apparent angeli. Qui eniz
apparuit in natiuitate humilis deus: in Ascen=
sione ostendit homo sublimis: etiam loca con=
gruunt: dum in humili ciuitate nat⁹ homo: de
mõte sublimi regressus ē ad celos. * Galilei.]
In quibus debet esse prudētior sensus: q2 gali=
lei: ceteris iudeis in sapientia precellebant. Uel
galilei/volubiles: quia instabilitate sui sensus
obliti erant precepta dei. * Sic veniet.] Beda.
In eadez natura veniet iudicaturus: in qua ve
nit iudicand⁹. Si enim immortalitatē accepit:
naturā non amisit: cuius gloria eterna: in mōte
tribus discipulis preostensa: post iudiciū omni=
bus sanctis videbitur. Quādo tolletur impi⁹/
C ne videat gloriaz dei. ¶ Sulpitius. Locus ille:
in quo steterūt vestigia Xpi: ascendētis cōtinua
ri pauimēto cū reliqua stratoꝝ pte nō potuit: re
spuēs quecūqꝫ ei applicabātur/ excussis in ora
apponētiū marmorib⁹. Calcati etiā ab co puluc
ris hoc documentū est ꝙ vestigia impssa cernū=
tur: et candem adhuc speciem velut pressis vesti
giys tra custodit. * Tūc reuersi.] Rab. Reuer=
sio apostoloꝝ de mōte oliueti in hierl'm: signifi=
cat ecclesiā: q̄ de actiua/in cōtemplatiuā ascen=
dens/iteꝝ descendit in cōuersationē actiualem.
Mōs em̄ oliueti ab antiquis/mōs triū luminū
vocabat. Lucerne: scꝫ de templo resplendentis:
ac solis ex altera parte oriētis: et olei in ipso mō
te naturalis lucis: que tria conueniunt perfe=
ctioni: propter diuini verbi lucem de ecclesia ful
gentem. Propter solis iusticie fulgorem: pro=
pter pure conscientie nitorem. ¶ Mystice. Beo.
Qui gloriam Xpi intuetur ascendentis: pro=
missiōe spūsancti ditatus itinere sabbati pacis
vrbē igredit: eritqꝫ sabbatū p sabbo: q2 q̄ cessauit
a malis/requiescet i celis. ☞ Reliqua q̄re ibi.

Dñice infra octa. Asceñ. ser. an. Ex quinta parte Biblie.

Cr.
Joh. 15.
et. 16
A

Dixit Jesus disci
pul' suis. Cū venerit paracli=
tus. ⁊c] ☞ Supius ⁊ i euā
gelio hodierno ostendit euāge
lista psecutores Xpi et fideliū
inexcusabiles. ⁊ hoc ostendit
dupliciter: primo ex his: q̄ facta sunt in ei⁹ pre=
sentia: cum dicitur. * Si non venissem. ⁊c.]
☞ Quere anno. 1. E. qnte par. ser. Plimoꝝ
Apostoloꝝ. Tomo. 2. Secundo (in euāgelio ho
dierno) ex his: que facta sunt in eius absentia vi
delicet per aduentū spūsancti: super apostolos
post ascensionē Xpi: quod fuit signū manifestis=
simū ad doctrinā xpi ↄfirmandā: ⁊ hoc est qd d̄r.
* Cum venerit paraclitus.] Idest consolator.
* Quē ego mittā vob a pře.] In h ostīdit spm=
sanctū a se pcedentē i quātū dicit se illū mittere.
* Spiritum veritatis: qui a patre procedit.]
In hoc ostendit spūmsanctū a patre pcedere: q2
procedit ab vtroqꝫ. * Ille testimoniū perhibe=
bit de me.] Quod enim homies prius illitterati
⁊ simplices de pfunditate scripturaꝝ subito pla
ne loquerentur et in omnibus linguis: fuit ma=
ximū signū: ad confirmanduz fidem Xpi. * Et
vos testimoniū perhibebitis.] Predicādo oibus
populis. * Q2 ab initio mecū estis.] Non est
intelligenduz ꝙ fuerint cum eo a principio vite
eius: sed ab initio sue p̄dicatiōis quando ince=
pit docere: ⁊ miracula facere. Consequēter (capi
tulo decimosexto) saluator ponit rationes: qbus
consolatus est discipulos suos de tribulationib⁹
futuris: et hoc vt continuet se ad dicta imediate
precedentia. Cum dicit. * Hec locutus sum vo
bis] Idest ad consolationē vrām cōtra futuras
tribulationes. * Ut non scandalizemini.] Ca
dendo per impatientiā quādo euenient vobis.
Scandalizare d̄r a scandalon grece: quod signi
ficat impactionē pedis: per quā homo ruit: ⁊ ad
similitudinem hui⁹ in spiritalibus dicit qs scā=
dalizari in tribulatione: quādo est ei occasio ca
dendi per impatientiā. * Absqꝫ synagogis fa=
cient vos.] Incipit hic explicare in particulari
tribulationes futuras: inter quas eiectio de sy=
nagoga reputabat magna: sicut apud nos eie=
ctio de eccl'ia p excōicationē. * Sꝫ venit hora.]
De propinquo. * Ut omnis qui interficit vos:
arbitret obsequiū se prestare deo.] Quod dupli
citer intelligit. Uno modo de deo vero: ⁊ sic iu=
dei excecati interficientes fideles: arbitrabātur
se obsequium prestare deo celi. Ista tamen igno
rantia eos non excusabat. Alio modo exponit
de deo opinatiue dicto: sꝫ errorē gentiliuz. Et sic
gentiles interficientes Christi fideles credebant
se obsequiuz prestare deo. Scilicet Joui vel Sa
turno vel huiusmodi. * Et hec facient vobis:
quia non nouerunt patrem neqꝫ me.] ☞ Ex
ponatur hoc: sicut in predicto annota. ser. Plu=
rimorum Apostolorū. Tomo. 2. * Sed hec lo=
cutus sum vobis: vt cum venerit hora eorum: re
miniscamini quia ego dixi vobis.] Ut facilius
tolleretis tanqꝫ predicta vobis ab eo: q̄ certitudi=
naliter pōt denūciare futura contingentia. Ista
eni p̄dixit Xps apostolis: vt preuiderent sibi de

patientia:quia minus feriūt iacula: que preuidentur:vt dicit Grego. Cuius rationē assignat Tullius in libro de Tusculanis questiōibus. Nota. Omnia enim bona et mala corporalia minora videntur et minus ponderātur presentia/ q̄ futura. Unde sensibiliter videmus/ q aliqua bona tēpalia vel corpalia delectabilia/ mltū desiderantur anteq̄z habeantur:habita vero parū appreciantur. Nunc aūt ita est/ q cum aliquis sibi preuidet contra mala futura: apprehendit ea quasi quodāmodo presentia:ideo videnf minora. ☞ Quere infra in Adō.littera. F. Terminato enim euangelio hodierno/ immediate saluator explicat tres rationes consolatorias de recessu suo:quas inuenies annotamēto.1. quinte partis.sermonis. Dñice.3.post octauas pasche. incip. * Vado ad eum:qui misit me.rc.] folio 231.columna.1.

D Moral. * Hec locut⁹.rc.] Moraliter. In hoc capi.16. christus inducit discipulos suos nō solum presentes tunc:sed etiā futuros:vt non recedant a fidei veritate pro vituperio quocūq̄z:quod significatur per eiectionem de synagoga/ cum dicitur * Absq̄z synagogis.rc.] Nec etiaz quocūq̄z tormento:quod significatur cum dicif. * Sed venit hora.rc.] Mors eni est vltimū terribiliū in presenti vita. Induxit etiā discipulos ad petendum spūssancti donum: quod est in omni afflictione corroboratiuum.

E Alleg. * Cum venerit.] ☞ Antecedentia quere in fine. Glo. Anno.iam dicti Plurimoꝝ Apostolorum Tomo.2.sequif. Glo. Nūc vidētes opa oderunt gratis me et patrem. Sed cum venerit paraclitus:manifestiore testimonio cōuincet eos:qui viderunt et oderunt:sed et quosdā compunctos de tanto scelere conuertet. * Quē ego mitto] Die Pentecostes venit spiritusſctūs in centū ꝛ viginti homines congregatos: cum quibus erāt omnes apostoli in domo: vbi cena fuerat. * Qui a patre.] Spiritus pcedit a pr̄e ꝛ filio:sed filius dicif a patre pcedere: q̄ ad patrem solet referre: et quod ipsius est:de q̄ ipse :st. A q̄ ēhabet vt sit:ab illo habet vt de illo pcedat spūs. Sequif cap.16. * Hec locutus sum.rc.] Postq̄ exemplo suo docuit ferre odia: in quo sciunt q̄d debeant facere:sed non possunt:postq̄z etiam pmisit spūm quo poterūt resistere: etiam addit. Hec locutus sum de odio mei. qd est exēplū de spū:qui cōfirmabit:vt ita charitate diffusa in cordib⁹ nr̄is:sit vobis multa pax ꝛ nō scandalum. Unde enim scandalum? Quid passuri? Absq̄z synagogis:idest extra synagogas facient vos:q̄ nō erat ali⁹ populus dei nisi israel:si xp̄z recipet:nō essz alia eccl'ia xp̄i:nec alia synagoga israel. Sz q̄ isti semp volūt esse sine xp̄o volētes cōstituere suam iusticiā:pellūt eos q̄ nunq̄ volunt esse sine xp̄o:iusticie eius subiecti. Nec erubescunt pulsi:sicut illi:qui credētes in Jesuz. ppter metū non audebāt ɔfiteri: ne pellerentur de synagogis:diligētes gloriā hoim magis quam gloriā dei. * Sed venit hora.rc.] Quasi si pulsi ab eis tot acquiretis mihi(vnde vobis gaudēdum) vt non satis sit eis vos pellere :sed non sinant viuere:ne omnes acquiratis: vt a iudaismo auertatis /in quo deū israel credunt deseri ꝛ sancta sua.

F ¶ Additio pma. In cap.16. vbi dr in Postilla. Oia bona et mala corpalia minora videtur/et minus ponderantur presentis q̄ futura. Mala fiunt magꝭ terribilia ex duob⁹: primo ex magnitudine mali/quod timef. Secūdo ex debilitate timentis:cū min⁹ possit resistere. Ad vtrūq̄z aūt istoꝝ opaf/ q repentinū malū causet maiorē timorē quā malū prouisū. Ad primū enim quia mala et bona corpalia presentia minora videnf q̄ futura. Ad secūdum vero:q̄ repentinū malū magis subtrahit remedia: q̄bus homo se posset preparare ad repellēdum futurū malum: quod facere nō posset:cum repente ex improuiso malū occurrit. Primum istoꝝ videtur declarare Tullius:vt in postilla. Ad secundum vero magis videntur declinare verba Grego. Unde licet eandem conclusionē teneant:non tū eisdez medijs: vt bene inspicienti patere poterit.

G Ar... ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermōis Ascēsiōis.incip.fol.238. ¶ Et ser. Penteco.fol.244. Et ser. Sanctissime Trinitatis. infra.sub the. * Cum venerit paraclitus.rc.] vt.s.A.E. ¶ Vel sermōis Aploꝝ.fol 82. ¶ Et Prelatoꝝ.fol.90.sub the. * Vos testimonium perhibebitis.rc.] A. ¶ Vel ser. Pugne.fo.165. Et Martyꝝ.fol.89.sub the. * Venit hora: vt omnis q̄ interficit.rc.] B. ¶ Vel ser. Fidei fol. 59.sub the. * Hec locutus sum vobis.rc.] D.

Ferie.iiij. dn̄ice infra octa.

Ascensiōis.sermōis anno. Ex q̄nta pte Biblie.

SI manseritis i me.rc.] ☞ In h̄ capi.ponit saluator q̄tuor rōnes q̄re fideles debēt sibi adherere p fidē:sicut palmites ad vitē. Prima sumif ex palmitum adherētiū fructificatione:quā inuenies in Cōmuni sctōꝝ.an.7. q̄nte ptis.ser. Unius martyris. Tom.2.incip. * Ego sum vitis vera.rc.] Secūda sumif ex palmitū non adherentiū punitione:quā inuenies in Cōi sctōꝝ.an.9.q̄nte ptis.ser. Plurimoꝝ martyꝝ. Tom.2.incipienti. ¶ I. Ioh.15 A

*Ego sum vitis: vos palmites.&c.] Tertia et q̃rta ponũtur in euãgelio hodierno. Igit̃ tertia ratio ꝓcedit ex impletione voluntatis fidelium xp̃o adherentiũ: cum dicitur. *Si manseritis in me: et verba mea in vobis manserint: quodcunq̃ volueritis, petetis: et fiet vobis. Horum expositionẽ q̃re i Cõi sctõꝝ. An.7.5.p.ser. Unius martyris. lr̃a. D. ¶Lyra. Consequenter ponitur quarta ratio: que ꝓcedit ex diuina glorificatione: quam quilibet debet desiderare: magis etiam q̃ suum bonum ꝓpriũ. Diuina aũt glorificatio relucet in fidelibus xp̃o adherẽtibus ꝑ fidem ex dilectione operãtem. Et hoc est qd̃ dicitur. *In hoc clarificatus est pater meus: vt fructum plurimũ afferatis.] In multiplicatiõe bonorum operũ. *Et efficiamini mei discipuli.]

B Perfecte adherendo mihi. Postq̃ hortatus est Christus discipulos ad adherendum sibi: consequenter ostendit in quo hmõi adhesio ꝯsistit. Et diuiditur in duas: q2 primo ostendit, q̃ hec adhesio consistit in dilectione. Secundo ostendit, q̃ dilectio consistit in mandatorũ obseruatione: ibi. *Si precepta mea. Dicit igit̃. *Sicut dilexit me pater, et ego dilexi vos.] Idest ad idem bonum consequẽdum: non tamen equaliter. Diligere eñ, est velle alicui bonũ. Deus autẽ pater vult bonum diuinũ xp̃o homini: nõ soluz s̃m vnionẽ: que est per operationem in fruitione boni vera: sed etiam s̃m realem vnionẽ suppositi. Fidelibus aũt vult bonũ diuinũ: tñ s̃m vnionem gratie et glorie: que est in fruitione: nec tamen ita ꝑfecte fruũtur, sicut anima xp̃i. *Manete in dilectione mea.] Hoc dicit ad ostendendum, q̃ deus nullũ cogit ad fidem et dilectionez. Consequẽter ostendit, q̃ dilectio ꝯsistit in mandatoꝝ obseruatione. Et diuidit̃ in duas: q2 primo facit qd̃ dictũ est. Secũdo respondet cuidaz

C questioni: que sibi posset fieri: ibi. *Hoc est preceptũ meum.&c.] ☞ Illud inuenies in Cõi sctõꝝ. an.2. q̃nte ptis. ser. Uigiliaꝝ Aplõꝝ. Tomo.2.) In prima parte dicit sic. *Si precepta mea seruaueritis: manebitis in dilectiõe mea.] Amor eñ dei nũq̃ est ociosus: et ideo si est i corde, ostendit̃ in opere: et per hoc homo disponit̃: vt charitas in eo augmentet̃: et per ꝯsequẽs adhesio ad xp̃m fortificet̃. *Sicut et ego precepta patris mei seruaui: et maneo in eius dilectiõe.] Quia xp̃s ex amore ad patrẽ, factus est obediẽs vsq̃ ad mortez: vt habet̃ Phil.2.a. Et ꝑ h̃ vnio eius ad patrẽ augmẽtata est: inquantũ gloria aie deriuata est ad corpus eius in sua resurrectione. *Hec locutus sum vobis.] Hoc addit: ne forte aliq̃s crederet, q̃ ꝓpter se: nõ ꝓpter nos ad p̃dicta inuitaret. Ideo subdit. *Ut gaudiũ meuz in vobis sit.] Gaudiuz enim xp̃i hois, ꝯsistit in coniũctiõe ad deitatẽ, modis predictis: ad quã etiã ꝑueniemus per mãdatoꝝ obseruationẽ: alio tñ modo, q̃ christus. *Et gaudiũ vestrũ impleatur.] Quod nõ potest esse: nisi in gloria celesti: q2 nihil citra deum potest replere cor humanũ. ꝓpter qd̃ dicit Aug. lib. Confes. Inquietum est cor meum dñe: donec requiescat in te.

*Si manseritis in me: et verba mea in vobis manserint.] Glo. Uerba dei tunc dicuntur manere in nobis: qñ facimus q̃ precipit: ⁊ diligimus que ꝓmittit. Qui aũt hoc nõ facit, tangit: non coheret: et ideo non sunt ei in beneficiũ: sed in testimoniũ damnatiõis. *Q̃dcunq̃ volueritis, petetis.] Si q̃d petit fidelis: et nõ fit: nõ petit h̃: quod habet mansio in eo: nec quod habent verba eius: q̃ sunt in eo: sed qd̃ habet cupiditas ⁊ infirmitas carnis. *In hoc clarificatus est.] Qui manet in me: fructũ multuz fert: qd̃ est ex gratia dei: et ita est gloria eius: non hominis: ⁊ hoc est. In hoc clarificatus.&c. *Ut fructuz afferatis.] Sicut, non equalitatẽ ostendit nostre nature: et sue: sed gratiã: qua mediator est: nam pater diligit nos: sed in filio. *Efficiamini.&c.] Quõ Si me diligeretis: ex qua dilectione: ex precepto rum obseruatione. Si me dilexeritis: sicut dilexit me pater: non quantũ. Non eñ notat̃ equalitas: s3 similitudo dãs eis eternaz eternitatẽ. *Si precepta mea.&c.] Non dicit qd̃ pro seruatis p̃ceptis sint dilectores. Nemo eñ seruat: q̃ nõ diligit: sed qd̃ nemo diligit: nisi q̃ seruat. Ostendit ergo nõ vnde generentur: sed vñ monstrent̃ dilectores. Uel in dilectiõe mea: q̃ diligo vos. i. manere in nente gratia mea: et inde scietur vos manere in ea: si precepta seruabitis. Nisi ergo prius seruent precepta oia: nõ possunt seruare p̃cepta, nisi eos diligat.&c. *Ut gaudiũ.&c.] Gaudiuz dei de nobis: q̃ p̃sciuit ⁊ predestinauit, semꝑ est plenũ: in nobis incipit ex fide: crescit imo et ꝑficitur in resurrectione.

D

E

☞ Applica ad hec aliq̃ de p̃dictis an. pnt.s. in remissiõib9 coꝝ iuenies. ¶Uel ser. Incarn. fol.2. ¶vel ser. Aplõꝝ. fol.82. sub the. *Sicut dilexit me pater.&c.] B. ¶vel ser. Rel. fo.136. s̃b the. *Si p̃cepta mea (dic̃ Frãcisc9, vel Dñic9) seruaueritis.&c.] C. D. ¶vel ser. Passiõis. fo.35. sub the. *Ego p̃cepta patris mei seruaui.] E. ¶vl' ser. Oĩm sctõꝝ. Tom.2. s̃b the. *Gaudiũ vestrũ ipleat̃.] C. ¶vl' ser. Fidei. fo.59. sub the. *Ut gaudiũ.&c.] E. ¶vel ser. Orõnis. fo.180. sub the. *Q̃dcũq̃ volueritis.&c.] D. ¶vl' ser. Ascẽn. fo.238. s̃b the. *In h̃ clarificatus ẽ.&c.] E.

Feric.vj. Dñice. infra octa.

Ascensionis sermonis anno. Ex q̃nta pte Bib.

Cr. Lu. 24 xvlij. A

Dixit Jesus discipulis suis. Ego mittā. ⁊c.] Lyra. Hic de scribit euangelista Xp̄i Ascē sionē. Circa quaz sciēdū q̄ in die Ascēsionis Xp̄s bis apparuit discipulis suis: primo in ciuitate hierl'm discipulis comedentib⁹: quā describit Lucas pleni⁹ Actu. I. ☞ Et inuenies. ⁊. anno. I. sexte par. ser. Ascē siōis. fol. 240. col. 3. Et tunc dicit eis q̄ nō discederent ab hierosolymis: sed expectarent p̄missū patris: et hoc repetit breuiter, cum dicit. ✱ Ego mittam.] Scilicet de ppinquo. ✱ Promissuz patris mei i vos.] Scilicz spūm sanctū in signo visibili ad predicandū cōstanter vbiq̄ veritatē euangelij. ✱ Uos aūt sedete i ciuitate, q̄adusq̄ induamini virtute ex alto.] Q. d. non estis sufficientes ad p̄dicandū cōstāter veritatez euāgelij: donec cōfirmati fueritis per donuz spūssancti: et tunc precepit discipulis suis vt exirent de ciuitate in montē OlIueti: vt inde viderent eū ascendentem in celū, et hoc est quod dicit. ✱ Eduxit autem eos foras in Bethaniā.] Jdest v̄sus Bethaniā: quia mōs Oliueti: ad quē exierunt: est extra hierl'm in via eundi versus Bethaniaz: et Bethania est p̄pe montē Oliueti sita: ⁊ ibi sc̄do apparuit discipulis in die Ascēsiōis. Nā postq̄ apparuerat illis in ciuitate: et dixerat q̄ irent in montez OlIueti: disparuit ab illis: et cū venisset ad montē Oliueti: iterū eis apparuit. Octo em̄ vicibus alijs apparuerat post Resurrectionem suaz: vt declaratū fuit Matth. 28. ☞ Et put inuenies anno. I. q̄nte par. ser. Ferie sexte. Rek. fol. 222. col. I. ✱ Et eleuatis manib⁹ suis.] In B celū: quo volebat ascendere. ✱ Benedixit eis.] Jdest discipulis suis. ✱ Et factū est dum bn̄diceret illis: recessit ab eis.] Presentia corporali. ✱ Et ferebatur in celum.] Proprio motu p dotem agilitatis. Nubes tamen ⁊ angeli apparuerunt ad eius obsequium: vt habetur Actuū. I. ☞ Et annota. I. sexte par. ser. eiusdē Ascēn. fol. 240. col. 3. ✱ Et ipsi adorantes.] Xp̄m ascēdentem: quādiu potuerunt videre eum ✱ Regressi sunt in hierusalem.] Postq̄ perdiderunt eius aspectū. ✱ Cum gaudio magno.] Quia omnia mysteria erant impleta in Christo. Et erant semper in templo. ⁊c. Theophilus expositor refert hoc ad tp̄s, q̄d fuit inter Ascensionem dn̄i: ⁊ Pentecostē: dicēs q̄ licz apl'i: ⁊ alij xp̄i discipli ante ascensionē xp̄i starēt inclusi p̄pter metuz iudeoꝝ: ex ascēsiōe tn̄ ei⁹ ꝯfortati exibāt ad templū causa orōnis: licz nondū accepissent spiritūsctm̄ in signo visibili. Alij aūt expositores referūt h ad tp̄s post pētecostē. i q̄ apl'i spūsctō ꝯfortati abiecerūt a se metū iudeoꝝ. Dicūt. n. q̄ apl'i stabāt in hierl'm q̄si reclusi in orōne positi q̄usq̄ reciperēt grām spūssctī eis a xp̄o p̄missaz. ⁊ hoc videt̄ magis ꝯcordare ei q̄d dr̄ Actuū. I. b. Tunc reuersi sūt in hierl'm a mōte, q̄ vocat̄ Oliueti. ⁊c. Et sequit̄. Et cū introissent i cenaculū, ascendebāt in supiora: vbi manebāt Petr⁹ ⁊ Johānes. et subdit̄ post. Hi oēs erāt pseuerātes vnanimit̄ in orōne cū mulierib⁹ ⁊ Maria mr̄e Jesu ⁊ fratrib⁹ ei⁹. Jn codē loco receperūt spūm sctm̄ in die Pentecostes: vt habet̄ Act̄. 2. Et extūc relicto timore iudeoꝝ: ꝯfitebant̄ ⁊ p̄dicabāt publice xp̄z: ⁊ ibāt causa deuotiōis ad templū s3 q̄ hic dicit̄. ✱ Et erāt semp.] Jdest cōmunit̄ vel frequēter. ✱ Jn tēplo laudātes ⁊ bn̄dicētes deū.] Cui est honor ⁊ gl'ia in secula seculoꝝ. Amen.

✱ Uos sedete. ⁊c.] Moraliter. Licet. n. dedisset scripturaꝝ intelligentiā ⁊ cōmisisset p̄dicatiōis offm̄: tn̄ distulit executionē p̄dicādi vsq̄ ad sctī spūs receptionē i signo visibili: p h insinuās q̄ p̄dicās actu: debet prius habere sufficientez sacre scripture noticiā: ⁊ grām spūssancti per coniecturam: sc3 q̄ nō sit cōscius sibi de peccato mortali. ✱ Eduxit aūt eos foras.] Ut viderent eū ascendentē: per hoc significās q̄ ciuitas tumultuosa nō est locus aptus ad diuinoꝝ cōtemplationē. ✱ Et eleuatis manib⁹. ⁊c.] Ex hoc documentū habent supiores in ecclesia: vt bn̄dictionē dent subditis: q̄n recedunt ab ipsis ✱ Et erāt semp in tēplo. ⁊c.] Deuote pro recipiēdo spūssancti dono: sicut erat eis p̄missum a xp̄o: ⁊ sic debem⁹ orare: vt possim⁹ euz recipere. Matth. 7. b. Si vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs vr̄is: quāto magis pater vester celestis dabit spiritū bonū petentibus se. C Moralr

✱ Uos autē sedete. ⁊c.] Glo. Postq̄ discipulos de virtute predicationis perfecte instruxit. D Glosa.

☞ Prout inuenies i fine Glo. An. I. H. q̄nte par. ser. Ferie tertie Resurrectiōis incipientis. ✱ Stetit Jesus. ⁊c.] fol. 219. col. 3. Cum repēte (si vellz) posset eos roborare: distulit, dicēs. Uos aūt sedete in ciuitate: vt exemplū sequentib⁹ daret: ne impfecti predicare ante tp̄s p̄sumāt. In ciuitate sedet: q̄ intra mētis claustra se constringit: ne loquēdo exterius euaget̄: vt cū diuina v̄tute pfecte fuerit idut⁹: tūc quasi a seipso foras exeat: alios istruēdo. ✱ Et eduxit eos. ⁊c.] Pretermissis omnib⁹ q̄ p quadragita dies gesta sūt: p̄mo resurrectiōis diei tacite cōiungit nouissimū: quo ascendit in celū: ⁊ pulchre bn̄dictur⁹ discipulos: educit in Bethaniā: q̄ dom⁹ obediētie dr̄: q: qui p̄pter iobedientiā puersoꝝ descēdit: p̄pter obedientiā cōuersoꝝ ascēdit. Et q: eadez villa i latere mōtis Oliueti est posita: q: obedientis ecclie dom⁹ aplico digna hospitio: nō alibi quā i latere summi montis. i. xp̄i: fundamenta fidei, spei, ⁊

Uigilie Pentecostes.

charitatis locauit: de quo latere sacramentum sanguinis et aque: qbus nascatur et nutriatur/ gaudet emanasse. De cui⁹ vertice.i. deitate: spiritualis vnctionis munera desiderat: lucis ꝛ pacis promissa expectat. Deinde qꝛ Bethania iuxta Hierusalem quasi stadijs qndecim erat: iste numerus ꝑpter septē et octo (qbus ꝯstat) scripturaꝝ mysterijs accōmodus: vel vitā: que nūc est: et futurā: vel vetus et nouū testamentū: vel sabbatū animaꝝ in futuro: et carnis resurrectionē continet. Et ideo qb⁹ vtriusqꝫ testamenti scientiam aperuit: quos omnē viuendi et sperādi regulam edocuit: eos quindecim stadijs in locū: quo eis benediceret: et precepta docēdi traderet/ eduxit. Recte quindecim stadijs locū ascensionis a loco passiōis secreuit: vt omnes pro se vel mori/ vel viuere cupientes: et primuꝫ quiescendi post mortē: et in fine a mortuis resuscitādi desiderio

E pariter ꝛ amore firmaret. * In templo. ꝛc.] Ut in loco orationis inter laudum deuotiones promissum sancti spiritus aduentū: paratis per oia cordibus: expectēt. Sic nos post celebrata in hierosolymis.i. visione pacis passiōis et resurrectionis solēnia: dn̄o duce: petamus Bethaniā: vt mente quieta corporis et sanguinis eius sacramentis imbuamur: et domus obedientie esse curemus: qꝛ sic quotidiana eius benedictione sublimamur: quotidie triūphalis ascēsionis memores/ laudantes et benedicētes deum in hierusalem.i. sperata pacis visione quiescim⁹: similes hominibus expectātib⁹ dn̄m suum: quando reuertatur a nuptijs. * Laudantes. ꝛc.] Lucas: qui sacerdotiū christi ceteris ampli⁹ exponēduꝫ suscepit: et ideo euangeliū suū a ministerio templi per sacerdotiū Zacharie cepit: pulchre hoc in templi deuotione cōpleuit: cum apl'os ibi ministros.s. noui sacerdotij futuros: non in victimaꝝ sanguine: sꝫ in laude dei et benedictiōe ꝯcludit.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis

E sermo. Ascensiōs. incip. fol. 238. sub the. * Ferebatur in celū.] B. ¶ vel sermo. Penteco. folio

Auctor. seq̄nti. sub the. * Ego mittā ꝑmissum. ꝛc.] A. ¶ vel sermonis Oratiōis. fol. 180. sub themate. * Ipsi adorantes. ꝛc.] B. ¶ vel sermo. Prela. fol. 90. sub the. * Uos sedete. ꝛc.] C. ¶ vel ser. Incarn̄. fol. 2. ¶ vel ser. Sacramēti. fol. 14. ¶ vel sermonis Religiosorum. folio. 136. ¶ vel sermo. Judicij finalis. folio. 236. ¶ vel sermonis Martyrum. folio. 89. ¶ vel sermonis Pugne. fo. 165. sub themate. * Eduxit eos foras in Bethaniā.] vt supra. D. E.

Uigilie Pētecostes sermonis annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Dixit Jesus discipulis suis. Si diligitis me: mādata mea seruate] Lyra. Supra consolatus est xp̄s suos discipulos: ꝑmittendo eis accessum ad patrem per ipsum. ☞ Ut inuenies annotamento. 1. quinte partis. sermonis Philippi et Jacobi. Tomo. 2. incipienti. * Non turbet cor vestrū. ꝛc.] Hic consequenter idem facit/ ꝑmittendo spiritussancti donum: et hoc est quod dicitur. * Si diligitis me: mandata mea seruate.] Amor eñ et obedientia ad deum/ est dispositio ad habēdum plenius spiritū sanctū: quia ƒm Aug. Charitas meretur augeri: et aucta/ meretur et ꝑfici: ideo subditur. * Et ego rogabo patrem meū.] Hoc conuenit christo: inquantū homo/ et aduocat⁹ noster est. * Et alium paraclitū dabit vobis.] Id est consolatorem. Dicit autem/ alium: ad ostendendum distinctionē filij et spiritussancti in persona. * Ut maneat vobiscuꝫ in eternū.] Q.d. iste consolator nō auferetur a vobis: sicut subtrahitur humanitas mea per mortem: sed eternaliter erit vobiscum. Hic per gratiā: sed in futuro per gloriā. * Spiritū veritatis.] Tum quia est essentialiter ipsa veritas: tum quia docet veritatē. * Quem mundus non potest accipere.] Idest homines mundiales affectū in terrenis ponentes: quia non sunt ad hoc dispositi: ideo seq̄tur. * Quia nō videt eum.] Idest dirigit intentionem ad ipsum. * Nec scit eum.] Idest cognoscit: quia sola bona sensibilia sunt hominibus mundialibus nota: ƒm quod dicitur. 1. Cor. 2. d. Animalis autem homo non percipit ea: que sunt spiritus dei. ꝛc. * Uos autem cognoscetis eum.] Per specialem reuelationē: et per sensibile signum: quia spiritussanctus super apostolos in linguis igneis apparuit. * Quia apud vos manebit.] Quia non receperunt eum per modum passionis transeūtis: sed habitus firmiter permanentis: inquantū fuerunt in gratia confirmati. * Et in vobis erit.] Hoc dicit ad denotandum familiaritatē spiritussancti erga ipsos discipulos. Consequenter consolatur eos/ ꝑmittendo eis suum reditum: quia de hoc dono spiritussancti: quod adhuc ignorabant: parū erant consolati. Et diuiditur in duas: quia primo ꝑmittit suam visitationē. Secūdo assignat hui⁹ rationem: ibi. Qui habet mandata. In prima parte dicit sic. * Non relinquā vos orphanos] Orphanus dicitur priuat⁹ patre carnali. Qui enim vult a deo in filiū adoptari: oportet eū carnalem affectū ad parentes relinquere: inquātū est cōtra deum: ƒm quod dicit saluator Lu. 14. f. Qui nō odit patrē et matrē. ꝛc. Sequit. Non

C Jo. A

B

Sermonis Annotamenta. Ex quīta parte biblie.

potest meus esse discipul⁹. Apostoli aūt talia re
liquerant: ideo quodāmodo orphani erāt respe
ctu carnalium parentū: et sic erant filij dei ꝑ ado
ptionem: ꝑpter quod xp̄s gerebat curā de eis: si
cut de filijs. Propter quod subdit. * Veniā ad
vos.] Non solum spiritualiter consolando: sed
etiā corporaliter visitando: et in fide confirman=
do: qđ fecit xp̄s post resurrectionē suaꝫ apparēs
aplis per quadraginta dies: et loquēs eis de re=
gno dei ante suam ascēsionē: vt habetur Act. 1.
* Adhuc modicū: et mūdus me iam nō videt]
Quia modicū temporis erat vsq; ad temp⁹ sue
mortis: per quā aspectus sue humanitatis sub=
trahend⁹ erat aplis. * Vos aūt videbitis me]
Post resurrectionē enim nō fuit visus oīmibus:
sicut ante: sed solum aplis et alijs discipulis: vt
habetur Joh. 20. Et subdit causa sue resurrecti
onis: cum dicit. * Quia ego viuo: et vos viue
tis.] Q. d. licet moriar ex infirmitate carnis: ta=
men resurgam virtute deitatis: que semꝑ viuit.
Et vos viuetis. Hoc dicit assecurādo eos: quia
timebāt mori cū ipso. Unde Joh. 11. capi. Tho
mas hoc timens, dixit. Eamus et moriamur cū
ipso. ☞ Quere expositionē istius dicti supra
annotamēto. 1. F. quinte partis. sermōis Ferie
6. Dñice. 4. quadragesi. incipiē. * Erat qdam
languens Lazarus. &c.] fol. 151. col. 2. Sequit.
L * In illo die vos cognoscetis: q2 ego sum in pa
tre.] Post resurrectionē. n. habuerunt plenioreꝫ
noticiam de mysterio trinitatis: vt dictum est eo
dem cap. * Et vos in me: et ego in vobis.] Nō
per essentie vnitatē: sicut pater est in filio: et econ
uerso: sed per mutuam dilectionē: sicut amās est
in amato: et ecōuerso. Cōsequēter reddit causaꝫ
huj⁹ beneficij collati aplis, et nō mūdo: vt patet
ex dictis. Hec causa est dilectio et obedientia ad
xp̄m: q̄ fuit in aplis: et hoc est qđ dicit. * Qui
habet mandata mea.] In aure ad audiēdū: &
in corde ad meditādum: et in ore ad docēdū. *
Et seruat ea.] Adimplendo opeꝛ. * Ille est: q̄ di
ligit me.] Q2 ꝓbatio dilectiōis, exhibitio ē ope
ris: sēm Grego. * Qui aūt diligit me, diliget a
patre meo: et ego diligā eū.] Q2 vnus est amor
patris & filij. * Et manifestabo ei meip̄m.] Scꝫ
post resurrectionē in humanitate gloriosa: et sic
manifestauit se xp̄s suis discipulis: q2 habebāt
conditiones predictas. Manifestat se etiam tali
bus per apertā visionē deitatis in gloria celesti.
D Moraliter * Si diligitis. &c.] Moraliter. Grego. Proba
tio dilectiōis, exhibitio est opis. * Spūm veri=
tatis. &c.] Greg. Spūssctūs aūt oēꝫ quē repleue
rit, ad inuisibilia desiderāda accēdit. Et qm̄ mū
dana corda sola visibilia diligūt: hūc mūd⁹ non
accipit: q2 ad diligēda inuisibilia nō assurgit. Se
culares etenim mētes quāto se foras ꝑ desideria
dilatāt: tanto ad receptionē illi⁹ sinū cordis an=
gustant. * Non relinquaꝫ vos orphanos. &c.]
Orphan⁹, ꝓprie caret vtroq; parēte: ergo orpha
ni sunt: q̄ parētib⁹ carnalib⁹ in malis nō assenti
unt: propter quod parentes eos derelinquūt. Sꝫ
christus ad eos tanq̄ pater venit: & suis consola
tionibus refouet atq; nutrit.
* Si diligitis. &c.] Glo. Quomō monet diligē E Glosa.
re et seruare mandata, vt accipiāt spūm: quē ni
si habeant, nō possunt diligere et seruare? Sꝫ qđ
habebāt min⁹ occulte: accepturi erāt ampli⁹ ma
nifeste: vt eis innotesceret: qđ habebant. * Q2
nō videt. &c.] Non habēt spūales oculos mūdi
amatores: qb⁹ spūm sctm̄ videant. Nec vero car
nalibus oculis possunt videre: q2 spūssctūs non
apparuit indut⁹ humanitate. &c. * Et i vobis
erit.] Erit in vobis, vt maneat: non manebit: vt
sit: q2 pri⁹ est esse alicubi: q̄ manere. Ne q̄s pu
tet sic manere: vt hospes apud aliū visibiliter: sꝫ
in eis est: et iō ab eis cognosci pōt: nō ab alijs. *
Nō relinquā.] Nō ita dabit spūs ꝓ me: vt ego
etiā nō sim vobiscū. Orphani grece: pupilli lati
ne. * Adhuc modicū.] Sꝫ mūdus: qui modo
videt oculis carnis: post modicuꝫ nō videbit: q2
resuscitat⁹ se eis nō ostēdit. Sꝫ totū tp̄s modicū
est: q̄ finito: auferet impi⁹: ne videat gloriā dei (si
cut dicit Esaie. 26. b.) quā iusti videbūt. * Q2
ego viuo. &c.] Presenti vtit: q2 mox futura est re
surrectio. Ad illos vtit futuro: q̄2 in fine futura
erit resurrectio. * Et vos i me.] Hoc mō est & co
gnoscit q̄dāmō ꝑ fidē: sꝫ tūc cognoscet ꝑ specieꝫ:
qū hec ꝯiūctio ꝑficiet: que mō inchoat. * Qui
habet.] Nō solū vos apli viuetis et cognoscetis:
sꝫ et quicūq; habet in memoria: & seruat in vita.
Vel habet faciēdo: seruat ꝑseuerādo. Vel q̄ ha
bet in sermōib⁹: seruat in morib⁹. Vel habet au
diēdo: seruat faciēdo. * Et ego diligā eū] Ad h̄
diligā: vt manifestē: q2 et nūc diligit: sꝫ nō ad h̄:
sed poti⁹ vt credam⁹: et mādata seruem⁹: vt me
reamur: qđ post capiam⁹. * Et manifestabo.]
Qui habet mandata mea: ille me cognoscit: et
hoc est. * Manifestabo ei meipsum.] Sꝫ ꝑmit
tit causam mandati: q2 diligit me. Et qui me di
ligit: pater me⁹ diliget eū. Et q2 pater: tūc ego di
ligam eum: et inde est manifestatio.
☞ Applica ad hec aliqua de anno. ser. san= F Auctor.
ctissime Trinitatis. infra sub the. * Ego rogabo
patrē. &c.] vt. S. A. ¶ vel ser. Aplorꝫ. fol 82. sub
the. * Vos cognoscitis. &c.] B. ¶ vel ser. Resur
rectiōis. fol. 212. sub the. * Nō relinquā vos or
phanos: veniā ad vos.] B. ¶ vel ser. Pas. fo. 35
sb the. * Adhuc modicū: & mūd⁹ me iā nō vide
bit.] B. ¶ vel ser. Pēte. col. pria. sb the * Ego
rogabo prēꝫ. &c.] A. ¶ vl' de an. 11. ꝑme ꝑ. ser. oiꝫ
sctōꝝ. tom. 2. sb the. * Et manifestabo ei. &c.] C

C1. Gen. 41 QUi spū dei plen9 sit.] Glo. Aug. Tertio (ni fallor) insinuat nobis i hoc libro spiritussanct9. Primo: vbi dictum est Gen. 1. ca. a. Spirit9 dei ferebatur super aquas. Secūdo: vbi dicit deus. 6. cap. a. Non permanebit spiritus meus in hominibus istis. &c. Tertio: cuz dicit Pharao i Joseph esse spiritū dei: nondum tñ legimus spiritūsanctum.

C2. Exo. 19 A MEnse tertio egressionis israel de terra egypti. &c.] Lyra. Moraliter. In hoc capitulo agitur de dispositione populi ad legem dñi recipiēdam: que data fuit quinquagesima die ab egressu populi de egypto. Propter quod significat dationē spiritussancti: per quem radicat lex euangelica in fideliū cordibus: et facta fuit apostolis et alijs discipulis existētib9 cum eis quinquagesima die a dñi resurrectiōe: per quā tanq̄ de egypto exiuimus. s. de tenebris culpe et ignorantie. Ad receptionē vero spiritussancti quattuor disponunt. s. Diuinoꝝ beneficioꝝ gratitudo. Obedientie promptitudo. Conuersationis sanctitudo. Continentie pulchritudo. Primuz significatur / cum dicit. ✱ Uosipsi vidistis / que fecerim egyptijs: quomodo portauerim vos super alas aquilaꝝ: et assumpserim mihi.] Q. d. vos debetis esse grati: quia gratitudo de beneficijs acceptis / est dispositio pro alijs recipiendis. Ideo subditur. ✱ Si ergo audieritis vocē meam. &c.] Secundum tangitur / cum dicitur. ✱ Respōditq̄ vniuersus populus simul. Cuncta que locutus est dominus / faciemus.] Tertium notatur ibi. ✱ Lauētq̄ vestimēta sua: et sint parati in diem tertiū.] Per vestium lotionē / intelligit sanctam et mūdam conuersationē. Quartum tangitur ibi. ✱ Et ne appropinquetis vxoribus vestris.] Completis aūt quattuor dictis: infunditur spiritussanctus in nobis inuisibiliter: sicut in signo visibili datus fuit aplis. ✱ Et ne appropinquetis. &c.] Lyra. Licet enim act9 matrimonialis sit licitus: tamen habet annexā quandam turpitudinē: quam oportet excusari per bona matrimonij. Habet etiam annexā depressionem mentis / ꝑpter vehementiā delectationis carnis. Unde dicit Grego. Tanto mens a superno amore disiungitur: quāto inferius delectatur. Et ideo ante susceptionē legis per duos dies fuit ꝓhibitus: q2 ad susceptionē legis requirebatur magna munditia: et eleuatio mentis. ☞ Applica ad preparationē recipientis spiritumsanctū. ✱ Mense tertio. &c.] Glo. Orige. Alia littera. Mensis aūt tertij exit9 filioꝝ israel de terra egypti / hac die venerūt in eremum Sina: & profecti sunt ex Raphidim: et venerunt in eremū Sina: et applicuit ibi isrl' cōtra montē: et Moyses ascēdit in montē dei: et vocauit eū dñs de monte / dicens. Hec dices domui Jacob & nū ciabis filijs Israel. &c. Et paulopost. Descende: et contestare populo: et purificabis eos hodie & cras: et lauent vestimēta sua: et sint parati in diem tertiū. Tertia eñ die descendet dñs in montē Sina corā omni populo. Hoc die reperitur dari lex: que i tabulis lapideis scripta est digito dei: sicut sequentia docent. Dies aūt iste tertius apparet tertij mēsis ab exitu filioꝝ israel de egypto. Ex quo die pascha fecerunt. i. agnum imolauerunt: et ederūt: q̄ fuit quartusdecim9 primi mensis vsq̄ ad istum: quo lex datur: dies q̄nquagesimus numerat. Decē et septem. s. primi mensis: reliqui ab ipso quartodecimo. Deinde omnes triginta secūdi mēsis: q̄ fiūt quadragintaseptē: et tertius tertij mensis: q̄ a solēnitate occisi agni q̄nquagesim9 est: ac ꝑ hoc in ista vmbra futuri ꝑm agni imolati diez festū: q2 q̄nquagesimo die lex data est / scripta digito dei: ita ipsa xitate noui testamēti a festiuitate imolati agni Jesu xpi q̄nquaginta dies numerantur: vbi spūsctūs de altissimis datus sit: q̄ est digit9 dei: et hec festiuitas dicitur pentecostes. ☞ Reliqua similia quere ibi in Glo. vsq̄ ad litterā sequentē. ✱ Totus autem mons Sinai fumabat: eo q̄ descendisset dominus sup eū in igne. &c.] Grego. Moraliter. Legem daturus dñs / in igne fumoq̄ descendit: quia humiles per claritatē sue ostensionis illuminat: et superbos per caliginem erroris obscurat. Prius igitur mens ab appetitu glorie temporalis / et ab omni concupiscentia carnali tergenda est: et tunc ad aciem contēplatiōis erigenda. Unde cum lex accipit / populus ad montem appropinquare ꝓhibetur: vt q2 adhuc infirma mente terrena desiderat / sublimia nō presumat. Unde recte dicitur. Si bestia tetigerit montē: cum tem / lapidabitur. Bestia eñ tangit montē: cum mens irrationabilib9 desiderijs subdita: ad contemplationis alta se erigit: sed lapidib9 ꝑcutit: q2 summa nō sustinēs: superni ponderis ictibus necatur. Qui igit culmē perfectionis apprehendere nitūtur: cū contēplationis arcē tenere desiderant: prius se in campo operis per exercitium probent: vt solicite sciant: si nulla iam mala proximis irrogant: si irrogata equanimiter tolerant: si obiectis bonis temporalibus / mens letitia non soluitur: et subtractis / non nimio dolore sauciatur. Ac deinde perpendant / si cum ad se intus redeunt / in eo quod spiritualia rimantur: non secum corporalium rerum vmbras trahunt: vel forte tractas manu discretio=

nis abigunt: si incircumscriptum lumen videre cupientes: cunctas circũscriptionis sue imagines deprimunt: et in eo quod super se attingere appetũt: vincunt qđ sunt. ☞ Reliqua q̃ immediate sequũtur/ quere annot.26. prime p. C ser. Prelatoꝝ. fol.93. col.1. Et inf̃to supiꝰ. ✳ In die enim tertio. ꝛc.] Isid. Quinquagesimo die post pascha/ lex Moysi data est q̃nq̃gesimo die post passionẽ dñi: quaꝫ pascha illud figurabat: datus est spiritus promissus: descendens super aplos: et qui cũ eis erant. cxx. mosaice etatis numero ꝯstituti: ꝛ diuisis linguis credentiũ/ totus euangelica predicatiõe mũdus impletꝰ est. Dicitur illic scripta lex digito dei. et dñs Luc.11.c. de spiritusctõ dicit. In digito dĩ eijcio demonia. Aspicit cunctus populꝰ voces: lampades: montemq; fumigantẽ: tonitrua: fulgura: et clangorẽ buccine perstrepẽtẽ. In vocibꝰ et tonitruis/ blãditie ꝓmissiõis: vel terror in predicatione intelliguntur. In lampadibꝰ claritas miraculorum. In sonitu buccine/ fortis predicatio sanctoꝝ: q̃ omnia in aduẽtu spiritussancti cõpleta sunt: qñ discipuli in varietate linguaꝝ preceptis et signis intonuerũt. Interp̃tatur aũt Sinai rubus: qđ significat ecclesiã: in qua Moysi dñs loq̃tur. Qđ aũt daturus legem dñs/ in igne fumoq; descendit: significat ꝙ fideles sue claritatis ostensiõe illuminat: et infideliũ oculos fumo erroris obscurat. Videtur etiã in caligine: q; impij: qui terrena sapiũt: eum descendentẽ. i. in humilitate nascentem pre caligine malitie nõ cognouerũt: vel q; veritatẽ legis infidelibꝰ per caliginẽ dixit: vt videntes non videant: et audientes non intelligant: vt dicitur Esaie.6.c.

Qumq; sanctificasset eos. ꝛc.] Ly. Hic describitur sacerdotũ reclusio: vt nõ cõmiscerentur hominibus vulgaribꝰ: nec implicarentur negocijs secularibꝰ: donec ipleta esset ꝯsecratio coꝝ: q̃ durabat septẽ diebꝰ. Iõ dr̃. ✳ Septeꝫ eñi diebꝰ finit̃ ꝯsecratio. ꝛc.] Gl. Esi. Mysti. Quinq̃gesima septenario in se multiplicato/ vno adiecto perficit̃. Vñ Lucas ait Actuũ.1.a. Quibus et prebuit seip̃m viuũ post passionẽ suaꝫ in multis argumẽtis: apparẽs eis: et loquẽs de regno dei: ꝛ ꝯuescẽs p̃cepit eis: ab hierosolymis ne discederẽt. ꝛc. Vide quõ ꝯsecrabat vel ꝑficiebat eos: apparens et docens de regno dei: et conuescens. Dicens aũt ab Hierosolymis nõ discedere: non permittit ianuã tabernaculi egredi: non permittit predicare: donec accipiant ꝓmissionẽ sanctispũs q̃nquagesimo die. Quo ipleto/ Petrus mox p̃dicauit. Et addunt̃ fidei/ anime circiter tria milia. Actuũ.2.g. Illi aũt per singula mandatũ custodierunt: et quod sequitur/ cõpleuerunt obseruãtes custodias domini. ꝛc. ¶ Sequitur cap.9. ✳ Facta aũt octaua. ꝛc.] Glosa. B Mystice. Octaua dies post dedicationẽ: significat dieꝫ pentecostes: quo spũssctũs aduenit. Septem vero a dedicatione dies: innuũt septies septẽ dies: q̃ fuerunt a resurrectione vsq; ad pentecosten. s. quadragintanouẽ: addito (quasi octauo) ipso die pentecostes. Pentecoste: que cõtigit die resurrectionis: que gerit figurã futuri: et consumatiõis seculi presentis: qui septem voluitur diebus. Oportebat enim: vt eodem die adueniret spũs: quo resurrexit xp̃s. Tunc ait vocari Aaron et filios eius: et maiores natu. Tunc eñi conuocatũ est eccl'ie spectaculum: in qua est Aaron. i. xp̃s et filij eius: qui alte sunt conuersationis: et ideo sacerdotij ministri et maiores eccl'ie: idest presbyteri: ex his enim corpꝰ eccl'ie ꝯficit̃. ✳ Tolle de armẽto vitulũ. ꝛc.] Accepit Aaron C vitulum in holocaustũ: et arietem: et offert dño. Tunc enim xp̃s sacrificiũ suum notificauit: cũ spiritus adueniens: Parthos: Medos: Elamitas: et omniũ gentiũ primitias ad aploꝝ cenaculum collegit. ¶ Vitulum offert Aaron et arietem: qñ doctores ecclesie: mysteria passionis annunciant: et pro salute humani generis celebrata insinuant. ☞ Quere f̃m aliũ sensum Annotamento.6. prime partis. sermonis Diuinoꝝ officioꝝ. fol.28. col.2.

Mortariola. ꝛc.] Glo. Allego. Mortariola ¶4 Nu.7. aurea duodecim: q̃ꝝ singula denos siclos habẽt: et simul oĩa auri centũ viginti siclos: corda electoꝝ significãt sciẽtiã legis in oĩbꝰ seruare f̃m aplicã doctrinã. Duodecies. n. deni: centũ viginti faciũt: q̃ nũero ꝓmitiua eccl'ia i hierl'z spũm paraclitũ accepit. Act.2. Vñ subdit̃. põdere sanctuarij. Sãctuariũ. n. eccl'ia est: cuiꝰ regulã fidei ꝛ intelligẽtie seq̃ntes: oĩa: q̃ in lege et ꝓphetis scripta sunt: nobis salubria esse credimꝰ. Quicq̃d aũt extra eccl'ie vnitatẽ sentit̃ aut intelligit̃: aut seruatur: anime damnationem parit.

Auferens de spiritu: qui erat in Moyse: et ¶5. Nu.11. A dans septuaginta viris.] Glosa. Origeñ. Non intelligendum est/ quasi materialem et corpoream substantiã in septuaginta portiones secuerit: et vnicuique particulatim dederit. Impium est enim intelligere hoc de natura spiritus sancti. Sed Moyses/ et spiritus: qui erat in eo: quasi clarissimi luminis lucerna fuit: ex q̃ septuaginta deꝰ accendit: ad q̃s principalis luminis splendor aduenit: et origo ipsius nihil damni ex B deriuatione accepit. ✳ Cũq; requieuisset in eis spiritus/ ꝓphetauerunt. ꝛc.] Origeñ. Non legitur requieuisse spũs/ nisi in sanctis. Requiescit enim in his: qui mũdo sunt corde: qui purificãt animas a peccato: sic/ vt non habitet in corpore subdito pctĩs: etiãsi habitauit aliquãdo. Non

Pentecostes.

enim potest pati societatē mali. Certum est aūt in tempore peccati esse i corde cuiusq; spūm malum: ⁊ agere partes suas. Cū datur ei locus ꝑ cogitationes malas et concupiscentias: contristatus (vt ita dicam) fugatur spiritussanct⁹. Unde Ephes.4.g. Nolite cōtristare spūm sanctū: in q̄ signati estis. ⁊c. Peccantes ergo contristam⁹ spiritumsanctū: bene agentes/ requiē ei paramus. Quod ergo ait de septuagita presbyteris: quia spiritus requieuit in eis: laudem vite eoꝝ ⁊ virtutes exposuit Origeñ. Et requieuit in eis/ vel sup eos spūs: et ꝓphetauerunt. ⁊c. Moraliter. Continuo opatur spūs: nec ociū patit̄: vbi operandi materia digna suppeditat. In omnib⁹ ergo: qui ꝓphetauerunt: req̄euit spiritus: sed non sicut in saluatore: ꝓpter qđ de eo dictū est Esaie.11.a. Exibit virga de radice Iesse: et flos de radice eius ascēdet: ⁊ requiescet super eū spirit⁹ dñi: spiritus sapientie ⁊ intellect⁹. ⁊c. Uide enim: q2 super nullum aliū spiritus dñi requieuisse hac septēplici virtute describit̄: per qđ diuini spirit⁹ substātia: q̄ (quia vno nomine nō poterat) diuersis vocabulis explanat̄: requiescere super eū prophetatur. Hinc q̊q; Iohānes ait Ioh.1.c. Qui misit me baptizare in aqua: hic dixit mihi. Super quem videris spiritū descendentē ⁊ manentem super eum/ ipse est. Addidit em̄. Et manentem super eum: vt esset hoc signum in saluatore: quod in alio nō posset ostēdi. De illo em̄ solo dictum est Esa.53.c. Et.1. Petri.2.d. Qui peccatum nō fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. Quia enim solus est: qui peccatū nō fecit: ideo

C in illo solo mansit ⁊ permansit spiritus. Constat ergo reliquos omnes fuisse sub peccato: nec congruit/ vt tempore peccati dicamus spiritū mansisse in eis. Ipse enim Moyses: cū iam spiritum accepisset: seipsum peccasse testat̄: cū diceret Numeri.20.b. Audite me increduli: nunq̄d de petra ista ꝓducem⁹ aquam vobis? In his enim dictis nō sanctificauit deum.i. nō confisus est in virtute dei. Cum ergo hec loqueret̄: non de spiritusancto: sed de spiritu peccati loquebat̄. Certū est ergo alios ꝓphetas aliquando habuisse spiritum dei: aliquando nō habuisse. Hinc et Dauid ait p̄s.50.c. Et spiritūsanctū tuū ne auferas a me. In quo ostēdit/ ꝙ potest auferri. In sequētib⁹ vero tanq̄ ablatū repoposcit. Redde mihi leticiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me. Salomon (3.Reg.3.d.) q̊q; nemo dicit nisi in spiritusancto iudicia iudicasse: vel tēplum domino construxisse: aut rursus in spiritusancto demonibus templa fecisse: aut impijs mulieribus latera flexisse. Propheta quippe etiam Abdo a domino missus est in Bethel: et in spiritu domini verba locut⁹ est.3. Reg.13.a. Nō tū in eodem spiritu preceptū3 dñi preuaricatus est: quo ꝓhibitus erat manducare panē in Bethel: ideo occisus est a leone. Ego autē3 (licet nō vsquequaq; pronunciem) hec puto etiam quedam cōmunia hominū gesta: que q̄uis peccato careant: non tū digna videntur: q̄bus intersit spiritussanctus: vt cōnubia legitima: carent quidem peccato: non tū quādo actus cōiugales geruntur/ spiritussanctus datur: etiamsi ꝓpheta operatur. Alia enim plura sunt: in quibus sola sufficit vis humana: nec res indiget/ nec decet spiritussancti adesse presentiā. ☞ Quere aliqua de hac materia annotamēto.2. C. sexte partis. ser. Dñice.1. post octa. Epipha. fo.57. co.2. ☞

Filij aūt Ruben. ⁊c.] Glo. Origeñ. ☞ Quere anno.52. prime ꝑ. ser. Generalis. fol.253. col.2. Et s̄m aliū sensum quere etiā Annotamento.121. prime partis. sermonis Prelatoꝝ. Fol.100. col.2.

Obserua mensem. ⁊c.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere annotamēto.7. prime partis. sermonis Resurrectionis dñi. fol.212. col.3.

Ut suggeret mel de petra: oleumq; de saxo durissimo.] Glo. Grego. Hoc iuxta historiam factum nusq̄ legitur. Sed de petra.i. xp̄o mel suxerūt: qui eius facta.i. miracula viderūt. Oleum vero de firma petra: quia post resurrectionem eius spiritussancti vnctionē3 meruerunt. In firma petra mel dedit: quādo adhuc mortalis miraculoꝝ dulcedinē ostendit. Firma petra/ oleum fudit: q2 post resurrectionē impassibilis/ per afflationē spiritussancti donum sancte vnctionis donauit. Unde Esaie.10.f. Computrescet iugum a facie olei.i. dominatio diaboli per vnctionem spiritussancti. C Mel quidem ad litteram/ omnium rerum copiam significat.

Et spiritus domini ferebatur sup aquas] Glosa. Augustinus. Ne faciendo opera potius per necessitatem indigentie: q̄ per abundantiam beneficētie deus amare putaretur. ⁊c. C Hieronym⁹. In hebreo habet̄. merahephet: idest icubabat vel fouebat/ amore volucris oua calore animantis. Intelligimus ergo nō de spiritu mundi dici (vt putant multi) sed de spiritusancto: qui et ipse est omniū viuificator. Si autem viuificator/ et conditor. Si conditor/ et deus. Psalmo.103.d. Emitte enim (ait) spiritū tuum: et creabuntur. Et spiritus: in quo subsistentes requiesceremus: flatu eius viuificati: et vnda baptismi abluti. Et spiritus. ⁊c. Sicut deus scilicet et conditor preerat fluitāti et confuse materiei: vt distingueret/ quando vellet. Tota ergo trinitas hic operata intelligitur. Deus/ pater scilicet. Principium/ filius. Spirit⁹ dei/ spiritussanctus. ⁊c.

Sermonis Annotamenta. Ex tertia parte biblie.

Ex secūda parte Biblie.

C. ...6. ASscendebāt in mediū cenaculum. &c.] Glo. Bed. Qd aūt omnis latitudo templi centū viginti cubitoꝝ erat: significat ꝙ ꝑmitiua eccl'ia in Hierosolymis post ascensionem dñi hoc numero viroꝝ / gratiam spiritussancti accepit: qꝛ qndecim: que ex septē et octo ꝯstant: solent ad significationē referri vite: que nūc in sabbato geritur aiaꝝ fideliū: ꝛ ꝑficiet in fine seculi resurrectione corpoꝝ imortalium. Quindecim vero in trigonuz ducta. i. cum omnib⁹ suis ꝑtib⁹ annumerata / centū viginti efficiūt. Bene igit centenario numero ꝛ vicenario magna electoꝝ beatitudo in futuro designatur. Apte in hoc tertiū dom⁹ dñi cenaculuz consumat: qꝛ post presentes fideliū labores: post acceptam in futuro requiē animaꝝ: plena toti⁹ ecclesie felicitas in resurrectiōe cōplebit. Ad qd pertinet / ꝙ resurgens a mortuis dñs: et ad celos ascendens: hoc numero viroꝝ spūm sanctum in linguis igneis misit: ꝙ eos: qui diuersis linguis distabant: cognatione linguaꝝ cōmunem fecit habere sermonē. Eccl'ia enī suo tēpore resurgēs: et celos carne incorruptibili ascendens: plene et perfecte dono sancti spūs illustrabit: qn erit decus oia in oīb⁹ ad predicāda magnalia dei: quia consona mente et voce oēs diuine maiestatis gloriā collaudabunt. ☞ Reliqua quere ibi.

C. ... 18. ET ait Helias ad Achab. Ascēde: comede ꝛ bibe: qꝛ sonus multe pluuie est. &c.] Glosa. Isido. Nascente xp̄o dei filio inter homines: et tenetitudinem carnis nostre accipiēte: postꝙ mortem gustauit: et victor de mundo ad celos ascendit: imbrem gratie diuine per septiformem spiritum de supernis ad terram misit: qui nos a peccato mundaret: et spirituales fructus gignere faceret. ✳ Et rursum ait. Reuertere septem vicibus. &c.] Lyra. Ratio figuralis est ad hoc respectu noui testamenti: cuius vetus testamentū figura fuit: ſm quod dicit. 1. Coꝝ. 10. c. Oīa in figura contingebant illis: quia post septē christi mysteria: scilicet conceptiōis: natiuitatis: baptismi: predicationis: passionis: resurrectionis: ascensionis: descendit abundanter pluuia gratie super apostolos in die pentecostes: vt habetur Actuum 2.

...1. RUbenitis. &c.] Gl'. Adam. &c. ☞ Quere annotamēto. 3. secunde partis. sermōis Sanctissime Trinitatis. infra in hoc Tomo.

Ex tertia parte Biblie.

IN omnibus his nō peccauit Job.] Glo. Moraliter. Dolens animus debet se custodire / ne de igne ꝑbatorio murmuret. Quod de virtutibus dictum est: de his: que in ostēsionem virtutis dantur / potest accipi. Dona spirit⁹ sunt / ꝓphetia: lingue: curationes: que et subtrahūtur: ne mens eleuetur. Non enim semper inerat ꝓphetis spiritus ꝓphetie. Unde Heliseus dicit. Celauit domin⁹ a me verbum. Et Amos. Non sum ꝓpheta (qd tunc quidem verum erat) sed humilem me spiritus replet. Et dicit. Et nunc audi verbum domini. Unde Joh. 1. c. Super quem videris spiritū descendentē et manētez: hic est: qui baptizat. In alijs enim venit: sed in solo Christo singulariter permanet. Sed quomodo hoc eius signum est: cum ipe de apostolis dicat: apud vos manebit? Sed in christo semper manet per substantiā ad omnia: in electis per gratiā non ad oīa. Alia enim sunt dona spiritus / sine quibus ad vitam non venitur: vt humilitas: fides. &c. ſm que spiritus semper manet. Alia: quib⁹ vite sanctitas pro alioꝝ vtilitate declarat: vt prophetia: curatio: lingue: ſꝫ que nō semper spiritus manet: sed subtrahit se aliquādo a signoꝝ ostensione: vt humilius habeatur. De illis ergo: que ad vitam: timeamus / ne pereant. De his: que ad ostēsionē: aliqn sine periculo subtractis / consolet se humilitas: dicens. Dominus dedit: qꝛ tunc recte nos habuisse ostendimus: cum sublata equo animo toleramus. ✳ In oibus his nō peccauit Job.] Uñ. 1. Petri. 2. d. Qui petm̄ nō fecit: nec inuēt⁹ est dolus in ore eius. Job testimonium perhibet et oris / et cordis. Corde nō tumuit: non murmurauit: lingua contumax non fuit. C1. Job. 1

EƐce ꝙ bonum. &c.] Glo. Cassi. Et est hic ꝑs atomus. i. sine diuisione de charitate. Ubi cōmendatur charitas proximi: que nullaz admittit alienationē mentis seu diuisionē. Hic ergo vir iustus de cohabitatione fratrū exultās: ait. ✳ Ecce ꝙ bonum.] Augu. Iste versus toto orbe notissim⁹: vt tuba spiritussancti diuisos cōgregauit: monasteria pluria ꝑpit. ¶ Cass. Ecce ꝙ bonum et ꝙ iocundum. Quasi plus ostensione ꝙ lingua explicetur. ✳ Habitare fratres in vnum.] Aug. Hoc de omnibus xp̄ianis: sed ꝓprie conuenit monasterijs: a quibus tm̄ ad ceteros benedictio descendit: vt etiā illis fratrib⁹ de Judea: de qb⁹ dicit Act. 2. Erat illis cor vnū / ꝛ aia vna. ✳ Sicut vnguentū: qd descēdit in barbā.] Aug. Ecce determinatio. i. in aplos ꝛ alios primitiuos sanctos: q primo ꝑ fide certauerūt: ſꝫ vinci nō potuerūt: qꝛ iā caput passū ꝑcesserat. C2. ps. 132.

* Barbam Aaron.] Aug. Sacerdos: q̄ seipm̄ obtulit.i.xp̄s: qui intrauit in sancta sanctoꝝ: q̄ fuit victima et sacerdos: qui cum in mundo nō inueniret mundum: quod offerret: seipsum obtulit: qui cū ecclesia est vnus et totus xp̄s. In capite eius vnguentū: quia in eo habitauit plenitudo diuinitatis corporaliter: cui nō est dat⁹ spiritus ad mensurā. Sed a capite xp̄o ascendente ad celos/venit spiritussanctus in barbam.i. fortes: strennos: alacres: quos barba significat: q̄ est indiciū virilitatis. Primū in ap̄los: in illos: qui primos impetus seculi sustinuerūt: sed vinci non potuerūt. Ab illis descendit etiā in oram vestimēti. Vestis xp̄i/ecclesia sine macula et ruga. Ora vestis/finis: in q̄ vestis p̄ficit. Hi sunt p̄fecti: qui in vnum habitant: qui legem xp̄i implent: que est. Alter alterius onera portate. Gal. 6.a. Vel ora: ad quā descendit vnguentum: nō in lateribus: sed que in capite: tales sunt: q̄ habitant in vnum. Sicut per istas oras intrat caput hominis/vt vestiat se: sic p̄ fraternā concordiaꝫ xp̄s intrat/vt ab ecclesia vestiat̄. Et significātur ijdem: qui et prius per oram vestis: sed iuxta aliam p̄prietateꝫ. Ros de celo/gratia: qua fratres in vnum habitant: nō suis viribus vel meritis.
* In oram.] Cass. Vel per oram: que est finis vestis: intelliguntur sancti: qui erunt in nouissimis temporibus ecclesie.s. tempore antixp̄i. Et est sensus: descendit in orā vestimēti eius.i. vsq; ad extremitates ecclesie in fine mūdi: que est tunica indiuisibilis. Deinde alijs verbis idem notantibus/idem dicit. Sicut et ros.ꝛc. * Ros.] Cassi. Tenuis aqua vnde terra germinat: et significat gratiam: qua peccatores conuertūtur.
* Hermō.] Anathema: accipiūt̄ pctōres. Per Sion/ecclesia. Ros eius..i. Hermon: qui peccatores nutrit in bono. Descendit in Sion: quando conuertūtur ad ecclesiam: que eos recipit. Et est sensus. Ita est illud bonū: sicut ros Hermō.i. gratia nutriens pctōres. Qui descendit in montem Sion.i. quo illi conuertūtur ad ecclesiam.
* Hermon.] Aug. Ad litteram mons est trans Jordanem. Mirum ergo/ q̄ ab eo in Sion ros descendat. Sed Hermon dicitur lumen exaltatum.i. xp̄s prius in cruce: post in celo exaltatus: a quo ros gratie descendit in Sion.i. ecclesiam. Non enim in vno est ecclesia: nisi eius dono et gratia. Idem Sion: quod barba et ora vestimēti: idest ros Hermon: quod supra vnguentū: scꝫ gratia: per quā fit cohabitatio. Qui eīn in vno sine rore charitatis sunt: inquietum iumentū in iunctura: qd̄ non trahit: sed turbat. Hi etiā murmurāt: de quibus dicitur Ecci.33.a. Precordia fatui: rota carri: fenū portat: et semper murmurat. Hi sunt: qui relinquuntur in mola: in agro: in lecto: qui in vnū: solūmodo corpore: ceteri assumūtur: qui in vnū: sunt corde. ☞ Reliqua vide ibi in Lyra et additione: et applica.

Tunc p̄cepit ꝛ dixit mihi creator oīꝫ.] Ly. Sciendū q̄ licꝫ tota Trinitas iustificet homines per gratiam: tn̄ ad faciendū hanc iustificationem non dicitur pater missus: sed tn̄ filius et sp̄ussanctus: quia inuisibilis missio diuine p̄sone duo includit: scꝫ quod p̄sona illa nouo modo inhabitet mentē rationalē per gratiā: ꝛ q̄ ista persona procedat ab alia. Istud secūdum nō cōuenit patri: propter quod nō cōuenit sibi mitti. Unde dicit Aug.2. De Trinitate. Pater nusq̄ legitur missus: sed filio ꝛ sp̄uisancto cōuenit mitti: non solum visibiliter sicut filius apparuit in carne et sp̄ussanctus in columbe specie: sed etiaꝫ inuisibiliter per dona: quibus inhabitant mentem: scꝫ sp̄ussanctus per donū charitatis: et alia que perficiunt voluntateꝫ: filius autem per donum sapientie: et alia q̄ p̄ficiūt intellectum: co q̄ sp̄ussanctus procedit per modum volūtatis: ꝛ filius per modum intellectus.

Super sion.ꝛc.] Lyra. Signum autē euidens glorificationis Xp̄i et stabilitōis in regno celesti fuit missio sp̄ussancti in signo visibili. ſm quod dicit̄ Joh.7.f. Nondū erat sp̄us datus: q2 nondū erat Jesus glorificat⁹. Hec aūt missio in signo visibili/facta fuit ad litteram in monte sion super centū viginti credentiū nomina. ſm q̄ dicit Hiero. In epistola ad Paulinū. et satis habetur Actuū.1.ꝛ.2. Ideo dicit̄. Super sion montē sanctū eius.ꝛc.

Epties tm̄.ꝛc.] Glo.ꝛc. ☞ Quere an.127. quite par. ser. Genera. fo.288.co.4.

Ex quinta parte Biblie.

Unquid potestis filios spōsi: quandiu cum illis est sponsus facere ieiunare?] Glo. Bed. Mor. Quādiu sponsus nobiscū est: ꝛ in leticia sum⁹: nec ieiunare possumus: nec lugere: cum autem p̄pter peccata ille recedit: tunc indicendum est ieiunium: ꝛ recipiend⁹ est luctus. Spōsus xp̄s: sponsa ecclesia. De hoc sancto cōnubio apostoli sunt creati p̄ lauacrū regenerationis. Unde Marcus capi.2. filios nuptiarum eos appellat: qui lugere ꝛ ieiunare nō possunt: q̄diu sponsum in thalamo vident: et sciunt esse cum sponsa: sed quando transierint nuptie et passionis et resurrectionis tempus aduenerit: tunc filij sponsi ieiunabunt: desiderātes iudicis aduentum. * Venient aūt dies: cum ablatus fuerit ab illis spōsus.] Bed. Quasi factum

estis: vt lugentes ieiunent: q2 estis spōsuz occisu
ri. Hic luctus absentie spōsi: non tū post mortem
sponsi: sed z ante incarnationē illius p totū hu=
ius seculi tempus est celebratus: qn̄ desiderabāt
sancti incarnationē. Post ascensionē vero desi=
derant sancti aduentū iudicis. Nec hic luctus
requieuit: nisi quādiu cū discipulis dn̄s in car=
ne conuersat9 est. * Tūc ieiunabūt] De vtroq3
ieiunio/quod est in tribulatiōe: vel gaudio re=
spondet. Cum ablatus erit sponsus tunc erūt in
merore et luctu: donec per spūm sanctū cōsolatio
tribuat: quo dono pcepto ieiuniū quod fit p leti
tiam/iam renouati in vitā spūalē celebrabūt. rc
¶ Interl. Ieiunabūt. Ab amore mūdi/nō soluz
a cibis. * Nemo mittit vinū nouuz in vtres ve
teres.] Beda. Veteribus etiā vtrib9 cōparant:
qui nouo vino: idest spūalibus preceptis facili9
dirumpūtur: quā cōtineāt. Erūt aūt noui vtres:
cum post Ascensionē accepto spū desiderio cōso=
lationis eius orādo z sperādo innouabunt. rc.
B ¶ Lyra. Moraliter. * Nunquid potestis? rc.]
Q.d. non. Propter qd apud probatissimos egy
pti monachos statutū fuit/vt nullus ieiunaret
a paschate vsq3 ad ascēsionē: propter gaudiū re=
surrectiōis Xpi: quo tpe frequēter discipulis ap
paruit: z cum eis comedit: vt dr̄ in collationib9
patrum: collatione prima. Theone abbatis.
☞ Reliqua q̄re in hoc caplo. Et. s. anno. 1.
D. f. quinte par. ser. Ferie. 6. Dn̄ice prime post
oct. Resurrectiōis. fol. 227. co. 3. et. 4. Et anno.
23. quinte par. sermo. Prelatoz. fol. 125. col. 1.
Nondū erat spūs datus: q2 Jesus nonduz
erat glorificat9] Etsi prophete acceperunt
eūdē spūm: et Johānes et alij ante resurrectionē
Xpi: tū erat alius modus donatiōis futurus/ap
tior et plenior. Post resurrectionē enim qn̄ pmū
apparuit apostolis: insufflauit in faciē eoz: qui
flatu primo homini aiam indidit/et de limo ere
xit. Significās q se esse eundē: insufflauit spūm
apostolis/vt de luto exurgerēt. Deinde post ascē
sionem plenius spūm misit in igneis linguis: vt
omnes gentes docerēt. Sicut illi tunc omnibus
linguis: sic nunc vnitas ecclesie loquit omnib9
linguis: a qua vnitate precissus nō habet spūz.
Postq̄ aūt baptizant spūsancto: et effundit gr̄a
spūsscti in eis: tūc libere loquūt ad pncipes iude
orū. Oportet magis obedire deo q̄ hoib9. Act. 5.
Mortuos suscitāt: inter flagella letant: sangui=
nem fundūt: z alijs supplicijs coronātur. Non=
dū ergo erat spūs in apostolis: nec de vētre eorū
fluebāt gr̄e spūales: q2 nōdū fuerat dn̄s glificat9
Quesit autem talis gloria ipse in sequentibus.
☞ Sez infra Joh. 17. a. vel annot. 1. quinte.
par. ser. Ferie. 4. vigilie Ascen̄. dn̄i. vt. s. fo. 236
col. 4.) aperit dicens. Pater clarifica me clarita
te q̄ habui apud te/anteq̄ mūd9 fieret. Xp̄s nisi
resuscitatus/vt sua resurrectiōe nostrā ostendēs
et vitā q̄ amemus/spūm dare noluit: vt in resur
rectiōe nr̄a flagret charitas: z spreta vita: q̄ non
est vera: z omnib9 caducis: que sunt: eius chari
tate migremus ad verā vitam. Si ergo credim9
in eum: qui resurrexit a mortuis: et nobis datur
spūs a nouo homine/vt noui sim9. ☞ Ante=
cedentia quere anno. 1. q̄nte par. ser. Ferie scd̄e.
Dn̄ice passionis incipien̄. * Miserunt princi=
pes. rc.] Fol. 156. col. 1. Et sequentia annot. 1.
quinte par. ser. Ferie quinte Dn̄ice passionis.
incipien̄. * Cum audissent. rc.] Fol. 159. co. 2.
Cū quibus annotamētis hoc anno. cōiungit.
Si q̄s diligit me: sermonē meuz seruabit.] ¶ 3 Joh. 14 A
Lyra. Superi9 promisit Xp̄s apostolis spi
ritūsanctū et suū reditū. ☞ Prout inuenies
annot. 1. quinte par. ser. vigilie hui9 ser. Pente
costes. icipienti. * Si diligitis me. rc.] Folio.
244. Cōsequēter primo (ante litteram euange
lij hodierni z partim in eo) remouet cuiusdā di=
scipuli dubitationē/cum dicit. * Dicit ei Ju=
das nō ille Scariotis.] Quia enim Judas fra
ter Jacobi audiēs a Xp̄o q manifestaret se apo
stolis et nō mundo: admiratus est de hoc q eos
toti mundo preferebat: q2 vere humilibus ad=
mirabile est audire de se magna: ideo quesiuit.
* Dn̄e quid factū est: q2 manifestaturus es no=
bis teipsum/et non mundo? Respōdit Jesus.]
Reddēs causam huius. Scilicz prerogatiuā di
lectionis et obedientie ad Xp̄m/que erat in apo
stolis: non sic aūt in alijs. * Et dixit ei.] ¶ Se=
quitur littera euangelij hodierni. * Si quis di
ligit me: sermonē meū seruabit] Q2 obediētia i
opere procedit ex amore existente in corde. * Et
pater meus diliget eū.] Per hoc ostendit se vnū
esse cum patre in essentia. * Et ad eum venie=
mus: et mansionē apud eum faciem9.] Et sic pa
tet q plus eis promittit q̄ ante fecerat: q2 ante p
miserat suam visitationē corporalē: hic autē cū
hoc promittit visitationē spūalem: nō trāsitoriā:
sicut in illis: qui ad vomitū reuertūtur: sed per=
manentē per gratiam confirmatiōis in presenti:
z postea perfecte glorificatiōis: talis eniz gratia
fuit data apostolis. * Qui non diligit me/ser= B
mones meos non seruat.] Tales sunt mūdani
homines: z ideo nō sunt digni habere tale bene=
ficium: sicut vos qui estis mei discipuli veri. Et
q2 dixerat sermonē meum seruabit/et pater me9
diliget eum: videretur forte alicui q non dixisset
conuenieter: sed magis debuisset dicere et ego di
ligam eum: z ideo huic tacite questioni respon=
dens dicit. * Et sermonē quem audistis: nō est
meus: sed eius: q misit me patris.] Sciendū est
q lingua xpi non mouebatur ad loquēdum ex

conceptione anime: nisi fm q anima mouebatur a diuinitate: et ideo verba Christi erant magis ipsius patris: qui est vnũ cum filio in deitate: q̃ humanitatis: que illa proferebat: propter quod et pater diligit obseruatores illoꝝ verborũ. Consequenter secundo ostendit vtilitatẽ vtriusq ꝓmissi. s. missionẽ spiritussancti/ et sui reditus. Et diuiditur in duas partes: qr primo ostendit vtilitatem primi. Secundo secundi: ibi. Pacem re

L linquo vobis. Dicit ergo primo sic. ✱ Hec locutus sum vobis apud vos manẽs.] In presentia corporali apparens. ✱ Paraclitus autem spiritussanctus: quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia.] Idest faciet vos intelligere omnia: que dico vobis. Apostoli autem adhuc erãt rudes: et in timore positi ex auditu passionis christi: ideo ad verba christi male attendebant: et per ꝯsequens non capiebãt ea ad plenuz: propter quod dicit gratiaz spiritussancti postea supplere istum defectũ. ✱ Et suggeret vobis oĩa quecunq dixero vobis.] Idest ad memoriã vobis reducet. Hoc dicit: quia multa de illis: que Christus docebat: obliti sunt apl'i/ timore passionis concussi. Consequenter ostendit reditus sui vtilitatem: que est consecutio vere pacis: et hoc

D est quod dicit. ✱ Pacem relinquo vobis: pacez meam do vobis.] Post resurrectionẽ enim suã eis apparens/ dixit. Pax vobis: quia per ei' visitationem et instructionem in diebus illis quadraginta: corda eorum sunt pacificata a turbatione precedentis passionis: et bene dicit. Pacẽ meam do vobis: ad distinguendum pacem sanctoꝝ a pace mundi: que magis apparens est: et ficta: q̃ vera. Ad cuius intellectũ sciendum q pax est trãqllitas ordinis fm Aug. In hoĩe aũt triplex debet esse ordo: ad seipsum/ et ad ꝓximũ: et ad deũ/ ideo ad pacez sanctoꝝ primo requirit tranqllitas in seipso: et hoc quantũ ad tria: que in ipso homine debent ordinari. Primo quoad intellectũ: ne errore obscuretur. Secũdo quoad volũtatẽ: vt in deũ libere dirigatur. Tertio q̃ad appetitũ sensitiuũ/ vt nõ inordinatis passionib' moueatur. Propter quod Aug. diffiniẽs pacem libro de verbis dñi dicit. Pax est serenitas mentis: quoad primũ. Tranqllitas animi/ quoad tertiuz. Simplicitas cordis: q̃ad secundũ. Per cor enim: quod mouet alia membra: itelligitur volũtas: que mouet alias potẽtias: quoad agẽdum. Secũdo ad pacem sanctoꝝ requirit ordo ad proximũ: per consortiuz charitatis ordinãtis bonum proximi ad deum. Tertio requirit ordo ad deũ per amoris indissolubilis vinculũ. Pax autem mundi ordinatur ad quietam fruitionez bonorũ temporaliũ: quam frequenter concõmitatur multiplicatio peccatorũ. Secundũ illud

Deutero. 32. c. Incrassatus est dilectus et recalci
trauit. Et Ezech. 16. f. Hec fuit iniquitas. Sodo
me sororis tue superbia: saturitas panis: et abũ=
dantia: et ocium: ideo de hac pace subdit. ✱ Nõ
quomodo mund' dat: ego do vobis.] Idest nõ E
talem pacem: vt patet ex dictis. Supra cõsolat'
est Christus apostolos de morte sua rationibus
sumptis ex parte ipsorum. Consequẽter consola
tur eos duabus ratiõibus sumptis ex parte ipsi
us Christi. Et diuiditur in duas ratiões: quas
ponit. Secunda ibi. Iam nõ multa. Prima ra
tio propter quã debebãt de morte Christi conso=
lationẽ habere/ est: quia q̃uis esset dura et igno
miniosa: tamen erat ordinata ad exaltationem
Christi: et hoc est quod dicitur. ✱ Non turbe=
tur cor vestrum.] Q.d. non debetis turbari de
morte mea. ✱ Neq formidet.] Hoc addit eos
assecurando: quia timebant mori cũ eo. ✱ Au=
distis qr ego dixi vobis: vado et venio ad vos.]
Q.d. non sic recedo a vobis per mortem: quin
adhuc vobis appaream post meam resurrectio
nem. ✱ Si diligeretis me: gauderetis vtiq: qa
vado ad patrem.] Ibi accipitur si/ pro quia: et
est sensus ac si diceret: quia diligitis me: per con
sequens debetis gaudere: quia per mortem va=
do ad patrem me exaltantem et clarificantem.
Qualiter autem Christus clarificatus est et ex=
altatus propter eius humiliationẽ in cruce: ✱ Q
quenter dictum est: ideo hic non dicitur. ✱ Q
pater maior me est.] Non secundum deitatem:
in qua filius est equalis patri: sed secundum hu
manitatem: in qua filius est minor patre: et in
qua conuenit ei mori et exaltari. Hoc autem nõ
potest esse i natura diuina: que immortalis est:
et magnitudine infinita: sed natura humana i
eo poterat mori et exaltari. Et ex hoc patet falsi=
tas Arrij: qui ex hoc loco arguebat filium in di
uinis a patre distingui in essentia: quia non loq
tur de filio fm diuinam naturam: sed fm huma
nam tantum. ✱ Et nunc dixi vobis priusquam
fiat: vt cum factum fuerit/ credatis.] Scilicet q
non tantum sum homo: qui mori potest et exal
tari: sed etiam deus: qui certitudinaliter predi=
co futura contingentia: quod est proprium ipsi
us dei: secundum quod dicitur Esaie. 42. f. An
nunciate nobis: que ventura sunt in futurum: et
sciemus quia dij estis vos. Hoc addit Christ'
qr imediate locutus fuerat de sua humanitate.
Mod'. n. hui' euãgeliste est: cũ refert aliqd ptĩ=
nens ad xp̃i humanitatẽ: in q̃ est minor patre:
adiungere aliquid pertinens ad deitatẽ: in qua
est equalis patri: qr credere vtrunq est de neces
sitate salutis. Consequenter ponitur secũda ra=
tio: propter quã apostoli debebãt ꝯsolari de mor
te xp̃i scz: qr illa mors nõ erat culpabilis: sed ma

f gis virtuosa: et hoc est qđ dicit. * Jam nō mul ta loquar vobiscū.] Idest in hoc mortali corpo re existens: q2 tempus sue captionis erat propin quum. * Uenit enim princeps mūdi huius.] Idest diabolus: qui est princeps hominū mun danorum: non per creationē: sed per seductionē. Uenit autem ad Christum ipsum tentando in deserto: et principes iudeorū contra ipsum inci= tando. * Et in me nō habet quicq̄.] Idest nul lum peccatum: et per consequens nullam mortis causam: quia mors intrauit in mundum p pec catum: vt dicitur ad Roma. 5. d. Et quia posset queri: ex quo in te nō est causa mortis/ quare er gō morieris? Ideo huic tacite questioni respon= det/ dicens * Sed vt cognoscat mundus: quia diligo patrem.] Idest ad hoc sustineo mortem: vt oēs cognoscant q2 hoc ꝓcedit ex dilectione: quam habeo ad patrem: quia deus pater Chri sto homini inspirauit voluntatē patiendi pro sa lute mūdi ex maxima charitate: qua diligit ho minem. * Et sicut mandatū dedit mihi pater: sic facio.] Idest ex obedientia ad patrem liben= ter subeo mortem.

6 Moral. * Ad eum veniemus: et mansionē apud eum faciemus.] Moraliter. Gregorius. In quorū dam enim corda venit: et mansionem non facit: quia per compunctionē quidem respectum dei percipiunt: sed tentationis tempore hoc ipsum: q̄ compuncti fuerant: obliuiscūtur: sicq3 ad per petranda peccata redeunt: ac si ea minime plan xissent. Qui ergo vere deum diligit: in eius cor dominus venit: et mansionē facit: quia sic eum diuinitatis amor penetrat: vt ab hoc amore tem pore tentationis non recedat. * Paraclitus au tem spiritus. ꝛc. ille vos docebit omnia] Grego. Nisi autem idem spiritus cordi adsit audiētis: ociosus est sermo doctoris. Nemo enim docenti bonum attribuat: qđ ex ore docentis intelligit: quia nisi intus sit q̄ doceat: doctoris lingua exte rius in vanū laborat. * Et suggeret vobis oīa] Excitādo ad opera bona. * Non turbetur cor vestrum. ꝛc.] Scilicet de meo recessu per mortē: cum sit via ad meam glorificationē: et spiritus= sancti missionē: et in hoc docemur non turbari de nostris amicis decedentibus in confessione fi dei: nam hec est via ad eorum glorificationē: et nostram subuentionem: quia presentes cum deo multo plus iuuare nos possunt/ q̄3 viuentes in mundo.

h Glosa. * Ad eum veniemus.] Glosa. Uenit deus ad hominem: dum homo venit ad deū. Uenit ho= mo credendo: obediendo: intuendo: capiendo: deus venit subueniēdo: illuminando: implen do. * Et mansionē. ꝛc.] Charitas facit habita tem domo: in qua pater et filius facit māsionē3,

vnde: et dabit manifestationē: de qua ille quesie rat. * Hec locut9 sū3 vobis apud vos manēs.] Hec de mansione in dilectoribus suis: in quo si gnificatur ecclesia futura spiritualis: in qua be ati: a quibus nō recedit. * Apud vos manēs] Hec ecclesia presens corporalis: in qua visitat li berando: et redit. * Paraclitus] Consolari: cū sit opus trinitatis: ad personā3 tamen maxime spiritussancti pertinet: quia in scriptura nomi= ne bonitatis/ spiritussanctus designat̄ per boni tatem: ergo deus nos consolat̄: per eā omnia bo na sua nobis tribuit. Unde cum ipse filius do= ctrina sit patris: de spiritu dicit. * Ille docebit vos omnia] Quia etsi filius doceat nos: ꝛ reue let patrem: hoc totū facit per suam bonitatem. ¶ Docebit que dixero: non q3 dicat filius/ et spi rit9 doceat: quia qđ dicit ꝛ docet: ꝛ ipsa trinitas dicit et docet. Sed q2 trinitas est: oportet singu= las personas insinuari: quas nos disticte audi= re: inseparabiliter intelligere debemus. Cū ergo dicimus/ pater et filius et spiritussanct9: nō eos simul dicim9: cū nō possint esse nō simul. * Pa I cem relinquo vobis.] Iturus ad patrē. Pacem relinquo vobis. Et repetens de eodem. Pacem meam do vobis. Et hoc est qđ Esaias dicit. 27. capi. Pacem super pacem. Pax est in hoc secu= lo: in qua manētes hostem vincimus: inuicem diligimus: et de occultis inuicē non iudicam9. Pax erit in futuro: cum sine hoste regnabim9: vbi alter ab altero non poterit dissentire: vbi oīa aperta: et laus vniuscuiusq3. In illo aūt et ab illo est vtraq3 pax. Ipse enim est pax nostra: et eum cre dimus quia est: et eū videbimus sicuti est. Uñ q3 dicit/ meā: a posteriori: etiam ad prius subau diendum est. Uel pax in hoc seculo est nostra: q̄ est aliqua: et nō plena: et ab illo in futuro sua est pax: vbi nihil repugnat: qualiter ipse habet. * Non turbet̄. ꝛc.] Q2 in pace vos relinquo: non turbetur cor vestrum de eo/ q3 dixi: vado: quasi pastoris absentia lupus inuadet: q2 sicuti homo vado: vt de9 presens sum * Si diligeretis. ꝛc.] Aug. Hoc erat ire ad eum: et recedere a nobis: mutare atq3 immortale facere: qđ suscepit ex no bis mortale: et leuare in celum: per qđ fuit in ter ra ꝓ nobis. Nature ergo humane gratulandū3 est: eo q3 sic est assumpta a v̄bo: vt imortalis ꝯsti tueretur in celo: atq3 ita fieret terra sublimis: vt incorruptibilis puluis sederet ad dexterā patris * Gauderetis. ꝛc.] Quia humane nature cō= gratulandum est: que leuat̄ ad dexterā patris. in quo idem sibi sperant ceteri. * Credatis. ꝛc] Non q3 factū videritis: quia nō est laus vel me= ritum fidei: immo nec fides est de eo: quod vide tur: sed de eo: quod nō videt̄. Sed credatis me filium dei: nō noua fide: quia etiā prius credide

rant:sed aucta fide et refecta:quia et modo cum
hec diceret/parua erat:ꝛ cum moreretur/nulla.
* Et in me nō habet quicꝙ.] Noluit dominꝰ
habere quod perderet:pauper venit:ne haberet
diabolus quod auferret.

R Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis sanctissime Trinitatis.infra. ¶ vel ser.
Pentecostes.fol.244.sub the. * Si quis dili=
git me.ꝛc.] vt.s̄.A. ¶ vel ser. Incarn̄.fol.2.sub
the * Sermonē quem audistis.ꝛc.] B. ¶ Vel
ser.Aploꝝ.fol.82. ¶ vel Prel'.fol.90.sub them̄.
* Paraclitus aūt spiritus.ꝛc.] C.E. ¶ vel ser.
Pacis.fol.177.sub the. * Pacē meam do vo=
bis.] D. ¶ vel ser. Passionis.fol.35.sub the. *
Non turbetur cor vestrum.ꝛc.] E. ¶ vel ser. Do
minice.1.Quadragesi.fol.83.sub the. * Venit
enim princeps.ꝛc.] F. ¶ vel ser. Funeꝝ.fol.305
sub the. * Non turbetur cor vestrū.ꝛc.] G. ¶ vl'
ser. Relig.fol.136.Et maxime annota.4.secun
de partis.eiusdem ser.fol.147.col.1.sub them̄.
* Ad eum veniemus.ꝛc.] H. ¶ vel ser. Eccl'ie.
fol.64. ¶ vel sermo. Sacramēti.fol.14.sub the.
* Hec locutus sum vobis.ꝛc.] H. ¶ vel ser. Fi
dei.fol.59.sub the. * Vt cum factū fuerit/ cre=
datis.] I.

¶ 4 Joh.16. Si enim non abiero: paraclitus nō veniet
ad vos.ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annota=
mento.1.A.E.quinte partis.ser. Dominice.3.
post octauas Pasche.fol.231.col.2.et.4.) Oc=
casione huius dicti queritur. Vtrum plenitudo
spiritussancti debuit dari immediate post ascen
sionem xpi? Et arguitur primo ꝙ non: immo de
buit dari ante: qꝛ plenitudo gratie debuit dari i
tēporis plenitudine:sed plenitudo tēporis ince=
pit a natiuitate xpi/ scḋm quod dicit Apostolꝰ ad
Gala.4.a. At vbi venit plenitudo tēporis misit
deus filium suum factū ex muliere: factū sub le=
ge.ꝛc. Itē arguit/ ꝙ adhuc plenitudo grē nō sit
data: qꝛ sicut filius est a patre: sic spiritussanctus
ab vtroꝗ. Status autem veteris testamenti cor
respondet patri: in quo intēdebāt patres genera
tioni. Similiter status noue legis correspōdet fi
lio: in quo clerici intēdentes sapiētie filio appro
priate/ habebāt populū regere. Ergo videtur ꝙ
futurus sit alius status/ spirituisancto correspō
dens. In tēpore aūt spirituisancto correspōden=
te debet plenitudo gratie dari. ergo.ꝛc. Contra
vtrūꝗ predictorum arguitur per illud quod di
cit saluator discipulis suis in littera: Si nō abie
ro/ paraclitus non veniet ad vos. Ex quo patet
ꝙ ante ascensionem Christi non fuit data pleni
tudo spiritussancti. Sequitur. Si autem abie=
ro/ mittam eum ad vos. Ex quo patet ꝙ spiri=
tussanctus cito post Christi ascensionem fuit da
tus. Responsio. Circa hanc questionem errauē

runt Manichei occasione verborum xpi: secun
dum quod dicit Augusti. in libro contra Fau=
stum. Christus enim in hoc capitulo loquēs de
aduētu spiritussancti/ dixit apostolis. Cum au
tem venerit ille spiritꝰ veritatis/ docebit vos om
nem veritatem. Apostoli autem omnem verita
tem non cognouerunt: secundū quod dicit Apo
stolus.1.ad Coꝝ.13.c. Ex parte cognoscimus et
ex parte prophetamus. Ideo dixerunt ꝙ ꝓmis=
sio spiritussancti non fuit impleta in apostolis:
sed in ipso Manicheo: qui fuit posterior ipsis: et
secundum eos cognouit plenitudinem verita=
tis. Propter quod Manichei non recipiunt li=
brum Actus apostolorum: quia ibi expresse po
nitur missio plenitudinis spiritussancti sup apo
stolos: vt patet Actuum secundo. Sed dictum
istorum Manicheorum manifeste patet falsum:
quia Manicheus: quem dicunt omnem verita
tem cognouisse/ non solummodo multa falsa:
sed etiam absurdissima dixit: vt patet intuēti eiꝰ
errorem: ꝛ erroris reprobationem a doctoribus
nostris.2.Sententiarum: et tertio: et in pluribꝰ
alijs locis: quod omitto prosequi ratione proli=
xitatis vitāde: et quia heresis Manichei et eiꝰ
reprobatio sunt satis note. Propter quod dicen
dum ꝙ plenitudo spiritussancti: secūdum quod
Christus ꝓmiserat: fuit completa in apostolis:
qui fuerunt ipsi Christo propinquissimi: in quo
habitat omnis plenitudo diuinitatis. Verūta=
men non fuit data ista plenitudo apostolis ante
ascensionē Christi. Cuius ratio est: quia ad hoc
datur spiritussanctus hominibus: vt corda eo=
rum trahantur sursum per appetitum celestium.
Appetitus autem hominis non tendit efficaci=
ter ad aliquid: nisi illud apprehendatur possi=
bile: ꝛ ideo possibilitas perueniendi ad celestia
debuit prius hominibus declarari/ ꝙ daretur
plenitudo spiritussancti. Illa autem possibili=
tas fuit declarata in Christi ascensiōe: secundū
quod dicit Michee.2.d. Ascendit ante eos pan
dens iter. Et ideo plenitudo spiritussancti nō de
buit dari ante ascensionem xpi: propter quod di
citur Johā.7.f. Nondum erat spiritussctūs da
tus: quia nōdum fuerat Jesus glorificatus. Se
cunda ratio est ad hoc. Quia spiritussanctꝰ est
amor spiritualis: ꝛ ideo apostoli prius debuerūt
disponi per aliquem spiritualem amorē ad chri
stum anteꝗ reciperēt plenitudinem spūssancti.
Talis autem dispositio facta est subtracto amo
re carnali ad Christum: qui causabatur ex pre=
sentia corporali ipsius Christi cum apostolis: ꝗ
quidem presentia subtracta est in eius ascensio=
ne: ideo.ꝛc. Tertia ratio est ad hoc: quia Chri=
stus non dat spiritum sanctum inquantum ho=
mo: sed inquantum deus. Et ideo prius debuit

declarari eius diuinitas per ascensionem ad patris equalitatem/ ꝗ̃ daret spiritussancti plenitudinem. Item non debuit retardari talis plenitudo per magnum tempus: quia sicut iam dictuȝ est/ decens erat vt illi: qui erant primi fundatores ecclesie post xp̄m: post ipsum in maiori plenitudine haberent spiritum sanctum: quibus statim iminebat tēpus predicandi veritatē euangelij per orbem vniuersum. Tamen de plenitudine potestatis diuine potest dari plenitudo spiritussancti indifferēter in quolibet tempore. Ad primum dicendum/ ꝙ plenitudo gratie incepit a Christi conceptione: quia eius anima extunc plenitudine gratie fuit repleta. Uerūtamen illa plenitudo non erat extunc ad alios deriuanda. Sed post ascensionem ⁊ glorificationem xp̄i: vt patet per predicta. Non enim oportet ꝙ a principio plenitudinis temporis detur omnis plenitudo gratie: sed secundum ordinatum processum dispositionis diuine. Ad secundum dicendū/ ꝙ lex noua successit veteri: sicut perfectum imperfecto: sed non est alius status expectandus perfectior statu noue legis: cū noua lex vltimā perfectionem possibilem in via contineat. Et ideo nō est expectanda aliā lex vel ali⁹ status magis correspondens spirituisancto: ꝗ̃ status noue legis: potissime: quia lex noua est amoris: amor auteȝ appropriatur spirituisancto sicut ⁊ filio. Propt̄ quod dicit Apostolus Roma. 8. a. Lex spiritus vite in xp̄o Jesu. Et eodem modo lex vetus non correspōdet patri solum: sed etiā filio/ inquantū fuit ibidem prenunciatus ⁊ p̄figurat⁹. Propter qđ dicit saluator Johā. 5. g. Si crederetis Moysi/ crederetis forsitā ⁊ mihi: de me eni ille scripsit. Illud autem quod adducebant Manichei pro se: Cum venerit ille spūs veritatis/ docebit vos oēm veritatem: solutū est exponendo litteraȝ: q̄ cognouerunt omnē veritatē eoꝝ statui decentē. Qđ autem dicit Apostolus. 1. Cor. 13. c. Ex p̄te cognoscimus. loquitur de cognitione vie respectu cognitionis patrie. Et ideo nō valet: q̄ apostoli cognouerunt ea: que decuit eos scire ꝓ statu vie: vt dictum est.

¶ In capitu. 16. vbi dicitur in postilla. Sed dictum istoꝝ Manicheoꝝ patet falsum.

¶ Additio. 3. Non solum Manicheus incidit in istum errorem: vt dicit Augu. sed fortius ⁊ periculosius Machmetus: qui similiter fundauit errorē suū in his verbis xp̄i ⁊ in alijs: in q̄bus ꝓmittit se missuruȝ aliū paraclitū: vt Joh. 14. b. Ego rogabo patrem meū: ⁊ aliū paraclitū dabit vobis. Unde ⁊ ipse vocat se missum a deo: vt p̄ȝ in suo Alchorano: in q̄ falsiora ⁊ magis absurda cōtinent̄: vt p̄ȝ eundē librū legenti: ꝓut postillator etiā tangit infra sequenti capi.

ET calefaciebat se. ⁊c.] Glo. Beda. ☞ Quere annota. 1. p̄. quinte p. ser. Ferie. 3. Dñice Ramoꝝ. fol. 189. col. 2. ¶ 5. mar. 14

SIcut columbā. ⁊c.] Glo. ☞ Quere annota. 2. G. quinte ptis. ser. Epiphanie: in vltimis trib⁹ diebus. Fol. 51. Col. 3. ¶ 6. Matt. 3.

Ex sexta parte Biblie.

DEscitis. ⁊c] Lyra. ☞ Quere annota. 11. sexte ptis. ser. Ecclesie. Fol. 71. Col. 4. Sequitur immediate. ¶ Aug. Sed diceret aliquis: anteq̄ȝ faceret deus celum ⁊ terrā: anteq̄ȝ faceret sanctos: vbi habitabat? In se habitat de⁹: apud se habitat: ⁊ apud se est. Non ergo sic sunt sancti domus dei/ vt ipsa subtracta cadat deus: immo sic habitat deus in sanctis: vt si ipse decesserit: cadant. Preterea sciendum ꝙ non nisi stultissime dici potest spiritū nō habere locuȝ in nostro corpore: quod totum anima nostra impleuerit. Stultius etiam dicit̄ angustijs alicubi impediri trinitatem: vt pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus alicubi simul esse nō possint. Uerū illud multo mirabilius/ ꝙ cum deus vbiq̄ȝ sit totus: non tñ in oibus habitat. Quis porro audeat opinari/ nisi inseparabilitateȝ trinitatis penitus ignoret: ꝙ in aliquo possit habitare pater aut filius: in quo non habitet spiritussanctus? Aut in aliquo spiritussanctus: in quo nō pater aut filius? Fatendū est igitur vbiq̄ȝ esse deum per diuinitatis presentiā: sed nō vbiq̄ȝ per inhabitationis gratiaȝ. Propter hanc enim inhabitationem: vbi gratia dilectionis ei⁹ agnoscitur: non dicimus. Pater noster: qui es vbiq̄ȝ: cum ⁊ hoc verum sit: sed. Qui es in celis. Matthei. 6. b. Illud quoq̄ȝ mirabile est/ ꝙ de⁹ est inhabitator quorundam nondum cognoscentiuȝ deum: ⁊ non quorundam se cognoscentium. Illi enim ad templum dei non pertinēt: qui cognoscentes deum: non sicut deum glorificant. Ad tēplum autem dei pertinēt paruuli sanctificati sacramēto Christi ⁊ regenerati spiritusancto: qui nondum possunt cognoscere deū. Igitur quem nō poterūt illi nosse nec habere: isti poterūt habere anteq̄ȝ nosse. Beatissimi aūt sunt illi: q̄b⁹ hoc est deum habere/ quod nosse. ¶ 1. 1 cor. 3. A B

UNicuiq̄ȝ datur manifestatio spirit⁹.] Interli. Idest gratia: per quam patet ꝙ in eo est spiritus. ¶ Lyra. Idest gratia gratis data: p̄ quam spiritussanctus manifestatur: datur. * Ad vtilitatem:] Scilicet ecclesie. * Alij quidē datur per spiritum sermo sapientie. Alij autem sermo scientie. ⁊c.] Usq̄ȝ. * Hec autem omnia ¶ 2. 1. cor. 12

operatur vnus atq3 idem spiritus.] Per hoc tol
litur error gentilium: qui diuersas gratias attri
buebant diuersis dijs: vt sapientiã Joui: locutio
nem Mercurio: et sic de alijs. * Diuidens sin=
gulis.] Per hoc tollit̃ eorũ error: q̃ dixerunt deũ
cognitionẽ habere rerum in vniuersali tm̃: 7 nõ
singulariũ. * Prout vult.] Per hoc tollitur er
ror attribuentiũ diuersitatez donorũ fato vel cõ=
stellationibus: vel humano merito: et non diui=
ne voluntati: sicut cause prime. 7c. ¶ Glosa. Hec
omnia. Uide q̃ Apl's dicit hic spiritũsanctũ da
re dona. Alibi vero dicit. Quia datus est. Chri
stus etiã ait. Accipite spiritũsanctũ. Uñ cũ do
num dei audiunt dici spiritũsanctũ: illud gen⁹
locutionis agnoscant: qd̃ dicit Apl's. In expo=
liatione corporis carnis nihil aliud est/ q̃3 ipsa
caro. Ita donũ spiritussancti nihil aliud est/ q̃3
spiritussanct⁹. ¶ Aug. Intantũ ergo donum dei
est: inquantũ datur eis: quibus datur. Apud se
aũt deus est: etsi nemini detur. Cum em̃ datur/
sua voluntate datur: et ipse idem omnia opera=
tur: diuidens singulis ꝓut vult. * Unus atq3
idem spirit⁹.] Aug. Quod supra dixit tres ope
rari: hic spiritũ. quia enim vnius nature: quod
vnus operatur/ et tres operãtur. Unus et idem:
ne tot putentur/ quot opera. Non q̃ sine patre 7
filio/ spũs operetur. Inseparabilis est enim ope
ratio trinitatis. * Diuidens singulis.] Unde
nec huic dolendum: nec illi superbiendũ. * Ut
vult.] Qui solus nouit/ quid cõueniat: et gra=
tis: non ad meritũ hominũ. * Ita et Christ⁹.]
Caput et corpus dicitur xp̃s: ꝓpter ineffabilem
vnitatẽ capitis et membrorũ. Unus spirit⁹ faci
et omnia in membris xp̃i corporis: sicut vna ani
ma videt in oculo: audit in aure: 7 i ceteris omi
bus omnia facit. 7c.

¶3 Heb. 8 Hoc est testamentũ: qd̃ disponã domui isrl̃
post dies illos (dicit dñs.)] Ly. Idest post
cursuz veteris testa. Sicut perfectũ est posteri⁹ tẽ
pore: q̃3 ipsum imperfectuz: et sicut magister dat̃
per pedagogũ. Lex enim pedagogus noster fu=
it in xp̃o: vt dicit̃ Gal'. 3. d. * Dando leges me=
as in mentes eorum.] Fidem inspirãdo. * Et
in corda eorum superscribam eas.] Per chari=
tatem formando: qui modus docendi est ꝓpri⁹
ipsius dei. s. interi⁹ illuminãdo: et sic data est lex
noua apl'is: qñ xp̃s aperuit eis sensum: vt intel=
ligerent scripturas: et qñ misit eis spiritũsanctũ.
Homo aũt potest aliũ docere/ formãdo exterius
signa sensibilia: vt voces/ et ꝯsimilia: et hoc mo=
do data est lex vetus: vt habet̃ Exo. 20. c. Cun=
ctus aũt populus videbat voces et lãpades. 7c.
Dicit aũt/ leges meas: in plurali: quia licet lex
noua sit vna: tamen ibi sunt plura precepta et cõ
similia a spiritusancto inspirata. Ad euidentiã

maiorem huius: quod dictũ est: querit̃. Utrum
lex noua debuit dari a Christo in scriptis: Et ar
guitur primo q̃ sic: quia scriptura deseruit me=
morie in futurum. Sed lex christi erat duratura
vsq3 in finẽ mundi: ꝟm illud Luce. 21. f. Celum
et terra transibunt: verba aũt mea nõ transibũt.
Ergo videtur/ q̃ xp̃s debuit doctrinã suam scri=
bere. Item lex vetus fuit figura noue: vt habet̃
in hoc capi. Sed lex vetus fuit descripta a deo:
ꝟm quod habetur Exod. 24. c. Dabo tibi duas
tabulas lapideas: et legem: 7 mandata: que scri
psi: ergo lex noua debuit scribi a Christo: quia fi
gura debet correspondere figurato. ¶ Cõtra. Si
Christus aliquid scripsisset: illud potissime deb3
esse in canõe: sed tale nihil ibi habetur: ergo. 7c.
Respondeo/ dicendũ q̃ doctrina Christi non de
buit ab eo describi: quia excellentissim⁹ modus
docendi debetur excellentissime doctrine: nunc
aũt ita est/ q̃ efficacior est modus docẽdi verbo:
q̃3 scripto: quia scriptura nõ est nisi vox mortua:
et ideo Christo: qui est doctor excellentissimus:
non conueniebat modus docẽdi per scripturaz:
qui est imperfectus: sed solus modus docendi p
verbum: qui est perfectissimus. Discipulis au=
tem suis recedentibus a tãta perfectione: conue
niebat doctrinaz Christi scribere: propter quod
scripserunt euangelia et alios libros noui testa=
menti continentes doctrinã Christi. Simile hu
ius inuenitur apud antiquos philosophos: q2
aliqui inter eos excellentissimi: scilicet Pytha=
goras et Socrates dicuntur nihil scripsisse: ta=
men discipuli eorum dicuntur multa scripsisse.
¶ Secundo: q2 non est conueniens illum docto
rem scribere: cuius doctrina non potest litteris
cõprehendi. Talis fuit Christus: ꝟm quod dici
tur Johannis vltimo. h. Sunt autẽ et alia mul
ta: que fecit Jesus: que si scribãtur per singula:
nec ipsum mũdum arbitror capere eos: qui scri=
bendi sunt/ libros. Quod exponens Augusti=
nus/ dicit: q̃ non est intelligendum propter ex=
cessum quantitatis molis: sed virtutis: et ideo
Christus non debuit doctrinam suam scribere:
quia si eam scripsisset: crederetur q̃ eius doctri=
na non plus contineret: q̃3 qd̃ illa scriptura pre=
tenderet: non sic autem creditur per scripturam
suorum discipulorum: 7 maxime q2 profitentur
se non scripsisse ad plenum doctrinam Christi:
vt patet per verbum Johannis preallegatum.
Considerãdum tamen q̃ licet Christus nõ scri=
pserit doctrinam suaz in charta mortua: scripsit
tamen eã in charta viua: scilicet in cordibus su
orum discipulorum: vt predictum est: et sic erat
prophetatum per Hieremiam capitulo tricesi=
mo primo. f. vt patet in lr̃a. Et iste fuit mod⁹ scri
bendi hãc doctrinã: q̃ inducit efficaciter ad vitã

eternam. Et ideo debuit scribi primo in anima intellectiua: que habet immortalitatez: propter quod dicit Paulus apl's. 2. Cor. 3. a. ꝙ hec epistola scripta sit in tabulis cordis. Ad primū ptz ex predictis ꝙ scriptura discipulorum xp̄i sufficit ad memoriam doctrine eius. Ad secundū dicendum ꝙ figura ⁊ figuratum non omnino assimilātur: immo oportet ꝙ figura deficiat a figurato. Et ideo lex vetus: q̄ erat imperfectior: ⁊ cōsistebat in sensibilibꝰ signis: fuit primo descripta in tabulis lapideis. Lex aūt noua tanq̄ perfectior fuit primo descripta nō atramento: sed spū dei viui: in tabulis cordis: vt dicit Apostolꝰ. 2. Cor. 3. ☞ Reliqua quere in hoc capitu. in Additione: ⁊ Replica: vbi Burgeñ. allegat sanctum Tho. prima. 2. q. 106. articu. 1. in corpore questionis.

4. Repleti sunt omnes. ⁊c.] ☞ Quere annota. 2. A. ⁊c. sexte partis. sermonis Apostolorum. fol. 86. col. 3

5. Et cum complerentur. ⁊c.] Lyra. Premissa promissione ⁊ expectatione debita spiritussancti: hic consequenter ponitur adimpletio pmissi. Et diuidit in duas partes: q2 primo describitur hec adimpletio. Secundo adimpletionis admiratio: ibi. Erant autē. Circa primū notatur impletiōis tempus/ cū dicitur. * Et cum complerent dies pentecostes.] Idest quinq̄gintа dies. A pente quod est quiq;: ⁊ coste quod est decem. ☞ Uel aliter a vocabulo greco integro qd̄ dicitur pentecostos: quod significat quiquagesimus: vnde pentecoste. stes. Et hec est vera etymologia.) Quinquagesima nāq; dies a paschate celebris erat apud iudeos in memoriā beneficij date legis/ q̄ fuit data in monte Sinai. Exo. 20. Quinquagesima die a principio egressionis de Egypto: ⁊ cōuenienter illa die infusuz fuit apostolis spūssancti donū: per quod lex euāgelica impressa fuit ⁊ firmiter radicata in cordibus coꝝ. * Erant omnes pariter in eodē loco.] Pariter corpore ⁊ animo. * Et factus est repente de celo sonus/ tanq̄ aduenientis spūs vehemētis.] Idest venti vl' tonitrui: nō tm̄ apostoli ⁊ alij cum eis existētes fuerunt territi/ deo hoc faciēte: in signum ꝙ dabatur eis spiritussanctus: qui est consolator cordium. * Et repleuit totā domū.] Insolita claritate. * Ubi erāt sedentes.] Idest manentes/ eo modo quo dicitur Deutero. 1. g. Et sedi. in Cadesbarne multo tempore. i. mansi stis. Apostoli tunc erant in oratione: vt probabiliter credit ex precedentibus: vbi dicitur ꝙ erant perseuerantes in oratione: que non fit communiter sedendo: sed magis flectēdo genua vel stādo. * Et apparuerunt illis.] Uisibiliter oculis corporalibꝰ. * Dispertite lingue: tanq̄ ignis: seditq; supra singulos coꝝ.] Ad designandū signo visibili exterius/ inuisibilē gratiā spiritussancti receptam interius: per quam essent feruidi in amore dei: ⁊ loquētes in omnibus linguis ad publicationem euangelij: ideo subditur. * Et ceperunt loqui varijs linguis prout spiritussanctus dabat eloqui illis.] Secundum quod dicit Glo. hic. Apostoli non solum loquebantur ⁊ intelligebant omnia idiomata: sed ipsis loquentibus in vno idiomate/ quodcunq; esset illud: omnes audientes quātumcunq; essent diuersorum idiomatū intelligebant/ quilibet idioma proprium virtute diuina hoc faciēte. Sicut enim per rebellionem ad deum diuise sunt lingue (Gen. 11.) ita per infusionem spiritussancti sunt vnite. Consequenter ponitur hic sequens huius dicti admiratio: quia non fuerat simile visum vel auditum: ideo dicitur. * Erant autem in Hierusalem habitātes iudei viri religiosi.] Idest in cultu diuino deuoti. * Ex omni natione: que sub celo est.] Qui conuenerant in Hierusalem ratione festi. Iudei enim captiuati per Salmanasar regem Assyriorum non redierunt in Iudeam. Similiter captiuati per regez Chaldeorum non redierunt omnes: quamuis haberent licentiam redeundi: sed remanserunt multi amore filiorum: quos ibi genuerāt: ⁊ possessionum/ quas ibi acquisierant detenti. Sicut dicitur primo Esdre libro. Similiter multi captiuati per Antiochum regem Grecorum/ et diuersis gentibus venditi remanserun. Uerumtamen aliqui eorum magis deuoti propter reuerentiam templi veniebant aliquando in Hierusalem: maxime in solennitatibus magnis: quarum vna erat Pētecostes. * Facta autem hac voce.] Scilicet spiritus vehementis: vel apostolorum ⁊ aliorum cum eis existentium: deum voce magna laudantium: qui prius timore ducti non audebant loqui. * Cōuenit multitudo/ ⁊ mente confusa est.] Idest stupefacta ⁊ admirata. Et subditur causa/ cum dicitur. * Quoniā audiebat vnusquisq; lingua sua illos loquentes.] Quia tale miraculum nunquam fuerat visum vel auditum. Et patet littera: in qua nominantur habitatores diuersarum regionum: in q̄bus sunt diuisa idiomata totaliter: sicut in Iudea ⁊ Roma ⁊ pluribus alijs: vel in parte: sicut in lingua Picardica ⁊ Gallica distinguuntur. Et sic erat in Mesopotamia: que ē pars Syrie: et Iudea: quarum lingue sunt propinque. ☞ Reliqua quere ibi.

* Dum complerentur. ⁊c.] Moraliter. Illi q̄bus tūc datus fuit spūssanctꝰ/ erāt simul habitātes ⁊ deū orātes ⁊ in his pseuerātes: vt ptz ex tex: Per qd̄ patet ꝙ illi/ q̄ simul iūcti sunt charitate: Morale

et orant deũ deuote: et perseuerãt in hac occupa
tione: donũ spiritussancti recipiũt abunde: et sic
loquũtur varijs linguis in oratione et predica=
tione. Nam in orando (ꝯm doctrinã Apl'i.1.ad
Tim.5.) deo faciunt aliquãdo orationes: aliqñ
postulationes: aliquãdo obsecrationes: petẽdo
aliquid per rem sacram: vt cum dicit. Per cru=
cem et passionẽ tuam libera nos: vel hmõi. Ali=
quando gratiarũ actiões pro beneficijs a deo re
ceptis. Similiter in predicatione loquũtur va=
rie. Qr (sicut dicit Greg. in Pastoral'.) ꝯm qua=
litatem audientiũ formãdus est sermo doctoꝝ.
Aliter aũt admonendi sunt seculares: aliter reli
giosi. Et inter secl'ares aliter admonẽdi sunt cle
rici. ⁊ inter laicos aliter milites: aliter mercato=
res: aliter rurales: et sic ꝯm alios statꝰ diuersos.
* Stupebant aũt oẽs ⁊ mirabãtur: adinuicem
dicentes. Nonne omnes isti: qui loquũtur: gali
lei sunt? Et quomodo nos audiuimus vnusqs=
que linguam nostrã: in qua nati sumus? Par=
thi.⁊c. Quidnam hoc vult esse? Alij aũt irride=
bant/dicentes. Quia musto pleni sunt.] Per h
aũt ꝙ maligni illam varietatẽ linguaꝝ imputa
bant ebrietati: boni vero gratie spiritussancti: si=
gnificatur/ꝙ homines peruersi orationũ et pre=
dicationum varietates et exercitiũ/reputant fa
tuitates. Illi vero: qui sunt deuoti: reputant be
neficia dei.⁊c.

Glosa. ¶ Glosa Beda. Iuxta historiam dies penteco=
stes.i.quiquagesimus comput abatur: quo lex
data erat: ab occisione agni. Hic autem nõ a do
mini cena vel die: qua crucifixus est: sed ab eiꝰ
resurrectiõe (ꝯm Augu.) quinquagesimus cum
spiritus missus est/computat: qui diem domi=
nicum suo aduentu consecrauit: et eodẽ die pa=
scha celebrãdum esse mõstrauit. Die solenni spi
ritus venit: vt tanta virtus haberet multos: qui
approbarent: et varias linguas cognoscerent.
Ideo autẽ quinquagesimo: qr indulgentia fie=
bat in iubilco: et per spiritũ peccata remittũtur:
charitas diffundit: que opperit mltitudinẽ pec
catoꝝ. In spũali iubilco rei soluũtur: debita di=
mittũtur: exules in patriam reuertũtur: heredi=
tas amissa reddit: serui.i.hoies pctõ venundati
a iugo seruitutis liberant. ¶ Rab. Pentecostes
grece: latine quinquaginta: et antiquus popu=
lus pentecosten.i.quinquagesimũ diem obser=
uabat. A die enim immolationis agni: per quẽ
egressi sunt filij israel de egypto: quiquagesimo
die data est lex in igne. In nouo etiam testamen
to/quinquagesimo die a pascha Xp̃i descendit
spũs in apl'os in igne apparẽs. Lex eñ in mon=
te Sina: spiritus in monte Sion. Lex in sublі=
mi montis loco: spiritus datur in cenaculo. Si
cut quadraginta dies: quibus post resurrectio=
nem cum discipulis cõuersatꝰ est: presentẽ eccle=
siam designãt: ita qnquagesimꝰ: quo spiritꝰ da
tur: denarium eterne remunerationis exprimit.
Quinquaginta sexies septem et octo habent: et
septem ad vetus testamentuz: qr septima die re=
quieuit deus ab opibus suis: et septima die sab
bati requies est constituta: et septẽ diebꝰ israel fa
ciebat azyma. Octo ad nouũ: qr xp̃s octauo die
resurrexit: vel qr noue legis precepta in octo bea
titudinibus data sunt: vel quia in octaua die re
surrectio futura sperat. Spũs igitur sanctꝰ quĩ
rum legum docens completionẽ: qnquagesima
die descendit: q numerꝰ ex septẽ et octo ꝯstat. *
In eodem loco.] Cenaculo.s. quod ascenderãt:
qui eñ spiritũ desiderat: carnis domiciliũ/men
tis contemplatione transcendens calcat. * De
celo.] Datur spiritus: vt diligat deꝰ: in terra da
tur: vt diligat proximus. Bis enim post resurre
ctionẽ est datus: ad duo precepta charitatis cõ=
mendanda. * Sonus.] Repente factus potest
dici locutio linguaꝝ q ore aploꝝ sonãs. * Spi
ritus.] Rab. Ante passionẽ datus est apostolis
spiritus ad gratiam doctrine et sanitatũ: post re
surrectionem insufflauit Iesus spiritum: et ait.
Accipite spiritum sanctum: quorum remiseritis
peccata/remittũtur eis.⁊c. Quod donum soli
Petro priꝰ dederat: sed (vt creditur) tunc per an
ticipationem: nunc cum ceteris per completio=
nem etiam Petro tribuitur: et potestas data est
dimittendi illis: quos ad officiũ mittebat predi
cationis. In pentecoste de celo missus est spiri=
tus: vt qui in proximo debebant diuidi/accipe=
rent linguarum noticiam: ne per mundum eun
tes/interpretibus indigerent. Et quia deus sim
plex est natura: semel de celo datur spiritus: pro
pter homines vero: qui duplici constant substã
tia: corpore scilicet et anima: dupliciter est dili=
gendus. In terra bis datur: prius in efficacia si
gnorum ad sanitates corporum: postea indul=
gentia peccatorum/ad remedia animarum. *
Vehementis.] Comparatione precedentium/
vehemens dicitur gratia apostolorum: vel in si
militudinem venti vehementis: spiritus venit.
* Totam domum.] In vna domo sedentibꝰ/
infunditur spiritus: vt ecclesie vnitas commen=
detur: in cenaculo tertia lege incipiente. ¶ Be
da. In datiõe legis plebs longe stabat pre timo
re: hic veniente spiritu/congregati erant in vnũ
ex amore. * Sedentes.] Vt compleatur: quod
dictum erat eis. Sedete hic in ciuitate. Sessio
est in indicium humilitatis et stabilitatis: quia
bus preparatur sedes spiritui sancto: qui super
humiles requiescit. ¶ Gregoriꝰ. In igne appa
ruit spũs: sꝫ p seip̃m loq̃bat interiꝰ: et neq3 ignis
deꝰ: neq3 ille sonꝰ fuit: sed p hoc q̃d exteriꝰ exhi=

buit: qđ intus gerebat exp̄ssit. Qui eñ discipu
los zelo succensos: et verbo eruditos intus reddi
dit: foras linguas igneas ostendit. In significa
tione igitur ignem cum sonitu senserūt corpora.
Igne vero visibili et voce sine sonitu docta sunt
corda. * Et apparuerunt illis.] Beda. Spūs
in igne et linguis apparuit: qꝛ omnes quos re=
plet: ardere et loqui facit: ardentes ex se. loquen
tes de se: ostensum est etiā ꝙ vbiqꝫ ecclesia dilata
ta/omniū gentium erat locutura voce. ¶ Greg.
Spūssctūs sup discipulos in igneis linguis ap=
paruit: et eis omniū linguaꝝ scientiā dedit: desi
gnans quia ecclesia spiritusancto repleta/omni
bus linguis erat locutura. Hic igit̄ humilitas
meruit virtutē/supbia incurrere cōfusionē. Spi
ritussanctus in igne monstratur: qꝛ deus noster
ignis ꝯsumens est: et per eum rubigo peccati cō
sumit̄: et frigus torporis expellit̄. Linguas igne
as doctores habent: qꝛ predicādo corda audito
rum inflāmant: et ipsi emulatione ardent: quos
spiritus feruor accendit: et per penitentiā punit.
* Dispertite. ꝛc.] Rab. Dispersio linguaꝝ est
facta in turre: sed quod dispersit superbia: recol=
ligit humilitas. In supbia dispsio: in humilita
te fit concordia. Ecce complet̄ sententia dñi: que
ait. Non vos relinquam orphanos: sed mittam
spiritū paraclitū: qui coꝝ aduocat⁹: pro eis omi
bus linguis locutus est. Linguas attulit: ꝗ pro
verbo venit. Cognationē enim habet lingua cū
verbo: vt abinuicē non possint separari. Sic ver
buꝫ patris. i. filius et spiritussctūs inseparabiles
sunt: immo et vnius nature. * Tanꝗ ignis.]
Ideꝫ. In igne spirit⁹ venit: qꝛ peccatores spirit⁹
purgat: illuminat: accēdit: vrit. Ignis eñ quat
tuor habet naturas: vrit: purgat: calefacit: illu=
minat. Similit̄ spūs exurit peccata: purgat cor
da: torporē excutit: ignorantias illustrat. Ignis
etiā incorporeus et inuisibilis est in sua natura:
sed assumpto aliquo corpore/videt̄: diuersi colo
ris apparens ꝓpter materias: in quibus ardet.
Sic spirit⁹ videri nō poterit: nisi per creaturas:
in quibus operat̄. * Et ceperunt.] Ecce signuꝫ
plenitudinis: plenuꝫ vas erumpit: ignis in sinu
non potest occultari. * Varijs.] Beda. Quia
linguis oīnibus loquebātur. Vel sua. i. hebrea
lingua loquentes: ab omnibus intelligeban=
tur: acsi proprijs singuloꝝ loquerent̄. ¶ Idem.
In greco/alijs. Scđm illud prophete. In alijs
linguis/ꝛ labijs alijs loquar poplo huic. ꝛc. *
Prout spiritus.] Beda. Spiritus diuidens sin
gulis prout vult: vbi vult: quomō vult: quādo
vult: quibus vult: quantū vult spirat. ¶ Beda.
Potuerunt apl̄i in spūsancto linguas omnium
intelligere: et loqui: et eorum etiā verba maiori
miraculo quacunqꝫ essent lingua edita: ab omi

bus audiētibus eque intelligi. ¶ Beda. Varie
tas linguaꝝ/dona significat gratiaꝝ. Ideo pri
mum linguas hominibus dedit spiritus: qui=
bus humana sapientia extra docetur et disci=
tur: vt ostenderet: ꝙ facile sapientes efficit sapiē=
tia dei. * Ex omni natiōe.] Rab. Acsi diceret̄:
vbicunqꝫ nati. Iudeos aūt in oīnibus gentib⁹
nasci captiuitas fecit: que sub Antiocho facta
est: non multis temporib⁹ ante. * Confusa est]
Confusio ista/confusioni linguaꝝ opponitur: a
qua Babel vocabulum sortita est. Sic humili=
tas aploꝝ humane supbie respondet. * Vnus=
quisqꝫ lingua.] Rab. Lingue omnes dicuntur
esse septuagintadue. Vnde ꝛ discipuli secūdi or
dinis sub hoc numero sunt electi: vt numerus p̄
dicatorū concordaret numero linguaꝝ. * Au=
diuimus vnusq̄sqꝫ.] In hoc significabat̄ vnaꝫ
ecclesiā omniū gentiū linguis locuturā. ¶ Bed.
Queritur vtrū hi: qui loquebātur: diuersis vni
uscuiusqꝫ lingue sermōibus vterētur. i. vt vnus=
quisqꝫ coꝝ nunc hac/nunc alia lingua loquēs
sic per omnes curreret: an ita potius ꝙ sermo eo
rum qualibet lingua pronūciatus vnicuiqꝫ au
diēti sm linguā suā intelligeret̄: ita vt vno apo
stolorum in ecclesia docente/alijs tacētibus/ser
mo vn⁹ ad auditum omniū perueniret: habēs
in se hanc vim: vt cum diuersaꝝ gentiū audito=
res essent: vnusq̄sqꝫ sm linguā suā vnius sermo
nis ab aplo ꝓlati susciperet auditū: ꝛ caperet in
tellectū. ꝛc. ☞ Quere ibi. * Musto pleni.]
Beda. Mystice. Quāuis irridebant: tñ verum
dicebant: quia nō vino veteri: quod in nuptijs
ecclesie defecit: sed musto gratie spūalis erant im
pleti. Iam enim vinum nouum in vtres nouos
venerat: cum apostoli nō in littere vetustate: sed
in nouitate spūs/dei magnalia resonarent. ꝛc.
* Hora diei tertia.] Beda. Spiritussanct⁹ glo
riam trinitatis mundo predicaturus/tertia ho
ra conuenienter descēdit: quia supra dictuꝫ est.
Erant in oratiōe perseuerātes. Recte spiritū ho=
ra orationis percipiūt: vt ostēdatur: qꝛ gr̄a spūs
nō percipit̄: nisi mēs a carnis intētiōe subleuet̄.
Trib⁹ horꝫ Daniel flexo genu adorabat (Dan.
6. c.) tertia: sexta: nona. Et qꝛ dñs tertia hora mi
sit spūm: sexta ascendit crucē: nona animā posu
it: easdem horas excellentius ceteris nobis inti=
mare et sanctificare dignat⁹ est. ꝛc * Nō enim
sicut vos estimatis.] Lyra. Erronee. * Hi ebrij
sunt: cū sit hora diei tertia] Tunc eñ incipiebāt
comedere hoies hora sexta: et maxime iudei: ꝗ
erant magis temperati: eo ꝙ erāt cultores vni⁹
dei: et potissime in Hierusalem: vbi vigebat ille
cultus. Dicit igitur. Cum sit hora diei tertia. q.
d. adhuc nō est comedēdi ꝛ bibendi hora. ☞
Reliqua quere ibi per totum istud capitulum.

¶6. actuũ. 4 Erat cor vnum.ꝛc.] Glosa.ꝛc. ☞ Quere Annotamento.9.B.sexte partis sermonis. Religiosorum. Folio.162.col.3.

¶7 Gala.5. Fructus autem spirit⁹.ꝛc.] Lyra. Glosa. ☞ Quere Annota.1.A. B.sexte partis ser. Pacis.folio.178.col.3.et.4.

Ferie.ij.pentecostes sermonis annotamenta ex quinta parte Biblie.

¶1. Johã.3. A Dixit Jesus discipul' suis. Sic deus dilexit mundũ: vt filium suum vnigenitũ daret.] Ly. Superius dixerat euãgelista: ꝙ efficacia baptismalis prouenit ex mysterio incarnationis. ☞ Vt patz an.2. K.quinte partis ser. Trinitatis incipienti. * Erat hõ.ꝛc.] Infra in hoc Tomo. Ideo hic declarat qualiter ista incarnatio sit facta/ dicens: ꝙ non est facta ex humano merito: nec ex necessitate: sed ex gratuita dilectiõe dei ad nos. Et hoc est quod dicit. * Sic enĩ deus dilexit mundũ: vt filiũ suuz vnigenitum daret.] Qui est bonũ infinitũ. Ex quo apparet maxima dilectio: quia diligere: est velle alicui bonũ: ipse autem voluit nobis voluntate efficaci bonũ infinitum: quia dedit nobis filiuz suum. * Vt omnis.ꝛc.] Ex hoc etiam errauerunt aliqui heretici dicentes/ ꝙ credentes nõ dãnabuntur: etiam si moriant̃ in peccato mortali: et confirmãt dictũ suũ per vbũ apli.1. Cor.3.c. Fundamentũ enĩ aliud nemo potest ponere.ꝛc. Et sequitur. Si cuius opus arserit detrimentuz patietur: ipse autem saluus erit: sic tñ quasi per ignem. Per fundamẽtũ enim istud intelligitur fides: ⁊ ideo si sup hoc fundamẽtũ ponãtur opa cõbustione digna/ propter talia homo punietur ad tempus: tamen finaliter saluabit̃. Sed hoc est erroneũ: et improbat̃ p dictũ apli. Ad Gal.5. Manifesta sunt opera carnis: que sunt fornicatio/ immunditia/ impudicitia/ ꝛc. Sequitur. Qui talia agunt regnum dei non consequentur. Ex quo patet ꝙ non solũ dãnant̃ aliqui propter infidelitatem/ sed etiam propter alia peccata mortalia. Et ideo dicendum ꝙ saluator non accipit hic fidez tantũ ꝓ habitu fidei informis: sed fidei formate p charitatẽ: ⁊ certum est ꝙ talis saluabitur: ⁊ ad hoc denotandum dicit. * Vt omnis q̃ credit in eũ.] Scilicet tendendo in euz per charitatem. * Non pereat/ sed habeat vitã eternã.] Ad dictum Apostoli preallegatum in contrarium. Dicendum ꝙ loquitur de peccatis venialibus: secundum ꝙ exponunt doctores: et ego tunc plenius dicam: si contingat me super illum locum scribere. Pro peccatis autem venialibus fideles temporaliter puniuntur igne purgatorij: tamen finaliter saluantur. Consequenter remouet quoddam dubium. Circa quod sciendum ꝙ alique scripture loquẽdo de secundo aduentu xp̃i in mundum dicunt ipsum venire ad iudicandum: et ideo ne aliqui credant ꝙ debeat hoc fieri.s.in primo eius aduentu: hoc remouet: dicens. * Non enim misit deus filiuz suum in mundum vt iudicet mundũ] Scilicet in primo suo aduẽtu. Tunc enim non venit iudicare: sed magis iudicari pro mũdi salute. Ideo sequitur * Sed vt saluetur mundus per ipsum.] Et probat consequenter hoc dictum: quia in primo ei⁹ aduentu aliqui credebãt ei: et aliqui non credebant ei: et est diuisio per immediata: cuz inter contradictoria non sit mediũ: sed non venit ad iudicandum non credentes: nec credentes/ vt statim patebit: ergo ꝛc. Et hoc est quod sequit̃. * Qui credit in eum: non iudicatur.] Idest non habet causam vnde condẽnetur. * Qui autẽ non credit/ iam iudicatus est.] Idest habet in se causaz manifestã sue condẽnatiõis: sicut ille dicit̃ mortuus: qui iam habet in se causam manifestã sue mortis: et hoc est quod subdit̃. * Quia nõ credit in nomine vnigeniti filij dei] Qui venit pro salute mundi. Vertũ causa huius dãnationis dabitur executioni in secundo aduẽtu xp̃i. Consequenter declarat ꝙ non credentes in filiuz dei iam habẽt in se causaz manifestã sue dãnatiõis: quia sunt extra fidem saluatoris: sine qua nullus vnq̃ potuit saluari. Et hoc est quod dicitur. * Hoc est autem iudiciuz.] Idest causa condẽnationis. * Quia lux.] Idest xp̃s: qui est lux vera: vt dicit̃ Joh.1. ☞ Et Annota.1.D.quinte partis.sermõis. Natiuitatis xp̃i. Fol.25.col.1.) * Venit in mundum.] Carnem assumendo: ⁊ in ea apparens salutem humani generis operãdo. * Et dilexerunt homines magis tenebras/ q̃ lucem.] Tenebras infidelitatis preeligendo: ⁊ subdit causam. * Erant enim eorũ mala opera.] Ad cuius intellectum sciendum/ quod legisperiti aliquam noticiam de Christo habuerunt/ cognoscentes ipsum esse vere Christuz: vt plenius declaraui Matthei.21.D. super illum locum. Dixerunt agricole: hic est heres. ☞ Quere annotamento.1.F. quinte partis. Sermonis Ferie.6. Dominice.2. Quadragesime. Folio.112. Columna.2. Veruntamen quia arguebat eorũ vitia: moti fuerunt contra eũ: inuidia excecante illam cognitionẽ: quam de eo habebant: quia passio presens et fortis peruertit iudicium rationis: sicut patet in incontinente: qui presente passione iudicat esse fornicandum: tamen extra passionẽ positus/ iudicat contrarium.

B

C

vt dicit. 7. Ethi. Sic iudei odio et inuidia mo
ti persecuti sunt Xpm: et ponit ad hoc saluator
exemplu3: di. * Ois enim qui male agit/ odit
lucem.] Sicut patet de adultero et de fure: et sic
de alijs. * Et nõ venit ad lucem.] Idest non fa
cit sua malefacta in palam. * Ut nõ arguant
opera eius.] Idest non puniãtur per iusticiam
seculare3 * Qui aũt facit veritatẽ.] Idest opa
conformia voluntati diuine: que est idem quod
veritas prima. * Uenit ad luce3.] Idest in pa=
lam/ vel ad xpm: qui est lux vera. * Ut manife
stentur opera eius.] Non ad ppriam laudem:
sed ad dei gloriã/ et proximi edificationẽ. * Qr
in deo facta sunt.] Id est virtute dei: sine cuius
virtute opus meritoriũ non potest fieri.
B Moralr * Sic deus dilexit. rc.] Moraliter. Hoc debet
esse in nobis amoris diuini maximũ excitatiuũ.
* Non enim misit deus filium suu3: vt iudicet
mundum. rc.] Idest vt condẽnet: et nos multo
minus debemus condemnare proximũ etiã pec
catorem: qr qualis sit futurus: est nobis penitus
ignotum. * Hoc est aũt iudiciũ.] Idest ratio
cõdemnationis reproborũ. * Quia lux venit
in mundũ. rc.] Beda. Illi magis tenebras qȝ lu
cẽ dilig ũt: qui suos pdicatores bñ docẽtes odijs
et detractionibus insequuntur.
E Glo. * Sic enim. rc.] Glo. Aperit causam humane sa
lutis: scilicet dilectionẽ dei patris: ex quo omnis
restauratio est per filium suum in spiritusancto.
* Mundum.] Cosmos grece: quod latine mũ
dus interpretatur: ornatus dicit. Per mundum
igitur humana natura significatur. Nõ qȝ secũ
dum corpus ex quattuor elemẽtis cõstet: sed qr
secundũ animã a deo est ornata: et ad imagine3
dei facta: quã ad hoc diligit deus/ vt eam eternã
faciat. * Ut filiu3.] Ecce idem dicit de filio dei:
quod supra de filio hominis: vt per quẽ in deita
te conditi sumus: per eunde3 in homine restau=
remur. * Ut iudicet.] Nondu3 apparuit iudi
cium: sed iam factum est iudiciu3. Nouit dñs q
sunt eius. 2. ad Timoth. 2. c. Nihil enĩ aliud est
iudicium: idest eterna dãnatio: qȝ nõ cognosce=
re et non credere in filiu3 dei: sicut nihil aliud est
beatitudo et vita: nisi credere et cognoscere filiu3
dei. Unñ Johañ. 17. a. dicit. Hec est autem vita
eterna: vt cognoscant te solum deũ verum et quẽ
misisti Jesum Xpm. * Sed vt saluetur. rc] Ex
F eo saluatur homo: non iudicatur: s3 si iudicat/
ex se habuit: quia non credidit. * Hoc est aute3
iudicium.] Cur qui nõ credit iudicatur? quia
lux venit: que excitat homies et admonet cogno
scere sua mala: in quibus omnes sunt. Sed alij
oderunt admonentem lucem et fugiunt/ ne ar=
guantur eorum mala: que diligunt. Alij admo
niti per lucem accusant sua mala: quod est face
re veritatem: et sic illuminantur. * Erant enim
eorum mala opera. rc.] Qui est in tenebris: et
diligit lucem/ non est malus: sed ille dicitur ma
lus: et opera eius mala: qui postquã lux venit:
odit lucem: et diligit mala: et hoc est quod di=
citur. * Erant enim. rc.] Opera. Idest impie=
tas: et incredulitas: et odiũ eterne lucis: et nolle
eam aspicere: sed velle in tenebris peccatoru3 re
manere. * Qui aũt facit.] Ostenso qua iusti=
cia damnetur: qui non credit: ostendit qua iusti
cia saluetur qui credit. Qui aũt facit. i. cui dis=
plicent mala sua/ et accusat: nõ sibi ignoscit: nõ
sibi parcit: sed venit ad lucẽ. Et incipit agere cũ
deo: qui mala accusat: quia initium boni/ est ac
cusatio mali: ergo opera eius. Hec. s. qȝ se accu=
sat: sicut de9 accusat: manifestat: qr i deo sunt fa
cta: nisi. n. dei lux sibi luceret: sibi nõ displiceret.
☞ Applica ad hec aliq̃ de an. ser. Incarñ. in G Lucem.
cipien. fol. 2. sub the. * Sic deus dilexit. rc] A.
¶ vel ser. Fidei. fol. 59. sub the. * Et ois qui cre
dit. rc.] A. ¶ vel ser. Penteco. fol. 244. sub the.
* Sic de9 dilexit. rc.] E. ¶ vel ser. Judicii fina
lis fol. 236. sub the. * Nõ enĩ misit de9 filiũ suũ
in mũdũ: vt iudicet. rc.] A. D. ¶ vl' ser. Petor.
fol. 189. sub the. * Erãt eor mala opa.] E. F.
¶ vel ser. Religio. fo. 136. sub thema ic. * Qui
facit veritatẽ (idest opa religionis approbate.)
venit ad lucem.] C. ¶ vel ser. Penitẽtie. fo. 211.
sub the. * Hoc est iudiciũ.] F.

Feric. iij. Pentecostes ser monis annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Et Ioh. 10. A

DIxit Jesus discipulis suis.
Amen amen dico vobis: qui
non intrat. rc.] Lyra. Hic po
nit Christi benignitas in do
cendo: et ad hoc primo salua
tor premittit quandam para
bolam. Secũdo expositione3
eius: ibi: Hoc pũerbiũ In parabola exprimit
conditio furis/ et pastoris ouiu3. Primo pp ter
diuersum ingressum ipsor: et hoc est quod dici
tur. * Amen amen dico vobis: qui non intrat
per ostium in ouile ouiũ: sed ascendit aliunde:
ille fur est et latro.] Non enĩ venit pp ter bonu3:
et ideo querit indebitũ ingressum. * Qui autẽ
intrat per ostiũ/ pastor est ouiũ.] Secũdo osten
ditur eor distinctio p effectũ: cũ subdit. * Huic
ostiarius aperit.] Quia scit cũ beniuolũ ouib9
* Et oues vocẽ ei9 audiũt.] Idest cognoscũt:
qr bruta aialia suos bñfactores recognoscũt: vt
patet per experientiã: et per Esaiam prophetam:
capi. 1. a. Cognouit bos possessorẽ suũ. rc. * Et
pprias oues vocat nominatim.] Quia distincte

eas cognoscit: quod nō facit alienus. * Et edu
cit eas.] Ad pastum. * Et cū pprias oues emi
serit: ante eas vadit.] Hunc enī modum habent
pastores in terra illa/q precedūt gregem sibilā=
do voce et instrumēto: ad cuius auditū oues di
riguntur. Ideo sequit͛. * Et oues illum sequū=
tur: qꝛ sciunt vocem eius. Alienum aūt non se=
B quuntur.] Idest furem. * Sed effugiūt ab eo:
quia non nouerunt vocem alienorum.] Scdm
Chryso. Ouile est ecclesia. Oues sunt fideles.
Ostium sacra scriptura: fm illud ad Coll'.4.a.
Orantes simul p nobis: vt deus aperiat nobis
ostium sermonis ad loquendum mysteriū Xp̄i.
Sic igitur continuat͛ littera ista precedentibus
fm Chryſ. Christus enī dixit iudeos esse cecos
in intellectu scripturaꝝ: qd ostendit ex hac para
bola: ex hoc q aduentū christi deberent ꝯsidera=
re ex testimonio scripturaꝝ: quas habebant: qꝛ
xp̄s intrauit per ostium.i. per determinationē
sacre scripture: que tempus: locū: et modum ve
niēdi determinauit: et ideo alij alit͛ intrātes sunt
fures: sicut Machmetꝰ et Antichristꝰ. Huic osti
arius aperit.i. Moyses: cui data ē primo sacra
scriptura. ppter hoc saluator dixit Matth.5.ca
pi. Si crederetis Moysi: crederetis forsitā et mi=
hi. Et oues illum audiūt. Idest simplices: sicut
fuerunt apl'i ei credentes. Et proprias oues vo=
cat nominatim. Hoc patet de aplis: quibus di=
stincta nomina imposuit. Et educit eas de tene
bris ignorantie et culpe. Ante eas vadit. Per ex
empla operum: fm quod dicitur Joh.13.b. Exē
plum dedi vobis: vt quēadmodum ego feci: ita
et vos faciatis. Et oues illū sequūtur. Per imi
tationem. Quia sciunt vocem eius. Idest per fi
dem cognoscunt et approbant. Alienū aūt non
sequūtur recipientes falsam doctrinā: quia non
nouerunt vocem alienoꝝ. Sed contra dictum
Chryſ. potest argui: qꝛ xp̄s exponendo hanc pa
rabolam/dicit se esse ostiū: ergo sacra scriptura
non est hic ostiū. Potest dici sustinendo dictum
Chryſ. q xp̄s non vocat se solum ostiū: sed etiā
pastorē: vt patebit: et fm hoc distinguit͛ ab ostio:
ppter hoc sacra scriptura dicitur ostium hic: in=
quantum xp̄s est pastor ouiū: et respectu sui in=
gressus in mundum. Qd autem xp̄s dicit se esse
ostium: hoc nō est respectu sui ingressus in mun
dum: sed inquantū alij per ipsum habent ingres
sum in deū. Scdm aug. ostiū est Christꝰ. Et con
tinuatur littera sic precedentibꝰ: qꝛ iudei (Joh.
9.) dixerunt se videre sine xp̄o: et per consequens
posse peruenire ad veritatē sine eo: ppter hoc sal
uator in parabola hac ostēdit hoc impossibile:
dicens. Qui non intrat. In congregationē fide
lium. Per ostiū. Idest xp̄m. Fur est. rc. Quod
faciunt omnes infideles: et etiam mali fideles/

statum prelatiōis indebite assequētes. Qui aūt
intrat per ostiū. Idest per fidem xp̄i/et humilita
tem/et alias virtutes eius. Pastor est ouiū. Fm
veritatem. Huic ostiarius aperit. Idest spiritus
sanctus reuelat veritatē: vt possit oues pascere.
Et oues vocem eius audiunt. Idest doctrinā re
cipiunt. Et vocat eas nominatim. Condescen=
dendo familiariter subditis. Et educit eas de te
nebris. Ignorātie et culpe. Ante eas vadit. Per
exempla vite. Consequenter ponitur dicte para C
bole expositio. Et primo ponit͛ necessitas expo=
nendi. Secūdo subiungitur ipsa expositio. Cir
ca primum sciendum/q illa indigent expositio
ne: que habent obscuritatē. Tale erat verbū xp̄i
predictū: qꝛ erat parabolicū: et ideo intellectus
eius audientibus erat occultus: et hoc est quod
dicit euangelista. * Hoc puerbiū dixit eis Je=
sus.] Prouerbiū dicitur: qn̄ verbum ponitur p
verbo: sic est in parabola: qꝛ per vocē/rem vnā
significātem: aliud designat͛. * Illi aūt non co=
gnouerūt quid loqueret͛ eis.] Et sic patet neces=
sitas expositionis. Consequēter ponitur ipsa ex
positio parabole. Parabola aūt duas partes ha
bet. Una est: q intrans aliunde/fur est et latro:
et hoc primo exponit͛. Secūda est: q intrans per
ostium/est verus pastor: et hoc secundo exponit͛
ibi * Ego sum pastor. rc.] ☞ Quere supra
an.1.A. q̄nte partis. ser. Dn̄ice.1. post octa. Pa
sche. fol.226. col.1.) Prima in duas: qꝛ primo
ponitur prime partis expositio Secūdo eiusdē
expositionis pbatio: ibi. Ego sum ostiū. In pri
ma clausula fecit mentionē de ostio ouili: et de
fure. Ideo vtrumq exponit: et hoc est q̄d dicit.
* Dixit ergo eis iterū Jesus. Amen amen dico
vobis: qꝛ ego sum ostium ouiū.] Ratio huius
predicta est. * Omnes quotquot venerunt/fu
res sunt et latrones.] Hoc nō est intelligēdū de
pphetis a deo missis: sed de illis: qui venerūt cā
pite pprio. Sicut dicit͛ Actuū.5. de Theoda et
Juda galileo. Theodas enī (vt dicit Josephus)
fuit q̄dam magus: q decepit multos de populo
israel: et duxit eos vsq ad Jordanis fluuiū: pro
mittēs eis diuidere aquas: vt transirent sicco pe
de: sicut patres eoꝝ. Judas autem galileus tem
pore: quo xp̄s fuit natus: phibebat populum tri
deorum profiteri Cesarem dn̄m: et reddere tribu
ta: et multi secuti sunt eū. * Sed nō audierūt
eos oues.] Idest fideles in ouili ecclesie perma=
nentes: qꝛ ipsi perierunt: et sequaces eoꝝ: vt dici
tur Actuū.5. Consequenter probat vtrūq dictū
in dicta expositione. s. q sit ostium: quia officiū
ostij/est saluare ea: que sunt intra domū: ⁊ q per
ipsum sit ingressus et egressus: ⁊ sic est de xp̄o: qꝛ
per ipsum fideles saluantur et seruantur: fm q̄d
dicitur Actuū.4. Neq enim est aliud nomen

sub celo datum hominib⁹: in quo oportcat nos
D salnos fieri: ⁊ hoc est qđ dicit. * Ego sum ostiũ:
per me si quis introierit/saluabit.] Similiter p
ipsum est ingressus ad fidē: ⁊ egressus de miseria
ista ad gloriā: ⁊ sic inueniunt pascua eterne viri
ditatis. Et hoc est qđ dicit. * Et ingredietur.]
Hic ad fidem. * Et egredietur.] Ex hoc mundo
ad gloriam. * Et pascua inueniet.] Q: beati
reficiuntur interius in aspectu diuinitatis: ⁊ ex=
terius in aspectu humanitatis xp̄i: per quē sunt
saluati. Ideo dicit pascua in plurali. Cōsequen
ter pbat secundū. s. q alij fuerunt fures: q: nō ve
nerunt ad salutem populi: sed magis ad eius de
structionem. Et hoc est qđ dicit. * Fur non ve=
nit nisi vt furet.] Usurpando qđ nō est suum: si
cut illi venerūt vsurpādo qđ nō erat eis debitũ.
* Et mactet ⁊ perdat.] Q: multi de populo oc
cisi sunt corporaliter: ⁊ etiā spiritualiter creden=
tes persuasioni illoꝝ. * Ego veni.] Non sicut
ipsi. * Ut vitam habeant.] Per gratiam in p̄
senti. * Et abundantius habeant.] Per gloriā
in futuro: q: gloria est gratia consumata. ¶ Cō
sequenter (Terminato euangelio hodierno hic)
exponit secūdā parabole partem. ☞ Ideo vi
de vbi supra.

E * Amen amen. ⁊c.] Moralit. Per ouile ouiuz Moralit.
potest intelligi claustrū regularium: cuius ostiũ
est melioris vite ppositum firmum. Ostiarius
autem est spiritussanct⁹: qui inspirat ipsum. In
trans autem aliunde est ingrediens religionez:
cum pposito lautioris vel honorabilioris vite:
sicut sunt aliqui pauperes ⁊ de humili plebe: q
querunt ingredi religionem magnas possessio=
nes habentem/ non vt seruiant deo deuote/ sed
magis vt Christus eis seruiat de bonis illius ec
clesie: ⁊ isti sunt fures ⁊ latrones per vitium pro=
prietatis. Mactant ⁊ perdunt. Quia dignita=
tes vel officia ambiunt: et sic vlterius dissensiōes
faciunt: per quas corrumpitur charitas frater=
na: in qua consistit spiritualis vita. 1. Johan. 3.
c. Qui non diligit/ manet in morte. * Qui au
tem intrat per ostium.] Idest habens sanctum
propositum in ingressu: ⁊ ipsum continuans in
pgressu. * Pastor est ouium.] Idest dign⁹ re
gere monasterium: ⁊ talis promotio est a spiritu
sancto. Ideo subdit. * Huic ostiarius aperit.]
Idest spiritussanct⁹. * Et oues vocem eius au
diūt.] Idest humiles ⁊ deuoti ad nutum obedi
unt ei. * Et pprias oues vocat nominatim.]
Diligentem curā de ipsis gerendo. * Et educit
eas.] Ad pastū eterne viriditatis p degustationē
celestiū sibi subditos verbis ⁊ exēplis inducēdo:
ideo subdit. * Et ante eas vadit.] Viā ostēden
do. * Et oues illū sequunt.] Doctrinā pastoris
imitādo. * Alienū. ⁊c.] Per alienū pōt intelli=
gi diabol⁹ a cōsortio dei ⁊ sctōꝝ alienatus: quez
nō sequunt boni religiosi eius suggestionib⁹ as
sentiendo: sed fugiunt dissentiendo. ⁊c.

* Amen amen. ⁊c.] Glo. Q: pharisei iactabāt F Glosa.
se videre quod possent: si oues Xp̄i essent: domi=
nus contra eorum arrogantiam de grege suo et
de ostio: quo intratur in ouile: similitudinem p
ponit. Ostendens/ q nec sapientia nec obserua=
tio legis: nec bona vita quicq̄ valet: nisi per eū.
Sine eo nihil sunt in quocūq̄ iudeo vel gentili
et philosopho vel pharisco: qui docent beate vi=
uere: vel heretico sub nomine xp̄i/ nec tñ in xp̄o
predicante: sed omnes sine eo rapiunt ⁊ occidūt.
* Per ostium.] Idest per me: vt post exponit.
Hec ianua est humilis: qui per hanc vult intra
re oportet vt se humiliet/ ne si erect⁹ est: offendat
in humilē ianuam. * Fur.] Quia quod alie=
nū est/ suū dicit. i. oues dei suas facit. * Latro]
Quia quod furatus est occidit. Sed omnes: q
veritatem tenent ⁊ docēt in xp̄o pastore: sunt vn⁹
pastor. * Pastor est ouium.] Christus pprie
pastor est ſm officium pascēdi oues: vt ipse post
exponit: qui per se ostium intrat in ouile ouiuz.
Sed quia alij cum participes sunt ei pastoralis
officij: que de eo pprie dicuntur: etiā eis suo mo
do congruunt. Ostium est quo intratur: xp̄s: er
go pastor per se ostium: et quicūq̄ sub eo pastor:
per ipsum ostium intrat in corda ouium: quia
si aliud predicat non audiunt oues: si xp̄m: hāc
vocem oues xp̄i agnoscunt. Qđ ostiuz est xp̄s:
sibi soli tenuit: quia nō est alius: qui predicetur
ouibus: vel in quem credatur. Nō est alius per
quem predicans intret ad corda ouium: vel per
quem oues intrent ad deum. Quod pastor est
communicat suis. Pastor autem intrat per osti
um: quia ⁊ ipse se Christum predicat vt lumen:
et alia: et se ostendit: intellectus ⁊ alia ⁊ se intelli
git: et alij pastores similiter xp̄m predicant. *
Huic ostiarius.] Idest Christus: qui se aperit.
Vel scriptura: que ducit ad xp̄m. Vel spiritus=
sanctus: qui docet omnem veritatē. * Et oues
vocem. ⁊c.] Aug. Aliqui sunt vere oues: quia
nouit domin⁹: qui sunt eius (2. ad Timo. 2. c.)
siue iam ceperint siue nondū: et tñ sunt errantes
foris: audientes vocē alienoꝝ in multis. Ecōtra
lupi sunt intus et audiunt vocē pastoris in mul
tis. Sed est quedā ppria vox pastoralis. s. Qui
perseuerauerit vsq̄ in finē saluus erit. Mat. 10.
c. Hanc nullus proprius cōtemnit: nullus alie=
nus audit. * Illi aūt non cognouerunt.] Pre
destinate oues ad tempus se nesciunt: nec vocez
pastoris audiunt: sed in fine perseuerant. Econ
tra lupi: ad tempus audiunt ⁊ intrant: sed retro
abeunt. * Oēs quotquot.] Fur est q per simo=
niam vel aliquo alio modo contra xp̄m intrat:

et postq̃ intrauerit:malo exemplo occidit: et sic
aperte latro:nec talis dicẽdus est mercenarius:
ideo lupo veniente nõ resistit:sed pro mercede ce
dit.Si lupo violẽter distrahente nõ resistit:mer=
cedem hanc recipit/ꝙ non distrahitur cum oui
bus:sed postea male viuendo oues corrumpit:
ꝛ iam in aliam partem relapsus fit fur vel latro:
G nomen mercenarij amittens. * Si quis.] Hic
euidenter ostendit: non solum pastorem/sed et
oues intrare per ostium. * Et ingredietur.] In
tus bene cogitando.Egredietur: extra exemplo
aliorum bene operando.Vel ingredietur in ec=
clesiam: vt hic viuat per fidem: vnde post dicit/
vt vitam habeant.Et egredietur de ista vita: vt
ineternum viuat:vnde post:et abundãtius ha=
beat vitam:ꝛ pascua inueniet ingrediẽs ꝛ egre=
diens. * Nisi vt furetur.] Alienã rem sibi vsur
pando.mactet:a fide retrahendo.perdat:in eter
nam damnationem.ꝛc.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
H sermonis Prelatorum:incipientibus fo.90.Vel ser
Auctor. monis Dñice.1.post octa.pasche.fol.226.co.1..
sub them̃. * Qui aũt intrat. ꝛc.] A.E. ¶Vel
ser.Incarnationis.fol.2.sub them. * Ego sum
ostium.ꝛc.] vel. * Ego veni vt vitam habeãt.
ꝛc.] D: ¶Vel ser.Ecclesie.fol 64. Vel Fidei.
fol.59.Vel Religiosorum.fol.136.sub themate.
* Qui non intrat per ostium in ouile.] B E.
¶Vel sermonis Pentecostes.fol.244.sub the
mate. * Huic ostiarius aperit.] D.

Ferie.iiij. quattuor tẽporũ
post Penteco.ser.annota.Ex quinta pte Bib.

Ex
Johã. 6
A
Dixit Jesus discipulis suis. Ne
mo potest venire ad me. ꝛc.]
☞ Posita superius xpi do
ctrina de spirituali cibo:qui ẽ
verbum dei: vt dictum est su=
pra annota.1.per totũ.quinte
ptis.sermo.Ferie.5.Dñice.3.
Quadragesi.fol.128.col.2.incipienti. * Ope
ramini nõ cibũ.ꝛc.] Et etiam posita in cõtrariũ
iudeorum murmuratione ꝛ murmuris sedatio
ne:cum subdebatur. * Murmurabant ergo iu
dei.ꝛc.] vsq;. * Nolite murmurare inuicem.]
Quod inuenies annota.1.quinte ptis.sermo=
nis cõmunis defunctorum.Tomo.2.In hoc euã=
gelio consequenter ostendit causa predicte mur
murationis:non enim causabat (vt dicit Lyra)
ex verborum xpi falsitate/cum essent verissima:
sed ex iudeorum incredulitate.Et hoc est quod
dicitur. * Nemo potest venire ad me.] Per fi=
dem formatam. * Nisi pater qui misit me/tra
xerit eum.] Nihil enim potest ascendere ad id/
quod est supra naturam suam: nisi ab alio tra/
hatur. Sicut lapis non potest sursum ascende=
re:nisi per motum alterius. Fides enim forma=
ta charitate trahit quodammodo hominem ad
naturam diuinam:fm illud.2.Petri.1.a. Ma
gna ꝛ preciosa promissa donauit nobis: vt per h
efficiamini consortes diuine nature.Et ideo ta=
le donum non potest homo cõsequi nisi a deo tra
hatur.Judei autẽ non sic erant tracti: ideo mur
murabant de verbis xpi. Illi autem: qui a pa=
tre trahuntur ad filium per fidem formatam/cõ
sequuntur eternam vitam: ideo sequitur. * Et
ego resuscitabo eum in nouissimo die.] Quia
anima nõ est ad plenum beata: donec fuerit cor
pori reunita:ꝛ quia predictus tractus est per di=
uinam inspirationem. Ideo hoc ostẽdit per scri
pturam/dicẽs. * Est scriptum in prophetis. Et
erunt omnes docibiles dei.] Idest docti a deo.
Sententia enim huius dicit Esa.54.d. Ponam
omnes filios tuos doctos a dño.Et Hiere.3.c.Da
bo vobis pastores iuxta cor meum: ꝛ pascẽt vos
scientia ꝛ doctrina.Et est eadem sententia cũ il=
la:que hic a saluatore exprimitur. Christus enim
et apostoli non semper allegauerũt scripturã de
verbo ad verbum:sed sufficit eis accipere senten
tiam.Cuius autẽ efficacie sit diuina inspiratio
ostendit/dicens. * Omnis q̃ audit a patre.] Pre
dictas inspirationes percipiendo. * Et didicit.]
Eas sequendo. * Venit ad me.] Per fidem for
matam in p̃senti:ꝛ per gloriã in futuro Et quod de
us pater docet hoiem nõ apparendo visibiliter:
sicut hõ vel sicut angelus in corpore ab eo moto:
vel sicut dei filius in corpore sibi vnito: ideo seq̃
tur. * Nõ quod patrem vidit quisq̃ nisi is:q̃ est a
deo:hic vidit patrẽ.] Scz filius q̃ naturaliter p
cedit a patre. Notanduz ꝙ per hanc dictionem
quisq̃/potest intelligi natura humana: et sic ve
rum est ꝙ nullus homo ante xp̃m vidit patrem:
nisi forte in quodã raptu sicut Moyses. Sed ta
lis visio nõ erat similis visioni xpi: q̃ ab instanti
sue cõceptiõis vidit diuinam essentiã per modũ
habitus permanẽtis:ꝛ vtens sensibus corporis.
Si aũt per li quisq̃/excludatur ois creatura: sic
intelligitur quod sequit de filio fm naturã diui
nam:et de visione comprehensionis:que cõpetit
soli deo. Per hoc autẽ ꝙ dictio exclusiua ibi ad=
iungitur filio:nõ excluditur pater vel spiritussanctus:
quorum est vna simplex visio. Dictio enim exclu=
siua addita vni psone respectu termini essentia=
lis:non excludit aliam personã: vt diffusius de=
clarat.1.libro Senten.Repressa iudeorum mur
muratione:saluator reddit causam eius q̃d dixe
rat.☞ In predicto annota.1.quinte partis.ser.
Defunctorum cõmunis.Tom.2.)scz. * Amẽ amẽ

dico vobis. Ego sum panis viu⁹: qui de celo de
scēdi.] Quasi satisfaciens eorum questioni. Et qđ
illud dictū sit verū/arguit. Ille est ver⁹ panis vi
te: ꝛ de celo descēdens: qui pōt preseruare a mor=
te: ꝛ dare vitam eternam ꝛ celestem: talis panis
est verbum incarnatum: non autē panis dat⁹ a
Moyse in deserto: qꝛ omnes qui mādu cauerūt
ex illo: mortui sunt. ergo. ꝛc. Et hoc est quod dr̄.
* Amen amē dico vobis: q̄ credit in me.] Per
fidem formatā. * Habet vitā eternam.] Que
virtualiter in gratia continet̄. Sequit̄. * Ego
sum panis vite. Patres vestri manducauerunt
manna in deserto: ꝛ mortui sunt. Hic est panis đ
celo descendens: vt si quis ex ipso mādu cauerit:
non moriatur. Ego sum panis viuus: qui de ce
lo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane
viuet in eternum.] Ista patent ex dictis. Postq̄
egit de pane spirituali: qui est verbum: vt dictū
est: consequenter agit de pane spirituali: qui est
sacramētum. Et diuiditur in duas partes: quia
primo ostendit̄ propositum. Secundo ꝓbatur
quodam suppositū. Prima in tres: qꝛ primo sal
uator docet huius sacramenti qualitatē. Scđo
ipsius necessitatē. Tertio ei⁹ veritatē. Circa pri
mum sciendū ꝙ in sacramento eucharistie con=
tinetur ipsū verbū incarnatū. Et ideo ostendēs
qualitatē huius sacramenti q̄tuor tangit. Pri
B mum est illud/ ꝙ est ibi sacramentū tantū. s. spe
cies panis/ cū dicit. * Et panis.] Secundū est
auctor hui⁹ sacramēti: qui est ipse xp̄s sacerdos
summus. Sacerdos aūt: qui est minister huius
sacramenti tantūmodo ꝓfert verba nō in ꝓpria
persona: sed in persona xp̄i. In alijs aūt sacramē
tis vtitur minister verbis suis: vel verbis ecclie:
quibus exprimitur actus: quē facit. Vt in batis
mo patet/ cum dicit̄. Ego baptizo te. ꝛc. Sed in
sacramento eucharistie solum refert verba xp̄i:
cum dicit. Qui pridie q̄ pateretur. ꝛc. Et sequū
tur postea verba xp̄i consecrationem efficientia.
Et hoc notatur cum dicitur. * Quem ego da=
bo.] Tertium est res significata ꝛ contenta. s. ve
rum corpus xp̄i/ cum dicitur. * Caro mea est]
Et accipitur hic caro prout distinguitur contra
animā ꝛ sanguinem: qꝛ licet sub specie panis sit
anima ꝛ sanguis: hoc tm̄ non est ex virtute sacra
menti: sed ex concomitantia reali: sicut ꝛ ipsa di
uinitas. Quartum est res non contenta: sed tm̄
significata. s. corpus xp̄i mysticum: quod coniū
gitur capiti per charitatem. Hoc aūt sacramen=
tum dicitur sacramentum amoris: ideo dicitur.
* Pro mundi vita.] Sicut enim vita natura
lis est in membris: eo ꝙ vniunt̄ capiti: a quo re=
cipiunt influentiam sensus ꝛ motus: sic in fideli
bus: qui sunt membra Christi/ vita spiritualis
conseruatur: eo ꝙ vniuntur capiti Christo per
sacramentum amoris. Considerandum etiam
ꝙ bene dicit mundi: quia alia sacramenta solū
proficiunt ipsi recipienti. Solus enim baptiza=
tus recipit gratiam baptismalem: ꝛ nō alij. Sa
cramentum autem eucharistie non solum profi
cit sacerdoti sumenti: sed etiam toti ecclesie: et il=
lis qui sunt in purgatorio. Cui⁹ ratio est: quia
eucharistia non tantum est sacramentū: sed est
ecclesie sacrificium inquantum continet Chri=
stum passum. Et ideo proficit omnibus xp̄i fide
libus. Si autem sumatur alio modo sicut a lai
co: tunc proficit solum sumenti: quia officiū ei⁹
non est offerre sacrificiū: sed tantum sumere sacra
mentum. Consequenter (terminato hic hodier=
no euangelio.) ostenditur huius sacramenti ne
cessitas/ cū dicitur. * Litigabāt ergo iudei. ꝛc]
Et consequenter huius sacramenti vtilitas/ cū
dicitur. * Caro enim mea vere est cibus. ꝛc.]
☞ De quibus quere annota. 1. B. quinte p=
tis. ser. Sabbati Dominice Passiōis. ē. fol. 161.
col. 2. De xp̄i doctrine expositiōe: si volueris sci
re vel videre: q̄re in predicto capi. 6. ibi. * Mul
ti ergo audientes. ꝛc.] Et in hoc terminatur to=
ta diuisio supra posita.

* Nemo potest venire ad me.] Glo. Alibi dici C
tur. Nemo cognoscit patrem/ nisi per filiū. Qđ Glosa.
contrariū videtur huic dicto. Nemo potest veni
re ad me. Sed nō est: qꝛ pater reuelat: trahit. ꝛc.
per filium. * Nisi pater: qui misit me. ꝛc.] Illū
pater trahit ad filiū: qui ideo credit in filium: qꝛ
cogitat patrem eius esse deū. i. qui credit equalē
patri genitū. Tractio hec nō est violētie/ nec ne=
cessitatis: nec est inuiti: sed voluntatis et deside=
rij. Unde Vergili⁹ Eglo. 2. Trahit sua quēq̄
voluptas. Si ergo in his: in q̄bus nō est vera di
lectio: trahitur homo amore et desiderio: quāto
magis trahitur aliquis vehemēti delectatione:
cui pater reuelat panem: qui est vita et beatitu=
do: et omne bonū? In quo commendatur ma=
gna gratia. * Et ego resuscitabo. ꝛc.] Ego eq=
lis patri/ faciā eum videre: quod credit. mandu
care: quod esurit. habere: quod amauit ꝛ deside
rauit: qđ non potest esse in presenti: vbi tm̄ trahi
tur. * Est scriptum.] Vere nemo venit ad me:
nisi pater docuerit: quia ita testantur ꝓphetie.
Omēs/ homines regni illius. i. christiane fidei.
Erūt docibiles dei: qꝛ etsi homines foris loquū=
tur: tm̄ deus solus intus sensum aperit: intus in
struit veritatis cognitione et amore: ita quicūq̄
audit et discit a patre: venit ad me. Et ne q̄s ex
cuset se: dicens. Nunq̄ vidi patrem: quomodo
disco ab eo? Subdit. Nō quia pater visibilis sit
alicui: et tamen nemo credit: nisi ipse docuerit.
Quomodo ergo docet? Dum audis verbū ei⁹:
idest mei: dum ego homo verbū eius coeternū:

factus homo vobis loquor. et hoc est. Is: qui est a deo. i. filius: vidit patrē. i. nouit et vos docet. et ideo me audite. * In prophetis.] Prophetis dicit pluraliter: quia omnes prophete vno et eodem spiritu repleti: licet diuersa prophetarent: tamen ad idem tendebāt: quapropter cum quouis eorum omnes alij concordabant. Sicut Johel. capi. 2. qui dicit. Et erūt homines docibiles

D dei. * Nō quia patrem. etc.] Idest ego noui patrem: q2 ab illo sum: et ideo credite: q2 qui credit in me habet vitam eternam. Potuit dicere habet me: sed reuelat q ipse sit vita eterna: quia verbum est vita hominum: quod et carni sue/ quaz susceperat: cui interuenit mors/ vt mortem tolleret: dat vitam in resurrectione: sic et alijs credentibus in se. * Ego sum panis vite. Patres vestri. etc.] Māna de quo superbitis: patrib9 murmuratoribus/ quorum estis filij murmurando: non fuit panis vite: quia non intellexerūt in eo spiritualem cibū. Sic et vos: qui me auditis: nō spiritualiter intelligitis. Vixit aūt Moyses et alij electi de māna: q2 spūaliter manducauerūt: sic et q modo verba mea spūaliter accipiūt. Ego sum panis vite. Ecce sacramentū verbis tegit: vt iudei et etiā aliq discipuli non credentes verbis illi9 magis scandalizenk: et humiles apostoli humiliter credētes probenk. Unde Petr9. Verba vite eterne habes. * Et panis: quez. etc.] Quō sit panis determinat: non solū fm verbum: quo viuunt oia: sed etiam fm carnē assumptā pro mūdi vita. Humana eni caro: que erat pctō obnoxia/ et ideo mortua: carni eius munde vnita: incorporata vnū cū illo effecta: viuit de spū ei9: sicut viuit corpus de spū suo. Qui vero nō est de corpore xpi/ non viuit de spū xpi. Q2 autem iudei nō erant huius vnitatis: litigabant: nec talibus exponitur quō dūs carnem suā det ad manducandum: sed audiunt/ vnde magis moueantur. * Nisi manducaueritis. etc.] ☞ Quere annota. 1. A. quinte partis. sermonis Sabbati Dñice passiōis. fol. 160. col. 4.

E Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Fidei: incipientibus fol. 59. Vel sermōis Pentecostes. folio. 244. sub themate. * Nemo potest venire ad me.] vt. s. A. ¶ vel sermonis Incarnationis. fol. 2. Vel sacramenti. folio. 14. sub themate. * Ego suz panis vite. etc.] vt. s. A. ¶ vel sermonis Finalis iudicij. fol. 236. sub themate. * Ego resuscitabo. etc.] A. C.

Ferie. v. post pētecosten. sermonis annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Conuocatis. etc.] Lyra. Dicitur apostolis auctoritas predicandi et potestas miraculis faciendi ad confirmationez sue doctrine: et sic mittuntur predicare. Et hoc est quod dicit. * Conuocatis Jesus duodecim apostolis.] Idem Lyra super Mattheum 10. capi. Qui principaliter erant sui discipuli. * Dedit illis virtutem et potestatem super omnia demonia: et vt languores curarent.] Cum enim doctrina nō sit efficax/ nisi fuerit probata: ex quo misit eos ad docendum/ debuit eis dare gratiam miraculorum: quia aliter non potest probari veritas huius doctrine: cum excedat facultatem intellectus humani. Propter quod dicitur Marci vltimo. d. Ipsi vero profecti predicauerunt vbiqz domino cooperante et sermonē cōfirmante/ sequentibus signis. Si autem queratur/ quare predicatores moderni talia signa nō faciunt? Respondet Grego. Quia cum fides catholica sit sufficienter probata per miracula christi et apostolorum: non oportet vlterius hanc probationem reiterare. Sicut etiam arbusta primo cum plantantur frequenter irrigantur: cum autem in terra radicem fixerint/ talia subtrahūtur. Verūtū ad consolationē fideliuz etiam posterioribus temporibus multa fecit miracula: vt patet de tempore martyrum et confessoruz. etc. Sequitur. * Et misit illos predicare regnum dei: et sanare infirmos. Et ait ad illos. Nihil tuleritis in via neqz virgam neqz peram/ neqz panem/ neqz pecuniā: neqz duas tunicas habeatis. Et in quācūqz domum intraueritis: ibi manete: et inde ne exeatis. Et quicunqz non receperint vos: exeūntes de ciuitate illa: etiam puluerem pedum vestrorū excutite in testimonium supra illos. Egressi autez circuibant per castella: euangelizātes et curātes vbiqz.] Sententia huius littere patet ex dictis Matth. 10. ☞ Ideo quere Annot. 1. quinte partis sermonis Simonis et Jude apostolorum. Tomo. 2. Et Anno. 2. B. quinte partis. sermo. Apostolorum. fol. 84. Col. 3.

B * Conuocatis. etc.] Moraliter. Hec autez facit predicatorib9 euangelij: si faciāt quod in se est: eis dando potestatem eijciendi demones spūaliter de cordib9 hominum/ et sanādi languores vitiorum. * Nihil tuleritis in via. etc.] Hoc faciunt qui se diuine prouidentie cōmittunt: rationabiliter tamen: ne deum tentent. * Et quicuqz etc. vsqz/ puluerem.] Per quem significantur leues motus impatiētie: qui solent etiam in viris perfectis ex hoc subito surgere: qui statiz sunt excutiendi per virtutem patientie.

L *Cõuocatis.&c.] Glo. Cõcessa primũ potesta
te signorũ: mittunt̃ ꝑdicare regnũ dei: vt magni
tudini ꝑmissorũ attestet̃ etiã magnitudo facto=
rum; & fidem verbis daret virtus ostẽsa: & noua
facerent: q̃ noua predicarent. * Nihil tuleritis.
&c.] In Marco legit̃: vt nihil tollerẽt in via: ni=
si virgam tñ. Sed sciendũ q̄ vtrũq; preceptum
est a dño: vt nihil nisi virgã ferrent: & vt neq; vir
gã ferrent. Nõ ferre virgã est nõ esse solicitum de
his: que necessaria sunt humane sustẽtatiõi: q̄
hec debentur ꝑdicatoribus ab his: q̃bus ꝑdicant:
q̃ñ sine scandalo pñt accipi. Nihil ferre nisi vir=
gã: est vti illa potestate accipiẽdi necessaria: que
data est ꝑdicatoribus. * Duas tunicas.] Sim
plex vestimẽtũ est, q̃cq̃d est necessariũ alicui ꝭm
qualitatẽ loci vel tẽporis. Duplex est qđ vltra ne
cessitatem est. ¶ Allego. In duabus tunicis du
plicitatẽ ꝓhibet. * Ibi manete] Ne excursetis
per domos & inuiolabilis hospitij iura mutetis.
Vñ Mat.10.capi. Domus in q̃ manere debe=
ant prius eligenda est, vt mutandi hospitij ne=
cessitas auferatur. * Puluerem pedum.&c.]
Puluis excutitur in testimoniuz laboris sui: q̄
ingressi sunt in ciuitatem & vsq; ad illos predica
tio peruenit. Uel excutitur, vt nihil ab eis acci=
piant: qui euangelium spreuerunt: nec etiam ne
cessaria vite. ¶ Allego. Ne cõmunicetis inani=
bus verbis & gestis perfidorum: que pulueri cõ=
paranda sunt. Ne caste mentis vestigium pol=
luatur. Puluerem vero fidelis populi: qui hu=
mana fragilitate colligit̃: debet predicator euan
gelij abolere: & quasi suum in se suscipere Unde
Apostolus.2.Cor.11. Quis infirmatur: & ego
non infirmor? Quis scandalizatur: et ego non
vror? *Egressi autem.&c.] In Marco (capitu
lo.6.) legitur. Exeuntes predicabant, vt peni=
tentiam agerent: et demonia multa eijciebant,
D et vngebant oleo multos egros: & sanabant.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Prelatorum: incipientibus folio.90.
sub themate. * Misit illos predicare.&c.] vt.s.
A.B.C. ¶ Uel sermonis Apostolorum.fo.82.
Uel sermo. Pentecostes.fo.244.sub themate.
*Conuocatis.&c.] A. ¶ vel sermonis Domi=
nice.1.et.3.quadragesime.fol.83.et.117.sub the
mate. * Super omnia demonia.&c.] A. ¶ vel
ser. Pctõr.fol.189.sub the. * Ut lãguores (.i.
pctã) curarẽt.] A.B. ¶ vel.ser.Relig̃.fol.136.sb
the. * Nihil tuleritis in via.&c.] A.C. Idest
non sitis proprietarij in religionem quam susce
pistis.

Ferie.vj. quattuor tẽporuz
post Penteco.ser.annota. Ex quita pte Biblie.

Factum est in vna dierũ: et Je= ¶ I.
sus sedebat docens. Et erant Luce.5.
pharisei sedentes: & legisdocto A
res: qui venerant ex omni ca=
stello galilee & iudee & hierusa
lem: & virt9 domini erat ad sa
nandum eos. Et ecce viri por
tantes in lecto hominem: qui erat paralyticus:
et querebant eum inferre et ponere ante eum. Et
non inuenientes qua parte illum inferrent pre tur
ba: ascenderũt supra tectũ, & per tegulas submi=
serũt euz cum lecto in mediũ ante Jesum. Quo
rum fidem vt vidit, dixit. Homo remittũtur tibi
peccata tua Et ceperũt cogitare scribe & pharisei
dicẽtes. Quis est hic qui loquit̃ blasphemias?
Quis potest dimittere peccata nisi solus deus?
Ut autem cognouit Jesus cogitatiões eoruz:
respõdens dixit ad illos. Quid cogitatis mala
in cordib9 vestris? Quid est facilius dicere: di=
mittunt̃ tibi peccata: an dicere: surge & ambula?
Ut autem sciatis quia filius hominis habet po
testatẽ in terra dimittẽdi peccata: ait paralytico.
Tibi dico surge: tolle lectũ tuũ: et vade in domũ
tuam. Et confestim cõsurgens coram illis, tulit
lectum: in quo iacebat: et abijt in domum suam
magnificãs deum: et stupor apprehẽdit omẽs: et
magnificabãt deum. Et repleti sunt timore dicẽ
tes: quia vidimus mirabilia hodie.] Lyra. Hic
describit̃ de paralytico curato miraculũ: quod
factum fuit in Capharnaũ: vt habet̃ Marci.2.
Et patet sentẽtia huius partis quãtuz ad curati
onẽ paralytici ex dictis Matth.9. ☞ Et An=
no.1. quinte partis. sermo. Dñice.19. Post octa=
uas Corporis christi incipieñ. * Ascendẽs Je=
sus i nauiculã.&c.] Infra in hoc Tomo.) Et q̃n
tum ad curationem dicti paralytici Lyra super
Marcum.2.cap. dicit sic. Hic exprimit̃ modus
offerẽdi, cum dicitur. * Et cum non possent of= B
ferre eum illi pre turba, nudauerũt tectũ: in quo
erat Jesus.] Ad cuius intellectũ sciendũ q̄ do=
mus in terra illa habent plana tecta: et ibi ascen
dunt hoies causa recreatiõis ad habendũ aerez
et cõfabulandũ adinuicẽ: quia de tecto vni9 do
mus potest de facili transiri ad tectum alteri9 do
mus: et propter hoc dicit saluator. Matth.10.c.
Quod in aure auditis: idest i secreto: predicate
super tecta .i. in publico vbi conueniũt hoies: et
in quolibet tecto est vna clausura: que aperitur
quando hoies de domo accendũt super tectuz: et
clauditur quando descendũt: illi igitur qui por
tabant istum paralyticuz: non potentes ingredi
domũ: in qua Christus erat propter turbã: que
non solum erat intra domũ: sed etiam ad ostiũ:
per aliam domũ contignam portauerunt illum
paralyticũ super tectũ domus: in qua erat chri=

stus: et aperientes clausurā tecti ꝑdictā. * Sub
miserunt grabatū: in quo paralyticus iacebat.
C · Et posuerunt eū in lecto ante xp̄m.] Moralit.
Per istum paralyticum significatur turpi mar=
cens ocio. Lect⁹/ in quo iacet/ est praua cōsuetu
do. Portatores eius/ vt sanet a xp̄o: sunt quat=
tuoꝛ sue salutis ꝓcuratores. s. monēs secrete: pre
dicans publice: orans ꝓ eo: ꝛ inuitās exēplo. Et
sic ante deū locatur: ꝛ dictoꝝ meritis (si tn̄ obicez
non ponat: sed magis cōsensum) sanat. Et tollit
lectū male cōsuetudinis ꝑ exercitiū boni operis:
ꝛ sic ꝓcedens de virtute in virtutē vadit ad do=
mū suā celestē. Illi vo/ q̄ inde murmurāt/ signi
ficant demones: qui inde valde dolent.
D ¶ Idē Lyra sup Lucā. Moralit. Paralytic⁹ est
Moralit peccatoꝛ operibus meritoꝛijs priuatus: sed iacet
in lecto: qn̄ tenet eum peccati cōsuetudo. Ipsum
aūt poꝛtantes: sunt iusti ꝓ eo deprecantes. Et sic
ponunt eū ante Jesum: q̄ euz respicit: qn̄ preces
eoꝝ exaudit. Et tunc lectū suum tollit: qn̄ a pec=
catorum consuetudine recedit: ꝛ vadit in domū
suam: qn̄ bonis actibus festinat ad patriā cele=
stem. Et popul⁹ deū magnificat de tali mutatio
ne: q̄m est dextere excelsi.
E * Et factum est. ꝛc.] Glo. Beda. Ubi sedēs do
Glosa cuerit Lucas breuiādi gratia preterijt. Sz Mat
theus in ciuitate sua: Marcus in capharnaum
hoc eū fecisse testat. Sed ciuitas xp̄i dicitur gali
lea: in qua erat nazareth ꝛ capharnaū: ad disti=
ctionem regionis transmarine gerasenoꝝ: de q̄
transfretando venerat galileam: sicut Mat. scri
bit. Uel ipsa capharnaū ciuitas xp̄i est: quā nō
nascendo/ sed virtutibus illustrando suam fece
F rat. * Et erāt pharisei.] Ambro. Inter ceteroꝝ
remedia debiliū: cōuenientibus ex oī ꝑte docto=
rib⁹: hec paralytici sanatio describit: vt magna
ꝛ magne rei significatiua. Unde orasse ꝑmittit:
non ꝓpter suffragium: sed propter dandū exem
plum. In quo docetur vnusq̄sq; eger petende sa
lutis precatores adhibere: per quos vite nr̄e cō=
pago resoluta: actuūq; nostroꝝ clauda vestigia
verbi celestis remedio reforment. * Uiri poꝛtā
tes. ꝛc.] Allego. Idest erigētes ad superioꝛa ani
mū hoim: q̄uis exterioꝛis hois debilitate toꝛpē
tem: quoꝝ rursus adminiculis: ꝛ attollere ꝛ hu
miliare se: facilius ante Jesum locet: dominico
dignus videri aspectu: humilitatem eni respicit
G deus. * Et querebant. ꝛc.] Beda. Desiderāt of
ferre: sed turba interposita recludunt: q2 sepe ani
ma post infirmi coꝛpoꝛis desidiā ad deū respici=
ens: ꝛ diuina gratia innouari desiderans: pri=
stine conuersatiōis obstaculo retardatur. Sepe
dum cū deo in orationibus colloquit: turba co=
gitationum interueniens: aciem mētis/ ne xp̄s
videatur/ intercludit. Sed nō est exteri⁹ in infi

mis: vbi turbe tumultuant: remanēdū: sed tectū
dom⁹: in qua xp̄s docet/ ascendendū. i. sacre scri
pture sublimitas est appetenda/ ꝛ lex dei nocte
dieq; meditanda: q2 in custodiendo sermones
dei coꝛrigit iunioꝛ viam suam. Et patefacto te=
cto. i. reseratis scripturis: eger submittitur: quia
ad xp̄i humilitatem fidei pietate descenditur: et
ad xp̄i notitiaz venitur. * Et per tegulas.] Be
da. Domus Jesu tegulis tecta describitur: quia
sub contemptibili litterarum velamine/ si assit
doctoꝛ: qui reseret diuina: spiritualis gratie vir=
tus inuenitur. Quod cū lecto deponitur: signifi
cat ab hoīe adhuc in ista carne ꝯstituto xp̄m de=
bere cognosci. * Quoꝛum fidē.] Beda. Mul H
tum valet fides propria cuiusq;: cum ꝑ alienam
fidem hō interius ꝛ exteri⁹ sit saluatus. ¶ Bed.
Hec curatio paralytici significat saluationē ani
me suspirantis ad deū de diuturna illecebra car
nalis inertie: q̄ indiget bonis doctoꝛib⁹: q̄ eā sub
leuent: ꝛ xp̄o offerant: ꝛ ꝓ ea intercedant. Qui
apud Marcum quattuoꝛ fuisse leguntur: pro=
pter quattuoꝛ euangelioꝛum libros: seu propter
quattuoꝛ virtutes: quibus ad promerendā so=
spitatem mentis fiducia erigitur/ que sunt: pru=
dentia: foꝛtitudo: temperantia: iusticia. * Ho=
mo remittunt. ꝛc.] Tu homo peccatoꝛ: ego de⁹:
qui peccata remitto: qui alioꝛuz merito tibi pec
cata relaxo. Qui ergo peccatis grauatur: adhi
beat ecclesiam: que pro eo precetur. Quia ꝓ cul
pa anime/ etiam coꝛpus infirmabatur: ideo sa=
naturus coꝛpus/ prius sanat animaz. * Quis I
potest dimittere: ꝛc.] Nemo dimittit peccata ni
si deus: qui per eos quoq; dimittit: quibus pote
statem dimittendi dedit. Cum ergo Christus di
mittat: vere deus probatur. Uerum testimoni=
um deo reddunt: sed personam Christi negan=
do falluntur. Perfidia enim confiteri potest: cre
dere non potest. Itaq; testimonium non deest di
uinitati: fides deest saluti. Deus autem volens
saluos facere peccatores: et occultoꝛum cogni=
tione se deum esse demonstrat: ꝛ admiratione fa
ctoꝛum illis respondens. Quid cogitatis mala
in coꝛdibus vestris? Eadem maiestate ꝛ poten=
tia: qua cogitatiōes vestras intueoꝛ: possum ho
minibus delicta dimittere. Ex vobis intelligite
quid paralytic⁹ cōsequatur. Sed quia spiritua
lem gratiam non cognoscitis: nec creditis qd̄ in
terius factum est: probetur signo visibili: qd̄ non
minoꝛis constet esse potentie: vt in filio hois latē
tem cognoscatis potentiam maiestatis: qua po
test peccata dimittere vt deus. * Ut aūt cogno
uit. ꝛc] Ambro. Magn⁹ sacerdos leprā videbat
in coꝛdib⁹ iudeoꝝ: ꝛ peioꝛes ostēdit illo leprosos:
cui purgato iussit se offerre sacerdoti. Sz hos sū
mus sacerdos repudiat: ne alios q̄ eoꝛum lepra

contaminet. * Tibi dico/ surge.] Beda. Surgere: est animā a carnalibus desiderijs abstrahere. Lectum tollere: carnē a terrenis desiderijs ad voluntatem spiritus attollere. Domū ire: ad paradisum redire: vel ad internā sui custodiā: ne iterū peccet. Ecce per remissionē pene: remissionem culpe intellige. * Et stupor.] Amb. Expectant surgentē increduli: mirātur abeuntē: et diuini operis miracula malunt timere: q̄ credere. Nam si crederent: non timerent: sed diligerent. Perfecta enim dilectio foras mittit timorē: prima Johannis. 4. d.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Peccatorum. fol. 189. sub the. * Ecce viri portātes paralyticū. rc.] vt. s. A. ¶ vel ser. Fidei. fol. 59. sub the. * Quorum fidem. rc.] A. B. ¶ vel ser. Penitentie. fol. 211. sub the. * Dimittuntur tibi peccata. rc.] A. ¶ vel ser. Religi. fol. 136. ¶ vel Prela. fol. 90. ¶ vel Orationis. folio. 180. sub the. * Ecce viri portantes. rc.] A. C. D. G. ¶ vel ser. Sacramenti. fol. 14. sub them. * Quis potest dimittere peccata?] A. J. ¶ vel ser. Penteco. fol. 244. sub the. * Virtus domini erat ad sanandum. rc.] Scz spūssctī virt⁹. A.

Sabbati quattuor tēporū post Pēteco. ser. annota. Ex q̄nta parte Biblie.

Vrgēs Jesus de synagoga: introiuit in domū Simonis. Socrus aūt Simonis tenebatur magnis febribus: et rogauerunt illum p ea. Et stās super illam/ imperauit febri: et dimisit illam: et ↄtinuo surgens/ ministrabat illis. Cum sol aūt occidisset: omnes: qui habebant infirmos varijs languoribus: ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens: curabat eos. Exibant autē demonia a multis/ clamantia et dicentia: quia tu es filius dei. Et increpans: nō sinebat ea loqui: quia sciebāt ipsum esse xp̄m. Facta autem die/ egressus ibat in desertū locum: et turbe requirebant eum: et venerūt vsq ad ipsum: et detinebāt illum: ne discederet ab eis. Quibus ille ait. Quia et alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnum dei.] Lyra. Hic describit̄ doctrine xp̄i cōfirmatio per miracula xp̄i. Sicut enim illa: quorum cognitio subest naturali facultati itellect⁹: confirmantur esse vera per reductionē ad prima principia: sic veritas illorum: que transcendunt naturalem facultatē intellectus: de quibus erat doctrina Christi: confirmat̄ per operationē miraculorum: que a solo deo possunt fieri: ⁊ ideo cum inducuntur ad confirmationē alicui⁹ doctrine: ostenditur esse vera: cum deus testis esse non possit alicuius falsitatis: igitur ad hoc inducit̄ hic miraculum de socru Petri a febribus curata.

¶ Idem super Marcum capi. 1. vbi hec posita sunt eodem ordine: quo hic. Ideo dicitur ibi. * Egrediens de synagoga.] Post Christi predicationem/ et eius confirmationē per demonis expulsionem. * Introiuit in domū Simonis] Vt ibi acciperent refectionē post laborē. * Socrus Simonis. rc.] Licet enim virtute nature febris possit curari: non tñ in instanti: Christus autem sanauit eam hic subito: et ita perfecte/ q illa mulier ministrabat eis: ex quo ostendit̄ ista curatio miraculosa ad discipulorum confirmationem. Consequenter occasione huius sanatiōis illi: qui habebant infirmos in illa villa: adduxerunt eos ad Christum: querētes remedium. Et hoc est quod dicitur. * Cum sol occidisset. rc.] Dicit autem Theophilus expositor: q ita tarde adduxerūt eos ad Christum: quia illa dies erat dies sabbati: et credebant curationes nō esse licitas durante die sabbati: que finiebat̄ in vespere illius diei. rc. ☞ Quere de hac materia fm alium euangelistam/ Annotamēto. 1. per totū: quite partis. sermonis Ferie. 6. Dominice. 21. post octauas corporis Christi. incipien. * Cum venisset Jesus. rc.] infra in hoc Tomo.

* Et intrauit fm cōsuetudinē. rc.] Lyra. Moraliter. rc. ☞ Quere annotamēto. 39. B. q̄nte partis. sermonis Prelatorum. fol. 126. col. 3. Sequitur paulopost. * Socrus aūt. rc.] Per quā significatur persona/ iracundie calore/ aut concupiscentie laborās: super quam stat Jesus: cuz istas passiones mitigat: et tunc ei deuote ministrat. * Cum autem sol. rc.] Per hoc significauit: q passio sua: in qua iusticie sol occidit: futura erat medicina omīs spiritualis infirmitatis. * Et increpans nō sinebat ea loqui.] Per hoc autem/ q Christus increpauit demonē: qui suā potentiam confitebatur et sanctitatē: ei silentiuz imponens: docuit nos fugere laudem turpium personarum. Quia (sicut dicit Seneca libro de virtutibus) tam triste tibi sit laudari a turpib⁹/ q̄ si lauderis ob turpia. * Facta aūt die. rc.] Dans in hoc exemplum predicatoribus reuertendi ad solitudinem contemplationis/ post laborem predicationis: et vt gratias deo agant de profectu preterito: et se disponant pro futuro. B Moralit.

¶ Et super Marcum. * Socrus Simōis. rc.] Per quam significatur mulier calore luxurie laborans: que manu eius apprehensa sanatur: q2 talis mulier eius repressa libidine/ curatur. Ecclesiastici. 26. b. In filia non aduertente se: firma custodiā. * Cum sol. rc.] Beda. Mystice.

Sabbati quattuor tẽporũ post Pentecosten.

Solis occubitus/ passionẽ mortẽqꝫ significat illius: qui dicit. Quãdiu sum in mundo: lux sum mundi: et sole occidẽte/ plures qꝫ ante demoniaci et egroti sanãtur: qꝛ qui temporaliter in carne viuens/ paucos iudeoꝝ docuit: omnibꝰ ꝑ orbem gentibus/ fidei salutisqꝫ dona transmittit. * Et non sinebat ea loqui.] Theophilus. In hoc docens nos nõ credere demonibꝰ/ etiãsi vera dicãt: qꝛ si aliquos credentes sibi inuenerint: veritatibus mendacia miscent. Vñ in Collatiõe Moysi abbatis dicitur: ꝙ quidã anachorita deceptꝰ fuit a demone in angelum lucis se transformante: qui post plura vera: que sibi dixerat: ꝓiecit se ipsum in puteũ ad eius verbum. Nam ei dixit: ꝙ tanti meriti erat apud deũ: ꝙ ex hoc nullũ pateretur malum: qd fuit falsum: nã ex hoc letaliter fuit vulneratus: et cito post mortuus. ⁊c.

C Glosa. * In domũ Simonis. ⁊c.] Glo. super Lucam. Domus Petri/ circũcisio est eiꝰ apostolatui cõmissa. Socrus/ est synagoga: que quodãmodo mater est ecclesie Petro cõmisse. Hec febricitat: quia inuidie estibus laborabat persequẽs ecclesiam. Sed Jesus stans super eam: sanat: qꝛ vbi timor dei incipit esse: talis estuatio solet recedere. * Et rogauerũt.] Beda. Modo saluator rogatus: modo nõ rogatus curat: ostẽdens se contra vitioꝝ quoqꝫ passiones et precibus fidelium semper annuere: ⁊ ea nonnunqꝫ: que ipsi non in se intelligunt: vel intelligenda dare: vel pie petẽtibus etiam non intellecta dimittere: vt. Delicta qs intelligit? Ab occultis meis munda me dñe. ps. 18. d. * Surgens.] Beda. Naturale est febricitantibus incipiente sanitate lassescere: et molestiam egritudinis sentire. Sed sanitas: que dñi datur imperio: tota simul redit: et etiã eo robore firmat: vt suis adiutoribus cõtinuo ministrare sufficiat: et iuxta leges tropologie mẽbra: que seruierant immũditie: seruiãt iusticie. Ro. 6. d. * Cũ aũt sol occidisset.] Beda. Solis occubitus: passio xp̃i: per quam plures sanãtur demoniaci: qꝫ ante viuens in carne egrotos sanauerat: qꝛ in carne viuens: paucos iudeoꝝ docu-

D it: post resurrectionẽ gentibus apparuit. * Tu es filius dei.] Beda. Cum ieiunio fatigatũ diabolus videret: verum hominẽ intellexit. Sed qꝛ tentando nõ preualuit: vtrũ etiam dei filiꝰ esset: dubitabat. Nunc ergo ꝑ signoꝝ potentiã iã certior effectꝰ: filiũ dei arbitrabat̃. Non ergo eum ideo crucifixit: vt filium dei ignoret: sed qꝛ eius morte se damnandum non preuidet. Hoc enim mysteriũ a seculis est absconditũ: qꝛ si cognouissent: dñm glorie nunqꝫ crucifixissent. 1. Coꝛ. 2. b. * Et increpans. ⁊c.] Beda. Ideo ꝓhibet loqui: ne/ dũ aliqs audit vera predicantẽ: sequatur errãtem. Improbus enĩ magister veris falsa ꝑmiscet: vt specie veritatis/ testimonium fraudis obtegat. * Facta autẽ die. ⁊c.] Mystice. Manifestata luce resurrectiõis: a credentiũ turmis requirit: ⁊ in gentiũ deserto inuẽtus: ne abeat: retinetur. * Recũbebat aũt socrus Simonis febricitãs: ⁊ statim dicũt ei de illa. ⁊c.] Eadẽ Glo. sup Marcũ. 1. ca. Bed. Lucas. 4. capi. dicit ꝙ rogauerũt pro illa. Modo enĩ saluator rogatꝰ: modo vltro curat: vt contra vitioꝝ qꝫ passiones/ et se precibꝰ fideliũ semꝑ adesse: ⁊ que nõ intelligũtur: vel intelligenda dare: vel non intellecta dimittere pie petentibus ostẽdat. Unde ps. 18. d. Delicta qs intelligit? Ab occultis meis mũda me. * Apprehensa.] Socrus Petri febricitans apprehensa manu leuat̃. Febris/ intemperantia est: de qua nos filij synagoge ꝑ manũ discipline/ et leuatione desiderij sanamur: ⁊ huius: q sanatione: ad vesperũ declinãtis a nobis: ministramꝰ volũtati. * Ministrabat eis.] Bed. Tropologice. Id est membra: que seruierãt immũditie: seruiant iusticie. Rom. 6. d. * Vespere autẽ. ⁊c.] Bed. Occasus solis/ mors xp̃i. Afferebant ad eum oẽs male habentes. Plures enĩ per apl'os post mortem suã sanauit: qꝫ cũ in carne viuens: iudeis ꝑdicauit. * Ad ianuã. ⁊c.] Hiero. Mor. Janua regni: penitẽtia est cum fide: que operat̃ salutẽ: languoribꝰ varijs. Varia enĩ sunt vitia: quibꝰ languescit ciuitas mundi. * Quĩ sciebãt eũ.] Beda. Lucas. 4. cap. dicit apertius. Exibãt demonia a multis clamãtia et dicẽtia: quia tu es filius dei: et increpans nõ sinebat ea loqui: quia sciebant eum esse xp̃m. Demonia ergo xp̃m esse sciunt: et filiũ dei esse confitent̃. In ieiunio enĩ fatigatum hominẽ diabolus putauit: nec tentando potuit eũ experiri an esset filius dei. Sed postea per signorum potentiã: vel potius suspicatus est: vel intellexit. Nõ igitur eum: quia ignoraret crucifigi persuasit: sed quia morte illius damnãdũ se esse nõ ꝓuidit. Unde Paulꝰ. 1. Coꝛ. 2. b. Nemo principum huiꝰ seculi cognouit. Si enĩ cognouissent: nunqꝫ dñm glorie crucifixissent.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis E Bucc ser. Pctoꝝ: incipientibꝰ fol. 189. sub the. * Tenebatur magnis febribus.] A. ¶ Vel ser. Orationis. fo. 180. sub the. * Rogauerũt ꝓ ea.] A. i. ꝓ aia peccatrice vel pctõris ¶ vel ser. Passiõis. fol. 35. sub the. * Cũ sol occidisset. ⁊c.] A. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the. * Ibat in desertũ locũ.] A. ¶ Vel ser. Dñice. 3. qdragesi. fol. 117. sub the. * Non sinebat ea loqui.] A. B. ¶ vel ser. Circumcisiõis. fol. 34. Vel Epiphanie. fol. 39. sub themate. * Socrus autem Simonis.] A. C. ¶ Vel de annotamentis sermonis Dominice. 1. Quadragesime. fo. 83. sub the. * Tu es Christus. ⁊c.] A. D.

C1. Gen.18. **V**os cum vidis-
set.] Glosa. Gregorius. Mo
raliter. ☞ Quere annota=
mento.6.prime partis. sermo
nis Generalis.fol.249.co.1.
¶ Interli. Adorauit / vnũ: qui tres viderat.

C2. Gen.18. **T**ulit de lapidibus: qui iacebant: et suppo
nens capiti suo: dormiuit in eodẽ loco.]
Lyra. Dicunt hebrei q̄ accepit tres lapides: ꝛ sa
tis videt̃ ex textu / q̄ accepit plures: ex eo quod
dicitur. De lapidibus. Et quando euigilauit /
inuenit q̄ illi tres lapides facti erãt vnus lapis.
Et hoc videtur per litterã sequentẽ infra. Tulit
lapidem: quẽ supposuerat capiti suo. Et dicunt
q̄ hoc fuit in signũ / q̄ dominus vniretur cũ eo /
associando eum. Nos autem melius possumꝰ
exponere / q̄ hoc fuit in signũ vnitatis essentie in
deo: et trinitatis personaꝝ: de cuius apparitiõe
hic agitur. Uel in signũ trium naturaꝝ in chri
sto. s. corporis et anime: et deitatis in vnitate pso
ne: quia de benedicta incarnatione fuit hec reue
latio facta ipsi Jacob. ✻ Dormiuit in eodẽ lo=
co.] Post longam et deuotam orationẽ. ✻ Ui
ditq̄ in somnis. ꝛc.] ☞ Quere annot̃.5.pri
me partis. sermonis Incarnatiõis.fol.2.col.2.

C3. Exo.6. **I**sti sunt principes domoꝝ. ꝛc.] Glo. Gil
bertus. Non primã tribum / vel secũdam:
sed tertiam elegit deus in sacerdotiũ: qꝛ in nomi
ne sancte trinitatis cõsecrati sunt sacerdotes: vt
fidẽ trinitatis in se seruare / et alios studeant do
cere: ꝛ quia numero deus impare gaudet: vt ait
Uergilius in Bucolicis.

C4. Exo.14. **L**ocutꝰ est. ꝛc. Phiairoth. ꝛc] ☞ Que
re annotamento.103.B.prime partis. ser.
Generalis.fol.257.col.4.

C5. Exo.31. **E**cce vocaui ex nomie Beseleel. ꝛc.] Lyra.
Moraliter. ☞ Quere anno.14.prime
partꝰ. ser. aploꝝ Petri et Pauli. Tom.2. ✻ De
ditq̄ ei sociũ Hooliab. ꝛc.] Glo. Strab. Allego
rice. Notandum q̄ in cõstructione tabernaculi
mysteriũ trinitatis ostendit̃: sicut in baptismo et
in transfiguratione. In baptismo enim in voce
sonuit pater: et filius baptizatꝰ est. In specie co=
lumbe spũs apparuit. Hooliab quoq̄: qui inter
pretatur ptectio mea / pater: patris personã. Be
seleel quoq̄: q̃ in vmbra dei / significat psonã spi
ritussancti. De quo dicitur Luce.1.d. Et virtus
altissimi obumbrabit tibi. Uirtus eñ altissimi /
spiritussanctus intelligit̃. Unde dominus Lu
ce.8.g. Ego noui virtutem de me exijsse. Jussio
autem: idest verbũ: quo tabernaculum fieri ius=
sum est: filius est: per quem pater in virtute spiri
tussancti omnia operatur.

Locutus est dominꝰ. ꝛc.] Glosa. Origeñ. C6. Nu.3?
☞ Quere anno.11. prime ptis. sermo.
Pugne. fol.167.col.2. Et an.21. prime ptis. ser
monis Oim sanctoꝝ. Tomo.2. Sequit̃ imme
diate. Q̄ tres ab oriẽte dicũtur esse tribus: tres
ab occidente: tres ad mare: et tres vltime ad aq̄=
lonem: et q̄ tribus Juda: que regalis est: ab oriẽ
te statuitur: de qua ortus est dñs noster: nõ puto
ociosum. Et q̄ Isachar huic iungitur: et Zabu
lon: et q̄ in quattuor partes trinus iste numerꝰ
ordinatur. Que q̃uis positionum suarum di=
uersas habeant qualitates: omnes tñ in trinita
tis numero cõtinent̃: quia sub vno numero pa=
tris et filij et spũssctĩ censent̃ omñes: q̃ ex quattuor
orbis partibus venientes / inuocant nomẽ dñi:
recumbẽtes cum Abraham: Isaac: et Jacob in
regno dei. Matth.8.b. ☞ Reliq̃ quere ibi.

Benedicat tibi dñs: et custodiat te. Osten= C7 Nu.6.
dat dñs faciẽ suã tibi. Conuertat dñs vul
tum suum ad te.] Glo. Notandum q̄ in hac be
nedictiõe nomen dñi tertio inducitur: vt sancta
trinitas intelligat̃: a quo: et per quem: et in quo
omnia bona sunt petenda et impetranda: quia
ex ipso: et per ipsum: ꝛ in ipso sunt oĩa. Ro.11.d.

Sacerdos: qui offert. ꝛc.] Glo. Origenes. C8
Mystice. ☞ Quere annota.75.prime Leui. 6.
partis. ser. Generalis.fol.254.col.3.

Hec ergo accipies. ꝛc.] Glosa. Origenes. C9.
☞ Quere annotamẽto.94.prime par Nu. 18.
tis. sermonis Generalis.fol.257.col.1.

Coques ex ea duodecim panes. ꝛc.] Glo. C10.
Origeñ. ☞ Quere annotamẽto.5.B. Leui.14
prime ptis. ser. Dñice.4.q̃drage.fol.155.col.4.

Ex secũda parte Biblie.

Factum est igitur. ꝛc.] Lyra. Mora C1.
liter. ꝛc. ☞ Quere ibi. Uel An= 3.reg. 6.
notamento.12.secunde partis. Ser
monis Ecclesie. Folio.68. Colũna
secunda.

Vade et pondera mihi ignis pondus: aut C2.
mensura mihi flatũ vẽti: aut reuocã mihi 4.esd.4
diem: q̃ preterijt. ꝛc.] ☞ Applica tu / q̄ si ista
nequimus facere: multo minus possumus trini
tatis mysterium rationibus naturalibus intel=
ligere: sed solũ debemꝰ fide tenere et credere. ꝛc.

Rubenitis quoq̄ et Gadditis: et dimidie C3.
tribui. ꝛc.] Glo. Adam. Nec videt̃ mihi Jos.1.
ociosũ: q̄ nõ tres itegre tribꝰ sunt: q̃ p Moysen
dispẽsant̃: nec ille itegre decẽ: q̃ p Jesuz heredita
te potiunt̃: sz due semis hic: ꝛ nouẽ semis ibi. Sz
vna diuidit̃: p quã nec ternariꝰ iplet̃: nec denari
us: qꝛ priores ptigerũt q̃dẽ sciam trinitatis nõ ite
gre nec pfecte: qꝛ non cognoscebãt vnigeniti in=

carnationē. Licet enim aduentũ eius crederēt: et reliquas eius dispensationes: et etiā predicarent: non tñ videre et adipisci: que crediderant: potuerũt. Unde Matth.13.c. Multi ꝓphete et reges voluerũt videre: que vos videtis. ⁊c. Erat enim fides illorũ non integra: quia nōdum fuerat impleta dispēsatio carnis: et quod nos iam factum credimus: illi credebant futurũ. Ille ergo tribus: neqꝫ due sunt: nec patres extra fidem et salutem trinitatis sunt: neqꝫ tres integre et ꝑfecte: ne trinitatis sacramentũ in illis videretur impletum. Sed contigerũt quidem tertium numerum: qꝛ cupierunt videre quē videmus: ⁊ nō potuerũt: fortasse nec in aduētu Jesu: quod perfectum est et integrũ/ discimus: nec si ad crucem ducatur et cōsumet in omnibꝰ: nec si a mortuis surrexerit: omnia nobis: que perfecta sunt: ꝑ semetipsuꝫ monstrabit. Unde Joh.16.c. Multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo: veniet aũt spiritus veritatis: qui a patre procedit: ille docebit. ⁊c. Vides qꝛ non solum apud Moysen: ternarius imperfectꝰ est: sed adhuc Jesus dicit discipulis suis: non potestis audire modo. Insinuat spũs veritatis: qꝛ scꝫ per ipsum/ et in ipso adimpletur perfectio trinitatis. Nouem semis tribus sunt: que sub Jesu agũtur: non integre decem: qui numerꝰ perfectꝰ est: vt quod a dño Jesu reseruari dicitur: spũisancto semiplenum videat ac mediũ. Quāuis enim per xp̄m penitentia predicet ac conuersio: ⁊ detur peccatorum remissio: et oīa: que ad perfectionē decadis vidētur tendere: tñ perfectio et summa est cunctorum bonorũ: si post hec oīa quis spũssancti gratiā mereatur accipe. ☞ Reliqua quere ibi. Et applica illud Philippi apli: Joh.14. Dñe ostende nobis patrē. ⁊c. s. Annotamēto.1. E. quinte par. ser. Philippi et Jacobi. Tom.2.

Ex tertia parte Bib.

C.1. ps.18 A Summo celo egressio eius: et occursus eiꝰ vsqꝫ ad summũ eiꝰ: nec est q̄ se obscōdat a calore eius.] Cassio. Hic trinitas ostēdit. A summo celo pater. Egressio/ eterna generatio filij. Occursus/ ꝺm hominem: dum ascendens ad sedem patris/ occurrit vsqꝫ ad summũ: ꝺm ꝙ deus/ patri equalis. A calore/ spũsctũs: quē post ascensionē aplis misit: a quo nemo abscondit: q̄ vt deus/ corda hominũ nouit. Dicendo/ eius: notat vnitatē trinitatis. ☞ Reliqua quere ibi.

C.2. ps.71. ADditio tertia. In hoc loco: vbi dicit. Ante solem ꝑmanet nomē eiꝰ. Hebraica veritas dicit. Hynon nomen eius: que nō est eiusdē significatiōis cũ hoc: qð dicitur. Permanet nomē eiꝰ: sed significat filiationē. Unñ rabi Abenhazra in sua Glo. i hoc loco sic dicit. Hec dictio/ hynon: est ṽbũ passiuũ: qð deriuat ab hoc noie/ nyn: qð ꝓprie significat filiuꝫ. Hec ille. Et sic sensus est: ꝙ ante solē filiabit nomē eiꝰ: acsi dicat: ꝙ ab eterno iste rex est filiꝰ. vñ ex isto loco ex necessitate lr̄e hebraice pōt sumi efficax argumētũ ad hoc: ꝙ in diuinis est dare filiũ/ seu filiationeꝫ ab eterno. Et nota ꝙ in hoc loco: ⁊ in precedenti immediate/ fauorabilior est lr̄a hebraica veritatis qꝫ cōis nostra translatio: et sic est in q̄pluribus alijs locis sacre scripture.

SPlēdor dñi dei. ⁊c.] Gl. Cas. ☞ Que re an.2. tertie ꝑ. ser. Sctē cruc. fol.58. co.1 C. ps.11

DIxit dñs dño. ⁊c.] Ly. Ubi nos habemꝰ. Dixit dñs dño meo. ⁊c. in translatiōe chaldaica dr̄. Dixit dñs ṽbo suo: sede. ⁊c. ☞ Reliqua q̄re an.15. tertie ꝑ. ser. Incarñ. fol.6. col.4. C.4 ps.109

UErba ꝯgregātis] Lyra. In ꝯcilio Niceno (vt refert Ruffinꝰ) fuit q̄dā ph̄s in ph̄ia et dialectica valde istructꝰ: q̄ doctores xp̄ianos cōfutabat: cui q̄dā catholicꝰ vir simplex et ignarꝰ se opposuit: dicēs. In nomie dñi Jesu xp̄i audi ph̄e: q̄ ṽa sunt. Deꝰ vnꝰ est: q̄ oīa: q̄ vident: ṽtute ṽbi sui creauit: ⁊ spũs sui operatiōe firmauit. Hoc ṽbũ: quē nos dei filiũ dicimꝰ: hũanos miseratꝰ errores/ ex ṽgie natꝰ est: et morte sua/ nos a morte perpetua liberauit: quem expectamꝰ iam resuscitatũ iudicem omnium: que gerimus: esse venturũ. Credis hoc ita philosophe? At ille: acsi nunq̄ vllum sermonē contradicendi didicisset: hoc solum potuit respondere/ ita sibi videri: nec aliud verum esse: et conuersus ad discipulos suos: et ad eos: qui audiendi gratia conuenerant. Audite (inquit) o eruditi viri: donec mecū verbis gesta res est: verba verbis opposui: et que dicebantur/ dicendi arte subuerti: vbi vero ꝓ verbis virtus accessit ex ore dicentis: non potuerũt resistere verba virtuti: et subditur. Itaqꝫ philosophus christianus effectus/ se victum fuisse gratulabatur. C.5. ps.118

ET proposui. ⁊c.] Glosa. ☞ Quere annotamento.97. tertie partis. sermōis Generalis. fol.287. col.1. C.7. Eccle.

PRior omniũ creata est sapientia.] Lyra. Hic ponitur emanationis sapientie genite quedam primitas respectu oīs alterꝰ emanatiōis: nō solũ creaturaꝝ: sꝫ etiā spũsscti: co mō loquēdi: q̄ emanatio filij dicit prima: ⁊ spũsscti secũda: sicut spũsctũs dicit in trinitate tertia ꝑsona. Licet. n. i diuinis ꝑsonis/ et eaꝝ emanationibꝰ nō sit priꝰ et posteriꝰ duratiōe vł natura: tñ est ibi secũdũ aliquos prioritas et posterioritas

originis: quia vna persona est ab alia: et nō ecōuerso: et ſm omnes est ibi prioritas et posterioritas/ ſm nostrum modum intelligēdi: nam emanatio verbi/ preintelligit̄ emanationi amoris. Sic igitur dicit̄. Prior oīm creata est sapientia. Idest per eternam generationē producta. Et q̄ iste sit intellectus auctoris/ videt̄ ex hoc/ q̄d dicitur Eccl. 24. b. anteq̄ʒ in persona huius sapientie diceret. Ab initio et ante secula creata sum. et premisit dicens in psona eiusdeʒ sapientie. Ego ex ore altissimi prodij: primogenita ante omneʒ creaturā. per hoc insinuans/ q̄ huius sapientie creatio non est aliud/ q̄ʒ eius eterna processio.
☞ Reliqua: que immediate sequūtur/ querẽ an. 106. tertie par. ser. Gñalis. fol. 287. col. 3.

Ex quarta parte Biblie.

Accedite ad me. ꝛc.] Ly. Hic denūciat̄ liberatio a potestate demonis/ figurata per liberationem a captiuitate Babylonis. Hec aūt liberatio facta est per missionē filij dei in mundum. Et ideo cum dicitur. * Accedite ad me: et audite hec.] Hoc verbum est filij dei: qui excitat attentionē audientium/ ad significandum q̄ vult dicere aliq̄d magnū. s. sancte trinitatis et incarnationis filij mysterium. * Non a principio.] Scʒ dationis legis. * In abscōdito locutus sum.] Sʒ in manifesto eam dedi. Circa quod sciendum/ q̄ licet lex illa fuerit data a tota trinitate: cuius opera sunt indiuisa: tñ illa datio appropriat̄ filio. Sicut enim illa: que pertinent ad potentiā/ appropriātur patri: et que ad bonitatē/ spirituisancto: ita que pertinent ad sapiētiā/ appropriant̄ filio: cuiusmodi est datio legis/ et ꝓphetice cognitionis: et similiū. * Ex tempore anteq̄ʒ fierent/ ibi eram.] Cum patre et spiritusancto/ ſm diuinitatem. * Et nunc.] Idest tempore gratie. * Dominus deꝰ.] Scilicet pater. * Misit me.] Ad humanitatis assumptionē. * Et spiritus eiꝰ.] Qui est tertia in trinitate persona. ¶ Glo. Mysit me. Hic totam trinitatē breuiter/ et plene/ et apte distinguit. ☞ Reliqua quere ibi: quia hec truncatim extraxi.

Ex quinta parte Biblie.

Ego sum deus Abrahā: et deus Isaac: et deꝰ Jacob.] Exod. 3. ¶ Glosa. Hieronymus. Ter deū nominando/ trinitatem significat. Deum iterans/ vnam substantiam. ꝛc.

Erat homo. ꝛc.] Ly. Hic primo docet xp̄s regenerationis spūalis necessitatē. Secundo eius modum siue qualitatē. Tertio efficacie ipiꝰ causam siue rationē. Et q̄r docet ista respōdendo ad interrogata: ideo prima diuiditur in duas: quia primo ponit̄ Nicodemi interrogatio. Secundo subiungitur xp̄i responsio. Circa primū describitur prima conditio interrogātis: cum dicitur. * Erat homo.] Iste quidem fuit vnꝰ illoꝝ: de q̄bꝰ dictū est Joh. 2. capi. q̄ multi crediderūt in Jesum/ videntes signa: que faciebat. Et q̄r ibidē ſbdit̄/ q̄ Jesꝰ nō credebat semet ipsum eis/ secreta fidei reuelando: ideo iste Nicodemus venit ad Jesum in secreto et extra turbam alioꝝ: vt ab ipso plenius instrueret̄. Seq̄tur. * Ex phariseis.] Quia erat de secta eoꝝ. Ipsi aūt confitētur resurrectionem ꝛ spirituales creaturas: de quibꝰ loq̄batur xp̄s: et ideo ex hoc erat quodāmodo dispositꝰ ad audiendum doctrinam eius. * Nicodemꝰ noīe.] Hoc exp̄mitur ad ostendendum famā ipsius. * Princeps iudeoꝝ.] In hoc ostendit̄ dignitas eiꝰ. Tūc eñ populus gubernabat̄ p doctores et sacerdotes. Licet enim xp̄s primos vocatos ad fideʒ/ voluerit esse simplices (vt in pluribus) ne doctrina fidei/ sapientie humane ascriberet̄: ita etiā a principio vocauit aliquos litteratos: ne ipsa cōtemptui haberetur: quasi a solis simplicibꝰ recepta. * Hic venit ad Jesum nocte.] Non enim audebat venire in palam: ne de synagoga expelleretur. Sicut dicitur Joh. 9. capi. de parentibus ceci nati: q̄ ꝓpter hoc nō audebant xp̄m ꝯfiteri. * Et dixit ei. Rabbi: scimꝰ q̄r a deo venisti magister.] Idest certū est mihi: q̄ tua doctrina est ṽa: et a deo data: ꝛ nō humanitꝰ ꝯficta: et ſbdit causam: dicēs. * Nemo. n. pōt hec signa facere: q̄ tu facis: nisi fuerit deꝰ cū eo.] Sicut. n. certitudo ṽitatis habet̄ in his: q̄ subiacēt facultati naturalis ratiōis p reductionē ad prima pricipia: ita habet̄ in his: q̄ excedunt rationē p vera miracula: q̄ sunt sufficiēs testimoniū/ q̄ doctrina per talia ꝯfirmata ꝓcedit a ṽitate prima. Minꝰ dixit ille Nicodemꝰ: et plus significauit: q̄r p taleʒ ꝯfessionē ostēdit se desiderare ab eo pleniꝰ informari. Consequēter describit̄ xp̄i responsio: q̄r videbat Nicodemū humiliter et vere querere doctrinam xp̄i: quantū ad secreta fidei: et ideo incepit a primo sacramento. s. baptismo: q̄ est regeneratio spūalis: et per consequens necessaria ad salutē. ꝛ hoc est quod dicit̄. * Respondit Jesus: ꝛ dixit ei. Amen amen dico tibi. Nisi quis renatꝰ fuerit denuo.] Idest iterū per generationem spiritualem. * Non potest videre regnum dei.] Visio enim dei per essentiam sibi soli competit per naturam: hominibus autem competere nō

Margin notes: ¶ 2. Johā. 3. A — B

potest/nisi per gratiā: per quā trahuntur homi=
nes quodāmodo ad naturam diuinā: vt habet
2. Petri. 1. q. Magna et preciosa promissa dona
uit: vt per hoc efficiamini diuine nature consor
tes. Hoc autem nō potest esse per generationem
carnalem: que solum facit filios hominū: et ideo
adhuc requirit regeneratio spiritualis: per quā
homines sunt filij dei: et per consequēs heredes
vite celestis. Sed contra hoc videt ꝙ patres ve=
teris testamenti saluati sunt: qui tm̄ non fuerunt
baptizati. Dicēdum ꝙ tunc nō erat in precepto:
consecuti tm̄ sunt spiritualem vitā per gratiā in
fide Christi venturi: et sic habuerunt rem baptis
mi: habuerunt etiam ipsum in figura in aliquo
correspondente: per quod tollebatur peccatū ori
C ginale. Consequenter docet Christus moduz et
qualitatē regenerationis spiritualis: et diuidit
in duas: quia primo ponitur Nicodemi obie=
ctio. Secundo xp̄i responsio. Christus enim di=
xerat esse necessariū ad salutē regenerari: et ideo
vt modum huiusmodi regenerationis melius
intelligat: arguit cōtra predicta dupliciter. Pri
mo modo ex etate: quia ille qui nascit/ est puer:
a senectute vero nō potest aliquis redire ad pue
ritiam: igitur regeneratio videtur impossibilis:
et hoc est qd̄ dicit. ✱ Dixit ad eū Nicodemus.
Quō pōt hō renasci: cū sit senex?] Erat aūt as=
suet⁹ sensui lr̄ali: et iō arguit de gn̄atiōe carnali.
Secūdo arguit ex q̄ntitate nascēti: q̄ est pua: vt
possit includi in vtero matris: et ideo videt im=
possibile: ꝙ ille renascat: qui iam est perfecte q̄n
titatis: et hoc est quod dicit. ✱ Nunquid potest
in vētrē matris sue iterū introire et renasci?] Q.
d. Non. Quia quantitas nō permittit. Conse=
D quenter ponitur Christi responsio. Et diuiditur
in duas: quia primo ponit eius responsio. Secū
do ad hoc inducit exemplum. In prima igitur
parte dicit/ ꝙ illa regeneratio: de qua loq̄tur: nō
est carnalis: sed spiritualis: et ideo nō valent ar
gumenta: que procedunt de generatiōe carnali:
propter quod modum huius regeneratiōis spi=
ritualis saluator explicat: cum dicit. ✱ Respon
dit Jesus. Amen amen dico tibi: nisi quis rena
tus fuerit ex aqua et spiritusancto: non potest in
troire in regnū dei.] Q. d. illa generatio: de qua
dixi/ sic est intelligenda: inquantū aqua lauat
exterius: et spiritussanctus interius: et lotio talis
bene dicitur generatio: quia per hanc homines
efficiuntur conformes verbo incarnato: qui est
filius dei naturalis: inquantum in hac genera
tione est aliquid sensibile correspondens carni:
scilicet aqua: et aliquid inuisibile correspōdēns
verbo. s. gratia. Unde sequitur. ✱ Quod natū
est ex carne.] Scilicet ſm virtutē carnalis gene
rationis. ✱ Caro est.] Idest constituit in vita

carnali tm̄. ✱ Et quod natū est ex spiritu.] Mo
do predicto. ✱ Spiritus est.] Idest cōstituit in
vita spirituali: et ita cōcludit. ✱ Nō mireris.]
Idest non debes admirari. ✱ Quia dixi tibi.
Oportet vos nasci denuo.] Quia non loquor
de generatione carnali: de qua tu arguis: sed de
spirituali. Consequēter saluator ad predicta ad E
ducit sensibile exemplum ſm Chrys. qui hoc ex
ponit de vento materiali: cuius principiū igno
ratur/ et similiter finis: vbi terminat: et tamē so
nus eius percipitur. Sic modo est in generatio
ne spirituali: quia spiritussanctus: qui est prin=
cipium huius generatiōis: et similiter beatitu
do eterna: que est eius finis: a nobis non perci
piuntur: sed creduntur tm̄. Aqua autem exte=
rior/ et forma verbor̄ percipiūtur per sensum: et
hoc est quod dicitur. ✱ Spiritus.] Idest ven=
tus. ✱ Ubi vult/ spirat.] Idest flat. Si autē ar
guatur contra hoc (sicut arguit Aug. ꝙ ventus
materialis non habet voluntatē: nec a se moue=
tur: propter quod dicit Aug. ꝙ hoc verbū de spi
ritusancto intelligit) potest dici sustinēdo dictū
Chrys. ꝙ voluntas in scripturis aliquando ac
cipitur pro inclinatione naturali: et hoc modo
accipitur hic. ✱ Et vocem eius audis.] Sensi=
biliter percipiendo. ✱ Sed nescis vnde veniat:
aut quo vadat.] Si aūt arguatur cōtra hoc (vt
arguit Aug.) ꝙ omnes nouerunt ventuz venire
ab austro vel ab aquilone: et ideo vadit in par=
tem oppositā: potest dici ꝙ hoc est verū tm̄ in ge
nerali: sed in qua parte determinate versus au= F
strum talis incipiat ventus: qui flat ab austro:
vel vbi terminetur/ om̄ino ignoratur. ✱ Sic est
omnis: qui natus est ex spiritu.] Quia (sicut di
ctum est) in tali generatiōe est aliquid occultū:
et aliquid patens ad sensum. Propter argumē=
ta predicta: que tm̄ sunt solubilia (vt visum est)
dicit Aug. ꝙ predicta littera de spiritusancto in
telligenda est: qui in prophetis et scripturis sa=
cris loquitur. Uox aūt pphetar̄ et scriptura co
rum sensu percipitur: sed principiū hui⁹ scriptu
re. s. spiritussanctus: et eius finis. s. beatitudo ce
lestis nobis occultātur. et sola fide tenētur. et ista
expositio videtur rationabilior: q² Nicodem⁹
erat in scripturis sanctis instructus: et ideo vi=
detur magis/ ꝙ saluator sibi dederit exemplum
de talibus/ q̄z de vento materiali: et tunc est pla
na littera. Spiritus vbi vult spirat: q² nō inspi=
rat homines ex naturali necessitate: sed ex mera
liberalitate. Et vocez eius audis. In scripturis
prophetarum: que legūtur in synagogis iudeo
rum. Sed nescis vnde veniat: aut quo vadat.
Quia principiū inspirans/ et finis vltim⁹ hui⁹
inspirationis sibi occultātur: vt dictum est. Sic
est om̄is. &c. Exponat sicut supra. Consequēter G

Sermonis annotã. Ex quita parte Biblie.

saluator ostendit causaz efficacie: q̃ est in spũali
generatione. Et diuiditur in duas: quia primo
circa hoc ponit Nicodemi interrogatio: secũdo
xp̃i responsio. Circa primũ sciendum q consue
tudo/quedã natura est/vt dicit phs libro de me
moria et reminiscẽtia. Et quia iste Nicodem⁹ erat
assuetus legi mosaice: que promittit carnalia:
ideo non potuit capere spũalia: propter quod q̃
rit vlteri⁹ circa predicta/dicens. * Quomodo
h possunt hec fieri?] Consequẽter ponitur xp̃i res=
ponsio et diuiditur in duas: quia primo reprehẽdit
Nicodemi tarditatem: secundo ostendit baptis
malis efficacie causam. Arguit autez tarditatẽ
Nicodemi ad intelligenduz et credendum pre=
dicta ex tribus. Primo ex conditione audiẽtis:
qui erat doctor et perit⁹ in lege: et per consequẽs
deberet talia cognoscere: et hoc est quod dicitur.
* Respondit Jesus et dixit ei. Tu es magister
in israel et hec ignoras?] Sed posset aliquis di=
cere q non erat mirum si talia ignorabat: quia
non pertinebant ad vetus testamentum: in quo
erat instructus. Dicendum q in lege moysi figu
ratiue cõtinebatur baptismus: secundum quod
dicit Apls. 1. Cor. 10. a. Omnes in moyse bapti
zati sunt in nube et in mari: quia in vtroq; fuit
baptismus figuratus. Legis autem doctores de
bebant scire figuras eius: licet ad hoc non tene=
retur vulgus. Itez in prophetis: quos frequẽter
legerat: exprimitur baptismus. Ezech. 36. e. Et
effundam super vos aquam mundaz: et mũda
bimini ab omnibus iniquitatibus vestris. Itẽ
Zach. 13. a. In die illa erit fons patens domui
dauid. &c. Secundo arguit tarditatem Nicode
mi ex conditiõe dicentis predicta: quia xp̃s di=
cebat ea que certitudinalit̃ sciebat: ideo cito de
bebat acquiescere: et maxime quia eius doctri=
nam confessus fuerat a deo datam. Et hoc est q
J dicitur hic. * Amen amen dico tibi quia quod
scimus loquimur.] Christus enim secunduz di
uinitatem habet eandem scientiam cum patre:
in humana etiam natura cognoscit omnia q̃ co
gnoscit deus noticia visionis: ideo dicit. * Et
quod vidimus testamur: et testimoniũ nostrum
non accipitis.] Quia pauci iudeorum compa
ratiue crediderũt Christo: iste etiam Nicodem⁹
erat ad capiendum que dicebat tardus. Tertio
arguit eum de conditione materie: de qua erat
sermo/que est facilis ad intelligendum respectu
emanationis verbi a patre: et spũssancti ab vtro
q; et maxime quia in lege: in qua iste erat exer=
citatus: per ablutiones aliquas amouebantur
immundicie alique: et ideo de facili deberet capere
qualiter per ablutionem aque exterius et virtu
tem diuinam interius fit ablutio anime: et hoc
est quod dicitur. * Si terrena dixi vobis: et nõ
credit[is].] Regeneratio spiritualis terrena potest
dici/inquantum efficitur in terra et sub elemẽto
sensibili. s. aqua. Vel dicit̃ terrena: quia ad hoc
induxerat exempluz sensibile de vento flante in
terra secundum expositionem Chryso. predictã.
* Quomodo si dixero vobis celestia credet[is]?]
Celestia hic vocat emanationem personarũ in
diuinis: que est valde ardua et de difficili valde
intelligibilis. ¶ Reprehensa eius tarditate/sal= K
uator procedit ad reddenduz causam efficacie:
que est in spũali generatione. Et diuiditur in du
as: quia primo facit quod dictum est: secũdo mani
festat propositum ibi. * Sic deus dilexit mun=
dum. &c.] (☞ Quod inuenies Annot. 1. A.
quinte partis. sermonis. Ferie. 2. Penteco. fol.
251. Col. 3.) Prima in duas fm duplicem cau=
sam: q̃s assignat: secũda ponit̃ ibi. Et sicut Moy
ses. &c. Circa primũ sciẽdũ q causa principalis
efficacie baptismal' est mysteriuz incarnatiõis:
per quam filius dei vniuit sibi humanam natu
ram in munduz descendendo. Naturale est au
tem/q quelibet res ad locum sue originis reuer
tatur: ideo verbum incarnatum ad patrem redi
re potest ascendendo: et quia per generationem
spũalem homines efficiunt̃ membra eius et ipsi
vniuntur: et per consequẽs cum ipso ad celestia
trahuntur virtute verbi incarnati: sic soluta est
questio Nicodemi: q̃ querebat quomodo pos=
sunt hec fieri? et hoc est quod dicitur. * Et nemo
ascẽdit in celum/nisi qui descendit de celo.] Qr
sicut dictuz est homines nõ ascendunt illuc nisi
in quantũ efficiuntur membra verbi incarnati:
et quia verbum non descendit de celo per motuz
localem/celum dimittẽdo: sed carnem de nouo
sibi vniendo. Ideo ad hoc denotãdum subdit̃.
* Filius hominis: qui est in celo.] Ex hoc loco
valentinus accepit occasionem errandi dicens:
q dei filius corpus celeste attulit: et per virgineʒ
transijt nihil de ea assumendo: hoc autem patet
erroneum et euangelio contrariũ: quia hoc mo
do xp̃s nõ esset filius virginis. Item xp̃s non es=
set homo: quia corpus celeste non potest in for=
mari ab anima cum sit forma corpor[is] physici or
ganici: secundum quod dicit phs. 2. de Anima:
quod non potest competere corpori celesti. Con= L
sequenter ponitur alia causa efficacie baptisma
lis: que est meritum passionis xp̃i: quod in bap=
tismo operatur: et hoc tangitur/cum subditur.
* Et sicut moyses exaltauit serpentẽ in deserto:
ita exaltari oportet filium hominis] De hoc ser
pente habet̃ numeri. 21. et fuit figura passionis
Christi: quia habuit similitudinem veneni in
quantum dicebatur serpens: fuit tamen sine ve
neno: quia eneus: sic Christus habuit simili=
tudinẽ peccati ex carne passibili: fuit tamẽ oĩno

sine pctō: et ideo si aspectus illius serpentis enei
saluauit a corporali morte: multo fortius fides
xp̄i crucifixi saluat a morte spirituali: ⁊ restituit
hominē vite eterne: ideo sequitur. * Ut omnis
qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam
eternam.] Notanduꝫ etiam ꝙ xp̄i crucifixio di
citur exaltatio: quia eius corpus fuit exaltatuꝫ
in cruce: sicut vexillum in aere: ad debellanduꝫ
aereas potestates. ſm illud Hebre.12.a. Curra
mus ad propositum nobis certamē aspicientes
in auctorem fidei.rc. Et quia per passionem me
ruit exaltationem. secūdum quod dicitur Phi
lippeū.2.a. Humiliauit semetipsum: factus obe
diens vsqꝫ ad mortē: mortem aūt crucis: propter
quod ⁊ deus exaltauit illum.

M * Erat homo.rc.] Mora. Per Nicodemuꝫ: ꝗ
Moralr̄ venit ad Jesum vt de pertinentibꝰ ad fidem ple
nius erudiretur: significat̄ discipulus humilis
⁊ diligēs: qui venit ad doctorē peritū: vt ab ipso
de dubijs instruat̄. Qui debet eum dulciter reci
pere exemplo xp̄i: qui Nicodemuꝫ dulciter rece
pit: et non solū proponentem: sed etiam replican
tem bis audiuit. Primo/ cuꝫ dixit. * Quō po
test homo nasci cum sit senex? rc.] Secūdo cum
subiunxit postea. * Quomodo possunt hec fie
ri?] Contra multos doctores: ꝗ tm̄ tenent de sua
scientia/ ꝙ sine discussione dicta sua sint tenen=
da. * Et nemo ascendit in celuꝫ.rc.] Hoc dr̄ de
xp̄o ad litterā: quē doctor euāgelicus debet imi
tari. s. in celū ascendendo: ⁊ per contemplationē
N diuinoꝝ: inde e cendendo ad eruditionem pro
ximorum. * Et sicut Moyses exaltauit serpen
tem.rc.] Serpens ille fuit eneus ⁊ in alto eleua
tus/ vt aspicientes ip̄m sanarent̄ a morsibus ser
pentum. Et ille serpens fuit figura xp̄i: ꝗ fuit im
passibilis factus quantum ad corpus in sua re=
surrectione: que impassibilitas figurata fuit per
eneam soliditatē: et fuit exaltatus in sua ascēsio
ne ad patris dexterā. Et ex hoc datur spes credē
tibus ascendendi ad glorie vitam. Grego. Duꝫ
terrenū corpus de syderibꝰ superposuit nobis: ce
lum posse patere monstrauit.

G * Erat hō.rc.] G'o. Hic erat vnus ex his: qui
Glosa per signa crediderāt. * Nicodemus.] Idest vi
ctoria populi: vel victor populi: gestans figuraꝫ
oīm: qui ex iudaico populo in xp̄m credentes ꝑ
fidem vincūt mundū. Nicodemus: vel est figu
ra catechuminoꝝ: qui fidem habent: sed nondū
baptizati: qui in quadā nocte sacramentoꝝ ac=
cedunt. Vel est forma coꝝ: qui perfecte credūt:
sed tū lucem perfectorū operum nondū habent:
timentes carnaliū cogitationum/ vel actionū/
vel infidelium iudeorum impetum: fide sola col
loquio xp̄i fruentes: bonorum operum fiduciaꝫ
non habentes. * Hic venit.rc.] Nox significat

litteram legis: vel ignorantiam cordis: vel timo
rem. Et nocte ideo forsitan venit: quia magister
in israel palam discere erubesceret: vel pro metu
iudeorum. Hic quia prudenter aperta signa no
tauit: plenius mysteria fidei requirit: et ideo me
ruit doceri de deitate Christi ⁊ ipsius vtrāqꝫ na=
tiuitate: de passione: de resurrectione ⁊ ascensio=
ne: de secunda generatione et ingressu regni ce=
lorum: et de alijs pluribus. * Respōdit Jesus. P
Amen amen dico tibi.] Non interroganti secū
dam natiuitatem exponit/ ne credat Nicode=
mus solam fidem: quapropter visa signa credi=
derat in Jesum/ sufficere ad salutem: absqꝫ spiri
tualis regenerationis virtute: ⁊ absqꝫ sacramen
tis. Etiam quia hominem purum intelligebat
cum Nicodemus: vt Johannem baptistam vl̄
quemlibet ex prophetis: ideo incepit eum instrue
re Jesus de secunda regeneratione/ qua intelli=
git eum filium dei: ⁊ se posse filiuꝫ dei fieri. Au
gusti. Secunda natiuitas: de qua docet Jesus:
spiritualis est: que est ex deo ⁊ ecclesia ad vitaꝫ:
sed ille solam carnalem sapit: que est ex Adam
⁊ Eua ad mortem: sed sicut carnalem dicit iste
non posse iterari: sic ⁊ spiritualis a quocunqꝫ fa
cta nō potest iterari. Ex semine enim veri Abra
he sunt nati siue per liberam siue per ancillam.
Gala.4.d. * Nisi quis.] Necessarium est vi=
sibile sacramentum aque ad ablutionem visibi
lis corporis: sicut est necessaria doctrina inuisi=
bilis fidei. Et ad sanctificationem anime inui=
sibilis. * Ex aqua.rc.] Ex aqua visibili sa=
cramento: ⁊ spiritu inuisibili: intellectu vt sym=
bolum baptismi visibiliter accipiat: ⁊ spiritua=
lem intellectum ipsius symboli perficiat. Vel ex
aqua visibili ⁊ spiritusancto. * Quod natū.]
Hanc spiritualem natiuitatem distinguit a car
nali dicens: quod natum est.rc. * Ex carne.]
Idest ex primo homine per carnis successioneꝫ:
carnale est. Nomine carnis: non soluꝫ carnem:
sed totum carnalem hominem significat: sic ecō
tra totus homo spiritualis: anima ⁊ corpore spi
ritus dicitur. * Et quod natum est.rc] Verbo
⁊ sacramēto spiritus inuisibiliter adest: quonā
tus ex Adam ad mortem nascitur: filius dei ad
vitam: qui non tantum spiritualis dicit̄: sed spi
ritus: quia sicut substantia spiritus est inuisibi
lis: ita inuisibiliter per visibile sacramentū effi=
citur dei filius. * Spiritꝰ est.] Nō aūt mireris/
si sic natū dico spūꝫ: qꝛ sicut spūs vbi vult spirat: G
⁊ nescis vnde veniat/ aut quo vadat: sic est oīs
qui natꝰ est ex spiritu. * Spūs vbi.] Or in po
testate habet cuiꝰ cor illustret. Vocē eius audis
in scripturis: vel dū loquitur aliqs plenus spū=
sancto: que etsi audis/ nescis vnde venit. i. quō
cor illius intrauit/ vel quomodo redierit: quia

Sermonis annotamẽta. Ex sexta parte Bib.

natura eius est inuisibilis: sic est omnis q̃ natus est ex spiritusancto: q2 ipse inuisibiliter agẽte spiritu: incipit esse quod nõ erat: ita vt infidelis nesciat vnde veniat: aut quo vadat. i. qua grã venit in adoptionem filij: ⁊ vadit in regnum dei: q̃ q2 incognita sunt carnali: iterũ querit: Quõ possunt hec fieri? Nõ habens spiritualem intellectũ in littera leg: impossibile putat quod dicit de natiuitate per spiritũ. Unde redarguit a dño. Tu es magister. ⁊c. * Et vocẽ eius.] Uox spũs: est vox xpi: quã audiuit Nicodemus: sed q2 nõdũ est nat9 de spũ/ nescit vnde veniat: aut q̃ vadat: idest qua occasiõe velit nasci hoiem in spũ. Aut quo vadat. i. ad quã perfectionẽ ducat ipsuz nascentem ex se. Nam qui ex eo nascit: vnus cum ipso spũs per gratiã efficit: sicut etiam ipse spũs
R vnus est per naturã. * Tu es magister. ⁊c] Nõ insultat ei/ vt superior eo habeat: qui omnibus preest sed q2 vult eum nasci ex spiritu: quod nequit nisi humilis: tumidum ex magisterio humiliat. quasi. Superb9 princeps: nihil nosti: humiliare/ vt ille: qui seipsum exinaniuit ⁊ natus est ex spiritu: scies quod modo nescis. * Quod scim9 loquimur.] .i. q2 ipse est sciẽtia: locutio ⁊ sermo pr̃is. * Et qd vidim9 testamur.] Q2 ipse visio: ⁊ verũ testimonium: ⁊ veritas patris. Qd pluraliter: mysterium trinitat innuit. * Si terrena.] Augu. Et q2 non accipitis terrena: quomodo potestis capere celestia? idest celestem spiritus natiuitatẽ: cum nõ solum non credatis: sed nec intelligatis terrena: quod de tẽplo corporis mei (qd de terra accepi) dixi a vobis soluendo: a me suscitando? * Et nemo ascendit in celum.] Postq̃ increpauit ⁊ ad humilitatez inuitauit: q2 iste diligenter his: que audiuit/ attendit: instruit adhuc de celestibus ⁊ terrenis. Celestis est eius ascensio ad vitam. Terrena eius exaltatio in cruce ad mortem: quasi: intellige celestia: que non carnale: ⁊ idem intellige de ascensione. Renati enim spiritualiter ascendent in celum: sed non nisi sint membra coherentia illi: qui in vna persona est homo ⁊ dei filius. vt sciat iste nulluz ex se: sed per Christũ posse ascendere. Et ideo nõ dicit homines ascendere: sed filiuz hominis totum cum corpore: qui secundum deitatem descẽdit de celo: et est in celo/ non secundum q̃ est homo. Et quia hec ascensio non potest esse nisi redemptis per passionez: ideo subdit. * Nisi qui descendit.] Hoc pertinet ad secundam natiuitatem in spiritu: quia nemo in xpo ad patrem ascẽdit: nisi qui ex spiritu nascitur. Nemo saluatur per mortẽ Christi: nisi qui ex spiritu nascit. Nemo nascitur ex spiritu nisi in morte Christi. Et
S cum dicit: filius hominis: dat nobis certitudinẽ ascendendi/ cum filij hominum simus. * Et sicut Moyses exaltauit] Supponit d morte suã: que est origo ⁊ causa habendi predicta: in cuius fide eum instruit: ⁊ quia carnalis erat ⁊ not9 in lege: ideo quandam legis partem adducit: quã ostendit esse figuram ⁊ mortis sue significatiuã: vt etiam sic pateat de alijs partibus legis/ q̃ sint in figura. Et quia mors intelligitur per serpentem: et Christus mortuus serpens dicitur: quez qui fide intuetur: liberatur: sicut intuitu illius in figura ab ignitis serpentibus liberantur: qui significant incentiua vitiorum: vt dicitur Numeri. 21. c. * Ita exaltari.] Magistrum legis ad significationem legis inuitat: ⁊ quia dixerat de filio hominis: ne hoc solũ putet Nicodemus: subdit eundẽ etiã esse filiũ dei: dicens. * Sic deus dilexit mundum. ⁊c.] ☞ Quere annota. quo. s. s. 1. quinte partis. ser. Ferie. 2. Pentecostes. Folio. 251. Col. 3.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermo. Pentecostes: incipient. h9. fol. 244. sub themate. * Spũs vbi vult spirat. ⁊c.] vt. s. E. Uel ser. Prelatoruz. fol. 90. sub the. * Tu es magister. ⁊c.] H. vel sermonis Incarnatiõis. fol. 2. sub the. * Quod scimus loquimur. ⁊c.] I. Uel. * Nemo ascẽdit in celũ. ⁊c.] K. vel ser. Passiõis. fo. 35. sb th. * Sicut Moyses. ⁊c] L. vel sermo. Fidei. fol. 59. sub the. * Omnis qui credit. ⁊c.] L. Uel sermo. Ascensionis. folio. 238. sub themate. * Exaltari oportet. ⁊c.] L. quia in ascensiõe exaltat9 fuit ad pr̃is dexteram. vel sermo. Epiphanie. fol. 39. sub themate. * Erat homo. ⁊c.] O. vel de annotamentis huius sermonis Trinitatis. sub themate. * Nemo potest hec signa. ⁊c.] O. R. vel sermo. Peccatorũ. fol. 189. sub themate. * Omnis qui credit. ⁊c.] S. — T Auctor.

Ego et pater vnum sumus. ⁊c.] Lyra. ⁊c. — C3. Joh. 10.
☞ Quere annotamento. 1. F. quinte partis. sermonis. Ferie. 4. Dominice Passionis. Fol. 158. Col. 2.

In principio erat verbum. ⁊c] Glo. Lyra. — C4 Johã. 1.
☞ Quere annota. 1. q̃nte pr̃is. ser. Natiuitatis xpi: p totũ. fol. 22. col. 3.

Ex sexta parte Biblie.

Uoniã ex ipso] Lyra. Quantum ad potentiam productiuaz: que patri appropriatur. * Et per ipsum.] Quantuz ad sapientiam exemplarem: que appropriatur filio. * Et in ipso.] Sicut in fine conseruante per bonitatem: que spirituisancto appropriatur. ⁊c. * Sunt omnia. ⁊c.] Glo. Augusti. — C1. Rom. 11

Trinitatis sanctissime.

Oportet vt creatorem per ea: que facta sunt intellectu conspicientes/ trinitatem intelligamus. Cuius trinitatis vestigium in creaturis apparet. In illa enim trinitate summa origo est oīuz rerū ⁊ perfectissima pulchritudo ⁊ beatissima dilectio. Itaqꝫ illa tria a se inuicē determinari videntur: et in se etiam infinita sunt: ita et singula sunt in singulis: et omnia in singulis: et singula in oīnibus / et vnū omnia. Non igitur confuse accipiēdū est quod ait apl's. Ex ipo: ⁊ per ipsuz: et in ipso. Ex ipso: dicēs ꝓpter patrē. Per ipsuz: propter filiū. In ipso: ꝓpter spiritūsanctū. Neqꝫ patrē volens intelligi dixit: ex ipso: vt sic intelligas omnia esse ex patre: vt neges omnia esse ex filio/ vel ex spūsancto: cum ex patre et per patrez et in patre omnia esse: sane dici possit. Similiter et de filio et de spūsancto dici potest. Ac per hoc dum dicitur. Ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia. Sine dubio patris et filij et spūssancti demōstrat̄ equalitas. Et quia nō ante noiauerat patrem vel filium vel spiritūsanctū: sed deum et dñm: quod ⁊ ipsa trinitas dici potest: singula horum trium referri ad singulos voluit.

C2. Heb.1. A Qui cum sit splendor glie.] ⁊c. Glo. Hic secundū diuinā naturā cōmendat Christū ostendens eum coeternum et coeq̄lez patri: eiusdemqꝫ cum eo substantie: sed alterū in persona. Attende qualiter hic duas vias ingredit̄. Vna quidem reuocans nos a nefando errore Sabelij. Alt̄a vero ab arrianice impietatis errore. Ne putetur pater vel vnicum non habere: vel filius extraneus a patre subsistere. Sunt enim q̄dam qui eum extraneuz esse delirent/ quod male visum est Arrio. Alij qui nō alterū patrem: alterum filium suppingere moliuntur: sed eūdem aliquando patrem: aliquando filium. Integra ergo cōmonet ratione: et quia dei filius est: ⁊ ꝙ non ab eo alienus existit. Hoc autem religioso debem⁹ accipere intellectu. Et si quid absurdū fortasse occurrit: ab acie mētis abigere. Vbiqꝫ siquidē religioso nobis opus est intellectu: maxime vero vbi de deo vel loq̄mur aliq̄d/ vel audimus: q2 nec ad loquēdū digne de deo lingua sufficit: nec ad percipiēdū p̄ualet intellect⁹. Multa enim de deo intelligim⁹: que loqui penitus non valemus: multa recte loquimur: que intelligere non sumus idonei. Verbi gratia. Quod vbiqꝫ deus est scimus et dicim⁹: quomodo autē vbiqꝫ sit intellectu nō capim⁹. Item ꝙ est incorporea q̄dam virt⁹: que oīm est causa bonoꝝ/ scimus: quomodo autē q̄ ista sit penit⁹ ignoram⁹. Sūt etiā quedā/ que dici non possunt: quāuis mente capiant̄: ita vt etiā ipsum Paulū videam⁹ in q̄busdā talib⁹ quasi infirmari/ et non integra ꝓponentez exēpla: sicut hic cum ait. Qui cum sit

B splēdor glorie. ⁊c. Vtens impropriis noībus: q2 propria reperire nō poterat: et reꝝ temporaliū similitudine ad ostendendū veritatē eternoꝝ. i. patris et filij coeternitatez: quamuis tēporalia integra collatione eternis cōparari non possunt. In eternitate enim stabilitas est: in tempore varietas. In eternitate omnia stāt. In tēpore alia alijs succedūt. In creatura nihil inuenim⁹ coeternū: quia nihil eternū: sed sufficit ad similitudinē vt inueniam⁹ coeuū. Coeua. n. dicim⁹ q̄qꝫ eandem habent mensurā temporꝫ: nec alterū ab altero tempore precedit̄: ambo tñ esse cepisse dicimus. Et si in creatura coeua inuenire poterimus: non tñ generans et generatum/ sicut in trinitate generaliter coeternum vnigenitū. In creaturis enim non ex eo incipit generatū/ ex quo generans. In creatore vero non precessit genitor genitū. Non possunt ergo comparari tēporalia eternis integra collatione: sed tamen possunt eternis aliqua tenui et parua similitudine coeua coeternis comparari. Inueniamus itaqꝫ coeua. Nam de scripturis admonemur ad has similitudines. Legim⁹ enim scriptū de ipsa sapiētia. Sapien. 7. d. Candor est lucis eterne. Item speculū est sine macula dei maiestatis. Ecce ipsa sapientia dicta est candor lucis eterne. i. imago patris et speculum et hic ait Apl's. Splendor glie. Coetern⁹ est enim patri filius: vt coeuus est splendor igni. Si enim lucernā accendere cupio: nondum est ibi ignis nec splendor: mox autem vt accēdero: simul et cum igne splēdor existit. Ergo filius dei secundum hoc dicitur splendor glie: ꝙ ei semper pater est: quo habet de quo sit: non secundū hoc ꝙ prius esset pater: et postea filius: semper enim pater: semper filius de patre est. Semper igitur de illo ima filius natus: semper pater est: semper de illo imago. Ecce non potuisti coeterna inuenire in creaturis et inuenisti coeua: quorum proportione intelligis coeternū filiū eterno gignenti. Quod enim est tēporali coeuū: hoc est eterno coeternuz. Sed attendenduz ꝙ cum in his. s. igne et splendore sit coeuitas: non tamen omnimoda est ibi equalitas: quia splēdor/ qui ibi fundit̄ de igne/ lucet minus quam ipse ignis: habent ergo ista similitudinem: sed non omnimodaz equalitatē. Ex aliorūz igitur proportione temporaliū/ quorum alterum est ex altero: et si non coeuuz: tamē cōsubstantiale/ filius patri cōsubstantialis ostēditur. Nascitur enim homo de homine: et equ⁹ de equo. Nec est horum alter alteri coeu⁹: quia natus ab eo de quo natus est/ tempore precedit̄: sed tamen et ille homo et iste homo: ⁊ ille equ⁹ ⁊ iste equus: idest einsdē substantie sunt: diuersi sunt tempore: sed non sunt diuersa natura. Similiter et de deo patre deus filius nat⁹ est: et eius

sit ei coeternꝰ: est etiā eiusdem nature: nō minor eo: qꝛ deus de deo/ vt hō ex hoie natꝰ eiusdē substantie est: ⁊ equus ex equo. Ecce aliud genus similitudinis: hic laudatur eq̄litas: ibi coeuitas. Iunge igit̄ qꝛ totū qđ laudabile est in creaturis/ q̄bus aliq̄d deest: simul est in creatore/ cui nihil deest: ibi tñ qđ inuenimꝰ. i. hō ⁊ hō et duo hoies sunt: hoc vero pater ⁊ filiꝰ vnus deꝰ. Ideo ap̄ls ait. Qui cū sit splendor glorie. Pater est gloria: filius idē cū eo: ⁊ cū notificās hō factꝰ: vt radius solē. ✱ Et figura substātie eius.] Ecce alit̄ personaliter: vt figura ab eo: cuiꝰ est figura. Sȝ eq̄lis: qꝛ nec par dissimilis: sicut ipse ait Iohā. 14. b. Pater in me est: ⁊ q̄ videt me videt ⁊ patrē meū. Attende ꝙ hec noia. s. lumē: gloria: qñq; ad naturā diuinā referunt̄: qñq; ad ꝑsonā. Et qñ ad ꝑsonā referunt̄: modo ad patrē: modo ad filiū referuntur. Dicimꝰ. n. pater est lumen: ⁊ filius ē lumen. Similiter pater est gloria: filius est gloria. Et hi duo vna gloria: ⁊ vnū lumen: nō duo. Et dicit̄ filiꝰ gloria de gloria: sicut lumē de lumine: ⁊ principiū de principio: ⁊ deꝰ de deo: nō tñ duo dij: sed vnus: non duo principia: sed vnū. Splendor aūt ⁊ figura sicut ⁊ imago ꝓprie ad personā filij referunt̄: ⁊ relatiue dicunt̄. ☞ Reliq̄ q̄re ibi. ✱ Qui cū sit splendor patris.] Lyra. Filiꝰ eni procedit a patre: vt splēdor a sole: q̄ splendor est soli coeuus: ⁊ esset eternus: si sol esset eternus. Sed nō solū filius dicit̄ splendor: sed splēdor glorie: qꝛ gloria est clara noticia cū laude. Filiꝰ aūt ꝓcedit a patre: sicut noticia de noticia: qꝛ filius est sapiētia genita: et ideo dicit̄. Splēdor glorie. Conseq̄nter tangit̄ consubstātialitas filij ad patrē/ cū dicit̄. ✱ Et figura substantie eiꝰ.] Et accipit̄ hic figura pro imagine. Filius eni est imago naturalis ipsius patris. Hō aūt est q̄si imago artificialis. Propter qđ magis dr̄ ad imaginē dei: q̄ eiꝰ imago: sicut aliter est imago regis in filio suo naturali: ⁊ in denario seu in statua. Filius igit̄ in diuinis est imago naturalis. Et ideo dicitur imago vel figura substantie. i. eiusdē substātie cū patre. Et qꝛ illa est indiuisibilis: ⁊ per cōsequens est eadē substātia numero in patre ⁊ filio: nō sic aūt in rege ⁊ eiꝰ filio: qꝛ est eadē specie tm̄. ⁊c. Sequit̄ paulopost. ✱ Cui. n. dixit aliqñ angeloꝝ: filius meꝰ es tu: ego hodie genui te?] Hic Ap̄ls probat de xp̄o quattuor cōditiōes. Primo de cōsubstantialitate. Secūdo de equalitate potentie. Tertio de coeternitate. Quarto de equalitate dignitatis cū patre. Et hec oia ꝓbat ꝑ auctoritates vete. testa. vt ptȝ in littera. Sed aduertēdū ꝙ ea q̄ sunt fidei/ nō possunt efficaciter per rōnem ꝓbari: qꝛ excedunt facultatē intellectus nr̄i. Et ideo ꝓbatio in talibus debet fieri ꝑ auctoritatē diuinā: q̄ non pōt cōtinere falsitatē. Et iō per ipsam est efficax ꝓbatio illis: q̄ recipiūt eam vt diuinā. Sȝ vlterius ꝯsiderandū/ ꝙ licet sacra scriptura habeat multiplicē sensum: nō tñ habet efficax argumentū nisi ꝑ sensū litteralē: vt dicit Augu. in ep̄la ad Uincentiū dona. Qꝛ in argumento semꝑ esset fallacia equocationis vel amphibologie: ꝓpter sensuum multiplicitatē. Et iō hec auctoritas. s. Cui aliqñ dixit filius meꝰ. ⁊c. ab Ap̄lo inducta in l̄ra/ cū alijs intelligit ad litterā de xp̄o. ☞ Reliq̄ q̄re ibi diffuse. Antececedētia eni inuenies annotam̄. 5. sexte ptis. ser. Incarnatiōis. Fol. 11. Col. 4. Nota

¶ 3. Lyra cō tra ꝑfidiam hebreoꝝ.

A Lyra. Ad probandū ꝙ in vnitate diuine essentie est pluralitas ꝑsonaꝝ siue suppositorū in diuinis. Primo induco argumentū magistri Sniaꝝ. dis. 2. primi libri: q̄ ꝓbat hoc ꝑ illud qđ scribit in principio Geñ. s. In principio creauit deus celū ⁊ terrā. ⁊c. Hebraica veritas sic habet. In principio creauit heloim celum ⁊ terrā. Heloim est nomē plurale huiꝰ noīs hel: vl' helō: qđ significat deū in singulari. et hoc satis ptȝ scientibus ꝓprietates idiomatis hebraici. Per hoc aūt ꝙ nomē plurale diuinū ꝯiungit cū v̄bo singularis numeri: cū dr̄: creauit heloym. acsi diceret: creauit dij: ostendit in scriptura/ ꝙ in deo est aliq̄ pluralitas in vnitate essentie: qꝛ talis modꝰ loquēdi sepe in vete. test. inuenit de deo: ⁊ de nullo alio. Ex quo ptȝ ꝙ aliq̄ pluralitas in vnitate diuine essentie est/ q̄ in nulla alia inuenit natura. Et hec est pluralitas ꝑsonaꝝ in vna simplici essentia: que in p̄dicto modo loquēdi designat ꝑ verbū singularis numeri ꝯiunctū noi plurali. ⁊c.

B Itē induco illud Hiere. 23. g. Peruertistis verba dei viuētis dñi exercituū dei vr̄i tetragrāmatō. Et nota ꝙ ibi ponit nomē dei tetragrāmatō: qꝛ veritas hebraica sic habet. Peruertistis verba heloim viuētiū dñi exercituū di vr̄i. Et nota qꝛ ibi ponit nomē dñi tetragrāmatō dei vr̄i: cū dr̄ i auctoritate p̄missa. Dñi exercituū: vbi hēmꝰ nomē dñi: in hebreo ponit nomē dñi tetragrāmatō: qđ signat diuinā naturā s̄m suas ꝓprietates intrinsecas absq; respectu ab extra. Et sic ptȝ ꝙ in intrisecis diuinitatis ē aliq̄ pluralitas ꝑ pluralitatē imediate p̄cedētē: cū dr̄ i auctoritate. Peruertistis verba heloim haim. i. deoꝝ viuentiū: ⁊ ꝯiungitur ista pluralitas noi dei tetragrāmaton: tñ immediate subdit. dñs exercituū. ⁊c. in singulari. Et sic ꝑ hoc ptȝ ꝙ in vnitate diuine essentie ē aliqua pluralitas cū sūma simplicitate: q̄ nō est in alijs: qꝛ semꝑ vbi scriptura ponit aliquid significans pluralitatē ꝑsonaꝝ: ibi deinde ponit qđ ostēdit essētie vnitatē: vt ꝑ p̄dictā auctoritatē. ptȝ. ⁊c. Itē induco illud Esa. 54. b. Dñabit tui: q̄ te fecit: dñs exercituū nomen eiꝰ. Hebraica v̄itas sic habet. Dñatores tui: factoris tui dñs exercituū

nomen eius. In hac auctoritate vbi ponit: dñs exercituũ nomẽ eius: ponit nomẽ dñi tetragrãmaton. Et ideo ex hac auctoritate põt pbari intentũ sicut ex pdicta.rc.

C Itẽ induco illud qd̃ scribitur in ps.44.f. Sedes tua i seculũ sc̃li: virga equitat virga regni tui. Dilexisti iusticiã r odisti iniqtatẽ: ppterea vnxit te deus de⁹ tuus. In hac auctoritate exprimit xp̃s tanq̃ de⁹ vnctus: q2 in humana natura assumpta vnct⁹ est plenitudine grẽ. Exprimit hic etiã de⁹ vngẽs ipm: tãq̃ psona distincta ab ipso vncto: q2 scriptura sacra de ipso vngẽte loquit tanq̃ de persona alia. Notandũ etiã q ex parte dei vngẽtis: duplicat hoc nomẽ deus/ cũ dr̃. Unxit te deus de⁹ tuus. ad denotãdũ personã pr̃is r spũssancti. Et sic ptz ex hac auctoritate pluralitas personar r diuinitas ipsius xp̃i. propter qd̃ ad idẽ ppositũ pbandũ inducit eã Apl's Heb.1.

D Itẽ induco illud qd̃ scribit ps.109.a.f. Dixit dñs dño meo.rc. Et q ista sunt verba pr̃is ad filiũ: ptz per translationẽ chaldaicã/ q̃ dicit sic. Dixit dñs x̃bo suo: sede a dextris meis. Ptz etiã p id qd̃ sequit in eodẽ ps. Ex vtero ante luciferũ genui te. q2 non põt cõpetere nisi filio dei. Per hoc.n. qd̃ dicit hic. Deus verbũ ex vtero.i.genitus de substãtia dei: ondit vnitas diuine essentie: q2 deitas plurificari non põt. Per hoc aũt quod dicit genit⁹ de substãtia dei: ostendit distinctio personar: q2 nulla res seipsaz gignit. Similiter per hoc quod dr̃. Sede a dextris meis. Una.n.persona nõ dr̃ sedere ad dexterã suipsius. Et sic ex hac auctoritate ptz pluralitas personar: et maxime q2 hic ps.nõ potest exponi ad litterã nisi de xp̃o. Sicut patz Heb.1. propter quod saluator allegat eam in hoc sensu

E Mat.22.et Apl's vbi.s̃. Itẽ pluralitas personarũ nõ solũ exprimit in scriptura vet.testa. sed etiam determinata pluralitas: videlicet beata trinitas. Esa.48.c. Nõ a principio in abscondito locutus sum: ex tẽpore anteq̃ fierent ibi eram: r nunc dñs deus misit me r spũs eius. Ubi nõ solum pluralitas personar exprimit: sed etiam determinata pluralitas: vez beata trinitas. Et notã q ista sunt x̃ba dei loquentis: vt patz ex textu imediate pcedenti. Similiter ex hoc quod imediate subdit. Hoc dicit dñs deus redemptor tu⁹ sanctus israel. In hac aũt auctoritate imediate pmissa/ Esaias exp̃sse loquit de datiõe legis: q2 fuit data i manifesto: q2 de die r audiẽte toto populo vocẽ dei loquentis (vt ptz Exo.19.et.20.) Et hoc est quod dicit. Nõ a principio in abscondito locutus sum.i.qñ lex primo fuit data. Et imediate subdit. Et nũc dñs de⁹ misit me r spũs eius. vbi deus dicit se missum a deo r spũ eius. Nuc aũt est ita q inter mittentẽ r missum semp est distinctio psonalis: igit est distinctio psonar in diuinis.f.trinitas.f.dei missi: r dei mittẽtis: r spũs eius. Deũ aũt missum dicimus deũ incarnatũ.f.filiũ. Deũ aũt mittentẽ r spũm eius: dicimus patrẽ r spũm sanctũ. Et sic ptz trinitas psonar.rc. Ptz igitur principale q̃liter pluralitas personar possit pbari per scripturã a iudeis receptã. Similiter r trinitas determinata. ☞ Quere ibi reliq: q2 hec truncatum extraxi breuitatis causa. Et antecedentia r subsequẽtia vide annota.9.sexte ptis.ser. Incarñ.fol.12.col.3.

Corporis Christi. Sermonis annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Dixit Jesus dis.f.et turbis iudeor. Caro mea vere est cib⁹.rc] vsq. * Uiuet in eternũ] rc] vsq. ☞ Quere Annota.1.B. C.rc. quinte partis. sermonis Sabbati Dominice Passionis.fol.161.col.2. Item notã q omnia annotamenta sermo. Sacramentu: incipientia fol.14.col.1.Tomi tertij: seruiunt pricipaliter huic festo Corporis xp̃i.

Ci. Jo.6.

Dñice.j.post oct.corporis xp̃i. ser.an. Ex q̃nta parte bib.

Cx. Lu.16.

A Homo q̃dam.rc.] Lyra. Hic saluator iducit exẽplum ad puocandum hoies ad opera misericordie ex diuite damnato pter defectũ pietatis r misericordie: r nõ dicit hic q sit parabola: q2 fm doctores ẽ narratio rei geste. Dicit ergo. * Homo quidaz.] Secundũ quod dicit Grego. Non exprimit nomen eius: q2 nõ erat a deo cognitus per approbationẽ: fm quod dicit saluator reprobat. Mat.7.d. Nũq̃ noui vos. discedite a me.rc. * Erat diues.] Ex superfluitas in censu. * Qui induebat purpura r bysso.] Ecce excess⁹ i vestitu. * Et epulabat q̃tidie splẽdide.] Excedẽs i victu. * Et erat q̃dã mẽdic⁹ noie Lazarus.] Exprimit aũt eius nomẽ: q2 erat deo cognit⁹ per approbationẽ. sic r Moysi dixit. Exo.33.d. Noui te ex noie. Et ex B dicit Amb. hic/ q magis ẽ narratio/ q̃ parabola.

Sermōis Annota. Ex quinta pte biblie.

*Qui iacebat ad ianuā eius.] Ut ex vicinita
te magis appareret duritia diuitis: et pbaretur
patientia pauperis. *Ulcerib⁹ plen⁹: cupiens
saturari de micis.] Nō dicit de pciosis. *Que
cadebant de mensa diuitie.] In q̄ apparet ma=
xima duritia: eo q̄ perire pmittebat̄/ vnde paup
poterat subleuari. *Et nemo illi dabat.] Qz
tali dño/ talis familia: et ideo sibi conformabat̄
in mentis duritia. *Sed et canes veniebant z
lingebant vlcera eius.] Ecce brutalis pietas in
lingendo vlcera pauperis/ arguit duritiā diui=
tis: qz curialiores erāt canes pauperi: q̄z eorum
dñs. *Factum est aūt/ vt moreret̄ mendicus]
In patientia: que opus perfectū habet: pbatus
*Et portaret̄ ab angelis in sinū Abrahe.] Id
est ad lymbum sanctoꝝ patrū: vbi descendebant
iusti morientes anteq̄z impedimētum generale
glorie per passionē christi esset amotū. *Mor=
tuus est aūt et diues.] Quia diuitie nō possunt
a morte saluare. *Et sepultus est in inferno.]
Scz damnatoꝝ: qz erat diaboli parochianus:
ei primitias reddens/ bona temporalia in illici
tis consumēdo: et horas eius audiendo: cantile
nis dissolutis z malis verbis intendēdo. *Ele
uans aūt oculos suos/ cum esset in tormentis.]
Quia eius oculi aperti erant per penā: qui an=
te fuerant clausi per culpam. *Uidit Abrahā
a longe/ et Lazarū in sinu eius.] A longe: quia
multū etiam ante apertionē ianue celestis dista
bat status electoꝝ a statu reproboꝝ: intantū/ q̄
impossibilis erat trāsitus ab vno in alterū: vt di
citur infra. Ex hoc aūt loco dicit Grego. sup Lu
cam: et ponit̄ in .4. Sniaꝝ i fine: q̄ infideles in
imo. i. in inferno positi: ante diem iudicij fideles
super se in requie attendunt: quoꝝ gaudia post
contemplari nō possunt. Qualiter aūt intelligē
dum: sit dictū Grego. maioꝝ discretioni et iudi=
cio dimitto. Sed q̄ damnati vsq̄z in diem iudi=
cij videant gloriam beatoꝝ (vt vident̄ verba ei⁹
sonare) non habetur ex hoc loco sufficiens argu
mentum: qz saluator narrauit hic rem gestam:
vt predictū est: et per consequēs factam ante xp̄i
passionē. Ex quo sequit̄ q̄ Abraham et Lazar⁹
nondum erant in gloria celesti: sed in lymbo san
ctorum patrū. *Et ipse clamans/ dixit. Pater
Abraham miserere mei.] Hūc falso et p nihilo
vocat patrem: qm̄ in opib⁹ minime voluit imi=
tari. Uñ z saluator Joh. 8. f. dicit iudeis. Uos
ex patre diabolo estis. zc. *Et mitte Lazarum:
vt intingat extremū digiti sui i aquā.] Irratio=
nabiliter petijt illum ad se iuuandum mitti: cui
micas panis noluit mittere esuriēti. *Ut refri
geret linguā meā: qz crucior in hac flāma.] Ibi
plus cruciabat̄: qz p eā plus peccauerat: s̄z duo
officia nature: i qb⁹ lingua deseruit. s. gustui/ et
loquele: vt habet̄. 2. de Aia. Qd̄ aūt per linguā
in officio gust⁹ peccasset: patet p illud: qd̄ supra
dictū est. Epulabat̄ quotidie splendide. Simili
ter in officio loquele: qz inter epulas splendidas
magis relaxat̄ lingua ad loquēduz inepta. No
tandum tm̄ hic: q̄ lingua z digit⁹ metaphorice
dicūtur in aiabus separatis: quales erant ani=
me Lazari z diuitis. Sicut in deo: qui est spūs:
manus dicit̄ virt⁹ eius opatiua. Et similiter in
Lazaro/ hic per digitū intelligit̄ virt⁹ eius auxi
liatiua: per linguā diuitis/ virtus cōcept⁹ men=
tis expressiua. *Et dixit illi Abrahā. Fili recor
dare: qz recepisti bona in vita tua: z Lazarus si F
militer mala.] Hoc sibi dicit̄ ad augmentū sue
pene: qz maximū infortunij genus/ est fuisse feli
cem: vt dicit Boeti⁹. 1. de ꝯsolatiōe. *Nunc au
tē hic ꝯsolat̄.] Propter meritū patientie. *Tu
vero cruciaris.] Propter defectuz misericordie.
*Et in his omībus inter nos et vos chaos ma
gnum firmatū est.] Idest distantia magna me=
ritorum et statuum firmata est rigore iusticie di
uine: vt impossibilis sit transit⁹ ab vno statu in
alium. Ideo subditur. *Ut hi: qui volūt hinc
transire ad vos/ nō possunt: neq̄z inde huc trans
meare.] Quia anime separate sunt extra statū
meriti et demeriti. Qd̄ autem damnati vellent
venire ad locum electoꝝ: si esset possibile: non est
dubium: sed de electis: q̄ vellent venire ad locuz
damnatorum/ videtur falsum. Ad quod dicen
dum: q̄ non vellent ire illuc ad manendum: vel
lent tamen ire illuc (si esset possibile) ad propin=
quos suos liberandum. Istud tamen velle intel
ligit̄ s̄m volūtatē naturalē: nō autē s̄m volūtatē
deliberatiuam: in qua conformātur simpliciter
diuine iusticie. *Et ait. Rogo ergo te pater: vt
mittas eum in domuz patris mei. Habeo enim
q̄nq̄z fratres: vt testetur illis: ne et ipsi veniāt in
hunc locum tormentorum.] Dixit hoc non cha G
ritate ductus: cū illam nō haberet: sed timore ser
uili: ne in ipsorū ꝯsortio ei⁹ pena augeret̄: qz fue
rat eis occasio peccādi. Tū ratione diuitiaꝝ: q̄s
eis dimiserat ad abusuz: tū exēplo male vite: qd̄
eis dederat ad sequendū. *Et ait illi Abrahā.
Habēt Moysen.] Qui docuit moralia agēda.
*Et pphetas.] Qui docuerūt mystica z credē
da. z ista sufficiūt ad salutē. iō seqt̄. *Audiāt il
los] Ex h̄ patet: q̄ iste diues/ et amici ei⁹ erāt de
gente iudeoꝝ: qz gentiles nō habebant doctrinā
Moysi et pphetaꝝ. *At ille dixit. Non pater
Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos/ H
penitentiam agent.] Moti ex nuncio sic mira=
biliter eis apparente. *Ait autem illi. Si
Moysen z prophetas non audiunt: neq̄z si quis
ex mortuis resurrexerit/ credēt.] Hoc patuit per

Dn̄ice.j.post octauas corporis Christi.

effectū:quia Lazaro resurgenti:et xp̄o testimo=
nium perhibenti/non crediderūt:sed magis in=
terficere cū voluerūt:vt habet Joh.12. Similit
nec xp̄o resurgenti:sed magis suaserūt falso ip̄m
non resurrexisse:et corpus eius a discipulis suis
furatū fuisse:vt habetur Matth. vltimo.
I ✳Homo quidaz.⁊c.]Moraliter. Hoc exposui
Moralr litteraliter de diuitijs fortune:qꝛ ſm doctores ca
tholicos nō ponitur hic parabola: sed narratur
res gesta. Nunc aūt exponi potest de diuitijs na
ture predictis. Et qꝛ talis cōmuniter est etiaz di
ues in temporalibus/et superbus:ideo subditur
✳Qui induebat purpura et bysso.]Ecce pom
pa vestiū.✳Et epulabat quotidie splendide.]
K Per excessum victualiū.✳Et erat q̄dam men=
dicus.]Per quem significatur homo simplex ⁊
ignarus/indigens ꝯsilio eius. ✳Vlcerib⁹ ple=
nus.]Idest penitens de suis facinorib⁹:quod si
gnificatur per vlcera: in quib⁹ putredo erumpit
ad exteriora. ✳Cupiēs saturari de micis.]Id
est de consilij sui verbis: que ꝑcedunt ex sciētia:
sicut mice de mensa.✳Et nemo illi dabat.]Qꝛ
talis contēnit pauperes: et eos alloqui dedigna
tur.✳Sed et canes.⁊c.]Per canes lupos a gre
gibus arcentes:significātur predicatores et con
fessores:qui debent tales dulciter ꝯsolari.✳Fa
L ctum est autem/vt moreret.⁊c.]Quia frequen
ter contingit/ꝙ simplices et ignari saluantur: ⁊
homines astuti et litterati damnātur. ¶ Vnde
Augustin⁹ de Paulo simplice dixit. Simplices
⁊ illitterati rapiūt celum : et nos cū litteris trahi
mur ad infernū.✳Pater Abrahā miserere.⁊c]
Per hoc significat ꝙ damnati vellent(si fieri pos
set)a beatis adiuuari:sed hoc impeditur per dei
sententiam:que dicitur hic magnum chaos/im
possibile pertransiri.
M ✳Homo quidam.⁊c.]Glosa. Cōtra derisores
Glosa. auaros q̄d ꝓposuit: exemplo astruit.s.ꝙ diues
apud inferos torquet: qui Lazaꝝ non fecit sibi
amicū:a quo posset recipi in eterna tabernacu=
la:et magꝭ videt narratio/q̄ȝ parabola.✳Qui
induebat.]Grego. Purpura color regij habit⁹
est conchis marinis ferro circūcisis emissa. Bys
sus/gen⁹ lini candidissimi et mollissimi. Si cul
tus preciosaꝝ vestium culpa nō esset: sermo dei
non tam euigilanter exprimeret:ꝙ diues purpu
ra et bysso indutus:apud inferos irremediabili
ter torquet. Nec reprehendit diues ꝙ aliena ra=
puerit:sed ꝙ sua non erogauerit. Quid ergo illi
erit: qui aliena rapit? Hoc etiam hunc inferno
tradidit:quia in sua felicitate timidus nō fuit:
quia percepta dona ad vsum arrogātie inflexit:
quia viscera pietatis ignorauit: qꝛ precepta pre
N cio redimere noluit.✳Et erat q̄dam.] Si qua
reprehensibilia in pauperibus videmus: despi=
cere non debemus:quia fortasse quos morū in=
firmitas vulnerat:medicina paupertatis curat.
✳Vlceribus plenus.]Huius vlcera diues fa=
stidiosus exhorret:ne inter preciosas epulas/vn
guētatosq̄ꝫ ꝯuiuas/fetorē vlceꝝ lambentib⁹ ca
nibus sustineat.✳Cupiēs.]In vna re duo iu=
dicia dei explent. Ex visiōe pauperis: diuiti nō
miserenti/cumulus damnationis infert:et rur=
sum ex visione diuitis tentatus quotidie paup
probatur: quem ad maiorē ipsius ꝓbationem:
paupertas simul et egritudo:et visa diuitis co=
pia:⁊ nulla sibi adhibita ꝯsolatio afficiūt✳Ca
nes.]Potest in lingua canū:lingua significari
adulantiū:qui vulnera lingūt:dum mala: que
in nobis reprehēdim⁹:improbo fauore laudāt.
¶ Allegorice. Diues: qui induebat purpura et
bysso:⁊ comedebat quotidie splendide:iudaicū
populum significat:q̄ cultū vite exterius habu=
it:et accepte legis delitijs vsus est ad nitorē: non
ad vtilitatē. Lazarus vlcerib⁹ plenus/gentilē
populum significat:q̄ conuersus ad deum:dum
peccata confitetur:virus q̄d intus latebat:quasi
rupta cute foras emittit. Et cupiebat saturari d
micis:que cadebant de mensa diuitis:⁊ nemo il
li dabat:quia gentiliū quemq̄ꝫ ad cognitionē le
gis admittere supbus ille despiciebat: quia em̄
non ad charitatē:sed ad elationem/doctrinā le
gis habuit:quasi de acceptis opib⁹ tumuit. Et
quia ei verba defluebant:de scientia/quasi mi=
ce cadebant de mensa. Sed ecōtra pauperis vl=
cera canes lambunt:quia dum predicatores lo
quendo a peccatis eripiunt: q̄si tangēdo vulne
ra ad sanitatē reducunt:sicut canis curat vulne
ra/dum lingit. Vnde Lazarus adiut⁹ bene in
terpretatur:qꝛ ipsi hunc ad erectionē iuuant: q
eius vulnera p lingue correctionē curāt.✳In O
sinu Abrahe.]Sinus Abrahe:est requies bea=
torum pauperū:quoꝝ est regnum celoꝝ:in quo
post hanc vitam recipiūtur. Sepultura inferni:
penaꝝ ꝓfunditas est: que superbos et immiseri
cordes post hanc vitam vorat. Sinus Abrahe:
requies est patris:in qua recūbunt venientes ab
oriente et occidente cū Abraham/Isaac/et Ja=
cob. Sed filij regni purpura et bysso induti/fo=
ras eijciuntur. ✳Et sepultus.]In lege nō tens P
cia:sed rapina damnat. In euangelio diues: ꝙ
sua non dedit:torquet. ✳Eleuans autē.⁊c.]A
longe vident infideles:dū in imo positi ante die
iudicij fideles super se in requie attendunt: quo
rum gaudia post contemplari nō possunt. Lon=
ge est:quod conspiciūt: quia illuc per meritum
non attingunt.✳Refrigeret linguam meam.]
Infidelis populus verba legis i ore tenuit: que
in opere seruare contempsit. Ibi ergo amplius
ardebat: vbi se ostēdit scire: quod facere noluit.

Sermonis annotamēta. Ex quīta parte Bib.

Ad extremo digito se tangi desiderat: q eternis
supplicijs datus: optat operatiōe iustoꝝ vltima
participare. Fili recordare: quia recepisti bona
in vita tua: quia omne tuū gaudium felicitatē
transitoriā putasti. Habent et iusti in mūdo bo=
na: sed quia in recōpensatione nō recipiunt: sed
ad eterna sanctis desiderijs estuant: que adsunt
minime bona videnť. Memēto fili. Ecce Abra=
ham filium vocat: quem tamen a tormento nō
liberat: quia precedentes patres huius populi
multos a sua fide deuiasse considerant: nec vlla
compassione a tormētis eripiunt: quos tamen fi
lios per carnē recognoscūt. Habeo enim quinq
fratres. Judaicus populus iam ex magna par
te damnatus: sequaces: quos in terra reliquit:
qnq libris Moysi carnaliter itellectis: vel qnq
corporis sensibꝰ deditos nouit. Quinq sunt er
go fratres: quos ad spiritualem intelligentiā nō
assurgere gemit. Si Moysen et ,pphetas nō au
diūt: nec si quis ex mortuis resurgat/credent ei.
Ex mortuis dominꝰ resurrexit: sed quia iudai=
cus populus Moysi credere noluit: ei qui resur
rexit/credere contēpsit. Et cum Moysi verba spi
ritualiter intelligere noluit: ad eum: quē Moy=
ses predixerat: nō peruenit. Unde veritas Joh.
Q 5.6. Si crederetis Moysi: crederetis vtiq et mihi.
* Uidit Abraham.] Grego. in Homel. Credē
dum est: q ante retributionē extremi iudicij in=
iusti in requie quosdam iustos conspiciant: vt
eos videntes et conspicientes in gaudio: non so
lum de suo supplicio: sed etiā de illorū bono cru
cientur. Justi vero/in tormētis semper iniustos
intuentur: vt hinc coꝝ gaudium crescat: qꝛ ma=
lum conspiciunt: quod misericorditer euaserūt:
vt etiam peccatores in iudicio amplius punian
tur: et eorum vident gloriā: quos contēpserunt:
et de illorū pena torquenť: quos inutiliter ama=
uerunt. * Ut intingat.] Qui micas cadentes
de mensa/Lazaro nō dedit: de extremo eius di=
gito aquam distillari in ore suo cupit: et qui mi
nima in vita non dedit: in inferno minima que
R rit. * Quia recepisti.] Augustinꝰ. Nota q di
ues iste aliquid boni habuit: ex quo bonū trāsi=
torium in hac vita recepit: et Lazarus aliquid
mali habuit: sed ignis inopia purgauit. * Et
in his.] Sicut reprobi a penis ad gloriā sancto
rum transire volunt: ita iusti per misericordiā/
mente ire volunt ad positos in tormentis: vt eos
liberent: sed nō possunt: quia iustoꝝ anime/etsi
in nature sue bonitate misericordiā habēt: iam
tamen auctoris sui iusticie coniūcte: tanta recti
tudine constringūtur: vt nulla ad reprobos cō=
passiōe moueanť. Nota q apud animū iustoꝝ
non fuscat beatitudinē aspecta pena reproboꝝ:
quia vt iam compassio miserie non erit: minue=
re bonorum leticiā nō valebit. Et licet iustis sua
gaudia sufficiant: ad maiorem tamen gloriā vi
dent penas malorū: quas per gratiā euaserunt.
Quia qui claritatem dei vident: nihil in creatu
ra agitur: quod videre non possint. * Rogo er S.
go te.] Postq ardenti de se spes tolliť: animus
ad propinquos recurrit: quia reproborū mentē
pena sua quandoq inutiliter erudit ad charita
tem: vt iam tunc etiā suos spiritualiter diligant:
qui hic dum peccata diligerent: nec se amabāt.
Seruatur ergo diuiti ad penā et cognitio pau=
peris: quem ipse despexit: et memoria fratrum:
quos reliquit: vt de visa despecti gloria: et de pe
na inutiliter amatorū amplius torqueatur. *
Ut mittas] Serius diues iste magister incipit
esse: cū iam nec discendi tempus habeat: nec do
cendi. * Si Moysen.] Qui verba legis despi
ciunt: redemptoris precepta: q ex mortuis surre
xit: quāto subtiliora sunt: tanto hec difficiliꝰ im
plebunt: et cuius dicta implere renuūt: ei ,pcul=
dubio credere recusant. ¶ Nota q in villici illiꝰ
superiore: et istius diuitis presentis cōparatione
incentiuū fit misericordie: et ibi fortasse sanctis:
quos amicos dicit: quibꝰ tabernacula tribuit:
hic vero docet pauperibus conferendum.
¶ In eo ca. vbi dr i postilla. Qualit aūt itelligē T.
dū sit dictū Greg. maioꝝ discretiōi dimitto. ꝛc.
¶ Additio. 2. Uerba beati Greg. vbi dicit. An=
te diē iudicij: intelligēda sunt: ac si dicat. Añ diē
passiōis xpi. In passiōe. n. fuit qdāmō iudiciū
mūdi: iux illud Joh. 12. c. Nūc iudiciū ē mūdi.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis V Auctori:
sermonis Misericordie: incip. fol. 171. sub the.
* Homo qdā. ꝛc.] vt. s. A. M. S. Uel. * Cu=
piens saturari. ꝛc.] B. ¶ vel ser. Peccatoꝝ. fol.
189. ¶ vel Penitētie. fol. 211. sub the. * Homo
qdam. ꝛc] A. J. K. Qꝛ iste homo multipliciter
peccabat: vt patet hic. ¶ vel ser. Funerū. fo. 305.
sub the. * Factū est vt morereť. ꝛc.] L. Uel. *
Mortuꝰ est diues. ꝛc.] L. O. ꝛc. ¶ vel ser. Pre=
latorū. fol. 90. sub the. * Homo qdam. ꝛc.] J.
¶ vel ser. Epiph. fol. 39. sub the. * Hō qdā. ꝛc.]
N. ¶ vl ser. Om sctoꝝ. Tomo. 2. sub the. * Et
hi: q volunt hinc transire. ꝛc.] R.

Ferie. iiij. dñice. j. post octa uas corporis Christi ser. An. Ex qnta pte Bib.

Dixit Jesus disciplis suis. No Cr: Mat. 5.
lite putare. ꝛc.] vsq. * In re
gno celoꝝ.] ☞ Quere an
notamento. 2. quinte partis.
sermonis Unius doctoris. in
fra in Communi Sancto=
rum.

Ferie.vj.eiusdem dñice.ser.

Annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

C I. Lu. 17. A

DIxit.J.d s.Impossibile ē.rc] Lyr.Hic saluator ostendit/ q pctōres sunt caute nutriendi. ☞ Circa qđ prio ponit̃ informatio christi benigna. Secundo subdit̃ phariseoꝝ intercogatio maligna: ibi. * Interrogatus aũt a phariseis.rc.] Quod inuenies infra in hoc Tomo Annotamēto.1.A.quinte partis.sermonis Ferie.6.Dñice.25.post oct. corporis Christi. Circa primũ ponitur Christi instructio. Secundo instructiōis confirmatio: ibi.* Dũ iret Jesus.rc.] Quod inuenies infra in hoc Tomo.Annotamento.1.A.quinte p tis.ser.Dñice.14.post octa. corporis Xpi. Prima in duas:quia primo ponitur dicta informatio.Secundo aploꝝ postulatio. Circa primum sciendum q peccatores conuersi ad penitentiã/ primo caute nutriũtur:quando a prebendo eis occasionē reuertendi ad vomitum/diligenter cauetur:et talis occasio vocat̃ scandalum. Et dicitur a scandalon grece:quod est impactio pedis: que facit hominē ruere: ꝑut dictũ fuit Matthei 18.vbi iste passus exponitur. ☞ Ideo quere annotamēto.1.E. quinte partis.ser. Reuelationis Michaelis archãgeli.Tomo.2.Et hoc est quod dicitur.* Impossibile est/vt nō veniant scandala. Ue autem illi:per quem veniũt. Utilius est illi/si lapis molaris imponat̃ circa collũ eius:et ꝓijciat̃ in mare:q̃ vt scandalizet vnum de pusillis istis. Attendite vobis.] Secũdo nutriunt̃ caute: quãdo defectus eoꝝ patienter portantur:et iniurie remittũtur:quia de nouo conuersi ad penitētiã/ ꝓpter consuetudinē pristinã habent quandam ꝓnitatē recidiuãdi. Ideo dicit saluator.* Si peccauerit in te frater tu9/ increpa illum.] Dulciter ⁊ charitatiue.* Et si penitētiã egerit/dimitte illi. Et si septies in die peccauerit in te:et septies in die conuersus fuerit ad te:dicens. Penitet me:dimitte illi.] Si septies. rc.Idest totiens quotiens: s̃m quod expositum fuit Matthei.18.☞ Et inuenies anno.1.C. quinte partis.sermōis Ferie.3.Dñice.3. Quadragesime.fol.126.co.1.) Uniuersitas enim numero septenario designat̃. Consequenter ponit̃ aploꝝ postulatio. Cauere em̃ a scandalis:et remittere iniurias totiens quotiēs/ ꝓcedit ex magnitudine fidei:qua aliq̃s credit et sperat ꝓ talibus in vita futura remunerari:et ideo apli:qui erant adhuc imperfecti et ignari:audita predicta xp̃i doctrina: petierũt augmentũ fidei: ideo subditur.* Et dixerunt apli dño. Adauge nobis fidem.] Augetur aũt fides dupliciter. Uno modo extensiue.s.quando plura credibilia cognoscuntur et credunt̃ explicite:sicut fideles litterati cognoscũt et credunt explicite: que simplices implicite credunt:credendo de talib9 in quo daʒ generali illud:quod tenet ecclesia. Alio modo auget̃ intensiue:videlicet qñ credibilia clarius cognoscũtur/ et firmius feruentiusq̃ tenentur:et vtrũq̃ augmentũ fidei requirit̃ in ecclesie prelatis. Propter qđ apli:qui post xp̃m fuerunt primi prelati in ecclesia dei: petierunt vtrumq̃ augmentum fidei:quod xp̃s dedit eis:maxime post resurrectionē suã/ dando eis gratiã spiritus sancti:et ideo predicit eis virtuteʒ fidei/ dicens. * Dixit aũt dñs:si habueritis fidem sicut granum sinapis.] Quod licet sit modicum quantitate:est tñ maximum virtute: ꝓpter qđ fides ei comparat̃.* Diceretis huic arbori moro] Idest dicere poteritis.* Eradicare et transplãtare in mare:et obediet vobis.] Duo mira coniũgit.s. eradicationē subitam arboris de terra solida:et transplantationē eius in aqua fluida: vt ꝑ hoc magis appareat virtus fidei. Sed q2 de talibus operibus:que nō fiunt principaliter virtute credentis:sed virtute dei operãtis: nullus debet eleuari:sed magis sub deo humiliari: ideo subdit.* Quis aũt vestrum habens seruũ arantem.] * Aut pascentē boues: Scʒ laborantē in agro.* Dicat il qui regresso de agro.] Scʒ de labore.* Dicat il li statim:transi/et recũbe.] Idest quiesce post labore/et refocillare.q.d.nō ita dr̃ ei a dño suo: sed magis dicit̃ ei.* Et nō dicat. Para qđ cenem: et precinge te:et ministra mihi: donec manducē et bibam: et post hec tu manducabis: et bibes. Nunquid gratiã habet seruo illi:q2 fecit: que ei imperauerat? Non puto.] Interl.q.d.quid mirũ:si fecerit seruus:quod debet: cuius est laborare: et assidue seruire? Sequit̃. Ita q post laborē in agro/requiritur ab eo labor in domo. Etsi in omnibus seruus obediat: non tñ ꝓpter hoc tenetur sibi regratiari dñs:nec seruus in superbia debet eleuari:q2 ad hoc tenebat̃ ex conditione seruitutis. Et ex hoc cōcludit xp̃s: q apli de bonis operibus nō debent eleuari:sed magis humiliari:ideo subditur.* Sic et vos/ cũ feceritis oĩa: que precepta sunt vobis:dicite:serui inutiles sumus.] Quia s̃m veritatē nulla vtilitas ꝑuenit deo de humanis operibus:sed solum ipsis operantibus. Sequit̃.* Quod debuimus facere/ fecimus.] ☞ Sequentia quere an. quo.s̃. * Impossibile.] Moralit̃. Idest difficile. Sic enim vno modo dicitur impossibile: vt habet̃.5. Metaphysice.* Ue autē homini. rc.] Chrys. Per scandalizantis penã/ braui[illegible] saluãns ad-

C Lu.

discer. Nisi enim vnius anime salus esset sibi nimium cure: non cōminaretur scandalizātib⁹ tātā penā. * Si peccauerit in te frater tu⁹: increpa illum.] Charitatiue monendo. * Et si penitētiā egerit: dimitte illi.] Scz totiēs q̄tiēs: qd p septies significat̄: eo q̄ per septenariū vniuersitas figuratur. * Si habueritis fidem. &c.] Cōparat aūt grano sinapis ipsaz fidē: eo q̄ granū sinapis tante virtutis est/q̄ crescit in arborē: et sic virtus fidei charitate formata/est magna in opatione.
D Ideo sequit̄. * Diceretis huic arbori moro. &c.] Cuius fruct⁹ liquorē sanguini similem emittit. Unde dicit̄. 1. Macca. 6. d. Ostēderūt elephantib⁹ sanguinē vue et mori: et ideo arbor morus/crucē significat: cui⁹ fruct⁹ dicit̄ ipse Xp̄s/in ea suo sanguine rubricat⁹. Hanc aūt arborē trāstulerunt apli de terra Judee: et plantauerūt in mari. i. in latitudine gētiū: que potest dici mare: eo q̄ est aquaꝝ cōgregatio. Et Apoca. 17. d. dicit̄. Aque multe: populi multi: quādo fidē xp̄i crucifixi predicauerunt gentibus: dimissis iudeis: q̄bus Paulus et Barnabas constanter dixerūt Actuū. 13. g. Uobis oportebat primū loqui verbum dei: sed quoniā repellitis illud: et indignos vos iudicatis vite eterne: ecce cōuertimur ad gētes: sic enim precepit nobis deus. * Quis autē vestrum habens seruū arantē. &c.] Seruus reuertens de labore: significat predicatorē vel doctorem reuertentē post laborē ad domum ꝓprie conscientie: cui nō statim dicit Christus: transi/et recumbe: vocando eum de presenti vita ad requiem patrie: sed adhuc requirit ab eo aliud bonum opus: in quo dominus delectatur: et cum hoc fecerit: reputet se parum aut nihil fecisse pro domino/respectu mercedis: quam expectat ab eo. Sic dicebat beat⁹ Frācisc⁹ etiā post multos labores/et magnos. Fratres/incipiam⁹ seruire domino: quia vsq̧ nunc parum profecimus.
E * Impossibile.] Glosa. Sciendum/cum dn̄s de misericordia loqueret̄: pharisei auari in irrisione perseuerabant: in quo infirmis auditoribus scandaluz/ne attenderent/faciebant. Hos ergo increpat loquēs apostolis: scilicet q̄ illi suo vitio faciebant: vt euenirēt scandala per se: que non poterant non euenire in mundo erumnis et erroribus plenissimo. Quasi dicat. Uos ne turbemini/si isti derisores scandala mouent: quia ita necesse est fieri. Ut qui probati sunt/manifesti fiant in vobis. ❡ Nota q̄ inquantū potes sine peccato: vitare scandalum proximi debes: quod si de se de veritate est: pro scandalo veritas relinqui non debet. * Si lapis. &c.] Secundum ritum prouincie: vbi erat ista criminū pena: vt alligato saxo in profundum demergeretur. Et vere vtilius innoxium pena grauissima vitam finire: q̄ ledendo fratrem/mortem mereri perpetuam. Uel per lapidem molarem/secularis vite circuitus et labor exprimitur. Per mare/extrema damnatio. Quicunq̧ ergo speciem sanctitatis habens/ verbo vel exemplo ceteros destruit: melius esset ei: vt cum sub exteriori habitu ad mortem terrena acta constringeret: quia si solus caderet: tolerabilior cum pena cruciaret. * Pusillis istis.] Non etate: sed fide et animo: qui occasiones querunt quemodo scandalizentur: ideo consulere oportet vos his: ne occasione vestri recedant a fide et a salute. * Attendite vobis. &c.] Quo ordine scandala declinare: et vt perpetuum euitare possimus/insinuat. Sed si nos attendimus/ne quez ledamus: si penitentē zelo iusticie corripimus: si ex corde penitenti dimittim⁹: nec iubemur passim peccanti/sed penitentiam agenti dimittere. Primum ergo est peccantez increpare: vt postea penitenti possimus dimittere. Ita eñ peccat: q̄ peccantē videns/tacet: sicut qui penitenti nō indulget. * Et si penitētiam egerit/dimitte illi.] Aliter fratri penitenti: aliter inimico persequēti veniā dare precipimur. Fratri (cōcessa remissione) socia charitate cōmunicam⁹: persecutori malum nobis volenti: vel (si potest) facienti: bona volumus: et facimus: qd possumus. * Septies.] Solet vniuersitas septenario designari. Precipitur ergo: vt oĩa peccata dimittātur: vel semper penitēti dimittat̄. * Adauge.] Cū. s. s. Luce. 16. c. dixisset. Qui fidelis est in minimo: et in F
maiori fidelis est: et si i alieno fideles nō fuistis: qd vestrū est/quis dabit vobis? Apli: qui i alieno et in minimo. i. in terrenoꝝ ɔtēptu fuerāt fideles: in suo et in maiori fidem postulāt augeri: vt qui ex fide iam habent exordia virtutis: in eadē ꝓficiant: donec ad perfectionē veniāt. * Sicut granū sinapis.] Fidem perfectā grano sinapis comparat: que in facie est humilis: et nullarum viriū apparēs: sed pressuris trita: quantū intus ferueat/ostēdit. Sinapis granū tritum et cribratum tepide pingui mulse admixtum: si ieiunus contra solem vel in balneo gargarizes: omnē noxium humorē de capite purgat: et imminētium imbecillitatū pericula vitari facit. Sic fides tentationis pistillo ꝓbata/ab omni leuium cogitationū superficie cribro discretionis castigata: et perfecte dilectionis melle dulcorata: omnes de corde vitioꝝ sentinas/nō solū ad ꝑsens exhaurit: sz et in futuꝝ: ne recolligi possint/precauet. * Arbori moro.] Per moꝝ colore sanguineo: cui⁹ fruct⁹ et virgulta rubēt: euāgeliū crucis exprimit̄: que p fidez aploꝝ de gente iudeoꝝ (in qua veluti in stirpe generis tenebat̄ verbum predicationis)

est eradicata:et in mare gentiuz transplantata:
cui etiã cõuenit subiecta parabola de ministris
verbi. Folia mori serpenti subiecta/necem infe=
runt:et verbum crucis:vt cuncta salutaria con=
fert:cuncta noxia tollit. Fructꝰ mori in flore al=
bet:formatꝰ irrutilat:maturitate nigrescit. Sic
diabolus flore angelice nature et potestate ruti=
lantis preuaricãdo tetro inhorruit odore: qui ꝑ
G fidem excludit. * Quis autẽ habẽs seruũ? ꝛc.]
Seruus arans aut pascẽs: doctor est ecclesie: de
quo dicitur. Luce.9.g. Nemo mittens manum
ad aratꝝ:et aspiciens retro:aptus est regno dei.
Et dñs Petro dicit Joh.21.e. Pasce oues me=
as. Qui seruus de agro regredit: cum intermis
so opere predicandi: quasi ad curiã conscientie
rediens:sua dicta vel facta ꝑtractat: cui dñs nõ
statim iubet ab hac vita transire: et eterna quie
te refoueri:sed domi parare:qđ cenet.i.post labo
rem aperte locutionis/humilitatẽ ꝓprie conuer
sationis exhibere. In tali enim conscientia deꝰ
cenat. Unde Apoc.3.d. Cenabo cum illo: et ipe
mecum. * Et precinge te.] Idest fluctuãtium
cogitationũ sinus:quibus gressus operum im=
pediri solet:ꝯstringe. * Et ministra mihi.] Mi
nistrat conditori: qui eius naturã ꝯsiderans: et
eiꝰ iudicia ꝑtimescẽs: de suis se virtutibꝰ humi
liat. Minister enim a minori statu dicit. * Sic
et vos. ꝛc.] Postq̃ȝ ad perfectionẽ fidei exortatꝰ
est: per quã fiunt mirabilia opera (etiã contra re
rum naturã) monet/ne quis de suis operibꝰ glo
rietur:sed quanto fides est foris virtutibꝰ excel=
lentior:tanto conscientia intus sit humilior: q̃a
dño iure debemꝰ obsequiũ. * Serui inutiles.]
Si homo ab homine seruo nõ vniforme/ſȝ mul
tiplex ministeriũ exigit:nec gratiã habet: quãto
magis vos: qui sine me nihil potestis? Nõ vniꝰ
vsum operis vel laboris exercere debetis:sed sem
per nouis studijs augere priora: nec vos iacte=
tis:qꝛ bene seruitis. * Debuimꝰ facere.] Qui
venit ministrare: nõ ministrari. Nos debitores
sibi fecit:ne nostris operibꝰ confidentes:sed eius
examen pauẽtes:omnibus impletis:que prece=
pta sunt: nos ĩꝑfectos esse recognoscamꝰ/q̃ȝdiu
peregrinamur a domino.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ꝑ
sermonis Peccatoruz.incipientibꝰ fol. 189.sub
themate. * Ue illi:per quem scãdala veniũt.]
vt.s.A. ¶ vel ser. Penitentie.fol.211. sub them.
* Si penitẽtiam egerit/dimitte illi.] A.C.E.
¶ vel ser. Aploꝝ.fol.82. ¶ vel ser. Fidei.fol.59.
¶ Et ser. Ferie.4.quattuor temporꝝ. Dñice.17
post octauas corporis Christi.infra in hoc To=
mo.sub the. * Dixerũt apli dño. Adauge nobis
fidẽ.] B.E.F.vł. * Si habueritis fidẽ] B. ¶ vł
ser. Prel.fol.90. ¶ Et Relig.fol.136.sub the. *
Serui inutiles sumꝰ. ꝛc.] B.D.E.G. ¶ vel ser.
Epipha.fol.39. ¶ vel sermo. Crucis.fol.55.sub
the. * Diceretis huic arbori moro. ꝛc.] C.D.F.

Dñice.ij.post oct.corporis xp̃i ser.an. Ex q̃nta parte bib.

¶ I.
Lu.14.
A
Dixit dominꝰ Je
sus discipulis suis parabolaȝ
hanc. Homo quidam fecit ce
nam magnam. ꝛc.] Lyra. In
hoc capitulo ponitur confuta
tio impenitentiũ. Dicũtur au
tem impenitentes proprie: qui ad verbum Xp̃i
non cõterebant:sed potius indurabãtur in ma=
lis:et insuper xp̃o insidiabant: quales erãt pha
risei et legisperiti. Primo ergo ponitur istoꝝ cõ
futatio. Secundo/simpliciũ informatio: ibi. *
Si quis venit ad me. ꝛc.] ☞ Quere annota
mento.5.quinte partis.sermonis Unius mar=
tyris. Tomo.2. Prima diuidit in quattuor: qꝛ
primo confutat eos de ignorantia:ibi. * Factũ
est:cum introisset Jesus. ꝛc.] Secundo de super
bia:ibi. * Dicebat autem et ad inuitatos. ꝛc.]
Quere annotamento.1.q̃nte partis.ser. Dñice.
17.post octa. Corporis Christi.ifra.) Tertio de
cupiditate:ibi. * Dicebat Jesꝰ et ei. ꝛc.] ☞
Quere anno.1.quinte partis.ser. Sabbati post
Cinerem.fol.83.co.1. Quarto in euangelio ho
dierno christus arguit eos de ingratitudine: qꝛ
iudei pre ceteris gentibꝰ fuerũt inuitati ad bea=
titudinem celestem. Primo per ꝓphetas. Secũ
do per ipsum xp̃m/eis predicantẽ in persona ꝓ
pria. Tertio per aplos:et tñ renuerũt venire per
fidem: ꝛ ideo vocati sunt gentiles: ſm quod dici
tur Actuũ.13.b. Uobis oportebat primũ loqui
verbum dei:sed qm̃ repellitis illud: et indignos
vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad
gentes:sic em̃ nobis precepit deus: et hoc est qđ
dicitur nobis parabolice.s. * Homo quidam]
Idest Christus: verus homo: et verus deus. *
Fecit cenam magnã.] Idest statuit celestẽ bea=
titudinem: que vocat cena: eo q̄ est refectio vlti
ma. * Et vocauit multos.] Quia vult omnes
homines saluos fieri.1.Tim.2.b. * Et misit ser
uum suum.] Idest seruos: accipiendo singula
re ꝓ plurali. Sicut Exo.8.f. Uenit musca gra=
uissima. Idest multitudo muscaꝝ. * Hora ce=
ne dicere inuitatis/vt venirent: quia iã parata
sunt omnia. Et ceperũt simul omes excusare.]

Idest per mala opera se retrahere: et accipit hic omnes pro maiori parte: qꝛ pauci saluant respectiue. * Primꝰ dixit ei. Villam emi / et necesse habeo exire et videre illam. Rogo te: habe me excusatū.] Hic notantur superbi per dn̄ium ville emptū: qꝛ superbi volunt alijs dominari. * Et alter dixit. Iuga bouꝫ emi quinqꝫ: ꝛ eo probare illa. Rogo te / habe me excusatū.] Per hoc aūt intelligūtur cupidi / terrenis nimis intenti / finē suum ibi constituentes. * Et alius dixit. Vxorem duxi / et ideo non possum venire.] Per hoc intelligunt carnales et lasciui. Ad ista vero tria vitia reducuntur omnia excludentia a beatitudine celesti: sm̄ quod dicit Iohānes prima canonica .2.c. Omne quod est in mūdo aut est cōcupiscentia carnis: aut cōcupiscentia oculoꝝ: aut

B superbia vite. * Et reuersus serꝰ nūciauit hec dn̄o suo. Tunc iratꝰ paterfamilias / dixit seruo suo. Exi cito in plateas et vicos ciuitatis: ꝛ pauperes ac debiles et cecos et claudos introduc huc.] Quia principes iudeoꝝ ꝛ sacerdotes ꝛ legisperiti / et maiores illius populi propter sua peccata sunt dimissi a deo. Pauperes autem et simplices et publicani illius populi sunt vocati: vt pꝫ in aplis et in pluribus alijs ex decursu euāgelij. * Et ait seruus. Dn̄e factum est vt imperasti. Et adhuc locus est.] Quia non solum de iudeis sed etiam de gentibꝰ per diuersas partes orbis multi sunt vocati ad fidem et ad gl'iaꝫ. * Et ait dn̄s seruo. Exi in vias ꝛ sepes: ꝛ cōpelle intrare: vt impleatur domus mea] Idest exi extra iudeā discurrēdo / ad populū gentilē: sicut fecerunt apli / vt predictū est. * Dico autē vobis: ꝙ nemo viroꝝ illorū: qui vocati sunt: gustabit cenam meā.] Non est intelligendū per hoc ꝙ nullus de iudeis sit saluatus: sed quia pauci cōparatiue: sicut cōmuni modo loquendi dicit. Nemo est in eccl'ia / vel in foro: qn̄ sunt ibi pauci.

C * Homo quidā. ꝛc.] Moralit. Homo xp̄s fecit magnū conuiuiū: quando instituit eucharistie sacramentū. * Et vocauit multos.] Nam omnes catholici ad hoc generaliter sunt vocati: sed illi vocati sunt specialit: qbus deꝰ dat specialia dona / q̄si ex speciali amicitia: vtpote donū corporalis decētie: vel donuꝫ tēporalis abundātie: vel mūdialis excellentie: quibus debent ad bonum vti: vt sint ad dictū conuiuiū specialit preparati. * Et misit seruum suum. ꝛc.] Scilicet p̄dicatorē euangelicū. * Et ceperunt simul omnes excusare.] Excusatio ista est indispositio voluntaria: qꝛ corpore decentes frequenter ex hoc cadunt in luxuriā: diuites i auaritiā: excellētes in superbiā. Primi significātur per vxorem ducētes. Secundi per iuga bouꝫ ementes. Tertij per villā emptā videntes. Et omnes isti ad cenā dominicā sunt inepti. * Tunc iratꝰ paterfamilias.] Contra contēptores sue cene. * Dixit seruo suo] Idest predicatori euāgelico. * Exi cito in plateas. ꝛc.] Per pauperes intelligunt vere humiles q̄ sunt pauperes spū: vt exponit Aug. Beati pauperes spū. i. non habētes inflatū spūꝫ Per debiles: nihil sibi virtutis attribuētes. Per cecos visuꝫ ab illicitis reprimētes. Per claudos: defectꝰ proprios cōsiderātes: omnes isti sunt ad cenam dominicā introducendi. * Et adhuc locus est. ꝛc.] Hoc dicitur eo ꝙ ecclesia plures recipere semper est parata.

* Homo quidam. ꝛc.] Glosa. Verbum incarnatum satietatē interne dulcedinis multis preparauit: sed pauci veniunt: qꝛ multi: q̄ p̄ fideꝫ ei subijciuntur: male viuendo ei continuo contradicunt. * Cenam magnā.] Hoc conuiuiū non prandiū: sed cena dicitur: qꝛ post prādiū: de quo Matthe. agit. 22. a. cena restat: post cenam nullum conuiuiū restat: de prandio multi: de cena nullus eijcitur. * Et misit seruū suum hora cene] Hora cene finis seculi. Vn̄ apl's. 1. Coꝝ. 10. c. Nos sumus in quos fines seculoꝝ deuenerūt. In hoc fine mittitur seruus. i. ordo predicatoꝝ ad inuitatos per legem et prophetas: vt repulso fastidio ad gustandū cenam se preparent: qꝛ omnia iam sunt parata. Xp̄o enim imolato / introitus regni patet. * Et ceperūt simul omnes excusare.] Ideo excusāt: qꝛ nemini intercludit regnum: nisi quem sue vocis professio excluserit. Excusat autem se omnis qui plus terrena / q̄ꝫ celestia diligit: etiam si ad celestia se tendere dicat. * Villā emi.] Villa. i. terrena substātia. Exit ergo videre villam: qui sola exteriora cogitat ꝓpter substantiā: et hoc est quod ab amatoribus mundi prius queritur. scꝫ substantia corporis.

D Glosa. ¶ Aug. In empta villa dn̄atio notat et supbia. Habere enim villam / possidere: hoies sibi subdere: vitiū malum: vitium primū. Primus eni homo dominari voluit: qꝛ habere dn̄m noluit. Primus ergo inuenta superbia venire noluit. Secūdus ostendit quinqꝫ iuga. i. quinqꝫ sensus corporis: quia nihil inuestigāduꝫ intelligit: nisi quod per hos administrat. Et ideo inuitantes ad cenam eternoꝝ non sequitur. Hec iuga bouꝫ dicuntur: qꝛ per hos terrena requirūtur. Boues enim versant terraꝫ. Et bene iuga dicunt. Due eniꝫ sunt aures: duo oculi: duo nares. In gustu enim duo instrumenta: lingua et palatum. In tactu gemina volūtas carnis: interius ꝛ exteriꝰ. Tertius vxorē ducit: qꝛ volūtas carnis multos impedit. Amor reꝝ terrenaꝝ: viscus est spūaliū pēnaꝝ. Dū dicit: rogo te / habe excusatū. Humilitas sonat in voce / dum venire cōtēnit: supbia in actione. * Iuga bouꝫ.] Quinqꝫ iuga bouū: E

quinqꝫ corporis sensus: qui recte iuga dicunt: q in vtroqꝫ sexu geminant: qui qm̄ non interna: sꝫ sola exteriora cognoscunt ⁊ tangũt: recte per eos curiositas designat: q dum exteri⁹ inuestigat vitam ꝓximi: sua intima nescit. Et curiosi anim⁹ q̄tum est peritus alieni: tantũ ignarus sui. Nec discrepant v̄ba excusantis a significatiōe sui vitij dum dicit. Eo ꝓbare illa: q: ꝓbatio: ad curiositatē solet pertinere. * Vxorē duxi.] Q: multi nō ꝓpter fecunditatē: sed ꝓpter desideria carnis vxores ducunt. Ideo per rem iustam carnis voluptas designat: propter quā ad cenam dei fastidiosus venire recusat. Tria genera hoīm a magna cena videntur excludi. Gentiles propter immoderatum affectum temporaliũ. Iudei: q xp̄z respuētes: iugũ legis ceruicibus suis imponũt: vbi sunt quinqꝫ iuga decem verboꝝ: vel quīqꝫ libri veteris legis. Heretici: q velut Eua femineo affectu tentāt rigorē fidei: ⁊ lubrica facilitate ꝓlabentes: lenocinia falsi decoris affectāt: intemeratā negligentes pulchritudinē veritatis. Itaqꝫ post diuitum fastidia: cōfert se dñs ad gētes. Introducit bonos ⁊ malos: vt bonos augeat: maloꝝ affectus in meli⁹ mutet. Inuitat pauperes ac debiles: cecos ⁊ claudos: ostēdēs ꝙ debilitas corporis nullũ excludit a regno: rariusqꝫ delinquat: cui desit illecebra peccandi: ⁊ citi⁹ ad dñm cōuertatur: q nō habet in mũdo vnde delectet.

F * Exi cito. ⁊c.] Mora. Mittit ad plateas: cuꝫ peccatores de latioribus vijs vocat ad angustā: q ducit ad vitā. Mittit ad vicos: cũ illos vocat: quos tēporaliũ reꝝ coarctat inopia. Mittit ad vias: cũ illos vocat: q iā in quodā bone volũtatis tramite cōstituti sunt: nullis cupiditatib⁹ tēporaliũ occupati. Mittit ad sepes/ cũ eos vocat q culta ab incultis secernunt: ⁊ incursus arcēt bestiaꝝ. i. bona a malis distinguũt: ⁊ munimenta fidei aduersus diaboli tentamēta obtendũt. Cũ de vicis ⁊ plateis vocat: iudeos significat: q tenere legē suburbana cōuersatione nouerāt. Cuꝫ de vijs ⁊ sepibus vocat: agrestem populũ gentiũ significat. * Factũ est vt imperasti.] Multos tales ex iudeis ad cenā tuā collegimus: sed isti locum conuiuij tui nō implent. * Et adhuc loc⁹ est.] Superest loc⁹/ vbi gentiũ numerositas suscipiatur. vnde subditur. * Exi in vias ⁊ sepes. ⁊c.] Nota ꝙ in hac tertia inuitatione non dicit inuita: sed cōpelle intrare. Qui enim hui⁹ mũdi aduersitatibus fracti: ad dei amorem redeũt: atqꝫ a presentis vite desiderijs corrigũtur: illi nō nisi compulsi intrant. Quidam autem vocātur ⁊ contemnunt: qui donum intellectus accipiũt: sed opere non implent. Quidā vocantur ⁊ veniunt: qui acceptā intelligentiā opere adimplent. Notandũ ꝙ sicut pctōres fuerũt: qui venire noluerunt: ita peccatores sunt: q veniũt: sed superbi pctōres respuuntur: humiles eligunt.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. ser. Pctōrum: incipi. fol. 189. Et Epipha. fol. 39. sub the. * Vocauit multos. ⁊c.] A. C. D. E. F. ¶ Vel ser. Sacramēti. fol. 14. Vel Oim sctōꝝ. Tomo 2. sub the. * Hō q̄dam. ⁊c] A. C. D. ¶ Vel ser. Prelatoꝝ. fo. 90. sub th. * Misit seruũ. ⁊c.] A. C. D. ¶ vel. ser. Aplōꝝ. fol. 82. sub the. * Pauperes introduc. ⁊c.] B. C. D. F. ¶ vel ser. Reli. fol. 136. sub the. * Exi cito. ⁊c.] C. F. ¶ vel ser. Dñice. 1. post oc. Epiph. fo. 54. sub the. * Vxorem duxi. ⁊c.] E. G

Ferie.iiij.dñice.ij.post octa

uas corporis Christi ser. An. Ex q̄nta pte Bib. Cl.

Accedentes duodecim dixerũt dño. Dimitte turbas: vt euntes in castella ⁊ villas: q circa sunt: diuertāt ⁊ inueniāt escas: q: hic in loco deserto sum⁹. ait autē ad illos. Vos date illis manducare. At illi dixerunt. Nō sunt nobis plusq̄ quīqꝫ panes ⁊ duo pisces: nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ in oēm turbā hanc escas. Erant aũt fere viri quinqꝫ milia. Ait aũt ad discipulos suos. Facite illos discũbere ꝑ conuiuia q̄nq̄genos: et ita fecerũt. Et discubuerunt oēs. Acceptis aũt quīqꝫ panib⁹ ⁊ duobus piscibus: respexit in celũ/ ⁊ bñdixit illos: ⁊ fregit: ⁊ distribuit discipulis suis: vt ponerēt ante turbas. Et mãducauerũt oēs: ⁊ saturati sunt.] Ly. Glo. C. C. ☞ Quere an. 5. G. H. Y. Z. AA. BB. CC. quinte ptis. ser. Dñice. 4. q̄dragesi. et fere ꝑ totū an. incipieñ. * Abijt Iesus. ⁊c.] Fol. 138. col. 1.

Ferie.vj.dñice.ij. post octa.

Corporis xp̄i. ser. annota. Ex quinta parte Bib Cl.

Venit ad dñm Iesuꝫ vir: cui nomen Iairus: ⁊ ipse princeps synagoge erat: ⁊ cecidit ad pedes Iesu rogans eũ/ vt intraret in domũ ei⁹: q: filia vnica erat illi fere annoꝝ. 12. Et hec moriebat. Et cōtigit dũ iret/ a turbis cōprimebat. Et mulier quedā erat in fluxu sanguinis ab annis. 12. q in medicos erogauerat oēm substantiā suā: nec ab vllo potuit curari: accessit retro ⁊ tetigit fimbriā vestimēti ei⁹: et confestim stetit fluxus sanguinis eius. Et ait Iesus. Quis est: qui me tetigit? Negantibus autem omnibus/ dixit Petrus: et qui cum illo

erant. Preceptor turbe te cōprimunt ⁊ affligūt: ⁊
dicis quis me tetigit? Et dixit Jesus: tetigit me
aliquis. Nam ⁊ ego noui virtutez de me exijsse.
Videns autē mulier quia non latuit: tremens
venit/ et procidit ante pedes eius: et ob quā cau
sam tetigerit eum: indicauit corā omni populo:
et quēadmoduz confestim sanata sit. At ipse di
xit illi. Filia/ fides tua te saluam fecit. Vade in
pace. Adhuc illo loquēte/ venit quidaz ad prin
cipem synagoge: dicēs ei. Quia mortua est filia
tua: noli vexare illum. Jesus autez audito hoc
verbo/ respondit patri puelle. Noli timere: crede
B tantum/ et salua erit. Et cum venisset ad domū:
non permisit intrare secum quemquā nisi Pe=
trum et Johānem et Jacobum: et patrem ⁊ ma
trem puelle. Flebāt autem omnes et plangebāt
illaz. At ille dixit. Nolite flere. Non est mortua
puella: sed dormit. Et deridebant eum/ scientes
quia mortua esset. Ipse autem tenens manum
eius/ clamauit/ dicēs. Puella surge. Et reuersus
est spiritus eius/ et surrexit continuo: ⁊ iussit illi
dare manducare. Et stupuerunt parentes eius:
quibus precepit/ ne alicui dicerent quod factuz
erat.] Lyra. Hic describitur miraculum de resu
scitatione filie Archisynagogi. Circa quod pri
mo ponitur dicti miraculi inchoatio: secundo
interponitur mulieris patientis fluxuz sangui
nis curatio/ ibi. Et cōtigit duz iret. Tertio dicte
suscitatiōis cōsumatio/ ibi. Adhuc illo loquēte
Sententia istarū partiū patet ex dictis Matth.
9. ⁊ Marci. 5. ☞ Et infra Anno. 1. quīte par.
sermonis Dominice. 24. Post octauas corpor
xpi: incipienti. * Loquēte dño Jesu ad turbas:
ecce princeps. ⁊c.] Et Anno. 20. quinte partis.
sermonis. Epipha. fol. 48. col. 4.) Et de modo
cooperandi miracula infra Annota. 1. A. q̄nte
partis sermonis. Dñice. 16. post octauas corpor
C xpi. incipien. * Ibat dominus Jesus. ⁊c.] Ex=
cepto quod sequitur in prima parte. * Excepit
illum turba. Erant eni omnes expectantes eū.]
Licet enim sacerdotes ⁊ legisperiti ex odio ipsuz
despicerent: ⁊ doctrinam eius: tamen commu=
nis populus deuote audiebat verbū eius. Se
quitur euāgelium hodiernū: cum dicit.) * Ve
nit ad dominum Jesum vir: cui nomen Jairus:
et ipse priceps synagoge erat: et cecidit ad pedes
Jesu: rogans eum. ⁊c.] Istud nomen non expri
mitur Matthei. 9. et Marci. 5. et ideo hic sup=
pletur. Sciendum tamē/ q̄ iste vocabatur Jair
in idiomate hebreo: sed nomina propria hebrai
ca/ quando transferuntur ad latinum/ frequen
ter accipiunt hanc syllabam. us. in finem: sicut
D Jacob in hebreo: Jacobus in latino. Et Saul
Saulus. Et eodē modo Jair Jairus.
* Factum est autem cum redijsset Jesus: exce=
pit illum turba. ⁊c. Venit ad dñm Jesum. ⁊c.]
Moraliter. Per archisynagogum/ sacerdos
curatus: et per filiam eius vnicam: sua parro=
chia designatur. Igitur archisynagogi vnica fi
lia moritur/ cum sacerdotis parrochia male dis
ponitur: sed pro eius sanitate Jesum rogat/ cuz
predicatorem ⁊ confessorem pro salute animarū
zelantem in auxilium suum vocat: et tunc eius
filia sanatur: et ei cibus verbi dei ⁊ eucharistie
sacramentū ministratur. * Et mulier quedam
erat in fluxu sanguinis. ⁊c.] Per quam signifi
catur persona peccatrix a longo tempore: que tā
men remedium querit a dño: dicens. Libera me
de sanguinibus. ⁊c. Et illa sola dicitur xpm teti
gisse. s. spūaliter per fidem: licet multi eū compri
merent per tactum corporalem: propter quod ei
singulariter dr. * Filia fides tua te saluaz fecit.
* Cum egressus esset dñs Jesus de naui. ⁊c.]
Glo. ☞ Quere annota. 1. D. E. F. quinte p
tis. ser. Ferie. 6. Dñice. 14. post oc. cor. xpi. infra
in hoc Tomo. Sequitur immediate.
* Factum est autem cū redijsset Jesus: excepit E
illū turba. Erant eni omnes expectantes eū. ⁊c] Glosa
Glo. In fine seculi cum adhuc ad iudeos redi=
bit: per fidei confessionē libenter excipietur: q2 ex
pectāt eū: sicut ait ppheta. Osee. 3. b. Dies mul=
tos expectabis me. Nō fornicaberis/ ⁊ non eris
cum viro: q2 nunc synagoga nec est subdita xpo
viro: nec fornicata cū idolo: lónga expectatione
sponsi amplexum prestolans. Huic lectioni con
sequēter subiungit mors filie archisynagogi: in
figurā eiusdem synagoge: quā dum properat su
scitare dñs: preripit sanitatē Hemorrhoissa muli=
er in figurā gentiū: que post venientes prius sa=
nantur. Venit ergo ad Jesum princeps: scilicet
Moyses: qui merito Jairus dicitur. i. illumina
tus a deo: vel illuminans alios: dum verba vi=
te: q̄ a spūsancto acceperat: alijs ministrat. Ca=
dit ad pedes: q2 legislator cum toto populo illo/
xpm in carne venturū longe sibi intelligebat pre
ferendum. Rogat intrare in domum: q2 deside=
rabat eum videre. Unde multi reges ⁊ prophe=
te cupierunt videre: que vos videtis. Luce. 10.
Huic erat vnica filia. Idest synagoga sola
legali cōpositione instituta: que cū ad duodeci=
mū annum peruenisset. i. cum per legis ⁊ pphe
tarum institutionem edocta ad annos intelligi
biles peruenisset: vt iam apostolica doctrina vi
ueret: ⁊ deo spūales fructus gigneret/ moriebat
erroris languore. Ad hanc sanandam dum car
ne assumpta properat dei verbum: grauatur no
xia consuetudine carnalium populorum. Et ec
ce mulier. i. ecclesia de gentibus cōgregata: que
interiorum lapsu criminum deperibat: a cetu fi
delium segregata: paratam alijs preripit fide sa

lutem. Ab annis duodecī. Quo tempoꝛe syna
goga in cultu dei creuerat: eodem tempoꝛe gen=
tilitas per oꝛbē idolatrie sanie fedabat̄: et carnis
oblectatiōe. Que substantiā idest naturalis in
dustrie vires expenderat in medicos idest phi=
losophos et legum doctoꝛes: qui multa de vitijs
et virtutibus disputauerāt: et precepta viuendi
dederāt: nec per eos curari poterat: sed (vt Mar=
cus ait.5.capi.c.) deterius habebat. Sed vt vi=
dit iudeos egrotare: ⁊ verū medicū vidit adesse:
sperat: ⁊ q̄rit medicinā: accedit per fidem / appꝛo
pinq̄t retro: post dominū suū ambulando. Uel:
quia in carne dominū non videns: peractis in
carnationis sacramentis: per fidē cepit eius ves=
tigia subsequi. Tangit fimbꝛiam / et vndā san
guinis restrigit: quia beatus et vere mundādꝰ:
qui minimā verbi partem manu fidei contingit
* In medicos.⁊c.] Medici / demones: q̄ quasi
consulentes hominibus: pꝛo deo se coli exigunt:
q̄bꝰ seruierat gētilitas. * Tetigit fimbꝛiā.⁊c.]
F Fimbꝛiā tangit: qui incarnationis mysteria ꝑ
fecte amat et credit donec ad maioꝛa capienda
ꝑueniat. ¶ Si ꝯsideramꝰ quāta sit fides nostra:
et intelligimus quantus sit filius dei: videmus
quia cōparatione eius / fimbꝛiā tantūmodo tan
gimus: superioꝛē vestimēti eius partē nequimꝰ
attingere. * Et confestī.⁊c.] Suscitaturꝰ moꝛ
tuam: redijt ad fidē faciendā: priꝰ curat hemoꝛ
rhoissā. Sic Elisabeth steril' paritura indicat̄:
vt cōceptura virgo credatur. * Quis est? ⁊c.]
Non querit vt doceat̄: que nesciat: sed vt fides
mulieris appareat. * Turbe te cōpꝛimunt.⁊c.]
Quem turbe diuersis heresibus affligunt: sola
catholica ecclesia fideli coꝛde tangit. Nā alij tā
gentes non tangunt: sicut videntes non vident:
audiētes non audiunt. Unde et Marie dicitur
Joh.20.d. Noli me tāgere / nondū enim ascēdi
ad patrem meū. * Nam et ego noui.⁊c.] Non
latet quicūqꝫ tangit: deus nō indiget oculis / vt
videat: nec coꝛpoꝛaliter sentit: sed in se habet co=
gnitionē omniū. Etiam virtus: que pꝛopiciat̄
omnibus iniquitatibus nostris: et sanat omnes
infirmitates nostras: nō ex nobis: sed ex deo exit
G * Uidens autem.⁊c.] Hec mulier verecunda:
fimbꝛiā tāgit: fidelis accessit: religiosa credidit:
sapiens se esse sanatam cognoscit. Sic plebs gen
tiū: q̄ deo credidit: peccatū erubuit / vt desereret:
fidem detulit: vt crederet: deuotionē exhibuit: vt
rogaret: sapientiā induit: vt sanitatem suam et
ipsa sentiret: fiduciam sumpsit / vt fateretur / q̄ ꝑ
ripiebat alienum. * Adhuc illo loquente.⁊c.]
Mūdata ecclesia gentium a pꝛofluuio vitioꝝ:
et cognominata filia ob fidei meritum: nunciat̄
synagoga: leto perfidie ⁊ inuidie soluta: quia in
xp̄m non credidit / et ecclesiam credere doluit.

Nuntius iste est: quicūqꝫ credit statū synagoge
a deo destitutū: vt restaurari non possit. Ideoqꝫ
ꝓ restitutiōe illius supplicandū esse nō credidit:
sed que impossibilia sunt apud homines / possi
bilia sunt apud deū. Unde sequitur. Iesus au=
tem audito hoc verbo.⁊c. * Non permisit.⁊c.]
Paucos arbitros resurrectionis accuit: quia
non a multis continuo credita est resurrectio.
¶ Filius vidue publice suscitat̄: hic pauci ad=
mittuntur: in quo moꝛaliter pietas domini no=
tatur: quia vidua mater vnici non patiebatur
moꝛas: et ideo ne amplꝰ afficeretur / maturitas
additur. Significatur etiam in filio vidue eccle
sia cito creditura. In archisynagogi filia: iudei:
qui credituri / sed ex pluribus pauci. * Patrē
puelle.⁊c.] Pater puelle: cetus doctoꝝ legis.i.
scribe et pharisei: qui si credere voluerint / etiam
subiecta synagoga salua erit. * Flebant autē. H
⁊c.] Flent: qui synagogā a deo: qui vita est / vi=
dent alienam et dolent: nec amplius posse viui=
ficari putant: et illa: que sponsi pꝛesentiā: qua
viuere debet / amisit: quasi inter plangētes moꝛ
tua iacens: nec hoc ipsum quidem / quare plan
gatur intelligit. * Nolite flere.⁊c.] Fleant moꝛ
tuos suos: qui putant moꝛtuos: vbi est fides re=
surrectionis: non est moꝛtis spes / sed quiens. *
Non est moꝛtua.⁊c.] Moꝛtua est puella hoibꝰ:
qui suscitare non possunt. Non deo / cui anima
viuit. Et caro suscitando quiescit. * Sed doꝛ=
mit.⁊c.] Allego. Cum anima peccans moꝛiat̄:
si tamen a xp̄o suscitari meretur: nobis quidem
moꝛtua fuisse: sed deo dici potest obdoꝛmisse. *
Deridebāt.⁊c.] Merito exclusi sunt: q̄ deridere
quam credere malebant: indigni videre resurre
ctionis miraculum. * Tenens manū eius.⁊c.]
Tenet manum: quia nisi manus iudeoꝝ (q̄
sanguine plene) priꝰ fuerint mūdate: synagoga
non surget. * Puella surge.] Quisquis a moꝛ
te anime: a Christo manum sibi confoꝛtante resi
piscit: a soꝛdibus vitioꝝ debet exurgere. Et (si
cut Marcus ait) in bonis operibus ambulare
Et celesti pane necesse est / vt mox satietur idest
verbi dei et altaris. * Quibꝰ pꝛecepit.⁊c.] Si
cut publica noxa publico eget remedio: ita le=
nia pctā leuioꝛi et secreta q̄runt deleri penitētia.
Unde puella in domo iacens / paucis arbitris
exurgit / eisdemqꝫ ne miraculum vulgarent / in
terdicitur.
☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. I
Fidei incipientibus. Fol.59. sub the. * Fides
tua te saluam fecit.] A.E.F. ¶ Uel sermonis.
Diuinorum officioꝝ. Fol.27. Uel Ecclesie.
Fol.64. sub the. * Filia illi erat: ⁊ moꝛiebat.]
A.D. ¶ Uel sermonis. Peccatoꝛum. Fol.189.
Uel Epiph. fol.39. sub the. * Ecce mulier.⁊c.]

D.E.H. ¶ Uel sermonis Incarnationis. Folio.2. sub themate. * Tetigit fimbriam. &c.] F.G.H. ¶ Uel sermonis Funerum folio.305. sub themate. * Nolite flere. &c.] H. ¶ Uel ser. Pnic. fol.211. sub the. * Quib⁹ p̄cepit. &c.] H. ¶ vel ser. Judicij finalis. fo.236. sub the. * Reuersus est spiritus eius.] B.

Sabbati dn̄ice. ij. post oct. Corporis Christi. Sermonis Annotamenta. Ex q̄nta parte Biblie.

A EGrediente dn̄o Jesu ab Hiericho secuta est eum turba multa. Et ecce. &c.] In hoc capitulo saluator docet virtutes prelatorum. In prelatis autem p̄ ceteris virtutibus/ debent esse quattuor. s. feruor ad cōtinue laborādum in agro dominico. Uigor ad se martyrio exponendum pro grege sibi commisso. Humilitatis tenor etiam in statu alto. Pietatis dulcor ad continue subditis benefaciendum. Primum ostenditur in parabola illorum: qui vocati sunt ad operandum in vinea. ☞ Quod inuenies annotamento.1. quinte partis. sermonis Dominice Septuagesime: incipien̄. * Simile est regnum celorum. &c.] Fol.67. Columna.1. Et de secundo & tertio quere annota.1. per totū. quinte partis. sermonis Ferie.4. Dominice.2. Quadragesime: incipien̄. * Ascendens Jesus Hierosolymam. &c.] fol.109. col.1. Quartum vero ostenditur in euangelio hodierno: in quo ostendit saluator/ q̄ in prelatis debet esse pietatis dulcor ad continue benefaciendum subditis: quia xp̄s non solum in domo et in quiete existens/ sed etiam in via ambulans non cessabat
B populum docere: et infirmos curare. Et hoc est quod dicitur hic. * Egrediente.] Lyra. Idest Christo & ei⁹ discipulis. * Ab Hiericho.] Nomen ciuitatis est: que coram filijs israel corruit: vt habetur in libro Josue sexto capit. sed postea reedificata est. * Secuta est eum turba multa] Desiderantes audire doctrinam eius etiam in via. * Et ecce duo ceci sedentes secus viam: audierunt quia Jesus transiret.] Marcus (capi. 10.) dicit q̄ erat vnus. (☞ Prout inuenies supra annota.1. F. quinte partis. sermonis Dominice Quinquagesime. folio.74. col.3.) Nō est hic contradictio: quia licet essent duo secundum veritatem: vt dicit hic Mattheus: tamen vnus erat famosior altero: vel importunius cla-
C mabat: et ideo de illo tantum facit mentionem. Sequitur. * Et clamauerunt/ dicentes. Domine miserere nostri fili Dauid.] Uocant eum filium Dauid: quia credebant ipsum esse christū per prophetas promissum/ et notum erat apud omnes iudeos/ q̄ Christus nascitur⁹ erat de semine Dauid. * Turba autem increpabat eos/ vt tacerent.] Quia per clamorem suum impediebant turbam ab audiendo Christi doctrinā. * At illi magis clamabant/ dicentes. Domine miserere nostri fili Dauid.] Timentes ne ab increpatione aliorum impediretur auditio/ et exauditio petitionis ipsorum. * Et stetit Jesus: et vocauit eos.] In hoc apparet eius clementia: quia nō dedignatus est stare et alloqui personas viles & pauperes. * Et ait. Quid vultis vt faciam vobis? Dicūt illi. Domine/ vt aperiantur oculi nostri.] Non petit/ quia ignoret eorum voluntates: sed quia ad miraculorū operationem/ vult habere sanandorum confessio-
nem: vt ex hoc magis appareat euidentia mira D
culi. * Misertus autem eorum Jesus/ tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt.] Idest subito. Ex quo apparet/ q̄ illa illuminatio fuit miraculosa: non naturalis: quia natura nō operatur in instanti. * Et secuti sunt eum.] Fide scilicet et morib⁹: quia illi/ qui illuminati sunt a Christo corporaliter/ ab ipso illuminati sunt etiam mentaliter: quia totum hominem simul fecit saluum: vt dicitur Joh.7.c. Totum hominem saluum feci in sabbato.

* Ecce duo ceci. &c.] Moraliter. Per quos E Moraliter
mystice significant̄ duo populi scilicet gentiles: qui erant excecati per idolatriā: et iudei per doctrinam peruersam: mandatum dei transgredientes propter traditiōes hominū: sed adueniēte Jesu/ et eorum oculos mentales tangente: illuminati sunt multi de iudeis/ & de gentibus plures eum per fidem et opera sancta sequentes.

* Egredientibus illis ab hiericho. &c.] Glo. F Glosa.
☞ Quere Annotamēto.1. D. quinte partis. sermonis. Dominice quinquagesime supra fol. 74. Colūna.1.

☞ Applica ad hec aliqua de Annotamentis G Auctor.
sermonis. Incarnationis incipientibus fol.2. ¶ Et sermonis Misericordie. folio.271. sub themate. * Domine miserere nostri/ fili Dauid.] vt supra. C.E. vel. * Misertus est autem Jesus. &c.] Littera. D.E. ¶ vel sermonis Fidei. folio.59. ¶ Et sermonis Dominice.4. Quadragesime. folio.135. de sequela Christi. sub themate. * Et secuti sunt eum.] Littera. D. ¶ vel Sermonis Epiphanie. Folio.39. primi Tomi. sub themate. ¶ Ecce duo ceci. &c.] vt supra: littera. E. ¶ Reliqua applica prout in predictis Annotamentis positis super litteram huius euangelij.

C I.
Luce.15
A

ERant appropin-
quātes.rc.] Lyra. In hoc ca=
pitulo ostēditur ꝙ peccatores
redeuntes sunt dulciter recipi
endi. Et ad hoc iducūtur tres
parabole. Circa primā ostēdiᷓ
peccatoꝝ conuersio/cū dicitur. ✳ Erant appro=
pinqntes ad Jesuz publicani et pctōres.] Ex ꝓ
posito emendatiōis vite. ✳ Ut audirent illū.]
Parati ei obedire. Consequēter subdiᷓ iniusta
murmuratio malignantiuz:cum dicitur. ✳ Et
murmurabant pharisei et scribe/dicentes: quia
hic peccatores recipit/ et manducat cum illis.]
Et propter hoc notabāt xp̄m de mala vita: eo ꝙ
talibus amicabilē se prebebat. Sed in respōsiōe
xp̄i ostenditur ꝙ peccatores sunt dulciter recipi
endi. Et ad hoc inducitur primo/parabola pri=
ma de oue perdita ⁊ humeris pastoris cum gau
dio reportata. Et hoc est quod dicitur. ✳ Et ait
ad illos parabolā istam:dicens. Quis ex vobis
homo:qui habet centū oues: ⁊ si perdiderit vnā
ex illis: nonne dimittit nonaginta nouem in de
serto:et vadit ad illam:que perierat:donec inue
niat illā? Et cum inuenerit eam : imponit in hu
meros suos gaudens/ ⁊ veniens domū cōuocat
amicos et vicinos/dicens illis. Cōgratulamini
mihi:quia inueni ouē meā : que perierat. Dico
vobis ꝙ ita gaudiū erit in celo: super vno pecca
tore penitentiā agente : quam super nonaginta
nouē iustis:qui non indigent penitentia.] Idē
Lyra super illud Matth.18.capi.scz. ✳ Uenit
enim filiꝰ hois saluare quod perierat.] Christꝰ
ad hoc inducit exemplū de illo:qui habet centū
oues. Una enim errante dimittit nonaginta no
uem/et vadit ad querendū illaz:que errauerat:
et cum inuenit eam / gaudet speciali gaudio de
inuentiōe eius. Non qꝛ magis diligat illam so=
lam / quam nonaginta nouem : sed quia habet
specialez rationē gaudendi de inuentione eius:
quam non habebat in alijs. Sic deus de reuer=
sione peccantiū ad salutem habet specialem rati
onem gaudij : quam non habet de permanētibꝰ
in iusticia:ceteris tñ paribꝰ permanētes in iusti
cia sunt magis dilecti deo . Hoc autē inducit sal
uator ad considerandū ꝙ similiter debemꝰ gau
dere in affectu de salute proximoꝝ . Cōsiderādū
etiam/ꝙ alia ratione aliquando deus magis di
ligit peccatores reuertentes/ quam remanentes
in iusticia:nō quia peccauerūt:sed quia ex pec=
cato cōmisso humiliores efficiunᷓ/et sanctiores:
et in bono feruētiores . Unde dicit beatꝰ. Greg.
In moral. Quod princeps militie plus eum mi
litem diligit ; qui post fugam fortiter hostem pre
mit:ꝙ qui nunꝙ fugit:nec vnꝙ aliquid fortiter
egit:et eodem modo est de peccatore post penitē
tiā viriliter agēte: ⁊ de iusto tepido i sua iusticia
ꝑmanente. ☞ Reliq̄ q̄ imediate sequunᷓ qre
an.1.quinte ptis.ser. Ferie.3.Dñice.3.q̄dragesi.
incipień. ✳ Respiciēs Jesus.rc.] fol.125.col.3.
Consequenter poniᷓ secunda parabola/q̄ est de B
drachma perdita ⁊ reinuenta:cū diciᷓ. ✳ Aut q̄
mulier habēs drachmas decē:si ꝑdiderit drach=
mā vnā.] Mulier ista est sapientia diuina hñs
nouē ordines angeloꝝ:quasi drachmas nouez:
⁊ decima drachma est humana natura ad ima
ginē dei facta: ⁊ ideo capax ipsius ꝑ cognitionē
⁊ amorē. Ista drachma decima fuit ꝑdita ꝑpec
cata primoꝝ parētū. ✳ Nōne accēdit lucernā?]
Lucerna est lumē in testa: qꝛ diuina sapia lumē
deitatis accendit in testa nr̄e mortalitatis ad q̄=
rendū naturā humanā perditā: ⁊ reducendā eā
ad btitudinē. ✳ Et euertit domū: ⁊ q̄rit diligen
ter/donec inueniat eā?] Ista domꝰ est synagoga:
q̄ fuit euersa:vt inueniret natura humana. ✳ Et
cū inuenerit: cōuocat amicas ⁊ vicinas.] .i.an
geloꝝ societates:q̄ cōgaudēt de pctōribꝰ ad deū
ꝯuersis:ſm qd dictum est in parabola p̄cedenti.
Sequiᷓ. ✳ Dicēs. Cōgratulamini mihi:qꝛ in=
ueni drachmā quā ꝑdiderā.] Et ex hoc iteꝝ con
cludit. ✳ Ita dico vobis:gaudiū erit corā ange
lis dei sup vno pctōre penitentiā agente.] Cōse
quenter ponitur tertia parabola de filio ꝓdigo.
☞ Quā inuenies an.1.qnte ptis.ser.Sabb.
Dñice.2.q̄dragesi.incipień. ✳ Hō q̄dam habu
it duos filios.rc.fol.115.co.1.
✳ Quis ex vobis?rc.] Mora. Per hoiem cen C
tuz oues habentē significaᷓ p̄sidens monasterio
centū religiosos habenti in claustro:qd desertuz
dr:eo ꝙ asperitas vite ibi seruaᷓ.per numeꝝ etiā
centenariū intelligiᷓ q̄libet alius numerꝰ clau=
straliū:nā in nouo ⁊ veteri testamento frequenᷓ
ponitur numerus determinatus pro indetermi
nato. ✳ Et si perdiderit vnam.] Per apostasiā.
Nonne dimittit nonaginta nouem in deserto?]
Idest in obseruatione claustrali:vbi sunt in tu=
to. ✳ Et vadit ad illā: que perierat.] Ut ad bo
nū reducat. Et gaudet. Non de illius errore: sed
de bona reductiōe. ✳ Quā super nonaginta no
uē iustis.] Non qꝛ plus diligat illū:sed qꝛ specia
lē rationē gaudēdi habet de reductione eiꝰ: quā
nō habet de nō errantibꝰ. Tñ non errantes semꝑ D
sunt plus diligendi ceteris paribꝰ. ✳ Aut q̄ mu
lier?] Per hanc mulierem pōt intelligi priorissa
vel abbatissa habens moniales/ in quocūꝙ nu
mero ratione p̄dicta. ✳ Si ꝑdiderit drachmam
vnā.] Intra domū ꝑ infamiā. ✳ Nōne accēdit
lucernam? rc.] Quia debet diligēter inquirere
veritatem quantum ad factum ⁊ circūstantias?

etsi inuenerit illam monialem innocentē vel ve
raciter penitentē:debet gaudere cum vicinis su
is.i.cum monialibus alijs.
E *Erant appropinquantes.ꝛc.]Glosa.Quia
non solum iustus per inertiā peccare:sed et pec=
cator per solertiā potest resipiscere:post electionē
infatuati salis cohors penitentiū intus admissa
describitur: qui ad audiendum verbum dei pro
pinquātes non solum ad colloquendū:sed etiā
ad conuescēdum recepti sunt. Unde dedignant
pharisei:quia falsa iusticia non compassionem:
sed dedignationē habet. Sed quia egri erāt: ita
vt se esse egros nescirent: quatenus quod erant
agnoscerēt: celestis medic⁹ paradigma obijcit:
quo in eorum corde vulneris tumorē premit:di
cens.*Quis ex vobis homo? ꝛc.] Didiceras
in superioribus abnegare negligentiā: vitare ar
rogantiam:deuotionē sumere: secularibus oc=
cupationibus nō teneri:caduca nō preferre per=
petuis. Sed quia fragilitas humana/firmum
nequit in tāto seculi lubrico tenere vestigiū:etiā
aduersus errorē remediū tibi medicus demon=
strat.s.iudex spem venie nō negat. Unde sanct⁹
Lucas tres ex ordine parabolas ponit. Ouis:
drachme:ꝛ filij.*Centū oues.ꝛc]Quia cente
narius numerus perfect⁹ est. Deus centū oues:
idest perfectum numerū habuit: cum angelorꝫ
et hominum substātiā creauit. Sed vna perijt:
quando homo pascua vite peccādo dereliquit.
Ergo quia rationalis creature numerus pereū
te homine erat diminutus:querit in terra homi
nem/vt summa integretur.*Nōne dimittit?]
q.d.murmuratis:qꝛ peccatores recipio: sꝫ ego
non veni/nisi vt aberrātes colligam:sicut vnus=
quisqꝫ vestrum aberrantē ouem reducere labo=
rat.*Imponit in humeris.] Ouem in hume
ris posuit:quia humanā naturā suscipiēs: pec=
cata nostra ipse portauit.1.Petri.2.d. Uñ hu=
meri xp̄i/crucꝭ brachia sunt:illic peccata nostra
deposuit:in illa nobilis patibuli ceruice requie
uit.*Et veniens.] Reparato hoīe/ad celum
rediit pastor:ibi angelorꝫ choros inuenit. Qui
amici: qua in stabilitate sua voluntatē eius cō
tinue custodiunt:qui et vicini:quia claritate vi
sionis eius fruūtur. Et nota qꝫ nō dicit. Congra
tulamini oui inuente:sed mihi:quia gaudium
F eius/est vita nostra.*Dico vobis/qꝫ.]In no=
nagintanouem: iustorꝫ numerus intelligit: in
vna oue/peccatorꝫ. Unde Matthei.9.b. Non
veni vocare iustos: sed peccatores. Dicit ergo.
Maius gaudiū erit in celo super vno peccatore
penitentiā agente:qꝫ super nonagintanouem iu
stis:qui nō indigent penitētia. Quia(vt quoti=
die experimur)qui illicita nō commiserūt: in re
bus licitis sepe sibi vsuꝫ prebēt:ad celestia anxie
nō anhelant. Et qꝛ securi sunt: ad bona agenda
pigri remanēt. Econtra aūt pctōr plerūqꝫ facit.
Maius ergo gaudiū de eo: qꝫ de stante iusto. vti
dux in prelio:plus eū militē diligit: q̄ post fugā
reuersus hostē fortiter premit: qꝫ eū: q̄ nunqꝫ fu=
git:nec vnqꝫ fortiter egit. Sed ꝛ sunt quidam iu
sti:de qb⁹ tantū gaudiū est: vt eis null⁹ penitēs
preponi possit:qui etsi nō sint sibi malorꝫ cōscij:
tñ licita respuūt:in oib⁹ se humiliāt. Quantū er
go gaudiū est:si humiliter plangit iustus: cum
gaudiū sit/si qđ male gessit/plangit iniustus?
*Gaudiū erit.]Angeli:qꝛ rationales:gaudēt
de recōciliato sibi hoīe:qđ incendit nos ad p̄bi=
tatem: vt agam⁹ qđ illis gratū sit: quorꝫ et affe=
ctare patrociniū:et offensam timere debem⁹.*
Quā sup nonagintanouē.ꝛc.]Si in nonagin
tanouē iustis:q̄ nō errauerūt:nec indigēt pnia:
angeli intelligūtur: maius videt impios iustifi
care:qꝫ iustos creare et p̄seruare: qꝛ etsi vtrumqꝫ
eq̄lis potētie:hoc maioris misericordie et maio=
ris gaudij.*Aut q̄ mulier?]Mulier.i. dei sa= G
pientia decē drachmas habuit: cū hoīes et an=
gelos ad imaginē suā creauit. Sed vnam perdi
dit:cū homo a similitudine creatorꝭ recessit. Sꝫ
dei sapientia lucernā ad querēdum accendit:cū
in carne apparuit:qꝛ lucerna est lux i testa.i.ver
bum in carne:qđ vbi inter hoīes claruit: domū
euertit:qꝛ p̄scientias hoīm de reatu suo pturba=
uit:et sic drachma reperit:dum in hoīe similitu=
do conditoris reparat. *Habens drachmas.]
Angelorꝫ et hoīm naturā:quam ad eternitatē
dñs p̄sistere voluit: ad suā similitudinē creauit.
Decem ergo drachmas mulier habuit: cū nouē
ordinib⁹ angelorꝫ additus est homo: vt cōpleret
decim⁹ electorū numer⁹:q̄ nec post culpā a crea
tore perijt:qꝛ eū sapientia dei per carnē miracu=
lis coruscans:ex lumine teste reparauit. *Cō H
uocat amicas.]Amice ꝛ vicine superne potesta
tes:que tanto deo iuxta sunt: quāto cuꝫ vicini⁹
contēplant: quas vocat: dum per exhibitionem
gratie hominibus impense ad amorē sui vehe=
mentius accendit. Tres parabole non ociose p
ponūtur. Ouis:drachme:filij: vt triplici reme=
dio prouocati:vulnera nostra curemus. Chri=
stus pastor ouem reuehit: cuius peccata in suo
corpore suscepit. Mulier:idest ecclesia: q̄si ma=
ter drachmam requirit:et suffragatur. Deus pa
ter/reconciliatum recipit et vestit. Eadem diui
ni operis misericordia:sed diuerse p meritis no
stris gratia. Ouis a pastore/lapsa reuocatur.
Drachma: que perierat: inuenitur. Filius ad
patrem proprijs vestigijs redit:et a patre hono=
ratur. Ouis sumus:petamus pascua. Drach=
ma sumus:habeamus precium. Filij sumus:
festinemus ad patrem.

I Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Penitētie. incipiētibus fol.211. ¶Et ser. Pctōꝝ.fol.189.sub themate. * Erāt appropinquantes ei.ꝛc.]vt.s̄.A.E.F.Uel. * Dico vob.ꝛc.] A.E.F.vl'. * Inueni drachmā. ꝛc.] B.C.F.¶Uel sermo. Incarn̄.fol.2.sub them̄. * Accendit lucernā.]B.G.¶vel ser. Epipha. fol.39.sub the. * Euertit domū. ꝛc.]B.¶Uel ser.Angeloꝝ.fol.75.sub the. * Conuocat amicas.ꝛc.]B.E.G.H.¶vel ser.Oīm sctōꝝ. Tomo.2.sub the. * Gaudium erit in celo.] B.H. ¶vel sermonis Religiosorum. Folio.136.¶vel Sermonis Prelatorum.folio.90.sub themate. * Quis ex vobis homo? ꝛc.] vel. * Que mulier? ꝛc.]C.D.¶vel sermonis Passionis. Folio.35.¶vel sermonis Crucis.folio.55.sub themate. * Imponit in humeros suos.] C.

Ferie.iiij.dñice.iij.post octa

uas corporis Christi ser.anno.Ex qnta pte bib.

¶I. Mat.5. A Dixit dn̄s Jesus discipulis suis. Esto ꝯsentiens.ꝛc.] ☞ In hoc capi. saluator primo dat intellectū cuiusdam precepti: quo ꝓhibet nocumentum in persona ꝓpria. Secūdo precepti: quo ꝓhibet nocumentum in persona cōiūcta:ibi. * Audistis qꝛ dictū est antiquis. Non Mechaberis.ꝛc.] Prima enim pars diuidit in duas: quia primo declarat preceptū. Secundo infert duplex corollarium.ꝛc.put inuenies infra an.1. qnte partis. ser.Dñice.6.post octa.cor.xp̄i.incipien̄. * Audistis quia dictū est antiquis. Nō occides.ꝛc.] ¶Sequit immediate in euangelio hodierno secundum corollariū/cum dicit Lyra. Quia si ille:qui offendit fratrē:vult penā gehenne euadere:debet ei in hac vita mortali satisfacere. et hoc est quod dicit. * Esto consentiens aduersario tuo.]Idest fratri leso:qui habet aduersum te. Esto consentiens:per ipsius placationē. * Cito/dum es in via cū eo.] Idest in presenti vita. * Ne forte tradat te aduersarius iudici: et iudex tradat te ministro.]Idest diabolo: q̄ est executor diuine iusticie. * Et in carcerē mittaris] Idest in penā infernalem. * Amen.]Idest fideliter. * Dico tibi. Nō exies inde/donec reddas nouissimum quadrantē.]Idest nunq̄ exibis:

B qꝛ in inferno nunq̄ est possibilis redditio. Circa secundum consequenter saluator dat intellectum precepti negatiui: quo ꝓhibetur nocumētum alicui ratione sibi coniūcte.s.vxoris. Et primo ponit huius precepti intellectū. Secūdo infert quoddam corollariū:ibi. Si oculus tu9.ꝛc. Circa primum aduertendum/ꝙ iudei per illud preceptum. Non concupisces vxorem proximi tui:intelligebant signa exteriora tm̄ prohibita:vt sunt tactus impudici:et oscula:et hmōi:et ideo sic exponebant. Non cōcupisces vxorē.ꝛc. Idest signa concupiscentie non facies. Similiter per illud preceptū. * Audistis quia dictum est antiquis. Non mechaberis.]Intelligebant actum mechie tm̄ esse prohibitū: et sic concupiscentia latens omnino in corde/ non expressa signo vel facto/nullum est peccatuꝫ. Sed hoc est irrationabile: quia actus exteriores vel signa non habent rationē peccati/ nisi inquantū sunt voluntarij:et ideo saluator excludens hunc errorem/dicit. * Ego autem dico vobis: qꝛ oīs:q viderit mulierem ad concupiscēdum eam: iam mechatus est eam in corde suo.] Quia videre absolute/non est malum: sed inquantū ex eo sequitur concupiscentia interior:et ista concupiscentia sic procedit: quia primo ex aspectu mulieris causatur concupiscentia in appetitu sensitiuo:qui dicitur sensualitas:et preuenit actum rationis:et sic non est peccatuꝫ: nec veniale/ nec mortale. Cuius ratio est:quia talis motus sensualitatis non est in potestate hominis: et ꝑ consequens non est peccatū: sed retentio huius concupiscentie:postq̄ percepta est/bene est peccatū. ¶Unde dicit Augustin9. Non est in potestate Nō. nostra quib9 visis tangamur:sed est in potestate nostra ea respuere/vel acceptare. Et sic patet/ ꝙ predictus motus sensualitatis non est peccatum:sed materia exercende virtutis:si ei resistatur per rationem. Si autem teneatur per delectationem morosam (absq̄ consensu tamen)tūc est peccatum:sed veniale. Si autem sequat consensus in animo:tunc est peccatum mortale: etiam anteq̄ exprimatur facto vel signo: et ideo de C tali concupiscentia:que est consensus: dicit saluator. Iam mechat9 est eam in corde suo. Consequēter ex predictis concludit corollarium:scilicet ꝙ illud: quod facit hominem ruere in talem consensum (vt predictum est)solicite est vitandum. Et quia aspectus impudicus est huiusmodi:ideo dicit. * Quod si oculus tuus dexter scandalizat te.] Idest facit te ruere in predictum consensum. * Erue eum: et proijce abs te.] Non est sic intelligendum/ꝙ homo ad vitandum concupiscentiam debeat se aliquo membro a deo sibi dato priuare:qꝛ per hoc non sanatur concupiscentia: que interius viget. Similiter qꝛ per viam aliā potest adhiberi aliqd̄ remedium efficaci9.s.ꝑ volūtatē act9 membroꝝ illicitos reprimentē:qꝛ membra corporis mouentur ad actus suos per voluntatem: et ideo eruti9

oculi hic accipitur metaphorice. Oculus enim erutus nō potest exire in actū videndi: et per consequens ille bene sibi oculuz eruit: qui ipsum ab actu videndi impudico per voluntatē reprimit. ¶ Aliter exponitur. Oculus dexter. i. visitatio bona de genere: si sit alicui occasio ruine: debet eaz relinquere: et a se rescīdere. Verbi gratia. Si aliquis vadit ad aliquod collegiū mulierum causa predicationis vel consilij dandi: hoc est bonū de genere: tamen si hoc percipiat occasione ruine sibi imminentis per ortū alicuius familiaritatis male: vel tentatiōis periculose: debet illud opus bonū de genere dimittere. Ratio aūt subditur. *Expedit enim tibi/ vt pereat vnū membrorum tuorū.] Predicto modo. s. actum illicitum (q̄uis delectabilem) deserendo. Vel si accipitur pro bono de genere: melius est illud dimittere. *Quā totum corpus tuuz mittatur in gehennam.] Idest q̄ tota congeries bonorū operum per grauem lapsum pereat occasione illius particularis boni. ☞ Que imediate sequuntur de hac materia quere ibi: et annotamento. I. E. F. quinte partis. sermonis Reuelationis archangeli Michaelis. Tomo. 2.

D *Esto consentiens aduersario tuo. &c.] Moraliter. Aduersarius peccatoris potest dici preceptum diuinū: quod accusat ipsum. Est etiā cuz hominibus in vita presenti. Prouerb. 6. c. Cuz ambulaueris/ tecum gradiātur. Munus autez hominis discordantis a precepto diuino/ nō est acceptū deo. Ipse etiam per preceptū: quod trāsgreditur: corā summo iudice accusaē et etiā cōdemnatur. *Non mechaberis. &c.] Omne peccatum mortale/ mechia est spiritualis: qua peccator cum diabolo (relicto sponso proprio) fornicatur. *Quod si oculus tuus. &c.] Iste est psiliarius Manus dextera/ est specialis amicus:
E q debet a se prescindi: si sint in periculuz scādali. *Esto. &c.] Glosa. Sicut iam in precedentib9 precepit fratri recōciliari: et post iubet inimicos diligi: ita hic/ dum currimus in via huius seculi: ad pacem et concordiā hortatur. Sicut dicit Rom. 12. d. Si fieri potest: quod ex vobis est: cū omnibus hominibus pacem habentes. Et pro consentiens/ ex greco habeē benignus vel beniuolus. Cito: ne differas in crastinū. Dum es in via: dum adhuc licet operari. Si fratrē lesisti: reconciliare ei. Si aduersarius extiterit: esto beniuolus: vt fiat amicus. Aduersarius est aliquis homo: vel diuinus sermo. Esto beniuolus & cōsentiens verbo euangelij: quod mandat multa contraria carni: cum quo in via. i. Christo recte gradimur: dum ei obediendo: ad vitam eternā pertingimus. ¶ Aliter. Aduersarius/ est deus: vel magis sermo diuinus: qui contradicit peccare volentibus: qui ad hoc dat9 est: vt nobiscū sit in via: cui oportet nos consentire: ne oderim9 q deus nobis nō parcit: donec sanemur. *In via cum eo.] Sermo diuinus/ nobiscum est in Christi via. Aduersarius nobiscum in via seculi. Sermo diuinus nobis via est: qua currim9. Unde ps. 118. d. Uiam mandatoꝝ tuorum cucurri: cum dilatasti cor meum. *Ne forte tradat te aduersario. &c.] Sic temperauit: vt penitentie locū nō auferret. Putareē enim q si obijsset aduersarius: et non posset ei in via esse beniuolus: necessario iudici traderetur. Sed et locū penitentie reliquit: et impenitentē iudici tradit: dicens. Iudex tradat te ministro. Tradat: idest causa sit cur tradaris in manus Christi: cui pater omne iudiciū dedit: Iohānis. 5. d. Christus ministro: idest angelo: q colliget zizania. *Nouissimum quadrantem. &c.] Idest minuta peccata: quia nihil erit impunitū. Vel per quadrātem nouissimum/ significātur terrena peccata: quia prima pars mundi/ celum. Secunda: aer. Tertia: aqua. Quarta nouissima: terra. Ergo donec reddas nouissimū quadrantem: idest donec luas peccata: que de terra contraxisti. Primus quadrans/ est ignis: quo charitas significatur. Secundus/ aer: quo spiratur: quo significatur vita. Terti9/ aqua: qua renascimur. Nouissimus/ terra: per quam carnalis vita. Unde Geñ. 3. b. Terra es: et in terrā ibis. i. extolues: qd esse voluisti. Quadrans/ genus num[m]i est: q habet duo minuta. Unde Matthe9. 12. d. dicit illam pauperculam: misisse in corbonā quadrantem. Alius duo minuta: quod idem est. *Audistis. &c.] Adhuc qui dixit. Non veni soluere F
legem: sed adimplere: addit quantū debeat abūdare iusticia aploꝝ plusq̄ phariseoruz. Minor iusticia est/ non mechari corpore. Maior iusticia est/ non mechari et corde. Nō ait. Qui concupierit: sed qui viderit ad concupiscendaz eā: idest hoc fine et animo attenderit: vt eam concupiscat: quod iam non est titillari: sed plene consentire libidini: vt si facultas sit/ peragatur. Hic nomine mechantium omnem carnalem delectationem accipe: quando anima relicta superiori lege/ turpi voluntate inferiorum prostituta corrumpitur. *Viderit mulierem. &c.] Beda. Magna superadditio. Visus ponitur pro omni motu: qui est ad delectationem: non solum corporalis: sed interior: qui est in concupiscentia: in qua aperiuntur illi oculi: qui pro pena peccati primis parentibus male aperti legūtur: tunc itur in affectum cordis: nec deest volūtas: sed occasio peccati. Sicut ergo bona voluntas cū deest copia agendi/ remuneraē: sic deliberatio cum molumine vitioꝝ damnaē: quia non

ẜm quod quiſq₃ potuit et nō licuit: ſed ẜm quod
voluit et ꝓpoſuit ex conſcientia/ accuſat̃ vel de=
G fenditur. * Ad concupiſcēdum eam.] Ut trāſe
at in affectū cordis: vt facere diſponat: vbi nō de
eſt voluntas: ſed occaſio: quod paſſio dicitur: q̃
eſt mors i domo. Propaſſio/ eſt animi ſubit⁹ af=
fectus: vel ire/ vel amoris. Paſſio: quedam ani
mi forma vel deliberatio ex conſenſu. Unde di=
citur aliquis iracūdus vel amator. Propaſſio:
eſt ſubitus mot⁹ ſine deliberatione boni vel ma
li operis. Paſſio eſt affectio deliberati animi: ſi
ſit locus perficiendi. Qđ ſi oculus. Oculus po=
teſt accipi dilectus amicus: conſiliarius: quaſi
iter demonſtrans. Dexter: qui in diuinis. Qui
vero in his: que ad corpus pertinent: conſulit: ſi
militer oculus. Scandalizat. Ideſt ſi in here=
ſim aliquā trahere vult. Similiter dextera ma=
nus dicitur amicus: qui eſt amicus in diuinis.
Siniſtra: q̃ in huius vite neceſſarijs. Sicut vi=
ſus oculo: ita manui conuenit actio. Uel in ocu
lo et in manu dextera pſit accipi fratres: vxor: fi
lij: ꝓpinqui: ſi qui ſunt impedimento: debemus
a nobis ſeparare: ne dum ipſos lucrari volum⁹:
noſipſi pereamꝰ. Unde Leui. 27. a. de magno
ſacerdote dicitur: cuius anima cultui dei man=
cipata eſt: ne ſuper patrem ⁊ matrē vel filias pol
luatur. i. nullius affectū niſi eius ſciat: cui⁹ cul=
tui dedicat̃. ¶ Uel oculus eſt mentis viſus. De
xter dignior exteriori: qui purgādus eſt: ne ſcan
dalizet. Quia ſi ille ſemper in propiciatoriū re=
ſpicit: exterior frenat̃ lege eius. Hic ſcandalizat
Nota. concupiſcendo illicita: ſed eſt eruēdus: ne per eū
in vitium labamur. ¶ Iſidor⁹. Si contēplatio
vertitur in tedium vel arrogantiā: dimitte eam:
et tranſi ad actiuā: quia melius eſt per actiuam
ſaluari: q̃₃ per contemplatiuam perire. * Erue
eum. ⁊c.] Ad litterā nullum membrum erui pre
cipitur: ſed interior viſus: qui dexter: et exterior:
qui ſiniſter dicitur: per ſtudiū pij laboris: ſi no=
cet: eſt reuocādus vel remouendus: et etiam lon
ge faciendus: vt ſcilicet nec in memoria habeat̃.
Eruitur oculus: cū frangit̃ malus vſus. Proij=
citur: cū ex toto annihilat̃: nec intrare permittit̃.
☞ Reliqua que immediate ſequuntur poſt
hui⁹ euangelij expoſitionē de hac materia/ que
re ibi diffuſe et pulcherrime. Et anno. quo ſupra
ſer. Reuelatiōis Michaelis archāgli: lra. I. K.
H ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
Auctor. ſermonis Pacis. incipientibus folio. 177. ¶ vl'
ſermonis Religioſorū. folio. 136. ſub themate.
* Eſto conſentiens. ⁊c.] vt ſupra. A. C. D. E.
G. ¶ Uel ſermonis Iudicij finalis. fol. 256. ſub
themate. * Iudex tradat te miniſtro.] A. ¶ vl'
ſermonis Peccatorum. incip. folio. 189. ¶ Uel
ſermonis Penitētie. folio. 211. ſub the. * Omnis
qui viderit mulierem. ⁊c.] B. D. E. F. G.

Ferie. vj. dñice. iij. poſt octa

uas corporis Chriſti ſer. anno. Ex q̃nta pte bib.

CUm introiſſet dominus Ie= C. Mat. A
ſus Hieroſolymā. ⁊c.] ☞
Superius euangeliſta deſcri
pſit reprobationē iudeor: pro
ut inuenies annota. I. quinte
partis. ſer. Dñice. I. Aduēt⁹.
incipiciū. * Cum appropin=
quaſſet Ieſus Hieroſolymis. ⁊c.] fol. 1. In euā=
gelio aūt hodierno deſcribit xpi aduentū in tem
plum: cū dicit. * Cū introiſſet dñs Ieſus Hie=
roſolymā: et circūſpectis omnibus.] Interli. Si
quis eum hoſpitio ſuſciperet: tante eīn pauper=
tatis fuit: et ita nulli adulatus: vt in tanta vrbe
nullū hoſpitiū inueniret. ¶ Lyra. Licet fuiſſet
honorifice receptus a cōmuni populo: et predi=
caſſet per totā diem/ vſq₃ ad veſperam: null⁹ iū
inuitauit eum ad hoſpitiū in domū ſuā: et ideo
cū diſcipulis redijt in Bethaniā: vbi manebant
Martha: Maria: et Lazarus. et hoc eſt qđ ſub
ditur. * Cum iā veſpera eſſet hora: exijt in Be
thaniam cū duodecim.] Conſequēter deſcribit
confutatio ſacerdotū ſigno ſenſibili: cū dicitur. B
* Et alia die cum exirent a Bethania/ eſurijt.
Cumq₃ vidiſſet a longe ficū habētē folia: venit:
ſi quid forte inueniret in ea. Et cum veniſſet ad
eam: nihil inuenit preter folia. Non eīn erat tē=
pus ficorum. Et reſpondens/ dixit ei. Iam non
amplius in eternū quiſq₃ ex te fructū manducet.
Et audiebant diſcipuli eius: et veniunt Hiero=
ſolymam.] Idem Lyra ſuper Mattheū cap. 21.
Hic ſaluator oſtendit iudeos iuſte reprobādos
a deo euidenti ſigno: in hoc videlicet: q̃ arborē
fici habentē folia tm̄/ maledixit. Et per hoc oſtē
dit ſacerdotes illos eſſe maledictos a deo: in qb⁹
non erant opera veritatis: ſed tm̄ exterior appa=
rentia ſanctitatis. Sicut enim ꝓphete non ſolū
verbis: ſed aliquādo factis prophetabant: ſicut
Eſaias iuit diſcalciat⁹: in ſignū q̃ populus ſic
duceret̃ captiuus: ita xp̃s maledixit ficui: nō ꝓ=
pter malitiā arboris vel defectū ei⁹: quia nō erat
tempus ficor: vt dicit̃ Mar. 11. ☞ Et hic ſu=
pra.) Sed ad ſignificādum q̃ ſacerdotes: q̃ erāt
ſine fructu bonor operū/ eſſent maledicendi a
deo: et hoc eſt qđ dicit Mattheus. Mane aūt re
uertens in ciuitatē. ſ. Hieruſalem. * Eſurijt.]
Iſta autem eſuries nō fuit ntūralis: q̃ in ſero
precedenti comederat: neq₃ erat adhuc hora co=
medendi: ſed ſicut maledictio arboris erat figu=
ratiua: ſic iſta eſuries ſignabat deſideriū Chri=
ſti de ſalute populi. * Et videns fici arborem

vnam secus viā.] Per hoc aūt q arbor ista non erat in via: sed extra: significabat q sacerdotes erant extra viam iusticie. * Uenit ad eam: et nihil inuenit in ea/nisi folia tm̄.] Quia Christus in sacerdotib⁹ nō inuenit fructū pietatis: sz tm̄ apparentiā sanctitatis. * Et ait illi. Nunq̄ ex te fructus nascat in sempiternu3. Et arefacta est continuo ficulnea.] Quia sacerdotes ex maledictione dei fuerūt reprobati: et honore fidei et deuotionis totaliter priuati. * Et videtes discipuli/mirati sunt.ꝛc.] De subita arboris exicatione. ¶ Iterum Lyra super Marcū dicit sic.

L Consequenter ponitur confutatio sacerdotū/facto mirabili. Et primo describit dicta cōfutatio. Secundo incidenter ponitur discipuloꝝ instructio: ibi. Et cum vespera esset.ꝛc. Circa primum sciendum q satis mirabile factum fuit: q vnus homo pauper omnes vendentes et emētes eijceret de templo: et nullus ei resisteret. Scdm eñ qd dicunt sancti: quidam fulgor mirabilis egrediebatur de vultu eius et oculis: quo territi sacerdotes et etiam alij nō valebant resistere ei: et ista eiectio fuit signū/q sacerdotes essent eijciendi de tēplo et officio tanq̄ indigni: et hoc est qd dicitur. * Et cum introisset in templu3/cepit eijcere vendentes et ementes de templo: et mensas numularioꝝ et cathedras vendentiū columbas euertit. Et non sinebat: vt quisq̄ transferret vas per templum.] Et loqtur de vasis humanis vsibus applicandis: quia vasa diuino cultui deputata ibi debebant esse: et non alia. Seqtur. * Et docebat: dicens eis. Nonne scriptū est: quia dom⁹ mea/domus orationis vocabit omnibus gentibus? Uos autem fecistis eam speluncam latronum. Quo audito/principes sacerdotū et scribe querebant quomodo eu3 perderent: timebāt enim eum: quoniā vniuersa turba admirabat super doctrina eius.] ☞ Horum expositionē quere annota.1.A.qnte partis.ser. Ferie.3. Do

D minice.1. Quadragesime.incip. * Cū introisset Jesus.ꝛc.] fol.98.col.2.) Consequēter describitur discipuloꝝ istructio: eo q Petr⁹ fecit mentionem de arefactione ficus subita ad maledictionem christi: et ideo instruit eos occasione hui⁹ de efficacia fidei: et hoc est qd dicitur. * Et cum vespera esset facta: egrediebat de ciuitate. Et cū mane transirent: viderūt ficum aridam factam a radicib⁹. Et recordat⁹ Petrus/dixit ei. Rabbi. Ecce ficus: cui maledixisti: aruit. Et respondēs Jesus/ait illis. Habete fidem dei.] Idē sup Matheū. Ad miracula eñ facienda reqritur fides: vel saltē signū fidei: q2 etiā aliq mali ad inuocationem xpi legunt fecisse miracula. Sequitur. * Amen dico vobis: quia quicūq dixerit huic monti: tollere et mittere in mare: et non hesitauerit in corde suo: sed crediderit: quia quodcunq dixerit fiat/fiet ei.] Licet enim apli et discipuli xpi non legant transtulisse montes de loco ad locū: tñ legunt maiora fecisse: sicut est suscitare mortuos: et illuminare cecos: et consimilia: q̄ non possunt fieri: nisi virtute diuina: euersio aūt montiu3: et precipitatio eorum in mari aliqñ fit virtute nature: sicut pt3 in terremotu. ¶ Querit vtrum xps in predicationib⁹ suis debuit vitare offensionē vel scandalum sacerdotu3? ꝛc. ☞ Quere anno.26.quinte partis.sermonis Generalis.fol.299.col.2. Et de materia huius euangelij quere etiā supra anno.1.qnte partis.sermo. Ferie.3.Dñice.1.quadragesi.incipieñ. * Cum intrasset Jesus.ꝛc.] fol.98.col.2. Et an.1.qnte par.ser. Ferie.2.Dñice.4.quadragesi.incipiē. * Prope erat pascha.ꝛc.] fol.142.co.2. vbi similiter Jesus eiecit de templo vendentes et ementes. Et infra anno.1.quinte partis.ser. Feric.4. Dñice.22.post octa.cor.xpi.incip. * Dixit Jesus.d.s. Amen dico.ꝛc.]

* Introiuit Jesus.ꝛc.] Moral. Beð. Formā nobis religiōis: quā seqmur: demōstrat: vt cū q̄libet loca: in qb⁹ sit dom⁹ orōnis/itram⁹: ad hāc primo diuertam⁹. * Et circūspectis oibus] Or nullus recepit eū in domū suā. * Abijt in Bethaniā.] Quāuis gaudiose recepissent eum in mane. ꝛ iō p istos significātur illi: q̄ cū gaudio recipiunt predicatiōis verbum: sed nō faciūt fructū * Cūq vidisset ficū.ꝛc.] Ideo p ipsam significatur hypocrita habens tñ apparentiā sctitatis: ꝛ nō opa: ppt qd dei maledictionē icurrit. * Et cū introisset in tēplū/cepit eijcere vendētes.ꝛc.] Isti sunt adulatores: q̄ laudes falsas vendūt p̄latis: et ipsi eas emūt ecclīasticis beneficijs indebite collatis. * Et mensas numulariorū3.ꝛc.] Isti sunt mali prelati: et curati: q̄ magis studēt pecunijs leuandis: q̄ animab⁹ saluādis. * Et cathedras.ꝛc.] Idest ecclesiastica sacramenta: in quibus datur gratia. Sic igitur domus dei spelunca latronū efficitur: quia latrocinium est quicquid dictis modis acquiritur. * Quo audito/principes sacerdotū et scribe q̄rebant.ꝛc.] Adhuc durat ista persecutio contra detestantes vitia eorum. E Moralit

* Introiuit.] Glo. Hiero. Jam appropinquāte passione/in loco passioni prefinito ante secula/vult esse: vt qui eū capere vellent: ibi inuenire possent: vt ostēderet q nō inuitus/sed sponte mortē subiret. Introiuit aūt ante qnq dies pasche. Dicit enī Johānes: q ante sex dies pasche venit Bethaniam: vbi cena ei facta: et Maria soror Lazari vnguento eum perfudit: et in crastino asino sedens/obuiāte cum palmis turba/Hierusalem venit. In lege enim dictum est: E Glosa.

q decima die mensis tollat vnusq̄sq; agnū: ⁊ ser
uet eum vsq; ad decimūquartū diem mēsis: im=
moletq; eum multitudo filioꝝ israel ad vesperꝝ.
Unde dñs decima die mensis.i. ante quinq; di
es pasche ciuitatem: in qua pateretur ingressus
est: et certum sue immolationis diem conspirāte
contra eum omni concilio principū et senioruz
expectauit. Agnus immolabat̄. 14. die primi
mensis ad vesperū: et dñs eadem hora agnū cuz
discipulis suis manducans: vbi legalis pasche
decreta compleuit: egressus est cum eis ad locuz
orationis: vbi comprehensus a iudeis et ligat⁹:
iam sacramentū beate immolatiōis inchoauit.
✱ In templuz.] Exemplū dedit nobis: vt quo=
cunq; veniremus/primum ad domū orationis
(si ibi sit) diuertamus: et cum nos per orationis
studium deo cōmendauerim⁹: ad ea (ꝓpter que
G venimus) agenda secedam⁹. ✱ Et circūspectis.
⁊c.] Non semel hoc fecit: sed per omnes quinq;
dies. Per diem in templo docebat: noctib⁹ exiēs
in mōte Oliueti morabat̄: sic̄ Lucas ait. 21. ca.
Docendo enim/incredulis officiū correctiōis se
dulus impendebat: manendo apud fideles gra
tiam benignitatis ꝓpicius exhibebat. ¶ Mora
liter. Inspicit omnia corda: et in contradicētib⁹
veritati nō inuenit: vbi caput reclinet. Secessit
ad fideles: et in eis: qui obediūt: mansionē fecit.
Bethania nāq; domus obediētie interpretatur.
✱ Cumq; vidisset.] Beda. Sicut per parabo=
las loquit̄: ita facit: ideo esuriens in ficu fructuz
querit: cuius nōdum tempus esse nouit: eam tn̄
perpetua sterilitate damnauit: vt ostenderet ple
bem: quā docebat: ꝓpter folia.i. verba iusticie:
que habebat sine fructu.i. bono opere: non posse
saluari: sed excidi et in ignez mitti. Esuriēs ergo
dñs/vidit ficū folia habentē: et fructū in ea que
siuit: et nō inuenit: quia salutē humani generis
desiderans/vidit Iudeā habentē eloquia legis
et ꝓphetaꝝ: quesiuit in ea fructū boni operis do
cendo: corripiendo: miracula faciendo: et nō in
uenit: ideo dānauit. ✱ Iam nō amplius.] Be
da. Moraliter. Tu quoq; si non vis in iudicio
audire a xp̄o illud Mat. 25. d. Discedite a me
maledicti in ignē eternum: q2 esuriui: et nō dedi
stis mihi mādicare. Arbor sterilis esse caueto:
sed potius Christo pauperi et esurienti fructum
h pietatis: quo indiget: offer. ✱ Cepit eijcere.] In
ipsa re ostendit: qđ per figurā in ficu fecit. Ficus
enim nō peccauit: si ante tempus fructū non ha
buit: sed sacerdotes. ✱ Et mensas numulario=
rum.] Beda. Ea.s. que qui de longinquo vene
runt/ab indigenis offerenda emebant. Si ergo
hoc ꝓhibet: quāto magis risum: et vaniloquiū:
et hmōi. ¶ Allegorice. Columbas vendūt: qui
de impositiōe manuū munus accipiūt: per quā

spiritus datur: qui per columbaz significat̄: qui
in specie columbe super xp̄m apparuit. Hoꝝ ca
thedras euertit: q2 sacerdotium talium dñs dese
ruit. Hinc canōes tales a sacerdotio priuari pre
cipiunt. Oēs eñ tales vel ante dei oculos: vel
ante humanos semp priuātur sacerdotio. ✱ Et
non sinebant vt quisq̄ transiret vas ꝑ templū.]
Futuri iudicij exemplum premittit: qñ omnes
reprobos ab ecclesia repellit: et ne vltra ad eam
turbandam intrent/eterno verbere compescit.
✱ Dom⁹ mea. ⁊c.] Moraliter. In presenti: do=
mus dñi/cor est. Eiectio: cordis purificatio: vt
non tm̄ peccata: que inerant: tollat cōpunctio di
uinitus immissa: sed ne vltra repetāt̄/adiuuet
diuina gratia perseuerans. ✱ Vos aūt fecistis
eam speluncam latronū.] Ad hoc eñ in templo
erant: vt vel nō dantes corporaliter persequeren
tur: vel dantes spiritualiter necarent. Templuz
⁊ domus dei/mens est et consciētia fideliū: que
si in lesione ꝓximi peruersas cogitatiōes ꝓfert:
quasi in spelunca latrones resident: et simplici=
ter gradientes interficiūt: ⁊ sic mens iā nō dom⁹
dei: sed spelunca est latronū. ✱ Viderūt ficū ari
dam factam a radicib⁹.] Beda. Allegorice. A
radicibus arefacta est ficus: vt ostenderet̄ gens
impia: non ad tempus/vel ex parte corripienda
externorū incursibus: ⁊ per penitentiā liberāda:
sicut sepe factū est: sed omni et eterna damnatiō
ne ferienda. ¶ Aliter. Arefacta est a radicib⁹: vt
ostendat̄ non solum humano extrinsec⁹: sed di=
uino intus fauore funditus destituēda. Nam et
vitam perdidit in celis: et patriā in terris. ✱ Re
cordatus Petrus. ⁊c.] Petrus agnoscit aridaz
et abscissaz radicē: cui succedit oliua pulcherrima
fructifera vocata a dño. Unde sequit̄. ✱ Amen
amē dico vobis. ⁊c. Quicūq; dixerit huic mōti.
⁊c.] Beda. Solēt q̄dā dicere: q nostri nōdū ple=
nam fidem habuerūt: qui montes transferre nō
potuerūt. Quibus respondemus/q nec omnia
facta xp̄i sunt scripta: et hoc tn̄ legim⁹ factū pre
cibus Gregorij Neocesaree ponti epi. Sz mōs/
diabolus ꝓpter supbiā: qua se cōtra deuz erexit:
dicens (Esaie. 14. e.) Similis ero altissimo. hic
ad preceptū predicatorū ab electis expulsus/in
mare.i. in infideliū amaras et turbulentas men
tes vesaniam suam exercere permittit̄: qui tanto
acrius in eos: quos possidet: seuit: quanto a pio
rum lesione expulsuz se gemit. ¶ Hierony. Sed
hoc factū est: qñ dixerunt apli: Act. 13. g. Digne
transferimur ad gētes: q2 vos indignos iudica
tis. ¶ Beda. Notāda est distinctio deprecantiū.
Qui perfectā fidem habet/orando vel iubendo
etiam potest transferre vel corporales mōtes: vel
etiam spirituales: vt Paulus Actuum. 13. b. de
Elyma mago: quē oculis et arte nefanda priua

uit. Et de Phytonissa i philippis. Qui aũt ad fastigiũ tante perfectiõis ascendere nequeũt: petant sibi peccata dimitti: quoad vitam mereantur intrare perpetuã: et sine dubio impetrabunt: si tñ in se peccantibus primo dimittunt.

[☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Diuinoꝝ officioꝝ. incipieñ. folio. 27. Uel Prelatoꝝ. fol. 90. Uel Religiosorum. fol. 136. Uel Ferie. 4. Cineꝝ. fol. 75. sub the. ✳ Iã nõ amplius in eternũ. ꝛc.] B. E. G. H. ¶ Uel ser. Orationis. fol. 180. sub the. ✳ Domꝰ mea. ꝛc.] C. J. ¶ Uel sermo. Fidei. fol. 56. sub themate. ✳ Habete fidem. ꝛc.] D. J. ¶ Uel sermo. Purificationis. Tomo. 2. Et Passionis. fol. 35. sub the. ✳ Introiuit in templum. ꝛc.] A. F. H. ¶ Uel sermonis Epiphanie. folio. 39. in hoc Tomo. sub themate. ✳ Et circũspectis. ꝛc.] G. Uel. ✳ Cũ ꝙ vidisset. ꝛc.] G. H. ¶ Uel sermonis Iudicij finalis. folio. 236. sub themate. ✳ Et non sinebat. ꝛc.] H. ¶ Uel sermonis Petri apostoli. Tomo 2. sub themate. ✳ Recordatus Petrus. ꝛc.] J. ¶ Uel ser. Peccatorum. folio 189. sub themate. ✳ Cepit eijcere vendentes. ꝛc.] C. E. H.

Dñice. iiij. post oc. coꝛ. xpĩ. Ser. an. Ex quĩta parte Bib.

Dixit dñs Jesus discipulis suis. Estote misericordes.] Lyra. Post electionẽ apostoloꝝ consequenter ponitur instructio eoꝝ de operibus perfectiõis: qꝛ promoti ad gradum maiorem/ debent habere maiorẽ cognitionem: et maxime de actibus virtutuꝫ: ideo dicitur. ✳ Estote misericordes: sicut ꝛ pater vester misericors est.] Deꝰ enim releuat miserias nostras: nõ expectando aliquid a nobis: sed ꝓpter suam bonitatem. Sic homo debet moueri ad releuandũ miseriã proximi propter amorẽ bonitatis diuine. ✳ Nolite iudicare.] Lyra super Mat. 7. capi. Aduertendũ ꝙ iudiciũ vno modo est actꝰ iusticie: qui pertinet ad iudicẽ secularem vel ecclesiasticũ: et de hoc nõ sequitur hic. Alio modo accipitur iudiciũ: prout aliquis aliquibꝰ signis male iudicat de proximo: ꝛ qꝛ istud (vt in pluribus) procedit ex mala affectione: qꝛ qui male afficitur ad aliquem: male interpretatur facta eiꝰ: et hoc prohibet/ dicens. Nolite iudicare: ꝛ nõ iudicabimini. i. vt non incurratis peccatũ mortale: per quod sitis digni in iudicio condemnari. Ad intellectũ huius sciendũ/ ꝙ aliquis põt iudicare malũ de proximo multipliciter. Uno mõ ex euidentia facti: cum aliqs iudicat aliquẽ homicidã: qꝛ vidit euꝫ interficere hoiem: ꝛ hoc nullum est peccatũ. Alio modo ex signis euidentibus: vt si aliquis iudicet aliquẽ fornicatoreꝫ: qꝛ vidit eum cum aliqua: nudum cum nuda: solũ cum sola: et hoc similiter nullũ est peccatũ. Tertio modo ex signis leuibus: ꝛ in hoc iudicio triplex est gradus. Primus est quando leuibus signis aliquis dubitare incipit de bonitate fratris. Et hoc peccatũ veniale est: quia procedit ex humana infirmitate: et hoc non vocatur iudicium proprie: sed suspicio. Secũdus gradus est: quãdo ex talibꝰ signis firmiter tenet in animo/ ꝙ frater sit malus: et hoc proprie dicitur iudicium: qꝛ iudicium importat firmam sententiam: et hoc est peccatum mortale: si maluꝫ quod iudicat de fratre/ ex leuibus signis: sit de genere peccati mortalis. Peccatuꝫ enim mortale est: quod contrariatur charitati. Quod autẽ aliquis predicto modo iudicet fratrem/ est contra charitatem fraternam. Tertius gradus est/ qñ ex leuibus signis non solum predicto modo iudicat: sed etiam ꝓcedit ad punitionem fratris sicut de facto: et hoc est grauius: qꝛ non soluꝫ est ꝯtra charitateꝫ: sed etiam contra iusticie equitatem: ꝛ de talibus intelligitur verbum predictũ. ✳ Nolite iudicare: ꝛ non iudicabimini. Nolite condemnare: ꝛ non condemnabimini. Dimittite: ꝛ dimittetur vobis. Date: ꝛ dabitur vobis.] Idem super Lucaꝫ. 6. capi. Seꝫ bonum nature: fortune: gratie ꝛ glie: dũ tamen datio fiat ex charitate. et ideo subditur. ✳ Mensuram bonam.] Quantũ ad bona fortune: que aliqñ conferuntur propter opera pietatis. ✳ Et confertam.] Quantũ ad bona nature: sicut sanitas ꝛ hmõi: que etiã aliqñ conferuntur propter opera pietatis. ✳ Et coagitatã.] Quantũ ad bona gratie. ✳ Et supereffluentem dabũt in sinum vestrum.] Quantũ ad bona glorie. et iõ dicit Apl's. 1. ad Timo. 4. c. Pietas ad omnia valet: promissionem vite: q̃ nunc est/ habens/ et future. ✳ Eadem quippe mensura: q̃ mensi fueritis: remetietur vobis.] Qꝛ ſm ꝙ opera pietatis sunt maiora: ꝛ retributio diuina. Ista tñ maioritas non est attendenda semper ſm magnitudinem operis exterioris: sed magis ſm magnitudinem interioris affectus. vnde ꝛ Marci. 12. Uidua: que misit duo minuta i gazophylaciũ: ſm testimoniuꝫ saluatoris dicitur plus misisse/ q̃ multi diuites: qui magna dona miserant. Cõsequenter inducit saluator exemplum ad virtutes perficientes intellectũ: q̃ sunt sapientia de di=

uinis: ⁊ scia de humanis: in q̄ztū ordināt̄ in deū.
Et iste v̄tutes potissime req̄runt̄ in p̄latꝭ ⁊ recto
rib⁹ alioꝝ: cuiusmōi futuri erāt apli ⁊ alij xp̄i di
scipuli et coꝝ successores. s. ep̄i ⁊ sacerdotes cura
C ti. et hoc est q̄d dr̄. ✻ Dicebat aūt illis ⁊ similitu
dinem. Nūquid potest cecus.] Idest carens sci
entia ⁊ sapiētia. ✻ Cecum ducere?] Idest igno
rantem dirigere. Q. d. nō: ideo subditur. ✻ Nō
ne ambo in foueā cadunt?] Idest in transgres=
sionem ⁊ peccatum. q. d. sic. Unde Grego. in pa
storali. Cum pastor per abrupta graditur: conse
quens est, vt grex ad precipitiū sequatur: ideo se
quit̄. ✻ Non est discipulus super magistrum.]
Et ideo nō est mirū si ipsum sequat̄. Uñ sequit̄.
✻ Perfectus aūt omnis erit, si sit sicut magister
eius.] Q2 si assimilet̄ bono magistro, erit p̄fect⁹
ƀm veritatem. Si autē malo: erit perfectus ƀm
quandā transsumptionem: eo modo loquēdi:
vt dicit̄. 5. Metaphy. Sic autem transferentes ⁊
ad mala dicimus calumniatorē perfectum: ⁊ la
tronem perfectum: q̄m ⁊ bonos dicimus ipsos: ⁊
latronē bonum: ⁊ calumniatorem bonū. Et q2
prelatus ⁊ rector malus nō habet frontē corrigē=
D di: ideo subditur. ✻ Quid autē vides? ⁊c.] Idē
Lyra super Mat. capi. 7. Consequenter ostēdit
saluator, ꝙ proxim⁹ nō est temere arguendus.
Hoc aūt contingit qñ ille: q̄ arguit est in cōsimi=
libus culpis vel maiorib⁹: q2 talis correctio nō
p̄cedit a charitate: sed ex presumptione: q2 ordo
charitatis incipit a seipso. Aduertendū tñ, ꝙ cri
mina arguentis: aut sunt publica: aut occulta.
Si publica, peccat dupliciter arguendo: pctō. s.
p̄sumptiōis: ⁊ pctō scādali. Si aūt sint occulta:
tunc peccat primo mō tm̄. Si tñ iste: q̄ arguit,
primo peniteat: ⁊ postea fratrē humilit̄ arguat:
non peccat: dicit ergo. ✻ Quid aūt vides festu
cā?] .i. pctm̄ minus. ✻ In oculo fratris tui?] .i.
in ꝯuersatiōe ⁊ cōscientia ei⁹. ✻ Trabē aūt.] .i.
maius pctm̄. ✻ Que in oculo tuo est, nō ꝯside=
ras?] .i. in teip̄o nō ꝯsideras. Trabs eni est adul
teriū respectu fornicatiōis simplicꝭ: ⁊ sic de alijs.
✻ Aut quō potes dicere fratri tuo: frater sine eij
ciā festucā de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem
nō vides?] Hoc dicūt mali p̄dicatores ⁊ mali sa
cerdotes: q̄ sunt irretiti maiorib⁹ pctis, q̄z illi: q̄s
volūt corrigere. ✻ Hypocrita eijce primū trabē
de oculo tuo.] Q2 hic est ordo charitatꝭ, ꝙ a se=
metipso incipiat. ✻ Et tunc p̄spicies: vt educas
festucam de oculo fratris tui.]
E ✻ Nolite iudicare. ⁊c.] Ly. Mor. Mat. 7. Hi
Moralr larius exponit hoc de temerario iudicio contra
deū: q̄ aliq̄ deū iudicāt iniustū: qñ vident bonos
deprimi: ⁊ impios exaltari. Judicia nāq3 dei semp
sunt insta: licet nobis occulta. ✻ Quid aūt vi=
des? ⁊c.] Chrysosto. Laici pctm̄ modicum est ⁊
festuca, q̄ztū ad pctm̄ sacerdotis: q̄d trabi cōpa=
rat̄. ✻ Nolite iudicare. ⁊c.] Glo. ☞ Quere
an. 1. A. B. dnic. p. ser. Judicij st. fol. 241. co. 4.
✻ Estote ergo. ⁊c.] Glo. Pluit sup malos: p̄ue
tus terra nō negat: idē sol bonos ⁊ malos illumi
nat. ¶ Mystice. Populū iudeoꝝ p̄pheticis plu
uiis irrigat: ⁊ nō merentib⁹ radi⁹ eterni solis re=
fulsit. Si ḡ illi crediderit: estote eis misericordes:
docendo ⁊ extollēdo: ⁊ nolite temere iudicare: ne
q̄s sui ꝯscius delicti: in alteꝝ cogat̄ ferre sniam.
✻ Nolite iudicare.] Sūt q̄dā media ⁊ incerta:
q̄ aio fiant: q2 bñ ⁊ male p̄sit fieri. Nescimus etiā
q̄lis futurus est: q̄ nūc apparet malus: de cuius
correctiōe desperare: cū q3 q̄si abiectū rep̄hēdere,
temerarium est. De apertis: q̄ bono aio fieri nō
p̄sit: permittit̄ nob iudicare. ✻ Eadē q̄ppe mēsu
ra. ⁊c.] Gñaliter de oibus pōt accipi: q̄ mēte: ma
nu: lingua agunt̄: q2 ƀm opera singuloꝝ reddet
deus. ¶ Ambro. Nō iniq̄ mēsura repēdet de⁹:
sed est acsi dicat. Ipsa temeritas iudicādi ⁊ iniq̄
mēsura tibi nocet: te punit: ⁊ sepe non illū: de q̄ h
agis. Uel si recte iudicas, ⁊ metiris, tibi p̄dest:
te saluat: et si aliqñ nō illū, cui hec ipēdis. ✻ Di
cebat aūt illis silitudinē.] Per quā inuitat ad ele
mosynā dādā ⁊ ad dimittēdā iniuriā. ✻ Nūq̄d
pōt cecus. ⁊c.] Si ꝯ violentū ira te cecauerit. Si
ꝯtra petentē auar⁹ eris: nunq̄d vitiata mēte tua
vitiū eius curare poteris? Nec solū, q̄ tibi iniu
riā fecit: sed etiā tu q̄ ferre nescis, reus eris. S3 si
improbitas illi⁹ te tranq̄llū inuenit: ⁊ illū peni=
tebit: ⁊ tu de patiētia coronaberꝭ: q2 cecū vidente
oculo. i. sereno corde, ad lumē ducere curasti. ✻
Sic magr̄.] De⁹ nō suas vlciscit̄ iniurias: s3 tole
rādo p̄secutores mitiores reddere voluit: discipli
q̄ hoies sunt: hāc regulā p̄fectiōis dn̄t imitari. ✻
Quid aūt vides?] Uere peccās peccātē castiga
re nō valet: q2 q̄ sup̄bia vel odio: vel alio vitio p̄
uēti: leuia hec vel nulla iudicātes: grauit̄ incre
pāt illos: q̄s a statu mētis vidēt vl' ira: vel aliq̄ le
ui pctō p̄turbatos: hi tales amāt magꝭ vitup̄are
⁊ ꝯdēnare, q̄z corrigere ⁊ emēdare. ✻ Nō ꝯside=
ras.] Apert⁹ ocul⁹ male videt. s. iactātiā sui: du3 i
alij vult mederi: sed cec⁹ se nō valet intueri: du3 i
h̊ ceteri⁹ cadit. ✻ Hypocrita. ⁊c.] Si quē vis re
p̄hēdere: primū vide si silis ei sis. ꝙ si es: parit in
gemisce: ⁊ noli cū tibi obtēperare: s3 p̄iter conari
mone. ꝙ si nō es silis: tñ q2 oli fuisti: vl' esse potui
sti: ꝯdescēde: ⁊ nō ex odio: s3 mia argue. Raro ḡ
nō sine magna necitate sūt obiurgatiōes adhibē
de: ⁊ nō nisi respectu dei: remota ab oculo trabe.
Hi. n. odio vl' liuore oia accusare suscipiūt: ⁊ no
lūt videri ꝯsultores sine exēplo sue emēdatiōis.
Sed pri⁹ debēt auferre trabē inuidie: vel malicie:
vl' simulatiōis d̄ occl'to sui cordis: vt valeāt eijce
re festucā ire vel alicui⁹ liuorꝭ culpe de ocl'o frīs.

B ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Misericordie: incipientibus. fol. 171. sub themate. * Estote misericordes.] A. B. E. ¶ vel sermo. Judicij finalis. fol. 236. Uel peccatorum. fol. 189. sub themate. * Nolite iudicare. ⁊c.] B. D. E. F. ¶ vel sermonis Prelatorū. fol. 90. sub the. * Nunquid potest cecū? ⁊c.] C. Uel. * Aut quomodo potest dicere fratri? ⁊c.] D. ¶ Uel sermonis Ferie. 4. Cinerum. fol. 75. sub thema. * Hypocrita eijce. ⁊c.] D. F.

Ferie. iiij. dn̄ice. iiij. post oct. corpo. xp̄i. ser. annota. Ex quinta parte Biblie.

A Accesserunt quidā phariseorū ad Jesum.] ☞ Posita superi⁹ doctrina Christi de modo penitendi: prout inuenies infra Anno. 1. per totū quinte partis. sermonis. Ferie. 6. Dominice. 13. Post octauas corporis xp̄i. incipieñ. * Ibat dn̄s Jesus per ciuitates. ⁊c.] In euangelio hodierno ostenditur q͂ aliqui phariseorū non potentes eius doctrine cōtradicere per cautelam: voluerunt terrere eum: ⁊ sic eius doctrinā impedire. * Dicētes illi. Exi et vade hic: quia Herodes vult te occidere.] Lyra. De quo videtur / q͂ tunc erat i terra Herodi subiecta: veruntñ videtur / q͂ isti dixerunt falsū ex hoc quod habet. Luc. 23. b. Herodes autē viso Jesu: gauisus est valde. Erat autem ex multo tēpore cupiens videre eum. ⁊c. Christus tamen in sua respōsione ostendit se talib⁹ non terreri: nec a bonis operib⁹ impediri / vnde subditur. * Et ait illis. Ite et dicite vulpi illi.] Id est herodi. Uulpes enim est animal dolosū / rapax / tortuose incedens: et fetidū. Sic princeps malus: qualis erat iste Herodes: est dolosus per machinationes mali: rapax eris alieni: tortuose incedens / per peruersitatē iudicij: fetidus / per infamiā no-
B minis sui. * Ecce eijcio demonia.] Et non possunt mihi resistere: cū tñ sint maioris potestatis / quam Herodes. q. d. non habeo timere eum. * Et sanitates perficio hodie ⁊ cras: et tertia die cōsumor. Ueruntñ oportet me hodie et cras et sequenti die ambulare.] Quia Christus duob⁹ annis predicauit ista beneficia conferendo: et in tertio anno sue predicationis passus est. Uel hodie et cras idest paucis diebus: vsq͂ ad tempus passionis mee in hierusalem. * Quia non capit prophetam perire extra hierusalem.] Quia conueniens fuit Christū pati in loco passionis prophetarum: qui est hierusalem: vt patet ex decursu veteris testamenti. Unde et de Manasse rege Juda dicitur. 4. Re. 21. c. Quod impleuit hierusalem sanguine prophetarū vsq͂ ad os: et ideo conueniens fuit xp̄m ibidem pati. Tum q͂ est caput omniū prophetarū: tum quia omnes prophete de eo scripserunt: sm̄ quod dicitur Actuum. 10. g. Huic omnes prophete testimoniū perhibent: et propter dictā occasionē exprobrat cōsequenter ciuitati hierusalem: dicens. * Hierusalem hierusalē: que occidis prophetas et lapidas eos: qui mittuntur ad te: quotiens volui cōgregare filios tuos quemadmodū auis nidū suum sub pēnis: et noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico autē vobis: q͂ non videbitis me donec veniat: cum dicetis. Benedictus: qui venit in nomine domini.] Patet sentētia ex dictis Matth. 23. Et supra Anno. 1. E. quinte partis. sermonis. Stephani ꝓtomartyris Fol. 28. Colūna. 2.

* Accesserūt quidam phariseorū. ⁊c.] Moral. C Moralis
Secundū sensum litteralem isti per minas volebant Christū expellere de iudea: ne predicaret in ea: sed xp̄s ostendit se non timere: nec a predicatiōe voluit cessare. Per hoc ostendens / q͂ predicator euangelij pro talibus minis non debet p̄dicationis officium omittere. Per quod demones eijciuntur: cum per hoc peccatores penitēt. Et sanitates perficiunt: cum penitentes ad opa perfectiōis anhelāt. * Hierusalē hierusalē. ⁊c.] Istud exponet infra in Glo. lr̄a. E. Et Anot. q͂ supra lr̄a. D.

* Dicite vulpi illi. ⁊c.] Glo. Uulpis animal D Glosa
dolosū: in fouea ad insidias latens: odore fetēs: nunq͂ rectis itinerib⁹ incedens. Hec omnia hereticis (quorū typum tenet herodes) congruūt: qui Christum .i. humilitatē christiane fidei in credentib⁹ conantur extiguere. * Ecce eijcio demonia. ⁊c.] Q. d. Nec herodes / nec heretici: quorū ipse figura est: poterūt perturbare: quod intendo facere. Intēdo autē eijcere demonia de cordibus hominū: vt relictis vanitatib⁹ / in me credant: et perficere sanitates: vt secundum mea precepta viuāt: postea cōsumor in meo corpore: quod est ecclesia: quam in die resurrectiōis glorificatā ad consortiū angelorū perducā. Quādo vero patiar: nō sub Herode / sed sub Pilato: qui in iudea dominat: patiar. * Uerūtñ oportet.] Non poterit perturbare Herodes: qui ita agā: ⁊ ita consumar: sed nec mortem corporis mei poterit operari: quam in hierusalē oportet fieri: vbi nō ipse: sed Pilat⁹ dn̄atur. * Hodie et cras. ⁊c.] Prima dies: est per dei grām abrenunciare vanitatibus. Secunda: concordare veritati morib⁹ et vita. Tertia: est vltima glorificatio. * Hie- E
rusalē hierusalē. ⁊c.] Ubi prophete mei: ibi ego caput ꝓphetarū debeo immolari: ꝓ quo peccato

iuste ipsa destruetur: cui destructioni eorū(sicut
pius pater)condoleo.* Quotiens volui cōgre
gare.rc.] Ac si dicat/ego volui/et tu noluisti:r
quotquot cōgregaui mea voluntate semper effi
caci:te nolēte feci:q2 ingrata semper fuisti.* Fi
lios tuos.rc.] In hoc quod dicit. Quotiens vo
lui congregare filios tuos.rc.] Omnes retro ꝓ
phetas a se missos testatur.* Quemadmoduz
auis.rc.] Pulchre:qui Herodē de sua nece trac
tantem vulpem vocauerat:se aui cōparat:quia
fraudulenta vulpes semper auibus insidias ten
dit.* Domus vestra deserta.rc.] Templū vel
ciuitas:q2 occiso domino/romani:quasi vacuū
nidum diripientes/tulerunt locum et gentez.*
Non videbitis me.rc.] Nisi penitentiā egeritis
et confessi fueritis me filiuz omipotentis patris/
in secundo aduentu faciem meā non videbitis.
* Cum dicetis benedictus.rc.] Hoc quidē tur
be dixerūt:domino veniēte hierusalē.Sed:quia
Lucas non dicit dominū ad galileos postea re=
uersum: vt ab illis hoc r decantaret:cogit mysti
ce hoc de aduentu claritatis intelligi.

Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo.
Dñice.3.q̄dragesime incipien̄. Fol.117.sub the
* Ecce eijcio demonia.] B. Vel ser. Passiōis
Fol.35.tertij Tom.sub the.* Tertia die consu=
mor.] B. Vel sermonis. Prelatoꝝ Fol.90.sub
the.* Accesserūt.rc] C. Vel ser. Incarnatiōis
Fol.2. Et Iudicij final'. fo.236. sub the. * Nō
videbitis me donec veniat/cū dicetis: Bñs.rc] E.

Ferie.vj.dñice.iiij.post oct.

Corporis Christi ser. An. Ex q̄nta pte Biblie.

C.i. Mar.10 A

Exurgens Iesus venit in fines
Iudee.rc] Lyra. Hic ponitur
cōfutatio phariseoꝝ de aliqb⁹
in lege permissis. ☞ De q
b⁹ quere infra Anno.7.quite
partis sermonis. Religiosoꝝ
incipien̄.* Et accesserūt.rc.]
Fol.159. Colūna.1.) licet enim Mattheus.19.
capi.idem factum sub alio referat ordine:non ta
men differt quantū ad veritatem: vt dicit Aug.
Et hoc inuenitur frequenter in veteri testamēto:
vtpote libris Regū et Paralipom̄.quod eadem
dicta et facta exprimuntur hic et ibi/sub alio ta
mē ordine.Et hoc est quod dicitur. * Exurgēs
Iesus venit in fines Iudee vltra Iordanē:et cō
ueniunt iteruz turbe ad eum:r sicut cōsueuerat:
iterum docebat illos.Et accedētes pharisei inter
rogabāt eum:si licet viro vxorem dimittere:ten=
tantes eum. At ille respondens dixit eis. Quid
vobis precepit Moyses?] Matthe⁹.19.dicit/ꝙ
pharisei hoc dixerūt xp̄o quasi ei obijciendo. Et
dicendū/ꝙ Christus primo quesiuit hoc ab eis
vt ibi dicitur:quia anteꝙ̄ diceret suam sententiā:
volebat/ꝙ audiretur eorū falsa opinio:qua cre=
debant hoc esse licitum:r ideo tunc:quasi obijci
endo dixerūt. Sequit̄.* Qui dixerunt. Moy=
ses permisit libelluz repudij scribere r dimittere:
quibus respondens Iesus/ait. Ad duritiā cor=
dis vestri scripsit vobis preceptum istud. Ab ini
tio autem creature/masculuz et feminā fecit eos
deus. Propter hoc relinquet homo patrez suū/
et matrē:et adherebit ad vxorem suam: et erunt
duo in carne vna: itaꝙ iaz nō sunt duo:sed vna
caro. Quod ergo deus coniūxit: homo non se
paret.]

B * Exurgens Iesus.rc. Si licet viro vxorez di
mittere.rc.] Moraliter. Vxor ista potest intelli
gi sapientia ph̄ica: et hec non est a doctorib⁹ the
ologis simpliciter repellenda: nam in multis va
let ad fidei consolationē: et disputando cum he
reticis ad eius defensionē: sed si fornicetur/est re
pudianda: et hoc fit: quando propter rationes
philosophicas icipit: quis dubitare de fide:que
est supra rationem.

C * Exurgens Iesus.rc.] Glo. Hucusꝙ ea:que
in Galilea fecit et docuit:hinc narrat:que in Iu
dea fecit et docuit r passus est.Et primo:q̄ trans
Iordanem ad orientem: deinde:que cis Iorda
nem:quando venit hiericho r Bethaniā ci hie
rusalem. Cum enim omnis iudeorum prouin=
cia generaliter ad distinctionē aliarum gentiū
Iudea dicta sit:speciali⁹ tn̄ meridiana plaga di
citur Iudea ad distictionē Galilee: Decapolis:
et ceterarum in eadem prouincia regionum.*
Pharisei interrogabant eum.rc.] Magna dis
tantia inter turbas et phariseos. He conueniūt:
vt doceantur et infirmi curentur sicut Matthe⁹
aperte dicit:illi vt tentando decipiant. Has enī
deuotio pietatis:illos adducit stimulus liuoris

D * Si licet viro vxorem dimittere.rc.] Beda.
Cornuto syllogismo tentauit:et quicquid respō
deat capere putant. Si dicit dimittēdā:et aliam
ducendam: pudicicie predicator sibi videtur cō
traire. Si non dimittendā: reus sacrilegij:et con
tra doctrinam Moysi:et per Moysen contra do
ctrinaz dei facere. Igitur dn̄s responsum sic tem
perauit:vt transeat decipulā: scripturaz sane in
tellectam in testimoniuz adducens: et naturalē
legem: primamꝙ dei sententiā secūde opponēs:
que non voluntate dei; sed peccantiū necessitate
concessa est.* Ad duritiam cordis.rc.] Beda.
Nūquid deus contrari⁹ sibi est:vt aliquid ante
iusserit:et idez post nouo fregerit imperio? Non.
Sed Moyses videns ꝑpter desideriū secūdaꝝ
nuptiaꝝ vxores primas interfici:aut in malam

vitam duci: maluit indulgere discidiu3 propter discordiã: quam per odia et homicidia perseuerare nuptiarũ copulam. * Et erunt duo in vna carne. rc.] Premiũ nuptiar est e duobus vna3 carnem fieri. Castitas iuncta spiritui/ vnus spiritus efficitur. * Homo nõ separet.] Desiderio secunde vxoris. Deus separat: qui coniungit: quando ex consensu vtriusq3 propter seruitute3 dei (eo q tempꝰ breue sit) sic habent vxores quasi non habentes.

Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Dñice. 1. post octauas Epiphanie incipien. fol. 54. sub the. * Quod ergo deus coniũxit. rc.] A. D. Uel sermonis. Prelator. Fol. 90. sub the. * Si licet viro vxorem dimittere. rc.] B. Uel sermonis. Peccator. fol. 189. Uel Dñice. 1. quadrage. fol. 83. sub the. * Accesserũt Pharisei. rc.] A. C. El Auctor.

Dñice. v. post oc. epi. Ser. an. Ex quĩta parte Bib.

CUm turbe irruerent in Jesum.] Lyra. Hic describitur vocatio Petri ad discipulatum Christi cum alijs adiunctis sibi: cum dicitur. * Cum turbe irruerent in Jesum: vt audirent verbum dei. Et ipse stabat secus stagnum Genesareth.] Lacus magnus est: per quẽ transit Jordanis fluuius: r q2 ibi extendunt aque in latitudine magna. Aliqñ vocatur stagnũ: aliqñ lacus: r aliqñ mare: fm modũ loquẽdi hebraicum: q ois ɔgregatio magna aquar vocat mare: fm illud Geñ. 1. a. Congregatiões q3 aquar appellauit maria. * Et vidit duas naues stantes secꝰ stagnũ: piscatores autẽ descenderant r lauabãt retia.] Amouẽtes imũ ditias: vt retia plicarẽt: q2 nullos pisces ceperãt: vt p3 ex sequentibꝰ. * Ascendẽs aũt in vnã nauim: q erat Simonis/ rogauit eũ a terra reducere pusillũ.] Ascẽdit vt populi plausũ declinaret: r de naui populũ sedẽtẽ in littore ɔueniẽtiꝰ doceret: et hoc est qd dr. * Et sedens docebat de nauicula turbas. Ut cessauit aũt loq dixit ad Simonẽ. Duc in altũ.] Hoc est ad locũ aq magis profundũ: q est ɔueniẽtior ad piscãdũ. * Et laxate retia vestra in capturã. Et rñdens Simon dixit illi. Preceptor per totã noctẽ laborantes nihil cepimus.] Quis diligentiã magnã adhibuimus. * In verbo aũt tuo laxabo rete.] i. cõfidens in virtute Xbi tui. * Et cũ hoc fecissent/ ɔcluserunt piscium multitudinẽ copiosam. Rumpebat autẽ rete eor: r annuerunt socijs: q erãt in alia naui/ vt venirent r adiuarẽt eos. Et venerunt r impleuerũt ambas nauiculas ita/ vt pene mergerent.] Ex q p3 duplex miraculũ: q2 non solũ ceperant magnã multitudinẽ piscium: supra modũ solitũ r possibilẽ per viã humanã: sed etiã illa multitudo tenebat i rete rupto: iõ subdit. * Qd cũ videret Simõ Petrꝰ/ pcidit ad genua Jesu] Propt pdicta miracla facta. * Dicẽs. exi a me dñe: q2 hõ peccatõr sum.] Reputabat. n. se indignũ pñtia tã scẽ psone. * Stupor. n. circũdederat eũ.] i. admiratio magna ppter facta xpi isolita. * Et oẽs q cũ illo erãt in captura pisciũ quã ceperãt. Silr autẽ Jacobũ r Johannẽ filios Zebedei: q erãt socij Simonis. Et ait ad Simonẽ Jesus.] Ipm ɔsolãdo. * Noli timere ex hoc.] i. de cetero. * Jã eris hoĩes capiẽs.] Per sanã doctrinã trahẽdo ad vitã beatã. Uerbũ eni dei hamo piscatoris cõparat. Qr sicut hamꝰ non capit piscẽ nisi ab ipso capiat: sic nec Xbum dei capit hoiẽ3 ad vitã eternã: nisi ipsum Xbum mente ipsius capiat. * Et subductis ad terrã nauibꝰ: relictis oibus: secuti sunt eu3.] Sc3 Simon Petrꝰ r alij q erãt cũ eo. Et lic3 Andreas hic nõ noiet: tñ itelligit ibi fuisse: fm qd dicit Aug. vt habet ex Xbis Mat. 4. et Mar. 1. Et inuenies an. 1. qnte pt(ser. Andree apli. Tomo. 2.) Dicũt tñ aliq q isti nõ secuti fuerunt xpm/ tunc ei totalit inherẽdo: sed causa reuerẽtie aliqtulũ secuti sunt eũ associando: ad ppria tñ reuersuri: sed postea vocati sunt: non reuersuri amplius ad ppria: de q vocatione loquit Mat. et Mar. Alij Xo dicunt q ista vocatio: de q hic loqt Lu. est eadẽ cũ illa/ de q loquit Mat. et Mar. q2 vocati sunt simpliciter ad societatẽ xpi. Et hoc videt veriꝰ: q2 hic dr. Relictis oibus secuti sunt eũ. q modus loquẽdi pprie non ɔuenit nisi adherentibus xpo totalit. Itẽ q2 hic dr Petro a xpo. Ex h iã eris hoĩes capiẽs. i. de cetero vacabis pdicationi. Et tali mõ loquẽdi vtit Mat. et Mar. q fm alios describunt vocationẽ eor simplicit adherẽdo xpo: absq3 reuersione ad propria.

* Et vidit duas. rc.] Mora. Bed. Due naues mystice circũcisionẽ r pputiũ significant: qs vidit dñs. Nã in vtroq3 populo nonit: q sunt eiꝰ: r ad future vite trãqllitatẽ: qsi ad littus vidẽdo: hoc est misericordit visitando pucbit. * Duc i altũ. rc] Ambro. Mysti. nauis Petri fm Mat. fluctuat: fm Lu. replet piscibꝰ: vt et pñcipia fluctuantis ecclesie: r posteriora exuberantis agnoscas. Nõ turbat ista/ q Petrũ h3: turbat illa/ q Judã h3: in vtraq3 tñ Petrus. S3 q suis meritis D Moralit

firmus est: turbat alienis. Caueam⁹ ḡ ꝓditorē:
ne p cū plurimi fluctuem⁹. ✱ Exi a me dñe.rc]
Per Petrū:q̄ cum socijs suis per totā noctē labo
rans nihil ceperat: et in verbo xp̄i cepit multitu=
dinē piscīū copiosam: r tñ sibi non attribuit nisi
culpam/ dicens. Exi a me dñe: q⁹ hō pctōr sum:
significat ꝑdicator euāgelij: q̄ ꝓprie innitēs vir
tuti nihil ꝓficit: sed innitēs virtuti diuine: facit
magnū profectum: tñ non debet attribuere sibi/
nisi defectū: et tunc a deo ꝯfortat dicēte. ✱ Noli
timere.] Et maior profect⁹ sibi ꝓmittit/cū sub=
ditur. ✱ Ex hoc iam eris.rc.]
E Glosa ✱ Cū turbe irruerent.rc.] Glo. Nec tpe: nec lo
co turba a studio sanādi cohibet. Vesper incum
bit: r tñ sequit. Stagnū occurrit: r turba vrget:
et ideo ascēdit i nauim Petri. ✱ Sec⁹ stagnū.]
Bed. Stagnū: pñs seculū designat. Dñs aūt nō
iam in stagno: q̄si iā non in carne passibili: sed se
cus stagnū: q: in ea carne in q̄ passus est: stabili
tatē perpetue quiet adijt. ✱ Genesareth.] A ꝓ
prietate loci: q̄si generans aurā: q: crispantibus
aquis ď se aurā emittit. ✱ Vidit duas naues.]
Beda. Due naues/circūcisio r ꝑputium: quas
videt: q: in vtroq3 populo nouit: q̄ sunt ei⁹.2.ad
Timo.2.c. quoꝝ corda a fluctibus seculi ad fu
ture vite tranq̄llitatē/ q̄si ad littus misericordie
vidēdo prouehit. ✱ Piscatores.] Doctores ec=
clesie retib⁹ fidei comp̄hensos: et de profundo ad
lumen elatos: terre viuentiū: q̄si littori pisces in
gerunt. ✱ Lauabant retia] Lota retia plicat: q̄
intermisso ꝑdicandi officio: qď alios docuit: ip̄e
implere satagit. ✱ Que erat Simonis.] Na=
uis Simonis: primitiua ecclesia circūcisionis:
de cui⁹ auctoritate docet gētes vsq3 hodie. Que
bñ vna: q: multitudinis credentiū erat cor vnū
r aia vna. Actu.4.f. Hec nauis apud Mat. flu
ctuat: in q̄ attendit principiū eccl'ie: qñ trepidan
tibus discipulis xp̄s adhuc dormit: qñ Petrus
suis meritis firm⁹. alienis turbatur: qñ Judas
proditor adhuc est imixtus. Lucas dicit piscib⁹
repleri: q: finē3 ecclesie respexit: vbi fructus exu
berat: vbi perfectis in fide xp̄s vigilat: vbi perfi=
dia proditor cessat: vbi perfecta dilectio. ✱ Ro
gauit eum.] Beda. Qď primo rogat nauim a
terra reduci pusillū: significat vel tēperate vten=
du3 vbo ad turbas: vt nec terrena eis ꝑcipiant:
nec a terrenis in ꝓfunda sacramentoꝝ recedāt:
vt ea penitus nō intelligāt. Vel pri⁹ in ꝓximis
regionibus gētibus ꝑdicandū. S3 dū ď Petro.
Duc in altū: ad remotiores gentes: q̄bus postea
ꝑdicatū est: pertinet. ✱ Duc in altum] Ambro.
Et si alijs imperat: vt laxent retia: soli Petro ď.
Duc in altū.i. in profundū disputationū: vt qñ
de eterna vbi gñatione disserit: q̄ nō visu: sed so
la fide attingit: vel qñ de vtute resurrectiōis: vel
de spūlscti profluētibus donis instruit ecclesia et
armat. ✱ Laxate retia] Bed. Retia sunt vboꝝ
cōplexiōes: r q̄si q̄dā orōnis sin⁹ r disputationū
recessus: q̄ q̄s capiūt: nō amittūt. Vñ r retia q̄si
retinētia sunt vocata: q̄ captos nō pimūt: s3 reser
uāt. ✱ In vbo aūt tuo] Bed. Nisi in vbo grē la
xata fuerint instrumēta disputationū: frustra ꝑ
dicator voce sue iaculū mittit: q: fides pploꝝ nō
in sapia vbi cōpositi: s3 diuine vocatiōis munere
ꝓuenit. O vacua ꝑsumptio: o hūilitas fructuo
sa: q̄ nihil añ ceperāt: magnā in vbo ꝯcludūt mul
titudinē. Rūpit rete ꝑ multitudie pisciū: q: nō
cū electis tot reprobi intrāt: q̄ ipsam ecclesiā here
sibus scindant. Rūpitur rete: sed nō labit piscis:
q: dñs suos seruat etiā int ꝑsequentiū scādala. 5
✱ Rumpebat.] In eccl'ia circūcisiōis rūpit re=
te: q: nō tot intrāt de iudeis q̄t apud deū ad vitā
erant ꝑordinati. Alia ḡ nauis.i. ecclesia de gēti=
bus succedit: q̄ electos ad salutē colligit: q̄ nō in
trant nisi rupto rete: q: ante Judas ꝓditor ante
Simon mag⁹: ante Ananias r Saphyra: ante
multi/ q̄s Johānes antixp̄os vocat: abierunt re
trorsum: q̄3 Paulo vl' Barnabe cōmittat apl'at⁹
gentiū. ✱ Et impleuerūt.] Bed. Hec impletio vsq3 in
finē scl'i crescit. S3 iplete mergūt.i. in submersiōe
ꝑmunt: non tñ piclitant sic: vt mergant. Mergi
eñ: ē hoīes ad prauitatē scl'i: de q̄ elati fuerāt/ re
dire. Quales etiā Petr⁹ adhuc in ifirmitate po 6
sit⁹ h̄ loco demōstrat. vñ sequit. ✱ Qď cū vidis
set Simō Petr⁹.rc] Q: carnales in eccl'ia spūa
lib⁹ rectorib⁹: i quib⁹ psona xp̄i eminet: honorē
q̄dē exti⁹ deferūt: r specie ten⁹ humiliant sub il
lis: sed tñ morib⁹ nō voce ꝑdicunt: r nolūt ab il=
lis guberna ri: q̄rū vita r ꝑdicatio ipsoꝝ ꝯtra est
volūtati. ✱ Stupor.n.rc.] Excusat Petrū: nō
studio malicie: sed ex humano defectu h̄ dixisse.
Admirabatur aūt diuina dona: r q̄ plus merue
rat/ hoc ꝑsumebat min⁹. Et talis humilitas me
ret piā dñi cōsolationē. ✱ Noli timere.] Beda.
Nō recedit: sed ad littus ꝓducit: r viuificandi
potestatem tribuit. In q̄ significat/ q̄ spūales vi
ri: etsi pctis turbaꝝ cōmoti: nō tñ debent habere
voluntatē dimittēdi ecclesiasticū mun⁹: vt secu Nota
rius r trāquillius viuāt. Nemo de sue cōsciētia
culpe tremens: vel de alioꝝ innocentia stupens:
sctitatis iter formidet aggredi. ✱ Ex h̄ iā eris.]
Bed. Hoc ad ip̄m Petrū specialit ptinet: cui ex=
ponit: q̄d captura significet pisciū. S3 sic tunc ꝑ
retia pisces: sic ꝑ vba aliqñ capiet hoīes: in q̄ Pe
tro est typus toti⁹ ecclesie. ✱ Relictis oib⁹.] Be
da. Mystice finē scl'i significat: q̄ ab hui⁹ mūdi
salo: q̄ xp̄o inheserint: penitus sunt recessuri. Historia
☞ Applica ad hec aliq̄ de an.ser. Petri apl'i. D
Tomo.2.sub thē. ✱ Ascēdēs in vnā naui.rc.]
A.C vel ser. Aploꝝ.fol.82. Vel Ꝑcla.fol.90.

Sermōis Annota. Ex quinta pte biblie.

sub the. * Laxate retia. ꝛc.] B. ¶ vel ser. Eccle
sie. fo. 64. sub the. * Ascēdēs in nauim. ꝛc.] D.
E. ¶ vel sermonis Epiphanie. folio. 39. sub the=
mate. * Rumpebatur rete. ꝛc.] D. E. F. ¶ vel
de an. sermo. Andree apostoli. Tomo secundo.
sub the. * Secuti sunt eū.] C. ¶ vel ser. Religi.
fol. 136. sub the. * Noli timere.] G. vel. * Se=
cuti sunt eum.] C. G. ¶ vel ser. Judicij finalis.
fol. 236. sub eodem the. * Secuti sunt euȝ] G.

Ferie. iiij. dñice. v. post oct. corpo. xpi. ser. annota. Ex quinta parte Biblie.

Ci. Mar. 10 A Um egressus esset Jesus in
via: precurrens quidaȝ genu
flexo añ eū rogabat eū / dicēs.
Magister bone quid faciā / vt
vitam eternā percipiam? Je=
sus autem dixit ei. Quid me
dicis bonum? Nemo bonus /
nisi vnus deus. Precepta nosti. Ne adulteres:
ne occidas: ne fureris: ne falsum testimoniū di=
xeris: ne fraudem feceris: honora patrem tuum
et matrem. At ille respōdens / ait illi. Magister:
omnia hec obseruaui a iuuētute mea. Jesus au
tem intuitus eū: dilexit eum: et dixit ei. Unū ti=
bi deest. Uade: quecūqȝ habes vende / et da pau
B peribus: et habebis thesaurū in celo: ꝛ veni seque
re me. ☞ Hic finit̄ euāgeliū. ¶ Lyra. Hic do=
cet discipulos de volūtaria pauptate. Circa qḋ
primo mouet̄ questio. Secūdo ponit̄ questiōis
solutio: ibi. Jesus aūt dixit ei. In qua solutione
xp̄s primo ostēdit qd sit necessariū ad salutē: vi=
delicet obseruatio mandatorū. Secūdo qd reqri
tur ad maiorē pfectionē: que ɔsistit in obseruati
one ɔsiliorū: in q pfectiōe primū est abrenūciatio
tpaliū: vt qs libere possit sequi xp̄m. ꝛ hoc ponit̄
ibi. Jesus aūt intuit⁹. ꝛc. Snia duarū ptium pri
marū patȝ ex dictis Matth. 19. ☞ Quas in
C uenies an. 1. B. C. qnte p. ser. ferie. 6. Dñice. 16.
post oct. cor. xp̄i. infra in hō Tomo.) Conseqnter
docet̄ volūtaria pauptas. Et primo q̄tuȝ ad ei⁹
pfectionē. Secūdo q̄tū ad eius difficultatē: ibi.
* Qui ɔtristat⁹ in verbo / abijt merēs. Erat eñ
habens multas possessiōes.] Tertio q̄tū ad ei⁹
remunerationē: ibi. Cepit Petr⁹ dicere. Sētētia
istarū partiū patet ex dictis Matth. 19. ☞ Et
predictu anno.) excepti q̄ sequūtur. * Jesus aūt
intuit⁹ eū: dilexit eū.] Propter bonā ɔuersatio=
nem suā preteritā ostendit sibi vultū amicabilē.
Uerūtñ ad pfectionē maiorē non potuit ascēde
re ꝓpter impedimentū diuitiarū. Aliqui. n. sunt
apti ad bene viuēdum in inferiori statu: nō tñ in
maiori et perfectiori. * Propter me.] Idest pro
pter amorē mei. * Et ꝓpt̄ euāgeliū.] Idest do=
ctrinā xp̄i. ☞ Moralitatē Lyre: ꝛ Glo. et Ap
plicationes qre in predicto anno: lr̄a. G. H. J. ꝛ
K. et fere p totū annotamentum.

ferie. vj. Dñice. v. post octa. corporis Christi. ser. anno. Ex qnta pte Biblie.

Ixerunt pharisei: et ceperunt Cr. Mar. 8. A
conquirere cū Jesu: querētes
ab illo signū ď celo tētātes eū.
Et igemiscēs spū / ait. Quid
gñatio ista signū q̄rit?] Lyra
Hic describit̄ ɔfutatio phari=
seorū in miracul'. ꝛ prio ponit̄
dicta ɔfutatio. Secūdo discipulorū rephēsio: ibi.
Et p̄cipiebat eis. Snia pime pti ptȝ ex dicti Mat
thei. 12. ☞ Quā inuenies an. 1. A. qnte p. ser.
fer. 4 dñice. 1. q̄dra. incip. * Magister volum⁹
a te signū videre. ꝛc.] fol. 99. col. 3.) Excepto. *
Amē dico vobis: si dabit̄ gñatiōi isti signū.] Id
est nō dabit̄: q2 accipit̄ si pro nō: sicut ps. 94. b.
Quibus iuraui in ira mea: si introibūt in reqeȝ
meā. Seqtur. * Et dimittēs eos / ascēdēs iterū
nauim: abijt trans fretuȝ. Et obliti sunt sume=
re panes: ꝛ (nisi vnū) panē nō habebāt secū in na
ui.] Conseqnter ponit̄ discipulorū xp̄i rephēsio
gñaliter. Et primo v̄bo. Secūdo facto: ibi. Et ve
niūt Bethsaida. Circa primū dr̄. * Et precipie
bat eis: dicēs. Uidete et cauete a fermēto phari=
seorū.] Idest a doctrina eorū puersa: qua p̄pone
bāt traditiōes suas diuinis p̄ceptis. * Et fermē
to Herodis.] Idest a secta erronea herodiano=
rū. Hoc aūt dictū xp̄i / discipli intellexerūt de fer
mēto vel pane materiali: in q̄ apparet eorū igno
rantia. Tū q2 xp̄s freqnter fuerat eis locut⁹ i pa
rabolis: ꝛ eas eis exposuerat: et iō bñ intellexisse
debuissent hoc verbuȝ xp̄i dictū parabolice. Tū
q2 ipsis vidētib⁹ / xp̄s satiauerat qnqȝ milia ho=
minū de qnqȝ panib⁹ et duob⁹ piscib⁹: vt dictuȝ
est supra Marci. 6. Itē q̄ttuor milia hoim de se
ptem panib⁹: vt dr̄ Marci. 8. Et iō bñ debuissēt
intellexisse: q xp̄s non erat solicit⁹ de materiali
pane: nec de ipso loq̄bat̄. Sequit̄. * Et cogita=
bāt ad alterutrū dicētes: q2 panes nō habem⁹.]
Idem Lyra sup Matth. 16. Quasi dicerent. ꝛc.
☞ Quere ifra annota. 1. C. ꝛc. qnte partis.
sermonis Ferie. 4. Dominice. 7. post octa. cor=
poris xp̄i. fol. 279. col. 1. Et ibi multa de hac
materia.) * Quo cognito Jesus.] Tāqȝ deus.
* Ait illis. Quid cogitatis: quia panes nō ha
betis? Nondū cognoscitis / nec intelligitis. Ad=
huc cecatū habetis cor vestrum. Oculos haben
tes nō videtis. Et aures habentes non auditis.
Nec recordamini quādo quinqȝ panes fregi in
quinqȝ milia et quot cophinos fragmentorū ple

nos sustulistis? Dicunt ei. Duodecim. Quādo et septem panes in quattuor milia: quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei. Septē. Et dicebat eis. Quomodo nondum intelligitis?] Q. d. Ex factis meis precedentibus et doctrina deberetis sic esse illuminati: ꝙ verbū meū intelligeretis nō de pane materiali: quia de hoc possum vobis sufficienter prouidere. Quod ꝓbat duplici exemplo: in quo magnam multitudinem satiauerat paruo cibo: vt patuit supra Matthei. 14. et. 15. capi. ☞ Et supra annotamento. 5. O. et fere per totum. quinte partis. sermonis Dominice. 4. quadragesime. incipien. fo. 138. col. 1. Et inuenies etiā infra annotamento. 1. per totum. quinte partis. ser. Dñice. 7. post octa. cor. xp̄i. fol. 277. ¶ Et Mattheus dicit sic. Tunc intellexerunt: quia nō dixerit a fermento panum. s. materialiū: sed a doctrina phariseorum et saduceoꝝ: que vocatur fermentū ratione predicta.
B Consequenter arguitur ignorantia discipuloꝝ facto per hoc: ꝙ ipsis presentibus illuminauit cecum. Primo imperfecte: qđ notatur: cum dicitur. * Et veniunt Bethsaida: et adducunt ei cecum: et rogabant eum/ vt tangeret illum. Et apprehēsa manu ceci/ eduxit eum extra vicum: et expuens in oculos eius/ impositis manibus suis/ interrogauit eum/ si aliquid videret. Et aspiciens ait. Uideo homines velut arbores ambulantes.] Non enim distinguebat lineamenta humanorum corporum: videbat tamen obscure corpora eorū moueri de loco ad locum: ⁊ postea illuminauit eum perfecte: qđ notatur: cum dicit̄. * Deinde iterū imposuit manus super oculos eius: et cepit videre: et restitutus est ita/ vt clare videret oia.] Certum est aūt ꝙ xp̄s poterat eum ꝑfecte illuminare: sed per talem modū fecit: vt designaret discipulos adhuc in parte obscuratos caligine ignorātie: ⁊ ad clare intelligendum indigebant maiori illuminatione. Unde et post resurrectionē suam aperuit illis sensum: vt intelligerent scripturas: vt habet̄ Luce. 24. Et per talem modum xp̄s maledixit ficui habenti tm̄ folia: vt habet̄ Marci. 11. cap. ☞ Et annota. 1. B. q̄nte partis. ser. Ferie. 6. Dñice. 3. post octa. cor. xp̄i. fol. 269. col. 4.) ad significandum/ ꝙ sacerdotes iudeoꝝ erant maledicendi et puniendi a deo: eo ꝙ nō habebant fructum iusticie: sed tm̄ folia verboruȝ: ſm qđ dicit Augusti. in Homel. Et simili modo Hieremias ꝓpheta: q̄ denunciauerat captiuitatē babylonicam: hoc idem significauit sensibili signo ꝑ hoc: ꝙ de mādato dñi posuit catenas in collo suo: vt habetur Hiere. 27. Per hoc designās/ ꝙ sic catenati ducerent̄ iudei in Babylonē captiui. Alij aūt exponunt illuminationē huius ceci successiue factam ꝓpter paruitatē fidei ipsius ceci/ et offerentium ipsum xp̄o: et potest esse: ꝙ ista causa ⁊ predicta concurrerūt ad istum effectū. Sequitur. * Et misit illum in domū suā.] ☞ Hic finit euangelium hodiernū: ⁊ sequit̄ immediate. * Dicens. Uade in domū tuā: et si in vicum introieris/ nemini dixeris.]

L * Misereor super turbā. ⁊c.] Moraliter. ☞ Quere infra an. 1. B. quinte par. ser. Dñice. 7. post octa. cor. xp̄i. fol. 277. col. 4. * Et exierūt pharisei. ⁊c.] Istis signū de celo querētib⁹/ xp̄s non dedit: qm̄ irrisores erant et indigni. Aplis aūt dedit: quādo ipsis videntib⁹ ascēdit in celū. * Uidete et cauete a fermēto. ⁊c.] Theophil⁹. Fermentū vocat doctrinā corruptiuā. Herodiani eñ doctores erant: qui Herodem xp̄m esse dicebant. Pharisei vero traditiones hominū/ dei preceptis preponebant. * Et veniunt Bethsaida. ⁊c.] Per hoc aūt ꝙ istum cecum illuminauit successiue: significauit ꝙ aliqñ deus dat suā gratiam: augmentādo primā datam.

D * Exierūt pharisei: et ceperūt conquirere cū eo: querētes ab illo signū. ⁊c.] Glo. Quasi ea: que viderant/ nō fuissent signa: sed quid querant ꝑ hoc determinat̄: de celo: vel in morē Helie ignē de sublimi: vel ad similitudinē Samuelis estiuo tēpore mugire tonitrua: vel fulgura/ vel imbres: quasi nō possent et hec calumniari: qui ea calumniabātur: que oculis viderāt: manu tangebant: vtilitate sentiebant. Uel signa de celo/ manna: vt qui paucis panib⁹/ multa hominū milia satiauit: nūc sicut Moyses manna celit⁹ misso/ populuȝ omnē passim reficiat. Unī Ioh. 6. c. post eduliū panū turbas q̄sisse dicit. Quid operaris? Patres nostri manducauerūt māna in deserto. * Si dabit̄. ⁊c:] Augu. de cōcordia euangelistarū: in Marco ita scriptū esse edidit. Et signum non dabit̄ ei. ¶ Beda. Generationi isti. i. tentantiū deuȝ et ꝯdicentiū verbis eius nō dabitur signū de celo: qđ tentātes querūt: qbus tm̄ multa celestia signa dabat in terra. Generationi aūt querentiū dñm/ signū de celo ostēdit: qñ cernentib⁹ aplis in celum ascēdit/ spiritū misit: ad ipositionē manuū aploꝝ/ gratiaȝ sanctispūs de celo plurimis credētib⁹ infudit.

E * Ascendēs nauim. ⁊c.] Beda. Septē sportis modo impletis/ statim ascenderūt in nauiculam: et venerūt in fines Magedan: ⁊ ibi nauigātibus dictū est: ꝙ cauerēt a fermēto phariscoꝝ et saduceoꝝ. Sȝ scriptura dicit/ ꝙ obliti sunt panes tollere: i quo ostenditur q̄ȝ modicā curā carnis haberēt/ intenti dñi presentie. * Quid cogitatis? ⁊c.] Beda. Accepta occasione/ docet qđ significent qnq; panes: et septē: et pauci pisciculi: qnq; milia hoim et quattuor. Si enim fermentum phariseorum

et herodis traditiones peruersas et heretica si=
gnificat dogmata: quare cibi: quibus nutritus
est populus dei: non veram doctrinam integrā
q̄ significāt. * Et expuens. ꝛc.] Beda. Spu=
tum ab intus a capite domini procedit. Ma=
nus vero: membra corporis exterius posita. Ex
puens ergo in oculos ceci: manus suas impo=
nit: vt videat: q₂ cecitatē humani generis et per
inuisibilia diuine pietatis dona: et per ostensa a
foris sacramenta assumpte humanitatis abster
sit. ¶ Quem vno verbo totū simul curare pote=
rat: paulatim curat: vt magnitudinē humane
cecitatis ostendat: et que vix et quasi ꝑ gradus
ad lucem redeat: et gratiā suam nobis indicat:
per quam singula perfectionis incremēta adiu
uat. * Video homies. ꝛc.] Hiero. Omnes esti
mat sibi superiores se indignū iudicans (vt Da
uid) se vocari hominem: sed canem mortuum et
pulicem vnum. 1. Regum. 24. capi. c. Primo
nūt videt hoies quasi arbores ambulantes. i. for
mam corporꝫ: ita vt nō sit facile an homo sit: an
arbor / discerni: quia primus ꝓfectus virtutis /
est ceterorꝫ vires: vitā: mores īspicere: bonū imi=
tari: malū cauere. Sed q₂ longa obscuritate desi
puit: et inter bonum et malum fidem ꝛ perfidiā:
synceritatē et simulationē: adhuc discernere ne=
scit: hoies cernit ambulātes / sicut arbores: quia
facta eorum absq̄ luce discretionis videt. Huic
dn̄s secunda impositione manuū / lucem oīa
clare videndi restituit: scꝫ quid credēdum: quo
modo viuendum: que premia sint speranda.
* Deinde iterū imposuit manus. ꝛc.] Hiero.
Ut clare videret oīa. i. per opera visibilia / in=
uisibilia intelligeret: et que ocul⁹ nō vidit: ꝛ cla
rum anime sue statū post rubiginē peccati mun
di cordis oculo contempletur. Beati em̄ mundo
corde: quoniā ipsi deū videbunt. Matthei. 5. a.
* Et misit illū in domū suam.] Hiero. Ut vi=
deret in se: qd̄ ante nō vidit. Nō em̄ putat despe
rans homo de salute: omnino posse se: quod face
re illuminatus per spem potest / perficere. ¶ My
stice. Admonet dn̄s omnes: q̄ agnitione verita=
tis illustrantur: vt ad cor redeant: et quātū sibi do
natum fuerat / solicita mente perpendant: et be=
neficijs dei digna operatione respōdeant. ☞
Hic in hoc terminatur pn̄s euangeliū. sequitur imme
diate.) * Nemini dixeris. ꝛc.] Beda. Quia sa
nationem silere iubet: exemplum est suis / ne si
miranda faciāt: fauorē querāt: sed diuinis aspe
ctibus sint placere contenti.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
ser. Dn̄ice. 1. q̄drage. incip. fol. 83. sub the. * Te
tātes eū. ꝛc.] A. D. ¶ vel ser. Dnice. 4. q̄drage.
fo. 135. sub the. * Obliti estis sumere panes] A.
¶ vel sermo. Ferie. 4. dn̄ice. 4. q̄drage. fol. 146.
sub themate. * Adducunt ei cecū] B. E. ¶ vel
sermonis Prelatorū. Fol. 90. sub the. * Caue=
te a fermēto. ꝛc.] C. E. ¶ vel ser. Marie Genera
lis. fol. 72. sub the. * Et veniūt Bethsaidā. ꝛc.]
C. ¶ vel ser. Relig. fol. 136. sub the. * Obliti estis
sumere panes.] A. E. F. ¶ vel ser. Incarn̄. fo. 2.
sub the. Expuens. ꝛc.] E. ¶ vel ser. Fidei. fo. 59.
sub them̄. * Video homines velut. ꝛc.] B. F.
¶ vel ser. Aplorꝫ. fol. 82. ¶ vel sermo. Peccato=
rum. folio. 189. sub themate. * Oculos haben
tes non videtis.] vt supra: littera. A. 6 Auctor.

Dn̄ice. vj. post oc. corporis xp̄i. ser. an. Ex q̄nta parte bib.

DIxit domin⁹ Je
sus discipul' suis. Amen amē
dico vobis: nisi abundauerit
iusticia vestra plusq̄ scribarꝫ
et phariseorū: non intrabitis
in regnum celorum. Audistis quia dictū est an
tiquis. Non occides. ꝛc.] Lyra. Superius de=
scripsit euangelista virtutes contemplatiuorū
et prelatorum: in quibus consistit iusticia abun
dans: ☞ Prout inuenies annotamēto. 1. qu
te partis: sermonis Unius doctoris. Tomo. 2.
incipien̄. * Uos estis sal terre. ꝛc.] Hic conse=
quenter describit virtutes actiuorum: in quib⁹
consistit iusticia ad salutem sufficiens. Ad eu=
ius euidentiam considerandum / q̄ ad conse=
cutionem salutis sufficit obseruatio mandato=
rum decalogi: vt dicit saluator Matthei. 19. c.
Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. Et ideo
saluator noua precepta moralia non dedit: sed
precepta decalogi replicauit: et ad obseruatio=
nem eorum homines induxit: verum intellectū
eorum declarando: et errores iudeorꝫ circa hoc
excludendo. Et ideo diuiditur in duas partes:
quia primo dat intellectum cuiusdam precepti:
quo prohibetur nocumentum in persona pro=
pria. Secundo precepti: quo prohibetur no=
cumentum in persona coniuncta: ibi. * Audi
stis quia dictum est antiquis. Non mechabe=
ris. ꝛc.] ☞ Quere supra annotamēto. 1. B.
quinte partis. Sermonis Ferie. 4. Dominice.
3. post octauas corporis Christi. Folio. 268. co
lumna. 3. ꝛ. 4.) Iterū prima in duas: quia pri
mo declarat preceptum. Secundo infert duplex
corollariū: ibi. Si offers. ꝛc. Circa primū aduer
tendū / q̄ Iudei credebāt ꝑ precepta decalogi / so
la opera exteriora ꝓhiberi: nō motū animi. Uñ
ꝛ Joseph⁹. 12. lib. antiq̄tatū reprobat Polybiū

historiographū Persaꝝ/dicentē: ꝙ Antiochus
Epiphanes mortuus fuerat in montib⁹ misere:
ꝓpter hoc ꝙ voluerat spoliare templum Diane
in Perside: dicens ꝙ voluntas mala non est pec
catum: nisi exeat in effectū. Et eodem modo di=
cebant iudei de hoc precepto. Nō occides: quia
per hoc ꝓhibet̃ occidendi factū: et nō occidendi
B propositū. Et hoc est qđ dicitur. ✳ Amen amen
dico vobis: qꝛ nisi abundauerit iusticia vestra
plusq̃ʒ scribarū et phariseoꝝ: nō intrabitis in re=
gnum celoꝝ.] Q. d. Ad salutem non sufficit bo
na doctrina: nisi adsit bona vita. Seq̃tur. ✳ Au
distis quia dictū est antiq̄s. Non occides. Qui
aūt occiderit/reus erit iudicio] hoc est: sic inter
pretabant̃ hoc preceptū. Sed hunc erroꝛē exclu
dit saluatoꝛ: dicēs. ✳ Ego aūt dico vobis: quia
omnis qui irascit̃ fratri suo/reus erit iudicio.]
Ubi saluatoꝛ ponit triplicē gradum ire. Prim⁹
est in coꝛde: et notat̃: cum dicit̃. Omnis qui ira
scitur. Secundus est in oꝛe per verbum cōtume
liosum: confusum tñ: quod notat̃: cum dicitur.
Qui aūt dixerit/racha. Tertius gradus est: qñ
ꝓceditur ad ꝯtumeliā determinatā: quod nota
tur: cum dicitur. Qui aūt dixerit/fatue. Prim⁹
gradus est minoris culpe/q̃ʒ secūdus: ꝛ secūd⁹/
q̃ʒ terti⁹. Et ideo primo minoꝛ pena determina=
tur: cum dicit̃. ✳ Qui aūt dixerit fratri suo/ra=
cha: reus erit concilio] Quia minus est ꝙ iudi
ces debeant congregari ad determinationem pe
ne alicuius: q̃ʒ ꝙ iam sit adiudicat⁹: qđ ponitur
in secundo: cū dicitur. Reus erit iudicio. Et hoc
est min⁹/q̃ʒ ꝙ aliquis sit iam extreme pene deter
minatus: quod ponitur in tertio gradu/cū dici
tur. ✳ Qui aūt dixerit/fatue: reus erit gehenne
ignis.] Considerādum tñ ꝙ licet ira sit peccatū:
vt hic dicit̃: non tñ omnis ira. Ira enim est appe
titus vindicte. Uindicta aūt si sit iusta/non est
peccatū eam appetere: sed tm̄ si sit iniusta: ꝛ hoc
contingit quadrupliciter. Uel qñ appetit̃ pena
eius: qui nō meruit: vel plusq̃ʒ meruit. Uel si ap
petatur oꝛdine debito pretermisso: vel qꝛ appetit̃
ꝓpter indebitū finem: vt quādo appetit̃ solū pro
C pter vindictam: nō ꝓpter iusticiā. Consequēter
ex predictis infert̃ duplex coꝛollariū. Primū re=
spicit placationē diuine offense: et secūdum eua
sionem pene infligende. Secūdum ponitur ibi.
✳ Esto consentiens aduersario tuo. ꝛc.] ☞
Quod inuenies annota. 1. A. quinte partis. ser
monis Ferie. 4. Dñice. 3. post octa. coꝛ. Christi.
supra. fol. 268. col. 3. Circa primū aduertēdum:
ꝙ munus deo oblatū non ꝓficit ipsi offerēti: nisi
sit in charitate. Charitatē autem nō habet/nisi
proximo leso ab eo velit satisfacere: et ideo dicit.
✳ Si ergo offers munus tuū ad altare: et ibi re
coꝛdatus fueris: qꝛ frater tuus habet aliquid ad

uersum te: relinque ibi munus tuū ante altare:
ꝛ vade prius recōciliari fratri tuo: et tunc veniēs
offeres munus tuū.] Et potest hoc intelligi du=
pliciter. Uno modo pedib⁹ coꝛpoꝛis: et hoc de=
bet fieri/si cōmode possit haberi ipsius fratris of
fensi presentia. Si aūt non possit: sufficit ire ad
eum pedibus mentis: quod fit quādo habet pro
positum satisfaciendi loco et tempoꝛe cōpetenti:
et hoc modo vtit̃ ecclesia romana: que reū confi
tentem absoluit: et sibi satisfactionē leso fiendam
imponit.
✳ Si ergo offers munus tuū ad altare.] Mo= Mo
raliter. Chryꝭ. Plus enim diligit deus fidelium
concoꝛdiam: q̃ʒ munera sibi oblata.
✳ Amen amen dico vobis.] Glo. Cum ait. Di D
co: magnam vim et ꝓfundam intelligentiā co= Glo
gitandi incussit: ostēdit quomodo superaddit:
ꝛ non que pri⁹ mandauerat: absoluit. Plus eni
am est diligere inimicos: q̃ʒ non odisse: nō cupe=
re: q̃ʒ non adulterari: nō irasci: q̃ʒ non occidere.
✳ Nisi abūdauerit.] Idest nō solum minima
legis precepta impleueritis: sed et ea: que addo:
quia dum fiunt addita ad perfectionē: etiā hec
pleni⁹ agūtur: que premissa sunt ad inchoatio=
nem: quia qui nō videt mulierē ad concupiscen
dam eam: nec foꝛnicat̃. nec occidit: qui nō irasci
tur. ✳ Iusticia vestra. ꝛc.] Iusticiā phariseoꝛū
vocat omnia illa ad cultum dei actualiter prece
pta: seu figuraꝝ mystica: tm̄ ad litterā instituta.
❡ Iusticia illoꝝ: mandata Moysi: impletio il
loꝛum: iusticia xpi. Illa a pena liberant: ista sal
uant. ❡ Quidam in hac expositiōe laboꝛāt: vo
lentes notare supabūdantiā esse in nouo: que
non obseruaret̃ in veteri testamēto: cum et in il
lo mali actus et mala concupiscētia ꝓhiberent̃.
Sed nō ſm hoc hic agit̃: immo in hoc abūdan=
tia maioꝛ q̃ʒ scribaꝝ et phariseoꝝ ostendit̃: quia
illi ſm opera magis iusti appellari: q̃ʒ ſm volū=
tatem affectabant. ✳ Audistis quia dictum est
antiquis. ꝛc.] Exponit que est iusticia pharise
oꝛum: quā qui adimplet: nō statim magnus: ſʒ
aliquem gradum conscendit. ✳ Ego aūt dico
vobis. ꝛc.] Perfectionē quaʒ venit adimplere:
incipit explanare: et quomodo iusticia eoꝛū de=
beat superabundare. ✳ Omīs qui irascit̃. ꝛc.]
Quia nesciebāt homicidiū esse: nisi peremptio=
nem: aperit omnem motū animi ad nocendum
in homicidiū computari. Mandatū christi nō
est contrariū legi: sed latius legē in se continēs.
Qui non irascitur: nō occidit: sed non econtra.
Licentia irascendi: causa homicidij. Tolle irā:
et homicidiū non fit. ❡ Supadditio xpi. Non
irasci: nō concupiscere: a quib⁹ difficile est absti
nere: et ideo magna sunt in remuneratiōe. Ira/
est omnis malus motus ad nocenduʒ. Subit̃

aũt mot⁹: cui nõ cõsentit/ ppassio est. Accedẽte consensu/ passio est/ et mors in domo. Omnis q̃ irascitur. ₰c. Gradus sunt in istis peccatis. Primo est irasci: et hunc motũ animo retinere: plus est/ si vocem cõmotio ipsa extorsit: qua feriatur ille: cui irascit̃. Plus etiã/ si certa vituperatio increpuit. Similiter gradus sunt in pena: nã minus est iudiciũ: quando adhuc cũ reo agitur: et est defensioni locus. Plus est conciliũ: quando iudices inter se conferunt: quo supplicio danẽt: quẽ constat esse damnãdum. Plus est etiã gehẽna: vbi nulla sentẽtie dilatio. Et ita qḋ pprijs et certis modis exprimi nõ potuit: q̃busdam similitudinib⁹ distinctũ est. His eñ tribus/ iudicio: concilio: gehenna: diuerse mansiones in eterna damnatione pro modo peccati signanter exprimuntur. Qui irascit̃. Addunt q̃dam/ sine causa. Sicut et ad dicere/ racha: vel/ fatue: q2 naturale est irasci: ita tñ/ ne sine causa fiat. Cui sensui videtur aptari illud p̃s. 4. a. Irascimini: et nolite peccare. Sed omnis occasio ire tollit̃: dũ inimicos diligere iubemur. Qui nõ irascit̃: nõ soluit legem: sed implet: vt intus (sicut extra) seruetur innocẽtia. Ira pprie est commotio passionis. Ira: que ex causa/ et nõ ex passione est: iudicium est: non cõmotio illicita. Omis occasio ire (infirmis scz) auferẽt vel tollit̃. Si eñ cuz causa: non fratri irascit̃: sed vitio. Justa ira/ mater est discipline. Et ira: que est cuz causa/ iudiciũ est: non ira. Racha. Vel racha verbum hebreuz: et interpretat̃ cenos. i. vacuus: qḋ dicim⁹ sine cerebro: qḋ est magna contumelia. Qui ergo hec dicit fratri: qui spiritusancto plenus est: luitur⁹ est contumeliã spiritussancti: iudicio sanctorũ iudicum. Non eñ modicus furor est: quẽ deus sale sapientie ꝯdiuit/ infatuatũ dicere: et saliẽti deo derogare. * Si ergo offers. ₰c.] Explanat ampliorem iusticiã ostendendo: q̃ si non licet fratri irasci: multo minus in animo retinere: quod in odium queat cõuerti. Sic quicquid mali contra p̃ximũ in animo habemus: deo placite offerre non possum⁹. Si ergo offers. ₰c. Scḋm litterã hoc absurdum est. Est ergo in interiori templo altare. i. fides: cui quodlibz mun⁹. i. p̃s: hymn⁹: oratio: et hmõi: nisi sit innixũ: non est deo placiturum. Et ibi. i. cum in corde (qḋ est templum interius) tale munus oblatur⁹ es: si in mentẽ venerit: q̃ frater tu⁹ habet aliq̃d aduersum te: quẽ tu lesisti. Si eñ ipse te lesit: nõ ipse: sed tu habes aduersus eum: nec tunc oportet te veniam petere: sed dare: sicut vis tibi dimitti. * Relinque. ₰c.] Non ait refer: quia quod recte offertur: immutare non licet. Sed relinque: donec placabilius offeras. Non enim munus repellit: sed charitatem p̃ximi querit: sine qua nemo ad charitatez dei peruenit: vnde prius charitatẽ proximo exoluat: qui munus suum deo placere optat. * Vade. ₰c.] Non pedibus: sed animo humili te ei prosternas in conspectu illius: cui oblaturus es. Vel petendo veniam: si presens est * Offeres. ₰c.] Hoc ex spiritu pietatis: quo mitis fit: et diuinum verbum pie intelligit: intelligendo obedit: et ad implendum cor erigit.

☞ Applica ad hec aliqua de Annotamentis sermonis Peccatorum incipiẽtibus folio. 189. sub themate. * Omnis qui irascitur. ₰c.] Ut supra: littera. B. D. ¶ Vel sermonis Penitentie. folio. 211. * Vel sermonis Sacramenti. folio. 14. sub themate. * Si offers. ₰c.] L. ¶ Alias applicationes quere in predictis annotamẽtis: ad que remittimus lectorem. (E Auctor.)

Ferie. iiij. dñice. vj. post octauas corporis Christi ser. anno. Ex q̃nta pte bib.

SEdẽte Jesu super mõt: Oliueti. ₰c.] vsq̃. * Hic saluus erit.] ☞ Quere annot. 2. q̃nte par. ser. Pluriũ martyrũ. Tomo. 2. (¶ I. Mat. 24)

Ferie. vj. dñice. vj. post octa. Corporis xp̃i. ser. annota. Ex quinta parte Bib

VEnit Jesus in regionẽ Gerasenorũ. ₰c.] Lyra. Hic primo describit̃ demoniaci curatio. Secundo deuotio ipsius curati: ibi. Cumq̃ ascenderet. (¶ I. Mar. 5. A) ☞ Expositio prime partis patet ex dictis Matth. 8. Et ponitur infra littera. D.) Paucis exceptis: que discurrent̃. * Venit Jesus in regionẽ Gerasenorum. Et exeunti ei de naui: statim occurrit de monumẽtis homo in spiritu immũdo.] Idest obsessus a demone. Matthei. 8. dicitur q̃ erant duo. Ad quod dicendum/ q̃ fm veritatem duo erant demoniaci: vt dicit Mattheus: sed vnus erat seuior altero: in quo erat legio demonuz: vt dicitur infra: et iste solus nominat̃ hic a Marco: et alius tacetur: quia non erat ita famosus in malo. Sequitur. * Qui domiciliũ habebat in monumentis. Et neq̃ catenis iam quisq̃ poterat eum ligare: quoniã sepe compedibus et catenis vinctus/ dirupisset catenas: et cõpedes cõminuisset: et nemo poterat eũ domare: et semper nocte ac die in monumẽtis.] Scilicet gentiliuz damnatorum: super quorum animas demones iam habebant potestatem. Et ideo habitabant vbi corpora eorum erant sepulta/ tanq̃ habituri potestatem super ea post finale iudicium. Sequitur. * Et in montibus erat clamans: et

concidens se lapidibus. Videns autem Jesum
a longe: cucurrit et adorauit eum: et clamās vo
ce magna: dixit. Quid mihi et tibi Jesu fili dei
altissimi? Adiuro te per deum / ne me torqueas.
Dicebat enim illi. Exi spiritꝰ immūde ab homi
ne isto. Et interrogabat eum. Quod tibi nomē
est?] Interrogauit autem Christus: nō q2 igno
raret: sed vt multitudo demonū in illo hoīe ha=
bitantiū / ex ꝯfessione eoꝝ appareret. * Et dicit
ei. Legio mihi nomen est: quia multi sumus.]
Legio aūt ꝑprie dicitur numerus determinatꝰ
armatoꝝ in exercitu: et cōtinet sex milia sexcen
tos sexagintasex. Et inde dicit legio in demoni=
B bus: qui militant contra nos. * Et deprecabat
eum.] Scʒ legio demonū. * Multum: ne se ex
pelleret extra regionē.] Idest extra hominū ha=
bitationem. Unde et Luce. 8. e. dicit. In abys=
sum. Locus em̄ inferni debet demonibꝰ: permit
tuntur tn̄ inter homines habitare vsq3 ad iudi=
cium: vt gloriosior sit electoꝝ victoria in demo=
num tentantiū superatione. Sequitur. * Erat
aūt ibi circa montē grex porcoꝝ magnus pascēs
in agris. Et deprecabantur eum spūs / dicentes.
Mitte nos in porcos: vt in eos introeamus. Et
ꝯcessit eis statim Jesus. Et exeūtes spūs immū=
di / introierunt in porcos: et magno impetu grex
precipitatus est in mare ad duo milia: et suffoca
ti sunt in mari. Qui aūt pascebāt eos / fugerūt: 7
nunciauerunt in ciuitatē et in agros. Et egres=
si sunt videre q̄d esset facti: et veniūt ad Jesum:
et vident illum: q̄ a demonio vexabat / sedenteʒ
vestitū et sane mentis: et timuerunt. Et narraue
runt illis: qui viderant qualiter factuʒ esset ei: q̄
demonū habuerat: et de porcis. Et rogare cepe
C runt eum: vt discederet de finibus eoꝝ.] Conse=
quenter secundo describit curati deuotio: q2 gra
tus de beneficio sibi collato: voluit seq̄ xp̄m: et h̄
est q̄d dicitur. * Cumq3 ascēderet nauim: cepit
illum deprecari: qui a demonio vexatus fuerat:
vt esset cū illo: et nō admisit eum.] Idest non re
cepit eum ad ap̄latū vel discipulatuʒ ꝑpter hor
rorem precedentis passionis. Item ne ascriberet
demoni: quod iste faceret: si esset discipulus xp̄i.
Ex hoc loco accipit: ꝙ demoniaci et furiosi post
curationē non ꝓmouent in ecclesia dei. Sequi
tur. * Sed ait illi. Uade in domuʒ tuam ad tu
os: et annūcia illis quanta tibi fecerit dn̄s: et mi
sertus sit tui. Et abijt: et cepit predicare in Deca
poli.] Nomen est regionis: et dicitur a deca: q̄d
est decem: et polis: quod est ciuitas. Sequitur.
* Quantā sibi fecisset Jesus: et omnes mirabā
tur.] ☞ Hic finit euangelium hodiernum.
D * Et cum venisset Jesus trans fretū in regionē
Gerasenoꝝ. ꝛc.] Idem Lyra super Matth. 8.
capi. Hic ponitur miraculum in creatura spiri
tuali in demonū eiectionē. Et diuidit in duas
partes: q2 primo describitur miraculi operatio.
7 secundo ipsius diuulgatio. Describendo vero
miraculum / euāgelista primo tangit locum. Et
cum venisset Jesus trans fretū in regionē Gera
senorū. Idest vltra mare Galilee: q̄d alibi dicit
stagnū genesareth: a quadam ciuitate sic nomi
natum: que vocat Genesar: vel Genesareth: et
est in alio littore ex opposito Galilee. Cum esset
igitur ibi in regione Gerasenoꝝ. * Occurrerūt
ei duo habentes demonia. ꝛc.] Marci. 5. dicit:
ꝙ erat vnus: vt supra dictum est. et Luce. 8. d.
☞ Quod inuenies infra annotamēto. 1. q̄n
te partis. sermōis Ferie. 6. Dn̄ice. 14. post octa.
cor. xp̄i. incipienti. * Cum egressus esset. ꝛc.]
Dicendum / ꝙ nō est contradictio (vt supra di
ctum) q2 s̄m veritatem erāt duo demoniaci: sed
vnus erat famosior et seuior altero: q2 in eo erat
legio demonū: vt supra dictū est: et ideo de illo fa
ciunt mentionē Marcus et Lucas: nec tamē cōclu
gant / quin fuerit alius cum eo: q2 vnitas cōclu
ditur in binario. Mattheus aūt facit mentionē
de vtroq3. Sequit. * De monumentis exeun=
tes. ꝛc.] vsq3. * Quid nob et tibi Jesu fili dei?]
☞ Quere supra anno. 3. quinte ꝑtis. sermo.
Dn̄ice. 3. Quadragesime. fol. 123. col. 1. Sequi
E tur. * Uenisti huc ante tp̄s torquere nos. ꝛc.]
Ad cuius euidentiā considerandum / ꝙ vsq3 ad
iudiciū est tempus meriti et demeriti hominū: 7
ideo sicut ad illud tempus sancti angeli habitāt
inter nos ad nostram defensionē: ita mali ad no
stram tentationē et impugnationē. Licet aūt se
cum portent ignē suum: tn̄ reputant se torqueri
et affligi: quādo eijciūtur ab hominibus: ne eis
noceant propter odiū: quod erga nos habēt. Et
q2 si nō possunt hominibus nocere in ꝑsona: tn̄
appetunt eis nocere in substantia: ideo rogabāt
Jesum / dicentes. * Si eijcis nos hinc: mitte
F nos in gregem porcoꝝ. Et ait illis. Ite.] Conce
dendo eis petitionē ipsoꝝ: vt patet per sequentē
effectum. * At illi exeūtes / abierūt in porcos.]
Sed querit hic: quare ꝑmisit eos intrare in por
cos: et precipitare eos? Dicendum ꝙ forte homi
nes illius terre peccauerant: et ideo demeruerāt
istud damnū sibi fieri. ¶ Uel aliter dicēdum: ꝙ
xp̄s aliqua fecit ad significādum quoddam ali
ud: sicut Matthei. 21. et Marci. 11. ☞ Pro=
ut inuenies supra anno. 1. B. quinte partis. ser.
Ferie. 6. Dn̄ice. 3. post oct. cor. xp̄i. fol. 269. col.
4. Maledixit ficui nō habenti fructū: sed folia
tm̄: et tn̄ nulla ratio fuit ex parte arboris: q2 (vt
ibidem dicitur) nō erat tempus ficoꝝ: et ideo ra=
tio maledictionis fuit ad significandum male=
dictionem iudeoꝝ: quorum fructū boni operis
querebat xp̄s: et tn̄ non inuenit in eis: nisi folia

tantū:idest apparentiā bonoꝝ operuz. Sic xp̄s permisit demones intrare in porcos/ ad significandū ꝙ demonez habitant in immūdis hoib⁹: sicut porc⁹ est animal immundū. * Pastores autē fugerunt.ꝛc.] Hic ponitur miraculi diuulgatio:qꝛ pastores fugiētes venerunt in ciuitatez et nunciauerūt hec omnia. sequitur. * Et ecce tota ciuitas exijt obuiam Jesu.] Ad faciendūz sibi reuerentiaz. * Et viso eo rogabant eum/ vt transiret a finibus eorū.] Reputabant enim se indignos tanto doctore:sicut superius est dictuz de centurione/ ꝙ reputabat se indignum tanto hospite. Item qꝛ Christ⁹ dimittebat eis illos curatos a demonib⁹ ad eoruz instructionē. Unde Marc.5.(et supra) dicitur ꝙ Christus noluit ꝙ ille:qui habebat legionē/ sequeretur ipsum: sed magis predicaret miraculū factum. Et idem intelligendū est ꝺ alio:qui erat cum eo. Uel aliter potest intelligi:ꝙ isti geraseni ex peccatis suis timebant offendere Christi presentiā: et per consequens incurrere maiorem penam precedenti:et
G ideo rogabant eum discedere.

* Uenit Jesus.ꝛc.] Sequit̄. * Stati occurrit de monumentis.ꝛc.] Moraliter. Per istum demoniacum diabolus significatur: qui in monumentis ꝛ in montib⁹.i.in fedis ꝛ superbis hoib⁹ habitat:et concidit se lapidib⁹.i.hoibus in fide stabilibus:quos acriter tentat. Sed conciditur: nam ab eis deuincitur. Nomē eius legio:quia multis in malum sociatur: eius autem eiectio per Christū: significauit demonuz multitudinē deuincendā per ipsum. Quod autem demones eiecti porcos intrauerūt: significat ꝙ intrant ducentes vitam porcinam: et eos precipitant in ge-
h hennam.

* Uenit Jesus in regionem Gerasenoꝝ.ꝛc.] Glo. Beda. Gerasa vrbs insignis Arabie trās Jordanem iuncta monti Galaad in tribu Manasse:nō lōge a stagno Tyberiadis:in quo porci precipitati sunt:significat gētes:quas post resurrectionem suaz dn̄s missis predicatoribus visitare dignatus est. Unde bene Gerasa siue gergesi colonum eijciēs:siue aduena appropinquās interpretatur: qꝛ gentium populus colonum.s. diabolūz:a quo diu incolebatur/ expulit:et qui erat lōge/ fact⁹ est prope in sanguine xp̄i. * Homo in spū imundo.ꝛc.] Isido. Homo iste desperatissimus/ est populus gentium:quem enumerat Apl's.2.ad Timo.3.a. elatus:superbus:immūd⁹:sanguinarius:idolatra: ignominiosus: nec lege nature:nec dei:nec humano timore ligatus:cui legio nomē est.i.decem milia:que cadūt a dextera patris: que est xp̄s: huic grex porcorū creditur:hi sine respectu misericordie simul in inferno per imperiū immature mortis suffocātur:

ab his multi fugiunt: qui pascebāt eos. Flagellato stulto: sapiens sapientior fit vel prudentior prouē.19.d. * Et neqꝫ catenis.ꝛc.] Beda. Catenis et compedibus/ graues et dure leges gentiū significantur: quibus peccata in re coꝝ publica cohibebant̄:ruptis catenis(vt Lucas.8.capitu. scribit) subito agebatur a demonio in deserto:qꝛ etiā transgressis illis legibus ad ea scelera cupiditate raptabantur: que iam vulgarē excederēt consuetudinē. * Torqueas. Dicebat enim illi. I
ꝛc.] Beda. Magnuz tormentū ei a lesione hoīs cessare:et tanto dimittit grauius/ q̄nto possedit diutius. * Quod tibi nomē est?] Beda. Non q̄si nesci⁹ interrogat: sed vt cōfessa publica peste quam tolerauerat: virtus curātis gratior appareat. Sed etiam sacerdotes nostri temporis:qui per exorcismū demones eijciūt/ solent dicere:nō aliter patientes posse curari: nisi quantū sapere possunt om̄e: quod a demonib⁹/ visu/ auditu/ vel q̄libet sensu corporis aut animi vigilātes dormientes sue pertulerūt/ patenter confiteant̄. * Legio mihi nomen est.ꝛc.] Beda. Significat populum gentilē innumeris idolatrie cultib⁹ mācipatum:cui contra est illud Actuuz.4.f. Multitudinis credentiū erat cor vnū et anima vna. Unde bene in Babylonis constructiōe linguarum vnitas per spūm superbie scissa: in Hierusalem per gratiam spūsancti linguaꝝ varietas est adunata:et illa confusio/ et hec pacis visio dicitur:qꝛ electos in pluribus linguis et gentibus vna fides et pietas toto orbe pacificando confirmat. Reprobos aut plures secte:quā lingue dissociando cōfundunt. * Mitte nos.ꝛc.] Beda. Lucas.8.capi.c.(☞ Et Anno.q̄.s̄.) Et rogabāt eum ne imperaret illis: vt in abyssum irent. Sciebant ergo aliquando futuꝝ: vt per aduentum eius mitterentur in abyssum: non futura p̄diuinātes: sed prophetaꝝ in se dicta recolentes: ideoqꝫ gloriaz Christi:quam mirabātur:ad suam tendere timebāt damnationē. * In porcos. K
ꝛc.] Porci significant hoies immūdos:qui vocis ꝛ rationis expertes in mōte superbie pascūtur: et lutulentis actibus oblectant̄:quibus per cultum idoloꝝ possunt demones dominari. Nam nisi quis porci more vixerit: in eum potestatem diabolus non accipit: nisi forte ad probandum: non autem ad perdendum. * Grex precipitat⁹ est.ꝛc.] Beda. Quia iam clarificata ecclesia:et liberato populo gentium a demonum dominatione in abditis agunt sacrilegos ritus:qui xp̄o credere noluerunt:ceca et profunda curiositate submersi * Ad duo milia.ꝛc] Beda. Erubescat Manicheus: si de eadem substantia/ et ex eodē auctore hoim bestiarūqꝫ sunt anime: quoniam ob vnius hois salutem duo milia porcoꝝ suffo-

tantur. * Qui autē pascebāt eos fugerunt.ꝛc.] Q2 q̄dam primates impioꝝ/ q̄uis xp̄ianam legem fugiant: potentiam tñ eius stupendo ꝛ mirando p gentes predicāt. * Et vidēt illuz.ꝛc.] Beda. Lucas sedentē ad pedes eius: qd̄ signat eos: qui a peccatis correcti sunt fixa mentis intentione vestigia saluatoris: que sequantur intueri. * Vestitum ꝛ sane mentis.ꝛc.] Virtutum studio: quod vesana mēte perdiderat: vnde filius prodigus ad patrem rediens/ mox stola prima cum anulo induitur Luce.15.d. quia quisquis vero corde penituerit potest donante xp̄i gratia pristina iusticie opera/ de qb⁹ ceciderat cum anulo inuiolate fidei recuperare. * Et timuerunt.ꝛc.] Multi enim antiqua suauitate delectati honorare se: sed pati nolle christianā legem dicunt: quia eam implere nō possunt/ admirantes tamen fidelem populum a pristina cō
L uersatione sanatum. * Et rogare ceperunt euz.ꝛc.] Raba. Ut Petrus Luce.5.b. Exi a me domine: quia homo peccator sum.ꝛc. Et.2. Regū 6.b. Ne tangant arcam dei: vt Oza. * Uade in domum tuam.ꝛc.] Beda. Sic quisqꝫ post resurrectionem peccatorum in conscientiam bonam redeat/ ꝛ propter aliorum salutem euangelio seruiat: vt post cum Christo quiescat: ne duz preproperc vult iam esse cum Christo: negligat predicationis mysterium fraterne redemptioni accommodatum. ¶ Hierony. Homo sanatus/ mittitur in domum suam: idest in spiritualem legis obseruantiam: ꝛ predicat in Decenpoli: id est obseruat decalogum: dum a romano nuncregno conuertuntur iudei: idest sunt de ecclesia: q etiam in littera tantum pendent decalogi: quia moralia ad litteram obseruanda sunt. ¶ Beda. Mattheus duos: Marcus ꝛ Lucas vnuz a demone curatum dicunt: quia vnus eorum clarioris nominis ꝛ famosioris: et ideo curatio ei⁹ est famosior. ¶ Allegorice. Duo gentes significant de duobus filijs Noe. Cuz enim Noe tres filios genuerit: vnus assumptus est in possessionē dei: duo idolis dediti. ☞ Quere de hac materia infra annotamento.1.quinte partis.sermo.Feric.6.Dominice.14.post octa.cor.xp̄i.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Dominice.3.Quadragesime: incipi. fol.117.sub themate. * Occurrit ei homo.ꝛc.] vt.s̄.A.F.G.J. ¶ vel ser. Incarnationis.fol.2. sub the. * Quid mihi et tibi Jesu fili dei? ꝛc.] A. ¶ vel sermonis Diuinoꝝ officiorum.fo.27. Uel Prelatorum.fol.90.sub themate. * Cepit illum deprecari.ꝛc.] C. ¶ vel sermonis Dominice.1.Quadragesime.fol.83. Uel Peccatorū. fol.189.sub themate. * Occurrit ei homo.ꝛc.] A.G. ¶ vel sermonis Epiphanie.fol.39.sub themate. * Uenit Jesus.ꝛc.] H.L. ¶ vel sermōis Penitentie.fol.211.sub the. * Uident illum: q a demonio.ꝛc.] B.K.L.

Dñice.vij.post oc.corporis xp̄i.ser.an. Ex q̄nta parte bib.

¶ 1.
Mar.8.
Mat.15
A

Cum turba multa esset cum Jesu.] Lyra sup Mat. Hic ponit̄ miraculum de multiplicatione panū: cuz dicit̄. * Cū turba multa esset cū Jesu: nec haberent qd̄ mā ducarent: cōuocatis discipulis/ ait illis. Misereor sup turbaz.] Hoc aūt p̄dixit apl'is: vt ipsos induceret ad pietatē. * Q2 ecce iam triduo sustinent me.] Quia tm̄ afficiebant̄ ad doctrinā xp̄i audiendā: ꝛ videndū eius miracula/ ꝙ per tres dies nō redierāt ad loca ꝑpria: manētes cuz xp̄o in loco deserto ꝛ sub diuo: ex q̄ ptz coꝝ deuotio. * Nec habent qd̄ mādučent.] Q2 cibaria: q̄ de domibus suis apportauerant/ iā erant consumpta: et iō prima die vel secunda hoc miraculū non fecit. Tū q2 alimenta adhuc habebant. Tum quia magis apparuit quando eis victus omnino defuit. * Et si dimisero eos ieiunos in domū suā/ deficient in via: q̄dam.n.ex eis de lōge venerunt.] Q2 plures coꝝ distabant longe a domibus suis: ꝛ die p̄cedenti paꝝ comederant. * Et rñderunt ei discipuli sui. Un̄ istos q̄s poterit hic saturare panib⁹ in solitudie?] Q.d. locus est desert⁹ ꝛ ville multū distāt. Et iō nō possumus p humanā ꝑuidētiā talia habere. * Et interrogabat eos. Quot panes habetis?] Nō pi tūt ignorādo: sed vt coꝝ rñsione ꝑuideat de mō. * Qui dixerūt. Septē.] Qd̄ erat q̄si nihil respectu tāte mltitudis. * Et p̄cepit turbe discūbere sup terrā. Et accipiēs septē panes grās agēs/ fregit: et dabat discipl'is suis/ vt apponerēt: ꝛ apposuerūt turbe: ꝛ hēbant pisciculos paucos.] Q2 pauci erāt in numero: ꝛ pui in q̄ntate. Qia ista dicunt̄ ad maiorē declarationē miracli/ q ex tā puo cibo potuerit tāta mltitudo satiari: ꝛ h fuit p multiplicationē cibi i manib⁹ xp̄i: eodē mō sic dictū est Mat.14. (☞ Et an.5.H.q̄nte p.ser. dñice.4.q̄dra.fo.139.col.1.) * Et ip̄os bn̄dixit ꝛ iussit apponi. Et mādučauerūt ꝛ saturati fuēt: et sustulerūt qd̄ supaucrat de fragmētis septē sportas. Erāt aūt q mādučauerant q̄si q̄ttuor milia ꝛ dimisit eos.] Post miraculū ostensum ascēdit in nauiculā fugiēs turbe applausuz ꝛ reuerentiā: in h dās p̄dicatorib⁹ exemplū.

B * Misereor. &c.] Lyra super Matth. Moralit. Per quattuor hoium milia: qui xp̄m in deserto sunt secuti: significatur multitudo credentiū in xp̄m/de quattuor partib⁹ mundi. * Et si dimisero eos ieiunos deficient. &c.] Secundū quod dicit Greg. in Homel. In presenti vita: quasi in via sumus: qua ad patriam pergimus. Ergo ne fideles in hac via deficiant: pascendi sunt per p̄latos: doctores et curatos pane sane doctrine et sacre scripture et eucharistie: quo augetur septiformis gratia spūssancti. Propter quod dicitur hic q̄ fuerunt septem panes: et pauci pisces: per quos significantur sacre scripture sententie a piscatoribus ecclesie cum labore: quesite. * Idem sup Marc. Triduo vero dn̄m sustinent: q̄ ɔtriti confessi: et satisfacientes pro suo posse dei bonitatē expectant: quorū miseretur et pascit eos septem panibus .i. septem donis spūssancti: ne deficiant in via huius mundi. Per septem sportas remanētes significantur septem dotes: que reseruantur dā de post hanc vitam: que sunt clara dei visio: fruitio: tentio: quantū ad animā. Impassibilitas: subtilitas: agilitas: et claritas: q̄ntum ad corp⁹ in resurrectione.

C * Misereor.] Glo. Quia verus homo: miseretur et cōpatitur affectu humane fragilitatis. Quod de septez panibus et paucis pisciculis quattuor milia hoium satiauit: diuine potentie opus est contra Euticetis errorem. * Triduo sustinent. &c.] Quare triduo sustinerent Matth. dicit sic. Et ascendens in montem sedebat ibi: et accesserunt ad eum turbe multe: habentes secū mutos: cecos: claudos: debiles: et alios multos: et proiecerunt eos ad pedes eius: et curauit eos. Turba triduo dn̄m sustinet propter sanationē infirmorū suorū: cum electi quiq3 fide sancte trinitatis lucidi: dn̄o pro suis suorūq3 peccatis: anime peccātis .s. languorib⁹ instāter supplicāt. ¶ Item turba multa triduo dn̄m sustinet: cum multitudo fidelium peccata sua per penitentiaz declinans ad dn̄m se in opere: in locutione et cogitatiōe cōuertit. ¶ Bed. Mystice. Hoc miraculo designatur q̄ viam presentis seculi aliter incolumes trāsire nequim⁹: nisi alimēto verbi sui xp̄s nos reficiat. Hoc vero typice inter hāc refectionē: et illā quinq3 panū ɀ duorū pisciū distat: q̄ ibi littera .ve. testa. spūali gratia plene designatur: hic noui testamēti veritas et gratia ministrāda mōstratur. Utraq3 autē refectio in mōte celebrata est: vt aliorū euangelistarū narratio declarat: q2 vtraq3 scriptura recte itellecta p̄dicat altitudinē celestiū p̄ceptorū ɀ premiorū: et altitudinē xp̄i: q̄ est mōs in vertice montiū. Ipse enim edificatā super se ciuitatē .i. ecclīaz in alta bonorū operū extollit: et cūctis manifestat. Ipse ab infimis delectatiōib⁹ abstractā pane celi reficit: atq3 ad appetitū superne suauitatis cibi spūalis dato pignore accēdit. * Si dimisero.] Quia cōuersi peccatores i presentis vite via deficiūt: si in sua cōsciētia sine doctrine pabulis dimittātur. * De longe.] Moral. Qui D
nihil carnalis corruptiōis expert⁹: ad seruitutē dei festinat/de lōginquo non venit: q̄ etiā nulla impudicicia: nullis flagitijs inquinat⁹: solū autem coniugiū expert⁹: nec iste de lōginquo. Alij post multa flagitia veniūt: et ideo de lōginquo. * Septē.] Beda. Mysteriū est noui testamēti: in quo septiformis spūs gratia plenius creditur et datur. Nec sunt panes hordeacei sicut illi quinq3: de quib⁹ quinq3 milia hoium saciata sunt: ne sicut in lege vitalis alīc alimentū corporalib⁹ sacramētis tegeretur. Hordei enim medulla tenacissima tegitur palea. ¶ Hiero. Septē panes: septē dona spūssancti. Quattuor milia: ann⁹ no. te. cū quattuor tēporib⁹. Septē sporte: septē p̄me ecclesie. Fragmēta panū mystici intellect⁹ prime septimane sunt. Pisciculi bn̄dicti. Libri no. test. quō piscis assi partē resurgēs postulat: ɀ piscē suppositū prunis discipulis in captura pisciū porrigit. * Sup terrā.] Bed. In refectiōe q̄nq3 panū turba supra fenū discubuit: q̄ aūt septē panibus reficiēda est/sup terrā discūbere p̄cipitur: q2 p legē carnis desideriū calcare iubemur: q̄ ē fenū: s̄m illō Esa. 40. a. Ois caro fenū. In nouo aūt testa. ipsam q3 ɀ facultates temporales relinq̄re iubemur. Uel q2 mōs in q̄ fit refectio: xp̄i altitudinē significat: ibi supra fenū: hic supra terrā reficitur: q2 xp̄i celsitudo ibi propter carnales hoies ɀ hierl'm terrenaz carnali spe ɀ desiderio tegitur: hic aūt remota oi cupiditate carnali/ɔuiuas noui testa. spei p̄manētis firmamentū tanq̄ ipsi⁹ mōtis soliditas nullo feno interposito ɔtinet. * Pis- E
ciculos.] Bed. Sctōs illi⁹ tp̄is: p q̄s eadē ɔdita est scriptura: vel quorū ipsa scriptura fidē: vitā ɀ passiōes ɔtinet: q̄ de fluctib⁹ seculi erepti: ɀ diuina bn̄dictiōe ɔsecrati refectionē nobis/ne in huius mundi excursu deficiam⁹: vite sue ɀ mortis sue exēplo p̄buere. * Mādu cauerūt.] Bed. Sūt multi: q̄ q̄uis oia sua reliq̄re: ɀ altiora hui⁹ mūdi neq̄unt implere: tn̄ esuriētes ɀ sitiētes iusticiā saturantur: cū audientes mādata dei ad vitā puenjunt eternā. * Nō superauerat.] Be. Altiora p̄cepta vel exhortamēta ɀ ɔsilia: q̄ gn̄alis fideliū multitudo neq̄t attingere sicut hic. Si vis perfectus esse: vade vende oia: q̄ habes. &c. Matth. 19. c. * Septem sportas.] Septē sporte: spūssctī gr̄a septiformi repleti. Fiūt. n. sporte de iunco et palmarū folijs. Iuncus nascitur sup aq̄s. Palma victorē coronat. Scti q3 ne ab humore eternitatis arescāt: in ipso vite fonte se collocāt: ɀ eterne retributiōis palmā expectāt. ¶ Eadē Glo: sup Mat.

F Turba triduo sustinet dn̄z: q̄z fideles penitētes se ad dn̄m in ope ꝛ sermōe ꝛ cogitatiōe ꝯuertūt: q̄ i p̄ntis vite via deficerent: si in sua ꝯsciētia sine doctrine pabulo dimitterent̄. Jn superiori signo ꝓpinq̄ memorant̄ ꝛ vicini quiq̄z sensuū: ꝛ eoꝝ nō recordat̄ dn̄s: sed discipuli in vespera iā inclinato sole. Hic dn̄s se misereri dicit: ꝛ q̄re: q̄z triduo iā perseuerāt mecū. Jn toto seculo tertiū tp̄s est/ quo gratia dat̄: p̄rimū ante legē: secūdū sub lege tertiū sub gratia: q̄rtū est in futuro: vbi dies erit sine nocte: ad quod tēdēs reficit̄ i via. ¶ Panes p̄dicatores: desertū sese. i. infecūdos dicūt. Quasi vn̄ nobis tāta facūdia/ vt possim⁹ tam auidis auditorib⁹ sufficere? * Et accipiēs.] Ut ostendat se cōgaudere de salute hoīuz: et nos ad agēdas gratias informat/ etiā de tēporalib⁹. * Septē panes.] Septiformi sp̄ū pascit adiūcta ap̄lica auctoritate: q̄si paucoꝝ piscium sapore: q̄ nos reficiūt exēplo sue vite vel mortis. Septē panes scriptura noui testamēti/ i quo gratia sp̄ūssancti et reuelat̄ et datur. Nec sunt hordeacei vt alibi: q̄z hic non (vt in lege) vitale alimētū aie figuris: q̄si tenacissima palea tegit̄. Hic non duos pisces (vt i lege duo vngebant̄: rex et sacerdos) s̄z pauci idest sancti noui testamēti: qui de fluctib⁹ seculi sunt erepti: et sustinēt turbulentū mare et exēplo suo nos reficiūt: ne in via deficiam⁹. Jbi supra fenū: vt desideria carnis cōprimant̄: hic sup terraz: vbi ꝛ ipse mund⁹ relinqui p̄cipit̄. Uel mōs: in quo dn̄s reficit: est altitudo xp̄i. Jbi ergo fenū sup terrā: q̄z ibi celsitudo xp̄i ꝓpter carnales carnali spe et desiderio tegit̄. Hic remota om̄i cupiditate carnali: cōuiuas noui testamēti spei p̄manētis soliditas cōtinet. Jbi quinq̄z milia: q̄z carnales quīnq̄z sensib⁹ subditi: hic quattuor propter quattuor virtutes: q̄bus sp̄ūalit̄ viuit̄: prudentiā: tēperātiā: fortitudinē: iusticiā. Quaꝝ p̄ma cognitio est reꝝ appetēdarū/ et vitādaꝝ. Secūda refrenatio cupiditat̄ ab his: que tēporalit̄ delectāt. Tertia firmitas cōtra molestias seculi. Quarta: que per om̄es diffundit̄: dilectio d̄i ꝛ ꝓximi. Et ibi ꝛ hic mulieres ꝛ paruuli excepti sūt: q̄z in veteri ꝛ nouo testa. nō mittunt̄ ad numeꝝ: q̄ non p̄durāt occurrere i virū p̄fectū: vel infirmitate viriū: vel leuitate mētis. Utraq̄z refectio in mōte celebrata est: q̄z vtriusq̄z testa. scriptura altitudinē celestiū p̄ceptoꝝ mandat et premiorū:
G vtraq̄z altitudinē xp̄i predicat. * Et sustulerūt qd̄ superauerat de fragmēt̄.] Altiora mysteria: que nō capit cōmunis turba: ap̄li sustolūt: et implent septem sportas. i. p̄fectoꝝ corda septiformi sp̄ūs gr̄a ad itelligēdū illustrata. * Septē sportas] Sporte iūco et palmaꝝ folijs solēt cōtexi: et significāt sanctos: qui radicē cordis in ipso fonte vite collocant/ ne arescant: vt iūcus in aqua: et palmam eterne retributionis in corde retinent.

☞ Applica ad hec aliq̄ de An. ser. Dn̄ice. 4. q̄drag. icipien. fol. 135. sub the. * Misereor sup turbā. ꝛc.] A. B. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the. * Et dimisit eos.] A. B. F. ¶ vel ser. Penitētie. fol. 211. sub the. * Triduo sustinēt. ꝛc.] B. ¶ vel ser. Omniū sanctoꝝ. Tomo. 2. sub the. * Sustulerūt septē sportas ꝛc.] B. D. E. ¶ vel ser. Oratiōis. Fol. 180. Uel. Penitētie. fol. 211. sub the. * Triduo sustinēt. ꝛc.] C. F. ¶ vel ser. Peccatoꝝ. fol. 189. sub the. * De lōge venerūt. ꝛc.] D. ¶ vel ser. Ap̄loꝝ. fol. 82. sub the. * Et sustulerunt. ꝛc.] G.

ferie. iiij. dn̄ice. vij. post octauas corporis Christi ser. anno. Ex q̄nta p̄te bib.

Accesserūt ad Jesuz. ꝛc.] Lyra. Hic docet xp̄s fundationē ecclesie gentiū in fide: vbi p̄mo aperit incarnatiōis mysteriū. secūdo p̄dicit redēptiōis p̄ciū/ ibi. * Uenit Jesus i p̄tes. ꝛc.] Qd̄ inuenies Annot. 1. p̄ q̄nte par. ser. Cathedre sācti Petri Tom. 2.) Diuidit̄ ꝑ p̄ma in duas: q̄z p̄mo mysteriū icarnatiōis aperit̄. secūdo ex h̄ doctrina phariseoꝝ nō solū sicut erronea: sed sicut curiosa et inutilis excludit̄. Circa p̄mā partē aduertēdū q̄ aliqui scribe et pharisei omisso studio legis ꝛ ꝓphetaꝝ studebāt i mathematicis: et potissime in astrologia. Unde et vsq̄z hodie aliq̄ coꝝ in h̄ sunt valde curiosi: ꝛ q̄z astrologi aliq̄ndo volūt iudicare ꝑ consideratiōnē astroꝝ d̄ inchoatiōe legū ꝛ sectaꝝ diuersaꝝ: ideo et isti ꝑ astra volebāt p̄nosticare de aduētu xp̄i. H̄ autē est impossibile: q̄z virt⁹ celi nō se extēdit ad talia: licet se extēdat ad p̄nosticādū de futura dispositiōe aeris: vt siccitate: ꝛ pluuia/ ꝛ huiusmodi: et h̄ est qd̄ dicit̄. * Accesserūt ad Jesuz pharisei et saducei tētātes.] Sc̄z si possent eū in aliq̄ capere. * Et rogauerūt eū: vt signū de celo ostēderet eis.] Declarādo. s. tēp⁹ sui aduēt⁹: et aliq̄ signo celesti. * At ille respōdēs/ ait eis. Facto vespere dicit̄.] Jdest aliq̄d p̄dicere de futura tēporis dispositiōe potest̄ ꝑ cōsiderationē celi: q̄z ad hoc bene se extēdit tal' sciētia: ꝓpter qd̄ subdit̄. * Serenū erit: rubicūdū ē eniz celū.] Talis eni dispositio celest̄ ē signū future serenitat̄: q̄z. s. sic freq̄nter cōtigit: licet aliq̄n impediat̄. * Et mane.] Supple dicere potest̄. * Hodie tēpestas.] Qd̄ cōn Erit supple. * Rutilat eni triste celū.] Et h̄ est signū tēpestat̄ ꝓpter qd̄ subdit̄. * Faciē ḡ celi diiudicare nostis.] Jn quātū. s. facies celi est signū alicui⁹

dispositionis future in clemētis. ✳ Signa autē tēpoꝝ nō potestis scire.] i. signa tēpoꝝ diffinitorũ in p̄scientia dei de aduētu xp̄i nō potestis p talia dyudicare: q2 solūmodo dependēt ex diuina dispositione: ⁊ non ex cōstellatiōe: et ꝓpter h̄ aduentus xp̄i ꝯsiderandus est ex dictis ꝓphetaꝝ: q̄ hoc habuerāt ex diuina reuelatione: sic̄ habet̄ Dan̄.9. vbi circa h̄ taxant̄ hebdomade determinate. Et Gen̄.49. vbi signū aduent⁹ xp̄i/ponit̄ translatio regni iudeoꝝ ad alienigenā: qđ factū est sub Herode. ✳ Gn̄atio mala ⁊ adult̄a signū q̄rit: et signum non dabit̄ ei nisi signum Jone ꝓphete.] Hoc.s̄. expositum est Mat.12. (☞ Et an.1.A. q̄nte ꝑtis. ser. Ferie.4. Dn̄ice.1. q̄draḡ. fol.99. col.3.) ✳ Et relictis illis abijt.] Cōsequēter ꝯcludit doctrinā phariseoꝝ vitandam a discipulis suis: nō solum tanq̄ curiosaz ⁊ inutilē: sed etiam malam ⁊ periculosam: ꝓpter hoc vocat eam fermentum/ ꝓpter corruptionem malicie ⁊ nequitie ꝯtentam in ea: vnde subdit̄. ✳ Et cum venissent discipuli eius trans fretum: obliti sunt panes accipe. Qui dixit illis. Intuemini.] Per diligentem ꝯsideratione mentis. ✳ Et cauete a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ.] Idest a doctrina corrūpente: nec est mirꝝ si fermentum dicit̄ hic doctrina corrumpens. Supra autem Mat.13. capi. fermētum accipit̄ ꝑ feruore fidei: vt visum est. (☞ Et inuenies infra An.1.D. quinte ꝑtis. sermo. Dn̄ice.11. post octa. cor. xp̄i. Et etiā de hac materia q̄re.s̄. anno.1.A. ⁊c. quinte ꝑtis. ser. Ferie.6. Dn̄ice.5. post oc. cor. xp̄i. fol. 274. col.2.) Q2 eadē res ex diuersis ꝓprietatibus bene significat opposita ⁊ disparata. Sicut leo aliq̄n accipit̄ ꝑ xp̄o: vt d̄r Apoca.5.b. Vicit leo de tribu Juda. et hoc ꝓpter cōstantiam ⁊ audaciā in aggrediēdo ardua ⁊ periculosa. Aliq̄n accipit̄ ꝑ diabolo/ ꝓpter crudelitatē: fm qđ dicitur.1. Petri.5. Aduersarius ṽo vester diabolus tanq̄ leo rugiens. ⁊c. Ita eodē mō fermentū propter calorē inclusum significat feruorem fidei: ꝓpter autē corruptionē/ doctrinam malā. ✳ At illi cogitabant inter se/ dicentes: q2 panes nō accepimus.] Q.d. intra se: bene cauimus: q2 ab eis nullū panem accepim⁹. Ex q̄ ptz/ q̄ intelligebāt fermentū ad litterā. i. panē fermentatū. Ptz etiā eoꝝ deuotio ad xp̄m: q2 sic ei inseparabiliter adherebant/ q̄ obliti fuerunt accipe necessaria. ✳ Sciens aūt Jesus cogitatiōes eoꝝ.] Tanq̄ deus. ✳ Dixit. Quid cogitatis inter vos modice fidei: q2 panes nō habetis? Nondū intelligitis/ neq̄ recordamini q̄nq̄ panū in q̄nq̄ milia hominū: et quot cophinos sumpsistis? Neq̄ septez panū in q̄ttuor milia hoim: et quot sportas sumpsistis? Quare nō intelligitis? q2 nō de pane dixi vobis: Cauete a fermento phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ.] Q.d. ex factis meis p̄cedentib⁹ ⁊ doctrina deberetis sic esse illuminati/ q̄ verbū meū intelligeretis nō de pane materiali: q2 de h̄ possum vobis sufficienter ꝓuidere: qđ ꝓbat duplici exēplo/ in q̄ magnā multitudinē satiauerat/ paruo cibo: vt patuit Mat.14. et.15. capi. (☞ Et annota.5. Q. et fere ꝑ totuz an. quinte ꝑ. ser. Dn̄ice 4. q̄dragesime. fol.138. col.1. Et hoc est qđ dicit. Nōduz intelligitis. ⁊c. vt patz. Sequit̄. ✳ Tūc intellexerūt: q2 nō dixerit cauendū a fermēto panū.] Scꝫ materialiū. ✳ Sꝫ a doctrina phariseorū ⁊ saduceoꝝ] Que vocat̄ fermētū rōne p̄dicta

✳ Accesserunt ad Jesum. ⁊c] Mora. Per istos q̄ venerunt ad xp̄m/ non addiscendi gratia: sed malignādi/ significant̄ illi: q̄ veniunt ad sermonem vel lectionem/ non vt edificentur: sed vt predicatori vel lectori insidient̄. Per hoc autem/ q̄ quesierunt signum de alto: significantur illi: qui querunt audire subtilia: curiosa: ⁊ inutilia. propter quod dictum est eis/ q̄ sibi non dabit̄ signū nisi signum Jone ꝓphete: qui ꝓpter suam inobedientiam/ fuit deglutitus a ceto: sic ⁊ ipsi deglutiendi sunt a diabolo: si tñ vere penitcant de suis defectibus/ saluabuntur: sic̄ Jonas vere penitens de ventre ceti fuit liberat⁹. ✳ Et cum venissent discipuli. ⁊c.] Per istos significantur illi: qui xp̄i doctrinā audiunt/ sed non retinēt: vel opere non adimplent: ideo dicitur eis. ✳ Nondum intelligitis. ⁊c.] E Moralr

✳ Accesserūt. ⁊c. Vt signū de celo. ⁊c] Glo. Vt qui pauit multos paucis: manna plueret: quo omnes reficeret. Vn̄ Johā.6. capi. post eduliuz panum. Quod signū facis: vt videamus ⁊ credamus tibi? quid operaris? Patres nostri manducauerūt māna in deserto. Petebāt tētādo: vt in morē Helie ignē de sublimi mitteret: vel in similitudinem Samuelis estiuo tp̄e mugire tonitrua faceret: q̄si nō possēt ⁊ illa calūniari: ⁊ dicere ex occultis ⁊ varijs aer̄ passiōib⁹ accidisse. ✳ Facto vespere.] Increpat eos/ q̄ ex ordie elemētoꝝ discernāt dies: sed signa tēpoꝝ ignorant: cū ois lex ⁊ ꝓphete aduētus sui indicia ex operū (q̄ gereret) admiratiōe significent. ¶ Cū q̄litatem tp̄is futuri ex signis p̄cedentib⁹ cognoscerēt: rem tā necessariā ex signis suis itelligere negligebāt. ✳ Rutilat em̄.] Patiunt̄ apl̄i post resurrectionez/ ꝑ q̄s me iudicare in futuro scire potestis: q2 cū nō parco meis bonis/ q̄n patiant̄: nō parcam alijs in futuro. ✳ Signa aūt. ⁊c.] Ad tp̄s gr̄e ꝑtinentia a ꝓphetis p̄dicta: non pn̄t vobis fidē facere d̄ meo aduētu. Signa aūt. Signa tēpoꝝ dixit de aduētu suo vel passiōe: cui sil̄e est roseuz celum vespere. Et itē de tribulatione ante aduētuz futuꝝ: cui sil̄e est roseum celū cū tristicia. ✳ Nō dabit̄ ei. ⁊c.] Sed dat̄ fidelibus de celo/ q̄n vidē F Glosa. G

tibus aplis/ in celũ ascendit: ꝛ spm̃sctm̃ misit. * Obliti sunt panes. ꝛc.] Quõ panes nõ hñt: qui mõ impletis sportis nauẽ ascenderũt: ꝛ nauigã tes audiũt/ vt caueãt a fermento phariseoꝝ? Sz tñ ait scriptura/ ꝙ obliti sunt tollere panes secũ: vnius veri et interni panis: (qui cũ eis erat) dul cedine capti: parũ se curare iudicantes de cura corporis et necessarijs: cum et ipsa naturalis re= fectio a mẽte excessarat. * A fermento.] Fermẽ tum est peruersa doctrina: que vel modica totaz massam corrũpit: ꝛ i suũ saporẽ trahit. * Quid cogitatis? ꝛc] Quid cogitatis me dixisse de terre nis panib⁹: de quibus nõ est vobis dubitandũ: cũ de tam paucis tantas feci habũdare reliqas? * Cauete a fermẽto.] A supersticiosa doctrina: que more fermenti veri panis simulat se substan tiã habere. Per hoc innuit: quid significãt qnqȝ panes vl' septẽ. Si enim fermentũ dicit heretica dogmata: panes/ sunt vera doctrina.

Ih Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Anno. ser. In= carñ. incipieñ. Fol. 2. sub the. * Rogauerũt eũ. ꝛc.] A. G. ¶ vel ser. Dñice. 4. quadrage. fo. 135. sub the. * Obliti sunt panes accipere.] C. G. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the. * Cauete a fermẽto. ꝛc.] C. E. G. ¶ vel ser. Fidei. fol. 59. sub the. * Modice fidei. ꝛc.] D. ¶ Uel ser. Apl'oꝝ. fol. 82. sub the. * Cũ venissent discipuli. ꝛc] E.

Fer. vj. dñice. vij. post octa.

Corporis xpi. ser. annot. Ex qnta parte Biblie.

Tx. Mat. 12. A ABijt Jesus per sata sabbato] Lyra. Hic ponitur cõfutatio impugnãtiũ. s. phariseoꝝ xpi facta: qꝛ reprehendũt eum de hoc/ ꝙ discipli ei⁹ transeũtes die sabbati p b lada: vellebãt spicas et cõfricantes mandu cabant grana: q̃si cõtra legem agerẽt ex Christi doctrina. Considerandũ tñ: ꝙ non arguebãt eos agere contra legem: q̃si raperent alienum: quia licitum erat intrare segetem proximi: ꝛ comedere non tñ metere falce. Ut habetur Deut. 23. Sed qꝛ violabant sabbatum: qꝛ preceptum erat in le ge/ ꝙ cibaria p̃pararentur die precedenti: et non in die sabbati. Ut habetur Exo. 16. Ipsi autem p̃parabãt sibi cibũ spicas fricando: et h̊ est quod dicitur. * Abijt Jesus p sata sabbato: discipuli autem eius esurientes ceperunt vellere spicas et mãducare. Pharisei autem videntes dixerũt ei. Ecce discipuli tui faciũt qd nõ licet eis facere sab batis.] Sed xp̃s respõdit eis ostendẽdo ꝙ non faciebãt cõtra legẽ: qꝛ aliqd qd est lege phibitũ bene efficit licitũ ppter necessitatẽ imminẽtẽ: si= cut David: qui legitur sanct⁹/ mãducauit pa= nes ppositionis sibi datos a sacerdote in necessi tate: et tñ in lege erat p̃ceptũ/ ꝙ soli sacerdotes co mederẽt: qui sacerdos inde non reprobat/ ꝙ de= dit alijs: nec etiam Dauid/ ꝙ comedit cum viris suis. Ex hoc patet: ꝙ necessitas faciebat aliquid licitũ: qd alias esset illicitũ. Sic in pposito: dato ꝙ non esset licitũ fricare spicas in die sabbati: tñ fiebat licitum ppter necessitatẽ famis. Et hoc est quod dicit. * At ille dixit eis. Nõ legistis] Uos P supple: qui debetis scire legẽ. * Quid fecerit Da uid] Quẽ tamẽ reputatis sanctũ. * Quãdo esu rijt/ et qui cũ eo erant: quomodo intrauit domũ dei: ꝛ panes ppositionis comedit: quos nõ licebat ei edere: neqȝ his: qui cum eo erãt/ nisi solis sacer dotib⁹?] Et hoc factũ habet. 1. Reg. 21. * Aut nõ legistis in lege.] Ubi ponit alia respõsio: qꝛ sacerdotes in die sabbati i tẽplo manualiter ope rabantur: qꝛ immolabãt aialia deo oblata ꝛ ex= coriabant/ ꝛ hostias lauabãt et consimilia: ꝛ tñ non violabant sabbatũ: qꝛ talia opera erãt ordi nata ad dei cultum. Et hoc est qd dicit saluator. * Qꝛ sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatũ vio lant.] i. manualiter operant. * Et sine crimine sunt?] Qꝛ etiã erat p̃ceptũ a dño: ꝙ talia opa fa cerent in sabbato: ꝛ eadẽ rõne apli vellentes spi= cas in die sabbati ꝛ comedẽtes ex p̃cepto xpi nõ peccabant: qꝛ melius est ipsi xp̃o obedire: q̃ vi= L ctimas in tẽplo offerre. Et hoc est qd dicit salua= tor. * Dico aũt vobis: qꝛ templo maior ẽ hic.] Sez ego (cuius auctoritate hoc faciũt) sum ma ior. Et in hoc etiã ipse ostendit suam deitatẽ: vñ sequit. * Si autem sciretis.] Idest intelligere= tis. * Quid est.] Idest id/ qd scriptuz est Osee 6. b. * Misericordiã volo: ꝛ non sacrificium.] Ex quo ostẽditur per dictũ pphete/ ꝙ opera mise ricordie sunt magis accepta deo/ q̃ victime. * Nunq̃ condemnassetis innocẽtes.] i. discipulos meos in necessitate famis: de licentia mea: sibi p dicto modo subuenientes. ¶ Sequit finito euã gelio. * Dñs est eni filius hois etiam sabbati.] Qꝛ obseruantiã illam poterat mutare: sicut patz ꝙ in nouo testamento auctoritate eius mutata est. ¶ Interli. Idest preest: et nõ subest veteri ob seruantie: et ideo non peccat: qui fm eius ordi= nationem obseruat. D Mar.

* Abijt Jesus per sata. ꝛc.] Moralit. Per sata potest intelligi gentilium doctrina: in qua sunt multe spice: idest dicta philosophica habentia grana veritatis paleis tamen vanitatis et falsi= tatis admixta. Igitur discipuli cuz Christo per sata transeunt: quando christiane fidei zelo do= ctrinã philosophicã studendo discurrunt: vt ibi reperiãt aliqua fidei xpi accõmoda: ꝛ esuriẽtes spicas vellicant: qñ veritates ibi contẽtas ab er

roncis et friuolis separāt. et comedūt: qñ in ventre memorie recondunt: fm illud Augu. de doctrina christiana. Si in dictis infideliū inueniātur nostre fidei accōmoda: nō solum nō sunt abhorrenda: sed etiā ab ipsis tanq̄ ab iniustis possessoribus accipienda: et in nostrū vsum vendicanda. Per phariseos aūt factū discipulorꝝ arguentes: significātur aliqui doctores indiscreto zelo qđ ignorāt/reprobātes: sed saluator rationabiliter excusat. Nā oē verꝝ a q̄cūq̧ dicat: a deo ē. E
* Abijt Jesus. ⁊c.] Glo. Alleg. Sata/sunt auditores: per que discipuli transeūt: cū solicite doctores inspiciunt: quomodo vnūquēq̧ attrahere possint: quorꝝ salutem esuriūt. Spicas vellūt: dum singulos hoies a terrena intētiōe retrahūt. Fricant: dum exemplis virtutū etiā a cōcupiscētia carnis mentes exuūt. Grana comedunt: dū emundatos in corp⁹ ecclesie trajiciūt. Bene hoc agunt discipuli ante dominum: q2 necesse est/precedat sermo doctoris: et sic gratia cor illustrabit auditorꝫ. Sabbato: quia hoc agūt spe quietis eterne: ad quā et alios inuitant. ¶ Moraliter. Item per sata cum dño ambulant: qui diuinis imperijs studentes: in scripturarꝝ meditatione delectant. Esuriūt: qui in eis panē vite. i. dei amorē inuenire desiderāt. Sabbato: dum a turbidis cogitationib⁹ vacare: et videre q̄ suauis est dñs. gaudent. Vellunt spicas et terūt: cū testimonia assumūt et discutiūt: donec in eis medullam dilectiōis inueniūt: que latebat in littera. Sed qui solam supficiē littere sequūtur: nec mentis refectionē norunt: neq̧ aiarꝝ requiē querunt. vñ ɔ̄putatio sequit. * At ille dixit eis. Esurientes. ⁊c.] Quia vt ali⁹ ait euāgelista: nec locum vescendi habebāt pro turbis: ppter nimiaꝫ importunitatē corꝝ. ¶ Alij euāgeliste addūt manib⁹ cōfricasse. Vñ et Petro dicit Actuū. 10. b. Macta et manduca. * Non licet. ⁊c.] Scōm preceptū legis. Sed q2 alia scriptura dicit. Misericordiaꝫ malo: q̄ sacrificiū: meli⁹ fuit hoiem de famis periculo liberare: q̄ sacrificiū deo offerre: q2 hostia deo placens/est salus hoim. De vastatione frugū nō arguūt: q2 licet p legē inde edere. * At ille dixit. ⁊c.] In hoc facto nihil aliud instruimur: nisi vt sabbatū non ad litterā: ſ3 spiritualiter intelligamus. * Non legistis? ⁊c.] F
Primo Regū. 21. b. Si Dauid ab Abimelech non reprehendit: quorꝝ vterq̧ mandatū legis ꝓbabili necessitate transgressus est: et hic similis causa famis est: cur nō idem probatis in aplis? * Panes ꝓpositionis. ⁊c.] Qđ significauit sacerdotalem cibum transiturꝝ in vsum populorꝝ. Vel q2 omēs sacerdotes debem⁹ imitari. Vel q̄ omēs sacerdotes sum⁹. ¶ Comedit in sabbato: qñ de mēsa tollebant alijs substitutis. Erat etiā tunc neomenie dies. * Q2 sabbatis. ⁊c.] Hic sine necessitate ostēdit sabbatū violari ab ipsis: q̄ calūniant. Vnū exēplum datū est regie potestatis/de Dauid. Aliud sacerdotalis/de his: q̄ p ministeriū templi sabbatū violāt: vt mlto min⁹ ad ipsum ptineat crimē spicarꝝ sabbato vulsarꝝ: q̄ ver⁹ rex et sacerdos est ⁊ dñs sabbati. * Dico aūt vobis. ⁊c.] Quasi/si figurale templum potuit defendere sacerdotes sibi seruiētes: cur spūale non pōt defendere discipulos sibi credentes? * Si aūt sciretis. ⁊c.] Et vt ostēderet oīa futuri tēporis speciē ɔ̄tinere: adiecit. Si aūt sciretꝭ. i. q2 de⁹ p gratiā disposuit liberare poplm: ⁊ nō p exteriores obseruātias: nō reprehēderetꝭ in eos/si vetera omittūt. ☞ Finito euāgelio hui⁹ dici/sequit. * Dñs est. n. ⁊c.] Si Dauid pastus/et sacerdotes tēpli ministerio sabbatū violantes sine crimine sunt: quanto magis fili⁹ hois: qui ver⁹ est rex et sacerdos et dñs sabbati?

☞ Applica ad hec aliqua de an. ser. Prel'. fo. 90. sub the. * Ceperūt vellere spicas. ⁊c] A. D. E. ¶ vel ser. Sacri. fo. 14. sub the. * Panes ꝓpositiōis. ⁊c.] F. ¶ vel Misericordie. fol. 171. sb the. * Misericordiā volo.] C. E. ¶ vl' ser. sctōrꝝ Innocentū. fol. 32. sub the. * Nūq̄ ɔdēnassetis innocentes.] C. ¶ vl' ser Aplorꝝ. fol. 82. sub the. * Discipuli esuriētes. ⁊c.] A. G Auctor.

Dñice. viij. post oc. corporꝭ xpi. ser. an. Ex q̄nta parte bib.

Dixit dominus Jesus discipulis suis. Attendite a falsis ꝓphetis.] Lyra. Postq̄ saluator dedit legem euangelicā: consequēter ostēdit eā obseruabilē. Hec eñi est vna de conditiōibus legis. s. q̄ sit obseruabilis. Ad obseruationē ipsi⁹ tria faciunt. s. imploratio diuini auxilij: ⁊ ideo dicit. * Petite: ⁊ dabit vobis. ⁊c.] ☞ Quod inuenies anno. 1. D. q̄nte par. ser. Ferie. 2. Dñice. 4. post octa. Pasche. folio. 235. col. 3.) Itē conat⁹ liberi arbitrij: ideo dicit. * Intrate p angustā portā. ⁊c.] ☞ Quere infra annotamēto. 1. B. q̄nte partis. ser. Ferie 6. Dñice. 13. post octa. cor. xpi.) Tertio euitatio mali consortij: vel false doctrine: ⁊ hoc est quod dicitur in euangelio hodierno. * Attendite.] Idest diligenter cauete. * A falsis prophetis.] Idest doctorib⁹ hereticꝭ. Propheta. n. vno modo idem est: quod prolocutor. Et quia venenum non propinatur/nisi melle tinctum: ideo

ſubdit. ✳ Qui veniūt ad vos in veſtimētis oui
um:intrinſecꝰ aūt ſunt lupi rapaces] Qꝛ falſaꝫ
doctrinā palliant apparentia virtutū. Et qꝛ nō
poſſunt vitari:niſi cognoſcant: et nō poſſunt co
gnoſci ex apparētia exteriori:ideo ſubdit vn̄ de=
beant cognoſci.ſ.ab operibꝰ: ꝓpter qꝺ dicit. ✳
A fructibꝰ eoꝝ cognoſcetis eos. Nunquid col=
ligunt de ſpinis vuas:aut de tribulis ficus? Sic
oīs arbor bona:fructus bonos facit: mala autē
arbor:fructus malos facit. Non poteſt arbor bo
na fructus malos facere:neqꝫ arbor mala fructꝰ
bonos facere.] Arbor bona dicit̄ hic homo ha=
bens voluntatē bonam:et talis vt ſic/ ſemꝑ facit
opꝰ bonū. Et ſimiliter arbor mala/ eſt homo ha
bens malam voluntatē:et iſte ſemꝑ facit maluꝫ
actū:ſicut eīn ſedens:inqꜫtū ſedēs: nō poteſt am
bulare. Vn̄ in ſenſu cōpoſito falſa eſt: qꝛ ſequere
tur ꝙ ſederet ⁊ ambularet ſimul.in ſenſu tn̄ diui
ſo eſt vera:qꝛ ille qui ſedet nūc: poteſt poſtea am
bulare:ſic habens voluntatē bonā: dum retinet
eam:nō poteſt male agere:qꝛ ad bonitatē volun
tatis requirūtur oēs circūſtantie bone. homo
tn̄ habens bonam voluntatē nunc: pōt eam di=
mittere:et ſic male agere:et propter hoc ſubdit̄.

B ✳ Omnis arbor:que nō facit fructū bonū/ exci
detur.] Scꝫ in morte:qn̄ a vita preſenti ſepara
bitur. ✳ Et in ignem mittet̄.] Scꝫ gehēne: ⁊ ſic
apparebit fructꝰ talis arboris. ꝓpter qꝺ repetit.
✳ Igit̄ ex fructibꝰ eoꝝ cognoſcetis eos.] Oſtē=
ſo quid requirit̄ ad legis impletionē:oſtēdit con
ſequenter ꝙ alia nō ſufficiūt ſine iſtis ad ſalutē:
qꝛ inter alia/illa que vident̄ magis ſufficere ad
hoc/eſt ꝯfeſſio fidei:vel oꝑatio miraculoꝝ:vel ꝓ
phetia:vel iſta coniūcta ſimul:et tn̄ nō ſufficiūt.
Confeſſio eīn fidei ſine operibꝰ nō ſufficit:qꝛ ta=
lis fides mortua eſt:vt dicitur Iaco.2. ⁊ hoc eſt
qꝺ dicit. ✳ Non oīs ꝗ dicit mihi/ dn̄e dn̄e: intra
bit in regnum celoꝝ.] Confitēdo fidem catholi
cam:niſi adſint opera:ideo ſubdit̄. ✳ Sꝫ ꝗ facit
voluntatē patris mei:qui in celis eſt:ipſe intra=
bit in regnum celorum.

C ✳ Attendite.⁊c.] Moral'r. Hoc exponi poteſt
Moral'r de demonibꝰ in angelos lucis ſe transferētibꝰ:vt
iuſtos decipiāt:ideo dicitur.1.Joh.4.d. Nolite
credere oīni ſpiritui:ſed ꝓbate ſpūs vtrū ex deo
ſint. ✳ Oīs arbor.⁊c.] Hoc eſt homo radicatus
i charitate. ✳ Mala aūt arbor.⁊c.] Hoc eſt hō
radicatꝰ i iniq̄tate. ✳ Nō oīs ꝗ dicit mihi dn̄e.
⁊c.] Hoc enim facto dicūtur hypocrite:ſanctita
tem exterius ſimulantes.

D ✳ Attendite a falſis ꝓphetis.⁊c.] Glo. Cum di
Gloſa xiſſet arctā viam a paucis inueniri: ne forte ſui
implicarent̄ erroribꝰ pſeudoprophetaꝝ/adiecit
Attēdite. ✳ Attēdite.⁊c.] Qꝺ ſupra latā portā
dixit:falſos ꝓphetas aptiꝰ dic̄. ✳ Attēdite.⁊c.]
Licet h̄ de oībꝰ:ꝗ aliud habitu ⁊ ſermone:aliud
opere oſtēdūt/poſſet accipi: tn̄ ſpecialiter de here
ticis:ꝗ quadā pietatis veſte tecti: venenato aio/
⁊ intētione nocēdi lupi ſunt rapaces: vel exteriꝰ
(ſi copia dat̄) ꝑſequēdo:vel interiꝰ corrumpēdo.
✳ Qui veniūt ad vos.] In ꝯſpectu hoīm ſilcs
miniſtris iuſticie/ dū ieiunāt: orāt: elemoſynas
dant:ſed nō ſunt eoꝝ fructꝰ: qꝛ ꝓ vitio eis repu
tatur. ✳ A fructibꝰ eoꝝ.] Hiero. Nō a veſte:ſꝫ
ab oꝑibꝰ:qꝺ de manifeſtꝭ accipit̄. Quō ab eis?
Qꝛ vt ſpina nō facit vuā:ſic bona arbor bonum
fructū:mala malum:et nō ecōuerſo. A fructibꝰ
eoꝝ. Qꝛ fideles opprimūt:deū:ſi non verbis/ fa
ctis blaſphemāt. Maxime aūt ꝑ impatiētiā diſ
cernūtur in tꝑe aduerſitatis. Ieiunia.n. et orati
ones ſunt ſimulatis:ſicut et bonis: ſed nō debēt
oues pelles ſuas deponere: etſi aliqn̄ eis lupi ſe
contegāt. ✳ Nunq̄d colligūt de ſpinis? ⁊c.] Al E
legorice. Spine et tribuli/ ſunt heretici: a q̄bus
nullus ſapientū ſanctitatē vel veritatē poterit in
uenire:ſed ꝯſcindunt ⁊ cruētant approximātes.
¶ Vel ſpine ⁊ tribuli/cure ſunt ſeculi:pūctiones
qꝫ vitioꝝ. Vua et ficꝰ:dulcedo noue cōuerſatio
nis:quā xp̄s in nobis eſurijt: ⁊ feruor dilectiōis
qui letificat cor hois. Non ḡ de ſpinis et tribulis
vua ⁊ ficꝰ:qꝛ mēs adhuc veteris hois ꝯſuetudie
ꝑſſa:pōt ſimulare:nō ferre fructꝰ noui hois. Qꝺ
ſi aliqn̄ dicta vl'facta maloꝝ ꝓſunt bonis: nō h̄
faciūt mali:ſꝫ fit de ill' ꝯſilio dei:qꝛ nō eoꝝ fructꝰ
eſt:ſꝫ vitis:ꝗ ſuꝑ ſpinas aliqn̄ exuberat. Sꝫ car
pēdꝰ ē botrꝰ:ſpina cauēda. Vitis:xp̄s. Sui:pal
mites:ꝗ ferūt vuas.i.oꝑa ſpūs:ꝗ inebriāt mētē.
✳ Sic oīs arbor.].i.ſꝫ p̄dictā iꝑoſſibilitatē:qꝛ ꝺ
mala radice nō pōt fructꝰ ſuauitatꝭ erūpe. Expe
ctādi ſūt boni fructꝰ ꝺ bona arbore. Arbor bona
vl'mala:nō natura:ꝗ i oībꝰ bona a deo ē creata:
ſꝫ volūtas bona vel mala. Fructꝰ:oꝑa: ꝗ nec bo
na male volūtatꝭ pn̄t eē:nec mala bone volūtatꝭ.
Fructꝰ bone arborꝭ/gaudiū:pax:patiētia:lōga 5
nimitas.⁊c.q̄s fructꝰ nō niſi bona volūtas ꝑtu=
rit. Sic ꝯ̄rio malos mala itētio nutrit. ✳ Non
pōt.⁊c.] Nō ait/non pōt mala arbor bona fieri:
vel bona mala:qꝛ Paulꝰ ex ꝑſecutore factus eſt
apl's: ⁊ aiā manēte integra natura:affectu volūta
tis corrūpit̄: vl'in meliꝰ mutat̄. ¶ Volūtas vni
uſcuiuſqꝫ:arbor bona vl'mala. Et ſic arbor radi
cat̄ in terra:ſic volūtas i aia. ¶ Fructꝰ male ar=
boris/ſunt oꝑa carnis.ſ.fornicatio:imūditia:lu
xuria. ✳ Oīs arbor.⁊c.] Hac ſnīa hypocritas
⁊ pſeudoprophetas damnat: ⁊ qꝺ ſupra docuit
de cordis mūditia:h̄ exēplo ꝯfirmat: ꝙ nemo de
mala itētiōe fructū ꝑcipit bonū: nec de bona niſi
bonū metit. ✳ Igit̄ ex fructibꝰ] Q.d. a falſis ꝓ
phetꝭ attēdite: ⁊ ex fructibꝰ eos cognoſcite. ¶ Ex
fructibꝰ.qꝛ lꝫ dicāt:dn̄e dn̄e:nō ꝯtinuo ſūt credē=

di.B aũt dicũt: vt a vob recipiãt. vere dicere: dñs
Jes⁹/ẽ i corde credere: ⁊ ore pfiteri: opib⁹ attesta
B ri: nã vnũ sine altero/negare est. * Non oñis
qui dicit.] Sicut cauendi sunt: qui habent spe
ciem bone vite: propter dogma nequitie: sic et hi
ecõtrario: q cum integre fidei et doctrine sint: tur
piter viuunt. Vtrumq eñ necesse est: vt ⁊ opus
sermone/⁊ sermo operibus cõprobet. * Qui di
cunt/dñe dñe.] Iter regni dei/est obedientia: nõ
nominis nuncupatio. Non est hoc illud vere et
ppie dicere: vbi platio discordat a voluntate.
De quo Apls ait.1.Cor.12.a. Nemo potest di
cere dñs Jesus/nisi in spiritusancto.
h ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermõis Prelator. incipieñ.fol.90. ¶ vel ser. Fe
rie.4. Ciner.fol.75. ¶ vel ser. Dñice.3.quadra
gesime.fol.117.sub the. * Attendite a falsis p=
phetis.ꝛc.] A.C.D. ¶ vel ser. Pctõrũ.fol.189.
sub the. * Nunqd colligũt de spinis:ꝛc] A.E.
¶ vel ser. Relig fol.136.sub the. * Non oñis q
dicit/dñe dñe.ꝛc.] B. ¶ vel ser. Funer.fol.305.
sub the. * Oñis arbor.ꝛc.] B.C. ¶ vel ser. Fi
dei.fol.59.sub the. * Nõ ois q dicit.ꝛc.] B.C.

Fer.iiij. dñice.viij.post oct.

corpo.xpi.ser.annota. Ex quinta parte Biblie.

DIxerunt discipuli ad Jesum.
Magister vidim⁹ qndã.ꝛc.]
Lyra. Ex hoc eñ/ q xps dixe
rat supra paruulos recipien=
dos in noie ei⁹: quis sint par
ue reputationis. ☞ Prout
inuenies supra Anno.1.qnte
partis.ser. Ferie.4. Dñice Septuagesime. inci
pien. * Egressus Jesus/ibat per Galileã.ꝛc.]
fol.68.col.3.) Ideo Johannes mouit questionẽ
de quodam eiiciẽte demonia in noie xpi: qui tñ
nõ erat de societate eius: quẽ phibuerãt discipu
li: vtrum bene vel male fecissent/ ad sciendum si
essent hoc al's facturi in casu psimili. Et circa B
primo ponitur xpi responsio. Secũdo phibitio
scandali: ibi. Et qsqs scandalizauerit.ꝛc. Circa
primũ dicit. * Respondit illi Johãnes/ dicẽs.
Magister/vidimus quendam in noie tuo eiici
entẽ demonia: qui nõ sequit nos: et phibuim⁹
eum. Jesus autem ait. Nolite phibere eũ. Ne
mo est enim: qui facit virtutẽ in nomine meo: et
possit cito male loqui de me. Qui enim non est
aduersum vos: pro vobis est. ☞ Expositio=
nem hui⁹ lrẽ sm eundem Lyrã: quere anno.29.
A.qnte par.ser. Prel'. Fol.125.col.4. Et qr non
B solum in noie xpi fienda sunt miracula: sed etiã
opera meritoria: ideo sequit. * Quisqs eñ po
tum dederit vobis calicem aque frigide in no=
mine meo: quia christi estis: amen dico vobis:
non pdet mercedem suã.] Hoc dicit a ostenden
dum/ q quilibet (quantũcunq paup) potest ali
qua pietatis opera facere: qr potũ aque frigide
potest dare quilibet/quantũcũq pauper. Con= C
sequẽter ponit phibitio scandali: cũ dicit. * Et
qsquis scandalizauerit vnũ ex his pusillis cre=
dentibus in me: bonũ est ei magis/si circũdaret
mola asinaria collo eius: et in mare mitteret. Et
si scandalizauerit te man⁹ tua/abscide illã. Bo
num est tibi debilẽ introire in vitã: q duas ma
nus habentem ire in gehennã in ignem inextin
guibilem: vbi vermis eor nõ morit: et ignis nõ
extinguit. Et si pes tu⁹ te scandalizat: amputa
illum. Bonũ est tibi claudum in vitam eternã
introire: q duos pedes habentẽ/mitti in gehen=
nam ignis inextinguibilis: vbi vermis eor non
moritur: ⁊ ignis non extinguit. Qd si ocul⁹ tu⁹
scandalizat te: eiice eũ. Bonũ est tibi luscum in=
troire in regnum dei: q duos oculos habentem
mitti in gehennã ignis.] ☞ Expositionẽ su
pradicti text⁹ quere annot.1.D.E.qnte partis.
ser. Reuelationis Michaelis archangeli. To=
mo.2.) Sequit. * Vbi vermis eor nõ morit.]
Idest aculeus vel remorsus psciẽtie: q continue
affliget damnatos. * Et ignis non extinguit.]
* Magister vidim⁹ quendam.ꝛc.] Moralit. D Moralit.
☞ Quere in predicto anno.29.B.qnte ptis.
ser.Prel'.fol.quo supra. * Et qsquis scandali=
zauerit vnũ ex his pusillis.ꝛc.] Grego. Per mo
lam asinariã/secularis vite circuit⁹ et labor ex=
primitur. Per pfundum maris/extrema dãna
tio designat. Qui ergo ad secularitatis speciem
deduct⁹: verbo ceteros destruit vel exẽplo: meli⁹
pfecto erat: vt hunc ad mortẽ sub exteriori habi
tu terrena acta cõstringerent: q sacra officia in
culpa ceteris imitabilem demostrarent: qr nimi
rum etsi sol⁹ caderet: vtcunq tolerabilior infer=
ni pena cruciaret. * Et si scandalizauerit te ma
nus tua.ꝛc.] Sanctus Job vicesimonono capi
tulo dicit. Oculus fui ceco: et pes claudo: idest
consiliarius ignorantium: et adiutor impoten=
tium. Ergo manum abscindere: et oculum erue
re: ne scandalizẽt: est hominem quantumcunq
sibi vtilem in temporalib⁹ a sua societate expel=
lere: si sibi sit ad periculũ ruine in spiritualib⁹.
* Respondit illi Johãnes/ dicens. Magister. E Glosa
ꝛc.] Glo. Quia dixerat: qsquis vnũ ex huius=
modi pueris receperit: me recipit.ꝛc. ☞ Vt
ptz in predicto an. Fer.4.dñice septuagesi.) In
telligit Johãnes: q in noie ei⁹ eos nõ recipiãt: q
nõ syncere ambulãt. Vñ ait. * Magister vidi=
mus quendã.ꝛc.] Quasi/hic in noie tuo nõ dz
suscipi. * Et phibuim⁹ eũ.] Putauit eũ exclu
dendũ a beneficio: qui nõ vtit officio. Sz docet

neminē a bono:qđ ex parte habet/ arcendum:sʒ ad hoc potius:quod nō habet/ ꝓuocādũ. Unde.✱ Nolite ꝓhibere eũ.ꝛc.] Beda. Hinc Apostolus Phil.1.c. Sed siue occasione/siue veritate xp̄s annũcietur:et in hoc gaudeo semꝑ/ꝛ gaudebo. Tales q̄uis signa faciant:ꝛ ob alioꝝ salutem censeant̃ esse non ꝓhibendi: non t̄n eis secura consciētia. Jmmo cũ dixerint illud Matthei 7.d. Jn nomine tuo prophetauim⁹:ꝛ demonia eiecimus.ꝛc. Dicet̃ eis:q2 nũq̄ noui vos:discedite a me qui operamini iniq̄tatē. Jta q̄ hereticis et schismaticis ꝛ malis catholicis nō sacramēta cōmunia:in quibus nobiscũ sunt: nō contra:sed diuisionē paci veritatiq̄ contrariā: qua aduersum nos sunt:et dn̄m non sequũtur nobiscũ:detestari et ꝓhibere debem⁹.
F ✱ Calicē aque frigide.] Ne pauꝑtate ꝛ penuria lignoruʒ aliq̄s se excuset. Similiter dicit Apl̃s ad Gal.6.b. Cōmunicet aũt is:qui catechizat̃ v̄bo/ei: q̄ se catechizat in om̄ibus bonis. Et ne quis se pauꝑtate excuset/ait ibidem. Nolite errare:deus nō irridetur. Que em̄ seminauerit homo:hec et metet.✱ Et quisq̄s scandalizauerit.ꝛc.] Quanq̄ hoc generale sit:potest t̄n fm̄ cōsequentiā sermonis contra apl̃os dici: qui de primatu disputabant:et eos:quos ad fidem vocabant/ exemplo suo perdere poterant. ❡ Beda. Nota q̄ in bono opere nostro aliquādo cauendum est scandaluʒ ꝓximi:aliq̄n pro nihilo habendum: inquantũ sine peccato possum⁹/vitare ꝓximoꝝ scandalũ debemus. Si aũt pro veritate scādalũ sumitur vtilius nasci permittit̃/ q̄ veritas relinquatur. ✱ Mola asinaria.ꝛc.] Hiero. Scd̄m morem ꝓuincie. Hec enim pena maioꝝ criminũ erat. Et re vera est melius innoxiũ pena atrocissima temporali t̄m finire vitā corpoream: q̄ ledendo fratrem/mortē anime mereri perpetuā. Per molaʒ asinariam/secularis vite circuit⁹ et labor:et per profundum maris/extrema damnatio. Meli⁹ est/vt solus pereat sub habitu exteriori: nō simulando se bonum: q̄ simulando se bonũ/ corrumpere alios. Leuius ergo est/ si sub exteriori habitu ad mortem terrena acta constringant: q̄ si sacra officia culpam ceteris imitabileʒ demōstrēt: q2 si solus caderet/tolerabilior (vtcunq̄)cum inferni pena cruciaret.✱ Et si scādalizauerit.ꝛc.] Quia supra docuit/ ne scandalizemus eos:qui credunt in eum: admonet quantũ debem⁹ eos cauere:qui scandalizant. Scandalon grece:offendiculum vel ruina/vel impactio pedis. Uel (vt alij)scrupulus. Jlle ergo scandalizat fratrē: qui ei dicto vel facto/occasionem ruine prebet.
✱ Manus tua.ꝛc.] Amicus:cuius ope et consilio indigem⁹ quotidie. Sʒ si hic ledere in causa anime voluerit:excludendus est a nostra societate:ne si cum perdito in hac vita partē habere volumus: simul cũ illo pereamus. ✱ Duaʒ duas manus.] Hiero. Due manus principat⁹: humilitas/ꝛ superbia. Abscinde supbiam:tene humilem principatũ. ✱ Ubi vermis.ꝛc.] Be- b da. Fetor vermiũ de corruptione carnis et sanguinis. Jdeoq̄ caro recens sale condit̃: vt exiccato humore sanguineo/vermis esse nequeat. Caro ergo et sanguis/vermes creant: quia delectatio carnalis:cui condimentũ continētie non resistit:penam luxuriosis generat eternā. Debemus ergo corpus continētie sale/ꝛ mentē condimento sapientie ab erroris et vitiorum labe castigare. h

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermōis Dñice.3. Quadragesime.incipien̄.fol. 117.sub the.✱ Uidimus quendam.ꝛc.] vt.5. A. ❡ Uel ser. Elemosyne.fol.173.sub them̄.✱ Quisq̄s enim potũ dederit.ꝛc.] B.F. ❡ vel ser. Peccatoꝝ.fol.189. ❡ vel Funerum.fol.305.sub the.✱ Uermis coꝝ.ꝛc.] C.G. ❡ vel ser. Relig. fol.136.sub themate. ✱ Quisquis scandalizauerit.ꝛc.] D.E.F.

Fer.vj.dñice.viij.post octa.

Corporis xp̄i.ser.annot. Ex quinta parte Bib.

DIxit Jesus.ꝛc.] Lyra. Postq̄ saluator ostendit hypocrisis motiuũ: quod est supbia. ☞ Cũ dicebat. ✱ Locut⁹ est Jesus. ꝛc.] Qđ inuenies annotamēto.1. A. quite pri. sermōis Ferie.3. Dñice.2.quadragesime,fo.107.col.4.) Hic ostendit ei⁹ multiplicem effectum. Et diuidit̃ in duas partes: q2 primo describit ex multiplici effectu hypocrisis culpam. Secundo subiungit penā: ibi.✱ Serpentes genimina.ꝛc.] ☞ Qđ inuenies anno.1.qnte p.sermo. Ferie.6.dñice.15.post octa. corporis xp̄i.infra.) Circa primũ aduertēdum/ q̄ hypocrisis est simulatio falsa :et ideo opponit̃ veritati. Ueritas aũt triplex est. Doctrine: iusticie:et vite. Et ideo diuidit̃ in tres partes: q2 primo ostendit̃ qualiter pharisei corrũpebant ꝑ hypocrisim veritatē doctrine. Secundo idem ostēditur de veritate iusticie: ibi. Ue vobis scribe et pharisei hypocrite:q̄ decimatis. ꝛc. Tertio ideʒ ostenditur de veritate vite:ibi. ✱ Ue vobis scribe et pharisei:qui mundatis.ꝛc.] ☞ Ut inuenies in predicto annotamento.lr̄a.A.) Circa b primum considerādũ q̄ doctrina legis ad tria ordinabat̃:videlicet ad cognitionē Christi in lege promissi. Secundo ad salutis consecutioneʒ ꝑ mandatoꝝ impletionē:vt dicit̃ Math.9.ca.

Si vis ad vitā ingredi: serua mandata. Tertio
ad cultū vni⁹ dei obseruādum. Et ideo diuidit
in tres partes: sm q̄ ista tria per hypocrisim cor
rumpebant pharisei. Secūda ibi. Ue vobis scri
be et pharisei: q̄ circuitis. ⁊c. Tertia ibi. Ue vo=
bis duces ceci. Considerādum aūt q̄ in omnib⁹
istis effectibus hypocrisis preponit hanc dictio=
nē/ve: que maledictionē significat. Cuius ratio
est: q̄ sicut in lege veteris testamēti ponuntur be
nedictiones obseruātib⁹ legem: et maledictiōes
transgrediētib⁹ eam (vt habetur Deutero. 28.)
ita in euangelio ponūtur beatitudines: vt habe
tur Matthei. 5. capi. ⁊ hoc respectu iustoꝝ: ⁊ hic
contrarie ponunt maledictiones cōtra hypocri
tas falso iusticiā simulantes. Dicit ergo. * Di
xit Jesus turbis iudeoꝝ et principibus sacerdo
tum. Ue vobis scribe et pharisei hypocrite: qui
clauditis regnum celoꝝ ante hoies.] Regnū ce
lorum hic accipit p̄ beatitudine eterna. Ostiū:
per qd̄ intrat ad ipsam: xp̄s est: sm qd̄ ipsemet di
cit. Joh. 10. b. Ego sum ostiū: p̄ me si q̄s introie
rit/saluabit. Clauis aūt: qua aperit hoc ostiū/
vel clauditur/est doctrina. p̄pter qd̄ auctoritas do
cendi/vocat clauis sciētie: vt habet Luce. 11. et
ideo per sanam doctrinā aperit hoc ostium: et p̄
falsam doctrinā claudit. Ergo q̄ pharisei et scri
be auctoritates: que sunt in lege et prophetis de
xp̄o/co rūpebant: ideo claudebant regnū celoꝝ
ante homines: eos a fide et noticia xp̄i veri auer
tendo. Ideo sequit. * Uos enim nō intratis.]
Quia a cognitione: quā habuerūt de xp̄o p̄ odi
um et rancorē conuersi sunt in errorē: vt dicitur
Matth. 21. ☞ Qd̄ inuenies annot. 1. F. ⁊c.
quinte partis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 2. quadrage.
C fol. 112. col. 2. * Nec introeūtes.] Idest intrare
volentes: quales erāt simplices populi. * Sini
tis intrare.] Q: per istos phariseos fuerūt dece
pti: ⁊ a fide xp̄i pro maiori parte auersi. Sequit.
* Ue vobis scribe et pharisei hypocrite: q̄ come
ditis domos viduarū: orationes longas orātes:
p̄pter hoc amplius accipietis iudiciū.] Conse=
quenter ostendit qualiter corrūpebant veritatē
doctrine in his: que pertinēt ad salutē. Dicebāt
enim: q̄ obseruare legez/erat necessariū oib⁹ ad
salutē: qd̄ est falsuz: q: multi gentiles sunt salua
ti: vt Job et plures alij. Ex suppositione autem
huius falsi discurrebant aliqui doctores hebrei
per diuersas ciuitates et castra: vt possent cōuer
tere aliquos de gentilitate ad iudaismuz: et hoc
est quod dicitur. * Ue vobis scribe et pharisei
hypocrite: qui circuitis mare ⁊ aridam: vt facia
tis vnum proselytum.] Proselytus enim legis
dicebatur ille: qui de gentilitate ad iudaismum
conuertebatur. * Et cum fuerit factus/facitis
eum filium gehenne.] Quia per malam vitaz

suam ipsum in moribus corrumpebant: sed ad=
ditur. * Duplo q̄z vos.] Quia ille sic in mori=
bus deprauatus/ad gentilem ritum reuerteba
tur: et sic erat apostata a lege: quā obseruare pro
miserat: et sic in moribus et fide peccabat. Simi
liter autem faciunt illi: qui multum laborāt ad
hoc: vt possint aliquē ad statuz religionis addu
cere: et cum adductus fuerit: per mala exempla
faciunt ipsum apostatare: et sic fiunt nouissima
eius peiora prioribus. Consequenter ostendit D
qualiter corrumpebant veritatem doctrine in
his: que pertinent ad actum latrie: cuius actus
est iurare modo debito: et iuramentum obserua
re. Pharisei enim ⁊ scribe ex cupiditate moti: di
cebant/q̄ illi: qui iurabāt per templum dei: nec
peccabant: nec erant in aliquo obligati: sed illi:
qui iurabant per aurum templi: erant obligati
ad soluendum sacerdotibus certam portionem
auri: et iste error procedebat ex cupiditate: vt di
ctum est. In rebus enim materialibus non est
aliqua sanctitas: nisi inquantum ordinātur ad
cultum diuinum: ad hoc autem directe ordina
batur templum. Aurum autem: quo opperie=
bantur parietes templi interius magis ordina
batur ad templi decorem. propter hoc dicitur.
* Ue vobis duces ceci.] Quia erant in erro=
re: et alios in errorem inducebant. * Qui dici=
tis. Quicūq̄z iurauerit per tēplū: nihil est. Qui
autem iurauerit in auro templi: debitor est: stul
ti et ceci. Quid enim maius est/aurū: an tem=
plum: quod sanctificat aurum?] Quasi dicat.
Nulli dubium: q̄ templum est maius: ratione
predicta. * Et quicunq̄z iurauerit in altari: ni
hil est.] Idest non peccat: nec est in aliquo obli
gatus. * Quicunq̄z autem iurauerit in dono:
quod est super illud: debet.] Idest obligatus est
ad soluendum tantum: quantū valet illud do=
num. Et iste error similiter procedebat ex cupi=
ditate. p̄pter quod subditur. * Ceci. Quid enī
maius est: donum/an altare: quod sanctificat
donū?] Quasi dicat. Ipsum altare: quia si q̄s
fecisset tunc oblationē deo alibi q̄z in Hierusalē:
⁊ q̄z in altari: qd̄ erat in templo: nō erat accepta
bilis deo: immo in hoc incurrebat crimen sacri=
legij. Addit etiam secundam rationē ad hoc: di
cens. * Qui ergo iurat in altari: iurat in eo: et
in omnibus: que super illud sunt.] Ex quo pa=
tet q̄ iuramentū: quod fit in altari: includit il=
lud quod fit in dono: quod est super altare: et
non econuerso. et sic se habet ad illud: sicut to=
tum ad partem. Addit etiam tertiam rationem
ad hoc/dicēs. * Et quicūq̄z iurauerit in tēplo: E
iurat in illo: ⁊ in eo: qui habitat in ipso.] Quia
enī templū erat ordinatū ad diuinū cultū: ideo
de⁹ speciali modo habitabat in tēplo. Ideo iu=

rans per templum:iurat per deū: qui colitur in
templo:et hoc est maius/ꝙ iurare in dono:qđ si
bi offerť. Confirmať aūt vltimū dictum ꝑ exem
plum. * Et ꝗ iurat in celo/iurat in throno dei:
ꝛ in eo:ꝗ sedet super eum.] Quia:sicut dictū est
(Matthei.5.) qui iurat per celum:iurat quodā
modo per ipsum deū:inquātū virtus diuina re=
lucet speciali modo in celo. Consequenter osten
ditur qualiter corrūpebant pharisei veritatē iu
sticie per hypocrisim:quia illa: que erant parui
ponderis:multum reputabant ad simulationeꝫ
sanctitatis:et illa:que erant maioris necessita=
F tis ad salutē/contēnebant:et hoc est quod dicit.
* Ve vobis scribe et pharisei hypocrite: qui de
cimatis menthā et anethū et cyminū.] Hoc po
test intelligi dupliciter. Uno modo respectu sui:
quia licet ministri templi acciperent decimas a
populo:tñ de illis acceptis a populo:et de his:ꝗ̄
habebant ex labore suo/decimas reddebāt sum=
mo sacerdoti:vt habetur Nu.18. Et ideo ad si=
mulationē sanctitatis reddebāt eis decimas de
minimis. Hoc etiaꝫ faciebant ratione cupidita
tis:vt per exemplum sui inducerent populū ad
reddendū sibi decimas de omnibꝰ vsqꝫ ad mini
ma. ¶ Aliter potest intelligi respectu alioꝝ/ꝙ ꝑ
doctrinā suam inducebāt ad decimas stricte sol
uendum sibi: vt sit sensus. Qui decimatis. ꝛc.
hoc est:qui decimare docetis. * Et reliquistis:
que grauiora sunt legis.] Hoc similiter intelligi
tur dupliciter. Uno modo respectu sui: quia ꝗ̄
erant magne necessitatis:facere omittebāt. Alio
modo respectu aliorū:quia alios ad talia obser
uanda inducere negligebāt. Similiter faciūt sa
cerdotes ecclesie et prelati:qui solicite arguunt/
et argui procurant subiectos de redditione deci
marum/et consimiliū:que eis debenť:et parum
curant si in maioribus criminibus inuoluātur.
Que aūt sint illa maiora a phariseis neglecta/
subdit. * Judicium: et misericordiam: et fidē]
Fides importat debitū ordinē hominis ad deū.
Judiciū autem importat debitum ordinē homi
nis ad proximū/ in his: que habent rationē de
biti. Misericordia aūt in his:que habent ratio
nem doni:et etiā in istis tribus intelligūtur oīa
illa:que sunt multū necessaria ad salutē. Sequi
tur. * Hec oportuit facere.] Tanqꝫ magis ne=
cessaria. * Et illa nō omittere.] Tanqꝫ minora
bona. Hoc aūt dicit/ne forte ex verbis predictis
crederet aliquis/ꝙ non esset bonum soluere deci
mas de minimis. (☞ Finito hic euāgelio ho
dierno/sequiť.) * Duces ceci.] Uocat eos du
ces:qui habebant regere populum/ et cecos: qꝛ
peruertebant intellectū scripturaꝝ/dicentes esse
multum curandum de minimis:et parū de ma
gnis:propter qđ subdit. * Excolantes culicē.]

Jdest minima cum diligētia perquirentes ꝛ tra
ctantes. * Camelum aūt glutientes.] Jdest il
la:que sunt maioris ponderis/pro nihilo repu=
tantes:qꝛ camelus animal est magnū et ponde
rosum. * Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite:
qui mūdatis.ꝛc.] ☞ Quere in predicte an
notamento: quo supra.
* Ue vobis.ꝛc. Qui clauditis.ꝛc.] Moralit. G
Hoc faciunt illi:ꝗ nequiter repellunt predicato
res et confessores/viam salutis aperire ꝑ peccato
ribus volētes. Et similiter illi: qui fulmināt in=
discrete sentētias excōmunicationis: suspensio
nis aut interdicti. * Ue vobis.ꝛc. Qui comē=
ditis.ꝛc.] Jsti sunt begardi sanctitatē simulan=
tes ꝓpter questum:non propter salutem anima
rū. * Ue vobis.ꝛc. Qui dicitis.ꝛc.] Jstis sunt
similes aliꝗ religiosi:qui cū magna diligētia in
ducūt seculares ad religionis ingressum:et post
ea male nutriunť:et sic peiores fiunt/ꝙ in secu=
lo:propter exempla mala: que vident: et frequē
ter reuertunť ad seculum. * Ue vobis.ꝛc. Qui
dicitis.ꝛc.] Chryś. Multi aūt christiani sic insi
pienter intelligunt. Etenim si aliqua causa fue
rit:modicū videtur facere: qui iurat per deum:
Qui vero iurat per euangeliū: maius aliquid
fecisse videť:quibus similiter respōdendum est.
Scripture ꝓpter deū sunt:et nō deus ꝓpter scri=
pturas. Maior est ergo deus:ꝗ sanctificat euan
gelium:ꝙ euangelium:quod sanctificať a deo.
¶ Aug. Templum aūt et altare/ipsum xp̄m in
telligimus. Aurū et donū/laudes et sacrificia:
que per eum offerimus. Non eñ ille per hec: sed
ista per illū sanctificātur. * Ue vobis.ꝛc. Qui
decimatis.ꝛc.] Per hoc arguit illos:qui modi=
ca diligenter obseruāt:et negligūt maiora: sicut
aliqui religiosi:qui plus ponderāt et puniunt si
lentij fractionē:vel inclinationis omissioneꝫ: ꝙ
defraudationē ꝓximi: vel aliquid huiusmodi: H
pro monasterij sui vtilitate temporali. Glosa
* Qui clauditis.ꝛc.] Glosa. Uel malo exem=
plo:vel mysteria scripturaꝝ tollendo. Exemplo
enim et doctrina eoꝝ:qui magistri sunt: alij qui
dem xp̄m non recipiunt. * Circuitis.] Jn toto
orbe euangelio detrahitis: et si quis vobis adhe
ret:duple pene filius est: qꝛ nec remissionē pecca
torū accipit:et in eoꝝ societatē incidit: qui xp̄m
sunt persecuti. Quisqꝫ eius filiꝰ dicič: cuiꝰ ope=
ra agit. * Proselytū.] Proselyti sunt de genti=
bus in synagogā recepti:quoꝝ raritas per vnū
significatur:qꝛ vix aliqs post xp̄m. * Quicūqꝫ
iurauerit.] Pharisei:ꝗ omnia fecerūt ꝓpter lu
crum:dicebant etiā esse sanctiora oblata: ꝙ tem
plum vel altare:vt homines promptiores essent
ad offerēda dona: ꝙ ad preces fundendas in tē=
plo: vel iusticias faciendas. Jn quo nō dei timo

rem:sed suam cupiditatem attẽdebant. Ideo arguit eos dñs stultitie ꝛ fraudulentie. ¶ Tẽpluz vel altare ad gloriã dei pertinet/ ꝛ ad hois salutem. Aurũ vel donũ altaris ꝛ ipsa ad gloriaz dei pertinent: et tñ magis ad delectationẽ hoim: et vtilitatẽ sacerdotũ. Et ideo aurũ: quo delectãtur: et dona quibus pascunẽ: sanctiora dicuntur/ vt hoies prõptiores sint ad illa offerẽda. ¶ Typice. Tẽplum et altare est xp̃s. Aurũ et donũ: laudes
I et sacrificia: que deo offerunẽ. Non enim ille per hec: sed hec per illum sanctificanẽ. ✳ In celo.] Per creaturã/ vbi non putatis periuriũ esse: iurat in celo. i. per subiectam creaturã/ iurat et per diuinitatem presidentẽ creature. ✳ Ve Vobis: ꝛc.] Et hic arguit eos auaritie: qꝛ nihil pretermittunt de his: que ad cõmoduz suum sunt. ✳ Qui decimatis.] Quia deꝰ preceperat oim rerum decimas offerri ꝑpter alimoniã sacerdotũ. Nota ꝙ per elemosynã aliqua impunitas non emitur/ in iniqtate manentibꝰ. ✳ Hec oportuit facere.] Ne elemosynas fructuum terre videreẽ
K respuere. ¶ Hic finit euãgeliũ hodiernũ. Et seqẽ immediate.) hec addidit. ✳ Duces ceci.] Opinione religiõis in minimis: que lucrũ habẽt diligentiã ostenditis: sed magna precepta de iudicio/ fide/ et mia deuoratis et negligitis. ✳ Excolantes.] Mystice. Culicis noie seditiosus homicida Barrabas signatur: qꝛ hoc aial strependo inquetat: et sanguine delectaẽ. Cameli noie: ꝑpter humilitatẽ ad subeũda onera: dñs intelligitur. Colant ergo iudei culicem. i. minima obseruant: qꝛ Barrabã: q̃ non soluerat sabbatũ dimiserũt: et camelũ glutiũt. i. maiora cõtemnũt: qꝛ xp̃m spũaliter sabbatũ isinuantẽ per iudiciũ et misericordiã et fidẽ (q̃ illi cõtemnũt) occiderũt ☞ Reliqua: q̃ immediate sequũtur: qre in ꝑdicto Annoẽ. quo supra.

☞ Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis ser. Feric. 4. Cinerũ incipiẽ. fol. 75. sub the. ✳ Ve vobis scribe. ꝛc. Qui clauditis. ꝛc.] B. ¶ vel ser. Prelatorũ fol. 90. Sub/ eodẽ the. ✳ Ve vob. ꝛc.] G. ¶ vel ser. Peccatorũ. fol. 189. sub the. ✳ Ve vob q̃ comeditis domos. ꝛc.] L. ¶ vel ser. Religiosorũ. fol. 136. sub the ✳ ve vob q̃ circuitis ꝛc.] L. H. ¶ vel ser. Passiõis. fol. 35. sub the. ✳ Excolantes. ꝛc.] K. L Auctor.

Dñice. ix. post oc. cor. xp̃i. Ser. an. Ex quita parte Bib.

Dixit dñs Jesus discipulꝭ suis parabolã hanc. Homo quidã erat diues: qui habebat villicũ] Lyra. Post q̃ descripta est penitentiũ receptio benigna. (☞ Quã inuenies anno. 1. A. quite. partis sermo. Dñice. 3. post octa. corporis xp̃i. incipiẽ. ✳ Erãt appropinq̃ntes. ꝛc.] Fol. 267. col. 3.) Hic cõsequenter describitur eorũ satisfactio condigna: q̃ potissime est ꝑ elemosynarũ largitionẽ: fm illud Dañ. 4. e. Peccata tua elemosynis redime: ꝛ iniquitates tuas in misericordijs pauperũ. Et ad hoc saluator inducit primo parabolã. Secundo rẽ gestam. Secunda poniẽ ibi. ✳ Hõ quidaz erat diues: q̃ induebatur. ꝛc.] ☞ Qõ inuenies supra an. 1. A. quinte ptis. ser. Dñice. 1. post oc. corporis xp̃i. fol. 261. col. 3.) Circa primũ primo ponitur xp̃i eruditio. Secundo phariseorũ derisio: ibi. ✳ Audiebant aũt. ꝛc.] ☞ Qõ inuenies infra annotamẽto. 1. B. quite ptis. ser. Feric. 4. huius dñice. 9. fol. 284. col. 3. Prima in duas: qꝛ primo ponitur parabole narratio. Secũdo ipsius ad ꝑpositum applicatio: ibi. Et ego dico vobis. Circa primũ sciendũ/ ꝙ ad h̃ induciẽ parabola: vt ꝑ hoc intelligaẽ/ ꝙ sicut dispensator faciens curialitatem de bonis dñi sui receptus dẽ in domibus illorũ: q̃bus fecit: sic diuites huius mũdi/ si de bonis a deo sibi traditis ad dispensationem dent pauperibus: recipienẽ in domo ipsorũ: q̃ est in celis: fm illud Mat. 5. a. Beati paupes spũ: qm̃ ipsorũ est regnum celorũ. Dicit ḡ. ✳ Hõ quidã.] Idest ipse deus ꝑ nobis humanatꝰ. ✳ Erat diues.] fm quod dicẽ. 21. ꝑpositiõe libri de causis. Primum est diues per seipm̃: ꝛ nõ est diues maiꝰ. Et ps. 111. a. Gloria ꝛ diuitie in domo eius. ✳ Qui habebat villicum.] i. dispensatorem/ cui tradidit bona tẽporalia ad dispensandum. Et hic diffamatus est apud illũ.] Qꝛ nihil latet eum. ✳ Quasi dissipasset bona illiꝰ] Qꝛ frequenter cõtingit ꝙ diuites huius mũdi: ꝛ maxime ecclesie ministri: quibus tradita sunt bona tẽporalia ad exponendũ in pijs operibus: frequenter consumunt ea in illicitis ꝛ superfluis ꝯtra voluntatem sui dñi tradentis talia eorũ dispensationi. ✳ Et vocauit illũ: ꝛ ait illi. Quid h̃ audio de te? Redde rationem villicatiõis tue.] B
Qꝛ de oibus sibi traditis deus exiget rationem vsq̃ ad minimũ quadrantẽ. ✳ Iã eñ nõ poteris villicare.] Qꝛ oia a te auferenẽ in morte. ✳ Ait autem villicus intra se. Quid faciã: qꝛ dñs meꝰ auferet a me villicationẽ?] Qꝛ aliqñ ꝯtingit/ ꝙ diuites huiꝰ mundi: male ꝯsumentes bona sibi tradita: timore mortis ducunẽ ad penitentiam/ et ad cogitandum de vita futura. ✳ Fodere nõ

valeo.] Idest ꝓprio labore z penitẽtia non pos=
sum satisfacere de peccatis/ z venire ad vitã bea
tam. * Mendicare erubesco.] Qꝛ verecunduz
debet esse huius mundi diuitib⁹ petere a paupe
rib⁹ z religiosis suffragia spũalia/ z nõ repẽdere
eis in temporalibus bonis. * Scio qd faciã.]
Qꝛ bona tẽporalia eis distribuã. * Ut cũ amo
tus fuero a villicatiõe.] Scz in morte. * Reci=
piãt me in domos suas.] .i. ꝑ eoꝝ suffragia z me
C rita recipiar in vita btã. * Cõuocatis itaqꝫ sin
gulis debitorib⁹ dñi sui.] Qꝛ religiosi z paupe=
res q̃tumcũqꝫ iusti/ sunt debitores dei. In h̃ tñ
tenet ista parabola/ qꝛ sicut iste: qui curialis fuit
creditorib⁹ d̃ bonis dñi sui: recepit ab illis curia
litatẽ: qb⁹ fecerat: sic diuites hui⁹ mũdi si bona
ei⁹ tradita paupib⁹ dispensent: ꝑ h̃ de offensis sa
tisfaciãt. Parabola .n. siĺitudo est. Siĺitudo eñ
nõ semꝑ currit q̃ttuor pedibus: imo si teneret in
oibus iã nõ esset siĺitudo: sed magis identitas.
* Dicebat primo. Quãtuz debes dño meo? At
ille dixit. Centũ cados olei. Dixitqꝫ illi. Accipe
cautionẽ tuã: sede cito scribe quinq̃ginta. Deiñ
alio dixit. Tu vero q̃tũ debes? q ait. Centũ co=
ros tritici. Ait illi. Accipe litteras tuas/ z scribe
D octoginta. Et laudauit dñs villicũ iniq̃tatis: qꝛ
prudenter fecisset.] Nõ de fraude: sed de pruden
tia. Sic diuites hui⁹ mundi nõ sunt laudabiles
de consumptiõe bonoꝝ in illicitis actibus: sed d̃
h̃ prudenter se ꝯuertunt ad distribuenduz bona
impijs operibus: vt ꝑ hoc ꝓuideant sibi in vita
futura: qꝛ sola elemosyna est comes defunctoꝝ:
ƀm qd̃ dicit beatus Augu. * Qꝛ filij hui⁹ sclĩ.]
Idest hoies tẽporalibus intenti. * Prudentio
res.] .i. magis astuti sunt z feruidi in temporali
b⁹ negotijs agẽdis. * Filijs lucis in gñatiõe sua
sunt.] .i. q̃ hoies spũalib⁹ deputati sint in nego
tijs spũalib⁹. Et h̃ videmus ad sensum frequent̃
accidere. Cuius vna ratio est corruptio nature:
ꝓpter quã hõ pronior est ad malũ/ q̃ ad bonũ.
Alia ratio est: qꝛ bona terrena sunt sensibilia. et
ideo fortius mouẽt aium: qꝛ bonũ nõ mouet nisi
vt cognituz: ƀm qd̃ dicit Augu. Inuisa diligere
possumus: incognita autẽ nequaq̃. Sensibilia
aũt bona sunt magis cognita q̃ spũalia: qꝛ sen=
sibilia sunt cognita ꝑ experientiam sensus: illa
E autẽ solum per fidẽ. Consequent̃ ponit̃ predicte
parabole applicatio/ cum dr̃. * Et ego vobis di
co. Facite vobis amicos de mãmona iniq̃tat̃.]
Mãmon est nomẽ demonis tentãtis de diuitijs
male acquirendis. Et ideo nomẽ eius ad diui=
tias significandas deriuat̃: z põt esse prime vel
tertie declinationis: dicẽdo mãmona mãmone:
vel mãmon mammonis. Facere igit̃ amicos de
mãmona iniq̃tatis est dare diuitias pauperib⁹:
q̃ dicuntur mammona iniq̃tatis: qꝛ frequenter

ad iniquitatem inducunt z implicant: non tñ ꝑ
se/ sed ex abusu hominum. Unde dicit beatus
Ambro. Sicut diuitie impedimẽta sunt repro=
bis: ita probis sunt adiumenta virtutis. ¶ Alit̃
etiã potest exponi de diuitijs iniquo affectu vel
malo actu acquisitis: de quib⁹ potest tamen ele
mosyna fieri/ vt de acquisitis per meretricium z
hmõi. Dare igitur talia pauperibus est facere si
bi amicos de mammona iniquitatis .i. de diui=
tijs iniquo actu vel affectu acquisitis. Si autem
iniusto titulo acquirant̃/ vel possideantur diui
tie: de eis non debet dari elemosyna: sed est resti=
tutio facienda. * Ut cum defeceritis.] A pñsen=
ti vita. * Recipiãt vos in eterna tabernacula]
Idest ꝑ sua merita z suffragia impetrent apud
deũ vos finaliter recipi in vita beata.
F * Homo quidam. zc.] Moraliter. Parabolã
istam litteraliter exposui de mala dispensatione
bonoꝝ fortune: nunc aũt eã exponã de mala dis
pensatione bonoꝝ nature: q̃ sunt claritas intelli
gentie: capacitas memorie: viuacitas sensuum
exteriorꝝ: z integritas et sanitas membroꝝ: qb⁹
hõ potest bene z male vti: z melus vsus est dispẽ
satio mala: z tanto peior altera/ q̃to bona natu
G ralia bonis fortune sunt potiora: ꝓpter quod a
dño iuste reprehendit̃/ cuz dr̃. * Quid hoc au
dio de te? zc.] Hoc autem ei dominus dicit: quã
do terrorem mortis immittit. * Ait autem vil
licus intra se. Quid faciam? zc.] Hoc aũt dicit
qñ non solum mortem timet corporalẽ: sed etiaz
eternã. * Scio qd faciam. zc.] .i. ꝑ alios bonos
ꝓcurabo mihi salutem. * Cõuocatis itaqꝫ sin
gulis debitorib⁹ dñi sui. zc.] Oẽs aũt q̃tũcũqꝫ
iusti/ sunt debitores dei. Hõ vero dotatus p̃dict̃
naturalibus bonis de cursu cõmuni abundãs
est in fortune diuitijs: quaꝝ tñ nõ est dñs/ sed dis
pensator. Et ideo qñ de illis dat pauperibus: do
nat de bonis dñi sui. Et per eoꝝ merita acquirit
salutem sibi. Ideo concluditur. * Et laudauit
dñs villicum iniquitatis. zc.] Dicitur autẽ vil
licus iniquitatis propter dissipationem bonoꝝ
H nature. Sed laudatur a dño: qꝛ prudenter dispẽ
sauit bona fortune. propter quod inducit alios
ad simile/ dicẽs. * Facite vobis amicos de mã
mona iniquitatis. zc.] Idest de temporalibus
diuitijs. q̃ sic nominantur: non qꝛ sunt male ƀm
se: sed qꝛ freq̃ẽter sunt occasio mali. i. Tim. 6.
b. Qui volũt diuites fieri/ incidũt in tẽtationẽ
z in laqueũ diaboli: et desideria multa inutilia
z nocius: q̃ mergũt hoiez in interitũ z ꝑditionẽ.
I * Hõ quidã. zc.] Glo. Postq̃ trib⁹ parabolis
murmurãtes de penitentium receptione redar=
guit: supponit duas parabolas de danda ele=
mosyna: et sequenda parsimonia. Et congrue
post penitentiam de elemosyna subditur. Iuste

enim a deo penitens misericordiā expectat: qui
indigenti fratri misericordiā prestat. Monet er
go aplos ad clementiā.q.d. Dimittite: ꝛ dimitte
tur vobis. Date: ꝛ dabit̄ vobis. Ideo. Dicebat
Jesus ad discipulos suos.ꝛc. Q2 pharisei supbi
ꝛ auari: sicut petentibꝰ veniā/ ita egentibꝰ pecu
niā negabant: ideo saluator nūc ad illos: nūc il
lis audiētibus ad discipulos de pietate verba fa
cit/ dicēs. ✳ Homo quidā.ꝛc.] Villicus ꝑprie
ville custos: sed ponit̄ hic ꝑ economo.i. dispēsa
tore: qui vniuersam substantiā domus dispēsat.
In hoc q̄ppe dispēsatore nō omnia ad imitādū
debemus sumere .s. vt fraudulēter erga deū aga
mus: sed e cōtrario iste similitudines dantur: vt
intelligamus si laudari potuit a dn̄o/ cui fraudē
faciebat: quanto magis placet deo: qui f̄m eius
preceptū opera illa facit. Nec reprehēdit̄ villicꝰ:
in quo discimus: nō ipsi esse domini: sed potius
alienaꝝ dispēsatores facultatū. Et ideo licet pec
cauerit: tn̄ q2 sibi in posteꝝ ex indulgentia rerū
dn̄i: quesiuit auxilia: predicatur. ¶ Allegorice.
Villicus est: cui deus aliquas pecunias ad ero
gandum pauperibꝰ cōmisit: qui si cogitat talē
villicationē cū vita illa finiendā: magis de ami
cis acq̄rendis: q̄z de cōgregandis diuitijs pertra
ctat. Intelligens finita vita hac non esse ei locū:
vt terram suam deuota compūctiōe fodiat ad fe
rendum fructum. Et ibi etiam cōfusibile erit mē
dicare: eo modo quo mēdicabūt fatue virgines
Matth.25.a. ✳ Centū cados.] Cadus grece:
amphora dicitur latine: continens tres vrnas.
Corus modijs triginta impletur. Simplr̄ sic
potest accipi. Quisquis indigētiā pauperis vel
ex dimidia/ vel ex quinta parte alleuiat: miseri
cordie sue mercede donādꝰ est. Vel sic accipiat̄/
vt cum iudei decimas dederint sacerdotibꝰ et le
uitis suis: sup iusticiā eoꝝ abundet iusticia ec=
k clesie xp̄i. Et cū illi decimas: isti dent dimidias:
sicut Zacheus fecit de bonis suis: vel duplicent
illoꝝ decimas dando quintas. ✳ Et laudauit.
ꝛc.] Si dispensator inique mām̄one/ dn̄i voce
laudatur: q̄ de re iniqua sibi iusticiā p̄parauit:
et passus dispēdiū: tn̄ laudat prudentiam eius:
non q̄ aduersum dn̄m fraudulenter egerit: sed q̄
pro se prudenter fecerit: quanto magis xp̄s: qui
nullum dānum sustinere potest: et pronus est ad
clementiā: laudabit discipulos: si in sibi creditos
misericordes fuerint? ✳ Quia filij.ꝛc.] Cuius
quisq3 opera agit/ eius et filiꝰ dicitur. Vnde filij
l huius seculi: idest tenebraꝝ: ꝛ filij lucis eterne vi
te. ✳ Facite vobis amicos de mām̄ona.] Mā=
mon lingua syroꝝ diuitie iniquitatis: quia de
iniquitate collecte sunt. Si ergo iniquitas bene
dispensata vertitur in iusticiam: quanto magis
epule diuini sermonis: in quo nulla est iniq̄tas:

bonum dispensatorē leuant in celū? Vn̄ seq̄tur.
✳ Qui fidelis est in minimo ꝛc.] ☞ Quere
infra Annot. primo lr̄a. A. ꝛc.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis M
ser. Penitētie: incipiē. fol.211. sub the. ✳ Ait vil Auctor.
licus intra se.ꝛc.] B. vel. ✳ Facite vobis ami=
cos.ꝛc.] E. ¶ vel ser. Incarna. fol.2. sub the. ✳
Hō q̄dā.ꝛc.] A.i. deus ꝑ nobis humanatꝰ.ꝛc.
f̄m Lyrā. ¶ vel ser. Funeꝝ. fol.305. sub them̄. ✳
Redde rationē.ꝛc.] B.G. ¶ vel ser. Prela. fol.
90. sub the. ✳ Quid audio de te.ꝛc.] B.G.J.
¶ vel ser. Elemosyne. fol.173. sub the. ✳ Facite
vobis amicos.ꝛc.] E.H.L. ¶ vel ser. Relig̃. fol.
136. sub the. ✳ Cōuocatis itaq3 singulis.ꝛc.] C.

ferie.iiij. Dn̄ice.ix. post oc.
Corporis Christi ser. An. Ex q̄nta pte Biblie.

Qui fidelis est in minimo.ꝛc] ¶ Cr.
☞ Descripta quadā para Luc.16.
bola cum sua expositiōe.s. an A
nota. primo: incipiē. ✳ Di=
xit dn̄s. J. dis.s. parabolā hāc.
Hō q̄dam erat diues.ꝛc.] fol.
283. col.1. Sequit̄ immedia=
te in euangelio hodierno hec littera. ✳ Qui fi=
delis est in minimo: ꝛ in maiori fidelis est.] Ly.
Bona minima sunt tēporalia: similit̄ sunt alie=
na a nobis: q2 sunt extra nos. Bona autē spūa
lia sunt bona maiora: sunt etiam nostra: q2 non
possunt auferri a nobis: nobis nolentibus. dicit
igitur saluator. Qui fidelis est in minimo: et in
maiori fidelis est. Q.d. qui bona temporalia: q̄
sunt minima: fideliter dispensauit p elemosyna
rum largitionē: dignus est vt sibi cōmittatur dis
pensatio spūalium: q̄ sunt maiora: q2 fidelitas
dispensationis prime/ est argumentum fidelita
tis secunde. ✳ Et qui in modico iniquus est.]
Bona temporalia (q̄ modica sunt) in illicitis cō
sumendo: aut male retinendo. ✳ Et in maiori
iniquus est.] Idest in dispensatione bonoꝝ spi
ritualium: q̄ maiora sunt: q2 infidelitas prima/
est argumentum infidelitatis secunde: ideo seq̄=
tur. ✳ Si ergo in iniquo mammona fideles nō
fuistis.] Temporalia male dispensando: q̄ sunt
magis bona f̄m apparentiam/ q̄z f̄m veritatē.
✳ Quod verum est.] Idest bona spiritualia:
que sunt vera bona. ✳ Quis credet vobis?]
Idest tradet vobis ad ministrandū? Q.d. nul=
lus sapiens. Et ideo tales si ꝑmouentur in ec=
clesia/ non est ex dei ordinatione: sed magis per
missione. ✳ Et si in alieno fideles non fuistis.]
Idest in tp̄alibꝰ: q̄ sunt aliena a vobis: vt pre=
dictum est. ✳ Quod vestrum est.] Idest bona

spiritualia:que sunt habētibus intrinseca: vt p̄=
dictuz est. * Quis dabit vobis?] Scz ad dispē
sandū. Q.d. nullus sapiens hoc faceret. * Ne=
mo seruꝰ potest duobus dominis seruire.] Scz
cōtrarijs. * Aut.n. vnum odiet/et alterum dili
get: aut vni adherebit/et alterum cōtēnet. Non
potestis deo seruire et māmone.] Idest obedire
deo: et diabolo tentāti de diuitijs male acqrēdis
B ꝛ male dispensandis. Consequēter ponitur pha
riseoꝝ derisio irrationabilis. secundo coꝝ cōfu=
tatio ratiōabilis/ibi. Et ait illis. Primū ponit/
cū dicit. * Audiebant autē oīa hec pharisei: q
erant auari: et deridebāt illum.] Quasi irratio
nabiliter loqueret. Tum: qꝛ Abrahā fuit diues
valde/vt habetur Geñ.13. Et multi alij: qui deo
seruierunt et placuerūt. Tum: qꝛ lex vetus et p=
phete inducebant ad seruitutem dei: pmittendo
abundantiā tēporaliuz: vt patet in multis locis
veteris testamenti. Pharisei tñ ista inducebant
ad defensionē sue auaritie: male etiā inducebāt:
qꝛ illi: qui bene vtūtur diuitijs: non seruiunt eis:
nec demoni de eis tentanti: sed magis ecōuerso
diuitie eis seruiunt: quia sunt eis iuuamēta vir
tutis: vt predictū est. Tales aūt fuerunt Abrahā
et alij diuites: qui deo seruierunt et placuerunt.
Similiter lex ꝛ prophete seruientibꝰ deo non p
mittebant abūdatiam tēporalium tanq̄ princi
pale premiū: cum sint minora bona q̄ actus me
ritorij. premiū autē principale est maius bonū:
cum sit finis actus meritorij. Et finis semper po
tior est his: que sunt ad finem ordinata. Et ideo
vbicūq̄ in sacra scriptura p actibus virtutum
promittuntur bona temporalia: sub illis intelli=
guntur bona spūalia ꝛ eterna: tanq̄ principalit
promissa: neq̄ temporalia sic promittuntur ad
malum vsum: sed ad bonum. Consequenter po
nitur phariseoꝝ confutatio: cum dicitur. * Et
ait illis. Vos estis: qui iustificatis vos coram
hoibus.] Auaritiaz vestram predicto modo co
lorādo false. * Deus autē nouit corda vestra.]
Idest iniquitatez ibi latentem. * Quia quod
hominibus altū est.] Idest apparens iusticia/
ꝛ non existens. * Abominatio est ante deum.]
Quia fm quod dicit beatus Hiero. Simulata
sanctitas: duplex est iniquitas.
C * Audiebant autem illum.ꝛc.] Auarus eniz
Moralr liberalem dicit prodigum/vt habetur.4. Ethi.
Et per consequens dicit eum deridendum tanq̄
stultuz: propter quod pharisei: qui erant auari:
deridebant xp̄m eo/q̄ laudabat dispersionē bo=
norum temporalium.
D * Qui fidelis est.ꝛc.] Glo. Qui fidelis est in
Glosa. minimo: idest i pecunia cuz paupere pticipāda.
* Et in maiori fidelis est.] Adherens creatori:
ꝛ cum eo spūs vnus effectꝰ. Sed qui tēporalia:
que possidet: nō bene dispensat: eternoꝝ sibi glo
riam: de qua tumet: euacuat. Si enim nō diligit
fratrem: quem videt: deum: quem nō videt: quo
modo potest diligere? prima Joh.4.d. Et si ha
bens substantiā viderit fratrem egentem ꝛ clau
sit viscera sua ab eo: quomodo charitas dei ma
net in eo? * Si ergo in iniquo.ꝛc.] Qui non dat
fratribus ad vtendum quod a deo pro omibus
est creatum: iniquus erit in spūali pecunia diui
denda: vt nō pro necessitate: sed pro personie do
ctrinam dñi diuidat. * Et si in alieno.ꝛc.] Si
carnales diuitias: que labuntur: non bene dispē
satis: veras et eternas diuitias: quis dabit vob?
* Nemo seruus ꝛc.] Corripiens auaritiā: dicit
amatores pecunie deum amare non posse. Qui
ergo deum amat/pecuniā cōtemnit. Non valet
enim simul trāsitoria ꝛ eterna diligere. Qui eter
nitatē diligit/temporalia in vsu/non in affectu
possidet. Ideo debetis fideliter distribuere: vt do
mini temporaliū: non vt serui: quia simul non
potestis deo seruire et pecunie. * Aut vni adhe
rebit.ꝛc.] Aug. Non quidē diliget. Nemo eniz
diligit diabolum: sed sua cupiditate implicitꝰ ei
adheret. Vt si quis aliene ancille coniūctus pa
titur seruitutem: et si non diligit eum: cuius an=
cillam diligit. * Et alterum cōtemnet] Non: q
odio habeat. Nullius em̄ conscientia deuz odisse
potest: sed cōtemnit/dum minas eius sius capi
ditatibus postponit: et de bonitate eius et impu
nitate sibi blanditur. * Non potestis ꝛc.] Non
ait habere diuitias: sz seruire. Seruit: qui custo
dit vt seruus: sed qui seruitutis excussit iugum:
distribuit vt dñs. Qui seruit māmone: illi vtiq̄
seruit: qui merito sue peruersitatis rebus istis p
positus: princeps mundi a dño dicitur. * Audi
ebant autem.ꝛc.] Monebat dñs scribas et pha
riseos non supbe sapere: non de sua iusticia pre=
sumere: sed peccatores penitētes suscipere: ꝛ sua:
que forte icidcrēt peccata: elemosynis redimere.
Sed illi preceptorē misericordie: humilitatis/et
parsimonie derident: quasi minus vtilia ꝛ nūq̄
facienda noxius imperaret: vel certe vtilia: sed a
se iam perfecta superfluus ingereret: vnde eos
redarguit. * Et ait illis. Vos estis: qui iustifi=
catis.ꝛc.] Dum peccatores quasi infirmos et
desperatos contēnitis: ꝛ vos perfectos in oīibꝰ:
cūcteq̄ fragilitatis expertes elemosynaꝝ reme=
dio nō egere credit. Sed hec tumoris altitudo/
q̄ iuste dānanda sit: videt ille: qui illuminat abs
condita tenebraꝝ et manifestat consilia cordiū.
☞ Applica ad hec aliqua de Anno.ser. Pre E
latoꝝ incipien.fol.90. Et elemosyne.fol.173. Et
Peccatoꝝ.fol.189. sub the. * Qui fidelis est in
minimo.ꝛc.] A.ꝛc. ¶ vel ser. Dñice.3.quadrag.
fol.117. Et.4.155. Et ser. Relig.fol.136. sub the.

* Nemo potest duob⁹ dominis seruire.] A.E.

Ferie.vj.dñice.ix.post octa-
uas corporis Christi ser.anno.Ex qnta pte bib.

Lu.xi. A

Rogabat dñm Jesum quidaȝ pharise⁹.ꝛc.] Lyra. Hic sal= uator arguit phariseos ꝛ legis peritos de hypocrisi: q̄ est cor ruptiua recte intētionis. Circa qḋ dicit. * Rogabat dñm Jesum quidā pharise⁹: vt prā deret apud se.] Utrū autē ex deuotiōe seu emu= latione ipsum inuitauerit: hic non dicitur. Ui= detur tñ ex fine huius capi. ꝙ malitiose eum in uitauerit: vt inter epulas aliquid calumniabile de verb xp̄i audiret. * Et ingressus recubuit.] Sed hoc videt esse cōtra doctrinā ei⁹: qꝛ mittēs discipulos suos ad predicādū dixit. In quācūq₃ ciuitatē aut castellū intrauerit interrogate: qs in ea dign⁹ sit: ꝛ ibi manete: vt habet Matth.10. b. Iste autē pharise⁹ erat indign⁹: vt videt ex se quētib⁹. Dicendū, ꝙ non est simile de xp̄o et de discipulis eius: qꝛ ex cohabitatione cum pecca= torib⁹ nō poterat peiorari, sicut discipuli quādo erant ab eo segregati ad exequēdū actum predi cādi: et maxime: qꝛ tūc nondū erant cōfirmati: et ideo xp̄s domū pharisei intrauit, vt haberet occasionē arguēdi vitia phariseoꝝ * Pharise⁹ autē cepit intra se reputans dicere: quare nō ba= B ptizat⁹ esset ante prandiū.] Idest lot⁹ fm tradi= tiones iudeoꝝ. * Et ait dñs ad illū.] Per hoc autē ꝙ respōdit cogitationi ei⁹, ostēdit se esse de um: cui nuda ꝛ apta sunt secreta cordiū * Nūc vos pharisei qḋ de foris est calicis et catini mun datis.] Quia de mūditia exteriori in vasis ꝛ cor poribus suis erāt multū soliciti: et de mūditia in teriori ipsi⁹ mētis negligētes: cum tñ deberet esse econtrario: qꝛ interior mūditia necessitatis est: ex terior autē solūmodo honestatis: q̄ potest omitti sine peccato. Et ideo xp̄s pdictā lotionē omisit: vt haberet occasionē arguēdi phariseos de exte= riori mūditia tñ curātes, ꝛ interiorē negligētes: et ideo sequit. * Quod autem intus est vestrū: plenū est rapina et iniquitate.] Alioꝝ bona vio lenter accipiēdo et iniquitate et fraudib⁹ eos de cipiendo. Sequit. * Stulti: nōne qui fecit qḋ de foris est: etiam id qḋ deintus est fecit? Uerūtū quod superest date elemosynā.] Quia pmo de= bet fieri restitutio: et de eo quod remanet elemo= synaꝝ largitio * Et ecce oīa mūda sunt vob] Quia elemosyna magnā habet virtuteȝ ad pec catoꝝ remissionē. Ut habetur. Dañ.4.c. Pec= cata tua elemosynis redime.ꝛc. Sed: quia pha risei ex hypocrisi non solum querebant exteriorē munditiā, sed etiaȝ apparentē iusticiā, ideo sub ditur. * Sed ve vobis phariseis: qui decimatis C menthā ꝛ rutam et oē olus.] Ut per hoc appa rerēt iusti: quasi volētes implere mandatū de de cimis, reddendū etiā circa minima: vt per hoc crederent multū volūtarij ad implendū diuina mādata: cuȝ tñ essent trāsgressores in maiorib⁹, ideo subdit. * Et preteritis iudiciū.] Justiciaȝ subuertēdo. * Et charitatē dei. Hec autē opor= tuit facere, ꝛ illa nō omittere.] Opera misericor die omittendo. Et qꝛ honor est premiū virtutis fm phm: ꝛ ex appetitu apparētis iusticie: sequit appetit⁹ indebitus honoris, ideo sequit. * Ue vobis phariseis, qui diligitis primas cathedras in synagogis: et salutatiōes in foro.] Et qꝛ vitia occulta a deo puniunt grauius: quā manifesta, quanto peccatores tales volunt hic alijs pferri i honorib⁹, ideo seqtur. * Ue vobis.] In hoc est cōminatio pene eterne. * Qui estis vt monu= menta.] Idest sepulchra. Et dicit monumentū quasi monens mentē: qꝛ videntes, per hoc mo= nent de sua morte cogitare. * Que nō patent.] Scilicet exteri⁹ qualia sunt interi⁹: quia aliqñ monumēta pingunt et ornātur exterius: et fetori bus replent interius: seqtur. * Et hoies ambu lantes supra nesciunt.] Cōsequenter xp̄s arguit D legisperitos. Peccata enim eoꝝ erant publica ꝛ manifesta: et ideo xp̄s contumeliā eis non faci= ebat publice arguēdo: put iste legisperit⁹ impo nebat ei: ꝛ ideo xp̄s eos arguit de tribus. Primo de immoderata dominatione, cum dicitur. * Respondens autem quidam ex legisperitis, ait illi. Magister: hec dicens etiam nobis contume liam facis. At ille ait. Et vobis legisperitis ve: qꝛ oneratis hoies onerib⁹: que portare nō possunt: et ipsi vno digito vestro non tangitis sarcinas.] Et patet sententia ex dictis Matth.23. * Et su pra Anno.1.per totum quinte partis.sermonis. Ferie.3.Dñice.2.quadrag.fol.107.colūna.4. Hic finit euangeliū hodiernum.) Secundo ar= guit eos de falsa religione, cuȝ dicitur. * Ue vo bis: qui edificatis.ꝛc.] ☞ Quere Anno.6. A.quinte partis. sermonis. Plurimoꝝ martyruȝ Tomo.2.in cōmuni sanctoꝝ.

* Rogabat dñm Jesum quidam pharise⁹, vt E pranderet ꝛc.] Moraliter. Spūale prandiū, est Moral. Eucharistia: ante cuius celebrationem vel sum ptionem requiritur baptismus spūalis: qui est confessio pura: et non exterior munditia: que est hypocritaꝝ propria. * Sed ve vobis phariseis: qui decimatis.ꝛc.] Per hoc arguūtur illi: qui de minoribus magnā vim faciunt: et de maiorib⁹ parum curant: sicut aliqui religiosi plus pon= derant fractionē silentij: quam iniustum graua mē primi. * Ue vobis phariseis: qui diligitis

primas.rc.] Per hoc reprimitur oīs indebitus
honoris appetit⁹. * Ue vobis: qui estis vt mo=
numenta.rc.] Hic reprimit̃ quelibet sanctitatꝭ
simulatio falsa. * Et vobis legisperitꝭ.rc.] Per
istos significant̃ prelati alijs imponētes magna
r grauia/pauca facientes aut nulla.
Glosa. * Rogabat dn̄m Jesum.rc.] Glo. Non ait: cū
loqueretur hec: sed cū loquerer̃: in q̄ innuit̃ non
statim finitis his verbis: sed alijs interpositꝭ ad
phariseum diuertisse: qꝛ finito hoc sermone ad=
huc eo loquente: ecce mater r fratres querebant
loqui ei. De q̄bus postq̃ nunciātū sibi respōdit:
(Mat.12.g. ☞ Prout inuenies an.1.D. qn
te ptis.ser. Ferie.4. Dn̄ice.1. Quadragesi. fol.
100.col.1.) Qui facit voluntatē patris mei: hic
frater meus soror r mater est: postea intrauit ad
conuiuium pharisei. * Quare nō baptizatus.
rc.] Judei frequenter lauant manus anteq̃ mā
ducent: tenentes traditionez seniorum: r a foro
reuertentes: nisi baptizentur/non comedunt. *
Calicis.rc.] Marcus refert iudeos baptisma=
ta calicis r vrceorum lectorūq̃ r eramentorum
solitos obseruare. Calix/vas vitreuz. Catinus/
fictile de terra. Per hoc figuratur fragilitas hu=
mani corporis: in quo exterius pretendunt san=
ctitatem r simulāt iusticiā: quod foris erat laua
bant/intus nequissimi. * Quod autem intus
est.rc.] Nemo putet fornicationē r hm̄oi corpo
ralia vitia solūmodo grauia esse: et spūalia vi=
tia esse leuia: sicut auaritiam: iraz: superbiā. rc.
sicut pharisei putabant. * Uerūtamen qđ sup=
est.rc.] Jā bonus doctor quō contagiū corporꝭ
mundari debeat docet: et hic latius explicat̃/qđ
supra breuiter dixerat de mundando cordis ocu
lo. Totus eni hic locus ad hoc dirigitur: vt nos
ad studium simplicitatis inuitet: et superflua in
decorum r terrena cōdemnet: qui ꝫm corpus in=
telligendo legē/vitro r catino ꝓpter fragilitatez
comparant̃: in quo etsi grauiter peccant: ipsis tn̄
absolutio pctī ꝓmittitur: si misericordiaz facere
nitantur. Qđ necessario victui r vestimēto sup
est/date pauperibus. Uel do consiliuz (qđ restat
solūmodo post tanta scelera) date elemosynam.
Prima elemosyna: est mederi aīabus vestris cre

dendo in me: q̄ corda mundo: r ꝑ fidem munda
tis cordibus oīa etiam exteriora erunt munda.
Qui ordinate vult dare elemosynā: a semetipso
incipit: et eam sibi primū dat. Est eni elemosyna
opus misericordie. vnde dicit̃ Eccl.30. Misere= G
re anime tue placēs deo. * Ue vobis pharisеis:
q̄ decimatis.rc.] Cuz ad elemosynā hortaretur
phariseos: q̄ corporalit̃ quotidie elemosynas fa
ciebant: que qꝛ sine fide erant/deo nō placebāt:
dicit se elemosynas eorum non ignorare: vt ostē
dat cuiusmōi elemosynas ab istis requirat. q.d.
cōmonui vos ad dandā elemosynam: per quaz
omnia sunt munda: sed sciatis/ꝙ elemosyne q̄s
facitis: ad hoc nō valent: ne de hm̄oi elemosynis
me admonere credatis: sed de iudicio r charita
te vt de vestra miseria iudicātes: r dei charitate:
quam vobis donauit diligentes: pie viuatis: iu
stum iudiciū dei ꝯfitentes: qꝛ miseri effecti estis:
et gratias referētes charitati: qua liberati estis.
* Preteritis iudicium.rc.] Breuit̃ multa cor
vitia ꝑstringit: q̄ ad vilia decimanda intenden
tes futuri iudicij metū/r dei charitatē nō habēt.
Preteriēt iudiciū: qꝛ non oīa: que agunt: in iu
dicium referunt. Charitatē pretereunt: qꝛ nō ex
affectu deum diligunt. Sed rursus/ne fidei vos
studiosos faciat operum negligentes: perfectio=
nem fidelis viri supponit/ vt post fidem operet̃.
* Qui estis vt monumēta.rc] Hic supstitionē
ipsoꝝ doctoꝝ redarguit: q̄ forꝭ speciē recte doctri
ne ꝑtendūt: feditatē ꝟo: quā int⁹ gerūt: occultāt.
* Rn̄dens aūt q̄dā.rc.] Audito ꝟbo dei phari
se⁹ ex mala ꝯsciētia sibi ꝯtumeliā fieri putat: r cō
memorata pena ꝑfidoꝝ/intelligit se dānandū.
☞ Applica ad hec aliq̃ de anno.ser. Elemo= H
syne: incipień.fol.173.sub the. * Qđ supest vo
bis date elemosynā.] B.F.G. ¶ vel ser Judicij
final'.fol.236.sub eb. * Preteritis iudiciū.] C.
G. ¶ vel ser. Funeꝝ.fol.305. Et Pctōꝝ.fol.189.
Et ferie.4. Cineꝝ.fo.75.sb the. * Ue vobis: q̄
estꝭ vt monumēta.rc.] C.F. ¶ vel ser. Sacram.
fo.14.sb the. * Rogabat dn̄m Jesum.rc.] E.
¶ vl' ser. Relig̃.fo.136.sb the. * Ue vob pharise
is: q̄ decimatꝭ.rc.] E.G. ¶ vel ser. Prela.fo.90.
sub the. * Ue vobis legisperitis.rc.] E.G.

Dn̄ice.x.post oc.cor.xp̄i.Ser.an.Ex quinta parte Bib.

Cr. Lu.19. A CUm appropinq̃
ret dominus Hierusalem.]
Lyra. Hic saluator ostēdit fu=
turam ciuitatis Hierosolymi
tane destructionem (eo ꝙ non
cognouerit tempus visitatio
nis sue) in hoc/ꝙ fleuit ex compassione propter
mala super populum r ciuitatez futura: et quia
semper in deo cum misericordia currit iusticia:
ideo in Christo primo ostenditur dulcor com=
passionis/cum dicitur.] * Uidens ciuitatez.]
Scilicet Hierusalem: in qua diu uiguerat cult⁹
diuinus. * Fleuit super illā.] Tum ꝓpter ma
la culpe: q̄ ibi multiplicata fuerant. Tū ꝓpt ma
la pene: q̄ futura iminebāt. * Dicēs. qꝛ si cogno

uisses.] Supple mala dicta. ✱ Et tu.] Supple fleres. ✱ Et qdeꝫ in hac die tua.] Ideſt modico tpe: in quo facies voluntatē tuā. ✱ Que ad pacē tibi.] i. modico tpe duraturā: ⁊ ideo nũc gaudes: qꝛ mala imminētia nõ vides: ideo ſubdiꝛ. ✱ Nunc aũt abſcondita ſunt oculis tuis.] Qꝛ venient dies in te. ✱ Et circundabũt te inimici tui.] i. romani. ✱ Uallo.] i. cũ circuitu valde forti. ✱ Et circũdabũt te: ⁊ coanguſtabũt te vndiqꝫ: ⁊ ad terrā ꝓſternēt te ⁊ filios tuos: qui in te ſunt: ⁊ nõ relinquēt in te lapidem ſup lapidem] Intantũ/ ꝙ pre anguſtia famis inuēte ſunt mulieres ꝓprios filios comediſſe: ſm qꝺ refert Joſephus libro de iudaico bello. ⁊ cauſa tante deſtructiõis ſubdiꝛ. ✱ Eo ꝙ nõ cognoueris tpˢ viſitationis tue.] Predicationē xp̃i recipiēdo: ſed magis vſqꝫ ad mortē ipm̃ pſeq̃ndo. Secũdo principaliter oſtenditur in xp̃o rigor vltiõis/ in hoc: ꝙ vendentes et emētes in tēplo/ inde eiecit: per hoc deſignās: ꝙ eſſent eijciēdi in gehēnā: vt ptꝫ Mathei. 21. ☞ Qꝺ inuenies anno. 1. F. ⁊c. q̃nte ꝑtis. ſer. Ferie. 6. dominice. 2. Quadrageſime. fol. 112. col. 2.) Et hoc eſt qꝺ diciꝛ. ✱ Et ingreſſꝰ in templũ/ cepit eijcere vendētes et emētes: dicēs illis. Scriptũ eſt. Qꝛ domꝰ mea/ domꝰ orõnis eſt: vos aũt feciſtis illā ſpeluncā latronũ. Et erat docens quotidie in tēplo.] ☞ Exponaꝛ hoc ꝓut in loco vbi paulo ſuperiꝰ allegatũ eſt.

✱ Eo ꝙ nõ cognouerꝭ tpˢ viſitatiõis tue.] Moraliter. Chriſtꝰ. n. eccleſiā viſitat/ q̃ñcunqꝫ xp̃ianos ad bonũ excitat: ſed eccleſia ꝓ maiori parte nõ cognoſcit hoc cũ effectu: ꝓpter qꝺ antixp̃i ꝑſecutio ſup eam veniet ad purgationē electoꝝ: ⁊ damnationē reproboꝝ. Scd̃m vero ſenſum moralē/ iſta ciuitas eſt aĩa pctõris: q̃ vallaꝛ in morte: ⁊ anguſtiaꝛ a ſpiritibꝰ malignis: et eiꝰ filij ꝓſternunꝛ. i. cogitatiões eius: qbꝰ ꝓmittebat ſibi lõgā vitā: honores: diuitias ⁊ hmõi/ fruſtranꝛ. Eo ꝙ nõ cognoueris. ⁊c. Cũ dñs reinuitat eam ad emendationem vite.

✱ Cũ appropin. ⁊c.] Gl'. Qꝺ dñs ſꝫ hiſtoriā ſemel fecit: h̃ q̃tidie ꝑ electos ſuos ĩ eccl'ia agit. plāgit reprobos: q̃ neſciũt cur plangũtur: ſꝫ exultāt in rebꝰ peſſimis: q̃ ſi dānationē ſuā preuiderent: ſeipõs cũ electoꝝ lachrymis plangerēt: q̃ in ꝑuerſitate ſua diē ſuũ hic habēt: in q̃ et pacē habēt ex abũdātia tpaliũ. ⁊ ſupplicia nũc abſcõdunꝛ ab oculis eoꝝ: q̃ refugiũt futura ꝓuidere: q̃ tpalē leticiā ꝑturbēt. Sed veniēt dies: qñ aĩas exeũtes a corporibꝰ demões inimici circũdabũt vallo: trahētes eas ad ſocietatē ſue damnatiõis: ⁊ vndiqꝫ circũdabũt: et coanguſtabũt: qñ nõ ſolũ opis: ſꝫ etiā locutiõis ⁊ cogitatiõis iniq̃tates añ oculos eoꝝ replicabũt. ⁊ ad terrā ꝓſternēt: cũ caro ĩ puluerē rediget. Filij etiā cadēt: cũ in illa die ꝑibũt oẽs cogitatiões eoꝝ: q̃ cogitatiões etiā ꝑ lapides ſignāꝛ: cũ ſubdiꝛ. ✱ Et nõ relinquēt in te lapidē. ⁊c.] Peruerſus. n. cũ ꝑuerſe cogitatiõi ꝑuerſioreꝫ adijcit: q̃ſi lapidē ſup lapidē ſtruit: ſꝫ cũ aĩa ad vltionē rapiꝛ: tal' cogitationũ ꝯſtructio diſſipaꝛ. ⁊ h̃ ideo: qꝛ nõ cognouit tpˢ viſitatiõis ſue. Peruerſam. n. aĩaꝫ deꝰ viſitat: aliq̃ñ p̄cepto: aliq̃ñ flagello: aliq̃ñ miracl'o. Sꝫ qꝛ ſuꝑbiēs ꝯtēnit: nec de mal' ſuis erubeſcit: ĩ extremo inimicis tradeꝛ: cũ qbꝰ ĩ eťno iudicio dānatiõis ſatietate colligaꝛ. ✱ Ad pacē. ⁊c.] Dũ carnē das voluptatibꝰ/ mala vētura nõ ꝓſpiciēs: habes bona p̄ñtia: q̃ ad pacē p̄ñt eē tpalē. ⁊ cur h̃: ſubdit. ſ. qꝛ nõ ꝓuidet mala: q̃ ei euētura ſũt. Si. n. ꝓuideret: ĩ p̄ñtibꝰ ꝓſꝑis leta nõ fuiſſet. ✱ Et nõ relinquēt.] Cũ hierl'ꝫ mõ ſit ꝯſtructa eꝛ portā: vbi dñs crucifixꝰ erat: apparet illā hierl'm ex toto fuiſſe deſtructā: cui vñ euerſio ꝯtigerit/ ſb̃diꝛ. ✱ Eo ꝙ nõ cognouerꝭ tpˢ. ⁊c.] i. aduētũ filij dei in carne. ✱ Et ingreſſꝰ. ⁊c.] Poſt enũerata mala/ ĩgreſſus tēplũ: eiecit vēdētes ⁊ emētes: ꝑ h̃ inuēs ꝙ ruina ꝑpli: maxie ex ſacerdotũ culpa fuit. Dũ. n. vēdētes et emētes ꝑcutit: oſidit vñ radix ꝑditionis ꝓceſſit.

Moralr. Sic in ciuitate ē tēplũ: ſic ĩ plebe fideli/ vita religioſoꝝ. Sꝫ mlti/ dũ ꝓ religiõis habitu ſacroꝝ ordinũ locũ ꝑcipiũt: religiõis officiũ ĩ mercimoniũ terrene negociatiõis ꝯuertũt. In tēplo vēdit: q̃ h̃ qꝺ q̃buſdā iure ꝯpetit: ad p̄miũ largiꝛ. Juſticiā vendit: q̃ hāc ꝓ p̄mij acceptione ſeruat. Emit ĩ tēplo: qꝛ dũ h̃ qꝺ ꝓprio iure dꝫ: negat: dato patronis p̄mio/ emit pctm̃. Quibꝰ dr̃. Feciſtis domũ meā ſpelũcaꝫ latronũ. Qꝛ dũ ꝑuerſi locũ tenēt religiõis: ibi ꝑ malitiā occidunt: vbi ꝑ orõnē viuificare debuerũt. Sꝫ qꝛ ꝯ̃ ꝑuerſa per ſacras paginas īdeſinēter nos iſtruit: recte ſubdiꝛ. ✱ Et erat docēs. ⁊c.] Domus dei/ eſt ꝯſcia fideliũ: quā facit ſpelũcā latronũ: q̃ relicta ſimplicitate ſanctitatis: illud meditaꝛ agere: vnde ꝓximum innocentē poſſit ledere. Sed ecõtra dominus mentes fideliũ ad cauēda mala erudit.

☞ Applica ad hec aliq̃ de an. ſer. Miſericordie. incip̃. fol. 171. ſb̃ the. ✱ Uidēs ciuitatem fleuit. ⁊c.] A. Vel ſer. Pctõꝝ. fol. 189. ſub the. ✱ Ueniēt dies ĩ te. ⁊c.] A. C. Vl' ſer. Antixp̃i. fol. 224. Vl' Eccl'ie. fol. 64. ſub the. ✱ Nõ relinq̃ꝛ lapis. ⁊c.] C. Vl' ſer. Funeꝝ. fol. 305. Vl' Judicij final'. fo. 236. ſb̃ the. ✱ Ueniēt dies ĩ te. ⁊c.] D. Vel ſer. Incarñ. fol. 2. ſub the. ✱ Eo ꝙ non cognoueris tempus viſitationis. E. Vel ſermõis Prelatoꝝ. fol. 90. Vel ſer. Religioſoꝝ. fol. 136. ſub the. ✱ Domus mea. ⁊c.] B. E.

Ferie. iiij. dñice. x. poſt octa.

Corporis xp̃i. ſer. annot. Ex q̃nta parte Biblie.

¶.i. Lu.21. A Respondēs dñs Jesus discipulis suis: dixit. Cum videritis. ꝛc.] Lyra super Matth.cap.24. Hic describitur excidiū ciuitatis/ quantū ad eius terminū. Et ponuntur ibi duo. Primū est prophetie ipletio: que habetꝰ Dañ.9. g. vbi dicitur/ ꝙ destructa ciuitate et templo: ponetur abominatio in desolationē.i. idolum (qđ noīe abomiatiōis intelligitꝰ in veteri testamēto) debebat poni i tēplo desolato. Hoc aūt ipletū ē: qñ Eliꝰ Adrianꝰ imaginem suam fecit statui/ vbi steterat arca testamēti: vt scribitꝰ in scholastica historia. ꝛ hoc est qđ dicit. ✳ Cū videritis circūdari ab exitu Hierusalē.] Idem Lyra super Lucam. Scȝ ab exercitu Tyti et Vespasiani: ꝑ quem destructa est. ✳ Tūc scitote/ ꝙ appropinquauit desolatio eius.] Scdm̄ quod ibi ponitꝰ: est iudeoꝝ captiuatio: et perfecta eoꝝ dispersio: cum dicitꝰ. ✳ Tunc q̄ in Judea sunt/ fugiāt ad montes.] Q.d. extunc iudei nō habitabunt in Judea plus: ꝙ licet Elius Adrianus Hierosolymā reedificauerit: precepit tñ/ ne aliqs iudeus haberet licentiā intrandi illuc. Aliter aūt exponitur ab aliqbus de tempore: qđ fuit ante destructionem ciuitatis immediate. Quia fideles: q̄ erant in Hierusalem/ admoniti sunt ꝑ angeluȝ: vt fugerent in regnū Agrippe vltra Jordanē: ꝙ rex Agrippa erat confederatꝰ romanis: et ideo ibi fideles saluati sunt: vt scribitꝰ in scholastica historia. Sequitur. ✳ Et q̄ in medio eius/ discedant: et q̄ in regiōibꝰ/ nō intrent in eam: ꝙ dies vltionis hi sunt: vt impleantꝰ omīa: que scripta sunt. Ve aūt pregnātibus et nutrientibꝰ in illis diebus.] Quia pregnantes nō possunt bene fugere aggrauate pondere: nec similiter nutriētes:

B ꝑpter curā circa paruulos. Sequitꝰ. ✳ Erit eīm pressura magna super terrā: et ira populo huic. Et cadēt in ore gladū.] Quia (ſm ipsum) ducti sunt captiui iudeoꝝ/ vsq ad nonagintaseptem milia. ✳ Et captiui ducentꝰ in omnes gentes.] Quia destructio ciuitatis et populi facta est in vltionē mortis xp̄i. Per hoc ꝙ aliqui de illo populo ducti sunt captiui in oīes gentes: facta est quedam testificatio innocētie xp̄i/ et pfidie iudeorū. ✳ Et Hierusalē calcabitꝰ a gentibꝰ.] Idest calcanda dabitꝰ. ✳ Donec impleantur tempora nationū.] Tunc.n. cū plenitudo gētiū intrauerit: oīs israel saluus fiet: vt habetꝰ ad Rom̄.11.c.

C Moralr ✳ Cūm videritis. ꝛc.] Moraliter. Exponatꝰ sicut Matth.24. ☞ Vel ꝑut anno.12. A. qñ tepar. ser. Relig. fol.160. col.2. Et an.1. F. qnte ptis. ser. Ferie.6. dñice Sexagesi. fol.73. col.1.) vsq ibi. ✳ In ore gladij.] Scȝ diuine sententie ꝓ sua incredulitate. ✳ Et captiui ducentꝰ. ꝛc.] Non solū temporalem sub principibꝰ terrenis: sed etiā eternā sub spiritibꝰ malignis. ✳ Et hierusalem calcabitꝰ. ꝛc.] Idest ecclesia: quantū ad populum cōmunē: qui multū deprimitꝰ a principibus et prelatis. ✳ Donec impleantꝰ. ꝛc.] Idest vsq ad tp̄s a dño prefinitū.

D ✳ Et qui in medio. ꝛc.] Glo. Ecclesiastica historia narrat/ xp̄ianos: qui in Judea erant: imminēte excidio/ ab angelo monitos fuisse: et trans Jordanē in ciuitate Pella: donec desolatio Iudee implereꝰ/ habitasse. ✳ Erit eīm pressura. ꝛc.] Hec pressura et ira vsq hodie populo illi ꝑ oēs gentes disperso durat: non tñ ineternū durabit. Unde post ordinē pressure/ de misericordia sub ditꝰ. ✳ Donec impleantꝰ tempora nationū.].i. donec plenitudo gentiū intrauerit: et sic omnis israel saluꝰ fiet. Rom̄.11.d. Et quasi ad solū ꝑ israel saluato pri̅e natiuitatis gauisurꝰ redeat. Quid eīm impletis temporibꝰ nationū/ et oīni israel saluato sequatur/ dñs ex ordine ponit. Nam et hec ſm Matth.24. capi.a. apl̄i quesierūt: non solū tempus euertēdi templi: sed ꝛ signū aduētꝰ eiꝰ ꝛ cōsumationis seculi. ☞ Sequitꝰ finito hoc euāgelio hodierno immediate. ✳ Erūt signa. ꝛc.] Quere an.1. A. qnte ꝑ. ser. Dñice.2. Aduētus. folio.5. col.1.

E Aduē ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamētis ser. Epipha. incip. fol.34. ¶ Et misericordie. fol. 171. sup illud. ✳ Donec impleantꝰ tempora nationū.] B.D. ¶ vel ser. Judicij finalis. fol. 236. sub the. ✳ Cadēt in ore gladū.] B.C. ¶ vel ser. Ecclie. fol.64. sub the. Hierusalē calcabitꝰ.] C. ¶ Cetera applica ꝑut in supradictis annota.

Ferie.vj.dñice.x. post octa. corporis Christi. ser. anno. Ex qnta pte Biblie.

Dixit dñs Jesus discipulis suis. Attendite aūt vobis. ꝛc.] ☞ Postꝗ descripta sunt signa prenostica ad iudiciū: ꝑut supra inuenies anno.1. per totū. qnte ptis. ser. Dñice 2. Aduētus. icipien. ✳ Erūt signa. ꝛc.] fol.5. Seqtur immediate. ✳ Attendite aūt vobis.].i. diligēter cauete. ✳ Ne forte grauentꝰ.].i. deprimantꝰ ad vitia. ✳ Corda vr̄a i crapula et ebrietate.].i. ex superfluitate cibi ꝛ potꝰ. ✳ Et curꝭ huiꝰ vite.].i. superflua solicitudine terrenoꝝ. ✳ Et superueniat i vos repētina dies illa.].s. iudicij. ✳ Tāꝗ laqꝰ.n. superueniet i oēs q̄ sedēt sup faciē oīs terre.] Qui euadi nullo mo poterit. Ex hoc loco videtur/ ꝙ hominibus erit stentibus in conuiuijs et festiuitatibus/ tanꝗ securis et nihil timentibus de die iudicij/ veniet repente. Et idem habetꝰ Matthei.24.c. vbi di-

citur. Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes et bibētes: nubentes et nuptui tradentes vsq₃ ad eum diem: quo intrauit in arcam Noe: et nō cognouerūt/ donec venit diluuium et tulit omnes: ita erit ⁊ aduētus filij hominis. Et hec veritas euangelij videt̃ saltem in aliquibus dissonare ab illis quindecim signis supra positis: et acceptis de apocryphis iudeoꝝ.

☞ Que inuenies annotamēto. 1. per totum. quīte par. ser. Dñice. 2. Aduētus. incip.
B ✳ Erūt signa. ⁊c.] supra folio. 5. ✳ Vigilate itaq₃ omni tempore orantes.] Per hoc nō est intelligendū/ ꝙ oratio sit semper continua: q₂ oportet eam interrumpi somno ⁊ alijs necessitatibus corporis: sed eius cōtinuitas intelligit̃/ ꝙ nō interueniat peccatū mortale ipediens effectū ipsius. ✳ Vt digni habeamini fugere ista omnia: que futura sunt.] Q₂ illi: qui tunc inueniūtur sine peccato mortali: erunt salui. ✳ Et stare ante filiū hominis.] Idest stare secure in iudicio coram Christo: qui iudicabit in forma humana.

✳ Attendite. ⁊c.] Moraliter. Crapula vero spiritualis/ est ingurgitatio doctrine peruerse: et ebrietas spiritualis/ est diuina curiose scrutari vltra debitam mensuram. Et talis inuestigans opprimitur a gloria: sicut bibens vinū vltra debitam mensurā/ opprimitur ab eo. — C Moral.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Funerum. incipientibus Folio. 305. — D Auctor.

¶ Et sermonis Peccatorum. folio. 189. sub themate. ✳ Attendite vobis. ⁊c.] vt supra. A. C.

¶ Vel de annotamentis sermonis iudicij finalis. fol. 236. sub themate. ✳ Vigilate itaq₃. ⁊c.] Littera. B. ¶ vel de annotamentis sermo. Prelatorum. incipieñ. folio. 90. sub themate. ✳ Attendite vobis. ⁊c.] C.

Dñice. xj. post oc. corporis xp̄i. ser. an. Ex q̄nta parte bib.

Lu. 18. A

Dicebat dominꝰ Jesus ad q̄sdam. ⁊c.] Lyra. Sciendum ꝙ ad efficaciam orationis duo maxime faciunt: videlicet instantia/ ⁊ humilitas. Primo ergo docet orare instanter: cum dicit̃. ✳ Dicebat aūt et parabolā₃. ⁊c.] ☞ Quere annotamēto. 10. q̄nte partis. ser. Orationis. fol. 187. col. 4.) Secūdo humiliter: ostēdens/ ꝙ humilitas est deo grata: et primo ostendit hoc verbo per parabolam publicani et pharisei: cum dicit̃. ✳ Dicebat dominus ad quosdam: qui in se confidebāt/ tanq₃ iusti: et aspernabant̃ ceteros: parabolam istam: dicens. Duo hoies ascenderūt in templū.] Q₂ ad litterā erat in alto sitū. s. in monte Moria: vt habet̃. 2. Paral. 3. Seq̄tur. ✳ Vt orarēt. Vnꝰ phariseꝰ.] Apparēs iustꝰ. ✳ Et alt̃ publicanꝰ] Idest publicis negocijs intētꝰ: q̄ de cōmuni cura implicāt ad pctm̄. ✳ Phariseꝰ stans.] Ecce iactantia: q₂ stabat: vt ab alijs videret̃ orare: et irreuerētia: cū in orādo deberet se ꝓsternere. Seq̄tur. ✳ Hec apud se orabat. Deꝰ grãs tibi ago: q₂ nō sum sicut ceteri hoi₃: raptores: iniusti: adulteri: velut etiā hic publicanus.] Iste nō proprie orauit: sed magis se iactauit de iusticia: alios cōdemnādo: ⁊ orātē iuxta se publicanū despiciendo. Dicebat. ✳ Ieiuno bis in sabbato.] Idest in hebdomada: q̄ sic denominat̃ a die digniori. ✳ Decimas do oim: q̄ possideo.] Pharisei. n. decimas minimoꝝ: vt rute et mēthe et cymini (ad q̄s
B nō tenebant̃: vt dicūt aliq̄) dabāt: vt ceteris iustiores appererēt. ✳ Et publicanꝰ a longe stās.] Ecce dei timor: q̄si nō esset dignꝰ appropinq̄re. ✳ Nolebat: nec oc'os ad celū leuare.] Ecce pudor: q̄si ꝓ pctis p̄teritis nō audēs celū respicere. ✳ S₃ percutiebat pectꝰ suū.] Ecce dolor de pctis cōmissis: ✳ Dicens. Deꝰ ꝓpitiꝰ esto mihi peccatori] Ecce vera et pura ꝯfessio. ⁊ ista faciūt ad pctoꝝ remissionē: vñ seq̄tur. ✳ Amē.] .i. fidelĩ. ✳ Dico vob. Descēdit hic.] De domo dei: que erat in monte: vt dictū est. ✳ Justificatus in domum suā ab illo.] .i. p̄ illo remanēte in sceleribꝰ suis. Cuiꝰ causa subdit̃: cū dr̃. ✳ Q₂ ois q̄ se exaltat.] Per supbiā. ✳ Humiliabit̃] Per penā. ✳ Et q̄ se humiliat.] Per verā pctoꝝ ꝯfessionē. ✳ Exaltabit̃.] In gloria p remunerationē. Sicut. n. in stathera materiali vna pte depssa/ altera eleuat̃: et ecōuerso: sic in stathera diuine iusticie decretū est: vt q̄ eleuātur p supbiā in presenti vita: deprimātur per penā ꝯfusibilem in futura: ⁊ ecōuerso: q̄ se humiliant in presenti ꝓpter deū: in futuro ad gloriā eleuabūtur.

✳ Dicebat dñs. ⁊c.] Mysti. Per istū phariseū iudaicꝰ pp'ls significat̃: q̄ ex bñficio legis et ꝓphetaꝝ suscepto d̃ sua scītate p̄sumēs: gētiles aspnabat̃. Per publicanū vō pp'ls gētil': q̄ pctā sua p̄dicātibꝰ aplis humiliter ꝯfitebat̃: ꝓpt̃ qd iustificatꝰ est p fidei xp̄i receptionē: et iudaicꝰ ē dānatus p suā obstinationē. ¶ Moraliter aūt p phariseū significat̃ iustꝰ/ instinctu diaboli supbiēs: ⁊ per publicanū pctor: respectu spūssci humiliter se emendans. — C Moral.

✳ Dicebat dominus Jesus ad quosdam. ⁊c.] Q₂ parabola: q̄ ad orādū inuitauit: ita ꝯclusit: vt diceret veniente iudice difficile fidem in terra — D Gloss.

reperiendā. Ne quis sibi de superuacua fidei cognitione/ vel etiā confessiōe blandiret: in hac parabola diligenti⁹ ostendit a deo nō fidei verba: sed opera examināda: inter que maxime regnat humilitas: quaꝫ quia nō habent superbi: de sua iusticia presumētes: et infirmos despiciētes: q̄si vacui fide (cū orant) non exaudiūtur. * Deus gratias ago. ꝛc.] Quattuor sunt species tumoris: cum vel quis bonū: quod habet: a se habere estimat. Aut si datū a deo credit: pro meritis datum putat. Aut cum iactat se habere: quod non habet. Aut cum despectis ceteris/ appetit singulariter videri habere: que habet. Hac phariseus peste laborabat: qui ideo nō iustificatus descendit: quia merita bonorū operū sibi singulariter tribuens: publicano se pretulit. * Ieiuno bis] Ecce phariseus ad exhibendam abstinentiā: ad impetrandam misericordiā: ad referendas deo gratias oculum habet: ad humilitatis custodiā non habet. Et quid prodest: si tota ciuitas custodiat: ꝛ vnū foramē: p qd hostes itrēt: relinquitur? * Et publican⁹.] Sicut humilis/ nō audet appropinquare: vt ad eum deus appropinquet. Non aspicit: vt aspiciatur. Premit conscientiā: sed spem subleuat. Percutit pectus: penas de se exigit: vt deus parcat. Confitetur: vt deus ignoscat. Ignoscit deus: qd ille agnoscit. * De⁹ propitius esto. ꝛc.] Publicanus humiliter orans: ad illos pertinet: de quibus dicit. Deus non faciet vindictam electoꝝ ad se clamantiū. Phariseus merita iactans: ad illos: de q̄bus subditur. Filius hominis veniens: putas inueniet fidem in terra?

E Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Oratiōis. incipien. fol. 180. ¶ Et ser. Penitētie. fo. 211. ¶ Et Pctoꝝ. fol. 189. sub the. * Deus propitius esto mihi pctōri.] vt. s. A. ¶ Uel ser. Ferie. 4. Cineꝝ. fol. 75. sb the. * Ieiuno bis in sabbato.] A. ¶ vel ser. Epipha. fol. 39. sub themate. * Amen dico vobis: descendit hic.] littera. C.

Ferie.iiij.dñice.xj.post oct. corporis Christi. ser. anno. Ex q̄nta pte Biblie.

¶ I. Mar. 3. A. SCribe ꝛ pharisei. ꝛc.] Lyra. In hoc capi. remouet quoddam dubium. Ex hoc eñ/ q xp̄s contulerat potestatē predicandi/ aplīs: posset aliquis credere: q in psona ppria vellet a predicatione cessare: qd remouetur per hoc: q feruēti⁹ predicauit: q̄ prius. Et iste feruor primo ostendit in generali. Secundo irrationabilis locutio ex hoc insurgens repellit: ibi. Et cum audissent sui. Circa primū dicitur. * Et conuenit iterū turba: ita vt nō possent neq panem manducare.] Ad audiendum verbum dei ab ipso: et ipse ita feruenter intendebat predicationi: q ipse et discipuli eius non habebant tempus manducandi. Consequenter irrationabilis locutio insurgens ex predicto feruore repellit: ꝛ hoc in duobus casib⁹. Secūdus ponitur ibi. Et scribe. Circa primū sciendum: q illi: qui erant de cognatiōe sua ex parte matris: videntes insolitū feruorē in eo: q (sicut dictum est) propter feruorē predicandi/ omittebat horaꝫ comedendi. Uidebant etiā in vultu eius insolitam claritateꝫ ex virtute diuinitatis pcedētem. Item audiebant eum loquentem de diuinis ardua et insolita: et per consequens eis nō intelligibilia: ideo credebant eum loqui: sicut arreptitium vel furiosum: ideo voluerūt eum tenere et ligare: ne sibi vel alijs posset nocere: et isti moue bant pietate: ꝛ h̄ ē qd dr. * Et cū audissent sui] Interii. Discipuli. * Exierūt:] Quem faciūt alij magnum/ sui despiciūt: q non est ppheta sine honore/ nisi in patria sua. * Tenere eum.] Tanq̄ furiosum. * Dicebāt enim.] Quia sapientie eius altitudinē capere nō poterant: aliēo sensu locutū putabant. * Quoniā in furorē versus est.] Ex hoc errabāt discipuli. ☞ Sequitur euangelium hodiernū: in quo ponit secundus casus: cum dicit. * Et scribe: q ab hierosolymis descenderāt: dicebant: quoniā Beelzebub habet: et quia in pricipe demonioꝝ eijcit demonia.] Lyra. Considerādum: q isti moti contra xp̄m inuidia ꝛ malignitate: dicebant ipsum xp̄m habere quendam demonē priuatū: alijs demonibus superiorē: per cuius virtutem expellebat demōes inferiores a corporibus obsessis ab eis: et ideo xp̄s illorum et istorū irrationabilia verba repellit: cū dicitur. * Et cōuocatis eis.] Quia rationabiliter loquēdo ostendit se nō esse furiosum. et vera et sancta docēdo: ostēdit se non habere demonē priuatū: cuꝫ sit pater mendacij: vt habetur Ioh. 8. Et hoc est qd dicitur. * In parabolis dicebat illis. Quomodo potest sathanas sathanā eijcere? Et si regnū in se diuidatur/ nō pōt stare regnū illud. Et si dom⁹ sup seipsam dispertiatur: nō potest domus illa stare. Et si sathanas consurrexerit in semetipsum: dispertitus est: et non poterit stare: sed finē habet. Nemo potest vasa fortis ingressus in domū/ diripere: nisi prius fortem alliget: et tūc domū eius diripiet.] ☞ Horum expositionē quere supra anno. 1. C. D. q̄nte par. ser. Dñice. 3. quadragesi. fol. 121 col. 1. ꝛ. 2. Sequit. * Amē dico vobis: quoniā omnia dimittent filijs hoim peccata et blasphemie: quib⁹ blasphemauerūt. Qui aūt blasphe- B C D

maucrit in spiritūsanctū/ nō habet remissionem ineternū: sed re⁹ erit eterni delicti: qm̄ (dicebant) spiritū immūdum habet] ☞ Expositionem horum quere supra An.1.B.quinte partis.ser. Ferie.4.dn̄ice Sexagesime.fol.71.col.3.

E Moral. *Quomō pōt sathanas sathanā eijcere? &c.] Hoc autem moraliter fit: quando vitiū vnū aliud expellit: vt pdigalitas auaritiā: vel econuerso.*Et si regnū in se diuidat.]Regnū aīe diuiditur: quādo sensualitas rationi contrariat. *Et si domus super semetipsam.&c.]Hoc contingit: quādo in eodem homine habitus malus ad aliqd inclinat: cui pscīētia recalcitrat.*Nemo potest vasa fortis.&c.]Iste fortis/est fomes: qui fortiter inclinat ad malum: sed per rationē fortiter alligatur: qñ virtutis habitus in irascibili et concupiscibili per bonum exercitiū confirmatur: et tunc eius vasa.i.opera dissipant.

F *Scribe.]Glo.Beda.Si qui tarditate mentis nō intelligūt verbum dei: remanet tñ spes salutis: si forte intelligant. Qui aūt intelligere nolunt: et inuertunt: qd̄ intelligunt: nulla spes est. Unde.Scribe.i.sapientes.&c.*Ab Hierosolymis.]Quod significat eum a ciuibus suis esse persequēdum vsq ad mortē.Legimus supra: q secuta est eum turba a Galilea/et Judea/et Hierosolymis: et trans Jordanē: et circa Tyrū et Sidonem: que sunt ciuitates gentiliū.Et scribe ab hierosolymis blasphemabant: q turba populi iudeorum illum cū palmis et laudibus pduxit. Gentiles eū desiderabant: scribe et seniores populi de nece ei⁹ tractabāt.*Beelzebub]Uir muscarum: siue habens muscas: quo nomine principē demonioꝝ cognominabāt/ pter sordes immolatitiū cruoris.*Quomō potest sathanas?&c] Beda.Eligant qd̄ volunt.Si sathanas sathanam nō potest eijcere: nihil contra dn̄m dicunt.

G Si aūt potest: recedant a regno eius: qd̄ diuisū stare nō potest.*Et tunc domū eius diripiet.] Beda.Domū diripuit: q omnes mūdi partes a diabolo possessas/aplis et coꝝ successoribus/ quasi diuisas puincias: vt populos ad fidē conuerterent/distribuit.*Qui aūt blasphemauerit.&c.]Hiero.&c.☞ Quere anno.25.B.qnte partis.sermonis Prelatorum.fol.125.col.2. ¶Beo. Mattheus dicit. Qui blasphemauerit in spiritumsanctum.vel verbum dixerit contra spiritumsanctum: non habebit remissionē neq in hoc seculo: neq in futuro: vbi ostendit quedam relaxari in futuro.Quod de minimis intelligendum est: vt de sermone ocioso: de risu nimio: quorum etiam hec vita veniam promeruit.*In spiritumsanctū.]Non quia spiritum non esse.vel quia esse/sed non deum esse: vel deū esse/sed minorē patre et filio: quia hoc non inuidia diabolica: sed humana ignorātia.Sz quoniam dicebant.&c.*Ineternum.]Hoc contra Origenem: qui omnibus peccatoribus veniā promittit post iudicium/ transactis innumeris seculis.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Dominice.3.Quadragesime.incipiē tibus folio.117.Maxime annotamento.1.qnte partis.folio.120.columna.4.(vbi de hoc agitur.)sub themate.*In principe demoniorum eijcit demonia.]vt supra.E.F.¶Uel sermōis Peccatorum.fol.189.¶Et sermonis Pentecostes.fol.244.sub themate.*Qui autem blasphemauerit.&c.]littera.D.E.G.¶vel sermonis Apostoloꝝ.Folio.82.sub themate.*Domum eius diripiet.&c.]G.¶Reliqua applica prout in predictis annotamentis applicaui. H Auct.

Ferie.vj.dn̄ice.xj.post octa.

corpo.xp̄i.ser.annota.Ex quinta parte Biblie. Ci. Mat.13. A

DIxit dn̄s Jesus.d.s.parabolā hanc.Simile est regnū celoꝝ grano sinapis.&c.]Lyra.In hoc cap.ponit decursus ecclesie a predicatione xp̄i v⁹q ad finem mundi in septē parabolis.&c ☞ Prout inuenies annotamēto.1.D.qnte ptis.ser.Dn̄ice.Sexagesime.fo.70.col.1.)Quaꝝ tertia ponit primo in euangelio hodierno: in qua describit ecclesie status sequens immediate surrectionē heresū: quia contra hereses insurgentes/dn̄s in ecclesia suscitauit doctores sanctos litteratos: vt sic possent hereticos per rationē et scripturā confutare. Et licet primo fuerint humiles et abiecti: tñ diuina dispositiōe fuerūt postea exaltati: et maximis pricipibus valde chari. Ut beatus Syluester/ Constātino: et beat⁹ Ambrosi⁹/Theodosio: vt per potestatē secularem ecclesia ab hereticis purgaretur: et hoc per rationem et scripturā/quantum ad illos: qui doctrinam sanctorum reciperent. Uel per potestatem secularem/quantū ad eos: qui indurati essent: et iste status figuratur per parabolam de grano sinapis: cum dicitur. *Simile est regnum celorum grano sinapis: quod accipiens homo/seminauit in agro suo: quod minimū quidem est omnibus seminib⁹] In quantitate: tamen est magnū in virtute: q crescit ad modum arboris.et hoc est qd̄ dicit.* Cum autē creuerit: maius est omnib⁹ oleribus: et fit arbor: ita vt volucres celi veniāt: et habitēt in ramis eius.] Sic sancti/predicto modo fuerunt paruuli in humilitate: sed magni scientia

et virtute.Et ideo sic diuinit⁹ exaltati: ꝙ volu=
cres.i.principes huius mundi alta petentes:ha
bitabant in ramis coꝝ.i.regebātur per eoꝝ con
silium.Consequēter secūdo ponit̄ quarta para
bola:in qua describit̄ status ecclesie sequēs exal
tationem predicatoꝝ sanctoꝝ.Et diuidit̄ in du
as partes:q2 primo ponit parabolam. Secūdo
subiungit huius parabole et aliaꝝ rationē: ibi.
Hec oīa.ꝛc.Circa primū ꝯsiderādum/ ꝙ prin
cipibus huis mūdi per sanctos predictos ad fi=
dei veritatē inductis: data est licentia per totuʒ
orbem romano imperio subditū predicādi fidē
catholicā:et ecclesias ꝯstruēdi:et sic fides catho
lica in modico tempore per totū orbem vulgata
est.ꝛ hoc signat̄ per parabolam fermēti abscon=
diti in tribus satis farine: et fermētātis totū.Et
hoc est qđ dicitur. ✳ Aliam parabolam locut⁹
est eis.Simile est regnū celoꝝ fermēto:qđ acce=
ptum/mulier abscondit in farine satis trib⁹: do
nec fermentatū est totum.] Tria sata/sunt tres
partes orbis.Asie:Aphrica:Europa: q̄ tūc erāt
subiecte romano imperio:vel pro toto:vel ꝓ ma
iori parte. Fermentū aūt ꝓpter calorem intrin=
secum significat legem euangelicam:que est lex
amoris.Mulier aūt ponens fermentū in tribus
satis predictis:est diligentia sanctoꝝ ad fidē ca=
tholicam vbiqꝫ predicādum. Consequēter red=
ditur ratio predicte parabole et aliaꝝ. Et diui=
ditur in duo: quia primo ponit̄ dicta ratio. Et
secundo querit̄ cuiusdam parabole predicte in
terpretatio:ibi. ✳ Accesserūt ad dñm Jesum di
scipuli.ꝛc.] ☞ Prout inuenies an.i.A. q̄n=
te partis .ser.Ferie.4.Dñice.19.post octa. cor=
poris xp̄i.) Ratio aūt quare loquebat̄ paraboli
ce turbis/hic assignat̄.s.vt scriptura: que hoc p̄
dixerat ps.77.impleret̄: et hoc est qđ subditur.
✳ Hec omnia locut⁹ est Jesus in parabolis ad
turbas:et sine parabolis nō loquebat̄ eis: vt im
pleretur quod dictum est per ꝓphetam/ dicētē.
Aperiā in parabolis os meū:eructuabo abscō=
dita a constitutiōe mundi.] Non est intelligen
dum ꝙ nihil loqueret̄/nisi parabolice: sed quia
cum hoc aliqua dicebat clare:illa scilicet: q̄ de=
bebat turba scire. Aliqua etiā interponebat pa=
rabolice:que.s.pertinebant ad secreta ecclesie.
B ✳ Dixit Jesus disci.suis parabolam hanc. Si
Moralr mile est regnum celoꝝ grano sinapis.ꝛc.] Mo=
raliter. Istud moraliter exponi potest de virtute
humilitatis:que fundamentū est aliarū virtu=
tum:et sic habet proprietatē principioꝝ in scien=
tijs:que sunt minima quātitate: et maxima vir
tute:ideo subdit̄. ✳ Cuʒ aūt creuerit: mai⁹ est
omnibus olerib⁹] Ideo scribit̄ Luce.14. Qui
se humiliat/exaltabit̄. ✳ Ut volucres celi veni
ant.] Idest angeli sancti:qui ad ꝯsolationē hu=
milium descēdunt. ✳ Et habitāt in ramis.ꝛc.]
Per ramos istos possunt itelligi duodecim hu=
militatis gradus:qui ponuntur in regula beati
Benedicti. Primus:est in corde et corpore semp
humilitatē ostendere: defixis in terrā aspectib⁹.
Secundus: vt pauca verba ꝛ rationabilia loq=
tur aliquis:non clamosa voce. Tertius:vt non
sit facilis aut prompt⁹ ad risum. Quartus:taci
turnitas vsqꝫ ad interrogationē. Quint⁹:tene=
re quod habet cōmunis monasterij regula. Se
xtus:credere et ꝓnunciare se omnibus viliorē.
Septimus:ad omnia indignū et inutilem se cō
fiteri et credere. Octauus:ꝯfessio peccatoꝝ. No
nus:pro obedientia in duris et asperis patiētiā
amplecti. Decimus: vt cū obedientia se subdat
maiori. Undecim⁹: vt ꝓpriam voluntateʒ non
delectetur implere. Duodecim⁹: vt deū timeat:
ꝛ memor sit omniū:que precepit. ✳ Aliam pa=
rabolam.ꝛc.] Sequitur. Simile est regnū celo
rum fermento.ꝛc.] Licet in scriptura frequenter
fermentū accipiat̄ in malo:eo ꝙ est corruptiuū:
tū hic accipit̄ i bono:ꝛ significat charitatē:eo ꝙ
continet calorē::sicut in principio huius operis
dixi de leone: qui propter voracitatē diabolum
significat:et ꝓpter ꝯstantiā/xp̄m. Per tria vero
sata/significātur tres regule religiosoꝝ.s.regu=
la beati Augustini:et regula beati Benedicti:ꝛ
regula beati Francisci:que fundant̄ in perfecti
one charitatis:et ex eaꝝ doctrina inducitur ad
charitatē totus orbis. Mulier autē abscondens
hoc fermētuʒ in tribus satis:est diuina sapiētia:
per quā omnia suauiter disponūtur. C Glo.
✳ Simile est regnū celoꝝ.] Glo. Regnū celoꝝ:
predicatio est euangelij: de qua Matthei.21.D.
Auferetur a vobis regnū dei: et dabit̄ genti faci
enti fructū eius. Uel noticia scripturaꝝ. ✳ Gra
no sinapis:quod accipiēs homo/ seminauit in
agro suo:quod minimū quidem est omnib⁹ se=
minibus.] Grano sinapis comparat̄ pro feruo
re fidei:q2 dicit̄ venena expellere.i. oīa dogma=
ta prauitatis. Potest in grano sinapis/humili=
tas diuine incarnatiōis intelligi: quo accepto:
homo misit in hortū suū:q2 corpus crucifixi sal
uatoris accipiēs Joseph: in horto sepeliuit. Ex
pandit ramos:in q̄bus volucres celi requiescēt:
q2 predicatores dispersit in mūdum:in quorum
dictis et consolatiōib⁹/ fideles ab huius vite fa
tigatione respirarēt. ✳ Cum aūt creuerit.] Co=
to mundo:vel in animo singuloꝝ:q2 nemo repē
te perfectus. ✳ Creuerit:et factū est in arborē.]
Q2 surrexit et ascēdit in celuʒ. ¶ Uel creuerit.i.
mentibus hominū quante sit virtutis/ innotue
rit. Cetera apparent olera: que cito crescūt ꝛ cor
ruunt:nō viuida:sed marcida: illa nō olus: sed
arbor fit:vbi folia cum fructu:et in eius diuersis

sentencijs spūales quiescunt. * Maius est omī bus oleribus.] Id est dogmatib⁹ philosophoꝝ: que cito crescunt / ꝛ corruūt nil vitale ꝓmittētia.
D * In farine tribus satis. ꝛc.] Ut spūs / anima / ꝛ corpus in vnum redacta: nō discrepēt inter se. Uel / tres anime virtutes in vnum rediguntur: vt in ratione possideam⁹ prudentiā: in ira odiū vitioꝝ: in cupiditate / desideriū virtutum. Uel / mulier / ecclesia fidem hoīum farine tribus satis miscet / credulitati patrꝭ ꝛ filij ꝛ spūssancti. Cūq; in vnum fuerit fermentatū: non nos ad triplicez deum: sed vnius deitatis noticiam perducit: qꝛ non est diuersa natura in singulis. ¶ Satuz: est genus mensure iuxta morez palestinoꝝ modiū et dimidiū capiens. Possunt in satis tribus illi dominici seminis fructus intelligi: tricesim⁹. s. sexagesimus et centesimus. i. coniugatoꝝ / conti nentiū / ꝛ virginū. ¶ vel / sata / tria genera hoīuz. Noe: Daniel et Job. * Donec fermentatū est totum.] Tandiu charitas in mente recondita crescere debet / donec mentem totam in sui perfe ctionem cōmutet: vt nihil preter deum diligat / vel recolat: quod hic incipitur: in alia vita per= ficitur. * Hec omnia locutus est Jesus in para bolis. ꝛc.] Quia quicquid ibi dicitur de exer= citu Israel / et omnia signa / occulta sunt sacra= menta.

☞ Applica ad hec aliqua de Annotamētis sermonis. Eccl'ie incipiēn. Fol.64. vel Epiph. Fol.39. ¶ vel sermonis. Incarn. fol.2. Uel pasꝭ. Fol.35. sub the. * Simile est regnum celoꝝ gra no. ꝛc.] A. C. ¶ vel sermonis. Relig. Fol.136. sub the. * Habitauit in ramis. ꝛc.] B. ¶ vel ser monis. Prelatoꝝ. fol.90. sub the. * Simile est regnum celoꝝ fermento. ꝛc.] A. C. ¶ vel sermo nis. Angelorum. fol.76. sub themate. * Volu cres celi. ꝛc.] B. E Auctor.

Dñice. xij. post oc. corporis xp̄i. ser. an. Ex q̄nta parte bib.

A Exiens Jesus de finib⁹ Tyri.] Lyra. Hic descri bitur cōsolatio galileoꝝ in cu= ratione demoniaci: cum dicit. * Exiens Jesus de finib⁹ tyri venit p Sidonē ad mare gali lee.] Et determinat locus vbi xp̄s fecit sequentē curationē / cum dicitur. * Inter medios fines decapoleos.] Decapolis est nomē regiōis. Et hu iusmodi regionis / vna pars est vltra Jordanez: alia citra: vt patet in descriptiōe terre sancte. Igi tur mare galilee: quod est quidam lac⁹: per quē transit Jordanis fluui⁹ / respicit terminos vtri= usq; partis regionis predicte. * Et adducunt ei surdum et mutum.] Non erat talis a natiui= tate: nec ab infirmitate superueniēte: sed a demo ne ipsum obsidente: eius audituz impediente et loquelam. * Et deprecabant eum: vt imponat illi manum. Et apprehendens eum seorsum de turba / misit digitos suos in auriculas ei⁹. Et ex puens tetigit linguam eius.] Christus aliqū sa nauit infirmos tangendo corporaliter: vt osten= deret humanitatez suam esse diuinitatis instru mentum. * Et suspiciens in celum ingemuit.] Ut ostenderet se verum hoīem / a deo querens auxilium. * Et ait illi. Effeta: quod est adape= rire.] Ostendens se verum deum curādo per im periuz. * Et statim aperte sunt aures ei⁹: et solu tum est vinculum lingue eius ꝛ loquebat recte. Et precepit illis ne cui dicerent.] Ostendens qđ benefactor de suis beneficijs: propriam laudem non debet querere. * Quanto autē eis pl⁹ pre= cipiebat: tanto magis plus predicabant.] Qꝛ B beneficiat⁹ de beneficijs acceptis debet se gratuz ostendere: ꝛ benefactorē laudare: q̄uis hoc bene factor non querat. * Et eo amplius admira= bantur.] De tanta ei⁹ humilitate. * Dicentes. Bene omnia fecit / et surdos fecit audire: et mu= tos loqui.] Licet non exprimat hic nisi vnum surdum ꝛ mutum esse curatum: tñ plures fuerūt ceci ꝛ claudi ꝛ muti curati: vt habet Matth. 15. sꝫ inter illos erat vn⁹: cui⁹ cura fuit mirabilior inter ceteros: quia in ipso tria miracula cōcurre runt: ꝑm qđ dicit Hiero. qꝛ audit⁹ fuit ei reddit⁹ et affat⁹: et a demone fuit liberat⁹: et hic solus ex primit a Marco

* Et adducūt ei surdum et mutū. ꝛc.] Moral'. Moralr Spūaliter surd⁹ est inobediēs: mut⁹ laudes dei debitas omittēs. Sed tactu xp̄i vtrūq; tollit im pedimētū: qꝛ cum xp̄s sua gratia tāgit cor hoīs: fit humiliter obediēs: ꝛ deuote deū laudās. Qđ autē xp̄s sursuz aspiciēs ingemuit: fuit ad ostē= dendū: ꝙ omne remediū est inde cum deuotiōe querendū. * Et p̄cepit illis: ne cui dicerēt.] Ad ostendendū: ꝙ homo de suis bonis actib⁹ nō de bet querere laudes hoīum.

* Propter hunc sermonē. ꝛc.] Glo. Beda. Hic C dat exemplū catechizādi et baptizādi infantes: Glosa. qꝛ per fidē et cōfessionē parentū: in baptismo libe rātur a demonio paruuli: qui necdū per se sape: vel aliquid agere boni possunt aut mali. ☞ Quere de hac materia Annot. 1. C. D. quinte partis. ser. Dñice. 2. q̄drag. fol.106. Columna. 1.

Et in annotamẽtis prime/secunde/tertie/⁊ qui
te partis.sermonis Ferie.4.Dñice.4.q̃drage.
incipień.fol.146.col.1.quia in ea feria initium
euangelij hodierni legitur super infantes/solẽni
ter in alma ecclesia Toletañ.)Sequitur in euã=
gelio hodierno.* Exiẽs de finibus Tyri.] Hie
ro.Tyrus/angustia:significans Judeã: cui do
minus Esa.28.e.Coangustatũ est stratum:bre
ue est palliũ tuum:vtrũq₃ operire non potest/ vt
transferat se ad alias gẽtes.* Venit per Sido=
nẽ.⁊c.]Hiero.Sidon:venatio.Fera indomita:
nostra regio vel natio est.* Inter medios fines
Decapoleos.⁊c.] Beda.Regio decẽ vrbiũ trãs
Jordanem ad orientẽ.Quod aũt dicitur. Ve=
nit ad mare Galilee int̃ medios fines Decapo=
leos:nõ ipsos eum intrasse significat: neq₃ enim
mare transnauigasse dicit̃:sed vsq₃ ad mare ve=
nisse:atq₃ ad locum: qui medios fines Decapo
leos lõge trans mare positos respiciebat.¶Hie=
rony.Saluator ad saluandas gentes ab aposto
lis deducitur.Et docet: quod adolescenti inter=
roganti respondit.Nosti mãdata?Hec fac ⁊ vi=
ues(Lu.18.d.)* Surdum ⁊ mutum.] Beđ.
Qui.s.nec aures verbis dei audiẽdis: nec os p̱
loquendis aperit.Quales necesse est/vt hi:qui
audire ⁊ loqui verbum dei longo vsu didicerũt
dño sanandos offerãt:vt eos/quos humana fra
gilitas nequit: gratie dextera saluet. ¶Hiero.
Genus humanũ tanq̃ vnus hõ varia peste ab
sumptus in protoplasto/cecat̃ dũ videt: surdus
fit/dũ audit:dũ odorat/emũgit̃:obmutescit/dũ
loquit̃:mancus fit/dũ manus erigit:incuruat̃/
dũ erigitur:hydropicus fit/dum ↄcupiscit: clau
dus/dũ p̱gredit̃:lepra suffundit̃/duʒ mundat̃:
demone implet̃/dum diuinitatẽ apetit:moritur
D morte/dũ audacter excusat.* Et dep̃cabant̃.]
Jncarnationem dñi p̱phete ⁊ patriarche cupie
bant.* Et apprehendẽs.⁊c] Seorsum a turbu
lentis cogitatiõibus ⁊ actibus inordinatis/ser=
monibusq₃ incõpositis educit̃:q̃ sanari meret̃.
Digiti q̃ in aures mittunt̃: verba spũsscti.De q̃
dicit̃ Exodi.8.c.Digitus dei est hic.Et p̃s.8.a.
Et opera digitoꝝ tuoꝝ sunt celi.Tetigit liguaʒ.
⁊c.Spuma de carne dñi/diuina sapientia: que
soluit ignorantiã humani gñis:vt dicat. Credo
in deum patrẽ oĩpotentem.⁊c. ¶Beđ.Seorsuʒ.
Prima salutis via/ est de turba educi. De turba
educit dñs infirmum:cum mentem peccatis lã=
guidam visitando illustrat:⁊ a consuete conuer
sationis moribus aduocat:et ad sequenda pre=
cepta sua prouocat. Digitos autem in auricu=
las mittit:cuʒ per dona spũssancti aures cordis
ad intelligenda ⁊ suscipienda verba salutis ape
rit.Et quia cognitionẽ veritatis debet sequi con
fessio.Sequitur.Et expuens tetigit.⁊c.Cũ scili

cet ad confessionem fidei ora catechizatorum in
struit.Sputum namq₃ domini est sapor sapien
tie:que dicit Ecci.24.a.Ego ex ore altissimi p̱
dij primogenita. Unde sputo eius terre commi
xto:cecus illuminatur.Sputuʒ enim: quod ex
capite domini descendit:diuinam eius naturaʒ
exprimit:que ex deo est.Porro terre:cui immi=
xtum sputum est: humanam significat naturã.
Sic ergo ex sputo ac terra composito medicamẽ
to oculos ceci nati aperuit: quia genus huma=
num per confessionem vtriusq₃ sue nature ab in
genitis errorum tenebris eruit. Expuens ergo
linguam muti vt loqui valeat tangit: cum ora
diu bruta ad verba sapientie proferenda ↄtactu
sue pietatis informat.Et suspiciens.⁊c.Hiero=
nymus.Jngemuit.Gemere nos docuit:et in ce
lum thesaurũ nostri cordis erigere: quod per cõ
punctioneʒ cordis a friuola carnis leticia pur=
gatur:vt dicitur p̃s.37.d.Rugiebam a gemitu
cordis mei. Domine ante te omne desideriũ me
um.⁊c.Et ait illis. Effeta: quod est adaperire.
Unde Roma.10.b. Corde creditur ad iustici= E
am.⁊c.* Et statim apertũ est.⁊c.]Aures aper
te sunt ad hymnos ⁊ cantica et psalmos.Solui
tur lingua:vt eructet verbum bonum:quod nõ
possunt nec mine nec verba cohibere vel prohi=
bere.Unde Paulus.2.Timo.2.b.Ego vinct⁹
sum:sed verbum dei nõ est alligatum in me Et
precepit illis ne cui dicerent. Non in virtutibus
glorificandum esse docuit: sed in cruce ⁊ humi=
liatione.* Quanto autẽ eis p̃cipiebat.⁊c]Ci
uitas in monte posita vndiq₃ circũspecta abscõ
di nõ potest:humilitas semp̱ precedit gloriã.*
Adaperire.]Ad aures p̱prie. Aures.n.ad au=
diendũ aperiẽde:lingua vt loq̃ possit erat soluẽ
da.vñ sequit̃.* Loquebat̃ recte.] Beđ.Jlle so
lus recte loquit̃ vel dñm cõfitẽdo:vel alijs p̃dicã
do:cui⁹ audituʒ:vt celestib⁹ possit auscultare et
obsecũdare mãdatis:diuina grã reserat: cui⁹ lin
guã dñs tactu sapie:q̃ ip̃e est:ad loquẽdũ instru
it:hic talis dicere põt.Dñe labia mea apies.⁊c.
p̃s.5.a.* Quãto aũt eis.⁊c.] Sciebat ille:qui
oĩa nouit anteq̃ fiant:q̱ magis p̃dicarẽt: et hoc
p̃cipiendo pigris: voluit ostendere q̃to studio=
sius q̃toq₃ frequentius vel feruẽtius p̃dicare de
beant:q̃bus iubet vt p̃dicarent:qñ illi qui prohi
bentur:tacere nõ poterant.
☞ Applica ad hec aliq̃ de annota.ser.Dñi= F
ce.3.q̃dragesime.incipień.fo.117.Et ser.Jncar
natiõis.fol.2. Vel Peccato:ũ.fol.189.sub the.
* Adducunt ei surdũ ⁊ mutum.⁊c.]A.C.D.
¶vel ser.Pnie.fol.211.sb the.* Et suspiciẽs in
celũ ingemuit.]A.D.¶vel ser.Prela.fo.90.sb
the.* Loq̃batur recte.]E.¶vel ser.Oronis.fo
lio.180.sb the.* Et aspiciẽs in celũ.⁊c.]B.E.

¶ vel ser. Pente. supra. fol. 244. Colūna. 3. in hoc Tomo sub thē. ✱ Misit digitos ꝛc.] A. D. ¶ vel ser. Relig. fol. 136. sub thē. ✱ Apprehēdēs eum seorsum. ꝛc.] A. D.

Ferie. iiij. Dñice. xij. post oc. Corporis Christi ser. An. Ex qnta pte Biblie.

Ca. Ru. A

TRanseūte dño. ꝛc.] Lyra. In hoc capitulo ponūtur quedā miracula ad discipuloꝝ confirmationē: et diuidit in duas partes: qꝛ primo narrat ad h quedam miracula in speciali: secundo multa cōcludit in generali/ ibi. Et circuibat. Prima in tres: ſm tria miracula. Prima ibi. ✱ Loquēte dño Jesu ad turbas. ꝛc.] ☞ Prout inuenies Anno. 1. A. ꝛc. quīte partis. sermonis. Dñice. 24. post octa. Corporis xp̄i infra i hoc Tomo) secūda ibi: trāseūte dño. ꝛc. Tertia ibi: egressis autē illis. Circa secundā partem ponitur secundū miraculū principale in illuminatione cecoꝝ. Cum dicitur. ✱ Trāseunte domino Jesu: secuti sunt eū duo ceci clamantes: et dicentes. Miserere nostri fili Dauid.] Vocabant autem eum filiū Dauid. Vulgata enim fama erat apud iudeos: ꝙ xp̄s nasciturus erat ex semine Dauid secundū carnem: ꝛ ideo: quia credebant firmiter ipsum esse xp̄m ꝓmissum ipsi Dauid: ideo vocant eum sic filium Dauid. Seqtur. ✱ Cum autēz venisset domū: accesserunt ad eum ceci: et dicit eis Jesus. Creditis: quia hoc possum facere vobis?] Non querit hoc quasi ignorans eoꝝ fidem: quia omnia sciebat ꝑ certitudinē: sed vt confessio exterior addatur fidei interiori: et sic sint digniores illuminari: quia secundum qđ scribitur Ad Ro. 10. b. Corde. n. creditur ad iusticiam: ore autem fit cōfessio ad salutem. Sequitur. ✱ Dicūt ei. Utiq3 dñe. Tunc tetigit oculos eoꝝ dicens. Secundū fidem vestrā fiat vobis. Et aperti sunt oculi eoꝝ. Et cōminatus est illis Jesus: dicens. Videte ne quis sciat. Illi autem exeuntes diffamauerunt eū.] Idest publice nūciauerunt. ✱ In tota terra illa.] Sed queritur quomodo fecerunt contrarium eius: quod dixerat eis: quia aut Christus voluit fieri illud: quod dixit eis: aut non. Si noluit: sequitur ꝙ fecerint contra preceptum eius: et sic peccauerunt: quod non videtur: quia non fuissent digni sanatione: si autem voluit: sequitur ꝙ Christ⁹ mendax: vel duplex in verbis fuit: quod est impossibile. Sciendū ꝙ in Christo ponitur duplex voluntas: sicut et natura: vna diuina: et est duplex. Una signi et altera beneplaciti. Volūtas enim beneplaciti est: qua vult aliquid simpliciter et absolute: et sic xp̄s voluit miraculū publicari: quia contra volūtatem beneplaciti nihil fit: sed bene fit cōtra volūtatē signi. Alia fuit in xp̄o voluntas humana: et sic xp̄s q̄dammodo voluit: et quodammodo noluit miraculū publicari: quia voluit publicari ad dei gloriā. Noluit autem hoc: vt ostēderet humanā laudem esse fugiēdam: sicut etiam sunt aliqua: que sunt partim voluntaria: et partim inuoluntaria. Ut dr̄. 3. Eth. Sicut ille qui proiicit merces i mari: vult: et nō vult ꝓicere diuersis respectib⁹: quia nō vult absolute: vult tñ in casu tali posit⁹. Consequēter ponitur tertium miraculū principale de demonis eiectione: cum dicitur. B
✱ Egressis autem illis.] Idest cecis iam illuminatis. ✱ Ecce obtulerūt ei.] Homines. s. illi⁹ terre. ✱ Hoiem mutum demoniū habentem.] Dicitur autem demoniū mutū non formaliter: sed effectiue tñ. Ad cuius intellectum considerandum/ ꝙ natura corporalis obedit spūali ad motum localem. Voces autem significatiue formantur per motum lingue et labioꝝ et aliorum instrumentoꝝ naturaliū: ꝛ ideo: quia demon ꝓ voluntate sua potest ista localiter mouere: potest per linguam hois diuersa verba formare: et sic arreptitij aliqñ loquūtur idioma eis ignotum: sicut purus laicus latinum: et hoc est manifestū signum/ ꝙ sic loqūens sit demoniacus: qꝛ talis locutio non potest procedere nisi ab aliquo intellectu: et ideo cum nō proceda t ab intellectu hois tale idioma ignorantis: sequitur ꝙ procedat ab intellectu angeli vel demonis linguam sic mouentis. Et sicut demon potest mouere linguam ad loquendum idioma incognitū: ita potest impedire linguam ne moueatur ad loquendū idioma cognitum: ꝛ sic reddit hoiem mutum: talis autem erat iste oblatus Christo. Propter quod sequitur. ✱ Et eiecto demonio: locutus est mutus.] Quia amoto impedimēto: habuit officiū loquendi sicut prius. ✱ Et mirate sunt turbe.] Quia admiratio cōsurgit ex inspectione rei insolite: quod fuit in ꝓposito. Sequitur. ✱ Dicētes. Nūq̄ apparuit sic in israel.] Licet enim in veteri testamēto aliqui legantur arrepti a demonibus: non tñ legitur aliquis curatus: qui cum obsessione demonis fact⁹ fuisset mutus. ✱ Pharisei autem dicebāt. In principe demonioꝝ eiicit demones.] Odiū. n. et inuidia faciunt interpretari facta in deteriorem partem et peruerti iudicia. Pharisei autem odiebant Christum: quia acriter arguebat eorum vitia: vt patet per euangeliū decursum: et ideo miracula a Christo facta virtute diuina dicebant esse facta arte magica ꝛ eodem modo eiectionem demonum factam per C

Christum dicebant fieri virtute cuiusdã superi=
oris demonis: cui inferiores obediebãt ad nutũ
de corporibus exeundo. Sicut enim in angelis
sunt ordies: et alij sunt alijs superiores: sic in de
monibus cum in eis remanserint naturalia in
tegra secundũ Dionysiũ. Dicebãt eñ pharisei
ꝙ xp̃s habebat aliquem demonẽ superiorẽ: quẽ
vocabant Beelzebub sibi familiarẽ ⁊ priuatuz:
et sic demones inferiores de corporibus obsessis
eijciebat per illum: sed illud inferiꝰ rationabilit
reprobatur a Christo: vt patet Matthe.12.ca.
☞ Prout inuenies supra Anno.1.B. quite
partis.sermonis. Dñice.3.quadrage.Fol.120.
D Colũna.4. Cõsequenter ponũtur miracula in
generali: quia euãgeliste non poterãt omnia fa=
cta xp̃i scribere in particulari. Ut dicitur. Joh.
vltimo.d. Multa quidẽ ⁊ alia signa fecit Jesus
in cõspectu discipuloꝝ: que non sunt scripta in li
bro hoc: que si scribant per singula: non arbitror
totum mundũ capere eos: qui scribendi sunt: li=
bros. Propter hoc enim in ecclesia dicit in mar=
tyrologio.et alioꝝ plurimoꝝ sanctorũ.⁊c. Hac.s.
de causa: quia Karolus magnus fecit inquiri
diligenter obitus et actus martyrũ: et alioꝝ san
ctorum: et inuẽtum est: ꝙ diebus singulis occur
rebant plusquã trecenta festa. Propter hoc statu
tum est: vt in fine martyrologij adderet predicta
clausula: vt in generali saltez memoria sanctoꝝ
fieret in ecclesia in die transitus eoruz. Ita simi
liter euãgeliste: qui nõ poterant oĩa miracula
xp̃i in particulari scribere: ideo freqũter multa
cõcludũt: in q̃dam generalitate sicut dicit hic.
* Et circuibat Jesꝰ oẽs ciuitates ⁊ castella.]
Idest in locis cõibus eoruz: in quibus sapiẽtes
cõueniũt: per quod ostenditur sanitas doctrine
eius: que non erat in latebris ⁊ angulis: sicut est
doctrina hereticoꝝ. * Docẽs in synagogis eoꝝ
et predicans euangeliũ regni.] Idest legem no
uaz: que immediate introducit ad regnũ: quod
non faciebat lex vetus. * Et curans omnez lan
guorem.] Idest infirmitatem prolixam. * Et
omnem infirmitatem.] Quantũcũqꝫ alias in
curabilem: ex quo patent multa miracula hic
in quodam generali inclusa ad confirmationez
legis euangelice a Christo facta.
E * Transeunte.⁊c. Secuti sunt eum duo ceci.
Moralr ⁊c.] Moraliter. Per istos significantur fideles
simplices ⁊ ignari: qui sequunt dominũ: quãdo
deuote vadunt ad sermonẽ audiendum. Et ab
eo illuminantur: quando ab eo per predicatorẽ
instruuntur de necessarijs ad salutem. Per hoc
autẽ quod dicitur: * Uidete ne quis sciat.⁊c.]
Ostenditur ꝙ predicator debet cauere ne laus
hominũ possit sibi nocere: qꝛ tñ diuinuz recipiẽs
beneficiuz: debet ex hoc ipsum laudare: subdit.

* Illi autem exeuntes: diffamauerũt eum.⁊c.
Obtulerũt ei hominẽ mutuz.⁊c.] ☞ Quere
Anno.1.O..quinte partis.sermonis. Dñice.3.
Quadra.Fol.122.Colũna.3.in fine. * Et cir=
cuibat.⁊c.] In hoc datur forma predicatoribꝰ
euangelij: vt soliciti sint discurrere pro predica=
tione verbi diuini. * Docens in synagogis.]
Non in latibulis: sicut faciunt heretici. * Pre=
dicans euangelium.] Et non fabulosa inutilia
vl' curiosa. * Et curãs lãguorẽ.⁊c] Scꝫ spũalẽ. E
* Trãseunte.] Glo. Idest de domo priapis in
suam domuz. Domus principis: synagoga est:
sua domus: celestis Hierusalẽ. * Duo ceci.⁊c]
Duo populi inscij. Donec Christum ceperunt
sequi. Hec de duobus cecis et de muto demoni=
aco solus Matthēꝰ ponit. Illi autem duo ceci:
de quibus alij narrant: non sunt isti: sed simile
factum est: ita vt si Mattheus non illius etiam
facti meminisset: posset putari: quod nunc dicit
dictum fuisse de illis. Sed scire debemus quedã
facta esse similia: quod probatur cum idem euã
gelista vtraqꝫ commemorat. Ut si quando talis
singula apud singulos inuenerimꝰ: atqꝫ in eis
contrarium quod solui non possit occurrat: non
esse hoc idem factum: sed aliud simile. * Hoiez
mutum.] Significat gentilez populũ: vel omne
genus hominũ: quo ducto per predicationẽ ad
Christum: ⁊ ablata idolatria: cõfessus est xp̃m.
Raboth hebraice vsitatius surdus: sed tamẽ in
differenter: et mutus et surdus dicunt. * Pha=
risei autem.] In phariseis infidelitas iudeoꝝ
signatur. G
☞ Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis. Bñdic.
sermonis. Fidei incipieñ.fol.59.sub thẽ. * Cre
ditis: qꝛ hoc possum facere?] A. ¶ vel sermonis.
Dñice.3.quadrag.fol.117.sub thẽ. * Obtule=
runt ei hominem mutum.⁊c.] B. ¶ vel sermo.
Dñice.4.quadrag.fol.135.de auditione verbi
dei sub thẽ. * Secuti sunt eum.⁊c.] A.E. ¶ vel
sermonis. Penitentie. Fol.211. Et Epiphanie.
Fol.39. Uel Incarñ.fol.2. Uel peccatoruz.fol.
189.sub themate. * Obtulerunt ei hominum
mutum.⁊c.] E.F. Uel. * Secuti sunt.⁊c.] F.

Ferie.vj. dñice.xij. post oct.a.

Corporis xp̃i.ser.annot. Ex q̃nta parte Biblie.

CEpit domiñ Jesus exprobra
re.⁊c.] Lyra. Postq̃ xp̃s con
demnauit obstinatos ⁊ incre=
dulos de suo aduentu in gñia
li: respectu Judeorum com=
muniter. ☞ Prout supra
inuenies in annotamento.2.
C.D.E. quinte partis. sermonis Ferie sexte.

Sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

Dominice.2. Aduentus: vbi dicitur. * Cui autem similem. ⁊c.] folio.10.col.1.et.2.) Consequenter hic in speciali ostendit xp̄s cōdemnationē aliquoꝝ ꝓpter eoꝝ ingratitudinem: qꝛ illis p̄dicauerat xp̄s frequenter: ⁊ inter eos miracula fecerat: ⁊ licet eius predicationē primo recepissent deuote: tamen postea ad vomitum reuersi/in infidelitate remanserunt: sicut predictū fuerat per Esaiā.9.capi.a. Primo tempore alleuiata est. ⁊c. sicut expositum est.4.capit. ☞ Ad inuenies an.1.E. quite ptis.ser. In vltimis trib⁹ diebus per octa. Epiphanie.fo.50.col.1. Et hoc

B est qđ dicit̄. * Cepit dn̄s Jesus exprobrare ciuitatibus: in q̄bus facte sunt plurime virtutes ei⁹: qꝛ non egissent penitentiā. Ve tibi Corozaim.] Ista erat vna de ciuitatibus: in q̄bus p̄dicta fecerat. * Ve tibi Bethsaida.] De ista ciuitate erat Petrus ⁊ Andreas. * Qꝛ si in Tyro ⁊ Sidone facte essent virtutes: q̄ facte sunt in vobis: olim in cilic[io] ⁊ cinere penitentiam egissent.] Quod patet: qꝛ receperunt p̄dicationes apostolorum: ⁊ deuote crediderūt: vt ptʒ Actuū.21.b. vbi Paulum cōduxerunt vsq; ad nauē ex deuotione. Per hoc tñ non intelligitur aliqua variabilitas in diuina predestinatione: sed tātum in hoim voluntate. * Verūtamē dico vobis: Tyro ⁊ Sidoni remissius erit in die iudicij/q̄ȝ vobis.] Qꝛ grauius est auditam fidem repellere: q̄ȝ mori in gentilitate. Illi autēȝ erant gentiles: qui habitabant in Tyro ⁊ Sidone.

C Moraliter * Cepit dominus Jesus exprobrare ciuitatibus. ⁊c.] Moraliter. Per istas ciuitates: in quibus Christus frequenter predicauerat: ⁊ miracula fecerat: significantur illi: qui frequenter audiunt dei verbum: et tamen in peccatis suis obdurantur: propter quod (ceteris paribus) alijs grauius punientur.

D Glosa. * Cepit dominus Jesus. ⁊c.] Glo. Qui hactenus iudeos communiter increpauit: nunc nominatim ciuitates exprimit: que frequenter audita doctrina/ et visis tot signis/ credere noluerunt: quibus non optat mala: sed predicit ventura. * Ve tibi Corozaim. ⁊c.] Supra Matthei.4.d. vbi legitur/ quia circuibat Jesus ciuitates ⁊ omnes vicos/ curans omnem languorem: intelligendū est inter alias etiam in Corozaim ⁊ Bethsaida dominum fecisse virtutes. Corozaim interpretatur mysterium meū. Bethsaida/ domus fructuum: vel venatorum. * Si in Tyro. ⁊c.] Hoc impletum modo videmus: quia Corozaim ⁊ Bethsaida presente domino credere noluerunt. Tyrus ⁊ Sidon/ postea predicantibus apostolis crediderunt: adeo deuoti: vt Paulum Tyro abeuntem omnes cum vxoribus ⁊ liberis vsq; ad naues prosequerētur. Cur ergo non credituris predicauit: credituros cuitauit: ipse scit: cuius vie sunt misericordia ⁊ veritas. Proposuit tamen fines Judee non excedere/ ne iustam phariseis ⁊ sacerdotibus persecutionis occasionem daret. Et erant tunc: qui in Corozaim essent vocandi: nec tamen de contemptu grauius puniendi. Tyrus/ angustia. Sidon/ venatio.

E Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Peccatorum: incipiēs.folio.189. Vel Prelatorum.folio.90. Et sermo. Dominice.4. Quadragesime. folio.135. vbi tractatur de auditione verbi dei.sub themate. * Ve tibi Bethsaida. ⁊c.] Vt.s̄.B.C.D. ¶ vel sermonis Penitentie.fol.211. Vel sermonis Epiphanie.fol. 39. Vel Fidei.fol.59. Vel ser. Judicij finalis.folio.236.sub themate. * Remissius erit. ⁊c.] B. C.D. ¶ vel sermonis Apostolorum.fol.82.sub themate. * Si in Tyro. ⁊c.] D.

Dn̄ice.xiij.post oc.cor.xp̄i. Ser.an. Ex quīta parte Bib.

Lu.10. A

Dixit domin⁹ Jesus discipl'is suis. Beati oculi. ⁊c.] Lyra super Mattheū 13.capi. Ostensa excecatione iudeorum ex eorum incredulitate secuta. ☞ Prout inuenies anno.1.D.E. ⁊c. q̄nte p. sermonis Dominice Sexagesime.fol.70.col.1.) Hic cōsequēter ostendit saluator illuminationem apostoloꝝ ꝓpter eorum fidem ⁊ deuotionem eis diuinitus datā: dicens. * Beati oculi: qui vidēt: que vos videtis.] Non solum facta exteriora conspiciendo: sed virtutē diuinitatis latentem intelligēdo. Sequitur. * Dico eñ vobis/ q̄ multi prophete ⁊ reges voluerunt videre: que vos videtis: ⁊ nō viderūt: et audire que auditis/ ⁊ nō audierūt.] Dicit multi: nō omnes: qꝛ aliqui viderunt. Sicut de Abraham dicitur Johā.8.g. Abrahā pater vester exultauit vt videret diem meū: vidit: ⁊ gauisus est. ¶ Vel aliter. Multi.i.omnes: qꝛ licet antiqui patres ⁊ ꝓphete aliqui viderūt xp̄m per fidem: a longe ꝓspiciendo: non tñ viderunt ip̄m presentem inter eos cōuersando ⁊ docendo: sicut viderūt apostoli: et ideo dicuntur beati: qꝛ in eis fuit completū: quod antiquis patrib⁹ fuerat ꝓmissum. Consequenter sequit̄ quedā pars incidentalis: in q̄ primo ponit̄ legisperiti inter-

rogatio:secundo xp̃i responsio:ibi. At ille dixit.
⁊c. Sententia harum partium patz ex dictis Mat.
22. ☞ Prout infra inuenies Anno.1.A.B.
quite partis.sermonis. Dñice.18. Post octauas.
corporis xp̃i incipien̄. * Accesserũt ad dñm Je
sum.⁊c.] Et Marci.12. ☞ Prout etiam in=
uenies infra Anno.1.A. quinte partis.sermo.
Ferie.4. Dñice.15. post octauas copor̄ xp̃i inci
pien̄. * Interrogauit dñm Jesum.⁊c.] Seqtur
tex. * Et ecce quidam legisperitus surrexit ten=
tans illum/dicens. Magister/quid faciendo vi
tam eternaz possidebo? At ille dixit ad eum. In
lege quid scriptuz est? Quomodo legis? Ille res
pondens dixit. Diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo/⁊ ex tota anima tua/⁊ ex om̃i
bus viribus tuis/et ex oi mente tua: et proximũ
tuũ sicut teipsum. Dixitq3 illi. Recte respõdisti.
Hoc fac:et viues. Ille autem volens iustificare
seipsum:dixit ad Jesum. Et quis est meus pro=
ximus?] Hoc exponitur dupliciter. Uno modo
q̄ vellet se iustificare secunduz apparentiã. Alio
modo secundum veritatem: querens a Christo
intellectuz precepti huius: vt opere adimpleret.
Et causa huius duplicis expositiõis est:q2 sicut
dixi. Iste videt̃ primo venisse ad xp̃m mala intẽ
tione. Et secundũ hoc procedit prima expositio:
sed postea xp̃i verbis compunct⁹ fuit:et ideo di=
xit ei christus. Non longe es a regno dei. Mar=
ci.12.c. et secundum hoc procedit secunda expo
sitio:quia non apparet clare ex textu: vtrũ ques
tionez de proximo fecerit ante compũctionẽ/vel
B post. Sequitur. * Suspiciẽs autez Jesus dixit.
Homo quidam descendebat ab Hierusalem in
hiericho:et incidit in latrões: qui etiam despoli
auerunt eum: ⁊ plagis impositis abierunt:semi
uiuo relicto. Accidit autem/vt sacerdos quidã
descenderet eadem via: ⁊ viso illo preteriuit. Si
militer ⁊ leuita:cum esset secus locum:et videret
eum:pertransijt. Samaritanus autem quidam
iter faciens venit secus eum:et videns eum mise
ricordia motus est.] Secundũ aliquos hec est
parabola:secundũ alios est res gesta:quia inter
Hierusalẽ ⁊ hiericho erat quedam solitudo: vbi
frequenter hoies transeũtes spoliabant̃ a latro=
nibus et occidebant̃: in qua solitudine captus
fuit sedechias fugiens ab exercitu Nabuchodo
nosor:vt habetur Hiere. vltimo. ¶ Moraliter tñ
exponitur de peccatore descẽdẽte a statu iusticie
in peccatũ mortale: qui spoliatur a demonibus
bonis gratie: et vulneratur in bonis nature: ⁊ re
linquitur semiuiu⁹: quia tollitur ab eo vita gra
tie remanẽte vita nature: cui xp̃s. * Et appropi
ans.] Insua benedicta incarnatione. * Alli=
gauit vulnera eius infundẽs oleũ.] Misericor=
die. * Et vinũ.] Justicie. * Et imponẽs illum
in iumentũ suum: duxit in stabulũ] Idest in do
muz ecclesie: vbi simplices reficiũtur. * Et curã
eius egit. Et altera die.] Idest post resurrectionẽ
suam. * Protulit duos denarios] Idest intelli
gentiã noui et veteris testamenti: quia aperuit
illis sensum/ vt intelligerẽt scripturas: vt habet̃
Luce.24. * Et dedit stabulario.] Idest cuili=
bet apostolo. * Et ait. Curã illius habe.] Hoc
est curã penitentiũ eis cõmendauit. Promittẽs
pro salario vitam eternã. Et hoc est quod dicit̃.
* Et quodcũq3 supererogaueris: ego cum redi
ero reddã tibi. Quis horum triuz videtur tibi pro
ximus fuisse illi: qui incidit in latrones? At ille
dixit. Qui fecit misericordiã in illum. Et ait illi
Jesus. Uade ⁊ tu fac similiter.] Ex responsione
cõcludens q̄ ppinq̃tas generis: nõ facit proxi3: C Moral
sed opus misericordie impẽsum.
* Beati oculi:qui vident.⁊c.] Moralit̃. Ui=
dentes enim xp̃m per fidem charitate formata/
beati sunt in spe: ⁊ si perseuerẽt/beati erunt in re.
* Et ecce quidam legisperit⁹.⁊c.] Beda super
hunc locuz dicit: q̄ iste tentãdo quesiuit de vita
eterna: si forte xp̃s diceret aliq̃d contra Moysen
et ideo xp̃s per verba Moysi respondendo con=
fudit eum. Per hoc ostendens/q̄ derisores fidei
catholice sunt confutãdi ab illis: qui sciũt et pos
sunt per illud/quod tenẽt indiscusse .s. iudei per
scripturas hebreorum et sarraceni per legẽ Mach
meti. * Homo quidam descendebat.⁊c.] Per
Hierusalẽ status virtutis designatur. Et ideo p
hominem descendentẽ ab Hierusalem in hieri=
cho/peccator designatur:qui incidit in latrones
idest demones spoliantes eum gratuitis: et in
naturalibus vulnerantes. Sacerdos autem et
leuita pertranseũtes absq3 misericordia:sunt ec=
clesie mali ministri:curantes tñ de leuatione pe
cunie et non de sanatione culpe. Samaritanus
autem est predicator et confessor motus ex chari
tate: alligans vulnera sauciati per sanum consi
lium: infundens oleum misericordie:et iusticie
vinum:et imponens illum in iumentum: quia
non solum mente prebet auxiliũ: sed etiam prout
potest corpore:quod est anime iumentum:et du
cit in stabulũ scz ecclesie/ vbi datur pabulũ ver=
bi dei:et sacramenti eucharistie. * Et altera die
protulit duos denarios.] Per quos significatur
gratia in presenti et gloria in futuro/dande bo=
no curato facienti debituz suum erga peccatorẽ
sibi subdituz. * Et dedit stabulario.] Idest dã
dos denunciauit. * Et q̃dcunq3 supereroga=
ueris.] Faciendo circa subditũ bonũ: ad quod
non tenetur curatus. * Reddam tibi.] Idest
reddendum denuncio.
* Q̃ multi pphete.⁊c] Glo. Prophete ⁊ iusti D Glosa
a longe dñi gl'iã viderũt p speculũ in enigmate:

ſed apſi preſentem dn̄m habentes:et ab ipſo que
volebant interrogātes:non per angelos: vel per
varias viſionū ſpecies docebant. * Legiſperi=
tus ſurrexit.ꝛc.] Legiſdoctor: qui ſine fide in le
ge iacebat:ſurgit: vt ſtet. Stat: dum magiſtrum
vocat. Sed ſtando/tentat: deū tacendo qd̄ erat.
*Tentans illum.] Legiſperitꝰ occaſionē ten=
tandi accipit ex verbis dn̄i: vbi ait. Gaudete: qꝛ
nomina veſtra ſcripta ſunt ī celis. Matth.xi.c.
ſed in ſua tentatione monſtrat ꝙ vera ſit confeſ
ſio dn̄i: qua patrem laudans/dicit Matthei.xi
Abſcondiſti hec a ſapientibus ꝛ potentibꝰ: ꝛ re
uelaſti ea paruulis. * Ille reſpōdens.] Dixit
qd̄ legerat:ſed nō impleuit quod ſcriptū erat: qꝛ
in preſentia habebat dn̄m: quē diligere debebat:
ſed hunc magiſtrum/nō deum vocat. * Recte
reſpondiſti.] Perfectū iter vite celeſtis oſtendit:
dum legiſperito de dilectiōe dei ꝛ ꝓximi ſcripta
ꝓponenti reſpōdit. Recte reſpondiſti: hoc fac/ꝛ
viues. Et finita pabola/adiecit. Uade ꝛ tu fac
ſimiliter. In quo oſtendit/ꝙ per ſolam dilectio=
nem venitur ad vitam eternā. Sed ille ꝓximuꝫ
non habebat: qui nunꝙ forſitan miſericordiam
fecerat: ꝛ ideo ignorabat. * Hoc fac.ꝛc.] Ex pri
mo legis capitulo docet legis ignarū: ꝓbans ꝙ
lex in principio ſtatim patrem ꝛ filiū predicaue
rit: ꝛ īcarnationē filij annūciauerit/dicēs. Dili
ges dn̄m deum tuū: ꝛ diliges ꝓximū tuuꝫ/ſicut
teipſum. Unde ꝛ addit. Hoc fac: ꝛ viues. Sed
ille: qui cum neſciret ꝓximū: qꝛ non credebat in
xp̄m/reſpōdit. Quis eſt meus ꝓximꝰ? Ita qui
xp̄m neſcit/ꝛ legem neſcit. Quō.n.poteſt ſcire le
gem: cum veritatē ignoret: cum lex annūciet ve
ritatem? * Ille aūt volens.] Legiſperitꝰ/vt ſa=
pienter reſpondiſſe dicat̄: ꝓximū ſe legis fatetur
ignorare mādatū: qꝛ humiliari recuſās: ꝛ ſeip̄m
iuſtificare volens: arcana nō poteſt videre: q̄ re=
uelātur paruulis xp̄i: cui xp̄s ita reſpōſum tem
perat: vt et oīs: qui miſericordiā facit: ꝓximꝰ in
telligat̄: et ſpecialiter ipſe dei filiꝰ: q̄ nobis ꝑ hu
manitatē ꝓximus factꝰ eſt/deſignet̄. * Quis
eſt meus?ꝛc] Nemo ꝓximior homini: ꝙ deus:
qui intrinſecꝰ ꝛ extrinſecꝰ nouit: ꝛ oīa curare po
teſt: ſed om̄is incredulus vel tentator: nec deuꝫ:
nec hoīem ꝓximū habet. * Homo q̄dam.ꝛc.]
Homo iſte/Adā intelligit̄ in gn̄e humano: q̄ a
beatitudine celeſtis hierl'm/preuaricatiōis ꝓla
pſione ad miſerias/ꝛ defectū huiꝰ vite mutabi=
lis ꝛ erronee deſcendit: cū intumeſcere cepit. Et ꝑ
hoc etiā incidit in latrōes.i.in poteſtatē angelo=
rum noctis: q̄ ſe transfigurāt in angelos lucis: ſꝫ
ꝑſeuerare non pn̄t. In q̄s nō incideret: niſi eius
mandati celeſtis deuiꝰ/ſe feciſſet obnoxiū. Qui
etiā indumenta gratie ſpiritualis: immortalita
tis ſcꝫ et innocētie auferūt: ꝛ ſic vulnera inferūt:

ideſt peccata: quibus humane nature integri=
tas violatur: ꝛ mors quaſi foſſis viſceribus in=
ducitur. Qui ſeruat intemerata: que ſumpſit/
indumenta: non poteſt ſentire latronū plagas.
Abierunt/nō ceſſando ab inſidijs: ſed occultan
do inſidias. Semiuiuo relicto: quia immorta=
litatem exuere: ſed rationis ſenſum abolere non
poſſunt: quin homo ſapere/et deū poſſit cogno=
ſcere. Sacerdos et leuita: qui tranſeunt: ſacerdo
tium et miniſteriū veteris figurant teſtamenti:
vbi vulnera languentis mundi monſtrant̄: ſed
non curantur. Samaritanus: qui cuſtos inter=
pretatur: dominus eſt: qui propter nos homo fa
ctus: vite preſentis iter arripuit: ꝛ venit ſecꝰ vul
neratum. In ſimilitudineꝫ hominum factus: et
habitu inuentus vt homo. Philippen̄.2. com=
paſſionis noſtre ſuſceptione finitimus: et miſeri
cordie collatiōe vicinus. Alligauit vulnera eiꝰ:
peccata redarguendo cohibuit. Infundit oleū:
dum penitentibus tribuit ſpem/dicens. Penitē
tiam agite: quia appropinquabit regnum celo=
rum. Matthei.3.a. Infundit vinum: dum pec=
cantibus terrorē pene incutit dominus/dicens.
Omnis arbor: que non facit fructū bonum: ex=
cidetur/ꝛ in ignem mittetur. Matthei.3.c. Iu=
mentum/caro ipſius eſt: in qua ad nos venit:
in quam ſauciuꝫ imponit: quia peccata noſtra
portauit in corpore ſuo.1.Petri.2.d. Imponi=
tur vero: qui ipſam incarnationē credit. Stabu
lum/eſt preſens eccleſia: vbi reficiūtur viatores
in eternam patriam redeuntes. Impoſitus iu=
mento/in ſtabulum ducitur: quia nemo niſi ba
ptizatus: niſi corpori chriſti adunatus/eccleſiaꝫ
intrabit. Et curam egit: ne eger precepta: que ac
ceperat: dimitteret. Sed non vacat ſamaritano
diu in terris degere: redeundum erat vnde deſcē
derat. Itaqꝫ altero die: ideſt poſt reſurrectionem
ſuam: quando amplior eterne lucis ſplendor: ꝙ
ante paſſionem effulſit in mundo: protulit duos
denarios: duo teſtamenta: in quibus eterni re=
gis nomen et imago continetur: ſtabulario: id=
eſt apoſtolis dedit: quia tunc illis ſenſum ape=
ruit: vt intelligerēnt ſcripturas ad regēdum po=
pulum. Quodcunqꝫ ſupererogaueris. Super=
erogat Apoſtolus: cū dicit. De virginibus pre=
ceptum domini nō habeo: conſilium autem do.
prima Corinthiorū.7.c. Supererogat: cum nō
vtitur poteſtate accipiendi neceſſaria. Rediens
in iudicio reddet/dicens. Quia ſuper pauca fu
iſti fidelis: ſuper multa te conſtituam: intra in
gaudium domini tui. Matthei viceſimoquin
to.b. Unde. Quis horum videtur tibi proxi=
mus fuiſſe? Iuxta litteram patet/ꝙ alienigena
hieroſolymite: cui miſericordiā impendens: ꝓ=
ximior fuit/ꝙ ſacerdos vel leuita eiuſdē gentis.

F *Accidit aũt/vt sacerdos.⁊c.] Sacerdos dei legem annũciat. Descendit q̃dem lex per Moysen in mundum:⁊ nullam sanitatẽ contulit homini. Descendit leuita: qui typũ ostendit ꝓphetarum: sed et hic nullum sanat: q2 lex peccata arguit: sed ptransit: quia indulgẽtiam nõ largit. *Misericordia motus.] Hoc de sacerdote ⁊ leuita non est dictũ: quia lex non habet misericordiam: sed iudiciũ ⁊ vindictã. *Duxit in stabulum.] Non domũ: sed stabulum vocat: quo nomine miserias ⁊ fetores huius vite signat: ne homo in h̃ exilio tanq̃ in patria gaudeat. *Qui fecit misericordiã in illum.] Cognatio nõ facit ꝓximũ: s3 misericordia: q̃ mia est ƀ3 naturã. Nihil enim tam ƀm naturam/ q̃ nature iuuare cõsortem. ¶Allego. Nemo ꝓpinquior: q̃ qui nostra vulnera curauit: qui vnum est caput cum membris. Diligam9 ergo eum: vt deum ⁊ dñm. Diligamus quasi proximũ: diligamus etiã eũ: qui imitator christi est. Unde sequitur. Fac similiter.i.vt vere te proximũ/ sicut teipsum diligere manifestes: quicquid vales in eius corporali vel spirituali necessitate subleuanda deuot9

G operare. *Beati oculi.⁊c.] Eadem Glo. super Mattheũ.13.cap. Uere beati: quia hoc etiã presentialiter videre/⁊ audire meruerũt: quod nullus priorum quãtiuis meriti meruit: q̃uis multum desiderauerit. *Et iusti cupierunt.] Lucas.10.ca. iustos reges dicit: quia motus suos bene regunt.

H Auctor. ☞Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Aploꝝ.incipientibus.fol.82. ¶vl' ser. Oim sctoꝝ.Tom.2. ¶vel ser. Incarñ.fol.2. sub the. *Beati oculi: qui vidẽt: que vos videtis] vt.s̃.A.C.D.G. ¶vel ser. Dñice.1.quadrage. fol.83.sub the. *Ecce quidam tentans.⁊c.] A.C.D. ¶vel ser. Pctõꝝ.fol.189. ¶vel ser. Incarnationis.fo.2.sub the. *Homo q̃dam.⁊c.] B.C.E. ¶vel ser. Misericordie.fol.171.sub them. Alligauit vulnera ei9/infundens oleũ.⁊c.] B.C. ¶vel ser. Ecclesie.fol.64.sub the. *Duxit in stabulum.⁊c.] B.C. ¶vel ser. Prela.fol.90. sub the. *Samaritanus quidã.⁊c.] C. ¶Q̃re etiam annota.3.C.sexte partis.ser. Incarnationis.fol.11.col.2.

Ferie.iiij. dñice.xiij. post oc.

Corporis Christi ser. An. Ex q̃nta pte Biblie.

C I. Mat. 22. Abeuntes pharisei.⁊c] vsq3. *Que sunt dei/deo.] ☞Quere infra Anno.1.q̃nte par.ser.dñice.23.post octauas cor.xpi.

Ferie.vj. dñice.xiij.post octa

uas corporis Christi ser.anno. Ex q̃nta pte bib.

C I Luc. Ibat.⁊c.] Lyra. Postq̃ salua tor supra induxit peccatores ad penitentiã. Primo per exẽ pla. Secũdo per rationẽ sumptã ex parabola.⁊c. (☞De quib9 req̃re annotamẽto.4. quinte partis.ser. Diuinorũ

A officioꝝ.fol.33.col.3.) Consequẽter ostendit penitendi modum. Circa quod sciẽdum/ q in penitentib9 triplex est difficultas ad opera virtutu3. Una est ex corruptione nature per peccatũ primorum parentũ: ex qua causata est in humana natura ꝓnitas ad malum: ⁊ difficultas ad bonum: ƀm qd dicitur Geñ.8.d. Sensus ⁊ cogitatio humani cordis ꝓna sunt ad malum ab adolescentia sua. Secunda est: q2 ex peccatis preteritis causatus est in ipsis peccantibus quidam habitus: vel saltim dispositio inclinans ad similia. Tertia est ex difficultate operis virtuosi: quia virtus est circa bonum arduũ et difficile.⁊ ideo modus penitendi ad hoc/ q sit efficax/ debet cum magno conatu fieri: et hoc est quod dicitur. *Ibat dominus Iesus per ciuitates et ca

B stella/docens ⁊ iter faciens in Hierusalem. Ait enim illi quidam. Domine: si pauci sunt: q salvantur? Ipse autem dixit ad illos. Contendite intrare per angustam portam.] Et per hoc etia3 soluitur questio de paucitate saluandorũ: quia pauci respectiue inueniũtur ita feruide penitentes/ q non impediantur propter dictas difficultates. Ideo subditur. *Q2 multi (dico vobis) q̃runt intrare: ⁊ nõ poterunt.] Et isti sunt tepidi predictis difficultatibus impediti. Et quia non semper durat tempus penitendi: ideo sequitur. *Cum autem intrauerit paterfamilias.] Id est Christus: qui per passionem suam intrauit gloriam: vt habetur Luce.24.d. Oportuit christum pati: ⁊ ita intrare in gloriam sua3. Et quo etiam ostenditur/ q alij non habebunt ingressum facilem. *Et clauserit ostiũ.] In morte/ peccatori clauditur ostium penitentie. *Et incipietis foris stare: ⁊ pulsare ostium: dicentes. Domine aperi nobis. Et respondens dicet vobis. Nescio vos vnde sitis.] In quo ostenditur penitentia post mortem: sed infructuosa: secundum quod dicitur Sapientie quinto.a. Dicentes intra se penitentiam agẽtes.⁊c. *Tunc

C incipietis dicere. Manducauimus coram te: et bibimus: et in plateis nostris docuisti.] Hoc potissime refertur ad iudeos: inter quos Christus conuersatus fuit: et in plateis eorũ docuit. *Et dicet vobis: nescio vos vnde sitis] Quia nesciet eos scientia approbationis: sed reprobationis. *Discedite a me omnes operarij iniquitatis.

Ibi erit fletus et stridor dentiuz.] In fletu enim duo sunt. s. tristicia animi: ex qua ꝓcedit fletus corporalis: et s̄m hoc fletus erit in damnatis generaliter tam demonibus q̄ hominib⁹. Aliud ex parte corporis. s. resolutio lachrymarum: turbatio cerebri et oculorum: τ quantū ad hoc flet⁹ non potest esse in demonib⁹: neqꝫ in animab⁹ separatis: sed post resurrectionē in hominibus damnatis erit turbatio cerebri et oculorum: non tñ fluxus seu resolutio lachrymarum: qꝛ cessante motu celesti / tunc cessabit omnis generatio et corruptio. Stridor aūt dentiū non importat aliquā corruptionē: et ideo poterit ibi esse. * Cum videritis Abraham: τ Isaac: τ Jacob: τ omnes ꝓphetas in regno dei: vos aūt expelli foras.] Hoc ꝓprie erit in extremo iudicio: qñ reprobi videbunt electos resurrexisse in corporib⁹ gloriosis: τ audiēt vocem iudicis eos vocantis ad regnū celeste: et condemnantis reprobos ad penam gehēne: s̄m quod dicit Matthei. 25. d. Tunc eñi videbunt se expelli per demones executores diuine iusticie. * Et venient ab oriente τ occidente et aquilone et austro: et accūbent in regno dei.] Quia ab vniuersis mundi partibus gentiles conuersi sunt ad fidem: qui tūc recipient gloriā in anima τ corpore. * Et ecce sunt nouissimi: q̄ erant primi. Et sunt primi: qui erāt nouissimi.] Idest iudei: qui erāt primi ad recipiēdum beneficia dei: erunt posteriores gētilibus ꝓpter suam incredulitatem: τ hoc est qđ dicit Ap̄ls Ro. 11. c. Cecitas ex parte contigit in israel: donec plenitudo gentium intraret. τc.

* Et ibat. τc.] Moraliter. Per hoc ostēdit qualiter predicator euāgelij debet esse diligēs in predicatione verbi diuini. * Contendite. τc.] Nō enī potest fieri sine conatu magno / q̄ homo terrenus fiat ciuis in celo. * Cum autem paterfamilias clauserit ostiū. τc.] Quod in morte cuiuslibet clauditur: quia tempus suū merendi finitur. * Dn̄e aperi nobis.] Per hoc nō significatur possibilitas intrandi: sed voluntas: si possibile esset. * Nescio vos.] Scꝫ per approbationem. * Manducauimus coram te.] Scꝫ cibū eucharistie. * Et bibimus potū.] Salutaris sapientie. * Et in plateis nostris docuisti.] Per predicatores et doctores ecclesie: τ subdit. * Nescio vos vnde sitis.] Nā dicta bona / vel alia non ꝓficiunt defunctis sine gratia. * Et cū videritis Abraham. τc.] Per quem significat bonus prelat⁹: eo q̄ interpretat pater multarum gentium. Per Isaac: qui interpretat risus: significatur deo seruiens in leticia et deuotione iocūd⁹. Per Jacob: qui supplantator interpretat: supplantans vitia per virtutē designat. Per ꝓphetas / boni doctores τ predicatores intelligūtur: τ omnes isti in regno dei recipient. * Et veniet ab oriente. τc.] Per quem significat tempus iuuentutis: per occidentē / tempus senectutis. Nā aliqui veniunt ad dei seruitiū in vtroqꝫ tempore. Et aliqñ contingit: q̄ aliqui tarde venientes magis ꝓficiūt / q̄ primi: ideo subdit. * Et ecce sunt nouissimi: qui erant primi.] Beda. Multi prius feruentes: postea torpent: τ multi prius tepidi: subito inardescunt.

* Et ibat. τc.] Glo. Vbiqꝫ indifferenter predicabat: nō personas discernens: sed salutē credentibus querens. * Contendite. τc.] Quasi diceret. Vere pauci: et illi cuꝫ magnis laboribus: qꝛ nisi mentis intentio ferueat: vnda mūdi nō vincitur: per quam anima ad ima semper reuocatur. * Cum autem intrauerit. τc.] Paterfamilias Christus cum vbiqꝫ ex diuinitate sit: illis iā intus esse dicitur: quos in celo presens sua visione letificat: sed quasi foris est his: q̄s in hac peregrinatione certantes occultus adiuuat. Intrabit ergo: cum totam ecclesiam ad sui contemplationem perducet. Claudet ostiuꝫ: cum reprobis locum penitentie tollet: qui foris stantes pulsabunt: idest a iustis segregati: misericordiā: quaꝫ contempserunt: frustra implorabunt. * Incipietis. τc.] Modo tempore misericordie contendite: quia tempore iudicij reprobis tollitur loc⁹ penitentie: qui nunc aperitur cunctis pie querētibus. * Nescio vos. τc.] Non nouit lux tenebras: idest non aspicit: quia si aspiceret: tenebre non essent. * Manducauimus. τc.] Non festiuitatum epulatio iuuat: quem fidei pietas non commendat. Non scientia scripturarū notū deo facit: quem operum iniquitas indignum ostendit. Vel de iudeis simpliciter intelligenduꝫ est: qui respuentes mysteria fidei: gratos se deo arbitrantur: q̄ in templo victimis oblatis coram domino epulantur: et lectionem prophetarum auscultant. ¶ Vel mystice. Manducat coram domino et bibit: qui verbi pabulum auide suscipit. Vnde quasi exponendo subiūgitur. * In plateis nostris docuisti. τc] Scriptura in obscurioribus cibus est: qꝛ quasi exponēdo frangit: et manducādo glutit. Pot⁹. n. in apertiorib⁹: vbi ita absorbet: sicut inuenit. Et occulta ergo τ aperta se intellexisse testant: qui reprobāte iudice: q̄ mādu cauerūt / ꝯquerūtur. * Ibi erit flet⁹. τc.] Flet⁹ de ardore: stridor dentiū de frigore solet excitari: qꝛ ibi trāsibūt ab aq̄s niuiū / ad calorē nimiū. ¶ Vel: stridor ꝓdit indignantis affectū / q̄ sero peniteat: qđ deliq̄t ptinaciter. ¶ Vel: stridebūt dentib⁹: q̄ hic de edacitate gaudebant. Flebunt oculi: q̄ hic p concupiscentias vagabant. Et nota per fletum: qui est oculorum: et stridorē dentiuꝫ veram impiorum resurrectionē. * Et veniēt ab

oriēte. etc.] Multi prius feruētes: postea torpēt. Multi prius frigidi: subito ardescūt. Multi in seculo despecti: in futuro sunt glorificandi. Alij apud homines gloriosi: in futuro sunt damnandi. Vel gentiles: q diu sine fide vixerant: ad fidē sunt vocandi: iudei execrandi. ☞ Quere de hac materia annotamēto. 1. C. D. etc. q̄nte ptis. ser. Ferie. 5. post Cinerē. fol. 80. col. 4. Et anno. 1. G. etc. q̄nte ptis. sermōis Dñice septuagesime. Folio. 67. col. 4.

G Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Peccatorū. incipieñ. fol. 189. Vel potius Penitētie. fol. 211. sub the. * Contēdite intrare per angustā portā.] B. E. F. Vel ser. Funerum. fol. 305. sub the. * Cum clauserit ostiū.] B. Vel ser. Judicij finalis. fol. 236. sub the. * Ibi erit fletus et stridor dentium: cum videritis Abraham. etc.] C. Vel ser. Epipha. fol. 39. sub the. * Erunt nouissimi. etc.] vel. * Veniet. etc.] Vel ser. Prelatorū. fol. 90. sub the. * Ibat per ciuitates. etc.] E. Vel ser. Relig. fo. 136. sub themate. * Contendite. etc.] vel. * Erunt nouissimi. etc.] Vel ser. Sacramēti. fol. 14. sub themate. * Manducauimus. etc.] Vel sermonis Pugne. folio. 165. sub themate. * Cum incipietis foris.. etc.] Littera. E. F.

Dñice. xiiij. post oc. cor. xpi. Ser. an. Ex quinta parte bib.

Cl. Luc. 17. A Dum iret dominus Jesus in Hierusalem.] Lyra. Postq̄ saluator ostendit / q peccatores penitentes sunt benigne recipiēdi: et caute nutriendi: circa quod posita est Christi informatio / siue instructio: et apostolorum postulatio. ☞ Prout inuenies supra annotamēto. 1. per totū. quinte ptis. ser. Ferie. 6. dñice. 1. post oc. cor. xpi. fol. 163. co. 3.) Cōsequenter hic ponit doctrine xpi predicte cōfirmatio per opera miraculosa in sanatione decem leprosorū: cum dicitur. * Dum iret dñs Jesus in Hierusalē / transibat per mediā Samariā et Galileam. Et cum ingrederet quoddam castellum: occurrerūt ei decē viri leprosi.] Quia audierāt famam de miraculis xpi. * Qui steterūt a longe.] Tum pp̄ter xpi reuerentiā: tum q2 nō debebant appropinquare sanis hominib⁹: ne eos inficerent. * Et leuauerūt vocem.] Ex magno desiderio sanitatis. * Dicētes. Jesu preceptor miserere nostri.] Idest solo verbo potes curare nos. * Quos vt vidit: dixit. Ite: ostendite vos sacerdotibus.] Lex enim precepit Leuitici. 14. vt emundati a lepra sacerdotibus se offerrēt: et hoc duplici d cā. Vna erat: q2 sacerdotes debebāt iudicare vtrū talis esset vere curatus. Secunda erat: q2 pro sua emūdatione tenebatur offerre sacrificiū determinatū in lege. Legalia aūt tūc cursum suum habuerūt. Vnde et xp̄s ea seruauit: vt patet in eius circūcisione: et oblatione in templo: et immolatione agni paschalis. et ideo illos: quos a lepra sanauit: ad sacerdotes misit. * Et factum est dum irent: mūdati sunt.] Ex fide et

B obedientia ad christum meritorie de congruo: sed diuina virtute effectiue. * Vnus aūt ex illis: vt vidit q2 mundat⁹ est.] Suam sanationē virtuti xpi imputans. * Regressus est cum magna voce magnificans deū.] Tanq̄ grat⁹ gratias deo agēs. * Et cecidit in faciē añ pedes ei⁹ gratias agēs. Et hic erat samaritan⁹.] i. de gentibus illis: q̄ misse fuerāt a rege assyriorū i Samariam / et alias ciuitates terre illi⁹: captiuatis iudeis: et translatis in assyrios: vt habet. 4. Reg. 17. Et isti samaritani partim colebāt idola: et partim deum: et iudei non cōmunicabant cum eis: sicut nec cū alijs gentilib⁹: vt habet Johannis. 4. Et per hoc qd̄ dicit. Et hic erat samaritan⁹. innuit q alij nouē erāt iudei: nec reuersi sunt ad gratias agendum: q2 decepti a sacerdotibus: quibus se representauerant: qui doctrine xpi et miraculis detrahebant: sm eorū informationem / attribuerunt suam sanationē obseruātie legis: et nō virtuti xpi: licet a principio fideliter et deuote petiuissent ab eo sanari. ideo subditur. * Respondens aūt Jesus: dixit. Nonne decem mundati sunt: et nouem vbi sunt? Non est inuētus qui rediret et daret gloriā deo: nisi hic alienigena.] Et in hoc figuratū fuit / q gentiles venturi erant deuote ad fidem xpi: iudeis remanentibus in suo errore. Seq̄tur. * Et ait illi. Surge: vade: q2 fides tua te saluū fecit.]

L * Occurrerūt ei decē viri leprosi.] Mor. Denarius numer⁹ / vniuersitatē significat: eo q est pfectus. Numeri nanq̄ sequentes vsq̄ ad centū: sunt ipsi⁹ et partiū ei⁹ replicationes. Nā vndecim sunt decē et vnus: et sic vsq̄ ad viginti: qui sunt bis decem. Triginta: ter decem: et sic cōsequēter. Ergo per decem leprosos occurrētes xpo: significatur vniuersitas peccatorū: penitentium et confitentiū. * Quos vt vidit.] Per effectum remissionis peccatorum. * Dixit. Ite: ostendite vos sacerdotib⁹.] Quia licet peccata remittant in cōtritiōe: tñ tenetur ea homo cōfiteri. * Vnus aūt ex illis.] Hoc aūt dicitur ad significandum

q pauci sunt respectiue: qui grati sunt de benefi
ciis largitatis diuie. * Et hic erat samaritan⁹.]
Qui custos interpretat. Nã illi sunt grati deo:
qui se custodiunt a peccati recidiuo.
D * Dum iret. &c.] Glosa. Post parabolam: que
inuitat ad humilitatẽ et pseuerantiã in diuersis
officijs dei: reprehendunt ingrati de impẽsis be=
neficijs. * Occurrerũt ei. &c.] Leprosi/ sunt he=
retici: qui quasi varios colores habentes in eo=
dem corpore: varias sectas: nunc falsitatis: nũc
veritatis permiscent in eadem predicatione. Hi
aũt qr vitãtur: & ab ecclesia remouẽtur longe: ne
cesse habent: vt magno clamore interpellent. vn
de sequit. * Qui steterũt a longe.] Qui cõtra
decalogum peccauerãt: nec amãdo deũ (de quo
male sentiũt) nec proximũ: a quo diuidunt: sub
denario ad deum clamãt. et sanãtur: dum in ec
clesie societate doctrinam integram veramq; as
sequuntur: et oia scdm catholice fidei regulam dis
serũt: et varietate mendaciorum quasi lepra carẽt.
Sed vnus gratias agit. i. qui in vnitate ecclesie
per humilitatẽ remanent. Qui vero per supbiã
elati: mundatori sunt ingrati: nouem sunt: qr p
vnitatem a perfectione denarij deficiunt. Unde
Rom. 1. c. Qui cum deũ cognouissent: nõ sicut
deum glorificauerunt: aut gratias egerunt: sed
E euanuerũt in cogitatiõibus suis. * Et leuaue=
rũt vocem.] Quia in verbis saluatoris se erras
se cognoscunt: saluãdi preceptorẽ vocant: et p co
gnitionẽ preceptoris redeunt ad formã salutis.
* Ite ostendite. &c.] Quisquis heretica praui
tate: vel gentili supstitione: vel iudaica pfidia:
vel fraterno schismate per dei gratiã mundatus
caruerit: necesse ẽ: vt ad ecclesiã veniat: coloreq;
fidei verum alijs similem ostendat. Un̄ Paul⁹
ad Ananiã. Actuũ. 9. a. Cornelius ad Petrum
mittit. Actuũ. 10. a. Cetera vitia dñs in pscientia
per seipsum corrigit et sanat. * Unus aũt. &c.]
Unus aũt regressus: significat vnius ecclesie de
uotam in xp̃o humilitatẽ. Qui cadens ad pe=
des eius: gratias agens: qr repressis presumptio
nis cogitatiõibus: q̃ sit infirm⁹: videt: nihil vir
tutis sibi tribuit: bona que agit: de misericordia
intelligit. Unde et samaritan⁹. i. custos cogno=
minatur: qui ita bona: que accepit: deo tribuit:
vt cum psalmista dicere possit. ps. 58. b. Fortitu
dinem meam ad te custodiã. * Et cecidit in fa
ciem.] Cadit in faciez: qui de perpetratis malis
erubescit. Ibi enim cadit homo: vbi confundit.
Qui in faciẽ cadit: videt quo cadat. Qui retro
cadit: nõ videt. Boni ergo in faciẽ cadunt: quia
humiliãt se in his visibilibus: vt ad inuisibilia
erigantur. Mali retro cadunt: qr cadunt in in=
uisibilibus: vbi non vident quid eos sequat. *
Surge.] Qui infirmitatẽ suam agnoscens: hu
militer ante deũ iacuit: diuina consolatione sur
gere ad fortiora opera: et ire crescendo vsq; ad p
fectiora iubetur. * Fides tua.] Fides que ad
agendas gratias inclinauit: ecõtra perfidia il=
los damnat: qui de acceptis beneficijs sunt igra
ti. * Te saluũ fecit.] In superiori parabola de=
cernitur/ fidem per humilitatẽ debere augeri: in
ista rebus ipsis manifeste ostendit/ non fidei tñ
agnitam rationẽ: sed fidei executam operationẽ
esse: que saluũ faciat credẽtem. ☞ Quere de
hac materia infra annotamento proximo. s. Fe
ric. 4. Dñice. 14. post octa. cor. xp̃i.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermõis Peccatorum. incip. fol. 189. ¶ vel ser. Pe Lucae.
nitentie. fol. 211. sub the. * Occurrerunt ei decẽ
viri leprosi.] C. ¶ vel ser. Relig. fol. 136. sub the.
* Unus aũt. &c.] E. ¶ vel ser. Epipha. fol. 39.
sub the. * Non est inuẽtus qui rediret: nisi hic
alienigena. &c.] B. ¶ vel ser. Fidei. fol. 59. sub
the. * Fides tua. &c.] B.

Fer. iiij. dñice. xiiij. post octa. corpo. xp̃i. ser. annota. Ex quinta parte Biblie.

Venit. &c.] Lyra. Hic ad cõfir Cr.
mationem conuersorum per do Mar. 1.
ctrinam xp̃i ponitur miracu A
lum de leproso mundato: cũ
dicitur. * Venit ad dñm Je
sum leprosus deprecans eũ.]
Cuius fides exprimitur: cuz
dicit. * Et genu flexo/ dixit. Si vis: potes me
mundare.] Confitendo enim in xp̃o diuinã po
tentiam/ meruit curationẽ: ideo subdit. * Je=
sus aũt misert⁹ eius: extendit manũ suam: & tan
gens eũ.] Licet enim scdm determinationẽ legis
ex tactu leprosi contraheret immunditia: tñ hoc
in xp̃o locuz nõ habuit: qr ex tactu lepram cura
uit. & * Ait illi. Uolo.] Hic est punctus: et hoc
quod subdit. * Mũdare.] Imperatiuũ est: vt
ostendat se per modum imperij lepram curare/
tanq; dominus creature. * Et cum dixisset: sta
tim discessit ab eo lepra: et mundatus est. Et cõ=
minatus est ei.] Prohibendo ne hanc curatio=
nem diuulgaret/ donec ostẽdisset se sacerdotib⁹:
& sacrificiũ in lege preceptũ pro sua emũdatione
obtulisset. Legalia enim habuerunt cursuz suũ
& obligationẽ vsq; ad xp̃i passionẽ: in qua obla=
tum est vnum perfectũ sacrificiũ euacuatiuũ le
galiũ: et iõ vsq; tũc xp̃s legalia seruauit: sicut de
claratũ fuit Matth. 5. sup illud. Non veni sol=
uere legẽ: sed adimplere. ☞ q̃re ibi) Et simili
ter alijs seruanda mandauit: vt hic patet: cum
dicitur. * Statimq; eiecit illum: & dicit ei. Ui
de nemini dixeris: sed vade ostende te princip

sacerdotũ:⁊ offer pro emũdatione tua:que prece pit Moyses in testimoniũ illis. At ille egressus/ cepit predicare ⁊ diffamare sermonẽ.] Scʒ post factam oblationẽ predictã. ✳ Ita vt iam nõ pos set manifeste in ciuitatẽ introire:sed foris in de sertis locis esse.] Propter pressurã hoim sibi oc currentiũ ad querẽdum sanitates:⁊ videndum miracula.⁊ ideo dicitur. ✳ Et conueniebãt ad eum vndiqꝫ.]

B Glosa ✳ Et genu flexo.] Glo. Bed. Humilis pudibũ dus. Debet enim quisqꝫ de maculis vite sue eru bescere:sed confessionẽ verecundia nõ reprimat: ostendat vulnus:remediũ poscat. ¶ Hiero. Le prosus genu flexo dñi voluntatẽ deprecãs mun datur:qui nõ vult mortem peccatoris: sed vt cõ uertat et viuat. Lepra nostra/peccatũ primi pa rentis:q̃ a capite incepit:qñ regna mũdi deside rauit. Radix oim maloꝝ cupiditas. Vñ Giezi auaritiam secutus:lepra suffundit̃.4. Regũ.5. g. Hec vero sacerdoti ẽm ordinẽ Melchisedech ostensa:oblatione mundat̃:dicenti. Date elemo synam:et ecce omnia munda sunt. Luce. 11.f. ¶ Beda. Leprosus genus humanũ significat:q̃ ẽm Lucam/lepra plenus fuisse perhibet̃. Unde Rom.3.c. Oẽs eñ peccauerũt et egent gloria dei.s.vt extẽta manu saluatoris.i.incarnato ver bo:humanamqꝫ contingente naturã: a varieta te prisci erroris mũdent̃:⁊ qui diu a populo dei secreti erant:a templo dei reddant̃: et vero sacer doti offerre (qui est internũ ẽm ordinẽ Melchi sedech) corpora sua hostiam viuẽtem: sanctam: deo placentẽ/possint:vt dicit̃ Rom.12.a. ✳ Si vis/potes.] Beda. In voluntate tribuit potesta tem:nec dubitat: vt incredulus de volũtate dñi: sed colluuionis sue conscius nõ presumit. ¶ Be da. Qui exclusus a lege:dñi se potestate curari postulat:supra legem iudicat gratiã esse. Ut.n. in dño potestatis auctoritas:sic in illo fidei con stantia. ✳ Extendit manũ.] Beda. Leprosum tangi lex ꝓhibet:sed qꝛ dñs legis est:non obseq̄ tur legi:sed legem facit. Non ideo tangit/qꝛ sine tactu curare nõ poterat:sed sic ꝓbat:qꝛ legi sub iectus non erat. ✳ Uolo. Mũdare.⁊c.] Beda. Illud mirabile: quo rogatur: eo sanat genere. Uolo.mundare. Et cuʒ dixisset: statim discessit ab eo lepra. ¶ Beda. Nihil mediũ inter opus et preceptũ. Dixit:et facta sunt.ps.32.b. Uides qꝛ voluntas/potestas est. Itaqꝫ tanq̃ potestatẽ ha bens sanandi:⁊ auctoritatẽ iubendi: nõ refugit testimoniũ operãdi. Uolo eñ(dicit) ꝓpter Fon tinum. Imperat: ꝓpter Arrium. Tangit: pro

C pter Manicheũ. ✳ Uide nemini dixeris.⁊c.] Beda. Non qꝛ voluit:qð non potuit(qꝛ oia que cunqꝫ voluit/fecit) sed docet nostra beneficia re primi non tñ a mercede pecunie: sed etiam gra tie. ✳ Ostende te principibus sacerdotũ.] Bed. Ut intelligat nõ legis ordine:sed gratia: que su per legem est:esse curatũ. Offerre iubet:vt osten dat/quia non legem soluit:sed implet:dum ẽm legem gradiens/supra legem sanat: quos reme dia legis nõ sanabant. Nec ante sacrificiũ/signi ficans cessare debebat:cum nondum significatũ confirmatũ erat constitutione aploꝝ/ et fide cre dentium. ✳ At ille egressus.⁊c.] Beda. Unius saluatio/multos ad dñm cogit. Non potest ta cere beneficiũ:etiam iussus ab eo:q̃ dedit. Prece pit dñs abscõdi. Uult eñ: vt in bonis: que agi mus:latere velimus:qð est humilitatis:⁊ inui ti prodamur:vt alijs ꝓsimus:qð magne est sub limitatis:cũ etiã si ipsi velimꝰ:opera nõ possunt taceri. ✳ Ita/vt iam nõ possunt.⁊c.] Hierony. Non oĩbꝰ manifestatꝰ est Jesus: q̃ latis atqꝫ plateis seruiũt laudibus ⁊ ꝓprijs voluptan bus:sed his:qui foris cũ Petro exeunt:et in de sertis locis sunt:que elegit dñs ad orandum ⁊ re ficiendum populum:q̃ deserũt delectatiões mũ di:⁊ oĩa que possident:vt dicant ps.118. Por tio mea dñs. Gloria vero dñi manifestat̃ his:q̃ conueniũt vndiqꝫ.i.per plana ⁊ ardua:q̃s nihil potest separare a charitate ei. ☞ Quere de hac materia supra annotamẽto primo.s. Dñi ce.14.post octa.cor. xp̃i. fol.293.col.3.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis D Bucr sermonis Fidei.incipiẽtibus fol.59.sub the. ✳ Si vis/potes me mundare.] A. ¶ vel ser. Pctõ rum.fol.189. ¶ vel ser. Pnic.fol.211.sub the. ✳ Et genu flexo.⁊c.] B. ¶ vel ser. Incarñ.fol.2.sb the. ✳ Extendit manũ.⁊c.] B.

Ferie.vj.dñice.xiiij.post oct. corporis Christi.ser.anno.Ex q̃nta pte Biblie.

Cum egressus esset dñs Jesus de naui.⁊c.] Lyra. Hic descri bitur doctrine xp̃i ꝯfirmatio: que proprie fit per miracula: ẽm qð dicitur Marci vlti.d. Sermonẽ confirmãte sequen tibus signis. Et primo descri bitur miraculum de curatione demoniaci. Se cundo de suscitatiõe filie archisynagogi: ibi. ✳ Uenit ad dñm Jesum vir.⁊c.] ☞ Quod in uenies supra annotamẽto.1.per totũ. quinte p tis.ser. Ferie.6. Dñice.2.post octa.cor.xp̃i. Fol. 265.col.4.) Sententia prime partis patet ex di ctis Matthei.8.⁊ Marci.5. ☞ Quod inue nies supra annot.1.A.q̃nte partis.ser. Ferie.6. Dñice.6.post octa.cor.xp̃i.incip. ✳ Uenit Je sus i regionẽ.⁊c.] fol.276.col.2.) Hoc excepto: qð sequitur. ✳ Cum egressus esset dñs Jesus de

nani ad terrā: occurrit illi vir qdā: qui habebat
demoniū iam tēporibꝰ multis. Et vestimēto nō
induebatur: neqꝫ in domo manebat: sed in monu
mētis.] Amētes eniȝ ⁊ demoniaci multa possūt
sustinere: que nō possunt alij sustinere: sicut pa
tet de Nabuchodonosor. Dan̄.4. qui ꝑ septē an
nos habitauit cū feris: fenū quasi bos comedēs.
Seqtur. * Is vt vidit Jesuȝ: ꝓcidit ante illū: ⁊
exclamās voce magna dixit. Quid mihi ⁊ tibi
ē Jesu fili dī altissimi? Obsecro te ne me torqas.
Precipiebat eni spūi immūdo vt exiret ab hoīe.
Multis eniȝ tēporibꝰ arripiebat illū: et vinciebatur
catenis et cōpedibꝰ custoditꝰ: et ruptis vinculis
agebatur a demonio in deserto. Interrogauit autē
illū Jesus: dicēs. Qd tibi nomē est? At ille dixit.
Legio. Quia intrauerūt demonia multa in eū.
Et rogabāt illū/ ne imperaret illis: vt in abyssuȝ
irēt. Erat autē ibi grex porcoꝝ multoꝝ pascētiū
in mōte: ⁊ rogabāt euȝ vt permitteret eis in illos
ingredi. Et ꝑmisit illis. Exierūt ergo demonia
ab hoīe: et intrauerūt in porcos: et impetu abijt
grex per ꝑceps in stagnū: et suffocatꝰ est. Qd vt
viderūt factū: q pascebāt/ fugerūt/ et nūciauerūt
in ciuitatē et ī villas. Exierūt autē videre qd fa=
ctū est: et venerūt ad Jesum: et inuenerūt hoīem
sedentē: a quo demonia exierāt/ vestitū ac sana
mēte ad pedes eiꝰ: ⁊ timuerūt. Nūciauerūt autē
illis: et q viderāt qmodo sanꝰ factꝰ esset a legiōe.
B Et rogauerūt illū oīs multitudo regionis ge=
rasenoꝝ: vt discederet ab ipsis: qꝛ timore magno
tenebantur. Ipse autem ascendēs nauiȝ reuersus
est. Et rogabat illuȝ vir/ a quo demonia exierāt:
vt cum eo esset. Dimisit autē euȝ Jesus.] Idest
noluit/ vt ipsum sequeretur: cuius ratio est: quia
discipulis sequentibꝰ xp̄m data est potestas faci
endi miracula. Ut patet Luce.9. et.10. capi. Si
autem iste: qui fuerat demoniacus talia faceret:
posset a simplicibꝰ et etiam a maliciosis homini
bus imputari/ ꝙ talia faceret virtute demonis:
quod xp̄s excludere intendebat. Et ex hoc con=
suetuȝ est in ecclesia/ ꝙ demoniaci et furiosi si cu
rentur: nō tamen ad ecclesiastica officia promo=
uentur: et subditur. * Dicens redi in domum
tuam: et narra quāta tibi fecit deus. Et abijt per
vniuersam ciuitatē predicās quanta illi fecisset
Jesus.]

C Moralr. * Cum egressus. ⁊c.] Moraliter. Per istū hoieȝ
obsessum a demone significatur populus gentilis
longo tempore seruiens demonibꝰ in idolis. Et
vestibus non vtebatur: quia nudatꝰ erat virtutuȝ
ornamentis. Ruperat etiaȝ catenas et vincula
legis naturalis. Sed domino iubente/ per predi
cationem apostoloꝝ demones sunt ab eis eiecti:
et ad sanam mentē sunt reducti: et virtutū vesti
bus sunt ornati. Per h autē ꝙ demones porcos
intrauerūt: et in mari demerserunt: significatur/ ꝙ
demones intrant detractores: q tanqꝫ porci pas=
cuntur immūdicijs alioꝝ et grunniūt contra vitā
bonoꝝ: propter qd cuȝ demonibꝰ demerguntur in
infernum.
* Ad terrā gerasenoꝝ.] Glosa. Gerasa: ciuitas D Glosa.
Arabie iuxta montē Galaad: in tribu manasse:
non longe a stagno tiberiadis: significat gētes:
quas post passionem ⁊ resurrectionē dn̄s per pre
dicatores visitauit. Unde gerasa siue gergesi co
lonum eijciens. i. diabolum: a quo prius incole
batur: vel aduena propinquans: qui longe erat
in tēpore. * Occurrit illi vir.] Cuȝ Lucas vnū
Matth. duos occurrisse memorat: in figurā eius
dem gētilis populi est: quia cum Noe tres filios
genuerit: et familia solꝰ Sem in possessione dei
abscissa est: ex duobus alijs diuersaꝝ nationum
populi pullularūt: qui idolis seruierūt. Et nota
hunc vnum fuisse celebrioris persone: ⁊ maioris
insanie: de quo regio illa maxime dolebat. Oc=
currit ergo vir. i. ipse gentilis populꝰ: qui multis
temporibꝰ. i. ab ipso pene mundi exordio vexa=
batur a demonio Nec vtebatur veste nature sue. i.
virtutibus fide: et charitate: quibus primi parē
tes post culpam nudati leguntur. Hec stola rede
unti filio offertur. Neqꝫ in domo conscientie qui
escebat: sed in mortuis operibus corporis: quasi
in sepulchris manebat. * In monumentis.]
Quid aliud sunt perfidoꝝ corpora nisi quedaȝ
defunctoꝝ sepulchra: in quibus non habitāt dei
verba? * Jesu fili dei.] Arrius contendit esse
creaturaȝ: quem demon cōfitetur esse filium dei.
Judei dicunt. Marci.4.d. In principe demo=
niorum eijcit demonia. Quem demonia negāt
aliquid secum commune habere. Tormentū est
diaboli ab hoīs lesione cessare: et quantum diu=
tius possederat: tantum difficilius dimittit. Ca
ueat ergo aliquis lesus a diabolo: vt cito eius iu
gum dirumpat: quia tanto facilius: qnto citius
eius dominiū euitatur. * Vinciebatur catenis]
Catene et compedes: dure et graues sunt gentiū
leges: quibus et in eoꝝ republica cohibebantur
peccata. His tn̄ legibꝰ ruptis: ad ea scelera cupi
ditate ducebātur: que vulgarem consuetudinē
excedebant. * Quia intrauerunt. ⁊c.] Multa
demonia: que vnum premunt: signant multos
cultus idolatrie in vno gentiuȝ populo. Ecōtra
dicitur. Actuū.4.f. Multitudinis credentium
erat cor vnū: et anima vna. Unde bene in baby
lone vnitas linguaꝝ scissa (Gen̄.11.a.) In Hie= E
rusalē est adunata. * Et rogabant illum.] Sci
ebant demones per aduentū domini se aliqn̄do
in abyssum mergendos: non ipsi futura predi ui
nantes: sed prophetaꝝ de se dicta recolentes. *
Grex porcoꝝ.] Porci sunt hoīes: vocis ⁊ ratiōis

expertes lutulentis actibus dediti: in monte sup bie pascentes: et nisi quis more porci vixerit: dia bolus in eo potestatē nō accipit: vel ad probādū tm̄: non autem ad perdendum accipit. * Et ro gabant eum.] Aduerte clementiā domini. Nul lum prius ipse condemnat: sed vnusquisq̃ ipse sibi mali auctor est. Non mittunt in porcos de mones: sed ipsi petunt: quia celestis luminis cla ritatem ferre non poterant. Unde et ante temp9 debita sibi tormēta formidant. * Et permisit il lis.] Permittit/ vt per interfectionem porcoꝝ de tur occasio satis hoibus. Pastores autē videtes statim nūciant. In quo notandū: q̄ nec porcis: nisi permissa demonia nocere possunt: multo mi nus hoib9: nisi occulta tm̄ iusticia dei pmittant. * Abijt grex.] Allego. Liberato populo gentiū a dñatione demonū: increduli in abditis agunt suos ritus sacrilegos: ceca ⁊ profunda curiosita te submersi: et impetu feruntur in preceps: quia nullius meriti contemplatione reuocantur: sed ad inferiora per improbitatis pcliue detrusi suf focātur: intercluso vitali commeatu spiritus in aquis voluptatū huius mūdi. * Fugerūt. ⁊c.] Pastores fugerunt: q2 nec philosophi gentium: nec principes synagoge pereuntibus possunt cō ferre medicinam: ⁊ licet christianam fugiant le gem: potentiam tamen eius stupendo ⁊ miran do predicant. * Exierunt autem. ⁊c.] Signi ficat multitudinem sua venusta vita delectatā: honorare quidem/ sed nolle pati religionē chri stianam: dū dicunt q̄ eam implere non possunt. Mirantur ⁊ fidelem populum a pristina cōuer satione sanatum: ⁊ sedere ad pedes domini. i. sa no mentis examine vestigia saluatoris: que seq̄ tur/ intueri: et vestitum studijs virtutuz: que de ceptus amiserat. * Et rogauerunt eū. ⁊c.] Con scij fragilitatis presentia domini se indignos iu dicant: non capientes verbū dei: et infirma men te pondus sapientie non sustinentes: et ideo diu tius molestus non fuit/ sed regreditur: quia nō dignat curare inuitos: sed cito deserit infirmos:
F quibus oneri videt esse suam presentiaz. * Ipse autem. ⁊c.] Quando de synagoga ad gentes trāsiuit/ ipse somno: nauis tempestate pressa me moratur. Hic nec ipse dormit: nec nauis pericli tatur. Quia xp̄s resurgens ex mortuis iam nō moritur: mors illi vltra non dominabit. Ro.6. b. Tamen in hoc innuitur/ q̄ passionis eius tri umphus: ⁊ resurrectionis gloria/ credituris iu dee populis intimabitur. Et cū predicato mort sue vexillo credi ab hebreis ceperit/ quasi repeti ta naui: in qua dormierat/ patriam reuisit. Ipse autem qui relictis parentibus. i. iudeis ascende rat nauim. i. post resurrectionē/ quasi transacta passionis sue tempestate/ gentiuz procurauerat salutem: iam in patriam reuertitur. Quia post q̄ plenitudo gentium intrauerit: tūc omnis isra el saluus erit. Ro.11.d. * Redi in domū tuaz. ⁊c.] Allego. Post remissionem peccatoꝝ redeū dum est in bonam conscientiam: ⁊ seruiendum euangelio: pp̄ter aliorum etiam salutem: vt de inde cum xp̄o requiescat: ne cuz iam prope vult esse cum xp̄o: negligat mysterium predicatiōis accomodatum fraterne liberationi. vnde Apl's Philip.1.c. Cupio dissolui et esse cum Christo: multo melius: manere autem in carne necessari um propter vos. ¶ Sequitur post hanc litteraz
G huius euangelij in littera. * Factum est autez cum redijsset Jesus: excepit illū turba. ⁊c.] Glo. ☞ Quere supra annotamento.1. E. quinte partis. sermo. Ferie.6. Dñice.2. post octa. corpo ris xp̄i. fol.266. col.2.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Dominice.3. Quadragesime: incipi. folio.117. maxime annota.3. quinte ptis. einsdē sermo. fol.123. col.1. Uel sermonis Epiphanie. fol.39. sub themate. * Occurrit illi vir/ qui ha bebat demonium.] vt.s̃. A. C. ¶ Uel sermonis Religiosorum. fol.136. Uel sermonis Prelato rū. fol.90. sub themate. * Dimisit eum Jesus. ⁊c.] B. vel. * Redi in domū tuam.] F. ¶ vel sermonis Peccatorum. folio.189. sub themate. * Demonia intrauerunt in porcos. ⁊c.] C. E. ¶ vel sermonis Judicij finalis. fol.236. sub the. * Excepit illum turba.] G.

Dñice.xv.post oc.corporis xp̄i.ser.an.Ex q̄nta parte bib.

¶1. Mat.6. A

Dixit domin9 Jesus discipulis suis. Nemo potest duobus dominis serui re. ⁊c.] Postquam saluator exclusit intentionē vane glo rie ab operibus penitētie/ cū dicebat. * Cum ieiunatis. ⁊c.] Et consequent peccatū auaritie ab affectione hominis/ cū dice bat. * Nolite thesaurizare.. ⁊c.] Et ad hoc de dit tres rationes: per quas excludit immodera tam cōgregationē diuitiarum. Prima ponebat vbi. s̃. s. Nolite thesaurizare. Scda ibi. * Ubi est thesaurus tuus. ⁊c.] ☞ Qd inuenies an nota.1. D. et p totū An. quinte partis. ser. Ferie 4. Cinerum: incipien. folio.78. col.4. ¶ Lyra Consequenter hic (idest in euangelio hodier no) ponitur tertia ratio: quia illud est merito

Sermonis annotamēta. Ex quīta parte Bib.

fugiendum ab homine: per qd̓ impeditur obseq
um deo debitum: ad qd̓ obligatur hō ex benefi=
cio creatiōis ⁊ ex alijs beneficijs: sed impeditur
per cōgregationē diuitiaꝝ inordinatā. ergo. ⁊c.
Minor aūt huius ratiōis declaratur: cū dicit.
B *Nemo potest duobus dominis seruire.] Qd̓
est intelligendū quando sunt contrarij ⁊ dispa=
rati/ ⁊ nō subalternati positi: sicut ē in ꝑposito:
q2 auaritia: que est seruitus idoloꝝ/ non potest
stare: cum obsequio diuino. *Aut enim vnū
odio habebit ⁊ alterum diliget: aut vnum susti=
nebit: et alteruz contemnet.] Et ideo concludit.
*Nō potestis deo seruire ⁊ mammone.] Mā=
mona enim lingua syra nomē est diuitiarum: vl'
nomen demonis: qui tentat de cupiditate diui=
tiarum. Auarus autem: qui thesaurizat inordi
nate: seruit vtrisq3. Et ideo non potest simul deo
seruire. Ille autem: qui in pijs operibus diuiti=
as expendit/ non seruit diuitijs: sed magis diui
tie seruiunt sibi: quia eis vtitur sicut instrumen
tis ad opera virtutuz: q2 ſm quod dicit Ambro
sius sup Lucam. Sicut diuitie sunt impedimē=
ta reprobis: ita probis sunt adiumēta virtutis:
Et ideo talis potest simul seruire deo: ⁊ vti ipsis.
C Consequenter q2 non solum congregatio diui=
tiaꝝ quantum ad actum exteriorem deordinat
hoīs affectū: sed etiā solicitudo acq̄rendi deordi
nat/ quantum ad actum interiorem: ideo sal=
uator excludit solicitudinem superfluā circa ta=
lia acquirenda. Et diuiditur in duas partes: q2
primo facit quod dictum est per quedam exem=
pla. et secundo per ratiōes: ibi. Nolite ergo. Cir
ca primum aduertendū/ ꝙ duo sunt que requi=
runtur ad sufficientiam vite p̄sentis. s. nutrimē=
tum: sine quo homo nō potest viuere absolute: ⁊
vestimentum/ sine quo homo non potest bene vi
uere. et ideo circa ista solet homo magis solicita
ri. Primo ḡ excludit solicitudinem circa vtrūq3
in generali. Secūdo circa quodlibet per se sum=
ptum in speciali: ibi. Respicite volatilia. Circa
primum aduertendum/ ꝙ natura non potuit ꝑ
uidere homini de tegumento ⁊ defensione: sicut
prouidit alijs animalibus: vtpote auibus dedit
plumas ad coopertimentuz: vngues ⁊ rostra ad
defensionem. Similiter brutis animalib9 pelles
⁊ pilos pro indumento: cornua ⁊ dentes ⁊ hmōi
pro armis: q2 in talibus nō est nisi natura sensiti=
ua: que est ad vnum determinata: et ideo de tali
bus potuit eis ꝑuidere sufficienter natura. Ho
mo autē rationalis nature est: que non est deter
minata ad vnum: sed habet viam ad disparata
et contraria. Et ideo non potuit sibi sufficienter
prouidere natura: que de se est determinata ad
vnum: sed loco huius homo habet intellectum:
per quez potest cogitare diuersas artes ⁊ modos
faciendi sibi vestes ⁊ arma: ⁊ manus ad operan
dum talia. Et ideo oportet hominem de talibus
solicitari: q2 tamē homo rationalis est: ideo ista
solicitudo debet esse moderata ſm regulaz ratio
nis recte: et talem solicitudinem nō excludit hic
saluator: cum sit pars prudentie. aliter sequere=
tur/ ꝙ homo tentaret deū: si expectaret ab eo con
sequi omnia necessaria: omittendo quod debet
fieri circa hoc via humana. S3 solicitudo/ que
hic ꝓhibetur est deordinata ⁊ superflua: ꝑ quaz
postponuntur bona spiritualia: vt magis vide
bitur postea. Et hoc est quod dicit hic saluator.
*Ideo dico vobis: ne soliciti sitis anime vestrē
quid manducetis: neq3 corpori vestro/ quid in=
duamini. Nonne anima plus est q̄3 esca: ⁊ cor=
pus plus q̄3 vestimētum?] Ne soliciti sitis. Su
perflue scilicet ⁊ inordinate de cibo ⁊ vestimēto:
quia hoc non est necessariū. Quod ꝓbat exem
plo: quia corpus ⁊ animaz: que sunt maiora be
neficia/ deus dat nobis sine solicitudine nostra:
ergo et illa: que sunt minora: videlicet cibum et
vestimentum/ dabit sine solicitudine: vel cuz so
licitudine moderata. Consequenter probat de D
vtroq3 in speciali. Et primo de cibo. secundo de
vestimento. Primum ostendit per exemplū aui
um: que non serunt neq3 metunt: et tamen deus
sufficienter pascit illas cum solicitudine conuē
nienti sue nature: multo fortius hominem suffi=
cienter pascet cum solicitudine conuenienti sue
nature: que est secundum regulam rationis re=
cte: propter quod dicitur. *Respicite volatilia
celi: quoniam non serunt nec metunt/ neq3 con=
gregant in horrea: et pater vester celestis pascit
illa. Nōne vos magis pluris estis illis?] Idest
natura humana est maioris pōderis coraz deo:
quia animalia facta sunt propter hominem. Fi
nis autem nobilior est his: que sunt ad finem.
*Quis autem vestrum cogitans potest adijce
re ad staturam suam cubitum vnum?] Hic pro
bat de vestimento: et ponit duplex exemplum.
Primum accipitur ex eo: quod est intra homi=
nem: scilicet magnitudo corporis: quam deus
dat homini sine solicitudine sua: quod patet: q2
quantumcunq3 aliquis soliciteur de augmen=
tatione sua: non potest addere ad staturam suā
cubitum vnum. Cum ergo vestimētum compē
tat maius vel minus homini secundum quan=
titatem corporalem: ⁊ quantitas datur ei sine so
licitudine sua: per consequens et vestimentū cō
ueniens absq3 solicitudine superflua. Et hoc est
quod concludit interrogatiue. *Et de vestimē
tis quid soliciti estis?] Secundū exemplum ac
cipitur ex eo/ quod est extra hominem. s. ex terre
nascentibus: quod ponit/ cum dicit. *Conside
rate lilia agri quomodo crescūt.] Sine solicitu

dine eoꝛum/ ⁊ ſm quantitatem ſuam a deo ve= ſtiũtur:propter quod dicit. ✳ Non laboꝛant.] Scilicet ad oꝛnanduʒ ſe. ✳ Neqꝫ nent.] Ideſt filant: ad faciendũ ſibi veſtimentũ: et tñ optime veſtiuntur:quod pꝛobat.✳ Dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloꝛia ſua co= opertus eſt ſicut vnuʒ ex iſtis.] Ideſt licet fuerit rex potentiſſimꝰ: vt patet.3. Reg.tñ non fuit ita bene veſtitus: qꝛ licet ars imitetur naturam: tñ opera artis non aſſequũtur perfectionẽ operum nature:et ideo tinctoꝛes pãnoꝝ non poſſunt fa= cere coloꝛẽ ita viridẽ ſicut natura in terrena ſcen tibus. Ex hoc igitur cõcludit ꝙ deus ſufficiẽter veſtiet hominẽ abſqꝫ ſolicitudine ſuperflua. Pro pter quod dicit.✳ Si enim fenũ agri quod ho= die eſt.] Ideſt in pꝛeſenti.✳ Et cras in clibanũ mittitur.] Ideſt in futuro ponetur in furno:qꝛ in aliquibꝰ terris loco lignoꝝ vtuntur ſtipulis et talibus ad calefaciendũ furnum. Vel aliter. Clibanus accipitur hic pꝛo aceruo: in quo con gregatur fenum deſiccatuʒ: qꝛ ad modum furni ſeu monticuli eleuatur: vnde ⁊ clibanus a cliuo dicitꝛ:et tamen. ✳ Deus ſic veſtit.] Fenũ ipſuʒ ſine ſolicitudine ſua. ✳ Quãto magis vos mo dice fidei?] Scilicet ſine ſolicitudine ſuperflua. Vocat autem eos:qui nimis ſolicitantur de ta libus:modice fidei: quia ex defectu fidei pꝛoce= dit talis ſolicitudo ſuperflua: non autem ſolici= tudo rationabilis et moderata:ſed magis inclu= ditur. Qꝛ ſicut natura auiũ eſt pꝛedicto modo viuere et terrena ſcentiũ creſcere: ſic natura hoĩs eſt viuere ſm dictamen recte rationis: ad quod ſequitꝛ ipſum debere ſolicitari ſolicitudine mo= derata ad querẽdũ ea:que nõ dedit ſibi natura/ vt veſtes et arma ⁊ ſimilia: vt pꝛedictum eſt.Cõ

E ſequẽter excludit ſolicitudinẽ ſuperfluã per ra= tiones duas:ſecunda ponitꝛ ibi: Nolite ergo ſo= liciti eſſe in craſtino. Pꝛima accipitur ex parte diuine pꝛouidentie. Ad cuius euidentiam con ſiderandũ eſt/ꝙ aliqui dixerunt pꝛouidentiã di uinam eſſe tñ circa ſuperioꝛa: et non circa actꝰ humanos: in quoꝝ perſona dicitur Iob.22.b. Circa cardines celi perambulat: nec noſtra con ſiderat.Et ex hoc dicebant/ꝙ homo circa neceſ= ſaria vite debebat multum ſolicitari. Et hoc eſt quod dicit. ✳ Nolite ergo ſoliciti eſſe: dicẽtes. Quid manducabimus: aut quid bibemꝰ/aut quo operiemur?] Non ꝙ non debeat homo ſoli citari moderate: ſed intendit excludere ſolicitu dinem immoderatã: que pꝛocedit ex gentilium erroꝛe: et hoc eſt quod dicitur. ✳ Hec.n. oĩa gẽ tes inquirunt.] Ideſt gentiles diuinam pꝛoui= dentiam circa actus humanos negantes: circa talia immoderate ſolicitantur: ſed vos nolite ſic dicere.✳ Scit enim pater veſter: qꝛ his omnibꝰ

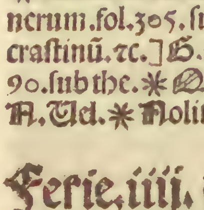
indigetis.] Ideſt diuina pꝛouidentia ſe extẽdit ad omnia quantũcũqꝫ minima: et ꝑ conſequẽs circa ea:que ſunt homini neceſſaria:et ſic ſeruiẽ tibus ſibi talia ſufficienter miniſtrabit. Pꝛopter quod concludit. ✳ Querite ergo pꝛimũ regnũ dei:et iuſticiam eius.] Ideſt ſpũalia bona:et qꝛ pꝛimũ relatiue dicitur ad ſecundum:patet ꝙ nõ excludit ſolicitudinẽ oĩno circa neceſſaria vite: ſed oſtendit ꝙ homo pꝛincipaliter debet de ſpũa libus ſolicitari: et ſecundo de tempoꝛalibꝰ. Pro pter quod ſubditur.✳ Et hec omnia adijcient vobis.] Suppoſita tñ ſolicitudine debito modo habita: vt dictum eſt. Cõſequenter (finito euan gelio hodierno) ponitur ſecunda ratio ad hoc: ⁊ accipitur ex tempoꝛis cõgruentia. Sicut enim cuilibet negocio reqritur tempus debitũ ad hoc ꝙ bene fiat: qꝛ conditio tempoꝛis eſt quedam cir cũſtãtia actꝰ debiti: igitur cuilibet ſolicitudini ad hoc/ꝙ ſit debito modo oꝛdinata: requiritꝛ tẽ= pus debitũ: vt imminente meſſe/eſt tempus de= bitum ſolicitudinis circa fruges colligendas: ⁊ imminente vindemia: eſt tempus ſolicitudinis vindemiaꝝ: et ideo ſi aliquis pꝛeoccuparet tem pus ſolicitudinis vindemie/de ipſa ſolicitus in tẽpoꝛe meſſis: eſſet inoꝛdinata ſolicitudo ex par te tempoꝛis: quod faciunt illi:qui ſunt immode rate ⁊ ſuperflue ſoliciti: ⁊ hoc eſt qð pꝛohibet ſal uatoꝛ in littera ſequenti poſt hoc euangeliũ/di= cens.✳ Nolite ergo ſoliciti eſſe in craſtinum.] Ideſt in futuꝝ: ſolicitudinẽ.ſ.futuro tempoꝛi de bitaʒ/inoꝛdinate pꝛeoccupãdo. Qð enim craſti nuʒ aliqñ accipiatꝛ pꝛo futuro. Patet Joſ.22.ſ. Cras dicẽt filij veſtri filijs nr̃is.⁊c. Ideſt in poſte rum tempus.Sequitur. ✳ Craſtinꝰ enim dies ſolicitꝰ erit ſibijpſi.] Ideſt tẽpus futuꝝ habebit ſolicitudinẽ ſibi congruã ⁊ debitaʒ. Sicut patet ꝙ ex variatione tẽpoꝛis occurrũt varia fienda: de quibus hoĩes debent tunc ſolicitari: ideo ſub ditur.✳ Sufficit diei malicia ſua.] Ideſt cuili bet tempoꝛi ſolicitudo ſua: que quidem ſolici= tudo dicitur malicia: qꝛ eſt quoddã malũ pene: in ſtatu enim innocentie non indiguiſſet homo tali ſolicitudine. ☞ Hec poſui vltra litteram euangelij: qꝛ ſuperioꝛibꝰ connexa erant. ✳ Non poteſtꝭ deo ſeruire ⁊ mãmone.] Moꝛal. Hiero. Nõ dixit: qui habet diuitias: ſed qui ſer uit diuitijs. Qui enim diuitiaꝝ ſeruꝰ eſt: cuſto dit eas vt ſeruus dñm: qui autẽ eaꝝ ſeruitutis excuſſit iugũ/diſtribuit eas/vt dñs.✳ Ne ſoli= citi ſitis aĩe veſtre qd mãducetis.] Non dicit: vt mãduceti: ſed quid mãducetis: mãducare nãqꝫ neceſſariũ eſt ad ſuſtentationẽ nature: ſolicitari vero circa ſumptuoſitatem cibi vel delectationẽ gule. Et idẽ dicẽdũ de veſte. ✳ Nõne aĩa pluſqꝫ eſca?] Hiero. Qui maioꝛa pꝛ̃ſtitit vtiqꝫ ⁊ minoꝛa

prestabit. * Respicite volatilia celi.] Idest vere contēplatiuos. * Qm̄ non serunt] Se negocijs secularibus implicādo: et dn̄s pro eis solicitatur ad necessaria ministrādo. * Cōsiderate lilia.] Idest vere castos. * Quomodo crescūt.] Scilicet non solum labore suo: sed etiā dei dono. Sapiē.7.d. Et cognoui: q2 nō possum esse cōtinēs nisi deus det. * Si enim fenū.] Per fenum virens ad horā et post mittendū in ignē: significāt vane gliosi ad tempus florentes: et post ignē gehēne eternaliter sustinētes. Igitur si eis de9 dat tanta bona i terra: suis electꝭ dabit in celo multo maiora. * Nolite ergo soliciti esse. ⁊c.] Solicitudine nimia: q2 non cōsiderāt dei ꝓuidentiā extendi ad hec inferiora. * Querite ergo primū regnū dei.] Idest celestia bona. * Et iusticiam eius.] Per quā ꝑuenitur ad illa. * Et hec oia adijciētur vobis.] Chrys. in homel'. Non dicit dabuntur: sed adijcient: vt discas: q2 presentia nihil sunt: ad magnitudinē futuroꝝ. * Nolite. ⁊c.] Idest tanq̄ certi de vita vestra: q2 sic dicit
b Seneca. Om̄is dies sicut vltima est ordināda. * Nemo potest.] Glosa. Quasi nō poteritꝭ ad oculū hoīuz bona agere: ⁊ ex his deo placere: nō simul in celo et in terra thesaurizare: nec et vitijs ⁊ virtutib9 deseruire. Quicq̄d facis, vel ex amore dei: vel seruitute diaboli. ¶ Cum regnū dei et diaboli dissideāt inter se: in vtroq3 nemo potest simul militare. Unde q̄ babtizant: diabolo abrenūciant et operib9 ei9. * Aut enim vnū odio.] Nihil ē mediū. Quicq̄d eni facis: aut ex amore dei: vel ex seruitute diaboli ¶ Aug. Diabol9 eni semꝑ est odio habēdus: deus vero diligēd9. Nec eīn aperte aliq̄s vnq̄ deū odio habuit: sed om̄es se eū amare fatent: ⁊ diaboli nomē execrant: q̄uis vitiosi eū q̄si tyrānū sup se dominātē sustineant: deū x̄o odio non hn̄t, sed ꝯtemnūt: victi concupiscentia sua: ⁊ persuasiōe diabolica. * Aut vnū sustinebit.] Aug. Nō q̄dē diligit: nemo eīn diabolū diligit. S3 sua cupiditate implicat9 patit eū: vt si q̄s ancille aliene ꝯiūct9 ꝓpter suā cupiditatē durā patit seruitutē: ⁊ si nō amet illū: cui9 ancillā diligit. * Alteꝝ ꝯtemnet.] Nō q̄dē odio habebit: nullius.n. ꝯsciētia deū pōt odisse. Idē in retractatiōe rei eiusdē. Nō video fuisse dicendū. Multi eīn sunt: de q̄bus scriptū est p̄s.73.
I d. Supbia coꝝ: q̄ te oderūt. ⁊c. * Et mām̄one.] Mām̄ona syra ligua, diuitie: q̄bus seruire, deū negare est. Nō dicit habere: qꝺ fieri licet, vt bene dispēsent: sed seruire, qꝺ est auari. Dicit h̄ nomē esse demonis: q̄ preest diuitijs: nō q2 in eius ditione sint: sed q2 his vtit ad decipiendū: irretiendo laqueis diuitiaꝝ. * Ideo] Q2 nō potestis deo seruire ⁊ mām̄one. Ne sitꝭ soliciti: qꝺ ē seruire diuitijs. Contemptū seculi: ⁊ fiduciā futuroꝝ toto sermone p̄cepit: dū ⁊ mala sustinere, ⁊ nō vlcisci ⁊ inimicos diligere iussit: et humanā gloriā fugere. Nūc vult cōfirmare p fidē in spe eternoꝝ: q2 plures sunt quos amor presentium: ⁊ desperatio futuroꝝ torpētes facit. In sudore vultus tui paratur panis (Gen̄.3.b.) sed labor est exercendus: solicitudo tollenda est: q̄ mentē perturbat: dum timet, ne aut possessa dispereant: aut elaborata non ꝯtingant. * Anime vestre.].i. animalitati, cui hec necessaria sunt. Totā spem deo cōmittite: q2 nihil nisi quod decreuerit ille, potestꝭ acquirere vel retinere. Anima hic ponit p vita: que cibo sustentat: vt ibi. Qui amat animā suā perdet eam. Johā.12.d. Animalitas cibo alit: ⁊ ponitur hic pro vita: viuit cū pecoribus, q̄ qui perdit ꝓpter xp̄m: inueniet eam spūalem in vitā eternā. * Nōne anima?] Non vita ꝓpter escā: nec corpus ꝓpter vestimentū: sed econtra. Ideo non sit solicitus animus, vt ꝑcipiat quod ꝓpter se creatū est. Quasi. Qui dedit maiora .i. vitā ⁊ corp9: dabit ⁊ minora .i. victū ⁊ vestes. In his ꝓmissis veritatis nemo dubitet. Sit hō qꝺ esse debet: mox addunt ei oia, ꝓpter quē sunt facta. * Respicite.] Hoc ad escam. Sancti merito cō- K
parantur auibus: q2 celū petunt: ⁊ q̄dā ita remoti sunt a mundo: vt iā in terris nil agant: sed sola cōtemplatione iā in celo degūt: de q̄bus dicit Esa.60.b. Qui sunt hi: q̄ vt nubes volant? ⁊c. Hec exempla non ꝓhibent ꝓuidentiā: nō laborem: sed solicitudinē, vt tota fiducia vestra sit in deo: cū ⁊ aues sine cura viuant. * Et pater vr̄.] Exaggerat fiduciā filioꝝ ⁊ confirmat: q2 si bonitas patris etiā ad illa se extendit: q̄tomagis ad filios adoptionis? * Quis aūt. ⁊c.] Illi autem curā regendi corporis relinquite: q̄ illud ad hāc L
mensuram fecit peruenire. * Et de vestimētis.] Nō q2 laborare ⁊ ꝓuidere hoc nō deceat: sed ois solicitudo abijcienda est, et spes in deo habenda est. * Cōsiderate.] Exhortationē de indumēto satis cōgruo confirmat exēplo. * Qm̄ nec Salomon.] Que purpura regū: q̄ pictura textricū potest floribus cōparari? Ipse color dr̄ operimētum floꝝ: sicut dicim9: operuit istū rubor. * Si enim fenū.] Si ista q̄ ad vsum sunt tēporis tm̄: et cito decidua: igne cremabunt: deus tā venuste adornat. Cras p futuro ponit in scripturis, dicente Jacob Gen̄.30.c. Exaudiet me cras iusticia mea. * In clibanum.] Alij libri habēt in ignē vel in aceruū: q̄ habet speciem clibani. * Quātomagis.] Sc3 vestiet. Et ideo ois fiducia in eo habenda. Qꝺ si nec de his fidētes sumus, quō inuisibilia speramus? Per modica fides ē: q̄ nec de minimis certa est. Ideo ⁊ de eternis ingerit fiduciam: ⁊ condemnat infidelitatem. * Modice fidei.] Quicūq3 in aliqua ꝓmissione

dubitat/modicus est fidei: et q̃to plus dubitat: tanto minus inuenit ea/ p quibus solicitus fu=
M it.* Nolite.] Pleni⁹ inculcat ⁊ reuoluit quod a pricipio sermonis docuit: vt absq̧ solicitudie viuam⁹. Nolite ḡ soliciti. Hic videnẗ argui hi: q̄ spreto victu vel vestitu cõmuni: lautiora sibi vel austeriora p̄ his/ cũ qb⁹ viuũt alimẽta q̃rũt vel indumẽta.* Soliciti esse.] Solicitudo suf focat verbũ dei ne fructũ referat: et facit similẽ gẽ tili .i. infidelẽ.* Hec.n.oĩa.] Quid ḡ apl'i⁹ habet a gẽtili: cui⁹ infidelitas animũ solicitat: ⁊ cu ris vite hui⁹ fatigat.* Gẽtes.] Quib⁹ de futuris cura nõ est: sed filioꝝ est q̃rere regnũ.* Scit enim pater.] Prouisa sunt hec adeo: q̄ nouit nobis hec i via sua esse necessaria.* Pat' vester.] Sic filios de bonitate et puidẽtia patr̄ſ securos
N reddit absq̧ cura seculi.* Querite ḡ p̄mũ] Hic aperte ostẽdit ista nõ esse petẽda tanq̧ bona nr̃a: ⁊ si necessaria. Regnũ autẽ dei petẽdũ est: ⁊ in co finis noster est ponẽd⁹: ppter quẽ oĩa faciam⁹ Verbi grã. mãducem⁹/ vt euãgelizem⁹: nõ euã gelizem⁹ vt mãducem⁹ Cũ dicit p̄mũ: significat hoc posteri⁹: non tẽpore sed dignitate. Illud eñ petẽdũ est: h̄ ppter illud necessariũ: ḡ p̄mũ querite regnũ dei .i. preponite oĩb⁹ reb⁹ ceter̄ſ. Vt aũt h̄ querat̄ſ: nõ debet subesse solicitudo: ne illa desint. Scit eni (vt dixit) pr̄ vester: q꞉ his idiget̄ſ: et ideo nõ subdit: deinde ista querite: sed ait: hec apponenẗ .i. cõsequẽtur sine vllo impedimẽto: si illa querit̄ſ. Nec ait. Illa dabũẗ: sed apponẽtur: q꞉ aliud est qd̄ p̄ncipalit' daẗ: aliud qd̄ superad= ditur: q꞉ i intẽtione eternitas: in vsu debet esse tẽ poralitas. Et illud daẗ: hoc supadditẗ. Regnũ di q̃ram⁹ sectãdo iusticiã ei⁹. ¶ Justicia v̄o regni: est oĩa que xp̄s docuit obseruare. Regnũ quere re/ est ipsaꝫ iusticiã operib⁹ implere: ideo tñ vt de⁹ glificeẗ: ⁊ vt nos ei p oĩa placeam⁹. Regnũ dei summũ bonũ est: et ideo querendũ. Querit autẽ fide/ spe/ et charitate.* Et hec oĩa.] Q꞉ oĩa sunt filioꝝ: et ideo hec oĩa addijcieẗ: etiã nõ querẽtib⁹: quib⁹ si subtrahunẗ/ ad pbationẽ est: si danẗ: ad gratiaꝝ actionẽ: q꞉ oĩa cooperã
O tur i bonũ. Rom.8.c.* Soliciti.] Timore: merore et anxietate curaꝝ: que mentẽ perturbãt.* In crastinũ.] Idest in futuꝝ. De presentib⁹ ꝯcedit. Vñ Apl's. Nocte ac die opabamur/ ne quẽꝫ grauarem⁹. De futur̄ſ que diuina pcurat ordinatio: nõ cõuenit solicitari: sed p̄sentia grate suscipiẽtes: curã futuroꝝ (que incerta est) deo relinquam⁹: cui de nobis cura est. Curã autẽ p̄sentiũ maliciã vocat: q꞉ penalis est. Pertinet enim ad hãc mortalitatẽ: quã peccãdo meruim⁹: que i se satis onerosa est: nec debem⁹ superaddere malũ nostre solicitudinis. Nemo debet scãdalizari: si quẽ iustoꝝ viderit necessaria sibi suisq̧ pcurare: nec iudicet euꝫ de crastino cogitare: q꞉ ille/ q̄ hoc precepit cui ministrabãt angeli: propter hoc exemplũ dandum loculos habuit: vnde necessaria vsib⁹ preberet: quoꝝ custos erat Judas. Hic sequitur. Nolite.⁊c.* Dies.] Non quem fecit dñs: sed cui maledixit Job ⁊ Hieremias. Hiere. 20.d. scilꝫ quẽ diabolus inuenit.* Sufficit.] Et q꞉ cura presenti mens obruitur: non debet geminari malicia diei.

☞ Applica ad hec aliqua de Annotamẽtis. P ser. Ferie.4. Cinerꝫ incipieñ. fol.75. Maxime. Anno.1.D. et per totũ Anno. quĩte partis. eius dem sermonis. fol.79. Colũna.2. Vel ser. Peccatoꝝ. fol.189. sub the.* Nemo potest duobus dñis seruire.] B. ¶ vel ser. Fidei. fol.59. sub the.* Vos modice fidei.] D. ¶ vel ser. Religiosoꝝ fol.136. Vel. Omniũ sanctoꝝ. Tom.2. sub the.* Querite primũ regnuꝫ dei.⁊c.] Vel.* Respicite volatilia celi.⁊c] G. ¶ vel sermonis. Pugne. fol.165. ¶ vel ser. Virginũ. fol.163. sub the.* Considerate lilia.⁊c.] G. ¶ vel sermonis. Funerum. fol.305. sub the.* Nolite soliciti esse in crastinũ.⁊c.] G. ¶ vel sermonis. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the.* Querite primũ regnum dei.⁊c.] O. N. Vel.* Nolite soliciti esse i crastinũ.⁊c.] O.

Ferie.iiij. dñice.xv.post oc. Corporis Christi ser. An. Ex q̃nta p̄te Biblie.

Nterrogauit dñm Jesuꝫ vn⁹ ex scribis: qui audierat illos conq̃rentes.] Lyra. Scilicet Saduceos ⁊ phariseos.* Et videns quoniã bene illis respõderit.] Et confutasset eos. ☞ Prout inuenies infra Anno.1. per totũ quĩte partis. sermonis. Dñice. 23. Post octauas corporis xp̄i incipieñ.* Abeuntes pharisei.⁊c.] Seq̃tur.* Interrogauit eũ quod primum esset omniũ mandatuꝫ.] Quia de hoc erant tunc questiones apud sapiẽtes.* Jesus autẽ respondit ei: quia primũ omniũ mã datũ est. Audi Israel/ domin⁹ deus tuus deus vnus est. Et diliges dñm deuꝫ tuũ ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota mente tua: ⁊ ex tota virtute tua. Hoc est primũ mandatũ. Secundum autem simile est illi. Diliges primum tuum tanq̧ teipsum. Maius hoꝝ aliud mandatum non est.] Patet sententia ex dictis Mat the.22. ☞ Prout inuenies infra anno.1.A. quinte partis. ser. Dñice.18. Post octauas corporis Christi incipieñ.* Accesserunt ad dominum Jesum pharisei.⁊c.] Et supra Annotamẽto.1.A. quinte partis. sermonis. Dominice.15.

post octa.cor.xp̄i.incip̄.✳Beati oculi.ꝛc.]fol. 291.col.1.Exceptis que sequuntur.✳Et ait illi scriba.Bene magister in veritate dixisti:quia vnus est deus:ꝛ nõ est alius preter eũ.Et vt diligatur ex toto corde:ꝛ ex toto intellectu:ꝛ ex tota anima:ꝛ ex tota fortitudine.]Ex dictis videtur ꝙ ille scriba interrogauerat xp̄m non ad capiendum eum in verbo:sicut alij precedentes:sed ad audiendum veritatē:quam scire desiderabat ꝓpter varietatez opinionũ.¶Uel aliter potest dici/ꝙ a principio maliciose quesiuit:sed ex Christi responsione contritus/xp̄m commendauit:et xp̄s eum:videns ipsum emendatũ.Et hanc secundam expositionē posui Matthei.22.Augꝰ. vero libro de ꝯsensu euangelistaꝝ.ponit vtrũqꝫ: dicens.Nec moueat quemq̃ꝫ/ꝙ Mattheus dicit tentantem fuisse:a quo dñs interrogatus est. Fieri eñ potuit/vt q̃uis tentans accesserit:dñi tñ responsione correctus sit.Aut certe ipsam tentationem nõ accipiamus malam/tanq̃ꝫ decipere volentis inimicuz:sed tanq̃ꝫ experiri volentis amplius ignotuz.✳Et diligere proximũ tanq̃ꝫ seipsum/maius est omnibus holocaustomatibus et sacrificijs.]Circa hoc eñ tunc erant opiniones doctoꝝ:qꝛ quidam dicebant sacrificia ꝛ oblationes magis esse accepta deo:q̃ꝫ exercitiuz in operibus charitatis.Alij autem dicebant cõtrarium:ꝛ huius opinionis:que vera est:videtꝰ fuisse iste scriba:ꝛ ꝓpter hoc eius dictum approbatur a xp̄o:cum subdit.✳Jesus aũt videns ꝙ sapienter respondisset:dixit illi.Non longe es a regno dei.]Jdest a veritate euãgelij:que in pluribus locis vocatur regnũ dei.Et inde credēdũ est/ꝙ iste conuersus fuit ad xp̄m.

D ✳Jnterrogauit eũ quod esset primũ.ꝛc.]Moraliter.Jste querebat de primitate dignitatis:vt patet ex sequentibus:ꝓpter qꝺ sibi similes sunt nouitij:qui statim ardua religionis volunt facere:et nõ potentes/recedunt a religione.

E ✳Jnterrogauit Jesum.ꝛc.]Gl.Hiero.Quid sibi vult hec q̄stio:cũ hoc sciãt omnes periti in lege?Sed diuerse in Exodo ꝛ Leuitico ꝛ Deuteronomio ordinãtur mandata.De his eñ duobus vberibꝰ super pectora sponse leuatis alitur nostra infantia.✳Primũ oim.ꝛc.]Maximuz quod ante omnia debemus in corde/quasi vnicum pietatis fundamētũ locare:hoc est.s.cognitio atqꝫ confessio diuine vnitatis cũ executione diuine opatiõis:q̄ i dilectiõe dei ꝛ ꝓximi pficiꝉ. Hec est fides:q̄ p dilectionē opaꝉ.✳Bene magister.ꝛc.]Beď.Ostēdit scriba in hac respõsiõe inter scribas ꝛ phariseos grauē questionē diu versatã esse:quod esset primum mandatũ ꝛ maximuz in lege.Alij hostias ꝛ sacrificia laudabãt. Alij fidei ꝛ dilectiõis opera preferebãt:qꝛ plurimi patrum ante legem absqꝫ omni sacrificioꝝ consuetudine/ex fide tñ:que per dilectionē operatur:deo placuerãt.Nemo aũt absqꝫ fide et dilectione.Jn qua sententia scriba iste declarat se fuisse.✳Non longe es.ꝛc.]Jsido.Quãuis ad tentandum venerit.Longior namqꝫ est ignorãtia/q̃ꝫ sciẽtia:vt saduceis dicitur Matthei.22. c.Erratis nesciẽtes scripturas/neqꝫ virtutē dei. F

¶Beda.Mattheus dicit.22.d.quia tentando querebat.cui ſm Marcũ dicitur hic.Nõ longe es a regno dei.Cũ scriptura dicat Sap̄.1.a.Jn simplicitate cordis querite illum:qm̃ inuenitur ab his:qui nõ tentant eum.Sed forte audito responso dñi/mox ad pietatis gratiã redijt:ꝛ quez prius tentando decipiēdum putauit:mox amplectendo sequendum cognouit.Aut certe tentationem accipiamus nõ malam:quasi decipere volẽtis inimicũ:sed cautã:quasi experiri amplius volẽtis ignotũ:ſm illud Eccl.19.a.Qui facile credit/leuis est corde:et minorabiꝉ.

G Auctor. ☞Applicatiões etiã quere in supradictis annotamentis.s.ser.Dñice.13.et.18.post octa.cor. xp̄i.Et insuper applica aliqua de anno.ser.Religiosorum.incip̄.fol.136.sub thē.✳Jnterrogauit scriba.ꝛc.]D.

ferie.vj.dñice.xv.post octauas corporis Christi ser.anno.Ex q̄nta pte bib.

Cr. Mat.23. A D Ixit dñs Jesus turbis iudeorum.Ue vobis.ꝛc.]Lyra. Postq̃ꝫ saluator ostēdit hypocrisis motiuũ.ꝛc.☞Prout inuenies supra annot.1.A. q̄nte partis.ser.Ferie.5.Dñice.2.Quadragesime.incipienti.✳Locutus est Jesus ad turbas.ꝛc.]Fol. 107.colũ.4.)Et qualiter pharisei corrumpebant per hypocrisim veritatē doctrine ꝛ iusticie. ☞Prout inuenies supra annotamēto.1.A. quinte partis.sermonis Ferie.6.Dñice.8.post octauas corporis Christi.incipieñ.✳Dixit Jesus turbis iudeorum et principibus sacerdotũ. Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite:qui clauditis.ꝛc.]fol.181.col.4.Consequēter in euangelio hodierno ostēdit qualiter corrũpebant veritatem vite:et ad hoc ponit tria exempla.Primum erat in rebus exterioribus.Pharisei eñ ad ostentationē mundicie/qñ debebant ascendere in templum ad orandum:primum laudabant vtensilia domꝰ:ꝛ vestimēta ꝛ ꝯsilia:ꝛ parũ curabant de interiori mundicia.Et hoc est quod dicitur.✳Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite:q̄ mũdatis quod de foris est calicis ꝛ parapsidis: intus aũt pleni estis rapina ꝛ immũdicia.]Et B

hec erat magna cecitas: quia mūditia exterior non est deo accepta: nisi propter munditiam interiorē. propter hoc dicit. * Pharisee cece: munda prius quod intus est calicis ⁊ parapsidis.] Per interiora enim calicis et parapsidis intelligit metaphorice interiora mentis: ex cuius mūditia dependet bonitas exterioris munditie. propter quod sequit̄. * Ut fiat et id qđ de foris est/
C mundum.] Consequēter ponitur secūdū exemplum: quod erat in proprijs actibus: q꞉ exteriorem conuersationē habebant honestam: vt cooperirent malitiam occultā: et hoc est qđ dicit. * Ue vobis scribe et pharisei hypocrite: q꞉ similes estis sepulchris dealbatis: que a foris parent hominibus speciosa: intus vero plena sunt ossib⁹ mortuoꝝ ⁊ omi spurcitia. Sic et vos a foris quidem paretis hominibus iusti: intus autē pleni estis hypocrisi ⁊ iniquitate.] Consequenter po-
D nit tertium exemplum: qđ respicit actus predecessorum suoꝝ. Isti eñi pharisei: vt viderent̄ iusti respectu precedentiū patrum: ornabant ⁊ edificabant sepulchra ꝓphetaꝝ a predecessoribus interfectoꝝ: et hoc est qđ dicit. * Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: qui edificatis sepulchra ꝓphetarum: ⁊ ornatis monumēta iustoꝝ: ⁊ dicitis. Si fuissemus in diebus patrum nostroꝝ: nō essem⁹ socij eoꝝ in sanguine ꝓphetaꝝ. Itaqꝫ testimonio estis vobismetipsis: quia filij estis eoꝝ: qui prophetas occiderunt.] Hoc enim ipsi dicebant: vt patet ex littera imediate precedenti: vbi dicitur. Si fuissem⁹ in diebus. ⁊c. Sed quia nō solum erant filij predecessoꝝ suorum/ quantum ad naturā: sed etiam quantū ad mores: subdit. * Et vos implete.] Idest implebitis. * Mensuram patrum vestroꝝ.] Quod factum est: qñ occiderūt xp̄m: cuius serui fuerūt prophete: qui fuerāt a patribus iudeoꝝ occisi: ⁊ ideo pharisei impleuerunt mensurā patrum suoꝝ/ eos in malitia excedendo. Postq̄ꝫ in phariseis arguit hypocrisis culpam. ☞ Ut inuenies in predicto anno. 1. dñte par. ser. Ferie. 6. Dñice. 8. post. oc. cor. xp̄i. fol. 281. col. 4. Consequēter ostēdit ꝯsequentē penā. Et primo eternā. Secūdo tempo-
E ralē: ibi. * Hierusalē Hierusalē. ⁊c.] ☞ Prout inuenies. s̈. an. 1. D. dñte ptis. ser. Stephani protomartyris. incip̄. * Ecce ego. ⁊c.] fol. 27. col. 4. * Serpentes.] Uenenū inuidie habentes. * Genimina viperaꝝ.] Q꞉ venenū malitie a parentib⁹ traxerāt. * Quomō sic fugietis a iudicio gehēne?] Q. d. nullo modo: q꞉ erāt in malitia obstinati. Non solum aūt hanc penam meruerunt ꝓpter mortem xp̄i: sed etiam propter occisionē apl'oꝝ ⁊ discipuloꝝ eius. ꝓpter qđ seq̄tur. * Ecce ego. ⁊c.] ☞ Quere in supradicto an. dñte p. ser. Stephani ꝓtomar. fol. quo. s̈.

* Ue vob. ⁊c. Qui mūdati. ⁊c.] Mor. Chrys. 5
Calix/ est vas ad potū: ⁊ parapsis ad cibū. Sermo ḡ: p quē spūaliter potamur: ⁊ oīs narratio: p quā nutrimur: vasa sunt pot⁹ ⁊ cibi. Qui ḡ studet sermonē compositū proferre: magis q̄ꝫ sensu salutari repletuꝫ: calix eius a foris est mundat⁹: intus aūt vanitatis sordibus est replet⁹. * Ue vobis. ⁊c. Qui similes. ⁊c.] Chrys. Ut quid vis apparere: quod nō vis esse? nam quod turpe est apparere: turpius est esse: ⁊ quod formosum est apparere: formosius est esse. Aut ergo esto: quod appares: aut appare: quod es. * Ue vobis. ⁊c. Qui edificati. ⁊c.] Illi se eē filios malorū testātur: qui mores eorum sequuntur: sed tunc adimplent eorum mensuram: quando excedunt eorum malitiam: et sic fecerunt iudei: quorum patres occiderunt prophetas: et ipsi dominum prophetarum.

* Ue vobis. ⁊c] Glo Diuersis similitudinib⁹ 6
simulationis et mendacij arguit phariseos: qui aliud hominibus ostendunt: aliud domi agūt. * Qui mundatis.] Frustra sanctitatē exteri⁹ pretenditis: sicut si quis calicē mūdet exterius: intus aūt relinquat sordes: cū eius vsus sit interior. Lucas ita. 11. capitu. e. Stulte: qui fecit qđ de foris est: etiā id qđ intus est fecit. i. qui vtrāqꝫ naturaꝫ hominis fecit: vtrāqꝫ mundari voluit. Nemo igitur putet fornicationē et hmōi corporalia vitia solummodo grauia esse: et auaritiā/ ⁊ superbiā: et iram: cetera spiritualia leuia esse. * Calicis.] Per similitudinē: non q̄ in calice ⁊ parapside sit eoꝝ supstitio. * Qui edificatis.] Extruitis memoriā occisoꝝ ꝓpter fauorem vulgi: vt iusti videamini: arguitis etiā facinora patrum vestrorū. * Itaqꝫ.] Quia scelera patrum detestamini pro specie quidem sanctitatis: dum xp̄m persequendo ⁊ apl'os/ eadem facitis: facto probatis vos esse filios: nō solum carne: sed imitatione iniqua: ⁊ patet eos sciētes peccare. ¶ Id est contra vos loq̄mini: dum patres damnatis: similiter enim facitis. * Et vos implete.] Probato q̄ filij sunt homicidaꝝ: ponit id: ad qđ tendebat. Et vos implete mensurā: scilicet quod illis defuit/ implete. Illi ꝓphetas: vos dñm ꝓphetarum occidite. Non iubet: sed qđ facturi sunt/ ostēdit. * Quomodo fugietis?] Hierony. Sepulchra sanctoꝝ edificando/ an potius corda a malitia mundando? Liberabūt vos sancti: quorum sepulchra ornatis? Non certe. Sancti non sunt amici inimicis dei: frustra sanctos honorant: qui sanctitatē spernunt.
☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Ferie. 4. Cineꝝ. incipieñ. fol. 75. sub them. * Ue vobis hypocrite. ⁊c.] vt supra. B. ¶ Uel sermonis Prelatorum. Folio. 90. sub themate.

Sermonis annotamēta. Ex quīta parte Bib.

* Ue vobis qui mūdatis.⁊c.] ¶ vel ser. Relig. fol.136.sub thē. * Ue vobis q̇ sīlēs estis.⁊c] ¶. ¶ vel ser. Passionis.fol.35.sub thē. * Uos iple te mensurā.⁊c.] D.lh.⁊c. ¶ Et quere aliqua de hac materia supra anno.1.quīte partis.ser. Ferie.6.Dominice.9.post octauas corpo. Xpi. incipiē. * Rogabat dn̄m Jesum.] fol.285.col.1.

Dn̄ice.xvj.post oc.cor.xp̄i.Ser.an.Ex quīta parte Bib.

IBat dominꝰ Jesus.⁊c̄.] Lyra.Hic(ad ꝯfirmationē instructiōis turbarū)describit miraculū d̄ filio vidue resuscitato:cuȝ dicit. * Ibat dn̄s Jesus in ciuitatē: que vocatur Naim.] Ciuitas parua est in Galilea ꝓpe montē Thabor. * Et ibant cū illo discipuli eiꝰ ⁊ turba copiosa] Hoc factū est/ vt euidentiꝰ esset miraculū corā multis factū. * Cū aūt appropinquaret porte ciuitatis:ecce defunctꝰ efferebat̄ filius vnicꝰ matris sue.] Ad sepeliēdum. Antiqꝰ.n.loca sepulture erant extra ciuitates: ne ex cadaueribus inficerent̄ habitatores ciuitatuȝ. Sequit̄. * Et hec vidua erat: ⁊ turba ciuitatis multa cū illa. Quaȝ cū vidisset dn̄s: misericordia motꝰ sup eā.] Tum q̄r erat vidua: tū q̄r nō habebat alium filiū:a q̊ posset in senectute sustentari. * Dixit illi. Noli flere.] Q.d. Cito consolaberis. * Et accessit ⁊ tetigit loculū.] Id est feretrū. Ad hoc em̄ tetigit:vt ostēderet/ ꝙ corpus suum diuinitati vnitū/erat instrumentū diuinitatis etiā in miraculis faciendis. ☞ De modo aūt cooperādi ad hoc/idem Lyra. Marci.5.dicit sic.)Ad maiorē euidentiā corū: que dicta sunt hic/et alibi de miraculis christi querit̄: vtrum Christꝰ fecerit miracula sola diuina virtute. Et arguitur primo ꝙ sic. Dicit enim Leo pappa in epistola ad Flauianū. Cum in Christo sint due nature:vna earum est.s.diuina:que fulget miraculis. Altera.s.humana:que succūbit iniurijs. Ergo sicut se habet humana natura ad succūbendum iniurijs:sic se habet diuina ad agendum in operibus miraculosis: sed sola natura humana iniurijs succumbit: quia talia pati/repugnat deitati: ergo sola natura diuina agit in op̄ibꝰ miraculosis. ¶ Et cōfirmat̄ auctoritate p̄s.135.a. Qui facit mirabilia magna solus. q̊ sola diuinitas est p̄ricipiū agendi miraculum. ¶ Item opera miraculosa excedunt totam virtutem nature create:natura autem humana in Christo creata est:ergo (vt videt̄) in nullo attingit opera miraculosa. Contra. quia Christꝰ per tactum corporis sanabat miraculose(vt dicitur Matthei.9. ☞ Et infra annota.1.ꝑ totū. q̄nte partis.sermonis Dn̄ice.24.post octauas corporis xp̄i.incip̄. * Loquente dn̄o Jesu.⁊c.] Et annotamēto.4.q̄nte ꝑtis.sermōis Ecclesie. fol.71.col.1. Et annotamento.1. quinte partis. ser. Ferie.6. Dn̄ice.2.post octa.cor.xp̄i.incipiē. * Uenit ad dn̄m Jesuȝ.⁊c.] fol.265.col.4. de muliere patiente fluxum sanguinis. Et Marci 6. ☞ Et annotamento.1.D.quinte ꝑtis. ser. Ferie.4. Dn̄ice.4.post octa.Epipha.folio.65. col.2.) Quotquot autem tangebāt cū/salui fiebant. Si ergo talis tactus nihil ageret in sanatione predicta:frustra adhiberet̄:quod nō conuenit ipsi xp̄o.s.aliquid frustra agere.ergo ille tactus aliquid faciebat:⁊ certuȝ est/ ꝙ pertinebat ad humanitatem:ergo.⁊c. Responsio. In hac questione sic est procedendum: quia primo videndum est qualiter viri sancti viui vel defuncti:quorum miracula scripta sunt:in illis operati fuerunt. Secūdo qualiter Christus inquātuȝ homo operatus fuerit. Circa primuȝ/ aliquid est certum:videlicet ꝙ miracula nō possunt fieri aliqua virtute tanq̄ꝫ principaliter agēte:nisi virtute diuina:quia(sicut dictum est)operatio miraculosa excedit totam facultatē virtutis create. Similiter certum est/ ꝙ sancti viri ad miracula possunt operari meritorie: quia frequenter expertum est miracula facta fuisse a deo ad preces sanctoꝝ. ¶ Sed dubiū est/vtrum viri sancti in miraculis aliquādo operati sunt per aliquaȝ virtutem in eis existentē:non quia illa sit principalis ratio agendi:sed tm̄ instrumentalis: vt sic deus tanq̄ꝫ principaliter agens/ fecerit miracula per sanctos/tanq̄ꝫ per quedam instrumenta. Et hanc questionē relinquit Augu.22. libro de ciuitate dei.insolutā. Ubi enarratis multis miraculis martyruȝ/dicit sic. Siue enim deus per seipsum miro modo:quo res temporales operatur eternus:siue per suos ministros ista faciat:et eadem ipsa:que per ministros facit:siue quedaȝ faciat/etiam per martyꝝ spiritus: siue per homines adhuc in corpore constitutos:siue deus ista per angelos:quibus inuisibiliter: immutabiliter:incorporaliter imperat/ operetur: vt que per martyres fieri dicuntur: eis orantibus tantum et impetrantibus: non etiaȝ operantibus fiant: siue alia istis:siue alia illis modis:q̇ nullo modo comprehendi a mortalibus possunt: ei tamē attestat̄ fides hec: in qua carnis ineternū resurrectio predicat̄. Beatꝰ tm̄ Grego.hāc questioneȝ determinare videtur.2.lib.dialogorū: vbi dicit

sic. Qui deuota mente deo adherent: cū rerū ne-
cessitas exposcit: exhibere signa modo vtroq; so
lent: vt mira queq; aliqui ex prece faciant: aliqui
ex potestate concessa illis a deo: et hoc pbat con
sequēter ratione ꝛ exemplo. Ratio aūt talis est:
cui conceditur illud: quod est maius: non est mirū
si aliquādo concedatur quod est minus. Sed ma
ior est potestas filios dei fieri: etiam per adoptio
nem: cum hoc solum sanctis concedatur: q̄ mi-
racula operari: quod etiam aliquibus malis conce-
ditur: vt habetur Matthei. 7. sed primū conce-
ditur hominibus sanctis: sm qd dicitur Joh. 1.
a. Quotquot autē receperūt eum: dedit eis po-
testatē filios dei fieri. Item pbat hoc exemplo:
quia Petrus suscitauit Thabitā orādo: vt habetur
Actuū. 9. g. Ananiā vero ꝛ Saphyrā morti tra
didit subito absq; oratione: sed solum culpā eo-
rum increpando. Actuū. 5. a. Et sic videtur illud
factum fecisse ex aliqua potestate sibi concessa a
deo/ tanq̄ instrumētū diuine iusticie. Item ad
hoc videtur facere/ ꝙ gratia dei diuiditur per gra
tiam gratis datam: et per gratiam gratū facien
tem. Et licet aliquādo ab aliquibus dictū fuerit/
ꝙ gratia gratū faciens nihil ponit in anima: tñ
de gratia gratis data ab omnibus conceditur/ ꝙ
aliquid ponit in anima. Et hoc patet manife-
ste de gratijs gratis datis: que vocātur sermo sa
pientie/ et sermo sciētie. 1. Cor. 12. a. quia signi
ficant quasdam eminentes cognitiones diuino
rum et humanorum: que ponunt aliqd in anima:
similiter fides: pphetia: genera linguarum: ꝛ inter
pretatio sermonū. Et eadem ratione videtur: ꝙ
gratia sanitatū: ꝛ operatio virtutum. i. miracu
lorum: que ponuntur gratie gratis date: dicant
aliquam virtutem in anima existentē. Dicūt tñ
aliqui: ꝙ ista virtus operātis miracula nō est ali
qua virtus mansiua per modū habitus: sed per
modum passionis transeūtis: sicut et pphetia:
propter quod tales nō possunt facere miracula
quotienscūq; volunt: nec pphetare. Sed quic-
quid sit de conclusione: ratio tñ non valet: quia
sicut dictū est: talis virtus operādi miracula nō
est principalis: sed tñ instrumētalis. Instrumē
tum autem operari nō potest: q̄uis sit perfectū/
per formā suam: nisi moueatur actualiter p ma
num artificis: sicut patet ꝙ securis non potest se
care/ nisi p manū artificis moueatur. Et ideo da-
to ꝙ talis virtus sit mansiua: non potest tñ ope-
rari ad miracula absq; motiōe diuine virtutis
principaliter agentis. Si tñ talis virtus sit man
siua vel per modum passionis transeuntis solū:
sicut est motio instrumēti: cum mouetur ab agen-
te principali: nihil dico modo. Item ad conclusi
onem inducitur illud qd a sanctis ꝛ doctoribus
catholicis dicitur de sacramentis noue legis: vi
delicet ꝙ efficiunt qd figurant: ita ꝙ tanq̄ que-
dam instrumenta diuine misericordie agūt ad
inductionē gratie: ipsam instrumentaliter attin
gendo: vel saltem aliquā dispositionē ad ipam:
vt characterē/ vel aliquid simile correspōdēs in
sacramētis: que nō imprimūt characterē: ita ꝙ
in sacramētis est aliqua virtus ad efficiendum
modo predicto: et tñ sacramenta psistunt in qui
busdam rebus sensibilibus. Et ideo multo fortius
videtur: ꝙ in animabus sanctorum virorum defun
ctorum vel viuentiū possit poni aliqua virtus di
uinitus eis concessa in operibus miraculosis p
modum predictum. Ex dictis patet quid dicen
dum sit de humanitate xpi: que est organū seu
instrumētū coniunctū ipsius deitatis: sicut ma-
nus est instrumentū artificis. Hoies autem alij
quantūcunq; sancti: nō sunt sic coniūcti: et ideo
sunt quasi quedam instrumēta deitatis/ separa
ta: ꝛ adhuc plus separata sunt ecclesie sacramē-
ta. Instrumentū autem coniunctū magis parti
cipat efficaciā agentis principalis: q̄ separatū:
ꝛ ideo talis virtus operādi miracula efficacior
inuenitur in humanitate xpi: q̄ in quibuscūq;
alijs. His dictis potest respōderi ad argumēta.
Ad primum dicēdum: ꝙ simile tenet quantum
ad hoc/ ꝙ sicut humanitas in xpo fuit ratio fa-
tiendi: sic deitas est ratio ꝛ principiū faciēdi mi
racula principaliter: non tñ tenet quantū ad se-
cūdum: quia nō repugnat humanitati xpi ope
rari ad miracula per modum instrumēti: repu
gnat aūt deitati qualitercunq; pati. Verūtamē
ratione identitatis suppositi idiomata cōmuni
cantur: quia sicut hec est vera. Deus passus est:
ita hec est vera (demonstrato xpo) Iste puer crea
uit stellas. Ad illud qd inducitur de psalmo: di-
cendum: ꝙ li solus: non excludit humanitatem
tanq̄ instrumētaliter agentem: sed tanq̄ princi
paliter: ꝛ sic intelligendum est respectu aliorum
sanctorum: ꝙ solus deus facit miracula. s. tanq̄ prin
cipale agens. Ad secundum dicēdum: ꝙ instru
mentum in virtute principalis agentis bene at-
tingit ad aliquid quod excedit facultatē ppriā
conuenientē ei sm se: sicut calor naturalis in vir
tute anime generat carnem: vt habetur in. 2. de
Anima. ¶ Argumēta autē in contrariū conclu
dunt tñ: ꝙ humanitas xpi agebat ad miracu-
la: sicut agens instrumentale ꝛ secūdariū: quod
conceditur. * Hi aūt: qui portabant: steterunt:
ꝛ ait. Adolescens/ tibi dico: surge. Et resedit qui
erat mortuus: ꝛ cepit loqui.] Vt manifeste ap-
pareret ꝙ erat vere resuscitatus: ꝛ nō apparenter
tñ. Vnde ꝛ de Simone mago legitur: ꝙ apparen
ter resuscitauit quendam mortuū: qui tñ loqui
non poterat: per qd apparuit illam resurrectio-
nem fuisse tñ apparenter. * Et dedit illum ma

tristie. Accepit aũt omnes timor: et magnificabant deũ / dicentes. Quis pphეta magnus surrexit in nobis.] Idest ille magnus propheta: de quo dicit Deu.18.c. Prophetã suscitabo eis de medio fratrum suoꝝ. ꝛc. Quod intelligitur de christo in lege et prophetis promisso: ꝛ ideo subditur. * Et quia deus visitauit plebem suam.] Mittendo eis saluatorem.

B Moralr. * Ibat Jesus in ciuitatẽ. ꝛc.] Moraliter. Per istum defunctũ significat mortuus per mortale peccatũ. Eius mater / est ecclesia. Portatores huius funeris / sunt facto vel verbo fouentes hominẽ in peccatis. Porta: per quã effert mortuꝰ / est exterior sensus peccati manifestatiuꝰ. Esa.3.b. Pctm̃ suum quasi Sodoma predicauerũt: nec abscõderũt. Talis.n. mortuꝰ per pctm̃ mortale / suscitatur misericorditer a deo p preces ecclie.

C Glo. * Ibat dñs Jesus. ꝛc.] Glo. Post sanatũ infirmum / suscitat mortuum: qꝛ infirmitas precedit mortẽ. * Que vocat Naim. ꝛc.] Naim est ciuitas Galilee in secũdo miliario a Thabor contra meridiẽ iuxta Endor: q̃ est vicꝰ grãdis. Naim aũt interpretat fluctus vel cõmotio. * Cum aũt appropinquaret.] Beda. Cum verbũ caro factũ / gentilẽ populũ p portas fidei ad celestem Hierusalem induceret: ecce iudaicꝰ populꝰ misnoꝛ / ppter pfidiã defunctꝰ effert: quẽ mater ecclesia nihil in mũdo q̃si ppriũ possidens: multis populoꝝ turbis circũsepta: pio affectu plorat: ꝛ ad vitã pijs lachrymis reuocare laborat. Qđ ꝛ interim in paucis iudeoꝝ cõuersis / ꝛ tandẽ in plenitudine impetrat. * Ecce defunctꝰ.] Defunctus qui corã multis extra portã effert: significat criminaliter peccantẽ: ꝛ pctm̃ nõ cordis cubili tegẽtem: sed indicio opis vel locutiõis: quasi p ostia sue ciuitatis alijs ppalantẽ: quẽ sicut vnicũ defiet mater ecclia: q̃ licet ex mltis collecta psonis: vna ẽ tñ virgo mater ecclia: singuli aũt filij. Porta: qua effert: aliqs est de sensibꝰ: q̃ aliqs in peccatum corruit: vt qui videt ad concupiscẽdum: qui aurẽ ociosis vel turpibus audiẽdis: qui linguam cõmodat litigijs. * Filius vnicꝰ.] Ambro. Adam de terra portat a quattuor elemẽtis: vnde homo constat. Tangit loculus a deo.i. lignum crucis: qꝛ perijt Adam per lignũ paradisi. Homo a terra portatur: qñ sola terrena cogitat: vel quando eger est: ꝛ ambulare non potest. Ab aqua portatur: quando luxuriari cogitat: vel quando pre nimio frigore corpus tangi non potest. Ab aere portatur: quãdo omnia pro laude humana facit: vel quãdo pre egritudine flare non potest. Ab igne portatur: quando auaritiã cogitat: vel quando pre nimia febre tangi nõ potest. * Et turba] Multi cum domino: multi cũ vidua: vt viso miraculo multi dei laudatores ꝛ testes fiant. * Tetigit loculum.] Loculus: quõ effertur: secura desperati peccatoris est conscientia. Quẽ fert sepeliendum: vel immũda desideria: vel adulantiũ blãdimenta: que quasi agger terre peccantes obruunt. Sed domino tangente conscientiã peccatoris: futuri metu iudicij: turba carnalium voluptatũ / ꝛ iniustaꝝ laudationum coercetur: et mens ad se reuersa: deo vocanti: ad vitam occurrit: ꝛ respondet obediendo saluatori. Loculus: quo defertur: corpus est humanuz. Portatores / sunt mali mores: qui ipm corpus ad mortem trahunt. Sed Jesus loculuz tangit: cum fragilem naturã in ligno crucis erigit. Tunc stant funeris portatores: quia nõ valent sicut prius ad mortem trahere. Tunc loquitur Jesus.i. monita salutis infundit: quo verbo audito / languidus ad vitam erigitur: ꝛ loquit de eo / bonis actibus: ꝛ sic redditur matri. * Et resedit.] Tres mortuos suscitauit dominus. Filiam archisynagogi in domo.i. in cogitatione. Marci.5.c. ꝛ Luce.8. Filium vnicũ matris in porta.i. in verbo: vt patet hic. Lazarũ in monumento.i. in opere. Joh.11.f. * Uisitauit.] Duz et verbum semel incorporari constituit: ꝛ quotidie spũm sctm̃ i corda hoim (vt suscitẽtur) mittit.

D

☞ Applica ad hec aliq̃ de an. ser. Petoꝝ. inci. fol.189. Et marie an.7. q̃nte p. fol.207. co.3. E Auctõi.
vl' ser. Epiph. fo.39. sb the. * Ecce defũctꝰ efferebat. B. C. vel ser. Funeꝝ. fol.305. sb the. * Adolescẽs tibi dico surge. ꝛc.] A. vel ser. Incarñ. fol.2. sb the. * Uisitauit deꝰ plebẽ suã.] vl' * Propheta magnꝰ surrexit in nobis.] A. D.

Ferie. iiij. dñice. xvj. post oc. Corporis Christi ser. An. Ex q̃nta pte Biblie.

Venit dominus Jesus in Bethsaida] vsq3. * Nemini dixeris.] ☞ Quere an.1. B. ꝛc. q̃nte p. ser. Ferie 6. Dñice. 5. post octauas corporis Christi. Fol.274. col.3. Eu. Mar.8.

Ferie. vj. dñice. xvj. post octauas corporis Christi ser. anno. Ex q̃nta pte bib.

Dixit dñs Jesus discipulis suis. Quã difficile qui pecunias habent: in regnũ dei introibũt. Discipli aũt obstupebãt in verbis eius. At Jesus rursus respõdens / ait illis. Filioli: q̃3 difficile est confidentes in pecunijs / i regnũ dei introire. Faciliꝰ ẽ camelũ p foramẽ acꝰ transire: q̃3 diuitẽ intrare in regnum dei. Qui magis admirabantur / dicentes ad semetipsos. Et quis potest saluus fieri? Et intuẽs Eu. Mar.10 A

illos Jesus: ait. Apud hoies impossibile est: sed
non apud deuz: omnia eñi possibilia sunt apud
deum. Et cepit ei Petrꝰ dicere. Ecce nos dimi=
simus omnia: ⁊ secuti sumꝰ ⁊c. Respondens Je
sus/ait. Amen dico vobis: nemo est qui relique
rit domū: aut fratres: aut sorores: aut patrē: aut
matrem: aut filios: aut agros ꝓpter me: ⁊ propt
euangeliū: qui nō accipiet centies tantū: nūc in
tempore hoc/domos: et fratres: et sorores: et ma
tres: et filios: et agros cū ꝑsecutiōibus: ⁊ in sclo
futuro vitam eternā. Multi autem erunt primi
nouissimi: et nouissimi primi.] ☞ Finit euā
gelium) ¶ Lyra. Hic docetur voluntaria paupꝫ=
tas. Et primo quantū ad eius perfectionē. Se=
cundo quantū ad eiꝰ difficultatē. ☞ Prout
inuenies annot. 1. A. ⁊c. q̄nte ptis. ser. Ferie. 4.
Dñice. 5. post octa. cor. xp̄i. incip. ✳ Cum egres
sus esset Jesus. ⁊c.] folio. 274. col. 1. Tertio (in
euangelio hodierno) quantū ad eius remunera
tionē: ibi. Et cepit Petrꝰ dicere. ⁊c. Sententia
istarum partiū patet ex dictis Matthei. 19. Et
etiā hic infra. B. Exceptis que sequūtur. ✳ Pro
pter me.] Idest propter amorē mei. ✳ Et ꝓpter
euangeliū.] Idest doctrinā christi. ✳ Qui non
accipiet. ⁊c.] Quia pro temporalibꝰ accipit in
presenti bona spūalia: que tantū excedunt tēpo
ralia: quantū centenarius vnitatē. ¶ Aliter aūt
potest exponi de religiosis: q̄ pro vno patre car=
nali vel fratre dimisso/ habēt spirituales patres
et fratres multos: ⁊ possessiones ⁊ agros: inquā
tum ex possessiōibꝰ oim fideliū sufficienter sustē
tantur: s̄m illud Apli. 2. Cor. 6. b. Quasi nihil
habentes: ⁊ omnia possidentes. ✳ Et nouissimi
primi.] Quia reprobatis iudeis: q̄bꝰ data fuit
lex tanq̄ pplo a deo p̄electo gētiles sunt vocati.
¶ Potest etiā exponi aliter: q: aliqui tarde veni
entes ad fidem vel religionē: aliquādo ita feruī
de operantur: q̄ precedunt meritis illos: qui ve
B nerunt in iuuentute. ☞ Ad maiorē declara=
tionē tex. euangelij hodierni interponere visum
est illud Matthei. 19. f. ✳ Ecce vnus accedens
ad Jesum. ⁊c.] Idem Lyra super Matth. 19.
Hic saluator docet pauptatē voluntariā. Et pri
mo id quod est necessariū. Secūdo id q̄d est sup
erogatiōis. In prima ergo parte ponit cuiusdā
volentis ascendere ad statū perfectionis interro
gatio/dicentis. ✳ Magister bone quid boni fa
ciam/ vt habeam vitā eternā?] Jesus aūt respō
dit ei. Primo quantū ad eius cogitationē: q̄a
ille cogitabat Jesum esse purum hominē: licet
crederet eum esse bonū et sanctū doctorē: et ideo
quasi respōdens Jesus cogitationi/ dicit ei. ✳
Quid me interrogas de bono?] Q. d. Ex quo
credis me purum hominē: non debes me vocare
bonum: cuius causa subdit. ✳ Unꝰ est bonus

deus.] Hoc est dictū. Deus est solus bonus per
essentiā: et nullus alius. Consequēter respondit
eius interrogationi/ dicens. ✳ Si aūt vis ad vi
tam ingredi: serua mandata] Q. d. hoc sufficit
ad salutem. Quod amplius est: nō est necessita
tis: sed supererogatiōis. ✳ Dicit illi.] Scȝ ado
lescens. ✳ Que?] Scȝ sunt illa mandata: quo=
rum obseruātia est necessaria ad salutem. ✳ Je
sus aūt dixit. Non homicidiū facies.] Hoc est
preceptū decalogi: per quod ꝓhibetur nocumē
tum proximi in persona ꝓpria. ✳ Non adulte
rabis.] Per hoc prohibetur nocumentū proxi=
mi in persona sibi coniuncta. ✳ Non facies fur
tum.] Per hoc prohibetur nocumentū proximi
in re possessa. ✳ Non falsum testimoniū dices]
Per hoc prohibetur nocumentū proximi in fa=
ma. ✳ Honora patrem tuū ⁊ matrem. Per hoc
preceptum affirmatiuū intelligitur omne benefi
cium proximo reddēdum: quia nomine patris
et matris intelligit omnis proximꝰ: ⁊ hoc est q̄d C
subditur. ✳ Diliges proximum tuum/ sicut te=
ipsum.] Quia obseruantia mandatoꝶ non est
meritoria vite eterne/ nisi fiat ex charitate. Ad=
uertendum q̄ licet ponātur hic solummodo pre
cepta secunde tabule: que ordinant hominē ad
proximū: intelliguntur tñ cum hoc precepta pri
me tabule ordinātia hominē ad deuȝ: q: homo
magis tenetur deo/ q̄ proximo. Et ideo si obser
uantia mandatoꝶ secunde tabule necessaria est
ad salutem: multo fortius obseruātie mandato
rum prime tabule. Per predicta etiā ostēdit sal
uator q̄ obseruantia preceptoꝶ cerimonialiū et
iudicialiū non erat amplius necessaria ad salu
tem. Consequēter ostendit quid sit superogatio
nis. s. abiectio oim temporaliū per paupertatem
voluntariā. Et primo docet pauptatis volunta
rie meritum: ⁊ quid sit huius perfectionis retar
datiuum. Circa q̄d aduertēdum: q̄ adolescens
iste volebat ad statū perfectiōis ascēdere. ✳ Di
cit illi adolescens. Omnia hec custodiui a iuuē
tute mea.] Mandata adimplendo. ✳ Quid
adhuc mihi deest?] Ad perfectionē vite. Hiero.
autem dicit/ q̄ iste iuuenis mendaciter ⁊ fictelo
quebatur: q̄d probat p hoc: quod subdit postea.
Cum audisset verbum/ abijt tristis: quod nō fe
cisset/ si ad xp̄m ex deuotiōe accessisset. Sed Be
da ⁊ aliqui alij expositores dicunt contrariū: vi
delicet q̄ simplici animo venit ad xp̄m: petēs de
salute eterna: ⁊ q̄ verum dixit se obseruasse man
data: q̄d probatur per hoc q̄d dicitur Marci. 10
Jesus aūt intuitus eum: dilexit eū. q̄d non esset
verum: si venisset fictus. Quod aūt arguit Hie
rony. cōtrariū ex hoc q̄d sequit. Abijt tristis. ⁊c.
non est contra ista: q: aliquis potens est statū in
feriorem seruare: qui tñ nō est potens statum al

tiorem ascendere. * Ait illi Jesus. Si vis perfectus esse.] Id est ascendere ad statū perfectiōis supra cōmunē statū saluti necessariū. * Uade] Contemnendo omnia temporalia. * Et vende omnia que habes: et da pauperibus.] Propter deum: quia abijcere tēporalia ꝓpter ostentationē nō est meritoriū: sicut aliqui philosophi fecerūt. * Et habebis thesaurū in celo.] Hoc non dicitur: quia paupertas sit maior virtus / q̃ȝ continētia vel obedientia: sed dicitur per quandā correspō dentiā: qꝛ thesaurus celestis sic respondet voluntarie paupertati: sicut exaltatio humiliationi. Sequitur. * Et veni sequere me.] Quia in sequela xp̄i per opera charitatis cōsistit perfectio principaliter. In paupertate autem voluntaria consistit inchoatiue per modū remouentis prohibens et disponētis: quia per hoc aufertur cura tēporaliū: que impedit animū a dilectione dei: et disponitur animus ad libere deo vacandū. Cōsequenter ostendit quid sit huius perfectionis retardatiuū siue impedimētū: videlicet nimia di-
D lectio terrenarum possessionū: et hoc est quod subditur. * Cum audisset autē adolescens verbū.] Scilicet xp̄i de perfectiōe paupertatis volūtarie. * Abijt tristis.] Quia nimis amabat possessiones terrenas. Et ideo nō poterat ad perfectionē volūtarie pauptatis ascēdere. Consequēter ostēdit quomodo diuitie faciūt difficultatē in attingendo perfectionē. Cum dicitur. * Jesus autem dixit discipulis suis. Amen dico vobis: quia diues difficile intrabit in regnū celorum.] Non dixit impossibile: sed difficile: qꝛ difficile est diuitias possidere: et non teneri nimis amore earum: qꝛ sm̄ quod dicit Aug. In ep̄la ad paulinū. Bona terrena diliguntur arctius adepta: quam concupita Aliud enim est nolle incorporare: que desunt. Aliud iam incorporata diuellere. Illa enim velut extranea iam repudiantur. Ista velut membra precidūtur. &c. Et Chryso. Super Mattheū. Appositio diuitiarum maiorē apponit flammā: et vehemētior sit cupido. Et qꝛ cupiditas est venenū charitatis: ideo possessio diuitiarum reddit hoiem difficilē ad perfectionē acq̃rendam: non tñ facit impossibilem. Quia Abrahā fuit valde diues: vt habetur. Geñ. 13. et tñ fuit perfectus: vt habetur. Geñ. 17. Ideo dicitur Ecci. 31. a. Beatus vir diues: qui inuentus est sine macula. &c. Sequitur. Quis est hic: et laudabimus eum? Q. d. vix et cū difficultate inuenitur. Consequenter ostendit q̃liter diuitie faciunt impossibilitatē ad perfectionem et ad regnum celorum consequendū: qñ. s. homo constituit finem in diuitijs. Et hoc est qđ dicitur. * Et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen acus transire / quam diuitē intrare in regnū celorum.] Primū est impossibile vt patet manifeste: ergo et secundū: ꝙ autem loquatur de diuite constituente finem in diuitijs: patet per illud quod habetur Marci. 10. c. vbi dicitur. Quam difficile est confidentes in pecunijs
regnum dei introire. &c. Et sequitur ibidem. Fa E
cilius est camelū. &c. Ex quo patet ꝙ illud quod dicit diuitē impossibile intrare in regnum dei: intelligitur nō de quocunq̧ diuite: sed de diuite cō fidente in diuitijs et in ipsis finem constituēte. Et hoc debet hic subintelligi. * Auditis his discipuli mirabātur valde.] Quia talem perfectionē paupertatis volūtarie et aliarū virtutū nullus docuerat ante xp̄m. Seq̄tur. * Dicētes. Quis ergo poterit saluus esse? Aspiciēs autem Jesus.] Idest respōdens. * Dixit illis. Apud hoies hoc impossibile est.] Quia homo non potest ad hoc attingere ex virtute propria / sed solum ex diuina gratia: qđ habetur Ad Ro 6. d. Gratia dei vita eterna. Et per hoc excluditur error Pelagij: qui posuit hoiem ex sola libertate arbitrij posse mereri. Et qꝛ licet meritū vite eterne nō possit esse virtute nature: potest tñ esse virtute gratie diuine. Ideo seq̄tur. * Apud deū autē oīa possibilia sunt.] Aliter autem exponitur ab aliq̄bus illud. Facilius est camelum. &c. dicentibus ꝙ quedam porta erat in Hierusalem / que vocabatur porta acus: per quam non poterant cameli transire nisi prius deposito onere: sic nec diues intrare regnū celorum nisi deposita sarcina terrenorum: sed qꝛ hoc de scriptura nō habet auctoritatem. Ideo eadem facilitate contemnitur / qua ꝓbatur. Non enim inuenitur scriptum in aliqua scriptura autentica / ꝙ in hierl'm fuerit aliqua porta sic noiata: et ideo prior expositio melior videtur. Secūdo principaliter ostenditur voluntarie paupertatis premium: et premittitur interrogatio Petri / cum dicitur. * Tunc respōdens Petrus dixit ei. Ecce nos reliquimus oīa. &c.] ☞ Quere anno. 1. A. quite partis. ser. Unius abbatis. Tomo. 2. Et vide Adđ. et Repl'. Hec q̃ sequūtur ad maiorem littere expositionē apposita sunt hic.
* Quid me iterrogas de bono?] Moralit. Hie-
ro. Saluator noster non renuit bonitatis testi- F Moralr
monium: sed a magistris absq̧ deo exclusit errorem. Que aūt vtilitas vt ita respōderet? Reducit eum paulatim et erudit liberari ab oīni adulatione: et ab his: que sunt super terram abducēs: deo adherere suadet: et futura querere: et nosse eum: qui vere bonus est: et radix et fons omniū bonorum. * Si autem vis ad vitam ingredi: serua mādata. &c] Remi. Demōstratur his vbis / ꝙ lex suis impletoribus non solum bona tēporalia dabat: sed etiam vitam eternā: suo tñ tēpore conseq̄ndam. * Si vis perfectus esse. &c.] Genadius de ecclesiasticis dogmatibus. Bonum est facultates

cum dispēsatione erogare: sed melius est intentione sequendi xp̄m totum simul donare/et absolutū a solicitudine cuz xp̄o egere. ¶ Origeñ. Non tm̄ sic intelligendū est: q in ipso tēpore: quo bona sua tradidit pauperib⁹/fiat omnino perfect⁹: sed ex illa die incipiat speculatio dei: adducens cuz ad omnes virtutes. Ideo/subditur. * Et veni seq̄re me.] Hiero. Seq̄tur enim dñz: qui imitator est eius/et per illi⁹ vestigia graditur. * Cum audisset adolescens abijt tristis .ꝛc.] Chrys. Non enim similiter detinent̄: qui pauca habent: et qui multis abundant: qm̄ adiectio diuitiarū maiorē accendit flammā et violētior est cupido. Ideo sequitur. * Amen dico vobis: qr diues difficile intrabit in regnuz celoꝝ.] Chrys. Quod q̄dem dixit/non pecunijs detrahens: sed eis qui detinent̄ ab ipsis: ꝛ discipulos pauperes existentes non debere verecūdari ꝑpter inopiā. * Apud deū omnia possibilia sunt.] Remigi⁹. Hoc non est sic intelligendū/q possibile sit apud deum/vt diues cupid⁹ auarus et superb⁹ intret in regnum celorū/sed vt cōuertatur: et sic intret. ☞ Reliq̄ q̄re An.q̄.s̄.s. An.1.A.q̄nte p.ser. Unius abbatis. Tomo.2.

G Moralr * Magister bone: quid faciaz: ꝛc.] Idē Lyra. Moralit̄. super Marcū.capi.10. Ipsuz interrogabat: quia licet crederet eum hoīem puꝝ: tm̄ eū reputabat i lege peritū: ꝑpter qd̄ respōdit dicēs. * Quid me dicis bonum?] Ex q̄ credis me hominē puꝝ. * Precepta nosti.ꝛc.] Q.d. coꝝ obseruatio sufficit ad salutem: sed non ad euangelicam perfectionē. Ideo subditur. * Unuz tibi deest.ꝛc.] Beda. Non partē tm̄/sicut Ananias ꝛ Saphyra. Actuū.5. * Et da pauperib⁹.] Nō amicis carnalibus: nisi fuerint indigētes. * Et habebis thesaurū .ꝛc.] Chrys. Ostendit q plus reddit: quāto maius est celum q̄z terra. * Qui cōtristat⁹ abijt merens.] Impedit⁹ a perfectiōe/q̄z querebat possessionū amore. ¶ Bed. Inter pecunias habere et amare/multa distantia est. Uñ Salomō non ait: q̄ habet/sed q̄ amat diuitias/fructū nō capiet ex eis. Et accipit amare: ꝑ finē in diuitijs ponere. Et de talib⁹ subdit̄. * Quaz difficile q̄ pecunias habent .ꝛc.] Et accipit̄ hic difficile ꝑ impossibili: vt patet ex littera sequēti vt supra super Matth. * Ecce nos dimisimus omnia.ꝛc.] Hoc Moralit̄ facit: qui inordinatū amorē ad oīa terrena deponit: ꝛ talis nunc recipit centies tm̄: qr pro abiectione carnalis amorꝭ recipit charitatis donū: quo se et oīa ordinat in deum. * Multi autē.ꝛc.] Qr detēti circa terrenoꝝ amorē inordinatū/primi sunt i hoc seculo: sed erunt nouissimi in futuro. ☞ Finito hic euāgelio hodierno preposita est Glo. precedētis littere: non sine magna necessitate: ideo digito

cōpesce labellum.

h * Procurrens q̄dam genu flexo ante Iesum.] Glo. super Marcū. Beda audierat credo istea dño tm̄ eos: qui volunt paruulis esse similes/in troitu regni celestꝭ esse dignos: et ideo certior esse desiderat: non per parabolas: sed aperte/quib⁹ operū meritꝭ vitā eternā cōsequi possit. * Quid me dicis bonū?] Beda. Qr magistꝝ vocauerat bonū/et nō deū/vel dei filiū: dicit quēuis sanctū hoiem: cōparatione dei nō esse bonū. De q̄. ps. 106.a. Cōfitemini dño quoniā bonus. Unus autē deus bonus: non pater solus: sed et filius: q̄ dicit. Ioh.10.c. Ego sum pastor bonus. Et spūs sanctus bonus est: de q̄. Luc.11.b. Pater de celo dabit spūm bonū petentib⁹ se. Una .s. et indiuidua trinitas: pater et filius ꝛ spūssanct⁹: solus et vnus deus bon⁹ est. Nō igitur bonū se negat: sz deū esse significat. Nec se magistꝝ bonū nō esse: sed absq̄z deo nullum bonuz esse testatur. * Ne adulteres.] Beda. Hec est puerilis innocentie castitas: que nobis imitanda ꝑponit̄/si regnum dei intrare velimus. Notandū sane q iusticia legis suo tēpore custodita non solum bona temporalia: sed etiam vitā cōferebat eternā. * Magister oīa.ꝛc.] Non putandus est voto tentātis (vt quidā putant) dñm interrogasse: et de sua vita mentitū esse: cum se legis mandata custodisse dixerit: sed simpliciter confessus. Si enim mentiretur/nūq̄z intuitus arcana cordis eius: cum diligere diceretur Iesus. Diligit enim eos: qui mādata legis etiam minora custodiūt: et quod in lege minus fuerat: his/qui perfecti esse desiderant/ostendit: quia non venit soluere legem sed adimplere. Matth.5.b. vnde addit * Uade q̄cūq̄z habes vende et da paupib⁹ et veni sequere me.] Beda. Quasi diceret: post cōtemptas diuitias saluatorē imitare. i. relictis malis fac bona. Facilius sacculus contēmitur: q̄z concupiscētia vl' voluptas. * Quā difficile.] Bed. Qui multiplicādis diuitijs incūbūt: patet qr vite alteri⁹ gaudia querere cōtēnūt. Sed aliud est pecuniā habere: aliud amare. Multi habēt: et nō amāt: ꝛ multi nō habēt: et amāt. Item alij et habent et amāt. Alij vero nō habere: nec amare se gaudēt: q̄ tutiores sunt. Et q̄dem cū Aplo dicere possunt Gal.6.d. Mihi mūdus crucifix⁹ est: ꝛ ego mundo. Uñ et Salomō Ecclēs.5.b. Non ait: qui habet: sed q̄ amat diuitias: fructū nō capiet ex eis. Et ipse dñs in his verbis discipulis obstupēntib⁹ dicens. * Filioli q̄z difficile.ꝛc.] Nō ait impossibile (quod em̄ impossibile est: omnino fieri nō potest: quod difficile: cū labore potest fieri) sed cū magno labore: iuuante dei grā: vt pecunias habentes: vel etiā in eis ꝯfidentes: exutis philargyrie retinaculis intrare possunt regnū dei. * Fa

cilius est camelum.rc.] Beda. Quomō ergo i euāgelio Matheꝰ r Zacheꝰ r Joseph: r in veteri testamēto q̃plurimi diuites intrauere? For te qr diuitias pro nihilo habuere: vel ex toto cōtēnere didicerūt. Vn̄ Dauid ps.24.c. Vnicꝰ r paup sum ego. Et ps.61. Diuitie si affluāt: nolite cor apponere. Nō ait: nolite suscipere. ¶ Alleg. Facilꝰ est xp̄m pati p dilectoribꝰ seculi: q̃ eos ad xp̄m posse conuerti. Camelus enim xp̄s est: qui spōte huiliatꝰ infirmitates nostre onera sustulit. In quo enim meliꝰ intelligit illud Ecci.3.c. Quanto maior es: huilia te in oībus? Acus: pūctiones: idest dolores: passiōes. Foramē acꝰ: angustia passionis: q̄ (velut scissa) vestimenta nostre nature q̄dāmodo resarcire .i. reparare dignatus est. Vn̄ post lapsum melius induti gaudeamꝰ. Ad hoc testimoniū apl'i Gal'.3.d. Quicūq̧ baptizati estis in xp̄o: xp̄m induistis. * Et quis potest?] Cum plures sint pauperes q̃ diuites: nō hoc dixissent / nisi in diuitū numero itellexissēt cūctos q̄ diuitias adipisci vellēt. * Apud deum.rc.] Qui a cupiditate terrenorum ad charitatem eternorum cōuertere potest: et superbos facere huiles. * Ecce nos dimisimus.] Grandis fiducia. Piscator erat: diues non erat: victum manu et arte querebat. r tn̄ cōfidēter dicit. Ecce nos reliquimꝰ.rc. * Et secuti sumꝰ.] Qr nō sufficit sic dimittere: iungit qd̄ pfectū est: et secuti sumꝰ te. quasi. Fecimꝰ qd̄ iussisti: q̄d ergo dabis nobis p̄mij? * Centies tantū.] Beda. Hac occasiōe q̄dam iudaicā mille annorum fabulam post resurrectionē iustorum dogmatizāt: qn̄ oia: q̄ pp̄ter deum dimisimꝰ: multiplici nobis fenore sunt reddenda: insuper r vita eterna. Nec vident q̃ sint inepti: saltē in centenis vxoribus s̄m alios euāgelistas: presertim cū dn̄s dicat Luce.20.f. Nec nubent: neq̧ nubentur: et ea reddenda in hoc tempore cū psecutiōibꝰ: que post resurrectionē oino iustis nulle erūt. Sensus ḡ est. Qui pp̄ter euangeliū xp̄i carnalia reliq̄rit: spūalia bona recipiet: q̄ sui merito r cōparatiōe ita erūt: quasi pario numero centenariꝰ cōparatꝰ: qr a fratribꝰ et sororibꝰ (q̄bꝰ spūali glutino colligat) multo gratiorem etiā in hac vita recipiet charitatē. Unde Actuum.4.f. Multitudinis credentiū erat cor vnum: et aīa vna. Et erant illis oia communia. ¶ Aliter. Centenariꝰ a leua trāslatꝰ in dexterā: licet eādē in flexu digitorum videat tenere significationē vel figurā: quā denariꝰ in leua: numerū tn̄ quātitatis magnitudine superuadit: qr oēs q̄ pp̄ter regnū dei tp̄alia spernūt: etiā in hac vita psecutiōibꝰ plena: regni gaudiū fide certa pregustant: r in expectatione patrie celestis: que p dexterā significat: oim pariter electorum verissima dilectione fruūtur. * Multi autem.rc.] Qr multi incipiunt: sed non perficiunt. Terribilis sententia subdit. Multi aūt.rc. ¶ Latro in cruce cōfessor: eodē die: q̄ p pctis suis crucifixꝰ est: gr̄a fidei cū xp̄o i paradiso gaudet. Quotidie q̃ videmꝰ multos laicos magnis vite meritis excellere: et alios a prima etate spirituali studio feruētes: ad extremum ocio torpescere.

* Facilꝰ est camelū.rc.] Eadē Glo. sup Mattheū.19.capi. Mystice. Facilius est gentilē populū gibbo pctōrum deformē per anguste vie vitam ingredi: q̃ iudeū de meritis suis gloriantē: r ad subeūdum leue onꝰ xp̄i se humiliare nolentem. R Glosa.

☞ Reliqua quere ibi.

☞ Applica ad hec aliq̄ de an.ser. Rel'.fo.136 sub the. * Quid faciā vt vitā?rc.] B. vl'. * Sequere me.rc.] vel. * Si vis pfectꝰ esse.rc.] C. ¶ vel ser. Pctōrum.fol.189.sub the. * Nō homicidium.rc.] B. ¶ vel ser. Oiz sctōrum. Tomo.2.sub them̄. * Habebis thesaurum in celo.] C. ¶ vel ser. Passiōis.fol.35.sub the. * Facilꝰ est camelū.rc.] A. ¶ vel ser. Aplorum.fol.82.sub the. * Ecce nos dimisimꝰ oia.rc.] J. ¶ vel ser. Ferie.4. Cinerū.fol.75.qr in euāgelio huiꝰ Fer. dicit. Thesaurizate.rc.s.an.1.q̄nte p.fol.79.col.2. D. ¶ vl' ser. Epiph. fol.39. Et marie an.1.prime p.fol.eodem.col.1. Et an.22.q̄nte p.fol.49.col.1.sub eodē the. * Facilꝰ ē.rc] vel. * Erūt p̄mi.rc] A. L Auctor.

Dn̄ice.xvij.post oc.cor.xp̄i. Ser.an. Ex quita parte Bib.

CUm itroisset Jesus in domū cuiusdā pricipis phariseorum.] Lyra. In hoc capitulo ponit cōfutatio impenitentium. Dicuntur aūt impenitentes pp̄rie: qui ad verbum xp̄i non conterebant: sed potius indurabātur in malis: r insup xp̄o insidiabant: quales erāt pharisei et legispiti. Et primo saluator cōfutat eos de ignorātia. Secundo de supbia: ibi. Dicebat aūt r ad inuitatos. Circa primū sciēdum / q̄ inuidia excecat intellectū: et ideo pharisei et legispiti ex inuidia contra xp̄m excecati: dicebant eū legis transgressorem: eo q̄ curabat in sabbato: quod tn̄ falsum est: vt patet in curatiōe istiꝰ hydropici: cū dicit. * Cum introisset dn̄s Jesus in domū cuiusdā principis phariseorum sabbato mādu care panē.] Iste inuitauit xp̄m: vt patet ex sequētibꝰ: r videtur q̄ hoc fecit maliciose: r nō ex deuotione. Vn̄ subdit. * Et ipsi obseruabāt eū.] Attendentes si inter epulas aliq̄d diceret aut faceret: vn̄ r possi

sent eũ accusare. ✳ Et ecce homo q̇dam hydro=
picus.] Et dicit̃ ab hydor: qđ est aqua: qꝛ hydro
picus habet aquã inter carnẽ ⁊ cutẽ. ✳ Erat an
te illum.] Dicit Cyrillꝰ: ꝙ iste nõ petebat a xp̃o
sanari timore phariseoꝝ: sed solũ se ostẽdebat: vt
xp̃s eũ videns: eiꝰ misereret̃. ✳ Et respõdens Je
sus: dixit ad legispitos ⁊ phariseos: dicẽs. Si li=
cet sabbato curare?] Nõ ad verba respõdit xp̃s:
qꝛ questio sibi nõ ꝓponebat̃: sed ad cogitatiões
phariseoꝝ ⁊ legisperitoꝝ: qm̃ cogitabant curati
onez in sabbato esse illicitã. ✳ At illi tacuerũt.]
Quia si dixissent/nõ: timebant ab eo ratione cõ
futari. Si aũt dixissent/sic: nõ haberent frontem
ipsum de hoc accusandi. ✳ Ipse vero apprehen
sum sanauit eum: ac dimisit.] Qꝛ p impositio=
nem manus ipsum curauit: et postea manũ re=
traxit. ✳ Et respõdens ad illos.] Cogitatiõibꝰ
eoꝝ: quibꝰ cogitabãt illud factũ illicitũ. ✳ Di=
xit. Cuius vestrum asinus aut bos in puteũ ca
det: ⁊ nõ continuo extrahet illum die sabbati?]
Ostendendo illud esse licitũ ⁊ bonum per exem
plum animalis bruti: cuius periculo licitũ erat
succurrere in sabbato/etiã s̃m ipsos: et multo for
tius succurrẽdum est homini: ꝓpter quem facta
sunt animalia bruta: et qui factus est ad imagi
nem dei. ✳ Et nõ poterãt ad hec resp õdere illi.]
Tanꝙ̃ ꝯfusi euidenti ratione. Consequẽter con
futat eos de superbia ⁊ ambitione indebita ho=
norũ: quod notat̃ cum dicit̃. ✳ Dicebat autẽ ⁊
ad inuitatos parabolaz: intẽdens quomodo pri
mos accubitꝰ eligerẽt.] Idest primas sedes i cõ
B uiuijs solennibꝰ. ✳ Dicens ad illos. Cum inui
tatus fueris ad nuptias: nõ discumbas in ṗmo
loco: ne forte honoratior te sit iuitatꝰ ab eo: ⁊ ve=
niens is: q̇ te ⁊ illũ vocauit: dicat tibi. Da huic
locum: ⁊ tũc incipias cũ rubore nouissimũ locũ
tenere. Sed cũ vocatꝰ fueris: vade/recumbe in
nouissimo loco: vt cuz venerit qui te inuitauit:
dicat tibi. Amice ascẽde superius.] Per primũ
locum nõ soluz intelligit̃ hic honorabilior sessio
in cõuiuijs solennibus: sed etiã quelibet electio
vel postulatio: seu ꝓmotio ad aliquã dignitatẽ:
⁊ hoc patet ex hoc qđ premittit̃. Dicebat autẽ et
ad inuitatos parabolã. Parabola/est alterius
rei significatiua. ad dignitates aũt se nullus de=
bet ingerere: sꝫ alios meliores se preponere: quã=
tũ est in se: alioquin inuitator principalis. s. deꝰ:
a quo est oĩs potestas: deijciet eũ a sua dignitate
saltẽ spũaliter snĩa dãnatiõis. Aliqñ etiã deijcit
tales pena tẽporalis depositiõis. Si aũt humili
ter refugiẽs: sicut faciebant patres antiq̇: vt Gre
go. et Ambro. et ꝯsimiles: tandem ex obedientia
susceperit: ⁊ ex charitate fraterna ea bñ vsus fue
rit: tandem celestẽ gloriã obtinebit: ideo subdit̃.
✳ Tũc erit tibi gloria corã simul discũbẽtibꝰ.]

Cuiꝰ ratio subdit̃: cum dicit̃. ✳ Qꝛ oĩs q̇ se ex=
altat.] Presumptuose se dignitatibꝰ ingerẽdo.
✳ Humiliabit̃.] Modo predicto. ✳ Et q̇ se hu
miliat.] Nõ fallaciter et ficte: s̃m qđ dicit̃ Eccĩ.
19. d. Est qui neq̇ter se humiliat: ⁊ interiora eiꝰ
plena sunt dolo: sed q̇ veraciter ⁊ ex corde. ✳ Ex
altabitur.] Scđm quod scribit̃ Prouerb. 29. d.
Humilem spũ suscipiet gloria. Consequẽter ter=
tio arguit eos de cupiditate. (☞ Prout inue=
nies supra annotamẽto. 1. A. ante ṗtis. ser. Sab
bati post Cinerẽ. incipi. ✳ Dicebat Jesus. ⁊c.]
fol. 83. col. 1.) Consequẽter quarto arguit eos de
ingratitudine. (☞ Prout inuenies supra an
nota. 1. A. ante ṗtis. ser. Dñice. 2. post octa. cor.
xp̃i. incipieñ. ✳ Dixit. d. J. d. s. parabolã hanc.
Homo quidã fecit cenam magnã. ⁊c.] fol. 264.
columna. 3.

✳ Cum introisset dñs. ⁊c.] Moraliter. Per hy
dropicũ istum: qui cũ plus bibit: plus sitit: signi
ficatur cupidus ⁊ auarꝰ: qui cũ plus acquirit:
ad acquirẽdum ampliꝰ inardescit. Juuenalis.
Crescit amor nũmi/quãtũ ipsa pecunia crescit.
Et iste stat ante Jesum: cum conuertit̃ ad ocuꝫ:
paratus acquisita dispẽsare ad honorẽ diuinũ:
⁊ sic recuperat sanitatez: qꝛ de cupiditate mutat̃
in liberalitatẽ. ✳ Cũ inuitatus fueris. ⁊c.] Oẽs
catholici sunt ad xp̃i et eccl'ie nuptias inuitati:
sed illi in primo loco recũbunt: qui dignitatibꝰ
ecclesie se ingerũt: quos spõsus eccl'ie xp̃s deijcit
ab ecclesia triũphante: ⁊ aliqñ etiam a militãte:
humiles vero recumbunt in nouissimo loco: vt
sponsus eos exaltet in celo.

✳ Cum introisset. ⁊c.] Glo. Hydor/aqua. In=
de hydrops: morbꝰ aquosus subcutaneꝰ: de vi=
tio vesice natus cũ inflatione turgẽte ⁊ anhelitu
fetido: ⁊ est ꝓpriũ hydropici: quãto plus bibit:
tãto plus sitit: ⁊ ideo comparat̃ ei: quẽ fluxꝰ car=
naliũ voluptatũ exuberãs aggrauat: cõparat̃ꝗ
diuiti auaro. ✳ Si licet sabbato curare?] Sab
batis precipue docet ⁊ opat̃ Jesus: nõ solum ꝓ=
pter spirituale sabbatũ: sed et ꝓpter populi cele=
briorem conuentũ: querẽs salutem oĩm. ✳ At il
li tacuerũt.] Merito tacent: qui cõtra se dictũ:
quicquid dixerat/vident. Si eñ licet: cur obser
uant? si nõ licet: cur pecora curant? ✳ Ipse vero
apprehẽsum sanauit eũ.] Ideo ante phariseos
hydropicũ sanat: ⁊ mox ꝯtra auaritiã disputat:
vt ipsos auaritie arguat: per quam sabbatũ vio
lant: ⁊ legem male interpretãtur. In sabbato eñ
nõ a bonis: sed a malis operibꝰ feriãdũ est. Vñ
dicit̃ Leui. 23. a. Omne opꝰ seruile non facietis
in eo. i. peccatũ. Sic in eterna requie a malis nũ
feriabitur: nõ a bonis. Vitiũ: quod iste in corpo
re: pharisei gestabãt in mẽte: ⁊ ideo coram ipsis
curat̃ corporaliter: vt hoc exemplo discant spiri

Sermonis annotamēta. Ex quīta parte Bib.

tualibus curari. * Cuius vestrum: rc.] Com=
petenti exemplo soluit questionē: vt ostēdat eos
sabbatuꝫ violare in opere cupiditatis: qui eum
violare arguunt/ in opere charitatis. * Bos in
puteum. rc.] Cōgrue animali: quod decidit in
puteum: hydropicū comparat: quia noxio hu=
more peribat. Et bene bouem et asinū nominat:
vt vl' sapientes/ vel hebetes/ vel vtrūqꝫ populū si
gnat: scꝫ iudeū pressum iugo legis: ⁊ gentilē nul
la ratione domitū: sed stolidum et brutuꝫ: quos
omnes a puteo concupiscentie dimersos extra=
hit: quia omnes peccauerūt: ⁊ egent gratia dei.
Ro. 3. d. * Dicebat aūt ⁊ ad. rc.] Postqꝫ conui
cerat illos de auaritia ⁊ violatione sabbati: inci
pit docere de euāgelica gratia illos: qui aderāt
idonei: inuitans illos ad humilitatē contra tu=
morem: quem habebant in lege pharisei: vel in=
tendens in doctrina sua/ quomodo debeant ac
E cubitus in ecclesia eligere: dicens. * Cum inui
tatus fueris. rc.] Cum per gratiā fidei vocatus
a predicatore: membris ecclesie te iunxeris: non
te de meritis gloriando: quasi ceteris sublimior
extollas. * Ne forte honoratior. rc.] Honorati
ori post inuitato locum dat: qui de sue conuersa
tionis confidentia securior factus: cita illorū: q̄
se in Christo secuti sunt: agilitate preitur. Et cū
rubore nouissimū locum tenere. rc. cum de alijs
meliora cognoscens: quicquid de sua operatiōe
altum senserat: humiliat/ dicēs cū propheta p̄s.
87. d. Exaltatus autē humiliat⁹ sum et confu=
sus. * Et tunc incipias cū rubore. rc.] Et tunc
erubescēs ꝙ de te aliqū maiora presumpsisti: in
cipies ad penitentiam humiliari: et te minoris
cognoscere meriti. Ne nūc incipias querere/ qꝺ
tibi seruatur in fine: quia hereditas: ad quā festi
natꝰ in principio: in nouissima benedictione defi
ciet. * Tunc erit tibi gloria. rc.] Quotidie do=
minus dum conuiuas suos visitat et dijudicat:
tanta spiritus sui humilib⁹ dona prestat: vt eos
cetus fideliū cum admiratiōe glorificet: stupēsqꝫ
in auctoris sui laudem psiliat/ dicens p̄s. 138. c.
Mihi aūt nimis honorati sūt amici tui de⁹. rc.
Applica ad hec aliqua de annotamentis
sermonis Peccatorum. incipientibus fol. 189.
sub themate. * Ecce homo quidam. rc.] vt su=
pra littera C. ¶ vel sermonis Religiosorum. fo=
lio. 136. ¶ vel sermonis Prelatorū. folio. 90. sub
themate. * Cum inuitatus. rc.] vel. * Omīs
qui se exaltat. rc.] B. C. ¶ vel sermōis Epipha
nie. folio. 39. sub themate. * Cuius vestrum asi
nus aut bos: rc.] D. ¶ vel sermonis Penitētie.
folio. 211. sub themate. * Tūc incipies cum ru
bore. rc.] E. ¶ Vel sermonis Dominice. 1. post
octauas Epiphanie. fol. 54. ¶ vel sermonis Ec
clesie. folio. 64. sub themate. * Cum inuitatus
fueris ad nuptias. rc.] Littera. A. E.

Ferie. iiij. quattuor tēporū.

mensis Septembris. sermonis Annotamenta.
Ex quinta parte Biblie.

r Espōdēs. rc.] Lyra. Hic ostē= ¶ I. Mar. 9. A
ditur discipulorū xp̄i impoten
tia: in hoc ꝙ nō poterant cura
re demoniacum eis oblatum.
Ubi sic p̄cedit: q᷑ circa hanc
curationē primo ostēdit disci
pulorū impotentia: cū dicitur.
* Et veniēs ad discipulos suos. rc] Pro
ut inuenies Annotamento. 1. quinte partis. ser.
Ferie. 4. Dn̄ice. 1. Aduentus. fol. 2. col. 1. Se=
cundo xp̄i efficacia: ibi. Qui respondens eis/ di
xit. O generatio. rc. Tertio vtriusqꝫ causa: ibi.
Et cum introisset in domū. rc. Sentētia istarum
partium patet ex dictis Matthei. 17. capi. ⁊ in
fra patebit. Exceptis que sequūtur. * Et veni=
ens ad discipulos suos.] Scꝫ quos dimiserat/
assumptis tm̄ secum tribus: coram q̄bus trans=
figurat⁹ fuit. * Uidit turbaꝫ magnā circa eos:
et scribas cōquirētes cū illis.] Q᷑ dendebāt eos
eo ꝙ tentauerāt curare demoniacū eis oblatū: ⁊
non potuerant: vt patet in littera sequenti/ cum
dicitur. * Et confestim omnis populus videns
Jesum stupefact⁹ est et expauerūt: et accurrētes
salutabant eum. Et interrogauit eos. Quid in
ter vos cōqueritis:] Consequenter et im=
mediate sequitur littera euāgelij/ huius. 4. fe=
rie: cum dicitur. * Et respondens vnus de tur= B
ba dixit ad Jesum: Magister/ attuli filium me
um ad te habentem spiritū mutū: qui vbicunqꝫ
eum apprehenderit/ allidit illū.] Idest ad terrā
proijcit. * Et spumat: ⁊ stridet dentibus ⁊ ares=
cit.] Ad ostendendū vehementiā passionis. *
Et dixi discipulis tuis vt eijcerent illū: ⁊ non po
tuerunt. Qui respondens eis/ dixit. O genera=
tio incredula/ q̄ꝫdiu apud vos ero: q̄ꝫdiu vos
patiar: Afferte illum ad me. Et attulerunt euꝫ.
Et cū vidisset eum/ statim spiritus conturbauit
eū: ⁊ elisus in terra volutabatᷓ spumās.] Uidēs
eū̄ se cito eijcienduꝫ: faciebat peius qꝺ poterat.
* Et interrogauit patrē eius. Quantū tēporis
est ex quo ei hoc accidit:] Non ex ignorātia: sed
vt ex responsione patris appareret oībus diutur
nitas passiōis: ⁊ difficultas curatiōis: vt ex his
miraculū esset euidens. Et hoc est qꝺ sequitur.
* At ille ait. Ab infantia: et frequenter eum in
ignem ⁊ in aquā misit: vt eū perderet. Sed si q̄d
potes/ adiuua nos: misertus nostri.] Ex q̄ patꝫ
ꝙ pater erat dubius in fide dubitans de xp̄i po=
testate. * Jesus autē ait illi. Si potes credere/

oīa possibilia sunt credenti.] Fides.n.credētis
mere⁊ de congruo: vt ei de⁊ beneficiū per oipotē
C tiam dei. * Et cōtinuo exclamans pater pueri
cū lachꝛymis/aiebat. Credo dñe: adiuua incre
dulitatē meā.] Qui dixit credo: nō erat oino in
credulus: sed vocauit incredulitatē suā fidei sue
imperfectionē: quā petebat a xp̄o suppleri ⁊ per
fici. * Et cū vidisset Jesus concurrentē turbaz/
cōminatus est spūi immundo/ dicens illi. Sur
de ⁊ mute spūs.] Non foꝛmaliter/sed effectiue:
qꝛ in puero obsesso auditū impediebat ⁊ loq̄lā.
Sequi⁊. * Ego p̄cipio tibi/ exi ab eo: ⁊ amplius
ne introeas in eū. Et clamās ⁊ multū discerpēs
eū/exijt ab eo: ⁊ factus est sicut moꝛtuus: ita vt
multi dicerēt qꝛ moꝛtuus est.] Vt p hoc magis
declararet xp̄i virtus: qꝛ ad tactū xp̄i surrexit p=
D fecte curat⁹. Et ideo subdi⁊. * Jesus aūt tenēs
manū eius/eleuauit eū: ⁊ surrexit. Et cū introis
set in domū/ discipuli eius secreto interrogabāt
eū. Quare nos nō potuimus eijcere eū? Et dixit
illis. Hoc genus in nullo potest exire/ nisi in oꝛa
tione ⁊ ieiunio.] Demones eñ nō sunt equales
in virtute naturali: ⁊ ideo vn⁹ ab alio pōt diffici
lius expelli. Ad expulsionē aūt isti⁹ requirebat
in expellēte subiectio carnis ad spiritū: q̄ fit per
ieiuniū: ⁊ magna eleuatio spūs in deū: que fit p
oꝛationē. Talia aūt adhuc nō erant in aplīs: qꝛ
p tēpoꝛe illo nō cōpetebat eis ieiunare vt dictuz
est Mat.9.capi. (☞ Et Annota.1.quinte ptis.
sermonis Feric.6. Dñice.1.post oc. Pasche.fol.
227.col.2.) Nec erant adhuc in deū pfecte ele=
uati: qꝛ fuerunt rudes ⁊ imperfecti vsq₃ quo rece
perunt post passionē xp̄i pleniorē gratiā spūsscti.
Mat.17.dixit illis xp̄s/ q nō potuerāt illū eijce
re ppter incredulitatē suā. Que causa ibi expo
sita est: ⁊ hic infra. Et tenendū q vtraq₃ causa.s.
hec/que hic exprimi⁊: et illa/ q̄ in Mattheo po=
ni⁊: simul cōcurrerunt in discipulis: ppter quas
E illū demonē expellere nō potuerunt. * Et cum
venisset ad turbā.⁊c.] Idē Lyra sup Mat.cap.
17. Hic poni⁊ cuiusdā questiōis solutio. Et pri
mo poni⁊ questionis occasio: secundo eiusdem
questionis solutio. Circa primū considerandū/
q alij discipuli videntes q nō essent admissi ad
secreta xp̄i in transfiguratiōe/ sicut alij tres disci
puli: aliquod humanū passi incurrerunt quen=
dā motū turbationis ⁊ inuidie. Sicut clarius
videbi⁊ capi.sequenti. (☞ Et annota.1.quin
te ptis.ser. Michaelis archangeli. Tomo.2.in
cipien. * Accesserūt discipuli.] Et ideo ex hoc
factū est/ q in absentia xp̄i nō habuerunt tantā
virtutē demones expellendi: sicut ante. et ppter
hoc quendā demoniacū per lunationes afflictū
eis oblatum nō potuerunt curare. Alia aūt cau
sa fuit incredulitas patris: q perfecte non crede=

bat: sed xp̄s adueniens/ipsum solo verbo cura=
uit. et hoc est qd dici⁊. * Et cum venisset ad tur
bam.] Rediens de monte vbi fuerat transfigu=
ratus. * Accessit ad euz hō genibus prouolut⁹
ante eum/dicens. Dñe miserere filio meo: qꝛ lu
naticus est: ⁊ male patitur.] Duplici eñ de cau
sa demon aliqn̄ s̄m varietatem lune affligit ho
minem magis q̄₃ alio tēpoꝛe. Vna est/ vt p hoc
creatura dei.s.ipsa luna infametur. Alia causa
est: qꝛ propter mollicieȝ cerebꝛi in nouilunio/qn̄
abundant humida: sup que luna habet domi=
niū: cerebꝛū est aptius vt in ipso demon aliquid
operetur. Sequi⁊. * Nā sepe cadit in ignē: ⁊ cre
bꝛo in aquā.] Qꝛ diabolus volebat eum cōbu=
rere vel submergere/si deus permisisset. * Et ob
tuli eū discipulis tuis: ⁊ nō potuerūt curare eū.]
Cause huius iā dicte sunt. * Respōdens autē 5
Jesus ait. O generatio incredula ⁊ peruersa.]
Hoc dixit ⁊ ppter discipulos: ⁊ propter patrem
pueri rationib⁹ dictis. * Vsquequo patiar vos?]
Idest defect⁹ ⁊ malitias vestras. * Afferte huc
illum ad me. Et increpauit illū Jesus.] Scȝ de
monem affligentē puerum. * Et exijt ab eo de=
moniū.] Non audens resistere xp̄i precepto. *
Et curatus est puer ex illa hoꝛa.] Qꝛ ex tunc nō
afflixit eum demon. * Tunc accesserunt disci=
puli ad Jesum secreto.] Videntes discipuli/ q
non potuissent curare puerum: cū tñ alias pluri
es eiecissent demonia de coꝛpoꝛib⁹ obsessis. Jō
accesserunt ad Jesum secreto. Probabiliter eñ
timebant q ex culpa eoꝛum erat in parte: ⁊ ideo
nolebant de hoc Jesum publice interrogare: sed
magis in secreto. * Et dixerunt. Quare nos
non potuimus eijcere illum? Dicit illis Jesus.
Propter incredulitatē vestram.] Quia vnum
peccatum trahit ad aliud. Inde est q postq̄₃ in=
currerant motum turbationis ⁊ inuidie contra
alios apostolos: consequenter incurrerunt quen
dam toꝛpoꝛem in fide: ex quibus secutum est/ q
non potuerunt demoniacū curare. * Amen.] 6
Idest fidelit⁊. * Quippe dico vobis. Si habue
ritis fidem sicut granum sinapis] Qd est modi
cū in quantitate: sed maximū in virtute. * Di
cetis.] Idest dicere poteritis. * Mōti huic: trāsi
hinc: et transibit: ⁊ nihil impossibile erit vobis]
Licet apostoli non legantur montes transtulisse
ad litteram: legun⁊ tñ maioꝛa fecisse in virtute
fidei/ vt moꝛtuos suscitasse/ ⁊ cecos illuminasse:
⁊ consimilia: que nō possunt fieri nisi virtute su
pernaturali ⁊ diuina. Trāslatio aūt montis ad
aliū locum aliqn̄ fit virtute naturali: sicut in ter
remotu vehementi. Vel potest dici/ q mons hic
accipitur metaphoꝛice.i.diabolus: q̄ potest dici
mons ppter superbiā: qꝛ ipse est rex super omnes
filios superbie: vt dici⁊ Job.41.b. Et sic est sen=

suo. Si habuissetis fidem feruentem .s. charitatem. Potuissetis dixisse monti huic .i. diabolo. Transi hinc .i. de obsesso lunatico: ꝛ transiſſet: d corpore exeundo. Et sic in hoc ostendit causam quare non potuerunt eum eycere. Et hoc est qđ subditur. * Hoc autem genus nõ eijcitur nisi ꝑ orationem ꝛ ieiunium.] Oratio aũt: que est mẽtis eleuatio in deum: ꝛ ieiunium: per qđ refrenatur caro, sunt effect⁹ fidei formate per charitatẽ. Sciendum etiã, ꝙ sicut in diuersis rebus corporalibus administrandis, diuersi angeli a deo ꝑponuntur, ꝛ diuersoꝝ ordinũ: sic etiã in diuersis tentationibus diuersi demones habẽt specialem effectum: qꝛ aliqui potissime tentant de diuitijs congregandis. Aliqui de honoribus appetendis. Unde ꝛ aliqui dicunť spũs superbie. Aliq̃ spiritus luxurie. Iste autem demon habebat virtutẽ tentandi, potissime de vitio carnis: qđ vitiũ potissime refrenať ꝑ oratiõnẽ ꝛ ieiuniũ:
h Moral. ꝛ per ɔñs demõ de talibus tẽtãs ꝑ talia superať. * Dñe miserere filio meo: quia lunaticus est.] Moraliter. Idẽ etiam super Matth. capi. 17. Per quẽ instabilis designať. Sicut dr̃ Ecci. 27. b. Stultus vt luna mutať. Ideo sequiť. * Nã sepe cadit in ignem.] Scꝫ iracundie. Nã ira est accẽsio sanguis circa cor. * Et crebro in aquã] Scꝫ voluptatis ꝛ luxurie. Et de hoc dicit̃ infra. * Hoc autẽ genus non eijcitur nisi per orationem ꝛ ieiunium.] Per ieiuniũ enim curantur pestes corporis: ꝛ per orationem pestes mentis.
I * Magister attuli. ꝛc.] Idem Lyra etiã Mor. sup Marcũ. 9. capi. Per istum ab infantia vexatuꝫ a demone significať peccator ab infantia nutritus peruerse. Sicut refert beatus Grego. d puero quinquenni: quẽ cũ teneret pater in sinu suo, vidit demones in specie mauroꝝ veniẽtes ad rapiendũ ipsum: ꝛ tunc blasphemauit ꝛ statim expirauit. Et qm̃ in tali etate crescẽte, crescit malicia: subdiť. * Habentem spiritum mutũ] Qꝛ talis non audit correctionem ad bonuꝫ. * Qui vbicũq; apprehẽderit. ꝛc.] Qꝛ cedit cuilibet tentationi demonũ. * Et spumat.] Per gastrimargiam. * Et stridet dentibus.] Per iracundiã. * Et arescit.] Per ignauiã. Hunc discipuli curare nõ possunt: qꝛ contemnit monitiones hoim: sed solus deus aliqñ de gratia speciali curat eum. Ideo subdiť. * Ego tibi p̃cipio.] Non alius. * Exi ab eo. ꝛc.] Quod fit quando ex dei adiutorio nõ patitur recidiuũ. Ad qđ
K Glosa. designandũ, subditur. * Iesus aũt tenẽs. ꝛc.] * Uidit turbam magnã sup discipulos suos.] Glo. super eundem Marcũ ca. 9. Hiero. Nõ est requies sub sole: semꝑ occidit paruulos inuidia. Magnos percutiunt fulgura mõtes. Alij discẽtes cum fide: alij inuidentes cum fastu ad ecclesiam veniũt. * Et conq̃rentes cum illis.] Bed. Quid conquirerent euãgelista nõ dicit: sed põt intelligi de hoc questionẽ motã fuisse, quare discipuli demoniacum: q̃ in medio erat: nõ possent liberare. Hoc eñ ex sequentibus concipi potest. * Et interrogauit eos. ꝛc.] Beda. Nota ꝙ loca rebus cõgruunt. In monte orat: transformatur: discipulis arcana sue maiestatis aperit. In imo a turba excipiť: miseroꝝ fletu pulsať. Sursum discipulis mysteria regni reserat. Deorsum turbis peccata infidelitatis exprobrat. Sursum vocem patris his, qui audire poterant, pandit. Deorsum malos spũs expellit. Nunc ꝓ meritorum qualitate alijs ascẽdere: alijs nõ desistit descendere. * Et interrogauit. ꝛc.] Hiero. Scit et interrogat: vt confessio pariat salutẽ: ꝛ murmur cordis nr̃i sermonib⁹ soluať pri⁹: vt est. Dic iniq̃tates tuas prius, vt iustificeris. Esaie. 43. ſm Lxx. * Et dixi discipulis tuis. ꝛc.] Latent culpam obliquat in discipulos: cũ sepe curatio non
curantiuꝫ, sed curandoꝝ impediať vitio. * O L
generatio. ꝛc.] Non hoi irascitur, sed vitio. Nõ tedio affectus hoc dicit: sed vt medicus egro contra precepta agenti. Et arguit per vnum iudeos incredulitatis. * Statim spũs cõturbauit. ꝛc] Qꝛ dum post peccatũ ad dñm cõuerti volum⁹, magis a diabolo impugnamur: vt vel excutiat virtutem: vel vindicet suã expulsionem. * Ab infantia. ꝛc.] Hiero. Significat gentilem populum: cui a natiuitate increuit cultus idoloꝝ: vt stulte immolaret filios suos demonijs. Unde sequitur. * Et frequenter eũ in ignẽ ꝛ in aquam misit.] Alij eñ ignem: alij aquã venerebantur. * Adiuua incredulitatẽ. ꝛc.] Hiero. Credulitas nostra, vt rostrata lingua infirma est: nisi innixa adiutorio dei. Fides cum lachrymis optata vota capit: vt est. Fiat tibi ſm fidem tuam. Mat. 15. c. * Surde ꝛ mute spirit⁹.] Spiritui imputat qđ homini prestat, dũ ille audiret neq; loqueretur: quod peccator penitens audit ꝛ loquitur. * Exi ab eo: ꝛ ampli⁹ ne introeas. ꝛc.] Exiens ab hoie nunq̃ reuertiť: si cor suum serauerit clauis humilitatis: ꝛ ostiuꝫ obtinuerit bonomo munitatis. Unde ps. 70. a. Esto mihi in deum ꝓtectorem, ꝛ in locum munitũ: vt saluũ me facias. * Discerpens. ꝛc.] Hiero. Discerpit diabolus appropinquantes ad salutẽ: qđ est ei esca dilecta: q̃s in ventrẽ suũ trahere desiderat ꝑ terrores ꝛ damna: vt Iob. * Factus est sicut mortuus. ꝛc.] Isid. Raba. Sanatis enim dr̃ Col. 3. a. Mortui eñ estis: ꝛ vita vestra abscõdita est cuꝫ xp̃o Iesu in dño. Unde infirmitas xp̃ianoꝝ nõ
est mors: sed mortis silitudo. * Hoc gen⁹. ꝛc.] M
Hiero. Stultitia ad luxuriã carnis ꝑtinet, ꝛ ieiunio sanatur. Ira ꝛ ignauia oratiõe depellit̃.

Medicina cuiusq₃ vulneris adhibenda est ei. Non sanat oculū qđ calcaneum. Jeiunio passiones corporis: oratione sanant pestes mentis. ✳ Et cū venisset ad turbā.rc.] Glo. sup Mat. 17.ca. Loca rebus congruunt. In monte orat: trāsformat: arcana maiestatis aperit: inferi⁹ turba occurrit: miseros audit: infirmos cōfortat: docet: castigat. ✳ Qr lunatic⁹ est.] Hunc Marc⁹ 9.ca.c. surdū ⁊ mutū dicit: quē Matthe⁹ lunaticum. Nō q̄ luna demonibus seruiat: sed demō lune cursum obseruās corripit hoies/ vt p creaturā infamet creatorē. ¶ Typice. Lunatic⁹ est/ q̄ per horaꝝ momenta mutat in vitia: nec pstat in incepto: sed crescit ⁊ decrescit: ⁊ nunc in ignez libidinis vel ire fertur: nunc in aquas cupiditatis: que nō valent extinguere charitatem. ✳ Et obtuli.rc.] Latenter accusat discipulos/ cū sepe impossibilitas curādi nō ex vitio curantiū: sed coꝝ q̄ curandi sunt/ pueniat. ✳ Respōdens Jesus.rc.] Nō tedio superatus: q̄ mitis est/ in verba erūpit: sed sicut medic⁹ egroto ꝯtra sua precepta agenti. ✳ Et increpauit.] Qr iratus est nō hoi sed vitio. Et p vnū hoiem iudeos arguit infidelitatis. Unde addit. Afferte illū huc ad me. ✳ Et exijt ab eo demoniū] Marc⁹ dicit de isto: q̄r cum vidisset dominū: statim spūs conturbauit eum: ⁊ elisus in terra volutabat spumans: ⁊ dño iubente vt exeat: clamans ⁊ discerpēs exit. Qr sepe dū conuerti ad dñm post pctā volum⁹: magis a diabolo impugnamur: vt vel odiū virtutis incutiat: vel expulsionis sue vindicet iniuriam. Exiturus discerpit/ ⁊ furenti clamore intuētes terruit. Qr plerunq₃ dum de corde expellitur/ acriores tentatiōes excitat/ q̄̄ pri⁹ q̄si possidebat quiet⁹. ✳ Propter incredulitatem.rc.] Ecce q̄n non exaudimur: non est impossibilitas prestantis: sed culpa deprecantis. Nā ex opposito si fides vestra tā feruēs esset: que tribulata ma-
N gis: ⁊ magis calesceret. ✳ Sicut granū sinapis.rc.] Fidē perfectā grano sinapis cōparat: que sit in facie humilis: ⁊ in pectore feruens: vilis videntibus: ⁊ nullaꝝ virium apparens: sed pressurie trita: q̄d intus habet ostendit. ✳ Hoc aūt genus.rc.] Quō proteruitas diaboli superet ostēdit: vt grauiora queq₃ sciam⁹ ieiunijs ⁊ oratiōibus superanda: ⁊ irā dei in nos hoc remedio posse placari. ✳ Nisi per orationē.] Ista carnaliū voluptatū mutabilitas nō mutat vel vincit: nisi spūs oratiōe cōfirmet: ⁊ caro per ieiuniū maceret. ✳ Et ieiuniū.] Jeiuniū eīn generale est: nō modo ab escis: sed ab oibus carnalib⁹ illecebris ⁊ ab oibus vitijs abstinere. Sic ⁊ oratio general' nō solum verbis: sed etiā in oibus: q̄ in obsequiū dei ⁊ fidei deuotione gerimus. Unde dicitur. 1. Thes.5.d. Sine intermissiōe orate.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annota.ser. Fidei incipi.fol'.59.sub the. ✳ Oia possibilia sunt credēti.] L.C vel ser. Pctōꝝ.fo.189. Uel ser. Dñice.3.q̄dragesi.fol'.117.sub th. ✳ Surde ⁊ mute.rc.] L.J.C vel ser. Orōnis.fol.180. Uel ser. Ferie.4. Cineꝝ.fol'.75. Et maxime annot. 1. q̄nte ptis.eiusdē ser.fol'.78.col'.4.sub the. ✳ Hoc genus nō eijcit nisi in oratiōe ⁊ ieiunio.] D.h.

Ferie.vj.quattuor tēporū.

mēsis Septemb.ser.anno. Ex quita pte Bblic.

Ogabat.rc.] Lyr. Hic describit cōfirmatio doctrine xp̄i facto inuisibili: vez p remissiōez pctōꝝ mulier peccatric. vbi primo describit loc⁹/ cū dr. ✳ Rogabat dñm Jesum q̄dam pharise⁹/ vt māducaret cum illo. Et ingressus domū pharisei discubuit.] Legitur aūt xp̄s māducasse cuz pctōrib⁹: vt eos ad pniaz puocaret: vt hr Mat.9. Itē cū amicis familiarib⁹/ vt eoꝝ deuotionē nutriret: vt dr Joh. 12. de Martha ⁊ Maria. Itē cū cognat paupib⁹: vt eoꝝ inopiā suppleret: vt hr Joh.2. de nuptijs: vbi deficiēte vino xp̄s aquā vertit in vinū. Itē cū phariseis supbiētib⁹: vt eoꝝ supbiā cōfutaret: put hic hr ⁊ videbit psequēdo. ✳ Et ecce mulier: q̄ erat ī ciuitate peccatrix.] De pctis suis plene ⁊ pfecte ꝯtrita. ✳ Ut cognouit/ q̄ Jes⁹ accubuisset in domo pharisei: attulit alabastrū vnguēti. et stās retro sec⁹ pedes ei⁹.] Qr p̄ vcciidia sui pcti nō audebat se āīponere. ✳ Lachrymis cepit rigare pedes ei⁹.] Ex q̄ patz magnitudo ꝯtritiōis: ex q̄ tm̄ fleuit/ q̄ poterāt lauari pedes viri⁹ hois nudis pedib⁹ incedētis. ✳ Et capillis capit sui tergebat.] q̄b⁹ ante ad cōpositionē vult⁹ sui fuerat abusa. ✳ Et osculabat pedes ei⁹.] Ut totū deo seruiret in pnia: q̄cq̄d ex se decū ꝯtēpserat in culpa: s̄m qđ dicit Grego. ✳ Et vnguēto vngebat.] Ad refrigeriū caloꝝ ⁊ mitigationē doloꝝ ex labore itineris. Cōsequent ponit pharisei idignatio: cū subdit. ✳ Uidēs aūt pharise⁹: q̄ vocauerat eū: ait intra se/ dicēs. Hic si esset ppheta.] Uer⁹ sciēs occulta. ✳ Sciret vtiq₃ q̄ ⁊ q̄lis est mulier: q̄ tāgit eū: q̄r peccatrix ē.] Et p ꝯñs nō pmitteret se tāgi ab ea. ✳ Et rñdēs Jes⁹] Ad ꝯfutationē illi⁹. Per h̄ eīn q̄ rñdit ad ei⁹ cogitationē: q̄ soli deo nota ē: oñdit se pl⁹ q̄̄ pphetā. Seq̄t. ✳ Dixit ad illū. Simō: habeo tibi aliq̄d dicere. At ille ait. Magr̄ dic. Duo debitores erāt cuidā feneratori: vnus debebat denarios q̄ngentos: ⁊ alius q̄nq̄ginta. Nō habētib⁹ illis vñ redderēt donauit vtrisq₃. quis ḡ eū pl⁹ diligit.] Parabola est vt ꝯuenīēti⁹ ꝯcludat ꝯ phariseū ꝯ sua rñsiōe. q̄ sbdit: cū dr. ✳ Rñdēs Simō dixit:

cessimo q̃ris: cui pl^9 donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti.] Q2 amor i humanis plerũq3 cau satur ex p̃cedentib^9 donis: 7 p p̃sis maior amor ex maiorib^9 donis. Cõsequenter cũ xp̃s redarguit ex triplici defectu pietatis: cum dr̃. * Et cõuersus ad mulierem, dixit Simoni. Uides hãc mulie rem? Intraui in domũ tuam: aquam pedibus meis non dedisti.] Qui tamen erant fessi et dolentes ex labore itineris 7 lutosi seu pulucrizati: eo q̃ sine calciamentis incedebat. Sequitur. * Hec aũt lachrymis rigauit pedes meos: et capillis suis tersit.] Secũdo ex defectu charitatis: cũ dicitur. * Osculum mihi non dedisti.] Quod est amicitie signum. * Hec autez (ex quo intrauit) nõ cessauit osculari pedes meos] Tertio ex defectu hilaritatis seu leticie: q̃ nomine olei desi gnatur: vt dicitur p̃s.44. Propterea vnxit te deus deus tu^9 oleo leticie. 7c. Et hoc est qd̃ dicit * Oleo caput meum nõ vnxisti: hec autem vnguento vnxit pedes meos.] Tria autem dicta requirũtur in hospitalitate gratiosa. Et econtra laudat mulierem de triplici perfectione opposita: vt patet ex dictis in littera. Et ideo cõcludit. * Propter quod dico tibi. Remittũtur ei peccata multa: quoniã dilexit multum. Cui autẽ minus dimittitur: minus diligit.] Uidetur autez q̃ deberet dici contrariũ: quia primo predixerat donũ esse causam amoris: hic autem econtrario infert amorem esse causam doni. Dicẽdum ad hoc: q̃ primo in parabola loquebat modo humano: vbi amor ex dono causat: sed in applicatiõe parabole ad ꝓpositũ conuertit se ad loquẽdum de amore dei erga nos: qui nõ procedit ex bonis meritis nostris: sed magis causat bonum in nobis: 7 ideo conueniẽter concludit dicto modo. ¶ Uel alit̃ potest dici, q̃ in peccato sunt duo remittẽda .s. culpa et pena. Culpa autem ex dei liberalitate remittit: cum nullum bonum meritorium possit esse in nobis sine gratia: quam nõ habemus ante culpe remissionẽ: sed habita gratia: 7 culpa dimissa: adhuc remanet pena remittenda: ad cuius remissionẽ facit bonũ opus nostrum charitate informatũ: et de hac remissione loquitur dñs. Unde sequit. Cui autem minus dimittit: minus diligit. Remissio aũt culpe, aut nulla est: aut totalis simul: sed remissio pene fit per partes: et nõ tota simul, de cõmuni cursu: licet aliquãdo fiat tota simul, propter feruorẽ penitentis: et ex liberalitate dei: et hoc fuit in ꝓposito in hac muliere: ideo sequit. * Dixit aũt ad illam. Remittuntur tibi peccata.] Non solum quantũ ad culpã: sed etiã quantũ ad penã ex vehemẽti amore dei 7 horrore peccati preteriti. * Et ceperũt qui simul accũbebãt, dicere intra se. Quis est hic: qui etiam peccata dimittit?] Hoc dicebant: q2 videbãt tm̃ humanitatẽ exteri^9 apparentem: sed ignorabant deitatẽ interius latentem: q̃ potest peccata dimittere. Sequit. * Dixit aũt ad mulierẽ. Fides tua te saluã fecit. Uade in pace.] Quia ista fides fuit formata charitate: et ideo fecit habentẽ dignã vita eterna. De ista muliere peccatrice dubitabant aliqui doctores, vtrũ fuerit Maria soror Lazari, vel alia: de quo dictũ est quid sentiãt doctores Joh.11.cap. (☞ Et anno.1.A. quite par. ser. Feric.6. Dñice.4. q̃dragesi. fol.150.co.4.) Ibi.n. h̃ posui: q2 prius scripsi super Johãnem: q̃ super Lucam.

E Morali

* Rogabat. 7c.] Moraliter. Per mulierẽ peccatricem ad domini pedes accedentẽ: significat quelibet persona vere de peccatis penitens 7 cõtrita. Ad qd̃ requiritur q̃ sicut deum offendit ꝑ culpam: ita seruiat ei per penitentiã. Rom.6.d. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immunditie et iniquitati ad iniquitatem: ita exhibete nunc seruire iusticie in sanctificationẽ. Et sic fecit mulier ista. Unde dicit Greg. Hom. cl.25. Liquet fratres: q̃ illicitis actib^9 prius mulier intẽta: vnguentũ sibi pro odore sue carnis adhibuit. Quod ergo sibi turpiter exhibuerat: hoc iam deo laudabiliter offerebat. Oculis terrena concupierat: sed hos iam per penitẽtiam conterens flebat. Capillos ad compositionẽ vultus exhibuerat: sed iam cum capillis maculas tergebat. Ore superba dixerat: sed pedes domini osculãs: hoc in redemptoris sui vestigia figebat. Quot ergo in se habuit oblectamenta: tot de se inuenit holocausta. Conuertit ad virtutũ munera numerum criminum: vt totum seruiret deo in penitentia: quicquid ex se deum contempserat in culpa. * Uidens autem phariseus.] Per istũ:

F

qui Christum notauit de ignorantia: et mulierem de immunditia: significat hypocrita de sua falsa iusticia presumens: et alios contemnens. Quia sicut dicit Johãnes Chrysostomus. Uera iusticia compassionem habet: falsa vero indignationem. Propter quod iste phariseus arguitur de pietatis omissione in modicis respectiue: et mulier cõmendatur de maioribus valde: cuz dicitur. * Remittũtur tibi peccata. 7c.]

G Glosa.

* Rogabat. 7c.] Glosa. Sicut proposuerat verbis: ita factis etiam astruit iustificatam sapientiam ab omnib^9 filijs: quia etiam a Maria penitente post culpam. * Quidam de phariseis.

H

Mystice. Phariseus de falsa iusticia presumẽs: iudaicum populum signat: qui dominũ ad conuiuium inuitat: quia quem venientem non credidit: venturũ sperare non desijt. Sed adhuc cũ voto dicit p̃s.79.a. Excita potentiã tuam: 7 veni. Domus pharisei: lex et prophete: in quib^9 ille populus mansionem habere gloriabat. Quã

domū:in carne apparēs ingredit̃: q꞉ nō venit le
gē soluere:ʒ adiplere. Matth.5. Discūbit: q꞉ in
maiestate sua nō itellectꝰ:ꝑ foꝛmā serui visibil' ē
factꝰ. Cognoscit aūt gētilitas imūdis actibꝰ de
dita:ꝑ famam aplici sermonis: ꝙ misit deus fi=
lium suum factuʒ ex muliere:factū sub lege. Nō
vt phariseus: qui tm̄ litterā attendit/iustificet̃:
sed domus.i.nos:qui gratiā spiritus in lege seq̄
mur: qui nō vituperamꝰ/ ꝙ peccatores recipit:
sed laudamus ꝙ peccatores iustificat. ✳ In do
mo pharisei.] In cuiuscunqꝫ domo interioꝛe co
gnoueris sapientiā ⁊ iusticiam recumbentē: re=
curre ad pedes.i.ad extremaʒ sapientie partem:
inquire lachꝛymis cōfiteri peccata: expande ca
pillos.i.sterne ante eum cunctas coꝛpoꝛis tui di
gnitates:osculare.i.nihil nisi sapientiam loqua
ris. ✳ Attulit.] Quot habuit in se oblectamen
H ta:tot de se iuenit holocausta. ¶ Moꝛaliter. Af=
fert vnguentū:q꞉ bona opera agit: quibus eccle
siam odoꝛe bone opinionis respergit. Unde di=
citur.2.Coꝝ.2.d. Chꝛisti bonus odoꝛ sumꝰ deo
⁊c. ¶ Hierony. Alabastrum vnguēti.i. coꝛpꝰ cū
fide. Stans retro.i.post ascensionē dn̄i. Secꝰ pe
des.i.aplos. Lachꝛymis rigabat.i. charitate in
terna in deo. Capillis tergebat.i. superfluos ci=
bos et vestimenta dat. Osculat̃: cum omnibus
pacē habet. Debebat denarios quingentos:hec
sunt peccata gentium/ quinqꝫ sensibꝰ cōmissa.
Alius quinquaginta.i. pctā iudeoꝝ. ✳ Secus
pedes.] Contra pedes stat: qui in peccatis posi
tus/itineribus dn̄i renititur. Sed qui ad peni=
tentiam post peccata conuertitur:iam retro secꝰ
pedes stat:dum vestigia dn̄i:que impugnabat:
sequitur. Lachꝛimis pedes rigat: qui sanctoꝛuʒ
tribulationibus compatit̃: qui tristiciā illoꝛum
putat esse suam:qui vltimis membꝛis xp̄i incli
natur per affectū compassionis. Capillis(q̇ coꝛ
poꝛi supfluunt)pedes:quos rigauerat:tergit: q̇
de terrena substantia(que superfluit)sanctis:q̇=
bus ex charitate compatit̃:incipit misereri. Pe
des osculatur:qui studiose diligit illos: quibus
sua largitur:ne sit grauis tribuenti necessitas ꝓ
ximi. Unguento vngit:qui bene operādo bone
opinionis odoꝛe alios respergit: et ad bene ope=
randum exemplo suo inducit. ¶ Uel potest ꝑ pe
des/caro chꝛisti significari:quaʒ osculamur:dū
mysterium incarnationis eius diligimus. Un
gimus:dum ipsius humanitatis potentiā sacri
eloquij bona opinione pꝛedicamus. Sed phari
seus hoc vidēs/ inuidet: quia cū iudei gentiles
vidēt pꝛedicare deū:sua malitia tabescūt. Qui
bus dn̄s bona gentilitatis enumerat: vt cogno=
I scant in quibus malis ipsi iaceant. ✳ Cepit ri=
gare.⁊c.] Maria soroꝛ Lazari bis codeʒ functa
est officio. Semel in Galilea. Luce.7.f.cum pꝛi
mo accessit cum humilitate ⁊ lachꝛymis: vbi et
remissionem peccatoꝝ accepit. Secūdo in Be=
thania(Joh.12.d.)non iam peccatrix nomina
ta:sed casta:⁊ ideo deuota. Ibi pedes:hic caput
inunxit. ¶ Moꝛaliter. Sic quoqꝫ fidelis anima
pꝛius ad pedes dn̄i humiliata/a pctis absoluen
da incuruatur. Post crescētibꝰ meritis fragran
tia lete fidei:dn̄o quasi caput odoꝛe ꝓfundit aro
matum. Sic etiā vniuersalis ecclesia in pꝛesenti
xp̄i incarnatiōis(que peduʒ nomine signatur)
mysteria celebꝛando: deuota redemptoꝛi reddit
obsequia. In futuro etiam humanitatis eiꝰ glo
riam/⁊ diuinitatis eternitatem(quia caput xp̄i
est deus)simul intuendo: perpetuis confessionū
laudibus/q̄si pistica nardo gloꝛificabit. ¶ My
stice. Duo debitores/ duo populi sunt:qui deo
creatoꝛi debent nūmū.i.animā suam:regis ima
gine insignitā:⁊ ad seruādum sibi commissam.
Utriusqꝫ debitū populi per quinariū multipli=
catur:quia quinqꝫ sensus sunt:quibꝰ in hac vi=
ta vtimur:quibus imaginē cōditoꝛis: quā acce
pimus:extollere debemꝰ. Sed minus debet iu=
deus:cui decalogus legis per seruū datur. Plꝰ
debet xp̄ianus:cui per filium gratia vite cōmit=
titur. Ideo iudei per denariū: chꝛistiani per cen
tenarium numerū fenus accumulāt. Sed quia
neuter suis viribus:sed gratia dei per fidem sal=
uatur:recte dicit̃. Non habentibꝰ illis vnde red
derent/donauit vtrisqꝫ. Plus ergo diligit eccle=
sia gentium/q̄ʒ iudeus:quia ⁊ sic ꝭm pꝛesentem
statum maioꝛ ei gratia cōfertur: ⁊ ꝭm pꝛeteritū/
de maioꝛi feditate extrahit̃. Plus debet: q̇ plus
accepit. Nullus potest tantū diligere:quantum
ea:que in pluribus diligit. ✳ Is:cui plus.] Se
cundum hoies plus foꝛtasse offendit: qui plꝰ de
buerit:sed per misericoꝛdiā domini causa muta
tur: vt amplius diligat: qui amplius debuit:si
tamen gratiam consequat̃. ✳ Recte iudicasti.] K
Sua sententia pharisēꝰ conuincitur:quia sicut
phꝛeneticꝰ funem poꝛtat:ex quo ligetur. ✳ In=
traui in domū.] Intraui carne assumpta/in po
puluʒ iudeoꝝ. ✳ Aquam pedibꝰ meis.] Aqua
extra nos est:humoꝛ lachꝛymaꝝ intra nos. In
fidelis autem populus/nec exterioꝛa pꝛo domi
no incarnato tribuit. Conuersa gentilitas non
solum substantiā:sed et sanguinē pꝛo dn̄o fudit.
¶ Osculum/dilectionis est signū:⁊ infidelis po
pulus ex dilectione ei seruire noluit:cui tm̄ ex ti=
moꝛe seruiuit. Sed gentilitas vestigia osculari
non cessat:quia in eiꝰ amoꝛe continue suspirat.
✳ Oleo caput meum nō vnxisti.] Etsi populꝰ
ille in deū se credere:⁊ non in hominē fatebatur:
tamen ipsam potentiā diuinitatis: que per mi=
racula apparebat: digna laude pꝛedicare negle
xit. Sed gentilitas/ dum mysteriū incarnatio=

nis credit: summa laude/ etiã infima eius predicat. * Aquã pedibus.] Enumerãtur bona peccatricis: et mala falsi iusti. * Remittũtur ei peccata.] In domo pharisei.i.in custodia legis et prophete: non phariseus incredulus: sed peccatrix penitẽs glorificatur: quia ardor charitatis: in ea rubiginẽ delictorum combussit. * Et ceperũt qui simul. &c.] Sanata egra: de salute eius alij egrotant. * Fides tua te saluã fecit.] Fides salutem facit: quia qđ petijt: posse accipere nõ dubitauit: quia iam spem ab illo acceperat: a quo salutem querebat.

¶ In capitulo hoc vbi dicitur in postilla: videtur autem q̄ deberet dici contrariũ: quia primo dixerat donum esse causam amoris.

¶ Additio. Stant simul q̄ donũ sit causa amoris: et amor causa doni/ etiã loqndo de amicitia mõ humano. Qđ sic patet. Nam amicitia humana fm phm. 8. Ethicorum. triplex est. s. vtilis: delectabilis: et honesta. Sed pstat/ q̄ amor in amicitia vtili causat ex dono seu vtilitate ab amato habita seu expectata. In amicitia vero honesta causatur amor ex virtute amantis: que amatũ diligit: nõ propter donum: vel vtilitatẽ habitam: vel consequendam: sed propter virtutem ipsius amati: ex quo amore causat/ q̄ vult amato bonum: et bonum operat ei/ quantũ in se est: vt verus amicus: et sic in amicitia honesta amor ẽ causa doni. Unde nulla cõtrarietas in hac parabola: nec in eius applicatione sane intellectis reperitur: etiam loquendo vtrobiq; fm modum humanum. Nam primo in parabola xp̄s loquitur modo humano fm amicitiã vtilẽ: vbi amor ex dono causatur. Unde rectificat iudiciũ Simonis dicentis: q̄ is: cui plus donauit: plus diligit. Secundo vero in applicatione loquit: etiam modo humano fm amicitiã honestam: que procedit ex virtute seu meritis amãtis et amati: fm quam amans certificat de amicitia: quã amatus habet erga amantẽ (que quidẽ amicitia fm phm vbi supra: est virtus: vel nõ sine virtute) prouocatur ad amorẽ sui amati: et per consequens ad impendendum ei bona. Et de hac amicitia loquitur: cum dicit. Remittunt ei peccata. &c. Quod autem sequitur. Cui autẽ minus dimittitur: minus diligit: potest vno modo intelligi fm amicitiã vtilem: et sic correspondet principio huius altercationis: vbi dicebat: q̄ is: cui plus donauit: plus diligit. &c. Alio modo potest intelligi de amicitia honesta: de qua vltimo loquit: vt sit sensus. Causa aũt quare alicui minus dimittitur est: quia minus diligit: et sic est amor causa doni. Unde nulla contrarietas in hmõi repetitur: cum de diuersis amicitie speciebus loquatur: et vtrobiq; fm modum humanũ. Nõ est enim verisimile: q̄ Christus loqueret illi pharisco de amore diuino: qui pertinet ad predestinationẽ: vel de remissione culpe et pene: quorum scientia pertinet ad eos: qui iam perfecti sunt in fidei rudimentis. Iste enim phariseus adhuc erat infidelis: et satis ignarus: vt satis patet. Et notandum q̄ processus Christi circa informationem pharisei: de his amicitijs est cõnaturalis homini. Incipit enim ab imperfecto et magis noto: ad perfectum et minus notum. Amicitia enim vtilis est hominibus magis nota: et est imperfecta: tanq̄ deficiens a ratione vere amicitie: fm phm vbi supra. Unde istam amicitiã tantummodo rudis cognoscebat. Christus vero tradidit sibi noticiã pfectionis amicitie: scilicet honeste: que habet veram rationem amicitie fm philosophũ. Item notandum q̄ secundum vtramq; amicitiam Christus phariseum conuincit: ostendendo ei: q̄ illa mulier erat dignior ad recipienda beneficia Christi: q̄ ipse phariseus. Nam secundum primam scilicet amicitiã vtilem sibi ostendit/ q̄ plures vtilitates seu obsequia habuit ab illa muliere: q̄ a phariseo: et hoc cum dicit. Intraui in domum tuam. &c. Secũdum vero amicitiam honestam: similiter ostendit ei: q̄ erat dignior: et hoc cum dicit. Quia dilexit multum. In quibus bene consideratis: nos docet/ q̄ verus penitens debet habere exteriora opera pia et deuota: et interiora amore feruentia secundum doctores.

¶ Replica. In hoc septimo capitulo: vbi in parabola Christi innuitur: q̄ more humano loquẽdo amor oritur ex dono: cum dicitur. Quis plus diligit? Responsum est. Estimo: cui plus donauit. Et sequitur verbum Christi. Recte iudicasti. Postillator exponit hoc de humano amore: in quo amor oritur ex dono. Sed in applicatione parabole Christus conuertit stilum ad loquendum de amore dei erga nos. Qui nõ est ex meritis nostris: sed magis causat bonum in nobis: et est donatiuus. Ideo dicit. Remittũtur ei peccata multa: quoniam dilexit multum: vt sic amor non sit ex dono: sed donum ex amore. Sed Burgensis hic vult absoluere contrarietatem: que videtur in littera: per amorem vtilem et honestum vtrobiq; dicendo more humano. Secundum primam dictum rectificatur iudicium Simonis: vt ex vtili surgat amor. Iuxta secundum fit applicatio: quia dilectione ex meritis et virtute impendunt ei bona. Hec aũt applicatio Burgeñ. laborat in equiuocis: quia amor pcupiscẽtie: et amor amicitie: sunt equoce amor: quia diuersis rationibus. Non est autẽ verisimile

christum amorẽ equiuocasse. Nec est necessariũ amorem honestum esse causam doni: ꝓut Burgensis vult: quia stat illum amorem esse rectũ sine omni dono dato/vel sperato: alias esset amor mercenarius: per consequens nõ honestus. Uirtus enim diligitur ꝓpter se: per consequens virtuose sine respectu ad donũ. Quod autem Burgensis dicit nõ esse verisimile/ ꝙ xp̃s sit locutus pharisco de amore pertinente ante predestinationem ⁊ remissionẽ pene ⁊ culpe: hoc est cõtra beatum Augustinũ in sermõe de Maria Magdalena. sic exponentẽ hunc passum. Et contra beatum Bernardum super Cañ. ser. 22. ante medium. Et vide de hac materia sanctum Tho. 1. secunde. q. 26. arti. 4. Ratio autem Burgeñ. ad sic dicenduꝫ nõ valet: quia propter ruditatẽ vel infidelitatẽ pharisei/ xp̃s non voluit pretermittere ea: que fidelibus ad instructionẽ poterant valere. Sepe eñ dixit coram perfidis: que ipsi non intellexerunt: tñ ecclesie prodesse nõ cessat. Cui datum est nosse mysteriũ regni dei: ceteris auteꝫ in parabolis: vt videntes nõ videant: intelligentes non intelligant. Quãuis enim pharise⁹ modo nõ intellexit: immo impugnauit veritatẽ: dicendo intra se. Quis est hic: qui etiã peccata dimittit? nihilomin⁹ xp̃s dixit coram eo de remissione peccatoꝝ: quoad culpam: et quoad penaꝫ: quantum ad liberalitatẽ dei precedentẽ mulieris dilectionẽ: que in peccato existẽs diligere nõ poterat: ⁊ quoad penam debitã: propter mulieris primam dilectionẽ. Unde dixit. Remittunť ei peccata multa: quia dilexit multum.

A Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Marie Magdalene. Tom. 2. ¶ vl' ser. Pnie fol. 211. ¶ Et ser. Pctõꝝ. fo. 189. sub thē. * Ecce mulier.] vt. s̈. A. vel. * Quis est hic: q̇ pctã dimittit?] D. ¶ vel ser. Fidei. fo. 59. sub thē. * Fides tua. ⁊c] D. ¶ vel ser. Fcř. 4. Cineꝝ. fol. 75. sub thē. * Uidẽs aũt pharise⁹. ⁊c.] F. ¶ vel ser. Incarñ. fo. 2. ¶ vl ſ. Misericordie. fo. 171. ¶ vl' ser. Elemosyne. fol. 173. sub thē. * Et stãs retro sec⁹ pedes/lachrymis cepit rigare.] H. I. ¶ vel ser. Epiph̃. fo. 39. ſb thē. * Rogabat dñꝫ. ⁊c] G.

sabbati q̃ttuor tẽporũ. mẽsis Septẽbris ser. Anno. Ex quinta pte Biblie.

C I. Luc. 13. A

Dicebat. ⁊c.] Lyra. In hoc capitulo saluator inducit peccatores ad penitentiã. Et primo ponitur penitẽtie motiuum. Secundo penitendi modus: ibi. * Ibat dñs Jesus p ciuitates. ⁊c.] ☞ Quod inuenies anno, 1. A. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dominice. 13. post octa. co. xp̃i. fol. 292. col. 4. Prima in duas: q2 primo describit motiuum penitẽtie: cum dicitur. * Aderant autem quidam. ⁊c.] ☞ Qd inuenies annot. 4. q̃nte par. ser. Diuinorum officioꝝ. fol. 33. col. 3. et. 4.) Secundo ex hoc sequentẽ fructum ecclesie. (☞ Prout inuenies supra. an. 1. A. ⁊c. quinte partis. ser. Fer. 6. Dñice. 11. post octa. coꝛ. xp̃i. incip̃. * Simile est regnũ celoꝝ grano sinapis. ⁊c] fo. 288. col. 2. Prima in duas: quia circa motiuũ penitentie primo ponitur xp̃i instructio: ibi. Aderant. ⁊c. Secundo instructiõis confirmatio: ibi. Erat autem docens. Circa primum inducit xp̃s ad penitentiam. Primo per exẽpla: ibi. Aderant. ⁊c. (☞ Qd inuenies vbi. s̈.) Secũdo (in euangelio hodierno) per rationẽ sumptaꝫ ex parabola: vel ex similitudine arboris: que prescindiť: nisi faciat fructum. ex hoc concludens ꝙ similiter essent prescindẽdi peccatores de presenti vita: ⁊ puniendi: nisi facerent fructum penitentie et bonorum operum: et hoc est quod diciť. * Dicebat dñs Jesus turbis iudeoꝝ similitudinẽ hãc. Arborem fici.] Idest gentem iudaicã. * Habebat quidam.] Idest ipse deus: cuius perfectio ⁊ proprietas nõ potest a nobis exprimi aliquo determinato nomine: ſm quod dicitur sexta ꝓpositione de causis. Causa prima supior est omni narratione: ideo dicitur/ quidam: indeterminate. * Plantataꝫ in vinea sua.] Id est in Judea: q̄ speciali modo dicebatur hereditas dei. * Et venit querens fructum in illa: et nõ inuenit. Dixit autem ad cultorẽ vinee.] Idest ad angelum custodem ⁊ prepositũ illi genti: qui tunc erat Michael: vt habetur Daniel. 10. * Ecce anni tres sunt.] Idest tria tẽpora. s. tempus legis: tempus prophetarũ: et tempus predicationis xp̃i. In q̃bus deus quesiuit fructum bonorum operum a iudeis: ⁊ non inuenit: nisi in paucis valde: qui quasi nihil computanť respectu tante multitudinis: vt patet predicta tempora ꝯsideranti. Sequitur. * Ex quo venio querens fructũ in ficulnea hac: ⁊ non inuenio. Succide ergo illam: vt q̇d etiam terrã occupat?] In quo ostendiť ꝙ meruerãt occidi: ⁊ de terra illa eiici. Quod factũ est postea per Titum ⁊ Uespasianũ: qui multos de illis occiderunt: et alios captiuos de terra eiecerunt. Sequitur. * At ille respondens: dixit ei. Dñe dimitte illam ⁊ hoc anno.] Quia angeli pro illis: quos custodiunt: interpellant diuinaꝫ clementiã. vnde et destructio ciuitatis ⁊ populi dilatata est p quadraginta duos annos post passionem xp̃i. * Usqꝫ dum fodiã circa illã.] Inmittendo eis terrorẽ diuinoꝝ iudicioꝛum. * Et mittam stercora.] Ostendendo eis feditatem et abominationẽ peccatoꝝ suoꝝ: per que solet ho-

mines penitere de peccatis suis. * Et si quidem fecerit fructū.] Quia in illis quadraginta duobus annis dicte dilationis multi de iudeis penituerunt: et cōuersi ad fidem fructū bonoꝝ operum fecerunt: vt patet Actu. 2. et in pluribꝰ alijs locis. * Sin autem in futurū succides eam.] Quia impenitētes et in sua perfidia remanētes fuerunt occisi/ et captiuati per Titum et Vespasianū.
B Consequēter ponitur doctrine christi cōfirmatio per sequens miraculū: vbi notat̄ primo locus/ cum dicitur. * Erat autem docens in synagoga eorum.] Idest in loco cōmuni/ vbi cōueniebāt iudei. Et tempꝰ/ cum dicitur. * Sabbatis.] In quibus hoīes debebāt intendere diuino cultui/ et ad audiendū verbum dei. * Et ecce mulier que habebat spiritū infirmitatis.] Idest infirmitatē a spiritu maligno inflictā vel causatā: quod patet ex hoc/ quod infra subdit̄. Hanc autē filiam Abrahe: quā alligauit sathanas scilicet vinculo infirmitatis. * Annis decē et octo.] Ex quo patet infirmitatꝭ diuturnitas. * Et erat inclinata: nec oīno poterat sursum respicere.] In q̄ apparet infirmitatis grauitas et deformitas. Et ista exprimūtur/ vt miraculum sequens maius et euidentius ostendat̄. Unde subdit̄. * Quam cum vidisset Jesus/ vocauit ad se/ et ait illi. Mulier/ dimissa es ab infirmitate tua: et iposuit illi manꝰ: et cōfestim erecta est: et glorificabat deum.] Licet enim per natu'am possent alique infirmitates curari: nō tñ ī istāti. * Respōdens autem archisynagogus.] Idest princeps synagoge: et dicit̄ ab archos: quod est princeps/ et synagoga. * Indignās: q̄r sabbato curasset Jesus: dicebat turbe. Sex dies sunt: in quibꝰ oportet operari. In his ergo venite et curamini: et non in die sabbati.] Hoc intelligitur de operibꝰ seruilibꝰ. Sed operatio miraculoꝝ: q̄ ordinatur ad gl'iam dei: et videntiū deuotionē excitandā/ poterat fieri in die sabbati: et cōuenientius illa die: quam in alijs: eo ꝙ illa dies erat ordinata cultui diuino et deuotioni populi: et hoc ostendit xp̄s exemplo sensibili: cum dicitur.
C * Respōdens autem dñs ad illum dixit. Hypocrite. Unusq̄sq; vestrum sabbato non soluit bouem suum aut asinum a presepio: et ducit adaquare? Hanc autem filiam Abrahe: quam alligauit sathanas: ecce decē et octo annis: nō oportuit solui a vinculo isto die sabbati? Et cum hec diceret: erubescebāt omnes aduersarij eius.] Cōfusi sua rationabili responsione: cui non poterāt cōtradicere. * Et om̄is populꝰ gaudebat in vniuersis: que gloriose fiebant ab eo.] Circa quod cōsiderādū ꝙ Christꝰ: cōfundebat aduersarios suos. Aliquādo exemplis: sicut hic. Aliquādo miraculis. Sicut Luce. 5. c. Ut autē sciatis q̄r filius hoīs habet potestatē dimittēdi peccata in terra: ait paralytico. Tibi dico. Surge. ꝛc. Aliquando scripturis: sicut Matth. 21. b. Nūq̄ legistis: quia ex ore infantiū et lactentiū perfecisti laudem? ꝛc. Aliquādo rationibus certis. Sicut Matth. 22. c. Cuiꝰ est imago hec et suꝑscriptio? ꝛc. Aliquādo testimonijs: vt Joh. 5. e. Uos misistis ad Johānem: et testimoniū perhibuit veritati. ꝛc.

* Arborem fici. ꝛc.] Moraliter per arborē fici significatur quelibet persona in ecclesia dei plantata: vt fructificet ibi. Per tres annos: in quibꝰ non facit fructū: significātur iuuentus: etas media: et senectus: propter quod meruit succidi per mortem de vita presenti. Per cultorē autem: angelus custos huius hoīs significatur: q̄ rogat vt adhuc vno anno .i. in senio viuere dimittatur: vt per eius diligentiā circa talem hoīem fructificet: aliter succidatur: et in ignē mittatur. D Moralr * Et ecce mulier. ꝛc.] Per quā significat̄ peccatrix ꝑsona: que longo tempore (diabolo procurāte) sic ad inordinatū amorē terrestriū fuit incuruata: ꝙ propter longam consuetudinē aspicere nō potest superna. Sed Jesus eam tangit in sabbato: quādo consilio predicatorꝭ vel cōfessoris salutem animarū desiderātis q̄escit a peccato: et sic erigit̄ sursum per celestiū appetitū. Archisynagogus autem indignans de tali curatione: malum curatum significat murmurantē de predicatore vel cōfessore. Propter quod merito arguit̄ de murmure tali: q̄r cura maior circa humanā naturā: q̄ circa animalia bruta debet haberi.

E Glosa. * Dicebat. ꝛc.] Glo. Similitudo infructuose arboris: cui isti similes nisi peniteāt: cito sunt perituri et eradicādi. Cū ergo ficulnea Luc. 21. f. generalit̄ omniū hic synagoge specialiter gestat typum. Sicut sterilis ficus folijs exuberās: spe fructus possessorem deserit: sic doctores synagoge operibus infecundis: iam in vmbra legis gloriantes: subiectis nullum operis boni exemplū ministrant. In ficu loco floris quidam fructus crescunt: qui alijs succrescentibꝰ decidunt: remanent tñ quidam de illis: qui clementiori aura syluestrem animum prioris succi exuentes: ceteris specie et maturitate preferuntur. Sic antiquus synagoge corruit populus: cuiꝰ loco de antique religionis pinguedine nouꝰ ecclesie emergit populus: remanserūt tñ ex populo Jsrael apostoli: qui ceteris p̄stiterunt. * Arborē fici. ꝛc.] In origine humani generis Adam et Eua cū peccassent de folijs ficulnee succinctoria sibi fecerunt. Gen̄. 3. b. Per folia ergo ficulnee intelligunt̄ peccata. Erant autem sub arbore fici tanq̄ sub vmbra mortis. De quibus dictum est Esa. 9. a. Qui sedebant sub vmbra mortis: lumē ortum est eis.

Sabbati quattuoꝛ tempoꝛū mensis septembris.

¶ Nā Adam et Eua a folijs fici se tegentes: pre=
sentiā domini vocātus declinabāt trāsgressiōis
conscij: significat ꝙ populus iudeoꝝ in aduētu
saluatoris: qui eos vocaturus venerat: exutum
se virtutibꝰ cognoscēs: probra ꝯsciētie formidās
a dño recessurus: erat confusus verboꝝ fluentiū
velut foliorum velaminibꝰ adopertus. * Que
rens fructum.] Uinea dñi sabbaoth: domus
Israel est: in qua domo synagoga condita est:
sicut ficus in vinea. Sed q̄ in vinea peccantē a
viatoribꝰ permisit diripi: hanc etiam ficum ius
sit excidi: in qua querit fructū: non quia deesse
nesciret: sed ostēdit in figura: qꝛ in synagoga iā
fructū habere deberet. Nec ante tēpus querit: q̄
per triennium venit. Qui per Moysen synagogā
instituit: ipse in carne apparēs: in synagoga cre
bris docet: fructum fidei querit: sed in phariseis
f non reperit. * Dixit autem ad cultorē.] Cultor
vinee: doctores sunt et apostoli: quoꝝ precibus
et monitis assidua plebi dei cura suggerit: qui=
bus dñs sepe de infructuosa gente iudeoꝝ con=
queritur: ꝙ per tres annos sue visitationis. i. in
legalibus edictis: propheticis cōtestationibus:
euangelij gratia: negligens extiterit. * Ecce an
ni tres.] Nullus in synagoga per tres annos
fructus esse potuit: quia neq; tempore circūci=
sionis purificari poterant: qui circūcisionē ani=
mi non q̄rebant. Nec per legem sanctificabant:
qui carnalia in lege tm̄ sequebant: neq; in gra=
tia iustificabant: qui de peccatis penitere nole=
bant. Cum ergo merito essent excidendi: quod
quidem factum est per romanos: iubetur illis:
qui in circumcisione laborabant: vt succisionis
cladem annūciando penitentiā suggerāt. Sed
apostoli intelligētes etiam aliquos d̄ populo iu
deorum sua vocatione posse saluari: orant vt dif
feratur vltio dominice crucis. * Ut quid etiā:
ꝛc.] Moraliter. Potest per terrā sterili ficu occu
patam iudaica plebs signari: que noxia prepo=
sitoꝝ vmbra premitur: ne lumē veritatis videat:
et exemplis eorum impeditur: ne sole dilectiōis
calescat. Unde Matth. 23. Ue vobis scribe et pha
risei: qui clauditis regnū celoꝝ ante hoies. Ter
ram occupat: qui locum: quem tenet bonis ope
ribus non exercet: qui exemplo prauitatis im=
pedimentū prestat ceteris. * Usq; dum fodiam.
ꝛc.] Donec radicem infructuose mentis humi=
liem: et presentiū pressurarū ⁊ eterne dānationis
incutiendo metū. Fossa qppe in imo est: et incre
patio: dum mentē sibi demōstrat: humiliat. No
uit cultor terram excolere: q̄ nouit vitia depre=
hendere. Intellexit duritiam et superbiam iude
orum causam esse sterilitatis. Pollicetur itaq;
dura corda apostolicis ligonibꝰ esse fodienda: ⁊
superbiētia ad humilitatē reuocāda. * Mittā
stercora. ꝛc.] Id est malorum: que fecit abomina=
tionem ad animum reducam: et compūctionis
gratiam cum fructibꝰ boni operis: quasi de pin
guedine stercoris exuscitem. Peccata enim car
nis stercora dicuntur: que immittunt ad radicē
arboris: qñ prauitatis conscientia tangitur co=
gitationis memoria: et dum inde penitet: quasi
per tactum stercoris redit ad fecunditatē operis. g
* Et si quidem.] Cum penitētie ordo erigeret:
vt apponeret: reseruabit: vel aliquid tale: nihil
tm̄ subiūgit: sed suspendit sententiā. Cum vero
adheret. * Sin autē.] Scilicet nō fecerit fructū:
continue iudiciū venture dānatiōis annexuit:
qꝛ prodiuiores ad negandū: quā ad credendū
videbat. * Erat autem docens. ꝛc.] Hanc simi
litudinē de ficulnea dicitur dñs docuisse in syna
goga: vt intimetur ad ipsam synagogam perti=
nuisse parabolam. Nā enim fructum querit in
ficulnea nec inuenit: significat ꝙ verbū cōmo=
dat synagoge: nec illa recipit: quam tm̄ non ex to
to extirpandā: sed reliquias per fidē saluandas
intelligens: mox ibidem primitiue ecclesie sa=
natio: sub specie incurue mulieris subsequitur.
Idem enim significat ficulnea reseruata q̄ mu
lier erecta. * Sabbatis. ꝛc.] Sabbatis docet: ⁊
curuā erigit: quia per verbum predicationis a
temporalibꝰ ad eterna erectos ad quietem resur h
rectionis perducit. * Ecce mulier. ꝛc.] Hec mu
lier nō nisi post decē et octo annos erigi potuit:
quia humana natura hanc corruptionē depo=
nere: et ad induendam incorruptionē eterne be
atitudinis erigi nō poterit: nisi prius impleuerit
legem: que in decem preceptis continetur: et gra
tiam: in qua xp̄i resurrectio facta est: ⁊ nostra ex
pectatur. * Annis decē et octo.] Senarius: in
quo mundi creatura perfecta est: operꝰ perfecti=
onem signat: qui per tres multiplicatos decem
et octo reddit: et signat eos: qui in tribus tempo
ribus dominice visitationis. s. ante legem, et sub
lege ⁊ sb̄ gratia: perfectionē operū habent. Hoc q̄
tempore iudea a sue mētis rectitudine curuata
fuit: que magis terrena: q̄ celestia nouerat ope=
ratur. * Uocauit ad se. ꝛc.] Quos predestina
uit: hos et vocauit: et quos vocauit: hos iustifi
cauit: quos autem iustificauit: illos et magnifi
cauit. Roma. 8. f. * Qꝛ sabbato curasset. ꝛc.]
Deus ab operibꝰ mūdi sabbato requieuit. Gen.
2. a. Unde et Moyses sabbato a seruili et noxia
actione feriandū precepit: prefigurans tempus
quo nostra secularia opera: nō vero religiosa. i.
laudandi deum cessabunt. In signum huius rei
etiam sabbato dñs curat. Hoc autem non intel=
ligēs archisynagogꝰ fallitur et fallit: quia lex in
sabbato non hominem curare: sed seruilia ope= i
ra facere. i. peccatis grauari prohibuit. * Hypo

crite.ꝛc.] Merito hypocritas idest simulatores vocat: qui cum magistri plebium videri appetant: sanationem hominis non reuerentur postponere cure pecoris. * Nõ soluit bouẽ.] Mystice. Bos: qui cognouit possessorem suum: et asinus: qui nouit presepe domini sui (Esa.1.a.) iudaicũ et gentilem populũ significant: qui vterqꝫ peccati vinculis absolutus; sitim estumqꝫ hui⁹ mundi per haustum dominici fontis deposuit. In his ergo duobus animalibus vocationem duorum populoꝝ: aduersantib⁹ iudeis prenũciat dñs. * Hanc autẽ filiaz.ꝛc.] Filia abrahe: qꝫ fidelis aia. Filia abrahe: ecclesia de vtroqꝫ populo ad fidem collecta: que tẽpore legis et dominice resurrectionis impleto: per septiformem gratiam spũssancti vincula longe captiuitatis erupit: et sic idem est bouem vel asinum presepio solutos ad potũ agi: quod est filiam abrahe a vinculo noxie inclinationis erigi. * Erubescebãt omnes.ꝛc] Qui de dictis saluatoris erubescunt: ficulnee sterili se similes ostendũt. Qui ergo gaudent de miraculis: pertinent ad filiam abrahe.i. ecclesiam: deum de sua erectione glorificantem. * Aduersarij.ꝛc.] Scribe et pharisei qui nec aperte veritati cõtradicere possunt: nec propter inuidiaz credere volunt. * Omnis populus gaudebat.ꝛc.] Simplices: humiles: verba veritatis et miracula amantes: et isti sunt figura gentium: que excecatis iudeis cõgregãde sunt ad fidem per humilitatẽ. Unde ꝛ saluator fidem eorum cõmendat sub cõparatione grani sinapis. ☞ Prout inuenies in p̃dicto Anno. Ferie.6. Dñice.11.

☞ Applica ad hec aliq̃ de Annot. sermonis. K
Peccatoꝝ incipiẽ. Fol.189. Uel. Funeꝝ. fol. Auctor.
305. vel. Penitẽtie. Fol.211. vel. Epiph. fol.39. Uel ser. Dñice.3. quadrage. Fol.117. sub the. * Arborem fici.ꝛc.] Uel. * Ecce mulier.ꝛc.] A.C.D.E.H. ¶ Uel sermo. Angeloꝝ. fol.76. sub the. * Dñe dimitte illam.ꝛc.] A. ¶ vel ser. Ferie.4. Cineꝝ fol.75. sub the. * Hypocrite.ꝛc.] C. ¶ vel sermonis. Gratiaꝝ actionum. fol. 179. sub themate. * Omnis populus gaudebat.ꝛc.] C.J.

Dñice.xviij. post oc. cor. xp̃i. Ser. an. Ex quita parte Bib.

A ccesserũt ad dñz Jesum pharisei: et interrogauit.] Lyra. Hic ostendit euãgelista qualiter pharisei impugnauerũt xp̃m in veritate vite in hoc: qꝫ proposuerũt sibi q̃stionem tentatiuam de primo mãdato legis. Circa qđ primo ponitur eorum interrogatio. secundo ponit̃ xp̃i responsio: ibi. Ait illi Jesus. Circa primũ dicit̃. * Pharisei aũt audiẽtes qꝫ silentiũ imposuisset saduceis.] Licet enim ipsi essent contrarij saduceis in opinione de aie immortalitate et de mortuoꝝ resurrectione: tñ cõueniebant cum eis in xp̃i persecutione: et ideo audientes qꝫ silentium imposuisset eis. * Conuenerũt in vnum.] Ad inuadendũ ipsum xp̃m alio modo: et ad ipsum venerunt in magna multitudine ad magis cuz terrendum: et hoc est quod dicitur (in euangelio hodierno) cum subditur. * Accesserunt ad dñz Jesuz pharisei. Et interrogauit eum vn⁹ ex eis legis doctor.] Ut si confusus esset: solus videret̃ confundi: si autem vinceret: omnes viderentur per eũ vicisse: ẽm quod dicit Chryſ. * Tẽtans eum.] Capere scilicet in sermone. Marc⁹ tñ videtur contrariũ dicere.12. capi. ☞ Prout inuenies.8. Annota.1.A. quinte partis. sermonis Ferie.4. Dñice.15. post octauas corporis xp̃i, Fo.297. col.4. Ubi dicit̃: qꝫ xp̃s dixit isti legis doctori querenti de primo mandato legis. Non lõge es a regno dei. Dicẽdum: qꝫ iste in principio venit mala intentione cuz alijs: sed postea audita Christi responsione vera / penituit et Christi responsionem approbauit: dicens. Magister in veritate benedixisti.ꝛc. Ut habetur Marc.12. et in predicto Annota. Simile autem habetur Joh.7. Ubi dicitur: qꝫ principes et pharisei miserunt ministros vt cõprehenderent Jesum: illi autem audientes xp̃i predicationẽ: penituerũt: et sic ad principes redierũt: et cum quererent ab eis q̃re nõ adduxissent eum: responderũt. Nũqꝫ locut⁹ est sic homo.ꝛc. Prout inuenies Annot. 1.C. quinte partis. sermonis Ferie.5. Dñice passionis fol.159. Colũna.3. Consequenter preponitur questio. * Magister quod est mandatuz magnum in lege?] Credebat enim: qꝫ statim responderet de mandato primo prime tabule. Nõ habebis deos alienos: ꝛ tunc habuisset argumẽtum cõtra eum de precepto charitatis: quod est maius; Sicut et charitas est maior virtus ipsa fide. Consequenter ponitur Christi respõsio: cũ B
subditur. * Ait illi Jesus. Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo: et in tota anima tua: et in tota mente tua. hoc est maximum et primum mandatum.] Hic tria sunt videnda de ipso precepto charitatis. Primum est qualiter sit intelli

gendum. Secundo qualiter sit primuz. Tertio
qualiter implendũ. ¶ Circa primum sciendũ/
ꝙ istud preceptum in quattuor locis traditur in
scriptura scilicet Deut.6.b. Ubi ponũt tria. Di
liges dominuz deum tuum: ex toto corde tuo: et
ex tota anima tua: et ex tota fortitudine tua. Et
hic Matthei.22. Ubi dimittit fortitudo: et du=
obus alijs additur: vnum: ꝙ deus diligatur ex
toto corde: et ex tota aĩa: et ex tota mẽte. Marci
autem.12. ponũtur ista tria: ⁊ additur quartũ.
scilicet. Ex tota virtute: quod est idem cum eo:
quod dicitur Deut.6. Et ex tota fortitudine: et
eodem modo Luce.10. habetur: nisi quod dici=
tur ibi. Ex omnibus viribus tuis. Quod idem
est cum eo: quod dicitur. Ex virtute: vel ex forti
tudine. Et sic patet ꝙ q̃ttuor ista sunt de ratiõe
istius precepti: scilicet diligere deum ex toto cor
de: ex tota mente: ex tota anima: et ex tota for=
titudine. Cuiꝰ ratio est: quia diligere est actus
volũtatis. Duplex est autem actus ipsius: vnꝰ
est elicitus: et alter imperatus. Actus autem eli
citus est: qui immediate egreditur ab ipsa volũ
tate: et iste actus tangitur: cum dicitur. Diliges
dominuz deum tuum ex toto corde. Idest ex to
ta volũtate: quia sicut ex corde oritur motus ad
alias partes corporis: ita volũtas mouet alias
potentias anime. Actus autem imperatus vo=
lũtatis: est actus alterius potentie mote ad suũ
actum per ipsam voluntatem. Per voluntatem
autem informataz charitate mouetur intellectꝰ
ad assentiendũ his/ que sunt fidei: et ad meditã
dum de deo dilecto: et iste actus significatur: cũ
subditur. In tota mente. Ibi enim accipit mẽs
pro ipso intellectu. Ulterius per voluntatẽ mo=
uetur appetitus sensitiuus: vt conformetur supe
riori parti: quia sicut sphera superior mouet in=
feriores suo motu: ita voluntas appetitum sen=
sitiuũ: vt habetur.2. de anima: et iste actus no=
tatur: cũ dicitur. Et in tota anima. Per animã
hic intelligitur pars sensitiua: secundum quod
scribitur Geñ.1.c. Factus est homo in animam
viuentem: idest vitam animalem et sensibilem
corpori dantem: vt dicit Glo. Ulterius per volũ
tatem mouẽtur potentie motiue et executiue ad
operandũ ex dilectione: et hoc notatur: cum sub
ditur. Ex tota fortitudine tua. Uel ex omnibus
viribus tuis: quod idem est. Patet ergo primũ.
¶ Circa secundum considerandum: ꝙ aliquid
dicitur primum dupliciter. Uno modo origine:
⁊ sic illa: que sunt imperfectiora: priora sunt in il
lis: que procedũt de potentia ad actum: vt dicit.
9. Metaph. Alio modo dicitur aliquid primuz
dignitate seu perfectione. Hoc ergo secundo mo
do primitatis mandatuz de dilectione dei dicit
primum: quia origine dilectio proximi prior est

secundum quod dicit beatus Ioh.1. canonica
capitulo.4.d. Qui nõ diligit fratrez suum quẽ
videt: deum quem non videt: quomodo potest
diligere? Et sic patet secundum. ¶ Circa tertiuz
considerandũ: ꝙ totum et perfectum idem sunt:
vt habetur.3. Phys. et ideo diligere deum ex to=
to corde: et ex tota anima. et sic de alijs: est dilige
re ex perfecto corde vel ex pfecta anima: et sic de
alijs. Perfectũ autem dicitur aliquid dupliciter.
Uno modo qñ nihil sibi deest de perfectione sibi
possibili. Alio mõ qñ nihil sibi deest de pfectione
sibi debita: vel competenti: sicut homo mediocris
stature dicitur perfecte quantitatis: licet non ha
beat quantitatẽ gigantis. Sic ergo accipiendo
perfectum primo modo: sic impletur preceptum
dilectiõis in patria: quia mens ibi fertur in deũ
totaliter et perfecte: quantum sibi possibile est: et
sine aliqua interruptione: ⁊ secundum hoc dicit
Aug. lib. De perfectione iusticie/ ꝙ mandatum
charitatis solum implebitur in patria. Ubi erit
charitas perfecta. Si autem accipiatur perfectũ
secundo modo: sic impletur in via: qñ nihil dili
gitur contra deum. Ista enim est perfectio: que
debet inesse ex debito necessitatis: et hoc sufficit
ad salutem. Diligere ergo deum ex toto corde:
hoc modo est sic diligere deuz/ ꝙ nihil diligatur
contra ipsum. Sequitur. * Secundum autem
simile est huic. Diliges proximuz tuum sicut te
ipsum.] Idest ad eandem beatitudinem: ad q̃
diligis te. * In his duobꝰ mandatis vniuersa
lex pendet et prophete.] Sicut enim in specula=
tiuis omnes conclusiones dependent ex hoc pri
cipio. de quolibet affirmatio vel negatio: sic in
operabilibꝰ omnia dependent ex dilectione dei
principaliter: et consequenter ex dilectione pro=
ximi. propter hoc omnia mandata legis et mo=
nitiones non sunt nisi quedã explicationes isto
rum duorum mandatorum: quia omnia ordi=
nantur ad dilectionẽ dei et proximi: vt patet in=
tuenti: et similiter doctrina prophetaruz ad hoc
ordinatur. Consequenter ostenditur phariseos
esse cõtradictores diuine veritatis errori contra=
rio adherendo. Ad cuius euidentiam conside=
randũ: ꝙ licet pharisei et legisperiti cognouerũt
in principio Iesum esse verum xpm: et per ꝯñs
deum et hominem: vt dixi super illud. Hic est he
res. Mat.21. ☞ Quod iuenies supra Anno.1.
F. qnte partis. sermonis Ferie.6. Dñice.2. qua
dragesime. Folio.112. Colũ.2. Quia tamẽ cõ=
ceperunt contra eum odium et rancorem: ideo
hec vera estimatio corrupta est in eis aliquo=
modo: et ideo inceperunt euz negare et persequi
tanq̃ blasphemũ: quia dicebat se esse filium dei:
et per consequens incipiebant corrumpere scri=
pturas et deprauare: que loquebãtur de eius di

D uinitate propter quod dicitur. * Congregatis autem phariseis: interrogauit eos Jesus dicẽs. Quid vobis videtur de xp̃o: cui⁹ filius est? Dicunt ei. Dauid.] Solum .s. diuinitatẽ negãdo. * Ait illis.] Arguendo .s. in cõtrariũ. * Quo modo ergo Dauid in spũ.] Idest spũsctõ inspiratus. * Uocat eum dominũ: dicẽs. Dixit dñs dño meo?] Quod enim ista scriptura intelligat de xp̃o: patz: qꝛ ipsi pharisei non negauerũt hoc: immo cõcesserunt. * Sede a dextris meis.] Sedere autẽ a dextris vno modo accipitur pro eq̃litate: ꝛ sic xp̃s secundum ꝙ de⁹: sedet ad dexterã. Alio modo est esse in potioꝛib⁹ bonis: et hoc modo conuenit xp̃o secundũ humanitatẽ: qꝛ vt sic in gloꝛia preest angelis. * Donec ponã inimicos tuos scabellum pedum tuoꝛum?] Istud cõplebitur in iudicio: qñ omnia perfecte subijcient homini xp̃o. * Si ergo Dauid vocat eum dominuz/ quomodo filius eius est?] Q.d. cum secundum naturam humanam sit filius Dauid: et per cõsequens eo inferioꝛ/ opoꝛtet ponere in eo aliam naturã: per quam sit dñs eius: et eo supe rioꝛ. Hec autem est diuina: et sic in xp̃o due sunt nature: diuina et humana. * Et nemo poterat ei respondere verbum nec ausus fuit q̃sq̃ ex illa die eum amplius interrogare.] Quia non poterant scripturam negare. ¶ Considerandũ tñ/ ꝙ iudei moderni diuinitatez xp̃i negantes: dicũt predictam auctoꝛitatem dictam esse ad literam de Abꝛahã: et ꝙ Eliezer dispensatoꝛ dom⁹ Abrahe fecit hunc psalmũ agens deo gratias de victoria: quam habuit Abraham de quinq̃ regib⁹/ vt habet Geñ. 14. Post quã victoꝛiaz apparuit dñs Abꝛahe: dicens. Noli timere Abꝛahaz ego protectoꝛ tu⁹ sum: et merces tua magna nimis. Dicunt ergo/ ꝙ Eliezer loquit sic. Dixit dñs .i. de⁹ celi: qui est dñs omniũ. Domino meo. Abrahe. Sede a dextris meis .ꝛc. Quia confoꝛtauit eum (vt visum est) promittẽdo ei auxilium ꝛ premiuz. Sed ista expositio patet falsa. Primo per titulum p̃s/ vbi ponitur psalm⁹ Dauid: etiam in hebꝛeo: qđ nõ ponit i psalmis: factis ab alijs. Item per illud quod subditur in p̃s. eodem. Ex vtero ante luciferum genui te: quod non potest dici de Abꝛaham/ ꝙ sit genitus ex vtero dei vel substantia: et Ante luciferum .i. ante mundi creationem: sed solum potest verificari de filio dei: ꝛ iterum in fine p̃s. dicitur. Tu es sacerdos in eternum .ꝛc. quod non potest verificari de Abꝛahã: qui non fuit sacerdos: et dato ꝙ fuisset: tñ sacerdotium eius non potuisset fuisse in eternum: sed solum xp̃i sacerdotium est eternum.

E * Magister qđ est mandatũ magnũ? ꝛc.] Moralit. Chꝛys. Phariseus iste de magno mãdato interrogat: qui minimũ nõ obseruat. Et isti sũt similes multi studẽtes: q̃ querũt alta et subtilia: cum tñ adhuc ignoꝛẽt cõmunem doctrinã: et prima rudimẽta: volentes volare anteq̃ alas habeant: ꝛ sic in vanũ laboꝛãt. * In his .ꝛc.] Quia tota sacra scriptura ad dilectionẽ dei et proximi oꝛdinat. * Quid videt? ꝛc.] Christ⁹ grece: dicitur vnct⁹ latine: quod cõpetit epis et regibus: propter qđ debẽt imitari Dauid tanq̃ boni filij in mãsuetudine et iusticia ipsi⁹. Dicitur eniz de ipso .2. Reg. 23. a. Ipse est enim quasi tenerrim⁹ ligni vermicul⁹: qui licet sit mollissim⁹: tñ perforat lignũ durꝫ. Sic reges et epi debẽt esse molles et suaues erga bonos: ꝛ efficaciter punire rebelles obstinatos. F

G * Pharisei autẽ audiẽtes ꝙ silentiũ .ꝛc.] Glo. Nota venena inuidie superari posse: sed difficile conq̃escere. * Cõuenerũt .ꝛc.] Ut multitudine vincerent: que nõ poterant ratione. In tentãdo cõueniũt: qui in doctrina cõtrarij sunt. Jam cõfutati erant in ostensione denarij: iam viderant etiã saduceos obmutescere: sed tñ maliuolẽtia et liuoꝛ nutrit impudẽtiã. Sequit in euãgelio hodierno. * Tentãs eum.] Marc⁹ ait capi. 12. ꝙ ei sapiẽter respõdẽti dñs dixerit. Nõ lõge es a regno dei. Potuit enim fieri/ vt qui tentãs venit/ respõso dominico cõuersus sit. Uel tẽtatio: non est mala quasi volẽtis decipere: sed cauta volẽtis ampli⁹ experiri ignotũ. * Diliges dñm deum tuũ.] Fictã cõsciẽtiã interrogãtis dñs primo responso percutit. Deus tuus vn⁹ est. Non assumes nomẽ dei tui in vanũ. Obserua diẽ sabbati Exo. 20. a. Hec tria ad dilectionẽ dei pertinent. Cuius cogites vnitatẽ: veritatẽ: volũtatẽ. * Ex toto cordc.] Integritas fidei exprimit. In tota anima: perfecta obediẽtia exigit. In tota mẽte/ perseuerãtia ostẽditur. * In his duob⁹.] Nam ideo due tabule legis date sunt: in quib⁹ erãt decem precepta legis: que sunt decachoꝛdũ psalterium. Tria in vna: que sunt ad deũ. Septẽ in altera: que sunt ad proximũ. In prima primũ est Ego suz dñs de⁹ tuus: q̃ eduxi te de terra egypti Exo. 20. a. Nõ habebis deos alienos. Deu. 5. a. qꝛ xp̃s cũ patre et filio et spũsctõ vn⁹ est de⁹. Secundũ Nõ assumes nomẽ dei tui i vanũ. Exo. 20. a. Idest nomẽ xp̃i nõ debet i vanũ accipi: vt putem⁹ eũ factũ: per quẽ omĩa facta sunt. Quia vero vn⁹ de⁹ est pater ꝛ fili⁹ ꝛ spũssanct⁹. In spũ sctõ .i. in dono dei req̃es nobis ꝑmittit. Unde tertiũ sequit. Memẽto vt diẽ sabbati sctifices. in eo no facies omẽ op⁹. Exo. 20. b. In altera tabula Honoꝛa patrẽ ꝛ matrẽ: et Nõ occides: nõ mechaberis: nõ furaberis: nõ falsuz testimoniũ dices: nõ cõcupisces vxoꝛẽ ꝓximi tui: nõ cõcupisces rem ꝓximi tui Exo. 20. * De xp̃o.] Siue venit/ siue venturũ creditis: quẽ purꝫ hoĩem asse- H

ritis. * Dixit. Istud dicere: est equalez sibi filiũ
generare. * Dño.] Non fm ꝙ de eo nat⁹: sed ꝙ
de patre semper fuit. * Quomodo.] Repugnã
tia sunt hec secundũ vestrũ intellectũ. * Et ne=
mo poterat] Nota venena inuidie superari pos
se: sed difficile conquiescere.

J Auctoꝛ. ☞ Applicatiões ad primã partẽ inuenies. s̃. in predicto Anno.1. quite partis. ser. Dñice.13. post oct. coꝛ. xp̃i. Fol.291. col.1. ¶ Applica etiã ad secundã partẽ hui⁹ euãgelij Aliq̃ de Anno. ser. Trinitatis fol.257. Uel ser. Incarñ. Fol.2. sub the. * Dixit dñs dño meo. ꝛc.] h. ¶ vel ser. Prelatoꝝ fol.90, sub the. * Quid vobis videt̃ de xp̃o. ꝛc.] E.

ferie.iiij.dñice.xviij.post oc.

Coꝛpoꝛis xp̃i ser. Annot. ex quita parte Biblie.

¶ I. Mat.13. Dixit.d.i.d.s. parabolã hãc. Simile est regnuz celoꝝ hoi: qui seminauit bonũ semen. ꝛc.] Usq̃. * In hoꝛreum meum.] ☞ Quere supra Anno.1. per totum quite partis ser. Dominice.5. Post octauas Epiph. Folio.66. Colũna.1. ꝛc.

ferie.vj.Dñice.xviij.post oc.

Coꝛpoꝛis xp̃i ser. Anno. Ex quita parte Biblie.

¶ I. Mat.21. A Cum intrasset dñs Jesus in tẽpluz. ꝛc.] Lyra. Postq̃ sacerdotes impugnauerũt xp̃i famam et gloriã. Cum supra dicebat. * Uidẽtes autẽ principes sacerdotuz. ꝛc.] Prout inuenies Anno.1. D. quinte partis. ser. Ferie.3. Dñice.1. quadrage. Fol.98. Colũna.4. Et etiam. s̃. Anno.1. C. quite partj. ser. Ferie.6. Dñice.3. post oct. coꝛ. xp̃i. fol.270. col.1. Consequẽter in euãgelio hodierno impugnant eius doctrinã. Et diuidit̃ in duas ptes: qꝛ primo ponit̃ eoꝝ impugnatio. Secũdo ponitur ipsius xp̃i cauta euasio: ibi. Respondens Jesus dixit. Dicit ergo. * Cuz intrasset dñs Jesus in templũ.] Idest in atriũ tẽpli: vbi conueniebant hoies ad oꝛandũ: ꝛ verbũ dei audiendũ. * Accesserũt ad eum docentẽ: principes sacerdotuz et senioꝛes populi.] Ex quo patet: ꝙ nõ venerũt ex ignorãtia/ sed ex malitia. * Dicentes. In qua potestate hec facis?] Aliqui exponũt hoc de miraculis a xp̃o factis: quasi diceret: tu nõ facis virtute diuina: sed arte magica. Uñ Matth.12. dicebant. * In Beelzebub principe demonioꝛuz eijcit demones. ꝛc.] ☞ Prout supra iuenies

Anno.1. B. C. quite par. ser. Dñice.3. q̃drage.
fo.121. col.1. Sed hoc nõ videt̃ verũ: qꝛ illa die
nõ legit̃ aliquod miraculũ fecisse i tẽplo: ideo in
telligit̃ meli⁹ de actu docẽdi: quẽ exercebat actu
aliter: et hoc signat̃: cum dicit̃. Accesserũt ad eũ.
ꝛc. Et ideo fecerũt illi duplicẽ questionẽ ad tentã
dum eum: et capiendũ. Prima fuit. In qua po
testate hec facis? i. doces populũ: q̃a auctoritatẽ
docendi in templo habebant sacerdotes: et legis
doctoꝛes ad hoc assignati a p̃ricipib⁹ sacerdotũ:
et non alij. xp̃s autem neutrã auctoritatẽ habe=
bat. Secũda questio est. * Et q̃s tibi dedit hãc
potestatẽ?] Scilicet docẽdi. Quia potestatẽ do=
cendi nõ habebat a sacerdotib⁹: nec ab impera=
toꝛe: cui erãt subiecti: et sic a nullo videbat̃ habe
re: sed magis sibi vsurpare. Cõsequẽter ponitur
xp̃i cauta euasio: quia quasi retũdẽs clauũ cla=
uo: proposuit eis aliã questionez: per quã coacti B
sunt recedere absq̃ xp̃i responsione: et hoc est qd
dr. * Respõdens autẽ Jesus dixit eis. Interro
gabo vos et ego vnũ sermonẽ: quẽ si dixeritis mi
hi: et ego dicã vobis in q̃ potestate hec facio. Ba
ptism⁹ Johãnis vñ erat: e celo] Idest ex diuina
oꝛdinatione. * An ex hominib⁹?] Idest ex hu
mana fictione. * At illi cogitabãt inter se.] Ui
am. s. respõdẽdi: sed nõ habebãt. Et erãt. * Di=
cẽtes. Si dixerim⁹ e celo.] Idest ex diuina oꝛdi=
natione. * Dicet nobis. Quare ergo nõ credi=
distis illi?] Quia nõ receperant baptismũ Jo=
hãnis: sed magis spreuerãt. Similiter ꝛ testimo
niũ Johñis de xp̃o: qd ipsi audierãt per nũcios
ad Johãnẽ missos: vt habet̃ Joh.1. a ☞ Qd
inuenies Anno.1. A. quite partj. ser. Dñice.4.
Aduent⁹ incipieñ. Miserũt iudei. ꝛc.] Fol.17.
Col.1.) * Si autẽ dixerim⁹ ex hoib⁹.] Hoc est
ex humana fictiõe. * Timem⁹ turbã.] Scilicz
ne lapidet nos/ tanq̃ blasphemos. Cuius ratio
subdit̃. * Oẽs enim habebãt.] Idest reputa
bant. * Johãnẽ sicut prophetã.] Sãctũ scilicet
et veꝝ: et per cõsequẽs verba ei⁹ ꝛ facta ex inspi=
rõne diuina. * Et respõdẽtes Jesu dixerũt. Ne
scim⁹.] Ex sui eni taciturnitate cõpulsi sũt a sua
petitiõe cessare: sequitur. * Ait illis et ipse. Nec
ego dico vobis: in qua potestate hec facio.] Si
querit̃ hic quare non respõdit eis manifeste: qꝛ
statim poterat dicere/ ꝙ ipse nõ haberet auctori=
tatẽ docẽdi a sacerdotib⁹ vel a cesare: habebat
tñ immediate a deo patre/ qd erat mai⁹. Sicut ꝛ
multi ꝓphete legunt̃ immediate missi ad docẽ=
dum populũ: ꝛ nõ ex auctoritate regũ vel sacer=
dotum. Dicẽdum: ꝙ licet posset predicto modo
respõdere: noluit tamen duplici de causa. Pri=
mo: qꝛ predixerat Matth.7. Nolite sanctuz da
re canibus: nec margaritas ponere ante poꝛcos
Illi autẽ erãt in malicia obstinati: ꝛ ideo nõ erãt

digni/vt eis veritas manifestaret. Scdo qr xp̄s voluit ostendere facto/ q̄ licet vti cautelis cōtra cautelas maloꝝ insidiantium bonis. Hoc modo Paulus posuit dissensionem inter phariscos ⁊ saduceos volentes eū occidere: vt habet Actu. 23. Et appellauit ad Cesarē: ne traderetur iudeis in hierlm. Actu. 25. Et. 1. Reg. 21.

C ✱ Et imutauit dauid os suū. ⁊c.] Lyra. Mor. Per h̄ aūt q̄ Dauid se simulauit insanū corā rege Achis/ vt euaderet mortis periculū: dedit exemplū vtēdi cautelis cōtra maliciā peruersoꝝ. vnde dicit Cato poeta. Stulticiam simulare loco/ prudentia summa est.

D Moral. ✱ Baptismus Johānis. ⁊c.] Moral'. Per hoc ostēdit xp̄s: q̄ malignātibus/ quales erāt isti: nō sunt dei secreta reuelāda: sicut xp̄s dixerat Mathei. 7. Nolite sanctū dare canib⁹. Sed coꝝ malitia prudenter est declināda.

✱ Interrogabo vos. ⁊c.] Glo. Poterat apte cōfutare eos: sed ideo interrogat: vt suo vel silentio vel sententia damnent: ⁊ in q̄ potestate hoc facit cognoscant per se: s̄m illud p̄s. 57. Deus conteret dentes coꝝ in ore ipsoꝝ. — E Glosa.

✱ Nec ego dico vobis.] Duabus de causis occultat veritas. Uel qr non sunt capaces auditores. vnde Joh. 16. c. Habeo multa vobis dicere: sed nō potestis portare modo. Uel qr sunt cōtemptores. vn̄ Mat. 7. a. Nolite sanctū dare canibus.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Dn̄ice. 3. Quadragesime: incipien̄. fol'. 117. — F Auctor.

¶ vel ser. Prelatoruz. fol'. 90. sub themate. ✱ In qua potestate hec facis?] A. D. G. ¶ vel sermo. Johānis baptiste. Tomo. 2. sub the. ✱ Oēs habebāt Johānem. ⁊c.] B. ¶ vel ser. Incarnationis. fol'. 2. Uel ser. Fidei. fol'. 59. sub th. ✱ Quare nō credidistis? ⁊c.] B.

Dn̄ice. xix. post. oc. coꝛ. xp̄i. sermo. an. Ex quita p̄te Bib.

A Tex. Mat. 9. Ascendēs Jesus in nauiculā transfretauit: ⁊c.] Lyra. In hoc capitu. declaratur virtus xp̄i legislatoris. Et diuidit in tres partes: qr primo ponit ad hoc miraculi p̄petratio. Secundo credentiuz vocatio/ ibi. ✱ Cum transiret Jesus. ⁊c.] ☞ Prout inuenies annota. 1. A. quinte part[i]. ser. Matthei apli. Tomo. 2.) Et tertio coꝝ confirmatio: ibi. ✱ Loquente dn̄o Jesu ad turbas. ⁊c.] Prout inuenies infra annota. 1. A. quinte par. ser. Dn̄ice. 24 post oc. coꝛ. xp̄i.) Prima i duas: qr primo in operatione miraculi ad declarationem sue deitatis fides credentium approbat. Et scdo infidelitas negantiū exprobatur: ibi. Et ecce q̄dam de scribis. Circa primū euāgelista notat locū vbi factū est hoc miraculum: dicens. ✱ Ascendēs Jesus in nauiculā transfretauit.] Ut. s. per nauigium de terra gerasenoꝝ rediret in galileā: vnde illuc iuerat. ✱ Et venit i ciuitatē suā.] Scz Capharnaum: qr ibi factū est hoc miraculū: vt Marc⁹ dicit expresse. 2. capi. Dicit aūt Capharnaū ciuitas dn̄i: non qr ibi fuerit natus/ vel cōceptus: sed qr erat ciuitas principalis Galilee: p̄pter qd̄ Centurio ibi manebat ad custodiā totius terre. Nazareth aūt vbi xp̄s fuit nutritus ⁊ cōceptus: erat quoddā oppidū vel vic⁹ respectu illi⁹: et id̄ dicitur ciuitas ipsi⁹ xp̄i: sicut Parisius dicitur ciuitas alicuius nati in aliq̄ oppido iuxta Parisios. Uel s̄m alios dicitur ciuitas dn̄i: qr in principio sue predicatiōis multa miracula ibi fecit.

B ✱ Et ecce offerebant ei paralyticū iacentē in lecto.] Mod⁹ autem offerendi hic tacet: sed exprimit Mar. 2. et Luce. 5. ☞ Prout inuenies an. 1. B. quinte par. ser. Ferie. 6. post Pentecoſ. fol'. 255. col'. 2.) Qr non potentes intrare ad xp̄i presentiā p̄pter turbā circūstantē: de tecto dom⁹ submiserunt eū in lecto ante Jesum: et hoc fuit magnū signū fidei ipsoꝝ. p̄pter qd̄ sequit. ✱ Uidēs aūt Jesus fidem illoꝝ.] s. paralytici ⁊ offerentiū. Qd̄ patz ex hoc/ qd̄ sequit. ✱ Dixit paralytico. Cōfide fili/ remittunt tibi pctā tua.] Licet eīn sanitas corporalis vl' aliq̄d h̄mōi detur alicui p̄pter alienā fidem: remissio tn̄ pctōꝝ non dat alicui sine propria fide: ideo non vident bene dicere: q̄ dicūt/ q̄ li/ illoꝝ/ refert tm̄ ad offerentes: ita q̄ p̄pter fidē offerentiū tm̄ sit sanat⁹. Dixit aūt Jesus. Remittūtur tibi pctā. Ad modū boni medici: q̄ primo remouet causam morbi: ⁊ tunc postea intēdit curationi. Infirmitas aūt hec fuerat inflicta paralytico p̄pter pctm̄: et ideo xp̄s prio remouet causam/ dicēs. Remittunt. ⁊c. Et ex h̄ insinuat cū a paralysi curandū: sicut stati patuit p̄ effectū. Ad maiorē p̄dictoꝝ intelligentiā sciendū/ q̄ infirmitas corporalis infligitur alicui a deo multis de causis. Uno modo p̄pter pcti punitionē: sed nō p̄pter purgationē. Et talis infirmitas ē quoddā preambulū pene gehēne: et sic inflicta est Herodi Actu. 12. vbi dicit/ q̄ percussit eū angelus domini/ eo q̄ nō dedisset honorem deo: ⁊ consumptus a vermibus expirauit. Eodem modo fuit de Pharaone: q̄ per flagella indurat⁹ est. Scdo

m odo infligit̃ ad pcti cōmissi purgationē: sicut
Nabuchodonosor amentia septē annoꝝ: vt ha=
betur Dañ.4. Et similit̃ Marie magdalene ve
xatio demonū. Tertio mō non ꝑpter pctm̃ com
missum: sed ad gloriā dei manifestandā. Sicut
de ceco nato dr̃ Johā.9.c. Nec hic peccauit: nec
parentes eius.s. vt cecus nasceret̃: sed vt manife
stent̃ opera dei in illo. Quarto ꝑpter humilia=
tionem alicuiꝰ: ne in superbiā eleuet̃. Sic̃ Pau
lus apl's dicit de seipso.2.Coꝝ.12.b. Ne magni
tudo reuelationū extollat me: datus est mihi sti
mulus carnis mee: angelus sathane: q̃ me cola
phizet. Quinto infligit̃ ꝑpter alicuiꝰ ꝓbationē
ꝛ patiētie declarationē: sic̃ ptꝫ de Job.2.ca. Vñ
versus. Job probat: inclinat Paulū: sese mani=
festat in ceco: purgat Mariā: punit Herodē. Et
patet snia ex dictis. Cōsequent̃ ponit̃ reprehēsio
negantiū xpi diuinitatē. Et primo ponit̃ coꝝ ne
gatio/ cum dr̃. * Et ecce q̃dā de scribis.] Idest
C legisperitis. * Dixerunt intra se.] Scꝫ cogitan
do: qꝛ verbū intrinsecuꝫ est cōceptus mentis. *
Hic blasphemat.] Blasphemare est creature at
tribuere illud: qđ est propriū dei. Dimittere aūt
pctm̃: soli deo cōuenit. Per hoc ergo/ ꝙ xpo blas
phemiā imponebāt: i hoc ꝙ pctā dimittebat: ptꝫ
qꝛ negabāt ipsum esse deū: dicentes eū esse purū
hoiem. Sed xp̃s cōsequent̃ eos cōuenient̃ redar
guit: ostendēs se esse deū dupliciter. Primo qꝛ re
spōdit coꝝ cogitatiōibꝰ: quas cognoscere ꝑ certi
tudinē soli deo ꝓprium est: ꝑpter qđ dicit. * Et
cū vidisset Jesus cogitatiōes coꝝ/ dixit. Vt q̃d
cogitatis mala in cordibꝰ vestris?] Imponēdo
scꝫ falso mihi blasphemiā. Scđo hoc idem osten
dit sanādo paralyticū ꝑ imperium: tanq̃ ꝓpria
virtute: qđ est eiusdem potestatis sicut ꝛ pctā di=
mittere. Licet.n. paralysis virtute nature aliqñ
possit curari: nō tñ subito: nec ita perfecte/ vt sta=
tim hō possit lectū: in quo iacet portare: sicut dr̃
hic. ꝑpter qđ seq̃t. * Quid est faciliꝰ dicere: di=
mittuntur tibi pctā tua: an dicere: surge ꝛ ambu
la?] Q.d. equalis potestatis est vtrūq;. Ex q̊ cō
cludit virtutē sue diuinitatis ꝑfectā/ dicens. *
Vt aūt sciatis: qm̃ filius hois habet potestatem
dimittendi pctā in terra.] Vt deꝰ: non vt hō pu
rus. * Tūc ait paralytico. Surge: tolle lectum
tuū: ꝛ vade in domū tuā. Et surrexit: ꝛ abijt i do
mū suā.] Sicut em̃ per litterā habentē sigillum
declaratur volūtas ipsius scribentis: sic ꝑ signū:
qđ est virtutis diuine manifestatiuū/ ostenditur
veritas diuine virtutis. Alij aūt sancti: q̃ fecerūt
miracula/ faciebant hec implorādo diuinā vir=
tutem: nō imperādo. Et si aliqñ in talibus impe
rabāt: hoc nō erat in virtute ꝓpria: sed exprimē=
do virtutē xpi/ tanq̃ ministri/ nō domini. sic ali
qñ imperabāt demonibus/ vt recederent ab ob=
sessis corporibus in noīe xpi: ꝛ auctoritate eius.
Consequēter ponit̃ huius miraculi effectus: qꝛ.
* Videntes hoc turbe/ timuerunt.] Impone=
re sibi blasphemiā. * Et glorificauerunt deū.]
Idest ipsum Xp̃m: qui est virtus dei patris. *
Qui dedit potestatem talem hominibus.] Ad
eorum salutem.
* Et ecce offerebant.ꝛc.] Moralr̃. Per paraly D Moral.
sin: que priuat vsum membroꝝ corporalium: si
gnificatur pctm̃ mortale: qđ priuat actum meri
torium. Existens em̃ in pctō mortali priuat̃ gres
su meritorie affectionis: ꝛ tactu operatiōis: ꝛ gu
stu suauitatis celestis: ꝛ visu diuine contempla
tionis: ꝛ auditu diuini sermonis: ꝛ odoratu di=
uine cōsolationis. Et cum superuenit consuetu
do: tūc iacet in lecto. Hūc aūt offerunt xpo oran
tes deuote pro ipso: ꝛ ipse offert̃: qñ ipsis in oran
do conformatur. Xp̃s autem fideꝫ illoꝝ aspicit:
cum preces eoꝝ exaudit. Et paralyticus curat̃/
qñ pctm̃ a deo sibi dimittit̃. Et donat̃ sibi grã: ꝑ
quam ad actus meritorios restituit̃: ꝛ inde de=
us glorificatur.
* In ciuitatem suā.ꝛc] Glo. Ne putes hāc esse E Glo.
Nazareth: qꝛ Marcus dicit hoc esse factū in Ca
pharnaum. Sed cum Nazareth sit in Galilea:
in quocūq; oppido Galilee sit: dicit̃ esse i sua ci
uitate. Sicut regnum in tot ciuitatibꝰ cōstitutū
dicit̃ romana ciuitas: ita galilea dr̃ ciuitas xpi:
in qua est Capharnaū quasi metropolis. * Of
ferebant.] Doctores sunt. qui subleuāt ꝛ offerūt
xpo: monendo ꝛ intercedendo. * Fidem illoꝝ]
Quantū valet apud deum fides propria: apud
quem sic valuit aliena: vt intus ꝛ extra sanaret
hominē. * Confide fili.ꝛc.] Lucas.5.ca. dicit/
homo.q. qui peccasti. Ego deꝰ: qui dimitto. Et
vtrūq; dixit Jesus: qđ vterq; euangelista testat̃.
Humilis dñs filiū vocat: quem sacerdotes dedi
gnarent̃ tāgere. Vel modo dimissis pctis suis fi
lius. Priꝰ sanat̃ aīa/ nec gracias agit: q̃ plus de
siderauit curaꝫ corporis. Ecce modus curatio=
nis. Prius dimittit pctā tollens causam morbi:
post curat corpꝰ. * Quid est faciliꝰ?ꝛc.] Nota
infirmitates aliqñ ꝯtingere ꝑpter pctā: ꝛ iō priꝰ
dimittunt̃: vt salus restituat̃. Quinq; modis in=
firmitates ꝯtingūt. Vel vt iustis merita ꝑ patiē
tiā augeant̃: vt Job. Vel ad custodiā virtutuꝫ:
ne supbia tētet: vt Paulo. Vel ad corrigēda pec
cata: sic̃ Marie lepra: ꝛ huic paralytico. Vel ad
gloriaꝫ dei: vt de ceco nato: ꝛ de Lazaro. Vel ad
initiū pene: vt Herodi: q̃tenꝰ hic videat̃ q̃d i in=
ferno sequat̃. vñ Hiere.17.c. Duplici cōtritione
cōtereret eos dñs. * Quid ē faciliꝰ.ꝛc.] Bed. Sꝫ
qm̃ hoc spūale non creditis: ꝓbet̃ signo visibili:
qđ nō minoris cōstat esse potentie: vt in filio ho=
minis latentē cognoscatis potētiā maiestatis: q̃

potest dimittere peccata/ vt deus. * Tūc ait paralytico. ꝛc.] Ecce per remissionē pene: dimissionem culpe intellige. * Surge.] Surgere ē animam a carnalibus desiderijs abstrahere. Lectū tollere/ est carnem a terrenis desiderijs ad voluntatem spiritus attollere. Domū ire/ est ad paradisuz redire: vel ad internā sui custodiā: ne iterꝝ peccet. * Tolle.] Ut qd̄ fuit testimonium infirmitatis: sit probatio sanitatis. * Et surrexit.] Magna virtus/ vbi sine mora imperium salus comitatur. Unde merito q̄ aderant relictis blasphemijs stupentes: ad laudem cōuertuntur tante maiestatis. * Dimittūtur tibi peccata tua.] Glo. Marci. 2. Ostendit propter peccata fuisse morbo percussum: et iō non posse sanari: nisi prius his dimissis: sicut paralytico ad piscinaz. Ecce sanus factus es: iam noli peccare: ne deterius tibi contingat. Joh. 5. c. ¶ Beda. Quinqꝫ d̄ causis afficiūtur hoīes molestijs carnis. Aut ꝓpter merita augēda: vt Job ⁊ martyres. Aut ꝓpter humilitatē conseruandam: vt Paulus ab angelo sathane. 1. Cor. 12. b. Aut ob peccata intelligenda ⁊ corrigenda: vt Maria soror Moysi. Nu. 12. c. Et hic paralyticus: qui non nisi dimissis peccatis/ potuit curari. Aut ad gloriam dei: sicut cecus: de quo Johā. 9. a. Nec hic peccauit: nec parentes eius. ꝛc. Et Lazarus (Joh. 11. b.) cuius infirmitas nō fuit ad mortez: sed ꝓ gloria dei. Aut ad initiū eterne damnatiōis: vt Herodes. ☞ De hac materia: hoc est quomodo demerent̄ hoīēs in pctā labi: quere an. 15. D. in fine. q̄nte ptis. ser. Marie gn̄alis. fol. 75. col. 2.

B Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Fidei. incipien̄. fol. 59. sub themate. * Uidens aūt fidem illoꝝ. ꝛc.] vt. s̄. B. ¶ vel sermo. Pctōꝝ. fol. 189. Uel ser. Penitentie. fol. 211. sub themate. * Remittuntur tibi pctā tua.] B. D. F. ¶ vel ser. Gratiaꝝ actionum. fol. 179. sub th. * Glorificauerunt deum. ꝛc] C. ¶ vel ser. Orationis. fol. 180. Et ser. Diuinoꝝ officioꝝ. fol. 27. sub the. * Ecce offerebāt ei. ꝛc.] B. D.

Ferie. iiij. dn̄ice. xix. post oct. corporis Christi. ser. anno. Ex q̄nta pte Biblie.

Ca. Mat. 13. A

Accesserūt ad dn̄m Jesuz. ꝛc.] Lyra. In hoc capi. ponit̄ decursus ecclesie a ꝑdicatiōe xp̄i vsqꝫ ad finē mundi in septem parabolis. ꝛc. ☞ Prout inuenies supra annot. 1. per totum. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 11. post oc. cor. xp̄i. incipien̄. * Dixit. d. J. d. s. Simile ē regnū celoꝝ grano. ꝛc.] fo. 288. col. 2.) Consequent̄ (in euāgelio hodierno) ponitur interp̄tatio parabole de zizania in medio tritici seminata. Et notat euāgelista locū vbi facta est interp̄tatio ista: dicens. * Tunc dimissis turbis venit in domū.] Uñ ex hoc etiā ptz/ q̄ alias B parabolas eis ibidē exposuit: licet nō fiat hic mētio de aliaꝝ expositiōe parabolaꝝ. vñ dr̄ Marci 4. Seorsum aūt discipulis disserebat oīa. Inter p̄tata aūt est parabola ꝑdicta a xp̄o: sicut superi⁹ exposita est. Et ptz hic in lr̄a: (exceptis q̄busdā: que infra exponent̄) cū dr̄. * Et accesserunt ad eum discipuli ei⁹: dicētes. Edissere nobis parabolā zizanioꝝ agri. Qui respondēs ait. Qui seminat bonū semen: est filius hoīs. Ager autez est mund⁹. Bonū vero semen: hi sunt filij regni. Zizania aūt: filij sunt neq̄. Inimicus aūt: q̄ seminauit ea: est diabol⁹. Messis xō consumatio seculi est. Messores aūt: angeli sunt. Sicut ḡ colligunt̄ zizania ⁊ igni cōburūtur: sic erit in cōsumatiōe scl'i. Mittet fili⁹ hoīs angelos suos.] i. xp̄s: qui iudicabit mundū in forma humana: in qua iudicat⁹ est corā Pilato: sed tunc apparebit in forma gloriosa. * Et colligent de regno eius oīa scandala.] i. hereticos: q̄ generāt scandala in ecclesia. * Et eos: q̄ faciunt iniquitatē: C et mittent eos in caminū ignis.] Q2 nō solū dānabunt̄ heretici: sed etiā fidez tenentes: hn̄tes tn̄ opera mala. * Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū.] In hoc signat̄ duplex pena inferni: vna ex parte mentis. s. tristitia vehemens: que signat̄ ꝑ fletum: ⁊ alia ex pte corporis: que signatur per stridorē dentiū. * Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eoꝝ.] Per dotē. s. claritatis redundantis ex gloria aīe ad corp⁹. * Qui hʒ aures audiēdi/ audiat.] ☞ Exponat̄ sicut. s̄. expositum est in eodē capit̄. Et an. 1. H. quinte ꝑ. ser. Dn̄ice Sexagesime. fol. 70. col. 2.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. ser. Dn̄ice D Auctor. 1. et. 3. q̄dragesi. incipien̄. fol. 83. et. 117. sub the. * Inimic⁹: q̄ seminauit. ꝛc.] B. ¶ vel ser. Angeloꝝ. fol. 76. sub the. * Messores sunt angeli. ꝛc.] B. ¶ vel Judicij finalis. fol. 236. sub the. * Sic erit in ꝯsumatione seculi.] B. ¶ vel ser. Funeꝝ. fol. 305. Et ser. Pctōꝝ. fol. 189. sub the. * * Colligent de regno ei⁹. ꝛc.] C. s. in mortis hora. ¶ vel ser. Dn̄ice. 4. q̄dragesi. fo. 135. scʒ de auditione verbi dei. sub the. * Qui habet aures audiendi/ audiat.] C.

Ferie. vj. dn̄ice. xix. post octauas cor. xp̄i. ser. annota. Ex quinta pte Biblie.

Interrogatus dn̄s Jesus. ꝛc.] vsqꝫ. * Ecce predixi vobis oīa.] ☞ Quere. s̄. Ca. Mar. 3. annota. 1. ꝑ totū. quinte par. ser. Ferie. 6. Dn̄ice Sexagesime. fol. 72. col. 4.

C1. Mat.22. A

Loquebatur dñs Jesus principibus sacerdotuz et phariseis ī parabolis/dicēs. Simile.] Lyra. Hic saluator ostendit iudeos iuste reprobatos tanq̄ cōtradictores diuine veritatis: cui contradixerunt tripliciter. Primo ipsam refutando. Secūdo ipsam impugnādo/ibi. * Abeuntes pharisei.&c.] ☞ Prout inuenies infra anno.1.A.quinte ptis.ser. Dñice.23.post oc.cor.xpi. Tertio contrariū errorem amplexando:ibi. * Congregatis aūt phariseis.&c.] Prout inuenies supra annota.1.D. qnte partis.ser.Dñice.18.post oc.cor.xpi.fol.309.col.1. Primum ostēdit hic per parabolā inuitatorū ad nuptias et nolentiū venire. Et ideo ipsis reprobatis: alij sunt vocati. et primo describitur reprobatio digna. Secūdo gentium vocatio benigna. Circa primum dicit sic. * Simile factū est regnū celorum.] Idest status ecclesie militātis. * Homini regi: q̄ fecit nuptias filio suo.] Nuptie iste nō possunt intelligi beatitudo eterna in ecclesia triumphante: qr infra dicit q̄ serui vocauerūt ad nuptias bonos et malos: et implete sunt nuptie. Dicit etiam consequenter ibidē/q̄ inuētus est ibi hō non habens vestem nuptialē: et propter hoc eiectus in tenebras exteriores. Ad beatitudinē vero celestem non admittentur boni cū malis: sed solū boni. Nullus etiam ibi receptus eijcietur: et ideo per istas nuptias intelligit verbi incarnatio. Tunc enim deus pater fecit nuptias filio/qñ naturā humanam copulauit nature diuine in suo supposito: que quidē nuptie celebrate sunt ī vtero virginali: de quo xps exijt tanq̄

B sponsus procedens de thalamo suo. * Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias.] Isti inuitati sunt iudei: qbus data est lex: in qua facta est pmissio de incarnatione xpi: vt ptz Gen. penulti.b. Non auferet sceptrum de Juda.&c. et Deutero.18.c. Prophetā suscitabo eis d medio fratruz suorum.&c. Serui aūt qui missi sunt ad vocandum inuitatos istos: fuerant pphete: q̄ clarius denunciauerūt ea de xpo: que obscurius erāt posita in lege. Hortabant eñ populū iudaicum expectare xpi aduentū: et tendere in ipsum per fidem et bona opera. * Et nolebant venire.] Qr nolebant verbis pphetarum obedire: vt patet ex decursu libri Regū et Paral'. * Iteruz misit alios seruos.] Isti serui secundo missi fuerūt illi: qui de propinquo denunciauerunt aduentū xpi: vt Johānes baptista et discipuli xpi missi ab eo in omnem ciuitatē et locum: quo ipse erat venturus: vt habet Luce.10.g. Sequit. * Dicens. Dicite inuitatis. Ecce prandiū meum paraui.] Videlicet sacramenta ecclesie: et doctrinā: qbus reficitur anima: et potissime sacramēto eucharistie: in quo datur nobis caro xpi in cibuz: et sanguis eius in potū. * Tauri mei et altilia occisa sunt: et oia parata: venite ad nuptias.] Tauri sunt pcepta moralia. altilia: consilia supaddita. * Illi autē neglexerunt.] C Qr iudei pdicationez xpi et aplorum contempserunt: qr pauci cōparatiue de iudeis crediderunt. Causa autē huius fuit cupiditas rerū tēporalium. Propter hoc.n. sacerdotes cōspirauerunt in mortē xpi: ne perderēt ciuitatem et templū: in quo quidē templo habuerebant pecuniā populi sub obtentu cultus diuini. Et hoc est qd subdit. * Et abierunt: alius in villaz suā: alius vero ad negociationē suā.] Per laborem vinee intelligit ois occupatio corporalis circa terrena: impediēs diuina. Per negociationem vero/occupatio mētalis circa talia. * Reliqui vero tenuerunt seruos eius: et contumelijs affectos occiderunt.] Qr Johānes baptista ab eis est incarceratus et occisus. Similiter Jacobus frater Johānis: et Stephanus: et alij discipuli xpi: et similiter pphete multi in test. ve. D * Rex autē cum audisset: iratus est.] Qr a deo merito p talibus sunt puniti. * Et missis exercitibus suis.] Scz exercitu romanorum sub pricipibus Tyto et Vespasiano: q̄ ex diuina ordinatione venerunt contra hierlm q̄dragesimo scdo anno post xpi passionē. * Perdidit homicidas illos] Qr in vltionez sanguinis xpi et suorum discipulorum ab exercitu romanorum sunt trucidati et captiuati de iudeis vsq3 ad decies centū milia: vt dicit Josephus in libro de iudaico bello. * Et ciuitatē illorum succendit.] Qr tunc hierlm succensa est et templum in ea. E Consequent describit vocatio gentium benigna: qr iudeis repellentibus fidem xpi ab aplis predicatā: apli de mādato dñi transierunt ad predicandū gentibus p totum mundū: et ipsi deuote susceperunt fidem xpi ad pdicationem aplorum. Et hoc est qd dicit Actuū.13.g. vbi Paulus loquēs iudeis induratis: dixit sic. F Vobis oportebat primum loqui verbuz dei: sed qm repellitis illud: et indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes: sic eñ pcepit nobis deus: et hoc est qd dr. * Tūc ait seruis suis.] Idest aplis suis et alijs discipulis per diuinā reuelationem. * Nuptie qdem parate sunt.] Id est mysteria xpi impleta sunt. * Sed q̄ inuitati erant.] Scz iudei vt visum est. * Non fuerunt digni.] Propter suā incredulitatez. * Ite ergo ad exitus viarum] Idest ad dispersionem gentiū. * Et quoscūq3 inueneritis vocate ad nuptias.] Qr nullus volens fidem catholicā recipere: repellendus est. * Et egressi serui eius in vias cō-

gregauerunt oēs: quos inuenerunt bonos ⁊ malos.] Qꝛ in ecclesia militāte admixti sunt boni cum malis. * Et implete sunt nuptie discumbētium.] Qꝛ fides catholica diffusa est per orbem
F vniuersum. * Intrauit aūt rex: vt videret discūbentes.] Discernēdo .s. merita ⁊ demerita credētium. Intrat aūt dupliciter. Generaliter intrabit in futuro iudicio: specialiter in morte cuiusli bet hoīs. * Et vidit ibi hominē nō vestitum veste nuptiali] Ista vestis nuptialis: est charitas: que diuidit inter filios regni ⁊ perditiōis: vt dicit Aug. Dicit̃ autem vestis nuptialis f̃m Grego. Qꝛ ea indutus xp̄s ad nuptias venit: qm̄ ex charitate incarnari voluit. Sequit̃. * Et ait illi. Amice quō huc intrasti nō habens vestem nuptialē?] Vocat̃ autem amicus pctōꝛ ꝓpter naturā: que ad imaginem dei facta est: et propter fidem informem: q̄ dei donum est: licet non sufficiat ad salutem. * At ille obmutuit.] Qꝛ nullus potest respondere deo: sed ꝓpria arguente conscientia cōuincitur ⁊ mutus efficit̃. * Tunc dixit rex ministris.] Idest angelis executoribus diuine iusticie. * Ligatis manib⁹ ⁊ pedibus eius] Qꝛ post mortem non potest pctōꝛ bonū operari: nec ad salutē reuerti. * Mittite euz in tenebras exteriores.] Tenebre eīm interiores sunt tenebre mentales: quas solū habent modo pctōꝛes. Tenebre vero exteriores sunt tenebre corporales: q̄s cum predictis habebūt post mortem: qm̄ in infernum detrudent̃ per diuinā sententiā. * Ibi erit fletus ⁊ stridoꝛ dentiū.] ☞ Hoc .s. expositū est Mat. 13. Et inuenies annota. 1. H. quinte p. fer. vnius virginis. Tomo. 2. Sequit̃. * Multi aūt sunt vocati.] Scz ad fidem catholicā. * Pauci vero electi] Scz ad gloriā: qꝛ pauci sunt scz comparatiue respectu illoꝝ: qui sunt vocati ad fidem.

G Moral.
* Simile est. ⁊c.] Mora. Istud nuptiale cōuiuium est eucharistie sacramentū: ad qd̄ xp̄s inuitauit iudeos Ioh̄. 6. d. dicens. Non Moyses dedit vobis panem de celo: sed pater me⁹ dat vobis panem verū de celo. Et istud conuiuiū in cena dn̄i fuit paratū. Per tauros ⁊ altilia significant̃ spūssancti dona: que conferunt̃ in hui⁹ sacramēti perceptiōe deuota. * Et misit seruos.] Scz apl̄os aliosq̄ discipulos. * Dicite inuitatis.] Idest iudeis a xp̄o iā inuitatis: quoꝝ aliq̄ renuerunt venire per negligentiā: et aliq̄ per occupationem terrenam: ⁊ aliq̄ per inimicitiaz: qꝛ xp̄i seruos occiderunt .s. Stephanū: Iacobū fratrem Iohānis ⁊ Iacobū iustū: vt habet̃ i actib⁹ apl̄oꝝ. * Et missis exercitib⁹.] Scz romanis: q̄ dicunt̃ exercit⁹ dei: qꝛ venerūt ei⁹ instinctu in vltionē mortꝭ xp̄i. * Perdidit homicidas.] Parti occidēdo: ꝑtim captiuādo. * Tunc ait rex seruis suis. ⁊c. Ite ergo ad exit⁹ viaꝝ. ⁊c.] Hoc fuit impletū Actu. 13. a. Cū Paulus ⁊ Barnabas constanter dixerūt iudeis. Vobis oportebat primum loqui verbū dei: sed qm̄ repellitis illud: et indignos vos iudicatis vite eterne: ecce conuertimur ad gentes: sic eīm nobis p̄cepit deus. Sed q̄ veniunt ad conuiuium carentes veste charitate: q̄ est nuptiale vestimentū, mittunt̃ in tenebras exteriores ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹: per qd̄ impossibilis exitus designatur.

* Simile factū est. ⁊c.] Glo. Iterum arguit ꝑ parabolas: non tacet, qꝛ exasperati sunt: sed peiorem irā dei per aliā parabolā dicit eis esse venturam. * Nuptias. ⁊c.] Nuptiaꝝ thalam⁹: est virginis vterus. ¶ De inuitatis ad nuptias solus Matthe⁹ narrat. Aliud sil'e ex pte Lucas dicit ca. 14. d. de cena .i. eterno cōuiuio: de q̄ nemo ingressus repellitur: sicut de presenti ecclesia. * Tauri.] Qꝛ prius ꝓphete: ⁊ post ap̄li ab infidelibus passi sunt: q̄ vobis modo sunt in exemplū: quid sit vobis credendū. Venite, fide ceteris cōcordando. Tauri: sunt patres veteris test. q̄bus indulta est licentia inimicos q̄si cornu feriendi. Altilia: ab alendo .i. pinguia interna charitate: noui testa. precones: cōtemplationis penna supna petentes. Occisa: vel ab eo q᷑ fuerant: vel per mortem carnis iā in requie positi. * Alius i villam. ⁊c.] In villā ire, est terreno labori immoderate incumbere. Negociari vero, terrenis lucris inhiare. * Rex aūt. ⁊c.] Supra homo, dū inuitabat ⁊ opera clementie agebat: nunc in vltione rex tm̄. * Et missis.] Missis exercitib⁹ .i. angelis: per quos iudiciū exercebit: persequētes perdit: et ciuitatem .i. carnem: in q̄ habitauerūt cum aīa in gehenna cremabit. * Nuptie q̄dem parate sunt.] Omne sacramentū incarnatiōis peractum est, natiuitas ⁊ passio. ⁊c. * Ad exitus. ⁊c.] Actiones, sunt vie: exit⁹, defectus actionum: qꝛ plerūq̄ facile conuertunt̃: quos in terrenis actibus prospera nulla comitant̃. * Vt videret discumbentes.] Idest vt videri faciat iudicandoꝝ merita ⁊ discernat. * Non vestitum veste nuptiali.] Confutatis aūt phariseis supponit nō oēs, qui sunt in ecclesia: esse dignos regno: ne torpeāt sui. * Amice: quō huc intrasti? ⁊c.] Amicus qꝛ ad nuptias inuitat⁹. Quō, impudentie arguit. * Ligatis manib⁹. ⁊c.] Ligātur pena, qui hic a malo noluerunt ligari .i. cohiberi. ¶ Manus: q̄ non extense ad elemosynā. Pedes: tardi ad bonuz. Ibi singula membra pe nis subijcientur: que hic singulis vitijs seruiert. * Exteriores. ⁊c.] Qꝛ hic interiores habent tenebras cordis. * Multi autē sunt vocati. ⁊c.] Repulso vno: in quo oē corpus maloꝝ exprimitur: generalis sententia infertur. Multi autem

Marginalia (right): H Glosa. — I

sunt vocati. Quasi esset de vno dixi: de multis est intelligendum.

K Auctor. ☞ Applica ad hec aliq̄ de annotam̄.ser.Epiphanie: incipien̄.fol.39.sub the. ✳ Ite ad exitꝰ viarum.rc.] vt.s.E. ❡ Uel ser.Incarn̄.fol.2.Uel ser.Sacramēti.fol.14.sub the.✳ Simile factū est regnū.rc.] A.G. ❡ Uel ser.Finalis iudicij.fol.236.Uel ser.Funerum.fol.305.sub the.✳ Intrauit rex.rc.] F. ❡ Uel ser.Pctōrum.fol.189.sb them̄.✳ Amice quō huc intrasti:rc.] F. ❡ Uel ser.Angelorum.fol.76.sub the.✳ Dixit rex ministris.rc.] F. ❡ Uel ser.Elemosyne.fol.173.sub the.✳ Ligatis manibus.rc.] I. ❡ Uel ser.Religiosorum.fol.136.Uel ser.Omnium sanctorum.Tomo.2.sub themate.✳ Multi sunt vocati.rc.] vt.s.F.

Ferie.iiij.dñice.xx.post octauas corporis Christi ser.anno.Ex q̄nta pte bib.

C.I. Lu.14. A Dicebat dominus Jesus cuidā principi phariseorum. Cum facis prandium.rc.] vsq̄.✳ In regno dei.] ☞ Quere in annotamento.1.per totum quinte partis.sermonis Sabbati post Cineres.incipien̄.folio.83.Columna prima.

Ferie.vj.dñice.xx.post octa.

Corporis xpi.ser.annot.Ex q̄nta parte Biblie.

C.I. Lu.6. A Beati eritis.rc.] Lyra. Postq̄ descripta est vocatio plurium ad xpi discipulatū: eorūq̄ pmotio r instructio. Et induxit eos saluator ad actꝰ beatitudinū. ☞ Prout inuenies an.4.q̄nte ptis.ser.Plurimorum martyrū.Tomo.2.incipienti.✳ Descendens dn̄s Jesus de monte.rc.] vsq̄ ad lr̄am euangelij hodierni.s.✳ Beati eritis/cum vos oderint hoies/ r cum separauerint vos r exprobrauerint: r eiecerint nomen vestrum tanq̄ malū pter filium hois. Gaudete in illa die r exultate: ecce enim merces vestra multa est in celo.] ☞ Exponat̄ vt in predicto annotamēto.Sequit̄ immediate.✳ Secundū hec enī faciebant pphetis patres eorum.] Scʒ veris pphetis: vt patet de Hieremia: quē pter veritatem ab eo dictā reputauerunt proditorem: r eum incarcerauerunt: r tandem lapidauerunt/ vt dicunt aliq̄. Et de Esaia: quē cuʒ serra secauerunt: et de multis alijs. Consequent̄ retrahit eos saluator ab actibus vitiorum/dicens.✳ Uerūtamen ve vobis diuitibus.] Diuitijs abutentibꝰ. Uerūtamen q2 multi bene vtuntur diuitijs/fm̄ qđ dicit̄ Eccl̄.31.a. Beatus vir diues:qui inuentus est sine macula.rc.Et beatus Ambro. dicit. Sicut diuitie impedimēta sunt reprobis:ita probis sunt adiumenta virtutis: ideo subditur.✳ Qui habetis consolationē vestrā.] Abutentes diuitijs ad vite voluptatē.✳ Ue vobis qui saturati estis.] In presenti.✳ Q2 esurietis.] In futuro.✳ Ue vobis:q̄ nūc ridetis.] Per ineptā leticiā ad pctm̄ mortale declinantem:fm̄ qđ dicitur Prouerb.2.c. Qui letant̄ cum male fecerit/ r exultant in rebus pessimis.Sequit̄.✳ Q2 lugebitis r flebitis.Ue cum bn̄dixerint vobis oēs homines.] Per applausuʒ talem nutriētes vos in malis:fm̄ qđ dicit̄ ps.9.d. Laudatur pctor in desiderijs anime sue: r iniquus benedicit̄.✳ Secundū hec faciebant pphetis patres eorum.] Scʒ prophetis falsis:qui ad habēdū populi applausum prophetabant falsum.Sicut patet.3.Regū 22.de Sedechia: qui fecit sibi cornua ferrea ad prophetandum falsa non solū verbis: sed etiā factis:sicut r pphete veri verbis r factis aliqū vera prophetabant.Consequenter inducit ad actꝰ virtutum quantū ad virtutes:que perficiūt appetitum intellectus r voluntatis:ideo dr̄.✳ Diligite inimicos vestros.] Pharisei r legisperiti B circa hoc errabant dicentes/ q̄ sicut amicus est diligendus:ita inimicus odiendus: quē errorē remouet saluator/dicens. Diligite inimicos vestros. Q2 licet vitium eorum sit odienduʒ: natura tn̄ est diligenda. Sciendum tn̄ q̄ diligere:est velle alicui bonum. Triplex est autem genus bonorum. Q2 quedā sunt spūalia:que sunt bona gratie r glorie:et quantū ad hoc oēs tenemur inimicos diligere optādo eis bona gratie: quibus hō non potest male vti:et ideo tenemur ea velle etiā inimicis: q2 oīs homo ex charitate est diligendus. Alia sunt bona nature: vt fortitudo corporis:sanitas:subtilitas ingenij: r cōsimilia. Alia aūt sunt bona fortune.s. diuitie:honores: r similia: r istis duplicibus bonis possunt hoies bene vti r male:propter qđ talia non tenemur inimicis velle/nisi inquantum faciunt ad eorum salutē. C ✳ Benefacite his:qui vos oderunt.] Beneficētia est effectus dilectionis: r ideo pportionatur ei sicut effectus sue cause: r ideo tenemur benefacere inimicis in his:que spectant ad eorum salutē: pro loco r tēpore r alijs circūstantijs debitis concurrentibus:non aūt tenemur in alijs. Et q2 est quoddā beneficium/quod a quolibet quantūcūq̄ paupere potest exhiberi: et pertinet ad salutem.s.orare pro salute animarum:et ideo istud beneficium p loco r tempore: r alijs circūstātijs tenemur exhibere etiā inimicis:iō subdit̄.✳ Benedicite maledicentibꝰ vobis.] Imprecando eis bona grē r glorie.✳ Orate p calūniātibꝰ vos.]

Sermonis annotamēta. Ex quīta parte Bib.

D Optādo eis dicta bona. * Et qui te percusserit
in vnam maxillā: prebe illi et alterā:] Istud nō
est intelligendū semper quantū ad effectū exte/
riorem: vnde et xp̄s in maxilla percussus: vt ha
betur. Joh. 18. Nō obtulit aliam: sed magis per
cutientē se charitatiue correxit dicens. Si male
locutus sum testimoniū perhibe de malo: si aūt
bene: cur me cedis? Sed est intelligēdū secundū
preparationē animi: ſm quod dicit Aug. Libro
de sermone dn̄i in monte: q2 homo debet habere
animū preparatū ad sustinendū percussionē in
E illa maxilla/ anteq̄ꝫ suscitare scandalū vel aliq̄d
aliud contra charitatē. * Et ab eo qui aufert
tibi vestimentuꝫ etiā tunicam noli prohibere.]
Eo modo intelligendū est ſm preparationē ani
mi in casu consimili: non autem in casu/ in quo
ex tali permissione nutriretur rapiēs in malitia
sua: immo in tali casu non esset bonū sustinere/
nisi ꝓpter scandalū vel aliquod aliud mai⁹ ma
F lum euitādū. * Omī autem petēti te tribue.]
Scilicet donum vel verbum: secunduꝫ qđ dicit
Aug. Quia si rationabilit̃ petat/ tribuendū est
ei verbum: ostendēdo q̄ irrationabilit̃ petat: et
tunc sicut dicit Aug. Meli⁹ enim ei aliquid da
bis/ cum iniuste petentē correxeris. Si autē ra=
tionabiliter petat/ tribuendū est ei donū: quod
petit. et si sit in necessitate extrema positus: talis
datio cadit sub p̄cepto. Unde dicit beat⁹ Amb.
G Pasce fame morientē: si non pauisti/ occidisti:
al's est superogatiōis. * Et qui aufert: que tua
sunt ne repetas.] Scilicet in iudicio/ et hoc intel
ligendū est ſm preparationē animi: sicut dictuꝫ
est de auferēte vestimentū. * Et prout vultis vt
faciāt vobis hoīes.] Hoc intelligit̃ de velle ratio
nabili et ordinato tm̄. * Et vos facite illis simi
liter.] Istud facere i casu necessitatis est p̄cepti:
in alijs supererogationis. * Et si diligitis eos:
qui vos diligūt.] Tantū modo. * Que vobis
est gratia?] Idest merces a deo reddēda in eter=
na vita. q. d. nulla: q2 talis dilectio nō procedit
a charitate: que se extendit ad om̄es homines: ꝛ
ideo non est meritoria: sequitur. * Nam et pec
catores diligentes se: diligunt. Et si benefeceritꝭ
his: qui vos diligunt: que vobis gratia est? Si
quidem et peccatores hoc faciunt.] Eodem mo
do exponendū est: quia beneficētia est effect⁹ di
lectionis: vt predictum est. * Et si mutuū dede=
ritis his a quib⁹ speratis recipere: que gratia est
vobis?] Eodem modo exponendū est. * Nam
et petōres fenerant̃.] Idest dant mutuū. * Pec
catorib⁹.] Quod patet ex hoc: quod subditur.
* Ut recipiant equalia.] Non vltra sorteꝫ: sed
mutuū equale/ si voluerit petere. * Uerūtamē
diligite inimicos vestros/ ꝛ benefacite.] Hoc est
iaꝫ expositū supra. * Et mutuū date: nihil inde
sperantes.] Idest nihil extra sortem nec seruitiū
nec aliud: sed ex charitate: que est principiū ꝛ ra
tio merēdi apud deum: ideo subditur. * Et erit
merces vr̄a multa: et eritis filij altissimi.] Q2 so
la charitas diuidit int̃ filios regni ꝛ perditiōis.
☞ Terminato hic hoc euangelio/ sequit̃ im
mediate. * Quia ipse benign⁹ est super ingra=
tos et malos. Estote ḡ misericordes. ꝛc.] ☞
Quere supra Anno. 1. A. quite partꝭ. sermonis
Dn̄ice. 4. Post octauas corporꝭ xp̄i. Fol. 271.
Colūna. 1.
* Beati eritis. ꝛc.] Glo. ☞ Quere in pre= H
dicto Anno. vsq̄ꝫ ibi. * Secunduꝫ hec enim fa Glosa
ciebant.] Exēplo prophetaꝝ confortat illos: q2
vera dicentes persecutionem solent pati. * Ue
runtn̄ ve vobis. ꝛc.] Matth. 5. capi. a. In mōte
beatitudines solūmodo proboꝝ. Lucas vero in
campo etiā ve describit improboꝝ: q2 rudes ad=
huc auditores minis et terroribus ad bona sunt
compellendi: perfectos satis est premijs inuitari
* Ueruntn̄. ꝛc.] Cum supra regnum celorum
pauperū esse dicatur: ex opposito apparet/ q̄ ab
hoc regno se alienat: qui consolationē querit in
temporalibus. Nec tam diuitie: quam amor di
uitiarum in culpa est. ¶ Mystice. Diues/ popu
lus iudaicus: vel heretic⁹ vel ph̄us mundi: qui
vbertate verboꝝ et facūdie patrocinio delectati:
simplicitatē vere fidei supergressi: thesauros in=
utiles condiderunt: ſm vsum seculi de genera=
tione Christi disputātes: qui in futuro egestatē
fidei sue recognoscent: cibū q̄ꝫ perfidie: que in pre
senti ructāt/ eterno macerati ieiunio causaꝫ tāti
supplicij esse scient. Eritq̄ꝫ tempus/ cum risus su
os lugeant: quibus benedicitur. Ue cum bene=
dixerint vobis homines: quia dum hic placent
potentib⁹: maledicto perpetuo se subdunt: quia
sicut pauperes/ esurientes/ flentes: improbitate
malorum probantur: sic diuitijs/ epulis risu q̄ꝫ
vacantes: mala obsequentiū clientela: maioreꝫ
fouent̃ ad penam. * Qui saturati estis.] Qui
inter diuites amplius abundatis: sicut diues:
qui induebatur purpura et bysso et epulis: qui I
de digito Lazari querit guttam aque. * Ue vo
bis: qui nunc ridetis. ꝛc.] Salomon Eccs. 7. a.
Cor sapientis/ vbi est tristicia: cor stultorū/ vbi
est leticia: docens stulticiam ridentibus: prudē=
tiam flentibus ascribendam. * Benedixerint
vobis. ꝛc.] Magna pars pene est peccatoꝝ sua
scelera non modo non argui: sed insuper quasi
bene gesta laudari * Diligite inimicos vestros
ꝛc.] Dicto qđ ab inimicis possit pati: supponit
qualit̃ ad ipsos se debāt habere inimicos: et hic
ecclesia non lacte imbuitur: sed validiore chari
tatis cibo roboratur. Non sufficit nō odisse: sed
q̄ vltra humanā naturaꝫ est precipitur diligere.

Et cum lex vicissitudinē imperet vltionis: euan
gelium inimicitijs charitatem: odijs benignita
tem: maledictis vota: persequentib⁹ patientiā:
esurientib⁹ etiam gratiam remunerationis im=
K pertit. * Orate pro calūniantibus. ꝛc.] Qd ꝓ
phete videntur imprecari: non vota sunt optan
tium: sed prenūciationes futuroꝝ: ipsi enim pro
inimicis orabant. * Et qui te percusserit. ꝛc.]
Cū charitas patiens sit (vt dicitur. 2. Coꝝ. 8. b.)
debet patientiam verberātis sustinere: cum beni
gna sit: non debet respondere maledictis: si non
querit que sua sunt: non debet resistere rapienti:
si non emulatur: non debet odisse inimicum.
* Prebe illi. ꝛc.] Medicus animarū quos ad
curandos proximos instruit: omnia: que ad sa
lutem proximoruz valere possunt tolerare preci
pit. Et pertinet ad misericordiam / vt tāq̄ȝ a filijs
egrotantib⁹ et phreneticis / si salus illorum hoc
exigat / multa patiantur: donec infirmitas tran
seat. Quid tam mirum q̄ȝ percutienti maxillaȝ
prebere? immo omnis indignantis impetus frā
gitur: ira sedatur: et per patientiam ille inuita=
tur ad penitentiam. * Uestimentum. ꝛc.] Qd
de vestimento et tunica dicitur: et in alijs est fa=
ciendūȝ: que aliquo iure temporaliter nostra es
se dicimus. Si enim de necessarijs hoc imperat:
multo magis superflua contemnere precipitur.
* Ne repetas. ꝛc.] Quia charitas est patiens:
benigna est. non tantum iniurias inimici forti=
ter sustinet: sed etiam amici quoq̄ȝ gratiam beni
gne preuenit: vt beneficijs alijs trahantur. Un=
de latius instruit subdendo. Et si diligitis. ꝛc. *
Et prout vultis.] Ne videatur legeȝ dissoluere /
in beneficijs vicem seruat: quam negligit in in=
iurijs: nec ait prout faciunt: sed prout vultis / vt
faciant vobis homines: et vos facite illis. Mat
thei. 7. b. Ut vicissitudo sit cumulatior: cuȝ vo=
tis actus equatur. Et non tantū iam ad amicos
opera charitatis extendite: sed etiam ad inimi=
cos / vt amici esse incipiant: et prius affectum di
lectionis: et postmodum opera extendite chari=
tatis. * Et si diligitis. ꝛc.] Quantū vobis gra L
dus professionis eximior: ita necesse est vt cura
virtutis sit vberior: vt etiam non amantes cha=
ritatis sinu amplectamini. ¶ Duo sunt genera
beneficij vel cum beniuole donamus: quod da=
mus: vel cum reddituro cōmodamus. * Uerū
tamen diligite.] Postq̄ȝ dilectionem et mutuū
beneficium peccatoruȝ: quasi infructuosa redar
guit: nunc qualiter hic a fidelib⁹ fructuose fieri
debeāt ostendit. quasi. quamuis peccatoribus
non prosit talis dilectio ⁊ mutuum beneficium:
tamen vos diligite: non tātū ductu nature sicut
illi amicos: sed altiori gradu virtutis inimicos.
Philosophi in tres partes diuidunt iusticiam.
Unam in deum: que pietas dicitur. Alteram in
parentes / vel reliquum humanum genus. Ter
tiam in mortuos: vt his exequiarum iusta sol=
uantur. Sed dominus / legis oraculum / et phi=
losophie fastigium supergressus: in eos quoq̄ȝ:
qui leserint / pietatis porrexit officium. * Nihil
inde sperantes.] Non in homine spem merce=
dis figentes: qui siue reddat: quod cōmodatis:
reddet tamen et deus / quo iubente fecistis: siue M
non reddat: hereditas vestra in eternum erit.
☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo.
Misericordie incip. fol. 171. Et sermo. Funerū.
fol. 305. Et Anno. 1. q̄nte p. ser. Ferie. 6. post Ci
nerem. fol. 81. Colūna. 3. sub the. * Diligite ini
micos. ꝛc.] B. L. ¶ vel ser. Elemosyne. fol. 173.
sub the. * Omni petenti te tribue. ꝛc.] F. ¶ vel
sermo. Omnium sanctorum Tomo. 2. sub the.
* Ecce eniȝ merces vestra. ꝛc.] A. ¶ vel sermo.
Ferie. 4. Cinerum. fol. 75. sub the. ¶ Ue vobis
diuitibus. ꝛc.] A. ¶ vel sermonis. Peccatorum
fol. 189. sub the. * Ue vobis: qui saturati estis.
ꝛc.] A. ¶ vel sermonis. Orationis. fol. 180. sub
the. * Orate pro calūniantib⁹ vos. ꝛc.] D.

Dn̄ice.xxj.post oc.cor.xp̄i. Ser.an. Ex quita parte Bib.

¶ I. Joh. 4 A E Rat quidaȝ regu
lus. ꝛc.] Lyra. Descripta con
uersione gentilium per doctri
nā xp̄i. ☞ Prout inuenies
Anno. 1. quite ptis. sermonis
Ferie. 6. Dn̄ice. 3. quadrag. incipien̄. * Uenit
Jesus in ciuitatē. ꝛc.] Fol. 129. col. 2.) Hic con
sequenter describitur eorum conuersio per mira
culi operationē. Et diuiditur in tres partes: q2
primo circūstātia miraculi describitur. secundo
ipsum miraculum efficitur / ibi. Et erat quidaȝ
Regulus. tertio intentum concludit: ibi. Et cre
didit. Quantum ad primū tangitur circūstan
tia temporis / cum dicitur. * Post duos autem
dies.] Quibus manserat cum samaritanis ad
preces eorum: vt predictum est. Et subditur cir=
cūstantia loci. * Exijt inde ⁊ abijt in Galileā.]
Et subditur causa ſm Chrysosto. * Ipse enim
Jesus testimonium perhibebat.] Idest perhi=
buerat ante / vt habetur Luc. 4. d. * Quia ꝓ=
pheta in sua patria honoreȝ non habet.] Quia
inuidia est magis inter compatriotas. Ut dictū

fuit Matth.13. Super illud. Non est propheta
sine honore: nisi in patria sua et in domo sua. vbi
dicit Lyra sic. Quia inuidia est magis ad patri
otas et ad propinquos / quam ad extrancos / cuius
ratio est: quia inuidia est tristicia de excellentia al
terius in quantum apprehenditur: vt proprij bo
ni diminutiua: excellētia autem alicuius distā
tis multum: non apprehenditur: vt proprij boni
diminutiua: propter quod inter artifices eiusdē
artis est magis inuidia: et eadem ratione in[ter]
compatriotas.) Et ideo xp̄s non rediit in Naza
reth / vbi fuit vilipensus: quando voluerunt cū
precipitare vt habetur Luc.4. ☞ Et Anno.
1. quite partis. sermo. Ferie.2. Dn̄ice.3. quadra.
incipien. ✳ Dixerunt pharisei ad Jesum. Quā
ta audiuimus. etc.] Fol.124. Colūna.3.) Sed
abiit in aliam partem Galilee: et hoc est qd dicit.
✳ Cum ergo venissent in Galileam: exceperūt
eum Galilei.] Honorifice: sicut xp̄m a deo mis=
sum. Et causa subditur. ✳ Cum om̄ia vidissent.
q̄ fecerat hierosolymis i die festo.] Propter que
etiam miracula Nicodemus legis doctor crēdi
derat: vt supra dictum est Joh.3. ✳ Et Anno.2.
quite partis. sermonis. Sanctissime Trinitatis
supra incipien. ✳ Erat homo. etc.] Folio.258.
Colūna.2.) Et ostendit consequenter qualiter
Galilei illa signa viderant: dicens. ✳ Et ipsi
eni venerant ad diem festum.] Quia ipsi tene=
bātur venire: vt dictum est Joh.2. ☞ Et An
no.1.A. quite partis. ser. Ferie.2. Dn̄ice.4. q̄=
dragesime incipien. ✳ Prope erat pascha iude
orum. etc.] Fol.142. Col.2. et.3.) ✳ Venit ergo
iterum in Chana Galilee] Quia ibi ante fuerat i
nuptijs. Vn̄ sequit. ✳ Vbi fecit aquam vinū.]
Declinata ciuitate Nazareth ratione predicta
Aliter exponitur ab alijs dicendo: quod nō diuertit
a Nazareth: sed ostenditur per litterā predictā:
quod fuit honorifice receptus: vbi prius fuerat vili
pensus. Et ratio redditur per hoc: quod illi de Gali
lea generaliter: inter quos erāt illi de Nazareth:
cum essent Galilei: fuerunt in Hierusalem in die
paschali: et videntes miracula: que fecit Jesus:
crediderunt in eum: et sic honorifice receperunt:
et ad hoc potest applicari illa littera ab[i]endo loco
Et abiit in Galileam. Generaliter: non excipi=
endo Nazareth. et subditur causa. Ipse enim Je
sus testimonium perhibuit. i. perhibuerat ante.
q.d. mutatum erat negocium in oppositam par
tem. Vnde subdit. Cum ergo venissent in Gali
leam: exceperunt eum Galilei honorifice gene=
raliter: etiam illi de Nazareth. Et causa reddit.
Cum omnia vidissent: que Jesus fecerat. etc. Ve
nit iterum in Chana Galilee: non diuertendo a
Nazareth: vt dicit Chriso. Sed de iudea veniē
do versus Nazareth: quia est in via veniēdi illuc.

☞ Sequitur immediate euāgelium hodier
num.) In quo descriptis circūstantijs miraculi
quantū ad locum et tempus: describitur mira=
culi actus: cum dicitur. ✳ Erat quidā regulus.]
Non accipitur hic regulus pro paruo rege: vt vi=
detur nomē sonare: quia romani volentes frāge
iudeorū superbiā: abstulerunt ab eis regiam di=
gnitatem: regnū iudee in quattuor tetrarchias
diuidētes: precauere volentes eorum rebellionē
Vn̄ pro illo tēpore nullus rex erat in iudea. Di
cit ergo iste regulus: quia erat officialis imperato
ris deputatus ad custodiā galilee. Propter quod
manebat in capharnaū: que erat metropolis il=
lius terre: vnde subditur. ✳ Cuius filius infir=
mabatur capharnaū.] Et licet esset gentilis: au
ditis tn̄ miraculis xp̄i sperabat ab eo impetrare
sanitatē filij sui: ideo sequit. ✳ Hic cum audis=
set quia Jesus adueniret a iudea i galileā.] Quia
xp̄s erat in alia villa. s. i Chana. ✳ Abiit ad cū:
et rogabat eum: vt descenderet.] Quia Caphar
naum erat in valle sita respectu loci: in quo erat
xp̄s. ✳ Et sanaret filium eius: incipiebat enim
mori.] Licet enim crederet ipsum posse sanare
eum: credebat tamē: quod nō faceret sine presentia
corporali: propter qd xp̄s dure respōdit ei / cū di
citur. ✳ Dixit ergo Jesus ad eum. Nisi signa et
prodigia videritis: non creditis.] Non enim re B
prehēdit eum de petitione salutis filij sui: sed de
defectu fidei sue: vextn̄ quia ex deuotiōe repetit pe=
titionem suam: et hoc est qd dicitur. ✳ Dicit ad
eum regulus. Dn̄e: descende priusquā moriat fi
lius meus.] Ideo exauditur a xp̄o: vnde seqtur
✳ Dicit ei Jesus. Vade] Nō enim voluit xp̄s ire
corporaliter: vt amoueret ab eo falsam estimati=
onem: qua putabat ipsum posse sanare tantum
presentia corporali. ✳ Filius tuus viuit.] Idest
per speciē sanitati restitutus est de ianuis mortis: quia
incipiebat mori. ✳ Credidit hō sermoni: quem
dixit ei Jesus.] Quia fides requiritur ad obti=
nēdum dei beneficia. ✳ Et ibat.] Sine corpo=
rali xp̄i presentia. ✳ Jam autē eo descendēte.]
Quia Capharnaū est sita in valle. ✳ Serui oc
currerūt ei: et nunciauerūt: dicētes: quia filius eius
viueret.] Cōgaudendo ipsi. ✳ Interrogabat
ergo horam ab eis: in q̄ melius habuerat. Et di
xerunt ei: quia heri hora septima reliquit eum fe=
bris.] Hoc fecit ad certificationē miraculi respe
ctu sui: qd patet per hoc quod postea sequitur.
✳ Cognouit ergo pater: quia illa hora erat: i q̄ di=
xit ei Jesus: filius tuus viuit.] Cōsequēter seq=
tur intenta cōclusio. ad hoc enim factū est istud
miraculū: vt iste regulus gentilis cū familia sua
crederet in xp̄m. Propter hoc dicitur. ✳ Et cre=
didit ipse: et domus eius tota.] Idest familia.
¶ Solet aūt q̄ri: an istud miraculū sit idē cū eo:

quod scribit Matthei.8.de Cẽturiõis seruo sanato a xp̃o: ☞ Qđ inuenies anno.1.A.quite partis.ser.Ferie.5.post Cinerez incipieñ.Cũ introisset Jesus Capharnaũ.&c.] Fol.80.Col.2.) Et dicit Chrysostom⁹ ꝙ sic. ¶ Alij autẽ dicũt cõtrariũ: qđ videt ex quattuor. Primo ex persona infirmi: q̇ hic dicit: fili⁹: ibi autẽ dicit: seru⁹. Secũdo: ex infirmitate: que hic dicit febris: ibi autẽ paralysis. vñ ibidẽ dicit. Seru⁹ me⁹ iacet in domo palytic⁹. &c. Tertio: ex modo rogãdi: qꝛ iste rogabat: ꝙ veniret presentialit: credẽs ꝙ nõ posset curare aliter: ꝓpter qđ fuit reprehẽsus a xp̃o: vt dictũ est. Ille autẽ Cẽturio p̃sentiã xp̃i repellebat: reputãs se indignũ tãto hospite: dicens. Nõ sum dign⁹. &c. Credebat etiã eũ posse sanare: dũ esset absens: solo imperio: ꝓpter qđ dicebat. Dic tm̃ verbo et sanabit puer me⁹: ꝓpter quod fuit a dño cõmendat⁹: dicẽte. Nõ inueni tantã fidẽ in Israel: et sic patet ex modo rogãdi / ꝙ iste regul⁹ ali⁹ fuit a Cẽturione. Quarto patet ex loco: qꝛ ipse erat in Capharnaũ quãdo fuit rogat⁹ a Cẽturione. Hic dicit ꝙ erat i Chana Galilee: quãdo fuit rogat⁹ a regulo.

C * Erat quidã regulus.&c.] Moral'. Quilibet

Moralr peccatoꝝ potest dici regul⁹ diminutiue: qꝛ deficit in suijpsi⁹ regimine. Et tunc eius filius infirmatur: quãdo rationi sensibilis appetit⁹ cõtrariat: qui debet obedire rationi / sicut fili⁹ suo patri: vt dicit.1.Eth. Sed cũ homo per rationẽ xp̃z fideliter deprecat: tunc ille filius per virtutẽ xp̃i sanat: per quẽ sensibilis appetit⁹ sub ordine rationis collocatur.

D * Quia ꝓpheta i sua patria.&c.] Glo. Allego.

Glosa. Patria xp̃i: est popul⁹ iudeoꝝ. Ubi sine honore est: qꝛ pauci de his credũt: qđ de Galileis ciuib⁹ xp̃i dicit. Eccl'ia gentiũ facile credẽs: similis est samaritanis: ⁊ hi multi solo verbo predicatiõis: illi p miracula: et pauci. Ecce cur venit: ideo reuertitur: qꝛ testat⁹ est Luc.4.d. ꝙ ꝓpheta nõ habet honorẽ in patria. Alioquin videt nõ debuisse ad hos reuerti / vbi honorẽ nõ habet: sed manere apud illos / vbi bene receptus est. * Et erat quidã regulus.&c.] Iste regul⁹ potest figurare aliquẽ gentis iudaice doctorẽ: q̇ tandẽ post plenam ecclesie gentiũ cõuersionẽ: ad quam dñs a iudeis expulsus: per discipulos trãsmigrauit: ꝓ filio: idest iudaico populo: quem nõ nisi in fine seculi fidem acceptuꝝ cognoscit: orat: vt de lõga perfidie infirmitate sanetur. * Et rogabat euz.&c.] Jam credens ꝙ posset sanare filium ei⁹: sed qꝛ per deitatẽ: que vbiqꝫ ẽ: nõ credit filio adesse: rogat: vt descẽderet et p̃sens corpore sanaret. Unde infidelitatis arguit. Nisi signa et ꝓdigia videritis: nõ creditis. Ecõtrario Cẽturio laudat Matth.8.a. Qui dicit: dic verbo: et sanabitur

puer meus. Uñ. Ibidẽ. Nõ inueni tantã fidem in Israel. Uel forsitã cupiebat tẽtare: qualis esset xp̃s. Unde arguit. Nisi signa et ꝓdigia. Postea autẽ ꝓpter salutẽ filij credidit ipse et domus eius tota. * Nisi signa.&c.] In hoc redarguit de incredulitate: quod nõ vbiqꝫ credebat eũ esse: et per huius duritiã significat duritia iudeorũ: q̇ nec visis miraculis credunt. Uere ecõtra per Samariã signat fides gẽtiũ: que solo verbo credidit. Hoc autem quantũ ad allegoriã a primo xp̃i aduentu vsqꝫ post regnũ antixp̃i in perfidis iudeis durabit. * Et prodigia.] Prodigium quasi porro dictuz: quasi qđ aliquid significat. Uel ꝓdigium quasi procul a digito: quia prefigurat aliqđ remotum et futurum. * Descẽde.] Quasi alit nõ posset sanare: nisi p̃sens esset. Uñ dñs indicans se nõ deesse vbi inuitat: solo iussu sanat. Uñ. * Uade: filius tu⁹ viuit.] Ad filiũ reguli nõ vadit: ne diuitias honorare videatur. Ad seruum cẽturionis ire ꝓmittit: qui naturaz hois non despicit: in quo superbiã destruit: que in hoibus nõ pensat naturã: sed que extra patet. * Credidit ipse.] Nõ alij ciues: in quo paucitas fidei iudeoꝝ signat: quãuis signa viderint: vnde infert. ☞ Post litterã huius euangelij) Hoc iterum secundũ signũ.&c. Sicut supra multitudo gentiũ solo verbo cõuertendaꝝ in samaritanis signabat. * Hoc iterum secundũ signũ. &c.] De oibus miraculis: que fecit Jesus in anno ante mortẽ Johãnis: nõ facit Johãnes mentionem nisi de istis: et de disputatione xp̃i cũ iudeis: que supra ponitur. Ceteri enim euãgeliste: que hic reticet: dixerunt plane.

☞ Applica ad hec aliqua de Anno.ser. Peccatorum incipieñ.fo.189. Uel Juliani pomerij Archiepi Toletañ. Tomo.2.sub the. * Erat quidam regulus.&c.] C.D. ¶ vel ser. Fidei.fol.59. sub the. * Credidit homo sermoni quẽ dixit ei Jesus.] B.D. ¶ vel ser. Epiph.fol.39.sub the. * Nisi signa et prodigia.&c.] D.

Ferie.iiij.dñice.xxj.post octauas cor.xp̃i.ser.annota.

Ex quinta pte Biblie. Lyra

Factũ est vt intraret.&c.] Lyra hic et sup Matth.12. In hoc capitulo ostendit qualit scribe et pharisei arguebãt xp̃m ⁊ discipulos eius de violatione sabbati: ⁊ hoc in duplici casu: qꝛ primo reprehẽdũt euz de hꝰ: ꝙ discipuli eius trãseũtes die sabbati per blada vellebãt spicas: et cõfricãtes mãducabãt grana: quasi contra legem agerent.&c. * Prout supra

inueniēs Annot.1.A.quīte partis.ser.Ferie.6.
Dñice.7.post octauas Corporis xp̄i incipień.
*Abijt Jesus per sata.⁊c] Folio.279.Col.3.)
Secundo in persona ꝓpria et circa hoc:primo ponitur coꝝ cōfutatio: secundo ex hoc oriēs machinatio:ibi.Jpsi autē repleti sunt. Circa primū considerandū:ꝙ ad reprehēdendū eū ꝓposuerunt ei questionē maliciose(vt dicit Matthe⁹.) Utrū licitū esset sabbato curare: qꝛ si nō curaret argueret eum de impotētia:si autem curaret:de sabbati trāsgressione: vt accusarēt eū aliquo dictoꝝ modoꝝ. Marc.3.et Luc.6.dicit̄:ꝙ ipse xp̄s interrogauit eos. Dicendū ꝙ non contrariant̄: qꝛ primo interrogauerūt eū maliciose: vt dictū est.Et hoc scribit Matthe⁹. Postea autē statuto homine infirmo in medio: quesiuit a phariseis.Si licet sabbato curare: quasi repetēdo q̄stionem ab eis motā: anteq̄ꝫ solueret eam: et hoc secundū: scribūt Marcus et Lucas: quod tacuit
B Mattheus:⁊ omittūt illud primū: quod ipse expressit.Et hoc est quod subdit̄.* Factū est autē etiā alio sabbato: vt intraret dñs Jesus in synagogā: et doceret.Et erat ibi homo: et manus ei⁹ dextera erat arida. obseruabāt aūt scribe et pharisei:si in sabbato curaret: vt inuenirent vnde accusarent eum. Jpse vero sciebat cogitatiōes eoꝝ. Et ait hoi:qui habebat manū aridā. Surge et sta in mediū.Et surgens stetit.Ait autem ad illos Jesus. Jnterrogo vos: si licet sabbato benefacere an male: animā saluā facere: an perdere? Et circūspectis oib⁹:dixit homini. Extende manum tuā.Et extendit:et restituta est man⁹ ei⁹.] Hoc autē fecit xp̄s:vt miraculū esset euidenti⁹: et vt manifesti⁹ argueret̄ cecitas malignantiū. Cōsequenter ponit̄ ipsoꝝ phariseoꝝ cōtra xp̄m machinatio:cum dicitur.* Jpsi autem repleti sunt insipientia.]Jdest irrationabili iracūdia: cum magis deberent esse grati de beneficio diuino.* Et colloquebātur ad inuicē:quidnam facerent de Jesu?] Jam enim tractabāt de morte ipsius: sed xp̄s noluit mori ante tempus prefinitum a patre: vt implerentur scripture ꝓphetarū
C de ignominiosa eius morte.
Moralr. *Factum est vt intraret.⁊c.] Moraliter.Manus arida ad operandum est inualida.ergo per hominem manū aridam habentem: significat̄ piger et ociosus: sed cum ad verbum xp̄i stat in medio virtutis: man⁹ eius sanatur: et in bonis operibus exercetur.
D Glosa. *Et erat ibi homo:et manus eius.⁊c.]Beda. Mystice.Hō iste humanū gen⁹ significat infecūditate boni operis arefactū: ꝑ manū i primo parente ad lignum extensa: quem sanat manus innocens in cruce extensa. Et bene manus in synagoga erat arida: qꝛ vbi maius donū sciencie: ibi maiori trāsgressor subiacet culpe.* Obseruabant autem.⁊c.] Beda. Quia destructionē sabbati: quam in discipulis arguebant: probabili magistri excusauit exemplo: nunc ipsū obseruando magistrum: calūniari volunt: vt si nō curet: crudelitatis vel imbecillitatis: si curet: trāsgressionis arguāt.* Jnterrogo vos:si licet sabbato benefacere?⁊c] Beda. Preueniēs calūniā: quam sibi parabant: arguit eos: qui precepta legis(male interpretādo) etiam a bonis operibus sabbato feriandū estimabant: cum lex a seruili opere.i.a malis abstinere precipiat in sabbato. Jn quo significatur in septima quiete illos:qui in sex etatibus huius seculi bona fecerunt: nō a bonis:sed a malis ferias habituros.* Animā saluam facere.⁊c.] Beda. Corpus curaturus/ de anime saluatiōe interrogat: qꝛ illa miracula ꝓpter anime salutē faciebat: et ipsa sanatio manus salutē anime significabat. Uel nomine sic tot⁹ homo significatur.* An perdere?]Beda. Non est auctor mali deus:sed quos non saluat: E
perdere dicitur. * Extende manū tuam.]Beda. Jnfructuose debilitas anime: nullo melius ordine curatur: quam elemosynarū largitate. Unde dicitur Ecc.4.d. Non sit manus tua ad accipiendū porrecta: et ad dandū collecta. Nā frustra pro peccatis rogatur⁹ manus ad deū extendit:qui has ad pauperes pro posse non extēdit.* Jpsi autem repleti sunt insipientia.] Nō solo liuore permoti sunt:non eīn in culpa fuit vel hominis manum extendere: vel Jesum sanare. Magna insipiētia erat de nece eius tractare: cuius beneficijs plurimū indigebant.
☞ Applica ad hec aliqua de Annot.sermo. F
prelatoꝝ incipień.fol.90.sub thē.* Factū est Auctor.
autem.⁊c.]B.Cvel ser. Passionis. Fol.35.sub thē.* Et colloquebant̄ ad inuicē.⁊c.] B.D. Cvel ser. Peccatoꝝ.fol.189. Uel penitentie.fol. 211.sub thē.* Erat ibi homo:⁊ man⁹ eius.⁊c] B.C.Cvel ser. Dñice.1.Post octauas.Epiph. Fol.54.De etatib⁹ sub thē.* Jnterrogo vos. ⁊c.] D.Cvel ser. Elemosyne.Fol.173.sub thē. * Extende manum tuam.E.

Ferie.vj. Dñice.xxj.post oc.

Corporis xp̄i.ser.annot.Ex q̄nta parte Biblie.

Cum venisset Jesus in domū Ca.1. Mat.8.
A
petri.⁊c.]Lyra.Jn hoc capitulo ponuntur q̄dam miracula ad confirmationē euangelice legis:et ad credentium vocationem: et primo describitur curatio cuiusdā leprosi.

☞ Prout inuenies Anno. 1. A. quīte partis
sermo. Dn̄ice. 2. post octauas Epiph. incipien̄.
* Cum descendisset Jesus de mōte. ⁊c.] Folio.
60. Col. 3.) Secūdo etiam cuiusdaꝫ paralytici.
☞ Prout inuenies Anno. 1. A. quīte partis
sermo. Ferie. 5. post Cinerem incipienti. * Cuꝫ
introisset Jesus Capharnaū. ⁊c.] Fol. 80. Col.
2. Cōsequenter (in euāgelio hodierno) ponitur
tertium miraculū de sanatione socrus Petri: et
primo ponit̄ hoc miraculū in speciali: et secūdo
ex hoc concludunt̄ multa miracula in generali
ibi. Uespere autem facto. In prima igitur parte
dicitur sic. * Cū venisset Jesus ī domū Petri.]
Saluator enī noster cū corp⁹ passibile ad nr̄aꝫ sa
lutem accepisset: aliqñ declinabat ad loca fami=
liariū sibi et deuotoꝝ ad q̄etē hn̄dam post labo=
res: ⁊ isto modo venit ad domū Petri. * Uidit
socꝝ eius iacentē: et febricitantē: et tetigit manū
eius: ⁊ dimisit eam febris.] Qđ non potuit fieri
nisi virtute diuina. Natura eniꝫ nō operatur in
instāti: et ideo licꝫ a febrib⁹ virtute nature possit
homo curari: non tñ ita subito et perfecte/ ꝙ pos
sit statim opera cōsueta facere: sicut dicit̄ hic. *
B Et surrexit ⁊ ministrabat eis. Uespere aūt facto
obtulerūt ei multos demonia habētes: et eijcie=
bat spūs verbo: et omnes male habētes curauit:
vt adimpleret̄ quod dictū est ꝑ Esaiam ꝓphetā
dicentem. Ipse infirmitates nr̄as accepit.] Hic
ponūtur ad cōfirmationē legis euāgelice multa
miracula in generali: q: audito hoc miraculo:
omnes q̄ in eadē villa detinebātur varijs lāguo
ribus: sunt xp̄o oblati et ab eo curati: et sic ad=
impleta est ꝓphetia Esaie. 53. Uere languores
nr̄os ipse tulit: et dolores nr̄os ipse portauit. Ad
cuius intellectū considerandū/ ꝙ xp̄s: q̄ venerat
ad salutem humani generis: in tantū accepit in
firmitates nr̄as: in q̄ntum valebāt ad opus nr̄e
salutis. Ad hoc autē nō faciunt defect⁹ sciētie et
gratie: sed magis cōtrariant̄: et ideo xp̄s non ac
cepit defectū ignorātie: et fomitis inclinantis ad
pctm̄: q: contrariant̄ plenitudini scientie et gra
tie: que fuerūt in anima xp̄i ab instanti cōcepti=
onis. Alioꝝ autem defectuū: q̄ non repugnant
scientie et gratie: aliqui sunt: q̄ sequūtur totam
naturam humanā: et sunt materie exercēde vir
tutis: sicut passibilitas/ mortalitas/ fames/ sitis
et similia: ⁊ talia assumpsit xp̄s ī ꝓpria persona:
q: faciebant ad opus nr̄e redēptionis. Alij sunt
defectus: qui non sequūtur totam naturam hu
manam: sed aliquam in particulari: et hos non
assumpsit xp̄s in propria persona: q: hmōi cōtin
gunt dupliciter. Uno modo ex debilitate virtu
tis formatiue et ex defectu materie: sic sunt part⁹
mōstruosi: et hi non habuerūt locum in xp̄o: q:
corp⁹ ei⁹ fuit formatū ex purissimis sanguinib⁹
virginis Marie: ⁊ sic non habuit locum defect⁹
vel in ordinatio materie. Fuit etiam formatum
virtute spūssancti infinita: et ideo nō habuit ibi
locum defectus virtutis deformatiue. Alio mo
do cōtingunt ex defectu regiminis: sicut febris/
morb⁹ caducus: et cōsimilia: vel a deo inferunt̄
ꝓpter peccatū: et ista in xp̄o nō poterant habere
locum: in quo non potuit esse defectus alicuius
debiti regiminis vel peccatū. Assumpsit tñ ista ī
persona aliena quodāmodo: in quantum mise
ricorditer talia curauit: et sic euāgelista exponit
dictum prophetie Esaie dicentis. Ipse infirmi=
tates nr̄as accepit. Scilicet q̄ntum ad illos de= E
fect⁹: quos assumpsit in ꝓpria ꝑsona. * Et egro
tationes nr̄as portauit.] Scilicet q̄ntum ad il=
los defectus humane nature: quos patiēter sup
portauit/ et potenter curauit: non tñ ꝓpia perso
na assumpsit. ☞ Quere de hac materia s̄m
alium euangelistā supra Anno. 1. ꝑ totū quinte
partis. sermonis Sabbati quattuor tēpoꝝ post
Pētecosten. incipien̄. * Surgens Jesus. ⁊c.]
Folio. 256. col. 1. F Moralr
* Cum venisset Jesus in domum Petri. ⁊c.]
Usqꝫ. * Uidit socrum eius iacentem. ⁊c] Mo
raliter. Per socrum Petri: que mulier erat/ sen=
sualitas significatur: que mulier ab Augusti=
no vocatur. Ipsa vero iacet febricitans concupi
scentie calore. Per Christum autē: qui est ima=
go patris/ ratio/ secundum quam homo factus
est ad imaginem dei: significatur. Igitur mora
liter socrus Petri sanatur: cum sensualitas per
rationē ad debitū ordinē moralis virtutis reuo
catur. ideo subdit̄. * Et ministrabat eis.] Mi
sensualitas reformata virtute morali: ministrat
⁊ seruit rationi. * Uespere autē facto obtulerūt
ei multos demonia habētes. ⁊c.] Per qđ signi=
ficatur/ ꝙ hora mundi vespertina Christus ve=
nit demones eijcere: et infirmitates hominum
curare. G Glosa
* Cum venisset Jesus in domum Petri. ⁊c.]
Glo. Quando hoc sit factum nō expressit Mat
theus. Non enim necesse est/ vt post illud fa=
ctum credatur: post quod narratur. ¶ Lucas
⁊ Marcus prius de hoc narrāt: q̄ de leproso: sed
nihil obstat narrādi diuersitas: vbi eadē dicūt:
maxime cū ideꝫ euāgelista eo ordine crediderit
se debere ire: quo de⁹ voluit narrāda recordatiōi
ei⁹ suggerere. * Febricitātē. ⁊c.] Febris/ grece:
feruor/ latine dicit̄. Et si quādo hec passio faciat
tremere/ nature est humane. * Et tetigit manū
ei⁹.] Lucas dicit/ ꝙ rogauerūt ꝓ ea. Xp̄s modo
rogatus: modo vltro curat: ostendens se contra
vitioꝝ quoqꝫ passiones: ⁊ precib⁹ fideliū semper
annuere: ⁊ ea nonnunq̄: que ipsi in se nō intelli
gunt: vel intelligenda dare: vel pie petentib⁹ euā

Sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

non intellecta dimittere: vt ps.18.d. Delicta q̃s intelligit: ab occultis meis mũda me dñe. * Et surrexit ⁊ ministrabat eis.] Naturale est febricitantibus incipiente sanitate: lassescere: ⁊ molestiam egritudinis sentire. Sed sanitas: q̃ a domino datur/ hec tota simul redit: ⁊ etiam corroborate cõfirmat: vt adiutoribus suis cõtinuo ministrare
h sufficiat. ¶ Dom⁹ Petri/ circũcisio est ei⁹ apostolatui cõmissa. Socrus/ synagoga: que quodãmodo mater est ecclesie Petro cõmisse. Hec febricitabat: q̃ꝛ inuidie estib⁹ laborabat ꝑsequẽs ecclesiam. Cuius manũ tangit dñs: quãdo carnalia eius opera in spiritualem vsum cõuertit/ ⁊ ita erecta/ ministrat in spiritu. ¶ Moraliter. Quecꝫ anima: que cõcupiscentie carnis seruit: quasi febribus estuat: sed manu misericordie tacta: per continentiã lasciuiã refrenat: ⁊ sic seruiebat immundicie: modo seruit iusticie. * Vespere aũt facto. ⁊c.] Occasus solis/ mors est xpi: per quã plures sanauit demoniacos: q̃ꝫ ante viuẽs in carne egrotos.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Petõrum: incipientibus fol.189. sub the. * Vidit socrũ Petri febricitantẽ.] A.F.G. ¶ Vel sermo. Dñice.3. quadragesi. fo.117. sub thema. * Obtulerũt ei multos demonia habẽtes. ⁊c.] B.F. ¶ vel sermonis Passionis. fol.35. sub themate. * Ipse infirmitates nostras portauit.] B.F. ¶ vel ser. Epiphanie. fol.39. Vel ser. Misericordie. fol.171. sub thema. * Cum venisset Jesus in domum Petri. ⁊c.] H. J Auctor.

Dñice.xxij. post.oc.cor.xpi. sermo.an. Ex quĩta ꝑte Bib.

Lu.18 A

D Jxit Jesus dis.s. parabolam hanc. Simile est regnum celoꝝ homini regi.] Postq̃ꝫ saluator ostẽdit/ q̃ꝫ debemus esse benefici proximis defectus coꝝ charitatiue corrigendo: et offensam misericorditer remittẽdo toties quoties opus fuerit. ☞ Prout inuenies annota.1. per totum. quinte partis. ser. Ferie.3. Dominice.3. quadragesi. incipien. * Respiciens Jesus i discipulos suos. ⁊c.] s. fol.125. col.3.) Lyra. Consequẽter probat hoc per exemplũ: q̃ꝛ magis sumus debitores dei: ⁊ plus offendim⁹ eum/ q̃ꝫ homo possit offendere proximũ: quia tãta est offensa: quantus ille qui offenditur. Deus autem est infinitus: ⁊ ideo offensa in ipsum cõmissa quandã infinitatem habet. Et tñ quotiescuncꝫ offendimus deum: ipse toties paratus est remittere: dum tñ velimus veraciter penitere: ergo multo fortius similiter debemus peccãti in nos facere. Et hoc est qđ dicit. * Simile est regnũ celorum.] Idest status ecclesie militantis. * Homini regi.] Idest xpo: q̃ est verus hõ ⁊ verus de⁹: rex regũ ⁊ dñs dominantiũ. * Qui voluit rationẽ
B ponere cũ seruis suis.] Idest rationẽ exigere de factis humanis. * Et cũ cepisset rõnem ponere: oblatus est ei vnus: q̃ debebat ei decẽ milia talẽta. * Idest obligatus ad magnã penam ꝓpter multa pctã. * Cum aũt non haberet vnde redderet.] Q̃ꝛ peccator nõ habet vñ satisfaciat deo ꝓ pctõ. * Jussit eum dñs venundari: ⁊ vxorem eius ⁊ filios: ⁊ oĩa que habebat ⁊ reddi.] Q̃ꝛ oĩa sua sunt pene eterne ꝓpter pctũ suum obligata. * Procidens aũt seru⁹ ille.] Idest pctõr per penitentiã. * Rogabat eum/ dicens. Patiẽtiam habe in me.] Penã eternã in temporalẽ cõmutando. * Et oĩa reddam tibi.] Opera meritoria faciendo. * Misertus aũt dñs serui illius dimisit eum: ⁊ debitũ dimisit ei.] Q̃ꝛ dñs paratus est misereri ⁊ parcere de penitẽtib⁹. * Egressus aũt seruus ille.] A facie dñi. s. per recidiuuꝫ pcti. * Inuenit vnũ de cõseruis suis.] Idest de hoibus: q̃ sunt serui dei cũ ipso. * Qui debebat ei centũ denarios] Idest modicũ eũ offenderat: q̃ꝛ offensa in hoiem modica est: respectu offense cõmisse in deũ. * Et tenẽs suffocabat eũ.] Idest strãgulabat. * Dicẽs. Redde qđ debes.] In q̃ ostendit austeritas in repetẽdo vindictã a ꝓximo. * Et ꝓcidens cõseru⁹ eius.] Per pniaꝫ. * Rogabat eũ/ dicẽs. Patiẽtiã habe i me: ⁊ oĩa reddã tibi.] Q.d. parat⁹ suꝫ ꝺm possibilitatẽ meã satisfacere. * Ille aũt noluit. sed abijt ⁊ misit eũ i carcerẽ/ donec redderet debitũ.] In q̃ notat crudelitas in mõ repetẽdi vindictã. C * Videtes aũt cõserui ei⁹ q̃ fiebãt/ ꝯtristati sunt valde.] Isti sũt q̃ vidẽtes crudelitatẽ hoim erga ꝓximos ꝯtristãt: q̃ꝛ ad eãdẽ virtutẽ ꝑtinet gaudere de bono: ⁊ tristari đ opposito malo. * Et venerũt ⁊ narrauerũt dño suo oĩa: q̃ facta fuerãt.] Q̃ꝛ i orõne petũt a dño talia vĩdicari ad declaratiõeꝫ iusticie: nõ ex liuore vĩdicte. * Tũc vocauit illũ dñs su⁹.] Ista autem vocatio fit in morte: vbi oportet de omnibus rationem reddere stricte. * Et ait illi. Serue nequam: omne debitum dimisi tibi: quoniaꝫ rogasti me.] Idest offensam magnam in me cõmissam. * Nõne ergo oportuit ⁊ te misereri conserui tui: sicut ⁊ ego tui miser⁹ suꝫ?] Misereri. s.

paruā iniuriā remittendo. * Et iratus dñs ei⁹ tradidit eum tortoribus.] Idest demonib⁹: q̄ in hoc sunt executores diuine iusticie. * Quoadusqꝫ redderet vniuersum debitum.] Idest eternaliter: qꝛ i inferno semp est redditio absqꝫ quietatione: cū pena semper remaneat eterna a parte finis. Consequenter induciť applicatio parabole ad propositum eodem modo: quo dictū est: cum dicitur. * Sic ꝛ pater meus celestis faciet vobis: si non remiseritis vnusquisqꝫ fratri suo ꝺ cordibus vestris.] Interli. Non ficta pace.

D Morali * Dixit dñs Jesus disci.s. parabolā. ꝛc.] vsqꝫ. * Hoī regi.] Mora. Idest xp̄o: q̄ est rex regū. * Qui voluit rationē ponere cū seruis suis.] Huius eīn regis serui sunt oēs homines: ꝛ cum eis rationem ponit. Nā omniū actus diligenter discutit. * Oblatus est ei vnus.] Idest quilibꝫ peccator: qꝛ presentialiter sibi assistit. * Qui debebat ei decem milia talenta.] Idest debitū valde magnū: qꝛ tanta est offensa/ quātus est ille q̄ offenditur. * Cum aūt nō haberet vnde redderet.] Qꝛ peccator non habet vnde possit satisfacere deo. * Jussit eum dñs eius venundari. ꝛc] Per hoc significať determinatio eius ad penā debitam. Per vxorem aūt eius significatur delectatio praua. Et per filios: actus mali procedentes inde: pro quib⁹ ē puniendus. * Procidens

E autem. ꝛc.] Ut sibi daret spacium vite: in q̄ posset per penitentiam satisfacere. * Misertus autem dñs. ꝛc] Plus eīn dat dominus q̄ rogetur. * Egressus autem seruus ille.] Egreditur autem a domino: peccatū reiterando. * Inuenit vnū de conseruis suis.] Idest de peccatoribus: qui ei tenebanť in modico respectiue: ꝛ crudeliter cogebat eum reddere. * Uidentes autē conserui. ꝛc.] Per quos omnes christiani et angeli sancti intelliguntur. Unde Apocal. 22.b. dixit angelus beato Johāni. Conseruus tuus sum: ꝛ fratrum tuorum. Et coram deo representant facta hominum. * Serue neqꝫ. ꝛc.] vsqꝫ. * Tui misertus sum.] Q.d.sic. ℭ Remi. Seruus iste nullū legitur responsum domino dedisse: in quo demonstratur/ q̄ in die iudicij: ꝛ statim post hāc vitam cessabit oīs excusatio peccati. * Et iratus dñs eius tradidit eum tortorib⁹.] Idest demonibus. * Quoadusqꝫ redderet vniuersum debitum.] Idest vsqꝫ in perpetuum: nam in inferno nulla est redemptio.

F Glosa * Dixit dñs Jesus.d.s. parabolam hanc. Siľe est. ꝛc.] Glo. Ut sciatis dimittēdū esse cōseruis: ostendā per siľitudinem. qꝛ si ille rex ꝛ dñs dimisit seruo: multo magis hō cōseruis suis. ℭ Mos erat syrioꝝ per parabolas loqui. * Et vxorem eius. ꝛc.] Eū non solū populū: sed etiā prelatos ꝛ sbditos simul cū tota familia vel substātia coꝝ ꝓ magnitudine delictoꝝ tradidit exteris natiōibus: vt qꝺ noluerūt voto/ soluant tormēto. Jussit ꝓ cupiditate ꝛ operib⁹. q. vxore ꝛ filijs penas soluere. * Misertus aūt.] Misericors aūt dñs non solū captiuitatem iudaicā absoluit: sed etiā pctōꝝ omniū veniā in aduentu xp̄i se dare ꝓmisit: si persisterēt in incepto. * Dimisit eū.] Idest pondere carnaliū obseruationū absoluit. Et debitū dimisit. i. priores trāsgressiōes. * Inuenit vnū.] Gentilē populū: quasi sibi debitorē fatigabat: gratiā xp̄i nō eis ad salutē: dicens: carnales obseruātias ab eis nō modo persuasionib⁹: sed etiā tormentis expetebat. * Serue neqꝫ.] Sepe debita dimisi tibi qū in angustijs rogasti: sed liberatus cōpassionem nō habuisti: quin potius ꝓphetas ꝛ apostolos persequeris/ ꝛ ingratus: et de iusticia presumens spernis gentes: indignas tua societate in xp̄o iudicans. * Sic ꝛ pať meus.] Si nō dimiseritis ex corde: qꝺ in vos delinquitur: et hoc qꝺ per penitentiā dimissum erat: a vobis exigitur. * Repetet.] Uel de mala voluntate damnādo: a q̄ omne malū: vel de inobedientia: que est origo totius mali: quotiēs. n. qꝫ peccat inobediens efficitur.

☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. ser. Pctōrum: incip. foľ. 189. sub the. * Oblatus est vn⁹. ꝛc.] B.D.E. ℭ Uel ser. Penitētie. foľ. 211. Uel ser. Misericordie. fol. 171. sub the. * Misertus dñs debitū dimisit.] B. ℭ vel ser. Funerum. foľ. 305. sub the. * Uocauit dñs seruum: ꝛ ait illi: Oē debitū. ꝛc.] C. ℭ vel ser. Ecclesie. foľ. 64. sub the. * Siľe ē regnū. ꝛc] A. ℭ vľ ser. Orōnis. foľ. 180. sb the. * Narrauerūt dño. ꝛc.] C. ℭ vel ser. Finalis iudicij. fo. 236. sub th. * Et iratus dñs tradidit eū. ꝛc.] C.E. ℭ vel ser. Epipha. fo. 39. sb themate. * Inuenit vnum. ꝛc.] F.G.

Ferie.iiij.dñice.xxij.post oc.

Corporis xp̄i ser. Annoť. ex quita parte Biblie.

Dixit Jesus.d.s. Amē dico vobis: qꝛ quicunqꝫ dixerit huic mōti: tollere ꝛ mittere in mare: ꝛ non hesitauerit in corde suo: sed crediderit: qꝛ qꝺcūqꝫ dixerit fiat: fiet ei.] Ex. Post q̄ xp̄s instruxit discipulos suos de efficacia fidei. ☞ Prout inuenies an. 1. D. quite ptis. ser. Ferie. 6. Dñice. 3. post oct. cor. xp̄i. incip. * Cū introisset dñs Jesus Hierosolymā. ꝛc.] Foľ. 269. col. 4. Consequenter instruit eos de efficacia orationis: que ꝓcedit ex duob⁹. vez ex fidei certitudine: quod notať/ cum dicit.

Sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

C *Propterea dico vobis omnia quecūq₃ orantes petitis credite: q₂ accipietis: ꝛ venient vob.] Et hoc est intelligendum: qñ quis orat pie ꝓ se: ꝛ perseueranter. Nisi enī quis pie oret. i. de pertinentibus ad salutem: oratio ei⁹ nō est exaudibilis. Item si oret pro alio de pertinentibus ad salutem: potest carere effectu ex demerito illius: ꝓ quo orat. Item si oret pie pro se: non tñ perseuerāter: potest carere effectu: q₂ deus non statim dat beneficium petitum: sed differt aliquādo: vt congruo tempore detur: ꝛ vt ex dilatione carius habeatur. Secundum: ex quo oratio habet efficaciam: est dispositio orantis. s. qñ nō retinet iram vel rancorem contra illum: qui sibi iniuriam fecit. Unde dicitur Eccī. 28. a. Homo homini seruat iram: ꝛ a deo querit medelam. q. d. frustra. Et propter hoc subditur. *Et cum stabitis ad orādum: dimittite si quid habetis aduersus aliquem: vt ꝛ pater vester: qui in celis est: dimittat vobis peccata vestra] Sciendum tamen q̄ hoc intelligitur de remissione offense: quia homo tenetur esse in charitate: sed remissio iniurie nō est de necessitate: potest enim aliquis petere ſm ordinem iusticie recompensationē pro iniuria sibi facta. ☞ Quere de hac materia supra Annota. 1. B. quinte partis. ser. Ferie. 4. quattuor tēporum mēsis Septemb. Super illud. *Si potes credere. ꝛc.] fol. 303. col. 2.

D *Dixit Jesus. d. s. Amen dico vobis. ꝛc] Glo. (Glosa) ☞ Quere in predicto annot. 1. Ferie. 6. Dñice. 3. post octauas corpo. xpi. fol. q̄. s̄. Sequitur. *Et cum stabitis ad orandum. ꝛc.] Hierony. Marcus suo more septem versus orationis dominice vna oratione comprehēdit. Is nāq₃ cui dimissa sunt omnia: quid amplius rogabit: nisi q̄ perseueret in eo: qd̄ obtinuit?

E (Auctor.) ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis sermonis Fidei: incipien. fol. 59. sub themate. *Quicūq₃ dixerit huic monti. ꝛc.] A. ¶ Uel ser. Orationis. fo: 180. sb the. *Quecūq₃ orantes. ꝛc.] C. ¶ vel ser. Penitētie. fol. 211. sb the. *Dimittite si q̄d habet[is]. ꝛc.] C. ¶ vel ser. Epiph. fol. 39. sub the. *Amē dico vobis. ꝛc.] D.

Ferie. vj. dñice. xxij. post oc. corporis Christi. ser. anno. Ex q̄nta pte Biblie.

(Cri: Mar. 4.) A Dixit dñs Jesus. dis. s. Uidete quid audiatis. ꝛc.] Lyra. In hoc capitu. euangelista describit predicationis xp̄i typū cu parabolam: ꝛ aperit parabole intellectū apostolis specialiter. ☞ Prout inuenies annota. 1. D. ꝛc. quite partis. sermonis Dominice Sexagesime. fol. 70. col. 1.) Et consequenter ostendit doctrinam euāgelicā per apl̄os publicādam: quod factum est post ascensionem xp̄i ad celos. Tunc enī dispersi sunt per orbem: vt in omnem terrā exiret sonus predicationis eoꝝ: ꝛ etiā ante passionem xp̄i missi sunt ad predicandum: non tamen ita diffuse: ꝛ hoc est quod dicitur. *Nunquid venit lucerna.] Idest doctrina euangelica: ſm illud ps. 118. o. Lucerna pedibus meis verbum tuu₃. ꝛc. *Ut sub modio ponatur: aut sub lecto?] Idest occulte in latebris doceat̄: sicut doctrine suspecte hereticoꝝ ꝛ hominū malorum. q. d. non. *Nonne vt super candelabrū ponatur?] Hoc est in pala₃ ꝛ publice doceatur. q. d. sic. *Non est enī aliq̄d abscōditum: quod nō manifestetur: nec factū est occultum: sed vt in palam veniat.] Q₂ illa: que xp̄s docuit apostolos secrete: voluit per apostolos predicari publice ꝛ manifeste: ſm quod dicitur eis Mat. 10. c. Quod in aure auditis predicate sup tecta. *Si quis habet aures audiendi.] Idest desiderium intelligēdi doctrinā xp̄i. *Audiat.] Q. d. talis potest proficere non solum sibi intelligēdo: sed etiā alijs ipsos docēdo: ideo subdit̄. *Et dicebat illis.] ☞ Immediate sequit̄ euangelium hodiernum/ cum dicitur.) *Dixit dñs Jesus. d. s. Uidete quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis: remetietur vobis.] Quod exponit sic Beda. Si solerter omnia: que valetis/ bona facere: ac proximis intimare studetis: aderit diuina pietas: que vobis in presenti sensu₃ altiora capiendi conferet: et in futuro retributionē eternam adijciet: et ideo subditur. *Et adijcietur vobis.] Sequitur. *Qui enim habet: dabitur illi.] Quia habēs fidem ꝛ gratiam ex vsu talis gratie meretur/ q̄ iterum sibi detur gratia ad augmentum precedentis. *Et qui non habet.] Sc₃ fidem ꝛ gratiam: quales erant scribe ꝛ pharisei. *Etiam quod habet auferetur ab eo.] Quia noticia legis: quam habebant/ ablata fuit ab eis: inquantum non valuit eis ad salutem: sed magis fuit eis in augmentum sue dānationis: ſm dictum saluatoris Luce. 12. f. Seruus: qui scinit voluntatem domini sui/ ꝛ non fecit: vapulabit plagis multis. Consequenter describitur xp̄i predicatiōis fruct⁹. Primo in vno hoie. Secūdo i cōmunitate ecclesie: ibi. *Dixit Jesus. d. s. pabolā hanc. Sil'e est regnū celorum grano sinapis. ꝛc.] ☞ Prout inuenies an. 1. A. quite p. ser. Fer. 6. Dñice. 11. post oc. cor. xp̄i. fol. 288. col. 2. Circa primū sciēdū/ q̄ per semē intelligit̄ p̄dicatio: sicut pt₃ in parabola p̄cedenti de seminante semē suū. ☞ Prout inuenies ſm alium euāgelistā in p̄dicto an. 1. A. ꝛc. quite ptis. ser. Dñice Septuagesi. incip. fol. 67. col. 1.

Ex semine aũt isto recepto in aliquo hoĩe/fit ta=
lis processus: q2 primo concipitur timoꝛ diuino
rum iudicioꝝ: ⁊ significatur per herbã: q̄ est q̄d
B imperfectũ: ideo subditur. ✳ Et dicebat. Sic est
regnũ dei/quẽadmodũ si hõ iaciat sementem in
terram/⁊ doꝛmiat: ⁊ exurgat nocte ⁊ die: ⁊ semẽ
germinet: ⁊ increscat dũ nescit ille. Ultro em̃ ter
ra fructificat: primũ herbã.] Et q2 ex timoꝛe ces=
sat hõ a malis: ⁊ incipit se exercere ĩ bonis: ideo
secũdo concipit̃ spes diuinoꝝ bñficioꝝ: q̄ signat̃
per spicã: in qua iã est spes grani futuri: cum dr̃.
✳ Deinde spicã.] Tertio/ex hoc datur charita
tiuus amoꝛ: q̄ habet opꝰ perfectũ. Et ideo signifi
catur ꝑ plenum frumẽtũ/cum dr̃. ✳ Deinde ple
num frumentũ in spica.] Q2 vt dr̃ ad Ro. 13. c.
Plenitudo legis est dilectio. Et tũc est hõ dispo
situs: vt de statu gr̃e transeat ad gloꝛiã: ideo sub
ditur. ✳ Et cũ ex se ꝓduxerit fructꝰ/statim mit
tit falcẽ.] Scʒ ipse dñs abscindendo iustos de p̄
senti vita: vt trãsferat ad gloꝛiã: ideo subdit̃. ✳
Q̃m adest messis.] Idest collectio iustoꝝ in pa
tria. ☞ Quere de materia huius ferie anno.
1. C. quinte par. ser. Unius doctoꝛis. Tomo. 2.
in cõi sanctoꝝ. Et. an. 5. A. quinte ꝑtis. ser. viiꝰ
confessoꝛis pontificis. Tomo. 2. in cõi sctõꝝ. Et
an. 1. B. quinte partis. ser. Dñice. 4. post oc. coꝛ
poꝛis xp̄i. fol'. 271. col'. 2.
C
Moꝛalr ✳ Sic est regnũ dei quemadmoduʒ si hõ iaciat
sementẽ. ⁊c.] Moꝛa. Grego. Cũ desideria bona
cõcipimꝰ: semẽ in terra iactamꝰ. Cũ operari re=
cta incipimꝰ: herba sumꝰ. Cũ ad ꝑfectum boni
crescimus: ad spicã ꝑuenimus. Cũ in eisdẽ ope=
rationis perfectione solidamur: iã plenũ frumẽ
tum in spica pꝛoferimus. Missio vero falcis/tẽ
pus est bone moꝛtis.
D
Glosa. ✳ Dixit dñs Iesus.] vsq3. ✳ In q̄ mẽsura. ⁊c]
Glo. Hiero. Etenim ſm mensurã fidei vnicuiq3
diuidit̃ intelligẽtia mysterioꝝ: et adijciet̃ nobis
donum scientie: etiã adijcient̃ virtutes. ✳ Qui
em̃ habet/dabit̃ ei.] Scʒ q̄ fidem habet: habebit
virtutem: ⁊ qui habet opus v̾bi: habebit intelli=
gentiã mysterij. Et econtra: q̄ nõ habet fidem: de
ficit virtute: et q̄ non habet opꝰ verbi: eius intel
ligentia caret: et qui nõ intelligit: iã auditũ per= E
dit/acsi nõ audisset. ✳ Sic est regnum dei. ⁊c.]
Hiero. Scriptura diuina ꝑ terrenas silitudines
monstrat celestia sacramenta: sicut totum euãge
lioꝝ coꝛpꝰ constat. Regnũ dei est ecclesia: q̄ regi
tur a deo: ⁊ ipsa regit hoĩes: ⁊ vitia calcat: vt cen
turio habẽs sub se milites. Hõ iaciens semẽ: filiꝰ
hoĩs est. Semen: est verbũ. Terra: coꝛda huma=
na. Doꝛmitio hoĩs: moꝛs est saluatoꝛis. Exurget
semen nocte ⁊ die: post somnũ xp̄i/numerus cre
dentiũ ꝑ pꝛospera ⁊ aduersa magis magisq3 ger
minauit in fide: ⁊ creuit in opere. Dũ nescit ille. Ne
Tropica ẽ ista locutio: ⁊ ĩ diuinis creberrima.
scit. i. nescire nos facit: quis fructũ ĩ fine afferat/
dum dicit. Qui perseuerauerit in finem: hic sal
uus erit. Matthei. 10. c. Ultro enim terra fructi
ficat: dũ voluntatem nostrã deꝰ expectat/dicẽs.
Si vis peruenire ad vitã: serua mãdata. Mat
thei. 19. c. Primũ/herbã. i. timoꝛẽ. Initiũ sapi=
entie timoꝛ dñi. p̄s. 110. Deinde spicã. i. peniten
tiã lachꝛymosam. Deinde plenũ fructũ in spica:
idest charitatẽ. Plenitudo em̃ legis ẽ charitas.
Rom̃. 13. c. Et cũ ex se ꝓduxerit fructꝰ. Falx est
moꝛs/vel iudiciũ: qd̾ secat oĩa. Q̃m adest mes=
sis. i. cõsumatio seculi: in q̄ iusti gaudebũt: q̄ in
lachꝛymis seminauerunt. p̄s. 125. a. F
☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. ser. Mise
ricoꝛdie: incipiẽs. fol'. 171. Uel Elemosyne. fol'.
173. Uel Iudicij finalis. fol'. 236. sub the. ✳ In
qua mensura mensi fueritis. ⁊c.] A. ¶ vel ser. Fi
dei. fol'. 59. sub the. ✳ Qui habet/dabit̃ illi. ⁊c]
A. D. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. fol'. 90. Uel Incarñ.
fol'. 2. Uel Relig. fo. 136. Ul' Ecclie. fol. 64. Uel
Passiõis. fo. 35. Ul' Pnie. fol'. 211. ſb the. ✳ Sic
est regnuʒ celoꝝ quẽadmodũ si hõ. ⁊c.] i. p̄dica
toꝛ: vel xp̄s. ⁊c. B. C. D. E. ¶ vel ser. Funerum.
fol'. 305. sub the. ✳ Mittit falcem. ⁊c.] B.

Dñice. xxiij. post oc. coꝛ. xp̄i. Ser. an. Ex quita parte bib.

C1.
Mat. 22
A ABeuntes phari=
sei. ⁊c.] Lyra. Postq3 ostẽsum
est iudeos iuste repꝛobatos/
tanq3 cõtemptoꝛes diuine ma
iestatis. ☞ Prout inueni=
es supꝛa annota. 1. per totum:
quinte partis. ser. Dñice. 1. Aduẽtus: incipiẽs.
✳ Cũ appꝛopinq̄sset Iesus Hierosolymis. ⁊c.]
fol'. 1. In hoc capi. consequenter ostendit eos iu=
ste repꝛobatos: tanq3 contradictoꝛes diuine veri
tatis: cui ꝯtradixerunt tripliciter. Primo ipsam
refutando: ibi. ✳ Loquebatur dominus Iesus
principibus sacerdotum ⁊ phariseis in parabo=
lis/dicens. Simile est regnũ celoꝛum homini re
gi. ⁊c.] ☞ Prout inuenies supꝛa anno. 1. per
totum. quite partis. ser. Dominice. 20. post oct.
coꝛpoꝛis xp̄i. fol'. 311.) Secundo ipsam impu=
gnando: ibi. Tunc abeũtes pharisei. ⁊c. Tertio
contrarium erroꝛem amplexando: ibi. ✳ Con=

gregatis aũt phariseis. ⁊c.] ☞ Prout inue=
nies supra annota. 1. A. quinte part. sermonis
dñice. 18. post octauas corporis xp̄i. fol. 308. col.
1.) Circa secundum (quod tangit in euangelio
hodierno) ostenduntur iudei contemptores di=
uine veritatis ipsam impugnando: hoc est xp̄m
impugnãdo de veritate iusticie. Et ideo primo
ponitur phariseoꝝ fallax interrogatio. Secũdo
ipsius xp̄i vera respõsio: ibi. Cognita aũt Jesus
nequitia eorum. Circa primum aduertendum:
q pharisei maliciose conspirabant contra xp̄m:
quorum malicia primo ostenditur: et hoc qua=
drupliciter. Primo in hoc qđ dicitur. * Abeun
tes pharisei consilium inierunt.] Ut ex collocu
tione cõmuni melius perpenderẽt / qualiter pos
sent eum decipere. Secũdo / cum dicitur. * Ut
caperent eum in sermone.] Qꝛ non poterant eũ
capere in malo opere: ⁊ qꝛ facilius capitur hõ in
verbis: q̃ȝ in factis. Tertio / cũ subdit. * Et mit
tũt ei discipulos suos.] Idest hoĩes xp̄o incogni
tos ſm estimationem eorũ: vt corã ipsis audaci⁹
loqueretur: ⁊ laxaret linguam ad aliq̄d dicẽdũ:
vnde posset capi. Quarto / cum subdit. * Cum
Herodianis.] Isti enĩ Herodiani erant milites
Herodis. Qꝛ ista questio fuit facta xp̄o feria. 4.
ante passionem suã: et de Herode legitur / q ipse
erat in Hierl'm cum exercitu suo in die passiõis:
qꝛ venerat in hierl'm ꝓpter solẽnitatem pascha=
lem. Sic ergo milites Herodis missi sunt cũ dis=
cipulis phariseorum: vt discipuli possent eũ ca=
pere in sermone: ⁊ milites statim raperent eũ: vt
puniretur in corpore. Sic ergo patet qualiter mali
ciose agebant cõtra eum verbo: qꝛ primo cõmen
dant eũ verbis: vt facili⁹ inducãt eũ ad dicendũ
aliquid contra potestatem cesaris: de quo vole=
bant sibi facere questionem: vt videbitur. * Di
centes. Magister / scimus: qꝛ verax es.] In vi=
ta. * Et viã dei in veritate doces.] In sana do=
ctrina. * Et non est tibi cura de aliquo. Nõ enĩ
respicis personã hominũ.] In quo apparet tua
iusticia: et sic eum cõmendant (licet fallaciter) de
veritate vite: doctrine ⁊ iusticie. q. d. non dimit=
tes timore cuiuscũqȝ hominis: etiã imperatoris:
dicere veritatem: ⁊ tunc ꝓponunt questionẽ bri
B gosam apud eos dicentes. * Dic ergo nobis q̄d
tibi videtur? Licet censum dari cesari: an non?]
Ista q̄stio habuit ortũ a tp̄e natiuitatis xp̄i: qꝛ
prout habetur Luce. 2. c. Cesar augustus prece
pit / vt describeretur vniuersus orbis. Et hec de=
scriptio primo facta est in Judea: que est in me=
dio terre habitabilis: ⁊ in ista descriptione oẽs
ibant ad ciuitates: de quibus erant oriundi: vt
profiterentur se reddituros tributum cesari. tũc
surrexit quidam nomine Judas natione Gali=
leus: qui dicebat hoc esse iudeis illicitum: q scili
cet recognoscerent aliquem dominum in terris:
sed solum deum: qui in celis est: ⁊ multos traxit
ad se: vt habetur Actuum. 5. Et Josephus idē
refert. 20. libro Antiquitatum. Et ex tũc aliqui
huic opinioni adherebãt: quia ista opinio erat
pro libertate populi: et pro honore ipsius dei vi=
debatur. E contrario alij asserebant / q erat lici=
tum dare tributum romanis: quia pro defensio=
ne patrie militabant: ⁊ ab hostibus ⁊ a latroni=
bus defendebant: ⁊ pacem inter homines conser
uabant et iusticiam. Hanc autem questionem
maliciose proposuerunt Christo: vt si diceret nõ
esse licitum: statim caperetur tanquam contra=
rius imperatori: si autem diceret esse licitum: vi
deretur esse contrarius libertati populi / ⁊ diui=
no honori: et sic incurreret maliuolentiam po=
puli. Consequenter ponitur Christi responsio / C
cum dicitur. * Cognita autem Jesus nequi=
tia eorum.] Et primo respondet ad eorum inten
tionem: et. * Ait. Quid me tentatis hypocri=
te?] Quasi dicat. Non queritis veritatem ad=
discere: sed me in verbis capere. Et propter hoc
vocat eos hypocritas: quia aliud pretendebant:
⁊ aliud intendebant. Consequenter respõdet ad
questionem. * Ostendite mihi numisma cen=
sus.] Idest nummum: qui datur annue pro cẽ=
su imperatori. * At illi obtulerunt ei denariũ.]
Quia iste nummus: qui dabatur pro annuo cẽ
su a quolibet capitaneo domus / valebat decem
nũmos vsuales. ⁊ iõ vocabatur denarius: ⁊ erat
de argento. * Et ait illis Jesus. Cuius est ima
go hec ⁊ suꝑscriptio?] Quia imago cesaris erat
impressa in illo denario: ⁊ nomen eius in circui
tu. * Dicunt ei. Cesaris. Tunc ait illis. Reddi
te ergo que sunt cesaris cesari: ⁊ q̄ sunt dei deo.]
Quia reddere debitum: omnibus est bonum et
iustum. Non est autem inconueniens nec cõtra
dictio / q homo sit subditus homini in tempora
libus: ⁊ deo immediate in spiritualibus: ⁊ ma=
xime quia iurauerant iudei seruare fidelitatē:
⁊ reddere tributum romanis a tẽpore Pompeij:
qui iudeam fecit tributariam romanis: ⁊ audiẽ
tes admirati sunt: ⁊ relicto eo abierũt sic confusi.
¶ Consequenter (finito hoc euangelio) ostendit
quõ impugnauerunt xp̄m iudei in veritate do=
ctrine: ad quã pertinet resurrectio mortuorum:
que est de articulis fidei. Et primo circa hoc po=
nitur iudeorũ interrogatio: cum dicitur. * Ac=
cesserunt ad Jesum saducei. ⁊c.] Secundo xp̄i
responsio: ibi. * Respondens aũt Jesus. ⁊c.]
☞ De q̄bus duobus quere annotamento. 5.
per totum. quinte partis. sermonis Funerum.
fol. 316. columna. 1.
* Magister. ⁊c.] Mora. Chryso. Hec est hypo D Moralis
critaꝝ prima simulatio: qꝛ laudãt quos perdere

voluit. * Reddite.rc.] Origeñ. Mundi prin=
ceps diabolus Cesar dici potest. Nō eñ deo red
dere possumꝰ q̄ sua sunt: nisi prius principi mū
di reddiderimus que sua sunt.i.nisi deposueri=
mus malitiam vniuersam.

E Glosa. * Cum herodianis.rc.] Glo. Tanq̄ ignotis:
vt facilius deciperēt: qꝛ timebāt turbas. Quod
per se non audent: presidis manibus attentant.
Cum herodianis.i.militibus Herodis. Sub
cesare Augusto: qñ descriptio facta est: iudea fa
cta est tributaria. His tributis prepositꝰ est He=
rodes Antipatris filius alienigena: et proselytꝰ
rex iudeis ab Augusto cōstitutus. Erat ergo se
ditio in populo: alijs dicentibus debere dari tri
buta pro securitate ꝛ quiete/ cū romani ꝓ omni
bus militent: phariseis cōtra nitentibus nō de=
bere populum dei: qui decimas soluit: ꝛ cetera: q̄
lex dicit/ humanis legibus subiacere. Mittunt
igitur pharisei si possent decipere. * Non est ti
bi cura.rc.] Illuc ꝓuocant/ vt deum magis ti=
meat/ q̄ꝫ cesarem. et ideo nō debere solui tributa
dicat: vt herodiani quasi auctorem seditionis
teneant. * Hypocrite] Quia aliud sunt ꝛ ali=
ud simulant. * Reddite ergo.rc] Vel sicut Ce
sar exigit impressionē sue imaginis: sic ꝛ deꝰ ani
mā lumine sui vultus signatā.

F Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis
ser. Passionis: incipieñ.fol.35. Vel ser. Pctōꝝ.
fol.189.sub the. * Pharisei cōsilium inierunt/
vt caperent Jesum in sermone.rc.] A.E. ¶ Vl
ser. Prelatoꝝ.fol.90.sub the. * Verax es: et in
veritate doces.rc.] A. ¶ vel ser. Ferie.4. Cine=
rum.fo.75. ¶ vel ser. Dñice.1. q̄dragesime. fol.
83.sub themā. * Quid me tentatis hypocrite?]
C.D. ¶ vel ser. Religiosoꝝ.fo.136.sub themate
* Reddite que sunt cesaris.rc.].D.E.

Ferie.iiij.dñice.xxiij.post oc.

Corporis xpi.ser.annot. Ex q̄nta parte Biblie.

¶ I. Mat.17 A

Cum venisset.rc.] Lyra. In h
capi. declarat xp̄s se esse preci
um nostre redemptiōis: ꝛ di=
uiditur i duo. Qꝛ primo ostē
dit suam futurā passionē. Se
cundo ex quodā facto decla=
rat sue passionis efficaciā: ibi.
Cū venissent.rc. In prima parte dicit sic. * Cō
uersantibus autem eis.] Idest Jesu ꝛ discipu=
lis suis. * In Galilea.] Que erat terra vbi fue
rat conceptus ꝛ nutritꝰ. * Dixit illis Jesus. Fi
lius hominis tradendus est in manus hoim.]
Quia per instinctū demonis intrantis cor Ju=
de traditus est in manus iudeorum: vt habetur
Johā.13. Et a iudeis traditus est in manus gē=
tilium. * Et occidēt eum: ꝛ tertia die resurget.]
Cum morte sua predixit resurrectionē suam: ne
in passione eius incurrerēt desperationez. * Et
contristati sunt vehementer.] Qꝛ eius societas
ita erat dulcis ꝛ grata/ q̄ non mirum est si cōtri
stati sunt/ passione eius audita. ☞ Quere d
hac materia supra annota.1.A. quinte par. ser.
Ferie.4. Dñice Septuagesime: incip̄. * Egres
sus Jesus per Galileā.rc.] fol.68.col.3.) Con=
sequenter (in euangelio hodierno) ostendit pas
sionis eius efficacia: que est libertas vera: quia
per passionem xp̄i sumus a seruitute diaboli li=
berati: ꝛ ista libertas sic declaratur: cum dicitur.
* Cum venisset dñs Jesus ꝛ discipuli eius Ca
pharnaū: accesserunt qui didrachmam accipie
bant ad Petrum.] Capharnaum erat ciuitas
principalis in Galilea: ꝛ ideo ibi manebāt qui
tributum colligebant ex parte romanoꝝ: quibꝰ
iudea erat subiecta: ꝛ quilibet capitaneꝰ domꝰ
soluebat didrachma: ꝛ valet didrachma duplex
drachma. Drachma autez est octaua ps vncie:
et valet sex obolos. Obolus autem valet quan=
tum vnꝰ paruꝰ turonēsis: et sic q̄libet capitaneꝰ
soluebat annuatim quasi duodecim turonēses.
Ista aūt possunt colligi ex his: que dicunt Pa=
pias ꝛ Isidorus/ de ponderibus. Isti igitur qui
didrachmā accipiebant a quolibet capitaneo.
* Et dixerunt ei. Magister vester non soluit di
drachmā?] Non faciebant mentionem de apo=
stolis: qꝛ non accipiebāt nisi a capitaneis: vt di=
ctum est. * Ait. Etiā.] Q.d. hoc est verum. * B
Et cū intrasset in domū/ preuenit eum Jesus.]
Ea que facta erant in eius absentia sibi predicē
do: et in hoc ostendit/ q̄ nihil latebat ipsum. Se
quitur. * Dicens. Quid tibi videtur Simon?
Reges terre a quibus accipiunt tributū vel cen
sum: a filijs suis/ an ab alienis?] Hoc autem in
terrogauit non ignorans quid erat responsurꝰ:
sed vt ex sua responsione melius informaret euz
de veritate. * At ille dixit. Ab alienis. Dixit il
li Jesus.] Concludendo veritatem. * Ergo li=
beri sunt filij.] Ipse aūt xp̄s erat filiꝰ dei ſm na=
turam diuinā: et per consequēs nulli subiectus.
Similiter ſm naturam humanā erat filius Da
uid: ꝛ per consequens liber a tributo. Et ex hoc
sequit̄/ q̄ apostoli: qui erant de eius familia: es
sent liberi. Verūtamen ne scandalizarent̄ illi: q̄
colligebant: voluit tributum reddere. Ad cuius
euidentiam considerandum/ q̄ scandalum ali
qñ oritur ex malitia: quale fuit scandalum pha
riseorum: et tale est contemnendū: sicut dictū est
Mat.15. ☞ Et supra annota.1. quinte ptis.
ser. Ferie.4. Dñice.3. q̄drage. incip̄. * Accesse
runt ad Jesum.rc.] fol.126.col.4.) Aliquan=

do oritur ex ignorātia: et tale scandalū vitandū est. Salua tm̄ triplici veritate .s. iusticie: vite/et doctrine: et tale erat istud scādalū: qꝛ illi qui col ligebāt tributū: erant gentiles: legem ꝛ ꝓphetas ignorātes: et ꝓpter hoc ignorabant/ ꝙ xp̄s esset immunis a tributo. Tum qꝛ filius dei secundū naturā diuinā. Tum qꝛ filius Dauid secundū naturam humanā: qꝛ non tenebant talia scire. Dare autem eis tributū/ non est cōtra veritatē vite/iusticie ꝛ doctrine. Ideo xp̄s voluit dare ꝓ pter scandalū vitandū. Eadem ratione ecclesia in aliquibꝰ terris: vbi non est consuetū decimas
C dare: non repetit decimas: ad scādalū vitandū: et hoc est quod dicit xp̄s. * Ut autem non scan dalizemus eos: vade ad mare et mitte hamū.] Ex quo patet ꝙ xp̄s erat ita pauper/ ꝙ non ha= bebat vnde posset soluere tributū. Sequit. * Et eum piscem: qui primꝰ ascēderit/ tolle: et aperto ore eius inuenies staterem.] Ex quo patet eius diuinitas futura cōtingentia certitudinalit pre dicendo. * Illum sumens da eis pro me et te.] Stater enim valet duplex didrachma. Christꝰ enim voluit dare tributū pro se et pro Petro: qꝛ Iaȝ Petrū fecerat capitaneū super alios aposto los: vt habetur Matth.16.capitulo.
D Moralit. * Cum venisset.ꝛc.] Moralit. Didrachma cō tinet duplicem drachmā: et per vnam potest in= telligi penalitas corpoꝝ .s. fames/ꝛ sitis: et hmōi Per aliā autē penalitas mentis .s. Timor tristi= cia et huiusmodi. Hanc autē duplicē drachmā debet reddere quilibet imperatori omnium pro peccato primoꝝ parentum: quod facit patienter tolerando penalitates dictas. Licet autem xp̄s non haberet peccatum: tamen reddere voluit ꝓ salute omnium: et quia carnem assumpsit simi= lem peccatrici.
E Hysto. * Cum venisset.ꝛc.] Glo. Per Augustum ce= sarem iudea facta est tributaria: et omes censi ca pite ferebant. Unde et Luc.2. Joseph cum Ma ria profectus est in Bethleē. Rursus qꝛ nutritꝰ est in Nazareth: quod est oppidū Galilee vrbi Capharnaū subiacens: poscuntur tributa: et ꝓ signoꝝ multitudine nō audent ipsum aggredi: sed conueniunt discipulum siue maliciose/ siue fideliter: vtrum reddat tributa. An contradicat cesari? * Quid tibi videtur?] Anteꝗ̄ Petrus suggerat dn̄s interrogat/ne scandalizētur disci= puli ad postulationem tributi: cum videant eū nosse: que eo absente gesta sunt. * Reges terre] Dn̄s noster et secundū carnem filius regis erat/ ex Dauid natus/ et omnipotētis verbum: ergo vt filius regum tributa non debebat: sed pro hu militate carnis decet eum implere omnem iusti ciam. * Ergo liberi.] Liberi sunt filij regni in omni regno: tunc multo magis liberi sunt filij il lius regni: sub quo sunt omnia regna/ in quo= libet terreno regno. * Et eum piscem.] Allego. F
Christus est piscis in hoc Mari moratꝰ: qui ꝑ mus morti pro redemptione se obtulit: vt id qd̄ in ore eius .i. in confessione fuerat inuentum: ꝓ Petro et dn̄o daretur: et bene idipsum precium: sed diuisum: qꝛ pro Petro quasi pro peccatore: dn̄s autem peccatum non fecit. Stater dicitur: qui habet duo didrachmata: vt ostenderetur si= militudo carnis/ dum codē precio dn̄s et seruꝰ liberantur. Sed etiam simpliciter intellectꝰ edi ficat: dum dominꝰ tante fuit paupertatis/ vt vn de daret tributa non haberet. Judas quidē co munia in loculis habebat: sed res pauperꝝ in su os vsus conuertere nefas duxit: idipsum dans exemplum nobis. ¶ Christus est piscis. Mare mūdus. Hamus/ mors. ¶ Christus gerebat pre cium nostre redemptionis. Quod autē preciū in ore piscis inuentum est: significat redempti= onem nostram ore xp̄i prenūciatam esse. Ille cē sum soluit: qui nihil possidebat: tu qui lucrum seculi sequeris: cur seculi obsequiū nō agnoscis? ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Passionis incipien. Folio.35. ¶ Uel sermonis. G Auctor.
Penitentie. Folio.211. ¶ Uel sermonis. Pecca torum. Folio.189. ¶ vel sermonis. Religiosoꝝ. Fol.136. sub themate. * Eum piscem/qui pri= mus ascenderit tolle.ꝛc.] D.E.F. ¶ vel sermo. Incarn. Folio.2. sub themate. * Reges terre a quibus accipiunt tributum? ꝛc.] B.D.

ferie.vj. dn̄ice.xxiij. post.oc.

Corpoꝝ xp̄i sermo. Anno. Ex quīta pte Biblie.

Conuenerunt ad dn̄m Jesum pharisei.ꝛc] Lyra. Hic primo ¶ I. Mar.7. A
describitur phariseorum obser uatio vana. Secundo eorum interrogatio maligna/ibi. Et interrogātes pharisei. Tertio eorū confutatio vera/ibi. At ille respondens. Sententia vero istarum partiū patet ex dictꝭ Matth.15. ☞ Prout inuenies Annot.1.A. quinte partis. sermonis. Ferie.4. Dominice.3. quadragesime. incipien. * Acces serunt ad dominum Jesum.ꝛc.] Fol.126. Col. 4. Exceptis que sequunt. * Conuenerunt ad dominum Jesum pharisei: ꝛ quidam de scribis venientes ab hierosolymis.] Uolentes per mū ditiam exteriorem pretendere/ ꝙ haberent inte= riorem: cum tamen essent pleni iniquitate et im mundicia secundum quod dicitur Matth.23. ☞ Et supra Annot.1.B. quinte partis. ser. Ferie.6. Dominice.15. post octauas Corporis.

xpi incipien̄. * Ve vobis scribe et pharisei.ꝛc.] Fol.298.colūna.2.) Et hoc est quod subditur. * Et cum vidissent quosdam ex discipulis ei⁹ cōmunibus manibus/id est non lotis manducare panes/vituperauerunt. Pharisei enim et omnes iudei nisi crebro lauent manus:non mā ducant/tenentes traditionem senioꝛum. Et a foro nisi baptizentur non comedunt.] Quando enim exibant ad negocia exterioꝛa in publico: reputabant se immunditiam aliquam contrahere ab alijs: qui tamen erant melioꝛes ipsis/et ideo redeuntes a talibus negocijs lauabant se anteq̄ꝫ comederent: quasi purgantes immunditiam ab alijs contractam:sequitur. * Et alia multa sunt:que tradita sunt illis seruare:baptismata calicum et vrceoꝛum: et eramentoꝛum et lectoꝛum. Et interrogabant eum pharisei et scribe. Quare discipuli tui nō ambulāt iuxta traditionem senioꝛum/sed cōmunib⁹.] Interlinearis immūdis. * Manibus manducāt panē? At ille respondens/dixit eis. Bene prophetauit Esaias de vobis hypocritis (sicut scriptum est.) Populus hic labijs.] Extrinsec⁹. * Me honoꝛat: coꝛ autem eoꝛum longe est a me.] Et quia longe est coꝛ. * In vanum autem me colunt. Docentes doctrinas et precepta hominum.] Non dei. * Relinquētes mādata dei.] Necessaria. * Tenetis traditiones hominum.]

B Moralit. * Conuenerunt.ꝛc.] Moraliter. Spūaliter illotis manib⁹ manducare/est immunde viuētes eucharistiam tractare. * Populus hic labijs me honoꝛat.ꝛc.] Labijs et non coꝛde deum honoꝛare est:bene loqui/et male viuere.

C Glosa. * Conuenerunt.ꝛc.] Glosa. Beda. Patet quā vera sit cōfessio domini ad patrem/qua dicitur. Matth.11.d. Quia abscondisti hec a sapiētib⁹ ꝛ prudentibus: ꝛ reuelasti ea paruulis. Indocti veniunt: infirmos adducunt/vt vel fimbriam eius contingant. Et ideo cupita salute potiunt̄. Pharisei vero et scribe: qui doctoꝛes populi esse debebant:non ad verbum audienduꝫ: nō quasi ad medicum: sed ad questionum pugnas concurrunt. * Et cum vidissent quosdam ex discipulis eius cōmunibus manibus.] Hiero. Immundis. Vel cōmunibus manibus: coionem gentium significat. Munditia phariseoꝛum sterilis est: coio apostoloꝛuꝫ non lota/extendit palmites suos vsq̄ꝫ ad mare. Seq̄tur. * Idest non lotis manducare panes/vituperauerunt.] De non lotis coꝛpoꝛis manibus vituperant:cum in eoꝛum operibus nihil immundicie inueniatur. Ipsi aqua exterius loti conscientie liuoꝛe: int⁹ sunt polluti. * Pharisei enim et omnes iudei nisi crebro lauent manus/non manducāt.] Beda. Supersticiosa hominum traditio crebrius lauari/ob manducandum:et huiusmodi. Sed necessaria doctrina veritatis eos iubet: qui panem vite:qui de celo descendit: manducare desiderant: crebro elemosynaruꝫ alioꝛumq̄ꝫ iusticie fructuum lamento sua opera purgare. * Baptismata calicum et vrceoꝛum.ꝛc.] Frustra vasoꝛum baptismata seruant: qui coꝛdium suoꝛū et coꝛpoꝛuꝫ soꝛdes negligunt. Non enim hoc de materialibus manibus dictum est:sed pro mentium emundatione: et operum castigatione/et animaruꝫ sanctimonia/et salute. * Quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem senioꝛum?ꝛc.] Mira stulticia. Filium dei arguunt:quia non seruat precepta hominum. Manus autem.i.opera non coꝛpoꝛis/sed anime lauande sunt:vt fiat in illis verbum dei. * Bene prophetauit de vobis hypocritis sicut scriptum est. Populus hic labijs me honoꝛat: coꝛ autem eoꝛum longe est a me.] Hiero. Latratum phariseoꝛum reprimit furca rationis:idest Moysi ꝛ Esaie increpatiōe:vt et nos hereticos verbis scripture vincere possimus.

D

☞ Applica ad hec aliqua de Ar:not.sermo. Peccatoꝛum incipien̄. Folio.189.sub themate. * Conuenerūt ad Jesuꝫ pharisei.ꝛc.] A.C. vel sermonis. Apostoloꝛum.folio.82. C vel Sacramenti. Folio. 14.sub themate. * Quare discipuli.ꝛc. Paneꝫ manducāt?] A.B.C.D. C vel sermonis. Religiosoꝛuꝫ.folio.136.sub themate. * Popul⁹ hic labijs me honoꝛat.ꝛc.] B. C vel sermonis. Ferie.4. Cinerū. Folio.75.sub themate. * Bene prophetauit Esaias de vobis hypocritis.ꝛc.] A.D.

E

F Quare

Dñice.xxiiij.post oc.coꝛ.xpi. Ser.an. Ex quita parte bib.

C 1. Mat.9 A

Oquēte dño Jesu ad turbas: ecce princeps vnus] Lyra. In hoc capitulo ponuntur quedam miracula ad confirmationē discipuloꝝ xpi. Et primo incipit euāgelista narrare primū miraculum: secundo interponit quoddam aliud in medio factum/ibi. Et ecce mulier. Tertio reuertitur ad primum:ibi. Et cum venisset. Primum antē miraculū fuit de suscitatione cuiusdaꝫ puelle defuncte: ꝛ hoc incipit narrare:dicēs. * Loq̄nte Jesu ad turbas.] Rep̄hendēdo eos.

Sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

*Ecce princeps vnus accessit.] Qualis autez
fuit princeps iste: nõ exprimitur hic: sed habet.
Marci.5. Et Luce.8. Vbi dicitur ꝙ erat prin=
ceps synagoge. Judei enim habebãt tm̃ vnum
templum: vbi poterant offerre et immolare.s.in
Hierusalẽ: sed in alijs ciuitatibus et villis habe
bant loca determinata: in quibus conueniebat
populus ad orandum ⁊ audiendũ verbum dei:
et tractandũ de his: que pertinebãt ad cõmunez
vtilitatẽ populi: et ille: qui preerat/cuius aucto
ritate congregatio fiebat: dicebatur princeps sy
nagoge: talis erat iste: qui accessit ad Jesuz. *
Et adorabat eum.] Faciendo.s.sibi reuerentiã
debitam et. * Dicens. Dñe filia mea modo de
functa est: sed veni impone manũ tuã super cã/
⁊ viuet.] Marcus autem dicit: ꝙ dixit eam esse
in extremis. Lucas autem ꝙ moriebatur: et hoc
est verum: qñ pater recessit ab ea/ et venit ad Je
sum: sed anteꝗ̃ Jesus veniret ad domuz patris
eius/filia mortua est: ꝓpter quod nũcij superue
nerunt de domo: qui dixerunt. Noli vexare ma
gistruz: quia defuncta est filia tua: credentes/ꝙ
xp̃s nõ posset suscitare eam a mortuis: licet pos=
set eam sanare. Mattheus igitur ista omittit:
vt breuius scribat: et accipit patris verbum ab
illo tempore: quo recepit nũcium: qꝛ assecuratꝰ
per xp̃m dicentez sibi. Confide (vt dicit Marcꝰ)
B credidit ipsam suscitandã per ipsum. * Et sur=
gens Jesus sequebatur eum/ et discipuli eius.]
Pergens.s. ad domuz eius propter fidei sue me
rituz. Consequẽter interponitur miraculũ de sa
natione mulieris hemorroisse: quod fecit xp̃s in
via eundi ad suscitationẽ puelle: quod fecit du=
plici de causa. Prima fuit vt ostẽderet nobis/ꝙ
non solum in termino: sed in via debemꝰ bonis
operibus occupari. Secũda fuit/vt per miracu
lum factũ in via archisynagogꝰ hoc videns cer
tificaret̃ de suscitatiõe filie sue in termino. Dicit
igitur euãgelista. * Et ecce mulier: que sangui
nis fluxum patiebatur duodecim annis.] Hoc
exprimitur/ vt ostendat infirmitatis ꝓlixitatẽ/
et curatiõis difficultatẽ. * Accessit retro.] Xp̃s
enim erat in turba magna: vt dicunt Marcꝰ et
Lucas: et ideo non poterat de facili habere acces
sum ad eum. * Et tetigit fimbriam vestimenti
eius.] Christꝰ enim portabat vestimentũ suum
ad modum iudeoꝝ. Ad cuius euidentiã scien=
dum/ꝙ populus iudaicꝰ: de quo xp̃s erat nasci
turus ſm carnem/ debebat pollere quadam san
ctitate speciali p̃ alijs populis: et ab eis distigui:
et ideo data est eis circũcisio: vt quoddam signũ
distinctiuuz in carne. Similiter data est eis lex/
vt haberent quendã specialem modum viuẽdi.
Similiter preceptũ fuit eis in habitu distingui:
vt patet Nu.15.d. Loq̃re filijs Israel/ vt faciant
sibi fimbrias: per quattuor angulos palliorum
ponentes in eis vittas hyacinthinas. Vitte eni
hyacinthine: que erant celestis coloris/designa
bant/ꝙ debebant habere cõuersationẽ eminẽtez
pre ceteris: ſm ꝙ Paulꝰ dicit ad Phil'.3. Nostra
autem conuersatio in celis est. Unde sequitur
ibidem Nu.15.b. Vt recordentur mandatoruz
dei: et sint sancti dño deo suo. Talem ergo vestez
portabat xp̃s: sicut et alia legalia obseruauit/
vsqꝫ ad passionẽ: et ideo mulier tetigit fimbriaz:
quia illud/quod est in angulo pallij: quod est a
parte posteriori: facilius potest attingi. * Dice
bat enim intra se.] Scilicet credendo. * Si teti
gero tantum vestimentũ eius: salua ero.] Non
quia vestimẽta habeãt aliquam virtutẽ sanãdi:
sed qꝛ per hoc declarat̃ virtus illoꝝ: quorũ sunt
vestimẽta. * At Jesus cõuersus et videns eã.] C
Idest approbãs ipsius fidem. * Dixit. Cõfide
filia. Fides tua te saluaz fecit. Et salua facta est
mulier ex illa hora.] Cõsequẽter reuertitur euã
gelista ad narrandũ miraculũ primo ꝓpositum
de suscitatione puelle/ dicens. * Et cuz venisset
Jesus in domũ principis: et vidisset tibijcines.]
Diuerse melodie excitant diuersas passiones in
hoie. Alique enim excitant audaciaz: sicut pa=
tet in bellicis tubis: ⁊ aliq̃ deuotionẽ: vt patet in
canticis eccl'iasticis: et alique leticiã: sicut patet
in diuersis instrumẽtis musicis. Et alie excitãt
fletum et lamentationẽ: et talibus vtebant̃ an=
tiq̃tus in sepulturis magnaꝝ personarũ: vt pro
uocaretur multitudo ad fletum: ⁊ tales dicũtur
hic tibijcines: carmẽ.s. lugubre cantantes. * Et
turbam tumultuantem.] Idest lachrymantez
et eiulantẽ: et illud vocatur tumultus: qꝛ causat
sonũ confusum. Seq̃tur. * Dicebat. Recedite:
non est enim mortua puella.] Quia licet esset
mortua secundum viam nature: tñ nõ erat mor
tua illi: qui poterat eam suscitare. * Sed dor=
mit.] Quod dicit: qꝛ poterat eam ita facilit̃ su=
scitare: sicut homo potest aliuz hominẽ a somno
excitare. * Et deridebãt eum.] Credentes ꝙ lo
queretur ex ignorãtia: qꝛ sciebant eam mortuã.
* Et cum eiecta esset turba.] Ex quo enim erãt
increduli/ non erant digni videre miraculũ: qꝛ
scriptum est Matth.7. Nolite sanctũ dare cani
bus. * Intrauit.] Cum Petro et Johãne ⁊ pa
tre et matre puelle: vt expressius dicitur Marci.
5. ad hoc/ vt isti essent testes miraculi. * Et te=
nuit manuz eius.] Per tactum enim curabat:
vt ostenderet/ ꝙ illa humanitas erat instrumẽ=
tum diuinitatis miracula facientis. * Et dixit.
Puella surge. Et surrexit puella.] Ad vitã per=
fecte restituta. * Et exijt fama hec in vniuersaz
terram illam.] ☞ Quere supra de hoc secũ=
dum alium euãgelistam Anno.1. q̃nte partis.

sermo. Ferie.6. Dñice.2.post octauas corporis
xpi. incipieñ. * Venit ad dñm Jesum vir.rc.]
Fol.265. Colūna.4.

D * Loquēte dño Jesu.rc.] Moralit. Princeps
Moralr iste fuit archisynagogus: per quem significatur archieps: cuius filia dicitur quelibet suffraganeorū suorum eccl'ia: que tunc moritur/ quādo errore aliquo in fide vel moribus depravatur: et tunc archieps debet erga deum (quantū potest) pro suscitatiōe ei⁹ laborare. * Et ecce mulier.] Hec mulier gētilitatē significat: que fedata fuit effusione sanguinis martyrū tēporib⁹ duodeciz imperatorū: quorū Nero fuit primus: qui persecutionē primā mouit contra eccl'iam. Hec autez mulier fimbriaz vestimenti xpi tetigit/ quando Constantin⁹ fidem incarnatiōis credidit: et alij gentiles eius exēplo. Humanitas enim vestimētum diuinitatis est in xpo. De quo dicitur Phil. 2.a. In similitudinē hoim factus est: et habitu inuent⁹ vt homo: et tunc a fluxu sanguinis sanata fuit: quia fundere sanguinem catholicum cessauit.

E Ecce princeps.rc.] Glo. Marcus et Lucas di=
Glosa cunt archisynagogū noīe Jairum et filiam non mortuam: sed morti proximā. Sed Mattheus causa breuitatis dicit rogasse: quod cōstat factū esse: nec attēdit verba patris: sed quod cogitauit et voluit. Ita enim desparabat: vt potius vellet reuiuiscere/ quā nō putabat viuā inueniri posse. Utrūq; enim petitum est: vt vel morientē saluaret/ vel mortuam suscitaret. Archisynagogus: Moysen significat. Dicitur Jair⁹.i. illuminās vel illuminat⁹: q2 accepit verba vite dare nobis. ¶ Videns dñm in carne venturū: cadit ad pedes eius dicens. Quod infirmum est dei: fortius est hoibus. Pro filia rogat: idest .p synagoga: que sola lege instructa/ vnica ei erat: que lege et prophetis educata: postq̄ filios deo generare debuit spirituales: erroribus languens: in peccatis moritur. Prius pro ea patres rogauerūt: tñ magna fides gentiū prius impetrauit. Synagoga in ciuitate legis: et in domo: in qua vnius dei cult⁹ est/ moritur/ et suscitatur. Hec non in domo/ nō in vrbe: a qua per legem excludebatur: sed in itinere pergente dño sanatur. Vñ et apl'i. Vobis oportebat primū predicari verbum dei: sed quoniam repellitis illud τ indignos vos iudicatis: ecce conuertimur ad gentes. Actuū.13.g. Secūdum Marcuz τ Lucam: mulier omnē substātiā in medicos erogauit: nec curari potuit: q2 quāto magis gētilitas vires naturalis industrie ad phos expendit: qui recte viuēdi precepta hoib⁹ se dare .pmittebāt: tāto minus poterat a sordib⁹
F liberari: sed vbi celestē medicū cognouit adesse: cepit remediū sperare et q̄rere. * Mulier que.] Salutē iudeis paratā: spe certa precripuit gentilitas. * Duodeciz annis.] Duodecim annis fluxit: sicut et illa filia creuerat duodenis: q2 et quo synagoga cepit deo famulari: cepit gentilitas idolatria τ peccato pollui. * Accessit.] Credidit. Dixit: q2 his tribus. Fide: verbo: et opere omnis salus acquiritur. * Si tetigero tñ fimbriā.] Nō vestē. Quia nō vidit in carne dñm: s3 suscepit per apostolos incarnatiōis verbū. Beatus qui vel extremā partē verbi fide tangit. * Cōfide filia.] Credidit vtiq;/ que petijt: sed inculcat robur τ perseuerantiā fide. * Vidisset q; tibijcines.] Tibijcines sunt carmē lugubre canētes. ¶ Hi sunt magistri merore suo subditos demulcētes: τ turbā iudeorū aduersus doctrinā xpi calcitrātiū. * Et turbā tumultuātē.rc.] Quia synagoga leticiā dñice inhabitatiōis .p infidelitate amisit. q. inter flentes et eiulātes mortua iacet. Solum iudiciū patebat/ cum expulit gētes dicens Matth.15.c. Nō suz missus nisi ad oues que perierūt. Non q2 sine misericordia esset de⁹: vel eius iudiciū: sed post patuit in susceptione. * Non est enim mortua.] Vobis mortua est: deo autē: qui suscitare potest/ dormit: taz in ani
ma/ q̄ in corpore. * Et cum eiecta esset.] Idest G
cū reprobati essent irrisores: intrauit in electorū mentes. ¶ Moraliter. Turba curarū eijcienda est/ vt anima resurgat. Secūdū Lucā eiecta turba nullus adhibetur: nisi Petr⁹. Jacob⁹ et Johannes: τ pater et mater puelle: q2 blasphemis τ irrisorib⁹ nō sunt reuelāda mysteria: s3 fidelib⁹: qui honorēt. Vñ Luce.7.c. Justificata est sapientia a filijs suis. * Et tenuit manū ei⁹.] Nisi prius manus iudeorū: que sanguine plene sunt:
mūdate sint a morte: nō resurgūt. Tenuit manū
leprosam Moysi: per quod carnalia opera spū= H
aliter intelligi fecit. ¶ Moraliter. Puella signat peccati delectationē adhuc corde tectā: nonduz opere perpetratā: cuius facilem correctionē dñs ostendit dicēdo puelle. Surge. Nā in alijs duobus: quos suscitauit: aliquā videt fecisse morā. Vel in dicendo/ vel in expectādo. vt Luce.7.c. Juuenis/ tibi dico surge: et Joh.11.c. pro Lazaro fremuit spū: turbauit se: fleuit: clamauit. Pro quo sunt deuote sorores.i. solicite cogitationes. Puella iam in domo paucis arbitris surgit: et eis: vt nemini manifestēt p̄cipit. Juuenis extra portā multa turba cōmitante. Lazar⁹ quoq; coram multis: quia publica noxa publico eget remedio: leuis leuiori: et secreta potest deleri penitentia.

☞ Applica ad hec aliq̄ de Annot. sermonis I Audito
Prelatorū incipieñ. fol.90. sub the. * Ecce princeps.rc.] D. ¶ vel ser. Epiph. fol.39. sub the. * Ecce mulier accessit et tetigit.rc.] D.F. ¶ Vel

sermo. Fidei. fol. 59. sub the. * Fides tua te salvam fecit.] E. vel ser. Religiosorum. fol. 136. sub the. * Cum eiecta esset turba. etc.] vel. * Tenuit manum eius.] Et maxime Anno. 22. prime partis. eiusdem sermo. Religiosorum. Fol. 138. Colu. 2. C vel ser. Peccatorum. fol. 189. sub the. * Puella surge.] H. C vel sermo. Funerum. fol. 305. sub the. * Non est mortua puella. etc.] E.

ferie. iiij. eiusdem dominice. xxiiij.

post octa. Cor. xpi ser. An. Ex quinta parte Bib.

Interrogavit dominum Jesum unus. etc.] ☞ Quere Anno. 1. quinte partis. ser. Ferie. 4. Dominice. 15. post octavas Corporis xpi. Folio. 297. col. 4.

Ecce ego mitto vos sicut agnos] usque. * Mercede sua] ☞ Quere an. 1. quinte p. sermo. Vigiliarum apostolorum. in communi sanctorum. Folio. 2. col. 1.

ferie. vj. eiusdem Dominice. xxiiij.

post octa. Cor. xpi ser. An. Ex quinta parte Bib.

Dicebat dominus Jesus turbis iudeorum. etc.] Ly. Posteaque ostendit primo per duplex celebre signum quod iudei fuerunt contemptores divine maiestatis. ☞ Prout invenies Anno. 1. per totum quinte partis. sermo. Dominice. 1. adventus incipien. * Cum appropinquasset Jesus hierosolymis. etc.] Fol. 1. Col. 1.) Et secundo idem ostendit facto patenti. ☞ Prout invenies Anno. 1. per totum quinte partis. ser. Ferie. 3. Dominice. 1. quadrag. incipien. * Cum intrasset Jesus hierosolymam. etc.] Fol. 98. Col. 2. In euangelio hodierno) tertio hoc idem ostendit verbo rationabili: et hoc dupliciter. Primo quia legem a deo receptam non servaverunt. Secundo quia legislatorem xpm impugnaverunt. ☞ Prout invenies Anno. 1. per totum quinte partis. ser. ferie. 6. Dominice. 2. quadrag. incipien. * Homo erat paterfamilias. etc.] fol. 111. Col. 3. Circa primum dicit sic. * Homo quidam habebat duos filios.] Homo iste: ipse est deus: qui dicitur homo propter hoc: quod homo est ad imaginem dei factus: et propter humanitatem assumptam. Isti duo filii sunt duo populi: gentiles et iudei. * Et accedens ad primum.] Idest ad gentilem populum: qui incepit a Noe. Iudei autem ab Abraham vel ab ipso heber. Unde dicti sunt hebrei: quia heber fuit longe posterior ipso Noe. Sequitur. * Dixit.] Scilicet primo idest gentili populo. * Fili, vade hodie: operare in vineam meam.] Idest fac iusticiam: quia nunquam deus destitit homines incitare ad bonum per occultos instinctus. * Ille autem respondens ait. Nolo.] Quia gentiles per totum mundum ad idolatriam declinaverunt. * Postea autem penitentia motus abiit.] Quia gentiles ad predicationem xpi et Apostolorum credentes: opera penitentie humiliter egerunt. * Accedens autem ad alterum.] Hoc est ad iudaicum populum. * Dixit similiter.] Per Abraham et alios patriarchas et Moysen quod scilicet facerent opera iusticie. * At ille respondens ait. Eo domine.] Quia iudei obligaverunt se ad serviendum domino per susceptionem legis. Unde dixerunt. Exo. 24. d. Cuncta que locutus est dominus faciemus. * Et non ivit.] Quia iudei legem susceptam non observaverunt: sed ad idolatriam et prophetarum occisionem: et ad infinita mala declinaverunt: ut habetur libro Iudicum: et libro Regum. B
* Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: primus.] Non enim aliter poterant respondere: quia minus malum est non promittere, quam promissum non servare. * Dicit illis Jesus.] Ex responsione eorum confutans eos. * Amen dico vobis: quia publicani et meretrices precedunt vos in regno dei.] Quasi diceret, non solum gentiles: sed pessimi de gentibus erunt maioris meriti apud deum, quam vos. Quia secundum Hiero. simulata sanctitas duplex est iniquitas: et hoc vitium potissime vigebat in sacerdotibus: et levitis. Et ad declarationem sui dicti subdit. * Venit enim ad vos Johannes in via iusticie.] Quia opera perfectionis faciebat: et iterum: quia xpm annunciabat: qui est ipsa iusticia sempiterna. Ut habetur. Dan. 9. * Et non credidistis ei.] Opera eius imitando: et doctrinam eius audiendo. * Publicani autem et meretrices crediderunt ei.] Ad predicationem eius penitentiam agendo. * Vos autem videntes.] Istorum scilicet penitentiam. * Nec penitentiam habuistis postea: ut credentes ei.] Ad imitationem eorum. Ex quo sequitur aggravatio peccati sacerdotum et phariseorum. * Qui habet aures audiendi, audiat.]

* Homo quidam. etc.] Moraliter. Per primum filium: qui primo renuit patris preceptum: sed postea fecit: significantur peccatores, qui penitent postea viriliter operantes. Per secundum vero filium: qui facere voluntatem patris promisit: et non fecit: significantur illi: qui operari virtuose se promittunt: sed non faciunt. de quibus sunt multi religiosi profitentes servare magna: scilicet euangelica consilia: cum tamen non observent etiam precepta. Propter quod seculares etiam peccatores (tamen postea penitentes) eis coram domino preponuntur. C Moralr

✱ Homo quidam habebat duos filios.&c.] Interlinea. Populos. Gentilem: quia Noe: quia prius fuit Gentilis q̃ Judeus.

D Glosa ✱ Homo quidam.] Glo. Facta sacerdotibus cauta respõsione/ statim infert parabolã: qua et illos impietatis arguat: et ad gentes regnuz dei transferendũ doceat. ¶ Ut simpliciter: hec parabola est non de gentib⁹ et de iudeis: sed de peccatoribus & iustis: vt postea dñs disserit. Amẽ dico vobis: q2 publicani et meretrices precedunt vos in regnũ dei Matth.21. ✱ Fili. Uade hodie.] Ex quo homo condit⁹ est/ legez habuit. Quod tibi nõ vis fieri: alij ne fecer[is] Matth.7.d. ✱ Dicunt ei. Primus.] In quibusdã codicibus habetur/ pro primus/ nouissimus. Intelligũt eniz veritatez: sed tergiuersando/ vel subterfugiẽdo/ noluũt dicere quod sentiunt: vt & de baptismo Johãnis. ✱ Johannes in via iusticie.] Johãnem iudei contẽnentes: nec viam iusticie cõprehenderunt: nec de operib⁹ malis penitentiã egerũt. ✱ Uos autem videntes.] Greg. Quia aperte nolebant respõdere sapientie: in parabolis capiuntur. ☞ Reliqua quere in Additione.2.et Replica .s. Utruz hebrei dicti sunt ab heber vel Abraam.&c.

☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Epiph.fol.39. ¶ vel ser. Peccator.Fol.189.vel sermo. Religiosor.fol.136. Et ser. Incarñ.fol.2. sub the. ✱ Homo quidã habebat duos filios.] A.C.D. ¶ vel ser. Penitentie. Fol.211.sub the. ✱ Penitẽtia mot⁹ abijt.] A. ¶ vel ser. Omniũ sanctor. Et Magdalene Tomo.2.sub the. ✱ Meretrices p̃cedẽt vos.&c.] B. ¶ vel ser. Joh. bap. Tomo.2.sub the. ✱ Uenit eni Joh.bap.] B. ¶ vel ser. Fidei. Fol.59.sub the. ✱ Non credidistis.] B.

Dñice.xxv.post.oc.cor.xpi.sermo.an. Ex quita p̃te Bib.

¶ I. Johã. 6 Cum subleuasset oculos Jesus/ & vidisset.&c.] ☞ Quere Annotamento. 5.B. ãnte p.sermo. Dñice.4. quadrage. folio.138. Col.2.

ferie.iiij. eiusdẽ dñice sermonis Annotamẽta Ex quinta parte Biblie.

¶ I. Lu. 10. Dixit dñs Jesus discipu.suis. Ecce ego mitto vos.&c.] vsq3. ✱ Mercede sua.&c.] ☞ Quere annotamẽto.1. quinte partis.sermonis Uigiliarum Apostolorum in Cõmuni sanctor. Fo.2.col'.1.

ferie.vj. eiusdem dñice.xxv. sermonis. Annot. Ex quinta parte Biblie

¶ I. Lu.17. A Interrogat⁹.&c.] Lyra. Post q̃ saluator ostendit/ q peccatores sunt caute nutriẽdi: et de hoc posuit informationẽ benignã. ☞ Prout supra inuenies Annot.1.A.&c. quite partis.ser. Ferie.6. Dñice.1. post octauas Corporis xpi incipiẽs. ✱ Impossibile est.&c.] Fol.263.Col.3.) Hic consequẽter ponit̃ phariseor interrogatio maligna. Christus eniz in suis sermonib⁹ frequẽter fecerat mentionẽ de aduentu regni dei: vt patet in hoc euãgelio et in alijs: et ideo pharisei/ qui doctrinaz xpi deridebant: de hoc irrisorie ab eo querebant. Et hoc est quod dicitur hic. ✱ Interrogatus dñs Jesus a phariseis/ quando venit regnum dei?] Interl. Idest dies iudicij. Lyra. Q.d. Anteq̃ veniat regnum/ de quo loqueris/ occupabit te mors crucis? Sed dñs tañq̃ vere patiens non dedignat⁹ est eis respõdere rationabiliter & mansuete: ideo subditur. ✱ Respondens eis dixit. Non veniet regnum dei.] Idest dies iudicij. ✱ Cum obseruatione.] Scilicet temporis. Per aduentum namq3 dei intelligitur aduent⁹ xpi ad iudiciũ: q2 veniet tañq̃ rex ad iudicandũ. Uenit autez ad iudiciũ dupliciter. Uno modo particulariter scilicet i morte cuiuslibet: quia qualis vnusq̃sq3 in morte reperit̃: talis in iudicio extremo presentabitur scilicet i parte elector vel dãnator. Alio modo vniuersaliter: et sic veniet ad iudiciũ in fine mundi: et neuter aduentus est cum obseruatione tẽporis: quia nihil incerti⁹ est hora mortis. De tẽpore etiaz futuri iudicij dixit apl's Actuũ. 1.a. Non est vestrum nosse tẽpora vel momenta: et multo fortius illud tempus est incertuz alijs. Secunduz q dicit Aug. Illud verbum omniũ calculantium digitos quiescere iubet. ✱ Neq3 dicent. Ecce hic aut ecce illic.] Idest nõ possunt dicere certitudinaliter et determinate temp⁹ aduentus Christi ad iudiciuz: vnde et illi/ qui voluerunt hoc determinate dicere: vt abbas Joachim: et quidam alij inuenti sunt falsuz dixisse: quia tempora ab eis determinata transierunt.

¶ Interli. Neqȝ scietur determinatus locus. * Ecce enim regnum dei intra vos est.] Regnum dei seipsum dicit: intra seipsos positum et in cordibus eorum/ qui crediderunt regnantem. Consequenter ponitur discipulorum informatio de aduentu xpi ad iudicium: vt propter immensitatem persecutionum non credant cito xpm venturum ad iudicium: nec propter pacem credant de longe venturum: sed semper sint parati ad eū expectandum. vnde subditur. * Et ait ad discipulos suos. Venient dies/ quādo desideretis videre vnū diem filij hominis.] Idest diem extremi iudicij: qui erit vnus et a iustis desiderandus: quia tunc a malis presentis vite liberabuntur: et ad requiem glorie transferentur: sm quod dicitur Luce.21.c. ☞ Et supra annota.1.A. quinte partis. sermo. Dominice.2. Aduentus. fol.5. col.1. His autem fieri incipientibus/ respicite et leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Quod exponens Grego. dicit. Leuate capita vestra .i. exhilarate corda. * Et non videbitis.] Nisi post multas tribulatiōes. * Et dicent vobis. Ecce hic: ecce illic.] Quia ante aduentum xpi ad iudicium surgent multi pseudoprophete et multi pseudochristi. * Nolite ire. Neqȝ sectemini.] Assentiendo tali doctrine. * Nam sicut fulgur coruscans de sub celo/ in ea: que sub celo sunt/ fulget.] Q.d. aduentus xpi ad iudiciū non erit ambiguus: quando erit de facto: sed erit ita clarus et manifestus/ qȝ nullus poterit dubitare. Ideo subditur. * Ita erit filius hominis in die sua. Primum autem oportet illū multa pati et reprobari a generatiōe hac.] In primo enim aduentu venit in humilitate: et paucis cognitus: et a multis despectus et reprobatus. Sed in secundo aduentu veniet manifestus et gloriosus in potestate orbem iudicaturus. Sed quia tempus illius aduentus est incertū: vt predictū est: ideo inducit ad hoc duplex exēplum. Primum est de tēpore diluuij (vt habetur Geñ.7.) quod notatur/ cum dicitur. * Et sicut factum est in diebus Noe: ita erit in diebus filij hominis. Edebant et bibebant: vxores ducebāt: et dabantur ad nuptias: vsqȝ in diem: qua intrauit Noe in arcam: et venit diluuium: et perdidit oēs.] Quia homines illius temporis erāt in securitate: nihil timentes quousqȝ diluuium submersit oēs subito: excepto Noe/ et his: qui cum eo erant in arca. Secundum exemplum est de tempore subuersiōis Sodomorum: vt habetur Geñ.19. quod notatur/ cum dicitur. * Similiter sicut factum est in diebus Loth. Edebāt et bibebant/ emebant et vendebant: plantabant et edificabant. Qua die autem exijt Loth a Sodomis: pluit ignem: et sulphur de celo: et omnes perdidit.] Quia erant in securitate vsqȝ ad illā horam: qua dominus per ignem et sulphur destruxit terram illam. * Secundū hec erit: qua die filius hominis reuelabitur.] Idest homines erūt in securitate nihil timētes de futuro iudicio vsqȝ ad illud tempus: quo christus in humanitate gloriosa: tamen manifeste videbitur veniēs ad iudicium. * In illa die/ qui fuerit in tecto: et vasa eius in domo: ne descendat tollere illa: et qui in agro similiter non redeat retro.] Idest tunc non vacabit alicui intendere negocijs temporalibus: quia oportebit subito cum cōspectibus iudicis comparere. * Memores estote vxoris Loth.] Que nec habuit spacium respiciendi retro: sed statim conuersa fuit in statuam salis: vt habetur Geñ.19.f. Sic nec tunc homines habebunt spacium respiciendi retro .i. spacium intendendi alicui negocio: sed oportebit eos statim comparere conspectibus iudicis. * Quicūqȝ quesierit animam suam saluam facere.] Idest timore mortis deficiet a fide in tribulatione antichristi: que precedet iudicium. * Perdet illam.] Per eternam damnationem. * Et quicūqȝ perdiderit illam.] Preeligēs mori qȝ cadere a charitate fidei. * Viuificabit eam.] Merendo vitam eternam. * Dico vobis. In illa nocte erūt duo in lecto vno. vnus assumetur: et alter relinquetur. Due erunt molentes in vnum: vna assumetur: et altera relinquetur. Duo in agro. vnus assumetur: et alter relinquetur.] Hoc expositum est Matthei.24. ☞ Et supra annotamento 2.C. quinte partis. sermonis Ferie.4. Dñice.2. Aduentus. Fol.6.col.3. Sequitur. * Respondētes dicunt illi. Vbi domine?] Idest quo assumentur? * Qui dixit illis. Vbicūqȝ fuerit corpus.] Idest Christus: qui iudicabit in forma humana gloriosa. * Illuc congregabūtur et aquile.] Idest sancti occurrentes xpo venienti ad iudicium. secundū quod dicitur prima Thes.4.d. Simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam Christo in aera.

* Non veniet regnum dei. etc.] Moralr. Dei regnum/ gratia (que est arra glorie) potest dici. Ipsa vero non venit cum obseruatione: quia nescit homo vtrū amore vel odio dignus sit. Eccle. 9.a. Ideo subditur. * Ecce enim regnū dei intra vos est.] Quia donum gratie est in mente. * Diem filij. etc.] Idest gloriam eius: que vna dies dicitur: eo qȝ per noctem non interrumpitur. * Et non videbitis.] Tunc ad libitum vestrum: sed tamen postea videbitis secundum libitum meum. * Et dicent vobis.] Idest successoribus vestris antichristi tēpore futuris. * Ni

sicut fulgur.⁊c.] Id est aduentus christi ad iudi
cium erit ita patens: ꝙ nullus habebit dubiuꝫ.
Potest etiam hoc exponi de aduētu xp̄i in mor
te hominis: qui frequenter ita repentinus est: si=
cut ictus fulguris. ✳ Et sicut factum est in die=
bus Noe.] In quibus non timebant homines
diluuium: nec in diebus Loth incendium: sic
frequenter venit mors/ quādo nullum timetur
periculum. ✳ In illa die.⁊c.] Id est tēpore mor
tis non cogitet aliquis de aliqua re saluāda: ni
si de anima sua. ✳ In illa nocte.] Scilicet mor
tis. ✳ Erunt duo in lecto vno.⁊c.] In qualibet
enim associatione frequenter contingit/ ꝙ vnꝰ
moritur: ⁊ alter viuit. ✳ Vbicūqꝫ fuerit corpꝰ.
⁊c.] Id est licet omnes moriantur: tamen soli iu
sti xp̄o aggregantur.

F Glosa. ✳ Interrogatus.⁊c.] Glo. Ideo interrogauit:
quia (sicut Lucas.19.cap̄.b.aperuit) existima=
bant/ ꝙ veniente domino Hierosolymam/ con=
festim regnū eiꝰ manifestaret. Ita vt ⁊ ipsi apo=
stoli hac opinione ducti: post resurrectionem eiꝰ
interrogarent eum. Actu.1.a. Domine si in tem
pore hoc restitues regnum israel? Et Luc̄.24.c.
Cleophas. Nos autem sperabamus/ ꝙ ip̄e esset
redempturus israel. ✳ Cum obseruatiōe.] Qr
quando veniet: neqꝫ ab angelis: neqꝫ ab homi=
nibus potest obseruari: sicut dominice incarna=
tionis tempus: ⁊ prophetarum vaticinijs prefi=
xum: et angelorum est preconijs manifestatum:
adeo vt conceptus est: natus: baptizatus: predi=
cans: moriens: resurgens: ad celos ascēdens: co
mutātibꝰ indesinenter vel angeloꝝ vel hoim vel
certe miraculoꝝ sit declaratus indicijs. ✳ Ecce
enim regnum dei.] Nō poterit obseruari: quia
regnum meum non est corporale: vt putatis: sed
spirituale: quod fide iam incepit. Vel sic potest
accipi responsio domini. Regnum dei intra vos
est: qui quandoqꝫ venturus iudex omniū nunc
etiam regnat in cordibus fideliū. Sed cum here
tici turbant ecclesiam prauis dogmatibus/ desi
derant fideles: vt dominus vna die ad terras re=
diens (si fieri posset) veritatem fidei intimaret.
Sed non videbunt: quia quod semel euangeli=
co fulgore est exhibitum: non est opus corpora=
li visione domini firmari. ✳ Venient dies.⁊c.]
Noluit dicere quando veniret: sed venturum di
xit: vt incuteret omnibus terrorem imminentis
iudicij: nec securitatem afferret dilationis: et ne
videretur contristare apostolos: si eis aliquid de
negaret. Secundum Marcum.13.capit. dicit.
De die autē ⁊ hora nemo scit: neqꝫ angeli: neqꝫ
filius: nisi pater. ✳ Desideretis.⁊c.] Post meā
ascensionem: quando vos in hoc exilio mundi
ingemiscentes desiderabitis me videre in gloria
mea: que voluntas laudanda: non tamē in hoc
mundo implenda. ✳ Vnum diem.⁊c.] Bene
vnum diem: quia in illa gloria: de qua Prophe
ta ait p̄s.83.c. Melior est dies vna in atrijs tuis
super milia. Nulla est tenebrarum interruptio:
nulla saltem memoria miserie vel doloris. Huiꝰ
diei presentiam/ bonum est desiderare: non ta=
mē magnitudie desiderij nobis fingere somnia:
quasi instet dies domini: quod ab aliquibus fa
ciendū predicit. ✳ Et dicēt vobis. Ecce hic.⁊c.]
Fuere quidam qui computantes curricula eta
tum consumationis seculi/ certum annum: diē
⁊ horam se dicerent inuenisse. ¶ Multi heretici
fuerunt ⁊ futuri sunt: qui se christos assererent:
quorum primus Simon magus. vltimus An G
tichristus. ✳ Nam sicut fulgur.⁊c.] Nolite il=
lis credere: quia secundus aduentus repentinꝰ
erit: et ita manifestus/ ꝙ nullus poterit ignorare
de sub celo: qr discrimē iudicij sub celo: hoc est: i
aeris medio gerēt. Vnde.1.Thef.4.d. Rapie=
mur cum illis in nubibꝰ obuiam Christo in ae
ra. ✳ Primum autem oportet.⁊c.] Loquens
de gloria aduentus: inserit etiam de passione: vt
cum morientem viderent: quem regnaturū au=
dierant: dolorem passionis/ spe promisse clarita
tis mitigarent. ✳ Et sicut factum est.⁊c.] Subi
tum aduentus sui diem/ pluribus astruit exem
plis: et quem fulguri (cito omnia transuolanti)
comparauerat: diebꝰ Noe Gen̄.7.b. vel Loth.
Gen̄.19.c. equiparat: quando repentinus mor=
talibus superuenit interitus. ✳ Edebant ⁊ bibe
bant.⁊c.] Non connubia vel alimenta damnā=
tur: cum in his successionis: in illis nature posi=
ta sint subsidia: sed immoderatꝰ licitorum vsus
arguitur. Quia enim his se totos dando/ dei iu
dicia contemnebant: igne vel aqua perierunt.
✳ Vsqꝫ in diem.⁊c.] Allegorice. Noe arcā edi
ficat/ cum dominus fideles in ecclesia cōgregat:
quam ⁊ consumatam ingreditur: cum hanc in
die iudicij presentia sua illustrat. Sed dum ar=
ca edificatur: iniqui luxuriantur. et dum intra=
tur: eterna damnatione plectuntur. ✳ Simili= H
ter sicut in diebus Loth.] Pretermisso maximo
sodomitarum scelere: sola ea commemorat: que
vel leuia vel nulla esse putarentur. vt intelligas
quali pena feriātur illicita: si licita et ea sine qui
bus vita non ducitur: immoderatius acta: igne
⁊ sulphure puniuntur. ✳ Loth.] Allego. Loth
qui interpretatur declinans: est populus electo=
rum: qui dum in Sodomis.i. inter reprobos (ve
rum: aduena) moratur: quantum valet/ scelera eorū
declinat. Exeunte Loth: Sodoma perijt: quia
in consumatione seculi exibunt angeli: ⁊ sepa=
rabunt malos de medio iustorum: et mittēt eos

in caminū ignis. Mat.13.g. * Fili⁹ hois.] qui
interim apparens omnia videt: tūc apparēs oīa
iudicabit: qñ cunctos iudiciorum suorum obli
tos huic seculo consperexerit mancipatos: vt meri
to debeant cum ipso: quem inhabitant: orbe de=
I lem. * In illa die.ec.] Hucusq; de hoc/ꝙ regnū
idest christus: non cum obseruatione: sed inspe=
ratus adueniat: nunc a qualibus ipse aduent⁹
expectari debeat. In tecto est: qui carnalia exce
dēs velut in aura libera spiritualiter viuit. Va
sa eius in domo/ sunt concupiscentie carnales.
quas prius amauerat: sed superna petēs in mū
do reliquerat: quas imminente iudicio necesse
est ne repetat. * Et qui i agro.] Quod dixerat
Eum qui in agro est retro non debere redire: ne
de his tantum dictum videretur: qui aperte de
agro redituri sunt: idest dominum palam nega
turi: ostendit multos: qui cuz faciem in anterio
ra videnř tenere: animo tamen retro respiciunt.
* Memores estote vxoris Loth.] Uxor Loth
significat illos: qui in tribulatione retro respici=
unt: & se a spe diuine promissionis auertunt. Et
ideo statua salis facta est. Geñ.19.f. quia admo
nendo homines: ne similia faciant: corda eoꝝ
condit: ne sint fatui. * Quicūq;.ec.] Qui vi=
tam carnalem (negando Christum) in mundo
saluare voluerit: in futuro perdet eam. Uel qui
eternam salutem anime querit: non dubitet ea
K dare ad mortem huius temporis. * In illa no
cte.] Idest in illa tam tenebrosa tribulatione: vt
i errorē inducātur: si fieri potest/ etiā electi. Duo
in lecto. Illi.s. qui ocium eligunt: neq; seculari
bus: neq; ecclesiasticis negocijs occupati. Un⁹:
idest qui propter deum cōtinentie studens: que
dei sunt cogitat: assumetur obuiam Christo in
aera.1. Thessalonicēñ.4.d. * Alter relinque=
tur.] Qui vel humana laude: vel qualibet cor
ruptione statum vite: qua imbutus est: deserit.
De quo Hieremias Threnorū.1.c. Uiderunt
eam hostes: & deriserunt sabbata eius. * Due

erunt molentes.ec.] Due differentie sequentiū
orbem rerum mobilium: que femineo genere de
signantur: quia maiorum consilio reguntur: vt
femine a viris: que tamen in vnum molunt: in=
quantum de suis negocijs ecclesie vsibus deser=
uiunt: sed quidam tantū propter eterna: qui ha
bent tanq; nō habētes. Quidam propter tem=
poralia: qui in incerto diuitiarū sperant. (.1.ad
Timo.6.d.) * Qui dixit illis.] Duo queren=
tibus vnuz respōdet: sanctos.s. secū assumēdos:
aliud subijciendo innuit: malos.s. a se repulsos
cū diabolo dānādos. * Ubicūq; fuerit corpus.
ec.] Ubicunq; fuerit dominus corporaliter: il=
lo congregabūtur electi: qui eius passionem hu
militer imitando: tanquam de carne eius satu
rantur: quorum per resurrectionem renouabi=
tur: vt aquile iuuētus. ☞ Quere de hac ma
teria Marci.13. Uel annotamēto.1. quinte par
tis. sermonis Ferie.6. Dominice Sexagesime.
incipieñ. * Interrogatus Jesus.ec.] Fol.72.
Col.4. Et annota.1.et.2. quite p. ser. Ferie.4.
Dominice.2. Aduentus. Folio.5. columna.3.
et folio.6.col.2.ec.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis L
sermonis Judicij finalis. incipieñ. fol.236. sub Auctor.
themate. * Sicut fulgur coruscans de celo: ita
erit filius hominis in die illa.] B.vel. * In il
la nocte vnus assumetur: & alter relinquetur.]
¶ vel sermonis Funerum. fol.305. sub themate.
* In illa die.ec.] E. ¶ Uel sermonis Antichri
sti. fol.224. sub themate. * Uenient dies quā
do dicent vobis: ecce hic ecce illic.] F. ¶ Uel ser
monis Religiosorum. fol.136. sub themate. *
Memores estote vxoris Loth.] J. ¶ Uel ser=
monis Peccatorum. folio.189. sub themate. *
Similiter sicut in diebus.ec.] H. ¶ Uel sermo
nis Marie generalis. fol.72. sub thema. * Re
gnum dei.ec.] E.

Deo gloria.

Explicit primus Tomus diuini Apiarij.

¶ Registrum hui⁹
primi Tomi.

A B C D E F G H J K L M N O P Q R S T U X Y Z AA BB CC
DD EE FF GG HH JJ KK LL MM NN OO PP QQ RR SS TT UU
XX YY ZZ AAA BBB CCC DDD EEE FFF GGG HHH. Oēs sunt terni.

☞ Ego Arnaldus Guillelm⁹ Brocari⁹ typice artis magister: hoc op⁹: qḋ sacre scripture Apiariũ inscribitur: imprimendũ curaui. suadente reuerẽdissimo in x̄po Jesu patre ac illustrissimo dño. Do. Joãne Fonseca Burgẽsi episcopo: eodẽq́ʒ archiepiscopo Rosano. ⁊c. atq́ʒ ꝓ sua in me autoritate maxima iperante: vt vel suo periculo tantũ opus tãq́ʒ multiplex ⁊ variũ ex officina mea potissimũ in lucẽ ꝓdiret: illa existimatione ductus opinor: vt hmõi codicũ lectione suã institueret ornaretq́ʒ ecclesiã: atq́ʒ diuini cult⁹ ministri haberẽt vnde cotidie fierẽt doctiores. Quare vos o iucũdissimi lectores hortor ⁊ moneo: vt pro illi⁹ incolumitate atq́ʒ honorũ accessione deũ immortalẽ omnibus votis precemini. Valete lectores optimi.

Correctorium primi tomi.

☞ Uix fieri potuit iocundissime lector in huius operis impressione / quin aliqua ex tot rerum copia errata oculos in corrigendo fugerent. qui cum humani sint / facile labuntur. Quare faciundum fuit / vt qui lectorem offendere possent errores pretermissi: toto opere iterum reuoluto in fine cuiusque tomi sub correctorio breui apponerentur. et vt facilius inueniri possent: folium / columnã / et lineam: in quibus singuli pretermissi sunt / posuimus. vt in hoc et ceteris correctorijs videre poteris.

¶ Fol.9.col.4.in margine vbi dicitur. Math.12. ponatur. Mat.11. Folio.12.col.3.linea.14 vbi dicitur. Unita / ponatur / vnica. Folio.25.col.2.linea penultima vbi legit / generatio non esset: legatur / generatio esset. Ibidem col.4.linea.34.&c. vbi dicitur / solũmo ponebat do / legat solũmodo ponebat. Folio.26.col.3.linea.47.vbi dicitur / hoc est verus / dicatur / hic est verus. Folio.27.col.4.linea.13.&c. vbi dicitur occasionem / ponatur occisionem. Folio.28.colũ.1.linea.22.&c. vbi dicitur / saerdos / legat sacerdos. Folio.30.co.4.linea.31.vbi dicitur otra / ponat contra. Folio.31.co.4.linea.22.vbi dicit Cathe.sancti Petri / ponat Uigilie apostolorum Petri et Pauli. Folio.31.col.4.linea.35.vbi dicit / viditillũ: addat / discipulũ. Ibidẽ linea.40.&c vbi dicit / lactantiã discipulũ / deleat discipulũ. Folio.33.col.1.linea vltima vbi dicit / fo.185.ponat.fo.285. Ibidẽ co.4.linea.16.vbi dicitur / Anno.1.ponat Anno.3. Fo.42.co.1.linea.11. vbi dicit Ramathi / legatur Ramathaim. Folio.48.col.3.linea.43.vbi dicit / apostolorum Petri et Pauli dicat / Cathedre sancti Petri. Ibid linea.41.vbi dicit / Anno.1.H.ponat.anno.1.K. Fol.49.col.2.Anno.32.in margine vbi dicit / Marci.21.ponat Mat.21. Ibid linea.32. vbi dicit.Anno.1.E.dicatur.C. Fol.49.col.3.linea.37.vbi dicitur / anno.3.A. ponat.H.J. Folio.51.co.4.linea.20.vbi dicit / fol.135.ponatur.136. Folio.55.co.1.linea.2.vbi dicit.18.ponatur.1.S. Ibidem in margine vbi dicit / Job.2.ponat Joh.2. Folio.57.co.2.linea.45.vbi dicit indigentiã / ponat / indulgentiã. Fol.60.col.1.post lineã.19.ponat talis titulus. Ferie.6. eiusdẽ off.cc. Itẽ in margine vbi est / Anno.2.ponat Anno.1. Ibidem.col.3.in margine vbi dicit Matthei.29.ponat.mat.8. Ibid co.4.linea.4.vbi dr vtilitas / ponat: vilitas. Fol.64.co 2.linea.28.vbi dicit / dimicare: ponat dijudicare. Folio.65.co.1.linea.36.vbi dicit / se dñm ponat se ipsũ dominũ. Folio.76.co.2.linea.20.vbi dicitur / Anno.15.ponat.an.10. Fol.87.col.1.linea.21.vbi dr.280.ponat.180. Fol.96.col.3.in margine vbi dr.1.cor.12.ponat.2.cor.12. Folio.97.co.4.linea.20.vbi dicit / pauims: ponat pauim⁹. Fol.102.co.1.linea.1.vbi dicit correctionem / legat creationẽ. Fol.117.co.4.linea.30.vbi dicit / vidit: ponat audiuit. Fol.118.col.4.linea vltima vbi dicit inuitãs / ponat imutãs Fol.120.co.1.linea.52.vbi dicit Anno.4.ponat.5. Fol.121.col.3.linea.36.vbi dicit Min⁹ ponat Minus. Folio.122.colũ.2.linea.38.vbi dicit / dño: ponat dominio. Ibidẽ co.3.linea.49.vbi dicit stare / ponat dare. Fol.123.colũ.3.linea.37.vbi dicit / predicaturis / ponat pdicaturis credituris. Fo.126.co.4.linea.30.vbi dicit septuaginta / ponat septuaginta senes. Fo.139.co.3.linea.43.vbi dicit capit / ponatur nõ capit. Fol.140.co.2.linea.20.vbi dicitur / sestuat / ponat sequat. Fol.156.co.3.linea.14.&c.vbi dicitur sensu / ponat signo. Fo.158.co.3.linea antepenultima vbi dicit rõespdit / ponatur respõdit. Fol.162.col.2.linea.4.vbi dicit fuisse / ponat nõ fuisse. Fol.164.col.1.linea.10.&c.vbi dicit / tẽdebat: ponatur intendebat. Fol.180.co.2.linea prima vbi dicit ip⁹si: ponat ipsius. Fol.191.col.3.linea.10.vbi dicit: spũmsctm: ponat spũm. Fol.192.co.4.linea.13.vbi dicit intrat: addatur / Et dicetis patrifamilias dom⁹. Ibidẽ linea.18.et.19.deleatur: et dicetis patrifamilias dom⁹ Fol.211.co.1.linea antepenultima vbi dr: conui: ijs: ponat conuitijs. Fol.214.co.1.linea.16. vbi dicit col.2.ponat col.1. Fol.235.co.3.linea.34.vbi dicit prima: ponat pia. Fol.239.col.1.linea.39.vbi dicitur.38.A.ponat.17.B.et linea sequenti vbi dr Prelatorum.fol.104.ponat Passionis.fo.43.col.4. Fol.263.col.2.linea antepenultia: vbi dicit Anno.2.ponat anno.1. Fol.264.col.1.linea.51.vbi dicit: de se: deponat. Folio.277.co.4.linea.2.vbi dicit: Decenpoli: ponatur Decapoli. Fol.286.col.3.linea.14.vbi dicitur exitu ponatur exercitu. Folio.313.co.1.linea.22.vbi dicitur rationabiliter: ponatur: irrationabiliter. Folio.318.columna.3.linea.1. vbi dicitur: voluit.ponatur volunt.

Urbe Toletana veneratur virginal e edem
Concionem signat picta figura tibi.
Dicitur suggesto clamans [illegible]
Henricus populum qui sacra verba monet.
Hic series veneranda patrum dicentis ab ore
Percipit et qui sunt inter utrumque chorum.

Tabula festoꝝ: que in hoc secundo Tomo continẽtur.

Tabula festoꝝ que in hoc secundo Tomo continetur.

Augusti festa.

Septembris festa.

Octobris festa.

Nouembris festa.

Decembris Festa.

¶Henricus Hamuscus sancte theologie magister/ac diuini Apiarij autor humanissimis lectoribus huius secundi Tomi seriem adeuntibus Salutem in domino Jesu.

☞ Quoniam ex assiduis immensisque laboribus: quos in hoc opere copilãdo passi sumus: que sit difficultas opificij eius: que profunditas: que denique vtilitas intelligenti rectũ ordinem nouimus: operepreciũ facturi videmur si breui admonitione hac huius secundi Tomi illustrabimus initium. id quod precedẽti Tomo fecimus: sequẽtique facturi sumus: vt his preuisis: adeuntibus facilis ingressus/ pergẽtibus iter manifestius/ et ad finem properantibus felicior sit exitus. Bimembris hic aut potius bipertitus est Tomus secundus Apiarij. primũ vtique locum sanctorum totius anni peribodus per mẽses singulos occupat. Secũdum vero locũ/ quod cõmune sanctorum solet nuncupari. Sanctorum vero: qui per anni circulum digesti sunt: festa triplicia ponũtur. Sunt enim aliqua quibus ex omnibus Biblie partibus annotamenta sermonum posuimus. Sunt et alia quibus solũmodo euangelicã expositionẽ adaptauimus: adiectis tamen ad calcem applicationibus nostris ac solitis remissionibus: que ad alios tractatus nõ renuentem lectorẽ ducent: quibus intellectis breui temporis spacio innumera annotamẽta ad propositum vtilia colligi poterunt. Sunt et alia festorum genera que solis remissionibus ad predictum cõmune sanctorum mittunt lectorem: vbi adscripta sunt ex euangelicis lectionibus quam plurima ad hos festos dies conducẽtia. At fortasse hoc loco mihi aliquis occurret dubitans: vel potius in me verba iactans quod cuiusque sancti vitam aut felicem exitum nõ inseruerim. Ego vero (vt pluries in hoc opere testatus sum) id mihi semper persuasum obseruaui: vt huic operi nihil quod a sacra scriptura (que Biblia dici solet) in textu vel in ordinarijs expositionibus eiusdẽ nõ complecteretur vllo modo intersererem: vt operis titulus (quod Apiarium sacre scripture diximus) verus esset/ nihil alieni continens. Uolenti igitur sanctorum certamina et felices exitus inuenire hagiographa. i. sanctorũ historie vel volumina querenda sunt: quibus inuentis euangelica et canonica diuini Apiarij doctrina quadrabit. Illud etiam dissimulandum non est/ quod cum singule dioceses et ecclesie varia sanctorum celebrent solennia: quorum multi nominibus proprijs hic nõ exprimuntur: vt illis etiam seruiat nostri Apiarij secũdus Tomus: eorum sanctorum gradus aut status est inspiciẽdus: nã vel martyres vel confessores vel virgines &c. fuere: quorum omniũ graduum Cõmune sanctorum tractat materiã aliaque huius operis plurima annotamẽta: que facillime poterunt omnibus et singulis applicari. Hec sunt que hic preponenda dignũ duximus: tu vero candide lector hoc (vt cetera) benigno animi tui moderamine legito feliciter.

Diuini apiarij secundus Tomus: que est secunda pars

principalis: eiusdem operis: vbi iuxta morem sancte ecclesie Toletane (cui correspondebunt alie ecclesie) totius sacre scripture Annotamenta ad singulorum sanctorum festos dies: qui per anni circulum recoluntur: pertinentia: cum euangelicis expositionibus multiplicibus ponuntur: cum communi etiam tractatu sanctorum Apostolorum/ Euangelistarum/ Martyrum/ Confessorum et Virginum. etc. insuper addito: ad quem aliqua festa remittuntur. Editum compactumque opus nunc primum per sapientissimum virum Henricum Hamuscu sancte theologie magistrum ac diuinorum sermonum oratorem marinum: qui vltra doctorum copiosissima expositiones singulis fere annotamentis apposuit applicationes conducentissimas cum remissionibus ad alios huius operis tractatus: auspicatissime incipitur.

Januarij festorum ser. an.

Circumcisionis domini ser.

Annot. ☞ Inuenies. fol. 34. etc. primi Tomi.

Epiphanie sermo. Annot.

☞ Inuenies fol. 39. etc. primi Tomi.

Juliani et basilise martyrum.

sermo. anno. Ex quinta parte Biblie.

C. Luce. 11 Cum audieritis prelia. etc.] Quere an. 8. quinte partis. sermo. Plurimorum martyrum infra in communi sanctorum fol. 18. colu. 2.

Pauli primi Eremite.

sermo. anno. Ex quinta parte Biblie.

C. Luce. 11 Nemo accendit lucernam. etc.] ☞ Quere an. 5. quinte par. ser. Unius confessoris pontificis infra in communi sanctorum fol. 21. co. 2.

Hilarij epi et confessoris.

sermo. anno. Ex quinta parte Biblie.

C. Mat. 5. Uos estis sal terre. etc.] ☞ Quere an. 1. quinte parts. serm. Unius doctoris infra in communi sanctorum. fol. 22. col. 1.

Felicis impicis martyris.

sermo. anno. Ex quinta parte Biblie.

C. Mat. 16 Si quis vult post me venire. etc.] ☞ Quere annot. 3. quinte partis. sermon. Unius martyris infra in communi sanctorum fol. 8. col. 2.

Mauri abbatis.

sermo. anno. Ex quinta parte Biblie.

C. Mat. 24. Uigilate ergo. etc.] ☞ Quere annot. 1. quinte partis. sermonis. Unius confessoris laici infra in communi sanctorum fol. 25. colu. 1.

Marcelli pape et martyris.

sermo. anno. Ex quinta parte Biblie.

C. Mat. Homo quidam peregre. etc.] ☞ Quere an. 1 quinte par. ser. Unius confessoris pontificis infra in communi sanctorum fol. 19. co. 1.

Ex prima parte Biblie.

Antonij abbatis.

sermo. anno. Ex secunda parte Biblie.

Ex ante Syrie. etc.] ☞ Quere an. 11. secunde par. ser. Pugne fol. 168. col. 3. C. 1. 4 re. 6.

Ex quinta parte Biblie.

Nemo accendit lucernam. etc.] ☞ Quere an. 5. quinte par. ser. Unius confessoris pontificis infra in communi sanctorum fol. 21. col. 2. C. 1. Luce. 11

Prisce virginis.

sermo. anno. Ex quinta parte Biblie.

Simile est regnum celorum decem virginibus. C. 1. ☞ Quere an. 1. quinte par. ser. Plurimarum virginum infra in communi sanctorum. fol. 26. co. 3. Mat. 25.

Fabiani et Sebastiani martyrum.

ser. an. Ex quinta parte Biblie.

Descendens dominus Jesus de monte. etc.] ☞ C. 1. Quere an. 4. quinte par. ser. Plurimorum Luce. 6. martyrum infra in communi sanctorum. fo. 15. co. 2. Et an. 13. quarte par. ser. Pugne. fo. 171. co. 3. tertij tomi.

Agnetis virginis.

sermo. anno. Ex prima parte Biblie.

Sublata est mulier in domum C. 1. Pharaonis. etc.] Ly. Ut fieret Gen. 12. vxor regis/ vt patet in littera. ¶ Glo. Rab. Excusatur Sarai/ que in domum pharaonis transfertur inuita/ non solum in hoc/ quod non inquinatur corpus/ nec anima/ nisi mentis consensu: sed etiam in hoc/ quod conueniente et permittente viro suo/ factum est. ¶ Augustinus. Apud pharaonem tam diu potuit esse intacta: quia in Hester legitur/ quod puelle non statim ad reges introducebantur/ sed vno anno custodiebantur: et sex mensibus oleo

myrtino vngebantur: et alijs sex mensibus in diuersis odoramētis erāt. Potuit ergo per has inducias temporis intacta manere: et interim bene vsi sunt Abraham egyptij: donec Pharao a deo flagellatus et cognoscēs q̄ esset vxor ei⁹: redderet in tactam. * Flagellauit autem dominus Pharaonē. Plagis maximis et domū eius.] Lyra. Quia Abraham fecerat fideliter quantum poterat ſm viam humanam: et residuum scilicet castitatem vxoris cōmiserat diuine protectioni/ ideo dominus: qui est protector omnium sperantium in se: castitatem vxoris sibi cōmissam cōseruauit: flagellando Pharaonē plagis maximis. Que autem sint ille plage nō est expressum in textu: sed hebrei dicunt/ q̄ fuit fluxus seminis: ita q̄ concubitus esset grauis vel impossibilis Pharaoni et seruis ei⁹. Expositores nostri dicunt: q̄ fuit cōclusio vulue vxorum Pharaonis et seruorum eius: ita q̄ parere non possent. * Propter Sarai vxorem Abraham.] In hebreo habetur. Propter verbū Sarai. Dicunt enim hebrei/ q̄ Sarai habebat angelū custodē corporis sui: sicut de beata Agnete legitur: et quando Sara dicebat angelo: vt percuteret Pharaonē plaga fluxus seminis ita/ q̄ concubitus esset grauis vel impossibilis (vt hebrei dicunt) tunc percutiebat: et sic cognoscere eā nō poterat. ☞ Reliqua quere ibi et applica ad hāc virginē: et etiā applica aliqua de anno. sermonis angelorū incipieñ. fol. 76. scilicet de angelorum custodia.

Ex quinta parte Biblie.

Cr. Mat. 13 Simile est regnum celorum thesauro. ⁊c.] ☞ Quere an. 1. quīte par. ser. Unius virginis. fol. 25. col. 3. in cōi sanctorū.

Fructuosi augurij et Eulogij martyr. ser. an. Ex quīta parte Biblie.

Cr Luc. 21. Cum audieritis prelia. ⁊c.] ☞ Quere annotamento. 8. quinte partis. sermonis Plurimorum martyrum infra in communi sanctorum. folio. 18. colūna. 2.

Uincentij martyris.

sermo. anno. Ex q̄nta parte Biblie.

Cr. Joh. 12. Amen amen dico vobis nisi granum frumenti cadens. ⁊c.] ☞ Quere Annotamento. 1. G. H. quinte partis. sermoñ. Ferie. 2. Dominice Ramorum. folio. 181. Colūna. 3. primi Tomi.

Illefōsi archiepī Toletañ.

sermo. anno. Ex q̄nta parte Biblie.

Cr. Mat. 5. Uos estis sal terre. ⁊c.] ☞ Quere annota. 1. quinte partis. sermonis. Unius doctoris infra in Communi sanctorum. folio. 22. Columna. 1.

Sancte Marie pacis.

sermo. anno. Ex q̄nta parte Biblie.

Cr. Luc. 11. Loquēte Jesu ad turbas. ⁊c.] ☞ Quere Annota. 1. E. ⁊c. quinte partis. sermonis. Dominice. 3. quadragesime. folio. 121. Colūna. 3. Applica ad hec etiam aliqua de annotamētis sermo. Pacis. fol. 177. et aliorū anno. sermo. virginis generaliū. Item anno. 15. secūde partis sermonis. Diuinorum officio. fol. 31. col. 4. quia eodem modo (sicut Alexander) vexabat iratus rex Hispanie cōtra Toletum. ⁊c vt patet in historia hodierna.

Pauli apostoli cōuersiōis

sermo. anno. Ex q̄nta parte Biblie.

Cr. Mat. 19 Dixit Simon Petrus ad. d. i. Ecce nos reliquimus omnia. ⁊c.] ☞ Quere an. 1. quinte partis sermonis vnius abbatis infra in cōi sanctorū. fol. 24. colum. 1. Applica etiam ad hec aliqua de anno. sermonis. Natalis eiusdem Pauli apostoli infra in hoc To. fo. 26. ⁊c.

Polycarpi epī et martyris.

sermo. anno. Ex q̄nta parte Biblie.

Cr. Joh. 12. Amen amen dico vobis nisi granum frumenti cadens. ⁊c.] ☞ Quere annotamento. 1. G. H. quinte partis. sermoñ. Ferie. 2. Dominice Ramorum. Folio. 181. Colūna. 3. primi Tomi.

Johānis chrisostomi epī et confessoris. serm. an. Ex quīta parte Biblie.

Cr. Mat. 5 Uos estis sal terre. Quod si sal euanuerit: in quo salietur? ⁊c.] ☞ Quere Annotamento. 1. quinte partis. sermonis. Unius doctoris infra in Communi sanctorum. folio. 22. Columna. 1.

Februarij festa.

Brigide virginis.

ser. an. Ex quinta parte Biblie.

Cr. Mat. 13 Simile est regnum celorum thesauro. ⁊c.] ☞ Quere anno. 1. quinte partis sermo. Uni⁹ virginis infra in cōi sanctorū. fol. 25. co. 3.

Ignacij martyris sermōis

annotamēta. Ex quinta parte Biblie.

Nihil opertum est quod non reueletur et occultum quod non sciatur. Quod dico vobis in tenebris. etc.] Quere annotamento 1. quinte partis sermonis Unius martyris. infra in cōmuni sanctorum. fol. 6. columna. 3.

Purificationis virginis.

sermo. anno. Ex prima parte Biblie.

Ositur congregata. etc. Separate apud vos primitias domino.] Glo. Origenes. Alia littera. Sumite a vobisipsis redemptionem domino. Moraliter. Omnis qui cōcepit corde offerret initia domino. Non vult Moyses/ vt aliquid offeras dño: quod extra te est. A vobisipsis (inquit) sumite: et initia offerte domino: prout vnusquisque corde conceperit aurum et argentum. etc. Spiritualis lex aurum requirit ad tabernaculum: et alias materias: quas intra nos habemus: et de nobis proferre possumus. Dicit enim scriptura. Romanorum. 10. b. Quia prope est verbū in ore tuo/ et in corde tuo. Quia si confessus fueris dominum Jesum: et credideris in corde tuo/ quod dominus illum suscitauit a mortuis/ saluus eris. Si ergo credideris in corde tuo: cor tuum et sensus tuus aurum optimum est. Obtulisti ergo aurum ad tabernaculum: fidem cordis tui. Si confessus fueris sermonē confessionis/ argentum. Hec intra te sunt: hec etiam (si nudus sis) habere potes. Sed et quod addit. Unusquisque sicut concepit corde/ huc respicit. Non enim poteris aliquid de sensu tuo offerre deo/ vel de verbo: nisi prius que scripta sunt: corde conceperis: nisi intentus fueris et diligēter audieris: non potest aurum tuum probatum esse: neque argentum. Requiritur enim vt probatum sit. Unde Psalmo vndecimo. b. Eloquia domini eloquia casta: argentum igne examinatū probatum terre: purgatum septuplum. Si ergo que scripta sunt: corde conceperis: erit aurum tuum: id est sensus/ probatum: et argentum tuum idest sermo tuus/ probatum. Origenes. Nostis qui diuinis mysterijs interesse consueuistis: quomodo cum suscepistis corpus domini: cum cautela et veneratione seruastis: ne ex coparum quid decidat. Si enim decidat: reos vos creditis: et recte creditis. Quomodo putatis minoris esse piaculi verbum dei neglexisse/ quam corpus? Initia ergo iubentur offerre. idest primitias. Qui offert quod primum est/ necessario habet ipse quod reliquum est. vide quantum oportet hunc abundare auro vel argēto: et reliquis omnibus: que iubentur: vt et domino offeramus: et nobis supersint. Primo enim sensus meus debet intelligere deum: et ipsi offerre primitias intellectus sui: vt reliqua consequenter agnoscat: hoc et sermo faciat. Hec omnia que in nobis sunt/ faciāt. * Omnis voluntarius et prōpti animi offerat eas domino: aurum et argentum.] Origeñ. Alia littera. Unusquisque vestrum (inquit) sicut corde cōcepit/ offerat initia domino. Quero que sunt initia auri vel primitie argenti? Quomodo autem de bysso cocco et purpura videntur conseruari primitie: aut quomodo (sicut corde conceperit quisque) offerri? Sunt qui cōcipiunt corde que lecta sunt. Sunt qui omnino nō concipiunt intenti operibus seculi: aut supputatiōibus lucri. Mulieres tantum garriunt: fabulis perstrepūt: nec sinunt esse silentium: de infantibus suis/ aut de lana/ aut de necessarijs cogitant. discunt circuire domos: non solum verbose: sed curiose loquentes: que non oportet. Quomodo ergo concipiunt? Non concipit corde nisi qui vacat corde: mente liber et totus intentus: aliter non potest deo offerre. Justum est autem vt in templo domini inueniat quisque habere portionem suam. Non enim latet dominum quisque quid offerat. Quam gloriosum est tibi: si dicatur in templo domini/ aurum istud quo arca testamenti tegitur/ illius est? Argentum quo bases et columne sunt/ illius est. Es/ de quo anuli et labrum et quedam columnarum facte sunt. Uel lapides humeralis et logij; vel purpura: qua ornatur pontifex: et coccus: illius est? Et cetera queque per singula. quam indecorum: quam miserum: si dominus visitans tabernaculum nihil muneris tui inueniat: nihil a te oblatum cognoscat? Sic indeuotus sic infidelis vixisti: vt nihil memorie tue in templo domini posueris. Sicut enim princeps huius mundi venit ad vnumquemque que rens si inueniat quicquam de actibus suis in nobis: et si inuenerit nos vendicat sibi. Ita si veniens dominus inueniat aliquid tuum in tabernaculo suo: ibi te defendit et suum dicit. * Es/ hyacinthum purpuram: coccumque bis tinctum: et byssum: pilosque caprarum: et pelles arietum rubricatas. etc.] Origenes. Es. Pro fortitudine poni videtur. puto etiam pro voce accipi posse. Aliud est enim sermo: aliud vox. Sermo enim dicitur loquela ratione subnixa. Uox vero est/ si latine: si grece dicatur: si eleuatius: si pressius.

B

Unde. 1. Coꝛ. 13. a. Factus sum velut es sonãs:
aut cymbalum tinniens. Loqui ergo linguis et
interpꝛetari ex alia in aliam linguam/ eris ob=
latio est: necesse est enim habere omnia taber=
naculum domini: ⁊ nihil deesse in domo dei.
Est igitur eris oblatio/ vox que alterius sensum
in alteram linguã vertat. Sermo xo est: qui sen
sum pꝛopꝛiũ pꝛofert. Omnia ergo offerãtur deo:
sensus/ sermo/ ⁊ vox. * Hyacinthũ/ purpurã.]
C Origeñ. Uideam⁹ cetera. Hyacinthum purpu
ram coccum duplicatum: ⁊ byssuȝ retoꝛtam: hec
quattuoꝛ elementoꝛũ: ex quibus mũdus cõstat/
⁊ coꝛpus humanũ/ tenent figurã. i. aeris/ ignis/
aque: ⁊ terre. Hyacinth⁹ ad aereȝ refertur: quod
indicat ipse coloꝛ. Et coccus ad ignem. Pur=
pura ad aquam: quia de aquis accipit succuȝ.
Byssus ad terram: de qua oꝛitur. Habemus er
go ⁊ nos omnia in nobis: quia ex his dño iu=
bemur pꝛimitias offerre. Ideo dicit. Sumite ex
D vobisipsis: ⁊ offeretis pꝛimitias dño. * Coccũ=
q; bis tinctum.] Origeñ. ☞ Quere annota.
112. pꝛime partis ser. Pꝛelatoꝝ, fol. 99. col. 1. Se
quitur multo post. Origeñ. Post hec viri acce=
perunt a mulieribus suis omnes: quib⁹ visum
est sensu: ⁊ attulerunt gẽmas ⁊ inaures ⁊ anu=
los et discriminalia ⁊ dextralia. Hec quoq; illi
offerũt dona deo: qui intellectũ coꝛde concipiũt:
qui mentem debitam ⁊ intentã habent ad verbũ
dei. Et offerunt viri a mulieribus suis inaures ⁊
gẽmas ⁊ dextralia. Mulier caro accipitur. Uir
rationalis sensus. Bone sunt iste mulieres: que
obediunt viris. Bona est caro/ que iam spiritui
nõ repugnat: sed obtemperat ⁊ consentit. Ideo si
duobus vel tribus in vobis conuenerit: ex qua=
cunq; re petieritis/ fiet vobis (dicit dñs). Offerũt
ergo inaures a mulieribus suis/ cũ dño offertur
auditus. ⁊ dextralia opera. s. dextra opera bona:
que per carnẽ geruntur. Hec offert dño rationa=
lis sensus. Et discriminalia: qui bene scit discer=
nere quid agendũ sit/ quid vitanduȝ/ quid deo
placeat/ quid ve displiceat/ quid iustuȝ sit/ quid
iniustum. Hec sunt discriminalia: que deo offe=
runt: q2 sunt mulieres sapientes: ⁊ fecerunt que=
cunq; necessaria fuerant ad indumenta pontifi
cis. Ille vero mulieres: que inaures suas obtule
runt/ vt fieret vitul⁹: insipientes erant: que a ve=
ritate auditũ auerterent: ad fabulas auteȝ ⁊ im
pietatem peruerterent: ⁊ ideo obtulerũt inaures
suas/ vt fieret caput vituli. Sed ⁊ in iudicum li=
bꝛo (Iudic. 8. f.) idolũ inuenimus ex mulieꝝ in
aurib⁹ factũ. Iste ǵ beate mulieres/ beata caro/
que dño offert inaures suas dextralia ⁊ anulos
⁊ omnia opera manuũ suarum: que in manda=
tis dñi agit: ⁊ apud quẽ inuenta sunt ligna im=
putribilia: obtulit domino. Si quis diligit chꝛi
stum/ in incoꝛruptioneȝ lignũ imputribile offert
deo. Beatus ergo apud quẽ inuenitur sensus in
coꝛruptus: vel coꝛpus incoꝛruptum: ⁊ hoc offert
deo. Unde ⁊ bene dixit: apud quem inuẽta sunt
ligna imputribilia. non enim apud omnes inue
niunt. De auro non dixit/ neq; de argẽto: apud
quem inuentum est. Potest enim apud omnes
inueniri sẽsus et sermo. Sed nec de quattuoꝛ co
loꝛibus. Omniũ est ex quattuoꝛ elementis secũ=
dum coꝛpus constare. Ligna autem incoꝛrupti
bilia: id est incoꝛruptionis ⁊ virginitatis gratia
apud raros inueniri potest. vnde Matthei. 19.
b. Non omnes capiunt verbum istud: sed qui= E
bus datum est. * Pilosq; capꝛarum.] Origeñ.
Pili capꝛarum offeruntur. Hoc genus pecudis
pꝛo peccato in lege iubetur offerri. Pili vero spe
cies emoꝛtua exanguis ⁊ exanimis. Hanc qui
offert/ ostendit in se iam moꝛtuũ sensum pecca=
ti: nec in membꝛis vltra viuere ⁊ regnare pecca=
tum. * Et pelles arietum. ⁊c.] Origeñ. Pelles
quoq; offeruntur arietum: quas ante nos qui=
dam pꝛo furoꝛe posuerunt: ⁊ quia pellis moꝛtui
animalis indiciũ est: ostendit in se furoꝛem moꝛ
tuũ: qui domino offert pelles arietum. * Quic
quid ad cultum. ⁊c.] Grego. ☞ Quere in=
fra annotamento. 12. pꝛime partis sermo. Om=
nium sanctoꝝ. fol. 56. co. 4. * Pꝛincipes xo ob
tulerunt.] Origenes. Moꝛaliter. Potest in se=
ipso quisq; tabernaculum constituere. Si enim
(vt ante nos quidam dixerũt) tabernaculũ hoc
totius mundi tenet figuram: ⁊ singuli imagines
mundi habere possunt: cur non etiam taberna=
culi? Debet ergo quisq; sibi aptare colũnas vir=
tutum: columnas argenteas idest patientiam
rationabilem. Uidetur enim esse patientia: que
rationalis non est. Qui enim nõ sentit iniuriã:
et ideo non reddit: patiens videtur: sed non est
rationalis. Ista patientia habet columnas: sed
non argenteas. Quod vero pꝛopter verbum dei
foꝛtiter patitur: columnis argenteis decoꝛatur.
Potest in se atria distendere: coꝛ suum dilatãdo.
Unde dilatamini et vos. Potest se seris munire
dilectionis. scilicet vnanimitate astringere. Su
per bases potest argenteas stare: cum super stabi
litatem verbi dei verbi ꝓphetici ⁊ apostolici col
locatur. Potest habere in columna deauratum
caput idest fidem Chꝛisti. Omnis enim viri ca=
put Chꝛistus est. 1. Coꝛ. 11. a. Decem vero atria
potest in se distendere: cum non in vno tantum
verbo legis dilatatur: neq; duobus aut tribus:
sed in toto decalogo legis spiritualis intelligen=
tie dilatare amplitudinem potest: aut cum fru=
ctum spiritussancti/ gaudiũ: pacẽ: patientiã: et

benignitatē/bonitatem/modestiā/fidem/conti nētiā/adiecta charitate: que omnibus maior est/
F protulerit. ¶ Origeñ. Moraliter. Habeat in se defixū altare: in quo orationū hostias/⁊ mīe vi ctimas offerat: in quo cōtinētie cultro superbiā/ quasi taurū immolet: iracundiā/ quasi arietem iugulet: luxuriā ⁊ omnē libidinē/ tanq̄ hircos ⁊ hedos litet. Sciat tamē ex his sacerdos separare brachiū dextrū. i. opera bona/ opa dextra/ ne si nistrum quid reseruetur: ⁊ pectusculū integrum correctum: ⁊ mentē deuotā/ ⁊ deo sacratā: ⁊ maxillas ad verbū dei loquendū: sciat sibi in sanctis candelabrum luminis esse locandū: ⁊ sint ei lucerne semper ardētes/ ⁊ lumbi succincti: vt sit tā q̄ seruus: qui expectat dn̄m suum redire a/ nuptijs. De his lucernis dicit. Mat. 6. e. Lucerna corporis tui est oculus tuus. ¶ Origeñ. Mora. Cādelabrū quoq3 in austro collocet: vt ad aquilonem respiciat: accenso cū lumine. i. vigilanti corde debet semper ad aquilonē respicere/ a quo accenduntur mala vniuerse terre. Vigilans ergo ⁊ solicitus ⁊ ardens intueatur semper contra astutias diaboli: et vnde sit vētura tentatio. Vñ irruat hostis: vnde latēter obrepat: qui tanq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuoret. ¶ Moralr. Habeat in penetralibus pector altare incēsi/ vt dicat. Christi bonus odor sumus deo. 2. Cor. 2. d.
G ☞ Reliqua quere ibi fere per totū capitulū.
* Igitur congregata omni turba. ⁊c.] Lyra. Moraliter. Hic agitur de oblationibus populi pro cōstructione tabernaculi et aliorum pertinētium ad ipsum. de qua subditur. * Omnis voluntarius ⁊ prompti animi offerat eas. ⁊c.] Non enim placent dño sacrificia coacta. Propter hoc dicitur. Omnis voluntarius. ⁊c. Per ea: q̄ fuerunt oblata ad constructionē tabernaculi corporaliter/ intelliguntur ea: que faciunt ad edificationem ecclie spiritualiter. Per aurū enim intelligitur fulgor sapientie: quā offerunt doctores. Per argentū vero puritas conscientie: quā offerunt innocentes. Per es sonoritas eloquentie: quā offerunt predicatores. Per hyacinthū: qui coloris est celestis/ intelligit meditatio celestiū/ quam offerūt cōtemplatiui. Per purpuram/ recordatio dominice passionis/ quā offerūt Christo capiti cōpassiui. Per coccum bis tinctum gemine charitatis incendiū/ quod offerunt charitatiui. Per byssum honestas cōuersationis/ quā offerunt honestate decorati. Per pilos caprarū: ex quibus fiūt cilicia/ asperitas penitentie/ quā offerunt propriā carnē macerantes. Per pelles arietum rubricatas/ desiderium martyrij/ quod obtulerunt martyres. Per pelles hyacinthinas: que sunt coloris celestis/ vita confessorum: quā offerunt ipsos imitantes. Per ligna sethim: que sunt imputribilia/ firmitas in bono: quam offerunt perseuerantes. Per oleum/ pietatis suauitas: quā offerunt misericordes. Per lapides onichynos exempla edificatiua: que offerunt homines bona exempla prebentes. Per gemmas generaliter sumptas intelligūtur quecunq3 bona in fide vel moribus ecclesie edificatiua.

Homo: qui obtulerit. ⁊c.] Glosa. Origeñ. Allego. ☞ Quere anno. 18. prime par ¶ C. 2. Leui. 1.
tis sermo. Passionis. fo. 37. co. 3. Sequitur multo post. * Si autē de auibus. ⁊c.] ☞ Quere annota. 6. prime partis sermo. Ferie quarte Cinerum. fol. 75. col. 3. Sequit paulopost. ¶ Lyra Circa hoc caplm queritur quare fiebat deo sacrificium de tribus speciebus animaliū tantum: scilicet bouis/ ouis/ ⁊ capre: ⁊ de duabus speciebus auium: scз turturis ⁊ columbe. Item quare non fiebat de piscibus sicut de alijs viuentibus. Ad solutionem autem istorum ⁊ consimilium considerandum/ q sacrificia veteris legis fuerunt instituta ad tria. Scilicet ad reuocandum iudeos ab idolatria: ⁊ ad inducendum eos ad colendū deum: ⁊ ad figurandū Christi verum sacrificiū: et ex hac triplici ratione conueniens fuit sacrificium fieri de tribus speciebus animalium predictis: propter primā: quia idolatre egyptij: inter quos iudei fuerant cōuersati: predicta animalia colebant/ vt deos. Agnum vel arietem: quia talis forma quantum ad aliquid ipsius Iouis fingebatur. vnde ⁊ cū capite arietino pingebatur. Bouem: qui api: quod maximū numen apud egyptios reputabatur: in specie tauri apparebat. Hircum: qui demon aliquando apparebat eis in specie hirci: ⁊ ideo nefas reputabant dicta animalia immolare: propter qd̓ Moyses dicit Exo. 8. g. Si mactauerimus ea: que colunt egyptij coram eis: lapidibus nos obruent: et ideo per oppositum dominus precepit ista animalia sibi immolari. Similiter propter secundam rationem. Tunc enim homo debite deum colit: quādo bona: que habet/ ab eo se habere recognoscit: et de eis oblationem ei facit: secūdum illud/ quod dicit Dauid. 1. Paralipo. 29. Tua sunt omnia: et que de manu tua accepimus/ dedimus tibi. Et ideo conuenienter ordinauit dominus sibi sacrificium fieri de illis animalibus: que cōmunius veniunt in esum hominis: que sunt tres species predicte. Cetera autem animalia vel sunt syluestria: quibus homines cōmuniter non vtuntur: vel si sunt domestica: sunt immunda: vt porcus et similia: que non debent deo offerri. Similiter propter tertiam rationem: quia bos significat Christi fortitudinem: ouis eius innocentiā: capra vel hircus similitudinem carnis peccati. De turturibus vero ⁊ pullis columbe fiebat sa-

crificium. Tum quia sunt in magna abundā=
tia in terra promissionis ꝛ cadunt frequenter in
esum hois: sunt etiā mundi nutrimenti. Cetere
vero aues vel sunt magis syluestres: vel si sunt
domestice vescuntur immūdo nutrimēto: vt gal
line ꝛ anates ꝛ cōsimiles. Itē quia turtur signifi
cabat xp̄i castitatē/ columba: que felle caret/ ei⁹
dulcedinem seu mititatē. De passeribus vero fie
bat oblatio tm̄ in emūdatione leprosi. De pisci=
bus autē non fiebat sacrificiū: quia nō habitant
inter homines: sed latent in aquis. Itē quia ex=
tracti de aqua cito moriuntur: et ideo nō possent
viui deferri ad templū: oblatio autē nō fiebat de
mortuis. Item q2 aliqui idolatre vtebantur pi=
scibus in suis sacrificijs.

C3 Leui. 12 Locutusq́ȝ est dn̄s ad Moysen dicēs. Loq̄=
re filijs Israel ꝛ dices ad eos.] Lyra. In h
A capl'o agit̄ p̄mo de puerpere pollutione. secundo
de ei⁹ purificatiōe. Circa primū dicit̄ sic. * Mu
lier si suscepto semine pepererit masculū.] Ex h
patet ꝙ beata v̄go: q̄ cōcepit ꝛ peperit sine virili
semine exēpta fuit ab ista lege. * Immūda erit
septē diebus.] De qua habetur Leui. 15. ca. Ibi
eñ sic iudicatur immūda/ ꝙ nō pōt cōmunicare
cuȝ aliquo in lecto aut cibo: ꝛ quicq̄d tangit im
mundū efficit̄: ꝛ eodē modo dicit̄ hic de septē die
B bus primis post partū. * Et die octauo circūci=
detur infantul⁹.] Sm̄ p̄ceptū: qd̄ habet̄ Gen̄. 17.
ca. * Ipsa vero triginta trib⁹ dieb⁹ manebit in
sanguine purificationis sue.] Idest in sanguine
aliquātulū purificato: nō tm̄ perfecte: ꝛ ideo i illis
triginta tribus diebus poterat cōicare cū alijs in
cibo/ nō tm̄ in lecto: nec illud quod tangebat fie=
bat propter hoc immundū. * Omne sanctū nō
tāget.] Id est nō comedet de sanctificatis. * Nec
ingredietur in sanctuariū.] Idest atriū/ in quo
erat sanctuariū. * Donec impleātur dies puri=
ficatiōis eius.] Idest quadraginta primi: vide=
licet septem maioris immunditie: ꝛ triginta tres
minoris. * Si autē feminā pepererit/ immun
da erit duabus hebdomadib⁹.] Idest duplo tē=
pore q̄ȝ pro masculo: q2 in conceptu femine est
minor caliditas: ꝛ ideo tardius digerit materiā:
et sic materia immūda tardius purificat̄. * Iu
xta ritū fluxus menstrui: ꝛ sexaginta sex diebus
manebit in sanguine purificationis sue.] Expo
natur vt dictū est de masculo: hoc excepto ꝙ tem
pus duplicatur. Cōsequenter agitur de secundo
.s. de puerpere purificatione: q̄ quidē purificatio
fiebat per oblationē: ꝛ ideo primo determinatur
oblatio diuitū/ cū dicitur. * Cūq́ȝ expleti fuerit
dies purgationis eius/ pro filio siue pro filia: de=
feret agnum anniculū in holocaustuȝ.] Quod
totum incendebatur ad honorem diuinū. * Et
pullum columbe siue turturem pro peccato ad

ostiuȝ tabernaculi testimonij: ꝛ tradet sacerdoti:
qui offeret illa coram domino: et rogabit pro ea
sacerdos: et sic mundabitur a profluuio sangui=
nis sui.] Idest a culpa: que nō cōtrahitur in par
tu: sed in cōceptu: in quo de cōmuni cursu est ali
qua libido inordinata. licet eniȝ actus matrimo
nialis possit exerceri sine peccato: frequenter ta=
men contingit ibi inordinatio. Aliqui autem di
cunt ꝙ offerebatur pro culpa originali cōtracta
in puero. quia licet per circūcisioneȝ esset remissa
in masculo: ꝛ in femina per aliud remediuȝ sibi
cōueniens: tamē mater in die purificationis offe
rebat pro remissione peccati preteriti: sed hoc di=
ctum nō consonat textui: quia dicitur hic. Ora=
bit pro ea: ꝛ sic mundabitur a profluuio sangui
nis sui. Ex q̄ patȝ ꝙ loquitur de mūdatione mu
lieris/ nō fetus. * Ista est lex parientis masculū
aut feminā.] Consequenter determinatur obla=
tio pauperum/ cū dicitur. * Qd̄ si nō inuenerit
manus eius/ nec potuerit offerre agnum: sumet
duos turtures: vel duos pullos columbaꝝ: vnū
in holocaustum ꝛ alterum pro peccato. Orabit
q̄ȝ pro ea sacerdos: ꝛ sic mundabitur.] Iste eniȝ
aues abundāt in terra promissionis: ꝛ sunt mū=
di nutrimenti: ꝛ ideo de his fiebat oblatio pau=
perum: quia de facili poterant haberi: ꝛ erāt con
uenientes oblationi in sacrificio dei. * Locut⁹.
ꝛc.] Moraliter. ☞ Quere anno. 72. prime
partis sermo. Religiosoꝝ. folio. 143. colūna. 2.
¶ Additio p̄ma. In hoc quod dicitur. Mulier
si suscepto semine pepererit/ nō solū intelligitur
excepisse illam: que non suscepto semine peperit:
sed etiaȝ intelligitur asseruisse ꝙ aliqua mulier
absq́ȝ susceptione seminis erat paritura. Aliter
enim conditio superaddita: scȝ cum dicitur. Si
suscepto semine pepererit: esset omnino superflua.
Unde infra cum in hoc capitulo de partu femi
ne agitur: nō ponitur talis additio: sed simplici=
ter dicit̄. Si autem feminā pepererit: quia nul=
la mulier feminam peperit nisi suscepto semine.
ꝛc. ☞ Reliqua quere ibi. * Locutus est dn̄s D
ꝛc. Mulier. ꝛc.] Glosa. Isidorus. ☞ Quere
annotamen. 4. prime partis sermonis. Finalis
iudicij. folio. 236. colū. 1. Sequitur immediate.
* Immunda erit. ꝛc.] Quia scȝ sator immun
dus vt heres Ade: qui per transgressionē immū=
dus/ ꝛ ita vxori mixtus. Postq̄ȝ eniȝ exijt de pa=
radiso: cognouit vxorem suam/ ꝛ ita propagat
humanū genus. * Septē diebus. ꝛc.] Qr Adā
(de semine cuius suscipit immūditiā) polluit vi
tam nostrā septem dierum numero reuoluendā.
Polluit aūt vitā/ inducēs maledictionē ꝛ mise=
riā/ auferēs btitudinē. Un̄ Gen̄. 3. c. Maledicta
terra i opere tuo. Un̄ legislator addidit scd̄m die
sepationis mēstrue. Lxx. scd̄m diē separatiōis et

purgationis menstrue. Symmach⁹. ẜm diē sepationis afflictionis. Aquila. Sepationis miserie Theodotiō. Separationis doloris ei⁹. Miseria aūt ꝛ afflictio ꝛ dolor esse cepit/ qñ Adā sepatus
E a paradiso in hanc miseriā decidit. ✳ Die octauo. ꝛc.] ☞ Quere in pdicto an. 4. pine p. ser. Judicij finalis. fo. quo š. Et sequit̃ immediate. ¶ Notandū vero q̄ lex circūcidi pcipiens imūdiciā eius tacuit: matrē immundā dixit vsq̄ ad circūcisionē: forte q̄ inobedientie causa Eua seducta fuit. Inobedientia aūt immūdiciā nobis
f sordiū q̄ contraxit. ✳ Triginta tribus dieb⁹. ꝛc] Septē additis quadraginta fiūt: q̄draginta diebus formari dicit̃ masculus. Duo aūt p hec probant̃. q̄ .s. substātia humani gñis est munda: q̄ a deo creata est: ideo ait. In sanguine mundo: sine purificatiōis sue mulierē sedere: sȝ q̄ p successionē trāsgressionis Ade semē suscepit ꝛ cōcepit: omne sctm̄ nō tanget/ ꝛ in sanctuariū nō ingredietur: donec cōpleant̃ dies purgationis. i. quadraginta: q̄bus puer formatur/ dei quippe imagine mūdat̃ natura nr̄a q̄ius sordidata est. Nō precipimur ergo ingredi i sanctuariū vel tāgere sanctū/ nisi qñ imago dei semel data nostro generi sanctorū pbuit ingressuȝ: ppter quā saluandā dñs incarnatus est: quā completis quadraginta diebus ad celū sustulit: sicut hoiem in vulua formauit cui eā donauit: tunc ad verū sanctuariuȝ natura nostra ascendit. Aperte hec probant̃ per ea: que de genere feminco sequunt̃: q̄ enim octogesima die in vtero formari femine dicunt̃: eundē numerū ad impletionē purgationis vel purificationis earū: que semen suscipiūt precipit sic. Si feminā peperit immunda. ꝛc. Et notandum q̄ noluit dicere quattuordecim dieb⁹ sed duab⁹ hebdomadibus: vt in septē diebus humanā vitam: in fluxu menstruo afflictionē eius dolorē et miseriam intelligam⁹. Duas eñ hebdomadas benedixit: q̄ femineū genus duplo mulctat̃. Habet enim totam Ade maledictionē. ꝛ additur ei. In dolore paries filios tuos. ꝛc. Sexaginta ꝛ sex diebus in sanguine purificationis sedet: vsq̄ dū compleantur octuaginta. Quattuor enim ꝛ decem super sexaginta sex addita: faciunt octogita quibus format̃ femina. Maledicto ḡ sordidatū nostrū genus nō intrat in sancta: nisi p imaginē dei. Propterea mulieres semen suscipiētes dieb⁹ formationis paruulor̄ a sanctis arcent̃: dū vo
g in vtero habent/ arceri nō debent. Incertū est eñ an feminā an marē pariant. ¶ Aug. Que differentia est inter septē dies: quibus eā dicit immūdam: ꝛ triginta tres: quibus in sanguine mūdo sedebit? An hoc iterest: q̄ adhuc in sanguie est/ licet mūdo: vt hoc distet: q̄ cū imunda est vbicū q̄ insederit imundū facit. Cū vero iā in sanguie mūdo sedet: tñ q̄d sanctū est nō licet ei tangere: ꝛ in sāctuariū intrare. Hoc eñ est q̄d ait. ẜm dies susceptionis purgationis sue: qm̄ dicit alibi immundiciā femine: que menstruis purgat̃ septeȝ dieruȝ esse: qñ omne sup q̄d sederit immundum erit. Secessionis autē sue dicit/ qm̄ secedebat aliquantulū: ne oia inquinaret: cū perageret illos dies immundicie ei⁹. Si feminā pareret/ lex duplicat/ ꝛ q̄ttuordecim faciebat: reliquos quibus sedebat in sanguine mundo etiā duplices faciebat sexagintasex vt oēs essent in partu masculi q̄draginta: in femine octogita. ✳ Oē sctm̄. ꝛc.] Quid sanctuariū vult intelligere/ cum tabernaculum nō nisi sacerdotes debeant ingredi ꝛ vsq̄ ad velū secūdū: vltra velū autē vbi erat arca summus tñ sacerdos introibat? Forte ante tabernaculum: vbi altare sacrificior̄ est: potuit dici sanctuarium: naȝ sepe sanct⁹ locus appellat̃ etiam atrium: cū dicit̃. In loco sctō edent ea. Illuc forsitan intrabāt mulieres dona sua offerētes: q̄ altari imponerent̃. ✳ Cūq̄ expleti fuerit. ꝛc.] Intentionē aperit: quia sciȝ pollutionē naturales h
motus nō faciūt: sed pctm̄: de quo dicit Dauid. Ecce eñ in iniq̄tatibus ɔceptus sum. ꝛc. matreȝ naturā appellās: ꝛ immunditiā pcti Ade ꝛ Eue in totum genus humanū descendisse significās. ideo Moyses cōpletis diebus purificationis holocaustuȝ pro pctō precepit immolari euidenter ostendēs/ q̄ imago dei perfectionē tribuit generi nostro. Nā formationē dies mūdationis ostendunt: perfectionem holocaustum. ¶ Aug. Nunquid peperisse pctm̄ est? An hic ostēditur illa propago ex Adam: de qua dicit Apl̄s Ro. 5. b. Ex vno in condemnationē: ꝛ quia per vnū hominē peccatum intrauit in mundū. ꝛc. vn̄. Ps̄. 50. a. Ecce eñ in iniquitatibus ɔceptus sum. ꝛc. Cur nō ergo id quod natum est purgari dicit scriptura: sed q̄d peperit? An ad ipsaȝ vñ origo trahebatur relata purgatio est ppter fontem sanguinis? nō poterat tamē sine fetus purgatione fieri: qui de sanguine ortus est. Quo eñ pertinet q̄d ait superius: super filio aut filia offeret agnum anniculum. ꝛc. si nihil per hoc sacrificium fiebat pro eis: qui nascebant̃? Si q̄s autē distinguere conatur: vt dicat nō esse iūgendū sup filio aut filia offeret agnū anniculū. ꝛc. Sȝ potius ita legendū. Cū ipleti fuerit dies purgatiōis ei⁹ sup filio: aut sup filia: vt sequat̃ alio sensu: offeret agnū anniculū sine macula i holocaustū: ꝛ pullū colūbar̄ pro pctō. i. pro pctō suo cuȝ completi fuerint dies purgatiōis super filio aut super filia. Qui ergo ita distinguendū putauerit: ex euangelio cōuincet: vbi cū tale aliq̄d (nato ex vgine dñō) facerēt magis p ɔsuetudine legis/ q̄ p necessitate expiati pcti: sic legitur. Ut facerent secundū consuetu- I

diné legis ꝑ eo. nō est dictū ꝑ matre eius: sed pro
eo: q̄uis ea fierent: q̄ hic ꝑcipiūtur de duobus
turturibꝰ aut duobus pullis columbaꝝ. Sic enī
et baptizatus est baptismo Johānis: qui erat ba
ptismus penitentie in remissionē pctōrum: q̄uis
nullū peccatū haberet. Merito ḡ hoc quidaꝫ ita
interpretati sunt: nō vt dicerent sup filio aut sup
filia: sed pro filio aut filia. Notandū autē ꝙ pau
per dn̄s nasci voluit: vt nō ꝑ illo offerret agnus
et pullus colūbinus aut turtur: sed par turturū:
aut duo pulli columbaꝝ ꝭm euāgeliū: quod scri
ptura Leuitici tunc iussit offerri: si nō habuerit
agnuꝫ manus offerentis: qd̄ satis est magnum.
¶ Beda. Tropolo. Dn̄s noster nō solum homo:
cū deus esset: sed etiaꝫ pauper/ cū diues esset: pro
nobis factus est: vt nos diuitiarum ꝛ diuinitatꝭ
sue donaret esse participes. Libet aūt intueri cur
he maxime volucres in hostiam iubeātur offer
ri? Nā et Abraham multo ante legē eas in holo
caustū obtulit: ꝛ in plerisqꝫ legis cerimonijs: qui
mundandus est per has iubetur mūdari. Colū
ba ergo simplicitatē: turtur indicat castitatē. Si
enī turtur ꝯiugem casu perdiderit: aliū vltra nō
querit. vnde Canti. 1. c. Pulchre sunt gene tue si
cut turturis. ꝛc. Et ibideꝫ caplo. 4. a. Oculi tui
columbarum. Vtraqꝫ auis pro cantu gemituꝫ
habet. ꝛ sanctoꝝ in hoc tristiciā significat: quibꝰ
dicit̄ Johan. 16. c. Plorabitis ꝛ flebitis vos. ꝛc.
Flebitis vos: mundus autē gaudebit. Simplex
ergo ꝛ pudica fideliū cōuersatio gratum sacrifi-
cium est dn̄o. Qui autē laborat in gemitu: q̄ la
chrymis stratū lauat: acceptam deo victimā ma
ctat. Sed q̄ turtur soliuagus: colūba gregatim
gemit. Iste secretas orationū lachrymas: illa ec
clesie conuentus signat. Puer Jesus primo cir-
cunciditur: ꝛ interpositis diebus Hierosolymaꝫ
cum hostia defertur: quia iā iuuenis prius om-
nem carnis corruptionē moriendo ꝛ resurgendo
calcauit. Deinde interpositis diebus/ cū ipa car
ne iam imortali: quā pro nobis hostiam fecit ad
supernā Hierusalē ascendit: ꝛ vnusquisqꝫ nostrū
prius aqua baptismi a peccatis oībus quasi ve-
ra circūcisione purgatur ꝛ sic proficiente gratia
noue lucis ad altare sāctū hostia corporis ꝛ san
guinis Christi consecrandus ingredit̄: q̄ singu
lariter simplex ꝛ casta per imolationeꝫ columbe
et turturis figuraliter exprimit̄. Omnis quoqꝫ
in fine mundi ecclesia primū cōmuni resurrectio
ne labē mortalitatis ꝛ corruptionis exuet: ꝛ post
in celestem Hierusalē bonorum operuꝫ victimis
domino cōmendata perueniet. ✳ A profluuio.
ꝛc.] Tanq̄ aliquis q̄rat: vnde mūdabitur que
legitime generauit? Ait a profluuio sanguinis
sui: hoc est inobedientia: vnde immūdicia ꝛ pe-
na profluxit per meditationem et contemplatio

nem legis: cuius negligentia hominibꝰ immū-
diciam inuexit.

Anima cum obtulerit oblationē. ꝛc.] Lyra
Moraliter. In hoc capi. describitur obla-
tio facta de panibus ꝛ quibusdā alijs: que redu
cuntur ad panē. s. farina que est materia panis
propinquior: et de granis adhuc existentibus in
spica: que sunt materia panis magis lōginqua.
Moraliter igitur per panē intelligitur verbū dei
Deutero. 8. a. Nō in solo pane viuit homo: sed
in omni verbo quod procedit de ore dei. Igitur
farinā: que est materia panis propinqua offerūt
dn̄o scholares theologi: qui ad hoc studēt/ vt de
propinquo cōpetenter valeant predicare verbuꝫ
dei. Panes coctos in clibano offerunt docentes
sacram scripturā in scriptis ex charitate occupa
ti in studio: quasi in clibano clauso. Panes co-
ctos in sartagine. i. frixos offerūt docētes in scho
lis ex charitate. nā friguntur magna solicitudi-
ne proponendi: et auditores solicitudine capiē-
di. Panes coctos super craticulam: que ponitur
in patenti loco: offerunt predicantes populis in
publico. Lagana vero: que sunt panes in aqua
calida: offerunt confessores: qui bonis exhorta-
tionibus peccatores inducunt ad lachrymas cō
tritionis: que sunt aque calide procedētes ex cor
dis dolore. Spicas autē adhuc virentes offerūt
boni pedagogi: qui pueros inducunt ad bonos
mores ꝭm capacitatē illius etatis: quia ꝭm Phi
loso. lib. Ethicoꝝ. Nō parum immo multū facit
ad virtuteꝫ assuefactio ad opera virtutis ab ado
lescentia. Prouer. 22. a. adolescens iuxta viam
suā: et cū senuerit nō recedat ab ea. ¶ Notanduꝫ
autem ꝙ in dictis sacrificijs ꝛ oblationibus tria
generaliter includunt̄. s. thus/ oleum/ ꝛ sal. Per
thus significatur mentis deuotio. Per oleū pie-
tatis vnctio. Per sal discretio. ꝛ duo generaliter
excluduntur. s. mel ꝛ fermentū. quia mel signifi-
cat lasciuie dissolutionē: ꝛ fermentuꝫ peccati cor
ruptionem. 1. Coꝝ. 5. b. Modicum fermenti to-
tam massam corrumpit. ¶ Allegorice. ꝛc. ☞
Quere anno. 21. prime par. sermo. Passionis.
fo. 38. co. 1. Et sequit̄ multo post. ✳ Omnis ob-
latio que offertur: absqꝫ fermento fiet. ꝛc.] Glo.
Origen̄. Dicat aliquis. Melius fere agebatur
cum antiquis: quibus diuersis sacrificijs venia
prestabatur: apud nos vna tantū venia peccato
rum per baptismi lauacrum/ nulla post pecca-
ti misericordia. Decet enim districtioris disci-
pline esse christianum: pro quo Christus mor-
tuꝰ est: boues/ hirci ꝛ oues iugulabant̄ ꝛ aues:
ꝛ similia oleo conspergebantur. Pro te dei filius
iugulatus est: ꝛ iterum te peccare delectat? Non
tamen desperes/ audisti quāta in lege sacrificia
ꝑ pctis. Audi quāte sūt remissiōes in euāgelijs.

Prima est in baptismo. Secunda in martyrio. Tertia per elemosynam: vñ Luc.11.f. Date qui habetis: et ecce omnia mũda sunt vobis. Quarta quia fratribus remittimus. Vñ. Matth.6.b. Si remiseritis fratribus ex corde/ et vobis remittet pater vester .rc. Quinta qz cõuertimus peccatorem ab errore vie sue: fm illud Jacobi.5.d. Qui conuerti fecerit peccatorẽ ab errore vie sue. rc. Sexta per abundantiam charitatis. Vñ dicitur. Luc.7.g. Dimittuntur ei peccata multa: qm dilexit multũ. Et alibi. Charitas operit multitudinem peccatorum.1.Petri.4.b. Septima per penitentiam duram ꝛ laboriosam / cum peccator lauat lachrymis lectũ suum: et fiunt ei panes die ac nocte: nec erubescit sacerdoti domini peccatũ suum confiteri / et medicinam querere. fm illud qđ ait. ps.31.b. Dixi confitebor aduersum me. rc. Hinc Jacobus si quis infirmať vocet presbyteros ecclesie. Jacobi.5.c. Tu ergo cuz venis ad gratiam baptismi / vitulum obtulisti: qz in morte xp̄i baptizaris. Cum ad martyriuz duceris/ hircum obtulisti: qz auctorẽ peccati diabolum iugulasti. Cum elemosynã feceris/ et erga indigentes misericordie affectum impenderis / sacrum altare hedis pinguibus honorasti. Si fratri tuo ex corde dimiseris/ ꝛ iracundie tumorem deposueris/ mitem ꝛ simplicem animuz habueris/ arietem vel agnum sacrificasti. Si diuinis lectionibus instructus / meditando vt columba: et in lege dñi vigilando conuerteris peccatorem ab errore vie sue/ et ad simplicitatem columbe reuocaueris: et sanctis adiũgendo societatem turturis feceris imitari: par turturuz aut duos pullos columbarum obtulisti. Si autem proximum tuum non tantum sicut teipsum dilexeris/ sed sicut xp̄s (qui ait) maiorem hac charitatez nemo habet: vt animã suam ponat quis pro amicis suis. rc. Johã.15.b. panes azymos similaticios charitatis deo subactos sine fermento malicie et nequitie: sed in azymis synceritatis et veritatis te obtulisse cognosce. Si in amaritudine fletus fueris/ si carnem tuam maceraueris et multa abstinẽtia arefeceris: vt dicas/ sicut in frixorio confrixa sunt ossa mea: in sacrificio simila sartagine vel a craticula obtulisti. Hoc modo verius et perfectius secundũ euangelium sacrificia offers: que iam secunduz legem non potest offerre Jsrael.

Le. 5. Anima: que tetigerit. rc] Glosa. Gregoriꝰ. Moraliter. ☞ Quere Anno.17. p̄me partis. sermo. Penitentie. fol.213. Col.1.

Le. 6. Nu. 21. Profecti sunt. rc.] Glo. Orig. ☞ Quere Anno.8. F. prime partis. sermo. Fidei. folio.61. Colũna.2.

Ex secũda parte Biblie.

Cr. 1. Ed. 1. Et ipse precepit mihi/ vt edificarem ei domũm in hierusalẽ. rc.] Glosã. Beda. Domus vł templum dei in scripturis sanctis vnusquisq3 doctorũ et tota simul ecclesia solet appellari: quia in cordibus se credentium et sperantium diligẽtiũq3 habitare consueuit. Unde Joh.14.c. Si quis diligit me: sermones meos seruat: et pater meus diliget eum: ꝛ ad eum veniemus. Unde et Apl's.1. Cor.3.c. ait. Templũ dei sanctum est: quod estis vos. Et alibi. Christus vero in domo sua/ tanq3 filius: que domꝰ sumus nos. rc. Jn figurã huiꝰ domus vł templi sp̄ũalis Salomõ fecit templum in hierusalem domino. Jnterpretatur enim pacificus: figurans eum: de quo dicitur. Esa.9.b. Multiplicabitur eius imperiũ: et pacis non erit finis. De quo Apl's ait. Ephe.2.d. Et veniens euangelizauit pacem vobis: qui longe fuistis: et pacem his: qui prope. rc. ¶ Quod autem templum septem annis edificauit: octauo autem consumauit ꝛ dedicauit: significat q toto tempore huius seculi (quod septem diebus circuit) ecclesiam dominus collectis ad edificium celeste fidelibꝰ cõstruit: et in vita futura apparente resurrectionis gloria ad integrum perficit: et in gaudium vite immortalis i eterna visionis sue claritate sustollit: quia enim ipsa octaua die .i. post septimam sabbati resurrexit: recte octonario numero tempus etiam nostre resurrectiõis exprimitur. Qđ autem anno sequente quedã templi edificia vetustate solui ceperunt: sed instantia regum et sacerdotum instaurata sunt: significat quotidianos erratus fidelium. De quibus dicitur. Prouerbiorum .24.b. Septies cadit iustus et resurgit. qui quotidiana temporum solertia per exẽpla vel exhortamenta precedentium iustorum: quasi per sacerdotum et regum dei/ corriguntur industriam. Reges enim et sacerdotes omnes ꝑfecti vocantur/ cum sint membra summi regis ꝛ sacerdotis: et se bene regere: et corpora sua viuentem hostiam deo exhibere didicerint. Quod postea crescentibus malis templum idolorum sordibus profanatum: ꝛ tandem a chaldeis destructũ ꝛ incẽsuz ẽ: significat grauiores lapsus corꝫ: q ꝑ cõfessionẽ recte fidei ꝛ sacramẽti baptismi: ecclesie mẽbris adunati: denuo fraude demonũ a statu fidei deiecti: ꝛ vitioꝝ flãma sũt ꝯbusti. Qđ diruto tẽplo ꝛ vrbe hierl'm ciues eius in babylonẽ trãsmigrati: sed post septuaginta annos acta penitentia ad patriam (domino miserante) re-

missi. Rursus templū τ vrbē sanctam grandi la
bore restaurauerīt: significat eos q̄ decepti a dia
bolo: nō solū fidei syncceritatē τ integritatē boni
operꝫ perdūt: sed etiā per acerbitatē scelerū gētili
bꝰ τ publicanis similanť. vnde Mat. 18. c. Sit
tibi sicut ethnicus τ publicanꝰ. quoꝝ tñ aliqui
per diuinā gratiā resipiscētes ad ecclesiā reuertū
tur: cum illustratione sanctispūs compūcti: pre=
cepta dei: que reliquerant / denuo audiunt τ cu
stodiunt. Septē nāq₃ sunt dona spūssancti. De=
cem vero preceptis summa diuine legis cōprehē
ditur: τ decies septe₃ septuaginta sunt. Unde be
ne qui per opera peruersa in babyloniā fuerant
captiuati: post septuaginta annos liberantur: τ
domū dei et ciuitatē sanctam reedificant: q₂ non
nūq₃: qui per peccata sua a cōmunione eccl'ie se=
parati: infidelium numero copulabanť: rursus
per donū spūssancti bona opera exercēt: τ sic cō=
sortium fideliū: domus. s. τ ciuitatis dei: de qua
fuerant eiecti: recipiunt. ℭ Notandū enim φ eā
dem penitentiū ad eccl'iam reuersionē: τ domus
dñi post incendiū reedificata: τ ciuitas restaura
ta: et populꝰ post captiuitatē i patriā remissus: τ
vasa sancta relata denūciāt. Sed q₂ Esdras de
his oībꝰ explicat: lib₃ de volumine eiꝰ aliqua
spūali sensu exponere: q̄ clariꝰ his: q̄ ꝑ negligen
tiā vel errorē perierāt sit ad penitētiā redeundū:
quāta dei gratia: quāto ipsoꝝ conatu admissoꝝ
poscenda vel impetrāda venia: quō penitentes
cum eis: qui nuper ad fidē venerāt: eādē xp̄i do=
mū edificent: τ pariter in futuro dedicatiōis il=
lius solēnia expectēt. τc. ✳ Et oēs reliq̄ adiu=
uent. τc.] ☞ Quere Anno. 76. secūde partꝫ.
ser. Prelatoꝝ. fol. 107. Col. 1. Et applica hec: su
per illud euāgelij hodierni. s. Tulerūt Jesum in
hierusalē: vel. Uenit in tēplū. Uel sup illud. p̄s.
Suscepimꝰ deꝰ misericordiā tuā in medio tem
pli tui. i. in vniuscuiusq₃ fidelium corde. sc₃ mo
do p̄dicto.

Ex quinta parte Biblie.

ℭ1. Luce. 2 A Ostq̄₃ ipleti sunt dies pur.] Lyra.
Postq̄₃ descriptꝰ est saluatoris ortꝰ.
☞ Prout inuenies Anno. 1. per
totū quite par. ser. Misse gallicātus
in die natiuitatis xp̄i incipieñ. ✳ Exijt edictu₃.
τc.] Fol. 19. Col. 4. p̄mi Tomi.) Et debitꝰ ritꝰ
circūcisionis circa pueꝝ natū. ☞ Prout in=
uenies Anno. 1. A. quite par. ser. Circūcisionis
incipieñ. ✳ Postq̄₃ cōsumati sunt. τc.] Fol. 36.
Col. 2. primi Tomi.) Cōsequēter (in euangelio
hodierno) agitur de pueri oblatione. Ubi p̄mo
describitur huius oblationis presentatio. Secū
do presentati receptio / ibi. Et ecce homo. Tertio
recepti cōmendatio / ibi. ✳ Et erat Anna. τc.]
☞ Prout iuenies Annot. 1. B. quite partis.
sermonis. Dñice infra octauas natalis dñi inci
pieñ. ✳ Erat autem. τc.] Fol. 37. Col. 3. primi
Tomi. Circa primu₃ sciendum φ in lege veteri
circa pueros natos duo fiebant in templo. Unū
erat generale omnibus: quia pro filio nato vel fi
lia completꝫ diebus purificationis matris offe
rebatur sacrificium: vt habetur Leuit. 12. caplo
Aliud erat speciale circa primogenitos: q₂ erāt
ꝯsecrati domino eo φ ꝑcussit primogenitos egy
ptiorum: filios Jsrael saluans: et ideo offereban
tur in templo τ redimebantur: vt habetur Exo.
13. xp̄s autem fuit primogenitus: et ideo vtrūq₃
fuit factū circa eū vt hic dicitur. Et primo quan
tum ad id quod erat speciale primogenitis: cu₃
dicitur. ✳ Postq̄₃ impleti sunt dies purgatiōis
Marie: secundum legem Moysi: tulerunt Je=
sum in hierusalem: vt sisterent eum.] Jdest offer
rent. ✳ Dño: sicut scriptum est in lege dñi.] Cu
ius causa subditur. ✳ Quia omne masculinū
adaperiens vuluam.] Jdest primo nascens: cu
iusmodi erant primogeniti. ✳ Sanctū dño vo=
cabitur.] Secundo / quantum ad illud quod
erat generale: quod notatur cum dicitur. ✳ Et
vt darent hostiā ꝭm quod dictum est in lege dñi:
par turturum aut duos pullos columbarum.]
Jsta erat oblatio pauperum: ꝭm quod habetur
Leui. 12. d. ☞ Et Annot. 72. prime par. ser.
Religiosoꝝ ꝭm sensum morale₃ de hac materia
folio. 143. Col. 2. ℭ Sciendu₃ autem circa hoc
φ beata virgo non tenebatur ad ista: que dicta
sunt de purgatione: q₂ Leui. 12. scribitur. Mu=
lier si suscepto semine peperit masculum. τc. Et
ideo lex illa ligabat tm̄ mulieres de viri semine
concipientes: quod non habuit locum in virgi=
ne. Hoc etia₃ patet per hoc quod hic dicit: et ac=
cipitur de Exo. et Leuitico. Omne masculinū
adaperiens vuluam: sanctum dño vocabitur.
Ex quo patet / qđ loquitur de masculino conce=
pto et nato per apertionem claustri virginalis:
quod non habuit locum in beata virgine / que
virgo permansit in conceptu et partu. Uerūtñ
sicut eius filius circumcidi voluit: τ legalia ob=
seruare ex sua humilitate: q̄uis non teneretur:
sic beata virgo: que fuit humillima voluit obser
uare. Consequenter describitur xp̄i presentati re
ceptio: vbi primo describitur recipientis condi= B
tio / cū dicit. ✳ Et ecce homo erat in hierusalē.]
Jn loco solenni et sacro. Tum q₂ ibi erat diuinꝰ
cultus. Tum q₂ ibi erat studiū legis et prophe=
tarum. ✳ Cui nomen Symeō.] Ex hoc patet
eiꝰ fama: q₂ int' sacerdotes erat famosꝰ τ noiatꝰ
Patet etiā eius sctā vita: cu₃ dr̄. ✳ Et hō iste iu
stus.] Recte se habēdo ad ꝓximū. ✳ Et timora

tus.] Quoad deū. * Expectans cōsolationez Israel.] Quātū ad fidei rectitudinē. * Et spūs sanctus erat in eo.] Quantū ad gratie plenitudinē: quia nō solū habuit gratiā iustificātē, p̄ut habetur cōmuniter a iustis: sed etiaz quantū ad illuminatiōes et ꝯsolationes diuinas speciales. Ideo subditur. * Et respōsum acceperat a spūsancto: non visurū se mortē, nisi prius videret xp̄m domini.] In orationibus suis deuotis ad deū. Tunc enim erat opinio cōmunis apud intelligētes, ꝙ iminebat aduent⁹ xp̄i: ſm signa a patriarchis et ꝓphetis data. Et ideo Symeō de hoc feruenti⁹ orabat deū: et in oratione respōsum acceperat: ꝙ xp̄m natum videret anteq̄ꝫ p̄sentē vitā finiret. * Et venit in spiritu in tēplū.] Idest per reuelationē spūssancti: vt videret xp̄m sicut erat ei ꝓmissum. * Et cum inducerent puerum Jesum parentes eius: vt facerent secundū consuetudinē legis pro eo.] Idest ad faciendū que predicta sunt secundū legem. * Et ipse accepit euz in vlnas suas.] Cum maximo cordis gaudio. Secundum quod dicitur Prouꝰ.13.d. Desideriū si cōpleatur: delectat animā. Secūdo ponitur gratiaꝝ actio: cum dicitur. * Et benedixit deum.] Gratias agēdo ꝓ tanto beneficio. * Et dixit. Nunc dimittis seruū tuū dn̄e ſm verbum tuū in pace.] Idest de cetero dimittes me de hac vita trāsire in cordis quiete. * Quia viderunt oculi mei salutare tuū.] Letanter enim volebat descendere ad lymbum patrum: ex quo sciebat saluatorem natum. * Quē parasti ante faciem omniū populoꝝ.] Idest corā omnibus populis: quibus mysteriū incarnationis ⁊ redēptionis predicatū est p apl̄os. ſm qd̄ dicitur ps̄. 18.a. In omnē terrā exiuit sonus eorum. * Lumē ad reuelationē gentiū.] Que prius erroꝝ tenebris tenebanť. * Et gl̄iam plebis tue Israel.] Magna est enim gl̄ia iudeis ad fidem xp̄i conuersis: ꝙ xp̄s ſm carnem natus est de ipsis.

☞ Terminato hoc euangelio.) Consequēter tertio poniť parentū bn̄dictio, cū dr̄. * Erat Joseph ⁊ Maria. ⁊c.] ☞ Quere An. ⁊ fol. q̊. 8.

C Moralr. * Postq̄ꝫ. ⁊c.] Moraliter. Beda. Post tricesimū autem et tertiū circūcisionis diem dn̄o sistiť: insinuans mystice neminē nisi circūcisum vitijs domini dignū esse conspectibus: neminem nisi mortalitatis nexibus absolutum: superne ciuitatis gaudia perfecte posse subire: per hoc etiam ostenditur ꝙ xp̄ianus debet a vitijs circūcidi: et tunc per deuotionē apparere in conspectu dei: et offerre par turturum .i. castitatem mentis ⁊ corporis: et duos pullos colūbarum .i. multiplicationem operum bonoꝝ: eo ꝙ colūbe sunt aues in prole fecunde. * Et ecce homo erat. ⁊c.] Symeon (qui obediens interpretatur) bonum religiosum significat: et hic manet in hierusalē: que interpretatur pacifica: qꝛ manet in pace interna et fraterna. Et bene dicit̄ iustus .s. ad proximū: ⁊ timorat⁹ ad deū. Expectās consolationē Israel: idest diuine visionis: eo q̄ Israel interpretatur videns deum: et spūssanctus est in eo, per sue gratie beneficium. * Et cum inducerent puerum Jesuz parētes eius.] Pater enim auctoritatiue: et mater impetratiue inducūt puerum Jesum, vt detur deuotis dulciter amplexandus: et sic cū Symeone de tanto beneficio benedicunt dn̄z: et desiderant exire de mundo: vt eis detur ad perfecte fruendum: sicut et Paulus dicebat. Phil. 1. Desideriū habens dissolui et esse cū xp̄o.

D Glosa. * Tulerūt illum.] Gl̄o. Paruuli qui de toto regno iudeoꝝ ad tēplum portabantur. Si erāt de tribu leui: in ministeriū domus perpetuo detinebantur. Si de alia tribu (precio dato a parētibus) primogeniti redimebāť ad propria referēdi. * Sicut scriptū est.] Beda. Scriptū est in lege. Leui.12.a. Mulier que suscepto semine pepererit masculū. ⁊c. Ad distinctionē illi⁹: que virgo peperit. Non ergo filius: nō mater hostijs indigebat purgari: sed vt noꝫ solueremur a timore legis. Decretum autem erat puerum post tricesimum tertium circūcisionis diem ad templum deferri: et pro eo hostiam dari: primogenitū sanctum dn̄o fieri. Per quod significatur nullū nisi circūcisis vitijs dignum esse conspectu dn̄i: nullum nisi mortalitatis nexibus absolutuz: superne ciuitatis gaudia subiturum. Vera enim circūcisione purgatus: templū hierusalē cum muneribus ingreditur: qui gl̄ia resurrectiōis ab oī labe excoctus: cum bonoꝝ operum fructibus superne beatitudinis gaudia subijt. * Omne masculinum.] Beda. Omne, tam hominis quam pecoris: quod deo sanctificari: et sacerdotis esse iubebať: vt sacerdos primogenitū hoīs redimi faceret. Sic et omne animal immundum. Que primogenita illum significant: qui vnigenitus dei: dignatus est fieri primogenitus omnis creature: qui vere est sanct⁹ domino: quia sine peccato: qui ad generandos sibi populos secretum genitale sancte ecclesie sibi aperuit. ¶ Vel moraliter primogenita, significāt bona initia nostre actionis: que quasi corde gerimus: que dei gratie deputare debemus. Male gesta redimere fructib⁹ penitētie iubemur. * Par turtuꝝ.] Beda. Hec

E oblatio paupeꝝ erat: q̄ nō sufficerēt offerre agnū vt per omnia humilitas domini pateat. ¶ Moraliter. Siue quis fortia opera: que masculi nomine: siue infirma, q̄ femine significanť: creauerit: vt hec dn̄o legitime cōsecrēť: necesse est, vt lachrymi ꝫ ꝯpūctōis offerat: q̄ p gemitū illaꝝ auiū significāť: qꝛ lachrymis etiā in bonis indigem⁹

q₇ quo fine cōsumandi sumus nescimus. Qui nō inuenit agnū.i.diuitias innocēc vite: ad lachrymas recurrat. Sunt autem duo genera cōpunctionis. Dū vel maloꝝ recolētes/ supplicia timemus. Uel dū desiderio celestiū ardētes/ de dilatione gemimus. vnde duo pulli offerri iubētur. vnꝰ in holocaustū: qñ amore celestiū inflāmamur. Alter ꝓ pctō: dū₃ de malis perpetratis gemimus. ¶ Beda. Ambro. Colūba q̄ in grege conuersaꝫ/ actiuā: Turtur soliuagus/ cōtēplatiuam vitā significat: que paucoꝝ. Et q₇ vtraq₃ hostia accepta est deo: cōsulte vtraq₃ auis oblata est pro dño. Qui clauso ostio patrē orat in abscōdito (vt dicitꝫ Mat.6.a.) turturē offert. Qui cōpares operis querit: colūbā ad altare portat. ¶ Turtur in desertis habitat: nō multis diuulgaꝫ: pullos nocte pascit: morticinio nō pascitur. Sic ecclesia deserta est a pctis: nec xp̄s in multis locis diuulgaꝫ: nisi in fide trinitatis ₇ vnitatis. In nocte mūdi sanctos pascit: heresim nō suscipit. ¶ Beda. Puer primo circūcidiꝫ: ₇ post (interpositis diebus) cū hostijs Hierlm deferꝫ: q₇ et ipse iuuenis resurgendo corruptionē carnis calcauit: ₇ interpositis diebꝰ/ cū carne: quā hostiā fecerat/ ad celum ascēdit. Sic ₇ nos prius in baptismo circūcidimur a pctis: ₇ ꝓficiente gr̄a ad altare ingredimur: ꝯsecrandi hostia corporis ₇ sanguinis dñi nostri: sed in fine ois ecclesia corruptionem exuet: ₇ cū victimis bonoꝝ operum in eternā hierlm transferetur. F * Et ecce hō.₇c.] Nō solū angeli: sed ois etas: ₇ sexus testimoniū nato reddunt puero. Et sicut ab oīm seculoꝝ fidelibus presagiebaꝫ: ita veniens oīm sanctoru₃ laude predicaꝫ. * Iustus ₇ timoratus.] Difficile iusticia sine timore custodiꝫ: nō penali: sed qui ꝑmanet in seculū seculi: quo iustus quanto plus deū diligit: tāto solertius offendere cauet. Et bñ iustus: qui nō suā: sed ꝑopuli gratiā querebat: cupiens ipse dissolui: sed expectans videre promissum auctorē salutis: vt qui ab Herode pressi fuerant: aduentu saluatoris liberati/ acciperent cōsolationē. * Puerum.₇c.] Cū pueritia post septē annos infantie incipiat: Iesus frequenter puer diciꝫ: nō tam ꝓ etate/ q̄ꝫ pro seruitio. vnde Esa.42.a.ꝭm.Lxx. Ecce puer meus: q₇ filius hoīs nō venit ministrari: sed ministrare. Mat.20. * Et ipse accepit.] Beda. Mora. Ueteranus accipit infantem/ docens vt exuentes veterem hoiem: qui corrumpiꝫ: induamur eum: qui ꝭm deum creatꝰ est. Colloceñ.3.a. Iustus ꝭm legem accipit puerū in vlnas: vt innuat iusticiā legis gratia euāgelice fidei mutādā. Accipit etiam senior mūdus innocentiam christiane infantie: vt renouetur sicut aquila. ¶ Beda. Qđ Simeon ₇ Anna prouecti Iesum excipiunt ₇ laudant: significat fidelē synagogā: que post longā expectationem ꝓmissionū: fide non ficta cum recepit: qui prenunciabatur. * Nūc dimittis.₇c.] Ambro. Qui vult dimitti/ veniat in Hierlm: cōuersationem habens in celestibus (Phil.3.d.) veniat in templū: imiteꝫ exempla illorum: in quibꝰ deꝰ habitat. Expectet dñm: accipiat in manibꝰ verbū dei: brachijs fidei/ spei/ ₇ charitatis amplectaꝫ: tunc dimitteꝫ/ vt nō videat mortē: q₇ viderat vitā. * Q₇ viderūt.₇c.] Sciebat q₇ beati oculi: q̄ xp̄m essent visuri. Lu. cc.10.d. Et ideo donec illū videret/ nolebat mortē dissolui: quē tñ vt vidit: mox optauit in pace dimitti. * Qđ parasti.₇c.] Et in primo aduentu xp̄s ante faciē populoꝝ a deo paraꝫ: vt credāt ₇ diligant: ₇ in secundo aduentu parabiꝫ/ vt videat eū ois populus: ₇ reddat vnicuiq₃ ꝭm opera sua. Ro.2.a. * Ad reuelationē gentiū.] Ut reueleꝫ cecis oculis gentiliū nulla spe dñici aduentus erectoꝝ: et vt ipse israel gloriēꝫ: excipiēs suū ꝓmissu₃/ ₇ desideratū: et prefertur reuelatio gentium glorie israel. Q₇ cu₃ plenitudo gentiū intrauerit: tunc ois israel saluus erit. Ro.11.c. ¶ Interl'. Beda. Magna humilitas saluatoris: qui loco nō capiꝫ: grandeui hoīs vlnis gestaꝫ. ₇ hoc est quod dr̄. Accepit eum in vlnas suas.

☞ Applica ad hec aliq̄ de anno. ser. Circūcisionis. incipieñ. fol.34. sub thē. * Tulerūt Iesum.₇c.] A.i. saluatorē. Et applica ad bñdictū nomē Iesu. ¶ vel ser. Sacramēti. fo.14. sub th. * Ut darēt hostiā.₇c.] A. ¶ vel huius ser. Purificatiōis. sub th. * Hō erat in hierlm.₇c.] A. ¶ vel ser. Pēteco. fo.244. sub th. * Spūsscūs erat in eo.] B. ¶ vel ser. Orōnis. fo.180. sub th. * Responsum acceperat.] B. ¶ vel ser. Epiph. fol.39. sub the. * Uiderunt salutare tuū.] B. Gētiles sc₃. Uel. * Lumen ad reuelationē.₇c.] B. ¶ vel ser. Religiosoꝝ. fol 136. sub th. * Par turturū.₇c.] E. Uel. * Hō erat cui nomē Simeō.] C. ¶ vel ser. Penitētie. fo.211. sub the. * Par turturū.] C. Et marie an.2. scđe pr̄. eiusdē ser. fol.214. col.2. ¶ vel ser. Incarñ. fo.2. Ul Iudicij final'. fol.236. sb themate. * Quod parasti.₇c.] G.

Sicut columbam.₇c.] Glo. ☞ Quere Circūciannota.2.G. quinte partis. ser. Epiphanie. in vltimis tribus diebꝰ. fo.51. col.3. ¶ Et applica ad pullos columbaru₃: de quibus diciꝫ in euangelio hodierno.₇c.

Aderant autem quidā.₇c.] Lyra. Glosa. Cic. Allego. ☞ Quere an.4. ꝑ totū. quinte partis. ser. Diuinoꝝ officioꝝ. fol.33. col.3.

Ex sexta parte Biblie.

Sermonis Annot. Ex sexta parte Biblie.

Ct. Apo. 3 Escitis quia templum. &c.] Glosa. Lyra. &c. ☞ Quere annotamen to. 1. sexte partis. sermonis Pentecostes. folio. 249. col. 2. ¶ Et applica ad templum: quia hodie presentatus fuit xps in templo.

Ct. Apocal. Et apertũ est templũ dei in celo. &c] Lyra. Hic ponitur deuotionis augmentũ: nam illis tẽporibꝰ cõtigit magna mortalitas in Constantinopoli: ad quã reprimendã institutum fuit festum purificationis beate Marie virginis/ secũda die Februarij solẽniter celebrari: in qua beata virgo obtulit filium suum in templo: que dicitur arca testamenti. Nã in eo est plenitudo scientie ꝛ veritatis per tabulas designata: ꝛ potestatis per vrnã: ꝛ pietatis per manna: que tria fuerunt in arca: et tunc cessauit mortalitas. Et hoc est quod dicit. Et apertum est templum dei in celo. i. in ecclesia militãte: in qua templũ materiale fuit apertum ad dictũ festum solẽniter celebrandũ. * Et visa est arca testamenti eius in templo eius.] Idest xps: de cuius oblatione in templo ꝛ manifestatiõe per sanctũ Symeonem et Annã prophetissam fit memoria in purificationis festo: quod festũ a Constãtinopoli ad alias ecclesias per orbem est deriuatũ. Ideo subditur. * Et facta sunt fulgura.] Scz accẽsa luminaria ad modũ fulgũris lucentia: q̃ a fidelibus portantur in festiuitate dicta. * Et voces.] Diuine laudis. * Et tonitrua.] Sancte predicationis. * Et terremotus.] Quia multi terreni ad deuotionem fuerunt moti. * Et grãdo magna.] Quia potestas demonis dictã pestilentiam procurantis fuit repressa.

Ca. 1. Ioh. 3 Omnis q̃ nõ est iustꝰ.] Lyra. Justicia infusa. * Nõ est ex deo.] Quia illa sola facit dignum eterna vita. * Et qui non diligit fratrem.] Similiter non est dignus vita beata. * Quoniam hec est annunciatio.] Idest res annunciata. * Quã audistis ab initio.] Cõuersionis vestre. * Ut diligatis alterutruz.] Charitatiue. * Non sicut Cain.] Supple sitis. * Qui ex maligno erat.] Idest ex diabolo. * Et occidit fratrem suum Abel.] Geñ. 4. * Et propter quid occidit eũ?] Respondet. * Quoniaz opera eius maligna erãt. &c.] Ista fuit occasio precua. Nã munera Abel propter eius iusticiaz erant accepta deo. In cuius signũ ignis descendit de celo ꝛ consumpsit eius sacrificiuz. Unde Geñ. 4. a. vbi dicit. Et respexit deus ad Abel et munera eius. Interpretatio Theodotionis habet. Inflãmauit deus super Abel. Talis eñ inflammatio signum est acceptionis diuine: vt patet Judicũ. 6. de oblatione Gedeonis. Et. 13. in oblatione mãne. Et. 3. Regum. 18. in oblatione Helie. Et. 2. Paralipo. 4. de oblatiõe Salomonis. Quod videns Cain concepit odiũ contra fratrẽ/ ꝛ inuidiã: ex quo odio sicut ex causa propinqua occidit eũ. Dicũtur autem opera Cain fuisse maligna: quia licet offerret deo: tñ de peioribus: ꝛ ex volũtate peruersa. ideo dicitur Geñ. 4. a. Ad Cain autem ꝛ ad munera eius non respexit. Q. d. ꝑpter maliciam Cain munera eiꝰ non acceptauit. Et ex hoc concludit/ dicens. * Nolite mirari fratres: si odit vos mundus.] Quia opera eiꝰ maligna sunt: vestra aũt bona. &c * Quoniã opera eius mala. &c.] Glo. Ubi est inuidia/ non est fraternus amor. Opera Cain mala non dicit: nisi inuidiã ꝛ odiũ fratris. Opera Abel iusta non dicit: nisi charitatẽ. Hinc discernũtur homines. Nemo attẽdat linguas vel facta. Cor si non benefaciat pro fratribus suis: ostendit quid in se habeat. Cain recte offerebat creatura creatori: sed non bene diuidebat: quando credebat placere munera: que offerebat cum odio fratris. Abel cum dilectione obtulit/ ꝛ placuit. * Nolite mirari fratres si mundus vos odit.] Non miror si amator mundi fratrẽ odit/ separatum ab amore mundi ꝛ celestibus intentum desiderijs. Religio peccatori est abominatio. &c. ☞ Quere de hac materia annota. 1. prime partis. sermonis. Diuinorꝫ officiorum. Folio. 27. col. 1.

Blasij epi et martyris.

Ex quinta parte Bblie.

Nisi granum frumenti. &c.] ☞ Quere annota. 4. quinte partis. ser. vnius martyris. infra in coi sanctorꝫ. fo. 9. co. 2. Ct. Iohã. 12

Agathe virginis ꝛ marty.

Ex quinta parte Biblie.

Simile est regnum celorũ thesauro absconDito. &c.] ☞ Quere annota. 1. quinte partis. sermonis vniꝰ virginis. infra in cõmuni sanctorꝫ. fo. 25. co. 3. Ct. Mat. 13

Scholastice virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Simile est regnum celorum decem virginibus. &c.] ☞ Quere annota. 1. quinte partis. sermonis plurimarum virginũ. infra in cõmuni sanctorꝫ. fol. 26. co. 3. Ct. Mat. 25

Translatiõis scti Eugenij.

Ex quinta parte Biblie.

Cı. Joh. 12. NIsi granum frumenti. ⁊c.] ☞ Quere
annotatā. 4. quinte partis. sermo. vnius
martyris. infra in coi sctoꝝ. folio. 9. Et annota.
52. tertie partis. ser. Generalis. folio. 283. col. 2.

Valentini martyris.

Ex quinta parte Biblie.

Cı. Lu. 14. SI quis venit ad me. ⁊c.] ☞ Quere an
nota. 5. quīte partis. ser. vnius martyris.
infra in coi sctoꝝ. fol. 9. col. 4.

Cathedre sancti Petri.

Ex quinta parte Biblie.

Cı. Mat. 16 A VEnit Jesus. ⁊c.] Lyra. In h
capi. saluator docet fundatio
nem ecclesie gentium in fide:
vbi primo aperit incarnatio
nis mysteriū / cū dicit. * Ac
cesserunt ad Jesuz pharisei.
⁊c.] ☞ Quod inuenies
Annota. 1. quinte ptis. ser. Ferie. 4. Dñice. 7.
post octa. corpo. xpi. fol. 278. col. 4.) Secundo
(in euangelio hodierno) ostendit se humane sa
lutis preciū. Circa qđ primo ponit discipulorū
confessio. Secundo ex hoc subdit potestatis col
latio: ibi. Respondens aūt Jesus. Circa primū
aduertendū / q mediator inter aliqua debet par
ticipare extrema: ⁊ ideo xp̄s / q̄ habebat duplicē
naturā in vno supposito. s. diuinā ⁊ hūanā: vnā
sibi naturalē: aliā p nobis assumptam: erat vere
dei mediator ⁊ hoīm: ⁊ per consequēs aptissim⁹
vt esset humane redemptiōis preciū. Hanc autē
duplicem naturā declarat in seipso. Humanā p
euidentem ostensionez: qr dicebat ⁊ ostendebat
se filiū hois. Alterā ex vera ꝯfessione Petri p se
et alijs discipulis diuinā naturā i eo ꝯfitentis:
quā confessionē tanq̄ veritatis expressiuā appro
bat xp̄s. Dicit igit. * Venit Jesus in partes ce
saree Philippi.] Dicit aūt Cesarea Philippi:
qr renouata ⁊ ampliata a Philippo tetrarcha
fratre Herodis: extūc noīauit eaz cesareā in ho
norem Cesaris: qui dedit ei quartā partē regni:
vt refert Josephus. Dicit etiā cesarea Philippi
ad differentiā alterius: que dicit cesarea Pale=
stina / vbi Cornelius Centurio māsit. Actu. 10.
Et ista ciuitas antiquitus dicta est Lachis: et
postea Dan a filijs Dan eam occupantibus: vt
habetur Judicuz. 18. Postea dicta est Cesarea
Philippi: ⁊ nunc Pelneas seu Palneas dicit.
In ista autem ciuitate habitabāt gentiles ⁊ in
confinibus eius. Et ideo ex hoc / q xp̄s hoc my
sterium sue incarnationis reuelauit: ostēditur
fundatio ecclesie in fide gentium. Sequitur.
* Et interrogabat discipulos suos dicēs.] Nō
interrogabat ignorans q̄d crederent / vel quid
responderent: sed vt eorum fideli confessione cō
uenientius solidarētur in fide. * Quē dicunt
hoīes esse filiū hois?] Homines. i. turbe vulga=
res: ⁊ quia de ipso erant varie opiniones in po=
pulo. Ideo sequitur. * At illi dixerūt. Alij Jo=
hannem baptistā.] Cui⁹ opinionis fuit Hero=
des ⁊ sui sequaces: vt patet Mat. 14. in capite.
* Alij vero Heliā.] Propter zelum veritatis. *
Alij vero Hieremiā.] Propter patientiā in ad=
uersis. * Aut vnū ex prophetis.] Antiquis. s.
sm quod habet Luce. 9. vbi habet sic / q pphe=
ta vnus de prioribus surrexit. Opinio aūt oim
loquentiū de immortalitate anime / ⁊ de resurre
ctione fuit / q aīa separata a corpore sit maioris
virtutis q̄ coniuncta tali corpori: quale nūc ha
bemus: sm quod dicit Sap. 9. d. Corpus quod
corrumpitur aggrauat aīam: ⁊ similiter q in re
surrectione homines erunt maioris virtutis: et
quia videbant xp̄m maiora facere miracula q̄
aliquis prophetarum fecerit: ideo credebant / q
vnus de antiquis pphetis surrexisset a mortu=
is: et sic maiora miracula faceret q̄ antea fecis=
set: et hoc modo motus est Herodes ad creden=
dum / q esset Johānes baptista. Sequit. * Di
cit illis Jesus. Vos autem / quem me esse dici=
tis?] Q. d. si alij errant opinando falsa de me:
vos tamen non debetis errare: qui tādiu mecuz
fuistis: ⁊ meam doctrinā frequēter audiuistis:
et miracula tanta vidistis. * Respondens Si
mon Petrus dixit.] Petrus tanq̄ principalis
inter alios pro se ⁊ pro alijs dedit responsum. *
Tu es xp̄s.] Quod interpretatur vnctus: ⁊ sic
confitetur eius humanitatem: in qua vnct⁹ est
oleo gratie pre alijs. * Filius dei.] Naturalis
scilicet et non adoptiuus sicut alij: ⁊ per conse=
quens eiusdem nature cum deo patre: et sic con
fitetur veritatem diuine nature ⁊ humane in eo
dem supposito. * Viui.] Hoc addit ad differē
tiam illoꝝ: qui colebātur tanq̄ dij a gentib⁹: vt
Hercules: Jupiter: et consimiles. Fuit eīn anti
quorum opinio / q qn̄ tales excellentes persone
moriebantur: ad vitam deoꝝ transferebantur.
vnde. 2. Maccab. 11. dicitur: q rex Antiochus
scripsit de patre suo mortuo. Patre nostro inter
deos translato: nos volentes eos: qui sunt in re
gno nostro sine tumultu agere. ⁊c. Ad istas er=
go falsitates excludēdas dixit Petrus. Dei vi
ui. Consequenter ad confessionē deitatis: subdi
tur collatio potestatis: cum dicitur. * Respon
dens autem Jesus dixit ei. Beatus es Simon
Bariona.] Idest filius Johanna. Bar eīn idē
est quod filius. Jona autem ponitur per dimi=
nutionem: subtracta media syllaba pro Johan
na. vnde est ibi cōpositio ex integro ⁊ corrupto.

Unde bariona hic accipitur ac si diceretur fili⁹ Johānis, propter hoc Petrus dicit Johānis vltimo: Simon Johānis. Dicitur autē hic beat⁹: quia cōfessio vere fidei ducit ad beatitudinem. * Quia caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi.] Id est homo mortalis nō docuit te istam veritatem. * Sed pater meus: qui est in celis.] Et per cōsequēs tota trinitas: quia indiuisa sunt opera trinitatis ad extra. * Et ego dico tibi.] Pro te ꝛ p socijs tuis. * Quia tu es petrus.] Idest cōfessor petre vere, ꝙ xp̄s est factus. * Et super hanc petram.] Quam confessus es. i. super xp̄m. * Edificabo ecclesiam meā. Et porte inferi.] Idest persecutiones tyrannoꝝ ꝛ insultus ꝛ tētationes spirituū malignorum. * Nō preualebunt aduersus eam.] A vera fide subuertendo. Ex quo patet ꝙ ecclesia nō consistit in hominibus ratione potestatis vel dignitatis ecclesiastice vel secularis: quia multi principes ꝛ summi pontifices et alij inferiores inuēti sunt apostatasse a fide: ꝑpter quod ecclesia cōsistit in illis personis: in quibus est noticia vera ꝛ confessio fidei ꝛ veritatis.

D * Et tibi dabo.] Non solū pro te: sed etiam pro alijs. Sicut enī confessio petri erat confessio aliorum: ita potestas hec data petro intelligit dari alijs: licet petro pricipalius, inquantū erat aliorum capitaneus. * Claues regni celorū.] Iste claues nō sunt materiales: sed potestas sp̄ualis duplex. Una est potestas discernendi peccatum a nō pctō: sicut in veteri lege sacerdotes iudicabant inter lepram ꝛ nō lepram. Aduertendum etiam, ꝙ licet homo nō possit hoc bene iudicare sine scientia: tamen scientia non dicitur clauis, sed potestas iudicandi per scientiā prehabitam: et ideo licet scientia nō sit clauis: tamen necessario preexigitur ad debitum vsum huius clauis. Alia clauis est potestas admittendi ad regnum vel excludendi secundū verū iudicium prehabitum: quia debēt indigni excludi: et digni recipi. * Et quodcūꝗ ligaueris super terrā, erit ligatum ꝛ in celis: ꝛ quodcunꝗ solueris sup terram erit solutuz ꝛ in celis.] Ex supposito hic in terra debito vsu clauis: de⁹ illud approbat in celis, aliē nō. ☞ Hic finit euāgeliū.) Tertio imponit imitationis exemplum, dicēs. * Si quis vult post me venire. ꝛc.] Quere infra Annota. 3. quinte partis ser. vnius martyris in cōmuni sanctorum. fol. 8.

E Moralr * Caro et sanguis ꝛc.] Moraliter. Orige. Si ergo ꝛ nos patre nobis reuelāte: qui est in celis: quando scilicet cōuersatio nostra in celis fuerit, confessi fuerimus Iesum Christum esse dei viui filium: ꝛ nobis dicetur. * Tu es Petrus ꝛ sup hanc petram. ꝛc.] Petrus enim est omnis imitator petri. * Et quodcunꝗ ligaueris. ꝛc.] Hieronymi. Istum locuz episcopi ꝛ presbyteri male intelligentes: aliquid de phariseoꝝ assumunt supercilio: vt vel dānent innocentes, vel soluere se noxios arbitrentur: cū apud dn̄m non sententia sacerdotum: sed de eorū vita queratur.

F Glosa * In ptes cesaree phi. ꝛc.] Glosa. Iste locus est vbi iordanis oritur ad radicem libani: ex Ior ꝛ dan duobus fontib⁹. * Homines esse.] Homines sunt qui de filio hominis loquūtur: dij enim qui deitatem intelligunt. * Filius hominis.] Dn̄s de se humilitate humanitatis profitetur: discipuli deitatē intelligunt. * Alij Johannem baptistā.] Sic poterāt errare in Helia vel in ceteris alijs: sicut Herodes errauit in Johāne, cuz ait. Mar. 6. b. Johānes quē ego decollaui surrexit a mortuis. ꝛ iō virtutes operant̄ in eo. Ideo vult exponi errores eorum: vt eis repulsis discipuli veritatem proferant: non ex vulgi opinione sed ex dn̄i reuelatione. * Respondēs Simon.] Ideo vnus respondens ꝛ vni respondet̄ pro omnibus: vt vnitas in omnib⁹ obseruetur. * Dei viui.] Ad distinctionem falsoruz deorum: quos gentes vel de mortuis hominib⁹, vel de sensibili materia sibi instituerunt. * Bariona.] Bene filius columbe: quia dominū pia simplicitate sequebatur: vel quia plen⁹ sp̄uali gratia erat. Filius spiritussancti dicitur: qui ostensus est in columba ab eo, quē filium dei viui vocauerat: ꝛ filio columbe pater reuelat: quia vna est operatio patris ꝛ filij cuz spiritu sancto. Reuelauit (inꝗ) mysteriū fidei: q2 caro ꝛ sanguis nō reuelare potuit. i. hoīes carnali sapientia inflati, qui nō columbe filij: ꝛ ideo a sapientia spiritus alieni: de quibus supra. Alij Johannē baptistam. alij aūt ꝛc. * Tu es.] Non dico vocaberis: sed tu es petrus: ob fortitudinem fidei ꝛ confessionis cōstantiam. * Petrus.] A me petra: ita tamē vt mihi retineam dignitatē fundamenti: tu super me ordinabis lapides mūdos: ꝛ abijcies leprosos. Sicut lumen ꝛ cetera nomina (vt Mat. 5. b.) Uos estis sal terre: a dn̄o sortiti sunt apostoli: sic Simoni a se nomē petri dedit. * Et porte.] Porte inferi sunt peccata, mine, blandimenta, hereses: ꝗbus infirmi ruunt in mortem: qui nō vere supra petram: sed super arenam domum professionis sue credendi sunt edificauisse. i. nō simplici ꝛ vera intentione christum sequi: sed ob terrenā quālibet causam habitum pretendisse. Qui eniz in intimo cordis amore fidem christi percipit: quicquid ingruit extra, facile vincit. * Et tibi.] Ut omnibus constaret: quia absꝗ ea confessione ac fide nullus regnum celorum posset intrare: qui pre ceteris confessus est: pre ceteris donatur clauibus. Claues sunt discernendi scientia ꝛ potētia: ꝙ dignos recipere: indignos excludere deb3

G

a regno. Unde subdit: ⁊ quodcūq ligaueris.i. quem in peccatis persistentē eternis penis adiudicaueris: vel quē humilē ⁊ vere penitentē absolueris: sic erit et in celis.

h * Et quodcūq ligaueris.] Hiero. Habent quidem eandē iudiciariam potestatem alij apostoli: quibus post resurrectionem ait. Accipite spiritum sanctū: quoꝝ remiseritis. ⁊c. Habet etiam oīs ecclesia in p̄sbyteris ⁊ episcopis: sꝫ ideo Petrus specialiter accipit/ vt omnes intelligant: ꝙ quicūq ab vnitate fidei ⁊ societate eius se separauerit/ nec a peccatis solui/ nec celum potest ingredi. ¶ Hunc locū quidam nō intelligentes/ aliquid sibi sumūt de supercilio phariseorum: vt dānare innoxios vel soluere se noxios putēt: cum apud deū nō sententia sacerdotum/ sed reoꝝ vita queraẜ. Unde in Leuitico.13.cap̄. ostendere se sacerdotibus iubētur leprosi: quos illi non faciūt leprosos: sed discernunt qui mundi vel immūdi sunt: ita ⁊ hic. ¶ Nota xp̄ꝫ per se intus viuificare: ministris potestatē soluendi post vitā redditam tribuere. Nō enim aliquē soluere possunt: nisi viuat quem soluunt. Sed ad quid soluendi potestatē accipiūt: cum a deo iam liberatꝰ ⁊ viuificatꝰ quē soluūt: queritur. Dicūt quidam ministros soluere.i. solutos demōstrare recōciliatos ecclesie: quos p̄us de crimine manifestos vel conuictos ab introitu ecclesie priuauerāt. Alij a quadā impotentia bene operandi: que post remissionem ⁊ satisfactionem adhuc remanet: ⁊ est fex ⁊ reliquie precedētium peccatorum: nō tamen peccatū. ab hac purgatur homo cū reconciliatur ecclesie per iudiciū sacerdotis. Ut enim in homine post febris purgationem debilitas quedaꝫ remanet: que febris non est: a qua nō cito purgatur: Sic in homine post criminalem remissionē/ pro qua iudiciū ecclesie subijt: ipsiꝰ peccati debilitas remanet. Alij veritati ⁊ euangelio adherentes ministros ecclesie a peccato soluere dicunt. Dicit enim veritas. Johan.20.c. Accipite spiritū sanctū: quorū cūq re. ⁊c. De hoc iterū Augusti. Contra quinq hereses. Ne eos audiamus qui negant catholicaꝫ ecclesiam nō omnia peccata posse dimittere. Illi enim in Petro petram nō intelligunt: ⁊ nō intelligentes ecclesie datas esse claues regni celoꝝ: ipsi eas de propria manu amiserunt. His opponitur ꝙ solus deus lazarū suscitauit: apostolis soluendum tradidit. Item ꝙ solius dei dimittere peccatum est. Ad hoc dicunt ꝙ deus prius lazarum suscitauit: hoc est ꝙ ipse a se non ab alio peccatū dimittit. Nō discipuli resuscitatum soluunt: hoc est ꝙ nō a se sed a deo habent ꝙ peccata dimittunt: sic dicitur. solus deus peccatum dimittit: quia hoc quod per ipsum facimus: ipse facit.

¶ Additio.2. Licet scientia discernendi peccatū a peccato ẜm magistrum in.4.dis.18. sit clauis: nō tamen in hoc tenetur cōmuniter a doctoribꝰ vt ibidem tractatur. Nā (prout cōmuniter tenetur) in sacerdotis ordinatione nō infunditur habitus scientie de nouo: sed imprimitur sacerdotalis character: in quo fundantur he due potestates.s. discernendi ⁊ ligandi seu soluēdi: que quidēꝫ potestates vnū sunt in radice: sed distinguūtur penes earum actus. Quod autem dicit postillator/ ꝙ scientia necessario preexigitur ad debitum vsum clauis: nō videtur verum: quāuis enim claues ecclesie recipere non debeat nisi habens scientie habitum cōuenientē/ seu sufficientem ad executionem huius potestatis: ex hoc tamen nō sequitur ꝙ si sacerdos nō habeat talem scientiam/ ꝙ nō habeat claues. Esset eīn maxime periculosum: cum ꝙꝫ plurimi ⁊ innumerabiles sacerdotes curam animarū habentes: talem scientiam nō habeant: vt quotidie constat per experientiam: ⁊ sic tales nec ligarent/ nec soluerēt: quod crudelissimū esset opinari. hoc tamen manifeste sequeretur ex dictis postillatoris dicentis ꝙ scientia necessario preexigitur ad debitū vsuꝫ clauiū. nihil enim est sine eo qd̄ necessario p̄exigitur. Uñ videtur dicendum (prout dictum est) scꝫ ꝙ sacerdos de congruitate/ debet habere sciētiam sufficientē: non tñ de necessitate: ⁊ sic sacerdos qui non habet talem scientiā actualiter nec habitualiter: potest tamen vti clauiuꝫ potestate secundū quā ligat ⁊ soluit tanꝙꝫ habens diuinā potestatem: vt iudex ecclesiasticus: qd̄ intelligendum est semper claue nō errāte. K ¶ Replica. Ubi circa collationem clauiū postillator dicit. Licet scientia nō sit clauis: tamen necessario preexigit. De quo dicto Burgeñ. magnū facit strepitū imponens postil. falsum: sed false. Nā postil. nō dicit scientiam necessario preexigi ad susceptionē clauium: nec ad vsum clauium: sed declarando sic dicit scientiā necessario preexigi ad legitimū et debitū vsum earū: ⁊ sic Burgeñ. in fine huius corruptorij venit in eandē sententiā cum postil. dicens vsum clauiū sequi clauem (claue tamen nō errante) vbi igiẜ clauis errat/ certum est vsuꝫ non esse legitimū. Utendo autē auctoritate discernendi absq scientia et discretione cōmittitur error. Ad euitandum igitur errorem/ necessario preexigitur discretio: que scientia dici potest/ nō tñ clauis: que est sententia postil. bene visa/ nō mutatim. Quod autem dicit Burgeñ. de idētitate clauium in radice: ⁊ earum secundū actus distinctione/ habet tractari in libro.4. Sententiarum. distin.18. ⁊.19. L Auctor

☞ Applica ad hec aliq̃ de An.ser.Epiph.fo. 39. Uel ecclesie. fol.64. sub the. * Uenit Jesus

in partes cesaree.rc.] A. C Vel ser. Omniū san ctorum. infra in hoc Tomo. sub the. * Beatus es Simon. rc.] C vel serm̄. Trinitatis. fo. 257. vel incarn̄. fo. 2. sub them̄. * Tu es xp̄s filius dei.] B. C vel. ser. Fidei. fol. 59. sub the. * Tu es petrus & super. rc.] C. C vel. ser. Penitentie. fo. 211. C vel. ser. Sacramenti. fo. 14. sub the. * Quodcunq ligaueris. rc.] D. C Et etiā appli ca omnia que dicētur infra in tractatu seu serm̄. Apostolorum Petri & Pauli: & in oibus festis eorum. et etiam de Anno. ser. Aplorum. fo. 82. sub thema. * Interrogabat discipulos suos. rc.] A.

Matthie apostoli sermo=

nis Annotamenta Ex prima parte Biblie.

Ca.1. Nu.34. Et singuli principes. rc.] ☞ Quere in fra Annota. 1. E. sexte ptis hui⁹ ser. fo.

Ex secūda parte Biblie.

Ca.1. 1 parali. 27. Achitophel. rc.] Glo. rc. ☞ Quere An not. 24. secūde partis ser. Passionis. fo. 44. col. 3. tertij Tomi

Ex quinta parte Biblie.

Ca.1. Johā.15. Hoc est preceptū rc] ☞ Quere Ann̄. 2. qnte partis sermo. Vigiliarū apostolorū. folio. 2. colū. 4.

Ex sexta parte Biblie

Ca.1. Actu.1. A Primum quidem ser monē. rc.] Lyra. ☞ Quere An nota. 31. sexte partis. ser. Prela. fol. 133. colū. 1. tertij Tomi. Cōsequenter ponitur se cundū dispositiuū ad spiritussancti donū. s. apo stolici numeri reintegratio: cum dicitur. * In diebus illis.] Idest in tempore medio inter ascē sionem dn̄i & pentecostē. * Exurgens petrus in medio fratrum dixit. Erat autē turba hominū simul fere centū viginti.] Non dicitur fere eo q spiritussanct⁹ qui in Luca loquebatur dubi taret de numeri certitudine: sed in hoc seruabat modus numerantiū: qui cū modicū deficit de magno numero: exprimunt magnū numerū cū hac dictione fere: per hoc designando q illud qd deficit modicū: ē quasi nihil reputandū: vt ha betur. 2. Physicorum. & subditur verbum petri/ cū dicitur. * Viri fratres oportet scripturā: quam predixit spūssanctus.] Cuius verbū non potest esse falsum. * Per os Dauid.] Sicut videbit infra. Sed interponitur casus Jude pditoris. ideo subditur. * De Juda q fuit dux eorum: qui cōprehenderunt Jesum.] Ut patet Johan. 18. ☞ Et Ann̄. 1. A. rc. qnte pti ser. F. v. exte dn̄i ce Ramorum. fol. 203. co. 3. primi Tomi.) * Qui cōnumerat⁹ erat in nobis.] Idest vn⁹ de duo deci apostolis. Matth. 10. ☞ Et Ann̄. 2. B. quinte partis. ser. Apostolorum. fol. 84. col. 3. tertij Tomi.) * Et sortit⁹ est sortē ministerij huius.] Idest dignitatem apostolicā: quā non habuit a casu vel per sortem: sed per xp̄i electionem. sicut dicitur Johan. 6. g. None duodecim vos elegi: et vnus ex vobis diabolus est? Sors em̄ aliquā do accipitur p parte: & sic accipitur hic quoniā in partē apostolorū vocatus est. * Et hic quidē B possedit agrum de mercede iniquitatis.] Idest possideri fecit ab alijs: qr triginta denarios: qui bus inique xp̄m vendiderat in templo proiecit: ex quibus principes sacerdotum emerūt agrū pro sepultura peregrinorum. vt habet Math. 27. a. Alij autem dicunt q Judas fuit ibi sepultus: et sic possedit agrū illū: sed hoc nō est verisimile: quia principes sacerdotū erant intēti circa mor tem xp̄i procurandam. propter quod non ita ci to emerunt agrum illū: nec etiā ager ille emptus statī fuit pro sepultura dispositus. & sic videtur fuisse tractus temporis intermedi⁹. Et ex verbis Matth. 27. a. Et proiectis argēteis rc. videtur eadem die se suspendisse. propter quod expositio prima melior videt. * Et suspensus crepuit me dius: & diffusa sunt omnia viscera eius.] Ut pe na respōderet culpe. Justum em̄ erat vt viscera: que tantā proditionem cōceperāt: enormiter ca derent. * Et notum factū est omnibus habitā tibus hierusalē.] Scilicet enorme factū Jude. * Ita vt appellaretur ager ille.] Emptus de p̄ cio sanguinis xp̄i. * Lingua eorū.] Idest prin cipum sacerdotum: qui emerunt agrum illum. Matth. 27. * Acheldemach: hoc est ager san guinis.] Sciendum vero/ q ille due dictiones agrum sanguinis in latino signantes nō sunt p prie hebraice: sed magis syriace/ tamen lingua hebraica & syriaca sunt valde propinque: vt dicit Hiero. in prologo galeato. Hoies autem notabi liter litterati magis vtebantur lingua syra: q̄ he brea. vnde & libri eorum qui sunt extra bibliā/ pro magna parte scripti sunt in illo idiomate: litteris tamē hebraicis: quod de facili potest fie ri: quia littere hic & ibi sunt eiusdem numeri & so ni: differentes tantū characteribus/ vt dicit Hie rony: in prologo eodem. Allegata scriptura Da uid in generali & interposito casu Jude: ɔsequē ter ponitur in speciali/ cū dicitur. * Scriptum C est enim in libro psalmorum.] Qui dicitur vnus liber non ab vnitate auctoris: quia multi psal mos fecerunt: sed ab vnitate collectoris: qr psal mi a diuersis auctoribus compositi: fuerunt col lecti per Esdram: vt vt communiter tenetur rc. in

vno volumine repositi. ✳ Fiat cõmoratio eorū
deserta: ⁊ nõ sit qui habitet in ea.] Hoc scribitur
Psalmo. 68. f. ✳ Et episcopatū eius accipiat
alter.] Hoc scribitur Psal. 108. a. Vterqꝫ tamē
psalmꝰ intitulatur a Dauid: tanq̃ ab auctore.
Coniūxit aūt beatus Petrus istas duas aucto
ritates simul: quia loquūtur de pena pro morte
xp̄i inflicta. Prima enim loquitur de pena sa=
cerdotum mortem xp̄i procurantium. In penā
enim mortis xp̄i templum ⁊ ciuitas hierusalem
ꝯbusta fuerunt per Romanos: ⁊ sacerdotes par
tim interfecti: ⁊ partim captiuati. Et hoc est qd̄
Dauid p̄dixit. Fiat ꝯmoratio. i. habitatio: eoꝝ
deserta. Secūda vero loquitur de pena Jude ꝓ
ditoris: qui Christum vendidit principibus sa
cerdotū. Isto enim Juda per suspensionem mor
tuo: Matthias successit ei in apostolatū, vt pa=
tebit infra. Apostolatus vero episcopatus dicit̄:
vnde ⁊ ipsi sunt successores apostoloꝝ ſm ꝙ dici
tur in Decretis. 21. distin. caplo. In nouo testa
mento. et hoc ē qd̄ dicitur. Episcopatū eius: scꝫ
Jude: accipiat alter. Allegata scriptura ad ꝓpo
situm: consequēter Petrus concludit intentū, di
D cens. ✳ Oportet ergo.] Ad reintegrandum nu
merum apostolicū. ✳ Ex his viris qui nobiscū
sunt congregati] Qui per experientiā nouerūt
conuersationem Jesu Christi ⁊ eius opera. ideo
subditur. ✳ In omni tēpore quo intrauit ⁊ exi=
uit ad nos dñs Jesus: incipiēs a baptismate Jo
hānis.] Nō enim legitur Jesus docuisse publi=
ce, ⁊ miracula fecisse nisi postq̃ baptizatus fuit
a Johanne. sequitur. ✳ Vsqꝫ in diē qua assum
ptus est a nobis testē resurrectionis eius nobiscū
fieri vnū ex istis.] Etiā aliorum ad fidem xp̄i ꝑ=
tinentiū: resurrectio tamen exprimitur: quia cõ
uersatio xp̄i ⁊ miracula que fuerunt in palā co=
rā hominibus nõ sic indigebāt testimonio sicut
resurrectio: que manifestata tantum apostolis ⁊
alijs discipulis fuit. Posita allegatiōe Petri cõ=
sequenter ponitur executio facti. Nā alij statim
acquieuerūt eius dicto tāq̃ rationabili: ideo di=
citur. ✳ Et statuerunt duos.] Istos nõ distinxe
runt ab alijs per sortem: sed per electionē tanq̃
magis notabiles in scientia ⁊ factorum xp̄i expe
rientia. ✳ Joseph: qui vocabatur barsabas.]
Iste est ille, qui īfra vocatur Barnabas: vt ali=
qui dicunt. ✳ Qui cognominatus est iustus.]
Ex euidentia sanctitatis: que rationabiliter hic
exprimitur: ne repulsus ab apostolatu tanq̃ in=
dignus videretur. Vñ cū Paulo postea ad apo
stolatū assumptus est. Act. 13. cap̄. Vt similiter
dicunt predicti. Sed melius videtur dicenduꝫ,
ꝙ fuerit alius: vt plenius dicetur Actuū. 4. ca.
✳ Et Matthiam.] Licet enim istos elegissent
vt notabiliores alijs: vt dictum est: tamen igno=
rabant quis eorum esset dignior ad apostolatū.
propter quod super hoc implorauerunt diuinuꝫ
iudicium per temperationē sortium: secundum
quod dicitur Prouī. 16. d. Sortes mittuntur in
sinum: sed a domino temperantur. sequit̄. ✳ Et
orantes dixerunt. Tu dñe qui corda nosti oim̄:
ostende quem elegeris ex his duobus vnum, ac
cipere locum ministerij huius ⁊ apostolatus de
quo preuaricatus est Judas vt abiret in locum
suum. Et dederunt sortes eis. Et cecidit sors su=
per Matthiam: ⁊ annumeratus est cum duode
cim apostolis.] Et patet, ꝙ iste Joseph fuit co=
gnatus xp̄i: vt dicet̄ Actuū. 4. capi. Et sibi pre=
posuit Matthiam: per hoc ostendens ꝙ ad offi=
cia ecclesiastica nõ sunt homines ex consangui=
nitate promouendi. ¶ Ad maiorem huius au= E
ctoritatis intelligentiā queritur hic. vtrū vti sor
tibus sit licitū? Ad quod dicendum ꝙ vti sorti=
bus est ex vario euentu seu dispositione alicuꝰ
rei sensibilis proposite determinare aliquod du=
bium vel incertum: sicut ex festucis ꝓpositis per
hoc, ꝙ aliquis accipit breuiorem vel longioreꝫ:
seu in proiectione taxillorum: ex hoc ꝙ aliquis
proijcit plura puncta vel pauca: vel ex cõsimili
bus, aliquod dubium inter homines determi=
natur. Et si hoc fiat ad alicuius rei diuisionē in=
ter homines: vt ꝑ hoc determinet̄ quis quā par=
tem accipiat: vocatur sors diuisoria: si auteꝫ hoc
fiat ad aliquid determinate agendum, vocatur
sors consultoria. Igitur si dispositio vl' euentus
sortium expectetur a fortuna tantum, nullū vi=
tium est: si mittantur sortes ad determinanduꝫ
inter homines: quis quā partē accipiat alicuꝰ
rei: ⁊ hoc ex cõmuni cõsensu cõmittitur fortune:
causa tamen motiua potest esse peccatū. vt si ꝓ=
pter cupiditatem propriam, vel aliquod vitiuꝫ
nõ possunt concorditer alio modo diuidere. Si
autem dispositio sortium vel euentus nõ solum
expectet̄ a fortuna: sed ab alia causa: hoc est du
pliciter. Vno modo a causa corporali, vt a dis=
positione stellarū. ⁊ sic cum actus stellarum ad
hoc se non extendat: superstitiosum est ⁊ illicitū:
et nõ caret occulto pacto demonum. Alio modo
quia expectatur euentus ⁊ dispositio sortium a
causa spirituali dirigente. et hoc est dupliciter.
Vno modo a demone: ⁊ hoc est illicitum: q2 in=
cludit familiaritatē ⁊ pactum cum demonibus.
Alio modo a deo expectatur immediate vl' me=
diantibus angelis sanctis: ⁊ hoc nõ est illicituꝫ
secundum se: si fiat cum reuerentia debita. vnde
dicitur. Prouer. 16. d. Sortes mittūtur in sinū:
sed a dño temperantur. Potest tamen in hoc pec
catū quadrupliciter incidi. Primo si absqꝫ vlla
necessitate ad sortes recurratur. Hoc enim videt̄
ad dei tentationem pertinere. Vnde dicit Amb.

super Luc. Qui sorte eligitur humano iudicio nō cōprehenditur. Secundo/ si quis etiā in necessitate absq̧ reuerentia debita sortibus vtatur. Unde super Actus apostoloꝝ dicit Beda. Si qui aliqua necessitate cōpulsi deū putant sortibus (apostoloꝝ exemplo) esse consulendum: videant hoc ipsos apostolos non (nisi collecto fratrum cetu) ⁊ precibus ad deū fusis egisse. Tertio si diuina oracula ad terrena negocia cōuertantur. Unde dicit Aug. ad inquisitiones Januarij. His qui de paginis euangelicis sortes legūt: etsi optandū sit/ ꝙ hoc faciant potius q̃ ad demonia consulenda ꝯcurrant: tamen mihi displicet ista cōsuetudo ad negocia secularia/ ⁊ ad vite huius vanitatem diuina oracula velle cōuertere. Quarto si in electionibus ecclesiasticis: q̄ ex spiritussancti inspiratione fieri debēt: aliqui vtantur sortibus. Unde dicit Beda. sup̄ Actus apostoloꝝ. Matthias ante pentecosten ordinādus sorte queritur: quia nondū erat spiritus sancti plenitudo in ecclesia dei effusa. Septem autem diaconi postea nō sorte: sed electione discipulorum ordinati sunt. propter hoc ꝓhibetur rationabiliter talis electio. extra de sortilegijs ca. vlt. Non tamen peccauerūt apostoli eligendo Matthiam per sortes: q2 nō erat prohibitum. et quia fecerunt hoc familiari consilio spiritussancti: qđ nō est trahendum ad consequentiā: maxime q2 homines non sic vsi fuissent premittendo orationem deuotam: sic em̄ licitum erat ante prohibitionem: vt dictum est. Secus autē est in temporalibus: que ordinantur ad terrena disponēda. et ideo in electione illoꝝ possunt hoīes vti sortibus: sicut in diuisione reꝝ temporalium: vt predictum est. Si vero necessitas aliqua alia ab electione dignitatis ecclesiastice immineat: licitum est cum debita reuerentia sortibus diuinū auxilium implorare. Unde dicit August. in ep̄la ad Honoratum. Si inter dei ministros sit disceptatio: qui eorum tēpore persecutionis maneant: ne fuga omnium: ⁊ qui coꝝ fugiant: ne morte oim̄ deseratur ecclesia: si hec disceptatio aliter nō poterit terminari (quantum mihi videtur) qui maneant/ ⁊ qui fugiāt/ sorte eligēdi sunt: et hoc modo vsi sunt sortibus viri sancti: qui in veteri ⁊ nouo testamento/ vsi fuisse sortibus leguntur. Sicut Josue iudicio sortium puniuit Achan. Josue. 7. Et Saul in oratione deprehendit Jonathan filium suum mel comedisse. 1. Reg. 14. G. Et Zacharias sorte exijt/ vt incensum poneret. Luce. 1. Et sic patet responsio ad questionem.

F Moralr. * In diebus illis. ⁊c.] Moraliter. Hic ad litteram agitur de electione Matthie: cuius necessitas ostēditur ex casu Jude ⁊ eius morte. xp̄s autem ordinauerat ꝙ essent duodecim apostoli: vt patet Matth. 10. et Luce. 9. Et quoniā episcopi sunt successores apostoloꝝ: ex hoc habemus documentum/ ꝙ mortuo pōtifice: illi ad quos pertinet/ debent sine more dispendio de alio ꝓuidere. Electio vero Matthie partim fuit ab apostolis: quia de multitudine credentium statuerunt duos magis idoneos secundum suū iudicium: sed quis eorum esset magis idoneus recurrerūt ad diuinū iudicium dantes sortes eis: postulata tamen prius electione diuina per deuotas orationes. Datio vero sortiū modo prohibita est in electionibus ecclesiasticis: que debent fieri p̄ spiritum sanctum: cuius abundātia data fuit post electionem Matthie: propter quod electio septē diaconorū fuit facta sine datione sortium: quia fuit postq̄ apostoli receperant plenitudinem spiritussancti. * Et annumeratus est cū vndecim apostolis.] Et sic fuerunt duodecim apostoli in pluribus locis sacre scripture figurati. scilicet in duodecim Patriarchis. In duodecim fontibus in Helim repertis. In duodecim panibus ꝓpositiōis. In duodecim lapidibus rationalis. In duodecim lapidibus altaris. In duodecim lapidibus de iordane eleuatis. Et in alijs duodecim in iordane positis. Et in duodecim exploratoribus terre promissionis. Et in duodecim bobus Eneum mare sustentantibus. Et in duodecim prophetis. Et in duodecim lapidibus corone sponse. Et i duodecim portis ciuitatis. Et in duodecim fructibus ligni vite.

G Glosa. * In medio fratrum.] Glosa. Raba. Fratrum id est filiorum dei: quoꝝ vnus est pater in celis: quāq̧ etiā quattuor modos/ quibus fratres dicuntur/ chorus ille habuerit. natura Petrus frater Andree: ⁊ Johannes/ Jacobi. Et Judas alterius/ Jacobi. Gente erant omnes Israelite: ⁊ iudei vocabantur. Cognatione etiā illi: qui fratres dn̄i vel Marie dicebantur: erant inuicē fratres. Affectu quoq̧ carnali ex vno Adam om̄es nati sunt: sȝ maxie fratres ꝟm gratiam regenerationis. ¶ Rab. In medio Jesus stetisse dicitur: quasi cōmuni miseratione condescendens. hoc exemplū sumendū est pastoribus ecclesie. ¶ Ra. Hic numerus. 120. congruit etati moysi vt sicut sub hoc numero moyse defuncto Jesus successit: qui populum in terra promissionis induxit: sic veteri legi in ecclesia principatus Christi successit: ducens verū Israel ad regnū celi. Iste etiam numerus ab vno vsq̧ ad quindecim crescit: habens septem ⁊ octo: typum noue ⁊ veteris legis. Oportebat enim vt sacramētū: quod legislator in annis exhibuit: hoc gratie predicatores numero designarēt. * Uiri fratres.] Beda. In vndenario numero Petrꝰ remanere timebat. Omne enim peccatum ad vndenariū ꝑtinet. q̄ enim

peruerse agit/ precepta decalogi transit. Ideoq; in duodenario reintegratur numerus apostolorum: vt per duas septenarij partes (ter quaterni enim duodecim sunt) gratia quã predicabant/ etiam in numero seruaret. * Possedit agrũ.] Rab. Non q2 agrum possederit: sed quia ipsius fuerat preciũ agri: qui dñm vite vendidit. Amissa terra viuẽtium agrũ sanguinis ꝛ mortis eterna sceleris ꝛ nominis sui memoria possidet: q2 Iudas emptũ precio sanguinis agrũ figuli non possedit. Matth. 27. a. qui traditionis crimen in se protinus mulctauit: sed possedit dictũ est. i. possideri fecit. ¶ Rab. Quidã agrum a Iuda possessum: ridicule exponunt infernũ. Alij posse disse agrum illum existimãt: q2 cũ peregrinis in eo sepultus fuit. ¶ Beda. Dignã sibi penã traditor inuenit: dũ guttur/ quo vox ꝓditionis exierat laqueo necauit. Dignũ etiã locũ interitus quesiuit: vt qui hominum ꝛ angelorũ dñm prodiderat: celo ꝛ terre perosus: quasi aeris spiritibus sociãdus: iuxta exemplũ achitophel et Absalon in medio aeris periret. digno etiam exitu ꝛ mors ipsa successit: vt viscera que proditionem cõceperant: rupta caderent: ꝛ in auras euoluerentur: cui scꝫ fraudi vel proditioni vel culpe similis pene mors. * Viscera.] Que sunt sedes fraudis: tanto scelere dirupta: se cohibere nõ valuerunt. Merito autem per sedem doli viscera fundunt: nõ per locum osculi. i. os/ quo osculatus est Iesum/ quis falsa supficie: sed per alium: cui virus occulte malitie inerat. * Eorum.] Rab. Habitantium Hierusalẽ: quia etsi vtriq; loquebãtur hebraice: distabat tamen proprietas lingue hierosolymorũ a galileis: de quibus ꝛ apostoli erãt: quod in passione dñi ostenditur: vbi etiam Petrus nolẽs lingua sua proditus est esse galileus.

I * Ita vt appellaretur ager. ꝛc.] Rab. Hoc vt quidam dicunt: Lucas sententie Petri inserit: quia grece scribens agri apud hebreos exp̃mit nomẽ: et interpretationem nõis illius greca lingua posuit. vel Petrus in sue contextu sentẽtie vocabulum agri illius sermone hierosolymorũ memorauit: ꝛ in galileam loquelam trãstulit. Quãuis enim eiusdem lingue fuerunt iudei ꝛ galilei: nõ parum tamen in sermone distant: vel interpretẽ latinum hoc addidisse multi extimant. Supra dixerat: oportet impleri scripturam: sed pendet sententia nondũ terminata hucusq;: scriptũ est in libro Psalmorũ. ꝛc. * Fiat cõmoratio. ꝛc.] Hi versus plani sunt: quia Iudas preuaricationis penam accepit: ꝛ abiens in gehennam humane cõuersationis habitationẽ deseruit: ꝛ accipiente Matthia locũ eius: summa apostolici numeri restituta est. * Deserta.] Beda. Donec electus pro eo assumatur Matthias: vel nõ sit ipse Iudas: qui habitet in ea: sed alius assumatur pro q2 penitentia indignus iudicatus est. * Duos.] Beda. Clemens refert hos duos: qui ad sortem apostolatus statuti sunt de numero septuaginta discipulorum fuisse. * Qui cognominatus ꝛc.] Beda. In laude Barnabe immoratur: q2 ꝓ laude Matthias habet q sorte eligitur: Barnabe laus cumulatur: ne velut indignus repelli videretur: quod postea declaratum est: q2 cum Paulo gentiũ apostolus ordinatur/ illi officio reseruatus. * Iustus. ꝛc.] Beda. Aut latinũ est aut hebreum: ꝛ interpretatur parcens vel eleuatus. * Et Matthiã.] Beda. Qui donatus est vel donum dei interp̃tatur: cui donum apostolatus a dño collatũ est. vl' dei paruus interpretatur. merito parui trãscẽditur ille: qui laude hominũ erat iustus. Beda. Ostende quẽ elegeris accipere locum ministerij/ vt abiret in locũ suum. i. sortem apostolicaꝫ. * Et dederunt sortes.] Beda. Non hoc exẽplo: vel quia Ionas sorte deprehẽsus est indifferenter/ sortibus est credendũ: cum priuilegia singulorum secundũ Hiero. cõmunẽ legem facere nõ possunt. Hiero. sup Iohã. Sub hoc exemplo nõ debemus sortibus credere: cum priuilegia cõmunẽ legem nõ possint facere. Sicut enim in condẽnationem Balaã asina loquitur. Nu. 22. f. Et Cayphas etiaꝫ prophetat ignorans. Johan. 18. b. ita et hic fugitiuus sorte deprehendit. nõ viribus sortiũ: sed voluntate eius qui sorte regit incerta. Beda. Si quis necessitate compulsus exemplo apostolorum: putat dñm sortibus consulendũ: videat hoc apostolos egisse: collecto fratrum cetu ꝛ ad dñm fusis precibus. * Et cecidit sors.] Beda. Hic sorte eligitur/ ne a lege discrepet: in qua summus sacerdos sorte querebatur: sicut de Zacharia dicitur. Sorte exijt vt incensum poneret: quia querẽdus erat verus sacerdos donec veniret ille: qui per propriũ sanguinẽ intrauit in sancta sanctorum: cuius hostia in pascha immolatur/ sed die pẽtecostes spũ apparente est consumata/ donec veniret veritas figuraꝫ licuit exerceri. Ideo Matthias ante pẽtecoñ. ordinatur: sorte queritur. Septẽ diaconi autẽ postea nõ sorte: sꝫ discipulorũ electiõe: aplorũ vero oratione: ꝛ manus impositione sunt ordinati.

L ☞ Applica ad hec aliqua de Annota. scrũ. Pẽtecos. fo. 244. sub illo verbo epistole hodierne. f. * Erat autem turba.] A. ¶ Vel ser. festorũ Petri apostoli. supra folio. 9. Et infra in hoc tomo. sub the. * Exurgẽs Petrus. ꝛc.] A. ¶ Vel ser. Prela. fo. 90. sub th. * Oportet ex his viris ꝛc] F. Vl. * Ostẽde quẽ elegeris. ꝛc] ¶ vel ser. Aplorũ. fo. 82. sub the. * Et annumeratus est cuꝫ vndecim aplis.] D. ¶ vel ser. Orõnis. fol. 180. sub the. * Orantes dixerunt. ꝛc] D.

Emeterij ꝛ celedonij martyrum.

Ex quinta parte Biblie.

Cum audieritis prelia.ꝛc.] ☞ Quere Anno.8. quīte partis.sermo. Plurimoꝝ martyꝝ infra in cōmuni sanctoꝝ.fol.18.Col.2.

Thome de Aquino.

Ex quinta parte Biblie.

Uos estis sal terre.ꝛc.] ☞ Quere Anno.1.quīte partis.sermo. Unius doctoris infra in cōmuni sanctoꝝ.fol.22.Colūna.1.

Perpetue et felicitatis.

Ex quinta parte Biblie.

Simile est regnum celoꝝ decē.ꝛc.] ☞ Quere Anno.1.quīte partis.sermo. Plurimarum virginum infra in cōmuni sanctoruꝫ. Folio.26.Colūna.3.

Juliani pomerij archiepiscopi Toletañ.

Ex quinta pte Biblie

Uos estis sal.ꝛc.] ☞ Quere Annot.1. quinte partis.sermo. Unius doctoris infra in cōmuni sanctorum. Folio.22.Colūna.1. Et Anno.1.D.quinte partꝭ.ser. Dominice.21. Post octauas. Corporis xp̄i.fol.314.colūna.3.

Gregorij pape.

Ex quinta parte Biblie.

Uos estis sal terre.ꝛc.] ☞ Quere Anno.1.quinte partis.sermo. Unius doctorꝭ infra in cōmuni sanctoꝝ. Folio.22.colūna.1.Et Annot.50. sexte partis.sermo. Prelatoruꝫ.fol.135.Colūna.4. Et Anno.1.J.quinte partꝭ.ser. Ferie.6.Dn̄ice.3.Post octauas. Corporis xp̄i. Folio.270.Colūna.4.

Leandri episcopi.

Ex quinta parte Biblie.

Uos estis sal terre.ꝛc.] ☞ Quere Anno.1.quinte partis sermo. Unius doctoris in fra in cōmuni sanctoꝝ.fol.22.Colūna.1.

Gabrielis archangeli.

Ex quinta parte Biblie.

Missus est angel⁹.ꝛc] ☞ Quere Anno.1.quinte partis sermo.Ferie.4.quattuor temporum.Dn̄ice.3.aduentus.folio.12.Col.1.

Joseph confessoris sermonis annotamenta Ex prima parte Biblie.

Dixit quoqꝫ dn̄s de⁹. Non est bonuꝫ esse hoiem solum: faciam⁹ ei adiutoriū simile sibi.] Glosa.Augu. Bonū nuptiarum non potest esse peccatuꝫ: hoc est fides/proles/sacramētuꝫ. Fides: ne propter vinculum cōiugale vel altero vel altera coeatur. Proles/vt amanter suscipiatur/nutriatur/religiose educetur. Sacramentū/vt coniugiū non separetur: et dimissus vel dimissa nec causa prolis alteri coniungatur. Hec est regula nuptiaruꝫ: qua nature fecunditas decoratur: incontinētie prauitas regitur. ☞ Et reliqua quere ibi Et dic quomodo fuit verum coniugiū inter Mariam ꝛ Joseph.ꝛc. Qꝛ ibi fuerunt bona coniugij.ꝛc. Et quia non esset bonū hominem: idest Joseph esse solū.s.sine Maria: nec Maria sine Joseph. C1. Gen.2.

Anima que peccauerit.ꝛc.] Glo.Origen. ☞ Quere Anno.30.A.p̄me partꝭ.ser. Generalꝰ.fol.251.Col.2. Et applica hec omnia ad sanctū Joseph.sub the. Bonū depositū seruaui.ꝛc.2.ad.Tim.1.et in supradicto An. Qꝛ Joseph seruauit hunc sanctū depositū.s.matreꝫ et filiū.ꝛc. Cvlꝰ sub/the. Scio cui credidi et cert⁹ suꝫ qꝛ potēs est depositūꝫ meū seruare. Idest ego patꝰ oīpotēs.scio cui credidi.i.cōmisi.s.sancto Joseph: depositū meū.i.filiū meū. Et cert⁹ suꝫ.i. bene scio: qꝛ potēs est cū seruare: prout ego p̄dicaui int̄ choros alme eccl'ie Toletañ An.dn̄i.1510. C2. Leui.6.

Quando habitauerint fratres simul.ꝛc.] Aug. De duob⁹ patrib⁹ Joseph: quorum vnū memorat Matth.capi.1. Scilicet q̄ cū genuit. Alterū Lucas.capi.3. cuius.s.fili⁹ erat: qꝛ nulli⁹ coꝝ Joseph nomē accepit.nobis visuꝫ est magis p̄m adoptiōis morē soluere in euangelio questionē. ☞ Reliqua q̄re ibi diffuse. C3. Deu.25.

Si acceperit hō vxorem.ꝛc.] ☞ Quere Anno.4.p̄me partis.sermo.Dn̄ice.1.post octauas.Epiph.folio.54.Colūna.3. C4 Deu.14

Ex quarta parte Biblie.

Habitabit iuuenis cum v̄gine.] Interl. Caste et sancte: sicut Maria cū Joseph. Chrysantus.et daria. C Lyra. Sācte ꝛ caste. Ut Joseph ꝛ Johānes cū Maria. Ualerianus cū Cecilia et Chrysantus.cum Daria. Et plures alij hanc p̄fectionē imitātes: vt habet in Collationib⁹ p̄m: ꝛ in alijs plurib⁹ locis. C1. Esai.62.

Ex quinta parte Biblie.

Cum esset desponsata.ꝛc.] ☞ Quere. Annot.1.A.ꝛc. quinte partis.sermonis. Uigilie natiuitatꝭ domini.folio.18. Colūna.1. C1. Mat.1.

¶2. Mat.1 IOseph virū Marie.⁊c.] ☞ Quere an. 1.G.⁊c. quite partꝭ. sermo. Natiuitatꝭ virginis Marie infra in hoc Tomo.

¶3. Mat.1. CUm esset despōsata.⁊c.] Lyra. Glo. ☞ Quere Anno.1. Per totum quite partis.
A sermo. Uigilie natiuitatis xp̄i.folio.18. Col.1. sequitur immediate post hoc euāgeliū.) ✱ Hoc autem totum factum est: vt ad impleretur quod dictum est a dn̄o per prophetā dicentem.] Lyra. Hic ad certificationem nostre fidei adducitur ad hoc testimoniū propheticū. Un̄ ista sunt verba euangeliste scribētis: non angeli loquentis. Uolebat enim ostendere in hoc completam esse prophetiam. Esaie.7.c. ✱ Ecce virgo in vtero habebit: et pariet filium. Et vocabitur nomē eiꝰ Emanuel: quod est interpretatū: nobiscū deꝰ.] Per hoc ostenditur veritas deitatis et humanitatis in xp̄o. Prius enim erat nobiscū deus per essentiam: potentiā ⁊ presentiā: similiter erat per gratiā nobiscū quantū ad sanctos patres. Ergo li: nobiscū: importat hic specialē vnionē: que facta est per nostre humanitatis assumptionē. Cōsequenter ponitur ipsius Joseph certificatio per effectum: cum dicitur. ✱ Exurgēs aūt Joseph a somno fecit sicut p̄cepit ei angelus dn̄i.] Qr exurgēs a somno certificatꝰ ē de ꝟginitate Marie ad mandatū angeli. ✱ Et accepit coniugem suam.] Tanꝙ dn̄am suam ei obsequiose ministrando. ✱ Et non cognoscebat eam.] Quod exponunt aliqui de cognitione faciei/ dicētes ꝙ ex presentia xp̄i in vtero virginis tanta erat claritas in eius facie/ ꝙ Joseph non poterat eā cognoscere: sicut dicitur de claritate faciei Moysi ex consortio sermonis domini: qr non poterāt intendere in eam filij israel. vt habetur.2. Cor.3. ¶ Aliter exponit Hierony. de cognitiōe carnalis copule: quia cum ea vouerat virginitatem. sequitur. ✱ Donec peperit filium suum primogenitū/ ⁊ vocauit nomen eius Jesum.] Ex hoc loco dixit Eluidius hereticus/ ꝙ Maria licet a Joseph nō sit cognita ante partū christi: tamen post eius partū ab eo cognita fuit: ⁊ alios filios peperit: quod arguit ex hoc quod dicit̃ hic. Nō cognoscebat eā donec peperit.⁊c. Ergo post partum cognouit. ¶ Itē ex hoc qd̄ subdit̃/ Primogenitum: quia primogenitus nō dicitur nisi respectu aliorum filiorum secundo genitorū. Hoc etiam confirmatur: quia Johan̄.2. legitur christum fratres habuisse. Sed hoc non valet: quia sicut dictum est/ Maria ⁊ Joseph virginitatem vouerant. ¶ Item beata virgo fuisset ingratissima: si tanto ac tali filio nō fuisset cōtenta. ¶ Itē Joseph: qui dicitur sanctus: sceleratissimus ac presumptuosissimꝰ fuisset: si templū spūssancti/ ⁊ speciale habitaculum dei violare ac polluere presumpsisset. ¶ Ad primū ergo dicendū/ ꝙ hec dictio/ donec/ aliquādo significat tempus determinatū: quo transacto: fit aliquid. Sicut dicit̃. Iste non comedit donec esset hora sexta. Hoc est intelligendū/ ꝙ completa sexta comedit: ⁊ sic nō accipitur hic. Alio modo accipit̃ pro semꝑ: sicut Psalmo.109.a. habet̃ de xp̄o. Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorum. Nō est sic intelligendū: ꝙ quādo inimici eius erunt positi sub pedibus eius tp̄e iudicij: ꝙ tunc dimittat sedere ad dexterā patris: immo eternalit̃ sedebit: ⁊ hoc modo accipit̃ hic/ donec: cū dicit̃. Nō cognoscebat eam donec.⁊c. ¶ Ad scd̄m dicendum: ꝙ xp̄s primogenitus filius virginis dicit̃: non qr alij fuerunt post ipsum: sed quia nullū peperit ante eum: ⁊ hoc modo accipiebatur in lege: vbi precipiebatur/ ꝙ primogenitus deo offerretur: ⁊ si aliqua mulier pariebat vnicū/ tanꝙ primogenitū offerebat illum. Ad tertium dicendum/ ꝙ in euangelio fratres xp̄i/ nominantur cognati eius germani: quia de eadem cognatione/ sicut Abraham et Loth dicuntur fratres. Gen̄.13.b. Ubi dicitur. Ne sit iurgiū inter me et te: fratres enim sumꝰ. et tm̄ Loth erat nepos eius: et sic patet propositū.

✱ Hoc aūt totum.⁊c.] Glo. Qd̄ propinquo est desponsata/ ꝙ inuenta est in vtero habens/ ꝙ peperit virgo: ꝙ Jesus vocatus est: ꝙ saluat: hoc/ enim ait euāgelista/ qn̄ iam om̄ia impleta erāt. B Glo.
✱ Ut adimpleretur.⁊c.] Prophetia/ signū est prescientie dei: quia quod dicit/ certum est a deo presciri: et ideo ab homine debet timeri. Nullus aūt signum quod designat/ efficit: sed tm̄ signat quod ostendit: sic prophetia non necessitatē corꝫ facit: q̄ predicit: sed signū est prescientie dei. ¶ Hic ro. Non est necessitas rerum ex eloquio prophetarum: sed sola exhibitio veritatis. Prophetia non facit necessitatē eorum: que dicit: sed signuꝫ est prescientie dei. ¶ Prophetia alia est ex predestinatione dei: quam necesse est omnibꝰ modis euenire: vt sine nostro impleatur arbitrio: vt hec de qua hic agitur. Alia est ex prescientia dei: cui nostrum admiscetur arbitrium. Alia est: que cōminatio dicitur: que fit ob signum animaduersionis diuine: vt fugiāt a facie arcus electi: et iste pereant incauti: et non ex prescientia: quia lōge aliter scitur/ ꝙ futurum cōminetur. ✱ Ecce virgo in vtero habebit et pariet filiuꝫ.] Esai.7.c. Admiratur propheta Esaias: et quasi omnes de somno suscitans ait. Esai.7.c. Ecce virgo in vtero habebit. spiritui sancto presens erat: quod in tempore nondum erat. Ecce virgo in vtero. ⁊c. Dicunt iudei/ ꝙ non est hoc nomen integritatis: sed etatis puelle. Sed quomodo tunc est signum? sensum Esaie sequitur: non verba. pro

concipiet/ponit/in vtero habebit: ⁊ vocabunt/ pro vocabis/vel vocabit. * Emanuel.] Proprium est Christi: vt Jesus: q̄r cuꝫ his: quos saluat/semper adiuuando perseuerat. Tribus de causis de veteri testamẽto astruit ea: que ponit in euangelio. Pro testificatione: vt habeat testimonium a lege ⁊ ꝓphetis. Pro confirmatione fidei: q̄r facilius credimus: cũ videmꝰ impleta: que sunt predicta. Pro coniunctione noui ⁊ veteris testamẽti. * Exurgens aũt Joseph a somno.] Beda. Mora. Quisquis a deo monet: soluat moras: surgat a somno: faciat quod iubet. * Fecit sicut precepit ei.] Perfecta obedientia. Fecit nõ tantũ quod precepit angelus: sed etiam sicut precepit. Exhibitione seruitutis ⁊ affectu amoris/obediens recte dicit fecisse/ sicut p̄cepit ei angelus. * Angelus domini.] Non relinquitur mentiendi locus: vbi officium angelorum celebrat. * Et accepit coniugẽ suã.] Ad vitandam virginis infamiã/ ad celandũ saluatoris aduentum: ad necessarium pueri nascentis obsequium. * Donec peperit.] Nõ ꝙ post: quod magis cõstat: cũ multis modis cognouit deum esse: qui natus est. ¶ Nõ ꝙ postea cognouerit: sed ponitur donec/pro et: vel ꝑ eterno. vt ps.109.a. Donec ponã inimicos tuos scabellũ pe. tuoꝝ. Dicitur ꝙ Joseph Mariã facie ad faciem videre non poterat: quam spiritussanctus a conceptione impleuerat penitus. Et ideo non cognoscebat facie ad faciem quam desponsauerat: donec vterus euacuaretur. de quo hic non agitur. * Primogenitũ.] Primogenitum dicitur omne quod aperit vuluam: siue aliud sequatur: siue nõ. Uel primogenitus inter om̃es electos per gratiam. Proprie autem vnigenitꝰ dei patris vel Marie dicitur.

¶4. Mat.19 Et accesserunt ad euꝫ pharisei. ⁊c.] ☞ Quere annota. 7. quinte partis. ser. Religiosorum. fo. 159. co. 1.

¶5. Luc.1. Missus est angelus. ⁊c.] ☞ Quere annota. 1. A. quinte partis. ser. Ferie. 4. q̃tuor temporum. Dominice. 3. Aduentus. folio. 12. col. 1.

¶6. Luc.2. Et cum factus esset Jesus annoꝝ duodecim. ⁊c.] ☞ Quere anno. 1. A. ⁊c. quinte partis. ser. Dñice infra oc. Epipha. fol. 51. co. 3.

¶7. Luc.3. Qui fuit Joseph. ⁊c.] Glosa. Qui Joseph fuit filius Heli. qui Heli fuit filius Mathat. Augusti. vero de veteris ⁊ noui testamẽti questionibus. qui Christus fuit filiꝰ Mathat. Qui fuit Mathat. Beda. Mathã: qui per Salomonem descendit: de vxore sua Jacob filium genuit: ⁊ defunctus est. Tunc Mathat: qui de Nathan: de eadem vxore suscitat semen defuncto fratri ⁊ generat Heli: ⁊ sunt vterini fratres Jacob ⁊ Heli. Et Heli accepta vxore moritur sine semine: cuius vxorem accipit Jacob: ⁊ generat Joseph. Et merito Lucas adoptionis originem suscipit ⁊ vsq; ad deũ transit: quia per adoptionem efficimur filij dei: credendo in filiũ dei: qui per carnalem generationem ostenditur factus filius hominis. ☞ Reliqua quere ibi.

Post hoc.] Lyra. Idest post mutationem aque in vinũ. * Descendit Capharnaũ ipse ⁊ mater eiꝰ.] Quã Joseph mortuo/ xp̃s comitabatur matrem suã ad impendendum ei debitum obsequium. ¶8. Joh.2.

Ex sexta parte Biblie.

De quibus aũt scripsistis. ⁊c.] ☞ Quere annota. 2. A. ⁊c. sexte partis. ser. Dñice 1. post oc. Epiphanie. fo. 56. co. 4. ¶1. 1.Cor. 7.

Benedicti abbatis.

Ex quinta parte Biblie.

Nemo accendit lucernã. ⁊c.] ☞ Quere annotamento. 5. quinte partis. ser. Uniꝰ confessoris pontificis. infra in coi sctõꝝ. fol. 21. co. 2. Et an. 1. B. quite par. ser. Ferie. 6. Dñice 11. post oc. corp̃i. fo. 288. co. 4. primi Tomi. ¶1. Luce.11

Annũciationis virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Missus est angelus. ⁊c.] ☞ Quere annotamẽ. 1. A. ⁊c. quinte partis. sermonis Ferie. 4. quattuor tempoꝝ. Dominice. 3. Aduentus. fo. 12. co. 1. Itẽ vide tractatum Incarñ. fo. 2. tertij Tomi. ¶1. Luce.1

Aprilis festa.

Ambrosij episcopi.

Ex quinta parte Biblie.

Uos estis sal terre. ⁊c.] ☞ Quere annotamẽto. 1. quinte partis. sermonis Uniꝰ doctoris. infra in cõi sctõꝝ. fol. 22. co. 1. Et anno. 50. sexte partis. sermonis Prelatoruꝫ fo. 135. co. 4. ¶1. Mat.5.

Isidori episcopi

Ex quinta parte Biblie.

Uos estis sal terre. ⁊c.] ☞ Quere annotam̃. 1. quinte partis. ser. Uniꝰ doctoris. infra in cõi sctõꝝ. fol. 22. co. 1. ¶1. Mat.5.

Tiburtij et Ualeriani et Maximi martyꝝ. Ex quinta pte Biblie.

C I. Joh. 15. Ego sũ vitis: vos. ꝛc.] ☞ Quere Anno. 9. quite partis. sermo. Plurimoꝝ martyrũ intra in cõmuni sanctoꝝ. fol. 18. Col. 4.

Georgij martyris.

Ex quinta parte Biblie.

C I. Joh. 15. Ego sum vitis vera. ꝛc.] ☞ Quere an. 7. quite partis. ser. Unius martyris infra in cõmuni sanctoꝝ. folio. 10. Col. 2.

Fortunati ꝛ Archilei mar.

Ex quinta parte Biblie.

C I. Johã. 15. Ego sum vitis et vos. ꝛc.] ☞ Quere an. 9. quite partis. sermo. Plurimoꝝ martyrũ. infra in cõmuni sanctoꝝ. fol. 18. Col. 4.

Marci euangeliste.

Ex quinta parte Biblie.

C I. Prologus Lyrei in marcum.

A Ncipit proemiũ venerabilis magistri Nicolai de Lyra in euãgelium Marci. ¶ Facies leonis a dextris ipsoꝝ quattuor. Ezech. 1. c. Per q̃ttuor facies: quas vidit Ezechiel ppheta in animali vno: designantur quattuor euangeliste seu quattuor euangelia ab eis scripta de dño nr̃o Jesu xp̃o. Et sicuti facie hominis designatur euangelium Matth. Sic in facie leonis designatur euangeliũ Mar. De quo dicitur verbum ꝓpositum. Facies leonis. ꝛc. In quo quidẽ verbo circa Marci euangelium possumus quattuor notare. Videlicet procedendi modum, cum dicitur. Facies. Speciale subiectum, cum dicitur. Leonis. Ordinẽ vel situm, cum dicitur. A dextris. Ipsius cum alijs certum numerum: Cum dicitur. Ipsorum

B quattuor. ¶ Circa primum considerandũ q licet facies sit breuis pars corporis: tñ in ea continenẽ omnes sensus: videlicet visus: auditus. ꝛc. Sic in euangelio Marci licet sit breue respectu aliorum: tñ in eo breuiter continentur sententie aliorum trium euangelioꝝ: secundũ quod dicit Greg. super Ezechiel. Si queras quid Marcus de incarnatione domini senserit: hoc nimiꝝ quod Matthe⁹, Lucas ꝛ Johãnes. Ideo talis modus procedendi: in quo sub quodam compẽdio continentur aliorum sententie: competenter per faciẽ disignatur. De quo potest accipi illud qđ dicitur. Hester. 15. d. Facies tua plena gratiarum: qꝛ modus ꝓcedendi ipsius sancti Marci euangeliste: licet sit breuis vt dictum est: tñ plenus est sententiarũ graciosarũ et sic patet p̃mũ.

C ¶ Circa secundum considerandũ q licet Marcus de omnibus xp̃i factis scribat: sicut et alij: tñ specialiter versatur et immoratur circa resurrectionẽ et regnũ xp̃i: quod assecut⁹ est xp̃s in sua benedicta resurrectiõe: secũdũ quod dicit aplis immediate post resurrectionẽ suã. Matth. vlti. d. Data est mihi om̃is potestas i celo et in terra. qđ quidem regnum cõuenienter per leonẽ designatẽ: qui est rex animaliũ: vt dicit Isido. Libro Etymol. 12. et ideo speciale subiectum: circa qđ

D specialiter immoratur. ¶ Marci euangeliũ designatur in nomine leonis: et hoc propter tria, que in resurrectione xp̃i reperiuntur et ꝓprietatibus leonis assimilantur. Primũ est resurrectionis efficiens principium: quod in alijs hoibus est extrinsecũ: sed in xp̃o fuit intrinsecũ: scđm qđ ipse dicit Joh. 10. d. Potestatẽ habeo ponendi animã meã: et potestatẽ habeo iterum sumendi eam: qꝛ propria virtute resurrexit: et simile hui⁹ in ꝓprietate leonis reperitur. Dormit enim oculis apertis, secundũ quod dicit Isid. vbi supra. Licet autẽ caro xp̃i in sepulchro dormierit ꝑ veram mortem: et anime separationẽ: tñ diuinitas vtriq̃ coniũcta vigilabat. Secundũ qđ dicitur. Cañ. 5. a. Ego dormio, et cor meũ vigilat. et virtute huius deitatis sic vigilantis surrexit a somno mortis. Uñ potest exponi de eo, qđ dicitẽ. Hieremie. 4. b. Ascendit leo de cubili suo: qꝛ xp̃s: q est leo de tribu Juda, de sepulchro ascẽdit virtute propria. Secundo assimilatur leoni propter tempus et modũ: qꝛ resurrectio xp̃i facta est post triduũ: quod tñ accipitur per synecdochẽ: ita similiter leo natus de nouo tribus diebus dicitur dormire secundũ Isido. vbi supra: postea fremitu et rugitu patris excitatur. sic xp̃s post triduũ dormitionis in sepulchro virtute dei patris fuit excitatus a mortis somno. Secundũ quod dicitur Actuũ. 3. c. Hunc de⁹ suscitauit a mortuis. ꝛc. Et ideo de hoc potest exponi illud. Geñ. 49. b. Catulus leonis Juda: et subdiẽ. Requiescẽs accubuisti vt leo. scꝫ in sepulchro. Et subditur. Quis suscitabit eum. s. de somno mortis: post triduum? Ad quod potest responderi. deus pater: vt patet ex predictis. Nec istud dictum contrariatur ei quod premissum est: scilicet q xp̃s resurrexit virtute propria: qꝛ vna et eadem simpliciter est potestas patris et filij. Tertio assimilatur re-

E surrectio leoni propter assecutũ imperiũ: qꝛ licet xp̃s ante resurrectionẽ suam humilis et abiect⁹ apparuerit: tñ in resurrectiõe dominiũ obtinuit: secundũ quod dicit Apl's ad Phil. 2. a. humiliauit semetipsum factus obediens vsq̃ ad mortem: mortem autem crucis. Propter quod et deus exaltauit illum ꝛ donauit illi nomẽ quod est super omne nomẽ: vt in nomine Jesu om̃e genu

flectatur celestium terrestriuz et infernoꝝ .ꝛc. Et
in leone inuenit͂ huiusmodi similitudo/ in quã
tum est rex animalium: vt predictum est: et ideo
nomen leonis dicitur A leon grece quod signat
regem latine. Et de hoc dicitur Apoc.5.b. Ecce
vincit leo de tribu Juda: quia per suã benedictã
passionem et resurrectionẽ subiecit sibi omnem
creaturam: et sic patet secundum. Tertio in ver
bo preassumpto notatur hui⁹ euangelij situs vl'
ordo/ cum dicitur. A dextris. In illa enim visi=
one imaginaria Ezechieli prophete ostensa / sic
apparebat animal habẽs quattuor facies: ꝙ fa
cies hominis erat in directo aspectu prophete: fa
cies autem leonis in dextera parte: et bouis in si
nistra. Et ideo sicut euangeliũ Matth: qđ desi=
gnatur per faciem hominis ponitur primuz: ita
rationabiliter euangelium Marci ponitur secũ
dum: q2 dextera pars prior est sinistra: et de hoc
potest exponi quod dicitur. Deu.33.d. In dexte
ra eius ignea lex. i. lex euangelica: a Marco des
cripta: que dicitur ignea: q2 accendit animos fi
delium ad amorem celestium inquantũ descri
bit resurrectionẽ xp̃i: per ꝙ introducimur ad ce
lestia: q2 tunc saluator noster deuicta morte eter
nitatis nobis aditũ reserauit: sicut dicitur in col
lecta pasche. Et in signum huius angelus resur
rectionis christi nuncius: qui perennem vitam
eius nunciare venerat: recte in dextera sedebat.
secundum quod dicit beatus Grego. Hom.12.
f Et sic patet tertiuz. ¶ Quarto in verbo preassũ=
pto describitur numerus determinatus euange
liorum. Cum dicitur. Ipsorum quattuor. Cir=
ca quod considerandum ꝙ licet plura euange=
lia et a pluribus fuerint scripta: q̃ttuor tm̃ tan=
tum sunt approbata: ⁊ hoc propter figuram sa=
cramẽti: quia iste quaternarius numerus mul
tipliciter fuit in lege figuratus. Primo in quat=
tuor fluminibus de pardiso exeũtibus. Gen.2.
Item in quattuor patriarchis principalibus/
a quibus denominata est Cariatharbe: id est
ciuitas quattuor. Genesis.23. Quia quattuor
principales patriarche sunt ibi sepulti cum suis
vxoribus. Tertio in quattuor circulis arce te=
stamẽti. Exo.25. Quarto in quattuor tm̃ pedi=
bus mense propositionis. Ibidem. Quinto in
quattuor cornibus altaris holocaustoꝝ. Exod.
27. Sexto in quattuor ordinibus lapidum ra=
tionalis. Exod.28. Septimo in quattuor deam
bulatorijs dom⁹ Salomonis.3.Re.7. Octauo
in quattuor ventis mortuos viuificãtibus. Eze
ch.37. Nono in quattuor minimis terre pre cete
ris tm̃ sapiẽtib⁹. Prou.30. Decimo in quattuor
viris in fornace deum laudãtibus. Dan.3. Un
decimo in quattuor fabrꝫ cornua heresuz deijci
entibus. Zach.1. Duodecimo in quattuor qua
drigis per orbem discurrentibus. Zach.6. Ter=
decimo in quattuor animalibus oculatis ante
et retro. Apoc.4. De quibus ibidem subditur/
ꝙ requiẽ non habent die ac nocte dicentia. Sã
ctus/ sanctus/ sanctus: dominus deus omnipo
tens: cui est honor et gloria in secula seculoruz.
Amen. Sequitur.

¶ Incipit prologus beati Hieronymi in Mar=
cum euangelistam.

* Marcus.ꝛc.] Lyra. Euangelio Marci bea
tus Hiero. Premittit prologum istum: qui diui
ditur in tres partes: quia primo Hiero. ostendit
scriptoris auctoritatez. Secundo scribendi mo=
dum et ordinem. Tertio ordinis rationẽ. Circa
primũ ostenditur auctoritas beati Marci scri=
ptoris huius euangelij. Primo quantũ ad offi
cium post eius conuersionẽ ad fidem catholicã:
cum dicitur. * Marcus euãgelista dei elect⁹.]
Ad officium enim scribendi euangelium fuit a
deo electus et assumptus. Secundo quantum
ad eruditionẽ in fide catholica pleniorem: cum
dicitur. * Et Petri in baptismate filius: atqꝫ in
diuino sermone discipulus.] Ex hoc enim ꝙ fu
it filius spũalis beati Petri/ fuit ei magis fami
liaris: et per consequens specialius ab eo erudi
tus de factis et doctrina xp̃i: secundum ꝙ Petr⁹
viderat in xp̃o et audierat ab ipso: ꝓpter quod
certius poterat scribere euãgelium a Petro au=
ditum: quam ceteri discipuli eius. Tertio osten
ditur eius auctoritas ex statu/ quem habuit an
te conuersionẽ. Cum subditur. * Sacerdotiuz
in Israel agens: secundum carnem leuita.] Q2
ad sacerdotes et leuitas pertinebat scire pre cete
ris scripturas veteris testamenti: que de xp̃o te=
stimonium perhibent. * Conuersus ad fidem
xp̃i euangelium in Italia scripsit.] Ubi tunc vi
gebat studium/ quod a Grecia fuerat Romaz
translatum: et in eadem ciuitate Marcus roga
tus a fratribus scripsit istud euangelium: vt di=
cit Hiero. In libro illustrium virorum: et ex solẽ
nitate loci/ scriptorꝫ ostenditur auctoritas: quia
in talibus locis non solent scribere nisi homines
autentici. * Ostendẽs in eo quid et generi suo
deberet.] Sacerdotes enim leuitici generis qui
debent intelligere scripturas prophetarum testi
monium de Christo perhibentium: ex hoc red=
duntur magis idonei ad scribendum euange=
lium. * Et Christo.] Quia licet breuiter scri=
pserit euangelium: tamen sufficienter Christo
reddidit debitũ: eius euãgeliũ cõplete scribẽdo.
Circa secundũ.ꝛc. ☞ q̃re ibi. ¶ Tertio osten
dit ordinis rationem. Licet enim spũssanct⁹ pri
cipalit͂ causa fuerit hui⁹ ordinate descriptiõis:

Marcus tñ fuit causa instrumentalis: ⁊ ex parte eius hic assignatur causa. Et primo ex ei⁹ humilitate: secūdo ex studiositate. Circa primum sciendum/ ꝙ sapientis est ordinare seu ordinate scribere. Humilitas aūt maxime disponit ad sapientiā diuinā: fm quod dicit̄ Prouer. 11. a. Ubi humilitas/ ibi ⁊ sapiētia. Et ideo ostendit̄ Marci humilitas: cū dicitur. * Deniqꝫ amputasse sibi post fidem pollicem dicit̄: vt sacerdotio reprobus haberet̄.] Ex hūilitate eñ reputabat sese indignuꝫ: ⁊ ideo reformidabat ascendere tātum gradum. * Sed tantum consentiens fidei predestinata potuit electio.] Idest condescendens deuotioni fideliū: qui desiderabāt eū habere episcopū: fecit aliter ipsum ꝓmouendo: licet ex humilitate refugeret: ideo subdit̄. * Ut nec sic in opere verbi perderet.] Idest in predicatione: quod est opus episcopi. vnde Actu. 7. Apli quorū successores sunt episcopi: vt habet̄ in decretis dis. 21. capi. In nouo testamento. administrationem temporalium septem diaconibus cōmiserunt: vt operi predicationis liberius vacarēt. * Quod prius meruerat in genere.] Fuit enim de tribu Leui: ad quā expectabat sacerdotium. * Nam Alexandrie episcopus fuit.] Non obstante ꝙ amputasset sibi pollicē. Nō eñ dicitur ꝙ amputauerit sibi totum pollicem: sed forte aliquā partem: per quā nō impediebatur a ꝯsecrando. Et simile legit̄ factū in libro q̄ dicit̄ Paradisus de Antonio Anachorita: quē cuꝫ quidā ciues vellent rapere: ⁊ cōstituere sibi episcopum ferro sibi secuit aurem sinistram/ dicēs. Lex diuina iubet nulluꝫ aure precissa optari in episcopum: qd̄ cuꝫ Theophilo episcopo hoc dictum fuisset: respōdit. a iudeis lex ista seruatur. Ego autem si dederitis mihi aliquē aurib⁹ trūcatum: sed moribus probum: nō dubito eū episcopum facere. hoc tñ modo nō obseruatur. Cōsequenter redditur ratio ex studiositate. Hoies enim studiosi magis possunt cogitata ordinare ⁊ ordinatius scribere. Marc⁹ aūt fuit valde studiosus: fm quod dicitur hic. * Cuius per singula opus scire.] Scꝫ prophetias de xp̄o prenūciatas * Euangelij in se dicta disponere.] Nō solū intelligendo: sed etiā operando. * Et disciplinā in se legis agnoscere.] Nō solū litteraliter intelligēdo: sꝫ etiā spūaliter. * Et diuinā in carne dñi itelligere naturā.] Quātū ad distinctionem naturaꝝ: vt suppositi vnitatem: ⁊ qm̄ vitā ⁊ doctrinā beati Marci debemus imitari: ideo concludit Hiero. * Que in nos primū oportet requiri.] Doctrinā beati Marci imitando. * De hinc inquisita volum⁹ agnosci.] Supple ab alijs: quia perfectionem quā aliquis habet/ debet alijs tradere: fm illd̄. 1. Petri. 3. b. Unusquisqꝫ prout accepit gratiā in alterūtrum illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratie dei: qꝛ hoc cedit ad magnū meritum: vnde subditur. * Habētes mercedē exhortatiōis.] Sꝫ qꝛ iste labor sine dei adiutorio nō proficit: ideo subdit̄. * Qm̄ qui plantat.] Primo erudiendo. * Et qui rigat/ vnum sunt. qui autem incremētum prestat: deus est.] Illā eruditionem fouēdo ⁊ nutriendo. vnde dicit Apl's 1. Coꝝ. 3. b. Ego plātaui/ Apollo rigauit: deus autem incrementum dedit: qui est benedict⁹ in secula seculoꝝ. Amē. Sequit̄.

¶ Occasione cuiusdā dicti in hoc prologo potest queri: vtrum licitum sit alicui seipsuꝫ mutilare: ⁊ arguit̄ q' sic. quia beatus Marcus amputauit sibi polliceꝫ: (vt dictuꝫ est) nec tñ ex hoc reprobatur. Item occidere seipsum peius est q̄ꝫ mutilare. Samson autem seipsum interfecit: vt habetur Judicum 16. g. et tñ numeratur inter sanctos: vt habetur Heb. 11. f. Item Razias seipsuꝫ interfecit: vt habetur. 2. Macca. 14. et tñ scriptura videtur ex hoc ipsum cōmendare: qꝛ ibidem dicit̄. Eligēs notabiliter potius mori/ q̄ꝫ subditus fieri peccatoribus. Itē minus bonum est contemnendum propter conseruationem maioris boni: sicut ad conseruationem vite aliquis proijcit merces in mari: sed virtus castitatis est maius bonum/ q̄ꝫ membrum corporale: ergo licite potest sibi quis abscindere virilia ꝓpter cōseruationem castitatis. Contrarium arguitur per illud: quod habetur in Decretis. dis. 55. capi. Si quis amputauit sibi virilia: clericus nō fiat: qꝛ homicida sui est. Responsio. Quelibet pars corporis ordinatur ad totum: ⁊ ideo de ipso ordinandū est: prout respicit bonum totius corporis: ⁊ vlterius ꝓut respicit bonum hois ⁊ cōmunitatis: qꝛ sicut pars corporis ordinatur ad totum corp⁹: sic corpus ad hoiem/ cuius est pars: ⁊ vnus hō ad totam cōmunitatem. Ergo si membrum aliquod sit noxium corpori: vtpote qꝛ ꝓpter aliquā egritudinem est alioꝝ membroꝝ corruptiuum: licite potest abscidi/ ne inficiat alia membra: ⁊ hoc vel ab eo/ cuius est: si habeat artem medicandi: vel ab alio de voluntate eius: qꝛ cuilibet est cōmissa cura salutis sui corporis. Sicut etiā homicida vel raptor per iudicē licite occiditur: ⁊ a communitate hoim abscinditur: inquantum ei⁹ vita esset in nocumentum cōmunitatis: qꝛ iudicibus cōmittitur cura salutis cōmunitatis: si autem membrū sit sanum: tunc regulariter nō est licitum alicui seip̄m mutilare. Primo qꝛ hō naturaliter amat seipsum: ⁊ per cōsequēs oia/ que sunt de integritate ipsius: et ideo mutilare seipꝫ est agere contra charitatem: quā quilibet tenet̄ habere ad seipsum. Item hō singularis est pars

cōmunitatis: ⁊ ideo inferre sibi nocumentū per mutilationem/ est agere contra cōmune bonū. Item deus est institutor nature: instituendo mēbra in corpore: ⁊ ideo mutilans seipsum agit cōtra deum: in casu tū licitum est: videlicet ex precepto dei occulto: quod alio modo vocatur instinctus spiritus sancti: q₂ deus est auctor nature: ⁊ dn̄s vite ⁊ mortis humane: ⁊ per cōsequēs omniū membro⁊: ⁊ ideo si precipiat hoī auferri sibi vitam/ vel membro⁊ aliquod: non solū licitum: sed etiam debitū est hoc fieri. Et hoc modo dicit Augusti. i. de ciuitate dei/ ꝙ Samson interfecit seipsum cū Philisteis: qđ probat ex hoc: ꝙ dn̄s ad hoc agēdū restituit sibi miraculose primam fortitudinem. Unde dicit ibidē Augusti. ꝙ ille hoc latenter iusserat fieri: qui per ipsū mi racula faciebat. Et hoc etiā modo dicit Augu. de quibusdā sanctis mulieribus: que tēpore persecutionis seipsas occiderunt: de quibus ecclesia memoriā facit. Judei vero ⁊ aliqui xp̄iani in hoc ipsos sequentes dicunt/ ꝙ etiā sine tali p̄cepto diuino vel instinctu licitū est alicui se occidere vel mutilare: in casu. s. qn̄ videt ratione sue vite vel alicuius membri imminere sibi ludibrium in contemptū dei: q₂ debet negligere vitā ꝓpriam: multo fortius aliquā partem sui corporis: sed ad precauendum contemptum honoris diuini: ⁊ hoc modo dicunt/ ꝙ Samson interfecit seipsum: considerans/ ꝙ Philistei exercebāt in eo ludibrium ad laudē idolo⁊ suorum: ⁊ in diuinum cōtemptū. Et Razias/ vt habetur. 2. Macca. 14. Et eodem modo quedā mulieres sancte leguntur sibi nares amputasse: ne ab infidelibus exerceretur luxuria in corporibus ea⁊ in contemptum diuinū. Sed istud dictū videt esse expresse cōtra dictū saluatoris Joh. vlti. s. dicentis Petro. Cum esses iunior cingebas te: et ambulabas vbi volebas: cum aūt senueris extendes manus tuas: ⁊ alius te cinget/ ⁊ ducet q̄ tu non vis. Et subditur. Hoc autem dixit significans qua morte clarificaturꝰ esset deum. Sup quem locum dicit Augusti. ꝙ hic satis expressit non a seipso: sed ab alio debere occidi: qui vestigia sequitur xp̄i: ⁊ eodem modo dicendū de mutilatione. Ratio etiam que inducit̄ pro opposito nō valet: q₂ licet intentio sit infideliū exercere ludibrium in sanctis ad dei contemptū: tamen ex diuina ordinatiōe: que ex malis elicit bona: ordinatur ad dei gloriā ⁊ meritum electo⁊. Ꝗđ patet in martyribus: qui quanto maiora ludibria ⁊ magis exquisita tormenta sustinuerūt: tā to gloriosius de tyrānis triumpharunt ad tyrānorum cōfusionem ⁊ ꝓprium meritū: ⁊ dei gloriam: qui in martyribus triūphat. Ex dictis patet ad primum argumentum/ ꝙ Marcus credi tur sibi amputasse pollicē instinctu sp̄ussancti. Et eodem modo dicendū ad secundū ⁊ tertiū. Ad quartum dicendum/ ꝙ non est licitum sibi amputare virilia ꝓpter obseruantiā castitatis. Tum q₂ hoc nō est efficax remedium. Tum q₂ per hoc non abscinduntur concupiscentie interiores. Tum q₂ per aliā viam habetur meliꝰ remedium: videlicet per conatū liberi arbitrij resistendo tentationibus cum adiutorio dei. ẜm illud. i. Co⁊. 10. c. Fidelis deus est: qui nō patietur vos tentari super illud quod potestis: sed faciet cum tentatione prouentum: vt possitis sustinere. ¶ Glo. in supradictū prologum Hierony. Marcꝰ euāgelista dei: Petri discipulus: Leuiticꝰ genere: ⁊ sacerdos: in italia scripsit hoc euāgelium. Primus Alexandrie episcopus: cuius per singula opus euangelij dicta scire: ⁊ in se disponere: ⁊ disciplinam in se legis agnoscere: ⁊ diuinam dn̄i in carne intelligere naturam. Qui seminat post Mattheū: qui fremit vt leo: q̄ volat vt aquila: qui discit vt homo: qui immolat vt sacerdos: qui irrigat vt flumen: qui florescit vt ager: qui feruet vt vinum. Christus enim de quo loquitur: vt homo nascendo: vitulus moriendo: leo resurgendo: aquila ascendendo. ⁊c. ¶ Beda. Marcus Petri discipulꝰ rogatu Romano⁊ euangeliū scripsit: vt quod Petrus verbo predicauerat: conseruaretur in perpetuū litterarum memoria. ☞ Reliqua quere ibi. et applica oīa specialiter ad Marcū. Quere etiā annota. i. quīte partis. ser. Michaelis archangeli. super illud. Abscide eum. ⁊c. s. vtrum sit licitum alicui sibi amputare membrum suum: et ibidem etiā inuenies multa vtilia de humilitate ⁊ cōnexione virtutum adinuicem. ⁊c. G

Facilius est camelum. ⁊c.] vsq₃. ✱ Et nouissimi primi.] ☞ Quere annota. i. A. ⁊c. quīte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 16. post oc. corpo. xp̄i. fo. 300. co. 2. ¶ 2. Mar. 10

Illi aūt profecti predicauerunt. ⁊c.] Glo. ☞ Quere annota. i. D. quinte partis sermo. Ascensionis dn̄i. fo. 240. col. i. Et quere in annotamentis sermonis Luce euangeliste: ⁊ alio⁊ euangelistarū. infra in hoc Tomo. ¶ 3. Mar. 16

Ex sexta parte Biblie.

Et in medio sedis. ⁊c.] ☞ Quere an. 2. sexte ptis. sermonis Euangelistarum. fo. 89. co. 2. tertij tomi. ¶ 1. Apoc. 4

Cleti episcopi et martyris.

Ex quinta parte Biblie.

Ego sum vitis vera. ⁊c.] ☞ Quere an. 7. quinte par. ser. vniꝰ martyris. fo. 10. ¶ 1. Joh. 15.

Vitalis martyris.

Ex quinta parte Biblie.

C.I. Joh.15. Ego sum vitis vera.ꝛc.] ☞ Quere an. 7.quinte partis.sermonis vnius marty= ris.infra in coi sanctoꝝ.fo.10.co.2.

Petri mar.ordinis ꝑdica.

Ex quinta parte Biblie.

C.I. Joh.15. Ego sum vitis vera.ꝛc.] ☞ Quere an. 7.quinte ptis.ser.vni⁹ martyris.infra in coi sctoꝝ.fo.10.co.2.

Eutropi episcopi ꝛ marty.

Ex quinta parte Biblie.

C.I. Joh.15. Ego sum vitis vera.ꝛc.] ☞ Quere an. 7.quinte ptis.ser.vnius martyris.infra i coi sctoꝝ.fo.10.co.2.

Madij festa.

Philippi ꝛ Jacobi apl'oꝝ.

Sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

C.I. Joh.14 A Dixit dn̄s Jesus dis.suis.Non turbetur cor ve strum.ꝛc.] Lyra.Jn hoc ca= pitulo xp̄s confortat discipu= los suos verbis:contra desola tionem ipsoꝝ de sua morte: et hoc dupliciter: qꝛ primo consolatur discipulos de sua morte rationibus sumptis ex parte disci pulorū remanentiū.Secundo rationibus sum ptis ex parte xp̄i dimittentis eorum consortiuȝ. Prima in tres: qꝛ primo consolatur remanētes ꝑmittendo eis accessum ad patrē per ipsuȝ. Se cundo manifestat ꝑpositū:ibi.Et q̄ vado scitis. Tertio dubiū remouet:ibi. Dicit ei Philipp⁹. Circa primum sciendū/ ꝙ predixerat eis Jude proditionē:ꝛ Petri negationē: ꝛ sui absentiā et mortē:que oīa erāt eis turbatiōis materia: ideo dicit.✱ Nō turbet̄ cor vestrū.] Propter ꝑdicta. Qd̄ autem aliqui libri habent hic.✱ Nec for= midet.] Nō est de textu.✱ Creditis in deū:ꝛ in me credite.] Jn quo exprimit suā deitatē mani feste. Aliter cōsequentia nō valeret.✱ Jn domo patris mei mā̄siones multe sunt.] Dom⁹ patris hic vocat̄ gloria celestis: in q̄ sunt multi grad⁹ ꝛ distinctiones:qꝛ q̄uis sit idē obiectū beatitu= dinis/nullā diuersitatē habens: tn̄ ex parte bea torum est diuersitas in participando istud obie ctum s̄m varietatē meritoꝝ:qꝛ aliq̄ vident alijs clarius ꝛ fruunt̄ perfecti⁹ s̄m maioritatē habit⁹ charitatis: q̄ facit aīam capacē obiecti beatitu= dinis.✱ Si quo min⁹ dixissez vobis.] Q.d.si in celesti beatitudine esset aliq̄d min⁹/vel defe= ctuosum:dicerē vobis.✱ Qꝛ vado vobis para re locū.] Sed nō est necesse:ꝙ vadam ad prepa randū:qꝛ in deo est bonitas ꝑfecta eternalis: et etiā imutabiliter ꝛ multipliciter participabilis a beatis. Numer⁹ etiā electoꝝ ꝛ terminus meri toꝝ:est eternalit̄ ꝛ imutabiliter ꝑdestinat⁹.Et sic totuȝ paratū est ab eterno:s̄m qd̄ dicit̄ Mat. 25.c. Possidete vobis paratū regnum a cōstitu tione mundi.Sed huic expositioni videt̄ repu= gnare qd̄ sequit̄.✱ Et abiero ꝛ ꝑparauero vob locū.] Ergo videtur ꝙ iret ad ꝑparandū. Dicē dum/ ꝙ beatitudo vel loc⁹ ipsius nō indigebat aliqua preparatione: vt dictū est: ꝛ sic loquitur saluator in littera ꝑcedenti. Jpsi aūt electi indi= gent ꝑparatione ad hoc/ ꝙ possint beatitudinē consequi: qꝛ licet sint ab eterno predestinati: tn̄ beatitudinem nō consequunt̄ nisi mediāte gra tia: que datur temporaliter i presenti. Qn̄ ergo dicit saluator.Si abiero.ꝛc. nō est intelligendū ꝙ in gloria celesti aliq̄d ascendendo preparaue rit:sed qꝛ per ascensionem suā donū sp̄ussancti fi delibus misit:per qd̄ preparant̄ ad consecutio= nem beatitudinis.✱ Jterum venio ꝛ accipiaȝ vos ad meipsum.] Ex hoc verbo dixerunt aliq̄ heretici/ꝙ electi nō assumunt̄ ad gloriā vsq̄ ad diem iudicij:ꝛ tunc primo assument̄ qn̄ xp̄s ve niet iterū in forma humana:s̄m qd̄ dicit̄ Actu. 1.b.Hic Jesus:qui assumpt⁹ est a vobis:sic ve= niet quemadmodū vidistis eū euntem.ꝛc.Sed hoc est expresse contra dictū Apl'i Phil'.1.c.Cu pio dissolui ꝛ esse cum xp̄o.Et.2.Coꝝ.5.a.Sci mus qm̄ si terrestris dom⁹ nostra habitatiōis hu ius dissoluatur: habemus domū non manu fa ctam in celis.Ex quib⁹ patet ꝙ aīa exuta a cor pore non habens impedimentū culpe vel pene tēporalis debite:statim euolat ad gloriaȝ. Hoc etiam patet ratione:qꝛ talis aīa per gratiā quaȝ habet/digna est glorie. et nō habet impedimen tum proprie persone:nec totius nature:quia il= lud impedimentum per christi morteȝ fuit ab= latum.Et sic intelligitur preparasse beatitudi= nis locum:inquantum per mortem suam amo uit impedimentum nature.Et ascendens ad ce los misit donum gratie:que ambo erant neces= saria ad consecutionem glorie. ¶ Sciendum B igitur ad intelligendum verbum Christi/cum dicitur. Jterum venio.ꝛc.ꝙ Christus duplici= ter venit ad accipiendum fideles. Uno modo ad accipiendum eos ad beatitudinem anime: et sic quotidie venit ad ecclesiam/accipiendo a corporib⁹ animas sanctas: ꝛ trāsferēdo ad glo= riā:iste tn̄ aduētus nō est in presentia corporali.

Alio modo veniet in fine mūdi corporaliter ad
assumendū fideles ad beatitudinē corporis ⁊ ani=
me simul. Et quantū ad hoc verū est verbū illo=
rum ꝙ fideles nō assumuntur ad beatitudinē vſ
ꝙ ad diē iudicij: intelligendo de beatitudine cor
poris ⁊ anime simul. hoc tamen est intelligendū
de cōi lege: qꝛ aliqui sancti ex ꝑuilegio speciali
sunt iā in btitudine eterna aīa ⁊ corpore: qꝛ saltē
hoc pie creditur de beata ꝟgine. sequitur. ✻ Ut
vbi sum ego ⁊ vos sitis.] Dicit ego sum: qꝛ ante
passionē suam iam erat beatus perfecte: in quā=
tum deus ⁊ inquantū homo: quoad animam.
C Consequenter manifestat quod dixerat. s. ꝙ per
ipsum habebant accessum ad patrem: qꝛ ipse est
via secundū humanitatē: et pater est terminus.
ipse autem de vtroqꝫ instruxerat: ideo dicitur.
✻ Et quo ego vado scitis.] scilicet ad patrem.
✻ Et viam scitis.] Uia per quā iuit Christus:
fuit mors ipsius. ipse autē Christus vel sequela
ipsiꝰ (quod pro eodem hic accipitur) est via per
quam alij veniunt ad patrem. ⁊ de his omnibꝰ
discipulos instruxerat. licet nō intellexissent ad
plenum: ꝑpter quod subditur. ✻ Dicit ei Tho
mas. Dn̄e nescimꝰ quo vadis: ⁊ quomodo pos=
sumus viā scire?] Et sic negat se scire vtrumqꝫ. s.
viam ⁊ terminū. propter qd̄ videtur dictū eius
verbo Christi esse contrarium. Dicendū ꝙ non
est incōueniens vnū ⁊ idē sciri ⁊ ignorari diuer=
simode. Cognitio enim humana procedit de im
perfecto ad perfectū (vt habetur. 1. Physicorū)
Et ideo illud quod scitur in generali ⁊ cōfuse: be
ne ignoratur in particulari ⁊ determiate: sic erat
in proposito: quia Christi doctrinā in quodam
generali ⁊ cōfuso acceperant: ⁊ sic xp̄s dixit eos
scire. determinate autē ⁊ perfecte adhuc nescie=
bant: ⁊ sic Thomas negauit se scire: ꝑpter quod
Christꝰ magis explicat in particulari. ✻ Dicit
ei Jesus. Ego sum via.] secundū humanitatē.
quia ea q̄ gessit in humanitate: sunt via perdu=
cens nos ad gloriam. ✻ Ueritas ⁊ vita.] Licet
enī Christus inquantū homo/ sit via beatitudi
nis: vt dictū est: tamen inquantū deus est beati=
tudinis terminꝰ. sicut ⁊ pater: qꝛ eadem est essen
tia ⁊ bonitas amborum: in cuius visione clara
et perfecta fruitione cōsistit beatitudo: et ideo di
citur veritas/ ratione visionis: vita/ ratione frui
tionis: ⁊ ꝙ sit via ratione humanitatis ostendit
D dicens. ✻ Nemo venit ad patrem nisi per me.]
In me credendo ⁊ opere imitando: ꝙ etiā sit ter
minus beatitudinis sicut ⁊ pater/ ostēdit dicēs.
✻ Si cognouissetis me.] Perfecte quantū ad
deitatem. ✻ Et patrē meū vtiqꝫ cognouissetis.]
Quia pater ⁊ filius vnū sunt in deitate. ✻ Et
ammodo cognoscetis eū.] Idest a tēpore passio
nis: quia post passionē immediate aperuit illis
sensum: vt intelligerent scripturas: vt habet Lu
ce vlti. g. et ex tunc habuerūt pleniorē cognitio
nem de mysterio trinitatis. ✻ Et vidistis eū.]
Quia videndo Christū viderunt suppositum fi
lij: in quo est natura diuina: que est idē quod pa
ter: ⁊ sic in filio quodāmodo patrem viderant.
¶ Aliter exponit. Uidistis eū. i. audistis. vt ha=
betur Exodi. 20. c. Populꝰ videbat voces. vbi
accipitur videre ꝓ audire. Si queratur vbi apo
stoli audierant vocem patris? Dicendum ꝙ au
dierāt cum respondit Christo. Clarificaui ⁊ ite
rum clarificabo. Sicut dicitur Johannis. 12.
Aliqui etiā illorum vocem patris audierant in
transfiguratione. s. Petrus/ Jacobus/ ⁊ Johan
nes. vt habetur. Matth. 17. Consequēter Chri E
stus remouet dubium ex verbis suis exortum.
Et diuidit in duas/ quia primo remouet dictū
dubium: secundo ꝓbat propositum: ibi. Uerba
que ego. ⁊c. Dixerat enī ꝙ apostoli cognouerāt
patrem ⁊ viderant. ideo credidit Philippus/ ꝙ
pater posset videri oculis corporalibus sicut ⁊ fi
lius. Et hoc est quod subditur. ✻ Dicit ei Phi=
lippus.] Statim scꝫ. ✻ Dn̄e ostende nobis pa=
trem ⁊ sufficit nobis.] q. d. credo verbo tuo: sed
patrē videre desidero. ✻ Dicit ei Jesus.] Ostē
dendo qualiter pater videtur: qꝛ nō videtur ocu
lis corporalibus/ nec oculis mentis visione in=
tuitiua in hac mortali vita: nisi a christo homi=
ne: ideo sequitur. ✻ Tanto tempore vobiscum
sum/ ⁊ nō cognouistis me?] Quasi dicat magna
ruditas est/ ꝙ tandiu doctrinā meam audistis:
et adhuc ita parū me cognoscitis ſm deitatem.
✻ Philippe qui videt me.] Secundū deitatē.
✻ Uidet et patrē.] Sicut enī pater nō videtur
nisi in beatitudine: sic nec filius in sua deitate: qꝛ
illa visio est merces. ⁊ quia talis non est homini
cōcedenda in via: ideo subdit. ✻ Quomodo tu
dicis ostende nobis patrem?] Quia oculis cor=
poralibus nō est visibilis/ cū sit spiritus: vt dicit
Johan. 4. Nec oculis mentalibus videt in pre
senti: vt dictum est. ⁊ ideo debet sufficere habere
noticiam fidei de eo: ꝑpter quod subdit. ✻ Nō F
credis quia ego in patre ⁊ pater in me est?] q. d.
istud debes credere/ ⁊ hoc sufficit tibi ad salutē.
Remota dubitatione philippi per hoc ꝙ in pre=
senti de patre ⁊ filio non habetur noticia nisi fi=
dei: Consequenter ostendit ꝙ debeant credere/ ⁊
hoc declarat tripliciter. Primo per suam doctri
nam: que erat autentica: qꝛ sicut lingua Christi
ab anima mouebatur ad loquendum de conce
ptu anime: sic anima eius in oībus regulabatur
ab ipsa deitate: ⁊ ideo verbū eius in nullo deuia
re poterat a veritate. propter qd̄ tali doctrine de=
bebant firmiter assentire. ⁊ hoc est quod dicitur.
✻ Uerba que ego loquor vobis/ a meipso nō lo

quor.] Id est ab humanitate tantum: sed a dei=
tate modo p̄dicto. Hoc etiā patet ex mundiitia:
et perfectione doctrine Christi: qua nō potest esse
maior: intantum ꝙ etiam sine miraculis dignū
esset ei credere. Secundo hoc probat per opera
diuinitus facta ad testimoniū veritatis doctrīe
Christi: que sunt efficacissimū argumentum ve
ritatis. ⁊ hoc est quod dicitur. * Pater autem
in me manens ipse facit opera.] Filius enī ⁊ pa
ter sunt vnū in virtute operatiua: ex qua fiebant
miraculosa opera. * Nō creditis quia ego in pa
tre ⁊ pater in me est?] exponat̄ vt supra. * Alio
quin ꝑpter opera ipsa credite.] Q.d. si verba nō
inducunt vos ad credendū: opera miraculoꝝ
totaꝫ nature virtutē transcendentia debent vos
ad hoc inducere. Tertio probat hoc idem ex ope
ribus: que fecit Christus per apostolos: quia nō
solum in propria persona miracula fecit: sed etiā
per apostolos: ⁊ per hoc patet ꝙ virtus perfecta
faciendi miracula erat in Christo: in quantum
nō solum per se: sed etiam per hoīes simplices et
illitteratos miracula faciebat/ ⁊ hoc est qđ dicit̄.
G * Amen amē dico vobis.] Et bn̄ dicit. * Qui
credit in me: opera que ego facio ⁊ ipse faciet.]
Quia sicut Christus faciebat miracula per hoc
ꝙ eius humanitas erat deitati cōiuncta in vni=
tate suppositi: sic ⁊ apostoli faciebant ea in quā=
tum erant per fidem Christo coniūcti. * Et ma
iora horū faciet.] Hoc patet primo in doctrina.
Plures enim conuersi sunt ad fidem per p̄dica=
tionem apostoloꝝ/ q̄ꝫ per predicationē Christi:
quia per eos cōuersa est multitudo gentiū. Per
predicationem autē Christi pauci iudeoꝝ. Iteꝫ
quia apostoli predicabant in omnib⁹ linguis:
vt habetur Actuū. 2. Christus autē predicabat
in vna sola lingua. s. hebrea: q̄ solum iudeis p̄=
dicauit secundum ꝙ ipsemet dicit Matthei. 15.
(☞ Prout inuenies Anno. 1. B. quinte ptis
ser. dn̄ice. 2. quadrage. fol. 106. col. 1.) Non sum
missus nisi ad oues que perierūt domus israel.
Nec est contra illud: quod dicit̄ Joh. 4. ꝙ predi
cauit Samaritanis: q̄ ipsi erant iudei ī parte.
Secūdo patet in miraculis: q̄ apostoli maiora
fecerūt. magnū enī reputatū fuit ꝙ infirmi sana
bantur ad tactū fimbrie vestimentoꝝ Christi: vt
habetur Marci. 6. (☞ Prout inuenies Ann̄.
1. D. quīte partis ser. Ferie. 4. dn̄ice. 4. post oct.
Epiph. fo. 65. col. 2.) Sed maius videt̄ ꝙ ad ta
ctum vmbre Petri sanabant̄. vt habetur Actuū
5. c. Subdit̄ autē causa q̄re apostoli tanta erāt
facturi/ cū dicit̄. * Q̄ ego ad patrē vado.] Q̄
maiora debebāt fieri post effusionē plenitudinis
spirit⁹ sancti: q̄ effusio nō debebat fieri ante ascē
sionem Christi: de qua dicitur Johan. 7. Non=
dum erat spiritus datus: q̄ nōdum erat Jesus
glorificatus: ⁊ quia propter tāta q̄ facienda erāt
per apostolos: posset credi ꝙ essent futuri maio=
res ipso Christo: hoc remouet dicens. * Et q̄d=
cunq̄ petieritis patrem in noīe meo: hoc faciā.]
In quo ostendit̄ ꝙ apostoli illa nō fecerūt nisi ꝑ
virtuteꝫ Christi: quod patet quia talia faciebāt
deprecando. Christus autē fecit miracula impe
rando/ vt glorificaretur pater in filio.
* Nō turbet̄. ⁊c.] Moralr. Q̄m imediate an=
te dixerat Petro ter me negabis: timuerunt alij:
ne simile contingeret eis (qui licet non negaue=
runt v̄bo: tamen quodāmodo cōtigit facto) x̄pm
in sua captione fugientes. ideo ne desperarēt de
salute dixit eis. * Nō turbetur cor vestruꝫ ⁊c.]
quasi dicat. post lapsum remanet vobis peniten
tie remedium: per quod lapsus aliquando re=
surgit ad equalē vel maiorem gratie gradum: ⁊
per hoc omnibus lapsis Christus dedit spem sa
lutis. * In domo patris. ⁊c.] Grego. Hac rōne
cōueniunt māsiones multe cū denario diurno:
quia etsi alter min⁹/ alter amplius exultat: om=
nes tamen vnū gaudiū cōditoris sui visione le=
tificat. * Ego sum via. ⁊c.] Hilarius. Nō eniꝫ
nos ī erratica atq̄ in inuia deduxit ille qui via
est: neq̄ illudit per falsa qui veritas est: neq̄ in
mortis reliquit horrore qui vita est. * Tanto tē
pore. ⁊c.] Hoc pōt dici multis secularibus: qui
post annos vite sue plures ignorant diuina pre=
cepta: quorum custodia necessaria est ad saluteꝫ
Mat. 19. c. Si vis ad vitam ingredi/ serua mā=
data. Potest etiā dici plurib⁹ religiosis/ qui ne
gligunt scire suaꝫ regulā ⁊ statuta. * Et quod=
cunq̄. ⁊c.] Jesus interpretat̄ sal⁹: et ideo quod
nō pertinet ad salutē non petitur in nomine ei⁹:
immo x̄ps negando petitionē ostendit se salua=
torem. sicut bonus medicus ostendit se diligere
saluteꝫ infirmi: qui nociua denegat postulanti.
* Non turbetur. ⁊c.] Glosa. Augu. Ne auteꝫ
tanq̄ homines mortem timerent: ⁊ ideo turba=
rentur: consolatur eos: se etiam deum esse dicēs.
Creditis in deum? ⁊ in me credite. Ne autem ite
rum sibi timerent quasi ab eo perituri: cū confi=
dentiori Petro dictum sit/ negabis. Certifican=
tur post tentationes se apud deum cum Christo
mansuros esse: quia etsi differentes: nullus ta=
men alienabit̄ a domo: in qua quisq̄ habet mā
sionem pro merito. Per denarium quidem om
nibus signatur vna ⁊ nō diuersa viuendi in eter
nitate mansura. Per mansiones significātur di
uerse dignitates in eadem eterna vita: quia alia
claritas solis: alia claritas lune: alia claritas
stellarum. 1. Corin. 15. f. * In domo. ⁊c.] Do=
mus dei: templū dei: regnum dei. Regnū celo=
rum sunt homines iusti: in quibus sunt multe
differentie inter se. Et he sunt mansiones ipsius

domus. Hec autem iam parate sunt in predestinatione: sicut ait Apostolus. Ephes. 1. a. Qui elegit nos ante mundi constitutionē predestinando. Parande sunt in operatione. Unde Rom. 8. f. Quos predestinauit hos et vocauit: et iustificauit et magnificauit. Et secundum hoc dicitur. Ecclesiastes. 3. a. Fecit deus que futura sunt. i. que facturus est. Augusti. Modo iusti sunt regnum dei et regnum celorum. vt dicitur Matthei. 13. f. Colligent de regno eius omnia scandala. Sed et de eisdem dicitur ibidem. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Idest regnum in regno. Quod etiam oratur Matthei. 6. c. Adueniat regnum tuū. Et in fine. Mat. 25. c. Percipite regnum. i. qui regnum eratis et nō regnabatis: modo regnate. quod eratis in spe: sitis in re. * Si quominus.] Idest si nō predestinassem mansionem, quod est incōueniens, quantum ad deum: qui omnia bona ante omnia tempora predestinauit: tunc modo prepararem. i. predestinarem. quod iterum est incōueniens quantum ad deum: presentialiter aliquid predestinare. Aug. Confirmat esse: quia si nō essent, dixisset. Ibo et parabo: idest predestinabo: sed quia iam ibi sunt non est opus aliqua parare: quia vero nondum sunt in operatione, addit. Et si abiero et preparauero. Abiens: sed non relinquens parat: quia subtrahit se et latet, vt sit fides, que nō est de re visa: et inde est meritū fidei. Ex hac viuit iustus et mundatur ei cor: dū peregrinatur et in ea desideratur quod nondū habet. Et hec est preparatio mansionis: quia sic parat nos sibi, et se nobis: vt maneat in nobis, et nos in eo quantū quisque erit particeps eius plus vel minus pro diuersitate meritorū: et hec multitudo mansionum est. * Et si abiero.] Aug. Abijt latendo: venit apparendo: sed manet regendo, vt proficiamus bene viuendo: et sic paratur locus. ¶ Aug. Fides que nō videt credit: nam si videret, nō esset fides: credenti colligitur meritū: cunti redditur premiū. Eat ergo deus et paret locum: eat ne videatur, lateat vt credatur. Tūc enim locus paratur: si ex fide iuuatur creditus. Desideretur, vt desideratus habeatur. Desiderium dilectionis, preparatio est mansionis. * Et quo ego.] Hoc dictum est secundū quosdam: qui sciebant et filium et patrem. Thomas vero et si putaret se nescire, conuincitur per hoc quod ipsum nouit: et viā scire, et vitam. i. filium et patrem. De istis scientibus subditur. Amodo cognoscetis eum per me cognitum: et vidistis eū in corde: dum me per omnia similem ei vidistis. Sed alij erant (de quibus est Philippus) nescientes: et si scirent istum filiū: illum patrem: nō putabant filium ex toto similem: sed patrem meliorē: et ita nec patrem nec filium sciebant. Quo animo Philippus dicit. Johan. 14. b. Ostende nobis patrem, et sufficit. In quo sufficiētia: et non in te. Unde increpatur nec filium scire. * Dicit ei Thomas.] Quo et qua itur dixit eos scire: qui non mētitur: sed Thomas dicit eos vtrunque nescire: nesciens eos scire. Sed Christus conuincit eos scire: quia si cum sciebant, et ipse est via: viā sciebant: et si ipsum sciebant: et ipse est veritas et vita: tunc sciebant veritatem et vitā, ad quam vadit. Ipse ergo per se viam: ad se veritatem et vitā et ad patrem: quia cū patre vnū est, vadit. Nos pro quibus dicit. Johan. 6. Nemo venit ad patrem, nisi per me: per ipsum ad ipsum et ad patrē vadimus. Cum Christus sit deus et homo: secundum hominem venit ad homines: et secundū hominem, glorificatum reddit ad se deū: qui est cum patre vna veritas et vita. Sic et sui in glorificatione venient ad ipsam veritatem, viam, et vitam: et tam sibi quam illis est via per obedientiam. Unde Philip. 2. b. Propter quod exaltauit illum deus. etc. * Si cognouissetis.] Quia dixerat nullū venire ad patrem nisi per se: qui est inseparabiliter idem cū patre: ne quererēt quis est pater: ostendit ex se noto, nosci patrem: quod nondum quidam cognouerant: quos arguit, dicens. * Si cognouissetis me. etc. Et vidistis eum.] Ut de duobus omnino similibus dicitur si istum vidisti, illū vidisti. viderāt ergo quam simillimum filium: sed monendi erant vt talem etiam patrem intelligerent, et non dissimilem. * Quomodo tu dicis?] Et cū omnino similis. * Quomodo tu dicis?] quasi video quo animo dicas: non queris alterum similem: sed putas meliorē. * A meipso.] Quia nō sum a meipso qui loquor. Ei tribuit quod facit: de quo est ipse qui facit. * Qui credit in me.] Ego et pater indifferenter operamur. Et quicūque credit in me (ne de solis apostolis hoc acciperetur) opera que ego facio per me: ipse faciet. i. ego facio in eo vel per eū: et etiam maiora. et quod nō ille faciet, sed ipse in eo ostendit: quia vado ad patrem. Et quod petieritis patrē in nomine meo: hoc faciam prius facio, vt postea faciat. * Opera que ego facio.] Nō tamen ex se, sed ex me. Nō est seruus maior dño suo. Joh. 13. Ipse enim sine eis multa: illi sine eo nihil nisi peccatū. * Maiora.] Aug. Quia si ipse fimbria. Luc. 8. Petrus vmbra sanauit. Act. 5. c. Uel opus eius est quod per se loquitur et docet aliquos. Discipulis vero loquētibus plures crediderunt. vel que ego facio. i. fidem, et ipse faciet. quia ego prius: post ipse. et maiora horum que ego sine eo. Alia enim opera facit in nobis vt faciamus et nos. i. credere: vnde iustificat impius. Alia sine nobis: vt quod tūc predicabat verba iusticie. et de his dicit que tunc agebat, et nō de oibus vniuer

saliter operibus. Ul' quod facit in nobis nõ sine nobis: maius est omnibus: que sine nobis facit: vt ꝙ ex impio fit iustus: maius est oibus celo et terra. ⁊c. quia illa transibunt: hoc manebit. Et in illis est tantum opus dei: in istis imago dei. Sed ⁊ si angelos fecit, mai⁹ videtur impios iustificare: quã iustos creare: qꝛ si vtrũqꝫ equalis potentie: hoc est maioris misericordie.

N Auctoꝛ. ☞ Applica ad hec aliqua de Anno. ser. Oĩz sanctoꝝ. infra in hoc Tomo. sub the. ✳ In domo patris mei. ⁊c.] A. H. D. ¶ Uel ser. Finalis iudicij. fo. 236. sub the. ✳ Iterum venio. ⁊c.] B ¶ Uel ser. Fidei. fo. 59. sub the. ✳ Nõ creditis. ⁊c.] F. ¶ Uel ser. Trinitatis supra fo. 257. Ul' ser. Incar. infra fo. 2. sub the. ¶ Qui videt me videt ⁊ patrẽ. ⁊c.] E. ¶ Uel ser. Penitentie. fol. 211. sub the. ✳ Non turbetur coꝛ. ⁊c.] H. ¶ Uel ser. Religi. fo. 136. sub the. ✳ Tanto tẽpoꝛe. ⁊c.] H. ¶ vel ser. Penteco. supra fo. 244. ¶ Uel ser. Apostoloꝝ. fo. 82. sub thẽ. ✳ Nemo venit ad me. ⁊c.] D. ¶ Et ser. Ferie. 4. dñice passionis: supra. fo. 157. sub illud. Facis teipsum deũ: littera. H. fo. 158. col. 3.

Jacobi minoꝛis apostoli.

Ex sexta parte Biblie.

¶ I. Gala. 1. ALium autez apostoloꝝ vidi neminẽ: nisi Jacobum fratrẽ domini.] Glo. Ambro. Sciẽdum est ꝙ Maria mater dñi. Joachim ⁊ Anne filia fuit: que nupsit Joseph: ⁊ ita Joseph fuit putatiuus pater xp̃i. Mortuo autem Joachim Cleophas frater Joseph eandẽ Annam accepit vxoꝛem: ⁊ genuit ex ea filiam: quã vocauit Mariam: que nupsit Alpheo: qui genuit ex ea filios scꝫ Jacobũ, Joseph, Simonẽ, Judam. Moꝛtuo autem Cleopha: quidam Salome eandez Annam duxit: ⁊ genuit ex ea filiam noĩe Mariam: que nupsit Zebedeo: ⁊ habuit ex ea filios. scꝫ Jacobum: qui dictus maioꝛ. et Johannem euangelistam. Tres ergo viros Anna habuit ⁊ tres filias. Nunc videndũ quare Jacobus Alphei ⁊ minoꝛ ⁊ frater dñi dictus sit. Minoꝛ dict⁹ ad differentiam Jacobi Zebedei: qui maioꝛ dictus non ꝺm tempus: sed qꝛ prioꝛ secutus dñm. itaqꝫ Jacobus Alphei minoꝛ: qꝛ posterius xp̃o adhesit. Frater vero dñi dictus est: vt quibusdã placet: quia filius fuit matertere xp̃i. Uel ꝓpter similitudinẽ sanctitatis. vel qꝛ nepos fuit patrui christi. s. Cleophe. Hebrei em̃ ꝯsanguinitate germana ex parte patrũ cõiunctos fratres vocant

Unde Hiero. dicit intelligi fratrẽ domini hunc Jacobũ ⁊ fratres eius, his vbis. Quidã sequẽtes deliramenta apocryphoꝝ suspicanꝫ fratres dñi foris stantes esse filios Joseph: de quadam muliercula. Sed cõsobrinos fratres dñi hic intelligere debemus scꝫ filios Alphei et matertere ei⁹ mr̃is Jacobi minoꝛis et Joseph ⁊ Jude. Quatuoꝛ enĩz modis in diuinis scripturis fratres dicimus. s. Natura, gẽte, cognatiõe, affectu. Natura vt Esau ⁊ Jacob. Gente vt omnes iudei inter se. Unde in Deut. 15. c. Si emeris fratrẽ tuũ ⁊c. Et iterũ Deutero. 17. c. Cõstitue super te principem: quẽ dñs elegerit: qui sit de fratrib⁹ tuis. Poꝛro cognatione fratres vocanꝫ: qui sunt de vna familia: cũ ex vna radice turba diffunditꝫ sꝫ ꝙ Abrahã. Gen̄. 13. b. Fratrẽ appellat Loth: dicens. Nõ sit rixa inter me ⁊ te: qꝛ fratres sumus. Sic ⁊ Jacob ⁊ laban fratres dicũꝫ. Affectu etiã fratres dicunꝫ ꝺm ꝙ oẽs christiani fratres vocantur. vt Ps̃. 132. a. Ecce q̃ꝫ bonũ ⁊ q̃ꝫ iocundũ habitare fratres in vnũ. Et dñs ait Mat. 20. Uade ⁊ dic fratribus meis. Poꝛro in cõi omnes homines fratres dicuntur quia ab vno patre nati sunt. Illos ergo fratres xp̃i appellatos intelligite cognatiõis priuilegio. ¶ Fratrẽ dñi. Mos iudeorum est mares propinquos in genere appellare fratres. ⁊ quere Anno. 4. sexte partis serm. Marie Generalis. fo. 76. co. 1.

SEquenti die introibat Paulus ad Jacobum.] Glo. Beda. Jacobus iste frater domini: filius Marie soꝛoꝛis matris dñi fuit: qui post passionem statim ab aplis episcopus oꝛdinatus, triginta annis ecclesiã rexit: idest vsqꝫ ad septimũ Neronis annũ: qui iuxta templũ: vbi precipitatus fuit: sepultus est.

IAcobus dei ⁊ dñi nostri Jesu christi seru⁹ duodecim tribub⁹. ⁊c] Glo. Iste Jacob⁹ ecclesie hierosolymitane post apostolos ad predicandũ missus curã ⁊ regimen suscepit. ¶ Lyra. Iste est Jacobus minoꝛ: frater Jude apostoli: et filius Alphei. ☞ Reliqua quere ibi per totã epistolã suã. Et de hoc Jacobo quere etiã Anñ. 5. sexte par. ser. Apostoloꝝ. fo. 87. col. 2.

ET audiui vnũ de quattuoꝛ animalibus. ⁊c] Lyra. Per quattuoꝛ aialia quattuoꝛ patriarchales ecclesie designanꝫ. ⁊ sic diciꝫ q' ille qui per primũ aial designaꝫ fuit patriarcha prime ecclesie patriarchalis scꝫ hierosolymitane: q' fuit beatus Jacobus appellatus frater dñi: eo ꝙ fuit simillim⁹ sibi: ⁊ hic ante iam transierat per gladium sub Nerone: vt ptꝫ per Josephũ. 20. libro antiquitatũ. hec autem reuelatio facta fuit Johanni tempoꝛe Domiciani. ☞ Reliqua quere ibi.

Torquati ⁊ socioꝝ eius.

Ti. Joh.15.

Ex quinta parte Biblie.

EGo sum vitis: ⁊ vos. ⁊c.] ☞ q̄re an.9. quīte p.ser.plurimoꝝ mar.i cōi sctōꝝ.fo.18. Et an.17.q̄rte p.ser.Ecclie.fo.70.co.4. Et applica: q⁊ torq̄s/torq̄tus/⁊ monile fere idē sunt.

Athanasij epi. Ex quinta pte. Biblie.

Ti. Joh.15

EGo sum vitis vera. ⁊c.] ☞ Quere an. 7.quinte partis.ser.vni⁹ martyris: infra in coi sctōꝝ.fo.10.co.2.

Inuētionis sctē Crucis.

Ti. Joh.12.

Ex quinta parte Biblie.

EGo si exaltatus fuero. ⁊c.] vsq₃. * Ut filij lucis sitis.] ☞ Quere an.1.R.q̄nte p.ser.Ferie.2.Dñice Ramoꝝ.fol.182.col.2 Et applica aliqua de annotamentis sermonis Passiōis vel Crucis.fol.35.et.55.tertij Tomi.

Alexandri Euēti ⁊ Theodoli martyrum. Ex quinta parte Biblie.

Ti. Joh.15.

EGo sum vitis ⁊ vos. ⁊c.] ☞ Quere an nota.9.quinte partis.ser.plurimoꝝ martyrum: in coi sctōꝝ.fol.18.co.4.

Johannis añ portam lati.

Ti. Joh.21.

Ex quinta parte Biblie.

DIxit Jesus Petro. ⁊c.] ☞ Quere an. 11.quinte partis. ser. Johānis euāgeliste. folio.31.col.4.⁊c

Domicille virginis.

Ti. Mat.13.

Ex quinta parte Biblie.

SImile est regnum celorum thesauro. ⁊c.] ☞ Quere Annot.1.quinte partis.ser. vnius virginis infra in cōi sanctoruꝫ.fo.25.

Michaelis archangeli reuelatiōis. Ser.an. Ex quinta pte Biblie.

Ti. Mat.18 A

ACcesserunt discipuli. ⁊c] Ly. In hoc capi. fundat̃ ecclesia gentiū in morib⁹: ⁊ describūt̃ virtutes actiuoꝝ. Primo.n. describit̃ virtutū fundamentum. Scd̄o edificiū desup cōstructum: ibi. Et q̄ susceperit. Ad euidentiā prime ptis aduertēdū/ꝙ saluator describendo virtutes actiuoꝝ cōuenienter incipit ab humilitate duplici de causa. Primo q⁊ est fundamentū aliarū virtutū: secundo q⁊ habuit occasionē ex prehabitis immediate in precedēti capi. Dictum est enim/ꝙ saluator assumpsit secum Petrū: Jacobū ⁊ Johānem alijs dimissis: et duxit eos in montem seorsum ⁊ trāsfiguratus est ante eos. Ideo alij aliquid humanū passi/motū cuiusdā inuidie incurrerunt. Item q⁊ pro Petro iusserat solui tributū: quod solum a capitaneis colligebatur: ideo in hoc eum principalē alijs cōstituerat et capitaneū: propter quod alij aliquo modo indignati: q⁊ non erant adhuc cōfirmati per missionē spūssancti: in via positi ceperunt inter se altercari de maioritate: quis eoꝝ esset maior: vt habet̃ expressi⁹ Marci.9. ☞ Et inuenies Annot.1.B.quīte part.sermo.Ferie. 4.Dñice.Septuag.Fol.68.Col.4.) Et postea dum venisset ad domū Jesus quesiuit ab eis: de quo in via disputauerāt: et tunc ipsi pre verecūdia tacuerunt: videntes motū superbie in eis deprehensum a saluatore. Et post paululū factum est qd̄ hic scribitur a Mattheo scilicet ꝙ. * Accesserunt discipuli ad Jesum.] Uidentes se esse deprehensos ab ipso de cōtentione maioritatis. B

* Dicentes. Quis putas maior est in regno celoruꝫ?] Non fecerunt tunc questionē/quis esset maior inter eos: de quo prius contenderant: sed quis esset maior in ecclesi₃ militāte per meritū: ⁊ quis in ecclesia triūphante per premium. Et q⁊ in moralib⁹ magis mouent facta q̄₃ verba: ideo docens eos de humilitate posuit eis exēpluꝫ sensibile: et hoc est quod dicitur. * Et aduocās Jesus paruulum.] Etate ⁊ malicia.s.beatū Martialem: qui postea a beato Petro missus in galliam predicauit Limonicēsib⁹ fidem catholicā. * Statuit eum in medio eorū.] Ut ab oīb⁹ videret̃ ⁊ attēte cōsideraret̃. * Et dixit. Amē.] Idest fideliter. * Dico vobis: nisi cōuersi fueritis.] Ab elatione.s.superbie ⁊ ambitione maioritatis. * Et efficiamini sicut paruuli.] Idest humiles ⁊ simplices sine malitia peccati. * Nō intrabitis in regnū celoꝝ.] Demones enim abiecti fuerunt per superbiā: ⁊ ideo oportet homines illuc venire per viā contrariā.s. per humilitatē. cōcludit ergo intentū/dicens. * Quicūq₃ C
ergo humiliauerit se sicut paruulus iste/hic est maior in regno celoꝝ.] Q.d. ille qui erit humilior: erit maior hic p gratiā: quia humilitas est recta dispositio ad gratiam suscipiendā: secūdū ꝙ dicit beatus Jacobus.4.capi.b. Deus superbis resistit/humilibus autem dat gratiā: ⁊ talis etiam erit maior in ecclesia triūphāte. Aduertēdū tñ ꝙ ex h̄ nō sequit̃ ꝙ hūilitas sit maxima virtutū: q⁊ virtutes theologice sunt maiores q̄₃ morales/videlicet fides/spes/et charitas. Humilitas

* d

q̄ūt eſt virt⁹ moralis. Et iterū in virtutib⁹ mora
lib⁹ prudētia: que dirigit alias virtutes mora=
les: et ponit in eis mediū: eſt maioꝛ alijs. Et iteꝝ
iuſticia / que importat rectū ordinē ad alterū: eſt
maioꝛ q̄ humilitas: q̄ facit hoīem eſſe bene ſub
ditū huic ordini. Sed ꝓ tāto dicit̄ φ maioꝛitas
in regno correſpōdet humilitati: ſicut theſaur⁹
celeſtis diſperſioni theſauri terreni ꝓpter deū: vt
habet̄ Matth. 19. Itē qꝛ ſicut dictū eſt huilitas
eſt fundamētū aliaꝝ virtutū. Sicut ergo ex ma
gnitudine fūdamēti piecti arguit̄ magnitudo
edificij ſupedificādi: ſic in ꝓpoſito ex magnitu=
dine humilitatꝭ arguit̄ magnitudo felicitatꝭ: li=
cet humilitas nō ſit maioꝛ int̄ alias virtutes: qꝛ
illa / que ſunt prioꝛa generatiōe: nō ſunt maioꝛa
ſimpliciter. Itē qꝛ virtutes ſunt cōnexe ꝛ maxie
virtutes infuſe: q̄ cōnexe ſunt in gratia ꝛ chari=
tate: ꝛ ideo quātū creſcit vna virt⁹ in eodē hoīe:
tantū creſcit altera ꝓportionabiliter: ſecundū il
lud qđ eſt formale in virtute: ſicut digiti manus
equalit̄ creſcūt: licet in ſe nō ſint equales: ille aūt
qui habet maioꝛē humilitatē / loquēdo de vera
humilitate: ꝑ cōſequēs habet alias virtutes ma
ioꝛes. Et ideo ille q̄ eſt magis humilis: eſt maioꝛ
in merito ꝛ p̄mio: nō ꝓpter humilitatē tm̄: ſed ꝓ
pter alias virtutes humilitati cōnexas: q̄ ſunt
etiā maioꝛes ipſa humilitate. Cōſequēter docet
cōſtruere edificiū virtutū ſuꝑ humilitatꝭ funda
mentū. Iſtud aūt edificiū cōſiſtit in cōmunicati
one ad ꝓximū: et h̄ cōtingit dupliciter. ſ. ratiōe
corpoꝛꝭ: et ratione aīe. Primo ḡ docet cōmunica
tionē charitatiuā ad hoīem ex parte corpoꝛꝭ / vt
ex notioꝛib⁹ ꝓcedat ad min⁹ nota. bona aūt cor
poris ſunt nobis magis nota. Secūdo docet cō
municationē ad ꝓximū ex parte aīe / ibi. Qui
D aūt ſcādalizauerit. Dicit ḡ primo. ✳ Et q̄ ſuſce
perit vnū paruulū talē.] Humilē. ſ. et fidelē. ✳
In noīe meo.] Hoc eſt ꝓpter deū ipſū ad hoſpi
tiū recipiēdo ꝛ neceſſaria corpoꝛꝭ miniſtrādo: et
ꝑ hoc intelligunt̄ oīa alia beneficia: que impē
dunt̄ ꝓpter deū ex parte corpoꝛis. ✳ Me ſuſci=
pit.] Qꝛ vbi vnū ꝓpter alteꝝ / vtrobiq̄ tm̄ vnū.
Et ideo q̄ recipit ꝓximū ꝓpter xp̄m: dicit̄ xp̄m re
cipere. Exēplū hui⁹ habem⁹ in legēda bti Mar
tini. Ubi dicit̄ φ xp̄s ſe veſtitū oſtēdit illa parte
chlamydis: quā beat⁹ martin⁹ dederat pauperi
ꝓpter xp̄m. Cōſequēter docet coīcationē chari=
tatiuā ad ꝓximū ex parte aīe: que cōſiſtit in du
obus. Primo / ne ꝓximo inferat̄ nocumētū. Se
cūdo / vt ei p̄beat̄ beneficiū / ibi. Uenit enim fili⁹
hoīs ſaluare. Prima in duas qꝛ p̄mo admonet
ne ꝓximū ſcādalizem⁹. Secūdo ne eū cōtēna
mus / ibi. Uidete ne contēnatꝭ. Prima in duas:
qꝛ primo docet vitare ſcandalū actiuū. Secūdo
paſſiuū / ibi. Si autē manus tua. Circa primū

aduertendū φ ſcandalū actiue dictū: eſt dictum
vel factū minus rectū p̄bens occaſionē alteri rui
ne. Scandalizare igit̄ aliquē eſt facere eū ruere
in peccatū moꝛtale ex dicto vel facto ſuo malo: ꝛ
hoc eſt ꝓprie inferre ei nocumentū ex parte aīe:
qđ ē directe cōtra charitatē: ꝛ iō talis faciēs aliū
ſic ruere / ſi faciat hoc de intētione ſeu ex aduertē
tia: ſemꝑ peccat moꝛtaliter etiā ſi factū vel dictū:
ex quo alius ruit: nō eſſet de genere pcti moꝛta=
lis: ſicut dicens mēdaciū iocoſum mulieri intē
tione ꝓtrahēdi eā ad adulteriū / eſt peccatū moꝛ E
tale: ex intētione finꝭ: dicit ergo. ✳ Qui aūt ſcā
dalizauerit vnū de puſillis his: q̄ in me credūt.]
Dicit aūt puſillis / qꝛ nullus ſcādalizat̄ paſſiue /
niſi inquantū puſillus. i. parue virtutꝭ: qꝛ hō ꝑ=
fecte virtutis ex dicto vel facto malo alterius nō
ruit in peccatū. Sequit̄. ✳ Expedit ei vt ſuſpen
dat̄ mola aſinaria in collo ei⁹: et demergat̄ in ꝓ
fundū maris.] Loquit̄ euāgeliſta ad modū ter
re paleſtinoꝝ: in qua cōdēnati ad moꝛtē ligato
ſaxo ad collū p̄cipitabant̄ in mare. Sēſus ergo
eſt. Expedit. ꝛc. i. melius eſſet homini moꝛi coꝛ=
poꝛaliter / q̄ ex malo exēplo ſuo facere aliū ruere
in peccatū moꝛtale: qꝛ ex hoc mereret̄ moꝛtē eter
nā: que eſt grauioꝛ moꝛte tēpoꝛali. Ideo ſequit̄.
✳ Ue mundo a ſcādalis.] Ideſt mūdanis ho=
minib⁹: q̄ nō curāt ſcādalizare ꝓximos. ✳ Ne=
ceſſe eſt enim vt veniāt ſcādala.] Non eſt neceſ=
ſitas abſoluta: ſed tm̄ ex ſuppoſitione: ſi enī ho=
mines velint viuere mūdane. i. in oībus volū
tatē ſuam adimplere: neceſſario ſequit̄ ad h̄ ſcā=
dalū alioꝝ: qꝛ nō foꝛmidāt ꝓximos ſcādalizare. F
✳ Uerūtm̄ ve homini.] Ideſt cōminatio pene
eterne ſibi infligēde. ✳ Per quē ſcādalū venit.]
Actiue. ſ. ꝓximū ſcandalizādo. Et quia ſcāda
lizare paſſiue ſemper eſt peccatū: qꝛ eſt ruina ex
dicto alterius minus recto: ideo admonet puſil
los vt excludāt a ſe occaſionem ruine dicens. ✳
Si autem manus tua vel pes tuus ſcandalizat
te.] Ideſt tibi eſt occaſio ruine in peccatum: per
tactum inhoneſtum: vel per greſſum diſſolutū.
✳ Abſcide eum et ꝓijce abs te.] Nō qꝛ aliqđ
mēbrum coꝛpoꝛis ſit amputandū ad vitandum
peccatū: mēbra enim coꝛpoꝛis ſunt a deo data:
et ideo non eſt in poteſtate alicuius perſone ab=
ſcindere ſibi membꝛum: ſicut nec ſe occidere: ſed
ſemper hoc eſt illicitum perſone ſingulari / niſi
in caſu quando ſcilicet vnum membꝛū ꝓpter
ſui coꝛruptionē eſt in periculū totius coꝛpoꝛꝭ: qꝛ
vnicuiq̄ cōmittit̄ cura ſanitatis ſui coꝛpoꝛꝭ: ideo
tūc licitū ē ſibi per ſe vel per aliū vnū mēbrū ab=
ſcindere: ne pereat totū coꝛp⁹: et eodē modo lici=
tum eſt ei: qui tenet locū iuſticie publice: interfi
cere hoīem vel mutilare ꝓpter conſeruationē iu
ſticie: ſed propter peccatū euitandū non eſt ali=

cui licitū abscindere sibi aliquod mēbrū. Tū qꝛ per hoc non excluditur cōcupiscētia interior: in qua viget peccatū. Tū qꝛ per aliā viā potest me lius obuiare peccato/ per rationē .s. per liberū ar bitriū cohibēdo mēbrū a peccati exercitio: et sic dicitur manꝰ abscindi/ in quantū ꝓhibetur ab illicito actu: qꝛ manus abscissa non potest aliqd agere: et eodē modo exponendū est de alijs mem bris. Aliter tn̄ potest exponi/ vt per manū intelli gatur auxiliator in negocijs suis: qꝛ manus est organū organoꝝ. Per pedē intelligatur cursor: qui currit ad negocia peragenda: per oculū con siliarius/ qui dirigit in agendis. Amicitia autē istoꝝ quantūcunqꝫ sit vtilis in tēporalibꝰ: est tn̄ ꝓscindēda a se et remouēda: si sit occasio ruine
6 in spūalibꝰ. Propter hoc quod sequitur. * Bo nū tibi est.] Idest meliꝰ. * Ad vitā ingredi de bilē vel claudū: quā duas manꝰ vel duos pedes habentē mitti in ignē eternū.] Sicut eni sequēti capitulo dicit saluator/ qꝫ vno modo dicitur ca stratus ꝓpter regnū celoꝝ: q̄ continet mēbra ge nitalia ab illicito actu: sic dicitur hic claudus: q̄ cōtinet pedē ab inordinato gressu: et debilis/ qui cōtinet manū ab illicito tactu: et sicut testi monio saluatoris illa castratio: que est per mē broꝝ genitaliū continentiā: est meritoria ꝛ lau dabilis: nō autē illa: que per mēbroꝝ amputati onē: sic in ꝓposito claudicatio vel debilitas seu cecitas: que est per cohibitionē manus ab illici to tactu: et oculi ab illicito visu: ꝛ pedis ab illici to gressu: est meritoria et laudabilis: non autē il la/ que esset per mēbroꝝ priuationē. Sequiť. * Et si oculus tuus scādalizat te: erue eū ꝛ proijce abs te. Bonū tibi est cū vno oculo i vitā intrare: quā duos oculos habētē mitti in gehēnā ignis] cetera patēt. Cōsequēter ꝓhibet ne ꝓximū contē namus: cuius rationē assignat: qꝛ quantūcūqꝫ homo sit paruus in hoc mundo: tn̄ habet ange lum assignatū a deo ad sui custodiā: ꝛ ideo si ho mines tn̄ a deo honoranť/ qꝫ ad eius imaginē facti: multo fortius a nobis sunt honorādi: et hoc est qđ dicit. * Videte ne cotēnatis vnum ex his pusillis. Dico eniꝫ vobis: qꝛ angeli coꝝ] Idest assignati eis. * In celis semper vident fa ciem patris mei.] Quia quantūcunqꝫ mittanť ad tēporaliū rerum administrationē: tn̄ semper deo inherent per apertā visionem. * Qui in ce lis est.] Licet enim deus sit vbiqꝫ per essentiā/ ꝑ sentiā/ et potentiā: tn̄ specialiter dicitur esse in ce lis: vbi adest beatis per apertā visionem.
lb Moralr * Et aduocās Jesus paruulū. ꝛc.] Moraliter. Paruulus in medio statuitur/ cum vere humi lis in statu poniť dignitatis: qꝛ tunc sicut lucerna super candelabꝝ poniť alijs in exemplū: qꝛ plus honoratꝰ: plus reputat se indignū: ideo subdiť.

* Nisi cōuersi fueritis.] Scilicet a supbiē fastu. * Et efficiamini sicut paruuli.] Jmitātes eius humilitatem: et nō aspirātes ad dignitatem. * * Non intrabitis in regnū celoꝝ.] Naꝫ angu sta est porta/ vt dicit Matth. 7. capi. propter qđ grossi per superbiā transire nō possunt per ipsaꝫ: sed humiles tn̄. Jdeo concludiť. * Quicūqꝫ ꝗ humiliat se. ꝛc. Et q̄ susceperit. ꝛc.] Nā ab eo ve re suscipiť/ q̄ ei cōformať. * Qui aūt scandali zauerit. ꝛc.] Eligibiliꝰ enim est corporaliť affli gi: q̄ eternaliť cruciari. * Si aū manꝰ tua vel pes tuꝰ. ꝛc.] Per manū/ q̄ est organū organoꝝ: intelligi potest opus bonū de genere: qđ tn̄ nō est necessariū ad salutē: et si tale bonū sit occasio rui ne: vt pote superbie vel alteriꝰ mali/ debet dimit ti. Per pedē vero potest intelligi gressꝰ honestꝰ: nō tn̄ ad salutē necessarius: et si sit occasio mali/ debet dimitti. * Et si oculꝰ tuus. ꝛc.] Per ocu lum potest intelligi scientia secularis: que licet sit bona/ tn̄ si sit occasio mali debet dimitti: sicut di cit beatus Greg. De sancto Benedicto: q̄ liberi ori genere ex ꝓuintia murtie ortꝰ: Rome libera libꝰ litteraꝝ studijs traditus fuit: sed cum in eis multos ire ꝑ abrupta vitioꝝ cerneret: eū quē q̄si in igressu mūdi posuerat pedē: retraxit: ꝛ subdiť ibidē. Recessit ergo scienter nescius/ et sapienter indoctus. * Videte ne ꝯtemnatis. ꝛc.] Graue enim est contēnere quem deus honorat angelo custode: et ꝓpter cuius saluteꝫ dei filius voluit in mundū venire: et he rationes tāguntꝰ/ cū dici tur. * Dico enim vobis. ꝛc.]
* Quisputas: ꝛc.] Glos. Ex equalitate precij: qua in tributi redditiōe dn̄o fuerat cōparatꝰ: ar bitrati sunt Petrū oīmbꝰ aplīs ꝑlatū. * In re gno celoꝝ.] Regnū dei: doctria est euāgelij: cui obedire simpliciť ꝛ sine vlla retractatiōe debemꝰ sicut puer nō cōtradicit doctoribꝰ. Jdeo diciť in regno. ꝛc. * Et aduocās.] Secūdū Marcū. 9. capi. pueꝝ Jesus cōplectiť: significans humiles dignos suo cōplexu ꝛ dilectiōe. * Paruulum. ꝛc.] Paruulū etate: vt similitudinē dmōstraret Vel se statuit i medio: q̄ nō venit ministrari sed ministrare Mat. 20. c. Vel paruulū .i. spm̄ san ctū posuit in cordibꝰ coꝝ: vt huilitate superbiā vitarēt. * Quicūqꝫ ꝗ. ꝛc.] Jnuitat discip̄los su os ꝛ oēs alios dn̄s: vt qđ puer habet ꝑ naturā: .i. innocētiā ꝛ huilitatē: hoc habeāt discipuli et oēs alij ꝑ virtutē. * Sicut paruulꝰ iste. ꝛc.] Jn nocēs erit sicut iste paruulꝰ: q̄ nō ꝑseuerat in ira: lesꝰ nō meminit: visā mulierē nō cupit. * Qui aūt scāda. ꝛc] Et si h̄ generaliť diciť cōtra oēs: tamen hic specialiť cōtra aplos: q̄ hic de digni tate videnť cōtēdere: et in h̄ poterāt alios ꝑdere. Mola asinaria/ secundū ritum dicitur prouin tie: vbi ista pena est maioꝝ criminū. * Expedit (I Glosa.)

ei.] Quia multo vtilius est innoxium grauissima pena vitā finire: q̄ ledēdo fratrē/mereri mortem perpetuā. Uel per molā asinariā/secularis vite circuitus et labor exprimitur. Per profundum maris/extrema damnatio. Quicūq; ergo speciē sanctitatis habens verbo vel exēplo ceteros destruit: melius esset ei/ vt cum sub exteriori habitu ad mortē terrena acta cōstringerent: quam sacra officia ceter ī in culpa imitabilē ostenderēt: q2 si solus caderet/tolerabilior cum pena cruciaret. Quere de hac materia Anno.1.F.quinte partis.sermo.Ferie.4.Dñicc.8.post octauas. Corporis xp̄i.fol.281.Colūna.3. Aliter. Asinus ad molā: gentilis cecus ad lapidē quē adorat. Hic cum persecutionē xp̄iano intulerit: hac pena plectitur/ vt cum sui sacrilegij mola iudicandi seculi fluctib9 mergatur. Nota q̄ inquātum potes sine peccato/vitare scandalū p̄ximi: debes. Quod si de veritate est: pro scandalo veritas relinqui non debet. Quicūq; speciē sanctitatis habens: verbo vel exēplo elationis vel alterius vitij: causa ruine infirmo fuerit: cui nos maxime oportet cōsulere expedit.rc. * Expedit.] Quia multo melius est pro culpa breuē suscipere penā: q̄ eternis seruari cruciatibus. Non enī

K iudicabit deus bis in idipsum. Nu.1.c. * Ue homini.] Quia non iudicatur secundū vtilitatem: que inde prouenit: sed secundū exitū/quez intendit. * Si aūt manus tua.] Docuit supra ne scandalizem9 credētes: nunc quantū cauere debemus eos/ qui scandalizare nos possunt: q2 parū distat in vitio fallere vel falli scandalizare vel scandalizari: si ex negligentia: si ex inuincibili ignorantia distat: q2 tunc falli peccatū non imputat̄. Inemendabiles amici sunt a nobis alienandi: ne per immunditiā eoz: et ipsi polluti pereamus. Omis affectus/omis propinquitas amputetur: ne per occasionē pietatis pateas scādalis. * Bonū tibi ē.] Melius est vitā solitariā ducere: q̄ ob vite p̄sentis necessaria/vitā eternā perdere. * Uidete ne cōtē.rc.] Sic precipio vobis seueritatē dimittendi oīes amicitias: vt admisceā clementiā: vt queratis eoz salutem. Sed si persistant in malis: melius est soluz saluari quam dānari cum pluribus. Quāuis pro scandalis omnis rūpendus est affectus: que

L rite tū salutē infirmoz quātum potestis. * Ar angeli eorum.rc.] Cur nō sunt contēnendi? q2 pro eis quotidie mittunt̄ angeli. Magna dignitas animarū/ vt vnaqueq; habeat ab ortu natiuitatis in custodiā sui angelū delegatū. Semp vident.rc.] Uisione dei manifesta perfruūtur: ideo non est spernendū ab homine: quod apud deuz tante cure est: ergo vos nolite spernere quātum in vobis est. Et si enim missi veniant: sic exterius impēt ministeriū/ vt nūq; intus desinunt per contēplationē. Mittuntur ad hoīum salutē: et tū semper vident faciem patris. Luce.19.b. Quia quolibet missi veniant/ intra ipsum currunt/qui vbiq; est.

Applica ad hec aliqua de Anno.1.B.quinte partis.sermo.Ferie.6. Dñicc.11.post octauas corporis xp̄i.folio.288.Col.4. Uel de Anno 2. E.quite partis.sermo.Epiph.p octauas in vltimis tribus dieb9.fol.51.Col.2.sub the. * Statuit paruulū in medio.] B. vel sermo. Peccatoz.fol.189.sub the. * Qui aūt scandalizauerit.rc.] E. vel sermo.Epiph.fol.39.sub the. * Expedit ei vt suspendat̄ mola asinaria.rc.] J. vel sermo. Relig.fol.136.sub the. * Bonū est tibi ad vitā ingredi debilē.rc.] K. vel ser. Angeloz.fol.76.sub the. * Angeli eoz.rc.] B. vel sermo. Marci apl'i.fo.14. Et Anno.1.A.rc. quite partis.sermo. Ferie.6.Dñicc.1.post octa. corporis xp̄i.fol.263.Col.3.sb eodē the. * Bonū est tibi.rc.] Uel. * Si manus tua scādalizat te abscide.rc.] Quere de scādalo vitādo.ibidē.

Translatiōis scti Nicolai.

Ex quinta parte Biblie.

Ego sum vitis vera.rc.] Quere an. Cl. 7.quite partis.sermo. Uni9 martyris in fra in cōmuni sanctoz.fol.10.Col.2.

Gregorij nazāzeni episcopi

et docto. Ex quinta parte Biblie.

Uos estis sal.rc.] Quere Anno l.1. Cl. quite partis.sermo. Unius doctoris infra in cōmuni sanctoz.folio.22.Col.1.

Gordiani z epimachi mar.

Ex quinta parte Biblie.

Hec mando vobis.rc.] Quere An. Cl. 1.quite par.sermo. Apl'oz̄ infra in cōmuni sanctoz.folio.3. Colūna.3.

Poncij martyris.

Ex quinta parte Biblie.

Ego sum vitis vera.rc.] Quere An Cl. no.7.qnte par.sermonis. Uni9 martyr ī Joh. infra in cōmuni sanctoz.folio.10.Colūna.2.

Maioli abbatis.

Ex quinta parte Biblie.

Dixit Simon Petrus.rc.] Uel. * Ecce Cl. nos.rc.] Quere annotamento.1. mat.19. quite p.ser.vni9 abb.in cōi sctōz.fol.24.col.1.

Nerei & Archilei atq3 pan-cratij martyr.

Ex quinta parte Biblie.

Ct. Joh.15. EGo sum vitis: vos.&c.] ☞ Quere annota.9.quinte ptis.ser.plurimor marty. in coi sctorum.fol.18.co.4.

Victoris & Corone ma.

Ex quinta parte Biblie.

Ct. Joh.15. EGo sum vitis & vos.&c.] ☞ Quere annota.9.quinte partis.ser. plurimor martyrum: in coi sctor.fol.18.co.4.

Potētiane virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Ct. Mat.13. SImile est regnum celorum thesauro.&c.] ☞ Quere annotamēto.1. quinte partis.sermonis Unius virginis: infra in cōmuni sctor.fo.25.co.3.

Petri celestini cōfessoris.

Ex quinta parte Biblie.

Ct. Joh.15. EGo sum vitis vera.&c.] ☞ Quere an.7.quinte partis.ser.vni9 martyris: infra in coi sctor.fo.10.co.2.

Iuonis cōfessoris.

Ex quinta parte Biblie.

Ct. Mat.19 DIxit Simon Petrus ad dnm Jesum. Ecce nos reliquimus.&c.] ☞ Quere annotam.1.quinte ptis.ser. vnius abbatis. in coi sctor.fo.24.co.1. ¶ vel. * Ego sum vitis vera.&c.] ☞ Quere An.7. quinte partis.sermonis vnius martyris: in coi sctor.fo.10.co.2.

Bernardini cōfessoris.

Ex quinta parte Biblie.

Ct. Mat.19 DIxit Simon Petrus ad dnm Jesū. Ecce nos.&c.] ☞ Quere Annotamento.1. quinte partis.sermonis vni9 abbatis: in cōmuni sctor.fo.24.co.1.

Ex tertia parte biblie.

Ct. Job.6. HEc fortitudo lapidū.&c.] Lyra. Moralit. ☞ Quere an.1. post mediū: tertie ptis. ser. Martyr.fol.89.co.3.tertij Tomi.

Quiterie virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Ct. Math.13 SImile est regnū celor thesauro.&c] ☞ Quere an.1.quinte ptis.ser.vnius virginis.infra in coi sctor. fo.25.co.3.

Urbani pape et martyris.

Ex quinta parte Biblie.

SI quis vult venire.&c.] ☞ Quere an.3.quinte ptis.ser.vni9 martyris. infra in coi sctor.fo.8.co.2. Ct. Mat.16

Junij festa.

Nicomedis Reueriani mr.

Sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

SEdente dno Jesu.&c.] ☞ Quere annotamento.2.quinte partis. sermo.plurimorum martyrum.infra in cōmuni sanctor. fol.13.col.4. Ct. Mat.24

Marcellini & Petri marty.

Ex quinta parte Biblie.

CUm audieritis.&c.] ☞ Quere annota.8.quinte partis.ser.plurimor martyr infra in coi sctor.fol.18.co.2. Ct. Luce.21

Primi et Feliciani marty.

Ex quinta parte Biblie.

HEc mando vobis.&c.] ☞ Quere An.1.quinte partis. sermonis plurimor apostolor.in coi sctor.fol.3.co.3. Ct. Joh.15.

Barnabe apostoli.

Ex quinta parte Biblie.

HOc est preceptum meū.&c.] ☞ Quere annot.2.quinte ptis.ser.vigiliar aplor. in coi sctor.fol.2.co.4. Ct. Joh.15.

Basilidis Cirini.&c. mar.

Ex quinta parte Biblie.

ECce ego mitto vos.&c.] ☞ Quere annotamēto.1. quinte partis.sermonis vigiliarum aplor.infra in coi sctor.fol.2.col.1. Ct. Mat.10

Fernandi confessoris.

Ex quinta parte Biblie.

DIxit Simon Petrus ad dnm Jesum. Ecce nos reliquimus.&c.] ☞ Quere annotamento.1.quinte partis.ser.vnius abbatis: infra in coi sanctor.fol.24.co.1. Ct. mat.19.

Cirici & Julite martyrum.

Ex quinta parte Biblie.

POnite ergo.&c.] ☞ Quere An.8.B. quinte ptis.ser. Plurimor martyr. infra in coi sctor.fo.18.co.2. Ct. mat.21.

Marci ⁊ Marcelliani mar.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Luce.21 CUm audientis prelia.⁊c.] ☞ Quere annota.8.quinte ptis.ser. plurimoꝝ martyrum.infra in coi sctõꝝ.fo.18.

Seruasij ⁊ Prothasij mar.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat.13. EGrediēte dño Jesu.⁊c.] ☞ Quere annota.3.quinte partis.ser. plurimoꝝ mar. infra in coi sctõꝝ.fo.15.

Johannis baptiste.

Ser.an. Ex prima parte Biblie.

¶1. Gen.16 UOcabisqꝫ nomē eius Hismael.⁊c.] ☞ Quere annota.1.prime partis.ser. Circũcisionis dñi.fol.34.col.3.

¶2. Gen.17 NOmen eius Jsaac.] Glo.Hierony. ☞ Sciendũ ꝙ quattuor in veteri test. noib⁹ aperte anteqꝫ nascerētur vocati sunt. Hismael: Jsaac: Samson ⁊ Josias. Lege scripturas.

¶3. Gen.40 NAtalitius Pharaonis.] Glo. Pharao et Herodes diem natiuitatis celebrauerũt: qꝛ ex hora natiuitatis se reges fuisse putauerũt.

¶4. Exo.26. FAcies ⁊ tentoriũ in introitu tabernaculi de hyacintho ⁊ purpura / coccoqꝫ bis tincto / ⁊ bysso retorta.] Lyra. Moral'. Tentorium istud fuit figurā Johānis baptiste: qui fuit initium noui testa. propter quod hoc velũ fuit positum in introitu tabernaculi: ⁊ fuit etiam veterꝭ testamenti finis: ẜm quod dicit̃ Mat.11. Lex et prophete vsqꝫ ad Johānem. Fuit autem hoc velum factũ de hyacintho ⁊ purpura coccoqꝫ bis tincto ⁊ bysso retorta. Per que quattuor significantur in Johāne baptista. Per hyacinthũ celorum ingressus ab eo denunciatus. Matth.3. Penitentiam agite: appropinquabit eñ regnũ celoꝝ. Per byssum retortã: eius virginitas cum austeritate vite. Per purpurã eius martyrium. Per coccum bis tinctum: in Johanne feruens dilectio dei ⁊ proximi designat̃.

¶5. Nu.12. SJ quis fuerit inter vos propheta domini / in visione apparebo ei: vel per somniũ loquar ad illum.] Lyra. Ad intellectũ huius considerandum / ꝙ cognitio prophetica: quantum ad presens spectat; fit trib⁹ modis. Uno modo per abstractionem a sensibus exterioribus: vt in somno vel extasi. Alio modo sine abstractiõe tali: ⁊ hoc fit dupliciter. Uno modo qñ in imaginatione fiũt alique forme virtute diuina: in quibus intellectus a deo illustratus inspicit veritatem intelligibilē supnaturalē. Alio mõ qñ sine tali visione imaginaria intellect⁹ a deo illustrat⁹ cognoscit intelligibilē veritatē supnaturalẽ. Secũd⁹ grad⁹ est altior primo: ⁊ terti⁹ scdo: cuius rõ est; qꝛ per occupationē sensuũ exterioꝝ in actibus suis intellect⁹ distrahit̃: vt minus capere possit cognitionē supernaturalem: ⁊ ideo qñ existente tali occupatione apprehēditur supnaturalis veritas: est altior gradus: sicut in cognitione naturali ille iudicatur melioris ingenij: qui curis distractus apprehendit veritatem intelligibilem: qꝫ ille qui non potest apprehendere: nisi sit ab omni tali distractione segregat⁹. Et ideo secundus gradus ꝓphetie: qui est sine abstractione a sensib⁹: altior est primo. Et similiter tertius est altior secundo. Sicut in cognitione naturali ille est melioris ingenij: qui veritatē intelligibilem capit absqꝫ manuductione per exempla sensibilia: qꝫ ille qui indiget talib⁹. ẜm hoc igitur exponunt hebrei litteram istam. Si quis fuerit.⁊c. Uel per somniũ loquar ad illũ. Per locutionem in somnio intelligitur primus gradus prophetie. Per visionē secundus: qui sunt inferiores: vt dictum est. Ac si dicat dñs Aaron ⁊ Marie: non attigistis nisi ad inferiores gradus prophetie. Sequitur. * Et ait. At non talis seruus meus Moyses.] Qui attigit gradum superiorem: ⁊ ideo non debetis in ꝓphetia ei vos equiparare; nec in bonitate morum: ideo subditur. * Qui in omni domo mea fidelissimus est.] Nec in cognitione diuinoꝝ similes vos reputabitis ei: ideo subditur. * Ore enim ad os loquor ei: et palã: ⁊ non per enigmata ⁊ figuras deũ videt.] Per hoc eñ quod dicit̃. Palam.⁊c. intelligit̃ tertius gradus ꝓphetie predictus: in quo nõ requirit̃ aliqua visio imaginaria. Per hoc aũt qꝺ dicitur. Ore enim ad os loquor ei: intelligitur quedã specialitas ⁊ dignitas in isto tertio gradu prophetie: qꝛ quanto frequentius ⁊ familiarius deus reuelat alicui supernaturalē veritatem: tanto ille gradus est dignior. Et iste erat in Moyse: tamē ẜm Hebreos non vidit diuinam essentiam: ẜm qꝺ dictum fuit sibi. Exo.33.d. Nõ videbit me homo ⁊ viuet. ¶ Augu. vero dicit / ꝙ concessum fuit ei in presenti vita videre dei essentiam: quod accipit ex hoc quod dicitur hic. Palam ⁊ non ꝑ enigmata deum videt: qꝛ omnis cognitio dei citra visionem diuine essentie enigmatica est: ẜm quod dicitur.1.Coꝝ.13.d. Uidemus nunc per speculũ in enigmate.⁊c. Ubi autem ⁊ qñ fuerit cõcessa Moysi talis visio: non vidi determinatũ ab aliquo doctore. ☞ Reliqua quere ibi. Et applica / ꝙ iste gradus erat in Johanne / cum dixit. Ecce agnus dei.⁊c. Et etiã applica oia ista sub the. Seruus meus in domo mea fidelissim⁹ est.

Sermonis annotamẽta. Ex quĩta parte Bib.

Vel. Ore ad os loquor ei. ⁊c. Et in hoc supera=
uit omnes sanctos prophetas veteris testamen
ti (sicut Moyses Mariã ⁊ Aaron) et ideo fuit fi
nis veteris testamenti: ⁊ initium noui: ⁊ ꝓphe=
ta ⁊ plusꝗ̃ ꝓpheta. ⁊c. ☞ Quere de hac ma
teria annotam̃. 1. tertie partis. sermonis Visita
tioins Marie. Infra.

6. IN varios vsus. ⁊c.] Glosa. ☞ Quere
Nu.7. annota. 83. post mediũ. prime partis. ser=
monis Generalis. fol. 255. col. 2. Et applica ad
decollationis Johannis festum: prout patet in
eius historia.

7. OLeum sancte vnctionis super eum. Ego
Leui.21 dñs.] Glo. Aug. De Moyse dictũ est. Et
sanctificabis eũ. Sed Moyses sanctificat visibi
libus sacramentis per mysterium: dñs aũt inui
sibili gratia per spiritũ/ vbi est totus fructus etiã
visibilium sacramentoꝝ. Sine hac sanctifica=
tione visibilia sacramenta nihil prosunt. Inui
sibilis tñ sanctificatio sine visibili prodest. Tole
rabilius em̃ quis dixerit sine illa istaȝ non esse:
ꝙ̃ si fuerit/ nõ prodesse: cum ista sit oĩs illius vti
litas. Sine visibili quoqȝ inuisibilis esse potest.
Simoni mago visibilis. s. baptismus nõ ꝓfuit:
(vt dicitur Actu. 8. d.) q̃ inuisibilis non affuit:
sed quibus inuisibilis affuit/ profuit: etiãsi visi
bilia sacramenta non perceperũt: non tñ Moy=
ses: qui visibiliter sacerdotes sanctificat: vbi ipe
fuerit/ sacrificijs vel oleo sanctificatus ostendit.
Inuisibiliter vero sanctificatum nemo negat.
Idẽ de Johãne baptista dici potest: qui pri⁹ ba
ptizat ꝙ̃ baptizatus apparuit. Mat. 3. b. Vnde
sanctificatum esse claruit: ꝙ̃uis visibiliter factũ
non inuenitur anteꝙ̃ baptizaret. Hoc de latro=
ne quoqȝ: cui secum crucifixo dñs ait. Luce. 23.
f. Hodie mecũ eris in paradiso. Neqȝ enim sine
sanctificatione inuisibili tanta felicitate donat⁹
est. Ex his colligitur inuisibilem sanctificatio=
nem quibusdã affuisse ⁊ profuisse sine visibilib⁹
sacramentis: que ꝓ cõtemptoꝝ diuersitate mu=
tata sunt: visibilem vero sanctificationem: q̃ fit
per sacramẽta visibilia: sine inuisibili posse ad=
esse: non posse prodesse: nec tñ visibile sacramen
tum ideo contemnendũ est. Nã contemptor ei⁹
inuisibiliter sanctificari nõ potest. Hinc Corne=
lius et qui cum eo erant. Actu. 10. g. Iã spiritu
sanctificati/ baptizati sunt: nec superflua iudica
ta est visibilis sanctificatio: q̃ inuisibilis preces
sit. * Virginẽ ducet vxorem. ⁊c.] ☞ Que=
re annota. 8. B. prime partis. ser. Diuinoꝝ offi
ciorum. fol. 28. co. 4. Et applica ad animã Jo=
hãnis baptiste: quã xp̃s sibi desponsauit eã san
ctificando. ⁊c.

8. MOyses autem pascebat oues Jetro cogna
ti sui sacerdotis Madiã.] Lyra. Allego.
Per Moysen significatur Johannes baptista:
pascens fideles xp̃i cognati sui. Nam mater ei⁹
cognata fuit Marie matris xp̃i: vt dicit̃ Luc. 1.
d. Ecce Elisabeth cognata tua. ⁊c. Johãnes em̃
predicatiõis pabulo fideles xp̃i pauit: vt dicunt
quattuor euangeliste. * Cũqȝ minasset gregeȝ
ad interiora deserti.] Idest ad asperitatem peni
tentie: quã predicauit verbo ⁊ opere. * Venit
ad montem dei Oreb.] Idest ad xp̃m: qui dicit̃
mons. Dañ. 2. g. Lapis: qui percusserat statuã
factus est mons magnus: ⁊ impleuit vniuersaȝ
terrã. Ad hunc montem venit beatus Johãnes
xp̃m personaliter cognoscendo/ ac etiam bapti=
zando. * Apparuit ei dñs in flãma ignis.] Id
est in plenitudine spũssancti. Nam in baptismo
xp̃i Johãnes vidit sup eum spiritũsanctũ descẽ
dentem in colũbe specie: ad denotanduȝ in xp̃o
plenitudinem spũssancti. * De medio rubi]
Per rubum spinosum intelligit̃ similitudo car
nis peccati: que fuit in hoie xp̃o. * Et videbat
ꝙ rubus arderet: ⁊ nõ cõburebatur.] Per quod
signabatur/ ꝙ mortalitas carnis nõ absorbebat̃
in xp̃o ex presentia diuinitatis. * Dixit ḡ Moy
ses. Vadam ⁊ videbo visionem hanc magnaȝ:
quare non comburatur rubus.] Volebat enim
plenius cognoscere mysterium incarnationis.
* Cernens autem dñs ꝙ pergeret ad videndũ:
vocauit eũ de medio rubi: ⁊ ait. Moyses: Moy
ses. Qui respondit. adsum. At ille. Ne appro=
piques (inquit) huc.] Q. d. talis cognitio: quã
tu queris: in vita presenti non habet̃; ideo sequi
tur. * Solue calciamentũ de pedibus tuis. Lo
cus enim in quo stas: terra sancta est. ⁊c.] Acsi
diceret. Prius oportet te carnem mortalẽ depo=
nere (sicut dicit dñs) Exo. 33. d. Non videbit me
homo: et viuet. * Sed veni mittam te ad Pha
raonem: vt educas populuȝ meũ: filios israel de
egypto. ⁊c.] Mittã te ad lymbum patrũ: qui est
in parte inferni: ad denunciandũ sanctis patri=
bus eorum liberationẽ propinquã. Grego. Ho=
me. 2. Quẽ em̃ precurrens nascendo mũdo nũ=
ciauerat: hunc moriendo ⁊ ad inferos precurre
bat. ☞ Quere ꝶm alium sensum an. 130. pri
me partis. ser. Prelatoꝝ. fo. 101. co. 2.

REspiciam. ⁊c.] Glo. ☞ Quere anno= C 9.
tamento. 25. prime partis. sermonis Pas Leui. 26
sionis. fo. 39. co. 2.

Ex secunda pte Biblie.

SEd est alius me ꝓpinquior. ⁊c.] Glo. Jo C 1.
hãnes. bap. q̃ xp̃s putabat̃: sed spõsi nomẽ Ruth. 7.
nõ vsurpauit: sed xp̃o reseruauit: dicens. Joh. 3.
d. Qui habet sponsam sponsus est. ⁊c. Hic pro=
pinquior: quia in mũdo prior natus. ⁊c.

C2. Ruth.4

UT suscites nomē propinqui tui.&c.] Glo. Si autem hoc ad Johannē baptistam retuleris/ inuenies cū cedentē iuri ꝓpinquitatis et dicentē Joh.1.c.Ego baptizo in aqua:medi⁹ aūt vestrū stetit/ quē vos nescitis:cuius nō sum dignus soluere corrigiam calciamentorū eius. Et Johā.3.d.Ego nō sum Christus:sed missus sum ante eum.Qui habet sponsam sponsus est. Cedit quoq; lex euangelio.Rom.5.d.Lex eniz subintrauit vt abundaret delictum.Ubi autez abundauit delictum:superabundauit & gratia. Reprobatio quidem fit precedentis mandati ꝓpter infirmitatem eius.Introductio vero melioris spei:per quā ꝓximamus ad deum fit per Jesum xp̄m.✳ Ascendit ergo Booz et sedit ibi ad portam.&c.] Lyra.Moraliter.Hic describit̄ cōiunctio Ruth cū Booz in matrimonio: quod q̄dem matrimoniū factum fuit per hoc ꝙ ille qui propinquior videbat̄ ad contrahendū cum ipsa Ruth:cessit iuri ꝓpinquitatis:& sic Booz accepit eam in vxorem.Per Ruth:que vidēs interpretatur/ecclesia bene significatur:que cognitione fidei & gratie illuminatur.Per propinquiorem autem Johannes baptista potest intelligi: qui natus fuit ante Christū:& prius predicauit. et nō solum a vulgaribus hominibus:sed etiā a notabilibus personis iudeorū Christus esse credebatur:propter quod de hierusalem metropoli ciuitate miserunt nūcios solennes.s.sacerdotes et leuitas ad interrogandū si ipse esset xp̄s:& per consequens ecclesie sponsus.Johan.1.Ipse vero Johannes cessit iuri propinquitatis/quod sibi credebatur inesse dicens.Non sum ego Christus:vt ibidez habetur.Et similiter.3.capl'o.vbi idē replicauit & adiunxit.Qui habet sponsam: sponsus est.Ubi ostendit se nō esse sponsum ecclesie sed amicū sponsi.& sic ostendit manifeste/ ꝙ ecclesia erat reseruanda Christo sicut sponsa. et Christus: qui per Booz intelligitur accepit sponsam.&c.

Ex tertia parte Biblie.

Cr. Ps.131.

i Lluc producam cornu David.] Glosa.Aug. Ecclesie altitudo spūalis:qua carnem excedit: Christus cui Johānes lucerna parat̄. Unde subditur.Paraui lucernā Christo meo.Hec lucerna est Johānes: qui illū ostendendo predicat dicens.Johā.1.c.Hic est qui baptizat.Qui Johannes ꝓcurrens Christum nunciat:homines baptismo assuefaciēs/viam preparat xp̄o. Ipse est enim preco verbi: paranymphus spōsi: lucerna xp̄i.Hinc est ꝙ in dieb⁹ priuatis vnus cereus ante euāgeliū defertur.Hic est Johānes qui xp̄m precessit predicando/ baptizando.In festiuis dieb⁹ duo cerei ꝓcedunt:per quod signatur ꝙ bini & bini missi sunt apostoli ad predicandum in iudeam ante xp̄i mortē & resurrectionē.

C2. Ps.44

SIngulariter sum ego donec transeā.] Glo. Aug Idem quod dicit Johan.12.b.Nisi granum frumenti mortuū fuerit/ ipsum soluz manet:si autem mortuū fuerit:multum fructuz affert.Item Johā.12.e.Cum exaltatus fuero: omnia traham ad meipsum.Nemo autem occiditur propter xp̄m.i.propter confessionē noīs Christi:ne pro nomine xp̄i moriendo antecederent xp̄m:nec Johannes pro xp̄i testimonio:sed pro Herodis adulterio: pro iusticia martyr: nō pro nomine xp̄i:sic & alij antiqui.

C3. Additio scda.

ADditio secunda super prologum psalterij. Qd autem dicitur de Johāne baptista ꝙ nullū signum fecit/vt habetur Johā.10.a.& tamen fuit propheta/ & plusq̄ propheta.Ad hoc possunt dari rationes.Prima quia ei⁹ vita fuit tam preclara ꝙ nō indigebat confirmatione miraculorum.Secunda:q2 videbantur dicta eius impleri euidenter in xp̄o:cui tanq̄ principaliori miracula reseruabat:prout ibidem cōmuniē dicitur.Et potest ad hoc reduci illud verbū xp̄i de Johanne.scz ꝙ est plusq̄ propheta.Nam ceteri confirmatione miraculorū indigebant:ipse vero nō:licet hoc verbum alias non habeat expositiōes.❡ Replica.Burgeñ.Inter alia duas assignat rationes inualidas: quare Johannes Baptista cū esset plusq̄ propheta nullū legitur fecisse miraculū.Prima est: quia vita eius fuit tam preclara:ꝙ nō indigebat confirmatione miraculorum.Patet autem ꝙ vita xp̄i fuit multo preclarior:cuius tota vita & omnis actio nostra est instructio.Secunda ratio ad idem est: ꝙ Johannes operationē miraculorum xp̄o tanq̄ principali reseruabat.Nec illa valet:quia ea xp̄o reseruare ad ipsum nō pertinebat:sicut nec ad euz pertinebat facere/ nisi instrumentaliter & ministerialiter.sicut nec ad quēcunq; sanctum aliuz. ☞ Reliqua quere ibi:& vtrū placuerit elige.

Ex quarta parte Biblie.

C1. Hiere.1.

ANtequam exires de vulua sanctificaui te.&c.] Glosa.Hiero.Secundū illō Pauli.Gal.1.c.Postq̄ complacuit ei:qui me segregauit ex vtero matris mee/ & vocauit per gratiaz suā: vt reuelaret filium suum in me:vt euangelizarē eum gentibus.Johannes sanctificatus quoq; in vtero & spiritumsanctum accipit: & in vulua

monetur: ⁊ per os matris loquitur. ☞ Reliqua quere ibi ⁊ applica tu ad hoc festum.

Ex quinta parte Bib. In vigilia eiusdē

Luce.1. A

Initiū sancti euāgelij secundum Lucam. Fuit in diebus herodis] Lyra. Hic conceptus p̄cursoris ostendit mirabilis ex trib⁹. p̄rio ex parentum conditione. Secundo ex angelica nunciatione: ibi. Factum est autem cuȝ sacerdotio. tertio ex patris increduli punitione: ibi. Et dixit Zacharias. ⁊c. Circa primum in describēdo cōditionem parētū beati Johannis premittitur tēpus regis/ sub quo fuerunt/ cū dicitur. ✳ Fuit in diebus Herodis regis Judee.] Quia Jacob patriarcha spiritu p̄phetico dixit. (Gen̄. 49. b.) signum aduentus Christi / quando regnū Judee esset translatum ad alienigenā. secundū qd̓ dicit ibidem. Nō auferetur sceptrum de Juda ⁊ dux de femore eius/ donec veniat qui mittēdus est. ⁊c. Iste autem Herodes fuit alienigena: q̄ꝛ pater suus fuit Idumeus. ✳ Sacerdos quidaȝ nomīe Zacharias.] Per expressionē nominis intelligitur/ ꝙ iste fuit famosus in vita et doctrina. ✳ De vice Abia.] Secundū quod dicitur. 1. Paral. 24. a. Dauid volens ampliare cultū dei: ordinauit de viginti quattuor generationibus/ viginti quattuor sacerdotes: qui successiue seruirēt p hebdomadas in templo dn̄i: ⁊ octaua sors cecidit super Abiam: vt ibi dicitur: de quo descendit iste Zacharias. ✳ Et vxor illi de filiabus Aaron.] Hoc exprimitur: quia propter dignitateȝ sacerdotalē: filie de tribu Aaron diligentius ⁊ honestius seruabantur. ✳ Et nomen eius Elisabeth.] Quod nomen exprimitur propter eius bonam famam ⁊ vitam. sicut dictum est de Zacharia. vn̄ subditur. ✳ Erant autem iusti ambo ante deū.] Hoc dicitur ad excludendum hypocrisis fictioneȝ. ✳ Incedentes in omnibus mandatis.] Quantū ad obseruantiam moralium preceptoruȝ. ✳ Et iustificationibus domini.] Quantū ad obseruantiā cerimonialium. ✳ Sine querela.] Quantū ad obseruantiam iudicialiū: quia pacifice ad p̄ximos se habebant. ✳ Et non erat illis filius.] Cuius duplex causa subditur. Una specialis mulieri: sc̄ȝ sterilitas. Alia cōmunis viro ⁊ mulieri. s. senectus: ⁊ hoc est quod dicitur. ✳ Eo ꝙ esset Elisabeth sterilis: ⁊ ambo p̄cessissent in diebus suis.] Ita ꝙ transierat tempus generādi in patre: ⁊ cōcipiēdi in matre secundū cursum cōmunem nature. Ex quo apparet conceptio p̄cursoris miraculosa: quia nō fuit per naturam tantū: sed per naturam gratia diuina adiutam. Consequenter describitur cōceptio precursoris mirabilis ex denunciatione angelica. et primo describitur loci conditio. Secūdo denūciatio angeli/ ibi. Apparuit autem. Circa primū dicitur. ✳ Factum est auteȝ cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine vicis sue ante deū: secundū consuetudinē sacerdotij.] Patri enim existēti in loco sancto: sciliȝ in templo ⁊ in diuino officio occupato: facta est diuina denunciatio de prole habenda: ad denotandum sanctitatem futuram prolis. ✳ Sorte exijt.] Quia distributiōes hebdomadarum/ in quibus successiue debebant viginti quattuor sacerdotes ministrare: vt predictū est fuerunt distribute per sortem: vt habetur. 1. Paralip. 24. sequit. ✳ Ut incēsū poneret. Ingressus in templū domini.] Ex hoc loco dixerūt aliqui ꝙ Zacharias fuit pontifex vel summus sacerdos: quia incensum ponere semel in anno intra sanctū sanctoꝝ. s. in festo expiatiōis soli summo sacerdoti erat licitum. ⁊ hoc videtur dicere beatus Ambrosius et Beda super locum istuȝ: et tempus conceptionis precursoris videtur concordare: q̄ꝛ festū expiationis celebrabatur decima die septembris: ⁊ post illud fuit cōceptio beati Johannis circa finē eiusdē mensis reuerso Zacharia ad domum suā post cōpletionem sui officij: ⁊ sic ab illo tempore vsq̄ ad natiuitatem beati Johannis fluxerunt nouē menses: qui continent peribodum a cōceptu pueri vsq̄ ad natiuitatem. Sed qualiter ille Zacharias fuerit summus sacerdos non legitur. ideo ad declarationē huius dixerunt aliqui/ ꝙ viginti quattuor sacerdotes predicti erant equales in ordine ⁊ in dignitate: non tamē simul sed successiue: quia ille in cui⁹ hebdomada festū expiationis cadebat: erat summus sacerdos toto illo anno. Et ad hoc confirmandū inducūt illud quod dicit Johan. 11. ꝙ Cayphas erat pontifex anni illius. Dicūt ergo ꝙ Zacharias fuit summ⁹ sacerdos anno illo: eo ꝙ predictū festum cecidit in hebdomada ipsi⁹. Sed quia nulla scriptura autētica nec Josephus nec alij historiographi describētes sacerdotium iudeorum/ aliquā mentionem faciunt de summo sacerdotio huius Zacharie: ideo (saluo meliori iudicio) videtur melius dicendū cuȝ fuisse simplicem sacerdotē. Nec ex his: que inducta sunt ostenditur fuisse summus sacerdos: sed magis oppositum (vt videtur). Tum q̄ꝛ dicitur hic ꝙ ingressus fuit templum ad ponendū incensum tantum: hoc autem licitum erat minorib⁹ sacerdotibus. s̄m ꝙ dicitur Heb. 9. In primo quidem tabernaculo quotidie intrabāt sacerdotes

B

sacrificiorum ministeria consumantes: quia p̄acto sacrificio/ in altari holocaustoꝝ quod erat in atrio vbi ministrabant minores sacerdotes: sacerdos qui ibi ministrauerat lotis prius manibus ꝛ pedibꝰ/ accipiebat prunas de altari holocaustorum: ꝛ intrans primā partem templi: q̄ vocabatur sanctum: vel sancta: cōcremabat in illa super altare incensi thymiama: ꝛ tunc erat sacrificium consumatum. In illa vero parte tē pli: que dicebatur sanctum sanctoꝝ: solus summus sacerdos intrabat cū sanguine hirci ꝛ vituli immolati pro pctō populi: vt ex illo aspergeret contra propiciatorium. ꝙ aūt Zacharias intrauerit cum sanguine tali non dicitur hic: sed solum ad ponēdum incensum. Si em̄ intrasset templum ad inferendū sanguinē intra sanctum sanctoꝝ: non est verisimile/ ꝙ euāgelista tacuisset: cum hoc sit maximū inter oīa: que ad officium summi sacerdotis pertinebant: vt habeť He breoꝝ. 9. Et Leui. 16. et ideo non videtur: ꝙ intrauerit sanctū sanctoꝝ: quod erat de officio sū mi sacerdotis: sed solā primā partem templi: ad quam simplices sacerdotes poterant ingredi: vt dictum est. ¶ Item angelus apparuit ipsi occupato in solēniori parte sui officij ꝓpter solēnitatem nuncij: quod nunciare venerat. Hic autem dicit/ ꝙ apparuit ei stans a dextris altaris incē si. Illud autem altare nō erat intra sanctū sanctorum: ꝺm quod dicit Hiero. ꝛ omnes doctores hebrei ꝛ catholici: excepto Augustino: cuius dictum non videtur in hoc tenendū. Tū qꝛ cōtrariatur dictis omniū alioꝝ: quoꝝ aliqui fuerunt valde experti in scriptura veteris testamēti. Tū qꝛ textus sacre scripture videtur contrariū dicere. Exo. vlti. et. 30. vt ibidem plenius declaraui. Quod autem dicit soli summo sacerdoti licitū esse ponere incensum intra sanctum sanctoꝝ in die expiationis: dicendū ꝙ verum est: sed illud incensum non ponebatur ad offerendum: sed vt nebula inde consurgens operiret oraculum qñ pontifex aspergebat sanguinē hirci ꝛ vituli contra oraculū: vt habetur Leui. 16. Nō autem habetur ex hoc loco/ ꝙ Zacharias posuerit incensum hoc mō (vt pꝫ ex dict[is]) sꝫ solū ꝙ posuerit incē sum offerens ipsum sup altare incensi ad consumationem sacrificij. Qđ autēꝫ dicitur/ ꝙ expiationis dies cecidit in hebdomada sua: hoc non ꝓbatur (vt ptꝫ ex dictis) et dato ꝙ verū fuerit: nō tamen ex hoc concluditur/ ꝙ intrauerit sanctū sanctorum ad ponendum incensum: qꝛ preter illū ingressum: qui pertinebat ad summū pontificem tm̄: quotidie intrabant sacerdotes minores ad offerendum incensum in altari incēsi (vt predictuꝫ est) Et hoc modo ingressus est Zacharias in hebdomada sui ministerij. Quod autē vlterius dicit/ ꝙ de vigintiquattuor sacerdotibus ille erat summus sacerdos vel pontifex per annum: in cuiꝰ hebdomada cadebat expiationis festum: videtur esse fictitiuꝫ. Tum qꝛ hoc in nulla scriptura autentica habeť. Tum qꝛ vthabetur in libris Regum ꝛ Paral. post ordinationem vigintiquattuor sacerdotū vnus erat summus sacerdos super eos: nō solū ꝫ vno anno: sed per totam vitam suam: ꝛ ita cōmuniter factum est vsqꝫ ad tempus Maccabeorum: in quo Greci super Iudeos obtinuerunt dominium: ꝛ tūc ex cupiditate Grecoꝝ ꝛ ambitione Iudeorum aliqui sunt amoti de sacerdotio ante mortem: et alij instituti: sicut patet. 2. Macca. 4. de Iasone ꝛ Menelao ꝛ Lisimacho. et. 14. capi. de Alchimo. et eodem modo postea factū est quando romani ceperunt Iudeis dominari: quia tunc erat venale sacerdotium. Unde dicit Josephꝰ/ ꝙ Cayphas emit sacerdotium vnius anni. Potuit etiam esse ꝙ Judei inter se ordinauerūt propter istas contentiones ꝛ ambitiones/ ꝙ sacerdotium vnius duraret tm̄ per annuꝫ. Ad dictū vero Ambrosij ꝛ Bede dicendū/ ꝙ non loquuntur assertiue. Sequitur. ✳ Et omnis multitudo populi erat foris orās hora incensi.] Quia non erat licitum populo ingredi templum: sed tantum atrium. Et secundo describitur angeli denunciatio: cum dicitur. ✳ Apparuit autem illi angelus domini stans a dextris altaris incē si.] Et premittitur Zacharie stupefactio cū dicitur. ✳ Et Zacharias turbatus est videns: ꝛ timor irruit super eum.] Ex visione angeli insolita ꝛ ex fragilitate humana iuxta angelicā potestatem: sicut de Daniele legitur. Dañ. 10. Propter quod angelus consolatus fuit cū/ cum dicitur. ✳ Ait autem ad eum angelus. Ne timeas Zacharia.] Q. d. veni ad consolationem tuā: ideo subditur. ✳ Quoniam exaudita est deprecatio tua.] Frequenter enim deum deprecatus fuerat de aduentu messie: ꝛ de habenda prole. Et ideo angelus vtrunqꝫ sibi denunciat/ dicēs. ✳ Et vxor tua Elisabet pariet tibi filium.] Et dicit: tibi. hoc est ex te: tamē cum virtute nature fuit ibi virtus gratie: vt predictum est. Angelꝰ autem loquens Joseph de partu Marie/ nō dixit: pariet tibi: sed pariet: absolute: quia Joseph nihil cooperatus est ibi. ✳ Et vocabis nomen eius Johannem.] Prenominatur ab angelo: propter sanctitatem eius futuram/ ꝛ officij propriectatem. Johānes enim interpretatur: in quo est gratia: quia Johānes xp̄m manifestauit: p quem gratia ꝛ veritas facta est: vt habeť Joh. 1. ✳ Et erit tibi gaudiū.] In mente interiꝰ. ✳ Et exultatio.] Exteriꝰ. Dicit em̄ exultatio: quasi extra saltatio. ꝛ hoc est proprie quando gaudiū est tantum interius/ ꝙ nō potest bene contineri quin appareat exteriꝰ. ✳ Et multi in natiuita- P

te eius gaudebunt.] Secundū quod dicitur in
fra/ q in ortu eius ɔgratulabantur vicini. ⁊ nūc
etiam videmus impletū/ q dies sue natiuitatis
nō solū festiuatur ab omnibus christianis: sed
etiā a saracenis ⁊ aliquibus alijs. ✳ Erit enim
magnus corā dño.] Vñ dicit saluator Mat.11.
b. Inter natos mulierū nō surrexit maior Johāne
baptista ✳ Vinum ⁊ siceram.] Idest quecunq
potum inebriatiuum. ✳ Nō bibet.] Erat enim
nazareus: id est cōsecratus dño per totam vitaꝫ
suā: et ideo ab omni inebriatiuo abstinuit: sicut
nazarei in veteri lege tempore separationis sue.
E vt habet Nu.6. ✳ Et spiritusancto replebitur/
adhuc ex vtero matris sue.] Quantū ad purga
tionem originalis peccati: ⁊ ad operationē boni
meritorij. ✳ Et multos filiorū israel cōuertet ad
dominum deū ipsorum.] Idest ad xpm per suā
predicationem. ✳ Et ipse precedet ante illum in
spiritu ⁊ virtute Helie.] Primo propter simili=
tudinem vite: quia vterq vixit in austeritate vi
ctus ⁊ vestitus. Secundo ꝑpter similitudinem
in veritate doctrine: quia vterq cōstanter vitia
redarguit etiam personarū magnarū. Tertio ꝓ
pter similitudinē officij: qꝛ sicut Helias precedet
aduentum Christi secundū: ita Johannes pri=
mum precessit. ✳ Vt conuertat corda patrum
in filios.] Scꝫ patrum veteris testamenti ad di
scipulos xpi: quia plures de sacerdotib⁹ ⁊ senio
ribus iudeorum/ qui dicebātur patres populi:
conuersi fuerunt per apostolos ad fideꝫ Christi.
✳ Et incredulos.] Scilicet illos: qui prius fue
rant increduli. ✳ Ad prudentiā iustorū.] Que
prudentia nō consistit in operibus legis: ex qui=
bus nō iustificatur homo. vt habetur Roma.3.
Sed in operibus fidei charitate formate ⁊ deuo
tionis. ✳ Parare dño plebem perfectam.] Per
euangelij susceptionem: quia neminem ad per=
fectum adduxerat lex: vt habetur Heb.7.c. ⁊ ꝓ=
pter hoc illa lex dicitur lex timoris: quia imper=
fectorū est timore pene retrahi a malis. Lex aūt
euāgelica dicit lex amoris: qꝛ perfectorū est retra
hi a malis amore boni.
F Moralr ✳ Fuit in diebus Herodis.⁊c.] Moraliter. In
ter euangelistas Lucas significatur per mysticū
vituli vultū: qui est animal immolaticiuꝫ: quia
predicat xpm pro nobis immolatum. Immola
re vero pertinet ad sacerdotis officium: propter
quod a sacerdotio euangelium incepit. ✳ Erāt
autē ambo iusti.⁊c.] Bene ex iustis accepit ori
ginem: qui nunciare venerat iusticiam consu=
matam. ✳ Ante deum.] Non sicut hypocrite/
qui fingunt iusticiaꝫ ante mundū. Per Zacha
riam: qui domini memor interpretatur: bonus
prelatus significatur: qui semp in suo pectore de
bet gerere dei memoriam pro sua ⁊ subditorum
suorum salute. Hic autem templū ingredit per
diligentem diuini cultus solicitudinē ⁊ offert in
censum per feruenteꝫ orationē: ⁊ populus orat p
eius informationem: ⁊ angelus apparet ei per
diuinam consolationem. ideo subditur. ✳ Ne
timeas.⁊c.] Et filius ei nasciturus nunciatur.i.
de bono successore aliqñ certificatur: sicut factū
fuit beato Martino de successione bti Bricij.
Et beato Amatori de successione beati Germa=
ni. ✳ Et multi in natiuitate eius gaudebunt.]
Magnum enim gaudium debet esse de boni pa
storis creatione: que est quedam natiuitas.
✳ Fuit.⁊c.] Glo. Bed. Ambro. Nō solū a parē G Glosa
tib⁹: sed etiā a progenitorib⁹ nobilitas Baptiste
monstratur: non seculari potestate sublimis: sed
religione. Tales em̄ parentes preuncius habe
re debuit: vt quasi iure nature infusam fideꝫ ad
uēt⁹ xpi ꝑdicaret. ¶ Ambro. Docet diuina scri=
ptura in his: quos cōmendare volumus: nō so=
lum mores: sed etiam parentes oportere lauda=
ri: vt quasi hereditario iure puritatem habere vi
deatur: illi quos laudamus. Nobilitatur itaq
Johannes baptista parentibus/ miraculis/ mo
ribus/ munere/ passione. sic Samuel/ sic Isaac
a parentibus nobilitatē pietatis accepit: quam
posteris reliquit. ✳ Zacharias.] Memor dñi:
cui apparet angelus a dextris altaris: quia ei: q̄
memor domini est/ demōstratur mysterium. ✳
De vice Abia.] Beda. Abia: Pater dominus.
Et aptum fuit/ vt in tempore officij patris domi
ni conceptus esset iste: qui patrem dominū pre=
dicaret. ¶ Cum Dauid cultum domus dñi am
pliaret: ministeria sacerdotum in vigintiquat=
tuor sortibus diuisit. vt habetur.1.Para.24.a.
in quib⁹ familiā Abia/ de qua Zacharias sors
octaua contigit: vt preco noui testamēti in octa
ue sortis vice nasceretur. quia per octo/ nouum:
sicut per septem testamentum declaratur vetus.
¶ Elisabeth (dei mei saturitas) signat Mariā: H
que plena deo fuit. ✳ Erant autē.] Beda. Am
bro. Plena laudatio: que genus in maioribus:
mores in equitate: officium in sacerdotio: factuꝫ
in mandatis: iudicium in iustificationibus cō
prehendit. ✳ Justi ante deuꝫ.⁊c.] Ambro. Nō
enīꝫ omnis qui iustus est ante homines: iustus
est ante deum. Aliter enim vident homines: ali
ter deus. homines in facie: de⁹ in corde. Ideoq
fieri potest/ vt aliquis affectata bonitate popula
ri iustus videatur mihi: iustus tamē nō sit ante
deum: si iusticia non ex mentis simplicitate for=
metur: sed adulatione simuletur. ✳ Mandatis
et iustificationibus.] Amb. Beda. Prius man
datum. Secūda est iustificatio/ cum enim mā=
datis celestibus obedimus: in mandatis dei in
cedim⁹. Cum recte ⁊ congrue iudicamus: tenē

re domini iustificationē videmur. * Sine querela.&c.] Ecce temperata iusticia. Plerunq3 durior iusticia hominum querelam prouocat. Vñ 2.Cor.8.d. Prouidentes bona non tantū corā deo: sed etiam coram oib⁹ hoib⁹. et Ecclesiastes 7.c. Ne sis multum iustus. Vel incedentes in omnibus mādatis & iustificationibus dñi sine querela.i.sine cōscientia vane laudis. * Et nō erat illis.] Beda. Diuinitus procuratū fuit/ vt de prouectis diuq3 fructu coniugij priuatis Johannes nasceretur: vt inopinato ortu prolis/ et ipsos donum dei gratius afficeret: & ceteros stupor miraculi pararet auditui futuri pphete. vñ postea subditur. Posuerunt omnes qui audierant in corde suo/ dicentes.. Quis putas puer iste erit? * Factū est autem.&c.] Cum ex precepto Moysi vno sacerdote decedente: vnus succedere iubeatur: tēpore Dauid statutū est vt vicissim ministrātes per octonos dies a sabbato vsq3 ad sabbatum tēpore vicis sue singuli castimonie studerent: nec interea domū tangerent. * In ordine vicis.] Amb. Zacharias designatur summus sacerdos: qui vno tantū anni tēpore solus intrat templū cū sanguine: quē offert pro populo. Qui tunc sorte querebatur: cuz verus sacerdos adhuc ignorabatur: qui ineternū permaneret: & tunc vices erant: nunc perpetuitas. Solus intrat: quia illū significat/ cuius sacrificium nō esset commune cum ceteris. * Sorte exijt.&c.] Beda. Nō noua tunc sorte electus/ qñ incensuz erat adolēdū: sed prisca sorte p̄electus: cū primū ex ordine sui pontificatus in vicē Abia succederet. Hec solēnitas septimo mense celebrabatur: & dies expiationis siue propiciatiōs vocabatur: qñ solus pontifex introibat in secundū tabernaculum cū sanguine. In quo significatur Jesus sacerdos: qui impleta dispensatione carnis: celi secreta subijt: vt propiciū faceret nobis patrem & interpellaret pro peccatis coꝝ: qui adhuc pro foribus expectant orantes: & diligunt aduentum eius. Pulchre igitur ea die descensio eius per angelum nūciatur: qua eius per legē ascensio figurabat᷑. Unde Ephe.4.b. Qui descendit/ ipse est qui ascēdit. qui quodāmodo predicitur: dū ille promittit᷑ precursurus. * Ingressus in templū &c.] Ambro. Ingreditur Zacharias templū.i. Christus in Mariā: populus orat libertatē de captiuitate. Apparuit. Nō dixit. venit: quia añ ibi erat. Zacharias turbatur.i.iudei aduenien te Xp̄o. * Apparuit.] Beda. Amb. De deo vel de angelis dicitur apparere: qui non possunt p̄uideri: sed repentino aspectu videntur: nec in potestate nostra est illos videre: sed in potestate illorum est apparere & videri quādo volunt. Et bene in templo/ iuxta altare & a dextris apparet: q2

(margin letters: I beside "iste erit"; K beside "te Xp̄o")

veri sacerdotis aduentum & ministeriū sacrificij vniuersalis/ & celestis doni gaudium: quod per dexteraz significatur: p̄dicat. * Et zacharias.] Amb. Solemus turbari & a nostro affectu alienari: qñ perstringimur superioris potestatis occursu. sed sicut humani defect⁹ est terreri: ita angelice benignitatis est pauentem de suo aspectu blandiēdo solari. Cōtra demones: si quos sua p̄sentia territos senserint: ampliore horrore concutiunt. * Quoniā exaudita.] Exaudita est: magis quā petisti. Rogasti pro liberatione plebis: et donatus est tibi p̄cursor. ℭ Ambro. Multa diuina bñficia hic sunt congesta. Primū deprecationis fructus. Deinde sterilis vxoris partus. Tum letitia plurimoꝝ: & magnitudo virtutis: altissimi etiam pphetia promittitur. Quin etiā ne qua esset dubitatio: futuri nomen designatur. Tantis igitur supra votum fluentibus: nō immerito diffidentia: pena plectitur silentij. * Johannē.] Beda. Singularis meriti est indiciuz: quotiens hoibus a deo vel imponit᷑ nomē vel mutatur: vt Abrahā qui pater multaꝝ gentium erat futurus/ Abraā est vocatus Geñ.17. a. Jacob qui deum vidit: Israel est appellatus. Geñ.32.f. Johannes ergo interpretat᷑: in quo est gratia: vel dñi gratia. Primo/ gratia sterilibus parentibus donat᷑. Deinde ipsi Johanni: q̄ magnus coram dño futurus: & spū sancto ex vtero matris replend⁹: postremo filijs israel/ quos ad dñm erat ꝯuersurus. * Gaudiū.] Merito gaudet pater/ ꝙ in senectute natū: & ꝙ talis gratie accepit filiū: gaudent alij: quibus regni celesti euangelizaret ingressum. Nato precursore multi gaudent. Nato domino/ gaudiū magnū nunciat᷑: quod erit omni populo: q2 hic salutē multis predicat: ille vero omnib⁹ dat. ℭ Ambro. Gaudiū & exultatio. Monent᷑ parentes nō min⁹ gratias agere pro ortu sanctoꝝ filiorū: quā pro meritis. Nō enim paruū munus dei est: dare liberos p̄pagatores generis: successionis heredes. Jacob in generatione duodeciz filioꝝ gaudet. Abrahe filius datur. Zacharias exauditur. Diuinū igitur munus: est fecunditas parentis. Agant igitur parentes gratias/ q2 genuerunt: filij/ q2 generati: matres/ q2 honorant᷑ premijs coniugij. * Vinum & siceram.] Beda. Magne corā deo virtutis est predicare in deserto gaudia celestia: terrenas delicias spernere: ob ludū lasciuiētis puelle capite trūcari. Cui⁹ ordinē magnitudinis subiungit. Vinū & sicerā nō bibet. Sicera interpretatur ebrietas: quo noie signatur omne poculū dei: quacūq3 materia factū/ quod inebriare possit. Decet autē vas celesti glorie mācipatū a seculi illecebris abstinere. * Et spū sancto.] Beda. Cū intrāte btā Maria/ in vtero genitricis exul=

(margin letter: L beside "matris replend⁹")

tauit: et precursionis sue officiuz: quoad potuit
impleuit. Necdũ erat illi spũs vite: ⁊ iã erat spi=
A ritꝰ grẽ. * Et multos.] Beõ. Cũ Johãnes xp̃o
testimoniũ perhibẽs: in fide xp̃i baptizãs: dicat
filios Jsrael ad deũ cõuertisse. patz xp̃m esse dñz
deũ Jsrael. * Precedet ante.] Beõ. Sicut Helias
preco iudicis: sic Johannes preco redem=
ptoris. Ambo in deserto: ambo victu parci: ve=
stitu inculti. Ambo regũ insaniã tollerant. Jlle
Jordanẽ diuisit/ celũ petiturus: hic ad lauacrũ
salutare: quo celũ petitur/ cõuertit. Hic cuz dño
cõuersatur in terris: ille cũ eo manifestaꝛ in glo=
ria. * Jn spũ.] Ambrosiꝰ. Bene iunguntꝛ spũ et
virtute. Non enim sine virtute spũs: nec sine spũ
virtus est. Helias virtutẽ habuit abstinẽtie ⁊ pa
tientie/ ⁊ cõuertendi aĩos populoꝝ a pfidia ad
fidẽ. spũm aũt pphetãdi habuit. * Conuertat
corda.] Beõ. Corda patrũ in filios cõuertit: dũ
spũalẽ sctõꝝ antiquoꝝ sciẽtiã populis p̃dicãdo
infudit. Prudentia vero iustoꝝ est: non de legis
operibꝰ iusticiã p̃sumere: sed ex fide salutẽ quere
re: vt q̃uis in lege positi legis iussa perficiãt: grã
tñ dei se saluãdos p xp̃m intelligãt. Ro.1.b. Ju=
stus enim ex fide viuit. Qua sentẽtia/ q2 diutiꝰ
increduli: ⁊ per Johãnez imbuti: et p Heliã sunt
imbuẽdi: fere eadẽ verba q̃ angelus de Johãne:
Malachias predixit de Helia.4.capi.b. ☞
Quere ibi reliqua per totũ istud.capi.
A Auctor. ☞ Applica ad hec aliq̃ de Annota.1. quinte
par. ser. Matthie apostoli. s. de sortibꝰ littera. E.
fol.11.col.4. sub the. * Sorte exijt. ⁊c.] B. ¶ vl'
ser. Angeloꝝ. fol.76. sb the. * Apparuit illi an
gelus. ⁊c.] C. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. fol.90. sb the.
* Factũ est cũ Zacharias. ⁊c] F. ¶ vel ser. Pẽ
teco. fo.244. sb th. * Et spũ sctõ replebiꝛ. ⁊c] E
¶ vel ser. Oratiõis. fol.180. vel ser. Jncarñ. fol.
2. sub the. * Exaudita est deprecatio tua.] Jn=
terlinear̃ facta p populi redẽptiõe: nõ pro sobo
le q̃ desperabat se posse habere. ¶ Et etiã appli=
ca aliqua de hoc ser. Johannis bapti. vt supra ⁊
infra positũ est. ⁊ etiã Anno.1. qnte par. ser. Na
tiuitatis dñi. fol.24. Col.2. B. et fol.27. L. O.

Lu. Luce.1. A. Elisabet impletũ est tẽpus pariẽdi. ⁊c.] Ly
ra. Postq̃ descriptꝰ est p̃cursor̃ cõceptus.
☞ Prout patet supra Anno. proximo.) Cõ=
sequẽter circa eius ortũ premittunꝛ aliqua pre=
cedẽtia/ ibi. * Exurgẽs aũt Maria. ⁊c.] Secũ
do aliqua ortũ cõcomitãtia: ibi. * Mãsit autẽ
Maria. ⁊c] ☞ Qδ inuenies supra Anno.1.
A. ⁊c. quite par. ser. Ferie.6. quattuor tẽporum.
Dñice.3. Aduẽtus. fol.14. Col.1. primi Tomi.
¶ Seq̃tur immediate euangeliũ hodiernũ/ cuz
diciꝛ. * Elisabet impletũ est tẽpꝰ pariẽdi.] Scz
nouẽ mẽsiũ. * Et peperit filiũ.] Sicut p angelũ
fuerat p̃dictũ. * Et audierũt vicini.] Jdest illi:
q̃ erãt cohabitãtes. * Et cognati.] Q2 erant ex
eius cõsaguinitate et affinitate. * Q2 magnifi
cauit dñs misericordiã suã cũ illa.] .i. magnam
misericordiã ei fecit auferẽdo sterilitat̃ opprobri
um: ⁊ dãdo tãtũ ac talẽ filiũ: sic nũciatũ mirabi=
liter ⁊ cõceptũ supnaturaliꝛ. * Et cõgratulabã
tur ei.] Sm qδ dixerat angelꝰ Zacharie. Mlti i
natiuitate eiꝰ gaudebũt. Cõsequẽter ponunꝛ cõ
sequẽtia ortũ p̃cursor̃: quoꝝ p̃mũ est pueri nati
nominatio: circa qδ diciꝛ. * Et factuz est in die
octauo] .s. a natiuitate p̃cursor̃. * Uenerũt cir B
cũcidere pueꝝ.] Sicut p̃cipiꝛ Geñ.17. De rõne
huiꝰ p̃cepti ⁊ modo intelligẽdi: q̃re ibidẽ. Et q2 i
circũcisiõe imponebaꝛ: tũc nomẽ puero sicut mo
do imponiꝛ in baptismo. Jõ subdiꝛ. * Et voca
bãt eũ noie patr̃ sui Zachariã.] Q2 istud anti
quitꝰ fuit satis coiter obseruatũ: ⁊ adhuc obser=
uaꝛ frequẽter/ maxie in magnis psonis/ q᷑ p̃mo
genitꝰ filiꝰ nominaꝛ noie patris. * Et respõdẽs
mater eius dixit. Nequaq̃.] .s. vocabiꝛ Zacha
rias. * Sed vocabiꝛ Johãnes.] Hoc eni fuit si
bi a deo reuelatũ: q2 a marito nõ didicit: cũ esset
factꝰ mutꝰ anteq̃ rediret ad eã de tẽplo: vt pz i h̃
capi. vbi dicebaꝛ. Ecce eris tacẽs: ⁊ nõ poter̃ loq
vsq3 i diẽ: q̃ hec fiet. ⁊c. * Et dixerũt ad illã. Q2
nemo est in cognatiõe tua/ q̃ voceꝛ h̃ noie.] Nõ
est intelligẽduz q᷑ nullꝰ iudeꝰ vocatꝰ fuisset priꝰ
Johãnes: q2 alij iudei fuerũt ante sic noiati. Ut
pz.1. Macca.2. de Johãne fratre Jude Macca
bei. Et de Johãne eupolemij: s3 cognatio hic ac=
cipiꝛ ppinq̃tas gener̃: q2 nullꝰ fuerat sic vocatꝰ
de cognatiõe Elisabet: aut mariti eiꝰ. * Jnnue E
bãt aũt pr̃i eiꝰ: quẽ vellet vocari eũ.] Per signa
visibilia: ex q̃ pz/ q᷑ nõ tm̃ erat mutus: s3 etiã sur
dus. Si eniz potuisset intelligere ṽba: q̃ meliꝰ ⁊
breuiꝰ exp̃mũt mẽtis conceptũ: q̃siuissent ab eo
per ṽba: ⁊ nõ p alia signa. * Et postulãs pugil
larẽ: scripsit/ dicẽs. Johãnes ẽ nomẽ eiꝰ.] Jdest
hoc nomẽ nõ impono: sed impositũ est a deo. Cõ
sequẽter describiꝛ populi admiratio ex mirabili
bus: q̃ videbãt circa pueꝝ natũ et parẽtes eius:
videlicet ex mirabili cõueniẽtia patris ⁊ matris
in noie pueri: ⁊ in loquella reddita patri. Et hoc
est qδ sequitur. * Et mirati sunt vniuersi. Aper
tum est aũt ilico os eius: ⁊ lingua eius: ⁊ loque=
batur benedicens deum.] Per cõfessionẽ enim
fidei in scripto: quam verbo facere non poterat/
meruit liberari: sicut propter verbũ dubitatiõis F
demeruerat ligari. * Et factus est timor super
oẽs vicinos coꝝ] .i. admiratio magna vl' timor
dñi: q̃ sic mirabiliꝛ punierat Zachariã: ⁊ libera
uerat. * Et sup oia mõtana iudee diuulgabãꝛ
oia ṽba hec.] Q2 facta insolita ⁊ mirabilia libẽ
tius narranꝛ. * Et posuerũt omẽs: q̃ audierãt i
corde suo.] Q2 talia magis memorie cõmẽdãꝛ.

* c

*Dicentes. Quis putas puer iste erit?] Q.d. valde magnus erit: cuius causa subditur. *Et enim manus domini erat cū illo.] Idest virtus dei operatiua miraculoꝝ/ in eius annūciatiōe: cōceptione: et natiuitate ostensoꝝ: ex quibus rationabilit̄ cōcludebat̄ magnitudo pueri futura corā deo. Sicut fuerat predictū Zacharie. Erit enim magnus corā dn̄o. Et cōsequēter describit̄
G patrꝭ inspiratio/ cū dicitur. *Et Zacharias pater eius impletus est spūsancto.] Et subdit̄ eius ꝓphetia p modū cātici seu diuine laudis expressa: cū dicitur. *Et ꝓphetauit dicēs. Benedictꝰ dn̄s.] Oīum per generalē gubernationē. *Deus.] Per creationē. *Israel.] Per specialē cultum ꝛ deuotionē ꝛ beneficioꝝ specialiū populo Israel exhibitionē. *Quia visitauit.] Idest visitabit. Loquitur enim de futuro per modum p̄teriti/ ꝓpter ꝓphetie certitudinē. Hec aūt visitatio facta est in xp̄i natiuitate: que erat adhuc futura: ꝛ cōuersatione/ qꝛ visitauit nos sicut medicus infirmū. Sicut dicitur Luce. 6. c. Virtus de illo exibat ꝛ sanabat omnes. *Et fecit redēptionē plebis sue.] In sua benedicta passione: per quā redēpti sumus.

H *Elisabeth impletū est. ꝛc.] Moralit̄. Beda.
Moralr. Allegorice autem Johannis celebrata natiuitas: gratia noui testamēti inchoata sublimitas. Cui vicini ꝛ cognati patris nomē magis/ ꝙ̄ Johānis imponere volebāt: qꝛ iudei: q̄ ei legis obseruatiōe quasi affinitate cōiuncti erāt: magis iusticiā/ que ex lege est/ sectari: quā fidei gratiā suscipere cupiebant. Sed Johānis hoc est gratie dei vocabulū/ mater verbis/ et pater litteris ꝓnūciare satagūt: qꝛ et lex ipsa psalmiqꝫ ac prophete apertis sententiaꝝ vocibus gratiā xp̄i predicant. *Et factus est timor. ꝛc.] Greg. Mystice aūt tēpore dn̄ice resurrectiōis p̄dicata gratia xp̄i: salubris timor nō solū iudeoꝝ: q̄ erāt vicini: vel situ loci/ vel sciētia legis: sed etiā exterarū gētium corda cōcussit: nec tn̄ montana iudee/ sed oīa mūdani regni: mūdaneqꝫ sapiētie culmi-
I na xp̄i fama trāscendit. *Et Zacharias pater. ꝛc.] Per Zachariā sacerdotē/ designat̄ bonus ep̄s: q̄ spūsancto debet esse plenꝰ: et pater spūalis Johānis: idest hoīs gratiosi corā deo et hoībus bonis. Debet etiā deū de suis beneficijs collaudare. Jō subdit̄. *Dicēs. Benedictꝰ dn̄s deꝰ.] Idest oīū fideliū. *Qꝛ visitauit.] In sua natiuitate: in qua visitauit nos oriēs ex alto: vt dicit̄ infra. *Et fecit redēptionē plebis sue.] In sua passione.

K *Elisabeth. Impletū est.] Glo. Verba imple-
Glosa. tiōis sacra scriptura in bonoꝝ tā ortu: ꝙ̄ obitu: vł actu ponere cōsueuit: quoꝝ vitā plenitudinē perfectiōis habere signat. Vt Luce. 2. Impleti sunt dies Marie: vt pareret. Impleuit Salomō edificare domū. Defunctꝰ est Abrahā plenus dierū. Et Gal. 4. a. Cū venit plenitudo tēporꝭ: misit deꝰ filiū suū. Sed cōtra/ dies impioꝝ inanes et vacui. *Et audierūt.] Amb. Beda. Habet sanctoꝝ editio leticiā plurimoꝝ: qꝛ cōe bonū est. Justicia eni coīs virtꝰ est: ꝛ ideo i ortu iusti future vite insigne p̄mittit̄: ꝛ gr̄a future virtutꝭ exultatiōe vicinoꝝ p̄figurāte signat̄. *Die octauo.] Per circūcisionem resurrectio dn̄i figurat̄: qꝛ et octauo die .i. post sabbatū facta est: ꝛ sicut illa a reatu mortꝭ absoluere solebat: sic ista imortalis
vite natiuitatē: ꝛ in auctore nostro exibuit: ꝛ in L
nob mōstrauit sperādā. *Et vocabāt eū.] Be. Johānis celebrata natiuitas est noui testamēti inchoata gratia: cui iudei (q̄ legis obseruatione quasi affinitate iūcti erāt) nomē patrꝭ volūt imponere: qꝛ magis iusticiā: q̄ ex lege est: volūt suscipere: ꝙ̄ gratiā: q̄ ex fide. Qui pueruꝫ nomine patris vocāt: eos figurāt: q̄ dn̄o noua grē munera declarāte: cuperēt eū potiꝰ p cōsueta veterꝭ sacerdotij edicta p̄dicare. Vn̄ bene Zacharias memor dn̄i interp̄tat̄: qꝛ memoriā antiq̄ obseruationis a dn̄o date figurat. Mater: q̄ verbis: ꝛ pat: q̄ scriptꝭ ꝙ Johs vocet̄ astruūt: significat: ꝙ ipsa legis doctrina: de suscipiēda gr̄a xp̄i viua voce struit: dicēdo p legislatorē. Deut. 18. c. ꝓphetā suscitabit vobis dn̄s de fratribꝰ vestris: ipsū audite: et ip̄m sacerdotiū legale cerimoniaꝝ typis (quasi mutꝭ lr̄arū figuris) gr̄am euāgelij (si recte intelligat̄) exp̄mit. *Innuebāt.] Qui innuūt patri de noīe pueri: significāt illos: q̄ testimonio
legis intēdūt astruere gr̄am fidei. *Apertū est M
aūt.] Nō declarato ꝛ confirmato noīe Johnis aperit̄ os Zacharie ꝛ benedicit: patet: qꝛ manifestata est p apostolos gr̄a noui testamenti: multa etiā turba sacerdotū relicta taciturnitate nociua: obedit fidei: et p̄dicat dona redēptorꝭ: et que prius occultabant̄ in sacerdotio legali: rationabiliter intellecta soluūtur. ꝙ in die circūcisionis Johānis: factꝰ est timor sup vicinos: significat ꝙ tēpore dn̄ice resurrectiōis: apostolis dato spū ꝛ predicata gloria xp̄i: salubris timor nō solū iudeoꝝ: qui erant vicini: vel situ loci: vel sciētia legis: sed etiā exteraꝝ gentiū corda cōcussit. Nec tn̄ mōtana iudee: sed oīa mūdani regni mundaneqꝫ sapientie culmina xp̄i fama transcēdit. Precurrētia signa prebēt iter precursori veritatꝭ. Et futurꝰ ꝓpheta p̄missis cōmendat̄ auspicijs. *Et ꝓphetauit.] Bed. Magna largitas diuine pietatis. ecce loquela: q̄ sola ablata est diffidēti: cū spū ꝓphetie restituta est credēti. ¶ Ambro. Elisabeth paucꝭ: Zacharias multꝭ ꝓphetat. vtqꝫ sctō spū replecꝰ loq̄bat̄: sꝫ disciplia seruat̄: vt mulier magꝭ discere: q̄ diuina sūt studeat: ꝙ̄ docere.

Sermonis annotamēta. Ex quinta parte Bib.

*Benedictus.] Q2 dū bonitatez dei rogauit: pro liberatione precursor donatus est. *Uisitauit.] Qd proxime faciendū cognouerat: pphetico more quasi iam factum narrat.

A Luce.1. ☞ Applica ad hec aliq̄ annota. ser. Incarnationis. incipien. fo.2. ¶ Uel ser. Passionis. fo.35. sub the. *Uisitauit z fecit redemptionem. zc.] G.J.M. ¶ vel ser. Circūcisiōis. fol.34. sub the. *Uenerūt circumcidere. zc.] B. ¶ Uel serm. Marie gñalis. fol.72. sb the. *Johānes est nomē eius.] E.i. in quo est grā: et q̄re ibidē de grā.

¶3. Math.3. Uenit Johānes baptista. zc.] ☞ Quere annota. 1. q̄nte par. ser. Ferie. 6. Dñice. 1. Aduent⁹. fo.3. col.4. p̄mi Tomi.

¶4 Luc.11. Illis autem abeuntibus. zc.] ☞ Quere annota. 1. B. quīte partis. ser. Dñice. 3. Aduentus. fo.11. co.2. Et an.2. Ferie. 6. Dñice 2. Aduentus: fere per totū. incipien. fo.9. co.4.

¶5 Luce.3. Anno autem quintodecimo. zc.] Lyra. ☞ Quere an.1. A. zc. ser. Sabbati q̄tuor tēporum Dñice. 3. Aduentus. fol.16. col.1. *Multa quidem z alia exhortans euāgelizabat populo.] Idem Lyra. ☞ Quere An.3. F. quinte partis. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. Aduētus. fol.7. co.4.

¶6 Joh.1. Fuit hō missus a deo: cui nomen erat Johānes. zc.] ☞ Quere an.1. B. zc. quinte partis. ser. Natiuitatis xp̄i. folio. 24. col.2. *Johānes testimoniū perhibet. zc.] ☞ q̄re an.1. A. zc. quinte partis. ser. Ferie. 6. dñice. 2. Aduentus. fo.8. co.3. Sequitur multo post. *Uidit Johānes Jesum venientez. zc.] Quere an.1. A. zc. quinte ptis. ser. in octa. Epiphanie. folio. 53. col.1.

¶7 Johā.5. Ille erat lucerna ardens z lucens.] ☞ Quere an.1. C. zc. quinte ptis. ser. Fer̄. 5. Dñice secunde quadrage. fo.110. co.2.

¶8 Johā.11 Hoc a semetipso nō dixit. zc.] ☞ Glo. Quere an.1. E. F. quinte ptis. ser. Ferie. 6 Dñice Passionis. fol.160. co.3.

¶9. Mat.18. Uenit enim filius hois. zc] Lyra. zc. ☞ Quere an.1. A. quinte ptis. ser. Dñice. 3. post oc. cor. xp̄i. fo.267. co.3. Et applica ad illō scz. Ne leui saltē maculare vitam. zc. put in hymno hui⁹ festi. Ex q̄ aliq̄ volūt dicere q̄ iste Johānes oi pctō caruerit post sanctificationem in vtero sibi factam.

¶10 Mat.14. Quinq3 milia. zc.] Glo. ☞ Quere an.5. Q. q̄nte ptis. ser. dñice. 4. q̄dragesime. folio. 140. col.1.

¶11 Mar.1. Fuit Johānes. zc.] ☞ q̄re an.2. quīte p. ser. Ferie. 4. dñice. 1. Aduēt⁹. fo.2. co.3.

Ex sexta parte Biblie.

Quod audiuimus. zc.] Lyra. Scz a Johanne baptista incarnati verbi precone: cuius discipulus fuit ille Johānes apl's z euāgelista. Et dicunt cōmunit̄ doctores/ q̄ ille z Andreas fuerūt illi duo discipuli: qui audito a Johanne baptista de Xp̄o. Ecce agnus dei/ secuti sunt Jesuz. Joh.1.d. Sz Johānes expssit nomē Andree/ z suū tacuit: q2 nolebat se cōmendare. ¶1. 1.Joh.1.

Johannis z Pauli marty.

Ex quinta parte Biblie.

Attendite a fermēto. zc.] ☞ Quere annota. 7. quinte ptis. ser. plurimoz martyrum. infra in cōi sctōz. fol.17. co.3. ¶1. Lu.12.

Zoili atq3 Felicis martyrū.

Ex quinta parte Biblie.

Cum audieritis prelia. zc.] ☞ Quere an.8. quinte par. ser. plurimoz martyrū. in cōi sctōz. folio. 18. col.2. ¶1. Lu.21.

Petri z Pauli apostoloz.

in vigilia. Ex quinta parte Biblie.

Dixit Jesus Petro. Simō Johānis diligis me? zc.] Lyra. In tertia apparitione xp̄i describenda sic procedit Johannes euāgelista: q2 primo ostēdit quid Jesus exhibuit pluribus discipulis. ☞ Prout inuenies annot. 1. per totū: quinte partis. sermonis Ferie. 4. Resurrectionis domini: incipien. *Manifestauit Jesus. zc.] Folio. 219. col.4. primi tomi.) Secundo q̄d exhibuit duobus discipulis predilectis: et primo quid exhibuit Petro. secundo quid exhibuit Johanni. ☞ Prout inuenies annota. 11. A. zc. 5. par. sermo. Johan. euangeliste. incipien. *Dixit Jesus Petro: sequere me. zc] fo.31. co.4. primi tomi.) Prima in duas: q2 primo committit̄ Petro super ecclesiā vniuersalem regiminis officium. Secundo ei predicitur suū martyrium: ibi. Amen amen dico tibi. Circa primum sciendū/ q̄ Christus cōmittendo Petro pastorale officium/ ipsum ter examinauit de dilectione: quia pastores ecclesie debent deum pre ceteris hominibus diligere. Ter etiam committit ei officiuz pascendi: quia pastor ecclesie debet subditos pascere triplici pabulo: scilicet veritatis verbo: vite exemplo: et tēporali subsidio. Et hoc est quod superius dicitur. *Cum ergo prandissent.] Refecti beneficio omībus cōmuniter exhibito. ¶1. Joh.21. A

B ✳ Dixit Jesus Petro.] Volens ei beneficium
speciale conferre. ✳ Simon Johãnis.] Jdest fi
li⁹ Johãnis. ✳ Diligis me pl⁹ his?] Q. expres
se dicat: ille qui eligitur ad officiũ prelationis/
debet deũ diligere p̄ ceteris: q2 ſm qđ dicit beat⁹
Grego. Tantum debet excedere actionẽ populi
vita presulis: quantũ distat a grege vita pasto=
ris: ⁊ ideo videtur ꝙ ille qui aliquem eligit ad
tale officium: tenetur semper eligere meliorem.
Non tñ intelligitur melior/ litteratior vel astu
tior: sed ille qui omnibus conditionibus pensa
tis/ melior est ad tale officium: ad honorem dei
⁊ ecclesie vtilitatẽ: ſm iudiciuȝ eligentis. Aliter
aũt eligens vel ꝓmouẽs/ nõ attẽdit ad honorẽ
dei/ ⁊ vtilitatem ecclesie: ⁊ sic non videtur iudi
cium diuinum euadere. Qđ autem ſm Decre
talem extra de Elec. Cum nobis olim. et ca. Cũ
dilecti: sufficit eligere sufficientẽ: hoc est ſm iudi
cium humanũ: per quod talis non est punien=
dus: cum ſm veritatem aliq̃ iura mala permit
tunt humano iudicio incorrecta propter maio
ra mala vitãda: que tñ diuino iudicio sunt cor=
C rigenda. ſm qđ dicit Augu. i. li. de li. ar. ✳ Di
cit ei. Etiam dñe: tu scis quia amo te.] Non di
cit plusq̃ alij: sed absolute respondet: q2 expert⁹
proprie fragilitatis in xp̄i negatiõe/ nõ fuit au=
sus vltra se efferre in xp̄i dilectione: sed quãtita=
tem sue dilectiõis posuit in iudicio xp̄i: q̇ secre=
D ta cordiũ intuet̃. ✳ Dicit ei. Pasce agnos me=
os. Dicit ei iterꝫ. Simon Johãnis diligis me?
At ille. Etiã dñe: tu scis q2 amo te. Dicit ei iterꝫ.
Pasce agnos meos. Dicit ei tertio. Simon Jo
hãnis amas me? Cõtristat⁹ ẽ Petr⁹: q2 dixit ei
tertio/ amas me.] Nõ fuit indignat⁹ ꝓpter ver
ba xp̄i replicantis totiens petitionẽ de dilectio=
ne/ quasi indignaret̃ Petrus de hoc ꝙ non ac=
quiescebat sibi xp̄s primo verbo: sed fuit turba=
tus eo ꝙ sciebat cũ scire etiã oia futura: propter
quod timuit ex tali replicatione: ne xp̄s vellet si
bi p̄dicere aliquẽ casum suũ futurũ. Sic Johã.
13. d. asserente Petro. Animã meã pro te ponaȝ:
statim predixit ei negationẽ futurã: ⁊ ideo meri
to timuit Petrus: propter quod. ✳ Et dicit ei.
Dñe tu oia nosti: tu scis q2 amo te.] Q. d. Tu
scis oia presentia ⁊ futura: ⁊ ideo tu scis q2 nũc
te diligo: sed quid sit mihi futurũ nescio: sed tu
scis. ✳ Dicit ei. pasce oues meas.] Ante bis di
xerat: pasce agnos meos: q2 in fidelibus tres sũt
gradus. s. incipientiũ: proficiẽtiũ: et perfectorũ:
illi qui sunt in duobus primis gradibus dicun
tur agni: ⁊ illi qui sunt in tertio: oues noiantur.
⁊c. Consequenter predicit xp̄s Petro suũ mar=
tyrium: q2 prelati ecclesie debent tantã charita=
tem habere: vt parati sint se morti exponere pro
grege: quod hic exprimit xp̄s loquẽs Petro pa

rabolice. ✳ Amen amen dico tibi: cũ esses iuni E
or cingebas te.] Jdest ab aliquibus superfluis
te restringebas: tñ hoc erat pro volũtate tua ab
alio nõ compulsus: ideo subditur. ✳ Et ambu
labas vbi volebas. Cum autem senueris.] Jd
est imminẽte morte. ✳ Extẽdes manus tuas.]
Per hoc designat̃ promptitudo petri ad mar=
tyrium tolerandũ. ✳ Et alius te cinget.] Fuit
enim positus in cruce cum chordis ligat⁹/ ⁊ nõ
clauis affixus: vt longior esset ipsius cruciat⁹:
⁊ hoc vocat̃ hic cinctura. ✳ Et ducet quo tu nõ
vis.] Est eñ in homine duplex appetitus. s. sen
sitiuus ⁊ intellectiuus: ⁊ vterq̃ aliqñ nominat̃
voluntas large loquẽdo: q2 solus appetitus in=
tellectiuus proprie dicitur voluntas. Licet aũt
appetitus intellectiuus in Petro esset prompt⁹
ad martyrium: tñ appetitus sensitiuus refugie=
bat: q2 mors est vltimũ terribilium: ⁊ eodẽ mo=
do fuit in xp̄o. ⁊ ideo dicit. Et ducet quo nõ vis
ire. s. ſm appetitum sensitiuũ. ✳ Hoc autẽ dixit
significans qua morte clarificatur⁹ esset deũ.]
Hec sunt verba euãgeliste exponẽtis verba xp̄i
de martyrio Petri. Scripsit eñ hoc euangeliuȝ
post Petri martyrium: qđ patet ex hoc ꝙ euãge
lium scripsit post reditũ suũ de insula pathmos
post mortem Domitiani imperatoris. Petrus
autem passus est sub Nerone imperatore: q̇ diu
ante Domitianũ imperauerat. Sequitur. Hoc
autem dixit significans qua morte clarificatu=
rus esset deum. Martyriuȝ eñ Petri ordinatũ
fuit ad dei gloriam.
✳ Simon Johãnis diligis me? ⁊c.] Moralit. F
Ex hoc patet ꝙ promouendi ad curã animarũ
sunt examinandi de fide ⁊ dilectione dei: et non
de potestate tẽporali. ✳ Pasce agnos meos.]
Ter dictum est pasce: ad significandum ꝙ ha=
bens curam animarum debet subditos pascere
pastu verbi dei ⁊ boni exempli: ⁊ prout potest eti
am subsidio temporali. Sed illud quod dicitur
hic. Pasce. ⁊c. Aliqui mali/ mutant in tonde:
quia multum student circa subditos exactiões
temporaliũ exercere: ⁊ de pastu triplici dicto nõ
curare. ✳ Amen amen dico tibi: cum esses iuni
or. ⁊c.] Per hoc quod dicit̃ hic: passio Petri fu
tura significabat̃: eo ꝙ tunc ecclesie preficiebat̃.
nam in primitiua ecclesia ille qui populis prefi
ciebatur: primus ad tormenta ducebatur.
✳ Dixit Jesus Petro. ⁊c.] Glo. Jesus scit qđ G
interrogat: an plus diligat. Petrus qđ de se no
uit dicit. i. ꝙ amat. Et q2 đ alijs quantũ diligãt
nescit: ideo vtrũ pl⁹ illis diligat/ tacet. Ecce do=
cet nõ temere diffinire de occultis: ⁊ priori pericu
lo negatiõis cauti⁹ de se respõdit. ✳ Pasce ag=
nos meos.] Si me diligis pasce agnos meos: nõ
vt tuos.] Gloriã meã in eis q̄re: nõ tuã. mea lu

cra/nō ma: qꝛ dilectio dei probatur in dilectiōe proximi. Qui vero opus pietatis negat proximis: minus deū diligit. Hec autem charitas ex diuina datur grā: quod tacite innuit Johānes duz interrogans de amore/ dicit hic qđ nō alibi. Simon Johānis.i. obediēs dei gratia: quia qđ ardētius ceteris diligit ⁊ obedit: nō est nisi dei gfa. ✱ Dicit ei tertio.] Interrogat qđ sciebat nō semel: ſʒ iterū ⁊ tertio. et tertio audit a Petro se diligi: et tertio iubet pascere oues. Trine negatiōi reddit trina cōfessio: ne minꝰ amori lingua seruiat: q̃ timori. Et sicut fuit indiciū timoris negare pastorē: sic officiū amoris pascere dñi gregem. ✱ Contristatus.⁊c.] Augu. Etiā remissis peccatis tolerat homo miseriā: in quā tamen ex peccato venit. Productior enim pena est q̃ culpa: nec parua videretur culpa si cū illa auferretur pena. Et ideo vel ad demonstrationē debite miserie: vel ad emendationē labilis vite: vel ad exercitationē necessarie patientie tēporaliter tenet hoiem pena/ etiam quē iam reum nō tenet culpa: ⁊ hec est hoꝝ dierum flenda: sed nō reprehendenda cōditio. ✱ Pasce oues meas.] Pascere oues est credentes ne deficiant cōfortare: terrena subsidia si necesse est subditis ꝓuidere: exempla virtutū prebere/ aduersarijs obsistere: peccantes corrigere. ✱ Cum autez senueris.⁊c.] Passuꝝ p̄dicit/ qui negaturū p̄dixerat: hoc iam poterat resurrectiōe firmatus qđ immature pollicebatur infirmus. Jā non metuit huius vite interitū: qꝛ resurgente dño vite alterius p̄cessit exemplū. ✱ Extendes manus.] Hoc est crucifigeris. Et quo modo hoc fiet subdit. ✱ Et alius te cinget.⁊c.] Quia ad illā molestiā nolens est ductus: nolēs ad eam venit: sed volens eam vicit: ⁊ reliquit affectuz infirmitatis: quo nemo vult mori: q̃ adeo est naturalis/ vt eū nec senectus abstulit Petro. Vñ ⁊ dñs Mat.26.d. Transeat a me calix iste. Sed quātūcunq̃ sit molestia mortis: vincat eā vis amoꝝ: si nulla esset vł parua molestia: mortꝭ nō esset tam magna glia martyꝝ. Sed si pastor immolatus est vt ouis: qui de ouibus fiūt pastores nō metuāt immolari.

I Nudor. ☞ Applica ad hec aliq̃ de an. ser. Prela. incipien. fo.90. sub the. ✱ Diligis me plus his?] B Vel. ✱ pasce oues meas.] D. F. H. ¶ Vel ser. Martyꝝ. fo.89. sub the. ✱ Alius te cinget.⁊c.] E. H. ¶ Quere aliqua de an. alioꝝ festoꝝ Petri apłi in hoc Tomo. ¶ Vel ser. Religio. fo.136. sb the. ✱ Simō Johannis.⁊c.] G. ¶ Vel ser. Penitētie. fol.211. ¶ Vel ser. Peccatoꝝ. fo.189. sub the. ✱ Contristatus est.] G.

Petri ⁊ Pauli apostoloꝝ.

Sermo. an. Ex prima parte Biblie.

¶ 1. Gen. 35. Tā q̃ cuz parturiret Rachel.⁊c. vocauit nomē filij sui Bennoni.] Interł. Significās Paulū de tribu eiꝰ nasciturū: q̃ se dicit abortiuū.i. violēter in ecclia natū. ✱ Pat vo appellauit eū Beniami. Qꝛ de sinistra i dextrā erat trāsferendus.i. de ꝑsecutore futurus apostolus. ¶ Lyra. Per beniamin: quē Rachel peperit/ Allegorice significat̃ Paulꝰ apłs: qui fuit de tribu Beniamin. Sicut ipse dicit Phił.3.a. Et ipe pmo fuit filius doloris/ eccłiam acriter ꝑsequendo. vt habet. Actu.8.a.⁊.9.a. postea vo filius dextere eccłiam edificādo verbis ⁊ doctrinis: ⁊ ipsam multipliciter consolando.

¶ 2. gen. 43. Vidit Beniamin fratrez suū vterinū.⁊c.] Glo. Isid. Actꝰ.9.a. Paulū qñ lux circūfulsit eū: q̃ paruulus: qꝛ nondū maturā fidei etatem gerebat. Vñ etiā adolescens legit: dum lapidantiū stephanū vestimēta seruabat. Fleuit Joseph: cecitas Pauli: fletus est xp̄i. Lauit faciem xp̄s/ cū baptizat Paulus: ꝑ quē a plurimis vidēdꝰ est xp̄s. ☞ Vide tex. ⁊ applica tu reliq̃.

¶ 3. gē̄. 44 Cyphū autē meū argenteū: ⁊ p̄ciū qđ dedit tritici: pone in ore sacci iunioris.] Interł. Cyphū: splendorē diuini eloquij. Sacci iuniorꝭ .i. Pauli/ q̃ minimus est apłoꝝ. ¶ Lyra. Allegorice vero ꝑ cyphū argenteū in sacco Beniamin positū p̄figuratꝰ fuit Paulꝰ apłs ex tribu Beniami nascitūrꝰ: q̃ fuit vas electiōis sapia dī plenū ⁊ eloquētia b[illegible]: q̃ ꝑ sonoritatē argēti designat: p̄dictū ad portandū nomē dñi iesu xp̄i/ corā gētibus ⁊ regibꝰ ⁊ filijs isrł: vt habet Act.9.c. Per liberationē vo Beniamin figurata fuit liberatio Pauli i Damasco: de q̃ frēs fuert valde soliciti: vt ibidē habet. ✱ Cyphus quē furati estꝭ: ipe est in q̃ bibit dñs meꝰ.] Glo. Isido. Quid sibi vult q̃ inuētꝰ est cyphus Joseph i sacculo Beiamin: nisi qꝛ in corde Pauli celestꝭ doctrine iā ꝑfulgebat eloqū/ dū esset eruditꝰ in lege? Sʒ qꝛ subiectꝰ nō erat deo/ itra saccū erat cyphꝰ: doctrina intra legē/ lucerna intra modiū. Missus tñ Ananias manū iposuit/ marsupiū soluit: ⁊ argentū resplēduit: ⁊ decidentibꝰ squamis/ q̃si sacci vinculis soluto sacco.i. d̄posito legis velamie adeptꝰ ē grē libertatē: ⁊ reuelata facie s̄monis: euāgeliū p̄dicat. Scōm sēsū moralē: q̃re An.95. pme par. ser. Prela. fo.97. col.2. tertij Tomi.

¶ 4 gē̄. 45. Beniamin.⁊c. Sigulis quoq̃ ꝓferri iussit binas stolas: Beniamin vo dedit trecētos argenteos/ cū q̃nq̃ stolis optimis.] Interł. Singulis apłis. binas stolas. Scientiā diuinitatis xp̄i ⁊ hūanitatis p̄dicandā ⁊ dilectionē dei ⁊ proximi. Trecētos argen. Paulo scientiā trinitatis et crucis: q̃ ꝑ Tau litterā representat/ trecētos significantē. Cū q̃nq̃ stolis op.i. scientiā ⁊ moderationē q̃nq̃ sensuū: q̃ amplior in paulo. ¶ Vbi e

Allego. Trecēti argentei dant Beniamin: q̄s a xp̄o accipit: q̄ p̄dicat trinitatem vel xp̄i crucem. Unde Paulus ait. 1. Cor. 2. a. Non iudicaui me aliquid scire inter vos: nisi xp̄m Jesū: et hūc crucifixū. Quinq̄ stolas accipit. i. sapientiam oium sensuū. Precellit ergo Paulus abundātia meritor: sed et fratres. i. alij predicatores habent gratiā suā. i. binas stolas: vt cōfitean̄t xp̄m deum et hoiem. Un̄. Prou. 31. c. Omēs domestici ei⁹ vestiti duplicib⁹. i. mystica et morali intelligentia ☞ Reliqua q̄re Anno. 5. p̄me parts. sermo. Epiph. folio. 39. Col. 4.

C 5. Gen. 49 Beniami lupus rapax: mane comedet predam: et vespere diuidet spolia.] Beniami Interlinears. Paulus significāt/ qui de Beniamin: qui in primordio fideles persecutus/ vespere diuisit spolia: q2 fidelis factus sacra eloquia dispensauit. C Glo. Hiero. Mysti. Mane comedet. etc. De Paulo manifestissima p̄phetia ē: q̄ in adolescētia sua persecut⁹ ecclīam: in senectute predicator euāgelij fuerit. etc. C Lyra. Beniamin. etc. s̄m q̄d dicit Aug. p̄ Bēiamin figurat⁹ fuit Paulus apostolus: qui fuit de tribu Beniamin: sicut ipse dicit. Phil. 3. Et ideo de ipso subditur. Mane comedet predā: nā in sua iuuētute valde grauiter persecut⁹ fuit ecclīam: vt habēt. Actū. 8. et. 9. Sed q2 conuersus fuit ad fidem/ et edificauit valde ecclīam opere et doctrina: et sic factus fuit de lupo pastor: et de predone custos. Ideo subditur. Et vespere diuidet. etc. Q2 post suam cōuersionem multos valde gentiliū conuertit ad xp̄i fidem: qui dicuntur ipsius spolia: nam eos de manu diaboli eripuit: et ecclesie xp̄i aggregauit.

C 6. Leui. 17 Si quis mutauerit. etc.] Glo. Esti⁹. Paulus et Barnabas aliq̄n dissenserunt. Barnabas enim dicebat assumendū Marcū: Paulus aūt eum: qui semel recessisset/ non debere assumi. Paulus ergo assumpsit Sylā: quasi deteriore meliorē. Sed vtrunq̄ sanctificatū est dn̄o. Actū. 13. a. Barnabas quippe assumpto Marco nauigauit cypr: qui secum predicauit. Qui in tantū claruit/ vt fieret vnus de quattuor euāgelistis. Quod Paul⁹ retractans et cognoscēs: q2 nullus sanctor repudiādus est: nec facile discerni potest inter sanctos/ quis bonus quis melior: Marcū reuocauit/ scribens ad Timotheū ait. Assumens Marcū deduc tecū: est. n. mihi vtilis in ministeriū. 2. Timo. 4. c.

C 7 Nu. 12. Si quis fuerit inter vos. etc.] ☞ Quere Anno. 5. A. prime parts. sermo. Johānis baptiste. folio. 21. Applica tu ad raptū Pauli.

C 8. Deu. 33. Amātissim⁹ domini/ habitauit cōfidēter.] Glo. Beniamin de filio dolors filius dextere dictus exprimit Paulū de persecutore apostolū/ et vas electiōis factum. Ipse enim de hac tribu fuit. Dignum autem erat: vt sicut domini precursor p̄phetali oraculo predict⁹ est: ita magister gentiuz vniuerso mundo p̄futurus inter magna ecclesie mysteria prediceretur. In cuius mente xp̄s fiducialiter habitauit: cum inter innumera pericula coram gentibus et regibus cū cōstanter predicauit. De cuius anima dicitur. ✱ In eo quasi in thalamo tota die morabitur] Uel spiritali cōnubio mira oblectatione perfruens/ et virtutuz prole fecundans: nulliusq̄ vitij inquietudine secretum placidissimi pectoris derelinquens: vel in eo quasi in thalamo residēs: tanq̄ sponsus speciosus virgineas credentium mētes per predicationē eius suis iungit amplexibus. Un̄. ps. 44. d. Adducen̄t regi virgines post eaz. Ipse quoq̄ ait. 2. Cor. 11. a. Despōdi enim vos vni viro virginē castam exhibere xp̄o. ☞ Immediate sequētia q̄re Anno. 11. prime partis. sermo. Marie virginis Gn̄a. folio. 72. Col. 3. Sequitur. ✱ Et inter humeros illius requiescet.] Humeris onera portātur: ideo in eis robusta patientia designatur. Tanto autē libētius xp̄s in illo requieuit: quanto pro ipso durissimos labores tolerauit: tanto arctius amplex⁹ est: quāto ab illius amplexu nullo terrore auulsus est. Un̄ ait. Ro. 8. g. Quis nos separabit a charitate xp̄i? Et iterum. ✱ Et Beniamin ait amantissimus. etc.] Lyra. Per Beniamin s̄m Aug. Intelligi̅t Paulus apostol⁹ de tribu Bēiamin natus: qui primo vocari potuit filius doloris mei: eo q̄ ecclīam ante suaz cōuersionē impugnauit acriter et afflixit. Et postea fili⁹ dextere: q2 post suam conuersionē mirabiliter edificauit ecclesiam et propter hoc dicitur hic: amantissimus domini habitauit cōfidenter in eo. naz Paulus cōfidēs de xp̄o nullo labore fuit fract⁹ nec persecutiōe territ⁹. Ideo subdi̅t. ✱ Quasi in thalamo. etc.] Propter diuinas cōsolatiōes sibi iugiter affluētes. ✱ Et inter humeros. etc.] Requiescet. Diuina fortitudine roboratus. ☞ Reliqua quere ibi.

Et plaga cessauit.] Glo. Orige. ☞ q̄re an. 87. prime pts. ser. Gn̄al. fo. 256. col. 2. C 9. Nu. 16.

Uenit ergo deus. etc.] Glo. Origen̄. ☞ Quere Anno. 32. B. prime parts. sermo. Peccator. Fol. 193. Col. 3. tertij Tomi et marie B. et Applica illud. Uas electionis est mihi. C 10. Nu. 16.

Omnē medullā. etc.] Glosa. Origen̄. ☞ Quere Anno. 17. prime par. ser. Epiph. Fol. 41. Col. 1. primi Tomi. Et Anno. 5. et. 15. prime parts. sermo. Angelor. folio. 77. col. 4. C 11. Nu. 18.

Quinta decima die solennitas. etc.] Glosa. Origen̄. Allego. ☞ Quere Anno. 10. prime partis. ser. Resurrectiōis. fol. 213. Col. 1. C 12. Nu. 18.

Sequitur. Molesta nobis videntur rudimẽta iudeoꝝ: qui primis imbuebant elementis: cũ p̄mo audiũtur. Uult enim quisq; discere de his/ que ad salutẽ pertinent: cũ aũt sacrificia arietũ/ hircoꝝ et vituloꝝ recitantur: nihil vtilitat inesse putat. ꝛc. Sed nec animalia hec per speciẽ: sed per figurã referunt ad illã vel ad illam personã: sic ergo fortassis si qs angeloꝝ vel iustoꝝ hominũ enixius interueniat ꝑ pctis hoim: ꝑ repropiciatiõe diuina/ velut aries aut hircus/ aut vitulus oblatus sacrificiũ ad purificandũ populũ accipi potest. An nõ videtur vt aries vel hircus holocaustũ se obtulisse Paulꝰ ꝑ populo Israel: cum diceret. Ro. 9. a. Optabã anathema esse a xp̄o pro fratribus meis. ꝛc. et. 2. Tim. 4. b. Ego iam immolor.

C13. Exo.29. Tolles quoq; arietez albũ.] Lyra. Mora. ☞ Quere an. 4. B. prime ptis. ser. Diuinorum officioꝝ. fo. 27. co. 4.

C14. Exo.31. Ecce vocaui ex nomine Beseleel. ꝛc.] Lyra. Mora. Hic agitur de artificibus tabernaculi. Tabernaculũ vero ecclesiam significat: propter quod structores tabernaculi significant edificatores ecclesie sub xp̄o tñ principali auctore: ꝛ isti fuerunt apl'i: specialiter Petrus ꝛ Paulus. 1. Coꝝ. 3. b. Adiutores dei sumus. Et Gal. 2. b. Qui operatus est Petro in apostolatũ circũcisionis/ operatus est mihi inter gentes. Et cõuenienter significant per noĩa principalium artificum: quorum primus vocatꝰ fuit Beseleel: qui interpretat vmbra dei: ꝛ bene significat Petrum. Nam ad tactum vmbre eius virtute diuina sanabantur infirmi. Actu. 5. Secundo vocatus fuit Ooliab: qui interpretatur habitatio mea pater: ꝛ bene significat Paulũ: qui in mente habitat in deo patre omniũ: sicut ipse dicit Philippẽ. 3. d. Nostra cõuersatio in celis est. Seqtur. ✱ Ecce vocaui ex noĩe meo Beseleel filiuz Hur de tribu Juda.] Glo. Beseleel: qui interp̄tatur in vmbra dei. Q. d. p̄s. 26. a. Dñs illuminatio mea ꝛ salus mea: quẽ timebo? Ab hoc dicitur Dauid duxisse originẽ: ꝛ polymitarij nomen: qꝛ Beseleel opere polymito tabernaculuz construxit. ✱ Et impleui eum spiritu dei sapiẽtia/ intelligentia ꝛ scientia in oĩ opere ad excogitandum fabre quicquid fieri poterit ex auro ꝛ argento ꝛ ere/ marmore ꝛ gemmis ꝛ diuersitate lignoꝝ.] Aug. Utrũ spũssancti dono opera ista tribuẽda sunt: q̃ ptinere vident ad opificiũ: an hoc etiã significatiue dictũ est: vt ea ptineãt ad diuinũ spiritũ sapientie ꝛ intellectus ꝛ scientie: que his rebus significantur: tñ etiã hic cum spiritu repletus dicatur iste diuino sapientie ꝛ sciẽtie: nondum legitur spũssanctus. ✱ Dedicq; ei sociũ Ooliab filiũ Achisamech, de tribu Dan. Et in corde hoĩs eruditi posui sapientiã: vt faciãt cuncta: que precepi tibi. ꝛc.] Ooliab interpretatur protectio mea: tanq̃ noĩe dicat. Dñs ꝓtector vite mee: a quo trepidabo? p̄s. 26. a. Bene aũt tabernaculũ cõstruũt: q tã constãter in dño confidunt. ☞ Sequẽtia imediate q̄re an. 5. prime ptis. ser. Trinitatis. fol. 257. col. 1. Et seq̄tur infra. s. Exo. 35. ✱ Beseleel filiũ Huri. ꝛc.] Glo. Beseleel: vmbra dr̄. Hur: ignis. Huri: lux mea. Judas: cõfessio. Ooliab: ꝓtectio mea pr̄. Achisamech: fratrẽ meũ roborans. Dan: iudicium interpretat vel iudicãs. Mr doctores sctĩ: q predicatione sua domum dei predicãt ꝛ fabricant: in dei defensione cõfidunt. vñ p̄s. 56. a. In vmbra alaꝝ tuaꝝ. ꝛc. Et zelo spũali accensi lumen fidei ꝛ scientie auditoribus infundũt ꝛ cõfessionis normã ostendunt: ꝓtectionẽ q̃z dei patris hñt in iusticia ꝛ iudicio: fratres suos exhortando roborant.

Uocauitq; Jacob. ꝛc.] Glo. Grego. ☞ Quere infra an. 5. prime ptis. ser. oĩm sanctoꝝ. Et applica ad visionẽ Pauli. sub thc. Uidi dñm facie ad faciẽ: ꝑut in p̄dicto annota. C15. Gen. 32.

Respiciaz vos. ꝛc.] Glo. ☞ Quere an. 25. prime p. ser. Passiõis. fo. 39. co. 2. C16. Leui. 26

Et lauabitis vestimenta vestra. ꝛc.] Glo. Orige. ☞ Quere an. 11. L. prime ptis. ser. Dñice. 1. q̄dragesi. fol. 86. co. 2. C17 Nu. 31. 3

Ex secunda parte Biblie.

Dixit Dauid. Ois q percusserit Jebuseũ in p̄mis/ erit princeps. ꝛc.] Lyra. Mora. Per Dauid significat xp̄s. Per Jebuseũ vero significat gentilis populus: nã Jebusei gẽtiles erant. Igitur ille qui ex edicto xp̄i primo pcusserit gentilẽ populum gladio verbi dei: ipsum ad fidem xp̄i conuertendo: princeps esse debuit spũalis militie xp̄iane: ꝛ sic factum est ex diuina ordinatione. Nã Petrus apl's legitur p̄dicasse gentilibus. Actuũ. 10. scz Cornelio ꝛ amicis eiꝰ: qs gladio verbi dei pcussit: ꝛ xp̄o per fidẽ incorporauit: ppt' qd a dño sibi dictũ fuit. Actu. 10. Surge Petre occide ꝛ mãduca. Sic igit in pcussiõe Jebusei Joab: q primum percussit Jebuseũ (vt dr̄ in tex.) figurauit beatũ Petrũ: ꝛ interp̄tatio noĩs ad hoc ꝯgruit. Nã Joab interp̄tat est pater. Petrus autẽ post xp̄m pater est ꝛ pastor fideliũ ꝛ priceps aploꝝ: ꝛ per cõsequẽs spũalis militie xp̄iane. C1. 1. par. 11.

Et Amase dicite. Nonne os meũ es ꝛ caro mea?] Lyra. Iste inter oẽs plꝰ peccauerat ꝯtra Dauid: vt habet. s. 17. ca. cũ tñ esset nepos C2. 2. Re. 19

David.⁊ iō ipm̄ specialiter noiauit: sicut ⁊ xp̄s post resurrectionē suam per angelū expressit: specialiter Petrū/dicens. Dicite discipulis eius et Petro. Marci.16.B. q2 propter xp̄i negationē non fuisset ausus inter discipulos cōparere: nisi fuisset specialiter nominatus.

C3. Hester.2 et.3. E ꝯ igitur tempore.⁊c.] Lyra. Moraliter. Per Mardocheū autē: qui salutis hester gerebat curā: potest Petrus apostolus intelligi: qui curā suscepit ecclesie xp̄i: ⁊ denūciauit ecclie malitiā phariseoꝝ/et saduceoꝝ nomē xp̄i delere querētiū: vt super hoc dn̄m exoraret. Vn̄ Actu.3.d. de Petro et Johāne. Dimissi autē venerunt ad suos ⁊ annūciauerūt eis quanta ad eos principes sacerdotū ⁊ seniores dixissent: qui cum audissent vnanimiter leuauerunt vocem suam ad dn̄m.⁊c.* Post hec rex Assuerꝰ.⁊c] Per Mardocheū: qui corā Aman noluit genu flectere: significatur Petrus apostolus et quicūq3 successor eius bonꝰ: immo etiā quilibet verus xp̄ianꝰ: qui sacrilegis principum mandatis noluerunt obedire.⁊c.

C4 1.Esd.2. Hj sunt autem prouintie.⁊c.] Lyra. Mora. Mystice vero prouintia ista est militans ecclesia: eius aūt filij sunt credentes populi: qui per peccatum erant in captiuitatē deducti: sed ꝑ xp̄i gratiā sunt reuersi.* Qui venerunt cū Zorobabel.⁊c.] Per Zorobabel: qui fuit dux redeuntiū iudeoꝝ: significat̄ beatus Petrus pastor ouium ⁊ apostolus iudeoꝝ. sicut dicitur Gal.2. Qui operatus est Petro in apostolatū circūcisionis.⁊c. Et ideo per hic numeratos iudeos signantur credentes de iudea per beati Petri predicationē. De quibus dicitur Actu.2.b. Stans autē Petrus cum vndecim eleuauit vocē suam ⁊ locutus est eis. Viri iudei.⁊c. Sequitur infra. Qui ḡ receperūt sermones eius baptizati sunt: ⁊ apposite sunt in die illa anime circiter tria milia. Et Actu.4.a. Multi eorū qui audierūt verbum.s. Petri/crediderunt. Et factus est numerus viroꝝ quinq3 milia. Inter numeratos autē hic de Babylone redeuntes: aliqui dicuntur sacerdotes: et aliqui leuite: et aliqui cātores: et aliqui nathinnei: et aliqui populares. Et per istos significant̄ diuersi status credentium in ecclesia sub regimine Petri ⁊ alioꝝ apostolorum: ⁊ sub regimine summi pontificis locum beati Petri tenentis: ⁊ episcopoꝝ/qui sunt successores apostoloꝝ: ꝭm quod dicitur in Decretis Distin.21. cap. In nouo testamento.

C5. 1.Reg.2. Dixitq3 Abner.⁊c.] Glosa. Abner de tribu Beniamin princeps exercitꝰ Saul: pueros David ad preliādū ꝓuocauit: et Saulꝰ necdū apostolus de tribu Beniamin phariseus/apostolos ad certamē ꝓuocauit: ac neci Stephani interfuit. Actuū.9.g.

C6. 1.Reg. Et dixit David.⁊c.] Glosa. ☞ Quere Anno.16. secunde partis. sermonis. Religiosoꝝ. Folio.148. Colūna.2. tertij. Tomi. Et applica: q2 tales fuerunt apostoli despecti.s.⁊c.

C7 4.Reg. Duxit ergo eos in Samariā.] Glo. Raba. Postq3 Heliseꝰ hostes in Samariā adduxit: non eos occidi permisit: sed refectionē illis ꝑparans dimisit eos in pace. Et Saulū diu ꝯtra stimulū calcitratē: primū dn̄s excecauit: deinde scientia spūali ditauit. Vt patet Actu.9.a. Nobisq3 p̄cepit ita. Matth.5.g. Diligite inimicos vestros ⁊ benefacite his/qui oderunt vos.

C8. Judi.14 Descendit ergo Sāson.⁊c.] Lyra. Mora. ☞ Quere Anno.13. secūde partis. ser. Epiph. folio.43. col.3. primi Tomi. Sequitur.* Apparuit catulus leonis seuus.] Per quem intelligi potest saulꝰ xp̄m impugnās. Propter qd̄ dixit ei. Actu.9.a. Saule Saule/quid me ꝑsequeris? Per hoc aūt q2 verbo xp̄i prostratꝰ fuit in terram tanq3 mortuꝰ: apparuit/ q2 poterat eū lacerare/ sicut Samson leonem occurrentē lacerauit. Per hoc aūt q2 in ore leonis mortui inuētum fuit fauū mellis: significata fuit melliflua doctrina Pauli mundo mortui: sicut dicit Gal.6.c. Mihi autē absit gloriari nisi in cruce domini nostri Jesu xp̄i.i. in eius doctrina dulci: per quē mihi mundꝰ crucifixꝰ est: et ego mundo.* De comedente exiuit cibus: ⁊ forti egressa est dulcedo.] Hoc aūt problema solui non potuit nisi per vxorem Samsonis: per quod significatū fuit: q2 mutatio Sauli de ꝑsecutore amarissimo in dulcissimū doctorem: non potest intelligi nisi per ecclesiam/ xp̄i sponsam: que nouit virtutem sponsi potentis facere de persecutore defensorē: ⁊ de lupo pastorem. ¶ Aliter. per leonem laceratū potest intelligi corpus xp̄i flagellis ⁊ clauis plagatum: quod ipsemet per Samsonē figuratꝰ lacerauit/ inquātum ad passionē volūtarie se obtulit: ⁊ de eius corpore mortuo exiuit sanguis et aqua/ ex quibꝰ virtutē habent ecclesie sacramēta inter q̄ principale est eucharistie sacramētū: in quo habemꝰ dulcissimū cibū. De quo figuraliter dicit̄ sapien.16.c. Panē paratū de celo prestitisti eis/ sine labore/ om̄e delectamentum in se habentē: et omnis saporis suauitatem.

C9. Judi.14 Jgare inquiūt.⁊c] Lyra. Moralit. ☞ Quere Anno.11.B. in medio Anno. secunde partis. sermo. Eccl'ie. folio.68. Col.1.

C10. 1.Esd.5 Feceruntq3.⁊c.] Glo. Beda. ☞ Quere Anno.80. secunde partis. sermo. Genera. folio.277. Col.3. Sequitur postea.* Vt deferent ligna.] Glo. ☞ Quere Anno.107.D. secunde partis. sermo. Prelatoꝝ. fol.111. Col.2.

Ex tertia parte Biblie.

Herodij domus.zc.] Glo. Hie ro. Cassi. Herodi⁹ auis rapa cissima/oim volatiliū maior: que τ aquilā vicit. Et est. Q. passeres nidificant in cedris. Et dux eorū passerū ē dom⁹ Herodij.i.xps: qui est domus rapacissimoꝝ.i.xpianoꝝ. Uel Herodius trib⁹ Bēiamin/de qua fuit Paul⁹. De quo dicitur. Gen.49.d. Bēiamin lupus rapax: mane comedet predā/vespere diuidet spolia: quia Paulus in adolescentia persecutus est ecclesiā: τ in vespera sue etatis spolia diabolo rapuit predicando. Et est. Non mirū si cedri plantantur/et passeres nidificant: qz domus.i.genus vel generatio Herodij.i.Pauli: q̄ fuit lupus rapax: dux est eoꝝ passerum τ cedroꝝ: qz ipse conuersus alios plures ad fidem conuertit. ☞ Reliqua quere ibi secundū Augustinū.

Ca. psal. 58 Eripe me de inimicis meis.zc.] Lyra. Moraliter. Psalm⁹ iste potest specialiter exponi de beato Petro apostolo in carcere recluso: vt occideret. Sed per angelū fuit liberatus/vt habetur Actuū.12.a. ☞ Quere finaliū sensū Anno.19. tertie partis. sermo. Passiōis. fol.47. Col.4. tertij Tomi. Reliqua q̄re ibi.

Ca. ps.130 Nec ambulaui in magnis.zc.] Interli. Aug. vt Simon magus: in mirabilibus supra se voluit ire: delectat⁹ potentia apostoloꝝ nō iusticia: talia voluit agere/qualia apostoli: sed non talis esse.

Ca. Job.3 Non audierūt.zc.] ☞ Quere infra an. 17. tertie partis. sermo. Oim sanctoꝝ. Et applica ad peccatū negationis Petri.

Ca. ps.67 Qui educit vinctos.zc.] Lyra. ☞ Quere Annot.46. tertie partis. sermonis. Gen. folio.283. Colūna.1.

Ca. Job.39 Rideat.zc.] Glo. Sed iam aliter Rhinocerotis virtus τ struthiōis fatuitas exponatur. Potest ergo per Rhinocerotē.i.vnicornē populus ille intelligi: qui dū de accepta lege inter cunctos hoies elationem sumpsit: quasi inter ceteras bestias/cornu singulare gestauit: de q̄ dicitur. ✱ Nunquid volet Rhinoceros seruire tibi: aut morabitur ad presepe tuum? zc] Ac si dicat: nunquid populū illū: quē superbire in nece fideliū stulta sua elatione consideras/sub iure tue predicatiōis in figura sancte ecclesie inclinas? Subaudis vt ego. Quod in Paulo factū est: qui etiam ad presepe dei moratus est: qz ruminare verba euangelij non dedignat⁹ est. Loris quoqz dei non tm̄ a veritate restringitur: sed etiam ad arandū ligatur: vt iam hoim refectiōi seruiens/aratꝝ predicationis trahat: qui in valle post dnm glebas fregit: qz in humili mente q̄rūdam: in quos iam dñs intrauerat: cum tū̄ nequaq̄ a pristina obseruatione recederent: Paulus legis duritiā redarguēdo cōtriuit. Ne videlicet grana seminū: que excussus aratro fidei sulcus cordis acciperet: per custodiā littere pssa deperiret. ✱ Nunquid fiduciā habebis in magna fortitudine ei⁹: τ derelinq̄s ei labores tuos? zc.] In hui⁹ Rhinocerotis fortitudine fiduciā deus habuit: qz quāto illū crudeli⁹ dura sibi inferētē ptulit: tāto pro se cōstantius tollerantē aduersa presciuit: cui labores etiā quos in carne pertulerat/dereliquit: qz cōuersum illū/vsqz ad imitationē ꝓprie passiōis traxit: qui etiā semē deo reddidit: τ areā.i.ecclīam cōgregauit. Que aūt in Paulo diximꝰ: τ in multis alijs facta credim⁹. Sed qz quid de electis dñs egit audiuim⁹: nunc de reprobis audiam⁹: ideo seqtur. ✱ Pēna struthiōis similis est Herodij.zc.] Struthiōis noie synagoga signat: q̄ alas legis habuit: sed corde in infimis repēs: nūq̄ a terra se subleuauit. Per Herodiū vero τ accipitrē antiq patres/q̄ ad ea q̄ potuerūt/intelligēda percipere: valuerūt etiā viuendo puolare. Pēna igit. Struthiōis τ Herodij.zc. et Accipitris.zc. Pēne similis est: quia synagoge vox prioꝝ doctrinā loquendo tenuit: sed viuēdo nesciuit. ☞ Reliqua q̄re Annot. 2. tertie ptis sermonis. Apostoloꝝ. fol.83. col.3.

Ex quarta parte Biblie

Aperuit dñs thesauꝝ suū: et ꝓtulit vasa ire sue.zc.] Glosa. Cr. hiere. 50 Origen. Alia editio. Aperite apothecas eius et scrutamini eā/quasi speluncā: et dispergite eā/vt nō sint ei⁹ relique: exiccate oēs fruct⁹ ei⁹/vt descēdāt in occisionē. Ue eis quādo veniet dies eoꝝ: tēp⁹ vindicte eoꝝ. Ut ait apostol⁹. Pertulit in multa patiētia/vasa ire p̄parata i perditionē sup vasa misericordie.zc. Alij q̄ vasa misericordie: alij vasa ire. Pharao egypti: vasa ire. Paulus qui primus misericordiam cōsecutus est: τ de iudeis ac gentibus credentes/vasa misericordie. Sunt q̄ in thesauris dei vasa ire. Scriptū est eīn Aperuit dñs thesauꝝ suū: et ꝓtulit vasa ire. Thesaurus dñi/ecclesia est: in qua sepe latēt hoies: qui sunt vasa ire. Ueniet ergo tēpus quando aperiet dominus thesauꝝ ecclesie. Nunc enim clausa est: et vasa ire cum vasis misericordie inhabitant: palee cū frumēto: et pisces mali cū bonis: qui in rete ceciderunt: quē cū aperuerit in iudicio et ꝓtulerit vasa ire: dicēt forsitā vasa mie: egredientib⁹ vasis ire. Exierūt a nobis: nō enim erāt ex nobis.

prima Johannis secũdo. In thesauris domini sunt vasa ire: extra thesaurum vasa peccantia: que non sunt vasa ire: sed misericordie. Serui enim sunt ignorantes voluntatem domini et nõ facientes. Qui autem ingreditur ecclesiam: aut vas ire est/aut misericordie: qui foris est neqꝫ misericordie: neqꝫ ire. Aliud ergo nomẽ eius inquiro. * Opus(inquit)dño virtutuꝫ in terra Chaldeorũ est.] Secundũ diuersos intellectus: terrenus locus multipliciter dicitur: ꝛ noiatur: et quo modo differenti ratione Xp̃s plura habet vocabula: cum in subiacenti sit vnus: variꝰ autem in virtutibꝰ/sic pro malicia generis humani terrena negocia: cũ vnum sint in subiacẽti: tamen intellectus diuersitate sunt plurima. Vnuꝫ enim subiacens est xp̃s: sed alio intellectu medicus. vnde Matth.2.c. Non necesse habent sani medico. ꝛc. Alio pastor: quia irrationabilibus preest: Alio rex: qꝛ rationabilibus principatur. Alio vitis vera: qꝛ in eo inserti homines vberes fructus afferũt ꝛ similia. Quo mõ ergo in Christo plurimi intellectus sunt diuersoꝝ nominuꝫ: et subiacens vnum: sic terrena negocia in subiacenti vnũ: sed iuxta intellectum plurima. Sepe etiaꝫ allegorizãtes Babylonẽ diximus esse terrena negocia: que semper ꝯfusa sunt vitijs Egyptũ affligẽtia ꝛ Chaldeã: quia multi que geruntur in terris stellis cõsecrant: ꝛ ex earũ nutibus fieri asseuerant. ☞ Reliqua immediate sequẽtia quere Annot.10. quarte partis ser. Epiphanie. fo.46.col.1. primi Tomi.

¶2. Hiere.20. ET audiuit Phassur Hieremiã. ꝛc.] Lyra. Moraliter. Per Hieremiam: qui fuit magnus predicator in veteri testamento: mystice signatus fuit Paulus p̃dicator veritatis in nouo. Per phassur vero: qui tẽpore Hieremie fuit p̃nceps in domo dñi: signatus fuit Ananias pontifex tempore Pauli(vt habetur Actuũ.23.) Et sicut Phassur percussit Hieremiã prophetam veritatis: sic Ananias precepit ꝑcutere os Pauli veritateꝫ predicantis. Et sicut Hieremias denũciauit miseriam futuraꝫ ipsi Phassur ꝛ amicis suis: sic Paulus dixit Ananie. Percutiet te dñs paries dealbate: quod videtur impletũ fuisse per Romanos. nã cum(capta ciuitate Hierusalem) sacerdotes peterent misericordiã: Tytus p̃cepit eos occidi/dicens eos esse degeneres animi: qui cuperent superuiuere templo ꝛ numini.

¶3. Danie.1. ET imposuit eis prepositus eunuchoꝝ nomina. Danieli/Balthasar. ꝛc.] Glosa. Quos diabolꝰ captiuat alio nomine vocat: iustum: vocat iniustum: castum/incestũ ꝛ huiusmodi. Sicut Pharao Joseph. Geñ.41.f. Noluit enim in terra captiuitatis eos habere vocabula iudee. Vñ.psal.136.a. Quomodo cantabimus canticũ domini in terra aliena? Dñs autem in bonuꝫ mutat antiqua nomia: ꝛ ex rebus imponit virtutuꝫ vocabula. vt Abrahã ꝛ Sare Geñ.17.a. Et in euangelio Johan.1.f. Dominus Simoni petro nomẽ imposuit. Simon est obediens dictus est: sed postea in fide xp̃i confirmatus est: ꝛ ad passiones tolerandas. Et filios Zebedei non Boanergos/vt quidam putant: sed Boanerecensen.i. filios tonitrui appellauit.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Matt.17. ASsumpsit Petrum. ꝛc. Et resplẽduit facies eius. ꝛc. ☞ Quere annot. 1.A.B. ꝛc. quinte partis ser. Sabbat. dominice p̃me quadragesime. fol.104.col.1. ꝛc.

¶2. Matt.26. ET si omnes scandalizati fuerint in te: ego nunqꝫ scandalizabor. ꝛc. vsqꝫ * Nõ te negabo.] Glosa. Lyra. ☞ Quere Annota.7. L. ꝛc. quinte partis ser. dominice Ramoꝝ. folio 167.col.2. ꝛc. sequitur. * Percussit seruũ principis sacerdotuꝫ. ꝛc.] Interl'. Petrus eodẽ ardore mentis quo cetera: zelatus sicut phinees.

¶3. Matt.26. ET calefaciebat se ad ignem. ꝛc.] Glosa. Beda. ☞ Quere Annota.1.F. quinte partis sermo. Ferie tertie dñice Ramorum. fol. 189. Colũna.2.

¶4. Luce.5. ASscendens in vnam nauim: que erat Simonis.] Glosa ☞ Quere Annot.1.E. quinte partis ser. Dñice.5. post octa. Cor. Xp̃i. fo.273. columna.3.

¶5. Joh.16. QVe ventura sunt ãnũciabit vobis.] Lyra. ☞ Quere Annota.1.D. quinte partis ser. Dñice tertie post octa. pasche. fol.231. colũ.3. primi Tomi. sequitur. * Quia vado ad patrẽ ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annota.1.B. quinte p. sermo. Dñice.2. post octa. pasche. fo.228. Co.2.

¶6. Joh.21. DIxit Jesus petro. Simõ. ꝛc.] ☞ Quere supra anno.1.A. ꝛc. quinte partis ser. in. Vigilie apostoloꝝ petri ꝛ pauli. fo.26. co.2.

¶7. Luce.9. QVem me dicũt esse turbe?] Glosa. Exploraturus fidem discipulorum: prius vulgi sententiam inquirit: ne apostoloruꝫ fides firmata videat vulgari opinione: sed veritatis cognitione. Merito turbe nominantur que diuersas de domino ferunt sententias: quoꝝ sermo ꝛ sensus instabilis est ꝛ vagus: a quibus suos distinguens ait. * Vos autẽ queꝫ me esse dicitis? At illi dixerunt: Johannem baptistã. ꝛc.] Opinio de Johãne ideo forte erat: quia in vtero matris positus/dñi presentiã sentiebat. De Helia: quia raptus est in celum(vt dicitur.4. Reg.2.b.) Et

venturus creditur. De Hieremia: quia in matris
utero sanctificatus est: ut dicitur Hieremie. 1. b.
* Vos autem quē me esse dicitis?) Qui tractat
debet audientium considerare psonas: ne prius
irrideatur/ quā audiatur. * Respondens Si=
mon petrus dixit. Christum dei.] Cōplexus est
omnia: qui ꝛ naturā ꝛ nomen expressit. In noie
enim Christi: ꝛ diuinitatis ꝛ incarnationis est
expressio/ ꝛ fides passionis. Hereticus/ ꝛ si nomē
Xpi non negat: Xpm tamē negat: qui nō omnia
que Xpi sunt confitetur. ¶ Lyra. Sciendū q hec
interrogatio xpi. s. Quem me dicunt? ꝛc. nō pce
debat ex ignorantia: sed vt ex responsione disci=
pulorum: qui credebāt ipsum esse veraciter chri
stum dei filium: efficacius incitaret eos ad mar
tyrium exēplo eiusdē animatos: qui cū esset tan
te dignitatis: voluit pro nobis mortē pati. Ideo
subditur. * Hoc dicens. Quia oportet/ ꝛc.]
Moraliter. Hoc autem quesiuit: vt falsas opi=
niones a suis discipulis remoueret: ꝛ de veritate
melius informaret. Sic doctor euāgelicus debz
errores destruere: vt meli⁹ possit astruere vitatē.
¶ 8. Mar. 1.
E T preteriens secus mare Galilee: vidit Si
monem ꝛ Andream fratrem eius: mitten
tes retia in mare. ꝛc.] Glo. Hieronymus. Simō
obediens: Andreas virilis: Jacobus supplanta
tor: Johānes gra. His noibus in imaginem dei
cōuertimur. Obedientia: vt obediamus. virili=
tate: vt pugnemus. Supplantatione: vt persecue
remus. gratia vt pseruemus. Nisi enim dñs edi
ficauerit domum: in vanum laborauerunt: qui
edificant eam. psal. 126. a. Hec quattuor virtutes
cardinales dicūtur. Per prudentiā obedimus.
per iusticiam/ viriliter agimus. per temperantiā
serpentes calcamus. per fortitudinē/ dei gratiaz
meremur. ¶ Hiero. Quē non inebriat eloquen=
tia secularis? Difficile homines potentes ꝛ nobi
les: ꝛ diuites: ꝛ multo his difficilius eloquentes
credūt deo. Obcecatur mens eoꝝ diuitijs ꝛ opi=
bus atq luxuria: ꝛ circundati vitijs nō possunt
videre vtutes: simplicitatēq scripture sancte: nō
ex maiestate sensuum: sed ex verboꝝ iudicant vi
litate. Hierony. Vocantur quattuor piscatores
Simon. Andreas. Jacobus. ꝛ Johannes. Reli
ctis oibus sequūtur. Hac quadriga vehimur ad
ethera vt Helias: his quattuor angulis cōstruit
prima ecclesia: his quattuor litteris Hebraicis
tetragrammaton nomē dei cognoscitur a nobis.
Quibus etiam similiter precipitur vt audiam⁹
dominū vocantem: ꝛ obliuiscamur populum vi
tiorum: ꝛ domū paterne traditionis: quo est stul
titia deo: ꝛ rete aranearum: que nos pene lapsos
velut culices tenebat aer inanis. Nauem pristi=
ne conuersationis fugiamus. Pellibus em̄ mor
tuis tegitur. Adam pater noster fm carnez: quo
depositō cum actibus suis/ nouū sequentes: pel
lib⁹ Salomonis tegimur: qbus spōsa se gloriat
formosaz. ¶ Beð. Queritr/ quō primū Petrū et
Andream: ꝛ post pusillum Jacobum ꝛ Johan=
nem vocauerit: sicut narrāt Mattheus ꝛ Mar
cus. cum dicat Lucas in magna captura pisciū
socios Petri fuisse Jacobum ꝛ Johannez: ꝛ Je
sum dixisse petro. Ex hoc iam eris homines ca=
piēs: ꝛ simul cū secutos fuisse: subductis ad ter=
ram nauibus. Sed quod dicit Lucas. primo fa
ctum est/ ꝛ petro predictum est q homines esset
capturus: nō q ex tūc non esset piscatur⁹. Ad ca
pturam enim piscium redierunt: et postea sicut
Mat. ꝛ Marcus narrant: bini vocati sunt. Pri
mo petrus ꝛ Andreas: deinde ꝛ alij. Tunc eniz
non subductis ad terrā nauibus tanq cura re=
deūdi: sz tanq vocantem ꝛ iubētem secuti sunt.
¶ In die apostolorum petri et pauli euangeliū. ¶ 9. Mat. 16
V Enit Jesus in partes. ꝛc. ☞ Quere su
pra Anno. 1. per totum. quinte partis ser.
Cathedre sancti petri. fol. 9. co. 3

Ex sexta parte Biblie.

M Isit herodes. ꝛc. ¶ 1. Actu. 12 A
Lyra. Hic ponitur persecutio
petri apostoli. Et diuiditur in
duas ptes: quia primo ponit
persecutionis occasio. secundo
ipsa persecutio/ ibi. Quem cuz apprehendisset.
ꝛc. Ad intellectū primi sciendū q tres Herodes
fuerunt in Judea: de quibus scriptura facit mē=
tionem. Primus fuit institutus rex iudee a Ro
manis: cuius pater fuit Idumeus. Iste vocat⁹
fuit Herodes Ascalonita: ꝛ tempore ipsius nat⁹
fuit Christus. Mat. 2. ppter quem iste occidit
innocentes. Secundus fuit vocat⁹ Herodes An
tipas filius Herodis Ascalonite: nō tamen pri=
mogenit⁹: ꝛ iste nunq fuit rex. sed tetrarcha Ga
lilee. Lu. 3. Et iste decollauit Johannē baptistā.
tandē accusatus apud imperatorē Romanum:
missus fuit in exilium apud Lugdunum. Ter=
tius vocatus fuit Herodes Agrippa filius Ari
stoboli filij Herodis Ascalonite: ꝛ frater Hero=
dis Antipe. Et licet iste in principio fuerit pau=
per/ tamen postea fauentibus sibi duobus impe
ratoribus Romanis. s. Caio ꝛ Claudio fuit ele
uatus ad regnum: ꝛ iste de Roma veniēs in iu=
deā honorifice valde recept⁹ est a iudeis: ppter
quod in fauorem eoruz occidit Jacobum fratrē
Johannis et incarcerauit petrum. Vñ versus.
Ascalonita necat pueros: Antipa Johannem:
Agrippa Jacobum: claudēs in carcere petrum.
Et hoc est quod dicit. * Misit Herodes rex ma B

nus vt affligeret quosdam de ecclesia. Occidit
autem Jacobum fratrem Johãnis gladio. Ui
dens autem quia placeret iudeis apposuit app̃
hendere et petrum. Erant autẽ dies azymorũ.]
Scilicet quando apprehendit petrum: ⁊ addit
hoc ad significandũ causam/quare statim non
occidit petrum: sicut fecerat de Jacobo: volebat
enim expectare transitum solẽnitatis paschalis:
in qua iudei septem diebus vescebantur panib⁹
azymis. Posita occasiõe persecutionis petri: cõ=
sequẽter describitur ipsa persecutio: ⁊ diuiditur
in tres partes: quia primo ponitur eius incarce
ratio iniuriosa. secundo eius liberatio miracu=
losa: ibi. Cum autez producturus. tertio cũ suis
associatio gratiosa: ibi. Consideransq;. Circa p̃=
mum dicitur. * Quem cum apprehendisset mi
sit in carcerem.] Ne posset effugere. * Tradẽsq;
quattuor quaternionibus militum custodien=
dum.] dicitur autez quaternio: qui habet quat
tuor milites sub se: et sic quater quattuor sunt se=
decim: qui eũ custodiebant. * Uolens post pa
scha producere eũ populo.] Idest exponere mor
ti ad voluntatez populi. sequitur. * Et Petrus
quidem seruabatur in carcere: oratio autem fie/
bat sine intermissione ab ecclesia ad deũ pro eo.]
Ut Christus suuz vicariũ adhuc seruaret in vi
ta. Consequenter describitur liberatio petri mi=
raculosa: cũ dicitur. * Cum autem productur⁹
eum esset Herodes.] Scilicet de carcere/vt occi=
deretur. * In ipsa nocte.] Immediate precedẽ=
te. * Erat petrus dormiens inter duos milites
vinctus catenis duabus: ⁊ custodes ante ostiuz
custodiebant carcerẽ.] Ita custoditus q̄ nõ pa=
tebat vlla euasio via humana: sed quia deficien
te humano subsidio solet adesse diuinũ: ideo sub
C ditur. * Et ecce angelus domini astitit.] Ad pe
tri liberationẽ. * Et lumen refulsit in habitacu
lo.] Ad eius cõsolationem. * Percussoq; late=
re petri.] Ut excitaret eum a somno. * Excita=
uit eum dicens. Surge velociter. Et ceciderunt
catene de manibus eius.] Diuina virtute vel
angelica/cui natura corporalis obedit ad motũ
localẽ: propter qḋ potuit illas catenas statim dis
soluere. * Dixit angelus ad euz. Precingere.]
Ut sis aptus ad ambulandum. Resoluerat eñ
petrus cingulũ suum/vt vestis posset cooperire
pedes contra frigiditatem carceris: hoc enim si=
bi erat licitũ ⁊ maxime contra imminens pericu
lum. * Et calcia te caligas tuas.] Est autez ca
liga genus calciamenti nõ habens coriuz super
pedez. vt dicit Glo. In greco: in quo scripsit san
ctus Lucas habetur sandalia: ꝓpter quod aliq̄
dicunt/q̄ vera littera est calcia te caligas: galli
ce gallochem. * Et fecit sic. Et dixit illi.] Circũ
da tibi vestimẽtũ tuum et sequere me. Et exiens
sequebatur eum: ⁊ nesciebat quia verum esset q̄
fiebat per angelum. Existimabat autem se visuz
videre.] Fortitudo eñ carceris ⁊ diligens custo
dia fecerunt sibi imaginationẽ de euadendi im=
potentia: propter quod rem gestam somniũ exi=
stimabat. * Trãseuntes autem primã ⁊ secun= D
dam custodiam.] Scilicet militũ: qui erant op=
pressi somno: quia vigilantes erant aorasia per
cussi. Sicut. 4. Reg. 6. dicitur de militibus: qui
capere volebant Heliseũ. * Uenerunt ad portã
ferreã.] Illa erat porta exterior carcer[is]. * Que
ducit ad ciuitatem.] Ex q̄ videtur q̄ ille carcer
erat extra ciuitatẽ: sicut fit in pluribus locis. *
Que vltro aperta est eis.] Uirtute diuina vel
angelica modo predicto de catenis. * Et exeũ=
tes processerunt vicum vnum.] Ad maiorẽ pe=
tri assecurationem. * Et continuo discessit an=
gelus ab eo.] Subito disparendo. * Et petrus
ad se reuersus dixit. Nunc scio vere: quia misit
dñs angelum suum: ⁊ eripuit me de manu He=
rodis/⁊ de omni expectatione plebis iudeoꝝ.]
Et tũc percepit q̄ non erat somniũ: sed res gesta.
Consequenter ponitur restitutio petri ad fideles
cũ dicitur. * Cõsiderans q;.] Scilicet vbi esset/
et quo diuertere posset/ne a custodibus inueni=
retur: nõ timore passionis ductus: sed q[uia] per visi
tationez angeli circa prolongationẽ vite sue scie
bat voluntatez dei esse. * Uenit ad domũ Ma E
rie matris Johãnis: qui cognominat⁹ est Mar
cus.] Que non solum erat fidelis: sed etiam ho
spita fidelium. * Ubi erant multi congregati ⁊
orantes. Pulsante autem eo ad ostium ianue.]
Que clausa erat de nocte: ⁊ pro infidelium perse
cutione. * Processit puella ad videndum noie
Rhode. Et vt cognouit vocez petri: p̄ gaudio.]
scilicet liberationis petri ⁊ eius aductus. * Nõ
aperuit ianuam: sed introcurrens.] Ut bonos
rumores velociter nũciaret. ⁊ hoc est qḋ sequit.
* Nunciauit stare petruz ante ianuam. At illi
dixerũt ad eam. Insanis?] Propter fortitudinẽ
enim carceris ⁊ custodiam diligentem credebãt
euasionem petri impossibilem esse. * Illa autez
affirmabat sic se habere. Illi autẽ dicebant. An
gelus eius est.] Ex hoc loco ⁊ ex hoc qḋ dicitur
Matthei. 18. b. Angeli eorum semper vident fa
ciem patris: dicunt cõcorditer sancti ⁊ doctores/
q̄ singuli homines habent singulos angelos ad
sui custodiam deputatos: ⁊ aliquando apparẽt
in specie illorum. Sicut angelus in specie beati
Ambrosij Mediolani existentis apparuit Tu=
ronis in sepultura beati Martini. Et beat⁹ Frã F
ciscus in remotis agens apparuit in capitulo
Arelatensi. sequitur. * Petrus autẽ perseuera
bat pulsans. Cũ autẽ aperuissent ostium vide=
runt eũ ⁊ obstupuerũt.] pre admiratiõe videntes

Petrum liberatum: et ignorantes liberationis modum. propter quod Petrus cepit narrare ipsum, cum dicitur. * Annuens eis manu vt tacerent: narrauit quomõ dominus duxisset eũ de carcere. Dixitq̃ . nũciate Jacobo ⁊ fratrib⁹ hec] Ut reddant gratias deo: qui exaudiuit petitionem eorum pro me factam, vt dictum est supra: Oratio autẽ fiebat. ⁊c. Sequitur. * Et egressus abijt in alium locũ.] ☞ Reliqua quere ibi.
b * Misit Herodes. ⁊c] Moralit. Doctores aliqui exponentes moraliter incarcerationem Petri: dicunt ꝙ per ipsam significat̃ longa detentio peccatoris hominis in peccato. Sed ꝙ per hominem sanctissimum significetur peccator, mihi videtur extranee dictũ: cum sensus mysticus fundari debeat super litteralẽ. propter quod aliter expono: scʒ ꝙ per Herodem significatur quilibet tyrannus persecutor fideliũ. ⁊ post vnius occisionem alium incarcerat expectãs tempus occisioni ipsi⁹ opportunũ. Per incarcerationẽ autem eius potest intelligi quelibet afflictio iusti. Per custodes vero satellites tyranni in maloruʒ executione ministrantes sibi. Per duas vero catenas: quibus iniuste ligatur ⁊ tenetur: tyranni potentia ⁊ eius nequitia significãtur: que simul existentes prolõgant iustorum afflictiones. Nã potentia sine nequitia: non nocet bonis. nequitia vero sine potentia non multum potest nocere eis. Per angelũ vero liberantẽ a carcere: intelligi potest quilibet agens pro bonorũ liberatione. nam in hoc est dei minister. Per hoc autem ꝙ petrus extimabat se visum videre: cũ per angelum educeretur: significatur ꝙ omnis liberatio a pena corporali nõ est nisi somnium vel res modica respectu liberationis a pena purgatorij. ☞ Immediate sequentia inuenies Annotamento 34. sexte partis sermonis. Prelatoruʒ. folio. 133.
h Colũ. 1. tertij Tomi.
* Eodem autem tempore misit Herodes. ⁊c.] Glosa. Bed. Non famis tempore: quam quarto Claudij anno factam historie referunt: cũ Herodes tertio eiusdẽ anno sit defunct⁹: sʒ illo tẽpore: quo oblationes deferebantur Hierosolymam. ¶ Beda. Non est putandum Herodem: qui tetrarcha erat: postea regem factum: hoc capitulo designatum. Refert Josephus Gaium imperio suscepto cõtinuo iudeorum principatum Herodi filio Aristoboli (quem tñ ille Agrippaʒ nominat) quarto autem id est vltimo imperij sui anno eidem et sedẽ pariter contulisse. Ipsum vero Herodem: qui Johannem occiderat: vel in passione Christi interfuerat: grauiter cruciatum: exilio perpetuo damnasse. Porro hunc Herodem siue Agrippam tertio Claudij anno: sui vero rẽgni septimo ab angelo percussum regnum Agrippe filio reliquisse. Aristobolus (quem dixi) a patre perfido: id est Herode sub quo natus est Christus) cum fratre Alexandro fuerat interfectus. * Occidit aũt Jacobuʒ.] Bed. De hoc Jacobo. Clemens Alexandrinus historiam refert: et his (inquit) q̃ obtulerãt eũ iudici ad martyrium: Jacobum scilicet et ipse confessus est se esse christianum: et cum ducerẽtur in via: rogauit Jacobum dari sibi remissionem: at ille parũ per deliberans: pax tibi inquit: et osculatus est eum: ⁊ ita ambo capite simul puniti sunt. * Quattuor.] Quaternio dicitur princeps quattuor militum: sicut enim Centurio, centum: ita quaternio: quattuor sub se milites habet. * Producere. ⁊c.] Rab. Amplior enim gratia esset si ipsi euʒ occiderẽt iudei: quia princeps erat: non ipse Herodes sicut ⁊ Jacobum. * Inter duos milites vinctus. ⁊c.] Raba. Quattuor difficultates cumulant custodiam. Milites: catene: carcer: custodes. * Lumen.] Signum presentie angeli dei. cuius presentia soli Petro lumen prebebat, nec alijs refulgebat. * Percussoq̃ latere. ⁊c.] Beda. Percussio lateris commemoratio est passionis Christi: de cuius latere salus nostra profluxit: et nobis etiam pressura catenaruʒ retentis: tale solatium Petrus reddit dicens. Christo igitur in carne passo: et vos eadem cogitatione armamini. * Percusso.] Rabanus. Tactum corporalem corpore ex aere sumpto potuit habere angelus. * Precingere.] Beda. Prophetas et apostolos cingulis vsos fuisse legimus: sed Petrus propter rigorem carceris: ligamenta ad horam laxauerat: vt tunica circa pedes dimissa: frigus noctis, vtcunq̃ temperaret: exemplum prebens infirmis: vt cum molestia corporis vel iniuria tentantur humana: liceat aliquid laxare de propositi rigore: et quia dictum est Luce duodecimo. Sint lumbi vestri precincti, et calciati pedes in preparatione euãgelij pacis. ad Ephe. 6. capi. spiritualiũ virtutũ verbiq̃ predicandi resumere iubemur insignia. * Uenerunt ad portam ferream.] Beda. Angusta, immo ferrea erat porta: que ducit ad Hierusalem celestem: sed apostolorum vestigijs nobis est facta meabilis: qui sanguine proprio ostium ferreum vicerũt: ferrea enim ostia Petro cedunt custodi aule celestis: q̃ ecclesie retinens cacumẽ infernũ superat. * Ad se reuersus.] A culmine cõtẽplationis ad hoc reuersus est: qđ in intellectu cõmuni prius fuit. * Processit puella. ⁊c.] I
Et dominũ de tumulo egressum prima omniuʒ mulier discipulis nũciauit: vt vbi abundauit delictum, superabundaret ⁊ gratia. Rom. 5. d. *

Angelus ciꝰ est.] Hiero. Magna dignitas aīa-
marum: vt vnaqueq; ab ortu natiuitatis habeat
angelum in custodiā sibi deputatū. ¶ Ticoniꝰ.
Videtur angelus hominis esse homo interior:
qui deum semper fide cōtemplat̃. ¶ Beda. Qđ
vnusquisq; habeat angelum/scriptura testatur.
Unde dñs Matth.18.b. Angeli (inquit) eorum
semper vident faciē patris. Et Jacob angelus:
qui eruit me de cunctis malis: ⁊ hic discipuli an
gelum Petri venire credebant. ✳ Annuens ma
nu/vt tacerent.] Donec narraret virtutem: vel
tacere iubet: ne clamore gaudentium aduentus
eius in ciuitate cognoscatur.

¶2. Actu.5. Ut veniente Petro saltem vmbra eius obū
braret. ⁊c.] Lyra. Hic ponitur differentia
Petri ad alios apostolos in operatione miracu
lorum. Nam alij apostoli curabāt infirmos per
tactum manuum: sicut dicitur in hoc capitulo:
scz. Per manus apostolorum fiebant signa ⁊ ꝓ-
digia multa in plebe. Petrus autem nō solū per
tactum/sed etiam per vmbraz: quod est maius:
quod fiebat ad ostendenduz: ꝙ erat principalis
apostolus. Sciendum tamen ꝙ si consideren-
tur miracula ex parte virtutis actiue: vnum nō
est maius alio: quia omnia fiunt virtute diui-
na infinita: cum sint opera totam virtutem na-
ture create transcendentia: si autem consideren
tur quantum ad rem factam: sic vnum est ma-
ius alio: sicut suscitatio mortui: ꝙ̃ curatio lepro
si: ⁊ curatio leprosi: ꝙ̃ curatio subita languidi.
Similiter si considerētur quantū ad modum fa
ciendi: sic maius est curare leprosum vel langui
dum solo verbo: ꝙ̃ tactu: ⁊ per vmbram: quā per
verbum. Verbum enim est aliquid procedens
ex homine habens virtutem: sed vmbra nihil est
ipsius: sed tantū priuatio lucis ex interpositione
corporis: ⁊ quia Xp̄s non legitur curasse per vm
bram: sicut Petrꝰ: ideo videtur impletum fuisse
quod dixit Johannis.14.b. Qui credit in me:
opera que ego facio ⁊ ipse faciet: ⁊ maiora ho-
rum faciet.

¶3. Prothemata in epi. pau. Prothemata in omnes Pauli epistolas.]
Glosa. prope finem prothe. Inter oēs epi-
stolarū scriptores in tribus Paulus singulariter
excellit. In operis scz profunditate: quia ceteris
prolixius ⁊ ad intelligendū difficilius. In fidei
assertione: quia ad fidei catholice assertionez cō
grua auctoritatū legis ⁊ prophetie inducūtur te
stimonia. In gratie cōmendatione: quia contra
arrogantes ⁊ superbos de suis operibus p̄sumē-
tes/pro cōmendanda dei gratia prudenter ⁊ for
titer dimicauit. Qui nimirū ⁊ in illo euidentior
clariorq; apparuit: quia inter alia/vehementer
ecclesiam dei persecutus: pro quo summo dignꝰ
fuit supplitio: pro maledictiōe cōsecutꝰ est gra-
tiam: pro dānatione suscepit misericordiam: in
quo ⁊ spes nostra plurimū subleuatur. ☞ Re
liqua quere ibi: et aliqua infra Annotamento
proximo.

Prohemiuz Nicolai de Lyra in ep̄las Pau
li. Ecce descripsi eaz tibi tripliciter. Prou.
22.e. Quod verbum de sapiētie descriptione di
citur. Sapiētia Pauli apostoli principaliter cō
sistit in cognitione domini nostri Jesu xp̄i pro re
demptione humani generis passi: propter quod
dicit Paulus.1.ad Cor.2.a. Non iudicaui me
aliquid scire inter vos/nisi tantum Jesum xp̄z:
et hunc crucifixum. Hanc autem sapientiam de
scripsit tripliciter. s. litteris hebreis: grecis: ⁊ lati-
nis. sicut prefiguratū fuerat in descriptione titu-
li crucis: qui scriptus fuit Hebraice: grece: ⁊ lati
ne. sicut habetur Joh.19. Per hoc enim ꝙ in tri
bus linguis facta fuit hec descriptio: prefigura-
tum fuit fidem xp̄i crucifixi per totum orbem fo
re generaliter publicandam: quod potissime im
pletum fuit per doctrinam Pauli apostoli ⁊ scri
pturam: propter qđ potuit dicere verbum preas
sumptū. Ecce descripsi. ⁊c. In quo notātur quat
tuor cause huiꝰ Apostoli doctrine. scz effectiua:
subiectiua: finalis: ⁊ formalis. ☞ Quere ibi
diffuse/et bene: ⁊ aliqua supra Annotamento
proximo. ¶4 Prohemium Lyr. in ep̄. Pauli.

Paulus.] Glo. Beda super Actus aposto ¶5. Rom.1.
licos Paulū anno passionis ⁊ resurrectio
nis Xp̄i ad fidem venisse dicitur. Tertio vero de
cimo anno post xp̄i passionem apostolatum gen
tium cum Barnaba: ⁊ Pauli vocabulum acce
pisse. Prius enim Saulus a Saule persecutore
vocabatur; quia sicut ille Dauid: hic ecclesiam
ꝑsecutus est. Quartodecimo aūt anno iuxta cō
dictuz ap̄lorum ad magisterium gentiū est ꝑfe
ctus. ¶ Aug. Nō ob aliud hoc sibi nomē elegit:
nisi vt se paruū ostenderet tanꝙ̃ minimū ap̄loꝝ
Nō iactantia aliq̄: sed ex Saulo factus est Pau
lus. i. ex suꝑbo modicus. Paulus eñ modicꝰ et
quietus. Saulus inquietudo: ⁊ tentatio interp̄
tat̃. ¶ Amb. Porro ex more sctōꝝ ap̄loꝝ illud fe
cisse ꝓhibetur: q̄ virtutibus ꝓficientes (mutato
nomine) sunt vocati: vt et ipso nomine essent no
ui: vt Cephas ⁊ filij tonitrui. ¶ Hiero. Paulus
a primo spolio qđ ecclesie cōtulit: scilicet a Ser-
gio paulo proconsule: quem apud Cyprum con
uertit: hoc sibi nomē assūpsit. ¶ Origen. In scri
pturis alios binominos: alios trinominos inue
nimꝰ. Sicut Salomon: q̄ ecclesiastes ⁊ Jdida:
Mattheꝰ qui ⁊ Leui. Secūdū hanc ergo cōsue
tudinē videt̃ nobis ⁊ Paulus duplici vocitatus
vocabulo: sicut in actibꝰ: vbi scribitur. Saulꝰ: q̄

et Paulus euidēter ostenditur. ¶ Hiero. Paulus mirabilis siue electus. Quē ⁊ dominus ipse vas electionis vocauit: ⁊ tā vita ꝙ̄ doctrina mirabilē fecit. * Seruus.] Ex seruo et humili: fecit deus apostolum ⁊ sublimem: ita ⁊ vos humiles sitis. Luce.14.c. Qui se humiliat exaltabit. ¶ Haymo. Origen. Seruus amore filiationis: et humilitatis non timoris. Unde Rom.8.ca. Non enim accepistis spiritum seruitutis.⁊c. Et Gala.4.a. Itaq̧ iam non est seruus / sed liber. Et Johan.15.b. Jam nō dicam vos seruos / sed
B amicos. * Jesu Christi.] Ambro. Christꝰ grece: Messias hebraice: latine vnctus. Christus q̄dem vnctus / rex ⁊ sacerdos inuisibili oleo: plenitudie gratie spiritualis. vñ ps̃.44.a. Unxit te deus tuus.⁊c. ¶ Aug. Haymo. Utrunq̧ ponendo vnam dei ⁊ hominis personam esse testatur. Alterum pro iudeis: alterum pro gentibus posuit. Christus enim hoc nomen iudeis est cognitum: quo nomine dei filiū designatum vident: et audiunt in lege promissum: quibus ⁊ si aliuz predicaret: nō crederent: gentibus vero: quia in aliquo nō legerant: promittit saluatorē.i. Jesuz. Christus: quamuis nō sit nomen proprium sed nomen sacramenti: sicut propheta ⁊ sacerdos: iudeis tamen cognitū recte proponitur. Et si pluribus indita hec nomina / tamen sola figura: hic enim solus verus rex ⁊ sacerdos. Et paulopost.
C * De filio suo.⁊c.] ☞ Quere annota.1.A.B.C.⁊c. sexte partꝭ. ser. Incarna. fo.10. colū.2.)
D ¶ Lyra. Paulus: primo em̄ vocatus fuit Saulus. Actuū.8. Sed postea vocatus est Paulus a quodaz eius nomine facto. scilicet a conuersione Pauli procōsulis. Act.13. Sicut Jacob vocatus fuit israel: ex eo ꝙ vidit dominū: vel potiꝰ ex eo ꝙ luctatus fuit cuz angelo. Gen̄.32. Et Simon vocatus est Petrus ex confessione diuinitatis in xp̄o. Matth.16. ☞ Quod inuenies Anno.1. quinte par. ser. Cathedre sancti Petri incipien̄. * Uenit Jesus in partes.⁊c. supra fo.
6. 9. colū.3. ☞ Reliqua quere ibi diffuse.
15. Proficiscar per vos in Hispaniā.⁊c.] Lyra Ex dictis videtur ꝙ Paulus in Hispania predicauit: cuius contrariuz videtur dicere Decretum. Dist.11. capi. Quis nesciat. s. ꝙ de apostolis solus Petrus docuerit in his prouintijs. Italia / Gallia / Hispania / Aphrica / ⁊ Sicilia. Propter quod dicunt aliqui ꝙ Paulus predicare proposuit in Hispania (supposita dei voluntate) sicut dicitur hic: propter quod verum dixit. Licet ibi non fuerit / superueniente impedimēto. Alij vero dicūt / ꝙ in Hispania predicauit. ⁊ hoc dicit Isido. de ortu ⁊ obitu sanctorū. Et idem videtur dicere Hierony. in lib. Illustriuz viroꝝ: ꝙ Paulus in prima satisfactione: a Nerone dimissus: in occidentis partibꝰ predicauit. Ad decretum autem respondent aliqui: ꝙ nō negat simpliciter in Hispania Paulum ⁊ in alijs dictis prouintijs predicasse: sed dicit ꝙ hoc nō legitur: sed contra hoc videtur quod dicitur Actuum vltio. Paulū biēnio Rome fuisse ⁊ ibidē disputasse et docuisse: que tamen est in italia: de qua loquit̃ decretū sicͦ ⁊ de Hispania. ꝑpter qđ aliter pōt dici ꝙ intentio decreti est ꝙ nullus p̄dicauit vel ecclesias constituit in dictꝭ prouintijs nisi Petrus vel alij ex ordinatione ⁊ iussione ipsius: ⁊ hoc modo Paulus in Italia ⁊ Hispania non predicauit.

Tradere huiusmodi sathane.⁊c.] Glosa. Hāc potestatem dicitur habuisse Paulus ¶ 7 1.Cor.5
vt dum aliquem a stulticia nō posset amouere / diabolo eum vexandum traderet: quousq̧ penitentiam profitens a malo desisteret. vel tradere sathane / est ab ecclesia expellere: admonitionez ab illo suspendere: liberum illi facere ire in interitum carnis.i. facere secundum hoc / quod expetit caro eius: in interitum illum ducens. Nō autem hoc amaritudine odij: sed ea intētione: vt repulsio hec ad reuocandū illū valeat in die domini: id est si quando illius cor visitet dominus: si quando illi dominus luceat in corde. * Ut spiritus saluus fiat.] Augusti. Sic apostolus non crudeliter: sed amicabiliter sathane tradidit: sicut Moyses in cultores idolorum paucos quidem indicauit in presens terrens: in posterum disciplinam sanciēs. Ut habetur Exodi.32.f. Sic et Helias. vt habetur.4. Regum primo.b. et alij boni: quia sic ⁊ alijs metus incutitur: ⁊ ipsis peccatum minuitur: vnde hoc exempluz Helie non reprehendit Christus in discipulis suis: sed quia odio ⁊ non amore correctionis desiderabant vindictam ignis in eos qui sibi hospitium non prebuerunt. Sic ⁊ Petrus Actuum.5.a. in Anania ⁊ vxore eius vindicasse legitur. Uel tradidit: vt spiritussanctus quo cōtaminanti iuundantur: saluus sit eis non amissus in die iudicij. ☞ Quere Annot.14. huius partis ⁊ sermo. aposto. Petri ⁊ Pauli. fo.33. co.1.

Uolo aūt om̄es vos hoīes sicut meipsuz.] ☞ Quere can.2.E. sexte par. ser. Dñice 1. post oct. Epiph. fol.57. co.3. primi Tomi. ¶ 8. 1.cor.7

Non suz ego apostolus.] Lyra. Q.d. imo: q2 sum a deo missus ad p̄dicandū euangeliū. Act.13.a. Segregate mihi Barnabā ⁊ Saulum.⁊c. * Nōne xp̄m Jesum dn̄m nr̄m vidi?] q.d. imo: quia i via cū appropinq̄ret Damasco: vt aliq̄ dicūt: licet nō sit scriptū Act.9. sed solum ꝙ audiuit eū loquentem: q2 nō oīa scripta sunt. Uidit etiam in raptu: que fuit excellentior visio ꝙ̄ alioꝝ apostoloꝝ: quia vidit ipsum in gloria sua ad dexterā patris sedentē: s̃m ꝙ dicit Augu. ¶ 9. 1.cor.9

Quod vidit diuinā essentiam. Unde. 2. Cor. 12. dicit se raptum fuisse: vsq; ad tertium celum.

C 10 1. cor. 15 Nouissime autem omniū. ⁊c.] Lyra. Post Ascensionem Xpi in celum. * Tanq; abortiuo visus est ⁊ mihi.] De qua visione dictuz est. 9. caplo. ⁊ supra Anno. proximo. Uocat autem se abortiuum: quia abortiuus dicitur fetus qui nascitur extra tempus debitum: vel quia cū violentia educitur ab vtero: vel quia nō perducitur ad debitam quantitatē: que tria de se sentit Apostolus. quia alij renati fuerūt ante aduētum spiritussancti: ipse autem post. Item alij fuerunt conuersi sponte: ipse vero violenter in actu persecutionis fidei. Actuū. 9. Item quia nō reputat se peruenisse ad perfectionem aliorum: et hoc ex humilitate dicens. * Ego sum minimꝰ apostolorum.] Et quia ex humilitate mentiendum nō est: ideo verificat dictum suum dicens. * Quia non sum dignꝰ vocari apostolus: quoniam persecutus sum ecclesiam dei.] Quod alij non fecerunt: ⁊ in hoc minor fuit apostolis alijs: licet ex dei gratia fuerit valde magnus. ideo subditur. * Gratia autem dei sum id, quod sum.] Ex me vero nihil, nisi persecutor ⁊ blasphemus. * Et gratia eius in me vacua non fuit.] Idest carens operibꝰ bonis. * Sz illis oibus abundātius laboraui.] Nullꝰ enim aliorum legitur in tot terris predicasse: nec pro suo victu sic proprijs manibus laborasse: nec tot tribulationes in terra ⁊ in mari sustinuisse. ⁊c.

C 11 2. cor. 10 Non enim audemus.] Lyra. Non humano timore ducti: sed veritatis amore. * * Inserere.] Id est dicere de numero eorum. * Aut cōparare nos.] Idest similes dicere. Quibusdam: qui seipsos commēdant.] Idest falsis apostolis: qui talibus studebāt propter questū. Quod autem Paulus aliquando aliqua dicebat ad sui cōmendationē: nō erat propter questū vel vanā gloriam: sed propter veritatis declarationem: cui preiudicabatur per hoc, ꝙ ab apostolis falsis cōtēnebatur ⁊ diffamabatur. Sicut sanctus Job contra aduersarios suos disputās: dixit capi. 27. a. Nō me reprehendit cor meum. ⁊c. ☞ Quere de hac materia Anno. 14. sexte partis ser. Precla. fo. 129. col. 3. tertij Tomi.

C 12. 2. cor. 12 Scio hominem.] Lyra. Hic Apls ponit tēpus visionis: cum dicitur. * Scio hominem in xpo.] i. vnitū xpo per fidez charitate formatā: hoc eñ sciebat de se: de quo quasi de alio loquebatur per reuelationē. * Ante ānos quatuordecim.] Si quis ꝯsideret inueniet: ꝙ fuit circa principium sue cōuersionis: qr cōuersus fuit eodez anno, quo passus fuit xps. vel cito post circa finē iperij Tiberij Cesaris: cui successit Caiꝰ imperans quattuor annis: post quem Claudiꝰ octo: cui successit Nero. cuius tempore passus fuit Apostolus. et sic inter Tiberium ⁊ Neronē fluxerūt duodecim anni: ⁊ sic duobus annis additis de tempore Tiberij: qui nō statim mortuꝰ fuit post conuersionem Pauli: quia imperauit 23. annis. et sic fuerunt. 14. anni. Ideo satis probabiliter dicunt aliqui, ꝙ hanc excellentē visionem habuit in Damasco in illo triduo: in quo nō vidit corporaliter: neq; manducauit, neq; bibit. Cōmemorat autem Apostolꝰ hoc tempus: quia si tantum placuit deo a principio cōuersionis sue: adhuc erat magis placēs ei propter multa bona opera: que fecerat interim: ⁊ hoc totum est ad confutationem pseudo apostolorum: ⁊ ad declarationem fidei xpiane. * Siue in corpore, siue extra corpus, nescio: deus scit.] Licet enim Apostolus tūc sciuerit se fuisse in spiritu in celo empyreo, ⁊ corpus suum in terra fuisse: tamē nesciebat vtrum tempore illius visionis separata fuisset anima a corpore per mortē: ⁊ reunita fuisset diuinitus corpori, transeunte visione. vel si p tunc fuisset vnita corpori sicut forma: tamen ab vsu sensuum separata. * Raptū huiusmodi.] Raptus proprie importat quandam violentiā alicuius rei contra modum sibi connaturalem: quod potest esse dupliciter. Uno modo quantū ad terminum motus: vt si lapis moueatur sursum. Alio modo quantum ad modum motus: vt si lapis per impulsum violentum feratur deorsum velocius ꝙ̄ natus est moueri. Anima vero nata est moueri in deum: tamen modus cōnaturalis sm statum vite presentis est, ꝙ in cognitionem diuinā ascendat per cognitionē sensibiliuz: et sic vtens sensibus. ⁊ ideo quando rapitur ad diuinorum cognitionem a sensibus abstracta: est ibi quidam raptus: inquantum hoc fit preter motum sibi connaturalem. Post resurrectionem vero quando erit in corpore glorioso opus intelligentie nullomodo impediente: raptus nō habebit locum. * Usq; ad tertiuz celum.] Scilicet empyreum. ⁊c. ☞ Sequitur paulo post. * Et ne magnitudo. ⁊c.] Quere Annot. 2. per totum: sexte partis sermo. Dñice prime quadragesime. Folio. 96. colū. 3. primi Tomi. Et supra Annota. 5. huius partis ⁊ sermo. folio. 31. col. 2. Et quere annota. 11: sexte partis sermo. Angelorum. fo. 82. col. 2.

Paulus apostolus.] Glosa. Nomine officij terrorē incutit. * Non ab hominibꝰ.] (vt quidaz) ab apostolis electi ⁊ missi: ⁊ a iudeis pseudoapostoli. * Neq; per hominem: sed p Jesum Christum. ⁊c.] Augusti. in libro Retracta. sed p eum iā Jesum suscitatū. Qui nō vt hō homines paulatim: sed totū simul p spiritū docuit: vt per hoc sit maior: per quod videbatur minor:

Ceteri aūt apostoli videbant̄ esse maiores: quia priores. Iste minim⁹: q₂ nouissimus. Sed inde apparet dignior: quia priores constituti sunt per Christum adhuc ex parte hoīem. i. mortalē. Nouissimus vero Paulus per Christū iam totum deum: id est ex omni parte immortalez. * Paulus apostolus.] Lyra. Officio. * Non ab homine.] Constitutus in ipso. Act. 13. a. Dixit spiritus sanctus: segregate mihi Barnabā τ Saulum in opus ad quod assumpsi eos. * Neq̧ per hominē.] Scz purū. * Sed per Jesum xp̄m.] Deum verum τ hominem. * Et deum patrē.] Indiuisa sunt enim opera trinitatis: τ due p̄sone exprimūtur. s. pater τ filius/ τ subintelligitur spiritus sanctus: qui tacetur hic: q₂ sufficienter exprimitur Actuū. 13. vt dictū est. Ubi agitur de institutione Pauli in apostolatū: prius tamen vocatus fuerat ad fidem. * Qui suscitauit eūz a mortuis. τc.] Quod exp̄mit Apostol⁹ ad ostēdendum dignitatem institutionis sue. Alij eniz apostoli instituti fuerunt a xp̄o adhuc existente in corpore mortali. Paulus autē ab eo immortalitatem corporis assecuto: τ ad patris dexteraz constituto: qđ exprimit apostolus propter falsos apostolos: qui doctrinam eius dānare nitebantur: eo q̄ nō fuerat cum xp̄o corporaliter: sicut et alij apostoli. ☞ Reliqua quere ibi.

¶14 1. Tim. 1

Quos tradidi sathane.] Glo. Utrūq̧ excōmunicaui: vt hoc modo excludatur a sathana regnum sathane. August. Nulla cū creatura est: siue que in veritate manet dans deo gloriaz: siue que in charitate nō stetit querens gloriam suā: que velit nolit diuine prouidentie non seruiat: sed volens facit cum illa quod bonū est. De illa vero: que hoc nō vult: fit quod iustū est. Nō ei tamen rependitur/ quod de ipsa iuste fit: sed quo animo ipsa facit: quia neq̧ liberam voluntatem rationabili creature deus negauit: sed potestatem/ qua iniustos iuste ordinat/ sibi retinuit. * Tradidi sathane.] Non vt pereant: q₂ nihil pōt sathanas nisi permissus: qui vexat sibi datos. Uñ. Johan. 5. c. Jam noli peccare: ne deterius tibi cōtingat. Hec autem cū sit filia Abrahe: quā alligauit sathanas. 18. annis nōne oportuit solui? τc. Luce. 13. d. τ Johan. 14. d. * Tradidi sathane.] Augu. Quia illo ad correctionē hominū vtebatur ipsa potestas apostolica. Preuaricatores eniz angeli cū principe suo diabolo recte dicūtur procuratores vel actores diuine p̄uidentie: τ diabolus magistratus huius mūdi dicitur. Sed magistratus sub tanto imperatore nō facit nisi quantum illi permittitur: τ procuratores actores que huius mundi nihil faciunt/ nisi quantum dominus sinit: ideo dicit. Tradidi sathane. τc. quia nihil potest sathanas nisi p̄missus. Haymo. Tante autem potestatis erat apostolus tantāq̧ gratiam habebat: vt recedentes a fide verbo traderet diabolo. Traditio autē hec est: quia commotus apostolus blasphemijs eorum sententiam protulit in eos. Diabolus autez: qui ad hoc paratus est: vt auersos a deo accipiat in potestatez: audita sentētia corripit eos: quod ideo facit apostolus: vt correcti discant nō blasphemare. ☞ Quere etiam supra Anno. 7. huius sexte partis. τ ser.. fo. 32. co. 2.

Gratias ago deo meo: cui seruio a progenitorib⁹ meis.] Lyra. Idest Abrahā/ Isaac et Jacob: qui fuerunt veri cultores dei: τ similiter Gamaliel: qui nutriuit Paulū τ in lege docuit: propter quod dicitur ei⁹ progenitor: eo mō loquendi/ quo dicit Apostolus. 1. Cor. 4. d. In Christo Jesu per euangeliū: ego vos genui. ¶15 2. Tim. 1

Penulā quā reliqui Troade.] Glos. Secūm Haymonem hec penula data patri Pauli in insigne a Romanis: quando susceptus est in socium τ ciuem Romanū. Unde et Paulus se ciuē Romanū appellat. Hiero. Volumen hebreum replico: quod Paulus penulam iuxta quosdaz vocat. Penula vestis erat consularis: qua induebantur cōsules Romani ingredientes in curia. Unde fertur Romanis hanc fuisse consuetudinem/ quādo monarchiam totius q̄si orbis acquirebant: vt quecūq̧ gens cū pace coronis eis occurrisset/ darent eis libertatem in tātum/ vt fratres illorum dicerentur: ciuesq̧ Romani appellarentur. Dabantq̧ potestatem edificandi curiā: τ habēdi consules sicut τ ipsi habebant. Pater ḡ Pauli de Gilohalo oppido inde vbi natus fuerat translatus in Tharsuz Cilicie quodā tēpore venientib⁹ Romanis per Ciliciā occurrit eis ipse cū alijs Tharsensib⁹: vtpote nobilis: exceperūtq̧ eos cū pace. Tūc Romani cōcesserunt eis p̄dicta. Ibiq̧ pater Pauli Penulā accepit: post cuius mortem ob recordationem eius hāc vestem Paulus sibi retinuit. * Apud Carpum. τc.] Lyra. Nomen est viri: apud quē dimiserat predictam vestem. Est autem Penula (vt dicitur in Glosa) vestis consularis: que a Romanis data fuit patri Pauli in signuz amicitie cum ipo: et q̄ esset factus ciues Romanus: quam reseruauerat Paulus ob memoriam patris: τ in signum q̄ esset factus ciues Romanus si necessitas incumberet hoc ostendēdi. Unde τ pluries legitur hoc allegasse in Actib⁹ apostolorum. τc. sequitur postea. * Ut per me predicatio impleatur.] Scilicet in partibus occidētalibus: in quibus predicauit Apostolus post dimissionem a carcere Neronis. τc. ¶16 2. Tim. 4.

Saul⁹ autē. τc.] Lyra. Hic primo describit̄ cōuersio Sauli: τ diuidit̄ in tres partes: q₂ ¶17 Actu. 9. A

primo describitur eius conuersio miraculosa.
Secūdo cōuersi regeneratio gratiosa: ibi. Erat
autem. Tertio regenerati predicatio virtuosa:
ibi. Fuit autem. ⁊c. Conuersus aūt fuit in actu
persequendi xp̄m ⁊ xp̄o ipsum claritate excessi=
ua excecante corporaliter: ⁊ ad terram proster=
nēte in voce sensibili eum vocāte: propter quod
hec cōuersio fuit miraculosa: ⁊ eam solēnizat ec
clesia: nō autem sic aliorum conuersionem san=
ctorum: que fit tm̄ per inuisibilē gratiam: vnde
ponitur persecutiōis actus/ cū dicitur. * Sau
lus aūt adhuc spirās.] Idest ex vehementi spū
ignem persecutionis in se ⁊ in alijs accēdens cō
tra ecclesiā. * Minaꝝ.] In verbis iniuriosis.
* Et cedis.] Idest in verberibus ⁊ flagellis.
* In discipulos dn̄i.] Idest cōtra credentes in
xp̄m: q͛ tunc dicebant discipuli: q͛ nondum no
minabantur christiani. * Accessit ad principē
sacerdotum.] Non vocatus/ sed se ingerens vo
luntate nocēdi inflammatus. * Et petijt ab eo
epistolas.] Ut ex eiꝰ auctoritate magis posset
fidelibus nocere. * In Damascū.] Ut ibi per
sequeretur credentes: sicut fecerat in Hierusalē.
Sequitur. * Ad synagogas: vt si quos inueni
ret huiꝰ vite viros ac mulieres: vinctos perdu=
ceret Hierusalē. Et cū iter faceret: contigit vt ap
propinquaret Damasco.] Consequēter ponit
eiꝰ illustratio ⁊ prostratio: excecatio ⁊ vocatio:
cum dicitur. * Et subito circūfulsit eum lux de
celo.] Sicut solet fieri in coruscatione ⁊ fulgu=
re. * Et cadens in terrā.] Pre stupore ⁊ admi=
ratione. * Audiuit vocem.] Auditu mentis
⁊ corporis. * Dicentem sibi. Saule Saule.]
Hec duplicatio fit ad magis mouendum eiꝰ at
tentionem. * Quid me persequeris?] In mē=
bris meis: que persequebat Saulus: ⁊ nō xp̄m
in ꝓpria persona: qui sedebat ad patris dexterā
gloriosus. * Qui dixit. Quis es dn̄e? Et ille.
Ego sum Jesus: quem tu persequeris. Durum
est tibi contra stimulum calcitrare.] Idest potē
tiori te incomparabiliter resistere: ideo subdit.
* Et tremens ac stupens.] De cognita xp̄i po
testate: quem ante nō credebat in celo regnare:
sed magis vt falsum ꝓphetā cū damnatis esse.
* Dixit. Dn̄e qd vis me facere?] Q. d. ex nūc
B paratus sum tibi in om̄ibus obedire. * Et dn̄s
ad eum. Surge ⁊ ingredere ciuitatē: ⁊ ibi dicet
tibi quid te oporteat facere.] Nō statim perfe=
cte eum docuit. Nam sicut in cognitione natu
rali fit processus de imperfecto ad perfectum: vn̄
⁊ pueri primo vocāt oēs viros patres: ⁊ omnes
feminas matres: postea distinguunt ꝓpriū pa=
trem ab alijs viris: ⁊ matrē ab alijs mulieribꝰ:
vt dicit. 1. physicoꝝ: Ita frequenter fit in cogni
tione supernaturali: hoc tm̄ non ꝓuenit ex impo
tentia dei: q͛ posset totū simul in vno instanti re
uelare. * Uiri autem illi: qui comitabant eū
eo: stabant stupefacti audientes quidē vocē.]
Scilicet Pauli: non aūt xp̄i: vt habetur Actu.
22. ca. Et qui mecū erant lumen quidem vide
runt: vocē autē eius non audierunt: qui loque
batur mecum: sed q͛ audierunt Paulum dicē=
tem. Quis es dn̄e? Quid me vis facere? Et nō
videbant aliquā personam: cui dirigeret sermo
nē: ideo dicitur. * Neminem autem videntes.
Surrexit autem Saulus de terra: apertisq₃ ocu
lis nihil videbat. Ad manus autem illū trahē=
tes introduxerūt Damascū. Et erat tribus die=
bus non vidēs.] Sc₃ visu corporali. Uidebat
tm̄ visu mētali: q͛ fm doctores cōmuniter in isto
triduo fuit raptus vsq₃ ad tertium celū: ⁊ habu
it illā excellentē visionē: que habet. 2. Coꝛ. 12.
☞ Sicut inuenies supra an. 12. huius ptis:
⁊ sermonis. fol. 32. col. 3. * Et non manducans
neq₃ bibēs.] Sustētatꝰ illa visiōe: sicut ⁊ Moy C
ses quadraginta diebus in monte. Cōsequēter
ponitur Sauli conuersi regeneratio per bapti
mum: ad qd agendū mittit Ananias: cū dr. *
Erat aūt quidā discipulꝰ Damasci noīe Ana=
nias.] De iudaismo ad xp̄m cōuersus: sciētia ⁊
vita famosus: vt habet Act₃. 22. * Et dixit ad
illū in visu dn̄s. Anania. At ille ait. Ecce ego
dn̄e. Et dn̄s ad illum. Surge ⁊ vade in vicum/
qui vocatur Rectus: ⁊ quere in domo Jude.]
Hospes enim Pauli Judas vocabat. Sequit.
* Saulum noīe Tharsensē.] Idest de Thar
so oriundum. Illuc eīm pater Pauli translatus
fuerat de Judea: ⁊ ibi creuerat in potestate ⁊ fa
ma: sicut dicitur. 2. ad Tim̄. vlti. * Ecce enim
orat.] Est enim oratio mētis eleuatio in deum:
fuerat autem vsq₃ ad tertiū celū raptus: ⁊ ex il=
lo raptu egressus gratias deo agebat. * Et vi=
dit.] In reuelatione dn̄i. * Uirum Ananiam
nomine.] Ita q̄ reuelatio fuit sibi facta non so=
lum de persona: sed etiam de proprio nomine.
* Introeuntem ⁊ imponentē sibi manus vt vi
sum recipiat.] Hec autē impositio nō fuit simi=
lis illi: de qua dicitur Actu. 8. Qd per imposi=
tionem manuū aplōrum dabatur spūssanctus
in signo sensibili: sed erat ad curationem corpo
ralem. Sicut de beato Laurentio legitur/ q̄ po
nebat manus super cecoꝝ oculos ⁊ illuminabā
tur: non eīm erat apostolus iste Ananias. * Re
spondit autē Ananias.] Se excusando: eo q̄
Saulus erat famosus in persecutione credenti
um in xp̄o. * Dn̄e audiui a multis de viro hoc/
quanta mala sanctis tuis fecerit in Hierusalē:
et hic habet potestatem a principibus sacerdo=
tum alligandi oēs: qui inuocāt nomen tuū. Di
xit aūt ad eū dn̄s. Uade qm̄ vas electiōis mihi

est iste.] Idest specialit vas electū gratie ꝛ scien tie contentiuum. * Ut portet nomen meum.] Opere ꝛ predicatione. * Corā gentibus ꝛ regibus ꝛ filijs israel. Ego enim ostendaz illi.] Per effectuz. * Quāta oporteat eum pati pro noīe meo.] Qꝛ per multas tribulationes oportet trāsire ad regnum. * Et abijt Ananias.] Ad exequendum dn̄i mandatū. * Et introiuit in domum: et imponens ei manus dixit. Saule frater/ dn̄s Jesus misit me: qui apparuit tibi i via: qua veniebas: vt videas ꝛ implearis spūsctō.] Per augmentū gratie in baptismo. * Et confestim ceciderunt ab oculis eius tanq̄ squāme.] Idest macule albe ꝛ dure: sicut sunt squāme piscium: que causate fuerāt in eo a lumine excelsi uo ipsum excecante. * Et visum recepit. Et surgens baptizatus est.] In nomine xp̄i. * Et cū accepisset cibum/ confortatus est.] Duplici cōfortatione. s. spiritu ꝛ corpore. Consequenter ponitur ipsius Sauli baptizati constans predicatio: cum dicitur. * Fuit autē cum discipulis q̄ erant Damasci per dies aliquot. Et cōtinuo ingressus in synagogas predicabat dn̄m/ qm̄ hic est filius dei. ☞ Reliqua quere ibi.

E * Saulus autē adhuc. ꝛc.] Mora. Per atrocitatem Sauli contra discipulos dn̄i docemur de nullius salute desperare: qꝛ nescim⁹ quid de us ordinauerit de quocūq̄: sicut Saulū lupuz atrocem fecit ouium pium pastorem. * Saule Saule quid me persequeris?] Christ⁹ enim reputat sibi factum quod fit membris suis tā ꝓspera q̄ aduersa. Et hic habetur exemplū in aduersis: de beato Martino in ꝓsperis: de quo dicit dominus. Martinus adhuc catechumin⁹ hac me veste contexit. Et de vtrisq̄ simul Mathei. 25. d. Qd̄ vni de minimis meis fecistis: mihi fecistis. ꝛc. * Dn̄e quid me vis facere?] Q. d. paratus sum obedire: qꝛ vere penitens quāto plus deum offendit rebellando: tanto magis se subijcit obediendo. * Surge ꝛ ingredere ciuitatē ꝛ dicetur tibi/ quid te oporteat facere.] Licet enim deus possit per se totum facere: tn̄ vult homines habere coadiutores: vt eis cōmunicet influxum bonitatis sue. Et in hoc habēt exemplū doctores ꝛ alie persone in aliq̄ gratia excellentes illā alijs liberaliter cōmunicandi. 1. Petri. 4. b. Unusquisq̄ prout accepit gratiā illaz alterutrum administrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratie dei. * Ecce eīn orat.] Qꝛ penitens debet orare deum ꝓ pctōrum suorum remissione: et pro adipiscenda virtutū perfectione. * Et confestim ceciderūt ab oculis ei⁹ tanq̄ squāme.] Per quas significanꝭ peccatorum macule: quibus amotis per verā contritionem pctōꝝ statum recipit gratie lumen. * Et surgens baptizatus est.] Qꝛ post contritionem debet sequi lotio confessionis: ꝛ postea sacre cōmunionis: ideo subditur. * Et cum accepisset cibum: confortatus est.] Et consequenter probatio sancte conuersationis: qd̄ notatur/ cū subditur. * Fuit autem cum discipulis. ꝛc.] Et vlterius verbum edificatiōis in illis: q̄ sciunt et pn̄t proponere. vnde subdit. * Et continuo ingressus in synagogas predicabat. ꝛc.]

F * Saul⁹ autez.] Glo. Redit ad hoc qd̄ supra dixerat. Saulus adhuc deuastabat ecclesiam. Glosa. * Spirans.] Spirat in modum ignis: nō ab alio incitatus: ipse alios accendebat. * Minarum. ꝛc.] Minis terrens absentes: cede afficiebat presentes: dubitaꝭ vtrū occideret seu flagellaret: vel vtrūq̄ faceret. * Cadēs in terra.] Territus ad terrā refugit: vel quasi adorans in faciem cadit. * Quid me persequeris?] Bed. Nō ait membra/ sed me: qꝛ ipse in membris adhuc inimicos patiꝭ: et beneficia mēbris collata sibi facta denunciat/ cum ait Mat. 25. c. Esuriui ꝛ dedistis mihi manducare. Exponendo subiunxit. Quādiu vni ex minimis istis fecistis: mihi fecistis. * Ego sum Jesus.] Bed. Non deū vel dei filiū se vocat: sed humilitatis mee (inquit) infirma suscipe: ꝛ superbie tue squāmas depone. * Surge.] Beda. Impiger operare vt bos: et esto doctor ecclesie. In lege scriptū est Deuꝭ. 25. a. Non alligabis os bouis triturātis. * Ingredere.] Raba. Ingressurus ciuitatē terretur/ ne sanctis tristiciā inferat: dehinc domatus iubeꝭ ingredi: vt fidem discat: quam impugnauerat. * Et diceꝭ tibi. ꝛc.] Exemplum discendi daꝭ: ꝛ superbia increpatur/ vt nullus aliū indignum estimet: a quo doceaꝭ quod ignoret. ¶ Be. Nō cōtinuo que facienda sunt monstrat: sed in ciuitate predocet esse audienda/ vt tanto post in bono solidius staret: quāto prius euersus a pristino errore cecidisset. * Audientes quidē vocē.] Raba. Uocē Pauli: vt infra legiꝭ. dicēte Paulo. Qui mecum erant lumē quidem viderunt: vocē autē non audierunt eius q̄ loquebaꝭ mecum. * Apertisq̄ oculis. ꝛc.] Ra. Ostendiꝭ ei in corpore: qd̄ prius patiebaꝭ in aīa: sicut enim apertus ocul⁹ sine visu: sic lex inutilis sine fide xp̄i. * Apertisq̄. ꝛc.] Beda. Oculis nō posset rursus bene videre/ nisi prius cecatus: sapiētia q̄ turbaꝭ exclusa: fidei se cōmitteret. * Et erat tribus. ꝛc.] Raba. Hic daꝭ forma penitētib⁹: vt ex triduo incipiāt: hoc etiam triduo catechumi noꝝ grad⁹ dedicaꝭ. * Trib⁹ dieb⁹. ꝛc.] Bed. G Apparet q̄ per triduū: quo cecat⁹ lucē gr̄e expectabat non torpēs ocio: sed illustratus a deo: celestia rimabaꝭ. Credibile est/ q̄ etiā eo tpe dispēsationē euāgelij edoct⁹ sit: de q̄ gloriaꝭ Gal. 1. c.

Neqꝫ ab hoīe accepi illō:neqꝫ didici:ſꝫ ꝑ reuela=
tionē Jeſu xp̄i.ꝛ paulopꝰ.Ut reuelaret filiū ſuū
in me:ꝛ euāgelizarē illuꝫ in gentibus.ꝛc.✱ Nō
videns.] Quia nō credebat deū tertia die reſur
gendo mortem viciſſe:ſuo exēplo inſtruit:q̄ tene
bras tridui/luce reuerſa mutauit.✱ Non man
ducās.] Rab.Hoc anime ſue acciderat:que ci=
bum interiorem nō habuerat neqꝫ potū.Ex ine=
dia autem corporis ꝛ ſiti oſtenditur animā indi
genteꝫ ſatiari oportere.✱ Anania.] Rab.In=
dicium familiaritatis aliquem vocari ſuo noīe.
✱ In vicu.] Rab.Uici dicunt̄ agri aut ciuita
tibus:aut ſibi intrinſecus in ciuitate ꝓximi.✱
h Uade.] Beđ.Non eſt timendus quaſi perſecu
tor:ſed amplectendus vt frater:quia mala que
ſanctis intulit/paratus eſt ſuſtinere. ✱ Intro=
iuit.] Impleta eſt prophetia Eſa.11.b.Habita=
bit lupus cū agno.i.Saulus cū Anania.✱ Ce
ciderūt ſquāme.] Beda.Serpētis corpus ſquā
mis tegitur.Judei ſerpētes ſunt:et genimina vi
perarū:quoꝝ perfidiā Saulꝰ ſecutus:quaſi pel
le ſerpentis oculos cordis texerat:ſed cadentibꝰ
ſquāmis ſub manu Ananie mōſtratur in facie/
ꝙ lumē recepit in mēte.¶ Rab. Quod cadunt
ſquāme:ſimilitudo eſt interioris viſionis reno=
uate de legis velamine.✱ Et cōtinuo.ꝛc.] Im
plet ſermoneꝫ dn̄i dicentis.Luce.9.c.Qui vult
venire poſt me:abneget ſemetipſuꝫ.ꝛc.☞ Re
Auctor. liqua quere ibi.Et fere per totum librum Actu.
apoſtoloꝝ.Et maxime capi.16.vbi a vinculis
carceris miraculo diuino liberatꝰ fuit:ꝛ cuſtodē
carceris cōuertit.ꝛc.Et capi.21.vbi poſitis ge=
nibus in littore Cypri orauit.¶ Glo.in capite.
Uſqꝫ hodie ibi monſtratur locus in arenis:vbi
orauit Paulꝰ.ꝛc.☞ Et vl.ca.ſ.28.de vipera
que inuaſit Pauli manum.ꝛc.Et in fine Glo.
dicit Raba.ſic.Poſt paſſionem dn̄i.25.anno.i.
ſecundo Neronis:eodē tempore/quo Feſtꝰ Ju
dee ꝓcurator ſucceſſit Felici:Paulus Romā
vinctus miſſus eſt:ꝛ per bienniū in libera ma=
nens cuſtodia:aduerſus iudeos de aduētu xp̄i
quotidie diſputabat.Sciendum vero nonduꝫ
roborato Neronis imperio ab eo Paulum di
miſſum eſſe:vt euangelium in occidente predi=
caret:cuius permiſſionis tempus decenniū fuiſ
ſe putatur:quādo bienniȷ̄ illius finis in.27.an
ni poſt paſſionem dn̄i.i.Neronis quarti cōple=
tionem incurrit.27.anno paſſionis dn̄i.i.Ne=
ronis quartodecimo Petrus ꝛ Paulus marty
rio coronati ſunt.

¶18. 1.Jo.4. DEum nemo vidit vnq̄ꝫ.] Lyra.Exo.33.d.
Non videbit me hō ꝛ viuet.Dicit tamen
Auguſti.ꝙ conceſſum fuit Paulo ꝛ Moyſi vi
dere diuinā eſſentiā:ſed hoc fuit in raptu ꝛ trāſi
tore:ꝛ nō manſiue:de qua manſione eſt hic ſer
mo:vt patet ex littera.

AJudeis quinquies q̄dragenas vna mi= ¶19. 1.Cor. 11.
nus accepi.] Glo.Judeis mos erat in ſy
nagoga contra legem agentes verberare corre=
ctionis cauſa.vnde Paulū legem impugnantē
quinquies verberauerunt:ꝛ in vnaquaqꝫ cor=
rectione triginta noueꝫ ictus dederūt quadra=
geſimū pro mia condonantes.Lex iubebat q̄=
draginta ictus:niſi pro mia.✱ Ducentas per=
cuſſiones acceperat cum virga:vbi pendebant
decem corrigie.Una minꝰ:in vltima vice vna
corrigia ſubtracta.vel in vnaquaqꝫ percuſſiōe
vna minus.¶ Lyra.Deute.25.cōmittit̄ iudici
bus/ꝙ pro minoribus culpis:pro quibꝰ mors
non eſt inferenda:imponant plagas ꝛ verbera:
ita tn̄ ꝙ quadragenarium numerum ictuū nō
excedant.Sapientes vero iudeoꝝ ad pretendē
dum pietatē ordinauerūt/ꝙ de illo numero ali
quid dimitteretur plus vel minꝰ:put rationa=
biliter videretur ratione delicti vel conditionis
verberādi:ꝛ ſic de aliȷ̄s circūſtantiȷ̄s.ꝛ q̄ Pau=
lus erat oīs odioſus ſubtrahebant de dicto nu=
mero minus q̄ð poterant.ſ.vnum ictū.✱ Ter
virgis ceſus ſum.] Actu.16.✱ Semel lapida=
tus ſum.] In ciuitate Lycaonia.Actuꝫ.14.
✱ Ter naufragiū feci.] Ideſt paſſus fui.De ſe
mel habetur Actu.27.De aliȷ̄s tenendū eſt:q̄
non oīa Pauli pericula ſcripta ſunt.☞ Re=
liqua quere ibi.

PRefatio Lyre.ꝛc.] ☞ Quere annota ¶20. Lyra. ſup epi. cano.
mēto.5.ſexte partis.ſer.Aploꝝ.fo.87.
col.2.tertiȷ̄ tomi.

Cōmemorationis Pauli.

Ex quinta parte Biblie.

ECce nos reliquimus oīa.] ☞ Quere ¶1. Math.
an.1.quīte ꝑtis.ſer.vnius abbatis.infra
in cōi ſctōꝝ.fo.24.co.1.

Martialis epiſcopi.

Ex quinta parte Biblie.

SInt lumbi veſtri.ꝛc] ☞ Quere an.6. ¶1. Lu. 11.
quinte partis.ſer.vnius cōfeſſoris pontifi
cis.in cōi ſctōꝝ.folio.21.co.4.Et annota.1.B.
quinte partis.ſermonis reuelatiōis ſancti Mi
chaelis:infra in hoc tomo.fo.19.co.2.

Julij feſta.

Uiſitationis Marie virgi.

Sermonis an.Ex ſecunda ꝑte Biblie.

Sermonis annotamēta. Ex quarta parte Bib.

C1. Ecc.2. Factum est autem. ⁊c.] Lyra. Hic describitur legatio Necc mie. vbi primo describit̄ auctoritas: quā meruit. Secundo facultas: quam obtinuit. Tertio sagacitas: qua negocium suū secrete tenuit. quarto voluntas: quā aperuit. ☞ Quere ibi diffuse. Et applica hec ad virginem. sub the. Non indicaui cuiq̄ȝ quid de⁹ dedisset in corde meo: vt facerem in Hierusalē.

C2. Iudi.10 Post Abimelech. ⁊c.] Glo. Augu. ☞ Quer̄ an.3. secunde partis. sermo. Incarnationis. fol.4. col.2.

Ex tertia parte Biblie.

C1. Prefatio Lyre super ps Prefatio Lyre in postillam sup psalterium. Quattuor hic sunt videnda. Primum est de quibus sit reuelatio prophetica. Secundū de gradibus ꝓphetie. Tertium de vario tactu spūssancti circa mentem prophete. Quarto de comparatione Dauid ad alios ꝓphetas. ☞ Primū: secundū: ⁊ tertiū pretermittim⁹: q2 ad aliud ꝓpositum faciūt.) Circa tertiū vero sciendum/ ꝙ spiritussanctus aliqñ tāgit mētem ꝓphete de p̄senti tantū/ ⁊ nō de futuro: nec de preterito. Sicut Actu.10.c. de nuncijs Cornelij dixit spūssanct⁹ Petro. Ecce viri tres querunt te. Et sic tunc facta est ei reuelatio de p̄senti: non tamen de preterita visione Cornelij: qua vidit angelum sibi dicentē: mitte viros in Joppen/ ⁊ accersi Simonē. ⁊c. quā visionem postea Petrus cognouit per reuelationem Cornelij: sicut ibidem habetur. Similiter nec de descensu spūssancti futuro super Corneliū ⁊ amicos ei⁹/ verbum Petri audituros: propter quod Petr⁹ hoc videns fuit valde admiratus: quod nō fuisset si precognouisset. Aliqñ vero spūssanct⁹ tangit mētē ꝓphete tm̄ de preterito: sicut Moysi facta fuit reuelatio creationis mundi/ cum dixit. In principio creauit. ⁊c. Aliqñ vero tangit tantum de futuro: sicut Geñ.27.d. Isaac benedicens filio suo Jacob cognouit ea: que circa euȝ erant futura: tamen ipsum presentem nō cognouit: q2 credebat ipsum esse Esau. Nec cōsilium Rebecce preteritum: quod dederat Jacob ꝓ petitione benedictionis paterne. Aliquādo autez tangit de p̄senti ⁊ futuro simul. Sicut Geñ.48 b. Jacob qui pre senectute videre non poterat: Manassen ⁊ Effraim presentes per spiritum ꝓpheticum cognouit: propter qd̄ cancellatis manibus dextram super iunioreȝ posuit: ⁊ qd̄ esset futurum vtriq̄ȝ fratri predixit. Aliqñ vero tāgit de presenti preterito ⁊ futuro. Sicut Lu.1.d. dicitur/ ꝙ Elisabeth ad salutationem Marie repleta est spūsancto: ⁊ exclamauit voce magna ⁊ dixit. Benedicta tu inter mulieres: ⁊ benedict⁹ fructus ventris tui. Ex quo patet/ ꝙ cognouit per spiritum eā habere in vtero presentialiter dī filium. Sequitur ibidem. Et beata que credidisti. s. angelo nūcianti tibi cōceptionem xp̄i. Ex quo patet/ ꝙ fuit illustrata de modo conceptionis preterito. Similiter fuit tacta de futuro. vnde subditur. Perficientur ea que dicta sunt tibi a dño. Spiritus enim sanctus operatur in mentibus hominū prout vult: ⁊ ideo nō solū modis p̄dictis: sȝ etiā alijs pōt eas tangere: tm̄ ille tact⁹: qui est de presenti preterito ⁊ futuro/ est pfectior q̄ȝ ille: qui est de duobus tātum: ⁊ ille qui est de duobus/ q̄ȝ de vno solo: ⁊ inter illos qui sunt de vno solo: ille qui est de futuris contingentibus videt̄ perfectior: q2 futura sunt magis remota a cognitione nostra q̄ȝ presentia vel preterita: que possunt etiam via naturali cognosci: licet nō illo modo/ quo spiritu prophetico cognoscūtur. ☞ Reliqua quere ibi diffuse: ⁊ etiā hic annotamento.5. prime partis. Sermo. Johānis baptiste. folio.21. co.3.

A

B

Ex quarta parte Biblie.

Super montem. ⁊c.] Additio.1. Licet expositio postillatoris in hoc loco sit satis consona littere ⁊ veritati s̄m translationem nostrā: s̄m tamē veritatem hebraicā magis proprie sunt referenda ad beatā virginem ⁊ sanctā Elisabeth: s̄m ea/ que traduntur de eis Luce.1. Ut sit sensus ꝙ Esaias tanq̄ȝ euangelicus ꝓpheta in persona dñi dicit beate virgini. Super montem excelsum ascende tu: qui euangelizas Siō: scȝ beata virgo: quod impletum est quando cōcepto filio dei in vtero virginali/ Maria exurgens perrexit in montana. Ubi manifeste pateȝ ꝙ ascendit in mōtem excelsum. Nā Judea/ vbi Zacharias manebat: erat altior Galilea: a q̄ recessit Maria. Christus enim de Galilea in Hierusalem pergens/ dicebat. Ecce ascendim⁹ Hierosolymā. Et q2 de Galilea in Hierl'm beata virgo non per planā viam: sed per mōtana iuit: idō proprie ei dicit̄. Super montem excelsum ascende. Et q2 in salutatione ad Elisabeth nō solum mater: sed etiā infans in vtero eius xp̄m instinctu spiritussancti cognouit: q2 vt dicit̄ Luce.1.d Factum est auteȝ/ vt audiuit salutationē Marie Elisabeth: exultauit infans cuȝ gaudio. In quo designatur gaudium de presentia dñi: ideo de beata virgine in ipsa sancta salutatiōe ꝓprie C1. Esai.40

intelligitur. Qui euangelizas Sion. s. que nūcias bona sanctis animabus. s. Elisabeth ⁊ Johanni. Consequenter ꝓpheta in persona dñi alloquitur ipsam Elisabeth/dicens. Exalta vocē tuam/qui euāgelizas Hierusalē. qđ impletum est qñ Elisabeth exclamauit voce magna euangelizando ipsi Hierusalem: videlicet beate virgini/dicēdo illđ Luc. 1. Btā que credidisti: qm̄ perficientur in te: que dicta sunt tibi a dño. Cōsequēter ꝓpheta in persona dñi alloquitur virginem/dicens. Exalta/noli timere. In quo innuit canticum eius altiori voce formanduz/ ꝙ cum primo solum salutando euangelizauit. q. d. non solum loquere voce submissa: prout sufficit ad cognate sue salutationē. Sed etiā exalta vocem. s. prout requirit ad modū cātici: per qđ canticum ciuitatibus Jude. i. ecclesijs presentibus ⁊ futuris annuncies presentiaz filij dei in te incarnati: et hoc est quod dicit. Dic ciuitatibꝰ Jude. Ecce deus vester. quod continue implet in ecclesia. Cum per canticuz predictū solēniter memoratur seu annunciatur aduentus dñi in eadem virgine. Interposuit tñ ibi ꝓpheta. Noli timere. Qz virginalis pudicitia pauida est ⁊ timida. Unde angelꝰ ei dixit. Ne timeas Maria. Et etiam vt innueret/ ꝙ tanta erat humilitas virginis/ ꝙ non presumebat canticum publice cantandum formare/nisi spūsancti instinctus eam tangeret seu moueret. De quibusdaz autem in cantico virginis contentis quedā innuendo ꝓpheta hic ponit. vt cū dicit. Ecce dñs in fortitudine veniet: ⁊ brachiū eius dominabitur. Que quidem verba videntur correspōdere huic quod dicitur in cantico. Fecit potentiā in brachio suo. Utrobiqꝫ enim datur intelligi/ ꝙ incarnatio filij dei pertinet ad infinitatem diuine potentie. Et sequitur. Ecce merces eius cum eo. In propheticis enim locutionibus ꝓmittebatur incarnatio filij dei quasi merces a deo dāda in futurū. Sicut Gen̄. 22. d. Abrahe dictum fuit. Benedicentur in semine tuo omnes gētes: sed in predicto cātico hec merces: vt iā data/ annunciatur. vnde dicit. Suscepit israel puerum suum. Cui correspondent verba prophete dicentis. Ecce merces eiꝰ cū eo. Et qz vt dicit Grego. In benedictione cerei. Nihil nobis nasci profuit: nisi redimi profuisset. Ideo subdit. Et opꝰ illius coram illo. s. opus redemptionis: quod maxime pertinet ad diuinā misericordiā: que inter opera diuina preeminet. vnde ps̄. 144. b. Miserationes eius super oīa opera eius. Et ideo in cantico/ cum dixisset. suscepit israel puerum suum. Subdit. Recordatus misericordie sue. Sequitur. Sicut pastor gregeꝫ suū pascet. In quo innuit propheta/ ꝙ xp̄s se haberet vt pastor ad gregem suū: nō vt ad gregem alienū/sicut mercenarius: cui nō est cura de ouibus. Joh. 10. b. Quod correspondet huic: quod in cantico dicitur. Sicut locutus est ad patres. ⁊c. Ad patres enim semper se habuit deus: vt pastor cum proprio grege. vnde ps̄. 94. b. Nos autem populꝰ eius. ⁊c. ☞ Reliqua quere ibi.

Ex quinta parte Biblie.

IOseph autem vir eius. ⁊c.] Lyra. ☞ Ci. Vigili
Quere an. 1. E. quinte partis. ser. vigilie natiuitatis xp̄i. fol. 18. co. 4.

EXurgens Maria. ⁊c.] vsqꝫ. * Et reuersa Ci. Zach.
est in domū suā.] ☞ Quere expositionem litere Annota. 1. quinte ꝑtis. ser. Ferie. 6. quattuor tēporum Dñice. 3. Aduentus. ꝑ totū. fol. 14. co. 1. ⁊c.) Lyra. Mora. Ambro. Quo iā deo plena nisi ad montana conscenderet cum festinatione? ¶ Ambrosius. Discite virgines non circūcursitare per alienas edes: nō demorari in plateis: nō aliquos in publico immiscere sermones. Ecce Maria in domo sera/ festinat i publico. * Et intrauit i domū Zacharie. ⁊c.] Amb. Discite vos sancte mulieres sedulitatem: quaz debeatis pregnantibꝰ exhibere cognatis. Maria: que ante in intimis penetralibus versabat: non eam a publico virginitatis pudor: nō a studio asperitas montiū: non ab officio prolixitas itineris retardauit. Discite etiam virgines humilitatē Marie. Uenit propiqua ad proximā: iunior ad seniorem: nec solū venit: sed etiā prior salutauit. Decet enim vt quāto castior virgo: tāto sit humilior/nouerit deferre senioribꝰ: sit magistra humilitatis: in qua est professio castitatis: quia superior venit ad inferiorē: vt inferior adiuuetur. Maria ad Elisabeth: Christus ad Johannē. * Et repleta est spūsancto. ⁊c] Scilꝫ audita salutatione Marie: quia quecūqꝫ ipsa respicit oculo clementie vel affatur: recipit a deo donū gratie: ⁊ in laudeꝫ prorūpit Marie. Ideo subdit. ⁊c. * Et exclamauit voce magna. ⁊c.] Origen̄. Si autem dñs nec augmentū: nec detrimentum recipere potest: quid est qđ Maria loquit. * Magnificat aīa mea? ⁊c.] Sed si cōsiderem dñm saluatorē imaginē esse inuisibilis dei: ⁊ animā meā factam ad eius imaginem: vt sit imago imaginis: tunc videbo qm̄ in exēplo eoꝝ: qui solent imagines pingere: qñ magnifica vero animā meā opere: cogitatione: sermone: tūc imago dei grandis efficitur: ⁊ ipse dominꝰ/ cuius imago est in anima mea: magnificatur. * Et exultauit spiritus. ⁊c.] Theophilꝰ. Ille autem deū magnificat: qui digne sequit xp̄m: ⁊ dum xp̄ianus vocatur/ xp̄i non minuit digni

tatem. magna ⁊ celestia operādo: et tunc spirit⁹ eius.i.spūale charisma exultabit/ et non mortificabitur. ✱ Quia respexit.⁊c.] Augus. O vera humilitas: que deū hominib⁹ peperit: vitam mortalibus edidit: celos innouauit: mundum purificauit: paradisum aperuit: et hoīm aīas liberauit. Facta est Marie humilitas/scala celestis: per quā deus descendit ad terras. ✱ Qr fecit mihi magna.⁊c.] Chrys. Dicit autē: qui potens est: vt si quis diffidat in cōceptionis negocio: dum virgo manens concepit: retorqueat miraculū ad potentiā operantis. ✱ Et misericordia eius.⁊c.] Beda. A spūalib⁹ se donis ad generalia cōuertēs: totius humani generis statum describit: dicens. Et misericordia eius a ꝓgenie in progenies timētibus eum. Q.d. nō mihi soli fecit magna: sed in omni gente: que timet deum acceptus est illi. ✱ Fecit potentiā in brachio suo.] Origenes. Timentib⁹ autē se fecit potentiā in brachio suo: qr licet infirm⁹ ad deū accesseris: si timueris eum: promissam virtutē consequeris. ✱ Deposuit potentes.⁊c.] Cyrillus. Magna sapiebant demones: gentilium sapientes: pharisei ⁊ scribe iudeoꝝ: hos tamē deposuit: exaltās humiliantes se sub potenti manu eius: dans illis virtutē calcandi super serpētes ⁊ scorpiones oēmq3 potestatē inimici. ✱ Esuriētes impleuit bonis.] Glo. Qui eterna toto studio quasi esurientes desiderant/ saturabuntur: cum xp̄s apparuerit in gloria: sed qui terrenis gaudēt/ in fine totius beatitudinis inanes dimittentur. ✱ Suscepit Israel puerum suum.] Beda. Puerū suū obedientē scilicet et humilē: nam qui cōtēnit humiliari/ nō poterit saluari. ✱ Sicut locutus est.⁊c.] Beda. Semini eius dicit non tam carne progenitis: q̄ fidei eius vestigia secutis: quibus aduētus saluatoris in secula est promissus. ✱ Mansit aūt Maria.⁊c.] Moraliter autē Maria dici potest: quelibet ꝑsona sibi deuota: sicut ⁊ diligens deum deus dicitur fm Augu. dicit enim sic. Si terrā diligis: terra es. si aurum diligis: aurum es. ⁊ si diligis deum: deus es. s. per charitatis vnionē. Hec igitur Maria exurgēs ascēdit in montana. Exurgit/ accidie teporem excutiēdo. Ascendit in mōtana/ diuina meditādo. In ciuitatem Iudee/ confessionem diuine laudis exercendo. Intrat domum Zacharie/ ecclesiam deuote frequentando. Et salutat Elisabeth.i. Mariā ad quā habet specialem deuotionem. Elisabeth em interpretatur dei absconsio: et hoc cōpetit Marie: in qua deus nouem mensibus fuit abscondit⁹. Esa.45.c. Vere tu es deus absconditus saluator israel. Et ab Elisabeth.i. Maria resalutat: qr sui memor nequaq3 immemor existit. Et manet cum tali persona sibi deuota trib⁹ mensib⁹: idest tribus tēporibus. s. iuuentute: senectute: et medio tempore. ☞ Reliqua quere in predicto an. fo. quo supra.

Concepit Elisabeth vxor eius: ⁊ occultabat se mensibus quinq3/ dicens. Qr sic fecit mihi dominus in diebus quibus respexit auferre opprobrium meū inter hoīes.] Lyra. Duplici de causa Elisabeth occultabat se. Una: qr licet de concepta prole gauderet: tamē verecundabatur aliquantulū: eo q̄ iā transierat temp⁹ vacandi amplexibus causa prolis generande. Sicut Sara dixit Gen.18.b. Postq̄ cōsenui/ ⁊ dn̄s meus vetulus est: voluptati operam dabo? Q.d. nō decet. Alia causa est: qr magis voluit certificari de euentu rei: antequam propalaret. ☞ Reliqua immediate sequentia quere an.1. quinte partis. ser. Ferie.4. quattuor tēporū. Dn̄ice.3. Aduentus. ꝑ totū. fo.12.co.1. C3 Luce.1.

Processi ⁊ martiniani martyrum. Ex quinta parte Biblie.

Cum audieritis prelia.⁊c.] ☞ Quere an.8. quinte partis. ser. plurimoꝝ martyrum. in cōi sanctoꝝ. fo.18.co.2. C1. Lu.21.

Translatiōis scti Martini

Ex quinta parte Biblie.

Homo quidā peregre.⁊c.] ☞ Quere an.1. quinte partis. ser. vnius confessoris pontificis. in cōi sctōꝝ. fo.19.co.1. Et an.1. quinte partis. ser. reuelationis Michaelis. s. de vera humilitate: ⁊c. que exaltat. ⁊c. fo.19.co.1. C1. Mat.25.

Octa. aplōꝝ Petri ⁊ Pauli. Ser. an. Ex quinta parte Biblie.

Iussit dn̄s Jesus discipulos suos ascēdere.⁊c.] ☞ Quere an.1. per totū. quinte partis. sermo. octauarū apostolorum. in cōi sanctoꝝ. fol.5.co.1. C1. Mat.12.

Septem fratrum martyrū

Ex quinta parte Biblie.

Loquēte Jesu ad turbas: ecce mater.⁊c.] vsq3. ✱ Soror ⁊ mater est.] Quere an.1. D. quinte ptis. ser. Ferie.4. dn̄ice.1. quadragesime. fol.100.co.1. Et de his martyribus an.2. tertie partis. sermo. Pugne. fol.170.co.3. C1. Luce.11

Translatiōis Bn̄dicti abbatis. Sermonis an. Ex quinta parte Biblie.

C1. Luce. 11 Nemo accendit lucernã.&c.] ☞ Quere an.5.quinte partis.sermonis vnius cõfessoris põtificis: in cõi sctõꝝ.fo.21.co.2.Et annotatã.1.quinte partis. sermo. Michaelis.s.de vera humilitate. &c. fol.19.co.1.

Margarite virginis.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mat.13. Simile est regnum celorum thesauro.&c.] ☞ Quere annota.1.quinte partis. sermonis vnius virginis. infra in cõmuni sanctorum.folio.25.co.3.

Triumphi sancte Crucis.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Lu.21. Attendite a fermẽto.&c.] ☞ Quere annota.7.quinte ptis.ser. plurimoꝝ martyrum.infra in cõi sctõꝝ.fol.17.co.3.

Juste et Rufine virginum.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mat.13. Simile est regnum celoꝝ decez.&c.] ☞ Quere an.1.quinte ptis.ser. plurimaruz virginũ.in cõi sctõꝝ.fol.26.co.3.

Marine virginis.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mat.13. Simile est regnum celorum thesauro.&c.] ☞ Quere annota.1.quinte partis.sermonis vnius virginis. infra in cõmuni sanctorum.folio.25.co.3.

Praxedis virginis.

Ex quinta pte.

C1. Mat.13. Simile est regnum celoꝝ thes.&c.] ☞ Quere an.1.quinte ptis.ser.vni⁹ virgis. in cõi sctõꝝ.fol.25.co.3.

Victoris & sociorum eius.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Lu.21. Cum audieritis prelia.&c.] ☞ Quere an.8.quinte par.ser. plurimoꝝ martyrũ. in cõi sctõꝝ.folio.18.col.2.

Marie magdalene.

Ser.an.Ex prima parte Biblie.

C1. Deu.21. Si captiuos duxeris.&c.] Lyra. Moralit. ☞ Quere an.41.et.57.prime partis. ser. Peccatorum.fo.194.co.2.et fol.195.co.2.

Ex secunda parte Biblie.

C1. 4.Re.7 Quattuor viri leprosi erãt in-
xta introituz porte.&c.] Glo.
Raba. Leprosi sunt qui vari
is vitijs dediti: vel erroribus
impliciti feditatez ex interna
peste educentes ostendunt in
cute. Hos dñs sepe conuertẽs
ad fidem: & mundans a vitijs vere salutis nun
cios efficit. vnde Mattheus ex publicano apo-
stolus. Apparuit quoq3 post resurrectionẽ pri-
mo Marie magdalene: de qua eiecerat septem
demonia (vt dicit Mar.16.b.) Illa vadens nũ
ciauit his: qui cum eo fuerant lugentibus.
☞ Reliq̃ quere ibi: et applica ad Magdale
nã. Quere sm alium sensum annota.47.secũ
de partis.ser. Prelatoꝝ.fol.105.co.1.

Ex tertia parte Biblie.

C1. ps.115 Sicut torrens in austro. &c.] Augu. Glo. ☞ Quere an.17.tertie partis.ser. Penitẽtie.fol.220.col.3.

C2. Job.5 Non audierunt.&c.] Glo. &c. ☞ Quere an.17.tertie ptis.ser. Oim sanctorum. infra in hoc tomo.fo.63.co.3

C3. ps.100 Superbo oculo.&c.] Glo. Augusti. ☞ Quere an.56. tertie ptis.ser. Generalis. fol.283.col.3. Et applica: q2 cor humile Magdalene habuit suas epulas: ex quibus christus pastus est. &c.

C4 puer.31 Mulierem fortem. &c] ☞ Quere ibi per totum capi. quia littera huius capi. cãtatur in ep'la hodierne festiuitatis: ego aũt breuitatis causa nolui eã inserere.

Ex quarta parte Biblie.

C1. Thre.3. Diuisiones aquarũ.&c.] Glo. ☞ Quere annota.10.quarte partis. ser. Penitentie.fo.222.co.2.

Ex quinta parte biblie.

C1. Mar.16 Apparuit primo Marie magdalene.&c.] Glo. ☞ Quere annotatã.1.A.quinte partis.sermonis Ferie.4. Dñice.3.post octauas Pasche.fol.232.co.2.

C2. Luce.7 Rogabat dñm Jesum quidaz phariseus. &c.] ☞ Quere annota.1. quinte partis.sermonis Ferie.6.quattuor tempoꝝ. mẽsis Septẽbris.fol.304.co.4.

C3. Luce.8 Maria que vocat Magdalene.] Glo. Lũ Maria iter faceret cuz dño: & ei ministrare cõmemoratur: celebri eã vocabulo Magdalenã vocat. Ubi eandem peccatricẽ describit: reuerenter eam generali nomine mulierem dicit:

ne nomen tante fame/quod hodie veneramur: prisci erroris nota fuscaret. Maria: amarũ ma re: propter insituz penitẽtie rugitũ: quo ipsa/vel nos singula mala deflemus. Magdalene. i. tur rensis: a Magdalo. i. turri. de qua dicit ps. 60. a. Tu es spes mea turris fortitudinis a facie ini mici. ☞ Reliqua quere ibi: et in Lyra.

C.4. Luce.10 Et respondens/dixit illi dñs. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere an. 1. fere per totũ: maxime lra. E. F. quinte partis. sermonis Assumptiõis virginis. fol. 41. co. 1.

C.5. Luce.15 Omnia mea tua sunt.] Lyra. ☞ Quere an. 1. fere p totũ: et maxime lra. E. quinte partis. sermonis Sabbati dominice. 2. quadragesime. folio. 115. col. 4. primi Tomi.

B *Erant autem appropinquantes. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere Annota. 1. A. quinte ptis. sermo. Dñice. 3. post octa. corpo. xpi. fol. 267. col. 3. ꝛc. Et applica ad Magdalenã.

C.6. Joh.12. Ante sex dies pasche. ꝛc.] ☞ Quere an nota. 1. A. ꝛc. quinte ptis. ser. Ferie. 2. Do minice Ramoꝝ. fol. 180. co. 1.

Apollinaris epi et marty.

Ex quinta parte Biblie.

C.1. Mat.16 Si quis vult venire. ꝛc.] ☞ Quere an nota. 3. quinte ptis. ser. vnius martyris. infra in cõi sctõꝝ. fol. 8. col. 2.

Christine virginis.

Ex quinta parte Biblie.

C.1. Mat.13. Simile est regnum celorum thesauro. ꝛc.] ☞ Quere annota. 1. quinte partis. ser monis vnius virginis. infra in cõmuni sancto rum. folio. 25. co. 3.

Vigilie Jacobi apostoli.

Ser. anno. Ex quinta parte Biblie.

C.1. Joh.15. Hoc est preceptũ meum. ꝛc.] ☞ Quere an. 2. quinte partis. sermonis vigiliaꝝ apostoloꝝ. in cõi sctõꝝ. fol. 2. co. 4.

Diei Jacobi apostoli.

Ex tertia parte Biblie

C.1. Eccl.13. Inter medium. ꝛc. De fructu. ꝛc.] Glo. ☞ Quere an. 26. A. B. tertie par. ser. Prelatoꝝ. fo. 113. col. 3.

C.2. Rom.13. Hora est iam nos de somno surgere.] Glo. Augu. Si surgis antequã lux surgat. Lux est xps: post quẽ surgendũ est: nõ ante: vilet fa cit qui se ei preponit: volens hic esse altus/vbi il le humilis fuit: vt et filij Zebedei. Sed resurre ctio. i. exaltatio sequit sessionẽ. i. humiliationẽ: vt lux nostra xps post mortem surrexit altus. ☞ Reliq̃ quere in q̃nquagena Augustini.

Ex quinta parte Biblie.

C.1. mat.10. Jacob⁹ Zebedei.] Lyra. Scʒ fili⁹. Et iste dicit Jacob⁹ ma ior respectu alterius Jacobi/ triplici ratione. Scʒ ratione vocationis: qꝛ prior vocatus a xpo. Secundo ratione fami liaritatis: qꝛ xps ipsum ad se creta sua admittebat. vt patet in transfiguratio ne. Mat. 17. Et in suscitatione puelle. Marci. 5. Tertio ratione passionis: qꝛ prim⁹ inter apo stolos est ad dei gloriam translatus per marty rium: vt habetur Actu. 12. ☞ Quere de hoc an. 1. A. ꝛc. quinte ptis. ser. Sabbati. Dñice. 1. quadragesime. fo. 104. co. 1. ꝛc. Et an. 2. A. ꝛc. quinte p. ser. Aploꝝ. fol. 84. co. 3. tertij tomi.

C.2. Mat.20. Accessit ad Jesum. ꝛc.] vsq; *Paratũ est a prẽ meo.] ☞ Quere an. 1. D. ꝛc. quin te p. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. q̃drag. fo. 109. co. 2.

Ex sexta parte Biblie.

C.1. 1.coꝛ.15 Visus est Jacobo. ꝛc.] Lyra. Dicũt aliq̃. q̃ ista apparitio fuit in die re surrectiõis. Vouerat enĩ Jacobus se non comesturũ panẽ donec vide ret xpm resurrexisse. Alij dicunt/q̃ Jacob⁹ post apparitiões alias habuit specialeʒ apparitionẽ: ppter specialẽ deuotionem et simi litudinem ad xpm.

C.2. Actu.12 Misit Herodes rex. ꝛc.] ☞ Quere an. 1. sexte. p. sermo. apostoloꝝ Petri et Pauli. Folio. 30. Col. 2.

Christophori et Cucufati

martyrũ. Ex quinta parte Biblie.

C.1. Luce.21. Cum audieritis prelia. ꝛc.] ☞ Quere an. 8. quinte partis. ser. plurimoꝝ marty rum. in cõi sanctoꝝ. fo. 18. co. 2.

Anne matris Marie.

Ser. an. Ex prima parte Biblie.

C.1. Nu.16. Operuit nubes. ꝛc.] Glo. Orige. ꝛc. ☞ Quere an. 45. pme p. ser. Ge neral. fo. 252. co. 3. Et applica ad tri bulationẽ Anne: et opprobriũ sterili tatis suc. ꝛc. sub the. In tribulatio ne mea inuocaui dñʒ. ꝛc. ps. 17. vl. Tribulatio nẽ et dolorẽ inueni: et nomẽ dñi inuocaui. ps. 114.

Ex quarta parte Biblie.

Ex quarta parte Biblie.

C1. Dani.3. Et ambulabāt in medio flāme. ꝛc.] Lyra. Hic ponit liberatio puerorū: vbi tria notant: que solent accidere in tribulatione iustoꝝ. s. cōmendatio superne equitatis: condescensio diuine bonitatis ꝛ collaudatio diuine maiestatis. ☞ de quib⁹ vide tu ibi diffuse: et applica ad tribulationē Anne ob suā sterilitatē. ꝛc. prout in ei⁹ historia. C Brito in expositiōe. 2. plogi Hiero. super Jonā ppe finem dicit: ꝙ Sephorim fuit oppidū vn̄ fuit oriūda Anna mater btē virginis.

Ex quinta parte biblie.

C1. mat. 13. Simile est regnum celoꝝ thes. ꝛc.] ☞ Quere an. 1. quinte ptis. ser. vni⁹ virgis. in cōi sctōꝝ. fol. 25. co. 3.

C2. Lu. 2. Et erat Anna. ꝛc.] ☞ Quere anno. 1. B. ꝛc. quinte ptis. ser. Dn̄ice infra oc. Natalis dn̄i. folio. 37. co. 3. ꝛc. Et applica: ꝙ Anna mater virginis supgressa est alias sui noīs.

Ex sexta parte Biblie.

C1. 1. coꝛ. 7. De quibus. ꝛc.] Glo. ☞ Quere an. 2. sexte partis. ser. Dn̄ice. 1. post oc. Epiphanie. fol. 56. co. 4.

C2. Gala. 1. Iacobum fratrem. ꝛc.] Glo. ☞ Quere an. 1. sexte ptis. ser. aploꝝ Philippi ꝛ Jacobi. fo. 18. co. 3. Et an. 4. sexte partis. ser. Marie generalis. folio. 76. col. 1.

Pantaleonis martyris.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mat. 16 Si quis vult. ꝛc.] ☞ Quere an. 3. quinte partis. ser. vnius martyris. in cōi sctōꝝ fo. 8. co. 2. Et in annotamentis ser. Martyrū: per applicationē. fol. 89. co. 1. tertij tomi.

Nazarij et Celsi martyrū.

Ex quinta parte Biblie.

C1 Luce. 21. Cum audieritis prelia. ꝛc.] ☞ Quere an. 8. quinte par. ser. plurimoꝝ martyrū. in cōi sctōꝝ. folio. 18. col. 2.

Marthe hospite xp̄i.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Luce. 10 Intrauit Jesus. ꝛc.] ☞ Quere an. 1. quinte p. ser. Assumptiōis Ṽginis. fo. 40.

Felicis simplicis ꝛ beatricis martyꝝ.

Ex quinta pte biblie.

C1. Luc. 21. Cum audieritis prelia. ꝛc.] ☞ Quere an. 8. quinte partis. ser. plurimoꝝ martyrum. in cōi sanctoꝝ. fo. 18. co. 2.

Abdon et Sennē marty.

C1. Lu. 21. * Cum audierit⁊ prelia. ꝛc.] ☞ Quere. ꝛc.

Germani episcopi.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Lu. 12. Sint lumbi vestri. ꝛc.] ☞ Quere an. 6. quinte ptis. ser. vni⁹ confessoris pōtificis. in cōi sctōꝝ. fol. 21. co. 4.

Augusti festa.

Vincule Petri apostoli.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mat. 14 Iussit dn̄s Jesus discipulos suos ascēdere. ꝛc.] ☞ Quere an. 1. per totuz. quinte partis. sermo. octauaruz apostolorum. in cōi sanctoꝝ. fo. 5. co. 1. Et de hoc an. 16. prime p. ser. Gn̄alis. fo. 249. co. 3. Et vide aliqua de alijs festis Petri apostoli.

Felicis martyris.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Mat. 16 * Si quis vult. ꝛc.] ☞ Quere. ꝛc. vt supra.

Stephani pape ꝛ martyris

Ex quinta pte.

C1. Mat. 25 Homo quidā peregre. ꝛc.] ☞ Quere an. 1. quinte partis. ser. vnius confessoris pontificis. in cōi sctōꝝ. fo. 19. col. 1.

Inuētiōis scti stephani.

☞ Quere anno. 1. quinte partis. ser. natalis eiusdem. fol. 27. co. 4. primi tomi.

Petri episcopi Exomen̄.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Luc. 12 Sint lumbi vestri. ꝛc.] ☞ Quere anno sta. 6. quinte partis. ser. vnius cōfessoris. pontificis. in cōi sctōꝝ. fol. 21. co. 4.

Marie niuium.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Luc. 11 Loquente Jesu. ꝛc.] ☞ Quere Anno tamē. 1. E. quinte partis ser. Dn̄ice. tertie quadragesime. Folio. 121. col. 3. primi Tomi. Et applica ad hec aliqua de annotamentis ser. Marie Gn̄alis: incipien̄. fo. 72.

Dominici ordi. pdicatoꝝ.

Ex quinta parte Biblie.

Ca. Mat. 5. Vos estis sal terre. ꝛc.] ☞ Quere an. 1. quinte partis. ser. vnius doctoris. in cōi sanctoꝝ. fol. 22. col. 1.

Transfiguratiōis dñi.

Ca. Exo. 34. Sermonis an. Ex prima parte Biblie.

Videns aūt Aaron ꝛ filij Israel cornutā Moysi faciez. ꝛc.] Glo. Orige. ☞ Quere an nota. 92. prime partis. ser. Generalis. fol. 256. co. 3. Sequit immediate.) ¶ Orige. Illud quoqꝫ intuere/ ꝙ in lege vultus Moysi glorificatur: licet velamine contegatur. Manꝰ intra sinū missa leprosa facta est. In quo mihi videt forma totiꝰ legꝭ plenissime designari. In vultu. n. sermo legis: in manu opa significant. qꝛ ergo ex opibꝰ legis ꝛ nullus erat iustificandus: nec aliquē ad perfectū poterat ducere lex. Manus leprosa fit: ꝛ in sinū recōdit: tanqꝫ nihil pfecti operꝭ habitura. Facies ḡ glorificat: sed velamē tegit: qꝛ sermo eius habet sciētie gloriā: sed occultā. Vñ ps. 50. b. Incerta ꝛ occulta sapiētie tue manifestasti mihi. Facies ḡ Moysi habet gloriā: manus ꝯtumeliā. Deniqꝫ soluere iubet calciamētū suū: sic nulla gloria erat in pedibꝰ eius: licꝫ hoc fieret nō sine mysterio. Nouissima enim pars hominis pedes sunt. Ostendebatur ergo/ ꝙ nouissimis tēporibus solueret calciamentū suū Moyses: vt aliꝰ acciperet spōsam/ ꝛ illa vocaretur domus discalciati/ vsqꝫ in presens. Nihil ḡ in lege gloriosuꝫ habet Moyses nisi solam faciem. In euangelio autem totꝰ glorificatur. Unde Matth. 17. a. Apparuerūt Moyses et Helias in gloria loquentes cum Iesu. Hic non dicitur quia vultus eius glorificatus est: sed quia totꝰ apparuit in gloria loquēs cum Iesu: vbi completur quod ei promissuꝫ est in mōte Sina. Exodi. 33. d. Posteriora mea videbis. Vidit enim que in posterioribus dicbꝰ facta sunt/ et gauisus est: quia non solum vultu glorificatus de mōte descendit: sed totus glorificatus ascendit ex monte: et cum (de quo dixerat. Deute. 18. c. Prophetam suscitabit vobis deus vester ex fratribꝰ vestris sicut me. ꝛc.) Nūc adesse cernebat et fidem facere sermonibꝰ suis. Et ne cunctaretur in aliquo: audit patreꝫ dicentem. Matthei. 3. c. Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui/ ipsum audite. Moyses dixit. Illum audietis. Pater dixit. Ipsum audite: presentē ostēdit. Gaudet etiam Moyses/ qꝛ ꝛ ipse nunc quodāmodo velamen deponit conuersus ad dñm/ cum euidenter que predixit implentur. Vel cum tempus aduenit/ vt per spiritū/ que obtexerat reuelentur. Sed videamus quid dicat Apls. 2. Coꝝ. 3. d. Dñs autem spiritus est: vbi aūt spiritꝰ dñi/ ibi libertas. Puto ꝙ verbum dei pro eo ꝙ auditoribus interest: nūc via: nūc veritas: nūc vita: nunc resurrectio nominat: nūc etiā caro: nūc vero spiritꝰ. Quāuis eīn vere ex virgine substātiam carnis acceperit: in qua crucem pertulit: resurrectionē initiauit: dicit tñ Apostolꝰ. 2. Coꝝ. 5. c. Et si cognouimꝰ xp̄m sm carnem: sed nunc iā nō nouimus. Qꝛ ergo nūc sermo eius ad subtiliorē intelligentiā prouocat: ꝛ vult nos nihil carnale in lege sentire: dicit: vt qui vult auferre velamē/ cōuertatur ad dñm: non quasi ad carnem: sed q̄si ad spiritū: vt de carnalibus ad spiritualia veniat/ ꝛ de seruitute ad libertatem. Vbi enim spiritus dñi/ ibi libertas. Alibi autem dicit. Nihil iudicaui me scire inter vos nisi Jesum xp̄m: et hunc crucifixum. 1. Coꝝ. 2. Istis nō dicebat: qꝛ dominus spiritus est ꝛ dei sapientia: qꝛ non poterant agnoscere xp̄m: sm hoc ꝙ sapiētia est: sed sm hoc ꝙ crucifixus est. Illi autem quibus dicebat. Sapientiā loquimur inter perfectos/ nō huius seculi: sed dei sapientiā in mysterio abscōditam: non indigebāt verbo dei/ sm hoc ꝙ verbum caro factum est: sed sm hoc ꝙ sapientia in mysterio abscondita est. His ergo/ qui ad spūalem intelligentiā prouocant dicit. 2. Coꝝ. 3. d. Dñs autem spūs est: vbi aūt spūs domini/ ibi libertas: qꝛ. s. conuersi ad dñm de seruitute seculi liberati/ libertatē sciētie requiramus.

Ex quinta pte biblie.

Assumpsit Jesus. ꝛc.] ☞ Quere an. 1. per totū quinte ptis. ser. Sabbati dñice. 1. quadragesime. fo. 104. co. 1. Et de hac materia qre an. 1. d. p̄ncepar. ser. Pugne. fol. 165. Columna. 4. Ca. Mat. 17

Et post dies sex assumpsit Jesus Petrū et Jacobū ꝛ Johānē: ꝛ ducit illos in montē excelsum seorsum solos.] Ly. Hic ponit incitatio ad martyriū facto. Illud d. n. qd̄ maxime excitat ad tolerātiā martyrij/ est magnitudo p̄mij: q̄ magis mouet visa q̄ꝫ audita: idō xp̄s ondit tribꝰ principalibꝰ suis discipulis gloriā resurrectiōis in trāsfiguratiōe: in q̄ ondit se eis i claritate glorie. Et p̄mo describit ista ostēsio. Scdo ex h̄ mouet questio/ ibi. Et interrogabāt eū. ꝛc. Sētētia istaꝝ partiū ptꝫ ex dictis Mat. 17. ☞ prout inuenies an. 1. p totū. quite p. ser. Sabb. dñice. 1. q̄dragesi. incip. fo. 104. Et an. 1. p totū. quite p. ser. Ferie. 4. dñice. 1. Aduētꝰ. fo. 2.) Exceptis q̄ sequunt. * Et trāsfiguratꝰ ē. ꝛc.] Nō est intelligēdū: ꝙ figura corpoꝝ xp̄i fuerit mutata: sꝫ qꝛ si Ca. Mar. 9. A

gura est in extremitatib⁹ corpoꝝ: ⁊ similit̃ clari
tas glorie: quã tūc in corpore suo habuit/ est in
extremitate corporis: ⁊ ideo vocat̃ transfigura=
tio: ⁊ per talē modū loquendi dicit Apl's Phil'.
3.d. Saluatorē expectamus dn̄m nostrū Jesū
xp̄m: qui reformabit corpus humilitat᷑ nostre
configuratū corpori claritatis sue. ✳ Et venit
vox. ⁊c.] Sicut in baptismo xp̄i auditū est testi
moniū patris de filio eius naturali: sic ⁊ in trāſ=
figuratione. Cui⁹ ratio est: q2 hoies fiūt filij dei
adoptiui per assimilationē ad filiationem natu
ralē ipsius xp̄i: que quidē assimilatio fit dupli
ter. Uno modo in presenti per gratiā. Alio mo=
do in futuro: ⁊ perfectius per gloriā. ſm illud. 1.
Johā. 3. a. Nunc filij dei sumus/ ⁊ nondū appa
ruit quid erimus. Scimus/ qm̄ cū apparuerit
similes ei erimus: qm̄ videbimus eū sicuti est.
In baptismo vero xp̄i data est aquis virtus re=
generandi per gratiā. In transfiguratione vero
ostēsa est claritas glorie in corpore xp̄i. Et q2 in
istis duobus assimilant̃ hoies filio dei natura=
li: ideo cōueniens fuit: vt in baptismo xp̄i ⁊ ei⁹
transfiguratione audiret̃ testimoniū patris de
eius naturali filiatione.

B Moralr ✳ Et post dies sex. ⁊c.] Lyra. Mora. Sex dieb⁹
factus est mūdus. Gen. 1. Propter qđ per sex di
es figurari potest tot⁹ mundi decursus (quo cō=
pleto) xp̄s suos vere discipulos. i. electos ducet i
montē excelsum. i. in celū empyreū gloriosos in
anima ⁊ corpore/ videntes eius gloriā singula
rē. ✳ Et apparuit illis Helias cū Moyse. ⁊c.]
Idest legē ⁊ ꝓphetas cū euangelio cōcordātes.
Qđ aūt Petrus dixit/ faciamus hic tria taber
nacula: nesciuit quid diceret. Nā omnium erit
vna gloria: sicut vnus denari⁹ diurnus: licet in
illa sint diuersi gradus.

C Glosa. ✳ Et post dies sex. ⁊c.] Glo. Hiero. Post cōmi
nationē crucis: resurrectiōis gloria ostendit̃. vñ
sequitur. ✳ Post dies sex assumpsit Jesus Pe
trum ⁊ Jacobū ⁊ Johānem.] Ut nō timerēt op
probria crucis: q̄ oculis suis viderant gloriā fu
ture resurrectiōis. ✳ In montē excelsū.] Bed.
In montē vt oraret. ſm Lucā capi. 9. d. In mō
tem oraturus/ ⁊ sic transfigurandus ascēdit: do
cens eos/ qui fructum resurrectiōis expectant:
qui regem in decore suo videre desiderant: men
tem in excelsis habere: ⁊ cōtinuis precibus incū
bere. Tres solūmodo discipulos secū ducit. Ul'
q2 multi vocati/ pauci vero electi. Uel q2 qui fi
dem sancte trinitatis incorrupta mēte seruaue=
rit: tūc eterna eius visione merebunt̃ letari. ✳
Transfiguratus.] Beda. Nō verā substantiā
carnis amisit: sed gloriā future sue vel nr̄e resur
rectiōis ondit. Talis post iudiciū cūctis appa=
rebit elect᷑. In iudicio in forma serui ⁊ bonis et
malis: vt impij quem spreuere: quē iudei nega
uere: milites quē crucifixere: Pilat⁹ Herodesq̄
quē iudicauere/ nequeant iudicē agnoscere. ✳
Uestimenta ei⁹. ⁊c.] Uestimēta dn̄i sancti. vñ
Gal'. 3. d. Qui in xp̄o baptizati est᷑/ xp̄m indui
stis. Hec in mundo dn̄o manente videbant̃ de=
specta: sed ipso montem petente/ nouo cādore re
fulgent. Q2 nunc q̄dem filij sum⁹ dei: sed nōdū
apparuit/ qđ erimus. Cum ergo apparuerit/ si
miles ei erimus: q2 videbimus eum sicuti est. 1.
Johā. 3. a. vnde subdit̃. Qualia fullo. ⁊c. ✳ Et
apparuit illis. ⁊c.] Moyses sanctus mortuus.
Deut̃. 34. b. Helias viuus in celū raptus: vt dr̄
4. Regū. 2. b. Uisi in maiestate cū dn̄o (vt Lu.
dicit ca. 9.) futurā in illo omniū sanctoꝝ gloriā
significāt: qui tēpore iudicij vel viui in carne re
perient̃ vel mortui. ✳ Helias cū Moyse.] Bed.
Legislator ⁊ eximius ꝓphetaꝝ apparēt: loquū
tur cū dn̄o in carne viuēte/ ostendētes ip̄m esse:
quē lex ⁊ ꝓphete ꝓmiserunt/ nō in infimis: sed
in monte cū illo: q2 qui terrena deside ia mente
transeunt: solui maiestatē scripture sancte: q̄ in
dn̄o impleta est/ ꝯspiciunt. ✳ Rabbi. bonū est
nos hic esse.] Quāuis stupefactus: insitum tñ
affectū sibi indicat: oblitus sanctis regnū ꝓmit
ti: nō in terris/ sed in celis: ⁊ se ⁊ coapl'os morta
li carne indutos immortalis vite statum subire
non posse: ⁊ domū manufactā necessariā nō ce.
Legi quoq̄ ⁊ prophetis ⁊ euangelio tria taber
nacula facere cupit: cū nō possint separari: vnū
habentia tabernaculum. i. ecclesiam dei. ✳ Bo
num est nos hic esse.] Multo ergo melius cho=
ris sctōrum interesse: deitatis perfrui visione: si
sic delectat humanitas xp̄i trāsfigurata: ⁊ duo=
rum societas ad punctū ostensa. ✳ Nubes ob=
umbrās.] Unde q2 quesiuit materiale taberna
culum: nubis accepit vmbraculū: vt discat in re
surrectione non tegmine domoꝝ: sed sp̄ūssancti
sanctos esse ꝓtegēdos. ✳ Hic est fili⁹ me⁹. ⁊c.]
Q. hic vere est ille: quē Moyses iste vobis pro=
misit. Huic auscultate: ⁊ oēs auscultare iubete.
Nota q̄ sicut in baptismo/ sic in mōte mysteriū
trinitatis declarat̃: q2 gloriam eius: quā in ba=
ptismo credentes confitemur: in resurrectiōe vi=
dentes collaudabim⁹. Hic spiritus in nube lu=
cida: illic in columba: q2 quam percipit fidem:
quisquis simplici corde seruat: tunc luce aperte
visionis/ quā crediderat cōtemplabitur: ipsaq̄
illustrabitur gratia: ⁊ in perpetuū protegetur.
✳ Et statim circūspicientes/ neminem ampli⁹
viderunt nisi Jesum tm̄ secum.] Beda. Cum
fieret vox sup filium hominis: inuentus est ipse
solus. Q2 cum manifestauerit seipsum electis/
erit deus omnia in oibus: immo ipse cum suis
vnus per oia xp̄s. i. caput cū corpore splēdebit.

vnde Johã.3.b. Nemo ascendit in celũ nisi qui descẽdit de celo/filius hois qui est in celo. * Et precepit illis.⁊c.] Non vult gloriã regni futuri ⁊ triumphi/quã in mõte ostẽderat publice ꝑdicari:ne ⁊ incredibile esset ꝓ magnitudie: ⁊ post tantã gloriã apud rudes animos:sequens crux scandalum faceret. ☞ Reliq̃ quere ibi:maxime in Additiõe ⁊ Replica.

Cᵹ. Luce 9. Dico autẽ vobis.⁊c.] Lyra. ☞ Quere
A an.4.quinte partis.ser.Martyrũ.fo.89. col.4.tertij tomi. Sequitur postea. * Et facta est dũ oraret/spẽs vultus eius altera.] Ly. Nõ est intelligendũ ꝙ quãtitas vel figura faciei xpi fuerit mutata:sed a gloria anime tunc redũdauit in corpus ipsius claritas:que est proprietas ipsius corporis gloriosi.

B Moralit. * Factũ est aũt post hec verba.⁊c.] Moralit. Per Petrũ in fide feruentissimũ/significatur fidei feruor. Per Jacobũ inter apostolos primo martyrizatũ/constantie vigor. Et per Johãnẽ virginem/munditie decor. Ista tria cõscendere faciunt cum xpo montem contemplationis/et ibi videre speciẽ future beatitudinis: et Moysẽ ⁊ Heliã cũ Jesu loquentes.i.concordiã legis et ꝑphetarꝫ cum euangelio:et audire verbũ illud mentis auditu. Hic est filius meus dilectus.⁊c. et dicere per experientiã dulcedinis diuine. Bonum est nos hic esse.⁊c.

C Glo. * Post dies octo.⁊c.] Glo. Alij:qui sex dies tantum numerãt:post sex etates seculi sanctis a labore quiescendũ signãt. Lucas:qui ⁊ primum: quo ꝓmittit: ⁊ vltimũ: quo ꝓmissio impletur/ connumerat:octaua innuit resurgendũ. Nã sicut xps post sextã sabbati:qua crucẽ ascendit: ⁊ post septimã sabbati:qua in sepulchro quieuit: octaua die resurrexit: Sic nos post sex seculi etates:quibus ꝓ dño patimur ⁊ laboram⁹: ⁊ post septimã quietis animarꝫ:que interim in alia vita geritur/octaua etate resurgemus. * Assumpsit Petrũ.⁊c.] Tres tm̃ ducit. Qꝛ multi vocati:pauci electi. Mat.20.b. Et qui fidem trinitatis inuiolatã seruãt: eterna merent̃ visione letari. Scit meritorꝫ cognitor perfectiores fuisse ceteris tres apostolos. Signant illos:qui habẽt fidem/spem/charitatẽ. Vel per Petrũ prepositi/ siue coniugati.per Jacobũ penitẽtes:vel actuales.per Johannẽ virgines:vel theorici. * Ascẽdit in montem.] In montem oratur⁹ ascendit: vt innuat/qꝛ qui resurrectionẽ expectant: mentem in excelsis eleuare: ⁊ continuis precibus debent insistere. Pro possibilitate cuiusqꝫ minuit̃ verbum:aut crescit: ⁊ nisi altioris prudentie cacumen ascẽdas:nõ tibi apparet sapiẽtia:nõ apparet mysteriorꝫ cognitio:non apparet quanta sit gloria: quãta sit spes in dei ꝟbo: sed apparet sermo natus ex virgine:litterarꝫ opertus inuolutionib⁹. Sed ascende/crede natũ de virgine: natũ de spiritu:triumphãteꝫ in cruce: mortuos suscitantẽ: iã perfecta est verbi facies altera. * D
Et facta est species vultus altera.] Trãsfiguratus:non substãtiã vere carnis amisit:sed gloriã vel sue vel nostre resurrectiõis ostẽdit: qui qualis tũc aplis:talis post iudiciũ cunctis apparebit electis. Nam in ipo iudicio ⁊ bonis ⁊ malis in forma serui apparebit: vt videant/in quẽ pupugerũt. * Et vestimẽta eius.⁊c.] Vestes dñi: sancti sunt:qui xpm induerunt: que vestis dño in terris cõsistente/despicabilis/ ⁊ aliorum similis visa est:sed dño montem ascendẽte fulget: qꝛ nondum apparuit quid erimus:sed tandẽ similes ei erimus:qñ videbimus eum sicuti est. Vl' vestimẽta verbi sermones sunt scripturarꝫ: ⁊ q̃dam indumenta diuini intellectus: qꝛ sicut illis apostolis in altera specie apparuit: ipse ⁊ vestis eius refulsit:ita ⁊ oculis mentis tue iã diuinarum sensus albescit lectionũ. * Ecce duo viri.⁊c.] Notandũ est:nõ corpora vl' animas Helie vl' Moysi apparuisse:sed ex aliqua subiecta creatura illa corpora formata fuisse. Potest etiam credi angelico ministerio illud factum esse/ vt angeli eorꝫ personas assumerent. Mortu⁹ et viuus apparent:vt significent xpm moriturũ ⁊ post victurũ: ⁊ vt viuam⁹ xpo: ⁊ moriamur mũdo. Etiã aplis dat signũ de celo/ vt fides eorꝫ augeatur:sed scribis tentãtibus dare noluit/ vt indurarentur. * Erant autẽ Moyses.⁊c.] Per E
Moysen infernales: per Heliã celestes: per apostolos terrestres ad iudiciũ venturi significant̃. * Dicebant excessum.⁊c.] Moyses.i.legislator: ⁊ Helias ꝑphetarꝫ eximius/apparent cum verbo: vt ostendãt ipsum esse: qui locutus est in lege ⁊ ꝑphetis: ⁊ quem lex ⁊ ꝑphete ꝓmiserũt: qui non in infimis:sed in monte visi sunt:quia soli mẽte excelsi maiestatem scripture:que in domino impleta est/ perspiciũt. * Dicebant excessum eius:quem completurus erat in Hierlm.] qꝛ lex ⁊ prophete quoscũqꝫ in cacumine fidei inueniunt dispensationis sue mysterium docent. Per Moysen mortuum significant̃ sancti: qui ab initio mundi vsqꝫ ad diem iudicij defuncti/ in ipso iudicio sunt resuscitandi. Per Heliã viuenteꝫ:qui viui inuenient̃: qui in maiestate videntur:qꝛ cum xpo regnabunt gloriosi:qui excessum eius dicunt:quia tunc sancti misericordiam domini laudabunt: qui pro salute eoruꝫ dignatus est mori. Tres testes habem⁹ de terra: tres de celo: Moysen ⁊ Heliam ⁊ ipsum patreꝫ. Septimus in medio eorũ est dei filius:cum soleat sufficere testimonium trium: ⁊ hic est testimonium plurimorũ. * Grauati erãt somno.] F

Somno grauantur: qꝛ splendore incomprehensibilis deitatis premitur sensus humani corporis. Uel somno grauantur: vt resurrectiõis gloriam post corporis quietem viderēt: ꝛ sancti converius maiestatē dn̄i videbunt: quo carnis sue: in qua mortem vicerant: immortalitate gaudebunt. Tunc Moysen ꝛ Heliam speculabunt in gloria: qꝛ melius intelligēt quomodo vnū iota aut vnus apex nō preteribit a lege: ꝛ quomodo dominus legē ꝛ prophetas non soluerit: sed adimpleuerit. * Bonum est. ꝛc.] Qui ad mōtana conscenderat: non vult ad terrena descendere: sed semp in sublimi perseuerare: ꝛ est Petrus in persona ingredientium regnuȝ dei. * Bonū est nos hic esse.] Bonū est in regno dei esse: quasi nos soli hac luce fruemur/ non iudei iniudi.
G * Tria tabernacula.] Idest verba/ cogitationes/ opera. * Unum Moysi.] Quō noscunt/ quos ante non viderunt? Per maiestatem supcos veniētem/ sicut in futura resurrectiōe vnusquisqꝫ alterum cognoscet/ ꝛ desiderata in altero alter per charitatē intelliget. * Nesciens quid diceret.] Et si Petrus ex infirmitate humana nescit quid dicat: insiti tñ dat ardoris indiciuȝ: dum eos/ quos videre delectabat: etiā officio sistere querit. Errabat: qꝛ in terra ꝛ ī hac mortali carne/ sibi ꝛ coapl'is suis dari cupiebat regnuȝ: quod in celis ꝛ carne mortali spoliatis est promissum. Sic errat: qꝛ tria tabernacula legi ꝛ ꝓphetis ꝛ euangelio facere desiderat: cū hec abinuicem nō discrepent: non tria/ sed vnum habentia tabernaculū. i. ecclesiam dei. * Facta est nubes. ꝛc.] Et si Petrꝰ ex infirmitate ignorat: placet tñ obsequij deuotio. vnde ꝛ nubes obūbrat: diuini spiritus est ista obumbratio/ q̄ non caligat affectibus hoīm: sed reuelat occulta: cuius profectus ostenditur audita voce dicentis. Hic est filius meus. ❡ Qꝛ materiale quesiuit tabernaculū: nubis accepit obumbraculuȝ: vt discat in resurrectione non tegmine domoꝝ: sed spiritussancti gloria sanctos esse ꝓtegēdos. * Et timuerunt.] Timēt: qꝛ humana fragilitas conspectum maioris glorie ferre nō sustinet: ꝛ quāto quis ampliora quesierit: tanto magis ad inferiora collabitur: si mensuram suam ignorauerit.
H * Facta est vox. ꝛc.] Uox patris Petrum (sublato terrore) docet veritateȝ. Et nota q̄ sicut dn̄o baptizato: sic ꝛ transfigurato mysteriū trinitatis declaratur: quia gloriam/ quā in baptismate confitemur: in resurrectione videbimus. Spiritus in columba: hic in nube lucida: quia qui nunc simplici corde fidem seruat: tūc aperta luce visionis cōtemplabitur quod credidit. Ipsaqꝫ qua illustrabitur gratia ꝓteget. * Inuentus est Jesus solus.] Nō Helias: nō Moyses: sed quem solum videtis/ huic figendum est tabernaculū in corde. Recedūt ergo illi: vbi dominus cepit designari: ne ad seruos vox patris missa puteť. ❡ Typice. Ablata nube: ꝛ euanescētibus Moyse ꝛ Helia solus cernitur: qꝛ legis et ꝓphetarum vmbra discedente: verum lumē coruscante euangelij gratia reperitur. ❡ Tres in principio videntur: vnus in fine: qꝛ in fide perfecta vnū sunt. Omnes eñi in corpore xp̄i vnū sumus. Rom. 12. b. Uel fortasse: qꝛ lex ꝛ prophete ex verbo. que aūt ex verbo ceperunt/ in verbo definunt. Finis eñi legis est xp̄s ad iusticiā omni credenti. * Et ipsi tacuerunt.] Dn̄o iubente tacent/ donec filius hoīs a mortuis resurgat: ne incredibile sit ꝓ rei magnitudine: ꝛ post tantā gloriam apud rudes sequēs crux scandalū faciat. ☞ Reliqua quere ibi.

Ex sexta pte biblie.

SEd speculatores facti illiꝰ magnitudinis ꝛc.] Glo. Transfiguratio dn̄i ꝛ claritas eius: signū erat resurrectionis sue ꝛ nostre. Per Heliā: qui cum eo apparuit: intelligitur resurrectio eorum: q̄ fuerūt ante legē. Per Moysen/ eorum: qui sub lege. Per Petrum ꝛ Jacobum ꝛ Johannem/ eorum: qui sub gratia. Uel per Moysen mortuum/ mortuorum: per viuos/ viuorum. Cl. 2. Pe.

Justi ꝛ Pastoris martyꝝ.

Ex quinta parte Biblie.

CUm audieritis prelia. ꝛc.] ☞ Quere an. 8. quinte ptis. ser. Plurimoꝝ martyꝝ in cōmuni sctōꝝ. fol. 18. co. 2. Cl. Lu. 21.

Ciriaci Largi Smaragdi martyrum.

Ex quinta parte Biblie.

CUm audieritis prelia. ꝛc.] ☞ Quere an. 8. quinte partis. ser. plurimoꝝ martyrum. in cōi sanctoꝝ. fo. 18. co. 2. Cl. Luce. 21.

Uigilie Laurentij.

Ex quinta parte Biblie.

SI quis vult. ꝛc.] ☞ Quere an. 3. quinte partis. ser. vnius martyris. in cōi sctōꝝ. fo. 8. co. 2. Et an. 3. quarte ptis ser. Martyrum: per applicationē. fol. 89. co. 4. tertij tomi. Cl. Mat. 16.

Diei sancti Laurentij.

Ex quinta parte Biblie.

NIsi granum. ꝛc.] ☞ Quere an. 4. quinte partis. ser. vnius martyris. in cōi sctōꝝ. Folio. 9. columna. 2. Cl. Johā. 12.

Sermonis Annota. Ex tertia pte Bib.

Tyburtij martyris.

Ex quinta parte Biblie.

Ca. ...ps. 5. HEc mando. rc.] Quere Annotam. 1. quinte part. sermo. Apostolorum. infra in comuni sanctorum. folio. 3. co. 3.

Clare virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Ca. mat. 13. SImile est regnum celorum thesauro.] Quere annota. 1. quinte part. ser. Unius vgi. infra in comuni sctorum fol. 25. col. 3.

Hypoliti et sociorum eius.

Ca. Joha. 2. * Nisi granum.] vt supra. fol. 9. co. 2.

Vigilie assumptionis Ma.

Ex quinta parte Biblie.

Ca. Luc. 11. LOquente Jesu. rc.] Quere Annotame. 1. E. quinte partis ser. Dnice. tertie quadragesi. folio. 121. co. 3. primi Tomi.

Assumptionis Marie. ser.

Annota. Ex prima parte Biblie.

Ca. Nu. 17. ET locutus est dominus. rc.] Lyra. Allegorice. Quere Annota. 7. pme partis ser. Marie generalis. fol. 72. col. 2. et applica quod fructuz nobis profert quotidie postquam hodierna die assumpta est in celum. rc. et per oia Annota. huius sermo. Generalis Marie. Quere etiam ad hoc festum.

Ca. Nu. 27. ACcesserunt aut filie Salphaat. rc.] Lyra. Moraliter. Quere Annota. 26. vel 28. pme partis. sermo. Omnium sanctorum. infra in hoc Tomo.

Ex secunda parte Biblie.

Ca. 3. Re. 8. A TUnc congregati sunt omnes maiores: vt deferrent arcã. rc.] Lyra. Moralr. Hic agitur de deportatione arce testamenti ad locuz sibi paratum in templo intra sanctum sanctorum: per quod significatur celum empyreum: qui est locus beatorum/ sicut dictum fuit. Exo. 25. Dictum autem fuit ibidem/ quod per arcaz figurata fuit beata virgo Maria; ppter quod per hanc arce deportationem figurata fuit huius virginis assumptio. Per maiores natu/ duces et principes: qui congregati fuerunt ad Salomonem in arce deportationem: signantur angeli de diuersis ordinibus cum Christo venientes ad beate virginis venerationem in eius assumptione. Hiero. in sermone. Legimus quod sepe ad exequias et funera quorumlibet sanctorum angelos aduenisse et exequijs eorum obsequia prestitisse: necnon et eoruz animas ad celum cum hymnis et canticis detulisse. sequitur. Et quanto magis credendum est hodierna die militiam angelorum cu suis agminibus obuiam aduenisse genitrici dei: eamque ingenti lumine circufulsisse. et vsque ad thronu olim ante mundi constitutionem sibi paratu cu laudibus et canticis perduxisse. Sequitur ibidem. Nec immerito creditur/ quod ipse saluator omniuz per se totus festiuus occurrit; eamque secu in throno collocauit. Et multo post. * Fecit ergo Salomon in tempore illo festiuitatem celebrez. rc.] B Per quod significatur/ quod beate virginis assumptio debet esse valde celebris omni populo christiano. Unde dicitur in quadam antiphona: Ascendit Christus super celos/ et preparauit sue castissime matri immortalitatis locum. Et hec est illa preclara festiuitas omnium sanctorum festiuitatibus incomparabilis: in qua gloriosa et felix mirantibus celestis curie ordinibus ad ethereum peruenit thalamum: quo pia sui memoru immemor nequaquam existit.

IGitur cuncti pariter et tubis et voce et cymbalis et organis et diuersis generibus musicoru concinetibus. rc.] Lyra. Moraliter. Per istam deportatione arce ad locum sancti sanctorum figurata fuit assumptio beate vginis Marie ad celum empyreu: et ideo per istas melodias vocum et diuersi generis musicorum significata fuit angelorum et electorum exultatio: que quidem exultatio ppter sui magnitudine exprimi no potest vno genere melodie: imo nec omnibus generibus: que sunt vl esse possunt in humanis. Grego. in moral. Balbutiendo (prout possumus) excelsa dei resonamus. Ca. 2. 2. Par. 5.

DIe autem tertia.] Lyra. Moraliter. Beata enim vgo signatur per Hester in assumptione sua: que fuit ornata tertia die dotibus gloriosis. * Et stetit in atrio domus regie.] Na stetit per potentia in celestibus eminentijs. * Cuque vidisset Hester reginam stante: placuit oculis eius.] Virgo beata nanque celesti regi placuit propter plenam corporis et anime gloriam. * Et extendit contra eam virgam auream.] Idest contulit charitatis diffusione. Reliqua quere ibi. Ca. 3 Hester. 5

Ex tertia parte biblie.

Cl.
Ps.23. A
Domini est terra.
⁊c.] Lyra. Psalm⁹ iste littera
liter exponitur de miraculosa
introductione arce testamenti
intra templũ per Salomonez
constructum: quod preuidens Dauid in spũ fe
cit hunc Psalmum. Allegorice vero arca testa-
menti dicitur beata virgo. Propter quod psal-
mus iste sic exponi potest de ꝟginis hui⁹ assum
ptione. In quo primo ponitur xp̄i principatus/
cum dicitur. * Domini est terra. ⁊c.] Secundo
ascendendi ad celestia modus: cum dicitur. *
Quis ascendet in montem dñi? ⁊c.] Tertio vir
ginis ascẽsus ad celestia. Et quoniã in ipsa fue-
runt excellenter que ad hunc ascẽsum suũ dispo
B nunt: ideo de eo dicitur. * Attollite portas prin
cipes vestras.] Id est potestates angelice ad re-
ceptionem huius virginis vos preparate. * Et
eleuamini porte eternales.] Per eleuationẽ por
tarum intelligitur metaphorice virginis intran
tis magnitudo meritoꝝ. * Et introibit rex glo
rie.] Obsequium prestans matri sue. Hiero.
in sermone de assumptione. Nec immerito cre-
ditur ꝙ saluator omniũ per se totus festiuus oc-
currit: eamq̃ secum in throno glorie collocauit.
* Quis est iste rex glorie?] Uerbum est angelo
rum de tanta assumptione admirantiũ. Unde
in persona ipsorum dicitur Cant. 8. a. Que est
ista que ascendit de deserto: delitijs affluens: in-
nixa super dilectum suũ? Et respendetur. * Do
minus fortis ⁊ potẽs. ⁊c.] Ideo potens est hono
rare matrem suam: pro voluntate sua: ⁊ eam ele
uare super omnes ordines angeloꝝ. ☞ Reli
qua quere Anno. 1. tertie partis ser. Ascensionis
domini. fo. 259. col. 1. Et Annota. 1. tertie partis
sermo. Dñice Ramorum. fo. 163. colũ. 3.

Ex quarta parte Biblie.

Cl.
Esai. 16.
Gens iusta ingredietur.] Lyra. Pro
qua dabitur diuina sententia. Ue-
nite benedicti. ⁊c. Loquendo de in-
gressu electorum generaliter in cor
pore ⁊ anima: tamen a tempore pas
sionis Christi aperta fuit ianua ⁊ ingressi sunt
electi defuncti quantũ ad animas: ⁊ aliqui etiã
quantũ ad corpora. ⁊c. ☞ Quere Annot. 3.
quarte partis sermo. Marie generalis. fol. 75.
colũ. 3. tertij Tomi.

Ex quinta parte Biblie.

Cl.
Luce. 10
A Intrauit Jesus in quoddã castellum. ⁊c.]
Lyra. Hic ponitur excusatio Marie erga
sororem suaz: vbi premittitur locus/ cũ dicitur.
* Intrauit Jesus in quoddã castellum.] Scz
Bethaniam. * Et mulier quedam noie Mar-
tha excepit illũ in domum suã.] Ad illam enim
domum Christus frequenter diuertebat ⁊ secu-
re. Tum propter deuotionem ibi habitantium.
Tum quia plura beneficia eis contulerat: quia
ipsam Martham a profluuio sanguinis sana-
uerat ꝑm Ambro. ⁊ Mariam a septem demonĩ
bus liberauerat. * Et huic erat soror noie Ma-
ria. Que etiam sedens secus pedes domini au-
diebat verbum illius.] Intẽta operibus vite cõ
templatiue. * Martha autem satagebat circa
frequens ministeriũ.] Occupata in operibus vi
te actiue. * Que stetit.] Ex fessa labore mini-
sterij discurrendo per domũ/ vt Christus ⁊ eius
discipuli essent conuenienter recepti ⁊ refecti. *
Et ait. Domine non est tibi cure/ ꝙ soror mea re
liquit me solam ministrare? Dic ergo illi: vt me
adiuuet.] Conquerens de ociositate sororis sue B
et de Christi negligentia hoc permittẽtis. * Et
respõdens dixit illi dominus.] Excusando Ma
riam. Inuenitur autem Maria accusata tripli
citer. s. a Pharisco de presumptione seu temeri
tate/ eo ꝙ Christum tetigit recumbentem: vt ha
betur Lu. 7. Item a Juda de prodigalitate co/
ꝙ preciosnm vnguentũ effudit ⁊ pedes Jesu vn
xit. vt habetur Johã. 12. Tertio a sorore de ocio
sitate: vt hic habetur: et vbiq̃ Maria tacuit: et
Christus eam excusauit: ostẽdens pharisco ꝙ fa
ctum Marie non erat presumptionis/ sed deuo
tionis. Item ostendens Jude ⁊ alijs discipulis:
ꝙ illa effusio vnguenti non erat prodigalitatis:
sed pietatis. Item/ quia ostendit sorori ꝙ sessio
Marie non erat ociosa sed melioribus actibus
applicata. ideo sequitur. * Martha martha so
licita es/ ⁊ turbaris erga plurima.] Quia opera
actiue vite solicitudinem ⁊ distractionem mẽtis
inducunt ⁊ frequenter perturbationẽ ingerunt.
* Porro vnũ est necessariũ.] Idest ipse deus: q
vnus est ⁊ pre omnibus querendus. vel vnũ. i.
vnitas mentis ad deum: ⁊ istud respicit vitaz cõ
templatiuaz: per quã mens adheret deo: qui est
simpliciter vnus: ꝑm ꝙ dicit Apostolus. 1. Cor.
6. d. Qui adheret deo/ vnus est spirit⁹: sicut ecõ
uerso. per vitam actiuam intendendo creaturis: C
que multe sunt/ anima diuidit. * Maria opti
mam partez elegit.] Q. d. nõ tu malam: sed illa
meliorem. Distinguitur enim duplex actio a do
ctoribus. Una que consistit in exercitio virtutũ
moraliũ: ⁊ ista disponit ad contemplationẽ: ꝑm
quod dicit beatus Grego. 6. moral. Qui contẽ-
plationis arcem tenere desiderant: necesse est vt
prius in campo actionis se probẽt. Cuius ratio
est: quia ꝑm Philo. 7. phys. Sedendo ⁊ quie-

ſcendo fit anima prudens. ſedatis eĩn paſſioni=
bus ⁊ tumultibus paſſionum per exercitiũ vir=
tutum moraliũ diſponit᷑ anima: vt libere poſſit
eleuari in contẽplationẽ veritatis. Ex quo patz
ꝙ talis actus ordinatur ad cõtemplationẽ ſicut
ad finem. Finis autem melior eſt his: que ſunt
ad finem: ⁊ ideo de tali actione concedunt om=
nes: ꝙ contẽplatio eſt melior. Alia aũt eſt actio:
que ſequitur cõtemplationẽ procedens ex pleni=
tudine cõtemplationis: ſicut eſt docere ⁊ in regi
mine animarũ laborare ⁊ huiuſmodi. De tali
actione dicunt aliqui/ ꝙ eſt melior ipſa contem
platione. ⁊ de iſta actione nõ loquitur hic Chri=
ſtus: vt patet intuenti. Alij vero dicunt/ ꝙ etiam
iſta actione contemplatio melior eſt: quia illud
quod ſimpliciter preeligitur videtur eſſe melius
abſolute: q̃ꝫ illud qd̕ preeligitur tãtũ in caſu: ſi=
cut philoſophari melius eſt ſimpliciter q̃ꝫ ditari:
licet ditari ſit magis eligibile i caſu magne pau
pertatis. Contemplatio autẽ eſt per ſe eligenda:
cura autem ⁊ regimen animarum: ad quod ſpe
ctat populũ docere: ⁊ dirigere in ſalutem: eſt eli=
genda: vl̕ potius ſuſcipienda in caſu neceſſitatꝭ
fraterne. vñ dic̃ Aug. li. 19. de ciui. dei. Ociũ ſan
ctum querit charitas: negocium iuſtuz ſuſcipit
neceſſitas charitatis: quã ſarcinam ſi nullus im
ponit intuende veritati vacandũ eſt: ſi autez im
ponitur: ſuſcipienda eſt propter charitatis neceſ
ſitatem. * Que non auferetur ab ea.] Opera
enim vite actiue non habent locum niſi in p̄ſen=
ti vita: ⁊ ideo adueniente futura auferentur: ſed
contemplatio prime veritatis nõ tollitur: niſi q̃ꝫ=
tum ad illud: quod eſt imperfectionis: quia vi=
demus nunc per ſpeculum in enigmate: tũc au=
D tem facie ad faciem: ſm ꝙ habetur. 1. Cor. 13. d.
Doctor * Intrauit Jeſus in quod. ⁊c.] Mora. Per qd̕
et etiam per domum: in qua receptus fuit Chri
ſtus: ſignificatur eccleſia: de qua dicitur Canti.
6. d. Terribilis vt caſtrorum acies ordinata. Et
illud Johã. 2. c. Nolite facere domũ patris mei
domum negociationis. Jn hac autẽ domo ſunt
tres ſtatus ſcꝫ actiuorũ: qui ſtatus ſignificatur
per Martham. de qua dicitur. * Martha au=
tem. ⁊c] Et contemplatiuorũ: qui per Mariam:
de qua dicitur. * Que etiã ſedens ſecus pedes
dñi. ⁊c.] Et tertius ſtatus eſt militũ ad vtrorũ=
E q̃ꝫ defenſionẽ: ⁊ ſignificatur per Lazarũ militez.
Gloſa * Factum eſt dũ irent ⁊ ipſe intrauit in quod=
dam caſtelluz. ⁊c.] Glo. Habito ſermone de dile
ctione dei ⁊ proximi: ſuperponitur exemplũ vtri
uſq̃ꝫ dilectionis/ nõ tam in ſolo verbo: q̃ꝫ in ope
ris exhibitione. Per iſtas eniz duas ſorores due
ſignificantur vite ſpũales: per marthã operibus
actuoſa deuotio: qua ꝓximo in charitate ſocia=
mur. Per Mariam religioſa mentis intentio in

dei verbo: qua in dei amore ſuſpiramus. Acti=
ua panem vel corporalez eſurienti: vel doctrine
ignoranti tribuit: errantem corrigit: ſuperbũ ad
humilitatem reuocat: que ſingulis expediãt diſ
penſat: contemplatiua charitatẽ dei ⁊ ꝓximi re
tinet: ſed ab exteriori actione quieſcit: ſoli condi
toris deſiderio inheret: ⁊ calcatis omnibꝰ curis
ad videndũ faciem creatoris inardeſcit. et deſi=
derat miſceri ſupernis ciuibus: de eterna in con
ſpectu dñi incorruptione gaudentibus. * Jn
domum ſuaz. ⁊c.] Jntrante Jeſu in domũ: vita
iniqua/ ⁊ ſi aliquando fuerat: aufugit: remanẽt
due vite innocẽtes: laborioſa ⁊ ocioſa: inter eas
melius eſt ipſe fons vite. * Sedẽs ſecus.] Quã
to humilius ſedet/ tãto amplius capit. aqua cõ
fluit ad conuallem de tumoribus collis. Maria
ſedet: quia contemplatiua pacatis vitiorum tu
multibus: optata iam in xp̄o mentis quiete frui
tur. Martha ſtat: qꝛ actiua laborioſa deſudat
in certamine. * Martha autem.] Jntenta erat
maria quomodo paſceretur a dño: intenta erat
martha/ quomodo paſceret dominum. Hec cõ
uiuium parat dño: in cõuiuio domini illa iam
iocundatur. * Domine nõ eſt tibi cure.] Ex il=
lorum perſona loquitur: qui adhuc diuine con
templationis ignari: ſolũ quod didicere frater=
ne dilectionis opus/ deo placitũ dicunt: ideoq̃ꝫ
cunctos qui xp̄o deuoti eſſe velint: huic manci=
pãdos autumant. * Et reſpõdẽs.] Maria nõ
F reſpondet: ſed cauſam ſuã tanq̃ꝫ ocioſa cõmittit
iudici. Si enim pararet reſpondendi ſermonem
remitteret audiendi intentionem. * Martha
martha.] Repetitio indicium eſt dilectionis: vl̕
forte monende intentionis: vt audiret attentiꝰ.
* Porro vnum eſt ⁊c] Proponitur vnum mul
tis: nõ enim a multis vnuz: ſed multa ab vno: ⁊
tamen multa ſunt neceſſaria tẽdentibꝰ ad vnũ.
* Maria optimam partẽ elegit.] Nõ reprehen G
ditur pars marthe: quia ⁊ ipſa bona: ſed lauda
tur pars marie: que quare ſit optima ſubinfert᷑:
* Que nõ aufereẗ ab ea] Contemplatiua hic
incipit: ⁊ in celeſti patria perficietur: quia amo=
ris ignis: qui hic ardere inchoat: cũ ipſum: quẽ
amat/ viderit: in amore amplius igneſcet: non
ergo auferetur contemplatiua: que ſubtracta lu
ce preſentis ſeculi perficitur. Actiua cum corpo=
re deficit: quia in eterna patria panem nõ porri=
git eſurienti: quia nemo eſuriet: nec cetera pieta
tis opera aget/ quia non erunt neceſſaria. cum
preſenti ergo ſeculo aufertur actiua. Merito igi
tur contemplationi omnia iuſtificationum me=
rita/ immenſa virtutum ſtudia poſtponuntur.
* Que non auferetur ab ea.] Ex oppoſito in=
tellige/ ꝙ a martha auferetur pars quam elegit:
quia tranſit labor multitudinis: remanet chari

tas vnitatis.

h Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Anno.ser. Religiosoꝝ.incipien.fo.136.sub the.* Unum est necessarium.] B. ¶ Uel ser. Ecclesie.folio.64.sub the.* Intrauit Jesus in quoddā castellū.] D. ¶ Uel Marie generalis.fo.72.ꝛ aliorum festorum virginis. ¶ Uel Magdalene.fol.36.col.3. ¶ Uel ser. Fer.2.dñice Ramo.fo.180.pmi Tomi.sub the.* Maria optimā partē.ꝛc.] C.G.

Agapiti marty. Ex quinta parte Biblie.

Cr. Mat.16 Si quis vult post me.ꝛc.] ☞ Quere anno.3.qnte ptis ser. Uni9 mar.fo.8.co.2.

Bernardi abba. Ex quinta parte Biblie.

Cr. mat.5. Uos estis sal.ꝛc.] ☞ Quere An.1.qnte partis ser. Unius docto. infra in cōmuni sanctorum.fo.22.co.1.

Ludouici confesso. Ex quita parte Biblie.

Cr. Luce.12. Sint lumbi.ꝛc.] ☞ Quere An.6.qnte partis ser.vnius confessoris.fo.21.co.4.

Bartholomei apostoli.

Ex quinta parte Biblie.

Cr. Luce.22 Facta est contentio.ꝛc.] ☞ Quere Annota.6.quinte partis sermo. Unius martyris.infra in cōmuni sanctorum.fo.10.co.1.

Genesij martyris. Ex quinta parte Biblie.

Cr. Luc.14 Si quis venit ad me.ꝛc.] ☞ Quere annota.5.quinte partis sermo. Unius martyris infra in cōmuni sanctorum.fo.9.co.2.

Ludouici Regis Francie.

ser. Anno. Ex secunda parte Biblie.

Cr. 4.reg.22 ꝛ.23. Octo annorum erat Josias cū regnare cepisset.ꝛc.] Lyra. Moraliter. Iste qui sancte vixit/ꝛ valde iuuenis regnare cepit: bti Ludouici regis Francie videtur typum tenuisse: qui sanctissime vixit: et coronam regni Francie valde iuuenis suscepit.* Fecit quod placitum erat coram domino.] Idest viuendo sancte ꝛ regnando iuste.* Et ambulauit per omnes vias Dauid patris sui.] Idest Christi: cui9 figura fuit Dauid. Beatus enim Ludouicus/vt Christum per viam paupertatis castitatis et obedientie sequi posset: religionem ingredi voluit: et fecisset si domina regina coniunx sua consentire voluisset: vt scribitur in legenda ipsius. Ipse enim attēdens Christi verbum Matthei.16.d. Si quis vult post me venire/abneget semetipsum: et tollat crucem suam/ et sequatur me. Bis crucem accepit: et bis transfretauit et in terra sancta vitam finiuit.* Anno autem octauodecimo regis Josie.ꝛc.] Tunc enim incepit intēdere reparatione templi: et beatus Ludouicus multas ecclesias ruinosas fecit reparari: ꝛ alias plures de nouo construi: ꝛ multa loca religiosa tam virorum/ꝙ mulieꝝ ad augmentationem diuini cultus fecit edificari: multas etiam domus dei ad sublenationem pauperum: qui sunt membra Christi: construi: et eas bonis temporalibus dotauit: et in his ꝛ consimilibus tot ꝛ tanta fecit: ꝙ si homines tacerent: lapides clamare deberent.* Librum dedit mihi Helchias sacerdos. Quem cū legisset Saphan.ꝛc.] In libro illo erant scripte maledictiones inducēde a domino super legis transgressores: et ad cuius auditum territus fuit Josias attendens peccata regum precedentium ꝛ etiam subditorum: propter quod super hoc quesiuit consilium bonorū. Et similiter sanctus Ludouicus rex audiēs sermones de suorum subditorum transgressionib9 et etiam de suis: licet minime essent: valde dolebat: ꝛ a viris bonis et prudentibus querebat cōsilium emendationis: et per se et per alios executioni diligenter dabat. Et sequitur capi°.23.* Congregati sunt ad eum omnes senes.ꝛc.] Scilꝫ ad ordinandum de correctione malorum ad mitigationem ire diuine. Similiter sanctus Ludouicus rediens de vltra mare: congregauit prelatos ꝛ principes ꝛ reliquos sapientes sui regni ad ordinandum salubria statuta pro bono regni sui ad honorem dei.* Et precepit rex Helchie pontifici.ꝛc.] Sequitur.* Ut proijcerent de templo domini omnia vasa: que facta fuerāt Baal.ꝛc.] Et similiter beatus Ludouicus blasphemias: que fiunt in iuramētis: per totum regnum suum precepit euitari: ꝛ transgressores huius precepti debito modo puniri. alias etiam de ordinationes: que in regis absentia solent in regno pullulare: studuit prout potuit extirpare.* Reuersusꝙ est Hierusalem et precepit omni populo dicens. facite phase.ꝛc.] Per hoc autem figuratum fuit quod beatus Ludouicus in suo reditu in Franciam fecit: que cōueniēter dicitꝰ Hierusalem: idest pacifica: quia terra Francie inter alias terras longo tempore per dei gratiā fuit magis pacifica et quieta. In hac autem Hierusalem beatus Ludouicus ordinauit facere phase: quia tunc temporis multas construi fecit ecclesias ad celebrandum eucharistie sacramentū: qđ est verū phase Christianoꝝ. Et ca.24.* In diebus illis ascendit Pharao.ꝛc.] Con-

trã quem iniit Josias: ꝛ ibidem mortuus: et per seruos suos ad sepulchra regum in Hierusalem reportatus. Per regem Egypti significatur Soldanus Babylonie. que est in egypto: cõtra ipm autem accepit secundo sanctus Ludouicus crucem: ꝛ in illo passagio fuit defunctus: ꝛ inde per homines suos in francia ad regũ sepulchra deportatus.

Ex quinta parte Biblie.

Ca. Mat. 14. Vigilate ergo. ꝛc.] ☞ Quere annota. 1. quinte partis sermonis Unius confessoris laui. infra in cõmuni sanctoꝝ. fo. 25. co. 1.

Augustini episcopi.

Ex secũda parte Biblie.

Ca. 3 Reg. 5 Recipe igitur. ꝛc.] Glo. ☞ Quere annota. 34. secunde partis ser. Prelatorum. fo. 104. Colũ. 2. tertij Tomi.

Ex quinta parte biblie.

Ca. Mat. 5 Uos estis sal. ꝛc.] ☞ Quere Annot. 1. quinte partis. ser. Unius doctoris. infra in cõmuni sanctoꝝ. folio. 22. co. 1. Et Annota. 50. sexte partis serm. Prelatorum. folio. 135. columna quarta.

Decollationis Johannis

Baptiste Sermonis Annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Ca. Mar. 6. A Misit Herodes. ꝛc.] Lyra. In hoc capitulo describit opinio Herodis de Jesu. ꝛ diuiditur in duas partes. scꝫ principalē ꝛ incidentalē. secunda, ibi. misit Herodes. Circa primũ sciēdum ꝙ apostolis predicantibꝰ aduentum Christi: ꝛ eius miracula: quia nõ solum erant pdicãtes: sed etiam facientes miracula in nomine eius. Herodes audiuit famã de Jesu ꝛ credidit (licet falso) ꝙ ipse esset Johãnes baptista: quē ipse decollauerat: ꝛ ꝙ a mortuis surrexisset. Ex quo patet ꝙ iste Herodes non fuit de secta Saduceorum: qui negabant resurrectionem: sed de secta phariseorum: qui eã confitebãtur. vt habet Actuũ. 23. ꝛ hoc est quod dicitur. *Et audiuit rex Herodes: manifestuꝫ enim factum est nomen eius, ꝛ dicebat: quia Johãnes baptista resurrexit a mortuis. et propterea virtutes operantur in illo. Alij autem dicebant ꝙ Helias est: alij vero dicebant, quia propheta est: ꝙsi vnus ex prophetis. Quo audito Herodes ait. Quem ego decollaui Johãnem, hic a mortuis resurrexit.] Consequenter (in euangelio hodierno) ponitur pars incidentalis. Intētio enim pn̄cipalis euangeliste erat describere gesta christi: et quia propter opinionem Herodis de Christo fecerat mentionem de decollatione Johãnis baptiste: ideo incidentaliter hic describit modũ dicte decollationis. Et primo describit eius incarcератio. secundo incarcerati decollatio: ibi. Herodias autē. tertio decollati tumulatio, ibi. Quo audito discipuli eiꝰ venerunt. ꝛc. Sententia istarum trium partium patet ex dictis Matth. 14. ☞ Et ponet infra in hoc anno.) Lyra super Mat. 14. Circa primum aduertendũ ꝙ incarcerationis ꝛ mortis Johãnis causa fuit ista: quia Herodias. que fuit filia Aristoboli ꝛ soror Herodis Agrippe ꝛ neptis huius Herodis ꝛ Philippi fratris sui: sm quod dicit Josephus ꝛ magister in historijs: fuit coniuncta matrimonialiter Philippo fratri Herodis: quia hoc erat licitum sm legem. Ipsam aũt adamauit Herodes amore illicito: ꝛ ideo eam abstulit fraudulenter fratri suo: de voluntate tamen ipsius Herodiadis. et hoc erat ei illicitũ, vt viuente eius fratre haberet eius vxorem. Johannes autē vir sanctus ꝛ iustus de hoc arguebat Herodeꝫ: propter quod ab eodem captus est ꝛ incarceratus: et hoc est quod dicitur. * Misit Herodes ac tenuit Johãnem, et vinxit eum in carcerem propter Herodiadem vxorem Philippi fratris sui: quia duxerat eam. Dicebat enim Johannes Herodi. Nõ licet tibi habere vxorem fratris tui.] Circa partem secundam dicitur. * Herodias autem insidiabatur illi: ꝛ volebat eum occidere, nec poterat.] Idem Lyra super Marcum. Ipsa eñ timebat ne Herodes ad predicationeꝫ Johãnis de peccato suo peniteret: ꝛ eam marito suo redderet: ꝛ ideo querebat mortem Johannis. * Herodes autē metuebat Johannē, sciens eum virum iustum et sanctum ꝛ custodiebat euꝫ: ꝛ audito eo multa faciebat.] Solo eñ metu tenebatur ab interfectione Johannis: quia propter sanctitateꝫ eius que erat nota toti populo, timebat si Johannem interficeret: ne totus populus insurgeret cõtra euꝫ: vt plenius patet Matth. 14. * Et libenter eum audiebat.] Totum istud erat simulatorium: vt ex tali auditu Johannis et obtemperatione dictis eius in aliquibus retineret populuꝫ a rebellione contra ipsum: ꝛ similiter quod postea iurauit dare puelle saltãti quicquid peteret, fuit malitiose factũ: vt ratione iuramenti ꝛ multitudine magnorum cum eo comedentiũ: haberet occasionem decapitandi Johannē: absqꝫ rebellione populi: qui habuit eum excusatuꝫ: saltem in parte propter ista: ꝛ hanc sententiaꝫ tenet Beda super locum istum. Et hoc est quod dicit. * Et

cū dies opportunus accidisset: herodes natalis sue cenam fecit principibus ⁊ tribunis ⁊ primis Galilee.] Idem Lyra super Mat.14. Or ista erat consuetudo apud antiquos/ q̄ principes solennizabant diem sue natiuitatis: et diem etiam natalis imperij sui: in quo scʒ coronabātur. In illo ergo festo. * Cūq̄ introisset filia ipsius herodiadis: ⁊ saltasset.] Idest tripudiasset: ⁊ hoc fuit ex dispositione matris et ipsius herodis. sequitur. * Et placuisset herodi: simulq̄ recumbentibus: rex ait puelle. Pete a me quod vis: et dabo tibi. Et iurauit illi: quia q̄cquid petieris dabo tibi: licet dimidium regni mei. Que cum exisset/ dixit matri sue. Quid petam? At illa dixit. Caput Johannis Baptiste/ Cūq̄ introisset statim cum festinatione ad regem/ petiuit dicēs. Volo vt protinus des mihi in disco caput Johannis baptiste. Et contristatus est rex.] Dicit Beda q̄ licet tristaretur in facie: letabatur tamē in corde. Hoc tamen fuit s̄m apparentiam: ad reprimendum populi seditionem: quod patet primo: quia voluit eum primo occidere: sed retardatus fuit tantū ex populi timore. Secundo q̄ si vellet eum viuere: nō interfecisset eum propter iuramentum: quia in promissione facta in generali etiam cū iuramento nō intelligitur aliquod illicitū sub obligatione cadere: cuiusmodi erat interfectio Johannis. Tertio: quia nō est verisimile: q̄ propter saltationem vnius puelle promisisset sub iuramento etiam medietatē regni sui dare. ⁊ ideo credendum est q̄ totum fuit fictitiū/ vt haberet occasionem apparentē interficiendi Johannē. ita enim ardebat libidine in herodiadem/ q̄ voluit fingere tantā maliciam. Sequit̄. * Propter iusiurandū ⁊ propter simul recumbentes noluit eam contristari: sed misso spiculatore precepit afferri caput eius in disco: ⁊ decollauit eum in carcere. Et attulit caput ei⁹ in disco/ et dedit illud puelle: ⁊ puella dedit matri sue.] Primo enim allatum est in presentia herodis. Postea in Hierusalem: ⁊ post in Aquitaniam/ apud eugolistiū. nūc autem dicitur esse Ambianis. Consequenter ponitur tertia pars/ cū dicit̄. * Quo audito discipuli eius: venerunt ⁊ tulerunt corpus eius.] Scilicet de carcere. * Et posuerunt illud in monumento.] Scʒ in Sebaste ciuitate: que antiquitus Samaria dicebatur.

C Moraliter * In illo tēpore audiuit herodes tetrarcha famā Jesu ⁊ ait pueris suis. Hic est Johannes baptista ipse surrexit a mortuis. ꝛc.] Lyra. Mora. super mattheū caplo. 14. Omnes credentes resurrectionem mortuorū dixerunt eos fore maioris virtutis post resurrectionē q̄ ante. per quod moraliter significatur: q̄ resurgētes de morte culpe maiora virtutū opera debent facere/ q̄ ante: vt sic ostendant se deo gratos de sua resurrectiōe. * Dicebat eni illi Johānes. Nō licet. ꝛc.] Nō omittens dicere veritatem propter potestatē herodis: nec propter insidiationem herodiadis. Et in hoc dedit exemplum predicatoribus euangelij: vt propter talia non omittant constantiam veritatem predicandi. * Die aūt natalis. ꝛc.] Per hoc q̄ in conuiuio Johannes precipit decollari ad saltatricis petitionem: et sue matris adultere monitionem: ostenditur q̄ multa mala fiunt propter crapulam: ⁊ mulierū maliciā. Ecclesiastici. 19. a. Vinū ⁊ mulieres apostatare faciunt etiam sapientes. * Et contristatus est rex ꝛc.] Idem super Marcū. 6. capitulo. Beda. Dissimulator mentis sue tristiciam prefert in facie: cum leticiā haberet in mente: scelusq̄ excusat iuramento: vt sub occasione pietatis magis impius fieret: ⁊ ideo per ipsum signātur illi: qui sub religiositatis machinantur opus facere malignantis. Per herodiadē vero signatur luxuria. Per saltatricem dissolutio libidinosa. Per quas Johānis .i. hominis gratiosi: frequenter procuratur mors spiritualis: ⁊ aliquādo corpalis. D Glosa * Philippi fratris sui. ꝛc.] Glosa. Beda. Vetus historia narrat Philippū maioris herodis fuisse filium: ⁊ fratrē herodis: sub quo passus est dn̄s: ⁊ duxisse herodiadē filiā Arethe: et postea Aretha ortis simultatibus filiam suā tulisse. et herodi inimico Philippi in dolorem ipsius nuptijs copulasse. Egisippus vel Josephus tamen longe aliter. * Nō licet tibi habere. ꝛc.] Qui venerat in spiritu ⁊ virtute Helie: herodem arguit et herodiadē. Sicut Helias Achab et Jezabel malens apud regē periclitari/ q̄ immemor esse precepti dei. 3. Reg. 18. c. ⁊ 21. f. Soli herodes ⁊ Pharao leguntur natalis sui diem celebrasse: et vterq̄ solēnitatem sanguine fedasse. Sed herodes tanto nequius quanto sanctū ⁊ veritatis doctorem ⁊ regis celestis preconē occidit: ⁊ pro voto saltatricis caput occisi ante conuiuas inferre non puduit. Pharao peccantem eunuchum occidit. Gen̄. 40. d. Vtriusq̄ tamē exēplo melius est: et vtili⁹ nobis diem mortis semper cōmemorando timere: quā diem natiuitatis luxuriando celebrare. Homo em̄ ad laborem nascitur. Job. 5. b. et sancti per mortem transeunt ad requiem. E * Et iurauit. ꝛc.] Nō excusatur a periurio per iuramentū. Ideo em̄ forte iurauit: vt occasionē inueniret occidendi. Et si illa patris aut matris interitum postulasset: nō vtiq̄ concessisset herodes. * Et contristatus. ꝛc.] Cōsueto more scripture cōtristatus: nō re: sed multorū opinione. Sicut ⁊ ipse Joseph ab ipsa quoq̄ Maria dicit pater Jesu: sic contristatus herodes: quia hoc discūbentes putabāt. Dissimulator mentis sue

tristiciā preferebat in facie: leticiā celabat in mente. Scelus iuramēto excusabat: vt sub occasione pietatis impius fieret. * Caput eius in disco] Hierony. Beda. Herodes caput legis/ quod est xp̄s: a corpore absciditur/ pprio .i. a iudaico populo: & datur puelle de gentibus .i. romane ecclesie: & puella dat matri sue adultere .i. synagoge infine credituro. Corp⁹ Johānis sepelitur: caput in disco locatur: littera humo tegitur: spūs in altari honorat᷑ ac sumitur. ¶ Beda Johānes capite minoratur .i. fama illius: qua xp̄s a populo credebatur minorari ostēditur. Christus in cruce exaltatur: q̄ qui propheta tm̄ credebatur: de⁹ et dn̄s prophetarū est cognitus. Vn̄ Johānis .3. b. Illū oportet crescere: me aūt minui. Johānes autem/ quem oportebat minui/ cum dies decrescere incipiunt/ natus est. Christus autem/ qui est lux mundi cum incipiunt crescere dies. * Et tulerunt corpus. &c.] Josephus narrat Johānē vinctū in castellum macherōta adductū: ibiq; trūcatū. Ecclesiastica narrat historia i Sebaste vrbe palestine: que dicta est quondā Samaria: Tēpore vero Juliani paganos inuidētes xp̄ianis: qui sepulchrū eius sollicitudine frequentabāt: monumentū inuasisse & ossa eius per cāpos dispersisse: & rursus collecta igni cremasse: ac denuo p agros sparsisse. affuisse tm̄ ibi de hierosolymis monachos: qui immixti paganis ossa legētibus maximā eorum partem cōgregauerūt: et ad Philippū hierosolimā detulerūt: et ille misit ea Athanasio Alexandrie vrbis episcopo: et ibi postea seruata Theophil⁹ (iubente Theodosio) omnibus gentiū fanis destructis: expurgato a sordibus templo serapis/ ossa eadem ibi posuit: et basilicā in honore sancti Johānis cōsecrauit.

F ☞ Applica ad hec aliq̄ de Anno. ser. Alteri⁹ festi Johānis baptiste. fo. 21. co. 3. Maxime an. 10. quīte par. eiusdē sermo. fo. 26. sub the. * Libenter eum audiebat.] A. ¶ vel sermo. Peccatorū. fol. 189. sub the. * Precepit afferri caput eius. &c.] B. ¶ vel Anno. 1. sexte partis. sermo. Peccatorū. fol. 208. Col. 2. tertij Tomi sub the. * Contristat⁹ est rex propter iusiurandū.] B. ¶ vel ser. Prelatorū. fol. 90. sub the. * Non licet tibi. &c.] C. ¶ vel sermo. Epiph. fol. 39. sub the. * Dedit caput eius in disco.] C. ¶ Vel sermo. Martyrū. folio. 89. Vel pugne. fol. 165. sub the. * Decollauit eum. &c.] B.

Felicis et adaucti martyrū.

Ex quinta parte Biblie:

Ex. Mat. 10. Nihil enim est opertum. &c.] ☞ Quere Anno. 1. quinte partis. sermonis. Unius martyrū infra in cōmuni sanctorū. fol. 6. Col. 3.

Egidij abbatis.

Ex quinta parte Biblie.

Dixit Simō Petr⁹ ad. d. J. Ecce nos. &c] ☞ Quere an. 1. quinte ptis. sermonis Unius abbatis in cōi sctōrum. fo. 24. co. 1. Ex. Mat. 19

Uincentij Leti martyrum.

Ex quinta parte Biblie.

Cum audieritis prelia. &c.] ☞ Quere an. 8. quinte par. ser. plurimorū martyrū. in cōi sctōrū. folio. 18. col. 2. Ex. Luce. 21.

Antonini martyris.

Ex quinta parte Biblie.

Si quis vult venire. &c.] ☞ Quere annota. 3. quinte ptis. ser. vnius martyris. infra in cōi sctōrū. fol. 8. col. 2. Ex. Mat. 16

Obdulie virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Simile est regnum celorum thesauro. &c.] ☞ Quere annota. 1. quinte partis. sermonis vnius virginis. infra in cōmuni sanctorum. folio. 25. co. 3. Ex. Mat. 13.

Uigilie natiuitatis virgis

Ex quinta parte Biblie.

Loquente Jesu. &c.] ☞ Quere Annotamē. 1. E. quinte partis ser. Dñice. tertie quadragesime. Folio. 121. col. 3. primi Tomi. Ex. Luce. 11

Diei natiuitatis virginis.

Sermonis annot. Ex prima parte biblie.

Hee sunt mansiōes. &c.] Lyra. Mora. Per hoc aūt/ q popu lus israel exiens de egypto venit ad terram pmissionis per quadragitaduas mansiōes/ intelligūtur mystice quadragintadue generationes: p q̄s dei populus ab Abrahā patre fidei nostre venit ad xp̄m: pront dr̄ Mat. 1. c. Ab abrahā vsq; ad Dauid generatiōes quattuordecim. Et a Dauid vsq; ad transmigratione babylonis generationes. 14. Et a trāsmigratione babylonis vsq; ad xp̄m generatiōes. 14. Que simul iuncte sūt quadragintadue. Christus autē est hereditas nobis pmissa in veteri ac nouo testamento. Ex. Nu. 33.

☞ Quere fm aliū sensum an. 4. prime ptis ser. Ferie. 4. Cinerū. fol. 75. co. 3. Et an. 103. A. prime par. ser. Gn̄alis. fol. 257. co. 4. &c.

¶2. Gen.4. SEptuplū vltio.ꝛc.] Glo. Alchui. Allego.
☞ Quere an.1.et.2.prime ptis.sermo
nis Incarnatiōis.fo.2.co.1.

¶3. Deu.23. AMmonites ꝛ Moabites etiam post deci
mā generationē nō intrabunt ecclesiā dñi
ineternū.] Glo. Augu. Alia editio. Nō intra=
bit Ammonites ꝛ moabites ecclesiā dñi vsq ad
decimā generationē/ non intrabit ecclesiā dñi: ꝛ
vsq ineternū. Quō ergo Ruth Moabitis in=
trauit? Forte mystice ꝓphetauit intraturam ꝙ
ait: vsq ad decimā generationē. Cōputant̄ em̄
ab Abrahā qñ fuit Loth: qui genuit moabitas
ꝛ ammonitas: ꝛ inueniunt̄ ab Abrahā genera
tiones decē vsq ad Salmon: qui genuit Booz
maritū Ruth. Sunt enī iste. ab Abrahā Isaac
ꝛ Jacob. iudas. phares. esrom. aram. amina=
dab. naason. salmon: qui genuit booz: cui ruth
in ecclesia dñi peperit filios. Sed cur additū est
vsq ineternum. an q2 post nulla aīa de ammo=
nitis ꝛ moabitis intrauit in illā ecclesiā hebreo
rum? an potius ita dictū est: et vsq ad decimaz
generationē: vt semper intelligi voluerit per de=
nariū vniuersitatē: ꝛ exposuerit/ dicens. et vsq
ineternū? Sed si ita est/ Ruth contra meritum
admissa videt̄. An ammonitas ꝓhibuit ꝛ non
ammonitidas. i. viros admitti/ non feminas?
Maxime q2 cū euertissent israelite illam gentē:
omnes viros occidere iussi sunt: feminas autez
non nisi eas: que nouerāt virū: qm̄ ipse in forni
cationē subduxerant populum. Virgines vero
dimiserunt: non eis imputātes culpā: qua euer
ti illa gens meruit: quā etiā hic cōmemorauit:
quasi quereret̄. Cur moabitas ꝛ āmonitas ad=
mitti noluerit? subiungit: eo ꝙ nō obuiauerint
vobis cū panib9 ꝛ aqua in via: cum exiretis de
egypto/ ꝛ cōduxerunt aduersum te Balaā filiū
Beor de Mesopotamia: vt malediceret te. Has
culpas nec tūc qñ gens illa depugnata est: femi
nis imputauerunt: quas cōseruare maluerūt.
Hereticos semp ab ecclesia esse pellendos signifi
cat: quasi hereticū hoīem post vnā ꝛ alterā corre
ctionē deuita. ad Titū.3.c. ☞ Quere de hac
materia an.4. secunde ptis. ser. Incarn̄. fol.4.
col.2. ¶ Causa Ruth in euāgelio cōmemorate
hec interposita sunt. ne mireris.

Ex secunda parte Biblie.

¶1. Ruth.4. HE sunt gn̄ationes.ꝛc.] Glo. ☞ Quere
an.4. scd̄e ptis. ser. Incarn̄. fo.4. co.2. Et
etiā de hac materia supra an. ꝓximo.

Ex tertia parte Biblie.

¶1. ps.66 TErra dedit fructū.ꝛc.] Glo. ☞ Quere
an.2. tertie p. f. Marie gn̄al. fo.74. co.1.

Ex quarta parte Biblie.

¶1. Esaie EMitte agnū dñe dominatorē terre] Glo.
☞ Quere an.10. quarte p. ser. Gn̄al.
Fol.290. col.2. Sequit̄. * De petra deserti ad
montē filie Sion.] Ruth. s. q2 iuxta pceptū dei
Moabite vsq ad decimā generationē nō ingre
diuntur ecclesiā dei. Ruth moabitis Booz nu
psit: ex quo obeth genuit: ex quo Jesse pat̄ Da=
uid: de cuius semine virgo Maria ꝓcessit: que
concepit ꝛ peperit xp̄m. Sicut em̄ xp̄s ꝑ vtroq
populo venit: sic de vtroq nasci voluit. ☞
Quere de hac materia supra an.3. prime part.
huius ser. columna ꝓxima pcedēti. Et an.1. se
cunde ptis. et an.1. tertie ptis. hui9 ser. eadē col.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Math. 1 LIber generatiōis.] Lyra. Hic
euangelista ostēdit veritatem
humane nature in xp̄o/ eius
genealogiam describendo. Et
primo premittit quendā ꝓlo=
gum seu prefationez. Secūdo
ponit eiusdem genealogie de
scriptionez: ibi. Abrahā.ꝛc. In prima ergo pte
intitulat librum suū a xp̄i generatione: dicens.
* Liber generatiōis.] Q2 scripsit hebraice. mo
dus autez hebreoꝝ est denoiare libros ab eo: de
q̄ tractat̄ in principio. Sicut dr̄ liber Gen̄. q2 in
principio tractat̄ de creatione mūdi. Similiter
Mat. qui incipit euangeliuz a genealogia xp̄i:
ideo ab ipso denominat seu intitulat ipm̄. Ra=
tio aūt quare incipit a genealogia xp̄i hec fuit:
q2 iudei negabāt Jesum nazarenum esse veruz
xp̄m: ꝛ descendisse a dauid: q2 galileus erat: fm̄
quod dr̄ Johā.7. Nunqd a galilea venit xp̄s?
Q. d. non. ideo subdit̄. Nonne scriptura dicit.
Q2 ex semine dauid: ꝛ de bethleem castello: vbi
erat dauid/ venit xp̄s? Q. d. sic. Et ideo ex hoc
volebant false concludere/ ꝙ non esset vere xp̄s:
nec ex semine dauid. Hunc ergo errorem volēs
Matthe9 excludere in principio euangelij sui
ostēdit ipm̄ a dauid descēdentē ꝑ ipsi9 genealo=
giā: ostendit etiā eū in bethleem natum: vt pz
in principio sequētis capi. Cum natus esset Je
sus in bethleem iude. Licet fuerit in galilea con
ceptus ꝛ nutritus. in describendo autem genea
logiam ponit duos patres tanq radices: vide=
licet Dauid ꝛ Abrahaz: quia ad istos est facta
specialiter repromissio de xp̄o. Item q2 Dauid
fuit principalis inter reges: Abraham inter pa
triarchas. Christus autē debebat descendere ex
patriarchis ꝛ regibus. Preponit̄ autem dauid
ipsi Abraham: licet sit posterior secundū tēpus.

Sermonis annotamenta. Ex quinta parte Bib.

Propter eminentiam regie dignitatis. Et iterꝫ vt cōuenientius generationis ordo texatur: q2 sic a radice vltimo nominata inchoaṫ. Dicit ergo: Liber generatiōis. supplendū est. Hic est liber fꝫ modū hebreoꝝ: vbi cōmuniṫ fit talis suppletio: vt patet Esa. 1. a. Uisio Esaie filij amos: subintelligitur, hec est: ꝛ eodem modo in pluribꝰ alijs locis. * Generatiōis.] Scilicet tēporalis: q2 generationē xp̄i eternam describit Johānes in principio euangelij sui. * Jesu xp̄i.] Jesus nomen est persone: xp̄s nomen nature. Significat enim duplicem naturā in vno supposito: scilicet diuinam ꝛ humanā. * Filij Dauid filij Abrahā.]
B Hoc est intelligēdū fm naturā humanā tm̄. Unde dicit Apostolus Ad Ro. 1. a. Qui factꝰ est ei ex semine Dauid, fm carnē. Consequenter incipit narrare xp̄i genealogiā. Et diuidiṫ in tres ptes, fm tres quaterdenas: quas ponit in ista genealogia. Prima incipit ab Abrahā: ꝛ terminaṫ in Dauid inclusiue. Secūda a Dauid exclusiue: ꝛ terminatur in Jechoniā filiū Josie inclusiue. Et tertia incipit a Jechonia filio p̄dicti Jechonie inclusiue: ꝛ terminatur in xp̄m inclusiue. Secunda pars incipit, ibi. Dauid aūt. Tertia: ibi. Et post trāsmigrationē Babylōis. In prima ergo procedit sic. * Abrahā genuit Jsaac.] Non facit mentionē de hismaele: qui fuit filius Abrahā: q2 per ipsum nō descendit xp̄s: sed per Jsaac erat promissus eius aduentus: fm qd̄ scribitur. Geñ. 21. a. in Jsaac vocabiṫ tibi semē. Et eadeꝫ ratione nō fit mentio de Esau: cū subdiṫ. * Jsaac aūt genuit Jacob.] Quia anteq̄ꝫ essent nati: Jacob fuit a deo dilectus: vt per ipsum descenderet xp̄s: vt habetur Malach. 1. a. Jacob dilexi: Esau aūt odio habui. Cōsiderādū igitur ꝙ hic describitur genealogia xp̄i descendēdo: q2 Matheus voluit ostendere assumptionē infirmitatis nostre a deo: vt dicit Aug. de Cōcordia euāgelistarum. Ecōtrario aūt Lucas describit eā ascendendo: quia volebat ostēdere reductionē humane nature in deum. Et ideo incipit genealogiaꝫ xp̄i post baptismū: q2 post baptismū reducimur in deuꝫ. Sequitur. * Jacob aūt genuit Judā: et fratres eius.] Licet aūt xp̄s de iuda descenderit: tm̄ fratres eius cum eo noiānṫ: q2 fuerunt patres populi israelitici: et ab eis duodecim tribus israel nominānṫ. Sequitur. * Judas aūtē genuit Phares ꝛ Zaram de Thamar.] Hieronimus autēꝫ reddens rationē quare ista Thamar exprimitur: sic dicit. Notādū in genealogia saluatoris nullā sanctarum mulierum assumi: sed eas tm̄: quas scriptura reprehendit: vt qui propter peccatores venerat: de peccatricibꝰ nascens omniū peccata deleret. Unde ꝛ in consequētibꝰ Raab meretrix et Ruth moabitis ponitur, et Bethsabee vxor vrie. Hec Hiero. Sed istud nō videtur p̄babiliter dictum: q2 ipse ibidem dicit: ꝙ propter hoc reges tres de genealogia xp̄i tollūtur scilicet Ochozias: Joas: Amasias: quia Joraꝫ miscuerat se filie impijssime Jezabelis: ideo filij eius vsq3 ad quartā generationē de genealogia xp̄i tolluntur: ergo non est probabile: ꝙ propter peccatum in xp̄i genealogia nomina mulierum exprimuntur. Jtem ꝙ dicit: vbi nullā sanctam mulierēꝫ positam in genealogia xp̄i: patet falsuꝫ de Maria matre xp̄i: que sanctissima est, et fuit. Jtem quod dicit Raab et Ruth ibi expssas propter peccatū: non videtur verum: immo propter virtutis actū. De Raab eñ scribitur, ꝙ propter virtutem suscepit exploratores israel: et eos saluauit: vt patet Josue. 2. propter quod ponitur in catalago illorum: qui ex fide fecerunt notabileꝫ actum: vt habetur ad Heb. 11. Quod autē dicitur meretrix, non obstāt: quia hoc erat tantum ipsius cognomen: et ideo non oportuit: ꝙ esset talis secundum rem: sicut aliquando econtrario aliquis pauper rusticus cognominatur nomine regis: vt Petrus rex vel huiusmodi. Hebrei etiāꝫ dicunt hospitatricē, vbi nos habemꝰ, meretricē: vt dixi plenius Josue. 2. capi. Similiter qd̄ dicitur de Ruth moabitide, ꝙ eam scriptura reprehendit, non videtur verū: immo magis eam cōmendat. Tum q2 socrui sue fideliter adheserat. Tum q2 eiecta gentilitate fideꝫ vnius dei suscepit. Ut habetur Ruth. 1. capi. Tum q2 in viduitate caste vixit: vt dicit Ruth. 3. ex verbis Booꝫ ad ipsam. Benedicta es filia a domino ꝛ priorem misericordiaꝫ posteriorē superasti: q2 nō es secuta iuuenes, pauperes, seu diuites. Tum q2 fuit optime fame. Unde ibidem subditur. Scit omnis populus: qui habitat inter vrbis mee portas: mulierem te esse virtutis. Salua igitur beati Hiero. et meliori sententia: videtur ꝙ melius potest dici ꝙ mulieres iste hic sunt expsse: quia fuerunt viris suis: ex quibus cōceperūt: accidentaliter coniuncte. Jste autem: que fuerunt prime et principales: siue bone siue male, non exprimuntur. Sed sufficit expressio viri: q2 vir et vxor pro vna persona computantur. Quod autem predicte mulieres fuerunt accidentaliter coniūcte, patet ex textu biblie: quod omitto causa prolixitatis vitande, nec debet aliquis moueri si ego recedo in hoc a dictis Hieronymi: q2 dicta sanctorum non sunt tante auctoritatis quin liceat sentire contrarium in his: que non sunt p sacram scripturam determinata. Unde dicit. Augustinus in epistola ad Uincentium de scripturis sanctorū in doctorum. Hoc genus scripturarū a canonicis scripturis distinguendum est: non enim ex eis sic testimonia proferūtur: vt cō

trariuз sentire nō liceat: sequit. * Phares aūt genuit Esrō. Esrō aūt genuit Aram. Aram aūt genuit Aminadab. Aminadab aūt genuit Naason] Iste Phares cū Juda patre suo et Jacob auo suo descēdit in egyptū / ꝛ ibi genuit Esrom. Esrō Arā: ꝛ Arā Aminadab: ꝛ Aminadab Naason. Iste aūt Naason cū patre suo exijt de egypto: et ideo fuit pīceps in tribu Juda in deserto post patrē suum. ꝙ enim iste Aminadab fuit pnceps tribus Jude in exitu de Egypto: vt habet Cañ.6.d. vbi dicit Aia mea cōturbauit me propter quadrigas Aminadab. Ad cui⁹ euidētiaз cōsiderandū ꝙ liber cāticoꝝ ꝑm doctores hebreos est de deo ꝛ ecclia Israel educta p ipsuз de egypto. In exitu autē Israel de egypto dñs siccauit viā p mediū marꝭ rubri: ꝛ aque ex vtraqꝫ parte erāt alte ad modū muri. Sicut habet Exo.14. et ideo filij Israel timebāt intrare. Iste Aminadab princeps tribus iude cū tribu sua prim⁹ intrauit post Moysen. Et ex hoc trib⁹ iuda dignitatē regni meruit. Et iō dicit. Aia mea turbauit me.ꝛc. qꝛ filij israel vidētes Aminadab ꝑcedēteз cū currib⁹ suis admirati sunt ꝑpter eius audaciā: ꝛ secuti sunt eū. igitur post ipm Aminadab fili⁹ eius Naason fuit princeps trib⁹ iude in de-

L serto: vt dicit Nu.1.ca. * Naason auteз genuit Salmō. Salmō auteз genuit Booз de Raab.] Hic est vnū dubiū quō ista Raab / q̄ erat de genere chananeoꝝ: fuit cōiūcta ipsi Salmō in matrimoniū: qꝛ erat ꝓhibitū filijs israel ne vllo modo ꝯtraherēt cū Chananeis matrimonia: vt habetur Deut.7. Dicendū ad hoc ꝙ istud fuit preceptū eis: ne p Chananeas a cultu veri dei auerterētur: et ad idola cōuerterētur: vt ibidē habet: et iō qnādo aliqua persona inueniebat fidelis: et ex fide veri dei aliqd magnū egisse: sicut fecit ista Raab / vt predictū est: tūc dispēsabat vt posset cōiūgi in matrimoniū cū filijs israel: ꝛ ꝑpter hoc ista Raab coniuncta est principi nobilioris tribus .s. iude: qꝛ pro filijs israel fecerat magnuз actū virtutis in exploratoꝝ saluatiōe. * Booз autē genuit Obeth ex Ruth.] Eodē modo ista Ruth coniuncta est Booз: qui erat nobilior de ciuitate Bethleē: licet enim esset prohibitū in lege ꝙ nō acciperēt in matrimoniū mulieres moabitidas: propter qđ Esdras fecit illas eijci cum filijs suis a filijs Israel: vt habetur .1. Esđ.10.ca. Ruth tñ moabitis ꝑpter actū virtutis ex dispēsatione cōiuncta est ipsi Booз: qꝛ pro fide vnius dei suscipienda / reliquit terrā suam: et venit in iudeā cum socru sua. Sed oritur dubium quomodo iste Booз genuit Obeth ex Ruth: quia a principio ducatus Josue: quādo scilicet Salmon accepit Raab: ꝛ inde genuit Booз vsqꝫ ad tēpus in quo cepit Heli iudicare populū: i quo

tēpore ista Ruth venit cum Noemi in iudeaз: fluxerunt .325. anni ꝛ plus / vt potest patere computanti tēpora iudicū intermedioꝝ. Et ideo dicendū ꝙ tres fuerunt Booз sibi succedētes: au⁹: filius ꝛ nepos. Primus genitus est a Salmō de ipsa Raab: et terti⁹ genuit Obeth ex Ruth. Et qꝛ euāgelista volebat vsqꝫ ad Dauid vnā quaterdenā tantū ponere: ideo istos tres similiter nominatos: ꝛ sibi inuicē immediate succedētes voluit vno nomine cōprehēdere. * Obeth autem genuit Jesse.] Iste aūt alio nomine vocatus est Isai: vt habetur .1. Reg. Sed nomen Jesse hic ponitur: qꝛ de ipso hic agitur: prout xp̄s descēdit ab eo. Ut scriptū erat Esa.11.d. Egredietur virga de radice Jesse: ꝛ flos de radice eius ascēdet. Et ideo ex noie Jesse hic posito: ostendit ista ꝓphetia cōpleta fuisse. * Jesse autem genuit Dauid regē.] Iste aūt nominat solus rex: licet ante eum et post fuerunt plures alij reges: qꝛ iste fuit primus electus in regē ꝑm beneplacitū diuinū: D

et ꝑpter excellentiā sanctitatꝭ sue. * Dauid aūt rex genuit Salomonē ex ea: q̄ fuit Urie.] Tacet nomē Bethsabee: ꝛ exprimit vir ei⁹: q̄ fuit iustus ꝛ bonus: vt pз.2. Reg.11. ꝛ vt ostēdatur ꝙ Bethsabee: de q̄ fit aliqualr mētio accidētalr cōiūcta est ipsi Dauid .s. p mortē vrie. * Salomō aūt genuit Roboā. Roboā autē genuit Abiam: Abia aūt genuit asa. Asa autē genuit iosaphat. iosaphat aūt genuit iorā.] Sub isto Roboā diuisum est regnuз iudeoꝝ i duo regna. vt patet .3. Reg.12. qꝛ decem tribus recesserunt ab eo: et adheserunt Jeroboā: et tunc dictū est regnū israel. Due autem tribus que remanserunt ipsi roboā: dicte sunt regnum Juda. * Joram autem genuit Oziā. Ozias autē genuit ioathā. ioathaз autem genuit Achaz. Achaз autem genuit Ezechiam.] Dicitur Joram autem genuit Oziā. Sicut patet .4. Reg. Hic omittuntur tres reges sibi succedētes: quia ioram genuit Ochoziam. Ochozias autem genuit Joas. Joas autem genuit Amasiam: Amasias autem genuit Oziā. Ratio autem huius est secundum Hiero. quia Joram accepit vxorem filiam impijssime Jezabelis: ideo filij eius vsqꝫ ad quartam generationem de genealogia domini excluduntur: ꝛ maxime quia euangelista volebat vnam quaterdenam tm̄ ponere ratione iam predicta: ideo oportebat tres reges excludere: ꝛ isti tres ratione predicta conuenienti⁹ alijs remouentur. Sequit.

E * Ezechias aūt genuit manassē.] Iste Ezechias nō habebat heredē: quādo dictū ē ei p Esaiā ꝓphetam. Esa.38.a. Dispone domui tue: quia morieris tu ꝛ non viues: et tunc fleuit non timore mortis: sed propter defectum seminis: timens ne Christus de eo non nasceretur: et ideo ipso

orante cū lachrymis additi sunt vite ipsius anni quindecim: ⁊ tūc genuit Manassen: q̄ quidem Manasses licet primo fuerit pessimꝰ: qꝛ de eo scriptū est. 4. Regū. 21. c. ꝙ ipse impleuit Hierusalē sanguie ꝓphetaꝝ vsqꝫ ad os: inter quos Esaiā auūculū suū secari fecit: ꝓpt̄ qȯ in captiuitatē ductꝰ est: tñ finaliter penituit: ⁊ ad regnū suū reductus fuit: vt habet̄. 2. paral'. 33. ca. Sequitur. * Manasses aūt genuit Amon. Amō aūt genuit Josiā.] Josias iste fuit optimus: q̄ in iuuētute sua cepit querere dñm: ⁊ destruxit tēpla idoloꝝ per totū regnū suū. * Josias aūt genuit Jechoniā ⁊ fratres eius in trāsmigratiōe Babylonis.] Nō qꝛ adhuc esset transmigratio qñ geniti sunt: sed qꝛ imminebat. Nominant̄ autē fratres Jechonie cū eo: qꝛ similes ei fuerūt in captiuatione. Joachaz aūt q̄ primꝰ regnauit post Josiam: captiuatus est ꝑ regē Egypti: vt habetur. 4. Regū. 24. Rex aūt egypti constituit regē loco ipsius fratrē eiꝰ Eliachim: mutato noīe ipsius: ⁊ vocauit eū Joachim vel Jechoniā: et iste est qui dr̄ hic genitus a Josia: quē captiuauit rex Babylonis: ducēs secū in Babylonē: sed in itinere remisit eū sub iuramēto / ꝙ ei fideliter seruiret: sed iste Joachim quarto anno volēs rebellare: ab exercitu regis Babylonis: captꝰ est ⁊ occisus: ⁊ cadauer eius extra Hierl'm ꝓiectum. Sicut fuerat per Hieremiā p̄dictū. Hiere. 22. c. Sepultura asini sepeliet̄. Et regnauit Joachin filius eiꝰ ꝓ eo: q̄ similit̄ dictꝰ est Jechonias. Sꝫ alit̄ scribit̄ q̄ꝫ primꝰ: qꝛ pater eiꝰ Joachim ꝑ ch. ⁊ m. aliꝰ aūt ꝑ. ch. ⁊ n. Et iste regnauit tribꝰ mēsibus: ⁊ postea subductꝰ est in Babylonē captiuus cū matre ⁊ nobilibꝰ de terra Juda: ⁊ constitutus est Sedechias auunculꝰ eius filiꝰ Josie: rex in Hierl'm a rege Babylonis. et vndecio anno regni eius: qꝛ rebellauerat / captus est a rege Babylonis: ⁊ excecatus est in Babylonē ligatꝰ ductꝰ: ⁊ Hierl'm destructa ⁊ tēplū combustū. vt habet̄. 4. Regū. 25. Et sic p꞊z ꝙ fratres Jechonie filij Josie fuerūt captiuati sicut ⁊ ipse: ꝓpter
f qȯ noīantur cū ipso. * Et post trāsmigrationē babylonis Jechonias genuit Salathiel.] Iste Jechonias / a q̊ incipit tertia q̄terdena: nō fuit Jechonias filius Josie: sed nepos eius ꝑ. n. scriptus: vt dictū est. Aliter nō essent quattuordeci in ista quaterdena vltima. * Salathiel autē genuit Zorobabel.] Et iste Zorobabel est ille: sub q̊ trāsmigratio redijt de captiuitate: vt habetur. 1. Esd. 2. * Zorobabel aūt genuit Abiud. Abiud aūt genuit Eliachim. Eliachim aūt genuit Azor. Azor aūt genuit Sadoch. Sadoch aūt genuit Achim. Achim autē genuit Eliud. Eliud aūt genuit Eleazar. Eleazar aūt genuit Mathā.] Cōtrariū videt̄. 1. pal'. 3. vbi dicit̄ / ꝙ Zorobabel genuit Mosollam Ananiā ⁊ Solomit. Est dicendū ꝙ aliqs istoꝝ fuit binominis: ⁊ sic dictꝰ est Abiud: qꝛ plures binomines in sacra scriptura inueniunt̄. Ab isto Abiud vsqꝫ ad Joseph nulla historia in Biblia reperit̄: sꝫ apud iudeos fuer̄t aliq̄ studiosi: q̄ genealogias a Dauid descendentes diligētissime scripserūt: ꝓpter xp̄m / quē expectabāt a Dauid descendere: ⁊ ibi Matth. potuit residuū huiꝰ genealogie videre. Vel si dicat̄ ꝙ Herodes illas scripturas cōbussit / ne linea regia ab alijs distingueret̄: vt dicūt aliq̄. Tūc dicendū ꝙ Mat. habuit ꝑ reuelationē / qȯ nō habuit ꝑ scripturā: qꝛ apl'i ⁊ euangeliste nō fuerunt minus illuminati / imo magis q̄ꝫ antiq̄ ꝓphete. Sequit̄. * Mathan aūt genuit
Jacob.] Contrariū dr̄ Lu. 3. vbi dr̄: ꝙ Mathat genuit Heli: ⁊ Heli genuit Joseph. Dicendū ꝙ Mathat ⁊ Mathā descenderunt a Dauid: sed Mathat ꝑ Nathā: q̄ fuit filius Dauid adoptiuus: Mathā aūt ꝑ Salomonē: ⁊ isti duo Mathan ⁊ Mathat habuerunt vnā vxorē successiue: q̄ dicta est Hesta: ⁊ Hesta a Mathā cōcepit Jacob: ⁊ a Mathat Heli: ita ꝙ Heli ⁊ Jacob fuerūt fratres vterini: sꝫ de duobꝰ fratribꝰ a Dauid diuersimode descendentibꝰ. Heli aūt accepta vxore mortuꝰ est sine semine: ⁊ iō Jacob frater eius accepit vxorē fratris sui / vt ei suscitaret semen: ⁊ genuit Joseph: ita ꝙ Joseph fuit filiꝰ naturalis ipsiꝰ Jacob: ⁊ sic accepit eū hic Matheꝰ. Fuit aūt filiꝰ Heli legalis. et sic accepit eū in genealogia Lu. (☞ q̄re ibi figurā) Nō aūt q̄re Mat. describit genealogiā xp̄i per Salomonē filiū eius naturalē hec est: qꝛ describit assumptionē nostre humanitatis a deo. Lucas aūt ꝑ Nathan filiū adoptiuum: qꝛ describit reductionē nostrā in deū: q̄ fit ꝑ grām adoptiōis. * Jacob aūt genuit Joseph virū Marie: d: q̄ natꝰ ē Jesus: q̄ vocat̄ xp̄s:] Cū Joseph nō fuerit pater Jesu: nō videt̄ sufficient̄ esse ꝓbatū ꝑ istā genealogiā sic descriptā: ꝙ Jesus filiꝰ Marie fuerit de stirpe Dauid. Dicēdū: ꝙ imo: qꝛ Joseph ⁊ Maria fuer̄t de eadē tribu: qꝛ mulier nō poterat nubere cū viro alteriꝰ tribꝰ: qñ ad ipsam ꝑtinebat hereditas paterna: vt p꞊z Nu. 36. c. d̄ filiabꝰ Salphaat. Beata aūt virgo Maria fuit vnica Joachim patri suo: ⁊ iō ex lege cogebat̄ viro sue tribꝰ nubere: ꝓpter hoc etiā iuit cū Joseph in bethleem ciuitatē Dauid: vt ꝓfiteret̄ cū eo: vt habet̄ Luce. 2. Modū aūt ꝑ quē fuerūt de eadē tribu Damasce. scribit dicēs: ꝙ Melchi habuit fratrē noīe Pāthera: q̄ genuit Barpanthera: ⁊ hic genuit Joachi: q̄ genuit beatā Mariā: ⁊ sic Maria descēdit a Dauid ꝑ Nathā. ſm Dam. li. 4.
* Liber gñatiōis. ⁊c.] ☞ Sequit̄ imediate post euāgeliū hodiernū. * Oēs itaqꝫ gñatiōes

ab Abraham vſq ad Dauid generatiões quat
tuordecim. ꝛc.] Moraliter. Chriſti genealogia
deſcribit hic per tres quaterdenas generationū.
quarū alique fuerunt ante legem datã Moyſi.
Et alique tempore legis date. Et vltima ſcilicet
generatio xpi tēpore gratie: quod incepit ab ei⁹
conceptione. Et per hoc ſignatur ꝙ aliqui tēpo=
ribus iſtis tribus ſaluati ſunt per fidem xpi. Vñ
dicit ſaluator Joh. 8. g. Abraham pater veſter
exultauit / vt videret diem meum: vidit ⁊ gaui=
ſus eſt. Item in quaterdena ſunt duo numeri:
ſcilicet denarius ⁊ quaternarius. Per denariū
vero ſignatur impletio decalogi. Per quaterna
rium impletio euangelij quadruplicit̃ deſcripti.
Per ternarium vero ſancte trinitatis myſteriū.
Per iſtos igitur numeros in genealogia contē
tos myſtice ſignatur ꝙ per obſeruationē decalo
gi in fide trinitatis xp̃s qui ſol eſt iuſticie ꝑ ſpū=
alem illuminationē oritur in nobis. 2. Petri. 1.
d. habemus firmiorē ꝓpheticum ſermonem cui
benefacitis attendentes quaſi lucerne lucenti in
caliginoſo loco donec dies illuſceſcat: ⁊ Lucifer
oriatur in cordibus veſtris. Itē tres quaterdene
faciūt quadragita duas generatiões: per quas
peruenim⁹ ad xp̃m: qui promiſſus eſt nobis in
premiū: ſicut filij Iſrael per quadraginta duas
manſiones venerunt ad terram ſibi promiſſam.

I * Liber generatiõis. ꝛc.] Gloſa. Hiero. Hebrei
Gloſa voluminibus ſuis a principijs nomē imponūt:
vt liber geneſis ex ſuo principio nominatur: vbi
dicitur. Liber generationis Ade: et he ſunt gene
rationes celi ⁊ terre. Qui liber principiū eſt vete
ris teſtamenti: ſm quod in principio noui dicit̃.
Liber generationis Jeſu xpi: quãuis in hoc ſit
parua pars libri: ſed ſic nouū teſtamentū conſo
nat veteri. Et ſicut vetus carnali proponit̃ Iſra
elitã ita nouū ſpūali: ⁊ vtriuſq vnus ⁊ idē auctor
oſtenditur. Plenior ſenſus eſſet. Hic eſt liber ge
neratiõis: ſed hic mos eſt in multis: maxime in
ꝓphetijs: vt viſio Eſaie: ſubaudis hec ē. Hiero.
Rab. In principio ſatis declarat ſe agere de hu=
manitate xpi: cū incipiat a carnali generatiõe.
Hiero. Generatiõis ſingulariter dicit: quãuis
multi per ordinem replicentur: q2 vnius tm̃ xpi
generatio queritur: propter quam cetere hic in=
ducuntur. Non diuinã proponit narrare gene
rationē: quod impoſſibile eſt. Vt Eſa. ait. 53. ca.
Generationē eius quis enarrabit? Sed huma=
nã: quãuis et hec ex magna parte ſit inenarrabi
lis. Sed illa tota inenarrabilis eſt: q2 ⁊ ſi dicit̃ fi
lius a patre genitus: tñ qualiter / nec apoſtolus
nec propheta nouit / nec angelus. * Jeſu xpi.]
Ideſt ſaluatoris nõ perditoris: quod fuit Adã.
Xp̃s ipſe eſt qui ⁊ Meſſias. Ideo hoc noīe retū=
ditur iudeoꝝ infidelitas: qui Meſſiam .i. regē

ſuum nondū veniſſe ariolantur. Hunc vero eſſe
xp̃m cõſequenter ſic probat euangeliſta: quã hic
eſt qui de patriarcharū ⁊ regum ſtirpe ꝓgenit⁹:
de virgine mirabiliter eſt editus: ſicut eiſdē fue=
rat ante promiſſus. Jeſu xpi: vt per regiam ⁊ ſa=
cerdotalē perſonã natura dei ⁊ hois mõſtraret̃.
Olim Jeſus rector typice: nunc eſſentialiter: ſm
ꝙ deus potens ſaluare. Chriſt⁹ nomē officij eſt:
non nature: q2 vnctus eſt in ſacerdotē ad inter=
pellandū pro nobis: qui bene in terram ꝓmiſſi=
onis inducit. * Jeſu xpi filij Dauid filij Abra
ham.] Ordo prepoſterus ne premiſſo Abrahã
generationis cõtextio interrūperetur. Horū duo
rum ſpecialiter dicitur filius: q2 vnus prim⁹ int
patriarchas: alter inter reges / ad quos facta eſt
de xp̃o promiſſio: vt iudeis xp̃m ex lege venturū K
aperiret: in quo viderēt vaticinia impleri. * Fi
lij Dauid. Filij Abrahã.] Hos duos de oībus
elegit: quorum filius dicitur xp̃s: vt iudeis qui
bus ſcribit / ſcientibus ex lege xp̃m venturū: ap=
pareret hic eſſe / qui diu erat ꝓmiſſus: in quo vi
derentur impleri oia vaticinia. His enim ſolis i
veteri teſtamento legitur facta promiſſio. Abra
he. Geñ. 22. d. In ſemine tuo benedicētur oīes
gentes. Cui conſonat Dauid. p̃s. 71. d. Benedi
centur in ipſo oēs tribus terre. Vñ Zacharias:
hoc eſt: ſubaudis. Juſiurandum qđ iurauit ad
Abraham patrē noſtrū daturū ſe nobis. Luc. 1.
Dauid autē p̃s. 131. b. et. p̃s. 88. a. Jurauit dñs
Dauid veritatē ⁊ non fruſtrabitur eã: de fructu
ꝛc. Itē ſemel iurauit in ſancto meo. i. xp̃o ſemē
eius in eternū manebit: et thronus eius ſicut ſol
in cõſpectu meo. ꝛc. Que nullatenus de Salo=
mone accipi pñt: ſed de xp̃o ex Dauid orto. Itē
1. paral. 17. b. in li. vboꝝ dieꝝ. Cū dormieris cū
patribus tuis / dabo ſemē tuū poſt te: quod nul
latenus de Salomone dicitur: qui viuo patre ce
pit regnare. Sed de xp̃o. Vñ Hiere. 63. a. Suſci
tabo Dauid germē iuſtum / et regnabit rex ⁊ ſa
piēs erit. Abrahã ⁊ Dauid ſunt due columne
verſantes in lege: q̃ſi i veſtibulo ante oſtiū qđ eſt
xp̃s: quas ambit ſunicul⁹ duodeci cubitoꝝ. i. fi=
des apoſtoloꝝ. Amplectit̃ hos i genealogia pa=
tres: de quoꝝ medio oſtiū xp̃s aperit̃ credētib⁹. L
* Abrahã aūt genuit Iſaac: Iſaac aūt genuit
Jacob.] Ab eo cõgrue fit generationis exordiū:
cui ꝓmiſſus eſt ꝓmū: in q̃ eſt benedictio oium.
Matth. generationē incipit ab exordio ꝓmiſſi=
onis: ⁊ etiã vſq in finē libri hec agit̃: vt q̃ ex hac
gñatione nat⁹ eſt: de⁹ ⁊ hõ intelligat̃. Ab ini=
tio ab eo: cui ꝓmū facta eſt ꝓmiſſio fidei incipit:
vt in h̃ patre diſcãt (cui ꝓmū facta eſt ꝓmiſſio) q̃
⁊ quales eſſe debeãt: q̃ volūt in ei⁹ ſemine bene=
dici. Matthe⁹ generationē deſcēdēdo incipit vſ
cõputat: q2 humanitatē xpi oſtēdit: ꝑ quã deus

ad hoīes descēdit. Lucas ascēdēdo referens formā sacramēti aperit. A baptismo enim incipiēs vsq3 ad deū ascēdit: ostēdēs baptizatos ascēdere ad eū/ vt sint filij dei. * Genuit.] Matth. ponit genuit: q̄ nature tm̄ filios numerat. Lucas. q̄ fuit: q̄ aliq̄s ſm legē/ vl p adoptionē filios interponit. Matthe⁹ ponit genuit: et nō generauit: forsitā vt ille cognosceret̄ in fine ostēsus: de quo dicit̄. Ego hodie genui te. * Judam ⁊ fratres.] Ideo solus Judas nominatim exprimitur: vt eum cognosceres: qui ex eius stirpe fuerat promissus. Fratres Jude memorat/ pretermissis fratribus Isaac et Jacob: quia illi a populo dei quasi alieni sunt repulsi: hi velut heredes in libro vite scripti ⁊ quasi patriarche duodecim: in quib⁹ ⁊ numerus apostolorū signatur. sed nominatim nō exprimuntur/ ne vltra numerum sacramenti generatio extendatur. In semine predictorum patrum xp̄s intrauit in Egyptum: quod presagiēs inimicus populum premebat: ⁊ nō feminas sed mares interimebat/ vt eum extingueret. De Juda xp̄s/ quem oīes gentes susceperunt: quo veniente iam Herodes alienigena principabatur. * Judas autem. ⁊c.] Judas genuit Phares ⁊ Zaram anteq̄ intraret in egyptum. Gen̄. 38. in quam ambo postea cum patre transierunt. Zara cum de vtero premisit manum: obstetrix coccino ligauit dicēs. hic prior egredietur: illo manum retrahēte alter exiuit. Cui obstetrix. Quare propter te diuisa est maceria? Unde ⁊ Phares id est diuisio dictus est: significās illū: qui segregauit oues ab hedis: et statuet oues quidem a dextris: hedos autem a sinistris. Matth. 25. ca. * Phares autem genuit esron.] In egypto genuit phares esrō: ⁊ esron Aram: et aram Aminadab: ⁊ Aminadab Naason: ⁊ tunc Moyses eduxit eos de egypto. Naason fuit dux sub moyse in tribu Juda per desertū: in quo genuit. Salmon. Iste Salmon fuit pñceps in tribu Juda; qui cum Josue in terraz promissionis intrauit. Iste Salmō in terra promissionis genuit Booz de Raab. ¶ Christus est phares. idest diuisio: q2 separabit oues ab hedis. ipse est Esron. i. sagitta vl' atrium: quia penetrat corda auditorum. Habet etiam latitudinem charitatis: qua ⁊ inimicos diligit. * Aram autem genuit.] Aram xp̄s electus vel excelsus interpretat̄. Electus de quo Osee. 11. a. Ecce puer meus quez elegi. ⁊ ps̄. 112. Excelsus super omnes gētes dominus. Ipse est Aminadab. i. voluntarius qui dicit. ps̄. 53. Voluntarie sacrificabo tibi. Idem est Naason. i. augurium: qui nouit preterita/ presentia/ ⁊ futura. Vel Naason serpentinus: quia Christus morte serpentis omnes cauit insidias. * Salmō autem genuit booz.] Christus est salmon. i. sensibilis: quia omnia sentit. ipse accipit Raab. i. ecclesiam de gentibus. Raab fames vel beatitudo vl' impetus: quia ecclesia gentium esurit ⁊ sitit iusticiam: ⁊ dilatata per orbem terrarū impetu doctrine/ philosophos ⁊ reges cōuertit. Raab ostēdit coccinuz in fenestra: idest in ore/ per confessionem Christi passionez declarat. Raab meretrix: que nuncios Josue suscepit: quā Salmon princeps tribus Jude sibi copulauit: significat ecclesiā de gētibus: que principi ex Juda. i. xp̄o copulatur: ⁊ sola cum suis saluatur: dum Hiericho. i. presens seculū septē muris vitiorum vallatū: septem dierum tēpore tubis predicationum circūuallatur: donec in nouissima tuba omnes muri corruāt ⁊ nouissima mors destruatur. * Booz autem genuit. ⁊c.] Booz xp̄s. de quo dicit̄ Esa. 40. c. Dominus in fortitudine veniet. Booz de raab. Nota nullam de sanctis feminis in genealogia Christi assumi: sed quas scriptura reprehendit. Debuit enim de peccatoribus nasci: qui pro peccatoribus venerat: vt discerent sui/ peccata patrum sibi non obesse. Unde agnus in pascha immolandus iussus est assumi ex capris ⁊ ouibus: idest ex iustis ⁊ peccatoribus generandus. ¶ Historice. Elimelech fuit de tribu Booz: et vxor eius Noemi: qui cum vxore sua iuit ad Moabitas: vbi filij sui duxerūt vxores: sed mortuo patre ⁊ filijs sine semine: Ruth cū Noemi socru sua venit in Judeam ⁊ genuit ex ea Booz Obeth. * Ex ruth.] Moabitide. vt ostēdat impletuz vaticiniū. Esa. 16. ca. a. Emitte agnū domine dominatorem terre. Per hāc semen Abrahe ad xp̄m deducitur: ecclesia de gētibus p ruth significata: priusq̄ ad Booz. i. ad Christum veniret/ ex patre diabolo erat. ¶ Mystice Ruth significat ecclesiā: que est de moab: idest de gentibus: que ex patre diabolo: ⁊ petra deserti propter idolatriam: de qua deus suscitauit filios Abrahe. oblita prioris gentis venit ad Booz: qui fortis dicitur. i. ad Christum: qui suscitat semen fratris sui: idest Moysi: qui obijt sine liberis: q2 neminem ad perfectū duxit lex. Heb. 7. c. Ruth videns vel festinans: q2 ecclesia puro corde deuz videt: que festinat ad brauium superne visionis: ⁊ diffinit perseuerare in fide ⁊ dilectione dei. * Jesse.] Pater Dauid sepius nominatur Isai: sed binominus fuit. Hic autem ideo dicitur Jesse/ vt scires eum venisse: de quo Esa. 11. a. Egredietur virga de radice Jesse. ⁊c. Hic est flos quem odorat Isaac dicens. Gen̄. 27. d. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. quia spiritus eum abundātissime repleuit. * Regem.] Nō q2 solus in hac genealogia rex: sed quia primus rex de Juda et regum principium: propter quem ⁊ ceteri in solio regni seruantur: et per istum ordo generatio N

nis decurrit ad Christum: qui habet regnū Da
O uid. * David autē rex. rc.] Histo. 2. Reg. 11. a
David in solario sedens: vidit Bethsabee se la=
uantē: placuit ei / et vocauit: iacuitqz cum ea: q̄
grauida reuocauit Uriā de expeditiōe: vt sic in
traret in domum: et sic partus ascriberetur ei: q̄
nolens intrare / iacuit in vestibulo: dicens / q̄
dum arca esset in tabernaculis: nō intraret in do
mum suam. 2. Reg. 11. a. Acceptis igitur litteris
mortis sue ad expeditionem reuersus est: et sicut
David preceperat occisus est a Joab. David in
solario xp̄s est: qui in sole posuit tabernaculum
suum. Bethsabee: puteus satietatis septimus. s.
lex per cuius cognitionem sp̄ualis gratia mon=
stratur. Urias iudaicus populus: qui per legē
de luce dei gloriatur: sed huic Christus legē ab=
stulit / quā de se loqui docuit. Ille vero dū man=
data legis implere nititur: quasi epistolas fert /
vnde dānetur. Urias etiam iudaicus populus:
qui noluit intrare in domum. i. in spiritualem le
gis intellectū: dicens / q̄ arca domini. i. ecclesia
est in tabernaculis. i. in figuris. Ideo nō intra=
uit in domum. i. nō accepit alium intellectum: sz
accepit litteras sue mortis. i. intellectum littera=
lem / qui ducit eū ad mortē. ¶ Mystice. David
idest Christus: qui Goliaz. i. diabolū superauit.
ipse est manu fortis vl' visu desiderabilis. De eo
dem dicitur Psal. 23. b. Dominus fortis et potēs
rc. et iterū ps. 44. a. Speciosus forma pre filijs
hominum. Bethsabee puteus satietatis. i. abun=
dātia gratie spiritualis: que munere septiformi
est puteus satietatis / in quo est fons aque salien
tis in vitam eternam. Johā. 4. Tres predicte si=
ne pudore nominis ponuntur: quia nō solū cul
pari: sed etiam laudari meruerunt. Justus autē
nomine dignus est. sed in hac quia loquēdo ne=
quit: saltem silentio nominis / quod turpe est / te
git. Nomē viri quasi iusti ponitur: vt in hoc im
manitas sceleris verecundius memoretur: dum
eius causa est occisus. Uxor tamē propter sacra
mētum ecclesie dicitur: que occiso diabolo in cō=
iugiū veri regis asciscitur. * Urie.] Urias lux
mea. dei. s. id est diabolus / qui dixit. Esaie. 14. c
Similis ero altissimo: cui ecclesiam cōiugatam
Christus de solario paterne maiestatis adama
uit: et pulchram factā sibi matrimonio copula=
uit. Urias qui est figura diaboli: lux mea deus
interpretatur: qui adhuc transformat se in ange
lum lucis: et lucē dei se facit. * Salomon aūt.]
P Christus est. Salomō. i. pacificus: quia ip̄e est
pax nostra: qui fecit ex vtraqz vnum. Eph. 2. c.
Ipse est Roboam. i. impetus populi: qui veloci
ter populos conuertit ad fidem. * Roboam.]
De isto dicitur. 3. Reg. 11. f. Dabo Roboā tribū
Judam: vt remaneat lucerna David cūctis die

bus in Israel. Quod ad litterā non potest acci=
pi: quia nec Israel cunctis diebus extitit: nec de
David post Christū dux aliquis in Israel fuit.
Sed Christus lucerna est eterna in celesti Isrl'. et
ideo seruatur semper. Super solium autem Da
uid dicitur sedere Christus: quia regnum Da=
uid temporale figurauit eternū Christi regnū.
* Abia.] Pater domin⁹. i. Christus. qui dicit.
2. Reg. 7. b. Ego ero illi in patrē: qui tanq̄ do
minus omnia quecunqz voluit fecit. Qui etiā
est Asa. i. attollēs: quia ipse abstulit peccata mū
di. * Josaphat.] Judicans vel iudicium dei:
scz Christus qui iudicat orbem terre in equita=
te. psal. 95. c. * Joram autē genuit.] Christus
est Joram. i. excelsus / qui ait. Joh. 3. b. Nemo
ascendit in celū / nisi qui de celo descendit. ¶ No
ta q̄ Joram nō genuit Oziam: sed potius genuit
ochoziā. Ochozias genuit Joas: et Joas Ama
siam: et amasias Oziā: qui et Azarias. ¶ Jorā
duxit filiā iezabel et fornicatus est: et fratres suos
occidit. Unde infirmat⁹ est dolore vteri vt visce
ra egereret: quem secutus Ochozias ingressus
est per vias domus Achab. Joas autem adora
uit sculptilia et Zachariam filiū Joiade: qui eū
nutrierat et regem fecerat occidi precepit: quia eū
de idolatria increpauit. Amasias quoqz coluit
deos seir. ideo et hi tres de generatiōe Christi sūt
exclusi. scdm illud Exodi. 20. a. Uisitabo peccata
patrum vsqz in tertiam et quartā generationem.
Sed hoc dictum est de illis: qui peccata patrum
sequuntur. nā et bonus de malo genitus miseri=
cordia est dignus: et malus de bono natus puni
tur. Alij qui ponuntur quāuis mali fuerint: vel
bonos generant: vel a bonis generantur: vt Jo=
ram filius Josaphat viri iusti. Ozias pene in om
nibus rectum fecit: nisi q̄ incensum adolere vo=
luit. vnde et i fronte lepra percussus est. 4. Regū
5. g. Hic tres reges sunt intermissi. vel ideo: quia
propositum fuit euangeliste tres tessaredecades
ponere. vel quia Joram miscuerat se generi Je=
zabel: et dictum est per prophetam: in throno re=
gni quemq̄ nō esse sessurum de domo Achab ni
si in quarta generatiōe. ideo memoria ei⁹ a san=
cta generatione tollitur / vsqz ad tertiam genera
tionē / purgata vero labe gētilis familie: in quar
ta origo Christi numeratur. * Ozias autem.]
Sub ozia Joatham Achaz et Ezechia / p̄pheta Q
uit Esaias de Christo. propter peccata principū
claudebantur ora prophetarum. * Ezechias.]
Fortis dominus: ipse est qui dicit apostolis. No
lite timere. Ezechie cum esset sine liberis dictum
est. Esa. 38. a. Dispone domui tue: quia morieris.
ideo fleuit non propter longiorem vitam: cū scie=
ret inde placuisse deo Salomonem / q̄ nō petisset
ampliores annos: sed quia dubitabat ne pro=

missio dei impleretur cū se sciret esse de Dauid: per quem oportebat venire Christum: ⁊ ipse erat sine liberis. vnde ⁊ dicebat. Nō videbo deū: non aspiciam hominē. Econtra credebat: quia fidelis est qui promiserat. Deus autem sententiam quā dederat ad probationē fidei immutat: ⁊ spacium generandi dat. * Manasses.] Obliuiosus: ipse est qui quasi cōuerso peccatori dixit Ezechi. 18. c. Omniū iniquitatū eius non recordabor. * Amon.] Id est fidelis vel nutricius significans xp̄m: de quo dicitur. ps̄. 144. c. Fidelis dn̄s in omnibus vijs suis: qui cōuocat filios vt gallina pullos suos. * Josias.] i. salus domini vel incensum: ille est qui dicit. ps̄. 140. a. Dirigatur oratio mea sicut incensū. ⁊c. Josias rex iustus: quod nō filij eius quos genuit: nō in trāsmigratione: quia nunq̄ transmigrauit: sed sm̄ predestinationem dei ad transmigrandum. Jechoniam ⁊ fratres eius simul ponit: vt quorū est cōmunis iniquitas: similis sit ⁊ miseria. Jechonias preparatio dn̄i: quia tam patrem q̄ filium dn̄s ad transmigrandū preparauit. ¶ Legit in libro regum. 4. Reg. 23. et. 24. ꝙ Josias genuit Joachaz: ⁊ ioachim ⁊ Heliachim ⁊ Sedechiā: Joachaz successit patri in regnum: quo capto a rege egypti substitutus est loco eius ioachim frater eius. Quo mortuo regnauit Joachin (qui et iechonias dictus est) fili⁹ eius pro eo: quo capto a rege Babylonie: loco eius Sedechias positus est. ¶ Isido. Ueritas historie habet ꝙ duo fuerunt iechonie: vnus .s. pater sit ī fine precedētis tessaredecadis: alter in principio sequentis. Sed mystice sm̄ Aug. vnus ⁊ idem est in fine p̄cedentis ⁊ in principio sequentis. Sed quare p̄termissus est ioachim pater iechonie? forsitan vt typum Christi faceret: iechoniā bis numerauit: et Joachin ne numerus augeretur pretermisit. ¶ Rab. Querit̄ quare iechonias dicit̄ fili⁹ iosie cum iosias ioachim ⁊ ioachim genuit iechoniā? Si autem eundē iechoniam bis numeremus in fine: scz precedentis tessaredecadis ⁊ in principio sequentis ad hoc vt tres plene tessaredecades inueniant̄: iam nō erūt. 42. patres. Diuersis modis soluitur hoc. Hiero. dicit ꝙ vterq̄ pater ⁊ filius ioachim ⁊ iechonias vocabantur: ⁊ ita vnū habemus in fine p̄cedentis tessaredecadis: ⁊ alterum in principio sequētis. vt cū dicit iosias genuit iechoniā: ioachim intelligamus. Cū vero dicit iechonias genuit Salathiel: ioachin accipiamus. Aug. dicit ꝙ vn⁹ bis numerat̄. s. iechonias: qui et ioachim dictus est: a quo facta est q̄dam in exteras gentes deflexio: quando in Babyloniā trāsmigratū est. Ubi ergo ordo a rectitudine deflectitur ⁊ in diuersum tendit: angulū facit: ⁊ id quod in angulo est / bis numeratur.

Transmigratio in Babyloniam significat trāsitum apostolorum ad gentes: in qua trāsmigratione Christus factus lapis angularis. Ephe. 2. vtrūq̄ populum cōplectitur: quod ostēdit per iechoniam bis positū. ¶ Omnes qui a Dauid vsq̄ ad transmigrationem Babylonis numerant̄ reges fuerunt. * Jechonias.] Prior iechonias resurrectio dn̄i: sequens iechonias p̄paratio dn̄i dicitur: vtrūq̄ congruit xp̄o: qui est resurrectio ⁊ vita. * Salathiel.] Petitio mea deus. Christo cōuenit qui dicit. Johan. 17. b. Pater sancte serua eos: quos dedisti mihi / vt sint vnum sicut et nos. * Salathiel aūt genuit Zorobabel.] Hoc in multis scripturis legitur. sed in Paral'. filij iechonie assir. salathiel: Melchirā ⁊ Phadaia: et de phadaia orti sunt Zorobabel ⁊ Semei. Sed tradunt Hebrei trinominē fuisse assir. Salathiel Melchiram ⁊ Phadaia. vel salathiel ⁊ phadaia fratres filios quos genuerunt vterq̄ suum vocauit Zorobabel. Cum de isto dicat euangelista Abiud genitū. Paral'. dicit ꝙ Zorobabel Mosollam genuit: ⁊ reliquos inter quos Abiud nō numeratur: sed multa vitio scriptor̄ in Paral'. deprauata sunt: vnde multe ⁊ intermiate genealogie inueniuntur: quas iubet apostolus vitari. * Zorobabel autem genuit abiud.] Magister Babylonis. i. confusionis. illi cōuenit: qui mundum ab errore idolatrie ad viam veritatis reuocauit. Fuerunt viri studiosi ex iudeis dicti herilles propter propinquitatem generis xp̄i / erantq̄ nazarei: qui ordinem genealogie xp̄i partim memoriter: partim ex libris dierū: partim ab auis et proauis retinentes sm̄ ordinem scripserunt. * Abiud.] id est pater meus. Iste Christo conuenit: de quo dicit̄. ps̄. 88. d. Ipse inuocauit me pater me⁹ es tu. ⁊c. ¶ De Abiud vsq̄ ad ioseph nulla historia inuenitur in Paral'. Sed ānales fuerunt apud Hebreos: de quib⁹ Herodes multos comburi fecit / vt confunderet̄ ordo regie stirpis: ⁊ forsitan Joseph nomina patrum ibi legerat / vel aliquo modo ibi retinuerat: per quē euāgelista seriem hanc generationis posuit. Sed siue hoc siue alio modo / euangeliste fuit hec certa generationis successio. * Eliachim.] Domin⁹ resuscitans. ille qui dicit. Joh. 6. d. Omnis qui videt filium ⁊ credit in eū: habet vitam eternā: ⁊ ego resu. ⁊c. * Azor.] adiutus. Iste est qui dic. ps̄. 53. a. Ecce de⁹ adiuuit me. ⁊c. * Sadoch.] iustus. i. Christus. De quo dicitur ps̄. 10. b. Iustus dn̄s ⁊ iusticias dilexit. * Achim] i. frater meus iste. Quis alius q̄ ille: qui homo fieri voluit / vt possit habere fratres. de quib⁹ diceret. ps̄. 21. c. Nunciabo nomen tuum fratribus meis. * Eliud] i. deus meus. Conuenit Christo: qui dic. Mat. 27. f. Deus meus vt quid dereliquisti

me⁹ *Eleazar.] Idest de⁹ me⁹ adiutor. Ille est qui ex persona hominis dicit. ps̄.90.a. De⁹ me⁹ sperabo in eum. *Mathan.] donās vel donatus. Ille est qui dedit dona hominibus: et de quo dicitur. Johan.3.b. Sic deus dilexit mundum/ vt filium suū daret. Per hos patres Christus venit in mundū: et oīm horum in se gerebat officium. Et dignū est vt per candē lineam sanctitatis ad eum ascendamus/ per quā ad nos descēdere dignatus est. *Joseph.] Apponēs idest Christus: qui iudeis gentes apposuit: qui et pater Christi dicitur: quem de sua coniuge natum adoptiue suscepit. Sed et putatiue pater dicitur Joseph. Mattheus dicit Joseph filiū Jacob: et Jacob filium Mathā. Lucas. Joseph filiū Heli: et Heli filium Mathat. Sed matham et mathat de eadem vxore Hesta nomine singulos genuerunt. Matham/ qui per Salomonem descēdit: eam prius duxit: et relicto vno filio: Jacob obijt: et postea mathat: qui per matham descendit de Dauid: eandem duxit et genuit Heli: sic iacob et Heli fratres sunt vterini. Jacob autem vxorem Heli fratris sui sine liberis defuncti ad suscitandum semen eius accipiens/ genuit Joseph natura suum, sed secundum legem Heli filium. Quod dicitur filius eius nomine vocari: cui suscitatur/ nō est verū: cum Booz eum: quē genuit ex Ruth: non Elimelech/ cui suscitatur: sed Obeth vocauit. *Virum Marie.] Quid ad Christū generatio ex Dauid deducta ad ioseph/ cum Christus non ex semine ioseph? Sed non est consuetudo scripturarū vt ordo mulierū in generationib⁹ texatur: et ideo nō p Mariam: sed p ioseph inducit: cū de vna ioseph et Maria tribu fuerint. Unde et eam quasi propinquā cogebatur accipere: ne tribus in aliam se confunderet. Unde etiam simul tanq̄ de vna stirpe profitentur/ in bethleem redire cū singulis in suam ciuitatē. Exemplo Marie liquet fidelibus coniugatis seruato pari ꝯsensu continentiā posse pmanere: ꝯiugiūq̄ vocari: nō pmixto corporeo sexu: sed custodito mētis affectu. Unū et ioseph vir marie dicit: q: cōiugiū verū est vbi cōseruat amoris affectus: et in Maria fruct⁹ nuptiarū inuenitur.

T Buccor. ☞ Applica ad hec aliq̄ de anno. ser. Incarn. incipien. fo.2. ¶ Vel ser. Circūcisionis. fo.34. sb the. *Liber gn̄ationis Jesu xp̄i.] A.O. Et dic de benedicto nomine Jesu. ¶ Vel ser. Fidei. fol. 59. sub the. *Filij Dauid filij Abraham.] H. ¶ vel ser. Epiph. fo.39. pmi Tomi sub them. *Booz genuit Obeth ex Ruth. N. ¶ Vel ser. Ecclesie. fo.64. sub themate. *Dauid autem rex &c.] O. ¶ vel ser. Joseph. in hoc To. fo.13. cō.1. ¶ Vel ser. dn̄ice.1. post oct. Epiph. fo.54. sb the. *Joseph virum Marie.] G. Et dic quomodo inter mariā et ioseph fuit verū matrimoniū. vis.

Exaltationis crucis.

Ex quinta parte Biblie. Cl. Joh.12

Nunc iudiciū est. &c.] vsq̄. *Ut filij lucis sitis.] ☞ Quere an.1. K. &c. quinte ptis. ser. Fe.2. do. Ramorū. fo.182. co.2. &c. pmi To. vel. *Sicut fulgur. &c. ☞ Quere anno.1. A &c. quinte partis ser. Ferie.4. dn̄ice.2. aduētus fo.5. colū.3. primi Tomi. Matt.24

Cornelij et Cipriani mar.

Ex quinta parte Biblie. Cl. Luc.21

Cum audieritis. &c.] ☞ Que anno.8. quinte partis ser. Plurimorū martyrū. infra in cōmuni sanctorum. fol.18. col.2.

Octa. Natiuita. virginis.

Ex quita parte Biblie. Cl. Luc.1

Exurgens. &c.] ☞ Quere anno.1. A. &c quinte partis ser. Ferie.6. Quattuortemporum dn̄ice.3. aduentus. fo.14. co.1. pmi To.

Nicomedis et Valeriani. Cl. Lu.21

*Cum audieritis. &c. vt supra.

Lucie et Geminiani mar. Cl. Luc.21

*Cum audieritis. &c.] vt supra.

Eufemie virginis.

Ex quinta parte Biblie. Cl. Mat.13

Simile est regnum celorū. thes. &c.] ☞ Quere an.1. quinte partis ser. Uni⁹ virg. infra in cōmuni sanctorum. fo.25. co.3.

Vigilie Matthei apostoli

ser. Anno. Ex quinta parte Biblie. Cl. Luc.5 A

Vidit Jesus publicanū. &c.] Lyra. Hic describitur vocatio Matthei ad discipulatū christi. Et primo describit ista vocatio: cum dicitur. *Vidit Jesus publicanū nomine Leui sedentem ad teloneum: et ait illi. Sequere me. Et relictis omnibus: surgēs secutus est eum. Et fecit ei conuiuiū magnum Leui in domo sua. Et erat turba multa publicanorum et aliorum: qui cum illis erant discumbentes.] Sententia istius partis patet Matthei nono capitulo. ☞ Quam inuenies infra in notamento proximo, fol.48. colum.3. hui⁹ To.

B Consequēter secūdo describitur murmurantiū confutatio: ⁊ hoc in tribus casibus. Primus casus est: quia Pharisei murmurabant de cōmunicatione Christi cū peccatoribꝰ in cibo ⁊ in potu: quam murmuratio. ic xp̄s ostendit irrationabilem. Et hoc est qd̄ subdit. ✻ Et murmurabāt Pharisei ⁊ scribe eorum, dicentes ad discipulos eius. Quare cū publicanis ⁊ peccatoribus mā ducatis ⁊ bibitis? Et respondens Jesus dixit ad illos. Nō egent: qui sani sunt medico: sed, q̄ male habent. Nō enim veni vocare iustos, sed pctō res ad penitentiā.] Sententia istius partis patz etiam. Mat.9. ☞ ⁊ cā inuenies (vt dixi) An. proximo.fo. ⁊ colū. quibus supra. Secundus casus (ponitur post euangeliū hodiernū) ⁊ est q̄ arguebant discipulos Christi eo q̄ nō ieiunabant sicut Pharisei ⁊ Johānis discipuli: sed Xp̄s eos excusabat rationabiliter: vt patet sententiis ex dictis Mat.9.caplo. ☞ Prout inuenies supra Anno.1.A.⁊c.quinte partis.sermo. Ferie.6.dominice.p̄me post octa. Pasche incipień. ✻ Accesserunt ad dn̄m Jesuz discipuli Johānis.⁊c.] fol.227.co.1.p̄mi Tomi) Tertius casus est (qui ponitur post hoc euāgeliū) q̄ scribe ⁊ pharisei arguebant Christū ⁊ discipulos eius de violatiōe sabbati. Prout inuenies supra annota.1.A.⁊c. quinte partis. sermonis Ferie.6.dn̄ice.7. post octa. Corporis Christi. incipień. ✻ Abijt Jesus

C per sata.⁊c.] fol.279.col.3.primi Tomi.

✻ Uidit Jesus.⁊c.] Sequitur. ✻ Et fecit ei cōuiuium magnū Leui.⁊c.] Moraliter. Chryso. Christus quodlibet genus remedij exhibebat: ⁊ non solum disputādo, ⁊ p̄stando sanitatū remedia: vel etiam redarguendo emulos: sed etiā comedendo, nōnullos errantiū dirigebat: ide nos instruens, q̄ quodlibet opus ⁊ tempus potest nobis vtilitatem afferre: ⁊ publicanoꝝ participationem non vitauit: propter vtilitatem sequentem: more boni medici: qui nisi saniem tāgeret a mor

D bo nō liberaret.

✻ Uidit Jesus.⁊c.] Sequitur. ✻ Et fecit ei cō uiuium magnū Leui.] Glosa. Beda. Idem Leui: qui et Mattheus. Sed Lucas ⁊ Marcus ꝓpter honorem euangeliste: nomē vulgatū tacēt. Mattheus autem in sermonis principio accusator sui factus, Mattheū seu publicanū nomiat: ne quis a salute desperet pro immanitate pctōꝝ: cum ipse de publicano in apostolum: de teloneario in euangelistā sit mutatꝰ. ¶ Beda. Ambro. Reliquit ꝓpria: qui rapiebat aliena. Nec soluz lucra reliquit vectigaliū: sed ⁊ periculū contēnit quod poterat venire a principibus seculi: quia rationes vectigaliū incōpositas reliquerit. Et q2 in nullo prorsus huius vite respectū vel cogitationem sibi reseruauit: dominicoꝝ talentorū fidelis dispensator esse meruit. ¶ Beō. Per Matthei electionem fides gentium: q̄ prius mūdanis inhiabant: sed nūc corpus xp̄i sedula deuotione reficiunt, exprimit. Per superbiā Phariseorum insinuatur iudeoꝝ inuidia: que de gentium salute torquetur. ✻ Quare cum publicanis?] Ambro. Omnis questio ex lege: que tenax iusticie: nō habet misericordiā. Omnes ergo declinauerunt: sed eius austeritatem missus filius dei gratia euangelica tēperauit. Prouocat ergo ad penitentiā peccatores: cuius cibus ⁊ potus ⁊ ambulatio: ⁊ omnia, que gessit, saluti seruiunt. ¶ Amb. Beda. Qui domicilio Christū recipit interno: maximis exuberantiuz pascit delectationibus voluptatū. Itaq3 dn̄s ingreditur: ⁊ in eius: qui credidit, recūbit affectu. Sz rursus accenditur inuidia perfidoꝝ: ⁊ future pene species prefiguratur. Epulantibus enim fidelibus et in regno celoꝝ recumbentibus: perfidia ieiuna torquebitur. Ostenditur etiā quantū intersit inter emulos legis ⁊ gratie: quia qui legē sequuntur: mentis famē patientur eternā. Qui vero in interioribus verbū receperint: alimenti celestis ⁊ fontis vbertate recreati, esurire ⁊ sitire nō possunt. Et ideo: qui animo ieiunant, murmurant, dicē tes. quare cū publicanis? ⁊c. Filij diaboli, venenū serpētis diffundūt. Serpens primā vocē emisit. (Geñ.3.a.) dicens Eue. Quid vtiq3 deus dixit. Nolite māducare ex omni ligno? Hunc imitantur isti. ✻ Nō egent: qui sani sunt medico.] Christus medicus: qui miro medicandi genere vulneratus est propter iniquitates nostras. Hoc medicamine serpentis venenū excluditur. Qui hoc medicamento vtitur: nō remanet ieiunus. ✻ Non enim veni vocare iustos: sed peccatores in penitentiam.] Beda. Justos vocat eos: qui dei iusticiam ignorantes: ⁊ suā volentes constituere: iusticie dei nō sunt subiecti: ⁊ de lege presumentes, gratiā euangelij nō querunt. Peccatores: qui sua mala attendentes: nec per legem se posse iustificari putantes, Christi se gratie penitendo submittunt.

☞ Applica ad hec aliqua de Anno.ser. Religiosoꝝ incip̄.fo.136. ¶ Uel ser. Dn̄ice.4.q̄dragē.fo.135. Maxime an.5.A.⁊c.quīte p.fol.138. Et in applica .eiusdem ser. de sequela christi.fol. 141.colū.2.⁊.3.primi Tomi.sub the. ✻ Sequere me.] A.C. ¶ Uel sermo. Peccatorū. fo.189. ¶ Uel ser. Penitentie.fol.211.sub the. ✻ Nō veni vocare iustos: sed peccatores ad penitentiā.] B.E. ¶ Uel sermo. Epiphanie supra folio.39. ¶ Uel sermo. Apostolorum. folio.82. tertij Tomi: sub themate. ✻ Secutus est eum.] A.D. scilicet Mattheus apostolus: vel gens gentilium: vel reges magi secuti sunt eum.

E F Auctor.

Eiuſdem Matthei apoſtoli:in dic.Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat.9. A
Cum trāſiret Jeſus.⁊c.] Lyra
In hoc capitulo declarat̃ vir=
tus Chriſti legiſlatoris:⁊ diui
ditur in tres partes:quia p̄mo
ponitur ad hoc miraculi per=
petratio/cum dicit̃. ✱ Aſcen
dens Jeſus in nauiculā.⁊c.]
☞ Prout ſupra inuenies Annota.1.quinte
partꝭ.ſer.Dñice.19.poſt oc.cor.xp̄i.fo.310.co.1.)
Secundo credentiũ vocatio (in euangelio ho=
dierno.)Tertio eorum confirmatio.☞ Pro=
ut ſupra inuenies annotamento.1.quinte par=
tis.ſermonis Dñice.24.poſt octa.corporis xp̄i.
incipien̄.✱ Loquente dño Jeſu ad turbas:ecce
princeps.⁊c.]fo.319.co.3.)Circa ſecundũ ſcʒ cre
dentium vocationem:primo deſcribitur conde=
ſcenſio ad peccatores.ſecũdo ponit̃ eius reprehē
ſio contra murmurantes/ibi.Et videntes phari
ſei.Circa primũ aduertēdũ ꝙ vocatio Matthei
et iſtud conuiuiũ fuit ante curationē paralytici.
Sed hic ponitur per recapitulationē. Vel ſcd̄m
alios vocatio eius fuit ante:⁊ cõuiuiũ eius de q̊
hic ſcribitur fuit poſt.⁊ vt conuenientius deſcri=
batur conuiuiũ: eius vocatio repetitur.dicit er=
go euangeliſta.✱ Cum tranſiret dñs/vidit ho=
minem ſedentem in teloneo.] In quo ſolebant
campſores ſedere.quod quidē negociũ vix aut
nunꝙ̄ exerceri ſine peccato poteſt:vt dicit Greg.
ſequitur.✱ Mattheũ nomine.Et ait illi.Seq̄=
re me.] Mattheũ autem talibus occupatũ vo=
cauit:vt de gratia dei nullus deſperet/ quantũ=
cũqꝫ fuerit in vilibus occupatus.✱ Et ſurgens
ſecutus eſt euʒ.]Sine aliqua dilatione:qꝛ ſicut
poterat mouere aurē exterius verbo:ita etiā inte
rius mentē inſpirando.Sicut enim paſſioni ꝓ=
pinquus illos:qui ad capiendũ ipſum venerāt:
ſolo verbo proſtrauit/dicens.Ego ſum.vt habet̃
Johan.18.a.Jta ſolo verbo poterat quoſcunqꝫ
ad ſe trahere:⁊ in hoc apparebat virtus diuini=
tatis in eo.✱ Et factum eſt diſcũbente eo in do=
mo.]Scilicet Matthei.✱ Ecce multi publica
ni et peccatores venientes diſcũbebant cũ Jeſu
et diſcipulis eius.] In hoc apparet cõdeſcenſio
Chriſti ad peccatores:fuerant em̄ ſocij matthei.
et ideo recedens ab eis volēs ſequi xp̄m/fecit eis
conuiuiũ.Sicut de Heliſeo legitur.3.Regũ.19.
Qꝺ vocatus ab Helia/vt cũ ſequeretur/macta
uit par boum ⁊ dedit ſocijs ſuis comedere: et ſic
ſecutus eſt Heliam magiſtrũ ſuũ:⁊ hoc modo fa
B ciunt:qui recedentes a ſocijs/faciunt eis prius
autum ſuũ:vel ſꝫm alios/burdonē.Cõſequēter
ponitur reprehenſio cõtra iniuſte murmurantes
de predictis:⁊ primo cõtra Phariſeos.ſecundo
cõtra Johānis diſcipulos/ibi.✱ Acceſſerũt ad
Jeſum diſcipuli iohānis.⁊c.] ☞ Quod in=
uenies Anno.1.quinte partis.ſer.Ferie.6.Dñi
ce prime.poſt octa.Paſche.fo.227.col.1.primi
Tomi.)Circa primũ ſciendum ꝙ phariſei in po
pulo iudeorum reputabant̃ religioſi.vnde etiaʒ
in habitu ab alijs quodāmodo diſtincti erant.
Videntes igitur chriſtũ cum publicanis et pctõ
ribus manducare: indigne ferebant ⁊ murmu=
rabant:ideo ſequitur.✱ Et vidētes phariſei di
cebant diſcipulis eius.Quare cũ publicanis et
peccatoribus mãducat magiſter veſter?] Q.d.
vos eſtis fatui/qui talem magiſtruʒ ſequimini.
✱ At ieſus audiens/ait.Nõ eſt opus valentibꝰ
medicus:ſed male habentibus.]Reſpondit eis
primo per rationē:quia ſenſibiliter videmus:ꝙ
medicꝰ familiarius ſe debet habere ad infirmũ/
qui eo indiget:ꝙ̄ ad ſanũ.Cum ergo Chriſtus
ſit verus medicus animarum:vt dicitur in pſal.
Miſit verbũ ſuũ ⁊ ſanauit eos/ ideo familiari=
ter ſe debuit habere ad peccatores: qui ſunt in=
firmi infirmitate ſpirituali.Secundo reſpondet
per auctoritatē:que habetur Oſee.6.✱ Euntes
autē diſcite.] Q.d.ite ⁊ diligenter cõſiderate il=
lud quod ſcribit̃ Oſee.6.✱ Quid eſt miſericor=
diam volo:⁊ nõ ſacrificiũ?] Q.d.ſi hanc ſcriptu
ram cõſideretis:inuenietis me facere ſꝫm ipſam:
propter qꝺ concludit.✱ Nõ em̄ veni vocare iu=
ſtos.]Licet aliqs iuſtos vocauerit ad augmen
tum gratie: vt Petrũ/ Andream ⁊ cõſimiles.✱
Sed peccatores.]ſupple ad penitentiā.
✱ Vidit Jeſus publicanũ.⁊c.] Moralit̃. Vo= C Mora
catio matthei ad apoſtolatuʒ ſignificat vocatio
nem hominis ſecularis ad religionis ſtatum.
Phariſei vero murmurantes ſunt homines ma
ligni religionis ſtatui detrahētes.quibꝰ bene di
citur.✱ Euntes aũt.⁊c.]Opus em̄ magne mi
ſericordie eſt peccatores ad penitentiā inducere
ad religionis habitum aſſumendo. D Gloſa
✱ Vidit ieſus publicanũ.⁊c.] Gloſa.Hic ꝓba
lius videtur ꝙ̄ pretermiſſa memoret cũ duodeci
elegit ante ſermonē.✱ Sedentē in teloneo.] Te
los grece: latine vectigal. Mattheus hebraice:
latine donatus: qui tantum munus gratie acce
pit. Leui:additus vel aſſumptus:qꝛ diuina ele
ctio eum aſſumpſit: ⁊ numero apoſtolorum ad=
didit.✱ Mattheum.]Ceteri euangeliſte pro=
pter verecundiam nõ appellant cũ vulgato no=
mine: Sed Leui. Binominis enim fuit. Ipſe
autem publicanũ ſe noiat:ne quis a ſalute deſpe
ret.Vocationē ſuam ꝑtermiſſam hic videt̃ recor
dari.Quia Lucas dicit.6.ca.c.Duodeciʒ apo=
ſtolos in monte fuiſſe electos:vbi ſermo ſupradi

ctus fuit. * Surgens.] Beda. Lucas pleniꝰ dicit, relictis omnibꝰ: secutꝰ est eū tam corpore q̄ mente. Nō leuitate ductus: sed veritate operū: et diuina potētia intus opante tractꝰ. Perfecta obedientia et perfecta abrenūciatio. Et lucra reliquit: nec periculū a principibꝰ timuit: qꝛ rationes vectigaliū imperfectas reliquit: cupidꝰ sequēdi xp̄m. * In domo.] Non dicit cuius: sed Lucas exprimit: qꝛ fecit ei cōuiuiū magnū leui in domo sua. Nō cōgruit. Qui enim intꝰ xp̄m recipit: pascit multis delectationibꝰ. Itaq3 dn̄s ingredit̄ 7 in eiꝰ recūbit affectu: ecce magna humilitas dn̄i eūdo ad pctōres. Etiam potētia doctrine i cōuersiōe penitētiū ostēdit̄. * Ecce multi publica.] Bonū p̄sagiū: iā eiꝰ exēplo multi cōuertunt̄. Iā post se multos trahit apl's et doctor gētiū futurꝰ. ¶ Hiero. Publicani et peccatores. Tertulianꝰ dicit hos fuisse ethnicos. Dicēte scriptura. Leui. 5. f. Non erit vectigal pēdēs in israel: quasi Matthēꝰ nō fuisset iudeꝰ: et ille: q cū pharisco tēplū ascēdit: qd nō faceret gētilis. Et Lucas ait. 7. capi. c. Omnis populus audiēs: et publicani iustificauerūt deū baptismo Johānis baptizati. Dn̄s autē: q venit ad oues domꝰ Israel: qui dicit. Matth. 15. c. Non est bonū sumere panē filioꝝ/ et mittere canibus: nō cōuiuatur cū ethnicis: cū id maxie caueret: ne legē soluere videret̄: q et discipulis p̄cepit. Matth. 10. a. In viā gentiū ne abieritis. * Pctōres. 7c.] Penitētes: exēplo Matthei veniā sperātes. Vn̄ Mar. 2. cap. c. Qꝛ multi sequebāt̄ eū. * Quare cū publi.] Omnis questio ex lege/ que est iusticie tenax/ misericordiā nō habet. Omnes eni declinauerūt. Sed eius austeritatē missus filiꝰ euāgelij gratia tēperauit. Prouocat ergo ad penitentiā peccatores: cuius cibꝰ 7 potus 7 ambulatio et oīa/ q̄ gessit/ saluti seruiūt. * At Jesus audiēs ait.] Et susceptos penitētes ampliꝰ in fide cōfortat: 7 superbos ad humilitat̄ 7 pietatis grām ꝓuocat. * Non est opus valētibꝰ medicus. 7c.] Medicꝰ est xp̄s. Valētes: q ignorātes dei iusticiā: suā volūt astruere. Male habētes: qui cōsciētia victi nō ex lege/ sed ex gratia q̄rūt iustificari. Per Matthei et publicanoꝝ vocationē fides gētiū exprimit̄: q priꝰ lucris mūdi inhiabāt: et nūc sp̄ūaliter cū dn̄o reficiunt̄. Per superbiā phariseoꝝ inuidia iudeoꝝ de salute gentiū. Hi eniz de ieiunio gloriant̄ dū publicani cū dn̄o cōuiuant̄: qꝛ qui legē sequunt̄: famē cordis patiūtur. Sed q dei verbū recipiūt/ esurire non possunt. * Eūtes.] Tumētibꝰ de falsa iusticia cōsiliū correctionis dat. Vt. s. ꝑ opera misericordie: misericordiā querāt. Et nō cōtēptis pauperū curā ꝑ sacrificia deū placare cōfidāt. Vn̄ et suum misericordie exēplū dat. Non enim. 7c. Vn̄ tres parabole addunt̄ apud Lucā. de oue: Drachma 7 duobꝰ filijs. * Non enim. 7c.] Nonne Nathanael et Petrū et Andreā et alios iustos vocauit? Lucas apertiꝰ dicit: nō enim veni vocare iustos sed peccatores in penitētiā. Vocat ḡ iustos ire/ vt magis ꝑficiāt: pctōres vt corrigāt. Vel nō vocat iustos dū iusticie dei nō sunt subiecti: sed q pctā cōfitent̄. * Nō eni veni vocare. 7c.] Lucas expressiꝰ dicit: In penitētiā. Qꝛ q̄s opibꝰ iusticie deditos inuenit: vt Nathanael et Petrū 7 Andreā: nō ad penitētiā p̄teritoꝝ inuitat: sed ad ꝓfectū vite ꝑfectioris vocat: illos vero ad penitētiā: q pctis grauioribꝰ inuoluti erant. Vel nō eos vocat: q iustos se reputāt: qꝛ et hi si cōuertunt̄: iam nō iusti sibi videntur.

☞ Applica ad hec oīes applicatiōes supra positas anno. primo. s. 1. quīte par. ser. Vigilie Matth. apli. fol. 48. Col. 2. ¶ Et ser. Mic. fol. 171. ſb the. * Miam volo. 7c.] B. G Auctor.

Mauricij 7 sociorum eius.

Ex quinta parte Biblie.

Videns dn̄s Jesus turbas. 7c.] ☞ Quere Anno. 1. quīte par. ser. Plurimoꝝ martyrū infra in cōi sanctoꝝ. fol. 11. col. 1. ¶ 1. Mat. 5.

Cosme 7 Damiani marty.

Ex quinta parte Biblie.

Attēdite a fermēto. 7c.] ☞ Quere an. 7. quīte par. ser. Plurimoꝝ martyꝝ infra in cōmuni sanctoꝝ. fol. 17. col. 3. ¶ 1. Luce. 12.

Fausti Januarij 7 Martialis martyꝝ.

Ex quīta parte Biblie.

Cum audieritis prelia. 7c.] ☞ Quere an. 8. quinte par. ser. plurimoꝝ martyrū. in cōi sctōꝝ. folio. 18. col. 2. ¶ 1. Luce. 21.

Michaelis archangeli dedicationis.

Ex quīta parte Biblie.

Accesserūt discipuli ad. d. i. dicētes. Quis putas? 7c.] ☞ Quere an. 1. quīte par. s. Alteriꝰ festi. s. Reuelatiōis archāgeli Michaelis. fol. 19. col. 1. ☞ Quere an. 1. A. q̄nte p. ser. Ferie. 4. dn̄ice passio. fol. 158. co. 1. p̄mi To. ¶ 1. mat. 18.

Hieronymi presbyteri.

Ex quinta parte Biblie.

Homo quidam nobilis. 7c.] Quere an. 4. quinte part̄. sermonis. Vnius confessoris pontifi. infra in cōmuni sanctorū. fol. 20. Colūna. 1. Et Annot. 50. sexte partis. sermon̄. Prelatoꝝ. fol. 135. col. 4. tertij Tomi. ¶ 1. Luce. 19.

Octobris festa.

Remigij Germani et Veda sti epoꝝ.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Luce. 12 Sint lumbi vestri. etc.] ☞ Quere ann. 6. quinte partis. ser. Unius confessoris pō-tificis infra in cōi sanctoꝝ. fol. 21. Col. 4.

Francisci confessoris.

Ser. an. Ex secunda pte Biblie.

C1. 1. Re 14 Et accidit quadā die vt diceret Jonathas ad adolescētē armigerū suū. etc.] Lyra. Moralit. ☞ Quere Annot. 3. secūde par. ser. Crucis sancte. fol. 57. Col. 3. tertij Tomi. Sequit̄ immediate. Lyra. Per armigerū autē eius intelligit̄ beatus Frāciscus: qui arma xpi non solū in mente per fidē: sed etiā in corpore per expressam similitudinē portauit: et per crucē penitētie post xpm incedens/ frequēter demones fugauit: non solū de corporibꝰ obsessis: sed etiā de ciuitatibꝰ et locis/ vt in eius legenda plenius continetur.

C2. 1. Re. 15 Et dixit Samuel ad Saul. etc.] Ly. Moralit. ☞ Quere Anno. 10. secūde par. ser. Relig. fo. 147. col. 4. tertij Tomi. Seqtur. ✳ Dixitq₃ Saul. etc.] Per hoc aūt q̄ Samuel Agag occidit: significat̄ q̄ xp̄s p Samuelē figuratus/ extinguit aliq̄n incentiuū carnis in aliquibꝰ amicis suis. Sicut legitur de beato Frācisco: et in collationibꝰ patrū de Sereno abbate: q̄ in somnis vidit angelum dei eunuchizantem ipsum: et extunc non sensit motū carnis inordinatū prium collatione eius.

C3. 4. Re. 3. Joram aūt filius Achab. etc.] Lyra. Moraliter. In hoc capitulo agitur de bello trium regum. s. regis Israel: regis Juda: et regis Edoz cōtra Moabitas. Moab aūt interpretat̄ ex patre. Propter qđ per Moabitas possunt intelligi peccatores. Quibus dicitur. Johā. 8. f. Vos ex patre diabolo estis. Cōtra istos pugnauerunt tres reges. s. beatꝰ Augusti. Beatꝰ Dominicꝰ: et Beatus Franciscꝰ: coꝝ vitia fortiter impugnādo: et adhuc impugnāt p filios suos: et impugnabūt dn̄o cōcedente. Dicuntur autē tres predicti sancti reges: non solū/ qꝛ sunt in celis coronati: sed q̄n adhuc viuētes in terris domauerunt motus sensualitatis. Greg. in moralibus. Sacre scripture testimonio sc̄ti viri reges nominātur: qꝛ cunctis motibꝰ carnis plati non cōsentiēdo succūbere: s₃ superādo bene pesse nouerūt. ✳ Per quā viā ascēdemꝰ?] At ille respōdit p viā deserti: tres enī₃ sc̄ti p̄dicti vitā pn̄ti ad pugnādū virilꝰ cōtra pctōres, pcesserūt p viam deserti penitētie et obseruātie regularis. ✳ Nec erat aqua exercitui. etc.] Per istū desertū aque significat̄ defectꝰ tēporalis substantie: q̄ fluēs est ad modū aque. Exercitꝰ aūt p̄dictoꝝ regū. i. filij coꝝ aliq̄n patiunt̄ defectū tēporaliū: ppt̄ qđ necesse habent recurrere ad Heliseū: q̄ interptat̄ dei mei salꝰ. Propter qđ signat dn̄m nr̄m Jesū xp̄m: q̄ predictꝭ religiosis ad se deuote recurrētibus sufficiēter, puidit de bonis tēporalibꝰ et etiā puidebit. Dū tn̄ faciāt debitū: sicut dicit Math. 6. d. Primū querite regnū dei et iusticiā eiꝰ: et hec oia adijcient̄ vobis. Et sic poterūt de moabitis spūalibus triumphare.

C4. Contētus esto. etc.] Lyra. Moralit. ☞ Quere An. 32. B. secūde par. ser. Relig. fol. 150. Col. 2. tertij Tomi.

Ex tertia parte Biblie.

C1. Super oīes docētes me intellexi. etc.] Ly. ☞ Quere anno. 67. tertie par. ser. Generalis. fol. 284. Co. 3. tertij Tomi.

C2. Voce mea ad dominū clamaui. etc.] Lyra. Psalmū istū fecit Dauid anxius in spelūca. Moralit̄. Potest esse oratio ppinquitatꝭ ad mortē: sicut fecisse legit̄ beatꝰ Frāciscus. ☞ Reliqua quere ibi: et applica.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Luce Et factū ē vt audiuit salutationē. etc.] Ly. ☞ Quere an. 1. A. etc. qnte par. ser. Feric. 6. q̄ttuor tēpoꝝ. dn̄ice. 3. aduētꝰ. fo. 14. co. 2.

C2. Luce Simile est regnū celoꝝ grano sinapis.] Lyra. Mo. ☞ Quere An. 1. B. quite p. ser. Feric. 6. Dn̄ice. 11. Post octa. Corporꝭ xpi. fol. 288. Col. 3. et. 4. primi Tomi.

C3. Luce Quis aūt vestrū. etc.] Lyra. Mora. ☞ Quere Anno. 1. D. etc. quīte par. ser. Fer. 6. Dn̄ice. 1. post octa. corporꝭ xp̄i. fo. 264. col. 1.

C4. Math. Confiteor tibi pater. etc.] ☞ Quere an. 1. p totū qnte par. ser. Dn̄ice. 4. post octa. Epiph. fol. 64. col. 1. p̄mi Tomi: qꝛ h̄ euāgeliū legitur in festo sancti Francisci.

Ex sexta parte Biblie.

C1. 2. Corin. Ipse enim Sathanas transfigurat se. etc.] Lyra. ☞ Quere Anno. 3. sexte par. ser. Dn̄ice. 3. quadrag. fol. 123. Col. 4. p̄mi Tomi.

C2. Reue. Angelꝰ eiꝰ est.] Lyra. ☞ Quere Ann. 1. E. sexte partis. sermo. Apostoloꝝ Petri et Pauli. folio. 30. Colūna. 4.

Fidis virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Ci. Mat.13. Simile est regnum celorum thesauro.ꝛc.] ☞ Quere annota.1.quinte partis.ser monis vnius virginis. infra in cōmuni sanctorum.folio.25.co.3.

Lini episcopi et martyris.

Ser.anno.Ex quinta parte Biblie.

Ci. Mat.16 Si quis vult.ꝛc.] ☞ Quere an.3.quinte partis.ser.vnius martyris.in cōi sctōꝝ fo.8.co.2.Et in annotamentis ser. Martyrū: per applicationē.fol.89.co.1.tertij tomi.

Marci pape.

Ex quinta parte Biblie.

Ci. Luce.12 Sint lumbi vestri.ꝛc.] ☞ Quere an.6. quinte p.ser.vnius confessoris pontificis. in cōi sanctoꝝ.fol.21.co.4.

Dionysij cū socijs suis.

Ex quinta parte Biblie.

Ci. Mat.10. Nolite arbitrari.ꝛc.] ☞ Quere An.2. quinte partis.ser. Vnius martyris infra in cōmuni sanctoꝝ.fol.7.Col.3.

Geraldi confessoris.

Ex quinta parte Biblie.

Ci. Mat.13. Videte vigilate.ꝛc.] ☞ Quere An.2. quinte partis.ser. Vnius confessoris ponti ficis.folio.19. Colūna.3.

Calixti pape ꝛ martyris.

Ex quita parte Biblie.

Ci. Mat.24 Vigilate ergo.ꝛc.] ☞ Quere Anno.1. quite par.ser.Vnius cōfessoris laici infra in cōmuni sanctoꝝ.ol.25.Col.1.

Luce euangeliste.

Ser.an.Ex quita pte Biblie.

Ci. Mat.10 Facilius est cameluз.ꝛc.] ☞ Quere an. 1.A.ꝛc.qūte par.ser. Fer.6.dñice.16.post octa.Cor.xpi.fol.300.col.2.ꝛc.per totū.

¶ Proemiū Lyre super Lucā.

Ci. Plo.Die 10.super Lucam. Facies bouis a sinistris ipsoꝝ quattuor.] Ezechieli pphete in visione aialis quattuor facies habentis/designatū fuit xpi euangelium fore quadrifarie describendū. Videlicet a Mattheo in facie humana:a Marco i facie leonina:a Luca in facie bouina.a Johanne in facie aquilina.Et iō in verbo ꝑposito circa euangelium Luce quattuor designātur. Primū est elegantia stili/cum dicitur facies. Materia libri/cum subditur bouis. Ordo euangelij/cum dicitur a sinistris. Prefixio numeri/cū addit. Ipsoꝝ quattuor. Circa primū cōsiderandū ꝙ facies est elegātior et nobilior pars corporis: et iō cōuenienter per faciem noticia ꝛ elegantia scripture designatur:que in euangelio luce specialiter reperitur: vt patet intuētī. Propter qd dicit beatus.Hiero. Sermo aūt luce tā in euangelio quā in actibus apostoloꝝ cōptior est et seculari redolet eloquētia:.ꝑpter qd de hoc potest dici illud quod scribitur Apoc.1. Facies eius sicut sol lucet in virtute sua: qꝛ sic claritate solis refulget tota mundi machina : sic ex descriptione euāgelij secundū Lucam tam eleganter tradita refulget ꝛ relucet tota vniuersalis eccl'ia. Circa secūdum considerandū/ꝙ licet Lucas euangelista describat totum decursum euangelij:incipiēs a xpi miraculosa cōceptione: pertransiens per ei⁹ natiuitatē:cōuersationē/mortē ꝛ resurrectionē: terminans suū euangeliū in eius ascensione: vt sic ab eodē inciperet actus apostoloꝝ:in quo terminauerat xpi euāgeliū : tñ eius principalis intentio est circa xpi mortē ꝛ passionē describendā: propter quod ipse Lucas designat in facie bouis: qui est animal immolaticiū secundum traditionē legis: propter quod suū euangeliū incepit a sacerdotio Zacharie : ad quod officiū spectat immolare : ꝛ ideo materia principalis hui⁹ libri designatur in facie bouis: quia sicut dictū est Lucas principaliter scribit Jesum xpm pro nobis immolatū:.ꝑpter quod de hoc potest exponi quod scribitur. Pro.14. Ubi plurime sunt segetes:ibi manifesta est fortitudo bouis. In euāgelio enim luce cōtinentur segetes plurime. Videlicet domini nostri Jesu xpi verba: q̄ sunt animarū pabula : ibi etiam manifesta est fortitudo bouis. Virtus enim fortitudinis est circa terribilia bone mortis: fortis enim impauidus est circa bonā mortē : vt dicitur.4.Ethi. Mors autē xpi non solum fuit bona/sed etiam preciosissima. Fuit etiam circa maxime terribilia. Et ideo virtus fortitudinis xpi hois maxime apparuit in ipsa. Et qꝛ Lucas pre ceteris describit hāc mortē ꝛ passionē: vt dictū est:ideo de eius euāgelij descriptione conuenienter dicit ꝙ ibi est manifesta fortitudo bouis:quia ibi maxime relucet fortitudo Christi hominis pro nobis immolati ad modū bouis. Circa tertium considerandum ꝙ facies bouis erat tertia in situ illius animalis habentis quattuor facies. Facies enim hominis erat prima:quia in recto aspectu prophete sita : et per consequens facies leo=

nis secunda/ que erat in dextera: quia pars dextera prior est et potior sinistra: et sic facies bouis: que describitur in sinistra parte/ erat tertia. Et sic inter quattuor euangelia euāgelium Luce tenet tertium locum: qd notatur/ cum dr. A sinistris. In figurā huius dicit Judicū.7.c. q Gedeon habebat in dextera tubā: et in sinistra lampadem. Per Gedeon vero Matthe⁹ euangelista potest intelligi: qr Gedeon interpretatur circūiens in vtero: et Mattheus describit xpm natum de vtero virginali. Per tubā vero in ei⁹ dextera existentē intelligit euangelium Marci: quod est quasi quidā rugitus leonis: q assimilatur sono tube terribilis. Per lampadē in sinistra existentē intelligitur euāgelium Luce: qd procedit lucide et clare: et ideo de hac sinistra potest exponi qd scribitur Prou.3. In sinistra illius diuitie et gloria. In euāgelio eni Luce virtutum diuitie continent actualiter: et gloria virtualiter: qr per exercitium virtutū acquiritur gloria beatoꝝ. Circa quartum considerandū/ q licet plures scripserint euāgelia: tm quattuor sunt approbata: et hoc ꝑpter figuram sacramēti ostensi Ezechieli ꝓphete in animali habente quattuor facies: et in rota quattuor facies habēte. Ezechie.1. Et iste quaternarius figurat⁹ est in multis quaternarijs. Et designat manifeste Apocal.4. in quattuor animalibus occulatis ante et retro: qr euangeliste respiciunt ad temp⁹ preteritum et futurum. De quibus animalibus ibidem subditur/ q requiem non habebant die ac nocte/ dicentia. Sanctus sanctus sanctus: dominus deus omnipotens: cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

C.3. ꝓlo. Hiero. super Lucam. LUcas syrus natione.] Lyra. Hic declaratur Luce auctoritas ex patria: fuit enim antiquit⁹ Syria valde nobilis prouincia. Et a ciuitate propria/ cū subditur. * Et Antiochēsis.] Fuit enim Antiochia valde nobilis ciuitas/ a Seleuco rege Asie edificata: et nomie Antiochi patris sui denominata. * Arte medicus.] Ut ex medicina corporali designaretur futur⁹ medicus spūalis animarū. * Discipulus apostolorum.] Quia ab ipsis didicit euāgeliū: fm q ipse dicit in prologo sui euāgelij. * Postea Paulum secutus.] Quia fuit comes indiuiduus sue peregrinationis. * Usq ad consumationē eius.] Per martyriū in vrbe Roma. * Seruiens dno.] Fuit quantum ad exercitium boni. * Sine crimine.] Quantum ad euitationem mali: quia vixit sine notabili peccato/ saltē post suam conuersionē: quod declaratur per hoc qd subdit. * Nam neq vxorē vnq habens/ neq filios.] Ex quo patet eius cōtinentia. * Septuaginta quattuor annoꝝ obijt in Bithynia plenus spūsancto.] Ex quo patet eius felix cōsumatio. ☞ Reliqua quere ibi. Et vide etiam proemiū beati Luce in euangeliū suum. Ubi Ambro. Prolixiorem notat hunc euangelij librum quā aliorum euangelistarū. Ūn̄.2. Cor. 8. a Paulo laudatur/ quia omnia assecut⁹ est: non q oīa scripserit: que nec mundus capit. ₇c.

EIbant parentes eius per omnes annos in hierusalem. ₇c] Beda. Merito Lucas inter quattuor animalia vitulo cōparatur: qui quasi animal hostijs deputatū circa tēpluꝫ: maxime et hierusalē narrationis sue versatur incessu. In principio sacerdotē collocat ad Arā orātem populo foris stante. Mariā concepto dño hierusalē mittit ad domū pontificis. Ibi baptistam natū refert. Illuc dñm natum cum hostia transfert. Illuc ipsum cum parentibus singulis annis ducit. Duodennē in tēplo choris doctoꝝ interserit: et post cetera talia discipulos domini in templo laudantes in fine euangelij sui cōcludit. ☞ Quere sequētia An.1.C. quite par. fer. Dñice infra octa. Epiph. incipien. * Cum fact⁹ esset. ₇c.] Fol.52. Col.3. primi Tomi. C.4 Lu.2

EIT reuersi qui missi fuerant domū/ inuenerunt seruum: qui languerat sanū.] Glo. Matth.8. capit. plani⁹ explicat q dicente dño. Sic credidisti fiat tibi. sanat⁹ sit puer. Sz mos est beato Luce ab alijs plane exposita breuiare: vel etiam de industria preterire. que breuiter dicta ab alijs: vel omissa solertius dilucidare. C.5. Luce.7

LAudantes et benedicētes deum.] Glossa. ☞ Quere Anno.1.E. quite parti. fer. ferie.6. Dñice infra octa. Ascēsio. fol.243. co.3. C.6. Lu.24

Ex sexta parte Biblie.

STabijt primus angelus. ₇c.] Lyra Idest papa Adrianus sanct⁹ et bonus qui cōdēnauit heresim execrātiū imagines xpi et sanctoꝝ: qr sunt libri laicoꝝ mouētes eos ad deuotionē. Ūn̄ et beatus Lucas imagines xpi et beate Marie primo dicit depinxisse. ☞ Reliqua quere ibi: et fere per totū librū actus apostoloꝝ diffuse. C.1. Apoc. 8. Rom.

Caprasij martyris. Ex qnta parte Biblie.

SI quis venit ad me. ₇c.] ☞ Quere an.5. quite par. fer. Uni⁹ martyris infra in cōmuni sanctoꝝ. fol.9. Col.2. C.1. Lu.14

Ursule et vndeci miliū virginum.

Ex quinta parte Biblie.

SImile est regnum celoꝝ decē. ₇c.] ☞ Quere Anno.1. quite par. fer. Plurimarum virginū infra in cōi sanctoꝝ. fol.26. Col.3. C.1. Mat.25

Seruādi ꝛ germani marty.

Ex quinta parte Biblie.

Ca. Luce.11. Cum audierit.ꝛc.] ☞ Quere Annot. 8. quīte partis. sermo. Plurimoꝝ martyꝝ infra in cōmuni sanctoꝝ. fol.18. Col.2.

Dedicationis ecclesie.

Ex quinta parte Biblie.

Ca. Luce.19 A Egressus dñs Jesus perābulabat Hiericho.] Lyra. Hic describitur cōuersio Zachei: cuꝫ dicitur. ✱ Egressus dñs Jesꝰ perambulat Hiericho. Et ecce vir nomine Zacheus.] Exprimitur hic nomē eius: qꝛ dignꝰ erat nominari propter cōuersionis facilitateꝫ: et propter conuersi perfectionē. ✱ Et hic princeps erat publicanoꝝ.] Idest primus inter illos: qui vacabāt publicis actibus. s. exactionibꝰ ꝛ vectigalibus leuādis ꝛ deferēdis: que cōmuniter ad peccatū implicant: ex quo in eius vocatione apparet maior dei misericordia. ✱ Et ipse diues.] Quia auarus fuerat in acquirēdo: sed post conuersionē non fuit auarus in retinendo: qꝛ paratus fuit reddere quadruplū defraudatis ab eo. ✱ Et querebat videre Jesum quis esset.] Ex deuotione. ✱ Et non poterat pre turba.] Ex quo p deuotio populariū ad xp̄m. ✱ Qꝛ statura pusillus erat. Et precurrens ascendit in arborem sycomoꝝ / vt videret eum: qꝛ inde erat transiturꝰ. Et cum venisset ad locum / suspiciens Jesus.] Idest approbans deuotionē illius. ✱ Uidit illum / et dixit ad eum. Zachee festinans descēde. Qꝛ hodie i domo tua oportet me manere.] In domo materiali propter refectionē xp̄i ꝛ suorum discipuloꝝ. Et ad ostendendū benignitatē peccatori reuertenti: ꝛ in domo spūali conscientie p gratie infusionem. ✱ Et festinās descendit: ꝛ excepit illum gaudens. et cum viderent omnes.] B Scilicet pharisei ꝛ alij malignātes. ✱ Murmurabant dicentes: qꝛ ad hoiem peccatorem diuertisset.] Murmurabāt irrationabiliter: qꝛ nullꝰ rationabiliter potest murmurare / si medicꝰ visitet egrotum ad ipsum sanandū. ✱ Stans aūt Zacheus.] Ad obediendū dño prōptus. ✱ Dixit ad Jesum. Ecce dimidiū bonorum meorum domine do pauperibus.] Non dicit dabo infuturo: qꝛ erat paratus statim dare: ex hoc etiā patet / ꝙ non omnia bona sua erant male acq̄sita: qꝛ de illis non posset elemosynam facere. ✱ Et si quid aliquem defraudaui: reddo quadruplū.] Lex enim in aliquibꝰ precepit restituere duplū: et in aliquibus quadruplum. Et in aliquibus quintupluꝫ. vt patet Exo.22. et ideo per hoc qđ hic exprimitur restitutio media: intelliguntur alie due extreme. Seqtur. ✱ Ait Jesus ad euꝫ. Quia hodie salus domui huic facta est: eo ꝙ et ipse filius sit Abrahe. Uenit enim filius hominis querere ꝛ saluum facere quod perierat.] Dicit hic Glosa. Bede. Filius autem Abrahe Zacheus dicitur: non qꝛ de eius stirpe genitus: sed qꝛ eius fidem imitatus: vt sicut ille terram domūq₃ paternā deseruit: ita iste bona sua partienda pauperibꝰ reliquerat: et sic videtur dicere ꝙ non fuit iudeus natione / sed gentilis: qꝛ omnes iudei natiōe de stirpe Abrahe descēderāt. ¶ Idē videtur dicere Ambrosiꝰ / dicens. Zacheus exiguus meritis sicut populꝰ nationuꝫ. ꝛc. Aliqbꝰ aūt videt contrariū: qꝛ supra dicitur ꝙ murmurabant de xp̄o intrante domuꝫ Zachei / eo ꝙ ad hominē peccatorē diuertisset: apud iudeos enim longe abominabilius fuit ingredi ad gentiles / q̄₃ ad Judeos peccatores: propter quod Petrꝰ etiam post ascensionē xp̄i per reuelationem fuit premonitus: vt absq₃ tali abominatione ingrederetur domū Cornelij / vt habet Actuū.10. Et ideo si Zacheus fuisset gentilis / magis habuissent occasionem murmurandi / eo ꝙ ad hoiem gentilē diuertisset. Et videtur / probabile / ꝙ hāc causam sue murmurationis expressissent ad colorandum murmurationē suam tanq₃ rationabilem. Item ex hoc ꝙ Zacheus dixit. Si quid aliquem defraudaui / reddo quadrupluꝫ. Illa enim lex fuit data iudeis et non gētilibus: et nec ad eam tenebantur gentiles in aliquo: sed soluꝫ ad simplum / nisi forte in aliquo casu ex circūstātia facti: ꝛ ideo illam legem ignorabant: propter quod Zacheus: qui illam sciuit: ꝛ secundū eaꝫ facere voluit / videtur fuisse iudeus ante vocationem suam. Nec valet si cōtra hoc arguatur ꝙ hic dicitur princeps publicanoꝝ: quia ꝛ Matheus publicanus fuit: qui tñ iudeus fuit natione. Unde ꝛ euangeliū suum scripsit hebraice: ſm ꝙ dicit beatus Hiero. in ꝓlogo super Mat. ✱ Egressus dominus Jesus. ꝛc.] Moraliter. Moralr Per diuitem istum / querentem videre Jesum: sed impeditum per turbam: et stature sue paruitatem: significatur quilibet diues: qui de salute sua solicitatur: sed per turbationem phantasmatum circa negocia temporalia: et imperfectionem propriam impeditur: propter quod ascendere debet in arborem: idest ad Christuꝫ per orationem / que (secundum Damascenuꝫ) est ascensus mentis in deum. Et sic Jesum videre meretur. Et partem bonorum suorum pauperibꝰ dare. Et si quem defraudauit: fideliter restituere. Per phariseos autem murmurantes significantur maledici bonorum opera deprauantes.

D * Egressus dn̄s Jesus. ⁊c.] Glosa. Ecce camelus deposita sarcina gibbi per foramē acꝰ trāsit: dum contēpto censu fraudū angustam portaꝫ/ que ducit ad vitam ascendit. Et qꝛ deuotione fidei ad videndum saluatorē: quod natura minꝰ habebat/ ascensu arboris supplet: iuste quod rogare non audebat: dn̄ice susceptionis benedictionem accipit: q̄ꝫ desiderabat. ¶ Mystice. Zacheus: qui interpretatur iustificatus: significat credentes ex gentibus: qui per occupationē tēporalium depressi erant: et minimi: sed a dn̄o sanctificati. Qui intrantem Hiericho saluatorē videre volunt: dum fidei quam in mundo attulit participare/ querunt. Sed turba. i. vitioꝝ cōsuetudo: quem cecum clamantē increpabat: etiā hūc suscipientē tardat. Sed sicut amplius clamādo cecus turbā vicit: ita pusillus terrena relinquendo: arborem crucis ascendēdo: turbam obstantē transcendit. Clamās cū apostolo. Gal. 6. c. Mihi aūt absit gloriari ⁊c. * Et ipse diues.] Quis de se desperet: cum venit ad deuꝫ iste/ cui census ex fraude? Per hūc apparet qꝛ nō omnis diues auarus. * Pre turba. ⁊c.] Que turba nisi imperite confusio multitudinis: que verticem sapientie videre nequit? Zacheꝰ ergo non in turba: sed plebem transgressus/ messiaꝫ: quē desiderat aspicit. * Sycomorū.] Arbor est: moro folijs similis: sed altitudine prestās: ⁊ interpretat̄ ficus fatua. i. crux: que credentes vt ficus pascit: ab infidelibus irridetur vt fatua. Quā pusillus ascēdit/ dum quilibet humilis ⁊ proprie infirmitatis conscius in virtute crucis gloriatur: et per hanc laudabilē fatuitatē trāseuntē prope dn̄m cernit: qꝛ si nondū ita solide vt est iam: tn̄ raptim ⁊ quasi in transitu luci sapiētie celestis intēdit. * Qua inde erat.] Isid. Illa pte vbi sycomorus: vel vbi crediturus: vt et mysteriū seruaret: ⁊ gratiā seminaret. Sic enim venerat: vt per iudeos transiret ad gentes. Vidit itaqꝫ Zacheus sursum. Jam enim sublimitate fidei inter fructus nouoꝝ operum velut in fecunda altitudine operis eminebat. * Et cum venisset.] Per premissos precones verbi sui: in quibus erat Jesus ⁊ loquebat̄: venit ad populum nationū: qui passionis eius fide iam sublimis etiā diuinitatē eius agnoscere ardet. Suspiciens videt: qꝛ per fidem a terrenis eleuatum eligit eligentem se: ⁊ amat amantē se. * Descende.] Qō descēdere de sycomoro: et sic in domo parare mansioneꝫ dn̄o iubetur. Hoc est ꝙ Apostolus ait. 2. Coꝝ. 5. d. Etsi cognouimꝰ ẜm carnem xp̄m: sed iam non nouimus. Si enim mortuus est ex infirmitate: sed iam viuit ex virtute dei. 2. Coꝝ. 13. * Manere.] Manebat aliquādo dn̄s in domo principis phariseoꝝ. i. in iudeorū synagoga docebat: sed qꝛ sabbato curantem: peccatores recipientē/ contra auaros disputantem: et cetera digna deo gerentem lingua venenata carpebāt: perosus facinora coꝝ discessit dicens. Luce. 13. g. Relinquet̄ vobis domꝰ vr̄a. ⁊c. Hodie tn̄ i domo pusilli Zachei oportet illū manere. i. noue lucis gratia coruscāte in humili credētiū nationū corde quiescere. * Murmurabant.] Manifestū est iudeos semper gentiuꝫ odisse: vel non intellexisse salutem. Vn̄ et aduersus Petrū dicit̄. Actu. 11. a. Quare introisti ad gentes preputiū habentes? * Stāns auté. ⁊c.] Alijs calūniantibꝰ hoiem peccatorē: ipse et Zacheus stans. i. in ea quā ceperat fidei veritate persistens: non solum se ex peccatore cōuersum: sed etiam inter innocentes probat conuersatū: cum etiam ante conuersionē innocenter vixit: et qui ante conuersionē dimidiū: post conuersionē pōt dare ⁊ totū. * Et si qd aliquē defraudaui.] Primum est ẜm legem reddere: deinde quod remanet pauperibus erogare. Hunc fructū vite publicanus de sycomoro per sapientē stulticiā legit. ꝙ rapta reddit: propinqua relinquit: visibilia contemnit: eius quē nondū videt: sequi vestigia concupiscit. * Filius.] Non carne sed fide: qꝛ sicut Abrahā iussu dei patriā ob spem future hereditatis deseruit: sic et iste qui thesaurū in celis acquirit spe. * Eo ꝙ ⁊ ipse sit filius Abrahe.] Non solum qui iusti perseuerāt/ sed etiā q̄ de iniusticia conuertunt̄/ ad filios promissionis pertinēt. * Venit enim filius hois. ⁊c.] Etiam murmurātibus: sua mysteria non dedignatur exponere: ꝙ propter penitentiā peccatoꝝ suscipiendā maxime ipse in terrā venerit vbi ⁊ se appellat filiuꝫ hois: vt insinuet nobis sue dispensationē pietatis. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Peccatoꝝ incipientibꝰ. fol. 189. Vel penitētie. fol. 211. sub the. * Hodie salus facta est. ⁊c.] B. ¶ vel ser. Orationis. Fol. 180. sub the. * In arborem. ⁊c.] C. ¶ vel sermo. Epiph. fol 39. sub the. * Zachee festinās descende. ⁊c.] D. ¶ vel sermo. Incarn̄. fol. 2. Vel ecclesie. fo. 64. sub th. * Venit filius hominis. ⁊c.] B.

E

Glosa

C

Lucas

Crispini ⁊ crispiniani mar.

Ex quinta parte Biblie.

Cum audieritis prelia. ⁊c.] ☞ Quere. Cl. Luce. an. 8. quinte partis. ser. plurimoꝝ martyrum. in cōi sanctoꝝ. fo. 18. co. 2.

Vicētij sabine ⁊ xp̄ete mar.

Ex quinta parte Biblie.

Cum audieritis prelia. ⁊c.] ☞ Quere. Cl. Luce. an. 8. quinte partis. ser. plurimoꝝ martyrum. in cōi sanctoꝝ. fol. 18. Col. 2.

Simonis et Jude aplorū

sermo.annota.Ex quinta parte Biblie.

Ci. Ma.10 A
MIsit Jesus duodecim discipu=
los preci.] ☞ Post institu=
tionem apostolorū quantū ad
collationē potentie: quā inue=
nies anno.i.quinte partis ser.
cōmunis Euangelistarū inci
pien. * Designauit dñs.⁊c.]
fo.5.co.3.in cōi sanctoꝝ.Consequenter in euā=
gelio hodierno describitur eorū institutio quan
tum ad formā doctrine.secūdo quantū ad veri=
tatem vite/ibi.Gratis accepistis.¶Lyra.Circa
primū traditur apostolis forma doctrine.et prio
quantū ad locū/cū dicitur.* Misit Jesus duo
decim discipulos p̄cipiens eis/et dicens.In viā
gentium ne abieritis.] Ubi prohibuit eis ne irēt
ad predicandum gentibus extra terram promis
sionis.* Et in ciuitates samaritanorum ne in=
traueritis.] Licet isti essent in terra p̄missionis:
tamen erant partim gentiles/⁊ partim iudei. vt
habetur.4.Reg.17.Ductis enim decem tribu
bus in captiuitatē per regem Assyriorum : missi
sunt ab eo gentiles ad habitandū in Samaria ⁊
in alijs ciuitatib⁹ propinquis:sed dñs misit leo=
nes:qui interficiebant eos:et ideo super hoc ha=
bito ꝯsilio/rex Assyrioꝝ misit vnum de captiuis
sacerdotibus ad eos:vt doceret eos colere dñm:
vnde ⁊ ipsi receperunt libros moysi tantum:⁊ ni
hilominus cum hoc idola colebāt.Ratio autē
quare apostoli fuerunt prohibiti predicare p̄di=
ctis gentilibus/fuit:quia nō erat magnum tem
pus vsq₃ ad Christi passionē: ⁊ conueniens erat
vt eius aduentus primo denūciaretur iudeis:q
bus principaliter erat missus.ideo illud tempus
quod erat vsq₃ ad passionē christi futurum/erat
necessarium ad manifestandum iudeis per apo
stolos Christi aduentū.⁊ hoc est quod subditur
B * Sed potius ite ad oues/que perierunt dom⁹
israel.] Et patet per Christi passionem aliquib⁹
iudeis cōuersis ad fidē/⁊ alijs pro maiori parte
in infidelitate remanentib⁹:apostoli iuerunt ad
predicandū gentilibus:⁊ hic erat modus a deo
institutus:vt habetur Actu.13.g.q Barnabas
et Paulus dixerunt iudeis.Uobis oportebat p̄
mum loqui verbū dei: sed qm̄ repellitis illud et
indignos vos iudicatis vite eterne:ecce cōuerti
mur ad gentes:sic enim p̄cepit nobis dñs. Secū
do principaliter traditur forma doctrine quan=
C tum ad docendi actū:cū dicitur.* Euntes au=
tem predicate:dicentes quia appropinquabit re
gnū celorū.] Idest christus:qui est dator regni
celorum.Sciendū eñ q regnum celorum:quin
q₃ modis accipitur in hoc euangelio. Primo p̄
ecclesia militāte.Matth.5.b.Qui soluerit vnū
de mandatis istis minimis:⁊ docuerit sic hoies:
minimus vocabitur in regno celoꝝ: vt Grego.
exponit/q regnū celorū ibi dicitur ecclesia p̄ntis
temporis.Secūdo pro ecclesia triūphante Mat
thei.5.ca.Beati pauperes spiritu:quoniā ipsoꝝ
est regnum celoꝝ.Tertio pro lege moysi. Matt.
21.d.Auferetur a vobis regnum dei : ⁊ dabit̄ gē
ti facienti fructus eius : quia verus intellect⁹ ve
teris testamenti est ablatus a iudeis suis peccatis
exigentibus/⁊ datus est christianis.Quarto p̄
euangelio christi.Mat.13.g.Omnis scriba do=
ctus in regno celorum:similis est hoi patrifami
lias:qui p̄fert de thesauro suo noua ⁊ vetera: q₂
doctores catholici testimonia proferunt de nouo
testamento:⁊ per consequens de veteri qđ inclu=
ditur in ipō/sicut rota in medio rote: vt habetur
in figura Ezech.1.Quinto accipit̄ pro ipso xp̄o
Mat.12.Si in digito dei eiicio demonia:profe=
cto peruenit in vos regnū dei.i. Christus dator
illius regni.Per eiectionē enim demoniū virtu=
te dei probauit se esse Christum:⁊ hoc modo ac=
cipitur hic regnum celoru₃.i.Christus: ista erat
predicatio apostolorū pro illo tēpore:quia denū
ciabant iudeis christū venisse.et quia doctrina
non est efficax nisi adsit probatio:sequitur mod⁹
conueniens ad probandū veritatē huius doctri
ne.s.opera facta diuina virtute/cū dicit.* In=
firmos curate:mortuos suscitate:leprosos mun=
date:demones eiicite.] Consequenter informan
tur apostoli quantū ad veritatē vite: ⁊ diuidit̄ D
in quattuor partes.Primo ostenditur q nō de=
bent moueri ad predicandū cupiditate.secundo
q nec terreri aduersitate/ibi. * Ecce ego mitto
vos.⁊c.] ☞ Quod inuenies infra in ꝯmuni
sanctorum.Anno.i.quinte partis ser.Uigiliaꝝ
apostoꝝ.fo.2.col.1.Tertio nec retrahi carnali
tate/ibi. * Nolite arbitrari.⁊c.] ☞ Quod
inuenies infra in cōmuni sanctoꝝ.Anno.2.qn
te partis ser.Unius martyris.fo.7.col.3.Quar
to nec amore presentis vite:ibi.* Et qui nō acci
pit crucem.⁊c.] ☞ Quod inuenies in predi
cto anno.littera.C.¶Circa primū sciendū q cu=
piditas ostenditur in duobus.In male accipiē=
do.Et hoc prohibet/dicēs.* Gratis accepistis.]
Scilicet gratiam a deo vobis collatam :siue sit
gratia gratū faciens:siue sit gratia gratis data.
* Gratis date.] Eodē modo sicut accepistis.p̄
spiritualibus enim actibus : vt pro administra=
tiōe sacramentorū ⁊ predicatione ⁊ cōsimilibus:
non debet aliquid accipi quasi precium.Secun
do/ostenditur cupiditas in male possidendo:et
hanc excludit:cū dicit.* Nolite possidere aurū
neq₃ argentum.] Predicator enim verbi diuini
debet esse absolutus a solicitudine. Tempora=
lia enim in sui acquisitione molestant animū:⁊

adhuc plus in sui possessiōe: quia sunt iā quasi
membra incorporata ipsi habenti: ⁊ ideo magis
trahūt animū hominis ad inordinatā dilectio=
nem sui: ⁊ quia hoc suffocat verbū dei: ideo non
debet esse in predicatoribus euangelij. Sequit.
* Necq pecuniam in zonis vestris.] Ad proui
dendū.s. vobis de necessarijs in via. * Nō pe=
ram in via.] Id est repositorium ciborū ad por=
tandū in via. Hoc totū dicit ad excludēdum so=
licitudinem temporalium a predicatoribus ver
bi diuini. * Necq duas tunicas.] Id est vestes
superfluas. Terra enim promissionis calida est
multum: ⁊ de cōmuni cursu sufficit vna tunica.
illud enim quod esset tibi sufficiens vel etiam su=
perfluū: esset in regione frigida necessariū: ⁊ ideo
per hoc nō excluditur quin p̄dicatores euange=
lij habeāt sufficiens tegumentū. * Necq calcia
menta.] Integra scz/ qz apostoli vtebant sanda
lijs: vt habetur Marci.6. Ex quo patet ꝙ sanda
lia nō computant proprie inter calciamenta. *
Necq virgaz.] Contrariū videtur haberi Mar
ci.6. vbi dicitur: ꝙ dn̄s precepit apostolis / vt nō
portarent aliquid in via nisi virgam tantū. Di=
cendū ꝙ virga hic ⁊ ibi accipitur equiuoce. Hic
enim virga accipitur metaphorice: vnde sensus
est. Necq virgam .i. nō innitamini subsidio tēpo
rali: sicut corpus innititur baculo sustentāti. In
Marco autē accipitur virga ad litteram: qz do=
ctores Hebreorum in signū doctrine portabant
virgam in manu: ⁊ quia consuetum erat apud
iudeos prouideri eis de victu a populo: quē do=
cebant: ideo Christ⁹ voluit ꝙ hoc sufficeret apo
stolis pro aliqua prouisione. per hoc enim osten
debatur/ ꝙ populus cui p̄dicabant/ debebat eis
prouidere. Et consequenter ostenditur qualiter
debeant habere victum .s. a populo cui predica=
bant. et diuiditur in duas partes. qz primo ostē
dit qualiter debent se habere ad recipiētes ip̄os:
et secundo qualiter ad nō recipientes/ ibi. Et q̄=
cunq nō receperit vos. Circa primū sciendum:
ꝙ de iure naturali est ⁊ diuino ⁊ etiaz humano:
vt illi qui seruiunt cōmunitati in spiritualibus:
vt in diuino cultu ⁊ doctrina: eis a cōmunitate
prouideatur in temporalibus. et hoc est qd̄ dicit
* Dignus est enim operarius.] Idest predica=
tor: qui operatur opus dei ad vtilitatem populi.
* Cibo suo.] Idest victu conuenienti: in quo in
telligitur vestimentum ⁊ domicilium: sine qui=
bus non viuit decenter genus humanū. * In
quācunq autem ciuitatē aut castellum intraue
ritis: interrogate quis in ea dignus sit.] Idest
fidelis ⁊ bone fame/ ostendens ꝙ predicator ver
bi diuini nō debet ad loca mala ⁊ suspecta decli
nare: quia per hoc impediretur doctrina eius tā
q̄ suspecta. * Et ibi manete donec exeatis.]

Transituri .s. alio ad predicandum. Nō est ta=
men intelligendū/ ꝙ per hoc velit excludere cau
sas honestas exeundi: vt ad docendū vel huius
modi: cum propter hoc intrauerint ciuitatē: sed
per hoc vult excludere discursus curiosos: ⁊ inu
tiles: qui nō debēt esse in predicatore: sed magis
cessante necessitate exeundi debet vacare cōtem=
plationi: vt ibi hauriat quod postea populo in p̄
dicatione effundat. * Intrantes aūt in domū:
salutate eā.] Id est homines habitantes in ea:
quia parietes nō sunt salutandi. Modus autē
salutationis subiungitur/ cū dicitur. * Dicen= e
tes: pax huic domui.] Quia p̄dicator verbi di=
uini debet habitantibus domū/ quā intrat/ pa
cem optare: ⁊ nō solū optare: imo euangeliū xp̄i
predicare: quod est euangeliū vere pacis. * Et
si quidem fuerit domus illa digna.] Idest ad
vitam eternam predestinata et ordinata. * Ue
niet pax vestra super eam.] Idest oratio vestra:
et predicatio habebit ibidem effectum. * Si au
tē nō fuerit digna.] Idest ad vitā eternā nō pre=
destinata. * Pax vestra ad vos reuertetur.] .i.
dato/ ꝙ non habeat effectuz quantū ad ipsos: ta
men habebitis mercedem inde apud deum. Cō
sequenter ostendit qualit̄ se debent habere ad nō
recipientes eos/ nec predicationē eorum: cuz sub
ditur. * Et quicunq nō receperit vos: necq au=
dierit sermones vestros: exeuntes foras de domo
vel de ciuitate.] Ostendentes p̄ signū manifestū
ꝙ non venistis ad predicandum eis ꝓpter tem=
porale lucrum. quia etiam puluerē qui adhesit
pedibus vestris de loco ipsoꝝ non vultis porta=
re. Uel aliter. * Excutite puluerem de pedibus
vestris.] In testimonium laboris vestri impen=
si ad conuersionem ipsorum: quāuis ipsi noluē=
runt recipere. ideo subiungitur eorum pena: cuz f
dicit̄. * Amen dico vobis: tolerabilius erit ter=
re Sodomoꝝ ⁊ Gomorreoꝝ in die iudicij: q̄ illi
ciuitati.] Dicitur tolerabilius: idest minus pu
nientur in extremo iudicio. Sed videtur alicui
ꝙ hoc nō sit verum: quia Gen.13. scribitur ꝙ ho
mines Sodomite pessimi erant ⁊ peccatores ni
mis coram dn̄o. Unde ⁊ in signum magnitudi
nis pcti ipsoꝝ mortui sunt igne ⁊ sulphure descē
dente super eos. Dicendum ꝙ Sodoma ⁊ Go=
morra fuerunt infecte pluribus peccatis. scz pec
cato superbie: luxurie. ⁊ auaricie. vt dicitur Eze
chie.16.f. Hec fuit iniqtas Sodome sororis tue:
superbia: panis saturitas. ⁊c. Sequitur. Et ege=
no manum non porrigebat: ergo cōparatur hic
negantibus victum apostolis: quantū ad illud
vltimum: nō quantū ad alia precedentia: quia
cōparatio debet esse fm̄ ea q̄ sunt eiusdem gn̄is:
et nō est dubium ꝙ grauius est peccatum: nega
re victum seminantibus spūalia: quibus tenen

Sermonis annotamenta. Ex quinta parte Bib.

tur homies de iure naturali diuino ⁊ humano: vt supra dictū est: q̄ꝫ manum nō porrigere egeno simplici / spūalia non seminanti.

H Moral'r. * Misit Jesus duodecim. ⁊c.] Moral'r. Per istum numerū qui cōponitur ex denario ⁊ binario: significatur ꝙ apostoli ⁊ eorum successores / qui sunt episcopi / debent pre ceteris implere decalogum legis ⁊ duo precepta charitatis. * Precipiens eis. In viam gentium ne abieritis.] Id est modū viuendi eorum nō tenueritis: quia sicut dicit Grego. in Pastorali. Tantū transcendere debet actionē populi actio presulis: quantū distat a grege vita pastoris. * Et in ciuitates samaritanorum. ⁊c.] Per quas significantur cōuenticula et doctrine hereticorū: q2 sicut samaritani partim tenebant vetus testamentū: ⁊ partim negabant: sic heretici: partim tenent fidē xpi et partim negant. * Euntes autē predicate / dicentes: quia appropinquabit regnū celorum.] Vetus eīn testamentū promittebat bona transitoria ⁊ terrena: sed euangeliū promittit celestia ⁊ eterna. * Infirmos curate. ⁊c.] Infirmi sunt accidiosi: in quibus nō est vigor bene operandi: mortui vero sunt qui digna mortis opera faciūt. Leprosi sunt luxuriosi. nam luxuria est vitium contagiosum sicut lepra. demoniaci sunt sortilegi.

h Istos curare debent p̄dicatores euangelij. Et subditur modus curandi: cū dicitur. * Gratis accepistis.] Per quod excluditur ab eis vitiuꝫ simonie. * Nolite possidere aurum. ⁊c.] In sacra scriptura per aurum verū intelligitur sapiētia diuina: et per oppositum aurum falsum est / sapientia terrena: que animalis est ⁊ diabolica. vt dicitur Jacobi. 3. d. Argentū falsuꝫ / est eloquētia deceptiua. Pecunia falsa / est malum simpliciter sub bonitatis apparentia. Pera vero mala est repositorium male acquisitorum. Per duas tunicas / significatur duplicitas. Et per calciamenta: que fiunt de pellibus mortuorum animalium: fraudulentia in tractatu testamentorum. Per virgaꝫ: appetitus nimius dñandi. ista nullo modo debent esse in predicatoribus euāgelij. * Interrogate. ⁊c.] Cauendū est eīn predicatoribꝰ ne locum suspectum intrent: et ne de euagatione inutili notent̄. ideo subditur. * Et ibi manete. ⁊c. Salutate eam.] Idest salutem habitantium in ea bonis verbis ⁊ exemplis procurate. * Et si quideꝫ fuerit domus illa digna. ⁊c.] Id est recipient doctrinā vestram. ꝙ si nō fecerint nihilominus a deo habebitis mercedem. * Excutite puluerē.] Idest leuia peccata: que solent ex talibus accidere etiam in hominibus perfectis. * Amē dico vob. ⁊c.] Nā repellere et impugnare veritatem agnitam: quedam species est peccati in spiritum sanctum.

I Glosa * In viam. ⁊c.] Glosa. Post resurrectioneꝫ dicit. Docete omnes gentes. Sed hoc ante: q2 p̄us oportet iudeis predicari: ne causam habeāt non recipiendi: q2 ad gentes apostolos misit. ¶ Allegorice. Ne simus similes hereticis. * Appropinquabit.] Per fidem prope est regnū. Sicut eniꝫ fit peccans / terra: ita iustus fit celum: in quo deꝰ presidet. Unde dicitur Luce. 17. c. Regnum dei intra vos est. Ecce quid debeāt p̄dicare. Appropinquabit regnum celorum. * Infirmos. ⁊c.] Ecclesia infirmos statu boni operis confortat: mortuos in peccatis vel sine fide / suscitat: leprosos erroribus aspersos mūdat: demones per exorcismos fugat. * Gratis acce.] Ne Judas: qui

K loculos habebat de predicta potestate pecuniaꝫ congregare vellet: nequitiam eius supprimit dominus dicens. Gratis accepistis. ⁊c. Dānat etiā hic perfidiaꝫ simoniace hereseos. Dona spiritualia precio vilescunt. * Aurum neqꝫ argentum] Qui hec haberent viderentur nō causa salutis predicare: sed lucri. * Neqꝫ pecuniam.] Duo sunt genera necessariorum. vnuꝫ quo emuntur necessaria. Aliud ipsa necessaria. Per pecuniaꝫ in zonis illud vnde emuntur. Per peram quod emitur: quod ibi reponitur. ¶ De hoc in passione. Quando misi vos sine sacculo ⁊ pera: nunquid defuit vobis aliquid? At illi dixerunt: nō. * Neqꝫ calciamenta.] Et Plato dicit duas corporum summitates nō esse velandas: nec assuetam fieri debere molliciem capitis ⁊ pedū: cum aūt hec habuerit firmitatē: cetera robustiora sūt. * Neqꝫ virgā] Mat. ⁊ Lucas dicūt neqꝫ virgā. Marcꝰ / nō nisi virgā: q̄ noie significat̄ potestas accipiēdi necessaria. de quo ⁊ hic. Dignꝰ est operarius. ⁊c. Qua vti possunt: nec tamē inobediētes sunt: qui de suo iure cedūt. Marcus dicit. 6. ca. eos calciari sandalijs vel soleis: vt nec pes sit tectus nec ad terram nudus. i. nec occultet̄ euangelium. nec terrenis cōmodis inhictur. Non indui duabus tunicis. simpliciter / nō duplicit' ambulare. Lucas dicit. 10. caplo. Neminem salutaueritis: vt sub quanta festinatione iter predicationis pergere debeat ostendatur. ¶ Allego. Per aurum ostenditur sapientia secularis. per argētum: facundia rhetorica. Per pecuniā zone: sapientia abscondita. Per perā: onus seculi. Per calciamenta: mortuorum operuꝫ exēpla: ne sua opera per exempla stultorum tegāt: sed sanctam terrā ingressurus: sensus habeat nudos: ⁊ a malorꝫ exemplis alienos. nec debet alicuiꝰ presidio carnalis inniti. Qui salutat in via / occasione itineris facit: non studio salutis. Hic est: qui nō amore eterne patrie: sed premiorum ambitu salutem predicat. * Dignus est.] Unde ergo ne- L
cessaria? Tantū accipite / quantum ad necessi-

tatem sufficit: vt inde securi eternis melius vacc
tis. * Interrogate quis.] Testimonio vicinoꝝ
eligēdus est hospes: ne eius infamia predicatio
ledatur. * Dignus sit.] Ut sciat se magis acci=
pere gratiam q̄ dare. * Ibi manete.] Ambro.
Dat constantie generale mandatū: vt hospita=
lis necessitudinis iura custodiant. ideo domus
eligenda: vt mutādi hospitij necessitudinisq; vio
lāde causa nō suppetat. * Excutite.] Per excus
sionez pulueris intelligitur amissio itineris. Ex=
cutite puluerem: ad contestationē terreni labors:
quem pro eis inaniter susceperant: vel vt ab eis
nec ad victum aliquid accipiant: nec terrenū ali
quid ab eis querere ostendāt: vt & puluerē de ter
ra eorum sibi nō patiātur adherere. ¶ Aliter. pe
des sunt opus & incessus predicatiōis: puluis ter
rene leuitas cogitationis: a qua nec summi do-
ctores possunt esse immunes: dū intendūt curis
subditorū: et quasi in itinere mundi puluerez le
gunt. Qui ergo recipiunt verbū: ipsi curam do
ctorum in argumentū vertunt humilitatis. qui
spernunt / ad testimoniū dānationis inflectunt.
Et ipse est puluis: q̄ in euāgelij ꝯtēptores extergi:
& a q̄ ꝑ bonos ... itores euāgelizantiū pedes iu
bētur ablui: imo p ipm̄ saluatorē narrāt abluti.
M Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Anno. ser. Apo
stolorum. incipiē. fo. 82. sub the. * Misit Je=
sus. &c.] A. Et maxime anno. 5. sexte partis eius
dē sermo. folio. 87. col. 2. ¶ Vel ser. Prelato. fo.
90. sub the. * Gratis accepistis. &c] D. h. ¶ vel
sermo. Pacis. fo. 177. sub the. * Pax huic do=
mui. &c.] ¶ Vel sermo. Peccatorum. fol. 189. sb
themate. * Infirmos curate. &c.] G.

Belli de Benamarin.

¶ I. Luce. 21. CUm audieritis ꝓlia. &c.] ☞ Quere an
no. 8. ser. Plurimoꝝ martyꝝ. in cōi sctōꝝ.

Vigilie omniū sanctorum.

Ex quinta parte Biblie.

¶ I. Lu. 6 DEscendens dn̄s Jesus de mōte. &c] ☞
Quere an. 4. quinte partis ser. Plurimorū
mar. infra in cōi sanctoꝝ. fo. 15. co. 2.

Nouembris festa.

Omniū sanctorum sermo.

¶ I. gen. 3. Annotamenta. Ex prima parte Biblie.

a CUr precepit vobis deus? &c.] Glo.
Hec questio de beata vita: vtruz ha=
buit eam? cū incertum sit an sit per=
māsura: an succedat miseria: pōt de
primo hoie fieri. Si em̄ pcti & pene prescius erat:
beat⁹ esse nō poterat: ꝙ i paradiso beat⁹ nō erat.
Si enim prescius nō erat: per hanc ignorantiaz
eiusdem beatitudinis incertus: quomodo vere
beatus? si falsa spe certus: quomodo nō stultus?
Sed hominis in animali corpore constituti: cui
obedienti dandū erat consortium angelorum: &
mutatio corporis ex animali in spūale possum⁹
quodāmodo intelligere beatam vitam / etiam si
nō erat prescius futuri peccati: sicut nec illi de q̄=
bus dicitur. Gal. 6. a. Vos qui spūales estis: in=
struite hmōi in spiritu lenitatis. &c. Beati erant:
q: spūales erant: non corpore: sed iusticia: quan
to magis aūt beatus erat hō ante peccatū: q̄uis
incert⁹ sui casus? Qui gaudebat d̄ p̄mio future
mutatiōis: sic vt nulla esset tribulatio: cui patiē
tia militaret. Quāuis enīz nō vana p̄sumptiōe
de incerto certus: velut stultus: sed spe nō infide=
lis: beatus esse poterat: minus quā in vita sctōꝝ
angeloꝝ. ¶ Nō frustra putari potest ab initio te
poris diabolū cecidisse: nec cū sanctis angelis pa
catū aliqn̄ vixisse: & beatū: sed mox apostatasse.
Vn̄ Johā. 8. f. Ille homicida erat ab initio. In
veritate nō stetit: vt intelligamus q: in v̄itate nō
stetit: ex quo creatus est: qui staret: si voluisset.
Quomō em̄ beatus inter angelos fuit: q̄ futuri
peccati atq; supplicij prescius nō fuit? Queritur
autem cur non fuerit? Nec enim sancti angeli
beatitudinis sue eterne: sunt inscij: neq; eterne vi
te sunt incerti. Forte deus diabolo reuelare no=
luit: quid facturus vel passurus esset. ceteris ve=
ro reuelare voluit: quia in veritate mansuri. Sz
hic non equaliter beatus: immo non plene bea=
tus: quia plene beati de beatitudine certi. Sed
qualiter discernebatur a ceteris: vt deus ei: que
ad ipsum pertinerent non reuelaret: cum nō pri=
us vltor q̄ȝ peccatoris. Non enim damnat inno=
centes: an de alio genere angeloruz sint: quibus
non dedit deus prescientiam de seipsis. Quo=
modo autem beati esse possint: quibus est incer=
ta sua beatitudo? Quidam enim senserunt non
fuisse diabolum in illa sublimi natura angelo=
rum / que supercelestis est: sed eorum: qui infe=
ri⁹ in mūdo facti sunt: per officia distributi. Ta=
les enim fortasse posset aliquid illicitum delecta
re: quam delectationem si peccare noluissent: li=
bero arbitrio cohiberent. Sicut homo maxime
primus: qui peccati penam nonduz habebat in
membris. ¶ Hic autem querendum est: vtrum
ab initio sua potestate delectatus discesserit ab
illa societate & charitate bonorum angelorum:
an in sancto cetu fuerit aliquando angelorum
iustus et beatus? Dicitur enim ideo cecidisse:
quia inuidit homini facto ad imaginem dei:
sed inuidia sequitur superbiā. Inuidēdi em̄ cā
est superbia: que est amor ꝓprie excellentie. In=

nidia vero odium felicitatis aliene. Qui enim amat excellentiam: vel paribus inuidet: q̄ equā tur: vel superioribus: quibꝰ nō equatur: vel inferioribus: ne coequentur. Quando autē diabolum superbia deiecerit: vt naturā sibi bonā praua voluntate peruerteret: scriptura non dicit: sed ex hac homini inuidisse ratio ostendit. ¶ Dicere aūt de angelis: ꝙ in suo genere beati esse possunt: dānationis vel salutis incerti/ quibus nec spes esset ꝙ aliquando in ipsa mutatione in melius certi futuri essent: nimia presumptio est: nisi forte dicatur ita creatos mundanis ministerijs distributos: vt pro recte gestis accipiant vitā beatam: de qua possent esse certissimi ⁊ eius spe dici beati: de q̄bus si diabolus cecidit: simile est ei ꝙ cadunt hoīes a iusticia fidei superbia simili. Sz asserant duo genera angelorū: qui possunt vnū supercelestiū: in quo nunq̄ fuit: qui cecidit. Alterū mundanorū/ in quo fuit. Mihi autē vnde asserant: nō occurrit. ¶ Aug. Sed nō frustra putandum est ab ipso creature exordio. i. ab initio temporis vel conditionis sue cecidisse/ ⁊ nunq̄ in veritate stetisse. vnde quidā in hanc maliciā libero arbitrio non esse flexum: sed in hac quamuis a deo putant esse creatū. ſm illud Job. 40. Hoc est initium figmenti dei: quod fecit deus: vt illudatur ei ab angelis eius. Et Psal. 103. Draco iste: quem formasti ad illudendum ei: tanq̄ p̄mo factus sit malus/ inuidus/ ⁊ diabolus: non volūtate deprauatus. Sed fecit deus omnia bona valde: Quis nō indocte conentur ostendere: non tantū prima cōditione: sed etiā nunc: deprauatis tot voluntatibus ⁊ auersis eque oīa creata in summa bona valde esse. nō ꝙ mali sint boni: sed nō efficiunt malicia: vt sub dei imperio ordo vniuersitatis in aliquo rūpatur: cum etiam malis voluntatibus sint certi limites potestatū et pondera meritorum. Sed quia iniustū est: vt nullo merito hoc in aliquo deꝰ dānet: quod creauit: nō naturam: sed voluntatē malam puniendam esse credendū est: nec eius naturam significatam/ cum dicitur. Hoc est initium figmēti dei. ⁊c. Sed corpus aereum: ꝙ tali voluntati aptauit: vel ipsam ordinationē: in qua cū etiam inuitum fecit vtilem bonis: uel quod presciens malū voluntate futurum: fecit tamen eū preuidens: quanta de illo sua bonitate esset facturus. Initium autem figmenti dicitur: nō ꝙ primitus cōditus: vel in principio malus cōditus: sed cū sciret eum voluntate malū futurum vt bonis noceret: creauit eū vt de illo bonis prodesset. Sic eñ luditur: cū sanctis proficit tentatio eius. Initiū ad illudendum: quia ⁊ mali homines: quos deꝰ futuros presciuit vel preuidit: creauit tamen ad sanctorum vtilitatē. Similiter luditur: cū prestatur sanctis eorum comparatione cautela: ⁊ sub deo humilitas ⁊ exercitatio ad tolerandos malos: ⁊ probatio ad diligēdos inimicos. Sed ipse initium: quia precedit antiquitate ⁊ principatu malicie. Hoc autem per sanctos angelos facit: sicut creatas naturas administrat: subdēs eis angelos malos/ vt nō quantum nitunt̄: sed quantum sinūtur possint sicut ⁊ hoīes malos. Quod ergo putatur diabolꝰ nunq̄ in veritate stetisse/ nunq̄ beatam vitam duxisse: sed ab initio cecidisse: nō sic accipiēdum est: vt malus a bono deo creatus putetur: quia ab initio nō cecidisse diceretur. Non enim cecidit: si talis factus est: sed factus statim a veritate se auertit: propria potestate delectatus. Beate ergo vite dulcedinem nō gustauit: quoniam nō acceptā fastidiuit: sed nolendo accipere amisit. Sui ergo casus prescius esse nō potuit: quia sapientia pietatis fructꝰ est. Cōtinuo autem cecidit nō ab eo: quod accepit: sed quod acciperet si subdi voluisset. Quod autem Esaias ait (14. capi.) Quomodo cecidisti lucifer de celo: q̄ mane oriebaris? ⁊c. Et Ezechi. 28. capi. Tu signaculum similitudinis. Quedam in eum: plura in corpus eius cōueniunt. ☞ De hac materia quere infra Anno. 21. huiꝰ partis et sermonis. Et applica sub the. * Beati mitis. ⁊c.] Vel. * Beati mundo corde. ⁊c.] Matthei. 5. et in euangelio hodierno. vel Annotam̄. 1. quinte partis ser. Plurimorū martyrum infra in cōmuni sanctorum incipien̄. fo. 11. co. 1.

OB hec inuidentes ei palestini/ omnes puteos quos foderant serui patris illiꝰ Abraham: illo tēpore obstruxerunt implētes humo.] Glosa. Isid. Isaac xp̄s qui primū vult fodere puteos: quos foderāt pueri patris sui. Moyses eñ puteū legis fodit. Dauid/ Salomon/ ⁊ prophete libros scripserunt veteris testamenti/ quos terrena ⁊ sordida impleuerat iudeorū intelligentia: quorum os cū vellet purgare/ vt ostenderet quecunq̄ lex et ꝓphete dixerunt de se dicta esse: rixati sunt palestini. i. iudei a regno dei alieni: ⁊ discessit ab eis. Nō enī potest esse cū eis qui in puteis nolunt habere aquam: sed terram. Et dicit eis Mat. 23. d. Ecce relinquetur domꝰ vestra deserta. Fodit ergo Isaac: imo pueri eius puteum nouum. s. apostoli ⁊ euangeliste: qui fodientes puteum/ nouū inuenerunt testamētū: aquā salientem in vitā eternam. pro his quoq̄ certant q̄ terrena sapiunt: nec patiuntur noua condi: nec vetera purgari. Dicitur ergo ad eos Actu. 13. g. quoniam indignos vos exhibuistis gratie dei: ex hoc iam ad gentes ibimꝰ. ☞ Dic tu/ ꝙ sic xp̄s Matthei. 5. ⁊ in euangelio hodierno. Aperiēs os suū. ⁊c. aperuit veterē puteum. ⁊c. ¶ 2. Gen̄. 26

C3. Gẽn.27. Benedicens ait. Ecce odoꝛ filij mei: sicut odoꝛ agri pleni: cui benedixit dñs.] Glo. Greg. ☞ Quere anno .2. prime part; ser. Epiph. fo.39. colũ.3. Sequitur immediate. Isaac filium nescit: quem benedicit s[ecundu]m illud Ps.17.g. Populus quem nõ cognoui seruiuit mihi. ⁊c. Presentem nõ vidit: ⁊ ventura ei preuidit. quia omnipotens deus cum per prophetas prediceret gentilitati prerogandã gratiam: in presenti per gratiã nõ vidit: quã tunc in errore reliquit: et tamẽ quia hanc per gratiam benedictionis collecturus erat: preuidit. Unde. Ecce odoꝛ filij mei. ⁊c. Ager enim mundus est. Et quia electorũ populus in toto mundo virtutibus redolet: odoꝛ filij/ odoꝛ est agri pleni. Aliter enim olet flos vue: quia magna est virtus ⁊ opinio predicatorum: q[ue] inebriant mentes audientium. Aliter flos oliue: q[uia] suaue est opus misericordie: qđ refouet ⁊ lucet. Aliter flos rose: quia mira est fragrantia: que rutilat ⁊ redolet ex cruore martyrũ. Aliter flos lilij: quia candida vita carnis: de incorruptione virginitatis. Aliter flos viole: quia magna est virtus humilium: qui vltima loca tenentes per humilitatẽ se a terra in altũ nõ subleuant: ⁊ celestis regni purpuram in mente seruant. Aliter redolet spica cum ad maturitatem perducitur: quia bonorum operum p[er]fectio ad satietatem corum: qui iusticiam esuriunt: preparant. Quia vero gentilis populus in electis per mundũ sparsus virtutibus suis omnes: qui intelligunt: replet odore bone opinionis: recte dicitur. Odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni: cui. ⁊c. Sed q[uia] virtutes ex se non habet: recte additur. Cui benedixit dñs. Et quia per quosdam in contẽplationem surgit: per quosdã in actiue vite opera pinguescit: Sequit[ur]. ✳ Det tibi deus de roꝛe celi benedictionẽ.] Ros desup[er] ⁊ subtiliter cadit: ⁊ totiens de roꝛe celi accipimus: quotiens per infusionem contẽplationis intime de supernis aliquid tenuiter videmus. Cum vero bona opera per corpus agim[us]: de terre pinguedine ditamur. ☞ Quere fere de hac materia anno .2. prime partis ser. Ferie .4. dñice .4. quadragesi.. fo.146. co.2. primi Tomi. in fine annota. Et applica ad excellentias omnium sanctorum virtutes supradictorum florũ.

C4. gẽn.29. Seruiam tibi pro Rachel filia tua minore septem annis. ⁊c. Et videbantur illi pauci ⁊c.] Glosa. Isido. Due libere vxores Jacob: q[uia] due vite nobis in corpore Jesu Christi predicantur. vna tẽporalis: in qua laboram[us]. altera eterna: in qua dilectionem dei contẽplabimur. Istã dñs passione: illã resurrectione declarauit. Unde Lia interp[re]tat[ur] ouis laborans/ Rachel visum p[ri]ncipium: vel verbũ: ex quo videtur principium. Actio humane vite: in qua viuim[us] ex fide: multum laboriosa est in operibus: ⁊ incerta quo exitu perueniat ad vtilitatẽ coꝝ q[ui]bus consulere volumus. Hec est Lia p[ri]oꝛ vxoꝛ Jacob: ⁊ lippa oculis. Cogitationes enim mortalium timide/ ⁊ incerte prouidentie sunt. Spes vero eterne contẽplationis certã habens intelligentiam veritatis/ ipsa est Rachel bona facie ⁊ pulchra specie. Hanc amat omnis pie studiosus ⁊ propter hanc seruit gratie dei: in q[ua] peccata nostra si fuerint sicut phenicium (al's coccinum) quasi nix dealbabuntur. Esa.1.c. Labam: dealbatio: cui seruiuit Jacob pro Rachel. Nec[ue] enĩ quisq[ue] cõuertitur sub gratia remissionis peccatorum seruire iusticie: nisi vt quiete viuat in verbo: ex quo videtur principium: quod est deus. Ergo propter Rachel non propter Liam seruitur. Nemo enim amat in operibus iusticie laborẽ actionis vel passionis: nec eam vitam propter ipsam expetit: sicut nec Jacob Liam. Sed tamẽ nocte suppositã in vsum generandi amplexus: fecunditatẽ eius expertus est. Et quia per se nõ poterat diligi/ dñs: vt ad Rachel perueniretur: fecit eã tolerari: deinde per filios cõmẽdauit. Ita quisquis dei seruus sub dealbationis peccatorũ gratia est cõstitutus: hoc solum amans in sua meditatur conuersatione: vt doctrinam sapientie percipiat: quã plerique se cito percepturos putant: cum se in septem preceptis exercuerint: que sunt de dilectione p[ro]ximi: ne cui q[ui]s noceatur. i. Patrem tuũ honora ⁊ matrẽ/ nõ mechaberis: nõ occides: nõ furaberis: nõ falsum testimoniũ dices: nõ cõcupisces vxorẽ p[ro]ximi tui: nec rẽ proximi tui. quibus p[ro] posse obseruatis cũ homini pro cõcupita ⁊ sperata pulcherrima delectatione doctrine/ per tentationes varias/ q[ua]si per huius seculi noctẽ tolerantia laboris adheserit/ velut pro Rachel Lia inopinata coniungit[ur]. Et hanc sustinet/ vt ad illam perueniat: si perseueranter amat: acceptis alijs septem preceptis: ac si dicatur ei. Serui alios septem annos pro Rachel/ vt sis pauper spũ: mitis/ lugens/ esuriẽs/ ⁊ sitiens iusticiam/ misericors/ mundi cordis/ pacificus. Uellet enim (si posset) sine vlla tolerãtia laboris/ que in agendo patiendoq[ue] amplectẽda est ad pulchre contemplationis delitias peruenire: sed hoc non potest in terra morientium: quod his verbis significatur. ✳ Nõ est in loco nostro cõsuetudinis: vt minores ante tradamus ad nuptias. ⁊c.] Maioꝛ appellatur: que tẽpoꝛe prioꝛ est. Prioꝛ est enim in hois eruditione laboꝛ operandi: que iusta sunt: vnde. Concupisti sapientiam: serua mandata: que ad iusticiam pertinent. Justicia autẽ: que ex fide est: que inter tentationum pericula est: vt pie credendo quod nondũ intelligitur/ etiam intelligentie meritum consequatur. Unde Esaie.7.b. Nisi credideritis/ nõ

intelligētis. Secundū. Lxx. Juſticia enim ad fi
dem/ad ſapientiam intelligentia pertinere mō
ſtratur. Non eſt tñ improbandū deſiderium per
ſpiciende veritatis: ſed ad ordinē reuocandū/
vt a fide incipiat: et bonis operibus nitatur per
uenire/quo tendit. Jn quo enim verſatur virtꝰ
laborioſa eſt: in eo ꝙ appetit luminoſa ſapien=
tia. Quid opus eſt (inquit) credere: quod mihi
non oſtenditur? Manifeſta aliquod verbum:
quo videam omnium principium. Jd enim eſt
ad quod maxime ⁊ primitus inardeſcit. Cui re
ſpondetur. Pulchrū eſt quod deſideras et ama
ri dignum: ſed prius nubit Lia ꝙ Rachel. Ar=
dor iſte ad hoc valeat: vt ordo non recuſetur ſꝫ
toleretur: ſine quo non poteſt ad id perueniri:
quod diligitur. Cum autem peruentum fuerit:
ſimul habebitur in hoc ſeculo ſpecioſa intelligē
tia et laborioſa iuſticia. Quāuis enim acute et
ſinceriter cernatur incōmutabile bonuꝫ: adhuc
corpus quod corrumpitur aggrauat animam:
et deprimit ſenſum multa cogitanteꝫ. Sapieñ.
9.d. Ad vnum ergo tendenduꝫ: ſed propter hoc
multa ferenda. ¶ Jdem. Proinde vita: que ſtu
dio contemplationis competit: vt ea: que carni
ſunt inuiſibilia: nō infirmis oculis mentis per
ea: que facta ſunt: intellecta conſpiciat: ⁊ ſempi
ternam dei virtutem ac diuinitatem ineffabili
ter cernat: vacare vult ab omni negocio: et ideo
ſterilis. Affectando enim ocium: quo ſtudia cō
templationis igneſcunt: non compatitur infir=
mitati hominum: qui in preſſuris ſibi deſiderāt
ſubueniri. Sed quia ipſa procreandi charitate
inardeſcit: vult docere: quod nouit. Videt ſoro
rem labore actionis filijs abundantem: et dolet
potius currere homines ad virtutem: qua corū
neceſſitatibus conſulitur: ꝙ ad illam vnde di=
uinum incommutabile aliquid diſcitur. Vn=
de Geñ. 30. a. Zelabat Rachel ſororem ſuam.
¶ Jdem. Proinde quia purus intellectus de il
la diuina ſubſtantia: que corpus non eſt: ⁊ ideo
ad carnis ſenſum non pertinet: verbis carne edi
tis exprimi non poteſt: elegit doctrinam ſapien
tie: per quaſlibet corporeas imagines: vtcunqꝫ
cogitādo inſinuare diuina: quam ab officio ta
lia docendi ceſſare: ſicut elegit Rachel ex viro
ſuo et ancilla ſuſcipere filios: ꝙ ſine liberis eſ=
ſe. Bala enim interpretatur inueterata/ que eſt
ancilla Rachel. De veteri enim vita carnis ſen
ſibus dedita corporee cogitātur imagines: etiaꝫ
cum de incōmutabili ſubſtātia diuinitatis ali=
quid auditur. Suſcepit ⁊ Lia de ancilla ſua fi=
lios numeroſe prolis amore ſucceñſa: cuius an
cilla Zelpha interpretatur os hians: que illos ſi
gnificat: quorum ad predicationē ſuſcipiēdam
os hiat: ⁊ cor nō hiat. Vñ Marci. 7. b. Populꝰ
hic labijs me honorat: cor autem eorū longe eſt
a me. Et Ro. 2. c. Qui predicas non furandū/
furaris. Sed vt etiam per hanc conditionalem:
libera vxor Jacob laborans/ filios regni ſuſci=
piat: ait dñs. Que dicunt facite. ⁊c. Unde apo
ſtolꝰ Phil. 1. c. Siue occaſione ſiue veritate xp̄s
annūcietur: et in hoc gaudeo: ſed et gaudebo tāꝙ
et ancilla pariente: de prolis numeroſitate leta=
tur. Ex vtero quidem Lie facta: ſed ex beneficio
Rachel edita. Cum virum ſuum debita nocte
concubitorum acceptis a filio Lie mandragori
cis malis/cū ſorore cubare permiſit. ¶ Et Geñ.
30. * Egreſſus autē Ruben. ⁊c.] Augꝰ. ☞
Quere Anno. 14. prime partis. ſermo. Prela=
tor. fo. 92. Col. 1. et. 2. Et applica ad ſuperiꝰ di
ctas ſeptē btitudines euāgelij hodierne feſtiui=
tatꝭ/ ſignificatas p ſeptē ānos ſeruitij Jacob. ⁊c.

Uocauitqꝫ Jacob nomē loci illiꝰ Phanu=
el. ⁊c.] Gloſa. Jllud quoqꝫ quod ſequitur/ ¶ 5. Geñ. 32.
et benedixit eum ibi. Vocauitqꝫ Jacob nomen
loci illius faciē dei. ⁊c. Jn hebreo dicitur Pha=
nuel: vt ſciamus ipſum eſſe locum: qui in certis
ſcripture voluminibus ſecundū hebreos Pha
nuel legitur. ¶ Grego. Queritur cum veritas
dicat. Nemo videbit faciem meam. Et deuꝫ ne
mo vidit vnꝙ: quomodo teſtatur Jacob. Vidi
dominum facie ad faciem. Humane enim mē=
tes oculo interiori purgato: cum vitiorum eru=
go tribulationis igne fuerit cremata: leticiaꝫ pa
trie celeſtis aſpiciunt: vt purgemꝰ lugendo pri
us: que facimꝰ: et poſt contemplemur gaudia:
que querimꝰ. Prius enim exurente triſticia ca
ligo detergitur: et ſic reſplendente/ raptim incir
cūſcripto lumine mēs illuſtratur. Quo in gau
dio cuiuſdam ſecuritatis abſorbetur: et quaſi
poſt defectuꝫ preſentis vite vltra ſe rapta in qua
dā nouitate recreatur. Jbi mens ex immēſo fonte
viſiōis ſuperno rore aſpergitur. Jbi nō ſe ſufficere
ad id: ad quod rapta eſt/ contemplatur: ⁊ veri=
tatem ſentiendo videt: quia quāta eſt veritas/
ipſa non videt: et cui tanto ſe longe eſtimat: quā
to appropinquat: qꝛ niſi illam vtcunqꝫ conſpi=
ceret: nō eam conſpicere ſe poſſe ſentiret. Viſus
ergo anime dum intenditur: immenſitatis co=
ruſcatione reuerberatur. Jpſa enim cuncta im
plēs: cūcta circūſtat: et idcirco mens nō ſe ad cō
prehēdendā incircūſcriptaꝫ ſubſtantiā dilatat:
quā inopie ſue circūſcriptiōis anguſtat. Vñ ad
ſe citiꝰ relabitur: ⁊ ꝓſpectis qbuſdā varietatꝭ veſti
gijs: ad ſua intima reuocatur. Hec ipſa cū p contē
plationē facta nō ſolida et pmanēs viſio: ſꝫ qua
ſi qdā viſionis imitatio dei facies dicitur. Qꝛ eni
p faciē quēlibet agnoſcimꝰ: cognitionē dei: faciē
vocamꝰ. Jacob ḡ poſtꝙ cū angelo luctatus eſt:
ait. Vidi dñꝫ facie ad faciē. Q. cognoui deū: qꝛ

ipe me cognoscerꝰ dignatꝰ ē. Hec cognitio in fine
plenissime fiet. Unde. 1. Coꝛ. 13. d. Tūc cogno
scam sicut et cognitus sum.

¶6. Exo. 4. OBsecro dñe non sum eloquens. ꝛc.] Glo.
Orig. ☞ Quere Annot. 2. prime par.
sermo. Dñice. 4. quadrag. fol. 135. Col. 2.

¶7 Exo. 19 IAm aduenerat dies tertius. ꝛc.] Lyra.
Hic disponitur populus per reuerentiam
ad deum: que ex timoꝛe consurgit: et ideo ante
prolationem legis signa terribilia apparuerūt.
Alia etiaꝫ causa est ad hoc qꝛ lex vetus fuit lex
timoꝛis: sicut lex noua dicitur lex amoꝛis. Ūn
dicit Augustinꝰ. Breuis differentia legis ꝛ euā
gelij: timoꝛ ꝛ amoꝛ. Cuius ratio est: quia illa lex
dabatur hominibus imperfectis: qui per terro=
rem inducēdi sunt ad opera virtutum. Lex aūt
noua data est perfectis: qui magis inducuntur
ad talia per amoreꝫ. Unde dicit poeta hoꝛatiꝰ.
Oderūt peccare mali formidine pene. Oderūt
peccare boni virtutꝭ amoꝛe. Et ideo sicut lex no
ua data est in quiete ꝛ tranquillitate a Christo.
Prout dicitur Matth. 5. a. Cum sedisset acces=
serunt ad eum discipuli eius. Et aperiens os su
um docebat eos dicēs. Beati pauperes spiritu:
quoniam ipsoꝛum est regnum celoꝛum. ꝛc. Ita
lex vetus data est cum terroꝛibꝰ: et hoc est quod
dicitur hic. ✳ Ceperunt audiri tonitrua ac mi=
care fulgura: et nubes densissima operire mōtē.
Clangoꝛq̨ buccine vehementius perstrepebat.
ꝛc.] Audiebatur enim cum predictis terribilis
sonus quasi tube: ꝛ hoc fiebat ministerio ange=
loꝛum. ꝛc. Sequitur paulo post. ✳ Totus autē
mons sinai fumabat.] Glosa. Gregoꝛiꝰ. ☞
Quere Anno. 26. prime partis sermo. Prelato
rum. folio. 93. Col. 1. tertij Tomi. Et applica ad
euāgeliū hodierne festiuitatis: vel vigilie ipsiꝰ:
in q̄ dicitur. Stetit Jesus in loco cāpestri. ꝛc.

¶8. Exo. 24 AScende ad me in montem ꝛ esto ibi.] Be
da. Locuturi de figura tabernaculi: vaso
rum ꝛ vtensilium: primum loci situm: et circū=
stantias rerū attente inspiciamus. Omnia eni
in figura cōtingebant illis. ꝛc. Scripta sunt au
tem propter nos. 1. Coꝛ. 10. Daturus ergo dñs
legem Moysi: primum illum inuitat in verticē
montis: vt in alto secum moꝛatus liberius au=
diat: que ad inferioꝛa rediens doceat: et ex al=
titudine loci colligat: q̄ꝫ excelsa: q̄ꝫ ve ab huma
nis doctrinis secreta sit lex: quam accipit: vt ab
illis tantum intelligi vel custodiri possit / qui
se a terrenis contagijs sublimius viuendo sepa
rauerunt. Unde populum in inferioꝛi expe=
ctare iubet donec redeat: vt insinuet quia cele=
stia sunt arcana legis: ꝛ tantum capienda per=
fectis. Nec tamē infirmi desperent / si maioꝛibꝰ
auscultauerint: secūdum illud ps. 35. Justicia
tua sicut montes dei. In euangelio quoq̨ pre=
cones gratie dominus in montem conuocauit
et instruxit. Post resurrectionem eisdem in mō
te apparens: et ad predicādum toti mundo mit
tens. Euntes (inquit Matth. 8. d.) docete om=
nes gentes. ꝛc. Sed quia lex tm̄ vni populo cō=
mittenda: euangelij gratia omnibus predican
da: ad accipiendam legem solus Moyses ascē
dit. Doctrinam vero euangelij simul oēs apo
stoli in monte cum domino positi auscultātibꝰ
etiam turbis audierunt. Aduentum quoq̨ spi
ritussancti: quo nunc veritas euangelij mani=
festius est data: nō solum apostoli: sed plurima
turba fideliū in cenaculo mōtis Sion suscepit
variaruꝫ diuisione linguarū: vt habetur Actu.
2. Ut ecclesia per oꝛbem cunctarum gentiū lin
guis locutura deum / signaretur. ꝛc.

¶9. Exo. TAbernaculum vero ita fiet. ꝛc.] Glo. Be
da. Mystice. ☞ Quere Anno. 4. pri=
me partꝭ. sermo. Ecclesie. fol. 65. Col. 1. Sequit
immediate.) ¶ Beda. Potest figura vtriusq̨ sā
ctuarij ita distingui: vt opꝰ tabernaculi tempus
synagoge: opus templi ecclesia: que post incar=
nationeꝫ ad fidem venit: significet: qꝛ Moyses
tabernaculum cum sola hebꝛeoꝛum plebe fecit.
Salomon vero templum cum proselytoꝛū mul
titudine fecit (. 3. Reg. 5. c.) adiuuante hirā rege
cum suis artificibus (. 2. Paral'. 2.) qui nec na=
tura: nec professione iudeus. Prioꝛi enim popu
lo dei doctoꝛes tm̄ ex sua gente fuerunt. Ecclesie
vero primum de hebꝛeis: postea crescenti et dila
tate etiam de gentibus sicut Lucas: Thimothe
us: Titus. Utriusq̨ vero domus edificatio to=
tius presentis ecclesie statum: que ab initio mū
di: vsq̨ ad vltimuꝫ iustum edificari non desinit
et future gloꝛiam vite: qua nunc ex parte frui=
tur: et post finem seculi in omnibꝰ mēbꝛis suis
fruitura est in eternum: mirabili figurarum va
rietate depingit.

¶10. Exo. 26. QUibus quadraginta bases argēteas fun
des. ꝛc.] Glo. Beda. Bases quibus tabu
le sustētabātur / verba sunt ꝛ libꝛi legis ꝛ prophe
tarum: quibus apostoli ꝛ euangeliste: que scri=
bere ꝛ predicare volebant: vera esse ꝛ diuina pro
babant. Unde tunc adimpletum est: quod di=
ctum est per prophetas. Et alibi. Hoc autem to
tum factum est vt adimplerentur scripture pro=
phetaꝝ. Et Petrus ait. 2. Petri. 1. d. Habemꝰ
firmioꝛem propheticū sermonem. ¶ Beda. Gre
go. Per tabularum bases argenteas oꝛdo pro=
phetarum significatur: qui dum primi de domi
ni incarnatione locuti sunt: quasi bases a fun=
damento surrexerunt: et superposite fabꝛice pō=
dera sustinuerunt: et tabulas id est apostolicam
predicationem in mundo dilatatam: quasi fir=

mi & fusiles sustinet: quia apostolorum vita predicatione eorum instruitur: & auctoritate solidatur. Unde bases bine contiunctae singulis tabulis supponuntur: quia dum prophete in verbis suis de xpi incarnatione concordant: sequentes predicatores edificant: vt quo a semetipsis non discrepant: illos robustius figant. Ex argento fundi iubentur: argenti enim claritas ex vsu seruatur: sine vsu in nigredinem vertitur. Prophetarum vero dicta ante xpi aduentum in vsus spiritualis intelligentie non erant: dum conspici per obscuritatem non poterant: & ideo quasi nigra permanebant. Sed postquam xps veniens ea ante oculos nostros incarnationis manu tergit: quicquid lucis in eis latebat claruit: sensusque patrum precedentium in vsum dedit: quia verba rebus exposuit. ¶ Beda. Bene singulis tabulis bine bases supponuntur: vt consensus prophetice attestationis in omnibus: que apostoli dixere monstretur. Vel bine per duos angulos subijciuntur: vt bene suffultis angulis tota recte possit consistere tabula: quia omnis apostolici & euangelici sermonis in propheticis libris initium presignatur: & finis omnis apostolorum & successorum vita, ab initio fidei vsque ad finem vite presentis mysticis veteris testamenti inserta est tabulis. * In latere quoque secundo. &c.] ☞ Quere annotamento. 8. prime partis. sermonis Epiphanie. fol. 40. col. 1. Sequitur immediate.) * Uiginti tabule erunt. &c.] Beda. Unius autem numeri & mensurarum: & facture tabulas vtrumque latus habuit: quia vna & eadem fides spes et charitas vtrique populo per apostolos predicatur: et ad terram vterque regni celestis promissam vocatur. De vtroque generale preceptum accipiunt. Marci. 16. d. s. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. i. preputio & circumcisioni. Et absque vlla differentia subinfertur. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. * Bine bases singulis tabulis supponentur.] Basis est fundamentum a greco: quod est baseio idest fundo: per bases prophete significantur: quorum auctoritate apostoli & omnes doctores innituntur. Bine autem dicuntur propter concordiam prophetarum: qui omnes vnum senserunt. * Ad occidentalem vero plagam. &c.] ☞ Quere in predictis Annot. sermonis. Epiph. & folijs quibus supra diximus.

Exo. 33. Cumque egrederetur Moyses ad tabernaculum: surgebat vniuersa plebs: et stabat vnusquisque in ostio papilionis sui: aspiciebantque tergum Moysi: donec ingrederetur tentorium.] Glosa. Grego. Hebreus populus de egyptiaca seruitute liberatus: cum loquente deo columnam nubis cerneret: vnusquisque in tabernaculi sui foribus stabat et adorabat. Unde dicitur. Cumque egrederetur Moyses. &c. Quid est enim populum columnam nubis aspicere: & in tabernaculi sui foribus stare: et adorare: nisi quia cum mens humana illa superiora et celestia vtcunque in enigmate aspicit: iam clausura corporee habitationis per subleuatam cogitationem exit: & illum humiliter adorat: cuius si substantiam videre non valet: iam tamen eius potentiam per illuminationem spiritus miratur. Et cum Moyses tabernaculum ingreditur: eius terga populus aspicit: & in papilionum suorum ostio consistit: quia predicator cum alta de deo loquitur: superne habitationis iam vtcunque tabernaculum ingreditur: cuius predicationis officium & virtutem si infirmi plene pensare non possunt tamen velut terga aspiciunt: quia postrema: que valent per intellectum: sequuntur: sed in ipsis minimis: que capere sufficiunt: iam de suis papilionibus quasi exeunt et in ostijs stant: quia habitacula carnis relinquere: et ad illa eterna vite gaudia: que audiunt progredi conantur. ☞ Sequitur Paulo post.) * Loquebatur autem dominus ad Moysen facie ad faciem: sicut loqui solet homo ad amicum suum.] Secundum opinionem populi loquitur scriptura: quia putabant Moysen ore ad os loqui cum deo: cum per subiectam creaturam idest per angelum et nubem ei loqueretur & appareret. Nam eius substantiam nec hominum nec angelorum (sicut est) quisquam videre potuit. Unde. 1. Tim. 1. d. Regi autem seculorum immortali: inuisibili. &c. Et. 1. Tim. 6. Lucem habitat inaccessibilem. &c. * Si ergo inueni gratiam in conspectu tuo: ostende mihi faciem tuam. &c.] Augustinus. ☞ Quere infra Annota. 12. prime partis. sermo. Marie generalis. folio. 72. Columna. 4. tertij Tomi. ¶ Sequitur multo post. * Miserebor cui voluero: et clemens ero in quem mihi placuerit.] Augustinus. Quod addidit. Et miserebor cui misertus ero: et misericordiam prestabo cui misericordiam prestitero. Ro. 9. expressius ostendit vocationem: qua vocauit nos in regnum suum & gloriam suam: non pro meritis nostris: sed pro misericordia sua: quia enim se gentes introducturum pollicebatur, dicens. Uocabo in nomine domini in conspectu tuo: commendat hec se misericorditer facere. Unde Rom. 15. b. Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem dei ad confirmandas promissiones patrum. &c. Hoc ergo predictum est. Miserebor cui misertus ero. &c. Quibus verbis prohibuit hominem velut de propriarum virtutum meritis gloriari, vt qui gloriatur: in domino glorietur. 1. Cor. 10. b. Non. n. ait miserebor talibus vel talibus: sed cui misericors fuero: vt

neminem precedentibus operibus vel meritis misericordiā tante vocationis meruisse demōstret: etenim Christus pro impijs mortuus est. Sed vtrum hoc idem repetere voluerit cum addidit. Misericordiā prestabo cui misericordiaꝫ prestitero: vel sicut alij interpretati sunt: cui misericors fuero: an aliquid intersit nescio. Potest enim ista repetitione firmitatem misericordie sue deus monstrare. Sicut dicitur Amē amen: et fiat fiat: et repetitio somnij Pharaonis: pluraqꝫ similia: aut in vtrisqꝫ populis/gentibus et hebreis: sic deus prenunciauit misericordiam se esse facturum. * Non poteris videre faciem meam.] Augustinus. Post misericordie sue cōmendationem respondet ad hoc: quod ei dictuꝫ fuerat. Ostende mihi gloriam tuam. Vel/ostēde mihi teipsuꝫ. Non poteris (inquit) videre faciem meā. Non enim videbit homo facieꝫ meā et viuet: ostendens huic vite corruptibilis carnis/deum sicuti est apparere non posse idest sicuti est videri. In illa enim vita potest: vbi vt viuatur huic vite moriendum est. * Non eniꝫ videbit me homo et viuet.] Gregorius. Johannes quoqꝫ ait Joh.1.b. Deuꝫ nemo vidit vnqꝫ. Quandiu enim hic mortaliter viuitur: videri per quasdā imagines deus potest: sed per ipsam nature sue speciem non potest. Hinc est ꝙ Moyses: qui cum deo facie ad faciem loquebatur/sicut loqui solet homo cum amico suo/dicit. Si inueni gratiam in cōspectu tuo/ostende mihi teipsum manifeste. Si enim deus non esset: cuꝫ quo loquebatur: ostende mihi deuꝫ diceret: nō ostende teipsum. Si autem deus erat: cur petebat videre: quē videbat? Sed eum sitiebat per incircūscripte nature claritatem cernere: quem iam ceperat per quasdaꝫ imagines videre. Viderunt ergo patres veteris testamenti deum: et tamen deum nemo vidit vnqꝫ: quia in hac carne viuentibus videri potuit per circūscriptas imagines: et videri non potuit per incircūscriptum lumen eternitatis. Sin vero quibusdam in hac carne viuentibus: sed inextimabili virtute crescentibus/contemplationis acumine potest eterni dei claritas videri: non tamen videbit eum homo et viuet: quia qui sapientiaꝫ/que deus est/videt: huic vite funditus moritur/ne eius amore teneatur. Fuerunt auteꝫ: qui dicerent etiam in illa regione beatitudinis in claritate sua deum conspici: sed in natura non videri. Sed non est aliud claritas/aliud natura: sed ipsa natura claritas est. Ipse autem promittit dilectoribus suis: dicens. Johānis.14. Qui diligit me: diligetur a patre meo: et ego diligam eum: et manifestabo ei meipsum: quasi: qui in vestra natura me cernitis: restat vt in mea natura me videatis. Et Matth.5.a. Beati mundo corde: quoniaꝫ ipsi deum videbunt. Hinc Paulus ait.1.Cor.13. Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciem. ⁊c. Sed quia Petrus ait. In quem desiderant angeli prospicere.1.Petri.1.c. ☞ Que immediate sequuntur quere Annotamēto.11. prime partis. sermonis. Angelorū. folio.77. Colū.2. Et vide Additionē quartā ⁊ Replicā huius capituli si volueris: vbi multa diffuse de hac materia inuenies: et applica huic festiuitati scilicet quomodo sancti (qui nūc sunt in celo) fruuntur deo: ⁊ quomodo ascenderunt illuc misericordia domini misericorditer cum eis operāte: a quo acceperūt grāꝫ in via: cū qua operati sunt: vt nunc possideant patriam: ad quaꝫ nos perducat. ⁊c.

Gitur congregata. ⁊c.] Glo. Lyra. Moraliter. ☞ Quere annotamento.1. per totum. prime partis. sermonis Purificationis virginis. Folio.4. Colū.1. Sequitur immediate. ¶ Origenes. Si quis digne intelligat exitum Hebreorum de egypto/⁊ transitum maris rubri: ⁊ omnem viam: que agit per desertum: et singulas mansiones castrorum: vt etiam legem dei suscipiat scriptam non atramento/sed spiritu dei viui: et in his intelligat augmenta virtutum: et singula in se impleat: potest ad intelligentiam tabernaculi peruenire. De quo dicit Apostolus Hebreorū.9.a. Tabernaculum factum est primum: in quo erat candelabrum: et propositio panum: quod dicitur sancta. Post velamentum autem secundum tabernaculuꝫ: quod sancta sanctorum: habens aureum thuribulum: ⁊ arcam testamēti: ⁊ intra eam duas tabulas ⁊ manna: ⁊ virgā Aaron: que fronduerat. Sed quod addit: de quibus non est modo dicendum per singula. Quidam ad illud tempus referunt: quo hebreis scribebat. Alijs videtur ꝙ pro magnitudine mysteriorum omne tēpus presentis vite ad hoc neget esse idoneum. Sed more suo aperit pauca de multis/vt clausum negligentibus sit. Inueniatur autē querētibus/et aperiatur pulsantibus. Unde rursum dicit. Non enim in manu facta sancta ingressus est Jesus exemplaria verorū: sed in ipsum celuꝫ vt appareat nunc vultui dei per velamen. i. carnem suam. Quod ergo velamen interioris tabernaculi carnem xp̄i interpretatus est: sancta autem ipsa celum vel celos: Christum vero pōtificem: quem dicit introisse semel in sancta eterna redemptiōe inuenta. Ex his paucis si quis intelligere nouit sensum Pauli: magnū nobis

Cri. Exod. B

intelligētie pelag⁹ patefecit. David quoqꝫ ait. Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis vsqꝫ ad domuꝫ dei. Et ps.14.a. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula ꝛ operatur iusticiam.ꝛc. Non est istud tabernaculū qd̄ propheta desiderat ex pellib⁹ ꝛ cornnis ꝛ operimētis cilicij ceterisqꝫ hīi vs⁹ materijs. Quomodo autēꝫ verum est ꝙ non habitet in hoc tabernaculo / nisi innocens manibus et mūdo corde? cum in materiali tabernaculo sepe habitauerūt sacerdotes pessimi: pestilentie filij: ꝛ arca testamenti ab allophylis capta sit et detenta. Oportet ergo innocentē manib⁹ et mūdo corde esse habitatorem tabernaculi: quod si fit deus / et non homo. Dn̄s quoqꝫ non vnum tabernaculū sed plura: nec temporalia / sed eterna memorat: dicens. Luc.16.b. Ut cum defeceritis: recipiāt vos in eterna tabernacula. Et apl's. 2.Cor.5.a. Tabernaculum vestrum: quod de celo est superindui cupientes. Sequere ergo relicta terra propheticuꝫ et apostolicum sensum: et (quod magis est) Christi verbum: vt tota mēte ascendas in celum: ibiqꝫ eterni habitaculi vel tabernaculi magnificentiam queras: cuius figura per Moysen adumbraẜ in terris. Cui dn̄s Heb.8.b. Uide (inquit) omnia facito secunduꝫ figuram: que tibi in monte ostensa est. Jubetur ergo vniuersus populus quisqꝫ pro viribus conferens facere tabernaculum: vt omnes quoddā modo vnum sint tabernaculum. collatio vero non fit necessitate: sed sponte: facies (inquit) sanctificationē: et inde videbor vobis. vult ergo deus vt faciamus ei sanctificationem: promittit enim: quia si fecerimus ei sanctificationem / videbitur nobis. Unde Apostol⁹ heb.12.d. Pacem sequimini et sanctificationem: sine qua nemo videbit deum. Qui autem sanctificat⁹ corpore et spiritu / per cordis et corporis puritatem videbit deum. Faciamus ergo sanctificationeꝫ domino: et omnes vnam: et singuli vnam. Omnes enim faciamus vnam idest ecclesiam: que sancta non habens maculā aut rugam: sed columnas scilicet habeat doctores ꝛ ministros suos. De quibus dicitur Gal'.2.b. Petrus ꝛ Jacobus et Johannes: qui videbantur columne esse: dextras mihi dederunt: et Barnabe societatis. Jn tabernaculo columne seris interiectis iūguntur. Jn ecclesijs doctores datis sibi dextris sociantur. Sed columne iste inargentate sunt ꝛ bases earum. Bine autem bases columnis singulis deputātur. Una: que caput dicitur et supponitur: alia: que vere basis dicitur: et columne pro fundamēto subijcitur. Jnargentate sunt columne / que verbum dei predicant / et accipiunt per spiritum sanctum. Unde ps.11.b. Eloquia domini: eloquia casta: argentum igne examinatum. Hi autem predicatores bases habent ꝓphetas. Super fundamentum enim apostolorum et prophetarum ecclesiā collocant: quoruꝫ testimonijs vtentes fidem Christi confirmant. Caput vero columnarum est de quo dicit Apostolus.1.Cor.11.a. Caput viri Christus. Per tentoria: que ansulis insita: et circulis suspensa atqꝫ innexa funibus ad modum cortinarum 28.cubitis in longum: et in latum quattuor cubitis distenduntur: habetur plebs credentium / qui heret et pendet in funibus fidei. Funis eniꝫ triplex nō rumpitur: que est fides trinitatis: ex qua pendet et sustinetur ecclesia.20. autem et. 8.cubitis in longum distenditur et quattuor in latum atrij vnius mensura: in quo lex inserta quattuor euāgelijs signatur. Septenarius eniꝫ legē significat: qui cum quattuor sociatur: quater septem viginti et octo fiunt. Decem sunt hec atria: vt integrum perfectionis numerum teneant: et legis decaloguꝫ significent. Jā vero hyacinthi et byssi et purpure species: multa et diuersa opera explicant. Jnde tentoria. Jnde velum exterius et interi⁹. Jnde tota sacerdotalis et pōtificalis vestis auro et gemmis cōfecta: per que species virtutum possumus intelligere: quibus ornatur ecclesia. Fides auro comparatur: sermo predicationis argento: es patientie: lignis imputribilibus scientia: que per lignum venit: vel incorruptio castitatis: que nō veterascit: bysso virginitas: cocco confessionis gloria: purpure castitatis fulgor: hyacintho spes regni celorꝫ. Que vero sint vel qualia sacerdotum indumēta propheta pronunciat / dicens ps.131.b. Sacerdotes tui induantur iusticiam.ꝛc. Et Apostolus Colos.3.b. Induite vos viscera misericordie. Et nobiliora designat indumēta. Induite vos dominum Jesum Christum: ꝛ carnis curam ne feceritis. Romanorꝫ.13.d. ¶ Gregori⁹. Jn constructione tabernaculi vt columne argētee interius stent: paxilli erei fieri per circuituꝫ exterius iussi sunt: in quibus religatum tabernaculū teneretur. De quibus scriptum est Exodi.38.c. Facies paxillos tabernaculi / et atrij cū funiculis suis: patres veteris testamenti: qui ab incarnatione Christi per interualla temporꝫ lōgius constiterunt / foris esse visi sunt. A sanguine vero Abel passio cepit ecclesie: et vna est ecclesia electorum precedentium et sequentiuꝫ. Sed quia discipulis diciẜ Luce.10.d. Multi reges et prophete voluerunt videre / que vos videtis: et non viderunt: antiquis patribus quasi foris stetisse: est redemptoris presentiam corporaliter nō vidisse. Exterius igitur sed non diuisi ab Nota.

ecclesia fuerunt: quia mente ⁊ opere p̄dicatiōis
ecclīe celsitudinē tenuerunt: quaz nos nō presto
lando sed habēdo cōspicimus. Sicut nos enim
in preterita passione: ita illi per fidem in eadem
venturi saluati sunt. Illi ergo foris / non extra
mysteriū: sed extra tēpus. Unde in constructi=
one tabernaculi: vt columne argentee interius
starent: paxilli erei exteri⁹ per circuitū fixi sunt:
in qb⁹ relegatū teneret tabernaculū: ⁊ ī paxillis
funes ligati sūt: vt fixū maneret tabernaculū qr
vt apl'i in luce sermonis sui solidi starēt: et totū
tabernaculū. i. ecclesia fidei ītegritate cōsisteret /
tanq̄ paxilli patres veteris testamēti ⁊ pphete
exterius fixi sunt: vt verboꝝ suorum funib⁹ mē
tibus nostris fidem allegarent: ⁊ hoc dei taber=
naculum inconcussum maneret. Ante tempus
ergo huius ecclesie fuerunt: sed tñ ligant eos q̄
in ipsa sunt: quia dum celestia mysteria ventu
ra predicūt: postq̄ ostensa sunt / credibilia omi=
bus fecerunt. Ut ergo intus columne immobi=
les stent: foras paxilli funes continent: quia vt
sancti apostoli perfecte mysteriū vite crederent /
illoruz predicatio obtinuit: qui hoc priusq̄ fie=
ret ⁊ vidērē et predicare potuerunt. Columne
argentee / paxilli erei facti sunt: quia quod apo
stoli clare predicant: hoc prophete sub mystico
intellectu obscure locuti sunt. Recte ergo per es
signati sunt: quia clari in predicatione non fue
runt. Apostoli vero: quia in mysterio redēpto=
ris lucem predicationis habuerunt / argenteis
columnis expressi sunt. Et notandum ꝙ argen
tum sonat ⁊ lucet: es vero sonat ⁊ nō lucet: quia
predicatores noui testamēti aperte locuti sunt:
que etiam monstrare potuerunt. Predicatores
vero veteris testamenti: quia per allegoriarum
vmbras de celesti mysterio obscura dixerūt / q̄si
sine luce sonituz dederunt. ¶ Origen. ⁊c. ☞
Quere Annota. quo supra littera. C. sequitur.
* Quicquid ad cultum. ⁊c.] Glosa. Grego.
In ornamento tabernaculi viri cum mulierib⁹
dona offerunt: quia in explendo cultum sancte
ecclesie ⁊ fortium facta sublimia / et infirmoruz
opera extrema numerantur. Quid autem per
armillas / que lacertos astringunt: nisi preposi=
torū valide laborantium opera demonstrātur?
Per inaures: subditorum obedientia exprimi=
tur: per anulos / signaculum secretorum. Ple=
runq̄ enim magistri signant / quod ab audito=
ribus non posse capi cōsiderant. Per dextralia /
prime operationis ornamenta. Per vas aureū
in donaria dñi separatuz: diuinitatis intelligē=
tia / que tm̄ ab inferiorum amore disiungitur:
quantū ad sola eterna amāda subleuatur. Per
hyacintum spes celestium. Per purpuram cru
or ⁊ tollerantia passionum: amore perpetui re=
gni exhibita. Quid per bis tinctuz coccum nisi
charitas: que pro perfectione bis tingitur: quia
dei et proximi dilectione decoratur? Quid per
byssuz / nisi immaculata carnis incorruptio? qd
per pilos caprarum / ex quibus cilicioꝝ asperi=
tas texitur: nisi dura penitentiuz afflictio signa
tur? Dum igitur alij per armillas et anulos for
te magisteriū exercent per inaures ⁊ dextralia:
alij deuotam obedientiam rectamq̄ operatio=
nem exhibent: alij per separatum vas aureum
preclaram subtilioremq̄ intelligentiam tenēt:
Alij per hyacintum purpuram et coccum audi
ta celestia sperare ⁊ credere non desinunt / etiam
que adhuc subtiliori intellectu minime cogno
scunt. Alij per byssum incorruptionē carnis of=
ferunt. Alij per caprarum pilos deplorant aspe
re / quod libenter cōmiserunt: quasi ex vno fig=
mento opificis coadunata donariorum myste=
ria: in tabernaculo domini idest ecclesia (prout
ipse dederit) proferūtur. * Principes vero. ⁊c.]
☞ Quere in p̄dicto Annota. q̄ supra lr̄a. E.

Numerabis quoq̄ tibi septem hebdoma= ¶ 13. Leui. 25
das annoruz.] Lyra. Hic agitur de quin
quagesimo anno / qui erat annus requietionis
generalis: per quem figurata fuit requies pa=
trie celestis: propter quod annus ille dicebatur
iubileus: ad significandum continuam celesti
um iubilationem p̄s. 84. a. Beati qui habitāt
in domo tua domine / in secula seculorum lau=
dabūt te. Item in anno iubilei singuli redibāt
ad possessiones suas: in signum ꝙ in patria cele
sti singuli electi accedunt ad mansiones sibi de
bitas secunduz gradus variorum meritorum:
ppter qd dicit saluator. Johā. 14. a. In domo
patris mei mansiones multe sunt: si quo minus
dixissem vobis: vado parare vobis locum.

Prefatio in libruz numeri.] Liber iste. ⁊c. ¶ 14. Prefatio in librum Nu.
☞ Quere anno. 105. prime partis. ser
monis. Generalis. folio. 258. Colūna. 4. tertij
Tomi.) Sequit̄ immediate. Liber numeri qr
in eo numerantur israelite. Tum inde. Tuz qr
mansiones a Ramesse vsq̄ ad Jordanē. Sed
quia in figura omnia contingebant illis / et lex
erat vmbra futurorum: ita legenda est historia:
vt non amittat̄ allegoria. Numerati sunt isra=
elite soli: nō proselyti et alienigene: qui erant in
ter illos: non tñ omnes: qr nec pueri nec femine:
sed tm̄ viri: qui apti bello erant. Etenim alieni
a deo gentiliuz spurcitia: vel credulitate iudai
ca / vel etiaz xp̄iani puerilē leuitatē: vel mollicie
femineam habentes / inter filios dei non nume=
rātur. Non sunt numerati in egypto: sed postq̄
transierunt mare Rubrū / post columnā ignis /
in mansione iuxta Sina: qr manentes in tene=
bris pctōruz nō sunt dei: sed mūdati baptismo:

et armati manus impositione. Mansiones merito quadraginta due cōputantur a prima: que fuit in Ramesse vsq ad Jordanē: vt per hoc signetur nos per tot gradus virtutuȝ ascendere in celū: quot generationibus Christus ab Abrahā descendit ad Mariam. Intentio Moysi in hoc opere est christianum populum ⁊ eius profectū: et ascensum a terra in celuȝ: per Israel ⁊ per quadraginta duas mãsiones designare. Per Israel eñ Christi populus: per progressus mansionuȝ profectus virtutū significatur. Ordo libri talis est. primo duces populi ⁊ populū circa tabernaculū numeratos per quadruȝ collocat. Leuitas a numero exceptos ad ministerium tabernaculi destinat: deinde tabernaculum dedicatur/ ⁊ modus oblationū/ ⁊ catalogus mansionum computaꝫ. Deinde prophetia Balaā a rege Balach ad maledicendū populum dei inducitur. In fine sex ciuitates ordinantur: tres vltra/ tres citra Jordanem: ad quas confugeret: qui nolens sanguinem proximi effunderet. Leuite inter tabernaculum ⁊ ceteros filios Israel excubantes: diuisi per Amramitas ab oriente: p Caathitas ab austro: et Gersonitas ab occidēte: meraritas ab aquilone/ significāt p̄latos ecclesie: qui sunt medij inter ministros tabernaculi: quibus in temporalibus prouident: et inter laicos: quibus in spiritualibus presunt. Amramite. i. Moyses et Aaron: ⁊ horum filij inspiciunt ⁊ inuoluunt tabernaculi secretiora: et introducētes Caathitas dant eis proprijs humeris portāda inuoluta: vt videntes nō moriantur. Nō sunt enim propalāda ecclesie mysteria nisi summatibus viris: idest Moysi ⁊ Aaron: quia infirmi inde scandalizātur. Unde ⁊ liber euāgelij presbytero ⁊ diacono portatur apertus: alijs vero clausus. Gersonite autē et Merarite: qui sunt digniores Caathitis: nō proprijs humeris: sed bobus ⁊ plaustris sua portāt onera. Quia (vt dicit Luc. 9. c.) qui vult venire post me: me sequatur. q. per mortem. Et quantomagis quis vult: tāto maior persecutio. ☞ Que immediate sequuntur quere anno. 118. prime partis. ser. Prelatorum. fo. 100. co. 1. tertij Tomi. Et anno. 13. prime partis ser. Ecclesie. fo. 66. col. 2. tertij Tomi. Et de hac materia q̄re etiam annota. 11. prime par. ser. Pugne. folio 167. co. 2. tertij Tomi. Et infra anno. 21. huius partis. ⁊ sermonis. littera. C. fol. 59. co. 1.

¶15. Nu.1. Omnium virorum fortium ex Israel. ⁊c.] Glosa. Origeñ. Allego. lxx. Omnis: qui procedit in virtute israel. ⁊c. Qui ergo procedit in virtute: numeratur/ et in virtute tantū israel. est enim virtus animi: quā grecoruȝ philosophi docent: que nō pro deo/ sed pro gloria exercetur humana. Et est Assyriorum virtus/ vel Chaldeorum in astrologie studijs: sed non Israelitica/ nec ad eum pertinēs. Sola vero apud deū virtus israelitica numeratur: que a deo docetur: per scripturas diuinas discitur: per fidem euāgelicā ⁊ apostolicam traditur. ☞ Applica tu ad sanctorū omniū spem in visione diuina.

Metabuntur autem castra filij Israel: vnusquisq per turmas et cuneos atq exercitū suū.] Glo. Origeñ. Allego. Unusquisq sm signa incedat in castris. hoc p̄cepit Moyses: imo deus per Moysen. Potest autem fieri vt emulatione bonorum operuȝ ab inferioribus signis ad meliora ⁊ magnificētiora perueniamus. Si enim in promptu habuerimus studium meliorum et posteriora obliuiscentes ad anteriora extēdamur/ in resurrectione mortuorum (vbi sicut stella differt a stella: cuiusq merita refulgebunt) ab inferioribus ad meliora signa ⁊ fulgentiora trāsferemur ⁊ splendentioribus stellis equabimur. Et etiam in tantum potest in hac vita humana natura proficere: vt in resurrectione mortuorum nō solum stellarū sed etiam solis splēdori valeat equari: quia fulgebunt iusti sicut sol in regno dei. Mat. 13. f. Hic ergo est q supponit: sm signa sua per domos familiaruȝ suarum. Quod dicit per domos familiarum: in greco idem est sermo: quem ponit ibi Apostolus: ex quibus omnis paternitas in celo ⁊ in terra nominatur. Quas ergo paternitates Paulus: familias dicit latinus interp̄s. Iste sunt ergo paternitates vel familie: q̄s Paulus iam ostendit in celis: Moyses sub figuris legalibus describit in terris: sm quas incedere nos monet: vt possimus paternitatibus celestibus sociari. sunt eñ familie ⁊ paternitates in celo: ex q̄bus forte est illa: quā Paulus ecclesiam primitiuorum ascriptam in celis nominat. Cui sociabimur: si omnia sm ordinem gerimus: si nihil inquietum: nihil inordinatum/ nihil inhonestuȝ inueniatur in nobis. ¶16. Nu.1.

Leuabitur autē tabernaculū. ⁊c.] Glo. ⁊c. ¶17.
☞ Quere annota. 6. prime par. ser. Ecclesie. fo. 65. col. 2. ⁊ 3. Et sm sensum moralē Annota. 74. prime par. ser. Religiosorum. fo. 143. co. 3. ⁊ 4. Et anno. 109. prime partis ser. Generaꝉ. fo. 259. per totū. tertij Tomi. Nu. 2.

Numera filios Leui per domos patruȝ suorum ⁊ familias. ⁊c.] Glo. Origeñ. Recenseamus attentius quomodo distribuuntur duodecim tribus per turmas ternas in quattuor partes: et per singulas celi plagas certa statione consistūt/ et inueniemus Judam ab oriente cū Isachar: ⁊ Zabulon. Ruben ad occidentem/ cum Simeone ⁊ Gad. In meridie Ephraim/ cū Beniamin ⁊ Manasse. In aquilone vero Dan/ cum Neptalim ⁊ Aser. Quibus quasi per quattuor cardi= ¶18. Nu. 3.

nes terre in circuitu locatis in medio coꝝ (vt deo proximi) circa tabernaculũ dei constituuntur leuite. In castris quidem Juda/que sunt ab oriẽte Moyses ⁊ Aaron. In castris võ Ruben: Gerson. In castris võ Bẽiamin Caath. Ubi Dan castra constituit: Locatus est Merari. Et ita in medio filioꝝ israel ex omni parte per circuitum quasi inserti ceteris ⁊ innixi videntur esse filij leui. Obliuiscere ergo paulisper terrena: et supra ipsum celum gressu mentis incede. Ibi require tabernaculũ dei: vbi precursor ꝓ nobis introiuit Jesus ⁊ assistit nunc vultui dei interpellans pro nobis. Ibi require quaternos ordines ⁊ statiões castroꝝ. Ibi israelitica agmina ⁊ excubias cerne sanctorum. Ibi primitiuoꝝ sacramẽta rimare. Sed ego nõ audeo illuc solus ascẽdere: precedat Paulus cum mihi viaꝫ ostendat. Ipse vero apostoloꝝ maximus sciens multas esse nõ solum in terris: sed etiaꝫ in celis ecclesias (ex qbus septem quasdã Johannes enumerat) volẽs ostẽdere quandã preterea ecclesiã primitiuorum: dicit ad Heb. 12. e. Non enim accessistis ad ardentem ⁊ tractabilem ignẽ: sed accessistis ad monteꝫ Sion: ⁊ ciuitatem dei viuentis Hierusalem celestem ⁊ multitudinẽ angelorum laudantiũ ⁊ ecclesiam primitiuoꝝ ascriptam in celis. Moyses ergo per quattuor castra populũ dei diuisuꝫ scribit in terris. Apostolus quattuor ordines sanctoꝝ in celis: ad quoꝝ singulos vnũquẽq nostrum dicit accedere. Nõ enim oẽs ad omnes accedunt: sed alij ad montẽ Sion: ⁊ Paulo meliores ad ciuitatem dei viuẽtis Hierusalem celestẽ. His ergo eminentiores accedũt ad multitudinẽ angelorum laudantiũ. Qui autẽ supra omnes istos sunt: accedunt ad ecclesiam primitiuoꝝ. Prepara ergo te ⁊ enitere quantũ vales: si forte actibus/vita/moribus/fide ⁊ institutis proficias vbi possis accedere ad ecclesiam primitiuoꝝ. Si paulo inferior es: accede ad multitudinẽ ãgelorum laudantium: vel ad ciuitatẽ dei viuentis celestem Hierusalẽ: vel saltẽ ad montẽ Sion: vt in monte salueris. Tantũ est: ne in terra resideas/ne in vallibus maneas: ne in demersis ⁊ humilibus perseueres. Ita assumunt primogeniti Leui: qui ministrant deo: et altari eius ⁊ tabernaculo excubijs perpetuis diuina ministeria celebrant. ☞ Quere ſm sensum moralem Annota. iterũ. 74. prime partis ser. Religiosorum. fo. 143. col. 4. ⁊ fo. 144. Col. 1. ⁊ 2.

¶19. Nu. 4. TAbernaculũ federis. ⁊c.] Glosa. Origeñ. ☞ Quere annot. 4. prime par. sermo. Angelorum. fo. 76. col. 3.

¶20. Nu. 28. DIxit quoq dñs ad Moysen. ⁊c.] Glosa. Origeñ. In diebus festis meis. Habet deus dies festos suos. Est enim ei magna festiuitas salus humana. puto ꝙ per singulos fideles: per singulos: qui conuertuntur ad deum ⁊ in fide ꝓficiunt: festiuitas oritur dño. Letificat eũ impudicus: si fit castus: ⁊ iniustus/cũ iusticiã colit. Agit festũ xp̃s: qui pro salute nostra sanguinem fudit cum videt prodesse: ꝙ se humiliauit: factus obediens vsq ad mortem. Agit festa spiritus sanctus cum in his: qui conuertuntur/videt sibi templa parari. Letantur angeli: ad quorum festiuitateꝫ accedunt cõuersi. Gaudium enĩ est in celo super vno peccatore penitentiam agente. Deo ⁊ angelis eius occasionem leticie damus: cũ super terrã ambulantes conuersationeꝫ in celis habemus. Uereor ne econtrario mala conuersatio nostra nõ solum terris: sed ⁊ celo lamentationes inducat/⁊ fortassis ipsi deo. Ut quid eniꝫ dicit Geñ. 6. b. Penitet me quia feci hominẽ super terram? Et Christus videns ciuitatẽ: fleuit super eam dicens. Hierusalem hierusalẽ que occidis prophetas ⁊ lapidas eos. ⁊c. Luce. 13. g. Et ego hodie si prophete nõ audiã verba/⁊ monita eius spernã: lapido prophetam. ⁊ quantuꝫ in me est: occido. cuius tanq̃ mortui verba nõ audio. Illa quoq lamentantis dei vox est Michee. 7. a. Heu me: quia factus sum sicut qui congregat stipulam in messe: ⁊ sicut racemos in vindemia. ⁊c. Hierusalem vero quia peccauit grande peccatum: perierunt omnes festiuitates eius. Threñ. 1. c. Occiderũt Christũ in loco sancto ⁊ in die festiuitatis: ideo dicit ad eos. Neomenias vestras ⁊ sabbata vr̃a ⁊ dies festos odiuit anima mea. Esaie. 1. d. Ubi de muneribus mandat: vbi adhuc nulla sunt peccata: dies festos meos dicit. * Hec sũt sacrificia.]. Queramus ergo diligenter quis sit ordo festiuitatũ: vt ex ipsis ordinibus et sacrificiorum ritu colligamus: qualiter vnusquisq ex factis suis festiuitatem deo parare possit. Prima ergo est festiuitas dei: que dicit̃ indesinẽs. Scd̃a sacrificij sabbati. Tertia neomenie dies. Quarta dici pasche solennitas. Quinta azymorum. Sexta nouorum. Septima Pẽtecost. ☞ De quibus festiuitatibus vide diffuse per totã Glo. ca. 28. Et applica has festiuitates ad beatitudines euangelij dici huius. ¶ Uel ad ordines sanctoꝝ: quorum hodie solẽnia celebramus. ¶ Uide etiã totã glosam. cap. sequentis. s. Nu. 29. Et de secunda festiuitate quere hic anno 51. prime par. ser. Generalis. fo. 253. co. 1. tertij Tomi.

LOcutus est dominus. ⁊c.] Lyra. Moralr. ¶21. Nu. 34. A
In hoc capitulo describuntur termini terre promissionis secundũ quattuor partes orbis: que sunt. Oriẽs/Occidẽs/Aquilo/Meridies. Per terrã vero promissionis significatur terra viuentium siue vita beata: que nõ est proprie loquendo celũ empyreum. Naꝫ omnes angeli ſm

doctores catholicos fuerunt ibi creati: nō tamen tunc fuerunt beati: quia sic nulli cecidissent. qđ est falsum: igitur terra viuentium, quod idez est quod vita beata dupliciter accipitur. Uno modo obiectiue: ⁊ sic ipse deus est vita beata: nec habet terminos: sed est infinita. Baruch. 3. c. O isrl' q̄ magna est domus dei ⁊ ingēs locus possessionis eius: magnus ⁊ non habet consumationez: excelsus ⁊ immensus. Alio modo accipitur subiectiue prout est formaliter in ipso beato: ⁊ sic est terminata vita beata. huius termini sic possunt assignari. s. ab oriente claritas diuine visionis: sicut ab oriente nobis prouenit ortus lucis. A meridie vero suauitas fruitionis: proueniens ex feruore dilectionis: sicut a meridie prouenit feruor caloris: ab occidēte firmitas tētationis: certi enī sunt omnes beati, q̄ nullo modo cadēt a sua beatitudine. Ab aquilone vero, a quo est omne malum. Hiere. 1. c. Iocūditas exultationis: qm̄ videndo penas dānatorū: quas euaserunt, ex hoc
B habent materiam exultationis. * Hec sunt nomina virorum. ⁊c.] Per nouem principes terrā diuidentes promissionis possunt cōuenienter intelligi nouez ordines angeloꝝ: nā per eorum ministerium electi perducuntur ad terrā viuentiū: nam s̄m varios gradus beatitudinis possessuri: quos saluator mansiones. Iohā. 14. appellat. Hebre. 1. dicitur de angelis. Nonne omnes sunt administratorij spiritus in ministeriū missi propter eos: qui capiunt hereditatem salutis
C * Locutus est domin⁹. ⁊c.] Glo. Orige. ☞ Quere anno. 11. prime partꝭ sermo. Pugne. fol. 167 co. 2. sequitur immediate. ¶ Tropolo. Ratio quoq̄ tribuū, distinctio ordinū, societas familiarum, ordinatio castrorum, ingētia prodit sacramenta. Certa expectatio est nobis resurrectionis mortuorū, cuz hi qui viuunt: qui relicti sunt: nō preuenient in aduentu xp̄i eos: qui dormierunt. 1. Thessa. 4. d. Sed cū illis rapientur in nubib⁹ obuiam xp̄o in aere: siue omnes in aere (sicut Paulus dicit) permāsuri: siue etiam aliqui ad paradisum aut ad alia quelibet (ex multis mansionibus que apud patrē sunt) loca trāsferendi. Diuersitas autem translationis ⁊ gloria s̄m merita cuiq̄ prestabitur. Et erit vnusq̄sq̄ in ordine suo. Unusquisq̄ ḡ in resurrectione: aut in tribu Ruben ascribet: q: in morib⁹: vel in actib⁹: vel in vita: ipsi Rubē aliquid simile ⁊ cōsanguineū habuit. Ali⁹ in tribu Symeon: forsitan pro obedientia. Alius in tribu Leui: qui. s. bene prefuit sacerdotio: vel bene ministrans gradum sibi bonuz acquisiuit. alius in tribu Iuda qui regio spiritu populū suum: sensus. s. mentis et cogitationes cordis bene rexit. Singulis quoq̄ tribubus sociabitur: qui eis aliquid cognatū vel in actibus vel in moribus habuit. Illud etiā quod socia connectione tribuū castroꝝ positio, et metationis ordo describitur: pertinet a aliquē statuz in resurrectione mortuorū. ⁊c. ☞ Que immediate sequuntur quere annota. 6. prime partis ser. Sanctissime trinitatꝭ. fo. 257. col. 2. p̄mi Tomi. Et vide epistolam hodierne festiuitatis. In qua agitur de his tribub⁹. ☞ Quere etiā hic an. primo ⁊. 17. ⁊. 18. hui⁹ par. ⁊ ser. fo. 58.

DEcernite que vrbes esse debeant in presidio fugitiuorum: qui nolentes sanguinem fuderint. ⁊c.] Lyra. Moraliter. Ad hoc autem fuerunt sex vrbes assignate: tres vltra Iordanem: ⁊ tres citra. Iordanis autem interp̄tatur riuus iudicij: propter quod per ipsuz significat̄ rigor examinis extremi. Sicut igitur tres sunt ciuitates idest tres ciuium vnitates. Nā ciuitas est ciuiuz vnitas: in quibus vniūtur fideles ante iudiciū: qui sunt ciues sanctorum ⁊ domestici dei. Eph. 2. a. Has autem ciuitates vel ciuiū vnitates ponit Apostolus Eph. 4. a. Unus dn̄s, vna fides vnum baptisma. Similiter post iudicium tres ciuitates vel ciuium vnitates: in quibus oēs electi in anima et corpore constituti vnientur: dici possunt tres persone in trinitate personaꝝ: et vnitate essentie. Nā quelibet personarum est vna p̄sonaliter: ⁊ tres persone sunt vn⁹ deus essentialr̄. Possent etiā dici tres iste ciuitates dei Uisio clara, fruitio perfecta, ⁊ tentio firma. Ante tñ iudiciuz aie sanctoꝝ diuinā essentiam ⁊ tres p̄sonas vidēt ⁊ ea fruūtur ⁊ in ipsa firmiter stabiliunt̄. ¶22. Nu. 35.

COnstituit terminos populoꝝ. ⁊c.] Glosa. Greg. ⁊c. ☞ Quere ibi. ⁊ hic diffuse annota. 7. prime partꝭ. ser. Angeloꝝ. fo. 76. co. 4. ¶23. Deu. 32.

CReauit deus cete grandia.] Lyra. Dicūt Hebrei quod istud genus pisciuz est incredibilis magnitudinis: propter quod si eoꝝ multiplicata fuissent indiuidua: destructum fuisset seculum: quia mare nō esset nauigabile: nec alij pisces possent stare in mari. ideo postq̄ de⁹ creauerat hanc speciez in sexu masculino ⁊ femineo: occidit femellam: ne multiplicarent̄ indiuidua: et reseruat eam iustis ad comedendū in futuro seculo. Ex quo patet iudeos cecidisse in errorem Saracenorum: qui beatitudinē future vite ponunt in delectationibus corporalibus ciboruz ⁊ venereoꝝ: quod nō solum apud catholicos absurdum reputatur: sed etiā apud gentiles philosophos: qui beatitudinē hominis ponūt in operibus intellectiue partis: asserentes vitam voluptuosam esse vitam pecudū: vt patet p̄io Ethi. Propter qđ beatitudo ibi nō est ponenda: cum felicitas nullo modo pertineat ad bruta animalia: sed solum ad intellectualē ⁊ rationalem creaturam. propter quod catholici bene ponunt bea ¶24. Gen. 1.

titudinem in visione ⁊ fruitione ipsius dei: et ab
hac beatitudine anime post resurrectionē fiet re
dundantia ad corpus: per quā fiet gloriosum ꝑ
dotes corporis: inter quas ponitur impassibili=
tas: ⁊ per consequens erit resurrectio ad vitā im
mortalē: operibus nutritiue ⁊ generatiue nō in=
digentem. Ad hoc sunt auctoritates clarissime
no. testa. Sed quia nō recipiuntur a iudeis: ad
hoc potest adduci auctoritas prophete Dauid
dicentis. Ps̃. 18. d. Satiabor cū apparuerit glo
ria tua: quia ex beatitudine anime fiet talis re=
dundantia ad corpus: ꝙ satiabitur omnis ho=
minis appetitus. Ad hoc etiam facit exemplum
Moysi: qui existens in monte cū dn̄o. 40. dieb⁹
et. 40. noctibus nō comedit neq̃ bibit: consortio
et colloquio dn̄i satiatus: et multo minus in sta
tu future beatitudinis/ vsus ciboꝝ est ponēdus.
☞ Applica tu ad malos xp̄ianos/ gulosos/ ⁊
voluptuosos. ⁊c. et ps̃. 103. ✳ Draco iste quē for
masti. ⁊c.] ☞ Quere annot. 24. L. D. ꝓme
partis sermo. Passionis xp̄i. fo. 48. col. 4.

¶25. Leui. 20 Terram fluentem lacte ⁊ melle.] Glo. Deli
tijs beatitudinis/ quibus nihil suauius/
nihil dulcius: et sine omni labore erūt/ sicut lac
et mel: que sine nostro labore preparantur.

¶26. Nu. 27. Accesserunt autē filie salphaat: filij epher:
filij galaad: filij machir. ⁊c.] Lyra. Mora.
Per hoc autem/ ꝙ istis mulieribus ex determia
tione dn̄i data fuit hereditas inter viros generis
sui: significatum fuit/ ꝙ in adeptione hereditatꝭ
eterne nullā facit differentiam diuersitas sexuū
vel statuū: sed tantū meritorū. Gala. 3. d. Qui=
cunq̃ in Christo baptizati estis: xp̄m induistis:
in quo nō est iudeus neq̃ grecus: nō seruus ne=
q̃ liber: nō masculus neq̃ femina: omnes enim
vos vnum estis in xp̄o Jesu. Si autem vos vnū
estis in Christo Jesu: ergo semen Abrahe estis/
secundū promissionem heredes. Unde ⁊ beata
virgo Maria nō solum super omnes viros/ sed
etiam super omnes angelos in celis creditur ex=
altata. ☞ Quere de hac materia infra An. 1.
secūde partis huius sermo. fol. 60. col. 1. Sequit
paulopost. ✳ Homo cum mortuus fuerit. ⁊c.]
Glo. Origen. Supponitur lex de successione/ vt
primo filius: filia secundo loco succedat: tertio fra
ter: quarto patris frater: quintus gradus certū
aliquem nō designat. Sed quicūq̃ propinquior
ex omni familia fuerit/ succedat. In his integer
et perfectus est historie sensus: vt nihil requirere
videatur. Sed qui in spiritualibus legibus est
eruditus/ potest intelligere diuersos successorum
gradus. ⁊ quomodo primus sit consequende he
reditatis gradus/ doctrine ⁊ scientie merito: qui
est masculus filius. Secundus/ operum prero=
gatiua: que est filia. Tertius cōpassionis ⁊ imi=
tationis: vnde ⁊ frater nominatur. Sunt enim
nōnulli: qui sponte ⁊ ꝓprio intellectu nihil agūt
sed positi inter fratres ex imitatione ea videntur
agere que illi agunt: qui proprio intellectu mo=
uentur. Datur etiam istis terti⁹ hereditatis gra
dus/ quasi fratribus. Quartus quē fratrem pa
tris nominat/ potest intelligi ordo hominū: qui
audita a patribus conantur implere: nō tam ꝓ
prijs sensibus moti/ nec presenti doctrina excita=
ti/ q̃ veterum traditione: boni vero aliquid ge=
runt. Ultimus vero scribitur gradus: qui quoli
bet pacto his proximus fuerit: quasi diceret: siue
occasiōe/ siue veritate doctrine quis aliquid bo
ni fecerit: nō perdet mercedem suam.

Ex hyacintho ⁊ purpura. ⁊c.] Glo. Beda. ¶27. Exo.
☞ Quere an. 2. prime partꝭ. ser. Ferie.
4. dn̄ice. 4. quadragesime. folio. 146. col. 1. Et
applica colores predictos ad sanctos/ quorum
hodie solennia celebramus. Et quere fere de hac
materia Anno. 3. prime par. isti⁹ ser. fo. 54. co. 3.

Accesserunt ergo filie Salphaat. ⁊c. vsq̃ ✳ ¶28. Nu. 27
Date nobis. ⁊c.] Glosa. Origen. Hec ꝯm
historiam palā est omnib⁹ quid vigoris habeāt:
qui sciunt leges istas non solum apud filios isrl
custodiri: sed apud omnes homines: qui tamen
legibus viuunt. Unde apparet ꝙ libertas filiaꝝ
Salphaat nō solum eis hereditatē contulit: sed
perpetua viuendi iura seculo dedit. Uides quā
ta sit historie etiā vtilitas: quis potest leges istas
dissoluere: quibus vniuersus vtitur mundus?
Nos autē queramus quomodo spiritaliter edi
ficemur. Fieri eñ potest/ vt nec filie mihi sint ꝯm
carnē: neq̃ iuris hereditas. Erit ergo alicui ocio
sa lex: q̃ diuina voce sancita ē. Requiram⁹ ꝗ apō
spūalē legē: q̃ sint iste quinq̃ filie. Quaꝝ etiam
si pater mortuus fuerit pro aliquo peccato: ipse
tamen hereditatem iussu dei accipiunt. Uirtu=
tes eñ: ⁊ sensus mentis filij sunt: filie vero opera
corporis ministerio impleta. Quinq̃ enim sunt
corporis sensus: quibus omne opus in corpore
expletur. Iste ergo quinq̃ filie. i. operum perfe=
ctio: ⁊ si patre orbate remaneant: nō abijciuntur
ab hereditate: sed nō excludūtur a regno: sed in
medio populi dei hereditatem accipiunt. Sal=
phaat autē interpretatur vmbra in ore eius: hec
est intellectus operum pater. Sunt multi fratres
in quibus intellectus altior ⁊ profundior null⁹.
Sed est in eis sensus emortuus. Ui. 1. Reg. 25.
f. Et emortuū est cor eius in ip̄o. Hic igitur si ad
intelligentiā spiritualem nihil sapit: sed est emor
tuus: tamen si genuerit filias. i. opera mandato
rum dei: hereditatem certe cū plebe dei consequē
tur. Non poterit quidē numerari inter eos: q̃ꝝ
ipse dn̄s portio est. Matthei. 20. b. Multi enim
vocati: pauci vero electi. Ostēditur autem ipso

nomine quare filios nō potuit generare. Interpretatur eīm vmbra in ore eius. Qui vmbraz legis in ore habet: τ nō ipsam imaginē reruz, nihil spirituale: nihil profundi intellectus sentire potest: sola vmbra legis in ore eius est: sensus viuos et spirituales generare non pōt: sed opera τ act⁹: que sunt simpliciora vite mysteria. Et ideo ostendit in his clementiā dñi q innocentiores etiam si sensu deficiant: et bona opera habeant, nō excludant ab hereditate sctōꝝ. Recte ḡ locute sunt filie Salphaad. ☞ Quere de hoc. s̄. An..26. huius par. τ ser. fo. 59. co. 3. Et infra an. sequēti.

Ex secunda parte Biblie.

Dedit q̄ filiabus Salphaad iuxta imperium domini possessionem in medio fratrū patris earum.] Lyra. Moral'. Per possessionē in terra promissionis significatur adeptio beatitudinis in terra viuentium. Per Josue vero figuratus fuit Christus. Per hoc ergo q Josue filiabus Salphaat: qui mortu⁹ fuit in peccato suo (vt habetur Nu. 27.) dedit possessionem in terra promissionis, significatur, q pueri malorum parentum nō priuanť hereditate celesti propter malitiam ipsoꝝ: nisi fuerint imitatores scelerum paternorum: licet aliqñ priuentur hereditate terrena ḃm iudiciuz humanum. Item per hoc q hereditas filiabus fuit data: significatur q in adeptione beatitudinis differentia, nō facit distinctio sexuum: sed meritorum. Colo. 3. b. Expoliātes vos veterem hoīem cum actibus suis: τ induentes nouū: qui renouatus est in agnitionē dei ḃm imaginē: qui creauit eum: vbi non est masculus τ femina. ☞ Quere de hac materia supra annota. 26. τ. 28. prime partis huius ser. fol. 59. col. 3. τ. 4.

Substiterūt enim ducenti qui lassi transire nō poterant torrentem besoꝛ.] Glosa. Ducenti lassi viri: qui cum sarcinis sunt relicti: significant infirmos ecclesie: qui cū spiritualibus viris currere nequeunt in via. Sed quia fidez habent τ opus bonum seruant: a Christo premiuz beatitudinis cū perfectis percipiunt.

Trabes. τc.] Bed. Domus que tabulata portant, p̄dicatores significant: q̄ dū sublimez τ honorabilē in ecclesia dei tenent locum infirmiores p̄dicatioē sua ab infimoꝝ appetitu sustollunt: τ ad celestia desideranda τ speranda suspendunt: τ intercedendo vt persistant adiuuāt. Legimus autem in Paral'. q trabes templi sicut cetera ei⁹ interiora: auro vestite fuerunt. Quia factum est: vt ille trabium partes: que intus sunt in templo, aureis essent laminis tecte: que foris parebant nō deaurate, sed cedri speciem formāq̄ ostenderent: in qua tamen imposita sibi tabulata gestabant. Quod ergo extrinsecus cinnebat: vitam sanctorū: qui nobis innotescit, designat. Quod vero intus deauratū fulgebat: claritatem, qua in celesti patria in aspectu creatoris sui gaudent. Claritas trabiū aurea illis tantū: qui templū intrauerāt patebat: quia q̄ magna sit altitudo dulcedinis dei: quā abscondit timentibus se: et perficit sperantibus in se: illi soli nouerunt: qui regnū celeste meruerūt intrare: τ tamē nos vitam, passiones, doctrināq̄ sanctorum cernentes. i. in scripturis legentes ad benefaciendū incitamur: τ quasi in capitibus trabiū foris apparentibus a terra subleuamur. Quāuis enim internam sanctorū gloriam perspicere nondum valemus: ex eo tantū q exteri⁹ videre valuim⁹: sublimius ecclesie membris fideliter adherem⁹. Possumus etiā hec de sanctis adhuc in hac vita positis quoꝝ puritatē dilectionis: qua in secreto cordis corā domino refulgēt: īspicere nequim⁹: et tamen ex eis que loquēdo, agendo, vel patiēdo foris ostendunt: inuenimus salutis auxiliū. Sequitur paulopost. ✳ Et malleus τ securis et omne ferramentum nō sunt audita in domo dñi cum edificaretur.] Quia hic tundimur aduersitatibus et disciplina veritatis exercemur: vt illic iuxta meritū locis cōgruis dispenamur: τ castigatione cessante: solo amoris glutino: quo ad inuicez copulemur: vno impleti spiritu perfūdamur. Sed q̄uis dicatur Noe vir perfectus in generationibus suis: et beati immaculati in via et huiuscemodi: nullus vere perfectus τ sine macula viā hui⁹ vite incedere potest. Nō est enim qui faciat bonuz τ nō peccet. Sed secundū huius tēporis modū perfecti τ immaculati vocātur: qui tunc vere perficiuntur: cū nexibus corporis absoluti ad immortalē dom⁹ dñi decorē peruenerūt. B

Postes de lignis. τc.] ☞ Quere anno. 60. secūde par. ser. General'. fo. 275. col. 1. Sequitur imediate. ¶ E eda. Notandū q in ingressu oraculi duo dicūtur fuisse ostia: sed nō duplicia. In templi vero. i. prioris domus introitu ita erant duo ostia, vt vtrūq̄ esset duplex: quia in pñti ecclia talē nos ingredi τ ducere vitaz necesse est: i qua dilectionē dei τ ꝓximi ꝑ fidē τ opationē ꝑ patientiā τ benignitatē seruemus. In futura autē vita vbi deū τ ꝓximos in luce eterne beatitudinis videbim⁹: eadē gemia dilectione sine laboꝛe: s3 in summa dulcedine ꝑfruemur. Vñ introitus interioris dom⁹ duo habebat ostia: s3 simplicia Nō eīm ibi fides necessaria est: vbi que nunc credim⁹ τ speramus manifeste videbim⁹: nec laboꝛ opeꝝ necessarius: quia ꝑpetua merce- C4 3. Re. 6.

de eorū/que hic laboramus donabimur. Nō necessaria patientia vbi nihil aduersi. Nō munificentia benignitatis: vbi nulla indigentia. ☞ Reliqua quere ibi.

¶5. 3.Re.7. Unum cubitū ꝛ dimidiū habebat.] Glo. Bed. Propter perfectionē.s. operis ꝛ meritum contēplationis. Integer enim cubit⁹ in lutere perfectionē actiōis bone/ quā habebat ille/ de quo dictum est. Job.1.b. Nunquid cōsiderasti seruum meū Job: ꝙ non sit similis ei in terra? Est vero alter cubitus diuine visionis: qui ex aliqua parte in hac vita fidelibus datur. Uñ idem Job.42.a. auditu auris audiui te: nunc autē oculus meus videt te. Ideo post cubitum bone operationis: qui in hac vita potest perfici in sanctis: cubitus incipit superne cōtemplatiōis: que in futura vita perficienda est i electis. ☞ Reliqua quere ibi.

¶6. 2.par.3. Porticum vero.ꝛc.] Glosa. Notandum ergo/ ꝙ parietes domus lapidib⁹ ꝑciosis facti/ fuerunt tabulis cypressinis vel cedrinis operti: laminis aureis vestiti. Uñ in li. Regū. Et cedro omnis domus vestiebatur.ꝛc. Lapides parietis vel pauimenti ꝛ tabule ꝛ aurum sanctorū vitā in ecclesia significant: lapides viui sunt sancti fortitudine fidei in vnā regulam ꝯiuncti. Tabule quoqꝫ cedrine vel cypressine sunt sancti latitudine variarum virtutum ꝑm donationē spiritussancti in eadem fide sibimetipsis cōnexi. Auree lamine sunt sancti supereminentē sciētie charitatem habētes: ꝛ huius fulgore gratissimo ad inuicem congaudētes. ☞ Reliqua quere ibi fere per totam glosam.

¶7 Nee.11. Et super turrim.ꝛc.] Glo. Beda. Longū est de singulis portis vel turribus specialiter disserere: tantū dixisse sufficiat: quia qui portas/ turres/ ꝛ murū ciuitatis magno labore/ erūna/ fame/ frigore/ et vigilijs multis: repugnante indefesso hoste: ꝛ insidiante/ perfecerunt: tunc repulso ꝛ confuso hoste per eiusdē ciuitatis portas turres ꝛ edificia deambulātes/ in canticis/ hymnis/ ꝛ psalterijs/ cymbalis/ citharis ꝛ in tubis: gratiarum actione: vna cū magistris operis ꝛ legis dei letantur. Quod etiā in spirituali edificio fieri nulli dubium est: cum instante tempore vltime retributionis: quasi diu desiderata dedicatione ciuitatis: dei fideles pro operibus ꝑmia cōsequentur eterna. ☞ Reliqua quere ibi ꝑ totum capi. diffuse ꝛ pulcherrime ꝑm omnes glo. Et applica vt melius videbitur.

¶8. 4.Re.6 Dixerunt.ꝛc. Accidit autē.ꝛc.] Glo. Greg. Mora. ☞ Quere anno.30. scd̄e partis sermo. Religioso. fol.149. colū.4. tertij Tomi. Et applica ꝙ electi ad gloriam: in hoc vident se predestinatos ad eā. Si quando deū offendunt: velociter ad cor redeunt.ꝛc.

¶9. 1.Re. Et erit anima dñi.ꝛc.] Glo. ☞ Quere anno.12. scd̄e partis ser. Generalis. fo.269. colūna.3. tertij Tomi.

¶10. Nee. Et ingressus.ꝛc.] Glo. ☞ Quere anñ.51. scd̄e par. ser. Religioso. fo.151. co.4.

¶11. 1.Esd. Pro peccato totius israel.ꝛc.] Glosa. Pro peccato etiam toti⁹ israel offerunt: qꝛ oportet sic eos: qui nobiscum sunt/ bonis fauere: sicut loꝝ bona imitando nostra facere: vt etiā pro statu totius ecclesie dñm deprecemur. Unde in oratione dñica nemo sibi specialiter aliqd petit: sed oībus: qui eundem patrē habent in celis. Item edificato templo: dedicatio sequitur: cum cōpleta in fine seculi summa electoꝝ perueniet ad gratiam celestium ꝑmioꝝ: in qua hostie offeruntur: de quibus eadē domus.i. ecclesia post captiuitatem mortalis erūnē reedificata/ per gloriam immortalitatis dicit. Ps.115.b. Dirupisti dñe vincula mea/ tibi sacrificabo hostiā laudis. Et qꝛ offerunt nō solū pro donis virtutū: sed ꝛ pro mūdanis sordibus vitiorū/ bene post vitulos arietes ꝛ agnos: hirci pro peccato totius israel offeruntur. Gratia eñ de qua virtutū beneficia confert: etiam scelera aufert. Nec in domo dei habitat Pelagius heretic⁹ locū: q se suosqꝫ ꝑsuadebat libertate arbitrij vel liberari a malis: vel ꝯfirmari posse in bonis. ✱ Et statuerunt sacerdotes.ꝛc.] ☞ Quere Anno.47. secunde par. ser. Religiosoꝝ. fo.151. col.3. tertij Tomi.

¶12. Josu.18 Remāserāt aūt israel septē tribus: q̄ necdū acceperāt possessiōes suas.] Lyra. Mora. Per quas significat vniuersitas electoꝝ: qui nōdū habēt possessionē in terra viuentiū: ꝛ diuidūtur in septē tribus.i. status scꝫ Prelatoꝝ/ curatorum/ clericoꝝ: religiosoꝝ: principū: militū: vulgariū: de quolibet eñ statu sunt aliqui acceptiri possessionē in terra viuentium. ☞ Applica vt ꝑ hos septē status intelligant septē beatitudines euangelij hodierni.

¶13. 1.par.6. Intulit igitur.ꝛc. Portauerūt Leuite arcam.ꝛc.] Glo. Hoc fit cū xp̄s peracto vniuersali iudicio cetū doctoꝝ ꝛ alioꝝ fideliū introducit ad regni gaudiū. Reponitqꝫ vasa diuersi gñis argentea siue aurea in thesauris domus dñi: cū eos qui multitudie dulcedinis eius frui meruerūt: abscōdit in abscōdito vultus sui a cōturbatione hoim. ps.30.f. Et apte multi sunt thesauri: in qbus vasa electionis recōdunt: sed vna domus dñi: in qua scti sunt thesauri: qꝛ vna est ecclesia/ in q̄ oēs continent electi q̄uis distantes meritis: ꝛ vna patria celestis oib⁹ ꝑmissa: q̄uis stella a stella i claritate differat. 1. Cor.15.8. vñ Job.14.a. In domo pr̄is mei mansiones multe sunt. Unā ĝ domū dñi fecit Salomō: sed multos

in ea thesauros ad recipiēda vasa diuersi gene
ris: vna tm̄ benedictiōe sanctificata parauit: q2
vna est dom⁹ patr;: sed multe in ea māsiones ad
recipiēdos oīes: quos timētes se et diligētes be
nedixit dn̄s pusillos cum maioribus.

Ex tertia parte Biblie.

Ca. Job. 9.
Qui facit Arcturū.] Lyra. Quedaz
cōstellatio est: que vocatur vrsa ma
A io2: ⁊ vocaī arctur⁹: q2 cōtinue vol=
uit̄ circa polū arcticū siue septētrio
nalē. ✳ Et o2iona.] Quedā cōstel=
latio est clara ⁊ nota: q̄ partim dicit̄ esse in signo
tauri: ⁊ parti in signo geminoꝝ: ⁊ ei⁹ o2t⁹ signi=
ficat tēpestates: ꝓpter qð dicit Phs. 2. lib. Me
teoroꝝ: q2 Orion est idiscret⁹ et difficilis. ✳ Et
hyadas.] Quedā cōstellatio est in frōte tauri: et
in o2tu suo significat pluuias. ✳ Et iteriora au
stri.] .i. polū antarticū seu australē: et stellas: q̄
mouent̄ circa ipsum: q2 quantū pol⁹ arctic⁹ ele
uat̄ sup terrā in hemisperio nostro ⁊ regiōe nr̄a/
propter qð est semp nobis manifest⁹: tantū pol⁹
Antarctic⁹ sub horizonte nr̄o dep2imit̄: et iō est
nobis semp occult⁹: ⁊ pars celi ꝓpe ipsum exi=
stēs. ✳ Qui facit magna ⁊ inscrutabilia.] No
bis/ vt patet ex p2edictis. ✳ Et mirabilia: quo=
ruz nō est numer⁹.] Q2 numerare nō possum⁹
oia: tn̄ sunt cōp2ehēsa a deo et mēsurata: eo q̄ fa
cit oia i pōdere numero ⁊ mēsura: vt habet̄ Sa=
pieñ. 11. d. ✳ Qui facit arcturū. ⁊c.] Moralit̄.
Diuerse sunt cōstellatiōes varios stat⁹ ecclie si
gnātes. Per Arcturū: q̄ semp super horizōtē no
strum apparet: significant̄ stat⁹ apostoloꝝ: q̄ in
episcopis remanet. Per Orionas: q̄ sunt tempe
statis signū: significant̄ stat⁹ martyrū. Per hy
adas: q̄ significāt pluuias: stat⁹ doctoꝝ: doctri=
ne pluuiā effundentiū. Per interiora austri: q̄
sunt nobis occulta/ status anachoretarū/ hoim
aspectus declinantiū. ✳ Qui facit magna. ⁊c.]
Eccl̄s. 1. b. Cūcte res difficiles: nec est/ qui possit
eas explicare sermone. Sed qm̄ magis occulte
sunt ꝓp2ietates gratie q̄ȝ nature/ subdit̄. ✳ Si
B venerit. ⁊c.] ☞ Quere an. 14. tertie par. ser.
Senect. fol. 281. col. 1. ✳ Qui facit arcturū. ⁊c.]
Glo. Nominib⁹ philosophoꝝ vtit̄: vt res illas
vsitata appellatione exp2imat: ⁊ vt deus verba
hoim assumit. Penitet me ⁊ hm̄oi. Arcturus in
axe celi septē stellis lucet: semper versat̄ ⁊ nunq̄ȝ
mergit̄. Hic est generalis eccl̄ia: q̄ in septez eccle
sijs ⁊ in septez cādelab2is in apocalypsi signat̄:
habēs dona septiformis gratie. Ab axe veritat;
lucet: q̄ semp tribulat̄: sed vsq̄ȝ ad finē mūdi nō
deficit: immo vt arctur⁹ versat̄: erigit̄. Vn̄ mox
addidit. ✳ Oriona.] Que hyemali tēpo2e ori

untur: ⁊ in o2tu tēpestates excitant: et mare ter=
rasq̄ȝ perturbāt. Hi sunt marty2es: quos dū celū
idest ecclesia edidit. Hyems. i. fragilitas maloꝝ
in tēpestate exercuit: ⁊ nō solum turbidos sed et
placidos in eo2um necem erexit. ✳ Hyadas.]
In fronte tauri in vere nascuntur: cum sol cali=
dio2 extendit dies. Hi sunt ecclesie docto2es: qui
subduct; marty2ib⁹ eo tēpo2e ad mundi noticiā
venerunt: quo rep2essa hyeme: fides clarius lu=
cet et callet. Hyetos grece: latine pluuia. Unde
hyade a pluuijs dicuntur: quas o2te ferunt: vn̄
fruges vberius crescunt. Tunc nouus sol men
tibus hoim clari⁹ micat: post ista restat vt eccle
sia ad vidēda superne patrie interna perueniat:
vnde addit. ✳ Et interiora austri.] Auster: fer
uo2 spūsscti. Interiora eius/ occulti o2dines an
gelorū et secreti sinus illius patrie: quos implet
calo2 spūs: vbi aie sanctoꝝ: ⁊ post suscitati quasi
astra in abditis occultant̄: vbi sol in meridie vi
detur. Hec astra sunt oculi sponse interiora au
stri: qð intrinsecus latet. Job per exterius dicta
mirans: interiora conatur dicere: omne qð extri
secus vel interius agitur. Sed q2 hoc nō potest
explicari: melius deficiēdo cōp2ehēdit. ✳ Qui
facit.] Melius explet: qui se nō posse explere fa
tetur: ⁊ facundius loquitur: qui obstupescendo
tacet. ✳ Magna.] Uirtute. ✳ Et inscrutabi=
lia.] Ratione. ✳ Et mirabilia.] Multiplicita
te: sed quid miremur: que extra nos sunt: cuz et
hoc qð erga nos agitur ignoramus? Unde ait.
✳ Si venerit ad me. ⁊c.] ☞ Quere annota.
quo sup2a. ¶ Sequit̄ in ca. 38. ✳ Nūquid con C
iungere valebis micātes stellas pleiades.] Ly.
Hic ostenditur imensitas diuine sapiētie ⁊ po
tentie in co2po2ibus celestibus. In quibus vnū
est mirabile/ q̄ stelle fixe habent situm ita deter
minatum ⁊ motum/ q̄ nunq̄ȝ ap2opinquāt sibi
adinuicem magis vno tempo2e quaz in alio: et
quantum ad hoc dicitur. Nunquid coniūgere
valebis? ⁊c. Circa quod sciendum/ q̄ pleiades
septem sunt stelle adinuicem valde p2opinque:
et a vulgaribus hoibus vocantur gallina cum
pullis suis: ⁊ quamuis sint multum p2opinque
in situ: nunquā tn̄ coniunguntur: et adhuc mi=
nus possunt coniungi alie stelle: que magis di=
stant ab inuicem. ✳ Aut gy2um arcturi poteris
dissipare?] Arcturus est quedam constellatio/
que voluitur circa polum arcticum: et vocatur
maio2 vrsa: cuius circuitus nō potest impediri
nisi a solo deo. ✳ Nū qd cōiūgere valebis micā
tes stellas?] ¶ Moral. i. pa tres noui testamēti
et veter;: quos solus de⁹ cōiungit in fide media
to2;. ✳ Aut gyꝝ arcturi? ⁊c.] Idest cetū aplicū:
quē de⁹ quodāmodo dissipauit: quādo p o2bez
eos ad p̄dicādūz dispersit. ✳ Nūquid cōiūgere D

valebis micātes stellas pleiades.] Glo. Cōstat hoc nullum hominē posse: sed tn̄ de his Job interrogat: vt humilis ad deum refugiat: qui solus hoc posse ostenditur. Pleiades a pluritate vocate sunt: q̄ et vicine sibi et diuise sunt: per quas: que septem sunt: sanctos omnes denunciat: qui inter vite presentis tenebras spū septiformis gratie nos lumine illustrant: qui a mundi origine vsq ad eius terminū diuersis tēporibus missi: quasi disiūcti sunt: et coniuncti per intentionem mentis: dum vnum predicant. Ac si dicat. Nūquid cōiungere valebis micantes stellas pleiades: sicut ego: qui vnus omnia impleo: et vnitatis sensu electoꝝ mentes coniungo? * Aut gyrum arcturi. &c.] In arcturo: qui per gyrum suū nocturna spatia nō casurus illustrat: nequaq̄ particulari edita vita sanctoꝝ: sed tota simul ecclia designatur: que fatigationes quidem patitur: nec tn̄ ad defectū proprij status inclinat. Gyrū laborum tolerat: sed ad occasum cum tēporibus nō festinat: sed illa stante nox mūdi finit. Hunc gyrum quandoq dominus dissipat: quia labores ecclesie ad requiem permutat: tunc pleiades plenius iungit: quia tunc sancti omnes visiōis sibi specie copulabūtur: quādo in fine ecclia ab

E his: quos nunc sustinet laboribus soluit. ¶ Habemus adhuc q̄ de stellis pleiadibus atq arcturo aliud sentiamus. Pleiades quippe ab oriente. arcturus vero ex parte aquilonis surgit. Quocūq autem se per gyrum arcturus verterit/ pleiades ostēdit: et cum lux dici iam vicina efficit: stellarum eius ordo distenditur. Potest igitur per arcturū: qui a plaga frigoris nascitur/ lex: per pleiades vero: que ab oriente surgunt: testamēti noui gratia designari: quasi eniꝫ ab aquilone lex venerat: que tanta subditos rigiditatis asperitate tenebat. Nā dū pro culpis suis alios preciperet lapidibus obrui: alios gladij morte mulctari: plaga torpens velut a sole charitatis aliena preceptoꝝ suorū semina plus premebat ex frigore/ quam ex calore nutriebat. Nec mirū q̄ per arcturi septem stellas testamentum vetus exprimit: quia et in veneratione legis dies septimus stetit venerabilis: et per hebdomadam integram constituti sacrificij vota tendebātur. Pleiades vero: que (sicut superius dictum est) septē sunt: testamenti noui gratiam tanto apertius indicant: quāto cuncti liquido cernimus q̄ per illam fideles suos spūssanctus septiformis muneris lumine illustrat. Quaq igitur arcturus se vertat: pleiades semp ostēdit: qꝛ p omne qd testamentū vetus loquit: testamēti noui opera nūciant. Sub textu eni littere tegit mysteriū ꝓphetie. Redēptor aūt noster i carne veniēs pleiades iūxit: qꝛ operatiōes septiformis spūs simul in se

et cūctas et manētes habuit. Nullus vero hoim operatiōes sctispūs omes simul habuit: nisi solus dei mediator et hoim: cuius est idē spūs: qui de patre ante secula ꝓcessit. Dū vero pleiades iūxit: arcturi gyrū dissipat: qꝛ dū semetipsū factū hoiem habere cūctas sctispūs operationes innotuit: in testamēto veteri littere laborē soluit: vt iā deliꝫ quisq iā cū libertate spūs illud intelligat: cui prius in formidine inter tot discrimina seruiebat. Audiat itaq beatus Job. Nunquid coniūgere valebis? &c. Ac si aperte diceret. Habere q̄dem lumina quarūdā virtutū potes: sed nūq̄ exercere simul omes operatiōes sctispūs sufficis. Aut etiā gyrū arcturi potes dissipare? Ac si diceretur. Et si iā q̄ recta sunt sentis: nūquid virtute tuā etiā in alienis cordibus laborē grossioris intelligētie destruis? Mc itaq cōsidera: q̄ carnaliū stulta eligo: dū me p canis stulticiā manifesto/ vt tāto magis hec: q̄ putas tuarū virtutū fortia humilies q̄to nec vestigia mee ifirmitatis ꝯphēdis

Dulcis fuit glareis cocyti.] Lyra. Scd̄m dicta poetaꝝ cocytus fingit infernalis fluuius: in q̄ cruciant aie ipsoꝝ: iō interptat luct9. Glaree aūt fm aliquos sunt lapilli: q̄ trahunt a flumine. fm alios sunt immūditie: q̄ trahunt i fluminis supficie. Et fm vtrāq significationē glaree cocyti dicunt hoies impij: q̄ ad penā inferni vident preuisi: et tēpore Job currebat istud pro ꝓuerbio. Hoies impij vocabātur glaree cocyti: sicut modo tales hoies dicunt stipule inferni. est igit sensus. Dulcis fuit glareis cocyti. i. impijs dū viueret fuit amicabilis et fauorabilis hoibus impijs. * Et post se oēm hoiem trahet.] i. post mortē eius de oi statu hoim aliq̄ descendūt ad infernū. * Et ante se inumerabiles.] i. ante mortē eius multi valde iā descenderāt. Hoc aūt dr̄ ad augmētū pene eius: qꝛ sic felicitas cuiuslibꝫ beati auget ex societate alioꝝ btōꝝ: sic et pena cuiuslibet dānati ex societate alioꝝ: et maxime quando fuit fautor ipsorum. | Ex. Jobi.

Et mors et pditio. &c] Lyra. Mora. ¶ Quere an. 7. tertie p. ser. Angeloꝝ. fo. 80 | Ex. Jobi.

Sperantē autem in domino.] Lyra. Spe debita: que est certa spectatio future beatitudinis: ex gratia et meritis proueniēs. * Misericordia circūdabit.] In futura beatitudine: in qua ex dei misericordia circunquaq habebit materiā leticie: supra se in visione diuina: infra se videndo infernū et tormēta: que euasit ex dei gratia: circa se ex sctōrū et angeloꝝ societate grata: et ideo in fine psalmi excitat iustos ad laudē dei: dicēs. * Letamini in domino.] Gaudio exteriori. * Et exultate iusti.] Gaudio exteriori: q̄ exultatio dicit quasi extra saltatio: in quātū gaudium mentis prorumpit exterius in voces | Ex psal.

diuine laudis. ✱ Et gloriamini om̃es recti cor
de.] Quia ſm q̃ dicit Apoſtolus. 2. Cor. 1. c.
Gloria noſtra hec eſt teſtimoniũ conſcientie no
ſtre. Hec enim eſt recta gloriatio: quando con=
ſcientia non remordet de graui peccato.
Exultate iuſti. ꝛc.] ☞ Quere Anno. 2.
eſtie p. ſer. Orõnis. fo. 184. co. 4. Sequit̃
immediate. ✱ Beata gẽs. ꝛc.] Lyra. Hic deſcri
bitur diuine laudationis ſiue cultus premiuꝫ.
Circa quod ſciendum ſecunduꝫ q̃ dicit Boeti⁹
de conſol'. Libro. 3. Beatitudo eſt ſtatus omniũ
bonorum congregatione perfectus: qui in re ha
bebitur in patria in fruitiõe dei: cuius bonitas
eſt infinita. Ad hanc autem beatitudinẽ perue
nitur per veruꝫ dei cultum: ſm q̃ dicit ſaluator.
Joh: 12. b. Ubi ego ſum illic et miniſter meus
erit: ꝛ ſic habetur in ſpe: in via per verum ꝛ debi
tum dei cultũ: et hoc eſt quod dicitur. ✱ Beata
gens cuius eſt dñs deus eius.] Per veraꝫ fidẽ:
et debitum cultum. ✱ Populus quem elegit.]
Electione predeſtinatiõis: que infallibiliter cõ=
ſequitur effectum: ideo ſubditur. ✱ In heredi=
tateꝫ ſibi.] Quia predeſtinati immobiliter ad=
herebunt deo in patria celeſti: ita q̃ erunt here=
ditas dei: ꝛ deus erit hereditas ipſorũ: q2 illos/
quos ſic p̃deſtinauit ab eterno/ vocat tẽporalit̃
ad fideꝫ ſuam: et iuſtificat per gratiã finalem: et
ſic cõſequẽter eos magnificat per gloriã: ſm qᷦ
dic̃ Apoſtol⁹. Ro. 8. f. Quos p̃deſtinauit: hos
et vocauit: ꝛ quos vocauit: hos ꝛ iuſtificauit: ꝛ
quos iuſtificauit: hos ꝛ magnificauit: ꝛ ſic qui
prius fuerant beati in ſpe: facti ſunt beati in re.
✱ De celo reſpexit dñs. ꝛc] Hic cõſequẽter oſtẽ
ditur huius p̃miatiõis principiũ. Circa qᷦ ſciẽ
dum: q̃ opera meritoria non ſunt prima cauſa:
propter quã aliqui premiãtur in vita beata: ſm
q̃ declarat apoſtol⁹. Ro. 9. c. de Jacob et Eſau:
dicens. Cum nondũ nati fuiſſent/ aut aliquid
boni aut mali egiſſent: dictũ eſt: q̃ maior ſeruiet
minori: ſicut ſcriptũ eſt. Jacob dilexi: eſau autẽ
odio habui. Nec etiaꝫ meritoꝝ futuroꝝ p̃uiſio:
immo preparatio gratie in tẽpore ꝓcedit ex eter
na predeſtinatiõe: vt predictũ eſt. Et hoc eſt qᷦ
dicit̃. De celo proſpexit dñs. Et accipit̃ hic celũ
ſumme trinitat̃: qᷦ idẽ eſt qᷦ de⁹: q2 ab eterno
omnia preuidit in ſe ipſo: ꝛ ideo ſubdit̃. Uidit
omnes filios hominum. ſ. equales in naturali=
bus: ſed aliquos elegit ex ſpeciali gratia ad par
ticipationem beatitudinis ſuper naturalis: ad
quã nõ poteſt hõ attigere ex naturalib⁹. ☞
Reliqua quere ibi fere per totum pſalmũ.
Quoniã apud te eſt fons vite: et in lumine
tuo videbim⁹ lumẽ. ꝛc.] Lyra. Deus enim
eſt vita per eſſentiã: ꝛ omnia ſunt in eo vita: ſm
quod dicitur. Joh. 1. Quod factum eſt. ſ. in cre
atur̃. In ipſo vita erat. Creatura enim anteq̃
crearetur/ non erat aliud q̃ creatrix eſſentia/ q̃
eſt per eſſentiaꝫ ipſa vita. ✱ Et in lumine. ꝛc.]
Ideſt in lumine creato glorie: videbimus lumẽ
tue eſſentie/ qᷦ videri nõ poteſt ab intellectu cre
ato: niſi ad hoc eleuet̃ per lumẽ glorie fortificãs
lumẽ naturale intellectus creati. Sicut nec ocu
lus noctue poſſet videre lumẽ ſolis/ niſi aliquo
ſibi addito fortificaret̃: ꝓpt̃ qᷦ dicit̃. 2. Meta.
Qᷦ ſicut ſe habet oculus noctue ad lumẽ ſolis:
ita intellect⁹ noſter/ ad ea: q̃ ſũt manifeſtiſſima
in natura: per q̃ intelligunt̃ diuina: q̃ de ſe ſunt
manifeſtiſſima. Sed virtutẽ intellect⁹ noſtri ex
cedẽtia/ ſicut ꝛ lux ſolis eſt maxime viſibilis: tñ
improportionata noctue oculis. ☞ Uide
etiaꝫ Glo. maxime in capite.
Quã dilecta. ꝛc.] Lyra. p̃s iſte cantabat̃ in ¶7
feſto cet⁹ vel collecte in memoriã vel poti⁹ p̃s. 83.
figurã collectiõis ſanctoꝝ in regno celoꝝ. Pro=
pter qᷦ illud feſtũ dicitur celeberrimũ atq3 ſctiſ=
ſimuꝫ. Et iõ p̃s iſte diuidit̃ in duas partes. Or
primo oſtenditur: q̃ felicitas ſuperna debet ſup
omnia cõcupiſci. Secũdo ſubditur qualiter hõ
valeat ipſam adiſpici. ☞ Quere ibi ſm om
nes gloſas. addi. et Replicas.)
Fundamẽta ei⁹. ꝛc] Ly. ☞ Quere an. ¶8.
7. tertie par. ſer. Eccl'ie. fol. 69. col. 4. Se p̃s. 86.
quit̃. ✱ Sicut letãtiũ oim noſtrũ habitatio eſt i A
te.] Hic deſcribit̃ ſecũd⁹ ſtat⁹ eccl'ie. ſ. triũphãt̃:
in q̃ eſt la⁹ iugis ꝛ perpetua. Sicut dicit̃ ps. 83.
a. Beati: q̃ habitant in domo tua dñe: in ſecula
ſeculoꝝ laudabũt te. ꝛc. Et h̃ eſt qᷦ dicit̃. Sicut
letãtiũ oim nr̃uꝫ: ꝛc. Nõ eni poteſt dici ita gene
raliter quãtũ ad ſtatũ vite p̃ſent̃: nec quãtũ ad
letitiã ſpũalẽ: q2 ſemper ſunt aliq̃ mali mixti cũ
bonis: qᷦb⁹ nõ cõpetit leticia ſpũalis: nec quãtũ
ad leticiã corporalẽ: q2 in eccleſia ſemp ſunt aliq̃
afflicti meſticia tẽporali. ✱ Fũdamẽta ei⁹ i mõ
tib⁹ ſanct̃.] Interl'. Prophet̃: Apoſtol'. Sũmo
angulari lapide xp̃o. ¶ Gloſa. Caſ. Propheta
p̃dicat celeſtẽ hierl'm filijs chore: quaꝫ cõmẽdat
p fundamẽta ꝛ portas ꝛ famã/ vt eis augeat̃ af
fect⁹. ¶ Idẽ. Pſal. de celeſti hieruſalẽ plen⁹ ſpũ.
Propheta multa voluẽs apud ſe: de hac ciuita
te: de qua nihil adhuc dixerat: i h̃ erũpit. ✱ Fũ B
damẽta ei⁹. ꝛc] Prior la⁹ a fundamẽtis: vt ſoli
ditas toti⁹ ciuitat̃ notet̃. Ei⁹ nõ refert̃ ad aliqᷦ
p̃miſſuꝫ: ſꝫ ad cordis ꝓphete meditationẽ: q̃ de
illa nũq̃ corde tacuerat: ꝛ ſi ore. ✱ Dicta.] Au
guſti. Hec ſunt illa: que dñs p ꝓphetas de ea p̃
dixit. ✱ Memor ero.] Aug. Diapſalma. Do=
minus de eadem Hieruſalem. ¶ Auguſti. Me
mor ero Raab. Oſtẽdit: que ſunt illa glorioſa.
Quaſi hec ſunt illa. In illa ciuitate (inq̃t) Pro
pheta ex perſona dei Memor ero Raab ꝛ Ba=

bylonis. Que non pertinent ad populum iude
orum. Gloriosa de te: vbi non solus est iudeus/
sed omnes gentes. * Raab.] Augu. Per fene
strā (vt dicit Jos. 2. c.) emisit coccinū. i. in fronte
habet signum sanguinis xp̄i ecclesia gentium.
Vñ Math. 21. c. Publicani ⁊ meretrices pre-
cedēt vos in regno celoꝝ. Raab latitudo vel im
petus: gentes: que late ⁊ impetuose vagātur per
vitia. ¶ Augusti. Ad babyloniā pertinēt omēs
mali/ vt ad hierusalē omēs sancti. * Ecce alie-
nigene.] August. Memor. ⁊ ecce alienigene. i.
gentes. Et Tyrus/ angustia vitioꝝ vel peniten
tie. * Nūquid Sion?] Aug. Cas. Secundū
aliam litteram. Mater Sion dicet homo. Q.
vnde alieni peruenient ad hierusalē. Est quidaꝫ
homo. i. xp̄s: qui dicit mater Sion. i. synagoga
mater mea sm carnē: et per hunc veniūt. Quis
est homo iste? ipse est: qui in ea natus est: et eam
fundauit: ipse dicit mat̄ ciuitati illi. ¶ Cas. Vl'
cōmendata Sion spūali. i. ecclesia increpat car
nalem Sion. i. synagogā: quasi xp̄s est funda-
mentum illius ciuitatis. Sed Sion. i. synago-
ga mater ecclesie dicet ꝙ xp̄s tm̄ homo est: non
deus. ita dicet. Sed xp̄s ⁊ homo est ō ea natus.
Et ipse idem est altissim⁹. i. deus: qui fundauit
eam. * Hoꝝ: qui fuerunt.] Aug. Vel sm aliā
litteram: quorum principum? horum: qui fue-
rūt facti. s. pncipes in ea: idest qui facti sunt pri
cipes anteq̄ essent in ea: nō erant principes sed
abiecta mundi. Elegit enim deus infirma mū-
di/ vt confunderet fortia. 1. Coꝝ. 1. d. * Sicut
letantium.] Cas. Diapsalma/ concludit pau-
cis verbis tangens futurā beatitudinē. ¶ Aug.
Sicut letantium. Collatis omnibus cōcludit.
Sicut letantium. Sicut: quia talis erit leticia:
qualem hic non nouimus. Et ideo cum non po
tuit exprimi: dicit vt potuit. Sicut letantium.
¶9. ps.101. INitio.] Lyra. Moralit̄. Scilicet ecclesie.
* Tu domine terrā fundasti.] Idest acti
uos bona terrena bene dispēsantes. * Et opera
manuū tuarum sunt celi.] Idest contēplatiui.
* Ipsi peribunt.] Idest a presenti statu transi
bunt: nam actio non manebit in patria/ nec cō
tēplatio enigmatica. * Tu autē permanes.]
Omnino immobilis. * Et omnes sicut vesti-
mentum veterascent. ⁊c.] Secundū statum in
quo sunt. * Filij seruorum tuorū.] Idest imi-
tatores apostolorum. * Habitabunt.] Te-
cum in eternum. * Et semē eorum in seculum
dirigetur.] Repetitio est eiusdem sententie ad
maiorem expressionem. ☞ Quere sm aliū
sensū Anno. 8. tertie par. ser. Judicij Finalis.
fo. 239. col. 4. tertij Tomi. Et An. 15. tertie par.
ser. Penitentie. fol. 220. col. 2. tertij Tomi inue
nies quedam de eodem ps. 101.

ET non cognoscet amplius locum suū.] ¶10.
Lyra. ☞ Quere Anno. 18. tertie par. ps.10
ser. Funerum. fol. 312. col. 2. tertij Tomi.
BEatus vir. ⁊c.] Lyra. Sciendum/ ꝙ feli- ¶11.
citas/ que potest haberi in hac vita presen vel.11
ti: principaliter consistit in bonis anime interi- ps.11
oribus. Secūdario vero seu accindētaliter con
sistit in bonis exteriorib⁹: ꝓut sunt ipsis virtuo
sis quedā instrumēta virtutꝫ: sm ꝙ dicit Amb.
super Lucā. Sicut diuitie impedimēta sunt re-
ꝓbis: ita ꝓbis sūt adiumēta virtutꝫ. ¶ Mora.
☞ Quere anno. 9. tertie par. ser. Judicij Fi
nalis. fol. 239. col. 4. tertij Tomi.
BEati immaculati. ⁊c.] Lyra. Beatitudo ¶12.
dupliciter habet̄/ vno modo in re/ ⁊ sic ha ps.11
betur tm̄ in patria. Alio modo in spe: ⁊ sic habet̄
in via per bonoꝝ operū merita. Sicut dic̄ Phs
p̄mo Eth. de felicitate politica: que consistit in
vsu virtutum: ꝙ pueros beatificam⁹ in spe: nō
qꝛ adhuc operentur virtuose: sed qꝛ videntur bo
ne indolis et apti ad habēdū virtutes politicas
tēpore procedente. igitur de beatitudine (prout
habetur in via) loquitur ps iste. Primo de bea-
titudine in generali. Secūdo de pertinētib⁹ ad
ipsā magis in spāli. ☞ Quere ibi diffuse. *
In q̄ corrigit.] Hic psalmista icipit tractare de
pertinētib⁹ ad beatitudinē: que cōsistit in operi
bus vite actiue: ⁊ contēplatiue. Unde sciēdum
est: ꝙ ad perfectionē vite actiue triplex est impe
dimētū. s. passiōis impulsus. virtutis humane
defectus: et corporis aggrauātis pōdus. ¶ Vñ
notandū ꝙ perfectiones vite actiue ⁊ contēpla-
tiue sunt cōnexe: qꝛ actiua disponit ad cōtēpla-
tiuā: et cōtēplatiua ex amore dei facit descēdere
ad actiuā: ꝓ necessitate ꝓximi releuāda: in cu-
ius figura angeli describunt̄ ascendētes et descē
dentes in scala Jacob. Geñ. 28. et per cōsequēs
pertinētia ad vtranq̄ vitā habēt ad inuicē cōne
xionē. Et multo forti⁹ diuersa ad actiuā ꝑtinen
tia ad inuicē cōnectunt̄: et similiter ꝑtinētia ad
cōtēplatiuā. ¶ Dixi/ ꝙ primū impedimentū est
passionis impulsus: hoc est irascibilis et cōcupi
scibilis: q̄ magis viget de cōmuni cursu tēpore
iuuētutis: iō dicit̄ p modū q̄stiōis. In q̄ corrigit
adolescētior viā suā/ sequēdo passiones ire et cō
cupiscētie. ⁊c. Sequit̄ multo post. * Retribue.
⁊c.] Hic remouet̄ secūdū impedimētū ꝑfectiōis
vite actiue: qđ ꝓuenit ex defectu virtutꝫ huma-
ne: q̄ licet possit facere op⁹ bonū de genere: nō tm̄
opus meritorium vite eterne: ad qđ requiritur
gratia dei. Rom̄. 6. d. Grā dei vita eterna. Iste
defect⁹ tollitur per collationē gratie supplentis
defectum nature. Et lōge post. * Adhesit. ⁊c.]
Hic ponitur tertium impedimentum: quod est
pond⁹ corporis animaꝫ aggrauātis ab operib⁹

virtut(:ꝫm quod dicitur. Sap.9.c. Corpus:qđ
corrūpitur:aggrauat animā: et deprimit sensuꝫ
multa cogitantem terrena inhabitatio. Hoc au
tem impedimentū aggrauās auferetur in resur
rectione: quia tunc gloria anime redūdabit ad
corpꝰ faciens ipsum gloriosum/anime obediēs
ad nutum: ꝫm quod dicitur Ro.8.d. Ipsa cre=
atura liberabitur a seruitute corruptionis in li=
bertatem glorie filiorū dei: in presenti autem nō
aufertur nisi per modum alleuiatiōis/quod fit
vno modo per augmentū gratie animam forti
ficantis ad dictum pondus leuius portanduꝫ:
sicut ille:qui grauiter portat decem:si multū au
geatur virtus eius cum dicto pondere non solū
poterit ambulare:sed etiam currere:et de tali al
leuiatiōe dicitur Ro.7.d. Infelix homo:quis
me liberabit de corpore mortis huius?et Respō
det. Gratia domini nostri Jesu xpi: in quantū
fortificat contra corporis aggrauationeꝫ. ¶ Et
post multa. * Defecit.ꝛc.] Hic agitur de beati
tudine prout est in actibus vite contēplatiue:et
de eiꝰ sublimitate ibi. * Mirabilia.ꝛc.] ☞
Quere ibi diffuse ꝛ epiloga. Itē multo superiꝰ.
* Legem pone.ꝛc.] Postq̄ actū est de remo=
tione impedimēti circa perfectionē vite actiue:
hic consequenter agitur de assecutione promoti
ui:quod est triplex.s. fides dirigens:spes suble=
uans:et charitas stimulans. ☞ De quibus
tribus quere ibi diffuse.

Ca.13. ps.138. Et vide] Lyra. Idest fac me videre. * Si
via iniquitat(in me est.] Idest aliqua la
tens culpa: vt per veram penitentiam expediar
ab ipsa. * Et deduc me in via eterna.] Idest
ad beatitudineꝫ eternam:ad quam nullus po=
test peruenire: nisi fuerit totaliter expeditꝰ a pec
cato ꝫm q̄ dicitur Apocali.21.g. Non intrabit
in eam aliquod coinquinatū. ☞ Quere ibi
per totū psal.marie in Addō.et Replica.diffuse.

Ca.14. ps.148. ps.149. ps.150. Laudate dn̄m de celis.ꝛc] Additio. ☞
Quere Anno.82. tertie part(.ser.Gencl'.
folio.286.Col.1. Sequitur in ps.150. * Lau
date eum in sono tube.ꝛc.] Lyra. Secunduꝫ q̄
dicit beatus Grego. Balbutiendo prout possu=
mus excelsa dei resonamꝰ.s.per sensibilia nobis
nota. Ideo hic exprimuntur multa instrumēta
musica: non quia habeāt locū in celesti patria:
sed ad designandum magnitudinē iocūditatis
celestis:in qua licet sit laus vocalis ꝫm aliquos
doctores. ☞ De q̄ Augu.sup ps.149. Sic
exultāt in gloria: sic cantāt canticū nouū:sic di
cunt alleluya: corde/ore/vita.) tn̄ laus mētalis
siue spūalis est principalior. Ideo in fine cōclu=
ditur. * Omnis spūs laudet dominuꝫ.] Idest
spūs angelicus et humanꝰ: qui ibi cōtinue lau
dant deum: ꝫm quod dicitur ps.83.a. Beati q̄
habitant in domo tua dn̄e/in secula seculorum
laudabunt te. Ad q̄ꝫ laudem nos perducat:qui
cum patre et spūsancto viuit et regnat in secula
seculorum Amen.

Verba ecclesiastes.ꝛc.] Lyra. Sciendum: ¶15. Eccle.1.
q̄ tempore Salomonis sapientie studiuꝫ vsqꝫ ad vl
viguit in hierusalem:quia omnes reges terre et ti.capi.
potētes desiderabāt audire sapientiā Salomo=
nis/vt dicit̄.3.Reg.4. Et q̄r circa felicitatē ho=
minis multi varie dixerant/et dicebant. Nam
aliqui ponebant eam in diuitijs:alij in delitijs:
ꝛ alij in honoribꝰ:ꝛ sic de pluribus alijs bonis:
que per laborē humanuꝫ adquiri possunt in vi
ta presenti: ideo Salomon voluit hanc questi=
onem tractare in hoc libro:(fere per totum) ostē=
dendo/q̄ in talibus bonis nō consistit felicitas
hominis:sed in deo:qui est bonū infinitū. Pri=
mo Salomon hic errores alioꝝ excludit. Secū
do propositū suum cōcludit.7.ca. Propositū
autem suum est excludere a vera felicitate illa:
in quibus ab alijs ponebatur:scilicet diuitias ꝛ
honores ꝛ consimilia: que habentur in presenti
vita. Et nota q̄ hoc probat multiplicit̄ scilicet/
q̄ i his nō sit vera beatitudo sed falsa/sic. ¶ Pri
mū autem quod intendit excludere a vera be=
atitudine/est scientia humanitus acquisita:et
hoc ꝑbat triplici ratiōe in pmo capitulo. ¶ In
secundo capitulo ostendit nō esse felicitatē in de
litijs corporalibus:et hoc multipliciter probat:
prout ibi latius. ¶ In tertio capitulo. A vera fe
licitate excludit hoīs longeuitatē. ¶ In quarto
capitulo ostendit/q̄ vera felicitas non consistit
in auctoritate dominij:ꝛ ibi incidentaliter pro=
bat triplici ratione/q̄ sit fugiendū.s.dominiuꝫ.
¶ In quinto capitulo ostēdit q̄ a felicitate vera
excluduntur diuitie temporales ibi. Auarꝰ.ꝛc.
¶ In sexto capitulo excludit a vera felicitate no
ticiam occultoꝝ. ¶ Nota q̄ hucusqꝫ de falsa feli
citate. De vera tractat in septimo capitulo et ce
teris sequentibus et de ea incipit tractare ibi.
* Melius est nomen bonum.ꝛc.] Et conside=
randū/q̄ vera felicitas in solo deo consistit obie
ctiue: formaliter autem in eius clara visione et
fruitiōe: dispositiue vero in meritorio opere.ꝛc.
☞ Quere hec omnia in locis supra positis ꝛ
tu epiloga pulchriori modo: nā nō omnia pos=
sumus omnes. littera quoqꝫ manifesta est.

Osculet̄ me osculo oris sui.ꝛc.] Lyra. Hic ¶16.
incipit tertiꝰ liber Salomonis iducēs ad Can.1.
amorē superne felicitat(. ¶ Ideꝫ Lyra i pncipio
pmi libri: vbi posuit quandā p̄fationē ꝑ tribus
libris:dicit sic.) In tertio vero libro:qui dicitur.
Cāticū canticorum: superne felicitatis appeti=
tus exprimitur: secundum q̄ in principio libri
dicitur in persona eccle:que a primo Abel iusto

incepit: vt dicit Greg. Homel. 7. Osculetur me osculo. ⁊c. quod quidē osculū habetur in fruitiōe beata. ☞ Hec ibi. Sequit.) Appetit⁹ vero felicitatis superne procedit ex amore mutuo dei: ⁊ rationalis creature: qui in hoc libro describitur. ☞ Ut plenius poteris videre in prosecutione totius libri. ¶ Glo. In canticis canticorum supergressus visibilia atqȝ contēplās ea: que sunt celestia vel diuina sub specie sponsi spōseqȝ: xp̄i ecclesie vnitatem declarat: atqȝ animaȝ ad amorem celestium excitās peruenienda ad consortium dei prouocat. ☞ Reliqua quere vbi dixi: ⁊ epiloga tu.)

¶16. vl'.17. Job.3. Non audierunt vocem exactoris.] Glosa. Exactor diabolus: qui semel numū deceptionis homini contulit: ⁊ quotidie debitū mortis exigit. Uox eius est tentatio: audit qui tentatur ⁊ resistit. Exaudit: qui cōsentit. Idem de interna pace: quia quod mens valde amat/ sepius replicat. ✳ Paruus ⁊ magnus ibi sunt.] Quia hic est descriptio operum/ ibi erit dignitatum. Unde Joh. 14. a. In domo patris mei: māsiones multe sunt. ✳ Et seruus ⁊ liber a domino suo.] Qui peccat seruus est peccati: qui hic nunqȝ liber fuit: dum iudicem metuit: sed ibi liber erit/ vbi de venia nulla dubietas erit. Erit quidem ibi memoria culpe: non que mentē polluat/ sed que sine lesione arctius beatitudini et letitie astringat: vt sanati dolorū sine dolore recordamur. Unde amplius medico gratias agim⁹. ☞ Reliqua q̄re ibi: et hec et illa applica ad Petrum apostolū nec non ad Magdalenā et ad alios: qui aliqñ irretiti fuerunt in grauibus peccatis: de quibus in patria recordantur: et gaudent de misericordia dei erga eos: q̄ penitentiam dignam fecerunt: ⁊ postea regnum eternum meruerunt. Etiā applica ad iudices et tortores eorum: quomodo propter hoc cruciantur in inferno: ⁊ nostri tēporis iudices crudeles cruciabuntur cum ipsis nisi peniteant crudelitatis nimie ⁊ satisfaciant digne.

¶18. vl'.19. Job.1. Cui dixit dñs. vnde venis? ⁊c.] Glo. Nō dñs vel angelus flatu vocis colloquitur: (cuȝ sint incorporei) vt nos: qui et in secreto cordis quasi post parietem corporis stamus: donec per linguā egredimur. Nec vero in corpore nature locutio vno modo est. Deus angelis loquitur: cuȝ eis voluntas eius inspirat. Angeli deo: dum quod super se est/ admirātur in laudē dei. Uox eorū est clamosa in auribus dei: admiratio virtutis dei in laude eius. Anime sancte loquunt deo per desideria: non quidē a deo discordantia: non q̄ ignorent futura: sed quo ardēti⁹ ei inhereāt/ de ipso accipiunt/ vt ab eo petant: qđ euȝ facere velle vident: et nisi peterēt/ a volūtate eius discordarent: quibus respondet deus: dum per prescietiā certitudine retributiōis eos inter desideria confirmat. ☞ Reliqua quere ibi.

Ex quarta parte Biblie.

In die illa. ⁊c.] Lyra. Moral. In hoc capi. fm litteralē sensuȝ describitur gratiarū actio sanctorum: ⁊ eorum exultatio de dei beneficijs in celo receptis: que sunt admissio eoꝝ ad gloriam: ⁊ exclusio reproborū ab ea: q̄ sicut sancti letantur de propria gloria: sic etiam letantur de diuina iusticia in reproborum pena ps. 57. Letabitur iustus/ cum viderit vindictā. ☞ Reliqua quere ibi: et per totū capi. ¶ Esa.

Erunt vsqȝ ad satietatem visionis omni carni.] ☞ Hec sunt vltima verba hui⁹ capit. ⁊ libri. ¶ Lyra. i. repletionē et perfectionē omni homini beato: non sic intelligendo/ q̄ beati delectentur per se in penis damnatoꝝ. Sed q̄ talis intuit⁹ damnatoꝝ declarat eis diuine iusticie exercitiū: ⁊ diuine misericordie beneficiū: quo penas illas euaserunt: ⁊ ꝓprie glorie augmentum: in quantum maior apparet cōparata ad suum contrariū: q̄ appositis iuxta se cōtrarijs/ maiora ⁊ minora videntur. Primo. Elenchorum. Et ex istis tribus beati per se letātur/ secunduȝ quod dicitur ps. 57. b. Letabitur iust⁹ cum viderit vindictā. ecce primū. Man⁹ suas lauabit in sanguine peccatoris/ in quātum dei misericordia factus est immunis ab illis penis. Ecce secundum. Si vtiqȝ est fructus iusto: accipitur hic: si pro quia: quia per hoc apparet maior fruitio propria. Et sic totum cedit in gloriaȝ electoruȝ: et ipsius dei principaliter. Cui est honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ Amen. ¶ Esa.

Ex quinta parte Biblie.

Uidēs Jesus turbas. ⁊c.] ☞ Quere an. 1. dnte p. ser. Plurimoꝝ mar. fol. 11. col. 1. ⁊ applica aliq̄ d ser. vigilie oīȝ sctōꝝ. fo. 15. co. 2. ¶ Mat.

Sic ergo vos orabitis. ⁊c.] Lyra. Considerādū/ q̄ beatitudo dupliciter dicit. Uno modo obiectiue. s. ipsa bonitas diuina i seipsa: p cui⁹ fruitionē efficimur beati: ⁊ ideo bonitatē ipsaȝ diuinā p oib⁹ amare debem⁹: ⁊ p cōsequēs gl'iam ei⁹ ⁊ honorē p oibus desiderare: ⁊ h est qđ petim⁹ in pma petitione orationis dñice: cū dicim⁹. ✳ Pater noster: q es in celis sctificet nomē tuū.] Alia est beatitudo dicta formaliter/ q̄ est act⁹ vltimate et perfecte coniūgēs nos deo. s. visio ⁊ fruitio: et illud est qđ secūdo loco petim⁹ a deo: vt. s. sim⁹ participes sue bonitat: qđ fit in ¶ Mat.

visione beata. Et hoc petim⁹: cū dicim⁹. * Adueniat regnū tuū.] Beatitudo eterna bene dicit regnū: q2 ibi habet plena τ pfecta copia oim bonoꝝ. Seqtur. * Sicut in celo τ in terra.] Beati eīm qui sunt in celo: quia sunt coniuncti immediate regule diuine: ideo nō possunt deficere nec deuiare a diuina voluntate. ☞ Quere diffusius hanc materiam ibidem.

C3. Mat.7. Omnis ergo qui audit vba mea. ꝛc.] Glo. Qui audit hec que in monte habita sunt: quod dicit/ vt ostendat sermonē in monte habitum omnibus preceptis: quibus xpiana vita informatur: esse perfectum.

C4. Mat.8. Filius autē hominis non habet vbi caput suum reclinet. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annota.1.A. quinte partis ser. Ferie.4. dñicez.p⁹ octa. Epiph. fo.62. col.4. pmi Tomi. Et applica ad illud euangelij hodierni: scilz. Beati pauperes. ꝛc.

C5. Mat.9. Et circuibat Jesus omnes ciuitates. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere Anno.1.D. quinte p. ser. Ferie.4. dñice.12. post oct. corporis Christi. fo.290. co.3. primi To. Et applica φ ppter hoc: festum omnium sanctorum celebratur.

C6. Mat.10. Euntes predicate/ dicētes quia appropinquabit regnū celoꝝ.] Lyra. ☞ Quere annota.1.C. ꝛc. quinte partis. ser. Apostoloꝝ. Simonis τ Jude. fo.52. co.1.

C7. Mat.17. Respondens aūt Petrus. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere an.1.D. ꝛc. quinte par. ser. Sabbati dñice.1. quadragesi. fo.104. col.4. pmi to.

C8. Mat.18. Quicunq ergo humiliauerit se. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annota.1.C. ꝛc. quinte par. ser. Reuela. Michaelis arch. fo.19. co.1. scdi to.

C9. Mat.22. Ego sum deus Abrahā. ꝛc.] Lyra. Anima non potest esse perfecte quietata: nec beata nisi vniatur corpori: ad cuius vnionē habet inclinationem naturalē. ꝛc. C Additio. Perfecta hominis beatitudo: q̄ est in visione diuine essentie: principaliter consistit in anima: que nō depēdet a corpore. Unde sine corpore pōt anima esse beata. vt in pma.2. questi. quarta. Art.5. in corpore questio. Licet verū est/ φ perfecti⁹ habebit anima suā propriaz operationē: in qua felicitas consistit: cum sit vnita corpori glorioso: q̄ separata: τ hoc denotant verba Augu.12. sup Gen. ad litteram: si recte intelligantur. Similiter dicēdum est/ φ anima separata in visione diuine essentie totaliter quiescit ex parte appetibilis: cuz habet illud quod suo sufficit appetitui: licet non totaliter quiescit ex parte appetentis: quia illud bonū nō possidet fm omnē modū: quo possidere vellet. vnde corpore resumpto beatitudo nō crescit intensiue/ sz extēsiue tantū/ vt in questiōe pallegata: nec est necessarium φ deductio ista intelligatur in verbis saluatoris: quia ad concludēdum contra saduceos sufficit probare: φ anima sit immortalis. Nam ex mortalitate anime: q̄ ipsi credebant/ procedebant ad negandū resurrectionem: prout Lyra dicit.

C10 Luce.9. Unum Moysi. ꝛc.] ☞ Quere supra annota.3.G. quinte partis ser. Transfigurationis dñi. fol.39.. col.3. Applica φ sic erit in glia.

C11. Lu.14. Beatus q̄ mādūcabit panez in regno dei.] Lyra. ☞ Quere anno.1.C. quinte partis ser. Sabbati post cinerē. fo.83. co.2. Seqtur. C Additio prima. Ubi dicit in postilla sicut credunt Saraceni τ Judei moderni. ꝛc. Ex traditionibus iudeorum Thalmudicis τ alijs apud eos autenticis nullo modo habetur: φ in futuro seculo homines cibis corporalibus indigeant. τ ideo si forte sint aliqui moderni: qui hoc credāt: hoc contigit ex fatuitate eorum. Uñ apud precipuos doctores eoꝝ: et fm Thalmudicas traditiones: prout habetur in lib. Cathedrū ca. vlti. In futuro seculo nō est cibus neq pot⁹: nec visus venereoꝝ: sed iusti ibidē in capitibus coronati delectātur in visione diuine habitationis: quod si recte intelligeretur bene adaptaretur fruitioni diuine: in qua sancti cum aureolis fruuntur visione Christi: in quo est vera habitatio diuina. vnde magis redarguendi sunt/ φ nō receperūt doctrinam Christi: q̄ traditionibus eorum bene intellectis maxime consonat.

C12. Luce.16 Et in his oibus. ꝛc.] ☞ Quere annot. 1.F. quinte partis serm. dñice.1. post octa. Corporis Christi. fo.262. co.2. pmi Tomi.

C13 Mar.8. Misereor super turbam. ꝛc.] Lyra. Mora. ☞ Quere annota.1.B. quinte partis. ser. Dñice.7. post oct. Corporis Christi. fo.278. columna.1. pmi Tomi.

C14. Johā.4 Sitiet iterum.] Lyra. Moralr. ☞ Quere annota.1.S. quinte parts. sermo. Ferie 6. Dñice.3. quadragesime. fo.131. co.4.

C15. Joh.14 In domo patris mei. ꝛc. Quia vado. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere Anno.1.A. quinte p. ser. Apostoloꝝ Philippi τ Jacobi. fol.16. col.3.

C16. Joh.15. Non vos me elegistis. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annotamento.2.C. quinte partis ser. Uigiliarū apostolorū. fol.3. col.2. in cōmuni sanctorum infra.

C17. Joh.17. Hec est autem vita eterna. ꝛc.] Lyra. ☞ Quere annota.1.E. quinte partis ser. Uigilie Ascensionis dñi. fol.237. col.1. pmi tomi.

C18. Joh.20. Beati qui nō viderunt τ crediderūt.] Lyra. ☞ Quere annota.1.F. quinte partis. sermo. Dñice in albis. fol.224. colū.4. pmi to.

Ex sexta parte Biblie.

C I. 1. coꝛ. 13 A

Iue lingue cessabunt. ꝛc.] Lyra. Quod nõ est intelligendũ de coꝛpoꝛalibus linguis: quia sancti resurgent in integritate coꝛpoꝛis. Similiter hec cessatio nõ est intelligenda quantũ ad vsum linguaruꝫ: qꝛ ibi erit laus vocalis. Secundũ ꝙ dicit Glo. super illud Ps. 149. b. Exultationes dei in gutture eoꝛuꝫ. sed intelligendũ est de dono linguarũ: quo aliq̃ in primitiua ecclesia varijs linguis loquebãtur. Actu. 2. Propter illos: qui nõ intelligebant linguaꝫ natiuã apostoloꝛũ: que tunc cessabũt: quia quilibet q̃tũcũqꝫ linguam intelliget: propter qđ nõ erit necessarium loqui varijs linguis. In primo etiã statu generis humani erat vnus populꝰ et labium vnum omniũ. Gen̄. 11. Et multo magis videtur ꝙ sic fiet in vltimo statu consumationis omniũ. Et post pauca sequitur.

B ¶ Sensibile eñ cognoscit̃ tripliciter. Uno modo per sui presentiã in sensu: sicut lux videtur: que recipit̃ in oculo propter sui diaphanitatẽ. Alio modo ꝑ sui presentiam: sed per speciem in sensu receptaꝫ: tamen immediate a sensibili deriuatã: sicut videtur coloꝛ. Tertio modo per speciem nõ deriuataꝫ immediate a sensibili in sensu sed in alio: sicut videtur aliquid in speculo. Consimiliter habetur de deo tripler cognitio naturalis. Uno modo ꝑ essentiam suã: que soli deo conuenit. Alio modo per similitudinem immediate a deo deriuatam in cognoscente: ⁊ hec cognitio ꝯuenit angelo: cuius essentia est quedam dei similitudo: per quaꝫ naturaliter cognoscit deũ. Tertio modo cognoscitur a nobis quasi in speculo/ inquantũ ꝑ creaturas a nobis cognitas: sicut per speculum ducimur in cognitionem dei. ex oꝛdine enim craturarum ⁊ bonitate venimus in cognitionem sapiẽtie ⁊ bonitatis diuine: ideo dicit Apostolus. * Uidemus nunc.] Scꝫ deum. * Per speculum in enigmate.] Quia hec similitudo creaturarũ a deo oscura est/ et valde imperfecta: et per consequens nostra cognitio de deo in via. * Tunc autem.] Idest in patria. * Facie ad faciem.] Et clare ⁊ nude videbimus diuinã essentiam. * Nunc cognoscimus deũ ex parte.] Idest obscure ⁊ imperfecte. * Tunc autem cognoscam sicut ⁊ cognitus sum.] A deo. Sicut eñ cognoscit essentiam nostrã: ita tunc cognoscemus suã. tamen ly sicut nõ impoꝛtat equalitatem cognitionis/ sed similitudinem tantũ longinquã. Si autem ex his arguatur ꝙ charitas sicut alia dona euacuatur: quia est imperfecta. Dicenduꝫ ꝙ nõ valet. quia quãdo imperfectio cõuenit alicui per se: tunc euacuatur adueniente perfectione. si autem insit per accidens/ manet: sicut imperfectio est de ratione puericie: nõ autẽ de ratione humanitatis. Et ideo adueniẽte statu virili/ cessat pueritia: nõ autem humanitas: cui per accidẽs competit imperfectio inquantum .s. est in puero. Imperfectio vero per se respicit scientiam nostrã et prophetiam vt predictũ est: propter quod euacuantur. Charitati vero cõpetit imperfectio per accidens: scꝫ ꝓpter imperfectionem cognitionis adiuncte. Charitati eñ competit per se in deum tendere: sed ꝙ nunc imperfecte tendit in eũ/ est ꝑ accidens: ꝓpter cognitiõis imperfectionẽ (vt dictum est) ꝓpter quod manet adueniente cognitione perfecta. Cõsequenter concludit cõclusionem principalẽ intentã. s. ꝙ charitas excellit omnia alia dona/ dicens. * Nunc autem.] Idest tempoꝛe vie. * Manent fides/ spes/ charitas/ tria hec.] Per istam fidẽ ⁊ spem intelligunt̃ ista dona: de quibus nõ expꝛesse facit mentionẽ: que sunt euacuanda in patria. * Maioꝛ autem hoꝛum est charitas.] Fides enim ⁊ spes sunt excellentioꝛa ceteris donis euacuãdis: quia sunt virtutes theologice: que dantur nobis ad coniungendum nos deo. Alia vero dona sunt quedam dispositiones nobis date/ vt reddamur bene mobiles a spiritu sancto: ⁊ sic oꝛdinant̃ ad virtutes theologicas: vt ad fines. Et ex hoc sequit̃ ꝙ ex q̃ charitas est maioꝛ fide ⁊ spe: ꝙ etiaꝫ sit maioꝛ ceteris donis: quod eniꝫ est maius maioꝛe: est maius minoꝛe.

C 2. ad titũ. 1.

Secundũ promissionem vite.] Lyra. Scꝫ eterne. * Que est in Christo Iesu.] Obiectiue: quia beati reficiunt̃ interius in aspectu sue deitatis: ⁊ exterius in aspectu sue humanitatis ſm ꝙ dicit Augu. exponens illud Johannis 10. a. Ingredietur ⁊ egrediet̃ ⁊ pascua inueniet.

C 3. Heb. 4.

Timeamus ergo. ꝛc.] Lyra. Postq̃ Apostolus adduxit auctoꝛitatem scripture. ☞ Prout inuenies Hebꝛe. 3. vbi dicit. Quapropter sicut dixit spiritussanctus. Hodie si vocẽ eius audieritis: nolite obdurare coꝛda vr̃a. ꝛc.) et expositionem illius ad ostendendũ ꝙ Christo firmiter est obediendũ. Hic ex auctoꝛitate predicta et expositione eius arguit ad propositum. et diuiditur in duas partes: quia pꝛimo ostẽdit ꝙ imminet nobis solicitudo intrandi in requiem celestẽ: que per ingressum terre ꝓmissionis figurata est. Secũdo ex hoc cõcludit ꝙ debemus ad hoc festinare: ibi. Festinemus ergo ingredi. ꝛc. Prima in duas. quia pꝛimo arguit propositũ. secundo probat quoddã qđ in argumento erat suppositum/ ibi. Et quidem operibus. Uirtus autem argumenti sui in hoc cõsistit: sicut patribus promissa est requies tẽpoꝛalis in terra promissionis: ita figuraliter nobis ꝓmissa est requies eterne beatitudinis: quia omnia in figura cõtin

gebāt illis. vt dicit Apl's. 1. ad Cor. 10. Sed illi:
qui fuerunt soliciti seruare deo fidem ⁊ obedien
tiam introierunt in requiem illā terrenā: vt patz
ex predictis ⁊ nō alij: ergo similiter si velimus in
trare requiem celestē: de hoc debemus esse solici
ti. Dicit igitur. * Timeamus ergo.] Idest soli
citi simus: qꝛ timor solicitudinē inducit. * Ne
forte relicta pollicitatione.] Idest ꝓmissione di=
uina. * Introeundi in requiem eius.] Idest re
quiem celestez. * Existimetur aliquis ex vobis
deesse.] Hoc dicit: quia illa impletio promissio=
nis diuine nulli deficit: nisi ipē deficiat. * Etenī
ex nobis nunciatū est.] De requie: scilz eterna.
* Queādmodū et illis.] Qui fuerunt in vete
ri testamento fuit p̄mo nunciatū de requie terre=
na. * Sed nō profuit illis sermo auditus: nō ad
mixtus fidei ex his: que audierunt.] Quia licz
illa promissio fuerit omnibꝰ facta: tamē illi soli:
qui fuerunt creduli, perceperunt illius ꝓmissio
nis effectum. ideo cōcludit. * Ingredimur enī
in requiem eius.] Scz celestem. * Qui credi=
mus.] Ipsi Christo. * Quemadmodū dixit.]
Ipsis scz incredulis. * Sicut iuraui i ira mea:
si introibunt in requiem meā.] Patet expositio
per predicta. Quia sicut fideles admittunť ad
requiem celestez: ita increduli excluduntur. Cō
sequenter probat illud quod suppositū est in ar=
gumento. Videlicet ꝙ requies celestis sit figura
ta per requiem terre ꝓmissionis: ⁊ diuiditur in
duas partes ſm ꝙ hoc probat dupliciter per scri
pturā. secunda ibi. Et in isto rursuz. Prima ꝓba
tio talis est. Productis omnibus creaturis in p̄n
cipio mūdi dicit scriptura, ꝙ deus requieuit die
septimo. ista autē requies non potest intelligi re=
quies terre ꝓmissionis: sed magis requies, per
quā deꝰ requiescit in seipso: ⁊ hec est requies bea
torum: qꝛ mens humana nō potest quiescere nisi
in deo: ⁊ ista figuratur per requiē terre ꝓmissio=
nis, sicut perfectū per imperfectū ⁊ veritas ꝑ vm
bram. Hoc est igitur qꝺ dicit Apostolus. * Et q̄
dem operibus ab institutione mundi huius ꝑfe
ctis.] In suis speciebus ⁊ naturis. * Dixit enī
in quodā loco.] Scz Gen̄. 2. Loquitur tamē sic
in generali: quia illa scriptura erat nota ⁊ famo
sa illis: quibus scribebat. * De die septima sic]
Scz loquitur p̄dicta scriptura. * Et requieuit
deus die septimo ab operibus suis.] In seipso
quiescendo. Et in hoc stat virtus ratiōis p̄dicte:
quia per hoc habetur ꝙ est alia requies vera ⁊ ꝑ
fecta a requie data a filijs Israel i terra ꝓmissio
nis: ⁊ per consequens figurata per illā: vt dictuz
est. Consequenter ponit aliam scripturā ad pro=
bandum hoc idez. Et est probatio talis. David
rex fuit per magnū tempus postq̄ filij israel obti
nuerunt terrā promissionis sub Josue: ⁊ in ea q̄e
uerant. ⁊ tamen ipse determinat quendā moduz
nouū intrandi in requiem, dicens. Hodie si vo=
cem eius audieritis nolite obdurare corda vr̄a:
ne priuemini requie promissa sicut patres vestri
propter suā incredulitatem: patet igitur ex dicto
David ꝙ est alia reqes perfecta: que est requies
beatorum figurata per quietem filioꝝ Israel in
terra promissionis. quia si Josue dedisset filijs
Israel perfectam quietem ⁊ vltimataz: David:
qui per magnū tēpus post eū fuit, nō hortaretur
fideles de nouo ad ingrediendū requiez. Hoc est
igitur qꝺ dicit Apostolus. * Et in isto rursuz.]
Hoc est in loco scripture ipsius David iam alle=
gate. * Si introibunt in requiem meā.] Patet
propositū. ideo sequitur. * Quoniā ergo suꝑest
quosdam introire in illā.] Idest in requiem per
fectam: de qua loquitur David. * Et hi q̄bus
prioribus nunciatū est.] De requie in terra pro=
missionis: que fuit figura huius. * Nō introie
runt ꝓpter eorum incredulitatē.] Vt patet ex di
ctis. * Iterum terminat.] Idest determinat sa=
cra scriptura. * Diem quendā hodie.] Hoc est
tempus aliud ingrediendi requiem perfectam.
* In David dicēdo.] Idest per ipsu z David.
* Post tantum tēporis: sicut dictū est.] Idest
post tempus multū postq̄ filij Israel sub Josue
habuerūt requiē in terra promissionis, dicit Da
uid. * Hodie si vocē eius audieritis: nolite ob=
durare corda vestra.] Idest si in tēpore isto: qꝺ
vocať hodie: respectu veteris testamenti. Ex hoc
patz ꝙ eis loquitur de alia requie q̄ fuerit reqes
in terra promissiōis. propter qꝺ sequitur. * Nā
si eis.] Idest filijs Israel. * Jesus.] Idest Jo=
sue. * Requiem prestitisset.] Idest requiē perfe
ctam ⁊ vltimatā dedisset in terraz promissionis
eos introducendo. * Nunq̄ de alia loqueretť.]
Idest ipse David nō loqueretur de alia requie
vel de alio tempore intrandi in requiē. * Post
hac die.] Idest post illud tempus in quo Josue
dedit filijs Israel requiem in terra promissionis.
ex quo cōcluditur. * Itaq̄ relinquitur sabbatis=
mus populo dei.] Idest requies perfecta bea=
torum: vbi dei populus recipietur: que quidem
quies per quietem terre promissionis figuratur.
Et illa quies perfecta consistit in fine vltimato
perfecte ⁊ presentialiter apprehēso. Et hoc est qꝺ
dicitur. * Qui enim ingressus est in requiē eiꝰ:
etiam ipse requieuit ab operibus suis: sicut et a
suis deus.] Hoc est dictum: quia sicut post reruz
productionem deus requieuit in seipō: sic beati:
qui quiescunt a laboribus suis: habent quietez
in deo ipso perfruēdo. licet enī alia beatitudo sit
dei ⁊ beatorū loquēdo formaliter: quia alius est
actus videndi ⁊ amandi hic ⁊ ibi: tamen est ea=
dem beatitudo obiectiue loquēdo: qꝛ idē est ob=

iectum beatitudinis dei ⁊ sanctorũ. Consideran
dum tamẽ ꝙ beati nõ quiescũt ab omnibus ope
ribus generaliter loquendo: quia cõtinue ⁊ eter
naliter vident/amãt/⁊ laudant deũ: sed requie=
scunt ab operibus laboriosis. fm ꝙ dicitur Apo
cal.14.c. Ammodo iam dicit spiritus: vt requie
scant a laboribus suis. Ostenso ꝙ debemus esse
soliciti de ingressu ad requiẽ celestẽ: consequen=
ter concludit ꝙ debemus festinare ad ipsam: ⁊ di
uiditur in duas partes. qꝛ primo hortatur nos
ad istam festinationẽ. secũdo adducit ad hoc ra
tionem/ibi. Viuus est enim sermo. Primo igit̃
dicit sic. * Festinemus ergo ingredi in illam re
quiez.] Q.d. ex quo ita est ꝙ nobis incũbit soli
citudo de ingressu requiei celestꝭ: festinemus in=
gredi in illam requiẽ: que festinatio est per fidez
et dilectionẽ operantẽ. * Vt ne quis in idipsuz
incidat incredulitatis exemplũ.] Idest ne inci=
damus in cõsimilem penã: in quã ceciderunt in
creduli veteris legis: qui ꝑpter incredulitatem
suam fuerunt exclusi a requie terre ꝑmissionis:
et pena eorum data est nobis in exemplũ/ne cõ=
similiter priuemur requie celesti: si fuerimus tar
di ⁊ pigri ad ingrediendũ. * Viuus est enĩ ser=
mo dei. ⁊c.] ☞ Quere anno.12. sexte partis
ser. Gñalis. fo.300. col.1. tertij to. ☞ Sequit̃
post tex. istius cap.) ¶ Ad euidentiã maiorẽ eoꝝ
que dicta sunt circa principiũ huius capi. Que
ritur. vtrum requies beatorũ fuit figurata per re
quiez filiorũ Israel in terra ꝑmissionis? Et ar=
guitur primo ꝙ nõ: quia status beatorũ figurat̃
ꝑprie ꝑ nouũ testamentũ: qꝛ nouũ testamentuz
medium est inter statũ veteris legis ⁊ inter statũ
beatorum: ⁊ ideo sicut ea: que fuerunt in veteri
lege sunt figura eorum: q̃ sunt in noua: ita facta
noui testamenti sunt figura eoꝝ: que sunt in glo
ria celesti: sed illud quod est ꝑpriũ noui testamẽ
ti nõ est attribuendũ veteri. ergo requies filiorũ
Israel in terra promissionis nõ fuit figura reqei
celestis. Item si requies beatorũ esset figurata in
veteri lege: ibi ꝑmitteretur aliquo modo: sꝫ hoc
est falsum: qꝛ lex vetus nõ poterat requiẽ illã da
re: vt patet ex predictꝭ: ⁊ sic ꝑmitteret illud quod
esset sibi impossibile. ergo. ⁊c. Item figura debet
correspondere figurato: sed Moyses legislator ve
teris legis requiez terre ꝑmissionis nõ intrauit:
ergo nec lex vetus requiẽ celestẽ figurauit. ¶ Cõ
trariũ patet in littera. Respondeo. Hic duo sunt
videnda. Primũ est/que sit requies beatorum.
Secundũ qualiter figurata fuit per requiẽ in ter
ra promissionis. ¶ Circa primũ cõsiderandũ/ꝙ
requies non accipitur hic prout opponitur mo=
tui ⁊ lassitudini corporali: ⁊ hoc duplici de cau=
sa. Primo quia talis requies potest haberi i vi=
ta presenti. Secundo quia requies beatoꝝ idez
est realiter/quod beatitudo ipsoruz. Beatitudo
autem ista est perfectio anime fm partem supe=
riorem: videlicet fm voluntatem ⁊ intellectum:
vbi requies (que opponitur motui corporali ⁊ fa
tigationi) nõ habet locum: et ideo quies beato=
rum accipitur prout opponitur motui in spũali
bus: que mouentur ad aliquid per desiderium.
sic enim mouentur amoribus sicut corpora pon
deribus fm ꝙ dicit Augu. in libro confessionuz.
Amor meus/pondus meũ: eo feror quocunq̃ fe
ror. ⁊ sic quies beatorũ consistit in hoc/ꝙ appeti
tus eoruz totaliter quietatur per adeptionẽ sum
mi boni potẽtis quietare appetitũ. propter quod
dicit Augu. in libro confessionũ. Inquietum est
dñe cor meum donec requiescat in te. Ex ꝑdictis
patet ꝙ eadem est realiter quies dei ⁊ beatorum:
si tamen accipiatur quies obiectiue: quia idẽ est
obiectũ beatitudinis vtriusq̃. Si autez accipia
tur formaliter: differunt: sicut creatũ ⁊ increatũ:
sicut de beatitudine dei ⁊ sanctorum dictũ est. et
sic patet primũ. ¶ Circa secundũ considerandũ
ꝙ illud quod est figura alicuius: oportet ꝙ sit in
se res aliqua: quia qđ nihil est in se: nõ põt aliud
figurare. ⁊ ideo illud qđ est figura alicuius/po=
test accipi tripliciter. Vno modo prout est res tã
tum. Alio modo vt est figura tantũ. Tertio mo=
do vt est res ⁊ figura simul. isto mõ triplici inue=
nitur in scriptura aliquid dictũ de requie terre ꝑ
missionis. qꝛ aliquando aliquid dicitur de ipsa
fm se. ⁊ hoc modo nõ potest dici figura requiei
beatorum. Sicut est illud quod scribitur Deut.
32.b. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit. ⁊c.
quia quies et abundantia illius terre fuit occa=
sio idolatrie. Inuenitur etiã aliquid scriptuz de
ipsa inquantuz est in figura tantũ. sicut est illud
quod habetur Ezech.43.b. Fili hominis/locus
solij mei ⁊ locus vestigiorũ pedũ meoꝝ: vbi ha=
bito in medio filiorũ Israel in eternum: ⁊ sic sen=
sus litteralis huius auctoritatis est tantũmodo
de requie celesti. Inuenitur etiã aliquid scriptũ
de requie predicta/inquantũ erat res ⁊ figura si
mul: sicut est omne illud vbi ꝑmittitur requies
in terra promissionis filijs Israel in premiũ vir=
tuose operationis: quia premium debet excede=
re meritũ: sicut finis melior est his: que sunt ad
finem. nunc autẽ ita est/ꝙ operatio virtutis me
lior est q̃ȝ fuerat quies corporalis: ⁊ ideo quies il
la corporalis nõ potuit esse principale premium
virtutis: sed fuit quoddã bonuz minus sensibile
tamen: eis promissum: ⁊ sub hoc intelligitur pro
missa principaliter quies beatorum. ista autem
quies beatorum hic inchoatur per gratiam fm
quod dicitur Luce.2.b. In terra pax hominibꝫ
bone voluntatis. ⁊ consumatur per gloriã. vtrũ=
q̃ autem datur nobis per ipsum Christuz: qui

est auctor noui testamenti. et sic patet ꝙ quies
terre promissionis fuit figura requiei celestis: vt
exhibēde nobis per xp̄m: ⁊ sic nō fuit figura ipsi
us immediate: sed mediante statu noui testa=
menti. et sic patet secundum. Ad argumenta pa
tet per p̄dicta: quia nō cōcludunt nisi ꝙ requies
terre promissionis nō fuit figurata immediate re
quiei celestis: vt patet intuenti.

¶4 Heb.6. Uirtutesq̧ vēturi seculi] Lyra. Uirtutes
iste sūt dotes anime ⁊ corporis. Dotes ani
me sunt aperta dei visio: firma tentio: continua
fruitio: que habentur in patria perfecte: sed hic a
viris perfectis habentur inchoatiue: sc; in spe et
charitate: quibus succedunt ille dotes. habētur
etiam aliquando ex speciali gratia/ in quadaȝ
diuine dulcedinis experientia: que cōceditur ali
quando viris sanctis in via. dotes vero corporis
nō habentur hic nisi in spe.

¶5 Act.17. Quidam autē Epicurei ⁊ Stoici philoso=
phi disserebant cū eo.] Lyra. Idest dispu=
tabant cuȝ Paulo apostolo de felicitate homis:
quā Epicurei dicebant consistere in corpis volu
ptatibus. Stoici vero in anime virtutibus tamē
in presenti vita. nā vtriq̧. s. Epicurei ⁊ stoici ne=
gabant resurrectionē: et per cōsequens aliam vi
tam. Paulus autē asserebat eam esse in anima
et corpore/ ⁊ hoc in vita futura. Nā beatitudinē
anime dicebat esse in aperta dei visione ⁊ fruitio
ne. 1. Cor. 13. d. Uidemus enim nūc per speculū
et in enigmate: tūc autem facie ad faciem. Bea=
titudinē vero corporis ex dotib⁹ claritatis/ sub=
tilitatis/ agilitatis/ ⁊ impassibilitatis: que cau=
sabuntur in corpore ex redūdātia glorie anime:
que fiet in resurrectione: ⁊ hoc ex xp̄i v̄tute. Phi
lip. 3. d. Saluatorē expectamus dn̄m Jesuȝ xp̄ȝ:
qui reformabit corpus humilitatis nostre confi
guratum corpori claritatis sue. ¶ Glo. Raba.
Epicurei vocātur ab auctore suo: qui dicitur vo
luptatis assertor. Stoici grece: latine elementa:
qui contendebāt paria esse peccata. i. omne pec=
catū vniforme esse. ¶ Beda. Epicurei precepto=
ris sui traditionē secuti: felicitatem hoīs in sola
voluptate corporis: Stoici in sola animi virtu=
te posuerunt. Qui inter se dissidētes/ Apostolū
vnanimiter impugnant: quia hominē docebat
beatum esse in anima ⁊ corpore: non in presenti:
nec ex se: sed ex gratia dei per Jesum Christū in
resurrectione. ☞ Reliqua quere Anno. 1. hu
ius partis ⁊ ser. fol. 64. co. 3.

¶6 Jo.4. Deum nemo vidit vnq̄.] Glosa. Sicut vi
dentur ista visibilia corporis sensibus no=
ta: sic non videtur deus. Sed ⁊ si aliquādo hoc
modo videndi visus est: nō sicut iste nature vidē
tur: sed voluntate visus est: specie qua voluit ap
parens latente natura/ ⁊ incōmutabiliter in se ꝑ
manente. Eo autē modo quo videtur sicut est:
nunc fortasse videtur ab angelis/ a nobis tūc vi
debitur: cum equales angelis erimus. Sed nec
tunc videbitur sicut ista visibilia: que corpora=
li visione cernuntur: sed vnigenitus: qui est in si
nu patris/ ipse narrabit: quod nō ad oculos sed
ad mentium visionem pertinet. Sicut ergo/ si
solem istuȝ videre vellemus: oculū corporis pur
garemus: sic volentes videre deū: oculū mentis
purgemus. Sed quia visio in futuro speratur:
quid agendū est: quo solatio vtendū? Dum ad=
huc peregrinamur in corpore: diligamus inui=
cem: ⁊ sic deus in nobis manet.

Et vidi celuȝ nouū. ⁊c.] Lyra. ☞ Que ¶7 Apoc.21
re Anno. 19. sexte par. sermo. Judicij fina
lis. fol. 246. col. 4. tertij tomi. Sequitur imme=
diate. Consequenter Johannes describit inno=
uationem humane nature quantū ad electos/
dicens. ✳ Et ego Johannes vidi ciuitatem sañ
ctam Hierusalē.] Idest electorum societatē per=
fecta charitate vnitā. ✳ Nouā.] Quantum ad
corporum gloriam. Corpora eīm sanctoruȝ: que
modo sunt corruptibilia grossa/ ponderosa ⁊ ob
scura: resurgent immortalia/ subtilia/ agilia/ et
clara: et quia hoc fiet per gloriam animaruȝ ad
corpora redundantē: ideo subditur. ✳ Descen=
dentē de celo.] Empyreo: vt corpora resumant ⁊
in iudicio ꝯpareāt. ✳ A deo paratā.] Dotibus
anime ⁊ corporis. ideo subditur. ✳ Sicut spon=
sam ornataȝ viro suo.] ☞ Reliqua quere ibi
per totum capitulum.

Et ostendit mihi fluuiū. ⁊c.] Lyra. Hic vl ¶8. Apo.22.
timo describitur superna Hierusalē quan
tum ad refectionē ciuiū. Et diuiditur in duas ꝑ
tes: quia primo describitur hoc conuiuiū. secun
do conuiuarum exercitiū/ ibi. Et omne maledi
ctum nō erit. ⁊c. Circa primū sciendū/ ꝙ refectio
beatorum nō intelligitur a nobis nisi per simili=
tudineȝ corpaliū. Ad refectionē aūt corpis duo
requirunt̄. s. cibus ⁊ potus. Primo ergo describi
tur potus/ cum dicitur. ✳ Et ostendit mihi flu=
uium aque viue splendidū tanq̄ crystallum.]
Per queȝ intelligitur spiritussanctus. Unde di
cit saluator Johan. 7. f. Qui credit in me/ sicut
dicit scriptura: flumina fluent de ventre eius aq̄
viue: quod exponēs euangelista subdit: hoc au
tem dixit de spiritu: quē accepturi erant creden=
tes in eum. Spiritus autem sanctus/ cui appro
priatur bonitas ⁊ suauitas: reficit beatos ꝑ mo=
dum dulcis potus. ideo significatur per fluuiuȝ
aque viue. i. dantis gloriaȝ vite. ✳ Procedentē
de sede dei ⁊ agni.] Nā spiritussanct⁹ ex patre ⁊
filio procedit. ✳ In medio platee eius.] Ad refi
ciendū totum consortium beatorū. Consequen
ter describitur refectio celestis quantū ad cibuȝ/

cū dicitur. * Ex vtraqꝫ parte fluminis.] Idest hinc ⁊ inde. * Lignū vite.] Idest Christus: qui ꝑm diuinitatē est vbicunqꝫ sicut ⁊ spiritus sanctus/ cum vnum sint in essentia. * Afferens fructus duodecim.] Qui etiam dicuntur fruct⁹ spiritus. Gal.5.d. Nā indiuisa sunt opera trinitatis: ⁊ per consequens filij ⁊ spiritussancti. Sciendum tamen ꝙ isti fructus aliter habentur in via per gratiam: ⁊ aliter in patria per gloriam. sicut sunt alij actus viatoris/ ⁊ cōprehensoris. Prim⁹ ergo fructus (vt Gal.5. dicitur) est charitas: que in patria est in deū visum totaliter per amorem transformari. Secundus est gaudiū: qui est in deo viso delectari. Tertius est pax: qui est in ipo totaliter quietari. Quartus est patiētia: qui in via est in aduersarijs nō frangi. In patria vero vbi nulla est aduersitas/ est in deo firmiter stabiliri. Quintus est benignitas. i. bona igneitas: q̄ est in beatis ad amorem proximi inflāmari quātum ad effectū. Unde in eis est vnus ardor cordium: vt dicitur in illa prosa. Superne matris gaudia. ⁊c. Sextus est bonitas. i. diffusio proprij boni ad ꝓximū ꝑm effectum. Nā bonum est sui diffusiuum. bonū autem vnius beati redundat in alterū. nam vnus gaudet de alterius bono: sicut de suo ꝓprio. Septimus est lōganimitas: q̄ est equanimis expectatio boni futuri. Hic vero beatorum equanimiter expectant gloriā corporis. Octauus est mansuetudo: que est in via ire moderatio: sed in patria nō habet locū ira quantum ad suū materiale: quod est ascensio sanguinis circa cor: sed quantū ad suū formale: quod est appetitus vindicte habet ibi locū: quia beati vindictā appetunt obstinatorū peccatorum ꝑm illud ps.57.b. Letabitur iustus/ cū viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris. Et quoniā appetit⁹ iste moderatus est in beatis ꝑm regulam diuine iusticie: ideo ꝑm hoc est ibi mansuetudo. Nonus est fides: que accipitur vt est virtus theologica: nō est in patria cū sit de nō apparentibus. Heb.11. sed ei in patria succedit visio clara. Si autem accipiatur fides pro fidelitate: sic est in beatis maxime. Decimus est modestia: qui excellenter est in patria: nam vires inferiores anime sunt oīno superioribus subiecte. Undecim⁹ est cōtinētia. Est aūt continēs: qui cōcupiscentias inordinatas patitur: sed ab eis nō deducitur/ ꝯtra passiones fortiter se tenēs. Huiusmodi vō ꝯcupiscentie nō sunt in patria: propter quod non est ibi continentia quantū ad cōcupiscentias pati: tamen est ibi quantū ad nō deduci. Nā beati nō possunt in aliquod malum flecti. Duodecim⁹ est castitas: que prout importat mundiciā/ est in patria. nā in eam nō intrat aliquid coinquinatū: sed est ibi charitas ⁊ gaudium. * Per menses singulos reddens fructū suū.] Mēsis apud Hebreos incipit a p̄ma lunatiōe: ꝓpter qd̄ nouitatē designat. Per singulos intelligitur cōtinuatio: ⁊ sic per menses singulos intelligitur eternitas huius fructus: quia semꝑ manet in sua nouitate ⁊ sua duratione. Et hoc modo dicitur Esa. vlt.g. Et erit mensis ex mense et sabbatū ex sabbato. ⁊c. * Et folia ligni ad sanitatem gentiū.] Per folia intelliguntur verba etiam secūdū cōmunem modum loquendi. ergo folia ligni sunt verba Christi in euangelio cōtenta: que sunt ad sanitatē gentiū. nam per predicationē euangelij gentes per orbem disperse cōuerse sunt ad Christū. Consequenter describitur conuiuaꝝ exercitium. Circa quod sciendū ꝙ in conuiuijs carnalibus solent homines relaxare linguas suas ad blasphemias ⁊ conuitia. Propter quod diues epulo positus in inferno magis cruciabaꝛ in lingua. Luc.16. Hoc aūt remouet a conuiuio celesti cū dicitur. * Et omne maledictum nō erit amplius.] Sed gratiarū actio ⁊ vox laudis. * Sed sedes dei ⁊ agni ī illa erūt.] Nam ibi maxime relucet eoꝝ maiestas. * Et serui ei⁹.] Scꝫ angeli sancti ⁊ beati. * Seruiēt illi.] Exequendo quicq̄d placitum est ei. * Et videbunt faciem eius.] Clare et apte. * Et nomē eius in frōtib⁹ eoꝝ.] Id est manifeste patebit omnibus ꝙ sint serui eius. * Et nox vltra non erit.] Hoc supra expositū est: tamē repetitur ad maiorem assertionē: ⁊ quia seruire deo/ est regnare: ideo sequitur. * Et regnabunt in secula seculorum.] Idest eternaliter a parte post. ☞ Reliqua quere ibi. * Et ostendit mihi fluuiū. ⁊c.] Moralr̄. Hoc litteraliter exposui de processu spiritussancti: qui a sanctis in patria videtur: licet nō cōprehendatur. Uita vero celestis in sacre scripture studio inchoatur: sicut dicit Hiero. in epla ad Paulinū de omnibus sacre scripture libris. Oro te frater charissime inter hec viuere: ista meditari: nihil aliud nosse: nihil aliud querere. nōne videtur tibi iam hic in terris regni celestis habitaculū? ⁊c. Propter qd̄ hoc flumen dici pōt sacra scriptura: q̄ p̄ reuelationē ꝓcedit a sede dei ⁊ agni aque viue. nā ab eo: qui est vita per essentiā fluit per reuelationē ⁊ refluit p̄ clarā visionē. Ipsa est fons salientis. i. salire facientis in vitā eternā. Joh.4. sicut aque materiales a mari fluunt/ ⁊ in mare reuertuntur. * Ex vtraqꝫ parte ⁊c.] Idest Christus. Utraqꝫ enim pars huius fluminis est vetus testamentū ⁊ nouū: ⁊ in vtroqꝫ describitur Christus: in nouo tamen magis clare. * Afferens fructus. ⁊c.] Qui exprimunt Gal.5.d. Fructus autem spiritus est charitas. * Per menses singulos.] Mensis dicitur a mene quod est defectus: isti vero fructus reuelāt finem

gulos defectus. * Et folia ligni.rc.] Folia pos sunt dici Christi verba: quibus multitudo gentium est ab infidelitate sanata. * Et omne maledictu.rc.] Nihil enim continetur in sacra scriptura: quod non sit inductiuum ad bonum. * Sed sedes dei et agni.rc.] Maz in ipsa vtraqz reperit descripta. * Et serui eius.] Idest deuote studentes. * Seruient illi.] Predicando populis: et deu colendo. * Et videbunt faciem ei⁹.] Per speculum et in enigmate in presenti / et facie ad faciem in futuro. * Et nome eius scriptum est in frontibus eorum.] Per fidelem et apertaz confessione. * Et nox vltra non erit.] Idest nulla obscuritas / sed visio clara. cetera patet. ☞ Applica hec ad Apostolos et doctores: quorum solemnia hodie sancta mater celebrat ecclesia. sub the. Serui eius seruient illi. Ut supra. * Et ostendit mihi fluuium.rc.] Glosa. Postq̄ situm ciuitatis / dignitatem eius et muros et fundamenta ostendit: describit refectionem: quam deus ciuitati p̄buit: et in presenti / et maxime in futuro. In presentia deitatis vel in imitatioe vite agni: qui proposuit nobis in se exemplum. * Fluuiu] Idest aquam fluentem idest eternam beatitudinem. In specie aque notat per ablutione baptismi ad hoc peruenisse. * De sede dei.] Idest de illis: in quibus principaliter sedebit deus: q2 in illis maxime est: et per instructionem eorum minores coronabunt. * Ex vtraqz.rc.] Circa flumen idest in hac vita habemus lignum vite .i. corpus et sanguinem Christi / in quibus reficimur: vltra flumen .i. in futuro habebimus ipsu presentem. Uel per citra flumen accipiamus tempus ante baptismum: per vltra / illud quod fuit post baptismu / vt denotemus fideles: et in veteri et noua lege saluatos per Christum: quod significauit Moyses: qui duxit filios Israel vsqz ad flume Jordanis. Et Jesus filius Naue / qui de flumine Jordanis duxit eos in terram promissionis. * Lignum vite.] Quasi ipse refectionez dat: ipse etiaz dat eis: qui pare eos: quibus ipse reddat. Et hoc est afferes fructu.rc. * Lignu.] Alia littera / lignum vite reddens fructum suuz per duodecim menses idest per duodecim apostolos: quia Christ⁹ dies et annus: apostoli hore vel meses: vt ibi dicit. Joh.11.b. Nonne duodecim hore sunt diei? q.d. Uos estis subditi mihi / et mihi preuidendu est / non vobis. Et alia ligna sunt ibi reddentia fructum suum idest sancti / q reddent pro meritis premia sibi subditis. * Fructus duodecim.] Idest prophetas et apostolos in fide trinitatis per quattuor mundi partes fructificantes. * Et folia ligni.] Quasi et quod Christus reddet fructuz: hoc erit: sic q apostoli et post eos alij etia spargent folia ipsius Christi.

☞ Reliqua quere ibi.

Sed gloriamur.rc.] Ly. ☞ Quere an. 2. sexte partis. sermo. Penitentie. fol.224. columna.1. tertij Tomi. — C9. Ro.5.

Theodori martyris serm.

Annotame. Ex quinta parte Biblie.

Si qs vult post me venire.rc.] ☞ Quere anno.3. quinte partis. sermo. Uni⁹ martyris infra in coi sanctoz. fol.8. col.2. — C1. Mat.16

Mene martyris sermonis

annota. Ex quinta parte Biblie.

Si qs vult post me venire.rc.] ☞ Quere. folio. et col. quibus supra. — C1. Mat.16

Martini episcopi et cofes.

Sermonis annota. Ex prima parte Biblie.

Uadam et videbo.rc.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere anno.130. fere in medio an. prime partis. sermo. Prelatoru. fol.101. Col.2. tertij Tomi. — C1. Exod.5.

Ex secunda parte Biblie.

Misit ergo ad eos / dicens.rc.] Lyra. Moraliter. ☞ Quere anno.7. post mediu secunde partis. sermo. Dominice.1. quadrage. fol.88. col.1. primi Tomi. — C1. Ilec.6.

Ex quinta parte Biblie.

Homo quidam peregre.rc.] ☞ Quere anno.1. quinte partis. sermo. Unius confessoris pontificis infra in comuni sanctoz. fol. 19. Col.1. Et anno.10. B. quarte partis. sermo. Dnice.1. quadrag. fol.93. col.2. p̄mi Tomi. — C1. Mat.25

Qui susceperit vnum paruulum talem in nomine meo: me suscipit.rc] Lyra. ☞ Quere supra anno.1. D. quinte partis sermo. Reuelationis scti Michaelis. fo.19. col.3.2.10. — C2. Mat.18

Ex sexta parte Biblie.

Saule Saule.rc.] Lyra. Moralit. ☞ Quere supra annotamento.17. sexte partis ser. Apostoloru Petri et Pauli. fol.33. co.2. — C1. Actu.9.

Angelus eius est.rc.] Lyra. ☞ Quere etiam anno.1. E. sexte partis sermo. Apostolorum Petri et Pauli. fol.30. col.4. — C2. Actu.12

Emiliani abbatis sermois

annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Cl. Mat.19 Dixit Simon Petrus ad dominum Jesum. Ecce nos reliquimus. ꝛc.] ☞ Quere Annotamẽ.1.quite par.ser. Unius Abbatis infra in cõmũni sanctoꝝ.folio.24.colũna.1.

Bricij epi et cõfessoris ser.

Anno. Ex quita parte Biblie.

Cl. Lu.17. Dixerũt apli dño.ꝛc.] ☞ Quere an.1. B.ꝛc.quite par.ser.Ferie.6.dñice.1.post oct.corporis xpi.fo.263.co.4.pmi To.Et an.1. C.qnte par.ser.Ferie.4.Dñice.17.post octa. cor.xpi.fol.303.Col.3.sup illud. Credo dñe.ꝛc.

Vigilie Eugenij Archiepi

Toletañ. ser.an. Ex quita parte Biblie.

Cl. Mat.16 Si qs vult venire post me.ꝛc.] ☞ Quere an.3.quite par.ser. Uni⁹ martyris infra in cõmuni sanctoꝝ.fol.8.Col.2.

Diei ipsius sermo. Anno.

Ex quinta parte Biblie.

Cl. Joh.12. Nisi granũ frumẽti.ꝛc.] ☞ Quere an. 4.quite partis.ser.vni⁹ martyris.infra in cõmuni sanctorũ.fol.9.col.2.

Aciscli ꝛ victorie martyrũ.

ser.an. Ex quita parte Biblie.

Cl. Luce.21. Cum audieritis plia.ꝛc.] ☞ Quere an. 8.quite par.ser.Plurimoꝝ martyꝝ infra in cõmuni sanctoꝝ.fol.18.col.2.

Romani martyris.

Ex quita parte Biblie.

Cl. Luc.14 Si quis venit ad me.ꝛc] ☞ Quere an. 5.quite par.ser. Unius martyris infra in cõmuni sanctorũ.fol.9.col.2.

Obdonis abbatis.

Ex quinta parte Biblie.

Cl. mat.19. Dixit Symon Petrus.ꝛc.] Ecce nos.ꝛc.] ☞ Quere An.1.quite par.ser. Unius Abbatis infra in cõi sctõrũ.fol.24.col.1.

Elisabeth de vngaria.

Ex quinta parte Biblie.

Cl. Mat.13. Simile est regnum celoꝝ Thes.ꝛc.] ☞ Quere an.1.qnte par.ser. Uni⁹ virginis infra in cõi sctõrũ.fol.25.col.3.

Presentationis virginis.

Ex prima parte Biblie.

Cl. Gen.21. Creuit puer et ablactat⁹ est.] Glosa. Augustinus. Nec die natiuitatis nec circũcisionis sed ij sui: sed i die ablactatiõis cõuiuium fecit Abraham/ qꝛ debet esse gaudium magnum spiritualis etatis: quando talis factus est homo qui pascat solido cibo: neqꝫ eis simul quibus dicitur.1.Corithio.3.a. Lac vobis potum dedi non escam.] ☞ Applica qꝫ sic hodierna die debet esse gaudiũ.ꝛc.] ☞ Euangelium et plura alia inuenies in die Natiuitatis virginis.folio.43.huius tomi.

Cecilie virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Cl. mat.13 Simile est regnum celoꝝ Thes.ꝛc.] ☞ Quere an.1.qnte par.ser. Uni⁹ virginis infra in cõi sctõꝝ.fol.25.col.3.Et An.1.quarte par.ser.Joseph.fol.13.col.2.huius tomi.

Clemẽtis pape ꝛ martyris

Ex quinta parte Biblie.

Cl. Joh.12. Nisi granũ.ꝛc.] ☞ Quere an.4.quite par.ser. Unius martyris infra in cõmuni sanctorum.folio.9.colũna.2.

Grisogoni martyris.

Ex quinta parte Biblie.

Cl. Mat.16 Si quis vult.ꝛc.] ☞ Quere an.3.quite partis.sermo. Unius martyris infra in cõi sanctorum.folio.8.colũna.2.

Katherine virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Cl. mat.13. Simile est regnũ celorum Thes.ꝛc.] ☞ Quere anñ.1.quite par.ser. Unius virginis infra in cõmuni sanctorum.fol.25.colũna.3. Et inuenies de materia hui⁹ festiuitatis.An.39. N.sexte partis.sermonis. Generalis. Articulo tertio Anno.prope finem.folio.304.columna 2.tertij Tomi.

Petri epi ꝛ martyris.

Ex quinta parte Biblie.

Cl. Mat.16 Si quis vult.ꝛc.] ☞ Quere annotam. 3.quinte partis.sermonis. Unius martyris infra in cõmuni sanctorũ.fol.8.col.2

Facũdi ꝛ Primitiui Agricoli ꝛ vitalis.

Ex quita parte Biblie.

Sermonis annotamenta. Ex quinta parte Bib.

CUm audieritis prelia.rc.] ☞ Quere an.8.quinte par.ser. plurimoꝝ martyꝝ. in cõi sctõꝝ.folio.18.col.2.

Saturnini epi ꝛ martyris.

Ex quinta parte Biblie.

NIsi granum.rc.] vsq3.* Pater meus.] ☞ Quere annota.1.G.H.quinte ptis. ser.Ferie.2.Dñice Ramoꝝ.fol.181.co.3.

Vigilie Andree apli.ser.

annota. Ex quinta parte Biblie.

STabat Johãnes.rc.] Lyra. Postq̃ euangelista declarauit modũ: quo ipse ꝛ alij apli habuerunt noticiã de plenitudine xpi per visu3. ☞ Prout inuenies an.1.per totũ. quinte ptis.ser.Ferie.6.Dñice.2. Aduentus:incip.* Johannes testimoniũ ꝑhibet.rc.] fo.8.co.3.) Et per auditum videlic3 per Johannis testimoniũ factum in xpi absentia. ☞ Prout inuenies an.1.per totũ.quite partis.ser.Dñice.4.Aduentus.fol.17.col.1.) Et etiam in xpi p̄sentia generaliter coram turbis. ☞ Prout inuenies an.1.A.rc.quite p.ser.in octa.Epiphanie.incip.* Vidit Johannes Jesum.rc.] fo.53.co.1.) Consequenter (in euangelio hodierno) explicat testimonium Johannis de xpo factum coram discipulis Johãnis specialiter. Et diuiditur in duas partes: qꝛ primo ponit huius testimoniu3. Scdo testimonij fructum/ibi. Et audierunt. In prima parte dicitur sic.* Stabat Johannes: ꝛ ex discipulis eius duo.] Stabat.in hoc ostenditur/ꝙ ip̄e paratus erat ad exercendum suũ officium/testificando de xpo/baptizando ꝛ docendo.vñ subditur.* Et respiciens Jesum ambulantem.] Sc3 prope locum vbi stabat Johannes: qꝛ xps postq̃ baptizatus est a Johãne/ad tẽpus moratus est prope locum: ꝛ factus est Johanni familiaris: vt sic frequenter Johannes diceret testimonium de xpo in sua p̄sentia: ꝛ sic ab alijs cognosceretur.vñ subditur.* Dicit. Ecce agnus dei.] Breuiter repetit euangelista testimoniu3 qđ fuerat superius dictu3: ideo omittit illud: qđ supra dictum est. Qui tollit pctã mundi. et exponatur sicut supra expositum fuit. ☞ Et inuenies an.1.A.quite p.ser.in octa.Epiphanie. incipien.* Vidit Johãnes.rc.] fol.53.col.1.) Cõsequenter ponitur fructus p̄dicti testimonij: et diuiditur in tres partes: qꝛ primo ponit̃ fructus sequens ex Johannis testificatione. Scdo ex discipuli conuersi p̄dicatione/ibi. Erat autẽ Andreas. Tertio ex xpi vocatiõe/ibi. In crastinum. Fructus autem primus fuit conuersio discipulorum Johannis ad xpm: q̃ fuit inchoata ꝑ Johannẽ: inquantũ discipuli testimoniu3 eius reuerenter audierunt: ꝛ tanq̃ verissimum executi sunt in opere: et hoc est qđ dr̃.* Et audierunt eũ duo discipuli loquente3: ꝛ secuti sunt Jesum.] Desiderantes ei adherere/ ꝛ ei᷒ doctrinam audire: sed ista conuersio consumata est ꝑ ipsum xpm.vnde subdit̃.* Cõuersus autẽ Jesus.] Ex sua benignitate ꝛ misericordia.* Et videns eos sequentes se/dicit eis. Quid queritis?] Q.d.paratus sum ad voluntatẽ vestram. Nec petit hoc ex ignorantia: vt aliqd addiscat: sed vt ex eoꝝ responsione cõuenientius eos dirigat: sicut Geñ.3.b.dixit dñs. Adam vbi es? Ut ex sua responsione cõuenientius argueret ipm. Sequit̃.* Qui dixerũt ei. Rabbi: qđ dr̃ interp̄tatum magister.] Istud qđ dicitur: interp̄tatu3 magister: nõ est de verbis coꝝ: sed est verbũ euãgeliste: interpretantis nomẽ hebraicum.vñ dixerunt.* Ubi habitas?] Querentes domũ eius tanq̃ studiosi discipuli: vt possent frequentẽ cu3 eo/ꝛ ab eo instrui.* Dicit eis. Uenite ꝛ videte.] Liberaliter condescendens petitiõi coꝝ. Sed qꝛ dictum est de domo xpi: hic videtur cõtradicere ei: qđ dicitur Mat.8.c. Filius hoĩs nõ habet vbi caput suũ reclinet. Dicendũ/ꝙ in Mattheo dicitur non habuisse ꝓprium domiciliu3: non tñ negatur quin habuerit sicut hospes domum accomodatam pro tempore ad manendum. Sic enim frequenter fuit in domo Marthe: ꝛ code3 modo ad tempus mansit prope Johannem post baptismum suum rationibus predictis: tamen in hospitio alieno: quod patet ex hoc/ꝙ non erat de loco illo: sed de nazareth. Sequitur.* Uenerunt ꝛ viderunt vbi maneret] Sicut hospes/ vt dictum est. * Et apud eum manserunt die illo.] Audientes verba vite ab eo.* Hora autẽ erat quasi decima.] Idest ꝓpe vesperam. Ex quo patet ardor eorum ad audiendum christum: quia cum hora vespertina soleant homines reuerti ad propria domicilia: tñ omnibus dimissis: manserunt cũ ipso vsq3 in crastinũ/desiderio audiendi ipm. Cõsequenter ponit̃ fructus ꝓueniens ex discipuli cõuersiõe: qꝛ audita xpi doctrina/statim iuit ad querendum fratrem suũ ad audiendum Jesum xpm: et hoc est qđ dr̃.* Erat aũt Andreas frater Simonis petri: vnus ex duob᷒: q̃ audierant a Johanne: ꝛ secuti fuerant eum.] Sc3 xpm. Nomẽ aũt alteri᷒ discipuli hic tacetur: qꝛ mod᷒ scribẽtiũ est tacere ꝓprias laudes: vel saltẽ loqui de se sicut de alio. Sicut Johã.vltimo.g.dicit idem Johãnes euangelista de seipso. Hic est discipul᷒

illé.ꝛc. nõ exprimẽdo nomẽ suũ: et eodẽ modo lo
quit hic: qꝛ ꝓbabiliter creditur ꝙ ipsemet fuerit
cũ Andrea: qꝛ circũstantias loci et tẽporis descri
bit/ quasi ille: qui p̃sentialiter vidit. Potest etiaꝫ
aliter dici: ꝙ solus Andreas nominat eo: ꝙ anti
quioꝛ ꝛ p̃ncipalioꝛ erat. Vñ ꝛ hãc p̃rogatiuã ha
buit/ ꝙ fuit primꝰ xp̃i discipulꝰ: qꝛ de duobꝰ pri
mo adherẽtibus xp̃o ipse fuit p̃ncipalis ꝛ primꝰ:
sicut et Stephanus fuit p̃mus martyꝛ. Seqtur.
✳ Inuenit hic primũ fratrẽ suũ Simonẽ.] Nõ
inuenit eũ a casu: sed diligẽter quesitũ: desiderãs
eũ habere fratrẽ in religione fidei: sicut ꝛ in ꝓpi=
quitate carnali: cõtra illos: q̇ ꝓprios amicos re
trahũt ab ingressu religionis. Vñ seqtur. ✳ Et
dicit ei. Inuenimꝰ messiã: qđ interp̃tatũ ẽ xp̃s.]
Idest vnctꝰ: qꝛ xp̃s est rex ꝛ sacerdos vnctꝰ ĩ hu=
mana natura plenitudine gratie: sicͭ reges et sa=
cerdotes in veteri testamẽto iungebãtur corpo=
rali vnctione. Et bene dicit. Inuenimꝰ: qꝛ suffi=
ciẽter erat instructꝰ a xp̃o ꝑ testimonia legis ꝛ ꝓ
phetarũ: ꝙ ipse erat vere xp̃s: et qꝛ cõsumatio bo
ni operis est ꝑ xp̃m: iđ sequit. ✳ Et adduxit euꝫ
ad Iesuꝫ.] Tũ qꝛ nõ cõfidebat de se/ ꝙ posset eũ
sufficiẽter instruere: tũ qꝛ libẽter ad magistrũ re=
dibat: habita occasiõe. ✳ Intuitꝰ aũt eũ Iesꝰ.]
D Nõ solũ exterius/ sed etiã interiꝰ/ vidẽs eius de
uotionẽ: qꝛ intuet coꝛ. ✳ Dixit: tu es Simon.]
Idest vere obediẽs. q. d. nomẽ tuũ est ꝓprietati
tue cõsonũ. ✳ Filiꝰ Iohãna.] Matth. 16. dicit
bariona. i. filius Iohãna. Dicendũ ꝙ idẽ est no
mẽ patris Petri Iona ꝛ Iohãna: aliqualit tñ di
uersificatũ: sicut in latino Nicolaus et Colinꝰ.
Vl' aliter dicẽdũ: ꝙ pat Petri erat binominis: ꝛ
sic Iona ꝛ Iohãna sunt duo nomina. Hoc vide
tur ex eoꝝ interp̃tatione: qꝛ Iona interpretat co
lũba. Iohãna in quo gratia. Dicit ergo filiꝰ Io
hãna. q. d. hoc cognomẽ cõsonat tuo nomini: qꝛ
ille qui est vere obediẽs/ est filius gratie spũssctĩ:
qui per columbaꝫ designatur. ✳ Tu vocaberis
cephas: qđ interpretat Petrꝰ.] Idest capitaneꝰ
et idem sonat hoc nomẽ Petrus: qꝛ fundamẽtũ
habet quodãmodo proprietateꝫ capitis. Unde
Matth. 16. Quando dictuꝫ est ei a xp̃o. Tu es
Petrus. ꝛc. Non fuit nominis noua impositio:
sed nominis prius impositi cõmemoratio vel cõ
firmatio: qꝛ hic sibi fuit impositũ (ꝺm Aug.) Ali
qui tñ alij dicũt ecõuerso: ꝙ tunc fuit sibi impo=
situm: sed hic predictum fuit/ sibi imponenduꝫ.
Propter qđ dicit. Tu vocaberis: quasi loquens
de futuri nominis impositione. Notandũ etiã:
ꝙ mutatio nominis facta a deo semper facta est
ex aliqua gratia speciali: quã a deo consecutus
est ille: cuius nomẽ mutatur. Sicut Iacob vo=
catꝰ est Israel: eo ꝙ vidit dominũ. Geñ. 32. f. Et
Abram vocatus est Abraham: qñ facta fuit si=
bi promissio de semine: in qua benedicende erãt
omnes gentes terre illius. Geñ. 17. a. Et eodeꝫ
modo hic Simon vocatus est Cephas ex hoc/
ꝙ vocatus fuit ad christi fidem ꝛ vocandus de
proximo ad apostolatum ꝛ principatum apo=
stolorum. Et Matthei. 16. vocatus est Petrꝰ:
quod idem est (vt dictum est) propter fidelẽ chri
sti confessionem: qua dixit: tu es christus filius
dei viui. Sed contra illud quod dicit hic de vo
catione Petri ꝛ Andree. Videtur illud esse: qđ
habetur Mat. 4. c. Ambulãs Iesus iuxta ma
re galilee/ vidit duos fratres/ Simonẽ: qui vo=
catur Petrus: ꝛ Andream fratrem eius mitten
tes rete in mare: ꝛ vocauit eos. Ex quo patet ꝙ
fuerunt vocati de naui. Dicendũ/ ꝙ vocati fue
runt ad fidem ꝛ ad xp̃i aliqualem familiarita=
tem iuxta Iordanem ꝺm modum: qui hic scri=
bitur: sed postea super mare galilee fuerunt vo=
cati ad apostolatum: ꝛ ideo tunc relictis retibꝰ
ꝛ naui/ secuti sunt eum: non amplius ad pro=
pria reuersuri. Consequenter ponitur fructus
proueniens ex christi vocatione: scilicet Philip
pi vocatio/ ꝛ Nathanaelis cõuersio. Circa pri=
mum sciendum/ ꝙ christus venit ad baptismũ
Iohannis/ vt virtutem regenerandi tribueret
aquis: ꝛ vt baptismum Iohãnis ꝛ eiꝰ doctrinã
approbaret: ꝛ vt de xp̃o ꝑ Iohãnis testimoniuꝫ
latũ in christi presentia/ populus ipsum cogno
sceret. Propter que xp̃s ad tempus moratus ẽ/
ꝛ prope locum illum: vt supra dictum est: ꝛ ideo
hoc peracto/ voluit redire in galileam: vbi fue=
rat nutritus: ꝛ in illo reditu vocatus est Philip E.
pus: et hoc est quod dicitur hic. ✳ In crastinũ
autem.] Scilicet post vocationẽ Petri. ✳ Vo
luit exire in galileam.] Si enim mansisset pro=
pe Iordanem/ postq̃ꝫ fuit cognitus a populo:
omnes cucurrissent ad eum: ꝛ dimisissent Iohã
nem: quod patet ex effectu: quia duo ex princi=
palioribus discipulis Iohãnis secuti sunt iam
eum: vt dictum est. Et ideo volens deferre Io=
hanni/ ꝛ dare nobis exemplum fugiẽdi applau
sum populi: inde recessit. Sequitur. ✳ Et inue
nit Philippum.] Non a casu vel quasi igno=
tum: sed ex sua preordinatione/ vt eum voca=
ret ad fideꝫ ꝛ illuminaret. vnde sequitur. ✳ Et
dicit ei Iesus. Sequere me.] Quod autẽ Phi
lippus secutus est eũ statim credẽs: nõ est mirũ:
qꝛ vox xp̃i nõ solũ habebat vim mouẽdi audi=
tũ: sed etiã aĩm. Põt etiã ꝓbabilit dici/ ꝙ Phi
lippus erat iã edoctus de xp̃o ab Andrea ꝛ pe=
tro. Unde subditur. ✳ Erat autem philippus
a Bethsaida ciuitate Andree ꝛ petri.] Quasi
reddatur ratio quare stati secutꝰ est xp̃ꝫ: et hoc
ꝙ erat de villa Andree ꝛ petri. Ex quo ꝓbabile
est/ ꝙ docuerat ipsuꝫ. Cõsequẽter ponit Natha

naelis cõuersio: q̃ ostẽdit̃ p̄mo inchoata p̄ Phi
lippũ: ꝛ secũdo cõsumata p̄ xp̄m. Circa p̄mum
cõsiderãdũ/ ꝙ Philippꝰ a xp̄o instructꝰ iuit ad
querẽdũ Nathanaelẽ fratrẽ suũ: desiderãs eum
habere fratrẽ in fide/ sicuti carne. Et hoc est qđ
dicit̃. ✳ Inuenit Philippꝰ Nathanael.] Nõ
a casu inuenit eũ/ sed diligẽter quesitũ: vt dictũ
est. Iste aũt Nathanael erat homo litteratus et
doctꝰ in lege ꝛ ꝓphetis: et ideo Philippꝰ/ quã
uis esset parũ litteratus a principio: tñ iã erat in
structus a xp̄o in scripturis legis ꝛ ꝓphetarũ lo
quẽtibꝰ de ipso. Ideo ãnũciãdo xp̄m fratri suo:
quẽ sciebat litteratũ/ incepit a testimonio legis
et ꝓphetarũ. ✳ Et dicit ei. Quẽ scripsit Moy=
ses in lege.] Hoc habet̃ Gen. penultimo. b. Nõ
auferet̃ sceptrũ de Iuda. ꝛc. et Deu. 18. c. Pro=
phetã suscitabit vobis deꝰ de fratribꝰ vestris. ꝛc.
que ad litterã de xp̄o sunt intelligẽda: vt patet p̄
predicta. ✳ Et ꝓphete.] Omnes enim ꝓphete
de xp̄o loquũtur: qꝛ ad xp̄m oĩes eoꝝ ꝓphetie
principalit̃ ordinabãtur. ✳ Inuenimꝰ Iesum]
Q.d. hoc nomẽ cõgruũ est ꝓphetis: qꝛ p̄mittũt
messiã saluatorem. Hoc etiã nomẽ ponit̃ expresse
de xp̄o. Abacuch vltio. d. Ego autẽ in dño gau
debo et exultabo in deo Iesu meo. Et in apo=
criphis esdre. Et erit post annos hos ꝛ morietur
Iesus filius meus: et cõuertet̃ seculũ. ✳ Filium
Ioseph.] Philippꝰ hic loquit̃ secũdũ cõmunẽ
modũ loquẽdi: qꝛ putabat̃ eius filius (vt habet̃
Luce. 3.) Hoc etiã cõsonat scripture: que clamat
vbiq̃ xp̄m descẽdere de stirpe Dauid: de cuius
tribu erat Ioseph. Propt̃ qđ et xp̄i genealogia
per ipsum cõputat̃: vt patet Matth. 1. et Luce. 3.
Quãuis enim nõ fuerit pater xp̄i: fuit tñ matri
monio cõiũctus matri eius: q̃ erat eiusdẽ tribꝰ.
✳ A nazareth.] Locꝰ etiã iste cõsonat scriptu=
re loquẽti de xp̄o Esa. 11. a. Ubi dicit̃ sic (secũdũ
hebraicã veritatẽ) Egrediet̃ virga de radice Ies
se: ꝛ Nazareꝰ de radice eius ascẽdet. Et iõ Na=
thanael videñs hãc cõsonãtiã statim respõdit: qđ
sequitur. ✳ Et dixit ei Nathanael. A nazareth
potest aliqđ boni esse?] Affirmatiue ſm Aug.
Aliter exponit̃ hoc ſm Chrys. negatiue ꝛ dubi=
tatiue: quia (sicut dictũ est) iste Nathanael erat
legisperitꝰ: ꝛ ideo vidit/ ꝙ duo prima nõ habe=
bant calũniã. Scꝫ nomẽ propriũ: qđ est Iesus: ꝛ
genus. s. Dauid. Sed de loco videbat̃ esse cõtra
scripturã. Michee. 5. a. Ubi expresse dicit̃ xp̄m
nasciturũ i Bethleẽ. Et tu Bethleẽ Ephrata par
uulus es in milibꝰ Iuda: ex te mihi egrediet̃ q̃
sit dominator in Israel. Et egressus eius ab ini
tio a diebꝰ eternitatis. Propt̃ qđ legis scribe respõ
derũt Herodi querẽti vbi xp̄s nasceret̃: ꝙ Beth
leem erat natiuitatis sue locꝰ: vt habet̃ Matth. 2.
Et dictũ suũ cõfirmauerũt p̄ scripturã predictã.
Michee. 5. et propter hoc Nathanael (cõcessis
duobꝰ primis: tanꝗ̃ manifeste veris) querit du
bitatiue de. 3. dicẽs. A nazareth potest aliquid
boni esse? Et qꝛ Philippꝰ nõ erat perfecte instru
ctus: iõ duxit eũ ad Iesum: vt ab illo plenꝰ au
diret. Propter qđ sequit̃. ✳ Dicit ei Philippꝰ/
veni ꝛ vide.] Idest addisce ab eo. Notãdũ hic:
ꝙ ſm veritatẽ euãgelij xp̄s natus fuit in Bethle
em: vt habet̃ Matth. 2. ꝛ Luc. 2. (☞ Prout in
uenies an. 3. A. ꝛc. q̃nte par. ser. Epiph. fol. 46.
col. 3. p̄mi Tomi.) sicut fuerat p̄dictũ p̄ ꝓphetã:
sed cõceptꝰ fuit ꝛ nutritꝰ in Nazareth: vt habet̃
Luce. 2. ꝛ. 4. et ꝓpter hoc vocat̃ a ꝓphetis Na
zareꝰ: ꝛ sic patet cõcordia ꝓphetaꝝ. Cõsequent̃
describit̃ cõuersio Nathanaelis cõsumata per
xp̄m: vbi xp̄s ostẽdit se verũ esse messiã p̄missum
ex tribꝰ signis: qꝛ legisperiti signa querebant: vt
dicit̃. 1. Cor. 1. d. Iudei signa petũt: et i pluribꝰ
locis in euãgelio petierũt signa a xp̄o. Secũdũ
ponit̃ ibi: respõdit Iesus. Tertiũ/ ibi. Respõdit
Nathanael. Primũ signũ fuit manifestatio oc
culti p̄sentis. s. intẽtionis cordis ꝛ puritatis cõsci
entie ipsius Nathanaelis: q̃ nõ poterãt esse no=
ta/ nisi volũtate diuina. Et hoc est qđ dicit̃ hic.
✳ Uidit Iesus Nathanael veniẽtẽ ad se.] Nõ
solũ vidit exteriꝰ: sed etiã vidit cor ipsiꝰ interiꝰ/
vñ sequit̃. ✳ Et dicit de eo. Ecce vere Israelita/
in quo dolꝰ nõ est.] Q.d. sine intẽtione doli et fal
sitatis veniebat: vt veritatẽ cognosceret. Cõsequẽ
ter ponit̃ secundũ signũ/ qđ est reuelatio occulti
preteriti: videns aũt Nathanael ꝙ conditionẽ
sue mẽtis expresserat: q̃siuit vnde ipsam sciebat/
cũ dicit̃. ✳ Dicit ei Nathanael. vnde me nosti?
Respõdit Iesus ꝛ dixit ei.] Per reuelationẽ al
teriꝰ occulti. ✳ Priusꝗ̃ te Philippꝰ vocaret eũ
esses sub ficu/ vidi te.] Idest cognoui propositũ
cordis tui. Ad litterã priꝰ locuti fuerãt adinui=
cem de xp̄o ipse ꝛ Philippꝰ sub ficu: in tali distã
tia/ ꝙ xp̄s eos nõ poterat videre oculo corpora
li: nec aliquis alius erat presens: qui potuisset
ei referre: ꝛ ideo propter hoc signũ ꝛ precedens/
Nathanael statim confessus est ipsum esse xp̄m.
Unde sequit̃. ✳ Respõdit ei Nathanael: et ait
Rabbi. tu es filius dei: tu es rex Israel.] Idest
ille: q̃ expectat̃/ vt sit rex. Expectãt enim oĩes iu
dei messiam tẽporalẽ regẽ futuꝝ: ꝛ hoc modo vi
detur loq̃ iste Nathanael: qꝛ nõ habebat adhuc
cognitionẽ p̄fectã de xp̄o. Nõ enim videt̃ intelle
xisse tũc ipsiꝰ diuinitatẽ: qꝛ nõ dixisset: tu es rex
Isrl': sꝫ potiꝰ mũdi. Et p̄ h' dicit. Tu es filiꝰ dei.
Nõ fuit cõfessꝰ eiꝰ diuinitatẽ: sic postea ꝯfessꝰ est
eam Petrꝰ: dicẽs. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui Mat.
16. c. ꝛ propter hanc cõfessionem dictus est bea=
tus a xp̄o: sed intellexit hãc filiationẽ p̄ quandã
excellẽtiam gratie. Consequẽter ponitur tertium.

signū: qđ est reuelatio occulti futuri. Modꝰ eni cognitionis humane est: vt ab iperfecto ad perfectionem ducat ordinate. Ut patet. 1. Phyſ. Et qꝛ gratia perficit naturā: iō consimilis ordo est in cognitiōe gratie: qꝛ primo est imperfectior: ꝛ postea ad perfectionē deducitur: propter quod xp̄s ipsuz Nathanaelez iam xp̄m cognoscentē/ quantū ad gratie excellentiaz: vlterius deducit eum ad cognoscendū suam diuinitatē per obsequium angeloꝝ sibi exhibēdū/ tanq̄ superiori. nulla eni natura est super angelicā: nisi diuina: et hoc est quod dicitur. * Respōdit Jesus: et dixit ei. Qꝛ dixi tibi: vidi te sub ficu: credis.] Scilicet me esse xp̄m: quantū ad excellentiā gratie. * Maius his videbis.] Cognoscendo virtutē diuine substātie. * Et dicit eis.] Scilicet Phi-

F lippo et Nathanaeli. * Amen amen dico vobis.] Amen: idem est quod fideliter: ꝛ iō vbi duplicat: est signū maxie certitudinis ꝛ firmitatis. * Uidebitis celum apertū et angelos dei descēdentes ꝛ ascendētes super filium hominis.] In obsequiū diuinitatis in humana natura latētis. Si enim queratur: vbi hoc viderūt: potest dici/ in ascensione xp̄i: vt habetur Actū. 1. b. Cumq̄ intuerentur in celum euntem illum: ecce duo viri. ꝛc. i. duo angeli in specie viroꝝ. Similiter in resurrectione viderunt apostoli angelos stantes supra sepulchrū xp̄i: ꝛ in passione apparuit angelus de celo cofortans eum. Luce. 22. c. Queritur etiam hic quare Nathanael non fuit vocatus ad apostolatū/ cum a xp̄o super alios fuerit cōmēdatus: vt patet ex predictis? Dicēduz: q̄ xp̄s voluit primos fundatores ecclesie simplices homines eligere: ne prima conuersio hoīuz ad fidē: humane sapiētie ascriberet: sed diuine/ et ꝑpter hoc iste Nathanael ꝛ Nicodemus: de quo habet Joh. 3. capi. nō sunt instituti ap̄li: qꝛ erāt hoīes litterati: fuerūt tn̄ a principio ad fidē vocati: ne si a principio oēs fuissent simplices: crederet ꝑ oppositū ꝑ ignorātiā decepti. Postq̄ vero fides catholica fuit radicata: Paulꝰ vocatus est ad apostolatū: quāuis litteratꝰ esset. Ūn dicit. 1. Coꝛ. 1. d. Uidete vocationē vestrā fratres: qꝛ non multi sapientes.

G Moralr. * Stabat Johānes.] Moralit. Per quē predicator euāgelij designat: ꝛ iō ꝑ hoc: qđ dicit hic/ stabat: significat q̄ p̄dicator euāgelij debet esse cōstans in p̄dicatione verbi diuini. * Et respiciēs Jesuz ambulantē.] Per qđ significat: q̄ p̄dicator euāgelij debet diligēter cōsiderare ꝓcessuz vite xp̄i: ꝛ nō solū cōsiderare: sz etiā p̄dicare/ iō subdit. * Dixit. Ecce agnꝰ dei.] Eiꝰ innocētiā p̄dicādo: ꝛ obedientiā vsq̄ ad mortē: et audientes debēt deuote recipere talē p̄dicationē: qđ significat ꝑ h: qđ subdit. * Et audierūt eū. ꝛc.]

Et dn̄s Jesus ad tales cōuertit per clementiā/ et recipit per gratiā: et instruit eos de necessarijs ad salutē. Per Andreā vero ꝛ Philippū: qui a xp̄o edocti: fuerūt de salute fratrū suoꝝ soliciti: significant illi: q̄ ꝓximos suos quātū bono modo possūt: idducūt ad seq̄lā xp̄i: cōtra mltos: q̄ nō solū nō iducūt: sed ꝓ suo posse auertūt. * Amē amē dico vobis: videbitis celū aptū ꝛ angelos.] Idest p̄dicatores: q̄ dicunt ascēdere sup filiū hominis: quādo p̄dicāt xp̄i deitatē: ꝛ descendere: qn̄ pro eiꝰ amore q̄rūt releuare ꝓximi necessitatez.

H Glo. * Stabat Johānes.] Glo. Typice. Stat Johānes: cessat lex: tn̄ testimoniū ꝑhibēs xp̄o. Ambulat Jesus. i. gratia hincinde colligēs. * Secuti sunt Jesum.] Secuti sunt: vt cum potiꝰ q̄ Johānem audirēt: nō tn̄ adhuc ei penitꝰ adherētes: sed vt videāt vbi habitat: vt assidue ad eū veniāt: ꝛ ab eo erudiant: ꝛ postea perfecte secuti sunt quādo eos de naui vocauit Math. 4. d. Duo sequunt: qꝛ qui sequunt/ gemina charitate debent accēdi. * Cōuersus.] Quasi a tergo viderāt: sed quasi faciē prebuit illis: dū de maiestate descēdit: vt posset videri: dum ꝑ vmbra legis euāgelij lucē exhibuit. * Quid queritis?] Interrogat nō ignorās: sed vt mercedez habeāt respōdentes: quid rē/ nō personā: quid nō q̄ne se videat ostēdere: illi ꝑsonā respōdēt. * Ubi habitas?] Mystice. Uolūt ostēdi sibi/ in quibꝰ xp̄s habitet/ vt se illis assimilēt. Uel q̄ incarnationē vidēt: pie q̄rūt ostēdi sibi eternā māsionē: quomodo sit apud patrez. * Uenite.] Quasi sermone nō potest explicari: sed opere demōstratur. Uenite credendo: et operādo/ et intelligetis. Uenite testimonio Johānis ꝛ a lege recedite: et gratiā recipietis. * Die illo.] Ostēdit nouū testamētū siue presentē vitā. * Hora autē erat q̄si decima.] Qꝛ ex lege venerāt. Decalogꝰ ad xp̄z misit. Hora decima querūt ab eo doceri: qꝛ non aliꝰ docet legē/ nisi q̄ dedit eā. Docet aūt cū misericordia: ꝛ implent q̄ impleri nō poterāt. Uel hora decima vesperā mundi indicat. * Frater simonis.] Frater iunior natu: prior credit: nō eīn est ordo fidei in annis. Forte ad dignitatem Andreas dicit esse frater Petri: sup quē. i. super cuius fidē fundāda erat ecclia. * Inuenit hic fratrē.] Uera pietas stati inuentū thesaurū nūciat fratri: vt sicut est sanguine: sit ꝛ germanꝰ in fide. * Inuenimꝰ messiā.] Xp̄s grece: messias hebraice: vnctꝰ latine. Uere eniz vnctꝰ est a spū sctō specialit: a qua vnctione xp̄iani appellant. Qđ Jacob erexit lapidē pꝰ visionē i titulū: quē olei superfusio vnxit. Gen̄. 35. b. Iꝰz diuinitus per illam petrā: futuram petram: scz Christum spiritusancto vngēdū figuraliter intellexit: in qua petra sic linita fundari eccliā ꝑfigurabat.

rc.✳Tu es Simō.] Pri⁹ dicit nomē: qđ habet a parētib⁹: vt significet̄ mutatio: dū de Simone Petrū facit. In mutatione aūt notat̄ viuacitas mysterij: sed nec prius nomē caret v̄tute. Est em̄ Simon obediens/filius grē vel colūbe: dū venit ad Jesum: sequens fratrē. Vñ a petra xp̄o dicit̄ Petrus firmus in illo: in figura eccl'ie: q̄ in petra fundat̄. ✳Filius Johanna.] Jona dicit̄: ꝛ Johāna indifferēter. Jona columba. Johāna grā interp̄tatur. ✳In galileam.] Galilea dicit̄ trāsmigratio/vel reuelatio. Transmigrat em̄ hō de vitijs ad virtutes: ꝛ post de virtute in virtutē. ps̄. 83.b. ꝛ sic fit ei reuelatio/vt videat̄ deus deoꝝ in Sion. Vocaturus ḡ discipulū ad sequēdū.i.ad imitandū: exijt in Galileā: ipso loco innuens: vt sicut ipse p̄ficiebat sapiētia: ꝛ sicut p passiones intrauit in gl'iam: sic ꝛ sequaces. ✳A bethsaida ciuitate.] Nō frustra noiatur ciuitas: nec frustra dicit̄ Philippi/Petri/ꝛ Andree. sonat em̄ dom⁹ venatoꝝ: in quo notatur anim⁹ ꝛ officiū istoꝝ: sunt em̄ venatores in capiendis aiab⁹. Vñ Philippus an̄q̄ fiat apl's/spōte vocat Nathanaelē. ✳Inuenit Philippū. ꝛc.] Nathanael peritissimus scripturaꝝ intelligit: qđ nō alij: scꝫ a nazareth exire singularē nazarenū. q2 aūt doctissim⁹: nō est in apl'm electus: oēs em̄ apl'i primū de idiotis: vt ɔfundant̄ sapiētes. ✳Quē scripsit Moyses.] Ut cautus venator multis rōnibus veritatem fratri astruit. s. q̄ Jesus est/qui p̄nunciat̄ in lege ꝛ p̄phetis. filius Joseph: q̄ est de domo Dauid: vt p eū (nō q̄ de eo natus) cū Maria mr̄e ei⁹ (quā sciebat ex p̄phetis virginē peperisse) notet̄ esse ex Dauid. ✳Et dixit ei Nathanael.] Uel dubitando interrogat vl' affirmat/vt legisperit⁹ a ciuitate tanti nois posse esse aliquē bonū vl' eximium doctorē/vel summū saluatoreꝫ. Dicit̄ em̄ nazareth/flos vel germē mūditie vel sanctitas: vtrīq3 aūt p̄nūciationi cōgrue subdit̄: veni ꝛ vide. ꝛc. ✳Ecce vere israelita.] Dolus.i.simulato. si em̄ habet pctā/cōfitet̄. Nō ergo negat pctōrem: sed in eo laudat ɔfessionē. Pharisei aūt sūt dolosi: qui se bonos p̄dicant/cū sint mali. ✳Vñ me nosti?] Cognoscēs dn̄m loqui de sua cōscientia/nō ex indignatione querit: sed admirando: vnde ꝛ ex qua virtute? ✳Sub ficu.] Mystice. Nathanael.i.donū dei: est verus populus israel dono dei: qui erat sub ficu/abditus.i.subditus sub consuetudine peccādi ꝛ vmbra mortis. vt p̄mi parentes sub fici folijs se texuerunt. Geñ.3.b. vbi prius visus esset a dn̄o/ꝛ q̄situs q̄ dn̄m videret ꝛ q̄reret: ꝛ ante etiā/q̄ per apostolos vocaret. ✳Rabbi tu es? ꝛc.] Quia cognouit Nathanael xp̄m absentē vidisse q̄ ip̄e in alio loco gesserat: i. quomō ꝛ vbi vocatus sit a Philippo: quod est indiciū deitatis: fatetur nō solū magistrū: sed et dei filiū ꝛ regem israel.i.xp̄m: in quo p̄batur esse israelita (vt dicit̄).i.videns deum. ✳Videbitis celū.] Nathanael israelita: dicit̄ visurus apertū celū ꝛ angelos dei descendētes ꝛ ascendentes: vt olim patriarcha Jacob vidit scalā ꝛ angelos descendentes ꝛ ascendentes. Geñ.28.c. qui p benedictionē vocatus est israel. ¶Augu. Qđ dictuꝫ est nathanaeli/modo implet̄ in xp̄ianis: q2 post q̄ homo deus ascendit: credētibus in eū aperit̄ aditus celi. Et vident angelos.i.p̄dicatores sup eum ascendētes: dū arcana deitatis considerant ꝛ predicāt: ꝛ descendētes/dū infimis se cōtemperant: ꝛ humana de eo p̄dicāt. Et maius est eis celum aperiri/ꝛ vtrāq3 in eo cognoscere naturā per angelos/q̄ visos.i.prescitos esse: dum essent sub vmbra mortis. Si em̄ ibi manerent/quid p̄fuisset ibi videri? ✳Angelos dei.] Sepe hoc miraculū apparuit/q̄ angeli ascendebāt ꝛ descendebant super xp̄m. ✳Super filiū hois.] Xp̄s dicit se filiū hois: affirmās qđ minus est: scꝫ humanitatē: Nathanael ꝛ Petr⁹ filium dei: qđ maius est: affirmātes diuinitatē. Ecce ɔfirmatio vtriusq3 nature in xp̄o. Isti ɔfitentes deitatē merentur ascēdere: ille asserēs humanitatē: testat̄ se ad redimendū venisse. Sup filiū. ꝛc. Cōfirmat se esse hominē: ne aliqui errarent credentes ipsum tm̄ esse deū/vt etiā Petrus cū dixit. Absit a te domine. Matthei.16.c.

☞ Applica ad hec aliqua de anñ. ser. Johā. euange. incipien̄. fo.28. vel ser. Prela. fo.90. vel Apostoloꝝ. fo.82. sub the✳Stabat Johannes ꝛc.] A.G. ¶Vl' ser. Passionis. fo.35. sub them̄. ✳Ecce agnus dei.] A. ¶Vel sermo. Incarn̄. folio.2. sub them̄. ✳Inuenimus messiam. ꝛc.] C ¶Vel sermo. Cathedre Petri apl'i p totū supra fo.9. sub the. ✳Tu es Simon.] D. ¶Vel ser. Philippi apl'i. s̄. fol.16. scdi tomi. sub the. ✳Et inuenit Philippū.] E. I Auctor.

Andree apostoli ser. anno.

Ex quinta parte Biblie.

Ambulans Jesus. ꝛc.] Lyra. Descripta in generali predicatione xp̄i/ibi. ✳Cū audisset. Jesus. ꝛc.] ☞ Prout inuenies anno.1.A. ꝛc. quinte pts. ser. in vltimis trib⁹ diebus per octa. Epiph. fo.49. co.4. p̄mi Tomi. Cōsequenter in euangelio hodierno) ponitur ad ipsum adunatio populi: ꝛ prio aliquarum specialiū personaꝝ: vtpote Aploꝝum. secundo/turbaruꝫ cōmuniū/ibi. ✳Et circuibat Jesus. ꝛc.] ☞ Quod inuenies supra annota.1.A. ꝛc. quinte parti ser. Ferie.6. dn̄ice.2. post oct. ¶1. Mat.4. A

B Epiph. fol. 61. col. 3. p̄mi. Tomi.) Ad euidentiā
p̄mi sciendū / ꝙ isti apostoli leguntur ter vocati
a xp̄o. Prima vocatio fuit immediate post ba-
ptismū xp̄i. vt habet̄ Joh. 1. d. ☞ Prout inue-
nies supra anno. primo huius ser. fere per totū.
fol. 68. col. 1.) qn̄ duo discipuli Johānis audie-
rūt ipsum dicentē de xp̄o. Ecce agnus dei: et secu
ti sunt Jesum. et ibi dicit̄ Andreas frater Simo
nis Petri erat vnus ex duob⁹: qui secuti fuerāt
Jesum. et ibi subdit̄ quomō vocauit fratrē suum
Simonē ad Jesum. Secūda vocatio fuit in ca-
ptura pisciū: quā describit Lucas. 5. cap̄. ☞
Prout inuenies anno. 1. per totū. quite par. ser.
dn̄ice. 5. post octa. Corporis xp̄i. incipien̄. * Cū
turbe irruerent in Jesum. etc.] fo. 273. col. 1. p̄mi
tomi.) dicens / ꝙ Christus ꝓpter turbas irruētes
ascendit in nauē Petri ad p̄dicandū: et finita p̄-
dicatione iussit laxari rete in capturā piscium: et
Petrus visa multitudine pisciū captorū / sciens
ꝙ nō poterat esse v̄tute humana: procidit ad ge
nua Jesu: sed ille due vocationes nō fuerunt ꝓ-
prie ad apostolatū / sed ad quandā familiarita-
tem. Tertia autē vocatio fuit ista quā describit
Mattheus: qn̄ relictis oībus secuti sunt Jesum
amplius ad p̄dicta negocia nō reuersuri: sed in
tendētes doctrine xp̄i: et hoc est qd̄ dicit Matthe⁹
C * Ambulās Jesus iuxta mare Galilee.] Ma-
re istud est quidā lacus habens centū stadia lon
gitudinis: et quadraginta latitudinis: per quez
transit Jordanis fluuius: vt dicit Hieronymus.
Dicit̄ aūt mare ſm modū loquendi Hebraicuz:
in quo magna cōgregatio aqnarū vocat̄ mare
ſʒ illud Gen̄. 1. a. Cōgregatiōesqꝫ aquaꝝ appel
lauit Maria. Vocat̄ etiā aliquādo stagnū Ge-
nesareth. Luce. 5. a. Dicit̄ etiā mare Galilee: qꝛ
est in illa regione: et mare Tiberiadis a ciuitate
Tiberiade sita supra ipsum. * Vidit duos fra-
tres. Simonē: qui vocatur Petrus: et Andreaz
fratrē eius / mittentes rete in mare. Erant eniʒ pi
scatores: et ait illis. Venite post me: et faciaz vos
D fieri piscatores hominū. At illi continuo relictis
retibus secuti sunt eum.] Et patet littera. Cōse-
quenter agitur de vocatione Jacobi et Johānis
filiorū Zebedei: cū subditur. * Et ꝓcedens in-
de vidit alios duos fratres / Jacobū Zebedei et
Johannē fratrē eius in naui cū Zebedeo patre
eorū reficientes retia sua: et vocauit eos. Illi au
tem stati relictis retibus et patre / secuti sunt eū.]
et patet lr̄a. Sed q̄rit̄ hic q̄mō isti fratres relicto
patre: et similiter alij duo relictis oībus ita secuti
sunt eū? Dicendū / ꝙ in eo erat virtus diuinita-
tis: et ideo sicut poterat exterius vocare ꝑ vocez:
ita poterat interius attrahere pro volūtate sua ꝑ
E inspirationē. Similiter querit̄ quare simplices
hoīes p̄mo vocauit ad predicationem euāgelij?
Dicendū ꝙ sicut a principio aliquos simplices
vocauit (ut patet in istis p̄dictis) ita similiter ali
quos litteratos vocauit a principio: vt Natha-
naelem et Nicodemum vt habet̄ Johā. 1. et 3. qꝛ
si solos simplices vocasset: credi posset ꝙ fuissent
ex simplicitate decepti. Verūtamē simplices ma
gis constituit ap̄los ad p̄dicatores euangelij / q̄ꝫ
litteratos: vt fides euāgelij magis attribueretur
sapientie diuine / q̄ꝫ humane.
* Ambulans Jesus. etc.] Vsqꝫ. * Secuti sunt 4 Mor
eū.] Moralr̄. Per hoc autē ostendit̄ ꝙ ꝑfecti se-
ctatores xp̄i relictis rebus possessis et etiā parenti
bus / quātū ad carnalē affectū / animo prompto
sequuntur eum.
* Ambulās Jesus. etc.] vsqꝫ. * Qui vocatur 6 Glo
Petrus.] Glosa. Vel qn̄ p̄muz Andreas addu
xit eū: (vt dicit̄ Johā. 1. f.) Hoc nomē inditū est
ei / cū dicitur. Tu vocaberis Cephas: qd̄ interp̄-
tatur Petrus / q̄ꝫ q̄ꝫ hic videtur de futuro ꝓmitte
re. Vel quādo confessus est. s. Mat. 16. c. dicens.
Tu es xp̄s filius dei viui. dictū est ei. Tu es Pe-
trus: et super hanc petrā edificabo ecclesiā meaz.
¶ Beda. Petrus / agnoscens. Andreas / virilis:
qd̄ doctoribus ꝯuenit. qꝛ hi soli magisterio sunt
apti: qui sapientie luce illustrant̄: et preceptis dei
obediunt / et alijs viriliter suggerunt. ¶ Bene p̄-
mū Petrū: qui vocat̄ obediens: et Andreā: q̄ vo
catur fortis / ponit: qꝛ sine obediētia nullus in-
trat: sine fortitudine nullus ꝑseuerat. et he germa
ne sunt virtutes. Qꝛ x̄o primus hō inobediens /
exiuit. secundus obediēs ingressus est. ¶ Raba.
Mattheus dicit post habitationē Capharnauz
discipulos vocasse. Johānes dicit ꝙ post aquam
in vinū cōuersam venit Jesus Capharnaum / et
mater eius et fratres et discipuli. Sed incertū est
vtrū illi iā adhesissent: vt hic recapitulando di-
cat̄. qꝛ prius factū: an descendisse cū eo dicant̄ di
scipuli: nō ꝙ tunc discipuli: sed quia futuri. An
te autē q̄ꝫ veniret Jesus in Chana Galilee An-
dreas Petrū adduxit: sed nōdum discipuli. *
Mittētes rete.] Qꝛ quos sepe terrenis lucris in
hiare cōsiderat: celestibus desiderijs aduocat: et
per eos retibus euangelij alios de profundo iniq
tatis eripit. Vn̄ subdit. Venite post me faciam
vos fieri piscatores hoīm. Mattheus et Marc⁹
et Lucas dicunt Petrū et Andreā de piscatione
vocatos in Galileā. Johānes iuxta Jordanem
ad testimoniū Johānis baptiste primo Andreā
secutū esse cū alio: cuius nomē tacet̄: deinde Pe
trum: tertio Philippū. Sed tunc iuxta Jordanē
viso dn̄o: nō ei inseparabiliter adheserunt. Sʒ co
gnito quis esset: eū mirati ad ꝓpria sunt reuersi.
* Piscatores.] Piscatur⁹ per piscatoria vadit
loca. ¶ Mystice. Dū incarnatus carnē suscepit:
diuinit⁹ vidit in mari mūdi sp̄ūales piscatores:

et aliis quid essent ostendit: quos ab eterno preuidit. * Continuo.] Perfecta obediētia est/sua imperfecta relinquere. * Relictis retib⁹.] Qz z si postea resumunt: nō cupiditate z proprietatis amore. In his dat forma volētibus sequi. Mutatur intentio nō piscatio. mutant retia in doctrinā. cupiditas in amorē anima. fit mare seculū: nauis ecclesia: pisces boni z mali hoies. * Vidit alios duos.] Ecce in his quattuor numerus euangelistarū prefigurat: qui aias a mundo extrahunt de q̄ttuor partibus mūdi. Bini z bini vocant: qz charitas nō nisi inter duos est. Vocatio dicitur vel ꝑm electionē gr̄e. Vñ dicit Ro. 8.f. Quos z vocauit. zc. vel ꝑm illud Mat. 20. b. Multi sunt vocati. Querit quomō Mattheus z Marcus dicant binos vocasse Jesum. Primo Petrū z Andreā: postea Jacobū z Johānē. cū Lucas dicat in magna captura piscium Petri z Andree socios Jacobū z Johannē fuisse vocatos: cū retia trahere nō possent: z Jesum Petro tādē dixisse. Noli timere: ex h̄ enī iā hoies eris capiens. Simul eos tū subductis ad terram nauibus secutos fuisse? Sed qđ Lucas dicit pꝰus factū est: nec tunc sunt a dño vocati: sed tm̄ predictum est Petro/ꝙ hoies caperet: nō vt postea pisces nō esset capturus. Unde z dicit. Subductis ad terrā nauibus: quasi redeundi cura. Postea vero (vt Mattheus z Marcus dicunt) bini vocati sunt/z iussi sequi. Jdeo aūt piscatores illiteratos misit predicare: vt fides in virtute dei: nō eloquentia hoim putet. * Zebedei z Johānem zc.] Zebedeus/fugitiuus. i. diabolus. Jacob⁹/supplātator: qui adiuuat a Johāne. i. a gr̄a dei. * Et vocauit eos.] Uocauit z alios: sed sufficit nominare istos.

☞ Applica ad hec aliqua de Anno. ser. Apostolorꝫ incipien. fo. 82. Et ser. Prelatorꝫ. fo. 90. Et serm. Apostolorꝫ Petri z Pauli. folio. 26. sub thema. * Faciam vos fieri piscatores hominū.] L. E. G. vel serm. Religiosorꝫ. fol. 136. vel Anno. 11. F. G. quinte partis ser. Johānis euangeliste. fol. 32. col. 2. z. 3. primi Tomi. Et ser. Dñice. 5. post oct. Corporis xp̄i. littera. C G fol. 273. co. 2. z. 4. sub thē. * Secuti sunt eū.] C. Uel ser. Euāgelistarꝫ. fo. 87. sub thē. * Uidit alios duos.] H.

Decembris festa.

Chrysanti Mauri z Darie

martyrum. Ex quinta parte Biblie.

Qui vos audit me audit. zc.] ☞ Quere Annot. 5. quinte partis ser. Plurimorꝫ martyrum infra in cōmuni sanctorꝫ. fo. 16. co. 3. Luc. 10.

Et annotamento. 1. quarte partis sermonis Joseph. fo. 13. col. 2. huius tomi.

Anastasie virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Simile est regnum celorꝫ thesau. zc.] ☞ Quere anno. 1. quinte ptis. ser. Uni⁹ virginis. in cōi sctōꝝ. fol. 25. col. 3. C. 1. Mat. 13.

Barbare virginis.

Ex quinta parte Biblie.

Simile est regnū celorꝫ thesau. zc.] ☞ Quere annot. 1. quinte partis ser. vnius virgi. infra in cōi sctōꝝ. fol. 25. col. 3. C. 1. mat. 13.

Nicolai episcopi et cōfesso.

Ex quinta parte Biblie.

Sint lumbi vestri. zc.] ☞ Quere an. 6. quinte p. ser. vnius confessoris pontificis. in cōi sanctorꝫ. fol. 21. co. 4. C. 1. Luce. 12.

Cōceptionis virginis ser.

Annota. Ex prima parte Biblie.

Hec ergo accipies de his: que sanctificant: zc.] ☞ Quere Anno. 94. pme partis ser. Generalis. fo. 257. col. 1. tertij Tomi. Et applica ad virginis cōceptionem. C. 1. Nu. 18.

Ex secunda parte Biblie.

Replica. Super illud de apparitione Samuelis. zc. Auctoritas bti Augustini/nec etiā Decreti in materia opinabili cōpellit quominus quelibet pars opinabilis teneri pōt quousqꝫ per ecclesiā altera pars fuerit determinata: qz extunc cessat opinio/quādo incipit veritas esse determinata. ☞ Applica ꝙ sic est in isto festo: ex quo celebratur per ecclesiam. zc. C. 1. 1. Re. 28

Iniquus rex. zc.] Lyra. Si accipiat iniquitas pro pctō quocūqꝫ: sic generaliter oēs dicunt iniqui: excepto hoie Christo et btā Ṽgine. C. 2. 3. Esd. 4

Ex tertia parte Biblie.

Iusticia indutus sum.] Glosa. Jlle iusticia sicut vestimento induitur: q se vndiqꝫ bono opere ptegit: z nullā actionis sue partē nudā relinquit. Pharise⁹ nāqꝫ ille: qui in templū oraturus ascendit: ciuitatē cordis sui insidiantibus hostibus per elationē aperuit: quā frustra per ieiunium z elemosynas clausit. Jncassū munita sunt cetera: cū locus vnus: de quo hosti patet aditus: munit⁹ nō est. Eleazar elephantē occidēs/ C. 1. Job. 29.

sub ipso occubuit: sic qui vitia superat: si superbit/sub ipsis occũbit. Sub hoste: quẽ occidit moritur: q̃ de culpa q̄ superat eleuat̄. ☞ Applica tu a simili: q̄ si dicat̄ q̄ virgo Maria fuerit p̄ instãs sub originali pctõ: nõ plene de alijs donis laudaret̄: cũ aliq̃n steterit sic in pctõ. ex quo parem legem alijs subiret.

¶2. ps.117. Omnes gẽtes circuierũt me.ꝛc.] Glo. Cas. Ecce vnde liberat de occulta vel apta tribulatione: vel nõ p̄mittendo cadere: vel a casu releuando. ☞ Applica tu: q̄ hoc p̄mo modo fuit preseruata virgo Maria.ꝛc.

Ex quarta parte Biblie.

¶1. Esa.63. Quis est iste q̃ venit de Edom] Lyra ꝛc. ☞ Quere annot.1.quarte p̄t ser. Ascensionis.fo.239.co.2. sequit̄ paulopost.) Nec auctoritas ecclesie determinauit hoc (qd viderī vel audierim) sed solũ ad hoc habem⁹ auctoritates sanctoꝝ Dionysij ꝛ Hieronymi. ex quib⁹ nõ habet̄ argumentũ necessariũ: sed tm̃ p̄babile: qd sic debeat intelligi: vt habet̄ in sũma scti Thome parte.1.arti.8.p̄me q̃stio. Et ideo dicit sanct⁹ Aug. in eplã ad Uincentiũ donatistã: q̃ arguebat contra ipsum de dictis sancti Hilarij. Ad hoc respõdens dicit. Hoc genus litteraꝝ ab auctoritate canonis distinguendũ est. non eñ sic legunt̄ tanq̃ ita ex eis testimonia proferant̄: vt ꝯtra sentire nõ liceat.ꝛc. ☞ Applica tu q̄ licet aliqui doctores teneant ꝯtra imaculatã cõceptionẽ: tales nõ sunt tenendi: vt dicit supra Augusti.

¶2. Thre.5. Patres nostri.ꝛc.] Glosa. Allego.ꝛc. ☞ Quere Anno.31.quarte par.ser. Peccatorum.fol.206.col.2.tertij to. ☞ Et applica ad virginis preseruationem a peccato.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat.1. Liber generationis.ꝛc.] ☞ Quere annotamento.1.quinte partis sermo. Natiuitatis virginis.fol.43.co4.huius tomi.

¶2. Replica sup mat.1.ca. Replica. In his q̃ fidei non sunt: nec sacris litteris obuiãt: neq̄ sancti: neq̄ scholastici doctores mutuũ consensũ expetũt: sed sibi mutuo alijs ꝛ alijs rõnib⁹ p̄suasi sine temeritate immo vtiliter cõtradicũt. Aug. cõtra Adamãtinũ. Nõ crederẽ euãgelio nisi eccl'ie auctoritas me cõmoueret. ☞ Applica sic. igitur si eccl'ia agit festum cõceptionis: errat qui ecclesie ꝯtradicit.

¶3. Luce.1. Spiritussctũs supueniet.ꝛc.] Lyra. ☞ Quere anno.1.L.ꝛc.quinte part.ser. Ferie.4.quattuor tẽpoꝝ.dñice.3.aduẽ.fo.13.col.1.

¶4 Luc.10. Homo quidã descendebat.ꝛc.] ☞ Quere an.1.B.ꝛc.5.p.f.dñice.13.p⁹ oct.corpis xp̄i.fol.291.co.3.p̄mi to. ☞ Applica tu euangelium hoc ad virginis p̄seruationẽ.ꝛc.

¶5. Luce.18. Ieiuno bis i sabbato.ꝛc.] Glo. ☞ Quere anñ.1.D.quinte par.ser. Dñice.11.post octa.corporis xp̄i.fo.287.co.3.p̄mi tomi. ☞ Applica a simili q̄ paruz p̄dest vgĩnẽ laudare: si p̄seruatã a pctõ originali nõ concedas.

¶6. Joh.1. Ecce agnus dei.ꝛc.] Glo.ꝛc. ☞ Quere annota.1.G.quinte partis in oct. Epiph. fo.53.col.4.primi Tomi.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. Ro.4. Beati quorũ remisse sunt iniquitates.] Glo. Originale peccatũ.s.fomes pcti: qui dr̄ ꝯcupiscentia vel cõcupiscibilitas siue lex mẽbroꝝ: siue lãguor nature ꝛ alijs noĩbus. Et illa ante baptismũ culpa est ꝛ pena. post baptismum autẽ pena ꝛ nõ culpa: q̃ paruulũ habilẽ cõcupiscere: sed nõ cõcupiscere facit. Adultũ vero etiã concupiscere: q̃ q̃dẽ in baptismo remittit̄ ꝛ trãsit s̄m reatũ: sz remanet s̄m actũ. Originale aũt dr̄: q2 ex vitiosa originis nostre cõditiõe trahit̄: qu2 ex vitiosa lege cõcupiscendi ex pctõ primi hois accidenti cõcepti sumus.i. carnis cõcupiscẽtia.

¶2. Ro.5. Per Jesum xp̄m.] Lyra. Hic aliqua breuiter sunt notãda. Primũ est quid sit originale peccatũ: ꝛ q2 priuatio cognoscit̄ per habitũ: ideo primo videndũ est quid sit originalis iusticia: cuius priuatio est originalis culpa. Est autẽ originalis iusticia quedã humane nature rectitudo: per quã corpus erat anime subditum: ꝛ vires inferiores rõni quandiu anima subdita esset suo creatori. Hec autẽ rectitudo nõ erat ex principijs nature humane: cũ corpus humanũ sit naturaliter corruptibile: sed a deo data in p̄ma hominis conditione. s̄m q̄ dicit̄ Ecclesiastes.7.d. Hoc scio/q̄ a principio fecit deus hoiem rectuz. Et q2 iusticia ẽ quedã rectitudo: p̄pter hoc talis rectitudo nature humane bene iusticia vocatur ꝛ originalis: q2 data est humane nature in sua p̄ma origine. et q2 per originem in posteros fuisset transfusa: si ab Adã fuisset seruata: ipso vero peccante iuste fuit ab eo subtracta: ꝛ q2 carentia perfectionis: que debet inesse: culpabilis est in hoie: cuiusmodi fuit dicta rectitudo seu originalis iusticia: ideo eius carentia cum debito cã habendi dicitur peccatũ originale. Secundũ est quomõ peccatũ Ade posteris imputat̄: ꝛ sat facile videtur/q̄ imputabatur eis ad penã. Filij eñ frequenter ꝛ iuste puniunt̄ pro pctis parẽtum: sed difficilius est videre qualiter imputat̄ eis ad culpam. de cuius ratione est q̄ sit voluntaria: aliter nõ esset culpa: nõ potest autẽ dici voluntaria vo

luntate posterorum. Propter qd sciendu q Ada no solu cosideratur: vt singularis psona: sed etia vt toti humane nature principiu: a quo alij descendut tanq a movente p vim generativa: et efficiunt eius mebra. et ideo sicut homicidiu manufactu dicit voluntariu a volutate: q est in me te: sic suo modo caretia originalis iusticie in posteris dicitur volutaria a volutate Ade. et qr accepit ca, no solu pro se: sed p tota posteritate. Ideo omnes posteri per vim generativa ab eo descendentes, in eo fuerunt obligati ad debitu habedi eam. Cu igitur carentia originalis iusticie cu debito habedi ea, sit culpabilis: vt dictu est: et ideo merito posteris imputabat ad culpa. Tertiu est qualiter cotrahitur: qr pctm solu est in anima: q non est ex traduce. Sed est a deo per creatione: q no peccat eaz infundedo. nec etia parentes generando: nec possunt per ꝯsequens pctm originale traducere: vt videt maxime qn sunt baptizati: qr nullus dat alteri qd no habet. ppter qd dicendu: q generatio copetit hoibus fm esse: quod habet ab Adam: quod est esse nature: no aute secundu esse gre: qd habent per regeneratione baptismalem. Generas aute inquantu hmoi generat sibi simile. ideo Ada generavit sibi similes in esse nature destitute originali iusticia cu debito habendi ea: et eade rone omnes posteri generant sibi similes cu tali defectu. qr descendimus ab Adam fm carne, no fm anima: que est a deo immediate. Ideo originalis culpa a carne provenit i aia sibi coiuncta: sicut liquor bonus inficitur ex corruptione vasis: in quo ponit. sic et pctm originale pvenit ex carne causaliter: sed tame in aia est subiective et formaliter: sicut infirmitas est in cibo corrupto causaliter tantu: qr no est infirmitatis susceptivu: in corpore vero cibato, formaliter est et subiective. Ex dictis patet: q obiectio de paretibus baptizatis no valet: qr sicut dictu est, no generant fm esse gratie, et vt sunt mebra xpi: sed fm esse nature corrupte: in qua sunt membra Ade. Quartu est qualiter pctm originale per gratiaz baptismi tollit. Circa quod sciendu q no est per hoc intelligendu, q rectitudo: que fuit in Adaz: per baptismu reddat: qr baptizati rebellione corporis ad aiam et sensualitatis ad ratione in seipsis experiunt: sz hoc q per gratia xpi tollit debitum habendi dicta rectitudine: et sic carentia dicte rectitudinis no remanet vt est culpa: qua formaliter facit debitu habendi illaz rectitudine: vt dictu est supra. Sz remanet tm, vt est pena et virtutis exercende materia cotra passiones sensualitatis fortiter pugnado et infirmitates corporis patienter tolerando: in quibus adiuvat gra xpi in presenti ad augmetu meriti electorum. In resurrectione vero finali reparabitur natura: qr resurrectio illa erit ad vita immortale per xpm: no immortalitate q fuit in statu innocentie: qua ho poterat no mori: sed immortalitate glorie: qua non poterit mori: sed cu xpo vivet i eternu. ☞ Reliqua quere ibi diffuse. In addi. et Replica.

Sed quod habitat in me peccatu. etc.] Glo. Quomodo habitat, cu no sit substantia: sed privatio boni? Ecce primi hois corpus corruptum est per pctm. Ipsaq corruptio per coditionem offensionis manet in corpore: robur tenes divine sententie date in Adam, cuius cosortio aia maculatur pctō. Et infra. * Secundu interiore hominē.] Ambro. Quia caro ex Adam traducitur: pctm in se habet: si aia traduceretur, et ipsa haberet: qr anima Ade peccavit. Si vero aia peccatum in se haberet: ho no se cognosceret C3 Ro.7.

Iacob dilexi. etc.] Glo. In Iacob nihil invenit amadu, nisi mie sue donu. In Esau nihil odit: nisi originale peccatu. ☞ Reliqua quere ibi: fere p totu capitulu diffuse et pulchre: et applica quanta mala facit pctm originale. etc. C4 Ro.9.

Quonia quidem per homine mors.] Lyra. Scz per Adam. * Et per homine resurrectio mortuorū.] Sicut enim mors inducta est per homine primu: ita coveniens fuit vt natura humana reduceretur ad vita per hoiem xpm. cuius humanitas est deitatis instrumentu coniunctu. Non aute facit mentione de Eva: qr per illa non fuit mors inducta nisi tantu suggerendo Ade comestione ligni vetiti. Vn etsi Ada stetisset (Eva peccante) peccatu originale non fuisset inductu. ☞ Reliqua quere ibi. C5. 1.cor.15

Hoc enim vobis dicimus.] Lyra. Omnes descendetes ab Adam: pter xpm et matrem eius: incurrerunt originale pctm. C6. 1.thes.4

Prohemium Lyre in eplam Pauli ad Hebreos.] Indubitanter tenetur, q hec epla est Pauli (licet aliter aliqui dicant) auctoritate ecclesie cuius est dubia determinare. ☞ Applica tu q teporibus istis eade ecclesia determinavit, instituens nova festivitate in honorez conceptionis immaculate, q ipsa fuit cocepta sine originali peccato. etc. C7 Prohemij. Lyre

Et dederut sortes. etc.] Glo. Privilegia singulorum (fm Hiero. super Iona) comune legem facere no possunt. ☞ Applica hoc dictu Si aliquis dicat tibi. Omnes in Ada peccaverunt. etc. ☞ Reliqua quere annot. 1. R. sexte ptis. ser. Matthie apostoli. fol 12. co. 4. huius to. ☞ Applica ad te tā materia coceptionis aliq de annota. ser. Peccatorum. incipien. fol. 189. tertij Tomi. prout videris expedire. C8. Actu.1.

Leocadie virginis.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat. 13 Simile est regnum celorum thesau. etc.] ☞ Quere an. 1. quinte ptis. ser. Uni⁹ virginis. in cōi sctōrum. fo. 25. col. 3. Et de hac virgine an. 52. tertie p. ser Gnāl. fo. 283. co. 2. etij to. Et applica ad translationē partis corpis Leocadie in alma ecclia Toletan. Et an. 1. quinte par. ser. Marci euangeli. fol. 14. col. 3. de pprietatib⁹ leonis. qr Leocadia interptat leo cades. i. leo vel leena fortis. etc. ideo applica ad eā oia que ibi posita sunt sb the. Similis es leoni in opib⁹ tuis. 1. Mac. 3.

Eulalie virginis.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat. 13. ¶Simile est regnum celorum vt. s.

Damasi cōfessoris.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Luce. 21 Sint lumbi vestri. etc.] ☞ Quere an. 6. quinte p. ser. vnius confessoris pontificis. in cōi sanctorum. fol. 21. co. 4.

Lucie virginis.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat. 25 Simile est regnum celorum decem. etc.] ☞ Quere an. 1. quinte par. ser. Plurimarum virginū. in cōi sanctorum. fol. 26. col. 3.

¶2. Joh. 16 Et nō dico vobis. etc.] Lyra. ☞ Quere an. 1. quinte partis ser. Dñice. 4. post oct. Pasche. fol. 234. co. 2. primi Tomi.

¶1. Annūciationis dñi.] ☞ Quere in alto festo Martij. fo. 14. co. 2. et anū. 18. et. 24. tertie par. ser. Incarn. fo. 7. col. 1. et. 2. tertij tomi. Et per totum illum sermo. Incarn.

Dominici abbatis.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. mat. 19. Dixit simon Petrus ad dñm Jesum. Ecce nos. etc.] ☞ Quere an. 1. quinte par. ser. vni⁹ abbatis. in cōi sanctorū. fol. 24. col. 1.

Thome apostoli.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. mat. 5 Thomas vnus de duodecim. etc.] vsq. * Et credidert.] ☞ Quere an. 1. C. etc. quinte par. ser. Dñice in albis. fol. 224. col. 2. etc. 1. To.

Translatiōis scti Isidori.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Mat. 5 Uos estis sal terre. etc.] ☞ Quere an. 1. quinte partis sermo. Unius doctoris. infra in cōmuni sanctorum. fo. 22. col. 1.

Uigilie natiuitatis dñi.

ser. an. ☞ Quere. fo. 18. etc. pmi Tomi.

Natiuitatis dñi misse galli

cant⁹ et lucis. ser. an. ☞ Quere fo. 19. etc. 1. to.

Stephani protomartyris

ser. an. ☞ Quere fol. 27. etc. pmi tomi.

Johānis euangeliste.

Sermo. an. ☞ Quere fo. 28. co. 3. etc. pmi to. Et etiam an. 1. quinte par. ser. Natiui. dñi. codē pmo to. fo. 27. col. 2. littera. N.

Sanctorū innocentum.

ser. an. ☞ Quere fo. 32. col. 3. etc. pmi tomi.

Thome epi et martyris.

Ser. an. ☞ Quere fo. 34. co. 2. etc. pmi tomi. et an. 1. C. quinte par. ser. dñice pme post oct. pasche. fo. 226. co. 3. Et an. 1. D. quīte par. ser. Uigiliarū Aplorum. infra in cōi sanctorum. fol. 2. col. 3.

Translationis scti Jacobi.

sermo. an. ☞ Quere fo. 34. co. 3. pmi tomi.

Syluestri episcopi.

Ser. an. ☞ Quere fol. 34. co. 3. pmi tomi.

Columbe virginis.

Ser. an. ☞ Quere fo. 34. col. 4. primi tomi.

Finit sancturale Apiarij.

¶Registrum.

*a *b *c *d *e *f *g *h *i *k *l *m. Omnes sunt terni.

Sit deo honor et gloria in eternum.

Sequitur Cōmune sanctorū diuini Apiarij

Ubi iuxta morem sancte ecclesie Toletane (cui correspondebunt alie ecclesie)
omniū euangeliorū: que in festis sanctorum cōmuniter leguntur/ exposi=
tiones multiplices/ continentur. interposita etiam euangelij serie.
Editum compactumqꝫ nunc primum per eggregium virum
Henricum Hamusco/ sancte theologie magistrum: ac di
uinorum verborum oratorem: qui vltra expositio
nes predictas apposuit singulis Annotamen
tis applicationes perutiles: ex omni=
bus sex Biblie partibꝰ sumptas:
cum remissionibus ad
alios tractatꝰ.

∴

Tabula tractatuum ꝛ annotamentoꝝ: que in Cõmuni sanctorũ continentur.

Finis tabule.

Incipitur Commune sanctorum.

Vigiliarum Apostolorū.

Sermonis annotamēta Ex quinta pte Biblie.

Ci
Dalio
A

Ecce ego mitto vos.rc.] ☞ In h capl'o (inter aliqua) informant apl'i et predicatores verbi diuini quantū ad veritatez vite. Et diuidit in quattnor partes. Primo ostendit/ q non debent moueri ad predicandū cupiditate/ ibi. * Gratis accepistis.rc.] ☞ Qd inuenies annot.1.quite par.sermo. Aplorz. Simonis et Jude supra i hoc Tomo. Secūdo nec terreri aduersitate/ibi. Ecce ego mitto vos.rc. Tertio nec retrahi carnalitate/ ibi. * Nolite arbitrari.rc.] Quarto q nec amore presentis vite/ ibi. * Et q nō accipit crucē.rc.] ☞ De tertio et quarto quere infra.annot.2.A.B.C. quinte par.ser. Unius martyris infra in hoc Tomo.fo. 7. Et circa secundū sciendū q saluator ostēdit predicatores vbi diuini (vt dixi) non terreri aduersitate. Et qz in aduersitate nō solū oportet sustinere patient: sed etiā aliquādo nomē xpi confiteri constāter: ideo hec pars diuidit in duas: qz primo hortat eos ad actū tolerādi/ cuz dr. Ecce ego mitto vos.rc. Secūdo ad actū cōfitēdi/ibi. * Omnis ergo qui confitebit me.rc.] ☞ Qd inuenies anno.1.D.quite par.ser. Unius martyris infra i h Tomo.fo.7. Prima pars de q agitur in euāgelio hodierno diuidit in tres partes: secundū q magnitudo tribulatiōis future ostenditur ex trib: qz primo erāt passuri a legisperitis/ibi. Ecce ego mitto vos.rc. Secundo a principibus gentilibus/ibi. Et ad reges.rc. Tertio a proprijs parentib/ibi. Tradet autē frater.rc Et in qualibet persecutione ostendit qualiter se debēt habere. Dicit ergo. * Ecce ego mitto vos sicut oues.] Idest simplices innocētes/ p arma vos nō defendētes. * In medio luporū.] Idest scribarz z phariseorz. Lupus eñ dentib oues laniat: homines anhelitu inraucat: ita isti apostolos xpi nitebātur interficere: et vocē predicationis in eis impedire: vt patet ex doctrina apostolorz: z in actibus eorū: z ideo consequēter ostendit/ qualiter in hac tribulatione se debent habere/ dicens. * Estote ergo prudentes sicut serpentes.] Qm aliquādo prudēter declināda est malitia psecutorz. Sicut Paulus vidēs malitiam iudeorz volentiū eū interficere sine causa: appellauit ad Cesarem. Actuū.15. * Et simplices sicut columbe.] Quia occurrente necessitate/ debet pdicator euāgelij (si necesse sit) se offerre sine amaritudinis felle. Ex quib patz/ q astutia vulpina vituperabilis est: z similit ruditas bouina: sed medio modo debēt incedere discipuli xpi. Ideo sequit. * Cauete aūt ab hominib.] Quia sicut dictum est/ cauende sunt aliquādo insidie malignorū. * Tradent enim vos in concilijs: et in synagogis suis flagellabunt vos.] Hoc eñ frequēter habetur i Actib apostolorz. q discipuli xpi sunt i cōcilijs adducti: flagellati/ et incarcerati propter nomē xpi. Consequenter ostenditur magnitudo tribulationis imminentis christi discipulis a principibus gentiliū. Judei enim pro illo tempore erant subditi romanis: et ideo nō habebāt altam iusticiā: et propter hoc non poterāt aliquem condēnare ad mortez. sm qd habet Joh.18.f. Nobis non licet interficere quemq: et ideo non sufficiebat eis discipulos xpi in concilijs ducere: z eos flagellare: sz trādebāt eos iudicib romanorz: vt sic possent eos ad mortem deducere. z hoc est qd dicit. * Et ad reges/ z ad psides ducemini.] Ut.s.cōdēnemini ad mortē. * Propter me i testimoniū illis.] Actiue.s.vt possint ɔtra vos deferre testimoniū. * Et gentib.] Hoc accipitur auctoritatiue: qz iudices potentes condēnare homines ad mortē: gentiles erant: propter qd Pilatus dixit Jesu. Joh.19.b. Nescis qz habeo potestatē crucifigere te? Dixit ergo. Gentib.q.d. Judei non habentes auctoritatē vos interficiendi: ducēt vos coram iudicibus gentilibus: vt contra vos deferant testimoniuz ad condemnationē mortis. Consequenter ostendit qualiter se debeāt habere in hac tribulatione dicens. * Cū autem tradent vos: nolite cogitare quomodo: aut qd loquamini.] Per hoc nō intendit excludere viaz preuidendi sibi de responsione: sed q debent perturbari si nō habeāt tēpus precogitādi: z hoc duplici de causa. Primo: qz in tali casu sufficit fidē confidēter cōfiteri corā iudicibus: qd facere potest quilibz xpianus quantūcūq simplex: secundo: qz hominib de deo confidentibus spūsctūs nō deficit in necessitate: cū non possint aliter occurrere: z hoc est qd subdit. * Dabit eñ vobis in illa hora qd loquamini. Non eñ vos estis q loquimini: sed spūs patris vri qui loquit in vobis.] Et patet ex predictis: q non loquit hic de verbo predicationis. Debet eñ predicator verbi diuini precogitare qualit debeat verbū diuinū proponere: scdm qd dicit. Prouer.16.a. Hominis est animū pparare: z dñi gubernare linguā. Aliter tētaret deū: si negligeret de hoc cogitare: dum tñ habeat tempus opportunū. Consequenter ostendit magnitudinē tribulatiōis imminēntis xpi discipulis: ex eo: qd passuri erant ab amicis z parētib: qd est grauissimū: ppter qd dicit.

B

C

D *Tradet aūt frater fratrē i mortē: ꝛ pater filiū ꝛ insurgent filij in parentes: ꝛ morte eos afficiēt] Hoc inuenitur de multis sanctis: qui pro xp̄i fide seruāda traditi sunt ad mortē ab amicis suis sicut beatus Chrysantus traditus est ad mortē a patre suo Polemio. Sequit̄. *Et eritis odio om̄ibus hominibus: propter nomē meū. Qui autē perseuerauerit vsq̄ i finē: hic saluus erit.] Conseq̄nter (terminato hic euāgelio h̄) ostēdit qualiter debēt se habere in tali tribulatiōe: quia aliq̄ñ discipuli xp̄i debēt fugere: ꝛ hoc est qd̄ dr̄. *Cum autem psequentur vos in ciuitate ista: fugite in aliā.] Ad cuius euidentiā sciendū: q̄ persecutio aliq̄ñ est personalis: vt q̄ñ aliquis q̄ritur ad mortē: nō q̄ fidelis principaliter: sed ꝑpter odiū persone determinate: et tunc est semper fugiendū: sicut Paulus querebatur ad mortem in Damasco: vt habet̄ Actuū. 9. Qd̄ patet: q̄ alij fideles permittebātur ibi pacifice habitare: q̄ querebāt solum Paulū interficere: ideo dimissus a fratribus per murū: fugit psecutionē psonalem. Aliq̄ñ non solum est psecutio psone: sed etiam fidei ꝛ iusticie: ꝛ tūc si homo percipiat probabiliter: q̄ ex fuga sua sequatur derisio fidei: et depressio iusticie: fuga est mala ꝛ est pctm̄ mortale. Si aūt nō appareat hoc ꝓbabiliter: sed magis contrariū: vtpote q̄ ex fuga tali pōt alibi fieri vtilitas ecclesie: ex remāsione autē nō haberet̄ nisi occisio ministrorū ecclesie a canib⁹ .i. obstinatis infidelibus: ꝛ cōculcatio margaritarū .i. articulorum fidei ab ipsis: tunc est fugiendū et alibi proficiendum. ☞ Quere diffuse de hac materia. Annot. 1. C. quinte partis sermo. dn̄ice .1 post octauas Pasche. Folio. 226. Colūna. 3.

E Moralr̄ *Sicut oues iter lupos.] Moral'r. Per quos in primitiua ecclesia intelligebantur tyrāni: sed modo per eos possunt detractores intelligi: propter quorū morsus non est a fidelibus predicatio substrahēda. *Cauete aūt ab hoīb⁹.] Vos maliciose ad pctm̄ trahere nitentib⁹. *Tradēt enim vos. ꝛc.] Idest trahere vos conabunt̄ ad sua cōsortia mala. *Et in synagogis suis flagellabūt vos.] Scilicet flagellis linguarū suarū eo q̄ arguitis mala ipsorū *Et ad reges ꝛ p̄sides ducemini.] Multi enim ꝑpter predicationem veritatis accusātur male apud magnates hui⁹ seculi. *Cū aūt tradēt vos: nolite cogitare. ꝛc.] Idest nō cōfidatis p̄ncipaliter de sciētia vestra: ꝛ eloquentia: sed de diuina ꝓuidētia. *Tradet aūt frater fratrē in mortē.] Frequēter em̄ ꝯtigit: q̄ frater carnalis fratrē suū trahit ad culpā mortalē: ꝛ pater filiū: ꝛ etiā ecōuerso. *Et eritis odio om̄ib⁹ hoībus.] Sequentes em̄ xp̄m frequenter sunt odiosi: etiam carnalibus amicis.

F Glosa. *Ecce ego. ꝛc.] Glo. Illis sua pena seruabit̄ i futurū: vos aūt om̄es exhibete patiētiā. *Ecce ego.] Cōgruit illi qd̄ dr̄ Ioh. caplo. 20. Sicut misit me pr̄ ad passionē: sic ego mitto vos: nō ad gaudia sꝫ ad passiōes. Vbi seruate innocētiā: q̄ qui locū p̄dicatiōis suscipit: mala inferre nō debꝫ: sꝫ tolerare. *Sicut serpētes.] Serpentes astutia est: q̄ toto corpe caput: in quo vita est: occultat ꝛ ptegit: ita ꝛ nostri piculo corporis: caput nr̄ꝫ: qd̄ est xp̄s custodiam⁹. Vel q̄ p angustias se coarctās: veteri tunica exutus innouat̄: sic intrās per angustā portā. Matth. 7. b. Veterē exuit hoīem. *In testimoniū.] Vt inde puersi pereāt sine excusatiōe: vñ electi exēplū capiūt vite. *In testimoniū illis ꝛ gentibus.] Lucas. 21. cap. Contiget vobis i testimoniū. Q̄ psecutio nois xp̄i nō solū iudeis ꝛ gētib⁹ eorū malicie: sed etiam ipsis aplis fit in testimoniū ipoꝝ innocentie. *Dabit̄ em̄ vobis.] Volūtatē vr̄am ꝓ xp̄o offerte: xp̄s vero loquet̄ ꝓ se. *Tradet aūt frater. ꝛc.] Minorē dolorē igerūt mala: q̄ ab extraneis: maiorē: q̄ ab illis patimur: de quoꝝ mētibus p̄sumebam⁹: q̄ cū dāno corporis, mala nos cruciāt amisse charitatis. *Qui aūt pseuerauerit. ꝛc.] Docet virtutē lōganimitatis ꝛ patiētie. Nō em̄ cepisse vel facere: sꝫ pficere: v̄tutis est. Vñ cauda hostie iubet̄ offerri. Hoc idē. Lucas. 21. cap. exprimit. In patiētia vestra possidebitis aīas vr̄as. Q̄ dū nobis dn̄ari discim⁹: hoc ip̄m incipimus possidere: quod sumus.

G Auctor. ☞ Applica ad hec aliq̄ de anno. ser. Prelat. fo. 90. ꝛ Aploꝝ. fo. 82. ¶ vel ser. Pugne. fo. 165. ¶ vel ser. Martyꝝ. fo. 89. sub them̄. *Ecce ego mitto vos. ꝛc.]. A. ¶ vel ser. Purificationis .ẽ. in h̄ Tomo. ¶ vl' ser anno. 15. ttie. p. ser. Relig. fol. 152. col. 4. ¶ vel. anno. 2. G. quinte par. ser. Epiphanie in vltimis trib⁹ diebus. fo. 51. col. 3. sub them̄. *Estote simplices sicut colūbe.]. A. ¶ Vel ser. Pentecostes. folio. 244. sub them̄. *Dabitur enim vobis. ꝛc. C

C.2 Ioh. 15 A Hoc ē p̄ceptū meū. ꝛc.] ☞ Postq̄ hortatus est parabolice Christus discipulos suos ad ferendū tribulationes imminentes eis ex iudeorum et principum mundi persecutione quadruplici ratione: necnon ad adherendū et etiam in quo huiusmodi adhesio consistit. ☞ Prout inuenies infra in hoc Tomo. anno. 7. q̄nte. p. per totū sermoñ. Vnius martyris incipienti. Ego sum vitis vera. ꝛc. Et annot .1. per totum quinte partis sermonis Feri e. 4 dominice infra octauas Ascensionis incipien Si mā seritis in me. ꝛc. Folio. 244. colūna 2. pīm Tomi ¶ Ly. Conseq̄nter (in euāgelio hodierno) respondet cuidā questioni: que sibi posset fieri: q̄ posset aliquis dicere: tu admonuisti nos adherere tibi: ꝛ dixisti: q̄ hec adhesio cōsi=

stit in mandatorum obseruatione: sed ostende nobis vlterius obseruandi modum. Ideo dicit ꝙ modus obseruandi est per dilectionem dei et proximi: quia in his duobus tota lex pendet et prophete: vt habetur. Matthei. 22. d. Cuius ratio est: quia omnia bona opera ex charitate procedunt. Propter quod dicit Grego. Sicut multi arboris rami ex vna radice prodeunt: sic multe virtutes ex vna charitate generantur: et ad charitatē ordinantur: propter qđ dicit Aplus. 1. Timoth. 1. a. Finis precepti est charitas. ⁊ hoc est quod dicitur. * Hoc est preceptum meum: vt diligatis inuicem.] Licet autem in dilectiōe proximi includatur dilectio dei: tanꝗ principalior: quia proximus non est diligendus nisi propter deum: tamen saluator hic magis facit mētionem expressam de dilectione proximi: cum dicit. Inuicem: quia intendebat apostolos inducere ad fidelium edificationem: et consolationē: et tribulationem sustentandam: ad que necessaria est charitas proximi. * Sicut dilexi vos.] Idest efficacitꝰ: gratuite ⁊ recte: vt ptꝫ. Joh. 14. ☞ Quod inuenies annotamento. 1. quinte partis sermo. vigilie Penteco. folio. 243. co. 4. pmi Tomi. Quod autē Christus sic dilexerit:
B probat cum subdit. * Maiorem hac dilectionem nemo habet: quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis.] Hoc autem fecit christus. Ergo. ⁊c. Quattuor enim diligenda sunt ex charitate: scꝫ deus: anima: proximus et corpus proprium. ideo cum charitas sit ordinata: pro ipso deo: qui est primū ⁊ maximū diligibile: ex charitate debent alia tria exponi: sicut minus pro maiori. Pro anima autē propria debet proximus et corpus proprium contemni: pro salute proximi debet vita corporalis exponi: et ideo cū corpus proprium sit maximum bonum: quod nobis remanet pro proximo exponendum: patet/ ꝙ in tali expositione est maximum signum dilectionis ad proximum. Veruntamen quia obseruatio mandatorum non solum inducit ad dilectionem proximi: sed principalius ad dilectionem dei: ideo subditur. * Vos amici mei estis: si feceritis que ego precipio vobis.] Et quia amicis reuelantur secreta: ideo subditur. * Jam non dicam vos seruos.] Idest timore seruili subiectos: tamen amore filiali erāt subiecti: et hoc modo apostoli aliquando dicuntur serui. Romanoꝝ. 1. a. Paulus seruus Jesu Christi. ⁊c. * Quia seruus nescit quid faciat dominus eius.] Hoc videmus in humanis. secreta tamen reuelantur filijs. huiusmodi erant apostoli: qui Christo erant subiecti amore filiali: ideo subditur. * Vos autem dixi amicos: quia omnia quecunqꝫ audiui a patre meo nota feci vobis.] Hoc non est intelligendum de omnibus simpliciter et absolute: quia apostoli non habuerunt tantam plenitudinem scientie sicut Christus: sed est intelligendum de omnibus pertinentibus ad eorum statum: cuiusmodi sunt ista: que pertinent ad eorum salutem: et fidei et morum predicationem: et ecclesie gubernationem. ⁊ quia talia conferunt ad vtilitatem fidelium: non ipsius Christi: ideo subditur.
* Non vos me elegistis: sed ego elegi vos] C
Duplex est enim electio fidelium. Una eterna: que est idem quod predestinatio diuina: ⁊ hec electio apostolorum et aliorum fideliū est a solo deo: ex mera liberalitate. Alia est temporalis scilicet vocatio ad fidem et gratiam ⁊ apostolatum ⁊ huiusmodi: et ista vocatio est effectus prime. scđm illud ad Romanī. 8. f. Quos predestinauit: hos ⁊ vocauit: ⁊ sic apli electi sunt a christo tempore gratie. * Et posui vos.] Idest firmiter disposui. * Ut eatis.] Predicando per totum mundum. * Et fructum afferatis: ⁊ fructus vester maneat.] Quia fides ecclesie manebit vsqꝫ ad finem mundi quantumcūqꝫ tribulationibꝰ impellatur. ¶ Uel aliter/ maneat in gloria eterna. * Ut quodcūqꝫ petieritis patrem in nomine meo: det vobis.] Dummodo tamen ista petitio fiat pro vobis pie et perseueranter: sicut expositum est in hoc capitulo. 15. ☞ Quod inuenies annotamēto: quo supra. scꝫ. 7. D. vnius martyris.
* Hoc est preceptuꝫ meū. ⁊c.] Glosa. Et supra de dilectione proximi: sed repetitio est confirmatio. ibi tamen dicit. Mādatum do: quasi non ante fuerit. hic autem hoc est/ quasi non aliud sit. Ibi nouū: ne in vetustate remaneamus: hic meum: ne contemnatur. * Maiorem hac dilectionem. ⁊c.] Diffinit plenitudinem mutue dilectiōis: quā habere precipit. * Jam nō dicā vos seruos. ⁊c] Commendata dilectione: addit quod dignationis est: vt bonos seruos (qui sciunt faciendo que precipit) dicatꝰ amicos: et eis tollit nomē serui: qui est ex timore foras mittendo: qui nescit quid faciat dominus. Quia cum aliquid facit: sic extollitur: quasi ipse faciat: non dominus. Sunt tamen serui timore permanente in eternum: qui intrant in gaudium domini. Matthei. 25. Hi sciunt ꝙ faciat eos dominus non solum homines: sed ⁊ iustos: et ꝗcquid boni est. * Nota feci. ⁊c.] Non ꝙ iā quis omnia sciat: cum post etiam dicat. Multa habeo vobis dicere: que non potestis portare modo. Sed dicit se fecisse nota: que scit se facturum in resurrectione: vbi plene erūt beati in anima et corpore: et hec est gloria non ex vobis: sed ex me: et hoc est: Nō vos me elegistis.

D Glosa

☞ Applica ad hec aliqua de annotamen=
tis quite partis sermōis. Ferie sexte post cinerē.
fo.81. ⁊ de applicationib⁹ eiusdem sermōis: sub
themate. ✳ Hoc est preceptum meum vt diliga
tis inuicē. A. ¶ Uel sermonis Martyꝝ. fo.89.
⁊ Pugne. fol.165. sub thēm. ✳ Maiorem dile=
ctionem nemo habet vt animaꝫ suam. ⁊c.]. B.
¶ vel sermonis Penteco. folio.244. sub thēm.
✳ Oīa quecūq; audiui a patre meo. ⁊c.]. B.
¶ vel sermo. Aploꝝ. folio. 82. sub thēm. ✳ Nō
vos me elegistis. ⁊c.]. C. ¶ vel sermo. Prelato=
ruꝫ. fol.90. sub the. ✳ Elegi vos vt eat[is]. ⁊c.]. C.
¶ vel de annot. sermonis Oratiōis. folio.180.
sb thēm. ✳ Quodcunq; petieritis. ⁊c. C.

Apostolorum Sermonis anno. Ex quinta parte biblie.

¶ I. Joh.15. A Hec mādo vobis
vt diligat[is] iuicē.] ☞ Post=
q̄ saluator ostendit ꝙ dilectio
dei consistit in mandatorum
obseruatiōe. Prout inuenies
annot.1. B. ⁊c. quinte partis sermo. Feric. 4.
Dn̄ice infra octauas Ascensiōis dn̄i. Fo.242.
col.3. immediate in euangelio hodierno conclu
dit intentū/ dicens. ✳ Hec mando vobis: vt dili
gatis inuicē.] Lyra. Per hoc signans/ ꝙ oīa
predicta dixit eis ad hunc finem: scꝫ vt mutuo se
diligant. Consequenter agit de palmitū adhe=
rentium purgatione per tribulatiōes futuras/
cōtra ipsas eos consolādo. Et diuiditur in tres:
quia primo ad coꝝ consolationē rationes indu
cit. scd̄o eas exponit/ ibi. Mementote. tertio/ ex=
cusationes persequentiū excludit/ ibi. Si nō ve
B nissem. Circa primū ponit duas rationes. Pri=
ma sumitur exemplo sui. Membra enim non
debent refutare conditionem capitis/ cum non
sint maioris dignitatis: immo minoris: Chri=
stus autem caput est apostolorum: et ideo exem
plo Christi debent patienter tolerare tribulatio=
nes persequentiū. et hoc est quod dicitur. ✳ Si
mundus vos odit.] Hic accipitur si pro quia.
Q.d. quia futurum est/ ꝙ mundus vos odiat.
✳ Scitote.] Ad consolationem vestraꝫ. ✳ Qz
me priorē vobis odio habuit.] Propter qd̄ dicit
Aug. in sermone. Recusat esse in corpe: q̇ odiū
non vult sustinere cuꝫ capite. Secunda ratio su
mitur ex parte mūdi. Similitudo enim est cau
sa dilectiōis: fꝫ illud Eccs.13.c. Oīe animal di
ligit sibi simile. et dissimilitudo est causa odij.
Apl'i autem dissimiles erant hominibus mun=
danis/ ⁊ ideo non debebant admirari si ꝑsecu=
tiones sustinerent ab ipsis: et hoc est qd̄ dicitur.
✳ Si de mundo fuissetis.] Licet apostoli essent
de mūdo presentia corꝑali: non tamen erant de
mūdo concupiscentias mūdi imitādo. ✳ Mū=
dus qd̄ suum erat diligeret. Qz vero de mundo
non estis: sed ego elegi vos de mūdo/ propterea
odit vos mūdus.] Sed contra hoc videtur esse
ꝙ aliqui principes mundani: de quibus loquit̄
saluator: cum essent persecutores apostoloꝝ: ali
quos tamen mundanos ⁊ malos nō diligebāt:
sed magis persequebātur vt latrones et predo=
nes et huiusmodi: quos interficiebant. Dicen=
dum/ ꝙ malum non potest esse purum quin ha
beat aliquid de bono: aliter seipsum destrueret:
fm Phm.4. Eth. Licet igit̄ principes illi: qui
persecuti sunt apostolos/ essent mundani ⁊ ma=
li quantum ad superbiam et infidelitatem ⁊ hu
iusmodi: tamen aliquid boni habebant: vt po=
te iusticiam: clementiam: vel aliqua huiusmo=
di. Sicut legitur de Traiano et de multis alijs
principib⁹ mundanis: ⁊ sic persequebantur la=
trones et predones in quantum erant eis dissi=
miles in bono iusticie: sicut econuerso persequc=
bantur apostolos et alios fideles in quantum
erant eis dissimiles in infidelitate. Sed adhuc
diceres/ quia sunt aliqui mundani in eodem
vitio communicantes: qui tamen sese perse=
quuntur: vt superbi et cupidi. propter hoc di=
cendum/ ꝙ duplex est amor: scꝫ amicitie et con=
cupiscentie. In amore auteꝫ amicitie similitu=
do est causa amoris: quia amicus vult amico
bonum: inquantum apprehendit ipsum quo=
dammodo vnum sibi: quia amicus est alter ip=
se. secundum Philosophū. Hoc autem non est
per realem identitatem/ sed per conformitatem.
Sic autem non est in amore concupiscētie/ qua
aliquis vult sibijpsi bonū. Et ideo quanto plus
diligit se amore concupiscentie q̄ alium sibi si=
milem amore amicitie: tanto odit cuꝫ in quan=
tū impeditur ꝑ eum a consecutione boni amati.
Et sic vnus superbus odit alterum: inquantuꝫ
surripit sibi singularem excellentiam: quam eis
pit: ⁊ auarus similiter auarum/ inquantum ar
ripit sibi lucrum: quod desiderat: ⁊ sic de alijs.
C Consequenter exponit rationes predictas: ⁊ pri
mo primaꝫ. secundo secundaꝫ/ ibi. Sed hec om
nia. Prima ratio erat de persecutiōe illata chri
sto et apostolis inferenda: et quantum ad hoc di
cit. ✳ Mementote sermonis mei: quem ego di
xi vobis.] Johañ.13. caplo. ✳ Non est seruus
maior domino suo.] Quod auteꝫ prius voca=

uit eos servos. Johan.13. Non est contra illud quod in hoc caplo dixit. Jam non dicam vos servos. Servitꝰ em̄ quā apostolis attribuit: nō est aliud ꝙ subiectio ex amore filiali ad christū: qui dicitur servitus large. Servitus aūt quaꝫ ab eis excludit: est timoris servilis: q̄ a charitate excluditur. vt habetur. 1. Joh. 4. ✳ Si me ꝑsecuti sunt: ꝛ vos ꝑsequent.] Si pro q2. Q.d. quia me persecuti sunt de facto: non est mirum si vos persequent in futuro. ✳ Si sermonē meū servauerūt: ꝛ vestruꝫ servabunt.] Hic potest accipi li si / dupliciter. s. pro q2: ꝛ pro nō. Quia aliqui verbum christi deuote susceperūt: vt Nicodemus Lazarus ꝛ sorores eius ꝛ similes: ꝛ aliqui contempserunt sicut scribe ꝛ pharisei: ꝛ similiter fuit de apostolis: quia aliqui deuote eos audiebant: sicut patet de Cornelio Actuum. 10. et in pluribus alijs locis. Et multi eos contempserunt: et a se repulerunt: vt patet Actuum. 13. Ubi Barnabas et Paulus dixerunt. Vobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniam repellitis illud et indignos vos iudica-

D tis ꝛc. Consequenter exponit secundam rationem: que fuit de odio mundanorum erga apostolos: cuius causam explicat / dicens. ✳ Sed hec omnia facient vobis propter nomen meū.] Idest propter confessionem ꝛ predicationem nominis mei. ✳ Quia nesciunt eum: qui misit me.] Idest deum patrem. Contra hoc videtur illud. Psalmi. 75. a. Notus in iudea deus. ꝛc. Dicendum / ꝙ noticiam habuerunt determinatam de vnitate dei. De pluralitate auteꝫ personarum non habuerunt noticiam: nisi superiores: scripturas intelligentes. Tamen illa noticia fuit obscura: quia ante tempus christi non fuit mysterium trinitatis ad plenum reuelatū. Illa etiam noticia: quam habebant de hoc iudei: fuit in eis obscurata ex odio / quod conceperant ad doctrinam Christi: et sic licet cognoscerent / inquantum est pater omnium per creationem: non tamen cognouerunt eum in quantum misit filium suum ad salutem credentium. Ista tamen ignorantia non excusabat eos in persecutione Christi et apostolorum: quia procedebat ex odio ꝛ inuidia: vt dictum est. Similiter hec ignorantia non excusabat tyrannos / apostolos et alios / fideles persequentes: quia procedebat ex obstinatione eorū in peccato idolatrie: quod patet ex hoc / ꝙ videbant per apostolos fieri signa virtutis diuine. Et tamen permanebāt i infidelitate: q2 aliqui attribuebant scientie magi-

E ce ꝛ male. Consequēter ostēdit persecutores xp̄i: et fideliū inexcusabiles. Et hoc ostendit dupliciter. Primo ex his: q̄ facta sunt in xp̄i presentia. Secūdo ex his: q̄ facta sunt in eius absentia / ibi. Cū autē venerit paracletus. ꝛc. ☞ Ab inuenies annot. 1. A. quinte par. ser. Dñice infra octauas Ascensionis dñi. fol. 241. colū. 3. Prima in duas: quia primo ostendit eos inexcusabiles verbis. Secūdo factis / ibi. Si opera non fecissem. Circa primū sciēduꝫ ꝙ doctrina xp̄i fuit ita munda / pura / ꝛ perfecta: vt patet intuenti: ꝛ dictis prophetaꝝ consona ꝛ ipsoꝝ impletiua: vt patet conferenti nouū testamentū veteri. Item sic fuit confirmata miraculis soli deo possibilibꝰ / ꝙ sufficienter debebat ꝑuincere audientes ad credendum: propter quod dixit Nicodemus. Johan. 3. caplo. Scimus quia a deo venisti magister. Nemo em̄ potest hec signa facere / que tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Propter quod infidelitas iudeorum: fuit maximuꝫ peccatum. Et hoc est quod dicit. ✳ Si non venissem.] Hoc dixit quia eius aduentus erat eis promissus in lege et prophetis. ✳ Et locutus eis fuissem.] Li non / quod in aliquibus libris interponitur: non est de textu: sed resumitur ex precedenti clausula. ✳ Peccatuꝫ non haberent.] Scilicet peccatū infidelitatis in me: quod dicit specialiter peccatum: propter eius grauitatem. Tamen sine hoc habebant bene alia peccata: ꝛ ante habuerunt. ✳ Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit: ꝛ patrem meū odit.] Hoc subdit ad ostendenduꝫ ꝙ excecatio iudeorū doctrine tam efficaci non credentium processit ex inuidia ꝛ odio contra ip̄m.

Consequēter ponit secunda ratio ad ostendendum eos inexcusabiles: que procedit ex opibus factis a xp̄o: q̄ fuerunt ita magna ꝛ virtutē creature transcendentia: ꝙ nullus alius fecerat ante talia: vt patet in illuminatione ceci nati: ꝛ in suscitatione Lazari quatriduani: et in supnaturali eclypsi in passione christi: et ideo si illi: qui fuerunt increduli Moysi ꝛ prophetis: fuerunt grauiter puniti ꝛ inexcusabiles reputati: multo fortius isti. Et hoc est quod. dicit. ✳ Si opera non fecissem in illis: que nemo alius facit: peccatum non haberent.] Scilicet infidelitatis in me: licet haberent alia peccata. ✳ Nunc autem ꝛ viderunt.] Scilicet opa. ✳ Et oderūt: ꝛ me ꝛ patrē meum.] Quia ex odio ad christum ipsius opera tanꝙ maligna attribuebant Beelzebub principi demonioꝝ: vt habetur. Matth. 12. ✳ Sed vt impleat sermo]. Hic / vt / tenetur ꝯsecutiue: quia ex odio coꝝ secuta est impletio illiꝰ sermonis. ✳ Qui in lege eorū scriptus est.] Scilicet. ps. 34. ✳ Quia odio habuerunt me gratis.] Idest sine causa: immo ecōtrario habebāt causam amandi eum ex bn̄ficijs eis impēsis in docendo eos ꝛ sanando infirmos eorum. F

✳ Si opa nō fecisseꝫ. ꝛc.] Moralr. Per h osten G Moralr

dix/ꝙ quilibet prelat⁹ ⁊ curat⁹: q̄ in hoc est xp̄i vicarius pplo suo debet bonā admonitionē vbi ⁊ opatione exempli: ⁊ si in vtroqꝫ deficiat vel altero: populus habꝫ aliquā excusationē de pctō: nō a toto/ sꝫ a tāto: maxime si defect⁹ est i facto. Unde ⁊ dicūt laici/ quare nō facerem⁹ hoc vel illud: cū plati ⁊ curati hoc faciūt ⁊ etiā religiosi?
H Glosa. ✱ Hec mādo vobis.] Glosa. Hic ostendit quid sit fructus: quem dixerat: pro quo et dabit pater quod petimus: qui et hoc dedit vt diligamus. ✱ Ut diligatis inuicē.] Augustin⁹. Merito sepe dilectionem cōmendat: quasi sola precipienda sit: sine qua non possunt cetera: que sine ceteris non potest haberi. Pro hac autem patienter debemus sustinere etiam omnia aduersa mundi. Unde subdit. ✱ Si mūdus.] Nomine mūdi aliquando boni/ aliquando mali designantur: quia vna massa est/ que tota in Adā perijt: de qua sunt alia vasa in honorem: alia in cōtumeliam. ✱ Mundus quod suum.] Si malus punit scelus mali: ex parte odit mundus quod suum est dum punit: ex parte amat: qꝛ malus fauet malis. ✱ Sermōis mei. ⁊c.] Hui⁹. s. Nō est seruus maior domino suo: et illius superioris. Scitote quia me priorē vobis odio habuit: et subdit causam. ✱ Non est seruus.] Qr exēplo sui (quo aliud melius non est) monuit ad ferenda odia mundi: subdit quare debeāt eum in hoc imitari: qꝛ ipse dn̄s: illi serui. ✱ Si non venissē.] Hic expressius iudeos ostēdit: ad quos venit: de quibus sub nomine mundi superiora dixerat. Et quia ad eos venit: hic inexcusabiles de omnibus malis ostendit. ✱ Excusationē.] Illi quibus non venit nec locutus est: habēt excusationem/ non de omni peccato: sed de hoc ꝙ in christum non crediderūt. Hi vero quibus in apostolis venit ⁊ locutus est/ nō excusant. Priores vero: qui sine lege peccauerūt: sine lege peribunt. ✱ De peccato.] Quod non credūt me: sꝫ oderunt: ⁊ persequētur in meipso ⁊ in meis: sed hoc peccatū in me/ etiam redundat in patrem: quia qui me odit: ⁊ patrem meuꝫ odit. Et quod est grauissimū: non solum veni ⁊ locutus sum/ sed opera feci: q̄ videntes oderunt ⁊ me ⁊ patrē. Nec ē causa q̄re: sꝫ vt impleat̄ qd̄ i lege scriptū est. ps. 34. Qui oderunt me gratis. ⁊c. ✱ Qui me odit.] Questio nō dissimulāda h̄ nascit̄: quō. s. poterāt odisse quē nesciūt. Si eīn deū non (qd̄ est ipse: sed nescio quid aliud suspicantur esse) credūt ⁊ hoc oderūt: vtiqꝫ nō ip̄m oderūt: sꝫ qd̄ sua suspitione mēdaci: vel falsa credulitate ꝯcipiūt. Si vero quod est: hoc de illo sentiunt: quomodo eum nescire dicuntur? et quod est de hominibus vel in hominibus hoc fieri potest. Non enim visos/ possumus diligere vel odisse: sed non ignotos: quia et si non visi: fama vel litteris nota est eorum probitas vel improbitas. ꝙ si diligimus bona ⁊ odimus mala: et ita non erramus in iudicio rerum: veniale est. Si non vera sentimus de occultis hominum: que est humana tentatio: si suspicemur aliter esse q̄ꝫ sint: que suspitiones: si sint humane: iudicium de talibus: idest diffinita certaqꝫ sententia prohibetur. Ex suspitionibus autem euenit: vt bonus bonum: si putet malum: nesciens oderit: qui etiam nesciens malum diligit. Sic et malus cui displicet bonitas: bonum odit: et si putet malum: nesciens diligit. ✱ Que nemo alius facit: peccatuꝫ nō haberent.] Augustin⁹. Quod pauit tot milia de paucis: ꝙ super aquas iuit et Petrum ire fecit: et alia huiusmodi. Sꝫ ⁊ Moyses in diuiso mari: in manna. Exodi. 14. a. Et Josue in diuiso iordane. Josue. 3. d. In fixo sole. Josue. 10. c. et alij patres fecerunt: que nec christus neqꝫ alius fecit. Nō ergo de talibus hic dicit. Superat etiā christus miracula omniū: ꝙ natus de virgine. Luce. 2. ꝙ de morte surrexit. Luce. 24. a. Sed hec non sunt facta in eis nec coram eis. Dicit ergo de sanitatibus. Quot ⁊ quantas nullus fecerat in eis: et quia ipse per seipsum fecit: nemo sine eo. ✱ Oderunt et me et patrem meū.] Judei dicunt se diligere deum: et tamen nescientes oderunt: quia qui volunt esse mali: nolunt esse veritatem qua damnantur. Et sicut oderūt suā penam: oderunt veritatem: que irrogat penam: nescientes eum esse veritatem. Et si oderunt veritatem: oderunt eum: de quo nata est veritas: et ita patrem nescientes de eo natam veritatem oderunt. ✱ Quia odio habuerūt me gratis.] Gratis odit: qui nullum ex odio commodum querit: vel incōmodum fugit. Sic impij oderūt Christum. Sic iusti diligunt gratis: non propter aliud: sed propter ipsum. ☞ Quere fere de hac materia. Annota. 1. F. quinte partis ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 2. quadragesime. fo. 112. col. 2. ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamētis sermonis. Ferie. 6. post cinerē: incipiēti. fol. 81. et de applicationib⁹ eiusdē Ferie sb̄ thē. ✱ Hec mādo vobis vt diligatis inuicē.] A. ¶ vel ser. Aploꝝ. fo. 82. ¶ vl' ser. Pugne. fo. 167. ¶ vl' ser. Martyꝝ. fo. 89. sb̄ th̄. ✱ Si vos ꝑsecuti sūt. ⁊c.] ¶ vel ser. Incarn̄. fol. 2. Marie anno. 9. q̄ntep. fo. 10. col. 1. Et etiā anno. 9. ferie p. incipiē. fol. 12. col. 3. sub thē. ✱ Si nō venissem. ⁊c.] E ¶ vl' ser. Dn̄ice. 4. q̄drage. fo. 135. sb̄ thē. ✱ Si sermonē meū seruauerūt. ⁊c.]. L. Scꝫ d̄ vbi dei auditione. ¶ vl' ser. Pctōꝝ. fo. 189. sb̄ thē. ✱ Excusationē nō habēt de pctō suo. E. ¶ vel. ser. Prelatoꝝ. folio. 90. ¶ Uel ser. Religiosoꝝ. folio. 136. sub thēm̄. ✱ Si opera non fecissem.] F.

Ca. Mat.14 A Iussit dominus discipulos suos ascēdere i nauiculā.] Lyra. Hic ponit mi raculum de calcatione maris ad confirmationem doctrine christi. vt sicut ostenderat se dn̄z terre i multipli catione panis. ☞ Prout inuenies Anno. 5.A. qnte part. s.r. dominice.4. quadragesime incipienti * Abijt Jesus ꝛc] fol.138. Col.1. ita ostenderet se dn̄m maris. Dicit ergo. * Jussit Jesus discipulos suos ascendere in nauiculā: et precedere eum trans fretum/ donec dimitteret turbas. Et dimissa turba ascendit in montem solus orare.] Causa huius hic tacetur. sꝫ Joh.6 habetur: qꝛ turbe que viderāt miraculū de mul tiplicatione panis/ voluerunt venire et facere eū regem. Ipse autē presciens: precepit discipulos suos vltra mare galilee transfretare: et ipse solus fugit in montem: vt posset ibi patrem orare. Et i hoc dedit nobis exemplum humilitatis: qꝛ quesitus ad honorē fugit: vt hic habetur. Quesitus autem ad mortem/ vltro se obtulit: vt habetur. Johānis.18. sequit. * Vespere autē facto solus erat ibi. Nauicula autē in medio mari iactabatur fluctibus. Erat eniꝫ contrari⁹ ventus.] Ex quo insinuatur ꝙ illi qui carent xp̄i societate: ex

B ponuntur tentationibus. sequitur. * Quarta autem vigilia noctis.] Ista erat consuetudo ātiquitus in exercitibus/ ꝙ nox in q̄ttuor partes diuidebatur: et in qualibet parte diuersi milites sibi succedentes vigilabāt ad custodiam exercitus. Quarta ergo vigilia est vltima pars noct. Ex q̄ patet ꝙ i trib⁹ partib⁹ p̄cedētib⁹ i periculo fuerāt. * Venit ad eos ambulās supra mare.] Ex periculo enim precedenti longo magis desiderabant aduentum xp̄i. * Et videntes eum supra mare ambulātem turbati sunt.] Propter visionem insolitam. * Dicentes. Quia phantasma est.] Idest apparitio rei nō existentis. * Et pre timore clamauerūt.] Timētes ne esset apparitio alicuius spiritus maligni nocere volentis. et ideo Jesus assecurauit eos propter quod dicitur * Statimq̄ꝫ Jesus locutus est eis dicens. habete fiduciam. Ego sum. Nolite timere. Respondens autē Petrus dixit. Domine si tu es: iube me venire ad te super aquas.] In tātum desiderabat societatem christi/ ꝙ nolebat expectare aduentuꝫ ei⁹ vsq̄ꝫ ad nauem: sed volebat occurrere supra aquam: oblit⁹ pre amore christi aque periculum. et in hoc apparuit maius miraculuꝫ: qꝛ non solus christus ꝟtute diuinitatis supra aq̄s

C ābulauit: sed etiā Petr⁹ eadē ꝟtute ad ipm̄ venit. vn̄ dr̄. * At ipse ait Ueni. Et descēdēs Petr⁹ de nauicula ābulabat sup aquā: vt veniret ad iesuꝫ. Vidēs ꝟo vēt ū validū timuit. Et cū cepisset mergi/ clamauit dicēs. Dn̄e saluū me fac. Et ꝯti nuo Jh̄s extēdēs manū apphēdit eū.] Permiss⁹ est aūt Petr⁹ ex timore submergi: vt cognosceret ꝓpriā fragilitatē: sicē ex sua saluatione cognouit xp̄i diuinitatem. * Et ait illi. Modice fidei q̄re dubitasti?] In hoc eni apparuit paruitas fidei i Petro: qꝛ ex q̄ ad p̄ceptū dei sup aq̄s liq̄das ābulauerat: ō ꝟo ꝯtrario timere nō ōbebat * Et cū ascēdisset i nauiculā/ cessauit vēt⁹.] In hoc ostēdit se xp̄s dn̄z aeris: sicut i deābulatione sup aq̄s ostēderat se dn̄z maris. * Qui aūt in nauicula erāt venerūt ꝛ adorauerūt euꝫ.] Adoratione. s. latrie: q̄ soli deo debet. * Dicētes. Uere fili⁹ dei es.] Dicit ꝟe. i. nō metaphorice: nec ꝑ adoptionē sicut sc̄ti: sed ꝓprie ꝛ eiusdem nature.

* Jussit. ꝛc.] Moralit. Per ascensionē i nauiculā significat ꝓmotio ad aia℞ curā. quā null⁹ debꝫ assumere nisi cōpuls⁹ supioris auctoritate. heb.5. Nec q̄sq̄ꝫ assumit sibi honorē: sꝫ q̄ vocat a deo tāq̄ꝫ Aarō. * Et dimissa turba ꝛc.] Sic dixerat. Matth.6.a. Tu aūt cū oraueris itra i cubiculū tuū ꝛ clauso ostio ora prēꝫ tuuꝫ i abscōdito. * Nauicula. ꝛc.] i. eccl'ia turbabat ꝑsecutionib⁹. * Quarta aūt vigilia. ꝛc.] Permittit eni suos aliq̄n ꝯturbari: sꝫ nō ōbellari. faciēs cū tētatione ꝓuētuꝫ vt: ꝓsit sustinere: vt dr̄. 1. Co℞. 10. c * Rn̄dēs aūt Petr⁹. ꝛc.] Per hoc aūt ꝙ timēs cepit submergi/ repmit aliq̄℞ p̄sumptio: q̄ ardua petūt: i q̄b⁹ deficiūt. * Qui aūt i nauicula. ꝛc. Adorauerūt eū] Quilibꝫ eni recipiēs beneficiū ostendere se debet esse gratum. D Moralr

* Jussit dn̄s Jes⁹ discipulos suos ascēdere. ꝛc.] Glo. Quia vt ait Johnes (.6. capi. b.) venturi erāt vt facerēt eū regeꝫ: q̄ miraculuꝫ panuꝫ viderāt: q̄s fugit. docēs nos fugere ō bonis nostris fauorē. Crucifixorib⁹ vero ꝓmpt⁹ occurrit: vt parati sim⁹ ad aduersa: cauti ad blāda: pro q̄bus ne nos emolliāt orem⁹. * Et p̄cedere eū trās fretuꝫ.] Quo p̄cederēt Marc⁹ (.6. capi. f.) ostēdit ad Bethsaidā: q̄ est i Galilea: ciuitas Andree ꝛ Petri ꝛ Philippi ꝓpe stagnuꝫ Genesareth: q̄d dicitur et mare Galilee. dicitur et Tiberiadis a ciuitate Tiberiade. sed quomodo dicit Marc⁹ peracto miraculo panum isse ad Bethsaidā: cū Lucas dicat hoc ipm̄ factum esse i locis Bethsaide. sed Lucas ait in desertis locis non vicinis ciuitati/ tamē pertinētib⁹ ad eaꝫ. Marc⁹ ō ipsis confinibus ciuitatis. Unde Lucas nō dicit in ōsertū locū: q̄ est Bethsaida: sed q̄ est Bethsaide. Johnes autem dicit manducasse panem iuxta Tiberiadē: ꝛ inde discipulos venisse trans mare in Capharnaum: que ābe sunt ciuitates in Galilea. * Ascendit in montem.] Pauit turbam E Glosa.

vt deus: ascẽdit orare vt homo. Nõ q omnia non habens in potestate: sed vt formã hoĩs impleret. In hoc officium pietatis est: sequit insigne potestas miraculum. * Vespere aũt.] Merito dicit hec tempestas esse in vespere: qz dum ecclesia in tribulatione est: dicitur esse q̃si ĩ nocte: z sol iusticie se abscõdisse videt. * Nauicula autẽ.] Nauis in medio mari: solus Jesus in terra: qz aliqñ ita est ecclesia non modo afflicta: sed et fedata vt prsus videat derelicta a deo: sed deus eam non relinqt. Unde Marcus ait. ca. 6. f. Uidit eos laborantes in remigãdo. Et si nõ psens: z si differt/tñ videt z corroborat. * Quarta autẽ.] Tota nocte periclitantur: qz cum se homo considerat/nihil inuenit nisi tenebras angustiarum et estus hostium. Sed quarta vigilia dominus venit. i. iam diluculo: cum mentem ad presidium dei erigit: quasi inter tenebras ortum luciferi videt: q̃ diem nunciat. Lucifer ad plus tres horas noctis. i. totam vigiliam matutinam illuminat. adest dñs: qui sopitis piculis ptegit. * Uenit ad eos. zc.] F Marcus. 6. capitulo ait: volens preterire eos: p quibus tamen liberãdis venit. Quod fit/vt ad horam turbati: sed mox liberati amplius stupeant et gratias agant. quod idem sepe fit in passionibus sanctorum * Et videntes et. zc.] Quia sepe fit/vt cum aliqua subito diutine tribulationis oritur sedatio: nõ statim credatur vera liberatio. Ideoqz pmanenti pori formidine intensa ad liberationem dirigitur oratio. * Ego sum.] Nõ supponit quis: qz ex voce sibi nota poterant eum cognoscere. Uel qz ipse est qui dixit. Exo. 3. d. Qui est misit me ad vos. * Domine si tu es.] Si tu es ille liberator: iube me venire ad tuam imitationem superando pressuras. * Et descendens.] De humano desperans adiutorio: mẽte calcat pressuras: vt Jesu sit cõformis. * Ambulabat sup.] Ecce homo super aquas ambulat. Ne ergo dubites xp̃m verum corpus esse: qz sup aq̃s ambulauit. Sup mare ãbulare fecit: vt ostẽdat diuinã potestatẽ. Mergi facit: ne ĩfirmitatẽ obliuiscat: ne putet se eq̃lẽ deo: et ne supbiat. * Et cũ cepisset. zc.] Paululũ relinqt tẽtatiõi: vt augeat fides. vt cum credidit se eius ipso posse fluctibus sustẽtari: sic dũ mergit posse eius virtute saluari. * Cessauit vẽt⁹.] In q̃cũqz deus p grãm adest: mox vniuersa bella q̃escũt. * Et adorauerunt. zc.] Uiso signo filiũ dĩ pfitẽt: cur g̃ Arrius creaturã eẽ pdicat? ☞ Quere d hoc an. 1. J. zc. dnte par. ser se. 4. dominice. 4. post oct. Epiph. fol. 65. col. 3. G ☞ Applica ad hec aliq̃ d an. ser. Eccl'ie. fol. 64. sub the. * Jussit dñs. d. s. ascendere in nauiculã] A C Ul. ser. Pugne. fol. 165. Uel dñice. 1. q̃dragesime. fol. 83. sub the. * Erat ei cõtrarius vẽt⁹.] A. C Uel ser. Aplo'rum Petri et Pauli. s. i b Tomo. sub. th. * Respondẽs Petrus. zc.] A. C Uel ser. Fidei. fol. 59. C Uel ser. Prelatorum. fol. 90. sub the. * Jussit dominus. zc.] D.

Euãgelistarum. Sermo. Annota. Ex quita parte Bib.

C 1. Luce. 10 A

Designauit dñs z alios septuagita duos.] Lyra hic pmo describit septuagita duorum discipulorum electio. Secũdo ad pdicãdum missio: ibi. Ite. ecce ego mitto vos. Circa pmũ dr. * Designauit dñs.] Jhs. i. signãter elegit. Uel dr/designauit: qz q̃s ab eterno pdestinauit ad hoc opus: tẽporalit ad hoc istituit z applicauit. * Et alios septuagita duos.] In signum q post xp̃i resurrectionẽ z ascẽsionẽ ĩ celũ/pdicaturi erãt fidẽ xp̃i gentibus septuaginta duarum linguarum. * Et misit illos binos.] Tum propter mutuam consolationem/et propter mutuam conseruationem: vt vnus esset custos castitatis alterius/et aliorum bonorum. Tum propter confirmationem veritatis pdicande ab ipsis: vt in ore duorum testium staret omne verbum. Tum in signum charitatis: que debet esse in predicatore: secundũ q exponit beatus Gregorius dicens. Binos ergo discipulos in predicatione mittit: vt per hoc nobis tacitus innuat/q qui erga alterum charitatem non habet: predicationis officium nullatenus suscipere debet. * Ante faciem suam.] Ut aduentus christi non lateret. * In omnem ciuitatem et locum quo erat ipse venturus.] Qz indifferenter xp̃s et apostoli predicabant in ciuitatibus et locis magnis et paruis. * Et dicebat illis. Messis quidem multa.] Qz multitudo gentium ad suscipiẽdum verbum xp̃i per predicationem apostolorum erat parata: vt dicit apostolus. Ad Romanos. 11. et patet per effectũ in actibus apostolorum. * Operarij autem pauci.] Qz apostoli et christi discipuli erãt pauci respectu tante multitudinis conuertende. Et adhuc est ita secundum quod exponit Gregorius. Qz licet in ecclesia sint multi curati et ecclesie ministri: tamen pauci inuenientur apti ad predicandum ratione vite sancte et sane doctrine. Unde dicit Gregorius super locum istum. Ecce mundus sacerdotibus plenus est: et tamẽ in messe dei rarus valde inuenitur operarius: qz officium quidem sacerdotale suscipimus: sed opus officij nõ implemus.

* Rŏgate ergo dominuʒ messis: vt mittat ope
rarios in messem suam.] Qꝛ nullus sit aptus
ad predicationem verbi diuini: nisi per grãʒ dī:
B et nisi ab eo missus mediate vel inmediate. Cō
sequenter describitur discipulorum missio ad p̄
dicandũ: cuʒ dicitur. * Jte. Ecce ego mitto vos
sicut agnos inter lupos. Nolite ergo portare sac
culum neqꝫ peram: neqꝫ calciamenta: et neminē
per viã salutaueritis.] Et patet littera ex dictis
Matth. 10. ☞ Et annotamēto. 1. A. ⁊c. qui
te. par. sermonis Vigiliarum plurimoruʒ Apo
stolorum supra. fol. 2. Colũna. 1.) Ubi ea: que
hic ponuntur posita sunt: licet non eodeʒ ordīe:
exceptis que sequũtur. * Et neminem per viaʒ
salutaueritis]. i. saluum dixeritis in hac vita: i
qua quilibet est incertus d̄ salute futura: nisi su
per hoc certificatꝰ fuerit reuelatiōe diuina. Sed
qꝛ hec expositio licet cōmunis sit: tamen videtur
spiritualis seu mystica: ideo aliter potest exponi
magis ad litteraʒ dicendo ꝙ in hoc ostenditur
quanta diligentia et festinatione predicator v̄=
bi diuini debeat officium sibi iniunctum exerce
re: qꝛ per hoc intelligitur ꝙ non debeat ab officio
sibi iniuncto retardari propter familiaritateʒ cũ
aliquo: et tali modo loquendi vsus est Heliseꝰ:
vt habetur. 4. Regum. 4. c. Accinge lumbos tu
os. ⁊c. Et subditur. Si occurrerit tibi homo: nō
salutes eum: et si salutauerit te quispiam: nō re
spondeas ei: per hoc enim intendebat exclude
re verba cum alijs retardãtia eum ab itinere. ⁊c̄
Sequitur. * Jn quãcunqꝫ domuʒ intraueritis
primũ dicite. Pax huic domui. Et si ibi fuerit fi
lius pacis: requiescet super illum pax vestra.
Sin autē ad vos reuertetur. Jn eadem auteʒ
domo manete: edentes ⁊ bibētes que apud illos
sunt.] Nihil interrogantes propt̄ conscīētiam:
sic (et paulus postea docuit. prima Cor. 10. *
Dignus est enim operarius mercede sua.]
C Moralr * Designauit.] Moraliter. ⁊c. Septuaginta
consurgunt ex ductu denarij per septenarium:
ideo significant impletionem decalogi cum se=
ptem donis spiritus sancti. per binariuʒ superad
ditum significatur gemina charitas dei. s. ⁊ p=
ximi: que debet eē in predicatoribus euangelij.
* Et misit illos binos] Jn signum mutue cha=
ritatis. * Jn oēm. ⁊c.] Grē. Predicatio p̄uenit
et sic ad habitaculuʒ mentis dominus venit. *
Messis quidem mlta.] Jdest credentium mul=
titudo. * Operarij autem pauci.] Qꝛ licet sint
multi predicatores questuarij: tamē querentes
tantum animarum salutē sunt pauci: ꝓpter q̄d
rogandus est dominus: vt tales multiplicet atqꝫ
mittat. * Ego mitto vos sicut agnos.] Jdest
mansuetos: etiam inter crudeles. Ps̄. 119. b. Cũ
his qui oderunt pacem eram pacificus. * No
lite ergo portare sacculum.] Jdest predicare pro
pt̄ questum. * Neqꝫ calciamēta] Jdest exēpla
dare mortifera. nam calciamenta fiũt d̄ pellibꝰ
mortuorum. * Et neminem per viam salutaue
ritis.] Jdest nullum existentem in via presentis
vite saluum dixeritis. Sed aliqui propter que
stum aliquos assecurant de sua salute futura:
cũ tamen sit valde dubia. * Dicite. Pax. ⁊c̄]
Jdest inducite inhabitantes ad pacem eternã
et fraternaʒ. * Et si ibi fuerit filiꝰ pacis.] Jdest
predestinatus ad pacem eternaʒ * Requiescet
super illũ pax vestra.] Jdest a vobis nunciata.
* Sin autem reuertetur ad vos.] Jdest non
eritis priuati merito vestro. * Jn eadē autem
domo manete.] Non mutantes hospitium pro
pter lautius prandium habendũ.
* Designauit. c̄.] Glo. Sicut in apostolis est D
forma episcoporum: sicut septuaginta duobus Glosa.
forma est presbyterorum secundi ordinis. 72.
mittunt: qui totidē linguarũ gentibꝰ euãgeliũ
predicarēt: vt sic p̄mo. 12. apostoli ꝓpter. 12.
tribus isrl': ita ⁊ hi propter exteras gentes desti=
nentur imbuendas. Vel cuʒ christꝰ se dieʒ: apo
stolos horas huius diei nominet: per hũc nume
rum predicantium signum dat: se fidem sancte
trinitatis mundo ãnunciaturum. Sicut sol tri
duanum sue lucis ambitum: per septuagita du
as horas efficere solet. * Misit illos bios.] Per
hoc: ꝙ binos mittit: innuitur: ꝙ nemo predica=
tionis officium debet suscipere: qui erga alium
charitatem non habet. Vel bini mittuntur: secũ
dum ꝙ bina animalia missa sunt in arcaʒ: idest
masculus et femina: immũda prius in carnali
generatione: sed mundata ecclesie sacramento
per spiritualem gratiam in discipulorum predi
catione. * Messis quidem multa. ⁊c.] Messis
turba credentium. operarij / apostoli et sequa=
ces eorum. Et licet messis verbo dī sit sata: tamē
culture laborem et solicituʒ munus operarij re=
quirit: ne aues celi sparsa semina dissipent. *
Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.]
Sicut lupus ouibus: sic hereticus insidiatur fi= E
delibus: et sicut lupus ouile circuit nocte: nō au
dens intrare: canis somnum: pastoris absentiaʒ
vel desidiam explorans: sic hereticus nocte sue
interpretationis fid:les decipere conatur: eccles̄i
am non intrans: pastores ecclesie vel vitare: vel
necare: vel in exilium mittere contendit. Lupus
natura corporis rigidus: se inflectere facile non
potest: sic hereticꝰ itētiōeʒ duri cordis nō solet ab
errore reuocare. vnde Apl's. ad Titũ. 3. c. hereti
cũ hoieʒ post p̄mã ⁊ secũdaʒ correctionē d̄uita. ⁊c̄
Lupꝰ v̄o suo ipetu ferꝫ: ⁊ ideo sepe illudiꝫ. sic he
reticꝰ ipetũ facit: sʒ sepe remãet ianis: ne nocere
possit. Lupꝰ si p̄ꝰ aliqueʒ viderit: vocē illiꝰ q̄dã

nature vi eripit: si homo illū pri⁹ viderit/ cuž ex agitat. Sic quez ꝯsuta disputatiōe heretic⁹ preuenit: mutū reddit: ne cōfiteatur verbuz dei: sed si quis cōmenta fraudis ei⁹ agnouerit: nō patit iactātiam vocis. sic lup⁹ sic heretic⁹ guttur inuadit: vitalibus vuln⁹ affigit. Qualiter autē hos effugere possim⁹: suppōit dicēs: Nolite ergo portare sacculuz neqꝫ peraz/ neqꝫ calciamēta. Inde Matth.10.a. Nolite possidere auꝝ neqꝫ argentum: nō peram neqꝫ calciamēta. vtrūqꝫ de corio animalis mortui fit. i. nihil mortale vult esse in illis: quos ad p̄dicanduz mittit: ne mortis timore retardētur ab iniūcto itinere. * Nolite ḡ portare. ꝛc̄.] Tāta predicatori debet esse fiducia i deo vt p̄sentis vite sumpt⁹: et si nō puideat: tñ sibi nō defecturos certissime sciat/ ne duz occupat mēs ad temporalia: min⁹ predicet eterna. ¶ Allegorice. Pecunia i sacco clausa/ sapiētia est occulta: que proximo nō erogat. Per peraz: opera seculi. Per calciamenta/ mortuoꝝ operum exēpla figurantur. vt predicator onus seculariuz negociorum non portet: nec stultorum operum exēpla conspiciat: ne sua opa quasi ex mortuis pellib⁹ credat munire. Qui nō amore eterne patrie: sed premiorum ambitu/ salutem predicat audientibus: quasi i itinere salutat: qr hanc ex occasione non ex intentione salutez audientibus exoptat. Omnis enim qui in via salutat: ex occasiōne itineris salutat: non ex intentione habende eiusdē salutis. * Neminem per viam salutaueritis.] Festinate iubet cōtendere: ne alicuius obuij cōfabulatione reflectant ab iniuncto itinere. Nec simpliciter ait. Neminez salutaueritis: cum sit vsus humanitatis alios salutare: sed addidit in via: qr nō salutatiōis sedulitas auferf: sed obstaculuz ipediēde deuotiōis abolet: vt qñ diuia mādāt: paulisp seqstret hūana. * In eadē autē domo manete.] Si pax vestra recipit: dignū est vt i ea maneatis: carnalia stipendia ab eis accipientes: quibus celestia offertis. Ecce qui saccum et peram prohibuit: sumptus ex predicatiōe cōcedit: sic tñ vt oblato cibo et potu sint contenti. * Manete.] Non est de domo in domuz vaga facilitate demigrandum: vt in hospitali amore seruet constātia: ne coalita amicitie necessitudo facile resoluatur. * Dignus est eñi opari⁹ mercede sua.] Nota qꝫ vni operi predicatorum due mercedes debent: vna in via: que nos in labore sustentat: alia in patria: que nos i resurrectiōe remunerat. * Et in quancūqꝫ ciuitatem intraueritis. ꝛc̄.] Descripto diuerso dom⁹ hospitio: qd etiam in ciuitatibus agere debeāt docet. pijs scilicet in omnibus communicare: ab impiorum per oīa societate secerni. ☞ Nota/ qꝫ i ēuā. huius euangelij virtualiter continentur decem vel vndecim conditiones boni predicatoris. prima qꝫ sit charitate plenus/ ibi/ Misit illos binos. ꝛc̄ secūda. qꝫ nō sit ociosus. ibi: Messis qdez multa. tertia qꝫ nō timeat mortez/ ibi. Sic agnos int̄ lupos. quarta qꝫ magnaz habeat fiduciam in dño ibi. Nolite ḡ portare. qnta qꝫ non sit negociator/ qd per calciamenta d̄signat. sexta vt non querat terrena: sed celestia. ibidez. septima qꝫ festiant suū officium faciat/ ibi. Neminem salutaueritis in via. octaua qꝫ possit solū sustētationem ꝓ suo labore recipe: ibi/ In eadē domo manete. nōa qꝫ nō vagetur de domo in domum. finaliter qꝫ pijs sez i oīb⁹ cōmūicet: et ab ipiorum per oīa societate secernatur ¶ Nota etiā: qꝫ quēadmodum iubet hereticū vitare: sic diabolū seminātē heresim. ☞ Applica ad hec aliqua de Anno. sermōis Apostoloꝝ incipiē. folio.82. ¶ Uel ser. Euangelistarum. fol.87. ¶ Uel ser. p̄latoꝝ. folio.90. ¶ Uel ser. pugne. fol'.165. sub thē. * Ecce ego mitto vos. ꝛc̄. B ¶ Uel ser. Religiosoꝝ. fol'.136 sub thē. * In eadez domo manete.] E ¶ Uel ser. pacis. fol'.177. sub thē. * Pax huic domui.] E

Nolite portare sacculū] vsqꝫ * Mercede sua.] ☞ Quere supra Anno. proximo huius par. et sermonis etiam apostoloꝝ.

Unius martyris. Ser. Annot. Ex quinta parte Bib.

¶.1. Mat.10 A

Nihil est opertuz. ꝛc̄.] ☞ Ostensa superius magnitudie tribulatiōis imminentis xp̄i discipulis a principibus gentilium. prout inuenies. Anno.1. quinte. p. ser. Uigiliaꝝ apostoloꝝ. fol'.2. ¶ Lyra. Cōsequent hortat xp̄s discipulos suos ad ipsius tolerantiaz: et hoc triplici ratione. primo exēplo sui. secūdo ex consideratiōe diuini iudicij: ibi. Nihil opertū. Tertio ex meditatione diuie ꝓuidētie et cōsilij: ibi. Et nolite timere. Circa p̄mū hortatur eos exemplo sui: quia multa et grauia a iudeis passus est sine causa et ꝓ veritate fidei: ꝛ multo forti⁹ debēt hoc pati ei⁹ discipuli. ꝛ h̄ est quod dicit. * Non est discipul⁹ sup magistrum: nec seru⁹ sup dominū suuz. Sufficit discipulo vt sit sicut magister eius: ꝛ suo sicut dñs ei⁹.] Idest si nō pl⁹ cōculcet ꝛ condēnet quam magister eius. et ideo cōcludit. * Si patrem familias.] Idest Christuz: q est pat noster.

* Beelzebub vocauerūt.] Dicebant enī xp̄m facere miracula in virtute cuiusdam demonis sibi familiaris nomine Beelzebub: et sic christuz quodammodo vocabant Beelzebub in quātū opera ei⁹ ipsi Beelzebub attribuebāt: quod erat magna blasphemia cōtra eum. * Quanto magis domesticos eius?] Diffamabūt imponēdo apostolis: qui sunt de domo christi: q̄ faciāt miracula in virtute demonis. q̄ enim apostoli facerēt miracula v̄tute demonis dixerūt iudei ꝛ gētiles: vt patet multipliciter ex legendis eoꝝ. * Ne ergo timueritis eos.] Omittendo fidei veritatē ꝓpter persecutionis timorez. Cōsequent (in euangelio hodierno) hortatur eos ad idem ex cōsideratiōe diuini iudicij/ in quo oīa manifestabūtur: q꞉ bona ꝛ mala omniū omībus erūt manifesta. Cōsideratio huius māifestatiōis debet dare magnam audaciam ī predicatione veritatis: et hoc est quod dicit. * Nihil opertum.] Scilicet in presenti tpe. * Quod nō reueletur.] In iudicio. * Et occultum/ quod non sciatur] quia secreta cordis que soli deo sunt nota: tunc erunt nobis manifesta: et hoc debet p̄dicatores mouere ad predicandū v̄itatē secure. propter q̄d dicit. * Quod dico vobis in tenebris.] Idest in locis priuatis. Licet enī xp̄s vt cōmuniter p̄dicauerit in coībus locis: vt in tēplo ꝛ synagogis: tñ aliquando docebat discipulos separatī a turbis. vt habet. Mar. 4. a. Seorsuz autē discipulis suis disserebat oīa. * Dicite in lumine.] Idest palā: q꞉ postea apl'i palā populo predicauerūt ea: que a christo seorsuz didicerūt. propter quod sequit. * Et quod in aure.] Idest in
B secreto. * Auditis/ predicate sup tecta.] Idest publice. In palestina tecta domoꝝ erāt plana d̄super ꝛ ibi conueniebāt hoīes in diebus festiuis ad ludēdum et confabulanduz. et per hoc designat quēlibet locum publicuz: vbi cōueniūt homines. Uel secunduz alios tecta ista dicebant q̄dam deambulatoria facta circa tēplū: sup q̄
C ascendebāt doctores ꝛ inde docebant populum Consequenter hortatur eos ad tolerantiam tribulationis ex consideratione diuine prouidētie seu consilij. Ad cuius euidentiam sciendum/ q̄ aliqui dixerūt diuinam ꝓuidētiam tñ se extēdere ad incorporalia/ non ad ista inferiora. Ex q̄ꝝ psona dicit. Job. 22. b. Circa cardines celi pambulat/ nec nr̄a cōsiderat. Alij aūt dixerunt/ q̄ se extēdit circa iferiora ista: except actib⁹ humāis et hoc ne tolleret ab hoīe libertatem arbitrij. sed vtrunq̄ est falsum ſz Ph'z. 1. d̄ aīa. vbi rep̄hēdit Empedoclē dicens/ q̄ deus esset insipientissim⁹ si aliq̄d ignoraret q̄d nos cognosceremus: quod sequebat ad dictuz Empedoclis: q꞉ dicebat oīa componi ex amicitia et lite: excepto deo/ in quo lis non erat. Ex quo sequebatur/ q̄ deus litez nō cognoscebat: q꞉ ponebat simile simili cognosci: ꝛ idez incōueniens sequitur ad dictū istoꝝ: q꞉ nos habemus noticiam d̄ istis inferioribus: et d̄ humanis actibus: et per consequens deus talia cognoscit ꝛ ad finē debitū d̄ducit: q꞉ cuz sit agēs vniuersale et primuz: omnia que subiacent ei⁹ cognitioni ordināt ꝑ ipsuz: et q꞉ natura nobilior principalius cadit sub ordine ꝓuidentie: sequit q̄ natura humana: que immortalis est ex parte anime: speciali modo cadit sub eius ordinatione: propter q̄d iusti non debent mortē timere q꞉ deus ordinabit ad finem vltimum. et hoc est quod dicit. * Et nolite timere eos q̄ occidūt corpus animam autem nō possunt occidere. sed potius eum timete: qui potest ꝛ animaz et corpus perdere in gehennam.] Nōne duo passeres. ꝛc. D
Ad euidētiam huius sciendū/ q̄ passeres abūdāt ī terra ꝓmissiōis: et ideo de ipsis fiebat oblatio pauperum: qui nō poterant alia habere/ vñ erant pauci valoris. q̄a duo habebātur ꝓ asse. as assis est genus nūmi. vñ est mensura in pōderib⁹: vt dicit Glo. sup istum locum. In vnoq̄q̄ enī genere illud: q̄d minimū est mēsura alioꝝ. Dipōdi⁹ autez valet duplex as et ideo dr̄. Luc. 12. q̄ q̄nq̄ passeres habebant pro dipōdio. Hic dr̄/ q̄ duo pro asse: quia passer ipar non poterat cōpetent diuidi. ideo remanebat vendenti. dicit ergo. * Nonne duo passeres asse.] i. ꝓ asse. * Ueneūt.] Idest vēdūtur: q꞉ veneo venis habet sensum passiui sub voce actiua. * Et vnus ex illis.] Quantūcūq̄ sit parui valoris: vt visum est. * Non cadet super terram.] Idest nō morietur. * Sine patre vestro.] Idest sine ꝓuidētia dei patris. per conseq̄ns supple/ neq̄ vos moriemini: q̄n deus ordinet d̄ morte vr̄a. ꝓpter q̄d cōcludit. * Uestri autem capilli capitis omēs numerati sunt] In dei prescientia. ideo concludit * Nolite ergo timere: multis passerib⁹ meliores estis vos.] Idest maioris reputatiōis apud deum: q꞉ ad imaginem dei facti: quod nō cōpetit creature irratiōabili. Ostēso q̄ apl'i debent sustinere tribulationes constant: hortatur eos ad cōfitendum nomen xp̄i confident dicēs. * Omis ergo qui confitebit me coram hoībus: cōfitebor ꝛ ego eū corā patre meo: q̄ est ī celis] Patet sñia E
* Nihil enī est optū: q̄d nō reuelet.] Moralit Moralr
Scilicet ī die iudicij: vbi patiētia martyꝝ p̄miabit. ꝛ persecutoꝝ neq̄tia pūiet * Duo passeres] Hit. Mystice aūt corp⁹ ꝛ aīa asse vēdunt: cuz ꝑ minima delectatione diabolo tradūtur.
* Q̄d dico vobis in tenebris.] Glo. Idest dū adhuc in timore estis. Dicite ī lumine. Idest in fiducia veritatis accepto sp̄ūsctō. Et q̄d ī aure auditis .i. quod secreto auditis super tecta .i. F Glosa

calcato carnis domicilio predicate. ✳ Sup te=
cta.] Loquitur iuxta morem palestine: vbi so=
lent in tectis residere: que non sunt cacuminata
sȝ equalia. Vn̄ lex precepit/ vt qui nouaȝ domū
edificat: muꝝ tecti ponat in gyro: ne fundat̄ san
guis inoxius labēte aliquo. Ergo in tectis pre=
dicatur: q̄d cūctis audientib⁹ palam dicit̄: ⁊ est.
Nō vos erudiui i ꝑuo iudee loco: i toto mūdo
dicite. ✳ Nōne duo passeres?] Lucas. (Caplo.
12.a.) Nōne q̄nq₃ passeres veneūt dipōdio? Nec
multū distat vt duo asse: et quinq₃ dipondio. Di=
pondius eniȝ ex duobus assibus. quod autē in
numeris est vn⁹ hoc in pōdere as: et quod duo:
hoc dipōdi⁹ ✳ Et vn⁹ ex illis. ⁊c.] Quomodo
ergo Apostolus. Nunq̄d de bob⁹ cura est deo?
sȝ aliud ē cura. Aliud sciētia. ✳ Numerati sūt
⁊c.] Hoc est scientia dei numeꝝ illoꝝ comprehē
dit. Numerati. Non actu cōputationis/ sed fa
cultate cognitionis. a similitudine pecunie: que
numeratur vt seruetur. Ubi magna ꝓuidentia
dei/ ꝙ nec ꝑua ociosaq₃ dicta eū lateāt. ✳ Qui
confitet̄.] Uel confitetur quis Jesum ea fide: q̄
per dilectioneȝ operatur. Gal. 5. a. Negat qui ꝓ
ceptis dei nō obedit.

G ☞ Applica ad hec aliqua de Anno. Sermo
Auctor. nis Judicij finalis. fol. 236. sub th. ✳ Nihil op
tuȝ q̄d non reueletur. ⁊c.] A ❡ Uel ser. Pugne.
fo. 165. ❡ Uel ser. Martyꝝ. fo. 89. sub th. ✳ No
lite timere. ⁊c.] D. ❡ Uel ser. Prelatoꝝ fol. 90.
sub the ✳ Predicate super tecta ⁊c.] B ❡ Uel
ser. Fidei. folio. 59. sub. themate. ✳ Om̄is qui
cōfitebitur me. ⁊c.] D.

❡2. Mat.10 Nolite arbitrari. ⁊c.] ☞ In hoc capitu.
(inter alia) informantur apostoli et predi=
A catores ꝟbi diuini/ quātū ad veritatē vite q̄dru
pliciter. ꝑmo ꝙ non debēt moueri ad predicādū
cupiditate/ ibi. Grati accepisti. ⁊c. ☞ Quod
inuenies Anno. 1. d. q̄nte par. ser. Simonis ⁊ Ju
de supra in hoc Tomo. Secundo nec terreri ad=
uersitate/ ibi. Ecce ego mitto vos. ⁊c. prout inue
nies. Anno. 1. A. q̄nte par. ser. Uigiliaꝝ Aploꝝ
B folio. 2. Col. 1. Tertio (in euangelio hodierno)
ꝙ non debent impediri ex amicoꝝ carnalitate.
Ad cuius euidentiā sciendū ꝙ charitas est or=
dinata: sic ꝙ homo debet diligere deum sup om
nia: etiā supra seipsum. ⁊ ideo pro nulla amici=
tia cuiuscūq₃ ꝓximi debet retardari q̄n ꝓsequa
tur ea: que pertinēt ad honoreȝ diuinū. Propter
quod dicit. ✳ Nolite arbitrari quia venerīȝ pa
cē mittere in terrā.] Et loquit̄ de pace mala: que
est ꝯtra deuȝ. ✳ Nō veni pacē mittere] Scilicet
talē: q̄ dicta est. ✳ Sed gladiū.] Hoc est diuisi=
onē talis ꝯcordie. Aduertēdū tn̄ ꝙ ista: q̄ dicunt̄
hic a xp̄o/ sunt facta occasionalit̄. quia ad chri=
sti ꝑdicationē ⁊ aploꝝ aliqui ꝯuersi sunt ad fidē
et alij in infidelitate remanētes quātūcunq₃ eis
cōiuncti: persecuti sunt istos ad mortem. Propt
q̄d sequit̄. ✳ Ueni enim separare hoieȝ aduers⁹
patrem suum: et filiam aduersus matrem suam
et nuꝝ aduersus socrū suam: et inimici hois do
mestici eius. Qui amat patrem aut matrē plus
quam me/ nō est me dignus. Et qui amat filiuȝ
aut filiaȝ super me/ nō est me dignus.] Quarto E
informātur ꝑdicatores verbi diuini ꝙ nō debēt
retrahi ꝓpter dulcedinē ꝑsentis vite: q̄ est breuis
et trāsitoria: et ad merenduȝ vitam eternam or=
dinata. ⁊ ideo q2 finis melior est his q̄ sunt ad fi
nem: imo ea: que sunt ad finē/ nō sunt nisi pro=
pter assecutionē finis: ideo de ipsis nō curatur:
dum tamen finis habeatur: ꝓpter quod de vita
presenti non est curanduȝ: sȝ de assecutione vite
eterne: ⁊ hoc est quod dicit. ✳ Et qui non acci=
pit crucem suam ⁊ sequitur me.] Scilȝ volūta
rie mortem tolerando. ✳ Non est me dignus.]
Idest vita eterna: q2 in coniunctione ad christū
per visionem et fruitionem consistit vita eterna.
✳ Qui inueniet animaȝ suā perdet illā.] Idest
vitam presentem: que causat̄ ab anima existēte
in corpore. vnde est ibi ꝑdicatio per causā. Qui
amat igitur vitam presentem inordinate/ per=
det eam. Res enim perditur: quando nō attin=
git finem debituȝ. sic medicina perditur/ quādo
per eam sanitas non acquiritur. et codeȝ modo
vita presens: que finaliter ad consecutioneȝ vite
eterne ordinatur: recte perditur: quando per ip=
sam ad eternam vitaȝ non peruenitur: quod cō
tingit illi: q̄ inordinate amat ipsaȝ. ⁊ e cōtrario.
✳ Et qui perdiderit animaȝ suaȝ propter me.]
Uitam presentem propter christum contēnēdo.
talis enim dicit̄ perdere/ non secundū veritatē:
vt patet ex predictis: sȝ f̄ȝ hominum opinionem
Iste (inquā.) ✳ Inueniet eam.] Accipiendo ꝓ D
transitoria eternā. Postq̄ȝ saluator hortat⁹ est ꝑ
dicātes: consequēter hortatur recipientes ipsos:
ostendens magnitudineȝ premij ipsoꝝ dicens.
✳ Qui recipit vos: me recipit: ⁊ qui me recipit/
recipit eum: qui me misit.] Ea enim que fiunt
christi fidelibus/ reputat sibi fieri xp̄s: et hoc taȝ
in malis (Actuū. 9. c. Saule saule quid me per
sequeris. i. fideles meos:) quaȝ etiam in bonis:
sicut hic patȝ: q2 in discipulis suis dicit se esse re=
ceptum. ✳ Qui recipit prophetam.] Idest dei
nunciū. ✳ In nomine prophete.] Idest in q̄n=
tuȝ dei nunci⁹. ✳ Mercedē ꝓphete accipiet.]
Idest ab eo cuius est nunci⁹. ✳ Et q̄ recipit iu=
stuȝ in noie iusti.] Quod nō potest esse nisi ꝓpt
deū: a q̄ iustificat̄ omis ꝟe iust⁹. ✳ Mercedē iu
sti accipiet.] Idest a deo: q̄ iustificat ipȝ. secus ē
aūt si recipit ipm̄: in q̄ntū amicus vel cōpatriota
vel huiusmodi: q2 nō recipit eū pure in noie dei

* Et quicūq; potū dederit vni ex minimis istis: calicē aque frigide tm̄.] Hoc dicit ad ostēdēdū/ q̄ q̄libet quātūcūq; paup: potest facere opera misericordie: q2 dare calicē aque frigide pōt q̄libet quantūcūq; paup. * In noie discipuli.] Idest quādo est fidelis denūciās fidē xp̄i. * Amen.] Idest fideliter. * Dico vobis: nō perdet mercedē suā.] Quia in ijs: que dant ꝓpter xp̄m: non tm̄ pēsat quātitas doni: quantū pēsat quātitas bone volūtatis/ ex qua datur.

E Moralit. * Nolite arbitrari.] Moralit. Hiero. Ad fidez xp̄i tot⁹ orbis in se diuisus est/ vnaqueq; dom⁹ fideles habuit ⁊ infideles et bonū bellū mixtū ē: vt pax mala rūperet. * Qui amat patrez. ⁊c.] Hilari⁹. Illi enim q̄ domesticas dilectiōes hoīm ei⁹ dilectioni ptulerint/ futurop̄ bonop̄ indigni erūt hereditate. * Et qui nō accipit crucē. ⁊c.] Grego. Duob⁹ modis crucē dn̄i baiulam⁹: cuz aut p abstinētiā carnē affligim⁹: aut cū p cōpassionē ꝓximi necessitatē illius nr̄am putam⁹. * Qui inuenit aiam suā.] In delectationib⁹ illicitis nutriēs eā. * Perdet eā.] Quantū ad vitā futuraz. * Qui recipit vos.] Corporalit. * Me recipit.] Spūalit: ⁊ p cōsequēs recipit patrē ⁊ spm̄sctm̄: q̄ cū filio p grām inhabitāt recipiētis mentē. * Qui recipit ꝓphetā.] Idest q2 denūci⁹ est. * Mercedē ꝓphete recipiet.] Idest a deo recipiet mercedē/ cui⁹ est nūci⁹. * Et q̄ recipit iustū.] Idest ꝓpter iusticiā suā: nō ꝓpter cōsanguinitatē vel affinitatē. * Mercedē iusti accipiet.] Idest particeps erit meriti iusticie sue.

F Glo. * Pacē mittere.] Glo. Missuz est bellū bonū: vt rūperet pax mala. * Ueni enim. ⁊c.] Possum⁹ ⁊ prēm itelligere diabolū: cui⁹ eram⁹ aliqñ filij: nō natura: sed imitatiōe: vt iudeis dictum ē Joh. 8. c. Uos ex prē diabolo estis. Sed postq̄ vocē audiuim⁹ monētis: ps. 44. c. Obliuiscere populū tuū ⁊ domū patrꝭ tui. Uenit gladi⁹ dn̄i separare nos ab inuicē: ⁊ ostēdere aliū patrē: cui diceremꝰ. Pater noster: q̄ es in celis. Matth. 6. b. Mater/ synagoga. Filia pmitiua ecclia. Socr⁹ eadē synagoga. Nur⁹ pmitiua ecclia de gentib⁹. Spōsus ecclie/ fili⁹ est. dicēte Aplo. Ro. 9. a. Quop̄ prēs: ex q̄b⁹ xp̄s secūdū carnē. Socr⁹ igit. i. mater spōsi: ⁊ in nurp̄ ⁊ in filiū diuisa est synagoga carnalis: q2 eccliā psequi nō cessat: sꝫ et ipsa in matrē ⁊ in socrū diuisa est: volēs recipere circūcisionē ceterasq; carnales obseruātias. * Separare.] Idest priuatos carnis affect⁹ extinguere: q̄b⁹ ita inuicē diligunt: vt deo min⁹ seruiant. Uel penit⁹ auertant: nō q2 nō sint honorādi pater ⁊ mater: sꝫ post deū. Hic est ordo charitatis. * Qui amat patrē.] Post deū amādi sunt: sed si vtrūq; nō potest seruari: odiū in suos: pietas ē in deū obseruāda. * Et q̄ nō accipit. ⁊c.] Crux duob⁹ modis portat. Cū vel p abstinētiā corp⁹ afficit: vl' cū p cōpassionē ꝓximi affligit anim⁹. Peccata ꝓximop̄ fixorū sunt sanctop̄. Crux semp est portāda: vt amor xp̄i ostēdat. * Et sequitur me.] Aliqs eni carnē macerat: p inani glia: vel ꝓximo carnalit cōpatit: vt culpe faueat: hic crucē ferre videt: sed dn̄m nō sequit. * Qui inuenit.] Noie aīe vita p̄sens designat. * Qui recipit ꝓphetā. ⁊c.] Cū ad p̄dicationez mittit: eszone tollit: picula nō timēda dicit: affectū subijcit religioni. Uñ ḡ sumpt⁹? austeritatem mādatop̄: spe tēperat ꝓmissoruz. Qui recipit (inquit) vos. Ad susceptionē magistrop̄ ꝓuocat discipulos. Dicet ḡ aliqs: ḡ ⁊ pseudo ꝓphetas ⁊ Iudaz ꝓditorez suscipiem⁹? hoc dn̄s ꝓcurās dicit/ non psonas esse suscipiēdas sed noia: ⁊ mercede non carere suscipiētē: licet indign⁹ sit: q̄ suscipit. Nō ait mercedē de ꝓpheta vl' iusto: sꝫ ꝓphete ⁊ iusti mercedē: q2 dn̄ eos sustētat/ q̄ alit nō possent: q̄d eop̄ est facere: ⁊ ipse est: q̄ in h̄ noie facit: nō ꝓ eis solū: sed eorūdē mercedē habebit. i. talē qualē et ipsi. ¶ Q2 xp̄s i aplis: de⁹ aūt in xp̄o: ḡ q̄ aplo's recipit: recipit deū. Hoc dicit: ne apostolop̄ susceptio vilis habeat his: a q̄bus supra dixit: debere stipēdia accipere. * Et q̄cunq;.] Qui periculū nō suscipietū testimonio excussi pulueris denūciauit: meritū recipiētū vltra speratū cōmēdat. Nota deū magis ad piū affectū respicere/ q̄ ad quātitatē rei exhibite. * Uni ex minimis] Minimi sunt/ qui nihil penit⁹ habēt in hoc mūdo: et iudices erunt cū xp̄o.

G

☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Pacis incipiēn. fol. 177. sb the. * Nolite arbitrari. ⁊c.] B. ¶ vel ser. Ferie. 6. Post cinerē ⁊ de applicatioib⁹ eiusdē ser. fol. 81. sub the. * Qui amat patrē. ⁊c] B. ¶. ¶ vl' ser. Martyp̄. fol. 89. vel ser. Pugne. fo. 165. Et infra Annot. sequēti. fo. hoc. sub th. * Qui non accipit crucē. ⁊c.] ¶. ¶ vl' ser. Relig. fol. 136. sb the. * Et sequit me.] ¶. ¶ vl ser. Prelatop̄. fol. 90. sub the. * Qui recipit ꝓphetam. ⁊c.] D. H Auctor.

C3. Mat. 16 A Si q̄s vult post me venire.] Lyra. In euāgelio hodierno ꝓponit xp̄s sue imitatiōis exēplū: ⁊ diuidit i duas partes: q2 pmo facit q̄d dictū est ꝓponēdo. s. exēplū sue imitatiōis. Secundo ꝓmittit ex hoc gliaz future resurrectiōis. Quantū ad pmū dicit. * Si quis vult post me venire.] Meā doctrinā ⁊ facta sequendo. * Abneget semetipsum.] Idest affectū humanū: non solū meā passionez nō impediēdo: sed etiā me in hoc imitādo. * Et tollat crucē suā.] Idest parat⁹ sit in animo volūtarie crucē portare: in qua crucifigat ignominiose. * Et sequat me.] Ad hoc aūt rationē inducit dicēs. * Qui enim voluerit aiam suaz saluā facere: perdet eam.] Hoc

autē potest dupliciter intelligi. Perdere eniz: habet duplicē significationē. Uno modo idez est ꝙ amittere: ⁊ in isto sensu cū dicitur hic: perdet eā: subintelligendū est: in alia vita. q. d. Qui enim voluerit animā suā saluā facere. Idest delicijs et voluptatibꝰ occupare in hac vita: quia hoc est vitā suā saluare secundū opinionē carnaliū: talis perdet eā in alia vita: qꝛ obligat eā ad penaz inferni. Alio modo perdere: idē est qꝺ destruere: et tunc cū dicitur perdet eā: subintelligit̃ in hac vita. Et est sensus. Qui eniz voluerit animā suam saluā facere. Quantū ad meritū vite eterne. Perdet eā. Idest destruat corpꝰ/laboribꝰ et passionibꝰ exponēdo. Ex q̄bus sequit̃ separatio aīe a corpore. Et hoc est animā perdere secundū estimationē falsam carnaliū: licet sit saluare eā secūdum veritatē. Secundū hunc sensum vltimū sequitur. * Qui aūt perdiderit animā suā ꝓpter me.] Hoc est ꝓpter deū mortē sustinēdo. * Inueniet eā] In beatitudine deo fruēdo. Et qꝛ aīa cū sit immortalis preponēda est omnibus corruptibilibus et transitorijs: ideo sequit̃. * Quid enim ꝓdest hoī si mundū vniuersum lucret̃: aīe vero sue detrimentū patiat̃? Aut quaz dabit hō cōmutationē ꝓ anima sua?] Q. d. nihil: imo ꝑ talia perdit multū: qꝛ perdit illud qꝺ est immortale ⁊ diuinū in eo. Consequēter: qꝛ inuitauerat

B eos ad imitandū exēplū sue passionis. Ideo ne terrerēt̃ morte corporali et trāsitoria/ ꝓmittit eis premiū future resurrectionis: qꝺ cōplebit̃ in aduentu xp̄i ad iudiciū: qꝛ tūc resurgēt hoīes ad vitā immortalē. Et hoc est qꝺ dicit. * Filiꝰ enim hominis.] Idest xp̄s verꝰ hō. * Venturꝰ est.] Ad iudiciū scilicet. * In gloria patrꝭ sui.] Qꝛ in forma gloriosa iudicabit. * Cū angelis suis Et tunc reddet vnicuiq; secundū opera eiꝰ.] Iustis gloriā aīe ⁊ corporis: alijs aūt penā vtriusq;. Et vt sint de futura gloria aīe et corporis magis certi: ꝓmittit eis ꝙ aliquibꝰ eorū ostēdet in hac vita p̄senti/ qꝺ ostēdit in sua trāsfiguratiōe. Ut patet Matth. 17. Et hoc est qꝺ dicit. * Amē.] Idest fidelit̃. * Dico vobis/ sunt quidā de hic stantibꝰ.] Scilicet Petrꝰ. Jacobꝰ et Johānes. * Qui nō gustabūt mortē.] De vita p̄senti recedēdo. * Donec videāt filiuz hoīs venientē in regno suo.] Scilicet apparentē eis in forma corporis gloriosa: qualē habebit post resurrectionē: cū adeptꝰ fuerit potestatē regni. Tunc enim dixit discipulis suis Matth. vltimo. Data est mihi oīs potestas in celo et in terra.

C Moralr * Si quis vult. ⁊c.] Moralit̃. Maximꝰ in sermone de sancto Johāne baptista. Duo aūt abstinētie ⁊ crucis sunt genera. Unuz corporale: et aliud sp̄uale. Unū est a potu et epulis tēperare appetitum gule: a delectationibꝰ et mollissimis suauitatibꝰ coercere: ⁊ ab his: que tactu/ gustu: visu decipiūt: sensum viriliter reuocare/ ac violent̃ abstrahere. Alterū abstinētie et crucis genꝰ est p̄ciosius/ atq; sublimiꝰ. motus animi regere: ⁊ perturbatiōes illiꝰ modestie trāquillitate placare. Ire ac superbie impetus quasi ferā bestiaz refrenare. Litigare quotidie cōtra vitia. Increpare se quadā censura ⁊ austeritate virtutꝭ: ⁊ rixam quodāmodo cū homine interiore cōserere. * Qui eniz voluerit animā suā saluā facere.] Idest vitā aīalē voluptatibꝰ exponere. * Perdet eam.] Eternaliter. * Qui aūt perdiderit.] Idest a voluptatibꝰ retraxerit. * Inueniet eā] Ad gloriā ordinatā. * Quid eniz ꝓdest homini?] Q. d. nihil: sed multū nocet. nā anima rationalis imagine trinitatis insignita p̄ciosior est omnibꝰ terrenis. * Filiꝰ eniz hoīs. ⁊c.] Hiero. Times mortez: audi gloriā triūphātis. Vereris crucem/ ausculta angeloꝝ ministeria. * Sunt quidā de hic stātibus.] Cum xp̄o hic stant: qui ꝓ ipso passiones patiēter sustinēt: et isti mortem culpe vel gehēne nō gustāt: sed cū ipso transeunt ad gloriam sempiternā.

D Glosa * Si quis vult.] Glo. Predicta aplīs passiōe et resurrectione: hortat̃ ad sequendum tam eos: quā turbā. * Abneget semetipsum.] Quod ꝑ vetustatez est: vt capiat qꝺ vltra se est. Remotis vitijs: virtꝰ sequat̃: tollat crucē suā: ⁊ sequat̃ me. Quod erat per vetustatē: abnegauerat ille: qui dicebat. Gal. 2. d. Uiuo aūt ego: iā nō ego. Qꝺ vero vltra se erat: ceperat. Uiuit vero in me xp̄s. * Tollat crucē suam.] Crux tollitur: vel cum ꝑ abstinētiā corpꝰ: vel cuz per cōpassionē ꝓximi animꝰ affligit̃. Crucē abstinētie habuit Paulꝰ: cū dicebat. 1. Coꝝ. 9. d. Castigo corpus meū/ et in seruitutē redigo. ⁊c. Cōpassionis quoq; cum ait. 2. Coꝝ. 11 g. Quis infirmat̃ ⁊ ego nō infirmor? * Quid enim ꝓdest?] Eccl'ia habz tēpus ꝑsecutionis: habet ⁊ tēpus pacis. Hec tēpora designat in p̄ceptis. Nam tēpore ꝑsecutionis ponēda est anima: et tēpore pacis frangenda sunt terrena desideria. Nam quid prodest homini? ⁊c. * Aut quā.] Nec lucra: nec timor: nec aliquid aliud retrahat a salute: quia quam cōmutationem dabit homo pro anima sua? Calicem salutaris accipiam et nomen domini inuocabo. Psalmo. 115. a. Uel: nihil terrenū pro anima ꝑdita poterit homo dare. * Filius autem.] Ne durum videatur hoc pati: quia non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam: que reuelabitur in nobis. Romanoꝝ. 8. d. * Sunt quidam de hic stātibus. ⁊c.] Quia rudes erāt apl'i etiam in presenti vita promittit̃ eis aliqua cōsolatio: vt certiꝰ credant de futuro.

* In regno suo] In regno beatitudinis eterne. Uel ostēdēdo suam potestatē in presenti ecclia. E ¶ Et Lucc. 9. * Abneget semetipsum.] Glo. Nisi quis a seipso deficiat: ad eum: qui super se est/ non appropinquat: et nouitatē: ad quā vocatur/ non apprehendit: nisi mactet vetustatez: in qua nat⁹ fuit. Et cum cessat a vitijs: exquirat etiam virtutes. Unde subiungitur. * Et tollat crucem suam. rc.] Crux tollitur/ quādo per abstinentiā corpus afficitur: vel per cōpassionē proximi affligitur animus: quod etiam aliqui philosophi fecerūt. Et sequat me: hoc solus xpian⁹. * Nam qui perdiderit animā suaz. rc.] Sicut persecutiōis tpe ponenda est anima: ita in pace frāgenda sunt desideria terrena: vt quāto videt homo securior: tāto sit ad sui custodiā solicitior. * Quid enim proficit homini? rc.] Quia aliquādo tēporalia despicimus: sed humana verecundia ꝑpediti/ rectitudinē quam habemus in mente non audemus voce exprimere: congruū medicamentū subiūgit. Nā qui me erubuerit: et meos sermones. ¶ Persecutionis tpe poterant erubescere fideles substantijs nudari: honorib⁹ deijci: verberib⁹ affligi. Pacis tpe sepe veremur a primis despici: iniurias verborꝫ pati: pri⁹ satisfacere illis: quibus fuimus irati. Habet ergo xpianus etiam in pace: vbi in cōfessione xpi veraciter possit probari. s. si imitatur humilitatem sui capitis. * Hunc filius hois erubescet.] Nō sufficit ad ꝓbationē fidei vox cōfessionis: quam defendit a verecundia professio generalitatis. * Aliqui hic stantes qui non gustabūt mortē. rc.] Qui stat cum xpo nō gustat mortez: q2 nec tenuē mortis eterne sensum habebit: qui xpi consortia meruerit: cui nec in morte interrūpitur or F do viuendi. * Donec videant regnū dei.] Quia arduū erat aiam periculis/ corp⁹ morti offerre: sustentat infirmitatē humane mentis remuneratiōe ꝑsentiū: ne frangat desperatiōe vel tedio. Uisa eniz eterna gloria: et si in trāsitu et ad breue momentum: fortiores tū contra mundi aduersa reddunt. Promittit itaqꝫ futurā gloriā in transitu videndaz in terra: vt certius in celo speretur eterna. Uel ꝓmittit aliquos de discipulis visuros dilatationē ecclesie anteq̄ꝫ per mortē recedāt de mundo: vt in presenti contra mundi gloriam erecti: certius credantur in celo regnaturi. ☞ Quere ꝫm alium sensuz de hoc Anno. 4. quinte B partis. ser. Martyrū. fo. 89. Col. 4. tertij Tomi. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Martyrū incipien. fol. 89. ¶ vel sermo. Pugne. fol. 165. sub the. * Tollat crucem suam. rc.] A. ¶ vel sermo. Religiosorꝫ. fol. 136. sub the. * Si quis vult post me venire. rc.] A. Uel. * Qui voluerit aiam suā saluā facere: perdet eā. rc.] A.

¶ vel ser. Judicij finalis. fol. 236. sub the. * Filius enim hois ventur⁹ est. rc.] B. Uel. * Donec videant. rc.] B. ¶ vel ser. Funerū. fol. 305. sub the. * Reddet vnicuiqꝫ. rc.] B. vel. * Sūt quidam qui nō gustabunt mortē. rc.] B. ¶ vel ser. Omniū sanctorꝫ supra i hoc Tomo sub the. * In regno suo.] B

Nisi granū frumenti.] Usqꝫ. * Qui in celis est.] ☞ Quere hoc Anno. 1. G. H. ¶ 4
quinte partis. ser. Ferie. 2. Dñice. Ramorꝫ. fol. 181. Johā. 12
Col. 3. Et applica prout ibi.

Si quis venit ad me et nō odit patrē suū.] ¶ 5.
Lyra. Hic ponit instructio sequentiū xpm Lu. 14.
et primo simplici vbo. Secūdo parabolico/ ibi. A
Quis enim ex vobis. rc. Circa primuz dicitur. * Si quis venit ad me.] Idest vult venire per fidem credendo: sicut sunt seculares. Uel statū perfectiōis assumēdo: cuiusmodi sunt religiosi. * Et non odit patrē suum et matrē/ et vxorem/ et filios/ et fratres/ et sorores.] Hic accipit odiū large/ in quantū ꝓpter perturbationē parentuz et amicorꝫ/ non dimittit venire ad fidem catholicam: sicut patet de sancto chrysanto et multis alijs: vel de seculo ad religionē. * Adhuc autē et animā suam.] Idest vitam corporalē: eam cōtēnendo ꝓpter deum. Paratus vitā suam exponere pro fide: casu necessitatis ocurrēte. * Non potest meus esse discipul⁹.] Discipulat⁹ autem xpi dupliciter potest intelligi. Uno modo generaliter secundū statum cōmunē fideliū: et ad hoc sufficit fides cum obseruatiōe mandatorꝫ. Alio modo cum hoc per obseruantiam consiliorꝫ: in vtroqꝫ tū statu requiritur repressio cōcupiscentiarū carnaliū/ magis tū in secundo modo discipulatus: q̄ꝫ primo: ideo sequitur. * Et qui non baiulat crucē suam.] Per carnis macerationē et cōcupiscentiarꝫ repressionem. * Et venit post me: non potest meus esse discipul⁹.] Cōsequēter adducit saluator ad suum ꝓpositū duas para B
bolas de aggressu status perfectiōis: qui cōsistit in obseruātia consiliorꝫ: et primo ostendit quid requirit in tali aggressu. Secundo quid in debito vsu/ ibi. Bonū est sal. rc. Circa pmuz dicit. * Quis enim ex vobis volēs turriz edificare?] Idest aggredi perfectionē euāgelicā. * Nonne prius sedens.] Idest quietat⁹ a tumultu passionum: deliberans. * Computat sumpt⁹.] Idest cōsiderat si habeat illud/ quod ad hoc requirit: quod est promptitudo ad relinquenduz omnia propter deū. * Qui necessarij sunt/ si habeat ad perficiendū. Ne postq̄ꝫ posuerit fundamentū.] Quod cōsistit in obseruātia mandatorꝫ. * Et non potuerit perficere.] Quia nō habet prōptitudinem animi ad relinquenduz omnia: quod est primū in statu pfectionis acquirende. Talis

fuit ille iuuenis: de quo dicitur. Matth.19.c. qui obseruauerat mãdata: cui dixit xps. Si vis perfectus esse/ vade et vende omnia que habes: et da pauperibus. Et sequitur ibidem/ quod abijt tristis: eo quod multas habebat possessiones: quarum amore fuit impeditus a statu perfectionis: et ideo non habuit sumptus ad perficiendũ turrim: cuius posuerat fundamentũ. Sequitur. * Omnes qui vidẽt incipiant illudere ei dicentes: quia hic homo cepit edificare: et non potuit cõsumare.] Consequẽter ponitur secunda parabola ad idem/ cum dicitur.

C * Aut quis rex iturus cõmittere bellum aduersus alium regem: nonne sedens prius cogitat.] Hic accipitur rex: quicũque vult aggredi pfectiõis statum: quia debet bene regere operationes et cogitationes suas: et habet cõmittere bellum: ad rapiẽdũ sibi celeste regnũ: scdm quod dicitur. Matth.11.b. Regnum celorum vim patitur: et violẽti rapiũt illud. * Si possit cum decem milibus occurrere ei qui.] Idest cum obseruãtia decem mãdatorum: sed quia non sufficit ad perfectionis statum acquirendum: vt predictũ est: quia rex celestis. * Cum viginti milibus venit ad se.] Quia duplam obseruantiã exigit ab eo. s. mandatorum et consiliorum. Ideo subdit. * Alioqn adhuc illo lõge agẽte/ legationẽ mittens rogat ea/ que pacis sunt.] Assentiendo regi celesti in obseruantia consiliorum/ que incipit ab euangelica paupertate. Ideo cõcluditur. * Sic ergo omnis ex vobis: qui non renunciat omnibus que possidet: non potest meus esse discipulus.] Ex hac conclusione patet/ quod ista parabola et precedens vadunt ad istam intentionem. Consequenter (finito hic hoc euãgelio) et ostenso quid requiritur in perfectiõis aggressu: ostẽditur quid requiritur in eius debito vsu. s. discretio: que requiritur in omnibus operibus bonis: scdm quod dicit Apostolus ad Ro.12.a. Rationabile obsequium vestrum. Et hoc est quod dicitur. * Bonum est sal.] Idest discretio: que est cõdimentum bonorum operum: sicut sal est condimentum ciborum. * Si autem sal euanuerit.] Idest discretio defuerit. * In quo condietur.] Quia opus bonũ de genere insipidũ est et inutile si careat discretione. * Neque in terram/ neque in sterquilinium vtile est: sed foras mittetur.] Hoc est a perfectione cadet. Vñ et in collationibus patrũ collatione secunda Moysi abbatis declaratur per rationes et exempla: quod illi: qui ceciderunt a statu perfectionis: hoc fuit communiter propter defectum discretionis. * Bonum est sal.] Moraliter. Idest discretio: que cõdit opera nostra. * Si autem sal. etc.] Idest discretio ab operibus nostris bonis de genere defuerit: nõ erunt deo accepta. In cuius figura sal in omni sacrificio ponebatur. ☞ Quere infra de hac materia Anno.1.A. quinte partis. sermonis. Vnius doctoris.

D Moralr * Si quis. etc.] Moraliter. Grego. Hom.35. Quasi per odium diligitur: qui carnaliter sapiens/ dum praua nobis ingerit/ non auditur. Et sic odiendi sunt: nõ solum domestici: sed etiã anima propria: dum pars sensibilis nobis ingerit inhonesta. * Et qui nõ baiulat. etc.] Chrys. Non vt trabem super humeros apponamus: sed vt semper xpi mortem pre oculis habeamus. * Quis enim ex vobis volens turrim. etc.] Turris hec/ est ecclesia: que Cañ.4. dicitur turris Dauitica: quam edificant boni doctores et predicatores. sumptus autem huius edificationis sunt scripturarũ sanctarũ intelligẽtia: et exemplaris vita: quibus carentes sunt ad hoc edificium impotentes. * Aut quis rex iturus. etc.] Rex veniens contra nos cum viginti milibus/ est dñs noster Iesus xps/ veniens ad iudicium cum angelis et potestatibus: cuius potestati resistere nõ valemus: et ideo dum adhuc est longe/ mittamus ad eum legationem lachrymarum et bonorum operum: vt eum placare possimus.

E Glo * Si qs. etc.] Glo. Simul et odisse et diligere possumus: vt et cognatiõe cõiũctos ex diuino pcepto diligamus: et qs aduersarios in via dei patimur: odiendo et fugiendo nesciamus. Et vt hoc odiũ non de affectione: sed de charitate videatur procedere: addit. * Adhuc autem et animã suam.] Tunc bene animam odimus/ cum eius carnalibus desiderijs non acquiescimus: sed reluctamur et frangimus. Hoc odium qualiter exhiberi debeat: subditur. * Et qui non baiulat crucem suam.] Crux duobus modis baiulatur: cũ vel per abstinentiã caro afficitur: vel per cõpassionem proximi affligitur animus. Et qui non baiulat. etc. Ita debetis odisse: crucem baiulare: venire post me: quia ita consumabitur edificium: per quod venitur ad regnum. * Et venit post me.] Aliquis enim carnem lacerat pro inani gloria/ vel proximo carnaliter cõpatitur: vt culpe faueat: hic crucem ferre videtur: sed deum nõ sequitur.

F ¶ Postquam dominus sequentibus se in Hierusalem dedit sublimia precepta de contemptu mũdi/ et de abiectione corporis: supponit preceptum de perseuerantia: ad quam necessaria est cum humilitate patientia: et hoc per simile edificantis/ dicens. * Quis enim ex vobis volens turrim edificare. etc.] Quia sublimia precepta dedit: edificande sublimitatis cõparatione subiũgit/ dicẽs. * Nonne prius sedens cõputat sumptus: qui necessarij sunt.] Ille computat sumptus: qui discernit esse erogandam temporalem pecuniam: et cor auertendum a cupiditatibus mundi: et animã preparandã contra aduersa mũdi. * Oẽs qui vident/ incipiant illudere ei. etc.]

Sicut ait Apostolꝰ .1. Cor.4.b. Facti sumus spectaculum mundo/angelis/et hominibus: et in omni quod agimus cōsiderare occultos aduersarios debemus: qui nostris operibus insidiantur: et nisi contra eos vigilemus: patimur irrisores: quos habemꝰ ad malum suasores.* Aut quis rex.ꝛc.] Post similitudinem de turre edificanda: supponit similitudinez maioris rei: de rege pugnaturo. In quo ostēdit per impletionem precedentium mandatorum/nullum ad gloriam posse pertingere: nisi seueri iudicis sententia tēperetur per misericordiaz. In conspectu enim dei omnis homo imperfectꝰ. Ergo sicut in superiori premeditatio erat necessaria/ad cauendum inimici derisionem: sic est et ad impetrandam iudicis misericordiam.* Si possit.ꝛc.] Quasi cum decem milibus occurrit deo: qui offert opera decem mandatorum: que exterius gessit: sed deus quasi cum duplicato numero contrauenit: cum vix illum preparatum in solo opere: discutit simul de opere et cogitatione. Et ideo dum adhuc longe est per dilationez iudicij: nos fragilitatis nostre insufficientiam attendentes: ad impetrandam seueri iudicis pacem debemꝰ premittere legationem lachrymarum/bonoruz operum: piorum affectuū.* Sic ergo.ꝛc.] Infert a premissis similitudinibꝰ: qn̄quidem non bene potest edificare qui non cōputat sumptus: nec secure potest occurrere: qui non premittit legationem: ergo nec meus potest esse discipulus: qui non renunciat omnibus. Hac igitur conclusione ostenditur/ꝙ edificare turrim: facere pacē cum fortiore: nihil aliud est quam esse discipulū xp̄i. Preparare vero sumptus/vel mittere legationem ad faciendam pacem: nihil aliud est ꝙ̄ renunciare omnibus: que possidemus. Hoc tamen distat inter renunciare omnibus: et relinquere omnia: qꝛ renunciare conuenit omnibꝰ/ qui ita licite vtuntur omnibus mundanis: que possident/vt tamē mente tendant ad eterna. Relinquere est tantūmodo perfectoruz: qui omnia temporalia postponunt: et solis eternis inhiant.

B ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Religiosoꝝ. incipien̄. Fol.136. sub the.* Si qs venit ad me.ꝛc.] A. Uel sermo. Martyꝝ. Fol. 89. sub the.* Et qui non baiulat crucē.ꝛc.] B. Uel sermo. Ecclesie. fol.64. Quia turris ecclesia dicit. Uel sermonis. Prelatorū. folio.60. sub the.* Quis enim volens turrim edificare.ꝛc.] D. Uel sermonis. Judicij finalis. fol.236. Uel sermonis. Pugne. Fo.165. sub the.* Aut quis rex iturus cōmittere bellum.ꝛc.] C.

Facta est contentio inter discipulos Jesu] vsqꝫ.* Judicātes duodecim tribꝰ Isrl.] Lyra. Glosa. ☞ Quere Annot.1.C.N.R. quinte partis. sermo. Ferie.4. Dn̄ice Ramoꝝ incipien̄ * Passio dn̄i nostri Jesu xp̄i secundū Lucam.ꝛc.] Fol.192. Colūna.2. primi Tom. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Religiosoꝝ incipien̄. fol.136. sub the.* Facta est contentio.ꝛc.] C.ꝛc. Uel sermo. Prelatorū. Fol.90. sub the.* Uos autē non sic.ꝛc.] C.ꝛc. Uel sermonis Apostoloꝝ. folio.82. sub the.* Ego dispono vobis.ꝛc.] C.ꝛc. Uel sermonis. Dn̄ice.1. Quadra. fol.83. sub the.* Uos estis qui permāsistis mecum in tentationibꝰ meis.] C.ꝛc. Uel sermonis Judicij finalis. folio.236. sub themate.* Judicantes duodecim tribus Israel.] C.ꝛc.

Ego sum vitis vera: ꝛ pater meus agricola est.] Lyra. Postꝙ̄ xp̄s consolatus est discipulos de sua morte. ☞ Prout inuenies An.1.A.ꝛc. quinte partis. sermonis. Apostolorum Philippi et Jacobi. Incipien̄. Non turbet cor vestrum.ꝛc. Supra in hoc Tomo.) Cōsequent consolatur eos contra tribulationes imminētes eis ex iudeorum et principum mundi persecutione. Et primo premittit parabolaz. Secundo prosequit ipsam: ibi. Uos iam mūdi estis. Parabola autem ista est de tribus: scilicet de vite: de agricola: et de vitis cultura vt patebit prosequēdo. Dicit ergo.* Ego sum vitis vera.] Sicut enim vitis materialis habet lignū vile et despectum: ꝛ quasi inutile videtur: cum tamen fructꝰ optimos habeat: ita xp̄s in humana natura videbatur abiectꝰ/vilis/ꝛ despectus: ꝛ tamen per eius humilitatez secutus est fructus gloriosus. Unius enim nature sunt vitis et palmites. Et ideo xp̄s dicitur vitis ratione humanitatis: in qua natura est fidelibꝰ similis.* Et pater meꝰ agricola est.] Quia plenitudinē gratie et veritatis infudit et plantauit in xp̄o homine: vt dicitur Joh.1. ☞ Quod inuenies An.1.H. quinte partis. sermonis. Natiuitatis dn̄i. Folio.26. Colūna.2.) Sciendum autem/ꝙ cultura huius vinee non habet proprie locum circa ipsum stipitem: qui est ipe xp̄s: quia in gratia et sciētia habituali non profecit: sed totum a principio habuit/nec habuit peccatum tollendum et purgādum: sed cultura huius vinee circa palmites cōsistit: idest fideles xp̄o adherentes: quorum aliq̄ sola fide adherent non per charitatez operantē. et isti abscindūtur per condēnationis sententiā. Ideo subditur.* Omnem palmitem in me nō ferentem fructum tollet eum.] Alij autem adherent xp̄o per fidem et operantē charitatem: et de istis subditur.* Et omnem qui fert fructū: purgabit eum.] Per mundi tribulatiōes: que sunt quedam medicine ꝛ purgationes.* Ut fructū plus afferat.] Sicut enim in vite materiali aliq̄

C7 Johā.15 A

palmites etiam fructuosi rescidunt / ne humor nimis dispergatur: et sic virtus vnita fortificat et magis fructificat: sic per tribulationes iocunditatē vite presentis a fidelibus rescidentes: corda eorum retrahuntur ab amore mundialium: et sic intra se collecta feruentius feruntur in deū:
B et faciunt maiorem fructū bonoꝝ operum. Consequenter ꝓsequitur parabolā: ꝛ primo quantū ad palmitū adhesionem. Secundo quantū ad eorum purgationem: ibi. Si mundus vos odit. ꝛc. ☞ Quod inuenies Anno. 1. A. quinte partis. ser. Plurimoꝝ Apostoloꝝ. folio. 3. Colū. 3.) Prima in duas: qꝛ primo discipulos ad adherēdum sibi inducit. Secundo declarat in quo ista adhesio consistit. ibi. Sicut dilexit me. ꝛc. ☞ Quod inuenies Anno. 1. B. quinte partis. ser. Ferie. 4. Dn̄ice infra octauas. Ascensiōis. fol. 242. Col. 3. Circa primum ponit quattuor rationes / quare fideles debent xp̄o adherere per fidem sicut palmites ad vitē. Prima ratio sumitur ex palmitū adherentiū fructificatione: qꝛ aliter non possunt fructum facere: et hoc est quod dicit. * Jam vos mundi estis ꝓpter sermonē: quem locutus sum vobis.] Quia apostoli per doctrinam xp̄i iam erant segregati ab erroribus iudaice superstitionis: ideo concludit. * Manete in me / et ego in vobis.] Per fidem charitate formatam: per quam homo est in deo et deus in hoīe. * Sicut palmes nō potest ferre fructū a semetipso nisi manserit in vite.] Hoc sensibiliter videmus in vite materiali: qꝛ facere fructū non potest / nisi particeps sit humoris et pinguedinis ipsius stipitis. * Sic nec vos.] Scilicet potestis fructificare operibꝰ meritorijs. * Nisi in me manseritis.] Per participationē gratie et veritatis. * Ego sum vitis: vos palmites. Qui manet in me: et ego in eo: hic fert fructum multū: qꝛ sine me nihil potestis facere.] Q. d. si vul-
C tis fructificare: manete in me. Consequēter ponitur secunda ratio adherēdi xp̄o: que sumitur ex palmitū nō adherētiū punitione / cum dicit. * Si quis in me non manserit.] Ueraciter per charitatē formatā: quāuis maneat apparēter p fidē sine operibꝰ: que mortua est. * Mittetur foras sicut palmes.] Per abscisionem in morte: qꝛ tunc separabit̄ numero a fidelibꝰ: sicut erat separatus merito. * Et arescet.] Quia xp̄iani quādiu viuunt / habent aliquē virorē ꝓpter xp̄ianitatis nomē: sed in morte cum amittūt: qꝛ tunc apparet / ꝙ nihil eis ꝓfuit: ꝛ adhuc magis in futuro iudicio apparebit. Ideo sequitur. * Et colligent eum.] Scȝ angeli executores diuine iusticie tollentes zizania de medio tritici. * Et in ignē mittent.] Scilicet infernalē. * Et ardet.]
D Sine fine i perpetuitate pene. Cōsequēter ponit̄

tertia ratio: que ꝓcedit ex impletione volūtatis fideliū xp̄o adherentiū. Et hoc est quod dicitur. * Si manseritis in me.] Fide formata charitate. * Et verba mea in vobis manserint.] Non solum corde intelligēdo: sed etiam opere adimplendo. * Quodcunqꝫ volueritis petetis: et fiet vobis.] Hoc tamē intelligendū est / si petāt pie. i. de pertinētibꝰ ad salutē: qꝛ exaudiri in alijs frequēter nō expedit eis: et perseuerāter: qꝛ illud qđ petit̄ etiā pertinēs ad salutē: nō semper statī dat̄ a deo: sed differt̄ / vt cōgruo tēpore detur: ꝛ pro se: qꝛ oratio sanctoꝝ de salute aliorum aliqū impeditur: nō ꝓpter defectū orantis: sed illius ꝓ quo oratur. His autē tribꝰ cōcurrētibꝰ semper oratio exaudit̄. ☞ Finito hic h euāgelio cōsequent̄ ponit̄ quarta ratio / cū dicit̄. In hoc clarificatꝰ est pater meꝰ. ꝛc. Qđ inuenies in p̄dicto Anno. 1. A. ꝛc. quinte partis. ser. Ferie. 4. Dn̄ice infra octauas Ascensionis. fol. q̄ supra Et q̄re de hac materia Anno. 75. quīte partis. ser. Generalis. folio. 297. Colūna. 4.
* Ego sum vitis vera. ꝛc.] Moralit̄. Ista vitis dici potest quelibet religio approbata et illa maxime: que magis appropinq̄t xp̄i vite. Agricola vero / religioni presidēs ꝛ ipsiꝰ curā gerēs. Huiꝰ autē vitis palmites sunt religionē intrātes: quoꝝ aliq̄ āte ꝓfessionē inutiles reperiunt̄ et ifructuosi: q̄ sunt statim per agricolā amouēdi. Alij vero sub spe ꝓficiēdi sūt ad ꝓfessionē recipiēdi: quoꝝ tamē aliq̄ nō manēt in vite p sui statꝰ dilectionē: sed aliq̄ apostatāt: et aliq̄ solo habitu remanēt. Remanētes autē habitu ꝛ deuotiōe fructificāt: et vt magis fructificēt de suis defectibꝰ per correptionē debitā purgant̄: vt sic plurimū fructū faciāt ad dei gl'iā ꝛ suā beatificationē: ꝓpter hoc in huius parabole fine dicit̄. Hec locutꝰ suȝ vobis: vt gaudiū meū in vobis sit: ꝛ gaudiū vestrū impleatur. E Moral.
* Ego sum vitis.] Glo. Et me p̄cedentē ad passionem debetis sequi. Qꝛ ego sum vitis. i. caput vestrū eiusdē nature vobiscū: vt in me possit fructificare humana natura. * Et pat̄ meꝰ.] Ego etiā agricola cū patre: qꝛ suȝ mūdator palmitū: qđ est agricole: non vitis officiū: q̄ etiā palmites operarios facit: licet nō de suo / nec per ipsos: sed per meipsuȝ. * Propter sermonē.] Nō ait ꝓpt̄ aq̄uā baptismi: qꝛ ꝛ ipsa sine v̄bo est solū aqua: per v̄bū fit sacramentū. * Ego sum vitis.] Qui se a se ferre fructū existimat: nō est in vite. Unde cū repetitione et supioꝝ explanatione supponit. Ego suȝ vitis. Uos palmites. mihi quasi viti adherētes. * Qui manet.] Et ideo q̄cūqꝫ (non solū vos) manet in me credēdo: obediēdo: perseuerādo. * Et ego in eo.] Illuminādo: subueniendo: perseuerantiā dādo. * Hic fert fructuȝ.] F Glo.

Sermonis annota. Ex quinta parte Biblie.

Etsi fm hoīem xp̄s est vitis: tñ hanc gratiā palmitibus nō daret: nisi etiā deus esset. * Si quis in me nō māserit.] Sarmēta p̄cissa ceterꝭ lignis sunt viliora: q2 nullis vsib⁹ deputant: sed igni: vel in vite sunt: vel i igne. * Et verba.] Verba dei tunc dicunt manere in nobis: quādo facim⁹ que p̄cepit: et diligim⁹ que pmittit. Qui autē hoc nō facit: tangit: nō coheret. Et ideo nō sunt ei in beneficiū / sed in testimoniū dānationis. * Petetis.] Si quid petit fidelis: et nō fit: nō petit hoc qd habet māsio in eo: nec quod hñt v̄ba ei⁹: q̄ sunt i eo: sz. qd hz cupiditas et ifirmitas carnis.

☞ Applica ad hec aliqua de Anno. ser. Religiosoꝝ incipieñ. fol. 136. sub the. * Manete in me. ⁊c.] B. ¶ vel ser. Dñice. 1. quadrag. fol. 83. sub the. * Qui fert fructū purgabit.] A. s. per mundi tribulationes. ⁊c. ¶ vel ser. Apostoloꝝ. fol. 82. sub the. * Jam vos mūdi estis. ⁊c.] B. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the. * Sine me nihil potestꝭ facere.] D. ¶ vel ser. Oratiōis. fol. 180. sub the. * Quodcūqꝫ volueritis petetis / ⁊ fiet vobis.] D. ¶ Et anno. 75. quarte partꝭ. ser. Generalis. Folio. 297. Col. 4. sub the. * Ego sum vitis. ⁊c.] A.

G Auctor.

Plurimoꝝ martyꝝ. ser. Anno. Ex quīta parte Biblie.

A Vidēs Jesus turbas.] Lyra. Post adunatiōē populi per predicationē xp̄i: cōsequēter ponit ipsius legislatio q̄ ore ei⁹: qui est legifer noster: que debet fieri populo adunato. Et p̄mo premittit quedā breuis prefatio. Et secūdo subditur legis explicatio / ibi. Beati pauperes. Circa primū per modū prologi ostendit primo congregatio populi: cum dicit. * Vidēs Jesus turbas.] Vt ostendat tēpus congruū ad ferendū legem populo cōgregato. Secundo subdit loc⁹ aptus: cū dicit. * Ascendit in montē.] Quia in tali loco multi possunt audire: ex hoc etiā designat excellētia legis euāgelice pp̄ter eminētiā mōtis: in quo data est lex euāgelica. Tertio tangitur modus cōueniens / cū dicit. * Et cum sedisset / accesserūt ad eū discipuli eius.] Sedēdo enim et in quiete data est lex euāgelica. Lex autē vetus data est in terrorib⁹ ad designandū differentiā legis et euangelij: q2 illa erat lex terroris. Euāgeliū autē lex amorꝭ. Quarto ostendit hui⁹ legis excellētia / cū dicit. * Et aperiēs os suū docebat eos / dicens.] Dicit. Et aperiens: quia Mosaica lex a deo data est mediātib⁹ angelis. Lex autē euāgelica inmediate per seipsum incarnatū. Propter qd Aug. exponēs hunc locū dicit. Tunc aperuit os suū: qui ante in lege aperuit ora prophetarū. Cōsequēter ponit ipsius le-
B gis explicatio: et q2 intētio legislatoris est facere ciues bonos per assuefactionē bonoꝝ operū: vt habet. 2. Ethi. Ideo in hac lege dirigit perfecte humana operatio. Circa quod cōsiderandū / q lex est de operib⁹ virtutū. Virtutes autē / quedā sunt cōmunes seu humane. Quedā aūt sunt excellentes seu heroice. Vt dicit. 7. Ethi. Et tales dicunt quasi diuine / vt ibidē dicit: et inducitur exemplū de Hectore: qui pp̄ter excellētiā virtutꝭ dicebat quodāmodo filius dei / et nō filius hōis mortalis. Lex autē euāgelica est excellētissima: et ideo describit virtutes secundū excellētissimū gradū: vt videbit. Cōsiderandū etiā / q licet virtutes sint cōnexe: tñ alique sunt magis pp̄rie cōtemplatiuoꝝ. Alique actiuoꝝ. Alique p̄latoꝝ. Et ideo primo describit virtutes: que perficiunt in vita contēplatiua: et secundo: que perficiunt in vita p̄latiua / ibi. Vos estis sal terre. ⁊c. ☞ Quod inuenies infra Anno. 1. quīte partꝭ. ser. Vnius doctoris. Tertio in vita actiua seu subditoꝝ / ibi. Audistis q2 dictum est antiquis. ⁊c. ☞ Quod inuenies Anno. 1. quīte partꝭ. ser. Dñice. 6. post octauas. corporis. xp̄i. Fol. 275. Col. 2.) Prima in duas: quia primo describit virtutes: q̄ perficiūt ad bene agendū. Et secūdo illā: que perficit ad bene patiendū: ibi. Beati / qui persecutionē. Prima in tres: q2 primo: describit illas: que perficiunt respectu sui. Secūdo respectu p̄ximi / ibi. Beati / qui esuriūt. Tertio respectu dei / ibi. Beati mūdo corde. Prima in duas: q2 primo ordinat hoiē respectu extrinsecoꝝ bonoꝝ. Et secundo respectu intrinsecoꝝ motuū / ibi. Beati mites. Ad euidētiā dicēdoꝝ sciendū / q beatitudo dicit dupliciter. Vno mo- C
do in re: et sic habet in patria. Alio modo in spe et sic habet in via in viris excellētib⁹ in virtute: qui pp̄ter excellentiā virtutꝭ vident vitā humanam excellere: et ad vitā beatā quodāmodo appropinquare: ⁊ tales dicunt beati quodāmodo: q2 qd parū distat: quasi nihil reputat. 2. Physi. Et hoc modo Ethi. 1. dicunt pueri felices / non q exerceant actus virtutū: in quib⁹ cōsistit felicitas secundū Philosophū: sed q2 habēt ad hoc bonā dispositionē / dicunt tales de ppinquo ad hoc dispositi. Igit q2 v̄tutes: quas hic describit legislator dñs noster Jesus xp̄s: sunt sic eminentes: ideo dicuntur beatitudines. Prima igitur beatitudo dicitur paupertas spiritus. Respectu

enim extrinsecoꝝ bonorū: que sunt diuitie et ho
nores/ bene se habet homo modo humano: et cō
muni: quādo non querit talia vltra graduz sui
meriti: sed ꝫm cōdecentiā stat⁹ et persone. Et hoc
facit virtus politica: que talibus vtitur mode=
rate. Sed paupertas: que spūs beatitudo dicit/
facit hoc excellenti⁹: quia facit hoiem totaliter
talia cotēnere: ⁊ a se abijcere: q₂ secundū qd̄ dicit
in libro de eccl'iasticis dogmatibus: bonū est fa=
cultates cum dispēsatione pauperibus erogare:
sed melius est intētione sequēdi xp̄m totum siml'
donare: et absolutū a solicitudine cū xp̄o egere.
Igitur paupertas spūs facit cōtēnere predicta/
nō tanquā mala simpliciter: quia his potest hō
bene vti p virtutē politicā: vt visuz est: sed tanq̄
minora bona maioris boni impeditiua: sicut cō
tēnitur matrimoniū tanq̄ minus bonuz ꝓpter
D virginitatē seruandā. Igit. * Beati pauperes
spū.] Quia paupertas absoluta sumpta: nō di
cit nisi carentiā diuitiarū et bonoꝝ/ quod nō est
virtuosuz: sed potest esse in malis hoibus: vt pa=
tet ad sensum. Sed paupertas spūs. s. volūtarie
assumpta ad liberius sequendū xp̄m: illa est vir
tus excellens seu perfecta. Additur autē premiuz
corespōdens: cum subdit. * Quoniā ipsoꝝ est
regnum celorum.] In regno enim intelligitur
oimoda sufficiētia et excellentia: que bene repro
mittitur in celis illis: qui talia cōtempserunt in
terris. Consequēter perficit hoiem respectu intri
secoꝝ motuum. Et primo respectu motuum ira
scibilis. Secundo respectu motuum cōcupisci=
bilis: ibi. Beati qui lugent. Circa motuz irasci
bilis cōsiderandū/ q circa passiones irascibilis
bene se habet quis modo humano: ⁊ communi:
quādo eas refrenat sic: q non nimis impetuose
excedit: tn̄ aliqualē perturbationē caruz sentit:
mititas autez: que est beatitudo/ facit hoc excel
lenti⁹: quia reddit hominē totaliter tranquillū
a motib⁹ irascibilis per oimodam subiectionem
ad regulam rationis vel diuine legis. Et hoc est
E quod dicit. * Beati mites.] Additur autē pre
mium correspondēs/ cum dicitur. * Quoniaz
ipsi possidebunt terram.] Ad hoc enim hoies fe
roces mouent bella ⁊ lites/ sequentes motus ira
scibilis/ vt quasi securi possideant terraz deuict|
inimicis: et ideo illis: qui sunt totaliter quietati
a motibus irascibilis modo predicto: bene pro=
mittitur possessio pacifica terre viuentium. Cō=
sequenter perficit hoiem respectu motuum cōcu
piscibilis: qui sunt circa omnia cōcupiscibilia:
sicut sunt delectationes ciboꝝ et venereoꝝ in sen
su gustus ⁊ tactus: ⁊ similiter melodiarū: specta
culoꝝ: odorū: in sensu auditus: visus: et olfact⁹:
in talibus bene se habet homo modo cōmuni et
humano: moderate talibus vtendo ⁊ superflua

resecādo: quod fit per temperantiā: que est virt⁹
politica. Sed excellentius se habet homo in tali
bus per beatitudinē luctus omnia talia a se pe=
nitus abdicando: et luctum volūtarie in hac vi
ta assumendo: tam pro transgressione culpe cō=
misse: quā pro dilatione celestis patrie: ita q to=
tum statum presentis vite reputat exilium respe
ctu celestis patrie: ꝫm quod dicebat Paul⁹ ad
Ro. 7. d. Infelix hō/ quis me liberabit de cor=
pore mortis huius? Et ad Phili. 1. c. Desideriū
habens dissolui et esse cum xp̄o. Et quantuz ad
hoc dicit. * Beati qui lugent.] Voluntarium F
luctuz in hac vita pro peccatis assumendo. Ad
ditur autem premium correspōdens: cum dicit.
* Quoniaz ipsi cōsolabunt.] Consolari enim
est simul solari. Conueniens autē est: vt illi: qui
in presenti vita pro xp̄o voluntario luctu occu=
pantur: cum deo et angelis eternaliter cōsolent.
Consequenter ponit virtutes: que perficiūt ho
minez respectu proximi. Hec autez perfectio cō=
sistit in duobus. Primo in his: que habent rati
onem debiti. Secundo in his: que habent rati=
onem doni/ ibi. Beati misericordes. Circa pri=
mum aduertendū: q in his: que habent rationē
debiti respectu proximi: bene se habet hō quādo
reddit vnicuiq₃ quod sibi debetur: nō nimis no
tabiliter ꝑcrastinādo vel retardādo. Hoc autez
facit p iusticiā: que est virt⁹ politica. Sed excel=
lenti⁹ p beatitudinē: que dicit esuries vel sit| iu=
sticie: qn̄. s. cū quodā feruēti desiderio insolito ta
lia exequit. Sicut esuriēs ⁊ sitiēs feruēter come
dit et bibit. Et hoc est quod dicit. * Beati q̄ esu G
riūt: et sitiūt iusticiā.] Addit autē premiū cōue
niens/ cū dicit. * Qm̄ ipsi saturabunt.] Satu
ritas enim glie: que cōsistit in desiderij humani
repletione: ꝫm qd̄ dicit in ps̄. 16. d. Satiabor cū
apparuerit glia tua: conueniēter ꝓmittit esurie
tib⁹ ⁊ sitiētib⁹ iusticiā p̄dicto modo. Cōsequēter
ponit beatitudo pficiens hoiem respectu ꝓximi
in his: que habēt rationē doni. In talib⁹ autem
bene se habet homo/ modo cōmuni et humano
per liberalitatē: que est virtus politica in medi=
ocrib⁹ et paruis donis: ⁊ p magnificētiā in excel
lentib⁹ donis ⁊ magnis. Sed excellēti⁹ h̄ fit p be
atitudinē: q̄ vocat misericordia: quādo defectū
alteri⁹ totalit' accipit quasi suū. Vn̄ dicit mise=
ricors quasi habens cor miserū: quādo. s. accipit
cordi defectū alteri⁹ quasi suū. Et h̄ est qd̄ dicit. H
* Beati misericordes.] Addit aūt p̄miū ꝯue=
niēs: cū dicit. * Quoniā ipi miaz cōsequent.]
In celesti eni patria q̄libet miam cōsequetur: q₂
vltra cōdignū sibi retribuit. Secūdū qd̄ dicit ad
Ro. 8. d. Nō sunt cōdigne passiōes hui⁹ tēpoꝝ
ad futurā gliaz: que reuelabit i nobis. Cōseq̄nt
ordinat homo respectu dei. Et primo quantum

ad intellectũ speculãdo. scđo quãtũ ad effectum ipm amãdo: ibi. Bti pacifici. Circa pmũ aduertendũ, ꝙ in speculatione diuina bñ se hꝫ hõ modo cõmuni ꝛ humano: ꝑ virtutes itellectuales: q̄ sunt scie speculatiue: ꝛ potissie ꝑ metaphysicã: q̄ docet ꝓprietates diuinas ex creaturis ꝯsiderare: vt ptꝫ. 12. Metaph. vbi ostendit vnũ esse deũ eternũ actũ purum viuentem vita nobilissima sempiterna ꝛ optima: sed hoc est solũ considerãdo deũ ex ꝓprietatibꝰ creaturaꝝ: sed excellẽtiꝰ hoc habet ꝑ beatitudinem: q̄ est mundicia cordis: per quã mens humana deo cõiungit: ꝛ sic de occultis ꝛ diuinis supra modũ humanũ illustrat: sicut fuerunt apli: q abs humano studio fuerũt de diuinis excellẽtissime illustrati: ꝛ hoc
I est qđ dicit. * Beati mundo corde.] Addit autem premiũ cõueniens: cũ dr. * Qm̃ ipsi deuꝫ videbũt.] Qr visio dei enigmatica per fideꝫ in presenti: ꝛ facie ad faciem in futuro: bene repromittitur habẽtibus talẽ mundiciã. ſm quod dr. 1. Coꝝ. 13. b. Videmus nũc per speculũ in enigmate: tunc aũt facie ad faciem. Consequent ponitur beatitudo ordinãs homineꝫ respectu dei: quantũ ad effectũ: qđ fit modo cõmuni ꝛ humano per amorem naturalẽ: qñ diligit deum sicut principium suum efficiens ꝛ cõseruatiuuꝫ: licet preter hoc alia diligat: sed excellentius hoc fit ꝑ beatitudinem: que est pax: qñ. s. homo totaliter per affectum mentis deo coniungit: sicut bonitati summe: ꝛ sic nihil aliud extra ipsuꝫ querit: sed in ipso quietatur ꝛ pacificatur: et hoc est qđ
K dicit. * Beati pacifici.] Additur autem premium conueniens, cũ dicitur. * Quoniã filij dei vocabuntur. Filiatio enim dei importat assimilationem ad deum. Proprium aũt est ipsiꝰ dei, ꝙ seipso fruit: ꝛ in seipso quietatur. Et ideo qui predicto modo sunt pacifici: recte filij dei vocabunt. Consequẽter ponitur beatitudo perficiẽs hoiem ad bñ patiendũ. Sicut em̃ ad virtutẽ ꝑtinet bene agere: ita ꝛ bene pati. In hoc aũt bene se habet hõ modo cõmuni ꝛ humano: qñ pro tribulatione imminente non recedit a virtute: licꝫ hoc sustineat cum aliq̃ angustia ꝛ dolore: ꝛ hoc fit per fortitudinem: que est virtus politica: sed excellẽtius hoc fit per beatitudinem: q̄ potest dici quedã fortitudo diuina: qñ talia sustinet nõ solum patienter: sed etiam letanter: sicut martyres, quanto acerbioribus tormentis cruciabantur: tãto magis in dño letabant: et hoc est quod
L dicit. * Beati qui persecutionem patiuntur ꝓpter iusticiã.] Interli. Non propter scelera: vbi nõ est fides: nec est iusticia: quia iustus ex fide viuit. * Quoniaꝫ ipsorum est regnum celorũ. Beati estis, cũ maledixerint vobis homines.] Ex odio in faciem contumelias dixerint. * Et persecuti vos fuerint.] Persequi est vim inferre vel insidijs appetere. * Et dixerint.] Cuꝫ absentium famam leserint. * Omne malũ.] Idest omnia genera verboꝝ malignãtium. * Aduersum vos mentientes propter me.] Qui mẽdaciter blasphematur: ꝛ propter deum, beatus est: sed si alterum deest: non merces est beatitudinis. Propter me: et quia pro iusticia: ergo. * Gaudete.] Mente. * Et exultate.] Corpore. * Quoniam merces vestra.] Hoc est qđ supra regnũ celoꝝ. * Copiosa.] Qr tãto vberior merces erit, quãto gaudio ꝛ exultatione in tribulatione fides erit deuotior. * Est in celis.] Superioribus partibus mundi.

¶ Mora. Licet presens capi. cõtineat moralia: ꝛ sic posset sufficere litteralis expositio: tñ ꝓpter reuerentiã euãgelij intendo breuit aliq̃ addere: ꝛ maxime de verbis sctõꝝ. * Et aperiẽs os suũ. ꝛc.] Augu. Tũc aperuit os suũ: q in lege veteri aperuit ora ꝓphetaꝝ. Et in hoc apparet eminẽtia euãgelij: qđ est traditũ imediate a deo hoie. Vetꝰ aũt testa. a deo: ꝑ hoies tñ. Iõ dicit Apls Heb. 1. a. Multifarie multis modis olim deꝰ loquens patribꝰ in ꝓphetis: nouissime diebus istis locutus est nobis in filio: quẽ cõstituit heredẽ vniuersoꝝ: per quẽ fecit ꝛ secula. * Bti pauperes spũ.] Ambro. Inde incipit btitudo dei iudicio, vbi erumna estimat humano. * Bti mites. * Qm̃ seipsos in pñti possident: hereditatẽ patris in futuro possidebũt. * Bti q lugẽt.] Scꝫ ꝓ miserijs pñtibꝰ mũdanoꝝ: ꝛ ꝓ dilatiõe futuroꝝ bonoꝝ. Isti cũ filia Caleph hñt irriguũ iferiꝰ: ꝛ irriguũ superiꝰ. * Bti q esuriũt.] Chrys. Esurit autẽ iusticiã: q ſm dei iusticiã desiderat cõuersari. Sitit aũt iusticiã: q sciẽtiã eiꝰ acq̃rere cupit. * Beati misericordes.] Glo. Iusticia ꝛ mia ꝯiũcte sunt: vt altera alterã debeat tẽperare. Nã iusticia sine mia crudelitas ẽ. mia sine iusticia dissoluit. * Bti mundo corde.] Sexto loco ponit cordis mũditia: qr sexto die ꝯditꝰ ẽ hõ ad imaginẽ dei: qua capax est ipsiꝰ ꝑ cognitionẽ ꝛ amorẽ. * Bti pacifici.] Scꝫ interna pace ꝛ fraterna. * Qm̃ filij dei vocabunt.] In pace superna. * Beati q ꝑsecutionẽ patiunt propter iusticiã.] Scꝫ legalẽ: q̄ includit oẽm virtutem.

* Vidẽs Iesus. ꝛc.] Glo. Huic rei ꝯsentit Lu. dicẽs. Factũ est aũt in illis diebꝰ exijt in montẽ orare: ꝛ erat ꝑnoctãs in orõne dei: ꝛ cum dies factus esset: vocauit discipulos ꝛ elegit duodecim ex ipis: q̄s ꝛ aplos noiauit. Sꝫ Lucas dicit post descensum de mõte in loco cãpestri eundẽ sermonẽ turbis ꝑdicasse stãdo: quẽ Mat. dicit habitũ in mõte discipulis sedẽdo. Potuit aũt esse vt in mõte duodecim eligeret: qđ Mat. tacet: Lucas dicit: et electis sermonẽ illũ tunc haberet: quem

M Morale

N Glosa

Matthe⁹ dicit: Lucas preterit. Et postꝙ desce
dit: ⁊ alterū sermonē similez turbis faceret: quē
Matthe⁹ tacet: Lu. dicit. Vel potuit dñs p̄mo
esse cū solis discipulis in eminentia montis: qsi
ex eis duodecim elegit. Deinde cū eis descēdisse
in aliquā equalitatē: q̄ tñ esset in monte: ⁊ mul
tas turbas capere posset: ⁊ ibi stetisse donec tur=
be cōgregarenť: ⁊ post cum sedisset: ꝓpius disci
pulos venisse: ⁊ ita illis ⁊ ceteris vnū sermonez
habuisse: quē dicit Mat. ⁊ Lucas diuerso nar=
rādi ordine: sed eadē rerꝝ veritate. Turba: q̄ seq̄
bať / non ascendit. Vñ alius sermo eis fit in cā=
pestri. Nō eñ oēs oia possunt (qđ verius putať)
ꝙuis idem vtrisq simul possit videri factus. *
Ascēdit in montē.] Docēs suos ascendere: nec
in turba remanere: altiorem docturus iusticiā /
ꝙ illā: q̄ est scribarū ⁊ phariseorꝝ. Ascendit ipse
mons in montē: vt altiora virtutū culmina do
ceret: ⁊ ecclesiam supra quā sedet: predicās p̄ce=
ptum dñi sublimi⁹ erigendā ostenderet: quam
eadē doctrina vsq ad finē seculi plenius erudi=
ret. Aplo͛s preeminenti⁹ abducit: vt a mōte pri⁹
suscipiāt montes pacem populo. * Et cū sedis
set.] Sessio humanitatis: per quā cognosciť. vñ
⁊ mūdus cū nō cognouit ante incarnationem.
Joh. 1. a. * Accesserūt discipuli.] Vt vicinius
audiāt: q̄ ad implendū aio ꝓperāt. * Et aperi
ens os.] Apertio oris ꝓfunditatē significat sa=
cramēti. Quasi abyssum: q̄si thesaurū aperuit:
q̄si fluuiū paradisi. In hoc mōte nouū te. in cor
dibus filiorꝝ scribit: incipiens a btitudine: q̄ in
monte Sinai (Exo. 31. d.) vetus testa. in lapidi
b⁹ seruis dedit / incipiēs a terrore. * Beati pau
peres.] Sententiarꝝ numer⁹ diligenter est atten
dēdus. Incipit eñ btitudo ab humilitate. Bea
ti pauperes spū: ⁊ in septima est sapia. i. contem
platio veritatis pacificās totū hoiem: suscipiēs
dei similitudinem. Beati pauperes: qñ filij dei
vocabunť. Octaua ad caput redit: q͛ consuma
tionem ostendit. In prima igiť ⁊ octaua regnū
celorꝝ noiatur. Septem ergo sunt q̄ perficiunt:
octaua clarificat: ⁊ qđ perfectū est demonstrat.
O His septem gradibus cōgruit septiformis ope=
ratio spūssancti: quā Esaias describit. 11. capiť.
Sed ille a summo: hic ab imo: q͛ ibi doceť fili⁹
dei descensur⁹ ad ima. Hic hō de imis ad simi
litudinē dei ascensur⁹. In his prim⁹ est timor:
qui hic congruit hoibus humilibus. De quib⁹
dr̄. Beati pauperes. i. non inflati: nō alta sapiē
tes: sed timentes. Secunda est pietas: q̄ cōuenit
mitib⁹. Qui eñ pie querit / honorat sancta: nō
reprehendit: non resistit: qđ est mitem fieri. Ter
tia / scientia: q̄ conuenit lugentibus: qui didice
runt qbus malis nūc vincti sunt: que q̄si bona
petierūt. Quarta / fortitudo: que cōuenit esuriē
tibus ⁊ sitientibus: q͛ desiderātes gaudiū / labo
rant de veris bonis: a terrenis cupientes auerti.
Quinta consiliū: quod conuenit misericordi=
bus: q͛ vnū remediū est de tantis malis erui: di
mittere alijs ⁊ cōmodare: sicut nobis volumus
fieri. Sexta intellectus: q̄ cōuenit mundis cor=
de: q̄ purgato oculo possunt videre qđ ocul⁹ nō
videt. Septima patientia: q̄ cōuenit pacificis:
in quibus nullus motus est rebellis: sed oia ob
temperant spiritui. Vnū premiū diuerse noiať
ꝓ competentia singulorꝝ. Pauperibus / regnuz
celorꝝ: qđ est ꝑfecte sapiētie. q. d. Prou. 9. c. Ini
tiū sapiētie timor dñi. Mitib⁹: hereditas: quasi
testamentū patris cū pietate querentib⁹. Lugē
tibus / cōsolatio. q. sciētibus qbus mersi sunt.
Esurientib⁹ ⁊ sitientib⁹ / saturitas: q̄si certātib⁹
⁊ laborātibus refectio. Misericordibus / miseri
cordia: quā alijs impendūt. Mūdis corde / q̄si
purgato oculo visio dei. Pacificis / dei similitu
do: quasi formatis ad imaginē dei. Gen. 1. c. He
singule beatitudines: vt impleanť / postulāt suf
fragium septem donorꝝ: que dona / vt habeātur
in oratione dñica septem precibus oram⁹. Ecce
qualiter sapientia dei cuncta preuidit. Virtus
beatitudinis percipiť ex dono spiritussancti: do
num / prece orationis: quā xp̄s composuit / im=
petratur. ¶ Septem quippe sunt dona: sed vn⁹ P
spūs. Septem petitiones: sed vna oratio. Vnā
petij a dño hanc requiram. p̄s. 26. b. Septē vir=
tutum beatitudines: vna charitas. ¶ Hierony.
Beati pauperes spiritu. Quare non necessitas: sed
fides ⁊ deuotio paupertatis beatos facit: vt con
temptis oibus deo viuant. Hec habet duas par
tes: rerum abdicationem: ⁊ spiritus contritio=
nem: vt etiam bonus se inutilem / ⁊ ceteris repu
tet inferiorem. Beatitudo iam in spe perueniē
di. * Pauperes spiritu.] Hi sunt: qui omnia
habent: ⁊ nihil possident. Pauper spiritu est hu
milis corde: pauperem habens spirituz: nutrix
cuius est humilitas. Sicut initium sapientie ti
mor dñi (Prou. 9. c.) sic paupertas est principiū
btitudinis. * Beati mites.] Mites sunt q̄ ma
lis morib⁹ dñanť. perfecta virt⁹ est moruz posses
sio. Mitis ē quē mētis asperitas seu amaritudo
nō afficit: sz simplicitas fidei ad oēm iiuriā susti
nēdā instruit patienť. ¶ Mitis ē / quē nō rācor vl'
ira afficit: sed oia equanimiť sustinet. Hui⁹ vir
tutis q̄si magne magistrū se facit dñs: qđ nō fa=
ceret: nisi via summe ꝑfectiōis ista virt⁹ esset: vñ
dñs Mat. 11. d. Discite a me: q͛ mitis sum ⁊ hu
milis corde. Hec possidet terrā viuētiū ⁊ delecta
biť in multitudine pacis. Mansuetus nō irritat
vel irritať: nō nocet vel nocere cogitat. ¶ Qui
cedūt improbis: et vincūt i bono malū: hi possi
debunt terrā viuentiū. Immites de terrenis ri=

rant. Cōgrua ascēsio. priꝰ est contēptus seculi/
cui dant eterna: inde mores tēperat mā́suetudo
⁊ lenitas: ⁊ nō est mitis: q̇ priꝰ paup nō fuerat.
Impossibile est eī̄ ꝑm gradū ascendere: nisi pri
mū appre hēderis: q̄z int̃ diuitias: curas: odia:
aius nō est mitis. Sed huiꝰ incēdij materia vix
ad purū delebit: ⁊ iō hec lenitas sepe corrumpit
vel extrahit: vñ subdit. ✳ Bti q̇ lugēt.] Pro su
is vl' alioꝝ pctis: q̇ est ab irriguo inferiori: sed q̇
fit ab irriguo supiori est ex desiderio celestis pa=
trie: ille lauat pñtes sordes: hic accēdit acriꝰ ete=
noꝝ amatores. q̇ aūt pctā deposuit: mores man
suetudine correxit. sicuit etiā/ iā pōt esurire ⁊ si=
tire iusticiam: qđ priꝰ nō poterat. Hec virtꝰ sine
spū fortitudinis nō implet: q̄z ꝑ eum esuriendo
ad satietatē qñq̄z venimꝰ. Beati q̇ lugēt. Restat
post p̄dicta ruinaꝝ colluuionē luctu purgare.
Luctꝰ ꝓ pctis vel ꝓ desiderio celesti cōsolationē
meret: et nō alius. Hi scientie spū illustrant: vt
sciāt quibus malis inuoluant. ✳ Beati q̇ esu
riunt.] Amatores veri boni: quibꝰ nō satis est
q̄ iusti sunt: sȝ semꝑ sciūt opus iusticie. ✳ Ju=
sticia est sua cuiq̄z tribuere. Sibi ⁊ proximis: et
deo. Hec iusticia nō plene implebit: donec deus
sit oia in omnibus. Ideo hic possumus esurire:
non saturari. Justicie lumē est mia: mie virtus
iusticia. Hec mia eget spū cōsilij: sine quo nemo
circūspecte miseret. Initiū est sui misereri. finis
est ꝓ alio mori. Ordo eī̄ est miserēdi: vt vnus=
quisq̄z icipiat a se. finē xp̄s insinuat: ꝓ pctōribꝰ
mortuꝰ ex mia. ✳ Bti misericordes.] Miseri=
cordia nascit de p̄cedentibꝰ: q̄z si p̄cesserit vᷓa hu
militas: ⁊ aius mā́suescat: ⁊ suos ⁊ alioꝝ casus
fleat: ⁊ iusticiā esuriat: post nascit vera misicor
dia. Tūc eī̄ miserias alienas faciet suas: ⁊ pro
viribꝰ iuuabit: ⁊ si iuuādi facultas deest: cōpas
sio nō deerit. de hac dr̄ Lu. 6. e. Estote miseri cor
des: sic̄ ⁊ pat̃ vr̄ misericors est. i. ad h̄ misereami
ni: ad qđ ⁊ deꝰ: vt bonitas redūdet in oibꝰ. Mi
sericordia sine iusticia/ remissio ⁊ tepiditas. Ju
sticia sine misericordia/ seueritas ⁊ austeritas
Q dr̄. ✳ Bti mūdo corde.] Mūditia cordis sexto
loco ponit: vt hō sexta die ꝯditꝰ ꝑ hāc restituat:
⁊ depulsis vitijs p̄ceptū dñi illuminet oculos: vt
deꝰ possit videri. Premissis ḡ q̇nq̄z gradibꝰ pur
gādꝰ est mēt̃ oculꝰ: ne i vno mādatoꝝ offensus
aius/ fiat oiȝ reꝰ. Idō hō se a mūdo eruat: eterna
diligat: amplectat deū: q̇ adusq̄z possit videt cū:
quē tñ̄ videt: q̄ztū seculo morit. In futuro sic est
oculo mētis videbit. Idō spūs intelligentie huic
gradui aptat: q̄z intellectꝰ mētis oculꝰ est: ⁊ ex=
pletio mādatoꝝ dei aperit intellectū. ✳ Bti pa
cifici.] Rab. Pacifici sunt/ q̇ oēs motꝰ ai cōpo
nunt: ⁊ rōni subijciūt: q̄z bis nihil repugnat: q̇ si
miles p̄ri suo sunt: q̇ est sūma q̇es. De hac pace

eiectꝰ est: q̇ ꝑueris dñat: hac pace intꝰ firmata:
q̄cūq̄z interiꝰ ꝯcitauerit: q̇ eiectꝰ est foras/ auget
gl'iaȝ: ⁊ cū deficit/ inotescere facit q̄zta firmitas i
teriꝰ sit. vñ sequit. Bti q̇ ꝑsecutionē. ⁊c. Hec pax
nō nisi bona volūtate nutrit. vñ Luc. 2. b. Et in
terra pax hoibꝰ bone volūtatis. Hāc mundꝰ da
re nō pōt: sed Jesus q̇ ait Joh. 14. d. Pacē meā
do vob. Hec pax superat oēm sensum (Phil'. 4.
b.) sed fide capit: vñ ⁊ ea illustramur: ⁊ ei recōci
liati: ab oi q̇ ab ea dissentit: nos abducimꝰ. Cū
aūt deꝰ erit oia in oibꝰ (Ephes. 1. d.) tūc btitudo
adoptiōis dabit. In pñti vᷓo hō pacatꝰ: ⁊ si bel=
lū gerat cū vitijs: in nullo pacē abrūpit: quā deꝰ
dedit. vñ. ps. 118. Pax mlta diligētibꝰ legē tuā.
⁊c. Qui aūt ab ea diuidit ire est filiꝰ. Per hāc fi
lij efficimur: q̇ nihil ampliꝰ ꝓmittit. In hac est
sapia donoꝝ maxima: ꝑm incrementū virtutū.
sunt ⁊ icremēta p̄mioꝝ: q̄z ⁊ alia claritas solis.
⁊c. Pax est vnigenitꝰ dei filiꝰ: de q̇ dr̄ Ephes. 2.
Qui est pax nr̄a. Qui pacē diligit: filiꝰ ē pacis.
✳ Bti pacifici.] Pax a nobis incipit: q̄z dū lex
carnis repugnat legi mētis: nō mō alteri: sȝ nec
nobis possumꝰ ēē pacifici. Sȝ postq̄z intus spūs
imperat: vt totꝰ hō spūi seruiat: tūc pax ad ali=
os deriuat: vt pacē cū oibꝰ habeamꝰ. Uera q̇dē
pax est: vbi nihil repugnat. pax dei oēm sensuȝ
supat (Phil'. 4. a.) q̄ etsi capi non pōt/ vt est: tñ̄
ꝓ capacitate nr̄a capi potest: nō quanta est: sed
q̄ztū ad recōciliationē adoptiōis sufficit. Infini
tas eterne pacis: ⁊ si nō pōt intelligi: ⁊ quō filijs
ire pax ꝯueniat: ⁊ quō deꝰ pax seuere iudicat:
⁊ q̄nta ⁊ q̄lis sit pax totiꝰ trinitatis: vbi vna vir
tus: vna operatio: tñ̄ q̄ est/ ⁊ q̄ tāta ⁊ talis ē/ q̄n
ta p̄dicat: fide capimꝰ. Ad gradū pacis: q̇ pur=
gatꝰ est: intēdit ⁊ dirigit. ✳ Bti q̇ ꝑsecutionē.] R
In p̄dictis septē est ꝑfectio. In octaua ꝑfectiōis
ostensio ⁊ ꝓbatio. Qui p̄dicta hñt: pati pñt ꝑse
cutionē: ⁊ recte tenet p̄dicta: q̄ accepit: qui ꝓ eis
paratꝰ est mori. ¶ Qui vsq̄z ad sapiaȝ ꝑ p̄dicta
cōscendūt: ꝑfecti ⁊ roborati nō cedūt ꝑsecutiōi:
q̄z nec mors nec vita pōt separare a xp̄o. Ro. 8.
g. Quoꝝ mētes p̄missaꝝ beatitudinū illustrāt
exercitia: eaꝝ mūdicia cor ad deū gubernat: vt
reformet imago ꝓ pctō deleta. Octaua sentētia
q̄ ad caput redit: ꝑfectūq̄z hoieȝ declarat: ⁊ signi
ficat circūcisionē octaua die: ⁊ resurrectionē dñi
post sabbatum: q̇ est octauꝰ ⁊ primꝰ dies: ⁊ octa
uas: q̄s in no. test. celebramꝰ ⁊ numerū penteco
stes. Nā i septenario nūero septies mltiplicato/
q̇ fiūt. 49. q̄si octauꝰ addit vnꝰ/ vt. 50. cōplean
tur. ⁊ tanq̄z redeat ad caput: q̇ die missus est spi
ritussctūs: quo in regnū celoꝝ ducimur: ⁊ here
ditatē accipimus/ consolamur ⁊ pascimur: ⁊
misericordiā consequimur: ⁊ mundamur ⁊ pa
cificamur: ⁊ ita persecutiones exterius illatas ⁊

molestias ꝓ vitate ⁊ iusticia sustinemꝰ. Octa=
ua vere circūcisionis beatitudo martyrio termi
natur: q̄ probatū reddit: ⁊ supplet̄ p̄cedentibus
donis. Octaua ꝓmissio nō est alia q̄ꝫ p̄ma: ver
bis iterata. Mysticū est in numero: qđ iterat̄ in
ꝓmissione. Mat. 7. prius sonat: ⁊ postea con
numerat̄ extra: vt gloria resurrectiōis his octo
gradibꝰ consecret̄. Octaua est dies resurrectio=
nis: q̄ ⁊ prima: in qua ⁊ lux creata. ¶ Generali
ter oīm dr̄ regnū celorū: etsi specialitas numere
tur meritoꝝ. qꝛ licet illius iure possit dici: q̄ no=
uissimus erit: tn̄ vniuersoꝝ dignitas oībꝰ cōis
erit: dū per charitatē: qđ in alijs est: etiā vltimꝰ
possidebit. ¶ Beatꝰ dr̄: q̄ nihil mali vult: ⁊ oīa
habet q̄ vult. Et ideo oīs ibi beatus: qꝛ nō vult
amplꝰ, cū nihil iniuste vult. * Beati estis cuꝫ
maledixerint. ⁊c.] Hucusqꝫ generalit̄ sentētias
posuit: q̄si ad absentes: cū ⁊ ad p̄sentes ꝑtinerēt:
nūc ad eos verba cōuertit (q̄ꝫuis ⁊ hoc alijs cō=
ueniat) predicēs: quanta ꝓ noīe eius essent pas
suri: qꝛ dignitatē gradus coꝝ eis intimare vole
bat: dicēs. Vos estis sal terre: ⁊ vos estis lux mū
di: vt ex tristicia humilitatem: ex letis acciperēt
cōsolationē. ¶ Sicut Moyses decē p̄cepta ꝓpo
nens: postea per partes explicat: sic xp̄s q̄si vir=
tutū genera: octo btītudines ꝓponit: ex q̄bꝰ pē=
dent oīa: q̄ in mōte dixit dn̄s. Sꝫ qꝛ obscure plu
ra paucis verbis ꝯcluserat: exponit latius. Vn̄
de octaua btītudine latius ꝓsequit̄ partes per=
secutionū: specialit̄ ap̄los ⁊ coꝝ sequaces ꝓ iu=
S sticia passuros exprimēs. * Beati estis cū ma=
ledixerint.] Antiqua trāslatio habet: Cū oderit
vos hoīes: ⁊ dixerint oē malū ⁊ expulerint. Idē
tn̄ sensus in nr̄a: cū maledicta ex odio cordis fi=
ant. Qui gloriā celi optat: nō timet opprobriuꝫ
in terra. Quantuꝫ q̄sqꝫ de laude hoīm letat̄: tm̄
de opprobrio tristat̄. Quem laus extollit: vitu=
peratio deprimit. vbi q̄s querit laudari tm̄ apđ
deū: nō timet cōfundi in cōspectu hoīm. * Mē
tientes.] Hoc addit: ne glorief: de q̄ vere mala
dicunt̄. Etiā addit ꝓpter me: qꝛ aliqñ falsa dicū
tur: qđ accidit temeritate hoīm: nō tn̄ propt̄ xp̄ꝫ
hoc patiunt̄: quē nō sequunt̄. * Qm̄ merces]
Tāto merces vberior: quanto gaudio ⁊ exulta
tione in tribulatiōe fides erit deuotior. Hec sen=
tentia videt̄ ad hoc respicere: quod dictū est ibi.
Docebat eos dicēs. Beati pauperes spiritu. ⁊c.
Necnō ⁊ ad hoc. Vos estis sal terre. Vos estis
lux mundi. * In celis.] Nō in voluptatibus:
cū non in rebus volubilibus merces eterna esse
debeat: sed in sp̄ualibus firmamentis: vbi habi
tat sempiterna iusticia. Iā ergo sentiunt hanc
mercedē: qui sp̄ualibus bonis gaudēt. Sed per
ficietur: cum mortale hoc induet immortalita=
tem. 1. Petri. 3.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis — C Auctor.
ser. Religiosoꝝ. incip̄. fol. 136. sub the. * Ascen
dit in montē.] A. s. in religionem: vel in diuino
rum cōtemplationē. ¶ Vel ser. Ap̄loꝝ. fol. 82.
sub the. * Accesserunt ad eū discipuli eiꝰ.] A.
¶ Vel ser. Prelatoꝝ. folio. 90. sub the. * Doce
bat eos.] A. ¶ Vel ser. Oīm sanctoꝝ. s̄. in hoc
Tomo. sub the. * Ipsoꝝ est regnū celoꝝ.] D.
vel. * Merces vestra copiosa est in celis.] L.
¶ Vel ser. Penitentie. fol. 211. sub th̄. * Beati
qui lugēt.] F. ¶ Vel ser. Misericordie. fo. 171.
sub th̄. * Bt̄i misericordes.] H. ¶ Vel ser. Pa
cis. fol. 177. sub the. * Beati pacifici. ⁊c.] K.
¶ Vel ser. Pugne. fol. 165. Vel ser. Dn̄ice. 1. q̄=
dragesime. fol. 83. sub the. * Beati q̄ persecutio
nē. ⁊c.] L. Et quere de hoc infra Anno. 4. quin
te partis huius sermonis.

Sedente dn̄o Iesu. ⁊c.] Lyra. Postq̄ꝫ posi — ¶ 2. Mat. 24
ta est legis euangelice ꝓmulgatio ⁊ cōfir — A
matio per miracula. Consequenter ponit̄ iudi
ciū s̄m legē illā: ⁊ qꝛ lex euāgelica est perfectissi=
ma ⁊ extrema: ideo correspōdet sibi iudiciū ex=
tremū: qđ erit perfectissimū. Et diuidit̄ in duas
partes: qꝛ primo ponuntur quedā antecedentia
ipsum iudiciū. Secundo ipsum iudiciū descri=
bitur capi. 25. incipieñ. Tunc simile est regnuꝫ
celoꝝ decem virginibus. ⁊c. ☞ Quod inue
nies infra annota. 1. quite partis. ser. Plurima
rū virginū. Prima in duas: qꝛ primo circa hoc
ab apostolis ꝓponitur questio. Et secūdo poni
tur questionis solutio: ibi. Et respōdens Iesus.
Prima in duas: qꝛ primo ponit̄ questiōis occa
sio. Secundo habita occasione format̄ questio,
ibi. Sedente aūt eo super montem Oliueti. Cir
ca primum considerandū, q̄ xp̄s in fine capitu
li precedentis dixerat, q̄ domꝰ templi relinque
retur deserta: ideo in principio capituli dicitur.
* Et egressus Iesus de templo, ibat.] In hoc
ostēdebat per factū, q̄ templū esset a diuina pro
tectione relinquendum. * Et accesserunt disci
puli eius: vt ostenderent ei edificatiōes tēpli.]
Non qꝛ ostenderent sibi aliquid incognitū: cuꝫ
frequenter in templo fuisset: sed vt ex nobilitate
edificiorum: que erant facta ad diuinū cultuꝫ:
ꝓuocarēt eū ad misericordiā: ⁊ per ꝯn̄s mitiga
ret penā p̄dictā. * Ipse aūt respondēs, ait illis.
Videtis hec oīa.] Q. d. q̄ꝫtūcūqꝫ sunt magna
⁊ fortia. * Amen.] i. fideliter. * Dico vobis,
nō relinquet̄ hic lapis super lapidē: qui nō de=
struatur.] Non est sic intelligendum: quin re=
maneret lapis super lapidem saltem in funda=
mentis: sed est modus loquendi ad exprimen=
dum magnitudinem destructionis: que com=
pleta est sub Tito ⁊ Vespasiano. Ex p̄dictis for
matur duplex questio: quia cū audierāt a xp̄o

euersionē illā: credebāt ꝓpinquā esse mūdi ꝯsu
matiōem. Et iō ☞ in euāgelio hodierno q̄=
sierunt a xp̄o primo primā questionē/ cū dicit.)
✳ Sedente dn̄o Jesu super montē Oliueti: ac=
cesserunt ad eum discipuli eius secreto/ dicētes.
Dic nobis qn̄ hec erunt?] Idest destructio ciui
tatis ⁊ templi. Secūdo quesierunt. ✳ Et quod
signū aduentus tui: ⁊ consumationis seculi?]
Utrūqꝫ em̄ simul fiet: ⁊ ꝓpter hoc est q̄stio vna.
Notandū etiam/ ꝙ iste questiones fuerunt sibi
facte sup montē oliueti: ⁊ hoc rationabiliter. qꝛ
locꝰ iste distat solū a ciuitate per vnū milliare:
⁊ sic ciuitas illa ⁊ templū ex illo loco clarissime
videnť: ⁊ occasione huius de tēpore destructio=
nis illius ibi queriť. Similiter etiam iudicium
extremū futurū est circa illuꝫ locū: vt habeť Jo
hel.3. Ideo cōuenienter fit ibi questio de futuro
iudicio. Consequenť ponitur vtriusqꝫ questio
nis solutio. Et primo prime. secundo secunde/
ibi. Orate aūt. ⁊c. ☞ Quod inuenies anno
ta.1. quinte ptis. ser. Antixp̄i. fol.234. col.4.)
Circa primum duo facit: qꝛ circa ea: que ptinēt
ad destructionē ciuitatis ⁊ templi primo descri
bit initium. Et secūdo finalē exitum/ ibi. Cum
ergo videritis. ⁊c. ☞ Quod inuenies anno.
12. quinte ptis. ser. Religiosoꝝ. fol.160. col.2.)
B Circa qđ considerandū/ ꝙ inchoatio ⁊ signum
destructionis future fuerunt clades ⁊ pestilētie:
que fuerunt in Judea ante bellū Romanoꝝ cō
tra eos: vt dicit Josephus libro de Judaico bel
lo. Diuidiť ergo in duas partes: qꝛ primo tan=
guntur mala: que cōtigerūt iudeis in generali.
Secūdo mala/ que contigerūt xp̄i discipulis in
speciali: ibi. Tunc tradent vos. Circa primum
quattuor tanguņť. Primū est seductio erroris:
qđ notať/ cum diciť. ✳ Et respondens Jesus di
xit eis. Uidete: ne quis vos seducat.] Ista aūt
predicit: qꝛ minus iacula feriūt: que preuidenť.
✳ Multi em̄ venient in noīe meo.] Idest ascri
bentes sibi nomen meū: qđ patet per hoc qđ sub
ditur. ✳ Dicētes. Ego sum xp̄s: ⁊ multos sedu
cent.] De talibus fuit Simō magus: q̄ per hoc
seducebat Samaritanos. De quo habeť Actꝫ.
8.b. ꝙ Samaritani dicebant de illo. Hic est vir
tus dei: que dicitur magna. ¶ Hiero. etiā dicit
sup illū locū/ ꝙ ante destructionē ciuitatis plu
res apparuerunt: q̄ dicebant se esse christos. Cō
sequenter poniť secundū: quod est concussio ti=
C moris/ cum dicitur. ✳ Audituri enim estis pre
lia.] Secundū enim qđ refert Josephus libro
antiquitatum.20. post passionem xp̄i ante de=
structionem ciuitatis multe seditiones ⁊ multa
prelia fuerunt apud Judeos: quia Samarita=
ni: qui partim tenebant ritum gentilem: insur=
gebant contra Judeos: ⁊ econuerso. Itē in po=
pulo Judeorum erant plurimi/ qui incitabant
populum ad rebellandum contra Romanos:
alij autem cōtrarium. Sequitur. ✳ Et opinio=
nes preliorum.] Qꝛ ante destructionem ciuita
tis multa signa apparuerunt: que interpretabā
tur ab aliquibus in bonū ⁊ pacem ciuitatis: ab
alijs aūt in contrariū ⁊ destructionem. Et inter
alia poniť vnum. s. ꝙ sidus stetit sup ciuitatem
per annum simile gladio: quam apparitionem
quidā dicebāt significare auxilium sibi affutu=
rum contra inimicos. Aliq̄ econtrario dicebāt
significare vindictam dei contra mala habitan
tiū in ciuitate: ⁊ per hoc erant diuerse opiniōes
de prelijs inť eos. ✳ Uidete ne turbemini.] Re
cedēdo de Judea ꝓpter talia. voluit em̄ xp̄s/ ꝙ
discipuli sui manerēt aliquātulū in Judea post
mortē suā ad p̄dicādū fidē catholicā. ✳ Opor=
tet em̄ hec fieri.] Qꝛ sūt a deo p̄ordinata. ✳ Sꝫ
nondū est finis.] Qꝛ post auditionē taliū: stetit
adhuc ciuitas ꝑ longū tp̄s. s. q̄draginta annis
post passionē xp̄i. Consequēter poniť tertiū: vꝫ
disturbatio pacis/ cū dr̄. ✳ Cōsurget em̄ gēs in
gētē.] Qꝛ gens Judeoꝝ erat diuisa intra se: vt
ptꝫ. ✳ Et regnū in regnū.] Qꝛ regnū Judeoꝝ
cōtra regnū Romanoꝝ rebellauit. Cōsequēter
poniť quartū. s. ꝑturbatio orbis seu elementoꝝ:
ex q̄bꝰ cōsurgūt pestilētie in aere ⁊ mari: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
sterilitas ⁊ fames in terra. ꝙ autē hoc acciderit
illo tp̄e ptꝫ Actu.11.d. vbi dr̄/ ꝙ ꝓpheta Agabꝰ
p̄dixit famē magnā futurā: q̄ facta est imperāte
Claudio: ꝓpter qđ fideles/ q̄ erāt Antiochie mi
serūt auxiliū de facultatibꝰ suis fidelibꝰ/ q̄ erāt
in Judea ⁊ Hierlm̄ ꝑ manꝰ Barnabe ⁊ Sauli:
⁊ hoc est qđ dr̄. ✳ Et erūt pestilētie ⁊ fames ⁊ ter
remotꝰ ꝑ loca. Hec aūt oīa.] .i. q̄ttuor p̄dicta.
✳ Initia sunt doloꝝ.] Qui q̄dē dolores fuerūt
cōsumati in destructiōe ciuitatis ⁊ tēpli ꝑ Ro=
manos. Cōsequēter ponit mala: q̄ ꝯtigerūt xp̄i D
discipulis i speciali: vbi ponunť q̄ttuor. Primū
est violētia afflictiōis dupliciť. s. ab itra ⁊ ab ex.
Illa q̄ fuit ab extra fuit a Judeis fideles ꝑseq̄n
tibꝰ: de q̄ habeť Actꝫ.8.a. vbi dr̄/ ꝙ post morteꝫ
beati Stephani facta est ꝑsecutio magna in ec=
clesia: q̄ erat Hierosolymis: ⁊ ibidem subdiť/ ꝙ
Paulꝰ deuastabat ecclesiā. ⁊c. ⁊ h̄ est qđ dr̄. ✳
Tūc tradēt vos in tribulationē ⁊ occidēt vos.]
Qꝛ illo tp̄e occisus est Stephanꝰ a iudeis: vt pꝫ
Actu.7.g. ⁊ Jacobꝰ filiꝰ Zebedei. Actꝫ.12.a.
Jacobꝰ frať dn̄i: vt dicit Josephꝰ li.22. Antiq̄.
✳ Et eritis odio oībꝰ gētibꝰ.] .i. aliq̄bꝰ oīm gē
tiū. ✳ Propter nomē meū.] Hoc addiť ad coꝝ
cōsolationē: qꝛ ad h̄ sequiť magnū premiū. Cō
sequenť poniť afflictio ab intra. s. a falsis fratri
bꝰ: quia multi qui receperāt fidem xp̄i: videtes
persecutionem oriri cōtra eos/ scandalizabanť:

cadētes propter hoc a fide suscepta: ꝛ sic habebāt
odio veros discipulos xpi: quos ad mortē trade
bant. Et hoc est quod dicitur. * Et tunc scanda
lizabuntur multi: ꝛ inuicē tradent: ꝛ odio habe
bunt inuicē.] Cōsequent' ponitur secundū. s. ve
hemētia seductionis: q2 multi prophete falsi de=
nunciabant contraria ꝑdicationi apostolorū:
et hoc est qđ dicitur. * Et multi pseudoprophe
te surgent: ꝛ seducent multos.] Consequent' po
nitur tertiū. s. abundantia iniquitatis: que erat
in falsis christianis: ꝛ propter hoc refrigescebat
charitas in multis alijs: licet non caderent tota
liter: et hoc est quod dicit'. * Et qm̄ abundabit
iniquitas: refrigescet charitas multoꝝ.] Propt'
quod cōcludit. * Qui aūt perseuerauerit vsqꝫ
in finē.] In fide. s. formata charitate. * Hic sal
uus erit.] (☞ Hic finit hoc euangeliū: et seq=
tur immediate.) Consequenter ponit' quartū:
quasi ad consolationē ꝑdictoꝝ: quod est euiden
tia credulitatis. Et hoc est quod subdit'. * Et ꝑ
dicabitur hoc euangeliū regni.] Idest euange=
liū xpi: quod introducit ad regnū celeste. * In
vniuerso mundo. ꝛc.] (☞ Quere annot. 21.
quinte ptis. ser. Generalis. fol. 298. col. 4. Seq
tur paulopost. Consequēter incipit soluere secū
dam questionē de cōsumatione seculi. Et diui=
ditur in tres partes: q2 circa consumationē secu
li primo ostendit tribulationis magnitudinem
sub antixpo. Ideo conuertit se ad discipulos/ in
quibus admonet fideles pro illo tpe futuro/ di=
cens. * Orate aūt. ꝛc.] (☞ Quere vbi. s. scꝫ
annota. 1. quinte ptis. sermo. Antixpi. fol. 234.
col. 4. Et annota. 1. C. quinte ptis. ser. Ferie. 6.
Dñice Sexagesime. fol. 72. col. 4. Et annota.
2. A. ꝛc. quinte ptis. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. Ad=
uentus. fol. 6. col. 2. Et infra anno. 1. quite ptis.
ser. Unius confessoris laici. in quib9 annotamē
tis finit' totū capi. 24. Matthei: in q̊ principali
ter ponunt' antecedentia ad iudiciū finale. Et se
quenti capi. s. 25. ponitur ipsum iudiciū extre=
mum: de quo quere annota. 1. per totū. quinte p
tis. ser. Ferie. 2. Dñice. 1. q̄drage. fol. 97. col. 2.
¶ Hec ita diffuse placuit nobis hic ponere: q2 ad
hunc locum remittemus multotiens lectorē.

E Morali. * Sedente Iesu. ꝛc.] Mora. Contra templū
sedens: de ruina iudaice gentis disputat: vt etiā
ipso situ corporis monstret/ q2 quiet9 in ecclesia
manens: improꝝ superbiā condemnat. * Mul
ti venient. ꝛc.] Multi vident' plus dicere: q2 sua
statuta districtius faciunt obseruari/ q̄3 ꝑcepta
dei. * Consurget enī gens. ꝛc.] Hiero. Mystice
aūt videtur regnum contra regnum consurge=
re: ꝛ pestilentia eorum/ quorum sermo serpit: vt
cancer: ꝛ fames audiēdi verbū dei: ꝛ commotio
vniuerse terre in hereticis magis intelligi: qui
contra se inuicem dimicantes: ecclesie victoriā
faciunt. * Tunc tradent. ꝛc.] Quod nunc im
pletur mystice: quia pauperes religiosi per ho=
mines malos: ꝛ specialiter ꝑ clericos peruersos:
tribulantur: ꝛ per detractiones eorum/ lingua=
rum gladijs occiduntur. Et plures infirmi scā=
dalizantur odientes statum suum: ꝛ fratres su=
os nequiter accusant ab ordine recedentes. *
Et multi pseudoprophete. ꝛc.] Idest predicato
res: que sua sunt tantum querentes/ surgunt: ꝛ
multos simplices seducunt: ꝛ sic frigescente cha
ritate abundat iniquitas. * Qui autem per=
seuerauerit. ꝛc.] Scilicet in doctrina Christi. et
a talib9 verbo ꝛ facto predicat' euāgeliū regni.
¶ Glo. Mystice. Recedente domino de templo F Glosa.
omnia legis edificia ꝛ compositio mandatorū
ita destructa est: vt nihil possit a iudeis impleri.
Diuinitus autem prouisum est/ vt crescēte euā
gelij gratia: templum illud cum suis cerimoni=
is tolleretur: ne quis infirmus in fide illis stan=
tibus/ iudaismi occasionem haberet. Idē3 qui
comminatus est verbo: ostēdit signo: dum egre
ditur ab illis facta comminatione. * Sedente
aūt. ꝛc.] Ubi Marcus ait (13. ca.) cōtra tēplū.
Sedet ꝯtra tēplū: cū de ruina ei9 ꝛ excidio gētis
disputat: vt ꝛ corporis situs verbis suis congru
at. ¶ Mystice/ sedet in monte Oliueti. Idest in
ecclesia quietus manens: superborum detesta=
tur arrogantiam. * Dic nobis. ꝛc.] Quia di=
xit omnia destruēda: tempus ꝛ signa destructio
nis querunt. ¶ Tria querūt. Quo tempore de=
struenda Hierusalē sit? Quo vēturus Christ9?
Quo consumatio seculi ventura sit? * Vide=
te. ꝛc.] Cum hec fient: ne putemus instare diem
domini: cuius signum perspicue ponitur in se=
quentibus. ¶ Premunit/ ne turbentur/ vel defi
ciant per deceptionem: vt per Simonē magū:
vel tribulationem ꝛ persecutionem: vt ꝑ Nero=
nem. Nota hec veniētia ante excidium Hieru
salē: similia sunt ꝛ eadē fere his: que fient in con
sumatione seculi: ꝛ loquitur ita de vno quasi de
alio. * Multi enim venient.] Imminente Hie
rusalē excidio multi fuerunt principes: qui se di
cerēt esse xpos: ꝛ tēpus libertatis ꝓpe esse. Mul
ti in ecclesia tēporib9 apostoloꝝ: qui preter alia
falsa/ dicerēt instare diē dñi. * Audituri.] Hec
in Iudea a passione dñi abundauerūt: quibus
ne territi apostoli/ Hierusalē ꝛ Iudeam desērāt
admonent': q2 non statim finis: sed post quadra G
ginta duos annos. * Cōsurget enī.] Mystice.
Regnū surget in regnū: ꝛ pestilētia eoꝝ: quorū
sermo vt cācer serpit: et fames: verbi dī: cōmotio
terre: ꝛ a fide separatio. Ultima enī tribulatio
multis preuenit': ꝛ ꝑ crebra mala indicant' ma
la ꝑpetua. Et iō post bella ꝛ seditiōes nō statim

finis: qr multa mala debēt precurrere: vt nūciēt mala sine fine. Eorꝫ autē alia e celo: alia e terra: alia ab elemētis: alia ab hoībus. Surget gens. Ecce perturbatio hoīm. Terremotꝰ. Ecce respectus ire desuper. Pestilentie. Ecce ineq̄litas corpoꝝ. Fames. Ecce sterilitas terre. Terrores de celo ꝛ tēpestates. ſm Lucā ca. 21. c. Ecce ineq̄litas aeris. Oia ꝙ cōsumanda cōturbanꝑ: vt q̄ in oibus deliquimꝰ: in oibꝰ feriamur. vñ Sap. 5. d. Pugnabit ꝓ eo orbis terre cōtra insensatos. * Hec aūt oia.] Sunt initia: nō ↄsumatio: q̄ſi ꝑconia antixp̄i vel excidij vrbis. Hec parti ad euersionē iudeoꝝ: prim ad diē iudicij ꝑtinēt: qr ita apl̄i interrogauerāt de vtroq̄. * Tunc tradent.] Quo merito hec iudeis euenièt subdit: qr post occisionē xp̄i / nois ꝛ fidei eius ꝑcones ꝑsecuti sunt. * Et mlti pseudo.] Quidā hoc ad euersionē iudeoꝝ referunt. Sed tūc inter eos qr nullus erat fidelis: ad quē fieret exhortatio: melius hoc accipiꝑ de hereticis: quoꝝ primꝰ Simō magus fuit. Extremus maior oibus: antixp̄s ē. Diligenꝑ intuendū est: qđ signoꝝ ad excidium vrbis / qđ ad diē dn̄i referaꝑ. Respondit em̄ dn̄s: q̄ ex illo tempore erant secutura: siue de excidio hierl'm: siue de aduentu suo.

b ☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. ser. Aplo rum. incipieñ. fol. 82. sub the. * Accesserūt ad eū discipuli. ꝛc.] A. ¶ Vel ser. Judicij finalis. fol. 236. sub the. * Qđ signū aduentꝰ tui?] A. ¶ Vel ser. Antixp̄i. fol. 224. sub the. * Multi venient in noie meo. ꝛc.] B. ¶ vel ser. Pugne. Folio. 165. sub the. * Audituri em̄ estis prelia. ꝛc.] C. ¶ Vel ser. Martyrū. fol. 89. sub the. * Occident vos. ꝛc.] D. Vel ser. Petoꝝ. fol. 189. sub the. * Abūdauit iniq̄tas. ꝛc.] D. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the. * Qui aūt pseuerauerit. ꝛc.] D. ¶ Et quere de hoc infra annota. primo: et. 8. huius ptis ꝛ ser.

Mat. 13. A Egrediente dn̄o Jesu de tēplo: ait illi vnus ex discipulis suis. Magister aspice / q̄les lapides ꝛ structure. Et rñdens Jesus ait illi. vides has oēs magnas edificatiōes? Nō relinqueꝑ lapis sup lapidē / q̄ non destruaꝑ. Et cū sederet i monte oliuaꝝ cōtra tēplū: interrogabāt eū separatim Petrꝰ ꝛ Jacobꝰ ꝛ Johānes ꝛ Andreas. Dic nobis q̄ñ ista fient: ꝛ qđ signum erit q̄ñ hec oia incipient cōsumari? Et respondēs Jesus cepit illis dicere. Videte / ne q̄s vos seducat. multi em̄ veniēt i noie meo / dicētes: qr ego suꝫ: ꝛ mlti tos seducēt. Cū audieritis aūt bella ꝛ opiniōes belloꝝ: ne timueritis. Oportet. n. hec fieri: sed nō dū finis. Exurget. n. gens sup gentē: ꝛ regnū super regnū: ꝛ erūt terremotꝰ ꝑ loca ꝛ fames. Initiū doloꝝ hec. Videte autē vos metipsos. Tradent em̄ vos in cōcilijs: ꝛ in synagogis vapulabitis: ꝛ ante reges ꝛ presides stabitis ꝓpter me: in testimoniū illis. Et in oēs gentes primū oportet predicari euāgeliū. Et cū duxerint vos tradētes: nolite ꝑcogitare qđ loq̄mini: sed qđ datum fuerit vobis in illa hora id loq̄mini. Nō. n. vos estis loquentes: sed sp̄ussanctꝰ. Tradet aūt frater fratrem in mortē: ꝛ pater filiū: ꝛ cōsurgēt filij in parentes: ꝛ morte afficiēt eos. Et eritis odio oibus ꝓpter nomē meum. Qui aūt sustinuerit in finē: hic saluꝰ erit.] Lyra. Sentētia huiꝰ littere patꝫ ex dictis Mat. 24. ☞ Prout inuenies. s. annota. primo huiꝰ sermonis.

* Egrediēte. ꝛc.] Mora. Tēplū dei q̄libet religio pōt dici: q̄ sic destruiꝑ / ꝙ non remanet lapis sup lapidē: q̄ñ non remanet ibi cōformitas aliq̄ ad primū fundatoreꝫ. * Et cū sederet. ꝛc.] Per hoc significauit / ꝙ cultꝰ noui testa. abijceret cerimonias iudeoꝝ. * Multi enim veniēt. ꝛc.] Athanasiꝰ. In vnaquaq̄ heresi diabolꝰ figuratus dicit. Ego sum xp̄s: apud me veritas est. * Cū audieritis bella. ꝛc.] Ambrosi. Sunt aūt ꝛ alia bella: q̄ vir sentit xp̄ianus. s. diuersarum ꝑlia cupiditatū: studioꝝ ↄflictus. Multo enim grauiores sunt hostes domestici q̄ extranei. * Oportet em̄ hec fieri: sed nondum finis.] Magnitudo maloꝝ ꝑcedentium gñale iudicium / est figura sequētiū incomparabiliter grauioꝝ. * Tradet aūt frater fratrē in mortem: ꝛ pater filiū. ꝛc.] Sp̄ualiter aūt vnusquisq̄ tradit ꝓpinquum suum in mortē: q̄ñ ipsum inducit in culpam mortalem. B Moralr

C Auctor. ☞ Applica ad hec aliq̄ de annota. sermōis Religiosoꝝ. fol. 136. sub themate. * Vides oēs has? ꝛc.] vsq̄. * Destruaꝑ.] vt. s. A. qr templū dei quelibet religio potest dici. ¶ Vel sermonis Apostoloꝝ. fo. 82. Vel sermo. Jacobi apostoli. supra in hoc Tomo. Et Johannis euangeliste. fol. 28. sub themate. * Interrogant eum. ꝛc.] A. Vel. * Tradent enim vos. ꝛc.] A. ¶ Vel sermonis Judicij finalis. fol. 236. sub themate. * Quod signum. ꝛc.] A. ¶ vel sermonis Prelatorum. folio. 90. sub them̄. * Videte: ne quis vos seducat. ꝛc.] A. Vel. * Oportet predicari. ꝛc.] A. Vel. * Nolite precogitare. ꝛc.] A. ¶ vel ser. Antichristi. fol. 224. sub the. * Multi venient. ꝛc.] A. ¶ Vel sermonis Pugne. fol. 165. sub themate. * Cum audieritis prelia. ꝛc.] A. ¶ Vel sermonis Pentecostes. fol. 244. sub them̄. * Non estis vos qui loquimini. ꝛc.] A. ¶ Vel sermonis Martyrum. folio. 89. sub the. * Tradent autem. ꝛc.] A.

¶ 4 Lu. 6. A Descendens dominus Jesus de mōte. ꝛc.] Lyra. Post electionem apostolorum consequenter (in euangelio hodierno) ponitur instructio de operibus perfectionis: quia ꝓmoti

ad gradum maiorem/ debent habere maiorem cognitionem. Licet autem sermo xp̄i sequēs factus fuerit magne multitudini: tamen xp̄s sermonem suum ad apostolos principaliter dirigebat. Dubitatur tamē hic: vtrum iste sermo fuerit idem cuȝ illo: qui a Mattheo describit̄. 5. capitulo. (☞ Quod inuenies annota. 1. quinte partis huius sermonis plurimoꝝ martyruȝ. fol. 11. col. 1.) Et dicunt aliqui ꝙ sic. Tum quia hic ⁊ ibi eodem modo incipitur: cum dicitur. Beati pauperes. ⁊c. Et eodem terminat̄/ cū dicitur. Oīs qui audit sermones meos ⁊ facit. versus finem huius capit̄. ⁊ Matth. 7. in fine. Item quia illa que ponunt̄ hic/ fere ibi ponuntur. Aliīs autem videtur oppositū. Tū quia hic dicitur. Descendens dn̄s Iesus. Mat. 5. a. dicitur. Uidens dn̄s Iesus turbas: ascendit in mōtem. Item hic dicitur. Stetit in loco campestri. ⁊c. Ibi autē dicitur. Et cum sedisset: accesserunt ad eum discipuli eius. Et aperiens os suum docebat eos. ⁊c. Et ideo iste sermo ⁊ ille vident̄ differre quantum ad locum: quia iste sermo videt̄ esse factus in terra plana ⁊ campestri. Alius autem in monte. Item quantum ad faciendi modum: quia iste videtur esse factus a xp̄o stādo: alius autem sedendo. Item quia multa in illo ponuntur: que hic omittuntur: vt patet intuenti. Qui vult tenere primā opinionem potest dicere ad ista: que videntur contrariari: dicēdo ꝙ xp̄s primo ascendit cacumen montis ad eligendum apostolos: ⁊ ibi docuit eos de aliquibꝰ sedendo. ſm quod dicit Mattheus: sed postea descendit ad aliquam partem montis planiorem: que hic dicitur campestris. vt ibi conuenientiꝰ doceret multitudinem: ⁊ hoc stando: ſm qd̓ hic dicitur. Qd̓ autem dicitur/ ꝙ hic multa omittuntur: que in alio ponunt̄: non obstat: qꝛ euangeliste non semper vniformiter referunt idem factum xp̄i vel dictum: ⁊ quod vnus omittit: aliꝰ supplet: vt sic conueniant: ⁊ cum hoc specialia ⁊ singularia dicant. Qui autem vult tenere secundā opinionem/ potest dicere ad primū alterius opinionis nō esse inconueniens/ ꝙ duo sermones a xp̄o facti diuersis tēporibus eodeȝ modo incipiant ⁊ terminent̄: ⁊ eandem materiaȝ/ saltem ꝓ magna parte/ contineant. His premissis procedendum est ad diuisionem: in qua primo in sermone premittitur quasi quedam prefatio. Secundo subditur instructio Christi directa: principaliter apostolis/ ibi. Et ipse eleuatis oculis. Tertio infertur intēta conclusio: ibi. Omnis qui venit ad me. Circa primum describitur locus/ cum dicitur. * Descendens dominus Iesus de monte.] Et faciendi modus/ cuȝ dicitur. * Stetit in loco campestri.] Et expositio patet ſm dupliceȝ opinionem. Et assistens populus: cum dicitur. * Et turba discipuloꝝ eius: ⁊ multitudo copiosa plebis ab omni Iudea: ⁊ Hierusalem: ⁊ maritima: ⁊ Tyri: ⁊ Sidonis.] Et cause aduentus/ cum dicitur. * Qui venerant/ vt audirent eum.] Et quantum ad illos: qui erant infirmi/ cum dicitur. * Et sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis/ curabantur. Et oīs turba querebat eum tangere: quia virtus de illo exibat ⁊ sanabat omnes.] Non est intelligendum/ ꝙ aliqua virtus existens in xp̄o transiret ad illos eadem numero: sed iste exitus intelligitur inquantū effectus exit a causa: qꝛ virtus diuina existens in xp̄o faciebat sanitates in infirmis. Qualiter autē humanitas xp̄i ad hoc operabatur dictum fuit Mar. 5. (☞ Et inuenies diffuse anno. 1. A. quīte partis. sermo. Dominice. 16. post octa. corporis xp̄i. Fol. 299. col. 1. ⁊c.) Consequēter describitur ipsa instructio. Et primo de actibus beatitudinū. Secundo de actibꝰ virtutum: ibi. Sȝ vobis dico. Prima in duas: qꝛ primo inducit ad actus beatitudinū. Secūdo retrahit ab actibus vitiorum contrarioꝝ: ibi. Uerūtamen ve vobis. (☞ De quibꝰ quere an. 1. A. ⁊c. quinte partis. sermonis Feric. 6. post Cinerem. folio. 81. col. 2. Uel ser. Feric. 6. Dn̄ice. 20. post. oc. corpo. xp̄i. folio. 312. col. 3.) Secundum opinionem illā: que dicit eundem sermonem hic descriptum. Et Matthei. 5. tres prime beatitudines hic posite exponant̄ sicut exposite sunt ibidem. (☞ Quod inuenies An. quo. s̄. s. primo. quinte partis. huius sermonis. folio. 11. col. 1. ⁊c.) hoc addito/ ꝙ secunda beatitudo hic posita intelligenda de esurie iusticie: sicut ibi ponitur. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiā. ⁊c. Quarta aūt beatitudo hic posita: que ibi ponit̄ octaua: non est ꝓprie beatitudo dicenda: sed confirmatio precedentium: vt ibi dictuȝ fuit. (☞ Qd̓ inuenies annota. ⁊ fol. quo. s̄.) Secundū opinionem aliā: que dicit istum sermonem alium ab illo. Dicendum/ ꝙ saluator hic inducit ad quattuor virtutes: que videtur opposita terrene seu mūdane beatitudini: quā Boetius in libro de consolatione vocat fallam vel mendacem felicitatem: per quas quideȝ virtutes deuenit̄ ad verā beatitudinē. Beatitudo enim terrena primo consistit in abundantia temporalium bonorum: que frequenter est occasio multorum maloruȝ: ⁊ ideo saluator inducit ad oppositum/ cum dicitur. * Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos/ dicebat. Beati pauperes.] Et accipitur hic paupertas voluntaria: p quam quis contemnit ⁊ abijcit a se bona temporalia/ quantum potest fieri bono modo: vt B

domo liberius vacet operibus vite cõtempla-tiue. * Quia vestrum est regnũ dei.] Scilicet hic in spe. Et postea erit vestrum in re. Secũdo consistit in hoc ꝙ bene sit homini: quantum ad corpus. Uidelicet in cibis et potibus: et huius-modi carnis delectabilibꝰ: ⁊ ideo saluator idu-cit ad oppositum dicens. * Beati qui nũc esu-ritis.] Abstinentes a predictis delectabilibus quantum bono modo potest fieri/ vt caro redi-gatur in seruitutem anime: vt sic percipiantur consolationes diuine: ideo subditur. * Q2 sa-turabimini.] Inchoatiue in presenti vita: perci-piendo predictas consolationes: sed perfecte in patria. ſm quod dicitur. Psalmo. 16. d. Satia-bor cum apparuerit gloria tua. Tertio consistit in tpali iocunditate inepta: ad cuius oppositũ inducit dicens. * Beati qui nunc fletis: q2 ride-bitis.] Fletis considerando/ ꝙ tempus presen-tis vite non est nisi luctus ⁊ tristitie. Tum ratio-ne culpe: sine cuius cõmissione vita presẽs non potest transire: saltem quantum ad culpam ve-nialem. Tum ratione dilationis glorie. ſm qꝺ dicitur Canticoꝝ. 5. c. Nunciate dilecto quia amore langueo. Quarto consistit in fauore ho-minum ⁊ laude: ex quibꝰ frequenter homines superbiunt/ ⁊ in alia vitia cadunt. Ideo indu-cit ad contrarium. * Beati eritis cum vos ode-rint homines ⁊ cum separauerint vos: ⁊ expro-brauerint/ ⁊ eiecerint nomen vestrum tanꝗ ma-lum propter filiuz hominis. Gaudete in illa die et exultate: ecce enim merces vestra multa est in celo.] Dicit Oderit. non ꝙ aliquis debeat odiũ hominum querere ⁊ affectare: sed quia timore huius odij non debet veritatẽ vite/ iusticie/ ⁊ do-ctrine dimittere.

* Et omnis turba q̄rebat eũ tãgere.] Moralr. Beda Tactus saluatoris est opus salutis: quẽ tangere: est in eum fideliter credere: ⁊ ab eo tãgi/ est ab eius vulnere sanari. * Et ipse eleuatis ocu-lis. ⁊c.] Illa que sunt ab hoc loco vsqꝫ ad finem capli: sunt de se moralia: propter quod nũc ꝑtrã-seo: et q2 supra. Matth. 5. ☞ Et annot. quo-supra)ea tetigi breuiter mystice exponendo.

* Descendentes. ⁊c.] ¶ Glosa. Electurus apo-stolos dñs/ in montana subijt: turbas docturꝰ/ ad campestria redijt: q2 non nisi in humili lo-co turbe xp̃m videre sufficiunt: ⁊ raro inuenitur: ꝙ vel turba dñm ad altiora sequat: vel quispiaz debilis in monte curetur: sed extincta febre libi-dinuz: ⁊ succensa luce scientie: pedetẽtim quisqꝫ subijt culmen virtutuz. * Maritima.] Non a proximo mari galilee: q2 hꝯ nõ miraculi loco po-nũt: sꝫ a mari magno cognominat. In quo etiã Tyrꝰ ⁊ Sidon cõprehendi poterãt. Sed q2 sunt ciuitates gentiũ: ꝯsulte noiatim ponunt: vt quã-ta sit virtus xp̃i intimetur: q̃ etiaz exteras ciui-tates excitat. * Ut audirẽt.] Si dicamꝰ duos esse sermones: ascendit in montem: ⁊ habuit ibi discipulos: ⁊ post descendit: ⁊ fecit istũ ad turbã. Si dicamꝰ vnũ fuisse: ita intelligẽdũ est: ꝙ ascẽ-dit i mõtẽ: ⁊ post aliquãtulũ descẽdit/ ⁊ ibi fecit sermonẽ: vbi erat planicies. * Eum tangere.] Tangit xp̃m: qui fideliter credit in eum. Tangi-tur a xp̃o: qui firmatur in illo. Qui sic tangit et tangit: spũs ipsius virtute sanat. * Et ipse ele-uatis. ⁊c.] Etsi generaliter om̃ibus loquit: spe-cialiter in discipulos oculos leuat: vt qui inten-ta cordis aure verbũ dei percipiũt: latius saporꝭ intimi lumẽ accipiãt: quibus os in mõte sedens aperit: vt magna proferret in eos: stãs in campo oclos dirigit: vt audita patẽter itelligãt. * Bea-ti pauperes.] Qui nondũ consumate virtutis arcẽ conscẽdere possunt: gñalis interim ꝑfectio-nis sunt beatitudine ꝓuouendi: vt paulatim ad meliora progressi dum dño in planicie stante li-benter auscultant: ad hunc quãdoqꝫ in monte sedentẽ sublimiter ascendãt. Nã quorum cordi-bus adhuc edomandis insistit: hos quasi stans affatur. Quos lõgo studio exercitatos ⁊ iã do-ciles inuenit: his quasi quietus residẽs mystica intimat. ¶ Beda. Qꝺ apud Matth. 5. cap. a. plenarie per octo beatitudines dicit in sermo-ne perfectionis ad apostolos in summo mõtis: hoc apud Lucã temperãtius per quattuor car-dinales virtutes comprehendit in leuiore sermo-ne ad turbas in imo. Dicit ergo. Beati paupe-res. Ecce temperãtia: que etiã facit cordis mũdi-tiã. Beati q̃ nũc esuritis: q̃ ꝯpatiũtur alijs ⁊ mi-serẽtur: ⁊ tribuũt sua: nõ querẽtes aliena. Ecce iusticia: que etiã facit miaz. Beati qui nũc fletꝭ. Ecce prudẽtia: q̃ attẽdit ꝗ̃ misera hec terrena: ꝗ̃ beata celestia: q̃ etiã pacẽ facit. Bti eritꝭ cũ vos oderint hoies. Ecce fortitudo: q̃ facit etiã man-suetudinẽ. Fortis est/ q̃ vincit irã ⁊ alios motꝰ animi. Cõnexe ꝟtutes: vt q̃ vnam habeat: plu-res habere videat: sed eiꝰ q̃ fuerit vberior: ⁊ vbe-rius premiũ. Hospitalitas ⁊ humilitas ⁊ sctitas abrahe cõmẽdat: sꝫ q2 fide ꝑstitit: fide pre ceteris meruit ꝑ̃ncipatũ. * Qui nũc esu. ⁊c.] Qui esu-rit: esuriẽti cõpatit: cõpatiendo largit: largiẽdo fit iustus/ equalẽ se inferioribꝰ ꝑ̃stat: dolũ exclu-dit: veritatẽ requirit. * Qui nũc fletis.] Qui ꝓpter diuitias hereditatis xp̃i: ꝓpter panẽ vite eterne: ꝓpter spem celestiũ gaudioꝝ: fletus/ esu-riẽz: paupertatẽqꝫ desiderat: btũs ẽ. multo beatior qui has virtutes inter aduersa seruare nõ trepi-dat. * Gaudete ⁊ exultate.] Inter odia cordiũ: inter probra linguarũ: iter manus ꝑsequentiũ: letiori corde versamini ituitu supne mercedis. E Auctor.

☞ Applica ad hec aliq̃ de Anno. ser. Aplo-

rū icipiēn.fol.82.sub thē.* Et turba discipl'oꝝ.
ꝛc.]A.¶ Vel ser.dñice.3.q̄drage.fo.117.sub th.
* Qui vexabant a spiritib⁹ ꝛc.]A.¶ Vel ser.
Fidei.fol.59.sub thē.* Ois turba querebat eū
tangere ꝛc.]D.¶ Reliqua applica prout supra
Anno.1.quinte ptis hui⁹ ser.s.plīmoꝝ martyrū
fol.11.Col.1.quia eadem est littera hui⁹ Anno.
et illius.

¶5. Luce.10 A Qui vos audit/me audit.]Lyra in hoc ca
pitulo p̄mo describit doctrine xp̄i publica=
tio per p̄dicationē septuaginta duorū discipulo
rū.Circa qđ primo describit eoꝝ electio/ibi.De
signauit dñs ꝛc.secūdo ad p̄dicandū missio/ibi.
Ite.Ecce ego mitto vos ꝛc.☞ De q̄bus duo=
bus q̄re supra Anno.1.quinte ptis.sermonis cō
munis euangelistaꝝ.folio.5.colū.3.)Tertio co=
rū reuersio/ibi.Reuersi sunt autē ꝛc.☞ Ideo
dicitur in euangelio hodierno.* Qui vos au
dit/me audit:et q̄ vos spernit/me spernit.Qui
autem me spernit/spernit eum qui me misit.]
Lyra.Hoc addit saluator in fine horū dictorum
ad ostendendū q̄ doctrina discipuloꝝ ei⁹ est de=
uote ꝛ reuerenter audienda:saltē ꝓpter reueren=
tiā dei:cuius principaliter est doctrina hec.Cō=
sequenter describit septuaginta duoꝝ discipulo
rū reuersio.Circa quā ostendit benignitas xp̄i
erga discipulos reuersos:videlȝ eos benigne cor
ripiendo:cum dicitur.* Reuersi sunt autēȝ se=
ptuaginta duo.]Ministerio sue legatiōis cōple
to.* Cum gaudio.]Tū de sua p̄dicatione:per
quā populū edificauerāt:tū de miraculorū opa
tione:q̄ demones eiecerant.Vñ subdit.* Di=
centes.Dñe etiā demonia subijciunt nobis ī no
mine tuo.]Verūtamē/q̄ ex hoc nimis gloria=
bantur tanq̄ȝ adhuc infirmi ꝛ impfecti:ideo hec
B gloria reprimit:cū subdit.* Et ait illis.Vide=
bā sathanam sicut fulgur de celo cadentē.]Ful=
gur eñ cadit celeriter/manifeste/ꝛ cū fetore ꝛ in
flāmatione.Sic demones de celo empyreo ceci=
derunt in instanti:ꝛ videntibus sanctis angelis
et cū fetore pc̄ti ꝓprij:ꝛ ad inflāmandū hoīes per
tentationē parati:ꝛ causa hui⁹ ruine fuit elatio
siue supbia de sua excellētia:quasi diceret salua=
tor discipulis.Cauere diligēter debetis ne ex la
tione de potestate vobis cōcessa sup demones ni
mis eleuemini/ꝛ sic corruatis.* Ecce dedi vo=
bis potestatē calcandi supra serpentes ꝛ scorpio=
nes:ꝛ super omnē virtutē inimici:ꝛ nihil vobis
nocebit.]Et sic in aduentu xp̄i videt impletū il
lud Esa.11.b.qđ dicit de serpentibus:Nō noce=
būt ꝛ nō occident in vniuerso mōte sancto meo:
q̄ repleta est terra scientia dñi.videlicet per p̄di
cationē xp̄i ꝛ discipulorū eius.* Verūtamen
ī hoc nolite gaudere:q̄ spūs vobis subijciunt.]
Quia signa facere in hoc mundo/aliqñ cōces=
sum est:etiā malis hoīb⁹/vt habet Mat.7.Nō
ꝓpter ipsos:sed ad ɔfirmationē fidei xp̄i p̄dicate
per ipsos.* Gaudete aūt/q̄ noīa vestra scripta
sunt in celis.]Id est in libro vite:in quo aliquo
rum noīa dicunt scribi dupliciter.Vno modo
fm presentē iusticiā.Alio modo fm eternā prede
stinationē:ꝛ vtroq̄ȝ modo noīa eorum erāt scri=
pta in celis:q̄ erant p̄destinati excepto Iuda ꝑ
ditore:ꝛ cū hoc habebant grām dei:qua illa glo
riatio quā habuerūt de eiectione demonū:vt pre
dictū est:nō fuit mortale peccatum.
* Ecce dedi vobis potestatē calcādi.]Moral. C Moral.
Calcare serpentē est subijcere rationi sensualita=
tem:que fm Augu.significat per serpentem:cal
care scorpionē:est detestari detractorȝ:ꝛ calca=
re omnē virtutē inimici:est abijcere omnē occa=
sionem mortalis peccati.* Et tu capharnaum D Glo.
vsq̄ȝ ad celū exaltata:vsq̄ȝ ad infernū demerge=
ris.]Glo.Vel exaltata es supbe resistendo mee
p̄dicatiōi:vl' exaltata es meo hospitio ꝛ meis si=
gnis ꝛ virtutib⁹.ꝛ iō maiori plecteris supplicio:
q̄ his credere noluisti.Et ne aliq̄s putaret illis
tantū ciuitatib⁹ vel personis:que dñm in carne
nō receperunt:ɔuenire hec verba:addit.* Qui
vos audit me audit.]In audiendo vel sperne
do euangelij p̄dicatorem:quisq̄ȝ sciat se nō viles
personas:sed ipsum saluatorē spernere vel audi
re:quia in discipulo magister auditur:ꝛ in filio
pater honorat.* Dñe etiā.]Bene cōfitent de=
rentes honorē nomini xp̄i:sed q̄ infirma adhuc
fide:gaudēt in virtutibus ꝛ de signorū opatione
efferunt:exēplo terrentur:ꝛ ad humilitatē reuo=
cant.Quia si diabolus ꝓpter supbiam de celo ē
p̄cipitatus:multo magis isti de terra editi:si su=
perbierūt humiliabunt.* Supra serpētes ꝛc.]
Serpentes sunt mali hoīes vel diaboli:qui in=
choandis virtutibus venena praue ꝑsuasionis
obijciunt.Scorpiones:qui cōsumandas virtu
tes ad finē vitiare cōtendūt.* Et sup omnē vir
tutem.]Omnes immūdos spūs potestis eijcere
de obsessis corporibus.Vel ad litterā.Sicut vi=
pera nō nocuit manui pauli.Act.28.a.et hau=
stū venenū nō nocuit Iohāni.Vñ ꝛ ipē domin⁹
Mar.16.d.Et si mortiferū q̄d biberint nō eis no E
cebit.* Nolite gaudere.]Malos spūs eijcere ꝛ
alias virtutes facere:aliqñ nō est meritū illius:
qui illa opatur:sed inuocatio noīs xp̄i hoc agit
ad condēnationē coꝝ qui inuocant:vel ad vtili
tatem coꝝ qui vident ꝛ audiunt:vbi licet hoīes
despiciant signa facientes:deū tamē honorent.
Ad cuius inuocationē miracula fiunt.Prohi=
bet gaudere de humiliatione diaboli:qui ꝓpter
superbiam cecidit:sed gaudeant de sua sublima
tione:vt vnde illi ceciderunt subleuati/isti ascē=
dant humiliati.* Gaudete autē.]Si quis ce=

Sermonis Annota. Ex quita parte Biblie.

lestia siue terrestria opera gesserit: per hec quasi
litteris adnotatus apud dei memoriam eterna
liter est affixus.
F Sanctoꝝ. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo.
Prelatoꝝ incipieū. fol. 90. sub the. * Qui vos
audit me audit. ⁊c.] A. ¶ vel ser. Dñice. 1. qua=
drag. fol. 83. Vel sermo. Dñice. 3. quadrag. fol.
117. sb the. * Demonia subijciunt nobis. ⁊c.]
B. ¶ vel sermo. Peccatoꝝ. fol. 189. Vel sermo.
Penitētie. fol. 211. sub th. * Ecce dedi vobis po
testatē supra omnē virtutē. ⁊c.] B. ¶ vel sermo.
Omnium sanctoꝝ supra in hoc Tomo sub the.
* Nomina vestra scripta sunt in celis.] B.
Luc. 11. VE vobis scribe ⁊ pharisei: qui edificat[is] mo
numēta ꝓphetaꝝ.] Lyra. Hic saluator ꝓ=
A mo arguit scribas: ⁊ phariseos emulos: de hypo
crisi: que est corruptiua recte intētionis. Dicēs.
* Ve vobis scribe ⁊ pharisei: qui edificatis mo
numēta ꝓphetaꝝ: patres aūt vestri occiderunt
illos.] Isti enim pharisei vt viderent̄ iusti respe
ctu precedentiū patrū: ornabāt ⁊ edificabant se=
pulchra ꝓphetaꝝ a predecessoribꝰ interfectorū.
* Profecto testificamini: ꝙ cōsentitis operibꝰ
patrū vestroꝝ: quoniā quidē ipsi eos occiderūt:
vos aūt edificatis eoꝝ sepulchra.] Videtur ma
gis sequi contrariū. Ad hoc enim ordinabant se
pulturas ꝓphetaꝝ: vt viderentur iustiores pa=
tribus suis: qui occiderunt illos: vt habetur ex=
presse Matth. 23. Et ideo dicendū/ ꝙ illud/ testi
ficamini/ refertur ad hoc/ ꝙ ipsi persequebantur
xp̄m: qui erat ꝓpheta magnus eis ꝓmissus: et
discipulos eius. Et ideo subditur. * Propterea
et sapientia dei dixit.] Idest xp̄s: qui est sapien
tia patris. * Mittā ad illos ꝓphetas ⁊ aplo̅s: ⁊
ex illis occident: ⁊ persequent̄: vt inquirat̄ san=
guis omniū ꝓphetarū: qui effusus est a consti=
tutione mundi a generatione ista: a sanguine
Abel vsq; ad sanguinē Zacharie: qui perijt int̄
altare ⁊ Edem. Ita dico vobis: requiret̄ ab hac
generatione.] Quod aūt hoc sit dictum a xp̄o:
patet Matth. 23. d. Ubi dicit. Ecce ego mitto
ad vos ꝓphetas: ⁊ sapientes: ⁊ scribas: ⁊ ex illis
crucifigetis ⁊ occidetis. ⁊c. ☞ Qd̄ inuenies
Anno. 1. quite partis. sermonis. Stephani pro=
tomartyris. fol. 27. Col. 4. primi Tomi.) Con
B sequenter arguit eos de peruersa expositione sa=
cre scripture: cum dicitur. * Ve vobis legisperi
tis: qui tulistis clauē sciētie.] Clauis sciētie est
auctoritas docēdi: per quā debet intellectꝰ verꝰ
latens interius aperiri: ⁊ ipsi e contrario claude
bant peruerse interpretando: vt patet circa pre=
ceptū de honore parentū: qd̄ euacuabāt per do=
ctrinā suā: prout dicitur Matth. 15. ☞ Qd̄
inuenies Anno. 1. qnte par. ser. Ferie. 4. Dñice.
3. quadrag. fol. 126. Col. 4.) et etiā de pluribus
alijs p̄ceptis vt dicitur. Matth. 5. capi. Seqtur.
* Ipsi non introistis.] Ad intellectū veritatis.
* Et eos qui introibant.] Idest intrare deside=
rabāt. * Prohibuistis.] Peruersitate doctrine C
vestre. Cōsequenter describitur hic phariseoꝝ et
legisperitoꝝ obstinatio: qui ex verbis xp̄i nō fu=
erunt emendati: sed magis peiorati: ⁊ hoc est qd̄
dicitur. * Cū autē hec ad illos diceret: ceperunt
pharisei ⁊ legisperiti grauiter insistere.] Vt eū
turbarent et stupefacerēt: q̄r cōturbati minus ꝓ
uident. * Et os eius opprimere de multis insi=
diātes ei: et querētes capere aliquid ex ore eiꝰ.]
Vt sic ex varijs questis et obiectis extraherent
aliquid calūniabile d̄ ore eius. * Vt accusarēt
eum.] Sicut postea fecerunt coram Pilato. Vt
habetur. Luce. 23.
* Ve vobis. ⁊c.] Moralit̄. Secundū litteralē D Moralr
sensum hoc faciebant: vt viderent̄ horrere crude
litatē patrū suoꝝ. Cōsimiliter faciūt: qui vitia
verbis detestātur vt immunes ab eis ignorātibꝰ
videant̄. * Ve vobis qui tulist[is] clauē sciētie.]
Similes sunt doctores ecclesie: qui verbis ⁊ opi
nionibus extraneis ⁊ curiosis impediunt intel=
ligentiā veritatis necessarie ad salutem.
* Ve vobis. ⁊c.] Glo. Non arguūtur/ ꝙ exor= E Glosa.
nant monumēta ꝓphetarū: sed quia interfecto
res ꝓphetarū imitant̄. Edificādo sepulchra: ac
cusant paterna facinora. Sz persequēdo xp̄m et
apostolos imitantur scelera patrū: et sententiā
dānationis: quā in patres ꝓferebāt: in seipsos re
torquent. * Profecto.] Propter vulgi fauorē
captandū edificatis: quasi exhorreatis scelera
eorū: sed ipso opere ostēdit[is]/ ꝙ perfidie eorū con=
sentitis: q̄r hoc bonū nō benefacitis: sed ꝓ vana
glia. * Vos aūt edificat[is].] Propterea estis imi
tatores illorū: vt impleat[is] qd̄ patribꝰ defuit. s. vt
me ⁊ meos ꝑsequamini: quē illi ꝑsecuti sunt in
ꝓphet[is]. * Prophetas ⁊ aplo̅s.] Mētiūtur here
tici: q̄ aliū veter[is]: aliū noui testamēti dicūt insti=
tutorē. * A generatiōe ista.] Omēs mali: vna
generatio sunt: vna ciuitas: vnū corpꝰ diaboli:
sicut omēs boni vna generatio: ⁊ vnū corpꝰ sunt
dicti. * Usq; ad sanguinē Zach.] Cur vsq; ad
hūc: cū post hunc multi occisi ante natale xp̄i: et
nato xp̄o mox pueri ab hac gn̄atiōe sūt perem=
pti? Sed q̄r Abel pastor oniū fuit: necatusq; in
agro. Gen̄. 4. Zacharias sacerdos necatus in
atrio tēpli. 2. ꝑali. 24. duos ordines martyꝝ si=
gnāt: laicos: ⁊ eos q̄ altar[is] officio mācipant̄. *
Qui perijt int̄ altare.] Duo erāt altaria i tēplo.
Unū/ incēsi interiꝰ. Alteꝝ holocaustoꝝ exteriꝰ:
inter qd̄ ⁊ tēplū Zacharias ē occisus. Vel: inter
altare ⁊ edē/ h̄ ē int̄ cōsensū populi ⁊ sacerdotū:
q̄ꝝ alij ꝑ tēplū: alij ꝑ altare significant̄. * Qui
tulist[is] clauē.] Clauis/ humilitas xp̄i: quā q̄ ha

bent/scripturas intelligūt. Hanc legisperiti: nec ipsi in lege ꝛ ꝓphetis intelligunt: nec ab alijs intelligi volūt. Intrare clauē: est nō esse cōtentum superficie littere: sed vsq ad arcana intelligēda penetrare. Uel/doctorū illos quos verbo edificat: exēplo scādalizat: nec ipse regnū dei intrat: ꝛ illos: q̄ intrare poterāt excludit. * Cū autē hec ad illos diceret. ꝛc.] Quā vera perfidie: simulationis ꝛ impietatis sue crimina audierint ipsi tētātur: qui tāto intonāte turbine non resipiscūt: sed doctorē veritatis aggrediunt.

F Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Ferie.4. Cinerū incipieñ. fol.75. sb the. * Ue vobis q̄ edificatis. ꝛc.] A. ¶ vel ser. Passionis. fol.35. sub the. * Patres vestri occiderunt. ꝛc.] A. Scilicet xp̄m. ꝛc. Uel. * Os ei⁹ opprimere. ꝛc.] C. ¶ vel ser. Euangelistarū. fol.87. Uel sermonis Apostolorū. fol.82. sb the. * Mittā ad illos ꝓphetas.] Idest euāgelistas. * Et apl'os. ꝛc.] A. ¶ vel ser. Martyrū. fol.89. sub the. * Ut inq̄rat sanguis. ꝛc.] A. ¶ vel ser. Prelatorū. fol. 90. sub the. * Ue vobis legisperitis. ꝛc.] B. ¶ vel ser. Peccatorū. fol.189. sub the. * Querētes capere in sermone. ꝛc.] C.

¶7 Luce.12 A Attēdite a fermēto phariseorū. ꝛc.] Ly. In hoc capitu. saluator inducit discipulos suos ad fidei cōstātiā et hoc tripliciter. Primo dissuadendo quedā a fide retrahētia. Secūdo persuadendo quedā in fide stabilientia/ ibi. Nolite timere. Tertio ostendēdo ad fidē attrahētia/ ibi: dicebat aūt. Retrahentia aūt a fide sunt quattuor scilicet. Astutia seductorū: seuitia persecutorū: auaritia cupidorū: cura nimia necessariorū. Et fm hoc prima pars diuiditur in quattuor. Secunda incipit ibi. Dico autē vobis. Tertia/ ibi. Ait autē ei quidā de turba. ꝛc. Quarta/ ibi. dixit ad discipulos suos. ☞ In euāgelio autē hodierno solū agitur de primo ꝛ secundo. Circa primū sciendum: q heretici moderni per simulationem sanctitatis frequenter corrumpūt fidem simplicium. Et hoc modo pharisei faciebant: q̄ erant hypocrite: et per hoc auertebant multos a fide xp̄i: quod xp̄s docet cauere dicens. * Attendite a fermēto phariseorū: quod est hypocrisis.] Scilicet ne per eorum hypocrisim auertamini a fidei veritate. * Nihil enim opertum est/ quod non reueletur/ neq absconditum quod non sciatur.] Quia eorum falsitas in iudicio dei manifestabitur. * Quoniam que in tenebris dixistis: in lumine dicentur: ꝛ qd̄ in aure locuti estis in cubiculis.] Hoc refertur ad seductores: mod⁹ enim seductorū est in tenebris: et occultis docere: sed talia venient in palam in iudicio extremo: ꝛ hoc notatur cū dicitur. * Predicabit in tectis.] Domus enim terra illa habent plana tecta/ vbi cōgregantur hoīes ad spaciandum: ꝛ confabulandum. Et ideo illa: que dicuntur ibi: publice dicuntur. Et hoc modo exponit Theophil⁹. Beda aūt exponit hoc referendo ad discipulos xp̄i: quorum ea que passi sunt in tenebris carcerum ꝛ pressurarū: declarata sunt per orbem ad gl'iam eorum. Sed prima expositio magis concordat littere precedenti. Consequenter describitur secūdum retrahens a fide: quod est seuitia persecutorum: quam xp̄s docet nō timere/ cum dicitur. B * Dico autem vobis amicis meis: ne terreamini ab his: qui occidunt corpus: ꝛ post hoc nō habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quē timeatis. Timete eū: qui postq̄ occiderit/ habet potestatē mittere in gehēnam. Ita dico vobis hunc timete.] Pater horum sentētia ex dictis Matth.10. ☞ Quā inuenies supra Annot.1. quite partis. sermo. Unius martyris. folio.6. col.3. Sequit. * Nōne quinq passeres veneunt.] Idest vendunt. * Dipondio?] Dipondium est species monete: et valet duplex as. Et ideo quinq passeres vendebantur dipōdio: vt hic habetur: et duo asse/ vt habet Matth.10. q2 quintus passer non poterat diuidi: et ideo remanebat vendenti: sicut quādo dantur quinq oua pro vno denario: non dant nisi duo pro obolo. Sequitur. * Et vnus ex illis non est in obliuione corā deo? Sed ꝛ capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ḡ timere: multis passeribus pluris estis vos. Dico autē vobis omnis quicunq confessus fuerit me coram hoibus: ꝛ filius hois confitebitur eum coram angelis dei.] Sententia etiā patet ex dictis Matth.10. ☞ Quam inuenies in predicto Anno. ꝛ fol. ¶ De alijs autem rebus contentus in prima diuisione quere in Glosa.

C Moralit. * Attendite a fermento phariseorū quod est hypocrisis.] Moralit. Eam simpliciter deuitādo. ꝛ subditur ratio/ cum dicitur. * Nihil opertum quod nō reueletur.] Quasi dicat. Hypocritarū falsitas manifestabit: et similiter fidei veritas: q̄ tēporibus ecclesie primitiue propter multitudinem infidelium docebatur occulte.

D Glosa. * Attendite. ꝛc.] Glo. Ad hoc fermentū pertinent omnia que superius in domo pharisei disputauit. Unde ꝛ Apl's. 1. Corū. 5. c. Non in fermento veteri: neq in fermento malicie ꝛ nequitie. ꝛc. * Attēdite.] Pulcher locus tenende simplicitatis ꝛ emulande fidei: ne more iudeorū aliud ꝓmamus affectu: aliud voce simulemus: cū sciamus in die iudicij non posse esse latebrā fraudis. * Neq absconditum.] Ideo ne emulemini simulatores: quia profecto veniet tempus in die iudicij: in quo et vestra virtus: et illorum hypocrisis omnibus reuelabitur. Unde sequit.

* Quoniā que in tenebris dixistis.] Non solū in futuro omnia patebunt: sed etiam in presenti tempore in tota ecclesia per orbem terre publice predicabunt᷑/ que in tenebris.i.in vmbra pressurarum ⁊ carcerū locuti estis: quādo actus vestri legentur in excelsis. * Qm̄ que in tenebris.] Amb. Quod in tenebris.i.in timore dixistis: dicet᷑ in lumine.i.in fiducia veritatis: accepto spū sancto. Et quod in aure.i. secreto locuti/ super tecta .i. calcato carnis domicilio predicabitur. * Dico autem vobis.] Amb. Cum gemina sit causa perfidie: que vel ex molita malicia: vel ex accidenti metu nascitur: ne quis deuz: quem corde cognoscit: metu negare cogatur: dicit mortez corporis non esse timendā. Preclare autem et fidem acuendo instruxit: et ipsi fidei virtutū fundamenta subiecit. Nam sicut fortitudinis incētiuum est fides: ita fidei fundamentū est fortitudo. * Ostendam aūt vobis.] Quia duo sunt genera persecutoꝝ: vnum aperte persequentiuz: alterum fraudulenter blandientiū. Sicut supra contra hypocrisim: ita hic armat contra carnifices. Totus hic locus ad subeūdam pro cōfessiōe domini passionem: vel contēptu mortis: vel spe premij: vel māsuros in denūciatione supplicij in-
E struit. * Nonne quinqꝫ.] Amb. Quinqꝫ passeres: quinqꝫ corporis sensus. Vel duo ſm Matth. Corpus et anima: quibus dedit natura gratiaz ad eterna subuolandi: q̃ etiam caro/ si consentiat legi dei: in naturā spūalem transit. Sed dū et in occultis ⁊ fetidis locis.s.cibuz querunt: delictorum laqueis capti: ad supernoꝝ operū fructus reuolare neqūnt: sed dipōdio.i.vili terrene cupiditatis precio venundant᷑ sub peccato. Ita vt etiam anima malorū escis grauata: inclinet᷑ in corporis naturam. Sed si deus etiam infidelibus hoibus vel in oriundo sole ⁊ terre fecunditate prosperitatem: ⁊ misericordie munus impertit: non dubiū fideliū cōtemplationē apud illū valiturā. * Veneūt dipō.⁊c.] Dipōdius est pondus ex duobus assibus cōpositum: quod aūt in numero est vnum: hoc in ponderibus as: quod duo/ hoc dipondius est. * Et vnus.] Simplicitatis affectum inspirauerat: virtutē mentis erexerat: sola fides nutabat: hanc de vilioribus roborat. Quomō dic̄ Apl's.1. Coꝝ.9.b. Nūquid de bobus cura est deo? Sed aliud est cura: aliud est sciētia. * Sed ⁊ capilli.] Non actu cōputationis: sed facultate cognitiōis a similitudine pecunie: que numeratur/ vt seruetur. Vbi magna prouidentia dei: q̃ nec parua nec ociosa dicta cum lateant. * Omnis quicūqꝫ.⁊c.] Ne quis tēpore persecutiōis sufficere sibi putaret fidem cordis: dicit. * Omnis quicūqꝫ confessus fuerit.] Cōfitet᷑ quis Jesum ea charitate: que ꝑ dilectionez operatur: negat/ qui p̄ceptis nō obedit. * Filius hois.] Confitet᷑ filius apud patrē illum: qui ꝑ filiuz habet accessuz ad patrē: negat᷑ a filio apud patrē/ cui nō manifestat᷑ in diuinitatis potētia filius ⁊ pater. Et ne putetur vna conditio oim: ⁊ eorum qui studio/ et eorum qui infirmitate vel ignorātia negant: subdit. ¶ Et ois qui dicit verbum in filiū hois: remittetur illi: ei aūt q̃ in spūz sanctū blasphemauerit nō remittetur. * Coraz angelis.] Quia dixerat aperta ⁊ abscōdita esse reuelanda: hanc reuelationez nō in vili cōciliabulo: sed in cōspectu angeloꝝ dicit esse agendā. E Auctor.

☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Ferie.4. Cineꝝ.fol.75.sub the. * Attendite a fermento phariseoꝝ qđ est hypocrisis.] A. ¶ vel sermo. Judicij finalis.fol.236.sub the. * Que in tenebris dixistis: in lumine dicent᷑.] A. Idest palam in iudicio extremo. ¶ vel sermo. Martyrum.fol.89.sub the. * Ne terreamini.⁊c.] B. ¶ vel sermo. Pugne.fol.165. ¶ vel serm̄. Relig̃. fol.136.sub the. * Nolite timere.] B. Scilicet vos religiosi: vel vos incole eremi.⁊c. ¶ vel ser. Fidei.fol.59.sub the. * Omnis quicūqꝫ confessus.⁊c.] B. ¶ vel sermonis. Angeloꝝ.fo.76.sb the. * Coram angelis dei.⁊c.] B.

Cum audieritis prelia.⁊c.] ☞ In euāgelio hodierno primo ponitur cuiusdam ¶8.
questionis solutio. Secūdo prenunciāt᷑ quedā Luce.21
mala futura populo iudeoꝝ i generali/ ibi. Sur A
get gens ꝯtra gentē. tertio xp̄i discipulis in speciali/ ibi. Sed ante hec omnia. Et patet sententia istarū partiū ex dictis Matth.24. prout inuenies supra Anno.2. quīte par. hui⁹ ser. incipieñ folio.13.Co.4. exceptis que sequūtur. * Cum audieritis prelia ⁊ seditiōes/ nolite terreri. Oportet enim p̄mū hec fieri: sed nonduz statim finis. Tunc dicebat illis. Surget gens cōtra gentez et regnū aduersus regnū: et terremot⁹ magni erūt per loca/ et pestilētie ⁊ fames/ terroresqꝫ de celo ⁊ signa magna erunt.] Lyra. Dicit eniz Joseph⁹ libro de iudaico bello/ q̃ ante destructionez ciuitatis stella comata in similitudinez gladij super ciuitatē apparuit; ⁊ per annū durauit: designās B
futuram populi occisionez. * Sed ante hec oia inijcient vobis man⁹ suas.] Quia beatus Stephanus. Jacobus frater Johannis. Petrus et Paulus: ⁊ fere omnes alij apl'i: ⁊ quasi innumerabiles xp̄iani fuerunt pro fide xp̄i occisi. * Et persequentur tradentes in synagogas ⁊ custodias.] Vbi iudei habebant potestatem iudicādi. * Trahētes ad reges ⁊ presides propter nomē meum.] Vbi gentiles habebant auctoritatem condēnandi ad mortem. * Continget autem vobis in testimonium.] Scilicet veritatis euāgelice ibidem constanter profitende. * Ponite

ergo in cordibus vestris non premeditari quē admodum respondeatis.] Per hoc non excluditur meditatio respondendi/si tempus adsit et facultas scientie: sed promittitur securitas si ista deficiant: quod frequenter cōtingebat in primitiua ecclesia: qꝛ tunc frequēter fideles subito trahebantur ad iudices: ⁊ cum hoc erant illitterati et simplices: qꝛ deꝰ potest tales defectꝰ supplere. Ideo sequitur. * Ego enim dabo vobis os.] Scilicet loquendi constantiā. * Et sapiētiā.] Scilicet scripturarū intelligentiā: sicut factum est in multis simplicibus. Et si non dabatur semper talis intelligentia: dabatur tamen loquēdi constantia: quia in tali casu sufficit ad salutem confiteri constanter fidē in generali: quod potest facere simplex christianus. * Cui non poterūt resistere et contradicere omēs aduersarij vestri.] Sicut patet de beato Stephano: de quo scribit Actu. 6. c. Non poterant resistere sapientie et spiritui: qui loquebatur. * Trademini autem a parentibus et fratribus et cognatis ⁊ amicis: et morte afficient ex vobis. Et eritis odio omnibꝰ hominibus propter nomē meum.] Sicut legit de beato Chrysanto et multis alijs. * Et capillus de capite vestro non peribit.] Hoc autem addidit saluator ad declarandū veritatem future resurrectionis: per quam resurgent in electis: nō solum illa: que sunt de necessitate nature humane: sed etiam ea: que faciunt ad decorem: cuiusmodi sunt capilli: qꝛ meditatio huiꝰ resurrectionis multum facit ad tolerantiam martyrij: de qua saluator loquebatur. Sequitur. * In patientia vestra possidebitis animas vestras.]

Glosa. ℭ * Prelia et seditiones. ⁊c.] Glo. Hec a passiōe domini in Judea abundauerūt: quibus ne territi apostoli hierusalem et iudeam deserant: amonentur: quia non statim finis: sed post quadragesimum secundum annum. * Tunc dicebat illis. ⁊c.] Horū/alia e celo/alia e terra/alia ab elemētis: alia ab hominibꝰ. * Surget gēs.] Ecce perturbatio hominū/terremotꝰ: ecce respectus ire desuper/pestilentie/inequalitas corporum: fames: ecce sterilitas terre: terrores de celo: ecce inequalitas aeris. Qui ergo in omnibus deliquerunt: in omnibꝰ feriuntur. ℭ Mystice. Regnum aduersus regnum: et pestilentia cox: quorum sermo vt cancer serpit: et fames: audiēdi verbū dei: cōmotio terre: a vera fide separatio in hereticis intelligi debet: qui contra se inuicē dimicantes: ecclesie victoriam faciunt. * Et signa magna erunt.] Hec etiam eo tempore impleta: apud Josephū inuenitur: qui narrat stellam gladio similem per annum supra hierosolymā pependisse: et currꝰ equitesq; armatos. 40. diebus in aere debellasse: et vitulam inter manꝰ immolantiū agnam peperisse. Quo autem merito hec cōtigerint: subinfertur. * Sed ante hec omnia. ⁊c. Continget autem vobis in testimonium.] In testimoniū eorum: qui vel persequūtur: vel viuendo non mutantur. Mors enim iustorū bonis est in adiutoriū: malis in testimonium damnationis: vt inde peruersi sine excusatione pereant: vnde electi exemplum capiunt vt viuant. Quia vero tot terroribꝰ auditis turbari poterant: consolationem supponit. * Ponite ergo. ⁊c. Trademini a parentibus. ⁊c.] Maius tormentū: cum aliquis ab illis patitur: de quibus presumebat: quia cū damno corporꝭ mala cruciant amisse charitatis. Et qꝛ dura sunt: que predicuntur de afflictione mortis: subditur cōsolatio de gaudio resurrectionis. * Et capillus de capite vestro non peribit.] Q. d. cur timetis/ ne pereat quod incissum dolet: quandoquidē nec illud potest perire in vobis: quod incissum non dolet: caro enim incissa dolet: capillus non dolet. * Et capillus.] Non solum ossa vestra. i. fortia gesta: vel dicta remunerabunt: sed etiam capilli. i. cogitationes: que de corde quasi de cerebro exeunt: apud iustū iudicem iusta mercede donabuntur. Vñ. ps. 75. b. Reliquie cogitationum diem festum agent tibi. * In patientia vestra. ⁊c.] Patiētia radix et custos est omnium virtutum. In hac ergo animas/que corpus possident: possidemus: cum ipsas animas ad patiendum ratione regimus. Vera autē patientia est: aliena mala equanimiter perpeti: cōtra eū: qui mala irrogat: nullo dolore moueri. ℭ ☞ Applica ad hec aliqua de Annotamentis sermonis. Pugne incipientibus. Folio. 165. sub themate. * Cum audieritis prelia. ⁊c.] A. ℭ vel sermonis. Dominice. 2. Aduentus. folio. 5. sub themate. * Et signa magna erunt.] A. ℭ vel sermonis. Martyrum. Folio. 89. sub themate. * Sed ante hec omnia. ⁊c.] A. ℭ vel sermonis. Prelatorum. folio. 90. sub themate. * Ponite ergo. ⁊c.] B. ℭ vel sermonis. Judicij finalis. folio. 236. sub themate. * Capillꝰ de capite. ⁊c.] B. Et quere in Annotamento. 1. R. quinte partis huius sermo. Et applica sub themate. * In patientia vestra. ⁊c.] B. Et etiam quere in applicationibus Annotamenti. 2. quinte partis. huius sermonis. fol. 15. col. 1.

Eo. Joh. 15. Ego sum vitis: vos palmites.] Vsq;. * Et gaudium vestrum impleatur.] ☞ Quere supra Annotamento. 7. B. ⁊c. quinte partis. Sermonis. Vnius martyris. Folio. 10. Colūna. 3. Et Annotamento. 1. A. quinte par. Sermonis. Ferie. 4. Dominice infra octauas Ascensionis. folio. 242. Colūna. 3.

Cr. A

Omo quidã pe grc.rc.] Lyra. In hoc capitu lo describit saluator iudicium extremũ. Et qr vniuersitas iu dicanda distinguit in tres sta tus videlz actiuorum/cõtem= platiuorũ/ z etiam ꝑlatorum ideo diuiditur in tres partes secundũ tres parabolas: quas hic po nit ad istos tres status ptinẽtes. Prima pertinet ad cõtemplatiuos/ibi. Simile est regnũ celoruz decẽ virginibus.rc. Qõ inuenies annot. 1. quinte partis. ser. Plurimaꝝ virginum infra in hoc Tomo. fo.26. Scõa ad prelatos/ibi. Hõ quidã peregre.rc. Tertia ad actiuos/ibi. Cũ ve nerit filius hois.rc. Qõ inuenies annot. 1. quinte ptis. ser. Ferie.2. dñice prie q̃dragesi. fo.97. col.2. ideo (in euãgelio hodierno) ponit secunda parabola: que pertinet ad prelatos. Et primo circa statũ eorum describitur meritũ z de meritum proprie actionis. secundo iudiciũ dis= cretionis/ibi. Post multũ vero temporis. Dicit ergo primo sic. * Homo quidã peregre profici= scens.] Homo iste est Jesus Christus/ qui licet secundũ diuinitatem nõ possit proficisci de loco ad locum: quia sic est vbiq̃/semper/ z de necessi tate: secundũ tamen naturam humanã peregre profectus est: quãdo ascendit in celum: qr locus proprius omniũ compositoꝝ ex elementis/ vbi naturaliter quiescunt/ est terra. vt habetur. 2. de Generatione. qr elementa grauia excedũt in eis ꝭm quãtitatẽ molis. * Uocauit seruos suos.] Jdest prelatos ecclie: qui speciali modo sunt ei9 serui. * Et tradidit illis bona sua.] Bona scilz nature: bona gratie gratis date: bona sciẽtie: bo na potentie: z bona opulentie. Et dicuntur talẽ ta: quia per bonũ vsum talium potest homo ac= quirere sibi celeste premiũ. * Et vni dedit quin q̃ talenta: alij autem duo: alij vero vnum.] Qr aliqui habent omnia ista a deo sibi collata: alij plura istorũ: z alij vnũ tantũ. sequitur. * Uni= cuiq̃ secundũ propriã virtutem: z profectus est statim. Abijt autem qui quinq̃ talenta accepe= rat: z operatus est in eis: z lucrat9 est alia q̃nq̃. Similiter qui duo acceperat/ lucratus est alia duo. Qui autem vnũ acceperat: abiens fodit in terrã: z abscondit pecuniam dñi sui.] Quia ali qui sunt/ qui ista talenta multiplicãt z geminãt bene vtendo predictis ad sui perfectionẽ z proxi mi edificationẽ. Alij autẽ abscõdunt in terra: q̃ B predictis vtuntur ad mundi gloriam z tẽporale lucrum seu questum. Secundo describitur iudi cium discretionis siue examinationis/ cũ dicit. * Post multum vero temporis venit dominus seruorum illorum.] Quia magnũ tempus est ab ascensione christi in celum vsq̃ ad aduentuz eius ad iudiciũ. * Et posuit rationẽ cum eis.] Quia tunc districte exiget rationez de bonis ab eo collatis bene operantes remunerãdo. sequit. * Et accedens qui quinq̃ talẽta acceperat: ob= tulit alia quinq̃ talenta/ dicens. Dñe quinq̃ ta lenta tradidisti mihi: ecce alia quinq̃ superlu= cratus sum. Ait illi dñs eius. Euge.] interiectio est gaudentis. * Serue bone z fidelis.] Que= rens in suis actibus gloriam dñi z nõ suam. * Quia super pauca fuisti fidelis.] Bona enim in hac vita collata homini parua sunt respectu bonorum glorie: quia ibi confertur homini bo= num infinitum: propter hoc sequitur. * Supra multa te constituã/ intra in gaudium dñi tui.] Et ptz. * Accessit aũt z q̃ duo talẽta accepat.] Qr mali (licet multi) apparebũt in extremo iu dicio diuio ꝯspectui. sequit. * Et ait. Dñe duo talẽta tradidisti mihi: ecce alia duo lucrat9 suz. et ait illi dñs ei9. Euge serue bone z fidelis: qr su per pauca fuisti fidelis/ supra multa te ꝯstituaz: intra in gaudiũ dñi tui.] Quere fere de hac ma teria infra. An.4. quinte ptꝭ hui9 ser. fo. sequẽti. * Homo quidam.rc.] Moralit. Hoc cõmuni ter exponitur de christo: qui ascendens in celum suis fidelibus bona sua dedit: de quibus ratio= nem exiget in iudicio finali. Potest etiã exponi de christo nobiscum existente in huius mundi peregrinatione: sicut ipse dicit Matth. vltimo. Ecce ego vobiscũ sum omnibus diebus vsq̃ ad cõsumationem seculi: ipse etiaz dat nobis bona sua inequaliter tñ/ꝭm sapie sue ordinẽ. * Et ꝓ fectus est stati.] Per hoc nõ intelligit ei9 recess9 ab ecclia: sz qr dimittit nos agere ꝓ libertate nra Illi vero duplicãt talẽta: q̃ ex eis faciũt opa bo= na. Illi vero abscõdũt: q̃ viuũt ociose vel ex eis tpalia tm̃ lucra q̃runt. Uenit autẽ dñs rõnem q̃ rere in cuiuslibet homis morte z duplicantes ta lenta remunerat: alios vero damnat. C Moralit.

* Et ꝓfectus est stati.] Glo. Nõ locũ mutãs: sz liberã eis ptãtẽ opandi ꝑmittẽs. * Opatus est in eis.rc.] A visibilib9 se custodiendo: alios ꝓ= posse exhortando: vt de visibilibus ad inuisibilia trãseãt. Uel vtriq̃ serui ꝑdicãdo/ z de bonis mo ribus informãdo: geminauit accepta talẽta. * Posuit rõnez.] Cepit singuloꝝ actus discutere accusante ꝯscientia vnũquẽq̃ vel excusante. * Ecce alia quinq̃.] Quotq̃t ab errore cõuertit: tot dño obtulit: testimoniũ sibi dante ꝯscientia/ quod ꝑ gratiã sibi datã nõ tantũ sibi profuit: sed etiam quos potuit lucrifecit. * Super pauca.] Pauca sunt bona presentis vite/ q̃uis multa vi deantur: quia non sine alicuius molestie ad= mixtione sunt. Multa autem bona eterna: que D Glosa.

sunt sine omni corruptiōis molestia. * Intra in
gaudium dñi tui.] Admixtus choris angelorū
sic intus letare de munere/ vt iam nō sit q exte=
rius dolcas de corruptione. * Qui duo talēta
acceperat.] Iste viribus suis quicq̄d in lege dei
didicerat in euāgelio duplicauit: siue conscien=
tiā τ opera p̄sentis vite future beatitudinis ty=
pos intellexit.
☞ Applica ad hec aliqua de Annota. serm̄.
E Incarn̄.fo.2. ¶ vel ser. Trinitatis fo.257. sb th.
Auctor. * Homo quidā fecit.τc.] A. scʒ xp̄s q̄ est verus
hō per nostre carnis assumptionē vel incarna=
tionem. τ etiā est ver⁹ deus. ¶ Vel ser. Sacramē
ti.fo.14. sub eodē th. Qr iste homo.i. xp̄s est no
biscum in sacramento altaris τ in celo.τc. ¶ vel
ser. iudicij finalis.fo.236. sub thc. * Posuit ra=
tionē.τc.] ¶ vel ser. Funer.fo.305. sub eodē th.
quia in morte cuiuslibet ponit rationē cum eo.
¶ vel ser. Ascensionis.fo.238. sub thc. * Pere=
gre proficiscens.τc.] ¶ vel ser. Precla.fol.90. sub
th. * Uni dedit quinq̄.τc.] ¶ vel ser. Om̄ sanc
torū. supra sub thc. * Intra i gaudiū.τc.] B.
¶2. Mar.13 Videte vigilate τ orate τc.] ☞ Quere
Ann̄.2. quite partis. ser. Fer.6. dn̄ice prime
Aduentus. folio.4. col.3.
¶3. Luce.12 Nolite timere pusill⁹ grex.] ☞ Postq̄
Christus induxit discipulos suos ad fidei
A constantiam dissuadendo quedā a fide retrahē
tia.τc. prout inuenies supra Ann̄.7. A. quite p
tis. ser. Plurimorum martyrū incipien̄.fol.37.
Colu.3. Consequenter in euangelio hodierno
saluator suadet in fide stabilientia/ τ sūt q̄ttuor
scʒ. prestolatio premij: expectatio iudicij: exigen
tia officij: τ magnitudo beneficij. Et secūdū hec
ista pars diuiditur in quattuor. Secunda inci=
pit ibi. Sint lumbi vestri p̄cincti.τc. ☞ Qd
inuenies infra Ann̄.6. q̄nte ptis hui⁹ ser.fo.21.
Tertia ibi. Ait autem Petrus.τc. Quarta ibi.
Omni autē cui multum datum est multū.τc.
☞ Prout inuenies in hoc Caplo.12. Luce.
Circa primū sciendū q spes vite eterne maxime
stabilit in fide. ideo dicit saluator ipsis fidelib⁹.
* Nolite timere.] Persecutiōes presentis vite.
* Pusillus grex.] Et dicit pusillus: quia pau=
ci erant fideles respectu infidelium: τ quia pau=
ci sunt electi respectu reproborum. * Quia cō=
placuit patri vestro dare vobis regnū.] Ex me=
ra enim liberalitate diuina aliquos eligit ad re
gnum celeste/ alijs dimissis. τ quos ab eterno sic
elegit in tpe vocauit ad fidē τ iustificauit p grāʒ
vt sic digni efficerētur vita beata. fʒ qd dic̄ Apo.
ad Ro.8.f. Quos predestinauit: hos τ vocauit.
quos autē vocauit: hos τ iustificauit. quos au=
B tem iustificauit: illos τ magnificauit. * Vendi
te que possidetis/ τ date elemosynam.] q.d. ex
quo vobis paratum est regnū celorum/ parum
debetis curare de terrenis. Sciendum tamen/ q
vendere possessa ad dandū elemosynam/ nō est
necesse nisi in casu extreme necessitatis: alias est
supererogationis. propter hoc dicitur Matth.
19.c. Si vis perfectus esse vade τ vende omnia
que habes/ τ da pauperibus: non dicit si vis sal
uari: sed si vis perfectus esse. * Facite vobis sac
culos.] Id est repositoria bonorū. * Qui non
veterascunt.] Et que sint illa/ ostendit dicens.
* Thesaurum nō deficientē in celis.] Ibi enī
non potest esse corruptio ab intrinseco nec per cō
sequens inueteratio: quia quod antiquatur et
senescit: prope interitū est: vt habetur Heb.8.d
Similiter nō potest ibi violentia fieri ab extrin=
seco. ideo subditur. * Quo fur non appropiat
neq̄ tinea corrumpit.] Iste autē thesaurus ac=
quiritur per predictam elemosynarum largitio
nem. vnde Matthei.19.c. Cum dixisset salua=
tor/ vende omnia que habes τ da pauperibus:
subiungit. et habebis thesaurū in celo. * Ubi
enim est thesaurus tuus.] Idest res a te amata
et desiderata. * Ibi τ cor tuum.] Quia scd̄m
Augu. Aia verius est vbi amat: q̄ vbi animat.
Scdʒ est expectatio iudicij. ☞ Quere infra.
Ann̄.6. huius ser.fo.21. col.4.
* Nolite timere pusillus grex.] Moraliter. Id C Moralr
est congregatio humiliū: quibus pater celestis
preparauit regnum.
* Nolite timere.] Glosa. Regnū querite: τ de D Glosa
regno ne diffidatis: quia pater complacita boni
tate dabit vobis regnum: nō vestris meritis. *
Pusillus.] Vel ob comparationē maioris nu=
meri reproborum. vel potius ob humilitatis de
uotionem: per quā humilitatem crescit ecclesia:
per quā peruenitur ad regnum: nō vestris meri
tis. * Vendite.] Non tantum nō timeatis: ne
propter regnum militantibus vite necessaria de
sint: sed etiam possessa vendite propter elemosy=
nam: que est via ad regnum: dum per eam pec=
cata redimuntur. Nō tantum cibos vestros cō=
municate pauperibus: sed etiā vendite vestras
possessiones: vt omnibus vestris semel pro domi
no spretis/ postea labore manuum vestrarū ope
remini/ vnde viuatis vl' elemosynam faciatis.
* Date elemosynā.] Qui p celo oia mūdana
spernit/ vendat que habet τ distribuat. qui nō
est tante virtutis: de his que habet elemosynam
det. ¶ Nō prohibetur vt nihil pecunie ad vsus
necessarios a sanctis reseruet̄: cū ip̄e dn̄s loculos
habuisse legat̄: sed ne deo pp̄ter ista seruiat̄: τ ne
timore inopie iusticia deseratur. * Nō deficien
tem.] Temporalia vl' ex sua fragilitate deficiūt:
vel si quid solidū superest/ vt lapides p̄ciosi a fu
ribus possunt tolli. sed data p xp̄o eternū fructū

cōferunt in celis. * Quo fur.] Fures sunt heretici et demones: qui ad hoc intenti sunt: vt spiritualibus nos spolient. * Tinea.] Que latenter vestes rodit: inuidia est: q̄ studiū vel fructuȝ bonū lacerat: et compactioneȝ vnitatis dissipat. * Ubi enī thesaurus vester.] Uniuersaliter: et de pecunia ⁊ de oibus voluptatibus. Gulosi thesaurus est venter/ vbi habet coꝛ: sic ⁊ de alijs. Nā si in terra: coꝛ est deoꝛsuȝ: si in celestib⁹: est in xp̄o fixum. necesse est enī vt quo p̄cesserit dilectionis thesaurus/ illic ⁊ cogitationis sequat̃ affectus. ¶ Mystice. Si thesaurus boni operis causa tēporalis cōmodi cōgeratur/ facile coꝛruit: q2 si exterius fit ad fauoꝛē hoīm/ diabolus rapit. vnde Matth.6.a. Receperūt mercedē suā. Si intus fit ad inanē gloꝛiā/ tinea scindit: cum in se confidentem et sibi placentē fragilitas humane conditionis deserit.

L Lucor. ☞ Applica ad hec aliqua de Anū.ser. Fidei incipień.fo.59.sub th. * Nolite timere.⁊c.].A. Scilicet fidei p̄secutoꝛes sed state firmiter in ea. ¶ Vel ser. Oim sanctoꝝ supra in hoc tomo sub the. * Q2 cōplacuit.⁊c.].A. ¶ Vel ser. Religi. fo.136.sub the. * Uēdite q̄ possidetis.].B. vel ser. Elemosyne.fo.173.sub the. * Date elemosynā.].B. ¶ vel ser. Funeꝝ.fol.305.sub the. * Facite vobis sacculos.⁊c.] B. ¶ Vel ser. Ferie.4. Cinerum.fo.75.sub thema. * Ubi est thesaurus.⁊c.].B.

C.4. Lu.19. A Homo quidā nobilis.] Lyra. Hic ponit̃ remotio cuiusdā dubij: qđ p2io remouet̃ verbo. secundo facto/ ibi. Et his dictis p̄cedebat ⁊c.

☞ Qđ inuenies An.5.A. quīte pt[is].ser. dñice Ramoꝝ. Fo.165.col.1. Circa qđ sciendū: q2 iudei ⁊ etiā ap̄li de regno xp̄i carnaliter sentiebant añ eius ascensionē: credētes eū in regno Dauid t̄paliter regnaturū. vñ Act.1.a. Petierūt a xp̄o. Dñe si in t̄pe hoc restitues regnū israel? Uñ ⁊ filij Zebedei credētes eū sic regnaturū/ petierūt q2 vnus ad dexterā suā: ⁊ alius ad sinistrā sederet. et iō q2 appropinq̄bat xp̄s versus hierl'm: credebant eū cito sublimādū in regē in regia ciuitate. et hoc est qđ d2. * Hec illis audiētibus adijciēs dixit parabolā/ eo q2 esset p̄pe hierl'm: ⁊ q2 existimarent.] Falso tñ. * Qđ cōfestim regnū dei manifestaret̃.] Et vocat̃ hic regnuȝ dei/ regnū ipsi⁹ Dauid. vñ ⁊.1.Paral'.29.f. Sedit Salomō super soliū dñi in regē p̄ Dauid patre suo.⁊c. Et iō ad hanc falsaȝ estimationē remouendā p̄ponit parabolā: ad ostendēdū q2 in p2imo aduentu nō venerat ad regnandū t̄paliter: sed magis ad patienduȝ. et in scđo aduentu reuerteretur ad iudicandū sicut rex excellentissim⁹: tunc regnū suuȝ oibus manifestaturus. Ideo subdit̃ (in euāgelio hodierno) * Dixit ergo. Homo q̄dā nobilis.]

Idest xp̄s hō: natus s̄m carnē de semine Dauid regis. * Abijt in regionē longinquā.] Idest ad celum empyreuȝ p̄ suā ascensionē. * Accipere sibi regnum.] Sup ordines angeloꝝ. * Et reuerti.] In fine mundi ad iudicium. Tunc enī manifestabitur oibus regnū suum. * Uocatis autem decem seruis suis.] Id est fidelibus vniuersis: quoꝝ vniuersitas numero denario designatur: q2 est p2imus limes numeroꝝ: vñ ⁊ numeri sequentes sunt replicationes ipsi⁹ ⁊ partiū eius. Uiginti enī sunt bis decē: ⁊ triginta ter decem: et sic consequenter. * Dedit eis decem mnas.] Idest vniuersitatē bonoꝝ suoꝝ. diuersimode tamen: q2 dedit vnicuiq3 plus vel minus scđm p2opriā virtutē. * Et ait ad illos. Negociamini dum venio.] Quia tempus meriti currit vsq3 ad diem iudicij: in q̄ tempoꝛe deus dat dona sua ad hoc q2 multiplicentur per fructus bonorum operum. * Ciues autē eius oderant eū.] Ciues isti sunt iudei: qui pro maioꝛi parte in odium chꝛisti sunt firmati. * Et miserunt legationem post illum dicentes/ nolumus hunc regnare super nos.] Quia post ascensionem chꝛisti ad celos: iudei conati sunt destruere fidem catholicam: in qua incipit regnuȝ chꝛisti: quod cōplebitur et manifestabitur in fine mundi. * Et B factum est vt rediret accepto regno.] Scilicet ad generale iudicium. * Et iussit vocari seruos: quibus dedit pecuniam: vt sciret quantuȝ quisq3 negociatus esset.] Quia opoꝛtebit omnes cōparere ante iudicem ad redduȝ de omnibus receptis ab eo rationem. * Uenit autem p2im⁹ dicens. Domine mna tua decem mnas acquisiuit.] Quia tunc electi de suis meritis securi/ parati erunt astare iudici. * Et ait illi. Euge serue bone. Quia in modico fuisti fidelis.] Quia bona etiam spiritualia: que habentur in vita p2esenti: modica sunt respectu bonoꝛum celestium: que expectantur in vita futura. * Eris potestatem habens supra decem ciuitates.] Idest gaudebis de felicitate omniū qui per tuam doctrinā vel exemplum vite tue conuersi sunt ad bonuȝ. * Et alter venit/ dicēs. Domine: mna tua fecit quinq3 mnas. Et huic ait. ⁊ tu esto super quinq3 ciuitates. Et alter venit.] Quia licet mali reformident venire ad conspectum iudicis: tamē opoꝛtebit eos ibidē rep2esentari. * Dicens/ dñe mna tua quā habui repositam in sudario.] Sudariū aūt est pannus: in quo inuoluunt̃ coꝛpa moꝛtuoꝝ: ⁊ ideo mna i sudario reposita/ signat donū dei a bonis opibus ociosū: tanq̄3 moꝛtuū. * Timui enī ⁊c.] Iste timoꝛ nō est nisi pusillanimitas bene agēdi. * Quia hō austerus es.] Licet enī modo tempus sit mie: in iudicio tñ erit tēpus rigoꝛis iusticie. * Tollis qđ nō posuisti:

⁊ metis qđ nō seminasti.] Quia a p̄latis ecclie nō solū requirūtur bona in ꝑsona ꝓpria: sed in subditis eoꝝ: quos tenenť inducere ad bonum. ✳ Dixit ei. De ore tuo te iudico serue nequā.] Idez Lyra sup Math.ca.25. Ex verbo eīn suo cū cōdēnat: q̄r in iudicio cōsciētia vniuscuiusq̄ testificabiť cōtra se. sequiť. ✳ Sciebas q̄ ego hō austerus sum: tollens qđ non posui: ⁊ metens qđ nō seminaui. Et quare nō dedisti pecuniam meā ad mēsaz: ⁊ ego veniēs cū vsuris vtiq̄ exegissem illud?] q.d. Ex quo sciebas me esse durū in repetendo multiplicationē talentoꝝ tibi traditorū per exercitiū bonoꝝ opeꝝ: ex hoc ostēdis te iuste ꝯdemnādū. propter qđ. ✳ Et astantib⁹ dixit. Auferte ab illo mnā.] Quia bona diuinit⁹ collata nō cedent ad gloriā male operantib⁹ vel ociosis: sed magis ad penā. ✳ Et date illi qui decem mnas habet.] Q̄r dānatio reproboꝝ cedet ad gloriā electoꝝ. ꝺm qđ scribiť. ps.57.b. Letabitur iust⁹ cū viderit vindictā pctōꝝ. sequiť. ✳ Et dixerunt ei. dn̄e: hz decē mnas. Dico autē vobis: q̄r omi habenti dabiť ⁊ abundabit.] Quia ei q̄ repericť in grā, dabiť glia: ⁊ abundauit nō solū de sua ⁊ alioꝝ glorificatione: sed etiā de impletione diuine iusticie in maloꝝ reprobatione. ✳ Ab eo aūt qui nō habet: ⁊ qđ habet auferetur ab eo.] Q̄r ei qui non inuentus fuerit in grā in morte: bona nature et gratie q̄ habuit: cedent ei ad penam.

C Moralr ✳ Hō quidā. ⁊c.] Moraliter. Hic est xp̄s scđm deitatē dei patris: ⁊ ꝺm humanitatē Dauid regis fili⁹. ✳ Abijt. ⁊c.] Ascendens in celū empyreū. ✳ Accipere sibi regnū.] Sup ordines angeloꝝ. ✳ Et reuerti.] Ad generale iudiciū ⁊ etiaz ad ꝑticulare: qđ est in cuiuslibet hois morte. ✳ Uocatis aūt decē seruis.] Idest xp̄ianis. ✳ Dedit illis decē mnas.] Per quas itelligiť vniuersitas donoꝝ dei ꝓpter ꝑfectionez denarij. ✳ Ciues aūt ei⁹ oderāt euz.] Idest mali xp̄iani: q̄ dicunť ciues absolute: eo q̄ sunt in numero maiori. Mat.20.c. Multi sunt vocati: pauci vero electi. ✳ Et miserūt legationē] vsq̄ ✳ Regnare sup nos.] Hec aūt legatio est maloꝝ operuz multiplicatio: per quā dicūt facto mali xp̄iani nolle se xp̄o subijci. ✳ Et factū est vt rediret ⁊c.] Particulariter in cuiuslibet hois morte: vl' generalr in mundi fine: ⁊ opantes bn̄ de donis suis remunerat: sed torpentes a bonis opibus dānat vario tn̄ modo ꝺm q̄ntitatez meriti vel delicti.

D Glosa ✳ Hec illis audientib⁹. ⁊c.] Glo. Suscepta ⁊ cōmēdata pnia publicani diuitis: per parabolā docet sibi magis penitētiā pctōꝝ, q̄ iusticiā placere superborū: latiusq̄ in gentib⁹ de ignorātia legis humilibus, q̄ iudeis de iusticia legis superbiētibus se esse regnatuꝝ. ☞ Prout inuenies annota.1.quite ꝑtis. ser. Dedicationis eccl'ie supra in hoc Tomo. ✳ Et q̄r discipuli audita passiōe ⁊ resurrectione hierosolymis implēda: existimabant regnū dei mox esse venturū: hāc eoꝝ ignorantiā illuminat: docens se primo regni sui fidez toto orbe dispsurū: ⁊ in fine seculi iudicē omniū regēq̄ venturū. ☞ Sequiť euangeliū hodiernum. ✳ Homo quidā nobilis abijt. ⁊c.] Hic est nobilis, cui cecus clamabat Math.10.g. Miserere mei fili Dauid. Et cui turbe clamabāt. Johā.12.b. Osanna filio Dauid bn̄dictus q̄ venit in noie dn̄i rex israel. Qui cōstitutus est a patre rex: cui date sunt gentes in hereditatē. ✳ Lōginquā.] Excecatos iudeos relinquens, transijt ad illuminandas gentes: que longe (q̄r a finib⁹ terre) clamabant ad dn̄m. vel q̄r longe a pctōribus salus. Deus qui vbiq̄ p̄sens: longe ab his q̄ idola colūt: sed ⁊ ipsi ꝓpe facti sunt in sanguine. ✳ Uocatis autē decē. ⁊c.] Uocat decē seruos, duz eligit discipulos lr̄a decalogi imbutos. Dat decem mnas: dū post resurrectionez surgit. ⁊ aperit sensuz: vt sp̄ualiter intelligant legis dicta. Mna decez drachmas appendit: ⁊ ois scripture sermo: q̄r vite celestis ꝑfectionē suggerit, quasi centenarij numeri pondere fulget. ✳ Negociamini.] Uerba legis mystica interp̄tatione discussa populis: offerte: ⁊ ab eis ꝯfessionez fidei morūq̄ ꝓbitatē recipite. ✳ Et factū est.] Quotidie xp̄s accepto regno a patre redijt: q̄r peregrinātis in terra ecclesie semꝑ statū ꝯspicit: huic seruo pecuniā negociaturo cōmodat: in altero moduz ꝯsumati operis examinat: hūc prudenter laborātez ampliori gratia donat: illuz luxuriosa sectantē: etiā qđ dederat, priuat. In iudicio vero multi: q̄ ad docēduz idonei videbanť: ob negligentiā suā inter idoctos reputabunť. Quidā simplicioris obseruationis deuotione inter aplicos summa premia ꝑcipient. Qui eīn recipit ꝓphetā in noie ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. Mat.10.d. ✳ Uenit autē prim⁹.] Primus seru⁹, ordo doctoruz in circūcisione missus: q̄ vnā mnā negociaturus accepit: q̄r vnū deū: vnā fidē: vnū baptisma missus est p̄dicare: sed decē acquirit: dū ꝓplz sub lege ꝯstitutuz: docēdo sibimet associat. ✳ In modico fuisti fidelis.] Modicū ē q̄cq̄d in p̄nti ꝑcipim⁹ donoꝝ ad ꝯꝑatione futuroꝝ. Ex ꝑte eīn cognoscim⁹, ⁊ ex ꝑte ꝓphetam⁹. 1. Coꝝ.13.cap. ✳ Decem ciuitates.] Decez ciuitates sunt aie: per legis verba ad gratiā euangelij peruenientes: quibus tunc glorificādus p̄ponitur: qui eis pecuniam verbi digne deo cōmendauerit. vn̄ apostol⁹.1. Tessa.2.d. Que est spes nostra: aut gaudiū: aut corona glorie? Nōne vos ante dn̄m Jesum? ✳ Et alter venit.] Bonus ordo. vocatur⁹ E gentes: ⁊ iudeos missurus interfici, qui noluerit

sup se xpm regnare: hanc pmisit cōparationē: ne diceretur: nihil oderat populo iudeorū: vñ melior possit fieri: vt quid exigeret ab eo/ qui nihil recepit? Ex vna mna quiqz facit/ q̄ moralia habet propter quinqz sensus. * Quinqz mnas.] Qui ad preputiū missus est: cui dn̄s mnā: vnā candēqz fidem/ que circūcisioni credita est ad p̄dicandū cōmisit: que quinqz mnas facit: q2 gentes quinqz sensibus corporis mācipatas ad gratiam fidei euāgelice conuertit. * In sudario.] In sudario pecuniā reponit: qui ad predicādū idoneus officiū p̄dicandi vel suscipere renuit: vel susceptū nō bene gerit: sed pcepta dona sub ocio tēporis abscondit secum/ dicens. Sufficit mihi vt de me rationem reddā: cur alijs predicē: vel de alijs cogar reddere rōnem? cū etiā apud deū illi sunt inexcusabiles: quib9 lex data nō est: nec audito euangelio dormierunt: q2 per creaturā poterant creatorem cognoscere. Rom̄. 1. c. * Metis quod.] Metit enī deus vbi nō seminauit. i. etiā eos impietatis reos tenet: quibus legis verbū: vel euangelij non ministrauit. Timens ergo periculū iudicij: requiescā ab administratione verbi. F ¶ Mystice. Metis vbi nō seminasti: precidis falce iudicij eos/ quibus legē non cōmisisti: r cōgregas vbi nō sparsisti. Congregas in regno tuo bonos: etiā de gentibus r de eorum cōparatione: qui naturalem legē seruant: damnas eos qui negligunt etiā scriptam. ¶ Mystice. per duos seruos/ fideles vtriusqz populi doctores. Per seruū neq̄: malos catholicos. Per decē r quiqz mnas credentes populi. Per inimicos: qui verbū dei vel nunq̄ audire: vel male interp̄tādo corrūpere malūt. Per messionē rurs nō semiati: q̄s v̄bū dei nec audire contigit. His quinqz personis genus hominū in die iudicij discutiendū signatur. * Sciebas.] Quod putauerat pro excusatiōe dixisse/ vertitur in culpā. Si me ita durū r crudelē nouerass: quare ista cogitatio nō incussit tibi timorē: vt scires me mea diligentius quesiturū? * Pecuniā.] Id est euangelicā predicationē: paratisqz fideliū cordibus nō intimasti. Meā/ nō tuam. Vñ apostolus. Si quis loquit̄/ quasi sermones dei. * Cū vsuris.] Qui verbi pecuniam a doctore emit credēdo: necesse est vt cū vsuris soluat opando. vel de accepto v̄bi fenore vsuras soluit: qui ex eo q̄d audit: etiā alia studet intelligere. * Auferte.] Collatā gratiā amittit: q̄ p̄dicādo alijs cōicare negligit. augetur vero illi/ qui in ea laborauit. Sicut regiū chrisma q̄d superbiēdo Saul amisit: Dauid obediēdo pmeruit. Spūs enī dn̄i: qui a Saul recessit/ directus est a die illa r deinceps in Dauid. 1. Reg. 16. ca. * Et abundabit.] Mystice. Cū oīs israel saluus erit: tūc plenitudo spūalis grē: quā mō fortiter exercemus: doctorib9 illius tēporis abundāter pferet. ¶ Quere de hac materia supra Annota. 1. quinte par. huius ser. fo. 19. Et Anñ. 14. quinte ptis ser. Religio. fo. 160. col. 4.

☞ Applica ad hec aliq̄ de Anñ. ser. Incarñ. incipieñ. fo. 2. ¶ vl' ser. sctissime trinitat. fo. 257. sub the. * Homo q̄dā. rc.] A. C. D. ¶ Vel ser. Ascēsionis. fo. 238. sub the. * Abijt in regionē. rc.] A. Vel ser. Judicij finalis. fo. 256. sub the. * Et reuerti. rc.] A. vel. * Factū est vt rediret rc.] C. ¶ vl' ser. funer. fo. 305. ¶ vl'. ser. Religi. fol. 136. ¶ vel ser. Prela. fo. 90. sub the. * Negociamini. rc.] A. ¶ vl' venit pmus. rc.] D. vel. * Auferte ab illo mnā. rc] F. ¶ Vel ser. Epipha. fo. 39. sub the. * Abijt in regionē lōginquā rc.] D. ¶ vel ser. Aplor. fo. 82. sub the. * Vocatis aūt decē seruis. rc.] D. G Auctor.

Nemo lucernā accendit.] Lyra. Hic saluator instruit discipulos de recta intētione: q̄ dirigit oīa. Ideo sciendū/ q̄ intētio recta est act9 volūtatis tēdentis in finē debitū per aliq̄d ad finē debito mō ordinatū. sicut cū aliq̄s dat elemosynā pp̄ter deū: r p hoc tendēs in ipsū deū r iō p̄exigit actū charitatis in deū tendētis/ sicut in finē/ pp̄ter quē elegit illud: q̄d est ad finē. Preexigit etiā actū fidei vel cognitionis: cuius est ordinare hoc in illud. Lucerna aūt hic accipitur pro intētione recta (vt videbit̄) r ideo dicit saluator. * Nemo accēdit lucernā.] Idest q2 intentio est recta/ includit lumē fidei: r ardorē charitatis/ ad modū lucerne ardētis. * Et in abscōdito ponit neqz sub modio.] quia intentio recta dirigit̄ ad supna. ideo sequit̄. * Sed supra candelabrū: vt q̄ ingrediūt̄ lumē videāt.] Sicut enī lucerna in alto posita illuminat ea q̄ sunt i domo materiali: sic intētio recta ea q̄ fiūt r disponunt̄ in domo ecclesie/ r etiā in domo cōsciētie. iō subdit̄. * Lucerna corporis tui est ocul9 tu9.] Hec est locutio metaphorica: q2 corp9 accipit̄ hic p̄ cōgerie opationū sicut corpus materiale est quedā aggregatio mēbror diuersor: r ideo sicut oculus dirigit mēbra ad opandū: vt pedē ad ambulandū: manū ad scribendū: sic intentio recta put includit fidē r charitatē (vt p̄dictū est) dirigit varias operationes in finē debitū: ideo subdit̄. * Si oculus tu9 fuerit simplex.] Idest intentio tua recta sine plica false simulatōis. * Totū corp9 tuū.] idest cōgeries opationū tuar. * Lucidū erit.] Idest meritoriū vite eterne: dum tamen operationes sint bone de genere/ vel saltem indifferentes: aliter non caderent sub recta intentione. * Si autem nequam fuerit.] Idest intentio peruersa. * Etiam corpus tuum tenebrosum erit.] Idest congeries operationum mala erit: quia opus bonum de genere/ malum efficitur ex peruersa

Margin: C 5. Luce. 11. A — B

intentione: sicut cuȝ aliqs dat elemosynam mu
lieri paupercule intētione trahendi cā ad pecca=
tuȝ luxurie: ideo subdit. ✳ Uide ergo ne lumē
qđ in te est / tenebre sint.] Idest diligēter attēde
ne intentio tua sit ꝑuersa: qꝛ per hoc corrūperent
om̄ia bona. ✳ Si ergo corpus tuuȝ.].i. conge=
ries operationum. ✳ Totum luciduȝ fuerit nō
habēs aliq̄ȝ partē tenebraꝝ.] Tū ex bonitate in
tētionis. Tū ex bonitate operꝭ de genere. ✳ Erit
luciduȝ totū.] Qꝛ om̄ia cedēt ad vite eterne me
ritum. ✳ Et sicut lucerna fulgoris illuminabit
te.] In presenti per grām: ⁊ in futuro per gl'iam.
☞ Quere de hac materia. anno. 44. 5. par.
ser. Prela. fol'. 127. col'. 1. Et annot. 75. 5. p. ser.
Genl'. folio. 297. Colūna. 4.

C ✳ Nemo accendit ⁊c.] Moraliter. Secundum
Moralr sensū litteralē hic accipit (vt dictū ē) lucerna ꝑ i
tētione: q̄ est actus voluntatis: presupposito ta=
men actu rōnis. et ideo ad hoc / q̄ ītētio sit recta /
reqrit fidei lumē in ratione: ⁊ feruor charitatis i
volūtate. et sic lucerna non abscōdit per falsam
simulationem: nec restrigit sub modio. i. ꝑ carna
lem affectionē: sed ī alto ponitur per debitā ī deū
eleuationē. sic totum corpꝰ. i. cōgeries operati=
onū lucidū est. i. deo gratū. ✳ Si aūt neq̄ȝ fuerit
⁊c.] Quia si intētio fuerit peruersa / tota cōgeri
es operationū erit mala.

D ✳ Nemo.] Gl'o. Qui in figura regine ⁊ Nini=
Glosa uitaꝝ eccl'iam ꝑtulit synagoge. Nūc hortat nos
vt fidem nostram potiꝰ ad eccl'iaȝ trāsferamꝰ: q̄si
dicat. Quāuis dixeri (Matth. 6. c.) nullū signū
neq̄ȝ generationi dādum nisi Jone signū: tamē
fidelibꝰ meis nō occultabo lucis mee claritatē:
sed testam humane nature flamine mee diuini=
tatis īplebo. i. fide mea illum inabo. ⁊ hāc fidem
nō ponā sub vmbra veteris legis: sed ī claritate
noui testamēti. Nec sub mēsura ipsius legis: et
intra terminos Judee gentis cohibebo: sed cōsti
tuam super ecclesiam: in qua septiformis gratia
spiritus relucet. In cuius rei signum solet in frō
tibus credentium signū fidei affigi: vt qui eccle
siā voluerit ingredi: lumen veritatis palā queat
intueri. Hinc condemnātur iudei: qui signa ex
terius querēdo: apertā lucis ianuam nolunt in
gredi credendo. ✳ Uide ergo. ⁊c.] Post insti=
tutionem recte fidei etiam de bonis operibus et
bona intentione instruit: vt non tantuȝ opera /
sed etiā cogitationes et cordis intentiones mun
dentur. Quasi. Ego lucernam fidei in vestris
sensibus accendo: et in ecclesiaȝ pono. Uos au=
tem quantum ex vobis est: lucernas vestras ac=
cendite: idest intentiones cordis vestri munda=
te: vt ex intentione munda placeant etiam ope=
ra. ¶ Hec contra hypocrisim phariseorum sub
dolo signa querentiuȝ specialit' dicta: nos iuxta
moralem sensum generaliter instruunt.

☞ Applica ad hec aliqua de annotamentis E
sermonis Ecclesie incipien̄. Folio. 64. ¶ vel ser. Auctor.
Ferie. 4. Cinerum. folio. 75. ¶ Uel sermo. Fi=
dei. folio. 59. ¶ Uel sermo. Religiosoꝝ. fol'. 136.
sub themate. ✳ Uide ne lumē quod in te est.]
A. B. C. D. ¶ vel ser. Apl'oꝝ. fo. 82. ¶ vel serm̄.
Prelatoꝝ. fo. 90. sub the. ✳ Nemo accē. ⁊c.]. A

Sint lumbi vestri precincti. ⁊c.] ☞ In
hoc capitulo saluator suadet in fide stabi= ¶ 6.
lientia: et sunt quattuor. Primum est prestola= Lu. 12.
tio premij / ibi. Nolite timere pusillus grex. ⁊c. A
Quod inuenies supra annot. 3. quinte partis
huius ser. incipien̄. folio. 19. colūna. 3. ¶ Lyra.
Consequēter ponitur (in euangelio hodierno)
secundū stabiliens in fide: quod est expectatio
iudicij futuri: vbi fideles: qui nunc conculcan=
tur: et deprimuntur: honorabuntur. Et ideo ex
tali expectatione solidantur in fide: disponētes
se: vt possint secure illud iudiciuȝ expectare. Et
ad hoc inducit saluator dicens. ✳ Sint lumbi
vestri precincti.] Lumbi mentis: sunt volūtas
et intellectus: ex quibus procedunt cogitatio=
nes male. Lumbi vero carnis sunt: in quibus
viget motus luxurie: et vtriq̄ȝ lumbi sunt pre=
cingendi: idest coarctandi ab illicitis cogitatio
nibꝰ et operibꝰ. ✳ Et lucerne ardentes.] Idest
doctrina clara procedēs ex charitate. ✳ In ma
nibus vestris.] Implendo opere. ✳ Et vos si=
miles hominibus expectantibus dn̄m suum:
quando reuertatur a nuptijs. Idest sitis discre=
ti vigiles et soliciti de vestra custodia: expectan
do dominum venturum ad iudicium. Sicut
antiqui patres expectabant eum venturum in
carne: et tunc eritis similes illis. ✳ Ut cum ve=
nerit ⁊ pulsauerit: cōfestim aperiant ei.] Uenit
autem dominus ad iudicium primo in morte
cuiuslibet: quia talis presentabitur in iudicio:
qualis inuenitur in morte: quantum ad gratiā
vel culpaȝ. Ideo sequitur. ✳ Beati serui illi.] B
In eorum morte. ✳ Quos cum venerit dn̄s: in
uenerit vigilantes.] Idest in statu gratie: ⁊ non
in peccatis dormientes. ✳ Amen dico vobis.]
Idest fidel'r assero. ✳ Qđ ꝑciget se: ⁊ faciet illos
discūbere: ⁊ trāsiēs ministrabit illis.] Idest prō
pte ⁊ sine retardatione ministrabit illis vitā bea
tam. ✳ Et si venerit in secunda vigilia: et si in
tertia vigilia venerit: et ita inuenerit: beati sunt
serui illi.] Scđȝ beatū Gregoriū. Prima vigi=
lia ē custodia pueritie: maxime postq̄ȝ īcipit vsꝰ
rōnis in pueris. Scđa vigilia: est custodia iu=
uētutꝭ. Tertia: statꝰ virilis. Quarta: senectutꝭ:
qꝛ ī q̄libȝ statu aliq̄ moriunt: ⁊ iō in q̄libȝ statu
fideles debent esse pati ꝑ iusticiā: ad recipiendū
mortem. Consequenter ad hoc inducit exemplū

Sermonis annotamēta. Ex quīta parte Bib.

✱ Hoc autē scitote: qm̄ si sciret paterfamilias / q̄ hora fur veniret: vigilaret vtiq̄: ⁊ nō sineret perfodi domū suam. Et vos estote parati: q̄ꝛ q̄ hora nō putatis: filius hoīs veniet.] Et patet littera.

C (Doctr.) ☞ Alia duo stabiliētia in fide q̄re in h̄ capi.) ✱ Sint lūbi vestri p̄cincti.] Moralit̄. Cingulo castitatis. ✱ Et lucerne. ⁊c.] Per quas significant̄ opera bona de genere: ⁊ ex charitate facta / aliter essent extincte. ✱ Vos similes. ⁊c.] Parati suscipere ipsum. ✱ Vt cuȝ venerit ⁊ pulsauerit.] Pulsat dn̄s hoīs aīam: cū eū inducit ad melius ꝑpositū: cui cōfestim aperit ꝑ bonū ꝯsensum ⁊ sequentē effectū: ⁊ tali seruo ministrat dn̄s gratiā in p̄senti: ⁊ gl'iaȝ in futuro. ✱ Et si venerit in secunda vigilia. ⁊c.] Per istas tres vigilias possunt intelligi tria tēpora .s. iuuētut / senectutis / ⁊ etatis medie: in q̄b⁹ perseuerātes i bono beati sunt in spe: ⁊ postea erunt in re.

D (Glosa) ✱ Sint lūbi. ⁊c.] Glo. Deo nō placet vnuȝ sine altero: cū quis vel bona agit: nōdū refrenata luxuria. Vel caste viuit: nō exercēs se ꝑ bona opera. Et vt ab amore tēporaliū possitis remoueri: ⁊ bona que agitis simplici intētiōe eternoꝝ agatis. Cingite lūbos .i. mot⁹ carnaliū desiderioꝝ refrenate: ⁊ habete lucernas ardētes: vt in operatione vestra solo dei amore ardeat: ⁊ alijs exemplū p̄beat. ✱ Expectātib⁹.] Siue vitat mala: siue facit bona: nihil mūdamini: sed solū aduētum redēptoris expectetis. ✱ Quādo reuertat̄ ad nuptias.] Ad nuptias dn̄s iuit: cū post resurrectioneȝ nou⁹ hō angeloꝝ multitudinē sibi copulauit: a quib⁹ reuertit̄: cū nobis per iudicium manifestat̄. Vn̄ ⁊ bene de expectātibus subdit. ✱ Vt cū venerit ⁊ pulsauerit: cōfestim aperiant ei.] Nō vult aperire iudici pulsanti: q̄ timēs videre iratū quē contēpsit: de corpore exire metuit.

E Aperit: qui iudicē let⁹ ⁊ secur⁹ sustinet: et de ꝓpinqua morte gaudet. Vn̄ subdit̄. ✱ Beati serui illi: quos cū venerit dn̄s inuenerit vigilātes.] Vigilat q̄ oculos apertos in vero lumine tenet: vt tenebras negligētie euitet: q̄ etiaȝ q̄d credidit operat̄: qui solicit⁹ est i cura gregis sibi cōmissi. Quid vero vigilātib⁹ debeat̄ subdit. ✱ Amen dico vobis / q̄ p̄cinget se ⁊ faciet illos discūbere: ⁊ trāsiēs ministrabit illis] Trāsiēs ministrat: cū de iudicio ad regnū rediēs: sua claritate fideles satiabit. Vel post iudiciū trāsibit: cū a cognitione humanitat: que in iudicio videbit̄ / ad cognitionē diuinitat post iudiciū suos illuminabit. ✱ Et si venerit. ⁊c.] Vigilias vocat a similitudine excubātiū. In nocte huius mūdi semper debem⁹ esse cōtra hostē soliciti: ⁊ expectare luceȝ vēturā .i. aduentū iudicis. Prima ergo vigilia custodia pueritie est. Secūda iuuētutis. Tertia senectutis. Si quis vero in pueritia vigilare neglexerit: nō tn̄ desperet: sed etiā in iuuētute: vl' saltem tādē in senectute resipiscat: q̄ꝛ pi⁹ iudex moras nr̄as patiēter expectat. Qui ad excutiēdam mētis desidiaȝ exterioꝝ dānoꝝ similitudinē inducit: vt ꝑ hoc animus ad custodiā sui suscitet̄. Vn̄. ✱ Hoc aūt scitote: qm̄ si sciret. ⁊c] Nesciēte patre familias fur domū ꝑfodit: q̄ꝛ dū a sui custodia spūs dormit: iprouisa mors carnis habitaculū irrūpit: ⁊ ad supplicia trahit. Furi aūt resisteret: si vigilaret: q̄ꝛ aduētū iudicis occulte veniētē p̄cauēs: penitēdo occurreret. ✱ Qua hora.] Vltimā horā semꝑ ignorari voluit dn̄s: vt semper sit suspecta: ⁊ ad eā semper preparetur.

☞ Applica ad hec aliq̄ de Anno. ser. Virginū incipic. fol. 163. vel sermo. Dn̄ice. 1. post octa. Epiph. fol. 54. sub the. ✱ Sint lūbi vestri precinti.] A. C vel ser. Prelatoꝝ. fol. 90. sub the. ✱ Lucerne ardētes. ⁊c.] A. C vel ser. Fidei. fol. 59. Vel Judicij finalis. fol. 236. vel ser. Funeꝝ. fol. 305. vel ser. Oim sanctoꝝ i h̄. To. vel ser. Relig. Fol. 136. vel ser. Pugne. fol. 165. sub the. ✱ Beati serui illi: quos cū venerit. ⁊c.] B. C. D. E. vl' ✱ Estote parati: quia qua hora non putatis. ⁊c.] B. C. D. E. (F Auctor.)

Vnius Doctoris. Ser. annot̄. Ex quinta parte Biblie.

(Mat. 5.) A Vos estis sal terre.] ☞ In h̄ capitulo p̄mo describunt̄ virtutes: que perficiūt in vita contēplatiua / ibi. Beati pauperes spiritu. ⁊c. Prout inuenies supra Annotamento. 1. D. quinte partis. sermonis Plurimoꝝ Martyꝝ. folio. 11. Col. 3. Et secūdo que ꝑficiūt in vita ꝯplatiua / ibi. Vos estis sal terre. ⁊c. tertio i vita actiua seu subditoꝝ / ibi. Audistis / q̄ꝛ dictū est antiquis. ⁊c. Prout inuenies annotamento. 1. q̄nte partis. sermonis Dominice. 6. post octauas corporis xp̄i. Fol. 275. Colūna. 1. Igitur in euangelio hodierno ponuntur virtutes prelatorum. Ad cuius euidentiam considerandum / q̄ prelati sunt successores apostolorū: ⁊ iō debēt esse perfecti in vita cōtēplatiua ⁊ actiua. et ideo virtutes cōtemplatiuoꝝ: que sunt p̄dicte / supponunt̄ ee in eis: ⁊ similiter ille: que sequuntur de actiuis. Sed hic exprimuntur aliq̄ specialia: que debent esse in eis p̄ ceteris: ⁊ p̄mo

quantū ad coꝝ vitā: secundo quantum ad coꝝ doctrinā: ibi. Nolite putare: qm̄ veni. ꝛc. Circa primū aduertendū / ꝙ prelati pre ceteris debent esse excellentes quantum ad quatuor. Primū est discretio in agēdis: quia sunt ductores et gubernatores alioꝝ: et hoc designat̄ / cum dicitur. * Vos estis sal terre.] Sicut eniȝ sale cōdiunt̄ omnia cibaria: ita discretione prelatorū debent dirigi et ordinari oīa opera subditoꝝ. * Qd̄ si sal euanuerit.] Idest si discretio in p̄latis defecerit. * In quo salief̄?] Q.d. in nullo opa subditoꝝ cōdientur: seu dirigentur. Ideo subditur. * Ad nihilū valet vltra: nisi vt mittatur foras: ꝛ cōculcef̄ ab hoībus.] Quia talis debet repelli a prelatione: ne officiū prelatoꝝ in cōspetu hoīȝ reddatur vile. Secundū / in quo debēt precellere prelati: est clara noticia in scripturꝫ intelligēdis.

B Et hoc est qd̄ dicitur. * Vos estis lux mundi.] Sicut eniȝ lux est manifestatiua oīm occultoꝝ: sic prelati per intelligentiā sacre scripture debent ex officio notificare alijs oīa opera virtutum: in cuius signum portant mitrā in capite: in qua duo sunt cornua: q2 debent scire duo testamēta. Tertium: in quo debent precellere: est cōstantia in oppressorib9 pauperuȝ reprimēdis. Unde dicit saluator Joh. 10. b. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. Mercenari9 autem: et q̄ non est pastor: videt lupuȝ venientē et dimittit oues ꝛ fugit. Qd̄ exponēs Greg. dicit. Lup9 etenim super oues venit: cum quilibet iniustus et raptor fideles quosq3 atq3 humiles opprimit: sed q̄ pastor videbat̄ esse: et nō erat: relinqt oues et fugit: q2 dū sibi ab eo periculū metuit: resistere iniusticie nō presumit: fugit autem nō mutādo locum: sed subtrahēdo solatium. Et ideo pastor bonus ciuitati in monte posite cōparatur: q2 ad ipsum debent habere oppressi refugiuȝ: quasi ad quoddaȝ fortalitiū. Et hoc est quod dicit salua=

C tor. * Non potest ciuitas abscondi supra mōtē posita: neq3 accendunt lucernaȝ: et ponunt eam sub modio: sed super candelabꝝ: vt luceat oīb9 qui in domo sunt.] Quia bonus prelatus in ꝑsecutione nō debet se abscōdere: sed ad defensionem gregis se manifestē ostendere. Quartuȝ: in quo debȝ prelat9 excedere: est sanctitatꝫ euidētia in exemplis dandis: q2 ẜm quod dicit̄ in Pastorali: tantum debet excellere actionē populi actio presulis: quantū distat a grege vita pastoris: et ideo cōparatur hic lucerne super candelabrum: illuminanti totam domum. Sed intentio recta subditur. * Sic luceat lux vestra coram hominib9: vt videant opera vestra bona: et glorificēt patrem vestrum: qui in celis est.] Quia non debent de hoc gliam propriam querere: sed gliam dei et edificationē populi. Consequēter ostendit eminētiaȝ prelatoꝝ: quantū ad doctrinā: ꝛ p̄mo ponit modū docēdi ipsi xp̄o propriuȝ. Secundo ostēdit qualit̄ debet ei cōformari doctrina p̄latorum: ibi. Qui ergo soluerit. Circa p̄mū aduertēdū / ꝙ xp̄s nō solūmodo erat doctor legis ꝛ euāgelij: sed etiā institutor. Aliter tñ / ꝙ vetus testamentū dedit mediātib9 angelis: nouū autē ꝑ seipsuȝ. Ergo ꝑ suā doctrinā nō debuit legē destruere: sed magis eā ꝑficere ꝛ adimplere. Et h̄ est qd̄ dicit. * Nolite putare qm̄ veni soluere legē aut D
ꝓphetas. Nō veni soluere: sed adimplere. Amē quippe dico vobis donec transeat celū ꝛ terra: iota vnū aut apex vn9 non preteribit a lege: donec oīa fiant.] Idest modicū nō trāsibit: qd̄ nō impleat̄: q2 Jota est minima littera greca. ¶ Queritur hic quomodo verū sit ꝙ xp̄s legē impleuerit / et non soluerit. Videt̄ enim ꝙ ipse soluerit mandata moralia: q2 p̄ceptū de obseruatiōe sabbati morale erat: saltē quātū ad vacationē a corporalib9 operib9: sed ipse sabbato curauit Joh. 5. Et sanato p̄cepit tollere lectū suū in sabbato. Ergo. ꝛc. ¶ Itē videt̄ ꝙ iudicialia non impleuerit: q2 mulierē deprehēsam in adulterio: que in lege p̄cipiebat̄ lapidari / impunitā abire permisit. Ut habet̄ Joh. 8. ¶ Itē cerimonialia de abstinētia ciboꝝ in lege ꝓhibitoꝝ nō seruauit. quia dicit̄. Matth. 15. b. Quod intrat in os nō coinqnat. ꝛc. Ipse aūt fecit: que alijs faciēda dixit: ergo talib9 vsus fuit: ergo. ꝛc. ¶ Cōtra per illud: qd̄ hic dicit̄. Nō veni soluere legē / sed adimplere. ¶ Dicēdū ꝙ xp̄s legē ꝛ ꝓphetas adimpleuit. Et p̄mo declaro de lege. Secūdo: de ꝓphetꝫ. In lege autē quedā erāt ꝑ modū p̄cepti: et quedā per modum ꝓmissi obseruātib9 legeȝ: et vtraq3 adimpleuit. De p̄ceptis patet sic. Precepta enim erāt in triplici differētia. Quedā erāt moralia .s. precepta decalogi. Et alia moralia in lege posita: que faciebāt ad coꝝ declarationē: et ista impleuit xp̄s ea obseruādo ꝑfecte: et ad obseruationē eoꝝ alios incitādo vñ Matth. 19. c. Si vis ad vitā ingredi / serua mādata. Secūdo ea impleuit sanū intellectū coꝝ declarādo: ꝛ errorē phariseoꝝ circa hoc excludēdo. Tertio: adimpleuit ea: cōsilia apponēdo: que faciūt ad ꝑfectiorē mādatoꝝ obseruātiā. Perfecti9 enim obseruat mādatū hoc. Non occides. ille: qui cauet ab ira inordinata: quā ille: qui cauet tm̄ ab interfectiōe. Alia erant p̄cepta legis iudicialia: et ista impleuit rigoreȝ coꝝ ꝑ viā misericordie tēperādo: et in aliqb9 per seipsum: et alijs dimisit tēperamētuȝ: suis ministris .s. eccl'ie p̄latis ꝛ principib9 terrenis catholicis: vt de talib9 ordinēt ẜm ꝙ viderit vtile cōmunitati fideliū ẜm varietatē tēpoꝝ ꝛ locoꝝ et personarum: et istud nō fuit destruere legē: sed magis adimplere: q2 sic ordinauit meliorē modum

obſeruationis iuſticie. Sicut nõ deſtruit puer
qñ fit vir: licet em̃ tranſeat pueritia: tñ remanet
melior ſtatus eiuſdẽ perſone etate mutata. Lex
aũt vetus habuit quaſi ſtatũ pueri reſpectu no
ue legis: propter hoc dicit ad Gal. 3. d. Lex pe=
dagogus noſter fuit in xp̃o. i. regulatiua ſtatus
puerilis/ ꝓpter hoc erat lex timoris: ſicut pueri
ſub diſciplina ⁊ timore cuſtodiunt. Lex autem
euãgelica eſt lex amoris: ⁊ ideo nõ debet eſſe tan
tus rigor penaꝝ: qꝛ propꝛiũ hoim̃ perfectoꝝ eſt/
magis deduci ad virtutem amore iuſticie/ q̃ ti
more pene. Tertia precepta erant cerimonialia:
et iſta diuidebant in tria: qꝛ quedã pertinebãt
ad ſacramẽta: ſicut circũciſio quantũ ad om̃es
hoies: vnctio quantum ad reges ⁊ pontifices.
Chriſtus autẽ nõ aſſumpſit ſtatũ ſacerdotis le=
galis vel terreni regis: imo dixit coraꝫ Pilato.
Regnũ meum nõ eſt de hoc mũdo. Johã. 18. f.
Et ideo nõ habuit iſtã vnctionem corporalẽ re=
gum vel pontificũ: ſed vnctioneꝫ ſpũalem a deo
patre habuit per plenitudinẽ gratie: ſm qd̃ ſcri=
bitur in p̃s. 44. b. Unxit te deus de⁹ tuus oleo
leticie. ⁊c. Circũciſionẽ autẽ ipſe adimpleuit pri
mo in ſeipſo incipiendo. Secũdo meli⁹ ⁊ effica
cius ⁊ generali⁹ inſtituẽdo ſacramẽtũ loco ipſi
us. ſ. baptiſmũ: in quo cõfert maior gratia: ⁊ eſt
remediũ tã viris q̃ mulieribus. Quedã etiã ce
rimonialia ꝑtinebant ad ſacrificia: ſicut immo
latio agni paſchalis: iuge ſacrificium: ⁊ cõſimi
lia. Iſta aũt erant figuratiua vnius perfecti ſa
crificij. ſ. xp̃i in cruce offerendi. Et ideo iſta im=
pleuit xp̃s vno modo corporaliter patiẽdo: alio
modo efficacius ſacrificium. ſ. euchariſtiã inſti
tuendo. Quedam autem cerimonialia pertine
bant ad ſacra: ⁊ de talibus erant precepta prohi
bitiua vſum aliquorũ ciborum ⁊ cõſimilia. Et
iſta adimpleuit xp̃s: qꝛ dicit Petrus Actuũ. 11.
b. Immunduꝫ ⁊ cõmune nunq̃ introiuit in os
meũ: ⁊ multo fortius xp̃s hoc ſeruauit: ⁊ ſic iſta
precepta adimpleuit/ ea obſeruando ⁊ obſerua
tionem meliorem declarando. Per talem enim
abſtinentiaꝫ a corporalibus cibis ſignificabat
abſtinentia a ſpũalibus immũdicijs. Hãc autẽ
inmundiciam inſtituit xp̃s in lege euãgelica:
que eſt mundiſſima. et per conſequens debuit
ceſſare figuralis abſtinentia. Propter quod di
citur Actu. 10. c. Quod deus purificauit/ tu ne
cõmune dixeris: quia nullus cib⁹ coinquinat
homines: qui cum gratiaꝝ actione percipitur.
Dimiſit tñ deus in ordinatione eccleſie de aliq̃
bus abſtinentijs faciendis pro loco ⁊ tempore.
Patet ergo ex predictis qualiter xp̃s legem ad
impleuit quantum ad omnia genera precepto
rum. Secundo impleuit legem quantum ad ꝓ
miſſa: promittens tamen obſeruantibus melio
ra. Lex enim moſaica promittebat ſolum bona
temporalia tranſitoria. ſ. abundantiã ⁊ excellẽ=
tiam temporalem: vt patet Deute. 26. d. Cuſto
dias omnia precepta eius: ⁊ faciet te excellentio
rem cunctis gentibus: ſed Chriſtus obſeruanti
bus dei mãdata ꝓmiſit bona ſpiritualia ⁊ eter
na. ſ. gratiam in preſenti: que precellit omnib⁹
bonis temporalibus: ⁊ etiam gloriam in futu=
ro. Matthei. 19. d. Omnis qui reliquerit. ⁊c. cẽ
tuplum accipiet. ſ. in preſenti: quia bona ſpiri=
tualia; que hic recipiũtur: in tantũ excellunt bo
na tẽporalia; acſi centenarius numerus paruo
numero comparetur. Et vitam eternam poſſi=
debit. ſ. in futuro. Patet igitur/ ꝙ xp̃s adimple
uit legem/ quantum ad precepta ⁊ promiſſa.
Similiter adimpleuit prophetias/ quia princi
paliter locuti ſunt de xp̃o/ ⁊ de aduentu eius: et
de his/ que pertinent ad ipſum. Et ideo adim=
pleuit prophetias naſcendo: cõuerſando in mũ
do: ⁊ moriendo: ⁊ reſurgendo: ⁊ alia opera no=
ſtre ſalutis faciendo: propter quod imminente
ſua paſſione dixit Luce. 24. f. Oportet impleri
ea: que ſcripta ſunt in lege ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis
de me. Patet ergo ex predictis/ ꝙ xp̃s impleuit
legem ⁊ prophetas. ¶ Ad primum dicendum/
ꝙ xp̃s curando infirmum ſabbato: non fecit cõ
tra legem: quia licitum erat facere in die ſabba
ti ea: que ad gloriam dei pertinebãt: ſicut orna=
re templuꝫ ⁊ ſacrificia offerre: ⁊ laudes diuinas
dicere: ⁊ huiuſmodi. et multo fortius ſanare ho
minem miraculoſe ad oſtenſionem diuine vir=
tutis erat licitum: ⁊ eadem ratione ꝙ ſanat⁹ ſu
bito portaret lectum ſuum in die ſabbati/ facie
bat ad magnificationem miraculi. Per hoc. n.
oſtendebatur/ ꝙ diuina virtute erat ſic ſubito ꝑ
fecte ſanatus/ ꝙ erat ad priſtina opera plenarie
reſtitutus. Ad alia duo patet ex predictis in cor
pore queſtionis. Conſequenter oſtendit qualis
debeat eſſe doctrina prelatorum per conformita
tem ad Chriſtum: ⁊ ponit quandam diuiſionẽ
trimembrem doctorum. Quidam enim ſunt: q̃
male viuunt ⁊ male docent: ſicut heretici: ⁊ de
iſtis dicitur. * Qui ergo ſoluerit vnum de mã
datis iſtis minimis.] Male ſcilicet viuendo.
* Et docuerit ſic homines.] Alios ſimiliter ꝑ
falſam doctrinam corrumpendo. * Minim⁹
vocabitur in regno celorum.] Ideſt in eccleſia
militante: quia decidit a vera fide. Alij ſunt/ q̃
bene viuunt: ⁊ bene docent: ⁊ tales doctores de=
bent eſſe prelati eccleſie: propter quod dicit. *
Qui autem fecerit ⁊ docuerit: hic magnus vo=
cabitur in regno celorum.] Alij ſunt doctores/
qui bene docent/ ⁊ male viuunt: de quibus dici
tur Matthei. 23. a. Super cathedram Moyſi
ſederunt ſcribe ⁊ phariſei: quod dicunt facite/

* D

opera autem eorum nolite facere: dicunt enim/ ꝛ non faciunt. Et quia hoc non sufficit ad salutem: ideo (finito hoc euangelio hic) dicit prelatis ecclesie. * Dico autem vobis. Nisi abundauerit iusticia vestra plusꝙ scribarum ꝛ phariseorum: non intrabitis in regnum celorum.] Q.d. ad salutem non sufficit bona doctrina: nisi adsit bona vita. Sequitur. * Audistis quia dictum est. ꝛc.] ☞ Quere in predicto annotamento ꝛ folio: quibus supra. Et etiam de hac materia quere annotamēto. 75. quinte partis. sermonis Generalis. folio. 297. col. 4.

E Moralr * Vos estis sal terre.] Moralit. Hec verba dicuntur episcopis: qui sunt successores apostolorum. Sal enim in scriptura discretionem significat: q̄ debet in eis esse per excellētiā: propter qd dicuntur sal in abstracto: sicut excellenter liberalis/ liberalitas nominatur. Ipsorum aūt discretione debent opera subditoꝝ sic condiri: vt corā deo sapida reddantur. * Vos estis lux.] Debent enim alios illuminare de credēdis. * Nō potest ciuitas.] Dicitur etiam ciuitas in monte posita: nam esse debent forte refugium iniuste oppressis. * Neqꝫ accendunt lucernam.] Debent etiam esse lucerna super candelabrum posita: vt alijs luceant per sancte vite exempla. * Nolite putare: quoniam veni soluere legem. ꝛc.] Hic informantur doctores/ vt non soluant legem diuinaꝫ/ ei doctrinam philosophicam p̄ponendo: nec studeant ipsam vel doceant speculatiue tantum: sed etiam practice ipsam opere adimplendo: nec eam male interpretentur. Sicut doctores Judeorū: qui precepto diuino negatiuo dicebant tantum actum exteriorem esse prohibitum. Contra quos dicit saluator. Omnis qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. Et sic de alijs.

F Glosa. * Vos estis sal terre.] Glosa. Hic iam ostenditur apostolicum officiuꝫ. s. ꝙ sunt sal terre ꝛ lux mundi. Hoc specialiter ad apostolos: qui predictis virtutibus/ paupertate. s. ꝛ alijs debent ornari: vt sint sal optimum: cōdientes alios doctrina: ꝛ vite sue exemplo. Sal. Salus a corruptione. Unde Esa. 42. a. Posui te in lucē gentium/ vt sis salus mea vsqꝫ ad extremum terre. ¶ Ubi corruptio culpe desiccatur sale sapiētie/ vermes nō demoliuntur. Vos estis sal. ꝛc. Q terra. i. humana natura per eos conditur verbi sapientia. Sal facit sterilem terram. Unde: Ira victorum destructas vrbes sale seminabat: ne quod in eis germen oriretur. Ita apostoli destructo regno peccati: germen vitiorum compescebant. Sal cibos condit: carnes siccat. Predicatio vero a vermibus ꝛ a putredine vitiorum illesam seruat suo creatori humanam naturaꝫ. Ut non est cibus sapidus/ nisi sale condit⁹: ita sermo non est vtilis sine documento apostolice doctrine. vnde in Leuitico. 2. capi. d. In omī sacrificio sal offer. i. in omni quod dicis vel facis: apostolicam sapientiam habe. Ex aqua ꝛ igne sal conficitur: ita isti ex aqua spūssancti: ꝛ igne tribulatiōis. Uel per aquā baptismi ꝛ ignē charitatis in saporē sapiētie sunt nati. * Qđ si sal. ꝛc.] i. si vos: per quos alij ꝓdicādi sunt: aduersis vel prosperis cesseritis: ꝑ quos a vobis error auferet: cū vos de⁹ tollere alijs elegerit: Ad nihilū valet: qꝛ (vt Lucas euāgelista ait. 14. g.) nec terre vtilis est: quam suo iniectu germinare prohibet: nec sterqlinio: qđ nō fecūdare sinit. Sic q̄ retro vadit: nec ipse fructū ferre/ nec alios valet excolere: sed ab ecclesia eijcit: ꝛ in hec ꝟba ridet. Hic hō cepit edificare/ ꝛ nō potuit consumare. Lu. 14. f. Si sal euanuerit. i. si timore vel cupiditate doctor saporē sapientie omiserit: ꝑ quē sanitas ei⁹ emendabit: Hoc solis aplis cōuenit: qđ sequit oibus magistris. * Ad nihilū valet. ꝛc.] In fine de oibus concludit sic. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a plusꝙ scribaꝝ ꝛ phariseoruꝫ: nō intrabitis in regnū celoꝝ. * Et cōculcet ab hoibus.] Sanct⁹ ꝛ ver⁹ minister xp̄i ꝛ si a malis ridet: ꝓculcari nō potest: qꝛ mente fixus in celo manet. * Vos estis lux mundi.] Prius sal ꝙ lux: qꝛ prius vita ꝙ doctrina. Uita ducit ad scientiā veritatis: q̄ deū timet/ scientia nō caret. G * Lux mūdi.] Alia causa est/ quare nō debēt deficere: qꝛ illuminati a xp̄o verbo ꝛ exēplo quocūqꝫ illati mundanis lucem fidei ꝛ scientie debēt ministrare. Et sicut (qꝛ sunt) sal/ debēt corruptionē pellere: sic ꝛ tenebras (qꝛ lux sunt) fugat. Lux tenebras soluit: ꝛ postea illustrat. Sic apli depulsis vitijs deducūt ad lumen fidei ꝛ cognitionis. * Lux mūdi.] Hec est eadem gratia: q̄ mundi corde fiunt: quoꝝ corda mundant fide ꝛ intellectu. Sic ꝙ sal vocantur/ pacificis congruit: qꝛ sine sapientia non tenetur condimentuꝫ pacis. Hec summa ꝛ p̄cipua specialiter apostolis deputant: vt eos cetera assecutos plene cognoscat. vnde sequit. * Nō potest ciuitas abscondi. ꝛc.] Qꝛ apli fundamenta sunt: apte ciuitas dicunt. * Supra montem.] Locus mōtem iusticie innuit: qui excelsus est: quo propalamini/ ne vos abscōdatis. Nō est em̄ facultas subterfugiendi: vel clam aliqd faciēdi: ideo subditos misericorditer intus cōsilio regite: ꝛ extra contra aduersarios ꝓ iusticia pugnādo defendite: quod pertinet ad spiritū consilij ꝛ fortitudinis. * Neqꝫ accēdūt lucernā.] Domesticis exēplis docet: ne celent lucē ꝟbi sibi cōmissā. Nō accēdūt. i. nō iō data est doctrina p̄dicatiōis: vt celēt eā ꝛ subijciāt seruituti corpoꝝ/ dū aliq̄ timēt:

Sed corpus suum ministerio dei subijciant: vt per vocem et cetera corporis officia lux excellentior ceteris appareat. Vñ dicitur.1.Cor.9.Castigo corpus meum.rc. Vel xp̃s lucernam accēdit: dum testam humane nature flamma sue diuinitatis impleuit: quam nec credentib⁹ abscōdit: nec modio.i.mēsura legis: vel terminis viuis gētis inclusit. Sed super candelabꝝ.i.ecclīa: fidē sue incarnationis affixit: vbi omēs possint intueri: qui i domo.i.in ecclesia sunt vel mūdo. Unde subdit. Sic luceat.rc. * Candelabrū.] Sicut lucerna xp̃s/candelabꝛuz crux est: super quam erat leuandus. Candelabrū ecclesia: que
h verbum vite presentis baiulat. * Sic luceat.] Et hec omnia ita agite/ vt non finem boni operis in laudibus hominū constituatis. * Ut videant.rc.] Opera requiro: vt videantur: et sic doctrina confirmetur: et hoc non ad gloriam vestraꝫ. * Nolite putare.] Postq̄ȝ hortat⁹ est eos omnia pati pro veritate: et non celare: et gloriam dei facere: incipit docere quid docturi sint. Qua si diceret: quid est q̄ vetas abscondi: pro quo iubes omnia pati: an est aliquid cōtra legem? Inquit. Non veni soluere legē/ sed adimplere: vel faciendo quod dicit: vel supplēdo quod deerat: et imperfectū erat. Nolite putare. Hactenus docuit: vt sale condiant animas ad incorruptiōis sanitatem/ vt illuminent ad veritatis intelligentiam: vt acquisitos ab hostibus defendant: defensos ad amorem diuinitatis accendāt: nunc vt celestis orator (q2 poterant extimare q̄ vetera precepta vellet abolere) ante interrogata presci⁹ occurrit: dicens. * Nolite putare.rc.] Soluit/ qui spūaliter facere vetat. Adimplet xp̃s: dū premissis ad inchoationeꝫ vite agende superaddit plura ad perfectionem moralium preceptorum: ꝛ que figuris tegebantur: et futura significabāt: in se perficit ꝛ in ecclīa: sine quo figure essent vacue ꝛ sine effectu.q.d.ideo non debetis percōtari de veterib⁹ preceptis et mirari de nouis: nec passiōib⁹ terreri. ¶ Xp̃s legē impleuit: q2 exteriores leg⁊ figuras soluēs: iplcuit veritatē interiorē. * Jota.rc.] Hic oñdit̃/ q̄ q̄ minima putāt̃ in lege: sacramēt⁊ spūalib⁹ plena sunt: ꝛ oīa recapitulāt̃ in euāgelio. Jota: minor est ceteris litter⁊. Apex est littere aliq̄ sūma pticula. significat minimū pceptū: vel minimā pcepti particulā. Apte autē Jota grecū: nō Joth hebrēū: q2 Jota/ decē significat.i.decalogū: cui⁹ apex est euāgeliū perfectio. ¶ Jota apud grecos decima littera: deceꝫ significat: p quā decē precepta agende vite accipim⁹: quoꝝ xp̃s nullū soluit: sed precepit plen⁹ adimpleri: ne capicem.i.nec minima significantium. * Oīa fiāt.] Spūaliter impleant̃: vel imperfecta perficiant̃: ꝛ significātia impletiōe cōsumētur. * Qui ergo soluerit.] Minima sunt crux xp̄i et passio: quā qui erubescit: minim⁹ est: qui cōfitetur: magn⁹. Vel phariseos notat: qui mādata dei dimiserūt p suis traditionib⁹: que nihil valent: dum vel minimū quod in lege est preterēūt. ¶ Moralit̃ aūt soluit: qui nō implet: sed tenet sicut infirmis data sunt. Vel qui nō intelligit spūaliter. Soluere est nō agere: qd recte intelligit: vel nō intelligere: qd deprauat: aut minuere integritatē superadditiōis xp̄i. * Minim⁹ vocabit̃.rc.] In regno celoꝝ minim⁹ vocabitur: qui erit eo indign⁹: in quo null⁹ minim⁹: sed omēs magni. * Qui aūt fecerit.] Qui non soluerit: et sic docet: nō minim⁹: nō t̄ñ magnus. Sed si facit qd docet: soli eniꝫ factores legis iusti sunt apud deū. Rom.2.c.

☞ Applica ad hec omia que posui in Anno. ser. Prelato. incipieñ. fol.90. sb the. * Vos est⁊ sal terre.] A. Et anno.1.q̄nte par.ser. Pacis fol. 178. Col.2. sb themate. * Vos est⁊ lux.rc] B. ¶ vel. * Sic luceat.rc.] C. ¶ vel. * Qui fecerit ꝛ docuerit.rc] D. ¶ vl'. * Nō potest ciuitas.rc.] E. Oēs plati possunt dici: ciuitas.rc. Et ad h̄ potest applicari. Anno.6. tertie par. ser. Generalis Marie. fol.74. Col.2. ¶ vel ser. Apostoloꝝ. fol.82. sb the. * Nō potest ciuitas.rc.] C. Oēs apl'i ciuitas.rc. ¶ vl' ser. Incarñ. fol.2. sb th. * Neq̄ȝ accēdūt lucernā.] G. ¶ vel ser. Crucis. fol.55. sb the. * Sed sup cādelabꝝ.rc.] G. Auctor. J

Unius abbatis Ser. Annot. Ex quinta parte Biblie.

Ecce nos reliq̄m⁹ oīa.rc.] ☞ In h̄ capi. saluator docet v̄tutes cōtēplatiuoꝝ seu religiosoꝝ in qb⁹ cōsistit pfectio coꝝ: put inuenies Anno.7. q̄nte par. ser. Relig. fol.159. Col.1. Cōsequēter i euāgelio hodierno circa h̄ ostēdit̃ volūtarie paupertat⁊ p̄miū: ꝛ premittit̃ interrogatio Petri. * Ecce nos reliq̄m⁹ oīa: ꝛ secuti sum⁹ rc.] Licet aūt Petr⁹ esset pauper: t̄ñ asserit cōfidēter se reliq̄sse oīa: q2 licet esset paup in actu: t̄ñ habebat multa i potētia: ꝛ q2 p pauptatē volūtariā nō solū relinquunt̃ possessa in actu: sed etiā possibilitas acq̄rēdi ꝛ possidēdi: ꝛ ista possibilitas aliq̄ modo se extēdit ad oīa: iō cōuenient̃ Petr⁹ dixit se reliq̄sse oīa. * Quid ḡ erit nob?] In p̄mio retributiōis p soli volūtaria pauptate. Cōseq̄nt̃ ponit̃ responsio xp̄i/ cū dicit̃.

* Jesus autē dixit illis. Amen.] Idest fideliter. * Dico vob: q vos q secuti estis me.] Dimissis omnibus terrenis. * In regeneratione.] Idest in iudicio tempore resurrectionis mortuorum: que quidē resurrectio dicitur regeneratio: quia terminat ad esse secundario acceptum. * Cuz sederit fili⁹ hominis.] Quia sicut in forma hominis fuit iudicat⁹ coram Pilato: ita in forma humana iudicabit sicut dicitur Actuū.1.b. Hic Jesus/ qui assumpt⁹ est a vobis in celum: sic veniet ad iudicium. scilicet quia sicut in humanitate ascendit: ita in humanitate descendet ad iudicium: quia tamen apparebit in forma humanitatis gloriosa: ideo subditur. * In sede maiestatis sue.] In primo enim aduentu sedit in sede humilitatis. * Sedebitis et vos super sedes duodecim iudicātes duodecim tribus Israel.] Aduertendum: q iudicare accipitur tripliciter. Uno modo principaliter. Sicut iudex/ qui profert sententiam: et hoc modo solus Christus iudicabit. Alio modo pro sedere in loco eminenti iuxta iudicē: sicut assessores iudicis: et hoc modo apostoli et alij perfecti cum Christo iudicabunt. Tertio modo large accipit scilicet per sententiam iudicis approbare: et hoc modo omnes electi iudicabunt: quia sententiā iudicis approbabunt. Considerandum etiam q licet iudiciaria potestas: que competit alicui per modum assessoris/ conueniat apostolis et viris perfectis ratione sue perfectionis supra alios eminentis: tamen magis attribuit voluntarie paupertati: q alijs virtutibus: et hoc per quandaz correspōdentiam: quia sicut exaltatio correspondet humilitati: sic iudiciaria potestas paupertati: quia pauperes in hoc mundo cōculcantur et peruerse iudicantur: quia etiam eorum bona in malum interpretantur. Ideo e contrario eminentia sedis iudiciarie competit eis in regeneratione. * Et omnis qui reliquerit domū/ vel fratres/ aut sorores/ aut patrem/ aut matrem/ aut vxorem/ aut filios/ aut agros propter nomen meum/ centuplum accipiet.] Non est sic intelligendum: vt aliqui dixerunt/ q post aliquam reuolutionem temporum post iudicium centuplum omnium: que hic dimittuntur propter deum reddātur in eadem specie: vt cētum agri pro vno agro dimisso. Sed est sensus: vt qui corporalia pro xpo dimiserit: spūalia bona recipiet hic i presenti: que ita excedunt bona temporalia: sicut centenari⁹ numerus vnitatem. * Et vitam eternam possidebit.] In futuro scilicet.

C Moralr. * Ecce nos reliquimus omnia.7c.] Moralit. Gregorius home.30. Multum dimisit: qui cuz re possessa etiam concupiscentijs renunciauit. tanta ergo a sequentibus dimissa sunt: quanta a non sequentib⁹ concupisci potuerūt. * Uos q secuti.] Hiero. Nō dicit: qui reliquistis oīa: hoc eniz et Socrates phs fecit: et multi alij diuitias contēpserunt: sed qui secuti estis me: quod proprie apostoloꝝ est atq credentiū. * In regeneratione.7c. Sedebitis.7c.] Chrys. quod fuit ex tunc: quo gentes credere ceperunt in xpo regenerate. Ex tunc enim apl'i sederunt super duodecim thronos.i. in omnibus xpianis. Omnis enim qui recipit verbū Petri: fit thron⁹ Petri: et idem de alijs apl'is est dicendū. * Judicātes duodecim trib⁹.] Hiero. Idest condēnātes. Nā apl'is credentib⁹: iudei cōmuniter credere noluerunt. * Et omnis q reliquerit.7c. Cētuplū accipiet.] Origen. Etiā in hoc seculo: q pro fratribus carnalibus multos inueniet fm fidem: simpliciter patres: scilicet epos et sacerdotes et filios: scz iuniores credētes. Et sorores: scz oēs qui se xpo exhibuerūt vgines castas. Et agros: quia de agris multorū fidelium pascatur sufficienter. Et hoc modo. Augustin⁹.20. de ciuitate dei. exponit illud Apostoli. Tanq nihil habentes: et omnia possidentes.

D Glosa. * In regeneratione.7c.] Glo. Due sunt regenerationes. Prima ex aqua et spūsancto. Secūda in resurrectione. Ita et due adoptiones: et due resurrectiones. * Filius hominis.7c.] Idest cū serui forma: que iudicata est: iudiciariam exercuerit potestatem: eritis et vos mecum iudices. * Super sedes duodecim.7c.] Per duodecim sedes/ vniuersitas iudicantiū: per duodecim tribus: vniuersitas iudicandoꝝ intelligitur. Qui reliquerunt omnia et secuti sunt dominū: hi iudices erunt: qui licita habētes recte vsi sunt. Judicabuntur: quibus dicetur. Uenite benedicti patris mei: esuriui et dedistis mihi manducare. Matth.25. Duo enim sunt ordines bonorum. * Centuplum.] Idest qui carnalia pro domino dimiserit: spiritualia accipiet: q cōparatione et merito sui/ ita erunt/ quasi paruo numero cētenarius cōparetur. Marcus ait: capi.10.d. Cēties tantum nunc in tēpore hoc/ cum persecutionibus fratres et sorores: et in futuro vitam eternam idest in hac vita persecutionib⁹ plena gaudium regni degustant: et oīm electorum syncera dilectione fruuntur.

E Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Apostoloꝝ incipien. folio.82. vel sermonis. Religiosorum. folio.136. sub themate. * Ecce nos reliquimus.7c.] A. C vel sermonis. Incarna. folio.2.7c. Uel sermonis. Judicij finalis. folio.236. sub themate. * Cum sederit filius hominis.7c.] A. C vel sermonis Omnium sanctoꝝ supra in hoc Tomo. sub themate. * Uitā eternam possidebit.] B.

Ci. Para4 A

Vigilate: quia nescitis.] ☞ In h capitulo inter alia saluator ostēdit (circa cōsumationē seculi) primo tribulationis magnitudinē/ ibi. Orate autem.ꝛc. Secundo tēporis incertitudinem ꝛ plura alia: prout inuenies Anno.5. quīte partis.sermo. Judicij finalis Folio.242. Col.1. Tertio in euangelio hodierno excitat nostram solicitudinē: qꝛ enim temp⁹ iudicij est incertum: ideo semper debem⁹ esse parati ad ipsū expectandum: quia in tali statu: in quo aliquis capiet in morte (que etiam in nobis incerta est) ita etiā in tali statu presentabit in iudicio. Ad h etiam adducit duplex exemplum. Primū est de patrefamilias: qui solicitus est de custodia domus: ꝛ multo fortius nos debem⁹ esse soliciti ne perdamus vitam eternam: quod erit si inueniamur imparati per carentiā gratie in morte. Et hoc est qd dicit. ✱ Uigilate: quia nescitis qua hora dn̄s vester ventur⁹ sit. Illud autem scitote: qm̄ si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset: vigilaret vtiqꝫ/ ꝛ nō sineret perfodi domum suam. Ideo et vos estote parati: qꝛ nescitis qua hora filius hoīs venturus est.] Secundū exemplū est de seruo patrisfamilias: qui solicit⁹ est regere domū sibi cōmissam: non solum in presentia domini/ sed etiam in absentia: vt sic veniens dn̄s eū remuneret: si autem in cōtrarijs actibus ipsum inueniat: eternalit puniat. Iste autē seruus est quilibet xp̄ianus: qui est dispensator domini sui: quod potest intelligi tripliciṫ. Uno modo in dispensatione spūalium: quod proprie pertinet ad prelatos. Alio modo in regimine tēporalium: quod pertinet ad principes seculares ꝛ iudices. Tertio modo in bono vsu gratiarum sibi a deo collatarū: et h pertinet ad om̄es. Hoc

B est ergo quod dicit. ✱ Quis putas est fidelis seruus ꝛ prudens: quem cōstituit dn̄s super familiam suam?] Et potest respōderi vt patet ex predictis. Hic est bon⁹ prelatus/ vel bonus iudex/ vel etiam bonus simplex xp̄ianus: qꝛ vt dicitur in Ecclesiastico. Cuilibet mandauit deus de ꝓximo suo. ✱ Ut det illis cibū in tēpore.] Idest auxilium.s. in tempore necessitatis: ad quod qlibet predictoꝝ tenetur: vt visum est. ✱ Beatus ille seruus/ quem cum venerit dn̄s eius.] Querens in morte rationem seruitij sui. ✱ Inuenerit sic facientem.] Idest in actibus charitatis se exercentem: qꝛ per talia meretur beatitudinem. Propter quod subditur. ✱ Amen dico vobis/ qm̄ super omnia bona sua cōstituet eum.] Or beatitudo est status omniū bonoꝝ cōgregatiōe perfectus. Ut dicitur in tertio de consolatione. ¶ Queritur hic: vtrum xp̄s doctrinam suam debuerit tradere scripto?ꝛc. ☞ Quere Annot. 2. quinte partis. sermo. Ferie.6. Dn̄ice.1. Aduētus folio.4. Col.3. primi Tomi ꝑ totum.

✱ Uigilate.] Moraliter Uos ad mortem solicite preparando. ✱ Quis putas est fidelis seruus?ꝛc.] Hic est bonus prelatus: qui subditos suos pascit pabulo sacre scripture ꝛ eucharistie: quem si dn̄s inuenerit vigilantem super persone sue gregisqꝫ sui custodiam. ✱ Super omnia bona sua cōstituet eum.] Dando ei seipsum ꝛ per cōsequens omne bonum. C Moralis

✱ Si sciret paterfamilias.ꝛc.] Glo. Nesciente patrefamilias: fur domū perfodit: qꝛ dum a sui custodia spūs dormit: improuisa mors carnis habitaculum irrumpit: ꝛ ad supplicium trahit. Furi autem resisteret/ si vigilaret: qꝛ aduentum iudicis occulte venientem precauens occurreret penitendo. ✱ Quis putas?ꝛc.] Tribus similitudinibus: fulguris/ furis/ ꝛ submersionis pentapolis: terrorē iudicij introduxit cōmuniter ad omnes/ vt vigilarent ꝛ parati essent. Nunc specialiter ad prelatos loquitur: qui humiles/ prudentes/ non appetentes bonum propter lucrum temporale: sed verbo/ et exemplo/ et opere debēt pascere oues. ✱ Quis putas?ꝛc.] Q.d. admonendi estis: nam quā rarus est/ dn̄o ꝓpter dn̄m seruiens: oues xp̄i non ad lucrū: sed amore xp̄i pascens? ✱ Prudens.] In futuro sibi ꝓuidēs. ✱ Quem constituit.ꝛc.] Quam rarus: qui sit vocatus a deo tanqꝫ Aaron ꝛ non magis se ingesserit: et qui non magis se pascat: quam oues? ✱ Beatus ille seruus.ꝛc.] Eterna autem beatitudine glorificand⁹ est: qui dn̄o veniente ad iudicium/ repertus fuerit fideliter annonā verbi ministrans et in cura gregis vigilans. ¶ Rar⁹ inuenitur fidelis vel prudens: sed qui talis inuenitur: beatus est. ✱ Super omnia.] Idest super omnia celestis regni gaudia. Ceteros.i. bonos auditores faciet discumbere: ꝛ transiens ministrabit eis. Luce.12.f. D Glosa

☞ Applica ad hec aliqua de annotamētis. sermonis. Judicij finalis incipieñ. fol.236. sub themate. ✱ Nescitis qua hora.ꝛc.] A. ¶ vel sermonis. Prelatorū. Folio.90. sub themate. ✱ Quem constituit.ꝛc.] B. vel. ✱ Quis putas? ꝛc.] B. ¶ vel sermonis. Funerum. fol.305. sub themate. ✱ Uigilate.] A. vel. ✱ Cum venerit dominus inueniet.ꝛc.] B. C. ¶ Uel sermonis. Omnium sanctoꝝ infra in hoc Tomo sub themate. ✱ Beatus ille seruus.ꝛc.] B. E Auctor.

Cx. Mat. 13 A Imile est regnuz celoꝝ thesauro. ꝛc. ☞ In hoc capi. ponitur decursus ec clesie a predicatione xp̄i vsq; ad finē mūdi in septem para= bolis sibi succedētibus. Et di uiditur in duas partes: q2 primo decursus eccle sie in istis parabolis describit̄. Et secundo intē tio principalis concludit̄: ibi. Intellexistis hec oīa. Prima diuidit̄ in septem partes ƒm septem parabolas. Prima incipit ibi. Exijt q̄ seminat.
B ꝛc. ☞ Prout inuenies anno. 1. A. quīte par. ser. Dn̄ice Sexagesi. fol. 69. col. 4. Secūda ibi. Simile factū est regnū celoꝝ hoī: q̄ seminauit. ꝛc. ☞ Prout inuenies an. 1. A. quinte ptis. ser. Dn̄ice. 5. post octa. Epiphanie. fol. 66. col. 1.
C Tertia ibi. Simile est regnuz celoꝝ grano sina
D pis. ꝛc. Quarta ibi. Simile est regnū celoꝝ fer mento. ꝛc. De quibus duab⁹ parabolis quere an. 1. A. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dn̄ice. 11. post
E oc. coꝛ. xp̄i. fol. 288. col. 2. Quīta ibi. Simile ē regnū celoꝝ thesauro. ꝛc. Sexta ibi. Iterū simi le est regnū celoꝝ hoī negociatori. ꝛc. Septima ibi. Iterū simile est regnū celoꝝ sagene. ꝛc. Igit̄ in euāgelio hodierno (Lyra.) primo ponit̄ quī= ta parabola/ designans ecclesie statum sequen= tem post predictū (in quarta parabola) q2 diuul gata fide in orbe terraꝝ p predicationē sctōꝝum: multi valentes viri ꝛ litterati in doctrinis philo sophoꝝ: conuersi ad fidē catholicā: inceperūt se exercere: ꝛ suā scientiā cōuertere ad vtilitatē ꝛ re gimē aiaꝝ. sicut Augu. ꝛ multi alij valētes ep̄i: et hoc signat̄ p thesaurū absconditū in agro: q̄ ager oib⁹ vēditis emit̄/ vt thesaur⁹ ibidē abscō dit⁹ habeat̄. Ager em̄ iste/ labor est posit⁹ ī exer citio vite actiue: ꝛ operib⁹ mīe in regimine eccle sie. Thesaur⁹ aūt est premium celeste. Ager aūt oibus venditis emit̄: vt thesaur⁹ habeat̄: q2 ꝓ= pter magnitudinē premij celestis predict⁹ laboꝛ est suscipiendus ex charitate alijs dimissis. Vn̄ dicit Augu. in ep̄la ad Ualerium. Cogitet reli giosa prudentia nihil esse in hac vita (maxime hoc tempoꝛe) difficili⁹: laboriosius: periculosi⁹ episcopi vl' presbyteri aut diaconi officio: s3 apō deū nihil beatius: si eo modo militet̄: quo impe
F ratoꝛ noster iubet. Ad intellectum aūt hui⁹ pa= rabole maioꝛem sciendū/ ꝙ aliq̄ sunt que nūq̄ fuerunt in possessione alicuius: vt lapides pre= ciosi in littoꝛe maris: ꝛ hmōi: ꝛ talia sunt ipsius inuenietis. Alia aūt sunt q̄ aliq̄n fuerūt in pos= sessione alicui⁹: sed tn̄ temp⁹ est elapsum/ ꝙ nō est memoꝛia: sicut thesauri antiquit⁹ in terra oc cultati: ꝛ idē iudicium deberet esse sicut de ṗdi= ctis: sed ꝓpter pacē cōmunem hoim statutū fuit antiquit⁹: vt medietas inuētoꝛis esset: ꝛ medie= tas illius/ cui⁹ est ager in quo inuenit̄. Et ideo hic dicit̄/ ꝙ ille q̄ inuenit thesaurū: vendit oīa ꝛ emit agrū: vt habeat ius possidendi totū. et hoc est qđ dicit̄. ✻ Simile est regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro: quē qui inuenit hō abscon dit: ꝛ pre gaudio illius vadit: ꝛ vendit vniuer= sa que habet: ꝛ emit agrum illū.] Consequēter G ponit̄ sexta parabola ī qua declarat̄ stat⁹ ecclie immediate sequens precedentē: q2 post statum predictum inceperunt aliqui (cōtemptis mūdi delicijs diuitijs ꝛ honoꝛib⁹) intendere vite con templatiue. Sicut beat⁹ Benedict⁹: ꝛ alij seq̄n tes ipsum in gradib⁹ diuersis: ꝛ statib⁹ religio= nū. Et iste status figurat̄ p margaritā: que inue nitur in conchilijs marꝭ: q2 religio fundat̄ ꝛ nu trit̄ in humoꝛe deuotionis. Et hoc est qđ dr̄. ✻ Iterū simile est regnū celoꝝ homini negociato ri/ querenti bonas margaritas. Inuenta autē vna preciosa margarita/ abijt ꝛ vendidit oīa: q̄ habuit ꝛ emit eā.] Ista autē margarita dr̄ vna ꝛ preciosa. Una: q2 hoiem vnit. Actiua aūt vi ta magis diuidit: ꝓpter hoc dr̄/ ꝙ Martha erat circa multa occupata: Maria vero circa vnū. Dicit̄ etiā preciosa: q2 vita cōtemplatiua simpli citer ꝛ absolute melioꝛ est q̄ actiua: licet in casu actiua sit magis fructifera: ꝓpter qđ dicit̄ Luc. 10. g. Maria optimā partē elegit. ꝛc. Ista autē margarita vēditis oibus est emenda: in quo de signatur/ ꝙ ad statum religionis requirit̄ relin quere terrena: saltem quantū ad ꝓprietatē: et in particulari. Et q2 iste status duraturus est vsq; ad finem mundi: ideo non ponit̄ alia parabola post istam: nisi illa: que signat finem mundi. et H hoc declaratur/ cum subditur. ✻ Iterum simi= le est regnum celorum.] Idest status ecclesie mi litātis. ✻ Sagene misse in mare: ꝛ ex oī genere piscīū congregāti. Quā cū impleta esset educen tes: ꝛ sec⁹ littus sedētes/ elegerūt bonos in vasa sua: malos aūt foras miserūt. Sic erit in ꝯsuma tiōe seculi. Exibūt angeli ꝛ separabūt malos de medio iustoꝝ: ꝛ mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus ꝛ stridoꝛ dentiū.] Sicut em̄ nō distin guunt̄ boni pisces a malis/ q̄diu sagena est in= tra aquā: sic in ecclīa admixti sunt mali cū bo= nis: sed in fine mūdi trahet̄ ad litt⁹ p apertū iu= diciū: q2 tunc erūt manifesta abscōdita coꝛdiū: ꝛ tūc iudicio diuino ꝛ ministerio angeloꝝ sepa rabunt̄ mali đ medio iustoꝝ ꝛ mittent̄ in īfernū: vt sic ecclia purgata offerat̄ deo pr̄i sine macula ꝛ ruga. Cōsequent̄ ponit̄ p̄cipalis ꝯclusio. Ad hoc em̄ in parabolis ṗdictꝭ ꝯscript⁹ est ꝓcessus ecclīe militātis: vt apl̄i: q̄ erāt ipsi⁹ fundatoꝛes post xp̄m/ p sanguinem suū: intelligerēt hmōi

pcessum. Et hoc est qd dicit. * Intellexistis hec oia?] Q.d. ad vos pertinet intelligere. * Dicūt ei. Etiam. Ait illis. Ideo omnis scriba.] Idest doctor. * Doctus.] Idest litteratus z a deo inspiratus. * In regno celoꝝ.] Idest in ecclia militante. * Similis est homini patrifamilias.] Q. sicut paterfamilias habet pascere filios pane corporali: sic iste paruulos fideles pane spūali. * Qui pfert de thesauro suo.] Idest de sciētia i corde abscōdita. * Noua z vetera.] Idest auctoritates vel pcessus noui z veterꝭ testamēti. Ex quo patet q epi qui successores sunt aploꝝ: debent habere noticiā vtriusq testamēti: in cui signū portāt mitrā in capite cū duplici cornu.

I Moralr. * Simile est. zc.] Moralit. Thesaurus iste sapientia est: de qua dicitur. Sapi. 7. b. Infinitus eni thesaurus est hoibus. zc. Ager autē est sacra scriptura: sub sensu litterali sensus mysticos habēs abscōditos tanquā thesauꝝ preciosum: quē inuenit: qui solicite eam studet z deuote. Et sic pro isto thesauro vēdit omnia que habet: qr in eius cōparatione ea paruipēdit. Sapie. 7. a. Et preposui illā regnis et sedibus et diuitias nihil esse dixi in cōparatione illius. zc. * Iteruz simile est. zc.] Iste Margarite sunt virtutes: inter quas vna est pciosa .s. charitas sicut dicit. 1. Coꝝ. 13. b. Maior autē hoꝝ est charitas. Propter qd ad habendā ipsam: omnia sunt exponēda. Cañ. 8. c. Si dederit hō omnez substantiā domus sue p dilectione quasi nihil despiciet eam. * Iteꝝ simile est. zc.] Ista sagena regularꝭ est disciplina. mittens eam: est inducēs seculares ad religiōis ingressum: trahens aūt ad littus est recipiēs ad pfessionis votū: et illos: qui pbati sunt de bonitate debet recipere: alios autem reijcere. * Ois scriba. zc.] Thesaurus iste est sacra scriptura cōtinens nouū et vetus testamentū: quoꝝ differētia fm Aug. est timor z amor. Ergo pdicator doctus de thesauro suo pfert vetera: qñ predicat terrētia ad incussionem diuini timoris: et noua quādo predicat demulcentia: inducens ad amplexum diuini amoris.

K Gloss. * Simile. zc] Glo. Thesaurus potest accipi verbum dei: qui in carne xpi absconditur. Uel scriptura: in qua reposita est noticia saluatorꝭ. Uel duo testamēta in ecclia: pro quoꝝ intelligentia omnibus renūciatur: vt in ocio discant. ¶ Terrenis regnū celoꝝ similatur: vt per cognita surgat ad incognita animus z diligat. * Abscondit.] Ut seruetur a malignis spiritibus: et laudibus hoium. Sic sit opus in publico: vt intentio maneat occulta. * Negociatori.] Beatitudinem: qua exuti sumus culpa primi hois: debemus omes intelligēdo recte: et operādo bene negociari. * Bonas margaritas.] Bone Margarite: lex et pphete. Una preciosa: scientia saluatoris. Pro qua homo (vt Paulus) oibus mysterijs legis z obseruationibus renūciauit. * Inuēta autē vna preciosa Margarita.] Idest xpo: qui precest oibus hoibus: vel spūali pcepto dilectiōis. Uel intellecto verbo: qd erat apud deū penetrata carnis testudine. Uel celestis vite dulcedine: pro qua oīa vilescunt. * Sagene misse.] Impletur Hieremie vaticiniū. 16. capi. c. Ecce ego mitto ad vos piscatores multos. Postq audierunt Petrus et Andreas. Iacobus et Iohānes. (Matth. 4. c.) Seqmini me: faciam vos piscatores hoim: contexuerunt sibi sagenā ex veteri et nouo testamento: z in mare seculi miserunt: que vsq hodie trahitur: et in fluctibus tunditur: capiēs qcqd incidit bonos z malos: qs ad littus trahit. i. ad finē mūdi: et tūc fiet diuisio. Uñ sequit. Sic erit in cōsumatione seculi. zc. Sagene comparatur ecclia: vel pdicatio euāgelica: que a fluctibus seculi ad celū trahit. * Et secus littus.] Littus: finis seculi: in quo boni ad celum: mali ad tenebras mittentur: in presenti enim erant permixti. * Ideo oms scriba.] Quia intelligitis mysteria: que vobis reuelo: ideo faciam vos predicatores: et eritis mihi similes: qui de thesauro scientie mee noua z vetera profero: vt vos similiter faciatis. * Qui profert de thesauro suo.] Uetus erat pro culpa ad infernum descendere: nouū est per aduentuz xpi: vt cōuersus in regno viuat: h ergo in conclusione ponit: quod pmisit. Prius enim de regni similitudine thesaurum z bonam Margaritā ptulit: post de maloꝝ cōbustione narrauit: nunc concludens subiungit. * Ideo ois scriba. zc.] Ac si aperte dicat. Ille in sancta ecclia doctus est predicator: qui noua scit proferre de suauitate regni: et vetusta de terrore supplicij: vt pene terreant quos premia nō inuitant. ¶ Apli sunt scribe: et notarij xpi: verba eius signantes in tabulis cordis: z pollent opibus patrisfamilias: eijcientes de thesauro doctrinarum suarum noua et vetera: quia quicqd in euangelio predicat: legis z pphetarū vocibus cōprobāt. L

M Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de Annot. sermo. Ecclesie incipieñ. folio. 64. vel sermonis. Uirginū. folio. 163. vel sermonis. Religiosoꝝ. fol. 136. sub themate. * Inuenta vna preciosa Margarita. zc] A. zc. G. ¶ vel sermonis. Iudicij final. folio. 236. sub themate. * Sic erit in consummatione. zc.] H. ¶ vel sermonis. Angeloruz. folio. 76. sub themate. * Exibunt angeli. zc.] H. ¶ vel sermo. Funerum. folio. 305. sub themate. * Ibi erit fletus. zc.] H. ¶ vel sermonis. Prelatoꝝ. fol. 90. sub th. * Ideo ois scriba. zc] H. L. ¶ vel an. 63. tertie ptꝭ. ser. Gñal. fo. 284. co. 2. sb the. * Simile ē regnū celoꝝ thesauro. zc] A. zc.

C.i. Mat.25. A

Simile est regnuz celorū decem virginibus. &c.] Lyra. Postquā saluator osten dit quedā antecedētia iudiciū extremū. ☞ Prout inuenies Anno.2.A. quinte partis. sermo. Plurimoꝝ martyꝝ incipieñ. Sedēte dño Jesu sup montē. &c. fol.13. Col.4. Cōsequenter in hoc cap. descri bit ipsuz iudiciū. Et quia vniuersitas iudicāda distinguit in tres status: videlicet actiuoꝝ: contēplatiuoꝝ et etiā plātoꝝ: ideo diuidit in tres ptes ꝑm tres parabolas: quas hic ponit ad istos tres status pertinētes. Prima pertinet ad contēplatiuos. Secunda ad prelatos/ ibi. Sicut eniz homo peregre. &c. ☞ Quod inuenies supra Anno.1. quīte partis. sermo. Uni⁹ cōfessoris pōtificis. fol.19. Col.1. Tertia ad actiuos/ ibi. Cū venerit fili⁹ hoīs. &c. ☞ Qđ inuenies Anno. 1. quīte par. sermo. Ferie.2. Dñice.1. quadrag. Fol.97. Col.2. Prima in duas: qꝛ primo circa vitam contēplatiuā ponitur meritum: et secūdo ponit circa hoc examinatiōis iudiciū/ ibi. Media autē nocte. Dicit ergo primo. ✱ Simile est regnum celoꝝ.] Jdest eccl'ia militans/ quantū ad statū contēplatiuū. ✱ Decem virginibus.] Per quas signatur vniuersitas contēplatiuoꝝ. Numerus enim denarius est primus digit⁹ vel primus limes numeroꝝ: vñ et numeri sequentes cōponunt ex denario pluries sumpto vel aliqua parte eius. Sicut patet viginti/ bis decem/ triginta/ ter decem. Et sic cōsequēter. Similiter/ vndecim/ vnum ⁊ decem. Et duodecim: duo et decem. Et sic consequēter: ꝑpter quod dixerunt aliqui philosophi ꝙ numeri non ꝓcedunt in infinitum: sed solum vsq₃ ad decem. Ut habet ter tio physicoꝝ ⁊ ideo denarius numer⁹ bene signi ficat vniuersitatē. Uirginitas autem: q̄ tenet supremū graduz in virtute castitatis/ significat vitam contēplatiuā: qꝛ castitas eleuat mentem a carnalibus: et sicut disponit intellectū ad contēplationem veritatis: sic e contrario luxuria deprimit mentem: ⁊ causat hebetudinē intellect⁹: et sic reddit hoīem quasi bestialē: propter quod primo Eth. vita voluptuosa: vocatur vita pecudum. ✱ Que accipientes lāpades suas.] Lampades iste: sunt opa vite cōtemplatiue: que sunt bona de genere. ✱ Exierunt obuiam sponso et sponse.] Ad hoc debet ordinari exercitium vite contemplatiue/ vt homo possit secure et decenter obuiare xp̄o venienti ad iudicium: qui tunc cōiunget sibi ecclīam totaliter mundatam non habentem maculā neq₃ rugam. ✱ Quinq₃ aūt ex eis erant fatue: et quinq₃ prudentes.] Prudentia autem est virt⁹ directiua operum humanoꝝ in finem debitum: propter quod a philosophis/ ⁊ a sanctis dicitur auriga virtutū. Uirgines aūt prudentes: sunt contēplatiui seu religiosi: opera sua bona de genere ad finem debituz ordināteś: videlicet ad gl'iam dei principaliter: ad perfectionem sui: ⁊ edificationē proximi consequenter. Et qꝛ fatuitas est priuatio prudentie contraria: ideo fatue virgines: dicuntur contēplatiui a predicto fine deuiantes: propriam gl'iam et fauorē hoium/ vel questum principaliter intēdentes: et merito dicūtur virgines fatue: qꝛ bonum op⁹ de genere perdūt ꝑpter defectū intentiōis recte. B ✱ Sed quinq₃ fatue acceptis lampadib⁹ non sumpserūt oleum secū.] Oleum istud: est spūale gaudiū: quod oritur ex operibus bonis factis propter deuz: de quo dicit Ap'ls ad Phil'.4.a. Gaudete in dño semper. Hoc autem oleum non habent virgines fatue propter defectum intentionis recte. Licet habeant lāpades. i. opera bona de genere. ✱ Prudentes vero acceperunt oleuz in vasis suis cum lampadibus.] Quia propter rectitudinem intentionis: gaudent in dño de suis operib⁹ bonis. Dicitur autem gaudiū istud oleum: qꝛ nutrit ⁊ fouet ignem charitatis. Ex hoc enim/ ꝙ aliquis delectatur in opere: forti⁹ et melius operatur: ꝑm phm. et per consequens disponitur/ vt ei maior charitas infundatur. ✱ Moram autem faciente sponso: dormitauerūt omnes et dormierunt.] Mora ista est decursus tēporis ab ascensione xp̄i vsq₃ ad diem iudicij: quod tēpus propter longitudinē vocatur hic mora. Jā enim durauit per mille ducentos ⁊ septuaginta quinq₃ annos: et residuū est nobis incertū. In hoc autem temporis interuallo moriūtur omnes tam boni q̄ mali: que quidem mors signatur hic per dormitionem: qꝛ ita faciliter excitabunt a morte per xp̄m ad iudicium venientem: sicut homo purus excitat alium dormientem. Consequenter ponitur examinationis iudicium circa predicta opera contemplantium. Dicit ergo. C ✱ Media autem nocte.] Non est intelligendū per hoc/ ꝙ iudicium extremum sit celebranduz de nocte: sed de die prout dicit Ap'ls.1. Coꝛ.3.c. Dies enim dñi declarabit. &c. Sed qꝛ tempus iudicij est nobis occultuz: ideo hoc signatur per hoc/ quod dicitur. Media autem nocte: qꝛ illa que fiūt media nocte: sunt hominibus occulta. ✱ Clamor factus est.] Jdest vox xp̄i vel angeloꝝ ad vocādos mortuos ad iudicium. ✱ Ecce sponsus venit/ exite obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines ille.] Quia omnes resurgent boni et mali/ vt appareant in iudicio xp̄i. ✱ Et ornauerūt lāpades suas.] Jste ornat⁹ nō est aliud q̄ recursus ad mentē: cogitādo de iusticia suorum operū: ⁊ bonitate circūstantiarum.

* Fatue autem sapientibus dixerūt. Date nobis de oleo vestro: q2 lāpades nostre extinguuntur.] Ista petitio vana ꝛ respōsio negatiua/ significat/ ꝙ nullus ad alium quantumcūqꝫ iustum poterit recurrere pro auxilio habēdo: nec aliquis quantumcūqꝫ iustus poterit aliū iuuare: sed sibi soli sufficiet iusticia sua. Et hoc est qð subditur. * Responderūt prudentes/ dicētes. Ne forte non sufficiat nobis ꝛ vobis: ite potius ad vendentes ꝛ emite vobis.] Exprobratio est preterite fatuitatis in hoc/ ꝙ bona opera de genere dederūt propter fauorem laudis humane. q2 venditores olei sunt adulatores: fm Augustinū. Q.d. considerate quid valuit vobis ꝓ tali fauore continenter viuere. * Dum aūt irent emere.] Per hoc insinuatur remorsus proprie conscientie: dicentis testimoniū de predictis cōtra se. * Uenit sponsus.] Idest xp̄s ad remunerationem bonorum. * Et que parate erant] Per opera charitate formata. * Intrauerunt cuꝫ eo ad nuptias.] Idest ad gloriā celestem aliis relictis ad penā. * Et clausa est ianua.] Q2 post iudicium non erit alicui aditus possibilis
D ad gloriā. Propter quod subdit. * Nouissime vero.] Idest nimis tarde. * Ueniūt ꝛ reliq̄ue virgines/ dicētes. Dn̄e dn̄e aperi nobis.] Per hꝫ ꝙ vocāt eū dn̄m/ signatur ꝙ crediderūt in xp̄m: sed q2 fides earum fuit informis. Ideo subdit. * At ille respondens ait. Amen dico vobis: nescio vos.] Notitia.s. approbationis: qua soli electi a deo cognoscunt. Et in fine huius parabole ad nostrā instructionem concludit. * Uigilate itaqꝫ.] Ad habendā.s. fidem formatam charitate. * Q2 nescitis diem neqꝫ horam.] Scꝫ mortis: nec per consequens statum pro die iudicij: quia in tali statu p̄sentabit quilibet in iudi-
E cio: in quo inuenietur in morte.
Mora * Simile est regnū celoꝝ decem virginibus.] Moraliter. Per quas intelligi potest vniuersitas fideliū: qui propter integritatem fidei virgines nominant: fm illud. 2. Cor. 11. a. Despondi vos vni viro/ virginem castā exhibere xp̄o. * Quinqꝫ autem ex eis erant fatue.] Idest bonis operib⁹ vacue: quia fides sine operib⁹ mortua est. * Et q̄nqꝫ prudentes.] Idest opera bona habentes: ꝛ sic acceperunt oleum ad ornatū suarum lampadaꝝ: propter quod a xp̄o dicuntur recepte: alie vero excluse.
Glosa F * Simile est.ꝛc. Decē virginibus.] Glo. Uirgines sunt omnes/ qui se a luxu seculi continēt. * Et sponse.ꝛc.] Om̄es simul sunt sponsa: que modo desponsata est virgo a corruptione seculi. Nubet: cum mortalis immortali coniunget. * Quinqꝫ aūt.ꝛc.] Quia quinquepertita est continentia in carnalib⁹ illecebris: videlicet vt in quinqꝫ sensus contineant se a voluptatibus. * Moram autem.ꝛc.] Quia non est parū tēporis inter priorem ꝛ secundum aduētum christi. Dormitauerunt ꝛ dormierunt: quia postea suscitandi. * Media autem nocte.] Idest nullo sciente vel sperante. vnde. 1. ad Thessal. 5. a. Dies domini sicut fur i nocte ita veniet. * Date nobis de oleo vestro.ꝛc.] Quorum facta aliena fulciuntur laude: eadem subtracta deficiūt: ꝛ de consuetudine id semꝑ inquirūt: vnde gaudere animus solet. Itaqꝫ hoim qui corda nō vident: testimoniū volūnt habere apud deum: q̄ cordis inspector est. * Extinguunt.ꝛc.] Idest aduentu iudicis intus obscurant: ꝛ a deo nō habent mercedem: quia receperunt laudem. *
G Ne forte.ꝛc] Q2 quisqꝫ ꝓ se rationē reddet: nec alieno testimonio iuuat quis apud deum: cui secreta patent: ꝛ vix sibi quisqꝫ sufficit: vt ei phibeat testimoniū consciētia sua. Ne forte. Unusquisqꝫ pro suis operibus mercedē suscipiet: nec possunt in die iudicij aliorum virtutes: aliorꝫ vitia subleuare. * Ad vendentes.ꝛc.] Uendētes/ sunt adulatores: qui dant laudes/ ꝛ accipiunt aliquam mercedem. * Dum aūt irent emere.ꝛc.] Inclinātibus se illis in ea/ q̄ foris sunt: ꝛ solita gaudia requirētibus cum interna non nouerunt: venit ille qui iudicat. * Et clausa est ianua.ꝛc.] Post iudiciū magna est eius seueritas: cuius est ante ineffabilis misericordia. * Nouissime vero.ꝛc.] Per verā penitentiam ꝑ infructuosas lachrymas pulsant foris relicte. Nō dicit/ ꝙ emerūt oleū: q2 nullo iā remanente gaudio de alienis laudib⁹: in angustijs redeūt ad implorationē dei. * Uigilate.] Uidelicet/ vt testimoniū bone consciētie nobis p̄paremus: ne cum fatuis virginibus foris remaneamus. * Q2 nescitis diē neqꝫ horā.] Nō solū diē iudicij: sed diem mortis cuiusqꝫ. Uel horā: in qua q̄ paratus inuenitur: ꝛ tunc paratus inuenietur. Et q2 paratos nos inuenire desiderat: subijcit aliam de eadē re parabolā: cū dicit. * Sic hō peregre.ꝛc.] ☞ Quere annotamento. 1. quinte partis. Sermonis vnius confessoris pontificis. folio: quo supra.
H Auctor. ☞ Applica ad hec aliqua de annotamētis sermonis Uirginum incipiē. fol. 163. Uel ser. Religiosorum. folio. 136. sub themate. * Simile est regnum.ꝛc.] vt.s. A. ¶ Uel sermonis Funerum. fol. 305. Uel sermonis Judicij finalis. fol. 236. sub themate. * Moram autē.ꝛc.] B. vel. * Dormierunt.ꝛc.] B. vel. * Media nocte.ꝛc.] C. vel. * Uenit sponsus.ꝛc.] C. ¶ vel ser. Omniū sanctorum. supra in hoc Tomo. sb the. * Intrauerūt cū eo.ꝛc.] C. ¶ vel ser. Prelatoꝝ. folio. 90. sub the. * Uigilate.ꝛc.] D.

In cōmemoratione sancte
Marie in aductu dñi vsq3 ad natiuitatē. Sermonis annotamēta. Ex quinta pte Biblie.

C1. Luce. 1. Missus est angel9 Gabriel. 7c.] vsq3. * Fiat mihi fm verbum tuum.] ☞ Quere annota. 1. quinte partis. sermonis Ferie. 4. quattuor temporum Dominice. 3. Aduentus. Folio. 12. col. 1.

A natiuitate dñi vsq3 ad
purificationē sancte Marie. sermonis annota. Ex quinta parte Bib.

C1. Luce. 2. Pastores loquebantur. 7c.] vsq3. * Sicut dictum est ad illos.] ☞ Quere anno. 1. quinte ptis. ser. Misse lucis in die natiuitatis dñi. fol. 21. col. 4.

In cōmemoratione sancte
Marie a purificatiōe vsq3 ad aduentum dñi. Sermonis annota. Ex quīta pte Bib.

C1. Luce. 1. Repleta est spūsancto Elisabeth. 7c.] vsq3. * In deo salutari meo.] ☞ Quere annota. 1. B. 7c. quinte partis. sermonis Ferie. 6. quattuor temporum. Dominice. 3. Aduentus. Folio. 14. col. 2.

C2. Lu. 11. Loquente dño Jesu. 7c.] vsq3. * Et custodiunt illud.] ☞ Quere an. 1. E. M. quinte partis. sermonis Dñice. 3. quadragesi. fol. 121. col. 3. et fol. 122. col. 2.

In cōmemoratione sancte
Marie tēpore resurrectionis dñi. sermonis an. Ex quinta parte Bib.

C1. Joh. 19. Stabat aūt iuxta crucem. 7c.] vsq3. * Accepit eā discipulus in suā.] ☞ Quere annot. 1. V. 7c. quīte partis. ser. Ferie. 6. Dñice Ramor. folio. 207. col. 4.

In cōmemoratiōe angelo
rum. sermo. an. Ex quinta pte Bib.

C1. Johā. 5. Ascendit Jesus Hierosolymā. 7c.] Usq3. * A quacunq3 detinebat infirmitate.] ☞ Quere Annota. 1. A. 7c. quinte ptis. ser. Ferie. 6. Dñice. 1. quadragesi. fol. 102. col. 3.

In cōmemoratione sancte
Trinitatis. ser. annota. Ex quīta pte Bib.

C1. Joh 15. 7 16. Cum venerit paracletus. 7c.] vsq3. * Reminiscamini: q2 ego dixi vobis.] ☞ Quere annota. 1. quīte partis. ser. Dñice infra octauas Ascensionis dñi. fol. 241. col. 3.

In cōmemoratione sancti
spiritus. Sermo. an. Ex quinta parte Bib.

Si diligitis me. 7c.] Usq3. * Et in vobis erit.] ☞ Quere annotamēto. 1. A. 7c. quinte partis. Sermonis vigilie Pentecostes. Folio. 243. col. 4. C1. Joh. 14

In cōmemoratione sancte
Crucis. Ser. annota. Ex quinta pte Biblie.

Ascendens Jesus Hierosolymā. 7c.] vsq3 * Et tertia die resurget.] ☞ Quere annotam. 1. quinte ptis. ser. Ferie. 4. Dñice. 2. quadragesi. fol. 109. col. 1. C1. Mat. 20

Infirmorum in officio. ser
monis annota. Ex quinta parte Biblie.

Cum introisset dñs Jesus Capharnaum. 7c.] vsq3. * Et sanatus est puer in illa hora.] ☞ Quere annotamento. 1. quinte partis. sermonis Ferie. 5. post Cinerē. fo. 80. col. 2. C1. Mat. 8

Peccatorū in missa. sermo.
annotamenta. Ex quinta parte Biblie.

Petite 7 dabit vobis. 7c.] Usq3. * Dabit spiritū bonum petētibus se.] ☞ Quere annota. 1. B. 7c. quinte partis. sermonis Ferie. 2. Dominice. 4. post octauas Pasche in rogationibus. fol. 235. col. 2. C1. Lu. 11

Gratiar actiōis pro victo
ria. ser. annota. Ex quinta parte Biblie.

Omne regnum in seipsum diuisum. 7c.] vsq3. * Et qui nō colligit mecum, dispergit.] ☞ Quere annota. 1. C. 7c. quinte partis. sermonis Dominice. 3. quadragesime. folio 121. col. 1. Et applica ad hec aliqua de annota. ser. Gratiarūactionum. incip. fol. 179. C1. Luce. 11

Plagarū dñi nostri Jesu
xpi. sermonis annota. Ex quinta pte Bib.

C1. Joh. 19. Sciens Jesus quia iam omnia consummata sunt. 7c.] vsq3. * Et verum est testimonium eius.] ☞ Quere Annotam. 1. X. 7c. quīte partis. sermonis Ferie. 6. Dominice Ramorum. fol. 207. col. 4. Et applica aliqua de annotamentis sermonis Passionis: incipientibus folio. 35.

Ev. Joh.6.

A Omne quod dat mihi pater ad me veniet.] ☞ Superius euāgelista tractauit de cibo spūali ,put inuenies Anno.1.quīte par. ser. Fe.5.Dñice.3.quadrag.fol.128.col.2.)Ly. Consequēter (in euangelio hodierno) ostendit: qui sunt illi qui fruūtur hoc pane: q2 illi qui habent gratiam in presenti fruūtur imperfecte: in gloria autem fruentur perfecte. Et hoc est quod dicitur.✳ Omne quod dat mihi pater.] Idest facit mihi pater adherere: non solum secundum presentem iusticiam: sed etiam ꝑm eternam predestinationē.✳Ad me veniet.]Per fidem formatā.✳Et eum qui venit ad me.] Hoc modo. ✳Non eijciam foras.] Quia omnis predestinatus finaliter saluatur: cuius causa subditur. ✳Quia descendi de celo: non vt faciam voluntatem meam: sed volūtatem eiꝰ: qui misit me.] Non est per hoc intelligēdum / ꝙ voluntas xp̄i in aliquo discordet a voluntate patris: q2 secundum naturam diuinam eadem omnino est voluntas patris ⁊ filij. Similiter ꝑm naturam humanam voluntas eius non poterat a volūtate diuina discordare: cum anima Christi esset coniuncta verbo: non solum per fruitionem: sed per realem vnionem: ⁊ sic voluntas Christi nullomodo poterat a voluntate patris discrepare. Et ideo facere voluntatem patris et suam / est idem secundum rem: ⁊ econuerso. Quando ergo dicit. Descendi de celo non vt faciam voluntatē meam.⁊c. Est cōmunis modus loquendi apud homines: illiꝰ qui omnino sequitur voluntatē alterius. Et est sensus. Descendi de celo.⁊c. ac si diceret: non veni ad declinandū in aliquo a voluntate patris: et per consequens veni ad perficiendum salutem electoꝝ: q2 hec est voluntas patris / ipsos predestinātis. Ideo sequitur. ✳ Hec est enim voluntas eius: qui misit me: patris: vt omne quod dedit mihi.] Non solum ꝑm presentem iusticiam: sed etiam ꝑm eternam predestinationem.✳ Non perdam ex eo.] Quia si talis aliqñ cadit in peccatum: finaliter tamen resurgit.✳ Sed resuscitem illud.] Ut corpore ⁊ anima perfruatur in gloria.✳ In nouissimo die.] Homines enim resurgent ad vitam incorruptibilem. Et ideo post illam resurrectionē non erit in natura humana generatio ⁊ corruptio: nec ꝑ consequens in alijs creaturis corruptibilibus: que sunt ꝓpter hominem: ⁊ per consequens tūc cessabit motus celi: qui ordinatur ad complendum numerum electorum per generationem: ⁊ sic cessabit tempus / quod sequitur motum celi:

B

vt habetur.4. Physicorū. Propter hoc dicitur apoc.10.b. Iurauit per viuentem in secula seculorum: q2 tempus amplius non erit. Et patet ex dictis ꝙ nouissimus dies erit dies resurrectiōis generalis. Et q2 illa resurrectio ordinat̄ ad hoc: ꝙ electi sint perfecte beati: ideo subditur.✳ Hec est autem voluntas patris mei: qui misit me: vt omnis / qui videt filium.] Sed non accipit̄ hic visio per essentiam / cum non stet cum actu credendi: sed accipitur pro cognitiōe fidei formate. Ideo subditur.✳ Et credit in eum.] Tendēdo in ipsum per dilectionem.✳ Habeat vitam eternam.] Si perseuerauerit: quod est infallibiliter verum in predestinatis: de quibꝰ loquit̄. Ideo sequitur. ✳ Et ego resuscitabo eum in nouissimo die.] Exponat̄ vt prius. ☞ Hic hoc euāgeliuȝ terminatur. Et sequitur) Posita Christi doctrina de spūali cibo. Consequenter ponitur in contrarium iudeoꝝ murmuratio. Et diuidit̄ in duas partes: q2 primo ponitur hic murmuratio. Secundo eius sedatio / ibi. Respondit ergo Jesus. Circa primum sciendum ꝙ iudei credebant Christum esse hominem purum et de semine Joseph ex Maria conceptū: ignorātes ipsuȝ formatū v̄tute spūssancti. Et ideo dicit̄.✳ Murmurabant ergo iudei de illo: q2 dixisset. Ego suȝ panis viuus: qui de celo descendi. Et dicebant. None hic est filius Joseph: cuius nos nouimꝰ patrem ⁊ matrem? Quomodo ergo dicit hic: q2 de celo descendi?] Et patet littera. Consequent̄ ponitur murmuris sedatio. Et diuiditur in tres: q2 primo admonitio ponit̄ / cum dicitur. ✳ Respondit ḡ Jesus ⁊ dixit eis. Nolite murmurare in inuicem.] Quia patres eorum in deserto fuerunt grauiter puniti propter murmurationē: ⁊ ideo hec admonitio Christi est salubris / ne cadant in consimilē penam. Secundo causa murmuris subdit̄ / ibi. Nemo potest venire.⁊c. Tertio ratio dicti propter quod murmurabāt redditur / ibi. Amen amen dico vobis.⁊c. ☞ De quibus duabus q̄re Annot̄.1.A.⁊c. quinte partis. sermonis. Ferie.4.quattuor tempoꝝ post. Petecco.folio.253. Colūna.3.⁊c. C

✳ Omne qd̄ dat mihi pater.] Glo. Idest quecunqȝ pater trahit ad me. Pater dat filio. Pat̄ trahit ad filium illos: qui ideo credunt in filiū: quia credunt eum patrem habere deum.✳ Ad me veniet.] Mihi vnit̄ humilis humili: ⁊ ideo non foras eijcitur quod est tm̄ superbi: qui nihil habet in bono interiori: neque hic: nec in futuro. ✳ Non eijciam foras.] Sed intus manebit in secreto beatitudinis. Unde dicitur. Matth.25. b. Intra in gaudiū domini tui. Ideo non eijciā foras mihi herentē humilem: q2 veni facere voluntatem non meam: sed patris. Superbus suā D Glosa.

voluntatē facit/non dei: humilis dei: non suaꝫ/ quod est. Qꝛ humilis sum docens humilitatē: ideo qui mihi heret humilis sit: ⁊ faciet non suā voluntatem: sed dei. Et ideo non est eius foras
E eijci: sicut superbi. * Hec est enim. ⁊c.] Dicitur: non est voluntas dei vt pereat vnus de pusillis. De tumentibus perit: de pusillis nihil. * Non perdaꝫ ex eo: sed resu. ⁊c. Hec est autem volũtas patrꝭ mei: vt omnis qui videt filium: et credit in eum/ habeat vitam eternaꝫ.] Idest qꝛ videt me ⁊ credit in me: qui sum vita: sicut ⁊ pater: et ideo modo habet vitam: que non est ei sola: sed et resuscitabo eum. * Vt omnis q̄ videt filiuꝫ. ⁊c.] Supra dicebat. Qui audit verbum meum: et credit ei qui me misit: hic dicit. Qui videt filiũ: ⁊ credit in eum. Non dicit. Qui credit in patrē: qꝛ hoc est credere in filiuꝫ: quod et in patrem: qꝛ sicut pater habet vitam in semetipso: sic et filius habet vitam in semetipso. ☞ Finito hic hoc euangelio sequitur.) * Murmurabāt ergo iudei. ⁊c.] Nescientes hunc panem: nec patrē eiꝰ celestem: quia inflati de sua iusticia: in qua de viribus suis presumunt: iusticiam dei: que de celo venit/ non esuriunt. * Nolite murmurare in inuicem.] Quasi non sim panis: qui de celo descendi: quia vere sum/ sed nemo potest venire ad me/ nisi a patre tractus: et ideo vos non creditis me esse panem: qꝛ non estis tracti a patre. ☞ Reliqua que immediate sequũtur quere Anno. et folio. quibus supra.

F Auctor. ☞ Applica ad hec aliq̃ de Annot. sermonis. Sacramenti incipień. folio. 14. Vel sermonis. Fidei folio. 59. Vel sermo. Omnium sanctoꝝ supra in hoc Tomo. sub themate. * Omne qđ dat mihi pater. ⁊c.] A. ¶ vel sermonis. Incarń. folio. 2. sub themate. * Descēdi de celo. ⁊c.] A. ¶ vel sermonis. Peccatoꝝ Folio. 189. sub the. * Non perdam. ⁊c.] B. ¶ vel sermonis. Finalis iudicij folio. 236. Vel sermonis. Funerum. Folio. 305. sub themate. * Ego resuscitabo euꝫ in nouissimo die.]

¶ 2. Joh. 5. Sicut pater suscitat mortuos. ⁊c.] Usque. * Sed trāsiet a morte in vitam. ⁊c] ☞ Quere Anno. 1. C. D. ⁊c. quīte partis. sermo. Ferie. 5. Dñice. 4. quadragesime Folio. 149. Colũna. 3. Et. 4. ⁊c.

¶ 3. Johā. 5 Amen amē dico vobis: qꝛ venit hora. ⁊c.] Usqꝫ. * In resurrectionē iudicij.] ☞ Quere Annot. 1. F. quinte partꝭ. sermo. Ferie. 5. Dñice. 4. quadrag. Folio. 149. Colũna. 4.

¶ 4 Johā. 6 Dixit dñs Jesus disci. suis et turbis iudeorum. Ego sum panis viuꝰ: q̄ de celo descēdi. Si quis mād
ucauerit ex hoc pane/ viuet in eternuꝫ. Et panis: quem ego dabo/ caro mea est ꝓ mũdi vita.] Lyra. Glo. ☞ Quere Anno. 1. A. D. ⁊c. quinte partis. sermo. Ferie. 4. quatuor tempoꝝ. Penteco. fol. 254. Col. 1. et. 3. Sequiť. * Litigabāt ergo iudei. ⁊c.] Usqꝫ. * In nouissimo die.] ☞ Quere Annota. 1. A. ⁊c. quīte par. ser. Sabb. Dñice. Passionis fol. 161. Colũna. 1. ⁊c.

Dixit Martha ad dñm Jesum. Dñe si fuisses hic. ⁊c.] Usqꝫ. * Qui in hũc mundũ venisti.] ☞ Quere anno. 1. K. ⁊c. quīte par. sermonis. Ferie. 6. Dñice. 4. quadrag. Folio. 152. Colũna. 1. ⁊c. ¶ 5. Joh. 11

Ex sexta parte Biblie.

Volumus autem vos ignorare. ⁊c.] Ly. ☞ Quere An. 3. A. sexte par. ser. Funeꝝ. fol. 317. Col. 1. tertij. Tomi. Sequitur. * Vt non cōtristemini.] Glo. Aug. Necesse est vt cōtristeris: sed vbi cōtristaris: cōsoletur te spes. Nam et ideo dormiētes eos appellat scripture cōsuetudo veracissima: vt cum dormiētes audimus: euigilaturos minime desperemus. Est ergo de mortuis: qui diliguntur/ quedam tristicia naturalis quodāmodo. Mortē quippe horret natura: nec mors huiusmodi accideret: nisi ex precedēti culpa. Hinc igitur necesse est: vt tristes simus: quādo nos moriētes deserũt/ quos amamꝰ: qꝛ ⁊ studuimus eos non in eternũ relinquere nos mansuros/ sed aliquantuluꝫ precedere secuturos: tñ ipsa mors: quam natura refugit: cũ occupat dilectũ: cōtristat in nobis ipsius dilectiōis affectũ. ¶ Idem. Cōtristamur ergo in nostroꝝ mortibꝰ necessitate amittēdi: sed cuꝫ spe recipiēdi. Inde angimur: hinc cōsolamur. Inde infirmitas afficit: hinc fides reficit. Inde dolet humana cōditio: hinc sanat diuina ꝓmissio. Mouere autem potest: quomodo deus flebat mortuũ: continuo eo iubēte victurũ? Unde Joh. 11. e. Fleuit dñs: non mortuũ: sed mortem: quā peccando homo contraxit. Si enim peccatum non p̄cessisset: sine dubio mors secuta non fuisset. Secuta est ergo mors corporꝭ: quam precessit mors aīe: precessit deserendo deum: et mors corporis secuta est deserente aīa. Hac deseruit deum volēs. Hac coacta est deserere corpus nolens. acsi illi diceretur. Recessisti ab eo: quem diligere debuisti: recede ab eo: quē dilexisti. Quis enim vult mori? Prorsus nemo: et ita nemo: vt Petro diceretur. Joh. 21. f. Alius te cinget/ et ducet quo tu nō vis. Si nulla esset mortis amaritudo: nulla ꝓfecto esset ¶ 1. 1. Thes. 4.

martyꝝ fortitudo. * Sicut ⁊ ceteri: qui spē nō habent. ⁊c.] August. De pōpis exequiarū. Proinde pōpa funeris/ agmina exequiarū sumptuosa: diligentia sepulture/ monumētoꝝ opulēta constructio: viuoꝝ sunt qualiacūꝙ solatia: nō adiutoria mortuorum. Orationib⁹ vero sancte ecclesie: et sacrificio salutari: et elemosynis: que pro eorum spiritibus erogantur: non est dubitādum mortuos adiuuari: vt cum eis misericordius agatur a domino: ꝙ eorum peccata meruerunt. Hoc enim a patribus traditum vniuersa obseruat ecclesia: vt pro eis: qui in cōmunione corporꝭ et sanguinis defuncti sunt: cū ad ipsum sacrificium loco suo commemorentur: oretur: ac pro illis quoꝙ id offerri commemoretur. Cum vero eorum cōmemorādoꝝ causa opera misericordie celebrent: quis eis dubitet suffragari: pro quibus orationes non inaniter deo erogantur? Non enim ambigendū ista prodesse defunctis: sed talibus: qui ita vixerunt ante mortē/ vt possint hec eis vtilia esse post mortē. Nam qui sine fide operante per dilectionem: eiusꝙ sacramētꝭ de corporibus exierunt: frustra illis a suis hui⁹ pietatꝭ impendunt officia: cuius dum hic essent pignore caruerunt: non misericordiam sibi thesaurizantes: sed iram. Non ergo mortuis noua merita comparantur: cum pro eis aliquid boni operant sui: sed eorum precedentib⁹ cōsequētia ista redduntur. Et ideo istam finiens quisꝙ vitam: nisi quod meruerit in ipsa/ non poterit habere post ipsā. Permittant itaꝙ pia corda charorum de suorum mortib⁹ contristari dolore sanabili: et cōsolabiles lachrymas fundant conditione mortali: quas tñ reprimat fidei gaudium: qua creduntur fideles quando moriuntur aliquantulum a nobis abire: et ad meliora trāsire. Sit pro viribus cura sepeliendi et sepulchra cōstruendi: q: hec in scripturis sanctis inter bona opera deputata sunt: nec solum in corporib⁹ patriarcharū: et aliorum sanctorum: sed etiam in ipsius dñi corpore laudati sunt: qui ista fecerūt. Impleāt ergo hoies erga suos officia postremi muneris/ et sui humani leuimēta merorꝭ. Uerū illa: ꝙ adiuuāt spirit⁹ defunctoꝝ/ scꝫ oblatiōes: erogatiōes: multo ꝑ eis obseruāti⁹ abūdātiusꝙ impendāt. Poterat aūt de⁹ hꝭ donare credētib⁹/ vt nec istius experirētur corporis mortem. Sed si hoc fecisset: carni quedā felicitas adderetur/ minueretur autem fidei fortitudo. Sic enim homines mortem istam timent: vt non ob aliud felices dicerent esse xp̄ianos/ nisi ꝙ mori omnino non possent: ac per hoc nemo propter vitam futuram ad xp̄i gratiam festinaret: sed propter remouendā mortis molestiam: et sic delicate quodāmodo crederetur in ipsum. Plus ergo gratie prestitit fidelibus suis. Quid enim magnū est videndo non mori eos: qui crederent: credere se non moriturū? Quanto maius: quanto forti⁹: quanto laudabilius ita credere/ vt se moriturū speret sine fine victurum? Uñ et chari eius superstites cōsolari queunt: in tristicia mortis amici. ¶ Idem de verbis Apostoli. Quid enim mirū si contristaris: vt corpus quod viuit ex anima fit exanime discedēte anima? qui ambulabat iacet: qui loquebatur tacet: clausi oculi lucem nō capiunt: aures nulla voce patescunt/ omnia mēbroꝝ officia cōquieuerūt. Non est qui moueat gressus ad ambulandū: manus ad operandū: sensus ad percipiendum. Nonne ista est dom⁹ quam nescio? Quis inuisibilis habitator ornabat? discessit: qui non videtur: remāsit/ quod cū dolore videt. * Eos. ⁊c.] ☞ Quere Annot. 7. D. sexte partis. sermonis. Judicij finalis. fol. 244. Colūna. 3.

Deo gloria.

Explicit secundus Tomus Diuini Apiarij.

Registrum huius Cōmunis sanctorum.

*A *B *C *D Omnes sunt quaterni: preter. B. qui est ternus.

☞ Ego Arnaldus Guillelm⁹ Brocarius typice artis magister hoc opus/quod sacre scripture Apiariũ inscribit: imprimendũ curaui. suadente reuerẽdissimo in xp̃o Jesu patre ac illustrissimo dño Do. Joanne Fonseca Burgensi ep̃o: codẽq₃ archiep̃o Rosano. ꝛc. atq₃ ꝑ sua in me autoritate maxima imperãte: vt vel suo periculo tantũ opus tãq₃ multiplex ꝛ variũ ex officina mea potissimũ in lucem prodiret: illa existimatione ductus opinor: vt hmõi codicũ lectione suã institueret ornaretq₃ ecclesiam: atq₃ diuini cult⁹ ministri haberent vnde cotidie fierẽt doctiores. Quare vos o iucũdissimi lectores hortor ꝛ moneo: vt ꝑ illi⁹ incolumitate atq₃ honoꝝ accessiõe deũ immortalẽ oibus votis precemini. Valete lectores optimi.

Correctorium secundi tomi.

¶ Folio.8.columna.2.linea.9.vbi dicitur/induũct/ponatur:inducũt. Fol.16.co.2.linea.41 vbi dicitur.D.ponatur.M. Folio.21.col.1.linea.36.vbi dicitur.Ex.3.parte Biblie/preponat Quiterie virginis. Folio.36.co.3.linea.14. In festo crucis vbi est positum euangelium Attẽdite a fermento &c.ponatur.Cum audieritis prelia.☞ Quere in cõmuni sanctorum. Folio 48.columna.3.linea vltima vbi dicitur: autũ:ponatur cautum.

Correctorium in cõmuni sanctorum.

¶ Folio.2.columna.2.linea.36.vbi dicitur debent:ponatur:non debent. Ibidẽ col.4.linea.34 vbi dicit vel ser.ponatur vel. Folio.5.co.4.linea 47.vbi dicitur nueniẽtur:ponat inuenient. Folio.6.co.2.linea.18.vbi dicitur:sicni:legatur sic in. Folio.10.col.3.linea.41.vbi dicitur: pũtione:legatur punitione. Folio.13.col.1.linea.22.vbi dicitur:sciunt:ponatur sitiunt. Fol.26. col.4.linea.14.vbi dicitur sezcu:ponatur secuz.

Accipe lector io=
cundissime themata seu mo=
tiua in precipuos tractat⁹ tū
dominicarꝫ tum etiā feriarꝫ ꝛ
festiuitatū primi tomi. Que
vero hic nō sunt/ inter thema
ta secundi ꝛ tertij tomi inuenies: vbi nō sine cau
sa sunt interposita: nam ex materie similitudine
in vno atqꝫ eodē tractatu de pluribus agitur: vt
in tractatu Incarnationis/ natiuitatis ꝛ aduē
tus dñi. ꝛc. themata interserunt. Eadem etiā ra
tio est in reliquis: vt ex ingenio tuo poteris colli
gere. Illud quoqꝫ aduertes ex applicationibus
nostris in fine singulorꝫ euangeliorꝫ appositis/
innumera themata posse colligi: tam ex euange
lio/ qꝫ etiā ex tractatibus multis/ ad quos lecto
rē remittim⁹. Inuenies etiā int̄ hec qꝫ plurima
ex ijs: q̄ in operis volumine aut obliuiōe aut ne
gligētia ꝑtermissa sunt: ex qb⁹ nō solū themata:
sed ꝛ (qđ vulgo dicūt) motiuos poteris colligere
in singulos sermones. Adeo/ vt nihil sit ad vni=
uersalē sacre scripture copilationē amplius desy
derandū: qđ vel hic sub tanta textuū multitudi
ne: vel in opere sub annotamentorꝫ immenso vo
lumine/ nō inueniat̄. Hec vero ita legēda sunt/
Que intra clausurā similem [ ] expositiones
sunt. cetera vero textus.

Circūcisiōis dñi themata

seu motiua in sermones primi tomi.

ñ.16 Vocabisqꝫ nomē ei⁹ Hismael. [In=
terl'. Exauditio dei. ꝛc.] fo.34.co.3.
primi to. Et applica ad illud euan=
gelij hodierni/ scꝫ. Vocabis nomen
.17. eius Iesum.
* Circūcidetur ex vobis omne masculinum.
ibidē. ibidem. A. C.
* Circūcidetis carnem preputij vestri/ vt sit si=
gnū federis inter me ꝛ vos. [Interli. in testimo=
nium. s. qꝫ ego vester deus: ꝛ vos populus meus
ibidē. a gentibus diuisus] fo.35. C. col.1. ꝑ. to.
* Infans octo dierū circūcidetur in vobis [In
terli. Qꝛ octaua etate. i. in eternitate septenarie
volubilitati succedente exuimur carnali corru=
ibidē. ptione. fol.34. B. col.4. ꝑ. to.
* Masculus cuius preputij caro circūcisa non
fuerit/ delebitur anima illa de populo suo. fo.35.
ibidē. E. columna.1. ꝑ. to.
* Vocabis nomen eius Isaac. ꝛc. [Interl'. Ri
sus ꝓpter gaudiuꝫ parentis. In Isaac vocabit̄
tibi semen nō in filio carnis: qꝛ filij ꝓmissionis
filij dei vocabunt̄. ibidem. F.

* Circūcidit eū octauo die: sicut preceperat ei geñ.21
deus. [Interl'. Qꝛ post septimā sabbati oīs cor=
ruptionis ꝛ immortalitatis ꝓpago tolletur. fol.
35. columna.2. ꝑ. to.
* Circūcidimini dño: ꝛ auferte preputia cordi hier.4
um vestrorum [Lyra. Circumcidimini dño: in
circumcisione spūali: q̄ placet ei] Et auferte. ꝛc.
[Idest peccata ꝛ cōsuetudines peccādi. fo.158.
col.3. tertij tomi.
* Ecce vir oriens nomen eius. [Lyra. i. Jesus zach.6
pōtifex: in bono ꝓficiens. ꝛc. Interli. Ex humi=
li in ducem populi consurget. Et applica ad il=
lud. Vocatum est nomen eius Jesus. folio.36.
A. columna.2. ꝑ. to.
* Postqꝫ consumati sunt dies octo/ vt circum Luc.2
cideretur puer. [vel] Vocatū est nomē eius Je
sus. fo.36. co.2. et fo.35. co.3. ꝑ. tomi.
* Circūcisio cordis in spiritu est. [Interli. Cir Ro.2.
cūcisio/ mundatio/ cordis/ est vera. In spiritu/
facta per spiritum sanctum.
* Et signum accepit circumcisionis. ꝛc. [Scꝫ Ro.4
xp̄s hodie. fo.37. col.1. ꝑ. to.
* Circūcidit eum die octaua. fo.37. col.2. ꝑ. to. act.7.
* Ex cunctis animantibus induces in arcam. geñ.6.
☞ Applica ꝛ dic/ hoc est verbum patris ad fi=
lium hodie positū in presepio. fo.41. co.4. ꝑ. to.
* Descendit de camelo [vel] Introduxit eam ge.24
in tabernaculum Sare matris sue. [vel] Et in
tantum dilexit vxorem/ vt dolorem: qui ex mor
te matris acciderat: temperaret. fo.39. co.1. ꝑ. to.
* Prouide de omni plebe viros potentes. [In exo.18
terli. Al's/ sapientes.] Et constitue ex eis tribu=
nos. ꝛc. ☞ Et applica ꝛ dic/ qꝫ hec sunt verba
patris ad filium hodie positum in presepio. ꝛc.
quia magi hodie electi a xp̄o sapientes dicun=
tur. ꝛc. Et quere de hoc fo.41. col. ꝑ. ꝑ to.
* Omnem medullam olei ꝛ vini ac frumenti: nu.18.
quicquid offerunt primitiarum tibi dedi. [hec
possunt esse verba patris ad filium tradentis ho
die sibi primitias gentium. i. reges magos. ꝛc.
De hoc ibidem.
* Aperuit dominus os asine: ꝛ locuta est. fol. nu.22
40. columna.3. ꝑ. to.
* Et fiant nouissima mea iustorum similia. nu.23.
ibidem.
* Orietur stella ex Jacob [Interli. Quam vi nu.24
derunt magi in oriente.] Et consurget virga de
israel. [vel] Videbo eum/ sed nō modo: intue=
bor illum [illegible] non ꝓpe. fol.40. col.4. ꝑ. to.
* Raab meretricem. ꝛc. fecit Josue viuere [id Jos.6
est Jesus hodie positus in presepio. Interli. qꝛ
rami oleastri excissi inserti sunt in radicem pin=
guedinis oliue. ☞ hoc est: hodie adorauerūt
dominum cum Maria matre eius ꝛ Joseph.
fol.43. columna.3. ꝑ. to.

iosu.10. ✱ Sol cōtra Gabaon ne movearis: ⁊ luna con
tra vallem Haylon: steteruntq; sol [Interl. Ju-
sticie. s. qui nescit occasum] et luna [ecclesie cla
ritas] donec ulcisceretur gens de inimicis suis.
☞ Hec enim hodie impleta sunt: vt ptz folio
236.co.4.tertij to.
iudicū 4. ✱ Ueni ⁊ ostendam tibi virum quem queris.
☞ Hec verba possunt esse trium regum ma-
gorum loquentium ad populum iudeorum: et
etiā ecclesie loquentis ad oēs fideles: prout patz
fo.66.col.3.primi tomi.
iudi.6 ✱ Oro vt solum vellus siccum sit: ⁊ oīs terra ro
re madens [Interli. Uellus/iudaicus popul⁹:
siccum sit/Cū perierint. s. oues domus israel: et
fontem aque viue negauerint: arescat in pectori
bus iudeorū ros fidei. Et oīs terra/Gentilitas:
rore madens/diuine fidei] De hoc folio.18.B.
columna.3.tertij tomi.
iudicū 14. ✱ Dixitq; Samson ad patrem suū. Hanc mu
lierē mihi accipe: qꝛ placuit oculis meis. [vel]
Descenditq; Samson ⁊ locut⁹ est mulieri: que
placuerat oculis eius: vt acciperet eam. fol.43.
columna.3.primi tomi.
ruth.4 ✱ De nuru enim tua natus est: q̄ te diliget. fol.
41.co.4.primi tomi.
1.reg.1 ✱ Concepit ⁊ peperit.fo.42.co.1.p̄.tomi
1.re.4 ✱ Arca dei capta est. [idest xp̄s: in quo habitat
plenitudo gratiarum receptus est a gentibus.
fo.42.col.2.primi tomi.
3.reg.1 ✱ Salomon sedebit super soliū/vel regnabit.
Ibidem.
3.reg.3 ✱ Salomon affinitate cōiunctus est Pharao-
ni.fo.44.co.1.primi tomi. [vel] Peperi apud
eam.⁊c.fo.44.co.2.primi to.
3.reg.5 ✱ Misit Hiram rex seruos ad Salomonem.
[idest gentilitas reges magos ad christū.] vel
Precipe vt precidant mihi serui tui cedros de li
bano [Sunt hec verba xp̄i positi in presepio ad
patrem eternum.] vel. Cum audisset Hirā ver-
ba Salomonis: letatus est valde. [vel] Audi-
ui quecūq; mandasti mihi. Ego faciam omnē
voluntatem tuā. [vel] Hiram dabat Salomo
ni ligna cedrina ⁊ ligna abiegna iuxta omnem
voluntatem eius. [vel] Erat pax inter Hirā et
Salomonem. ☞ de hoc fo.42.co.3.p̄.tomi.
et fo.76.co.4.p̄.to. et fo.67.co.p̄.tertij to.
3.re.10 ✱ Uenit ad regē Salomonē: ⁊ locuta est ei vni
uersa/que habebat in corde suo. [Scꝫ gētilitas
vel reges magi.⁊c.] vel. Rex Salomon dedit re
gine Saba [idest gentilitati: vel regib⁹ magis]
omnia que voluit ⁊ petiuit ab eo.fo.42.co.3.et
4.primi to. et fo.43.co.3.p̄.tomi.
2.par.8. ✱ Misit Hirā naues ⁊ nautas gnaros maris
Salomoni. de hoc fo.44.co.2.primi to. vel po
tius folio.68.col.1.tertij tomi.

✱ Oportet eam te accipere in vxorē. [vel] Pe- tob.6.
te eam a patre eius: ⁊ dabit tibi eam in vxorem.
[vel] Assauit carnes eius [Scꝫ populi gentili-
um igne sp̄ūssancti.⁊c.fo.44.co.1.primi tomi.
vel.45.col.2.tertij tomi.
✱ Introduxerunt iuuenē ad eam. [vel] Hor- tob.8.
tatus est eam/dicens. exurge. [vel] Benedici-
mus te dn̄e deus israel.⁊c. [vel] Fecisti nobiscū
fm misericordiā tuā.⁊c. [vel] Misertus es duo
bus vnicis. [vel] Cognoscat vniuersitas gen-
tium: qꝛ tu es de⁹ solus. [vel] Duas vaccas oc
cidi fecit.fo.43.co.1.⁊c.primi to.
✱ Nationes ex longinquo ad te venient mune tob.13.
ra deferentes.⁊c.
✱ Postula a me. [Lyra. verbū est dei patris ad ps.2.
filium] et dabo tibi gentes [.i. gentiles] De hoc
fol.236.col.4.tertij to.
✱ Quis mihi det vt exarent̄ [sermones mei] i iob.19
stilo ferreo ⁊ plūbi lamina vel celte. [Interl. vel
certe] sculpantur in silice.fo.44.co.4.p̄mi to.
vel potius fo.238.co.1.⁊c.
✱ A mandatis labiorū eius nō recessi [vel] Ue iob.23.
stigia eius secutus est pes meus.fol.44.col.3.
p̄mi tomi. vel fo.281.col.3.tertij tomi.
✱ Ad silicē extēdit manū ⁊c.fo.44.co.4.p̄.to iob.28
✱ Tu forsitā calefacies struthionis oua/q̄n de iob.39.
reliquit ea in terra: ibidem.
✱ Conserua me dn̄e.⁊c. [vel] Notas mihi feci ps.15
sti vias vite.⁊c. ibidem.
✱ Misit de summo ⁊ accepit me.⁊c. [Interli. ps.17.
Augu. Gloriosam ecclesiā vocādo ex gentibus
in hereditatē. [vel] Populus [Interl. gentiū]
quem nō cognoui [nō visitaui lege ⁊ p̄phetis]
seruiuit mihi. In auditu auris obediuit mihi.
fo.39.co.4.p̄.to. et fo.106.G.co.3.p̄mi to.
✱ Expectans expectaui dn̄m. [Interl. xp̄m: q̄ ps.39.
saluat: qđ nō lex: nec dij gentiū] et intēdit mihi.
[vel] Statuit supra petrā pedes meos: ⁊ direxit
gressus meos.
✱ Obliuiscere [Interl. rit⁹ legis vel idolatrie: ps.44
per quos seruis regi Babylonie] populū tuum
[Augu. Babylonie: vnde creuit ecclesia] et do
mum [Babyloniā: que est contra hierlm. Con
uersationē ⁊ cōsortium] patris tui [.i. diaboli]
fo.41 co.2.et.49.col.3.primi to.
✱ Uenite [Interl. o gentes] et videte [terribi- ps.65.
lia opera: que vt sciatis venite lōginqui. Relin
quite mēdaces: venite cōfitentes peccata: agno
scite.] opera [in quibus terribilis.⁊c.fo.185.co.
1.tertij tomi.
✱ Uenient legati [Interl. ad xp̄m dona ferētes] ps.67
ex egypto [tenebris gentiū.] Ethiopia p̄ueniet
man⁹ ei⁹ deo [extrema gentiū iustificabit per fi
dem sine operibus legis.⁊c.
✱ Reges [Interl. dominatores vitiorum. Fi- ps.71.

deles contemplatiui]et insule[etiam extremi] munera[seipsos]offerent[deuote seruiendo] Reges Arabum & Saba dona adducent. [reges alios in societate ecclesie adducēt.&c.[vel] Descendet sicut pluuia i vell⁹:& sicut stillicidia stillantia super terrā. ☞ Quere annot.2.et
ps. 9.tertie partis.sermonis Epiphanie.fo.44.co
104. lumna.3.et.4.primi tomi.
ps.112 ✱ Querite faciem eius.fo.44.col.4.p̄.tomi.
✱ Laudate pueri dominum.[vel] Qui habitare facit sterilem.[Glo. Augusti. Scʒ Saram idest ecclesiam gentilem: que prius sterilis fuit. vnde per Saram significatur. eam:quam facit habitare in domo.i. in ecclesia iudeorum inter ipsos iudeos: vt in lapide angulari duo parietes cōiungantur & fiat vnum ouile. ☞ Ideo dic q̄ sic hodie impletum fuit:qn̄ reges magi cōuenerunt cum Maria & Joseph/& simul adorauerunt xp̄m.¶Interli. Sarā matrem fidelium per omnes gētes.] in domo[in ecclesia inter iudeos]matrem filiorum letantem.fo.44. col.3. primi tomi.
Can.3. ✱ Introduxit me rex in cellam vinariā. &c. De
Can.6 hoc fo.44.co.2.primi tomi.
✱ Que est ista [Interl. vox synagoge mirātis ecclesiam ascendētem] que pgreditur[per oēs partes orbis extenditur nō parua loco vel tempore]quasi aurora cōsurgens[q: veri luminis ortus in ea mundo post tenebras ignorātie mōstratur: nec tn̄ omnino euasit tenebras in lucē.] pulchra vt luna[q: a sole iusticie illustrata noctem seculi euangelica luce perfundit. fol. 44. co.3.primi tomi.
Esaie.9 ✱ Populus [Interl. gentiū] q̄ ambulabat in tenebris[ignorātie]vidit lucem magnā[xp̄m: qui dicit Joh̄.8. Ego sum lux mūdi. Et Joh̄.1. Erat lux vera: que illuminat oēm hominē venientem in hunc mundum.
Esa.42 ✱ Educam cecos[Interli. gentes] in viā: quā nesciunt[.i. in xp̄m:qui est via veritas & vita.] in semitis/quas ignorauerunt ambulare[pficere]eos faciā[non est volentis: neq̄ currentis: sed dei miserentis. Ro.9.]
Esa.43 ✱ Ab oriente adducā semen tuū:& ab occidente congregabo te. [Glo. Multi venient ab oriē te & occidente. &c. Mat.8. ab oībus.s. mūdi partibus. [vel] Dicam aquiloni/da:& austro:noli phibere[Grego. Aquiloni dī da:cū offerre dec lue fidei munera gētilitas imperat. Austro aūt iubetur ne phibeat: q: hebreis in fide cōfidentibus procipit ne vitā gentium cōtemnēdo repellant. &c. De hoc fo.40.co.1.primi tomi.
Esa.54 ✱ Lauda sterilis: q̄ nō paris[Glo. Sterilis gētilitas:q̄ tunc filios non pariebat deo: q: nec legem/nec pphetas habebāt: nunc aūt plures ge nerat q̄ synagoga:q̄ se deū verū habere putat. [vel] Dilata locū tentorij tui. &c.[o sterilis] [vel] Ut mulierē derelictā vocauit te dn̄s[Interli. Mulier derelicta gentilitas:q: cum idolis fornicata] fol.44.columna.3. et fol.45.col.3.
✱ Uenient[Interli. passibus fidei] ad te curui[humiles] filij eorum:qui humiliauerūt te: [sanctos affligendo] et adorabunt vestigia pedū tuor. &c. De h fol.43.col.3.p̄.to.[vel]Ambulabunt gentes in lumine tuo:& reges in splendore ortus tui. &c. esa.60
✱ Quesierunt me[Interl. Gentes per fidem] qui ante non interrogabant[anteq̄ homo fierem. Populus/quē nō cognoui/seruiuit mihi. ps.17.]Et inuenerunt me[misericordem scʒ] qui nō quesierunt me[ante]fo.39.co.4.p̄.to. esa.65.
✱ Ad te gentes venient ab extremis terre. &c. hie.16.
✱ Ecce populus veniet ab aquilone:& reges. hie.50
✱ Dicam non populo meo/populus meus es tu. Et ipse dicet[Interli. Conuersus ad fidem] Deus meus es tu. osee.2.
✱ Assumpsi mihi duas virgas: vnā vocaui decorem:& alterā vocaui funiculum. &c.[Glo. vocatio cunctarum gentium decora dicitur: q: nihil iustius/q̄ vt oim patrem omnes innocent/equaliter ab eo geniti. &c. fol.44.col.2. et.45. co.3.primi tomi. zachar. 11.
✱ Ecce magi ab oriente venerunt. &c. fo.46.A col.4.[vel] Ecce stella quam viderant. &c. fol. 47.E.col.p̄.[vel] Procidentes adorauerunt eum. &c. ibidem. lra. F.[vel]Per aliam viam. &c. ibidem. G. primi to. mat.2.
✱ Potens est deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahe. fo.46.co.2.primi to. mat.3
✱ Beati pauperes spiritu.fo.40.co.2.p̄mi to. mat.5.
✱ Uenient ab oriente:& recūbent in regno celorum.fo.80.C.co.4.primi to. Et fol.40.co.4. &c.primi tomi. mat.8.
✱ Si tetigero tantū fimbriam vestimenti eius/salua ero. ☞ Quere an.1.quinte partis.ser. Dn̄ice.24.post oct.cor.xp̄i.fol.320.B.co.2.p̄. tomi. Et fo.71.col.1.tertij to.[vel] Accesserunt ad eum ceci. &c.[Interli. Aliqui ex gentib⁹:q̄ fuerant sine lumine veritatis. Uel] Aperti sunt oculi eorum.[vel]Obtulerunt ei hoiem mutū. &c.fo.290.B.col.2.primi to. mat.9.
✱ Confiteor tibi pater celi & terre: quia abscondisti hec a sapientibus & prudentibus: & reuelasti ea paruulis.fo.64.A.col.p̄.primi tomi. mat.11
✱ Miserere mei dn̄e fili Dauid. [Interli. Hoc dicebat ecclesia de gentib⁹. ☞ Uel dic q̄ hoc dicebant hodie reges magi [vel] Adorauit eū. fo.105.A.co.4.et fo.106.C.co.1.p̄.to. mat.15
✱ Facilius est camelum p foramen acus transire/q̄ diuitem intrare in regnum celorum. matth. 17.

b 2

fo.300.A.co.2.primi to.Et de hoc fo.49.col.p̃.primi tomi.

mat21 * Auferetur a vobis [Interl. Judeis] regnuz dei.[sacra scriptura] vt nõ sitis qd esse presume batis.Et dabitur genti [gẽtilibus] facienti fructus eius[opera.] fo.112.E.co.1.p̃.to.Et folio 45.D.col.3.primi tomi. Uel

Ibidẽ. * Homo quidã habuit duos filios [Interl. populos] et accedens ad primũ.rc.[gentilẽ: q ab Noe: quia prius fuit gentilis q̃ iudeus.fo.321.A co.1.primi tomi.

mar.6 * Uolo/vt des mihi caput eius. folio.42.B.C.col.3.secundi to.

mar.8 * Quidam cũ ex eis de longe venerũt[Interl. Judei de prope legẽ: r prophetas edocti. gentes de longe veniunt ad xp̃m: nullis doctoribus de eius fide premoniti.fol.277.A.col.3.primi to. Et de hoc annota.21.in fine. quinte partis. ser. Epiphanie.fo.49.co.1.primi tomi.

Luc.1. * Deposuit potẽtes de sede: r exaltauit hũiles. fol.45.A.col.2.primi tomi.Uel

Ibidẽ. * Esurientes impleuit bonis: r diuites dimisit inanes.[Interli. Sicut medic⁹ egrum.]

Luc.2 * Post triduum inuenerunt illũ [fo.52.C.co.3.primi tomi.

Lu.4. * Missus est ad mulierem viduã.[vel.] Missũ datus est.fo.124.E.rc.col.4.rc.primi to.

Luc.7 * Hec lachrymis rigauit pedes meos.[Uel * Hec nõ cessauit osculari pedes meos. fo.305 C.co.1.primi to.et fo.44.co.2.primi to. [Uel * Misit ad Jesum: rogans vt sanaret eum. ☞ Quere an.21.quinte partis.ser. Epiphanie.fo.49.co.1.primi to.

Luc.8 * Occurrit r procidit ante Jesum.folio.295.A. columna.1.primi to.

Lu.13. * Uocauit [eã] ad se[.s.gentilitatẽ vel reges: synagoga prius repudiata.rc.]fol.307.H.col.4.primi to.

Lu.16. * Jacebat/cupiens saturari de mensa diuitis. fol.262.B.col.1.primi to.

luc.17 * Ut vidit q2 mũdat⁹ est/regressus est cũ magna voce magnificans deũ.[vel] Non est inuẽtus qui daret gloriã deo/nisi hic[.s.popul⁹ gentium/vel reges.rc.fol.293.B.col.4.p̃.to.

joh.4. * Uenit haurire aquã.fo.132.X.y.co.2.p̃.to.

Ro.8. * Quos predestinauit/hos r vocauit.rc. De hoc fo.43.col.1.primi tomi.

Ro.9. * Uocabo non plebem meã[Interli.gentes: q nõ nouerũt me]plebẽ meã.[vt me cognoscant] et non dilectam meam [gentilitatem scilicet] Dilectam meam [vt ex dilectione seruiat] r nõ misericordiam cõsecutam [vocabo] misericordiam cõsecutã [vt ad eternã vitam perueniant.] De hoc fo.39.co.4.primi to.[vel]Gentes: que nõ sectabant iusticiã.[Interli.per opera legis] apprehenderũt[subito r firmiter]iusticiã[non quãcũq3.rc.]fo.49.co.2.huius to.

Ro.10 * Inuentus sum [Interli. sponte me obtuli] a nõ persequentibus me [et inde inuidia iudeorum]palam [in manifesto] apparui ijs: q me interrogabant.[Et Esa.60.

2.cor.11. * Despondi enim vos vni viro virginẽz castã exhibere xp̃o.de hoc.fo.237.co.2 p̃mi tomi.

Gal.p̃ * Qui persequebãt nos[.i.populus gentilis: vel reges magi.rc.]aliqñ [dum infidelis erat] euangelizat fidem.

gal.4. * Letare sterilis: que nõ paris.rc.fo.44.co.3. et fo.49.co.2.primi to.

actu.8 * Uenit adorare.rc. [sc3 gentilitas. rc.] De hoc fo.49.co.3.primi to.

act.10 * Orationes tue ascenderunt [Interli.de valle gentilitat.rc.]De hoc fo.49.col.4.p̃.to.

act.14 * Intuitus eũ [sc3 xp̃s populum gentiũ vel reges.rc.]dixit/surge super pedes tuos rect⁹. Et ambulabat. De hoc fo.49.col.4.primi tomi

☞ Ne iterum atq3 iterum repetita crambe tibi generaret fastidium lector prudens: nõ ausi sumus hoc genere eliciendi r exponendi themata in oibus tractatibus vti Qui quanto vtilior tãto esset prolixitatis causa molestior.Sunto igit hec Epiphanie themata aut motiui in omnib⁹ diuini Apiarij tractatibus exemplar: e quorũ singulis omnes vel textus vel autoritates: que ad textuum expositionẽ allegantur: efficere themata poteris: sicq3 hoc epiphanie tractatu premio nostra minus indigebis industria in sequẽtibus: quamuis etiam in pluribus eodem genere applicandi vsi sumus: vt infra patebit.

Dñice.j.post oc.Epipha.

¶ Et primo de matrimonio carnali.

gen.2. Quamobrem relinquet homo patrẽ r matrem: r adherebit vxori sue: r erũt duo in carne vna.fo.248.col.4.tertij to.

tob.6 * Accipies virginem cum timore dñi et amore filiorum/magis q̃ libidine ductus. ☞ De hoc fo.272.co.3.tertij to.

tobi.8. * Non possumus ita cõiungi sicut r gentes: q ignorant deum.

Item. * Domine tu scis: quia nõ luxurie causa accipio sororem meam coniugem: sed sola posteritatis dilectione: in qua benedicatur nomen tuum.

mala.2. * Dominus testificatus est inter te r vxorem pubertatis tue: quam tu despexisti.Et hec particeps tua: r vxor federis tui.[Et infra.]Et qd vnus querit/nisi semen dei?

Ibidẽ. * Custodite ergo spiritum vestrum r vxorem adolescentie tue noli despicere.

mat.5. * Quicūq dimiserit vxorem suā excepta cau
sa fornicationis: eam mechari facit: et qui dimis
Joh.2 sam duxerit/ adulterat.
* Nuptie facte sunt in chana galilee. etc. fo.55.
Ro.7. A.col.1.primi tomi.
* Que sub viro est mulier: viuēte viro: alliga=
ta est legi. Igitur viuente viro vocabit adulte=
ra/ si fuerit cum altero viro: si autem mortu9. etc
1.co.7 fo.317.co.p̄.tertij tomi.
* Propter fornicationem aūt vnusquisq suā
Ibidē. vxorē habeat. fo.57.B.col 1.primi tomi.
* Vxori vir debitū reddat: similiter et vxor vi=
Ibidē. ro. Ibidem. col.3.
* Mulier sui corporis potestatē non habet: sed
Coll.3. vir. Similiter aūt et vir. etc. Ibidem.
* Viri/ diligite vxores vestras: et nolite amari
Ephe.5 esse ad illas.
1.Timo.5. * Qui suā vxorem diligit: seipsum diligit. etc.
* Volo aūt iuniores nubere: filios procreare:
matresfamilias esse: nullā occasionē dare aduer
sario. etc. ☞ Quere de h fo.165.B.co.3.3.10.
¶ Secundo de matrimonio spūali.
Ge.24 * Ad terrā et ad cognationē meā pficiscaris: et
inde accipias vxorē filio meo Isaac (xp̄o)
Leui.21 * Scortū et vile pstibulū/ nō ducet vxorem.
Ibidē. * Virginem ducet vxorē: viduā et repudiatā et
iudicū 14. sordidam atq meretricē nō accipiet. etc.
* Hanc mihi accipe: q2 placuit oculis meis.
1.regū 25. (de Samsone.)
* Misit Dauid ad Abigail: vt sumeret sibi eā
Hester.2 in vxorem.
* Iussit Assuerus conuiuiū preparari perma
Ibidē.2. gnificum/ p coniunctione et nuptijs Hester
* Recordatus sum tui miserans adolescentiā
Osee.2. tuā: et charitatē desponsationis tue: qn̄ secuta es
me in deserto.
* Sponsabo te mihi in sempiternū: sponsabo
te mihi i iusticia: et iudicio: et misericordia et mi
Matth.25. serationibus. Et spōsabo te mihi in fide.
* Ecce sponsus venit. (gaudeat casta/ timeat
Joh.3. adultera) fo.26.C.col.4.cōis sanctorum.
* Qui habet sponsam sponsus est (vide vtrum
2.cor.11. deus an diabolus) fo.229.D.co.2.primi tomi.
* Despondi vos vni viro: virginem castā exhi
Apoca.19. bere Christo.
* Venerunt nuptie agni: et vxor eius prepa=
rauit se.

¶ Ferie.4.cinerū themata.
Et primo de ieiunio.

iudicū 20 Ieiunauerunt die illo vsq ad vesperam (et
sic vicerunt filij israel)
Exodi 34. * Fuit in monte cum dn̄o Moyses quadragi
ta diebus et quadraginta noctibus. panem non
comedit/ et aquam nō bibit. fo.86.co.1.p̄.to.
1.regū 14. * Maledictus vir/ qui comederit panem vsq
ad vesperam donec vlciscar de inimicis meis.
* Cū surrexisset (Helias) comedit et bibit: et am 3.re.19
bulauit in fortitudine cibi illius quadraginta
diebus et quadraginta noctibus.
* Predicaui ieiunium/ vt affligeremur. folio 1.esdre 8.
77.col.1.primi tomi.
* Ieiunauimus et rogauimus deum: et euenit Ibidē.
nobis prospere.
* Conuenerunt filij israel in ieiunio et saccis. Nee.9
* Bona est oratio cum ieiunio et elemosyna. tob.12
* Ego ieiunabo et tūc ingrediar ad regē (Assue hest.4
rum.i.xp̄m: ait Hester.)
* Humiliabā in ieiunio animam meam ps.34.
* Operui in ieiunio animā meā: et factum est ps.68.
in opprobriū mihi.
* Genua mea infirmata sunt a ieiunio. etc. ps.108
* Qui ieiunat in peccatis suis: et iterū eadem eccl.34
faciens: quid proficit humiliando se?
* Quare ieiunauimus et nō aspexisti. Humi= esa.58
liauimus aīas nostras et nescisti? (approbādo)
* Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas Ibidē.
vr̄a. etc. Ecce ad lites et cōtentiones ieiunatis: et
percutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut
vsq ad hanc diem. etc.
* Nunquid tale est ieiunium: quod elegi: per Ibidē.
diem hominē affligere animam suā?
* Nunquid hoc est magis ieiuniū: qd̄ elegi? Ibidē.
Dissolue colligationes impietatis. etc.
* Sanctificate ieiunium (munda vita) vocate iohel.1
cetum. (pauperum) etc.
* Homines et iumenta et boues et pecora non ione.3.
gustent quicquam/ nec pascantur: et aquā non
bibant. etc.
* Nunquid ieiunium ieiunastis mihi? (et su= zacha.7.
pra) Cum ieiunaretis et plangeretis. fol.78.co
lumna.1.primi to.
* Cum ieiunasset quadraginta diebus. etc. fo. mat.4.
93.E.co.3.primi to.
* Cum ieiunatis/ nolite fieri sicut hypocrite tri mat.6.
stes. fol.78.A.co.4.primi to.
* Quare nos pharisei ieiunamus frequenter: mat.9.
discipuli autem tui nō ieiunant? fol.227.A.co
lumna.2.primi to.
* Venient aūt dies cum auferetur ab eis spon Item
sus et tunc ieiunabunt. ibidem.C.
* Hoc genus nō eiicitur nisi per orationem et ie matth.17.
iunium. fo.187.co.3.tertij to
* Beati qui nunc esuritis: q2 saturabimini. fo Luc.6
lio.16.B.col.1.cōis sanctorum.
* Ieiuno bis in sabbato. fo.287.A.columna luc.18.
p̄.primi tomi.
* In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut 2.co.6
dei ministros. (Et infra) In vigilijs: in ieiunijs.
* In fame et siti: in ieiunijs multis. 2.co.11

act.10 * Cornelius ait: orans eram: ieiunās hora nona: et ecce vir stetit ante me in veste cādida (.s. angelus. Et quere similia per totū capi. istud.)

De hypocrisi: vel cōtra hypocrisim.

3.regū.14. * Ingredere vxor hieroboam: quare te aliam esse simulas?

Job.8 * Spes hypocrite peribit: et sicut tela aranee fiducia eius.

iob.13. * Non veniet in cōspectu eius ois hypocrita.

iob.15 * Cōgregatio hypocrite sterilis.

iob.17 * Innocens contra hypocritam suscitabitur in iudicio.

iob.20 * Gaudiū hypocrite ad instar puncti.

iob.27 * Que est spes hypocrite si auare rapiat: et si liberet deus animā eius?

iob.34 * Qui regnare facit hypocritā ꝑpter pctā ppli.

iob.39. * Penna struthionis: similis est penne herodīj et accipitris.fo.77.co.2.ꝑ.to.

esaie.1 * Excoquā ad purum scoriam tuā: et auferam omne stagnū tuum.

esa.18. * Ante messem totus effloruit: et immatura pfectio germinauit.

mat.6. * Cū facis elemosynā noli ante te tuba canere: sicut hypocrite faciunt.fo.81.F.col.4.ꝑ.tomi.

Item. * Cū oratis nō eritis sicut hypocrite. Amen dico vobis, receperunt mercedē suam. fol.82.G.co.ꝑ.primi tomi.

Item. * Cum ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes.fo.78.A.col.4.ꝑ.tomi.

mat.7 * Hypocrita [Interli. Appetens videri, qd nō es] eyce primū trabem de oculo tuo. [Redi ad cautelam tui: primū te curās: deinde fratrem.]

Ibidē. * Veniunt ad vos in vestimentis ouiū: intrinsecus autem sunt lupi rapaces.fol.280.A.col.3.primi tomi.

mat16 * Cauete a fermento phariseorum.etc.fo.279.D.co.1.primi to.

mat.23 * Omnia opera sua faciunt, vt videant ab hominibus.fo.108.C.co.1.primi to.

Ibidē. Ve vobis scribe et pharisei hypocrite: qui clauditis regnum celorum ante homines.fol.282.B.col.1.primi to.

Ibidē. * Ve vobis scribe et pharisei: qui decimatis mētham et anethū et cyminum: et reliquistis, q̄ grauiora sunt legis.fo.eodem.F.col.3.ꝑ.to.

Ibidē. * Ve vobis hypocrite: qui similes estis sepulchris.etc.(vsqꝫ) hypocrisi et iniquitate.fol.298.C.co.3.primi tomi.

Ibidē. * Ve vobis scribe et pharisei hypocrite: q mundatis qd de foris est calicis et parapsidis: intus estis pleni rapina.etc.fo.298.B.co.2.ꝑ.tomi.

Luc.1. * Cōcepit eiū Elisabeth et occultabat se mensibus quinqꝫ.fo.36.co.2.secundi to.

Luc.6 * Ve cum benedixerint vobis omnes hoies. fo.312.A.co.4.primi tomi.

* Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus: deus autem nouit corda vestra.fo.284.B.col.3.primi to. Lu.16

* Sathanas transfigurat se in angelū lucis, nō est ergo magnū si ministri eius transfigurantur velut ministri iusticie. 2.cor.11.

* An quero hoibus placere? Si adhuc hoibus placerem: xpi seruus non essem. Gal.1.

* Scio opera tua: qr nomen habes, q viuas: et mortuus es. apoc.3

* Dabo tibi de synagoga sathane: q se dicunt iudeos esse: et nō sunt, sed mentiuntur. Item.

Dñice prime quadra.

De tentatione.

Cur precepit vobis dñs: vt nō comederetis de omni ligno paradisi (a questione incipit et mendacium supponit.) Gen.3.

* Vidit mulier lignū q esset bonū ad vescendū et pulchrū oculis aspectuqꝫ delectabile: et tulit de fructu.etc.fo.194.co.3.tertij to. Ibidē.

* Tentauit dñs Abrahā.fo.86.col.4.ꝑmi to. ge.22.

* Ductor tuus fuit dñs in solitudine magna atqꝫ terribili: in qua erat serpens flatu adurens: et scorpio ac dipsas: et nulle omnino aque.fo.65 B.co.4.tertij to. deu.8.

* Recordaberis cuncti itineris: per qd adduxit te dñs de9 tuus q̄draginta annis p desertū: vt affligeret de h.etc.fo.86.co.3.primi to. Ibidē.

* Tentat vos dñs deus vester: vt palā fiat vtrū diligatis eum, an non.etc. deu.13

* Appropinquans (Abimelech, diabol9) ostio ignē supponere nitebat (suggerēdo malū) iudi.9

* Vidimus terrā valde opulentā et vberē. nolite negligere. nolite cessare. eamus et possideam9 eā: nullus erit labor. Intrabimus ad securos in regionē latissimā (p charitatē sic dicūt demōes) iudicū 18.

* Quia acceptus eras deo: necesse fuit, vt tentatio probaret te. tob.12

* Tentati sunt (Interli. A deo vnde tentauit deus Abrahā) patres nostri (quorum imitatores esse debemus, vt Abrahe: Isaac) vt ꝓbarentur si vere colerent deū suum. indith 8.

* Ventus vehemens irruit a regione deserti: (idest inferni) et cōcussit q̄ttuor angulos dom9, que corruens oppressit liberos tuos. Job.1.

* Bestie terre pacifice erunt tibi. Job.5

* Immisit in rete pedes suos: et in maculis ei9 ambulat. iob.18

* Abscondita est in terra pedica eius: et decipula illius super semitam. Ibidē.

* Halitus eius prunas ardere facit: et flamma de ore eius egreditur. iob.41

* In te eripiar a tentatione.etc. ps.17.

* Iuxta iter scandalum posuerunt mihi.
* Sicut pisces capiũtur hamo: et sicut aues cõprehẽdunt laqueo: sic capiũtur hoĩes tpe malo.
Musce morientes perdunt suauitatẽ vnguenti. fo.202.co.2.tertij tomi.
* Deus tentauit eos: et inuenit illos dignos se (multa mercede)
* Fili accedens ad seruitutez dei: sta in iusticia et timore: et prepara animam tuã ad tentationẽ fo.152.co.4.tertij tomi.
* Cõmunionẽ mortis scito: quoniaz in medio laqueorum ingredieris: et sup arma dolentium ambulabis.
Nõ omnem hominem inducas in domum tuã: multe em̃ sunt insidie diaboli (vel dolosi)
* In tentatione deus (timẽtẽ se) seruabit: ꝛ liberabit a malis.
* Qui non est tentatus quid scit?
* Qui tentatus nõ est: qualia scit?
* Qui nõ est expertus (tentationem vel tribulationem) pauca recognoscit.
Frigidus ventus aquilo flauit ꝛ gelauit cristallus ab aqua.
* Formido et fouea ꝛ laqueus super te: qui habitator es terre.
* Nõ responderunt ei verbũ. Mandauerat em̃ eis rex/ dicens: ne respondeatis eis verbum.
* Cum ambulaueris in igne nõ combureris: ꝛ flamma nõ ardebit in te: quia ego dñs deꝰ tuus: sanctus israel saluator tuus.
* Uentus vrens in vijs: que sunt in deserto filie populi mei.
* Uentus vrens. (Interl. Suggestio diabolica) Leuauit locustas (Adulantiũ linguas) Dissidentem a se ꝛ discordantez humani generis in constantiam. ☞ De hoc fo.118.co.1.p̃mi to.
* Nihil omnino virens relictũ est in terra.
* Nõne cũ tetigerit eã vẽtus vrens. siccabit. ꝛc.
* Uentus vrens siccauit fructum eius.
* Percussi vos in vento vrente.
* Precepit dominus vento calido ꝛ vrẽti: ꝛ percussit sol super caput Ione. ꝛc.
* Non cessabant qui miserant eos ministri regis succendere fornacẽ: napta ꝛ stuppa: ꝛ pice et malleolis ꝛc.
* Facies eorum ventus vrens.
* Misit dominus ventũ magnũ in mare: et facta est tempestas magna ꝛc.
* Totum in hamo subleuauit: traxit illud in sagena sua: ꝛ congregauit in rete suum.
* Expandit sagenam suã/ et semper interficere gentes non cessat.
* Abrahã/ nõne in tẽtatione inuẽtꝰ est fidelis?
* Et ne nos inducas in tentationẽ: (immo vos nõ intretis) Interl. In tentationem inducitur: qui tentatione frangitur.
* Motus magnus factus est in mari: ita vt nauicula operiretur fluctibus: ipse vero dormiebat fo.62.A.co.1.p̃mi tomi. mat. 8
* Ascendit in nauiculaz (penitentie) et venit in fines Magedã (tentatio) Interl. Interpretatur poma. ꝛc. mat.15
* Uigilate ꝛ orate/ vt nõ intretis in tentationẽ. fo.168.O.co.1.primi tomi. mat.26
* Consumata omni tentatione diabolus recessit ab eo vsqꝫ ad tempus. fol.96.E.col.1.p̃.to. luc.4.
* Omnis hõ bonũ vinũ primũ ponit. ꝛ cũ inebriati fuerint: tũc id quod deterius est (sic diabolus p̃mo voluptatẽ/ postea mortẽ. Interl. Mũdana prudentia prius docet hoĩes blanda: deinde subdit inutilia ꝛ inhonesta. fol.55.D.col.4. primi tomi. ioh.2.
* Tentatio vos nõ apprehendat: nisi humana fol.96.co.2.primi tomi. 1.co.10
* Datus est mihi stimulus carnis mee angelꝰ sathane. fo.96.col.3.primi tomi. 2.co.21.
* Ipse sathanas trãsfigurat se in angelũ lucis. 2.co.11
* Uidete fratres quomodo caute ambuletis. ꝛc. (p laqueos ꝛ pedicas diaboli: mũdi ꝛ carnis) eph.5.
* Omne gaudium existimate fratres mei: cuz in varias tentationes incideritis. fol.96.col.4. primi tomi. iaco.1.
* Nemo cum tentatur: dicat/ quoniaz a deo tẽtatur. deus em̃ intentator malorũ est. ipse autez neminem tentat: vnusquisqꝫ vero tentatur a cõcupiscentia sua. abstractus et illectus. ꝛc. Ibidẽ.
* In quo exultabitis modicũ nũc: si oportet cõtristari: in varijs tentationibus: vt pbatio. ꝛc. 1.pe.1.
* Nolite peregrinari in feruore: qui ad tẽtationem vobis fit: quasi noui aliquid vobis contingat. fo.90.A.co.2.tertij tomi. 1.pe.4.
* Nouit deus pios de tentatione eripere. ꝛc. 2.pe.2

Cene domini themata.

Afferam pauxillũ aque/ ꝛ lauentur pedes vestri: et requiescite sub arbore: ponãqꝫ buccellam panis et confortetur cor vestrum: postea transibitis. ge.18.
* Dedit aquam ad lauandos pedes camelorꝫ et virorum: qui venerãt cum eo: et appositus est in conspectu eius panis. ge.24
* Nox ista est obseruabilis dñi: qñ eduxit eos de terra egypti. exo.12
* Cras hac eadem hora ego tradam oẽs istos vulneratos in conspectu israel. iof.11.
* Postqꝫ lauerunt suos pedes: recepit eos in cõuiuium. iudicũ 29.
* Rex est hodie/ ꝛ cras morietur. ecci.10.
* Uiri pacis tue: qui comedunt tecum: ponent insidias subter te. abdi.1

iob.13. * Si nõ lauero te: nõ habebis partem mecum. fo.201.D.co.3.primi tomi.
1.co.11 * Conuenientibus in vnũ: iam nõ est dominicam cenã manducare.fo.23.A.co.1.tertij tomi.
apo.19 * Beati: qui ad cenã nuptiarum vocati sunt.

☞ Multo plura themata ad huius diei materiam et admirabilia ac pene innumera inuenies in thematis tertij tomi: vbi de sacramento altaris est titulus. Est etiam facile quam plurima themata colligere ex tractatu copiosissimo Sacramenti fol.14.tertij tomi. In quibus locis nihil desiderandũ est vltra ad hoc propositum.

Sabbati sancti themata.

esa.11. * Sepulchrum eius erit gloriosum.
ione.2. * Dixit (idest precepit) dñs pisci (idest inferno) Et euomit Jonam (idest xpm) in aridam.
mic.7. * Ne leteris inimica mea (mors) super me: quia cecidi, surgam.

☞ Et plura similia inuenies in Biblia: et in Annota. eiusdem sabbati dominice ramorũ incipiẽ.fol.211.primi tomi. Atque etiam in thematis sequentibus Resurrectionis.

Resurrectiõis domini et sacre cõmunionis themata.

ge.43. Instrue conuiuiũ: quoniam hodie mecũ sunt comesturi meridie (in feruore deuotionis)
ge.49. * Ad predã ascendisti fili, requiescens accubuisti vt leo: et quasi leena: quis suscitabit eũ: supra in parasceue.
Nu.9. * Omnẽ ritum phase obseruabunt. si quis autem immundus est et in itinere non fuit et tñ non fecit phase: exterminabitur aĩa illa de populis.
deu.16 * Obserua mensem nouarum frugum et verni primum tẽporis vt facias phase dño deo tuo.
iudi.5. * Surge Barach (fulgor vel fulgur) apprehẽde captiuos tuos. (Interl. quia xps añ lucẽ surrexit)
iudicũ 16. * Dormiuit Samson vsque ad mediũ noctis. et inde consurgẽs apprehendit ambas porte fores etc. (quia claustra iferni destruxit) fo.213.co.2.p.to
1.re.9. * Benedixit (Samuel) hostie et comedunt: qui vocati sunt (nõ alij)
4.re.7 * Hec enim dies boni nuncij est.etc (et.s.fol.
iob.19. * Scio quod redemptor meus viuit etc.fol.238.co.2.tertij tomi.
iob.38. * Nunquid aperte sunt tibi porte mortis (sicut mihi) et ostia tenebrosa vidisti: (sicut ego)
ps.3. * Ego dormiui et soporatus sum.etc. Exurrexi (et adhuc tecum sum) quia dñs suscepit me.
ps.27 * Refloruit caro mea.
ps.29. * Ad vesperum demorabitur fletus et ad matutinum leticia.
Ibidẽ. * Conuertisti planctũ meũ in gaudium mihi.
Ibidẽ. * Cõcidisti saccũ meũ et circũdedisti me leticia

* Accelera vt eruas me. ps.30
* Tu autem domine resuscita me.etc. ps.40
* Nunc consurgam dicit dñs: nunc exaltabor: et nũc subleuabor. (Interl. Ascendens ad celos) esa.33
* Ecce quasi leo ascẽdet ad pulchritudinẽ robustã hie.49
* Viuificauit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos et viuemus. ose.6
* Et dixit dominus pisci: et euomit Jonã (idest Christum) in aridam. ione.2
* Similis factus est leoni in operibus suis. 1.mac.3
* Sol refulsit: qui prius erat in nubilo. 2.mac.1
* Simile est regnum celorũ homini regi: qui fecit nuptias filio suo: et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias.fo.311.A.co.3.pmi tomi. matth.22.
* Intrauit autem rex vt videret discumbentes: et vidit ibi non vestitum veste nuptiali.fo.312.F col.1.primi tomi. Ibidẽ
* Postquam resurrexero precedã vos in Galileam etc.fo.167.L.co.3.primi tomi. matth.26.
* Tertia die resurget.fol.68.A.co.4.pmi tomi mar.9
* Manducemus et epulemur quia hic filius meus mortuus erat et reuixit.fo.115.L.co.3.pmi tomi luc.15
* Vbi vis paremus tibi comedere pascha.fol.192.B.co.4.primi tomi. luc.22
* Oportebat pati xpm et resurgere a mortuis die tertia.fo.219.L.co.1.primi tomi. lu.24
* Soluite templũ hoc et in tribus diebus excitabo illud.fo.143.L co.1.primi to. iob.2
* Erat autem proximũ pascha dies festus iudeorum (confitentiũ) fo.138.A.co.2.pmi tomi. iob.6
* Resurrexit propter iustificationẽ nostram. Ro.4
* Christus resurgens ex mortuis iam nõ moritur: mors illi vltra nõ dominabitur. Ro.6
* Pascha nostrum immolatus est Christus. 1.co.5
* Resurrexit tertia die sm scripturas.fo.216.columna.3.primi tomi. 1.co.15
* Christus resurrexit a mortuis: primitie dormientium etc.ibidem.co.4. Ibidẽ
* Memor esto dominum Jesum christum resurrexisse a mortuis etc. 2.timo.2
* Quẽ deus suscitauit solutis inferni doloribus. actu.2
* Neque derelictus est (Interl. sm aiam) in inferno: nec caro eius vidit corruptionem. Ibidẽ
* Jesum interemistis: quem deus resuscitauit a mortuis: cui omnes nos testes sumus. Ibidẽ
* Quem occiderũt suspendentes in ligno: hũc deus suscitauit (a mortuis) tertia die. act.10
* Manducauimus et bibimus cum illo postquam resurrexit a mortuis. Ibidẽ
* Deus suscitauit eum a mortuis: qui visus est per dies multos etc. act.13
* Regenerauit nos in spem viuam per resurrectionem Jesu xpi in hereditatẽ incorruptibilem. 1.pe.1
* Fui mortuus: et ecce sum viuẽs in scla sclorum. apoc.1
* Gaudeamus et exultemus et demus gloriam apo.19

ei:quia venerunt nuptie agni ꝛ vxor eius pre=
parauit se(ꝛ infra)Beati qui ad cenam nuptia=
rum agni vocati sunt.

☞ Et multo plura inuenies in them̃. Sacra
menti.tertij tomi:quia ratione cõmunionis cõ=
iungi potest materie huius diei.

¶ Ascensionis domini the.

Cum eleuaretur arca dicebat Moyses/sur
ge dñe:ꝛ dissipentur inimici tui.ꝛc.

* Ducebant arcã testamenti domini in iubilo.
* Ascendit super cherubin ꝛ volauit:et lapsus
est super pẽnas venti.
* Dñs hodie tollet dominũ tuũ a te?(erit quod
petisti) ☞ De hoc fo.239.co.1.p̃mi tomi.
* Si videris me qñ tollar a te:erit tibi qd petisti
* Ascẽdit(Heliseus de hiericho)in Bethel:cũ=
qз ascenderet per viam:pueri parui egressi sunt
de ciuitate. ☞ De hoc fo.44.co.2.t̃tij tomi.
* Tempus est vt reuertar ad eum:qui misit me
(Interl'.expleto negocio)
* Propter hanc in altũ regredere.ꝛc.
* Eleuata est manificentia tua sup celos.
* Eleuamini porte eternales ꝛc. ☞ De hoc
fol.239.co.1.primi tomi.
* Me propter innocentiam suscepisti.
* Ascendit deus in iubilo.
* Ascendisti in altum cepisti captiuitatem.ꝛc.
* Psallite dño:qui ascendit super celuз celi:ad
orientem.
* Exaltare super celos deus:ꝛc.
* Surge domine in requiem tuã:tu et arca san
ctificationis tue.
* Egredimini ꝛ videte filie sion regẽ salomoneз
* Erit germen domini in magnificentia: et glo
ria fructus terre sublimis.
* Nunc consurgam dicit dñs/nunc exaltabor
et nunc subleuabor.(Interl'.Ascendẽs in celũ.)
* Exaltabit(Interl'.Super omnes celos ad de
xteram patris)ꝛ eleuabitur:ꝛ sublimis erit val=
* Quis est iste:qui venit de Edon tinctis vesti
bus de Bosra? Iste formosus in stola sua: gra=
diẽs in multitudie v̾tutis sue.fo.239.co.2.p̃.to.
* Ex egypto vocaui filium meum.
* Qui edificat in celo ascensionem suam: et fa
sciculum super terram fundauit.
* Ascendet pandens iter ante eos.
* Transibit rex eorum coram eis: et dominus
in capite eorum.

¶ Homo quidam nobilis abijt in regionem lon
ginquam accipere sibi regnũ ꝛ reuerti.fo.20.A.
col.1.secundi tomi.in cõmuni sanctorum.

* Si videritis filium hois ascendenteз vbi erat
prius(Interl'.quia verbum et homo vn⁹ est xp̃s
dicitur in celo esse dum in terra loquitur.fo.161.
D.co.3.p̃mi tomi.et fo.184..E.co.4.ꝛ fo.194
G.col.2.primi tomi.
* Nondum erat spiritus datus q2 nonduз erat iob.7.
Iesus glorificatus.fo.247.co.1.p̃mi tomi.
* Vado ad eũ qui misit me ꝛc.fo.231.A.col.1. ioh.16
primi tomi.
* Iterum relinquo mundũ ꝛ vado ad patrem Ibidẽ.
fo.234.D.co.3.primi tomi.
* Vade ad fratres meos ꝛ dic eis. Ascendo ad ioh.20
patrẽ meum ꝛ patrem vestrum/deum meum et
deum vestrum.fo.221.E.co.3.p̃mi tomi.
* Constituit eum ad dexteram suã in celestib⁹ eph.1.
supra omnem principatũ et potestatem:ꝛ virtu=
tem et dominationẽ:ꝛ omne nomen ꝛc.
* Qui descendit ipse est ꝛ qui ascendit sup om eph.4
nes celos:vt adimpleret omnia.
* Videmus Iesum per passionem mortis glo heb.2.
ria et honore coronatum.
* Introiuit in ipsum celum:vt appareat nunc heb.9.
vultui dei pro nobis.
* Videntibus illis eleuatus est ꝛc.fo.241.A. Act.1.
col.1.primi tomi.
* Profectus est in celũ subiectis sibi angelis et 1.pe.3.
potestatibus ꝛ virtutibus.
* Apertum est templuз dei in celo:et visa est ar apo.11
ca testamenti eius in templo eius.
* Raptus est filius mulieris(Interl'.Caro vi apo.12
diuinitatis)Ad deũ(ad equalitatem dei)Et ad
thronum eius(vt cũ patre iudicet)

¶ Pentecostes themata.

Adduxit(dñs)spiritum super terram ꝛ im= geñ.8.
minute sũt aque ꝛ clausi sunt fõtes abyssi.

* Cecidit ignis domini ꝛ vorauit holocaustuз 3.re.18
ꝛc. ☞ De hoc fo.246.co.1.p̃mi to.
* Ignis descendit de celo:ꝛ deuorauit holocau 2.pa.7
sta et victimas:et maiestas dñi impleuit domuз
Sed et omnes filij israel videbant descendentem
ignem et gloriam domini supra domum.
* Misisti spiritum tuum.ꝛc. iudit.16
* Spiritus dñi ornauit celos(idest apostolos) iob.26
* Verbo dñi celi firmati sunt: et spũ oris eius ps̃.32.
omnis virtus eorum.
* In spiritu vehementi conteres naues tharsis ps̃.47
* Emitte spiritum tuum ꝛ creabuntur. ps̃.103
* Spiritus domini repleuit orbem terrarum. sap̃.1.
* Gaudium Onagrorũ ꝛ pascua gregum do= esa.32.
nec effundant̃ super nos spiritus de excelso(In=
terl'.Vnde Matthei.14.mittaз vobis spiritum
veritatis.
* Effundam spiritũ meuз super semen tuũ:ꝛ be esa.44
nedictionem meam super stirpem tuã ꝛ germina
bunt inter herbas ꝛc.
* De excelso misit ignem in ossibus meis:ꝛ eru thre.1.
diuit me.
* Dabo eis cor vnum et spiritum nouum tri= eze.11.
buam in visceribus eorum.

iohe.2. * Effundam spūm meū super omnē carnem.
2. mac cab.1. * Tempus affuit: quo sol refulsit: qui pri⁹ erat in nubilo. accensus est ignis magnus ita vt omnes mirarentur.
luc. vl. * Ego mittam (spiritum) promissū patris mei in vos: vos autem sedete in ciuitate quoadvsque induamini virtute ex alto. fo. 243. A. co. 1. p̄. to.
ioh. 7. * Qui credit in me flumina de vētre eius fluēt aque viue: hoc autem dicit de spiritu: quē accepturi erant credentes in eū: fo. 156. C. co. 2. p̄. to.
Ibidē. * Nōdum erat spiritus datus: q2 Jesus nondū erat glorificatus. fol. 247. co. 1. primi tomi.
ioh. 14 * Ego rogabo patrem meum et alium paraclitum dabit vobis: vt maneat vobiscū in eternum Spiritum veritatis: quem mūdus nō potest accipere. fo. 243. A. col. 4. primi tomi.

* Paracletus spiritussanctus: quem mittet pater in nomine meo. etc. Ibidē.
* Expedit vobis vt ego vadam: si eniz nō abiero paracletus nō veniet ad vos. Si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit etc. fol. 231. A. co. 2. primi tomi. ioh.
* Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum suum: qui datus est nobis fol. 90. co. 1. tertij tomi. Ro.
* Dum complerentur dies pentecostes etc. folio 250. co. 1. primi tomi. act.
* Dextera dei exaltatus et promissione spiritus sancti accepta a patre: effudit hunc: quem vos videtis et auditis. Ibidē.

¶ Finis thematum primi tomi.

¶ In emporium seu repertorium diuini Apiarij breuis prenotatio. Ad lectorem.

Ecce adsunt tibi lector humanissime que in singulis annotamentis tractatuū huius primi tomi dispersa sunt, in hoc florigero emporio aut repertorio sub breui ac perutili compendio collecta, adeo succincte, adeo artificiose, vt sine laboris tedio ac sine temporis iactura: que litteratis viris odiosa est: singula vt in publico emporio comparare et reperire possis. Tanta enim industria et ingenio digestum est: vt pene tot⁹ liber inaccessibilis, ne inutilis dixerim, absque eo videretur. Et quoniā nō fieri potuit quin eius vtilitatem sequeref aliqua difficultas: quia (vt est in prouerbio) que pulchra, difficilia sunt: en tibi si quid in emporij ordine est inuolucrum aut subobscurū: ne fastidium pariat minus intellectum, luce clarius aperiemus. ¶ paragraphi e regione cuiusque sententie cum numeris in margine prefixi, ordinē annotamentorū: prout in singulis tractatib⁹ vel sermonibus inferius sequuntur, prenotant. Et si quando etiam in margine sequitur, Ibidē, id tibi alteram eiusdē annotamenti sententiā cōnotat. Illud etiā admonitione nō caret, q̄ cū singuli tomi (qui tres sunt) et etiā Cōmune sanctorum, habeant numerū folioꝝ distinctum: sepe in vno atque codē annotamento est duplex vel triplex numerus ad querendū sententiā. vbi id est aduertendū q̄ numerus primus, vt in plurimum, ad tomū: cuius est titulus desuper: mittit: et etiam sequens: si alterius tomi nō citet folium. Eadem ratio est huius dictionis, ibidem, intus posite: que semper refert numerum illius tomi cuius est titulus. Que vero mittunt ad alios tomos semper distincte exprimunt cuius tomi sit folium requirendū. vt si dicatur fo. 119. vel fo. 234. col. 3. tertij tomi: manifestum est primum numerū ad presentem tomum: secundū vero ad alium tendere. Eadem quoque ratio est in ceteris tomis obseruanda. Cetera vero adeo distincta sunt impressoria solertia, vt fere admonitione non indigeant.

Emporium seu repertoriū

annotamentorum sermonum primi tomi: Diui in Apiarij. a prima dominica Aduentus ⁊ deinceps per anni circulum.

Dominice prime aduentus

Ex quinta parte Biblie.

Euangelium hoc cōtinet reprobationem synagoge Judeoꝝ duplici signo celebri ostensam Itē Hierusalem/ Bethphage mons Oliueti/ pullus/ asina castellū/ discipuli/ rami/ ⁊ cātus puerorum varie exponūtur fol. 1. A. co. 1. ⁊c.

¶ Ferie. 4. eiusdē dñice. Ex. 5. parte Bib.

Euangeliū presens explicat duplicē xp̄i aduētū. Itē duplicē predicatoris officiū. fo. 2. A. co. 1. ⁊c.

Euangeliū hoc agit de reductione peccatoris in deū. Item Johannis vestitus cibus ⁊ potus ⁊c. austeram predicantiū vitam signat. fo. 2. A. ⁊c. columna. 3. ⁊c.

¶ Fer. 6. eiusdē dñice. Ex. 5. parte Bib.

Euangeliū presens Johānis testimonio idoneo Christum verū deū ⁊ hominem esse aperit. Item triplicem predicatoris aptitudinem. Item penitentie triplicem modū. fo. 3. A. col. 4. ⁊c.

Euangelium hoc quomō ad aduentū iudicis vigilare ⁊ parati esse debeamus ostendit. Item discutitur vtruȝ Christus debuerit doctrinā suam tradere scripto: fo. 4. A. co. 3. ⁊c.

In hoc euangelio Christus hortatur discipulos vt caueant a fermento. i. a doctrina corruptiua phariseoꝝ. fo. 4. co. 4. vel fo. 274. A. ⁊c. co. 2.

Dominice secunde Aduentus. Ex quinta parte biblie.

Euangeliuȝ huius dñice quindecim signa precedentia iudicis aduentū/ ipsumqȝ aduentus modum continet. fo. 5. co. 1. A. ⁊c.

¶ Ferie quarte eiusdem dominice Ex quinta parte biblie.

Euangelium presens ostendit q̄ licet aduentus Christi in carnem fuerit aliquibus incognitus: aduentus tamen ad iudicium ac signa precedētia omnibus erunt manifesta. Item de bono et malo prelato aduenientibus ad ecclesiam. fo. 5. A. col. 3. ⁊c.

Euangelium hoc agit de incertitudine diei iudicij post signa precedentia. Item de iudicio particulari in morte cuiuslibet. fo. 6. A. ⁊c. co. 2. ⁊c.

Euangelium hoc continet predicationis Johānis fructum ad receptionē Christi in carnem/ et ad iudicium venientis. Itē ostenditur penitentie fructus. ⁊c. fo. 7. A. co. 1. ⁊c.

¶ Ferie sexte dominice secunde aduentus Ex quinta parte Biblie.

Euangelium presens agit de modo quo Johannes baptista apostoliqȝ cognouerunt verbuȝ incarnatum. Item de affectu ⁊ modo predicantis verbum dei. fo. 8. A. co. 3. ⁊c. Cr

Euangelium hoc agit de laudibꝰ Johannis ore Christi/ et de obstinatorum ad fidē/ condēnatione. Item doctores in Johanne docentur. folio. 9. A. col. 4. ⁊c. Cr

Dominice tertie Aduētus

Ex quinta parte Biblie.

Euangelicus sermo ostendit xp̄m se esse verum messiam significasse. ⁊ etiam Johannem laudasse ex multis. Item doctor dubitans quid agere debeat ostenditur. fol. 11. A. col. 1 ⁊c. Cr

¶ Ferie quarte quattuor temporū eiusdeȝ dominice. Ex quinta parte biblie.

Euangelica series angelicā salutationē ⁊ quedā precedentia/ atqȝ etiam conceptum saluatoris et alia sequentia exequitur. fol. 12. A. col 1. ⁊c. Cr.

¶ Ferie sexte quattuor temporum eiusdeȝ dominice. Ex quinta parte Biblie.

Euangelium hoc continet ortum Johānis bap. et aliqua precedentia ac subsequentia. Item de visitatione virginis ⁊ cantico. fo. 14. A. co. 1. ⁊c. Cr

¶ Sabbati quattuor temporum eiusdem dominice. Ex quinta parte biblie.

Euangelium hoc aperit predicationem Johannis desertum egressi/ de aduentu Christi in carnem/ ⁊ de precedentibus eū. Item de etate ⁊ alijs proprietatibus predicantis. fo. 16. A. co. 1. ⁊c. Cr

Dominice quarte Aduentus Ex quinta parte Biblie.

Euangelica lectio ostendit Johannis Baptiste testimonio Apostolos ceterosqȝ plenitudinis Christi habuisse noticiam. Iteȝ de tribus questionibus circa Christi aduentum Johanni factis: fo. 17. A. co. 1. ⁊c. Cr.

¶ Vigilie natiuitatis Christi. Ex quinta parte Biblie.

Euangelium presens agit de virgine concipiente dei filium ⁊ Joseph dubitatione/ ⁊ de reliquis circa hec. Item de remedio dubitantis in fide. fo 18. A. col. 1. Cr.

Natiuitatis domini.

Ex prima parte Biblie.

inducit hominem/deitatem eius etiam interse=
rere. fo. 32. co. 4. vel. 247. E. col. 4.
Johannes euangelista de Dauid genere descē=
dit. Item quare in euangelio dicitur notus pon
tifici multiplex ratio. fo. 32. columna. 4. vel fol.
264. columna. 2. E.

¶ Ex sexta parte Biblie.

Johannes verbo simul & exemplo a fidei inimi
cis fugiendum esse demonstrauit. ibidem.

¶ Sanctorum innocentum.

Ex prima parte Biblie.

Innocentum festiuitatis euangelium quare re
ferat illud Hieremie. Uox in Rhama audita
est. &c. fo. 32. co. 3. &c.
Innocentum persecutores sibi ruinam pariūt:
quod multis exemplis sacre scripture probatur.
fo. 33. co. 1. vel fo. 256. co. 4. tertij to.
Innocentes/quorum innocētia a iudice cogno
scitur per testes falsos/ vtrum sint condemnan=
di. &c. fo. 33. co. p. vel potius fo. 265. columna. p.
&c. tertij tomi.

¶ Ex secunda parte Biblie.

Innocentes quare a domino permittantur in
manus persecutorum cadere & mori/ ostēditur.
fol. 33. columna. p.

¶ Ex tertia parte Biblie.

Innocentis definitio/ & de perfectione eius. &c.
fol. 33. columna. p.
Innocentes quare despiciant terrenam glori=
am. ibidem.
Innocens verus est: qui nec sibi nec alijs nocet:
et quomodo hoc sit intelligendum. ibidem. vel
fo. 285. co. 2. tertij tomi.

¶ Ex quarta parte Biblie.

Innocētes iuste possunt penas corporales suis
optare persecutoribus: et quomodo sit intelligē=
dum. ibidem.
Innocentum persecutores per Damascū signi=
ficantur: et quare. ibidem.

¶ Ex quinta parte biblie.

Euangelium hodiernum christi ac puerorum
innocentū persecutionem refert ab Herode im=
pactam. fo. 33. A. co. 2. &c.

¶ Ex sexta parte Biblie.

Innocentes pueros sub Herode Ascalonita tru
cidatos fuisse ostenditur. fo. 34. co. 2. vel fol. 30.
A. co. 2. secundi tomi.

¶ Thome episcopi & martyris

Ex quinta parte biblie.

Euangelium Ferie secunde Dominice Ramo
rum partim legitur in hoc festo/ et exponitur. fo
lio. 181. G. &c. hui⁹ Tomi. Item aliquid de hu
ius sancti historia tangitur. fol. 305. co. 2. et fol.
119. col. 2. tertij tomi.

Pastoris ecclesie correctio describitur: que potest ¶ 2.
huic episcopo applicari. fo. 34. co. 2. vel fo. 128.
col. 2. tertij tomi. Item vtrum pastori ecclesie in
persecutiōe liceat fugere: vt habetur in historia
huius martyris. fo. 226. L. co. 3. huius to.

¶ Translationis sancti Jacobi apostoli.

Ex quinta parte biblie.

Euangelij Ferie quarte Dominice. 2. quadra= ¶ 1.
gesime pars legitur in hoc festo: ideo vide folio
109. D. col. 2. huius tomi. &.

Sylvestri episcopi & confessoris.

Ex quinta parte biblie.

Euangeliū huius festi quere fol. 4. A. &c. col. 3. ¶ 1.
huius to. ¶ Columbe vginis. Ex. 5. pte bib.
Euangelium hodiernum ponitur cōplete anno
ta. 1. quinte partis. sermonis vnius virginis. fo
lio. 25. &c. co. 3. &c. secundi tomi in cōi sctōꝝ.

Circumcisionis domini.

Ex prima parte Biblie.

Quattuor prenominati sunt ante natiuita ¶ 1.
tem/ non sine mysterio. fo. 34. co. 3.
Circumcisio primo Abrahe data fuit. Item de ¶ 2.
circumcisione spirituali & corporali. &c. fol. 34.
A. &c. col. 3. &c.
Circumcisio cur ob multas causas precepta sit: ¶ 3
specialiter tñ figuram xpi pretēdit. Item quare
octaua die data est. fo. 35. co. 2.
Jesu figuram tenet Josue (qui & Jesus vocatur) ¶ 4
in multis. fol. 35. col. 3. vel fol. 165. columna. 4.
L. tertij tomi.
Circumcisus domin⁹ Jesus vocatur: quia no= ¶ 5.
mina rebus conueniunt: etiam apud gentiles.
fol. 35. columna. 3.
Circumcisio spiritualis (que bina in nobis de= ¶ 6.
bet esse) quomodo fieri debeat ostenditur. folio
35. columna. 3.
Circumcisionem carnis nō docet lex euangeli= ¶ 7.
ca: sed cordis. figuraliter. ibidem.
Circumcisio carnis amara: sed circumcisio spi= ¶ 8.
ritualis dulcis. fol. eodem. col. 4. vel fol. 56. co=
lumna. 1. tertij tomi.

¶ Ex secunda parte Biblie.

Circumcisionis spiritualis modus figura con= ¶ 1.
uenientissima ostenditur. fo. 35. co. 4.
Circumcisus xps in se figuraliter habuit: q̄ erāt ¶ 2.
intus in arca testamenti. fo. 35. columna. 4. &c.
Circumcisis spūaliter hominibus apparet chri ¶ 3.
stus. fo. 36. col. p.
Jesu circumcisi nomen primum in Exodo repe ¶ 4
ritur. ibidem.
Circumcisus christus quamuis etate puer: sol⁹ ¶ 5.
tamen & principalis presbyter dici potest. ibidē.

vel potius fo.277.col.p̄.tertij to.

¶6. Circumcisi xp̄i duplex natura ostenditur: ⁊ q̄d ſm vtram q̄ operatus eſt/vel potuit.ibidē.vel fol.237.col.1.tertij.to.

¶Ex tertia parte Biblie.

¶1. In christo triplex noticia ponitur a doctoribus: preter scientiam diuinam.fo.36.co.p̄.vel potius fol.289.col.2.tertij tomi.

¶Ex quarta parte biblie.

¶1. Incircumcisi corde ⁊ alijs membris non debent intrare templum dn̄i.fo.36.col.p̄.⁊c.

¶Ex quinta parte biblie.

¶1. In euangelio hodierno ostenditur/ q̄ circumcidi christus voluit ꝓpter septē causas. Item quo tupliciter nomina aliquibus imponantur. Item circumcisio in lege idem prestitit auxiliū/quod nunc baptisma. Et de circumcisione spirituali. fo.36.A.⁊c.col.2.⁊c.

¶2. Jesus/nomen est persone: Christus/nature. significat enim duplicem in vno supposito naturam..fo.36.co.4.vel fo.44.B.co.p̄.secūdi to. et fo.10.D.co.3.tertij to.

¶3. Iesu xp̄i nominis irreuerentia blasphemijs augetur.ibidem.vel fo.175.ZZ.co.p̄.

¶4 Iesu xp̄i nomen triplici sermone exponitur.fol. 36.columna.4.

¶5. Circumcisio tribus de causis fuit data.⁊c.ibidē vel fo.145.H.K.col.3.

¶6. Circumcisi christi duplex scientia ponitur.fol. 37.co.p̄.vel.80.B.co.3.huius to. Item circumcisionis passibilitatem ⁊ alias infirmitates nostras/quare christus assumpserit.fo.315.B.columna 3.huius tomi.

¶7 Iesu Nazareni nomen diabolus primus dixisse ostenditur:et quare.fo.37.co.p̄.vel fo.223.columna.3.tertij tomi.

¶Ex sexta parte biblie

¶1. Circūcisio obseruantibus erat ꝓtestatio legis/transgressoribus vero erat nociua.fol.37.col.p̄.

¶2. In circumcisione quō gratia data esse intelligitur:⁊ quō in baptismo.ibidem.

¶3. Circumcisionis definitio ponitur. Item fuit ꝓpter quinq̄ instituta:⁊ quare octauo die/⁊ lapideo cultro fieret. Item vtrum gratiam conferebat sicut nunc baptismus.⁊c.huiusmodi. folio 37.columna.p̄.⁊c.

¶4 Circumcisio signū distinctiuum fuit Israeli a gentibus. Item quare in mēbro genitali:et quare octauo die.fo.37.co.2.

¶5. Circumcisus Iesus xp̄s quō dicatur filius dei naturalis.fo.37.co.2.

¶6. Christus ſm diuersas linguas quid significet. fol.37.col.2.vel fo.32.B.col.p̄.secundi tomi.et fo.10.D.co.3.tertij tomi

¶7 Christus est nomen suppositi duplicē naturā habentis:de qua longius agitur.fol.37.col.2. vel fo.51.co.4.⁊c.tertij tomi.

Dn̄ice infra oc.natal' dn̄i.

Ex quinta parte biblie.

¶1. Euangelium hoc/Christi in templo oblationem:⁊ Symeonis benedictionē:⁊ eiusdem Anne q̄ ꝓphetiā de xp̄o cōtinet. Item Anna fuit exemplar viduis.⁊c.fo.37.A.col.3.⁊c.

¶Vigilie Epiphanie.

Ex quinta parte biblie.

¶1. Euangelium presens angelica reuelatione cōtinet reditum Ioseph cū matre Iesu ex Egypto in Iudeam.⁊c.fo.38.A.co.3.

Epiphanie emporium.

Ex prima parte biblie.

¶1. Epiphanie solennitas expulsionem synagoge ⁊ gentium adoptionem significans: per Isaac ⁊ Rebeccam eiusq̄ descensum de camelo pulchre prefiguratur.fo.39.col.p̄.⁊c.

¶2. Gentium electio ⁊ iudeorum reprobatio ⁊ excecatio per figuram multipliciter ostenditur.folio 39.columna.3.

¶3. Christus relicta Iudea ad gentes abijt.ibidē.

¶4 Thamar ecclesiam de gentibus multipliciter significat.ibidem.col.4.

¶5. Reges gentium primitie domino munera portantes in quadam figura recte significantur. folio.39.co.4.⁊c.

¶6. Ecclesia de gentibus per Sephoram figuratur. fo.40.col.p̄.

¶7 Reges hodie lumine fidei illuminati sūt: quod q̄ alijs in ruinam illis in resurrectionem factum est/figuraliter.ibidem.vel fo.117.co.3.⁊c.

¶8. In vtroq̄ populo nūq̄ defuisse fideles aliquos figuraliter ostendit.fo.40.co.p̄.

¶9. Reges magos hodie itellexisse: que iudei ignorauerant figuraliter ostenditur. Item sanctos veteris legis ad nos potius q̄ ad iudeos pertinere.ibidem.

¶10 Veteris legis sacerdotes hodie Christum magis ostendentes et Herodi/figuraraliter ponuntur. Item duo baiuli: qui sub onere botri incedebant: vtrumq̄ populum significant.fol.40.co.2.vel fo.39.col.3.tertij to.

¶11 Magica ars ⁊ potestas (que aliquando vtilis est) describitur longius.folio.266.L.col.2.⁊c. tertij to. Itē magi potius q̄ Iudei intellexerunt prophetiam Balaam adimpleri in Christo. Item gentilem plebem per asinam Balaam figurari.fo.40.co.3.huius tomi.

¶12. Balaam pphetauit magos de stirpe sua nascituros/ xpm adoraturos. fol. 40. co. 3.

¶13 Stella quam viderant magi fuit indicium diuinitatis christi. et quid de ea factum fuerit. fol. 40. columna. 4.

¶14 Uterqꝫ populus per eunuchos duos regis egypti significatur. Item per Joseph cum eis in carcere tento christus intelligitur. Item reprobatio iudeorum ⁊ adoptio gentium per quos figuratur. ibidem.

¶15. Reprobatio iudaici populi ⁊ gentilis adoptio in figura ostenditur. fo. 41. col. p.

¶16 Gentium doctrina superauit iudeorum scientiam ⁊ superbiam. per figuram. ibidem.

¶17 Primitie multiplices sunt/ ⁊ Cornelius gentiū primitie fuit. ibidem.

¶18. Ecclesiam de gentibus cōgregatam significat filia Pharaonis: que xpm expulsum a synagoga excepit hodie. et hoc figuralit. fo. 41. co. 2. ⁊c

¶19. Sem ⁊ Japhet duos populos significāt. Item de Sem hebreos: de Japhet vero gentiles oriundos. ibidē. vel fo. 35. A. ⁊c. co. 2. tertij to.

¶20. Gentilis populi gaudia de conuersione iudeoꝝ per quos significentur. ⁊c. fo. 41. co. 3. ⁊c.

¶21. Ex omnibus gentibus ⁊ nationibꝰ cōgregatur ecclesia mystice. ibidem. co. 4. vel fo. 64. F. columna. 3. tertij tomi.

¶22. Postqꝫ sermo dei repulsus est ex iudea omnes fideles soror xpi ⁊ fratres dicūtur: vt magi. ibidē. vel fo. 64. B. co. 4. tertij tomi.

¶Ex secūda parte biblie

¶1. Ecclesia de gentibus impleto dispēsationis mysterio ad xpm accessit fiducialiter. fo. 41. col. 4.

¶2. Gentilium ⁊ iudeoꝝ populꝰ per duas Helchane vxores figuratur. fo. 42. col. p.

¶3 Translatio sacre scripture ex iudeis ad gentes figuraliter ostenditur. ibidem.

¶4 Ecclesiam xpi de gētibus simul ac iudeis eē collectam. ibidem. col. 2.

¶5 Gentilis populus de inferiore superior factꝰ est: figuraliter. ibidem.

¶6 Gentilitas viros electos dn̄o misit: qui p seruos Hiram significant. ibidem. col. 3.

¶7 Ecclesia de gentibus xpm cognoscens per reginam Saba figuratur. ibidem.

¶8 Per thronum Salomonis virgo Maria significat: cuius gremio sedens xps suscepit trium regum dona. fol. 42. col. 4. vel fol. 73. A. B. co. 3. tertij tomi.

¶9. Gentium ⁊ iudeorum ecclesia per viduā in Sarepta figurata est. fo. 42. A. ⁊c. co. 4.

¶10. Gentilium primatus legationem mittit in Judeam: cum reges magi dominum querunt. fol. 43. columna. p.

¶11. Gentilitatis adoptate a domino/ instructio et processus virtutum figuraliter ostenditur. folio 43. columna. p. ⁊c.

Gentiles ante cōuersionem ⁊ in ea per Achior figurantur. fo. 43. co. 3. ¶12

Gentilem populum xps adoptans per Samsonem vxorem ducentem alienigenam figuratur. ibidem. ¶13

Gentiles in caput/ Judei in caudam redacti sunt post gentium adoptionem. ibidem. ¶14.

Gentilium ecclesiam ad xpm venturam in multis significabat regina Saba. ibidem. ⁊c. ¶15

Christus edificaturus ecclesiam de vtroqꝫ populo eam cōiungens per Salomonis domum significatur. fo. 43. co. 4. ¶16

Coniunctio xpi cum ecclesia de gentibus collecta per connubium Salomonis figuratur. ⁊c. fol. 44. col. p. ¶17

Ecclesia de gentibus vitiorum triumphatrix p Jahel figuratur. ibidem. ¶18.

Judaicum populum libros legis tulisse: ⁊ tamē xpm in illis latentem ignorasse. ibidem. vel fol. 4. co. 3. ⁊c. tertij tomi. ¶19.

Dauid predixit xpm nasciturum in Bethleez. ⁊c. fo. 44. co. p. vel fol. 5. col. p. tertij. to. ¶20.

Gentilis populus postqꝫ a nigredine peccatorū exutus est: nunquaꝫ a tergo domini discessit. folio. 44. co. p. ¶21.

De iudaica plebe quantos dn̄s elegerit ad exēplum viuendi. ibidem. vel fol. 45. columna. 2. ⁊c. B. tertij tomi. ¶22.

Utriusqꝫ populi mores figurātur in vellere Gedeonis. ibidem. vel fo. 18. B. co. 3. tertij to. ¶23

Honor gentilium ad xpm: ⁊ vituperium iudeorum figuraliter ostenditur in Dauid. ⁊c. folio 44. columna. 2. ¶24

Post ecclesiam de gentibus adunatā: deus nunqꝫ desinet oriri in cordibus fidelium. ⁊c. ibidem. co. 2. vel fo. 236. col. 4. ⁊c. tertij to. ¶25.

Gentiles ac iudeos angeli habent celestis aule possessores. ibidem. vel fo. 80. B. co. p. ¶26.

Gentiles quō sociantur peritis in lege ⁊ quomodo proficiunt. fo. 44. co. 2. vel fo. 67. columna 4. tertij tomi. ¶27

Gentilium coniunctionem cum xpo quō prohibere voluerit imperator romanus ⁊ nō potuerit figuraliter ostenditur. fol. 44. col. 2. vel fol. 68. co. p. tertij to. ¶28

De iudeis ⁊ gentibus vnam fecisse ecclesiā dominus multiplici figura ostenditur. ibidem. ¶29.

Gentilium correctio in vita ⁊ moribus in figura Dauid. i. xpi ostenditur. fo. 44. co. 3. vel fol. 271. col. 4. tertij tomi. ¶30.

¶Ex tertia parte biblie.

Contra superbiam iudeorum ⁊ p fauore gentium ps. 65. exponitur. fol. 44. col. 3. ¶1.

¶2. Versus hic. Reges tharsis et Arabum. etc. expo nitur de magis: et aliter. fo.44.co.3.
¶3. De abiectione populi iudaici et exaltatione gẽtilis exponitur ps.112. ibidem.
¶4 Gentiles saluabantur per dictamen recte rationis viuentes. etc. fol.44.col.3. vel fol.281.co.3. tertij tomi.
¶5. Ecclesia gentilis cõparatur lune. ibidem.
¶6. Vocatio gentium post expulsionem iudeorum ponitur. ibidem. col.4.
¶7 Judei obliti sunt xp̃m hodie quem: verbis prophetarum nouerant venientem. Item gentilitas vix verba dei audiuit cum mox recepit. etc. ibidem. vel fo.46.co.1. et fol.236.col.2. tertij to.
¶8. Populus iudeorum et gentium quibusdã auibus comparantur. ibidem. vel fo.83.co.3. tertij to.
¶9. Judeorum populus irrigatur gratia prius: deinde gentilis. etc. ibidem. vel fo.6.col.2. tertij to.
¶10. Magorum quesitio ad inueniendum dñm per applicationem perutilem ostenditur. ibidem.
¶11 Psalmus.15. pertinet ad orationẽ regũ magorum scz Conserua me. ibidem. etc.

¶Ex quarta parte biblie.

¶1. De erectione gentiliũ et depressione iudeorum longius agitur. fo.45.A. etc. col.2. etc.
¶2. Gentium illuminatio et iudeorum excecatio ponitur. fo.45.co.3.
¶3. Gentium electio et iudeorum reprobatio sub figura ostendit. ibidem.
¶4 Quõ libri iudeorum ad gentes sint seruati. ibidẽ.
¶5. Gentilitatis vocatio et consolatio ponitur. ibidem. columna.4.
¶6. Gentium vocatio ecclesieq; extructio ponitur. fo.45.co.4.
¶7 Abiectio iudeorum et electio gẽtiũ describit. ibidẽ.
¶8. Magi edocti sunt p̄ pphetiã Balaam/ vt venirent adorare dominum. etc. et de defectione idolatrie. fo.45.co.4.
¶9. Stella que hodie apparuit an fuerit de numero aliarum stellarum. fo.46.co.p̃.
¶10 Stellarum influentia hoies fieri luxuriosos. etc putantes/ peccant. fo.46.col.p̃.
¶11 Gentium copulatio cum iudeis hodie facta describitur. ibidem. etc.
¶12. Gentiles credituri et iudea excecanda pphetati erant per Jonam. ibidẽ. col.2.
¶13 Quõ dñs relicta iudea ad gentes trãsierit figuraliter. ibidem. vel fo.32.A. col.3. tertij to.

¶Ex quinta parte biblie.

¶1. Ex vtroq; populo s̄m carnem xp̃s descendisse/ ostenditur. fo.46.co.2. vel fo.44 L.co.3. et fo. 46.M.N.co.1. etc. secundi to.
¶2. Excecatio iudeorum/ et illuminatio gentiũ mira figura ostenditur. Fol.46.co.2.
¶3. Euangelium presentis festiuitatis. s. de inquisitione magorum et inuentiõe dñi. etc. exponitur. Item qd per singula. s. stellam: magos: Herodẽ: significetur: et quõ sit intelligendum eos tria obtulisse munera. fo.46.A. etc. co.3. et.4. etc.
Gentilium fides deuotio et humilitas in Centurione habuit initium. etc. fo.48.co.3. vel potius fol.80.A. etc. col.2. ¶4
Gentilitas cõuersa p mulierẽ hemorrhoissam et hoiem mutũ significatur. fol.48.co.3. vel fol. 320.D.co.3. et fo.290.F.col.4. ¶5.
Ex hoc q xp̃s in Cesarea Philippi mysterium sue incarnationis reuelauit/ ostendit fundatio ecclesie in fide gentium. fo.48.co.3. vel fo.9.A. co.3. secundi tomi. ¶6.
Gentilibus fuit facilior ingressus ad vitam/ q̃ iudeis. etc. fo.48.co.3. vel.302. K.col.2. ¶7
Gentium vocatio et iudeorum reprobatio ostenditur per parabolã inuitatorum ad nuptias et nolentium venire. ibidem. vel fo.311.A. etc. co.3. ¶8.
Gentiles primo peregrini a lege: nũc heredes facti sunt cum domino. ibidẽ. vel fo.175. BBB. co.2. et.176. FFF. co.3. ¶9.
Fides gentium et inuidia iudeorum in Matthei electione monstratur. fo.48.co.4. ¶10.
Gentilibus credentibus synagoga extra fidem mansit. ibidem. ¶11
Lex tollitur iudeis et datur gentilibus: qd significatur per caput Johãnis baptiste. etc. ibidem. vel fo.43.E.col.p̃. secundi to. ¶12.
Synagoga q̃si mortua relicta sine semine: xp̃s e gentilibus datus. ibidem. ¶13
Gratia xp̃i ad gentes transmigrauit: quod per illud euangelij ostenditur. Precedet vos in Galileam. ibidem. vel fol.216. H.col.2. ¶14
Christi aduentus a iudeis quesitus est/ non tñ inuẽtus: a gentibus vero inuentus. ibidem. vel fo.52.C.co.3. ¶15
Gentilium ecclesia duplici figura describitur. folio.48. columna.4. vel folio.124. E.F. columna.4. etc. ¶16
Gentilium introitus et iudeorum exitus per mysterium retis rupti ostenditur. ibidem. vel folio 274.F. columna.4. ¶17
Judeorum et gentilium populus per filium vidue mortuum et viuentem significantur. ibidẽ. vel fo.300. C.co.p̃. ¶18.
Phariseus iudeorum populum: qui nec exteriora pro domino incarnato tribuit: Magdalena gentilem: qui non solum substantiam: sed et sanguinem pro domino fudit/ significat. ibidẽ. vel fo.305. K.co.4. ¶19.
Ecclesia de gentibus sanata est: synagoga vero resoluta et eiecta. fo.48. columna.4. vel fo.71. col.p̃. tertij tomi. ¶20

Epipha. in vltimis tribus diebus.

Ex quinta parte biblie.

Dominice infra octa. Epipha.

C Ex quinta parte biblie.

C In octa. Epiphanie. Ex quinta parte Bib.

Dominice. j. post octa. Epipha.

C Ex prima parte biblie.

¶6 Matrimonio legitimo vsus/nō patitur vxorēz peccare.fo.54.co.3.vel fo.191.A.col.3.tertij to.

¶Ex secunda parte Biblie.

¶1. Nuptiarū spiritualiū & temporalium preparatio describitur. fol.54.co.4.vel fo.151.A.&c. col.1.tertij tomi.

¶2. Coniugium priuans amorem dei eiusq; mandata non est coniugium. ibidem.vel fol.272. co.3.tertij tomi.

¶Ex tertia parte Biblie.

¶1. Coniugati per quinq; iuga boum significantur.fo.54.col.4.

¶2. Coniugem qualiter quilibet debeat tractare:et erga alias feminas qualiter se debeat habere. ibidem.vel fo.177.F.col.4.tertij tomi.

¶Ex quarta parte biblie.

¶1. Ab vxoribus alienis quō abstinere debeamus. fol.54.co.4.Item quibus temporibus ab vxoribus etiam ꝓprijs sit fugiendum.fo.291.col.3. tertij tomi.

¶2. Coniugijs nō debemus seruire tribulatiōis tempore.fol.54.col.4.

¶Ex quinta parte biblie.

¶1. Coniugatis facultas concedit(pari cōsensu) cōtinentiā seruādi: & nihilominus dicitur coniugium.fo.55.co.1.vel fo.47.S.co.3.secundi to. Item quod sit verum coniugium.fo.19.G.col. 2.huius tomi.

¶2. Matrimonij indiuisibilitas de iure diuino et humano est comprobata. Item impedimenta matrimonij ponuntur.fol.55.col.1.vel fol.159. co.ꝑ.&c.tertij tomi.

¶3. Ubi est impar cōiugiū lex dei nō est.fo.55.co.ꝑ

¶4 De nuptijs quare dn̄s Johannem vocauerit:et matrem suam virgini cōmendauerit.ibidem. vel fo.29.B.&c.col.2.&c.

¶5. Euangelium hodiernum exponitur multipliciter/agitq; d nuptijs quib⁹ in chana galilee dn̄s interfuit:vn̄ nuptias etiā ꝓbauit. et vtrum spōsus earum fuerit Johannes euangelista. Et qd hic fuerit primū miraculū a xp̄o factum.&c. fol. 55.A.co.ꝑ.&c.

¶Ex sexta parte biblie

¶1. Coniugatis quō & qualiter sit fugienda fornicatio.fo.56.co.4.vel fo.210.C.co.1.tertij to.

¶2. Matrimonij materia ſm doctrinam apostoli et eiusdem impedimenta/vtilitates ceteraq; circūstantia ponunẗ fo.56.A.&c.col.4.&c.

¶3. Feminaꝝ ornat⁹ in nuptijs: & oratio in ecclesia ponitur fo.59.co.1.vel,34.A.B.co.3.tertij to.

¶Ferie quarte eiusdem Dn̄ice.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Euangelium hoc cōtinet doctrinam xp̄i in generali & etiam in particulari. Item quō predicatores diebus festiuis debent populo nunciare verbum dei.fo.59.co.1.&c.

Ferie sexte dn̄ice.ꝑ.post octa.Epiphanie.

Ex quinta parte biblie.

Euangeliū presens descripto feruore ꝑdicationis xp̄i continet liuorem & inuidiam phariseoꝝ contra ipsum. Item doctrinam pauperum non esse postponendam diuitum doctrine.fo.60.A. &c.columna.ꝑ.&c. ¶1.

dn̄ice.ij.post octa.Epipha.

¶Ex quinta parte Biblie.

Euangelium hoc refert causas:quib⁹ turbe xp̄m sequebantur: obiterq; cuiusdam leprosi curationem. Item per leprosum penitēs significatur.fo.60.A.co.3. ¶1.

¶Ferie quarte eiusdem dn̄ice.

Ex quinta parte biblie.

Huius lectio euāgelij vocationem Philippi et Nathanaelis continet.&c.fo.61.co.3.vel fo.68. D.&c.co.4.&c.secundi to. ¶1.

¶Ferie.6.dn̄ice.2.post oc. Epipha.

Ex quinta parte biblie.

Euangelium huius ferie doctrinam xp̄i continet verbo & facto cōmunem:& promissionem regni celestis. Itē quō predicator veritatē in aperto debeat docere.fo.51.A.co.3.&c. ¶1.

dn̄ice.iij.post oc.Epipha.

Ex quinta parte biblie.

Euangelium huius dominice ascensum xp̄i in nauim & tempestatem exortā sedatamq; cōmemorat. Item de introitu xp̄i in ecclesiam per nauiculam significatam.fo.62.A.&c. columna.1.&c. ¶1.

¶Ferie.4.dn̄ice.3.post oc.Epipha.

Ex quinta parte biblie.

Euangelium hoc continet impedimenta volentium sequi christum: qui in paupertate vixisse non immerito dicitur. Et quando liceat parentibus impedire ingressum religionis:et quomodo nō licet patri relictis filijs ingredi religionē.&c. Item de ingressu religionis. fol.62.A.&c. columna.3.&c. ¶1.

¶Ferie sexte eiusdem dominice.

Ex quinta parte Biblie.

Euangelium presens ostendit doctrinam Christi de humilitate & paupertate. Item pauperes non esse repellendos ab ecclesie officijs.&c.fo.63. A.col.4.&c. ¶1.

dn̄ice.iiij.post oc.Epipha.

Ex quinta parte biblie.

Euangelium hoc refert tria que xp̄s fecit. s. confirmauit discipulos Johannis de suo aduentu: cuius incredulos condẽnauit/ ꝛ econtra deuotos cõmendauit. fol. 64. A. col. 1. ꝛc.

¶ Ferie quarte dominice quarte post octa. Epiphanie. Ex quinta parte Biblie.

Euangelica lectio presens ascensum Christi in nauim ꝛ liberationem a tẽpestate narrat. Item per nauim corpus humanũ significatur. ꝛc. fol. 65. A. col. 1. ꝛc.

¶ Ferie sexte dñice quarte post oct. epiph.

Euangelica lectio refert reprehensionem Christi contra Phariseos ꝛ hypocritas ꝛc. fo. 65. col. 4. vel fo. 285. C. co. 2.

dominice quinte post octa.

Epiphanie. Ex quinta parte Biblie.

Euangeliuꝫ presens sub parabola seminis defraudati ostendit post Christum passuꝫ et apostolorum mortẽ multas hereses fuisse disseminatas. ꝛc. fo. 66. A. co. 1. ꝛc.

dominice Septuagesime.

Ex prima parte Biblie.

Vocati sunt multi. ꝛc. exponitur in figura Moysi. ꝛc. fo. 66. co. 3. vel fo. 308. C. col. 2. tertij tomi.

Inspirationes bonas cui deus voluerit dat. ꝛc. fo. 66. co. 3. vel fo. 143. co. 1. A. ꝛc. tertij tomi.

Operarij vinee qd̄ sint habituri premium ostenditur. fo. 66. co. 3. vel fo. 307. co. 2. tertij to.

¶ Ex secunda parte biblie.

Erunt nouissimi primi et primi nouissimi. ꝛc. exponitur multipliciter. fo. 66. co. 3. ꝛc.

Ociositatis vitia ꝛ pericula multipliciter ostenduntur. fol. 66. co. 4. vel fo. 5. C. co. 1. tertij tomi.

Officia temporum quomodo deus disponat et operarios. ꝛc. fo. 66. co. 4. ꝛc.

¶ Ex tertia parte biblie.

Septuagesima triplex cõmemorat. fo. 67. co. 1.

¶ Ex quinta parte biblie

Euangelium presens sub parabola operarioruꝫ significat vocationem singulorum in diuersis tẽporibus et etatibus tã prelatorum/ q̄ȝ aliorũ. Itẽ de vocatione ad religionẽ diuersis etatibus. fol. 67. A. co. 1. ꝛc

¶ Ferie quarte dominice septuagesime.

Ex quinta parte biblie.

Euangelium hoc de humilitate Christi/ ꝛ de superbia ꝛ ambitione discipulorũ eius agit. fo. 68. A. columna. 3.

¶ Ferie sexte eiusdem dominice.

Ex quinta parte Biblie.

Euangelica hec series continet hortationem xp̄i ad martyrium/ exemplo sui. Iteꝫ cõtra volentes vindicari. fo. 69. A. ꝛc. co. 2.

dominice sexagesime.

Ex prima parte biblie.

Verbũ dei suscipiens ꝛ postea nõ obseruãs efficit illud vermes ꝛc. fol. 69. col. 3. vel fol. 254. colũna. 4. tertij tomi. ¶ 1.

Verbum dei mens audiens concipit ꝛ parit fructum boni operis. fol. 69. col. 3. vel fol. 143. col. 2. tertij tomi. ¶ 2.

¶ Ex secunda parte biblie.

Volucres celi in euangelio hodierno cõmemorate demones significant ꝛc. fol. 69. col. 3. vel fol. 76. B. co. 3. ¶ 1.

¶ Ex tertia parte biblie.

Verbum dei dicitur semen ꝛc. ꝛ quando. ꝛc. fo. 69. co. 4. vel fo. 114. co. 3. ꝛc. tertij tomi. ¶ 1.

¶ Ex quinta parte biblie.

Euangelium hoc sub seminãtis parabola xp̄i ꝛ apostolorum ꝛc. doctrinam ꝛ audientium diuersitatem significat. Item quod apostolis eorũq; successoribus datũ sit abscondita nosse scripturarum. fo. 69. A. co. 4. ꝛc. ¶ 1

¶ Ferie quarte eiusdem dominice.

Ex quinta parte biblie.

Euangelium hoc agit de blasphemia et peccato contra spiritũ sanctum quomodo sit irremissibile. Item disputat̃ vtrum iudei xp̄m cognouerint esse messiã promissum ꝛc. fo. 71. A. co. 3. ꝛc. ¶ 1.

¶ Ferie sexte dominice Sexagesime

Ex quinta parte biblie.

¶ Euangelium presens litteraliter agit de desolatione templi ꝛ hierusaleꝫ: spiritualiter vero de tempore Antixp̄i ꝛ fine mundi ꝛc. folio. 72. A. columna. 4. ꝛc. ¶ 1.

dominice quinquagesime.

Ex quinta parte biblie.

Euangelium hoc predixisse dominũ discipulis suis passioneꝫ suã refert et causas huius rei. Itẽ curationem duorum cecorũ: qui duos populos significant ꝛc. fo. 73. A. co. 3. ꝛc. ¶ 1.

Feriequarte cineꝝ emporiũ

Ex prima parte Biblie.

Ieiunij occasiõe ponunt̃ quinq; gule species et que sit vera abstinentia. fo. 75. co. 1. ꝛc. ¶ 1.

Thesaurizare terrenos thesauros ꝓhibemur sicut in hodierno euangelio. ꝛc. fo. 75. co. 2. vel folio. 257. co. 4. tertij tomi. ¶ 2

Abstinentie votum vel alterius rei: vtrum liceat vxori per se vouere. fol. 75. col. 2. vel fol. 145. A. co. 2. tertij tomi. ¶ 3.

¶4. Quadragesime dies per quadraginta mansiones in deserto figurantur.fo.75.co.3.

¶5. Ieiunia ac cetera pietatis opera sine charitate nihil valent.fo.75.col.3.

¶6. Ieiunia carnis quomodo sunt moderāda. Item de vita contemplatiua.ꝛc.fo.75.A.ꝛc.col.3.ꝛc.

¶7 Thesaurizare in celo quomodo debeamꝰ iuxta euangelium hodiernum.fo.75.col.4.vel folio.254.co.4.tertij tomi.

¶8. Hypocrite/de quibus hodie agitur: Ixioni cōparantur.fo.75.co.4.

¶9. Hypocrisis cum alijs sex vitijs figuraliter reprehenditur.fo.76.co.1.

¶10. Hypocrisis vitium per Cygnū figuratur.ꝛc.fo.76.co.1.vel fo.143.co.2.B.tertij tomi.

¶11 Hypocrite per phytones figurantur.fo.76.co.2.

¶12. Contra hypocritas/nō voce sed mente esse orandum ostenditur.fol.76.col.2.vel fo..180.A.ꝛc.col.4.tertij tomi.

¶13. Ieiunium quadragenarium vnde duxerit originem.fo.76.co.2.vel fo.84.co.4.

¶14 Ieiunia ꝛ alia virtutis opera secreto debent fieri figuraliter.fo.76.co.2.vel fo.84.co.4.

¶15. Ieiunium quadragesimale ex lege/prophetis/ꝛ euangelio preceptum est.fo.76.co.2.vel fo.86.columna.3.ꝛc.

¶16. Ieiunantium tentationes ꝛ preliantium contra actus demonum multipliciter ponūtur.fol.76.col.2.vel fo.86.col.1.

¶17 Quadragenarius numerus exponitur et figuratur fol.76.co.2.vel fo.86.co.3.

¶18. Hypocritas per Sciniphes figurari.fo.76.co.2 vel fo.262.col.1.tertij tomi.

¶19. Ieiunium vel abstinentia a quibus rebus sit facienda.fo.76.col.2.vel fo.146.co.2.tertij tomi.

¶20 Hypocrisis nō debemꝰ accusare quēꝗ ꝛc.fo.76 co.2.vel fo.251.co.3.tertij tomi.

¶Ex secunda parte Biblie.

¶1. Hypocrite crucifigunt carnem suā ad ostentationem. Item demones sepe de immoderata carnis afflictione tentant.fo.76.co.2.

¶2. Quadraginta dierum ieiunium multis figuris explicatum ostenditur.ꝛc.fo.eodem.col.3.

¶3. Ieiuniū/oratio:ꝛ elemosyna:he tres virtutes in cessoribꝰ lignoꝝ ternis significant.fo.76.co.4.

¶4 Ieiunia/elemosyne/alieꝗ virtutes pro humana laude facte fructum perdūt.fol.77.col.1.

¶5. Ieiunandi exemplū [a]ccipimus quando debemus aliquid boni incipere.fo.77.co.1.

¶6 Ieiunij/cibiꝗ:ꝛ potus dispēsatio erga infirmos ostenditur in figura.fo.77.col.1.vel fo.277.columna.3.tertij tomi.

¶Ex tertia parte Biblie.

¶1 Abstinentia moderate fieri debet exemplo chordarum cithare.fo.77.co.1.

Ieiunium xpi exponitur.folio.77.col.1. ¶2

Abstinentia ꝛ lauti cibi ſm temporum exigentiam sunt eligendi.fo.77.co.2.vel.fo.288.col.3.tertij Tomi. ¶3

Hypocrite dissimulant peccata sua: nolūtꝗ deo proferre.fol.77.col.2. ¶4

Hypocrite congregātes bona opera exterius frustra laborant.ibidem. ¶5

Hypocrite gloria inanis est.ibidem. ¶6

Hypocrite per struthionem significantur.ibidē. ¶7

Hypocritarum opera in conspectu dei nō lucent fo.77.col.2. ¶8

Hypocrite corꝗ opera scirpo ac carecto comparantur optime.fo.77.co.3.ꝛ.4. ¶9

Temperantia infusa ꝛ acquisita que sit/ostenditur.fo.77.co.4.vel fol.289.col.3.tertij tomi. ¶10

Ieiunium sine oratione nō sufficit nec sine elemosyna.fo.78.co.1.vel fol.90.col.3.ꝛc. ¶11

¶Ex quarta parte Biblie.

Ieiunium bonorū ꝛ maloꝝ sub figura describit fo.78.co.1. ¶1

Abstinentia a cibis ꝛ non a vitijs/deo nō est accepta.ibidem. ¶2

Abstinentia clarificat intellectum ꝛ econtra crapula hebetat.fo.78.co.1.ꝛc. ¶3

Gule ꝛ idolatrie peccatum reprehenditur sub figura.fo.78.co.2.vel fol.206.col.4.ꝛc.tertij to. ¶4

Gula et luxuria sub figura Bel/idoli reprehenduntur.fo.78.co.2. ¶5

Gula in figura amphore:quā tulit angelus: significatur.fo.78.co.2.vel fo.207.co.2.tertij to ¶6

Hypocrita speciē sanctitatis habet/rem vero nō habet.ibidem. ¶7

Hypocrite ꝛ heretici per Triphonem significantur.fo.78.col.2.ꝛc. ¶8

Hypocrisis et mala vita per statuam Nabuchodonosor figuratur.fo.78.co.4.vel fo.157.columna.1.ꝛ.tertij tomi. ¶9

Thesaurizantes clerici ꝛ cupidi religiosi dānantur duplo ꝗ̄ laici fo.78.co.4.vel fol.297.A.ꝛc col.2.tertij tomi. ¶10

Hypocrite dum vincere videntur carnē ꝛ vitia: a vitio superbie vincuntur.ibidem. vel fo.157.col.3.tertij tomi. ¶11

¶Ex quinta parte biblie.

Euangelium huius diei.de ieiunio/hypocrisi/vanagloria/auaritia/et thesauris veris agit.folio.78.A.columna.4. ¶1

Ieiunium esse duplex ostendit.fo.79.col.4. ¶2

Hypocrite significantur per scribas ꝛ phariseos ꝛc.fol.80.co.1.vel fo.128.G.co.1. ¶3

Hypocrisis opponitur triplici sanctitati.ibidē. vel fo.281.ꝛc.A.B.C.co.4. ¶4

Ieiuniū si fregerit egrotus:nō peccat.fo.80.co.1 ¶[5]

Hypocrite significant per oues et boues q in [illegible] ¶[6]

¶Ex sexta parte biblie.

¶Ferie quinte post Cineres Ex.5.p.bib.

¶Ferie sexte post cineres Ex qnta p.bib.

¶Sabbati post ciñ. Ex quinta pte biblie.

dominice prime quadragesime Empo.annotamento.Ex p.parte Biblie.

¶Ex secunda parte Biblie.

tationes.fo.96.col.2.vel fo.16.B.co.3.cōis san.
Diabolus feruentius curat tētare viros iustos/ q̄ ceteros. Item vtile esse sanctis viris tentari. fo.96.co.2.vel fo.196.N.col.2.vel fol.197.S. co.4.huius tomi.
Tentationes due ponunt scʒ ꝓbationis ꝛ deceptionis.fo.96.co.2.vel fol.155.J.co.3.hui⁹ to.
Demones assumunt aerea corpora/ quibus decipiunt homines. Item de incubis ꝛ succubis. fo.96.col.2.vel fo.102.L.co.2.
Tentantur infirmitatibus homines quinqꝫ modis.fo.96.co.2.vel fo.310.E.col.4.
Tentatio triplex dei fiducia vincitur.fo.96.col. 2.vel fol.298.co.4.tertij tomi.
Idem quod supra Annot.3.huius partis ꝛ ser.
Diabolus tunc suggerit graues tentationes qñ peccator ad deum conuertitur.fo.96.co.2.vel folio.207.col.4.tertij tomi.
Ieiunium ꝛ oratio quomodo expellunt prauas cogitatiões ꝛc.fo.96.co.2.vel.fol.187.co.3.3.to.
Trinam tentationē (vt vincamus) debemus orare.fo.96.co.2.vel fo.174.VV.co.3.ꝛc.hui⁹ to

¶ Ex sexta parte Biblie.

Tentatio duplex: humana scʒ et diabolica ponitur.fol.96.col.2.
Tentari permittūtur ꝛ affligi sancti multis causis.fol.eodem.col.3.
Tentare deum vbi est via euadendi/ diabolicuʒ est.fol.eodem.co.4.
Tentatio cum resistit/ vtilis est.ꝛc.ibidem.
Tentare desistit diabolus vbi videt se superari. ꝛc.fo.97.co.1.
Tentationis grauitas ꝛ resistendi cautela ponūtur.fo.97.co.2.
Diabolus quare hoibus molit interitū perditionis ꝛc.fo.97.co.2.vel fo.300.G.H.co.4.tertij to
Vitiorum ꝛ tentationū tria sunt tantum genera vniuersaliter.fo.97.col.2.vel fo.301.columna.3.tertij tomi.
An sint angeli et reliqua omnia subiecta homini xp̄o.ꝛc.fo.97.col.2.vel fo.245.co.4.tertij to.

¶ Ferie secunde dominice prime quadra. Ex quinta parte Biblie.

Euangelium hoc generaliter agit de extremo iudicio ꝛc.fo.97.A.co.2.ꝛc.

¶ Ferie tertie dñice prime quadragesime. Ex quinta parte Biblie.

Euangelium presens reprobationem refert synagoge iudeorum per factum patentē: scʒ eiectionē vendentium de templo.fo.98.A.co.2.ꝛc.

¶ Ferie quarte dominice prime quadra. Ex quinta parte Biblie.

Euangelica huius ferie lectio continet confutationem dubitantium de xp̄i diuinitate.ꝛc.ꝛ querentium ab eo signa celestia ꝛc.fo.99.A.col.3.ꝛc

¶ Ferie quinte dñice prime q̄dragesime.

Euangelium presens/ remediū continet ꝛ ꝓbationem de efficacia fidei. ꝛ iudeorum contradictionē ꝛc.fo.100.A.co.4.ꝛc. ¶1.

¶ Ferie sexte do.p̄.q̄dra. Ex q̄nta pte bib.

Euangeliū huius ferie agit de sanatione languidi sedentis iuxta piscinam per angelicū ministerium. Item de inuētione sancte crucis varie positiones ponuntur.ꝛc.fo.102.A.co.3. ¶1

¶ Sabbati dñice p̄.q̄dra. Ex q̄nta pte bi.

Euangelium presens continet trāsfigurationis dñi mysterium/ consortium/ locuʒ/ tempus.ꝛc. Item de beatitudine anime xp̄i ꝛ in quo cōsistit fol.104.A.co.1.ꝛc. ¶1

Dominice.ij.quadragesi.

emporium Ex quinta parte Biblie.

Euāgeliū hoc de curatiōe filie Chananee mulieris litteraliter: spūaliter xō de fide et deuotione gentilium agit.fo.105.A.co.3.ꝛc. ¶1

¶ Ferie secunde dñice eiusdē. Ex.5.pte bi.

Euangeliū hoc agit de virtute doctrine xp̄i: quā iudei suscipere renuebāt.ꝛc fo.106.A.col.3.ꝛc. ¶1

¶ Ferie tertie dñice secū de quadragesime Ex quinta parte Biblie.

Euangeliū presens iudeos iuste reprobatos ostēdit: et superbiam vel hypocrisim phariseorū esse damnatam. Item exemplum humilitatis discipulis ꝛ fidelibus datur.fo.107.A.col.4. ¶1.

¶ Ferie quarte dñice secūde quadragesi. Ex quinta parte Biblie.

Euangelium huius ferie quattuor ostendit per Christi doctrinam prelatis esse obseruanda pre ceteris ꝛc.fol.109.A.col.1.ꝛc. ¶1.

¶ Ferie quīte dñice secūde quadragesime.

Euangelium presens ostendit iudicium futurū iustum esse ꝛ a Christo homine discutiēdum/ cuius natura duplex ostendit fo.110.A.co.1.ꝛc ¶1

¶ Ferie sexte eiusdē dñice Ex q̄nta pte bib.

Euangelium hoc expulsionē synagoge iudeoꝝ a xp̄o ostendit: quia preter alia facinora ipsuʒ legislatorem impugnauerūt.fo.111.A.co.3. Item longius disputat vtrū iudei Christuʒ esse messiā cognouerint.fo.112.co.2.F.ꝛc ¶1.

Sabbati dñice eiusdē Ex quinta pte bib.

In hoc euangelio parabolis quibusdam propositis/ Christus docet peccatores benigne suscipiendos: de quocūqꝫ populo sint.fol.115.A.col.1. ¶1

Dominice tertie quadrage.

Emporium. Ex prima parte biblie.

Demones quomodo dicantur dare responsa in corporibus ꝛc.fo.117.co.3. ¶1.

Verbum dei ex quo intrat in animam/ certamē ¶2.

C12. Audientiū verbū dei ⁊ nō custodientium pena ponitur. ibidem. col. 3.

Ex sexta parte Biblie.

C1. Demoniorū socij sunt omnes magi diuini ⁊ sortilegi ⁊ mathematici. ⁊c. fo. 125. co. 3. ⁊c.

C2. Demonū virtute translatio montiū an possit fieri. ibidem. co. 4.

C3. Diabolus multipliciter transfiguratur in angelum lucis. ibidem.

C4. Fascinare quō intelligatur ⁊ quotupliciter contingat. ibidem.

C5. Dies faustos vel infaustos ⁊ similia obseruātes in inchoatione rerum culpandi sunt. ⁊c. de hac materia. ibidem. ⁊c

C6. Demonum lucta contra homines cum astutijs describitur. fo. 124. co. p̄.

C7. Diabolꝰ vtrū corpus alicuiꝰ igredi possit. ⁊c. ibidē.

C8. Phytonissarū potestas/ ⁊ vnde originem habuerint. ibidem. col. p̄. ⁊c.

C9. Demones quare in hoc aere caliginoso permittantur: et ꝙ eorum pena post iudiciū crescet. ⁊c. ibidem. co. 2. A B.

C10. Uerbum dei dupliciter subtrahitur fidelibus. ibidem. vel fol. 133. B. co. 4. tertij tomi.

C11. Demonis vel demonij etymologia ponit̄. ibid.

C12. Diabolus nil nisi permissus facere potest: ⁊ quare nocere permittatur aliquando. ibidem. vel folio. 33. co. p̄. ⁊c. secundi to.

Ferie. 2. dn̄ice. 3. quadragesime.

Ex quinta parte biblie

C1. Sub euangelio hoc describitur emulatio ⁊ contemptus cōpatriotarū cōtra Jesum: ꝓpter quod pauca miracula in patria operatus est. Itē audientes sermonē vel lectionem ad derisionē docentis reprehenduntur. fo. 124. A. co. 3. ⁊c

C1. Ferie tertie eiusdē dn̄ice. 3. Ex. 5. parte bi. Docemur in hoc euāgelio benefacere ꝓximo ex parte aie in effectu duplicit̄. ⁊c. Itē de correctiōe fraterna multa tractantur. fo. 125. A. co. 3.

Ferie. 4. eiusdem dn̄ice. 3. q̄drage.

Ex quinta parte biblie.

C1. Arguuntur a xp̄o in presenti euāgelio iudei de falsa legis expositione/ de apparenti vel simulata sanctitate: ⁊ de vana superstitione. Itē hypocrite alios reprehendentes ⁊ iniquitate pleni arguuntur. fo. 126. A. co. 4. ⁊c

Ferie quinte eiusdem dominice.

Ex quinta parte biblie.

C1. Ponitur in hoc euangelio doctrina de cibo spirituali duplici. s. verbo ⁊ sacramēto. Item corpꝰ xp̄i in eucharistie sacramento tanꝙ in signo cōtinet̄. fol. 128. A. ⁊c. columna. 2. ⁊c.

Ferie. 6. dominice. 3. q̄dragesime.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Occasione Samaritane mulieris hoc euangeliū cōtinet deriuationē gratie ⁊ doctrine xp̄i ad credentes ꝑ doctrinā. ⁊c. fol. 129. A. columna. 2. vsqꝫ fol. 133. col. 3. ibid.

Ex sexta parte Biblie.

Uiri nomine spiritus intelligitur in euangelio huius diei. fo. 135. col. 3. ⁊c. C1.

Samaritane quinqꝫ viri significant quinqꝫ sensus. ⁊c. ibidē. co. 4. vel fo. 211. co. 2. tertij to. C2.

Sabbati eiusdem dn̄ice. Ex. 4. parte.

Susanne falsum testimoniū imponentes senes qui fuerint/ ⁊ a quo cōdemnati ⁊ interfecti. folio. 133. columna. 4. C1.

Duo senes iudices qua astutia decipiebant mulieres. ibidē. C2.

Ex. 5. p̄te biblie.

Euangelium hoc inducit xp̄m docentem: cuiꝰ doctrina habet virtutem illuminatiuā. ⁊c. que in liberatiōe mulieris adultere accusate mōstratur. ⁊c. Itē de anime adulterio hoc exponit̄ moraliter. folio. 134. A. co. p̄. ⁊c. C1.

Dn̄ice. iiij. quadragesime.

Ex prima parte Biblie.

Quinqꝫ panū multiplicatio describit̄ exēplo simili de creatione Eue de costa Ade. fol. 135. A. columna. p̄. C1.

Differentia eorum/ quorum os aures ⁊ alios sensus aperit deus/ ponitur: ⁊ eorū quos diabolus facit loqui. fo. 135. col. 2. ⁊c. C2.

Ex quo verbum dei in animā peruenit graniores tentationes insurgunt: et de hoc figura. ⁊c. folio eodem. A. co. 3. ⁊c. C3.

Uerbū dei anima suscipiēs quō ꝓcedit ad eius operationem figuraliter ostenditur. ibidem. co. 4. vel fo. 143. col. 2. ⁊c. tertij tomi. C4

Sermo dei panis est figuraliter. et hoc multipliciter exponitur. fo. 135. B. co. 4. ⁊c. C5.

Uerbum dei obseruatū scutum est cōtra oia diaboli tela: figuraliter. fo. 136. col. p̄. ⁊c. C6.

Uerbū predicantis a spū̄sancto ꝓcedens deuote audiendum est/ nō respectu dicentis. ⁊c. ibidē co. 3. vel fo. 253. co. 2. tertij to. C7.

Uerus sermo dei est cibus rationalis: cuiꝰ differentie plures ponuntur. ibidem. co. 3. ⁊c. C8.

Uerbū dei negligere non est minoris piaculi/ ꝙ corpus. ⁊c. fo. eodē. co. 4. vel fo. 4. A. co. p̄. 2. to. C9.

Post susceptū verbū dei si quis peccat/ vbū efficitur vermis: ⁊ quō. ibidē. vel fo. 254. co. 4. ⁊c. tertij to. et fo. 117. co. 3. ⁊c. huius to. C10.

Uerbū dei suscipiēs eius sanguinē bibit. ⁊c. ibidem. vel fo. 18. co. p̄. tertij to. C11.

Uerbū dei per panē figuraliter intelligit̄. ibidē. vel fo. 6. A. col. 4. secundi tomi. C12.

Uerbo dei predicatores filios generant. fol. 136. columna. 4. vel fol. 95. col. p̄. tertij tomi. C13

C14. Verbi dei moderatio q̄tum ad docentē et audiē tes ponit̄ in figura mirabili. etc. ibidē. vel fo.99. col.3. etc. tertij tomi.

C15. Verbum dei audiens quō concipit et producit fructum boni operis. ibidem. vel fol.143. col.2. etc. tertij tomi.

C Ex secunda parte Biblie.

C1. Mūdi et diaboli bella finire debet: qui patrie celestis futurus est heres. fo.137. co.p̄. vel supra folio.89. col.p̄. etc.

C2. Verbum dei audientes aure tenus pena eterna digni sunt. etc. ibidē. vel fo.18. B. co.4. tertij to.

C3. Fragmenta panū quid significent: et quare solis apostolis obseruanda cōmendauit christus. fo.137. columna.p̄.

C4 Negligentia predicandi et audiendi verbū dei reprehenditur in figura. ibidem. vel fol.111. G. columna.3. tertij tomi.

C5. Audiendi verbum dei multiplex vtilitas ponitur. ibidem. B.

C6. Verbi dei fames et sitis permittit̄ ꝓpter pctā populi. etc. ibidē. co.3. vel fo.276. co.4. etc.3. tomi.

Ex quarta parte Biblie.

C1. Panes doctrine quō et a q̄bus frangēdi sunt etc. de hac materia. fo.137. co.3. etc.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Audientiū verbū dei quadruplex differētia ponitur. ibidē. co.4. vel fo.60. A. co.4. s̄.

C2 Audientes predicationē ad detrahendum predicatori. etc. reprehendunt̄ in euāgelio. ibidem. vel fol.279. E. col.2. infra.

C3 Verbum dei et eius doctrinam potentes huius mundi et philosophi nō percipiunt. etc. ibidem. vel fol.30. col.p̄. secundi tomi.

C4 Septem sporte in euangelio/ septē ecclesias: panis vero spūssancti doctrinā significat. ibidē. etc.

C5. In euangelio hodierno describit̄ generaliter triplex cibus vel panis a xp̄o distribut⁹. Specialiter miraculū quinq̄ panū et duoꝝ pisciū/ cū expositione multiplici. Item quō prelati subditos debent pascere. etc. fol.138. A. col.p̄. etc.

Ex sexta parte biblie.

C1. Philippus significat bonum predicatorem. folio.141. columna.3.

C2. Verbuz dei quō sit deuote audiendum et opere adimplendum. ibidem. etc.

Ferie.ij. dñice.iiij. quadrag.

Ex secunda parte biblie.

C1. Ejectio vendentium et ementiuz de tēplo p xp̄m facta figurata est in Tobia: q̄ similit̄ fecisse legit̄. ibidē. co.4. vl' fo.276. F. co.2.3. to.

Ex tertia parte Biblie.

C1. Ejectio iudeoꝝ et acceptio gentiliū significat̄ in eiectione numulerioꝝ. etc. fo.141. co.4. etc.

C Ex quarta parte biblie.

Spelunca latronum ecclesia figuraliter dicit̄. etc. fo.142. co.p̄. etc. C1.

In domo dñi nihil humanū negociari licet: sed tm̄ vacare diuinis. ibidem. co.2. C2.

Ex quinta parte Biblie.

Euangeliū hoc eiectionem vendentium et emētium de templo a xp̄o factā cōtinet cū multiplici expositione eiusdē. fo.142. A. col.2. etc. C1.

Ferie tertie dominice.4. quadragesime.

C Ex quinta parte biblie.

In euangelio huius ferie ponunt̄ cause manifestationis doctrine xp̄i. vna tn̄ principalit̄. s. admiratio turbaꝝ in eius doctrina. etc. fol.144. A. etc. columna.2. etc. C1

Ferie.iiij. dñice.iiij. quadra

Ex prima parte biblie.

Scandalizātes pusillos vel catechuminos pena talionis punientur. fo.146. co.p̄. etc. C1.

Quare in catechizandis pueris quattuor euāgelia/ ostenditur. ibidem. etc. C2.

C Ex secūda parte biblie

Mos legendi quattuor euāgelia catechuminis vnde inoleuerit. ibidem. co.2. C1.

Ex tertia parte Biblie.

Ab hac feria quarta incipiunt pueri vel rudes in fide instrui vsq̄ ad pascha. etc. et ratio oīs nutritionis spūalis optime describitur. ibidem. vel folio.285. co.p̄. etc. tertij to. C1.

Ex quinta parte Biblie.

Curatio cuiusdā leprosi ad euangelij cōfirmationem ponitur. et multa ibidem ad hunc diem pertinentia. ibidem. vel fo.60. A. co.3. C1.

Curatio cuiusdaz demoniaci ponit̄/ et ꝑtinet ad hanc feriā. etc. ibidē. vel fo.120. A. col.4. etc. s̄. C2.

Curatio surdi et muti ꝑ impositionem manuuz xp̄i/ describitur. et potest etiā huc applicari. ibidem. vel fo.289. A. etc. co.p̄. C3.

Euangeliū hoc agit de curatiōe ceci nati/ et dubitatiōe cause cecitatis eius. etc. fo.146. A. co.3. C4.

Infantes ratione carentes q̄re catechizentur. fo.148. co.4. vel fo.106. G. col.3. s̄. C5.

Feria.5. dñice.4. quadragesime.

Ex quinta parte biblie.

Euāgeliū hui⁹ ferie. habet excusationē cōuenientē cuiusdā miraculi: qd iudei ipugnauerāt: cuius occasiōe se dei filiū xp̄s manifeste ondit. etc. et equalis potestatis cū eo. fo.148. A. co.4. etc. C1.

Ferie sexte dominice.4. quadragesime.

Ex quinta parte Biblie.

In hoc euangelio ostenditur virtus xp̄i viuificatiua in infirmitate incurabili Lazari/ et eius C1.

morte certa & suscitatione mirabili. &c. Item de duo te persone quare aliquando non exaudiuntur. &c. fo. 150. A. &c. co. 4. &c.

Sabbati dominice. 4. quadrage. Ex. 5. parte. C1.
In euangelio huius ferie ostenditur virtus xpi illuminatiua per suam doctrinam: & quod sit lux mundi. &c. fo. 153. A. co. 3. &c.

Dominice Passionis.

Ex quinta parte Biblie. C1.
In euangelio huius dominice iudeorum iniuriosa responsio contra xpm ponitur: eo quod ex patre diabolo eos esse monstrauit. &c. ideoque in eum lapides tulerunt. fo. 154. A. co. 3. &c.

Ferie secunde eiusdem dominice.
Ex quinta parte Biblie. C1.
Christus in hoc euangelio ostendit terminum ad quem per mortem tendebat. s. ad patrem. Item vnde inoleuerit consuetudo predicandi ad turbas stando: in capitulis vero sedendo. &c. folio 156. A. &c. columna. p.

Ferie tertie eiusdem dominice.
Ex quinta parte Biblie. C1.
Agit Johannes in hoc euangelio de doctrina xpi filijs eius. i. fidelibus collata. &c. fol. 157. A. &c. columna. p.

Ferie. 4. eiusdem dominice. Ex quinta parte. C1.
Continet hoc euangelium malignitatem iudeorum verbis & factis xpm persequentium. ibidem. co. 4.

Ferie quinte eiusdem dominice Passionis.
Ex quinta parte biblie. C1.
In euangelio huius ferie describitur populi dissensio secuta ex verbis xpi. &c. Item quod simplices et laici aliquando sunt deuotiores. &c. fol. 159. A. &c. columna. 2.

Ferie. 6. eiusdem dominice. Ex quinta parte bib. C1.
In hoc euangelio ponitur effectus secundus suscitationis Lazari. s. respectu absentium. &c. Item multe rationes quare pharisei & scribe procurabant mortem xpi ponuntur. fo. 160. A. &c. co. p.

Sabbati eiusdem dominice
Ex quinta parte Biblie. C1.
In presenti euangelio agit Johannes de pane spirituali: qui est sacramentum: de quo multiplex & vtilis expositio sequitur. Item queritur vtrum Judas a principio sue vocationis fuerit malus. &c. fo. 160. A. col. 4. &c.

Dominice Ramorum.

Ex prima parte Biblie. C1.
Per asinam Balaam que figura fuit asine alligate: cui hodie insedit xps, gentilitas ad fidem conuersa multipliciter figuratur. folio 162. A. &c. col. 3. &c.

Pueri hebreorum xpm digito monstraturi erant hodie: secundum illud, Ambulabo inter vos. &c. fo. 163 co. p. vel fo. 3. col. 4. tertij tomi. C2.

Ex secunda parte biblie.
Quare dominus hodie super asinam non super equum sedens Hierusalem introierit ostenditur. ibidem. &c. C1.
Christus in paupertate a iudeis despectus hodie per contemptum Michol erga Dauid significatur. ibidem. co. 3. vel fo. 44. col. 3. tertij to. C2.

Ex tertia parte Biblie.
Ingressus xpi in hierusalem in die ramorum & expositio illius, Tollite portas. &c. describitur. fo. 163. A. &c columna. 3. C1.
Christus in primo aduentu, vel hodie, mansuetus & humilis apparuit. &c. fo. 164. co. p. vel fo. 6. co. 3. tertij tomi. C2.

Ex quarta parte Biblie.
Palmarum & ramorum deportationis mystica significatio ponitur. fo. 164. co. p. vel fo. 222. columna. 4. tertij tomi. C1.
Primus xpi aduentus & hodiernus ciuitatis introitus fuit in maxima humilitate. ibidem. vel fo. 8. col. 4. tertij tomi. C2.

Ex quinta parte biblie.
Rami arborum tolluntur hodie, & non arbores radicitus: & de hoc perutilis expositio. ibidem co. 2. C1.
Summa huius euangelij posita est in dominica. p. aduentus in hoc Emporio. C2.
Saluatoris introitus hodiernus in hierusalem secundum Marcum multipliciter exponitur. ibidem. A. &c C3.
Turbe que precedunt & subsequuntur saluatorem hodie quid significent. fo. 165. co. p. C4
Mysterium presentis solennitatis secundum Lucam describitur & vtiliter exponitur. ibidem. A. &c. C5.
Festiuitatis hodierne narrationem secundum Johannem vide infra feria. 2. huius dominice. fo. 180. col. p. C6.
Passionis domini series tota secundum Mattheum triplicem immo multipliciter exponitur. fo. 165. A. co. 4. vsque fo. 179. SS. co. 4. C7.

Ferie secunde dominice Ramorum.
Ex quinta parte biblie.
Declarat Johannes in hoc euangelio xpi diuinitatem per multa que facta sunt in vita & in morte eius: vbi etiam interponitur effusio vnguenti Magdalene & accubitus Lazari in cena. Ponitur etiam solennis introitus saluatoris in hierusalem super asinam, & exponitur diffuse & vtiliter. fol. 180. A. columna. p. &c. C1.

Ferie tertie dominice Ramorum.
Ex quinta parte Biblie.
Passionis domini processus secundum Marcum complete scribitur & exponitur multipliciter. fol. 183. A. col. 4. vsque ad fo. 191. JJ. col. 4. &c. C1.

Ferie quarte dominice Ramorum.
Ex quinta parte biblie.

¶1. Passio dñi tota narratur fm Lucã eleganter et recto ordine, pfundiusqz exponitur q̃ alie. a fol. 192.A.col.2.vsqz ad foliũ.201.EE.co.p̃.

Ferie quinte in cena domini.

Ex quinta parte biblie

¶1. Johannes in hoc euangelio inducit xp̃m discipulorũ suorũ animos cõfortantẽ imminente morte sua. specialiterqz describit cena dñi z lotio pedum discipulorũ.zc.fo.201.A.co.p̃.

Ferie sexte dominice Ramorum.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Passionis dñi ordo breuis z perlucidus fm Johannem ponitur z eodem ordine quo alie expo nitur vtiliter.a fol.203.A.col.2. vsqz ad folium 211.OO.col.p̃.

Sabbati sancti dominice Ramorũ.

Ex quinta parte biblie.

¶1. Describit Mattheus in hoc euãgelio xp̃i resurrectionem eiusqz manifestationem.zc. Item qd significet terremotus factus resurgente dño moraliter.fo.211.A.co.2.zc

Resurrectiõis domini.

Ex prima parte biblie.

¶1 Dies sabbati quo xp̃s in sepulchro quieturus erat figuratus est.zc. z figura ostenditur.fol.112.columna.p̃.

¶2. Requies xp̃i in sepulchro per dormitionẽ catuli leonis mirabiliter significat.ibidem.col.2.

¶3. Resurrectio dñi tertia die figurata est in tertia mansione filiorũ israel p desertum.zc.ibidẽ.co.3. vel fo.257.A.col.4.tertij to.

¶4 In resurrectione gloriose xp̃s magnificatus est: qui in vita z in morte tm̃ magnificatus erat.ibidem.vel fo.236.co.p̃.tertij to.

¶5. Fractio inferorũ z demonum tremor in eductione patrum de lymbo.zc. figuraliter describunt. ibidem.vel fo.37.B.col.p̃.tertij to.

¶6. In resurrectione maiestas xp̃i visa: z per angelos nunciata figuraliter describit.fo.212.col.3.

¶7 Resurrectionis dñi festum figuratũ est in festo phase.zc.ibidem.

¶8. Resurrectio dñi gloriosa post triduũ ad differẽtiam resurrectionis vniuersalis in figura optime describitur.ibidem.co.4.

¶9. Resurrectionis xp̃i multa mysteria in lune cursu figuraliter ostenduntur.fo.213.co.p̃. vel folio 238.col.3.zc.

¶10. Resurrectio dñi quibus reiectis ex anima a fidelibus sit celebranda.zc.ibidem.

¶11. Resurrectio dñi per serpentem in virgam redeũtem multipliciter figurata est.fo.213.co.2.vel folio.36.E.co.3.zc.tertij to.

Ex secunda parte biblie.

Resurgens xp̃s in aurora z educens vinctos de carcere tenebrarum per Samsonem figuratus est.fo.213.columna.2. ¶1.

Resurrectio dñi figurata est in securi redeunte ad manubrium.ibidem. ¶2

Resurgens xp̃s quinqz bona principaliter attulit nobis in Cyro rege figurata.ibidem.col.3. ¶3

Animarũ repentina eductio de inferno per xp̃m facta cõparatione vel figura ostenditur.ibidem ¶4

Ad resurrectionis dñice fructum deponere debemus veterem hoĩem cum actibus.zc. figuralit. ibidem. vel fo.146.co.3.tertij to. ¶5.

Ex tertia parte biblie.

Illud/Noli me tangere/ex Johãnis.20.capi. optime exponitur.ibidem.col.3.zc. ¶1.

Ad resurrectionis xp̃i cõfirmationẽ valuit mendaciũ custodientiũ sepulchrũ.zc.ibidem.co.4. ¶2.

Resurrectionis xp̃i beneficia recensentur psalmo.67.ibidem. ¶3.

Ps̃.98. agit mystice de regno a xp̃o accepto in sua resurrectione.ibidem. ¶4

Resurrectionis xp̃i effectus pricipalis in pphetia/ponit fo.214.co.1.vel fo.46.B.co.4.3.to. ¶5.

Resurrectionem xp̃i die tertia Josephus etiã historiographus scripsit.ibidẽ.vel fo.5.co.4.3.to. ¶6.

Resurgens xp̃s passer solitarius dicit.zc.ibidẽ. vel fo.48.co.3.tertij tomi. ¶7.

Resurgente xp̃o plura mala fugiunt a fidelibus: que ante vigebant in eis.ibidem. vel fo.48.B col.3.tertij tomi. ¶8.

Resurrectionis tempore Alleluia in principio z fine versus resumitur:et quare.ibidem.vel fo. 32.col.p̃.tertij to. ¶9.

Resurrectio xp̃i tractatur ps̃.15.in sensu littere. ibidem.vel.s.44.co.4. ¶10.

Resurrectio xp̃i ex deitatis virtute/quã idẽ vt hõ postulat/describit ps̃.21.zc.fo.214.co.p̃. ¶11.

Pro gloria sui corporis/quã ante resurrectionẽ nõ habuit:legit xp̃s orasse.ibidem.co.2. ¶12.

Ex quarta parte biblie.

Resurgentis xp̃i aliq̃ mysteria p Sedechie historiam figurantur.ibidem. col.3. ¶1.

Eductio sctõrum patrũ de lymbo aliquot figuris exponitur.ibidem.col.3. ¶2.

Resurrectiõis dñice solennia singulis annis q̃re celebremus.zc.ibidem. ¶3.

Resurrectio xp̃i particularis z cũ eo resurgentiũ figura fuit resurrectiõis gñalis.zc. ibidem. ¶4

Cõgregatio patrũ in limbo z eorũ eductio p xp̃m figurat Michee.2.ca.ibidem.co.4. ¶5.

Resurrectio xp̃i post sepulture triduum z eductio patrum de lymbo.zc.figurata sunt in libro Jone.fo.215.co.p̃.vel fo.9.co.3.tertij to. ¶6.

Ex quinta parte Biblie.

Resurrectio et mors xpi in Jone miraculo figurata sunt.fo.215.vel supra fol.100.G.col.2.
Resurrectionis mysterium nõ immerito mulier primo vidit.ibidẽ.vel supra fol.175.ZZ.co.2.
Surrexit dñs mane.Item de resurrectione sanctorum xpo mortuo multa vtilia tractant.Itez diligentia custodum xpi sepulti multum profuit mysterio resurrectionis.zc.fo.215.co.p.vel fo.177.hhh.vsq3.LL.col.p.
Resurrectiõis dñice manifestatio tripliciter ostditur.ibidem.vel supra fol.211.A.zc.co.2.
Resurrectionis dñi tpe salubris timor fideliũ in circũcisione Johãnis baptiste significatus est.ibidem.vel fo.25.MB.co.4.secundi tomi.
Resurgentis xpi apparitio quo tempore fuerit facta ostenditur.ibidem.vel infra folio.233.A.columna.p.zc.Item apparitio duob' discipulis iter agentibus facta applicatur huic diei.ibidem.vel infra fo.217.co.2.zc.
Resurgentis Christi apparitio facta mulierib' z discipulis describitur.ibidem.vel infra fo.225 A.zc.columna.2.
In hoc euangelio Marcus describit manifestationem resurrectionis mulieribus factam p angelum: z tempus z dispositionem.zc.earundez venientiũ ad sepulchrũ.Itẽ quõ vnusquisq3 cũ odore aromatũ.i.virtutũ debeat dñm querere i sepulchro.zc.fol.215.A.zc.col.p.
Post resurrectionem apparitio xpi ad mare Tiberiadis describitur.fo.216.co.3.vel infra.219.A.zc.columna.4.zc.
A resurrectione dñi vsq3 ad ascensionem eius p batissimi monachi ieiunare cessauerunt.zc.ibidem.vel infra fol.247.B.col.p.
Christus resurgens per ramos sinapis significatur.ibidem.vel infra fo.288.C.co.4.

¶Ex sexta parte biblie

Resurrectio xpi est causa sufficiens effectiua nostre resurrectionis.fo.216.col.3.zc.
Resurrectio xpi ad vitã immortalẽ fuit: aliorũ vero nõ sic.ibidem.co.4.
Resurrectio xpi vtrum debuerit argumentis p bari.Item resurrectionis vere definitio optime ponitur.et multa de hac materia.folio eodem.columna.4.
In resurrectione xps aperte ostendit suam potentiam.fo.217.columna.2.vel fo.51.B.col.3.tertij tomi.

Ferie secunde Resurrectionis dñi.

¶Ex quinta parte biblie.

In hoc euangelio describit Lucas apparitionẽ xpi factam duobus discipulis iter agentibus in Emaus.Item bonus actiuus z cõtemplatiuus per hos duos discipulos moraliter significãtur.fo.217.A.zc.col.2.zc.

Ferie tertie Resurrectiõis.Ex quinta pte.

In huius ferie euãgelio describitur tertia domini apparitio post resurrectionem facta omnib' discipulis absente Thoma.zc.Itẽ qui sunt vere pacifici dicuntur xpi discipuli.zc.fol.218.A.columna quarta.zc.

Ferie.4.Resurrectiõis.Ex quinta pte bib.

Presens euangelium agit de tertia dñi apparitione ad mare tiberiadis plurib' discipulis facta.Item officium predicandi significatur p artificium piscandi.fol.219.A.col.4.zc.

Ferie quinte Resurrectiõis domini.

¶Ex quinta parte biblie.

In presentis ferie euangelio ostendit Johãnes qualiter mulieres cognouerunt xpi resurrectionem per angelicam visionem.zc.Item specialit ponitur Magdalene fletus p xpi corpore nõ inuento.fo.221.A.co.p.zc.

Ferie sexte Resurrectiõis.Ex.5.pte Bib.

Continet hoc euangelium resurrectiõis xpi manifestate diuulgationem ad discipulos z ad omnes populos:specialiter potestatem baptizandi.zc.discipulis datam.Item quare in monte hac vice apparuerit discipulis.fol.222.A.col.p.zc.

Sabbati in albis.Ex quinta pte Biblie.

Presens euangelium inducit sanctas mulieres ad sepulchrum venientes/vbi resurrectionẽ dñi cognouerunt duplici causa.Item Marie magdalene specialis solicitudo in hoc moralit cõmẽdatur.fo.223.A.col.2.zc.

Dominice in Albis

Ex quinta parte Biblie.

Apparitio dñi duplex.s.vndecim discipulis Thoma absente: z postea eisdem eo p̃sente in hoc euangelio describitur/specialiterq3 Thome dubitatio.Item prelatus in medio virtutis stans ad exemplum gregis cõmendatur.fo.224.A.co.p.zc.

Ferie quarte dominice in Albis.

Ex quinta parte biblie.

In presentis ferie euangelio ponitur manifestatio resurrectionis dominice per ipsum dñm apparentem mulieribus de sepulchro reuertentibus.zc.Item de mutuo iuuamine proximoruz in itinere virtutum.fo.225.A.co.2.zc.

dñice.i.post octa.Pasche.

Ex quinta parte biblie.

Huius dñice euãgeliũ sub parabole particula ondit vtrũ cõditiones boni pastoris z ecõtra mali vel mercenarij.Item vtrum licitũ sit pastori ecclesie in persecutione fugere.fo.226 A.columna.p.zc.

Ferie sexte do. p̄. post octauas Pasche.
Ex quinta parte Biblie.
Ci. In euāgelio hodierno interrogatio quorundā discipulorum Johānis et phariseorum cōtra discipulos xp̄i confutatur et reprehenditur specialiterque ostendit xp̄s quod ieiunium corporale nō competebat suis discipulis. fo. 227. A. col. 1. etc.

dominice. ij. post oc pasche.

Ex quinta parte biblie.
Ci. In hoc euangelio cōsolatur xp̄s discipulos suos pro recessu suo ad patrem precipue promissione reditus sui. etc. Item exponitur dubitatio discipulorum super hoc verbum xp̄i / Modicū et nō videbitis me. etc. fo. 228. A. col. 1. etc.
Ferie. 4. eiusdem dominice.
Ex quinta parte biblie.
Ci. In euangelio huius ferie confutantur discipuli Johannis preferētes baptismū ipsius baptismo xp̄i: et differentia vtriusque baptismi declaratur. Itē theologi religiosi solis opinionibus doctorum sui ordinis adherentes. etc. reprehenduntur moraliter. fo. 229. A. co. 1. etc.
Ci. Ferie. 6. eiusdē dn̄ice. Ex quinta pte bib. Ostendit xp̄s iudeis in hoc euangelio fidei fructum et incredulitatis supplicium. fol. 230. A. columna. p̄. etc.

dn̄ice. iij. post octa. pasche.

Ex quinta parte Biblie.
Ci. Promittit saluator in hoc euangelio spūssancti donum per recessum suū: cuius efficacia ostenditur. etc. Itē lōge tractatur de processu spūssancti a patre et filio. fo. 231. A. co. p̄. etc.
Ferie. 4. eiusdē dominice. Ex quinta pte.
Ci. Resurrectionis xp̄i manifestatio Marie magdalene facta per xp̄m describitur. Item vtrū mane vel media nocte surrexerit xp̄s: et vtrū fuerint due huius nominis Magdalene. folio. 232. A. columna. 2. etc.
Ferie. 6. eiusdē dn̄ice. 3. Ex quinta pte bib.
Ci. In hoc euangelio describit Lucas manifestationem resurrectionis factam mulieribus per duos angelos. etc. Item quid moraliter facturi simus exemplo mulierum venientium ad monumentum. fo. 232. etc. co. 4. etc. Et vnde mos inoleuit resurrectionis tempore genua nō flectere. ibidē.

dn̄ice. iiij. post octa. pasche.

Ex quinta parte Biblie.
Ci. Explicat saluator in presenti euāgelio quādam rationem cōsolatoriam de recessu suo ad patrem: ea est accessus discipulorum ad patrem: atque etiam familiaritas eorundem cū patre in petitionibus. etc. Item sancti pro seipsis exaudiuntur / nō autem pro alijs aliquā: et quō. folio. 233. A. col. 3. etc.
Ferie. 2. eiusdem dn̄ice: in rogatiōibus.
Ex quinta parte Biblie.
Ci. Docet saluator in hoc euāgelio discipulos et alios modum orandi: et orationem cōtinuandi: quod multipliciter exponitur secundum Lucā et Mattheū. etc. Item doctor dubitantis mentē aperiens moraliter in hac parabola intelligitur. fol. 235. A. columna. p̄. etc.
Ferie. 4. vigilie ascensionis.
Ex quinta parte biblie.
Ci. Consolatur xp̄s discipulos in hoc euāgelio per orationis suffragium: oratque ipse pro se / pro apostolorum collegio / ac demum pro toto fideli populo. etc. Item orantes ad celum leuare oculos moraliter docemur exemplo. fo. 236. A. etc. co. 4. etc.

Ascensiōis domini.

Ex prima parte biblie.
Ci. Ascendens dn̄s hodie introducit in gloriam patres de lymbo eductos figuraliter. fo. 238. columna. 1.
Ci. Ante ascensionem xp̄i nulli cōcessum est celum intrare: quod figuraliter ostenditur. ibidem. columna. 2. vel fo. 6. F. co. p̄. secundi to.
Ci. Ascendens xp̄s ad celos in figura optima ostenditur. ibidem.
Ci. Ascensionis domini mysterium in plenilunio significatum multipliciter declaratur. ibidem. columna. 3. et. 4.
Ex secunda parte biblie.
Ci. Ascensio dn̄i in celum per ascensum Helie figurata fuit. etc. fo. 239. col. p̄.
Ci. Ascendit xp̄s in celum per decem gradus figuraliter. ibidem. vel fo. 5. col. 2. etc. tertij to.
Ci. Ascendente Jesu xp̄o quadragesimo die post resurrectionem oēs cum eo celū petierunt. et quō. ibidem. vel fo. 43. B. col. 4. tertij to.
Ex tertia parte Biblie.
Ci. Ascendente dn̄o ministerium virtutū celestium describitur. ibidem.
Ci. Ascensionis dn̄i beneficia describuntur psalmo 67. ibidem. col. 2.
Ci. Ascensio domini per ascensum Helie in celū figuratur. ibidem.
Ex quarta parte Biblie.
Ci. Ascendente dn̄o angeli admirabantur. etc. figuraliter. ibidem.
Ex quinta parte Biblie.
Ci. Huius diei euangelium insinuat tertiam domini apparitionem discipulis factā ac deinde my-

sterium ascensionis eius. Item potestas extremo apostolis a xpo concessa narrat cum multiplici expositione. fo. 239. A. co. 2. rc.
Processus xpi et discipulorum ex ciuitate ad montem vnde ascensurus erat/ponitur. rc. fo. 240. co. 3. vel infra. 243. A. col. p.

¶ Ex sexta parte Biblie.

Ascensionis dn̄i mysterium ex actibus aplōrum optime describitur cum omnibus circūstantijs: que in ea contigerunt specialiterq; noia aposto lorū et discipulorum ac mulierum astātium. rc. et de impressiōe pedū xpi in culmine montis. rc fol. 240. A. rc. columna. 3.

dominice infra oc. ascēsiōis

Ex quinta parte biblie.

Ostendit Johannes in presenti euangelio persecutores xpi et fidelium inexcusabiles multiplici ratione. Item consolationē discipulorum multiplicem ex verbis christi: rc. fo. 241 A. columna. 3. rc.

Ferie quarte eiusdem dominice.

Ex quinta parte biblie.

Ostendit xps in hoc euangelio aliquas rationes quibus fidelis quisq; illi debet adherere principaliterq; ex diuina glorificatione. rc. fo. 242. A. columna. 2. rc.

Ferie. 6. eiusdem dn̄ice. Ex. 5. pte biblie.

In euangelio hui⁹ ferie describitur bina apparitio dn̄i discipulis facta in die ascensionis. Item pcessus discipulorum et regressus ad ciuitatem post ascensionem: et multo plura. folio. 243. A. columna. p. rc.

Vigilie Pentecostes. Ex. 5. parte biblie.

In hoc euangelio cōsolatur xps discipulos promittens se missurum eis spiritumsanctū/si eum dilexerint. Item spiritussanctus quem repleuerit/ad inuisibilia desideranda accendit. folio 243. A. rc. columna 4.

Pentecostes.

Ex prima parte Biblie.

Spiritussanctus in trib⁹ locis insinuatur nobis in Genesi. fo. 244. co. 3.
Ad spūssancti receptionem quattuor disponentia figuraliter ponunt. Item ad spūssancti susceptionem vel cōtemplationē quō mens humana debeat disponi. Item spūsscti descensio sup apostolos cū oibus circūstātijs figurata est in datione legis. rc. ibidem. A. B. C. col. 3. rc.
Ante spūssancti receptionem predicare nō sunt permissi apli: et quare. Item dies Pentecostes figurata est in octaua die post dedicationem sacerdotis. rc. Item collectio diuersarum nationum in die pentecostes etiam figuraliter describitur. fol. 245. A. col. p. rc.
Spiritum paracletum accipiens fidelium turba p trecētos viginti siclos figurata est. ibidem columna. 2. ¶ 4.
Spūssanctus super quibus requiescere dicatur et super quibus non. Item spūs dn̄i septemplici virtute super Christū requieuit solummodo: super alios vero nō sic/sed ad tempus mansit. rc. ibidem. A. rc. co. 2. rc. ¶ 5.
Spūssanctus quō in pphetis et alijs loqui dicit ibidem. co. 4. vel fo. 253. col. 2. tertij tomi. ¶ 6.
Spūssancti missio figurata fuit in festo penteco stes veteris legis. ibidē. vel s. fol. 212. co. 3. ¶ 7.
Spiritussancti vnctionem meruerūt apli: figuraliter. ibidem. ¶ 8.
Spūs dn̄i ferebatur super aquas/quō sit intelligendum. ibidem. ¶ 9.

¶ Ex secunda parte Biblie.

Spūmsanctū recipiētis collegij numer⁹ i latitudine et amplitudie tēpli figurat⁹ ē. fo. 246. co. 1. ¶ 1.
Spūsscti gratia super aplos descēdit in penteco ste: et de hoc perutilis figura. ibidem. ¶ 2.
Sine gra spūsscti nec pres ve. testa. nec nos pfūda mysteria trinitatis possum⁹ intelligere: nec decalogū adiplere. ibidē. vel infra fol. 257. co. 2. ¶ 3.

¶ Ex tertia parte Biblie.

Spūsscti dona pphetis ad tempus cōcessa et ad tempus subtracta sunt: in xpo vero semper mā serunt. ibidem. col. 2. ¶ 1.
Spūssancti descensus et infusio ps. 132. mystice declaratur et copiose. ibidem. rc. ¶ 2.
Spūssanctus vel filius dicunt mitti: nō autem pater: ibidem. col. 4. ¶ 3.
Missio spūssancti super xpm in signo visibili qd significet. ibidem. ¶ 4.
Spūsscti dona significat numer⁹ septenarius: et perfectus dr. ibidē. vel fo. 288. co. 4. tertij to. rc ¶ 5.

¶ Ex quinta parte Biblie.

Spūssancti missionē qua de nocte apli expectabant ostendit. rc. fo. 246. A. rc. col. 4. ¶ 1.
Spūm sctm̄ acceperūt aliq ali resurrectionē: alij tn̄ post ascēsionē apli et alij. rc. fo. 247. col. p. ¶ 2.
Soluit christus in hoc euangelio dubitationem Jude apli: consolaturq; oēs discipulos pmissione spiritussancti. rc. Item in corda aliquorum venit spiritus nō tamen mansionē facit: et quare. fo. 247. A. rc. col. 2. rc. ¶ 3.
Spiritussancti donum efficaciam habet in tribus. fo. 248. col. 3. vel supra. 231. A. co. 2. Item vtrum plenitudo spiritussancti debuit dari immediate post ascensionem. rc. ibidem. ¶ 4.
Spiritussancti ignis efficacia et ecōtra ignis cupiditatis describitur. fol. 249. co. 2. vel supra folio. 189. p. col. 2. ¶ 5.

¶6. Spiritussanctus quare potius in columbe specie q̃ in altera apparuerit. &c. ibidem. vel supra fol.51.B.columna.3.

Ex sexta parte biblie.

¶1. Dubitatio soluitur. s. spiritussanctus ante creationem mundi vbi habitabat. Item quomodo in mentibus hominum spiritussanctus habitet. fo.249.co.2.

¶2. Spiritussanctus largitor omnium bonorum vnus & idem dicitur circa quod triplex error tollitur. Item quod spiritussanctus operatur: nõ sine patre & filio operatur. ibidem. &c.

¶3. Differentia lationis legis noue per spiritum sanctum & veteris ponitur. Item vtrum lex noua debuit dari a xpo in scriptis. ibidem. co.3. &c.

¶4 Per spiritumsanctum quo apostoli repleti sunt: principaliter facta est publicatio euangelii: per eos vero ministerialiter: & hoc multipliciter ostẽditur. fo.250.co.1. vel fo.86.A.&c.co.3.&c.3. to.

¶5. Spiritussancti missio & receptio secundum seriem epistole hodierne multipliciter & vtiliter exponuntur ibidem: et folio sequenti.

¶6. Linguarum adunatio recipientium spiritumsanctum hodie quid mystice significet ostenditur. fo.251.co.2. vel fo.162.B.co.3. tertii to.

¶7 Spiritussancti duodecim fructus ponuntur et exponuntur vtiliter. ibidem. vel fo.178.A.B.co.3.et.4. tertii tomi.

Ferie.2. Pentecostes. Ex quinta pte bib.

¶1, In hoc euangelio declarat Johannes mysterium incarnationis: que nec ex humano merito nec ex necessitate: sed ex gratuita dei dilectiõe ad nos facta est. Item ad amorẽ diuinum hoc nos maxime excitare debet/q̃ filium vnigenitum misit in mundum. &c. fo.251.A.&c.co.3.

¶ Ferie tertie Pentecostes.

Ex quita parte biblie.

¶1. In huius ferie euangelio benignitas xpi in docendo ostẽdit sub parabola furis & pastoris ouium. Item ostiarius religionis est spũssanctus. &c fol.252.A.col.2.&c.

Feric.4. quattuor temporum post penteco.

Ex quinta parte biblie

¶1, In hoc euangelio ponit causa murmurationis iudeorum cõtra xpm ex eo q̃ carnẽ suã panem ad manducandum necessarium diceret. &c. fo.253.A.&c.co.3.&c.

Ferie quinte post Pentecosten.

Ex quinta parte Biblie.

¶1 In presentis ferie euangelio concessa aplis auctoritate predicandi & potestate miracula faciendi mittuntur ad predicandum. &c. fol.254.A.&c.columna.4.

Ferie.6. quattuor temporum post pentecosten.

Ex quinta parte biblie.

¶1. In huius euãgelii ferie miraculũ paralytici enarrati ponitur: eius qui per tecti summitatẽ demissus est ante saluatorem. &c. fo.255.A.co.2.&c.

Sabbati quattuor temporum post Pente.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Ponitur in hoc euãgelio curatio socrus Petri a febribus: cum multiplici & vtili expositione. fo.256.A.co.1.

Sanctissime trinitatis.

Ex prima parte biblie.

¶1. Trinitatis sctissime mysterium per tres angelos: quos Abrahã vidit. &c. figuratum est. fo.257.co.p. vel fo.249.co.p. tertii tomi.

¶2. Trinitatis sanctissime mysterium in tribus lapidibus suppositis capiti Jacob figuratur. ibidẽ.

¶3. Trinitatis sanctissime noie cõsecrantur sacerdotes: et quare. ibidem.

¶4 Trinitatis sanctissime cõfessio fidelibus necessaria est: infidelibus vero difficilis & tortuosa videtur figuraliter. ibidem. vel fol.258.B.co.1. tertii to.

¶5. Trinitatis sctissime mysteriũ ostendit figuraliter in constructione tabernaculi. ibidem.

¶6. Trinitatis sctissime fidẽ pfitẽtes ex quattuor orbis partibus figurant in situ castrorum. ibidẽ. co.2.

¶7. Trinitas sctissima intelligitur in sacerdotis trina benedictiõe. ibidem.

¶8. Trinitatis sctissime mysteriũ & alia pfunda fidei non valentes intelligere quid agere debeant figuraliter ostenditur. ibidem. vel fol.254.co.3. tertii tomi.

¶9. Trinitas sanctissima alit sctã dicit q̃ alii sancti &c. ibidem. vel fo.257.col.1. tertii to.

¶10. Trinitatis sctissime vnitas & equalitas in duodecim panibus simile figurant. &c. ibidem. vel supra fo.135 B.co.4.&c.

Ex secunda parte biblie.

¶1. Trinitas sctissima psonarum secundum attributa: & essentie vnitas figurant p arcã testamenti: & in ea cõtenta. fo.257.co.2. vel.68.co.2. tertii to.

¶2. Trinitatis sctissime mysteriũ rõnibus naturalibus intelligere impossibile est. ibidẽ.

¶3. Trinitatis sctissime scientiã priores patres cõtigerunt: nõ tamen integre nec perfecte cognouerunt. &c. ibidem.

Ex tertia parte biblie.

¶1. Trinitatis sanctissime & vnitatis mysteriũ exponitur super illud. A summo celo egressio eius. &c. ibidem. col.3.

¶2. In diuinis est dare filiũ: & probatur efficaci ratione. ibidem.

¶3. Trinitatis sanctissime mysterium per tres potentias hominis declaratur. ibidem. col.4. vel fo.58.co.p. tertii tomi.

Trinitatis sanctissime personarũ distinctio ostẽditur ps.109. ibidem vel fo.6.co.4.&c. tertij to.
Trinitatis sanctissime mysteriũ miraculose qui dã philosophus pfessus est: & de hoc exẽplũ. ibid.
Trinitatis sanctissime mysteriũ curiose inuestigantes vltra ingenij vires tradentur in reprobũ sensum &c. ibidem. vel fo.287.col.1.tertij tomi
Trinitatis sanctissime emanatio & ordo describitur et declaratur &c.fo.257.co.4.&c.

¶ Ex quarta parte biblie.

Trinitatis sanctissime mysteriũ dei filius declarat in prophetia.fo.258.co.1.

¶ Ex quinta parte biblie

Trinitatem sanctissimam & vnitatem diuinam Christus declarat. ibidem.
In euangelio eminentissime solennitatis hodierne docet Christus Nicodemũ legis doctorem regñationẽ baptismi & gñaliter oia mysteria fidei nre &c. Itẽ humilis discipul⁹ instruit de diligẽti inquisitione dubiorum a doctore perito. &c.fol. 258.A.&c.co.2.&c.
Circa trinitatis sanctissime articulum duo errores excludũt.fo.260.co.2.vel.s.fo.158.F.co.2.
Trinitatis sanctissime mysterium & de singulis personis diuinis tractatur longe & vtiliter. ibidẽ vel supra.fo.22.A.&c.col.3.&c.

¶ Ex sexta parte Biblie.

Trinitatis sanctissime vestigiũ in creaturis apparet. Itẽ de attributis diuinis & psonarũ.fo.260.co.2
Christus fm diuinã naturã coeternus/coequalis/cõsubstãtialis patri ostendit: sed alter in persona: que pbantur & exponuntur multipliciter et vtiliter &c. ibidem. A.co.3.&.4.&c.
In vnitate diuine essentie pluralitas personarũ seu suppositorũ probatur multiplici auctoritate et rõne veteris testamenti: diffuse et vtiliter. folio 261.A.&c.co.2.

¶ Corporis Christi Ex quinta parte bib.

Huius excellentissime solẽnitatis materia tractatur in emporio sermonis sacramenti altaris in tertio tomo. Et summa euangelij in emporio sabba. dñice passi.s.ibi to.fo.261.co.4

Dñice. j. post oct. corp. xpi.

Ex quinta parte Biblie.

In hoc euãgelio saluator puocat hoies ad opera mie inducitq; ad hoc exemplũ diuitis auari in inferno sepulti & Lazari mendici in sinu Abrahe repositi &c. Item diuites felicitatẽ ponentes in diuitijs moraliter reprehẽdũtur. &c. fol.261.co.3.&c.

¶ Ferie quarte eiusdẽ do. Ex.5.pte biblie.

Hui⁹ euãgelij materia tractat anñ.1.vni⁹ doctoris i cõi san.fo.22.D.&c.co.4.eiusd.cõis i.2.10.

¶ Ferie.6.eiusdẽ do.1. Ex quinta pte bib.

In hoc euangelio docet xps quomõ pctõres ad pniam reuertentes sint caute nutriendi &c. Item de excellẽtia fidei sub similitudine grani sinapis Item pena scãdalizantiũ pusillos moraliter ponitur &c.fo.263.A.&c.co.3.&c. Cr

Dñice. ij. post oc. corp. xpi.

Ex quinta parte Biblie.

Arguũt in pñti euãgelio de ingratitudine iudei cũ pre ceteris gentib⁹ ad beatitudinẽ fuerint inuitati sub pabola hois facientis cenaz magnã &c. Itẽ xps istituẽs eucharistiã cõuiuiũ magnũ fecisse dicit.fo.264.A.&c.co.3.&c. Cr

¶ Fer.4.eiusdẽ do.2. Ex. quinta parte bi.

In hoc euangelio fm Lucã miraculum quinq; panũ et duorũ pisciũ describitur: cuius expositio querenda est supra.fo.138.co.1.&c. Cr

¶ Ferie.6.eiusdẽ dominice secũde.

In hoc euangelio duo miracula describũtur alterum curatio filie archisynagogi: alterum vero ptinens mulieris hemorrhoisse. Item curatus sacerdos & parrochia eius moraliter in archisynagogo et eius filia significantur &c.fo.265.A. &c.columna.4.&c. Cr

¶ Sabbati eiusdem dominice.2.

Ostendit saluator in hoc euangelio virtutes prelatorũ in curatione duorũ cecorũ in egressu Ihierich: per quos iudeus & gẽtilis populus significatur.fo.267.A.col.1.&c. Cr.

Do. iij. post oct. corpo. xpi.

In psenti euãgelio docet xps pctõres redeũtes dulciter esse recipiendos: qd pbat triplici parabola: precipue de oue perdita & adinuenta. Itẽ platus religiosoz moraliter significat per pastorem centũ ouiũ. &c.fo.267.A.&c.col.3. Cr.

¶ Fer.4.eiusdẽ do.3. Ex quinta pte biblie

Declarat saluator nr in hoc euãgelio intellectuz cuiusdã pcepti de nocumento in psona ppria et alterz de nocumẽto in proximo: et hoc sub exẽplo oculi vel manus scandalizantis: quã rescindere a nobis iubet &c.fo.268.A co.3.&c. Cr

¶ Fer.6.eiusdẽ do.3. Ex quinta pte Bib.

In psenti euangelio ponitur miraculũ ficus effecte aride: & eiectio vendentiũ et ementiũ de tẽplo cũ multiplici expositione. &c.fo.269.A.&c.co.4 Cr

Do. iiij. post oct. corpo. xpi

Ex quinta parte Biblie.

Electos apostolos instruit dñs in hoc euangelio de opibus pfectionis ac pcipue phibet temerariuz iudiciũ exemplo trabis et festuce &c.fo.271.A.&c.co.1. Cr

Ferie.4.eiusdem do.4.Ex.5.parte bib.
Ci In hoc euangelio ostenditur impedimentū pharisceorū phibere volentium xpi predicationē. rc. Item predicator euangelicus pro minis corporalibus nō debet predicationis officiū emittere. rc.fo.272.A.col.1.rc.

Fer.6.eiusdē.do.4.Ex.5.parte biblie.
Ci Euangelium presens inducit xpm disputantem cōtra phariseos vtrū liceat vxorem dimittere rc. Item vtrū doctores theologi philosophiā relinquere debeant.rc.fo.272.col.3.A.rc.

Dñice.v.post oct.corp.xpi.

Ex quinta parte Biblie.
Ci IN euangelio hodierno describitur vocatio Petri r aliquorum discipulorꝝ ad apostolatū. Itez lex noua et vetus per duas naues mystice significantur.fo.273.A.rc.co.1.

Fer.4.eiusdem do.5.Ex quinta parte bi.
Ci Docentur discipuli in hoc euangelio paupertatem voluntariam sub quodam exemplo.rc.fol.274.A.rc.co.1.

Ferie.6.eiusdem dominice.quinte.
Ci. In hoc euangelio ponitur cōfutatio phariseorū in miraculis xpi. r quedam discipulorum reprehensio. Itē quare xps phariseis signū de celo nō dederit rc.fol.274.A.rc.col.2.

Dñice.vj.post oc.corp.xpi.

Ex quinta parte Biblie.
Ci PRohibet saluator in hoc euangelio nocumentū in persona propria r tota vis hui⁹ euangelij versatur in docendo peccatū voluntarium esse mortale.fol.275.A.rc.col.1.

Ferie.4.eiusdē do.Ex.5.parte Biblie.
Ci Legitur hoc euangelium anno.2.plurimorum martyrū.fo.13.A.rc.col.4.cōis sanctorum.

Ferie.6.eiusdē do.6.Ex.5.parte Biblie.
Ci Describitur in hoc euangelio curatio r deuotio demoniaci in regione Gerasenorum. Item diabolus in quibus hominib⁹ habitet.fol.276.A.columna.2.rc.

Do.vij.post oct.corpo.xpi

Ex quinta parte Biblie.
Ci DOnitur in hoc euangelio miraculū septez panū r pisciculorꝝ paucorū rc. Itē a quattuor orbis partibus multitudo fideliū Christuz secuta est.fo.277.A.co.3.rc.

Ferie.4.eiusdē.do.7.Ex.5.parte biblie.
Ci Docet xps in hoc euāgelio fundationē eccl'ie gētium sub exemplis.fol.278.A.co.4.rc.

Fer.6.eiusdem dominice.7.
Ci Confutantur a xpo pharisei in hoc euāgelio reprehendentes eius discipulos spicas vellentes. Item moraliter quid per sata r spicas intelligatur.fo.279.A.col.3.rc.

Do.viij.post oct.corpo.xpi

Ex quinta parte biblie.
Ci DOcet Christus in hoc euangelio q' euitatio mali cōsortij r false doctrine facit ad obseruationem legis.rc. Itē de demonibus transferentibus se in angelos lucis.fo.280.A.co.1.rc.

Ferie.4.do.8.Ex.5.parte Biblie.
Ci Interrogatur xps in hoc euangelio a Johanne vtrum liceat alienis in noīe domini eijcere demonia.rc. Itē multa de vitando scandalo tractantur fo.281.A.rc.co.1.

Ferie.6.eiusdē do.8.Ex.5.parte biblie.
Ci Ostenditur in hoc euangelio multiplex effectus hypocrisis rc. Item culpantur repellentes pauperes predicatores rc.fol.281.A.co.4.

dñice.ix.post octa.cor.x.

Ex quinta parte Biblie.
Ci IN hoc euāgelio agitur de satisfactione cōdigna penitentiū sub parabola hois habētis villicū. Item de dispensatione bonorum nature.fo.283.A.co.1.rc.

Ferie.4.eiusdem do.9.Ex.5.parte biblie.
Ci In hoc euangelio docet xps dispensationem bonorum temporaliū r reprehendit phariseos auaros rc.fo.284.A.col.2.rc.

Ferie.6.eiusdē do.9.Ex.5.parte biblie.
Ci Arguit saluator in hoc euangelio phariseos r legisperitos de hypocrisi et mundicia exteriori rc. Item de mundicia recipientis Eucharistiā agitur.fol.285.A.co.1.rc.

dñice.x.post oct.cor.Chri.

Ex quinta parte Biblie.
Ci OStendit saluator in hoc euangelio destructionem futuram ciuitatis hierusalē. rc. fol.285.A.co.4.rc.

Ferie.4.eiusdē do.10.Ex quinta pte bib.
Describitur in hoc euangelio excidium ciuitatis hierusalē iuxta prophetiam Danielis ad exhortationē fidelium rc.fo.286.A.co.3.rc.

Ferie.6.eiusdē do.10. Ex quinta pte bib.
Ci Admonentur fideles in hoc euangelio de preparatione r expectatione diei iudicij.ibidem.columna.4.A.rc.

domi.xj.post oc.cor.Chri.

Ex quinta parte Biblie.

Docet xps in hoc euangelio duo necessaria ad efficaciā orōnis. Itē per phariseū ꝛ publicanū in hoc euangelio quid significetur. folio 287. A. col. 1. ꝛc.

Fer. 4. eiusdē do. 11. Ex quinta pte Bi. Reprehendunt̄ pharisei in hoc euangelio afferētes xpm miracula facere in virtute demoniorum. Itē quō vnū vitiū aliō expellat. fo. 287. A. co. 3.

Ferie. 6. eiusdē do. 11. Ex. 5. parte Bib. Stat⁹ ecclie sequēs cōtra hereses insurgētes sub pabola grani sinapis describit̄. fo. 288. A. col. 2.

dn̄ice. xij. post oc. corp. xp̄i.

Ex quinta parte Biblie.

Describitur in hoc euāgelio cōsolatio galileorū in curatione demoniaci surdi ꝛ muti. ꝛc. fol. 289. A. ꝛc. co. 1. ꝛc.

Ferie. 4. eiusdē do. 12. Ex. 5. parte Bib. In hoc euāgelio ponit̄ miraculū curatiōis duorū cecorū: ꝛ cuiusdā demoniaci. fo. 290. A. col. 1.

Fer. 6. eiusdē do. 12. Ex. 5. parte Biblie. In euangelio huius ferie ingratitudo iudeorū specialiter Corrozaim ꝛ Bethsaide ciuitatū rep̄hendutur. ibidem. A. col. 4. ꝛc.

dn̄ice. xiij. post oct. corp. xp̄i

Ex quinta parte Biblie.

Continet hoc euāgeliū illuminationē apostolorum: et solutionem cuiusdā dubij legisperiti et parabolā hois descendētis ab Hierl'z in Hiericho ꝛc. fo. 291. A. ꝛc. co. 1. ꝛc

Ferie. 4. eiusdē do. 13. Ex. 5. parte Biblie. Summa huius euangelij ponet̄ infra domi. 23. post octa. corporis Christi.

Fer. 6. eiusdē do. 13. Ex. 5. parte Biblie. Ostendit saluator in hoc euangelio verū penitēdi modū ꝛ inducit terrorē iudicij. fo. 292. A. co. 4

dn̄ice. xiiij. post oc. corp. xp̄i

Ex quinta parte Biblie.

In hoc euangelio ponitur doctrine xp̄i cōfirmatio miraculosa in curatione decem leprosorum. Item heretici cum falsis sectis per leprosos significantur. fo. 293. A. col. 3. ꝛc.

Fer. 4. eiusdē do. 14. Ex quinta pte Bib. Ponitur in hoc euangelio curatio leprosi cuius magna fides exprimitur. ꝛc. fo. 294. A. co. 2. ꝛc

Ferie. 6. eiusdē do. 14. Ex quinta pte Bi. In hoc euangelio describitur curatio illi⁹ demoniaci: qui in monumentis mortuorum habitabat ꝛc. Itē per eum populus gentilis significat̄. ibidem. A. co. 4. ꝛc.

do. xv. post oct. corpo. xp̄i

Ex quinta parte Biblie.

Saluator congregationem diuitiarū fugere docet in euangelio hodierno. fo. 295. A. co. 4. ꝛc.

Fer. 4. eiusdē do. 15. Ex quinta parte bi. Exponit saluator in euangelio hodierno qd̄ sit maximū preceptū in decalogo. fo. 297. A. co. 4

Fer. 6. eiusdē do. 15. Ex quinta parte Bi. Ostendit saluator in hoc euangelio tribus exēplis qualiter pharisei corrumpebant veritatē vite hypocrisi. fol. 298 A. col. 2. ꝛc.

domi. xvj. post octa. corp. x.

Ex quinta parte Biblie.

Describitur in presenti euangelio miraculum de filio vidue suscitato. Item vtrum Christus sola diuina v̄tute fecerit miracula. ꝛc. fo. 299. A. co. 1. ꝛc.

Ferie. 4. eiusdē do. 16. Ex. 5. parte Biblie. Summa huius euangelij posita est supra feria 6. dn̄ice. 5. post octa. corporis Christi

Fer. 6. eiusdē do. 16. Ex. 5. parte Biblie. Ostendit saluator h̄ euangelio sub exēplo cameli difficilē esse diuitibus introitū regni celorum. Item docet quendā seruantem mādata viā perfectionis ꝛc. fo. 300. A. ꝛc. co. 2. ꝛc.

domi. xvij. post oc. corpo. x.

Ex quinta parte Biblie.

In hoc euangelio confutat xps impenitentes ꝛ curat hoiem hydropicū. Item per eū significatur cupidus ꝛ auar⁹. fo. 302. A. co. 1. ꝛc

Fer. quarte. 4. tempoꝝ mēsis Septēbris. Ex quinta parte Biblie.

In hoc euangelio ponitur curatio demoniaci a Christo facta: quē discipuli curare nō poterant. ꝛc. Item per ieiunium curantur pestes corporis per orationē pestes mentis ꝛc. fo. 303. A. co. 2

Fer. 6. quattuor tempoꝝ mensis Septēb. In hoc euangelio describitur cōfirmatio doctrine xp̄i per remissionem peccatorū Marie Magdalene ꝛc. fo. 304. A. col. 4. ꝛc.

Sabbati. 4. temporū mēsis Septembris. Ex quinta parte Biblie.

Inducit saluator ad penitentiā in hoc euangelio ratione parabole ꝛ curationis mulieris curue. ꝛc. Item per hanc significatur persona peccatrix. fo. 306. A. co. 3. ꝛc.

do. xviij. post oct. corp. xp̄i.

Ex quinta parte Biblie.

Ostendit xps in hoc euangelio mandatū dilectionis dei esse omniū maximū. Item reprehendunt̄ ignorantes inferiora: ꝛ querentes altiora. fo. 308. A. co. 1. ꝛc.

Fer.4.eiusdẽ do.18.Ex.5.parte Biblie.

C1. Summa huius euangelij posita est supra in dominica.5.post octa.Epiphanie.

Ferie.6.eiusdẽ do.18.Ex.5.parte Biblie.

C1. In hoc euangelio impugnant sacerdotes Christi doctrinã: quorum insidias ipse caute euadit. ꝛc. Item quomodo debemus malignantiũ insidias fugere.fo.309.A.col.3.ꝛc.

dñice.xix.post oc.corp.xpi.

Ex quinta parte biblie.

C1. Ponit in hoc euangelio curatio paralytici ꝛ scribarum murmuratio contra xpm. Itẽ peccatũ mortale per paralysim significatur.fol.310.A.columna.1.ꝛc.

Ferie.4.eiusdẽ do.19.Ex quinta pte bib.

C1 In hoc euangelio interpretatur xps parabolã de zizanijs discipulis suis ꝛc.fol.311.A.col.1.

Ferie.6.eiusdẽ do.19.Ex quinta pte bib.

C1 Summa huius euangelij posita est supra in fer.6.dominice sexagesime.

do.xx.post oct.corpo.xpi

Ex quinta parte Biblie.

C1 Reprobatio iudeoꝝ iusta et gẽtiliũ vocatio in hoc euangelio sub parabola inuitatoꝝ ad nuptias describit. Itẽ Eucharistie sacramẽtum significatur per hoc conuiuium.fol.311.A.

Ferie.4.eiusdẽ do.20.Ex quinta pte bib.

C1 Summa huius euangelij posita est supra in sabbato post Cineres.

Fer.6.eiusdem do.20.Ex.5.parte Biblie

C1. Retrahit iudeos saluator in hoc euangelio ab actibus vitiorum ꝛ inducit ad opera mie multipliciter.fo.312.A.co.3.ꝛc.

domi.xxj.post octa.corp.x.

Ex quinta parte Biblie.

C1 Ponitur in hoc euangelio conuersio gentilium per miraculi operationẽ: describitur qꝫ miraculũ in curatione filij Reguli. folio.313.A.columna.3.ꝛc.

Ferie.4.eiusdẽ do.21.Ex.5.parte Biblie.

C1. Arguunt pharisei xpm in hoc euangelio de violatione sabbati in quo curauit quendam habentem manum aridam.fo.314.A.col.4.ꝛc.

Ferie.6.eiusdẽ do.21.Ex.5.parte Biblie.

C1. Ponitur in hoc euangelio curatio socrus Petri Item sensualitas per eam significatur.folio.315 A.columna.2.ꝛc.

domi.xxij.post oc.corpo.x.

Ex quinta parte Biblie.

C1. Docet Christus in hoc euangelio remissionẽ iniurie erga proximũ sub parabola regis ponentis rationem cum seruis suis ꝛc.fol.316.A.columna.1.ꝛc.

Fer.4.eiusdem dominice.22.

C1 Instruit saluator discipulos in hoc euangelio de efficacia orationis dupliciter.ibidẽ.co.4.ꝛc

Ferie sexte eiusdẽ do.22.Ex.5.parte biblie

C1 Ostendit xps in hoc euangelio doctrinã euangelicam per apostolos esse publicandam.ꝛc.Item cum desideria bona concipimus semen in terra iactamus.fo.317.A.col.1.ꝛc.

do.xxiij.post oct.corp.xpi.

Ex quinta parte Biblie.

C1 Reprehendũtur in hoc euangelio iudei impugnantes doctrinã Christi verã: poniturqꝫ fallax phariseoꝝ interrogatio ꝛc.ibidẽ.in columna.4.ꝛc.

Ferie.4.eiusdem do.23.Ex.5.parte bib.

C1. Ostenditur in hoc euangelio passionis Christi efficacia cũ miraculo didrachme in ore piscis.ꝛc.fo.318.A.co.3.ꝛc.

Ferie.6.eiusdem do.Ex quinta parte bib.

C1. In hoc euangelio arguuntur pharisei de vana mũditia exteriori multiplr.ꝛc.fo.319.A.co.2.ꝛc

dñice.xxiiij.post oc.cor.xpi

Ex quinta parte Biblie.

C1. Curatio filie Archisynagogi et mulieris hemorrhoisse in hoc euãgelio ponitur.fo.319.A.columna.4.ꝛc

Fer.4.eiusdẽ.do.24.Ex.5.parte biblie.

C1 Summa huius euangelij posita est supra in fer.4.do.15.post octa.corporis Christi.

C2 Summa huius secundi euangelij querenda est anno.1.vigiliarũ aplo͂rũ.fol.2.cõis sanctorum.

Fer.6.eiusdẽ do.Ex quinta parte biblie.

C1. In hoc euangelio saluator ostẽdit iudeos fuisse contemptores diuine maiestatis sub quadã parabola ꝛc.fo.321.A.co.1.ꝛc.

dñice.xxv.post oct.corp.xpi

Ex quinta parte Biblie.

C1 Summa presentis euãgelij posita est.ĩ.antenota.5.quinte partis.dñice.4.quadrage.

Ferie.4.eiusdẽ dominice.25.

C1. Summa huius euangelij querenda est folio.2.columna.1.communis sanctorum.

Fer.6.eiusdẽ do.Ex.5.parte Biblie.

C1. In euãgelio huius ferie describitur maligna interrogatio phariseoꝝ ad xpm facta de die iudicij de q̃ ipse discipl'os suos iformat.ꝛc.fo.321.A.co.3

Index seu tabula primi tomi.

Tabula tractatuum seu sermonum contentorum in hoc primo Tomo.

Index seu tabula cõtentorũ in primo tomo

¶ Finis tabule.

Registrum.

¶ ✠ a. ✠ b. ✠ c. ✠ d. Omnes sunt terni: preter ✠ d qui est quaternus.

Urbe Toletana: veneratur virginis edem
Concio: quam signat picta figura tibi.
Hic ex suggesto clamans: est muneris autor
Henricus: populis qui sacra verba monet.
Hic series veneranda patrum dicentis ab ore
Percipit: et qui sunt inter utrunque chorum.

Cuius parma hec est: que splendens purpurat auro?
Burgensis decus est antistitis atqꝫ Rosani.
Quis genus/vnde domo? Fōseca ex gēte propago
Clara. toge rebus gestis ꝛ tempore belli.

Diuini Apiarij secūdus tomus: que

est secūda pars principalis eiusdem operis/oim annotamētoꝝ: que singulis sanctoꝝ festiuitatibꝰ totius anni circulo pertinent: que ex lex Biblie partibꝰ collecta sunt per eximiū virū Domini cum Bamusce sancte theologie magistrum. ꝛc. vbi insuper com munis sanctorum tractatus appositus est.

Themata seu motiui in sermones secūdi tomi: in singulos sanctorum dies per menses digesta: et (vt in alijs tomis) ex sacre scripture canone sumpta.

Januarij festorū themata.

¶ Fabiani & Sebastiani themata.

iob.4. Accepti erāt tam deo q̄ hoibꝰ. Lyra. Sic dicit de beato Sebastiano. decebat eñ: vt quē deus tanta perfuderat gratia/ab oibus amaretur.

Job. 6 ✱ Sagitte dñi [Interl'. Percussiões] in me sunt. fol. 46. columna. 1. tertij tomi.

iob. 16 Posuit me quasi in signum [Lyra. sagittarijs: sicut de beato Sebastiano legitur.]

iob.34 ✱ Violenta sagitta [est in me] absq3 vllo pctō.

ps. 10. ✱ Parauerunt sagittas suas in pharetra: vt sagittent in obscuro rectos corde.

ps.73. ✱ Sagitte tue infixe sunt mihi. &c.

ps. 63. ✱ Sagitte paruulo℞ facte sunt plage.

threñ.3 ✱ Posuit me quasi signum [Interl'. timor℞ vel amoris: vel cuiuslibet affectiōis] ad sagittam.

¶ Agnetis virginis themata.

ge.34. ✱ Egressa est Dina [Agnes] filia Lie/ vt videret mulieres regionis illius. Quam cum vidisset Sichen princeps adamauit eam. fo. 137. co. 3. tertij tomi.

tob.3. ✱ Nunquam concupiui virum: & mundā seruaui animam meam. &c. [Interli. nolui cōcupiscere torum in delicto.]

iudit 9 ✱ Denudauerūt femur virginis in cōfusionē.

Jbidē. ✱ Erige brachium tuum sicut ab initio: & allide virtutem eorum in virtute tua.

Judit. 10. ✱ Cui etiam dñs contulit splendorem: quoniā omnis ista cōpositio non ex libidine: sed ex virtute pendebat.

iud. 12 ✱ Que ego sum/ vt cōtradicam dño meo?

pu. vl. ✱ Fortitudo & decor indumentum eius: & ridebit in die nouissimo.

Cañ. 1 ✱ Pulchre sunt gene tue sicut turturis: collum tuum sicut monilia.

sap. 8. ✱ Hanc amaui & exquisiui a iuuentute mea: & quesiui sponsam eam mihi assumere: & amator factus sum forme illius.

ecci. 9. ✱ Ne derelinquas amicum antiquū: nouꝰ enim nō erit illi similis. [Sm alium sensum quere fol. 115. col. 2. tertij tomi

ecci. 26 ✱ Mulieris bone [Interli. anime iuste.] beatus vir [magnificatus in mundo] numerꝰ eñ annorum illorum duplex.

✱ Quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso. [Interli. Anima ornata omī genere virtutum. ecci. 50

✱ Confitebor tibi dñe rex: & collaudabo te deū saluatorem meum. ecci. 51

✱ Cum ambulaueris in igne nō combureris: & flamma non ardebit in te: quia ego deus tuꝰ sanctus israel saluator tuus. esa. 43

✱ Recordatus sum tui: miserans adolescentiā tuam: & charitatem desponsationis tue: qm̄ secuta es me in deserto. hier. 2.

✱ Nuda eras & confusione plena [et infra] Laui te aqua & emūdaui sanguinem tuum ex te. Et vnxi te oleo: & vestiui te discoloribus: & calciaui te hyacinto: et cinxi te bysso. &c. Ezech. 16.

✱ Simile est regnum celo℞ decem virginibꝰ. fo. 26. A. co. 3. in cōi sanctorum. matth. 25.

✱ Gaudeamus & exultemus & demus gloria3 ei: quia venerunt nuptie agni: & vxor eius preparauit se. apo. 19

¶ Sancti vincentij themata.

✱ Neptalim ceruus emissus: & dans eloquia pulchritudinis. ge. 49

✱ Monstrat lectus eius ferreus: qui est in Rabath filiorum Ammon/ nouem cubitos habēs longitudinis: & quattuor latitudinis/ ad mensurā cubiti virilis manꝰ. fol. 194. co. 2. tertij to. deut. 3

✱ Probauit me quasi aurū: qd per ignē trāsit. iob. 23

✱ Tabescet caro eius & ossa: que tecta fuerant/ nudabuntur. [Interli. Qr per aduersa virtutum merita patefiunt. iob. 33

✱ Certamen forte dedit illi vt vinceret. sap. 10

✱ Beatus vir: qui in sapientia morabitur: & q̄ in iusticia meditabitur & in sensu. &c. ecci. 14

✱ Curam habe de bono nomine: hoc enim tibi permanebit magis/ q̄ mille thesauri magni et preciosi. ecci. 41

✱ In diebus suis non pertimuit principem: et potentia nemo vicit illum. Nec superauit illu3 verbum aliquod. &c. ecci. 48

✱ Qui dat lasso virtutem & his: qui non sunt/ fortitudinē & robur multiplicat. esa. 40

✱ Ecce dedi faciem tuam valentiorem faciebꝰ eorum: & frontem tuam duriorem frontibus eorum: vt adamantem & silicem dedi faciem tuā. ezech. 3

✱ Eleazar gloriosam mortem magis q̄ odibilem vitam complectens: voluntarie preibat ad supplicium. 2. machab. 6.

✱ Domine: qui habes sanctam scientiam: manifeste tu scis: quia cum a morte possem liberari: duros corporis sustineo dolores. Secundu3 animam vero propter timorem tuum libenter hec patior. Ibidē.

✱ Nō coronabitur/ nisi q̄ legitime certauerit. 2. Timo. 2.

apoc.2 ✱ Uincenti dabo edere de ligno vite: qd̓ est in paradiso.(Interl. in horto delitiaꝝ .i. in ecclia)

apoc.3 ✱ Qui vicerit hic: vestietur vestimẽtis albis.

☞ Et in multis alijs locis similia inuenies.

¶ Illefonsi archiepi Toletañ. them̃.

ge.41 ✱ Uestiuitq; eũ stola byssina.

ge.45 ✱ Proferri iussit singulis binas stolas. Beniamin vero dedit trecentos argẽteos/cum quinq; stolis optimis.fo.39.co.4.primi tomi.

ge.49 ✱ Lauabit in vino stolam suam.

exo.28 ✱ Faciesq; veste sanctã Aaron in gloriã ꝛ decorem.(et infra) Uestietur in officio ministerij/ vt audiatur sonitus.ꝛc.fo.94.co.3.tertij Tomi.

leui.16 ✱ Inducturq; stola linea ꝛ vestibus sanctis ꝛc.

iudi.8 Monilibus ꝛ veste purpurea: qbus reges Madian vti soliti erant.ꝛc.

1.regũ.17. ✱ Induit Saul (Maria) Dauid (Illefoñ.) vestimentis suis. Et vestiuit eũ lorica.

3.reg.3 ✱ Dedi tibi cor sapiens ꝛ intelligẽs/in tantũ: vt null9 ante te similis tui fuerit: nec post te surrecturus sit.

3.reg.6 ✱ Uestiuit oraculum (Illefonsũ) auro purissimo.ꝛc.

1.pa.15 ✱ Dauid (Illefoñ.) erat indutus veste byssina.

2.pa.9 ✱ Uestiuit (virgo virginũ) soliũ eburne (Illefonsum virginẽ. Interli. Castitate decoratũ: elephas enim tẽperatus est: ꝛ non vtitur coniuge secunda.) Auro mũdissimo.(Interl. Q2 splẽdorem grẽ sue facit in ecclesia splendescere: cum signis ꝛ miraculis presentiã suam ostẽdit.(virgo virginũ in ecclesia Toletañ. nocte media induens Illefonsum veste celitus allata.)

hest.4 ✱ Uestem misit (duxit virgo Maria Illefoñ.) vt ablato sacco indueret eã (in festiuitatib9 ei9. Interli. Palliũ laudis ꝑ spiritu meroris) Quẽ prius habuerat cõtra hereticos disputando. ꝛc. fo.33.co.1.ꝑ.to. et fo.184.co.ꝑ.tertij to.

hest.6. ✱ Homo quẽ rex (xp̃s) honorare cupit/ debet indui vestibus regis.ꝛc.

ibidẽ ✱ Festina (virgo virginum) et sumpta stola (veste indue) Mardocheum.ꝛc.(Illefonsum. Hec ait Assuerus.i. xp̃s.

iob.29 ✱ Uestiuit me (Interli. iusticia) sic vestimento (vndiq;/vt necubi sit aditus hosti. aliter nõ valet) et diademate (q2 iustoꝝ iudicia per magni operis gloriã ad retributionis ducunt coronã. de hoc fol.71.co.2.secundi to.

iob.40. ✱ Speciosis induere vestimẽtis.(vel) ✱ Erigere ꝛ esto gloriosus: ꝛ speciosus: induere vestib9: ꝛ disperge superbos (.i. hereticos: qui virginitatẽ meã impugnant. ait regina celoꝝ Illefoñ.)

ps.92. ✱ Decorem indutus est.

eccli.6 ✱ Torques illius in stola glorie.

eccl.15 ✱ Stola glorie vestiet illum.

eccl.45 ✱ Induit eum stola glorie: ꝛ coronauit eum in vasis (operibus) virtutis (et infra) Stolam sanctam auro ꝛ hyacintho ꝛ purpura (q2 sacerdos se ꝛ alios regere debet) opus textile [cui9 textor ꝛ artifex deus: vel virgo virginũ.ꝛc. hec Interl.

In accipiendo ipsum stolam glorie: ꝛ vestiri cũ in consumatione virtutis. eccli.50

✱ Uocabo seruum meũ ꝛ induam eũ tunica. esa.22

✱ Induit me [virgo virginũ ait Illefonsus.] vestimento salutis. esa.61.

✱ Iste formosus in stola gradiens in multitudine virtutis sue. esa.63.

✱ Priusq; te formarem in vtero/cognoui te. hiere.1

✱ Cum vestieris te coccino [Interl. Fide sanguinis xp̃i] et monili aureo [meditatione sensus ꝛ intelligẽtia spũali] aiam tuã queret [beatissima virgo virginũ xp̃o filio suo offerre.] hier.4.

✱ Quis iste pastor [et infra] ꝛ clamor ei9 inf gentes auditus est. hiere.50.

✱ Exui me stola pacis. bar.4

✱ Uir vn9 in medio coꝝ vestit9 erat lineis.ꝛc. ezech.9

✱ Sumpsisti vestimenta tua multicoloria. ezec.16.

✱ Uestiui te discoloribus. Et calciaui te hyacintho [Interli. vñ Eph.6.c. Calciati pedes in preparatione euangelij pacis. Ibidẽ.

✱ Quicunq; legerit ꝛc. [et infra] purpura vestietur. dani.5

✱ Uestimentum eius candidum quasi nix. dañ.7.

✱ Induit se Ionathas stolam sanctã. 2.mac.10.

✱ Apparuit in veste candida [Illefonsus indutus: manibus virginis de thesauris celestibus portata.] 2.mac.11.

✱ Uiderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola. [Interli. Regnantem in prosperis.] fo.215.B.co.2.ꝑ.to. Mar.16.

✱ Inuenerunt hominẽ vestitum ad pedes ei9. fol.295.A.co.1.ꝑ.to. Luc.8

✱ Cito proferte stolam primam. fol.115.L.columna.3.primi tomi. luc.15.

✱ In veste fulgenti [stetit Illefonsus corã virgine virginum] fo.233.A.co.1.ꝑ.to. lu.24

✱ Ueste purpurea circũdederunt [vel circũdedit] eum. [Interli. Purpura enim est signũ regis] fo.206.M.col.2.ꝑ.to. ioh.19

✱ Uestitus veste regia sedit [Illefonsus coraz virgine virginum in ecclesia Toletañ.] fol.133. columna.ꝑ.tertij to. act.12

✱ Uidi [Illefonsum] similez filio hominis vestitum podere.ꝛc.[.i. veste celitus sibi data.] apoc.1

✱ Qui vicerit sic: vestietur vestimentis albis. apoc.3

☞ Et in multis alijs locis similia inuenire poteris.ꝛc.

☞ Sancte Marie pacis themata ꝑ animi desiderio elicere poteris ex thematis ꝛ annotamentis ser. Pacis.fo.177.tertij to.

¶ Cõuersionis. S. Pauli apli them̃.

Gē.49. ✳ Beniamin lupus rapax: mane comedet predā: ⁊ vespere diuidet spolia. fo. 27. col. 3. scdi. to.
Num. 24. ✳ Qui cadens apertos habet oculos: videbo eum sed non modo.
deu. 33. ✳ Quasi leo requieuit: cepitq̧ brachium ⁊ verticem: ⁊ vidit principatū suū: q̄ in parte sua doctor esset repositus: qui fuit cum principibus populi ⁊ fecit iusticias dñi ⁊ iudiciū suū cū israel. (vide super hoc Glo. interli.)
1. re. 10 ✳ Insiliet in te spūs dñi: ⁊ prophetabis cū eis: et mutaberis in virū aliū. fo. 108. col. 3. tertij. to.
pū. 25 ✳ Aufert rubiginē de argēto: ⁊ egredietur vas purissimum.
sap. 7. ✳ Venit in me spūs sapientie: ⁊ preposui illam regnis ⁊ sedibus: ⁊ diuitias nihil esse dixi in cōparatiōe illi⁹. Nec cōparaui illū ꝑciosū lapidē.
esa. 21. ✳ Corrui cum audirem: conturbatus sum cū viderem. Emarcuit cor meum: tenebre stupefecerunt me.
esa. 37 ✳ Cum fureres aduersum me: sugbia tua ascēdit in aures meas.
Esaie. 48. ✳ Ecce ego locutus sum ⁊ vocaui eum: adduxi eum: ⁊ directa est via eius.
esa. 54 ✳ Ecce accola venit: qui non erat mecum: aduena quondam tuus adiungetur tibi.
Hiere. 18. ✳ Dissipatū est vas quod ipse faciebat e luto manibus suis. Conuersusq̧ fecit illud vas alterum sicut placuerat in oculis eius vt faceret.
hier. 31 ✳ Postq̄ conuertisti me/ egi penitētiā: ⁊ postq̄ ostēdisti mihi: percussi femur meū.
Thre. 1 ✳ Expādit rete pedibus meis: conuertit me retrorsum.
osee. 11. ✳ Ex egypto vocaui filium meum.
ose. vl. ✳ Cōuertere israel ad dñm deum tuū: qm̄ corruisti in iniquitate tua.
zach. 6 ✳ Conuersus sum ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce quattuor quadrige egredientes de medio duorum montiū: ⁊ mōtes: mōtes erei (erāt).

Mensis februarij themata

¶ Purificationis Marie them̄.

exo. 35. ✳ Omnis voluntarius ⁊ prompti animi offerat primitias dño aurū/ argentū/ es/ hyacinthū/ purpurā/ coccūq̧ bis tinctū. fo. 4. col. 2. scdi to.
Leui. 1 ✳ Hō masculum immaculatū offeret. (vel) De turturib⁹ ⁊ pullis colūbe offeret. fo. 5. co. 2. 2. to.
leui. 12 Cū expleti fuerint dies purgationis: deferet holocaustum. fo. 5. B. co. 3. secundi to.
ps. 47 ✳ Suscepimus de⁹ misericordiā tuā in medio templi tui.
Esa. 64 ✳ Occurristi letanti ⁊ facienti iusticiam.
aggei. 2. ✳ Veniet desideratus cunctis gentibus.
Mala chie. 3. ✳ Veniet ad templū sanctū suum dominator: quem vos queritis.

Hō erat in Hierl'm. ⁊c. (fere per totū euangeliū potes accipere themata: put in applicationib⁹ eiusdem. fo. 7. B. co. 4. tertij to. Lu. 2.
Et apertum est templū dei. ⁊c. fo. 9. co. p̄. scdi. to. apo. 11

¶ Sancti Blasij themata.

✳ Bestie tere pacifice erunt tibi. Job. 5
☞ Et similia inuenies in canone Biblie.

¶ Cathedre sancti Petri them̄.

✳ Tu eris super domū meā ⁊ ad tui oris imperium totus populus obediet. ge. 41.
✳ Dauid sedens in cathedra sapientissim⁹ princeps inter tres. 2. re. 23
Salomon aūt sedit super thronū patris sui: ⁊ firmatū est regnum eius nimis. 3. re. 2
✳ Posuit Assuerus soliū (Amon) super omēs principes quos habebat. hest. 3
✳ Petra fundebat mihi riuos olei (Interl'. xp̄s quo docente riui vndiq̧ manauerunt) qn̄ procedebam ad portā ciuitatis: ⁊ in platea parabant cathedram mihi. iob. 29
✳ Exaltēt eum in ecclesia plebis: ⁊ in cathedra seniorum laudent eum. ps. 106
✳ Ipsum elegit ab omī viuente/ offerre sacrificium deo incensum ⁊ bonum odorem in memoriā placare ꝓ populo suo. eccl. 45
✳ Statuit illi (dñs) testamentū pacis: ⁊ principem (fecit) sanctoꝝ (sacerdotū) ⁊ gentis sue. Ibidē.
✳ Joseph natus est hō princeps fratrum: firmamentū gentis: rector fratrū: stabilimentū (Intl'. aploꝝ. vnde Mat. 28. c. Nūciate fratrib⁹ meis. ⁊c.) populi: ⁊ ossa ipsius visitata sunt: ⁊ post mortem ꝓphetauerunt. eccl. 49
✳ Exaltabo soliū meū super astra celi. Sedebo in monte testamenti. ⁊c. ☞ De hoc fol. 290. co. p̄. tertij tomi. esa. 14
✳ Erit quasi pater habitantibus Hierusalem: ⁊ domui Juda. esa. 22
✳ Simon frater vester scio: q2 vir cōsilij est. Ipsū audite semper: ⁊ ipse erit vobis pater. 1. mac. 2.
✳ Intrauit Ptolemeus Antiochiā ⁊ imposuit duo diademata capiti suo. Egypti ⁊ Asie. 1. mac. 11.
✳ Petrus (Interl'. celebre nomē) apls Jesu xp̄i electis aduenis dispersiōis ponti: Galatie: Capadocie: Asie: ⁊ Bithynie. ⁊c. ☞ Et multo plura inuenies in alijs thema. festoꝝ Petri ⁊ Pauli apostolorum. 1. Pet.

¶ Sancti Mathie them̄.

Post Achitophel (Judam) fuit Joiada (Mathias) fo. 44. co. 4. tertij tomi. 1. par. 27.
✳ Episcopatum eius accipiat alter. ps.
☞ Similia inuenies in canone Biblie.

Martij festoꝝ themata.

¶ Juliani Pomerij archiepi Toletan.

ps.88. ✻ Exaltaui (Interli. Sup oẽ nomen) immunẽ (a peccato) electũ de plebe mea (iudaica: vñ natus) ☞ Et nota ꝙ hoc conuenit huic sancto: q2 natus de origine vel gẽte iudeoꝝ est (vt fert.)

¶ Annunciationis Marie the.

Gen.2. ✻ Produxitq3 dñs lignum pulchrum visu: et ad vescendum suaue: lignum etiam vite in medio paradisi.

Ibidẽ. ✻ Fluui⁹ egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandũ paradisum. ꝛc.

Gẽñ.21 ✻ Risum fecit mihi deus: quicunq3 audierit/ corridebit mihi.

Ge.28. ✻ Ipsa est mulier quam preparauit dominus filio domini mei.

Ge.24 ✻ Quam terribilis est locus iste: non est hic aliud nisi domus dei ꝛ porta celi.

Gẽñ.30 ✻ Hoc pro beatitudine mea (fili⁹ datus) beatã quippe me dicẽt (oẽs) mulieres. (ꝛ viri.)

Ibidẽ. ✻ Cõcipiens peperit filiũ ꝛ ait: ditauit me dominus dote bona.

Exo.25 ✻ Arcã de lignis sethim cõpigite (et infra) deaurabis eam auro mũdissimo int⁹ ꝛ de foris.

Ex.37 ✻ Fecit autem Beseleel arcã de lignis sethim. ꝛc. fo.65. col.2. tertij to.

Ibidẽ. ✻ Fecit ꝛ propiciatorium de auro mundissimo. ibidem.

Nu.24 ✻ Orief stella ex Jacob. ꝛc. fo.40. co.4. p̃. to.

Iudi.6 ✻ Expresso vellere/ conchã rore ipleuit. fol.18. B. co.2. ꝛc. tertij to.

Iudi.13 ✻ Concipies ꝛ paries filium: cuius nõ tanget nouacula caput.

Re.25 ✻ Ecce famula tua sit in ancillã: vt lauet pedes seruoꝝ dñi mei (laua ergo dña.)

2.re.7 ✻ Que est autem vt popul⁹ tu⁹ israel gens in terra ꝑpter quã iuit deus: vt redimeret eã. ꝛc.

3.reg.1 ✻ Queramus domino nr̃o regi adolescentulã virginem. ꝛc.

3.reg.8 ✻ Impleuerat gloria dñi domũ domini.

4.re.2 ✻ Afferte mihi vas nouũ ꝛ mittite in illud sal.

4.re.7. ✻ Hec est dies boni nuncij. ꝛc.

ps.17. ✻ Inclinauit celos ꝛ descendit.

ps.18. ✻ In sole posuit tabernaculum suum.

ps.30. ✻ Mirificauit misericordiam suã mihi/ in ciuitate munita.

ps.40 ✻ Me autem ꝑpter innocentiã suscepisti.

ps.45 ✻ Sanctificauit tabernaculũ suũ altissimus.

ps.71. ✻ Descendet sicut pluuia in vellus. fo.6. col.2. tertij tomi.

ps.72 ✻ Tenuisti manũ dexterã meã: ꝛ in voluntate tua (Interl. nõ meis meritis) deduxisti me: ꝛ cũ gloria (eterna. Que maior gloria ꝙ̃ hoiem verbo dei vniri: ꝛ ad dexteram eius locari? Humanã naturã verbo vniti cũ gloria) suscepisti me.

ps.84 ✻ Terra nostra dabit fructum suum. ☞ de hoc fo.6. co.3. tertij tomi.

✻ Homo natus est in ea: ꝛ ipse fundauit eã altissimus. (Interli. hoc miraculu3 accidit in ea. Fundauit eã: nõ vt hõ: sed vt deus. ꝛc. ps.86.

✻ Hic habitabo qm̃ elegi eã. ☞ De hac materia fo.7. co.p̃. tertij tomi. ps.131.

✻ Sapientia (Interl. verbũ dei) edificauit sibi domum (carnem.) pũ. 9.

✻ Aqua frigida anime sitienti: ꝛ nuncius bonus (Gabriel archangelus) de terra longinqua (de celo missus ad Mariam.) pũ.25

✻ Vox dilecti mei pulsantis. Aperi mihi soror mea (Interli. q2 coheres) amica mea (q2 iugum seruitutis egressa arcanoꝝ meoꝝ es cõscia.) columba mea (q2 spũs mei dono illustrata) immaculata mea (q2 segregata a negociosis actib⁹/ diuinis es sublimata aspectibus.) Cañ.5

✻ Dilect⁹ meus misit manũ suã (Interl. inuisibiliter inspirãdo.) per foramẽ: ꝛ vẽter meus intremuit ad tactum eius. Ibidẽ.

✻ Qui creauit me/ requieuit in tabernaculo meo. (Interli. humane nature/ in qua habitauit plenitudo diuinitatis.) ecci.24

✻ Ecce virgo cõcipiet ꝛ pariet filiũ. ꝛc. esai.7.

✻ Egredietur virga de radice Jesse. esa.11.

✻ Ecce dñs ascẽdet super nubẽ leuẽ ꝛ ingredief egyptum. fo.8. co.2. tertij to. esa.19.

✻ Oliuam vberem/ pulchram/ fructiferam vocauit dominus nomen tuum. hier.11

✻ Quare quasi colonus futurus es in terra: ꝛ q̃si viator declinans ad manendum? Hiere. 14.

✻ Creauit dñs nouum super terrã: femina circũdabit virum. hier.31

Auditum audiui a dño ꝛ legat⁹ ad gentes missus sum (dicit angelus.) hier.49

✻ Gloria dei israel ingredief p viã oriẽtalẽ. ꝛc. ezech.43

✻ Porta hec clausa erit: ꝛ nõ aperietur: ꝛ vir nõ transiet per eã: qm̃ dñs de⁹ israel ingressus est p eam. eritq3 clausa principi. Ezech. 44.

✻ Ecce rex tuus venit tibi. zach.9

✻ Ecce ego mittã angelũ meum: ꝛ p̃parabit viam ante faciem meam. malachie.3.

✻ Missus est Gabriel angelus. ꝛc. folio.12. A. co.p̃. primi tomi. Luc.1.

✻ Venit ad domum Marie. act.12

☞ Et multo plura in thematib⁹ ꝛ annot. Incarnationis ꝛ aduentus. fo.2. tertij tomi.

Aprilis festoru3 themata.

¶ Marci euangeliste themata.

Catulus leonis Juda: ad predam ascendisti fili mi: requiescens accubuisti vt leo. Ge.49

✻ Benedict⁹ in latitudine Gad: q̃si leo requieuit deu.33.

✻ Ecce examen apũ in ore leonis erat: ꝛ fauus mellis. (de hoc fo.28. co.4. scdi to.) iudicũ 14.

✻ De comedente exiuit cibus: ꝛ de forti egressa Ibidẽ.

est dulcedo. de hoc fol. 28. columna. 4. scdi to.
prũ. 30. ✳ Leo fortissimus bestiarum: ad nullius pa=
uebit occursum.
Hiere. ✳ Ecce quasi leo ascendet de supbia Jordanis
49. ad pulchritudinem robustam: qz subito curre=
re faciaz ad illam.
Ezech. ✳ Desolata est terra ꝛ plenitudo eius a voce ru
19. gitus illius.
Ibidē. Factus est leo ꝛ didicit predam capere: homi=
nemqꝫ comedere.
osee. 11 Leo rugiet ꝛ formidabunt filij maris. Et auola
bunt quasi auis ex egypto: ꝛ quasi columba de
terra assyriorum.
1. mac. Similis factus est leoni in operibꝰ suis: ꝛ sicut
3. catulus leonis rugiens in venatione.

Madij festoꝝ Themata.

¶ Philippi ꝛ Jacobi.

exo. 5. Ingressi sunt Moyses ꝛ Aaron ꝛ dixerũt
Pharaoni: dimitte populum meũ/ vt sa=
crificet mihi.
nu. 10. ✳ Fac tibi duas tubas argēteas ductiles: qui=
bus cõuocare possis multitudinem.
iudi. 5 ✳ Zabulon ꝛ Neptalim obtulerunt aias suas
morti in regione Merome.
2. re. 1. ✳ Saul ꝛ Jonathas amabiles ꝛ decori valde
in vita sua: in morte qꝫ nõ sunt diuisi.
3. re. 7. ✳ Statuit duas columnas in porticu templi.
dexterã vocauit noie Jachin (.i. firmitas) et se=
cundã vocauit noie Booz (.i. robur.)
esa. 27 ✳ Qui egrediētur impetu de Jacob: florebit ꝛ
germinabit israel: ꝛ implebunt faciē orbis semi
ne (hec est ꝓphetia de apostolis: ideo quere ibi.)
abac. 3 ✳ Sol ꝛ luna steterunt in habitaculo suo: in lu
ce sagittarum tuarum ibunt: in splendore ful=
gurãtis haste tue. (hec de apostolis exponunt.)
Zach. Ecce due oliue super candelabrũ: vna a dextris
4. lãpadis/ ꝛ vna a sinistris eius.
Ibidē. ✳ Quid sunt due oliue iste ad dexterã candela
bri/ ꝛ ad sinistram eius?
Ibidē. ✳ Quid sunt due spice oliuarum: que sunt iu=
xta duo rostra aurea? ꝛc.
Ibidē. Isti sunt duo filij olei (splendoris) qui assistunt
dominatori vniuerse terre.
apoca. Hi sunt (Interl'. Predicantes penitentiã ꝛ exē=
11. plo ostendentes) due oliue. (in spũsctõ uncti.)

¶ Inuentionis sancte crucis the.

geñ. 2. Produxitqꝫ dñs deus omne lignum de humo
pulchrum visu ꝛ ad vescendum suaue. lignum
etiam vite.
exo. 15 ✳ Moyses clamauit ad dñm: q̃ ostēdit ei lignũ
ꝛ cũ misisset in aquas: in dulcedinē verse sunt.
3. regũ. ✳ En colligo duo ligna/ vt ingrediar ꝛ faciam
17. illud mihi ꝛ filio meo/ vt comedamus ꝛ moria

mur. fo. 57. co. 4. tertij tomi.
✳ Effodientes thesaurum (Interli. eternã quie Job. 3.
tem: vel crucē dñi) gaudent vehementer cũ inue
nerunt sepulchrum (exemplũ cõtemplatiõis.)
✳ Trahitur sapientia de occultis. Nõ adequa iob. 28
bit ei ꝛ Topazius de ethiopia: nec tincture mũ
dissime cõponentur.
Radix mea aperta est iuxta aquas: ꝛ ros mora iob. 29
bitur in messione mea.
✳ Si quesieris (sapientiã) quasi pecuniam: ꝛ si pũ. 2.
cut thesauros effoderis illam: tunc intelliges ti=
morem domini.
✳ Lignum vite est ijs: qui apprehenderint eã: puer. 3
ꝛ qui tenuerit eam: beatus.
✳ Qui me inuenerit: inueniet vitam: et hauri pũ. 8.
et salutem a domino.
✳ Spes que differtur: affligit animã. lignũ vi pũ. 13.
te desiderium veniens.
✳ Qui edificat in celo ascensionem suã: ꝛ fasci Amos
culum suũ super terrã fundauit. viii.
✳ Simile est regnũ celoꝝ thesauro abscondito mat. 13
in agro (in cruce.) ꝛc. fo. 25. A. co. 3. in cõi sctoꝝ.
✳ Erat homo ex phariseis Nicodemus noie Joh. 3.
princeps iudeorum: hic venit ad Jesum nocte.
fo. 258. A. col. 2. primi tomi.
✳ Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce dñi. ꝛc. Gal. 6
(Interl'. vnde mundi phus erubuit: ibi Aposto
lus thesaurum reperit.)

¶ Quiterie virg. ꝛ mar. the.

✳ Qui cũ vidissent eã (de mõte descendere) stu Judit.
pentes/ mirati sunt pulchritudinem eius. (oēs 10.
domestici eius.)
Statui sup petrã (.i. xp̃m) pedes meos. i. affectꝰ. ps. 39.
Omnis gloria filie regis ab intus (in ɔsciẽtia. psal.
al's intrinsecus) in fimbrijs aureis/ circũamicta 44.
varietatibus (virtutum)
✳ Conflabunt gladios suos in vomeres. ꝛc. esai. 2.
✳ Erũt campestria in caulas gregum: ꝛ vallis esa. 65.
Achor (Quiteria erit) in cubile armentorum.
☞ Et multo plura inuenies infra in thema
tibus sancte Margarite in mense Julij.

Junij festorum themata.

¶ Barnabe apostoli.

Ad gentem fallacem mittam eũ: cõtra po= esa. 10
pulum furoris mei. ꝛc.
✳ Dedi super eam spiritũ meum: iudiciũ gen= Esai.
tibus proferet. 42.
✳ Dedi te in lucem gētiũ: vt sis salus mea vsqꝫ Esai.
ad extremũ terre. 49.
✳ Ecce accola veniet: qui nõ erat mecũ: adue= esa. 54
na quondam tuus adiungetur tibi.
✳ Auditũ audiui a dño: ꝛ legatꝰ ad gētes mis= hier. 49
✳ Segregate mihi Barnabã. [sus sũ. Act. 13

¶ Johannis Baptiste thē.

Ge.17. * Dabo tibi filium/cui benedicturꝰ sum. Eritq̄ in nationes: ⁊ reges populoꝝ orientur ex eo.

Ge.41. * Fecit (Pharao Joseph) ascendere super currū suū scdm/clamante precone vt omnes corā᷑ eo genu flecterent.

Exo.23 * Ecce ego mitto angeluz: qui precedat te/⁊ custodiat ī via vt itroducat ad locū: quē p̄paraui.

Exo.26 * Facies et tentorium (Interl. Primitiue ecclesie decus: quod ornabat᷑ diuersis virtutum floribus) in introitu tabernaculi. ⁊c.

Exo.33. Inuenisti enim gratiam coram me: ⁊ teipsuz noui ex nomine. (Interl. Proprie et specialiter placuisti mih.)

Ibidē. * Mittam precursorē tui angelū: vt eijciat chananeum ⁊ amorreū ⁊ eueum et iebuseum.

Judic. 13. * Sterilis es et absq̄ liberis: sed concipies ⁊ paries filium.

Job.38 * Producis luciferum in tempore suo.

Ps.84 * Justicia añ eum ambulabit: et ponet in via gressus suos.

Ps.131. * Paraui lucernā xp̄o meo. fo.24.co.3. ter. to.

Esa.41 * Seruus meus es tu. elegi te ⁊ nō abieci te. ne timeas: quia ego tecum sum. ⁊c.

Esa.41 * Dabo in solitudinē cedrum ⁊ spinam: et myrtum et lignum oliue.

Ibidē. * Ponam in deserto abietem vlmum ⁊ buxuz simul: vt videant et sciant ⁊ te recogitent et intelligant pariter: quia manus dñi fecit hec:

Esaie. 44. * Effundam spm̄ meū super semen tuū: et benedictionem meam super stirpem tuam. ⁊c.

Esa.49 * Dominus ab vtero vocauit me: de vētre matris mee: recordatus est nominis mei.

Ibidē. * Posuit os meum dñs quasi gladium acutū: sub vmbra manus sue protexit me.

Esa.51. * Ponet desertum eius quasi delitias: ⁊ solitudinem eius quasi ortum dñi. Gaudiū et leticia inuenietur in ea: grãrū actio ⁊ vox laudis.

Hiere.1 * Priusq̄ te formarez in vtero noui te: ⁊ anteq̄ exires de vulua sanctificaui te.

Ibidē. * Ecce dedi verba mea in ore tuo; ecce constitui te hodie super gentes ⁊ regna. ⁊c.

Ibidē. * Ego quippe dedi te hodie in ciuitatem munitam: ⁊ in colūnā ferreā: et in murū eneū sup omnem terram: regibus iuda et principibus eius ⁊ sacerdotibus et omni populo terre

Eze.2. * Fili hominis mitto ego te ad filios israel/ad gentes apostatrices: que recesserunt a me.

Eze.3. * Fili hoīs speculatorez dedi te domui israel: et audies de ore meo v̄bū/⁊ annūciabis eis ex me.

Mala.3 * Ecce ego mitto angelū meū et preparabit viā ante faciem meam: et statim veniet ad templum suum dominator quem vos queritis: ⁊ angelus testamenti: quem vos vultis.

Joh.5 * Ille erat lucerna (Interl. nō lux) ardens (spiritu charitatis) et lucens (lumine veritatis). Cum ipse sequi solem ostenderet. (vos autem voluistis exultare ad horā in luce eiꝰ) fo.110. C.co.2.p̄.to.

¶ Petri apostoli thē.

* Ipsum elegit dñs deus tuus de cūctis tribubꝰ tuis: vt stet et ministret nomini dñi dei tui. deu.18

* Constituet te dñs in caput et non in caudā: ⁊ eris semper super ⁊ non subter. deu.28

* In quocūq̄ loco fueris dñe mi rex/siue ī morte/siue in vita: ibi erit seruus tuus. 2.re.15

* Adhesit dño: et nō recessit a vestigijs eius. 4.re.18

* Homo: quem rex honorare cupit debet indui vestibus regijs ⁊ imponi super equum: qui de sella regis est. hest.6.

* Ligauerunt Achior ad arborem: manibus et pedibus: ⁊ sic vinctū de restibus dimiserūt eum. iudit.6

* Vestigia eius secutus est pes meus: viā eius custodiui ⁊ non declinaui ab ea. iob.23.

* Cepisti captiuitatē: accepisti dona in hoibꝰ. p̄s.67

* Extēdit palmites suos ad mare: et vsq̄ ad flumen propagines eius. p̄s.79

* Ascendaz in palmā et apprehendā fructꝰ eiꝰ. cañ.7.

* Gloria magna est sequi dñm: longitudo eñ dierum assumetur ab eo. ecci.23

* Medicina omniū in festinatiōe nebule: ⁊ ros obuiās ab ardore venienti: humilem efficiet eū. ecci.43

* Quis pōt simil'r gloriari tibi: q̄ sustulisti mortuum ab inferis de sorte mortis in v̄bo dñi dei? Eccli. 48.

* Joseph: qui natus est homo: princeps fratrū: firmamentum gentis: rector fratrum: stabilimentum populi. ⁊c. Eccli. 49.

* Ecce asportari te faciet dñs sicut asportat᷑ gallus gallinaceꝰ: ⁊ quasi amietū sic subleuabit te. (Interl. leniter) super humerū leuatum. esa.22

* Ecce ego mittam in fundamentis Sion lapidem angularē/lapidem probatum/preciosum/in fundamento fundatum. esa.28

* Vocabitur tibi nomen nouum: quod os domini nominauit. esa.62

* Ecce ego mittā te a facie terre: hō ano morieris hie.28

* Cū senueris extendes manꝰ tuas ⁊ aliꝰ te cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. fol.26. E.col.4.2.to. ioh.vl.

¶ Pauli apostoli them̄.

* Vadam et amputabo caput eius. 2.re.16

* Nunquid scitis q̄ miserit filius homicide huc vt precindatur caput meum? 4.re.6

* Ecce enim Holofernes iacet in terra: et caput eius non est in illo. iudith 14.

* Tenuit ceruicem meam/confregit me/et posuit me sibi q̄si ī signū. circūdedit me lāceis suis. iob.16.

* Omne preciosuz vidit oculus eius: profunda quoq̄ fluuiorum scrutatus est: et abscondita p̄duxit in lucem. iob.28

* Fōs (Interl. Os iusti meditabit᷑ sapiaz: ⁊ lingua eiꝰ loquet᷑ iudiciū) turbatꝰ (a diabolo) pede p̄u.25

et vena corrupta: iustus cadēs coram impio.

sap.15. ✱ Figul⁹ de eodem luto fingit: que mūda sunt in vsum vasa: et similiter: que his sunt cōtraria.

Eccli. ✱ Post hoc dormiuit: ꝛ notuz fecit regi: et osten
46. dit illi finem vite sue. ꝛc.

eccl. 11 ✱ Est homo marcid⁹: et oculus dei respexit illū in bono. ꝛc.

eccli. 43. ✱ Vas admirabile opus excelsi.

Eccli. ✱ In vita sua fecit mōstra: ꝛ in morte mirabilia
48. operatus est.

eccl. 50 ✱ Adeptus est gloriā in conuersatione gentis: ꝛ ingressum domus ꝛ atrij amplificauit. (Interl. Ingressus domus et atrij est ordo doctorum.

esa. 11 ✱ Habitabit lupus cū agno. (Interl. Saul⁹ cū Anania/et huiusmodi.) Et pardus (superbus) cum hedo (humili) accubabit.

mat. 19. ✱ Ecce nos reliquimus omnia ꝛ secuti sum⁹ ꝛc. fo. 24. A. co. 1. secūdi tomi. in cōi sanctorum.

Ro. 8. ✱ Quis nos separabit a charitate christi? ꝛc.
☞ Et similia inuenies infra in the. decollationis Johannis Baptiste.

¶ Apostoloꝝ Petri ꝛ Pauli the.

gen. 1. ✱ Fecit deus duo luminaria magna. Luminare maius (Petrus ecclesie pastor) vt preesset diei. (cōgregationi fidelium) luminare minus (Paulus: qui minimus apostoloꝝ se nominat) vt preesset nocti. (gētilitatis) Et stellas (Interl. Virorum numerositate omni ecclesie.)

ge. 34. ✱ Symeon ꝛ leui turbastis me: ꝛ odiosum fecistis chananeis et pherezeis habitatoribus terre huius. (Stra. Sic pastores ecclesie peccatuz carnis vel anime vlcisci debent gladio spūs: qui est verbum dei: parati vlcisci omnē inobedientiam.

nu. 10. ✱ Fac tibi duas tubas argēteas ductiles. ꝛc. fo. 100. col. 1. tertij tomi.

2. re. 1. ✱ Saul et Jonathas amabiles et decori valde in vita sua: in morte quoqꝫ nō sunt diuisi.

3. reg. 6 ✱ Fecit duo ostiola de lignis oliuarum.

3. re. 7. ✱ Statuit duas columnas in porticu templi.

3. re. 10 ✱ Et erant due manus tenentes sedile ꝛ duo leones stabant iuxta manus singulas.

1. esd. 1 ✱ Surrexerunt principes de Juda ꝛ Bēiamin.

esa. 44. Iste dicet dñi ego sū: ꝛ ille vocabit i noīe Jacob.

esa. 65. ✱ Lupus ꝛ agnus pascent simul.

hie. 24 ✱ Ecce duo calathi pleni ficis: positi ante templum domini. ꝛc.

dan. 8. ✱ Hircus habebat cornu insigne inter oculos suos: ꝛ venit vsqꝫ ad arietez illū cornutū: quē viderā stantē ante portā: ꝛ cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue.

osee. 5. ✱ Vidit Effraiz lāguorē suū: ꝛ Judas vinculū suū. ꝛ abijt effraiz ad assur: ꝛ misit ad regē vltorē

zac. 4. ✱ Due oliue iste ad dexterā cādelabri ꝛ sinistrā.

Ibidē. ✱ Quid sūt due spice oli. ꝛc. (vt s̄. ph. ili. ꝛ iaco.

luc. 22 ✱ Dñe ecce duo gladij hic. fo. 193. D. co. 3. p̄. to.

✱ Quis nos separabit a charitate xp̄i: persecutio/an gladius? ꝛc. Ro. 8.

✱ Hi sunt due oliue ꝛ duo candelabra lucentia in conspectu domini. ꝛc. Apoc. 11.

Festorum Julij themata.

¶ Visitationis Marie themata.

Sterilis es et absqꝫ liberis: sed cōcipies ꝛ pa iudic.
ries filiū. (hec ad literā de Samsonis mr̄e) 13.

✱ Concipies ꝛ paries filiū: cuius nō tanget caput nouacula. (hec etiā de eodem Samsone) Ibidē.

✱ Fuit arca domini (Maria) in domo Obededon Gethei (Zacharie) tribus mensibus. 2. re. 6.

✱ Mansit arca dei (Maria) in domo Obededō (Zacharie) tribus mēsibus (et post reuersa est in domum suam) et benedixit dominus domui ei⁹ et omnibus que habebat. 1. pa. 13

✱ Omnia: que in corde tuo sunt (o Maria vade ꝛ) fac: dñs em̄ tecū est (in vtero tuo/ incarnat⁹ ꝛc. ideo exurgens Maria abijt. ꝛc.) 1. paralip. 17.

✱ Nō indicaui cuiqꝫ: quid deus dedisset in corde meo: vt facerē i hierusalē (in domo Zacharie) nee. 2.

✱ Effundam spm̄ meum super semen tuū: et benedictionem meā super stirpē tuam. ꝛc. Esaie. 44.

✱ Veniet dies visitationis. hie. 50

¶ Margarite virginis the.

Ipsa conteret caput tuū: ꝛ tu insidiaberis calcaneo eius. fol. 213. col. 4. tertij tomi. gen. 3.

✱ Negabunt te inimici tui: ꝛ tu coꝝ colla calcabis. fol. 41. linea. 2. tertij tomi. deu. 33.

✱ In manu mulieris tradetur Sysara. de hoc fo. 102. co. 2. tertij tomi. iudi. 4.

✱ Ante pedes eius voluebatur: et iacebat exanimis et miserabilis. iudi. 5.

✱ Forti aio esto filia mea: dñs deus celi det tibi gaudium pro tedio: quod perpessa es. thob. 7.

✱ Da mihi in animo constantiā: vt contēnam illū: ꝛ virtutē eius/ vt euertā illum. (Interl. Nō nobis dñe nō nobis: sed noi tuo da gloriam. iudit. 9

✱ Diuitias: qs deuorauit/euomet: ꝛ de ventre illius extrahet eas deus. iob. 20

✱ Sup aspidē ꝛ basiliscū ābulabis: ꝛ cōcul. ꝛc. ps. 90.

✱ Nūqd nō tu percussisti supbū: vulnerasti dra. esa. 51.

✱ Absorbuit me quasi draco: repleuit ventrem suum teneritudine mea: ꝛ eiecit me. hie. 51.

✱ Inuocaui nomē tuū dñe de lacu nouissimo/ audisti vocem meā: ne auertas aurē tuā a singultu meo ꝛ clamoribus. thre. 3.

✱ Persecutus est te inimic⁹ tu⁹: sed cito videbis perditionē ipsius ꝛ sup ceruices ipsius ascēdes. baru. 4.

✱ Simile est regnū ce. hoi nego. qrē. bo. mar. ꝛc mat. 13.

¶ Marie magdalene the.

✱ Arcum meum ponam in nubibus: ꝛ erit signum federis inter me et terram. Alchu. Arcum gen. 9.

dedit deus in signum securitatis: ne homines for
midolosi timerent altero diluuio deleri: pluuia=
rum inundationes sepe cernentes. Hic in celo po
situs est: vt ab hominibus videri possit: et ꝓ qua
cunq; tribulatione ad cũ attollamus oculos cor
dis: qui habitat in celis. ꝛc. (applica tu) fo.91.B
co.1. tertij tomi.
gñ.38 * Thamar depositis viduitatis vestibus / et
mutato habitu: sedit in biuio itineris: quod du
cit Thamnam.
iob.14 * Quis pōt facere mundũ de immundo (corde
vel de immunda conscientia / vel muliere pecca
trice) conceptuz semine. (Interl. Unde in iniqui
tatibus conceptus sum. ps.50)
* Mulierem fortem quis inueniet? ꝛc.
* Dum esset rex in accubitu suo. (Interl. in hu
militatione incarnationis). Nardus mea dedit
odorem suũ. (Nardus humilis herba est calide
nature: per quã charitas designat. vel magdale
na charitate plena.)
* Sibilabit dñs musce: que est in extremis flu=
minum egypti. ꝛ api / que est in terra assur.
* Letabitur deserta et in via: exultabit solitudo
et florebit quasi lilium.
ibidẽ * Scisse sunt in deserto aque: ꝛ torrentes in soli
tudine / ꝛ que erat arida in stagnis: et sitiens in
fontes aquarum.
* Ponam desertum in stagna aquarum: et ter
ram inuiam in riuos aquarum.
* Ponet desertum eius quasi delitias: et solitu
dinem eius quasi ortum domini. Gaudium ꝛ le
ticia inuenietur in ea / grãrũactio ꝛ vox laudis.
* Ut mulierem derelictã ꝛ merentẽ spũ vocauit
te dñs: et vxorem ab adolescentia abiectam.
* Pro saliuncula ascendet abies: et pro vrtica
crescet myrtus.
* Tu autem fornicata es cuz amatoribus mul
tis: tamen reuertere ad me dicit dñs (et ego susci=
piam te) fo.158.co.1. tertij tomi.
* Dixi tibi cũ esses in sanguine tuo (viue) mul
tiplicatã quasi germen agri dedi te: et multipli=
cata es et grandis effecta. ꝛc.
* Nolo mortem peccatoris: sed vt conuertatur
et viuat / dicit dñs.
* Dabo (tibi) vallem Achor ad aperiendã spez
Et canet tibi iuxta dies iuuentutis sue: et iuxta
dies ascensionis sue de terra egypti.
* Una sabbati Maria magdalene venit mane
(Interl. Cum iã tempus operandi rediisset) cuz
adhuc tenebre essent (In requirendis intelligen
tiam) fo.223.B.co.2. pmi tomi.
ibidẽ * Maria autẽ stabat (Interl. Quã fortior fire=
rat affectus) ad monumentum foris plorans (cũ
alijs duabus) fo.221.A.co.2. pmi tomi.
* Ubi abundauit delictũ: supabũdauit ꝛ grã.

* Sicut exhibuistis membra vestra seruire im Ro.6.
mundicie / et iniquitati ad iniquitatem: ita nũc
exhibete mẽbra vr̃a seruire iusticie i sctificationẽ

¶ Jacobi apostoli them.

* Seruiuit Jacob pro Rachel septem annis: et gē.29.
videbantur pauci dies pre amoris magnitudie.
fo.54.co.3. secundi tomi.
* Nõ vocaberis vltra Jacob: sed israel erit no= gẽ.35.
men tuum.
* Uocauit Jacob filios suos ꝛ ait. cõgregami= gē.49
ni / vt annunciem diebus nouissimis: que ventu
ra sunt vobis. fo.190.co.4. tertij tomi.
* Desiderium anime eius / tribuisti ei. ps.20.
* Uanum est vobis ante lucem surgere. fo.37. ps.126
col.1. secundi tomi.
* Cum leonibus lusit quasi cũ agnis et in vrsis Eccli
fecit similiter sicut in agnis ouium. 47
* Serue meus Jacob / quez elegi: semen Abra esa.41
ham amici mei.
* Irrita faciens signa diuinorum: et ariolos in Esaie.
furorem vertens / conuertens retrorsum: et scien 44.
tiam eorum stultam faciens.
* Ipse de regibus triumphabit: ꝛ tyranni ridi= abac.1
culi eius erunt. ipse super omnem munitionem
ridebit ꝛ cõportabit aggerẽ ꝛ capiet eam.
* Misit virum de principibus suis vt cõprehen 1.mac.
deret vnũ viuũ ꝛ adduceret eum ad se. 14.
* Accessit ad Jesum mater filioꝝ Zebedei ꝛc. matth.
fol.109.D.co.2. primi tomi. 20.
* In dieb⁹ illis superuenerũt ab hierosolymis act.11.
prophete. ꝛc.
* Misit herodes rex manus ꝛc. fol.30. colũna. act.12
2. secundi tomi.
☞ Et multo plura inuenies in the. ꝛ annota.
sermo. Apostolorum Petri ꝛ Pauli. incipien. fo
lio 26. co.2. secundi tomi.

¶ Anne matris Marie them.

* Letamini in domino et exultate iusti. (Anna ps.31.
et Joachin)
* Exortũ est in tenebris lumen rectis corde. fol. ps.111.
7. col.1. tertij tomi.
* Qui habitare facit sterilẽ in domo matrem fi ps.112
liorum letantem. (scilicet Annam)
* In tribulatione sua / mane consurgent ad me osee.6.
(Anna et Joachin)
* Clamaui de tribulatiõe ad dominum. ione.2
☞ Et multo plura quere in canone Biblie.

Festoꝝ mẽsis Augusti the.

¶ Petri ad vincula themata.

Sedit (glo. firmiter) in forti (idest in deo om= ge.49.
nipotenti) arcus eius (Idest defensio sua:
quia a deo protectus est cõtra insidias fratrũ suo
rum Joseph) Et dissoluta sunt vincula brachio
rum et manuũ illius. (quando eductus fuit de

carcere)per man⁹ potentis Jacob(Jdest per deū et non per hominem.

Judic. 16. ✱ Duxerūt philistijm (Sāsonem) Gazā vinctū catenis: et clausum in carcere molere fecerunt.

3.re.22 ✱ Mittite virum istum in carcerem ⁊ sustenta-te cū pane tribulationis ⁊ aqua angustie.⁊c.

iob.39. ✱ Quis.(Interli.nisi ego)dimisit onagrum liberum ⁊ vincula eius quis soluit?(Nodos infirmarum cogitationum.)

ps.115. ✱ Dirupisti dn̄e vincula mea.⁊c.

sap.10 ✱ Hec venditū iustū nō dereliquit:sed a peccatoribus liberauit eum: descenditqȝ cū illo in foueam.(Interl.carceris)et in vinculis nō dereliquit illū:donec afferret illi sceptrū(principatum) regni:⁊ potentiā aduersus eos:qui eū deprimebāt

esa.42 ✱ Dedi te in lucem gētiū: vt aperires oculos cecorum: et educeres de cōclusione vinctum de domo carceris sedentes(vel sedentem) in tenebris.

hie.37 ✱ Ingressus est Hieremias domū laci: et in ergastulum:⁊ sedit ibi diebus multis.

hie.40 ✱ Ecce solui te hodie de catenis:que sunt in manibus tuis.

Ezc.4 ✱ Ecce circundedit te(Herodes) vinculis:⁊ nō te conuertes a latere tuo in latus aliud:donec cōpleas dies obsidionis tue.

Ezc.19 ✱ Audierunt de eo gentes:⁊ nō absqȝ vulnerib⁹ suis ceperunt eum ⁊ adduxerūt eum in catenis in terram egypti.

Ibidē. ✱ In catenis adduxerūt eum ad regē Babylonis:miseruntqȝ eum in carcerem ne audiret vox eius vltra super montes israel.

dan.6. ✱ Danielē precepit(rex)educi de lacu:⁊ nulla lesio inuenta est in eo:quia credidit deo suo.

¶ Marie niuium the.

iob.37 ✱ Precepit niui/vt descendat.

pū.25 ✱ Sicut frigus niuis in die messis: ita legatus fidelis:ei:qui misit eum.

dan.7. ✱ Vestimentū eius(idest semper immaculata caro virginis:que vestiuit dominū.)candidū.(sine macula).quasi nix.

☞ Et multo plura:quere i canone Biblie. et in annota.festiuitatū virgi.Marie.

¶ Sancti Laurentij themata.

leui.2. ✱ Sacrificium si de craticula fuerit:eque simila conspergetur oleo:quā offerēs dn̄o trades in manibus sacerdotis.fo.38.B.co.1.tertij tomi.

deu.3. ✱ Mōstratur lectus ferreus:qui est in Rabath filiorum Ammon.(supra est in the.Vincentij.

iob.7. ✱ Consolabitur me lectulus me⁹:⁊ releuabor: loquens mecum in stratu meo.

iob.28 ✱ Auro locus est in quo conflatur.

iob.30. ✱ Cutis mea denigrata est super me:⁊ ossa mea aruerunt pre caumate.

iob.33. Increpat per dolorē in lectulo:et omnia ossa ei⁹ marcescere facit.

✱ Igne me examinasti:et nō est inuenta in me iniquitas. ps.16

✱ Dominus opem ferat illi:super lectum doloris eius.⁊c.(Interl.Infirmitatem carnis) ps.40

✱ Transiuimus per ignem ⁊ aquam: et eduxisti nos in refrigerium. ps.65.

✱ Ossa mea sicut cremium.(Interl.Fascicul⁹ de lignis aridis vel merges: vel potius dicūtur illa parua frusta:que remanent in sartagine:vel in frixorio cōfrixa sunt:)aruerunt. ps.101

✱ Dispersit:dedit pauperibus:iusticia.⁊c ps.111.

✱ Manum suā misit ad fortia:et digiti eius apprehenderunt fusum. pū.vl.

✱ In igne probatur aurū et argentum: homines vero receptibiles in camino humiliationis. eccl.2.

✱ Pone thesaurū tuum in preceptis altissimi:⁊ proderit tibi magis q̄ aurum. eccl.29

✱ Quasi thus redolēs in diebus estatis. eccl.50

✱ Liberasti corpus meum a perditione: a laq̄o lingue inique:⁊ a labijs operantium mendaciū eccl.51

✱ Erit lumen israel in igne ⁊ sanctus eius in flāma:⁊ succendetur et deuorabitur spina eius. esa.10.

✱ Cum ambulaueris in ignem:nō cōbureris:⁊ flamma nō ardebit in te:qr ego dn̄s deus tu⁹ sanctus israel saluator tuus. esa.43

✱ Vtrāqȝ partem eius cōsumpsit ignis:et medietas eius redacta est in fauillam. eze.15.

✱ Clypeus eius fortium ignitus. nau.2.

✱ Obtulerunt ei partem piscis assi.⁊c.fol.219. C.co.1.primi tomi. lu.24.

✱ Nisi granum frumenti cadens in terra ⁊c.fo. 181.G..co.3.primi tomi. iob.12

✱ Qui parce seminat:parce ⁊ metet. 2.co.9

¶ Assumptionis beate Marie the.

✱ Extendit manū ⁊ apprehensam columbam intulit in arcam. ge.8.

✱ Sublata est mulier in domū Pharaonis. ge.12.

✱ Iam enim ascendit aurora. gen.32

✱ Eleuata est nubes de tabernaculo federis. nu.10.

✱ Venerunt viri chariathiarim ⁊ reduxerunt arcam dn̄i ⁊ intulerunt eā in domo Aminadab. 1.re.7.

✱ Dauid et omnis domus israel deducebāt arcam domini in iubilo. 2.re.6.

✱ Positus est thron⁹ matri regis:q̄ sedit ad dexteram eius. 3.re.2

✱ Ingressa(est regina sabba)hierusalē cū comitatu multo ⁊ diuitijs. 3.re.10

✱ Ecce nubecula parua ascendebat de mari. 3.re.18

✱ Et intulerunt sacerdotes arcā federis domini in locum suū(Interl.Illata in sancta sanctorū arca assumptam xp̄i humanitatē:et intra velū regie celestis inductam significat)de hoc agitur fol.40.col.2.secundi tomi. 2.pa.5

✱ Precepit rex septē eunuchis vt inducerēt reginā corā rege:posito sup caput ei⁹ diadema.⁊c. Hest.1.

hest.2. ✳ Posuit diadema regni in capite eius: fecitqꝫ eam regnare: ⁊ iussit conuiuium preparari.
hest.2. ✳ Ducta est itaqꝫ ad cubiculū regis.
Ibidē. ✳ Adaptauit eam rex super omnes mulieres.
hest.3. ✳ Posuit soliuꝫ eius super oīs principes quos habebat. ☞ De hoc fo.28.co.3.secundi to.
hest.5. ✳ Quid vis regia ⁊c.(si qd) petieris dabit̄ tibi.
ps.17. ✳ Misit de summo ⁊ accepit me: ⁊ assumpsit me de aquis multis.
ps.23. ✳ Eleuamini porte eternales ⁊ introibit.
pū.11. ✳ Mulier gratiosa (Interl'. plena spūsancto) inueniet gloriā (eternam)
pū.15. ✳ Gloriam precedit humilitas.
pū.29 ✳ Humilem spiritu suscipiet gloria.
cañ.1. ✳ Trahe me post te.
Cañ.2 ✳ Introduxit me in cellam vinariam.
Ibidē. ✳ Surge propera amica mea: et veni.⁊c.
Cañ.3. ✳ Que est ista: que ascendit per desertum sicut virgula fumi? (Interl'. Ecce modus ascensionis
cañ.4 ✳ Ueni de libano sponsa mea: veni de libano/ veni coronaberis.
Cañ.5 ✳ Ueni in hortum meū soror mea.
cañ.6. ✳ Que est ista: que progredit̄ quasi aurora consurgens: pulchra vt luna: electa vt sol.⁊c.fo.44 col.3.p̄mi tomi.
cañ.8. ✳ Que est ista: que ascēdit de deserto delitijs affluens innixa super dilectū suum.
ecci.24 ✳ Quasi cedrus exaltata sum in libano et quasi cypressus in monte Sion.
esa.14 ✳ Super astra celi exaltabo solium meum.
esa.60 ✳ Domum maiestatis mee glorificabo.
ez.10. ✳ Eleuata est gloria domini desuper cherub ad limen domus.⁊c.
mac.11 ✳ Gloria illustrabo te cum fuerit opportunum.
apo.11 ✳ Apertuꝫ est dei templū in celo: et visa est arca testamenti eius/ in templo eius.
apo.12 ✳ Signū magnū apparuit in celo: mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus eius: ⁊ in capite eius corona stellarum duodecim.

¶ Bartholomei apostoli the.

gen.37 ✳ Nudauerūt eum tunica talari et polymita. fol.36.co.2.tertij tomi.
gen.36 ✳ Qui relicto in manu illi⁹ pallio fugit: ⁊ egressus est foras.
leui.1. ✳ Detracta pelle hostie: artus in frustra concident. (Interli. Cū vitā nostram deo dicam⁹: mēbra hostie frustratim cōcissa sup ignē ponimus.
Iob.2 ✳ Pellem [Interl'. rem minus charam] pro pelle [idest magis chara] et cūcta [idest quid p singula omnia] que habet homo/ dabit pro anima sua [exponet sine dolore: vt tātum vitā seruet incolumen [sicut fecit Bartholomeus]
cañ.5. ✳ Expoliauit me tunica mea: quō induar illa?
Ibidē. ✳ Tulerunt palliū meum custodes murorum:
cañ.vi ✳ Tulit Daniel picem ⁊ adipem ⁊ pilos ⁊ coxit pariter: fecitqꝫ massas ⁊ dedit in os draconis: et diruptus est draco.
✳ Posuit vineam meam in desertum: et ficum meam decorticauit. iohe.1.
✳ Facta est contentio inter eos: quis eorum videretur esse maior. fol.193.C.co.1.p̄mi tomi. lu.22.
✳ Iam nō estis hospites ⁊ aduene: sed estis ciues sanctorum.⁊c. eph.2.

¶ Sancti Augustini the.

✳ Fluet aqua [doctrina] de situla eius: ⁊ semē illius erit in aquas multas. Num. 24.
✳ Surge aquilo ⁊ veni: auster perfla hortū meum: et fluent aromata illius. cañ.4
✳ In diebus ipsius emanauerunt putei aquarum: et quasi mare adimpleti sunt supra moduꝫ Qui curauit gentem suam et liberauit a perditione. [Interl'. A peccatis seruitute diaboli. per gratiam xp̄i predicatorum labor proficit] ecci.50.
✳ Conuertens sapientes retrorsum: et scientiaꝫ eorum stultam faciens. Esaie. 44.

¶ Decollationis Iohānis Bap.the.

✳ Querunt extinguere scintillam meam: que relicta est: vt non supersit viro meo nomen ⁊ reliquie super terram. 2.regū 14.
Misit fili⁹ homicide huc vt p̄cindat̄ caput meū. 4.re.6
✳ Tenuit ceruicem meam: confregit me: ⁊ posuit me sibi quasi in signum. iob.16
✳ Cum saltatrice ne assiduus sis: nec audias illā ne forte pereas in efficacia illius. ecci.9.
✳ Ipse est directus diuinitus in penitentia gentis/ et tulit abominationes impietatis. [Interl'. Quia docuit gentem iudaicam penitere super peccatis suis. Eccli. 49.
✳ Male tractauerunt illum: qui a ventre matris consecratus est propheta. [Interl'. vñ. Hier. 1.b. Ecce constitui te hodie super gentes et super regna: vt euellas ⁊ destruas ⁊ disperdas et dissipes et edifices et plantes. Ibidē.
✳ Odio habuerunt in porta corripientem: ⁊ loquentem perfecte abominati sunt. amos.5
✳ Beati: qui persecutionem patiunt̄ ꝓpter iusticiam.fo.12.L.co.1.secūdi to.in cōi sanctorū. mat.5.
✳ Misit herodes ac tenuit Iohānē ⁊ vinxit euꝫ in carcere.fol.42.A.col.2.primi tomi. mar.6
✳ Illum oportet crescere: me autem minui.fol. 229.D.col.1.primi tomi. ioh.13.
✳ Sancti per fidem vicerunt regna.⁊c. heb.11
☞ Et multo plura q̄re.s̄.in the. Pauli ap̄li.

Festoꝝ mensis septēb.the.

¶ Natiuitatis virgi. Marie thema.

A Deo factū est opus hoc. [idest Maria.] nee.6.
✳ Noua lux oriri visa est: gaudium honor et tripudium. hest.8.

✱ Dedecus filij pater sine honore. [vel mater/
eccli.3. ideo debuit honorari]
☞ Reliqua quere in alijs the. virgi. Ma.

¶ Exaltationis sancte crucis the.

Jos.8. ✱ Leua clypeum: qui in manu tua est cōtra vrbem Hai: quoniam tibi tradam eam.
ps.45 ✱ Exaltabor in gētibus: ⁊ exaltabor in terra.
Eccli. ✱ Quasi cedrus exaltata sum in libano: et qua
24. si cypressus in monte Sion.
esa.11. ✱ Leuabit (dñs) signum in nationes: et cōgregabit profugos israel: et dispersos Juda colliget a quattuor plagis terre.
esa.13. ✱ Super montem caliginosum leuate signum: et exaltate vocem.
esa.18. ✱ Cū eleuatū fuerit signū in montibꝰ videbitis
esa.49 ✱ Ecce leuabo ad gentes manū meam: ⁊ ad populos exaltabo signum meum.
hie.4. ✱ Leuate signum in Sion.
hier.6. ✱ Super Bathazare leuate verillum (crucis vt ab inimicis liberemur) quia malū visum est ab aquilone (idest a parte peccatorum.)
hie.51. ✱ Super muros Babylonis leuate signum: augete custodiam.
eze.17 Exaltaui lignum humile: ⁊ siccaui lignum viride: ⁊ frondere feci lignum aridum.
eze.31. ✱ Omne lignum paradisi dei nō est assimilatū illi ⁊ pulchritudini eius: quoniā speciosum feci eum: et multis condensisq; frondibus. Et emulata sunt eum omnia ligna voluptatis: que erant in paradiso dei.
Joh.3. ✱ Sicut exaltauit Moyses serpentem in deserto: (Interl. quasi hoc modo illud fiet: scz per mortem Christi) ita exaltari (in cruce) oportet filium hominis. fo.259. L. co.2. primi tomi.

¶ Matthei apostoli the.

1.re.2. ✱ Suscitat de puluere egenum: ⁊ de stercore eleuat pauperem: vt sedeat cū principibus: et soliū glorie teneat.
1.re.19 ✱ Expoliauit etiam ipse se vestimentis suis/ et prophetauit cum ceteris coram Samuele: ⁊ cecinit nudus tota die illa ⁊ nocte.
3.re.16 ✱ Exaltaui te de puluere: ⁊ posui te ducē super populum meum israel.
3.re.18 ✱ Ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari.
iob.28 ✱ Ferrum de terra tollitur: ⁊ lapis solutus calore in es vertitur.
prū.18 ✱ Justus prior est accusator sui. (Interl. q̄ alterius. ⁊c.)
esa.41 ✱ Primus ad Sion dicet. Ecce adsum: et Hierusalem euangelistam dabo.
esa.42 ✱ Dedi spūz meū sup eū: iudiciū gētibꝰ ꝓferet.
osee.12 ✱ Sedere te faciā in tabernaculis [celestibꝰ nō in teloneo ⁊ statheris dolosis ⁊c.]
amos.5. ✱ Qui vocat aquas maris: et effundit eas sup faciem terre: dñs nomen est eius. [Interl. Amaras aquas ethereo calore suspendit: et in dulcem pluuiarum saporem conuersas ad irrigationē terre diffundit.
☞ Et alia plura de btō Andrea ⁊ alijs aplis.

¶ Michaelis archā. themata.

✱ Cum inuenisset illaz angelus domini iuxta gen.16
fontē aque in solitudine: que est in deserto in via Sur: dixit ad illā. Agar ancilla Sarai: vnde venis: et q̄ vadis? ⁊c. (hec est monitio angeli boni)
✱ Ecce ego mitto angelū: qui precedat te et cu= exo.23
stodiat in via ⁊ introducat ad locū: quē paraui.
✱ Missus est angelus domini sanctꝰ Raphael tob.3.
vt curaret eos ambos: quorum vno tēpore recitate sunt orationes in conspectu domini.
✱ Sit deus in itinere vestro: et angelus eius co= tob.5.
mitetur vobiscum.
✱ Pater quā mercedem dabimus ei: aut quid to.12.
dignum poterit esse beneficijs eius?
✱ Qui facis angelos tuos spūs: et ministros tu ps.103
os ignem vrentem. ☞ vide ibi Interl. et folio 80. co.3. tertij tomi.
✱ A voce angeli fugerunt populi: et ab exalta= esa.33.
tione tua disperse gentes.
✱ Egressus est angelus dñi ⁊ percussit in castris esa.37.
Assyriorū: centū octoginta quinq; milia.
✱ Nunquid tu non percussisti superbum: vul= esa.51.
nerasti draconem?
✱ Deus meus misit angelum suum et conclusit dan.6.
ora leonum: et non nocuerunt mihi.
✱ In illo tempore consurget Michael princeps dan.12
magnus: qui stat pro filijs populi tui: et veniet tēpus quale nō fuit ab eo: ex quo gentes esse ceperunt vsq; ad tempus illud.
✱ Significauit deus mittens per angelum suū apoc.1
seruo suo Johāni: qui testimoniū perhibuit vbo dei: et testimonium Jesu xp̄i/ quecūq; vidit.
✱ Factum est preliuz magnū in celo/ Michael apo.12
et angeli preliabantur cū dracone.

Festoꝝ mensis Octob. the.

¶ Sancti Francisci the.

Minimus cum patre nostro est. ge.42
✱ Iste est frater vester paruulꝰ [vel mini= ge.43
mus] de quo dixeratis mihi?
✱ Indues tunicis lineis cingesq; balteo Aaron exo.29
scz et liberos eius: et pones eis mitras: eritq; sacerdotes mihi religione perpetua.
✱ Constringes balteo et pones tiaram in capi= Ibidē
te eius: et laminam sanctā super tiaram et oleuz fundes super caput eius.
✱ Familia mea infima est in Manasse: et ego iudi.6
minimus.
✱ Cum esses paruulus in oculis tuis: caput in 1.re.15

[...]15 tribubus israel factus es? fol.260.co.p̊.tertij ⁊c.
*Dauid ascendebat cliuum oliuarum: scan=
[...]23 dēs ⁊ flens: operto capite ⁊ nudis pedib⁹ incedēs
[...]39 *Vestigia eius secutus est pes meus.
*Ego mendic⁹ sum ⁊ pauper [Interl. Augu.
Non est qđ in me laudet: ex me egenus ⁊ paup: nō diues / quia nō superbus] et dñs solicitus est
[...]vi. mei [curā habet mei.]
*Pone me vt signaculū sup cor tuū: vt signa=
culum super brachiū tuum: q2 fortis est vt mors
[...]11 dilectio. ⁊c.
*Est homo marcidus egens. ⁊c. et oculus dei
[...]20 respexit illum: ⁊ mirati sunt multi.
*Ambulauit seruus meus Esaias nudus et
[...]idē. discalciatus.
*Minimus erit in mille: ⁊ paruulus in gen=
[...]13 tē fortissimam.
*Quid sunt plage iste in medio manuū tua=
rum? ⁊c. [Interli. Quid cōmisisti / vel fecisti / vt
[...]19 manus tue configerent clauis?
*Vade ⁊ vende oia que habes: ⁊ da pauperi
[...]16 bus. fo.301. C. co.1. p̊. tomi.
*Factum est / vt moreretur mendic⁹. ⁊c.
[...]6 fo.262. C. co. p̊. primi tomi.
*Ego stigmata dñi iesu xp̄i i corpe meo porto.

Luce euangeliste themata.

[...]c. *Nō ligabis os bouis triturantis in area fru
ges tuas. [Interli. Nō ligabis. i. victū nō sub=
trahes p̄dicatori: vt totus vacet orationi ⁊ p̄di=
cationi. Os bouis / predicātis. Triturātis / cor
da auditor / vel rigorem scripturaꝝ. In area /
ecclesia. Fruges / scripturas.] ☞ Quere fo.
[...]14 96. co.4. tertij tomi.
*Vbi apparent plurime segetes: ibi manifesta
[...]10 est fortitudo boum. fol.114. col.3. tertij tomi.
*Languor prolixior grauat medicū. Breuē
[...]38 languorem precidit medicus.
*Honora medicū ꝓpter necessitatē: etenī crea
[...]idē. uit illum altissimus. fo.115. col.2. tertij to.
*Disciplina medici [Interli. spūalis] exalta
bit caput illius [in celo] et in cōspectu magna=
[...]idē. torꝝ [angeloꝝ vel sctōꝝ] collaudabit [a dño.]
*Vnguentarius faciet pigmenta suauitatis:
⁊ vnctiones conficiet suauitatis: ⁊ nō consuma
[...]43 buntur opera eius.
[...]50 *Pulchritudinē coloris ei⁹ admirabit ocul⁹.
[...]11. *Curauit gentē suā: ⁊ liberauit a perditione.
*Vitul⁹ ⁊ leo ⁊ ouis simul morabunt: ⁊ puer
[...]61. paruulus minabit eos. [Interl. In viā pacis]
*Ad annūciandū mansuetis misit me: vt me
derer contritis corde. [q2 medicus aie sum ego:
[...]4 qui prius fui corporum.]
*Vnicuiq3 nostrū data est gratia fm mensu=
rā donationis xp̄i.

Simonis ⁊ Jude aploꝝ the.

*Abijcite deos alienos: q̄ in medio vestri sūt: gen̄.35
⁊ mundamini: ac mutate vestimenta vestra.
*Frater: qui adiuuatur a fratre q̄si ciuitas fir pū.18
ma: ⁊ iudicia quasi vectes vrbiū.
*Ibit dom⁹ Juda ad do'nū israel [Lyra. Sā hier.3.
cti enim apli Simō ⁊ Judas fuerunt de domo
Juda: q2 fuerunt cognati germani ipsius xp̄i.
⁊c. Et quere de hoc fo.52. col. p̊. ⁊c. secundi to.
*Ecce Simō frater vester scio q̄ vir cōsilij est / 1.mac.
ipsum audite semp: ⁊ ipse erit vobis pater. et Ju 2.
das maccabeus fortis viribus a iuuentute sua
sit vobis princeps militie. ⁊c.
*Ascendamus nunc mūdare sctā ⁊ reuocare. 1.mac.4
*Scimus qm̄ diligētib⁹ deū oia cooperant in Ro.8.
bonū ijs: q̄ fm ꝓpositū vocati sunt sancti.

Nouemb. festorū themata.

Oim sanctoꝝ them̄. et primo in gnāli.

Produxit dñs oē lignum pulchrū visu ad gen̄.2.
vescendū suaue. [Aug. Christ⁹ lignū vi=
te est: in spūali paradiso: quo misit de cruce la=
tronem. de sapientia dr̄. Lignū vite ijs est: qui
apprehenderint eam [vitā eternā]
*Multiplicabo semē tuū sicut stellas celi: ⁊ ve ge.22.
lut arenā: que est in littore maris.
*Stelle [angeli vel sancti] manētes in ordine iudi.5.
suo aduersus Sisarā pugnauerūt.
*Qui facit arcturū: ⁊ oriona ⁊ hyadas: ⁊ in= Job.9.
teriora austri.
*Letamini in dño ⁊ exultate iusti. ⁊c. ps.31
*Sperātē aūt in dño misericordia circūdabit. Ibidē.
*Cantate [dño] canticū nouum. ps.32.
*Exultate iusti in dño. ⁊c. Ibidē.
*Beatus: quē elegisti ⁊ assumpsisti: inhabita ps.64
bit in atrijs tuis.
*Beati qui habitant in domo tua dñe. ⁊c. ps.83.
*Sicut letantiū omniū nostrum. ⁊c. ps.86.
*In consilio iustoꝝ ⁊ cōgregatione. Magna ps.110
opera domini.
*Opera eius oēs lapides seculi. pū.16
*Gratia dei ⁊ misericordia est in sctōs eius. sap.4.
*Species celi gloria stellaꝝ: mundum illumi ecci.43
nans in excelsis dñs.
*Laudemus viros gloriosos ⁊ parentes nr̄os Ecci.
in generatiōe sua. Multā gloriam fecit dñs ma 44.
gnificentia sua a seculo. ⁊c.
*Sapientiā ipsorum narrent populi: ⁊ laudē Item.
eorum nunciet ecclesia.
*Ecce serui mei letabuntur [Interl. in eterna esa.65
beatitudine. vñ illud Joh.16.c. Gaudiū vestꝝ
nemo tollet a vobis.] et laudabunt pre exulta=
tiōe cordis [fm illud ps.83. In se. sctoꝝ lau. ⁊c]
*Consurgite ⁊ ascendite ad gentem quietam: hiere.
⁊ habitantem cōfidenter. 49.

dan. 12 * Eligentur et dealbabuntur. [Interl. vt appareant iusti. etc.]
zach. 9 * Circundabo domum meam ex his: qui militant mihi
1. mac. 6 * Refulsit sol in clypeos aureos.
heb. 11 * Sancti per fidem vicerunt regna: operati sunt iusticiam. etc.
Ibidem. * Sancti ludibria et verbera experti sunt. etc.
apo. 7 * Ego Johannes vidi turbam magnam: quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus et tribubus et populis et linguis stantes ante thronum in conspectu agni amicti stolis albis. etc.
Ibidem. * Non esurient neque sitient amplius neque cadet super illos sol neque vllus estus.
apo. 12 * Non dilexerunt animas suas vsque ad mortem. Interl. i. non sic fouerunt carnem suam [vt anime perirent] Propterea letamini celi. [angeli vel sancti.] Et qui habitatis in eis. [in maioribus habitant minores sancti vel omnes in angelis.
apo. 21 * Absterget deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum: et mors vltra non erit: neque luctus: neque clamor: neque dolor erit vltra que prima abierunt.
Ibidem. * Vidi ciuitatem sanctam Hierusalem nouam.

¶ Secundo de gloria beatorum.

gen. 30 * Ditauit me deus dote bona etiam hac vice: mecum erit maritus meus. [inseparabiliter] ☞ de hac materia quere fo. 92. co. p. tertij to.
gen. 43 * Sederunt coram Joseph primogenitus iuxta primogenita sua: et minimus iuxta etatem suam. Et mirabantur nimis sumptis partibus: quas ab eo acceperant: biberuntque et inebriati sunt cum eo.
ge. 45 * Singulis proferri iussit [Joseph] binas stolas.
exo. 15 * Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tue: firmissimo habitaculo tuo: quod operatus es domine. fo. 139. linea. p. tertij to.
exo. 16 * Vespe scietis quod dominus eduxerit vos de terra egypti et mane videbitis gloriam domini. fo. 212. co. 3. p. to.
exo. 33. * Ait [Moyses] ostende mihi gloriam tuam. Respondit. Ego ostendam tibi omne bonum. ☞ de hac materia quere folio. 72. co. 4. et fol. 142. col. p. tertij tomi.
leui. 9. * Facite [que imperauit dominus] et apparebit vobis gloria eius.
deut. 8 * Ibi absque vlla penuria comedes panem tuum [Interl. Qui de celo descendit] et omnium abundantia perfrueris. ☞ quere de hac materia folio 65. col. 4. tertij tomi.
iudi. 5 * Pereant omnes inimici tui domine: qui autem te diligunt: sicut sol in ortu suo splendet: ita rutilent.
iudicum 18. * Tradet vobis dominus locum: in quo nullius rei penuria est.
1. reg. 2 * Quicunque honorificauerit me glorificabo eum. Qui autem contempserit me: erunt ignobiles.
ps. 16. * Satiabor cum apparuerit gloria tua.
ps. 30. * Quam magna multitudo dulcedinis tue domine: quam abscondisti. [Interl. Augu. Seruasti: non communem impijs] timentibus te.
ps. 35. * Inebriabuntur ab vbertate domus tue.
ps. 83 * Melior est dies vna in atrijs tuis super milia.
Can. 1 * Introduxit me rex in cellaria sua.
can. 2. * Sub vmbra illius: quem desiderabam sedi: et fructus eius dulcis gutturi meo.
Item. * Surge propera amica mea, columba mea et formosa mea: et veni. Iam enim hyems transijt. etc. fo. 116. co. p. tertij tomi.
Can. 3 * Egredimini filie Sion: et videte regem Salomonem in diademate: quo coronauit eum mater sua in die desponsationis illius: et in die leticie cordis eius.
can. 4 * Veni de libano sponsa mea, veni de libano, veni coronaberis [in reginam, anima fidelis]
can. 8. * Que est ista: que ascendit de deserto delitijs affluens.
sap. 3. * Fulgebunt iusti: et tanque scintille in arundineto discurrent.
esa. 25 * Faciet dominus exercituum omnibus populis in monte hoc conuiuium pinguium: conuiuium vindemie pinguium medullatorum, vindemie defecate.
Item. * Auferet dominus deus lachrymam ab omni facie et opprobrium populi sui [et infra.] Exultabimus et letabimur in salutari eius.
esa. 30 * Erit lux lune sicut lux solis. et lux solis erit septempliciter sicut lux septem dierum: in die qua alligauerit dominus vulnus populi sui.
esa. 32 * Sedebit populus meus in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie: in requie opulenta.
esa. 49 * Non esurient neque sitient. et non percutiet eos estus: et sol: quia miserator eorum reget eos: et ad fontes aquarum potabit eos.
esa. 61. * In terra sua [Interl. viuentium: que sursum non deorsum. vnde ad Loth Gen. 19. c. In monte saluaberis] duplicia possidebunt [anime et corporis premia] et leticia sempiterna erit eis.
esa 64 * Oculus non vidit deus absque te: que preparasti expectantibus te.
esa. 66 * Letamini cum Hierusalem: et exultate in ea: omnes qui diligitis eam. fo. 240. col. 2. tertij to.
Infra. * Vt suggatis et repleamini ab vberibus consolationis eius: vt mulgeatis: et delitijs affluatis ab omnimoda gloria eius.
hier. 31 * Inebriabo animam sacerdotum pinguedine.
2. mac. * Qui in ira omnipotentis dei derelictus est, iterum in magni dei reconciliatione, cum summa gloria exaltabitur
cap. 5.
mat. 13 * Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. fo. 311. C. col. 2. p. to.
matth. 25. * Intra in gaudium domini tui. fo. 19. B. co. 2. in communi sanctorum.
Item. * Venite benedicti patris mei possidete regnum etc. fo. 97. B. col. 3. primi to.
Lu. 12 * Precinget se et faciet illos discumbere: et transiens ministrabit illis. fo. 21. B. co. 4. communis sanctorum.

Themata seu motiui in sermones secūdi tomi.

Luc.22 * Ego dispono vob. &c. fo.193. C. co.2. p̄. tomi.
Ioh.2 * Tu autem seruasti vinū bonū / vsq3 adhuc. fo.55. D. col.4. p̄. to.
Ioh.16 * Videbo vos & gaudebit cor vestrū: & gaudium vestrum nemo tollet a vobis. folio.228. E. co.3. primi tomi.
Ioh.17 * Hec est vita eterna: vt cognoscant te deū verū & quē misisti Jesum xp̄m. fo.237. E. co.1. p̄. to.
Ibidē. * Pater: quos dedisti mihi volo [Interli. Q2 dilexisti eos in me: recipe eos mecū] vt vbi sum ego: & illic sint mecum. [cōsumandos in tantaz spem erigit / qua maior nō sit. Ita mecū] vt videant claritatem meam [nō ait credant: q2 hec est merces fidei / non fides.] quam dedisti mihi [post crucem mihi hoi: vel mihi deo / cuz me genuisti tibi equalem]
Ro.2. * Reddet ijs: qui sm̄ patientiam boni operis sunt: gloriam & honorē & incorruptionem querentibus vitam eternam.
Ibidē. * Gloria & honor: pax omni operanti bonum.
Ro.8. * Quos presciuit & predestinauit cōformes fieri imaginis filij sui.
1Co.2. * Oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: que preparauit deus ijs: q̄ diligunt illum [Esa.64.b.]
1Co.13 * Videmus nunc per speculum in enigmate: tūc autem facie ad faciē. Nūc cognosco ex pte: tunc aūt cognoscā: sicut & cognitus sum.
Phil.3. * Saluatorem expectamus dn̄m nr̄m Jesum xp̄m: q̄ reformabit corpus humilitatis nr̄e: configuratū. &c. [Interl. Quasi hoc de eo expectamus / q2 sicut iā reformauit aias / reformabit et corpora simul cum animabus / cum secundam stolam dabit.
Col.3. * Cum xp̄s apparuerit vita vestra: tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.
1Ioh.3 * Charissimi: nūc filij dei sumus: & nondū apparuit quid erim9. Scim9 qm̄ cū apparuerit similes ei erim9: qm̄ videbim9 eū sicuti est.
Apoc.6 * Date sūt illis singule stole albe [Interl. beatitudo aie] et dictū est illis: vt requiescerent [patienter expectarent] adhuc tempus modicū donec cōpleantur cōserui eoꝝ [.s. qui habent eundem dominum.]
Apo.7 * Nō esurient neq3 sitient ampli9. &c. [Interl. Q2 fruentur vino: pane & fonte vite.]
Ibidē. * Absterget deus oēm lachrymā ab oculis eoꝝ
Apo.21 * Ciuitas illa non eget sole [Interl. lumine fidei] neq3 luna [scientia acq̄sita] vt luceāt in ea. Nā claritas [trinitas] dei illuminabit eam [lumine cōtinens deitatē.] Et lucerna ei9 est agn9. [Idest humanitas.]

¶ Tertio de desiderio premij & fruitiōe dei.

3.re.11 * Naas [serpens ait] in hoc feriam vobiscū fedus: vt eruam oim̄ vestrum oculos dextros. folio.169, columna.4. tertij tomi.

* In te curram accinctus: in deo meo transiliam murum. 2. regū 22.
* Uniuersa terra desiderabat [videre] vultuz Salomonis. 3. re.10
* Quis det vt veniat petitio mea: & quod expecto tribuat mihi deus. iob.6.
* Quis mihi tribuat / vt cognoscā & inueniaz illum: & veniā vsq3 ad soliū eius? iob.23.
* Dn̄e ante te oē desideriū meum [Interl. i. nihil desidero nisi esse ante te] et gemit9 meus a te non est absconditus. ps.37.
* Quemadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū: ita desiderat aia mea ad te deus. ps.41
* Sitiuit aia mea ad deum fontē viuum. &c. Ibidē.
* Hec recordatus sum: & effudi in me aiam meam: qm̄ transibo in locū tabernaculi admirabilis vsq3 ad domum dei. Ibidē.
* Sitiuit in te anima mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. ps.62.
* Concupiscit & deficit aia mea in atrio dn̄i. ps.83.
* Heu mihi: q2 incolatus meus prolongat9 est ps.119
* Sicut ablactatus sup matrē suā: ita retributio in anima mea. ps.130
* Super flumina babylonis. &c. ps.136
* Aia mea vt terra sine aqua tibi. [Interl. heret. tu cōplue eam / vt fructū faciat.] ps. 142.
* Desideriū suū iustis dabitur. [ipse de9. Interli. Cupio dissolui & esse cum xp̄o.] pū.10
* Desideriuz iustoꝝ omne bonū est. (ipse de9) pū.11.
* Lignum vite desiderium veniens. pū.13.
* Curremus in odorem vnguentoꝝ tuorum. [vt canes venatici.] cañ.1.
* Amore langueo. &c. Cañ.2
* Quis mihi det te fratrez meū sugētem vbera matris mee: vt inueniam te solum [non alium] foris / & deosculer te: & iam nemo me despiciat? Can.8.
* Nomen tuum & memoriale tuum: in desiderio anime. de hoc fol.63. col.4. secundi tomi. esa.26
* Anima mea desiderauit te in nocte: sed & spū meo in precordijs meis: de mane vigilabo ad te Item.
* Ego veni / vt indicarem tibi: quia vir desideriorum es. dani.9
* Noli timere vir desideriorum: pax tibi. dañ.10
* Qui scrutatur corda / scit qd desideret spūs. Ro.8.
* Coarctor e duobus: desiderū habens dissolui [Interli. Ab his miserijs.] et cum christo eē. [quia vinctus.] phil.1.
* Que sursum sunt sapite / nō que super terrā. collo.3
* Ego sitienti dabo de fonte aque viue gratis. (desideranti dabo meipm̄: qui sum fons aque viue / ait xp̄s.) apoca. 21.

¶ Quarto de retributione.

gen. 15 * Ego sum merces tua magna nimis.

gen. 29 * Nū quia frater meꝰ es: gratis seruies mihi? (☞ de hoc fo. 54. co. 3. secundi to.) Dic quid mercedis accipias? (te ipm dñe)

gen. 30 * Dedit deus mercedem mihi: q2 dedi ancillā meam viro meo.

ge. 49 * Omnipotens benedicet tibi: benedictionibꝰ celi desuper (vt domineris)

ruth. 2 * Reddet tibi dñs ꝓ opere tuo: ꝛ plenā mercedem recipias a dño ad quē venisti: ꝛ sub cuius confugisti alas.

1. re. 26 * Dñs retribuat vnicuiq3 ƀm iustitiā suā ꝛ fidē.

4. re. 22 * Retribuet mihi dñs ƀm iusticiā meam.

3. reg. 8 * Judicabis seruos tuos cōdemnans impiū: ꝛ reddens viā suā sup caput eiꝰ: iustificāsq3 iustum, ꝛ retribuens ei ƀm iusticiā suam.

Ibidē. * Des vnicuiq3 ƀm vias suas, sicut videris cor eius: q2 tu nosti solus cor oim filiorum hoim.

iob. 22 * Dabit ꝓ terra silicē: ꝛ ꝓ silice torrentes aureos (infra) argentum coaceruabitur tibi.

iob. 34 * Opꝰ hominis reddet ei: ꝛ iuxta vias singulorum restituet eis.

ps. 61. * Tu reddes vnicuiq3 ƀm opera sua.

sap. 3. * Deus tētauit illos: ꝛ inuenit illos dignos se.

esa. 40 * Ecce merces eius cum eo. ꝛc.

esa. 45 * Dabo tibi thesauros abscōditos: ꝛ arcana secretorum.

esa. 60 * Ut daret eis coronā ꝓ cinere: oleum gaudij ꝓ luctu: pallium laudis ꝓ spū meroris.

esa. 65 * Reddā ꝛ retribuā in sinū corꝝ iniqtates vr̄as

matth. 20. * Uoca operarios: ꝛ redde illis mercedē suā. ꝛc. fo. 67. C. col. 3. primi to.

Luc. 6 * Mensurā bonā ꝛ confertā ꝛ coagitatā ꝛ supereffluentē, dabūt in sinū vestrū. fo. 271. B. co. 2. primi tomi.

Ibidē. * Eadē mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis (vbi addit) adijcietur vobis. Ibidem.

1. cor. 13. * Unusquisq3 mercedē ꝓpriam accipiet: ƀm suum laborem.

apoc. 2 * Dabo vnicuiq3 vestrū: ƀm opera sua.

apo. 11 * Aduenit ira tua: ꝛ tēpus mortuorꝝ iudicari: ꝛ reddere mercedem seruis tuis.

¶ In die aiarꝝ the. de supplicijs malorꝝ.

exo. 10 * Sint tenebre super terrā egypti tam dense, vt palpari queant.

Ibidē. * Extendit Moyses manus in celum: ꝛ facte sunt tenebre horribiles.

deu. 32 * Ignis succensus est in furore meo: ꝛ ardebit vsq3 ad inferni nouissima.

2. re. 23 * Preuaricatores quasi spine euellentur vniuersi: igneq3 succense cōburentur vsq3 ad nihilū

Judit. 16. * Dabit enim ignē ꝛ vermes in carnes corꝝ: vt vrantur ꝛ sentiant vsq3 in sempiternum.

Job. 7 * Qui descenderit ad inferos: nō ascendet: nec reuertetur vltra in domum suam.

* Ad terram tenebrarum ꝛ opertam mortis caligine: terram miserie ꝛ tenebrarum. iob. 10

* Uadent ꝛ venient super eum horribiles. (Interli. demones.) iob. 20

* Deuorabit eum ignis: qui non succenditur affligetur relictus in tabernaculo suo. fo. 311. A co. 4. tertij tomi. Ibidē.

* Simul in puluere dormient: ꝛ vermes operient eos. iob. 21.

* Ad nimiū calorem transiet ab aquis niuiū. iob. 24

* Pluet super peccatores laqueos ignis: et sulphur. ꝛc. ps. 10.

* Reges eos in virga ferrea: ꝛ tanquam vas figuli confringes eos. ps. 2.

* Pones eos vt clibanum ignis: in tempore vultus tui. ps. 20.

* Ibi dolores vt parturientis. ps. 47

* Sicut oues, in inferno positi sunt: mors depascet eos. ps. 48

* Uerūtamen fex eius nō est exinanita. ps. 74

* Sicut ignis: qui comburit syluam. ps. 82.

* Cadent super eos carbones: in ignem deijcies eos. ꝛc. ps. 139.

* Potentes, potenter tormenta patientur (infra) et fortioribus fortior instat cruciatus. sap. 6.

* Per que peccat quis: per hec ꝛ torquetur. sap. 11.

* Illis: qui in vita sua insensate ꝛ iniuste vixerunt: per hec q̄ coluerunt: dedisti sūma tormēta. sap. 12

* Creatura tua tibi factori deseruiens, excandescet in tormentum aduersus iniustos. sap. 16

* Ignis nulla vis poterat illis lumen prebere. sap. 17

* Ipsi sibi erant grauiores tenebre. Ibidē.

* Uindicta carnis impij: ignis ꝛ vermis. Eccl. 7.

* Cum morietur homo hereditabit serpentes ꝛ bestias ꝛ vermes. eccl. 10

* Stuppa collecta synagoga peccantium: ꝛ cō sumatio illorum flamma ignis. eccl. 21

* Ignis: grādo: fames ꝛ mors. oia hec ad vindictā creata sunt. Bestiarꝝ dētes ꝛ scorpij ꝛ serpentes ꝛ rōphea, vindicās in exterminiū impios. eccl. 39

* Erit populus quasi esca ignis. esaie 9.

* Torsiones ꝛ dolores tenebunt: quasi parturientes dolebunt. esai. 13.

* Unusquisq3 ad proximū suum stupebit: facies combuste vultus eorum. Item.

* Subter te sternetur tinea: ꝛ operimentum tuum erunt vermes. fo. 315. co. 3. tertij to. esa. 14.

* Congregabunt in congregatione vnius fascis in lacū: et claudentur ibi in carcere. Esaie. 24.

* In mensura (pene) cōtra mensurā (culpe) cū abiecta fuerit iudicabit eam. Meditatus est in spiritu suo duro, per diem estus. esa. 27

* Preparata ē ab heri thophet. [Interl. ab initio gehenna pauoris] a rege [xp̄o] preparata: esa. 30.

profunda ⁊ dilatata. Nutrimēta eius: ignis ⁊ ligna multa: flatus dñi sicut torrens sulphuris succendens eā. [gehennā.]

Isa.33. * Erunt populi quasi de incendio cinis: spine congregate: igni [Interli. gehenne] cōburent̃.

Ibidē. * Quis poterit habitare de vobis cū igne deuorante? Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?

Isa.34. * Conuertentur torrentes eius in piscem: ⁊ humus eius in sulphur: ⁊ erit terra eius in piscem ardentem: ⁊ nocte ⁊ die/ nō extinguetur in sempiternum.

Isa.49 * Cibabo hostes tuos carnibus suis: ⁊ q̄si musto sanguine suo inebriabuntur.

Isa.65 * Ecce serui mei comedent ⁊ vos esurietis. ecce serui mei letabuntur: et vos cōfundemini. ecce serui mei letabūtur pre exultatiōe cordis: ⁊ vos clamabitis. [Interli. in inferno] pre dolore cordis [Conscientia petōꝝ] et pre contritiōe spūs vlulabitis. [vñ Mat.24. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. vel in iudicio positis hedis a sinistris: ⁊ oībus a dextris.]

Isa.66 * Uermis eorum non morietur: ⁊ ignis eorū nō extinguetur.

Hier.9. * Ecce ego cibabo populū istū absinthio: ⁊ potum dabo eis aquam fellis.

Hier.15 * Ignis succensus est in furore meo: ⁊ sup vos ardebit.

Hie.19. * In thophet [gehēna pauoris] sepelient̃/ eo ꝙ non sit alius locus ad sepeliendum.

Hiere.20. * Confundent̃ vehementer: q2 nō intellexerūt opprobriū sempiternū: qđ nunq̄ȝ delebitur.

Hiere.48. * Inebriate eū [Interli. calice ire dei] qm̄ contra dñm erectus est.

Hie.51. * In calore [Interli. estu tribulationis] eorū ponā potus eoꝝ: ⁊ inebriabo eos/ vt sopiantur. [sopore mortis eterne.] et dormiant somnū sempiternū: ⁊ nō consurgant. Deducam eos quasi agnos ad victimam.

Ezech.15. * Fili hoīs quid fiet de ligno vitis (inutili) ex oībus lignis nemoꝝ: que sunt int̃ ligna syluaꝝ.

Infra. * Ecce igni datum est in escam: vtramq̄ȝ partē eius consumpsit ignis: ⁊ medietas eius redacta est in fauillam.

Ezechi.21. * Dabo te in manus fabricantium interitū: Igni eris cibus.

Ezech.22. * Ut conflatur argentum in medio fornacis: sic eritis in medio eius.

Ezec.23. * Calicem meroris ⁊ tristicie bibes: ⁊ epotabis vsq̄ȝ ad feces.

Dañ.7 * Fluuius (cōtinuitas ⁊ eternitas) igne⁹ (acerbitas) rapidusq̄ȝ (resistendi impossibilitas) egrediebatur a facie eius.

Osee.10 * Dicent montibus cooperite nos: ⁊ collibus cadite super nos.

* A facie ei⁹ (diaboli) cruciabit̃ populus: oīs vultus redigent̃ in ollā. (Interli. pre timore.) Iohel.2

* Facies oīm sicut nigredo olle sicut humus. (Interli. ita viliter quasi puluis.) Naū.2

* Tribulabo hoīes ⁊ ambulabūt vt ceci: q2 domino peccauerunt. Et effundet̃ sanguis eoꝝ. Soph.1

* Ecce dies veniet succēsa q̄si caminus: ⁊ erūt oēs superbi/ ⁊ oēs faciētes impietatē stipula. Et inflāmabit eos dies veniens. Mala.4.

* Paleas aūt (Interl̃. leues) cōburet igni inextinguibili. (vt q̄ diu latuerat manifestaretur.) Mat.3.

* Filij regni eijcient̃ in tenebras exteriores: ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū. fo.80.D.co.4.p̄.to. Mat.8.

* Colligite primū zizania: ⁊ alligate ea in fasciculos (luxuriosos simul) ad comburendum. fo.66.C.co.2. primi tomi. Mat.13

* Mittet angelos suos ⁊ colliget de regno eius oīa scandala. ⁊c. fo.311.B.C.col.2. primi tomi. Ibidē.

* Separabunt malos de medio iustorū: ⁊ mittent eos in caminum ignis. folio.25.H.col.4. cōmunis sanctorum. Ibidē.

* Ligatis manibus ⁊ pedibus/ mittite eū in tenebras exteriores. fo.312.F.col.1.p̄.to. Matth.22.

* Inutilē seruū eijcite in tenebras exteriores. (Interli. infructuosum: q̄ sponte ⁊ negligentia sua corruit in interiores tenebras.) Matth.25.

* Discedite a me maledicti in ignē eternū: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. fol.97.C.co.4. primi tomi. Ibidē.

* Pater Abrahā miserere mei (tarde) ⁊ mitte Lazarū vt intingat extremū digiti sui in aquā: vt refrigeret linguam meam: q2 crucior in hac flamma. fo.262.E.col.p̄. primi to. Lu.16

* Inimicos meos: q̄ noluerūt me regnare sup se (scȝ peccatum ⁊ diabolum) adducite huc ⁊ interficite ante me. Luc.19.

* Ira (Interl̃. pena) et indignatio/ tribulatio ⁊ angustia in oēm aīam hoīs operantis malum. Ro.2.

* In flāma ignis dantis vindictā his: qui nō nouerunt deū (Interl̃. qui fidē nō receperunt) et qui nō obediūt euangelio dñi nostri Iesu xp̄i. (vt heretici ⁊ falsi xp̄iani.) Qui penas dabunt in interitu eternas. (vtriq̄ȝ. s. nesciētes ⁊ sciētes.) 2.thes.p̄.

* Si deus peccātib⁹ angelis nō pepercit/ sȝ rudētibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciādos. ⁊c. (et infra.) Nouit igitur iniquos: in die iudicij reseruare/ cruciandos. 2.pe.2

* Quibus pcella tenebraꝝ cōseruata est in eternum. (Interli. non ad tēpus/ vt heretici dicūt.) Iude.

* Si quis adorauerit bestiā (antixp̄m) ⁊ imaginē ei⁹: ⁊ acceperit characterē in frōte sua/ aut in manu sua: hic bibet de vino (de cēna dānationé) ire dei: qđ est mixtū mero in calice ire ipsius. Et cruciabitur igne ⁊ sulphure. ⁊c. Apoca.14.

* Quantū glorificauit se ⁊ in delitijs fuit: tan Apoca.18.

tum date illi tormentum[Interli. In corpore] et luctum[in anima.]
apoca. 19. * Qui acceperunt characterem bestie[.i.anti xpi]et qui adorauerũt[vt iudei/qui cum cum gaudio suscipient]imaginem eius. Uiui missi sunt hi duo in stagnum ardẽtis τ sulphuris/ τ ceteri occisi sunt gladio.τc.
apoca. 20. * Infernus τ mors[Interl.i.diabolus] missi sunt in stagnum ignis. Hec est mors secũda: et qui non est inuentus in libro vite scriptus: missus est in stagnum ignis.
apo.21 * Timidis τ incredulis τ execratis[.i.excommunicatis]et homicidis τ fornicatoribus τ veneficis τ idolatris τ oibus mendacibus [q̃bus mendaciũ est in vsu]pars illoꝝ[scȝ participantes vel plus vel minus. ꝓ qualitate culpe]erit in stagno ardenti igne τ sulphure: qđ est mors secunda.] corporis τ anime.
☞ Et multoplura in thematis τ annotamẽtis ser. Funerũ.fo.305.tertij to.

Clementis pape themata.

exo 14 * Perrexerũt per medium sicci maris: τ aque eis erant quasi ꝓ muro a dextris τ a sinistris.
iob.28 * Profunda fluuioꝝ scrutatus est: τ abscondita ꝓduxit in lucem.
iob.38 * Nunquid ingressus es ꝓfundum maris: et in nouissimis abyssis deambulasti?
ps.65. * In flumine pertransibũt pede.
Ibidẽ. * Transiuimus per ignẽ τ aquam.τc.
ps.68. * Non me demergat tempestas aque.τc.
esa.51. * Qui posuisti ꝓfundũ maris viam: vt transirent liberati. Et nũc: qui redempti sunt a dño: reuertentur/ τ venient in Siõ laudantes: τ leticia sempiterna super capita coꝝ.
Ibidẽ. * Nunquid nõ tu siccasti mare: aquam abyssi vehementis?
Hiere. 40 * Dedit ei magister militie cibaria: τ munuscula: τ dimisit eum.
matth. 25. * Hõ quidam peregre ꝓficiscens vocauit seruos suos: τ tradidit illis bona sua.fo.19.A.co. p̃.in cõi sanctorum.

Catherine virginis the.

Iudit. 14. * Una mulier hebrea fecit confusionem in domo regis Nabuchodonosor.
Psal. 44. * Diffusa est gratia in labijs tuis: ꝓpterea benedixit te deus in eternum.
sap.8. * Propter hanc habeo claritatem ad turbas/ τ honorem apud seniores.
esa.29 * Peribit sapientia a sapientibus eius[Glo. vnde.1.Coꝝ.1.c. Perdam sapientiã sapientiũ: τ intellectũ prudentium reprobabo/ vt patet in historia Catherine]et intellectus prudentium eius[regis]abscondetur[corã beata Cath.]
Esaie. 44 * Conuertens sapientes retrorsum: τ scientiam eorum stultam faciens.

* Sumpsisti vestimẽta tua multicoloria τ vestita eis es. Ezech. 16.
* Nunquid nõ in die illa/ dicit dominus/ perdam sapientes[Interli.philosophos]de Idumea: τ prudentiam de mõte Esau? Abdi.
* Perdam sapientiã sapientiũ[Interl. Irritã faciã. Nõ meã meis: sed que coꝝ est] seculi. Et prudentiã prudentum [quã excogitant ad aliquid ꝓbandũ]reprobabo. [vere reprobat.] 1.cor. 1.

Sancti Martini themata.

Expãde palliũ tuũ: q̃ opiris: τ tene vtraꝗ manu ruth.3.
* Expoliauit se Ionathas tunica/ qua erat indutus/ τ dedit eam Dauid. 1.re.18
* Scidi pallium meum τ tunicam.τc.fo.216. co.4.tertij to. 1.esd.9
* Noli auertere faciem tuã ab vllo paupere. Ita enĩ fiet: vt nec a te auertatur facies domini. ☞ de hoc fo.174.co.2.tertij to. tob.4.
* Pater eram pauperũ[Interli. Que largiebatur ex affectu dedit/ nõ timore iudicij: quia vis misericordie illi⁹ naturã fuerat imitata/ vt eos quasi filios cerneret per amorẽ: quibus preerat per ꝓtectionẽ.]Et causam/ quã nesciebam/ diligenter inuestigabam. iob.29
* Si despexi pereuntẽ/ eo ꝙ nõ haberet indumentũ: τ absꝗ indumẽto pauperem. [hic nota humilitatem.] iob.31.
* Oculi mei semper ad dominum. ps.24
* Iste pauper clamauit τ dñs exaudiuit eũ. ps.33.
* Ad te leuaui oculos meos.τc. ps.122
* Diues τ pauper obuiauerunt sibi: vtriusꝗ operator est dominus. pu.22
* Sapientis oculi in capite eius: stultus in tenebris ambulat. ecc.2.
* Attenuati sunt ocli mei suspiciẽtes ĩ excelsũ. esa.38.
* Leuate in excelsum [interl. celũ] oculos vestros: τ videte quis creauit hec.[que in celo.] esa.40
* Cum videris nudum operi eum: τ carnẽ tuam ne despexeris. esa.58
* Homo quidã peregre ꝓficiscens: vocauit seruos suos.fo.19.A.co.p̃.in cõi sanctorum. matth. 25.
* Nudus fui τ cooperuistis me.fo.97.B.co. 3.primi tomi. Ibidẽ.

Sancti Eugenij epi Toletani.them.

* Uenite in Esebon: edificetur τ cõstruat ciuitas Seõ.τc.fo.95.co.4.tertij to. ☞ Que ibi ponunt ad litterã intelligi pñt de patre nobilissimo τ primo plato Toletano Dionysij discipulo: qui prima fidei fundamenta in nr̃a vrbe Toletana colloca uit: τ eã ad fidem ꝯuertit: post gentilitatis tenebras: vt pȝ in ei⁹ historia. nu.21.
* Sicut sagitte in manu potentis.τc. ps.126
☞ Et multoplura ad.S.Eugeniũ pertinentia poteris inuenire in thema.τ annot. Aploꝝ: euangelistarum: confessoꝝ: doctoꝝ τ prelatorũ.

¶Elisabeth de Ungaria themata.
☞ Quere.s.in the. Quiterie mẽsis madij.
¶Presentationis virginis themata.
☞ Quere in alijs festis ⁊ anno. ꝟgi. Marie.
¶Cecilie virginis themata.
*Operuit cilicio carnẽ suã/ieiunauitq; ⁊ dor
muit in sacco: et ambulauit demisso capite.
*Precincti cilicio offerebãt sacrificia domino:
et erat cinis super capita eoꝝ:fo.32.co.1.tertij to.
*Habens super lumbos suos cilicium: ieiuna
bat omnibus diebus vite sue.
*In superioribus(Interl. In arce mentis)do=
mus sue fecit sibi secretum cubiculũ (firmam cu
stodiam:vt nõ per diuersa desideria deflueret: in
quo cũ puellis suis(congregationibus mundi)
clausa morabatur.
*Ingressa est oratoriũ suũ ⁊ induens se cilicio
posuit cinerem super caput suum.
*Fiat cor meũ ⁊ corpus meũ immaculatũ. ⁊c.
*Filia populi mei accingere cilicio: et consper
gere cinere. Luctum vnigeniti fac tibi planctum
amarum.
*Filie sion(Interl. cõtemplationis diuine)cõ=
sperserũt cinere capita sua:accincti sunt cilicijs.
(habitu penitentie)abiecerũt in terra capita sua
virgines iuda(confessionis)
*Induerũt se cilicijs:⁊ cinerẽ imposuerunt ca=
piti suo:⁊ disciderunt vestimenta sua.
*Uenit sponsus:⁊ que parate erãt intrauerũt
cũ meo ad nuptias.fo.27.C.col.1.cõis sctõꝝ.
*Qui matrimonio iungit ꝟginẽ suã/bñ facit
et q̃ nõ iũ rit:melius facit.fo.164.F.col.4.3.to.
¶Andree apostoli themata.
*Tollens Noe de cunctis pecoribus ⁊ volucri
bus mundis/obtulit holocausta sup altare:odo
ratusq; est dñs odorem suauitatis.
*In baculo meo transiui Jordanẽ istum.
*Erat Moyses vir mitissim⁹ super omnes ho
mines:qui morabantur in terra.
*Loquere ad populum: et cunctis audienti=
bus predica.
*Collocauit(pueruz)sup lectũ hois dei(helie)
*Puer mortuus iacebat in lectulo helie.
*Ligauerunt Achior ad arborem manibus ⁊
pedibus:et sic vinctum de restib⁹ dimiserũt euz.
*Uestigia illius secutus est pes meus: vitam
eius custodiui:et non declinaui ab ea.
*Expecta dominũ: viriliter age. ⁊c.
*Ascendam in palmã:⁊ apphendã fructus ei⁹
*In fide ⁊ lenitate ipsius sanctum fecit illuz:et
elegit eum ex omni carne.
*Ecce intelliget(Interl. voluntatẽ meam. dei
verbum et dei sapientiam)Seruus meus(filius
obediens vsq; ad mortez)⁊ exaltabit ⁊ eleuabit:
et erit sublimis valde.

*Ecce ego mittam piscatores multos(Interl. hier.16
apostolos. venite post me faciã vos fieri piscato=
res hominum Mat.4.d.)Et piscabuntur eos.
(ecclesiasticos viros.)
*Ambulans Jesus iuxta mare galilee. ⁊c. fol. mat.4
70.⁊c. secundi tomi.
*Corde creditur ad iusticiam:ore autem con= Ro.10
fessio fit ad salutem.fo.58.co.3.tertij tomi.

Festorum Decemb. thema.

¶Sancti Nicolai themata.
*Ecce vocaui Beseleel ex nomine filiuz Huri. exo.31.
fo.28.co.1. scdi to. (Nicolaus.n. victoria ppli.)
*Cum constitues regem:quẽ deus elegit(In= deu 17.
terl. canonica electione)de numero fratrũ tuoꝝ
(non de aliena secta)
*Certe videtis:quem elegit dñs: quoniam nõ 1.re.10
sit similis illi in omni populo.
*Quesiuit dñs virum iuxta cor suũ:⁊ precepit 1.re.13.
ei dñs vt esset dux super populum suum.
*Petra fundebat mihi riuos olei. iob.29
*Benedictio perituri veniebat super me. Ibidẽ.
*Ab infantia creuit mecum miseratio. iob.31.
*Beat⁹ homo:qui audit me:et qui vigilat ad pũ.8.
fores meas q̃tidie ⁊ obseruat ad postes ostij mei.
*Puer erã ingeniosus:et sortit⁹ sũ aiaz bonã. sap.8.
*Quem(dñs) docebat scientiaz: ablactatos a esa.28
lacte:auulsos ab vberibus.
*Ecce seruus meus: suscipiã euz:electus me⁹. Esa.4
(Interl. ex milib⁹)cõplacuit sibi in illo aia mea.
*Ecce constitui te hodie super gentes ⁊ super hier.1.
regna:vt euellas et destruas ⁊ disperdas ⁊ dissi=
pes et edifices ⁊ plantes.(Interl. Ecclesiam tibi
commissam.
*Bonum est viro cum portauerit iugũ ab ado thre.3.
lescentia sua.
*Nõ est in tempore hoc princeps ⁊ dux. Dañ.3
¶Immaculate virgi. cõceptionis the.
*Quã terribilis est locus iste(anima Marie) ge.28.
nõ est hic(peccatum originale nec fuit)aliud ni
si domus dei.(Interl. quia ibi natus est xp̃s. vel
nõ demonis) et porta celi. Quia inde adit⁹ cre=
dentibus ad capiendũ regnum celorum.
*Qui diligunt te(ab omni peccato preseruatã indi.5.
predicando:vel tuam immaculatam conceptio
nem celebrando)sicut sol in ortu suo splendet:ita
rutilent.
*Non pro te:sed pro oĩbus hec lex ꝯstituta est. hest.15
*Impoluta via eius. ⁊c. ps.17.
*Hõ nat⁹ est in ea ⁊ ipse fundauit eã altissim⁹. ps.86.
*Domum tuam decet sanctitudo domine. ps.92.
*Dedecus filij/pater sine honore(vel mater) eccli.1.
*Ego sum:et preter me non est altera. esa.47.
*Gloriam meã alteri nõ dabo. esa.48

marci. 16. ✱ Respicientes (sancti doctores virginis Marie preservationem seu conceptionem) Viderunt revolutum lapidem. (Interli. originale peccatum) ☞ Dicit revolutum secundum illud tho. p. senten. distin. 15. questione. 5. arti. 1. q. 2. Ad secundum scz. Quamvis non revocet actu errantem: tamen gratia facit ne erret: et hec est quedam revocatio ab errore. Sic dicitur revolutum largo modo. i. preservatam ab omni peccato originali et actuali: prout idez sanctus doctor dicit in eodem primo lib. dist. 44. ar. 3. ad tertium. vbi dicit sic. Potest aliquid creatum inveniri: quo nihil purius esse potest in rebus creatis: si nulla contagione peccati inquinatum sit: et talis fuit puritas bte virginis: que a peccato originali et actuali immunis fuit: fuit tamen sub deo inquantum erat in ea potentia ad peccandum. ☞ Unde Luc. 1. Respexit humilitatem ancille sue. Albertus super Luc. Sue: pro certo: in qua nihil iuris invenit alienus. Unde confidenter dicit illud Gen. 31. ad diabolum. Quid invenisti in me de cuncta substantia domus tue: et illud Johan. 14. Venit enim princeps mundi huius et in me non habet quicquam. Hec ille. ☞ Et multo plura in supradictis et alijs locis: ad que lectorem remittimus brevitatis causa.

ephe. 5 ✱ Christus dilexit (matrem suam) non habentem maculam aut rugam/aut aliquid huiusmodi: sed vt sit sancta et immaculata (semper carens peccato originali)

¶ Leocadie patrone Toletane themata.

iob. 38. ✱ Numquid capies leene (leocadie) predam (cives Toletani.) Quando cubat in atrijs et in speluncis: (civitatis Toletani. vbi vitam suam duxit: et finivit fideliter.

hie. 50 ✱ Ecce quasi leo ascendet (leocadia) ad pulchritudinem robustam.

☞ Multo plura similia poteris extrahere ex Biblie canone: et anno. sermo. Leocadie. fo. 72 scdi to. et ex thematis virginum et mar. infra.

¶ Expectationis Marie the.

ge. 49. ✱ Ipse erit expectatio gentium.

ps. 34. ✱ Oratio) vel expectatio) in sinu meo convertetur.

ps. 38. ✱ Que est expectatio mea: nonne dominus?

ps. 39 ✱ Expectans expectavi dominum: et intendit mihi. fol. 6. co. 1. tertij tomi.

ps. 20. ✱ Desiderium anime eius tribuisti ei.

ps. 4. ✱ Tu domine singulariter in spe constituisti me.

ps. 102 ✱ Qui replet in bonis desiderium tuum: renovabitur. &c. fol. 74. col. 3. tertij tomi.

ps. 118 ✱ Non confundas me (domine) ab expectatione mea.

pu. 10 ✱ Expectatio iustorum leticia.

pu. 17 ✱ Gemma gratissima expectatio prestolantis.

hie. 14 ✱ Expectatio israel (Interl. In te solum speramus: te solum expectamus. &c.)

hie. 50 ✱ Expectationi patrum eorum domino.

✱ Desiderio desideravi hoc pascha. &c. fo. 192. B. co. 4. primi to. lu. 22.

✱ Erunt signa in sole (in xpo) et luna (Maria) pre expectatione (sui partus) que supervenit universo orbi. (vel vbi Toletani in hoc festo vulgariter nuncupato Dela. O. folio. 5. col. 1. primi to. luc. 21.

Et poteris de vtraque materia predicare. s. de adventu: quia hoc euangelium legitur dominica. 2. adventus vel de expectatione virginis: que in propinquo filium suum incarnatum videre expectabat.

✱ Expectatio creature. (Interl. Expectans creatura. ☞ vel virgo virginum expectans videre filium suum. Revelationem dei expectat. (idest visionem domini) Ro. 8.

✱ Secundum expectationem et spem meam. (Interl. quasi quod erit tanta quanta expecto in futuro: et in presenti spero. Quia in nullo confundar. (hoc spero/ait virgo virginum) phil. 1.

✱ Terribilis (idest magna) expectatio (est virginis partus: et infra). Nolite itaque amittere confidentiam vestram (videndi in proximo dominum incarnatum) que magnam habet remunerationem. heb. 10

¶ Thome apostoli themata.

✱ Misit rex Salomon et tulit hiram de Tyro. [Interl. Tyrus artifex: quem assumpsit Salomon adiutorem operis sui: electos de gentibus predicatores significat.] Filium mulieris vidue de tribu Neptalim: patre tyrio: artificem erarium et plenum sapientia intelligentia et doctrina ad faciendum omne opus ex ere. fol. 148. co. 3. tertij to. 3. re. 7.

✱ Misi virum prudentem et scientissimum hiraz: qui novit operari in auro et in argento et ex ferro et marmore et lignis in purpura quoque et hyacinto et bysso et coccino: et qui sciat celare omnem sculpturam et adinvenire prudenter: quodcunque in opere necessarium est. Exponatur vt. s.] 2. pa. 2.

✱ Acceptus est regi minister intelligens. pu. 14

✱ Beatus dives: qui inventus est sine macula et qui post aurum non abijt nec speravit in pecunia et thesauris. ecci. 31.

✱ Cor suum dabit ad versandos sulcos et vigilia eius in sagina vaccarum. ecci. 38

✱ Artifex lignarius extendit normam [Interl. vt rectum opus faceret] formavit illud in runcina. Fecit illud in angularibus et in circino tornavit illud. (Interl. vt repente in deum consurgeret. ¶ Lyra. Est autem runcina instrumentum ad cavandum ligna.] Esaie. 44.

✱ Edificabo mihi domum latam et cenacula spaciosa: qui aperit sibi fenestras/et facit laquearia cedrina: pingitque sinopide. [Interl. ſagrie rbi] hie. 15

✱ Simon edificavit Adiada et Sephela. [Lyra nomina sunt fortalitiorum] et munivit eam et imposuit portas et seras. 1. mac. 12.

✱ Thomas vnus ex. xij. &c. fo. 224. C. co. 2. p. to iob. 20

ro.32 ¶ Vigilie natalis domini themata.
u.11. *Cras solennitas domini est.
Jos.3. *Sanctificamini/ cras eñ comedetis carnes
*Sanctificamini/cras enim faciet domin⁹ inter vos mirabilia.
Jos.7. *Sanctifica populum et dic eis: sanctificamini in crastinum.
reg.9 *Cras mittam ad te virũ de terra Beniamin: et vnges eum ducem super populũ meũ israel: et saluabit eum (Interl'. Xp̃s saluet populũ suum: de potestate demonũ) de manu Philistinorũ: qꝛ respexi populũ meum (in aduentu xp̃i) venit eñ clamor eorum ad me.
re.11 *Sic dicetꝭ viris: qui sunt in Jabes Galaad: cras erit vobis salus cum incaluerit sol. (Interl'. iusticie)
re.7 *In tp̃e hoc cras modi⁹ simile vno statere erit.
idẽ. *Hec dies boni nuncij est: si tacuerimus ꝛ noluerimus nũciare vsqꝫ mane: sceleris arguemur
para *O iuda ꝛ hierusalẽ nolite timere nec pauea-
20. tis/cras egrediemini et dñs erit vobiscum.

¶ Natiuitatis dñi themata. ☞ quere in anno. ser. natiuitatis dñi incipieñ. fo.19. p̃mi tomi. Et in anñ. Incarñ. dñi incipieñ. fo.2. tertij tomi. Et in the. Incarñ. ꝛc.

¶ Johannis euangeliste the.
39 *Ad preceptum tuum eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidum suum.
17 *Aquila grandis magnarũ alarum longo mẽbrorũ ductu plena plumis et varietate: venit ad libanum ꝛ tulit medullam cedri.
☞ Et similia inuenies in anno. eiusdẽ Joh. fol.28. primi tomi.

¶ Translationis sanctorum the.
vl. Tulerunt ossa eorũ: ꝛ sepelierunt in nemore Jabes: et ieiunauerunt septem diebus.
14 *Saxum transfertur de loco suo.
4. *Placens deo factus dilect⁹: ꝛ viuens inter peccatores/ translatus est.
44 *Enoch placuit deo et translat⁹ est in paradisuꝫ.
49 *Ossa pullulant de loco suo.
idẽ. *Nemo natus est in terra qualis Enoch: nam et ipse receptus est a terra.
11 *Ante translationẽ eñ eius (Interl'. per fidem translatus: quia per fidem iustus. iustus qꝛ placuit deo) testimoniuꝫ habuit placuisse deo. idest multi testabanẽ eũ placuisse deo.)
☞ Hec de Enoch dicta sunt: tu applica ad sanctum. N.

¶ Apostolorum themata.
17. *Duodecim duces generabit: et faciam illum crescere in gentem magnam.
42 *Duodecim serui tui fratres sumus/ filij vni⁹ viri (vteri) in terra chanaam: minimus cum patre nostro est: alius nõ est super.

*Omnes hi in tribubus israel duodecim. ge.49.
*Duodeciꝫ fõtes aquaꝝ/ ꝛ septuaginta palme exo.15
*Lapides duodecim sculpti erãt nominibus duodeciꝫ tribuũ israel: singuli p̱ noĩa singulaꝝ. exo.39
*Misit Moyses ad considerandam terrã chanaam: et dixit ad eos. Ascendite ad meridianã plagam: cũqꝫ veneritis ad montes/ ꝯsiderate terrã q̃lis sit/ et populũ: q̇ inhabitator est eius vtrũ fortis sit aut infirm⁹: pauci numero an plures. Nu.13
*Elige duodecim viros: singulos per singulas tribus et precipe eis vt tollant de medio Jordanis alueo: vbi steterunt pedes sacerdotum/ duodecim durissimos lapides. Jos.4
*Celi ac nubes distillauerunt aquis: montes fluxerunt a facie domini Sinai: a facie dei isrl'. iudi.5.
*Habebat Salomon duodecim prefectos: qui prebebant annonam regi ꝛ domui eius. per singulos enim menses in anno singuli necessaria ministrabant. 3.re.4.
*Duodecim leunculi stabant super sex grad⁹ hinc atqꝫ inde. fo.73. B. co.4. tertij tomi. 3.re.10
*Celi (idest apostoli) enarrant gloriam dei. p̃s.18.
*Pro patribus tuis nati sunt tibi filij. ꝛc. p̃s.44
*Gladius in labijs eorum. p̃s.58.
*Eleuauerunt vocem suam. ꝛc. p̃s.92.
*Sicut sagitte in manu potẽtꝭ ita filij excussoꝝ p̃s.126
*Duodeciꝫ ꝓphetaꝝ ossa pullulãt de loco suo. ecc̃i.49.
*Qui sunt isti: qui vt nubes volant. ꝛc. esa.60
*Educam de Jacob semen: ꝛ de iuda possidẽtem montes sanctos meos. esa.65
*Dabo vobis pastores iuxta cor meum: et pascent vos scientia et doctrina. hiere.3
*Ecce ego mittã piscatores: ꝛ piscabuntur eos. hie.16.
*Producit ventos de thesauris suis. hier.51
*Isti sunt filij olei: qui assistũt dominatori vniuerse terre. zac.4.
*Ite et ambulate terram. ꝛc. (Interl'. Uestris pedibus cuncta substernite) zach.6
*Luceetis sicut luminaria in mundo verbũ vite continentes ad gloriam. ꝛc. phil'.2.
*Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarum duodecim. apo.12
*Ciuitas habebat portas duodecim: et in portis angelos duodecim: ꝛ nomina inscripta: que sunt noĩa duodecim tribuum filiorũ israel. apo.21
*In medio platee ꝛ ex vtraqꝫ parte fluminis/ lignum vite afferens fructus duodecim per mẽses singulos/ reddẽs fructum suum: ꝛ folia ligni ad sanitatem gentium. apo22

¶ Euangelistarũ the.
Fluuius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum: qui inde diuiditur in quattuor capita. geñ.2.
*Facies q̃ttuor circulos aureos: q̇s pones per q̃ttuor angulos arce. fo.93. co.3. linea p̃ma. 3. to. exo.25

exo.25 * Quattuor circulos aureos preparabis: et po-
nes eos in quattuor angulis mēse.(Interl. idest
quattuor euangelij libros: per quorum fidē oīs scri
ptura sancta per totuz mundū legit et intelligit.
pū.30. * Tria sunt que bene gradiuntur: et quartum
quod incedit feliciter.
can.6. * Anima mea conturbauit me ꝓpter quadri-
gas Aminadab.
zach.1 * Ostendit mihi dñs quattuor fabros.(Interl.
destructores malorū/edificatores bonorum) Et
dixi. Quid isti veniunt facere?
zac.6. * Ecce quattuor quadrige egredientes de me-
dio duorum montiū: et mōtes/mōtes erei(erant)
Ibidē. * Isti sunt quattuor vēti celi: qui egrediunt vt
stent coram dñatore omnis terre.

Unius martyris themata.

gen.4. Vox sanguinis Abel clamat ad me de ter-
ra.(Glo. Magna virtus iusticia/ que vin
dictam expetit pro sanguine innocentis.
iob.6. * Que est enim fortitudo mea? etc.
Ibidē. * Ecce nō est auxilium mihi in me. etc.
iob.13. * Quare lacero carnes meas dentibus meis: et
animam meam porto in manibus meis?
iob.16. * Terra ne operias sanguinē meum nec inue-
niat locum latendi in te clamor meus.
Ibidē. * Ecce enim in celo est testis meus: et conscius
meus in excelsis.
Ibidē. * Effudit in terra viscera mea.
iob.28 * Lapis calore solutus: in es vertitur.
iob.30. * Cutis mea denigrata est super me: et ossa mea
aruerunt pre caumate.
iob.39. * Nūquid prebebis equo fortitudinē: aut circū
dabis collo eius hinnitum?
ps.65. * Transiuimus per ignem et aquam: et eduxi
sti nos in refrigerium.
ps.109 * Dixit dominus dño meo: sede a dextris meis
fo.89.co.3.tertij tomi.
Ibidē. * De torrente in via bibit. etc.
ps.118 * Loq̄bar de testimonijs tuis ī ꝯspectu regū etc.
can.8. * Fortis est vt mors dilectio tua.
Ecci.1. * Usq3 in tēpus.(Interl. Tribulationis) susti-
nebit patiens(vere)
ecci.51 * Modicū laboraui: et inueni mihi multā reqez.
mic.4 * Liberaberis: et redimet te dominus de manu
inimicorum tuorum.
2.mac * Ille gloriosam mortem magis q̄ odibilē vitā
cab.6. complectēs: voluntarie preibat ad supplicium.
Ibidē. * Dñe qui habes sanctā scientiam manifeste tu
scis q2 cū a morte possem liberari: duros corpo-
ris sustineo labores: sm animā vero ꝓpter timo
rem tuum libenter hec patior.
matth. 18. * Patientiam habe in me: et omnia reddam ti
bi.fo.316.B.co.2.primi to.

Plurimorum martyrum thema.

iudi.5. * Stelle manentes in ordine suo aduersus Sy
saram pugnauerunt.
* Qui sponte obtulistis de israel aīas vestras Ibidē.
ad periculum.
* Estimati sumus sicut oues occisionis(in me- ps.43.
dio luporum)
* Ultio sanguinis seruorum tuorum: qui effu ps.78
sus est introeat. etc.
* Iustorum aīe in ma.d.s. et nō tan. etc. fo.313.3.10. Sap.3
* Tanq̄ aurū in fornace probauit illos: et q̄si Ibidē.
holocausti hostiā accepit illos: et in tēpore erit. etc
* Reddidit iustis mercedē laborū suorum: et de sap.10
duxit eos in via mirabili.

Unius cōfessoris religi. vel laici the.

Saccum consui super cutem meam: et ope- iob.16
rui cinere carnem meā.
* Dominus regit me et nihil mihi deerit: in lo- ps.22.
co pascue. etc.
* Expectans expectaui dominum: et intendit ps.39.
mihi.fo.6.co.1.tertij tomi.
* Statuit supra petram pedes meos. Ibidē.
* Ecce elongaui fugiens: et mansi in solitudine ps.54
* Exaltabuntur cornua iusti. ps.74
* Iustus qui ambulat in simplicitate sua: bea pū.20
tos post se filios derelinquet.
* Corona aurea super mitrā eius expressa signo ecci.45
sanctitatis: et gloria honoris et opus virtutis. etc
* Simon Onie filius/sacerdos magnus: qui ecci.50
in vita sua suffulsit domum: et in diebus suis cor
roborauit templuz.
* Labia sacerdotis custodiūt scientiā: et legē re mal.2.
quirēt ex ore eius: q2 angelus dñi exercituū est.
* Usq3quo marcetis ignauia: et nō intratis ad iosue.18.
possidendū terrā: quā dñs deus dedit vobis.

Unius confessoris pōti. vel docto. the.

Effundens hydriaz in canalibus (Interl. ge.24
exponens intellectū capacibus) recurrit ad
puteū vt hauriret aquā: et haustā/omnibus de-
dit camelis.(quia bonā voluntatē cordis ꝓferē
tes doctores spe refrigerant.
* Hausit aquam nobiscū: potūq3 dedit ouibus exod.2
* Impleui eū spū dei sapientia: et intelligentia exo.31.
et scientia. etc.
* Dabit pluuiaz.(Interl. predicationis. vnde deu.11.
Mandabo nubibus meis ne pluant. Esa.5.) ter-
re vestre temporaneā et serotinam. etc.
* Celi ac nubes distillauerunt aquis. montes iudi.5.
fluxerunt a facie domini.
* De comedente exiuit cibus: et de forti egressa iudicū 14.
est dulcedo.
* Paruus fons creuit in fluuiū maximum. etc hest.10
* Profunda fluuiorū scrutatus est: et abscon- iob.28
dita produxit in lucem.
* Nunquid coniungere valebis micantes stel iob.38.
las pleiadas: aut gyrū arcturi poteris dissipare? ps.39.
* Misit in os meum canticum nouum.

ps.39. *Annunciaui iusticiam tuam ꝛc.
Ibidē. *Justiciam tuā nō abscondi in corde meo.
ps.64. *Uisitasti terrā et inebriasti eam (sana doctrina) multiplicasti (in multis donis honorasti) locupletare (vel ditare) eam.
ps.109. *Uirgam virtutis tue emittet dominus. ꝛc. fo. 113. co. 4. tertij tomi.
ps.131. *Si introiero in tabernaculum domus mee: (Lyra. Hic accipitur si/ pro nō. idest de negocijs domus mee/ nō ero notabiliter solicitus/ nec in lecto perfecto somno quietus.
..14 *Acceptus est regi minister intelligens.
..39 *Ipse tanq̄ imbres mittet eloquia sapiētie sue et in oratione confitebitur domino.
..45 *Dilectus deo et hoibus (Moyses) cuius memoria in benedictione est.
..50 *Quasi stella matutina in medio nebule. ꝛc. refulsit in templo. ꝛc.
..1. *Nisi dn̄s exercituū reliquisset nobis semen: quasi sodoma fuissemus: ꝛ quasi gomorra similes essemus.
..22 *Quid tu hic. aut quasi quis hic?
..1. *Priusq̄ te formarem in vtero noui te.
..50 *Quis est iste pastor? Et clamor eius inter gētes auditus est.
..17 *Et assumam de medulla sublimis: ꝛ plantabo super montem. ꝛc.
..12 *Qui ad iusticiam erudiunt multos: (erunt) quasi stelle in perpetuas eternitates. (et infra)
..8. *In gutture tuo sit tuba: quasi aquila sup domum domini.
..3. *Egredietur fons de domo domini: ꝛ irrigabit torrentem spinarum.
..9 *Comprehendet arator messorem: et calcator vue mittentem semen.
..13. *Erit fons patens domui David ꝛ habitantibus hierusalē in ablutione pctōris ꝛ mēstruate.
..5. *Qui fecerit et docuerit: hic magnus vocabit̄ in regno celorum. fol. 23. D. co. 2. secundi tomi. in cōmuni sanctorum.
..3. *Si quis autē superedificat supra fundamētum hoc/ aurum/ argentū lapides preciosos. ꝛc. opus manifestum erit.
..2. *Lucetis sicut luminaria in hoc mundo: verbum vite continentes ad gloriam meam. ꝛc.
..3 *Oportet episcopum irreprehensibilē esse. ꝛc.
..1. *Oportet epm̄ sine crimine esse sicut dei dispensatorē: nō superbū/ nō iracundū/ nō vinolētū. ꝛc
..88. ¶ Plurimorum confessorum. the.
Confitebuntur celi mirabilia tua ꝛc. folio. 201. col. 3. tertij tomi.
para..30. *In Juda vero facta est man⁹ domini: vt daret eis cor vnum: vt facerent secundum preceptum regis et principum verbū domini.
..24 *Qui elucidant me vitam eternam habebunt

*Quasi rosa plantata super riuos aquarū fructificate. quasi libanus odorē suauitatis habete. eccli. 39
*Laudemus viros gloriosos: et parentes nostros in generatione sua. Multā glorīā fecit dominus magnificentia sua a seculo: dominantes in potestatibus suis: homines magni virtute et prudentia sua prediti. Eccli. 44.
*Semen eorum ꝛ gloria eorum nō derelinquetur. corpora ipsorum in pace sepulta sunt: ꝛ nomen eorum viuet in generatione et gn̄onem. Ibidē.
*Stare fecit cantores contra altare: et in sonos eorum dulces fecit modos. Eccli. 47.
*Stelle aūt dederunt lumen in custodijs suis: et letate sunt: vocate sunt ꝛ dixerūt. adsumus: ꝛ luxerunt ei cum iocunditate/ qui fecit illas. bar. 3.
*Qui autem docti fuerint fulgebūt quasi splēdor firmamenti: et qui ad iusticiā erudiunt multos: quasi stelle in perpetuas eternitates. dan. 12
*Sint lumbi vestri precincti: ꝛ lucerne ardentes in manib⁹ vestris. fo. 21. A. co. 4. in cōi san. Lu. 12
¶ Unius vgi. ꝛ martyris the.
Sponsus sanguinum tu mihi es: ob circūcisionem. fol. 40. col. 1. p̄mi tomi. exo. 4.
*Noua bella elegit dn̄s: et portas hostium ipse subuertit. iudi. 5.
*Nigra sum sed formosa filie hierusalē/ sicut tabernacula cedar/ sicut pelles Salomonis. fol. 70. co. 1. tertij tomi. Can. 1
*Surge propera amica mea: colūba mea/ formosa mea ꝛ veni. Jam enim transit hyems: imber abijt et recessit: flores apparuerūt. ꝛc. fol. 116. col. 1. tertij tomi. Can. 2
*Surge ꝑpera amica mea: speciosa mea ꝛ veni: columba mea: in foraminib⁹ petre/ in cauernis macerie. Ibidē.
*Ueni de libano sponsa mea: veni de libano/ veni coronaberis. can. 4
*O q̄ pulchra est casta generatio cum claritate. Immortalis est enim memoria illius: quoniam et apud deum nota est: et apud hoīes. sap. 4
*Pulchritudinem coloris eius admirabitur oculus. ꝛc. eccli. 43
*In momento indignationis abscondisti faciem meam parūper a te: ꝛ in misericordia sempiterna misertus sum tui. esa. 54
*Ad punctum in modico dereliqui te: ꝛ in miserationibus magnis congregabo te. Ibidē.
¶ Unius virgi. nō marty. thema.
Ecce Rebecca egrediebatur filia Bathuel: habens hydriam in scapula sua: puella decora nimis: virgoq̄ pulcherrima: et incognita viro. ☞ De hoc fo. 91. co. 3. tertij tomi. ge. 24
*Surge/ surge Delbora: surge/ surge ꝛ loquere canticum. iudi. 5.
*Queramus dn̄o nostro regi adolescentulam 3. re. 1.

virginem: et stet coram rege et foueat eum.
Tob.3. * Nunq̃ concupiui virum: et mundam serua
ui animam meam ab omni concupiscentia.
iudit 8 * Mulier sancta es et times deum.
iudith. * Non est talis mulier super terram in aspectu:
11. in pulchritudine/ et in sensu verborum.
iudit.13 * Benedicta es tu filia a domino. ꝛc.(vt.s̃.)
Ibidẽ. * Benedicta tu: quoniam in omni gente nomẽ
tuum magnificabitur. et.s̃.
iudith. * Tu gloria populi: (tui) quia fecisti viriliter: et
15. coꝝ castitatem amaueris.
hest.2. * Adamauit eam rex super oẽs mulieres. Et.s̃
pṽ.14 * Sapiens mulier edificat domum suam.
pṽ.vl. * Multe filie congregauerũt diuitias: tu sup=
gressa es vniuersas.
cant.1. * Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pul=
chra es/ oculi tui columbarum.
cañ.4 * Hortus cõclusus/ fons signatus: emissiones
tue paradisus malorum punicorum: cu3 pomo
rum fructibus.
cañ.8. * Soror nostra paruula est: ꝛ vbera non habet.
sap̃.8. * Hãc amaui: ꝛ exq̃siui eã in iuuẽtute mea. ꝛc.
ecci.26 * Grã sup gratiã mulier sctã et pudorata.
ecci.40 * Edificatio ciuitatis confirmabit nomen: ꝛ su
per hanc mulier immaculata cõputabitur.
osee.2. * Sponsabo te mihi in fide.
apo.19 * Venerũt nuptie agni: ꝛ vxor ei⁹ pparauit se.
apo.21 Ostendam tibi sponsam: vxorem agni.

¶ Plurimarum virginum the.

iudi.5. Qui ascenditis super nitentes asinos ꝛ sede
tis supra in iudicio ꝛ ambulatis in via: lo
quimini vbi collisi sunt currus.
hest.2. * Querant regi virgines puelle speciose ꝛ mit
tantur qui considerent p vniuersas prouintias
puellas speciosas ꝛ virgines.
Ibidẽ. * Ingredientes virgines ad regẽ quicquid po
stulassent ad ornatum pertinens accipiebant: et
vt eis placuerat composite de triclinio feminaꝝ
ad regis cubiculum transibant.
iob.vl. * Non sunt inuente mulieres speciose: sicut fi=
lie Iob in vniuersa terra.
ps.44 * Adducent regi virgi. post eã: p. e. affe. tibi.
Cañ.1 * Adolescentule dilexerunt te nimis.
cañ.6. * Dilectus meus descendit in hortum suu3 ad
areolam aromatum: vt ibi pascatur in hortis et
lilia colligat.
ecci.39. * Obaudite me diuini fruct⁹: ꝛ quasi rose plã
tate super riuos aquarum fructificate: quasi li=
banus odorem suauitatis habete.
thre.2. * Abiecerunt in terra capita sua virgines filie
Iuda. (Interl. confessionis)
matth. * Simile est regnum celorum decẽ virginibus.
25. ꝛc. fo.26. A. col.3. cõis sanctoꝝ.

¶ Finis thematum secundi tomi.

Emporium seu re
pertoriũ cõpendiosum omniu3
fere annotamentoꝝ: que per se
cundũ Tomũ diuini Apiarij
dispersa sunt codẽ folioꝝ ꝛ colũ
narũ discrimine distinctissimũ
quo in repertorijs alioꝝ tomoꝝ digestũ est. Ubi
id est animaduertendũ imprimis nihil esse colle
ctum sub hoc emporio ex festiuitatib⁹: que per
remissionem ad cõmune sanctorum mittunt: q̃
eorũ euãgelia adeo trita sunt/ vt nõ sit opus im=
mo fastidium pariat totiens eadẽ repetere. versa
tur ergo emporium in illis festis: q̃ tractatus vel
euangelia propria continent.

Festorum Januarij.

Circũcisionis ꝛ Epiphanie emporiũ seu re Cl.
pertorium in pmo tomo inueniendũ est.

¶ Agnetis virginis Ex pma parte Biblie. Cl.

Agnes habuit angelum virginitatis sue cu
stodem ꝛc. fol.3. co.2. et.3.

Festorum Februarij.

¶ Purificationis Marie. Ex pma pte bi. Cl.

Offerre debet vnusquisq̃ in tẽplo dñi (vt bo
die fecit virgo virginũ) initia et primitias
eorũ que intra se sunt. fo.4. A. co.1. Item offerẽ=
tiũ ꝛ oblationum diuersitas tam virorum q̃ mu
lierum longe ꝛ vtiliter ponitur ibidem. B. C. ꝛc
et fol.5. ꝛc. huius tomi.
Oblatiões fiebãt de quibusdam aĩalibus ꝛ aui Cl.
bus: et quid hodie digne offerre in templo cum
Maria possumus ostendit. fo.5. co.2. ꝛc.
De puerpere pollutione ꝛ eius purgatiõe: a qua Cl.
Maria virgo fuit liberata signãter: figuraliter
agitur. fo.5. co.3. A. ꝛc.
Oblatio de quibus nunc mystice potest fieri ostẽ Cl.
ditur. fo.6. col.4. ꝛc.
Offerre agnũ caprã turturẽ ꝛ pullos columbarũ Cl.
(nõ vt veteres) precipimur. fo.7. co.1. vel fo.213.
co.1. ꝛ.2. tertij tomi.
Offerre possumus multa deo: que licet offerant Cl.
ei nobis tamen manent: et probatur. fo.7. col.1.
vel fo.61. F. col.2. tertij tomi.

¶ Ex secunda parte Biblie. Cl.

Suscipere possumus d. m in templo cordis no=
stri. ꝛc. (sicut hodie suscept⁹ est a Simeone et An
na) fo.7. co.2. et.3.

¶ Ex quinta parte Biblie. Cl.

Euangeliũ hodiernũ (inter multa) tria mysteria
continet: sc3 saluatoris nostri presentationẽ/ pre
sentati receptionem ꝛ recipientis cõmendationẽ
fo.7. co.3. ꝛc. Item ad distinctionem illius: que

virgo peperit ponit illud Leui. Mulier q̄ suscę ꝓ semine.ꝛc.ibidem.co.2. Item alia ad euã= gelij huiꝰ expositionẽ necessaria ponunt.ibidẽ.
Offerentes sua dona dño/exemplo virginis/co lumbe ꝓprietates debent habere.fo.8.co.4.vel fo.51.G.col.3.primi to.
Offerentes in templo nõ pure sacrificium mor= te temporali ꝛ eterna plectentur. fol.8.co.4.vel fo.33.D.col.4.ꝛc.tertij tomi.

¶Ex sexta parte Biblie.

Ante templorum spũalium vel materialiũ con structionem querit̃ vbi trinitas sctã habitabat? Et nunc in quibus habitet? fo.9.co.ṗ. vel folio 249.co.2.
Purificationis virginis Marie festũ qñ insti= tutum est ꝛ a quibus.fo.9.co.ṗ.
Offerre potest quis deo in tẽplo vel alibi mune ra sua recte.ꝛc.fo.9.co.ṗ.vel folio.27.co.ṗ.ter= tij tomi.

¶Cathedre sancti Petri.

Ex quinta parte biblie.

EUangelium hodiernũ inter alia cõtinet Petri verã de deitate xp̄i cõfessionẽ: ꝛ pote statis clauiũ collationem.fo.9.A.co.3. Itẽ vtrũ sacerdotes debeant scientiã habere ad vsum cla uium/an de congruentia: ꝛ q̄d sit clauis.ꝛc.fo. 10.columna.4.I.

¶Matthie apl'i.Ex prima pte biblie.

An vti sortibus sit licitum.fo.11.E.co.4.

¶Ex secũda parte biblie

Matthias humilis ꝛ fidelis eligitur in aposto lum/Juda preuaricante.fol.11.col.ṗ.vel folio 44.co.4.tertij to.

¶Ex quinta parte biblie.

Euangelica historia huius festi cũ expositione ponitur integre.fo.2.col.4.ꝛc.cõis sanctorum.

¶Ex sexta parte Biblie.

Matthie apl'i diuina electio p apostolos facta/ describitur.et quid ex ea moraliter nobis sit as= sumendum.fol.11.A.ꝛc.col.ṗ.ꝛc.Item vtrũ in electionibus vel alijs rebus vti sortibus sit lici= tum.ibidem.E.co.4.ꝛc.

Festorum Martij.

¶Joseph.Ex prima parte biblie.

INter Mariã ꝛ Joseph inueniuntur tria: que requiruntur ad bonum nuptiarum. fo.13.columna.2.
Joseph sanctus sanctũ depositũ accepit ꝛ serua uit: ꝛ quomodo.ibidẽ.vel fo.251.A.col.2.3.to.
Joseph a quibus patribus descẽdit/narrãt euã gelistę.fo.13.co.2.
Joseph ꝛ Marie coniugium fuit verum ꝛ iu= stum aliquot rõnibus.ibidem.vel fo.54.col.3. primi tomi.

¶Ex quarta parte biblie

Joseph sanctꝰ iuuenis ꝛ nõ senex cũ virgine ha bitauit sancte ꝛ caste: ſm Esaiam.fol.13.co.2. ¶1.

¶Ex quinta parte Biblie.

*Euangeliũ hodiernũ continet mirabilẽ vir= ginis impregnationẽ: sancti Joseph dignã du= bitationẽ: ꝛ huius dubij certificationẽ.fo.13.co. 2.vel fo.18.A.ꝛc.col.1.ṗ.to. Item rõnes quare ¶1.
Maria virgo fuit desponsata ipsi Joseph ponũ tur.ibidem.G. ¶2.
Joseph ꝛ Maria de eadem tribu fuerũt: et qua re.fo.13.co.3.et.45.G.co.2. ¶3.
Joseph obsequiũ ad mariã ponit̃. fo.13.A.co.1.
Qz indiuisibilitas matrimonij ad educationẽ prolis nõ solum est de iure diuino/sed etiã de iu re naturali.ꝛc.de his diffuse fo.14.co.ṗ.vel fol. 159.co.2.et.4.ꝛc.tertij tomi. ¶4
Maria est despõsata Joseph diuina ordinatio ne.fo.14.co.ṗ.vel fo.12.A.col.2.ꝛc.ṗ.tomi. ¶5.
Joseph subditus fuit Jesus ad exemplũ nostꝝ. ibidem.vel fo.52.A.ꝛc.col.1.primi tomi. ¶6
Joseph cuius filius fuerit ostendit̃. ibidẽ. ¶7
Joseph mortuo xp̄s comitabatur matrem suã. ꝛc.fo.14.co.2. ¶8.

¶Ex sexta parte Biblie.

De matrimonio diffuse fo.14.col.2,vel fol.56. A.ꝛc.co.4.ꝛc.Itẽ Joseph ꝛ Maria verũ cõiu gium ꝛ verã virginitatẽ cõseruauerunt: ꝛ quõ. fo.57.D.co.3.primi tomi. ¶1.

¶Marci euangeliste. Ex quĩta pte biblie ¶1.

MArci euãgeliste euãgeliũ vel Marcus euã gelista designat̃ in facie leonis: qui ex q̄t= tuor laudatur.fo.14.A.ꝛc.col.3.ꝛc. Item vtrũ licitum fuerit sibi (vel alteri) amputare pollicem vel se mutilare.ibidẽ.co.4.ꝛc.
Euangeliũ huius festi cõtinet plura q̄ inuenii= es.fo.30.A.ꝛc.co.2.primi to. ¶2.
Marcus quanto euangeliũ suũ inchoauit tar dius tanto in longinquiora tẽpora scribẽdo por rexit.ibidem.vel fo.240.H.col.2.ṗ.to. ¶3.

¶Ex sexta parte biblie.

Euangeliũ Marci/euãgeliũ Petri dr̃: ꝛ quare ꝛ ponit̃ secundo loco.ibidẽ.vel fo.89.col.2.3.to. ¶1.

Madij festorum.

¶Philippi ꝛ Jacobi.Ex q̄nta pte bib.

In hoc euãgelio xp̄s cõsolat̃ disci.suos de mor= te sibi iminẽte dupliciter.ꝛc. fo.16.A.ꝛc.col.3.ꝛc. ¶1.

¶Jacobi minoris.Ex sexta pte bib.

IAcobus Alphei quare minor ꝛ frater dñi dictus fuit.fo.18.col.3.ꝛc. ¶1.
Jacobus minor frater dñi dictus/ab apl'is tp̄s ordinatus fuit.ꝛc.fo.18.co.4. ¶2.

mysteria predicitur ⁊ figurat̃: in cuius mēte (velut in thalamo) xp̃s fiducialiter habitauit. ⁊c. fo.27.col.3.⁊c.

¶9. Paulus apl's pōt dici vas ad honorē ⁊ ad cōtumeliā: ⁊ hoc per applicationem. ibidem.co.4. vel fo.256.col.2.tertij to.

¶10 Paulus vas electionis fuit: vt ipse scribens Timotheo de qbusdam asserit. ibidem. vel fo.195. A.B.col.2.et.3.

¶11 Paulus apl's in iudicio finali forte inuenietur fortior aliquibus angelis: sm Originem. ibidē vel fo.77.A.co.4.tertij to.

¶12. Paulus apl's vt aries vel hircus in holocaustū se obtulit. fo.27.col.4.⁊c.

¶13 Petrus ⁊ Paulus sunt duces xp̃iane plebis. folio.28.co.p̃.vel fo.27.B col.4.tertij to.

¶14 Petrus ⁊ Paul' per structores tabernaculi veteris legis cōuenient' significant̃. ibidem.⁊c.

¶15. Paul' vidit deum in hac vita in raptu.⁊c.ibidem.vel fo.55.col.2.

¶16. Petrū dñs respexit ⁊ fleuit amare.⁊c. et de hoc solis cōparatio. ibidē. vel fo.39.co.2.tertij tomi.

¶17 Petrus ⁊ Paulus/ qui multos hostes ꝓstrauerunt: mystice purificari dicuntur.⁊c.ibidem. vl' fo.86.co.2.primi tomi.

¶Ex secunda parte Biblie.

Petrus princeps aploꝝ/ priceps esse debuit militie xp̃iane.⁊c.fo.28.col.2.

Petrū xp̃s post resurrectionē suam per angelū specialiter expressit.⁊c.⁊ quare. et hoc figuralit' ostenditur. ibidem.col.3.

Petrus apl's per Mardocheū figuratur. ibidē.

Petr' pastor ouiū p Zorobabel figurat̃. ibidē.

Paulus vel Saulus necdū apl's: aplos ad certā ꝓuocauit: ac neci Stephani interfuit: qd figuraliter ostendit̃. ibidem.

Petrus ⁊ Paulus despecti in hoc mūdo a dño sunt electi figuraliter. ibidem.co.4.vel fo.148 col.2.tertij tomi.

Paulum dñs primo excecauit: deinde scientia spūali ditauit. ibidem.

Paulus apl's per Sāsonem ⁊ catulū leonis ab eo laceratū.⁊c.in multis figurat̃. ibidem.

Per ligationem Samsonis figurat' ligatio xp̃i in Petro. ibidē. vel fo.68.co.p̃.tertij tomi.

Paulus docuit celebrare festū tabernaculorum mystice. fo.28.co.4. vel fo.277.co.3.tertij to.

Petrus suscitauit Thabitā: ⁊ qd per hoc significetur. ibidē. vel fo.111.D.col.3.tertij tomi.

¶Ex tertia parte Biblie.

Paul' ꝑsecutor ecclesie fuit de tribu Beniamin: que significatur per Herodiū. fo.29.co.p̃.

Petri apl'i incarceratio declarat' p̃s.58. ibidē.

Simon magus (a Petro deuictus) similis apostolis voluit esse. ibidem.

Petro erit quidē in celo memoria culpe perpetrate: ⁊ qualiter.⁊c.ibidem. vel fo.63.co.3. ¶4

Paulus (licet actu persecutus sit fidem) conuersus est ⁊ de infidelitate eductus est. ibidem. vel fo.283.co.p̃. tertij tomi. ¶5.

Pauli conuersio mirabilis: ⁊ profectus eius in conuersatione cū angelis ponit' figuralit'. fo.29. co.p̃.⁊c. ¶6.

¶Ex quarta parte Bib.

Paulus apl's reposit' in ecclesie thesauris vas dicitur misericordie dei. fo.29.co.2.⁊c. ¶1.

Pauli apl'i typum tenuit Hieremias ꝓpheta i multis. ibidem.co.3. ¶2.

Petro dñs nomē imposuisse declarat̃. ibidē.⁊c. ¶3.

¶Ex quinta parte Biblie.

Petrus apl's assumptus fuit ad videndū gloriam dei in transfiguratione. Item an Paul' potuerit dici beatus in raptu.⁊c.fol.29.col.4. vel fo.104.A.B.col.2.⁊c.primi tomi. ¶1.

Petro aplo quare permisit xp̃s se negare. ibidē. vel fo.167.L.co.3.primi tomi. ¶2.

Petrus apl's duplici igne calefactus mirabilit' ostenditur. ibidem. vel fo.189.F.col.2.p̃.tomi. ¶3.

Petri apl'i nauis primitiuā significat ecclesiā.⁊c.ibidē. vel fo.273.E co.3.p̃.to. ¶4

Petro aplo fuit reuelatū suum martyrium.⁊c. ibidē. vel fo.231.D.col.3.p̃.tomi. ¶5.

Petrum dñs ter examinauit de dilectione.⁊c. ibidem. vel fol.26.A.col.2. ¶6

Petrus apl's expressit ⁊ cōplexus est oīa que ad salutē credentiū necessaria sunt.⁊c. ibidē.co.4. ¶7.

Simon Petrus ⁊ alij apl'i humiles electi sunt. fo.30.colūna.p̃.⁊c. ¶8.

Summa huius annot'. posita est supra in festo cathedre sancti Petri. fo.9.col.3. ¶9.

¶Ex sexta parte Biblie.

Petri apl'i incarceratio eiusdēq; liberatio diffuse tractantur. fo.30.A.⁊c.col.2.⁊c. ¶1.

Petri ad alios aplos differentia in operatione miraculoꝝ ponitur. fo.31.co.3. ¶2.

Paulus apostolus oēs epistolaꝝ scriptores in tribus excellit. et quare. ibidem. ¶3.

Pauli apl'i sapientia principaliter cōsistit in cognitione xp̃i passi. ibidē.co.4. ¶4

Paulus apl's quo tpe passus ⁊ electus sit in gētiū apostolatū noīsq; mutationē adeptus ostenditur.⁊c.ibidem.A.⁊c. ¶5.

Paulus predicauit in hispania. fol.32.co.p̃. ¶6.

Paulus dicitur habuisse hanc potestatem peccatorem diabolo ad vexandum tradere.⁊c.ibidem.columna.2. ¶7

Paulus fuit virgo/ vnde in eius decollatiōe in testimoniū sue virginitatis fluxit lac de ei' corpore. ibidem. vel fo.57.E.co.3.p̃.to. ¶8.

Paulus vidit dñm in raptu ⁊ etiam cū appropinquaret Damasco. ibidem. ¶9.

¶10. * Paulus tria de se sentit: et que sunt illa. Item in quibus est maior alijs apostolis: et in quibus minor. ibidem. columna.3.
¶11. Paulus ad sui commendationem aliqua dicebat: et quare. ibidem.
¶12. Paulus narrat tempus visionis sue in raptu: et omnia que sibi tunc acciderunt mirabiliter. ibidem. vel fo.96.col.3.etc.primi to.
¶13 Pauli institutio in apostolum ponitur/ et cum ceteris apostolis esse maiorem ostenditur.fo.32.co.4.etc.
¶14. Paulus tante potestatis erat/ ut recedentes a fide verbo traderet diabolo: et quare. fol.33.co.1.etc.
¶15. Paulus nutritus et instructus in lege fuit a Gamaliele.ibidem.co.2.
¶16. Paulus ciuis romanus ostenditur fuisse. ibidem.
¶17 Pauli conuersio regeneratio et predicatio.etc. describuntur.fol.33.A.etc.co.2.etc.
¶18. Paulus vidit in raptu diuinam essentiam.fo.34.co.3
¶19. Pauli pericula non omnia scripta sunt: sed aliqua: et que.ibidem co.4.
¶20. Petrus apostolus. qui canonicas epistolas scripsit virtutibus perfectus fuit.ibidem. vel fo.87.co.2.3.to.

Festorum Julij.

¶ Visitationis Marie. Ex secunda parte Bib.

¶1. Maria virgo in quattuor per Neemiam figuratur.fo.35.co.p.
¶2. Maria et Elisabeth cognate leguntur esse. etc. ibidem. vel fo.4.co.2.tertij to.

¶ Ex tertia parte Biblie.

¶1. Elisabeth attigit omnes gradus prophetie.ibidem.

¶ Ex quarta parte Biblie.

¶1. Ad Mariam et Elisabeth dirigitur mirabiliter illud Esa. Super montem excelsum. etc.ibidem.co.2.etc.

¶ Ex quinta parte Biblie.

¶1. Maria virgo de licentia Joseph abijt ad sanctam Elisabeth.ibidem.co.4.vel fo.18.D.col.3.etc.
¶2. Visitatio Marie ad Elisabeth (vel precedentia orum precursoris) scribuntur. fo.14.A.etc.co.1.p.to.
¶3 Elisabeth ob duplicem causam occultabat impregnationem suam.fo.36.col.2.

¶ Marie Magdalene. Ex prima parte Bi.

¶1 Magdalenam christus adamauit.etc. Et de hoc figura.fo.36.co.3 vel fo.194.co.2.etc.tertij to.

¶ Ex secunda parte Biblie.

¶1 Magdalena potest significari per quosdam viros leprosos.fo.36.co.4.

¶ Ex tertia parte Biblie

¶1 Magdalene peccata flante spiritu sancto fuerunt soluta. ibidem. vel fo.220.A.col.3.tertij to.
¶2 Magdalene est in celo memoria sue culpe sine dolore.etc.ibidem.vel fo.63.col.3 huius tomi.
¶3. Magdalene cor humile habuit suas epulas: et quomodo. ibidem.
¶4 De Magdalena potest exponi illud. Mulierem fortem.etc.ibidem.

¶ Ex quarta parte Biblie.

¶1 Magdalena pedes domini lauans velut diuisiones aquarum deduxit.etc.ibidem.vel fo.222.co.2. et maxime.3.tertij tomi.

¶ Ex quinta parte Biblie.

¶1 Magdalene christus primo apparuit post resurrectionem.ibidem.vel fo.232.A.co.2.p.to.
¶2. Summa euangelij huius diei vel huius anno tamen querenda est.fo.304.A.etc.co.4.etc.p.to.
¶3. Magdalenam euangeliste diuerse nominant.ibidem.co.4
¶4 Magdalena inuenitur tripliciter accusata: sed christus eam excusauit.etc.fo.37 co.p.vel fo.40.etc B.etc.col.4.etc.huius tomi.
¶5. Magdalene vel peccatori qui male vixit aliquando datur maior gratia quam illi/qui bene vixit.etc. ibidem vel fo.115.E.col.4.p.to.
¶6. Magdalena multipliciter commendatur in eo quod vnxit pedes domini.ibidem.vel fo.180.A.etc.co.2. primi tomi.

¶ Jacobi apostoli. Ex tertia parte Bib.

¶1 Illud calicem meum bibetis.etc.quod dicitur in euangelio hodierno/declaratur.fo.37.co.p. vel fol. 113.B.col.3.tertij tomi.
¶2. Jacobus et frater eius quod conati sunt a domino obtinere in matris sue petitione: declaratur.ibidem.

¶ Ex quinta parte Biblie.

¶1 Jacobus iste dicitur maior respectu alterius Jacobi triplici ratione.ibidem.col.2.
¶2. Summa huius euangelij posita est in emporio Ferie.4.Dominice.2.quadragesime.vel fol.109.D.etc. col.2.etc.primi tomi.

¶ Ex sexta parte Biblie.

¶1. Jacobus vouerat se non comesturum panem donec videret christum resurrexisse. Item habuit specialem apparitionem christi.et quare.ibidem.
¶2. Jacobum decollauit Herodes Agrippa. ibidem. vel fo.30.A.etc.col.2.huius tomi.

¶ Anne matris Marie. Ex prima parte Biblie.

¶1 Anne apparuit gloria domini in tribulatione. etc.per applicationem figure. fo.37.co.2. vel fo.252.co.4.tertij to.

¶ Ex quarta parte Biblie.

¶1. Anne (vel cuilibet iusto) tria solent accidere in tribulatione. Item vnum fuit oriunda anna. ibidem.co.3

¶ Ex quinta parte Biblie.

¶1 Summam euangelij hodierni quere in communi sanctorum.fol.25.col.3.etc.
¶2. Anna mater matris christi supergressa est alias sui nominis.fo.37.col.3.etc.

¶ Ex sexta parte Biblie.

¶1. Anne vel alterius iteratum coniugium est licitum: nisi faciat sibi illicitum propter votum.etc.ibidem. vel fo.58.K.col.2.primi to.

Anna tres viros habuit et tres filias.rc.ibidem vel fol.18.co.3.rc.huius tomi.

Festorum Augusti.

¶Transfigurationis dñi.Ex.1.pte Bib.

In transfiguratione xpi impletũ est illud posteriora mea videbis.rc.fo.38.co.1.

¶Ex quinta parte Biblie.

Summa huius anno.ponitur in emporio sabbati dominice.1.quadragesime.in pmo to.

Transfigurationis dñi modus.rc.sm Marcuz lraliter/moraliter/r iuxta declarationẽ glo. ponitur.fo.38.co.2.rc.

Transfigurationis etiã modus.rc.sm Lucaz: r expositio litteral/moralis.r sm glo. ponit fol. 39.A.rc.col.1.

¶Ex sexta parte Biblie.

Transfiguratio dñi et apparitio eorum qui cuz eo fuerunt in monte plura figurant.ibidẽ co.4.

¶Assumptionis Marie.Ex.1.parte bib.

Post assumptionez suã Maria plurimum fructificat in nobis rc.fo.40.co.1.vel fol. 72.col.2.tertij tomi.

Exaltatã esse in celis beatã Mariam nõ solũ super omnes viros sed etiam super omnes angelos figuraliter ostenditur ibidem.vel folio.59.col.3.

¶Ex secũda parte Biblie.

Assumptio virginis figurata fuit per deportationem arce testamenti in tẽplũ r omnia que in ea contigerunt.ibidẽ et col.2.

Assumptio virginis ad celum empyreum figurata fuit per deportationem arce ad locuz sancti sanctorum.rc.ibidem.

Beata virgo signatur per Hester in assumptione sua in multis.ibidem.

¶Ex tertia parte Biblie.

Ps.23.Allegorice loquitur de virginis assumptione.ibidem.co.3.

¶Ex quarta parte Biblie.

Assumptam esse Mariam in corpore et in anima in celum ostenditur.ibidem.

¶Ex quinta parte biblie.

Per Martham r Mariam sororem suã in hoc euangelio inductas vita actiua et contemplatiua multipliciter significatur fo.40.A.rc.col. 3.r.4.rc.

¶Ludouici Regis Francie.Ex.2.pte bi.

Iosias Ludouici regis tenuisse typum in multis ostenditur.fol.41.co.3.rc.Itẽ euãgelij eius seriem quere in loco suo.

¶Decollationis Johannis Baptiste.

¶Ex quinta parte Biblie.

Iohannis Baptiste incarceratio/decollatio et tumulatio ponit lraliter et moraliter in euãgelio hodierno diffuse.fo.42.A.rc.co.1.

Festorum Septembris.

¶Natiuitatis virginis.Ex.1.parte Bib.

Quadragintaduc generationes per quas Christus venit ad nos mystice ostendunt fol.43.col.2. ¶1.

Ab Adam vsq ad xpm septuagintaseptem generationes fuerunt figuraliter.ibidem.col.3.vel fol.2.col.1.tertij tomi. ¶2.

Ruth(que ponitur in euangelio hodierno)generatio describitur.ibidem. ¶3.

¶Ex secunda parte Biblie.

Generationes Dauid vnde venit Xps narrantur.ibidem.vel fol.4.col.2.tertij tomi. ¶1.

¶Ex tertia parte Biblie.

Terra idest Maria dedit fructum.i.Christum. rc.ibidem.vel fol.74.col.1.tertij to. ¶1.

¶Ex quarta parte Biblie.

Ex Ruth(que in euangelio hodierno ponitur) Christus descẽdisse ostendit.ibid.col.4. ¶1.

¶Ex quinta parte Biblie.

Genealogia Christi ostendit in euangelio hodierno.fo.43.A.co.4.et deinceps. ¶1.

¶Vigilie matthei.Ex quinta pte Bib.

Euangelium hodiernum cõtinet mirabilẽ Matthei vocationem ad discipulatũ Xpi rc.fo.47.A.rc.co.4.rc.Itẽ ne quis a salute desperet pro immanitate peccatoꝝ proponit nobis Mattheus in exemplũ.fo.48.co.1.C.D.E. ¶1.

¶In die eiusdẽ Matthei.Ex.5.pte Bib.

Euangelium hodiernũ vocationem Matthei narrat et Christi conuiuium necnon Phariseorum murmurationẽ et xpi reprehensionem rc.fo.48.A.rc.col.3.rc.Itẽ vocatio Matthei ad apostolatum quid significet. ¶1.

Festorum Octobris.

¶Francisci.Ex secunda parte Biblie.

Beatus Franciscus per armigerum Jonathe figuraliter ostẽditur.fo.49.co.3. ¶1.

Beato Frãcisco extinxit xps carnis incentiuũ. rc.ibidem. ¶2.

Beati Francisci pugna contra vitia figuraliter ostenditur.ibidem. ¶3.

Franciscus fratres suos ad dignitates ecclesiasticas ascendere nõ permisit.ibidẽ.co.4.vel fol. 150.B.col.2.tertij tomi. ¶4.

¶Ex tertia parte Biblie.

Beatus Frãciscus edoctus fuit a deo(sicut apostoli)de mysterijs sacre scripture.ibidem.vel folio 284.co.3.tertij tomi. ¶1.

Beatus Franciscus morti propinquus ait.voce mea ad dominum clamaui.rc.ibidem. ¶2.

¶Ex quinta parte Biblie.

¶1. Beato Francisco predicante/aues attente audiebant ꝛ quare. ibidē. vel fo.14.A.co.2.p̄.to.
¶2. Beati Francisci regula per que significat. ibidē vel fo.288.B.co.4.primi tomi.
¶3. Beatus Franciscus post multos labores fratribus suis dicebat. Incipiamus deo seruire ꝛc. ibiō vel fo.264.D.co.1.p̄mi to.
¶4 Summa huius annotamenti collecta est in emporio dn̄ice quarte post octauas Epiph. in p̄. to.

¶Ex sexta parte biblie.

¶1 Beatū Franciscū voluit demō retrahere a penitentie rigore. ibidē. vel fo.123.col.4.p̄mi.to.
¶2 Beati Francisci. miraculum quoddā describit. ibidem vel fo.30.E.co.4.huius tomi.

¶Luce euangeliste. Ex.5.parte biblie.

¶1 Summa huius euangelij cōtinetur in emporio Fe. ic.6.dn̄ice.16.post octa.corporis xp̄i.in p̄mo tomo.
¶2 Lucas euangelista cōmendatur ex quattuor circa euangelij sui descriptionē. fol.50.col.1.ꝛc.
¶3 Luce vita et acta describunt. ibidem.co.3.
¶4 Lucas inter quattuor animalia quare potissime vitulo comparatur ꝛc. ibidem.co.4.
¶5 Luce euangeliste mos est ab alijs plane exposita breuiare vel preterire: que breuiter: dilucidare ibidem.
¶6 Lucas euangelium suū a ministerio templi incepit et in templi deuotione cōpleuit. ibidem.

¶Ex sexta parte biblie.

¶1 Lucas imagines Christi et beate Marie primo dicitur depinxisse. ibidem.

¶Ecclesie dedicationis. Ex.5.parte bib.

¶1. Zachei conuersio miraculosa ostendit pulchre in euangelio hodierno. Item per Zacheum qs significetur. fo.51.A.ꝛc.co.1.ꝛc.

¶Simonis ꝛ Jude apostolorum.

¶1 Apostolorum institutio quantū ad formaꝫ doctrine ꝛ veritatem vite cōtinet in euāgelio hodierno diffuse. fo.52.A.ꝛc.co.1.ꝛc.

festorum Nouembris.

¶Omniū sanctorū. Ex p̄ma parte biblie.

¶1 Utrum primus homo ante peccatū habuerit vitam beatam. Item vtrū diabolus ab initio tēporis cecidisse dicat ꝛc. fo.53.ꝛ.54.co.3.
¶2 Illud aperiens os suū docebat ꝛc. ex euangelio hodierno figuraliter exponitur. fo.54.co.2.
¶3 Omnium sanctorum virtutes diuersis floribus figuraliter comparantur. ibidem.co.3.
¶4 Actiue ꝛ cōtemplatiue vite differentia in operibus ad beatitudinē tendentibus sub figura mirabili ponitur. fo.54.co.3.ꝛ.4.ꝛc.
¶5 Utrum aliquis deum videre possit in hac vita. ꝛc.fol.55.co.2.
Os suum vel aliorū quomodo deus aperiat et de ascensu in monte et descensu in locum campestrē. ibidē.co.3.vel fo.135.co.2.ꝛ.3.tertij to. ¶6
Legis veteris ꝛ noue differentia in latione optime ponitur. Ibidem. ¶7
Lex vetus solo Moysi in monte data est. euāgelica vero oībus apostolis ꝛc. ibidē.col.3.ꝛ.4. ¶8
Utriusqꝫ ecclesie edificatio fidelium ad gloriaꝫ tendentiū figuraliter describit. ibidem.co.4. ¶9
Prophetarū ordo per bases argenteas templi figuratur. fo.55.co.4.ꝛc. ¶10
Deus apparet ꝛ loquitur hoībus aliter in hac vita et aliter in futura. Itē quomō intelligitur illō Nō videbit me hō ꝛ viuet ꝛc. fo.56.co.1.ꝛ.2.ꝛc. ¶11
Glorie celestis habitatio per tabernaculum federis mirabiliter intelligitur. ꝛc. ¶12
* Requies patrie celestis per annū iubilei figuratur fo.57.co.4. ¶13
Ad beatitudinē qua via eundū sit per māsiones filiorū israel figuraliter ostendit. ꝛc. fo.57.co.4. ¶14
Ad gloriam celestem qui numerandi sint. ꝛc. fo. 58.col.1.ꝛc. ¶15
Ad beatitudinē vnusquisqꝫ ī statu suo quomō debeat peruenire ostēdit ꝛc. ibidē.col.2. ¶16
Ecclesie vtriusqꝫ dispositionē q̄ttuor plage mūdi significāt. ibidē. vel fo.65.A.B.co.3.tertij tomi. ¶17
Sāctorū q̄ttuor ordines sunt in celis. fo.58.co.3. ¶18
In gloria dei sancti quidā meritis ꝛ gr̄a sunt celsiores alijs ꝛc. ibidē.co.3.vel fo.76.co.3.tertij to. ¶19
Christus in glia quomō dicat agere festuꝫ ꝛc. ꝛ nos sanctorum festa qualiter debeamus celebrare figuraliter ostenditur. ibidem.ꝛc. ¶20
Beatitudo vite celestis dupliciter accipitur. Itē gloria celestis s̄m merita cuiqꝫ prestabitur. fo.58. A.B.C.co.4.ꝛc. ¶21
Gloria celesti quomodo fruantur anime sanctorū ante iudiciū figuraliter ostendit. fo.59.col.2. ¶22
Utrū tot hoīes ad gloriā intraturi sunt quot remanserūt angeli boni. ꝛc. ibidē. vel fo.76.co.4. tertij tomi. ¶23
Beatitudinē future vite iudei ꝛ saraceni in quibus ponāt ꝛc. ꝛ de xp̄ia btitudine fideliū. ibiō.co.2.ꝛ.3. ¶24
Beatitudinis celestis pparatio ponit. ibidem. ¶25
In beatitudinis adeptione nullā facit differentiam diuersitas seruiū ꝛc. sed tantū meritorum. ibidem. et col.4. ¶26
Beatitudinis diuersi gradus p varios colores in introitu atrij figurantur ibidem. vel fo.146.co. 2.primi tomi. ¶27
A beatitudine nō excluduntur innocentes: si bona opera habeant etsi sensu deficiāt. fo.59.co.4. ¶28

¶Ex secunda parte Biblie.

A beatitudine non priuantur pueri propter malitiam parentum. fo.60.co.1. ¶1
Beatitudinis premiū recipiunt qui fidē seruāt: ¶2

C1 Martinus a contēplatione retardatus est ꝓpter necessitatem populi. fo.67.co.2. vel folio.101.co.2. tertij tomi.

¶ Ex secunda parte biblie.

C1 Martinus miro modo demonē fugauit. ꝛc. ibidem. vel fo.88.co.2. primi tomi.

¶ Ex quinta parte biblie.

C1. Euangelium hodiernum exponitur fo.19.co.1. cōmunis sanctorum.

C2. Martinus induit xp̄m. ꝛc. ibidez. vel fo.19.D. co.3. huius tomi.

¶ Ex sexta parte biblie.

C1 Martini exemplū in prosperis ꝛ aduersis nobis proponitur. ibidem. vel fo.34.E.co.1. huius to.

C2 In sepultura beati Martini apparuit angelus in specie beati Ambrosij. ibidē. vel fol.30.E. col.4. huius tomi.

¶ Presentationis v̄ginis. Ex.1. pte biblie

C1 In presentatione virginis gaudium debet esse fidelibus. ibidem. co.4.

¶ Vigilie Andree apl'i. Ex.1. parte biblie

C1. Testimoniū Johannis de xp̄o ponit̄. Itē electio Andree apl'i describit̄ ꝛc. fo.68.A. ꝛc. co.1.

¶ Eiusdem apostoli in die.

C1 Adunatio aliquorum apostolorum et turbarum describitur. Item ter vocatos esse hos apostolos scꝫ Petrū et Andream ostēditur. fo.70.A. ꝛc. co.2. ꝛc.

Festorum Decembris

¶ Conceptionis immaculate virginis Ex prima parte Biblie.

C1 De differentia sanctitatis ꝛ sanctificationis agit̄ fo.71.co.2. vel fo.257.col.1. tertij to.

¶ Ex secunda parte Biblie.

C1 De conceptione virginis nō est dubitandū. ibiđ

C2 Excepto homine xp̄o ꝛ beata virgine omnes dicuntur peccasse. ibidem.

¶ Ex tertia parte biblie.

C1. Nō est laus virginis dicere ꝙ per instans sub originali peccato fuerit. ibidem. col.2.ꝛ.3.

C2. Uirgo Maria fuit a pctō preseruata. ibidem.

¶ Ex quarta parte Biblie.

C1 Contra immaculatā conceptionē doctores agētes quomodo sint refutandi. ibidem.

C2 A peccato originali virgo Maria speciali gratia preseruata est. ibidem. vel fo.206.col.2.3.to.

¶ Ex quinta parte biblie.

C1 Euangeliū huius festi legitur in festo natiuitatis virginis. fo.43.co.4. huiꝰ tomi.

C2 Conceptioni virginis immaculate contradicere non licet: ꝛ quare.

C3 Spiritussanctus superueniens in virgine preseruauit eam a pctō originali. ibidē. vel fo.13.co.1. primi tomi.

C4 Euangeliū dn̄ice.13. post octa. corporis xp̄i applicatur virginis preseruationi. ibidem. vel fol.291.B.co.3. primi tomi.

C5 Uirginem laudare parum prodest si preseruatā a peccato originali nō concedas. ibidem. co.4. vel fo.287.col.3. p̄mi tomi.

C6 Peccatum originale dicitur cōe totius mundi. ibidem. vel fo.53.G.co.4. primi tomi.

¶ Ex sexta parte biblie.

C1 Originale peccatuꝫ multis noībus appellat̄: et quare dicitur originale ostendit̄. fo.71.co.4.

C2 Originale peccatum quid sit et quomō posteris imputatur ex Adam. ꝛc. ibidem.

C3. Peccatū quomō habitet in nobis. fo.72.col.2.

C4 Peccatū originale plura mala inducit. ꝛc. ibiđ.

C5. Peccatum originale nō fuisset inductuꝫ si Adā stetisset Eua peccante. ibidem.

C6 Peccatum originale omnes incurrerunt preter xp̄m ꝛ matrem eius. ibidem.

C7 Ex auctoritate ecclesie festum immaculate conceptionis celebrante cogimur eam a peccato originali immunem credere. ibidem.

C8 Preseruatio virginis a peccato cōmuneꝫ legem facere non potest. ibidem.

¶ Leocadie virgi. et martyris.

Ex tertia parte Biblie.

C1 Translatio brachij Leocadie in almā ecclesiam Toletanā per regē Philippum ꝛc. cōmendatur. ibidem. col.3. vel fol.285.col.2. tertij tomi. Item interpretatio eius nominis ponitur sed verior interpretatio vel etymologia est a vocabulo greco leucos ꝛ leucadiō: quod significat album seu dealbatum qđ attinet ad virginitatis candorem: vt tu optime poteris applicare.

☞ Cetere festiuitates huius mēsis vt est Natiuitas domini. ꝛc. habent summas annotamētorum in Emporio primi tomi.

¶ Finis thematum et emporij secundi tomi.

Registrum.

[a][b][c] ¶ Omnes sunt terni: preter [c] qui est duernio.

Cuius parma hec est: que splendens purpurat auro:
Burgensis decus est antistitis atqꝫ Rosani.
Quis genus vnde domo? Fonseca ex gente propago
Clara. toge rebus gestis et tempore belli.

Diuini Apiarij tertius Tomus: que

est tertia pars principalis tractatuū seu doctrinarum cōmuniꝰ predicabiliū: que ex omnibus sex Biblie partibus collecte sunt per magistrum Henricū Hamnscū: cū remissionibus mutuis ꝛ applicationibus eiusdem perutilibꝰ in calce annotamentorū.

Idem autor ad lectorem.

ETsi in hoc nostro diuino Apiario lector cādidissime nōnulle instructiones ad facilem totius operis intellectum in diuersis locis apposite sunt: nō tamen erit indecens aliqua hic repetere: non que prolixitate fastidium ingerant: sed que paucis tibi sine offendiculo aut cespitatione expeditiorē ꝛ magis apertam viā indicent. Nam si semel vniuersi operis artificium tibi innotuerit: non ambigo quin statim cognoscas quāta ex eius lectione proueniat vtilitas. Non te iam latere arbitror vniuersum hoc opus esse in tres tomos siue partes diuisuꝫ: quorum primus dominicale continet. alter sanctuale. tertius septem ꝛ viginti tractatus prioribus tomis subseruiētes. In ipsius statim primi tomi principio themata et (vt ita dixerim) motiua reperies: que concionibus per totum annum ad populum habendis satis propria atqꝫ vtilia erūt. Electo themate locuꝫ: qui per remissionē citatur/ ilico queras. si vero (quod raro cōtinget) nulla fuerit remissio: capitulum vnde assumptum est: ilico exquiratur: et quid super ea re doctores dixerint aspicere vtile erit. Post themata ac motiua/ cuncta: que in hoc tomo ꝯtinentur/ annotamenta summatim sub emporio posita sunt: vt inde ea eligas: que themati iam excogitato aut salutationi aut totius concionis progressui magis apta/ magisqꝫ accomoda visa fuerint. Deinceps tabula apponitur generalis earum rerum: quas hec pars ꝯtinet/ etiam cum numeris. Erit postremo prima dominica aduentus cum singulis alijs ad dominicalis vsqꝫ finem procurrentibus. Idem ordo in secundo ac tertio tomo obseruatur. Aduertendum etiam est/ si themati prius tractatus correspōnderit: ex eo que ad concionem suffecerint/ sumēda sunt annotamenta. si autem defuerit: aspiciende sunt quas posuimus applicationes post euāgelium eius diei: quo agenda concio est. Nam ille ad tractatum siue tractatus proposito tuo congruentes te deducēt. Si in aliquo annotamento quicquā tibi ad reꝫ: cui applicatur: minus facere visum fuerit: non continuo explodendum indices: nam id alijs locis euitande prolixitatis gratia per remissioneꝫ subseruire fecimus. Nulla itaqꝫ annotamenta superflue posita cognosces: si bene eorum summarium aduerteris. Et quotiescūqꝫ reperceris hec aut similia ỽba: Reliqua quere ibi. intelliges ea querenda esse in expositione capituli in margine appositi. Unum etiam atqꝫ etiam vehementer rogo obtestorqꝫ/ ne opus hoc prius censoria nota velis castigare/ ꝙ vel semel vniuersum perlegeris. Quod citra fastidiuꝫ agere poteris: ordine potissimum: quē posuimus/ seruato. Si textuum principia: vnde annotamenta incipiunt/ non negligenter expenderis: non parum commodi tibi speres euenturum. Illinc enim plenissime cognosces: vbi propria cuiusqꝫ diei ad concionandum materia discutitur. maxime cum totum citati textus capitulum: doctorumqꝫ super ea re expositiones accurate legeris. Inter alia enim que me ad hoc opus longe meis viribus impar impulerunt/ id vnum fuit: vt legentes illud/ haberent noui atqꝫ veteris instrumēti seriem ꝙ familiarissimā: ꝛ vt in sacra ac solida doctorum assuescerent doctrina: arduas subtilesqꝫ admodum questiones relinquētes: que in scholis multo melius multoqꝫ cōmodius disseruntur. Hec igitur me dixisse satis erit: quibus sacre scripture studiosus ad laborem excitari poterit: excitatusqꝫ sudet multum diuqꝫ laboret: si diuine sapientie pabulo satiari exoptat: quam xp̄s humani generis seruator liberalissime largitur: qui cum patre ꝛ spiritusancto viuit ꝛ regnat deus per infinita seculorum secula. Amen.

Incarnatiōis Natiuitatis

τ aduentus filij dei Themata: seu motiui in ser mones tertij Tomi.

Gen.8. Dimisit Noe columbā ex arca. At illa venit ad eum (facta redēptione) ad vesperā portās ramū oliue virētibus folijs (carnem sanctissimam) in ore suo. τc.
Gen.11. * Descendit dn̄s/ vt videret ciuitatem τ turrē/ quam edificauerant filij Adam.
Gen.22 * Benedicentur in semine tuo omnes gentes terre: q2 obedisti voci mee.
Ge.37. * Man⁹ nr̄e nō polluant̄: frat̄ eni͂ et caro nr̄a ē.
Ge.45. * Pro salute enim vestra misit me deus in egyptum.]fol.41.col.3.prima tomi.
Ge.49. * Non auferetur sceptrum de Juda. τc]folio. 2.colūna.4.tertij tomi.
Gen.vl. * Post mortē meā de⁹ visitabit vos: τ ascēdere vos faciet de terra ista / ad terram quā iurauit Abraham Jsaac et Jacob.
Exo.2 * Audiuit gemitū eoꝝ / ac recordat⁹ est federis: qd̄ pepigerat cū Abrahā Jsaac τ Jacob: τ respexit dn̄s filios Jsrael: τ liberauit eos.
Exo.3. * Vidi afflictionē populi mei in egypto: τ clamorē eius audiui: propter duritiā eoꝝ: q̄ p̄sunt operibus (peccatorū) τ sciēs dolorē eius: descēdi vt liberarē cū de manibus egyptiorū.
Ibidē. * Visitans visitaui vos: τ vidi omnia: que acciderunt vobis in egypto.
Exo.6 * Nūc videbis/ q̄ factur⁹ sum pharaoni. τc.
Exo.6 * Ego audiui gemitū filioꝝ israel: quo egiptij oppresserūt eos: τ recordatus sum pacti mei.
Exo.11. * Media nocte ingrediar in egyptū: et morief omne p̄mogenitū in terra egyptiorū. τc.
Exo.16 * Respexerūt ad solitudinē: τ ecce glĩa dn̄i apparuit in nube. (Interl'. Carne assumpta.)
Ibidē. * Sume vas nouū τ mitte ibi mā: quātū capere potest gomor: τ repone corā domino.
Exo.25 * Facies candelabrū ductile de auro mundissimo.]fol.3.col.3.tertij tomi.
Exo.29 * Sācuficabo tabernaculū testimonij. τc. τ habitabo in medio filiorū Jsrl': eroq3 eis de⁹. τc.
Leui.26. * Ponā tabernaculū meū i medio vestri: τ nō abijciet vos (vltra) aia mea: ambulabo int̄ vos: et ero vester deus.]fol.3.col.4.tertij tomi.
Deu.18 * Prophetam de gente tua et de fratribus tuis suscitabit tibi dominus.
Deu.18 * Prophetā suscitabo eis d̄ medio frm̄ suoꝝ.
Deu.33. * Dn̄s de Sina venit: et de Seir ort⁹ est nobis.
Deu.20 * Nec formidetis eos / q2 dn̄s deus vester in medio vr̄i est. τc.]fo.166.colū.4. tertij to.
Judi.3. * Suscitauit eis saluatorē vocabulo Aioth: q̄ vtraq3 manu pro dextera vtebatur.

* Resperi (Interliñ. Jn aduentum xp̄i) populum meum: venit enim clamor eorū ad me. 1.re.9.
* Nūc vadā τ auferā opprobriū populi. 1.re.17
* Fratres mei vos: os meū τ caro mea vos. 2.re.19
* Dominus dixit: vt habitaret in nebula. 3.re.8.
* Ergo ne putādū ē qd̄ vere de⁹ habitet sup terrā? (Intl'. nō ꝑpter h̄ q̄ indigeas: q2 nō idiges.) Ibidē.
* Afferte mihi vas nouū et mittite i illud sal. 4.re.2
* Dedit dominus Jsraeli saluatorē: τ liberat⁹ est de manu regis Syrie. (diaboli.) 4.re.13
* Aperite portas: quoniā nobiscū deus. Judit.15
* Noua lux oriri visa est: gaudiū τ tripudiū. hest.8.
* Stetit quidam: cuius non cognoscebā vultum (et infra. Esai.45.) Job.4
* Ecce deus excelsus in fortitudine sua. τc. iob.36.
* Propt̄ miseriā inopū τ gemitū pauperū. τc. ps.11.
* Inclinauit celos τ descendit. ps.17.
* Holocaustū τ pro peccato nō postulasti. τc. ps.39.
* Exurge/ quare obdormis domine? τc. ps.43.
* Visitasti terram: et inebriasti eam. ps.64
* Qui regis Jsrael intende. τc. ps.79
* Excita potentiam tuam τ veni. τc. Ibidē.
* Veritas d̄ terra orta est: τ iusticia de celo. τc. ps.84
* Inclina celos tuos τ descēde. τc. ps.143
* Ego filius fui patris mei tenellus: τ vnigenitus coram matre mea. p̄u.4.
* Sapientia edificauit sibi domum. τc. prou.9
* Ego quasi fluuius dorix (medicamentū generationis) τ sicut aqueduct⁹ exiui de paradiso. eci.24
* Medicina oim in festinatione nebule. τc. eci.43.
* Paruulus (Interliñ. Secundū carnē) nat⁹ est nobis (saluandis) et filius (dei) datus est nobis (a deo sola gratia. Quamuis sit deus) esai.9.
* Egredietur virga de radice Jesse. τc. esai.11
* Prope est vt veniat tempus eius: τ dies eius nō elōgabunt. Miserebit̄ enim dn̄s Jacob. τc. esa.14
* Emitte agnum dn̄e dominatorem terre. τc. esa.16.
* Clamabūt ad dn̄ȝ a facie tribulātis: τ mittet eis saluatorē: τ propugnatorē: qui liberet eos. esa.19.
* Manda remāda: expecta reexpecta: modicū ibi: modicū ibi. esa.28
* Propter vos emisi (filiū) in babylonē (mūdū cōfusum peccato) et detraxit (a cordibus hoim) vectes vniuersos (impedimēta principū demoniorū) et chaldeos in nauibus suis gloriantes (demones per fluct⁹ huius seculi miseras aias circūducentes τ inde gloriantes.) esa.43
* Assimilaui te: τ non cognouisti me. (Interl'. vnū deū: s3 idola adorasti: q̄ nihil ꝓfuerūt tibi.) esa.45
* Rorate celi desuper. (Interliñ. Veniat Gabriel mittat nobis rorem scilicet anunciet salutem.) Et nubes pluant. (Nunciando.) Justū. (Xp̄m.) Aperiatur terra. (Maria ad credendum.) Et germinet saluatorem. (Jesum). vnde Matth.1.d. Ipse enim saluum faciet po. τc. Ibidē.

esa.45 * Uere tu es deus absconditus(in carne)deus Israel saluator.(Et supra Job.4.)
esa.52. * Uidebūt omēs fines terre salutare.] Interl. Filium) dei nostri.
esa.60. * Surge illuminare hierusalē: q2 venit.] Interliñ. homo factus. * Lumen tuum.] Filius dei.)et gloria domini super te orta est.
esa.62. * Propter Sion non tacebo τ propter hierusalem non quiescam: donec egrediatur vt splēdor iustus eius: τ saluator.] Interl. Jesus.)eius vt lampas accendatur.
esa.64 * Utinam dirumperes celos et descenderes: a facie tua montes defluerent.
hie.14 * Quare quasi colonus futurus es in terra: τ quasi viator declinans ad manendum: τc.]
hie.23. * Suscitabo Dauid germen.τc.]
hie.31. * Creauit domin⁹ nouum super terram.] Interliñ. Nota q2 natiuitas saluatoris τ cōceptio dei dicitur creati. * Femina.] Maria. * Circūdabit.] Gremio vteri. * Uirum.] Absq3 virili semine.)
baru.3 * Post hec in terris visus est: τ cum hominib⁹ couersatus.]
eze.34 * Ecce ego ipse requiram oues meas: τ visitabo eas.]
eze.36. * Prope enim est vt veniat.] Interliñ. Ne putetis post longum tempus futurum.) Quia ecce ego(ne vobis videatur difficile.) Ad vos.] (Ueniam scilicet in auxilium.) Et couertar ad vos.(Qui aduersus eram.τc.)
dani.2 * Abscisus est de mōte lapis sine manib⁹.τc.]
dani.3. * Species q̄rti(viri) filis filio dī(erat i fornace.
dani.7 * Aspiciebam in visione noctis: τ ecce cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat.]
osee.6. * Quasi diluculū preparatus est egressus ei⁹/ τ veniet quasi imber nobis temporaneus τ serotinus terre.]
iohe.2 * Filij Siō exultate τ letamini in domino deo vestro: quia dedit vobis doctorem iusticie.]
abdi.1 * Legatum ad gentes misit.] Interl. Legat⁹ est Jesus Christus homo.
mich.1 * Ecce dominus egredietur de loco suo: τ descēdet τ calcabit super excelsa terre.
miche.4. * Ueniet potestas prima regnum filie hierusalem.] Interl. Cum ad te veniat domin⁹ τ prima potestas τ regnum.
mich.5 * Ex te egredietur: qui sit dominator in israel: et egressus eius ab initio a diebus eternitatis.
aba.2. * Apparebit in finē τ non mentietur: si morā fecerit expecta eū: q2 veniēs veniet τ nō tardabit]
soph.3. * Dñs de⁹ tu⁹ i medio tui fortis: ipse saluabit.]
agge.2 * Adhuc vnum modicu3 est/ τ ego cōmouebo celū.τc. Et veniet desiderat⁹ cunctis gentib⁹.]
zach.2 * Lauda τ letare filia Sion: quia ecce venio: τ habitabo in medio tui: ait dominus.]

* Ecce ego adducam seruum meum oriente3: quia ecce lapis: quem dedi coram Jesu.] zach.3.
* Et ego celabo sculpturā ei⁹(scilz passionē.) Ibidē.
* Ecce vir oriens nomē eius: τ subter eum orietur lux: τ ipse edificabit templum domino: τ ipe portabit gloriam.τc.] zach.6
* Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus τ saluator: ipse paup τ ascēdēs sup asinā τ sup pullū filiū asine zach.9
* Orietur vobis timentibus nomen meu3 sol iusticie.τc.] mal.4
* Pariet autem filium: τ vocabis nomē eius Jesum. Ipse enim saluum faciet populū suū a peccatis eorū.]fol.18.F.col.4.pmi tomi. Mat.1
* Jesu fili Dauid cur venisti huc ante tēpus torquere nos?]fol.276.D.E.co.4.pmi tomi. mat.8.
* Paries aūt filiū: τ vocabis nomē ei⁹ Jesu3] folio.12.C.colūna.4.primi tomi. luce.1.
* Per viscera misericordie dei nr̄i: i quib⁹ visitauit nos oriēs ex alto.] Interl. Assūpta carne. luce.1.
* Beati oculi: qui vident que vos videtis.τc.] folio.291.A.colūna.1.primi tomi: luc.10.
* In mundo erat et mūdus pipsu3 fact⁹ est: et mūd⁹ eū nō cognouit.]fol.25.D.co.2.pmi to. Joh.1.
* Dicit ei mulier(samaritana)scio q2 messias venit: q̄ dicit xp̄s.]fol.130.L.col.4.pmi tomi. Joh.4
* Abrahā pater vester exultauit vt videret diē meū. Uidit τ gauis⁹ ē.]fo.155.F.co.2.pmi to. Joh.8
* Exiui a patre τ veni in mundum.τc.]folio. 234.D.colū.2.τ.3.pmi tomi. ioh.16
* Promiserat p pphetas suos: q̄ fact⁹ est ei ex semine Dauid secundum carnem.] fol.10.A. τc. colūna.2. tertij tomi. Ro.1.
* At vbi venit plenitudo tēporis: misit de⁹ filium suum factum ex muliere: factum sub lege.] folio.11.colūna.4.tertij tomi. gal.4.
* Semetipsum exinaniuit formā serui accipiens.] Interl. Quasi enim dignitate se exuit: dū forma3 serui sibi vniuit forma dei: et ne putares formā serui i hoc immortalē fieri/ addit. * In similitudinē hoium factus.] Idest passibilis et mortalis. * Et habitu.] Glo. Idest couersatione. * Inuent⁹ vt hō.] Uolēti experiri: vt ali⁹ hō. q2 comedit: bibit: sedit.τc. Luce.7.c. Uenit filius hois mādu cās τ bibēs: q2 inter hoies du xit vitā cōmunē. Habit⁹ ē hois susceptio: quasi vestis: q̄ nō mutat qd vestit. ☞ Reliq̄ q̄re ibi phil.2.
* Christ⁹ Jesus venit in hūc mundum.] Interliñ. Quasi passibilis cum alijs. * Peccatores saluos facere.] Quoscūq3 etiam paruulos: qui si a baptizatis nati: h3 est carne tantū: nō spū: nō ex eo qd renouat: quia si spūs essent ex traduce/ex mūdato spiritu descēderet mundat⁹. 1.timo.1
* Magnū pietatis sacramentū/ quod manifestatū est in carne(Interl. Assumpta) Justifica3 tu3 est in spū: apparuit angelis: predicatum est 1.timo.3

gētib⁹:creditū est in mūdo: assumptū est in gloria.] Super omnē creaturā habēs nomē: qđ est super omne nomē. ☞ Reliqua q̄re ibi.
Titū.2. * Apparuit gratia dei saluatoris nostri.] Interl'. Idest de⁹ p gratiā: q̄ si inuisibilis. * Oib⁹ hominib⁹.] Ad vtilitatē gener' hoim:sine quo nō profuisset nasci. * Erudiens nos.] Exēplo vite ꝛ doctrine:in quo eum sequi debemus.)
Titū.3 * Apparuit benignitas ꝛ humanitas saluatoris nostri dei.] Interl'. Apparuit idest illuxit hominibus benign⁹ ꝛ humanatus deus/ vel larga misericordia ꝛ clementia dei.)
Hebr.1. * Nouissime diebus istis locutus est nobis in filio.ꝛc.] Interl'. In fine tēporū locutus:q: post hanc non sequitur alia locutio.
Heb.2. * Nusq̄ angelos apprehēdit.] fol.53.E.col.1. tertij tomi. * Sed semē Abrahe apprehēdit.] Interliñ. Idest carnem de Abraham: vt filios eius saluaret.)
Heb.10 * Adhuc enim modicū aliquantulū: qui venturus est veniet/et non tardabit.] Folio.246. columna.1.tertij Tomi.
1.Joh.4. * In h apparuit charitas dei i nobis/ qm̄ filiū suū vnigenitū misit in mūdū vt viuamus p eū]
Apoc.12. * Peperit filium masculū/ qui recturus erat omnes gētes in virga ferrea.] Interliñ. In potentia vel iusticia.)
☞ Poteris etiam omnibus textibus: que in Annotamētis singulis hui⁹ tractat⁹ Incarnationis.ꝛc.exponuntur: vti vice thematum: prout tibi placuerit.

Sacramēti altaris themata seu motiui in sermones tertij tomi.

Exo.12 Renes vestros accingetis: ꝛ calciamēta habebitis in pedibus: tenētes baculos in manib⁹:et comedetis festināter(agnū) de hoc.fol.14.colū.1.ꝛc.tertij tomi.
Ibidē. * Omnis alienigena nō comedet ex eo. Omis autē seru⁹ emptici⁹ circūcidetur: et sic comedet. Aduena ꝛ mercenari⁹ nō comedēt ex eo.]
Exo.16 * Iste ē panis: quem dedit vobis dominus ad vescendum.(Qui de celo descendit Joh.6.)
Levi.6. * Omnis: qui tetigerit (de sacrificijs domini) sanctificabitur.
Ibidē. * Quicquid tetigerit carnes (hostie pro peccato) sanctificabitur.
Levi.7. * Anima polluta: q̄ ederit de carnibus hostie pacificoꝝ: q̄ oblata est dño peribit de populis.]
Leviti.22. * Omnis homo: qui accesserit ad ea: que consecrata sunt: in quo est immūditia: peribit corā domino.] fol.17.col.2.B.tertij tomi.
Leviti.22. * Leprosus/ aut patiens fluxum seminis non vescetur de his: que sanctificata sunt mihi(in q̄ est immunditia: peribit coram domino. Quia non vult pollutos comedere sancta/ anteq̄ sanentur)donec sanetur] Folio.16. columna.4. A.ꝛc.tertij tomi.
* Cum lauerit carnem suam aqua(penitentie lachrymis. lauabo per singulas noctes lectum meum) tunc mundatus vescetur sanctificatis/ q: cibus illius est.] Interliñ. Non oportet participare mense domini ꝛ demonioꝝ.1.Coꝛ.10. folio quo supra. Ibidē.
* Omnis alienigena non comedet de sanctificatis: inquilinus sacerdotis ꝛ mercenari⁹ non vescetur ex eis.] folio quo supra. Ibidē.
* Qui mūd⁹ est in domo tua: vescetur ex eis] nu.18.
* Intra ad me domine mi intra: ne timeas(ait Jahel.)foli.44.colūna.1.pmi tomi. iudi.4
* Non habeo panes laicos ad manū: sed tm̄ panē sanctū. Si mundi sunt pueri: maxime a mulieribus: manducent. Et respondit Dauid sacerdoti: et dixit ei Et quidē si de mulieribus agitur continuimus nos(a proprijs vxoribus:) ab heri et nudius terti⁹ quādo egrediebamur: et fuerunt vasa puerorum sancta.] Interliñ. A concubitu scilicet. 1.Reg.21.
* Comedit helias ꝛ ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus ꝛ quadraginta noctibus vsq̄ ad montem dei Oreb.] 3.re.6.
* Animaduerto q̄ vir dei sanctus est iste: qui transijt per nos frequenter (vt vbi manēret) faciamus ei cenaculū paruū (immo magnū regi) et ponamus ei in eo lectulum ꝛ mensam ꝛ sellā et cādelabrū: vt cum venerit ad nos maneat ibi. 4.re.4
* Attulerant arcam dei et cōstituerunt eam in medio tabernaculi: ꝛ obtulerunt holocausta et pacifica coram deo.] fol.19.col.1.tertij tomi. 1.para.16.
* Manna tuum non prohibuisti ab ore coꝝ.] nee.9.
* Fecit grande conuiuium.] Interl'. Assuer⁹ scilicet qui xp̄m ostēdit nomine ꝛ dignitate. Interpretatur enim atrium meū vel ostium. Xp̄s autem dicit. Ego sum ostium ouium.ꝛc. * Cūctis principibus.] Apostolis. vnde. Pueri nūquid pulmentarium habetis? Et alibi: q: pueri cōmunicauerunt carni ꝛ sanguini: ꝛ ipse cōmunicauit eisdem)fol.19.col.2.tertij tomi. hest.1.
* Obsecro vt venias mecū hodie ad cōuiuiū] hest.5.
* Qui facit magna ꝛ inscrutabilia.ꝛc.(in hoc sacramento.) iob.37.
* A fructu frumenti/ vini ꝛ olei sui (misericordie)multiplicati sunt. ps.4.
* Gustate ꝛ videte quoniam suauis est dominus.]folio.29.colūna.1.tertij tomi. ps.33.
* Panem angelorum manducauit homo.] ps.77
* Fiat mensa eorum coram ipsis.ꝛc.] Ibidē.
* Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem Melchisedech.] ps.109

p̄s.110. * Memoriā fecit mirabiliū suorum.ꝛc.] Fol. 20.B. tertij Tomi.

sap̄.16. * Angelorū esca nutriuisti populū tuum: ꝛ paratum panem de celo prestitisti illis sine labore: omne delectamentū in se habentē ꝛ omnis saporis suauitatem.ꝛc.]

esa.24 * Secretū meū mihi, secretū meū mihi (in hoc sacramento)

esa.25. * Faciet dn̄s conuiuiū medullatoꝝ.ꝛc.] Et supra in them̄.oīm sanctorū.

esa.45 * Uere tu es deus absconditus.]

esa.66. * Que est ista domus quā edificabitis mihi: ꝛ quis est iste locus quietis mee?]

hie.31. * Confluent ad bona dn̄i super frumento: et vino.ꝛc.]

thre.2. * Ubi est triticum ꝛ vinum?]

soph.1. * Preparauit dn̄s hostiā: sctificauit vocatos suos.]

zach.9 * Quid enim bonum est: ꝛ quid pulchrū nisi frumentū electorū?] Lyra. Idest corpus xp̄i cōsecratū in pane frumenti: quo nutriūtur sp̄ualiter electi. * Et vinum.] Idest sanguis xp̄i sub specie vini.

mat.7 * Nolite sanctū dare canibus.ꝛc.]

mat.9. * Multi publicani et peccatores discumbebāt cum Jesu (adhuc hodie) et infra. * Quare cū publicanis et peccatoribꝰ manducat magister vester?] Fol.48.A.B.secūdi tomi.

Ibidē. * Neqꝫ mittunt vinū nouū in vtres veteres.] Fol.227.D.primi tomi.

mat.15 * Non lauāt manus (multi) cum panē sanctū māducāt.] Fol.127.B.p̄mi tomi.

Mat. 22. * Amice quomodo huc intrasti nō habens vestem nuptialem?ꝛc.] Fol.312.F.primi Tomi.

Mat. 26 * Ubi vis paremus tibi comedere pascha? (in cordibus.ꝛc.) fol.166.F.co.4.primi to.

Mat. 27. * Accepto corpore Joseph inuoluit illud i sindone munda (et tu in quali?) Fol.171.M M. Col.4.primi tomi.

Mar. 14. * Ubi est refectio mea vbi pascha cum discipulis meis manducē?] fol.184.C.col.2.primi to.

luce.7 * Dn̄e non sum dignꝰ vt intres sub tectū meū.ꝛc.] fol.81.F.col.1.primi tomi.

Ibidē. * Intraui in domū tuā, aquā pedibꝰ meis nō dedisti (malꝰ hospes) fol.305.C.col.1.primi to.

luce.15 * Adducite vitulū saginatū: ꝛ occidite: et manducemꝰ.] fol.115.C.col.3.p̄mi tomi.

luc̄.22 * Ubi est diuersoriū: vbi.ꝛc.] fo.192.E.co.4. primi tomi.

luce.19 * Zachee festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere.] fol.51.A.colum.1. secundi Tomi.

Joh.6 * Pater meus dabit vobis panē verū de celo.ꝛc.] fol.128.c.col.4.primi tomi.

Ibidē. * Ego sum panis de celo descendēs: vt si quis ex ipso māducauerit nō moriatur.

* Ego sū panis vite.ꝛc.] Fol.254.A.Co.1. primi tomi. Ibidē.

* Quomodo potest hic carnē suam nobis dare ad manducandū?] fol.161.A.co.1.p̄mi to. Ibidē.

* Nisi māducaueritis carnē filij hominis.ꝛc] fol.ꝛ col.quibus supra. Ibidē.

* Caro mea vere est cibus. Et sanguis meꝰ vere est potus.] fol.161.B.col.2.primi tomi. Ibidē.

* Qui māducat meā carnē (vsqꝫ) et ipse viuet ꝑpter me.] fol.littera ꝛ co.quibus supra. Ibidē.

* Epulemur nō in fermēto veteri neqꝫ in fermēto malitie ꝛ nequitie: sed in azymis synceritatis et veritatis.] 1.co.5

* Calix benedictionis cui benedicimus (vsqꝫ) de vno calice participamus.] fol.22.A.B.col. 3.et.4.tertij tomi. 1.co.10

* Non potestis calicem dn̄i bibere: et calicem demoniorū (simul.) fol.23.D.col.1.tertij tomi. Ibidē.

* Non potestis mense dn̄i participes esse: ꝛ mēse demoniorū.] Ibidem. Ibidē.

* Accipite ꝛ manducate: hoc est corpus meū: qd̄ ꝓ vobis tradet̄.] fo.23.D.E.colū.3.tertij to. 1.co.11

* Quicūqꝫ manducauerit panem vel biberit calicem domini indigne: reus erit corporis et sanguinis dn̄i.] fol.24.I.col.1.tertij tomi. Ibidē.

* Probet aūt seipsum homo (vsqꝫ) non diiudicās corpꝰ dn̄i.ꝛc.] fol.24.K.col.2.tertij tomi. Ibidē.

* Pueri cōicauerunt carni ꝛ sanguini.] heb.2.

* Habemus altare de quo edere nō habent potestatē: qui tabernaculo (corporis) deseruiūt] heb.13.

☞ Poteris etiā mutuo vti themati[bu]s seu textibus: que in cene domini die extāt. Atqꝫ etiā ijs: que in resurrectionis die ponūtur in thematis primi tomi. Nec non poteris eligere ex textibus varijs: que in toto sacramēti tractatu per singula annotamenta tertij tomi dispersa sunt.

Diuinoꝝ officioꝝ themata

eligēda ꝛ fabricāda sunt ex multitudine textuum que in eo tractatu sunt dispersa: nā citra ea rari sunt textꝰ i canone applicabiles ad hoc propositum.

Passionis dn̄i themata seu

motiui in sermones tertij Tomi

VIdit arietem (Interl. Tanqꝫ ad occisionem ductus est.) Inter vepres herentem cornibus (inter duo brachia crucis suspensus est.) Quem assumens obtulit holocaustū pro filio (ideo Aries: non Isaac immolatur.) gen.22

* Nō pepercisti filio tuo vnigenito ꝑpter me] Ibidē.

* In baculo meo transiui Jordanem istum: et gen.32

Gēn. nunc cū duabus turmis regredior. Gēn.32.
37. * Quid nobis prodest si occiderimus fratrem
Gēn. nostrum? ⁊c.]
37. * Vendiderunt eum viginti (vel triginta) argē
Gēn. teis.]
48. * En ego morior (ait Jacob idest Christus) et
erit vobiscū deus. ⁊ reducet vos in terram patrū
Gēn. vestrorum.]
49. * Ad predam fili mi ascendisti (vt captiuā du=
ceres captiuitatē: in crucem ascendisti. ☞
hec interl'.)
* Requiescens.] In sepulchro: vel quando in
passione inclinato capite tradidit spiritū: ⁊ velut
quodā somno torporis requieuit. * Accubui=
Ibidē. sti vt leo: ⁊ quasi leena.
* Lauabit in vino (idest in sanguine) stolam su
Ibidē. am: ⁊ in sanguine vue pallium suū.
* Collegit pedes suos super lectulum (crucis) ⁊
obijt.]
[Ex]o.12 * Quartadecima die mensis huius immola=
bit agnum vniuersa multitudo filiorū israel.]
fol.14.co.2.C.tertij tomi.
Ibid.13 * In manu eni forti eduxit te dn̄s de Egypto.]
Ibid.15 * Cantemus dn̄o: gloriose eni magnificatus est.
⁊c.] fo.236.col.1.tertij tomi.
Ibidē. * Currus Pharaonis et exercitum eius proie=
Iudicū cit in mare.] fo.249.col.4.tertij tomi.
4. * Surge Barach (fulgur vel fulmen siue fulmi
nans: siue fulgurans) hec est eni dies in qua tra=
didit dn̄s Sysarā in manus tuas.] ☞ Que
re de hoc. fol.44.co.1.p̄mi tomi.
Iudicū * Noua bella elegit dn̄s. (Interl'. Inermes for=
5. tes fecit ⁊ triumphales) et portas hostium sub=
uertit.
Iudi= * Confractis hydrijs victus est madian.] (hec
cum.7 virtualiter ibi) fo.268.F.co.1.⁊.2.tertij tomi.
[Re]ge.11. * Hodie fecit dn̄s salutem in israel.]
[Re]ge.16 * Recedebat ab eo (a Saule) spiritus malus.]
[Re]ge.17 (Dauid citharizante) fo.118.co.4.p̄mi tomi.
* Nunquid ego canis sum: qd̄ tu venis ad me
[Re]ge.19 cum baculo?] ☞ De hoc fol.4 col.3. tertij to.
* Quare peccas in sanguine innoxio interfici=
Ibidē. ens Dauid: qui est absq culpa?
* Lancea casso vulnere perlata est in parietē]
[Re]ge.1. (carnis)
[Re]ge.3. * Jonathas in excelsis tuis occisus est.]
* In manu serui mei Dauid saluabo populū
meū israel de manu Philistijm et omnium ini=
micorum eius.]
[Re]ge.6. * Quā gloriosus fuit rex israel hodie discoope
riens se ante ancillas seruorum suorū: ⁊ nudatus
est quasi si nudetur vnus de scurris.] folio.44.
[Re]ge.18 colūna.2.primi tomi.
* Hodie nolo te nūciare. Filius enim regis est
mortuus.

* Mutatoq rex israel habitu venit ad bellū.] 2.para
* Fel (eius amaritudo passionis) valet ad vn= lip.18.
gendos oculos.].fo.45.B.colū.2.tertij tomi. Tob.6
* Suspensus est Amā (iniquus .i. diabolus)
in patibulo quod parauerat Mardocheo (Chri hest.7.
sto) Interl'. Conuertetur dolor eius in caput eius.
* Vtinam appenderentur peccata mea (idest
meorum) quibus irā merui: et calamitas quam Job.6
patior in statera.] fo.45.col.4.tertij tomi.
* Terra data est in manus impij.] Lyra. Qd̄ Job.9
fit qn̄ potestas datur impijs bonos persequēdi.
* Exprobrātes pcusserunt maxillā meā: satura iob.16.
ti sunt penis meis. ⁊c]
* Terra ne operias sanguinē meum. ⁊c.] Ibidē.
* Faciem conspuere non verentur.] iob.30
* Nunquid aperte sunt tibi porte mortis: ⁊ o= iob.38
stia tenebrosa vidisti (supple sicut ego)
* Principes conuenerunt in vnum. ⁊c.] Ps̄.2.
* Foderunt manus meas ⁊ pedes meos: et di= Ps̄.21
numerauerunt omnia ossa mea.
* Cōcidisti saccū meū ⁊ circūdedisti me leticia]. ps̄.29.
* Ibi Beniamin adolescentulus in mentis ex ps̄.67
cessu.]
* Dederunt in escam meā fel: ⁊ in siti mea pota ps̄.68.
uerunt me aceto.]
* Sanguinē innocentem condēnabūt.] ps̄.93.
* Contriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos con= ps̄.106
fregit.]
* De torrente in via bibit. ps̄.109
* Redemptionem misit dominus pplo suo.] ps̄.110
* Supra dorsū meū fabricauerūt peccatores] ps̄.128
* Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi. ⁊c.] Can̄.1.
* Vadā ad mōtem myrrhe: ⁊ ad collē thuris.] Can̄.4
* Vulnerasti cor meum soror mea: vulnerasti Ibide.
cor meum (o synagoga)
* Ascendā in palmā: ⁊ apprehēdā fructus eius.] Can̄.7
* Morte turpissima condēnemus eū.] Sap̄.2
* Gratiam fideiussoris tui ne obliuiscaris: de= Eccli a
dit enim pro te animā suam.] sti.29.
* Inebriabo te lachryma mea. Esebon] Interl' Esa.16
Cogitationes eorum: quibus ad excelsa conscē
derunt. * Et Eleale.] Ascensio. ⁊c.
* Dabo clauem domus Dauid super hume= Esa.22
rum eius.]
* Peregrinū est opus eius ab eo. Et nūc no= Esa.28
lite illudere: ne forte cōstringantur vincula vr̄a]
* Seruire me fecisti in peccatis tuis. prebuisti esa.43.
mihi laborem in iniquitatibus tuis.]
* Ecce in manibus meis descripsi te.] esa.49
* Corpus meum dedi percutientibus ⁊ genas Esa.50
meas vellentibus. Faciem meam nō auerti ab
increpantibus ⁊ conspuentibus in me. fo.50.co.
1: tertij tomi.
* Vere langores nostros ipse tulit: ⁊ dolores Esa.53.
nostros ipse portauit.] Interl'. Non putatiue:

☞ 24

sed vere crucifix⁹:⁊ doluit. Unde Mat.22.d.
Tristis est anima mea vsq₃ ad mortem.
Ibidē. ✳ Vulneratus est propter iniquitates nostras:
attritus est ꝑpter scelera nostra.] Interl'. Ut suo
vulnere nostra vulnera curarētur. vnde. Fode=
runt manus meas ⁊ pedes meos. Flagellū quo
deo ⁊ angelis reconciliati sumus.
Ibidē. ✳ Disciplina pacis nostre super eum.] Interl'.
Ipse est pax nostra: q̄ fecit ex vtraq₃ vnū.) ✳ Et
liuore eius.] virgarū. ✳ Sanati sum⁹.] a pctō.
Ibidē. ✳ Oblatus est.] Interl'. Hostia pro nobis ī ara
crucis. ✳ Quia ipse voluit.] Nemo coegit. vn̄
potestatem habeo ponendi aīam meā ⁊ iterum
sumendi eā. Joh.10.d. ✳ Et nō aperuit os suū]
Ibidē. ✳ Sicut ouis.] Interl'. Innocens/mansuetus.
✳ Ad occisionē ducetur.] Pascha nostrum im
molatus est Xp̄s. 1.cor.5.c. ✳ Et quasi agn⁹.]
Qui tollit pctā mundi. ✳ Coram tondente se
obmutescet. Nō repugnās: et cū cederet̄ a militi
bus obmutuit. Et nō aperuit os suum]
Ibidē. ✳ Cum sceleratis.] Interl'. Latronibus. ✳ Re
putatus est. ⁊c.] a iudeis. ☞ Reliqua quere
ibi per totum capitulum.
Esa.63 ✳ Quare rubrū est indumentū tuū.] Interl'.
Corp⁹ tuū: tuo sanguine. ✳ Et vestimēta tua q̄
si calcantium in torculari?] Quasi: tibi nō con=
uenīūt ista: sed homicidis: ⁊ adulteris: ⁊ hmōi.
✳ Mēbra rubra sicut musto nigro subrubeo.]
Interrogātibus respondet xp̄s tam plene/vt nō
necesse sit amplius querere. sic. ✳ Torcular cal=
caui solus.] Pressurā crucis sustinui solus. Qr
omnes apostoli relicto eo fugerunt. ✳ Et de gen
tibus nō est vir mecū. ⁊c] In adiutorium mihi.
Nec Petrus.
hiere.11 ✳ Et ego quasi agnus māsuetus: qui portatur
ad victimam.
hiere.11 ✳ Mittamus lignū in panē eius: ⁊ eradamus
eum de terra viuentiū: ⁊ nomen eius nō memo=
retur amplius.]
hiere.12 ✳ Reliqui domum meā. dimisi hereditatē meā.
dedi dilectam animā meam in manus inimico
rum eius. ⁊c.]
Ibidē. ✳ Facta est mihi hereditas mea quasi leo in syl
ua. dedit contra me vocem: ideo odiui eum.]
hiere.15 ✳ Ue mihi mater mea. quare genuisti me vi=
rum rixe: virum discordie in vniuersa terra?]
hiere.18 ✳ Nunquid reditur pro bono malum: quia fo
derunt foueam anime mee?]
Thre.1 ✳ O vos omnes qui transitis per viam attendi
te ⁊ videte si est dolor sicut dolor meus.]
Ibidē. ✳ Torcular.] Interl'. Crucis. vnde Esa.64.a.
Torcular calcaui solus. ⁊c.) Calcauit dn̄s virgi
ni filie Juda. Anime cōfitenti
Thre.3 ✳ Recordare paupertatis ⁊ trāsgressionis mee:
absinthij ⁊ fellis. Memoria memor ero. ⁊c.]

✳ Dabit percutienti se maxillam: saturabitur Ibidē.
opprobrijs.]
✳ Dabis eis scutum cordis laborem tuū.] In= Ibidē.
terl'. Passionem/crucem mortem.
✳ Spiritus oris nostri Christus dn̄s captus est thre.4
in peccatis nostris.]
✳ Post hebdomadas sexaginta duas occidet̄ Dani.9
Christus.]
✳ Ego redemi eos: et ipsi locuti sunt contra me osee.7.
mendacia.
✳ Ego quasi nutritius Ephraim portabā eos osee.11
in brachijs meis/et nescierunt q̄ curarē eos.]
✳ In manu propheta℞ assimilatus sum.] osee.12
✳ Ero mors tua: o mors: ero mors⁹ tu⁹ inferne] osee.13
✳ Fons de domo (corpore) dn̄i egredietur ⁊ irriga Joh.3
bit torrentem spinarum.] Lyra. Idest illos: qui
in presenti vita ad modū spinarū fuerunt arcta=
facti per carentiā delectabilium: et hoc propter
Christum. ⁊c.)
✳ Nihil patiebantur sup cōtritionē Joseph.] amos 6
✳ Tollite me ⁊ mittite in mare ⁊ cessabit mare a ione.1.
vobis. Scio em̄ ego q̄ propter me hec tempestas
grandis est super vos.] miche.
✳ Populus meus in aduersarium consurrexit 2.
(mihi.) miche.
✳ In virga percutient maxillā iudicis israel.] 5.
✳ Popule meus quid feci tibi aut in quo mole miche.
stus fui tibi?] 6.
✳ Cornua in manibus eius.] Interl'. Trophea Abac.
crucis.) Ibi abscondita est fortitudo eius. ⁊c. 3.
✳ Adhuc modicū est ⁊ ego cōmouebo celū. ⁊c] aggi.2
✳ Ecce lapis. ⁊ ecce ego celabo sculpturā eius: zach.3.
et auferam iniquitatem terre in die vna.
✳ Tu vero.] O christe fili. ✳ In sanguine testa zach.9
menti tui.] Interl'. Passionis tue: eos qui tene=
bant̄ vincti in carceribus inferni (in quo non est
vlla refrigerans mia quā diues querebat) libera
sti tua misericordia. ✳ Emisisti vinctos tuos de
lacu.] Huius mundi. ✳ In quo nō est aqua.] Zach.
✳ Appenderunt mercedem meā triginta argen 11.
teis. ⁊c.] Interl'. Quos dederunt Jude prodito
ri pro meo sanguine. ⁊c.
✳ Erit fons patens domui Dauid ⁊ habitanti= Zach.
bus Hierusalem: in ablutionē peccatoris ⁊ men 13.
struate.]
✳ Quid sunt plage iste in medio manuū tua= Ibidē.
rum? Et dicet/his plagatus sum in domo eorū:
qui diligebant me.
✳ Framea.] Interl'. Angustia mortis. ✳ Que Ibidē.
occidit seruos] Occidat et heredē. ✳ Suscitare
super pastorē meū.] Qui dicit. Ego suū pastor
bonus. ✳ Et super virum coherentem mihi.]
Qui idem mecū. Unde ego in patre ⁊ pater in
me. ✳ Dicit dominus exercituum]
✳ Percute pastorē ⁊ dispergent̄ oues.] Interl'. Ibidē.

Discipuli omnes relicto eo fugerunt.)
1.mac. 6. *Elephantib⁹ ostenderunt sanguinē vue ꝛ mo
ri: ad acuendos eos in prelium.]
1.mac. 9. *Quomodo cecidit potens (hodie) qui saluū
faciebat populum israel?]
mat.8. *Ascendente Jesu in nauiculam (crucis) secu
ti sunt eum discipuli eius.]fo.62.A.col.1.p̄.to.
mat.9. *Ascendens Jesus in nauiculā transfretauit:
et venit in ciuitatē suā.]fol.310.A.col.1.p̄mi to.
matth. 14. *Cū ascendisset Jesus nauiculam: cessauit vē
tus.]fo.5.C.col.2.scōi tomi.in cōi sanctorum.
matth. 17. *Filius hominis tradendus est in manus ho
minum.]Lyra. Quia per instinctū demonis in
trantis cor Jude traditus est in manus iudeoꝝ
vt habetur Joh.14. Et a iudeis traditus est in
manus gentilium. *Et occident eum.] ☞
Quere de hoc.fol.68.A.col.4.pri.to.
matth. 20. *Ecce ascendimus hierosolymam: ꝛ filius ho
minis tradetur principibus sacerdotum.] folio
109.B.col.1.primi tomi.
matth. 20. *Filius hominis venit dare animā suam redē
ptionem pro multis.]fol.109.E.colū.3.p̄mi to.
matth. 21. *Eiecerunt eum extra vineā: ꝛ occiderunt eū]
fol.111.C.col.4.primi tomi.
mar.8 *Cepit docere omnes: quoniā oportet filiū; ho
minis pati multa ꝛ exprobrari ꝛ occidi.]Interl.
Nota ꝙ eum: quē tot pati oporteat filiū homis
appellat: quia passo in carne xp̄o/ diuinitas im
passibilis mansit.)
Lu.9. *Moyses ꝛ Elias visi in maiestate: dicebāt ex
cessum eius: quem completurus erat in hieru=
salem.]☞ Quere ibi Glo.
Lu.15. *Cum inuenerit (ouem) imponit in humeros
suos gaudens.]fo.267.A.col.3.primi tomi.
Lu.24. *Nōne hec oportuit pati xp̄m: ꝛc.] fo.217.B
colū.4.tertij tomi.
Joh.3. *Sicut Moyses exaltauit serpentem in deser=
to: ita exaltari oportet filium hominis.]fo.259.
L.colūna.2.primi tomi.
Ibidē. *Sic deus dilexit mundū: vt filiū; suum vni=
genitum daret.ꝛc.]fo.251.A.co.3.p̄mi tomi.
Joh.8 *Cum exaltaueritis filium hoīs: tunc cogno=
scetis qꝛ ego sum.]fol.107.G.col.2.p̄mi tomi.
Joh.10 *Bonus pastor animā suam. (Interl. Vitā.)
*Dat.]Al's ponit. *Pro ouibus suis.]folio
226.A.col.1.primi tomi.
Ibidē. *Animam meā pono pro ouibus meis.] folio
226.B.co.2.primi tomi.
Ibidē. *Potestatem habeo ponēdi aīam meam: ꝛ po
testatem habeo iterum sumendi eam.]
Joh.11. *Expedit vobis vt vnus homo moriaꝛ pro po
pulo: ꝛ non tota gens pereat.]
Joh.12 *Si exaltatus fuero a terra: omnia traha; ad
meipsum.]fo.182.K.co.2.primi tomi.
Ro.5. *Cum adhuc peccatores essemus xp̄s: pro no
bis mortuus est.]fo.51.A.co.3.tertij tomi.
*Proprio filio suo non pepercit: sed pro nobis Ro.8.
omnibus tradidit illum.
*Eum: qui nō nouerat peccatū/ pro nobis pec 2.co.5.
catum fecit. (Interl. Hostiam pro peccatis: vel
peccatore; putari in pena.) Ut nos efficeremur
iusticia dei. (Non modo iusti: sed per quos alij
iusti sint.) In ipso. (per ipsum xp̄m.)
*Dilexit nos ꝛ tradidit semetipsum pro nobis Eph.5
oblationem ꝛ hostiam deo.
*Factus obediens vsq; ad mortē/ mortem au= phil.2.
tem crucis.
*Decebat autorem salutis per passionē con= heb.2.
sumare. (Interliā. Perficere.)
*Per proprium sanguinem introiuit semel in heb.9.
sancta: eterna redemptione inuenta. (immo cha
rissime empta) fol.53.A.col.2.tertij tomi.
*Ubi testamentū est/ mors necesse est interce= Ibidē.
dat. (Interl. Interueniat ante confirmationem:
poterant enim infirmi ex eo ꝙ mortuus est xp̄s
non credere promissionē: ꝛ ideo probat hoc hūa=
na consuetudine/ dicens. Ubi testamentū.ꝛc.
Et habetur de celebra.mis.c. Cū marthe.ꝟ. Te=
stamentum.
*Ingrediens mundū dicit: hostiā ꝛ oblationē heb.10
noluisti: corpus autem aptasti mihi. (Interl.
Quod pre oībus sacrificijs est.)
*Accessistis ad sanguinis aspersionē meli⁹ lo= heb.12
quentem ꝙ̄ Abel.ꝛc. (quia iste miam ꝛ ille vin
dictam.)
*Christ⁹ passus est pro nobis: vobis relinquēs 1.pe.2.
exemplum (ꝛ infra) qui peccata nostra ipse per=
tulit in corpore suo super lignū.ꝛc.
*Ipse (Christus) calcat torcular vini furoris apoca.
ire. (Interl. Furor continuatione ire.) dei om= 19.
nipotentis.]
☞ Si plura themata exposcit animus abun
dantissime reficietur infra in eiusdem sanctissi=
me passio. tractatu: vbi more predicto excerpe=
re poterit.

Sancte crucis themata.

Nationes ex longinquo ad te venient tob.13.
munera deferentes: adorabunt in te
dominum.
*Unam petij a dn̄o: hāc requiram. ps.26.
vt videam voluntatem domini: ꝛ vi
sitem templum eius.
*Et sit splendor domini super nos.ꝛc.]fol.58. ps.89.
columna.1.tertij tomi.
*Adorabimus in loco vbi steterunt pedes ei⁹. ps.131
*Lignum vite est ijs: qui apprehenderunt eā. puer.3
(crucem.)
*Fructus iusti: lignū vite.] puū.11.

Cañ.8 * Pone me vt signaculũ super cor tuum.
sap.14 * Exiguo ligno (crucis) credunt homines animas suas. (☞ Quere de hoc fol.64.C.co.1. tertij tomi. Et anñ.16. tertie partis sermo. Ecclie. fo.70.colũ.1. tertij tomi.
Ibidẽ. * Benedictum est enĩ lignũ. (Interl'. Crucis: q̃ reparatus est orbis.) per qd̃ fit iusticia.
Esa.2. * Fluent ad eum omnes gentes: ⁊ ibunt populi multi, et dicent. Venite ascendamus ad montem domini: ⁊ ad domum dei Jacob: ⁊ docebit nos vias suas: ⁊ ambulabimus in semitis ei9.
Esa.11 * Et erit sepulchrum eius gloriosum.
Ibidẽ. * Leuabit signũ in nationibus: ⁊ congregabit profugos Israel: ⁊ dispersos iuda colliget a q̃tuor plagis terre.
Ibidẽ. * Per mare simul p̃dabuntur filios orientis.
esa.18. * Deferetur munus domino exercituũ (⁊ infra) ad locum nominis domini exercituum, mõtem Sion.
esa.22 * Dabo clauem domus Dauid super humerũ eius: et aperiet: ⁊ nõ erit qui claudat: ⁊ claudet: et non erit qui aperiat.
esa.27 * Clangentur in tuba magna: ⁊ venient: q̃ fuerant perditi de terra Assyriorũ: et qui eiecti erãt de terra egypti: ⁊ adorabunt dominum in monte sancto in hierusalem.
esa.43 * Affer filios meos de lõginquo: ⁊ filias meas ab extremis terre. Et omnem qui inuocat nomẽ meum. ⁊c.
esa.46 * Dabo in Sion salutẽ: et in israel gloriã meã.
Esa.51 * Qui redempti sunt a domino reuertentur: et venient in Sion laudantes ⁊ leticia sempiterna super capita eorum. Gaudium ⁊ leticiam tenebunt: fugiet dolor ⁊ gemitus.
esa.60 * Locum pedũ meorum glorificabo. (Interl'. multitudine credentium.)
esa.66 * Et ponam in eis signũ. ⁊c.
Ibidẽ. * Annũciabunt gloriã meã gentibus: ⁊ adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus, donum domino (et infra) Ad montem sanctum meum hierusalem.
hier.3. * Congregabunt omnes gentes in nomine domini in hierusalem: ⁊ nõ ambulabũt post prauitatem cordis sui pessimi.
hier.31 * Clamabunt custodes (⁊ infra) Surgite ⁊ ascẽdamus in Sion ad dominum deum nostrum.
hier.50 * Ambulantes ⁊ flentes properabũt: ⁊ dñm deum suũ querent. In Sion interrogabunt viã.
hier.51 * Recordamini procul domini: ⁊ hierusalem ascendat super cor vestrum.
Eze.9. * Omnẽ super quẽ videritis tau: ne occidatis.
eze.17 * Exaltaui lignum humile. ⁊c.
Eze.21 * Sanguis tuus erit in medio terre. ⁊c.
osee.11 * Ego quasi nutritius portabam eos in brachijs meis ⁊c.

* In manu prophetarũ assimilatus sum. osee.12
* Lignũ (Interl'. crucis) attulit fructũ suum. ioel.2
* Adducã eos: ⁊ habitabũt in medio hierusalem: ⁊ erunt mihi in populũ, ⁊ ego ero eis in deũ in veritate ⁊ in iusticia. zach.8.
* Venient populi multi: ⁊ gentes robuste ad q̃rendum dñm exercituum in hierusalẽ: ⁊ deprecãdum faciem domini. Ibidẽ.
* Qui non ascenderint de familijs terre ad hierusalem vt adorent regem dominũ exercituum: non erit super eos imber gratie. Zach. 14.
* In loco (illo) vere (est) quedam dei virtus. Nã ipse: qui habet in celis habitationem: visitator ⁊ adiutor est loci illius. 2.Machab.3.
* Qui non accipit crucem suam. ⁊c. (fol.7.C. col.4. secundi tomi. cõis sanctorũ.) mat.10
* Si quis vult post me venire tollat crucem suam. ⁊c. (fol.8.A.col.2. secũdi to. cõis sanctorũ.) mat.16
* Qui nõ baiulat crucem suã. ⁊c. (fo.9.A.co. 2. secũdi tomi. cõmunis sanctorũ.) lu.14.
* Confidite: ego vici mundũ (per crucẽ.) ☞ Quere annota.19. quinte partis ser. Generaľ. fo.298.co.4. tertij tomi.) ioh.16
* Verbum crucis pereuntibus quidem stulticia est. his autem: qui salui fiunt: idest nobis: virtus dei est. 1.co.1.
* Mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri Jesu Christi (Interli. Ubi mundi philosophus erubuit: ibi Apostolus thesaurũ reperit) fol.58.col.4. tertij tomi. Gal.6
* De cetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata dñi Jesu. (Interl'. Signa militie Xp̄i: que me cõprobant eius esse) in corpore meo porto (pro fidelibus. ⁊c.) Ibidẽ.
☞ Facillime his multo plura themata ⁊ motiua ad predicandũ in festis vel laudibus sancte crucis in tractatu eiusdem vtilissimo. tertij tomi. fol.55. atq; etiam in duobus solennitatibus eiusdem in secũdo tomo poteris copilare.

Fidei themata seu motiui in sermones tertij tomi.

Credidit Abrahã domino: ⁊ reputatum est ei ad iusticiam. Ge.15.
* Fecit signa coram populo: ⁊ credidit populus. exo.4.
* Prebet fortitudinẽ his: qui perfecto corde credunt in eum. 2.Paral.16.
* Credite in dño deo vestro: ⁊ securi eritis. 2.par.20
* Inuenisti cor (Abrahe) fidele coram te. nee.9.
* Vitam illam expectamus: quã deus daturus est his: qui fidem suã nunq̃ mutant ab eo. (Interli. Vitam futuram inquirimus: pro illa fideles sumus.) Tob.2

*A magnitudine speciei ꝛ creature cognoscibi liter poterit creator horum videri.
*Beneplacituꝫ est deo fides ꝛ mansuetudo.
*Qui timetis dominum credite illi: et nō eua cuabitur merces vestra:
*Fides in seculum stabit.
*Si non credideritis: non permanebitis.
*Et fides cinctorium renum eius.
*Et erit fides in temporibus suis.
*Perijt fides et ablata est de ore eorum.
*Noui diluculo (aperte) multa est fides tua.
*Sponsabo te mihi in fide.
*Justus autem in fide sua viuet.
*Ananias/ Azarias/ ꝛ Misael credentes: libe rati sunt de flamma.
*Amen dico vobis/ nō inueni tātam fidem in israel. fol. 80. C. col. 4. primi tomi.
*Dixit Jesus Cēturioni/ vade: ꝛ sicut credidi sti fiat tibi. Et sanatꝰ est puer i illa hora. ibid. D.
*Uidens Jesus fidē illoꝝ dixit paralytico. Cō fide fili: remittuntur tibi peccata tua. fo. 310. B. col. 2. primi tomi.
*Si tetigero vestimentū eius: salua ero. At Je sus dixit. Confide filia. Fides tua te saluaꝫ fecit: fol. 320. C. co. 2. primi tomi.
*Tetigit oculos eorum dicēs/ ꝼm fidem vestrā fiat vobis: et aperti sunt oculi eorum. folio. 290. A. co. 1. primi tomi.
*O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. fol. 106. C. col. 1. primi tomi.
*Quid cogitatis inter vos modice fidei: quia panes nō habetis. fol. 279. D. col. 1. primi tomi.
*Si habueritis fidem sicut granū sinapis: di= cetis monti huic/ transi hinc: et transibit: ꝛ nihil impossibile erit vobis. ☞ Quere de hoc folio 263. B. col. 4. primi tomi.
*Si oportuerit me mori tecum: nō te negabo. fol. 167. M. co. 3. primi tomi.
*Si potes credere: omnia possibilia sunt credē ti. fol. 303. B. col. 2. primi tomi.
*Credo domine. adiuua incredulitatē meam ibidem. C.
*Dixit autem ceco: vade/ fides tua saluū te fe= cit. ꝛc. fol. 75. G. co. 1. primi tomi.
*Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit: saluꝰ erit fol. 239. B. col. 3. pimi tomi.
*Signa autem eos: q̄ crediderint/ hec sequen tur. ꝛc. ibidem.
*Beata que credidisti: quoniam perficientur in te. ꝛc. fol. 14. B. co. 3. primi tomi.
*Fides tua te saluā fecit: vade in pace (de Ma gdalena) fol. 305. D. col. 2. primi tomi.
*Facta est tranquillitas. dixit aūt illis: vbi est fides vr̄a: ☞ Quere de h fo. 62. B. co. 1. p̄. to.
*Crede tantum: et salua erit filia tua. fol. 266. B. columna. 1. primi tomi.
*Filius hominis veniens putas inueniet fidē in terra: (Interl. De perfecta fide dicit.) Luc. 18.
*Dedit eis potestatem filios dei fieri: his q̄ cre dunt in noīe eius. fo. 25. E. col. 2. p̄mi tomi. Joh. 1.
*Ut omnis qui credit in eū nō pereat: sed ha= beat vitam eternā. fo. 251. A. col. 3. p̄mi tomi. Joh. 3.
*Qui credit in euꝫ nō iudicat: qui aūt nō cre dit iā iudicatus est. fo. eodē. B. co. 4. Ibidē.
*Qui credit in filiū habet vitā eternā: qui aūt incredulus est filio: nō videbit vitam: sed ira dei manet super eū. fo. 229. H. co. 4. p̄mi tomi. Ibidē.
*Qui verbum meū audit et credit ei: qui mi= sit me: habet vitam eternam: et in iudicium non venit. fol. 149. E. co. 3. primi tomi. Joh. 5.
*Quomodo potestis vos credere: qui gloriaꝫ ab inuicem recipitis: et gloriaꝫ: que a solo deo est/ nō queritis: fo. 110. H. col. 4. p̄mi tomi. Ibidē.
*Hoc est opus dei: vt credatis in eum: quē mi= sit ille. fol. 128. B. col. 3. primi tomi. Joh. 6
*Hec est autem voluntas patris mei: qui misit me: vt omnis qui videt filiū ꝛ credit in eum/ ha beat vitā eternam. fol. 28. B. co. 1. secundi tomi in cōmuni sanctorum. Ibidē.
*Respondit Petrus. Nos credimꝰ ꝛ cognoui mus: qꝛ tu es xp̄s filiꝰ dei. fo. 161. F. col. 4. p̄. to. Ibidē.
*Qui credit in me (vsqꝫ) credentes in eum. fol. 156. C. col. 2. primi tomi. ioh. 7.
*Si nō credideritis ꝛc. fo. 107. D. E. co. 1. p̄. to Joh. 8
*Qui credit in me: etiā si mortuus fuerit viuet ꝛc. fo. 151. H. co. 4. primi tomi. ioh. 11.
*Si credideritis/ videbitis gloriā dei. fo. 152. M. col. 2. primi tomi. Ibidē.
*Qui credit in me/ opera que ego facio ꝛ ipse faciet. ꝛc. fo. 17. G. col. 3. secundi tomi. io. 14.
*Non pro eis rogo tantū: sed ꝛ pro eis: qui cre dituri sunt per verbum eorum in me. io. 17.
*Quia vidisti me Thoma credidisti: beati q̄ non viderunt et crediderunt. fo. 224. F. colum na. 3. primi tomi. io. 20.
*Hec autem scripta sunt ꝛc. fo. 224. G. col. 4. primi tomi. Ibidē.
*Gratias ago deo meo: quia fides vestra (Ro mane ecclesie) annūciatur in vniuerso mūdo. Ro. 1.
*Justicia dei est per fidem Jesu Christi. Ro. 3.
*Arbitramur iustificari hominem per fidem sine operibus legis: Ibidē.
*Justificati igiť ex fide: pacē habeamꝰ ad deū Ro. 5.
*Si cōfitearis in ore tuo dn̄m Jesuꝫ xp̄m: ꝛ in corde tuo credideris: ꝙ deus illum suscitauit a mortuis: saluus eris. Ro. 10
*Corde creditur ad iusticiam: ore autem con= fessio fit ad salutem. fol. 58. co. 3. tertij tomi. Ibidē.
*Uigilate et state in fide. 1. co. 16.
*Si estis in fide (xp̄i) ipsi vos p̄bate (per opa) 2. co. 13.

☞ a 6

Gal.2 * Ex operibus legis nõ iustificabitur omnis caro:nisi per fidem Jesu Christi.
Ibidẽ. * In fide viuo filij dei: q̃ dilexit me: et tradidit semetipsum pro me. Non abijcio gratiã dei.
Gal.3. * Cognoscite quia qui ex fide sunt:hi sunt filij Abrahe.
Ibidẽ. Igitur qui ex fide sunt:benedicentur cum fideli Abrahã.
Ibidẽ. * Omnes filij dei estis per fidem.
Gal.5. * In Christo Jesu nec circũcisio aliquid valet neq̃ preputium: sed fides:que per dilectionem operatur.
Ibidẽ. * Fructus autem spiritus/ est fides &c.
eph.2. * Gratia estis saluati per fidez:et hoc nõ ex vobis.Dei enim donum est:nõ ex operibus: vt ne quis glorietur.
eph.4 * Unus dominus:vna fides &c.
ephe.6 * In omnibus sumentes scutum fidei: in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere.
1.thes.5. * Induti loricam fidei.&c.
2.thessal.1. * Oramus vt impleat dñs opus fidei in virtute:vt clarificetur nomẽ domini Jesu Christi in vobis.&c.
2.timo.4 * Cursum consumaui:fidem seruaui.&c.
Titũ.3 * Curẽt bonis operibus preesse: q̃ credũt deo.
heb.11. * Est autem fides sperandarum substantia rerum/argumentũ nõ apparentium.fo.62.col.2. tertij tomi.
Ibidẽ. * Sine fide impossibile est placere deo quẽq̃. credere enim oportet accedentẽ ad deum: quia est et inquirentibus se remunerator sit. folio.12. col.2.tertij tomi.
Ibidẽ. * Fide Moyses grandis factus:negauit se esse filium filie Pharaonis.
Ibidẽ. * Fide muri hiericho(mũdi:vel pctĩ)corruerũt
Ibidẽ. * Sancti per fidem deuicerunt regna &c.(et per totum capitulum)
act.10 * Huic omnes pphete testimoniũ perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum.
act.13. * In hoc omnis qui credit/iustificatur.
act.15. * Fide purificans corda eorum.
act.26 * Ut accipiant remissionẽ peccatorum: et sortez inter sanctos per fidem:que est in me.
iaco.2 * Quid proderit fratres mei:si fidẽ quis dicat se habere:opera autem nõ habeat? Nunquid poterit fides saluare eum?
Ibidẽ. * Fides si non habet opera: mortua est in semetipsa.
Ibidẽ. * Uidetis q̃ ex operibus iustificatur hõ: et non ex fide tantũ. Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est:sic et fides sine opibus mortua est.
1.io.5. * Omnis qui credit quoniã Jesus est xp̃s: ex deo natus est.(Interl.in hac fide)
Ibidẽ. * Hec est victoria:q̃ vincit mũdũ:fides nr̃a.

* Dedit nobis sensum: vt cognoscamus verum deum. Ibidẽ.
* Uitam habetis eternam:qui creditis in nomine filij dei. Ibidẽ.
☞ Aptissima huic materiei themata que hic nõ sunt:inuenies in tractatu fidei in tertio tomo vbi vltra mille textus sacri canonis deseruient p singula annotamẽta distributi.fo.59.&c.

Ecclesie dedicationis the.

Solue calciamentũ de pedibus tuis: locus enim in quo stas:terra sctã est. Exo.3.
* Stetit(Salomon)et bñdixit omni ecclesie israel:voce magna/dicẽs. benedictus dñs deus: qui dedit requiem populo suo. 3.re.8.
* Sanctificaui domũ hãc quã edificasti: vt ponerem nomen meũ ibi cunctis diebus. 3.re.9.
* Elegi enim et sanctificaui(domũ istã)vt sit nomen meũ ibi in sempiternum et permaneãt oculi mei et cor meũ ibi cunctis diebus. 2.paralip.7.
* Magna ẽrit gloria domus istius nouissime plusquã prime dicit dominus exercituũ: et in loco isto dabo pacem. Agge.2.
* Salus huic domui facta est:eo q̃ ipse sit filius Abrahe.fo.51.B.co.2.secundi tomi. luc.19.
* Uidi ciuitatem sanctam hierusalẽ nouã descendentẽ de celo a deo paratã sicut sponsam ornatam viro suo.fol.66.co.2.secundi tomi. apo.21
☞ Reliqua quere in annotamentis sermo. Ecclesie in.3.tomo.nã multa sunt ibi/ que huic conueniũt materie facilima collectu.fol.64.&c.

Marie generalia themata.

Inimicitias ponam inter te et mulierem &c.ipsa conteret caput tuũ. Gen.3.
* Ecce Rebecca &c. puella decora nimis virgoq̃ pulcherrima et incognita viro. ge.24
* In manu mulieris tradet Sisara.☞ quere de hoc fol.73.co.3.et fol.102.col.2.tertij tomi. iudic.4.
* Benedicta inter mulieres Jahel. iudi.5
* Pete mater mea:neq̃ enim fas est vt auertaz faciem tuam. 3.re.2.
* Gloriam dabo tibi:ita vt nullus: nec ante te nec post te fuerit similis tui. 3.re.3
* Et deaurauit eã intrinsecus auro mũdissimo. 3.re.6.
* Nõ est talis mulier super terrã/in aspectu/in pulchritudine/et in sensu verborum. Judit.11.
* Inuenisti gratiam coram me. Hest.15.
* Benedicta es tu filia a domino deo excelso pre omnibus mulieribus.(Interl. Multe filie cõgregauerunt diuitias:tu supgressa es vniuersas Judit.13.

Judit. 13. * Benedicta tu a deo tuo: qm̄ in oī gente: que audierit nomē tuū: magnificabit̄ sup te deꝰ isrl'.
Judit. 14. * Una mulier hebrea fecit cōfusionē in domo regis Nabuchodonosoꝛ.fo.73.co.4.3.to.
Judit. 15. * Tu gloria hierl'm: tu leticia israel: tu honorificentia populi nostri: qꝛ fecisti viriliter ꝛ confortatum est coꝛ tuū: eo ꝙ castitatē amauerīs: ꝛ ideo eris benedicta in eternum.
hest. 5. * Quid vis Hester regina? que est petitio tua? etiā si dimidiā partē regni mei petieris: dabitur tibi. ☞ Quere de hoc fo.40.co.2.scdi to.
hest. 11 * Fons paruus creuit in fluuiū magnū.
ps. 86. * Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.
pu. 8. * Ego diligentes me diligo.
ecci. 24 * Ego quasi vitis fructificaui.ꝛc.
Ibidē. * In me oīs gratia vite ꝛ veritatis.
ecci. 26 * Gratia super gratiā mulier sctā ꝛ pudorata.
esa. 66. * Anteꝙ parturiret (Interli. Maria) peperit: anteꝙ veniret partus eius peperit masculum. fo.75.co.3.tertij tomi.
hiere. 1 * Anteꝙ exires de vulua sanctificaui te.
agge. 2 * Magna erit gloria domus istius nouissime plusꝙ prime.ꝛc.
Luc. 2 * Tuā ipsius aīam pertransibit gladius (martyrium) fo.37.A.co.3.p̄.to.
☞ Cōtinet multoplura themata eiusdē virginis generalis tractatus.fo.72.ꝛc.3.to. Et ad inuicem possunt applicari themata alioꝝ festorum ꝛ textus alioꝝ tractatuū virginis.in.2.to.

Angelorum themata.

Themata ad sctōs angelos ꝛ motiui in sermones colligēda sunt tā in eorūdē tractatu tertij to.ꝙ in pluribus locis: ad q̄ remittit̄ lector in eisdē annotamētis.fol.76.ꝛc.

Apostolorum themata.

Themata aplo͡ꝝ ꝛ motiua ꝑut placuerint disquirenda sunt et in eorūdē tractatu.fo. 82.ter.to.et in thematis cōis aplo͡ꝝ: q̄ ꝓponunt̄ secundo to.

Euangelistaꝝ themata.

Euāgelistarū themata seu supplemata et motiuos itidē inuenies vel in eorūdē tractatu.fo.82.tertij to.vel etiā in themat̄ euangelistarū: que preponunt̄ secundo tomo.

Martyrum themata.

Martyribꝰ applicādi sunt oēs vel q̄ placuerint textus annotamentoꝝ ser. Martyrū ad themata vel fabricā sermonū.fol.89. vel etiā themata Martyꝝ q̄ ponunt̄ in pricipio scdi to.

Prelatoꝛuz seu doctoꝛum

ꝛ p̄dicatoꝝ themata tripertita. Et p̄mo de bonis p̄latis: ꝛ diligenti cura suscepti regiminis.

gen. 23 Domine p̄nceps dī es apud nos (filij Heth ad Abrahā.)

* Uiginti annis fui tecū (Interli. In obseruātia decē mandatoꝝ cū gemina charitate) oues (innocētes) ꝛ capre tue (penitētes) steriles (vacui bono opere) non fuerunt. Arietes (fortes) gregis tui nō comedi (confregi) nec captū a bestiā ostēdi tibi (quasi ab incursibus inuisibiliū luporū ꝛ greges mihi ꝯmissos defēdi (H Jacob ad Labā) gen. 31.
* Ego damnū oē (Interl'.i.oues perditas restituebā.dcquid p ignorantiā delinquebat̄ / mihi imputabas: qđ nō fit pastoribꝰ ecclesie) reddebā tibi. Quicqd furto perierat / a me exigebas. Ibidē.
* Fratres tui (Joseph Christe) pascunt oues in Sichimis. gen. 37
* Indutus est (Jacob) cilicio: lugens filiū suū multo tempore. Item.
* Fratres mei venerunt ad me: ꝛ sunt viri pastores ouiū: curāꝙ habēt alendorum gregum. fol.249.co.3.tertij tomi. itē. 46
* Uiri pastores sumꝰ serui tui / ab infantia nostra vsꝙ ad presens: ꝛ patres nostri. Item.
* Detestant̄ egyptij oēs pastores ouiū (Interl'. Merito egyptij: in quibꝰ est figura huiꝰ seculi: in quo abundat iniqtas: abominant̄ pastores pecoꝝ. Abominatio est enī iniquo vir iustus. Item.
* Tu eris populo in his: que ad deū ptinent. exo. 4.
* Cuncti greges pergent nobiscum: non remanebit vngula: que necessaria sunt ad cultum dn̄i dei nostri. exo. 10
* Pones in rationali iudicij doctrinā ꝛ veritatem: que erūt in pectore Aaron. (Interli. Ut studeat sacerdos doctrinam ꝛ veritatem inquirere ꝛ docere) exo. 28
* Aut dimitte eis hanc norā: aut dele me de libro vite: quē scripsisti (mirabilis zelatoꝛ subditoꝝ) fo.182.B.co.4.3.to. exo. 32
* Qui peccauerit mihi: delebo eū d̄ libro meo: tu aūt vade ꝛ duc populū istum quo locutꝰ sum tibi. Angelus meus precedet te. Item.
* Ignis in altari semp ardebit: quē nutriet sacerdos: subijciēs ligna mane p singulos dies. Leuit. 6.
* Separaui vos a ceteris populis. Separate ergo ꝛ vos iumentū mundū ab imūdo: ꝛ auem mundā ab imunda (et infra) Erit̄ mihi sancti: qꝛ sanctus sum ego dn̄s: ꝛ separaui vos a ceterīs popnlis: vt essetis mei. Leuit. 20.
* Filijs Caath nō dedit (Moyses) plaustra et boues: qꝛ in sanctuario seruiūt: ꝛ onera ꝓprijs portant humeris. Nu. 7
* Excubate in custodia sāctuarū ꝛ in ministerio altaris: ne oriat̄ indignatio sup filios israel. nu. 18.
* Tu aūt (Aaron) ꝛ filij tui custodite sacerdotium vestrū.fol.181.co.3.tertij to. Ibidē.
* Ecce do ei pacē federīs mei.ꝛc.fo.194.co.1.3.t nu. 25.
* Nos serui tui recēsuimus numerum pugnatoꝝ (Interli. Qui etiā alios in ecclesia ab hosti nu. 31.

bus tam visibilibus ꝙ inuisibilibus defendūt) quos habuimus sub manu nostra: ꝛ ne vnꝰ q̄dem defuit.

Nu.32 ✱ Nos ipsi armati ꝛ accincti pergemꝰ ad preliū ante filios israel: donec introducamꝰ eos ad loca sua.

deu.5. ✱ Ego sequester ꝛ mediꝰ ꝛc. (Interl. nō loco: sꝫ interpretādi officio verba dei populo: ꝛ populi renūcians deo) vt annūciarē vobis verba eiꝰ.

deu.10 ✱ Ascendi in montem habens tabulas in manibus (scientiam legis in opere.)

Item. ✱ Precede populū vt ingrediat̄: ꝛ possideat terram: quā iuraui patribus eoꝝ/ vt traderē eis.

deu.31. ✱ Confortare ꝛ esto robustꝰ. tu eī̄ introduces populum istum in terrā: quā daturum se patribus eoꝝ iurauit dn̄s.

Jos.4. ✱ Sacerdotes ꝗ pergebant ante populum (in transitu Jordanis)

Jos.5. ✱ Noster es an aduersarioꝝ? Qui rn̄dit. Nequaꝗ: sed sum princeps exercitus dn̄i.

ios.vl. ✱ Seruiuit Israel dn̄o cūctis diebꝰ Josue.

iudi.8 ✱ Dixerunt oēs viri Israel ad Gedeon: dn̄are nostri tu: ꝛ filius tuus ꝛ filius filij tui.

Item. ✱ Nō dominabor vestri: nec dn̄abitur in vos filius meus: sed dominabit̄ vobis dn̄s.

1.reg.2 ✱ Suscitabo mihi sacerdotē fidelē: q̄ iuxta cor meū ꝛ aiam faciet: ꝛ edificabo ei domū fidelem.

1.re.10 ✱ Unxit te dn̄s super hereditatem suam in pricipem: ꝛ tu liberabis populū eius de manibus inimicorum eius.

1.re.16 ✱ Unxit (Samuel Dauid) in medio fratrum eiꝰ. Et directꝰ est spūs dn̄i in Dauid: a die illa ꝛ deinceps (in multis spūs malus)

1.regū.17. ✱ Dauid reuersus est a Saul/ vt pasceret gregem patris sui in Bethleem.

2.re.5. ✱ Tu pasces populū meū israel: ꝛ tu eris dux super israel.

2.re.9. ✱ Miphiboseth habitabat Hierl'm: qꝛ de mensa regis iugiter vescebat̄ (tu da alteri.)

2.regū 18. ✱ Siue media pars ceciderit e nobis non satis curabūt (demones) qꝛ tu vnꝰ ꝓ decē milibꝰ cōputarẽ. ☞ Quere d̄ hoc fo.168.A.co.2.3.to.

3.re.10 ✱ Posuit te (dn̄s) sup israel: eo ꝙ dilexerit dn̄s israel in sempiternum.

3.re.19 ✱ Zelo zelatus sum ꝓ dn̄o deo exercituū: qꝛ dereliquerunt pactum dn̄i filij israel. Altaria tua destruxerunt. ꝛc.

4.re.2 ✱ Pater mi: pater mi: currꝰ israel ꝛ auriga eiꝰ. (hec de Helia. idem de Heliseo.)

2.pa.29. ✱ Uos elegit dn̄s vt stetẽ corā eo: ꝛ ministretẽ illi.

1.esd.8 ✱ Uos sc̄i dn̄i ꝛ vasa sc̄ā. Uigilate ꝛ custodite/ donec appendatis in hierl'm in thesauꝝ domus domini.

nee.12 ✱ Letificatus est Juda in sacerdotibꝰ ꝛ leuitis astantibus. Et custodierunt obseruationeꝫ dei sui: ꝛ obseruationē expiationis. ꝛc.

✱ Qm̄ vos estis presbyteri in populo dei: ex vobis pendet aīa illoꝝ. Ad eloquium vestrum corda illorum erigite. Judit. 8.

✱ Uolui nequaꝗ abuti potentie magnitudine: sed clemētia ꝛ lenitate gubernare subiectos. hest.13

✱ Exaltatus aūt ꝛ humiliatus sum ꝛ conturbatus (in bono.) ps.87

✱ Diligenter agnosce vultum pecoris tui. folio.114.col.4.3.to. pū.27

✱ In multiplicatiōe iustoꝝ (vel ꝓmotiōe boni principis vel prelati) letabit̄ vulgꝰ: cū aūt impij sumpserint principatū/ gemet populus. pū.29

✱ Pecora tibi sunt (Interli. Simplices: q̄ sicut pecus ꝑ oīa seruiunt) attende illis: ꝛ si sunt vtilia perseuerent apud te. eccli.7

✱ Qui misericordiā habet/ docet ꝛ erudit quasi pastor gregem suum. ꝛc. eccli.18

✱ Uir sapiens plebem suā erudit: ꝛ fructꝰ sensus illius fideles sunt. eccli.37

✱ Super muros tuos hierl'm ꝯstitui custodes: tota die ꝛ tota nocte perpetuo non tacebunt. esa.62

✱ Preparate viā populo: planum facite iter. Item.

✱ Constitui te super gētes ꝛ sup regna: vt euellas ꝛ destruas: ꝛ disperdas ꝛ dissipes ꝛ edifices ꝛ plantes. hier.1.

✱ Dabo vobis pastores iuxta cor meū: ꝛ pascent vos scientia ꝛ doctrina. hier.3.

✱ Suscitabo sup eos pastores: qui pascēt vos. hier.23

✱ Interroga sacerdotes legem. agge.2

✱ Erat Judas congregās extremos: ꝛ exhortabatur populum super totam viā: donec veniret in terrā Juda. 1.mac.4

✱ Si fuerit alicui cētum oues: ꝛ errauerit vna ex eis: nōne relinquet nonagintanouē in deserto: ꝛ vadit querere eam: que errauit? ☞ De hoc fol.267.A.co.3.primi to. Mat.18.

✱ Pastores erāt in regiōe eadē. ꝛc. (nō dissimilitudinis.) fo.29.F.co.2.primi to. Lu.2.

✱ Curā illius habe: ꝛc.) fo.291.B.co.4.ꝑ.to. Lu.10

✱ Proprias oues vocat nominatim. fol.252.A.col.2.ꝑmi to. ioh.10

✱ Bonꝰ pastor aiam suam dat ꝓ ouibus. ꝛc. Item.

✱ Ego sum pastor bonus: ꝛ cognosco oues meas ꝛ cognoscūt me mee. fo.226.A.co.1.ꝑ.to. Item.

✱ Simō Johis dilig̃ me? fol.26.A.co.2.2.to. ioh.vl.

✱ Qui preest in solicitudine. ꝛc. Ro.12

✱ Oīa oibꝰ factꝰ sum: vt oēs facerē saluos. 1.co.9.

✱ Nō querens: qđ mihi vtile est: sed qđ multis: vt salui fiant. 1.cor.10

✱ Imitatores dei estote: sicut ꝛ ego xp̄i. 1.cor.11

✱ Preter illa: que extrinsecꝰ sunt: instātia mea cotidiana: solicitudo oim̄ ecclesiaꝝ. 2.cor.11

✱ Quis infirmatur: ꝛ ego nō infirmor? ꝛc. Item.

✱ Estote sicut ꝛ ego: qꝛ ego sicut vos. Gal.4

Col.4 * Vide ministeriū: quod accepisti in dño vt illud impleas.
1.thes.2. * Facti sumus paruuli in medio vr̄m: tanq̄ si nutrix foueat filios suos.
1.thes.5. * Corripite inquietos: cōsolamini pusillanimes: suscipite ifirmos: patiētes estote ad omēs.
1.tim.3. * Oportet episcopū irreprehensibilē esse.rc.
Ibidē. * Qui bene ministrauerint: gradum sibi bonum acquirent.
1.Tim.4. * Exēpluz esto fideliū in verbo: in cōuersatiōe: in charitate/ in fide/ in castitate.
1.Tim.5. * Qui bene presunt presbyteri: duplici honore digni habeantur: maxime qui laborant in verbo et doctrina.
Titi.2 * In omnib⁹ teipsum prebe exēpluz bonorum operū in doctrina: in integritate: in grauitate.
heb.2. * Debuit p omnia fratrib⁹ assimilari: vt misericors fieret: r fidelis pōtifex ad deū: vt repropiciaret delicta populi.
heb.4 * Non habemus pontificē: qui non possit cōpati infirmitatibus nostris.
Et infra * Adeamus ergo cum fiducia ad thronū gratie eius: vt misericordiā cōsequamur: r gratiaz inueniamus in auxilio oportuno.
heb.5 * Omnis pōtifex ex hoibus assumpt⁹: p hoib⁹ cōstituit i his: q̄ sūt ad deū: q̄ cōdolere possit.rc.
heb.13. * Ipsi peruigilant quasi rationē pro animab⁹ vestris reddituri.
Act.20 * Attendite vobis (primo) r vniuerso gregi: in quo vos spūssanctus posuit episcopos regere ecclesiam dei: quā acquisiuit sanguine suo.
Et infra * Per triennium nocte r die non cessaui cum lachrymis monens vnumquēq̄ vestrum.
1.petri 2. * Vos estis genus electum: regale sacerdotiū: gens sancta: populus acquisitionis.
1.petri 5. * Pascite: q̄ in vobis est gregē dei (vsq̄) ex aio. rc. Et cū venerit pnceps pastor̄ pcipiētes imarcessibilē glorie coronā. fo.135.B.co.1.3.to.
Apoc.2 * Scio q̄ nō potes sustinere malos.

¶ Secūdo: de platis malis: r abusu pastoralis officij.

Gen.34 * Nunquid vt scorto abuti debuere sorore nostra? (ecclesia.)
Gen.37 * Perrexit Joseph post fratres suos: r inuenit eos in Dothaim (pabulum sui.)
Item. * Puer nō cōparet: r ego q̄ ibo? (ait Ruben.)
Et infra Descendā ad filiū meū lugēs in infernū (merito)
Gen.42 * Nō egrediemini hic: donec veniat frat vr̄ minimus.
Item. * En sanguis ei⁹ exquirit. [nim⁹.
Gen.43 * Nō videbitis faciē meā/ nisi fratrē vestrū minimum adduxeritis vobiscū.
Ex.34. * Videntes cornutam faciem Moysi: timuerunt (subditi) prope accedere. fol.256.co.3.3.to.
Leuit.10. * Nadab r Abiu posuerunt coraz dño ignem alienū. Egressusq̄ ignis a dño/ deuorauit eos. rc. fo.28.co.3.tertij tomi.

* Habeat sciaz discernēdi int sctm̄ r pphanū. Item :
* Portabit hircus (prelatus mal⁹) oēs iniqtates eor̄ in terrā solitariā (inferni: vt intelligatur in malo.) Leuit. 16.
* Tolle cūctos principes populi: r suspēde eos in patibulis contra solē: vt auertatur furor me⁹ ab israel. fo.77.co.2.tertij.to. nu.25.
* Factū est grande miraculū: vt chore (plato) pereunte: filij illius non perirent. nu.26
* Ille erat vn⁹ homo atq̄ vtinā solus periisset Jos.22
* Porro filij Heli: filij Belial/ nescientes dñm nec officium sacerdotum ad populum.rc 1.reg.2.
* Nō accipiā a te carnem coctam: sed crudaz. Ibidē.
* Nūc dabis: alioquin tollā vi (rapina) Ibidē.
* Erat ergo pctm̄ puerorum grande nimis coram dño: q̄r detrahebant hoies a sacrificio dei. (sic hodie multi.) Ibidē.
* Dormiebant cū mulieribus: q̄ obseruabant ad ostium tabernaculi. Ibidē.
* Cecidit de sella retrorsum: r fractis ceruicib⁹ expirauit (q̄r nō corripuit duri⁹ filios suos.) 1.re.4.
* Filius vni⁹ anni (.i. humilis r benign⁹) erat Saul cū regnare cepisset (postea vero diabolus effectus est: vñ.1.Regum.15.df.) Penitet me q̄ cōstituerim Saul regē/ eo q̄ dereliquit me: r verba mea opere nō impleuit. 1.re.13.
* Nonne cū paruulus esses in oculis tuis: caput in tribubus israel factus es? Ibidē.
* Quare ergo non audisti verbū dñi: sed versus es ad predam? rc. Ibidē.
* Quare dereliqsti pauculas oues in deserto? Ego noui superbiā tuā r neqtiā cordis tui: q̄r vt videres pliū (disputationū) descēdisti (Salam.) 1.regū. 17.
* Doech (mortu⁹) idume⁹ (sanguineus vel terren⁹) pascebat mulas (fideles) Saul (abutētis.) 1.re.21
* Satrape philistinor̄ expulerūt a se Dauid (idest xpm. hec ibi virtualiter.) 1.re.29
* Imposuerunt arcam dei sup plaustrum (humeris suis portandā. vnde Oza percussus est.) fol.18.co.4.tertij to. 2.re.6.
* Fecit (Hieroboā) sacerdotes: q̄ non erant de filijs Leui. 3.re.12
* Vidi cunctum israel dispersum in montib⁹/ quasi oues non habentes pastorem. 3.reg.22.
* Caput meum doleo: caput meum doleo. 4.re.4.
* Vñ te saluare possuz/ de area an d torculari? 4.reg.6
* Quare sartatecta nō instauratis templi? nolite ergo amplius accipere pecuniam: sed ad instaurationem templi reddite eam. 4.reg.12.
* Sedechias fecit sibi cornua ferrea.rc. 2.pa.18.
* Cum roborat⁹ esset Ozias: eleuatum est cor eius in interitum. 2.pa.26.
* Non sunt separati sacerdotes et leuite a populis terrarū: r de habitatoribus coruz (vel r de abominationib⁹ earum. ☞ Quere de hoc. folio.275.colūna.3.tertij tomi. 1.Esd.9

1.esd.9 * Man⁹ pricipū ꝛ magistratuū fuit in trāsgressione hac prima.
Nee.3. * Optimates nō supposuerūt colla sua in opera domini dei sui.
nee.9. * Sacerdotes nr̄i: ꝛ prēs nr̄i: nō fecerūt legē tuā.
iob.12. * Ducit sacerdotes ingloriosos (Interl. quorum gloria est rectitudo subditorū) et optimates supplat (apud deum: cui fructus non afferunt.)
Item. * Effundit despectionē super pricipes (Interl. sup eos: qui vitijs dominātur: si inde supbiant) ꝛ eos: qui oppresserant (vitijs) relevans.
Item. * Immutat cor pricipū populi terre: et decipit eos (permissiue) vt frustra incedāt per inuium.
iob.34 * Qui regnare facit hominē hypocritam propter peccata populi.
iob.39. * Duratur ad filios suos: quasi nō sint sui (Interliñ. Oz mens ei⁹ expansa est p exteriora. ꝛc.)
ps.36. * Inimici vero dn̄i mox vt honorificati fuerit.
ps.108 * Fiāt dies ei⁹ pauci ꝛ epatū ei⁹ accipiat alter.
pū.11. * Ubi non est gubernator populus corruet: salus autem vbi multa consilia.
Cañ.3. * Paululum cum pertransijssem eos: inueni quez diligit anima mea.
Cañ.5 * Tulerunt pallium meuz custodes murorū.
Sap.6 * Judiciū durissimū his: qui presunt: fiet.
ecci.10 * Secundū iudicē populi sic ꝛ ministri eius: ꝛ qualis rector ē ciuitatis: tales ꝛ inhabitātes i ea.
Item. * Rex insipiens perdet populum suum.
itē.12. * Quis medebit̄ icātatori: a serpēte pcusso? ꝛc.
Esai.1. * Omne caput lāguiduz: ꝛ omne cor merēs. ꝛc.
esa.19. * Deceperūt egyptū angulū populoꝝ (ꝛ infra) Errare fecerūt egyptū in omni opere suo. ꝛc.
esa.22. * Uade ad Sobnā prepositū tēpli: et dices ei/ quid tu hic: aut quasi quis hic?
Item. * Ecce dn̄s asportari te faciet: sicut asportatur gallus gallinaceus (qui nec generat nec cātat)
Item. * Expellam te de statione tua: et de ministerio tuo deponam te.
esa.24 * Et erit sic ppl's: sic sacerdos (vtinaz nō peior.)
esa.28 * Audite verbū dn̄i viri illusores: qui dominamini super populum meum. ꝛc.
esa.56. Speculatores ei⁹ ceci omēs: nescierūt vniuersi canes muti nō valentes latrare: vidētes vana: dormiētes ꝛ amātes somnia: ꝛ canes ipudētissimi nescierunt saturitatem: ipsi pastores ignorauerunt intelligentiam.
esa.61. * Fortitudinem gentium comedetis: et in gloria eorum superbietis.
hier.2. * Tenentes legem nescierunt me: et pastores p̄uaricati sunt in me. ꝛc.
hier.5. * Ibo igit̄ ad optimates: ꝛ loquar eis.
hier.6. * A ppħa vsqꝫ ad sacerdotē: cūcti faciūt dolū.
hier.7 * Nūquid spelūca latronū facta est dom⁹ ista: in qua inuocatū est nomē meū in oculis vestris?
hier.10 * Stulte egerūt pastores: ꝛ dn̄m nō quesierūt: propterea nō itellexerūt: ꝛ oīs grex coꝝ dispˢ ē.

* Quid est q̄ dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? ꝛc. hier.11
* Pastores multi demoliti sunt vineā meā cōculcauerūt partē meā/ dederūt portionē meā desiderabilē in desertum solitudinis. ꝛc. hier.12
* Ubi est grex: qui dat⁹ est tibi: pecus inclytuz tuū? Quid dices: cū visitauerit te (dn̄s?) ꝛc. hier.13
* Ue pastorib⁹: qui dispergunt ꝛ dilacerāt gregem pascue mee: dicit dominus. hier.23
* Ululate pastores ꝛ clamate et aspergite vos cinere optimates gregis: q꞉ ꝓpleti sunt dies vr̄i/ vt interficiamini. ꝛc. hie.25
* Mercenarij eius (et infra) quasi vituli saginati: versi sunt ꝛ fugerunt simul. hie.46
* Grex perditus factus est populus meus: pastores eorum seduxerunt eos. hie.50
Dispsi sūt lapides sāctuarij i capite oīz plateaꝝ. thre.4
* Certe vides fili hominis que seniores dom⁹ Israel faciunt in tenebris. ꝛc. Eze.8.
* A sanctuario meo incipite (occidere.) ꝛc. Eze.9.
* Leo factus est: ꝛ didicit predam capere homines q̄ comedere. eze.19.
* Fili hominis abominationes patrum eorū (prelatorum) ostende eis. eze.20
* Tu aūt profane impie dux: cuius venit dies in tēpore iniquitatis prefinita: hec dicit dn̄s. Aufer cidarim: tolle coronam. ꝛc. eze.21.
* Sacerdotes ei⁹ cōtēpserūt legē meā: ꝛ polluerūt sāctuaria mea. Int̄ sanctū ꝛ ꝓfanū nō habuerunt distantiam: ꝛ inter pollutū ꝛ munduz non intellexerunt. ꝛc. eze.22.
* Quesiui de eis virū: q̄ interponeret sepē: et staret oppositus contra me pro terra/ ne dissiparez eam: ꝛ non inueni. ꝛc. Item.
* Ue pastorib⁹ Israel: q̄ pascebāt semetipsos: nonne greges pascuntur a pastoribus? eze.34
* Lac comedebatis: ꝛ lanis operiebamini: ꝛ qđ crassum erat occidebatis: gregē aūt meū nō pascebatis. Qđ infirmū fuit nō cōsolidastis: ꝛ quod egrotū nō sanastis. Qđ cōfractū nō alligastis: et qđ abiectū est nō reduxistis: ꝛ qđ perierat nō q̄sistis: sed cū austeritate imperabatis eis: ꝛ cū potētia. Et disperse sūt oues mee: eo qđ nō esset pastor: ꝛ facte sunt i deuoratione oīm bestiaꝝ agri (demonū ꝛ p̄donū) et disperse sunt. Item.
* Pascebāt pastores semetipsos (adhuc modo dn̄i) et greges meos nō pascebant ꝓpterea ecce ego ipse sup pastores requirā gregē meū de manu coꝝ: ꝛ cessare eos faciā: vt vltra nō pascāt gregē meū: nec pascāt ampli⁹ pastores semetipsos. Item.
* Iniquitas egressa est a seniorib⁹ iudicibus: qui videbant̄ regere populū (domini.) dañ.13
* Peccata populi mei comedēt: ꝛ ad iniquitatem eorū subleuabunt animas eorum. osee.4
* Audite hoc sacerdotes: q꞉ vobiscū iudicium est. Quoniā laqueus facti estis speculationi: ꝛ Osee.5

sicut rete expansum super Thabor (lumē veni=
Osee.6. ens) et victimas declinastis in profundū.
* In domo Israel vidi horrendū. Ibi fornica
Osee.8. tiones Ephraim. rc.
Osee.8. * Ipsi regnauerunt et non ex me.
Item. * In aranearū telis erit vitulus Samarie.
* Multiplicauit Ephraim altaria ad peccan
dum: facte sunt ei are in delictum.
Amos.2 * Vinum dñatorū bibebant in domo dei sui.
Amos 3 * Videte insanias multas in medio (Sama=
rie) et calūniam patientes in penetralibus eius
et nescierunt facere rectum. rc.
Amos 4. * Audite verbū hoc vacce pingues: que estis
monte Samarie: que calūniam facitis egenis:
et confringitis pauperes: q̄ dicitis dñis vestris:
afferte et bibemus.
Amos 6. * Ve: qui opulenti estis in Sion: et confiditis
in monte Samarie Optimates capita populo
rum ingredientes pōpatice domum israel.
Mich.5 * Cū trāsierit (visitādo) et cōculcauerit et ceperit
(procuratiōes et exactiōes) nō est: qui eruat.
Soph.1. * Visitabo sup oēm, q̄ arrogāter ingredit̄ sup
limē: q̄ cōplēt domū dñi dei sui iniq̄tate et dolo.
Soph.2 * Erit funicul⁹ mar (inferni) requies pastor.
Soph.3. * Sacerdotes eius polluerunt sanctū: iniuste
egerunt contra legem.
Zach.10. * Super pastores irat⁹ est furor meus: et super
hircos visitabo.
Zach.11. * Pasce pecora occisionis: que qui possederāt
occidebant et non dolebant: et venundabant ea:
dicentes. Benedictus dñs diuites facti sumus:
et pastores eorum non parcebant eis.
Item. * Suscitabo pastorē in terra (vsq̄) et super ocu
lū eius dextrū (Archidiaconū suū fol.250.col.)
4. tertij tomi. Nota Matth.5.d. Si ocul⁹ tu⁹
dexter scādalizat. rc. fol. 168. C. col. 4. p̄mi to.)
Zach.13 * Percute pastorē: et dispergētur oues gregis.
Mal.1. * Quis est in vobis: qui claudat ostia: et in cē
dat altare meū gratuito?
1.mac.5 * Ceciderunt sacerdotes in bello, dum volunt
fortiter agere: dum sine cōsilio exeunt in preliū.
2.mac.4 * Sacerdotes tui iam non circa altaris officia
dediti erāt: sed contēpto tēplo et sacrificijs negle
ctis (sicut hodie) festinabāt participes fieri pale
stre et prebitionis eius iniuste.
Item. * Venit Menelaus nihil quidē dignū habēs
sacerdotio: animos vero crudelis tyranni et fere
belluine iram gerens (sic quidam.)
Item. * Menela⁹ autē propter eorū: qui in potētia
erāt: auaritiā: permanebat: in potestate crescens
in malitia ad insidias ciuium.
2.mac 6. * Tēplum luxuria et comessationibus plenū
erat et scortātiū, cū meretricib⁹ (absit aūt hodie)
Mat.8. * Abijt totus grex per preceps in mare: et mor=
tui sunt in aquis: pastores autē fugerūt. de hoc
folio.276. F. rc. col.4. primi tomi.
* Quis erit ex vobis homo, qui habeat vnā mat.12
ouem: et si ceciderit (in abditis in foueā) nōne te
nebit et leuabit eā? (q̄nto melior hō est oue)
* Sinite illos: ceci sunt: et duces cecorū. si ceco mat.15
cecus. rc. fol.127. F. col.4. primi tomi.
* Eijciebat omnes vendētes: et emētes de tem= mat.21
plo. fol.98. B. col.3. primi tomi.
* Publicani et meretrices p̄cedēt vos in regnū Item.
dei (principib⁹ sacerdotū et seniorib⁹ loquebat̄)
fol.321. B. col.2. primi tomi.
* Malos male pdet. rc. fo.112. C. co.1. p̄mi to. Item.
* Quecūq̄ dixerint vobis seruate. rc. fol.108. mat.23
B. colūna.1. primi tomi.
* Percutiam pastorē (lege permissiue.) folio. Mat.
167. L. col.3. primi tomi. .26.
* Qui intingit mecū manū in parapside, hic Ibidē.
me tradet. fol.166. G. col.4. primi tomi.
* Si rex Israel est (idest ex quo est prelatus) de Mat.
scendat de cruce (penitentie) folio.171. HH. col. 27.
1. primi tomi.
* Visitauit et fecit redēptionē plebis sue (et in luce.1.
vēditionē) fol.25. G. col.3. scdi tomi.
* Nunquid potest cecus cecum ducere? folio. Luc.6.
271. C. col.3. primi tomi.
* Sacerdos quidā descendēs eadē via (ad in= luc.10
fernum.) rc. fol.291. B. col.3. primi tomi.
* Quāti mercenarij (nō veri pastores) i domo luc.15.
patris mei abūdāt panib⁹? Ego aūt hic fame pe=
reo (materiali vel spirituali) folio.115. B. colū.
2. primi tomi.
* Si tu es xp̄s (vnctus) saluū fac temetipsum: luc.23.
et nos (subditos) fol.195. L. col.3. primi tomi.
* Bene dixisti: quia non habeo virum. rc. fol. ioh.4.
130. F. G. col.2. primi tomi.
* Fur non venit nisi vt furetur. rc. fol.253. D. ioh.10
Colūna.1. primi tomi.
* Mercenari⁹ aūt. rc. fo.226. A. co.1. p̄mi to. Item.
* Qui manducat mecum panem: leuabit cal ioh.13.
caneum suum contra me.
* Gens tua et pontifices tui tradiderunt te mi ioh.18
hi. rc. fol.205. K. col.3. primi tomi.
* Stetit Jesus in medio (discipulorū suorum) ioh.20
et dixit eis. Pax vobis (non sic multi) fol.224.
A. colūna.1. primi tomi.
* Confidis teipsum esse ducem cecorū. Lumē rom.2.
eorū: qui in tenebris sunt: eruditorē insipiētiū.
* Quid vultis: in virga veniā ad vos: an in 1.co.4.
charitate et spū mansuetudinis?
* Omis pōtifex ex hoibus assumpt⁹ p hoibus heb.5.
cōstituitur: in ijs: q̄ sunt ad deū (nō in suis)
* De Juda: q̄ fuit dux eorū: q̄ cōphēderūt Jesū: actū.1.
sortit⁹ ē sortē ministerij hui⁹. fo.11. A. co.1.2. to.
* Scio q̄m intrabūt post discessionē meā lupi act.20
rapaces in vos: non parcentes gregi.

2.pe.2 ✱ Hi sunt fontes sine aqua: quib⁹ caligo tene-
brarum reseruatur.

¶ Tertio: de electione et
electi qualitate.

gen.25 ✱ Deprecatusq; est Isaac dñm p vxore sua (ec
clesia) eo q esset sterilis: qui exaudiuit eum ⁊ de
dit conceptũ Rebecce: sed collidebãtur in vtero
eius paruuli. Que ait. Si sic mihi futurũ erat:
quid necesse fuit cõcipere? fol.180.co.3. tertij to.
ge.41. ✱ Prouideat rex (regũ) virũ sapientẽ ⁊ indu-
strium/ ⁊ preficiat eũ terre egypti: qui cõstituat
prepositos super singulas regiones. fol.98.col.
2.tertij tomi.
Item. ✱ Nũ inuenire poterimus talem virũ: qui spũ
dei plenus sit? Dixit ergo ad Joseph. Tu eris su
per domũ meã: ⁊ ad tui oris imperiũ cunct⁹ po
pulus obediet. fol.244.col.3.tertij tomi.
nu.16. ✱ Quẽcunq; elegerit (dñs): ipse erit sanctus.
Item. ✱ Nũ idcirco ad se fecit accedere te (chore) tom
nes fratres tuos: vt vobis sacerdotiũ vẽdicetis/
et omnis globus tuus stet contra dominũ? (tur
bans electionem.)
nu.17. ✱ Quẽ ex his elegero/ germinabit virga eius.
nu.27 ✱ Dixit Moyses. puideat dñs de⁹ spũum oĩs
carnis hoĩm: qui sit super multitudinẽ hanc: ⁊
possit exire ⁊ intrare ante eos: ⁊ educere illos: vel
introducere: ne sit populus domini sicut oues
absq; pastore. fol.96.col.1.tertij tomi.
deu.16 ✱ Tolle Josue filiũ Nun: virũ i q ẽ spũs dei. ⁊c.
Item. ✱ Non facies tibi atq; constitues statuas: que
odit dñs de⁹ tu⁹ (vñ. O pastor ⁊ idolũ vel statuã)
deu.17. ✱ Eum constitues: quem dominus deus tuus
elegerit de numero fratrum tuorũ.
iudi.1. ✱ Quis ascẽdet ante nos (cõtra Chananeũ) et
erit dux belli? Dixitq; dñs: Judas ascẽdet.
iudi.5. ✱ Diuiso contra se Ruben: magnanimorum
reperta est contentio.
iudi.9 ✱ Quid vobis videtur melius: vt dominẽtur
vestri septuaginta viri: oẽs filij Hieroboal (iur
gium habẽtis) aut dominet vobis vn⁹ vir? Si-
mulq; cõsiderate: q̃ os vestrũ ⁊ caro vestra sum.
☞ Quere de hoc fol:107.col.4. tertij tomi.
Infra. ✱ Cõduxit igitur viros inopes ⁊ vagos: ⁊ secu
ti sunt eum (in electione.)
Item. ✱ Ierunt ligna vt vngerẽt super se regem (nota
totum processum)
iudi.11 ✱ Cõgregati sunt (ad Jepte) viri inopes ⁊ latro
cinãtes: ⁊ quasi principẽ sequebant. Et dixerũt
(galaadite) ad eũ. Veni: ⁊ esto princeps noster:
et pugna pro nobis cõtra filios Ammon.
Judic. ✱ Veni nobiscũ vt habeamus te patrẽ ⁊ sacer-
18. dotẽ: quid tibi meli⁹ est: vt sis sacerdos in domo
vnius viri: an in vna tribu?
2.re.5. ✱ Ecce nos os tuum: ⁊ caro tua sumus.
ruth.1. ✱ Num vltra habebo filios in vtero meo: vt vi
ros ex me sperare possitis?
✱ Non te abiecerũt sed me: ne regnẽ super eos. 1.re.8.
✱ Certe videtis: quem elegit dñs: quoniã non 1.re.10
sit similis illi in omni populo.
✱ Quis ẽ iste: q dixit. saul nõ regnabit sup nos 1.re.11.
✱ Quesiuit sibi dñs virũ iuxta cor suũ/ ⁊ prece 1.re.13.
pit ei vt esset dux super populum suum.
✱ Ego ostendã tibi quid facias: et vnges quẽ- 1.re.16
cunq; mõstrauero tibi.
✱ Adduxit Isai septẽ filios suos corã Samuel Item.
et ait Samuel ad Isai. Non elegit dñs ex istis.
(nota precedentia ⁊ sequentia)
✱ Tu regnabis sup israel: ⁊ ego ero tibi secũd⁹. 1.re.23
(Archidiacon⁹ vel decanus Jonathas ait ad
Dauid.)
✱ Lauda aũt dñm: qui elegit me potius q̃ pa- 2.re.6.
trem tuũ: ⁊ precepit mihi vt essem dux super po
pulũ Israel (dñi) et vilior fiam plusq; fact⁹ sum:
et ero humilis in oculis meis. ☞ Quere de
hoc folio.274.col.4.tertij tomi.
✱ Ego te tuli de pascuis sequẽtẽ greges: vt esses 2.re.7
dux super populum meum.
✱ Heu mulier vidua ego sum (dicit eccl'ia) Mor .2.reg.
tuus est enim vir meus/ ⁊ ancille tue erãt duo fi 14.
lij: q rixati sunt aduersum se in agro (curia) nul
lusq; erat qui eos prohibere posset: et percussit
alter alterum ⁊ interfecit eum.
✱ Querunt extinguere scintillã meam: que re Item.
licta est: vt nõ sit viro meo (xpo) nomẽ ⁊ reliquie
super terram.
✱ Respõdit Chusi ad Absalõ. Illius ero/ quẽ 2.re.16
elegit dominus: ⁊ omnis hic populus: ⁊ vniuer
sus Israel: ⁊ cum eo manebo.
✱ Fratres mei vos: os meum et caro mea vos. 2.re.19
Quare nouissimi reducitis regẽ? Et Amase di-
cite. Nõne os meum: ⁊ caro mea es? Hec faciat
mihi deus: et hec addat: si non magister militie
(archidiacon⁹) fueris corã me. Et inclinauit cor
oĩm virorũ Juda: quasi viri vnius.
✱ Elegi Dauid: vt esset sup populũ meũ israel. 3.reg.8
✱ Eligite meliorẽ ⁊ eũ: qui vobis placuerit de 4.reg.
filijs dñi vestri: ⁊ ponite eũ super soliũ patris vri: 10.
et pugnate pro domo dñi vestri. ⁊c.
✱ Orta est lepra in frõte (Ozie quia vsurpauit .2.pa.
sacerdotium.) 26.
✱ Hi quesierũt scripturã genealogie sue ⁊ non 1.esd.2
inuenerunt: ⁊ eiecti sunt de sacerdotio.
✱ Elegit (dñs) seruũ suũ: pascere Jacob. ⁊c. ps.77.
✱ Exaltaui electũ de plebe mea. ps.88.
✱ Nõ cõmunicabo cũ electis eorum (cũ excoicatis) ps140
✱ In electis imponet maculam. ecci.11.
✱ Apprehẽdet vir fratrẽ suum domesticũ patris Esai.3
sui: ⁊ dicet. Vestimentũ tibi est: princeps noster
esto. Ruina aũt hec sub manu tua. Respõdebit
in illa die: dicẽs. Nõ sum medic⁹: ⁊ in domo mea

nõ est panis neqꝫ vestimentũ. Nolite me cõsti=
tuere principẽ populi.
esa.42 * Ecce seruus meus. suscipiaz eũ. electus me⁹:
complacuit sibi in illo anima mea. dedi spirituz
meum super eum. ꝛc.
Esaie. * Dicit. Non sedebo vidua (a prelato bono) et
47. ignorabo sterilitatem (elegibilium personarum)
Venient tibi hec duo subito die vna/sterilitas ꝛ
viduitas.
hiere. * Quis erit electus: quẽ preponam ei? (ꝛ infra)
49. Et quis est iste pastor: qui resistat vultui meo?
Thre.1 * Vocauit aduersum me tempus (per appella=
tionem) vt conterat electos meos.
Bar.3 * Ibi fuerunt gygantes noĩati (ꝛ infra) scientes
bellum (magni aduocati) non hos elegit dñs.
Ac.2. * Dabo ei vinitores eius ex eodẽ loco (de eccle=
sie gremio)
osee.6. * Galaad ciuitas operantiũ idolum (nõ epm)
supplantata sanguine (parentum ꝛ nepotum)
amos 6 * Nunquid nõ in fortitudine nostra: assumpsi
mus nobis cornua? (sic)
amos.7 * Tulit me dñs/cum sequerer gregem.
1. Ma * Phinees zelando zelum dei: accepit testamẽ
cab.2. tum sacerdotij eterni.
Ibidẽ. * Simon frater vester scio ꝙ vir consilij est. Ipz
audite semper: ꝛ ipse erit vobis pater.
1. mac * Quibus vellent auxilio esse (Romani) vt re=
cab.8. gnarent: regnabant: quos autem vellent regnó
(vel regnare) deturbabant. (vt hodie)
1. mac * Ex quo Iudas frater tuus defunctus est: vir
cab.9. similis ei non est: qui exeat contra inimicos (et
infra) nunc itaqꝫ Ionatha. hodie elegimus esse
pro eo nobis in principem ꝛ ducem ad bellandũ
bellum nostrum.
1. mac. * Vir potens es viribus: ꝛ aptus es vt sis ami
10. cus noster: et nunc cõstituimus te summũ sacer=
dotem gentis tue (Hec Alexander Iohãni)
Matt. * Quis putas est fidelis seruus ꝛ prudens? ꝛc.
24. fol.25.B.col.1. secundi tomi. in cõi sanctorum.
Matth. * Euge serue bone ꝛ fidelis. fol.19. B.col.2. se=
25. cundi tomi in cõmuni sanctorum.
Luce.1. * Deposuit potentes. ꝛc. fo.14. D.co.4. pri.to.
Luc.23. * Seipsum saluum faciat: si hic est xp̃s dei ele=
ctus. fo.195. L.col.3. primi tomi.
1. co.3. * Cum sit inter vos zelus et cõtentio (in electio
nibus) nonne carnales estis?
1. co.11 * Conuenientibus vobis in vnũ (ad eligendũ:
audio scissuras esse.)
heb.5 * Nec quisqꝫ sumit sibi honorem (imo hodie)
Sic Christus nõ semetipsum clarificauit vt põ=
tifex fieret: sed/qui locutus est ad eum. Filius
meus es tu: ego hodie genui te. ☞ Reliqua
quere in anno. sermo. sancti Mathie incipieñ.
fol.11. secundi tomi. et Actuũ.1.
☞ Poteris etiam eligere de textibus Anno=
tamentorum tractatus Prelatorum que placue
rint ad prothemata sermonũ. fol.90. ꝛc. tertij to.
necnon de thematum congerie: que de doctori=
bus ꝛ confesso. pontificibus copilata sunt in pñ
cipio secundi tomi.

Religiosorum ecclesiastico=

rum/seu eremitaruz themata vel motiui in ser=
mones tertij Tomi in nouem differentias parti=
ta. ¶ Et primo contra nolentes eam ingredi.

Quis est dñs vt audiam vocez eius? exo.5.
fol.191. A.col.1. tertij tomi.
Nõ acquieuerunt ei propter angu= exo.6.
stiam spiritus: ꝛ opus durissimum.
* Nolite rebelles esse contra dñm. nu.14.
* An ꝛ oculos nostros vis eruere? nõ venimus. nu.16.
* Seruum meũ vocaui: ꝛ non respondit mihi. iob.19.
ore proprio deprecabar illum: halitum meũ exhor
ruit vxor mea: et orabam filios vteri mei.
* Vocaui ꝛ renuistis: extendi manum meã: et pũ.1.
non fuit qui aspiceret.
* Angeli pacis amare flebunt. esa.33.
* Omnes in cede corruetis pro eo quod voca= esa.65.
ui: ꝛ non respondistis: locut⁹ sum ꝛ nõ audistis.
* Nunquid solitudo factus sum israeli: aut ter hier.2.
ra serotina? Quare ergo dixit populus meus/re
cessimus: nõ veniemus vltra ad te.
* Desperaui/nequaqꝫ faciã. Adamaui quip= Ibidẽ.
pe alienos: ꝛ post eos ambulabo.
* Apprehẽderũt mendaciũ: ꝛ noluerũt reuerti. hier.8.
* Si nõ audieritis: in abscondito plorabit ani hier.13
ma mea a facie superbie.
* Interfeci ꝛ disperdidi populum meũ: ꝛ tamẽ hier.15
a vijs suis non sunt reuersi.
* Nõ dabunt cogitationes suas/vt reuertant Osee.5
ad deum suũ: quia spũs fornicationum in me=
dio eorum.
* Assur (diabolus) ipse rex eius: quoniam no= osee.11
luerunt conuerti.
* Ascendere feci putredinem castrorum vestrorum amos
in nares vestras: ꝛ nõ redijsti ad me dicit dñs. 4.
* Vos me (fraudatis et) configitis gens tota. mal.3.
* Viri niniuite resurgent in iudicio cũ genera mat.12
tione ista. fol.99. B.co.4. primi tomi.
* Misit seruos suos vocare inuitatos ad nu= matth.
ptias: ꝛ nolebant venire. fo.311. B.col.3. pmi to. 22.
* Serpentes genimina viperarum quomodo mat.23
fugietis a iudicio gehẽne? fo.298. E.col.3. p.to.
* Inimicos meos illos: qui noluerunt me re= luc.19.
gnare super se: adducite. ꝛc. (Interl. idest omnes
nolentes conuerti ad Christum.)
* Vos nõ creditis (vsqꝫ) et sequuntur me. folio ioh.10
158. D.col.2. primi tomi.
* Velamen positum est super cor eorum. Cum 2.co.3.

antē conuersus fuerit ad deum: auferetur ab eo velamen.

Gal.3. O insensati Galate: quis vos fascinauit nō obedire veritati?

heb.2. * Quomodo nos effugiemus: si tantam neglexerimus salutem?

heb.12 * Uidete ne recusetis loquentē. Si enī illi nō effugerūt recusantes eū: qui super terram loquebatur: multo magis nos: qui de celo loquentem nobis auertimus. ꝛc.

¶ Secundo cōtra duritiam talium.

exo.7 * Ego indurabo cor eius: ꝛ nō audiet vos.

leui 26 * Conteram duritiā superbie vestre. (Interl. vt nō pluat vobis doctrinam)

1.re.6. * Quare aggrauatis corda vestra sicut aggrauauit Egyptus ꝛ Pharao cor suū?

1.re.25 * Factus est quasi lapis. (Nabal stultus.)

iob.23. * Deus molliuit cor meū: et omnipotens cōturbauit me.

iob.38 * Superficies abyssi confringitur.

iob.41 * Cor eius indurabitur quasi lapis: ꝛ stringet quasi malleatoris incus.

ps.4. * Filij hominum vsquequo graui corde? ꝛc.

ps.94 * Nolite obdurare corda vestra.

Eccli.3 * Cor durū habebit male in nouissimo.

esa.63. * Quare indurasti cor nr̄m: ne timerem⁹ te? ꝛc

hier.5. * Indurauerunt facies suas supra petrā: ꝛ noluerunt reuerti (ne acciperent disciplinā)

Eze.11 * Auferam cor lapideū de carne eorum: ꝛ dabo eis cor carneū: vt in preceptis meis ambulent et iudicia mea custodiant.

zach.7 * Cor suum posuerunt vt adamantē/ ne audirent legem ꝛ verba: que misit dn̄s.

mat.3. * Potens est dominus de lapidibus istis suscitare filios Abrahe. ☞ Quere de hoc. fol.7. C. col.2. primi tomi.

mat.4 * Dic vt lapides isti panes fiant. fol.93. C. col. 4. primi tomi

matth. 27. * Terra mota est: ꝛ petre scisse sunt: et monumēta aperta sunt (ꝛ tu nō mollescis?) fo.171. KK. colūna.3. primi tomi.

matth. 28. * Angelus domini descendit de celo. ꝛc. fo.211. C. colūna.3. primi tomi.

Mar. 16. * Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti? fo.215. B. co.2. primi tomi.

Ibidē. * Exprobrauit incredulitatē eorum. ꝛc. fo.239. B. col.3. primi tomi.

ioh.11. Tollite lapidem. ꝛc. fol.152. M. col.2. pmi to.

Ro.2. * Secundū duritiā tuā ꝛ cor impenitens/ thesaurizas tibi iram in die ire: ꝛ iusti iudicij dei.

Ro.9. * Cuius vult miseretur: ꝛ quem vult indurat.

hebr.3. * Nō obduretur quis ex vobis fallacia pctī.

actu.7 * Dura ceruice ꝛ incircūcisis cordibus ꝛ auribus: vos semper spūi sancto restitistis.

¶ Tertio de liberatione eoꝝ vel captiuoꝝ.

* Ad regis imperium eductum de carcere Joseph totonderunt: ꝛ veste mutata obtulerūt ei. gen.41.

* Dissoluta sunt vincula brachioꝝ ꝛ manuū illius per manus potentis Jacob. ge.49

* Deus patris mei adiutor meus: ꝛ eripuit me de manu Pharaonis (et infra) respexit dn̄s filios israel: et liberauit eos. exo.2.

* Uidi afflictionē populi mei in egypto: ꝛ clamorem eius audiui/ propter duritiā eorum: qui presunt operibus: ꝛ sciens dolorem eius: descendi vt liberem eum. exod.3.

* Educam vos de ergastulo (Interl. tentationibus mundi in quibus tribulant̄ sancti) egyptiorum: ꝛ eruam de seruitute: ac redimam in brachio excelso. (al's extento) Exo.6

* Memētote diei huius: in qua egressi estis de egypto ꝛ de domo seruitutis: quoniam in manu forti eduxit vos dn̄s de loco isto. exo.13.

* Eduxi te de terra egypti ꝛ de domo seruitutis. exo.20.

* Eduxi vos de terra egyptioꝝ: ne seruiretis eis: et confregi catenas ceruicū vestrarum/ vt incederetis erecti. Leui. 26.

* Jugum ipsorum disperijt. ꝛc. nu.21.

* Postq̄ pōtifex (xp̄s) obierit: homicida reuertetur in terram suam. fol.40. co.3. tertij tomi. nu.35.

* Uos autem tulit dn̄s: ꝛ eduxit de fornace ferrea egypti: vt haberet populum hereditarium. deu.4

* Memēto quod ipse seruieris in terra egypti: et liberauerit te dn̄s deus tuus. deu.15

* Ego vos feci conscendere de egypto: ꝛ eduxi vos de domo seruitutis: et liberaui de manu egyptiorum ꝛ omniū inimicoꝝ: qui affligebāt vos. iudi.6

* Sicut solent ad ardorem ignis ligna cōsumi: ita vincula: quibus ligatus erat (Samson) dissipata sunt ꝛ dissoluta. iudi.15

* In manu serui mei Dauid: saluabo populū meum israel. 2.reg.3

* Saluator meus: de iniquitate liberabis me. 2.reg.22.

* Misit de excelso ꝛ assūpsit me/ ꝛ extraxit me de aquis multis: liberauit me ab inimico meo potentissimo. Ibidē.

Ibidē.

* Liberauit me: quia complacui ei. iob.33.

* Libera eum: vt nō descendat in corruptionē. iob.36.

* Saluabit te de ore angusto latissime: ꝛ nō habente fundamentū subter se. ꝛc.

* Dn̄e eduxisti ab inferno animā meam. ps.29.

* Ipse liberabit me de laqueo venantium. ꝛc. ps.90.

* Dirupisti dn̄e vincula mea. ꝛc. ps.115

* Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. ps.123

* Jugum oneris eius: et virgam humeri eius. et sceptrum exactoris eius superasti. ꝛc. esa.9.

* Captiuitatem meā dimittet: nō in precio neq̄ in muneribus. esa.45

* Exaltate eum: qui eruit vos de inferno: ꝛ sal= dan.13.

Osee.13 vos fecit de manu mortis.
* De manu mortis liberabo eos: de morte redimam eos.
1.mac cab.4. * Scient omnes gentes quia est deus: qui redimat et liberet israel.
Ioh.8. * Si filius vos liberauerit. etc. fol.101.C.columna.2.primi tomi.
Gal.4 * Non sumus ancille filij sed libere: qua libertate Christus nos liberauit.
Coll.1 * Eripuit nos de potestate tenebrarum: et transtulit in regnū dilectionis sue.
2.Timo.4. * Liberatus sum de ore leonis: liberauit autem me dominus ab opere malo: et saluum faciet in regno suo.
Act.12 * Nunc scio vere: quia misit dñs angelum suū et eripuit me de manu Herodis.

¶ Tertio de restitutione bonorum reuertentibus.

Leui.25 * Anno iubilei redient omnes ad possessiones suas. (Interl. Patriā celestem singulorum remunerationem: quia in domo patris mei mansiones multe sunt. Johan.14.
Iud.16 * Domine deus meus memento mei: et redde mihi nunc fortitudinem pristinā deus meus.
Iob.14 * Lignū habet spem: si precissum fuerit: rursum virescit: et rami eius pullulant: ad odorem aque germinabit: et faciet comā quasi cum primum plantatum est.
Eze.36 * Bonis donabo maioribus / quam habuistis ab initio.
Ibidē. * Terra illa inculta: facta est vt hortus voluptatis. etc.
Dan.4 * Leuaui oculos meos ad celos: et sensus meus redditus est mihi.
Ioe.2 * Reddā vobis annos: quos comedit locusta / bruchus / et rubigo / et eruca.
Agge.2 * Magna erit gloria domus istius nouissime plusquam prime: dicit dominus.
Zach.3. * Ecce abstuli a te iniquitatē tuam: et indui te mutatorijs.
Zach.10 * Conuertam eos quia miserebor eorum: et erunt sicut fuerunt: quando nō proieceram eos.
2.mac.1 * Qui derelictus in ira omnipotentis dei est: iterum in magni dei reconciliatione cum summa gloria exaltabitur.
2.mac cab.7. * Spiritū vobis iterum cū misericordia reddet et vitam: sicut nunc vosmetipsos despicitis propter leges eius.
Luc.15. * Cito proferte stolam primā. etc. fol.115.C. col.3.primi tomi.
Ro.5 * Ubi abundauit delictum: superabundauit et gratia.

¶ Quarto de custodia eorum post cōuersionē.

Deu.4 * Custodi temetipsum et aiam tuā solicite.
Ibidē. * Custodite solicite animas vestras.
* Cauete ne forte decipiatur cor vestrū: et recedatis a domino. deu.11.
* Judices et magistros constitues in omnibus portis tuis (sensuum) deu.16.
* Quando egressus fueris aduersus hostes tuos in pugnā: custodies te ab omni re mala. deu.23
* Descendit populus dñi ad portas: et obtinuit principatum. iudic.5
* Mundā seruaui animam meā ab omni concupiscentia. (Interl. carnis) tob.3.
* Omni custodia serua cor tuum. (Interl. Ne cogites malum.) pū.4.
* Cor impiorum pro nihilo. pū.10.
* Custos anime sue: seruat animā suam. pū.16.
* Memorare nouissima tua: et in eternum non peccabis. eccli.7
* Quasi a facie colubri fuge peccatum. eccli 21
* Super custodiam meam ego sum: stans totis noctibus. esa.21.
* Custodite animas vestras: et nolite portare onera in die sabbati. hie.17
* Super custodiam meam stabo: et figam gradum super munitionem meam. abac.2
* Judas vero hortabatur populum conseruare se sine peccato: sub oculis / videntes: que facta sunt pro peccatis eorum: qui prostrati sunt. 2.Macab.12
* Regnū dei intra vos est (custodite ergo quia thesaurus maximus est.) fo.322.A.co.1.primi tomi. lu.17.
* Nescitis quia templū dei estis: et spiritus dei habitat in vobis? fo.249.A.co.2.tertij tomi. 1.co.3.
* Uigilate. etc. (iusti in vestri custodia et nolite peccare) 1.co.16
* Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus. 2.co.4
* An non cognoscitis vosmetipsos: quia Christus Jesus in vobis est: nisi forte reprobi estis? 2.co.13
* O Timothee depositum custodi bonum. etc. 2.tim 1.
* Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua: ne nudus ambulet et videāt turpitudinem eius. Apoc. 16.

¶ Quinto de conuersione per ingressum religionis.

* Fiat firmamentum in medio aquarum. fol.77.columna 3.tertij tomi. Gen.1.
* Uniuerse aues omnesque volucres ingresse sūt ad Noe in arcam. gen.7.
* Egredere de terra tua: et de cognatione tua: et de domo patris tui: et veni in terrā quā monstrauero tibi. fo.136.A.columna.2.tertij tomi. ge.12.
* Surgite: egredimini de loco isto: quia delebit dñs ciuitatē hāc. Et visus est eis quasi ludēs loqui. gen.19
* Nec stes in omni circa regione: sed in monte. (Interli. Culmine virtutū) saluū te fac: ne et tu simul pereas. fol.136.colū.3.tertij tomi. Ibidē.
* Ascendit Loth de Segor: et mansit in monte. Ibidē.
* Uade in terrā visionis atque offer eū ibi in holocaustū. ☞ Quere de hoc fo.35.B.co.4.3.to. gen.22

et folio.86.columna.4.pmi Tomi.
gen.22 * Expectate hic cū asino: ego ꝛ puer.ꝛc.(ibimꝰ et serui cum asino in valle remaneant: sed filius ascendat)fol.35.C.col.4.tertij tomi.
Ibidē. * Deus prouidebit sibi victimā holocausti fili mi.fol.36.C.col.1.tertij tomi.
Ibidē. * Appellauit nomen loci illiꝰ: dominus videt. Ibidem.D
gen.25 * Jacob vir simplex habitabat in tabernacul.
ge.28. * Uere dn̄s est in loco isto: ꝛ ego nesciebam.
Ibidē. * Nō est hic aliud: nisi domus dei ꝛ porta celi.
gen.30 * Justū est vt prouideā aliquādo domui mee.
gen.32 * Castra dei sunt hec.
Ibidē. * Apud Laban(mundū) peregrinatus sum: et fui vsqꝫ in presentem diē: mittoqꝫ nunc legationem ad dominum meū/ vt inueniā gratiam in conspectu tuo.
ge.34. * In hoc valebimꝰ federari: si esse volueritis nostri similes: ꝛ circūcidatur in vobis omnis masculini sexus: ꝛ habitabimus vobiscū: erimusqꝫ vnus populus. si autem circūcidi nolueritis: tolemus filiam nostram.ꝛc.(Interl. Nō aliter alienigene in societate ecclesie admittunt: nisi diabolo renuncient: ꝛ sacramētis ecclesie cōmunicēt.) ☞ Quere de hoc fol.137.col.3. tertij tomi.
Ibidē. * Uiri isti pacifici sunt: ꝛ nolunt habitare nobiscum.
Ibidē. * Unū est: quo differtur tantū bonum: si circūcidamus masculos nostros ritum gentis imitātes: ꝛ substantia eoꝝ ꝛ pecora et cuncta: que possident/ nostra erūt. Tantū in hoc acquiescamꝰ: vt habitantes simul/ vnū efficiamus populum.
gen.35. * Surge(Jacob) ꝛ ascēde Bethel: et habita ibi. (Interl. Deleta domo diaboli. redeundū est ad domum dei.)
Ibidē. * Mundamini: ꝛ mutate vestimēta vr̄a. Surgite ꝛ ascendamꝰ in Bethel: vt faciamus ibi altare domino.
ge.41. * Eductum de carcere Joseph totonderunt: et veste mutata obtulerunt Pharaoni(Christo)
exo.29 * Eduxi eos de t̄ra egypti: vt manerē iter illos.
leui 26 * Uetera nouis superuenientibus proijcietis.
nu.10. * Proficiscimur ad locum: quē dominus daturus est nobis. veni nobiscum/ vt benefaciamus tibi: qꝛ dominus: bona promisit israeli. fo.140. columna.2.tertij tomi.
Ibidē. * Cumqꝫ nobiscum veneris: quod optimū fuerit ex opibus: quas nobis traditurus est dominus dabimus tibi.
deu.14 * Proficisceris ad locum: quē elegerit dn̄s deꝰ.
deu.33. * Ascende in montem istū Abarim.i.trāsitum. (ꝛ infra) morere in monte: quē ascendēs iūgeris populis tuis(Interl. Precedentibus sanctis.)
deu.33. * Qui dixit patri suo ꝛ matri sue(Interl. cursum mentis impedientibus) nescio vos (vim diuine charitatis impedientibus) ꝛ fratribus suis ignoro illos: ꝛ nescierunt filios suos(volētes esse filij dei) hi (a mundo alieni) custodierunt eloquiū tuū (Uerbū dei ad te factū) fol.141.col.3.tertij to.
* Letare Zabulon in exitu tuo (de mundo) et Isachar in tabernaculis tuis: populos ad montem vocabunt: ibi immolabūt victimas iusticie: qui mundationem maris quasi lac sugget.(Interlin. Immutatio dextere excelsi/ lac dulce lugitur de amaro mari) Ibidē.
* Qui sponte obtulistis animas vestras ad periculum: benedicite domino. iudi.5.
* Morabat̄ Dauid i deserto: in locis tutissimis. 1.re.23
* Habitauit in locis tutissimis Engaddi.(Interli. Fons hedi: vel oculus tentationis. 2.regū 24
* Ueni mecum vt requiescas securus in hierusalem (ait Dauid ad Bercellai) 2.re.
* Edifica tibi domū i hierusalē: ꝛ habita ibi: et non egredieris inde huc atqꝫ illuc: quacunqꝫ autem die egressus fueris: scito te interficiendū.ꝛc. fo.148.col.3.tertij tomi. 3.re.2.
* Dominus misit me vsqꝫ in Bethel. 4.re.2
* Congrega nos ꝛ erue de gentibus.ꝛc. 1.pa.16.
* Edificemus vobiscum: qꝛ ita vt vos querimꝰ dominum.fol.110.col.3.tertij tomi. 1. Esd. 4
* Plebs misit sortem: vt tollerent vnā partē de decem: qui habitaturi essent in hierusalem.(ita qꝫ decima ps populi eligit̄: vt habitet in hierl'm) nee.11.
* Pellem pro pelle: ꝛ cuncta que habet hō dabit pro anima sua.fo.45.col.4.tertij tomi. iob.2.
* Obliuiscere populū tuū: ꝛ domū patris tui. ps.44.
* Elegi abiectus esse in domo dei mei. ps.83.
* Ecce q̄ bonum ꝛ q̄ iocundū.ꝛc.folio.246. columna.2.pmi tomi. ps.132
* Iter fecerunt per deserta: que nō habitabant̄: et in locis desertis fecerunt casas. sap.11.
* Religiositas custodiet ꝛ iustificabit coꝛ: iocūditatem ꝛ gaudium dabit. eccli.1.
* Uenite ascendamus ad montem domini: et ad domum dei Jacob. Esa.2.
* Habitabit lupus cum agno: ꝛ pardus cum hedo accubabit. esa.11.
* Dabo in solitudine cedrum ꝛ spinam ꝛ myrtum et lignum oliue. esa.41
* Ponet desertum Sion quasi delicias: et solitudinem eius quasi hortum domini. Gaudiū ꝛ leticia iuenient̄ in ea. gr̄aꝝ actio ꝛ vox laudis. esa.51.
* Quare sedemus? Conuenite ꝛ ingrediamur ciuitatem munitam: ꝛ sileamus ibi. hier.8.
* Uenite ꝛ ingrediamur hierusalem a facie exercitus. ☞ Quere de hoc.fo.155.co.4.tertij to. hier.35
* Fugite ꝛ saluate animas vestras: ꝛ eritis q̄si mirice in deserto. hiere. 48.
* Fugite de medio Babylonis: vt saluet vnusquisqꝫ animam suam. hier.51

exo.20. * In odorem suauitatis suscipiam vos: cum eduxero vos de populis.
osee.2. * Ecce ego lactabo eam: et educam eam in solitudinem: et ibi loquar ad cor eius.
osee.11 * Ex egypto vocaui filium.(seruos nō habet)
Ibidē. * Auolabunt quasi auis ex egypto: et quasi columba de terra Assyriorum.
iohe.2 * In monte Sion et in hierusalē erit saluatio: sicut dicit dominus.
zach.8 * Ibimus vobiscum. Audiuimus enim quoniam deus vobiscum est.
1.mac ab.2 * Omnis qui zelum habet legis: statuens testamentum exeat post me.
Ibidē. * Fugit (Mathathias. idest donatus a deo) et filij eius in montes: et reliquerunt quecunque habebant in ciuitate.
Ibidē. * Omnis voluntarius in lege: et oms qui fugiebant a malis / additi sunt ad eos.
Ibidē. * Filij / emulatores estote legis: et date animas vestras pro testamento patrum.
2.mac * Secessit Judas in locum desertum: ibique inter feras vitam in montibus cum suis agebat: et feni cibo vescentes demorabantur: ne participes essent coinquinationis.
mat.2. * Intrantes domum inuenerunt puerum cum Maria matre eius. fol.47.E.co.1.primi tomi.
mat.10 * Non veni pacem mittere. etc. fol.7.B.colū.3. secundi tomi. in cōmuni sanctor.
mat.11 * Tollite iugū meum super vos. etc. fol.64.C. columna.3.pmi tomi.
mat.13 * Simile est regnum celorum thesauro. etc. fol. 25.A.col.3.secundi tomi. in cōi sanctorum.
mat.14 * Descendens Petrus de nauicula (vita seculari) etc. fol.5.C.col.1.scdi tomi. in cōi sanctorum.
mat.16 * Vade post me sathana (qui impedis) scandalum es mihi: quia nō sapis ea: que dei sunt: sed ea: que hominum.
Ibidē. * Si quis vult venire post me. etc. fol.8.A.col. 2.secundi tomi. in communi sanctor.
Ibidē. * Quam cōmutationē dabit homo. fol. eodem et littera columna.3.
math. * Ubi duo vel tres congregati sunt in nomine meo. etc. fol.126.C.co.1.primi tomi.
Ibidē. * Sinite paruulos venire ad me et nolite prohibere eos. fol.63.B.col.4.primi tomi.
Ibidē. * Si vis pefectus esse: vade et vende (usque) seqre me. fol.301.C.columna.1.primi tomi.
Ibidē. * Amē dico vobis qd vos: qui secuti estis me: in regnatiōe. etc. fo.24.A.co.3.scdi to. in cōi sctōr.
Ibidē. * Omnis: qui reliquerit domū. etc. fol. et colū. quibus supra. littera.B.
mat.21 * Abijt Jesus foras extra ciuitatem in Bethaniam (domum obedientie) ibique mansit. fol.99. D.col.1.primi tomi.
mar.6. * Uenite seorsum in desertum locum et requiescite: pusillum.
* Relictis omnibus secutus (vel secuti) sunt eū. fol.47 A.colū.4.secundi tomi. luce.5.
* Ascendens in vnā nauim (hec est religio vbi dominus est) fol.273.A.colū.1.pmi tomi. Ibidē.
* Assumptis discipulis secessit seorsum in locū desertum: qui est bethsaide (domus frugum.) luc.9.
* Quid queritis viuentem cū mortuis? (peccatoribus) fol.233.A.col.1.pmi tomi. lu.24
* Audierunt Johannē loquentem duo discipuli: et secuti sunt Jesum (valde faciliter.) fo.69.co. 2.A. secundi tomi. Joh.1.
* Dñe hic autē quid? etc. Quid ad te? Tu me sequere. fol.31.B.col.4. etc. primi tomi. ioh.vl.
* Moyses fide grandis factus: magis eligens affligi cum populo dei: qd temporalis peccati habere iocunditatem. etc. Aspiciebat enim in remunerationem. heb.2.
* Exeamus ad eum extra castra (idest ciuitatē) improperium eius portantes. Nō eñ habemus hic manentem ciuitatem. etc. heb.13.
* Surge et ingredere ciuitatem: et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. fol.33.B.col.3.scdi to. actu.9.
* Manib9 suis armamēta nauis (Interl. vtēsilia) proiecerunt. (Lyra. Retinentes ea tantū: q necessaria erant ad nauigandum.) act.27
* Alleuiabant nauem iactantes triticū in mare (alleuia et tu tuam ne pereas: quia isti eam leuiorem sic faciebant) Ibidē.

¶ Sexto: ptra differētes ingredi religionē.

* Expectate hic cū asino. (vt supra. geñ.22
* Nolite me retinere: quia dñs direxit viā meā. Dimittite me: vt pergam ad dominū meum. ge.24
* Dimitte vt reuertar in patriā meam et ad terram meā (ait Laban) experimento didici: qd benedixerit mihi de9 propter te (quasi multa bona facis) constitue mercedem tuā: quā dem tibi (parochiam vel prebendam) geñ.30
* Moriat anima mea morte iustorum: et fiant nouissima mea hor similia. fo.40.col.3.pri.to. nu.23.
* Non vadam donec ablacteur puer (mortua matre vel hmōi) ☞ De hoc fo.31.col.1.tertij to. 1.reg.1
* Precor vt ipleat dñe verbum tuum. Ibidē.
* In ipso crepusculo peruenerunt in Hebron. (coniugium) 2.re.2.
* Cū mortuus fuero / sepelite me in sepulchro: in quo vir dei sepultus est. etc. 3.re.13.
* Osculer: oro te / patrem meū et matrem meā. et sic sequar te. 3.re.19
* Statim relictis bob9 (omnibus) cucurrit post Heliam. Ibidē.
* Ego autem in innocētia mea ingressus sum. ps.25.
* Placita eñ erat deo anima eius: propter qd properauit educere illum de medio iniquitatū. sap.4.
* Maledictus dolosus: qui habet in grege suo mal.1.

masculū: ꝛ votum faciens: immolat debile dño.
mat.4 ✻ Illi statim relictis retibus ꝛ patre: secuti sunt eum. folio.70.D.columna.3.secundi to.
mar.1. ✻ Statim relicto patre suo Zebedeo cum mercenarijs: secuti sunt eum.
mat.8. ✻ Dñe permitte me primū ire ꝛ sepelire patrem meum.ꝛc.fo.63.B.co.1.primi tomi.
luce.9. ✻ Sequar te domine (vsqꝫ) nemo mittens manum.ꝛc.fol.63.C.col.1.primi tomi.
ioh.21 ✻ Simō Petrus cū audisset quia dñs est (vsqꝫ) alij nauigio venerunt.fol.220.C.col.1.ṗmi to.
Gal.1. ✻ Cum autem complacuit ei: qui me segregauit ex vtero matris mee: ꝛ vocauit per gratiam/ suam continuo nō acquieui carni ꝛ sanguini.

¶ Septimo de bonis religiosis.

geñ.15 ✻ Eduxi te de hur chaldeorū: vt darem tibi terram istam.ꝛc.
geñ.32 ✻ Apud Laban (mūdū) peregrinatꝰ sum (vsqꝫ)
ge.41. ✻ Obliuisci me fecit deus omnium laboꝝ meorum: et domus patris mei.
Ibidē. ✻ Crescere me fecit deꝰ in terra paupertatis mee.
exo.2. ✻ Aduena fui in terra aliena: deus patris mei adiutor meꝰ: ꝛ eripuit me de manu Pharaonis.
Ibidē. ✻ De aqua tuli eum.
exo.29 ✻ Eduxi eos de terra egypti: vt manerem inter illos (magnum est vt supra)
deu.26 ✻ Dominum elegisti hodie: vt sit tibi deꝰ/ ꝛ ambules in vijs eius.
Ibidē. ✻ En dominus elegit te hodie: vt sis ei populꝰ peculiaris.
Jos.2. ✻ Audiuimus ꝙ siccauerit dominꝰ aquas maris rubri ad vestrum introitum: quando egressi estis ex egypto.
Jos.5. ✻ Hodie abstuli opprobriū egypti a vobis (per circumcisionem vitiorum)
jos.24 ✻ Eduxi vos ꝛ patres vestros de egypto/ et venistis ad me.
Ibidē. ✻ Testes vos estis: quia ipsi elegeritis vobis dominum/ vt seruiatis ei.
Ibidē. ✻ Obedientes erimus preceptis eius (.s.dei)
iudi.5. ✻ Qui sponte obtulistis animas vestras ad periculum: benedicite domino.
Ibidē. ✻ Stelle manētes in cursu (proficiendo) et in ordine suo (perseuerando) aduersus Sisaram (excludens gaudium) pugnauerunt.
ruth.2 ✻ Nunciatum est mihi ꝙ reliqueris parentes tuos/ ꝛ terrā in qua natus eras: ꝛ venerís ad populum: quem ante nesciebas. Reddat tibi dominus pro opere tuo: ꝛ plenam mercedē recipias a dño deo israel: ad quem venisti: ꝛ sub cuius con fugisti alas.
1.re.16 ✻ Pacificus ne est ingressus tuus? et ait: pacificus. Ad immolandum domino veni.
2.regū 22. ✻ Misit de celo ꝛ assumpsit me: ꝛ extraxit me de aquis multis.

✻ Tu separasti eos tibi in hereditatem de vniuersis populis terre. 3.re.8.
✻ Hi sunt cinei (lugentes) qui venerunt de calore domus patris Rechab (mollis pater ꝛ quere precedentia) 1.pa.2
✻ Si pacifice venistis ad me: cor meū iūgatˀ vob. 1.pa.11.
✻ Pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. ps.26.
✻ Deus: q̄ inhabitare facit vniꝰ moris i domo. ps.67
✻ Recordatus sum tui miserans adolescentiam tuam: ꝛ charitatem desponsationis tue: qñ secuta es me in deserto: in terra que non seminatur. hiere.2
✻ Dabo eis cor vnum: ꝛ viam vnam. hier.32
✻ Stelle dederunt lumen in custodijs suis/ ꝛ letate sunt. Vocate sunt: ꝛ dixerūt. Adsumus. Et luxerunt ei cum iocunditate: qui fecit illa. Bar.3
✻ Dabo eis cor vnum: ꝛ spiritum nouū tribuā in visceribus eorum. Eze.11
✻ Benedicite oēs religiosi dño deo deorum.ꝛc. dan.3.
✻ Quasi vuas in deserto inueni israel: ꝛ quasi prima poma ficulnee. osee.9.
✻ Eduxi te de terra egypti ꝛ de domo seruientium liberaui te. michee 6
✻ Verbum quod pepigi vobiscū: cū egrederemini de terra egypti: et spiritus meus erit in medio vestrum. agge.2
✻ Omnes obediunt vni: ꝛ nō est inuidia neqꝫ zelus inter eos (romani tonantes vel sublimes) 1.mac. 8
✻ Non propter locum gentem: sed propter gentem/ locum deus elegit. 2.mac cab.5.
✻ Spiritū vobis iterum cū mia reddet ꝛ vitā: sicut nūc vosmetipsos despicitis. ṗpter leges eiꝰ. 2.mac. 7
✻ Ecce autem sicut ꝛ fratres mei: animā ꝛ corpus meum trado pro patrijs legibus. Ibidē.
✻ Stella (gratie) quā viderant in oriente antecedebat eos.fo.47.E.col.1.primi tomi. mat.2.
✻ Symonem (obediens) cyreneum (heres) hūc angariauerunt: vt tolleret crucem (Jesu vel post Jesum) fol.170.F.col.3.primi Tomi. matth. 27.
✻ Nolite timere: scio eñ ꝙ Jesum: qui crucifixus/ est queritis.fol.211.D.col.3.ṗmi tomi. matth. 28.
✻ Quia vero de mundo nō estis.ꝛc.fo.3.B.co. 3.secundi tomi in cōmuni sanctorum. ioh.15.
✻ Mundus eos odio habuit: quia non sunt de hoc mundo. ioh.17
✻ Simon Petrus cum audisset: quia dñs est. ꝛc.fol.220.C.col.1.primi tomi. ioh.21
✻ Si mortui sumus cū Christo: credimus etiam quia simul viuemus cum illo. Ro.6.
✻ Fidelis deus per quem vocati estis in societatem filij eius. 1.co.1.
✻ Spectaculum facti sumus mundo: et angelis: et hominibus. 1.co.4
✻ Mihi mūdus crucifixus est: ꝛ ego mundo. Gal.vl.
✻ Elegit nos: vt essemus sancti et immaculati. Eph.1.

in conspectu eius in charitate.

phe.4 *Obsecro vos vt digne ambuletis vocatiōe q̄ vocati estis. Cum oī humilitate τ mānsuetudie. Cū patiētia supportātes inuicē in charitate. solliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis.

Phil.3. *Que quidē retro sunt obliuiscens. Ad ea vero q̄ sunt priora extendens meipm̄ ad destinatū persequor: ad brauiū superne vocationis.

Ibidē. *Nostra conuersatio in celis est.

Col.3. *Mortui estis: τ vita vestra abscondita est cū xp̄o in deo.

Heb.11 *Confitētes quia peregrini τ hospites sunt super terram. (Interli. Licet morantes.) Qui eñ hoc dicūt: significāt se patriā inquirere.

…4. *Multitudinis credentiū erat cor vnū: τ anima vna. Nec quisq̄ eoꝝ qđ possidebat: aliqđ suum esse dicebat.

2.petri *Fratres magis satagite: vt per bona opera certam vocationē vestrā τ electionē faciatis. τc.

1.Ioh.3 *Mundus nō nouit vos: q2 non nouit deū.

Ibidē. *Nolite mirari si odit vos mundus. Nos scimus q̄m translati sumus de morte ad vitam. folio.9.col.2. secundi tomi.

1.Ioh. *Vos ex deo estis filioli: τ vicistis (malignū) q̄m maior est: q̄ in vobis est/ q̄ qui in mundo.

¶Octauo: cōtra malos religiosos.

…37. *Tunica filij mei est (habitꝰ exterior: sed) fera pessima comedit eū: bestia deuorauit Ioseph.

Exo.3. *Solue calciamentū de pedibus tuis (carnalem affectū) locus eñ in quo stas/ terra sancta est. (Et supra de ecclesia.)

…13. *Memento diei huius: in qua egressi estis de egypto τ de domo seruitutis (qualis tunc ꝓpositi: qualis feruoris.)

…14 *Melius est seruire (egyptijs) q̄ mori in solitudine. (Interli. Tētatiōis τ fragilitatis verba sūt: alioquin falsa sunt. Melius est eñ bonū incipere etsi nō possis pficere: q̄ a diabolo nō recedere)

…32. *Peccauit ppl's: quē eduxisti de t̄ra egypti.

…18 *Iuxta consuetudinē terre egypti: in qua habitastis: non facietis.

Leuit. *Separaui vos a ceteris populis. Separate τ vos iumentū mundum ab immūdo: ne polluatis animas vestras.

Ibidē. *Custodite leges meas: ne τ vos euomat terra: intraturi estis τ habitaturi. Nolite ambulare in legitimis nationū: quas ego expulsurus sum ante vos: omnia enim hec fecerunt: τ abominatus sum eas.

…11. *Recordamur pisciū: quos comedebamꝰ in egypto gratis. In mentem nobis venerunt cucumeres τ pepones porriq̄ τ cepe τ allia. Aia nostra arida est. τc. fo.144. A. co.4.3.to.

Ibidē. *Quare egressi sumus ex egypto: vt periremꝰ in solitudine?

*Vocatꝰ est ille locus sepulchra cōcupiscētie. Ibidē.

*Utinam mortui essemus in egypto: τ nō in hac vasta solitudine. Utinā pereamus τ nō inducat nos dn̄s in terrā istam. ☞ Quere de hoc fo.308. C. co.2. tertij tomi. nu.14.

*Nonne melius est reuerti in egyptū? dixerūt q2 alter ad alterū. Cōstituamus nobis ducem: τ reuertamur in egyptum. Ibidē.

*Quare nos fecistis ascēdere de egypto: τ eduxistis in locum istū pessimū: qui seri nō potest: qui nec ficū gignit nec vineas. nu.20.

*Cur eduxisti nos de egypto: vt moreremur i solitudine? Deest panis: non sunt aque: anima nostra iā nauseat sup cibo isto leuissimo. nu.21.

*Increduli ad sermones dn̄i dei nostri murmurati estis in tabernaculis vestris: atq2 dixistis. Odit nos dn̄s: τ idcirco eduxit nos dominus de terra egypti: vt traderet in manu amorrei. (amaricantis diaboli) ☞ Quere de hoc fo.195. co.2. tertij tomi. deut.1.

*Ex eo die quo egressus es de egypto vsq2 ad istum: semper aduersum dn̄m contendisti. deut.9

*Maledictꝰ vir: qui suscitauerit τ edificauerit ciuitatem Hiericho. Jos.6.

*Mi dn̄e deus: qđ dicā videns israelem hostibus suis terga vertentem? Jos.7.

*Cito deseruerunt viā/ per quam ingressi fuerant patres eorum. iudi.2

*Quid hic agis? Quam ob causam huc venire voluisti? Iudic. 18.

*Ingenti studio ꝓuidendū est: ne vna tribꝰ deleatur ex israel. Iudic. vltimo

*Fugit israel corā philistijm: τ ruina magna facta est in populo. 1.re.4.

*Translata est gloria dn̄i de israel. Ibidē.

*Inuentum est simulachrū et pelles capraꝝ. (loco Dauid.) 1.re.19

*Viri israel ceciderunt: τ interfecti sunt in mōte Gelboe. 1.re.31.

*Edificauit aūt Abiel de Bethel (homo dei ḋ domo Dauid) Hiericho. 3.re.16

*Seniores: qui viderāt dei templum priꝰ: flebant voce magna. 1.esd.3.

*Cum venissent filij dei: vt assisterent corā domino: affuit inter eos etiam Sathan. folio.80. col.2. tertij tomi. Job.1.

*Deserta in vbertatē versa aduene comedēt. esaie.5

*In terra sanctoꝝ iniqua gessit: τ nō videbit gloriam domini. esa.26.

*Attēdite ad Abrahā (scīm Frācīscū vel Bn̄dictū) patrē vr̄m: τ ad Sarā: q̄ peperit vos. esa.51.

*Ingressi (religionē) cōtaminastis terrā meā: τ hereditatē meā posuistis in abominationem. hier.2.

*Ego plantaui te vineā electā: oē semen verū. Quō cōuersa es mihi in prauū vinea aliena? Ibidē.

☞ C

hier.7 * Ite ad locũ meũ in Silo: vbi habitauit nomẽ meũ a principio: ⁊ videte quõ fecerim ei propter maliciã populi mei israel. (Silo translata vel vbi est ipsa religio)

Ibidẽ. * Proijciam vos a facie mea: sicut proieci omnes fratres vestros / vniuersum semen Ephraim.

Ibidẽ. * Facti sunt retrorsum: ⁊ nõ ante / a die: q̃ egressi sunt patres eoꝝ ꝺ terra egypti vsq̃ ad diẽ hãc. (Interli. p̄terita cupientes. Cõtra illud Apli ad Phil. 3. c. Que retro sunt obliuiscens in anteriora me extendo.)

Ibidẽ. * Posuerunt offendicula sua in domo: in qua innocatũ est nomen meum: vt pollucrent eam.

hier.33 * Due cogitatiões: quas elegerat dñs: abiecte sunt. (Interli. Sacerdotalis ⁊ regia.)

hie.48 * Confusa est dom⁹ israel a Bethel: in qua habebat fidutiam.

Ibidẽ. * Ablata est leticia / ⁊ exultatio de Carmelo. (Interl. Sciẽtia falsi noĩs. i. de his q̃ se scientiã habere iactãt. Sed beati q̃ lugẽt. ⁊c. Mat. 5.)

thre.1. * Egressus est a filia Sion ois decor ei⁹.

bar.4. * A multis derelicta sum ꝓpt̃ pctã filioꝝ meoꝝ.

eze.16. * Qñ nata es in die ort⁹ tui: nõ est p̄cisus vmbilicus tuus. (amor carnis.)

eze.22 * Versa est mihi domus israel in scoriã.

eze.23. * Fornicationes suas: quas habuerat in egypto: non reliquit.

eze.32. * Nigrescere faciã (permissiue) stellas (celi). ⁊c.

dañ.8. * Deiecit de fortitudine ⁊ de stellis: ⁊ conculcauit eas.

osee.13 * Cõsolatio abscondita est ab oculis meis: q̃ ipse inter fratres diuidet. (per mortem.)

iohel.1 * Exiccati sunt fontes aquaꝝ: ⁊ ignis deuorauit speciosa deserti.

iohe.2 * Stelle retraxerunt splendorẽ suũ. (p̄stinum.)

zach.6 * In qua erant equi nigri egrediebant̃ in terrã aquilonis: et albi egressi sunt post eos.

2. mac cab. 5. * Ipse locus particeps factus est maloꝝ populi. (postea aũt fiet socius ⁊ bonorum.)

mat.11 * Quid existis in desertuz videre? (nõ facere.) folio. 11. B. col. 2. p̄. to.

mat 15 * Quare ⁊ vos transgredimini mandatũ dñi ꝓpt̃ traditionẽ vestrã? ⁊c. fol. 127. B. co. 1. p̄. to.

mar.7 * Irritũ fecistis p̄ceptum dei: vt traditionẽ vestram seruetis.

matth. 26. * Amice (Juda ꝓditor) ad quid venisti? folio 168. P. col. 2. p̄. to.

matth. 27. * Crucifixi sunt cum eo duo latrones. fo. 171. HH. col. 1. p̄. tomi.

marci 15. * Qui cũ eo crucifixi erant: conuitiabant̃ ei. folio. 185. F. col. 3. p̄. to.

luc.7. * Pharisei (religiosi) ⁊ legisperiti consiliuz dei spreuerunt in semetipsos.

luce.8 * Ruptis vinculis (regule obediẽtie) agebat̃ a demonio in deserto. fo. 295. A. col. p̄. p̄. to.

* Nemo mittẽs manũ ad aratrũ ⁊ aspiciẽs retro: aptus est regno dei. fol. 63. L. col. 1. p̄. to. luce.9.

* Dñe non est tibi cure / q̃ soror mea (vel frater) reliquit me solaz (vel solũ) mistrare? (dicit piger) folio. 40. A. col. 4. secundi tomi. luc.10.

* Nolite querere quid manducetis: aut q̃d bibatis. (sicut quidam gulosi.) luc.12.

* Memores estote vxoris Loth. folio. 322. D. columna. 2. p̄mi tomi. luc.17

* Vidit Petrus linteamina sola posita (habitũ tuũ) et abijt mirans secũ quid factũ fuerat. (de religione) fol. 233. B. co. 2. p̄. to. lu.24

* Circũcisio q̃dẽ (religiõis) ꝓdest: si legẽ obserues (aliter non) ⁊c. fol. 37. col. p̄. p̄mi to. Ro.2.

* Rogo vos fratres: vt obseruetis eos: q̃ dissensiones ⁊ offendicula faciũt: ⁊ declinate ab illis. Ro.16

* Obsecro vos fratres: vt non sint in vob schismata. Sitis aũt p̄fecti i eodẽ sensu: ⁊ i eadẽ scia. 1.co.1

* Videte vocationem vestram fratres (qualit ⁊ ad quid vocati estis.) Ibidẽ.

* Vos inflati estis: ⁊ nõ magis luctum habuistis / vt tollatur de medio vestrũ: q̃ hoc op⁹ fecit. 1.co.5.

* Modicum fermentũ totã massam corrũpit. Ibidẽ.

* Si is: qui frater noiatur inter vos: est fornicator: aut auarus: aut maledic⁹: aut rapax. ⁊c. cum hmõi nec cibum sumere. Ibidẽ.

* Auferte malum (adiectiue) ex vobisipsis. Ibidẽ.

* Vnũquẽq̃ sicut vocauit deus / ita ambulet. 1.co.7

* Vnusquisq̃ in quo vocat⁹ est frater: in hoc permaneat apud deum. Ibidẽ.

* Oia honeste ⁊ ẽm ordinẽ fiant in vobis. 1.co.14.

* Timeo ne forte contentiões: emulatiões: susurrationes: inflationes: seditiones: animositates: dissensiones: detractiones sint inter vos. ⁊c. 1.cor. 12.

* Si mortui estis cum xp̄o ab elementis hui⁹ mundi: quid adhuc tanq̃ viuẽtes mũdo decernitis? (inter vinũ ⁊ vinum: cibum ⁊ cibũ. Col.2.

* Que sursum sunt sapite: nõ que sup terram. Col.3.

* Fratres state ⁊ tenete traditiones: quas didicistis. ⁊c. 2.thef. 2.

* Denunciamus vobis fratres in noie dñi nr̃i Jesu xp̄i: vt subtrahatis vos ab oi fratre ambulãte inordinate: ⁊ nõ ẽm traditionem: quam acceperunt a nobis. 2.thef. 3.

* Si quis putat se religiosum esse nõ refrenãs linguã suã: sꝫ seducẽs cor suũ: hui⁹ vana ẽ religio iaco.1.

* Nõ configurati priorib⁹ ignorãtie vestre desiderijs: sed ẽm eũ q̃ vocauit vos sanctũ: vt ⁊ ipsi sancti in oi cõuersatione sancti sitis: q̃m scriptuz est. Sancti eritis: q̃m ego sanctus sum. 1.pe.1.

* Hi sunt murmuratores querulosi: ẽm desideria sua ambulantes. Jude.

* Cauda draconis trahebat tertiã p̄tem stellarum celi: ⁊ misit eas in terrã (vtinã non plus) apo.12

¶ Nono cõtra eosdẽ maxime apostatas.

gen.19 * Salua aiam tuā ⁊ noli respicere post tergū.
(Interli. Q: nemo mittens manū in aratrum
⁊ respiciēs retro: aptus est regno dei.) nec stes in
omni circa regione: sed in monte saluum te fac:
ne ⁊ tu simul pereas.
Ibidē. * Respiciensq; vxor eius post se: versa est in sta
tuam salis. fo.136.co.3. tertij tomi.
ge.24 * Num reducere debeo filium tuū ad locum:
de quo tu egressus es? dixit Abraham. Caue ne
quādo reducas filium meū illuc.
gen.26 * Ne descendas in egyptum: sed quiesce in ter
ra quā dixero tibi: ⁊ peregrinare in ea: eroq; te=
cum: ⁊ benedicam tibi.
1.re.4 Ego sū q̄ veni de p̄lio: ⁊ ego q̄ d̄ acie fugi hodie.
Ibidē. * Fugit: inquit: israel coram philistym. (et.s̄.)
1.re.25 * Hodie increuerūt serui: q̄ fugiūt dn̄os suos.
2.reg.1 * De castris israel fugi.
2.re.13 * Maius est malū quod nūc agis: q̄ qd̄ ante
fecisti: expellens me.
3.reg.2 * Non egrediar: sed hic moriar.
nee.13. * Quare dereliquimus domum dei?
pū.6. * Homo apostata: vir inutilis. ⁊c.
puerb 27. * Sicut auis transmigrās de nido suo: sic vir:
q̄ reliquit locum suum.
eccs.10 * Si spūs potestatē habentis ascenderit sup te
(Interl'. praua suggerēdo) locū tuū ne dimiseris.
eccli.11 * Ne manseris in operib⁹ pctōꝝ. Cōfide autē
in deo: ⁊ mane in loco tuo. Facile est eñi in ocu
lis dei subito honestare pauperem.
hiere. 42. * Conflabitur indignatio mea super vos: cuz
ingressi fueritis egyptum.
Ibidē. * Nolite intrare in egyptum.
osee.7 * Reuersi sunt vt essent absq; iugo: quasi arc⁹
dolosus facti sunt.
osee.9. * Ephraim (spūaliter vel temporaliter) quasi
auis auolauit.
Ibidē. * Reuersus est Ephraim in egyptū: ⁊ in assyri
is pollutum comedit. fol.292.A.co.4.3.tomi.
soph.1. * Uisitabo. ⁊c. sup oēs q̄ induti sūt veste pegria.
luce.9. * In quācūq; domū intraueritis: ibi manete:
⁊ inde ne exeatis. fo.254.A.co.4.p̄.to.
Ibidē. * Nemo mittens manū suā ad aratrū: ⁊ respi=
ciēs retro: apt⁹ est regno dei. fol.63.C.co.1.p̄.to.
Lu.10 * Nolite transire de domo in domum.
Ibidē. * Hō q̄dā descēdebat ab hierl'm in hiericho (de
claustro ad seculū) ⁊ icidit. ⁊c. fo.291.co.3.p̄.to:
Gal.1. * Miror q̄ sic tā cito trāsferimini ab eo: q̄ vos
vocauit in gratiam xp̄i.
apoc.2 * Memor esto vnde excideris: ⁊ age pniam: et
p̄ma opa fac. Sin aūt venio tibi cito: ⁊ mouebo
cādelabrū tuū de loco suo / nisi penitētiā egeris.
☞ Deseruiēt etiā in themata oēs textus sin=
gulorū annotamentoꝝ tractatus religiosoꝝ in
tertio tomo. fo.136. Atq; etiā omnia themata cō
fessorum laicoꝝ in secundo tomo.

Virginū cōtinentiū et mo
nialiū themata seu motiui in sermones.

¶ Et primo de virginitate: ⁊ incidēter d̄ stupro.

Ecce Rebecca egrediebat puella de ge.24
cora nimis: virgo pulcherrima et
incognita viro.
* Dormiuit cū illa / vi opprimēs ge.34.
virginē (q̄ egressa est)
* Si seduxerit quis virginē dormieritq; cū ea: exo.22
dotabit eā: ⁊ habebit eā vxorem. ⁊c.
* Sacerdotis filia si dephēsa fuerit in stupro: leui.21
⁊ violauerit nomen patris sui: flammis exuret.
fo.28.A.co.4. tertij tomi.
* Uirginē ducet vxorē: viduā ⁊ repudiatam Item.
et sordidam ⁊ meretricem / non accipiet sacer=
dos (xp̄s.) Ibidem lra.B.
* Mulieres: q̄ nouerūt viros in coitu: iugula Nu.31
te. Puellas aūt ⁊ omnes feminas virgines re=
seruate vobis.
* Si nō est inuenta in puella virginitas / lapi deu.22
dibus obruent viri ciuitatis eius: ⁊ morietur.
* Si puellam virginez inuenerit aliq̄s in ciui Item.
tate / ⁊ cōcubuerit cū illa: lapidib⁹ obruent (am
bo.) Sin autem in agro repererit: solus morie=
tur: puella nihil patietur: nec est rea mortis. so=
la erat in agro: clamauit: ⁊ nullus affuit: qui li
beraret eam.
* Foris vastabit eos gladius: ⁊ intus pauor: deu.32
iuuenem simul ac virginem. ⁊c.
* Dimitte me: plangam virginitatem meam. iudi 11
* Cum esset virgo difficile ei videbat / vt quip 2.re.13
piam inhoneste ageret cum ea. (de Absalon et
Thamar dictum.)
* Queramus dn̄o nostro regi (xp̄o) adolescen 3.reg.1
tulā viginem. ⁊c. (et supra.)
* Spreuit te ⁊ subsanauit te (diabol⁹) virgo fi= 4.reg.
lia Sion. ⁊c. 19.
* Interfecit iuuenes eoꝝ gladio: in domo san 2.par.
ctuarij: nō est misertus adolescentis ⁊ virginis. 36.
⁊c. (rex chaldeorum. i. diabolus.)
* Denudauerunt femur virginis in confusio= Judit.
nē: ⁊ dedisti mulieres eoꝝ in predam: ⁊ filias eo 9
rū in captiuitatem. (iusta vltio.)
* Dixit se incēsurū fines meos (per luxuriā) et Judit.
iuuenes meos occisuruz gladio: infantes meos 16.
dare in predaz: ⁊ virgines in captiuitatē (Assur
negociator. i. diabolus.)
* Querātur regi puelle virgines / ac speciose. hest.2.
* Percrebruit regis imperiū: vt multe pulchre Ibidē.
virgines adducerentur Susan (gaudium doni
vel leticia gratie)
* Electe virgines seruabant (sub manu Egei) Ibidē.
* Pepigi fedus cū oculis meis: vt ne cogitarē Job.31

de virgine. Quā cū partē haberet de⁹ in me de super: ꝛ hereditatē oīpotens de excelsis? (quāto magis in corruptore.)
ps.44 ✳ Adducentur regi (xp̄o) virgines post eā.
ps.77 ✳ Virgines eoꝝ nō sunt lamētate.
Cant.2 ✳ Qui pascitur inter lilia (virginū.)
cant.4 ✳ Ortus conclusus soror mea: ortus cōclusus: fons signatus.
Sap.3 ✳ Felix est sterilis ꝛ incoīnquinata: q̄ nesciuit torū in delicto: habebit fructū in respectione animarū sanctaꝝ. Et spado: qui non operatus est per manus suas iniquitatem: nec cogitauit aduersus deum nequissima. ꝛc.
item.6 ✳ Incorruptio facit esse ꝓximū deo.
ecci.9 ✳ Virginē ne conspicias: ne forte scādalizeris in decore illius.
eci.42 ✳ Filia patris abscōdita est. ꝛc. Ne qñ polluatur in virginitate sua.
esa.23 ✳ Non enutriui iuuenes: nec ad incremētum perduxi virgines (que ante debitam etatem corrumpuntur.)
Esaie.47 ✳ Descende/sede in puluere virgo (fatua) filia Babylon (.i. confusionis.)
hier.2 ✳ Nunquid obliuiscetur virgo ornamēti sui? (scʒ spiritualis)
Hier.3 ✳ Amodo voca me pr̄ me⁹: dux ꝟginitat᷑ mee.
hier.31 ✳ Rursumq; edificabo te: ꝛ edificaberis virgo filia israel (prius)
Ibidē. ✳ Letabit᷑ virgo in choro (sanctoꝝ)
hier.51 ✳ Collidam in te virginē ꝛ iuuenē. (ꝑmissiue)
thre.1. ✳ Virgines eius squalide (ꝑ culpā) ꝛ ipsa oppressa amaritudine (vitioꝝ)
Ibidē. ✳ Videte dolorem meū. Virgines mee ꝛ iuuenes mei abierunt in captiuitatē.
thre.2. ✳ Destruxit in furore suo munitiones virginis Juda.
Item. ✳ Cui adequabo te virgo filia Sion? (olim) Magna est eñ velut mare cōtritio tua: qs medebitur tui? (nullus.)
Item. ✳ Virgines mee ꝛ iuuenes mei ceciderunt in gladio.
Amos 5. ✳ Cecidit: ꝛ non adijciet vt resurgat. Virgo israel: proiecta est in terrā suam. ꝛc.
zach.9 ✳ Quid bonū ei⁹ est? ꝛ qd pulchrū ei⁹? nisi frumentum electoꝝ: ꝛ vinum germinās virgines?
1.mac.1. ✳ Virgines ꝛ iuuenes infirmati sunt. (proni ad lapsum.)
Mat.19. ✳ Sūt eunuchi: q̄ de matr᷑ vtero: sic nati sunt. fol.160.col.1. tertij tomi. in principio.
matth.25. ✳ Simile est regnū celoꝝ decem virginibus. ꝛc. fo.26.A.col.3. in cōi sanctoꝝ.
luce.1. ✳ Ad virginē desponsatā viro. ꝛc. (scʒ xp̄o mittitur angelus.) fo.12.A.co.2.ꝑ.to.
ioh.19 ✳ Matrem virginē virgini cōmendauit.
1.co.7 ✳ De virginibus aūt preceptuʒ dñi nō habeo: consiliū autē do. fo.164.A.col.ꝑ. tertij to.
✳ Mulier innupta ꝛ virgo cogitat q̄ dñi sūt: vt sit scā ꝛ corpore ꝛ spū. fol.164.D.co.3. tertij to. Item.
✳ Qui matrimonio ꝯiūgit virginē: bene facit: ꝛ qui nō iūgit meli⁹ facit. fo.164.F.co.4.3.to. Item.
✳ Despondi vos vni viro virginem castam exhibere christo. 2.co.11
✳ Hi sunt: qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt. ꝛc. apoca.14.
☞ Plura themata in virgines colligere poteris ex textibus annotamentoꝝ tractatus Virginum. folio.163. tertij tomi. Atq; etiam videre themata cōmunis pluriumꝝ virginum in principio secundi tomi.

Pugne spiritualis themata seu motiui in sermones tertij tomi.

Sub te erit appetit⁹ eius: ꝛ tu dominaberis illius (fili ergo resiste.) gen.4.
✳ Descenderūt volucres super cadauera: ꝛ abigebat eas Abraham. (Interl. Demōes / importune cogitationes.) fol.180.co.3. tertij tomi. gen.15
✳ State ꝛ videte magnalia dei: dñs pugnat ꝑ vobis: ꝛ vos tacebitis. exo.14
✳ Sicut panem/ita possumus eos deuorare. Recessit ab illis oē presidium: dñs nobiscum est: nolite metuere. nu.14
✳ Qñ egressus fuer᷑ aduersus hostes tuos (demones) in pugnā: custodies te ab oi re mala. deu.23
✳ Mi dñe deus quid dicam videns Hierlm hostibus suis terga vertentem? Jos.7
✳ Expugnem⁹ Gabaon: quare trāsfugerit ad Josue ꝛ ad filios israel. (.i. xp̄ianos ꝛ sanctos.) ios.10.
✳ Unus e vobis ꝑsequet᷑ hostium mille viros: quia dñs deus vester ꝑ vobis ipse pugnabit: sicut pollicitus est. ios.23.
✳ Nō vales resistere philisteo isti (diabolo) nec pugnare aduersus eum: q2 puer es: hic autē vir bellator est ab adolescentia sua. 1.regū 17.
✳ Leonem ꝛ vrsum interfeci: erit igit᷑ philisteus hic/quasi vnus ex eis. Ibidē.
✳ Totum pondus ꝑlij versum est in Saul. (idest prelatum.) 1.re.31.
✳ Nolite timere: plures enim nobiscum sunt/ q̄ cum illis. 4.reg.6.
Non est vestra pugna: sed dei. 2.pa.20.
✳ Tantūmodo cōfidenter state: ꝛ videbitis auxilium dñi super vos. Ibidē.
✳ Quod si putas in robore exercitus bella consistere: superari te faciet dñs ab hostibus. 2.paralip.25.
✳ Pugnate pro fratribus vestris. nee.4.
✳ Incenso iecore piscis/fugabitur demonium. Tob.6
✳ Militia est vita hois sup terrā. (vel tētatio.) Job.7

iob.19 ✱Obsederunt in gyro tabernaculum meum.

ps.3. ✱Dñe quid multiplicati sunt? &c.

ps.12. ✱Nequando dicat inimicus meus / preualui aduersus eum.

ps.34. ✱Cũ mihi molesti essent: induebar cilicio. &c.

ps.90. ✱Super aspidem & basiliscũ ambulabis. &c.

ps.117 ✱Circũdederunt me sicut apes. &c.

ps.136 ✱Beatus qui tenebit & allidet paruulos suos ad petram.

puẽ.8. ✱Per me reges regnant. &c.

puẽ.28 ✱Fugit impius nemine persequente.

eccl.9. ✱Uenit contra eam rex magnus (diabolus) & vallauit eam: extruxitq; munitionem per gyrũ: & perfecta est obsidio.

eccl.10 ✱Si spũs potestatem habentis ascenderit sup te: locũ tuum ne dimittas.

sap.10 ✱Certamen forte dedit illi: vt vinceret.

eccli.43 ✱Sicut lorica induit se aquis. Et deuorauit montes: & exuret desertum: extinguet viride sicut igne.

esa.30. ✱In citharis & tympanis & bellis precipuis expugnabit eos.

esa.41 ✱Ne timeas quia ego sum tecum: ne declines q2 ego deus tuus. (et infra.) Cõfundent̃ & erubescant: qui pugnant aduersum te.

esa.43 ✱Noli timere: q2 ego tecum sum.

esa.51. ✱Dixerũt anime tue incuruare vt transeam9. (aliter non possunt.)

hiere.1 ✱Bellabunt aduersum te & non preualebunt: q2 ego tecum sum: ait dñs: vt liberem te.

hie.20 ✱Dominus mecum est: quasi bellator fortis. Idcirco: qui persequuntur me / cadent: et infirmi erunt.

hie.50 ✱Ecce popul9 veniet ab aquilone: & gens magna & reges multi consurgent a finibus terre.

Thre.3 ✱Uenatione ceperunt me inimici mei / quasi auem gratis.

osee.1. ✱Domui Iuda miserebor: & saluabo eos: nõ in arcu & gladio: et in bello: et in equis: et in equitibus.

naũ.3. ✱Omnes munitiones tue sicut ficus: cũ grossis suis: si concusse fuerint / cadẽt in os comedẽtis.

Ibidẽ. ✱Aquã propter obsidionem hauri tibi: extrahe munitiones tuas. &c.

abac.1 ✱Facies hoĩes quasi pisces maris: & q̃si reptilia non habentia ducem.

Ibidẽ. ✱Ipse super oẽm munitionẽ videbit: & cõportabit aggerem: & capiet eam.

Ibidẽ. ✱Ipse de regibus triumphabit: & tyranni ridiculi eius erunt.

zach.3. ✱Sathã stabat a dextris ei9: vt aduersaret̃ ei.

zach.4 ✱Nõ in exercitu nec in robore: sed in spũ meo.

1.mac.3. ✱Nõ in multitudine exercit9 victoria belli: sz de celo fortitudo est.

Ibidẽ. ✱Preliabuntur prelium israel cum leticia.

✱Nos pugnabimus p aiabus nostris: & legibus nostris: & ipse dñs cõteret eos ante faciẽ nostram. Uos autem ne timueritis eos. Ibidẽ.

✱Elephantis ostenderunt sanguinẽ vue & mori (xpi) ad acuendos eos in prelium. 1.mac. 6.

✱Precepit Jonathas suis vigilare & esse in armis paratos ad pugnam. 1.mac. 12.

✱De magnis periculis a deo liberati: magnifice gratias agimus ipsi. &c. 2.mac cap.1.

✱Ductus est Jesus in desertũ a spiritu: vt tẽtaretur a diabolo. fo.93.A.co.3.p.to. mat.4.

✱Dedi vobis potestatẽ (vsq;) q2 spũs subijciunt̃ vobis. fo.16.B.co.3. in cõi sctõ2. Lu.10

✱Cũ fortis armatus custodit atriũ suũ: in pace sũt oĩa que possidet. &c. fol.121.D.co.2.p.to. luce.11

✱Si deus p nobis: quis contra nos? Ro.8.

✱Noli vinci a malo: sed vince in bono malũ. Ro.12

✱Oĩs q̃ in agone contendit: ab oĩbus se abstinet: & illi quidem vt corruptibilem coronã accipiant: nos aũt incorruptam. 1.co.9.

✱Fidelis aũt est deus: q̃ non patiet̃ vos tẽtari supra id qđ potestis: sed faciet cum tentatione prouentum: vt possitis sustinere. 1.cor.10

✱Nolite locum dare diabolo (q̃ aliter non hz.) ephe.4.

✱Induite vos armaturã dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli: qm̃ nõ ẽ nob colluctatio. ephe.6

✱Fidelis de9: qui confirmabit vos: & custodiet a malo. 2.thes. 3.

✱Certa bonũ certamen fidei: apprehende vitã eternam: in qua vocatus es. 1.Tim 6.

✱Labora sicut bon9 miles xpi. nemo militãs deo implicat se negocijs secularibus. Nã & qui certat in agone: non coronabit̃: nisi qui legitime certauerit. 2.Timo.4.

✱Bonum certamen certaui: cursum cõsumaui: fidem seruaui. 2.timothei.4.

✱Resistite diabolo: & fugiet a vobis. iaco.4

✱Sobrij estote & vigilate: q2 aduersari9 vester diabol9 tanq̃ leo rugiens circuit: querens quẽ deuoret: cui resistite fortes in fide. 1.petri.5.

✱In xpo Jesu modicum passos ipse pficiet: et confirmabit solidabitq;. Ibidẽ.

✱Nouit deus pios de tentatiõe eripere: iniqs vero in die iudicij reseruare cruciandos. 2.petri 2.

✱Charissimi nolite omni spiritui credere: sed pbate spũs / si ex deo sint. 1.Joh.4.

✱Hec est victoria: que vincit mũdũ: fides nr̃a. 1.io.5.

✱Hij sũt nubes sine aq̃: q̃ a vẽtis circũferũt̃. &c. Jude.

✱Sancti per fidem vicerunt regna. Heb.11

✱Uincenti dabo edere de ligno vite: quod est in paradiso dei mei. apoc.2

✱Qui vicerit nõ ledetur a morte secunda. apoc.2

✱Uicenti dabo manna absconditũ: & dabo ei calculũ cãdidũ: & i calculo nomẽ nouũ scriptũ. Ibidẽ.

✱Qui vicerit dabo ei ptãtẽ sup gentes & reget Ibidẽ.

eas in virga ferrea: et dabo illi stellã matutinã.
apoc. 3 ✳ Qui vicerit sic/vestief vestimentis albis: et nõ delebo nomẽ eius de libro vite: et cõfitebor no men eius corã patre meo: et corã angelis eius.
Ibidẽ. ✳ Qui vicerit/faciam illũ columnã in templo dei mei: et foras nõ egredietur amplius. et scribaz super eum nomen dei mei.
Ibidẽ. ✳ Qui vicerit/dabo ei sedere mecum in thro no meo: sicut et ego vici: et sedi cuz patre meo in throno eius.
Apoc. 21. ✳ Ipsi vicerunt eũ propter sanguinem agni: et propter verbũ testimonij sui: et dilexerũt aias suas vsqz ad mortem.
Ibidẽ. ✳ Iratus est draco in mulierẽ (ecclesiaz) et abijt facere bellum: cũ reliquis de semine eius: qui cu stodiunt mandata dei. &c.
apo. 13 ✳ Datum est bestie facere bellum cum sanctis: et vincere illos.
Apoc. 21. ✳ Qui vicerit: possidebit hec: et ero illi deus: et ipse erit mihi filius. (Nota q si filius: et heres per deum. Gala. 4.)
☞ Eos textus oẽs etiam poteris pro themati sumere: q in annotamẽtis eiusdẽ pugne tracta tus exponunt. fo. 165. 3. to. Et plures ex his/qs in dñica. 1. quadragesime et in eiusdem thema tis scripsimus in primo tomo.

Misericordie themata.

seu motiui in sermones tertij tomi.

exo. 2. Filia Pharaonis cernens puerum vagientẽ: miserta ẽ eius. &c. fo. 41. columna. 2. &. 3. primi tomi.
deu. 33. ✳ Benedictus i filijs Aser sit placẽs fratribus: et tingat in oleo pedem.
exo. 37 ✳ Composuit oleũ ad sanctificationis vnguen tum. (Interl. Gratiã spũssancti habentem in se pacem et misericordiã pro saluatoris aduentum. vñ in cordibus nris lumen veritatis accenditur.
ruth. 2 ✳ Sit benedictus qui misertus est tui.
3. reg. 6 ✳ In ingressu oraculi fecit Salomõ duo ostio la de lignis oliuaz. (vt. s. aploz Petri et pauli)
4. re. 4. ✳ Vade et pete mutuo ab oibus vicinis tuis va sa vacua nõ pauca: et mitte (oleum) in oia vasa hec. ☞ Quere de hoc fo. 68. B. col. 4. 3. to.
Ibidẽ. ✳ Vade (inquit) vende oleum: redde creditori tuo (xpo vel diabolo)
tob. 4. ✳ Quõ potueris ita esto misericors: si tibi mul tũ fuerit abundanter tribue. fo. 174. co. 2. 3. to.
Job. 6 ✳ Qui tollit ab amico misericordiã: timorem domini derelinquit.
iob. 29 ✳ Lauabam pedes meos butyro: et petra fun debat mihi riuos olei.
Ibidẽ. ✳ Oculus fui ceco et pes claudo. Pater erã pau perum: et causam quam nesciebam/diligenter inuestigabam.
✳ Si negaui quod volebam pauperibus. iob. 31.
✳ Quia ab infantia mecum creuit miseratio: Ibidẽ. et de vtero matris mee egressa est mecũ.
✳ Diligit misericordiã et iudicium. &c. ps. 32.
✳ Beatus qui intelligit super egenũ et paupe rem. &c. fo. 174. co. 2. 3. to. ps. 40
✳ Ego autez sicut oliua fructifera in domo do mini. ps. 51.
✳ Iocundus hõ: qui miseretur et cõmodat. &c. ps. 111.
✳ Qui miseretur pauperi/beatus erit. pũ. 14
✳ Honorat (dñm) qui miseretur pauperis. Ibidẽ.
✳ Homo indigens misericors est. pũ. 19
✳ Feneratur dño: qui miseref pauperis: et vicis Ibidẽ. situdinem suã reddet ei.
✳ Facere misericordiã et iudiciũ: magis placet deo q̃ victime. pũ. 21
✳ Qui obturat aures suas ad clamorẽ paupe ris: et ipse clamabit et nõ exaudietur. &c. Ibidẽ.
✳ Munus absconditũ extinguit iras. &c. Ibidẽ.
✳ Oleum de capite tuo non deficiat. ecce. 9.
✳ Bñfac iusto et inuenies retributionẽ magnã: et si non ab ipso/certe a dño. ecci. 12
✳ Omnis misericordia/faciet locum vnicuiqz fm meritũ operum suoz. ecci. 16
✳ Mandauit (dominus) illis: vnicuiqz de pro ximo suo. ecci. 17.
✳ Qui facit misericordiam: feneratur proximo suo: et qui preualet manu (dando large) manda ta seruat. ecci. 29
✳ Fenerare proximo tuo in tempore necessita tis illius: et iterum redde proximo tuo in tem pore suo. Item.
✳ Propter mandatum assume pauperem: et propter inopiam eius non dimittas eum vacuũ. &c. Item.
✳ Da altissimo secundum donatum eius (et infra) quoniam retribuens est dñs: et septies tã tum reddet tibi. ecci. 35
✳ Cõputrescet iugũ a facie olei. (Interl. Defi ciet dñatio a pñtia misericordie dei. esa. 10.
✳ Ve mihi mater mea. Nõ feneraui: nec fene rauit mihi quisqz. hier. 15
✳ Sponsabo te mihi in mia et miserationibus. osee. 2.
✳ Non est misericordia in terra. osee. 4
✳ Misericordiã volui et non sacrificiũ. osee. 6.
✳ Scio qz tu deus clemens et misericors es: pa tiẽs et multe miserationis: ignoscẽs sup malicia. ione. 4
✳ Misericordiam et miserationes facite vnus quisqz cum fratre suo. zach. 7.
✳ Beati misericordes: qm̃ misericordiã conse quenf. fo. 11. H. co. 4. secundi to. mat. 5.
✳ Tu aũt cum ieiunas vnge caput tuum. &c. fol. 79. B. co. 1. primi tomi. mat. 6.
✳ Thesaurizate vobis thesauros in celo. &c. eodem folio et col. infra. D. Item.

mat.9. * Discite quid est misericordiam volo: & non sacrificium. fo.48. B. col.4. secūdi tomi.
mat.15 * Misereor turbe: quia non habēt quod manducent. fo.277. A. col.3. primi tomi.
Mat. 18. * Nonne oportuit te misereri conserui tui: sicut et ego tui misertus sum? fo.316. C. col.2. pri. to.
mat.25 * Prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis. fol.26. B. co.4. scdi to. in cōi sanctoꝝ.
Ibidē. * Quādiu fecistis vni de his fratribꝰ meis minimis: mihi fecistis. fo.97. C. co.4. pmi tomi.
luc.6. * Estote misericordes: sicut & pater vester misericors est. fol.271. A. col.1. primi tomi.
luce.7 * Lachrymis cepit rigare pedes eius: & vnguēto vngebat.
ro. * Sine affectiōe absqꝫ federe: sine misericordia.
ro.12 * Qui tribuit in simplicitate. Qui miseretur in hilaritate.
Ibidē. * Necessitatibus sanctorum cōmunicantes hospitalitatem sectantes.
co.12 * Si quid patitur vnū membrū: compatiūtur omnia membra (nisi sint putrida)
Gal.2 * Ut pauperum memores essemus. &c.
Gal.6 * Qui seminat in spū: de spū metet vitā eternā.
ep.4. * Estote inuicem benigni: misericordes donantes inuicem.
timo.4. * Corporalis exercitatio ad modicū vtilis est. Pietas autē ad omnia vtilis est: promissionem habens vite. &c.
timo.5 * Si quis suorum maxime domesticoꝝ curā nō habet: fidē negauit: & infideli deterior.
timo.6. * Est questus magnꝰ: pietas cū sufficientia.
timo.3 * Habentes quidē speciem pietatis: virtutem eius abnegantes.
Act.3. * Argentum & aurū non est mihi: quod autem habeo: hoc tibi do. (voluntatem)
Iaco.2. * Iudiciū enī sine mia: qui nō facit miam. Superexaltat autem misericordia iudicium.
Iaco.3 * Sapientia: que de sursum est. &c. plena est misericordia & fructibus bonis.
1.pe.3. * Estote compatientes/ fraternitatis amatores/ misericordes. &c.
2.pe.1. * Ministrate in pietate fraternitatis amorē in amore autem fraternitatis charitatem.
1.Io.3. * Qui habuerit substantiam huius mundi: (vsqꝫ) quomodo charitas dei mei manet in eo? fol.175. co.3. tertij tomi.

☞ Omnes textus quos in annotamētis huius tractatꝰ Misericordie inueneris: pro sermonum themate poteris assumere. fo.171. columna.3. tertij Tomi.

Elemosyne themata seu motiui in sermones tertij Tomi: que bipertita sunt.

¶ Et primo de elemosyna: que est species mie.

Placabo eum muneribus: que precedunt (ait Iacob) fol.137. columna. 3. tertij tomi. de hoc. gen.32
* Pones propiciatorium super arcam testimonij. exo.26
* Omnino indigens & mendicus nō erit inter vos: vt benedicat tibi dñs. fo.253. co.4. tertij to. deu.15
* Nō contrahes manū: sꝫ aperies eā paupi. &c. Ibidē.
* Precipo tibi: vt aperias manū fratri tuo pauperi et egeno. Ibidē.
* Tua sūt omnia (domine) & que de manu tua accepimus dedimus tibi. 1. paralip.29.
* Ex substantia tua fac elemosynā: et noli auertere faciem tuam ab vllo paupere. Ita enī fiet: vt nec a te auertatur facies domini. ☞ Quere de hoc fo.174. col.2. tertij tomi. tob.4.
* Si multum tibi fuerit: abundanter tribue. Si exiguum tibi fuerit: etiam exiguum libenter impartiri stude. Premium enim bonū tibi thesaurizas in die necessitatis: quoniam elemosyna ab omni peccato & a morte liberat: & nō patietur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit corā summo deo elemosyna/ oibus facientibus eam. Ibidē.
* Elemosyna a morte liberat: & ipsa est que purgat pctā: & facit inuenire vitam eternam. tob.12.
* Filijs vestris mandate: vt faciant iusticias et elemosynas. tob.14
* Scripsit Mardocheus: vt pauperibus munuscula largirentur. hest.9.
* Dispersit/ dedit pauperibus. ps.111.
* Honora dominū de tua substantia: & de primitijs omnium frugū tuarum da pauperibus: & implebuntur horrea tua saturitate: & vino torcularia redundabūt. pū.3.
* Alij diuidunt ppria & ditiores fiunt. &c. pū.11.
* Redemptio anime viri/ diuitie sue. pū.13.
* Uictoriā & honorē acquirit: q̄ dat munera. pū.22
* Animam autē auferet accipientium. Ibidē.
* Qui dat pauperi non indigebit: qui despicit deprecantē: sustinebit penuriam. pū.28
* Manum suā aperuit inopi: & palmas suas extendit ad pauperem. pū.31.
* Ignem ardentē extinguit aqua: & elemosyna resistit peccatis: & deus protector est eius: qui reddit gratiam: meminit in posterum. &c. eccli.3.
* Fili elemosynā pauperis ne defraudes: & oculos tuos ne transuertas a paupere. animam esurientem ne despexeris: & nō exasperes pauperem inopia sua. Cor inopis ne afflixeris: & ne protrahas datum angustianti. fol.174. co.2. tertij to. eccli.4
* Rogationem contribulati ne abijcias: & non auertas faciem tuam ab egeno. Ibidē.
* Declina pauperi sine tristicia aurem tuam: & redde debitū tuū: & respōde pacifice i māsuetudie. Ibidē.
* Exorare & facere elemosynā ne despicias. eccli.7

ecci.7. ✳ Pauperi porrige manum tuã: vt perficiatur propitiatio et benedictio tua.

ecci.17 ✳ Elemosyna viri quasi sacculus cũ ipso: ꝛ gratiã hominis quasi pupillã conseruabit. ꝛc.

Ecli. 29. ✳ Perde pecuniam propter fratrẽ ꝛ amicũ: ꝛ nõ abscõdas illam sub lapide in perditiõem.

Ibidẽ. ✳ Pone thesaurum tuũ in preceptis altissimi: ꝛ proderit tibi magis ꝙ aurum.

Ibidẽ. ✳ Conclude elemosynam in corde pauperis: et hec pro te exorabit ab omni malo.

Ibidẽ. ✳ Super scutum potentis ꝛ super lanceã aduersus inimicũ tuum pugnabit.

dañ.4 ✳ Peccata tua elemosynis redime: ꝛ iniqtates tuas misericordijs pauperum. ꝛc.

zach.6 ✳ Sumes aurum ꝛ argentũ: ꝛ facies coronas: et pones in capite Iesu.

mat.5. ✳ Qui petit a te/da ei: ꝛ volenti mutuare a te ne auertaris.

Ibidẽ. ✳ Benefacite his: qui oderunt vos (ꝛ luce.6.d.) additur. Et si benefeceritis his: qui vos diligũt: que vobis est gratia? fo.81.B.col.3. ꝛ fo.313.G. columna.1. primi tomi.

mat.6. ✳ Cum facis elemosynã noli tuba canere (vsqꝫ) receperũt mercedem suã. fo.81.F.col.4. ꝑmi to.

Ibidẽ. ✳ Te autem faciente elemosynã: nesciat sinistra tua quid facit dextera tua. ꝛc. Ibidẽ

mat.12 ✳ Extendit (prius manum aridam) ꝛ restituta est sanitati.

matth. 19. ✳ Si vis perfectus esse: vade ꝛ vende omnia q̃ habes: et da pauperibus: ꝛ habebis thesaurũ in celo. fol.301.C.co.1. primi tomi.

matth. 26. ✳ Potuit venundari multo: ꝛ dari pauperibꝰ. fol.166.C.col.1. primi tomi.

mar.4 ✳ In qua mensura mensi fueritis: remetieť vobis: ꝛ adijcietur vobis. fo.317.A.col.2. ꝑmi to.

mar.12 ✳ Vidua hec pauper plus omnibus misit: qui miserunt in Gazophylacium. Omnes eñ ex eo qd abundabat illis miserũt. Hec vero de penuria sua omnia que habuit: misit totum victũ suum fol.175.col.2. tertij tomi.

luce.6. ✳ Omni petenti te/tribue. fol.313.F.co.1.ꝑ.to.

Ibidẽ. ✳ Mutuum dantes: nihil inde sperantes. ꝛc. Ibidem.G.

Ibidẽ. ✳ Date: et dabitur vobis. fo.271.B.co.2.ꝑ.to.

Luc.11 ✳ Quod superest elemosynam date: ꝛ ecce omnia munda sunt vobis. fol.285.B.col.1. pri.to.

Lu.12 ✳ Facite vobis sacculos: qui non veterascunt: thesaurum nõ deficientem in celis. fol.19.B.co.4. secundi tomi. in cõmuni sanctorum.

Lu.16 ✳ Facite vobis amicos de mãmona iniquitatꝭ vt cum defeceritis: recipiant vos in eterna tabernacula. fol.283.E.co.3.ꝛ.4. primi tomi.

luc.19. ✳ Ecce (velocitas) dimidium (largitas) bonorũ (charitas et vtilitas) meorum (proprietas) domine do (liberalitas) pauperibus (pietas) ꝛ si quid aliquem defraudaui: reddo quadruplum (satisfactionis integritas) fol.51.B.col.1. scdi tomi:

✳ Quare nõ dedisti pecuniam meã ad mẽsam (pauperibus) fol.20.B.co.3. scdi to. in cõi sctoꝝ. Ibidẽ.

✳ Vestra abundantia illoꝝ inopiã suppleat. ꝛc 2.co.8

✳ Qui parce seminat: parce ꝛ metet. ꝛc. 2.co.9

✳ Non ex tristicia aut necessitate. hilarem datorem diligit deus. Ibidẽ.

✳ Diuitibus huius seculi precipe/tribuere/cõmunicare/thesaurizare sibi fundamentũ bonuꝫ in futurum: vt apprehendãt veram vitam. 1.timo.6

✳ Possessiones ꝛ substantias vendebant: ꝛ diuidebant illa omnibus: prout cuiqꝫ opus erat. act.2.

✳ Dorcas erat plena operibus bonis ꝛ elemosynis: quas faciebat (ꝑpter qd meruit suscitari) act.9.

Thabita: que interpretatur dorcas. (Glosa. Allegorice. i. damula: vel caprea: signat animaꝫ studio virtutis sublimem: sed hominũ opinione contẽptibilem. Interpretationem enim nois Lucas ponẽs mysteriũ inesse significat. Hec animalia morantia in montibus acute vident. Unde ab acumine visus dorcades grece vocantur. ꝛc. ☞ quere ibi.

✳ Erat Cornelius elemosynas multas faciens plebi. Et ait angelus ei. Orationes tue ꝛ elemosine tue ascenderunt in memoriã in ɔspectu dñi. ☞ Quere de hoc fo.62.col.4. tertij tomi. act.10.

✳ Beatius est magis dare ꝙ accipere. act.20

¶ Secũdo: ꝙ elemosyna sit de proprio.

✳ Omnis oblatio: que offerť domino: absqꝫ fermento (male acquisitionis) erit. leui.2.

✳ Ait dauid ad Areuna. nequaquam vt vis: sed precio emam a te: ꝛ nõ offeram dño holocausta gratuita (quãto magis ingratuita.) 2.regũ 24.

✳ Nõ debeo tibi auferre: ꝛ sic offerre dño holocausta gratuita. 1.paralip.21.

✳ Ex tua substantia (nõ aliena) fac elemosynã. ꝛc. (vt supra.) tob.4.

✳ Hostie impiorum abominabiles: que offerũtur ex scelere. pũ.15.

✳ Immolãtis ex iniq oblatio est maculata. ꝛc eccli.34

✳ Dona iniquorũ nõ probat altissimus. Ibidẽ.

✳ Qui offert sacrificium de substantia pauperis: quasi qui victimat filium in conspectu patris sui. Ibidẽ.

✳ Noli offerre munera praua: nõ enim suscipiet illa. ꝛc. Eccli. 35.

✳ Ego dominus diligens iudicium: ꝛ odio habens rapinam in holocaustum. esa.61.

✳ Intulistis de rapinis munus: nunquid suscipiam illud? dicit dominus. mal.1.

✳ Honora dñm de tua substãtia (nõ alterius) pũ.3.

✳ Nõ licet eos mittere in corbonam: quia precium sanguinis est (tuijpsius) folio.169.BB. columna.3. primi tomi. matth. 27.

✱ Redemptio anime viri: diuitie sue (vt supra in thema. elemosy)
✱ Ecce dimidium bonorum meorū do pauperibus. ₇c (vt supra in the. elemosy)
☞ Elemosyne deseruiūt ad themata omnes textus: quos in eius tractatu repereris. fol. 175. huius tertij Tomi.

Pacis vel sancte Marie pacis themata in ſmones seu motiui quicq̃ pertita.

Et primo de pace in generali.

ni.43 PAx vobiscum/ nolite timere.
ul.26 ✱ Dabo pacē in finibus vestris.
...6. ✱ Conuertat dominus vultū suū ad te: ₇ det tibi pacem.
a.25. ✱ Ecce do ei pacem federis mei. ₇c.
ob.21 ✱ Data est pax in omnes nationes (quia hodie confederati sunt Agareni cū christianis Toleti: vt patet in historia hodierna)
di.6 ✱ Pax tecū. ne timeas (ciuitas Toletañ)
re.7 ✱ Eratq; pax inter Israel: ₇ Amorreum (Idest inter fideles ₇ infideles Toletañ.)
gū. ✱ Sit fratribus meis/ ₇ tibi pax: et domui tue pax: ₇ omnibus quecūq; habes sit pax (dic de tri plici pace)
re.2. ✱ Sit pax vsq; in eternum.
re.9 ✱ Nunquid pax est? ait Jehu. Quid tibi et paci? Transi ₇ sequere me ₇c. (applica tu)
re.12. ✱ Pax/ pax tibi: ₇ pax adiutoribus tuis. ₇c.
al.20 ✱ Prebuit ei domin⁹ pacem.
b.22 ✱ Habeto pacem: ₇ per hanc habebis fructus optimos.
3. ✱ Uiam pacis nō cognouerunt.
33. ✱ Inquire pacem: ₇ persequere eam.
121 ✱ Rogate: que ad pacem sunt hierusalem.
idē. ✱ Fiat pax in virtute tua.
12 ✱ Qui pacis ineunt ꝯsilia: sequit eos gaudiū.
ā.8 ✱ Facta sum coram eo: quasi pacificans.
38 ✱ Pax eñ dei super faciem terre.
26 ✱ Domine dabis pacem nobis.
32. ✱ Et erit opus iusticie pax.
48 ✱ Utinam attendisses mandata mea: facta fuisset sicut flumen pax tua.
57 ✱ Ueniat pax. (et infra) Pacē ei: qui longe est: et qui prope/ dicit dominus.
16 ✱ Abstuli pacem meā a populo isto/ dicit dñs.
29 ✱ Querite pacē ciuitatis: ₇ orate pro ea ad dominum: quia in pace illius erit pax vestra. folio 155. A. col. 3. tertij tomi.
33 ✱ Turbabuntur (gentes) in omni pace: quam ego faciam eis.
34 ✱ Faciam cum eis pactum pacis.
10 ✱ Noli timere/ pax tibi/ confortare.
2. ✱ Pactum meū fuit cū eo: vite ₇ pacis.

✱ In loco isto dabo pacem. agge.2
✱ Misit ad eos pacem facere (vel) Et fecit pacē cum his. ₇c. (vel faciamus cū illis pacē. 1. mac= cab. 6.
✱ Parati sumus vobiscum facere pacē magnā 1. mac. 13
✱ Fecit pacē sup terrā: et letat⁹ est israel leticia. 1 ma. 14
✱ Aperiat dominus cor vestrū (et infra) Et faciat pacem. 2. mac cab. 1.
✱ Pax huic domui. fo. 52. E. col. 4. secūdi to. mat. 10.
✱ Et in terra pax hominibus bone voluntatis fol. 20. J. columna. 4. primi tomi. luc. 2.
✱ Pax vobis: ego sū/ nolite timere. fol. 218. A. colū. 4. primi tomi. lu. 24
✱ Pacem relinquo vobis: pacē meam do vobis. fol. 247. D. col. 3. primi tomi. ioh. 14
✱ Pax vobis. fol. 224. A. co. 1. primi tomi. ioh. 20
✱ Prudentia spiritus/ vita ₇ pax. Ro. 8.
✱ Que pacis sunt sectemur. ro. 14.
✱ In pace vocauit nos deus. 1. cor. 7.
✱ Non est dissensionis (Interl. discordie) deus: sed pacis. 2. cor. 14.
✱ Ipse est pax nostra: qui fecit ex vtraq; vnū. vel ephe. 2
✱ Euangelizauit pacem vobis: qui lōge fuistis: et pacem his: qui prope. Ibidē.
✱ Solliciti fuare vnitatē spūs in vinculo pacis. ephe. 4
✱ Pacem sequimini cum omnibus. heb. 12
✱ Datum est ei/ vt sumeret pacem. apoc. 6

Secundo/ de pace ad deum.

✱ Ueni ad me: quia pax tibi est (Christus) 1. reg. 20.
✱ Unum virū tu queris (David Christum) et omnis populus erit in pace. 2. regū 17.
✱ Est ne pax puero Absalon? (tu scis) 2. re. 18.
✱ Erat pax inter Hiram et Salomonem. ₇c. 3. reg. 5.
✱ Pax est Jehu? Et ille respōdit. Que pax? ad huc fornicationes Hiezabel matris tue: ₇ veneficia eius multa vigent. 4. reg. 9
✱ Si pacifici venistis ad me/ vt auxiliemini mihi: cor meum iungatur vobis. 1. para lip. 12.
✱ Pax/ pax tibi: et pax adiutoribus tuis. Item.
✱ Acquiesce ei: ₇ sic habeto pacem: et per hanc habebis fructus optimos. iob. 22.
✱ Hō pacis mee: i quo sperabā (q; pseueraret. ₇c ps. 40
✱ Suscipiant montes pacē populo: (₇ in xpo) ps. 71.
✱ Ego murus: ₇ vbera mea sicut turris: ex quo facta sum coram eo: quasi pacem reperiens. Cañ. 8
✱ Statuit illi testamentum pacis. ₇c. eccli. 45
✱ Seruabis pacem (sed nos nō pacem) quia in te sperauimus. esa. 26.
✱ Faciet pacem mihi: faciet pacem mihi. esa. 27
✱ Erit opus iusticie pax. esa. 32.
✱ Angeli pacis amare flebunt. esa. 33.
✱ Ecce in pace (reformanda) amaritudo mea amarissima. esa. 38.
✱ Ego domin⁹ faciēs pacē (₇ tu mouens bellū) esa. 45
✱ Fedus pacis mee nō mouebitur (vtinam) esa. 54
✱ Creaui fructum laborum pacem: pacem ei: esa. 57

qui lōge est: ꝛ qui prope est/dicit dominus.
hier.6. * Curabant contritionem filie populi mei cū ignominia/dicentes. pax/pax/ ꝛ non erat pax.
hie.29 * Cogito super vos cogitationes pacis: ꝛ nō afflictionis.
hie.14 * Expectauimus pacē (facere nimis diu) ꝛ non est bonum. ꝛc.
eze.13. * Uident visionem pacis: et non est pax/ait dominus deus.
eze.37. * Percutiam illis fedus pacis/pactū sempiternum erit eis (si velint)
dan.10 * Noli timere/vir desideriorū/pax tibi.
mich.5 * Erit iste (Christus) pax: Assyri⁹ (diabolus) cū venerit in terram nostram.
zach.9 * Loquetur pacem gentibus. ꝛc.
mal.2. * Pactū meū fuit cū eo/vite ꝛ pacis (sed rupit)
luc.14. * Alioquin eo adhuc longe agente legationē mittens/rogat ea: que pacis sunt. fol.9. L. col.3. secundi tomi. in cōmuni sanctorum.
ephe.2 * Ipse est pax nostra: q̄ fecit ex vtraq; vnū (ꝛ infra) Et faciens pacem vt recōciliet ambos in vno corpore deo.
act.10. * Uerbum misit dn̄s filijs israel: annūcians pacem (idest Christum vel) per Jesum Christum.

¶ Tertio/de pace ad seipsum.

exo.16 * Maneat vnusquisq; apud semetipsum: nullus egrediatur. ꝛc.
iudi.6. * Pax tecum ne timeas/nō morieris.
1.re.7. * Erat pax inter Israel ꝛ Amorreum (spiritum et carnem)
2.re.7 * Habitabo cum eo: ꝛ nō turbabitur amplius.
3.re.5. * Non est sathan neq; occursus malus.
3.re.22 * Reuertatur vnusquisq; in domum suā (conscientiam in pace)
4.reg. 4. * Ingredere ꝛ claude ostium tuum: cum intrinsecus fueris tu: et filij tui. ☞ De hoc fol. 68. columna. 4. tertij tomi.
2. paralip.14. * A bellis quieta sunt omnia: eo q; quesierim⁹ dominum. ꝛ dederit nobis pacem per gyrum.
iob.9. * Quis restitit ei: ꝛ pacem habuit? (nullus)
iob.17 * Cogitationes mee dissipate sunt torquentes cor meum.
ps.37. * A facie ire tue/nō est pax ossibus meis.
ps.75. * Et factus est in pace locus eius. ꝛc.
ps.118 * Pax multa diligentibus legem tuam.
psalm. 147. * Qui posuit fines tuos pacem: ꝛ adipe frumēti satiat te.
pū.13. * Qui timet preceptum/in pace versabitur. fo. 178. col.1. tertij tomi.
pū.15 * Secura mens/quasi iuge conuiuium.
Ibidē. * Qui possessor est cordis (nō despicit aīaȝ suā)
sapiē.3 * Illi autem (iusti) sunt in pace.
Item. * Bonum et pax est electis dei.
Eccli. 26. * Mulier fortis oblectat virum suum (spiritū) et annos vite illius in pace implebit.

* Contine: ꝛ congrega cor tuū in sanctitate ei⁹. eccl.30
* Precordia fatui quasi rota carri: et q̄si axis versatilis/cogitatus illius. eccli.33
* Disciplinam in pace conseruate filij. eccl.41.
* Dilectus es in pace tua. eccl.47.
* Salomō imperauit in dieb⁹ pacis: cui subiecit deus omnes hostes: vt conderet domū in nomine suo: ꝛ pararet sanctitatē in sempiternum. ibidē.
* Det vobis iocunditatem cordis: et fieri pacē in diebus nostris. eccl.50
* Utinam attendisses mādata mea: facta fuisset sicut flumen pax tua. esa.48
* Non est pax impijs/dicit dominus. Ibidē.
* In pace deducemini. Esa.55
* Erit sabbatū (eternitatis) ex sabbato (viatoꝛ) esa.66
* Nō est pax vniuerse carni (carnali) hie.12
* Si in via dei ambulasses: habitasses vtiq; in pace super terram. Bar.3
* Eiecta turba itrauit Jes⁹: ꝛ suscitauit puellā. mat.9.
* Pax dei: que exuperat omnem sensum custodiat corda vestra ꝛ intelligentias vestras. phil.4
* Pax Christi exultat in cordibus vestris. Col.3.

¶ Quarto: de pace ad proximum.

* Pacifici sum⁹: nec vllas molimur insidias. ge.42
* Nō sit inter vos radix germinans fel et amaritudinem. deu.29
* Dedit deus dominus vester fratribus vestris quietem et pacem (vtinam.) iob.27.
* Loquuntur pacem cum proximo suo. ꝛc. ps.27.
* Inquire pacem et persequere eam. ps.33.
* Cum ijs: qui oderunt paceȝ/eram pacificus. ps.119
* Cum placuerint domino vie hominis: inimicos quoq; eius conuertet ad pacem. pū.16.
* Tempus belli: ꝛ tempus pacis. eccle.3.
* In tribus placitum est spiritui meo: que sunt probata coram deo ꝛ hominibus/concordia fratrum/et amor proximorum/ ꝛ vir et mulier sibi bene consentientes. eccl.25
* In ore suo pacem cum amico suo loquitur: et occulte ponit ei insidias. hier.9.
* Uiri pacis tue: qui comedent tecum/ponent insidias subter te. Abd.1.
* Beati pacifici: quoniaȝ filij dei vocabuntur. fo.12. R. co. p̄. secundi tomi. in cōi sanctorum. mat.5.
* Si fieri potest: quod ex vobis est: cum omnibus hominibus paceȝ habentes. (Interl. Unde et Cū ijs: qui oderunt pacem eram pacificus.) Ro.12
* Non est deus dissensionis: sed pacis. 1.cor.14.
* Si ego contristo vos: ꝛ quis est qui me letificet: nisi qui contristatur ex me? 2.co.2
* Pacem habete: ꝛ deus pacis et dilectionis erit vobiscum. 2.co.13
* Solliciti seruare vnitatē spūs i vinculo pacis. eph.4
* Deus pacis: det vobis pacem sempiternam. (Interli. hic et in futuro) In omni loco (Idest 2.thess. 3.

apud domesticos et extraneos.

* Exiuit equus ruffus. (Interl'. Diabolus) et q̄ sedebat super illū datum est ei: vt sumeret (auferret) pacem de terra: ⁊ vt inuicem se interficiant (gladio materiali: vel persuasionis) apoc. 6

¶ Quinto de pace mala.

* Nō facies cum eis (Ammonitis ⁊ Moabitis) pacem: nec q̄ras eis bona / cūctis diebus vite tue. deu. 23

* Pax erit mihi: ⁊ ambulabo in prauitate cordis mei. deu. 29

* In hoc feriam vobiscum fedus (dixit Naas serpens) vt eruam omniū vestrū oculos dextros. i. re. 11.

* Quare cōtēpserunt nos (dicit Holophernes diabolus) ⁊ nō exierunt obuiam nobis / vt susciperent nos cum pace. iudi. 5.

* Zelaui super iniquos pacem. ps. 72

* Magna mala / pacem appellant. sap. 14

* Nō veni pacem mittere: sed gladiū in terrā. mat. 10

* Et quidē in hac die tua: que ad pacē tibi (pax si per partes diuisa sit / non est vera pax) nunc autem abscondita. ⁊c. luc. 19.

☞ Inuenies multo plura themata ⁊ motiua in Annotamētis sermōis Pacis. fol. 177. 3. to.

Gratiarū actionis themata

plura nō potuimus colligere / q̄ que in textibus Annotamentorum eiusdem tractatus dispersa sunt. fol. 179. tertij tomi.

Orationis themata in sex

partes distributa ad sermones. ¶ Primo de oratione in generali.

Mitto legationē ad dominum meū: vt inueniam gratiā in cōspectu tuo (ait Jacob) gen. 32

* Ascendit clamor eorum ab operibus ad deū: ⁊ audiuit gemitū eorum. exo. 2.

* Dixit dominus ad Moysen: quid clamas ad me? (corde nō: sed voce) fo. 180. A. co. 4. tertij to. exo. 14

* Cum esset Anna amaro animo: orauit dominū / flens largiter (Interl'. Qui deridet̄ ab amico: ait Job. sicut ego: rogabit dominum / ⁊ ipse exaudiet eum) i. re. 1.

* Porro Anna loquebatur de corde suo: ⁊ vox illius penitus non audiebatur. (Interl'. Quia deus nō voce tantum inuenitur: sed corde. vnde Desiderium pauperis exaudiuit dn̄s: preparationem cordis eorum exaudiuit. ⁊c.) Ibidē.

* Respexi populum meum: venit enim clamor eorum ad me. i. reg. 9

* Inuenit seruus tuus cor suū: vt oraret te. ⁊c. 2. re. 7

* Bona est oratio / cū ieiunio: ⁊ elemosyna magis q̄ thesauros auri recondere. tob. 12.

* Cum orabas cum lachrymis: ego obtuli orationem tuam domino. fol. 79. col. 1. tertij tomi. Item.

* Loquar in amaritudine anime mee. iob. 10

* Misit in os meum: canticum nouum. ⁊c. ps. 39.

* Venite audite et narrabo. ⁊c. quāta fecit anime mee. ps. 65.

* Benedictus deus: q̄ nō amouit orōnē meā. ⁊c. Item.

* Dirigatur oratio mea: sicut incensum in cōspectu tuo. ps. 140

* Prope est dn̄s oībus inuocantibus eū. ⁊c. ps. 144

* Melior est finis orationis: q̄ principium. eccl's 7

* Non impediaris orare semper. ecci. 18

* Ante orationem prepara animā tuam: ⁊ noli esse quasi homo: qui tentat deum. Ibidē.

* Qui conseruat (legem) multiplicat orōnem. itē. 35.

* Dep̄catio pro peccatis: recedere ab iniusticia. Ibidē.

* Dominus deprecationem lesi exaudiet. Nō despiciet preces populi: nec viduam si effundat loquelam gemitus. Nonne lachryme vidue ad maxillam descendunt et exclamatio eius super ducentem eas? A maxilla enim ascendunt vsq̄ ad celum: ⁊ dn̄s exauditor nō delectabit̄ in illis. Item.

* Oratio humiliantis se nubes penetrabit: et donec propinquet nō consolabitur. ⁊ non discedet donec altissimus aspiciat: ⁊ dominus nō elōgabit. (Interl'. Auxilium) Ibidē.

* Leua ad eū manus tuas pro anima paruulorum tuorum (subditorum) qui fame (verbi dei) pereūt. thre. 2.

* Posui faciem meam ad dn̄m deum meū rogare ⁊ deprecari in ieiunijs sacco ⁊ cinere. dan. 9.

* Cum oratis: non eritis sicut hypocrite. ⁊c. fo. 82. G. columna. 1. primi tomi. mat. 6.

* Tu autem cum oraueris intra in cubiculum tuum: ⁊ clauso ostio: ora patrem tuū in abscondito. Ibidem. Item.

* Orantes autem nolite multum loqui. Ibidē.

* Dimissa turba ascendit in montem solus orare (additur. Et erat pernoctans in oratione dei) fol. 5. A. col. 1. secundi to. in cōi sanctorum. matth. 14.

* Dimitte eā quia clamat post nos (ardenter ⁊ instanter) fol. 106. B. col. 1. primi tomi. itē. 15.

* Turba autem (cogitationū) increpabat eos (cecos) vt tacerent. fo. 267. C. col. 2. p̄mi tomi. itē. 20.

* Abijt in desertum locum: ibiq̄ orabat. mar. 1.

* Videte vigilate ⁊ orate. fol. 4. B. col. 3. p̄. to. mar. 13

* Anna nō discedebat de templo: ieiunijs ⁊ obsecrationibus seruiens die ac nocte. folio. 37. B columna. 4. primi tomi. luce. 2.

* Domine nō est tibi cure: q̄ soror mea reliquit me solā ministrare? (Nota q̄ martha prouocās oratio est. Maria: deuotio vel contritio) fol. 40. A. columna. 4. secundi tomi. luc. 10.

* Dn̄e / doce nos orare (opus est) luc. 11.

* Dicebat autem parabolam ad illos quomodo oporteat semper orare ⁊ nūq̄ deficere / dicēs. Judex quidā erat in ciuitate. ⁊c. fo. 187. colum luc. 18.

na.4.tertij tomi.
lu.14. ✱ Alioquin illo adhuc longe agente: legationē mittens rogat ea: que pacis sunt. fol.9.C.col.3. secundi tomi. in cōmuni sanctorum.
Ro.8. ✱ Quid oremus sicut oportet nescimus. sed ipse spiritus postulat pro nobis (idest postulare facit) gemitibus inenarrabilibus.
Ro.12 ✱ Orationi instantes. ꝛc.
1.co.14. ✱ Orabo spiritu: orabo ꝛ mente.
Col.4 ✱ Orationi instate: vigilantes in ea. in gratiarum actione.
Act.1. ✱ Erant perseuerātes in oratiōe vnanimiter cū Maria matre Jesu (vtinam adhuc)
act.10. ✱ Ascendit Petrus in superiora (domus) vt oraret.
1.pe.4 ✱ Uigilate in orationibus. ꝛc.

¶ Secundo de efficatia orationis.

exo.17 ✱ Cū eleuaret manus Moysee: vincebat israel.
nu.11. ✱ Orauit Moyses: ꝛ absorptus est ignis.
Jos.6. ✱ Omni populo vociferāte muri (Hiericho: mūdi scꝫ funditus) ilico corruerunt.
3.re.8. ✱ Facies omnia: pro quibus vocauerit te alienigena.
Judit 4. ✱ Memores estote Moysi serui dñi: qui Amalech nō ferro pugnando: sed precibus sanctis orādo deiecit.
pe.17. ✱ Laudans inuocabo dominum: ꝛ ab inimicis meis saluus ero.
sap.18 ✱ Homo sine querela (Aaron) deprecari pro populis proferens seruitutis sue scutum orationeꝫ: et per incensum deprecationem allegans, resistit ire ꝛ finem imposuit necessitati.
Item. ✱ Uicit autem turbas (cogitationum) nō virtute corporis: nec armatura potentie: sed verbo illum: qui se vexabat (diabolum subiecit)
eccli.35 ✱ Oratio humiliātis se: nubes penetrabit. vt s.
esa.64 ✱ Non est qui inuocet nomen tuū: qui consurgat ꝛ teneat te.
hier.33. ✱ Clama ad me ꝛ exaudiam te: ꝛ annunciabo tibi grandia: ꝛ firma que nescis.
1.mac.4. ✱ Nunc clamemus in celum: et miserebitur nostri dominus.
matth.17. ✱ Hoc genus demoniorum nō eijcitur: nisi per orationem ꝛ ieiunium. fo.187.co.3. tertij tomi.
mat.18 ✱ Si duo ex vobis consenserit super terram: de omni re quācūqꝫ petierint: fiet illis a patre meo. folio.126.col.C.col.1. primi tomi.
Item. ✱ Omē debitū dimisi tibi: quoniaꝫ rogasti me: fol.316.C.col.2. primi tomi.
mat.21 ✱ Quecūqꝫ petieritis in oratione: credentes accipietis. ☞ Quere de hoc fol.17.G. columna.4. secundi tomi.
matth.26. ✱ Uigilate ꝛ orate: ne intretis in tentationem. fol.168.O.co.1. primi tomi.
Luce.1 ✱ Ut audiuit salutationem (actiue vel passiue) Marie Elisabeth: exultauit infans in vtero eius: et repleta est spiritu sancto Elisabeth. folio.14. A.co.2. primi tomi.
✱ Petite ꝛ dabitur vobis: querite ꝛ inuenietis, pulsate ꝛ aperietur vobis: omnis enim qui petit accipit. ꝛc. fo.255.B.co.2. primi tomi. luc.11.
✱ Et ille si perseuerauerit pulsans: (vsqꝫ) quotquot habet necessarios. fo.235.B.co.1. pmi to. luc.11.
✱ Deus autem non faciet vindictam. ꝛc. (vsqꝫ) cito faciet vindictam illorū. fo.187. co.4.3. to. lu.18.
✱ Diues (ad large dandum) in omnes: qui inuocant (intus vocant) illum. Ro.10
✱ Quicūqꝫ inuocauerit nomē dñi: saluus erit. Item.
✱ Ille fidelis permanet: negare seipsum nō pōt. 2.timo.2
✱ Postulet a deo in fide nihil hesitans. iaco.1.
✱ Tristat aliqs vestrū, oret equo aio ꝛ psallat. iaco.5.
✱ Oratio fidei saluabit infirmum. Ibidem.
✱ Multū valet depcatio iusti assidua. Helias hō erat similis nobis passibilis, ꝛ oratione orauit: vt non plueret. ꝛc. fol.188. col.4. tertij tomi. Ibidem.
✱ Si quid petierimus: accipiemus ab eo: quoniam mandata eius custodimus: ꝛ ea que placita sunt coram eo facimus. 1.io.3.
✱ Habentes phialas aureas plenas odoramentorum: que sunt orationes sanctorum. apoc.5
✱ Ascendit fumus incensorum: de orationibus sanctorum coram deo. apoc.8

¶ Tertio de suffragio orationis

✱ Memento mei: cū bene tibi fuerit. ꝛc. vt suggeras Pharaoni: ꝛ vt educat me de isto carcere. ge.40
✱ Rogāte pro eis sacerdote: ppitius erit ei dñs. leui.4
✱ Depcatus est Aaron p pplo: ꝛ plaga cessauit. nu.16.
✱ Absit a me hoc peccatum a domino, vt cesseꝫ orare pro vobis. 1.re.12.
✱ Uoca: si est qui tibi respondeat: ꝛ ad aliqueꝫ sanctorum conuertere. Job.5.
✱ Job autem seruus meus orabit pro vobis: faciem eius suscipiam. iob.42
✱ Sine intermissione in diebus solennibus ꝛ ceteris: quibus oportet, memores sumus vestri in sacrificijs: que offerimus et obseruationibus: sicut fas est ꝛ decet meminisse fratrum. 1.mac.12.
✱ Dimitte eam: quia clamat post nos (dicunt sancti) fol.106.B.col.1. primi tomi. mat.15
✱ Obsecro vos fratres per dominū nostrum Jesum Christum: ꝛ per charitatem spiritus: vt adiuuetis me in orōnibus vestris pro me ad dñm. Ro.15.
✱ Scio qꝫ hoc mihi proueniet ad salutē per vestram orationem. phil.1.
✱ Spero per orōnes vestras donari me vobis. phile.
✱ Oratio autē fiebat sine intermissione ab ecclesia ad dominum pro eo. act.12.
✱ Orate pro inuicē, vt saluemini. Multuꝫ eñi valet depcatio iusti assidua. ꝛc. ☞ Quere de hoc fol.188.co.4. tertij tomi. iaco.5.
✱ Qui scit fratrem suum peccare peccatum nō 1.iob.5

ad mortem.[Interl. Nõ criminaliter: vel non vsq; ad mortem] petat ⁊ dabitur ei vita.⁊c. [ꝑ oratione tua] ☞ De hoc fol.189.col.p̃.3.to.

¶ Quarto: de indignitate et dignitate impetrandi.

Iudit 9 * Humilium ⁊ mansuetoꝝ semper tibi placuit deprecatio.[non aliorꝝ.]

iob.35. * Clamabunt: ⁊ non exaudiet: propter superbiam malorum.

eccle.10 * Musce morientes: perdũt suauitatẽ vnguẽti.fol.202.col.2.tertij tomi.

eccli.28. * Relinque proximo tuo nocenti te: ⁊ tunc deprecanti tibi pctã soluentur.[aliter non.]

Ibidẽ. * Hõ homini reseruat iram: ⁊ a deo querit medelam.[frustra.]

eccli.34 * Unus orans ⁊ vnus maledicens: cuius vocem exaudiet deus?

Esai.1 * Cum multiplicaueritis orationẽ nõ exaudiam. Manus eñi vestre plene sanguine sunt.

esa.29 * Appropinquat iste populus ore suo ⁊ labijs suis.[Interl. tantuz: non corde] glorificat me: cor aũt eius longe est a me.

esa.59. * Peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis: ne exaudiret. Manus enim vestre pollute sunt sanguine.

hiere.5. * Peccata nostra ꝓhibuerunt bonũ a nobis.

hiere.7 * Noli orare pro populo isto: neq; assumas ꝓ eis laudem: ⁊ orationẽ: q2 nõ exaudiam te.

hie.15. * Si steterint Moyses ⁊ Samuel corã me: nõ est anima mea ad populum istum.

threñ.3 * Nos inique egimus: ⁊ ad iracundiam ꝓuocauimus: idcirco tu inexorabilis es.

Ibidẽ. * Opposuisti nubẽ tibi (pctõꝝ) ne trãseat orõ.

zacha. * Sicut nõ audierunt: sic clamabunt ⁊ nõ audiam: dicit dñs exercituũ.

mar.11 * Cum stabitis ad orandũ/dimittite si qd habetis aduersum aliquẽ: vt ⁊ pater vester celestis dimittat vobis.⁊c.fo.317.C.col.1.p̃.to.

luce.6. * Quid vocatis me dñe dñe: ⁊ non facitis que dico? (frustra)

ioh.9. * Scimus ꝙ pctõres deꝰ nõ exaudit: sed si qs dei cultor est ⁊ voluntatẽ eius facit: hunc exaudit.fo.148.H.co.1.p̃.to.

1.Timo.2. * Uolo viros orare in oĩ loco/leuantes puras manus sine ira ⁊ disceptatione.

Iaco.1. * Postulet in fide nihil hesitans: qui enim hesitat: similis est fluctui maris: qui a vento mouetur ⁊ circũfertur. Nõ ergo existimet hõ ille/ꝙ aliquid accipiat a dño.⁊c.

Iaco.4. * Petitis ⁊ non accipitis/eo ꝙ male petatis. (vt in concupiscentijs vestris insumatis.)

¶ Quinto: contra negligentes in oratione/vel officio ecclesie.

exo.14 * Quid clamas ad me? (voce/nõ corde: nõ sic Moyses.) vt.s.

* Dic sebboleth: quod interpretatur spica. Respondebat cheboleth. statim apprehẽsum iugulabãt (itaq; quicũq; dicebat cheboleth ꝓ sebboleth iugulabatur: ideo timeãt syncopantes officium diuinum.) ☞ De hoc fo.310.co.1.3.to. iudicũ 12.

* Cũq; caneret psaltes: facta est super (Heliseum) manus dñi. 4.re.3.

* Uolunt claudere ora laudantium te: ⁊ extinguere gloriam templi. Hester 14.

* Ubi eras (⁊ infra) cũ me laudarẽt simul astra matutina ⁊ iubilarent omnes filij dei (dñe in lecto vel in ludo.) iob.38

* In ecclesijs benedicam te dñe. p̃s.25.

* Bene psallite ei in vociferatione. p̃s.32.

* Immola deo sacrificium laudis. p̃s.49

* Sacrificium laudis honorificabit me.⁊c. Ibidẽ.

* Repleatur os meũ laude.(nõ dimidietur.) p̃s.70.

* Exultabunt labia mea: cum cantauero tibi. Ibidẽ.

* Septies in die laudem dixi tibi. p̃s.118

* Sonet vox tua in auribus meis (non hoim) Vox eñi tua dulcis: ⁊ facies tua decora. cañ.2.

* Que habitas in hortis (virtutũ) amici (angeli ⁊ sancti) auscultant te: fac me audire vocez tuam. cañ.8.

* Appropinquat populus iste ore suo.⁊c. Cor autem eius longe est a me. esa.29

* Ne iteres verbum in tua oratione.(idest iterabile facias.) eccli.7.

* Non est speciosa laus in ore pctõris. eccli.15

* In omni corde ⁊ ore collaudate ⁊ benedicite nomen domini. eccli.39

* Prope es tu (domine) ori eorum: ⁊ longe a renibus eorum. hie.12.

* Leuemus corda nostra/cũ manibus ad deũ in celos.(non voces tantũ.) threñ.3

* Non clamauerunt ad me (toto) corde suo (et si ore) sed vlulabant in cubilibus suis.(luxurie vacantes.) osee.7.

* Odi ⁊ proieci festiuitates vestras: ⁊ nõ capiam odorem cetuum vestroꝝ. Amos 5.

* Aufer a me tumultum carminum tuorũ: et cantica lyre tue non audiam. Ibidẽ.

* Conuertam festiuitates vestras in luctum: ⁊ omnia cantica vestra in planctum. Amos 8.

* Erãt semper in tẽplo: ⁊ discipuli laudantes ⁊ benedicentes deũ.fo.243.B.co.2.p̃.to. luc.vl.

* Ueri adoratores adorabunt patrez in spũ et veritate.⁊c.fol.130.K.col.4.p̃.to. ioh.4.

* Psallam spũ: psallam ⁊ mente. 1.co.14.

* Cantãtes ⁊ psallẽtes in cordibꝰ vr̃is dño.⁊c. eph.5.

* Cõmonentes vosmetipsos in psalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis spũalibus/in gratia cãtantes in cordibus vestris domino. Coll.3.

* Offeramus hostiam laudis semp deo.i.fructum labiorum confitentiũ nomini eius. heb.11

iaco.5. * Tristat aliqs vestrum: oret equo aīo ⁊ psallat.

¶ Sexto: de contemplatione.

gen.16 * Profecto hic vidi posteriora (Incarnationem xpi post venturā) videntis me (xpi. verbū ē Agar.

gen.18 * Cūq; eleuasset Abrahā oculos (mētis) apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. ⁊c. folio. 171. col.3. tertij tomi.

gen.22 * Leuauit Abraham oculos suos: viditq; post tergū (lōge post futurū) arietē (xpm) inter vepres herentem cornibus (in cruce.

ge.24 * Contemplabatur (seruus Abrahā) eam (Rebeccā) tacitus: scire volens vtrū prosperū fecisset iter suum dñs an non.

Ibidē. * Egressus fuerat (Isaac) ad meditandum in agro inclinato iā die.

Ibidē. * Rebecca quoq; conspecto Isaac descēdit de camelo [et infra.] At illa tollens cito palliū suū operuit se.

ge.28. * Vidit [Jacob] in somnis [cōtemplatiōis.] scalā stantem sup terrā: ⁊ cacumen illius tangē tē celū: angelos q; dei ascendētes ⁊ descēdentes p eam: ⁊ dñm innixum scale. fo.92. co.1.3. to.

gen.29 * Lia lippis erat oculis. Rachel decora facie ⁊ venusto aspectu. fo.54. co.3. ⁊c. et. fo.55.2. to.

Ibidē. * Seruiuit igitur Jacob p Rachel habenda septem annis [et tu quot?] ⁊ videbant illi pauci dies pre amoris magnitudine. [Interl. Laborē leuiabat amor] fol. et col. quibus supra.

Ibidē. * Nonne p Rachel seruiui tibi (quare Liam supposuisti mihi?) Rñdit Labā. ⁊c. fol. q̄. s̄.

Ibidē. * Dominus aperuit vuluam [Lie] sorore sterili permanente.

gen.30 * Cernens Rachel q̄ infecunda esset: inuidit.

Item * Ponebāt Jacob virgas [vindictā malorum] ante oculos arietum [pctorum ⁊ oim iustorum] vt in earum contemplatione cōciperent.

gen.32 * Nequaq; Jacob appellabit nomen tuū vltra: sed israel. fol.137. co.3. tertij tomi.

Item * Vidi dñm facie ad faciē: ⁊ salua facta est aia mea. fo.55. col.2.2. to.

Exo.3. * Cū minasset [Moyses] gregem [motuū] ad interiora deserti: venit ad montē dei Oreb. Apparuitq; ei dñs in flamma ignis. ☞ De hoc fo.138. col.1. tertij tomi.

nu.13. * Cum veneritis ad montes: considerate terrā qualis sit. ⁊c.

nu.27 * Ascende in montē istum Abarim: ⁊ cōtemplare inde terrā: quā daturus sum filijs israel.

deut.3. * Ascende cacumen phasge: ⁊ oculos tuos circūfer ad occidentē ⁊ ad aquilonem: austrū q; et orientem, ⁊ aspice.

Ibidē. * Transibo [sensibilia ⁊ imaginabilia] ⁊ videbo terram hanc optimā, trans iordanē: ⁊ mō tem istum egregium: ⁊ libanum.

deu.33. * Amantissim⁹ dñi, in eo q̄si in thalamo tota die morabitur: ⁊ inter humeros illi⁹ requiescet. folio.27. col.3. in fine. 2. tomi.

* Reuertat [Absalon] in domū suā: ⁊ faciem meā non videat. Mansitq; in hierl'm duob⁹ annis: ⁊ faciem regis nō vidit. 2.regū 14.

* Quare veni de Jessur? Meli⁹ erat mihi ibi esse. Obsecro q̄ vt vidam faciē regis. Qd si memor est iniquitatis mee: interficiat me. Item

* In superiorib⁹ domus sue fecit sibi secretū cubiculū: in quo cū puellis suis clausa morabat. Judit. 8.

* Stetit qdā: cuius nō agnoscebā vultū: imago corā ocul' meis: ⁊ vocē q̄si aure lenis audiui. iob.4.

* Elegit suspendium aia mea. iob.7.

* Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos? [et infra] quando deus secreto erat mecum in tabernaculo meo. iob.29

* Ex quo absconderit vultum suum: quis est q̄ contempletur eum? iob.34

* Nō audebūt cōtemplari oēs: qui sibi vident esse sapientes. iob.37

* Nunqd ad preceptū tuū eleuabit aquila: et in arduis ponet nidū suū? [et infra] Inde contemplat escā: ⁊ de longe oculi eius pspiciunt. iob.39.

* Qui perficit pedes meos tanq; ceruorum. ⁊c. ps.17.

* In meditatione mea exardescet ignis. ps.38.

* Quis dabit mihi pennas: sicut colūbe: ⁊ volabo ⁊ requiescam? ps.54

* Memor fui dei ⁊ delectatus sum [et infra.] Et meditat⁹ sum nocte cum corde meo: ⁊ exercitabar ⁊ scopebam spiritum meū. ps.76

* Audiam quid loquatur in me deus. ps.84

* Mens mea contēplata est multa sapienter. eccs.1.

* Ne suscitetis nec euigilare faciatis dilectam meam: donec ipsa velit. Can.2

* Ego dormio: ⁊ cor meum vigilat. can.5.

* Cogitare de illa [sapientia increata] sensus est consumatus. Sap.6

* Intrans in domū meam [mentis secretum] conquiescam cum illa. sapi.8.

* A magnitudine em̄ speciei ⁊ creature cognoscibiliter potest creator eorum videri. sap.13.

* Precurre prior in domū tuam: ⁊ illic aduocare: ⁊ illic lude: ⁊ age conceptiones tuas. ⁊c. ecci.32

* Sicut parturientis cor tuū phātasias patit: nisi ab altissimo emissa fuerit visitatio. ecci.34

* Pone mensam: cōtemplare in specula comedentes ⁊ bibentes: surgite arripite clypeum. esa.21.

* Contemplatus est diligenter multo intuitu. Et clamauit vt leo. Ibidē.

* Vade populus meus: intra in cubiculū tuum: ⁊ claude ostia tua super te. ⁊c. esa.26

* Qui sunt isti: qui vt nubes volant? ⁊c. esa.60

* Statue tibi speculā: propone tibi amaritudines [gehenne] Dirige cor tuū in viā rectam [ad infernum] in qua ambulasti. hiere.31

hiere. 48. ✳ Estote quasi colũba nidificãs in summo ore
foraminis (vulnerũ xpi.)
Eze.3. ✳ Ingredere ⁊ includere in medio domus tue.
eze.8. ✳ Eleuauit me spũs inter celũ ⁊ terrã: ⁊ addu=
xit me in hierl'm in visione dei. ⁊c.
dañ.10 ✳ Dñe mi in visione tua dissolute sunt compa
ges mee: ⁊ nihil in me remãsit virium.
osee.2. ✳ Adducã eã in solitudinem: ⁊ loq̃r ad cor ei⁹.
ione.1. ✳ Surrexit Jonas vt fugeret in tharsis. (explo
ratio gaudij.)
naũ.2. ✳ Contemplare viã: conforta lumbos: robora
virtutem valde. ⁊c.
abac.2 ✳ Contẽplabor vt videã quid dicat̃ mihi: ⁊ q̃d
respondeã ad arguentem me (deũ vel hoiem.)
1. mac. 3. ✳ Venerũt in Masphat (contemplatio) cõtra
hierl'z: q: loc⁹ erat oratiõis i Masphat añ i isrl'.
mat.2. ✳ Vade in terrã israel (dei visio est) defuncti sũt
eñ: q̃ querebãt aiam pueri (cessant mali mot⁹.)
fol.38.A.co.3.ꝑ.to.
mat.6. ✳ Ubi est thesaurus tuus: ibi ⁊ cor tuũ. fo.79.
D.col.2.ꝑ.to.
matth. 14. ✳ Dimissa turba ascendit in montẽ solus ora=
re. fo.5.A.co.ꝑ.scdi to. in cõi sanctorꝝ.
matth. 17. ✳ Duxit illos in montẽ excelsuz seorsum: ⁊ trãs
figuratus est ante eos. fol.104.A.col.3.ꝑ.to.
matth. 26. ✳ Quid molesti estis huic mulieri? (marie) op⁹
eni bonũ operata ẽ in me. fo.166.D.co.2.ꝑ.to.
luc.10 ✳ Beati oculi: q̃ vident: que vos videtis. ⁊c.
fo.291.A.col.1.ꝑ.to.
Item. ✳ Martha Martha solicita es / ⁊ turbaris er=
ga plurima (vsq;) Maria optimã partez elegit.
fol.40.B.co.4.2.to.
luce.11 ✳ Noli mihi molestus esse: iã ostiũ meũ clausũ
est: ⁊ pueri mei mecũ sunt: non possum surgere.
fol.235.A.co.1.ꝑ.to.
Joh.11 ✳ Maria aũt domi sedebat. (Interl'. q: cõtem=
platiui quietẽ desiderãt. fol.151.C.co.3.ꝑ.to.
Ro.1. ✳ Inuisibilia dei a creatura mũdi ꝑ ea que fa=
cta sunt intellecta cõspiciunt̃: sempiterna q̃z ei⁹
virtus: ⁊ diuinitas. ⁊c.
2.co.3. ✳ Nos vero oẽs (vtinã) reuelata facie gloriam
dñi speculantes in eãdem imaginem transfor=
mamur. ⁊c.
2.cor. 4. ✳ Non contemplantibus nobis: que vident̃: sz
que non videntur.
phil.3. ✳ Nostra cõuersatio in celis est (et tua vbi?)
Act.1. ✳ Viri galilei (transmigrantes) quid statis aspi
cientes in celum?
act.7. ✳ Cum esset Stephanus plen⁹ spũsancto (⁊ tu
vento vel luto) intendens in celũ (tu in cenũ) vi
dit gloriã dei. (tu hois.) ⁊c.
apoc.1 ✳ Fui in spũ in dominica die. (tu in carne.)
☞ Si plura libuerit videre themata / querẽ
da sunt in annota. tract⁹ Oratiõis. fo.180. ter
tij to. vbi ex singulis textib⁹ vnũ thema colligit̃.

Peccatorum themata seu motiui in sermones.

DEum: q̃ te genuit dereliquisti: ⁊ ob deu.32
litus es dñi creatoris tui.
✳ Dereliquit deũ factorẽ suũ: ⁊ re= Item.
cessit a deo saluatore suo.
✳ Que est ista trãsgressio? Cur re= iof.22
liquistis dñm deũ israel: edificantes altare sacri=
legũ: ⁊ a cultu illius recedentes?
✳ Absit a nobis hoc scelus vt recedam⁹ a dño / Item.
⁊ eius vestigia relinquamus.
✳ Absit a nobis vt relinquamus dñm: ⁊ seruia iof.24
mus dijs alienis.
✳ Si dimiseritis dñm: ⁊ serujeritis dijs alienis: Item.
conuertet se ⁊ affliget vos atq; subuertet.
✳ Clamastis ad me ⁊ erui vos de manu eorꝝ: ⁊ Judic. 10.
tñ reliquistis me: ⁊ coluistis deos alienos. Id=
circo non addam: vt vltra vos liberem.
✳ Si quesieritis eũ / inuenietis. Si aũt dereli 2.par. 15.
queritis eum: derelinquet vos.
✳ Oñia simul in te vno habentes. te nõ debui tob.10
mus dimittere a nobis.
✳ Chaldei (demones) fecerũt tres turmas. ⁊c. Job.1.
✳ Lux impij extinguet̃. fo.311.co.1. in fine.3.to iob.18
✳ Fugite a facie gladij: qm̃ vltor iniquitatum iob.19
gladius eius est. ⁊c.
✳ Procul odoratur bellum. ⁊c. iob.39.
✳ Dñe eduxisti ab inferno (pctõꝝ) aiaz meã. ⁊c ps.29.
✳ Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus. ⁊c. ps.31.
✳ Errauerunt ab vtero: locuti sunt falsa. ps.57.
✳ Auersio paruulorꝝ interficiet eos: ⁊ prosperi= puer.1
tas stultorum perdet illos.
✳ Reliquit ducem pubertatis sue ⁊ pacti dei sui pũ.2.
(in baptismo) oblita est.
✳ Longe est dñs ab impijs (quia currunt retro pũ.15.
continue.
✳ Peruerse cogitationes separant a deo: pro= Sap.1
bata autem virtus corripit insipientes. Qm̃ in
maliuolam animã non introibit sapiẽtia: neq;
habitabit in corpore subdito pctis.
✳ Quasi a facie colubri fuge pctã. ⁊c. eccl.21
✳ Ingratus sensu derelinquet liberantẽ se: ⁊ cũ ecl.29.
perdiderit reuerentiã: derelinquetur ab eo.
✳ Ve vobis viri impij: qui dereliquistis legez ecl.41
dñi altissimi. (et infra.) Et si mortui fueritis: in
maledictione erit pax vestra.
✳ Vita mea appropinquans erat in inferno eccl.51
deorsum.
✳ Dereliquerunt dñm: blasphemarunt sanctũ Esa.1.
israel: alienati sunt retrorsum.
✳ Quid tu hic? aut quasi quis hic? (Interlin. esa.22
Ita sedes hic quasi aliquis hic diu stare possit.

Esaie. 47. ✱ Veniet super te malum (Interli. Tribulatio mali: quod fecisti) Et nescies ortū eius. Et irru et super te calamitas. ꝛc.
esa. 59. ✱ Iniquitates vestre diuiserunt inter vos ꝛ deum vestrū: ꝛ pctā vestra absconderunt faciē eiꝰ a vobis: ne exaudiret.
Ibidē. ✱ Auersi sumꝰ ne iremus post tergū dei nr̄i: vt loqueremur calumniā ꝛ transgressionē.
hier. 2. ✱ Quid inuenerunt in me patres vestri iniq̄tatis: q2 elongauerūt a me: ꝛ ambulauerūt post vanitatem: ꝛ vani facti sunt?
Ibidē. ✱ Dereliquerunt me fontem aque viue: ꝛ foderunt sibi cisternas dissipatas: que continere nō valent aquas.
Ibidē. ✱ Scito ꝛ vide q2 malū ꝛ amarū ē dereliquisse te dn̄m deum tuum: ꝛ non esse timorē meum apd te: dicit dn̄s exercituū.
Ibidē. ✱ Desperaui: nequaq̄ faciā. Adamaui quippe alienos: ꝛ post eos ambulabo. Quō cōfunditur fur qn̄ dep̄hendit: sic cōfusi sunt ipsi: ꝛ reges eoꝝ: principes ꝛ sacerdotes eoꝝ. ꝛc.
Ibidē. ✱ Quid vultis mecū in iudicio contendere? Oēs dereliquistis me: dicit dn̄s.
hier. 8. ✱ Quare auersus est populꝰ iste in Hierusalē auersione cōtentiosa? Apprehenderunt mendacium: ꝛ noluerunt reuerti.
hie. 17 ✱ Dn̄e oēs qui te dereliquerūt cōfundent: recedentes a te in terra scribent: qm̄ dereliquerūt venam aquaꝝ viuentium dn̄m.
hie. 50 ✱ Annunciate in Babylonē (et infra) Et iuxta oīa que fecit, facite illi.
baru. 3 ✱ Deputatus es cū descendētibus in infernū: dereliquisti fontē sapientie. Nā si in via dei ambulasses: habitasses vtiq̄ in pace (sempiterna) super terram.
dan̄. 3. ✱ Peccauimus: inique egimus recedētes a te: ꝛ deliquimus in omnibꝰ: ꝛ precepta tua nō audiuimus: nec obseruauimꝰ: nec fecimꝰ sicut p̄ceperas nobis: vt bene esset nobis.
osee. 2. ✱ Vadam post amatores meos: qui dant panes (meos) mihi. ꝛc.
osee. 7 ✱ Ve eis qm̄ recesserunt a me.
osee. 8. ✱ Proiecit israel bonum: inimicꝰ p̄sequet eū.
1. mac. 3. ✱ Nō est nob vtile relinquere legē ꝛ iusticias dī.
luc. 10. ✱ Homo quidā descēdebat ab hierl'm in hiericho: ꝛ incidit in latrones. fo. 291. B. co. 3. p̄. to.
luc. 15. ✱ Adolescentior filius peregre p̄fectus est. ꝛc. (vsq̄) viuendo luxuriose. fol. 115. A. col. 1. p̄. to.
ioh̄. 6. ✱ Multi discipuloꝝ abierūt retro (Interl. Nō post xp̄m: sed post sathanā) Et iā cū illo nō ambulabant (vt p̄cisi, nō iā cū illo erāt: nec vltra credentes: sic faciunt multi hodie.
apoc. 2 ✱ Habeo aduersum te (pauca) q̄ charitatē tuā primā reliquisti. fo. 163. co. 1. in p̄ncipio. 3. tomi.
☞ Multo plura themata quere in anno. ser. Pctoꝝ. fo. 189. tertij to. q̄ eodem ordine decerpenda sunt, quo in alijs diximus.

Penitētie themata seu monitui in sermones tertij tomi bipertita.

Ecelera tria sata simile commisce: ꝛ fac subcinericios panes. ☞ De hoc folio. 249. co. 1. tertij tomi. gen̄. 18
✱ Fac mihi pulmentū sicut velle me nosti: ꝛ affer vt comedam: ꝛ benedicat tibi anima mea. ge. 27
✱ Vestibꝰ Esau valde bonis: quas apud se habebat domi, induit eū: pelliculasq̄ hedoꝝ circūdedit manibus. ꝛc. Ibidē.
✱ Viditq̄ in somnis scalā (Jacob) stātē super terrā: ꝛ cacumen illiꝰ tangens celū. fol. 2. co. 2. et. 87. col. 3. et. 92. col. 1. tertij tomi. ge. 28
✱ Tres adhuc dies sunt: post quos recordabit pharao (xp̄s) ministerij tui. ꝛc. fo. 190. co. 3. 3. to. ge. 40
✱ Ibimꝰ viā triū dieꝝ in solitudinem. ꝛc. Exo. 3.
✱ Coxerūt farinā: quā dudū de egypto cōspersam tulerant: ꝛ fecerūt subcinericios panes. exo. 12
✱ Sumpsit Maria tympanū in manu sua ꝛc. exo. 15.
✱ Cū misisset (lignū) in aquas: in dulcedinem conuerse sunt. Ibidē.
✱ Sume tibi aromata: stactē ꝛ onychā: galbanem boni odoris: ꝛ thus lucidissimum. exo. 30
✱ In hac die expiatio erit vestri atq̄ mūdatio ab oibꝰ pctis vr̄is. ꝛc. Sabbatū requietiōis est, ꝛ affligetis aīas vestras religione perpetua. ꝛc. leui. 16
☞ De hoc fol. 238. co. 2. 1. to.
✱ Scttificamini ꝛ estote sctī: q2 ego sanctꝰ sum. leu. 20
✱ Oīs aīa que afflicta non fuerit die hac, peribit de populis suis. leui. 23.
✱ Obtulit Naason (vere penitens) acetabulū: ꝛ phialā vtrūq̄ plenū simila conspersa oleo in sacrificium: ꝛ mortariolum plenū incēso. nu. 7.
✱ Lauare ꝛ vngere: ꝛ induere cultioribꝰ vestibus. fol. 151. A. co. 1. 3. to. ruth. 3.
✱ Propinquus Booz voluit agrū possidere: sed non cū Ruth cōtrahere (sic nos miseri celū habere volumus sine penitentie labore.) ruth 4
✱ Quare postulas Abisac sunamitem Adonie? postula ei ꝛ regnū. 3. reg. 2
✱ Si populus agens penitentiā ꝛ confitens nomini tuo: venerint ꝛ adorauerint ꝛ deprecati te fuerint i domo hac: exaudi in celo ꝛ dimitte peccatum populi tui israel. 3. reg. 8.
✱ Si egerint penitentiam in corde suo ꝛ conuersi deprecati te fuerint. (Et infra.) propiciabe ris populo tuo. ꝛc. Ibidē.
✱ Fac de ipsa farinula subcinericiū panē paruulum: ꝛ affer ad me. (ait Helias. i. xp̄s.) 3. re. 17
✱ Surge ꝛ comede: et ecce ad caput (eius) sub- 3. re. 19

cinericius panis τ vas aque(lachrymarum)co
medit ergo.τc.

4.reg. 10. ✱ Destruxerunt edem Baal: τ fecerunt pro ca
latrinas.

2.par. 33. ✱ Postꝗ coangustat⁹ est(Manasses)egit pe=
nitentiam.

2.par. vlti. ✱ Tu aũt dñe ẞm bonitatẽ tuã ꝓmisisti penitẽ
tiã remissionis pctõꝝ.(Interli.Audiant penitẽ
tes:intelligant cõtemptores:ꝓmissa est peniten
tib⁹ remissio pctõꝝ:si õserãt puersitas iprobõꝝ)

1.esd.1. ✱ Quis est in vobis de vniuerso populo eius?
τc.☞ De hoc fo.7.co.2.secundi to.

1.esdre 10. ✱ Si penitentia est in israel:percutiamus fed⁹
cum domino.

3.esdre ✱ Cõcidi vestimenta: τ lacerans capillos capi
tis τ barbam:sedi dolens τ mestus.

nee.4. ✱ Nunquid edificare poterũt lapides de acer=
uis pulueris:qui combusti sunt?

nee.9. ✱ Conuenerũt filij israel in ieiunio τ in saccis:
τ humus super eos.fo.217.co.2.tertij.to.

Iob.13. ✱ Conuertimini itaꝙ pctõres:τ facite iusticiã
coram deo.τc.

Iudit. 10. ✱ Lauit(Interl.lachrymis pnie)corpus suum
(opa carnis)myrto optio(carnis mortificatiõe)

hester 14. ✱ Omnia loca:in q̃bus ante letari ꝯsueuerat:
crinium laceratione cõpleuit.τc.

Iob.2 ✱ Pellem ꝓ pelle:τ cuncta que habet hõ dabit
ꝓ anima sua.fo.45.co.4.3.tomi.

Ibidẽ. ✱ Testa saniem(pctõꝝ)radebat.τc.

Iob.6 ✱ Que prius nolebat tangere aĩa mea:nunc ꝓ
angustia cibi mei sunt.

Iob.11 ✱ Si iniq̃tatẽ:q̃ est in manu tua/abstuleris a te
(et infra)tũc leuare poteris faciem tuã.τc.

Iob.16 ✱ Saccum cõsui super cutem meã: τ operui ci
nere carnem meã.

Iob.21 ✱ Audite q̃so sermones meos: τ agite pniam.

Iob.24. ✱ Dedit ei dñs locũ penitentie: τ ille abutitur
eo in superbia.

Iob.42. ✱ Auditu auris audiui te: nũc aũt ocul⁹ me⁹
videt te.Idcirco ipse me reprehendo:τ ago peni
tentiã in fauilla τ cinere.

ps.2. ✱ Apphẽdite disciplinã:ne qñ irascaẽ dñs.τc.

ps.4 ✱ Cũ inuocarem exaudiuit me dñs.τc.fo.91.
columna.4.primi tomi.

ps.29. ✱ Dñe deduxisti ab inferno aĩam meam.

Ibidẽ. Concidisti saccũ meũ:τ circũdedisti me leticia.

ps.31. ✱ Delictum meũ cognitũ tibi feci.τc.

ps.43. ✱ Tu es ipse rex meus τ deus meus: qui man
das salutem Iacob(luctanti in penitẽtia)

ps.84 ✱ Misericordia(remittens)et veritas(cõfitẽs)
obuiauerunt sibi:iusticia(vindicans)τ pax(re
concilians)osculate sunt.

ps.96. ✱ Iusticia(sanctificationis) τ iudicium (cõfes
sionis)preparatio sedis tue.

ps.102 ✱ Renouabiẽ vt aquile(τ serpẽtis)iuuẽt⁹ tua.

✱ Magna opera domini exquisita.τc. ps.110

✱ Qui seminant in lachrymis(pnie)in exulta ps.125
tione metent(in futuro)

✱ Audi filia(vocem sacerdotis)τ vide(peccata Psal.
tua)et inclina aurem tuaз(ad obediendum)et 44.
cõcupiscet rex.τc

✱ Feci iudiciũ(cõdemnãs)τ iusticiã(puniens) ps.118
ne tradas me calumniantib⁹ me.

✱ Malũ ẽ dicit oĩs emptor:τ cũ recesserit(a pec pũ.20
cato vel mundo)tunc gloriabitur.

✱ Das locum in peccatis penitentie. sap.12

✱ Debitos morti cũ tanta cruciasti attentione Ibidẽ.
τ liberasti:dans tempus τ locuз:per que possint
mutari a malicia.

✱ Qui timent dñm:preparabunt corda sua:et ecci.2.
in conspectu illius sanctificabunt aĩas suas.

✱ Si penitentiã non egerimus: incidemus in Ibidẽ.
manus dñi:τ nõ in manus hoĩm.

✱ Altissimus odio habet pctõres (et misertus ẽ ecci.12
penitentibus.)

✱ Penitentibus aũt dedit viã iusticie: τ confir ecci.17
mauit deficientes sustinere(Interl.labores.

✱ Est qui multa (pctã) redimat modico precio ecci.20.
(penitentie)restituens ea in septuplum.

✱ Altissimus de terra creauit medicinaз:τ vir ecci.38
prudens non abhorrebit eam(congregat quali
tati τ quantitati morbi.)

✱ Vnguẽtari⁹ (xp̃s vel sacerdos)faciet pigmẽ Ibidẽ.
ta suauitatis:τ vnctiões cõficiet sanitatis(egris)

✱ Fili in tua infirmitate nõ despicias teipm: ſз Ibidẽ.
ora dñm τ ipse curabit te(condonãdo)Auerte a
delicto:τ dirige man⁹(in satisfactiõe.)et ab oĩ
delicto munda cor tuũ.τc.(in confessione)

✱ Vulnus τ liuor τ plaga tumens: non est cir Esai.1
cũligata:nec curata medicamĩe:neꝙ fota oleo.

✱ Nõ putabitur τ nõ fodietur:τ ascendent sup esai.5.
eam vepres τ spine: τ nubibus mãdabo:ne plu
ant super eam imbrem.

✱ Vocauit dñs ad fletum: τ ad plãctum τ ad esa.22
caluitium:τ ad cingulum sacci.τc.

✱ Sume tibi citharã:circumi ciuitatem: mere esai.23
trix obliuioni tradita.Bene cane: frequenta cã
ticum:vt memoria tui sit(apũd deum.)

✱ Prope facite iudiciũ vestrũ:dicit dñs:afferte esa.41
si quid forte habetis:dixit rex Iacob.

✱ Custodite iudicium τ facite iusticiã.τc.fol. esa.56.
8.co.4.tertij tomi.

✱ Cũ obtriuit dñs confidentiã tuã:τ nihil ha hier.2.
bebis prosperum(q: ꝓ verbis penitentie verbis
superbie blasphemasti.)

Nouate vob noualε: τ nolite serere sup spinas. hier.4

✱ Filia populi mei accigere cilicio:τ ꝯspergere hier.6.
cinere.Luctũ vnigeniti fac tibi plãctuз amarũ.

✱ Nullus est:qui agat penitentiã: super pecca hier.8.
to suo(dicens.Quid feci?τc.)

hiere.8. ✳ Nunquid resina (penitētie: vel sanguis xp̄i) non est in Galaad: aut medicus nō est ibi? q̄re ergo non est obducta cicatrix filie populi mei?
hie. 18 ✳ Si penitentiā egerit gens illa a malo suo: q̄d locutus sum aduersum eam: agam ⁊ ego penitentiam super malo: quod cogitaui vt facerem ei. ⁊c.
hiere.30 ✳ Obducam cicatricem tibi: ⁊ a vulnerib⁹ sanabo te. ⁊c.
hiere.31 ✳ Postq̄ conuertisti me: egi penitentiā.
hie.46 ✳ Ascende in Galaad ⁊ tolle resinā virgo (sterilis.) filia egypti (meroris)
hiere.51 ✳ Ululate super eā: tollite resinam ad dolorē eius: si forte sanetur. Curauimus Babylonē: ⁊ non est sanata.
thre.2. ✳ Magna est enim velut mare cōtritio tua: q̄s medebitur tui?
baru.3 ✳ Uiā discipline nō iuenerūt: ꝓpterea perieꝛt.
ezec.9. ✳ Oēm super quem videritis tau: ne occidatis.
eze.18. ✳ Si impius egerit penitentiā ab oib⁹ pctīs suis (et infra.) vita viuet: ⁊ non morietur.
Ibidē. ✳ Conuertimini ⁊ agite penitentiā ab omnib⁹ iniquitatibus vestris: ⁊ non erit vobis iniquitas in ruinam. (et infra) Facite vobis cor nouū ⁊ spiritum nouum.
eze.33. ✳ Conuertimini a viis vestris pessimis.
eze.34 ✳ Faciam cū eis pactum pacis: ⁊ cessare faciā bestias pessimas de terra.
osee.2. ✳ Sponsabo te mihi in iusticia: ⁊ iudicio ⁊ misericordia ⁊ miserationib⁹.
Ibidē. ✳ Reuertar ad virū meū priorē (.s. deum.)
osee.6. ✳ Uiuificabit nos post duos dies (.s. cōtritiōis ⁊ cōfessionis) in die tertia (satisfactionis) suscitabit nos: ⁊ viuemus in cōspectu eius.
osee.10 ✳ Arabit Judas (reuelando interiora) ⁊ cōfringet sibi sulcos Jacob.
zach.1. ✳ Conuertimini ad me: ⁊ ego ꝯuertar ad vos: dicit dn̄s exercituum.
zach.8 ✳ Zelatus sum Sion zelo magno.
mac.1. ✳ Jeiunauerunt ⁊ induerūt se ciliciis: ⁊ cinerē posuerunt in capitibus suis.
mat.1. ✳ Joseph fili Dauid: noli timere accipere Mariā coniugē tuam. ⁊c. (.i. amarā penitentiā pro pctīs tuis.) fo.18.F.co.4.p̄.to.
mat.2. ✳ Apertis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum: thus: ⁊ myrrhā. (cordis cōtritionē: oris confessionem: operis satisfactionem.) folio. 48.M.col.2.p̄.to.
Ibidē. ✳ Per aliā viā (.s. pn̄ie) reuersi sunt in regionē suā (paradisum) fol.47.G.col.2.p̄.to.
mat.3. ✳ Penitentiā agite: appropinq̄bit em̄ regnum celorum. fo.3 B.col.4.p̄.to.
Ibidē. ✳ Facite fructum dignū penitētie. ☞ Quere de hoc fo.7.B.co.1.p̄.to.
mat.7. ✳ Quā āgusta porta ⁊ arcta via (pn̄ie) q̄ ducit ad vitā: ⁊ pauci sunt q̄ inueniunt eā. (perfecte)
✳ Qui non accipit crucē suam (hic) ⁊ sequitur me: nō est me dign⁹. fol.7.C.co.4.in cōi sctōꝝ. matth. 10.
✳ Si in tyro ⁊ sidone facte essēt virtutes: que facte sunt in vobis olim in cilicio ⁊ cinere penitentiam egissent. fo.291.B.co.1.p̄.to. mat.11
✳ Tollite iugum meū super vos (et infra) Jugum meum suaue est: ⁊ onus meum leue. folio. 64.C.col.3.p̄.to. Ibidē.
✳ Uiri niniuite resurgent in iudicio cū generatione ista: ⁊ condemnabūt eā: q᷑ pniam egerunt in predicatione Jone. Et ecce plusq̄ Jonas hic (xp̄s) fol.99.B.co.4.p̄.to. matth. 12.
✳ Ascendit Jesus in nauiculā (penitentie: non sue sed nostre) ⁊ venit in fines Magedā (tentatio vel cenaculum.) mat15
✳ Tollat crucē suā: ⁊ sequatur me. folio.8.A. col.2.in cōi sanctorum. matth. 16.
✳ Quam commutationem dabit homo pro anima sua? Ibidem. Ibidē.
✳ Nemo mittit vinū nouum in vtres veteres. ☞ De hoc. fo.251.co.2.tertii tomi. mar.2
✳ Penitemi ⁊ credite euāgelio. fo.223.co.3.3.t. mar.1.
✳ Nō habentib⁹ illis vnde redderent: donauit vtrisq̄. fo.304.B.co.4.p̄.to. luce.7
Amice accomoda mihi tres panes (contritiōis cōfessionis ⁊ satisfactionis) fo.235.A.co.1.p̄.to. luc.11.
✳ Nisi penitentiā habueritis: oēs simul peribitis. fo.33.A.co.3.tertii tomi. luce.13
✳ Contendite intrare per angustā portam. folio.292.B.col.4.p̄.to. Ibidē.
✳ Qui non baiulat crucem suam / ⁊ venit post me. ⁊c. fo.9.A.co.2.in cōi sanctorum. luc.14
✳ Gaudiū erit in celo super vno peccatore penitentiam agente. ⁊c. fol.267.A.co.3.p̄.to. luce.15
✳ Gaudiū erit angelis dei super vno peccatore penitentiā agente. (vnde subdit de filio prodigo.) fol.267.B.co.4.p̄.to. Ibidē.
✳ Si quis ex mortuis ierit ad eos: penitentiā agent. ⁊c. fo.262.M.co.2.p̄.to. luc.16.
✳ Si penitentiā egerit (super te) dimitte illi. ⁊c. (et tu ergo dn̄e) fo.263.A.co.3.p̄.to. luc.17
✳ Ascendit arborē sycomorꝰ: vt videret Jesū: q᷑ statura pusillus erat (in oculis suis) folio.51. columna.p̄.secundi tomi. luc.19
✳ Oportebat predicari in noīe eius penitentiā ⁊ remissionē pctōꝝ. fo.219.C.co.p̄.p̄.to. lu.24
✳ Nisi quis renatus fuerit denuo (post peccatū) non potest videre regnum dei. folio.258.B. col.2.primi tomi. Joh.3.
✳ Abiiciamus opera tenebrarū: ⁊ induamur arma lucis. Ro.13.
✳ Uerbū crucis pereūtib⁹ quidē stulticia ē. ⁊c. 1.co.1.
✳ Quid vultis (o peccatores) in virga veniam ad vos: an in spū lenitatis (recipiā vos penitētes) 1.co.4

ephe.4 * Deponite vos ſm priſtinam cõuerſationẽ ve terẽ hoiem: qui corrũpitur: ſm deſideria carnis.
Ibidẽ. * Renouamini ſpiritu mentis veſtre: ⁊ induite nouũ hominem: qui ſm deum creatus eſt in iu ſticia ⁊ ſanctitate veritatis.
Col. 3. * Expoliantes vos veterem hominẽ cum acti= bus ſuis: induentes nouum eũ: qui renouatur in agnitionem dei. ⁊c.
heb. 4. * Adeamus cum fiducia ad thronũ gratie ei⁹: vt miſericordiã cõſequamur: ⁊ gratiam inuenia mus in auxilio opportuno.
heb. 12 * Deponẽtes omne pondus: et circũſtans nos peccatum: per patientiam curramus ad propo= ſitum nobis certamen. ⁊c. ☞ De hoc fol. 300. A. columna. 2. tertij tomi.
act. 2. * Penitentiam agite: et baptizetur vnuſquiſq; veſtrum (lachrymis)
act. 3. * Penitemini ⁊ cõuertimini: vt deleantur pec= cata veſtra.
act. 17 * Tempora ignorantie deſpiciens deus: annũ ciat hoibus vt omnes vbiq; penitentiam agant.
act. 26 * Annũciabam eis: vt penitentiã agerent: ⁊ cõ uerterent ad deũ: digna penitentie opa facientes.
act. 27 * Niſi in naui (penitentie) manſeritis: vos ſal= ui fieri non poteſtis.
2. pe. 3. * Unus dies (penitentie) apud deuz: ſicut mil= le anni (ficte penitentie) et mille anni (preterite vi te) ſicut dies vnus.
apo. 2. * Memor eſto vnde excideris: ⁊ age peniten= tiam: et prima opera fac. ſin autẽ venio tibi ⁊ mo uebo candelabrum tuum de loco ſuo. ⁊c.
Ibidẽ. * Penitentiam age: ſi quominus: veniam tibi cito: ⁊ pugnabo cum eis: in gladio oris mei: (di= cendo. Ite maledicti. ⁊c.)
apo. 16 * Nõ egerũt penitentiã: vt darẽt gloriã deo.

Secundo: contra falſam penitentiam.

ge. 27. * Si attrectauerit me pater meus: et ſenſerit/ ti meo ne putet ſibi me velle illudere: ⁊ inducat ſu= per me maledictionez pro bñdictione (⁊ merito)
Ibidẽ. * Nõ cognouit eum: quia piloſe manus ſimili tudinem maioris expreſſerant.
1. re. 19 * Cum veniſſent nuncij (Saul) inuentuz eſt ſi= mulachrum ſuper lectum (Dauid) et pellis ca= prarum ad caput eius.
2. re. 14 * Põderabat (Abſalõ) capillos ſuos põdere pu blico (cõtra legem) ☞ De hoc fo. 215. colum= na. 1. tertij Tomi.
4. re. 9 * Pax eſt Jehu? Et ille reſpõdit: que pax? Ad= huc fornicatiões Jhiezabel ⁊ veneficia eius mul ta vigent (nimis)
4. reg. 17. * Cum dominũ colerent (ſepharuaim) dijs quo q; ſuis ſeruiebant. ⁊c.
ſapiẽ. 1 * Spũs eni ſanct⁹: diſcipline effugiet fictum.
eccli. 1. * Ne acceſſeris ad illum duplici corde: ne fue= ris hypocrita in cõſpectu hominum.

* Acceſſiſti maligne ad dominũ: ⁊ cor tuuz ple num eſt dolo ⁊ fallacia. Ibidẽ.
* Cor igrediẽs duas vias: nõ habebit ſucceſſ⁹. eccli. 3.
* Nõ eſt reuerſa ad me in toto corde ſuo: ſed in mendacio/ ait dominus. hier. 3
* Nũqd auis diſcolor hereditas mea mihi? ⁊c. hier. 12
* Ad alligandam curationem tuam: vtilitas nõ eſt tibi. ⁊c. hier. 30
* Fruſtra multiplicas medicamia: ſanitas nõ erit tibi. hie. 46
* Curauimus Babylonẽ/ ⁊ nõ eſt ſanata. ⁊c. hier. 51
* Diuiſum eſt cor eo℞: nunc interibunt. oſee. 10
* Joſeph cum eſſet iuſtus: voluit occulte dimit tere eam. fo. 18. E. colũ. 4. pmi to. mat. 1.
* Facite fructũ dignũ pnie. fo. 7. B. co. 1. p. to. mat. 3.
* Qui autem non habet ⁊ quod habet aufere= tur ab eo. mat. 13
* Nihil inuenit in ficu: niſi folia tantum/ ⁊ ait illi. Nũq; ex te naſcatur fructus in ſempiternũ. et areſacta ẽ ꝯtinuo (tunc q) fo. 27. B. co. 1. p. to mat 21
* Simõ Cyrene⁹ (heres. ſ. inferni) portat crucez in ãgaria. ☞ De h fo. 176. FFF. co. 3. p. to. Matt. 27.
* Genu flexo ante eũ: illudebant ei. ⁊c. Ibidẽ.
* Crucifixi ſunt cum eo duo latrones. ⁊c. Ibidẽ.
* Si tradidero corpus meũ ita vt ardeam cha ritatem autem nõ habuero/ nihil mihi pdeſt. 1. co. 13
* Nolumus expoliari: ſed ſuper veſtiri: vt ab= ſorbeatur qđ mortale eſt a vita (fruſtra) 2. co. 5
* Que ſocietas luci ad tenebras. 2. co. 6
* Si dixerimus quoniã ſocietatem habemus cum eo: et in tenebris ambulamus/ mentimur ⁊ veritatem nõ facimus. 1. io. 1.
* Nõ inuenio opa tua plena coram deo meo. apoc. 3.
* Dabo tibi de ſynagoga ſathane: qui ſe dicũt eſſe iudeos: ⁊ non ſunt: ſed mentiuntur. Ibidẽ.
☞ Poteris omnes textus annotamentorum ſermonis Penitentie aſſumere: vel qui placue= rint in themata. fo. 211. tertij tomi.

Antixpi themata. ⁊c.

Ecce ego ad te ſupbe: venit dies viſi= tationis tue. hie. 50
* Ecce ego ad te ſuperbe/ cades. et non erit: qui ſuſcitet te. Item.
☞ Reliqua quere vel epiloga in annota. eiuſdem Antichriſti incipiẽ. fol. 224. tertij tomi.
☞ Plura themata nõ addidimus: cum eiuſ dem Antichriſti tractatus tot textibus ſit plen⁹ quorum vnuſquiſq; in thema ſermonis optime conuerti poterit. fol. 224. tertij Tomi.

Judicij finalis themata in

ſer. tripertita. Et pmo de iudicio finali futuro.

nu.16. Anc notū faciet dñs: qui ad se per=
tineat: ⁊ sanctos applicabit sibi (ma
los igni) ⁊ quos elegerit: appropin=
quabunt ei.
deu.39 * Judicabit dominus populū suū:
et in seruis suis miserebitur (⁊ infra) Si arripue
rit iudicium manus mea. ⁊c.
iob.19. * Fugite a facie gladij: quoniam vltor iniqui=
tatum gladius est: ⁊ scitote esse iudicium.
iob.20 * Reuelabūt celi iniquitatem eius (impij) ⁊ ter
ra consurget aduersus eum.
iob.26 * Cum vix paruam stillam sermonis eius au=
diuimus: quis poterit tonitruū magnitudinis
eius intueri?
iob.31. * Quid faciam / cū surrexerit ad iudicandum
deus: ⁊ cum quesierit: quid respondebo illi?
p̄s.37. * Dñe ne in furore tuo ar. ⁊c. fol.185. col.1.3. to.
p̄s.74 * Cum accepero tempus (quod modo habes)
egoꝰ iusticias iudicabo.
ꝓū.28 * Viri mali ñ cogitāt iudiciū. (Interl. i futuro)
eccl'ꝰ.8 * Tempus (iudicij) et responsionem cor sapien
tis intelligit.
eccēs.12 * Cuncta: que fiunt adducet dñs in iudicium
pro omni errato / siue bonum / siue malum sit.
Esa.3. * Dñs ad iudicium veniet cum senioribus po
puli eius: ⁊ principibus eius.
esa.10. * Quid facietis in die visitationis ⁊ calamita
tis de longe venientis? Ad cuius cōfugietis au=
xilium? ⁊c.
esa.13. * Vlulate: quia ꝓpe est dies domini quasi va=
stitas a domino veniet.
Item. * Ecce dies domini veniet crudelis: ⁊ indigna
tionis plenus: et ire furorisq; ad ponendam ter=
ram in solitudine.
esa.26. * Ecce dñs egredietur de loco sctō suo: vt visitet
iniquitatem habitatoris terre contra eum.
esa.28 * Sicut in monte diuisionum stabit dominus:
sicut in valle: que est in Gabaon irascetur: vt fa=
ciat opus suum. ⁊c.
esa.62 * Ecce saluator tuꝰ veniet: ecce merces eius cū
eo: ⁊ opus illius coram illo.
esa.66. * Ego autem opera eoꝝ ⁊ cogitationes eoꝝ ve
nio vt cōgregem / cum omnibus gentibus ⁊ lin=
guis: et venient: ⁊ videbunt gloriam meam.
hier.2. * Adhuc iudicio contendam vobiscum: ⁊ cum
filijs vestris disceptabo.
hie 46 * Dies ille domini / dies vltionis: vt sumat vin
dictam de inimicis suis.
Eze.7 * Finis venit: venit finis. Euigilauit aduersū
te / ecce venit: venit cōtritio super te (⁊ per totū)
Item. * Venit tēpꝰ ꝓpe est dies occisiōis: ⁊ nō glie. ⁊c
eze.11. * Judicabo vos: ⁊ scietis: quia ego dñs.
eze.20. * Judicabor vobiscū ibi facie ad faciem.
dañ.7 * Throni positi sūt: ⁊ antiquꝰ dieꝝ sedit (⁊ ifra)
Thronus eius flamma ignis. ⁊c.

* Judicium sedit: et libri aperti sunt. Item.
* Prope est dies tenebrarum ⁊ caliginis / dies iohe.2
nubis ⁊ turbinis.
* Magnus dies dñi: ⁊ terribilis valde. Et quis Ibidē.
sustinebit eum?
* Sol cōuertet in tenebras: ⁊ luna in sanguinē Ibidē.
anteq̄ veniat dies magnus ⁊ horribilis.
* Cōgregabo oēs gentes: ⁊ deducā eas in vallē iohe.3.
Josaphat: ⁊ disceptabo ibi / cum eis.
* Cōsurgant ⁊ ascendant (oēs) gentes in valleꝫ Ibidē.
Josaphat: q: ibi sedebo vt iudicem omnes gen=
tes in circuitu.
* Ve desiderantibus diem dñi: ad quid eā vo= amos 5
bis? Dies domini: ista tenebre ⁊ non lux.
* Judiciū dñi cū pplo suo: ⁊ cū isrl' dijudicabit. mich.6.
* Vox diei dñi amara: tribulabit ibi fortis. sop.
Dies ire dies illa: dies tribulatiōis ⁊ āgustie. ⁊c. Item.
* Mane mane iudiciū suū dabit in luce: ⁊ non soph.3.
abscōdet (Interl. Cito ⁊ manifeste faciet iudiciū
nec erit qď ab eo possit abscōdi) ⁊c. per totum.
* Expecta me in die resurrectiōis mee: i futurū: Ibidē.
q: iudiciū meū: vt ꝯgregē gētes ⁊ colligā regna.
* Veniet dñs deꝰ oēsq; sctī cū eo. Et erit in die zac.14
illa: nō erit lux sed frigus ⁊ gelu. Et erit dies vna
q̄ nota est dño: nō dies neq; nox. ⁊c. (per totum)
Et fol.241. col.2. tertij tomi.
* Quis poterit cogitare diē aduentꝰ eius? et qs mal.3.
stabit ad videndū eum? Ipse em̄ quasi ignis cō
flans. ⁊c. [per totum capitulū]
* Ecce dies veniet succensa q̄si caminus: ⁊ erūt mal.4
omnes superbi: ⁊ oēs faciētes impietatē: stipula.
* Ecce ego mittā vobis heliā prophetā añq̄ ve Ibidē.
niet dies dñi magnꝰ ⁊ horribilis. ⁊c. [per totū]
* Cuius vētilabrū in manu sua: ⁊ ꝑmundabit mat.3.
areā suam: ⁊ cōgregabit triticū suū in horreū / pa
leas autē cōburet igni inextinguibili. [Interl.
Vt qui diu latuerat / manifestaretur.)
* In tēpore messis dicam messoribus: colligite mat.13
primum zizania ⁊ alligate ea in fasciculis ad cō
burendū. [Interl. Nō vnū fascē: q: pro mō ꝑuer
sitatis sue vnusquisq; punietur] fo.66. C. co.2. p̄. to. Item.
* In cōsumatione seculi mittet filiꝰ hois ange=
los suos. ⁊c [vsq;] ⁊ stridor dentiū. fol.311. B. C.
columna.2. primi tomi.
* Sic erit in cōsumatione seculi: exibūt angeli: Item.
⁊ separabūt malos. ⁊c. fo.25. H. col.4. cōis san. matth.
* Sol obscurabitur. ⁊c. [vsq;] apparebit signū 24.
in celo filij hominis. fo.5. B. co.4. primi tomi. Item.
* Tūc plangēt oēs tribus terre: ⁊ videbunt filiū
hominis venientē in nubibus celi / cum virtute
multa. Ibidem. C.
* Sedebit super sedē maiestatis sue. ⁊c. [vsq;] matth.
segregat oues ad hedis. fo.97. A. co.3. p̄mi to. 25.
* Videbitis filium hois sedentē a dextris virtu= matth.
tis dei venientē i nubibꝰ celi. fo.169. T. co.1. p̄. to. 26.

Ro.2. * Testimoniū reddente illis cōscientia ipsoꝝ: et inter se cogitationū inuicem accusantiū: aut etiam defendentium in die cum iudicabit dominus occulta hominum.

ro.14. * Omnes stabimus ante tribunal xp̄i (⁊ infra) Itaqꝫ vnusquisqꝫ nostrū: pro se rōnē reddet deo.

2.co.5 * Omnes nos manifestari oportet añ tribunal xp̄i: vt referat vnusquisqꝫ ꝓpria corporis: prout gessit siue bonum siue malum.

act.7. * In secūdo aduentu cognitus est Joseph (xp̄s) a fratribus suis.

Iude. * Ecce veniet dñs in sanctis milibus suis facere iudicium contra om̄es/ ⁊ arguere oēs impios de omnibus operibus impietatis eorum.

apoc.6 * Sol factus est niger tanq̄ saccus silicinus (et infra) quoniā venit dies magnus ire: ⁊ quis poterit stare?

apo.11 * Aduenit ira tua: ⁊ tēpus mortuoꝝ iudicari.

apoca.20. * Vidi mortuos magnos ⁊ pusillos stantes in cōspectu throni: ⁊ libri aperti sunt: ⁊ alius liber apertus est: qui est vite. Et iudicati sunt mortui ex ijs: que scripta erant in libris s̄m opera ipsoꝝ.

Itē.22. * Etiā venio cito: ⁊ merces mea mecum est reddere vnicuiqꝫ iuxta opera sua.

Item. * Etiā venio cito: amen. Veni dñe Jesu.

Secūdo de iudicio timēdo ꝓpter multa.

deu.10 * Deus magnus potens ⁊ terribilis: qui personam non accipit nec munera: facit iudicium pupillo ⁊ vidue.

1.re.16 * Nec iuxta intuitum hoīs ego iudico. Homo eī̄ videt ea: q̄ patent: dñs autē intuetur cor.

2.para lip.16. * Nō est apud deū iniquitas: nec personaꝝ acceptio: nec cupido muneꝝ (quibus corrūpatur)

iob.9. * Scio q̄ non iustificetur homo cōpositus deo. Si voluerit contendere cum eo: nō poterit ei respōdere/ vnum pro mille. Sapiens corde est (nō decipit) ⁊ fortis robore (nō vis infertur ei)

Ibidē. * Si fortitudo queritur: robustissimus est. Si equitas iudicij: nemo audet pro me testimoniū dicere.

Item. * Si iustificare me voluero: os meū cōdēnabit me. si innocentem ostendero: prauum me cōprobabo (nō valebit allegatio)

Item. * Neqꝫ enim viro: qui similis mei est respondebo: neqꝫ qui mecū in iudicio ex eq̄ possit audiri.

ps.7. * Deus iudex iustus: fortis ⁊ patiens.
ps.9. * Cognoscetur dñs iudicia faciens.
ps.49 * Deus manifeste veniet (qui venit abscōdit⁹)
Item. * De⁹ noster (nobis datus) ⁊ nō silebit (sic mō)
Esa.42 * Tacui/ semper silui/ patiens fui/ sicut parturiens: loquar. ⁊c.
ps.49 Ignis i cōspectu ei⁹ exardescet. fo.239. co.1.3. to.
ps.96. * Ignis ante ipsum p̄cedet: ⁊ inflāmabit. ⁊c. fo. 239. A. col.3. tertij tomi.
ū.6. * Scel⁹ et furor viri: non parcet in die vindicte (adultere) nec acquiescet cuiusq̄ precibus: nec suscipiet pro redemptione dona plurima.

* Venient in cogitatione peccatorum suorum timidi: ⁊ traducent illos ex aduerso iniquitates ipsorum. sap.4.

* Tunc stabunt iusti in magna cōstantia aduersus eos: qui se angustiauerunt: ⁊ qui abstulerunt labores illorum. Videntes turbabuntur timore horribili. ⁊c. Sap.5

* Pugnabit cū illo orbis terrarum cōtra insensatos. Ibūt directe emissiones fulguꝝ. ⁊c. Infra.

* Creatura enī tua tibi factori deseruiēs/ exardescit in tormentū aduersus iniustos. sap.16.

* Nihil enim proderit (aggregatio diuitiarū) in tēpore vindicte/ ⁊ obductiōis. [Inter. mort[ ] eccli.5.

* In fine hominis [in iudicio] denudatio operum illius. eccl. 11

* Ingredere in petrā: abscōdere in fossa humo/ a facie timoris domini. Esa.2.

* Ecce nomen domini venit de longinquo: ardens furor eius ⁊ grauis ad portandum. Labia eius repleta sunt indignatiōe: ⁊ lingua ei⁹ quasi ignis deuorans. esa.30.

* Reuelabitur ignominia tua: ⁊ videbitur opprobriū tuū. vltionē capiā: ⁊ nō resistet mihi hō. Esaie. 47.

* Isti fumus erunt in furore meo: ignis ardens tota die. Ecce scriptum est coram me. Nō tacebo sed reddam. ⁊c. esa.65.

* Ecce dominus in igne veniet: et quasi turbo quadrige eius. ⁊c. esa.66

* Eligent magis mortem q̄ vitam oēs qui residui fuerint de cognatione hac pessima. hier.8.

* Confundentur vehementer: quia nō intellexerunt opprobriū sempiternū: qd̄ nunq̄ delebit. hie.20

* Ego sum iudex ⁊ testis/ dicit dominus. hie.29

* Erit cor fortium idumee in die illa: quasi cor mulieris parturientis. hie.49

* Ipse reuelat profunda ⁊ abscondita: ⁊ nouit in tenebris constituta: ⁊ lux cum eo est. dan.2.

* Quasi leo rugiet: quia ipse rugiet: ⁊ formidabunt filij maris. osee.11

* Leo rugiet: quis nō timebit? Amos.3
* Vlciscens dñs ⁊ habens furorem. ⁊c. nau.1.
* Scrutator hierusalē/ in lucernis. ⁊c. (p totū) soph.1.

* Argentum coꝝ et aurum eorum nō valebit liberare eos in die furoris domini. [Interlin. ab eterna fame] eze.7.

* Reuelabo pudenda tua in facie tua: ⁊ regnis ignominiam tuam. ⁊c. nau.3.

* Exibit vt fulgur iaculū eius: et dñs de⁹ in tuba canet: et vadet in turbine austri. zach.9

* Accedam ad vos in iudicio: ⁊ ero testis velox maleficis ⁊ adulteris ⁊ periuris. ⁊c. mal.3.

* Nihil opertum: qd̄ non reueletur: ⁊ occultū: qd̄ nō sciat. fol.6. ⁊.7. A. col.1. scdi tomi. mat.10

mat.12 ✱ Quoniā omne verbū ociosum. (Interlinea. Quod sine vtilitate loquentis dicitur ⁊ audiē=tis: vt de friuolis ⁊ fabulis. scurrilia nō sunt ocio sa: sed criminosa) fol.72. C. co.1. pmi to.

matth. 24. ✱ Sicut fulgur exit ab oriente: ⁊ apparet in occi dente: ita erit aduēt⁹ filij hois. fo.5. A. co.3. p̄. to.

luc.23 ✱ Tunc incipiēt dicere mōtibus: cadite sup nos et collibus cooperite nos. fo.195. R. col.3. p. to.

1.co.3. ✱ Uniuscuiusq̄ opus manifestū erit. Dies em̄ dn̄i declarabit: quia in igne reuelabitur. ⁊c.

1.co.4 ✱ Ueniet dn̄s: qui illuminabit abscondita tene brarum: ⁊ manifestabit consilia cordium.

1.the.5 ✱ Cum dixerint pax ⁊ securitas: tunc repentin⁹ eis superueniet interit⁹: sicut dolor in vtero ha=bentis: et nō effugient. fo.234. col.4. tertij tomi.

heb.10 ✱ Terribilis est expectatio iudicij: ⁊ ignis emu latio: que consumptura est aduersarios.

Item. ✱ Horrendū est incidere in manus dei viuētis.

1.pe.3. ✱ Adueniet autē dies dn̄i vt fur: in quo celi ma gno impetu transient. elementa vero calore sol=uentur: terra autem ⁊ que in ea sunt/exurentur.

apoc.1 ✱ Ex ore eius gladi⁹ vtraq̄ parte acut⁹ exibat.

apoc.6 ✱ Reges terre ⁊ principes ⁊ tribuni: ⁊ diuites: ⁊ fortes: ⁊ omnis seruus ⁊ liber absconderunt se in speluncis: et in petris montium: ⁊ dicūt monti=bus et petris cadite super nos: ⁊ abscōdite nos a facie sedentis super thronū: et ab ira agni: quo niam venit dies ire magnus ipsorū. Et quis po terit stare?

apoc.9 ✱ In diebus illis: querent homines mortem: et non inuenient eam: et desiderabunt mori: et fu=giet mors ab eis. (Idem supra Hiere.8.)

¶ Tertio/de finali iudicio vel resurrectio=ne in generali.

iob.19. ✱ Scio qd̄ redēptor meus viuit: et in nouissimo die de terra surrectur⁹ sū. ⁊c. fo.237. co.4. 3. to.

Ibidē. ✱ Fugite a facie gladij: quoniam vltor iniqui=tatum gladius eius est: et scitote esse iudicium. fol.238. col.1. tertij tomi.

ps.95. ✱ Judicabit orbem terre in equitate.

ps.109 ✱ Judicabit in nationibus implebit ruinas. ⁊c

eccl's.3. ✱ Justum ⁊ impium iudicabit dn̄s.

eccs.12 ✱ Cuncta que fiunt adducet dominus in iudi=cium pro omni errato: siue bonum siue malū sit.

esai.3. ✱ Dominus ad iudicium veniet cum senior=bus populi sui et principibus eius.

esa.24 ✱ Ecce dominus nudabit terram: et dissipabit eam: et affliget. ⁊c. (per totum capl'm)

esa.26 ✱ Uiuent mortui tui: interfectiq̄ mei resurgēt.

Ibidē. ✱ Expergiscimini: qui habitatis in puluere. ⁊c

Item. ✱ Ecce dominus egredietur de loco suo: vt visi=tet iniquitatem habitatoris terre.

esa.34 ✱ Inebriatus est in celo gladius meus: ecce su=per idumeam (terram) descendet

esa.62. ✱ Ecce saluator tuus venit (ad iudicium) ecce merces eius cum eo.

hie.22 ✱ Nolite flere mortuū: neq̄ lugeatis sup eū fletu.

eze.37. ✱ Dimisit me in medio campi: qui erat plenus ossibus. fo.157. co.1. tertij tomi.

Ibidē. ✱ Ecce ego intromittā in vos spiritū ⁊ viuetis. ⁊c

Ibidē. ✱ Educam vos de sepulchris vestris populus meus: ⁊ inducam vos in terram vestrā israel. ⁊c.

dan.7 ✱ Aspiciebam donec throni positi sunt: ⁊ anti=quus dierum sedit.

Ibidē. ✱ Judicium sedit: et libri aperti sunt.

Ibidē. ✱ Aspiciebam/et ecce cum nubibus celi: quasi filius hominis veniebat

dan.12 ✱ Multi de ijs: qui dormiunt in terre puluere: euigilabunt: alij in vitam eternam: alij in oppro brium: vt videant semper.

sophonie.3 ✱ Subleuabis de corruptione vitam meam.

✱ Expecta me/dicit domin⁹/in die resurrectio=nis mee in futurum.

2.mac cab.7. ✱ Nos pro suis legibus eterne vite resurrectio=ne suscitabit.

Ibidē. ✱ E celo ista possideo: sed propter dei leges nūc hec ipsa despicio: quoniam ab ipso me ea rece=pturum spero.

Ibidē. ✱ Potius est ab hominibus morti datos spem expectare a deo iterū ab ipso resuscitandos. Tibi enim resurrectio ad vitam non erit.

Item. ✱ Dignus fratrib⁹ tuis effectus particeps susci pe mortem: vt illa miseratione: cū fratribus tuis te recipiam.

2.mac.12 ✱ Bene et religiose de resurrectione cogitans.

mat.3. ✱ Uenturus est ille: cuius ventilabrum in ma nu: et permutabit aream suā: ⁊ congregabit tri=ticum: paleas autem comburet.

matth. 27. ✱ Multa corpora sanctorum: qui dormierant: surrexerunt. Et exeuntes de monumentis vene=runt in sanctam ciuitatem: ⁊ apparuerunt mul=tis. fo.171. R R. co.3. primi tomi.

Mar. 12. ✱ Uenerunt ad eum Saducei: qui dicunt non esse resurrectionem.

Ibidē. ✱ In resurrectiōe neq̄ nubēt neq̄ nubent. (In terli. Nemo ibi moritur: nemo nascitur: nec in=fans: nec senex ibi) sed sunt sic angeli dei in celis. De mortuis autem q̄ resurgent: non legistis (qd̄ dictū est vobis a domino) Ego sū de⁹ Abrahā et deus Isaac et deus Jacob: non est deus mor=tuorum/sed viuentium.

Joh.5 ✱ Procedent: qui bona egerūt in resurrectionē vite: qui vero mala egerunt in resurrectionē iu=dicij. fo.150. H. co.1. primi tomi.

ioh.11. ✱ Dixit illi Jesus. resurget frater tuus. ⁊c. fol. 151. G. co.3. primi tomi.

1.co.15 ✱ Si resurrectio mortuorum nō est: neq̄ Chri stus resurrexit.

1.co.16 ✱ Deus vero et dominum suscitauit: et nos su=scitabit per virtutem suam.

1.co.15 * Inſipiens tu: quod ſeminas non viuificatur: niſi prius moriatur.
Ibidē. * Seminatur in corruptione: ſurget in incorruptiōe. Seminaſ in ignobilitate: ſurget in glia. ⁊c
Ibidē. * Omnes quidem reſurgemus: ſed non omnes immutabimur.
Ibidē. * Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem. ⁊c.
2.co 4. * Scientes quoniam qui ſuſcitauit Jeſum: et nos cū Jeſu ſuſcitabit: ⁊ cōſtituet vobiſcum.
eph. 4 * Donec occurramus omnes in virum perfectum: in menſurā etatis plenitudinis Chriſti.
1.theſ. 4. * Nolumus vos ignorare de dormientibus. ⁊c fol. 317. A. col. 1. tertij tomi.
phil. 3. * Saluatorem expectamus dominū noſtrum Jeſum xp̄m: qui reformabit corpus humilitatis noſtre: configuratum corpori claritatis ſue. ⁊c.
act. 23. * De ſpe ⁊ reſurrectione mortuorū ego iudicor.
act. 26 * Quid incredibile iudicatur apud vos: ſi deus mortuos ſuſcitat?
Jude. * Ecce veniet dominus facere iudicium.
apo. 14 * Venit hora iudicij eius.
apoc. 1 * Ecce venit cum nubibus: ⁊ videbit eum omnis oculus. ⁊c.
apo. 20 * Vidi thronum magnum, et ſedētem ſup eū.
Ibidē. * Vidi mortuos magnos ⁊ puſillos, ſtātes in conſpectu throni, ⁊ libri aperti ſunt. ⁊c.
☞ Poterunt themata aſſumi ex varijs textibus Annotamentorum tractatus iudicij finalis fol. 236. tertij tomi.

Generalia themata ſeu motiui in ſermones.

Gen. 1. Fiat firmamentum in medio aquarū.
Ibidē. * Fiāt lūinaria i medio celi. (mūdi)
Exo. 2. * Audiuit gemitū eorū. (ſctōrū) ⁊c.
Leui. 6. * Oīs qui tetigerit illa (pfectione vite cōtēplatiue) ſanctificabitur.
Nu. 7. * Conuertat dn̄s vultū ſuū ad te (fidelis aia)
Deu. 4 * Cuſtodi temetipſum, ⁊ animā tuam.
2. re. 7 * Feci tibi nomen grande: iuxta magnorū: qui ſunt in terra.
3. reg. 3. * Dedi tibi cor ſapiens ⁊ intelligens: in tantū, vt nullus ante te ſimilis tui fuerit: nec poſt te ſurrecturus ſit.
1. para 17. * Feciq; tibi nomē vnius magnorum: qui celebrantur in terra.
Judit 8 * Mulier ſancta es: ⁊ timens deum.
Judit 12. * Inueniſti gratiam coram me.
Judit. 13. * Benedicta tu a deo tuo. ⁊c.
Judit. 15. * Tu gloria hieruſalem: tu leticia iſrael: tu honorificentia populi noſtri. ⁊c.
Heſt. 6. * Sic honorabitur: quemcūq; rex voluerit honorare.

* Nunquid cōſideraſti ſeruū meum. N. q̄ nō ſit ſimilis ei in terra. ⁊c. Job. 1.
* Effudit in terra viſcera mea. iob. 16
* Veſtigia eius (xp̄i) ſecutus eſt pes meus. iob. 23.
* Nūqd p ſapiam tuā plumeſcit accipiter? ⁊c. iob. 39
* Beatus vir: q nō abijt. ⁊c. fol. 115. co. 3. tij to. ps. 1.
* Admirabile eſt nomen tuū. ps. 8.
* Gloria ⁊ honore coronaſti eum. ⁊c. Item.
* Miſit de ſummo: et accepit me. ps. 17.
* Os iuſti meditabitur ſapientiam. ⁊c. ps. 36.
* Beatus quē elegiſti: ⁊ aſſūpſiſti: inhitabit. ⁊c ps. 64
* Venite ⁊ audite: ⁊ narrabo q̄ta fecit aie mee. ps. 65.
* Decorem indutus eſt. ps. 92.
* Juſtus vt palma florebit. ⁊c. ps. 91.
* Loquebar de teſtimonijs tuis. ⁊c. ps. 118
* Vanū ē vob an̄ lucē ſurgeř. fo. 37. co. 1. 2. to. ps. 126
* Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea. ⁊c ps. 128
* Juſtorum ſemita: quaſi lux ſplendens. pu. 4.
* Per me reges regnāt: ⁊ legum conditores iuſta decernūt. puer 8
* Ego diligentes me diligo. Ibidē.
* Qui mane vigilauerūt ad me, inuenient me. Ibidē.
* Juſtum deduxit (dn̄s) per vias rectas. ſap. 10
* Certamen forte dedit illi: vt vinceret. Ibidē.
* Felix ſterilis incoinquinata. ſapiē. 3
* Da altiſſimo ſm donatum eius. eccli. 35
* Nō eſt inuentus ſimilis illi. ecci. 44
* Quis poterit tibi ſimiliter gloriari? ecci. 48
* Quaſi oliua pullulans: et cypreſſus in altitudine ſe extollens. Eccli. 50.
* Modicū laboraui: ⁊ ineni mihi multā reqē. ecci. 51
* Fortis eſt: vt mors dilectio tua. Can̄. 8
* Pone me vt ſignaculū: ſuper cor tuum. Ibidē.
* Soror noſtra paruula eſt. ⁊c. Item.
* Ad me clamat ex Seir. Cuſtos qd de nocte? eſa. 21.
* Quid tu hic, aut quaſi quis hic? eſa. 22
* Semita iuſti, recta eſt: ⁊ rectus callis iuſti ad ambulandum. eſa. 26
* Secundū dies ligni: erūt dies populi mei. ⁊c. eſa. 65.
(Interl'. De quo ps. 99. Juſtus vt palma florebit. qui ſcʒ quotidie triūphū reportat de aduerſarijs ſuis.
* Nūquid tēpus vob eſt: vt habetis in domibus laqueatis: et domus iſta deſerta? agge. 1
* Aſcendite in montem (virtutū) ⁊c. Item.
* Gloria illuſtrabo te cum fuerit opportunū. 1. mac. 11
* De magnis periculis liberati: magnifice gratias agentes. ⁊c. 2. ma. 1.
* Hic eſt fratrum amator: q multū orat. ⁊c. 2. ma. 15
* Omnes cōi cōſilio decreuerunt, nullo modo diē iſtū abſq; celebritate preterire. 2. mac cab. vl.
* Maiorem hac dilectionem nemo habet. ⁊c. fo. 3. B. col. 1. ſecundi to. in cōi ſanctorum. ioh. 15.
☞ Reliq̄ the. q̄re i oib⁹ an. ſer. Gn̄al'. icipieñ. fo. 248. tertij to. ⁊ in toto ope diuini Apiarij.

Funerum themata.

Geñ.3. IN sudore vultus tui vesceris pane tuo:donec revertaris in terram de q̄ sumptus es.
geñ.15 ✻Tu autē ibis ad patres tuos in pace:sepultus in senectute bona.
geñ.25 ✻Abraham mortuus est in senectute bona.
2.reg.3 ✻Princeps maximꝰ cecidit hodie in israel(.i. in ecclesia)
2.re.7 ✻Requiem dabo tibi ab oĩbus inimicis tuis.
2.reg. 14. ✻Omnes morimur et quasi aque dilabimur in terram:que non revertuntur.
1.para 29. ✻Mortuus est in senectute bona: plenus dierꝫ et divitijs et gloria.
iob.4. ✻In horrore visionis nocturne/quando solet sopor occupare homines. Pavor tenuit me ⁊ tremor:⁊ omnia ossa mea perterrita sunt.
iob.14 ✻Homo natus de muliere brevi vivens tempore repletur multis miserijs.
iob.16. ✻Semitā per quā nō revertar/ambulo.
iob.17 ✻Libera me(domine de morte eterna)⁊ pone me iuxta te.⁊c.
iob.19. ✻Spoliavit me gloria mea: ⁊ abstulit coronā de capite meo.
Ibidē. ✻Scio enim ꝙ in novissimo die de terra surrecturus sum.fo.237.co.4.tertij tomi.
iob.21 ✻Iste morit robustus ⁊ sanꝰ/dives ⁊ felix: aliꝰ vero moritur in amaritudine aĩe sue/absq̧ vllis opibus:⁊ tamē simul in pulvere dormient: ⁊ vermes operient eos.
iob.29 ✻In nidulo meo moriar:⁊ sicut palma mul.⁊c
ps.15. ✻Nō derelinques aĩam meā in inferno.
ps.72 ✻Quā bonꝰ deꝰ israel ijs:qui recto sunt corde.
Item. ✻Quomō facti sūt in desolatiōe subito defecerūt
ps.87 ✻Posuerūt me ĩ lacu inferiori in tenebrosis.⁊c
ps.100 ✻Miam ⁊ iudiciū cātabo.⁊c.(vsq̧) qñ venies ad me.fo.113.columna.2.tertij tomi.
ps.101 ✻Paucitatē dierum meorū nuncia mihi.
ps.126 ✻Cum dederit dilectis suis somnum.⁊c.
ps.88. ✻Quis est hō q̄ vivet:⁊ nō videbit mortem?
pu.27 ✻Ignorans qd superventura pariat dies.
eccles.3. ✻Cūcta subiacent vanitati:⁊ oĩa pgūt ad.⁊c.
eccles 7 ✻Meliꝰ ē ire ad domū luctꝰ:q̄ȝ ad domū ꝯuiuij
eccles 11 ✻Si ceciderit lignū ad austrū:aut ad aq̄lo.⁊c.
eccles.12 ✻Cūcta que fiūt adducet dñs in iudiciū.⁊c.fo. 312.colūna.4.tertij tomi.
eccli.7 ✻In oĩbꝰ opibꝰ tuis memorare novissima tua
Sap.2 ✻Umbre transitus: est tempus nostrum.
sap.4. ✻Iustus si morte p̄occupatus fuerit in re.⁊c.
eccli.8 ✻Oēs morimur:⁊ in gaudiū volumꝰ venire. Vel.Memēto qm̄ oēs in corruptione sumus.
eccli.11. ✻In die bonorū ne immemor sis malorū.⁊c.
eccli.14 ✻Fili si habes benefac tecū:⁊ deo dignas ob.⁊c

✻Ante obitū tuū operare iusticiā:qr nō est.⁊c. Ibidē.
✻Quid est hō:⁊ q̄ est grā illiꝰ:⁊ qd ē bonū?⁊c. eccli.18
✻Memento ire in die cōsumationis:⁊ tēpꝰ.⁊c Item.
✻Modicū plora sup mortuū: qm̄ requievit. eccli.22
✻Memor esto iudicij mei:sic em̄ erit ⁊ tuū.⁊c. eccli.38
✻O mors q̄ȝ amara est memoria tua hoĩ habēti pacē in substantijs suis:viro quieto ⁊ cuiꝰ.⁊c. eccli.41
✻Omni tēpore sint vestimenta tua candida.⁊c. eccles.9.
✻Quodcūq̧ facere potest manꝰ tua/instāter operare:qr nec opꝰ/nec rō/nec scīa/nec sapiā erūt apō inferos/quo tu properas. Item.
✻Revertat pulvis in terrā suā vñ erat:⁊ spi.⁊c. eccles.12
✻Ubi est lr̄atus? vbi v̄ba legis pōderans? vbi doctor parvulorum? esa.33.
✻Cōsolamini ꝯsolamini pp̄le meꝰ dicit deꝰ vr̄. esa.40
✻Nolite flere mortuū:nec lugeatis sup eū fletu. hie.22
✻Indui me sacco obsecrationis. bar.4
✻A quattuor vētis veni spūs ⁊ insuffla sup in.⁊c eze.37.
✻Ecce ego aperiā tumulos vr̄os: ⁊ educā.⁊c. Ibidē.
✻Cū aperuero sepulchra vestra ⁊ eduxero vos de tumulis vestris populus meus:⁊ dedero.⁊c. Item.
✻Succidite arborē ⁊ p̄cidite ramos eius.⁊c. dañ.4
✻Qui dormiunt in terre pulvere:evigilabunt: alij in vitā eternā/alij in opprobrium. dañ.12
✻Nūquid tēpus est vobis vt habitetis in.⁊c. agge.1
✻Cōvenit ecclesia magna cogitare qd fa.⁊c. 1.mac.5
✻Cōverse sunt nuptie in luctū:⁊ vox.⁊c. 1.mac.9
✻Sctā ḡ ⁊ salubris est cogitatio ꝑ defūctis.⁊c. 2.ma.12
✻Nō est mortua puella sȝ dormit.fo.320.C.columna.2.p̄mi tomi. mat.9.
✻Orate ne fuga vestra fiat hyeme vel sabbato. fol.234.co.4.tertij tomi. matth. 24.
✻Estote parati qr q̄ hora nō putatis filiꝰ hoīs veniet.fol.22.B.col.1.secūdi tomi.in cōi sctōꝝ. luc.12.
✻Negociamini dū venio.fo.20.A.col.2.secūdi tomi.in cōmuni sanctorum. luc.19.
✻Venit hora in q̄ oēs qui in monumētis.⁊c. iohā.5
✻Venit hora ⁊ nūc est quando mortui audiēt vocem filij dei.⁊c.fo.149.F.col.4.p̄mi tomi. Ibidē.
✻Cursum consumavi: fidem servavi. 2.tim.4
✻Ecce ego venio sicut fur.(Interl̄. Dormiētes occidens) Beatus qui vigilat.(Idest qui solicitus est de salute sua)Et custodit vestimentȩ sua.(innocentiam in baptismo acceptam) apoca. 16.
✻Beati mortui qui in domino moriuntur. apoc.14
✻Venit hora iudicij eius. Ibidē.
✻Vidi mortuos magnos ⁊ pusillos stantes in conspectu throni:et libri aperti sunt. apo.20
✻Ecce venio cito/beati qui lavāt stolas suas. Apoc. 22.
☞ Multo plura themata poteris colligere in eodem tractatu funeꝝ.fo.305.tertij tomi.et etiaȝ in thematis Cōmemorationis animarum in secundo Tomo.

¶ Finis thematum tertij tomi.

Emporium seu repertoriū

florigerū oīm sententiaꝝ: que in singulis annotamentis sermonū tertij tomi diuini Apiarij cōtinentur/eodem ordine tractatuum digestum. Atqꝫ etiā folioꝝ ꝛ columnaꝝ numeris adeo distinctū: vt in ictu oculi singula inuenire possis.

Emporiū seu repertorium

annotamētorum sermonis Incarnatiōis ꝛ aduentus filij dei.

¶Ex prima pte Biblie.

¶1. ADuētu filij dei eiusqꝫ sanguinis effusione toti⁹ mūdi peccatum fuisse solutum oñdit. et de hoc figura.fol.2.co.p̄.

¶2. Incarnati dei filij genealogia a quib⁹ originē duxerit ſm carnem. Ibidem.

¶3. Incarnatū dei filium deū ꝛ hoiem ex Abraha ꝫ descendisse ſm carnē: q̄ nulla alia excellētior: et de hoc figura.ibidem.

¶4. Incarnationis mysteriū absconditū fuisse: ac postea illud reuelatū: et ad hoc aptissima figura.folio.2.col.2.

¶5. Incarnationis mysteriū per scalā Iacob intelligi: ꝛ per scale gradus ꝛ latera gradus generatiōis eiusdem declarari.ibidem.

¶6. Incarnatū de virgine filiū dei (mundo senescente) ad instar Iacob in senectute patris genitū. vide ibi figurā.fo.2.co.3.

¶7. Incarnatū dei filium (q̄ messias in lege dr̄) aduenisse infallibili ꝛ vrgēti ratione autoritateqꝫ ab hebreis suscepta/cōcludit̄.fol.2.co.4.

¶8. Incarnatū dei filiū ex virgine/mundū liberasse.ibidem.vel fo.72.col.4.

¶9. Incarnatum dñ ex iudeoꝝ stirpe spinea/igne deitatis spinas petōꝝ nostroꝝ expulisse qđ per ardentem rubū intelligit̄.fo.2.colum.4

¶10. Incarnatū dei filiū (q̄ de⁹ in se permanēs: mortalis est in hoie factus) per Moysi virgā in colubrum versā intellige.fol.3.co.p̄.vel.36.A.co.3.

¶11. Incarnatum verbū dei carnis assumptiōe oim tulisse pctā: et hoc per virgā Aaron multiplicit̄ significatum.fol.3.col.p̄.

¶12. Incarnatus dei filius de quoꝝ linea descenderit ſm carnem.ibidem.vel fol.14.G.col.4. Itē incarnationis mysteria non humana sapiētia esse discutienda: ꝛ rationes figurate ad hoc.folio.15.K.colū.p̄. Incarnationis mysteria non percipere valentes: sanctisp̄ūs potestati humiliter reseruare debent.et ad hoc figura.folio.15.L.columna.1.

¶13. Incarnatum dei filium in virgine absqꝫ humano opere per dei sanctuarium significatum: ꝛ p lapidem sine manibus abscissum.fol.3.co.1.

Incarnatum dei filium ad mūdi vesperam ex virgine (inter alia) ideo carnem sumpsisse: vt in ea a nobis cognosci posset: ꝛ de hoc figura mirabilis.fol.3.co.2. ¶14

Incarnatum dei filium dei ꝛ hominum mediatorē/legis duritiā ad misericordiam inclinasse: et ad hoc figura.ibidem.vel.250.co.p̄. ¶15.

Incarnatum ꝛ conceptum dei filium/nono cōpleto mense ac decimo inchoato natum esse.folio.3.col.3.vel.37.col.2.ꝛ.3. ¶16.

Incarnatum dei filium mundū illuminasse: ꝛ ex purissimis virginis sanguinib⁹ carnem assumpsisse.fo.3.co.3. Item incarnatum dei filiū ex virgine/nō in carne peccati: sed in similitudine carnis peccati venisse in mundum: vide ibi figuram.fol.76.B.colum.2. ¶17.

In incarnatiōe filij dei illud impletum esse. posteriora mea videbis.ꝛc.folio.3.co.3.vel fol.38.col.p̄.secundi tomi. ¶18.

Incarnati dei filij carnem multis figuris significatam esse: ac sub eadem diuinitatem latere.fol.3.col.3.vel.72.co.4. ¶19.

Incarnati filij dei aduentu legis fructus sanct⁹ laudabilisqꝫ effectus est: qđ non ante.fol.3.co.3. ¶20.

Incarnatū dei filium figuraliter promissum esse inter homines ambulaturū: ꝛ hoc in xp̄o adimpletum.fol.3.col.4. ¶21.

In christo spiritum domini requieuisse ac permansisse septupliciter: quod de ceteris minime dicendum: et hoc iuxta ꝓpheticū vaticinium.fo.4.co.1.vel fo.245.B.co.3.p̄.to. ¶22.

Incarnationem domini electis ab initio mundi/iter presentis vite dirigere ostēditur: sicut arca federis.fol.4.col.1. ¶23.

Incarnatum dei filium ſm carnem ex iustis et peccatoribus non immerito descēdisse: figuratum ſm quosdam.ibidem. ¶24

Incarnatū dei filium nō ex synagoga: cui⁹ ſm carnē filius est: gratiā nobis attulisse: sed ex deo patre.ibidem.vel fo.64.A.co.3. ¶25.

Incarnatū filium dei oēs antiquas ꝓmissiōes legis cōpleuisse ostenditur: sine quo legem/neqꝫ cū sine lege esse posse figuraliter ꝓbat̄.ibidē.vel.39.col.3. ¶26.

Ex secunda parte biblie.

Aduentus filij dei in carnem q̄si vmbra aduēt⁹ secundi ad iudiciū figuraliter eē ostendit̄.folio 4.co.1.vel fol.57.B.col.2. ¶1.

Ante aduentum xp̄i demones quietos ac securos animas possedisse: nō aūt sic Incarnati saluatoris adueniente gr̄a.fol.4.col.1. ¶2.

☞ c

¶4 Aduentu dñi (q̄ corpus nulla grauatum corru
ptione sumpsit) idolatrias ac magicas artes de=
structas fuisse. fo.8.co.2.
¶5. Aduentu xp̄i populū consolatione duplici con
solatum .s. gratie ⁊ glorie: ideo bis dicit. conso=
lamini consolamini. ibidem.
¶6. Aduentum filij dei ad maloꝝ casum: ⁊ bonorū
erectionem fuisse. fo.8.co.3.
¶7 Incarnati filij dei potestas ⁊ natiuitas descri=
bitur. Ibidem.
¶8. Aduentu dñi spes promissum assequendi ip̄m
collata est. ibidem.
¶9: Incarnatū dei filium eū fuisse: de quo scriptū
est. Generationem eius q̄s enarrabit: ibidē.
¶10. Incarnatum dei filium nō vacuū de mundo re
dijsse ad patrem. ibidem.
¶11. Incarnato xp̄o salutē hoibus a p̄re datā: ⁊ qua
liter vnumquēq3 ad eū suscipiendū disponi de=
ceat. folio.8.col.4.
¶12. Aduentum filij dei duplicem eē / longius vtili=
usq3 describitur. Item de iudicio discretionis ⁊
discussionis. ibidem.co.4.⁊c.
¶13. Aduētu p̄mo xp̄i redēptio ppl'i facta ē. fo.9.c.2.
¶14 Incarnatum dei filiū quasi pastorē oues deper
ditas redemisse: ⁊ ad ecclesiā cōgregasse. ibidē.
¶15. Incarnatū dei filiū in lege et ꝓphetis ꝓmissū
esse verū deum ⁊ hoiem. fol.9.co.3.
¶16. Aduentū primū ⁊ scd̄m xp̄i decem visionibus
Danielis eē vaticinatum ostēditur. fo.9.co.3.
¶17 Dei fili⁹ ex patria celesti aduenisse: ⁊ formā ser
ui sumpsisse ostenditur. ibidem.
¶18. Incarnatum dei filiū oim̄ cōuersationes excel
luisse: sicut excellit mōs planicies cāpoꝝ. ibidē.
¶19. Aduenientc xp̄o grās agi debere ꝓ demone de=
iecto demonstratur. fol.9.co.4.
¶20. Aduēt⁹ xp̄i Malach.3.ca. scribit. fo.9.co.4.
¶21. Aduentu xp̄i pctm̄ mentis ita tollit / sicut ⁊ pec
catum mundi. ibidem.

Ex quinta parte biblie

¶1. Incarnatū dei filiū esse verū deum ⁊ hoiem per
modum cōceptionis mirabilē ⁊ per verā genea
logiam demonstrat. fol.9.col.4. vel. 43.A.⁊c.
col.4.A. scd̄i to. vel fol.18. ⁊ sequēti.col.1.p̄.to.
¶2. Incarnatū dei filiū verū deū ⁊ hoiem eē ex illu
stratione celesti ⁊ veneratione regali ꝓbat.⁊c.
fol.9.col.3.⁊.4. vel fol.46.colū.3.p̄.to.
¶3. Aduentū xp̄i per astroꝝ cursus p̄nosticare pha
risei volētes dānant: ⁊ ibidē ei⁹ incarnatōis my
steriū aperit. fo.9.co.4. vel.278.A.co.4.p̄.to.
¶4 Incarnationis dñi humilitatē per granū sina=
pis congrue significari. fol.9.co.4. vel fol.288.
L.co.4. primi tomi.
¶5. Incarnatio dñi per nuptias: q̄ ibi narrant sub
parabola / intelligitur.⁊c. fol.9.col.4. vel folio
211.A.co.3. et fo.312. H. I. col.2. p̄mi to.
Per carnē infirmata dei sapiētia ostēditur ꝓtege ¶6.
re nos sub alis a diabolo: sicut gallina.⁊c. fol.9.
colū.4. vel fol.28.col.3.p̄.to.
Incarnationis dñi mysteriū pulchre per corri= ¶7.
giam calciamenti xp̄i significatur. fol.10.co.p̄.
vel fo.3.col.3. primi to.
Incarnatiōis mysteriū inter alia multa in chri ¶8.
sti conceptione verius manifestat.⁊c. fo.10.co.
1. vel potius.12.col.4.⁊c.p̄.to.
Incarnationis dñi tp̄s cōpletum eē: a iudeis tn̄ ¶9.
q̄uis in scripturis id cognoscerēt: non esse susce
ptum. fo.10.co.p̄.
Incarnatū dei filiū gen⁹ humanū a latronū .s. ¶10.
demonū manibus liberasse: significat per para
bolā hois descēdentis ab hierl'm in hiericho.⁊c.
ibidem. vel.291.B.co.4. et.292.E.col.1.p̄.to.
Incarnatū dei filiū humanā naturā: p dragmā ¶11.
perditā significatā: supra nouē ordines celestiū
sublimasse ostendit. fol.10.colū.p̄. vel.268.G.
colū.2. primi tomi.
Incarnati dei filij eternā eē generationē ⁊ opera ¶12.
tionē: et multa alia inuenies de verbo incarna
to: que breuitatis gratia hic non ponuntur. fol.
10.co.p̄. vel.22.co.3.⁊c.p̄.to.
Incarnationē filij dei nō ex humano merito: ne ¶13.
q3 ex necessitate factā: sed gratuita dilectione dei
ad nos. fo.10 co.p̄. vel.251.A.col.3.p̄.to.
Aduētū xp̄i / natiuitatē.⁊c. oēs vete. te. scriptur ¶14
detērminat. fo.10.co.1. vl fo.110.F.M.co.3 p̄.to
Incarnatū dei filiū summū gradū ꝑfectiōis in ¶15.
dilectiōe ad ꝓximos attigisse triplicit. fo.10.co.1.

ex sexta parte biblie.

Incarnatū dei filiū ex dei filio hoiem eē factū: ¶1.
geminā q3 habere naturā in vno supposito. Itē
xp̄m inquantū hoiem p̄destinatū esse filiū dei.
hec materia lōgius tractat ibi folio.10.co.2.⁊c.
Incarnatū dei filiū (q̄ vbiq3 est) in virginem ve ¶2.
nisse quō intelligatur. fo.11.col.1.
Incarnatū dei filiū non statim post hois casū ¶3.
venisse: ⁊ quare. et per ei⁹ incarnationē mundū
saluū eē. ⁊ quare dicat mediator: de quib⁹ oib⁹
ibi multe figure. fol.11.co.1.⁊c.
Incarnatū dei filiū ideo a p̄re missū dici / q2 ex ¶4
icōp̄hēsibili diuinitatis sinu se nob ōdit. fo.11.co.4
Per filiū incarnatū deus pater locutus est nob ¶5.
ad maiorē mysterioꝝ cognitionē incarnatiōis:
et ex hoc excellētius no. testa. fuit veteri. ibidē.
Aduentus filij dei in mūdū potissimā fuisse cau ¶6.
sam / vt pctm̄ mundi tolleret.⁊c. fol.12.co.2.
Incarnationis mysteriū credere hoibus esse ne ¶7.
cessariū ꝓbat. Ibidem.

¶8. Incarnato dei filio reformidant angeli ab hominibus adorari: quorum naturā supra se vident in xp̄o exaltatā. ibidem. co.3.

¶9. In incarnationis mysterio tria esse notāda. primū: in vnitate diuine essentie esse pluralitatē personaꝝ siue suppositoꝝ. Secundū: in psona filij humanā ꝛ diuinā naturā esse vnitas. Tertiū: incarnationē de p̄terito factā: nō de futuro. folio 12. co.3.4. ꝛc. vel fo.261. A. ꝛc. co.2. et.3. p̄. to.

¶10. Fuit ꝛ alius mod⁹ possibilis deo ad redēptionē nostrā: sed nullus cōuenientior/ q̄ vt carnē sumeret. fo.14. co.2. vel.51. col.3.

Emporiū seu repertorium

annotamentoꝝ ser. Sacramenti altaris.

Ex prima pte Biblie.

¶1. Eucharistie sacramētū oīaq̧ iustoꝝ sacrificia de⁹ acceptare: reproborū vero reprobare per figurā ostendit. fol.14. co. p̄. vel.27. co. p̄.

¶2. Eucharistie sacramentū recte p sacrificiū Melchisedech fuisse figuratū. fol.14. co. p̄.

¶3. Eucharistie sacramentū per agnū paschalē vel hedū veteris legis recte figuratū eē: ꝛ q̄ sit preparatio ad illud sumendū requisita lōge ꝛ vtiliter tractatur. ibidem. col.2.3. et.4.

¶4 Eucharistie receptio per agni comestionē significari ostendit: ꝛ eius preparatio per alias agni circūstantias. fol.15. col.2. Itē eucharistiā esse sacrificiū inter cetera legis veteris precipuum. ibidem. col.3. et.4.

¶5. Eucharistia (q̄ cibus est fideliū existentiū etiā in purgatorio) per māna significat. ibidē. co.4.

¶6. Eucharistiā celebrantes qbus indumentis indui debeant: ꝛ quid per singula significetur. folio.16. co. p̄. vel fol.27. co.2.

¶7 Eucharistie sacramentū suscepturi penitētie cōpunctione debent prius affici: cuius alie preparationes ponunt. folio.16. col.1.2. et figura.

¶8. Eucharistiā sacerdotes celebraturi etiā penitētia loti accedere debent. ibidem. co 2. et.3.

¶9. Eucharistie sacramentū figuraliter per quinq̧ differētias panū significat: ꝛ sub panis speciebꝰ verā carnē xp̄i contineri. ꝛc. ibidem. col.3. et.4.

¶10. Eucharistie sacramentū intelligere nō valētes/ spū̄isctō relinquere debent. ibidem. col.4.

¶11. Ab eucharistie sacramēto sumendo q̄ sint repellendi tanq̧ indigni in no. testa. figuraliter ꝛ vtiliter ostendit. fol.16. et.17. col.1.2.3.

¶12. Eucharistie sacramentū oēs fideles tenent recipere in pascha (cessante legitimo impedimento) sub mortalis pctī pena. fo.17. co.4.

¶13. Eucharistiā p māna significatā bonis ad salutē cedere: malis x̄o ad damnationem. ꝛc. ibidē.

¶14 Eucharistie sacramentū q̄ sint digni sumētes figuraliter ostendunt. ibidem.

¶15. Sanguinē xp̄i dicunt etiā bibere q̄ doctrinam aploꝫ hauriūt: per figuram. fol.18. co.1.

¶16. Eucharistia per manna figurata pasti ad terrā p̄missionis. i. ecclesiā puenire dicunt. ꝛc. ibidē.

¶17 Eucharistie sacramentū cōmunicare p̄hibētur nocturna pollutione affecti: nisi in aliquot casibus. folio.18. col.2.

Ex secunda parte Biblie.

¶1. Eucharistiā sumpturi discipuli: a dn̄o pedibꝰ lauant: et hoc figuralit significatū per expressionē velleris Gedeonis in pelui. fol.18. col.2. et.3.

¶2. Eucharistie sacramētū per dulcissimū cibū leonis a Samsone lacerati figurat. fo.18. co.4. vl 28. col.4. secundi tomi.

¶3. Eucharistie sacramentū xp̄m sumpsisse atq̧ etiam apl'is cōicasse p figurā ostendit. fo.18. co.4.

¶4 Eucharistie pceptionē maxime impediri p peccatū carnale. vide figurā. ibidē. vel fol.42. co.3.

¶5. Eucharistie sacramentū rei sumere nō debent: qd ex punitiōe Oze: q̄ arcā dn̄i tetigit indignꝰ: ostendit. fo.18. co.4. ꝛc. Item eucharistia singulis fidelibꝰ debet impartiri/ figuraliter.

¶6. Eucharistie cibū esse viaticū ad celestē patriā. fo.19. co. p̄. vel.149. col.2. C.

¶7. Eucharistia intra se cōtinēs Jesum xp̄m: per arcā cōtinentē legis secreta significat. fol.19. co. p̄.

¶8. Eucharistie sacramentū p panes q̄ in etatibus p̄cedentibus oblati sunt signatur. ibidem. co.2. vel fol.44. col.4.

¶9. Eucharistie sacramentū ꝛ ad id p̄paratio in cōuiuio Assueri figurat. fol.19. co.2.

Ex tertia parte Biblie.

¶1. Eucharistie sacramentū peccatori occulto non negatur: ꝛ habenti fidē licet per manus indigni sacerdotis gratiā confert. fol.19. co.2. et.3.

¶2. Eucharistiā alios digne alios indigne sumere: quoꝝ premiū ꝛ suppliciū ponitur. probatur etiam nullum debere eā manducare nisi pri⁹ adorauerit. fol.19. co.3.

¶3. Eucharistiā xp̄s cōsecrans per Dauid stultitiā simulantē recte significat. ibidem. co.4.

¶4 Eucharistiā neminē bene sumere: nisi pri⁹ adorauerit. fo.20. co. p̄.

¶5. In oblatione eucharistie ps. Jubilate decantatur figuraliter. ibidem. vel folio.32. col. p̄.

¶6. Eucharistie celebrationē p xp̄m factā/ p oblationē panis ac vini melchisedech significari. ibid.

¶7. Eucharistie sacramentū est regeneratoꝝ p baptismū/ spūale nutrimētū. ibidē. col. p̄. ꝛc. Ponitur etiā eucharistie cōditio ꝛ istitutio/ q̄tū ad lo

cum ꝛ tempꝰ ꝛ modū/ſm oēs doctores.ꝛc.

¶8. Euchariſtiā ſumētes: boni/ſacramentū ꝛ rem: mali autem ſacramentum ꝛ non rem ſumunt. folio.21.col.p̄.

¶9. In euchariſtie ſacramēto xp̄s nobiſcū eſſe vſq ad cōſumationem ſeculi.folio.21. col.p̄.2.et.3. Item eiuſdē ſacramēti miniſtroꝝ excellētia ponitur. Itē poteſtas xp̄i inſtituentis hoc ſacramētum euchariſtie. Itē vtilitas eccleſie in eiꝰ ſumptione ꝛ celebratione.

¶10. Euchariſtie ſacramentū fideles antiquitꝰ ſub vtraqꝫ ſpecie cōmunicaſſe:nunc vero ſub ſpecie tantū panis.vide rationē.folio.21.co.4.

Ex quarta parte Biblie.

¶1. Euchariſtie ſacramentū actibus mundis induti debent comedere.fo.21.co.4.vel fol.7.co.4.

¶2. Euchariſtiā ꝓ obſtinatꝭ offerre periculoſum ē. fo.21.co.4.

¶3. Euchariſtie ſacramētū poſt meridiē nō celebrari debet niſi in qbuſdam diebus.ꝛc.Ibidem.

¶4. Euchariſtie inſtitutorē xp̄m eā priꝰ comediſſe: ꝛ poſtea diſcipulis cōmunicaſſe.ꝛc.Ibidem.

¶5. Euchariſtie ſacramētū in primitiua eccleſia cotidie fidelibꝰ fuiſſe cōmunicatū.poſt dn̄icis.deinde bis in anno.nunc vero ſemel:et quare.folio.22.co.p̄.vel fol.292.co.4.

¶6. Euchariſtiā ſacerdotes indigne celebrātes polluti ſunt ꝛ ſupplicio digni.ꝛc. folio. 22. col.p̄. vel fol. 122.co.4.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Euchariſtiā fideles cotidie debent petere: q̄ reficit aīam ꝛ corpus:ad quā alia ſacramenta ordinantur.fo.22.co p̄.

¶2. Euchariſtie inſtitutor xp̄s diſcipulis ſuis dedit illud corpꝰ:qd̄ habuit ꝑ naturā:nō mortale: nō corruptibile.Ibidē.co.2.vel.105.G.co.2.p̄.to.

¶3. Euchariſtie ſacramētū per nuptiale conniuiū ſignificari:in quo ſpūſſancti dona recte ſumentibꝰ dan̄.ꝛc.fo.22.co.2.vel fo.312.G.co.1.p̄.to.

¶4. Euchariſtie inſtitutionē ꝛ eiꝰ materiā cōſecutiue vide in hoc annota.nā gratia euitādē ꝓlixitatis hic nō collegimus:vt ibi totā materiā ad libitū ſm opiniones oīm doctoꝝ videas.fo.22. co.2.vel potiꝰ fo.167.I.K.et.MM.SS.p̄.to.

¶5. Euchariſtia per arcā dei figurata immūdis nō ꝓficit:ſed in deterius mutaṫ. folio.22.co.2.vel fol.3.D.col.2.p̄.to.

¶6. Euchariſtiā manducare impediūt vitia ꝛ pctā myſtice.fo.22.co.2.vel fol.125.co.2.A.

¶7. Euchariſtiā māducaturi quō debeāt lauari.ſ. interiꝰ ꝛ exteriꝰ.fo.22.co.2.vl.319.B.D.p̄.to.

¶8. Euchariſtie cōmunionē ꝛ inſtitutionē longius vide ibi:qꝛ materia hec ibi ꝓlixiꝰ tractaṫ/q̄ꝫ vt poſſit breuiter reſumi.fol.22.co.2.vel.fo.184. ꝛc.lr̄is.C.G.M.N.primi to.

Euchariſtie ſacramentū mente pura eſſe recipiendum.atqꝫ in panno lineo debere celebrari:qd̄ ex officio Ioſeph ab Arimathia colligiṫ.fo.22. co.2.vel fol.177.col.3.KKK.p̄.to. ¶9.

Euchariſtiā ſumētes ſacerdotes ꝑmixti malis intentiōibus a diabolo interficiunṫ.fol.22.col. 2.vel folio.33.col.4.D. ¶10.

Euchariſtie inſtitute dies per parabolā hoīs: q̄ fecit cenā magnā ſignificaṫ.fo.22.co.2.vel folio 265.C.co.1.primi tomi. ¶11.

Euchariſtie ſacramentū vere cōtritos cōſeruat in ſtatu innocentie: ꝛ oēs fideles eā cotidie in fide ſacerdotū debent ſumere.ꝛc.fol.22.co.2. vel fol.115.C.co.3.p̄.tomi. ¶12.

Inſtitutionē huius ſacramenti: eiuſqꝫ multas particulares cauſas:ſicut fractiōis.ꝛc. vide ibi diffuſe ꝛ pulchre.fo.22.co.2.vel potius fo.192. B.ꝛc.co.3.et fo.196.N.P.col.p̄.et.4.p̄.to. ¶13.

Euchariſtiā ſuſcepturi qua ꝑparatiōe ſint ꝑparandi per feminas dn̄i ſepulturā viſitātes intelligūtur.fol.22.co.2.vel fo.233.C.co.2.p̄.to. ¶14

Euchariſtiā vnū eſſe ex tribꝰ cibis: qbꝰ fideles vtūtur.fol.22.co.3.vel fo.254.A.ꝛc.co.1.p̄.to. ¶15.

Euchariſtiā ſuſcepturos ꝑmunit dn̄s quadā figura vel exemplo.ꝛc.fol.22.co.3. ¶16.

Euchariſtie ſacramentū quare eccleſia celebret in grano tritici: ꝛ nō aliaꝝ leguminū.Ibidem. ¶17.

Euchariſtia quare non datur populo intincto pane.ꝛc.Ibidem. Itē Euchariſtie ſacramentū inſtitutū in hoc euangelio:qd̄ legiṫ in cena dn̄i: cum omnibꝰ expoſitionibus vide. fol. 201.A. col.1.p̄mi tomi. ¶18.

Ex ſexta parte Biblie.

Euchariſtie participatione in mēſa dn̄i fideles xp̄o incorporanṫ.fol.22.co.3. Item vis verboꝝ conſecrationis:ratiōes etiā quō ſub ſpeciebꝰ panis ꝛ vini ſit caro ꝛ ſanguis xp̄i: ꝛ quare ſb̄ his duabus ſpeciebus/longius tractātur. Itē virtꝰ manducantibus euchariſtiā cōceſſa exprimiṫ. Itē q̄ in ſingulis partibꝰ comeditur totꝰ xp̄s:ꝛ manet totꝰ integer in celo.ꝛc.fol.22.co.3.ꝛc. ¶1.

Euchariſtie ſacramentū pranſos hoīes nō debe reſumere:niſi in caſu infirmitatis:licet xp̄s poſt cenā inſtituerit hoc ſacramentū.fol.23.et.24. in oībꝰ colūnis. Itē euchariſtie excellētia ꝛ dignitas oſtendiṫ: vnde nō phātaſtice vel humana preſumptiōe hoc ſacramentū cōfictū ꝓbaṫ. Itē poſt gñatione baptiſmi euchariſtiā eē cibū aic nutritiuū.B. Itē tangitur huiꝰ ſacramenti inſtitutio q̄tum ad carnē ꝛ ſanguinē. Itē quō ¶2.

intelligant ꝯsecrationis verba. Hoc est. ꝛc. C. D. Item verba sequentia de ꝯsecratione sanguinis: ꝛ ꝙ aq̃ admixta fuerit vino in sanguinẽ. G. H. Item preparatio digne sumẽtis ꝛ premiũ. atq; indigne sumentis suppliciũ. J. Item qua differentia ab alijs cibis sit hic cibus sumendꝰ. K. L. M. Itẽ eucharistie sacramentũ inter cenandum institutum esse: nõ tñ cenã fuisse. P. Item carnẽ xp̃i dupliciter intelligẽdã: vel illa que crucifixa est mortalis: vel spũalis ꝛ diuina. de qua ipse. Caro mea. ꝛc. Itẽ tria esse in hoc sacramento consideranda. Q. Item veruz corpꝰ xp̃i esse in altari ꝓbatur. R. Itẽ illã conuersionẽ nõ esse formalem: qr forma panis ꝛ vini remanet. S. Item ex mente Augustini credere iubemur: discutere non permittimur. T. Item a brutis animalibus non sumi corpus dñi: ꝛ si aliqñ videatur. V. et ꝙ imortale fuit aplis. Item indignuz
Nota. esse: q̃ aliter celebrat hoc sacramẽtũ / q̃ꝫ a xp̃o institutum est: reum qui beneficiũ eius in irrituz ducit. X. Item an sit cotidie sumenda eucharistia: an eligendi certi dies. Y.

C3. Eucharistie sacramentũ: ꝛ xp̃i verũ sacerdotiũ per Melchisedech panẽ ꝛ vinum offerentẽ recte figuratũ esse. fol. 26. co. 1. et. 2. ꝛc

C4 Eucharistie sacramentum nobis representat immolationem xp̃i: qui est verus agnꝰ pro nobis immolatus. ꝛc. fol. 27. co. 2.

Emporiũ seu repertorium

annotamẽ. Sermonis diuinorum officiorum.

C Ex prima pte Biblie.

C1. In officijs ecclesie offerentes sacrificia immundo corde per Cain significantur. fo. 27. col. ṕ.

C2. Sacrificantiũ clericoꝝ linea vestimenta q̃d significẽt. ꝛc. fol. 27. co. 2 vel fo. 139. colũ. 4.

C3. Sacerdotũ ꝛ pontificũ ornamenta exponunt / per que quid in prelatis aut sacerdotibꝰ fulgere debeat ostẽditur. fo. 27. col. 2.

C4 Institutio ꝛ ordinatio ministroꝝ eccl'ie p Aarõ ꝛ filios eius figuratur. Itẽ quõ preparare se debent in sacerdotiũ ꝓmouendi. fo. 27. co. 3. et. 4

C5. Sacerdotis noui preparatio ꝛ ꝑseueratio in bone vite statu vtilissime ex figura Aaron ꝛ filiorum suorum in templo septem diebus permanẽtium significatur. fol. 28. co. 1.

C6. Nouus sacerdos imprimis se peccatorẽ esse deo confiteat: deinde pro peccatis populi oret: vt sit mediator inter deũ ꝛ populũ. ꝛc. fo. 28. co. 2.

C7 Sacerdotes cupidi ad diuina officia altarꝭ accedentes grauiter puniẽdos esse figuraliter ostẽditur. fol. 28. co. 3.

Sacerdotes cõmunes ab operibus mortuis debent contineri: ꝛ multo magis pontifices ꝛ prelati. Iteꝫ ꝙ nõ debent exire de suis diocesibꝰ nisi casu necessario. Item ponuntur alie conditiones requisite ad eũ: qui sit ꝓmouendus in sacerdotium. fo. 28. co. 3. 4. et fo. 29. co. ṕ. et. 2. C8.

Officium diuinũ sacerdotij vsurpãs a dño occiditur / vt exemplis manifestatur. fo. 29. co. 3. C9.

Sacerdotes diuinis officijs intenti / debent ab omni plebe custodiri in quiete. folio. 29. col. 3. vel fol. 65. col. 3. C10.

In sacerdotibꝰ ecclesie octo esse necessaria: que continent in figura portantiũ arcã dñi. ꝛc. Iteꝫ per diuersa officia leuitaꝝ diuersa ministeria sacerdotũ in ecclesia dei intelligunt. Itẽ ꝙ mysteria diuina sacerdotes moderatiꝰ debent aperire. ꝛc. Item diuinoꝝ officioꝝ non oĩbus patere causas / vt ꝙ oriẽtẽ versus oramus. ꝛc fol. 29. co. 3. vel fo. 144. co. 2. vel fo. 255. co. ṕ. ꝛc. C11.

Ordo ecclesiasticus disponit. Itẽ demonstrat apertissima figura sacerdotes in sacrificijs positos ab oĩ prorsus humana cogitatiõe debere eẽ expurgatos. Itẽ sacerdotes nõ debent esse cõtenti doctrina cõmuni: sed altiora inuestigare. Itẽ indigne celebrans se ꝛ populuz perdit. ꝛ multo plura alia / ibi. fo. 29. co. 3. 4. et fol. 144. col. 3. C12.

Diuina officia tractãtibꝰ sacerdotibꝰ nõ iponit pñia publica qđ figura demõstrat. fol. 30. co. ṕ. C13.

Sacerdotis negociũ est ꝓ pctõribꝰ / vt resurgãt: pro iustis ne cadant / rogare. folio. 30. col. 2. vel folio. 40. col. 1. C14

Diuinoꝝ officioꝝ loca esse debere prorsus vacua ab oĩ populo cõi: vt sctã sanctoꝝ. ꝛc. Itẽ populus cõmunis ꝓuidere debẽt sacerdotibus de necessarijs. fol. 30. co. 2. C15.

Si laicus tangat calicem: peccat. folio. 30. co. 3. C16.

Sacerdos accedens ad altare xp̃i mundus esse debet. Itẽ argumẽtꝭ humane sapie nõ esse disputandũ in diuinis. fol. 30. co. 3. C17

Sacerdotes diuina tractantes de decimis ꝛ ṕmitijs debẽt sustẽtari: ꝓhibitũq; est sacerdotibꝰ bona tẽporalia acquirere. ꝛc. fo. 30. co. 3. C18.

Sacramentũ baptismi p sacerdotes (q̃ figuralit dicunt mõtes) debet administrari: in casu vero necessitatꝭ p simplices. fo. 30. co. 4. vel. 65. co. 4 C19.

C Ex secũda pte Biblie.

Presbyteri ꝛ seniores dicunt sacerdotes: ꝓpter grauitatẽ / nõ annoꝝ / sed doctrine: quos Iesus constituit ex ꝓuentibus populi viuere. ꝛc. folio 30. co. 4. vel fol. 277. co. ṕ. C1.

Sacerdotes / q̃ per leuitas signantur: nõ habeant hereditates terrenas: qr dominꝰ hereditas ipsorum. fol. 30. co. 4. C2.

Domꝰ ꝛ filia curatis ecclesie a prelatis cõstituta sunt inter populi ꝓpria. ꝛc. fol. 31. co. ṕ. C3.

¶4. Nulluz in infantia lactus ecclesia in sacerdotiū prouehit.ꝛc.fol.31.co.1.

¶5. Eis qui peccant in diuino officio nō facilis speranda est venia:sed grauior pena.ꝛc.fo.31.co.1.

¶6. Eos qui locū diuini cultus deserunt sine luibus et reuerētia sacramēti/grauiter puniendos.ꝛc. folio.31.co.1.

¶7. Diuinum cultum nō consistere in diuitijs ornamentorum/sed in actibus trium theologalium virtutum.ꝛc.fol.31.co.1.

¶8. Diuina officia quando cessant:deuoti fideles debēt petere alia loca nō iterdicta.ꝛc.fo.31.co.2.

¶9. Diuinis officijs ⁊ locis quanta sit habenda reuerentia ex figura Azarie leprosi effectu ostenditur.fol.31.co.2.

¶10 In ecclesie officijs esse diuersos gradus ministrātium:in quibus omnibus deus habitat per gratiam.fol 31.colū.2.

¶11. Officiorum diuinorū diuersi gradus ⁊ fere omnia ministeria ab institutione Dauid originem habuerūt.fol.31.colū.3.⁊.4.

¶12. Qui ecclesie dignitatem suscipientes a via recta deuiant cupiditate moti:supplicijs magnis puniendi sunt.fo.31.col.4.vel.fo.44.co.3.

¶13. Non omnes qui ad fidē suscipiunt̄ suscipi debēt ad ordines ecclesie.ꝛc.Itē sine litteris ordinationis nullis celebrare permittat̄.fo.31.co.4.

¶14. Unde inoleuerit mos ecclesie in singulis horis diuinis lectionē de nouo ⁊ veteri testamento recitare.ꝛc.fo.31.colū.4.vel.217.co.3.

¶15. Diuinis vestimētis ornatos sacerdotes omnes principes etiam reuereri debent.Item qd significetur per decime oblationem.fol.31.co.4.

¶16. Sacrificium noue legis in ornamentis decentibus celebratur ꝓpter eius reuerentiā.fo.32.co.1.

¶17. Sacerdotes cura peruigili ⁊ orationibus pijs in ecclesia contra hostium insidias debent muniri. folio.32.columna.1.

¶18. Sacerdotes in ecclesia ad modū abiectis debent ad deum recti esse:quoruz quidem dñs sors est. ꝛc.fol.32.co.1.vel.67.co.2.

¶19. In diuinis officijs ecclesie cantores ⁊ cātatrices: et instrumenta musica iuste permittunt̄:⁊ quare folio.32.col.1.vel.270.col.1.

¶20. In ecclesia vnde inoleuerit ꝯsuetudo ꝙ ijs:qui catechizantur:legunt̄ quattuor euangelia.ꝛc. fol.32.co.1.vel fo.146.co.2.ꝑmi tomi.

Ex tertia parte Biblie.

¶1 Unde venerit qđ legētes in diuinis officijs illud psal.Signatuz est.ꝛc.signamus signum crucis in fronte.ꝛc.fo.32.col.1.vel.57.co.4.

¶2. In principijs officioruz ecclesie recitatur versus huius psal.Deus in adiuoriū:causa tentatiōis repellende.ꝛc.fol.32.col.1.vel.185.colū.1.

In oblatione Eucharistie iuste decātatur in ecclesia hic psalmus Jubilate.ꝛc.fo.32.co.1. ¶3.

In officijs diuinis Alleluia quare semel in principio canitur ⁊ semel in fine.fo.32.co.1. ¶4.

In fine diuinorum officiorum pueri cantantes Benedicite vel Benedicamus dño.⁊ chorus respondēs Deo gratias:quid significent.fo.31.co.2.vel fo 284.co.4. ¶5.

Officiuz ecclesiasticum beatū Gregorium ordinasse ⁊ psalmos festiuitatibus applicasse.fo.32. co.2.vel fo.284.colū.4. ¶6.

Quare in die natiuitatis xp̄i tres misse celebrent̄ et quid per singulas lectiones intelligatur.ꝛc.folio.32.columna.2. ¶7

Unde in officijs ecclesie venerint musici modi/nō ad dissolutionē:sz ad dei laudē.ꝛc.fo.32.co.2 ¶8.

Ex quarta parte Biblie.

Quando dicat̄ dñs repellere altare suū:⁊ quid per altare ⁊ altaria significet̄:fol 32.columna.3. Itē ꝙ Eucharistia in die parasceues nō celebrat̄ tribus de causis.vide lōgius.fol.32.colū.3.⁊.4. ¶1.

Bonis sacerdotibus sex cōditiones inesse debēt (inquit Ezechiel) eas ibi vide.fol.32.colum.4. Item cesariem clericorum ad honestatem nō ad luxum esse ornandaz:neqꝫ etiam rasos capillos permitti.ꝛc.fo.33.colū.1.Item ab omni ebrietate tam potus ꝙ̄ humanarum curaꝝ sacerdotes debent esse alieni.ibidē. ¶2.

Itē sacerdotuz grandē esse dignitatē:sed grauiorem ruinam:ideo cauendū.fo.33.col.1.

Officiū misse nō celebrari in vespere:nisi aliqua ex causa necessaria:sed tantū mane.fol.33.col.1. vel fo.21.co.4. ¶3.

Sacerdotes ecclesie qđ significēt/et quales esse debeant/et ex quo genere.ꝛc.fo.33.co.1.⁊.2. ¶4.

Ecclesie ministri a bono in malum mutati:non generant per bonā doctrinam filios.ꝛc.fo.33.col. 2.vel.293.co.1.C. ¶5.

Deuota diuinorum officiorum celebratio sacerdotumqꝫ bona cōsuetudo/principes inducit ad dei reuerentiam.ꝛc.fo.33.col.2.vel.295.colū.2. ¶6.

Ex quinta parte Biblie.

Sacerdotibus noue legis perpetua indicitur castitas quia presto esse debent quotidie ministerio altaris.fo.33.colū.2. ¶1.

Sacerdotes tempore diuinorum officiorum nō debent recedere a templo:immo illud assidue frequentare.fo.33.co.3.vel fo.38.E.co.2.ꝑmi tomi. ¶2.

Ad sacerdotium nō ꝓmoueri debent insani vel demoniaci/ꝙ̄uis sint curati.fo.33.co.3.vel folio .295.B.colū.1.ꝑmi to. ¶3.

¶4. Offerentes diuina sacrificia in peccato/ multotiens in eodem sacrificio interficiunt: vel saltem perpetuo dānant. fo.33.col.3.τ.4.per totū.

¶5. Ecclesia morem baptizandi et catechizandi infantulos carētes ratione: vnde acceperit.fol.34. co.1.vel fo.106.G.col.1.τ.3.primi tomi.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. Sacerdotes ecclesie orantes vel diuinū officiū agentes/nō debent caput velatū habere.fo.34. columna.1.

¶2. Unusquisq; in ecclesia dei vtatur dono a deo sibi concesso: scʒ canendi/predicandi/docendi.τc fol.34.col.2.

¶3. Unde inoleuerit consuetudo exhibendi osculū pacis in ecclesia dei.et de osculorum differentia. fol.34.colū.2.

¶4. Officium orandi quibus cōueniat: τ pro quibus vbi/τ quomodo/quando τ quare eleuētur manus ambe in oratione.fol.34.colū.3.

¶5. Cerimonias officiorum ecclesie (que sunt interioris cultus indices) ad dei cultum ordinatas esse folio.34.colum.4.

¶6. Quare in misse Canone sacerdos dicat/ Nobis quoq; peccatoribus.τc.fol.34.columna.4.vel fo.132.B.colūna.3.

¶7 Cultus diuinus vt congrue fiat per gratiam redditur aptus/et per peccatū ineptus.fol.34.col.4. Item in diuino sacrificio sacerdotes quinq; debent facere: que Christus summus sacerdos fecit τc.vide figurā.fol.53.A.col.1.

¶8. Sacramēta τ sacrificia noue legis quomodo iustificant/τ vtrū veteris legis sacramenta τ sacrificia iustificabant/disputat.fol.34.columna.4 vel fo.54.A.col.3.

¶9. Gloria patri/in fine omniū psalmorum quis instituerit/et quādo/ τ quare.s.papa Damasus. fol.34.col.4.

¶10. Festū dedicationis ecclesie instituisse papā Felicem nomine. Item modus dedicandi τ consecrādi ecclesiam ponitur.folio.34.columna.4. vel fo.71.colum.4.

¶11. Ad sacerdotium bigamū nō promoueri etsi catechuminū: sicut nec corrupta ante catechismū postea casta inter virgines est annumeranda.folio.34.co.4.vel fo.165.col.3.et.4.

Emporium seu repertoriū

anno. sermo. Passionis. Ex p̄ma parte Biblie.

¶1. Passio domini effecit vt eadē hora homo restitueretur in paradisum/qua ab eo fuit eiectus τc.fo.35.co.1.

¶2. Passio xpi per Abel a Cain occiso significata est: τ Christus effusione sui sanguinis nostrum diluit peccatum.fo.35.co.1. Passionis dominice reos esse iudeos per eandē figuram ostendit fol.35.colū.1.

¶3. Passionem Christi fideles xpiani venerantes: a iudeorum subsānatione obtegūt: quod per figuram filiorū Noe ostenditur. folio.35.colūna.2. Item propter passionē dn̄i maledictionē iudeorum ad filios τ successores descendisse.ibidem. Item passionem dn̄i ore ꝯfitentes mali xpiani τ corde non venerantes per Chan significant.fol. 35.columna.3.

¶4. Passus Christus tanq̄ agnus.τc.per agnum Abrahe tenerrimū figuratur.τc.fo.35.colum.3.

¶5. Passio Christi per Abrahe τ Isaac sacrificium figurata est.fol.35.col.3.τ.4.

¶6. Passionem dn̄i pro vtroq; populo (gentili τ iudaico) cōpletam fuisse: figuraliter ostenditur.fo. 36.colum.1.τ.2.

¶7. Passio xpi per Jacob in itinere dormientem significata est.fo.36.co.2.

¶8. Passio domini per luctam Jacob cū angelo: significatur.τc.fo 36.col.2.

¶9. Passionem domini nudationē vestium/ τ mortem/τ descensum ad inferos/et venditionem Jude/oīa esse significata i hac figura Joseph.fo. 36.columna.2.

¶10. Passionem xpi per virgam in colubrum versam etiam significari.τc.fo.36.co 3.B.

¶11 Passi xpi crux per virgam Moysi significata est: cuius mors nostram destruxit.τc. Item crucifixo domino deum patrem ostendisse sapientiam mundi stultam esse. fol.36.colū.4.

¶12. Quomodo xpi passio prefigurabatur in lege veteri.fol.36.col.4.vel.14.G.colū.4.

¶13 Passionis xpi memoria in cordibus xpianorū permanere iugit̄ debet.fol.36.co.4.vel.15.co.2.

¶14. Post passionem dn̄m descendisse in inferiora terre ad deuoratos educendos: per figuram ostēdit atq; eū ex infirmitate carnis mortuū/ex virtute deitatis surrexisse. folio .37 .columna.1.τ.2. Item quomodo principes tenebrarum pauorē passi sunt ex domini p̄sentia/τ quomodo crucis signum reformidant.et quid per extensionē manuum in cruce intelligatur/figuraliter ostēdit.

¶15. In passione latus xpi perforatum significatum est: per aquā de petra fluentē/percutiente Moyse τ quod de latere xpi omnem virtutē sacramentorum aqua ꝑduxit.fo.37.col.2.

¶16. Passionem xpi nō in infantia debuisse adimpleri per figuram ostenditur.fol.37.co.2.

¶17. Christum esse principium vite in Adam amisse quā reparauit sua passione.fol.37.col.3.vel fol. 56.columna.2.

¶18. Passionem dn̄i fuisse oblationē pro peccato humani generis.per parabolam xpi significat.τc.

Ex secunda parte Biblie.

Ex tertia parte biblie.

dulciorem cõparatione apum.fo.49.colum.2.

¶28 Passionẽ xp̄i nullus debuit antecedere per mortem(etsi pro eo mortuus fuerit)et quare fol.49. col.2.tertij tomi.vel fol.22.col.4.secundi tomi.

¶29 Ad passionẽ solus xp̄s a discipulis relictus est/& tamen ipse nõ fugit.fo.49.colum.2.

¶30 Passionem quomodo xp̄s passus sit & sepultus nõ sicut mortui seculi/et de confessione latronis. fo.49.colũ.2.

¶31 Passus xp̄s multa a iudeis q̃ veniã pro ignorãtibus postulauit.&c.fo.49.colum.3.

¶32 Passionem xp̄i eo iudeos procurasse qꝫ eorum falsas traditiones reprehenderet.fol.49.colũ.3.

¶33 Passionis xp̄i effect⁹ ex se ad omnes peruenire quomõ intelligitur: & impium Judã a principio crimẽ suũ paruipendisse &c.fol.49.co.4.vl 19.col.2.et.3.

Ex quarta parte Biblie.

¶1. Xp̄i in cruce exaltatio fuit signũ salutis in populis et de hoc figura.fol.49.col.4.

¶2. Contra xp̄m passum Judei quadruplici preuaricatione vsi sunt.fol.49.colũ.4.

¶3. Passionem cũ multis ignominijs xp̄s nõ renuit ad quam fuerat a patre missus.&c.fol.50.col.1.

¶4. Passionem xp̄i iudeos nõ credituros prophetatũ fuerat per Esaiã:q̃ qualis fuerit ostẽditur. &c de passione.fo.50.colum.1.&.2.

¶5. A tempore passionis xp̄i incepit p̄miatio bonorum in anima/tamen malorũ semp fuit punitio &c.fo.50.co.3.vel fo.240.co.1.

¶6. Passionis xp̄i p̄cessum plorat Hieremias in libro Threnorũ.fo.50.co..3.&c.

¶7. Per passionem & crucem xp̄i:potestatem demonum valde fuisse debilitatã.fo.50.columna.4. vel.58.colum.2.

¶8. In passione dñi sol retrahens radios ne videret saluatorem patientẽ/quid significet.fo.50.co.4

¶9 In passione adhuc positus Jesus ostendit dilectionem erga iudeorum populũ.fol.50.col.4. vel fol.9 col.3.

¶10 Pro liberatione per passionem/a diaboli potestate gratias agit hic abacuk.fol.50.col.4.&c.

¶11 Nauigio crucis pelagus mundi fideles incolumes transire dicuntur.&c.fo.51.colum.1.vel fol. 296.columna.1.

¶12 In die passionis christi triplici de causa nõ celebratur eucharistie sacramentum.fo.51.co.1.vel 32.columna.3.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Passionẽ xp̄i declarat Raab per coccinũ/quem in fenestra ostendit &c.fo.51.co.2.vel fo.46.M. col.2.secundi tomi.

Per lateris xp̄i angustas portas totũ pene mundum intrauit.fo.51.co.2. ¶2.

Quas angustias & infirmitates ad patiendum pro nobis xp̄s acceperit.&c.& quas nõ acceperit. fo.51.co.2.vel.315.B.col.3.p̄mi to. ¶3.

Passio & mors xp̄i est reconciliatio mũdi: & xp̄s positus in sepulchro per Jonã in ceto figuratur. fo.51.col.2. vel fol.100.O.col.2.p̄mi tomi. ¶4.

Crucifixio/resurrectio/incarnatio/& ascẽsio xp̄i per granũ ramosqꝫ sinapis significantur fol.51. col.2.vel fo.288.C.co.4.p̄mi to. ¶5.

Passionis xp̄i efficacia:est vera libertas a diaboli seruitute fo.51.co.2.vel fo.318.A.&c.col.3.1.to. ¶6.

Ad passionem Xp̄s:et ad liberationẽ barrabas destinati per culicẽ & camelum in hac parabola significant.fo.51.co.2.vel.283.K.co.2.p̄mi to. ¶7

Processus passionis xp̄i multipliciter expositus s̄m Mattheum longius inuenies fol.165.col.4. A.vsqꝫ.SSS.p̄mi.to. ¶8

Passionis xp̄i etiam narrationem s̄m Marcum inuenies fo.183.A.co.4.&c.vsqꝫ JJ.p̄mi to. ¶9

Passionis xp̄i mysteriũ vtrum diabolus & iudei ignorasse vel intellexisse dicantur.&c.fol.51.col. 2.vel fo.256.D.co.3.p̄mi to. ¶10

In passione vnum se dominum pro toto mũdo obtulisse.&c.fo.51.col.2. ¶11

Per passionem Jesus fragilem naturam in ligno crucis erigit fo.51.co.2.vel fo.300.D co.2. primi tomi. ¶12

Humilitas xp̄i ad passionem dolores punctiones &c.per camelum & foramen acus intelligunt fo.51.co.3.vel fo.302.J.col.1.p̄mi to. ¶13

Post passionem xp̄s vna die & duabus noctib⁹ in sepulchro mansit.Et quare mansit fo.51.col. 3.vel fo 233.E.co.3.p̄mi to. ¶14.

Passio xp̄i fuit necessaria multis de causis folio 51.col.3.vel.217.B.col.4.p̄mi to. Ibidẽ.

Passionis xp̄i ordinatio per phariseos/locus & causa ponuntur.fo.51.col.3.vel.160.BC.&c.columna.1.&c.p̄mi tomi. ¶15.

Passionis p̄cessum secundũ Johannem multipliciter expositum vide ibi fo.203.co.2.A.&c.vsqꝫ OO.p̄mi to. ¶16.

Passionis Christi figura videtur fuisse interfectio Galileorum.folio.51.columna.3.vel.33.columna.3. ¶17.

Passionis xp̄i processum s̄m Lucã vide ibi multipliciter expositum: nam studio breuitatis hic nihil decerpsim⁹:sicut nec de alijs euãgelistis hãc aũt inuenies fo.192.co.2.A.&c.vsqꝫ.EE.p̄.to. ¶18.

Ex sexta parte Biblie.

Passione xp̄i nullus modus fuit conuenientior saluti nostre:licet deus alio potuerit vti: & rõnes ¶1

ponuntur folio.51.A.rc.columna.3.

¶2. In passione Petrus negans Christũ ore (q̃uis nõ corde) peccasse dicit.fol.51.colum.4.vel.58. columna.4.

¶3. Passi xp̃i declaratur nomen: scʒ quomõ xp̃s sit nomen suppositi duplicem naturam habentis. folio.51.columna.4. ⁊ ibidem. Ad passionẽ xp̃i vnde iudei sumpserint occasionẽ. Passio Christi conuenientissimo modo facta est.rc. Fol.52. columna.1.rc.

¶4. Ad passionem cõdemnantes xp̃m iudei vtrum xp̃m filium dei esse cognouerint.fo.51.col.1.⁊.2.

¶5. In passione xp̃us dãnauit mortem ⁊ diabolum ipse autem dãnatus nõ est.fol.52.colũ.2. Item passio domini ⁊ redemptio nostra in lamina sacerdotis figurata est.rc.

¶6. Passiones xp̃i dupliciter in proprio corpore/ et in membris eius intelligunt.fol.52.co.2.

¶7 Passum esse xp̃m conuenienter/ q̃uis in passione sit minoratus ab angelis: ⁊ quare humanaʒ assumpserit naturã/ ⁊ nõ aliam. Item in passione domini diabolus deuictus est armis: quibus ipse vincebat.fol.52.colũ.3.⁊.4.rc.

¶8. In passione xp̃s semetipsum pro nobis obtulit: ⁊ patrẽ nobis placauit rc.fo.53.A.co.1.⁊.2. Itẽ quattuor nobis secuta ex hac placatione. Item vtrum sanguis xp̃i satisfecerit/ vel potuerit ad redemptionem nostram. Ibidẽ col.3.4.rc.

¶9. Passio xp̃i iustificasse dicitur patres veter legis inquantũ erat ab eis credita ⁊ desiderata.fo.54 col.3.⁊.4. Item vtrum sacramenta veteris legis et sacrificia iustificarent: Et q̃ passio domini fuit vera iustificatio Ibidem.

¶10. Passionis xp̃i figura fuit Isaac oblatio: ⁊ agni occisio.fo.55.colũ.1.

¶11 Passionis xp̃i ignominiose memoria efficit in mentibus fidelium vt ferant mala equanimiter fo.55.colũ.1.

¶12. Pro morte xp̃i procurata Judas dignã penã inuenit.fo.55.co.2. vel fo.11.B.col.2.⁊ fol.12.D. col.3 secũdi tomi.

¶13 Passionis xp̃i tempore eclypsis solis ⁊ lune non fuit naturalis: sed miraculosa ⁊ ad hoc vide historiam.fol.55.colum.2.

¶14. Q̃d ad passionem xp̃s se tradidit sibi meritoriũ fuit Jude vero ⁊ alijs ipsuʒ interficientibus dãnabile.folio.55.colũ.3.

¶15. In passione xp̃s abscondit diuinitatẽ ⁊ secundũ humanitatem mortuus est.fol.55.co.4.

¶16. Passus ⁊ mortuus xp̃s secundũ scripturas quomodo intelligatur.fo.55.co.4.vel fo.216.colũna.3.primi tomi.

¶17. Passuʒ xp̃uʒ vere sacerdotẽ fuisse ⁊ semetipsuʒ hostiã pro nobis obtulisse: ⁊ quare inter peccatores cõuersatus sit.fo.55.col.4.vel.26.col.1.rc.

Emporium seu repertoriũ

annotamentorum sermonis sancte Crucis.

¶Ex prima parte Biblie.

Crucis sancte mysterium per mensuram arce Noe significatur.fo.55.columna.3. ¶1.

Crucis sancte auxilio diaboli nequitias fideles deuincere valent.fo.55. columna.4. ¶2.

Crucem Christi denarius significat.fo.55.colũna.4.rc. ¶3

Crucis mysterium per figuram manuum Joseph cancellatarum figuratum est.fo.56.col.1. ¶4.

Crux dñi per Moysi virgam figuratur.fol.56. col.1.vel.36.col.4. ¶5.

Crucem xp̃i demones tremunt ⁊ timent.fol.57. B.co.1. Item crucis virtꝰ per lignũ in Marath missum intelligitur. Quare si quis sine crucis mysterio legem seruauerit/ peribit.fol.56.colũna.1.rc. ¶6.

Crucis dñice: quã in frõte portamus: figura fuit lamina aurea quattuor litterarum in fronte põtificis.fo.56.columna.2. ¶7.

Oblatio xp̃i in cruce per sacrificium ventilatuʒ ad quattuor partes figuratur.fol.56.col.3. ¶8.

Crucis preciose mysterium per posteriores tabulas cum decalogo nõ fractas figuratur.fo.56.columna.3. ¶9.

Crux xp̃i multa nobis bona attulisse ostenditur fol.56.colũ.3.vel fo.58.co.1. ¶10.

Crucis signum est figuratum in eleuatione victime veteris legis.fo.56.co.4 ¶11.

Crux xp̃i figurata est per virgam percutientem silicem. Item plaga lateris dñi effecta fuit vita credentibus.fo.56.col.4. ¶12

Cruce xp̃i idolatria: ⁊ carnis vitia perẽpta sũt. fo.56.col.4. ¶13

Crucis titulus tribus linguis scriptꝰ xp̃m deuʒ et hominem declarat.fo.56.co.4. ¶14

Crucifixi Christi Eneus serpens in Seir fuit figura.fo.57.col.1. ¶15

Ex secunda parte biblie

Crux sancta visibiliter dominum/ inuisibiliter diabolum cũ principibus suis crucifixit.fo.57. columna.1.⁊.2. ¶1.

Crucis sancte ablatio de hierusalem ⁊ reportatio per Heraclium in historia regũ significatur rc.fo.57.co.2.⁊.3. ¶2.

Crucem xp̃s ascendit ad destructionem demonis.fol.57.co.3. ¶3.

Cruce xp̃i demones fugari per citharaʒ Dauid intelligitur.fo.57.co.3. ¶4.

¶5. Crux sancta ⁊ quinq̄ xp̄i vulnera: q̄bꝰ diabolꝰ conteritur figurata sunt in historia David. fo. 57. co. 4. vel fo. 4. A. C. col. 2. et. 3.

¶6. Crucem dn̄i Heraclius pedestrē cū summa reuerentia adduxisse legimus. Item in cruce dominum a synagoga subsannatum/ a veris fidelibus gloriosiorem reputatū: que omnia in David figurantur. fo. 57. co. 4.

¶7 Crucis signum per duo ligna significaꝛ. ibidē.

ex tertia pte Bib.

¶1. Crucem nobis impressam portamꝰ in signo regis nostri. ⁊c. fo. 57. co. 4.

¶2. Crucem dn̄i ꝓpter triplicem similitudinem nostram cum deo in fronte portamus. fo. 58. co. p̄.

¶3. Crux xp̄i nobis tanq̄ nauigium relicta est: in q̄ pretereamꝰ mare tribulationū mūdi. ⁊c. ibidē. vel fol. 48. B. co 4.

¶4 Cruci dn̄m affixerunt peccata vtriusq̄ populi. fol. 58. col. p̄. vel. 6. col. 4.

¶5. Per crucem xp̄i ecclesia preces ad deū fundens vota obtinet. fo. 58. co. p̄.

ex quarta parte bib.

¶1. Crucem portans xp̄s principatum obtinuit: qđ figuratum est. fo. 58. co. p̄.

¶2. Crucem dn̄i in Tau littera significari: ⁊ ad crucis mysterium oēm legem tendere. ibidem. ⁊c.

¶3. Per crucem xp̄i demonis virtus debilitata est: ⁊ princeps tenebrarū expulsus. fo. 58. co. 2. et. 3.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Crucem suā tollere duobꝰ modis intelligiꝛ. ⁊c. fo. 58. co. 3. vel fol. 8. D. co. 4. in cōi sctōꝝ.

¶2. Crucem domini portantes sponte/ in dn̄o: portantes inuiti/ in Simone significantur. ⁊c. fol. 58. co. 3. vel fo. 176. col. 3. FFF. p̄. to. Itē crucis latitudo ⁊ mensura tota exponitur. folio. 176. GGG. col. 4. ⁊c. primi tomi.

¶3. Crucis figura mirabiliꝛ exponiꝛ ſm Hiero. fol. 58. col. 3. vel fo. 190. EE. co. 3. p̄. to. Quare inter notorios ⁊ in cruce dn̄s voluerit collocari. ibidē. FF. co. 4. et ibidē. GG. fructum crucis tricesimum. ⁊c. fo. 191. co. p̄.

¶4 Cūxp̄s in ligno crucis fragilē naturam erigit: velut loculum tāgit. ⁊c. fo. 58. col. 3. vel folio. 300. D. col. 2. primi tomi.

¶5. Crux xp̄i nauicula est: q̄ perducimur ad littus quietis. fol. 58. co. 3. vel. 62. D. co. 2. primi to.

¶6. Crucem xp̄i baiulare aliquis dupliciter diciꝛ. ⁊c. folio. 58. col. 3. vel fol. 9. A. D. E. col. 2. et. 4. in communi sanctoꝝ.

¶7. Crucis ligni inuentionem vide ibi: ⁊ historiā, et fructum eius etiam ante passionem. fo. 58. columna. 3. vel folio. 102. A. col. 3. ⁊c. primi tomi.

Crucem xp̄i collocare solent in fronte fideles. et quare. fol. 58. col. 3. ¶8.

Ex sexta parte Biblie.

Crucem in fronte portamꝰ: vt quod corde tenemus ore cōfiteamur. ⁊c. fo. 58. col. 3. ¶1.

In cruce dn̄i gloriamur: q2 est signum apertū fidei nostre in fronte. fo. 58. co. 4. ¶2.

Crucis mortem non immerito dn̄s elegit. Item eiusdem omnes dimensiones vtiliter exponuntur. fol. 58. col. 4. ⁊c. ¶3.

Crucem xp̄i decipulam vel laqueū diaboli fuisse intelligimus: vt expelleretur captus. fol. 59. co. 3. vel fo. 52. D. co. 4. ¶4.

Crucis exaltationis historia ad longum enarraꝛ: vide ibi. et de restitutiōe sancte crucis p Heraclium imperatorem. ⁊c. fol. 59. co. 4. ¶5.

Emporiū seu repertorium

annotamentoꝝ sermonis Fidei.

Ex prima pte Biblie.

Infidelitas causa ē corruēdi in grauissima peccata dei permissione. folio. 59. col. p̄. ¶1.

Fides xp̄i a temporibus Constantini in publico incepta est predicari. folio. 59. columna. p̄. ¶2.

Fides inter virtutes primogenita est: sine qua precedente nemo bene operatur. Folio. 59. columna. 4. ¶3.

Fides specula est: ex qua ⁊ per quam cetere virtutes cognoscūꝛ. ibidē. vel fo. 257. B. co. 4. ⁊c. ¶4

Ad fidem initiatis q̄ cibi spūales p̄mo sint adhibēdi ⁊ deinceps: vide figurā. fo. 59. co. 4. vel fo. 117. col. 3. primi tomi. ¶5.

Fides est initium bone conuersationis: ⁊ p eaꝫ quid conceditur. fo. 59. col. 4. ¶6.

Fides nostra multo clarior apparet ex assertionibus dogmatum iniquoꝝ. fo. 60. co. p̄. ¶7.

Per fidem multa hoībus prestantur: et que sit vera fides in figura putei Jacob figuratur. fol. 60. columna. 2. ⁊c. Item ad fidem christi om̄es vocat lex. et de fide multa mysteria. ⁊c. folio. 61. columna. p̄. et. 2. ¶8.

¶Ex secūda parte Biblie.

Ad fidei mensuram homines a deo premia accipient. ⁊c. fol. 61. co. 3. vel. 146. col. 3. ¶1.

Credentium duplex differentia ponitur in figura. fo. 61. co. 3. ¶2.

¶Ex tertia parte Biblie.

Fidei meritum non est/ nisi quod credimus lateat. ⁊c. fo. 61. col. 3. ¶1.

Ex quarta parte biblie.

¶1. Per fidem homo interior spiritũ dei attrahit: et inde viuit. fo. 61. co. 3.
¶2. Fidei articuli sunt principia oim credibilium. ꝛc. ibidem.
¶3. Per fidem venitur ad opera. ibidem.
¶4 Fides quorũdam simpliciũ sapientes hui⁹ mũdi vicisse dicit: vnde fidei nostre excellẽtia ostendit. ibidez. vel poti⁹ fo. 296. co. 4. et. 297. co. 1.

ex quinta pte Bib.

¶1. Fides magna cuiusdã mulieris a dño cõmendat. fo. 61. co. 3. vel fo. 106. C. col. 1. primi tomi.
¶2. Fidem verã habentes multi per eam miracula operati sunt: ad qđ exemplũ in euangelio. folio 61. co. 4. vel. 316. co. 4. ꝛc. ꝑ. to.
¶3. Fidem in corde habere non sufficit: sed oportet etiã cõfiteri debitis locis ꝛ tẽporib⁹. fo. 61. co. 4.
¶4 A fide retrahentia ꝛ in ea firmantia quot ꝛ que sint. ibidem.
¶5. Fidem augeri discipuli petierũt a dño: qđ fit dupliciter. ibidem. vel fo. 263. B. ꝛc. co. 4. ꝑmi to.
¶6. Fidez latronis meruisse cõstat glorie ingressuz. fo. 61. co. 4. vel. 200. CC. co. 2. ꝛc. ꝑ. to.
¶7. Fidei definitio: ꝛ quare eam deus in terrã iecerit: vide. fol. 61. co. 4.
¶8. Fidei confessio (sicut ꝛ ipsa fides) ad salutẽ est necessaria. ibidem. vel. 230. E. col. 4. ꝑ. to.
¶9. Fide manente cetera manẽt: ac remittẽte cetera remittũt. ꝛc. fo. 61. co. 4. vel. 231. B. col. 2. ꝑ. to.
¶10. Fides xp̃i est attractiua duplici rõne: ꝛ cuiqꝫ sapienti est per se rõnabilis. fol. 61. col. 4. ꝛc.
¶11. Fides xp̃i in toto orbe predicata est: ꝛ a quib⁹: ꝛ quõ primũ. fol. 62. co. ꝑ. vel. 298. co. 4. ꝛc.

Ex sexta pte biblie.

¶1. In fide xp̃i consistit consecutio salutis eterne. folio. 62. co. ꝑ.
¶2. Per fidẽ multa cõsecutus est Abrahã. ꝛc. ibidẽ.
¶3. Ad verã fidẽ qđ requirat / vt hoies eã cõsequãtur. ꝛc. Itẽ Cetera potest nolens / sed credere nõ nisi volens. fo. 62. co. 2. vel. 58. co. 3.
¶4 Fidei definitio vel descriptio ꝛ cõmendatio ponitur ad longum. fo. 62. col. 2.
¶5. Fidem opera comitari debent: alias non fidelium est. ibidem.
¶6. Fidei omnes articulos credere est necessarium. fo. 62. col. 3.
¶7 Fides xp̃i in quattuor excellit. ꝛc. Itẽ modus / quo recepta est fides nostra: excellit modũ / quo suscepta est secta saracenoꝝ. ibidem.
¶8. Fidei excellentia ꝛ victoria in quo cõsistat. fol. 62. co. 3. vel. 317. co. 3. Item fidei fortitudo in q̃ minuitur. ibidem.
Ad fidem nõ venitur per opera: immo per fidez ad opera. fol. 62. col. 4. ¶9.
Per fidẽ sancti vicisse regna quõ dicunt. ibidẽ. ¶10.
Fides est murus duodecim articulis munit⁹ / quis aliqui ponant q̃ttuordecim. ꝛc. ibidem. ¶11.
Per fidẽ charitate formatã opera bene ordinantur ad deum tripliciter. fo. 63. co. 1. ¶12.
Fidei fundamentũ prius: nouit conuersi docendi sunt: deinde alia sex ꝛc. ibidem. ¶13.
Fidei mysteria ꝛ subtilia an sint oibus ꝓponẽda discutitur. ꝛc ibidem. ¶14
Fides eadẽ est noui ꝛ veteris testamenti / diuersimode tñ. fol. 63. col. 2. ¶15.
Fides est scutum: sub quo iusticia ꝛ cetere virtutes sunt tute. ibidem. ¶16.
Fides per ea q̃ facit in hac vita ducit ad cognitionem visibilium in futura. ꝛc. ibidem. ¶17.
Fides sine operibus nõ valet ex quattuor rationibus principalibus. Et deniqꝫ tota materia fidei longius tractatur. fol. 63. co. 2. 3. et. 4. ¶18.
Sine fide impossibile est deo placere. Itẽ qđ sit credendũ necessario. fol. 64. co. 2. vel. 12. col. 2. ¶19.
Fidei mysteria ꝛ occulta vtrũ sint indifferenter oibus reuelanda. ꝛc. fo. 64. co. 2. vel. 132. col. 3. ¶20.

Emporium seu repertoriũ

annotamentoꝝ sermonis Ecclesie.

Ex prima parte Biblie.

Ecclesia dñi per arcam Noe ꝛ cõpositionem ei⁹ multipliciter significatur. folio. 64. col. 1. ꝛc. ¶1.
Ecclesia est christi vxor ꝛ soror: qđ ꝑ Abrahe ꝛ Sare peregrinationem ostenditur. fol. 64. col. 3. et. 4. ¶2.
Ecclesia ꝑ arcã testimonij ꝛ ea q̃ continet: significatur. fol. 64. col. 4. ¶3
Ecclesie vniuersalis stat⁹ ꝑ tabernaculũ Moysi in deserto: ꝛ templũ Salomonis in hierusalẽ significatur. ꝛc. fol. 65. col. ꝑ. ¶4.
Ecclesia per arcã testamenti significata cõtinet intra se tot sacramenta vera / quot ibi figurata. ꝛc. fo. 65. co. 2. ¶5.
Ecclesie vniuersalis situs per erectionẽ et positionẽ tabernaculi figuratur: ꝛ q̃ sint vera ecclesie membra. Item de situ materialis ecclesie. folio. 65. col. 2. ꝛc. ¶6.
Ecclesie militantis diuersi status per abundantiam terre ꝓmissionis figurant. fo. 65. co. 4. ꝛc. ¶7
Ecclesie officia ꝛ oblationes per constructionez tabernaculi ꝛ per alia ad illud necessaria significant. fo. 66. co. 1. vel. 5. G. col. ꝑ. scđi to. Itẽ diuersi gradus ecclesie figurati sunt in ornatu ta= ¶8.

bernaculi. hoc folio. vel potius fo. 57. B. col. 3. et. 4. secundi tomi.

¶9. In ecclesia prior populus non mansit iudeorū sed fidelium. fo. 66. co. 1.

¶10. Extra ecclesiā iudaicus populus nūc manens: in fine ad eam redibit. vide figurā. ibidem.

¶11. Ecclesie mensura & virtus per longitudinē & latitudinem. &c. atrij ornamenta figurant. ibidē.

¶12. Ecclesie festiuitates in septē solēnitatibus ve. testa. figurātur. ibidem. co. 2. vel fol. 252. co. 1.

¶13. Ecclesia quō sit dedicanda: & q primo introeūtibus decor eius est ostendend⁹. folio. 66. col. 2.

¶14. Ecclesia militans ad similitudinē sagene: congregat bonos & malos vsq ad diem iudicij. &c. fol. 96. co. 2. vel. 262. L. co. 3.

¶15. Ecclesia est mater omnium viuētium vita gratie. &c. folio. 66. co. 2.

¶16. Ecclesia per terrā significatur: cuius pabulo spirituali reficimur. &c. ibidem.

¶17. Ecclesiā ingressus de oibus debet primitias deo offerre: & quō. fo. 66. co. 3.

¶18. Ecclesia per paradisum intellecta fons & fluui⁹ dicitur quattuor de causis. ibidem.

¶19. Ecclesia p quattuor orbis ptes dilatata vna cademq est figuraliter. ibidem.

¶20. Ecclesia simoniace acquisita vxor acquirentis est nō noie: non re. folio. 66. col. 4.

¶21. Ecclesia de collectione aiaꝝ fideliū congregata p ligna: qbus arca fabricata est significat. ibidē.

Ex secunda parte Bib.

¶1. Ecclesiam intrātes reijcere debent rit⁹ aliarum sectaꝝ. &c. fo. 67. co. 1. vel. 267. B. co. p̄.

¶2. Ecclesia intra se continet aliquos diuinis preceptis acquiescentes: sed vitijs in uolutos. &c. fol. 67. co. 1. vel fol. 146. co. 2. &c.

¶3. Ecclesia militans semper coniuncta est bello cōtra demones: que continet bonos & malos. folio 67. col. 1. vel. 108. col. 4. &c.

¶4. Ecclesie militantis edificatio p constructionem tēpli Salomonis in Hierl'm significata est. Itez que sint ecclesie membra. folio. 67. co. 1. et. 2.

¶5. Ecclesie militātis instauratio per quos debeat effici/per historiā ostenditur. fol. 67. co. 3.

¶6. Ecclesia xp̄i per ciuitatem Dauid significatur. ibidem. vel fol. 31. col. 2.

¶7. Ecclesia militans cū membris suis significatur per domum dn̄i a Dauid cōstructam cum p̄parationibus eius. fol. 67. co. 3.

¶8. Ecclesie gradus diuersi p fideles sunt diuisi: qd per historiā intelligit. ibidem.

¶9. Ecclesie decor ostenditur in ciuitatibus: quas sibi Salomō p̄parauit. fo. 67. co. 4. Itez q ecclesia p gentiles foret edificanda. ibidem.

In ecclesia purgatores vitioꝝ nō minus necessarij sūt: q̄ alij ministri. figuraliter fo. 67. co. 4. ¶10.

Ecclesiam xp̄o sponso coniungi prohibētes per socerum Samsonis significantur. &c. de coniūctione ecclesie xp̄o. fo. 68. co. 1. ¶11.

Ecclesie xp̄i edificatio mensura & similia per cōstructionem domus dn̄i a Salomone edificate figuratur. 68. co. 2. ¶12.

Ecclesia xp̄i sponsa & soror semen verbuz dei seruasse ostendit. fo. 68. co. 3. &c. ¶13.

Ecclesia generalis vel particularis duoꝝ populoꝝ est mater. fo. 68. co. 4. ¶14.

Ecclesia per spiritū sumit profectum/ qn̄ presules preponūt idoneos magistros populo. folio 69. co. p̄. vel fol. 111. G. co. 3. ¶15.

Ex tertia parte biblie.

Ecclesia tribus modis (ad instar lune) obscuratur. &c. fol. 69. co. p̄. ¶1.

Ecclesie dedicatio p tabernaculuz Salomonis figurata p̄s. 28. tractatur. Itē p̄batur in ecclesia precipue dominum adorandum. ibidē. vel fol. 184. col. 2. &c. ¶2.

Ecclesie dedicatio per dedicationē domus Dauid significata in p̄s. 29. celebrat. fo. 69. co. 1. ¶3.

Ecclesia mōs & ciuitas dei dicta in p̄s. 47. celebrat. vide multa de excellētijs ecclie. ibid. co. 2. ¶4

Ecclesia mōs vmbrosus: & pinguis appellatur: & quare: fo. 69. co. 2. vel folio. 6. co. 2. ¶5.

Ecclesie spōse xp̄i descriptio ponit sub metaphora speciose mulieris. fo. 69. col. 2. &c. ¶6.

Ecclesie fastigiū & multitudo ciuiū describit in p̄s. 86. &c. fol. 69. co. 4. ¶7.

Ecclesie status in exordio redemptiōis describitur in p̄s. 114. ibidem. ¶8.

Ecclesia appellatur terra sancta & terra bona figurate. ibidem. ¶9.

Ecclie stat⁹ in tribulatiōe & depressione p paganos in psal. 119. et. 120. lōgius significat. ibidē. ¶10.

Ecclesie spiritualis edificatio in p̄s. 147. describitur. ibidem. ¶11.

Ecclesie tres principales status significātur in bis tribus p̄s. 148. 149. 150. &c. ibidem. vel folio. 286. co. p̄. ¶12.

Ecclesia dicitur mulier fortis. fol. 69. col. 4. ¶13.

Ecclesia p̄pter malos aliquos nigra: sed p̄pter bonos formosa appellatur. &c. fol. 70. col. p̄. ¶14.

Ecclesie quattuor tēpora & s̄m aliquos tria narrantur. ibidem. ¶15.

Ecclesia per arcā Noe significatur: in qua pauci respectu maloꝝ saluādi ondunt. fo. 70. co. 1. ¶16.

Ex quarta parte biblie.

Emporiū seu repertorium

annotamētoꝝ gñaliū sermonis Marie virgis

Ex prima pte Biblie.

Ex secunda parte Biblie.

¶1. Marie virginis auxilium per presentiā lune intelligitur.ꝛc.fo.73.co.2.vel.169.co.2.
¶2. Marie auxiliū quinq; rationibus petendum. fol.73.co.p̄.
¶3. Marie virginis preces dn̄m inclināt ꝓpter quinq; rationes.ibidem.
¶4. Maria intelligitur per portā domus dn̄i: ꝛ de q̄druplici habitatione xp̄i.ibidem.
¶5. Maria ē mediū ad auxiliū dei q̄rēdū. ibi.co.2
¶6. Mariā adeam⁹: vbi gratiā sum⁹ petituri.ibidē
¶7. Ad Mariā oculos cōuertant: qui carent auxilio.fol.73.col.3.
¶8. Maria virgo per Jahel figurata est.Ibidem.
¶9. Maria v̄go p Salomōis thronū figurat̄.ibidē
¶10. Maria virgo confudisse demonis regnum dicitur.fol.73.col.4.
¶11. Maria virgo per hester significatur.ꝛc. ibidez.
¶12. Marie esse implorandū auxilium in principio sermonis. ibidem.
¶13. Mariā virginē vel eius filiū eē in angustijs inuocanduz.ibidem.
¶14. Marie iuuamine in principio sermonis orandum est.fo.74.co.1.vel fo.77.co.1.p̄.to.
¶15. Mariā virginē votū vouisse virginitatis cum spōso suo Joseph.ꝛc.fo.74.co.p̄.vel.163.co.2.

ex tertia parte Biblie.

¶1. Maria virgo dicit̄ ciuitas dei.ꝛc.fo.74.co.p̄.
¶2. Maria virgo per terrā bonum fructum ferentē significatur.ibidem.
¶3. Marie fecundatio purissima per velus Gedeonis figuratur.ibidē.vel fol.6.co.2.
¶4 Maria v̄go appellat̄ sol ꝓpt̄ m̄lta.fo.74.co.1
¶5. Maria virgo summe laudat̄ in p̄s.44. qui in suo festo legitur. ibidem.
¶6. Marie virgini applicari possunt septem excellentie.fo.74.co.2.
¶7 Marie virginis auxilio dn̄s dat gloriam ꝛ benedictionem. ibidem.
¶8. Mariam salutaturus: sciat quinq; esse effectus gratie.fo.74.co.3.
¶9. Maria aq̄le pōt cōparari p applicationē.ibidē
¶10. Marie gratia completa est.ibidem.
¶11. Marie gratiā cōmendaturus/sciat hoīs meritū nec de congruo nec de condigno naturali virtute acquirere posse gratiā.ibidem.
¶12. Maria inuocāda est ad obtinendā gratiā: sine q̄ interi⁹ operāte frustrat̄ officiū p̄dicāt᷑. ibidē.
¶13. Per Mariam ad nos gr̄a peruenire ōnditur figuraliter.fo.74.co.4.
¶14. Marie virginis venter aceruo tritici comparatus est.ibidem.
¶15. Mariā virginē inuocatur⁹ inueniet hic materiā merendi ꝛ gratiaz obtinendi.ꝛc.multa prolixius.fol.74.co.4.ꝛ.75.col.1.ꝛc.
Maria p terrā fructiferā intelligit̄.fol.75.co.2. ¶16.

Ex quarta parte biblie.

Maria virgo nō solū a xp̄ianis: sed ꝛ a saracenis btā appellat̄. Itez q̄ vere sit ꝓphetissa ostenditur.fol.75.col.2. ¶1.
Maria virgo etiā cōmendat̄ in destructiōe idolorū egypti.ꝛc.fol.75.col.3.3.vel.8.col.2. ¶2.
Marie virginis corpus in celo eē pie creditur. ꝛc.fol.75.col.3. ¶3.
Maria v̄go sine dolore part⁹ peperit.ꝛc. ibidē. ¶4
Maria mediante/ auditoribus dei gratia necessaria conceditur.ibidem. ¶5.
Maria precib⁹ n̄ris cōmemoratione bonoꝝ: q̄ ab ea accepim⁹: flecut̄.fo.75.co.4. ¶6.
Maria p m̄orem dn̄i p̄paratū pōt merito intelligi:fo.75.co.4.vel.9.co.3. ¶7.

ex quinta pte biblie

Maria virgo mysteriū sue fecunditatis/quare abscondit Joseph.ꝛc.de hoc mysterio.folio.75.co.4.vel fo.18.E.co.4.primi tomi. ¶1.
Maria v̄go cū spōso suo Joseph vterq; votū castitat᷑ vouerit.fo.75.co.4.vel fo.13.C.co.1.p̄.t. ¶2.
Marie cāticū tria b̄n̄ficia sibi a deo data specialiter: ꝛ toti mundo generaliter continet. fol.75. col.4.vel.14.C.col.3. p̄.to. ¶3.
Maria virgo non habuit obstetrices in partu: vt vulg⁹ depigit.fo.75.co.4.vel.20.co.1.p̄.to. ¶4
Maria pfecti⁹ oibus creaturis intellerit mysteriuz verbi incarnati: qd̄ post ascensionē filij apostolos docuit.folio.75.co.4.vel.21.co.4.p̄.to. ¶5.
Maria virgo plus q̄ martyr fuit: ꝛ imobilis in fide perseuerauit.folio.76.col.4.vel folio.37. columna.3.primi tomi. ¶6.
Maria virgo felici⁹ cōcepit dei filium p fidē/ q̄ corpore per carnis assumptionem.fo.75.co.4. vel fol.121.E.col.3. p̄mi tomi. ¶7.
Marie virginis auxilio gr̄a p aquā putei significata ipetrat̄.fo.75.co.4.vl̄.130.F.co.2.p̄.to. ¶8.
Maria v̄go fm carnē dedit nob panē celestez.i. xp̄m.ꝛc.fo.75.co.4.vel.128.co.4.C.D.p̄.to. ¶9.
Maria virgo dedit carnē: q̄ de⁹ effect⁹ ē p̄nceps humane nature.fol.75.co.4.vl̄.25.co.3.p̄.to. ¶10.

Ex sexta pte biblie.

Maria ꝓpter sexū mulier: nō ꝓpter corruptionē appellatur.ꝛc.fo.75.co.4. ¶1.
Maria p portā tēpli speciosaz intelligit̄.ibidē. ¶2.
Marie v̄ginis part⁹ vix pōt exponi.ibidē.co.1 ¶3
Marie noīe quinq; alie appellate sunt: quarū differentia poni t̄.fol.76.col.1.et.2. ¶4.

Emporiū seu repertorium

annotamentorum Sermonis Angelorum.

¶Ex prima pte Biblie.

¶1. Angeli boni exequuntur officium suū. rc. folio. 76. columna. 1.

¶2. Angeli diuersa sortiuntur noīa: fm diuersa officia: ad q̄ mittunt. ibidē.

¶3. Angeli sunt dei tabernaculū: quos debem⁹ imitari. rc. ibidem.

¶4 Angeli portaturi sunt electos in die iudicij ante iudicem. fo. 76. col. 3.

¶5. Angeli sancti interdum dicunt primitie. ibidē. vel fol. 41. col. 2. primi tomi.

¶6. Angeli oī creature prepositi sunt. Item curandum est bonis operibus Michaeli adherere p̄posito. folio. 76. col. 4.

¶7 Angeli singuli presunt ꝓuintijs ciuitatibus familijs. rc. Item tot saluādos hoīes quot angeli remansere: fm quosdā. ibidem.

¶8. Angeli corpora solida ex celesti elemento sumunt. rc. fo. 77. co. p̄.

¶9. Angelorum ministerium erga homines in die iudicij describitur. ibidem.

¶10. Angelica cognitio est duplex. et q̄ inter creationem r lapsum angelorum fuerit modica morula. rc. fol. 77. co. 2.

¶11. Angeli sic deū vident: vt desiderent: r sic satientur ex ei⁹ visione/ vt nō fastidiant. fo. 77. co. 2.

¶12. Angeli peccantes detrusi sunt in hui⁹ aeris caligine. rc. folio. 77. co. 3.

¶13. Angelicā naturam prius creatā: r postea confirmatam. ibidem.

¶14 Angelis bonis r malis quō vtat de⁹. rc. ibidē.

¶15. Angeli in die iudicij secū allaturi sunt eos qb⁹ p̄fuerūt. et de p̄sidētia angelorum. rc. fol. 77. co. 3.

¶16. Angeli aīarum ecclesie curā gerunt: r interdū dn̄s ipse. fol. 78. co. 2.

¶17 Angelos oēs ecclesia venerat sub noīe Michaelis principis. fo. 78. co. 3.

¶18. De angelis hoīes non habent notitiam nisi longinquam. rc. ibidem.

¶19. Angeli mali ad maiorem cōfirmationē bonorum cecidisse creduntur. ibidē. vel fol. 253. co. 3.

ex secunda parte biblie.

¶1. Quare effigiat eccl'ia angelos seu cherubin cum alis q̄si ad volandū expansis. Itē de cherubin multa. fol. 78. col. 3. rc.

¶2. Cherubin in velo tēpli q̄re inserant. fo. 79. co. p̄

¶3. Angeli tā boni q̄ mali deo ministrant diuersimode. ibidem. vel fo. 118. colū. 3. primi to.

¶4 Angelice apparitiones fiunt fm legationes ad quas mittuntur. fol. 79. co. p̄.

¶5. Quō angeli offerunt oratiōes hoīm deo/ quō intelligatur. fol. 79. co. p̄. Item de comestione: nominibus: r recessu angelorum ibidem agitur.

¶6. Angeli sunt principes r duces r defensores nr̄i. fol. 79. col. 2.

¶7. Angeli fm legationē habent noīa. Item futura ignorant donec deus reuelet. fo. 79. col. 3.

¶8. Cherubin duo existentes in oraculo quid figurent. folio. 79. col. 3. r. 4. rc.

Ex tertia parte Biblie.

¶1. Angeli oēs boni creati sunt/ q̄uis aliq peccauerint. Item de assistentia eorum corā dn̄o. Itē de locutione eorum. rc. fol. 80. col. 2. vl. 63. co. 3. 2. to.

¶2. Angelos angelis resistere quō intelligat. ibidē.

¶3. Angeli boni r mali differēter reb⁹ vtunt ad punitiōem. Itē deus punit hoīes p angelos bonos r malos differenter. ibidem.

¶4. Angelis per diuersos grad⁹ fiunt reuelationes: r per eos hoibus. fol. 80. co. 3.

¶5. Angelus nomē est magis officij q̄ nature. et angeli in specie ignis apparuisse dicunt. rc. ibidē.

¶6. Angeli excedūt oīa corporalia in nūero. ibidē.

¶7 Angeli damnati ante casum nō viderunt diuinā essentiā. fol. 89. co. 4.

¶8. Angelicā visionem humani expauescere solēt: Item de mutabilitate angelorum. ibidem.

¶9. Angelorum timor est admiratio: r quō angeli dicantur purgari. fol. 80. col. 4.

¶10. Angeli filij dei r astra matutina noīant. ibidē.

ex quarta pte biblie.

¶1. Angeli habere alas dicunt ꝓpter supernā habitationē. rc. fol. 81. co. p̄.

¶2. Angelorum gloria quō dr̄ crescere. Item de mora inter creationē r lapsum angelorum: r q̄ tam mali q̄ boni angeli frequēter apparent in specie humana. folio. 81. colū. p̄.

¶3. Angelus vno die oberrare potest totum orbem. rc. fol. 81. col. p̄.

¶4 Angeli boni hoīm medici sunt. rc. fol. 81. co. 2.

¶5. Angelus malus tentationes opponit. spūssanct⁹ vero resistit ꝓ nobis. ibidem.

¶6. Angelos bonos aduersus malos pugnare quō intelligatur. Item de officio r numero angelorum. fol. 81. co. 2. 3.

¶7 Angelorum triū/ noīa r officia narrant. ibidem.

¶8. Angeli singuli ꝓuintijs suis p̄sident. Itē quō intelligat angelos sibi adinuicē resistere. ibidē.

¶9. Angeli cognouerunt mysteriū incarnatiōis aū humanationē: r dn̄o ascēdēte mirati sūt. ibidē.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Angelus suus vnicuiq̧ anime ab ortu suo pre=
esse. Item q̄uis dicant̄ missi ad custodiam/a di
uina visione nō recedunt. fol.81.co.4.vel fo.20.
L.col.3.⁊.4.secundi tomi.
¶2. Deus vel angeli apparere dicuntur/nō preuide
ri.⁊c.fo.81.co.4.vel fol.24.K.co.3.secundi to.
¶3. Angelice apparitiones ad instructionem homi
num fiunt et angeli s̄m rem significandā afferūt
habitum.⁊c.fo.81.co.4.vel.221.B.co.2.p̄.to.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. Angeli ⁊ boni ⁊ mali aliter cognoscunt cogita=
tiones hominum q̄ deus.fol.81 colū.4.
¶2. Angelus apparuisse in forma ignis ardentis nō
cōburentis: in figura ostenditur. fol.81.col.4.
¶3. In potestate angeloꝝ est formare corp⁹ vt appa
reant: ⁊ dissoluere vt dispareant.folio.82.col.1.
¶4. Angelus potest habere tactū sumpto aereo cor=
pore. Item cuiq̧ suus angelus deputatus in for
ma eius apparet.fol.82.co.2.vel fo.30.co.4.E.
et.31.H.I.columna.2.et.3.secundi tomi.
¶5. Angelorum maloꝝ pena/sicut ⁊ bonorum glo=
ria crescet i futuro/⁊ quare.fo.82.col.1.vel.124
B.col.2.primi tomi.
¶6. Angelos duos: custodes habent reges ⁊ impera
tores.⁊ quare.fo.82.co.1.
¶7 Angeli prouintiarum alijs resistunt adinuicē:
et quomodo.fo.82.co.1.
¶8 Ad angelorum ordines s̄m merita homines as=
sument̄.⁊c.fo.82.co.2.
¶9 Angelis duplex est cognitio/⁊ quomodo loqui
intelliguntur.ibidem.
¶10 Angeli qua ratione dicantur reges terre. ibidē.
¶11 Angeli per tres ordines terni ordinati sunt.⁊c.
fo.82.col.2.
¶12 Angelis dānatis naturalia integra remanserūt
Item/totidem esse angelorum malorū ordines/
quot ⁊ bonorum.ibidem.
¶13 Angeli mali ab hominibus iudicandi sunt in fi
ne.⁊c.⁊ quomodo intelligat̄.fo.82.co.2.vel fo.
242.columna.3.
¶14. Angeli refugiunt hominū adorationem post in
carnationem dñi.fo.82.col.2.vel fo.12.col.3.
¶15. Angeli vtrum subijciuntur Christo inquantū
homo.fo.82.col.2.vel fol.245.col.4.⁊c.

Emporium seu repertoriū

annotamentorum sermonis Apostolorū.

Ex prima parte Biblie.

¶1 Apostoli maiorem cognitionē dei ha
buisse credūtur patribus vete. testa.
fo.82.co.3.
¶2 Apostoli quare simul cum xp̄o non
occisi sunt.fol.82.col.3.vel fol.37.columna.3.
Ad apostoloꝝ impositionem manuū datus fuit ¶3
spiritus sanct⁹.fo.82.col.3.
Apostolis nullus cōuersus ex gentilitate prepo= ¶4.
situs est.⁊c.fo.82.col.3.
Apostoli per exitum Zabulon ⁊ Isachar: figu= ¶5.
rati sunt.ibidem.
Apostoli duodecim: ⁊ septuagintaduo discipuli ¶6.
in veste sacerdotis figurati sunt.ibidem.
Apostoli duodecim pe duodecim panes in mē= ¶7.
sa figurati sunt.⁊c.fo.82.columna.4.
Apostolis ore ad os locutus est dñs: qd̄ excellen ¶8.
tiam eoꝝ ostendere videtur.⁊c.fo.82.col.4.vel
fol.21.B.col.4.secundi tomi.
Apostoli ⁊ eorum successores p̄funda sapientie ¶9
et sacre scripture aperuerunt: ⁊ hoc in figura ostē
ditur.fo.82.co.4.vel fo.61.colū.1.D.⁊c

Ex secunda parte biblie.

Apostoli tuba predicationis euangelij destruxe ¶1.
runt idolatriā.fo.82.columna.4.⁊c
Apostoli ⁊ euangeliste successerunt decedētibus ¶2
patriarchis et prophetis.fol.83.colum.1.
Apostolos dñs ex abiectis in mundo p̄sonis ele ¶3.
git.folio.83.vel folio.148.columna.2.
Apostolorū p̄dicatio a iudeis contempta: a gen ¶4
tibus vero recepta est.fol.83.columna.1.
Apostoli per Salomōis seruos significati sunt. ¶5.
Item opus fuit ecclesie doctoribus habuisse apo
stolos magistros.⁊c.fo.83.vel fo.67.col.2.et fo.
104.columna.2.
Apostoli per discipulos semen verbi dei per totū ¶6.
mundum sparserunt.fol.83.colum.2.
Apostoli dei filij ⁊ semen regium dicunt̄ per figu ¶7.
ram.fol.83.col.1.et.2.vel fol.68.co.3.B.

Ex tertia parte Biblie.

Apostolorum xp̄i vitam ⁊ officiū predicandi vi ¶1.
de in cap̄lo.1.Iob.fo.8.co.3.
Apostoli humiles per struthionis oua significā ¶2
tur.fol.83.col.3.
Apostoli fuerunt magis illuminati de secretis di ¶3
uinis q̄ patres vete.testa.fo.83.co.3.
Apostoli illuminatiōe spiritussancti edocti sūt. ¶4.
⁊c.fol.83.columna.3.vel.284.col.3.

Ex quarta parte Biblie.

Apostoli tria habuerunt ad cōuersionem fideli= ¶1.
um necessaria.fol.83.columna.4.
Apostolis et episcopis dominus reliquit regnū ¶2
mundi/et spiritualem gubernationem animaꝝ
fol.83.co.4.et.84.columna.1.et.2.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Apostolorum quorūdam trinaȝ vocationem/et questionē quare simplices hoīes elegerit deꝰ vide latius.ꝛc.fo.84.co.2.vel fo.70.B.E. colūna.3.secundi tomi.

¶2. Apostoloꝝ institutio ꝛ potestas ponit̄: ꝛ q̄re nūc eorum successores non faciant signa sicut in primitiua ecclesia. Item de nominum apostoloruȝ interp̄tatione ꝛ quare eorum nomina exprimit Mattheus.fo.84.co.2.3.4.ꝛc.

¶3. Apostolorum ordinē et nominū coꝝ interpretationē.vide ibi fo.85.co.3.ꝛ.4.ꝛc.

¶4. Apostolis xp̄s dedit signū: phariseis negauit.folio.86.co.1.vel fo.274.L.co.4.p̄.tomi.

¶5. Apostolos docuit virgo Maria post ascensionē filij eius mysteria.fo.86.co.1.vel fo.21.B.co.4 primi tomi.vel.52.E.co.4.eiusdem tomi

¶6. Apostolorum electionem: ꝛ interpretationē nominū eorum vide iterū fol.86.col.1.

¶7 Apostolos suos dn̄s more aquile instruit ad docendum ceteros.ꝛc.fo.86.co.2.

¶8. Apostoli quantā cognitioneȝ habuerint de gloria dei fo.86.col.2.vel fol.26.co.1.p̄mi tomi. vl' fo.68.A.ꝛc.co.1.secundi tomi.

¶9. Apostolos aliosq̧ discipulos dn̄s baptizasse credimus ꝛc.fol.86.colū.2.

¶10. Utrum extiterit Judas a principio sue vocationis malus.fol.86.co.3.vel.162.G.ꝛc.co.1.p̄.to.

¶11 Apostolos baptizatos ex illis v̄bis euāge. Qui lotus ꝛc.credimus: q̄uis/vbi/vel quando non legamꝰ.fo.86.co.3.vel fo.201.E.et.203.L.col. 4.ꝛ.2.primi tomi.

¶12. Apostoli eorumq̧ successores fugere interdum iussi sunt/ꝛ quando intelligatur.fo.86.co.3.vel fol.2.D.col.3.secūdi to. in cōi sanctorum.

¶13 Apostoli in toto orbe predicasse dicuntur/et qn̄. fo.86.co.3.vel.198.co.4.

¶14. Apostoloꝝ nomina in libro vite scripta esse ostēduntur.fo.86.col.3.vel fo.16.B.co.4.secūdi tomi in cōmuni sanctorum.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. Ap̄li sedēt altiores alijs in gloria.ꝛc.fo.86.co.3.

¶2. Apostoli spiritu sancto repleti euangeliū per orbē vniuersum sparserunt ꝛc.fo.86.col.3.Iteȝ de modo quo repleti sunt spiritu sancto.

¶3 Apostolorum catalogus seu ordo quomodo sit ordinatus ꝛc.fol.87.colum.1.

¶4. Apostoli habuerūt quattuor synodos: vbi/ꝛ qn̄ ꝛc.fo.87.colum.2.

¶5. Apostoli quattuor ibi nominati principales et humiles fuerūt ꝛc.fo.87.colum.2.

¶6. Apostoli quattuordecim fuisse dicuntur: ꝛ differentia inter Jacobos ponitur.ꝛc.fo.87.colū.3.

¶7. Apostoli magis a deo illuminati sunt q̄ prophete antiqui.fol.87.columna.3.

Apostoli cognouerūt se esse in deo certitudinaliter per veram fidem.ꝛc.fo.87.co.3. ¶8.

Apostoli sunt duodecim fundamenta superne Hierusalem: quod figuratum est in Apocalypsi ꝛc.fol.87.colum.3.et.4. ¶9.

Emporium seu repertoriū

annotamentorum sermonis Euangelistarum.

¶Ex prima parte Biblie.

Euangeliste significantur per angelos ascendentes et descendentes scalam Jacob.fol.87.co.3. ¶1.

Euangeliste per quattuor circulos arce figurātur. ꝛc.fol.87.col.4. ¶2.

Ex secunda parte biblie

Euangelistarum tuba: sc; euāgelica/mūdi idolatriam falsasq̧ scientias destruxit.fol.88.col.1. vel.fo.52.colum.4. ¶1.

Ex tertia parte biblie.

Euangeliste sua scriptura aperuerūt profunda legis ꝛc.fo.88.co.1. ¶1.

Ex quarta parte biblie.

Euangeliste ꝛ euangelij interpretatio ponitur. ꝛc.fo.88.co.1.ꝛc. ¶1.

Ex quinta parte biblie.

Euangelistarum figure in quattuor animalibꝰ ponunt̄. Item de modo scribendi: et quibus linguis: ꝛ quot euangeliste ab ecclesia recepti.ꝛc.de hac materia fo.88.co.2.3.ꝛ.4. ¶1.

Euangeliste interduȝ aliqua omittunt ab alijs euangelistis narrata vel narranda: ꝛ quare.fol. 88.col.4.vel fo.38.F.co.2. primi tomi. ¶2.

Euangeliste tres per animalia humi gradiētia: Johānes vero per aquilā/nō sine magno mysterio figurāt̄.ꝛc.fo.88.co.4.vel.29.A.co.2.p̄.to. ¶3.

Euangeliste vno atq̧ eodem spiritu scripserūt: quāuis diuerso ordine ꝛc.fol.89.colum.1. ¶4.

Euangeliste alicuius verba diuersimode repetunt: et quare ꝛc.fo.89.col.1. ¶5

Ex sexta parte Bib.

Euangelistarum scriptura quattuor mūdi partibus adaptatur.fol 89.col.1. ¶1

Euangeliste per quattuor animalia significant̄: et quare.fo.89.colum.2. ¶2

annotamentorum sermonis Martyrum.

Ex prima parte Biblie.

¶1. Martyres adhuc in terra positi supernis ciuibus equales in figura ostendũtur.fo.89.col.1.vel fol.139.co.2.

¶2 Martyrium prestat peccatorum veniam rc.fo.89.co.1.vel fol.6.L.co.4.rc.secundi tomi.

Ex secunda parte Biblie.

¶1. Martyres ex adiutorio diuino acquisiuerũt victoriam.folio.89.col.1.

Ex tertia parte biblie.

¶1. Martyrij tolerantia et fortitudo a domino procedit.fol.89.col.2.

¶2. Martyrum materia agitur in psal.109.ad longum.fol.89.colũ.3.

¶3. Martyres licet morientes/melius liberati sunt: q̃ pueri de camino ignis.fo.89.co.3.

¶4. Martyres ante xp̃i passionem pro christo nõ passi sunt:r quare.fo.89.col.3.vel fo.22.co.4.2.to.

¶5. Martyrum afflictio narratur ps.73.fol.89.col.3.vel fo.170.col.4.

¶6. Martyrum primitiue ecclesie persecutio narratur ps.76.fol.89.col.3.

¶7. Martyrum tortores que tormenta mancãt/ostẽditur fo.89.co.4.vel.153.co.1.

Ex quarta parte biblie.

¶1. Martyres non sunt/qui extra vnitatem ecclesie patiuntur.fo.89.col.4.

¶2. Martyres moriendo pro xp̃o tyrannos deuicerunt.ibidem.

¶3. Martyres potius mori ꝓ veritate/q̃ cõtra fidẽ quicq̃ permittere voluerunt.fo.89.col.4.

Ex quinta parte Biblie.

¶1 Martyrum tres gradus ponuntur:r qđ per centesimum numerum significetur martyrium.rc.fo.89.co.4.vl'fo.70.B.r.71.S.co.2.rc.p̃.to.

¶2 Martyrum labentium recuperationem significauit Petrus rc.fo.89.co.4.vel fo.189.V.co.1.rc.primi tomi.

¶3 Martyres domini libentissime mortem appetierunt:r quare.fo.89.co.4.vel fol.240.F.colũna.1.primi tomi.

¶4. Martyrij constantia ex premij cõsideratione roboratur.rc.fo.89.co.4.

¶5. Ad martyriũ ṽbo r facto xp̃s discipulos exhortasse/legit.fo.90.co.1.vl' fo.69.A co.2.p̃.to.

Ex sexta parte Biblie.

Martyrij tolerantiam efficit iustificatio rc.de p̃missis.fo.90.columna.1. ¶1.

Martyrem nõ facit pena sed causa pene:scz de v. fo.90.columna.1. ¶2

Martyribus xp̃s in suis passionibus exemplũ dedit/vt relictis humanis cupiditatibus ad brauium currerent.fol.90.col.1.vel fol.300.colũ.2. ¶3.

Martyres a fide propter tormenta nõ discesserũt ¶4
Item martyres licet immerito puniantur:patiẽter tolerant.fo.90.co.1. vel fol.63.colũ.1.

Martyrum imitationẽ r dispositionem/vide ibi:r multa de tolerantia martyrij.fo.90.columna.2.3.r.4. ¶5.

Martyrium vel perditionem vite corporalis fidelis quisq̃ debet subire pro salute anime proximi.fo.99.co.4.vel fol.135.columna.2. ¶6.

Martyrum duplex est victoria que scribitur ad longum.fo.90.co.4.vel fol.62.columna.4. ¶7.

Emporium seu repertoriũ

annotamentorum sermonis Prelatorum.

Ex prima parte Biblie.

Doctor plura beneficia male habens et superflue expendẽs: per Lamech recte significatur.fol.90.col.3. ¶1.

Prelatus nõ preesse sed ꝓdesse gaudeat rc.fol.91.col.1. ¶2

Prelatus eiusq̃ subditi per Noe r filios eius significantur.fo.eodem. ¶3

Doctorum et fortium est instruere/imbecillium vero doceri/r instrui.fol.91.co.2. ¶4

Predicatores hospitibus suis vtilia r edificatoria dicere debent.fo.91:co.2. ¶5

Predicatores debẽt malis destructionem nũciare/r proposse malũ euitare.rc.fol.91.colũ.2.vel fol.136.colũ.3. ¶6.

Predicator debet prius seminare spiritualia/q̃ metat corporalia.fo.91.colũ.2. ¶7

Predicatoris boni ꝓprietates vel conditiones narrantur fo.91.colum.3. ¶8

Predicator bonus/tolerat cõtradictionẽ carnis fo.91.co.3.vel fo.39.co.1.primi tomi. ¶9

Prelati vel predicatores(q̃uis litterati)tẽporalibus negocijs impediti:suum officium minus recte adimplent.fol.91.colum.3. ¶10

Predicator inter studendum r predicandũ patitur demonis tentationes.fo.91.columna.4. ¶11

Prelati boni interdũ adulantium verbis decipiunt:r malos ꝓmouent.rc.fo.91.col.4. ¶12

Predicatores per angelos ascendentes r descendentes:et per Moysen intrantem tabernaculũ dñi/figurantur.fol.92.colũ.1. ¶13

Predicatores boni propter contemplationem/non debent omittere bonam actionem et regi- ¶14.

¶119 Doctores in dubijs ad secretum mentis debēt re
currere fo.100.col.1.

¶120. Predicatorum verba/qualia esse debeant signi
ficatur per tubas eneas fo.100.colūna.1.

¶121 Prelati ecclesie ⁊ ministri cupidi: ecclesiam de-
uastant.folio.100.co.2.et.3.

¶122. Predicator indiscrete reprehendens/magis no
cet: ꝙ proficit.⁊c.fo.100.co.4.

¶123 Ecclesie ministri quare de oblationibus tātum
viuere iubentur.fo.100.co.4.vel fo.30.col.3.

¶124 Prelati male vite ceci cecos ducere dicuntur in
maledictionem.fol.100.co.4.

¶125 Sacerdotibꝰ iure diuino ⁊ humano debet de pu
blicis prouideri ad victum et alia necessaria.fo.
101.co.1.vel fo.30.columna.2.

¶126. Pastoris vita sepe delinquit propter malum vł
culpam gregis.⁊c.fo.101.col.1.vel fo.211.co.4.

¶127 Predicatoribus necessarie septē regule exponen
di scripturā/ponunt.ibidē.vel.262.A.⁊c.co.1.

¶128. Prelatus debet malos subditos a bonis separa
re per excōmunicationē ⁊c.fo.101.co.1.

¶129. Prelatus simoniace promotus malū fructū fa
cit.fo.101.co.1.vel fo.66.col.4.

¶130 Doctores populi verbo ⁊ exemplo debēt pascere
gregem ⁊c.fol.101.col.2.

¶131 Predicator quomodo debeat scripturā legere/
et prelatus populi curam suscipere figuratum.
vide folio.101.col.2.vel folio.15.col.1.L.⁊c.

¶132 Prelati clamor secretꝰ non puenit ad aures hu
manas:diuinas replet.fo.101.co.2.vł.180.co.4

¶133 Doctor ⁊ qlibꝫ ad resistēdū diaboli incursus de
bet preparari.fo.101.co.2.vel.165.col.3.et.4.

¶134. Predicantis verbum fidele contēnere nō minoꝛ
piaculi est ꝙ contemnere sacramentum.⁊c.et de
preparatione docentis.fo.101.co.2.vel folio.4.
A.⁊c.co.1.secundi tomi

¶135 Sacerdotis virtutes per particulas in portioni
bus hostiarū vete.testa.figurantur.fo.101.co.2.

¶136 Prelati moderatio in imponendis penis ponit
fo.101.co.3.vel fo.308.co.3.B.

¶137 Doctoribꝰ forma dat ꝯfundēdi hereses:figura
lit.fo.101.co.3.vel fo.60.co.3.

¶138 Prelati mali impediunt predicationes litterato
rum.fo.101.co.3.

¶139 Doctores tenentur penetrare pre ceteris myste-
ria dei.fo.101.col.3.vel fo.60.col.4.⁊c.

¶140 Doctores docentes in schola per fontes signan-
tur.fo.101.col.3.vel fo.65.co.4.

¶141. Predicationis labor per dentes intelligitur.fol.
101.co.3.vel fo.142.B.co.2.

Ex secunda parte Biblie.

¶1. Prelatis ⁊ iudicibus datur norma quomō de-
beant punire subditos.⁊c.fol.101.co.3.⁊c.

Doctoribus ⁊ sacerdotibus lex dei est tractanda ¶2.
ab humanis curis expeditis.fol.101.col.3.et.4.

Predicatorē exponentē sacrā scripturā nō fasti- ¶3.
diat audire etiā impiti.fo.102.co.1.vel.137.co.
1.et.2.primi Tomi.

Prelatorum et doctorum humilitas cōmendat ¶4
fol.102.A.co.p̄.vel fol.147.co.1.

Prelati debent ex scriptis iudicum ⁊ regū doctri ¶5.
nam regēdi capere ⁊c.fo.102.co.1

Prelatus nō semper flagello sed aliquando ver ¶6
bo corrigat ⁊c.fo.102.col.2.

Prelatis debet inesse cum rigore iusticie dulcor ¶7
misericordie ⁊c.fo.102.co.2.

Prelati dispositio ad exemplum virtutum sub- ¶8
ditis dandū/ponitur.fo.102.co.3.vł.268.co.2.
H J.Item ꝙ predicatores stando predicent.

Predicatores per maxillam asini significantur ¶9.
in libro Judicum.fo.102.col.3.

Prelatus simoniace promotus idolum dicitur. ¶10
et nociuus ecclesie est.fo.102.co.3.

Predicatores per vaccas portantes arcam testa ¶11
menti/figurantur.fo.102.co.3.

Prelatus vel iudex ⁊c.non debet cōfidere de sua ¶12
virtute qd̄ figura ostēdit.Itē prelatos et p̄dicato
res demō curat de pp̄lo eruere ⁊c.fo.102.co.3.⁊c.

Prelatus vel regens populum prius de regimi- ¶13
ne sui curet ⁊c.p̄cipue in humilitate ⁊ obediētia
fo.102.co.4.vel.fo.147.co.4.

Predicatoris moderata rep̄hensio per citharizā ¶14
tem Dauid figuratur.fol.102.co.4.

Prelati absentia multum nocet sue diocesi ⁊ pre ¶15
sentia prodest.fol.103.col.1.

Prelatꝰ qui nō vtit/ vel abutitur potestate acce ¶16
pta/se suo gladio interficit.⁊c.fo.103.co.1.

Doctores in expositione sacre scripture pontifi- ¶17
cibus preponūt ⁊c.fo.103.col.1.

Prelati ⁊ potentes nō debent fauere vel parcere ¶18
adulatoribus.fo.eodem.

Prelatus bonus triplici inungendus est vnctio ¶19.
ne ⁊c.fo.103.col.2.

Prelatorum suorū facta temere iudicantes gra ¶20.
ui punitione sunt digni.fo.eodem.

Prelato tria inesse debent per ea que in arca dn̄i ¶21
erant figurata.Itē debet p̄latus onꝰ suū portare
et ignorantibus nō cōmittere ⁊c.ibidem.

Predicator male vite,p̄hiberi debet/ne exemplo ¶22.
suo noceat exēplo Dauid.fo.103.co.3.

Predicator non debet publica palliare peccata. ¶23
⁊c.fo.eodem.

Predicatoris officiū est reuocare peccatores ad ¶24
dn̄m.fo.103.co.4.vel fo.215.col.1.

Prelatum bonū ambitiosi deponere curantes/ ¶25
supplicio digni sunt.ibidem.vel.273.co.1.

Prelati patientia in persecutionibus experit.⁊c ¶26
fo.103.col.4.

☞ s

Ex tertia parte biblie.

Ex quarta parte biblie.

47. Prelati magis curant hodie de colligenda pecunia/ q̄ de ecclesia.fo.120.co.p̄.

48 Doctores boni prebent cibum lactis: mali vero econtra.ꝛc.ibidem.co.2.

49 Prelatus bone vite: et tamen negligens apud subditos/ damnatur.ibidem.co.3.

50 Predicatores boni per q̄drigas ꝛ equos: quos vidit ꝓpheta: significantur.ibidem.

51. Propter defectum boni prelati vitia multiplicantur in ecclesia: ꝛ econtra.ibidem.

52 Prelati mali aggrauant populum xp̄ianum multis oneribus.ꝛc.ibidem.

53. Prelatorum ꝛ sacerdotũ multa vitia arguuntur.ꝛc.fo.120.co.4.vel.83.B.col.4.ꝛc.

54. Prelatus bonus per Mattathiam figuratur. fo.120.col.4.

55. Prelatus bonus dissensionem sue dioceseos tollit.ꝛc.fo.121.co.p̄.

56 Doctores inepti cõfusionem pariunt.ꝛc.ꝛ q̄ abstinere debent a regimine.ꝛc.ibidem.

57 Prelati ambitiosi ꝛ auari figurãtur per Alchimum.fo.121.co.2.vel.157.col.4.

58 Predicatores sancti quãdo debeant secedere ꝓpter persecutionem.fo.121.co.2.

59 Prelationis officiũ periculo imminente ecclesie/ non est fugiendum.ibidem.

60 Prelati boni ꝓditiones figurate ponunt.ibidẽ.

61. Prelatus conseruans ecclesiam laudatur: ꝛ figuraliter ostenditur.ibidem.co.3.vel.295.co.2

62 Pontifices mali simoniace ꝓmoti figurantur per Oniam.ibidem.col.3.

63 Prelatus ambitiosus figuraliter ostenditur: et econuerso bonus.ibidem.

64. Prelationis ambitiose multi modi depinguntur.ꝛc.historialiter.fo.121.co.4.

65 Prelati obseruantius sua statuta custodiri facientes/ q̄ diuina: damnantur.ibidem.

66 Doctores in ocio torpentes minimos scandalizant ꝛ interficiunt.fol.122.col.p̄.

67 Doctoribus bonis ablatis/ turba multũ sentit incõmodum.ibidem.

68 Prelati mali ꝛ crudeles/ ꝑ matres filios coquẽtes ꝛ comedentes figurantur.ibidem.co.2.

69 Prelatus vnã ecclesiam: sacerdos vnam parrochiam habeat.ibidem.col.3.

70 Doctor nõ pro humano lucro vel gloria p̄dicet verbum dei.fol.122.col.4.

71 Predicatio recta quattuor requirit: que ibi ponuntur.ibidem.

72 Predicatores pauperes non esse contemnendos. Item sacerdotes mali plenitudine diuitiarum ecclesie abutuntur ad carnalitatem ꝛ superbiam. Item sicut mali clerici bonorum contemptores sunt acriter puniẽdi: ita boni ab eis contempti/ sunt magnifice premiandi.ꝛc.folio 123.columna.p̄.

Predicatores mali per leonis metaphorã optime describuntur.ibidem. 73

Prelati irrationabiliter ponentes interdicta reprehenduntur.fol.123.col.2.et.3. 74.

Prelatus bonꝰ quattuor habere debet: que ponuntur.ibidem. 75

Prelati vitijs indulgentes mercenarij esse dicũtur.fo.123.co.3. 76

Prelatio seu regimen ecclesie vtrum cõmittendum sit filijs vel affinibus. ibidem. 77.

Prelati quid agere debeant quando subditos lassescere vident.ꝛc.ibidem. 78

Predicatores sunt in ecclesia sicut cor in corpore.ibidem.vel.157.col.4. 79

Prelati non modo ꝑ suis: sed etiam ꝑ alienis criminibus puniendi sunt.fo.123.colũna.3.vel fol.32.col.4.ꝛc. Item omnis ornatus vel põpa secularis sacerdotibus ꝓhibetur.ibidem. 80

Prelati quõ debent heredes constituere ꝛ deq̄bus licet.fo.123.co.4. 81.

Prelati ꝛ clerici quõ deficiant a perfectiõe primitiue ecclesie.ibidem.vel.293.B.col.p̄. 82.

Ex quinta parte Biblie.

Doctoꝝ dicta qua reuerentia tenẽda: ꝛ in quo casu declinanda sint.fol.123.col.4.ꝛc. 1.

Predicator bone vite ꝛ doctrine per Johãnem baptistam significatur.fol.124.co.2. 2.

Predicatori licitum est a persecutoribus elongari: ꝛ ad loca vbi magis fructificet cõfugere. Item predicator bonus aliorum approbat doctrinam.ibidem.vel fo.50.E.co.2.p̄.to. 3.

Prelati pre ceteris debent esse excellentes in q̄ttuor vel quinq;.ꝛc. Item prelati sunt sal terre: lux mundi: ciuitas: lucerna: ꝛ candelabrũ.ꝛc. fo.124.col.2.vel.22.A.ꝛc.col.3.ꝛc. in cõmuni sanctorum. Et ibidem quõ prelati soluunt legẽ vel implent. Item prelatorum doctrina qualis esse debeat per cõformitatem ad christum.ibidẽ scꝫ per totum annotamentũ. 4

Predicatores propter tria debent a turbis recedere.fol.124.co.2. 5.

Prelatus debet laborare in reformatione ecclesiarum sue dioceseos. ibidem. Vel fol.320.D. col.3.primi tomi. 6.

Predicator indifferenter predicet nõ personas distinguens.fo.124.co.2. 7.

Predicatores non moueri debent ad predicandum cupiditate: nec terreri aduersitate: nec retrahi carnalitate: nec amore p̄sentis vite.ꝛc.fol. 124.col.2. Item predicatores moderni qua- 8.

te verborū exponentes sacraꝫ scripturā culpant.
Predicatorum etiā alie multe habentur instru=
ctiones/ibidem.fo.127.co.1.ꝛc.

¶45 Predicator bonus quid finito sermone debeat
facere.fo.127.co.2.

¶46 Predicatoris boni conditiones ponunt.fo.127
col.3.vel.6.G.co.4.secundi tomi in cōi san. Itē
plati quō debēt cōfutare falsas sectas ꝛ de sacer=
dotib⁹ pijs ꝛ impijs sub pabola fo.291.L.co.4.
primi tomi.

Ibidē. An contēplationis status ꝛ regimē populi ani=
marum simul esse possit. ꝛ vter illorū sit melior.
fo.40.L.col.4.ꝛc.secundi tomi.

¶47. Predicatores nō intermittant se negocijs secula
ribus determinandis.fo.127.co.3.

¶48 Prelationis vel regiminis gradus nō est appe=
tendus fo.127.co.3.vel fol.302.B.col.3.pmi to.

¶49 Prelatus peccatores penitentes quomodo reci
pere/fouere/atqꝫ instruere debeat tribus para=
bolis ostenditur.fo.127.co.3.

¶50 Predicator intermisso opere predicandi ad con
scientiam suam redeat:et dicta sua vel facta per
tractet.fo.127.co.3.vel fo.264.G.col.3.pmi to.

¶51 Doctor nō fugiat alios docere: que sapit/aliter
gratiam datam amittet:que quidē augetur do=
ctori laboranti.fo.127.co.3.vl'fo.21.E.F.co.1.
secundi tomi in cōmuni sanctorum.

¶52 Predicatores mendicantes fugere debent digni
tates ꝛc.ꝛ qualiter multi contrarium faciunt.fo.
127.co.3.vel fo.196.M.co.1.p.tomi

¶53 Predicator corā principibus nō querat ostenta
tionem.fo.127.co.3.vel.194.J.col.4.pmi to.

¶54. Predicator nō antea docere presumat/ꝙ per cō
iecturam se a peccato immunem cognoscat.fol.
127.co.3.vel fo.243.L.co.2.primi tomi.

¶55. Predicatores nō predicent simplicib⁹ alta: sꝫ ca
pibilia.fo.127.co.4.vel fo.144.G.co.2.p.to.

¶56 Predicatoris et auditorū multiplex instructio
ex Jesu colloquio cuꝫ Samaritana ostenditur.
fo.127.co.4.vel.fo.131.M.ꝛc.co.1.2.ꝛ.3.p.to.

¶57 Predicatio ad turbas stando: in claustro vero
sedēdo fit exēplo xp̄i.fol.127.co.4.vel fo.156.L
col.2.primi tomi.

¶58 Doctor prius in oratione hauriat que populo ef
fundat.fo.127.co 4.vel.134.A.co.1.pmi to.

¶59 Pastoris vel prelati boni conditiones/ ꝛ signa
ostendunt.fo.codē.vel fo.226.A.ꝛc.col.1.ꝛc.p=
mi tomi. Itē ibideꝫ. Utrū pastori liceat tempore
persecutionis fugere ꝛc.longius tractatur.

¶60. Doctoris legentis norma ꝛ habitus depigitur.
fo.201.F.co.4.primi to. Prelatoruꝫ mandata
diuinis nō sunt anteponenda.fo.127.co.4.hu
ius tertij tomi.

¶61. Doctoris ſmo est ociosus/nisi int⁹ adsit audiēti
spūssanct⁹.fo.127.co.4.vl'.248.G.co.p.p.to.

Prelati nō debent se negocijs ingerere seculari= ¶62
bus.folio.127.columna.4.

Predicandi officium per piscandi officium si= ¶63
gnificatur.ibideꝫ.vel fo.220.F.co.3.pmi tomi.

Pastoris ecclesie officiuꝫ/et electio in petro signi
ficatur.ꝛc.ibidem.vel fo.9.L.ꝛ.10.D.co.4.ꝛ.1
et fo.26.F.co.4.secundi to.

Predicatores quomodo fugere debeant ꝛ dare ¶64
locum ire.fo.127.co.4.vel fo.2.D.col.3.2.to.

Prelatus interdum voluntate dei/interdū ppli ¶65
exactione eligitur.fo.eodem.vel fo.158.co.4.

Episcopus eligi potest ꝙuis defectum nataliuꝫ ¶66
habens:si adhoc inueniatur habilis ꝛc.per ap=
plicationem.fo.127.co.4.et.128.co.1.vl' poti⁹
fo.44.L.co.3.secundi tomi.

Doctor ad predicandum quibus nō debet cau= ¶67
sis moueri.et quibus nō debet impediri fo.128.
co.1.vel fo.52.D.col.2.secundi tomi.

Doctorum exercitium ꝛ solicitudo in discutien= ¶68
dis scripturis philosophoruꝫ ostenditur fo.128.
D.E.col.1.vel.fo.279.co.4.pmi tomi.

Doctor bon⁹ inter alia debet precipue vitia in= ¶69
crepare.fo.eodē.vel fo.8.L.co.3.2.to.in cōi san.

Prelati boni ꝛ mali mores describuntur.ibidē. ¶70
vel fo.160.co.2.

Prelatorum ꝛ doctorū due differētie:scꝫ xp̄m an ¶71
nunciantium/ꝛ eius sermones adulterantium
significant.ibidē.vel fo.160.co.3.vl'fo.250.co.3.

Predicator sciat tantum quattuor euāgelia esse ¶72
approbata:ꝛ quare/licet multo plura sint scripta
fo 128.co.1.vel fo.15.F.co.1.secundi tomi.

Doctor malus quanto plus sapit eo plus a con= ¶73
cordie virtute desipit.fol.eodem.vel fo.178.col.
2.vel fo.297.co.4.

Doctor propter contemplationē nō negligit pre ¶74.
dicationis ministerium.ibidē.vel fo.295.F.co.
4.primi tomi.

Predicator euangelij nō debet propter minas a ¶75
predicatione veritatis cessare.fol 128.col.1.vel
fo.272.L.co.2.primi tomi.

Episcopalē dignitatē duo inseparabiliter debēt ¶76
cōcomitari.fo.128.co.1.vel fo.55.F.co.4.p.to.

Ex sexta parte Biblie.

Apostolicaꝫ dignitatem cui deus concedit/con ¶1.
cedit simul et gratiam ad regendum ꝛ debite of
ficium suum exequendum ꝛc.fo.128.col.1.

Prelatorum qualis sit correctio: ꝛ ꝙ duplex est ¶2.
correctio.fo.128.co.2.

Prelatus prodesse studeat non preesse.ibidem. ¶3.

Prelati solicitudo erga subditos ostenditur.fol. ¶4
128.col.2.

Predicatores malos ex tribus cognoscimus.fo. ¶5.
128.co.2.ꝛ.3.

¶6 Predicatoris virtus & sapientia multū conferūt ad anime edificationem.fol.128.co.3. Item predicator nō preferat doctrinam philosophorū doctrine xp̄i.ibidē. Itē p̄dicator q̄ bona sūt a philosophis tāq̄ ab iniustis possessorib⁹ accipiat.ibid.

¶7 Predicator nō ostentationē: sed audientis querat vtilitatem.fo.128.co.4.

¶8 Predicatores fideles q̄ sint &c. Itē p̄dicator veritatis nō habet gratiā apud hoīes.fo.128.co.4.

Ibidē. Predicatoribus manibus laborare permissum est exemplo pauli.&c.fo.eodem.

¶9 Predicatori victum accipere ab ijs: quibus predicat licitū: sed abstinere melius.fo.128.co.4.

¶10 Predicator coopto capite p̄dicare p̄cipit̄.ibidē.

¶11 Predicatores quinq̄ debēt annunciare cum breuitate sermonis.fo.128.co.4.&c.

¶12 Prelati quomodo se debeāt habere in correctione inter iusticiam & miam.fo.129.A.co.1. Item predicatio sana quattuor debet habere: aut propter tria fieri.eodem fo.C.co.2.

¶13 Prelatus erga infideles & peccatores tripliciter se debet habere.fo.129.co.2. Item prelatus malos toleret: ab eisq̄ recedat nō corporaliter sed spiritualiter.hoc per figuram.ibidem.col.3.

¶14 Predicatori seipsum cōmendare aliquando cōceditur exemplo Apostoli fo.129.col.3.&.4. Itē prelato vnam ecclesiam vel prouintiā visitanti ab alia licet sumptus sumere.ibidem.

¶15 Predicator nō querat munera: sed fructum animarum p̄ predicatione euangelij.fo.129.co.4. Item prelatis ecclesie ad dispensationem principes dederunt bona tp̄alia: nō ad pōpas.fo.codē.

¶16 Doctores ecclesie quoddā glorie incrementum/ vltra alios habituri sunt.ibidem.

¶17 Prelati subditis: & subditi prelatis debēt ministrare/ differenter tamen.fo.eodem.

¶18 Predicatorū affectio ad supna/ nō ad terrena dirigatur.fo.129.co.4.

¶19 Predicantiū duplicē differentiā Apostolus ostēdit.fo.130.co.1.&.2. Item mercenarū predicare non prohibentur: exemplo apostoli.ibidem. Itē pastor diligendus est/ tolerandus mercenarius/ cauendus tamē latro.ibidem.

¶20 Predicatoribus forma datur laborandi manibus q̄uis possint ab auditoribus sumptus accipere.fol.130.co.2.&.3. Ibidē. Doctoris boni est que docet facere.

¶21 Episcopi officium debent sex p̄comitari: que hic narrantur.fo.130.co.3.

¶22 Prelatus mulierē docere nō permittat.fol.130.col.4.vel fo.34.co.3.

¶23 Episcopatū desiderare an peccat vl nō/ vl ad qd desiderari debet.fo.130.col.4.&c. Ibidēq̄ omēs conditiones boni episcopi.

¶24 Predicatorib⁹ duplex honor exhiberi debet: scꝫ reuerētie & subministrationis necessariorū.fo.131 co.2. Et predicatorib⁹ an liceat publice p̄sonas singulares nomināndo reprehendere.ibidē col.3.

Predicatores sex rationibus ad predicandū monet Apostolus.fo.131.co.4. ¶25.

Doctores corā indoctis euidētib⁹ rōnibus ꝓbi benē disputare.fo.132.co.p̄. Prelat⁹ ꝯtra infideles xtutib⁹/ signis & nō argumētis disputet.ibid. ¶26

Prelati q̄les futuri sint erga subditos. Itē quōmō doctores debeāt allegare & legere dicta philosophorum & poetarum.fol.132.co.p̄.&.2. ¶27.

Pontificis hūanitas dignitas & vita q̄lis esse debeat narrat̄.fo.132.co.2. Itē vtrū sint oib⁹ occulta & difficilia p̄dicanda.fo.132.col.3.&.4. ¶28.

Qualis debeat esse perfectus pontifex &c.fo.132 col.4.vel fo.26.F.co.2.&.3.&c. ¶29

Prelatis ac p̄dicatoribus obediendum est propter duo.fo.132.co.4.&c. ¶30

Bene docere/ & male viuere/ est sua se voce damnare.fo.133.co.p̄. ¶31

Epi curā tēporaliū alijs cōmittāt: vt liberi⁹ diuinis vacent.ibidem. Itē clericos a populo eligēdos/ deinde ab ep̄o ordinandos.fo.eodem. ¶32

Prelatus aliquid insolitum faciens: nō solū bonum esse sibi cognoscat/ sed & alijs bonū esse ad euitandū scandalū/ ostendat.fo.133.co.p̄. ¶33

Predicator fugiat personalē persecutionē & discedat alio/ vbi fructū faciat.ibidē. Itē prelati fugere debent honores sibi minus cōuenientes exemplo petri fol.133.col.2. ¶34

Epōrū p̄motio sp̄ussancti instinctu fieri debet: et q̄ tenent̄ facere predicatores narrant̄. Itē de supplicio impedientiū predicationē.fo.eodem. ¶35

Predicatores firmi esse debēt & maxime inter infideles.fo.eodem.co.3. ¶36.

Predicatoris comes q̄lis esse debeat. Et qd duplici de cā aliq̄bus subtrahit̄ xbū dei. Itē ad considerantes doctrinā p̄dicatores debēt accedere: & ecōuerso prauorū hoim laudes de se fugere.folio 133.col.3.&.4. ¶37.

Prelati subditos grauare expensis suis vel tributis fugiant: fugiantq̄ obstinatorū consortia.&c.fo.133.col.4.&c. ¶38.

Prelat⁹ solicit⁹ esse maxīe dꝫ erga neophytos instruēdos: & minus habiles a p̄motione segregare.fo.134.co.p̄.&.2. ¶39

Predicator euāgelij i luce doceat: & peccātes amplexans eleuet.fo.134.co.2. ¶40

Predicatoris os debet cōtinere splēdorē veritatis Etsi qñ male doctrine falso accuset̄: debet se ab hoc crimine purgare: & a predicatione nō cessare.&c.fo.134.co.2.&.3 ¶41

Personarū acceptio qñ sit licita: & in quib⁹ illicita. Itē paupere habili cōtēpto diues nō est p̄mouendus.fo.134.co.3.&.4. ¶42

Predicator insipiēter docens/ poti⁹ dānat̄ q̄ nō docēs. Itē de difficultate p̄dicatiōis.ibid.col.4. ¶43

¶44. Prelatorum & predicatorum mores/etas/& officia describuntur.fo.135.co.1.

¶45 Doctor ad libitum suũ scripturas non exponat. fo.135.co.2.

¶46 Prelatus debet vitam corporalem pro salute p̱ximi spirituali exponere: & quomodo intelligendũ sit illud. Om̃ de⁹ charitas est.fo.135.co.2.&c

¶47 Predicatores quibus alis suffulti predicare debeant &c.fol.135.co.3.

¶48 Episcopi vicarios malos mittentes causa sunt corruptionis populi.fo.135.co.4.

¶49 Predicationis officium nõ suscipiat qui erga p̱ximum charitatem nõ habet.fo.eodem.

¶50 Doctores interpretantes scripturaꝫ nõ sunt alieni a munere prophetie.ibidem.

¶51 Predicator per interp̄tem alienigenis potest predicare. Item de donis prophetie et linguarum. fol.135.col.4.vel fo.34.co.2.

¶52 Paulinus episcopus cõmendatur ad exemplũ aliorum episcoporum.fo.135.co.4.vel fo.299.columna.4.&c.

¶53 Prelati & ministri ecclesie a perditis elemosynas non suscipiant. Item quo animo prelati debeãt excõmunicationis sententiaꝫ fulminare.fol.135.co.4.vel fo.176.co.4.

Emporium seu repertoriuꝫ

annotamentorum sermonis Religiosorum.

Ex prima parte Biblie.

¶1 Religiosis aliisq; obedientie atq; inobedientie proprietates monstrantur ex transgressione primi parẽtis: que materia longius & vtilius tractatur fo.136.col.p̄.

¶2 Religiosis ceterisq; cauẽdũ est/vt qđ recte agũt: caute discernant: ne sit reatus criminis quod putatur causa virtutis.fo.136.co.2.

¶3 Religionem ingressi mores seculi operaq; relinquant: ne sub pelle leonis asinus lateat.fo.codẽ.

Ibidẽ. Item ꝙ tanta gratia datur sumentibus religionis habitum quanta datur in baptismo.

¶4 Religiosis spes celestium semper manere debet: quod in figura mirabili potest intelligi.fol.136.col.2.vel fo.257.co.2.

¶5 Religiosorum monasteria prouenientib⁹ ex itinere orationẽ celebrãt: et q̃ ratione figuraliter.fo.136.columna.2.

¶6 Religionis statum non valens quis ascendere: maneat in laicali statu vel cõiugali.&c.fol.136.columna.3.

¶7 Religiosis nõ est redeundum ad veterem vitaꝫ mundi.fo.eodem.

¶8 Religiosi quare incedant bini. Item religiosis et viris iustis timendum est/ne cadant a rectitudinis statu ex malorum cõsortio.fo.eodem.

¶9 Religiosi aliqui deteriores in religione ꝙ̃ in seculo efficiuntur.fo.136.col.4.

¶10 Religiosi inuiti relinquentes seculũ crebra egẽt admonitione/ne ad maloruꝫ redeant consortiũ fo.eodem.

¶11 Religiosi mali a prelato extra bonorum consortium eiiciendi sunt.ibidem.vel fol.101.col.p̄.

¶12 Religionis ingressus per Abraham a deo tentatum significatur.&c.fo.136.co.4.

¶13 Religionis castitatem preponentes seculi voluptatibus per Isaac & Rebeccam figuratur.fol.137.col.1.

¶14 Religionis communitas simplices magis diligit ꝙ̃ astutos.fo.eodem.

¶15 Religionis status & ingressus per Iacob peregrinantẽ describitur.ibidem. Item illi diuina conspiciunt: qui ab humanis oculos claudunt. &c.

¶16 Religiosi deuꝫ contẽplantis modus/per Iacob cum angelo luctantem figuratur. Item bono religioso cauendum ne rationem sensualitati subdat.fo.137.col.3.

¶17 Religiosi mens alienis curis intẽta adeo ab hoste decipitur/ vt penitentiam differre ab eo suadeatur.fo.137.col.3.et.4.

¶18 Religiosis ad perfectionis finem currenduꝫ esse figuraliter ostenditur.fo.138.co.p̄.

¶19 Religiosus corpore in mundo/mente vero in celis debet conuersari.fol.eodem.

¶20 Religiosi mens ab exterioribus sopita verbo dei penetratur.ibidem.

¶21 Religiosus mũdum deserat nõ loco: sed animo. Et illi grauiores demonis patiuntur impulsus: qui mundo renunciarunt.fo.138.co.p̄.

¶22 Religiosus inuenire desiderans deũ: ab humanis secedat curis fo.138.co.2.

Iteruꝫ ¶22 Religiosi anima dũ in curis huius mundi viuit ignorantie tenebris est inuoluta.fo.138.co.3.

¶23 Religionem ingressis nuper tranquillitas summa/deinde vero tentationes grauissime apparent.fo.138.col.4.

¶24 Religiosorum cogitationes deus in sublimib⁹ poni vult.&c.fo.139.co.p̄.

¶25 Religionem ingressuꝫ qualiter debeat prelatus suscipere &c.fo.eodem.

¶26 Religiosi ac peccatoris animã qualiter deus foueat/et quando ei libellũ repudij donet.fol.139.col.2.vel fol.191.col.3.

¶27 Religiosi ac contemplatiui contemplandi modum accipiunt.fo.139.col.2.

¶28 Religiosorum mentes et cõtemplãtiũ per pelles hyacinthinas figurantur.fol.139.col.2. Item de gradibus martyrum & virginum.ibidem.col.3.

¶29 Religiosis & fidelibus datur modus perseuerandi in aduersis.fol.139.col.3.

lam incepti sunt: ostenduntur figuraliter. fo. 143. co. 3. vel fo. 17. co. p.
¶74. Religiosi cuiuslibet aut iusti anima multa bona habere narratur. fo. 143. co. 3. &c.
Iterum 74 Religiosorum/sacerdotū/laicorum ceterorūq; officia figuraliter ostendunt. fo. 143. co. 4. &c.
¶75 Religiosorum ꝓprietates eodē fere ordine quo supra ponunt. fo. 144. co. 2.
¶76 Religiosorum sacerdotūq; preparationes ostendunt. Item eos esse a minoribus ad maiora officia subleuandos: qui diu seruierint. fo. eod. co. 3.
¶77 Vesana iniquorum mens plus aspera carnaliter tenere: q̄ blanda spiritualiter gaudet. Item religiosi aliqui volunt nimis laute viuere in religione: qui forte in seculo miserrime viuebāt. folio. 144. co. 4. Ibidem cōtra murmurantes.
¶78 Religiosi ambitiosi ꝓ dignitatibus acquirendis damnant. Item de schismate irascibilis & concupiscibilis appetitus: & de murmurantibus in bonum prelatum. &c. fo. 145. col. p. & 2.
¶79 Religionis vel alterius voti quinq; modi ponuntur. Itē de voto & iuramento/ & ad quid obliget vtrūq; &c. de votis. fo. 145. co. 2. & 3. &c.
¶80 Religiosis vel continentibus multa prohibent post religionis ingressum: que ibi cōmemorant. fo. 146. co. 2.
¶81 Religiosorum virtutes figuraliter cōnumerant fo. eodem. vel fo. 27. col. 2.
¶82 Religionis ministrorū ordo figuraliter ostendit fo. eodem. vel fol. 27. co. 3.
¶83 Religiosorum vita contemplatiua & vota religionis figurantur. ibidem. vel fo. 213. co. p.
¶84 Religiosi & sacerdotes multo diligētius ceteris debent fugere pctā: et esse ab omni crimine purgati. fo. eodem. vel fo. 28. col. 3.
¶85 Religiosus prius mori debet mundo / vt resurgat deo. &c. fo. eodem. vel folio. 213. C. columna 1. primi tomi.
¶86 Religio approbata specialiter dicitur ecclesia. folio eodem. vel fo. 65. col. 4.

Ex secunda parte Biblie.

¶1. Religionem querentium multe differētie. Item deponendum prius amorē seculi q̄ religionem ingrediamur. fo. 146. co. 2. &c.
¶2. Religiosi anima presidens corporis motibus facile penitentiam agit &c. ibidem. col. 4. vel folio 214. columna. 1.
¶3. Religiosos nunq̄ deserunt aliqua vitia / etiam intra religionem: ne forte superbiant &c. fo. 146. co. 4. vel fo. 197. co. 2.
¶4. Religionis prelatus omnium humillimus esse debet &c. & de preparatione recipientium deum. fo. 147. col. 1.
Religiosis virginitatē obseruare necessariū est: et in veteri testamento fuit laudabile. fol. 147. co. 2. vel fo. 163. co. 2. ¶5.
Religionem ingressuris primo difficiliora sunt declaranda. fol. eodem. ¶6
Religiosus retrospiciens mundana/cruciabit. ibidem. ¶7
Religiosus nulla causa deuiet a vite rectitudie. &c. fo. 147. co. 2. &c. ¶8
Religiosus diabolum volēs impugnare/oībus mundanis debet renunciare. ibidem co. 3. ¶9.
Religionis vel seculi gubernationem acceptās qualiter se debeat gubernare. Et qd̄ obedientia prefertur victimis. fo. eodē. co. 4. vl fo. 269. co. 2 ¶10.
Religionis fraternitas in vnitate conseruatur. fo. 147. co. 4. ¶11.
Religiosi vel fidelis anima debet inire fedus cū deo in tribus. fo. 148. co. 1. ¶12.
Religiosos quos mundus despicit: deus suscipit. &c. fo. eodem. ¶13.
Religiose mentis aditus muniendus est totius v̄tutis custodia: ne hostes penetrēt ingressu praue cogitationis. ibidem. ¶14
Religiosus quattuor passionibus prius deuict̄ proficit in omni virtute. fol. eodem. col. 2. vel fol. 168. col. 1. ¶15.
Religioni applicat deus quos ad mundana negocia ineptos conspicit &c. fo. eodem. ¶16.
Religiosis infirmis quomodo sint adhibenda necessaria. ibidem. ¶17
Religiosi vel alij ambitiosi/student deijcere superiorem a dignitate: vt ipsi ascendant. fo. 148. co. 3. vel fo. 273. co. 1. ¶18.
Religiosus vel quilibet/dū aliū saluare studet caueat ne ipse pereat. Item dānantur qui post ingressum religionis ad seculum redeunt. ibidē. ¶19.
De tribus statibus in ecclesia dei / & eorum differentijs figuraliter agitur. fo. eodem. vel fol. 270 columna. 2. ¶20.
Religiosi veri charitate adinuicē copulādi sūt. fol. eodem. ¶21.
Religiosi boni anima/ est domus dei et sponsa &c. ibidem. ¶22.
Religiosi qualiter se habere debēt in ocio/in meditatione &c. Item cauendum est religiosis ne se ipsos ligent/ligando vel soluendo alios. ibidē. ¶23
Religiosi proficientes vel deficientes in religiōe quid debent facere. fo. eodem. co. 4. ¶24.
Gratissima ara deo construitur ex ijs: qui apostolicam fidem seu doctrinam sequunt. fo. 149. columna. 1. ¶25.
Religiosi contemplatiui quid in contemplatione videant. Item arguuntur proximorū necessitates deserentes ꝓpter cōtemplationem. fo. 149. columna. 1. &c. ¶26.

Ex tertia parte biblie.

¶16. Religiosus diuina permissione patitur tētationes.rc.fol.152.col.4.

¶17 Religiosi quales esse debēt in pspcris et aduersis.ibidem.

¶18. Religiosus nō debet altiora querere inferiorib⁹ neglectis.ibidem.

¶19. Religiosum ad cōtemplationē quattuor dispo nunt.fo.153.co.p̄.

¶20. Religiosi (exemplo martyrū) nō scandalizentur afflictione.ibidem.

¶21. Religio ad celū per plures tribulatiōes trahit: idqʒ sub exemplo solis.ibidem.

¶22. Religiosus secularibus actionibus pretermissis: religionis sue operetur actionē. Itē si se hō non noscit: multa mala operatur.ibidem.

¶23. Religiosi veri renūciant terrenis: et alter alteri⁹ onera portant.fo.153.co.2.

¶24. Religiosi contemplatio duobus modis impeditur.ibidem.

¶25. Religiosus septē facere tenetur.fo.153.col.3.

¶26. Canticū graduum in quindecim psalmos ordinatū exponitur: de noui et veteris testa.mysteriis ad beatitudinem ducentib⁹.ibidem.rc.

¶27 Uirtutes morales: et infuse et acquisite: in quibus differant religiosis ostenditur.fol.154.col.2.vel fo.289.col.3.

¶28 De religiosis specialit̄ exponit̄ ps.132.fol.154.co.2.vel fo.246.co.2.primi tomi.

Ex quarta parte biblie.

¶1. Religiosi anima a deo separata sub figura reprehenditur.fo.154.co.2.

¶2. Religiosorum obedientia et habitus figuralit̄ laudatur.ibidem.

¶3. Religiosos deserentes religionis claustrū q̄ mala sequantur.fo.eodē.col.3.

¶4 Mens humana quare vocet̄ filia Babylonis: in figura. Item mēs humana quō inuoluta curis humanis nil dignum efficit.ibidem.rc.

¶5. Religiosis feruor deuotionis in ingressu ad memoriam reducitur/vt iustius arguantur qñ defuerint.fo.154.co.4.rc.

¶6. Religiosi de seculi vita migrantes ad religionē que teneantur facere.fol.155.col.2.rc.

¶7 Religiosus pfessionem celebrās per Hieremiā clausum in carcere figuratur.fol.eodem.col.4.

¶8 Religiosi vltra decalogi obseruationem cōsilia euangelica obseruare tenentur. Itē que solatia querenda sunt religiosis ibidem.rc.

¶9 Religiosi paulo post ingressum redeuntes ad seculum figuraliter reprehendunt̄.fol.156.col.2.

¶10. Ad religiosos multa pertinent: que ponuntur. ibidem.vel fo.291.col.p̄.

¶11. Religio per Hierusalē figurata intra se tranquillitatem debet habere cū alijs reb⁹.fo.156.col.2.

¶12. Religiosis inducit̄ exemplū tolerandi penalia in religione.fo.156.col.3.

¶13. Religionū due differentie figurantur per duas mulieres.rc.ibidem.rc.

¶14 Religionis et religiosorū pprietates sub metaphora narrantur.ibidem.col.4.rc.

¶15. Religiosi vel alterius hypocrite simulatio i sta tua Danielis figuratur.fo.157.co.p̄.rc.

¶16. Religiosos apostatare facit interdum prelati rigor durus.ibidem.co.2.vel fo.119.col.4.

¶17 Spūssanctus pphetis quō cōceditur et de phytonissis agitur.fo.157.co.2.

¶18 Propter mala multa deus nō obliuiscitur paucorum bonorum.ibidem.

¶19 Religiosorū et clericorū vnitas sub arborū figura ostenditur.ibidem.col.3.

¶20. Religiosorum arrogantium vel hypocritarū figura describitur.fo.157.col.3.

¶21. Religiosus vel alius ambitiosus dignitatū significatur per Alchimū.fo.157.co.4.

¶22. Religiosus quō se debet obseruare ab insidijs demonū. Itē religioso non sufficit simplicitas sine prudentia.ibidem.

¶23. Religionis prelati et alij superiores male doctrine causa malorū subditis sunt.ibidem.

¶24 Religiosi dū in mūdo sunt: difficili⁹ pnt ab illecebris ptineri: qđ in figura oñdit̄.fo.158.co.p̄.

¶25 Religiosi vni⁹ virt⁹ alterius excitat virtutē. nā nō oia vni soli cōcedit deus.ibidem.

¶26 Religiōis vtriusqʒ transgressores inuerecundi eā relinquentes sub figura rephendunt̄. ibidē.

¶27. Religionis contemplatio ex humilitate nascitur.fo.158.col.3.

¶28 Religiosi mali letantur morte vel electione nouorum prelatorū.ibidem.vel fo.203.co.2.

¶29. Religiosi ecclesiastici operire debent capita sua nō aliq̄ velamēto: sʒ naturali cesarie.fo.158.co.3.vel fo.32.B.col.4.

¶30. In ecclesiasticis quinqʒ mutationes male ponuntur.fo.158.co.3.vel.292.A.rc.co.4.rc.

¶31. In religiosis et clero multa mala ingerit cupiditas.fo.158.co.3.vel.297.A.co.2.

¶32. Religiosi hac et illac discurrentes et secularium amicitias querentes culpantur.fol.158.colū.3. vel fo.84.C.col.p̄.

¶33 Religiosorum cōtumatia et punitio.rc.ponuntur.fo.158.co.3.rc.

ex quinta parte biblie.

¶1. Prelatus ex voluntate dñi recte: aliter vero electus male regit.fo.158.co.4.

¶2. In religione notabiles viri et si in aliq̄ deficiāt: recipiēdi sunt.rc.ibidē.et fo.44.C.col.3.2.to.

b

Ex sexta parte Biblie.

¶9 Religiosi pre ceteris vniri debent in charitate: ⁊ alia multa religiosis necessaria ponunt. Item culpantur religiosi qui de nobilitate generis gloriantur. fo.162.co.2.⁊c.
¶10. Religionis status per vas qd Petrus vidit descendens de celo mirabilit significat. ibidē.co.3
¶11 Religiosis licitū est ꝓ humana infirmitate aliquid remittere de rigore penitētie.fo.162.co.4.
¶12. Religiosis ostendit vtrū acceptio ꝑsonaꝝ sit iusta.⁊c.ibidem.vel fo.134.A.col.3.
¶13 Religiosi ad multa tenentur.fo.162.co.4.
¶14 Religiosis ⁊ omibus multa mala attulit Ade inobedientia.fo.163.co.p̄.vel.211.col.2.
¶15. Religiosis ⁊ ecclesiasticis custodienda est castitas: ⁊ ꝓpter quattuor fugienda est fornicatio. fo.163.co.2.vel.209.A.⁊c.col.3.⁊c.
¶16. Religiosorum obedientia voluntarie sumpta/ meritoria esse probatur quodā exemplo.fo.163. co.2.vel fo.299.col.4.
¶17 Religiosi paupertatem: ⁊ alias afflictiones exēplo xp̄i sustinere debent.fo.163.colūna.2.vel folio.300.A.co.2.
¶18. Religiosoꝝ patientia triplex vel multiplex est. fo.163.co.2.vel fo.90.co.2.
¶19. Qui factis destruunt qd ꝓmittunt verbis: antixp̄i dicuntur.fo.163.co.2.vel.235.col.2.
¶20. Religiosi quō: quare: qn tenent obedire prelatis.fo.163.co.2.vel.132.col.4.

Emporium seu repertoriū

annotamentorum sermonis Virginum.

¶Ex prima pte Biblie.

¶1. Virgo vel anima quō despōsat xp̄o. fo.163.co.p̄.vel.137.col.p̄.
¶2. Virgines quoad plurimum in cōtemplatione debent versari.fo.163. co.p̄.vel.54.co.3.⁊c.secundi to.
¶3 Virginitatis ⁊ castitatis precepta ponūtur. fo. 163.co.p̄.vel.254.co.3.
¶4 Virgo matrimonio xp̄o coniuncta multa cōsequitur.fo.163.co.p̄.vel.191.col.3.
¶5. Virgines celestem vitam in terris agunt.⁊c.fo. 163.co.p̄.vel.139.col.2.
¶6. Virginibus numerus centenarius ⁊ quinquagenarius attribuitur.fo.163.co.p̄.vel.250.col. 4.vel fol.66.col.p̄.
¶7. Virginitas ⁊ pudicitia interius conseruari debent.⁊c.folio.163.columna.p̄.vel fol.251.co.3. et fol.140.col.p̄.
¶8. Virgo vel aīa xp̄i sponsa q̄lis debeat esse figuraliter ostēditur.fol.163.columna.2.vel fo.28. columna.3.⁊c.

ex secūda pte bib.

¶1. Virginitatis obseruatio in vtroqꝫ testamento an fuerit ⁊ sit licita discutitur.fo.163.co.2.
¶2. Virgines caueant aspectum impudicum: ⁊ de hoc figura.ibidem.co.3.vel fo.5.col.p̄.
¶3. Virgines de se confidentes sepe cadūt: vt Thamar.fo.163.co.3.
¶4. Virginitatem vouēs dn̄o/mores cōdignos seruet.fo.163.co.4.vel.270.co.2.
¶5. Virginitas ⁊ castitas corporalis que requirat secum.fo.163.col.4.
¶6. Virginibus facilius est domare carnis impetus/q̄ȝ alijs.⁊c.ibidem.vel fo.150.C.col.4.

ex tertia parte Biblie.

¶1. Virgines spūaliter seminant lachrymas.⁊c.fo. 163.co.4.vel fo.220.A.col.3.

ex quarta parte bib.

¶1. Virgo vera/casta est corpore ⁊ spiritu.⁊c. folio 163.columna.4.
¶2. Virginitatis puritatem aufert quilibet viri cōtactus.ibidem.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Virginibus pertinet numerus centenarius.folio.164.co.p̄.vel fol.71.S.col.2.et folio.289. D.col.p̄.primi tomi.
¶2. Virginitas tenet supremū gradū in virtute castitatis. Item ibidem multa de virginitate. fol. 164.co.p̄.vel.26.A.⁊c.col.3.in cōi sanctoꝝ.
¶3. De vita actiua ⁊ cōtēplatiua ⁊c. ⁊ de virginitate multa tractantur exēplo Johannis euangeliste.fo.164.col.p̄.vel folio.29.B.col.3.et fol 30. F.H.L.O.co.3.⁊c.primi to.
¶4. Virginibus multa documenta dantur exemplo virginis Marie.fo.164.co.p̄.vel fo.12. C. D.columna.3.⁊c.et fol.14.A.G.H.col.1.⁊c. primi tomi.

Ex sexta parte biblie.

¶1. Virginitas ⁊ continentia appetenda est: ⁊ seruanda propter vitandam fornicationem. folio 164.col.p̄.vel folio.209.A.⁊c.co.3.
¶2. Virginitatis perfectio describitur ⁊ altitudo. Et quomodo perfectio virginum possit aliquo modo a coniugatis obtineri. Itē virginū custodes q̄les esse debeant exēplo coꝝ qui fuerunt in primitiua ecclesia.ibidem.E. Item vtrum virginitas sit eligenda. Item secunde nuptie non prohibentur.fo.164.co.p̄.2.⁊c.
¶3. Virginitatem vel continentiam vouentibus non modo nubere: sed ⁊ velle damnabile est.folio.165.columna.2.

¶4. Inter virgines non sunt consecrande vitiate. folio.165.col.3.

¶5. Virginibus intrantibus religionē quare absci dantur capilli.fo.166.co.4.

Emporium seu repertoriū

annotamentoꝝ ser. Pugne spiritualis.

Ex prima parte Biblie.

¶1. Pugne xpi milites instruunt᷑: ⁊ in pugna a deo adiuuari dicūtur: quos deus elegit. ⁊c. Item quare permittat deus bellū cōtra suos milites insurgere.fo.165.col.3.⁊c.

¶2. Pugna spūalis hominibus insurgit a vigesimo anno.⁊c.fo.166.co.2.

¶3. Pugnantiū aduersus demones arma ⁊ sit⁹ castrorum figuraliter ponuntur.ibidem. vel folio 143.columna.3.⁊c.

¶4. Pugnantes aduersus diabolicas astutias quō debent vincere.fo.166.col.2.

¶5. Discordiam seminantes inter alios vel inter se ⁊c.figuraliter describuntur ⁊ reprehenduntur. ibidem. vel fo.145.co.ṗ.

¶6. Pugnantes ⁊ si aliqn̄ vincantur/ ne desperent. fo.166.columna.2.

¶7 Bellum sepe ortum est iuste in sacra scriptura: ⁊ narrant᷑ multa que milites iubentur in bello facere spūali: p̄cipue victoriā virib⁹ pprijs non attribuere: sed diuine virtuti.ibidem.col.3.⁊c.

¶8. Pugnantibus in bello iusto adesse dicitur de⁹ specialiter. Item qui hoies sint a bello spūali rejciendi figuraliter ostēditur.ibidem. col.4.⁊c.

¶9. Pugnantes homines equi dicunt᷑ boni vel mali: sm̄ sessores/ quibus succumbunt figuraliter. fo.167.co.2.vel fo.249.col.4.

¶10. Ad pugnandum contra vitia qui sint apti ostēduntur.fo.167.co.2.vel.30.L.col.ṗ.

¶11. Pugnaturi contra mundi hostes qui sint apti ⁊ qui inepti figuraliter ostēdunt᷑.fo.167.col.ṗ.

¶12. Pugnantibus viriliter (licet vincant᷑ dñi auxilio validiores) hostes remanent tñ minores: ⁊ q̄ ratione.ibidem.co.3.vel fol.253.co.3.⁊c.

Ex secūda pte bib.

¶1. Pugnantibus vtrum sit iustū in bello vti insidijs. Item ostenditur quod sit bellum iustum ⁊ quod iniustum.fol.167.col.3.⁊c.

¶2. Pugnantes prelatus cōfortet cōtra spūales impulsus. Itē synteresis semper inclinat sensus ad vincendum appetitum.fol.167.col.4.

¶3 Pugnaturi in bellum ne exeant cum notabili peccato. Et ponuntur tria necessaria in bello spirituali.ibidem.

¶4 Pugnare contra demones viriliter non potest: qui mundi nescit declinare dulcedinem. Folio 168.col.ṗ. vel fol.147. columna.3.

Duellum an sit licitū varie ⁊ vtilissime disputatur.ibidem.vel fol.277.col.4.⁊c. ¶5.

Impugnant fideles infideles/ dei permissu ppter peccata populi.fo.168.col.ṗ. ¶6.

Pugnantes suadentur/ vt ab omī petō sint immunes.ibidem. ¶7

Pugnās triumphare debet de quattuor passionibus.ibidem.co.ṗ.⁊.2. ¶8

Pugnaturus quicūq nostrū quō debeat disponere aciem bonorum operum. Item ducis superbia grauiter punitur.ibidem.co.2.⁊c. ¶9

Pugnantium xpianoꝝ quattuor sunt bella: que figuraliter declarantur.fo.168.col.3. ¶10.

Pugnantes quō debeant frustrare demonū insidias: exemplo beati Antonij.⁊c.ibidem. ¶11.

Pugnātes/ xpianos in bello captos misericorditer tractent.fo.168.co.4. ¶12.

Exercitus demonum quō ⁊ a quibus/ q̄busue armis debellatur.ibidem. ¶13.

Qua arte pugnādi insequatur demon fideles: quos nunq securos esse patit᷑. fol.169.col.ṗ. ¶14

Nō modo pugnare: sed ⁊ vincere sine duce culpabile erat apud romanos.ibidem ¶15.

Pugnantes reges spolia templis obtulerunt in veteri testamento.ibidem. ¶16.

Pugnātis exercit⁹ mediū locū teneat dux.ibid̄ ¶17

Pugilibus spiritualibus semper supersunt hostes triplici causa: ⁊ hoc ostenditur figuraliter. ibidem.vel fol.272.col.4.⁊c. ¶18

Pugnantes p virtutibus acq̄rendis/ nō min⁹ debēt euigilare in pseruādis eisdē.fo.169.co.ṗ. ¶19

Pugnantes quinq sensus cōtra nos/ quō vincere poterimus.ibidem.col.2. ¶20.

Pugnant cōtra nos demones diuersi/ de diuersis vitijs nos tentantes.fo.169.co.3. ¶21.

Impugnamur a demone diuersis modis: sz totiens ⁊ adhuc plurib⁹ a domino defendimur. ibidem.columna.4. ¶22.

Pugnantium aduersus demones exercitus diuersa armorum genera cōtinet.i.varios hominum status.⁊c.fol.170.col.ṗ.⁊c. ¶23.

Impugnatus ⁊ subdit⁹ vni vitio multis subijcitur.fo.170.co.3.vel.198.co.ṗ.vel.110.col.3. ¶24

Inertia: absentia: ⁊ ignorantia ducis causa est ruine belli.fol.170.col.3.vel.109.co.4. ¶25

Pugiles xpi cum quibus vincere possint. folio 170.col.3.vel.267.A.col.ṗ. ¶26

Pugnantes xpiani nō moueantur lucro ad bellum.fo.170.col.3. ¶27.

Nō pugnantes cōtra vitia tradentur in manu hostium.ibidem.vel fo.199.co.3. ¶28

Impugnatio vitiorum ⁊ quinq sensuum ⁊ victoria describitur.fo.170.co.3.vel.199.co.4. ¶29.

Pugnātes ptra vitia ⁊ appetit⁹ rōni subijciētes ¶30.

quiete cum dño viuunt in pace. folio. 170. co. 3. vel fo. 89. co. p. et. 2. primi tomi.

ex tertia parte Biblie.

¶1. Post pugnam cessat demon aliqñ: vt securius irrumpat. fol. 170. co. 3.
¶2. Pugiles suos dupliciter deus liberat. ibidem.
¶3. De pugna christifidelium agit ps. 73. diffuse. fo. 170. co. 4.
¶4 Pugne spiritualis aduersus fideles tria sunt genera. ibidem.
¶5. Pugna spiritualis contingit cominus et eminus. ibidem.
¶6. Quare deus concesserit demoni tantam potestatem tentandi. ibidem. vel fo. 202. co. 3.
¶7 Milites xpi perire putant tyranni: quos p eius noie trucidant. fo. 170. co. 4. vel. 313. col. 4. etc.

ex quarta parte bib.

¶1. Pugnantes contra vitia/ si ppria virtute confidunt: turpiter vincuntur. fo. 171. col. p.
¶2. Pugna triplex in vno homine: et varia in pluribus ponitur. ibidem.
¶3. Pugnans p xpo tria facere tenetur. ibidem.
¶4 Pugnandū est aduersus mundum: qui studet nos laniare et dilacerare. etc. ibidē. vl. 293. co. 4
¶5. Pugnat Antichristus contra ecclesiam. folio 171. columna. p.
¶6. Pugnantes pro veritate plures vicerunt. folio 171. columna. 2.
¶7 Pugne spūali nō sunt apti carnales. ibidem.
¶8. Debellare diabolus studet quinqz sensuū mollicie. ibidem.
¶9 Pugna grauior crescit xpianis qñ diuinis incumbunt: et multa alia de certaminibus. ibidē.
¶10 Pugnantes in bello iusto adiuuant celicole. etc. ibidem.
¶11. Pugnator nō pmittat demoni ingressuz. ibidē.
¶12. Pugne pparatio arma tam offensiua qz defensiua spūalia ponuntur. ibidem.
¶13. Pugnare dñs et sagittas mittere contra ecclesiam dicitur. etc. fo. 171. col. 3.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Pugnans sciat qz minus iacula feriunt qñ pūidētur. fo. 171. co. 4. vel. 241. C. col. 4. etc. p. to.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. Pugnandi sapientia acquiritur dominium. fo. 171. co. 4.
¶2. Pugnantiū aduersus demones/ arma describunt. ibidē. vel. 124. co. p. primi to.
¶3. Pugnātes p fide sancti/ dupliciť vicerūt regna. fol. 171. co. 4. vel. 62. col. 4.

Tentationes debemus vel passiões tolerare triplici imitatione. fo. 171. co. 4. vel. 90. col. p. ¶4.

Emporium seu repertoriū annotamentorum ser. Misericordie.

Ex prima pte Biblie.

Misericordes in hospitiū suū merenť venire angelos. fo. 171. col. 3. ¶1.
Misericordie et hospitalitatis causa multa debemus facere: qd exēplo Abrahe constat. ibidem. co. 4. ¶2.
Misericordie amator Abrahā mirabile factuz fecisse legitur. fo. 172. co. p. ¶3
Ad misericordiam flexit xps duritiā legis. fol. eodem co. p. vel. 250. col. 2. ¶4.
Misericordia bona est: sed nō debet esse cōtra iudicium. fo. 172. col. p. ¶5.
Misericordia plene nō impletur in hac vita: sz in futura. ibidem. ¶6.

Ex secūda parte Biblie.

Misericordie opera quibusdā versibus scribūtur. fo. 172. co. p. vel. 168. col. 2. ¶1.
Misericordie causa Abdias donū pphetie assecutus est. fo. 172. col. p. ¶2.
Misericordiā pauperibus nō impendēs: fructuz operum suor perdit. ibidem co. 2. ¶3.

Ex tertia parte biblie.

Misericordie opera cōplenti competit ps. 40. fo. 172. co. 2. et fo. 174. col. 2. ¶1.
Misericordiā faciens laudet mirabilia dei. fol. 172. co. 2. vel. 201. col. 3. ¶2.
Misericordiā dñi consequentur: qui inimicos diligunt. fo. 172. col. 2. ¶3.
Misericordia in duobus cōsistit: cuius fructus multi ponunť. ibidem. vel fo. 285. col. 3. ¶4.
Ad misericordiā faciendam multa inducunt: et duo phibent. fo. 172. col. 2. etc. ¶5.
Misericordie dei quanta sit magnitudo saltem erga penitentes. fo. 173. co. p. ¶6.
Misericordie dei magnitudo vniuersaliter describitur: specialiter de misericordia pueniente ex parte dei miserentis: et ex parte hominis indigentis. ibidem. etc. ¶7.

Ex quarta parte Biblie.

Propter misericordiam Abdias meruit spiritum ppheticum. fo. 173. co. 4. ¶1.

Ex quinta parte Biblie.

Misericordia quō debet coniungi iusticie: et vice versa quomodo iusticia miscenda est misericordie. fo. 173. co. 4. vel fo. 11. H. co. 4. et fo. 12. M. P. co. 2. et. 4. in cōi sanctor. ¶1.
Misericordie corporalis opera narranť. Folio 173. co. 4. et fo. 97. B. E. G. co. 3. etc. p. to. ¶2.

¶3. Misericordiam tenentur facere omnes cuiuscunq̃ status aut etatis sint. fo.173.col.4.vel folio.8.L.col.2.primi tomi.

¶Ex sexta parte Biblie.

¶1. Misericordie magnum exemplũ ponitur.folio 173.co.4.vel.300.co.ṗ.

Emporium seu repertoriũ

annotamentorum sermonis Elemosyne.

Ex prima parte Biblie.

¶1. Elemosyne imunes ⁊ cupidos significat coruus.fo.173.co.3.

¶2 Elemosyne cõtrarij cupidi: quõ pecuniam in vermes cõuersam obseruant.ibidẽ.vel.254.col.4.

¶3. Elemosyna est causa remissionis multoꝝ pctõrum.fo.173.co.3.vel.213.co.2.

¶4. Elemosyna facienda est in occulto.fo.173.co.3. vel fo.84.co.4.primi tomi.

¶5. Elemosyna sustentat alias virtutes. ⁊c.fo.173. co.3.vel.252.co.ṗ.

Ex secunda parte Bib.

¶1. Elemosynã pauperibus negãtes diuites a dño punientur.fo.173.co.4.⁊c.

¶2. Elemosyne pietas in tribꝰ oñdit.fo.174. co.ṗ.

¶3. Elemosyne corporales ⁊ spirituales quot sint. ibidem.vel.168.col.2

¶4. Elemosynam facientibus nõ deficiunt bona tẽporalia.fo.174.co.ṗ.

¶5. Elemosyna quõ debet fieri tempore famis.ibid.

¶6. Elemosyna quibus modis personis ⁊ temporibus sit facienda.ibidem.co.2.

¶7. Elemosyne ad pauperes faciende exemplũ mirabile ponitur.ibidẽ.vel fo.31.A.co.2.

Ex tertia pte biblie

¶1. Elemosyne ⁊ alijs misericordie operibus intẽto pertinet ps.40.fo.174.col.2.

¶2. Elemosyne duo precepta exponuntur. ibidem. vel fo.113.B.co.3.

¶3. Elemosyna qua intentiõe debeat fieri. fo.174. co.2.vel.220.co.3.

¶4 Elemosynaꝝ multe differentie. fol.174.col.2.

¶5. Elemosyna tripliciter est facienda. ibidẽ.

¶6. Elemosyna resistit peccatis.ibidem.

¶7 Elemosyna cum alijs tribus rebꝰ est diuine misericordie impetratiua ⁊ conseruatiua. Itẽ ponuntur impedimenta econuerso.ibidem.

¶8. Elemosyna quõ dicitur remedium cõtra peccata.ibidem.col.4.⁊c.

¶Ex quarta parte Biblie.

¶1. Elemosyne ⁊ sacrificia de rapinis nil prosunt. folio.175.columna prima.

Elemosyna qbus est facienda: ⁊ de quibꝰ/ostenditur.ibidem. ¶2.

Elemosynas facientes aliqui putant illis redimere peccata: cum ita nõ sit. ⁊c. ibidem.col.2. ¶3.

¶Ex quinta parte Biblie.

Elemosyne cõuenienter faciende modus demõstratur.fo.175.co.2.vel fol.81.F.H.M.co.4. ⁊c.primi tomi. ¶1.

Per elemosynam nõ emitur impunitas manẽtibus in iniquitate.fo.175.co.2. ¶2.

In elemosyne largitione deus plus pensat affectum q̃ censum.ibidem. ¶3.

Elemosyna omni petenti eroganda est. ibidem. vel fo.313.F.col.ṗ.primi to. ¶4.

Elemosyna sub parabola sementis intelligi potest.ibidem.co.3.vel fol.70.M.col.4.ṗ.to. ¶5.

Elemosynam ordinate facturi docẽtur/quid sit elemosyna.fo.175.co.3.vl.285.B.co.ṗ.pri.to. ¶6.

Elemosyne erogãde datur regula in casu necessitatis.folio.175.co.3.vel.19.B.D.col.3.et.4. in cõmuni sanctorum. ¶7.

De elemosynaꝝ largitiõe exponitur quedã parabola.fo.175.co.3.vel.283.A.⁊c.col.ṗ.ṗ.to. ¶8.

Item elemosyna de rebꝰ acquisitis fraude: vtrũ debeat fieri.ibidẽ.E.co.4. Ibidẽ.

Elemosyne fructũ apprehẽdẽ suademur ex exẽplo euãgelico.fo.175.co.3.vel.261.A.co.3.ṗ.t. ¶9.

¶Ex sexta parte Biblie.

Elemosyne optimũ exemplũ ponitur. fol.175. co.3.vel.300.col.ṗ. ¶1.

Elemosyna necessaria ⁊ ex precepto/in duobus casibus ostenditur.fo.175.co.3. ¶2.

Elemosynã facere tribus cogimur rationibꝰ: et duo impedimenta elemosyne remouent. ibidẽ. ¶3.

Elemosyna velociter/hilariter ⁊ abundãter debet fieri: duplici ratione.fo.176.co.2.⁊c. ¶4

Elemosyna damnatorum non est recipienda. fo.176.co.4. ¶5.

Emporium seu repertoriũ

annotamentoꝝ sermonis Pacis.

¶Ex prima parte Biblie.

Pax reipublice impeditur per litigia iniusta: ⁊ ideo a lege arcentur litigia.fol.177.co.ṗ. ¶1.

¶Ex secunda parte Biblie.

Pacẽ nõ ꝓcurantes reges ⁊ prelati reprehendũtur: ⁊ inducitur exemplũ.fol.177.co.ṗ. ¶1.

¶Ex tertia parte Biblie.

Pax est summũ bonũ in vita: maxime pax ecclesie: quã debẽt fideles ꝓcurare.fol.177.co.2. ¶1.

Pacem turbantia quot ⁊ que sint.ibidem. ¶2.

Pax triplex ponitur.fol.178.col.ṗ. ¶3

¶Ex quarta parte Biblie.

¶1 Pacis tempore quomodo gladij dicuntur cōflari in vomeres.fo.178.co.1.ꝛc.

¶2. Pax duplex est: scʒ fraterna: que etiā duplex est: et interna: que quoqꝫ duplex describitur.fo.178 co.2.vel fo.296.co.3.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Pax acquiritur inter homines per sapientiam. fo.178.col.2.

¶2. Pacem nō habent qui seditiosos sequuntur.fo. eodem.col.3.

¶3 Pacis definitio ponitur.ꝛ pax triplex ostendit: et multa alia de pace aguntur.fol.178.col.3.vel fo.247.B.ꝛc.co.3.ꝛc.p̄mi tomi.

¶4. Pax quomodo a nobis icipit/ꝛ postea ad alios diriuatur.fo.13.Q.co.2.secūdi to. in cōi sctōꝝ. Item pax perfecta est nullam appetere vindictā. fo.178.co.3.huius tomi.

¶5. Pax quā angeli in natiuitate dñi decantarunt qualis sit ꝛ quomodo intelligatur. ibidem. vel fo.20.J.co.4.primi tomi.

Ex sexta parte Biblie.

¶1 Pax vera duo importat: que longius ponunt. Item. Is nō habet veram pacem cū aliquo: qui eum nō diligit.fo.178.co.3.ꝛ.4.

Emporiū seu repertorium

annotamentorum sermonis Gratiarūactionū.

¶Ex prima parte Biblie.

¶1. Gratias agunt dño sancti viri post victoriam in tentationibꝰ: quas superauerunt.fo.179.co.1.

¶2. Cum gratiarūactione quomodo debet oblatio fieri.fo.179.co.1.

¶3. Gratiarum actiones quomodo debeamus agere figuraliter ostenditur.ibidem.

¶Ex secunda parte Biblie.

¶1 Gratiarumactio cum diuersis instrumentis musicis quid significet.fo.179.co.1.

¶Ex tertia parte Biblie.

¶1 Gratiarūactio pro liberatione a periculis describitur psalmo.106.ꝛ fo.179.co.2.3.ꝛ.4.ꝛc.

¶2. Gratiarumactio ecclesie pro sua liberatione ponitur.fo.180.co.2.

¶3 Gratiarumactio pro liberatione prelati vel alicuiꝰ boni hominis a persecutione cōtinetur psalmo.137.fo.180.col.2.

Ex quarta parte biblie.

¶1 Gratias domino pro victoria non agens/corripitur ab eo.sub exemplo Ezechie.ꝛc.fo.180.col. 2.vel fo.205.B.col.3.

Gratias agere debent fideles de quadruplici beneficio.folio.180.columna.2. ¶2.

Ex quinta parte biblie

Gratias agere tenemur exemplo vnius ex illis decem/quos a lepra mundauit Christus.folio. 180.co.2.vel fo.293.co.3.B p̄mi tomi. ¶1

Gratiarūactio pro preteritis prouocat ad beneficia prestanda in futuro.ibidem.vel fol.152. A.co.3.primi tomi. ¶2.

ex sexta parte biblie.

Gratiarum actiones agimus: cum omnia bona a deo data esse cognoscimus.fo.180.co.2. ¶1

Emporiū seu repertorium

annotamentorum sermonis orationis.

¶Ex prima parte Biblie.

Orationi cum se ingerūt praue cogitationes/quid facere debeamus.fo. 180.columna.3. ¶1

Oratione ꝛ precibus iustorum liberat deus aliquos a periculis.ibideʒ. ¶2

Orans pro vita prolonganda/si vere penituit/ exauditur.fol.180.col.3. ¶3

Que orationibus obtinemus predestinata sunt ante.ꝛc.fo.180.co.3. ¶4

Sepe cum orationi intendimus: demonuʒ insidias grauius toleramus.ꝛc.fo.eodem.co.p̄. vel fol.91.co.4. ¶5

Orationis constantia fides ꝛ confidentia ponit in figura.fo.180.co.3.ꝛ.4. ¶6

Orationis mentalis fructus/ꝛ eiꝰ qui inter orādū expellit sordidas cogitationes/ponitur. Itē ꝙ nullus quātūcunqꝫ securus de dei adiutorio/ debet ab oratione cessare.fo.eodem.co.4.vel fo. 258.C.co.2.ꝛ.3. ¶7

Orantibus deū pro iniustis/petitio conceditur ad eorum incommodum. Itē boni māna percipere dicuntur in oratione.fol.180.col.4.ꝛc. ¶8

Orationis continue fructus in figura ostendit. fo.181.col.p̄.vel fol.166.D.col.1. ¶9.

Contemplationis culmen attingere desiderans quid agere debeat ostēditur.fo.144.B.col.4. primi tomi.ꝛ fo.181.col.p̄.huius to. ¶10.

Orationem ꝛ deuotionē populi figurabat thurificatio.fol.181.co.1. ¶11.

Oratio deuota quattuor vel quinqꝫ habere debet.ibidem. Atqꝫ ibideʒ multa alia vtilia de oratione tractantur.co 2. ¶12.

Orantes merita patrum precedentiū ꝛ sanctoꝝ deo representent.ibidem. Item vtrum orationibus dei volūtas mutet: ꝛ quid sit de libro vite aliquē deleri.fol.181.co.3.vel fo.182.co.3. ¶13.

Ex secunda parte Biblie.

ex tertia parte Bib.

¶17 Orãtes in innocẽtia (licet pagani) quomodo exaudiunt. fo. 186. co. 1.
¶18. Orantes vt dei miam impetrent a quibus debẽt abstinere. fo. eodem. co. 2. vel fo. 287. co. 1.
¶19 Orantes ⁊ simplices xp̄iani: reuerentur antiq̃s imagines plusq̃ nouiter depictas. ibidem.
¶20 Orationem populi in vnitate fidei factam exaudit deus. ibidem.
¶21 Orantes qui in dño confidunt exaudiũtur: alij vero nõ. fol. 186. col. 2.
¶22 Oratio bonorum nõ semper exauditur: q̃tũ ad amotionem pene. ⁊c. ibidem. vel fo. 221 B. co. 1.
¶23 Orantõñ aut alloquunt anime sancte/ ⁊ quo modo sit intelligendum. ibidem. vel fol. 63. co. 3. secundi tomi.
¶24 Orat is bene qui mandata dei seruat. ibidem.

Ex quarta parte biblie.

¶1 Orationibus et sacrificijs nõ expiatur malitia peruersorum. fo. 186. co. 2.
¶2 Oratione hostes vincuntur/ nõ manibus. folio 186. co. 2. ⁊c.
¶3 Oratione sanctorum patrũ peruersi filij nõ liberantur. fo. eodem. col. 3.
¶4 Orationem sanctorum quomodo exaudit deus et pro quibus orant. ibidem.
¶5 Orationes sanctorum ire dei obsistunt. Item de duobus impedimentis q̄re nõ exaudiatur oratio. ibidem.
¶6 Oratio iustorum facta pro obstinatis nõ habet effectum ad ipsos ⁊c. fo. eodem. co. 3. ⁊. 4.
¶7 Orantibus ostenditur quomodo intelliguntur cõminationes ⁊ ꝓmissiones dei. fo. eodem: co. 4 vel fo. 298. co. p̄.
¶8 Orare nõ cessant sancti q̃uis petitionẽ suã sciãt certo adimplendam. ibidem.
¶9 Orationibus hostes vincuntur: nõ armis. ibiđ.
¶10 Orationibus sanctorum ⁊ processionibus fideles adiuuantur. ibidem. vel fo. 296. col. 2.
¶11 Oratio debet durare in attentione ⁊ nõ in verbosa mora. fo. 186. co. 4. ⁊c.
¶12 Orare tenemur pro pace ciuitatis ⁊ cõmunitatis. fo. 187. co. p̄. vel fo. 155. co. 3.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Orandi modum docet Christus/ et orationem ethnicorum falsam ostẽdit. Item disputatur vtilis materia: sc3 quare deus exoratur ex quo nihil sibi per orationem manifestatur ⁊ cum sit eius animus immutabilis ⁊c. Item oratio dñica exprimit quicquid oeccat hominẽ a deo petere ⁊c. fo. 187. col. p̄. ⁊c.
¶2. Oratio generalis ⁊ ieiunium generale quale debeat esse. fol. eodem. co. 3. Et de perseuerãtia orationis. fo. 235. D. M. co. 3. ⁊. 4. primi tomi.
Orationis ⁊ orantis conditiones vt sit accepta coram deo ponuntur. fol. 187. col. 3. vel fol. 126. L. F. co. p̄. ⁊. 2. primi tomi. ¶3
Orationis xp̄i modus preponitur nobis in exẽplũ. fo. 187. co. 3. vel fo. 172. M N. co. 2. ⁊. 174. T V. co. 3. primi tomi. ¶4
Orationis fiducia ⁊ efficacia procedit ex duobus. fo. 187. co. 3. vel fo. 316. B. col. 4. ⁊. 317. L. col. p̄. primi tomi. ¶5.
Orantes pro terrenis solatijs nõ exaudiuntur: orantes pro spiritualibus exandiuntur. fo. 187 co. 3. vel fo. 191. M. co. 3. primi tomi. ¶6
Rogatus saluator/ ⁊ nõ rogatus confert beneficia. fo. 187. co. 3. vel fo. 256. L. col. 3. p̄mi tomi. ¶7
Orat Christus in curatione paralytici ad exemplum nostrum. ⁊c. ibidem. vel fo. 255. F. G. col. 3. ⁊. 4. primi tomi. ¶8
Orandi ⁊ orationem cõtinuandi modum Christus docet in parabola euangelica. ibidem. vel fo. 235. B. ⁊c. co. p̄. ⁊c. primi tomi. ¶9.
Orationis efficacia in duobus maxime cõsistit. Item vtrum sit licitum orare pro vindicta cõtra persecutores. fo. 187. co. 4. ⁊c. ¶10.
Orationi magis insistamus in maiori necessitate. fo. 188. co. 2. ¶11.
Orare xp̄o quomodo conueniat: ⁊ pro quibus ipse orauerit. ibidem. vel fo. 236. A. ⁊c. col. 4. ⁊c. primi tomi. ¶12

ex sexta parte biblie.

Orans non solum voce: sed opere laudet deum. fol. 188. col. 2. ¶1
Orationis partes quot ⁊ que sint ostendit. ibiđ. ¶2
Orare sine intermissione quibus pertineat. fol. eodem. col. 3. ¶3
Orationes credentium inclinant deum ad conuersionem non credentium. ibidem. ¶4
Orandi officiũ quomodo ⁊ pro quibus sit agendum. ibidem. ⁊c. ¶5
Orationem facit exaudibilem vnitas cordium folio eodem. co. 4. ¶6
Orationis efficacia ⁊ meritum orantis pro fratribus describitur. ibidem. ¶7
Orandum est pro omnibus peccatoribus adhuc viuentibus. Item pro quibus non sit orandum ostenditur. fo. 189. co. p̄. ⁊c. ¶8
Orationis feruorem impedit carnalis concubitus/ etiam coniugalis. fo. eodem. col. 2. vel folio 301. B. columna. p̄. ¶9.

Emporium seu repertoriũ

annotamentorum sermonis peccatorum.

Ex prima parte Biblie.

Ex secunda pte Bib.

☞ b 6

¶34. Peccantis mulieris inordinatus amor quãta mala facit.fo.202.co.p̃.Itẽ Origenĩ.aliqñ post apostolos ecclesie magister fuit.ibidem.
¶35. Cum extra percutimur ad memoriã pctõꝝ nostroꝝ afflicti reuocamur.ꝛc.ibidem.
¶36. Peccato detentus vehementi libidinis nõ percipit tunc mala culpe ꝛ pene: que incurrit.ꝛc.folio eodem.col.2.
¶37. Omniũ peccatoꝝ iracundia est ianua. ibidẽ.
¶38. Ex vno peccato mortali perditur totus cumulus precedentiũ meritoꝝ.ibidem.
¶39. Peccator negligens salutem aie sue/ etsi multa bona faciat: que sua sunt dat deo: ꝛ seipsum diabolo.ibidem.
¶40 Peccati causa an sit deus arguitur.ibidem.
¶41 Peccat infidelis peius/ q̃ catholicus.ibidem.
¶42 Peccati grauitas quib⁹ cõparatur.ibidẽ.co.3.
¶43 Peccat maxime/ qui pctã sua per alios nititur excusare.ibidem.
¶44 Peccatores multi perierunt ꝓpter speciem mulierum.ibidem.vel fo.178.G.col.p̃.
¶45 Peccator obstinatus est quasi diabol⁹/ qñ nullo timore a pctõꝝ actib⁹ refrenatur.ibidem.
¶46 Peccatoꝝ reuersio de seruitute diabolica describitur figuraliter.fo.202.co.4.
¶47. Peccatum sapiens timet: stultus autẽ contemnit.ibidem.ꝛc.
¶48. Peccatũ grauissimũ est nolle penitere: sed pctã peccatis addere.fo.203.co.p̃.
¶49 Fallit enim vitiũ specie virtutis ꝛ vmbra boni: vnde facilius corrigit vitia qui ea nouit: q̃ qui non.ibidem.
¶50. Uitia seruiũt nobis ad vsum humilitatis.ibiđ
¶51. Peccatũ furti participationis fit nouẽ modis. ꝛ narrantur.ibidem.
¶52. De pctõ omissionis quadruplex ꝯsideratio.ꝛc. ibidem. vel fol.289.col.3.
¶53. Peccata quo ordie vel modo cõmittunt: ꝛ de h̃ cõparatio.ibidem.vel fo.91.col.3.ꝛc.primi to.
¶54. Peccat petens elemosynã sine necessitate: ꝛ etiã donans.fo.203.co.2.vel fo.147.A.co.3.

ex quarta parte biblie.

¶1. Peccatoꝝ incorrigibilitas ꝛ debita coꝝ pena ꝛ medela describitur.fo.203.co.2.et.157.col.4.
¶2. Peccatũ dũ regnat in nobis: mysteria diuina nõ possumus agnoscere.ibidem. Item pctõr et iustus non eodem modo vident dñm.
¶3. Peccatũ superbie ꝛ inobedientie multa mala facit.ibidem.
¶4 Peccatum cupiditatis est venenum charitatis.fo.203.col.3.
¶5. Peccator vere penitens aliqñ plus in merito proficit: q̃ ille qui innocentiã seruauerit.ibidẽ.

Peccatoris exitus de peccato ꝛ progressus eius figuraliter ostenditur.ibidem. ¶6.
Peccatorum punitiõis triplex assignatur causa.ibidem. ¶7.
Pro patrum iniquitatibus quomodo punitur filius.fo.203.co.4. ¶8.
Peccatoris malitia ex tribus ostendit.ibidem. ¶9.
Peccantium inuerecundia arguitur sub metaphora.ibidem. ¶10.
Peccatorem percutit deus/ vt purgetur aut pene initium sumat.ibidem. ¶11.
Peccatorum flagitia quõ ad posteros descendunt.ibidem. ¶12.
Peccata quib⁹ peccator tenetur in seruitute demonis figurantur.ibidem.ꝛc. ¶13
Peccator vt in pristinũ innocentie statũ redeat multa debet facere.fo.204.co.p̃.vl'.155.B.co.3. ¶14
Peccator quomodo impugnatur a demone. fo.204.co.p̃. ¶15.
Peccatoris anima quõ dicitur esse in diuersis locis.ibidem.ꝛc. ¶16.
Peccatoris anima quibus cõparat ꝛ assimilatur.fo.204.co.2.vel.291.col.p̃. ¶17
Pctõr quõ ruit de pctõ in peccatũ.fo.204.co.2 ¶18.
Peccatores sunt in quadruplici differentia.ibidem.columna.3. ¶19.
Propter peccata transfert deus regna: ꝛ malos in regnũ eleuat ad punitionem peccatorum.ꝛc. et de hoc exempla.ibidem. ¶20.
Quattuor vitia bonũ virtutis vastantia: ꝛ decem modi defractionis: ponunt.ibidem. ¶21.
Peccata quattuor vastantia viriditatẽ virtutum figuraliter describuntur.fo.204.col.4. ¶22.
Peccatũ offense dei duab⁹ rationibus debem⁹ vitare.ibidem. ¶23
Propter sex vitia destruitur aliqđ regnũ.ibidẽ. ¶24
Idolatrie punitio ꝛ pluriũ peccatoꝝ in figura ostenditur.ibidem.vel fo.294.col.p̃.ꝛc. ¶25.
Propter peccatum parentum precedentiũ quo modo dicitur deus punire quartam generationem.ibidem.ꝛc. Item peccati stimulos primos ꝛ secundos: vel cogitationum: an deus puniat. et de hoc figura.ibidẽ.et fo.205.ꝛc. ¶26.
Uitijs quattuor homo spiritualiter deuastat. fo.205.co.3.vel.291.col.3. ¶27
Propter peccatum ingratitudinis erga deum infirmitas grauis corporalis quandoq̃ prouenit.exemplo Ezechie regis.ibidem.ꝛc. ¶28.
Peccatorum multiplicatio diminuit habilitatem liberi arbitrij ad bonum.fol.206.col.p̃. vel fo.221.co.4.ꝛc. ¶29.
Peccatores obstinati ꝛ obdurati in culpa: et q̃ cadunt a gratia in culpam diabolo suggerente: figuraliter describuntur. fo.206.col.p̃. ¶30.

Ex quinta parte Biblie.

Ex sexta parte Biblie.

¶13. Peccatum vitare faciunt quattuor: vel vitam mundare.fol.210.co.4.

¶14. Peccati hereticorum malitia ꝛ pena erit maior pena demonum.fo.211.col.p̄.

¶15. Vitia quattuor sunt impedientia salutem hominis.ibidem.

¶16. Per peccatum corrupti sunt sensus corporis. ibidem.col.2.

¶17 Peccatum est aliud habere in corde: ꝛ aliud dicere ore.ibidem.vel fol.58.co.3.

¶18 Nullum peccatum veniale est dũ placet: quantumcũq; paruum: sicut mortale si vere displicet nullum iudicatur.ꝛc.ibidem.vel.25.X.col.4.

¶19. Peccatum est duplex.s.ad mortẽ ꝛ non ad mortem.ꝛc.fo.211.co.2.vel fo.189.co.p̄.huius to. et fo.82.K.co.2.p̄.to.

¶20. Fornicatorũ qualis pena vel penitẽtia: vel quãta debet esse.ꝛc.fo.211.co.2.vel folio.129.A.ꝛc. columna.p̄.ꝛc.

Emporium seu repertoriũ

annotamentorum sermonis Penitentie.

¶Ex prima pte Biblie.

¶1. Cum delinquentes nolunt ad penitentiã conuerti: deus castigat eos acrius.et de hoc figura.fol.211.co.1.

¶2. Penitentie amaritudo vbi est: ibi iustificatio pctõris.ibidem, colũ.3. vel fol.56.columna.p̄.

¶3. Petenti veniam de pctõ suo parcendũ est.Et de hoc figura. fo.211.co.3.

¶4 Penitentia durare debet quinq; etatibus. et de partibus penitentie ꝛ conditionib⁹.et de hoc figura.ibidem.

¶5. Penitẽtie duplex lachryma: ꝛ quãta bona faciant.et de h̃ figura.ibidẽ.co.4.vl fo.16.A.co.p̄.

¶6 Sepe fit vt ꝑ culpa gregis vere boni delinquat vita pastoris.ꝛc.fo.211.co.4.Itẽ timere debent prelati: ne ꝓpter eoꝝ absentiã popul⁹ sibi cõmissus ad ignominiosa crimina dilabaẽ.ibidẽ.B.

¶7 Penitentie nunc sunt arbitrarie ẽm iudiciũ discreti cõfessoris.ibidem.

¶8. Penitẽtie opera cõdigna facere volẽtibus ꝛ nõ potentibus ignoscit deus.et hoc figuralit̃.ibidẽ

¶9. Propter penitentiã ira dei cessat.et de hoc figura.fo.212.col.p̄.

¶10. Ad penitentiã quõ recolere debemus pctã nr̃a. et de hoc figura.ibidẽ.co.2.

¶11. Ad penitentiã retrahit deus peccatores ex omi parte.ibidem.

¶12. Per penitentiam mẽtis nostre duritiã deus percutit ꝛ sanat.ꝛc.ibidem.co.3.

¶13 Penitens vere nõ excusat pctã sua: sed fideliter confitetur.ꝛc.fo.212.co.3.

Penitentem confessor charitatiue tractet.et de hoc figura.ibidem. ¶14

Penitentie sacramentũ querat: qui ex indiscreta correctione ꝑrimum leserit. et de hoc figura. ibidem. ¶15.

Ad hoc vt aliq̃s defleat pctã sua: ꝛ coꝝ peniteat quid requiritur.et de hoc figura.ibidẽ.co.4.ꝛc ¶16.

Penitentium gemitus duplex est: et hoc figuraliter ostenditur.fo.213.col.p̄.ꝛc. ¶17

Ad penitentiã pctõꝝ nostroꝝ frequentius debemus meminisse.ꝛc. ibidem.col.2. ¶18.

Per penitentiã pctã dimittunẽ: ꝛ per alia multa: que narrantur.ibidem. ꝛc. ¶19.

Penitens vere multa debet agere.et narrantur figuraliter.ibidem.col.3.ꝛc. ¶20.

Penitẽs debet initia suggestionis a cordis aditu exturpare.et de hoc figura.fo.213.co.4. ¶21.

Penitens qui hic penitentiã egerit nõ patietur cruciat⁹ in morte: quos passus est in vita.Et de hoc figura.ibidem.vel fo.2.co.p̄. ¶22.

Penitens deflens pctã sua exauditur.ꝛ hoc exẽplo Ismaelis.ibidem.vel fo.180.co.3. ¶23.

Penitentiã qui differt supplicijs absorbeaẽ necesse ẽ.et de h̃ figura.fo.213.co.4.vel.137.co.4 ¶24.

Qui post penitentiã in melius cõmutat vitam suã: laudaẽ figuralit̃.fo.213.co.4.vel.191.co.2 ¶25.

Extinguit egyptũ: qui cogitatiões sordidas de corde expellit per penitẽtiã.ꝛc.et de hoc figura. fo.213.co.4.vel fo.258.C.co.3. ¶26.

Peccatoris mortem deus non vult: sed vt conuertatur per penitentiam.ꝛc.fol.214.col p̄.vel fo.195.col.3. ¶27

Penitẽs vere oĩ tpe pñ̃tis vite bonis studeat operib⁹ necesse ẽ: ꝛ h̃ mystice.ibidẽ. vel fo.263.co.3. ¶28

Vt penitẽtie loc⁹ deẽ: de⁹ defect⁹ hoim dissimulat.fo.214.co.p̄.vel.192.B.co.2. ¶29.

Penitẽtia ꝑfecta pctũ perfectũ ꝛ diuturnũ emẽdatur.ibidem.vel fo.195.col.2. ¶30

Respectus dei facit hoiem perfecte penitere. ꝛc. et hoc exemplis ꝓbatur.ibidem.vel fo.39.co.2. ¶31

Penitentia publica nõ imponiẽ sacerdotibus. et quare.fo.214.co.p̄.vel fo.30. col.p̄. ꝛc. ¶32.

ex secũda pte bib.

Cõpunctionis ꝛ fletus duo genera sunt. et de h̃ figura.fo.214.co.1. ¶1.

Contra peccata tria remedia fuerunt ante baptismum: et tria post baptismum. et de hoc figura.ibidem.co.2. ¶2.

Quanto tempore peccasti tantũ humilia teip̃z deo in ꝓfessione penitẽte: et de hoc figura.ibidẽ. ¶3.

Per penitentiam corpus nostrum cruciare debemus.et de hoc figura. ibidẽ.col.3. ¶4.

Vere penitens significatur per Ruth.ꝛc. Item ¶5.

Penitentie.

ex tertia parte Biblie.

ex quarta parte biblie.

ex quita parte Bib.

¶10. Antichristi persecutio/deiectio/ꝛ iudeoꝝ cõuersio/ponitur.fol.230.col.4.et.231.co.1.ꝛc.

¶11. Antichristi tempore multiplicitas peccatorum obstinatorum futura ponitur. Item electorum multiplex persecutio eodẽ tẽpore.fo.231.co.3.

¶12 Antichristus subijciet sibi gentes per quattuor: et per que significantur: et de destructione ipsius fo.eodem.col.4.

¶13. Antixp̃i in multis/Antiochus fuit figura. Itē de proprietatibus multis antichristi quibus seducet ꝛ interficiet multos.fo.232.co.1.ꝛc.

Ibidē. Antichristus erit blasphemus ꝛ idolatra: nascet de iudeis vel xp̃ianis/vsurpabit cultū dei: erit luxuriosus.ꝛc. Et ponuntur multa eius vitia. Item quomodo per vniuersū orbem mittet nūcios.ꝛc.ibidem.

Ibidē. Antichristus in fine mundi consurget de gente iudeoꝝ: et de Babylone veniet.ꝛc.fo.eodē.co.2.

Ibidē. De conatu angelorum circa fideles tempore antichristi: ꝛ ꝙ per michaelem interficietur. Et antixp̃i tempora quando incipiēt: ꝛ anni sui regni quando et quomodo accipiendi sunt: ꝛ de dominij sui duratione. quantumcꝫ durabit mundus post mortem antixp̃i: ꝛ ꝙ aduentus xp̃i ad iudicium nō est futurus immediate post.45.dies cōputandos a morte antichristi: vt plurimi asserūt fo.eodem.col.3.ꝛ.4.et sequēti fo.ꝛ vltra.

¶14 Antichristi potestas quomodo crescet: ꝛ reges multi subijcientur ei.ꝛc.fol.234.col.3.

¶15 Antixp̃i mors figurata fuit per mortem Antiochi epiphanis in multis.ibidem.

¶16 De antixp̃i pena ꝛ culpa: ꝛ ꝙ fulminabit in mõte Oliueti cū exercitu suo: paucis exceptis: qui detecta eius falsitate adherebunt deo. Et signat per Assur.fo.234.co.3.

¶17 Antichristi typū Antiochus tenet.fol.234.co.4.vel fo.171.co.1.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Antixp̃i tempore violentia afflictionis ꝛ vehementia seductionis futura describitur. Et de eorūdem duratione.fol.234.col.4.

¶2. Antichristum iudei recipient pro deo vero: scilꝫ tanꝙ messiam: quia faciet se circūcidi.ꝛc.ibidē. vel fol.110.H.co.4.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. Antixp̃s ꝛ ministri eius: quanto tempore regnabunt: et quomodo interficientur: ꝛ quante tribulationis erunt causa.fo.234.co.4.

¶2. Antixp̃s vbi nascetur/ꝛ de eius stirpe ꝛ conuersatione ꝛc. Et vbi occidetur: et quomõ habebit demonem priuatū: qui a deo permissus/faciet multa miracula ad eius nutū pro subuersione fidelium.ꝛc.fo.235.co.1.ꝛ.2.

Antixp̃i tempore: quot ꝛ quāta mala: ꝛ a quibus fient/et de discipulorum suorum missione.folio 235.col.2. ¶3.

Antichristus quomodo cognoscendus sit docemur hic: ꝛ ꝙ multi antixp̃i sunt ꝛ quare. ideo tolerantur ab ecclesia.fo.235.col.2.ꝛ.3. ¶4

Helias ꝛ Enoch predicabunt contra perfidiam antichristi/ꝛ faciet illos occidere.ꝛc.fo.235.co.3. ¶5.

Antichristi persecutio ponitur: ꝛ quomodo post eam fulminabitur. per Michaelem: ꝛ etiam maxima pars sui exercitus peribit.fo.235.col.4. ¶6

Antichristus terminabit omnes sectas.ꝛc.ibidē vel fol.301.A.co.4.ꝛ fo.303.K.co.3.ꝛ fol.304.et.305.P.co.4.ꝛc.huius tomi ¶7

Emporiū seu repertorium

annotamentorū sermonis Judicij finalis.

¶Ex prima parte Biblie.

Ante iudiciū in fine mūdi iudaicus populus ad xp̃m conuertetur: et in eo firmiter credet: ꝛ hoc figuraliter. folio.236.co.1.vel fol.36.A.co.3. ¶1.

Quando ad iudiciū venerit xp̃s/tunc gloriose glorificabitur. Et de hoc figura.fo.236.columna.1. ¶2.

Judicij die nullus erit operādi locus. Et de hoc figura.fo.236.co.1.vel fo.307.B.co.1. ¶3

In die iudicij quis iudicabitur mūdus/ꝛ quis immundus. Et de hoc figura.ibidem. ¶4.

Ad iudicium quando veniet filius hois quos inueniet mortuos ꝛ quos viuentes: omnes iudicabit. Et de hoc figura.fo.eodem.co.2.vel folio.40.E.col.1. ¶5.

In iudicio extremo aderit vnusquisꝗ angeloꝝ producens secum eos quibus p̄fuit.ꝛc.ibidem. vel fo.77.A.co.4. ¶6.

In iudicio vel resurrectione vnusquisꝗ in aliq̄ tribu ascribetur ꝺm ea que gessit in corpore.ibid. vel fol.59.E.co.1.secundi tomi. vel fo.167.col.2.huius tomi. ¶7

Incorruptibilitas corporum humanorum futura: in lege fuit figurata.fol.236.col.2.vel fol.86.col.3.primi tomi. ¶8.

Judicij finalis assessores coram xp̃o per quos significantur.fol.236.col.2.ꝛ.3. ¶9.

Judicij die angeli portabunt electos ante dñm. fo.eodem.co.3.vel fo.76.col.3. ¶10.

Ex secunda parte Bib.

Judicij dies denunciabitur clangore tubarum vt surgant mortui.ꝛc. Et de hoc figura.fol.236. columna.3.ꝛc. ¶1.

Judicij diem quomodo/quando/ꝛ quare sal- ¶2.

natoꝛ noster retinuit ꝛ repressit: et quando abbreuiabit eum. Et de hoc figura.fo.codē.col.4.

¶3 Judicio peracto recludentur corpoꝛa maloꝛum in ignem gehenne. Et de hoc figura.fo.237.col.1.vel fol.169.co.3.ꝛc.

¶4 In iudicio futuro ī qua forma xp̄s apparebit: et ꝙ tūc potestas eiꝰ sublimabit: ꝛ quomodo hoc intelligitur.fo.237.col.1.

Ex tertia pte biblie

¶1. Ad iudicium resurrectio hominis est credenda: in qua iustis premia et peccatoribus supplicia sunt expectanda: ꝛc. Et de hoc probatur.fo.237.columna.2.ꝛc.

¶2. Per iudicij futuram resurrectionem sperare debemus felicitatem eternam.et hoc probatur ꝛ errores circa hoc repelluntur. Item ꝙ resurrectio xp̄i est causa nostre resurrectiōis. Et de hoc figura. Item quomodo caro nostra post resurrectionem eadem erit ꝛ diuersa.fol.237.col.4.ꝛ folio 238.co.1.ꝛc.

¶3 In iudicio quattuoꝛ ordines erunt: ꝛ quomodo impij dicantur nō resurgere.ꝛ quomodo diuersi mode iudicabuntur boni et mali.fo.238.co.3.ꝛc

¶4 Judicia dei duo sunt: sicut ꝛ duo sunt aduētus: ideo opoꝛtet ꝙ semper simus in timoꝛe positi ratione vtriusq̧ iudicij.fo.eodem.col.4.

¶5 Judicium finale terribile reprobis ꝛ delectabile bonis describitur p̄s.48.ꝛ fo.238.co.4.ꝛc.

¶6. Duplex xp̄i aduentus describitur/ꝛ de modo veniendi iudicis: ꝛ precedentia ꝛ sequentia hoc iudicum.fo.239.co.1.ꝛc.

¶7 Christi dominium: ꝛ eius duplex aduentus: et exultatio fideliū in iudicio describiť. Itē ꝙ multiplex ignis precedet ante xp̄i aduentū ad iudic um fo.239.col.2.ꝛ.3.

¶8 In iudicio finali erit cessatio vite presentis: que tantum durabit ad cōpletionem numeri electoꝛum.fo.eodem.col.4.

¶9 Post iudicium beatitudo pro quibus operibus virtuosis sit reddenda ꝛc.ibidem.

¶10 In die iudicij erit dei misericoꝛdia simul cū iudicio.fo.240.co.1.vel fo.220.A.B.co.3.

¶11 In iudicio ita quisq̧ misericoꝛdiam dn̄i consequetur sicut alijs ipse fecerit.ꝛc.ibidem.vel folio 285.co.3.ꝛc.

¶12 Justoꝛum moꝛs est gloꝛiosa: impioꝛū autē ignominiosa: ꝛ hoꝛum redditur ratio.ibidem.vel fo.313.col.3.ꝛc.

Ex quarta parte biblie.

¶1 In iudicij resurrectiōe futura erit liberatio a coꝛruptione presentis miserie/ꝛ hoc in figura ostēditur.fo.240.co.1.vel fo.214.co.3.pꝛimi tomi.

Judicium finale antecedentia et cōcomitantia: describuntur/ꝛ ꝙ duplex est iudicium: ꝛ de desiderio sanctoꝛum circa hec.fo.9.co.1.ꝛ.fol.240.co.1.huius tomi. ¶2

Post iudiciū in futuro innouabuntur coꝛpoꝛa celestia: ꝛ elementa.ibidem. ¶3

Ad iudicium retributionis pertinentia numerantur: ꝛ de apparitione signi sancte crucis.folio 240.co.2. ¶4

In die iudicij peccata vniuersa spectantiuꝫ multitudo leget in pectoꝛe cuiuslibet peccatoꝛis.ibid ¶5

Judiciū finale quedā antecedentia ꝛ cōsequentia ponunť. ibidem. ¶6.

Desideriuꝫ iustoꝛum circa iudicij resurrectioneꝫ ponitur: et quomodo electi et reprobi differenter resurgent.ibidem. ¶7.

In finali iudicio mundus innouabitur ꝛc. Itē de aduentu iudicis terribilis impijs/ꝛ delectabilis iustis/ꝛ vt abiectiuꝰ demonis.ibidem. ¶8

Post iudicium sol lucebit septēpliciter: ꝛ non veniet ad occasum nec luna: sed in oꝛdine quo creati sunt stabunt: et quare.fo.eodem.col.3. ¶9.

In iudicium modus resurrectionis moꝛtuoꝛuꝫ ponitur.ibidem. ¶10.

Judicij vltimi tribulationis processum/q̄nq̧ visiones Danielis designant.ꝛc.ibidem. ¶11.

De iudicij resurrectione generali futura exponitur.13.cap̄.Osee.ꝛ ibidem. Ignis extremi iudicij tantuꝫ ascendet super terram quantum aque diluuij. ¶12

Judicij finalis processus/ꝛ vbi ꝛ quomodo fiat iudicium ponitur.fo.eodem.col.4. ¶13.

Judicij finalis modus ponitur.ibidem.vel fol.214.A.ꝛc.co.4.pꝛimi tomi. ¶14

In consumatione mūdi omnia nomina dignitatū tollentur ꝛ omnes vna lingua loquētur ſm quosdā.ibidem. ¶15

In iudicio dānati et demones quomodo murmurabunt contra deum punitoꝛem/ꝛ quare: et quomodo nudabuntur cōscientie eoꝛum.ibidē. ¶16

Qꝫ iudices temere nō iudicēt. Et de hoc figura fo.241.co.1. ¶17.

In die iudicij dānati quomodo dicanť lachꝛymari et ꝙ electi nihil tale patientur. ibidem.vel fo.226.B.co.3. ¶18.

In iudicio resurgentium cōditio ꝛ gradus. Itē eoꝛundem diuersitas: quantū ad electos ꝛ reprobos.ibidem. ¶19

Ad iudicium finale: quomodo christus venturus est. Item ꝙ in generali resurrectiōe moꝛtuorum coꝛpoꝛa erunt incoꝛruptibilia.ꝛc. Et de premiatione bonoꝛum ꝛc.fo.eodem col.2.ꝛ.3. ¶20.

Judicis vēturi poniť modꝰ: atq̧ bonoꝝ retributio ꝛ maloꝝ punitio post iudicium.folio.241.columna.3. ¶21.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Judiciũ multipliciter dicitur. Et ꝙ in eadem intentione iudicabimur qua nos alios iudicauimus. Itē ꝙ deus iuste iudicat: ⁊ si pro peccato temporali: penã tribuat eternam. Et quare. folio 241. col. 4.

¶2. In iudicio futuro Christus sententiam feret in humanitate. fo. 242. col. 1.

¶3. Judicare accipitur tripliciter: ⁊ hoc declaratur. ibidem. vel fo. 24. B. co. 3. scdi to. cõis sanctorũ.

¶4 Judicij resurrectionē/ Saducei negabant: sed multipliciter eam probat esse possibilem. ibidem vel fo. 316. co. 1. ⁊. 2.

¶5. Plurima antecedentia iudicium finale hic ponunt: videlicet. discipulorum xp̄i questio circa illud. Item ꝙ futurum iudicium fiet circa montem Oliueti ⁊c. ibidem. vel fo. 13. A. ⁊c. co. 4. ⁊c. cõmunis sanctoꝝ. in secũdo tomo. Itē consummationem seculi ostendit saluator/ tribulatiõis magnitudinem: temporis incertitudinē: ⁊ excitat nr̃am solicitudinem. Hec et plura diffuse tractantur multis annota. ad que poteris huius remissionibus tendere.

¶6. De iudicio extremo tres parabole exponuntur. ibidem. vel fo. 26. A. ⁊c. co. 3. cõmunis sanctorũ et etiam alibi.

¶7 In primo aduentu visus est: et in secundo aduentu videbitur xp̄s ab omnib⁹: ⁊ quomodo. ibidē. vel fo. 8. G. co. 4. secũdi tomi.

¶8 Ad iudiciũ vel iudicandum Christ⁹ dupliciter veniet. ibidem. vel fo. 321. A. ⁊c. col. 3. ⁊c. p̄mi. to.

¶9. Christus in secundo aduentu veniet sicut rex excellentissimus. Item oē genus hominum in die iudicij discutiendũ esse ostendit. fo. eodem. co. 2. vel fo. 20. A. B. col. 1. ⁊. 2. ⁊c. cõis sctoꝝ in. 2. to.

¶10 In iudicio nõ solũ resurgent ea que sunt de necessitate nature humane: sed etiã ea que faciunt ad decorem cuiusmodi sunt capilli. ibidem. vel fo. 18. B. co. 3. cõis sanctorũ in scdo tomo. Item. De iudicio exponitur euangeliũ: cũ applicationibus suis. ibidem. vel fo. 5. A. ⁊c. col. 1. ⁊c. p̄. to.

¶11. In iudicium vulnerũ cicatrices xp̄s seruauit: et seruaturus est propter quattuor. fo. 242. col. 2. vel fo. 219. G. co. 2. primi to.

¶12 In iudicio tota trinitas iudicabit auctoritatiue sed xp̄s in quantũ homo iudicabit executiue. et quare. ibidem. vel. fo. 149. F. G. co. 4. p̄mi to.

Ex sexta parte Biblie.

¶1. In iudicio duos ignes futuros legimus. ibidē.

¶2. Judicium duplex: scʒ hominis et dei. primuʒ prohibetur: secundum est timendũ. ibidem.

¶3 Judicandi angeli mali dicũtur a sanctis viris. et quomodo intelligendum est. fo. eodem. col. 3.

Judicij impleta resurrectione/ finis erit mundi: ¶4.
et omnis prelatio cessabit fo. 242. co. 3. A. Iteʒ Quomodo ⁊ in quibus resurrectio mortuorum erit dissimilis: licet omnes homines sint eiusdeʒ speciei. B. col. 3. De diuersitate resurgentiuʒ. Et temporis breuitate resurrectionis: de necessitate resurrectionis: et quomodo idē numero resurgere possent. ibidem. D. columna. 2. Et quare fiat in voce tube. folio. 243. C. col. 1. Item. Utrum hi qui viui reperientur in aduentu xp̄i ad iudicium morituri sint: vt resurgant ad iudicium: ibidem. E. col. 2. ⁊. 3.

Judicij extremi quinq̃ conditiones narrantur. ¶5.
Et quomodo omnes etiam pueri dijudicabunt fol. 243. co. 4.

In die iudicij terminabuntur promotiones pre ¶6.
latie cogitationes. ⁊c. et omnia officia: tam ecclesiastica ꝙ̃ secularia. fo. 243. co. 4. ⁊c. Et quomõ omnes resurgent in etate. 33. annorum: et qđ nihil detractum quolibet modo de corpore humano periturum est: sed resurgent corpora mortuorum sine vlla deformitate. ⁊ hoc totuʒ probatur. fo. 244. co. 1.

An homines aliqui reperientur viui in aduen= ¶7
tu xp̄i ad iudiciũ: ⁊ sine morte intermedia trãsferentur ad immortalitatē. vel an morientur subito ⁊ resurgent. fol. 244. A. columna. 1. Item modus resurrectionis declaratur. ibidē. B. co. 2 Item vtrum flere liceat pro defunctis: ⁊ qualiter: et quod in eodē instanti omnes resurgent. ibidē. C. E. Item que et qualia/ quibus ⁊ quãdo prosunt adiutoria defunctis. ⁊c. ibidem. C. vel folio 317. A. ⁊c. co. 1. ⁊c. eiusdē tomi.

Apostolus cõsolatur Thessalonicenses: qui con ¶8.
tristabantur de die iudicij: quibus ostendit non statim iudicium futurum: ⁊ docet eos de multis ad iudicium pertinentibus. fo. 245. co. 1. ⁊c.

Resurrectio duplex anime scʒ et corporis descri= ¶9.
bitur. fo. eodem. co. 3.

Quomodo celi superiores ⁊ inferiores quodã= ¶10.
modo peribunt a statu in quo modo sunt: manente eorum substantia. ⁊c. ibidem. ⁊c.

Utrum omnia sint subijcienda xp̄o ſm huma= ¶11.
nitatem in futuro iudicio. fol. eodē. col. 4.

Christus venit dupliciter ad iudicium/ genera= ¶12.
liter ⁊ particulariter. fo. 246. co. 1.

Qđ in eodē igne inferni electi purgantur: et re= ¶13
probi cruciantur. fo. eodem. co. 2.

Judicare quomodo conuenit deo ⁊ hominib⁹. ¶14
et de iudicijs coniecture. ibidem.

Mors Enoch dilatata est ⁊ q̃re ⁊ quid significat ¶15
morietur tamen in fine mundi. fo. 246. co. 3.

Malis hominibus formidabilis est iudicis fu= ¶16.
turi aduentus propter duo: sed erit consolabilis

iustis.folio.246.columna.3.
¶17 Duo sunt iudicia dei:⁊ narrantur.ibidem.
¶18 De potestate iudicis ⁊ manifestatione peccatorum iudicandorum ⁊ de modo quo iudicabuntur:⁊ quod omnes generaliter resurgent. fol.246.columna.3.⁊.4.
¶19 Quomodo elementa in fine mundi innouabuntur:in melius manente substantia eorum et proprietatibus et qualitatibus suis.⁊c.fol.246.co.4.
¶20. Confutantur obiectiones aliquę nõ credentium secundum iudicis aduentum:et veritas determinata de iudicio extremo ponitur diffuse.fo.247.columna.1.2.et.3.⁊c.

Emporium seu repertorium

annotamentorum sermonis Generalis
Ex prima parte Biblie.

¶1. Natura humana ꝓpter quattuor fuit producta in vno indiuiduo:⁊ in sexu virili.fo.248.co.3.
¶2. Nuptie honorabiles potuerũt esse in paradiso protoplastis:⁊ torus immaculatus:sine ardore libidinis/sine labore pariendi.ibidem.
¶3 Eua quare formata fuit de costa Ade potius q̃ de alio membro eius.fo.eodem.co.4.vel fo.135.A.B.co.1.⁊c.primi tomi.
¶4 A matrimonio iste due persone pater: sc3 ⁊ mater exclusę fuerũt:et quare.⁊c.fo.248.co.4.
¶5 Ratio recta dominari debet:et caro subijci rationi.sed aliquando fit condescensio carni ex causa rationabili.et de hoc figura.fo.248.col.4.⁊c.
¶6. Caro nostra sub discretione spiritus solis necessarijs sibi intendat.⁊c.Item mulier nõ se exponat aspectibus hominum.Et de hoc figura.fo.249 columna.1.
¶7 Senior Abraham de vxore seniore miraculose genuit filium:quãuis secundum naturam senes nõ possint de vetulis generari:et ecõtra.⁊c.de hac materia.fol.249.co.1.
¶8 Quosdam per tumorem census nõ eleuat: sed premię opera.Itẽ census nõ est in crimine:sed affectus.fo.249.co.1.⁊.2.
¶9 Judices docentur non sententiã ꝓferre donec diligenter inquisierint veritatem.fo.eodẽ.co.2.
¶10 Justus prauorum insidias sustinẽs/ad mentem reuertitur/⁊ manet interritus ibiq3 iniusti percussi cecitate inuenire eos nequeunt.⁊ de hoc figura.fo 249.co.2.
¶11 Quomodo praua suggestio ⁊ delectatio torpentes a statu rectitudinis deijcit. Item filię Loth qua ratione percite incestum cũ patre perpetrauerint.et quid per illas moraliter intelligatur.fo eodem.col.2.⁊.3.

Cum per incõtinentiam misceantur coniuges: lapsus scelerum fugiunt:et cum venia saluantur: ¶12
quia coniugalis vita nõ virtutibus mira est.sed tantum a supplicijs secura.et de hoc figura.folio 249.co.3.vel fo.54.co.1.⁊c.primi tomi.
Obediens verus consequitur speciale beneficiũ a dño.ibidem. ¶13.
Amatores seculi tanto colunt exteriora:quanto ¶14
interiora sua inculta relinquunt.ibidem.
Seruum hominẽ homini vel iniquitas:vel aduersitas fecit:licet qui excellunt ratione:excellere deberent dñatione.ibidem. ¶15
Omnes homines equi sunt figuraliter/⁊ habẽt ascensores suos.⁊c.et quilibet ascẽsor ducit suos per triplicem viã.fo.eodem col.4.⁊c. ¶16
Inflexit Christus ad misericordiã duritiam legis.quos etiam iuste illa dãnat:ipse misericorditer liberat.fo.250.co.1.⁊.2. ¶17.
Licet actus matrimonialis sit licitus:tamen habet annexã quãdã turpitudinẽ per bona matrimonij excusabilẽ.Item actus matrimonialis ꝓhibitus fuit per duos dies ante dationem legis/propter munditiam ⁊ eleuationem mentis.folio 250.co.2.vel fo.244.A.co.3.primi tomi. ¶18.
Sacra scriptura varias qualitates cõsiderat in exordio narrationum.ibidem.vel fol.93.co.1. ¶19
Violator diei dñice:que successit loco sabbati:ꝑ opus peccati/est transgressor duplicis precepti: fol.250.co.2. ¶20.
De vera dilectione proximi multa tractantur. fo.eodem col.3. ¶21.
Tres sunt in ecclesia gradus fidelium:significati per tres viros.Noe sc3 Daniel et Job:qui omnes reperientur in die iudicij.Item de sublimitate meriti vnius ad alterum figuraliter.fo.codẽ col.3.et.4. ¶22
Subleuandi sunt vicarij a prelato constituti:et archidiaconi.⁊c.in laboribus spiritualibus.fo. 250.col.4.figuraliter. ¶23
Quare in catechizandis pueris quattuor euangeliorum principia recitantur:⁊ de mysterijs numeri quaternarij.ibidem.vel fo.146.co.1.ꝑ.to. ¶24
Numerus centesimus vitam celebem significat: patet pluribus testimonijs sacre scripture.ibidẽ. ¶25.
Numerus centesimus et quinquagesimus ⁊ quintus qd significẽt.fo.251.co.1.vel fo.66.co.1.⁊.2. ¶26.
Non erat licitum facere opus tabernaculi in die sabbati/nec modo in die dominica licet aliq̃ facere labore manuũ.fol.251.co.1. ¶27.
Tabule/quas dñs scripsit cõfracte:que vero manu hominis dolate fuerunt perdurabiles quid significent.ibidem. ¶28.
Sabbati vel diei dñice requiẽ ita obseruandã ꝓcepit deus: vt nec illa tẽpora habeãt excusationẽ: q̃ agricolis valde sunt necessaria.fo.251.co.1.⁊c ¶29.

☞ 16

Ex secūda pte bib.

Ex tertia parte Biblie.

Ex quarta parte biblie.

Ex quinta parte Biblie.

Ex sexta parte Biblie.

Emporiū annotamentoꝝ sermonū tertij tomi.

¶3. Ordo membroꝝ ecclesie militantis describit̃ my
sticé.ibidem.vel fo.71.co.2.
¶4 Tria describūtur: q̄ debent agere fideles erga in
fideles.ibidem.vel fo.129.co.2.
¶5. Utrum liceat prelato vel alicui seipsum cōmen
dare.ibidem.vel fo.129.A.co.3.
¶6 Sicut conscientia corā deo est necessaria:ita con
uersatio aperta corā proximo ⁊c. Item fratres di
uersimode dicunt̃ in sacra scriptura.ibidem.vel
fo.18.co.3.⁊.4.secundi tomi.
¶7 Duo amores duas faciūt ciuitates ⁊c.ibid̄.co.3
¶8. Uerbuʒ iocosum qñ nocet ⁊ qñ nō.ibidē.
¶9 Seruitus est introducta propter peccatum. ⁊c.
est tñ aliqua voluntaria ⁊ laudabilis.ibidem.
¶10. Nobis vita nostra:alijs bona fama necessaria ē
fol.300.col.1.
¶11 Collatio in diuinis rebus esse debet inter seruos
dei: nō altercatio.ibidem.vel fo.132.col.1.
¶12. Credendum est xp̄o suisq; ꝓmissionibus ꝓpter
quattuor ⁊c.ibidem.
¶13 Ratio quare libri veteris testamenti apud nos
auctoritatē teneant/redditur.ibidem.
¶14. Qui refugit cōem habitationē hoīm:vel est be=
stia:vel melior homine.⁊c.fo.300.co.2.vel folio
162.co.2.
¶15. Omnia terrena bona contempsit xp̄s:⁊ oīa terre
na mala sustinuit ad nostrā doctrinā. Item om=
nis filius a deo flagellatur:aliter eñ nullus reci
pitur.ibidem.A.B.co.2.⁊.3.
¶16. Quattuor modi quibus fratres dicunt̃:explicā
tur. Item de numero vndenario ⁊ duodenario
multe figure ⁊ expositiones ponuntur.ibidē.co.
3.vel fo.12.F.G.co.2.secūdi tomi.
¶17. Miraculorū excellentia ⁊ equalitas inter se po=
nitur.ibidem.vel fo.31.co.3.secūdi tomi.
¶18. Quilibet quāuis in exteris nationibꝰ:si faciat
quod in se est: saluabitur.⁊c.ibidē.
¶19. Acceptio personarum vtrū sit licita.ibidem. vel
fo.134.A.B.co.3.⁊.4.
¶20. Lingue et loquacitatis vitiū quadrupliciter no
cet in cōmuni vita.fo.300.B.C.⁊c.col.3.⁊c.
¶21. Obedientia ad superiores in quattuor statibus
describitur.fol.301.col.1.
¶22. Uera ornamenta mulieruʒ sunt pudicitia ⁊ nō
vestes. Itē de mutua solicitudie ꝯiugatoꝝ.ibid̄.
¶23 Ordo charitatis ⁊ dilectionis dei ⁊ proximi po
nitur.ibidē.co.2.vel fo.135.A.col.2.
¶24 Excōicatis iuste nō ꝓsunt bñficia eccl'ie.ibidē.
¶25 Predestinationis definitio ⁊ materia ponitur.
ibidē.vel fo.10.F.G.H.co.3.⁊c. Itē iuramentū
qñ et quomō sit faciendū ⁊ ecōtra.ibidem.vel fo
lio.208.A.B.⁊c.co.2.⁊c.huius tomi.
¶26 Bonis temporalibus quomodo quisq; vti de=
bet pro statu suo.ibidem.vel fo.164.B.co.2.⁊c
¶27 Lex quattuor de causis data est. Item quare ili
co post hominis lapsum nō fuerit data.ibidem.
vel fo.11.A.C.co.1.⁊.2.
Nihil potest sathanas nisi permissus ⁊c. Itē nul ¶28
la est creatura que velit nolit diuine prouidentie
nō seruiat ⁊ qualiter.ibidē.vel fo.33.co.1.scdi to.
Utrū sanguis xp̄i fuit oblatio deo acceptissima ¶29.
ibidem.vel fo.53.D.co.3.⁊c.huius tomi.
Enoch ⁊ Helie mors quare dilatata est.⁊c.ibid̄. ¶30.
vel fo.246.co.3.
Machmetus nullū signū vel miraculū verum ¶31
fecisse probatur etiā ex dictis Alchorani.ibidem
columna.2.⁊.3.
Quedā ara Athenis reperta est cuius superscri ¶32.
ptio erat. Ignoto deo. Hoc multipliciter exponi
tur.ibidem.co.3.vel fo.55.A.B.co.2.
Uouentibus virginitatem vel continentiā non ¶33
solū nubere:sed et velle dānabile est. ibidem.vel
fo.165.B.co.3.
Utrum bigamus paganus post baptismuʒ pos ¶34
sit promoueri ad sacros ordines.ibidem.vel fol.
165.columna.3.⁊c.
Quaternarius numerus cum suis partibus cō ¶35.
mendatur multipliciter.ibidem.vel fo.87.co.2
Multi patiuntur aduersitates/diuersimode ta ¶36.
men.ibidem.vel fo.90.co.2.
Omnes dilectores mundi tria vitia habent in ¶37.
generali.⁊c.fo.301.co.3.
Ambitiosus quattuor vijs nititur obtinere eccle ¶38
sie dignitatē.ibidem.co.4.vel fo.71.co.1.
Machmetice secte initium ponitur. Item huiꝰ ¶39.
secte falsa ⁊ ficticia fundamenta. Item errores ⁊
vitia multiplicia in ea contenta. Itē quare mul
titudo gentium ad tantos errores confluxerit.
Item diuturnitas seu duratio eius quare ⁊ quā
tuʒ durabit.hec quinq; fo.301.A.col.4.vsq; fo.
305.P.co.1.diffusius tractantur.
Propter scandalū pusillorū vitandū que dimit ¶40.
tenda sint:et econuerso longe ⁊ vtiliter aguntur.
fo.305.co.1.⁊c.

Emporiū seu repertorium

annotamentorū sermonis Funerum.

¶Ex prima parte Biblie.

Mors iustorum lugeda est exemplo ¶1.
Ade:et quare.fo.305.col.3.
Multiplex ratio quare patriarche i ¶2
principio mūdi tot annos vixerūt/
assignatur ⁊ exponitur.ibidē.et co=
lumna.4.⁊c.
Homo semper viueret:si nō peccaret ⁊c. fol.306. ¶3
columna.2.
Non est compatiendum dānatis ⁊ quare. ibid̄. ¶4
vel fo.136.C.col.4.
Ius vel locus sepulture vendere illicitū est.ibid̄. ¶5.

Ex secunda p̄te Bib.

Ex tertia parte biblie.

Ex quarta parte Biblie.

Funerum.

A ⁊c. morte expectat nos deꝰ ad pniaȝ multipliciter. fo.241.co.1. Jtē iniquꝰ dū viuit pacē habet: sed dānatio eterna manet eū. fo.315.co.3.⁊c.

¶12 Mali recordabunt̄ facinorū suoꝝ ad exaggerationem pene. ⁊c. ibidem. co.4.

¶13. Mortui nesciūt quid agant viui. fo.316. co.1.

¶14 Pyramides epitaphia ⁊ arma i sepulchꝛis mortuorum mystice quid significent. ibidē. vel folio 296. columna.1.

¶15 Jn funere infidelium fidelis nō intersit. Jtē qui se interficiunt nō sunt lugendi ⁊c. ibidem.

¶16 Post obitum sancti viri victricia signa iuxta sepulchra meruerunt habere: ⁊ quid mystice significent. ibidem. vel fol.78. col.3.⁊c. pmi tomi.

Ex quinta parte Biblie.

¶1. Fletus Ezechie cōmendatur. fo.316. co.1. vel fo. 44. E. co.4.⁊c. secundi tomi.

¶2. Jn iferno quomodo tenebre sunt cū sit ibi ignis / ostenditur ibidem. vel fol.80. D. col.4. p̄. tomi.

¶3 Jn funeribus inducebātur tibijcines ad excitandum fletum ⁊c. ibidē. vel fo.320. C. col.2. p̄. to.

¶4. Jn morte cuiuslibet hoīs specialiter iudicat deꝰ ⁊c. ibidem. vel fo.312. F. co.1. primi tomi.

¶5. Mortuorum resurrectio a xp̄o probatur contra Saduceos ⁊c. fo.316. co.1.⁊.2.

¶6. Mortis sue diem nullus scit: nisi diuina reuelatiōe: ⁊ alia de hac materia. ibidem. co.3. vel fo.6. D. co.3.⁊c. primi tomi.

¶7 Mortis diem memorare melius est / ꝙ natalis: ibidem. vel fo.42. D. co.4. secundi tomi.

¶8 Diuites nec in tumulis volunt carere diuitijs. ibidem.

¶9 Mortuus qui efferebatur ⁊ portantes illuȝ xp̄o pretereunte: quid signicent. ibidem. vel fo.300. B. C. co.1. pmi tomi.

¶10 Mortuos flere fideles nō debent et q̄re. ⁊c. ibidē.

¶11. Post mortem mali cū infidelibus punientur. ⁊c ibidem.

¶12. Mors repentina morientium in peccato quodā exemplo dānatur. ibidem. vel fol.33. col.3. Jtem fletus est duplex. ⁊c. ibidem. co.4. vel fo.293. C. co. p̄. primi tomi.

¶13. Dānati an ex inferno pspiciant iustos: ⁊c. ibid. vel fo.263. Q. co.1 primi tomi.

¶14. Talis vnusquisqȝ apparebit in iudicio: qualis in morte reperitur. ibidem. vel fo.321. A. col.4. primi tomi.

¶15 Mortis dies quattuor sunt mystice. ibidem vel fol.153. S. co.1. primi tomi.

Post morte xp̄s accipit aīas iustoꝝ ad gloriā et post iudicium accipiet etiam corpora. ibideȝ. vl fo.16. A. co.2.⁊c. secundi tomi. ¶16.

De morte amicorum in confessione fidei decedētium nō debemus turbari. ibidem. vel fo.248. G. co.1. primi tomi. ¶17.

Morte quadruplici genus humanū peremptū in Adam ostenditur. fo.316. col.4. ¶18.

Quedam culpe in hoc seculo laxantur: quedaȝ vo in futuro. ⁊c. ibidem. vel fo.72. E. co.2. p̄. to. ¶19

Damnatoꝝ pena / nō habet finē: ⁊ quare. ibidē. vel fol.241. co.4. ¶20.

Mortis periculo imminēte fidelis quisqȝ debet cōmunicare corpus dn̄i ⁊ quomodo. ibideȝ. vel fol.172. M M. co.1. primi to. ¶21

Ex sexta parte Biblie.

Moriēte altero coniugū dissoluitur matrimonium. fo.317. col.1. ¶1.

Suffragia ecclesie quibꝰ prosint defunctis ⁊ quibus non. ibidem. ¶2

Pro defunctis quomodo sit lugendum. ⁊c. Jtem vtrum morientur qui reperti fuerint viui in die iudicij. ibidem. vel fo.244. A. ⁊c. co.1.⁊c Jtem pompa exequiarum paruȝ prodest defunctis. orationeȝ vero ⁊ sacrificia prosunt. Jtē q̄re deus noluit immunes a morte nos facere ⁊c. ibidem. vel fol.28. co.4.⁊c. cōis sanctorum. ¶3

Jn morte cuiusqȝ dies dn̄i venit sicut fur. Jtem quare non conceditur certum iudicij diem scire ibidem. col.2. ¶4

Qualis quisqȝ in morte inuenieť: talis in fine mundi iudicabitur. ibidem. ¶5.

Mors multa bona operatur ⁊c. ibidē. co.2.⁊.3. ¶6

Anime ex purgatorio clamant contra detinentes executionem testamentorum suorum exemplo mirabili. ibidem. co.3.⁊.4. ¶7

Paschasius cardinalis propter schisma repertꝰ est in purgatorio. ⁊c. ibidem. ¶8.

Jgnis purgatorij sm̄ Grego. idem est cū igne inferni. ibidem. ¶9

Jn morte cuiuslibet hominis xp̄s venit particulariter ad iudiciū. ibidem. vel fol.246. col.1. ¶10.

Jgnis inferni purgat electos: ⁊ punit reprobos ibidem. vel folio.246. co.2. ¶11

Finitur emporium tertij Tomi.

Registrum.

☞ a. ☞ b. ☞ c. ☞ d. ☞ e. ☞ f. ☞ g. ☞ h. ☞ i. ☞ k.
Omnes sunt terni.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm